13
18 N
38

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

22.1.6.

IOANNES DE
Imola, ſuper Prima Infortiati.



COMMENTARIORVM

Iuris vtriuſque Monarchæ Domini Ioannis Imolenſis, pars Prima ſuper Infortiato com plurium Iureconſultorum adnotationibus illuſtrata: ac Summariis nouiter vnicuique legi appoſitis diligentiſsime ad ſtudioſorum vtilitatem in lucem prodit.

LVGDVNI,
1547

Rubrice huius voluminis.

ACquirenda hereditate.folio.148.
Conditionibus institutionum.folio.143.
Heredibus instituendis.folio.68.
His que in teſtamento delentur.folio.66.
Iniuſto rupto ꝛ irrito teſtamento.folio.54.
Liberis ꝛ poſthumis.fol.o.41.
Quemadmodum teſtamenta aperiantur.folio.168.
Soluto matrimonio.folio.2.
Teſtamentis ordinandis.folio.32.
Uulgari ꝛ pupillari ſubſtitutione.folio.118.

¶ Lectura aurea domini Joannis Jmolenſis ſuper Prima Infortiati parte, feliciter exorditur.

¶ Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur. Rubri.

Summarium.

1 Continuatio ad proxima eſſe debet.
2 Deciſionibus decretalibus ſtari debet.
3 Infortiatum quare ⁊ a quibus ſic fuerit vocatum.
4 Argumentum a vi nominis appellatiui quando ſit validum.
5 Statuta a iure cõi exorbitantia ſunt ſtricte interpretãda.
6 Matrimonium multis modis ⁊ cauſis ſoluitur.
7 Uxor an teneatur virum ſequi vagantem vel relegatum.
8 Matrimonium quo iure poſſunt ſerui contrahere.
9 Repetens an dicatur petere.
10 Fructus augent iudicium in iudiciis vniuerſalibus.
11 Precium loco rei nõ ſuccedit in ſingularibus licet bene in dote.
12 Fructus dotis augent dotem.

Antequam veniamus ad Rubricã forẽt hic quatuor vidẽda. primo quid ſit ſubiectũ huius legalis ſciẽtie. ſcdo quae ſit cã efficiẽs. quae ſit formalis. quae finalis. quae materialis. tertio quis libri titulus. quarto cui parti philoſophie ſupponatur. ⁊ quia hic non eſt caput libri: ideo omitto. ſed remitto vos ad illud quod tangit Bar. in prin. digeſtorũ. ⁊ cõiter alii ibi. Aliqui tñ iſta ponũt in prin. C. ⁊ gl. rubrice hic poſtea ſex facit vt infra patebit. ad quã venio. ¶ In gl. rubrice. ibi vel dixit. hec ſcda vera ⁊ cõis quã Bart. ampliãdo latius recitat. prima autẽ cõiter nõ tenet quia continuatio dz eſſe proxima. iuxta illud quod dr in l. ij. ff. de ſta. ho. Gl. tñ alibi ſing. dixit quod vbi eſt principiũ libri nõ eſt ex toto neceſſe facere cõtinuationẽ ad proxima vt no. gl. ff. in rubrica. de cõdi. fur. quod dictũ tñ nõ facit ad propoſitũ cũ hic nõ ſit caput libri vt. ſ. tangit gl. ¶ In ea. gl. ibi l. ij. §. poſt hos. adde quia quod dixit gl. hic nõ eſſe caput libri. dicũt doc. verũ accipiẽdo librũ pro libro partionali put in numero diſtinguitur ab alio libro. vt primus a ſcdo. ⁊ ſic de ſingulis. ſed ſi accipiatur liber pro volumine put accipitur in l. librorũ. ff. de leg. iij. tũc põt dici quod hic ſit caput libri hoc eſt voluminis. Sed aduerte quia pdicta obſtat. quod hr in ſimili in l. argẽtarius. §. edi. ff. de edẽ. nã cũ hic liber tradatur nobis ad inſtructionẽ vr quod in prin. libri debuit nobis tradi vt pfecta eſſet inſtructio. ar. d. §. edi. ſed ſolue quod hoc factũ eſt gratia cõmodioris voluminis ne alias volumen digeſtorũ fuiſſet nimis magnũ ſi forte iſte tit. cũ aliis ſequentibus pertinẽtibus ad iſtã materiã fuiſſet cõiunctus dicto volumini. ar. l. gaius. ff. de leg. ij. vbi ſtãte idẽtitate fundi interdũ ob cõmodioris diuiſionis diuiditur fundus in ptes p patrẽfa. ſm Bar. Tu poteris aliter rñdere primo vz quod in ꝯtũ loquitur quã pars tãtũmodo rationis edebatur. ſecus ſi tota rõ ederetur. ſed in diuerſis voluminibus factis gratia forte cõmodioris diuiſionis. ppter multitudinẽ agẽdorũ ⁊ ita fuit hic. quia totus liber de do. inter vi. ⁊ vxo. ſub quo iſte titulus eſſe dr traditur nobis ſed in diuerſis voluminibus factis cã cõmodioris ⁊ aptioris diuiſionis. Uel ſcdo põt dici quod ꝯtũ pcedit quã pars vnius rationis editur. ſecus quã ſunt plures rationes ſeparate ⁊ altera totaliter editur ⁊ ita hic. nã plures ſunt tituli ſeparati ſub dicto libro inter quos eſt hic titulus qui nobis a ſuo principio traditur. Ideo ſufficit ⁊ hoc facit quod ſufficiat pducere rubricã vnius ſtatuti cũ ipſo ſtatuto ſub ipſa rubrica collocato ſed nõ ſufficeret p tit. vnius pducere de quo p Bar. in p rubricã de ope. no. nũ. Tertio põt dici quod ꝯtũ pcedit quã pars facit editionẽ particularẽ. quia illa eſt ſuſpecta ne in fauorẽ ſuum aliã partẽ ſubticeat. ſecus ſi fiat editio p perſonã nõ ſuſpectã puta per legiſlatorẽ vel p iudicẽ: quia tũc ſufficit particularis editio. Hinc eſt quod ſi heres teneatur totũ teſtũ edere iudici ad inſtantiã legatarii tñ ſufficeret quod iudex faciat edi particulã tantũmodo legatario que ad ipſum ſpectat vt p Cy. in l. fi. C. de preci. impera.
2 offe. † Hinc eſt etiã quod ſtamus decretalibus deciſionibus quarũ pars nobis p cõpilatorẽ decretaliũ tãtũmodo fuit tradita vt pz in c. cũ oẽs. de cõſti. ⁊ in multis aliis deciſionibus. facit quod hr in l. i. ⁊ ij. ff. ad l. aql. ¶ In ea. gl. ibi erit eius ſubſtãtiuũ. hec prima
3 expoſitio nõ eſt bona. quia tũc debuiſſet dicere infortianus ⁊ non infortiatũ. ⁊ quia ſcdm expoſitionẽ gl. digeſtũ vetus vel nouũ cadẽ ratione põt dici infortiatũ: quia eſt redditũ valde forte ppter leges huius voluminis declarãtes etiã plures ex illis. Sequẽs ſol. quae eſt ſcda in ordine põt iſte eſſe bona. licet gl. videatur eã reprobare. nã ſcdm veritatẽ habemus in hoc volumine l. gallus. difficiliorẽ in tex. ⁊ in materia quã in toto corpore iuris. nec alibi reperitur lex adeo lõga vel difficilis. Itẽ in ti. ad l. fal. ⁊ in ti. de bo. poſ. ſunt text⁹ difficiliores ſcabroſiores qui ſint i corpe iuris. Tertia ibi alii ab inuẽtore cõiter non tenetur: quia nõ reperitur tale fuiſſe nomẽ alicuius auctoris huius voluminis vt pz ex his que hñtur i pemio digeſtorũ. ⁊ i pemio inſti. ⁊ in l. ij. C. de vete. iu. enu. Quarta ſol. eſt i
3 le bona ⁊ ſilr quinta quã tz Dr. † ſed cõcludit quod iſtud nomẽ infortiatũ ſuit nomẽ magiſtraliter inuẽtũ a magiſtris ⁊ doc. vt dixit quarta ſol. Ratio aũt pſuaſiua quare ſic nominetur potuit eẽ quod hr in ſcda ⁊ penultima expoſitione. ⁊ nota hñ ex penultima
4 † quod licet argumẽtatio a vi nominis appellatiui quã ſtat in vi appellatiui ſit licita ſi nõ repugnat diffinitioni vocabuli vt legitur ⁊ no. in l. ij. §. appellata. ff. ſi cer. pe. ⁊ in l. i. ff. de teſta. ⁊ in l. i. ff. de acq. poſ. tñ nõ eſt licita argumẽtatio a vi nominis pprii vel ẽt a vi nois appellatiui ſtãtis in vi pprii. vt hic poteſt ſcdm dictã expoſitionẽ ⁊ eſt rõ quia noia ppria imponuntur ad beneplacitũ ad res recognoſcẽdas. ſecus in appellatiuis. l. ſi quis in fundi vocabulo. ff. de leg. i. ⁊ l. ad recognoſcẽdas. ff. de ingenu. manu. ⁊ hec facit ad qõnẽ de qua hic p doc. vz quod ſi cõceſſe ſunt repreſalie in ciuitate iſta ꝯ perusinos non poſſet p illis capi vocatus peruſinus niſi aliter pbetur quod ſit de peruſio. p hoc facit optime tex. in l. imperatores. §. pe. ff. ad munici. put autẽ nomẽ peruſinus ſumitur in appellatiuo idẽ eſt dicere quod de peruſio vt eſt tex. cũ glo. in l. ſed ⁊ reprobari. §. ampli⁹. ff. de excu. tu. ⁊ in c. ſignificatis. extra de reſcrip. de qua etiã p Bar. in l. i. ff. ad munici. An aũt ſuppoſito quod ſit peruſinus. ⁊ ſic de peruſio poſſit in dicto caſu capi p repreſaliis ſi peruſii nõ hab. tex. vide p Bart. in l. pupillus. ff. de ver. ſigni. ⁊ p eundẽ in ſuo libello repreſaliarũ in. ij. ⁊ iij. q. vij. q principalis. ⁊ ibi cõcludit quod ſi hz incolatũ hic vbi ꝯceſſe ſunt repreſalie nõ intelligantur ꝯ talẽ ꝯceſſe. ſi vero alibi ⁊ nõ in ciuitate peruſina. nec in iſta: tũc ſi ſubeat munera p ſe vel alũ in ciuitate peruſina ⁊ ſit municeps ipſius ciuitatis iuxta illud quod hr in l. i. ff. ad munici. tũc poterũt exerceri repreſalie ꝯ talẽ etiã dato quod ipſe nõ deliquerit. facit quod hr in c. dñs noſter. xxiij. q. ij. ⁊ i. l. nullus. ⁊ quod ibi no. C. de iude. ⁊ de materia repreſaliarũ plene per Bar. in d. libello. ⁊ p Ja. de bel. in auc. vt nõ fiãt pig. ⁊ in tex. ⁊ gl. in c. ⁊ ſi pignorationes de iniu. ⁊ dã. da. lib. vj. ⁊ per Jo. an. ſuper regula nõ dz aliqs. de reg. iu. lib. vj. Quid aũt ſi priuilegiũ ſit cõceſſum ciuibus ⁊ ciuitatibus regni que pſone vel loca cõprehendantur remittit hic Ang. ad no. per Jac. de belui. in auc. qui. mo. na. effici. ſui. col. vij. Tu adde quod ibi cõcludit attẽdi de
5 bere mentẽ cõcedẽtis. ſi de illa conſtat. † In dubio autẽ quia in priuilegiis tanq̃ exorbitãtibus a iure cõi ſtricte dz fieri interpretatio p id quod habetur in l. quod vero. ff. de leg. ⁊ in regula que a iure. de reg. iur. lib. vj nõ cõprehenderentur caſtra nec cõſequẽter comitatini. ſed ſolũ loca ciuitatũ ⁊ perſone habitantes in ciuitatibus ⁊ in ſuburbiis ciuitatis. ar. l. quae in cõtinentibus. ff. de ver. ſigni. ⁊ c. ſi ciuitas. de ſen. excõ. lib. vj. Bar. autẽ vr voluiſſe ꝯtrũ in l. ij. ff. de verbo. ſigni. vbi vr velle cõprehendi comitatenſes. ſed põt forte dici p concordia opinionũ quod in diſpoſitione lata ſui natura. vt in legatis ⁊ in cõceſſionibus principũ. beneficia nõ dico priuilegia cõcedẽtiũ. iuxta id quod hr in l. bñficiũ. ſupra de ꝯſti. prin. pcedat ſnia Bar. In diſpoſitione vero ſtricta vt in priuilegio ꝯ ius cõmune cõceſſo pcedat ſnia Ja. de bel. ar. regule odia. de reg. iur. lib. vj. ⁊ l. cum quidã. ff. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ quod no. in c. olim tibi. extra de verbo. ſigni. ⁊ in c. cũ dilecti extra de dona. imo plus videtur hoc caſu quia nõ cõtineantur ſuburbia per ea que habentur in d. l. ij. de ver. ſig. Nec ob. c. ſi ciuitas. vbi in diſpoſitione penali quã refertur ſnia interdicti in ciuitatẽ licet ſtricta deberet fieri interpretatio tñ cõprehẽduntur ſuburbia quia ibi eſt ſpãle vt littera ſentit ne alias p indirectũ illuderetur ſnia lata p ſuperiorẽ que ratio ceſſat in caſu noſtro. ¶ In eadẽ gl. ibi quia vltime diſpoſitiones hic ſunt ſupple ⁊ pro maiori parte huius voluminis. ſed in parte alia continentur ſed nimirũ ſi ſumpſit nomẽ a potẽtiori ⁊ maiori pte ar. l. quaeritur. ff. de ſta. ho. ¶ In ea. gl. ibi que in hoc cõtinentur. ſupple ſuo ſcda diſpoſitiõe iuris ciuilis vſq ad librũ de bo. poſ. vbi primo incipit tractare de iure pretorio. quod cõpetit ꝯtra teſtũ vſq ad ti. ſi tabu. te. nulle extã. demũ tractat de iure pretorio abinteſtato vſq ad ti. de ſuis ⁊ legi. vbi vltimo tractat de iure ciuili circa ſucceſſionẽ abinteſtato vſq ad finẽ libri. ¶ In eadẽ gl. ibi quod no pluſ ⁊ bñ. quia Yrner. poſuit gl. ſuas in hoc titulo. vt pz in l. ij.
6 in prin. ff. e. ¶ In alia gl. ibi quia multis modis ſit ſupple a quia diſſoluitur morte vtriuſmẽte. Itẽ ſeruitute. lec⁹ ſi ſola ciuitas pdatur quia tũc nõ diſſoluitur matrimoniũ ſi admiuicẽ affectionẽ retineãt. l. i. C. de repu. ⁊ l. ex q. C. de do. inter vi. ⁊ vxo. diſſoluebatur etiã olim miſſo libello repudii ſcdz l. i. ⁊ per totũ. ff. de repu. ⁊ poterat olim fieri ex mera volũtate. poſtea ex certis cauſis q̃ vltimas

a ¶ Infortiatũ Addo plene alber. de roſa. hic i pnc. ⁊ que ibidẽ di gl in prima adui.

et demũ fuerũt valde reſtricte vt no.in.l.cõſenſu.C.de repudi.⁊
hec fuit lex Moſaica originaliter ꝑut le.⁊ no.in.c.gaudem⁹.ex
tra de diuor.hodie vero ſcdm ius canonicũ qḋ in matrimonijs
ꝓualet iuri ciuili vt no.in glo.ſing.in.§.ſi.inſti.de gradi.⁊ in.l.j.
C.de ſecũ.nup.nõ diſſoluitˀ m̃rimoniũ carnali copula cõſumma
tũ quo ad vinculũ niſi ꝑ ſolã mortẽ:qꝛ quos deus cõiungit homo
nõ ſeparet vt in.c.ij.extra de trãſla.p̃la.⁊ no.gl.in l.diuortio.ff.
de neg.geſt.⁊ in.d.l.cõſenſu.quo aũt ad ſeparationẽ thori põt
diſſolui ꝑter adulteriũ vt in.c.ex tua.extra de ꝓcura.nõ tñ diſſolui
tur.tũc vinculũ matrimonij vnde nõ poſſit vir aliã vxorẽ accipe
7 re illa viuẽte adultera.† An aũt vxor teneatˀ ſeq virũ vagãtẽ vel
incarceratũ vel etiã in exiliũ no.gl.ſingu.xiij.q.ij.c.vnaqueq;
alias eſt ſub.c.embꝛon.de quo etiã in.c.j.extra de cõiu.lepꝛo.⁊ ꝑ
Bart.i.l.meuia.§.i.ff.de annuis lega.ꝑ Cy.i.l.liberte.C.de ope.
lib.poteſt cõcludere in vagabũdo ſi ſciebat eius ɔditionẽ tenetˀ
ſeq alias ſecus.In carcerato vel in exiliũ dato videtˀ dicẽdũ qḋ
qḋ ſi ꝑpter delictũ ⁊ culpã viri id cõtingat nõ tenetˀ ſequi argu.
eorũ q̃ no.in.c.j.q ma.accu.poſ.alias forte ſec⁹ ar.eorũ q̃ not.gl.
in.d.c.vnaqueq; ⁊.ff.eo.in.l.ſi cum dotẽ.§.ſin autẽ in ſeruiſſimo.
¶ In ea.gl.ibi ⁊ ſemp hic tit.locũ habet expone ſemp.i.regula
riter ſm Ang.nã fallit qñ diſſolutũ eſſet m̃rimoniũ ꝑpter adul
teriũ.⁊ ſic culpa mulieris ſcdm l.ɔſenſu.C.de repu.Itẽ fallit qñ
interuenit pactũ de lucrãdo dotẽ muliere ꝓmoriẽte.l.j.⁊.ij.C.de
pac.dota.⁊ facit qḋ no.ff.eo.l.ij.in prin.ꝑ glo.de decretis decu
rionũ lib.x.ſup rubrica.¶ In ea.glo.in ſi.⁊ de hoc dic vt not.
plene ꝑ glo.⁊ doc.i.l.auũculo.ff.de ɔdi.ſine cauſa.⁊ in.§.aduer
ſus.in l.i.de nup.ibi bona glo.⁊ l.i.q ɔtra.C.de inceſt.nup.⁊ in
c.⁊ ſi neceſſe.extra de do.inter vi.⁊ vxo.⁊ facit etiã qḋ habetˀ i.l.
ſi cũ dotẽ.§.ſi.ff.eo.tit.vbi etiã tractatˀ qualiter repetatˀ dos pu
8 tatiua vt ſic ꝑfecte habeatˀ materia tituli.† ⁊ adde qḋ licet de iure
ciuili inter ſeruos nõ poſſit eſſe m̃rimoniũ.ſꝫ dicatˀ ɔtuberniũ vt
l.cũ ancillis.ff.de inceſt.nup.tñ ſecus etiã de iure cano.inter ſciẽ
tes ɔditionẽ ꝑſonaꝝ.vt in.c.j.⁊ ꝑ totũ.extra de cõiu.ſeruo.quid
aũt ſit m̃rimoniũ recurre ad.l.j.de ritu nup.⁊ ad tex.xxvij.q.ij.in
§.j.¶ In gl.quẽadmodũ.in ſi.ibi ⁊ alias ſupple legib⁹.¶ In
eade gl.in ſi.addit Dy.⁊ qualiter de quo in.l.de diuiſione ⁊ in
l.diuortio.ff.e.Itẽ qualis ſit cauſa dotis de quo.ff.in.l.i.⁊ nota
bene ex glo.qḋ dictio quẽadmodũ nedũ no.qualitatẽ ⁊ modũ.
ſed etiã ꝑſonas ⁊ tẽpus ⁊ ponitˀ hic interrogatiue ſm doc.quaſi
rubrũ q̃rat ⁊ in nigro hoc eſt in.l.nigri ſiat ſolutio.⁊ ſimile dicunt
in rubrica quẽadmodũ teſta.ape.Tu poteris dicere qḋ ponitˀ de
terminatiue quaſi ſit ſenſus qḋ in legib⁹ huius tit.determinatˀ
quẽadmo ſũ ſoluto m̃rimonio dos petatˀ.¶ In glo.petatˀ ibi.
i.repetatˀ.Dy.ſaluat literã qñ dos eſſet data ab extraneo ⁊ nõ
a muliere vel qñ cõſtituta eſſet a viro de quo an bene dicat dic
vt hic ꝑ Bar.⁊ adde qḋ futur⁹ vir nõ videtˀ poſſe cõſtituere do
tẽ mulieri cũ ɔferat donationẽ in tp̃e ꝓhibitũ.l.i.⁊.l.qḋ ſpõſe.
C.de dona.ante nup.qḋ vꝫ eſſe verũ niſi iuſta cauſa ſubſiſtat vt
qꝛ ignobilis diues recipere vult mulierẽ nobilẽ pauperẽ dotãdo
eã.nã talis donatio q̃ ſibi i recõpẽſationẽ fieri videtˀ licita eſt vt
videtˀ tex.cũ gloſ.ſing.i.l.ſi voluntate.C.de do.p̃le.⁊ facit qḋ no.
9 Bar.in.l.ſi ita ſtipulat⁹.§.poſſum.de verbo.obli.¶ † An autẽ
ex ꝓpꝛio ſignificato repetẽs dicatˀ petere.an vero ut ex extẽſio
ne gl.quedã ſentit qḋ ex extẽſione in.l verbũ reddẽdi.ff.de ṽbo.
ſignifi.qḋ põt ꝓcedere ſi ſumatˀ i ſpecie ꝑut eſt ſpecies diſtincta
a repetitione.ſec⁹ ſi in genere ꝑut gen⁹ cõpꝛehẽdit etiã ſuã ſpeciem
vt ꝓbatˀ i.l.ampli⁹.ff.rem ra.ha.iũcta.l.ſemp.ff.de reg.iur.⁊ hoc
facit ſm Ang.ad ſtatutũ dicẽs qḋ petẽs ab alio aliqḋ ꝑ libellũ
debeat ſoluere certã gabellã vel decimã vel poſſit cogi ad ɔpꝛo
miſſũ an habebit locũ in repetẽte.nã cõcludit qḋ ſic quaſi ſta
tutũ intelligatˀ ſumpſiſſe ṽbũ petere in ſuo genere.Tu adde qḋ
forte in ſuis exẽplis hoc non ꝓcedit cũ fauoꝛabilioꝛ videatˀ eſſe
cauſa repetẽtis quã petẽtis.ar.eorũ que habentˀ in.l.videam⁹.ff.
de vſu.⁊ in.l.cũ fundus.ff.ſi cer.pe.⁊.l.ſi filius.§.j.de ṽb.ob.⁊ in
l.j.C.de impoñ lucra deſcrip.li.xi.⁊ ſic nõ videtˀ eadẽ ratio om
niũ ſub indefinita locutiõe cõpꝛehẽſoꝝ.facit qḋ no.Dy.ſup ru
brica de reg.iur.lib.vj.⁊ qḋ not.in.l.j.ff.de regu.iur.⁊ in.c.vtcũ
ta.extra de cle.c.l.b.vj.vbi aũt ſtatutũ diſponeret tale qḋ in quo
e.lz.adeꝫ ro oim ſub indiffinita cõpꝛehẽſoꝝ poſſet ꝓcedere di
ctũ Ang.¶ Cũ aũt habẽtes arbitriũ ſup bono ⁊ pacifico ſta
tu ciuitatis ſeu ſup cõtinentib⁹ publicã vtilitatẽ poſſunt facere
ſtatutũ vel ꝓuiſionẽ qḋ qs teneatˀ ad cõpꝛomittẽdum vel qḋ ſi
vnus dom⁹ faciat brigã cũ alia incurrat tãtã penã tetigit Bar.
in ꝓemio.C.⁊ i.l.ambitioſa.ff.de decre.ab or.fa.de quo aliquid
tangit in.l.j.ff.eo.Extra glo.tãgit hic Bart.diffinitionẽ dei o ⁊
impugnat diffinitionẽ Azo.⁊ vltimo ponit ſuã Ange.hic ꝓ his
mouetur.det diffinitionẽ Bart.inquãtũ adducit in ea ꝑpter onera
ta m ſuntũ ſupportãda nã ſecũdũ eũ hoc non ſemp eſt verũ vt
eſt.v.gᷣ.q̃re qñ mulier affectãs habere iuuenẽ formoſum dat ſibi
dotẽ pacto appoſito qḋ etiã vult ſe alere qḋ tolerat a iure.l.in.
§.de pac.dota.⁊.l.ſi.ff.de doli excep.ſed tu adde qḋ imo etiã ꝑ tẽ
pꝰ tũc dos deſtruitˀ oneribꝰ m̃rimonij.nã vltra alimenta et ã

ad onus m̃rimonij ſpectat habere veſtes ꝓcioſas ⁊ ornamẽta ⁊
iocalia ꝓcioſa vt docet experiẽtia.facit.l.veſtes.§.muliebꝛia.⁊.l.
argumẽto.§.ornamẽta.de au.⁊ ar.leg.ꝑterea põt dici qḋ Bar.
⁊ ſimiliter Azo q dicta ṽba poſuit inſpexerit cõmuniter acci ẽ
tia ar.l.ad ea.ff.de legi.ita natũ ſaluare diffinitionẽ Azo.dicẽs
qḋ Azo inſpexit cõem vſum loquẽdi ſcdm quẽ res data in dote
cõſueuit dici dos ꝑut etiã accipitˀ in.l.dedit dotẽ.ff.de collatio.
bo.⁊ in.l.dotẽ.ff.de iu.do.tal o aũt modus loquẽdi debet attẽ
di.l.auunculus.ff.de verb.ſig.⁊ rñdet ad allegata ɔ Azo.primo
ad.l.qḋ dicitˀ.ff.de impẽ.qḋ ibi ſumitˀ dos pro quodã iure vni
uerſali:hic pro ipſa re data.Itẽ ſecũdo rñdet ad.l.itẽ veniũt.§.
10 fruct⁹.cũ ibi no.ff.de peti.he.† vbi patet qḋ in vniuerſalib⁹ iu
dicijs fruct⁹ auget ipſum iudiciũ.⁊ ea ſẽ actiõe petuntˀ nõ diuer
ſa.nec ſimpliciter.⁊ officio iudicis.ſec⁹ in ſingularib⁹ vt ibi no.in
dote autẽ fruct⁹ augẽt ipſam dotẽ.vt in.l.ſi marito.§.ſi.quia res
i ꝓõdet qḋ rei fruct⁹ dotalis ꝓprie nõ augẽt dotẽ ſꝫ bene cõuer
tuntˀ in dotẽ.l.dotis fruct⁹.§.i ff.de iure do.⁊ ſic vbi dicitˀ qḋ au
geãt debet exponi.i.cõuertantˀ.Itẽ rñdet ad.l.mater.C.de rei
11 ven.† vbi in ſingularib⁹ preciũ nõ ſuccedit loco rei ⁊ tñ in dote
ſic.l.res que ex dotali.ff.de iure do.⁊.l.labeo.§.itẽ ſi dñs.de ver
bo.ſigni.facit qḋ no.in l.o rem ⁊ preciũ.de peti.here.quia reſpõ
det qḋ ſpecialiter eſt fauore dotis vt preciũ ſuccedat loco rei ſicut
⁊ alia multa ſunt fauore dotis ſpecialia vt.ff.l.i.⁊ facit qḋ habetˀ
in.l.ſi ex pecunia.C.de rei ven.Tu adde qḋ inſpecta ꝓpꝛia locu
tione quã debem⁹ ſequi diffiniẽdo diffinitio Bar.videtˀ melioꝛ
per.d.l.qḋ dicitˀ.cui nõ eſt reſponſum ſufficiẽter per Ange.imo
12 potius ipſius reſpõſio firmat ſententiã Bar.nec placet † qḋ fru
ctus dotis nõ dicantˀ ꝓprie augere dotẽ:qꝛ in cõtrariũ eſt tex.
in.l.ſi marito.§.ſi.ff.eo.nec ſequitˀ ſi cõuertantˀ ergo nõ augent
imo potius ſequitˀ oppoſitũ.cõuertuntˀ ergo augent ⁊ faciũt illã
maioꝛẽ ⁊ cõſequẽter illã augent quod veriſimiliter verius eſt.⁊
ideo melioꝛ videtˀ opi.Bar.ꝑpter ſupꝛadicta ⁊ ꝑ rationes ſuas.
licet rationi l.mater.potuiſſet reſpõderi ꝑut dixit Ang.ſed vl
tra illã alie rationes etiã ꝑpugnant de quibus hic per eum.

Summarium.

1 Mulier quare in actione de dote priuilegietur.
2 Dotis cauſa quare ſit priuilegiata.
3 Inſtantia ſuper dotis cauſa quo ⁊ quid ſit priuilegiata.
4 Iudex eccleſiaſticus poteſt de cauſa dotis cognoſcere.
5 Cauſa dotis agitari poteſt diebus feriatis.
6 Priuilegium prelationis in alium non tranſmittitur.
7 Filius matrem dotare non tenetur.
8 Patruus neptem ex fratre non tenetur dotare.
9 Mulier muta matrimonium contrahere poteſt.
10 Filia abſq; patris aſſenſu matrimonium contrahere poteſt.
11 Pater filiam nuptam dotare non cogitur.
12 Matrimonio fauere debet.
13 Nobilis cum alio brigã faciens puniri poteſt ſtante ſtatuto ⁊c.
14 Intereſſe affectionis non auget condemnationem.
15 Roma eſt communis patria que ⁊ venit vrbis appellatione.

1 Dotis cauſa. † Mulier in actiõe de do
te priuilegiata eſt ꝑpter fa
uorẽ reipublice q verſatˀ in ſobole ꝓcreãda ⁊ replen
da liberis ciuitatẽ.h.d.ſm Dy.⁊ Ange.vel ſic ſm
2 Bar.† Cauſa dotis eſt priuilegiata ꝑpter fauorẽ reipublice q ver
ſatˀ in liberis ꝓcreandis.h.d.⁊ ſunt tres partes q̃ patẽt in litera
prout tãgit gl.i.in ſi.⁊ aduerte qꝛ ponit hic Bar.caſum in ſpe
cie exẽplificãdo poſt Dy.ſed Ange.dicit ⁊ forte meli⁹ qḋ caſus
eſt in genere ponẽdus ⁊ in nube ⁊ demũ declaratio fiẽda p exẽ
pla.¶ In gl.i.ibi vel aduẽtitia ſume iſta verba late.ꝑut ɔgruũt
etiam mulieri exiſtẽti ſui iuris vt colligitˀ ex l.i.§.i.C.de rei vxo.
act.⁊ facit qḋ habetˀ i.l.ꝓfectitia.§.pe.ff.de iu.do.nõ aũt ſumas
ſtricte ꝑut cõcernat dotẽ datã ꝑ ſil afa.xãtũ in ta illud qḋ hꝫ in
ſimili in.l.ſi.C.de inoff.teſt.¶ In glo.ii.ibi dotis cõditio.i.apti
tudo ſeu natura.l.cũ veteri.C.de dona.an.nup.ſm Iac.de are.
¶ In ea.glo.in ſi.pro hac expoſitione facit qꝛ q̃nq; ſtatuitˀ fa
uore cauſe ipſam eſſe breuiorẽ.vt.l.ii qs a liberis.ff.de libe.agno.
⁊ in.l.iiij.C.de tẽpo.appel.licet q̃nq; etiã ꝑpter odiũ abbꝛeuietˀ.vt
in.l.i.⁊.ii.C.vt intra cer.tem.cau.cri.termi.⁊ ſic ꝑꝫ qḋ hec expoſi
tio poteſt ſaluari ꝑut tãg.⁊ hic etiã Bar.⁊ Ra.ſꝫ Dy.reꝓbet
3 illã.† Et ɔclude qḋ inſtãtia ſup cauſa dotis eſt priuilegiata quo
ad dilationes vt iudex poſſet breuiores dare q̃ dari ɔſueuerunt.
ar.l.ſi.ff.de re iudi.⁊ ꝑ id qḋ no.Spe.in tit.de fer.ia.§.ſequitˀ.in
prima col.vbi dicit qḋ cauſa alimẽtoꝝ ⁊ dotis põt tractari etiã
die feriata ad hoim neceſſitates ꝑ l.ii.ff.de fer.nõ aũt eſt priuile
giata ſm Bar.⁊ Ang.quo min⁹ debeat dari libell⁹.l.ſo ɔteſta
ri.l.ii cũ dotẽ.§.eo aũt tp̃e.ff.e.nec ẽt qḋ nõ duret triennio iuxta.l.
ꝓperãdũ.C.de iudi.nec ẽt qn regãtˀ plene ꝓ ratiõẽ.vt.l.doce.
C.de rei ve.nec ẽt qn poſſit appellari.l.ſi.C.de ſen.q̃ ſine cer.quã
ti.Hec ob ꝑdictã clemẽtinã diſpẽdioſaꝫ.ex de iudi.vbi videtˀ
ꝓbari qḋ poſſit ꝓcedi i cã dotis ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij ⁊ ꝑ
cõſequẽs

cõſequẽs ſine libello et ſine cõteſtatione iuxta cle.ſepe. extra de
verbo.ſig. qr rñdet Bar. ĩ eo.l.ſi cõſtãte. remittẽdo ad ibi not.
Ange. do hic, dicit qꝺ illa cle. habet locũ qñ cauſa dotis incidẽ
4 ter tractat cũ cauſa mr̃monij principaliter intẽtata.† quo caſu
ſup dote põt adiri iudex eccleſiaſticus vt in.c. de prudẽtia. extra
de dote poſt diuoꝛ. ſec9 ſi principaliter tractat cauſa dotis quo
caſu ſm eũ nõ cognoſceret iudex eccleſiaſtic9. Tu adde qꝺ etiã
imo pͥncipaliter iudex eccleſiaſtic9 adiri põt ſup dote cũ videat
cauſa pia ſpectãs ad eccleſiã vt expꝛ̃ſſe tenet Inn. et Hoſti. Io.
an. poſt eos in.d.c. de prudẽtia. pro qb9 videt caſus in.c. literis.
de pig. et facit qꝺ no. i.c. cũ ſit. et.c. licet. extra de fo. cõpe. Itẽ etiã
videt qꝺ in cauſa dotis tractat principaliter cũ ſit de tãgẽtib9
matrimoniũ cũ nõ poſſet eſſe dos ſine matrimonio. pcedi poſſit
ſine ſtrepitu et figura iudicij et ſic ſine libello vel litis cõteſt. p tex.
in.d. cle. diſpẽdioſam. ibi aut eas quoquo mõ tãgẽtib9. et qꝺ ibi
no. ſicut etiã de ſpõſalib9 dicitur qꝺ qr poſſunt dici eſſe de tan-
gẽtibus matrimoniũ lz pͥncipaliter tractet tãtũmodo cã ſpõ-
ſalioꝝ hz locũ illa cle. vt ibi no. p glo. in ver. matrimanijs. et hoc
etiã vez q in dote habeat locũ dicta cle. et reuerẽd9 dñs pr̃ do-
minus floꝛẽtinus. Tu potes dicere pro concoꝛ. q illa cle. ſeruet
in foro eccleſiaſtico. ſed in foro ſeculari pcedit ſnĩa Bar. et An-
ge. Itẽ in terris eccleſie foꝛte habeat locũ illa cle. In foro ſecula
ri etiã per id qꝺ not. per glo. in.c. ij. de arbi. li. vj. et pro pdictis q
de iure ciuili regrat cõteſtatio et ſolẽnis ordo iudicioꝝ. facit qꝺ
no. i. l. iij. C. de do. pmiſ. ibi iure iudicioꝝ et c. ſubdit tñ hic Ang.
5 † q etiã de iure ciuili videt cauſa dotis tanq̃ tẽdẽs ad precarẽ
tpe feriato pro neceſſitatib9 hoim tractari poſſe ar. l. ij. ff. de fer. et
qꝺ no. Spe. in.d. §. ſi quis in ti. de ferus. Itẽ aduerte q omnes ex
poſitiones gl. poſſunt in ſe eſſe bone. nã quod. dã eſt priuilegium
datũ actioni de dote. puta q habeat tacitã hypothecã. l. vnica.
§. j. C. de rei vxo. act. et ſic pcedit pͥma expoſitio gl. quoddam eſt
priuilegiũ datũ doti. i. fũdo dotali. puta q nõ poſſit alienari. ff.
de fun. dota. l. lex iul. vbi q in dubijs p dotib9 iudicet. ff. de iure
do. l. in ambiguis. et ſic pcedit ſcꝺa expoſitio. et ſimiliter tertia et
quarta q tẽdũt ad eũdẽ ſinẽ cũ prima et ſecũda. Quoddã eſt pri
uilegiũ datũ cõtrui dotis vt qꝺ fingat tacita ſtipulatio interue-
niſſe vt.d.l.j.§.j.C. de rei vxo. act. et ſic pcedit quinta expoſitio.
Quoddã eſt priuilegiũ datũ inſtãtie cauſe dotis de quo. ſ. dixi
et ſic pcedit vltima expoſitio. Quoddã autẽ eſt priuilegiũ datũ
mulieri in actione pſonali de dote vt pferat alijs. et ſimiliter in
hypothecaria vt pferat alijs habẽtib9 hypothecã tacitã prioꝛẽ.
6 de quo in. l. ſi. C. q po. in pig. ha. † et iſtud priuilegiũ plationis nõ
trãſit ad aliũ. ideo dicit dari ipſi pſone mulieris in actiõe pſona
li vel hypothece niſi foꝛte eſſent liberi eiuſdẽ mr̃moniĵ vt.d.l.ſi.
§. exceptio. et. ĩ e. l. etiã. Alia autẽ priuilegia de quibus dixi bene
trãſeũt ad heredẽ ideo ſimpliciter dicunt dari mulieri. facit qꝺ
habet in. §. fuerat. inſti. de actio. Aduerte tñ qr priuilegiũ pꝛela
tiõis in hypotheca videt habere locũ in dote data. ſec9 in date
cõfeſſata. vt eſt tex. cũ glo. no. in.d.l.ſi. lz Bar. hic cũ reprehẽdat
qñ eſſet trãſactũ tẽpus opponẽdi exceptionẽ nõ numerate do-
tis. ſz Ang. no. dicit hic q ſi mulier cõcurrat cũ alijs creditorib9
probãtib9 verã et realẽ dationẽ tũc indiſtincte pcedit dicta glo.
Si vero pbent p ſolã confeſſionẽ ſicut et mulier qr in pari cauſa
tũc potioꝛ eſt cõditio mulieris ar. l. in ambiguis. et ſic pcedit opi.
Bar. et ſic limita qꝺ dixi anno in. l. ita ſtipulat9. §. griſogon9. de
ver. obli. Itẽ aduerte quia priuilegiũ plationis hz ipſa mulier nõ
aũt marit9 nec etiã extrane9 p id qꝺ no. in. §. fuerat. inſti. de act.
et ſimiliter nec pr̃ niſi viuẽte filia. vt no. in.d. §. fuerat. et. ĩ e. l. poſt
dotẽ. qꝺ tamẽ dixi de marito intellige verũ niſi eſſet ſcꝺs mari-
tus cui pmiſſa fuiſſet dos p heredes primi viri ſm Dy. ar. l. do-
li exceptio. §. diuerſum de noua. facit qꝺ no. i. l. aliã. ĩ. de noua.
videt eñ priuilegiũ cõpetens mulieri contra heredes primi vi-
ri trãſfuſum in pmiſſionẽ factã marito. cũ etiã id tẽdat in vtili-
tatẽ mulieris. ar. eoꝝ q. ſ. dixi de patre et que dicã. ĩ. de muliere
nupta ſecũdo viro. Itẽ aduerte qr extrane9 nõ habet priuilegiũ
plationis vt dixi nec hz etiã tacitã hypothecã nec etiã fingit ſti
pulatio p ipſo imo ſi nihil paciſcit incõtinẽti cũ pmittit dotem
vel cũ illã dat. vbi dos incipit a datiõe videt mulieri donare vt
illã dat vbi dos incipit a datio ne videt mulieri donare vt in. §.
accedit. de rei vxo. actio. et in. l. ex morte. C. de pac. conuen. et eſt
actio cõpetẽs extraneo ſtricti iuris: vt no. ĩ. eo. l. ij. ver. nec cogit.
¶ In gl. ſemper ibi nã ante matrimoniũ et ſic dum litere dicit
dono. ſupple ſperate vel vere vel que data fuit et ſic cõpꝛehẽdit
oĩa tpa. glo. idẽ videt velle ſi putatiue dotis cauſa. per id quod
habet in. l. ſi. ff. de cõdi. ſine cauſa. et in. l. j. et. ij. ff. de pin. credi. et lz
cõſtare matrimoniũ et ipſum eſſe ſolutũ h. nt multẽ cõtrarias qr tñ
eſt eadẽ ratio cõtrarioꝝ hoc caſu et ſic videret qꝺ contraria de-
beret eſſe diſpoſitio. l. et ſi cõtra. ĩ. de vul. et pu. p. ſi eadẽ eſt diſpoſi
tio qr eadẽ eſt ratio. ar. l. diẽ pferre. §. ſtari. ff. de arbi. ¶ In ea.
glo. ibi nudo pacto dos cõſtituitur hoc ſecũ. lũ iſta tẽpoꝛa ho-
die fingitur ſtipulatio interueniſſe etiã ex parte mariti vt eſt gl.
not. valde i. l. j. §. j. C. de rei vxo. actio. quã ſequunt doct. lz foꝛte
tex. nõ clare hoc pbet ſibi. et lz hoc caſu foꝛte actio nõ querat ma-
rito: intereſt tamẽ mulieris: qr ſi dans nõ eſt pactus vel ſtipula-
tus ſibi reddi mulieri qrat actio ſoluto matrimonio. vt i. §. acce
dat. in.d.l. vnica. Itẽ quia melius per virũ tractabit mulier do-
tata q ſi nõ eſſet dotata vt in. §. ſi qs enim. in auf. de nup. col. iiij.
¶ In eadem gl. ibi de bonis patris ſupple etiã ſi negotia filie
adminiſtrat etiã ſi filia eſſet emãcipata. vt pbat in. l. ſi. C. de pb.
ſecus in extraneo adminiſtrãte bona mulieris p qua dat dotes
qr in dubio vr̃ de bonis mulieris dotare p. l. neſcimus. ff. de ne-
go. geſt. ſec9 ſi de pprio dotaret vel ſi nõ gereret negotia mulie-
ris qr tũc videretur donare dicta. l. j. §. accedit. niſi paciſceret ſibi
reddi vt ibi et in. l. ex morte. ad finẽ. C. de pac. cõuen. Itẽ ſecus ſi
pater aliã impẽſam faceret p filio cui9 bona adminiſtraret. l. ſi.
cum ibi no. ff. de pet. here. et qꝺ. ſ. dixi in patre idem dico in auo
paterno p. l. dedit dotẽ. de colla. bo. ſecus in matre et auo mater
7 no. et ſec9 in fratre vt hic p doc. † An aũt fili9 teneat dotare ma-
trẽ. dixit hic ang. qꝺ nõ p. l. tutoꝛ. ſcꝺm dignitatẽ. §. ſi. de admi.
tuto. et qr ipſius nubẽtis cõtriſtant filij primi mr̃imonij. vt in. §.
ſoluto. in auf. de nup. coll. iiij. et de nõ eligẽ. ſcꝺo nubẽ. §. generali-
na. ver. pſpeximus. Contriſtat etiã anima viri ſm Ang. p pdi-
8 cta iura. ſed certe hoc non dicunt ſi bene aduertantur. † An aũt
patru9 teneat dotare neptẽ ex fratre. cõcludit Ang. qꝺ nõ. nec
ob. l. nihil. ff. de in rez verſo. qr loquit de nepte quo ad auũ. Itẽ
qꝺ dixi de patre pcedit in patre legitimo et naturali. ſecus i na
turali tñ. l. vxoꝛẽ. §. pater naturalis. ĩ. de le. iij. et hec nota dilligẽ
ter qr ſecundũ hoc nõ videt bona exparatio dotis ad alimẽta.
nã pater tenet alere filiã naturalẽ licet non ſpuriã de iure ciuili
quãq de iure cano. et ſpuriã. vt in auf. lz. C. de natu. lib. et in.c.
cũ haberet. extra de eo qui dux. in ma. et tamẽ non tenet dotare
vt pz ex predictis. pro hoc faciat etiã qr fili9 tenet alere matrẽ
et etiã ſoꝛoꝛẽ vterinã. vt. l. ſi qs a liberis. ĩ. de lib. agnoſ. et tñ non
tenet dotare vt dicta. l. tutoꝛ ſcꝺm dignitatẽ. et. ff. tetigi. Bart.
tñ videt voluiſſe contrariũ in. l. ſi. ĩ. de his qui. vt indig. vbi do-
tẽ videt pariſicare alimẽtis in materia iſta. ſz foꝛte qꝺ ſupra di-
xi eſt veri9. nã nõ videt etiã eadẽ ratio cũ facili9 preſtent alimẽ
ta que minutim preſtant quã dos q̃ in magna qũtitate pſta
tur ar. l. plane. ff. fa. her. poſſet etiã foꝛte dici qꝺ lz pr̃ teneret dota
re filiã naturalẽ: tamẽ non habeat priuilegium qꝺ in dubio vi-
deat pr̃ dotare de ſuo vt.d. §. pater. ſec9 in filia legitima. ¶ In e.
9 gloſſ. ibi de tacita ſtipulatione. ſupple qr fingit interueniſſe. et
hoc clarũ in valẽtib9 loqui. † ſi aũt eſſet mulier muta qr põt etiã
cõtrahere matrimoniũ: qr lz inter volentes loqui verba requirã-
tur ad matrimoniũ vt in.c. tue. extra de ſpon. et eſt gl. ſing. l. l. cũ
notiſſimum in pꝛin. C. de pſcrip. xxx. an. tamẽ nõ requirit in nõ va-
lente loqui vt. l. mutus. C. de iure do. tunc dic qꝺ fingit ſtipula
ta per ſeruũ ſi ipſius habeat. ſi autem nõ habeat fingitur ſtipula
ta per ſeruum publicum hoc eſt per tabellionem ar. l. non quaſi.
ĩ. rem pupil. ſal. fo. et erit hoc caſu mirabile qr ſolũ vtilis ſtipula
tio quereret mulieri cũ alias querat directa. Et adde circa iſtã
fictam ſtipulationẽ id qꝺ no. Bar. i. l. j. ĩ. de his que in teſta. de-
lentur. vbi dicit qꝺ priuilegiũ cõceſſum per ſtatu. inſtrumẽto in
quo continetur promiſſio nõ habebit locũ in dicto inſtrumẽto
in quo a iure fingit dicta ſtipulatio. ¶ In ea. gl. ibi in arbitriũ
ſupple idẽ ſi in volũtati ſz Cy. in. l. iij. C. de do. pmiſ. et ſequitur
hic Ang. ¶ In ea. glo. ibi. l. qꝺ autẽ ibi ppter nil eſt ſpeciale qr
datũ a viro mulieri intelligitur ex cã dotis qr id tacite agebat
ab vtraqz partiũ. et idẽ eſſet in alijs caſib9. l. cũ quid. ff. ſi cer. pet.
10 ¶ In eadẽ gl. ibi qui liberos. ibi cogitur pater dotare filiam. et
adde † qꝺ de iure canonico filia põt cõtrahere ſine cõſenſu pr̃is
vt in.c. cũ apud. extra de ſpõſa. et no. gl. i. l. paulus. ff. de ſta. ho.
et hoc caſu ſi contrahat ſine eius volũtate cogitur pater etiã eã
a dotare a gloſ. eſt ſing. in.c. hoc ſanctũ. xxxij. q. ij. et hoc etiã videt
voluiſſe gl. in. l. obligamur. § lege. ff. de act. et oblig. ſcz qꝺ etiam
poſtq filia eſt maritata poteſt imploꝛare officiũ iudicis vt coga
tur pater eã dotare lz nõ loquat expꝛeſſe qñ filia ſine cõſenſu pa
tris contraxit matrimoniũ plus tamẽ ibi videtur ſentire gl. vez
qꝺ pater ſit obligatus qꝺ reprobat Bar. ibi qr ſolũ officiũ iudi
cis cõpetit ſibi vt cogat patrẽ dare dotẽ per. l. q liberos. ff. de ritu nup.
qꝺ officiũ iudicis nõ pſupponit obligationẽ. l. q p colluſionẽ. ff.
de ac. emp. reprobat etiã Bar. ibi poſt Guli. gl. pdictã dicẽs q
11 licet † pater poſſit cogi ad conſtituendã dotem pro filia anteq
ſit nupta tamẽ poſtq eſt nupta nõ poteſt cogi ad ipſam dotã-
dã: qr ideo cogitur dotare vt nubat. ideo ipſa nupta ceſſat cau
ſa ergo ceſſare debet diſpoſitio legis arg. l. qꝺ dictũ. ff. de pac. et
l. adigere. §. qͣuis. de iu. pa. et hec intelligit vera ſaluo niſi pmiſiſ
ſet filia dotẽ vt habere poſſit maritũ qr tũc pater poſſet cogi lz fi
lia eſſet nupta. ſed certe gl. pdicte vident melius dicere. primo p
dictã. l. qui liberos. vbi pater aſtringitur ad duo vez ad nuben-
dũ et ad donãdum. et iõ lz primũ ſit impletũ cogit nihilominus
implere ſecundũ ar. l. ſi heredi plures. de condi. inſti. Itẽ qr non
videt ceſſare ratio in filia iam nupta per ea que. ĩ. dicentur. et q
etiã no. Bar. hic in pe. col. circa fi. et in. l. nupta. ĩ. eo. et qr etiã in-

a ¶ Eam do tare. Adde Bar. hic in ver. ſz ſi nu pſit filia le gitia. Pau. de caſt. con ſilio. cxxxj.

tereſt mulieris licet ſit nupta habere dotē vt ſic melius tractetr
a viro arg.eorū que habent i.§.ſi quis aūt alias eſt ver.ſub.§.ſic
itaqȝ.in auc.de nup.col.iiij.¶ In ea.gl.ibi nō pōt alienari hoc
clarū ſi res eſt immobilis ſecus ſi mobilis q̄ ſeruādo ſeruari nō
pōt.l res in dotem date.de iu.do.ꝛ dicitur ſeruādo ſeruari non
poſſe ſi eſt pecunia.vt eſt glo.que fuit ſing.in.l.i.§.queſitū.ſ.ad
treb.Jtē ſi nō pōt durare per triēniū vt eſt gl.no.i l.a.ſi aduer.
ſolu.ſi autem poſſet ſeruari poteſt alienari ſed reuocat alienatio
ſoluto matrimonio ſicut dici ꝯſueuit in re ſubiecta reſtitutioni.
facit.l.iij.§.ſȝ marcell⁹.ſ.de in diē adie.ſaluo niſi fuerit alienas
ta ſm auc.ſiue.C.ad vellei.ꝛ ibi etiā tangit qd de re imobili eſti
mata de quo l.i.ſi eſtimatio.ſ.eod.vel niſi fauor libertatis aliud
ſuadeat p.l.i.C.de ſer.pig.dato manu.ꝛ no.i.§.ꝛ cū lex.ꝛ adde
qd no.de eſtimatiōe in.l.ſi inter virū ꝛ vxorē.C.de iu.do. Jtem
allegat qd id qd dixi de re mobili pōt hodie pcedere p.l.i reb⁹.
C.de iure do.vbi ſoluto mrimonio retrāſfert dñiū.ſec⁹ ſm hec
iura ſcdm que nō retrāſferebat ipſo iure vt.l.q iā.ſ.de acq̄rē.re.
do.ꝛ.l.i.ſ.de fun.dota.ꝛ no.Bar.in.l.ſi mora.ſ.e.ti.ꝛ hoc iō qꝛ
ſolū in re immobili videbat loq.l.iulia.vt.ſ.de fun.dota.l.lex iu
lia.ꝛ no.gl.mſi.q.alie.licet in prin.l.ſȝ aliter loquatur in.l.libera
tus.ſ.de reg.iur.ꝛ in.d.l.i.§.ꝛ cū lex.¶ In ea.glo.ibi.§.taceat.
de hoc dic vt.ſ.eo.l.diuortio.§.ob donationes.vbi gl.vi notas
re cōtrariū.¶ In ea.glo.ibi iubaudi fere.no.qd dictio ꝑpetua vt
eſt dictio ſemper recipit limitationē.ꝛ p hoc eſt bo.tex.cū gl.in
c.ſicut tibi.ꝛ.c.nūquā.de cōſecra.di.v.qd facit ad dictū teſtiū di
centis qd vidit tituū ſemp poſſidere talē rem de quo hic p doct.
¶ In ea.gl in ſi.ꝛ adde etiā potes ponere ex̄plū ſȝ ang.vltra
pdicta per id qd habet in.l.vxor.ſ.de iudi.ꝛ adde etiā ſecūduȝ
eum qd mulier in dubio videt omnia bona ſua in dotē dare.vt
no.gl.in.l.mulier bona.ſ.de iure do.ſed tū adde qd illud poſſet
pcedere ſi primo viro dediſſet.alias erit matrimoniū ſine dote
qd eſſe pōt.l.ſi.C.de dona.añ nup.de quo plene p Bart.in ſua
q̄ſtione q̄ incipit mulier q̄dā.ꝛ adde etiā q per illā.l.in ambiguis.
alle.in gl.pōt dici q vbi vtrinqȝ in materia dotis ſunt opi.qd i
dubio ſit amplectenda opi.que fauet doti niſi forte illa eſſet cō
muniter reprobata ar.l.minime.ſ.de legi.ꝛ bñ facit qd no.Jo.
12 an.in ſill in.c.ſi.extra de cog.ſpi.vbi dicit † q iudex coꝛā quo ver
titur queſtio matrimonij dȝ amplecti opi.q̄ fauet mrimonio.et
nota bñ hic propter id qd no.in.l.dos a patre pfecta.ſ.ſol.ma.
ꝛ.ſ.e.l.poſt dotē.Jtē adde ſm Ang.q eſt reperire iudiciū ꝯtrariū
in actione de dote vt eſt gl.ſing ſm opi.Roge.in.l.ꝛ ordo.ſ.de
impen.de quo dic vt ibi.Jtē adde etiā ſcdm eū q poſſum pmit
tere dotē titio p vxore p ipſum accipiēda nō determinata pſo
na.l.ſi titio.ſ.de ver.ob.Jtē adde ſecūdū eū qd ſi mulier occu
pauit bona viri rōne hypothece p dote nō cogit̄ illa reſtituere
creditoribus offerentibus quātitatē dotis ſi velint ſibi cedi iu
ra cū priuilegio platiōis.allegat no.p Cy.in.l.ſi tibi.C.q po.in
pig.ha.ſȝ Cy.n.ibi hoc nō dt tñ dictū in ſe eſt verū p no.in.l.i.de
priui.do.ꝛ in.l.ex plurib⁹.ſ.de adm.tuto.¶ In gl.ꝛ vbiqȝ ibi
omni loco.ſi hoc ꝯtra.l.i.§.ꝛ cū lex.C.de re.vx.ac.niſi dicas qd
ibi recitet quedā opi.q̄ ibi reprobat.vel dic vltra doc.qd ibi reci
tetur quedā diſpoſitio q̄ erat añ tpa iſtoꝝ que ibi colligit̄ ſec⁹ ſe
cundū iura iſtoꝝ.ꝛ hoc modo etiā dȝ intelligi qd habet̄ inſtit.q.
alie.l.ſȝ in prin.vbi litera videt̄ cōfundere primā opi.quā ſequit̄
Bar.ꝛ Ang.ꝛ p ſolutione.ꝛ facit qd no.in ſimili de ac.ꝛ ſtipu
latu.in.l.ii.ſ.eo.¶ In glo.nā ꝛ reipublice.ibi ꝛ p etiā ꝛc.nota
bene qd dictio etiam eſt implicatiua.¶ In eadem glo.ibi con
cordat ſecus ſi diſcordat vt ſequitur in gl.ꝛ ſecundū hoc habea
qd publica vtilitas principaliter preferatur priuate principaliter
lȝ ſit publica ſecūdario ſi ab illa diſcordet quod eſt verū regula
riter ſm Ang.ꝛ ſic vbi reperit̄ ꝯtrariū eſt caſuale ꝛ ſic intelligatur
l.ij.C.de priuile.fiſ.Bar.tñ dicit hic aliter cōſiderās quadrupli
cem publicam vtilitatē dic per eū cui adde qd in vltimo mem
bro non vr̄ bene dicere.nā ſubiectos eſſe locupletes videt̄ poſſe
afferre vtilitatē etiā in caſu cō p ipſos poſſet ſubueniri neceſſitati
13 reipublice vt puta guerre vel alterius neceſſitatis.† An aūt ha
bentes arbitriū ſup bono ꝛ pacifico ſtatu ciuitatis poſſint ſta
tuere qd nobilis faciens brigam cū alio puniat̄ in tantū.Bar.ſ.
de decre.ab or.fa.in.l.ambitioſa.tetigit ꝛ cōcludit qd ſic p rōnē
qua hic pono.ſȝ forte melior eſt ratio que colligit̄ ex.l.ij.ſ.de iu.
om.iudi.ꝛ.l.ad rē mobilē.ꝛ.l.ad legatū.ſ.de pcu.qꝛ qñ aliquid
cōmittitur alicui videt̄ eſſe cōmiſſum id ſine quo cōmiſſum prin
cipaliter expediri nō pōt.ꝛ ſimiliter an poſſunt facere ſtatutum
qd litigātes teneant̄ cōpromittere.tetigit Bar.in pma cōſtitu
tione.C.ꝛ cōcludit qd ſic cū illud videat̄ ſpectare ad publicā vti
litatē vt ibi.ſȝ certe necubi reperiet̄ qd decidere lites per cōpro
miſſum ſpectat ad publicā vtilitatē.imo videt̄ q ius habeat ta
lē deciſion pro deteſtabili vt pȝ ex his q̄ habent in.l.ſi dictū.§.
ſi cōpromiſſe.ſ.de euic.ꝛ.l.ſi in empt.§.i.ſ.de mino.Jtē innuit
ibi Bar.q ſtante validitate ſtatuti nō poſſit pars appellare.ſȝ
cōtrariū videtur idē ipſe ſenſiſſe i.l.ſi.C.de iudi.vbi dicit qd qñ
pars neceſſitat̄ ad cōpromiſſum pōt appellare a ſnia talis arbi
trij.facit.c.ab arbitris.extra de offic.deleg.in.vi.Tu ꝯcorda qd
attendenda ſit forma ſtatuti qꝛ ſi iubet ſimpliciter iubet cōpro
mitti ꝛ ſic ſimplr cōpromittat̄ pcedat qd no.in.d.l.ſi.ſec⁹ ſi iu
beat cōpromitti ſub pena qꝛ tunc videt̄ velle qd merit pene pa
reat.arg.l.i.C.de arbi.iūcta.l.ſi ſtipulatus.ſ.de vſu.ꝛ qd ibi no.
in.l.ſi vno.in prin.ſ.loca.¶ In e.gl.in ſi.adde huic gl.primo q
vbi lucrū eſt cū alterius iactura nō hȝ illius ratio vt eſt gl.no.in
l.ſi qs vxori.§.pe.ſ.de fur.ꝛ ſimiliter nō habet̄ ratio intereſſe ex
trinſeci eo caſu quo pōt cadere intrinſecū ꝛ ſic ppe loquit̄.l.ſi
ſterilis.§.cū per vēditorē.ſ.de act.emp.ſecus qñ nō poſſet cade
14 re intrinſecū.l.nummis.de in lite iurā.† Jtē adde ſcdo qd licet
intereſſe affectionis vel ſimile nō faciat augeri condēnationē re
gulariter.fallit in caſibus in qbus iuratur in litē.l.in actionib⁹.
ſ.de in litē iurā.tñ bene facit dari actionē vbi alias nō daret̄ vt
in gl.no.in.l.ſi.ſ.de oper.ſeruo.nā facit dari cunctis bone fidei.
Jtē ſtricti iuris vt.l.cū ſeruus.hic alle.loquor in ſtricti iuris ha
bētibus naturā bone fidei.ar.l.ſi cui.ſ.alle.iūcta.l.in minoꝝ.C.
in qui.cau.idē in alijs q̄ debet dari cōtra illū qui habet cām lu
cratiuā vt.l.libertus q ſoluēdo.hic alleg.ſec⁹ cōtra eū qui habe
ret cauſam onéroſam vt in.§.ꝛ alias videam⁹.hic alle.lȝ glo.ali
ter videat̄ allegare illū.§.ta:no tñ caſu.l.ea lege.ſ.de ſer.expor.
ꝛ de materia intereſſe plene in.l.vnica.C.de ſen.q̄ p eo.¶ In
gl.ſup ver.ſobolē.ibi ꝛ ſic ad pariēdū no.hec verba gl.qꝛ a ꝯtra
rio videt̄ qd mulier nupta nō habeat priuilegiū in dote quā de
derat primo viro nec ſimiliter mulier ſterilis.ſed tene cōtrariuȝ
in vtroqȝ qꝛ lȝ mulier ſit nupta tñ intereſt ſua poſſe recuperari
dotē a primo viro vt tractet̄ melius a ſecūdo ar.§.ſi qs aūt.i auc.
de nup.ꝛ qꝛ iam priuilegiū fuit in eſſe cauſatū.ꝛ ſic nō extinguit̄
p cōtractū ſcdi matrimonij de quo in.l.nupta.ſ.eod.Jtē lȝ mu
lier ſit ſterilis habet priuilegiū primo p.l.ſi.C.q po.in pig.ha.ibi
ſiue mulier habeat filios ſiue nō ſm Ja.de are.ꝛ qꝛ aliqua ex rō
nibus poſitis in.l.ſi.ſ.fragilitas ſexus ꝛ qꝛ vir vtit̄ perſona ꝛ re
bus mulieris hȝ locū etiā hoc caſu lȝ deficiat rō de qua hic in li
tera.ſufficit enim in vna ex rationibus finalibus adde lȝ alle ceſ
ſent vt eſt gl.no.in l.libertorū.§.notant̄.ſ.de his qui no.infa.ꝛ
in.l.ſi venter.§.in bonis.ſ.de priuile.credi.ꝛ p hoc etiā bene fa
cit.l.ſi qs poſthumos.ſ.de li.ꝛ poſthu.vbi debet attēdi natura
lis aptitudo ꝛ cōſuetudo cōis hominū ꝛ mulierū nō aūt accidē
talē impedimētū ppter defectū etatis.vel aliud impedimentuȝ.
ꝛ voluit hic Jac.de are.qd ratio poſita in lege nunq̄ intelligat̄
finalis.ideo licet ceſſet non ceſſabit diſpoſitio generalis.ſecus ſi
cōſtaret de mente per eādē legē vel aliā.ꝛ ſic intelligit.l.pſpexit
ſ.qui ꝛ a qui.tu vero de hoc dic p Bar.in.l.ij.§.ſi.ſ.de dona.ꝛ i
l.oēs ppli.in materia interptatiōis ſtatutorū.¶ In gl.ciuitatē.
15 ibi.ſ.romanā.† dic qd Roma eſt cōis patria ſ.Pe.i.roma.ſ.ad
munici.ꝛ nota bñ ex tex.cū gl.qd ſicut appellatiōe vrbis in du
bio intelligit̄ de roma ita etiā appellatiōe ciuitatis.facit qd hȝ
inſtit.de iu.na.gen.ꝛ ciui.§.ſȝ ius.¶ In gl.vltima.in ſi.ſupple
vt ſcholaris poſſit phibere ne faber malleet iuxta ſcholas.plus
vr ſentire.Jaco.de are.qd ꝛ doctor poſſit phibere ne iuxta do
mū ſua malleet.de quo hic latius p eū.Jdē videt̄ ſentire Bar.
ꝛ Ang.de ſcholari.ſȝ tu adde qd in ſcholari nō videt̄ eadeȝ rō
qꝛ p exercitiū doctoris affert̄ publica vtilitas pluribus ſecus p
exercitiū ſcholaris.Jtē qꝛ priuilegiū cōceſſum doctori ꝛ artifici
nō extēdit̄ ad addiſcētes.ꝛ ſic ad ſcholares vt.l.i.ꝛ.ij.C.de exc.
artifi.lib.x.ꝛ no.Bar.in.l.legatis ſeruis.§.ornatricib⁹.de le.iij.
ꝛ in.l.i.§.nec caſtrēſe.ſ.de colla.bo.vbi dicit qd ſcholaris nō dȝ
habere quaſi caſtrenſe lȝ doctor ſit.ꝛ p hoc qd male dixerit hic
Ange.dū dixit qd ſicut filiusfa.poterat ſcdm iſta tpa donari ex
cā dotis vt.l.pōponius ſiladelphus.fami.her.ita etiā filiusfa.ex
cā ſtudiorū.nō vr verū p pdicta.ꝛ per no.p Bar.in.d.§.nec ca
ſtrēſe.An autē ſi ſcholaris nō reperiat domū poſſit puideri vt
cogat̄ q ſibi locare.dixit hic Ang.qd ſic p no.p Sul.i.l.decer
nimus.C.de epi.ꝛ cle.vbi etiā dicit debere puideri religioſo de
loco.ꝛ ſubdit etiā hic Ang.qd cū hic p iſta gl.vtilitas publica
ſtudiorū pariſicet̄ publice vtilitati dotis vr qd pari paſſu am
bulet ſolutio ſienda doctori p ſalario ꝛ mulieri pro dote.ꝛ hoc
noto ad iſtam.l.qꝛ multa habetis vtilia ꝛ memoriter tenenda.

Summarium.

1 Dos matrimonio ſoluto mulieri redditur.
2 Maritus non cogitur alij quam mulieri dotem promittere.
3 Jmmobilia matrimonio ſoluto non ſunt ilico reſtituenda.
4 Satiſdare quis cogitur actione ſtricti iuris exiſtente ꝛ die obli gationis nondum veniente.
5 Satiſdatio an locum habeat in actionibus ſtricti iuris.
6 Actio contra virū extraneo cōpetēs pro dote inſolidū cōpetit.
7 Dos profectitia p filiafa.data patris ꝛ filie communis eſt.
8 Modus agendi debet ponderari.
9 Contradicens conſentienti parificatur.
10 Furioſus qñ pro conſentiente ſit habendus.
11 Contradicens ſine iuſta cauſa pro contradicente habetur.

Soluto

1 SOluto. †Soluto matrimonio dʒ dos mulie
ri reddi ꝛ ad nutū mulieri ꝑmitti vel
alii ſi marito nō nocet.h.d.ꝛ diuidit̃ in duas viꝗ ad
ver. q̄ ſi aūt primo ponit qd in reſtitutione dotis an ꝛ
qñ ꝛ cui fieri poſſit. In ſcḋa ibi: nec cogit̃.loquit̃ iſte tex. qñ mu
2 lier ē ſui iuris. †No. q̄ nō cogit̃ marit⁹ alii dotē ꝑmittere q̄ mu
lieri ſi hoc ei ſit incōmodū. Itē noc. qḋ mulieri dʒ ꝑmitti vel ēt
alii ſi ſibi nō nocet. Itē no. attēdi caſum ꝛ aduerſā fortunā qñ
ꝑlenꝰ ſtat⁹ rei illā iudicat de quo in.l.inter ſtipulātē.§.ſacrā.de
3 verbo obli. ❡ In gl.ii.ibi olim innuit glo.†qḋ immobilia ſecū
du iſta tp̄a nō reſtituebant̃ incōtinēti ꝛ ho. tenet gl.ꝗ.eo.l.di
uortio.§.interdū.ſed in ꝯtrariū ſenſit in.l.ſi mulier.§.verū.ꝗ.verū
amo.ꝛ illa ꝑior. ❡ In ea.gl.ibi ſi ab hoſtib⁹.§.ſi.cōcludē ꝓ de
claratione ꝑdictoꝝ ſi ſoluit̃ matrimoniū culpa mulieris tantū
tūc nō reſtituit̃ dos.ſec⁹ ſi culpa viri tm̄ etiā ſi pactū de lucrāda
dote interueniſſet vt pʒ ex his q̄ habent̃ i.l.ſi ab hoſtib⁹.ꝗ.e.ti.
idē ſi culpa cōi interueniēte:vt.l.cū mulier.alle.i gl.ſi aūt neutri⁹
culpa cōcurrat reſtitui dʒ niſi pactū lucrādi dotē interuenerit.
qḋ pactū valet ſi mulier precedat.ſec⁹ ſi vir:vt.l.ii.ꝗ.de pac.do.
An aūt valeat pactū de lucrāda dote i caſu diuortii matrimonij
recurre ad tex.ꝛ gl.meliorē de corpore iuris in.l.i.ꝗ.de do.ꝑleg.
❡ In ea.gl.ibi ꝛ pact⁹ eſt ſibi.ſʒ intellige ſm̄ no.ꝑ gl.in.§.acce
dit.ꝛ in.l.ex morte.ad ſi.C.de pac.conuē. ❡ In ea.gl.ibi parti
mulieris.no.ſm̄ Bar.qḋ viri pſona ponit̃ ꝓ tota pte pluriū pſo
narū facit q̄ habet̃ in tex.in.l.ſi.C.qui po.in pig.ha.ꝛ iſta expo
ſitio concernit ſolū iſtas duas fallentias. ❡ In ea.gl.ibi.l.quē
admodū.vbi ꝓpter nō agit̃ actiōe de dote vt ibi patet. ❡ In
ea.gl.ibi tertius.ꝛ hoc caſu ꝛ ſequenti eſt ratio ideo q̄ꝛ vir tēdit
ad extremā inopiā cū bonis priuet̃. ❡ Idē eſſet ſʒ Bal.ſi ex bō
narū qꝛ vr̃ male incho are vti ſubſtātia ſua vt.l.vbi adhuc.C.de
iu.do.ꝛ auc.qḋ locū.C.de col.ꝛ dicitur in.l.ſi ꝯſtante. ❡ In ea.
gl.ibi.l.quāuis.ꝛ.l.ſe.ꝛ ibi eſt cauſa ꝓbabilis reſtitutiōis dotis
vt ibi pʒ.ſecus ſi nō eſſet ꝓbabilis vt.ꝗ.ſequit̃ in gl.nec ob.l.cū
in fun do.§.i.ꝗ.de iu.do.qꝛ ibi reſtitutio ſit ꝓbabilis qꝛ ſm̄ legis
diſpoſitionē.alias eſſet ſecus vt dictū eſt ſm̄ verā opi.ſʒ Iac.de
are.cōtrariū tenent quod bene no. ❡ In gl. nec cogitur ibi vel
etiā ſi extraneus not.ex hac gl.tria.primo qḋ actio cōpetens ex
traneo eſt ſtricti iuris.ſcḋo q̄ illa non cōpetit ſibi ſtatim ſoluto
matrimonio.ſed demū poſt annū ad mobilia data i dotē. ſicut
ꝛ in muliere dici ſolet qḋ ſing.nota ꝑ declaratiōe.l.i.§. exactio.
4 C.de rei vxo.act. ❡ †Nota ex gl.qḋ vbi actio ē ſtricti iuris ꝛ dies
obligationis nōdū venit cogitur quis ita demū ſatiſdare ſi nō eſt
ſibi laborioſum alias ſec⁹.facit.l.ii.§.ſi dubitet̃.ꝗ.de iudi.ſed in
bone fidei iudicijs indiſtincte cogatur ſatiſdare. ꝛ cū hac cōclu
ſione videt̃ trāſire bar.hic ꝛ ſimiliter Bal.q.cōſiderat quatuor
mēbra. Primū eſt qñ ꝓpter pendentiā dilationis petit̃ ſatiſda
tio. Scḋm qñ ratione imminētis ſuſpicionis petitur ſatiſdatio.
Tertiū qñ nō petit̃ ſatiſdatio ſed cautio ratione habende ꝓba
tionis. Quartū qñ petitur cautio ratione implemēti ꝯtractus.
Quintū qñ petitur cautio ad augmētū obligationis. ❡ Circa
primū mēbrū diſtinguit vt colligitur ex gl.ꝛ ſtatim dixi. qꝛ aut
actio bōe fidei.aut ſtricti iuris ꝛ ſi ſtricti iuris. aut laborioſuʒ eſt
ſatiſdare.aut nō.ſed tu adde qḋ hec diſtinctio v̄r reprobari per
hunc tex.cū gl.ſcḋm vnā expoſitionē quā oēs tenēt nā hic loq̄
tur nedū qñ extraneus dedit dotē ꝛ vult ſibi ſatiſdari.ſʒ etiā qñ
ipſa mulier dedit ꝛ vult ſibi ſatiſdari.cōſtat aūt actionē cōpeten
tē mulieri eſſe bone fidei vt dixit gl.ꝛ tamē litera etiā in illa dicit
nihil ei noceat ꝛc.ꝛ hec opi.videt̃ etiā deſtrui per.d.l.in oibus.
vbi litera dicit cauſa cognita preſtandā ſatiſdationē ſi nondū
dies euenit ꝛ ſic nō vult ſufficere ſolā pendentiā dilationis.pro
pter hoc forte Ang.licet nō inſiſtat in predictis nec recitet illa
dixit q̄ nō eſt fienda differētia inter cōtractū bone fidei ꝛ ſtricti
iuris.ſed vtrobiꝗ eſt dicendū q̄ cauſa cognita debeat ſatiſda
tio ꝑſtari puta ſi ſupueniat ſuſpicio poſt cōtractū alias ſecus.l.
ſi creditores.ꝗ.de priuile.credi.ꝛ ita intelligatur.d.l.in omnib⁹.
ꝛ ita videt̃ intelligere gl.ꝛ clari⁹ Bart.ibi firmat hanc opi.ꝛ in
d.l.ſi creditores.ꝛ hec vera niſi eſſet debita ex vltima voluntate
qꝛ ei⁹ fauore eſt indiſtincte ſatiſdādū.l.i.ꝛ ꝑ totū.ꝗ.vt lega.no.ca
ue.ꝛ hoc mihi placet adde etiā q̄ vbi dilatio dat̃ a lege ex qua
dam indulgētia ꝛ miſerationis cauſa cōtra regulas iuris vt eſt
videre in dilatione annali ſup actione de dote ꝛ i dilatione qua
drimeſtri q̄ datur iudicatis.l.vnica.§.exactio.C.de rei vxo.ac.ꝛ
l.ſi cū militi.ꝗ.de cōpēſa.ꝛ no.Bart.in.l.ita ſtipulat⁹ circa queſ
tiones.ff.de verb.obl.tunc ſola pendentia dilationis facit ſatiſ
dari.ar.l.cū qui.ꝗ.de iureiur. ꝛ ita pōt intelligi.l.ſi conſtante.§.
quoties.ꝗ.eo.ꝛ.l.ſi debitori.ꝗ.de iudi.ꝛ qḋ no.in quadā gl.pere
ua in.d.l.in omnibus.alias aūt ſit ſecus.ꝛ ſcḋm hanc diſtinctio
nem videtur debere intelligi glo.in.l.in poſſeſſione.ꝗ. vt in poſ.
ea. Quid aūt ſi debens ſatiſdare tūc nō poſſ.t,qualiter ſuccurrit̃,
Dic recurrendū ad remediū dicti.§.quoties.ꝛ.d.l.in poſſeſſiōe.
adde etiā qḋ habet̃ in.l.generaliter.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ hec de pri
mo mēbro. ❡ Circa ſcḋz diſtinguit bal.aut eſt actio bone fidei
aut ſtricti iuris.ꝛ ſi ſtricti iuris:aut culpa debitoris peruenit ſu
ſpicio.aut ſine ei⁹ culpa.ꝛ hoc vltimo caſu aut eſt laborioſuʒ da
re fideiuſſorē aut nō. Tu dic quod hec diſtinctio ſapit equitatē
tamen iure nō videtur probari.ideo dic idem in cōtractu bone
fidei ꝛ ſtricti iuris vt vtrobiꝗ teneatur ad ſatiſdandum ſuper
ueniente ſuſpicione.ꝛ ſi non poſſit ſatiſdare tunc recurratur ad
remedia de quibus dixi in primo membro. ❡ Circa tertiū mē
brum quando petatur quod fiat inſtrumentum videtur quod
hec ſit cōmunis opi.doc.q̄ poſſit cogi ad faciendū inſtrumētū
ſed iſtud non videtur bene dictū qꝛ alia remedia poſſunt eſſe vt
qḋ examinentur teſtes ex parte rei ad eternā rei memoriā. ꝛ ex
parte actoris recipiantur teſtes quādo eſt dubiū de eorum mor
te vel abſentia diuturna iuxta.c.quoniā frequenter.vt li.nō cō
teſta.ꝛ.l.in lege aquilia.ꝗ.ad legē aqui.ꝛ in auſ.ſed ꝛ ſi qs.C.de
teſti.ꝛ qḋ ibi no.ꝑ Bar.vnde Bar.in hac materia aliter fuit lo
cutus in.l.ſi finita.§.elegāter.de dam.infec.vbi cōcludit qḋ reo
debet fieri ſed actori no niſi quādo eſt dubiū de morte teſtiū vel
eius abſentia ꝛ ſic dicit intelligēdū.l.in omnibus.ꝗ.de iudi.ſm̄
aliū intellectū prout ibi intelligitur de cautione nuda ad finē
clare ꝓbationis.ꝛ du litera ibi dicit cauſa cognita.ꝛ facit qḋ not.
in glo.ii.ſed certe contra ipſum facit qꝛ alio remedio pōt ꝓuide
ri reo ꝛ actori vt eſt dictū.ꝛ qꝛ no videtur cautuʒ in iure clare in
alio actu quā in vltima volūtate q̄ cōpellatur qs ad faciendū
inſtrumētū niſi forte in caſibus ſpecialibus.puta fauore liberta
tis.l.vbi agit̃ de debito fiſcali.vel ſi velis cū ſoluere dic q̄ nō eſt
equū duo remedia extraordinaria ex equitate circa idem induci.
iuxta no.in.l.ex morte.C.ad.l.aqui.ꝛ.l.i.§.per hāc.ꝗ.de rei ven.
ꝛ ꝑdicta quādo agit̃ de inſtrumēto fiendo de nouo.ſi aūt age
retur de antiquo reficiendo qꝛ forte vetuſtate corrūperetur cla
rū q̄ pōt cogi ad reficiendū vt in.c.vlti.alias.c.penul.extra de fi.
inſtru.ꝛ.l.chirographis.ꝗ.de admi.tuto. Itē ſi reus nō ſoluiſſet
clarū q̄ poſſet dicere nolo ſoluere niſi facias mihi inſtrumētū.fa
cit.l.plures apochas.C.de fi.inſtr.ꝛ qḋ no.gl.i.l.ne caſu.C.de di
ſcu.li.x.ꝛ in.l.ſicut datā.C.de lib.cauſa. ❡ Circa quartū no eſt
inſiſtendū ſed dicendū vt in.l.mutuanc.ꝛ.l.quibus diebus.§.ſi.
de cōdi.ꝛ demō.ꝛ.l.i.C.de pac.ꝛ.C.de tranſac.l.fine apud acta
ſimiliter nec circa quintū ꝑ no.per gl.in dicta.l.in omnibus.cir
5 ca ſi. ❡ †Et ex predictis no.q̄ in actionibus ſtricti iuris gl. fue
runt varie.nā quedā voluerūt q̄ in ipſis nō debeat ſatiſdari vt
patet ex notatis in.l.dedi.ꝗ.de condi.ob cauſam. Quedā volue
rūt debere ſatiſdari.ſicut in bone fidei vt patet ex notatis ꝑ gl.
in.d.l.in omnibus.ꝛ in.l. poſſeſſionem. preallegata. Tertia fuit
opi.huius gl.que nō eſt alibi ꝛ per ipſam videt̃ alie reduci ad
cōcordiā.vʒ an ſit laborioſum ſatiſdare vel nō q̄ tn̄ opi.an ꝓce
dat ꝓpter ſupradictis. ❡ In glo.ſuſpectū.ibi ꝛ alie alleg.ad ſoli
6 dum.†No.bene q̄ actio q̄ cōpetit extraneo cōtra virū ꝓ dote cō
petit in ſolidū. Quod intelligo quoniā a principio ipſe extrane⁹
dat dotē ꝛ ſtipulatur. Sed ſi a principio mulier dediſſet dotē ꝛ
poſtea ipſa ſtipularetur tūc attendēda eſſet forma ſtipulationis
ꝛ ꝓmiſſionis iuxta notata in.l.ſi prior.ꝗ.eo.ꝛ.l.nēſcimus.ꝗ. de re
iudi. ❡ In gl.ſuſpectā.ibi reſponde q̄ ideo forte not.iſtā glo.
ſm̄ bal.vt iudex nō cōcedat capturā indiſtincte qñ allegatur ſu
ſpicio.ſed querat de cauſa ſuſpiciōis an ſit ꝓbabilis vel nō ꝛ ali
ter nō concedat.ꝛ ſi inueniat ꝓbabilē ꝯcedat capturā alias nō.
attende tamē qꝛ tria debent cōcurrere.ſcilicet q̄ debitum plene
probet̃. Itē debet allegari q̄ ſuſpicio ſupuenit poſt cōtractū ꝑ
l.ſi creditores.de priui credi.alias ſi ſimpliciter allegata fuerit ſu
ſpicio captura nō videt̃ iuridica.qḋ eſt valde notādū ſʒ Ang.
in.l.nemo carcerē.C.de exact.tri.lib.x. Tertiū eſt q̄ ꝓbet̃ ſuſpi
cio predicta que tn̄ ꝓbabitur per iuramentū ꝓpter periculū qḋ
eſt in mora ad finē vt cōcedat̃ captura.ſed poſtea debet ꝓbari
plenarie ſuſpicio aliter redderet̃ captura iniuſta ſʒ Ang.in.d.
l.nemo. ❡ In ea.gl.ibi ſo.ibi ſpeciale hec eſt ꝑa ꝛ ꝑ hoc nō pla
cet qḋ dicit hic bal.q̄ ſi aliqs creditor eſt ſe abſentatur⁹ qḋ tūc
debitor etiā extra caſum dotis cogat̃ alii ꝑmittere nā videt̃ ꝯ
l.i.ꝛ.l.nec creditoris.C.de noua.ꝛ qꝛ creditori poſſet ſuccurri ꝯſti
tuendo ꝓcuratorē vel cedēdo vt.d.l.i.ꝛ per predicta ꝛ per id qḋ
no.Bar.hic vʒ circa illud brocardum an quis teneat̃ facere id
qḋ ſibi non nocet ꝛ alteri ꝓdeſt videt̃ dicendū q̄ no bene dixit
Bar.in.l.ſi nō ſortē.§.libertus.ꝗ.de condi.inde.qḋ vbi quis eſt
obligatus alteri ad factū coherens perſone non pōt cogi vt alii
ꝑmittat ſecus ſi nō coheret pſone puta ſcribere librū qꝛ tūc pōt
ſecūdū cū ibi ſi nil illi nocet.nā hoc vltimū non videt̃ verū ꝑ di
ctā.l.nec creditoris.ꝛ per ſupradicta.ꝛ ꝑdicta faciunt ad qōnē
de vaſallo an ſi dñs vēdit terrā ꝓ qua eſt vaſall⁹ cogat̃ alteri iu
rare fidelitatē.nā videt̃ q̄ nō ꝑ ꝑdicta.facit.l.mutuus.ꝗ.de fidei
cō.lib.ꝛ qḋ no.gl.in.l.oēs.§.ſi.ꝗ.de vſufr.quēad.ca.qḋ tenet hic
Dy.niſi neceſſitas aliud ſuadeat.ar.l.medic⁹.ꝛ.l.patron⁹.ꝗ.de
oper.liber. Idē dicit Iac.de are.ſi cū vniuerſitate ſit facta vēdi
tio quia tūc etiā debet cogi iurare. Idē ſi ſine vniuerſitate ſi ſit
facta alienatio in maiorē dñʒ vel equalē.ſec⁹ ſi in minorē. vt in
c.i.ver.eadē.in tit.de capi.corr.facit tex.in ti.de ꝓhi.alie.feu.per

frederici.§.j.⁊.§.aliud.alias eſt ſub ti.de diui.feu.⁊ de materia
per Cy.in.l.j.C.de nouatis.

Quod ſi in patris. Patris ⁊ filie cõis eſt actio dotis ꝓfecticie nec
alter in alterius ꝓiudiciũ poteſt repetere rẽ vel delegare.h.d.⁊ ꝓ
mo ponit vnum dictũ.ſecundo aliquas illationes.tertio quid ſi
cõtra fiat.quarto remouet vnũ dubiũ.ſecunda ibi denique.tertia
7 ibi ceteri.quarta ibi ſꝫ verũ.¶ † Nota q̃ dos ꝓfecticia data ꝓ
filiafami.eſt cõis patris ⁊ filie.¶ Itẽ nota q̃ in tali dote quod
pater non ꝓiudicat filie nec ecõtra.pactum tamen filie nocet ei
poſtea ſui iuris effecte.⁊ ſic facit iſta.l.q̃ ſi filia ſola renũciat iu
ri hypothecarũ ſcd̃m.l.iubem⁹.⁊.l.ſeñ.C.ad velle.non noceat
pri ſeu filie poſtea facte ſui iuris.⁊ ſic q̃ ꝓpter adulteriũ filie nõ
tollatur actio de dote patri licet gl.contra in.l.ſi dotẽ.C.de iu.
do.de quo etiã in.l.conſenſu.C.de repu.⁊ in auē.cõtra ſi filia.e
in corpore vnde ſumit̃.in eo.ti.¶ Itẽ no.q̃ videt̃ iſta litera in
nuere intelligẽdo q̃ ſi filia fecit ſtipulationẽ aio nouandi q̃ poſſit
filia ſi eẽt ſui iuris ꝓiudicare ſibi in dote q̃ videt̃ cõtra.l.de die.
⁊.l.Lauticinus.ff.de pac.dota.⁊ itellige q̃ ſoluto matrimonio hic
fiebat lec⁹ ſi ante vel eo cõſtante vt no.gl.in.l.cum dos.circa fi.
ff.de pac.dota.⁊ quod habetur in.d.l.Lauticinꝰ.licꝫ gl.ſentiat con
tra in.l.⁊ heredi.§.filia.ff.de pactis.⁊ non bene ſentit illa gloſſ.
8 ¶ † Itẽ no.ponderandũ eſſe modũ agendi.facit q̃ habet̃ in
l.j.ff.ſi mẽſ.fal.mo.dix.⁊ in.c.examinata.de iud.⁊ in.c.ex literis.
de reſcri.¶ In glo.ꝓfecta.ibi in aduẽtitia.idẽ in ꝓfecticia ſi pr̃
fit ſtipulatus filie reddi p.l.Põponius filadelphus ff.fa.her.ſic
cõſuluit Jac.bu.⁊ Ja.de bel.ſm Bal.¶ In ea.gl.ibi vel ſcd̃s
Jo.hec v̄ba nec placet q̃ dicit hic Ang.q̃ vbi pr̃ ſtipulet̃ ſibi
dotẽ reddi quã dat ꝓ filia in ptãte q̃ cõſolidat̃ actio i filiã ipa
emãcipata.allꝫ.gl.in.§.accedit.ſed certe gl.ibi hoc nõ dicit ⁊ hoc
opi.etiã videt̃ cõtra caſum.l.filie.cũ ibi no.j.eo.de hoc tamẽ di
cetur.j.eo.l.poſt dotem.¶ Extra gl.tetigit Dy.an ille q timet
offendi ab aliquo poſſit petere q̃ ille cogat̃ ſatiſdare de nõ of
fendẽdo.⁊ breuiter dicit q̃ ſi ex officio iudex velit facere regrit̃
modica cauſe cognitio.ſi aũt ad inſtantiã partis tãc requiritur
magna eſſe cognitio.⁊ ſic diſcutiat̃ an ſubſit iuſta cauſa timo
ris vel nõ ⁊ cauſa erit ſi appareat q̃ ſit minatus ⁊ ſit homo qui
cõſueuerit minas mittere executiõi.alias ſecus p.l.metum.ff.q
me.cauſa.⁊.l.j.C.ſi quis impe.male.⁊.l.vani.j.de reg.iuris.Sꝫ tu
potes dicere q̃ vtrobique eãdẽ cãe cognitionẽ iudex adhibere
dꝫ cũ ſit eadẽ rõ maxime ne quis grauet̃ ad ſatiſdandũ q̃ ſepe
eſt laborioſum vt in ꝟ.nec cogitur.cũ ibi no.⁊ in.l.ij.§.ſi dubite
tur.ff.de iudi.⁊ de materia vide in.l.denunciamus.C.de epiſc.
⁊ clericis.

Voluntatem. Filia ſane mẽtis dꝫ velle ſi pñs
ſit ⁊ nõ ꝯdicat idẽ in furioſa.ſe
cus ſi eſt abſens.h.d.⁊ pmo ponit dictũ in filia pñte.ſecũdo in
9 abſente.ſcda ibi ſꝫ ſi abſens.¶ † No.q̃ nõ ꝯdicere videt̃ parti
cipari ꝯſenſui.ad idẽ q̃ no.in.l.quo enĩ.§.j.j.rẽ ra.habe.¶ Itẽ
no.ſi do.ar.q̃ vbi in diſpoſitiõe aliqua fit mẽtio de volũtate ſuf
ficiat quẽ eẽ pñtẽ ⁊ nõ ꝯdicẽtẽ ⁊ vr̃ ꝓbari ex iſto tex.iũcto ꝟ.
denique.ff.eo.⁊ ſic facit ad ſtatutũ ſm Bal.dicẽs q minor non
poſſit rẽ alienare ſine volũtate duorũ ꝯſanguineorum vt ſufficiat il
los eſſe pñtes ⁊ tacẽtes.ſꝫ ꝯſiliũ dꝫ eẽ verũ p.l.j.in fi.j.de auro,
tu.⁊ p tex.iſtũ dũ dꝫ videri ꝯſentire ⁊ dñ ex volũtate q̃ v̄ba vidẽ
tur notare fictionẽ.Cõſtat aũt q ſtatuta debẽt intelligi in caſu
10 ꝟo ⁊ nõ ficto vt no.i.l.in.§.hec v̄ba.ff.de neg.geſt.¶ † Itẽ no.
q furioſus hr̃ ꝓ ꝯſentiẽte in actu quo nõ poſſet ꝯdicere ſi eẽt ſa
ne mẽtis de quo hic latius p doc.¶ Itẽ no.q vbi filia ẽ abſens
regrit̃ ipſam ſcire patrẽ agere ⁊ q nõ ꝯdicat alr̃ nõ vr̃ ꝯſentire.
¶ Itẽ no.q licꝫ ꝯiũcta pſona poſſit agere ꝓ ꝯiũcta nõ tñ vr̃ ſo
lutionẽ poſſe recipe de quo etiã in.l.pgi.⁊ p gl.in.l.ꝟo ꝓcurato
11 ri.j.de ſolu.ꝓbat̃ etiã in.l.ij.j.vt lega.no.ca.¶ † Itẽ no.q ꝯdi
cẽtes ſine iuſta cã habent̃ ꝓ nõ ꝯdicẽtib⁹.facit quod hr̃ in.c.j.
extra de his que fi.a ma.par.capi.¶ Itẽ nota ar.ex iſto tex.iũc
cto.§.q.ſi in patris q vbi aliqd cõmittit̃ in volũtate alicuius
nõ poſſit pferre iniquũ equo.⁊ ſimile pꝫ in cõpromiſſis ſi quis cõ
mittat ſe in volũtate aduerſarij.l.pe.ff.de arbi.⁊ in dotis ꝓmiſ
ſione vt no.p Cy.in.l.ij.C.de do.ꝓmiſ.nec ob.j.de leg.in.l.fidei
cõmiſſa.§.quãq.q2 ibi nõ tractat̃ de ꝓiudicãdo iuri alteri q̃ſito.
ſꝫ potiꝰ de impediẽdo ſeu offerẽdo lucro ſꝫ Bal.Tu adde q re
gulariter vbi aliqd cõmittit̃ in volũtate alteriꝰ nõ importat ar
bitriũ boni viri ⁊ iõ põt pferre iniquũ equo ceſſante dolo.l.cre
ditor.§.luciꝰ.ff.mãda.faciat.l.fideicõmiſſaria libertas.j.de fidei.
lib.de quo p Bar.in.l.in ſic.de leg.j.⁊ in ſua extrauag.ad repri
mẽdã in ver.vi.¶ In gl.ꝯdicat in fi.de hac materia tetigit hic
Ja.de are.⁊ etiã Bal.ꝗ que p Bar.j.e.l.q̃ dotis.⁊ attẽde q2 di
cit hic Bal.q ſi quis gerit actu noie alteriꝰ licꝫ tẽdat ad ꝓiudiciũ il
liꝰ.ſi tñ ſcit ⁊ nõ ꝯdicit vr̃ tacite approbare.allegat dictũ nota
bile Inn.in.c.ex parte decani.extra de reſcrip.vbi dicit q̃ ſi quis
agit noie alterius in iudicio dño ſciẽte non ꝯdicẽte videtur do
minus habere ratũ.ſꝫ tu adde q ipſe Inn.videt̃ tenuiſſe ꝯtra

riũ in.c.quãuis.extra de re iudi.Sed potes ſaluare dictũ primũ
eius in aliquib⁹ caſib⁹.Primo ſi agens alias habuit mandatũ
ſꝫ fuit reuocatũ ar.l.ſemp.j.de reg.iur.cũ ibi no.⁊ ſic vr̃ loq dñs
Inn.Itẽ ſcd̃o qñ erat verus ꝓcurator ſed exceſſit in aliquo fi
nes mãdati.vt eſt tex.in.c.olim abbas.extra de offi.dele.Tertio
põt intelligi qñ erat ꝯiũcta pſona per id q̃ no.Cy.in.l.iuiũ⁹.
C.de ꝓcur.Quarto ſaluabat ipſum do.Ant.de bu.in cle.j.de ꝓ
cu.quãdo interueniebat ex parte rei cũ neceſſe habeat ſe defen
dere.⁊ ſic vr̃ vtiliter facere cõparens nomine ſuo ad ipſum de
fendẽdũ.Idẽ dicebat ſi interueniebat ex parte actoris in caſu
aut.qui ſemel.C.quõ ⁊ qñ iudex.cũ tunc neceſſe habeat actor ꝓ
ſequi litẽ vt ibi.ſꝫ certe iſte due vltime ſolutiones nõ videnẽ bone
q2 tales nõ videnẽ vtiliter agere niſi obtineãt hinc eſt q al's nõ
repetunt ſumptus vt hr̃ in.l.ex parte.ff.fami.her.⁊ in.l.iij.§.pe.
j.iudi.ſol.⁊ in.l.j.⁊.ff.C.mand.vnde alie videnẽ meliores ⁊ ma
xime due prime.nã in cõiũcta pſona videt̃ expſſe Inn.in litera
c.quãuis tenere ꝯtra tertiã ſaluationẽ.ſꝫ poſſes dicere q nõ bñ
dicit p ea q no.i.d.l.iuiliꝰ.p Cy.¶ In gl.credit in fi.not.bñ
hãc cõcordiã gl.q̃ ſi furioſa haberet cãm ꝯdicendi ſi eſſet ſane
mẽtis nõ haberet̃ ꝓ cõſentiente q̃ eſt no.ꝓ limitatione huius
litere.¶ In gl.ſed ſi abſens ibi q corpus pñs no.bene q̃ q̃s
põt eſſe pñs corpore ſꝫ nõ animo.⁊ ſic facit q ſi teſtis interro
gatus de cã ſcientie dicat q pñs fuit ſi nõ addidit etiã q vidit
vel audiuit q̃ eſt actus q̃ percipit̃ p auditũ q nõ ꝓbat cũ neceſ
ſario dicta rõ nõ videat̃ inferre cũ potuerit eſſe pñs corpore
⁊ nõ animo.⁊ ſic reſidet Bal.remittens ad not.in.l.teſtiũ.C.de
teſti.Tu adde q cõtra iſtud dictũ vr̃ caſus ibi in.d.l.teſtiũ.dũꝫ
dicit pñto ſint ⁊c.⁊ hoc etiã tenuit Bart.in.l.j.in fi.de aut.tu.p
quo etiã faciat q iſtud verbũ pñs in homine ſane mẽtis a iu
re hꝫ determinatũ ⁊ certũ ſignificatũ q intelligat̃ de pñte ⁊
intelligẽte.l.diẽ.§.corã.ff.de arbi.ſecꝰ eſt in ver.ꝓmittere.q̃ nõ
hꝫ certũ ⁊ determinatũ ſignificatũ q2 põt referri ad ſtipulatio
nem ⁊ ad pactũ ſaltim qñ nõ pfert in ſcriptura ideo nõ ꝓbat̃
ſtipulatio licet teſtis dicat de ꝓmiſſione.vt not.in.l.j.C.de vſu.
¶ In glo.penul.in fi.an aũt vẽditori ſciẽti litẽ motã emptori
ſit neceſſaria denũciatio gl.dicit q nõ in.l.emptor.C.de euic.lꝫ
ibi dicat tutius eſſe ipſam fieri q̃ ſequit̃ Dy.in reg.ei q certis.
de reg.iur.in.vj.ſꝫ Bar.hic.⁊ in.l.denũciaſſe.§.qd tñ.de adul.⁊
in.l.nõ ſolũ.§.morte.de ope.no.nũ.q2 iſta denũciatio nõ fit ſolũ
ad certificãdũ ſꝫ etiã ad incitãdũ vẽditorẽ vt veniat ad aſſiſten
dũ liti ⁊ ad defẽdẽdũ eptorẽ.l.empti act.⁊.l.ſi parẽtes.C.de euic.
l.j.C.de picu.⁊ cõmo.rei ven.⁊ iõ nõ ſufficit venditorẽ ſcire litẽ
motã.vt dicto.§.qd tñ.idẽ ſequit̃ hic Bal.ſup gl.bene facit.l.ſi
cũ q̃ſtio.C.de euic.vbi videt̃ litera velle q ſufficiat denũciare vẽ
ditori litẽ motã lꝫ ſit verũ q teneat̃ emptorẽ defendere ⁊ aſſiſte
re liti vt dictis iuribus.⁊ ſic videt̃ ſufficere ſciẽtia litis mote.ex
quo ſufficit denũciare litẽ eſſe motã.nec ob.d.l.denũciaſſe.q2 pt
dici ibi ſpeciale fauore mulieris vt poſſit facilꝰ nubere ar.l.j.ff.
eo.bene facit.l.adulter.j.de adul.Ang.tñ.ff.de fideiuſ.l.ſi fide
iuſſor.dicit q ſi vẽditor ſcit litẽ motã nõ eſt neceſſe ei denũcia
ri litẽ motã ſꝫ vt veniat ad defendẽdũ.tutius eſt ſemp denũcia
re litẽ motã ⁊ vt veniat ad aſſiſtẽdũ liti ⁊ ad defendẽdũ pp opi.
varietates.tñ forte de iure põt ſuſtineri opi.gl.p.d.l.ſi cũ queſtio.
¶ In gl.fi.ibi aliud ſi eius ꝓcurator hoc nõ videt̃ eſſe verũ per
l.alia.in prin.j.eod.⁊.l.ſi cum ꝓcuratorẽ.j.de re iudi.⁊ hoc tene
bat Andre.de piſ.Itẽ hoc etiã vult iuo dicens q etiã procura
tor agens ex mãdato patris actione iniuriarum cõpetenti filio
non tenetur ſatiſdare ſaluo niſi eẽt dubiũ de mandato.iuxta
l.j.C.de procura.¶ Ultimo inducitur iſte tex.ad q̃ſtionẽ q ſi
aliquis patitur aliũ dicere do tibi iſtũ p fideiuſſorẽ.ex quo tacet
habeatur ꝓ cõſentiente an obligetur ⁊ videtur q ſic.ar.huius
tex.⁊.l.cũ oſtẽdimus.de fideiuſ.tut.⁊.l.honorea.§.fi.j.de decu.
nec obſtat q fideiuſſor obligat̃ verbis.l.blãditus.C.de fideiuſ.
q2 iſtud verũ in oblĩone expſſa ſecus in tacita.l.j.C.de rei vx.act.
⁊.l.his v̄bis.ff.de adoptio.⁊ nota in.l.j.§.j.de v̄b.obli.⁊ hoc vr̃
tenere Dy.q̃ ſequit̃ Bal.ſi de hoc facta ſit ſcriptura p.d.l.cũ
oſtẽdimꝰ.vt q2 paſſus nõ ſe ſcribi in fideiuſſorẽ vt ibi,alias ſecꝰ.
nec ob.l.honorea.§.fi.⁊.l.ij.j.ad muni.ci.⁊ q2 dꝫ ibi ſpeciale fauo
re reipublice.Tu adde q etiã põt dici ſpeciale fauorẽ pupilli in
d.l.cũ oſtẽdimꝰ.cũ pupillꝰ ⁊ reſpublica ꝯparent̃.l.j.C.de iu.rei
pu.li.xj.⁊ facit q dixi i.d.l.j.§.j.⁊ q̃ not.Bar.i.d.l.cũ oſtẽdimꝰ.

Non ſolum. De dote cuiꝰ actio eſt cõis
ſolutio facta vni nõ ꝓiudicat
alteri niſi pecunia in eiꝰ comodũ ſit cuerſa.h.d.cũ ſe
quẽti.vel ſic.Cõſenſus filie circa dotẽ exigit̃ nõ ſolũ
in iudicio.ſꝫ in ſolutiõe ſpõtanea ⁊ ex ſupueniẽti cõſenſu vel ꝯ
tate põt ꝯualeſcere ſolutio q̃ a principio fuit inefficax.hoc dicit.
1 ¶ † Nota q cuius cõſenſus requirit̃ in agendo etiã cõſenſus
regrit̃ in ſolutione recipiẽda.⁊ ex hoc nota q petere ⁊ recipere
ſolutionẽ videnẽ ad paria iudicari.q̃ eſt verũ qñ eadem eſt rõ.
alias ſecus ⁊ ad hoc reducit̃ ſubtãtiſſime diſtinctio quã fa.⁊ hic
Bart.⁊ p hoc etiã pñt decidi aliqua q̃o.de quibus hic per eũ.

¶ Item

e ¶ †Ite͂ no. q͞d aliud eſt exigere aliud ſolutionē recipere. nā exi
gere ꝓprie ptinet a iudicia. ⁊ eſt ab inuito extorq̄re. l. fideicom
miſſa. §. ſi rē. ff. de le. iii. Et ex hoc no. ar. q͞d ꝓcurator dat⁹ ad exi
gēdū nō poſſit recipere ſolutionē a ſpōte ſoluēte factā nec eū li
berare q͞r ad hoc nō h͞z mandatū. idem ſentit ſpe. in tit. de ꝓcu.
§. vi aute͂. ver. notabiliter ait ꝑ hāc legē cū glo. penul. ſed cotra
riū hic t͞z Jac. de are. per. l. inducta. C. de ſolu. ⁊ per. l. nō ab ſimi
li. C. de noua. ⁊ hec opi. cōiter approbat͞ ꝑ doc. modernos fa
cit. l. verbū exactio. ff. de verb. ſigni. ¶ Ite͂ no. q͞d l͞z pr̄ ſit cōiun
cta pſona tñ ei ſolui nō pōt ⁊ ſic l͞z coniuncta pſona videat͞ habe
re mandatū ad agendū cum cautione de rato non tamen vide
tur habere mādatū ad recipiendū ſolutionē de qua dixi. ff. in. l.
pri. facit. l. qui aliena. §. quāq͞. ff. de neg. geſt. ⁊. l. iii. §. i. ff. iudi. ſol
ui. Idē dicas de affine ꝑ. l. cū mariti. C. de ſolu. ſucta. l. marit⁹.
5 C. de procu. ¶ †Ultimo no. q͞d id q͞d nō valet a principio cōfir
mat͞ ex poſtfacto ꝑpter ſuperuenientē equitatē de quo in t͞ra nō
firmat͞ ꝑ gl. ⁊ Dy. de reg. iur. lib. vi. ⁊. ff. de reg. iu. l. q͞d ab initio.
¶ In gl. ii. ibi reſpōdeo ſicut duob⁹. iſta reſponſio ⁊ ſequēs nō
eſt bona vt hic dicit Bar. vñ dat aliam Dy. de ſtipulatione in
diuiduū q̄ etiā nō eſt pfecta vt ipſe dicit. Tu aūt ſile q͞d melior ſi
militudo eſſe videt͞ ꝑ id q͞d habet͞ in. c. prudētiā in princi. cū ibi
no. extra de offi. delega. vbi dicit͞ q͞r ſi cā delegat͞ duob⁹ penes
quēlibet ipſorū eſt iuriſdictio inſolidū ſed non exercitiū. q͞r vnus
ſine alio exercere nō pōt. ⁊ ita videt͞ eſſe in propoſito. facit q̄ no.
Bar. i. l. duos iudices. ⁊. l. pōponi⁹ ſcribit ſi vni. ff. de re iud. hec
tñ etiā ex toto nō eſt pfecta ſimilitudo. l͞z ſit magis ſimilis quā
alia. ⁊ eſt ratio q͞r vnus iudicū nō poteſt alio cōtradicente exer
cere iuriſdictionē l͞z pater poſſit filia cōtradicente exercere actio
nem ſi nō habet iuſtā cauſam cōtradicendi. Et aduerte q͞r hec
ꝓcedūt ſcḋm iſta tempora ſcḋm que ſoluto matrimonio nō retrāſfe
rebat͞ dñium in mulierē ipſo iure vt no. ꝑ Bar. in. l. ſi mora. ff. e.
ſed cū hodie retrāſferat͞ ꝑ. l. in reb⁹. C. de iur. do. ⁊ ſic ꝓ dote cō
petant tres actiones ſ. actio pſonalis de dote ex ſtipulatu ⁊ vti
lis rei vēdi. ⁊ actio hypothecaria. ſicut in ſili cōtingit in legato.
vt. l. i. C. cōia delega. eſt dubiū qualis erit cōmunio hoc caſu in
dote profectitia atteto q͞d duo nō poſſunt eſſe inſolidū dñi eiuſ
dē rei. l. iii. §. ex contrario. ff. de acquirē. poſ. ⁊. l. ſicut certo. §. ſi duobus
vehiculū. ff. cōmo. Bal. dixit q͞d pōt dici q͞d penes vtrūq͞ ſit q̄
libet ꝑdictarū actionū inſolidū. ⁊ ſimiliter dñium inſolidum pe
nes quēlibet ⁊ ſic inter eos erit cōmunio nō denotatiua partiū
ſicut in. l. ea que. C. fami. her. ſed denotans ius quoddā cōnexū
q͞d eſt penes quēlibet inſolidū ſed cōnexum tantummodo ⁊ i quo
plures vt vna pſona repetant͞ ⁊ cōtraria dicit ꝓcedere in nō cō
nexis ⁊ ſeparatis. ſed certe iſtud nō videt͞ bñ dictū q͞r nō videt͞
eſſe poſſibile q͞d dñiū eiuſdē rei eodē reſpectu ſit penes duos in
ſolidū. vñ forte tutius eſt dicere q͞d in dote pfectitia niſi ſit inno
uatū ⁊ ꝑ eā nō cōpetat rei vendicatio ſ͞z alie due actiones ſupra
notate. ⁊ in alia vr̄ etiā dicendū q͞d ſecuta exactione ſit dñiū pe
nes patrē ⁊ ſic vt ita dixerim facta in ipſum cōſolidatio per. l. ſi.
C. cōia vtri. iudi. vbi videtur caſus. faciat aut͞. ſed quāuis. C. de
rei vxo. act. ⁊ eſt ſimile videre in exacto per actionē iniuriarū q̄
eſt ꝓpria filii quo ad ꝓprietatē eius ſcḋm iura ffortiū. l. filiuſfa. ⁊. l. i.
factū. ff. de actio. ⁊ ob. nā tale exactū erit in dñio pr̄is. facit. l. i. §.
ſi. ff. ſi q̄s a pa. fue. ma. poſſet etiā forte dici q͞d actio de dote erat ꝓ
pria filie ſcḋm iſta tp̄a ſicut etiā alique alie actiones vt videtur vo
luiſſe gl. in. l. ſi longius. §. ſi fili⁹. ff. de iudi. ⁊ facit. l. pōponius. ff.
fa. hercī. cū ideo dicebat͞ cōmunis q͞r filia non poterat exercere
ſine patre. nec ecōtra. vt in. l. ii. §. i. ff. eo. ⁊ hic. ⁊ ſi dicas quomō
cōſolidat͞ in patrē mortua filia. dic eo mō quo actio iniuriarum
mortuo filio. facit. l. ſi vn⁹. §. filio. ff. de iniurijs. ⁊ ſicut id q͞d habe
bat fili⁹ ex caſtrēſi peculio cōſolidabat͞ in patrē mortuo filio ab
4 inteſtato. l. ſi ex contrib⁹. cū ibi no. ff. de iudi. ¶ †No. in. l. ſi pr̄. q͞d
quādo directa ſolutio liberat ipſo iure indirecta liberat ope ex
ceptionis vt videt͞ probari in hac ſicuta precedenti. de quo in. l.
ſi opera. ff. de doli excep. ⁊. l. ſi liber. ff. de ne. geſt. ⁊. l. ſolutū. §. ſo
lutā. ff. de pig. act. ⁊ ꝑ hoc p͞z quare in. l. ꝑcedēti liberatio cōtin
gat ipſo iure hic autē ope exceptionis. ⁊ hāc ſo. ſeq͞t Dy. ⁊ bal.
l͞z Bar. reprobat illā vt hic ꝑ eū. ſ͞z forte verior eſt ſolutio Dy. ꝑ
iſtā tex. dū dicit doli mali exceptione. nec videt͞ bona ſol. Bar.
q dixit q͞d hic loquit͞ de exceptione facti ſeu intētionis ⁊ q͞d iō
cōtingebat liberatio ipſo iure q͞r erat ſolutū ei q̄ particeps erat
obligationis. ſecus qñ ſit ſolutio creditori qui non erat partis
ceps obligationis cuius vigore facta eſt ſolutio creditori vt. l. d.
l. ſi opera. Sed certe ſi bñ ponderet͞ maritus ſecundus nō erat
particeps obligationis q̄ cōpetebat cōtra primū virū patri ⁊ fi
lio. ideo nimirū ei ipſo iure non debet contingere liberatio. ⁊ per
hoc vr̄ q͞d gl. pe. precedentem. l. inquātū voluit q͞d filia exegit ſo
la dotē ⁊ ipſam vidit ſcḋo viro q͞d tūc liberet primū virū vel ei⁹
heres ipſo iure non bñ dixit. ſed demū qñ directe pecunia per
uenit ad patrē ex poſtfacto. ⁊ ſic intelligatur. l. precedens. nam
etiam in dicto caſu bene adaptatur ſolutio Bar.

De diuiſione. Legit͞ duob⁹ modis in
gl. vno mō q͞d matrimo
nium durauit plurib⁹ annis ante pfectionē vlt̄ini an
ni ſeparatū fuerit. ſcḋo q̄ durauit min⁹ anno ⁊ nō eſt
diuiſio niſi in facti cōtingentia de q̄ in gl. i. ⁊ breuiter hoc intēdit.
Ubi ꝓcedit mr̄imoniū ⁊ ſequit͞ traditio dotis ex die traditionis
cōputat͞ ann⁹ ad ſciendū ꝓ quota parte fruct⁹ ptineāt ad virū ⁊
ꝓ quota ad vxorē mr̄imonio diſſoluto. h. d. ⁊ attēde q͞r tria tp̄a
cōſiderant͞ i litera. ſ. de tp̄e mr̄imonii. de tp̄e ꝓmiſſionis dotis. ⁊ de
tp̄e traditionis. ¶ In tex. ibi de diuiſione ſupple fructuū ſcḋm
1 Jac. de are. ¶ †No. q͞d vbi diſputam⁹ de tp̄e niſi ſciam⁹ p̄nci
piū op͞z non ignorare ꝓgreſſū ſcḋm bal. facit q͞d no. Ja. de are. i. l.
teſtiū. C. de teſti. ¶ Ite͂ no. ſcḋo ſcḋm eū q͞d in tp̄e nō poſſum⁹ itel
ligere hāc ꝓpoſitionē deſinit niſi ſciam⁹ hāc ꝓpoſitionē icipit.
2 ¶ †Tertio no. q͞d ann⁹ emergens pōt incipe q̄ñcūq͞. nā nullā
a regulā h͞z i inchoatiōe niſi quaten⁹ ex facti emergētia cōtingit. a ¶ Annus emergēs. ad de Bal. hic ⁊ Jaco.
idē͂ in mēſe. idē i ebdomada. ⁊ ſic facit ad not. i. l. libellorū. ff. de
accu. ⁊ i. l. diuortio. §. itē ſi meſſes. ff. ſo. ma. ⁊ ē ann⁹ emergēs. ccclxv.
dies. l. cū bīs. §. ſtich⁹. ff. d ſta. libe. Dies vo emergēs ē. xxiiii. ho
rarū. facit q͞d no. i. l. more romano. cū ibi not. ff. de ferijs. ⁊ i. l. ii. ff.
de vb. ſig. Mēſis vo emergēs quot dies h͞z recurre ad glo. ſing.
q̄ nō eſt alibi i. d. c. qm̄ ſit. de elec. lib. vi. vbi glo. cōcludit q͞d tot
dies h͞z quot mēſis ille in quo ſit mētio d mēſe emergēti. vñ ſi iu
dex. xxvi. februarii det terminū mēſis ad ꝓbādū finit͞. xxvi. mar
tii. ⁊ ſic habebit tm̄ modo. xxviii. dies ꝓut mēſis februarii. i quo
ſit mētio de mēſe emergēti. facit q͞d no. Bar. in. l. cū biſſext⁹. ff. d
vb. ſig. ⁊ de mā quot dies h͞z mēſis ꝯſueuit tāgi i. l. ſi. C. d iu. deli.
3 ⁊ in. l. ſi. C. de tēp. appel. ¶ †Ultimo no. q͞d dñiū rei dotalis nō
trāſit in maritū ſine traditione q͞d vr̄ eſſe verū ēt ſi vniuerſa bo
na fuerūt data in dotē. vt eſt gl. ſing. q̄ nō ē alibi in. l. i. in p̄n. in
b verſi. vniuerſale. ff. ꝓ dote. ¶ Et ex predictis no. q͞d q̄dā eſt an b ¶ Et predictis. Uide hic ample Bal. ⁊ q͞d dicit͞ in a. l. in litera a.
nus cōmunis q̄ incipit a natiuitate i aliquib⁹ partib⁹. vt i lom
bardia q̄dā ad incarnatiōe. vt in tuſcia. quidā vo eſt ann⁹ emer
gens ⁊ iſte incipit ſcḋm facti cōtingētiā. itē potes notare q̄ tūc d
mum dat͞ p̄ncipiū alicuius rei qñ oīa requiſita ad illi⁹ eſſentiā
cōcurrāt. ¶ In glo. ſi. in fi. no. bñ ex glo. duo. primū eſt q̄ actio
ex ſtipulatu cōpetēs viro ꝓ dote eſt bone fidei. Scḋm q͞d marito
ſit mora re ipſa abſq͞ interpellatiōe aliqua ſi ſuſtinet onera ma
trimonii ⁊ nō ſoluit͞ ſibi dos ꝓmiſſa qñ ꝓmittēs dotē pcepit fru
ct⁹. nec cōſtituit maritū in mora in recipiendo. ¶ Circa primū
dicit glo. verū ſiue actio ex ſtipulatu cōpetat ꝯ mulierē ſiue cō
tra extraneū. l͞z quidā hoc vltimo caſu dicāt eā ſtricti iuris ſ͞z nō
bñ ꝑ id q͞d habet͞ i. l. i. §. i. ⁊. §. ſ͞z nō ignoram⁹. C. de rei vxo. act.
⁊ in. §. fuerat. inſti. de actio. in quib⁹ ſimpliciter dicit͞ q͞d actio ex
ſtipulatu ꝓ dote eſt bone fidei. cū ergo illa nedū ꝯpetat mulieri
ſed ēt viro tā cōtra mulierē quā cōtra extraneū. vt p͞z ex his que
habent͞ in. d. l. i. §. i. ⁊ iō indiſtincte itelligā q͞d in omnib⁹ ꝓdictis
caſib⁹ erit bone fidei arg. l. de ꝑcio. cū ibi not. ff. de publi. ¶ Cir
ca ſcḋm attēde q͞d l͞z Jac. de are. repachēdit glo. ꝑ. l. ſi. §. pterea.
C. de iur. do. vbi nō vr̄ mora cōmitti niſi ꝑ iterpellationē vl' lap
ſum biēnii. tñ bar. ⁊ idē Bal. ſaluāt gloſ. qñ dos ē ꝓmiſſa ꝑ mu
lierē. ſec⁹ ſi ꝑ extraneū ⁊ ſic ſaluat͞ opi. Ja. de are. ſ͞z certe non vi
detur bona ratio diuerſitatis inter ꝓmiſſionē factā ab extraneo
⁊ factā a muliere. nā illa nō eſt bona q͞r actio cōpetēs cōtra mu
lierē eſt bone fidei ſ͞z illa q̄ contra extraneū ſit ſtricti iuris: q͞r hec
opin. non eſt vera vt. ff. dixi. nec etiā eſt bona ratio quā aſſignat
Bar. ſcilicet q͞r mulieri ſit implementum qñ vir ſuſtinet onera
matrimonii. ideo quādo ipſe promiſit conſtituat͞ in mora ſ͞z ipſi
extraneo qui ꝓmiſit nō ſit implemētū cū nullū cōmodū ſentiat
ſed ipſa mulier viro ſuſtinente onera matrimonii. hec eīn ratio
nō ſatiſfacit q͞r imo ſatis vr̄ q͞d dicatur impleri extraneo ex quo
implet͞ mulieri de ipſi⁹ voluntate argu. l. ſi rē. §. ſatiſfactū. ff. de
pig. act. ⁊. l. ſolutū. ff. de ſolu. ideo pōt attētari q͞d indiſtincte mo
ra nō ꝯmittat͞ re ipſa ſiue mulier ſiue extrane⁹ promiſit ꝑ. l. ſi. §.
preterea. ff. alleg. Nec ob. l. curabit. de act. emp. q͞r loquitur i cō
tractu i quo ē omnimoda correlatio: q͞r nō pōt eſſe vēditor ſine
emptore nec ecōtra. l. ſi. ff. de acceptil. ideo facili⁹ ex quo ꝯtract⁹
eſt bone fidei. ⁊ iplementū eſt factū ex parte vēditoris cōtrahit͞
mora re ipſa. ſ͞z hic ſunt duo cōtract⁹ ſeparati. ſ. cōtract⁹ mr̄imo
nii ⁊ cōtract⁹ dotis q̄ꝝ vnū pōt eſſe ſine reliquo q͞r matrimo
niū ſine dote licet nō ecōtra. l. ſi. C. d dona. ante nup. ideo nō ſic
faciliter cōtrahit͞ mora re ipſa ⁊ maxīe q͞r vir nō pfecte ipleuit
ex parte ſua. ꝓut fecit vēditor q̄ tradēdo pfecte ex parte ſua ïple
4 uit. ¶ †Ultimo ad d͞d dictū Bar. ſ. q͞d iſtū dici ſbaſiatorē veniē
tē in tertio debere habere ſalariū ꝓ tota illa dieta. ꝑ hoc bene
facit q͞d habet͞ i. l. ab hoſtib⁹. §. ſ͞z q͞d ſimplr̄. ff. ex quib. cau. ma.

Si ante nuptias. Ubi ꝓcedit tradi
tio nō ſolū dotis ⁊ nu
ptie ſubſequunt͞ ann⁹ ex die nuptiarū dinumerat͞. h.
d. ¶ No. q͞d illud tp̄s itelligit͞ eſſe p̄ncipiū actus de
1 quo querit͞ in quo cōcurrūt eſſentialia ipſi⁹ act⁹. ¶ †Ite͂ no. an
nu͞z emergētē incipientē vna die determinari ſimili die ſequēti

anni.ↄ idẽ in mẽſe.ↄ in ebdomada emergẽtib⁹.facit ꝙ dixi.ſ.l. pxi.¶ Jtẽ no.ꝙ annus diuidẽdoꝝ fructuũ dinumeraꝶ ex die nuptiarũ vbi pceſſit traditio vt h̃ ptz.ſꝫ ecõtra vbi pceſſeriũt nuptie traditionẽ dinumeraꝶ ex die traditiõis vel mote vt.ſ.l.pxi.ↄ no.bñ ꝙ caute h̃ dicit de die nuptiarũ nõ de die mrĩmonij qꝛ ex die feſtiuitatis nuptiarũ incipit ſuſtinere onera mrĩmonij l.ſancim⁹.C.de nup.ↄ illud tp̃s ↄprie dꝫ inſpici cũ nõ ſufficiat ↄctũ eſſe mrĩmoniũ niſi etiã ſuſtineat onera mrĩmonij.vt no.ſ.

2 l.pxi.¶ †Jtẽ no.ꝙ fruct⁹ pcepti ãn mrĩmoniũ augent dotẽ ↄ ſic veniũt reſtituẽdi nõ aũt deuidẽdi.¶ †Jtẽ ex h̃ ẽt no.qḋ iudiciũ de dote vr̃ vbi de quo dixi ſup rubrica.¶ Ultimo no.qḋ principiũ ↄ finis anni primi dinumerat numeros poſteriores.¶ Jn fi.gl.ſi.opi.azo.lꝫ ſit equa tñ cõiter de iure non teneꝶ.qꝛ eqtas nõ ſcripta ſuccũbit rigori ſcripto p no.l.j.C.ꝺ legi.ſaluatñ põt in aliqb⁹ caſib⁹.prim⁹ eſt ſi mulier eſſet maior.xxv.an. ↄ ſolũ eſſent ſpõſalia p v̾ba de futuro ↄcta nec eſſet ſecuta copula.nã aliter trãſirẽt in mrĩmoniũ vt in.c.ſi.extra de ſpon.nã tũc ſi vir ſuſtinet onera ex ſpõſarũ mrĩmonij ↄ dos fuerat data vr̃ de ea vt lucreꝶ fructus ar.l.ſed ſi lege.§.ↄſuluit.de pe.here.ↄ l.ſi ꝑo nõ remunerãdi.§.idẽ papinianus.ſ.mãd.ↄ idẽ multo fortius ſi eſſet factũ pactũ de lucro fructuũ. Jtẽ etiã vr̃ dicendũ idẽ ſi vir putabat illã maiorẽ.xxv.an.ex aſpectu forte nã tunc vr̃ ꝙ ppter bonã fidẽ etiã lucreꝶ fruct⁹ ar.l.iuliã.§.fruct⁹.ſ.eo.ſaltẽ ſi dos fuerit data cũ autoritate tutoris ↄ decreto iudicis iuxta.l.lex q̃ tutores.C.de admi.tu.ↄ qḋ no.in.l.ſicia.ſ.de iur.do.ↄ hoc caſu etiã vr̃ poſſe tolerari pactũ expreſſum ꝙ vir lucreꝶ fructus etiã ſi ſciat illã minorẽ.xv an.cũ videaꝶ ſubeſſe iuſta cã ↄ ſolũmodo alienanꝶ fructus q ſeruando ſeruari nõ poſſunt ar.l.cũ plures.§.pe.ſ.de admi.tuto.ↄ forte etiã tacite vr̃ h̃ agi.ar.d.§.ↄſuluit. ↄ dicti.§.idẽ pompõi⁹.ſꝫ iſtud vltimũ eſt magis dubium.

Summarium.

1 Fructus ſunt deductis expenſis intelligendi.
2 Uir ↄ vxor ad paria ſunt iudicãdi in recuperãdis ſumptibus.

Fructus. Fruct⁹ dicunꝶ deductis ipenſis tã a marito q̃ ab vxore factis. h.d.ↄ prio logꝶ qñ mrĩmoniũ durauit min⁹ anno. ſcḋo qñ plurib⁹ ãnis vltio nõ cõpleto.ſcḋa ibi ↄ ita.
ma ſubdiuidiꝶ:qꝛ pmo ponit dictũ.ſcḋo illud declarat.tertio ex
1 emplificat.Scḋa ibi ꝙ ſceuola.tertia ibi nã ſi mulier.¶ †Not. ꝙ fruct⁹ in ppria ↄ ciuili ſignificatiõe intelligunꝶ deductis ipẽſis.¶ Scḋo no.ꝙ expẽſe facte p fructib⁹ primi anni a muliere
2 deducunꝶ de vltimis.¶ †Tertio no.ꝙ vir ↄ vxor in ſumptib⁹ recuperãdis ad paria iudicanꝶ.Extra gloſ.tãgit Bar.an ↄ qñ appellatiõe fructuũ intelligaꝶ deductis ipẽſis.de q̃ ẽt hic p bal. q addit dictus Bar.prio ꝙ vbi ſit mẽtio a lege de fructib⁹ intelligiꝶ deductis ipẽſis ſecꝰ q̃ in decimis pdialib⁹ de qb⁹ i.c.paſtoralis.extra de deci.nã addit Bal.ꝙ idẽ vr̃ dicẽdũ i gabellis pncipalis ꝙ in decimis ar.l.ſi.C.de ſa.ſan.ec.ſꝫ certe lꝫ ibi ius publicũ ↄ diuinũ equiparenꝶ quo ad caſuꝫ illũ nõ tñ ſeqtur ꝙ vbi aliqd cõtineꝶ i fauorẽ iuris diuini intelligaꝶ idẽ ſtatutũ vbi agiꝶ de fauore publico qꝛ nõ eſt eadẽ rõ p oĩa qꝛ ius q̃ reſpicit ius diuinũ eſt pcioſior cũctis reb⁹.l.ſancimus.C.de ſa.ſan.ec. Jtẽ addit ibi ꝙ vbi ſit mẽtio de fructib⁹ a miniſtro legis puta a iudice intelligiꝶ ſm naturã iudiciũ.de q̃ agiꝶ l.j.C.de fruc.ↄ lit.expen. Jtẽ addit ꝙ vbi ſit mẽtio ꝺ fructib⁹ a teſtatore vel ẽt a ↄhẽtib⁹ ex cã lucratiua ꝙ intelligunꝶ deductis expẽſis p l.fundi trebatiani.ſ.de vſufr.leg.ↄ facit ꝙ no.i.l.ſi qs argẽtũ.C.ꝺ dona.ſec⁹ ſi ex cã oneroſa.tu adde ꝙ etiã ſi ex cã oneroſa fiat vr̃ ꝙ intelligãtur deductis ipenſis p.l.iſtã.cũ dos ſit titulus oneroſus quo ad virũ.l.oẽs.ↄ l.ſeq.ſ.de act.ↄ obl.Sꝫ vr̃ ꝙ Bal.nõ bñ dicat ſiquidẽ abſolute dicit ꝙ li ſit mẽtio de fructibus extãtibus nõ intelligunꝶ deductis impẽſis.nã ſm h̃ ſi mulier dicat do tibi iſtũ fundũ cũ fructibus extãtib⁹ ↄ pẽdẽtibus in fundo nõ intelligerẽtur deductis impẽſis ꝙ tñ eſt falſuꝫ.ↄ ↄ hãc l.vnde intellige dictũ ſuũ regulariter eſſe verũ fallit in caſu iſto in quo ratio ſuadet oppoſitũ rõne equalitatis ſeruãde nã cũ vir poſſit detrahere expẽſas ſuit cõueniẽs ꝙ etiã mulier poſſit.alias ſtãdũ vr̃ diſtinctioni Bar.nec vr̃ verũ dictũ Bar.qꝛ ſm eũ ſequereꝶ qḋ ſi dono ẽẽ cũ fructibus pendẽtibus qḋ deduci debet ſumptus quod nõ vr̃ verũ ar.l.fructus pendẽtes.ſ.de rei vẽ.niſi forte donãs nõ deberet accipe fructus ſed pẽſionẽ p quo locaſſet fundum.nã tunc nõ intelligeretur donaſſe fructus q debẽt pcipi p eũ ↄ ſic vr̃ loqui l.fundi trebatiani.ſ.de vſufru.lega.

Summarium.

1 Fruct⁹ dotalis rei quãdo inter virũ ↄ vxorẽ ſunt diuidẽdi.
2 Modicum quod eſt pro nihilo reputatur.
3 Fundus plenus in dotem datus differt a vacuo.
4 Statim dictio,quid importet.
5 Fructus a muliere ante matrimoniũ pcepti nõ conferuntur.
6 Mulieri non habenti vnde alatur heredes viri dotẽ reſtituere aut eam alere tenentur.
7 Cõpẽſatio eſtimatiõis rerũ amota.cũ fructib⁹ dotis admittiꝶ.
8 Argumentum a proportione temporis eſt licitum.
9 Fructus rerum mobilium pro rata vltimi anni ſunt inter virũ ↄ vxorem diuidendi.
10 Emphyteuta vel ali⁹ colon⁹ nõ dꝫ arbores ſcidere fructiferas.
11 Expenſe probabiles ↄ vtiles ratio habenda eſt.
12 Statutũ in viro locum habet in ſocero.
13 Impẽſe cã fructuũ qrẽdoꝝ facte ſunt de fructib⁹ deducẽde.
14 Expẽſa in ſementẽ facta de eiuſdẽ anni detrahiꝶ vindemia.

Diuortio. Si fundus plen⁹ fructib⁹ daꝶ in dotẽ tp̃s locationis inſpicitur vt ſciamus qḋ pcip.ẽ.tp̃s ꝟo mrĩmonij inſpiciꝶ vt ſciamus p qua parte vir lucreꝶ.ſed ſi fundus vacu⁹ daꝶ in dotẽ tp̃s locationis p nullo inſpicit h.d.Et diuidiꝶ vſq ad §.ob donationes.in tres partes pncipales:qꝛ pmo ponit dictũ in genere.ſcḋo exẽplificat qñ fundus plenus daꝶ in dotẽ.tertio exẽplificat qñ daꝶ vacuus.ſcḋa ibi vtiq.tertia ibi ex contrario.Scḋa ſubdiuidiꝶ in tres qꝛ pmo remouet quãdã falſaꝫ opi. ſcḋo illud pbat reducẽdo ad inconueniens.tertio cõcludit ↄ exẽplificat.ſcḋa ibi alioquin.tertia ibi itaq.Tertia pars principalis diuidiꝶ ſilr in tres qꝛ pmo ponit qñ fundus datus fuit vacuus ↄ ex eo marit⁹ nullos fructus pcepit. Scḋa qñ pcepit aliquos fructus ſed nõ integros.Tertio ex premiſſis ponit vnam illationẽ.ſcḋa ibi itẽ ſi meſſes.tertia ibi apparet.Et aduerte qꝛ h̃ gl.j.ponit caſum vſq ad.§.ob donationes.excepto verſi. item ſi meſſes.in quo dicta gl.prima nõ ponit caſum ſed caſus colligi põt ex gl.dicti.§.q triplicẽ põt hr̃e intellectũ.quoꝝ vnus ponitꝶ in glo.j.d.§.alius in ſcḋa ↄ tertius in vltima glo.d.§. Jtem aduerte qꝛ dixit dicta gl.j.mĩ.ſiue inſpicias de tertia parte vindemie ↄ mercedis intellige nõ totius mercedis ſed q̃rte partis
1 ipſius mercedis vt ptz li a.¶ †No.ꝙ fruct⁹ ↄ penſiones rei dotalis inter virũ ↄ vxorẽ diuidunꝶ p rata anni dinumerãdi nõ ex die locationis ſed ex quo cepit eſſe fundus dotalis de q̃ in.l. de diuiſione.ſ.eo.¶ Et ex hoc etiã no.qḋ ſiue fructus puenidt imediate ex re dotali ſiue mediate ppter rem dotalẽ vt eſt pẽſio idẽ eſt iudiciũ qꝛ diuidunꝶ pro rata vltim⁹ anni mrĩmonij.ↄ ſic no.qḋ nõ oẽs fructus pceptos lucraꝶ vir ſed p menſura tẽporis quo matrimoniũ durauit ſecus in fructuario qꝛ omnes fruct⁹ pceptos lucraꝶ etiã ſi vna die tñ duraſſet vſufructus de quo in glo.hic ↄ in.l.defuncta.ſ.de vſufru.ↄ ibi etiã qḋ de fructib⁹ fundi feudalis.Quid aũt in fructibus pbẽde vel bñficij tetigit glo.C.de anno.ciui.lib.xi.l.j.ↄ ibi etiã aliqḋ p⁹ Bar.de quo etiã hic tãgit Bal.ſed dic de h̃ plene vt no.p gl.ad quã totus mundus recurrit in.c.pſenti.de offi.or.li.vj.ↄ p archi.de reſcrip.ſtatutũ.§.aſſeſſorẽ.lib.vj.ↄ p hoſti.in.c.vlti.extra de pecu.cle. Jtẽ ſecus in fundo vẽdito quã h̃ dicaꝶ de quo etiã hic tãgit glo.in
2 l.ſi.in fi.de iur.fiſ.¶ †Jtẽ no.qḋ illud dꝫ factũ tp̃e vindemie qḋ fit parũ ante tp̃s vindemie vt hic in ver.neq ẽm.ↄ ſilr vr̃ quod dicatur tp̃e guerre ꝙ fuit factũ in feruore ↄ tp̃e cepte diſcordie ſm Bal.ↄ ſic facit ad ſaluandũ dictũ teſtis q dicit eſſe factũ aliquid tp̃e guerre cuꝫ tñ parũ ante guerrã fuerit factu.poſſet tñ dicere qḋ generalr erat tp̃s vindemie lꝫ nõdũ eſſet vindemiata vel icepta vindemiari vinea data in dotẽ ↄ ſic nõ faceret ad id
3 ꝙ eſt ſupra dictũ.¶ †Jtẽ no.ꝙ lõga eſt dr̃ia an fundus detur plenus in dotẽ an ꝟo vacuus:qꝛ ſi daꝶ plenus tũc cũ pẽſione pcepta iuris itellectu ↄ nõ cũ pcipiẽda ↄfundunꝶ fruct⁹ pcepti ↄ diuiduꝶ p rata tp̃is q̃ durauit mrĩmoniũ ↄ vir ſubſtinuit onera mrĩmonij.vt h̃ in ver.itaq.Si ꝟo fuit dat⁹ vacu⁹ ↄfundunꝶ ſeu cõmiſceꝶ pẽſio pcepta iuris itellectu ↄ ẽẽ pcipiẽda toti⁹ ani. vt in ꝟ.ex ↄrio.ↄ q̃ ſit rõ diuerſitatis tãgeꝶ in gl.in ꝟ.ex ↄrio.ↄ ſu
4 pra.¶ Jtẽ no.ꝟſi.in ↄrio in ꝟ.ſtatim dicta gl.j qḋ dictio ſtatim interdũ notat ſpaciũ tp̃is ↄ mẽſis ſicut in illa dictio mox,de qua.ſ.eo.l.fruct⁹:ↄ ſic facit ad qõnẽ ꝙ ſi qs eſt accuſat⁹ ꝙ fecit inſultũ mox vel ſtatim ferità in tituũ verã intelligaꝶ p tp̃is interuallũ ↄ p ↄñs debeat puniri de vtroq.an ꝟo inſult⁹ intelligaꝶ ineſſe ferite ſeu mulieri.ↄ p ↄñs cõfundaꝶ iuxta no.p glo.ſing. in.l.q de crimine.C.de accu.dic qḋ verba ſunt equiuoca vt ptz ex pductis.ↄ ſic in dubio intelligeꝶ in meliorẽ partẽ ſm Bal. p.l.ſi pſes.ſ.de pe.ↄ lõ pſides cõſueuerũt adiicere tp̃is interuallũ vt poſſint punire de vtroq tñ non dꝫ fieri niſi ſit de veritate.
5 ¶ †Ultimo no.qḋ fruct⁹ pcepti a muliere ante mrĩmoniũ nõ veniũt i collatione tũc ẽm ſequiꝶ eſſe ex q̃ ſeparati ſunt ab illa.facit.l.iul.§.ſi locati.ſ.de act.ↄ ẽpt.¶ Jtẽ no.ꝙ fruct⁹ ſunt coloni i totũ qñ nimis colit.p pte ꝟo qñ ẽẽt colon⁹ ptiari⁹.ſ.loc.l.ſi merces.§.ſi vis ma.or.ↄ.ſ.de fur.l.ſi ſeru⁹.§.locaui.ↄ l.cũ duobus.§.ſi ſcõ ſcũda.ſ.p ſo.¶ Jn gl.i ſi.no.ex hac gl.ma.prio ꝙ vxor alẽda ẽ poſt morte viri p vnu annũ ab hẽdib⁹ viri ſi nõ hꝫ vñ ſe alat.¶ Scḋo no.ꝙ hr̃des viri tũc lucreꝶ fruct⁹ illi⁹ anui ac ſi cõſtaret mrĩmoniũ ex q̃ ſuſtinet onera mrĩmonij.p quo facit.

l.ſi.C.de bo.ma.vbi dicit durare in eodē mřimonio. ex quo ſic vidua remanſit ¶ Tertio nota ꝗ̃uo ſenſu ꝙ poſt annū mulier nō eſt alen la ¶ Circa primū aduerte qꝛ gl. nō videt bñ dicere qꝛ cū hic loquant̃ qñ res immobilis data eſt in dotē que ſtatim debet reſt. ſu ſoluto matrimonio vt in.§.exactio.hic alle.ꝛ ſic nō erit dare qꝺ mulier nō habeat vnde ſe alat.ſed gl.poſſit procedere qñ pecunia a ſeu res mobilis data eſſet in dotē quo caſu nō dꝫ fieri reſtitutio niſi poſt annū vt in d.§.exactio.tūc enim nec mulier pereat ꝛ ꝓpter reuerentiā prioris matrimonij q̄ nō habet vñ ſe alat coguntur heredes viri ipſam alere qꝛ etiā interim habent emolumentū retinēdi ipſam pecuniā vſqꝫ ad annū.Sꝫ tūc ſurgere pōt queſtio an mulier debeat operari ad vtilitatem heredum.de quo vide glo.in.l.ſicut patronus.ff.de ope.lib.ꝛ an mulier neceſſitet̃ recipere alimēta in domo mariti vel ipſorū heredū an vero poſſit petere illa ſibi exhiberi extra domū.ꝛ q̄ iuris ſi non fuit operata ad vtilitatē heredū.de quibus dicendū eſt vt hic p Bar.ꝛ Ang.qui concordāt.Et ex p̄dictis pꝫ qꝺ gl.relata ad tex. nō ꝓcedit qꝛ loquit̃ qñ res immobilis data eſt in dotē ꝛ ſic voluit in effectu Dy.ꝛ Bal.lꝫ Bar.nō tāgat. ¶ Circa ſcḋm concludit qꝺ oē emolumētū qꝺ percipit ex dote ſi ē pecunia data i dotē dꝫ eſſe interim heredū viri.lꝫ ſi fuiſſet fun. ſiue dotalis dat⁹ in dotē ꝛ mulier fuiſſet alimētata.dicit Bal.qꝺ tūc vſqꝫ ad concurrentem quātitatē alimentorū debet eſſe ipſorū heredū reſiduū vero debebit eſſe mulieris ex quo de neceſſitate nō tenebant̃ alere p ea que.ſ.dixi.

6 ¶ †Circa tertiū dicit hic Ang.qꝺ ſi mulier non hꝫ aliūde vñ ſe alat ꝛ hẽdes ſunt in mora reſtituēdi debebūt p̄ſtare alimēta.ar.l.ſi.C.de do.ma.ꝛ ſic intelligit ꝓcedere qꝺ vbi dicit Cy.poſt Ricar.malū.q dixit qꝺ donec mulier ē vi lua alēda eſt ab heredib⁹ viri.alias aūt ſecus per.l.ſi tia.ff.de ſol.ꝛ ſic intelligit qꝺ no.Bar.in.l.at q natura.§.nō tñ.ff.de neg.ge.ꝛ.ff.e. in.l.inſul.ꝛ.§.vſuras.Bal.vero dicebat qꝺ tūc debebat̃ intereē ꝓpter morā per.l.ſi mora.ff.eo.ſed Inn.ꝛ Io.an.poſt eū in.c. ſalubriter.de vſur.videnẗ velle qꝺ vbi dos eſt i pecuniā poſt annum mulier nihil debeat percipere etiā ſi heredes ſunt in mora qꝛ illud cēlerēt lucrū vſurariū ꝙ eſt ꝓhibitū.vt in.c.qꝺ in omnibus.extra de vſur.ꝛ no.in auẗ.ad hec.C.de vſu.Tu potes dicere qꝺ opi.Inn.intelligat̃ qñ aliūde hꝫ vñ ſe alat.vel qñ ſi eſſet ſolicita poſſit de facili recuperare.ſꝫ nō curat qꝛ poti⁹ vellet lucrū quā pecuniā.nā iſtis caſib⁹ nō debebit̃ aliq̄ mulieri.ſec⁹ ſi nō hꝫ aliūde vñ ſe alat nec pōt recuperare de facto lꝫ faciat quātum pōt in lite qꝛ videt̃ ea dē ratio q̄ eſt intra annū.facit qꝺ no. Bar.in.l.i.C.de ſen.q̄ ſine cer.quātita.li.Idē vř ſi mulier eſſet cōſueta dare alias pecunias ſuas mercatoribus ad honeſtū lucrū. nā tūc rōne more haberi debebit rō intereſſe cōſiſtētis in lucro. qꝺ veriſim liter mulier feciſſet ſicut fecit de aliis ſuis pecunijs. ar.l.ſi.§.ſi.ff.de eo q cer.lo.ꝛ qꝺ no.Bar.in.l.vnica.C.de ſen.q ꝓ eo.alias extra caſus p̄dictos nō video ꝙ mulier aliqd poſſit petere nomine emolumēti vel alimentorū.ꝛ ad p̄dicta qꝺ no.Bal. authē.ꝛ q iurat.C.de bo.aut.iudi.poſ.ꝛ no.bene p̄dicta qꝛ quotidiana ſunt.ꝛ Ang.dicit ſe ſepi⁹ cōſuluiſſe in hac materia. Et ex p̄dictis etiā no.qꝺ diligēter ponderāda eſt practica libellādi qꝛ nō dꝫ petere mulier alimēta ꝓpter morā dote exiſtente in pecunia quando aliunde pōt ſe alere.vel licet non poſſit de facili recuperare dotē ſed bene pōt petere heredes condēnari ad intereſſe ex eo qꝛ tñ eēt lucrata ex pecunia dotali quātū ipſa cōſueta eſt lucrari ꝛ lucrata eſt ex aliis ſuis pecunijs datis ad p̄ceſſum lucri mercatorib⁹. Itē aduerte qꝛ quaten⁹ dixit hic Bar.qꝺ vbi heredes viri p̄ſtant intra annū alimēta mulieri lucrant̃ oēs fructus etiā ſi excedāt quātitatē alimentorū.ꝛ hoc procedit qñ dos eſt in pecunia ꝛ ſic in re mobili quo caſu habet dilationem annalē.ꝛ ſic eius dꝫ eſſe illa dilatio.ſecus qñ fund⁹ eſt datus in dotē qꝛ tūc ſtatim deberet reſtitui nec tenet̃ de neceſſitate alimētare mulierē.vñ ſi alimēta p̄ſtant̃ fructus ſunt heredū viri ſolū vſqꝫ ad quantitatē concurrentē alimentorū reſiduū mulieris.ſꝫ ſi no ſufficerent ad quātitatē alimētoꝝ tūc ſatis vř qꝺ nihil poſſit repetere quaſi videant̃ indeb.e illud plus ſoluiſſe alios nō repeteret.ſi arg.l.qꝺ in vxorē.C.de neg.geſt. ¶ In gl.ꝛ in ſi.no. ex iſta gl.qꝺ non vitiat̃ laudū etiā ſi ſcribatur in tertia pſona per ipſos arbitros.ꝛ facit qꝺ hř in.c.pe.extra de que.cōiu.ꝛ ibi bo. tex.vbi dicitur qꝺ nō eſt vis an in inſtrumento ſit cōceptum in prima perſona vel tertia. ¶ In gl.ij.poſt.ꝛ ibi vt ſciamus q̄ percipit̃ quaſi velit qꝺ ad hoc vt ſciamus quātū debet poni in aceruo vel cumulo inſpiciamus annū locationis.ſed vt ſciamus quāta ex aceruo dꝫ ſumi inſpiciemus annū matrimonij. ¶ In ea.gl.ibi qꝛ ille totus eſt perceptus.ꝛ ſic vult gl.qꝺ merces ſolū intelligat̃ percepta pro rata temporis pro qua tempus fluxit a die locationis.ꝛ ſic videtur velle qꝺ pro illa rata ſtatim poſſit peti merces ꝛ penſio.ſꝫ cōtrarium videtur notari in.l.eādem.C.locati.qꝺ ante finē anni nihil poſſit peti.de quo hic tetigit Bart. ꝛ Bal.ꝛ aliquid tangit et.ā in.l.ſi ſeruus cōis.§.ſi.de ſtipu.ſer. Concludit primo attēdi debere id qꝺ eſt actū ꝛ ſic ſi locatio facta eſt pro.x.ad annū hoc acto qꝺ vnus aureus ſoluatur quolibet menſe tūc clarū qꝺ ꝓcedit hic glo.ſi nō cōſtat de mēte partium debet attendi conſuetudo vt no.glo.in.d.l.eādē.his ceſſātibus dicit Bal.qꝺ quo ad natiuitatē actiōis inſpicimus diē locationis.l.ſi a colono.ff.de fideiuſ.ſaluo eo qꝺ habet̃ i.d.l.ſi ſeru⁹ cōmunis.§.ſi.Si vero querit̃ quo ad interpretationē iuris intelligit̃ percepta pro illa rata ꝓ qua preſtita eſt patientia.vt eſt glo.hic cum ſeq.Si vero queritur quo ad exactionē tūc in fine anni exerceri poteſt effectualiter actio ꝛ fieri exactio vt not.i.d. l.eādē.arg.l.iul.§.offerri.ff.de actio.emp.Tu adde qꝺ forte pōt attentari hoc ꝓcedere in predio ruſtico in quo patiētia in parte temporis nō aufert tñ vtilitatem in parte quātam in toto reſpectu totius.ſecus in predio vrbano vt in domo in qua patiētia in parte affert vtilitatē in illa parte temporis quā affert patientia totius tēporis reſpectu totius iuxta ea que not.in.l.item quare.§.qui impleto.ff.loca.ꝛ in.l.ſtipulat. ones nō diuiduntur. ff.de ver.obli.vnde in ipſa domo videretur qꝺ de iure poſſet peti penſio pro rata tēporis pro qua preſtita eſt patientia ꝙ not. qꝛ eſt noua cōſideratio.ꝛ hec ꝓcedūt in locatione rerū ex q̄ eē ſatis patet quid i locatiōe operarū de quo ē hic p Bal. ¶ In ea.glo.ibi.ff.de reg.iur.l.minimus.hec reſponſio nō eſt ſufficiēs ꝓpter id qꝺ hab t in.§.ex cōtrario.ꝛ qꝛ ſcḋm veritatē etiā quarta portio merced.e cū ſum⁹ in predio ruſtico nō pōt actus iter egi gi niſi.e.tñ eſſet qꝺ ꝓ ſingulo mēſe vn⁹ aure⁹ daret̃ qꝺ eſt diuinare. ¶ In ea.glo.ibi mulier grauat̃ i colono.hec reſpōſio nō vř ſufficiens per id qꝺ habetur in.§.ex cōtrario.vbi etiā viget hec ratio. ¶ In ea.glo.ibi habet neceſſe ſtare videtur intelligere glo.preciſe.ſꝫ Dy.intelligit cauſatiue ſi nō vult ad intereſſe teneri marito per.l.ſi filio.§.ſi.ff.eo.Bal.videtur tenere glo.dicens qꝺ ſi colonus expellitur pōt implorare iudicis officiū ꝓ re recuperanda per id qꝺ habetur in.l.aquilius.ff.de do.Sꝫ certe pōt dici Dy.melius dicere per dictā.l.ſi filio.nec ob.not.i.l.aquilius qꝛ loquunt̃ qñ expellitur colon⁹ a nō habēte ius expellendi hic aūt eēt ſecus cū mulier ſit domina ad quā res ē reuerſa licet videat̃ teneri ad intereſſe marito. ¶ In ea.glo.ibi nā hic ſit tranſlatio ex neceſſitate no.hic glo.ſing.que no eſt alibi.q̄ decidit an ꝛ qñ ſingularis ſucceſſor teneat̃ ſtare colono:qꝛ ſi eſt ſucceſſor volūtarius nō tenet̃ ſtare.l.emptorē.C.loc.ꝛ ibi hoc per Cy.ſecus ſi ex neceſſitate ſuccedit preter volūtatem ſpontaneam vt hic de quo hic per Bal.ꝛ Bar.in.d.l.ſi filio.vt ibi dicetur. ¶ In ead.glo.ibi l.vēditiōe.Bal.dicit ibi ſpeciale odio cōtumacis.ſed certe hoc nō vř bene dictum qꝛ detērius eſſet cōtumaci qꝺ nō teneretur ibi creditor miſſus in poſſeſſionē ſtare colono. ¶ In ea.glo.ibi ꝛ ſic nec contribuit.ſed certe hꝰ tertia reſponſio etiā nō eſt bona qꝛ etiā cū effectu nō potuit peti quarta pars ante finē anni vt ſuperius eſt dictū.ꝛ ſic glo.videt̃ potuiſſe vera ſolutionē tenēdo opi.Azo.ꝛ Ruge.qꝺ hꝰ nō veniat in cōtributione niſi ſola quarta mercedis q̄ opi.vř de mēte tex. ꝛ cōmuniter approbat̃ vnde quarta fuit ſolutio extra gloſ.vꝫ qꝺ licet obligatio ſit certa marito ꝓ tota mercede.tamen in effectu nō cenſeat̃ ſibi deberi niſi pro ea rata pro qua p̄ſtitit patiētiā.ꝛ ſic ſolū pro quarta parte tēporis pro qua patientiam p̄ſtitit.pro reſiduo effectualiter debebit̃ mulieri q̄ ꝓ reſidua parte habebit p̄ſtare patiētiā.facit qꝺ habet̃ in.l.ſi ſeru⁹ cōmunis meam.§.pe.de ſtip.ſer.ſꝫ certe hꝰ reſpōſio nō vř bona ꝓpter ea q̄ habent̃ in.§.ex cōtrario.nā attēta hac reſpōſione et ibi non debet venire in cōtributione niſi portio ꝓ qua marit⁹ p̄ſtitiſſet patientiā.licet Bar.videat̃ iſtam amplecti.Bal.vero dixit q ideo nō venit in cōtributione reſidua pars mercedis:qꝛ nō eſt certum omnino debitū viri pro futuro tēpore cū nō ſit implet⁹ cōtractus ex parte locantis.ſed certe hec reſponſio videtur laborare eodem morbo quo p̄cedēs.adeo potes dicere qꝺ ratio fuit ne ſimul confundantur in eodē aceruo fruct⁹ integri duorū annorū ꝛ culturarū diuerſarum qꝺ eſſet abſurdum.cū ſatis debeat eſſe marito qꝺ ponantur in aceruo fructus vnius anni. ꝛ ſi dicas quare ergo etiā quarta portio mercedis ponit̃ i aceruo cum illa ſit de cultura alterius anni.Reſponſio colligitur ex eo qꝺ.ff.tāgit gloſſ.in ſi.ꝛ ex hoc etiā patet ratio quare qñ fundus vacuus datur in dotem tota merces venit in cōtributione.nā vera ratio eſſe videtur qꝛ tunc non cōfunduntur culture duorum annorum ſed agitur ſolum de cultura vnius anni.ꝛ ex hoc etiam patet ratio.§.itē ſi menſes.qꝛ licet vir percepiſſet merces in.d.§.tamen ſi diſſoluitur matrimonium ante vindemiā perceptam contribuitur etiam ſpes mercedis vindemie qꝛ vindemia ꝛ meſſis erant de cultura eiuſdem anni.ꝛ hoc videtur fuiſſe etiam de mente Dyn.originaliter.ꝛ etiam hic tetigit Bal.ꝛ per hoc patet quod non eſt perfecta ratio quam poſuit glo.in.§.ex contrario.ꝛ quam ſequitur Iaco.de are.ꝛ Bar.ſꝫ qꝺ ideo quādo fūdus eſt dat⁹ vacu⁹ cōtribuit̃ tota merces:qꝛ tēpore quo agit̃ de contributiōe nihil perceperat vir.ſec⁹ qñ fundus datus fuit plen⁹.nā hec rō tollit̃ p.§.itē ſi merces.ſi bñ aduertit̃ vbi pꝫ qꝺ lꝫ tpe q̄ dꝫ fieri cōtributio vir aliqd perceperat, puta menſes ſeu pecuniā meſſium nihilomin⁹ ſit cōtributio mer

tedie future vindemie. ¶ In eadē glo. ibi q.d. vno mēſe dētracto hec verba dupliciter poſſunt itelligi. vno mō vt detrahat' vn' mēſis de anno locationis q tñ ſuppleat' in annis mrimonij. put declar' it gl. ſ. in ver. nā ſi nouē. Alio mō qd detrabit' ex toto vt illi' noni mēſis nō habeat' ratio ſʒ cedat lucro mulieris ex toto. ⁊ ſcd'ʒ hoc habes q vbicūqʒ ann' locatiōis excedit annū matrimonij p ea rata p qua excedat vir nihil perit' dʒ habere nec venit in cōtributione ⁊ hoc dictū in ſe ſequit' ſ bar. licet nō teneat opi. Joā. quo ad itellectū tex. ſʒ aduerte qꝛ opi. ſua v' contra caſum. ſ. ex īno. vbi locatio fuerat facta calēdis martij ad annū. ⁊ matrimoniū inceperat in calēdis octobris. ⁊ ſic annus locationis in multo excedebat annū matrimonij. ⁊ tamē ibi dicit' qd tota merces venit in cōtributione ⁊ ſic ēt hic p rata tpis excedētis annū mrimonij. Bar. hic ſoluit qꝛ ille tex. dʒ intelligi qñ locatio fuit intra annū ita qd claudit' intra annū matrimonij ex eo qꝛ oēs fruct' ɔſueuerūt eſſe percepti ante calēdas octobris quaſi voluerit qd locādo in calēdis martij p vno anno itelligant' locaſſe vſqʒ ad calēdas octobris. ⁊ ſic leſ ſectu itellexiſſe annū pro ſeptē mēſib' cū afferāt vtilitatē toti' anni. ſʒ certe hec ſua opi. nō v' de mēte tex. dū dixit nō ſolū partem duodecimā mercedis. ⁊ ſic v' cōſideraſſe annū debere finiri in calendis martij poſtea finituri nō in calēdis octobris. ⁊ p hoc etiā nō videt' poſſe ſaluari opi. ſua intelligēdo qd cōtrahentes voluerūt habere oculos retro vt tpa intelligeret' incipere ex calēdis octobris pcedētib' qd facere potuiſſent. ar. l. huiuſmodi. l.a. ū. ſ. de ver. obli. nā ⁊ tūc idē in effectu fuiſſet ann' locationis ⁊ annus matrimonij qd eſt cōtra mētē tex. ideo potes dicere qd ēt ſi ann' locatiōis excederet annū mrimonij nihilomin' ēt i eo qd excedit habebit' ratio vt ɔtribuat' qñ fundus fuit datus vacu'. ⁊ h dūmodo non capiat de re collecta vindemiarū ⁊ mēſiū ſequētis anni taliter qd includant' fruct' duorū annorū. ⁊ ita recte cōtingit in. d. ſ. ex cōtrario. qꝛ ſolū habet vnā meſſem ⁊ vnā vindemiā lʒ ſe extēdat vſqʒ ad calēdas martij alterius anni. ⁊ iſte v' verus intellectus illi'. ſ. itē aduerte qꝛ vbi fundus datur plen' ſi ē facta locatio ⁊ diuortiū fit eodē anno. nō v' qd in cōtributione veniāt niſi fructus pcepti. per l. fructus. ſ. eo. ⁊ per hoc etiā dicit Bar. qd ſi etiā locaſſet fundū maritus in dicto caſu pro certa quantitate fructuum percipiendorū ex ipſo fūdo p iſto caſu. qꝛ locatio cenſet' cōditionalis ſi fruct' naſcant'. l. i. ſ. de cōdi. ⁊ demō. tūc nil veniet i cōtributionē de illa mercede. ⁊ ſic limitat principiū huius. l. qꝛ intelligit qñ merces erat in pecunia vel in genere. ita qd erat debitum in effectu in diem ⁊ ſic orit' obligatio ⁊ actio lʒ obſtet exceptio. Sed potes dicere qd indiſtincte pcedat dictū qꝛ etiā ſpes obligatiōis conditionalis pōt vendi. l. ſpem. C. de dona. ⁊ ſic dʒ poſſe in cōtributionē venire p rata tēporis pro q̄ pſtitit patiētiā ⁊ magis qꝛ eueniēs cōditio trahit' retro. vt. l. qui balneū. ſ. qui po. in pig. ha. ⁊ l. ſub cōditione. ſ. de ſol. Ange. ⁊ Bal. tñ videt' trāſire cū Bar. ¶ In ea. gloſ. ibi vel ſiet. vel dic ſcd'o qd poſſet fieri contributio ei' qd actualiter perciperet' ex venditiōe nominis ipſorū decem vt colligi pōt ex his que ibi tangit gloſſ. in ver. alio q cauerat. ¶ In ea. glo. ibi ſcd'm Azo. ⁊ rug. h ṽa ⁊ cōmuniter tenet' ⁊ magis amica litere. ⁊ ſic patet qd l. iſto pncipio duplex eſt intellectus principalis. vnus fuit Azo. ⁊ rug. q nouē nulla penus cōtribuantur. Ali' fuit Jo. qd etiā nouē cōtribuant'. ⁊ hoc ſubdiuiditur qꝛ ſcd'm vnū intellectum cōtribuuntur nouem in ſpe. ſcd'm alium intellectū contribuentur re ipſa. ⁊ h dupliciter poterit fieri. vno modo expectādo finem anni ⁊ tūc cōtribuēdo realiter vel vno mēſe detracto vel partiēdo nonū mēſem vt. ſ. tetigit glo. Alio modo pōt fieri cōtributio re ipſa ſtatim facta venditiōe nominis ⁊ preciū redactū ex venditiōe cōtribuendo. ¶ In ea. glo. ibi nihil lucri habuerit hec ratio nō ē ſimpliciter bona p id qd habetur in. ſ. itē ſi meſſes. vbi vir tēpore cōtributionis fiende aliquid iam perceperat ⁊ tñ tota merces vindemie venit in cōtributiōe ideo dic qd ratio eſt quā. ſ. tetigi: qꝛ in. ſ. ex cōtrario. ⁊ ſ. itē ſi meſſes. agitur de cultura eiuſdem anni. ⁊ per hoc etiā nō placet qd dicit hic Angel. qui dicebat qd vbi fundus datur p parte vacu'. puta iā percepta meſſe ⁊ p parte plenus. puta ante vindemiam qd tunc idē eſt dicendū ac ſi ex toto datus eſſet vacuus nam per hoc nō v' verum per iſtud principium. nec ob. qd habetur in. d. ſ. itē ſi meſſes. quia ibi fructus meſſiū erat perceptus per virum. nos autē loquimur quādo eſſet perceptum per mulierem ⁊ ſic eſſemus i caſu diuerſo. ¶ In ea. glo. ibi ſed hic cōtra. hec vera niſi i ſubſidium puta viro exiſtente abſente ita quod nō poſſit ei' copia haberi per id quod habet' ⁊ no. in. l. damni. ſ. ſi. ſ. de dā. infec. ¶ In glo. e contrario. ibi pōt dici. hec prima vera ⁊ communiter tenet' ⁊ adō qd dixi. ſ. i glo. proxi. ¶ In ead. gloſſ. ibi magna eſt in facti accidentia. adde pterea etiā ſecūdum iſtos nō eſſet eadē ſimilitudo qꝛ in pñi. inſpicitur dies locationis vt ſciatur quātū poni debet in aceruo. ſʒ hic in iſto. ſ. ex cōtrario ēt ſm opi. eorū inſpicimus diem locationis aliquo modo: ſed tantūmodo diē matrimonij ⁊ traditi fundi. niſi dicās qd iſti voluerūt intelligere qd actū fuerit p partes tpa locationis trabi retro ad tpa matrimonij qd eſt ɔtra mētē tex. q aperte vult annū locationis incipere ex calendis martij. ¶ In gl. ſtatim in ſi. no. bñ qd dictio ſtatim nō ſemp eſt preciſa tpis interualli. ⁊ ſic facit ad ea q dixi in no. Dic tñ qd de ſui natura iſta dictio ſtatim vel mox. vel hoc ipſo. ⁊ ſimil' excludūt tpis interuallū. ⁊ iō in dubio ſic dʒ intelligi cū nō ſit recedendū a ppria ſignificatiōe vocabuli. vt. l. non aliter. de leg. iij. ⁊ p no. p gl. in aut. de ince. nup. in prin. ⁊ per gl. in. c. q̄ ſit. de elec. li. vi. ⁊ facit qd no Dy. ⁊ bar. in. l. imperator. ſ. de iur. ſiſ. ⁊ qd no. etiā in. l. eas cauſas. ſ. de condi. ⁊ demō. ⁊ hec vera niſi ratio contrarietatis vel ſubiecte materie aliud ſuadeat per no. in. d. l. eas. ⁊ in. c. nihil obſtat. ⁊ in. c. preterea. extra de ver. ſig. ¶ In gl. debebit' ſpes future vindemie ⁊ ſm hoc intellige l. terā. dū dicit de mercede loqui de mercede meſſis tātūmodo. ſi aūt intelligeres illā de mercede meſſis ⁊ vindemie tūc gl. inepte fuiſſet locuta. ¶ In ea. ibi in predio vēdito vbi penſio cuius dies nō ceſſit debet' ſingulari ſucceſſori. ſʒ ibi vēditio fit ex volūtate. hic reddit' fundus dotal's ex neceſſitate pambulū ɔctus ideo magis fauet' ipſi viro ar. l. ſi fideiuſſor. ſ. q neceſſaria. ſ. qui ſatiſ. cog. ¶ In ſi. eiuſdē gl. pʒ qd ſi vſufructuarius decedit fructibus iā collectis penſioq debet' p ipſis fructibus debebit' ipſi heredi etiam ſi dies eius nondū venerit ⁊ debet' tota. ſed dic qd in fructuariis debent' fructus nō ob certam cām ⁊ ſatis eſt qd fructus ſint iā recollecti quorū vigore penſio debet' arg. l. vſufructuarius meſſem. cū ibi no. ſ. q. mo. vſuſfruc. ami. ſʒ hic loquimur in pdio dotali qd dat' ad onera matrimonij. idō nō eſt conueniens qd vir habeat fruct' niſi p rata p qua ſuſtinuit onera matrimonij. ¶ In gl. meſſes. ibi calēdis auguſti. ⁊ ſic durant nouē menſibus ſi bene cōputas. ⁊ no. bene gl. inquantū dixit eodē modo calēdis auguſti cū tñ prius calēdis nouēbris. ⁊ ſic v' ſupponere qd de eodē anno poſſit eſſe mēſis nouēbris. ⁊ mēſis auguſti qd nō v' verū ſiue ɔſideres annum a natiuitate ſiue ab icarnatiōe. ſʒ dic q gl. nō habuit reſpectū ad annū icōeſ ſʒ ad annū emergentē ſub quo dicti mēſes pñt claudi. facit qd dictū fuit in. l. de diuiſione. ⁊ l. ſeq. ſ. e. Et hec faciūt ad qōnē ſi al's de mēſe auguſti accuſet tñ dicens q ipſe vulneratus eſt de menſe nouēbris proximi pteriti eodē anno vt ſuſtineat' libellus accuſatorius ⁊ intelligat' de anno emergēti ſm Bal. ⁊ hoc dicit etiā tenere Ja. bu. in ſti. de act. in prin. facit qd no. Bar. in. l. libellorū. ſ. de accu. ¶ In ea. gl. ibi vel mulier an matrimoniū no. bñ ⁊ ſignanter iſtā gl. que vult qd nō ſit differentia an mulier ante matrimoniū locauerit fundū an vir poſtea locauerit. qd pōt pcedere qñ fundus fuit datus vacuus i dote. ſed ſi fuiſſet datus plen' vt in caſu principij eſſet magis dubiū. qꝛ ſicut vir nō haberet aliud ſi nō locaſſet ex fructibus non dū perceptis. vt l. fructus. ſ. e. ita videret' qd eſſet hoc caſu ⁊ maxime attēta opi. Bar. q voluit qd etiā ſi vir locauerit p certa parte fructuū naſciturorū qd tūc qꝛ eſt cōditionalis obligatio nihil dʒ habere ſed forte cōtrarium eſt verius per gl. iſtā que loquitur indiſtincte ⁊ qꝛ opi. Bart. nō videtur tuta per id qd dixit ſup glo. in ver. quarta portio. ⁊ aliud forte eſt qñ nec mulier nec ipſe locat qꝛ tūc v' ſibi imputādū. ſec' qñ iā eſt facta locatio per mulierem. ⁊ no. bene qꝛ forte gl. ſenſit qd etiam vir ſtare tenetur colono qñ ſimplr ſibi dat' fundus locat' in dotē ſicut ecōtra mulier qñ reſtituit' ſibi locatus. ⁊ hoc operet' rōe qualitatis ſeruande ar. l. ſi. C. de fruc. ⁊ lit. expen. ⁊. l. fructus ſ. eo. ⁊ qd hoc etiā faciat extra qꝛ ſic veriſimile eſt mulierē intellexiſſe ne alias teneatur ad intereſſe ipſi colono attento qd nullū preciū recipit rei licet receperit alimenta q̄ ratio ceſſat in emptore. ⁊ no. bñ hoc qꝛ forte nō reperies clare tactū p doc. Quid aūt ſi fundus plenus datur in dotem ⁊ demum aliquas impēſas in cultura ſequētis anni facit vir nec locauit fundū ex quo nō debet habere de fructibus ſequētis anni ſoluto matrimonio ante perceptionē qualiter recuperabit expēſas qꝛ non vident' deducende de fructib' precedētis anni ⁊ pcedētis culture. Sʒ potes dicere qd deducerentur de fructibus iā perceptis cū illi cēſeant' fructus illi' anni vt tetigit gl. magna. in ſi. ¶ In gloſſa ſequunt'. in ſi. no. hic bñ hunc intellectū ſcd'm, qui nō eſt forte alibi quod vbi mulier locauit fundū ad annū ⁊ ſtatim pcepit pēſionē ſi poſtea dat fundum illum in dotē ⁊ eodē anno forte poſt menſes ſex diſſoluitur matrimonium vir nihil habebit de fructibus illius anni qꝛ ſpectant ad colonum nec de mercede qꝛ iam percepta eſt p mulierē ſed habebit de fructibus futuri anni q ſuccedūt loco illi'. ⁊ hoc ſequit' hic Bar. facit. l. ſi vnus. ſ. loc. ſed Bal. dicit hic qd pēſionē pceptā per mulierem correſpōdentē tempori matrimonij debebit cōferre. qꝛ nō dʒ vacuū eſſe tēpus matrimonij ⁊ ſic ceſſabit qd dicit gl. de ſuppletione. Forte poſſet dici pro concordia qd gl. pcedat qñ ſciebat vir qd actū erat. nā imputet ſibi. qꝛ ſi accepit fundū cuʒ debuit pſpicere hic poſſe euenire. ar. l. ſi qs domum. ſ. i. ſ. loca. ſed vbi ignoraſſet mulierem pcepiſſe penſionē poſſet pcedere opi. Bal. qꝛ nō eſt veriſimile maritū intellexiſſe annum

ſi anni matrimonii eſſe vacuũ nec diminuere debuit penſionẽ ſi eſſe ſoluta arg.l.ſi putator.ff.ad l.aq. ¶ In gl.vindem ea.ibi vel dic hic eſt certa lectura quã reputo verã m ſc ſʒ Bar.nõ videtur tenere ipſam.ꝛ puto etiã idẽ dicendũ ſi ecõtra fund⁹ eſſet locat⁹ nimis reſpectu vindemie ſʒ nõ reſpectu meſſis:qꝛ eadẽ rõ ꝛc.vt.l.illud.ad l.aqui. ¶ Extra gl.tangit hic Ang.q.d iuris ſi datus fuit fund⁹ eſtimat⁹ in dot.ꝛ poſtea reſtituit fund⁹ ipſe nõ pecunia an diuidanf fructus.pꝫ hic dicit.ꝛ cõcludit qḋ ſic ſi electio erat mulieris eligẽdi eſtimationẽ vel rẽ.ſi vero electio erat viri qꝛ ex voluntate reſtituit nõ diuidenf fruct⁹ ſi erãt mulieris.ſi percipiat illos mulier poſtea ſicut dicimus in ẽptore.m.l. ſi.ſ.de m.ſil.ratio diuerſitatis qꝛ primo caſu vir reddit ex neceſſitate iſto ex voluntate. Tu poteris dicere qḋ aut electio daf viro forte intelligit data ſcḋm materiã ſubiectã arg.l.ſi vno.ff.loca.ꝛ.l.ſi ſtipulat⁹.ff.de vſu.ꝛ ſic videbif fuiſſe mens qḋ habeat ipſum reſtituere ſi hoc eligat eo modo quo alias ꝯſueuit reddi. Quid autem ſi nõ apparet de initio anni matrimonii qꝛ forte ſunt.xxx.vel.xl.anni.ꝛ nõ fuit factũ inſtrumẽtũ nec ſupſunt teſtes qui poſſint pbare quomodo tũc cõputabim⁹ principiũ anni.dicit Ang.qḋ in dubio recurremus ad annũ cõmunẽ iuxta cõſuetudinẽ loci.ꝛ ſic ad annũ a natiuitate domini ſi talis ſit cõſuetudo in loco.quod eſt notandum.

7 **Ob donationes.** †Eſtimationes rerũ amotarũ vel donatarũ cũ fructib⁹ dotis admittif cõpenſatio.h.d. ¶ In gloſ.cõpẽſationes ibi ſola.hic nõ eſt dos no.bene qḋ idẽ fauor nõ daf acceſſorio dotis qui datur ipſi dot.ꝛ hoc intelligit Bar.in fructibus qui pcipiunf poſt diſſolutũ matrimoniũ.ſecus dicit in pcept a ante matrimoniũ qꝛ illi efficiunf dos.vt.l.ante nuptias.ff.e.ſed certe ſi bene ponderef glo.voluit qḋ indiſtincte aliud ſit in fructibus rei dotalis aliud in ipſa dote qꝛ ſatis faueat ipſi rei dotali abſq; eo qḋ faueat etiã fructibus perceptis ex ipſa dote.facit.l. tutor.C.de nego.geſt.ꝛ adde qḋ dicif in.l.rei iudi.§.ſi.ſ.eo.ti. ¶ In ea.glo.in ſi.no.bene glo.q volt qḋ quantitate fructuũ ſi extãt nõ poſſit opponi cõpẽſatio ad quantitatẽ pecunie.ꝛ hoc cõtra tenef ſʒ gl.lemiat ꝯtra in.l.rem ad ſi.C.de cõpẽ.ꝛ no.bñ pro practica quotidiana in qua õz peto a te fruct⁹ tales quos pcepiſti ſi extãt ꝛ ſi nõ extãt peto eſtimationẽ qꝛ videf pcedere de quo hic etiã tãgit Bald.ꝛ Ang. Adde qḋ no.ipſe Bart.in l.cũ qui.ſ.de his qui.vt indig.ꝛ adde qḋ cũ iudiciũ dotis ſit vniuerſale nõ eſt mirabile ſi peti põt hic eſtimatio cũ in vniuerſalibus pciũ ſuccedat loco rei ſʒ in ſingularib⁹ eſſet magis dubiũ. tñ videf poſſe tolerari qꝛ officiũ iudicis poterit ſplorari a eſtimationẽ ſi res eſt pempta poſt morã de quo tñ dicẽdũ eſt vt in l.ſi ſeruũ.§.ſi.de ver.ob.ꝛ in.l.vinũ.ſi cer.pe.ꝛ hoc qñ debebanf actione pſonali ſi aũt reali ſi mala fide ſunt cõſumpti poſſent pe ti ac ſi extarẽt quaſi dolo deſiere poſſidere.l.is q domũ.ff.de rei ven.vel etiã ex ꝯdictione ſine cauſa vt.l.ſi me ꝛ titiũ qꝛ equũ eſt quod quatenus factus ſit locupletior ex re mea mihi reſtituat.

Quod in anno. Qḋ i anno õz itelligi dʒ de bona cultura ſiue ſit maior ſiue minor.h.d. ¶ No.ar.ad eũ q emit vuas vel roſas vineis que fructificãt bis in anno qꝛ nun debebit habere niſi ꝑmas vuas vel ꝑmas roſas.ꝛ ita dicit Bal.poſt Cy.fuiſſe diſputatũ vltra montes.nec ob.l.octimeſtra.ff.de vſufruc.ꝛ.l.cũ manu lata.§.ex ſylua.ff.de ꝯhẽ.emp.qꝛ loquunf in aliis caſib⁹ ſi bñ aduertanf ꝛ.p decitione p̄dicta bñ facit.l.boue.§.hoc ſermone.cũ ſuis cõcor.ſ.de ver.ſig. ¶ Itẽ no.qḋ lex loquẽs de certo tpe attenta ei⁹ rõne p̃t reſtringi ꝛ ampliari.facit.l.adigere.§.quãuis.cũ ibi no.ſ.de iur.patr. ¶ Itẽ no.qḋ in fructu õz id qḋ pſtaf ſup ordinariã pſtationẽ ꝛ ſic facit ad q̃ſtionẽ de archidiacono q vendit fruct⁹ archidiaconatus an intelligaf vẽdidiſſe in dicta vẽditione illud qḋ ſibi daf i ei⁹ nouo aduẽtu ſuo ſeu in introitu.iſte tex.facit qḋ ſic.ſʒ ꝯtra õz Bal.Oldr.tenuit naſſe p.l.ſi ita.§.medico.ſ.de an.leg.ꝛ pea q̄ hñtur in.l.his verbis.§.alũno.ſ.de le.iii.p ea q habenf.ſ.eo.ti.l.ſi vero.§.itẽ quicquid.
8 ¶ †Ultimo no.qḋ licitũ eſt ar.a ꝓportione tẽporis. In ſi.gl.in anno tenet primã ꝛ ſecũdã ſolutionem. ¶ In ea.gl.ibi ſed hic bis.hec prima vera ꝛ ſimul tertia ſequẽs q tendit ad eundẽ effectũ.tertia eni ſane intellecta eſt vera in ſe quarta cõtra nõ tenef.ꝛ eſt ſenſus illi⁹ quarte qḋ quo ad quid ſi eſt q ad deductionẽ ſiẽdã expenſarũ eſt vnus fruct⁹.ꝛ quo ad quid nõ ſi eſt quo ad diuiſiones fructuũ.vt hic tetigit Bal.poſt petrũ. ¶ In ea.gl.ibi ſi ideo ictes ſuppleuiſſe in illis ſex menſib⁹ qḋ eſſet in vno ꝛc.vt in gl q̃ intelligit Ang.pcedere qñ terra bis ſeminaf ꝛ colligif in anno poſterio⁹ ꝛ pꝛioris. Bart.aũt hoc dicit qḋ ſi ideo ſem naf in a as ſex mẽſib⁹ minimis qꝛ nõ eſſet ſufficiens terra ad portãdu bis frumenta cenſetur totus eſſe fruct⁹ vni⁹ anni.alias ſecus.ꝛ ſic pcedit glo.ꝛ p hoc dicit qḋ terre noſtra ſꝯ partiũ que ſolũt ſemel intra biennium pſtit ſufficere ſeme frumẽti reputãde ſunt ferre fructũ totẽ ĩ.ꝛ ſic ps qḋ nõ ſuffic poſt ſi ũt.in terrã iudi ꝛ cultiuari.vt p hoc dicaf fruct⁹ recolligẽd⁹ eode anno eẽ fruct⁹ ſepar⁹ vt faciat haberi cõſiderationẽ ad ſemeſtrem.ꝛ huic intellectui videf applaudere communis conſuetudo.

Non ſolũ. In animaliũ fetu ꝛ p̄ſtiõnũ vrbanoꝝ pẽſionib⁹ fit diuiſio ſicut i fructib⁹ p̄dioꝝ
9 ruſticoꝝ.h.d. ¶ †No.qḋ fruct⁹ rerũ mobiliũ diuidunf p rata vltimi anni inter virũ ꝛ vxorẽ ſicut rerũ immobiliũ de quo ſi tetigit Bar.ꝛ bal.ꝛ.ſ.e.l.ſi cõſtãte.§.diuor.ꝛ hic in.l.vnica.§.exactio.C.de rei vxo.actio.ꝛ itelligit ſm Ang.qḋ hic ſolũ ſemel in anno tõdebanf ꝛ fructũ faciebãt.ſi aũt bis ſi cõtingeret haberet locũ qḋ dictũ eſt in.§.qḋ in anno. ¶ Ultimo no.qḋ nõ ſolũ inſpicif tẽp⁹ ſinis tot⁹ cõſommationis a.t⁹ſ.etiã tps pceſſus eiuſdẽ qḋ ẽ notãdũ ſm Bal.q dicit hoc fuiſſe dictũ Cy. ¶ In glo.percipiunf ibi cur medio tpe.nelr⁹ dixiſſet cũ cõpleta ẽ vſucapio medio tpe ſeruien ẽ abſentia de q.ſi t l.l.q tẽpore.de re ſtitu.mili. Extra gloſ.vr mirandũ qḋ hi fruct⁹ de qb⁹ in litera diuidanf inter virũ ꝛ mulierẽ cũ marito def dilatio annalis ad reſtituẽdũ mobilia data in dotem ꝛ olim annua bina trina die fieret reſtitutio.l.vnica.§.cũ aũt.ꝛ.§.exactio.C.de rei vxo.actio. ꝛ ſic fruct⁹ pcepti intra dilationẽ deberẽt eſſe viri.arg.not.l.l.ſi ſe cõmiſſaria.ſ.ad l trebel. Bal.dicit qḋ vir ꝓpter talẽ dilationẽ ſolũ hʒ cõmodũ acceſſionis mere ciuilis abſtracte ab oi naturalitate vt eſt acceſſio q colligif ex pecunia.ſec⁹ in acceſſione naturali vel ciuili nõ mere vt eſt penſio.ſi certe hoc nõ ẽ tollere cõtrariũ ſʒ reſpõdeo tũc qḋ hic daf dilatio ex miſeratione ꝯtra pcedãt in alia dilatione.vel ſm eũ qñ dos cõſiſtit in genere tũc habeat illius generis emolumentũ qꝛ ꝑ one generis nõ eſt fructus. Tu poteris dicere qḋ ſm i ta tpa ſolũ habebat marit⁹ dilationẽ in reb⁹ mobilib⁹ qñ cõſiſtebãt in pondere numero vl menſura alias ſec⁹.vt.d.l.i.§.cũ aũt.ꝛ ſic nõ obſtaret cõtrariũ ſm iſta tẽpora.hodie vero attẽto.d.§.exactio.dic vt.ſ.tetigi.ꝛ p Bartol.ſ.e.l.ſi conſtante.§.quoties.

Si fundũ. Arbores cedue ꝯputanf i fructib⁹.ſecus i arborib⁹ fructiferis ꝛ i theſauro.h.
10 dicit. ¶ †No.arg.qḋ ẽphiteuta vel alii ꝯducẽtes rẽ ad nõ modicũ tẽpus vt fructuari⁹ vel feudatari⁹ ꝛ ſimiles nõ poſſunt ſcidere arbores fructiferas.qḋ et hic tenuit Dy.Bar.ꝛ Bal.ꝛ plus dicit Bal.qḋ ẽphiteuta ſcidẽs tales arbores quaſi rẽ deteriorẽ faciat poterat expelli.ꝛ ſic dicit ſe de facto dixiſſe.p aut.ꝯ res.C.de ſacroſan.eccle.ſʒ forte põt dici hoc de expulſione ſpeciali i ẽphiteuta eccleſie in q loquif dicta.aut.nõ in alio nõ vt hoc cautũ p ea q no.in.l.ii.ꝛ.l.ſi.C.de iur.emphi. ¶ Itẽ no.q arbor vi ventoꝝ eiecta non cedit ad lucrũ mariti ꝛ eadẽ ratione vr idem ſi ſit deſiccata qḋ forte eſt intelligendũ niſi loco illi⁹ aliam ſubrogaret.arg.l.an bouibus.ff.de vſufruc.ꝛ hoc etiam no ꝓpter emphiteutas ꝛ ſimiles.de qbus ſ.dixi. ¶ In glo.tenebitur.ibi.l.§.ſi maritus.hic qḋ ille.§.nihil facit qꝛ loquitur qñ res erat ꝓpria mulieris ꝛ vir dat dãnũ vel econtra hic autẽ res dotalis cõſtante matrimonio ẽ viri l.doce.C.de rei vendi.ꝛ actio legis aquilie nõ datur contra dominũ ſed domino.l.item mella.§.legis.ff.ad legem aqui.ꝛ ideo Barto.tenet primam. Bal.autem ſaluat iſtam quia hic maritus nõ habet dominium liberũ ſʒ qualificatũ patet hic ex ſi.§.ideo vtilis actio legis aquil e poteſt competere cõtra eum.argu.l.ſed ſi proprietarius.ꝛ.l.ſed ſi §.ſe.ff.ad l.aqui.

Si viri. Lapis q nõ renaſcitur nõ ẽ in fructu.alias ſecus itẽ in argenti fodinis ꝛ creti fodinis.h.d. Ex premitte ſcḋm Bal.q queda ẽ expenſa q reſpicit rei commoditatem.quedã rei incommoditatẽ.quedam fructuũ vbertatem.ꝛ de qualibet videf hic tangi. ¶ Inte x ibi nõ eſſe p̄ſtãdum ſabaudi quaten⁹ facta eſt pro incitione marmoris qꝛ illa deducẽda ẽ de ipſo marmore ſi renaſcif ſicut alie expẽſe gratia fructuum de fructib⁹ deducuntur.ꝛ bene dixit ſi renaſcitur qꝛ nec in fructu ꝛc.vt ſequitur in litera.ꝛ ſcḋm hoc non mutabif caſus in ver.qꝛ nec.quod ſentit glo.in ver.qꝛ eſt alia ratio.licet glo.m.huius.§.aliter dicat ꝛ doc.ſequuntur illam.ꝛ not.qḋ nõ dicatur eſſe in fructu niſi id quod renaſcitur.ꝛ ſic facit ad queſtionem de eo notario qui legauit vſumfructum bonorum vxori an id qḋ percipitur ex ꝓthocollis obeat eſſe vxoris de quo hic p Bar. Item facit ad queſtiones ſm liceri dedit i dote caſtrũ cum iua iuris monetam miſcere que materiam percipiuntur ſine viri de quo hic per Bal.ꝛ Bar.in l.ſi.ſ.eo.† Itẽ not.quod p
11 dalis ꝛ viles expenſe nõ autem improbabilis ratio eſt habenda. ¶ In gloſſ.mariti.ibi ꝛ ſic mutat hic caſus vel dic quod nõ mutat exponendo literam vt dixi in tex. ¶ In ead.gloſſ.ibi tunc de dolo.hoc tenet Barto.ſi matrimonium ẽ diſſolutũ ſʒ Bald.dicit competere actioe neg.geſt.p.l.i.§.ſed neq;.C.de rei vxo.actio.ſed certe ille.§.loquif de impenſa facta gratia vtilitatis perpetue rei.hic de impenſa facta gratia fructuum ꝛ licet adhuc nõ fuiſſet percept⁹ tamen ex quo in ꝓximo erat percipiendus videtur qḋ veniat in contributione cũ aliis fructib⁹ p no. in.l.interdũ.i glo.magna.ſ.eo. Ang.vero dixit glo veram ſi expenſa facta grat.a fructuũ.ſʒ ſi g a rei tũc cõpeteret ſm eũ actio

de dote. ſʒ certe hoc vltimū non vʒ verū per.d.§.ſed neqʒ.vbi cū
petit tūc actio mādati vel neg.geſt.niſi e cō ad cōtrariū iudicium
de dote dari marito de quo dicitur i.l.z dimo.ſ.de impē. ¶ Et ad
uerte q: lʒ gl. videat velle qđ qñ nō remāſit lapis expenſa factā
in remouēdo lapidea ſit inutilis hoc vr intelligendū qñ melius
erat fūm. lā ſic ſtare quam talem impēſaʒ facere ex eo qz terra de
lapidibus eſt valde debilis ⁊ modicū fructifera. alias forte eſſet
ſecus ⁊ ſic ex accidentia facti hoc eſt iudicandum. ¶ Vltimo
queri pōt qđ ſi aliqs emit officiū v̄l iuriſditionē alicuius loci pro
vno anno ⁊ alius p ſequenti anno. ſi maleficiū cōmiſſum eſt in
primo anno forte circa finē ⁊ multa percepta in ſequēti āno in
quo accuſatus ⁊ cōdēnatus fuit reus ad quē ſpectat talis molcta
de ſtecig ⁊ Bal. ꝟ ca. l. in ſi. prin. ⁊ dicit ſequēdo Cy. in. l. ſi. ad
ſi. ꝟ. de iud. om. iu. qđ ſpectabat ad primū. arg. l. defuncta. ꝟ. de
vſufr. addē q forte pōt dici cōtrariū per. l. met. qz ibi fructus erat
perceptus cuius vigore debebat penſio. hic aūt nō erat perceptus
ſed tantūmodo vt ita dixerim ſeminatus. ⁊ ideo ſicut fructus
pendētes nō ſpectāt ad fructuariū ita nec ſpectaret ad fructu
ariū talis fructus de quo eſt dictum.

Interdum. Si fundus reſtituitur pēdētibus fructibus
mulier viro cauet. ſi aūt eis perceptis ⁊
matrimonio ſoluto poſt annū maritus nihil de fructibus reſtituit.
Si vero intra annū fuerit diſſolutū tūc reſtituitur p rata q et ad
ſocerū ⁊ ad eius hēdes extenditur. h.d. ¶ No. qđ de futuris eſt ca
uēdū de pteritis autē ſoluendū eſt qđ ſolui dʒ ſm Bal. facit q
habetur in. l. ſtatulib. ratione. ꝟ. de ſta. lib. ¶ Itē no. qđ interdū
reſtituitur vxori fundus plenus ⁊ tūc tenetur cauere put dʒ l littera. ⁊
ſic facit ſʒ Bal. qđ diuiſio q interdū faciūt quidā q fructus pē
dētes in agro diuidūt hac forma vt vnus habeat citra foſſatū.
alius vltra nō ſit rōnabilis lʒ fieri poſſint ſi partes hoc velint. fa.
l. galus. de leg. ii. ¶ Itē no. qđ qñ fructus reſtituunt vt acceſſio
ad fundū dotalē vir nō habet annū in reſtitutione fructuum.
¶ Itē no. qđ pp partē fructuū quā habere debet maritus nō
habet retētionē fundi. qđ intellige niſi fructus eſſent maturi qz
tūc pōt retinere vſqʒ ad ſeparationē vt hic tetigit gl. facit q ha
betur in. l. viri. ſ. de vſufr leg. ⁊ l. ſi quia nec cauſaʒ. §. ſi pignori. ꝟ.
12 ſi cer. pet. ¶ † Vltimo no. qđ illō qđ ſtatuitur in viro habet locuʒ
etiā in ſocero vel eius herede. de quo. ſ. eod. in. l. ſi vero. §. de viro.
¶ In gl. cauet. ibi §. quoties. p illū. §. tenet Pe. qđ requiratur ſa
tiſdatio ⁊ qz vbi fit mētio de cautione a lege ciuili vel ptoria, in
dubio intelligitur de ſatiſdatione p ea que no. in. l. ſi creditores. ſ.
de priui. cre. ⁊ in. l. in orbus. ꝟ. de iudic. non ob. l. ſancimus. qz lo
quitur quando verbū cautiōis pfertur ab homine. ſecus ſta lege.
Tu potes ſaluare glo. ſm doc multipliciter qz primo ⁊ etiam
ſuppoſita opi. Pe. qđ ver. cautio. plata a lege ciuili i dubio itel
gitur de ſatiſdatiōe. Tu potes dicere q illud fallit qñ pfertur
inter ſocios qz tūc intelligunt de nuda. l. verum. §. item ſciendū.
ꝟ. pro ſocio. ⁊ eadē rōne inter virū ⁊ vxorē. inter quos eſt ſocie
tas diuine ⁊ humane domus. l. aduerſus. C. de cri. expi. here. Nec
ob. §. quoties. qz ibi lex vltra pcedit in caſu illo ſm Ang. decla
rādo de ſatiſdatione. vel ſubtilius ſʒ Bal. ibi maritus habebat
dilationē ex quadā miſericordia cum de rigore iuris ſoluto ma
trimonio ſtatim debet dos reddi. l. ii. in prin. ꝟ. eo. ⁊ facit q no.
in. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. act. i. ideo ibi grauatur i onere ſa
tiſdādi ſed hic mulier habebat dilationē de iure ex natura rei
l. interdū. ſ. de verb. obli. ⁊ l. i. ſ. de cōdi. ⁊ demōādeo minus are
ctatur mulier vt ſic ſufficiat nuda cautio. Et no. bñ hāc ſolutio
nē propter ea que dixi in. l. ii. §. nec cogitur. ꝟ. eo. pōt etiā dici q
opi. Pe. nō eſt vera qz licet nomen cautionis prolatū a lege pre
toria itelligatur cū ſatiſdatiōe legis ptorie. ſ. de pro. ib. ſū ſecus eſt
qñ a lege ciuili vt no. gl. in. d. l. ſancimus. facit. l. in rōne ſul. C. cō
munia de legatis iūcta dicta. l. ſancimus. ⁊ hāc opi. etiā ſequitur
Bar. ⁊ Ang. hic nō ob. ꝯtraria qz fallit iſtud primo ſi lex vltra
pcedat. vt. d. §. quoties. ſecundum vnū intellectum. fallit ſe
cundo quando dicitur cauſa cognita cauendū quia tunc ſi iu
dici videatur pſtabitur ſatiſdatio: vt. d. l. in omnibus. ſecūdū
vnum alium intellectū. que tamen ſecūdum alium potius facit
contra prout ibi patet. fallit tertio quādo nomen cautionis nō
profertur ſimpliciter ſed cum alio adiuncto. puta ſufficienti vel
idoneo quia tunc intelligeretur de fideiuſſore. l. ſi debitori. cum
ibi nota ꝟ. de iodictis. in. l. ſi mandato tuū. §. final. ꝟ. manda.
Aduerte tamen qz licet regulariter intelligatur de nuda quā
do profertur a lege ciuili tamen tenebitur cum pena promittere
qz hoc eſt ſibi facile vt eſt gl. ſingu. ſm Ang. in. l. ſi. §. ſi dubitet
ꝟ. de iudi. tenebitur etiam ſub hypotheca ſeu obligatiōe bono
rum promittere cum hoc ſit ſibi facile p ea que notant in. l. filio
ſ. vt leg. no. ca. ⁊ per hoc patet qđ vbi fit mētio de cautione ido
nea nō ſufficiat tantum cum hypotheca niſi detur fideiuſſores
vel pignora actualiter. licet gl. non bene ſentiat cōtrariū in. d. l.
ſi a andato iii o. §. ſi. ¶ Ex pdictis patet qđ cautio qñqʒ pro
fertur a lege ciuili. qñqʒ a lege ptoria. qñqʒ a teſtatore quo caſu
loquitur. d. l. ſancimus. qñqʒ a ꝯhente quo caſu idem qđ quando
a teſtatore. ¶ In gl. reddet ibi quomodo ſtat tantū fructus no.
bene hanc gl. que ſentit qđ fructus hoc eſt frumētū ⁊ vinū cōmu
niter non pōt durare vſqʒ ad triennium quin corrumpantur ⁊ ſi
dicit gl. clarius in. l. i. C. ſi aduer. vſuca. Itē not. qđ gl. etiā ſentit
qđ immobilia ſm iſta tēpora nō ſtatim reſtituebantur. Sed hoc
eſt falſum vt eſt tex. in. l. cū in fundo. §. ſi fundus. ꝟ. de iur. do. ⁊
in. l. vnica. §. cū autē. C. de rei vxo. actio. ⁊ no. gl. in. l. ii. §. ſi. ſ. de
do. prele. ¶ In ea. gl. ibi ſi nō mortis alias eſt. §. ſi quis nō mor
tis. ſub. l. pōpo. ¶ In ea. gloſ. ibi vel etiā nō diminuēdis dic de
vtroqʒ cauendū. ſ. de fructibus reſtituēdis ⁊ nō diminuēdis vel
baratandis ⁊ hoc dicit Bal. eſſe generale vbicūqʒ de fructibus
dʒ caueri vt de vtroqʒ caueatur. facit. l. ſenatus. ꝟ. de offi. preſi.

13 **Impendia.** † Impendia facta cā querendorū fruc
tuum de fructibus deducunt. ſi facta cā
rei neceſſaria ⁊ vtilia repetunt. h.d. ¶ In ſi. gl. ibi tutelā in ſin.
vel dic qđ hic loquit qñ expenſa erat modica ⁊ ſic ſpectabat ad
illū q pcipiebat fructus arg. l. in rebus. §. pſit. ꝟ. cōmo. ſecus ſi fuiſſet
magna ⁊ ſic intelligitur ver. plane in dubio eſſe vr magna ii exē
plis poſitis in. d. §. plane. ¶ In gl. ſatiſ faciedū ibi ⁊ hoc pbʒ. ⁊
hoc cōiter approbatur. ⁊ ad ꝯra rūde vt hic p Bar. ¶ In gl. ne
ceſſaria in ſi. ibi vel tertio dr neceſſaria. qz quodāmō dicebat res
perire vel deterior fieri qz no reperiebat cultorē niſi ibi eſſet dos
mus ⁊ ſic abſqʒ vtilitate al qua fallitur res qđ maxime cōtingit
in poſſeſſionibus lōginquis a ciuitate. ¶ In gl. actionē ibi nō
tenebat ibi matrimoniū. No. bñ hāc gl. ſolutionē ex qua habes
qđ lʒ vbi matrimoniū eſt putatiuū ppter bonā fide vir lucretur
fructus tñ grauatur malo qđ expēſas et factas gratia vtilitatis rei
dʒ deducere de fructibus ſi fieri pōt ⁊ ſi no pot tunc demū repe
tet. faciat qđ hr in ſimili in. l. ſumptus. ⁊ l. emptor de rei ven. ſecus
qñ vere fuit matrimoniū qđ eſt no. ⁊ adde qđ i alio etiā eſt dña
inter putatiuū matrimoniū ⁊ verū qz maritus putatiuus nō hʒ
bñficiū ne cōueniatur niſi quatenus facere pōt vt eſt tex. i dicto di
cto doc. magis Io. an. i. c. i. extra de do. poſt diuor. reſti. lʒ ibi gl.
aliter ſentiat. ſecus in marito ver. l. maritus. ſ. eo. Et aduerte etiā
qđ qñ qs eſt bone fidei poſſeſſor ⁊ non hʒ cauſam a dño ſi facit
ſumptus aliquos pprie loquitur. d. l. ſumptus. ꝟ. de rei vend. ſcdm
Bal. ¶ Extra gl. tāgit hic Ang. quid de expēſa cuſtodie facta
p maritū i cuſtodiēdo caſtra data in dotē an talis expēſa veniat
deducēda de fructibus an pō veniat repetēda a muliere ⁊ dicit
q venit repetēda qz cēſetur expēſa gra rei nō gra fructuū. ⁊ ſic de
de facto ſe cōſoluiſſe apud vrbē veterē p eaq no. p Bar. in. l. cū
ꝗreretur. §. pdius. ſ. de leg. iii. Tu adde qđ Bart. vr tenere ꝯrariū in
l. ſi. ſ. ri. p illū tex. Tu potes cōcordare qđ ſi eſt expēſa tēporanea
puta qz dat tm ſingulo meſe cuſtodibus tūc ptinet ad maritū. ſe
cus ſi fuerit ppetua vt qz forte emit ſeruos q ppetuo ibi debent
eſſe in cuſtodia. facit qđ habetur in. l. ſeruus ad cuſtodiā. ſ. de al. le
ga. Nec ob. pdictis. §. cū ꝗreretur. qz ibi teſtator legauerat fundū
⁊ ea q parata erāt cā culture. nō numerū ſi nō venit ſeruus ſaltua
rius qz non operatur circa culturā. ſecus forte ſi legaſſet ea que
parata eſſent gratia fructuū pcipiendorū cū ſeruus ſaltuarius ſit
paratus vt facilius ⁊ melius percipiantur fructus.

Si fundus. Comodū lapidicinarū exiſtētiū in re
dotali ptinet ad maritū niſi aliud ſit
dictū. h.d. ¶ Itē no. q a toto vniuerſali pōt excipi aliqđ pticu
lare q veniebat de natura cōtractus. ⁊ ſic facit ſʒ Bal. q qs poſ
ſit dare rem in emphyteuſiʒ reſeruato ſibi fructu arborū. facit q
no. gl. in. l. certo generi. C. de ſer. ruſti. pre. ⁊ in. l. dāni. §. ſi is qui.
ſ. de dam. infec. ⁊ in. l. obligationū fere. §. placet. ſ. de actio. ⁊ ob.
¶ In gl. ceditur ibi ſcdʒ Azo. hāc primā tenet Bar. ſed Dy. te
net ſequentē. potes ꝯcordare qz ſi ex fundo nullus alius fructus
percipitur procedere poſſet ſcda opi. qz ſi diceremus oppoſitū poſ
ſet mulier remanere cū modica dote ſi forte durāſſet matrimoniū
tanto tēpore q vir incidiſſet tot lapides qđ pauci reſtarent. ideo
videtur qđ tunc pciū lapidū intelligatur eſſe in dotē vt ſic in dubio
benigna interpretatio fiat pro dote arg. l. i. ambiguus. ꝟ. de iur.
do. ⁊ l. i. ꝟ. eo. ſecus ſi alius fructus perciperetur qz tunc poſſit pro
cedere prima opi. facit optime ad predicta quod tangit glo. ſe
quens in vltima ſolutione.

Quod in ſemētē. Iſte. §. eſt ſing. ſcdʒ Io. ſ
palearētibus q fuit ſententia
vt refert hic Bal. ⁊ hoc intēdit. Impēſa facta in certis fructibus
deduci pōt in alijs fructibus eiuſdē fundi. ⁊ eiuſdem anni. h.d.
14 ¶ † No. q expēſa facta in ſemētē detrahitur de vindemia eiuſdē
anni. ¶ Itē no. q expēſa facta ꝯtēplatiōe fructus annalis ſupplētur
ex fructu lꝗdo eiuſdē āni. ¶ Vltimo no. a ꝯrario ſenſu q expēſa
facta in fructibus vnius anni no venit deducēda per maritum
de fructibus alterius anni ⁊ ſic bene facit pro gl. ſ. precedēte.

Summarium.

1 Vir de dolo tenetur p morā mulieris i accipiēdo fūdū dotalē.
2 Mora per creditorem commiſſa debitorem alleuiat.
3 Mora proprie nec dolus eſt nec culpa.

Si mora

1 SI mora. † Mora mulieris in accipiēdo fū dum dotalē facit maritum teneri de dolo dūtaxat ⁊ de fructib⁹ quos pcipit.h.d. Et ıto ponit̄ dictū.ſcđo ratio.tertio aliđ dictū de fru
2 ctib⁹.ſcđ ibi ne facto.tertia ibi fruct⁹ tñ. ¶ † No. vnū effectū more q̄ñ ɔmittit̄ ex pte creditoris q᷑ alleuiat debitorē vt teneat̄ ı aliq̄ m n⁹ q̄ ı. pri⁹ teneret̄ ex natura ɔtract⁹ de aliis effectib⁹ ⁊ preſertim q̄ñ ɔmittit̄ ex parte debitoris habet̄ in.l.mora.ff.d vſu.⁊.l.qđ te.ſi cer.pet.⁊ per Cyn.in.l.minorē.C.in quib.cau.i integ.reſtitu.nō neceſſa.per Inn.in.c.pp.extra de loca. ¶ In glo.i.ibi vt equ⁹.no.bñ qđ in ſpeciebus nō cadit cōſignatio ⁊ depoſitio fm Bal.⁊ idē videt̄ notari i.l.acceptā.C.d vſu.in.ſ.gl. Ang.vero hic aliter loquit̄.nā dicit qđ quedā ſunt q̄ ſolo ꝟbo poſſunt offerri vt res immobiles.l.ij.C.q̄ñ ⁊ quib⁹ q̄.pars debe.lib. ſı.quedā aūt ſunt in quib⁹ cadit oblatio ⁊ cōſignatio in ſacculo vł ıux faſſoꝛ depoſitio vt pecunie.q̄dā aūt ſunt in quib⁹ cadere pōt oblatio ⁊ depoſitio ſed nō cōſignatio i ſacculo vt pꝫ in equo ⁊ in iſtis nō requirit̄ cōſignatio ſed bñ oblatio ⁊ depoſitio.Bar.vero vr̄ intelligere glo.voluiſſe qđ in aīalib⁹ nō cadat ɔſignatio ⁊ depoſitio ⁊ ſic in illis nō ſit neceſſaria.ſꝫ ſufficiat ſola oblatio ⁊ hoc vr̄ fuiſſe magis de mēte hu⁹ gl.ſi bñ ponderet̄ ꝟba eius ⁊ de mēte gl.in.d.l.acceptā.in gl.ı.⁊ per hoc vr̄ qđ in caſu a.ſ.dos data.⁊ in corpore vñ ſumit̄ .C.de dona.añ nup.idē operet̄ ſola oblatio i aīalib⁹ qđ opet̄ oblatio ⁊ ɔſignatio ⁊ depoſitio i ꝑecunia.nō tñ intelligas qđ operet̄ per oīa idē qđ oblatio cōſignatio ⁊ depoſitio q᷑ q̄ñ ecia interueniūt liberatur debitoꝛ ab obligatione ipſo iure.l.acceptā.C.de vſu.⁊.l.obſignatione.C.de ſolu.⁊ ibi no.ſ᷑ vbi ſola oblatio interuenit nō liberat̄ ɋs a debito niſi ſecuta rei pceptiōe ⁊ tūc liberat ipſo iure ſi debitū erat i ſpecie.l.ſi ex legati cā.ff.de ver.obl.ſed vbi eſſet debitū in genere liberaret̄ ope exceptiōis.l.qui decē.in pu.ff.de ſolu.niſi in caſu ſpeciali fauore dotis de quo ibi. Itē aduerte ꝙ ſola oblatio ꝟbalis regulariter nihil operet̄. Fallit primo q̄ñ ſit de re immobili q᷑ illa nō pōt re ipſa fieri.d.l.ij. q̄ñ ⁊ qui . quar. pars debe. Fallit ſcđo q̄ñ ſit de re mobili puta de pecunia ad ſinē impediēdi vēditionē pignoris q᷑ tūc ⁊ ſi illā ipſo iure nō impediet tñ prebet iuſtā cauſam vt debeat reſcindi officio iudicis vt probat̄ ex.l.fund⁹ qui.ſcđm vnū intellectū ſꝫ gl.ibi aliter loquat̄.ff.de reſcin.vē.iuncto eo qđ no.in.l.ſi reſiduū.C.d diſtra. pig.⁊ ſic pꝫ qđ leges q̄ requirūt oblationē intelligunt̄ de oblatione reali regulariter nō de verbali.facit qđ no.in.l.ı preter.§. ſi ɋs parat⁹.ff.de ope.no.nun.per Bar. An aūt eo caſu quo pecunia realit̄ offert̄ ſufficiat eā offerre in vno ſacculo.gl.eſt no.⁊ forte ſing.in auť.vt ex ta.miſtā.do.circa ſi.col.vij.que ſentit ꝙ ſic ⁊ illā vr̄ ſequi Bar.in.l.acceptā.ad ſi.C.de vſu⁹.ſꝫ tu limita b verū q̄ñ pecunia numerata fuit corā teſtibus ⁊ poſtea repoſita i ſacculo ⁊ forte ſigillata.nā tūc teſtes poſſunt deponere de numero.alias aūt ſecus cū ꝫ de facili poſſet eſſe qđ minoꝛ pecunia eet i ſacculo ⁊ i.deo nō ſufficiat.faciat.l.ı.§.ſi ciſta.⁊ ꝙ ibi not.ff. depo.⁊ hoc ēt voluit Bar.in.l.cū fuiſſ.ad ſi.ff.de ɔdi.⁊ demō. Itē aduerte q᷑ eo caſu q̄ dixi verbalē oblationē ſufficere remediū eſſet qđ ɔtra pars cui offert̄ verbaliť ſimiliter ecōtra verbo offerat ſe paratā recipe vt ſic offerens verba ꝑ verbis reportet vt in ſimili dicit tex. i.§.hoc ita.xiij.q.ı.⁊ de materia oblationis tetigit b bal.alias Ange.circa ſin.l. Tu dicelari⁹ vt colligi ꝑtex his q̄ no.Bar.in.l.acceptā.ff.de vſu.⁊ i.l.pe.ff.d diſtra. pig.⁊ aliqđ in.d.§.ſi ɋs paratus.Et adde etiā qđ not.gloſſ.in d.l.ſi reſiduū.C.de diſtrac.pig.⁊ eo.ti.in.l.ſi pri⁹. ⁊ extra d elec. ſi cupiētes.§.ſi vero in diſcoꝛdia.in ver.cōtempſerint.lib.vj.aliquid ēt per glo.in.d.l.acceptā. Itē adde p̄dictis qđ q̄ñ debitū eſt dubiū forte rōne adminiſtratiōis facte ſufficit ſeparatiꝫ offerre reddere rōnē oꝛ ſi pars debiti eſt liquidata illā realiter offerre de reſiduo aūt debet offerre fideiuſſorē nō ꝟbotenus ſed realiter habēdo ipm ſecū vt eſt no.tex.in.l.heredi.ad ſi.ff.de ſta.lib.⁊ facit in eo.tit.l.ſtatuli.b.rōnē.⁊ qđ ibi no.que ſic etiā debet intelligi. vñ dicit Ange.qđ omni caſu in quo ɋs debet ſatiſdare debet realiter ipſum offerre ⁊ ſic habere eū ſecū.facit.l.ſi dubitet̄.ff.de fideiuſ. Itē attēde qđ hic erat res immobilis q᷑ ager vt litera dicit.vñ nimirū ſi hic non cadebat ɔſignatio cū nec caderet ēt realis oblatio vt eſt dictū. ¶ In ea.gl.ibi ii eſt tacite.hoc nō eſt verū in caſu iſto q᷑ ager ſeu fundus ⁊ ſic res immobilis erat in dotē que ſtatiꝫ debet reſtitui ſoluto mr̄imonio vt dictū fuit.ff. e.l.diuoꝛt.o.ȝ.interdū.dies aūt ſoluti mr̄imonij cū habeat vim cōditionꝭ et anquā incert⁹ ⁊ nō naſcit̄ ſaltim obligatio ⁊ actio añ ipſam diē nō pōt hr̄e vim interpellatiōis.nec ɔſequēter cōſtitueret quē i mora ne eodē tp̄e quis obliget̄ ⁊ cōſtituat̄ i mora contra ea que habent̄ in.l.quotiēs.ff.de verb.obl.ſed in alia die certa que tacite ineſſet poſſ.ꝫ ꝑcedere gl.ex qua nota diligenter qđ dies tacita ita interpellat ꝑ hoīe ſicut expꝛeſſa.facit.c.potuit. extra de loca.⁊.l.ı.C.de iu.⁊ ij.hic allegat.qđ no.ꝑ declaratiōe ⁊ ampliatiō.l.magnā.C.de cōtrahē.⁊ cōmit.ſtip.⁊ no.bñ ſm hūc intellectū gl.qđ mora in qua ɔſtituit̄ creditoꝛ per debitorē

bꝫ duplicē effectū q᷑ purgat p̄cedētē morā ⁊ etiā cōſtituit creditorē in mora.de quo plene dixi in.l.ſi ſeruū.§.ſequit̄.ff.de ꝟ.ob. ſꝫ Ang.hic aliter loquat̄. ¶ In ſi.eiuſdē gl.poteſ etiā dicere ꝙ ⁊ ſi marit⁹ nō fuiſſet in mora tñ vtile erat ſibi offerri vt poſſet alleuiari ab obligatiōe qua tenebat̄ ſm naturā cōtract⁹.⁊ ſic eū ſequeret̄ bñficiū legis noſtre vꝫ ⁊ nō teneat̄ de leui culpa. Itē eſt vtilis oblatio vt impediat̄ mora cōmitti q̄ñ in die certa eſſet oblō vt.l.itē illa.⁊.l.ſꝫ ſi alia.ff.de cōſti.pe.ſꝫ Bal. ¶ In gl.dolū ibi ꝑpon derat culpe.not.bñ gl.q̄ vr̄ velle qđ mora dicat̄ culpa.alibi vr̄ dici qđ mora ſit dol⁹ l.dolū.ff.ma.⁊.l.nō pōt videri
3 ff.de reg.iur. † Alibi vr̄ qđ mora nō ſit ꝑpꝛie dol⁹ nec ꝑpꝛie culpa.l.ſi vehēda.§.idē iuris.ɔiuncta gl.ff.ad.l.rho.de iac. Cōcluđe qđ ſi mora eſt cōiūcta cōtēptui magiſtrat⁹ vr̄ includere dolū.d. l.nō pōt.⁊ eadē rōne vr̄ in cōtumacia idē dicēdū.ſꝫ q̄ ad qđ nō ceſſat̄ ex toto delicto.iuxta no.ꝑ gl.in.l.ſ.C.de iu⁹ mul.ſꝫ bal. idē vr̄ in caſu.d.l.dolū.alias aūt ſi eſt ex pte creditoris ceſſet̄ culpa vt hic.ſꝫ ſi ex pte debitoris ceſſet̄ plus quā culpa vt.d.§.idē iuris.⁊ rō diuerſitatis eſt de ſe patēs q᷑ creditoꝛ tractat d dāno debitoꝛ de lucro ſm Ray. Et ex p̄dictis etiā pꝫ an ɔtumacia ceſſat̄ delictū vel maleficiū.gl.valde notabilis tenuit qđ ſic in.l. ſi filius.§.de interrogatorijs.ff.de inter.act. Bal.hic dī qđ ɔtumacia vel mora nō eſt ꝑpꝛie delictū in cōmittēdo.ſꝫ negligētia in omittēdo ſi ſic nō eſt vere maleficiū.ſꝫ interp̄tatiue vt tangit gl.pe.iđ cū ſtatuta ſtricte debeant intellig. ſtatutū loquens de maleficio nō habebit locū in cōtumacia.⁊ ſic pꝫ qđ ſi bānit⁹ ꝑ maleficio poſſit impune occidi nō poterit impune occidi bānitus ꝑ cōtumacia.de quo ꝑ Bart.in.l.oē delictū.§.contumacia ff.de re mili.⁊ ꝑ Cy.ſup rubꝛica.C.de crimine ſtellionat⁹.fallit etiā qđ no.gl.iij.q.ı.in ſumma.Et adde d.ffērētiā inter delictū ⁊ maleficiū vel pctm̄ de qua ꝑ gl.in regula peccati.de reg.iur. li.vj.⁊ ꝑ Bar.q̄ no.loquit̄ in.l.aut facta.in p̄ncipio.ff.de penis. ¶ In gl.culpa ibi dolo ɔparat̄.de hoc an lata culpa equparet̄ dolo tāgit Bal.⁊ Ang.ſꝫ dic plene vt ꝑ Bar.in.l.ı.§.nō aūt.ff. ſi ɋs teſta.li.eē iuſ.⁊ in.l.qđ nerua.ff.de po. ¶ In ea.gl.ibi ſed certe.hec vera ꝑ qua facit.l.ſi vt certo.§.nūc vidēdum.ff.commo. ¶ In ea.gl.ibi excuſat a leui.ſupple in omittēdo ſec⁹ in faciendo.vt in gl.ſequēti. Item adde ſm Ange.gl.ꝑcedere q̄ñ vir eſt ſoluendo ibi autē nō eſt ſoluēdo ſolū tenet̄ de dolo ⁊ lata ⁊ ſic intellige.l.etiā.§.ı.ff.eo.⁊ bene facit ſꝫ nō alleget qđ no.gl.i.l.verū. §.itē vidēdū.⁊.§.tempus.ff.pro ſocio. ¶ In gl.in ver. nec fateoꝛ ibi rūdeo tenet̄ hec vera ex qua nota qđ maioꝛ reputat̄ culpa ⁊ maius delictū in faciēdo quā in negligēdo.⁊ ſic mai⁹ ē delictū cōmiſſionis quā omiſſiōis.facit.l.qceo.§.ı.ff.de fur.⁊ facit qđ no.Cy.in.l.ij.C.ſi aduer.deli.⁊ ad hoc ſepe alle.ad idē qđ no. gl.in.l.diuus.ff.ad ſille.⁊ eo.tit.l.ı.§.impuberes. ¶ In ea gloſ. ibi nota factū.ar.qđ in factis negatiuis debeat ı.a.cuſatiōe ponı locus ſicut in affirmatiuis.ſꝫ in ɔtrariū faciat q᷑ nō entiū nulle ſunt cauſe.l.actoꝛ.C.de ꝑbat.dic vt ꝑ Bar.in.l.beſſoin.ff.de accu.⁊ ꝑ Io.an.in ſpe.de accu.in.iij.parte.in p̄n.ſecūdū Bal.d. ¶ In ea.glo.ibi cū res ſue ſuit.hoc nō ꝑcedit hodie ſcđm.l.i rebus.C.de iu.do.vbi pꝫ qđ ſoluto matrimonio ſtatiꝫ retraſſeret̄ dom.nīū i mulierē ſꝫ olim ſcđm iſta tp̄a poterat ꝑcedere ſecundū q̄ opi.gua.poterat eſſe vera ſm Bar. Sꝫ tu adde qđ ēt ſcđm iſta tēpoꝛa videt̄ qđ poſſet cōpetere vtilis acq̄ꝫ.ꝑ ea q̄ dixi in.l. diuoꝛtio.§.ſi vir in fundo.ff.eo. Itē adde qđ Bal.⁊ Ang.poſt eū hic dicūt qđ q̄ñ res immobilis dat̄ in dotē. ⁊ ſcđm iura iſta tēpoꝛa ſtatim ipſo iure retrāſfert̄ dñiū in mulierē cū ſtat in deberet reddi ſoluto matrimonio.l.diuoꝛtio.§.m᷑erdū.ff.eo.⁊ ibi dixi ⁊ ꝑ hoc tex.iſte dū dixit agrū eius.l.mulieris iūcta.l.ij.§.in locū.ff.de religio.ſed vbi dos ɔſiſtebat i re mobili tūc q᷑ annua bima trima die debebat reſtitui nō trāſferebat̄ dom nīū ꝑpter pēdentiā diei.ar.l.ſempꝛonius attallus.ff.de vſufru.leg. Sꝫ tu dic qđ ipſorū opi.eſt cōtra caſum.l.ı.in ſi.ff.de fun.dota.⁊.l.quedā ff.de acqui.rerū do.in quibus pꝫ qđ ſcđm iſta tēpoꝛa penes heredes viri erat dominiū fundi dotalis ⁊ ſic rei immobilis. Non ob.tex.iſte quia reſpōſio colligi pōt ex his q̄ nota.gl.in.l.diuoꝛtio.§.ſi vir.ff.e.vel ſcđm Pe.vere eſt viri ſed fictione iuris intelligit eē mulieris iuxta not.in.d.l.in reb⁹. ¶ In ea.gl.ibi.l.bone fidei.ſꝫ ibi erat poſſeſſoꝛ bone fidei credens rē eē ſuā hic maritus ſciebat rē ad mulierē ſpectare.iđ ſibi min⁹ ſuccurrit̄. Extra gl.inducit Ang.iſtū tex.cū gl.penulti.ad q̄ſtionē ſi officialis ſit elect⁹ cū pacto ꝙ nō teneat̄ reddere rōnē adminiſtrationis ſue niſi de furto ⁊ baratarijs qđ nihilominus tenebat̄ de culpa leui ⁊ leuiſſima i faciēdo ɔmiſſa ſm eū q᷑ talia non videnť remiſſa ne det̄ materia delinquēdi ɔ.l.ɔuenire.de pac.do. Tu poteſ dicere qđ forte magis eligēdum eſt in oppoſitū in q̄tū excepit ſoluꝫ furtū ⁊ baratariā q̄ ſunt in cōmittēdo.ar.no.in.l.q̄ñtū.§.idē tñ d.t.ff.de fun.inſtruc.vbi exceptio firmat regulā in alijs.nec ob. rō ſua q᷑ ceſſaret vr̄ ex quo dolus nō adeſt. ¶ Ult mo adde in q̄ſtione Dy.de ɔducto.ad cuſtodiā caſtri ꝑ certa mercede q᷑ angē.vr̄ tenere ɔ ipm niſi fuerit ꝑteſtat⁹ qđ remanebat i caſtro ex gratia.nō aūt aīo recōducēdi cuſtodiā.ſꝫ not abilior vr̄ cē opin.

Dy.⁊ aduerte qꝛ voluit qꝺ vr̃ tacite etiã recõducere. Bar.tñ ſen
ſit oppoſitũ in.l.itẽ qrif.§.q impleto.ff.loca.ex eo qꝛ dñs cui dꝫ
obligari ad merced: nihil agit.vñ ex ſola patiẽtia nõ dꝫ inꝺuci
obligatio ꝯ eũ ad mercedẽ.q̃ nõ ceſſat in caſu dicti.§.qꝛ ille qui
eſt futurus obligari ad mercedẽ aliq̃d agit.ſ.inſiſtẽdo in re ipſa
facit qꝺ not. Inno.in.c.olim alterũ.de reſti.ſpo.vbi factũ poſi
tiuũ eſt fortioris effectus quã factũ negletiuũ.⁊ adde etiam ad
materiã huiꝰ.l.qꝺ no. Inn.in.c.extirpande.extra de preben.in
fi.vbi ponit an qñ pena imponitur a iure ꝓ facto negatiuo req
ratur monitio iudicis ſeu interpellatio de quo hic tetigit Bal.
qꝛ ſi pena adiicit̃ facto negatiuo requirit̃ monitio hoĩs vel tẽ
poris.faciat.c.l3 canõ.de elec.in.vj.ſed ſi adiciat̃ facto affirma
tiuo ſecus qꝛ facta patent nõ facta latent. vt dicit Inno.in.d.
c.⁊ ſic patet qꝺ dictũ Inno.in facto negatiuo inquãtũ dicit re
quiri monitionẽ debet limitari niſi dies ſit appoſita vt probat̃
in.d.c.licet.quãuis Bal.nõ alleget nec ſic declaret.

Summarium.

1 Maritus vxorem occidens nil de dote lucrari debet.
2 Pactũ de lucrãda dote nõ hꝫ locũ in marito vxorẽ occidente.
3 Meritum ex maleficio nullus reportare debet.
4 Beneficiũ facti nõ eſt ad homicidã extendendum.

SI ab hoſtibus. Dos a patre pfecta ad eũ redire dꝫ l3 fi
lia apud hoſtes deceſſerit.h.d. No. qꝺ idẽ iuris eſt ſi
ue filia decedat in ptãte patris vere ſiue ficte.
1 SI vir vxorẽ. †Qui occidit mulierẽ non dꝫ ali
2 q̃d ex dote lucrari.h.d. ¶ †Not.
qꝺ pactũ de lucrãda dote nõ vẽdicat ſibi locũ ſi vir occidat vxo
rẽ. ¶ No.qꝺ pactũ in dubio ita eſt interpretandũ vt delinquẽti
nõ ꝓſit ad ħ qꝛ verba referenda ſunt in dubio ad merẽtes non
ad indignos vel odioſos.l.lucius titius.§.lucius titius dãni.
3 de leg.ij. ¶ †No.qꝺ nemo dꝫ premiari ſeu meritũ ex maleficio
reportare.⁊ ſic facit ſm Bal.qꝺ ſi ſtatuto gñali cauet̃
qꝺ occidẽs exbãnitos mereat̃ premiũ.⁊ alio ſtatuto caueat̃ qꝺ
occidens certos exbannitos mereat̃ dimidiã penã ſeu eidẽ im
ponat̃ pena minor pro dimidia eius qꝺ alteri iponeret̃.qꝺ occi
dens talẽ exbãnitũ de quo eſt media pena non mereat̃ ꝑmiũ ꝓ
4 quo facit etiã qꝺ ħ gl.tetigit in ver.vel dic.† Itẽ no.qꝺ benefi
cium facti nõ extẽdit̃ ad homicidã. ¶ In gl.lucrifacere.ibi qꝛ
modicũ forte.No.bene ex hac gl.qꝺ maritus vel alius q ꝓpter
mortẽ perſone ſperat lucrũ nõ debet illud ſperare ſi dat cauſam
morti inferen.de perſone aliquid faciendo vel etiã negligendo
ipſam pſonã infirmã circa ipſam curãdã.Et no.bene qꝺ dicit̃
negligentia ſi medicũ nõ adhibeat ſiue malũ adhibeat an autẽ
agens contra maritũ debeat ꝓbare medicũ potuiſſe haberi vel
peritiorẽ tangit hic Bar. Item no.ſcꝺm Bal.ꝙ ſi vulneratus
nõ adhibuit medicũ in curãdo vulnus pñſumat̃ mortuꝰ pro
pter ſuã negligentiã ſi poſtea moriat̃ nõ autẽ ex eo qꝛ vulnꝰ fue
rit mortale.ſaltẽ ſi iudicio medicorũ nõ reputabat̃ mortale.fa
cit qꝺ no.in.l.q occidit.§.fi.ff.de ad.leg.aql.⁊ hoc eſt valde not.
in practica ꝓ defenſiõe accuſati de vulnere. ¶ In ea.gl.ibi qꝺ
ei non l3.a ꝯtrario ſenſu ſi forte ei liceret ex forma ſtatuti vr̃ quod
tũc lucret̃ dotẽ quod tenuit ħ Bar.⁊ idẽ Cy.in lucro legali.ſe
cus in lucro ex pacto qꝛ tale lucrũ dꝫ iudicari ſcꝺm mentẽ par
tiũ.l.nõ omnis.ff.ſi cer.pet.nõ autẽ eſt verũ in le partes de tali
caſu intellexiſſe.Bal.dicit qꝺ etiã in lucro legali videtur.dicen
dum id qꝺ in cõuentionali vt ipſum nõ habeat vir quaſi eligen
do ꝓpria autoritate executionem pene delicti videtur renũciaſ
ſe pene legal.ꝑ tex.ſing.q nõ eſt alibi in.l.interdũ.§.qui furem.
ff.de fur.ſed Ang.tenet op.Bar.ꝑ hanc gloſ.a cõtrario ſenſu.
nec ob.§.qui furem.qꝛ ibi facta fuit executio circa rem recupera
bilẽ hic autẽ recuperabilis erat verecũdia ⁊ rancor ſcꝺm eũ.ſed
certe ſi a trãſeunte ⁊ ignoto exportabat̃ res poterat ibi eſſe peri
culũ etiã circa recuperationẽ rei vnde forte verior eſt opi. Bal.
¶ Extra glo.adde dictis Bar.inquantũ dicit quod vbi deli
ctum cõmittitur in ipſo acquiſitioni ſciende actu qꝺ ipedit̃ ex
toto tũc acquiſitio vt ħ.ſecus vbi ex poſtfacto cõmittit̃ poſt q̃
ſitũ lucrũ qꝛ tũc applicat̃ fiſco.l.ij.ff.de his quib.vt indig.⁊.l.ei
qui mortẽ.eo.ti.na cõtra ꝑmũ dictũ fortiter facit.l.fin.ad ſi.ff.
de bo.d.d.vbi videtur qꝺ etiã tũc applicet̃ fiſco.ſoluit hic ſpecia
le eſſe in lucro nuptiali.arg.l.ij.C.de ſecun.nup.ſed certe non vr̃
bona ratio ſpecialitatis cũ etiã in alius ratioꝰ videat̃ nõ eſſe ha
bẽda ratio fiſci cũ agat̃ de correctione morũ. Ideo ſi.ite Bar.
aliter dicit in.l.fina.ad fi.ff.de his qui.vt indi.ſcilicet quod vbi
lucrũ ex diſpoſitione legis deberet venire tunc veniat fiſcus.ſe
cus ſi ex facto hominis,ita hic faciat in ar.qꝺ hr̃ in.l.celſus.ff.
de arbi.ſed certe hec reſponſio videt̃ cõtra caſum dicte.l.fi.in fi.
ff.de bo.dam.inquantũ loquit̃ de muliere herede inſtituta ve
nenãte teſtatorẽ ideo poteſt dici qꝺ aliud ſit in lucro heredita

tis quam in aliis lucris cum lucrum hereditatis difficilius per
datur vt patet ex his que habentur in.l.iij.in fin.cum ſequẽti.⁊
l.ex parte.ff.de adi.lega.⁊ facit etiam quod no.Bar.in.l.hec cõ
ditio.la p.cola.ff.de condi.⁊ demon. ¶ In glo.fin.in fi.ſupple
quia hic conſtabat delictum eſſe commiſſum.ibi vero non cõſta
bat delictum eſſe commiſſum.conſtabat tamen donationẽ fuiſ
ſe factam per virum vxori.

Summarium.

1 Exceptio dominij non obijcitur agenti ex cõtractu actione
perſonali.
2 Reum ſe ex mera negatiua fundantem non agere qualiter in
telligatur.

SI alienã. Mulieri repetẽti dotẽ nõ poteſt
obijci exceptio ꝙ nõ ſit dña.h.d.
1 †No.qꝺ agẽti actione perſonali ex cõtractu nõ obij
cit̃ exceptio dominij de quo ꝑ Bar.⁊ Bald. ¶ In
gl.ij.in fi.de hoc plene hic ꝑ Bar.⁊ Bal.⁊ adde dictis Bar.qꝺ
qñ agit̃ reali de iure tertij põt ita demũ obijci ſi ſit excluſoriũ ipſo
iure iuris agẽtis.vt no.gl.in.l.his conſequẽter.§.j.ff.fa.herc.⁊ de
iſto ẽt ꝑ Bar.i.l.ij.ff.de exce.rei iu. Itẽ adde qꝺ etiã eo caſu quo
agit̃ pſonali Bal.ꝯſiderat qꝺ aut agit̃ ex ꝯtractu.aut ex quaſi.
aut ex maleficio vel quaſi.Circa primũ cõſidero qꝺ aut dñiũ eſt
cã validitatis ꝯtractus vt in mutuo.Aut eſt cauſa nullitatis vt in
emptiõe rei ſue.Aut ecõtra ꝯtractus eſt cã dñij vt eſt ꝯtrᶜ emptio
nis regulariter ⁊ hoc vltimo caſu dicit qꝺ nõ admittit̃ exceptio
dñij tertij niſi immineat euictio in limine ꝯtrᶜ.l.pe.§.fi.ff.de re
ſcin.vẽ. In aliis duobꝰ dic vt bar.ſ3 qñ ex qñ ꝯtractu remittit̃ ad
l.indebiti.§.ſ3 ſi nũmi.ff.de cõdi.indeb.qñ vero ex maleficio vel
quaſi remittit ad.l.⁊ ideo.§.neratiꝰ.de ꝯdi.fur. Tu adde ꝙ for
te l3 in quaſi ꝯtractu nõ admittat̃ exceptio dñij tertij.vt in.d.§.ſed
ſi nũmi.tñ forte admittet̃ exceptio dñij ꝓpter ꝯuẽti.ar.l.bona fi
2 dei.ff.depo. ¶ †Alio qꝛ bal.dicit qꝺ reus fundãns ſe ex mera
negatiua non dꝫ agere vr̃ velle qꝺ nõ incũbat ſibi probatio.ſed
de hoc dic vt per Inno.in.c.ſuper his.extra de accu.⁊ per Bar.
in.l.hoc iure.de ver.obli.⁊ ibi dixi.

Summarium.

1 Beneficium perſonale perſonam non egreditur.
2 Priuilegium an in dubio perſonale eſſe cenſeatur.

MAritũ. Maritus hꝫ beneficiũ vt nõ ꝯdẽnet̃
niſi quatenus facere põt.qꝺ nõ porri
git̃ ad heredes l3 porrigat̃ ad defenſorẽ.h.d.cum ſe.
1 ⁊ prin.ſe. ¶ †No.primo ꝙ bñficiũ pſonale nõ egredit̃
perſonam de quo in.l.omnibus.⁊ in.l.priuilegia.ff.de re.iu.⁊ ali
quid in.l.ij.l fi.ff.de cẽſi.⁊.l.forma §.quãquã.in eo.ti.⁊.l.j.in fi.
ff.de iu.immuni.⁊ eſt valde bona glo.in.l.ſordidorũ.C.de excu.
mune.li.x.per Dy.⁊ Jo.an.in regula priuilegiũ.de re.iu.in.vj.
⁊ per glo.in.c.cũ veniſſent.extra de inſti.⁊.xxv.q.ij.in ſumma.⁊
hic ꝑ Bar.⁊ in.l.pe.ff.de ſer.lega. ¶ In gl.j.ibi nõ poſt.ſubau
di niſi forte actio q̃ poſtea intentat̃ habuerit ortũ cõſtãte matri
monio vt vr̃ voluiſſe gl.quã doc.ſequunt̃ i.l.diuortio.circa pñ.
ff.de ne.ge.in gl.aliqualiter magna.⁊ ſic etiã limita qꝺ no.in.l.
non tantum.ff.de re iudi. ¶ In gl.ij.ibi ſed de ſuo ſic.l.nato ex
eodem matrimonio ſiue eſt in poteſtate ſiue nõ:vt.l.etiã.in pñ.
ff.e.licet gl.ibi ſentiat idẽ eſſe in liberis alterius matrimonij ſed
nõ bene ſm doc.cõmuniter vt ibi dicet̃ ⁊ ſic verbũ ſuus.ſumit̃
hic late.ſtricte aũt dicit̃ tãtũmodo q eſt in poteſtate vt in.§.ſui.
inſti.de here.quali.⁊ differentia. ¶ In gl.in.l.alia.ibi.§.ſi quis
aliena.ſolu.e quod ibi large dicitur quis cõueniri nomine alieno
qñ obligatio habuit originẽ a facto alieno licet ex propria obli
gatione quis immediate cõueniat̃.hic aũt ſtricte dicitur ſuo no
mine conueniri q immediate cõuenit̃ ex propria obligatiõe vt
pꝫ in fideiuſſore qui ex propria ſtipulatiõe obligat̃ ⁊ ſimiliter in
herede q ſuo quaſi cõtractu immediate cõuenitur.l.apud iulia.
in fi.⁊ qꝺ ibi no.ff.ex q.cau.in poſ.ea.ſtricte etiã dicitur quis con
ueniri nomine alieno qñ immediate ex aliena obligatiõe nõ ex
ſua ꝯuẽtiõe vt i defenſore. ¶ Extra gl.eſt notãdũ ꝙ doc.hic tã
2 gũt an ⁊ qñ priuilegiũ trãſeat ad hr̃des.† Itẽ an in dubio priui
legiũ intelligat̃ eſſe pſonale.⁊ ꝺ hoc vltio bar.ħ remittit ad.l.pe.
ff.ꝺ ſer.leg.ibi aũt remittit de hoc dubio ad hoc no.per ũ ⁊ ſic nõ
vr̃ fuiſſe clare locutus.vnde adde dictis ſuis primo qꝺ vbi agit̃
de cõmiſſiõe officij in dubio intelligit̃ pſonale.l.cuiꝰ bonis.ff.de
cu.fu.⁊.l.ſi q̃s pe.ff.de tut.⁊ hoc tetigit hic bar.⁊ ang. Tu potes ħ
dicere verũ ſaluo tamẽ eo qꝺ habet̃ in.c.quoniam abbas.extra
de of.dele.vbi pꝫ qꝺ ſi cõmittit̃ cauſa alicui.ſub noĩe dignitatis
trãſit ad ſucceſſorẽ.alias ſecꝰ.facit qꝺ no.in.l.more ⁊.l.⁊ qꝛ.ff.de
iur.om.iu. Item adde qꝺ videtur ſentire ꝙ in caſu.l.ij.§.qꝺ au
tem.ff.ꝙ quilibet ibi in dubio tranſeat ad heredẽ quaſi inſit
exceptione peremptoriã ⁊ ſic ꝯſummauerit effectuꝫ ſuũ.ſed cõ
trariũ ibi voluit glo.⁊ idem voluit Bar.ibidẽ ⁊ hoc forte verꝰ.
vt.ff.ſãget. Itẽ adde ꝙ Bal.hic in hac materia ꝯſiderauit qua
tuor

tuor caſus principales: q2 aut priuilegiū conceditꝰ pſone ꝓpter
perſon .i. aut pſone ꝓpter cauſam aut ſimpliciter ipſi cauſe. aut
ſumus in dubio. ⁊ hoc vltio caſu ſub diſtinguit an ledat ius ter
tii. ⁊ tūc nō tranſeat vt in c. cū venīſſent extra de inſti. alias ſecꝰ
In aliis mēbris ēt ſub diſtinguit ſed ſatis tēdit i effectu ad idē
qḋ Dy. Tu potes cōcludere q aut priuilegiū cōcedit vniuerſi
tati vel loco ⁊ tūc trāſit ad ſucceſſores. l. forma. §. quāꝙ de cēſi.
q2 eadē vr̄ vniuerſitas lȝ hoīes ſunt renouati. l. proponebaꝰ. ff.
de iudi. ⁊ ſilr̄ idē locus lȝ hoīes renouētur. Aut cōceſſiū eſt rei ⁊
tūc ſimiliter trāſit ad quēcūqȝ trāſeat res. l. etatē in fi. ff. de cēſi.
⁊ l. ſi aqueductus. ff. de cōtrahē. emp. ⁊ facit qḋ not. in c. ex līis
extra de pig. Aut cōcedit bñficiū dignitati vel eccleſie ⁊ tūc ſi
mi ter itelligiꝰ cōceſſio realis vt no. p gl. i. c. cū veniſſent extra
de inſti. Aut ſit cōceſſio pſone ⁊ tūc aut cōcedit beneficiū ⁊ ſi
militer intelligiꝰ cōceſſio realis ⁊ trāſeat ad heredē ar. l. benefi
ciū. ff. de cōſti. prin. Aut cōceditur priuilegiū qḋ eſt ꝓprie cōtra
ius cōe. vt. di. i. c. priuileg:a. ⁊ facit qḋ no. in. l. qḋ fauore. C. de le
gi ⁊ qḋ no. Io. an. in. c. olim ſup gl. extra de v̄ ſig. tūc ſm glo. in
dubio intelligiꝰ ꝯceſſio realis vt no. gl. in. l. forma. §. quaꝙ. ff. de
cēſi. ⁊ idē gl. xxv. q. ii. in ſumma. ſed ꝯtrariū voluit gl. in. d. c. cū ve
niſſent. ⁊ iſtud videꝰ verius p text. hic in. l. q2 tale. ⁊ in. l. priuile
gia. ff. de reg. iur. ⁊ idē voluit Io. an. i regl'a priuilegiū i merca.
de reg. iu. i. vi. qḋ eſt clarū ſi priuilegiū iducit exceptionē dilato
riā vt h̄ voluit tāgere bar. ſi aūt inducit exceptionē pemptoriā
tūc ſm eū i dubio trāſit ad heredē p. l. nō ſolū de reſti. in iteg. et
l. etiā. C. ad vellei. ſi aūt ſit dubiū an vel i iducere exceptionem
pemptoriā vel dilatoriā tūc potes dicere lȝ Bar. hic nō tāgat
qḋ ſi vſaꝰ priuilegiū circa vnicū debitū pticulare vel circa plura
pticularia tūc videaꝰ inducere dilatoriā ⁊ ſic pōt itelligi qḋ no.
gl. in. d. l. iii. §. qḋ aūt ſi cōcediꝰ alicui priuilegiū qḋ nō teneaꝰ iu
dere creditoribꝰ ſuis. vel q nō poſſ. ⁊ ꝯueniri ab eis pōt intelligi
qḋ nō teneaꝰ donec viuat rūdere. ⁊ ſilr̄ q nō poſſit ꝯueniri do
nec viuat. ⁊ iō in dubio ſolūmō itelligat inducere ipam dilato
riā maxie q2 priuilegia q̄ tēdūt ad leſionē tertii debēt reſtringi vt
ledēt quātominꝰ fieri pōt ar. l. nec auus. C. de emā. libe. ⁊ l. iii. §.
merito. ⁊ §. ſi qs a principe. ff. ne qd in lo. pu. ⁊ l. c. cū dilectus ex
tra de cōſue. ſi aūt priuilegiū ꝯcernat ius vniuerſale ſub quo pñt
eſſe multa pticularia. puta q2 ꝯcediꝰ alicui priuilegiū imunitatꝭ
vt nō teneaꝰ ad collectas vl' munera. ⁊ tūc ſatis vr̄. qḋ q̄ ad ptieu
laria q̄ viuo defuncto habuiſſent ortū ⁊ ꝯir ꝯ quē exceptio fuiſ
ſet defuncto acqſita tūc trāſeat ad hr̄dē ſȝ nō quo ad alia. l. i. i fi.
ff. de iure imu. ⁊ h̄ oia ꝓcedūt qñ nō ſit mētio de herede vl' d po
ſteris. Si autem alicui ⁊ poſteris ſuis concedaꝰ priuilegiū dic vt
hr̄ in. d. l. i. in fi. ⁊ d. l. iii. ſi aūt cōceſſio ſit alicui ⁊ hr̄dibꝰ vel ali
cui ⁊ hr̄di ipſiꝰ recurre ad no. p Bar. i. l. gallꝰ. nūc de leg. ff. de li.
⁊ poſth. Itē hec vera qñ cōceſſio ſit a principe vel a lege. ſi aūt
a priuato recurre ad no. p Bar. i. l. pe. ff. de ſer. leg. ⁊ ad ea q̄ ha
bentꝰ in. l. ſi ſic. ⁊ qḋ ibi dixi. ff. de v̄b. ob. ⁊ in. l. iure gentiū. §. pa
ctorū. ff. de pac. ⁊ qḋ dixi bñficio vt trāſeat ad heredē itellige ni
ſi natura rei aliud inducat ar. l. ſtipulatio iſta. §. ſi qs ita. de v̄b.
oblig. ¶ Ultimo ad predicta vide notabilia verba Bart. in. l.
poſt dotem. in vltima col. ff. eo.

Summarium.

1 Pactum cōtra bonos mores cenſetur qḋ maritus vltra poſ
ſe conueniatur.
2 Pactum contra ius reuerentiale eſt inualidum.
3 Pactū qḋ creditor auctē ꝓpria debitorē caperē poſſit ē nulluȝ.
4 Debitor ad carcerem ſe obligare non poteſt.
5 Pactum quo renunciatur beneficio ceſſionis eſt inualidum.

1 **Cegāter.** † Pactū vt maritus conueniaꝰ
vltra quā facere poſſit nō valet
2 velut ꝯ bonos mores. h. d. ¶ † No. q nō valet pa
ctū ꝯ ius reuerēciale ⁊ ſic facit qḋ ſi eccl'ia eſt exēpta
ſeu liberata p epm nihilominꝰ ipſi epō dioceſano reuerētiā dȝ
exhibere. facit. l. ſi. C. de bon. lib. ⁊ de h̄ p cano. in. c. paſtoralis.
extra de dona. ⁊ l. c. cū venerabil ꝰ. ex de cēſ. ⁊ ibi plene p Io.
an. Itē no. q pactū ꝯ bonos mores eſt nullius momēti. Item
no. ar. q nō vȝ pactū qḋ creditori liceat capere debitorē nō ſol
uētē vel p qḋ debitor ſe obligat a. l carcerē ſi nō ſoluat i termi
no vel ſi nō renūciat bñficio ceſſiōis de qbus hic p Bar. ⁊ ang.
¶ In gl. negat. ibi rūdeo nec tūc vȝ. h' ex dy. p tex. iſtū gloſ
tur indiſtincte p rōnes quas hic allegat Bar. nō ob. l. ſȝ ꝯir. ff.
all. q2 ibi loquiꝰ ecōtra qñ pactū ſoluto mrimonio ſit i detrimē
tū dotis. ⁊ preterea ibi dr̄ qḋ vȝ demū ex cā puta paupertatis vt
ibi exēplificat gl. nā tūc vȝ pactū qḋ logiori die dos reddaꝰ. ſed
Bar. tȝ ꝯtrariū. ſ. qḋ vȝ pactū in qōne gl. p. l. diuortio. ff. de ne. ge. ſed
tu potes rūdere q ibi ꝓpter culpā mariti illud ꝯtingit qḋ teneꝰ
inſolidū vt ibi pbaꝰ in tex. ⁊ ibi etiā no. gl. ⁊ ſic etiā non eſt ſine
cā teneaꝰ inſolidū. ſȝ hic nulla pſupponiꝰ eſſe cā ideo vr̄ q pa
ctū nō valeat p rōnes Dy. ſecꝰ ſi forte maritꝰ culpā ꝯmiſiſſet in
rebus dotalibꝰ q2 tūc forte poſſet valere pactū. ⁊ ſit forte ꝯcor

3 dari pōt opi. ¶ † Extra gl. ꝯclude qḋ nō vȝ pactū q debitores
nō ſoluētē in termino poſſit capere creditor ꝓpria autoritate. li
cet Bal. hic ſentiat ꝯtrariū p. l. ait pretor. §. ſi debitores. ff. de his q̄
in frau. cre. ſȝ intellige ⁊ limita dictū ſuū ꝓcedere qñ pactū itelli
gaꝰ factū ſup caſu a iure alias cōceſſo. aliter non valeret cuȝ ne
mo ſit dn̄s mēbrorū ſuorū ⁊ ꝯir nec pſone ſue. l. liber homo.
4 ff. ad le. aquil. † Itē cōclude qḋ non pōt debitor ſe obligare ad
carcerē ſi nō ſoluat in termino q eſt clarū ſi obligat ſe ad carce
rem priuatū q2 ille omnino eſt prohibitus. l. i. C. de pri. car. ſaluo
tñ eo qḋ habeꝰ in. l. capite quinto. ff. de adul. idē dicas ſi ad pu
blicū licet Bal. hic ſentiat cōtrariū ſed non bene q2 nemo vt di
xi eſt dn̄s pſone ſue. nec pōt ſe obligare ad id qḋ ſapit ſpeciē ſer
uitutis. l. ii. ff. de li. ho. exhi. ⁊ in. l. tit. o cētū. §. ii. vbi tex. valde no.
⁊ ibi de hoc p Bar. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ ideo nō poterit virtu
te pacti capi per officiales ⁊ incarcerari niſi forma ſtatuti aliud
haberet. nā plus poteſt ſtatutum q̄ pactū per no. p gl. in. l. neqȝ
pignus. §. priuatorum. ff. de re. iu. ⁊ in. l. nec ex pretorio co. titu. ⁊
Bar. i. d. §. ii. ⁊ in. l. oēs populi de iuſti. ⁊ iu. licet gl. ſing. ſentiat
oppoſitū in rubrica de decur. lib. x. ſȝ non bene vt in. d. l. oēs po
puli. ⁊ in. d. §. ii. per Bar. ⁊ p Io. an. in. c. ſi. de conſue. vnde illa
gl. pōt procedere affirmatiue vt qḋ poteſt pactū poſſit ⁊ ſtatu
5 tu ſed nō negatiue. ¶ † Itē adde dictis Bar. in quātū dicit nō
valere pactū p qḋ renunciatur beneficio ceſſionis. nā ange. hic
tenet cōtrariū. ſed tu tene cū Bar. q2 per tale pactū in effectu
qs obligat ſe ad carcerē vt pȝ ex his que habentꝰ in. l. i. C. q bo.
ce. poſ. ⁊ ideo nō dȝ valere per ſupradicta ⁊ per no. in auꝰ. imo.
C. de act. ⁊ ob. ⁊ hoc limita niſi in duobus caſibus de qbus hic
per Bar. Adde duos alios. vnus eſt qñ nollet cedere nec acce
ptare inducias quinquennales vt. l. ſi. cū ibi no. C. q bo. ce. poſ.
⁊ hoc ponit hic ang. ſed certe impropria eſt locutio q2 tūc poſ
ſet vti beneficio ſi vellet. ſi vero non vult vti nec acceptare indu
cias fateor qḋ ſatis poteſt dici renunciare beneficio ceſſionis.
alius caſus eſt qñ acceptauit quinquennalles inducias. nā poſt
ea nō poterat recurrere ad beneficium ceſſionis. vt no. gl. in. d. l.
ſi. ⁊ ibi per Ang. Tertius caſus poſſet addi quando forma ſta
tuti ita haberet. vide etiam de hac materia per Salyce. in. l. ſin.
qui bo. cede. poſ.

Summarium.

1 Exceptio cōpēſationis obligationē naturalē toll. ⁊ ciuilē.
2 Exceptio ꝯpēſationis cōtra repetitionem dotis obiici poteſt.
3 Societas cum mulieribus contrahi poteſt.
4 Iudicium etiā matrimonio cōſtante inter virū ⁊ vxorē eē pt.
5 Exceptio iuris marito cōpetēs poſt ſniam opponi poteſt.
6 Sententia iudicis per errorem lata non redditur nulla.

Ei iudicare. Ubi aliquē eſſe locuple
tē eſt cā ꝯdēnatiōis mo
derande inſpicimus tēpus ſententie. h. d. ¶ In gl.
i. in fi. nec ob. §. litis. ff. alleg. cū ſi. quia ibi quem eſſe
locupletem erat cauſa dande actionis. ideo inſpicitur tempus
litis conteſt. hic autem erat cauſa moderande condemnatiōis
ideo inſpicitur tempus ſententie. ſi autem eſſet cauſa vtriuſqȝ in
ſpiceretur vtrunqȝ tēpus ſcdm Ang. ⁊ ſic loquiꝰ. l. ſi a patre. §.
quo tpe. de peti. he. Tu adde qḋ etiā i caſu dicti. §. litis. vr̄ con
ſiderandū etiā tēps ſnie q2 lȝ nō eēt locuples tpe ꝯteſtate litis. ſi
tñ eēt locuples tpe ſnie videreꝰ ſufficere quaſi ſupueniret actio
pēdente iudicio ex cauſa de preterito ⁊ ſic videatur ſufficere p. l.
ſi rem. §. i. ff. de pig. act.

Heredi mariti. Heres mariti pōt obiicere cō
pēſationē ob res donatas ⁊ a
1 motas nō ob mores. h. d. ¶ † No. qḋ exceptio cōpēſatiōis ipo
iure naturalē ⁊ ciuilē obligationē vr̄ tollere de quo p gl. ⁊ facit
qḋ not. in. l. inter tutores. ff. de admi. tuto. ¶ Itē no. qḋ hic he
res mariti nō pōt obiicere vxori id qḋ maritꝰ ſub ſilētio pertrāſ
iuit. puta adulteriū. ⁊ ſic pōt intelligi tex. hic in fi. ſcdm vnū itel
lectū. facit. l. ſi. C. de reuo. dona. idē ſi ſunt mores nō ledētes pu
dicitiā ſeu caſtitatē mulieris. vt q2 forte fuerit ebrioſa ⁊ ſic ēt pt
itelligi h̄ in fi. ſcdm aliū intellectū. facit qḋ no. in. §. taceat. C. de
2 rei vxo. ac. ⁊ in. l. fi. ad fi. C. de repu. ¶ Ultimo not qḋ exceptio
cōpēſatiōis pt obiici ꝯ repetitionē dotis de quo diceꝰ cū glo. ⁊
aliqd etiā tāgiꝰ p gl. in. l. i. ⁊ in. l. diuortio. §. ob donatiōes. ff. eo.
¶ In gl. pecuniaria. ibi tūc cōdiciꝰ eſtimatio. not. ſing. ex hac
gloſ. q in obligatione rē reſtitui ſi res eſt pempta poſt moram
ſuccedit obligatio ad intereſſe ſeu in eſtimatiōe rei. idē ſentit gl.
lȝ nō ita clare in. §. ob donationes. cōtrariū voluit gl. in. l. in re
furtiua. hic al. ſȝ hec gl. vr̄ verior p tex. iu. d. l. in re furtiua. de q̄
tñ plene dicēdā vt in. l. ſtipulatiōes nō diuiduntꝰ. ff. de ver. obli.
¶ In ea. gl. in fi. ⁊ ſic vult gl. qḋ qñ hincinde veniaꝰ quātitas
i obligatiōe obiici poſſit cōpēſatio repetitiōi dotis. ⁊ idē glo. in
§. ob donationes. ⁊ in. §. taceat. lȝ gl. ſentiat ꝯtrariū in. l. i. ff. e. Cō
cludiꝰ q aut q̄riꝰ de retētiōe donatiōis. aut de ꝯpēſatiōe. aut de
eſtimatione. primo caſu nō hȝ locū retētio dotis p p aliud debi

ſtā ꝛ ſic intelligat.§.taceat.ſcḋm vnū itellectū quē ſequit̃ Ƀ bar. ꝛ ſcḋm Ƀ differētia erit in modo practicādi.q2 aliud erat ſi he res mariti dicat ſe velle retinere dotē ꝓpter aliud debitū.an ꝓ obiciat cōpēſationē vt patebit ex ſequētib⁹.Scḋo caſu qñ q̄rit̃ de cōpēſatione ꝛ tūc aut querit̃ nunq̄ poſſit obici ꝯ̄ repetionē fructuū rei dotalis.ꝛ ſic ꝯ̄ acceſſoriū dotis .ꝛ pōt obici.vt eſt caſus cōiuncta glo.in.§.ob donationes.de quo ēt ibi dixi.aut obicit̃ ꝯ̄ ipſaȝ dotē ꝛ tūc aut fuit dos tāt ūmodo cōfeſſata ita qḋ nō apparet de reali traditiōe ꝫ lapſus ſit tpˢ opponēdi exceptionē nō numerate dotis ꝛ tūc pōt obici cōpēſatio vt ē caſus ſcḋm vnā lec.in.l.vtꝗ.C.de cōpen.facit ꝙ no.glo.in.l.ſi.C.q po.i pig.ha. Aut cōſtat de reali traditiōe dotis ꝛ ꝟſaṫ hincīde quātitas ꝛ hic caſus dubi⁹ an tūc hȝ locū ꝯ̄pēſatio.gl.cōiter ſentiūt ꝙ ſic excepta glo.l.j.ſ̄.eo.ꝛ hāc partē qḋ habeat locū ſequit̃ Bar.ꝛ Ang.Bulga.tn̄ vt refert Bal.i.§.ob donatiōes.dicebat hoc caſu nō eſſe locū cōpēſationi vt ſit ſpeciale in dote.ꝛ ſic i eſſectu tenet glo.l.j.ꝛ ꝓ iſta parte facit q2 ſi nō pōt obici retētio ergo nec obici cōpēſatione alias lex ſit īpoſita ꝟbis ꝛ nō reb⁹ contra.l.ij.C.cōia.de leg.ꝯ̄ opi.tn̄ Bar.multū facit tex.in.§.bone fidei.iſti.de actio.vbi ſtatim excepit cām depoſiti in q̄ dicit nō habere locū cōpēſationē:cū tn̄ in pcedēn.§.locutus fuerit de dote ꝫ quo ad aliud ꝓpoſitū.ꝛ ſic ſi voluiſſe idē eſſe in dote q̄ ꝓpoſito veriſimiliter id exp̄ſſiſſet ꝛ ideo forte tutior eſt hec opinio caſu qñ agit̃ ꝺ extenuatione puto q2 mulier ꝑcepit fructꝰ ex re obligata ꝓ dote ꝛ tūc hȝ locū ſi fruct⁹ ſint cōſumpti ꝛ dos cōſiſtat in quātitate vt ꝓbaṫ in.l.ītio.ſ̄.de ſo.ꝛ facit qḋ no.ꝑ doc. ꝛ maxime per Bal.in.d.§.ob donatiōes.ꝛ ſic habes iſtū articulum latius expeditū quā alias aadiueris.¶ In gl.non hȝ ibi ſed hodie nō pōt reici hoc verū ſi ſunt mores nō ledētes pudicitiam puta q2 ebrioſa.ſec⁹ ſi lederēt pudicitiā ſeu caſtitatē vt q2 cōmiſerat adulteriū:q2 tūc etiā hodie poſſet reici.l.ꝯ̄ſenſu.C.de repu.ꝛ intellige ꝙ poterat reici ꝓpria autoritate de iure ciuili:ſȝ de iure canonico opȝ ꝙ autoritate eccle reiciaṫ petendo fieri diuortiuȝ quo ad thorū.vt in.c.tue.extra de ꝓcu.in.c.porro.ꝛ c.ſignificaſti.extra de diuor.ꝛ adde predictis qḋ ſi mulier cōmiſit adulteriū ꝛ vir nihil dixit ꝛ mortuus eſt qḋ heredes nō poſſunt de tali adulterio excipere qḋ eſt claȝ ſi vir ſciuit ꝛ diſſimulauit.ꝓ ea q̄ tetigit gl.ſȝ magis eſt dubiū ſi ignorauit q2 non pōt dicere miſiſſe id ꝙ ignorauit.l.mater decedēs.ſ̄.de inoffi.teſta.tn̄ Bal.hic no.ſentit idē q2 videt̃ hoc remediū tēdere ad merā vindictā per theorīcā glo.q̄ reputaṫ ſing.in.l.cū emancipati.§.emancipatis.ſ̄.de colla.bo.ꝛ ſic videt̃ ꝙ nō tranſeat ad heredē ex quo nō eſt facta conteſtatio per.d.§.ꝛ p.l.iniuriarū actio.ſ̄.de iniuris.

Socero quoq;

Socero ex vtraq; parte ꝛ ēt mulieri daṫ hoc bñficiū ꝙ daṫ marito.h.d.cū ſe.ꝛ puī.ſequētis.¶ No.illud vulgatū ꝓpter ꝙ vnūquodq; tale ꝛ illud magis.auṫ.multo magis.C.de ſacroſan.eccle.¶ Itē no.ſcḋo ꝙ illud qḋ reperit̃ in ſcḋa cauſa multo

3 fortius reperit̃ in prima fm Cy.ꝛ Bal.¶ † Itē no.ſocietatē eſſe inter tres cōtrahi poſſe ꝛ eſt ar.fm Bal.ad q̄nē fratrū ſimul habitantiū ꝛ ſimul omnia cōiter facientiū ſicut faciunt mulieres cuſtice q̄ ligonizāt iterdū ꝛ oia faciūt ſicut maſculi vt inter tale mulierē ꝛ fratrē intelligaṫ tacita ſocietas cōtracta ſicut ꝛ iter plures fratres maſculos de quo ꝑ Bar.i.l.itē ꝛ meminī.§.altero.ſ̄.de admi.tuto.ꝛ in.l.ſi patruus.C.cōia vtriuſq;.¶ Itē no.ꝙ ta cita ſocietas q̄ eſt inter virū ꝛ vxorē nō eſt minus ꝓuilegiata ꝙ exp̄ſſa q̄ eſt inter alios vt pȝ in litera fm Bal.qḋ intellige ſi ne q2 ſocietas inter virū ꝛ vxorem eſt ſcḋm ea q̄ habent in.l.ad ſenſū.C.de crimine expi.hr̄di.non aūt qḋ illud qḋ q̄rit vir tenea tur cōicare vxori q̄d ad ꝓpietatē niſi forte aliud haberet cōſuetudo vt in.c.penul.extra de cōſue.¶ Itē no.ꝙ aliud eſt tenere locū alicuius ꝛ aliud eſt illū vere ꝛ ꝓprie.facit ꝙ not.in l.mercis.ſ̄.de ꝟ.ſig.ꝑ glo.ꝛ Bar.ꝛ in.l.ſi marit⁹.§.j.ſ̄.de adult.

4 ¶ † Ultimo no.qḋ inter virū ꝛ vxorē pōteſſe iudicia etiā ꝯ̄ſtante matrimonio.¶ Itē vltimo no.l.ex diuerſo ad fi.no.qḋ ī ſtipulatiōe nō ad ſit vinculū naturali obſonio de q̄ in.l.j.ſ̄.de pac.ꝛ aliq̄d ͥ in glo.ꝛ hoc ar.ſumiṫ in.l.ex diuerſo.in fi.pn̄.¶ In gl parēno.in fi.ꝯ̄clude ꝙ vxor vere eſt in ptāte pris ſui legitimi ꝛ naturali:ſed quadā fictiōe iuris interpretatiōe cēſet̃ eſſe etiam in ptāte patris viri q̄d ad reuerentiā eidē exhibēda tāꝙ patri cū ex tūc ipſe pater viri quo ad affectionē cenſeat̃ pater vxoris.l.ſi.ſ̄.de his q.vt indi.Quāui aūt ad ſeruitia maritalia ꝛ ad ope radū cenſet̃ eſſe in poteſtate viri.l.ſicut patronus.cū ibi no.ſ̄.de ope.lib.ꝛ no.i.l.ſi vxorē hic dixi.in glo.ꝛ iſti.ad tertu.§.j.¶ In glo.iuſtū eſſe.ibi ſed eo ſoluto ſubdiſtinguit̃ no.bene hāc glo.ꝓ intellectu iſtius tex.ꝛ.l.ſicut.in fi.cum.ſ̄.de re iu.nā aduerte qḋ ꝙ in hoc.§.ſocero.ꝛ duab⁹ legib⁹ ſequētib⁹ parificat̃ ſocer ex parte vite viri ꝛ ſocer ex parte mulieris:ſȝ in.d.l.ſicut cū ſe.videtur diuerſificari ꝛ aliquātr eſt illud videt̃ innuere Bar.cē in ſo cero ex pte mulieris vt ibi dixi.ergo in alias cōſtet matrimoniū an ſit ſolutū ꝛ nec in hoc mater ta iſte legi videtur varie loq;ȝ ſcḋm mē ſtē huius glo.vera cōcluſio videt̃ eſſe q̄de ſit in ſocero ex parte viri ꝛ ex parte mulieris cum vtrobiq; ſit eadem ratio.Itē qḋ idē ſit ſiue agaṫ cōſtāte matrimonio ſiue eo ſoluto q2 vtrobiq; daṫ hoc ꝓuilegiū ſaluo niſi interuenerit dolus ipſi⁹ ſoceri.ꝛ ſic ꝓprie loquit̃.l.pe.ſ̄.de iu.do.¶ In ea.glo.ibi vt lucret̃ dotē ex pacto qḋ ideo valeat tale pactū qḋ marit⁹ vel eius herēs lucret̃ dotē mulieris ꝓdecedētē recurre ad.l.j.ſ̄.de pac.do.ꝛ ad ea q̄ habentur in.l.j.ſ̄.de do.ꝑ.c.vbi eſt gloſſ.magna melior de corpore iuris.¶ In glo.ciuili.ibi ꝛ naturali.Sȝ forte ideo dixit de iure ciuili q̄a ſtipulatio eſt effectus mutuus de iure ciuili nō naturali ſeu gentiū vt no.in.l.ex hoc iure.ſ̄.de iuſti.ꝛ iure.

Si in iudicio

Exceptio q̄ nō oppugnat ſnīas.pōt oppo ni poſt ipſam.h.d.fm bar.vl ſic.Exceptio cōpetēs marito ne vltra ꝙ facere poſſit ex

5 cuſatur poſſet obici ēt poſt ſnīam.h.d.¶ † No.ꝙ exceptio ſeu beneficiū iuris cōpetens marito poſt ſnīam.¶ Itē no.ꝙ erronetn ſnīam iuris bñficium nō excludit qḋ in caſu iſto eſt clariū:ſed alias poſſit eſſe hoc dubiū an hoc dubiū Ƀ

6 ḡnaliter pcederet de quo.ſ̄.tangetur.¶ † Item no.qḋ ſnīa iudicis non reddit nulla ꝫ per errorē iuris ſit lata de quo in glo.¶ In glo.inſolidū.ibi nō expreſſo errore in ſnīa.Ƀ pōt eſſe ꝗ iudex cōdēnauit maritū ad dandū centū data in dote.ꝛ idē ſi cōdēnaſſet ad dādū integra centū quia poſſibile eſt in facto quod ipſe vir eſſet ſoluendo ꝛ ideo nō dicit̃ cōtinere tunc expreſſum errorē ſecus ſi dixiſſet cōdemno maritū ad dādū cētū vxori non deducto ne egeat.nā tunc expreſſe cōtineret in ſe errorē iuris:ſȝ forte etiā iſto caſu nō cōtinet expreſſum errorē.tn̄ ſi eſſet ſoluēdo nō vitiaret̃ ſnīa:ſed forte dic qḋ iudex i ſnīa addidit licet nō ſit ſoluēdo ꝛ nōt bñ ex hac glo.qḋ li error expreſſus in ſnīa vitiet illam ipſo iure tn̄ ſecus eſt vbi tacitus eſt ꝛ velat⁹.ꝛ hec eſt cōis opi.que ꝓbaṫ per.ill.alle.in glo.ꝛ per.l.itē.ſ̄.qḋ cū eo.ꝛ.ſ̄.ad treb.l.ſeruo inuito.§.cū ꝓptor.ꝛ.l.cū putaret.ſ̄.fami.her.ꝛ eſt ratio diuerſitatis fm Bal.q2 error expreſſ⁹ inducit vitiū forme ſed tacitus vitium materie ideo primū fortius appellatur.facit qḋ habet̃ in.l.ſi.C.de edic.diui adri.tol.ꝛ in.l.ſi is qui quadringēta.§.quedā.ſ̄.ad leg.fal.ꝛ qḋ not.in.l.ſi qs legati.ſ̄.de fal.ꝛ in.c.dertabe.i.q.j.Ƀ intellige niſi in ſnīa cōtineaṫ error expreſſe ꝓ relatione ad aliud.ad qḋ ſnīa expreſſe ſe refert q2 tūc ſententia eſſet nulla.exemplū in ſnīa lata in cauſa appellationis cōfirmatoria p̄ime in q̄ erat expreſſus error calculi.l.j.§.i.q ſen.ſine appel.reſcin.ꝛ ꝓ hoc videt̃ qḋ nō pcedat dictū Inno.in.c.quoniā cōtra fal.extra de ꝓba.vbi dicit ꝙ ſi iudex condemnat titiū ad decē ex cauſa mutui q2 ſic ꝓbatū ꝑ a.ꝛ b.teſtes qḋ licet teſtes dixerint ſe nihil ſcire nihilominus valebit ſnīa ꝛ tranſibit in rē iudicatā ſi nō appelleṫ:ex q̄ ex tenore ſnīe nō deprehēdit̃ error.nā nō videtur pcedere hoc dictū ꝑ per relationē ad acta ad q̄ ſe expreſſe refert ſnīa patet ꝺ errore.ideo cēſet̃ ſnīa habere i ſe errorem expreſſum ꝛ ſic nō valere.ꝛ ꝓ hoc optime facit.c.cum bertoldus.extra de re iudi.li.vi.de quo ēt Inno.opponit ꝛ nō ſoluit.vnde forte per illud voluit remanere in cōtrario.Itē nō ob.predictis inq̄atū dictū eſt errorē tacitū nō vitiare ſnīam ſi dicatur qḋ ſnīa in dubio debet referri ad acta per no.ꝑ gloſ.in l.ſi qs ad exhibēdū.ſ̄.de excep.rei iud.ꝛ.l.hoc enim.ſ̄.de ſuſpe. tu.ꝛ in.c.ſi ꝯ̄firmatio.de elec.in.vi.q2 illud verū quo ad declarādā ſnīam ſtāte ipſius validitate:ſȝ in dubio non dȝ referri acta vt ipſa inualidet per talem relationē ar.l.quoties.ſ̄.de ver.obli. obli.ꝛ abbate extra de ꝟ.ſig.Itē nō ob.qḋ taciti ꝛ expreſſi eſt eadē ꝯ̄ditio q2 illud verū regulariter ꝛ vbi ſtāte validitate act⁹ q̄rit̃ de mēte parciū.l.cum quid.ſ̄.ſi cer.pe.ſed nō eadē eſt diſpoſitio ad finē inualidādi actū vt ꝓbaṫ in iuribus alle.in glo.ꝛ in alia ſupradicta ꝛ ex rōne quā.ſ̄.tetigi.facit.l.non vꝫ.ſ̄.j.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ hec eſt veritas.li Ja.de ra.ꝛ Cy.poſt eū hic aliter dicat ꝛ in.l.j.C.de er.calcu.¶ In ea.glo.ibi hoc ſpeciale.ꝛ hec ꝙ videt̃ vera per tex.iſtum q̄n ſupponit qḋ iudex mque tulit ſnīam cum dicit ignorātia iuris iudex lapſus eſt ꝛc.Itē pȝ marito.ſ̄.eo.vbi patet qḋ ꝓuilegiū cōpetēs marito recte reſpicit cōdēnationē fiendā ꝛ ſic ſi aliter ſit iniqua eſt ſententia ꝯ̄tra ſue parti.a.ꝛ ſic ſtrō ſpālitatis reuerētia maritalis.l.alia.§.ſi.ſ̄.eo. ꝓpter ꝙ reuerentia etiā vꝫ qḋ maritus nō poſſit ſe obligare ad ſoludū renūciādo ꝓuilegio ſuo.vt.d.l.alia.§.elegāter.ꝛ.l.qḋ ſi maritus.de conſti.pecu.ꝛ ſic ſicut ex p̄ſſē non pōt renūciare huic legio ſuo:ita nec tacite patiēdo ſnīam ꝯ̄tra ſe ferri.ar.l.ſi mulier in iure.ſ̄.ad velle.ſic etiā eſt ſpāle fauore libertatē exercēte qḋ poſt ſnīam ꝯ̄ transit in rē iudicatā pōt hoc bñficiū opponere.l. neſennius.§.ſi.ſ̄.de re iudi.ꝛ ꝓ hoc videt̃ qḋ ſocius omittēs opponere hāc exceptionē nō poſſit illā obicere poſt ſnīam q̄ tranſiuit in rē iudicatā:q2 videt̃ impugnare ſnīam ꝓdictā ipſo nō eſt exemplum qḋ poſſit poſt ſnīa ꝛ ceſſant rōnes q̄ ſiūt locū in marito ꝛ donatore ꝛ ſic ſtādū eſt regule.l.ꝑemptorias.ꝛ ꝓ Ƀ facit qḋ no.gl.in.d.§.elegāter.ꝛ.l.ſi cōuenerit.ſ̄.de re iudi.ꝙ hoc etiā videt̃ ꝙ herēs omittēs exceptionē ſibi competentē ꝛ cōfectione inuentarij nō poſſit illā obicere poſt ſnīam q̄ tranſiuit in rem iudicatā.licet Flo.ꝛ Bar.ꝛ Bal.ꝛ Ang.ſentiant ꝯ̄trariū.

ꝛ hoc

⁊ hoc vĩ fuiſſe ſatis de mēte huius gl. iſtud aũt eſt clarũ ꝙ vbi exceptio nõ impugnaret ſniam q̃ tunc dꝫ poſſe poſtea opponi vt.l.pe.ſ.de ceſſio.bo.⁊ in.l.pe.ſ.de cõfeſ. ¶ In gl. doli ibi q̃ eſt odioſa.imo nõ eſt odioſa cũ hic loquaẜ de exceptione doli gñs lis q̃ cõcurrit cũ qualibet exceptione vt eſt gl.ſing.q̃ fuit additio ⁊ nõ eſt alibi in.l.q ſe debere.in pn ff.de cõdi. ob cãm.⁊ ſic erit idẽ poſt ſniam qḋ eſt ante ſniam. ¶ In ea.glo.ibi ⁊ ſic repetit, iſtud tꝫ Dy.ſi ſoluit errore facti.ſecꝰ ſi iuris ad inſtar debiti naturalis ſoluti de quo in.l.cũ qs.C.de iur.⁊ fac.igno.ſed bar.dicit nõ repetit ſiue ſit error facti ſiue iuris.l.nã ⁊ ſi maritus.ff.de cõdi.inde.⁊.l.qḋ nomine.⁊ vide gl.ꝑ hoc inſti.de excepc.§.perpetue.in gl.magna.⁊ idẽ bal.p.l.ſi teſtõ.§.3.ſ.de fideiuſ.q̃ non eſt leſa obligatio ciuilis nec naturalis.nec obſtat qḋ dꝫ haberi rõ interuſurii q̃ iſtõ nõ vĩ verꝫ qñ agiẜ ↄditione indebiti q̃ intro- ducit a lege ex⁊ id qḋ agiẜ vt no. Bar.in.l.i.ad fi.C.de ↄdi.inde. ⁊ i.l.cũ qs ad fi.C.de iur.⁊ facti igno.ſꝫ ꝑ Dy.fortiter facit.l.q ex ceptionẽ.§.ſi qs.ff.de ↄdi.inde.ſꝫ poſſes dicere ꝙ nõ q̃riẜ de inter uſurio ibi ſꝫ de expẽſis factis quarũ vigore ↄpetebat retẽtio rei.

Summarium.

1 Priuilegium marito conceſſum ad filios eiuſdem matrimonii poteſt extendi.

2 Culpa in rebus propriis culpatur.

3 Intentio magis q̃ factum debet inſpici.

4 Uſurarius diſſipans omnia bona ſua ne ad reſtitutionẽ teneatur an per hoc liberetur.

Etiam filios. Hac exceptione cõuenia tur maritꝰ niſi quatenus facere poteſt trãſit ad filios eiuſdẽ matrimonii.h.d. ¶ † No. ꝙ priuilegiũ ↄceſſuꝫ marito extẽdiẜ ad filios eiuſdẽ matrimonii. ¶ In gl.i.ibi et ſi ſint nati ex alio matrimonio. hec cõiter nõ teneẜ ⁊ gl.eſt ↄtra in.l.ſciẽdũ.⁊.l.ſi cũ procurator.ſ. de re iudi.⁊ in.§.ite ſi de dote.inſti.de actio. ¶ In gl.i.ibi in ec cleſiaſtica.trãſit tãtũmodo ad filios ⁊ nõ ad extraneos heredes et ſic vĩ qḋ ſi cõcediẜ ꝑ eccleſiã alicui res ⁊ heredibus ſuis in emphi teuſim qḋ ſub appellatiõe heredũ ſolũ cõprehẽdẽtur filii ratiõe ſubiecte materie.⁊ hoc tenuit Bar.in pluribꝰ locis vꝫ in.l.gallus.§.qdã recte.ſ.de lib.⁊ poſthu.⁊ in.l.ſi tibi.§.pactꝰ.ff.de pac. ⁊ in.l.qḋ dr.⁊ ibi plene dixi.ſ.de ver.ob.ſed aduerte q̃.§.emphi teuſis hic alleg.vĩ eſſe correctus p.§.licẽtiã.in aut.de alie.⁊ emphi.col.ix.⁊ ſic vĩ ꝙ hodie hec gl.nõ bene dicat nec ↄtr Bart. bal.hic dicit qḋ ille.§.emphiteuſis.corrigiẜ quo ad tps nõ q̃ ad qualitatẽ ſucceſſoris.niſi forte cõſuetudo haberet oppoſitũ quia tũc illa eſſet ſeruãda ⁊ vltra q̃ ꝑmitteret cõſuetudo nõ eſſet faciẽ dũ de quo vltimo aliqd p doc.in aut.ↄtra.C.de ſac.ſan.eccl.⁊ hec ſolutio fuit originaliter Jo.an.i.c.in pñtia.ſup gl.extra de prob.lꝫ cũ nõ alleget.ſꝫ ↄtriũ veꝫ qḋ dictus.§.ſit ex toto correctꝰ tenuit Spec.de loca §.nũc aliqua.†.vij.quare ⁊ bal.etiã ceſſan te ↄſuetudine vĩ idẽ tenere in aut.ſi quas.C.de ſac.ſan.eccle.et idẽ ibi Bar.⁊ Cy.⁊ doc.cõiter.vnde de hoc dic vt plene dixi in d.l.qḋ dicẜ. ¶ In ea.gl.ibi ⁊ ſic in feudis.⁊ ſic vult.gl.ꝙ ſi rex vel alius baro cõcedit reꝫ aliquã in feudũ alicui ⁊ ſuis heredibꝰ ꝙ nõ cõprehẽdanẜ heredes extranei.⁊ iſtud etiã cõiter teneẜ p c.i.alle.in gl.lꝫ Ja.de ra.cõtra vt hic refert bal.de quo p Cy.in l.liberti libertęqꝫ.C.de ope.lib. ¶ Extra gloſ.dixit hic Ang.ꝙ priuilegiũ cõpetẽs marito adeo eſt ꝑſonale qḋ lꝫ trãſeat ex iuris diſpoſitione ad filios eiuſdẽ matrimonii nõ tñ trãſibit ad nepo tes vel pronepotes q̃ illi ſunt ex alio matrimonio.⁊ ꝑ hoc facit q̃ in priuilegiis q̃ ſunt ↄtra ius cõe ſtricte fieri dꝫ interpretatio. ar.l.qḋ vero.⁊.l.ius ſingulare.de legi.⁊ in.l.ſꝫ ⁊ milites in fi.pn. ſ.de excu.tuto.vbi bo.tex.⁊ facit ad materiã qḋ no.Bar.i.l.liberorũ.ſ.de ver.ſig.⁊ vide quod no.gloſſ.inſti.de act.in.§.fuerat.

Licet. Beneficiũ qḋ hꝫ maritꝰ ꝑdi.t rõne doli i rebꝰ propriis cõmiſſi in fraudẽ mulieris vel in dotalibꝰ cõmiſſi qualitercũqꝫ. Itẽ qñ maritꝰ teneẜ rõne doli vel culpe p eũ cõmiſſe nõ liberaẜ cedẽdo actiões.ſecꝰ qñ teneẜ ex culpa alterꝰ q̃ tũc ceſſio actiõis hꝫ ipſꝫ liberare.h.d.⁊ diuidiẜ in tres partes principales.qñ prio logẜ qualr ⁊ dolꝰ ⁊ culpa obligẽt maritũ. ſcḋo qualr dolꝰ ⁊ culpa faciũt hoc ꝑuilegiũ ꝑdi.ſcḋa ibi cũ tñ. Scḋa diuidiẜ in duas q̃ primo logẜ qñ dolꝰ cõmittiẜ in pro

2 priis.ſcḋo qñ in dotalibꝰ.ſcḋa ibi oſſilius aũt. ¶ † Nota qḋ in rebꝰ ꝓpriis culpa culpaẜ ſꝫ nõ puniẜ.facit.ſ.eo.l.ſi ↄſtante.§.ſi

3 maritꝰ. ¶ † Itẽ nota magis inſpici intẽtionẽ quã factũ qḋ procedit in depẽdẽtibꝰ ab aio de q̃ in.l.cũ q.§.cum aliqs.⁊.§.ſi nuptã.ſ.de iniur.⁊ facit qḋ no.Cy.i.l.qñ multa facinora.C.ad legẽ.iul.de vi.⁊ Bar.l.l.diuꝰ.ſ.de ſica. ¶ Itẽ no.qḋ magis obligat dolus q directe offẽdit aliũ quã ille q idirecte.l.p obl quũ. facit qḋ hꝛ in.d.§.cũ aliqs.⁊ ſequẽti. ¶ Itẽ nota optimã diſtinctionẽ de ceſſiõe actiõis q̃ ille q incidit in obligationẽ vitio proprio nõ liberaẜ cedẽdo actionẽ ſecꝰ ſi vitio alieno. ¶ Ultio no. ſꝫ gl.i differẽtiã an q̃raẜ de obligatiõis vinculo in actioẽ de dote an vero de ꝑdẽdo priuilegio. ¶ In gl.culpã.ibi ⁊ etiã diligẽtiã ⁊ ſic etiã de leuiſſima ſi in ſuis maritꝰ ſit diligẽtiſſimꝰ vt aperte etiã dixit gl.in.l.in rebꝰ.hic all.aſs ſtamꝰ in regula ꝙ ex quo cõtractꝰ eſt celebratus grã vtriuſqꝫ teneẜ de dolo lata etiã leui. vt l.ſi vt certo.§.nũc vidẽdũ.ff.cõmo. ¶ In gl.culpa.ibi.l.cum autẽ.§.ſi.ſolue ꝙ in hac.l.⁊ precedẽti res nõ erat ſimpliciter aliena ꝓpter ſpẽ redhibitionis.ideo nocet culpa in illis cõmiſſa vt de illa ibi emptor teneaẜ ſicut ⁊ nocet cõmiſſa in dotalibꝰ.nam maritus teneẜ de culpa cõmiſſa in dotalibꝰ q̃ ſunt aliena quo ad ſpẽ reſtitutiõis dotis ⁊ nõ ſimplr ſunt ſua vt.l.ſi cõſtãte.§.ſi maritus.ſ.eod.hic aũt loquitur in re q̃ eſt ſimplr ꝓpria ¶ In ea. gl.ibi ſꝫ hic eſt pro.vel pñt etiam ſoluere vt ibi tetigit gl. ¶ In ea.gl.in fi.ſolue ꝙ ibi ex qualitate rei pſumiẜ dolus q̃ ſiebat qḋ nõ erat licitũ in re aiata ſpecie hũana.facit.l.iuſtiſſime.ff.de edi. edi.hic aũt ſolũ culpa in ꝓpriis erat ↄmiſſa ceſſante dolo vero vel pſumpto.Sꝫ ex pdictis ↄclude ſi q̃riẜ an culpa in rebꝰ propriis puniaẜ vel dolus q̃ aut eſt res ſimplr propria.aut nõ eſt ſimplr ꝓpria q̃ ſubiacet reſtitutiõi.p2 o caſu aut cõmittiẜ culpa ⁊ iſta nõ puniẜ vt hic.aut cõmittiẜ dolus ⁊ tũc ſi tẽdit tãtũmodo ad piudiciũ ↄmittẽtis dolũ hꝰ eſt impunitũ Fallit i caſu dicte.l.i §.ſi.qñ ↄmittiẜ dolꝰ in verberãdo ſeruũ exceſſiue propter rõnẽ ibi poſitã ⁊ in.d.l.iuſtiſſime.Si vero reſpiciat pꝛiudiciũ tertii ⁊ tũc puniẜ reſpectu illꝰ tertii reſpectu cuiꝰ eſt ↄmiſſus et nõ reſpectu alterꝰ.l.fulciniꝰ.§.qꝰ ſi aduerſus.ſ.ex q cau.in poſ. ea.⁊ qḋ dixi de culpa fallit etiã qñ ↄ iuris diſpoſitionẽ ↄmittiẜ culpa in faciẽdo.vt eſt videre in.l.i.C.de ſal mo.⁊.l.iii.⁊.l.gẽeqꝫ C.de hereti.Scḋo caſu hñ puniẜ culpa vt pꝫ i.d.§.pedꝰ.⁊.d. l.cũ aũt.§.ſi. ¶ In gl.quẽl hꝫ aliũ i fi.ſolue ſm Ja.de bel.qḋ regulare eſt q̃ri debere cui dolꝰ eſt factus.fallit.l.d.l.illud.vbi eſt ſpãle rõne pſumptę fraudis q̃ pſumiẜ qḋ ẽptor ſicut fraudauit circa rẽ ẽptã illũ quẽ ſciebat creditorẽ ita ſilr fraudaſſet ⁊ alios ſi ſciuiſſet.vl ſolue ſꝫ Dy.hic logẜ de dolo debitoris q tractat de retinẽdo.io i alus faueẜ vt inſpiciaẜ aduerſus quẽ dolꝰ ↄmiſſus.ibi de dolo ẽptoris q tractat de acq̃rẽdo.io minus ſibi ſubuenit vt nõ iſpiciaẜ aduerſus quẽ voluit ↄmittere.vl poteſt ſoluere tertio ſꝫ Bar.ibidẽ ꝙ ibi dolꝰ p debitorẽ fuit ↄmiſſus aduerſꝰ oẽs creditores lꝫ ẽptor ſciuit tñmõ ꝙ aduerſus vnũ creditorem iõ ſibi ſuccurriẜ oibus creditoribꝰ. ¶ In gl.ſi.i fi.⁊ rõ diuerſi a tatis eſt quã tetigi i notabilibꝰ q̃ vbi ↄmittiẜ i dotalibꝰ directe reſpicit pꝛiudiciũ mulieris.iõ facilꝰ ibi teneẜ maritꝰ quã qñ cõmittit i ꝓpriis q̃ tũc idirecte reſpicit pꝛiudiciũ mulieris io ibi ſtrictior fit interptatio. ¶ Extra gl eſt dubiũ an ꝑ culpã ↄmiſſaꝫ in dotalibꝰ rebꝰ maritꝰ ꝑdat bñficiũ,gl.ſenſit qḋ nõ in.l.i.§.cuꝫ aũt.C.de rei vxo.act.ↄtriũ ſenſit in.l.verũ.§.tps.ff.p ſocio.primã tenet hꝰ Bar.⁊ Jac.de belui.in.d.§.cũ aũt.⁊ ẽt Dy.ſꝫ Bal.vĩ tenere ſecũdã nõ faciẽs mentionẽ de prima.⁊ pro opi.Bal.facit tex.in ver.cũ aũt.alr in hoc.§.in ver.q̃ a ↄ nõ ſenſu inquantũ dicit qḋ culpa in rebus propriis nõ trat exigẽda a marito et ſic a cõtrario videẜ ſecus in dotalibꝰ.⁊ pro hoc eſt principiũ.§. ſed tenẽdo cõem poteſt dici qḋ ↄtrarius ſenſus non dꝫ ibi iuuari q̃ eodẽ modo in.§.oſſiliꝰ.a cõtrario ſenſu inquantũ dicit ſolũmodo de dolo cõmiſſo circa res dotales poſſet dici ſecꝰ ſi culpa ſit cõmiſſa.nõ ob.etiã prin.§.q̃ logẜ q̃ ad obligatiõis vinculũ nõ autẽ quo ad ꝑdẽduꝫ bñficiuꝫ prout loquiẜ ver.cuꝫ tñ.nõ

4 põt tñ negari quin hic articulus ſit aliqualr dubius. ¶ † Ultimo inducit tex.iſte ad q̃ſtionẽ de vſurario q diſſipauit bõa a vt nõ teneret ad reſtitutionẽ qḋ teneaẜ ꝑinde ac ſi haberet bona de quo dicit bar.recurrẽdũ ad theologos.idẽ Ang.Tu cõclude qḋ q̃ ad forũ cõtentioſum talis teneẜ ⁊ põt ↄdẽnari ad reſtitutionẽ ⁊ ꝑ executione ſnie facta executiõe ⁊ ipſo nõ reperto ſoluẽdo poterit incarcerari donec ſoluaẜ ꝑ ipſo nec tueri poterit bñficio ceſſionis ꝓpter dolũ p.l.i.in fi.ſ.de his q̃ in frau.cre. ⁊ facit qḋ habeẜ in.l.i.C.q bo.cede.poſ.⁊ in.c.debitores.ex̃ de iureiu.⁊ in.l.iii.§.pe.ſ.de ſuſpe.tu.i foro aũt cõſciẽtie quo ad deũ tu cõclude qḋ ſi habuerit ex poſtfacto verã ↄfeſſionẽ ⁊ ↄtritionẽ remittiẜ tibi peccatuꝫ abſqꝫ eo qḋ reſtituat ſi nõ põt q̃ non obligat deus ad impoſſibile.facit qḋ hꝛ in regula peccatũ de re. iu.lib.vi.⁊ q̃ in quacũqꝫ hora ingemuerit pctõr delictũ ſuũ remittiẜ ſibi extra de pe.di.i.c.i.⁊.ſ.tñ mereẜ duplicẽ penitẽtiam vnã propter extorſionẽ vſurarie prauitatis.aliã propter diſſipationẽ doloſe factã.facit qḋ habeẜ in.c.ſuper eo.extra de rapto.

¶ Uſurarius diſſipãs bona vt non teneaẜ ad reſtitutionem an peccet mortal.tex.vũ de i prima pte ſumme domini anto.et q̃ ē ibidem dixi.

In mulier. Si pẽdẽte iudicio deficiat aliqd qḋ eſt cã ↄcedẽde actiõis expirat iudiciũ.h.d. ¶ No.qḋ exceptio qñcũqꝫ ſupuen.eo pẽdẽte iudicio vĩ reo opitulari de quo p Bar.i.l.i.de exce.p.⁊ hꝰ in peremptoriis exception.hꝰ.facit.l.ii.poſt excep.ff.de rei vẽdi.idẽ vĩ i dilatoria p no.i.l.ii.C.de cõſor.ciuſ.li.x i.c.innuamte.ex̃ de offi.dele.⁊ in.c.cũ.in.ferrarienſis.i prin.de ↄſti.⁊ in.c.paſtoralis.ex̃ de excep.⁊ in.c.exceptionẽ.e.ti.⁊ hꝰ ſi dilatoria eſt mera exceptio.ſi aũt poſſet et p viã actiõis ꝓponi id qḋ cauſat dilatoriã tũc nõ poterat exceptio opponi poſt l.ↄteſ.lꝫ poſtea ſupuenerit ſꝫ demũ ſi añ l.ↄte.ſupuenerit vt ẽ videre i exceptione ſpoliatiõis tñ ↄſiderata diſpõne canonica de qua i.c.vltio alr pe-

nul.de or.cog. z h fuit dictū ſingulare Inn.in.c.ſi.extra de or-
di.cogni.qđ eſt ſing.no.ſm Ang.i. vt dicebat do. Ant.de bu.
l dicto.c.ij.iſtud dictū forte nō ſeruaret in practica qꝛ bene iure
nō ꝓbatur.z habet cōtra ſe regulā oppoſitam cū ea que de no-
uo emergit nouo indiget auxilio.l.de etate.§.ex cauſa de inter.
actio.z.d.c.inſinuante. ¶ In glo.iudiciū ibi vel ei z patri.caue
qꝛ ſi bene pōderas hic glo.videt̄ cōtradicere his q̄ ꝓxime dixi
in prin.ideo ꝯclude qđ ſi incōtinēti reintegratū eſt matrimoniū
nō curat̄ an patri vł extraneo vel mulieri debeat dos reſtitui qꝛ
iuris fict.ōe cēſet̄ nō eſſe factū diuortiū.l.q calore.ff.de reg.iur.z
l.plerīqꝫ.ff.de ritu nup.Si aūt ex interuallo fuerit reintegratū
matrimoniū tūc idē ſi dos erat reſtituenda mulieri.Si vero extra
neo vel patri z mulieri eſt neceſſe qđ reintegratio fuerit facta de
volūtate ꝓdictoꝝ.alˀ nō noceret p̄ri vł extraneo p iura alˀ.i gl.

Summarium.

1 Reſtitutio dotis matrimonio conſtante poteſt fieri tribus ex cauſis.
2 Frater fratrem alere tenetur inopem.
3 Filia non tenetur dotem expendere vt patrem liberet a carcere.

Q Uāuis.

Si maritus ſoluit mulieri in cauſas iuſtas vel ipſe in cauſas iuſtas expē
dat ꝓ muliere ea ten⁹ actio de dote tollit̄.h.d.cū ſeq.
¶ In tex.ibi neceſſarias idē ꝯiunctas.vt.l.ij.ff.de in
ius vo.vt eant. ¶ In tex.ibi euaneſcit.i.nō naſcit̄.nā q̄ nō ē di
1 citur euaneſcere. ¶ †No.ex tex.qđ ex tribus cauſis pōt fieri reſti
tutio dotis ſi cōſtāte matrimonio.Ex cā neceſſitatis vrgētis ipſam
mulierē puta ꝓpter es alienū.Secūdo ꝓpter cauſam vtilitatis.
puta vt ꝑdia idonea emat ꝓpter q̄ valde melior efficit̄ ꝯditio
dotis.Tertio ex cā pietatis z honeſtatis puta vt ſubueniat pſo
nis ꝯiunctis egentib⁹ z vt redimat ipſos ab hoſtib⁹.z h vltimū
facit qđ poſſit etiā ſibi ſolui vt ſatiſfaciat voto ꝓ redēptione aīe
2 ſue vel parētū ſuoꝝ in.l.ſancim⁹.C.de ſac.ſan.eccle. ¶ †Item
no.ar.qđ frater vel ſoror teneat̄ alere fratrem vel ſororē inopē.
¶ Itē not.ſcđo ibi ſꝫ z ſi.qđ piū eſſe videt̄ indiſtincte liberare
quē a vinculis etiā ſi incarceratus ſit ꝓ maleficio z cōdēnat⁹ ſit
ad penā pecuniariā cū tex.hic nō diſtinguat.z ſic facit ſm bal.
qđ executores deputati ad diſtribuēdū bona in pias cauſas vel
ꝓ redimēdis captiuis.poſſint et aꝫ diſtribui dicta bona ꝓ libe
rādis icarceratis ad penā pecuniariā impoſitā ꝓ maleficijs z ꝺ
hoc vide Bal.in auē.res que.C.cōmunia de leg.z in auē.cōtra
rogat⁹.C.ad treb. ¶ Itē no.qđ illud qđ ſoluit̄ ꝓ carceratis nō
vr ſoluere animo donādi ſꝫ repetēdi vt hic i ꝟ.z multo magis.
¶ Itē no.qđ non refert a quo ſoluat̄ pro carcerato.vn̄ ſtatiꝫ
facta ſolutiōe eſt excarcerād⁹. ¶ Item no.ar.qđ ſi pater ſoluit
ꝯdēnationē filij ꝯdēnati pro maleficio videaē an'mo cōpēſan-
di ſibi filio i ſuā legitimā.z ſic facit q minorē portionē dꝫ habe
re tpe diuiſiōis cū fratrib⁹ de quo dic vt plene per Barto.poſt
Ja.de are.i.l.ſtich⁹.de pecu.lega.ff.z aliq̄d per Guil.de cu.in
l.frater a fratre.ad fi.ff.de cōdi.inde.z aode etiā.l.liber captus.
C.de cap.q̄ videt̄ facere in oppoſitū.ſed dic vt per Bar.in.d.l.
3 ſtich⁹. ¶ Itē not.qđ lꝫ filia nō cogaē expendere dotē vt patrē
liberet a carcere tn̄ ſi hoc facit pie facit z lex ipſam commendat
marit⁹ etiam in hoc cōmedat̄ lꝫ nō teneat̄ reſtituere ſi nō vellet
vt no.ꝑ gl.in.l.mutuā.ff.de iu.do. ¶ In.l.ſed z ſi.in glo.bone
fidei.ibi ꝯpēſata z aduerte quia fiebat ꝯpēſatio ipſo iure in iu-
dicijs bone fidei etiā ſm iſta tpa iꝫ ſecus in actiōe ſtricti iuris
vt ꝓbat̄ in.l.debitor.ff.de nego.geſt.z ꝓpter h litera ponde-
rauit hꝫ actionē de dote eſſe bone fidei.hodie vero etiā in ſtri-
cti iuris iudicijs fit ꝯpēſatio ipſo iure facta tn̄ oppoſitione ab
homine vt ꝓbat̄ i.§.i.bone fidei.inſti.de actio.z facit q habet̄
in.l.ſi.C.de ꝯpē. ¶ In glo.maxime.ibi maxime abūdat.vel po
tes dicere q etiā ſm iſtū intellectū non abūdat qꝛ implicat idē
eſſe ſi tpe quo fit ſumpt⁹ interueniat volūtas mulieris ſiue tūc nō
interueniat ſꝫ ex poſtfacto.vbi aūt mulier contradiceret anteq̄
fieret ciaꝫ qđ tūc ſumpt⁹ nō habet̄ ratio p.l.ſi.C.de nego.geſt.
¶ In ea.gl.ibi forte idē ſi nō habeat ratū.hoc clariū ſi ſumpt⁹
ſit fact⁹ i redēptionē captiui cui mulier erat ſucceſſura et cuius
hērditas erat locupletiꝫ nā alia fuiſſet ꝓuata hereditate in auē.
captiui.C.de epiſ.z cle.ſed ibi nō fuiſſet ſucceſſura tunc nō vtili
ter ei⁹ negotiū geſtū videt̄ z ſic non videt̄ qđ talū ſumpt⁹ tunc
habeat̄ rō ad ꝓiudiciū mulieris z ſequit̄ hoc Ang.per ea q̄ ha
bent̄ i.l.ſi pupilli.§.ſitu ſeruū.ff.de neg.geſt.ſed certe ille.§ pa-
rū.facit ſi bene ponderet̄ vnde aꝫ tenēt qđ etiā hoc caſu habe
ri debet rō talis ſumptus ad ꝑiudiciū mulieris quia cēſeē fuiſ-
ſe negotiū mulieris ſaltē quadā naturali ratione qua tenēt con
iūctis ſubuenire.z hāc opi.ſequit̄ hic Bar.z ꝓ iſta facit tex.ıſte
gloquit̄ indiſtincte ar.l.de puo.ff.de pub.ꝓterea etiā tūc poteſt
dici q mulieri q̄ſita eēt actio cōtra illū q eſſet redept⁹ ex quo de
ei⁹ dote eēt facta redēptio.ar.l.in ıne z titiū.ff.ſi cer.pe.z ſic non
eſt omnino ſine vtilitate mulieris talis ſolutio ſaltē ſi ille eēt ſol
uēdo ſꝫ vbi non eſſet ſoluendo tunc eſſet maius dubium tamē

ſed videretur dicendum per tex.iſtum ſic indiſtincte loquentē.

Summarium.

1 Prouiſio ſpecialis hominis derogat prouiſioni generali iuris.
2 Diſpoſitio limitata ad vnum caſum non trahitur ad alium.
3 Mors ciuilis quādo ſit naturali equiparanda.
4 Extraneus quis dicatur.
5 Filia familias heredem in dote non poteſt habere.
6 Exigere verbum verificari poteſt in eo qui ſponte ſoluit.
7 Pater quando filiam denuo dotare teneatur.
8 Dolus dans cauſam delegationi illam non vitiat.
9 Dos z legatum in falcidiam iure nature debitam cōpenſant̄.
10 Pater bannitus non perdit patriam poteſtatem.
11 Exceptio banni eſt perſonalis.
12 Conſenſus in iudicio requiſitus tempore litis cōteſtationis ad eſſe debet.
13 Conteſtatio litiem actione de dote fieri debet.
14 Pater exiſtens turpis perſona filio pupillariter nō ſubſtituet.
15 Conſentiēs non dicitur ob reuerētiam contradicere omittēs.
16 Contradictio iniuſta reputatur nulla.
17 Uir z vxor infortunia ſua pariter ferre debent.
18 Negatiua mera cadere poteſt in ſenſu rationis.
19 Matrimonium duabus cauſis legitimis diſſolui poteſt.
20 Furioſus quis probatur ex actibus.
21 Uir vxoris infelicitatem ſpernere non debet.
22 Medicine non veniunt alimentorum nomine.
23 Poteſtas quando iudici infirmo teneatur prebere medicinas.
24 Alimenta ſecundum quantitatem dotis ſunt vxori preſtāda.
25 Bona viri ſunt pro alimentis vxoris obligata.
26 Actio de dote contra quem detur.
27 Pater tenetur ſe obligare pro dote filie.
18 Matrimonium inter liberam z ſeruūꝫ dirimi poteſt.
29 Priuilegium non eſt domino in actione de peculio ꝓferendū.
30 Aliquin actione de peculio in rebus in dotem datis an ꝓferat̄.

S I cum dotem.

Qui ſibi ꝓuidet in vnū caſu ꝫ alij renūciare vide
tur.h.d.ſcđm vnā lec.q̄ ſequit̄ glo.z Bar.vel ſic.ca-
ſus omiſſus remanet in diſpoſitiōe iuris cōis.hoc.d.
ſcđm alia lec.quā ſequit̄ Pe.z etiaꝫ Bal.h de rigore iuris.z ſic
patet q iſte tex.hꝫ duas ꝓcipales lecturas vt patet ex dictis
1 ſummarijs. ¶ †No.primo ſecunduꝫ intellectuꝫ glo.q ſpecialis
ꝓuiſio hōis derogare videt̄ generali ꝓuiſioni iuris quo ad ipm
qui ſibi ſpecialiter ꝓuidit.facit q habet̄ in.l.ſi.C.de pac.ꝯuen.z
in.l.z habet.§.cū qs.ff.de preca. ¶ Scđo nota q ꝓuiſio in vno
caſu nō porrigit ad aliū caſum per viā incluſionis ſed poti⁹ in-
2 ducit tacitā excluſionē ꝯſenſus in alio caſu. ¶ †Itē nota ſcđm
intellectū petri q diſpoſitio limitata ad vnū caſuꝫ nō operatur
niſi in illo nec q̄ad ꝓiudiciū. ¶ Itē nota ſcđm vtranqꝫ lectu.q
ꝑ pactū patris vel extranei dotantis mulierem pōt actio dotis
acquiri ipſi dotāti z ꝓiudicat̄ mulieri i caſu exꝓſſo. ¶ In glo.
ſ.in ſi.forte hoc dixit glo.ꝓpter ea que tangimē.ff.in glo.ij.circa
ꝓncipiū vbi dicit̄ longā eſſe differentiā an extrane⁹ paciſcaē vel
pater.vel forte h dixit ꝓpter i l qđ tangit̄ in eadē glo.ij.circa ſi.
vt ſic ſit ſenſus q i caſu omiſſo qn̄ extrane⁹ dat dotē actio ſit ſo
li⁹ mulieris.ſed qn̄ pater dedit tūc actio in caſu omiſſo ſit mulie
ris z patris.ſed de hoc dicendū eſt vt dicet̄ in dicta gl.ij. ¶ In
glo.qn̄ ibi indiſtincte.i.ſiue pater ſiue extrane⁹ fuerit q pepigit.
In eadē ibi ſi ꝟbo a patre nil valet.z ſic forte voluit glo.q ꝟbū
pepigit poſitū in litera quaten⁹ refertur ad extraneū ſtet ꝓprie
ſꝫ quatenus refert̄ ad patrē ſuppleri debeat.ſ.per ſtipulationē z
ſic idem verbum relatū ad diuerſas ꝑſonas diuerſimode intelli
gat̄.facit q habet̄ in ſimili i.l.ij.ad ſi.ff.de of.ꝓcō.z lega.ſꝫ alij
dicunt q etiā in patre pōt intelligi ſi ſ quādo pepig.i ꝑ pactuꝫ
incōtinēti appoſitū.nā lꝫ tale pactū non valeat i caſu expreſſo
tamē operabit̄ renūciationē in caſu omiſſo.ar.l.planc.cl pmo.ff.
de leg.i.z hoc ſequit̄ hic Bar.ſꝫ certe iſte intellect⁹ nō videt̄ bo
nus ex eo qꝛ per ꝓuiſionē inutilē nūquā videt̄ qs velle ſibi ꝓiu
dicare in iure ſuo alias ſibi cōpetente vt.l.certi codictio.§.qm̄.ff.
ſi cer.pet.z bene facit.l.ſi iure.ff.de lega.iij.nec ob.d.l.plane.qꝛ
reſponderi pōt dupliciter.primo q ibi cōſtabat de exꝓſſa adem
ptione id eo lꝫ trāſlatio eſſet inualida tn̄ ipſa exꝓſſa ademptio de-
bet tenere ex quo poteſtatū legata ēt inimmius ſolēni voluntate
poſſint adimi ſaltim vt ope exceptiōis nō debeant̄.vt.l.militis
codicillis.§.veteranus.ff.de teſta.mili.z q le.z no.in.l.iij.in fi.
l.ex parte.ff.de adi.leg.hic aūt nō cōſtat de exꝓſſa renūciatio
ne in caſu omiſſo.z hāc ſolutionē in ſimili voluit Bar.in.d.l.ſi
iure.Secūdo poteſt dici q ibi agebat̄ ꝺ ꝓiudicādo legatario ꝑ
teſtatorē hic aūt de ꝓiudicādo ſibi ipſi paciſcēti in iure ſuo.ideo
iſtud nō ſic faciliter ſit vt ꝓbatur i.d.§.quoniā.z ꝓ declaratiōe
prime ſolutionis adde q no.in.l.z ſi trāſferā.ff.de adi.lega.z in
l.ſicut.ꝺ adi.lega.z i.l.ſi fortidianū.C.de lega. ¶ In ea.gl.ibi z
eſt ratio

eſt ratio vt ibi. ⁊ ibi aſſignant̃ plures ratiões de qb⁹ lati⁹ dicetur. ſ. e. l. quotiens. tñ illa ſatis videt̃ bona q̄ ideo pater nõ põt per pactũ ſibi appꝛopꝛiare q2 in alio ſibi ius ſubuenit videlʒ qđ etiã ſi nõ ꝓuideãt ſibi p ſtipulationẽ vel pactũ nihilominꝰ actio eſt cõmunis ſibi ⁊ filio ⁊ ipſe haberet exercitiũ de voluntate filie ſeu ipſa nõ contradicente. l. ij. in pꝛin. ⁊ §. volũtate. ff. eo. ideo nõ grauauit patrẽ in alio ar. l. eũ qui. de iureiur. ſed in extraneo nulla ɔpetit actio ſibi qñ nõ ꝓuidet per ſtipulationẽ vl̃ pactũ incõtinenti appoſitum. nam queritur tunc mulieri cum in dubio videtur velle donare vt in. §. accedit. C. de rei vxo. actio. in. l. ex morte. ad fi. C. de pact. conuen. ⁊ in. l. cum his. §. i. ff. de cõdi. inde. ideo lex ſibi in alio magis ſubuenit. arg. d. l. cum qui. nec placet ratio bal. qui hic dixit qđ iſtud operatur natura actionis de dote que eſt vt ſit communis patri ⁊ filie, ⁊ etiam onus paternum in dotando vt ſi predicta nõ poſſint tolli per pactum. ſed certe eadẽ ratione debuiſſet ſtatui q̄ nec per ſtipulationes predicta poſſent ledi cuius contrarium tamen eſt verum nec placet etiam ratio angeli que dixit qđ ratio eſſe poterat quia pactum appoſitum in traditione neceſſaria nõ valet vt le. per gloſ ſingu. in. l. traditionibꝰ ff. de pac. ſed traditio patris eſt neceſſaria cũ teneat̃ dotare filiã vt in. l. fi. C. de do. ꝓmiſ. ⁊ l. qui liberos de ritu nup. ideo ⁊c. q̄ ratio ceſſat in extraneo. nã hec ratio non videt̃ bona quia ſecũdũ illã ſequeret̃ qđ pater dãs dotẽ ꝓ filia emãcipata non poſſet paciſci p pactũ ſibi reddi attento qđ etiã ꝓ filia emancipata tenet̃ dare dotẽ vt eſt caſus in. d. l. fi. C. de do. ꝓmiſ. ⁊ tñ hoc nõ eſt verus vt ꝓbat̃ in §. accedit. iuncto. §. extraneũ. C. de rei vxo. actio. ¶ In ea. glo. ibi ſed ſolue vt ibi. ſupple q2 ibi ſtipulatꝰ fuit lominem caſuʒ diſſoluti matrimonij. hic in vnũ caſum tñ. ⁊ ſic ibi plenius ꝓuidet ſibi. Certe illud genus ſubalternum in caſu legis cõtrarie nõ põt dici cõpꝛehendere caſus particulares q nõ ſunt de ſpeciebus ipſius generis ſicut erat caſus omiſſus vcʒ matrimonij nõ ſecuti. ideo dic qđ ibi non intelligitur proſpexiſſe in caſu omiſſo vt veniat ex vi forme cõtractus ſeu actiõe ex illo deſcẽdẽte ſed bene datur ɔdictio ob cãʒ que qñqʒ dat̃ extra id qđ agit̃ l. ſi is q. §. ſi liberũ. ff. cõmo. ⁊ ſi dicas q2 nõ intelligit̃ renũciaſſe, illi conditioni ob cãm in caſu omiſſo ſicut hic intelligit̃ renũciare iuri ſuo in caſu omiſſo. reſponde q̄ i caſu iſto opatur h̃ fauor dotis q põt habere locũ matrimonio ſecuto ſʒ nõ hʒ locũ matrimonio nõ ſecuto de quo hic pleniꝰ per bart. ¶ In ea. glo. ibi ſecus ſi deportatur. rõ q2 tũc nõ diſſoluit̃ matrimoniũ ſed remanens in ciuitate retinet affectionem. l. i. C. de repu. ſecꝰ p ingreſſuʒ religionis qđ intellige qñ nõdũ interuenerat copula carnalis. nam tũc diſſoluit̃ matrimoniũ cõtractũ per verba de pñti ⁊ etiã altero inuito. vt in. c. ex publico. extra de cõuer. cõiuga. ſi aũt interueniſſet copula tunc ambobus trãſeuntibꝰ ad religionẽ diſſoluit̃ matrimoniũ ſed altero in ſeculo remanẽte cõclude q̄ non pot alter cõiugũ altero inuito trãſire ad religionẽ quinimo nec eo volẽte niſi remanẽs in ſeculo trãſiuerit in dies ſuos ita q̄ nõ ſit ſuſpicio de incõtinẽtia. hec ꝓbant̃ in. c. verũ. ⁊ in. c. cõiugatus. ⁊. c. cũ ſis. extra de ɔuer. cõiug. nec diſſoluit̃ etiã tũc quo ad vinculũ. vñ nõ poſſ̃ ⁊ remanẽs i ſeculo ex quo interuenit copula trãſire ad aliud matrimoniũ vt in dictis iuribꝰ probat̃. ſecus tñ ſi copula non interueniſſet. d. c. ex publico. ⁊ p hoc forte poſſet dici qđ qñ interuenit copula licẽt in leges altero ingrediẽte diſſolueretur matrimoniũ ſicut p mortẽ ⁊ pactũ factũ in caſu mortis trahet̃ ad dictuʒ caſuʒ. tñ ſecus de iure canonico. vnde forte i pacto expectaret̃ mors naturalis cũ non habeat eundẽ effectũ tũc mors ciuilis. ar. eo. q̄ hr̃ in. l. ex ea parte. §. inſulã. de verb. obli.

3 ¶ † In ca. glo. ibi lʒ ſit ar. cõtra. ſolue q̄ vbi mors ciuilis operat̃ eundẽ effectũ quo ad actũ ſeu caſuʒ de quo querit̃ tũc equiparat̃ mors ciuilis naturali ⁊ ſic loquunt̃ iura q̄ ſequunt̃ l glo. qñqʒ non operat̃ eũdẽ effectũ in caſu de quo q̃rit̃. vt eſt videre in caſu deportationis q̄ ad diſſolutionẽ matrimonij ⁊ tunc nõ eqparat̃ mors ciuilis naturali. vt. l. i. C. de repu. ⁊ de materia in. l. ex ea parte. §. penul. de verb. obli. ⁊ ibi plene dixi ⁊ per Cy. in. l. deo nobis C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ in hoc vide Bar. in. l. ſtatus ſiorus. ſ. de iur. fiſ. ¶ In ea. gl. ibi. C. de poſth. hr̃. inſti. l. fi. ſed ar. cõtra ſolue q̄ in. l. fi. hic alleg. verba erãt dubia ⁊ apta nata adaptari ad vtrunqʒ caſuʒ vt ibi no. ſin vnũ ſol. ideo mirũ ſi vterqʒ caſus includat̃ vt i dubio potiꝰ te. valeat q̄ pereat. ang. vo dicebat q̄ ibi odioſum eſſet includi aliũ caſum ⁊ cõtrariũ eſſet menti teſtantis qui voluit teſtatus ⁊ nõ inteſtatꝰ decedere cuius cõtrariũ ſequeret̃ ſi alius caſus nõ icluderetur q̄ rõ hic ceſſat. ſed certe hec ſolutio nõ eſt bona q2 videt̃ contra caſum. l. commodiſſime. ſ. de liber. ⁊ poſth. ideo ratio ꝑcedens eſt tutioꝛ ⁊ de intellectu dicte. l. fi. dicẽdũ ẽ vt ibi no. ⁊ ꝓut dicet̃ i. d. l. cõmodiſſime. ⁊ ꝓpter ꝑdicta tractant hic aliqui an ꝓuiſio facta in vnũ caſum trahat̃ ad aliũ de quo p Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tantũ. ſ. de lib. ⁊ poſth. ⁊ per Bal. hic q cõcludit tria mẽbꝛa. q2 aut ꝓuiſio facta tẽdit ad effectum odioſuʒ. aut ad effectũ fauoꝛabilẽ. aut eſt neutralis ſeu idifferẽs pꝛimo caſu nõ poꝛrigent̃ per. l. fi. C. de ĩterdi. ma. qđ videt̃ limitandũ lʒ ipſi nõ dicat ſaluo niſi i caſu alio eſſet maioꝛ rõ ar. l.

cui pacto. ff. de ſer. expoꝛ. Scđo caſu trahit̃ ad aliũ ſimilẽ vt. d. §. ⁊ qd ſi tñ ⁊ qđ ibi nota. per glo. ad diſſimilẽ autẽ non trahit̃ p ibi no. fall. ꝑ pꝛimo ſi ex tẽtio reperiat̃ facta p. l. ad aliũ caſũ ſeu ſi lex expꝛeſſe diſponat aliũ caſum induci vt. l. iã h̃ iure. ſ. de vul. ⁊ pupil. fallit tertio ſi ſit minoꝛ ratio. l. ſi qs filiũ. §. penul. cũ ibi no. ſ. de col. bo. ⁊ facit. d. l. cui pacto. ¶ Tertio caſu ɔcludit̃ q̄ ſi ſumus in his i quibꝰ certa foꝛma ⁊ determinata requirit̃ nõ includit̃ alius caſus in quo ceſſat foꝛma ar. l. diligẽter. ff. manda. ⁊ in. l. q rome. §. flauius. ff. de ver. obl. alias includeret ſi ſit eadeʒ ratio vel maioꝛ. ar. l. fi. ff. ad muni. ad materiã facit qđ dicet̃. ſ. eo. ſi cõſtãte ⁊ in. l. ſi vero. §. de viro. ⁊. d. §. qd ſi tantum. ¶ In ea. gloſ. ibi. l. maritus. ⁊ pro hoc etiã faciat Dy. n. quia ꝓuiſio hominis expꝛeſſa facit ceſſare ꝓuiſionẽ legis. ſed certe h̃ ratio non eſt bona q2 ꝓcederet quãdo ꝓuiſio legis eſſet extraoꝛdinaria ſecꝰ qñ eſſet oꝛdinaria. vt eſt glo. ſingu. que foꝛte nõ eſt alibi in. l. ij. C. de iu. emp. ſed ꝓuiſio legis quatenus ꝓuidit patri danti do. filia in poteſtate eſt de iure communi cũ filiafa. de iure cõmuni ſit icapax acquiſitionis. vt. l. placet. ſ. de acqui. here. ſʒ ex quodã iure ſpeciali ⁊ extraoꝛdinario fauoꝛe dot. eſt iductũ q̄ habeat cõmunionẽ cũ patre ⁊ ſic h̃ reſpectu i dote habeat aliqđ ꝓpꝛiũ. vt. l. põponiꝰ filadelphꝰ. ff. fami. her. Itẽ lʒ ꝓuiſio. hoĩs faciat ceſſare ꝓuiſionẽ legis i eo caſu in q̄ facta eſt ꝓuiſio p hoiem ⁊ ꝓuidebat̃ per l. tacite ali. vt. C. de pac. ɔue. l. ſi. tñ nõ tollit ꝓuiſionẽ legis i alio

4 caſu. ¶ † In ea. glo. ibi. l. ſi qñ ⁊ ꝓ hoc etiã q2 extraneꝰ appellat̃ omnis q nõ habet i poteſtate. l. vnica. §. extraneũ. C. de rei vxo. act. ⁊ ſic ſuff. ciebat tũc ſecundũ iſtã lectu. tãtum modo expꝛeſſiſſe de extraneo. ¶ In ea gloſſ. ibi ſed in aliũ caſum ſoli patri ⁊ ſuis heredibus. quaſi velit illa tertia lect. quod in extraneo in caſu omiſſo. ſit ſolius mulieris ſed in patre caſu omiſſo actio ſit cõmunis patri ⁊ filie ⁊ ſic cõiungat̃ pater cũ extraneo i thēmate tñ poſtea in reſponſo diuerſificabatur vt tetigit etiã gloſ. i. ſed h̃ lectura certe videt̃ literã violare q2 vbi vna oꝛatio determinat duo determinabilia in dubio debet determinare equalitate lex nata. l. iã hoc iure. ſ. de vul. ⁊ pupi. ſi hoc fieri poteſt ⁊. l. i. q̄uis. C. de ipu. ⁊ alis ſubſti. ſecus ſi nõ poſſit determinare equaliter ar. l. ij. §. fi. ff. de offi. ꝓcõ. ⁊ lega. ⁊ hoc reſpõderi põt ad rñſiones q̄ facit hic Bal. volendo tollere rationẽ q̄ fit cõtra iſtã lec. p. d. l. ij. §. fi. nã etꝰ obiectio ꝓcedit in caſu in quo nõ poſſit aliquo modo determinare equaliter. alias ſecꝰ. ¶ In ea. glo. i. ꝑma placet ⁊ illa cõmuniter tenet̃ aduerte tñ q2 illã videt̃ limitare bart. in l. ii. ɔſtãte. in qrta q̃ſtione ſc̃de partis pꝛincipalis vcʒ q̄ illa habeat locũ qñ filia erat pꝛeſens tp̃e ſtipulatiõis. ſecus qñ erat abſens q2 tũc ꝓpter abſentiã nõ põt reſultare tacitũ pactuʒ in quo requirit̃ cõſenſus tacitus partiũ. l. i. ff. de pac. ideo cum tũc agat̃ de renũciando iuri futuro cui nõ põt renũciari ſimplici renũciatio ſed remanebit caſus omiſſus tunc in diſpoſitiõne iuris cõmunis ⁊ ſic ſi filia erit emancipata habebit locũ ſcđa lec. ſi vo in poteſtate habebit locũ tertia. ſed certe h̃ ſua limitatio nõ placet q2 lʒ in pacto expꝛeſſo requirat̃ partiũ ꝑſentia vel nũciꝰ vel epiſtola iter abſentes tñ in tacito nõ reqrit̃ partis ꝑſentia. vt no. in. l. ij. ⁊. l. ſi creditoꝛes. C. de pac. p doc. ⁊ p Bar. ⁊ ideo cum h̃ agat̃ de tacito pacto non videt̃ curãdũ de ꝑſentia filie. ⁊ ꝓ ẽt tex. iſte q in diſtincte loquit̃ ⁊ ſic indiſtincte dʒ intelligi vt in. l. de ꝑcio. de publi. Itẽ diuinare eſt intelligere hic filiã fuiſſe pꝛeſentẽ ideo non eſt h̃ amplectendũ p not. p glo. elegantẽ in. l. filiũ quẽ habẽ tẽ. C. fa. her. vbi dicit diuinationẽ eſſe refugiũ miſeroꝝ. Itẽ aduerte quia cõtra intellectuʒ pꝛimũ ⁊ contra omnes foꝛtiter facit. l. inter. §. cuʒ inter. ff. de pac. dota. vbi videt̃ ꝓbari q̄ in caſu omiſſo dos debeat remanere penes virũ non aũt dʒ cõpetere actio mulieri in dicto caſu. ⁊ ꝓ hoc etiã facit qđ no. Dy. in. c. qđ ob gratiã. ad fi. de reg. iu. vi. iſtud eſt difficile cõtrarium in quo variauerunt doc. vt hic refert Bar. Bal. ⁊ Ange. Dy. etiaʒ in quodã ſuo cõſilio foꝛtiter dubitauit vt hic refert Bal finaliter dixit q̄ in. d. §. cuʒ inter. fuit facta mẽtio liberoꝝ q2 dictũ fuit q̄ ſi filia decederet ſine liberis in matrimonio dos reſtitueret̃ patri ⁊ ſic a ſenſu cõtrario tacite videt̃ fuiſſe actũ q̄ ſi filia decederet cũ liberis dos remaneret penes virũ ⁊ ſic ibi caſus nõ fuit omniño omiſſus ſed tacite ꝓuiſus p ar. a contrario ſenſu q̄ in dubio videt̃ venire ex mẽte diſponẽtis vt. l. apud antiqs. cum ibi no. C. de fur. ⁊ in. l. q teſtamẽta. §. mulier. ſ. de teſta. ſʒ i caſu iſtiꝰ pꝛincipij agit̃ de caſu omnino omiſſo ideo tũc actio eſt mulieris. ſʒ aduerte q̄ lʒ videant̃ cũ hac reſpõſiõe trãſire Bal. ⁊ Ang. nõ tñ videt̃ bona q2 tunc recte cõſiderãdo põt dici q̄ hic dʒ etiam reſultare tacita ꝓuiſio arg. a cõtrario ſenſu. nã ſi pater ſtipulat̃ ſibi reddi dotẽ ſi diſſoluat̃ matrimoniũ p mortẽ cõſequẽter a cõtrario ſenſu videt̃ voluiſſe q̄ ſi aliter diſſoluat̃ q̄ p mortẽ puta p diuoꝛtiũ q̄ ſibi nõ reſtituat̃. ⁊ ſic deberet reſultare tacitus cõtrarꝰ ſenſus q̄ remanet tũc penes virũ ſicut in ſimili in. d. §. cũ inter. bar. ⁊ Iac. de bel. nõ facta mẽtione de eo qđ dixi intelligunt. §. cũ inter. quod remeat ibi maritus nomine filio ⁊ tãquã hr̃ dã matris ⁊ ſic cõcoꝛdabat cũ iſto tex. ⁊ ꝓ hoc dicunt eſſe ca

ſum in.l.beblius.ff.de pac.do.ſ; certe illa lex ſi bene reſpiciatur nihil facit quia ibi nō euenit caſus puniſſ a patre ⁊ factū fuit diuortiū ⁊ dos appropriata mulieri propter mortē prius et ꝓpter preſegatū factū filie de dote.vn̄ de mirū ſi filia ibi ex quo erat ſui iuris potuit teſtari de omnibus bonis ⁊ ſic etiā de dote ⁊ cōſequēter habere heredē filiū ⁊ fratrem quos inſtituit.hic autem nos querim⁹ de filiafa.⁊ ſic nō facit ad ꝓpoſitū.⁊ ſi dicas quomodo filiafa.pōt habere heredē ſcōm iſta tpa.Reſpondebā predicta ſpeciale in dote per dictū.§.cū inter.⁊ per.d.l.beblius.⁊ per.l.poſt dotē.ſm lec.Pe.ſ.eo.ſed certe cōtrariū ē glo.in.l.ſic.ſ.eo.vbi dicit qḋ etiā in dote nō pōt habere heredē ſcōm iſta tpa nec iſte tex.ꝓbat oppoſitū.nec dictus.§.cū inter.ſi bene pōderet ⁊ nec.d.l.poſt dotē.magis attento qḋ habet multas lec.vnde nō vr̄ qḋ in dubio poſſit probare iſtud qḋ eſt valde exorbitās ſcōm iſta tpa.⁊ ſic vr̄ qḋ intellect⁹ Bar.⁊ Jac.de bel.nō procedat ad.§.cū inter.magis q̄ ibi videt̃ diuinare ad tex.illum qui nullā facit mētionē qḋ retineat vir noīe filioꝝ tanquā heredū matris imo potius ſonat oppoſitū vez qḋ ex vi taciti pacti a cōtrario reſultātis retineat dotē.qḋ innuit etiā ibi glo.dū dixit

5 qḋ cognito vno cōtrarioꝝ cognoſcit̃ qḋ iuris in reliquo.† Et pro p̄dictis qḋ filiafa.ſm iſta tpa nō habeat heredē in dote alleg.Bal.⁊ Ang.q̄ alr̄ reſultaret abſurdū vez qḋ q̄s haberet heredē in re certa ſ; nō eſſet miles qḋ eſſet abſurdū cū pagan⁹ nō poſſit pro parte habere heredē ⁊ ꝓ parte nō:ſ; certe huic rationi poſſet reſponderi qḋ cū dos ſit quodāmō vniuerſale vt dictū fuit ſup rubrica.nō eſſet abſonū qḋ in ipſa hereditate haberet heredē i certa vniuerſitate ⁊ in alio nō.arg.l.j.C.de teſta.mili.vt ſic qḋ operat̃ ibi fauor militie operet̃ etiā fauor dotis:ſed fortior rō vr̄ eſſe qḋ ſm caſtrēſibus filiuſfa.nō habebat heredē ab inteſtato.vt no.in.l.tā ex ꝯtribus.ff.de iudi.⁊.l.ij.⁊.l.pe.q ca ſtrenſe.ſ.de caſtren.pec.multo min⁹ vr̄ poſſe filiafa.habere heredē in dote.nā plus iuris habet filiuſfa.in caſtrenſib⁹ q̄ mulier in dote q̄ in caſtrēſibus teſtari pōt ſol⁹ i iudicio eſſe pōt vt no.in.l.lis nulla.ff.de iudi.ſec⁹ i dote ⁊ ſic nō vr̄ iuri ꝯſonū qḋ filia fa.heredē habeat i dote de quo tñ dicet̃ in.d.l.poſt dotē.Et ex predictis p; qḋ remanet inſolutū ꝯtrariū dicti.§.cū inter.vnde tu potes attētare qḋ inter dū caſus reſultās a ꝯtrario ſenſu nō poteſt euenire viua filia tūc reſultat ꝯtrarius ſenſus cōmodū mariti et ſic loquit̃.d.§.cū inter.n̄ i caſus ibi reſultans a cōtrario eſt ſi filia deceſſerit in mr̄imonio cū liberis.⁊ idō tūc ius nō fauet mulieri q̄ nō dꝫ ſuperſſe in dicto caſu.⁊ ſic fruſtra tractaret̃ de fauore mulieris vel dotis et quo ipſa mortua caſus fortuitus cōtingit q̄n vero caſus reſultās a cōtrario ſenſu pōt euenire viua filia et tūc fauore dotis ⁊ mulieris q̄rit̃ in dicto caſu ipſi mulieri actio ⁊ ita hic.nā ſi pater ſtipulat̃ ſibi reddi dotē ſi diſſoluat mr̄imonium p morte reſultat ꝯtrius ſenſus ſi diſſoluat̃ aliter q̄ p mortē.puta p diuortiū caſum q̄ q̄dē caſus indubitāter viua filia cōtinget ⁊ ſic̄ ſi ſtipulat̃ ſibi reddi dotē ſi diſſoluat mr̄imoniū p diuortiū reſultat ꝯtrius ſenſus ſi diſſoluat̃ aliter q̄ p diuortiū puta p caſum mortis q̄ quidē caſus pōt in vita filie cōtingere puta viro ꝑmoriēte quo caſu etiā nō valeret pactū qḋ vir lucraret̃ dotē vt.l.ij.ff.de pac.dota.ideo tunc querit̃ mulieri.Et ſi dicas poſſet etiā cōtingere diſſolui matrimoniū p mortē mulieris.fateor tñ hoc caſu etiā nō q̄ret̃ marito ſ; poti⁹ mulieri ex eo q̄ iſte caſus vna cū alio q̄n vir deceſſerit pariter reſultat a ꝯtrario ſenſu ⁊ tacite includit̃ ſub caſu indiffinito mortis.ideo vniformis reſultat diſpoſitio vtrobiq;.arg.l.iā hoc iure.de vulga.⁊ pu.et ex quo dꝫ eſſe vniformis in dubio fauēdū eſt mulieri.ar.l.j.ff.c.⁊ hec ſunt vtilia ſi pater ſtipulat̃ dotē ſibi reddi ſi filia decedat ſine liberis in mr̄imonio ⁊ poſtea ꝯtingat ipſam decedere cū liberis.nā ſi vir venit noīe filioꝝ tāquā heres ſi filij aliquo caſu eſſent ſui iuris et repudiarent hereditate materna deuolueret̃ ad alios ꝓpinquos matris.ſicut eſſet ſi ex vi pacti deberet remanere penes maritū.Itē aduerte qḋ id qḋ not.p bar.in.§.⁊ q̄d ſi tñ.de cōditione neceſſaria ad actū vel actus effectū nō facit ad propoſitū q̄ ibi loquit̃ q̄n diſpoſitio pambula potuiſſet nō valere niſi fuiſſet poſtea facta ꝑuiſio ſub ꝯditiōe cōcepta i vno caſu de neceſſarius vt eſt videre ibi in ꝑuiſione facta de nepote in caſu galli q̄ fuit facta vtrū irritaret̃ al.q̄ caſu iſtitutio filij pambula.hic aūt valebat dano dotis nec irritabat̃ ēt ſi pr̄ nō fuiſſet in aliquo caſu ſtipulat⁹.¶ Ultio inducit̃ hec.l.⁊ q̄.ff.dicta ſūt ad q̄ōnē ſi ſtatuto cauet̃ qḋ nō extantibus maſculis filia femina ſuccedat.q̄ ſi ꝯtingat maſculos extare excludat̃ femina.ar.eoꝝ que dicta ſunt ⁊ magis in.d.§.cū inter.nā ſicut in ꝯtractibus reſultat tacita ꝑuiſio in ſenſu ꝯtrario vt ibi ſic vr̄ etiā i ſtatutis cū ſtatuta videant̃ quedā cōmunis ꝯuentio tacita.ar.l.de q̄bus.ff.de legi.ſic ꝯſuluit Cy.an ciuitate florentie ſm Bal.⁊ idem Ange.ſed aduerte q̄a cōtra iſtā deciſionē fortiter facit.q̄ ſ; in cōtractibus qui ex mente partiū diiudicant̃ attēdēdus ſit cōtrarius ſenſus.fa.l.j.§.ſi cōuenerit.ff.depoſi.tñ ſecus videt̃ i ſtatuto quādo ꝯtrarius ſenſus eſſet iuri cōmuni ꝯtrarius vt eſſet in caſu ꝓpoſito vt.l.fi.C.de libe.prete.nā tūc in effectu reſultaret legū correctio que eſt euitanda.l.ſancimus.C.de teſta.⁊ q̄ vt eleganter dixit gl.ſing.in decre.cupiētes.§.qḋ ſi per.ex.de elec.li.vj.p repetitiones vel ſubauditiones vel tacitos intellectus nō debet induci legū correctio.⁊ ꝓ hoc etiā qḋ no.l.l.ij.C.de cōdi.inſer.vbi nō dꝫ ſumi ar.a cōtrario ſenſu q̄n reſultaret iuri cōtrarius intellectus vt no.gl.c.vno.de eta.⁊ quali.li.vj.⁊ ꝓ hoc etiā q̄ in ſtatutis nō debet ſumi ar.a cōtrario ſenſu q̄n reſultaret iuri cōmuni cōtrarius intellectus.vt no.bar.in.l.oēs populi.in vltia char.in illa queſtione an ſtatuta recipiāt interp̄tat oēm extēſiuā ver.iuxta p̄dicta.ſ; ſi velles ſuſtinere opi.predictā poſſes dicere qḋ hoc caſu ſit ſpeciale vt poſſit ſumi ar.a ꝯtrario ſenſu l; ſit iuri cōmuni contrarius quia alias ſtatutū diceretur inane operari per no.per Bar.in ſimili in.l.iuj.§.pretor.ff.de dā.infec.⁊ ſic nō erit ſimpliciter ex vi cōtrarij ſenſus ſed ex illo alio iuncto vez vt ſtatutum aliquid operetur ar.l.ſi quando.de lega.j.

Si poſt ſolutum.

Per ſolutionē factā filie actio patri nō tollit̃ niſi

6 ex iuſtis cauſis ſoluat̃ filie nō ꝑdit iure.h.d.¶ † No.ex tex.cum gl.qḋ verbū exigere verificat̃ etiā in ſponte ſoluente ſcōm ſubiectam materiā de quo in.l.nō ſolū.ff.eo.¶ No.ſcōo in ver.ceterū.ſcōm Ang.qḋ licet q̄n q̄s mutuat ſtatim cōſumpturo non habeat act.vt.l.ſi q̄s cū ſciret.ff.pro emp.tamē ſecus videt̃ quādo q̄s ſoluit illud qḋ debet creditori ſtatim ꝑdituro vt hic i iſto ver.iūcto.ver.ſ; mortuo.iūcta etiā gl.⁊ ſic ſecūdū eū iſte tex.limitat dictā.l.ſi q̄s.ſ; dic qḋ hic nō loquit̃ de cōſumpturo in certū ⁊ determinatū maluꝫ vſum de quo loquit̃.d.l.ſi q̄s.⁊ ſic hec lex poſſit limitari ſcōm illā vt ſic dicat̃.aut ſoluēs ſcit qḋ ille cui ſit ſolutio eſt cōſumpturus in certū ⁊ determinatū malū vſum: aut ſimpliciter ſcit qḋ eſt cōſumpturus vt p̄mo caſu nō liberetur.ſcōo ſic.¶ In gl.volūtatē.in fi.no.ſing.iſtā gl.que declarat multū iſtā materiā ⁊ de facili alibi nō reperit̃:q̄ vbi filius agit reqrit̃ qḋ habeat expreſſam volūtatē prīs alias dꝫ cauere de rato.ſec⁹ q̄n pater agit q̄ ſufficit qḋ filia nō cōtradicat ⁊ per cōſequēs tacita volūtas.vt in.l.ij.§.volūtatē.ff.eod.⁊ ſic aliqualiter quo ad hoc pinguius ius habet pr̄ in dote quā filia.¶ In gl.ſupereſt ibi rn̄de ſic hoc verū ſi vult agere adiuncta ꝑſona filie hoc eſt ipſa cōſentiēte vel non contradicente.ſecus ſi vult agere adiuncta perſona filie.hoc eſt nomine filie de quo plene in.l.ij.§.ſed vtrū.ff.eo.bene facit.l.filiuſfa.§.ſ; ⁊ filia.ff.de ꝑcu.ſcquēs ſo.cōiter nō tenet̃ q̄ ꝑmiſſio ⁊ ſolutio ad varia iudicant̃ vbi eſt ea

7 dē equitatis rō.l.fi.C.ad leg.fal.¶ † In ea.gl.in fi.cōcludit qḋ aut maritus eſt ſoluēdo ⁊ tūc cū pater nō ſit remanſurus in dāno ſi iterato dotet filiā cū poſſit recuperare a viro q incaute ſoluit filie tenebit̃ pater iterū dotare.ar.l.fin.C.de do.pre.et.C.de rei vxo.act.aut.ſ; q̄uis.⁊ ſic intelligat̃ prima opi.gl.q̄ ſic vr̄ intelligēda referendo ipſam ad tex.aut marit⁹ modo nō eſt ſoluēdo ⁊ tūc ꝓcedat opi.vt diſtinguimus an ſua culpa mulier ꝑdiderat dotē ⁊ nō teneat̃ dotare ar.l.eti.l.§.ſi.ff.eo.⁊ aut.qḋ locū.C.de colla.An vero ſine culpa ⁊ tūc teneat̃ dotare i.d.l.fi.et d.aut.ſed q̄uis nec ob.l.ſi ſocius ꝓ filia.ad ſi ri.ff.ꝓ ſo.q̄ loquitur in obligato obligatione hoīs hic in obligato obligatione legis.inter que eſt differētia vt p; in ſimili ex not.per docto.⁊ magis Bar.in.l.ſi is a quo.§.fi.cū.l.ſequēti.ſ.vt in poſ.lega.⁊ in l.ij.ſ.de fideiuſ.⁊ ſic intelligat̃ opi.Bar.quā ſequitur Bald.et Ang.¶ In gl.cōis ibi ſed p̄mū verius.hoc tenet Bar.Bal.⁊ Ange.q̄n ſolutio fuit facta ex cauſa volūtaria l; iuſta.ſecus ſi ex cā neceſſaria ⁊ pecunia fuit poſtea ꝑdita caſu q̄ tūc marit⁹ erit liberatus p.l.fi.⁊.l.ſeruus.ff.de in rē verſo.Tu potes attētare qḋ ſiue ſit cauſa volūtaria ſiue neceſſaria ex quo facta eſt ſolutio:dūmodo fuerit iuſta ⁊ mulier veriſimiliter nō eſſet perditura vt q̄a erat honeſte vite ⁊ bone diſcretionis ⁊ apta ad retinendū ⁊ conſeruandū ⁊ ſic diligēs in ſuis agēdis ⁊ ſit cōiter reputabat̃ l; poſtea caſu perdat̃ pecuniā q̄ fuit furto ſibi ſubtracta abſq; eius culpa vr̄ liberat⁹ maritus ex eo quia ſoluit autoritate legis ⁊ i nulla culpa fuit.ergo dꝫ dici liberatus ne aliter reperiatur decept⁹ legis autoritate ꝯtra.l.ij.C.de his q̄ ve.eta.impe.⁊ l.gracchus.C.ad legē iul.de adul.⁊ q̄ lex nō dꝫ eē captioſa nec inijcere alicui laqueū.vt i.c.fra.ex de reſti.ſpo.⁊ xxvij.q.j.c.de viduis.⁊ idē etiā vr̄ dicēdū ſub dubio forte l; mulier ex poſtfacto culpa ſua ꝑdiderit ex quo maritus nō fuit in culpa tpe ſolutionis cū videat ipſam diligētē ⁊ veriſimiliter talē que nō erat perditura.ſec⁹ ſi veriſimiliter debuit ſcire vel dubitare ipſam ꝑdituram tpe quo ſoluebat arg.l.ſi quis cū ſciret.ſ.de vſuca.pro emp.⁊ ſic intelligat̃ tex.iſte.Nec ob.d.l.ſeruus qui.in p̄n.cū ſi.ff.alleg.q̄ loquunt̃ in actione de in rē verſo.cuius talis eſt natura vt p; in.l.ſi ꝓ patre.§.in rē verſu;.ff.de in re ꝟ.hic aūt nos loquimur q̄n eſt ſolutio in caſu permiſſo autoritate legis.idō dꝫ eſſe debitor liberatus.¶ Ultimo qḋ dixi.ff.q̄n mulier perdit dotes ſui culpa facit ad queſtionē q̄n pater ſoluit legitimā pro maleficio filij.de quo tetigi i.l.ſ; ſi ideo.ff.c.⁊.ſ.de pecu.leg.l.ſtich⁹.

Si mulier.

Delegatio pauperis debitoris ignorāter impliciter actionē de dote nō perimit.

hoc.d.

8 h.d. ¶ † No. qđ irregulariter dolus dãs cãm delegationi nõ vitiet illã ipſo iure ſicut nec alios ↄtrus ſtricti iuris. C. de inuti. ſtip. l. dolo. fallit tñ qñ fit ꝓ cauſa dotis faciat. l. mulier. §. ſi dos ff. qđ me. cau. ¶ No. ſcđo ar. ſm Bal. ⁊ Ang. ↄ illos debitores q dant in expromiſſores mercatores quos ſciunt de ꝓximo ru pturos, vt nõ ꝓſit eis ꝑpter dolũ ſed remaneãt obligati primi tiua obligatione ſi erat obligatio dotis vel ſi erat alia ſaltẽ de tur de dolo ↄ ipſos iuxta ꝙ̃ tanguntur in glo. ſ; aduerte qꝛ iſtud dictũ ſatis videt̃ habere eq̃tatẽ ſi ille q dederat talẽ mercatorez nihil debebat ab eo recipe. ſ; ſi debuiſſet recipe ab ipſo candez quãtitatẽ vr̃ qđ tũc ex qualitate facti nõ arguit̃ dol⁹ qñ videa tur id feciſſe cã cõſeruandi ſe indẽnẽ nõ pncipalr aĩo aliũ deci piẽdi. attẽdi aũt d; principale ꝓpoſitũ ar. l. ſi qs nec eã. §. res pignori. cũ ibi no. ff. ſi cer. pet. ⁊ qđ no. in. l. fluminũ. §. fin. de dã. infec. p Dy. ⁊ Bar. Itẽ p illud vulgatũ. prima charitas a ſeip ſo incipit. l. pſes in ꝓuincia. C. de ſeru. ⁊ aqua. forte tñ poſſet di ci qđ ſuccurrat̃ etiã iſto caſu quare ignorãs delegatũ eſſe ſoluẽ do nõ videat̃ illũ velle acceptare ſi nõ reperiat̃ ſoluẽdo p no. in l. inter cauſas. §. abeſſe. ff. mãda. ⁊ q̃ no. etiã p gl. ħ ⁊ Bart. in. l. ij. ff. de fideiuſ. verũ qꝛ hec ratio nõ videt̃ tuta. ff. dicetur. poſſet alia rõne dici ſuccurrẽdũ eſſe vez qꝛ l; edificãda in ſuo liceat in cõſequentiã nocere vicino dũmodo id nõ fiat principaliter vt noceat̃ alteri ſed vt proſit faciẽti vt eſt videre in faciẽte puteuz in ſuo q ꝑdit venas putei vicini iuxta no. in. l. fluminũ. §. ſi. tñ ↄhẽdo cũ alio etiã ſup re ſua nõ l; facere id ſi res ſua eſt vitioſa ⁊ illud ſcit dñs ⁊ alter ↄhens ignoret vt ꝓbat̃ in. l. j. in ſi. ⁊ in. l. q̃ro. ff. de act. emp. ⁊ in. l. j. ⁊ p totũ. ff. de edi. edic. faciat in ar. qđ habet̃ in. l. ſi ꝓſidiã. C. de ac. emp. dol⁹ aũt pſumet̃ qñ poſt dele gationẽ infra breue tp̃s delegat. fefellit ſeu fregit vel fugã arri puit ar. l. ſi vẽtri. §. in bonis. cũ ibi no. de priuil. credi. ⁊ in. l. poſt ↄtũ de don. ⁊ ſic etiã hic ſentit Ang. ¶ In gloſ. monebit. ibi vel decepta. hec cõiter tenet̃ ⁊ plus ſentit ħ Bar. ꝙ ſi etiã nõ in teruenit dolus delegãtis dũmodo mulier putauerit delegatuz eſſe ſoluẽdo cũ nõ eſſet qđ ſibi ꝓiudicet mulier vel ali⁹ quaſi in ſit tacita cõditio ſi nomẽ delegatũ ſit idoneũ ſ; demũ fiat ꝓiudi ciũ qñ qs ſciebat nomẽ nõ eſſe idoneũ eñ ⁊ recepit eũ p no. in. d. §. abeſſe. ⁊ in. l. ij. ff. de fideiuſ. ſed forte poſſet dici ꝙ aliud eſt qñ qs tenet̃ ad dandũ fideiuſſorẽ quo caſu ſi aliás det̃ aliqs ⁊ nõ idone⁹ diſtinguit̃ an ſciẽter an ignorãter recipiat ⁊ ſic loquũt̃ no. in. d. l. ff. aliud qñ interuenit delegatio qꝛ tũc etiã interuenit no uatio ꝓcedẽtis obligatiõis cũ delegatio nõ fiat citra nouatio nẽ. vt. l. j. C. de noua. iõ vr̃ ꝙ tũc nõ ſit remediũ niſi dolus inter uenerit. vel niſi ſit fa tor dotis p ea q̃ ſequunt̃ in gl. ⁊ hec no. ad ea q̃ tetigi in tex. ¶ In ea. gl. ibi vel verius. hec vera ⁊ cõiter te net̃. ¶ In ea. gl. ibi rñdeo tũc in nus. no. hãc gloſ. q̃ peregrina eſt ſm Bal. ⁊ Ang. qđ ſicut dos nõ põt ſolui mulieri cõſtante matrimonio ita nec põt dari ali⁹ expromiſſor ꝓ ea aĩo nouãdi ꝙ eſt clarũ ſm Ange. ſi ille nõ ſit ſoluẽdo. ſi aũt ille eẽt ſoluẽdo forte eẽt ſec⁹ p. l. ij. §. nec cogit̃. ff. e. vbi vr̃ ꝙ de volũtate mulieris poſſit ꝓmittere marit⁹ aliã dotẽ. an aũt poſſit dari expromiſſor aĩo nouãdi ꝓ dote. recurre ad no. in. l. j. C. ne fideiuſ. do. dent̃.

Si pater.

Legatũ vr̃ relictũ aĩo cõpẽſandi in debi tũ neceſſariũ. h. d. ¶ In text. ibi tñ ⁊ c. ſi aũt minus vſqʒ ad cõcurrẽtẽ quãtitatẽ ſiet cõpẽſatio. ar. auſ. ꝓ terea. C. vñ vir ⁊ vxor. ¶ Itẽ no. iſtã regulã vulgatã ꝙ illi⁹ pſo ne ex q̃ qs ſentit lucrũ ei⁹ factũ nõ d; iprobare. facit regula ex q̃ pſona ⁊c. ff. de re. iu. ¶ In gl. accedit ibi ſi h; vltra falcidiã ħ ꝓcedit qñ facta eſſet inſtitutio. ſ; qñ legatũ tñ de hoc nõ eẽt

9 tractãdũ. de quo hic plene p Bar. ¶ † In ea. gl. ibi de qua fal cidia. nã in falcidiã debitã iure nature cõpenſat̃ dos ⁊ legatũ vt. l. qm̃ nouella. C. de inoffi. teſta. ſecus in falcidia debita iure i ſtitutionis de qua plene in. l. in quarta. ff. ad. l. fal. ¶ In ea. gl. ibi vel ibi vir hec ſcđa cõiter tenet̃ ⁊ rõ diuerſitatis eſt qꝛ vir eſt debitor ex cã voluntaria. ideo nõ videt̃ relinquere aĩo cõpenſan di. l. creditorẽ. ff. de lega. ij. ſed pater eſt debitor ex cã neceſſaria cũ ex diſpoſitione legis teneat̃ dotare filiã ⁊ cõſeruare dotẽ fi lie. iõ videt̃ relinquere aĩo cõpenſandi. ⁊ qꝛ in neceſſitatib⁹ ne mo liberalis exiſtit. l. rẽ legatã. ff. de adimẽ. leg. ⁊ ſic facit hec ſo. ad. q. q̃tidianã. ſi ſtatuto ciuitatis cauet̃ qđ vir lucret̃ dimidiaz dotis mulierẽ ꝓdecedẽte i mr̃imonio an ſi mulier teſtet̃ ⁊ aliqd relinquat viro videat̃ relinquere aĩo cõpenſandi vt ſic cõputet̃ i dimidia quã d; lucrari. nã videt̃ ꝙ ſic. p ꝓdicta ⁊ ħ tenuit Ja. de are. ⁊ Bar. p qbus facit iſte tex. ⁊. C. vñ vir ⁊ vxor. auſ. pre terea. ⁊ ibi etiã hoc tenet Saly. Fre. de ſcal's diſputãdo tenuit cõtrariũ. ⁊ idẽ hic Ray. mouent̃ qꝛ lucrũ ꝙ d; facere maritus trahit originẽ a principio volũtario. qꝛ a cõtractu matrimonij ⁊ dotis ⁊ ideo nõ d; attẽdi obligatio neceſſaria veniẽs in con ſequentiã ꝓ ambulã cõtract⁹. l. ⁊ ſi qs ſeruũ de ac. emp. cũ ibi no. q̃ rõ ceſſat in patre cũ principiũ obligationis paterne ſit omnio neceſſariũ. ꝓ hoc etiã allegat Bal. qꝛ cũ in caſu. §. cũ mulier ha bebat dotẽ ex cã lucratiua ⁊ ſimiliter legatũ ↄcurrerẽt due cau ſ. lucratiue in eadẽ perſona ↄtra. l. meuius. §. duobus. de leg. ij. vnde dubitauit ⁊ nõ decidit q̃ſtionẽ. dixit tñ ꝙ ſi mulier dice ret. lego tali viro meo de bonis meis. c. ꝙ bõa itelligant̃ dedu cto ere alieno. l. ſubſignatũ. §. bõa. ff. de v. ſigni. ꝙ tũc nõ vr̃ relin quere animo ↄpẽſan ſi Ang. ↄcordat opi. qꝛ opi. Bar. ⁊ Jac. de are. habeat locũ qñ mulier ꝓmiſit dotẽ ⁊ nõ ſoluit: qꝛ tũc re cte debitor legat creditori ⁊ eſt debitor neceſſari⁹. ideo vr̃ relin quere animo ↄpẽſandi. ſi vero dos erat ſoluta viro habeat locũ opi. Frede. qꝛ tũc mulier nil debet viro. ſ; ecõtra vir in dimidiã dotis ⁊ ſic creditor hoc caſu dicit̃ legare debitori ideo nõ videt̃ tractãdũ de cõpenſatione. alter tamẽ nõ rñdet rationibus ſu pra factis. Tu potes rñdere ad rationes factas in oppoſitũ. nã nõ ob. prima ratio in qua d; ꝙ in q̃ſtione ꝓpoſita obligatio tra hit originẽ a principio voluntario. qꝛ hec ratio aperte confun ditur per auſ. ꝓterea. ⁊ in corpore vñ ſumit̃. C. vnde vir ⁊ vxo. nã vt ibi pꝫ obligatio qua vir aſtringit̃ ad relinquẽdũ quartaz partẽ vxori inopi mr̃imonio cõtracto ſine dote trahit originẽ a principio volũtario: qꝛ a ↄtractu matrimonij ſicut ⁊ contingit etiã recte in q̃ſtione ꝓpoſita. ⁊ tñ relictũ p maritũ in caſu. d. auſ. intellig̃ relictũ in dubio animo ↄpẽſandi vt ibi ꝓbat̃. ergo eo dẽ modo ⁊ in ꝓpoſito ⁊ ſic dicta rõ nõ bona. nã licet poſſet tole rari dicta rõ quo ad caſum iſtius. §. nõ põt tñ tolerari quo ad ca ſum dicte auſ. ¶ Itẽ nõ ob. ſcđa ratio in qua d; qđ in filia con currerẽt hic due cauſe lucratiue. ſecus in marito q dimidiã quã h; ex forma ſtatuti vr̃ lucrari ex cauſa oneroſa qꝛ ꝑpter onera matrimonij ſupportata. arg. l. ꝓ oneribus. C. de iu. do. ⁊ qđ ha bet̃ in. l. oẽs. cũ. l. ſe. ff. de act. ⁊ obli. nã iſta ratio nõ videt̃ bõa qꝛ licet due cauſe lucratiue nõ poſſint cõcurrere in eadẽ pſona cir ca eandẽ rẽ ad oculũ demonſtrabilẽ. vt. l. meuius. §. duobus de lega. ij. tñ pñt cõcurrere circa diuerſam rem et in eadẽ perſona. hinc eſt qđ ex cã lucratiua põt qs ſtipulari fundũ ⁊ etiã eiuſdez fundi eſtimationẽ vt. l. fundũ cornelianũ. ff. de noua. ⁊ ſic dicta ratio nõ bõa. Itẽ aduertẽdũ ꝙ nõ vr̃ ꝓcedere diſtinctio Ang. nã etiã ſi dos fuerit ſoluta vere vr̃ qđ dici poſſit mulier obliga ta in vita ad nõ petẽdũ ſeu ad relaxãdũ partẽ dotis viro quã ſi bi dat ſtatutũ. nã attẽdẽdũ qđ nõ põt negari quin de mero ri gore ſoluto mr̃imonio ↄpetat heredib⁹ mulieris actio de dote ad ſolidã dotẽ recuperãdã l; attẽta forma ſtatuti cauſata ſit ex ceptio pemptoria ipi viro retinẽdã dotis iuxta formã ſtatuti. nõ eñ perimit actionẽ ipſo iure ſtatutũ ſ; pot⁹ cauſat exceptio nẽ pꝫ qꝛ dicit lucret̃ vir dimidiã dotis ⁊ ſic loqtur p verba fu turi tẽporis ergo ipſo iure nõ perimit iuxta doctrinẽ gl. in. l. in cri minali. C. de iur. om. iud. ⁊ in. l. iubem⁹. §. ſane. C. de ſac. ſan. ec cle. ⁊ in decre. ſi diligẽti. ex̃ de fo. ↄpe. ⁊ de reg. iur. l. penis lib. vj. ⁊ ſic ex quo ſtatutũ cauſat exceptionẽ pemptoriã in ↄſequẽtiaz obligat mulierẽ ad nõ petẽdũ. ſicut in ſimili etiã dicit̃ qđ faciẽs pactũ de nõ petẽdo cauſat exceptionẽ perẽptoriã parit et obli gat̃ etiã ad nõ petẽdũ in. l. ſi vnus. §. pactus. ff. de pac. ⁊ ibi no. ⁊ ſic idẽ vr̃ in ſtatuto arguẽdo de pacto ad ſtatutũ ꝙ ẽ licitũ ſal tẽ affirmatiue. p no. p gl. de decre. decu. li. x. ſup rubrica. Itẽ ad uerte qꝛ nõ vr̃ curãdũ an dos ↄſiſtat in quãtitate ⁊ id qđ legat̃ in ſpẽ. an vero vtraqʒ in quãtitate qꝛ vtrobiqʒ idẽ vr̃ dicẽdũ ꝑ pter id ꝙ habet̃ i hoc. §. ⁊ in. d. auſ. preterea. ⁊ ħ puto verũ. licet Bal. aliter dixerit in. l. qm̃ in priorib⁹. C. de inoffi. teſta. ⁊ de ma teria ꝓ bal. ⁊ Sal. in auſ. ꝓterea ꝓalleg. ⁊ in. l. qm̃. Nec ob. ꝙ ha bet̃ in. l. ſi. C. de ↄpẽſa. vbi d; de ſpecie ad quãtitatẽ nõ admitti cõpẽſationẽ qꝛ illud verũ qñ agit̃ de ↄpẽſatione fienda in iudi cio ex diſpoſitione legis altera parte muta. hic aũt de ↄpẽſatio ne fienda ex preſumpta mẽte diſponentis qꝛ potuit diſponere prout voluit ⁊ iõ ſecus. ar. eorũ q̃ habẽtur in. l. cũ queſtio. ad fin. C. de leg. ⁊ in. §. diſponat. in auſ. de nup. colla. iiij. ¶ In ea. gl. in fi. hec ſcđa cõiter tenet̃. ¶ In gl. lucro in fi. vł dic ſm Dy. ꝙ iſta verba ↄditionaliter ponũtur ⁊ eſt ſenſus ꝙ ſi ꝑpter legatuz mulier lucrat̃ tãtũ ꝙ ſufficiat ad quãtitatẽ dotis tũc nõ põt pe tere dotẽ. ſecus ſi nõ lucraret̃ vt qꝛ l; aliud eſſet ſibi relictũ coge ret̃ tñ aliũ reſtituere. facit qđ habet̃ in. l. mulier. §. cum propone retur. ff. ad trebellia. ⁊ in. l. imperator. §. ſi centum. infra de leg. ij.

Si patri.

Propter pr̃is abſentiã neceſſariã ꝑ ſolui dos mulieri cauẽti patrẽ rẽ ratã habiturũ.

10 h. d. ¶ † No. ex iſto tex. ꝙ ꝑpter bãnũ nõ vr̃ pater perdere pa triã poteſtatẽ ꝙ dicit ang. eſſe verũ in bãno dato ex forma ſtatu ti cũ ſtatuẽs nõ habeat poteſtatẽ niſi q̃ ad ea q̃ ſunt ſue iuriſdi ctionis. l. cũ vnus. §. j. de bo. auſ. iu. poſ. ſecus dicit i bãno ceſaris ſeu iperiali cũ poteſtas imꝑatoris vbiqʒ extẽdat̃ de qua remit tit ad no. p ſe in q̃ſtiõe q̃ incipit bononiẽſis bãnitus. ⁊ de mate ria iſtorũ bãnitorũ p Bar. in ſua q̃ſtione q̃ incipit ſtatuto ciuita tis lucane. Tu adde ꝙ ſi eſt ſimplex bãnũ ſcđ; formã iuris cõis ⁊ ꝓut no. p gl. in. l. j. de requi. re. nõ ꝑdit indubitãter patriã po teſtatẽ ⁊ fac t ꝙ no. Bar. in. l. diuus. ff. de cuſt. reo. ſi vero eſſet ta lis bãnit⁹ q poſſet impune offendi vt eſt videre in caſu. c. ꝓ hu

11 mana. de homi. lib. vj. tũc ꝓcederet dubitatio ꝓdicta. ¶ † Itez no. ꝙ exceptio bãni vr̃ eſſe pſonalis. hinc eſt ꝙ l; bãnit⁹ nõ poſ ſit p ſe petere in loco in quo eſt bãnit⁹ tñ põt per aliũ. ⁊ hoc cla

rum in iſto caſu in quo bānitū inducebatᷓ ꝓpter relegationē ⁊ ſic
non perdebat ea q̄ ſunt iuris ciuilis vel gentium nec ꝓhibebatᷓ
ꝑ ꝓcuratorē agere vt.l.papinianus ex uh.ff. de mino. ſi autē ex
forma ſtatuti bāniti ſi debet audiri tūc ſuccedit qđ an exceptio
q̄ obſtat ipſi bānito habebit obſtare ſuo ꝓcuratori ſiue ſit ꝓcu
rator in rē ſuā ſiue ſit ſimplex ꝓcurator. de qua q̄ōne tetigit hic
Dy. ⁊ in.l.doli exceptio.ff.de noua. ⁊ ibi plene dixi ⁊ ſilr eſt qđ
de excōicato an exceptio excōicatōis obſtet ceſſionario ſeu ꝓcu
ratori ipſiꝰ cedēt e de q̄ ꝑ gl.in.c.vnico.de iure patro.li.vj. ⁊ ibi
in nouella ꝑ Jo.an.de vtraq̄ q̄ōne. ⁊ de hoc etiā ꝑ Barto.in.l.
apud celſum.§.de autoris. ⁊ §.ii cum legitima.ff.de do.excep. ⁊
aliq̄ſ etiā hic ꝑ Bal.q̄ ſequitᷓ verba Dy. ¶ In gl. opꝫ ibi per
nūciū vel epl'am.no.bene ex glo.qđ vbi requiritᷓ ꝯſenſus alicuius
in iudicio videtᷓ poſſe illū ꝓbere ꝑ nūciū vel epl'am ⁊ ſic determi
nauit Ja.de bel.vt refert hic Ang.ꝑ.l.honoris.in fi.ff. de decu
rio.ſꝫ nō alſ gauerit hāc gl.ſecus tñ videtᷓ q̄ñ autoritas requi
ritᷓ q̄ꝛ illa in ipſo actu dꝫ interuenire ⁊ eſt differētia inter cōſen
ſum ⁊ autoritatē ⁊ etiā de differēt a inter iuſſum ⁊ licentiā in.l.
ſi q̄s mihi bona.§.iuſſum. ⁊ ibi per Bar.ff.de acquir.here. ⁊ per
Inno.extra de ꝯſue.c.cū cōſuetudinis. ⁊ in.c.j.de reb.eccle. nō
alie.lib.vj. ⁊ de hoc ibi ꝑ glo. ¶ In ea.ibi ſed contra.puto hec ve
ra ſi pater nō hꝫ iuſtā cām cōtradicendi alias ꝓcedat ꝓcedens
opi. ⁊ hoc ſequitur Bar.ſꝫ forte pōt dici qđ idiſtincte prima opi.
ſit vera cū exercitiū actionis de dote videatᷓ eſſe penes partē vel
eius ꝓcuratorē.ff.e.l.§.ſi ſoluto. ⁊ facit.l.ſed ⁊ ſi vnus.§.filia.ff.de
iniur. ⁊ iđ videtᷓ qđ ꝓcurator patris debeat ꝓferri filie. ⁊ ꝓ hoc
optime qđ habetᷓ in.d.§.ſi ſoluto.vbi curator pr̄is furioſi q̄ lo
co abſentis reputatᷓ.l.ij.§.furioſus.de tur.codi.ꝓfertᷓ filie ⁊ ꝓ hoc
etiā tex.iſte inquātū ſimpliciter vult filie debere cauere de rato
⁊ ſic innuit patris voluntatē neceſſariā.facit qđ habetur.ff. ea.
l.§.j.in gl.j. ⁊ hoc intellige niſi forte pater eſſet vilis ꝑſona adeo
quod etiā ſi eſſet preſens repelleretur.vt.ff.ꝓxi.§.

Eo autē tēpore.

Ante litē ꝯteſtatā pōt filia
mutare voluntatē. Itē ex cō
12 q̄ñq̄ꝫ datᷓ actio de dote pr̄i ⁊ filie denegatᷓ q̄ñq̄ꝫ eꝯ.h.d. ¶ † No.
qđ vbi in iudicio requiritur ꝯſenſus expedit illū adeſſe tpe litis cō
te. ⁊ ſic facit ad no.in.l.ſi cōuenerit.ff.de iu.om.iu. ¶ Itē not.
qđ ꝑ mutationē ſtatus inducitᷓ tacita mutatio voluntatis.nec
mirū in caſu iſto q̄ꝛ ꝓpter emācipationē ꝯſolidatᷓ actio de dote
in ſolā filiā.l.j.§. ⁊ hoc ex rei.C.de rei vxo.act.facit.l.ſi cū cornelꝰ.
13 ff.de fo. ¶ † Itē no.qđ in actiōe de dote fit litis ꝯteſtatio ⁊ ſic de
iure cōi in ſ̄antia cauſe dotis videtur eſſe ordinaria de quo dixi
in.l.j.ff.eo. ⁊ ꝑ hoc pꝫ qđ ſtatutū dicens inſtrm dotale mādan
dū eſſe executioni ſicut ſniam eſſe cōtra ius cōe ⁊ ſic reſtringere
ſm Ang.ar.l.qđ vero. ⁊ l.ius ſingulare.de legi.faciat.l.quicqd
aſtringende.de ver.ob. ⁊ regula q̄ a iure.li.vj. ¶ Itē no. quod
vbi pater eſt perſona turpis ⁊ filia ꝯtradicit ſibi petēti dotem
dꝫ iudex ex officio ſe interponere ad cōſulēdū vtriq̄. ⁊ ſic not.
quod iudex ex officio dꝫ iura partiū tueri. ¶ Ex hoc etiā not.
qđ iudex q̄ñq̄ꝫ interponit officiū ſuū ad partis ꝓuatā vtilitatē
de quo in.l.ij.§ hoc aūt iudiciū.de dā.infec. ⁊ in.c.bona extra de
14 poſtu.pl ¶ † Itē no.q̄ ſi pr̄ eſt turpis ꝑſona nō poſſit filio pu
pillariter ſubſtituere q̄ pꝫ Bar.in.l.ij.ff.de vul. ⁊ pu.ſed ꝯtrarium
tenet Ang.hic ⁊ ibi de quo ibi dicetᷓ. ¶ Itē no.qđ magis time
tur q̄s in ꝑſentia quā in abſentia qđ no.ſm Bald. ⁊ dicit fuiſſe
15 dictū vltramontanoꝝ. ¶ † Itē no. qđ nō ꝯdicēs ꝓpter reuerē
tiā nō habetᷓ ꝓ cōſentiente.faciat.l.pe.ff.de fur. ⁊ ſic facit ad no.
in.l.j.§.que onerande.ff.qua.re.actio nō datur. vꝫ qđ ſuccurra
tur mulieri vel filie q̄ ꝓpter mariti reuerētiā vel patris conſenſit
in aliquo actu.ſed aduerte qđ nō videtur q̄ talis reuerētia excu
ſet.ꝓ hoc adducit qđ habetur in.l.ſi patre.ff.de ri.nup.facit qđ
no.gloſ. in.c.minuante.extra qui cle.vel voue.vbi glo.ſup hoc
arguit ꝓ ⁊ cōtra. ⁊ facit etiam qđ habetur in.c.ex litis.extra de
deſpō.impu.q̄ facit ꝓ prima parte. ⁊ ſilr facit ꝓ prima parte.c.
preſens clericus.xx.q.iii. Tu potes dicere quod interdū ꝓpter
merā reuerentiā cōſentiat predicti ne forte alias incurreret cor
odiū vel indignationē. ⁊ illud no habet rei iudice actū ꝑ.d.l.ſi
patre.quādoq̄ꝫ nō interuenit ſimplr̄ reuerentia ſed etiam mine
vel verbera ⁊ tūc officio iudicis ſuccurritᷓ dato q̄ alias propter
talia nō induceretᷓ metus in virū cōſtantē.nā tūc ſaltē officio iu
dicis ſuccurritᷓ ⁊ ſic intelligitur gl.in.d.§.q̄ onerāde. de quo eſt
ibi ꝑ Bar. ⁊ ꝑ Inno.in.c.cauſam matrimonij.extra de offi.de
le. ⁊ hec diſtinctio vr̄ ſatis fuiſſe de mente gl.in.d.l.ſi patre per
quā alia iura ⁊ alie gl.poſſint reduci ad concor. Aduerte tñ q̄ꝛ
dixit glo.in.d.c.preſens q̄ licꝫ matrimoniū carnale cōtractū per
filiā ꝓpter reuerentiā paternā inualidetᷓ ꝑ.d.l.ſi patre quod in
telliges vt predixi.tamen ſecus videtur in matrimonio ſpiritua
li.ſicut in ingreſſu religionis facto per filiū coactus ex reuerentia
paterna j.xx.q.iii.d.c.preſens.que gloſ.forte nō eſt alibi. deberet ta
men forte intelligi ſecūdū diſtinctionē.ff.dictā.niſi dicas q̄ ma
ior libertas requiritᷓ in matrimonio ſpirituali cū voluntariū mul
tem ⁊ nō coactus eligat ſibi chriſtus.xiiij.q.v.ſi quid inueniſti.

⁊ hec ſunt notanda ad ea q̄ quotidie contingūt q̄ꝛ q̄ñq̄ꝫ filie in
uite propter reuerentiā paternā ingrediūtur monaſteriū an tūc
valeatur ingreſſus vel profeſſio. ¶ In glo. mutauerit ibi.l. ſicut
concludo q̄ mutationē voluntatis precipue tria ſeu quatuor
impediunt primo obligationis vinculū vt in.l. ſicut hic alleg.
⁊ l.in cōmodato.§.ſicut.ff.cōmo. Scđo ius alteri q̄ſitū ar.l. fin.
ff.de pactis. Tertio ſi res non ſit integra q̄ tantū dicitᷓ eſſe vſq̄
ad litē conteſtatā in iudicio.l.ante litis cōteſta.ff. de ꝓcu. ⁊ no.
in.l.mādatum.C.man. Itē quarto ſi prima volūtas traxit ſecū
executionē.l.apud aufidiū.alle. in gl. Itē in quinta pōt addi.
ſ.qualitas diſpoſitionis de cuius natura eſt q̄ non debeat eſſe
in pendenti vt eſt videre in vltimis volūtatibꝰ.l.ſi.ad fi.ff.com
munia ꝑdi. ⁊ facit q̄ no.ꝑ doc.i.l.huiuſmodi.§.ſtichū.ff.de le.j.
¶ In gl. ⁊ ſi.e.ibi vel in ſubſidiū.hāc tenet Bar.ſed Ang. te
net precedētē q̄ꝛ debebat dari curator patri qui poſtea aget ſi
cut in ſimili in.l.ſi.§.ſin autē patre recuſante.C.de bo.q̄ lib.ſꝫ tu
tene ſecure q̄ ſi tēpore quo agitᷓ de repetitione dotis adeſt cura
tor patris ille debet audiri.alias autē filie cōpetet actio vt ꝓba
tur in.§.ſi ſoluto.ff.e.l. ¶ In glo.cogatᷓ.in fi.vel forte poterit iu
dex ꝓnunciare ſe ratum habiturū qđ pater faciet ar.l.j.§.idem
pōponius.ff.qđ fal.tue.aut. ¶ In gl.nimia.in fi.Dy.tenet pri
mā:ſed Bar.dt officio iudicis relinquēdū q̄ debeat cōſiderare
an filia habeat iuſtam cauſam contradicendi vel non. ſatis ta
men videtur quod ſiue fuerit maritus merēs ſiue nō. ſit tamen
hec iuſta cauſa contradicendi ⁊ ſic ſaluetur ſentētia Dyn. licet
16 Bar.nō dicat ¶ † Ultimo tene menti quod contradictio ſine
iuſta cauſa habetur pro nō contradictione.facit quod habetur
in.c.j.extra de his q̄ fi.a ma.parte ca. ⁊ ſic facit ad queſtionē. ſi
ſtatutum dicat mulierem non poſſe teſtari ſine cōſenſu cōſan
guineorum.quod ſi conſanguinei cōtradicant ſine iuſta cauſa
habeantur pro nō contradicentibus hoc autem poterit ꝑ offi
cium iudicis declarari de quo hic do.Bar.

Si maritus.

Furioſus nō pōt vxorē repudiare
nec ipſe dꝫ hac cā repudiari niſi fu
17 ror ſit intollerabilis.h.d. ¶ † No.primo q̄ vir dꝫ eſſe particeps
infortunii mulieris ⁊ ecōtra. ⁊ ꝑ hoc dixit Jaco.de are.in.l.vbi
adhuc.C.de iu.do.vt hic refert Bald. ⁊ Ang. q̄ vbi vir abſq̄
culpa ſua venit ad inopiā q̄ tūc nō poſſit agere mulier ꝯ virū
conſtante matrimonio.ſecus q̄ñ ex culpa ſua ⁊ ſic intelligit.d.l.
vbi. ⁊ ff.eo.ſi ꝯſtāte.ſed certe hec opi. videtᷓ ꝯ mentē dictarū ll.
que ſimpliciter ⁊ indiſtincte loquūtᷓ ⁊ ſic indiſtincte debēt in
telligi.l.de precio.cū ſi.ff.de publi.nec ob.iſte tex. q̄ꝛ verū eſt q̄
debet eſſe particeps vxor infortunii viri ſine ꝑiudicio tñ dotis
vt in dictis legibus. ⁊ ꝑ hoc etiā videtᷓ q̄ ſi ꝓpter partialitatē
vir expellatᷓ de ciuitate quāq̄ id ſit quoddā infortuniū ꝯſidera
tis moribꝰ modernis q̄ nō debebit dos mulieris vſurpari ꝑ ꝓ
fidē exiſtētē in loco ſꝫ potiꝰ locus erit reſtitutioni q̄ꝛ vir inchoet
male viuere incipiat vergere ad inopiā cū exiliū deducat ad pau
ꝑtatē ⁊ etiā inducit celeris mortē vt voluit glo.in aut.oēs obe.
iu.§.j.de quo.ff.eo.l.ſi cōſtāte. an autē mulier teneatᷓ ſeq̄ virum
expulſum ꝓpter partialitatē ſaltē ſi vir hoc velit q̄ offerat eā ſe
ſe paratū exhibere al mēta.an vero poterit mulier remanere in
ciuitate ⁊ petere ſibi reſtitui dotem vt tenuit Albe.Odo.diſpu
tando quod nō teneatᷓ ſequi ar.l.menſa.§.ſi.ff.de ali. ⁊ cib.le. ⁊
l.q̄ tuſi.§.ſi.ff.de ope.lib.ſed forte poſſet dici hoc verū q̄ñ ex cul
pa ſui fuiſſet expulſus.alias ſecus ꝑ no.per glo.in.c. vnaq̄q̄ꝫ
18 xiii.q.ii. ⁊ qđ dixi.ff.ſuper rubrica.eo.ti. ¶ † Scđo not.q̄ licꝫ me
ra negatiua nō poſſit ꝓbari ꝑ teſtes vel nō cadat in ſenſu teſtis
cadere tñ videtᷓ in ſenſu rōnis vt pꝫ hic dū dicit ſanitati nulla
ſpes ſupereſſe. ⁊ ideo credēdū eſt medico experto ſicut etiā credi
tur ſi dicat vulnus eſſe vel non eſſe mortale.vel ſi dicat q̄ ex illo
remāſura eſt cicatrix.facit q̄ habetᷓ i.l.ſemel.C.de re mili.li.xii.
19 ⁊ qđ no.in.l.j.§.j.ff.de vē.inſpi. ¶ † Itē no.duas cās legitimas
ſcđm leges ad diſſolutionem matrimonii. vna eſt q̄ñ eſt furor
inſupportabilis. alia eſt quādo deficit ſpes ꝓcreande ſobolis.
facit.l.conſenſu. ⁊ l.in cauſis.C.de repu. ſed de iure cano. nulla
dictarū cauſarū videtur eſſe legitima cū ſola mors poſſit ſepara
re quos deus coniūxit.facit q̄ habetᷓ in.c.ii.extra de coniu.lepro.
⁊ in.c.ii.extra de tranſla.prela. ⁊ in.c.dicat aliqs. ⁊ §.ecce.xxx
ii.q.iii. ¶ † In gl.furendus.in fi.not. bene modū ꝓbādi quem
eſſe furioſum.nā ex eius actibus atq̄ geſtis ꝓbare furere.l. quā
dā in ſuo.ff.de cōdi.inſti. ⁊ l.is qui.ff.de tu. ⁊ cur.da.ab his. ⁊ in
ter ceteros actus videtᷓ eſſe q̄ñ ꝓicit lapides ⁊ ꝑcuteret alios. fa
cit optime.l.j. ⁊ ibi no.C.de iudeis. ⁊ l.ob q̄ vitia.ff.de edi.edic.
¶ Et ex predictis no.poſſe formari art.cuiꝰ qđ talis vadit per
vicos ⁊ plateas ꝓiciēdo lapides ⁊ ꝑcutiēdo quos repit: nā hoc
ꝓbatoꝰ ꝓbatus erit eius furor. ¶ In gl.fortuitis.ibi.l.res q̄.ſo.
qđ fuit ſoi delictis hoc infortunium. ⁊ ſic dꝫ eſſe particeps pene ifor
tunii nō pene delicti ſꝫ dy. ¶ In gl.ꝑticipē.ibi ⁊ vna alia.vna
volūtas ⁊ ſic qđ vult vnꝰ dꝫ velle ⁊ alꝰ. ⁊ ꝑ hoc ſurgit qđ vnus re
putatᷓ ſuſpectꝰ ad differēdū teſtimoniū vel ad iudicādū in cau
ſa alterius.l.preſenti.§.ſicubi.C.de his q̄ ad eccle.cōfu. ⁊ quod
not.in.c.

no.in.c.gaudemus.extra de diuoꝛ. ¶ In gl.licētia in fi.vel dic
qđ ſatis cōtinet ſub clauſula generali ibi poſita ꝛ propter que
habentur in.l.in cauſis.eo ti.ꝛ hoc de iure ciuili:ſecus tamen vi
detur de iure canonico vt dixi ſuper litera.

Si autē i ſeuiſſimo.

Maritus cogi
tur vxoꝛē furio
21 ſam alimētare:ꝛ ſi diſſipat dotē dos ſequeſtraẜ.h.d. ¶ † No.ꝙ
vir nō dꝫ ſpernere infelicitatē vxoꝛis. ¶ Itē no.ꝙ cognati ſeu
propinqui pñt iudicis offm̄ implozare vt alimēta preſtent fu
rioſe:nec expedit ꝙ caueat de rato:ꝛ hui⁹ rō eſt qꝛ furioſa non
pōt ratū habere ꝛ qꝛ vtiliter gerit ipſi⁹ negotiū ꝛ ſic ꝑ rata dꝫ
22 haberi. ¶ † Itē no.ar.ꝙ appellatione alimētoꝝ nō veniūt me
dicine ptꝫ qꝛ iterponit̄ hꝭ copula iter iſta q̄ hꝫ copulare diuerſa
vt ptꝫ ſup rub.ff.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ in.l.dī ſtatu.ſ.de teſta.idē
tñ iudiciū vr̄ eſſe de medicinis ꝙ de alimētis.ꝑ not.i.l.ſi ab hoſ
ſtib⁹.§.fi.ſ̄.e.ſ̄ꝫ Bal.ſꝫ certe vt tetigit hꝭ Dy.ꝛ ſucceſſiue ang.
lꝫ nō faciat mētionē de Dy.vr̄ ꝙ appellatiōe alimētoꝝ nō ꝯti
neant̄ medicine ꝑ no.in.l.verbo vict⁹.cū.l.ſe.ſ.de ver.ſi.ꝛ ſic copu
la ponit̄ hꝭ t iꝙ inter gen⁹ ꝛ ſpeciē.facit ꝙ no.ſup rub.C.de ſer
23 ui.ꝛ aqua. ¶ † Itē no.ar.ꝙ poteſtas teneat̄ iudici infirmo pꝛbe
re medicinas ꝙ intelligit ius eſſe verꝫ qñ expēſa eſſet parua.ar.
l.in reb⁹.§.pñt.ſ̄.cō:no.ſec⁹ ſi eſſet magna ꝑ id ꝙ no.i.l.diuoꝛ
tio.§.impēdia.ſ̄.eo.Bar.vero lꝫ hic ꝑdicta nō tāgat de hoc te
tigit in.l.legatis.ſ.de ali.le.ꝛ ibi ꝯcludit ꝙ tenet̄ ad expēſas pul
loꝝ ꝛ ſimiliū q̄ tēdūt ad cibādū nō ad medicinas q̄ nō tēdunt
ad cibādū ſꝫ ad euacuandū.facit.l.nō omnī.ſ.de pecul.leg.vñ
cū ptās nō teneat̄ iudici ad alimēta ꝙ ptꝫ qꝛ nō tenet̄ ad veſti
mēta ꝛ ſimilia q̄ alś veniret ſub noīe alimētoꝝ vt.d.l.verbo vi
ctus.ſꝫ tenet̄ ad cibariaꝫ nō vr̄ qđ nō teneat ad medicinas.facit
ꙗ habet̄ in.l.diariis vel cibariis.ſ.de ali.leg.forte tñ ꙗ dictū eſt
de expēſa pupillo ꝫ vr̄ tēperādū qñ eſſet modica ar.dicti.§.pñt
ꝛ ei⁹ ꙗ.ſ̄.dictū eſt.An aūt famul⁹ ſiue capifer infirmit̄ debeat
habere ſalariū ꝑ tpe infirmitatis no.gl.in.l.arboꝛibus.§.de illo.
ſ̄.de vſufr.de quo ꝑ Bar.in.l.opere.de vſufr.leg.ſ.ꝛ i.l.ſi vno.
§.itē cū quidā.ſ̄.loca.vbi vr̄ tenere cōtra illā gl.De iudice aūt
vel poteſtate an tpe infirmitatis debeat habere ſalariū vide l.
diē functo.ſ̄.de offi.aſſeſ.ꝛ plene i.l.j.§.diuus.ſ.de va.ꝛ extraordi.
24 cogni. ¶ † Itē no.ꝙ alimēta ſemꝑ vxoꝛi preſtāda ſunt ſecūdū
quātitatē dotis:hꝭ eſt ſcđm redditū q̄ percipit̄ ex dote nō autem
ſimpliciter attēdit̄ quātitas dotis qꝛ pōt eſſe res magni valoꝛis
ꝛ modici reddit⁹.ꝛ facit optime.l.ꝙ bonis vbi text.eſt not.ſ.de
ceſſi.bo.ꝛ facit ꙗ habet̄ in.l.cū vnus.§.fi.ꝛ.l.pe.in ꝑin.ſ.de ali.
leg.ꝛ adde ꙗ no.Cy.in.l.cū vxoꝛē.C.de neg.geſt.qđ tetigit hic
etiā Bal.poſt Iac.de are.ꝛ Ang. ¶ Itē no.caſum in quo fit
ſequeſtratio ꝛ de materia ſequeſtrationis latiſſime ꝑ Archid.in
c.qꝛ reu.xj.q.ꝛ.j.ꝛ ꝑ doc.in.l.vnica.C.de probi.ſe. ¶ Ultio no.
ꙗ licet a principio vir male tractauerit mulierē tñ ſi poſtea be
ne tractet nō perdit lucrū dotis vt vr̄ hic probari in ver.pactis.
iuncto precedenti tex.ꝛ per hoc limitat̄ qđ habet̄ in.l.ſi ab hoſ
ſtibus.§.fi.ſ̄.eo.ꝛ hoc intelligit ſane quando re integra muta
uit volūtatem vt prouiſum eſt mulieri:ſecus forte ſi propter eius
culpā mulier trāſiſſet iam in infirmitatē moꝛtalē ꝑ nota.in.d.§.
fi. ¶ In gl.ſcđm quātitatē ibi ꙗ eſt falſum imo eſt verū ſi mu
lier haberet aliunde vnde poſſet viuere:ſed ſi aliunde nō habet
vir debet ſuccurrere:ꝛ ſic intelligat̄ glo.ꝛ cōclude qđ ſi vxoꝛ eſt
in ſeruitio viri ꝛ ei operat̄ debet preſtare alimēta etiā vltra quā
titatē dotis ſi illi nō ſufficiat.facit ꙗ no.i.l.ſicut.ſ.de ope.liber.
Itē ſi nō eſt i ſeruitio viri culpa viri interueniēte.ar.l.labeo ſcri
bit ſi mihi bibliothecā.ſ̄.de cōtrahen.emp.ſecus ſi ſeoꝛſum ha
biret a viro culpa ſua mulier qꝛ tūc non tenet̄ prebere alimenta
etiā ſcđm quantitatem dotis.arg.l.iul.§.offerri.ſ̄.de act.emp.ſi
autem neutrius culpa intercedente ſeoꝛſum habitet a viro tunc
ſuccedit litera iſta qꝛ ſcđm redditū dotis eſt alimentanda ꝛ nō
in plus ſcđm Ang.ſed tene qđ dixi qꝛ hoc verū ſi mulier aliūde
poteſt ſibi ſubuenire.alś vir debebit ſuccurrere vt voluit glo.et
idem etiā hic Bal. ¶ In eadē gloſſ.in fi.ſupple ſi vir non tra
ctet vxoꝛē maritali affectione prout decet.quod intelligit Bal.
niſi forte marito non ſoluatur dos qꝛ tunc non tenetur ipſam
maritali affectione tractare.allegat text.cum gloſſ.in auť.de nō
eligen.ſecundo nuben.§.illud.col.j.ꝛ facit quod habetur in.c.ſi
cut ex literis.extra de ſponſalibus.

Item pater.

Pater poteſt agere pro ſe ꝛ filia fu
rioſa ꝛ ꝑ ea repudiū mittere ꝛ patre
furente ei⁹ curatoꝛ vel filia agit de dote:ꝛ idē patre capto.h.d.
¶ Itē tex.ibi filie vel ſue.i.ſibi nomine ſue filie.nota qđ ſecun
dū iſta tempoꝛa pater poterat ſoluere matrimoniū contractum
per filiāfa.hodie ſecus de iure can.ꝑ no.in.l.paulus.ſ̄.de ſta.ho.
25 ¶ † Ultio aduerte qđ bar.in.§.ſi autē.tetigit an bōa viri ſint
obligata pro alimentis vxoꝛis.ꝛ dicit qđ ſic:ſꝫ contrariū tenuit
in.l.lucius.ſ.de alimen.leg.ſolue niſi eſſent ex pecunia dotali:ſꝫ
foꝛte de rigoꝛe iuris videtur dicēdū qđ nō ſunt obligata cū pe
tant̄ ex officio iudicis tantūmodo ꝛ non actione de dote cū illa

nō nafcatur cōſtante matrimonio viro nō vergēte ad inopiam.
ꝛ ſic cum vir eſſe preſupponatur ſoluendo ꝛ non poſſit deueniri
ad tertium poſſeſſoꝛē ꝑ hypothecariā niſi excuſſo principali vt
in auť.hoc ſi debitoꝛ.C.de pig.nō videt̄ vtilitas inueſtigatiōis
huius queſtionis de quo etiā per Io.an.in addi.Spe.ſuper ti.
de do.inter vi.ꝛ vxo.qui videtur inclinare in opi.Iaco.de ruti
nis.quam refert hic Bal.ſed certe queſtio poſſet habere locum
moꝛtuo viro infra annum ſi mulier non habet vnde ſe alat.

26 Transgrediamur.

† Actio de dote dat̄
cōtra maritū ſi dotē
recepit ꝑ ſe vel ꝑ aliū.Itē cōtra ſocerū ſi ſibi vel ei⁹ iuſſu dos eſt
ſoluta ſi.l tñ aſs tñ de peculio tenebit̄.h.d. ¶ Not.ꙗ paria ſunt
ſoluere alicui vel alteri de ipſi⁹ volūtate.facit.l.ſolutio.ſ.de ſol.
¶ Item nota aduerſus quem cōpetit actio de dote ſiue mari
tus ſit ſui iuris ſiue ſit filiuſfa. ¶ In gl.volūtate:ibi fugitiuus
ꝛ ratio ſpecialitatis ibi patet qđ quādo ſoluitur fugitiuo queri
tur dominium domino per ipſum fugitiuū:ideo liberatur ſol
uens in caſu illius.l.nūc ipſo iure:que ratio ceſſat quando ſoluit
alteri extraneo de volūtate ſerui. ¶ In ea.glo.ibi.§.in alienis.
ibi ſpeciale vt tollatur materia diſcoꝛdie que poſſet eſſe inuento
theſauro. ¶ In ea.gl.ibi.§.queſitū.ibi eſt ſpeciale ſecūdū vnū
intellectū qđ licet dominus poſſit incontinenti recuperare ꝑ ſe
poſſeſſionem a qua eſt expulſus nō tamen poterit per aliū:ſed
ſecundū aliū intellectū non eſt ibi ſpeciale:qꝛ ex interuallo nō
poteſt recuperare per aliū ſicut nec per ſe.ꝛ de materia in regula
pōt quis.de regu.iuris in.vj. ¶ In glo.abſolutꝫ:in fi.quaſi ve
lit qđ ſi ſoluitur filio dos vt nuncio patris non teneatur tunc fi
lius:ſed ſi ſoluitur filio vt marito ꝛ ſoluitur animo tantūmodo
obligandi ipſum ꝛ ſic conſtet licet iuſſus patris precedat nō ob
ligabitur niſi ipſe filius:ſi autem cōſtet quod voluit vtrūqꝫ ob
ligare vterqꝫ obligabitur i dubio:ex quo ſoluit filie de iuſſu pa
tris videtur velle habere animum obligandi vtrūqꝫ argumen.
l.in ambiguis.ſ̄.de iure dot.in.ꝛ eodem modo dicas ſi ſoluit
patri aut ſocero de voluntate filij. ¶ In fine.gl.ext.tit.nota be
ne ex glo.quod agenti contra filium ex debito paterno neceſſe
eſt allegare filium eſſe heredem ꝛ probare.alś autem videt̄ qđ
agens ſuccumbere debeat tanꙗ nō probans id quod eſt cauſa
ſue intentionis.ꝛ hec communis eſt op.nō ſecundum quā etiā
cōſuluit Dy.vt refert hic Bal.de quo etiā ꝑ Bar.in.l.neceſſa
rijs.ſ.de acquirē.here.Cy.tamē dicebat qđ ſi filius negat ſe he
redē nō preſumitur heres.alś aūt in dubio ꝑſumitur heres eſſe
ſaltē ſi eſt proceſſum contra iſtū filiū preſentem licet non fecerit
actum per quē inducatur aditio:ꝛ idē ſentit ſi proceſſum ſit con
tra ipſum cōtumacē.ꝛ huic opi.videtur adherere hic Ange.ſed
cōmunis opi.eſt cum glo.vt predixi:ꝛ pro hac opi.bene facit.l.
nā nec emancipatus.ſ.de leg.j.ꝛ.l.cū bonis.ſ.de acquiren.he
27 redi. ¶ † Extra gl.adde dictis Bar.inquantū tangit an pater
teneat̄ ſe obligare ꝑ dote filie.nā Oldra.tenuit ſimpliciter opi
nio.Dy.ꝛ ſic ꝑ.l.quemadmodū.ſ̄.de iu.do.ꝛ.§.illud.in auť.de
reſ.inſtan.do.qđ videt̄ etiā ſequi Bal.ꝛ Ang.vbi filius duxiſſet
vxoꝛē nō dignam.per.l.non tantū.§.ſi emācipatis.infra de cō
tra tabu.ſꝫ foꝛte tutioꝛ videtur opi.Bart.qꝛ.d.l.quemadmodū
loquitur de dote que datur pro vxoꝛe patris.vt ibi no.glo.ꝛ ſic
non facit ad propoſitum.Item in.§.illud.non probatur qđ de
neceſſitate pater habeat ſe obligare ſed dicitur quod mulier po
teſt offerre dotem viro.quod poteſt intelligi quando eſt ſui iu
ris:aut patri quando eſſet in poteſtate:ꝛ dos eſſet promiſſa pa
tri.Item tene mēti theoꝛicam ſuam an cōſentiens actui ex tali
conſenſu obligetur qꝛ non loquitur quid iuris ſi in inſtrumēto
pater ꝛ filius cōfeſſi ſunt ſe recepiſſe dotem ꝛ promittunt illam
reſtituere an quilibet teneatur inſolidū vel ꝑ parte de quo hic ꝑ
Bal.ꝛ Ang.nam videtur quemlibet pro dimidia teneri per.l.
reos.§.cū in tabulis.ſ.de duo.reis.ꝛ hoc clarum de rigoꝛe:ſꝫ de
equitate dicebat Cy.quod ſi pater gubernatur a filio preſume
batur pecuniam totam perueniſſe ad filium.ꝛ ſic ſolus filius de
bebat teneri:ſecus ſi ecōtra filius gubernabatur a patre qꝛ tūc
pater tenebit̄ inſolidū ꝛ preſumet̄ ad eū perueniſſe pecuniam.
tamen dicit hanc equitatē ſuccumbere rigoꝛi ſcripto per not.in
l.j.C.de legi.ꝛ.l.proſpexit.ſ.qui ꝛ a quib.Tu potes dicere ſecu
re ꙗ quilibet teneat̄ pro parte per.d.§.cum in tabulis.tamen ſi
queratur ad quem pecunia preſumatur perueniſſe foꝛet tamen
ſtādū ertit diſtinctioni Cy. ¶ Ultio adde qđ iuris ſi filius habi
tat ſeoꝛſum a patre an poſſit petere quod pater aſſignet ſibi do
tē vxoꝛis ſue.Ang.hic ſimpliciter tenet qđ ſic per regulā.l.ſi is
qui.§.ꙗ dicit̄.ſ̄.de iu.do.Tu potes cōcludere hoc verū ſi emāci
pauit eū qꝛ ex hoc videt̄ poſuiſſe eum in libertate alibi moꝛādi
cum per emancipationē dicatur exiuiſſe familiā paternam.l.fi.
ſ̄.de capi.diminutio.ꝛ ideo cum vxoꝛ non debet ſeparari coha
bitatione viri ꝛ dos debeat deſeruire oneribus matrimonij me
rito tenetur dare dotem ipſi filio:ꝛ hoc tenet etiam hic Bal.in
emancipato.ſi autem non emancipaſſet eum tunc ſi cum volun
tate patris ſeoꝛſum habitat:idem videtur dicendum eadem ra

tione.ſecus videret̃ ſi abſq3 volũtate patris q2 tunc iputet̃ filio
ex quo ſeorſum vult habitare niſi forte ꝓpter aliquã iuſtã cãm
nõ poſſent ſimul habitare cũ patre.nã ſicut ex cauſa põt cogere
patrẽ ad emãcipandũ iuxta ea q̃ no.in.l.nec auus.C.de eman.
libe.z.l.qui.ſã cũ filiũ.ĩ.de ver.obli.ita videtur q̃ ex cauſa poſſit
ſeorſum ab ipſo habitare forte tamẽ ſi filius ſuſpect⁹ eſſet de ma
la adminiſtratione ſufficeret patrem ꝑbere alimẽta cum ipſe ſit
ille qui ſit obligat⁹ ad reſtitutionem dotis.z ſic nõ dz cogi reſti
tuere niſi ſibi ſit cauẽdũ.ar.l.ij.§.i.z.l.pater.ad fi.ĩ.de do.ꝑlega.

Si mulier. Uxor putatiua habet priuilegiũ i actiõe de peculio ꝯ͂ omnes preter dñm z con
tra eũ in rebus extãtibus q̃ ꝓpter impẽſas poterũt retineri.h.d.
28 cũ.l.ſe.¶ † No.q̃ inter liberã z ſeruum non eſt matrimoniũ.z
hoc clarũ qñ errat̃ in cõditione q2 putauit eum liberum idẽ ſi ſci
uit ſcdm ius ciuile.vt.l.cũ ancillis.C.de inceſt.nup.ſec⁹ de iure ca
nonico q2 inter ſcientes bene tenet matrimoniũ lʒ nõ inter igno
rãtes niſi poſtea ratificet̃ vt in.c.i.z.ij.extra de coniug.ſeruorũ.
29 ¶ † Item no.q̃ nullũ priuilegiũ preferẽ dño in actiõe de pecu
lio quo min⁹ ante oĩa ſibi debitũ deducat.z eſt rõ q2 edẽto min⁹
30 in effectu cenſet̃ eſſe in peculio quãtũ dño debet̃. ¶ † Itẽ no.q̃
in reb⁹ datis in dotẽ vel cõparatis ex dote ſi extãt non ꝑfertur
dñs in actiõe de peculio.rõ eſt q2 ille res nõ cenſent̃ eſſe in pecu
lio cũ videant̃ eſſe in dñio mulieris.l.in reb⁹.C.de iur.do.z.l.res
pecunia.ff.de iu.do. ¶ In glo.act.ibi ſed z tacitã hypothecã.
ſupple in bonis peculiarib⁹ z ſic putatiui ipſius viri dũmodo
haberet liberã adminiſtrationẽ peculij.alias nõ poſſet expꝛẽſſe ob
ligare.l.ſi cõuenerit.§.fi.ff.de pig.act.z ꝯ̃ſequẽs nec ẽ tacita ar.l.cũ
qd.ff.ſi cer.pet.hʒ etiã extra glo.aliud priuilegiũ q̃ res empta
ex pecunia dotali eẽt̃ dotalis.ꝯtra.l.ſi ex cauſa.C.de rei vẽ.z.l
q̃ vas.§.fi.ĩ.de fur. ¶ In glo.date.ibi tertiũ adiacẽs.expone ſm
Dy.i.vbũ tertie pſone nulli⁹ certi act⁹ determinationẽ cõtinẽs
denotat enĩ merã exiſtẽtiã ſubiecti cũ ꝑcedẽtia regant̃ ex parte
ante.z nõ hʒ determinationẽ ex parte poſt.Bal. autẽ exponit
id eſt tertium requiſitũ vt mulier preferat̃ q2 requiritur ꝑcipue
q̃ res data i dotẽ tũc exiſtat nec ſufficiat dotẽ fuiſſe niſi exiſtat.
Bar.ẽt aliter exponit ſʒ plus placet expoſitio Dy. ¶ In gloſ.
ſeruab.ẽ.ibi in vera dote.no.bene diff.rẽti.l.iter dotẽ verã z pu
tatiuã z adde q̃ dictũ fuit in.l.rei iudicate.§.i.ff.e. ¶ Ultimo in
ducit̃ iſte tex.ad.q.quotidianã qñ aliquis vẽdidit aliquas res
mercatori q̃ poſtea arripuit fugã z extãt ipſe merces empte an
vendẽs ꝑferri debeat omnibus alijs in ipſa merce extante.nã
videt̃ q̃ ſic ꝑ tex.iſtũ z idẽ videt̃ ſi q̃s mutuauit pecuniã merca
tori predicto z ex illa pecunia certas merces cõſtat eſſe emptas.
nã videt̃ q̃ ille qui mutuauit pecuniã ex qua dicte merces extã
tes empte ſunt ꝑferat̃:ſed cõtrariũ cõmuniter tenet̃ per.l.pcura
toris.§.ſed dedi.z.l.q̃ iã fundũ.ff.de in rẽ verſo.q̃ intelligit bal.
niſi forte tẽpore venditionis mercator ꝑcõcepiſſet fraudẽ fugiẽ
di q2 tunc dol⁹ dediſſet cauſam habẽde fidei de precio z ſic ꝓin
de haberi debet ac ſi fides nõ fuiſſet habita de ꝑcio ar.l.ſi quaſi
ff.de pigno.act.iuncta.l.q̃s vendi.ff.de contrahen.emp.z ſic
dominium videtur remanſiſſe penes venditorẽ.vt.d.l.q̃s vẽdi
di.z hoc ſequit̃ etiã Ang.dicens q̃ ex breuitate tẽporis ꝑſume
tur fraus vt ſi forte die ſequẽti arripuit fugam.ar.l.ſi vẽtri.§.in
bonis.ff.de ꝑui.credi.z no.in.l.poſt cõtractũ.ĩ.de dona.z adde
circa mutuantẽ pecuniã ex qua poſtea emit̃ merces id q̃ habe
tur ꝑ glo.z tex.in.l.q̃s quis in nauẽ.z in.l.ſi ventri.§.in bonis
ff.de ꝑui.credito.facit q̃s dictũ fuit.ff.eo.l.ſi cũ dotẽ.§.ſi mulier.

Summarium.

1 Actio de dote non datur niſi matrimonio ſoluto.
2 Extenſio per identitatem rationis in exorbitantibus a iure cõ
muni licita eſt.
3 Paupertas qualiter probetur
4 Actio de dote non naſcitur matrimonio conſtante.
5 Condemnatio fit ſtatim deducto interuſurio medij tẽporis qñ
dilatio datur miſerationis cauſa.
6 Donatio inter virum z vxorem valet quãdoq3 matrimonio cõ
ſtante.
7 Culpa in alienis culpatur z punitur ſed in proprijs tamen cul
patur.
8 Ulitium litigioſi non impedit alienationem factam per confi
ſcationem.
9 Fiſcus non per omnia locum heredis tenet.
10 Iura veniunt in omniũ bonorum publicatione.

SI conſtante. Si bona mariti ad dotes nõ ſufficiũt ꝯpetit mulie
ri dotis exactio cõſtãte matrimonio.h.d.z ꝑmo ponit̃
thema z q̃õ.ſcdo reſpõſio.ſecũda ibi z ꝯſtat. ¶ † No.
1 q̃ lʒ regulariter actio de dote nõ det̃ niſi ſoluto matrimonio vt.l.
ij.in ꝑin.ff.eo.z.l.i.in ꝑn.ĩ.de do.ꝑle.tñ hoc fallit ꝓpter ino
piam viri ꝓpter quam etiam conſtante matrimonio agi poteſt
contra maritum pro dote. ¶ Not.ſecũdo ex quo tẽpore ꝓpter
inopiã mariti vxori incipiat actio cõpetere de dote cõſtãte ma
trimonio. ¶ In glo.q.i fi.no.bene ex hac glo.q̃ vbi mulier cõ
ſtãte matrimonio vult agere cõtra virũ ꝓpter eius inopiã nedũ
põt agere actione perſonali ſed etiã hypothecaria z h̃ vlt imus
tenẽt oẽs per.l.vbi adhuc.C.de iur.dotiũ.ſed dubiũ ẽ de actiõe
perſonali.nã Ja.de are.dixit illam nõ competere ſed ſolũ hypo
thecariam per.d.l.vbi adhuc.ſed tu tene cõtra.z ſic eſt cõmunis
opi.doc.quam ſequit̃ Cy.Bar.Bal.z Ang.z ꝑ hoc primo iſte
tex qui videtur loqui de actione ꝑſonali.vt etiã ſenſit hic glo.
in.ẽ.ſine cũ ſecundum iſta tempora mulier non haberet tacitam
hypothecã ꝑ dote cũ videat̃ inductũ ꝑ iura.C.lʒ haberet actio
ne de dote priuilegiatã inter alias ꝑſonales vt dicit̃ colligi ex.l.
fi.C.q̃ po.in pig.ha.z voluit Cy.in.d.l.vbi adhuc.Secũdo iſta
parte videt̃ tex.i.l.in rebus.C.de iu.do.vbi dicit actionẽ ꝑſona
lem z hypothecariã cõpetere ꝑ dote.z etiã interdũ vtilẽ in rem
z tñ poſtea ſubdit q̃ incipit poſſe preſcribi iſtis actionib⁹ ex tẽ
pore ex q̃ poſſunt moueri.z ſubdit poſſe moueri ſoluto mrĩmo
nio vel ipſo cõſtante viro vergente ad inopiã.Tertio ꝑ hoc fa
cit q2 licet no. q̃ cepit cõpetere ꝑſonalis z hypothecaria poſſit
quãdoq3 ſubſiſtere hypothecaria ſine ꝑſonali.z ſic loquunt̃.ll.
alleg.ꝑ Ja.de are.vez.l.ſi heres pecuniã.cũ ibi no.ĩ.ad trebel.z
q̃ no.i.l.ſi pignori.ff.fa.her.tñ nõ reperit̃ q̃ incipiat naſci hypo
thecaria anteq̃ naſcat̃ ipſa actio ꝑſonalis facit.l.cũ ſoluẽdo.ff.
de di.pi.q̃ no.in ſimili ꝑ Bar.in.l.fideiuſſor obligari.§.fideiuſ
ſor.z.§.fi.ĩ.de fideiuſ.nec ob.ẽt ꝑdictis.l.imꝑator.§.fi.ĩ.de pub.
q2 reſpõſio patet ex toi no.ꝑ glo.z ꝑ ꝑdicta ẽt nõ placet opi.bal.
z Ang.q̃ dicũt q̃ vbi agit̃ ꝓpter inopiã viri põt agi rei vẽdica
tione vbi alias poſſet ſoluto matrimonio cũ hec nõ ſit vera reſti
tutio vt tetigit glo.ſequẽs z ſic dñiũ ex hoc debeat dici eſſe vi
ri nã hec opi.vr̃ cõtra.d.l.reb⁹ inducẽdo ipſaʒ vt ibi dixi in ſecũ
da ratiõe.z hãc partẽ ẽt hic ſequit̃ Bar.circa quartã partẽ ꝑn
cipalẽ in prima q̃õne.z ad ꝑdicta add q̃ no.gl.in.l.dote.C.de
rei vẽdi.vbi videt̃ tetig.ſſe aliquas ꝯ opi.ꝑdictis. ¶ In gl.ma
riti.ibi idẽ in ſocero.z hec cõiter tenet̃ ꝑ qua facit.l.diuortio.§.
interdũ.ff.e.z q̃ habet̃ i.l.rei iudicate.§.fi.ff.e.fortiter tñ ob.q̃
habet̃ in.l.ſi ſo.§.ij.ĩ.e.ꝓpter q̃s Bar.hic viriliter inſtat in reſpon
ſione z tangit etiã aliqua circa materiã extenſionis.ſʒ de h̃ dic
2 vt dicet̃ in.d.§.de viro. ¶ † Et no.bñ ex hac glo.q̃ etiã in exor
bitantib⁹ a iure cõi z regulari licita eſt extẽſio ꝑ identitatẽ rõnis
de quo plenĩ⁹ dicet̃ in.§.de viro. ¶ In ea.glo.ibi nõ poſſe agi
aduerte q2 primo eſſet videndũ an qñ maritus z ſocer ꝯfitentur
ſe recepiſſe dotẽ teneant̃ inſolidũ.nã Ja.de are.dixit q̃ ſic.ſʒ te
ne cõtrariũ ſm Dy.q̃ ſequit̃ etiam hic Bar.Bal.z Ang.ꝑ.l.
reos.§.cũ in tabulis.infra de duo.re.dixi.ff.eo.l.ſi cũ dotem.§.
trãſgrediamur.ſuppoſita aũt q̃s obligaſſent ſe tanq̃ duos reos
tũc ꝓcedit q̃õ glo.in qua cõcludit q̃s cõtra illũ q vergit ad ino
piam põt agi ꝯ͂ aliũ aũt agi nõ põt ſm Bal.z Ang.ne factũ
vnius alteri preiudicet ar.regule non dʒ aliquis de re.iu.li.vj.z
q2 tolerat̃ inequalitas in duobus reis ex poſt facto ſupueniẽs
alle.l.ſicut reus.cũ ibi no.ĩ.de fideiuſ.ſed melius facit q̃ habet̃
in.l.eandẽ.§.ſed z ſi quis.de duo.re.ſed Bar.ſentit h̃ verũ quã
do nõ ſunt correi vt q2 ſoluta fuit dos ſocero cõtẽplatiõe mariti
z ſoceri iuxta no.l.l.ſi cũ dotẽ.§.trãſgrediamur.ff.e.ſec⁹ ſi eſſent
obligati tanq̃ duo rei ſiue loci eſſent ſiue nõ.z cũ paupertas vni⁹
habeat alteri nocere.vt in auc.hoc ita.C.de duo.reis.z in corpore
vnde ſumit̃.Tu potes dicere q̃ forte glo.põt ſuſtineri indiſtin
cte tenẽdo cõem opi.q̃s hodie cũ res icipit male geri ſtatim poſ
ſit agi de quo dicet̃ cũ glo.ſe.nã tũc nõ eſt ſimpliciter factũ vni⁹
q̃ noceat alteri ſed eſt diſpoſitio legis inducta fauore mulieris
diſponẽs q̃ poſſit dos repeti vbi incipit res male geri.z hoc ẽt
videt̃ fuiſſe de mente Bar.in.l.vbi adhuc.C.de iur.do.z ꝑ hoc
etiã forte poſſet attẽtari idẽ dicendũ ſi ſolũ ꝑ parte quilibet eſſet
obligatus vt q2 ſimpliciter cõfeſſi eſſent dotez ſe recepiſſe.z hoc
etiã forte voluit glo.z Iac.bu.in.d.l.vbi adhuc.debuit ergo ꝑe
cogitare obligans ſe ꝑ dote hũc caſum poſſe euenire ideo nõ hʒ
de quo cõqueratur ar.l.ſi q̃s domũ.§.i.ff.loc. ¶ In ea.gl.ibi cuʒ
z ipſe teneat̃.z ꝑ hoc etiã q2 actio de dote eſt cois patri z filie.l.
ij.§.i.ff.co.z ſic eo ipſo q̃ dicit̃ h̃ ipſam cõpetere mulieri.In cõ
ſequẽtiã videt̃ dic.q̃ cõpetat etiã patri.z hoc qñ actio de dote
eſt cõmunis patris z filie.ſi aũt pater eſſet ſtipulat⁹ dotẽ ſibi da
ri vel etiã filia eſſet emãcipata tũc videret̃ dicẽdũ vt in q̃õne ſe
quenti q̃ ponit glo. ¶ In ea.glo.ibi nec etiã hic caſus redden
de.no.bene iſtã rationẽ q̃ ſepe ponderant doc.z cum deciſione
glo.oẽs doc.quaſi trãſeunt.ſed dubiũ eſt qualiter ſuccurret̃ ipſi
extraneo de quo Bar.hic tangit.z adde dictis ei⁹ circa ſecũdã
partẽ pricipalẽ in.vj.q.z primo q2 vult q̃ actio de dote ꝯpetẽs
extraneo ſit bone fidei.nã cõtrarium ipſe tenuit in.l.de diuiſiõe
ff.eo.vez ſolã illa q̃ cõpetit viro vel mulieri ſit bone fidei nõ illa
q̃ cõpetit extraneo z illud videt̃ veri⁹ ꝑ ea q̃ ibi dicta fuerũt.itẽ
adde q̃ q2 videtur velle q̃ i materia iſta nõ habeat locũ ſatiſda
tio de dote reſtituenda prout ſentit in.d.vj.q.ſecunde partis z
etiã in quinta oppo.ſed ꝯtrariũ ipſemet videt̃ tenuiſſe in.§.quo
tiens.vbi

dēs vbi dicit qȢ regulariter nō habeat locum ſatiſdatio de do te reſtituēda:tamē fallit in caſu inopie:⁊ ſcōm hoc extraneo poterit cōſuli p ſatiſdationē predictā. Itē poterit conſuli p ſequeſtrum ſcōm Bal.cū iſte due vie,videantˀ ſe cōpati ſimul vt in.c. p veſtras.extra de do.inter vi.⁊ vxo. ſed iſtud videretˀ eſſe verū ſ. qȢ habeat locū ſequeſtrum ſi mulier cōſentiat vel ſi nō poſſit ſatiſdari de dote reſtituēda vel ſi mulier forte ſit ſuſpecta de dilapidatiōe:facit.l.ſi cū dotē.§.ſi autē in ſeuiſſimo.ff.e. al's vī qȢ nō habeat locū ſequeſtrū ⁊ ſic vī de mēte.d.c.p veſtras. ⁊ facit qȢ.j.dicetˀ circa intellectū dicti c.a. ¶ In fi.eiuſdē glo.no. bene gl.ad id qȢ ſupra dixi,de exceptione vt poſſit fieri etiā in exorbitātibus a iure cōmuni p idētitatem rationis:de quo dicā in.d.§. de viro.j. ¶ In glo.nō ſufficere:ibi hodie vero rem. ⁊ ſic ſentit gloſſ.qȢ ius autēticorum corrigat diſpoſitionē iſtius.l. ⁊.l. vbi adhuc.ſed cōtrarium ſentit glo.in vlti. ſolutione in quo reſidet in.§.illud.hic alle.in gl.⁊ illā ſequitˀ Dy. ver qȢ ille.§. illud. nō corrigat iſta iura:ſed potiˀ illa declarat ⁊ iſta lex.⁊.l.vbi adhuc intelligantˀ ſm illū.§.⁊ ille.§.ſcʒ diſpoſitionē huius legis. ⁊ ſic erit ſenſus qȢ ſi vir incipiat male vti ſubſtātia ſua.ſ. taliˀ qȢ apparet facultates viri nō ſufficere ad dotis exactionē ⁊ ad ſatiſfaciendum creditoribˀ:tūc incipit cōpetere actio de dote.cōtra tñ tenetˀ qȢ ille.§.illud.corrigat iſta iura ⁊ plenius ꝓuideat. Bart. ēt h cōſiderauit h tria tpa.ſcʒ ius digeſtoꝝ iſtius.l. Itē ius.C. l.vbi adhuc.qȢ ꝓuidet ſcōm eum pleniˀ quā iſtud. Itē ius autenticoꝝ ⁊ hoc adhuc plenius ꝓuidet quā ius.C.de quo latius hic p eum ſed tu adde qȢ lʒ cōis opi.ſit quā ſupra dixi. ⁊ difficile eſſet in practica obtinere oppoſitū ⁊ maxime q2 in dubio fauēdum eſt doti.vt.l.i.ff.eo.⁊.l.in ambiguis.ff.de iur.do.tñ forte de iure verioꝛ eſt opi.in ſcōa ſo.in.d.§. illud.quam ſecutus fuit Dy.vt dixi ſupra:q2 ſi hn pōderetˀ.l. vbi adhuc nō intēdit ibi de nouo inducere aliud circa tpˀs exactionis dotis:ſʒ circa remedia dāda p recuperationē dotis. vñ ſimpliciter dt qñ maritus eſt ad inopiā deductus qualr ꝯſulatˀ:⁊ ſic videtˀ ſe referre ad legē iſtā ⁊ ipſam pſupponere que etiā ꝓpter inopiā permittebat agi. Itē ſi pōderet.§.illud.nō intēdit quoquo mō aliqd inducere de nouo circa tpˀs exactionis dotis ſed dicit qȢ mulieri ſui iuris exiſtēti vel etiā ad collationē cū fratribus eſt imputādū cum ſcōm leges viro inchoāte male vti ſubſtātia ſua nō egit ꝯ ipſum prout poterat preſertim p.l.vbi adhuc.⁊ ſic ille.§.nō facit ad id ad qȢ cōtra alle. ¶ In ea.gl.ibi vt tñ cū tēperamēto:⁊ ſic videtur velle iſta glo.relata ad tex.qȢ qñ mulier agit cōſtāte matrimonio ꝯtra virū ꝓpter eius inopiā habeatˀ tēperamētū ⁊ ratio priuilegij mariti ne ꝯueniatˀ niſi quatenˀ facere pōt dedicto ne egeat iuxta.l.mariˀ.ff.eo.⁊ qȢ habetˀ in.§. itē ſi de dote h alle. ſed cōtrarium voluit gl.in.l.vbi adhuc.C.de iu.do. Bar.hic in viij.q.vltime partis cocordat iſtas gl.vt glo.in.l.vbi adhuc. habeat locū qñ agitˀ hypothecaria quo caſu remanet omne priuilegiū ſaluū viro in caſu diſſoluti matrimonij ⁊ interim eo cōſtāte nō pōt agere cū redditus q percipiuntˀ debeāt deſeruire oneribus matrimonij:ſed iſta gl.habeat locū qñ actū eſſet actione ꝑſonali de dote ⁊ petita eſſet adiudicatio quo caſu cum mulier efficiatˀ domina p adiudicationē nō eſſet ſaluū priuilegiū marito ſoluto matrimonio poſtea q2 ꝯueniretˀ rei vēdicatione tanꝙ quilibet extraneus:⁊ ſic nō haberet priuilegiū iuxta no.in.l.maritum.ff.eo.⁊ p Guil.in.l.qȢ nomine.ff.de cōdi.inde. Tu adde qȢ ꝯ iſtā opi.videtˀ eſſe caſus in.l.ſi filio.j.e.lʒ ipſe hic nitatur reſpondere tñ ipſe idē Bar.videtˀ tenuiſſe ꝯtrium eius qȢ dicit hic in.d.l.ſi filio.vbi cōcludit qȢ qñ maritus ꝯuenitˀ rei ven. p dote q2 conuenitur tanquā vir hʒ priuilegiū vt deducatˀ tantū qȢ nō egeat:ſecus eſſet qñ nō cōueniretˀ rei ven.ſed pro alia re mulieris non dotali.⁊ pro hoc etiā facit q2 iſta reſtitutio q fit conſtante matrimonio intelligeretˀ ſaluo iure mariti in omni ſuo iure qȢ cōpeteret ſibi ſoluto matrimo. vt ꝓbatur in.l. vbi adhuc. ad fi.C.de iure do.ergo vī qȢ indiſtincte nō debeat haberi ratio ne egeat qñ agitur ꝯſtāte matrimo.cum iſto cōſtante agere nō poſſit:q2 reſtitutio facta debet deſeruire oneribus matrimonij:vt.d.l.vbi adhuc.⁊ q2 remanet ibi ſaluum ius ſuū in caſu ſoluti matrimonij:nec ob.hec gl.q2 poſſet intelligi qȢ nō debeat referri ad tex.ne ꝯtradicat glo.in.d.l.vbi adhuc. ſed debeat referri ad.l.§.itē ſi dote.alleg.in gl.preterea etiā poſſet,dici qȢ lʒ vbi mulier dedit in dotē rem imob.lʒ ſi agat rei vē. contra virū ſoluto matrimo.nō poſſet vti vir priuilegio de quo tamē dicetˀ in d.l.ſi filio.an id procedat tamē quādo mulieri eſt queſitum dominiū ꝓpter adiudicationē ſibi factā de re viri ꝯſtāte matrimonio ꝓpter eius inopiam cum illa tal's aſſignatio intelligatˀ ſaluo priuilegio viri i caſu diſſoluti matrimonij:vt.d.l.vbi adhuc. videtur qȢ tunc ſoluto matrimonio licet reali conueniatur ad dictā rem nihilominus poſſit vti ſuo priuilegio ⁊ ſic indiſtincte videtur vera glo.l.vbi. ¶ Extra gl.adde ei qȢ dicit Bar.in.v. oppoſitione reprehēdēdo Cy.qui dixit eum remedio huius legis cōcurrere remediū.l.in omnibus.ff.de iudi.nam illud reprobat Bar.q2 fideiuſſoꝛ nō pōt dari p dote reſtituēda: vt.l.j.⁊.ij. C.ne fideiuſ.do.den.nā non videtˀ bene reprehēdere:ex quo ſumus in caſu inopie in quo caſu etiā ipſe idē Bar.dixit poſſe dari fideiuſſorē.j.in.§.quoties.per.c.per veſtras.extra de do.inter vi.⁊ vxo. Itē q2 cōis opi.eſſe videtˀ qȢ poſſit dari fideiuſſoꝛ pro dote reſtituēda lʒ nō p dote ꝯſeruāda de quo in Spec. de do. inter vi.⁊ vxo.§.pe.ver.illud.⁊ ibi p Ioā.an.in dicta addi.q vī tenere cōeʒ opi. ⁊ ibi ēt tractat an ſuppoſito qȢ nō poſſit fideiuſſoꝛ dari p dote reſtituēda an poſſint duo rei ꝯſtitui in dote. nā qdā dixerūt indiſtincte qȢ ſic de quo etiam p Bar.in.l.ſi.C.de do.cau.nō nu.⁊ p Ang.in.§.quoties.j.e.l. Alij dixerūt ita demuʒ poſſe duos reos interuenire ⁊ ſic eſſent ꝑſone cōiuncte al's ſecus:⁊ hoc videtˀ tenere ibi Io.an.ſi teneremˀ qȢ fideiuſſoꝛ nō poſſit dari p dote reſtituēda ex p̄te viri qȢ ēt voluit Bar.i.d.§. quoties.ſed vt dixi inclinat in opi.in oppoſitū.ſ.qȢ dari poſſit p dote reſtituēdo. ¶ Itē adde his q tāgit h Bart.circa primā partē in prima q̄ōne circa intellectū.l.cū de lega.ff. de proba.iūcta glo.ſua: nā p illā.l.cū gl dicit qȢ nō dʒ ꝓbari facultates viri nō ſufficere ſiūr ꝓbet tot debita eſſe ⁊ aſſerat tot bona eſſe in bonis mariti ⁊ dicat qȢ nō ſufficiūt ad ſatiſfaciendū creditoribus dotis.nā Ia.bu.in.l.actoꝛ.C.de ꝓba. videtˀ dicere qȢ illa ꝓbatio nō cōcludit q2 nō ſequitˀ mulier aſſerit tot bona eſſe:ergo nō ſunt plura. Nec ob.d.l.cū de lege.q2 rñde qȢ ibi non erat q̄ſtio inter ptes an plura bona eſſent:ſʒ ſolū de valoꝛe rerū quaſi al's eſſet queſtio de quātitate bonoꝝ nō ſufficeret illa aſſertio. Tu adde quātū ad intellectū illius.l. q loquitˀ in herede volēte vt. falcidia qȢ ſi heres fecit inuentariū pſumptio eſt pro ipſo ſō volēs dicere plura eſſe dʒ hoc ꝓbare cū pſumptio trāſferat onˀ ꝓbādi in aliū.l.ſiue poſſidetis.C.de ꝓba.⁊ ſic loquitˀ.l.ſi.§.licentiā.C.de iur.deli.ſi autē loquamur ſcōm iura digeſtoꝝ ante inuētarij beneficiū inuentū adhuc forte idē q2 pſumptio vī fuiſſe p herede ex eo q2 ſi occultaſſet rē aliquā priuabatˀ falcidia in illa l.reſcriptū.ff.de his qui.vt indi.⁊ ideo in dubio nō debeat preſumi feciſſe id ex quo incurrerēt penā.ar.l.merito.ff.pro ſo.⁊ qȢ no.Bar.in.l.legem.ff.de acq.here. ¶ Quātū autē ad materiam noſtrā vī qȢ nō ſufficiat mulierē aſſerere tot bona eſſe nec plura qñ agitˀ de preiudicio tertij ad quā mulier vult venire ꝓpter hypothecariā niſi aſſertio mulieris iūgatˀ ꝯ executionē bonoꝝ factā inter vicinos ⁊ notos.l.cū qdā.ff.de lega.ij.⁊ auſ. hoc ita. C.de pig.cū ibi no.⁊ qȢ no.p Bar.in.l.illa.ff.de verbo.obliga.
3 ¶ Qualiter aūt ꝓbetˀ paupertasª tetig.⁊ hic Bar.in.ij.q.cuī
a adde etiā qȢ no.bu.in.l.vbi.C.eo.⁊ in.d.l.actoꝛ.⁊.l.ſi ꝓo.§. qui p rei qualitate.ff.q ſatiſda.cog. ¶ Itē adde ei qȢ dicit in.i ij.q. de mercatoꝛe q2 ꝓcederet dictū ſuū tenēdo iſtā opi.ſuā vel communē circa intellectū.§.illud ſecus ſi tenetˀ opi. de qua.ff. dixi ſup gl.fi. ¶ Itē adde ei qȢ dixit in.v.q.de bānito.q2 dubiuʒ eē pōt an ꝓcedat dictū ſuū qñ eſt ſolū pars bonoꝝ viri publicata ꝑea que dixi in.l.ſi marito.j.e. Tamē potes dicere qȢ ex eqtate a etiā ſcōm iſta iura detˀ actio ſaltē p illa parte cōfiſcata ne p illa parte remaneat indotata ex quo nō eſt penes virum nec penes ipſaʒ.ar.l.j.C.de repu.arguēdo de toto ad partē.l.q de tota.ff. de rei ven. Attēde tñ q2 forte ſcōm iſta iura nō poterat agi niſi p parte publicata ꝯſtāte matrimonio nō autē p alia dūmodo al's remaneat vir diues ⁊ ſoluēdo:nec cōtrariū dicit.l.ſi marito. ſi bene inſpiciatur:hodie autē tenēdo cōmunē intellectū ad.§. illud.eſt clarum qȢ poſſit tota dos exigi.⁊ ideʒ videtur ſi nulla ſit facta publicatio ſed ſolum bānitus tenēdo cōmunem intellectum predictum per rationē quā poſuit hic Bar. ſecus videretur tenēdo aliū intellectū de quo dixi ſuper glo.fi.⁊ not.bene qȢ dixi circa intellectū.l.ſi marito.q2 eſt nouū dictū:⁊ adde etiā ſi maritus ſit excōicatus an mulier tūc poſſit repetere dotē de q Io.an.in addi.Spec.in ti.de dona.inter vi.⁊ vxo.§.ſi.verſi.qd ſi vir eſt in banno.vbi cōcluditur nō eſſe locum reſtitutioni niſi aliud concurrat cum etiā mulier teneatur tunc cohabitare cum viro.⁊ in.c.inter.extra de ſen.excō. ¶ Itē adde ei qȢ dt Bar. in.vj.q.quādo vir ab initio eſt nō ſoluēdo:vbi cōcludit ipſe habere locū remediū harū.ll.per.c.per veſtras.de dona. inter vi. ⁊ vxo.nam adde opi. Dy.⁊ Cy.q tenuerunt imputādum mulieri ſi ſciuit per.l.ſi is a quo.ff.vt in poſ.leg.tenuit Ioā.an. in addi.Spe.in ti.de do.inter vi.⁊ vxo.§.ſi.ver.ſed cū mulier. ¶ Itē adde q2 potes cōcludere qȢ aut vir eſt ſuſpectˀ de dilapidatiōe; ⁊ tūc forte poſſet habere locū opi. Bar.⁊ vī ſenſiſſe gl.in.d.c.p veſtras.dūmodo mulier nō ſit ſuſpecta: al's deberet ſequeſtrari penes mercatoꝛē ad partē honeſti lucri vt dixi in.l.ſi cū dotē §.ſi autē.ff.eo.ſi vero vir eſt pauper tamē al's non ſuſpectus de dilapidatione tunc non hʒ locum opi. Bart.quicqd ipſe dicat nec ꝓbatˀ per.c.per veſtras.imo ibi potius ꝓbatur oppoſitum: nam ſi opi. Bar.eſſet vera eſſet locus remedio huius.l. ⁊ ſic mulier repelleret virum per regulam dolo facis de qua in.l.dolo.ff. de do.excep. Cuius tamen oppoſitum ibi dicitur vnde p illam decretalem aliud remedium introducitur h caſu: videlicet qȢ dos ſoluatur viro pſtita idonea cautione ſi illā preſtare pōt ⁊ iudici videatur qȢ in dubio debet videri ſi poteſt p̄ſtare vt ibi

a ¶ Paupertas. Adde Bart. i.l. vbi adhuc. C.de iur.do.⁊ in.l.ſi vero.§.q pro rei. ⁊ ibi Bal.⁊ Ang. ff. qui ſatiſda. cog.

etiã tetigit Inno. alr̄ aũt dos deponẽda erit penes mercatorẽ ad ptẽ honeſti lucri. ⁊ ſic nõ erit penes virũ nec penes mulierẽ. ⁊ iſte vr̄ verus intellectus illius. c. Bal. th̄ ⁊ Ang. hic ſequũtur opi. Dy. ⁊ Ro. q2 pactũ iſtud qḋ reſultat ẽ ſ'm materiã dotis ſcꝫ qḋ nõ agaẗ cõſtãte matrimonio ideo valet. l. ſi vnus. §. pactus. ꝯ qḋ in ſpẽ. ff. de pac. ⁊ ſic dicit Bal. notare Cy. in. l. vbi adhuc ſꝫ certe hec rõ parũ valet q2 imo hoc pactũ eſt ꝯ naturam dotis cũ de natura dotis ſit qḋ dos ſoluaẗ ſoluto matrimo. vel etiam eo cõſtante ſi vir vergat ad inopiã vt patet in hac. l. ⁊ C. e. l. vbi ideo d. c. vt. ff. dixi. ¶ Circa ſecundã partẽ principalẽ adde dictis Bar. inquantũ facit differentiã circa intellectũ principij. l. ſi cum dotem. an filia fuerit pñs tpe ſtipulationis paterne an vero ipſa abſens. nã hec differentia nõ videtur bona cũ tex. ille indiſtincte loquaẗ de quo plene dixi in. d. l. ſi cum dotẽ. in prin. ¶ Secundo adde his q̃ tangit in. vj. q. nã iuncto eo qḋ tetigit in. v. oppo. videẗ innuere qḋ lꝫ fideiuſſor nõ poſſit dari mulieri pro dote reſtituẽda tamen poterit dari extraneo q dotẽ ſtipulatus eſt ſibi reddi qḋ eſt ſing. no. ⁊ limitaret. l. j. ⁊ ij. C. ne fideiuſ. do. den. tenẽdo opi. ſuã ⁊ gl. ſ. quod ꝑ dote reſtituẽda nõ poſſit dari fideiuſſor mulieri de q dix vt tetigi. ff. e. l. §. quoties. Et põt eſſe ratio diuerſitatis inter mulierẽ ⁊ extraneũ q2 nõ videtur oriri perfidia inter virum ⁊ mulierem quando preſtatur extraneo ſatiſdatio. ſecus qñ preſtatur vxori. facit qḋ habetur in. l. ij. C. ne fideiuſ. do. dẽ. ¶ Tertio adde his q̃ tãgit in. vij. q. vbi cõcludit quod ſi pater vel extraneus ſtipulatur ſibi dotẽ reddi in omnẽ caſum ⁊ euentũ dotis reſtituende quod nihilominꝰ actio cõpetit mulieri ad repetendã dotẽ cõſtante matrimonio ꝑpter inopiam viri quaſi iſte nõ ſit ꝓprius caſus reſtituende dotis. facit qḋ dixit hic glo. in ver. mariti. ad fi. nam ꝯtrarium ſenſiſſe videtur Spec. ⁊ Io. an. poſt eũ in ti. de do. inter vi. ⁊ vxo. §. nũc dicamꝰ circa prin. vbi concludit latiorẽ eſſe formã quãdo quis ſtipulatur in omnẽ caſum ⁊ euentum reſtituende dotis ꝙ ſit ille quando qs ſtipulatur in omnem caſum diſſoluti matrimonij. ⁊ idem voluit Odof. in. d. l. vbi adhuc. vt refert Io. an. in addi. in loco. ſ. alleg. ⁊ iſtud videẗ verius cũ abſqꝫ dubio nõ poſſit negari qn iſte ſit caſus ⁊ euẽtus reſtituẽde dotis. fateor tamẽ qḋ debebit deſeruire oneribus matrimonij. lꝫ ipſe extraneus repetat vel pater ſicut deſeruiret ſi mulier repeteret per. d. l. vbi adhuc. ⁊ quia verba debẽt intelligi ſ'm ſubiectã materiã ⁊ naturã ꝯtractus l. ſi vno. in prin. ff. loc. ⁊ l. ſi ſtipulatus. ff. de vſur. cũ ſi. Nec ob. p̄dictis. d. l. vbi adhuc. vbi videẗ dari actio mulieri q2 illud dꝫ intelligi qñ ipſa mulier dat dotẽ vel ſi alius dedit nõ fuit ſtipulatus dotẽ ſibi reddi in talem caſum alias ſecus. ar. l. quoties. ff. eo. ⁊ q2 illa lex ⁊ iſta nõ ꝓhibẽt quod nõ poſſit extraneus taliter ſtipulari quãdo dat dotẽ. ⁊ ideo intelligiẗ potius ꝑmiſiſſe. ar. d. l. quoties. ¶ Quarto adde his q̃ tangit in. ix. q. qñ mortua eſt mater relictis filijs ⁊ vir vergit ad inopiã. nam cõcludit qḋ filij poſſunt petere reſtitui ſibi dotẽ ſi dos erat in pecũia per. l. imperator. ff. ad trebel. ⁊ p. l. ſi. C. de ſen. paſ. nam non videtur dictus eius de iure procedere q2. d. l. imperator. loquitur quando pater doloſe ⁊ in fraudem fideicommiſſarij bona diſſipabat. hic autẽ nõ conſtat de fraude vel dolo. Item nõ ob. d. l. ſi. q2 ibi loquiẗ quando pater iam perdiderat adminiſtrationem ꝑpter deportationem. vnde nimirũ ſi facilius impeditur illam reaſſumere propter ipſius malam adminiſtrationẽ. hic autem loquiẗ quãdo non perdiderat adminiſtrationem ſed ipſam habebat. ideo difficilius ei tollitur arg. c. quẽadmodum. de iureiu. ⁊ qḋ habetur in. l. patre furioſo. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. Et ꝑ hoc facit etiam quia videtur qḋ ſufficeret patrem ſatiſdare filio: cũ hodie inter patrẽ ⁊ filium ex cauſa aduentitia poſſit eſſe obligatio. vt. l. iubemus cũ ibi no. C. ad trebel. ⁊ pro hoc optime facit d. l. imperator. a ꝯtrario ſenſu licet Bar. ibi aliter videatur dicere. Item non ob. predictis qḋ habetur in. l. ij. §. j. in glo. in ver. ſui iuris. ad fi. q2 ibi potius ſuccurritur filie propter cõmunionem quam habet in dote ꝙ ſuccurratur hic iſtis filijs qui nullã communionem habẽt in adminiſtratione bonorũ propter hoc forte Io. an. in addi. Spec. in ti. de do. inter vi. ⁊ vxo. §. ſi. ad fi. dixit qḋ poterit agi qḋ fiat reſtõ filijs aſſecurato p̄re de vſufructu ⁊ iſtud dixit ſibi placere. Sed forte de iure verius eſt qḋ ſufficiat patrẽ ſatiſdare ſi poteſt ⁊ vult. alias ſi nõ poteſt officio iudicis cõſulendũ erit filijs vt pecunia ſequeſtretur penes mercatorẽ vel res aliqua loco pecunie aſſignetur ⁊ vſufructus nihilominꝰ ſit patris niſi forte filij egerent ⁊ nõ haberent aliunde vñ ſe alerent q2 tũc debebit ꝓuideri eis ne egeãt ex eo q2 pater teneẗ alere filiũ etiã de proprijs bonis vt. ff. de libe. agno. l. ſi qs a liberis ergo multo fortiꝰ de vſufructu bonorũ maternorũ. vel forte eẽt equũ tũc aſſignari filijs dimidiũ vſufructꝰ ſicut fieri dꝫ de emãcipato. l. cũ opor. §. pe. C. de bo. que lib. facit ad p̄dicta qḋ habeẗ in. c. ꝑ veſtras. extra de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ etiã qḋ no. gloſ. in. d. l. ij. §. j. ff. alleg. ¶ Ultimo adde circa iſtam partem in vltima queſtione qñ mulier ſit excõicata vel bannita. ⁊ filij nolunt agere. nã dat triplex remediũ ... de quibus hic per eum. Tu adde qḋ nõ vr̄ ꝓcedere de rigore iuris ſi qs bñ aduertat q2 filiꝰ hoc caſu nõ eſt ꝓprie ꝓcurator in rẽ ſuã cũ eẽ cõmodũ reſtitutionis nõ ſpectet ad eũ ſꝫ ſolũ circa particularia ⁊ ſic vr̄ ceſſare primum remediũ. Itẽ nec eſt tũc queſita actio noĩe ipſorũ filiorũ ſꝫ ſed eſt queſita matri ſuo proprio nomine. licet lex aſtringat eũ exigẽte dotẽ etiã ad alendũ filios ⁊ ideo nõ habet locũ proprie ſcḋm remediũ ꝑ eũ tactũ qḋ colligiẗ ex. l. j. ⁊ ij. ff. de inſti. Itẽ nõ videẗ qḋ ad inſtãtiã filiorũ debeat fieri ſequeſtratio. preſertim qñ mater nõ dilapidat res dotales per no. per eundem Bar. in. iij. q. prime partis principalis. vnde ſolũ ex quadã equitate videntur remedia ſua procedere. Remediũ autẽ iuridicũ eſſe vr̄ ſi filij egent qḋ petãt ſibi decerni alimenta ⁊ ſi dubitent ne poſſint in poſterũ preſtari ꝑpter malã adminiſtrationẽ patris pet ãt ex officio iudicis ꝓuideri. ar. l. cũ dotẽ. §. eo aũt tpe. ff. eo. ⁊ qḋ habeẗ in. l. egi. ⁊ in. l. barũ. ff. ſi ſeruit. ven. ⁊ in. l. equiſſimũ. ff. de vſufru. ¶ Circa tertiã partẽ principalẽ adde primo ei qḋ dicit in. iij. q. an poſſit mulier auocare ſupellectilia q̃ non veniũt alr̄s in generali obligatione vt. ff. de pig. l. gñali. nã lꝫ nõ tangit Bar. videẗ tñ dicẽdũ qḋ ſic q2 nõ intereſt viri ex quo dꝫ alimẽtari ex dote vt. d. l. vbi adhuc. ⁊ ideo ſi mulieri videaẗ expediens vr̄ qḋ poſſit ẽt ſuppellectilia auocare ꝑ hypothecã q2 ceſſat hoc caſu ratio. d. l. obligatiõe ⁊ ſic ceſſare dꝫ diſpoſitio. arg. l. qḋ dictũ. ff. de pac. ¶ Scḋo adde ei qḋ dicit in. iiij. q. qñ minor accipit vxorẽ ⁊ dotẽ ſine decreto iudicis an eius bona immobilia ſint obligata ꝑ dote nã ipſe ꝯcludit qḋ nõ ꝑ ſuas rõnes de quibus hic per eũ. ſꝫ ꝯtrariũ tenet hic Bal. ⁊ Ang. dicẽs qḋ in hypotheca neceſſaria nõ requiriẗ decretũ ſecꝰ in volũtaria. ⁊ rñdet ad. l. lex que tutores. qḋ ibi nõ agiẗ de hypotheca vel obligatione acceſſoria ſꝫ de obligatiõe principali que ⁊ in quibus rebus cõſiſtat remittitur decreto iudicis. idẽ tenet Io. an. in addi. ſpe. in tit. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ ver. quid ſi mulier. ſed tu tene ſecure cũ Barto. q2 nõ ſequiẗ minor nõ habẽs curatorẽ põt ſe obligare actione perſonali ad dotẽ. ergo etiã tacite obligãẗ bõa ſua q2 certũ eſt qḋ minor non habẽs curatorẽ poteſt ſe obligare ad quantitatẽ et tñ nõ põt pro illa quantitate obligare bona ſua. l. j. ⁊ ij. ff. de re. eo. iũcta. l. ſi. C. de re. alie. nõ alie. ſicut ergo nõ poſſit expreſſe ſic nec debet poſſe tacite. ar. l. cũ quid ſi cer. pe. ⁊ ſi non eſt neceſſaria cõſequentia poteſt ſe obligare ad quantitatem. ergo ⁊ bona pro illa quantitate hypothecare. ¶ Et adde etiã ei quod dicit an mulier in dubio videatur dare omnia ſua bona in dotem de quo in. l. mulier bona. ff. de iu. do. quãdo aliter loquiẗ ipſe Bar. circa hoc in ſua. q. que incipit. quedam mulier habens magnus patrimonium. ¶ Tertio adde qḋ tangiẗ in. vj. q. an requiratur libellus vel conteſtatio in iudicio de dote quia non perfecte videtur hic locutus: ſed dic vt dixi in. l. j. ff. eo. vbi etiam tetigi de intellectu cle. diſpendioſam. de iudi. ¶ Quarto adde his que tetigit in. vij. q. vꝫ que exceptio admittatur in hoc iudicio. nã nõ videtur perfecte dixiſſe propterea que dicit cum glo. fin. huius prin. Itẽ in quãtum dicit qḋ ſi mulier aduocauit bona viri per hypothecariam propter eius inopiam qḋ creditores viri nõ poſſunt ſibi offerre dotem. nam contra. dicit Bal. ⁊ Ang. q2 ſicut vir potuiſſet offerre ⁊ repellere eã ita videtur qḋ ⁊ creditores. ar. l. mulier. ff. qui po. in pi. ha. licet ipſe idem Ange. videaẗ tenuiſſe opi. quã tꝫ hic Bar. in. l. j. ff. eo. Sed hec opi. Bal. videẗ verior per rationem ſuã ⁊ maxime q2 poteſt ſuccurri mulieri quia poterit pecuniam dotalẽ deponere penes mercatorem idoneũ ad partem honeſti lucri. iuxta. c. per veſtras. extra de do. inter vi. et vxo. ⁊ ideo equũ eſt etiam conſuli creditoribus per viam obligationis ex quo id fieri poteſt ſine preiudicio mulieris. Si autẽ non poſſit forte reperiri mercator idoneus penes quẽ deponeretur pecunia dotalis oblata tunc eſſet equa opi. Bart. ⁊ ꝑ hec ſit expedita iſta tertia pars principalis. ¶ Circa quartam partem principalẽ adde dictis Bar. in. iij. q. quando vir extra iudiciũ cõfeſſus eſt ſe vergere ad inopiam ⁊ reſtituit dotẽ vxori. nã tene qḋ tenet reſtitutio dummodo nõ extendaẗ modꝰ circa preciũ rerũ. ⁊ hoc idem tenet hic Dy. ⁊ Bar. Bal. ⁊ Ang. q2 talis cõfeſſio tendit ad executionem obligationis precabilẽ: nõ autem ad obligationem inducendam. Item inquãtũ dicit qḋ ſi vir confitetur cõſtãte matrimonio ſe recepiſſe pecuniã in dotem q2 iſta cõfeſſio nõ valet ad preiudicium creditorum. an autem valeat ad preiudicium ipſius viri remittit ad no. per Cy. in l. qḋ de ſuo. C. de dote cau. adde qḋ ipſe idẽ dixit quod viro preiudicat aut. ſed iam neceſſe. C. de dona. ante nup. ⁊ ibi ⁊ de hoc per Cy. ¶ Sꝫ tu potes ex hoc cõcludere qḋ aut vir ſimpliciter cõfiteẗ ſe recepiſſe tantã pecuniã in dotẽ nec renũciat exceptioni nõ numeratẽ dotis. ⁊ tũc hec cõfeſſio non preiudicat ſibi nec creditoribꝰ ſuis infra tps opponẽdi exceptionẽ ꝑ dictã. l. ſi. cum auẗ. iua. C. de dot. cau. aut renũciauit exceptioni non numerate dotis. ⁊ tũc aut iſtã cõfeſſionẽ ⁊ renunciationẽ facit ante cõtractum matrimonij ⁊ iſta p̄iudicat ſibi ⁊ habet vim donationis in effectu q̃ põt fieri ante matrimoniũ. l. qḋ ſpõſe. C. de dona. añ nup. ⁊ ſimiliter puto qḋ p̄iudicat creditoribꝰ ſecuto poſtea matrimonio ſecundum

nio ſcdm diſtinctionem tamē quam dixi poſt Ang.in.l.j.ſ.eo. Aut talis cōfeſſio ⁊ renunciatio fit cōſt.ãte matrimonio ⁊ tūc videtur qđ nō p̄iudicet ipſi viro q2 hꝫ vim donationis ⁊ iō poſſet illā reuocare. niſi alr̄ probet̃ realiter pecunia datā. facit.l. q teſtamentum.cum ibi no.ff. de proba.⁊ qđ no.in.d.aut. ſed iā neceſſe. ſi tamen nō reuocat morte cōfirmabitur ſcdm ea que not. in.l.qđ de ſuo.pręal.de quo dicet ibi.⁊ ſic multominus p̄iudicabit creditorib᷑.⁊ idē voluit Jo.an.in addi.Spe.ſup rubrica de dona.inter vi.⁊ vxo.⁊ aduerte q2 aut.ſed iā neceſſe.⁊ in corpore vnde ſumitur nō vr̄ facere ad ꝓpoſitū ſi recte intelligatur q2 illa aut.videtur loq qn̄ mulier hꝫ bona immobilia:⁊ ſic facit augmentū dotis in rebus mobilibus quo caſu etiā ſi notarius in inſtrumēto atteſtatur dationē illarū rerū nō habebit mulier priuilegiū ꝯ creditores in tali augmento qđ haberet in dote.ſꝫ bene ſeruabit ius comune in tali augmento vt aperte vult tex. ibi ⁊ in corpore ⁊ ſic nō loqtur ibi quãdo ꝯſtat de datione ipſarū rerū mobiliū p ſolā cōfeſſionē viri:ſed aliter. nam ſi p ſolam viri cōfeſſionē ꝯſtaret obſtaret mulieri exceptio nō dati augmēti niſi illud appareret:⁊ ſic etiā ius cōe in repetēdo tali augmēto non ſeruaretur mulieri vt habeat hypothecā lꝫ non priuilegiatā. ¶ Itē pondera bene qđ illa aut.nō videtur habere locū ſi mulier tpe dati augmēti nō haberet immobilia ſed ſolū mobilia q2 tūc videt̃ velle qđ etiā i tali augmēto haberet hypothecam priuilegiatā. ¶ Itē adđ ei qđ tāgit in.vij.q. inquātū dicit qđ ſi facta reſtitutione ſcdm formā huius.l.ſupſunt fruct᷑ vltra alimēta ⁊ onera matrimonij.i. vltra quātitatē que expenderetur in alimēta ⁊ oneribus matrimonij qđ illi debeat reſtitui viro. nam hoc videtur verum ſi tpe diſſoluti matrimonij appareat aliquid ſupereſſe.ꝯſtante aūt matrimonio cum videat̃ licentia eſſe mulieri abutēdi.i.in totū cōſumēdi fructus in alimēta ⁊ onera matrimonij:vt eſt tex.in.d.l.vbi adhuc.cōiuncta gl.ver.abutat̃ videtur qđ vir nō poſſit fruct᷑ aliquos petere interim cōſtante mr̃imonio nec ſimiliter creditores.⁊ p hoc faciat tex.in.d.l.vbi adhuc.ad fi.vbi poſtq̃ dixit mulierē poſſe ⁊ debere conſumere fructus p ſe ⁊ viro ⁊ liberis alendis dixit creditorib᷑ ſubueniēdū eſſe in poſtea querēdis per virū ⁊ ſic videt̃ innuere tacite qđ nullatenus ꝯſtante matrimonio nō habeat intromittere ⁊ ipedire de fructib᷑ niſi forte dicas qđ cū reſtitutio fiat mulieri ob certā cām.ſ.vt ſit ſecura de dote ⁊ vt ſe virū ⁊ liberos alat dicta reſtitutio limitatū debeat habere effectū ⁊ ſic nō debeat habere fruct᷑ niſi quatenꝰ ſit ſibi expediēs p dictis alimētis: cum limitata cā limitatū debeat parere effectum.l.ita autē. in prin.ff. de admi.tu.⁊.l.in agris.ff.de acqui.re.do. huic tamē intellectui fortiter obſtat ver.abutat̃.poſitū in.d.l.vbi adhuc ⁊ qđ ſupius dixi.ideo cogitãdū relinquo. ¶ Itē adde ei qđ tāgit in. viij.q. vtrū petitio quā fecit vxor in caſu huius.l.habeat effectū ſolide exactionis:q2 nō videtur pfecte loq ꝓpter ea q̃ tetigit in glo. fi. ⁊ que ipſe idē tetigit in.l.ſi filio.ff.eo. ¶ Itē adde ei qđ tāgit in ix.q.qn̄ vir poſt reſtitutionē factā ſm formā huius.l.poſtea factus eſt diues an recuperet dotē a muliere.nam tenet quod nō per.l.ſecundū.§.fi.ff.q ſat ſ.cog.ſꝫ Bal.⁊ Ang. hic tenēt cōtrariū:quaſi cauſa ꝓpter quā lex voluit reſtitutionē fieri redacta ſit ad nō cauſam.ideo debet euaneſcere dicta reſtitutio. alle. p caſu.c.p veſtras.extra.de do.inter vi.⁊ vxo.ſed cum Bar.inclinat Jo.an.in addi.ſpe.in ti.de do.inter virū.⁊ vxo.§.fi. ver. qđ ſi vir.vbi etiā refert multas opi.ſuper hoc ⁊ hec opi. placet per rationes Bar.Nec ob.d.c.per veſtras.q2 ſi bene pōderet̃ hoc nō dicit vt pꝫ ex his q̃ ſupra dixi circa intellectū illius.c. ¶ Ultimo adde qđ dixit hic Ang.qđ in hac materia eſt aduertēdūꝫ in practica qđ mulier nō dꝫ petere dotē reſtitui:ſed ipſam in tuto collocari vt poſſit ſe ⁊ ſuos alere.Cui autē ſit cōcedēda adminiſtratio dicit qđ ħ iudex ex officio habebit declarare all̕.d.c. p veſtras.ſed tu tene ſecure qđ mulier pōt ꝯcludere ꝓpter inopiā viri dotē ſibi reſtitui vt patet ex hac.l.⁊ in.d.l.vbi adhuc.fateor tamē qđ ſi mulier apta foret ad diſſipationē iudex prouidebit ⁊ faciet dotē eſſe penes tertium idoneum q habebit fructus expendere in onera matrimonij.arg.ff.eo.l.ii cum dotē.§.eo autē tempore.⁊.§.ſi autem in ſeuiſſimo.nec ob.d.c.per veſtras. quia non probet id quod dicit Ang.⁊ etiā alio caſu loquitur vt pꝫ ex ſupra dictis circa intellectum illius.c.

Si exheredato.

Inopia cōtingēs p exheredationē incipit eſſe euidens ex die adite hereditatis.ħ dicit ſm Bar.adde dictis Bar. duꝫ ſaluat ſentētiam Rugerij poſitam in gl.j.ſaluatio ſua videtur aperte fuiſſe de mēte glo.in.l.ſed ſi pro dote.§.j.ff.de leg. preſtā.

4 ¶ † Itē adde qđ pro cōmuni opi.qđ non naſcatur actio de dote:niſi ſoluto matrimonio lꝫ certū ſit ſolui debere matrimoniūꝫ. facit optime ſm Bal.l.iul.ff.de cōdi.inde.vbi ſi promitto.x. ſi ue nauis ex aſia venerit ſiue nō certū eſt debitū iri.⁊ tū nō naſcitur actio anteq̃ cōſtat alterā partē cōditionis eueniſſe.ad idēꝫ etiam allegat Ang.l.niſi finita.ff.de tute.⁊ ra.diſt.vbi actio tutele naſcit̃ demū fin.ita tutela ⁊ cum certum eſt tutelā finiri debere pubertate veniente.

Quoties.

Si per maritū nō ſatiſdat̃ cū poſſet ſtatim inſolidū cōdēnat̃:ſed ſi nō pōt medij temporis interuſuriū deducet̃ nec mulier poterit volūtatē mutare. h.d. ¶ Nota qđ vbi dilatio ꝯcedit̃ a lege ſatiſdare dꝫ debitor de ſoluēdo die adueniēte:idē ſi cōcedat̃ dilatio a lege an mata. vt a principe.l.qties.l.vniuerſa.C.de preci.impera.offe.ſi vo cōcedat̃ ab homine tūc nō dꝫ ſatiſdare niſi cā cognita.⁊ ſic intelligat̃.l.in omnib᷑.ff.de iud.⁊ in.l.ſi creditores.ff.de pri.cre.hoc vlmiū intellige niſi dilatio data ab homine ſuccedat in locum dilationis legalis:vt pbat̃ hic iūcta gl.j.iūcto ver.vl̕ dic pacto. facit qđ no.Bar.in.l.ſtipulatiōes non diuidunt̃.in illa q̃ſtione an poſſit qs cogi preciſe ad factū. ¶ Itē dixi de dilatiōe legali intellige qn̄ dat̃ miſeratiōis cā vt pꝫ hic ⁊ in.l.j.§.exactio.C. de rei vxo.acti.⁊ facit.l.ſi cū milite.ff.de cōpen.ſecꝰ videretur ſi daret̃ ex natura rei.exēplū.l.interdū.ff.de ver.obli.⁊ facit qđ dixi.ff.in.l.ij.§.nec cogit̃.

5 ¶ † Itē no.qđ qn̄ dat̃ dilatio miſeratiōis cā ⁊ nō pōt ſatiſdari ꝓpter ipotētiā ſtatim fit ꝯdēnatio deducto interuſurio medij tpis:ſecꝰ qn̄ dilatio ab homine eſſet appoſita.l.ſi tibi mādauero.ij.reſpō.ff.māda.⁊ ex ħ etiā no.ar.pro practica iudiciū q condemnāt aliquē ad penā deducta quarta parte ꝓpter formā ſtatuti nō vr̄ talis deductio fieri poſſe ar.huius tex. ¶ In gl.de ſolutiōe ibi q2 iudiciū eſt bone fidei innuit gl.qđ in ſtricti iuris iudicijs nō ſatiſdet̃:ſed certe hoc non eſt verū ſimpliciter p.l.in omnibus.ff.de iudi.⁊ ibi gl.⁊ in.l.ſi creditores.ff.de priui.cre.⁊ facit qđ dixi in.l.ij.§.nec cogit̃.ff.eo.ideo dic qđ ratio eſt q2 dilatio a lege miſeratiōis cauſa indulgetur.ideo debet ſatiſdari:niſi expreſſe aliud lex diceret.l.verū.§.itē videndū.ff.pro ſocio. ¶ In ea.gl.in fi.⁊ ſic vult glo.qđ fideiuſſor pro dote reſtituēda nō poſſit dari cōſtante matrimonio:ſed alij tenuerūt oppoſitū vꝫ qđ lꝫ nō poſſit dari p dote ꝯſeruāda:tū dari poſſit p dote reſtituēda:⁊ ſic cōſuluit Dy.⁊ ſic dicit gl.in.l.j. C.ne fideiuſ.do.den.ſeruari bononie.ſed Barto.nitit̃ hic hanc opi.impugnare per rōnes ⁊ potiſſime q2 nō vr̄ ratio diuerſitatis inter fideiuſſorē de dote ꝯſeruāda ⁊ fideiuſſorē de dote reſtituēda. Itē q2 l.ij.C.ne fideiuſ.do.den.q̃ venit ampliatiue vt litera ibi dicit alr̄ nil adderet ad.l.j. Sed tu potes dicere ſaluare ſentētiā Dy.maxime p.l.fi.C.de do.cauſa nō nu.vbi pꝫ qđ in dote poſſunt interuenire duo rei pro dote reſtituēda:⁊ tū ꝯſtat qđ ille ad quē nō perueniat dos videt̃ pro alio fideiubere.iuxta no.in.l.vir vxori.§.fi.ff.ad velle.⁊ ſic ea dē rōne debet poſſe dari fideiuſſor pro dote reſtituēda.nec vr̄ reſpōſio bona Bar.ad legem illā inquantū intelligit cam qn̄ cōiuncta perſona ſed obligat cū marito q2 illud eſt nimis reſtringere.l.illaꝫ.⁊ maxime q2 cū tex.ibi pr.mo dixerit qn̄ filius vna cū patre recipit dotē ſubdit poſtea qđ idē eſt dicendū in omni alia perſona que cū marito ſcripta ſit ſe recepiſſe dotē ⁊ ſic videt̃ permittere qđ etiam extraneus vna cum marito ſe poſſit inſolidū obligare pro dote reſtituēda:nō ob.qđ eadē videat̃ ratio in fideiuſſore de dote reſtituenda que eſt in fideiuſſore de dote cōſeruāda:q2 hoc nō videtur verū vt hic dicit Bal.⁊ Ange.nā in fideiuſſore de dote reſtituenda ineſt cōditio ſi matrimoniū diſſoluat̃:ſecꝰ in fideiuſſore de dote cōſeruāda qui videtur etiam reſpicere tempus matrimonij:ideo illa tanquam nutriens perfidiam reprobat̃ conſtante matrimonio.que ratio ceſſat in fideiuſſore de dote reſtituenda. Itē non ob.qđ l.ij.nō videatur aliquid addere ad primam ſcdm iuſtū intellectum q2 iſtud non eſt verū.nam in.l.j.reprobat̃ lex municipalis vel cōſuetudinaria que arctat maritus ad ſatiſdandū de dote cōſeruanda:ſed.l.ij.addit qđ etiā ſponte ſi preſtetur p maritum nō teneat talis ſatiſdatio.⁊ p iſta opi. etiam facit illa regula vulgata:q2 parta ſunt aliquid tēpore permiſſo fieri vel conferri in tēpus permiſſum vt in.l.tempus.ff.de heredi.inſt.⁊ pro iſta etiā parte facit qđ vbi eſt dubietas.opi.in materia dotis amplectenda eſt opi.illa que fauet doti in dubio iuxta no.in.l.in ambiguis.ff.de iu.do.⁊ qđ dictum fuit in.l.j.ff. eo. ¶ In gl.ferenda:ibi cum iam erat lata ſentētia ⁊ ſic ammodo nō poterat mulier ipſam impugnare.l.ſi ſeruus plurius.§.j. ff.de lega.ij.⁊ facit quod no.in.l.ſtipulatio iſta habere in prin.ff. de verbo.obliga.⁊ ſic ſm̃ gl.ſecus eſt ſi non eſſet lata ſententia ⁊ hoc videt̃ hic ſequi Bal.⁊ Ange.ſed Bart.intelligit idēꝫ ſi lata non eſt ſententia dūmodo mulier potuerit ſatiſdari q2 ex tūc a lege defertur electio marito an velit ſatiſdare vel ſi nō poſſit qđ ſoluatur dos deducto interuſurio de quo hic per eum:ſed forte verior eſt opi.gl.q2 propter fauorem mulieris videtur hoc inductūꝫ qđ ex quo ſibi non ſatiſdatur ſaltēꝫ habeat hoc remediū qđ facere poſſit ſtatim cōdēnari maritū deducto tñ interuſurio medij tpis:ideo videt̃ qđ ſi mulier nō vult vti hoc remedio nō agat̃ ar.l.qđ fauore.C.de legi.⁊ hoc ſaltē qn̄ mulier nondū petijt ipſum ſtatim cōdēnari ante dilationē lꝫ potuerit ſatiſdari.Si autē petiſſet ipſum cōdemnari forte cogeret̃ perſiſtere in petitione.ar.aut.qui ſemel.C.quomodo et quando iu.et ſic poſſit ſaluari tunc opi.Bartol. ¶ In ea.gloſſ.ibi vel dic vt ibi.l.quia

hoc loquitur qñ dilatio daſ a lege marito miſeratiõis cã ꝛ daſ demũ ſi maritus ſatiſfacit al's nõ daſ cũ minus ſaltẽ cõdẽnetur deducto interuſurio.ibi aũtẽ dilatio nõ dabaſ a lege ſed proueniebat ex natura actus ꝛ ex mẽte cõtrahentiũ ideo ſimpliciter ibi ſtandum eſt dilationi.facilius cũ lex limitat ſuã dilationẽ ꝙ dilationẽ ↄtrahẽtiũ ar.l.fi.C.qui po.in pig.ha. ꝛ ibi no.ꝑ gl. vel extra glo.ſolue ſm Bal.ꝛ Ang.qꝺ ƀ loquitur in dilatione data miſerationis cã.ibi in alia: ſed certe hec ſolutio ſatis recidit in idẽ cũ precedẽti. ¶ In ea.gl.in fi.ſolue vt ibi no.ꝑ gl. qꝛ hoc ſpãle fauore dotis vt mulier citius dotẽ cõſequaſ. vel potes dicere qꝺ ille caſus eſt omnino diuerſus ꝛ nõ aduerſus.

Si vir vxori. Uir teneſ reſtituere quicqd hꝫ vel habere ſperat a liberto dotali niſi

6 ↄ̃o donãdi ꝓmiſſuꝫ fuerit ſibi manumittere.h.d. ¶ †No. caſuꝫ vbi lꝫ donatio inter vi.ꝛ vxo.ↄſtãte matrimonio ꝛ eſt rõ qꝛ nõ cẽſeſ qs locuplet.ori ex hoc ſolo qꝺ hꝫ libertũ. vt.l. naturalis.§. fi.ﬀ.de preſcrip.ver.ꝛ.l.plane.la.ij.§.fi.ﬀ.de leg.j. ¶ Itẽ not.ꝙ vbi occaſione preambuli cõtractus preſtatur cautio ſup hereditate alterius toleratur a iure de quo aliquid hic in gl. ꝛ plene in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ﬀ.de ver.obli.

Si maritus. In bono ſufficit maritũ eſſe talem in rebus dotalib' qualis eſt i ſuis

7 ſecus in malo.h.d. ¶ †Not.illud vulgatũ qꝺ culpa in alienis culpaſ ꝛ puniſ.ſꝫ in ꝓpriis tñmodo culpaſ de quo in.l. etiã.§. j.ﬀ.eo. ¶ In gloſ.culpãda ibi ſꝫ tuti' ƀ cõiter teneſ. dicit tñ ƀ Ange.qꝺ lꝫ mariť teneaſ de leui culpa etiã in negligẽdo non tñ ꝑpter leuẽ culpã cõmiſſam in dotalib' ꝑdit bñficiũ nec ↄdẽneſ vltra ꝙ facere poſſit ſꝫ tñmodo ꝑpter dolũ ꝛ latã culpã ꝑ l.etiã.§.j.ﬀ.e.ꝛ ꝑ ea q dicta ſunt in.l.maritũ.ﬀ.e.ꝛ aduerte qꝛ tãgit ƀ Bal.qd ſit lata culpa ꝛ qd latior.poſt And.de piſ.ꝛ qñõ etiã qdã eſt dolus ver' qdã ꝓſumptus.ꝛ qño etiã vterq3 predictorũ qñq3 ꝓbaſ vere:qñq3 ꝓſumptiue:ſed de materia iſta plene dicendũ vt ꝑ Bar.in.l.qꝺ nerua.ﬀ.depoſi.refert etiã Cy.dixiſſe qꝺ diligẽs nõ teneſ de lea.l.qꝺ etiam probat ꝛ bene ꝑ ea q̃ habentur in.d.l.qꝺ nerua.ꝛ.l in rebus.ﬀ.de iure do.

Si vxor. Qui ꝑpter dolũ teneſ reſtituere rẽ ſtat in cõdẽnaſ.q ꝟo ꝑpter culpã conſequiſ dilationẽ ad eã ꝑquirẽdã alias ſecus.h.d. ¶ No.qꝺ ſi eſt in obligatione rẽ reſtitui re perempta deueniſ ad extimationẽ ita etiam qñ res nõ apparet ꝛ res cõtra volũtatẽ dñi ad aliũ deuenit qꝺ no.ad no.in.l.in re furtiua.ﬀ.de ↄdi.fur. ¶ In gloſſ.j. ſed.h.d. hec vera:qꝛ ex quo ↄſtãte matrimonio nõ fuit nata actio penalis nõ naſceſ ex poſtfacto ſine noua ↄtrectatione. ꝛ ſic facit ſm Bal.qꝺ vulnerãs exbãnitũ nõ dꝫ puniri, lꝫ poſtea ille bannitus eximaſ de bãno qꝛ ponderãdũ eſt pricipiũ. facit.l. qd ergo ﬀ.de his q no.infa. ¶ In ea.gl.ibi hic caſus nõ eſt ibi, ſed certe lꝫ iſte caſus nõ ſit ꝑciſe ibi tñ ſimilis videtur eſſe.ſ. qñ agiſ de rebus amotis ideo an hodie habeat locum compẽſatio recurre ad ea q̃ dicta fuerũt in.l.rei iudicate.§.j.ﬀ.eo. ¶ In gl.modicũ ibi imo arbitrio iudicis hec vera. ¶ In gl.prebẽtibi,vel actionẽ cedat hoc nõ eſt verũ in iſto caſu qꝺ nõ liberatur qs cedẽdo actionẽ quãdo ex culpa ſua incidit in obligationẽ.ſecuſ qñ ſine culpa ꝛ ſic loquitur lex quã habes alleg.in glo.

Si bona mulieris. Si iudiciũ tenet ꝑ parte tũc ſufficit ꝑ pte ferri ſniam. Itẽ fiſcũ nõ trãſit inſtantia iudicij.h.d.ꝛ non eſt alibi

8 in hoc vltimo dicto ſm Ja.de are.ꝛ Bal. ¶ †No.qꝺ vitiũ litigioſi nõ impedit alienationẽ q̃ fit ꝑ cõfiſcationeꝫ. ꝛ ſic limita.l. fi.C.de litigio. ¶ Itẽ no.qꝺ interdũ valet ſnia ſup parte regulariter ↄ̃.vt.l.in hoc iudicio.ﬀ.fa.her.ſed hic eſt ſpeciale qꝛ ꝑ par

9 te iudiciũ eſt extinctũ. ¶ †Itẽ no.qꝺ fiſcus nõ tenet ꝑ oĩa locũ heredis qꝺ patet qꝛ inſtantia inchoata nõ tranſit ad eũ. alias eſſet cõtra.vt.l.ſi eum hoiem.ﬀ.de fideiuſ.ꝛ facit qꝺ no.per glo.

10 in.l.inter reos.ﬀ.eo.ti. ¶ †Itẽ no.qꝺ publicatis bonis publicanſ ꝛ iura ꝛ ſic appellatione bonorũ contineñ ꝛ iura lꝫ nõ videantur cõtineri ſub appellatione bonoꝝ mobiliũ vel immobiliũ.l.quãtuberonis.§.pe.ꝛ fi.ﬀ.de pecu. ꝛ ſic facit qꝺ ſi ꝑ ſniam publicarenſ bona imobilia vel bona mobilia vel etiã bona mobilia ꝛ immobilia:nõ ideo ex hoc eſſent publicata noĩa debitorum que videtur tertia ſpecies ſeparata de quo hic per Bal. ꝛ Ang. ꝛ ꝑ glo.ꝛ Bar.in.l.mouentiũ.ﬀ.de ver.ſigni.ꝛ in.l.poteſt ﬀ.de aur.tu.no.etiã ſm Bal.qꝺ ſtatutũ puniens violentiam facientem cum armis cõprehẽdit etiã mulieres vt hic colligiſ iuncta prima gl. ¶ In gl.tota ibi in.v.legibus.imo etiã in aliis cuꝫ ƀ loquaſ ſoluto matrimonio qꝺ pꝫ qꝛ loqtur de lege iul.de vi priuata:in prima pte q̃ nõ numeraſ inter dictas.v.leges.ꝛ ſic ſi matrimonium tũc nõ fuiſſet diſſolutum etiam pro parte nõ debebat publicari.ꝛ ideo dic gl.verã qñ publicatio haberet fieri ↄſt.lte matrimonio: ſed ſecus eo diſſoluto qꝛ tũc ex oĩ cã pot fieri publicatio q̃ alias eſt iure ꝓmiſſa. ¶ Extra gl. miraudꝫ videſ qꝺ inſtãtia nõ trãſierit ƀ ad fiſcũ cũ tranſeat in ſucceſſorẽ vniuerſalem vt.l.ſi eũ hoiem.ﬀ.de fideiuſ.ꝛ ſic.ꝛ videſ ſucceſſor vniuerſalis.vt.l.ij.C.ad legẽ iul.de vi.ꝑpter ƀ dixit Pe.qꝺ expiraſ iudiciũ quo ad mulierẽ vt ƀ dicit Bal.quo ad fiſcũ.ſꝫ hec ſolutio videſ literã violare.iõ Ja.de are.aliter dixit.cui' opi.refert hic Bar.ꝛ reprobat ipſam ꝑ.l.tã ex ↄ̃tibus.ﬀ. de iudi. iõ dixit finaliter ipſe Bar.ſpãle fauore fiſci q hꝫ ſuos iudices. vt.l.j.ꝛ.ij. C.ſi a.iuer.fiſ.ſed hec opi.no videſ bona qꝛ ſm ipſam ſequereſ qꝺ ſi fiſcus eſſet heres inſtitut' a priuato nõ trãſiret inſt.itia cũ defuncto inchoata ↄ̃ fiſcũ.qꝺ no videſ verũ ꝑ.d.l. ſi eũ hoiem. ꝛ ꝑ.l.heredẽ.ﬀ.de re iudi.ꝛ iõ dixit ƀ Bal.ꝛ Ang.poſt eũ qꝺ interdũ q̃riſ de ſucceſſione bonoꝝ ꝛ nõ ꝑſone vt qꝛ ꝑſona eſt annihilata ꝛ ſic nõ põt repſentari.vt eſt videre in caſu huius.§. ꝛ tũc ad talẽ ſucceſſionẽ nõ trãſit inſtãtia ꝛ ita hic ſec' ſi eſſet ſucceſſor bonoꝝ ꝛ ꝑſone ꝑſona non annihilata ex diſpõne iuris: qꝛ tũc trãſiret inſtãtia ꝛ ſic loquatur ↄ̃ria. Et ꝑ ƀ inferũt qꝺ filii ſuccedẽtes hodie in bonis parẽtũ ſm formã auť.bona dãnatorũ.C.de bo.dã.qꝛ ſunt ſucceſſores bonoꝝ ꝛ nõ ꝑſone nõ ſuccederẽt in inſtãtia ꝛ no.dictũ ſed ↄ̃ iſtã opi.facit qꝺ habeſ in prima parte ƀ vbi loqtur de relegato cũ publicatione tertie partis bonoꝝ.vt pꝫ ex tex.iuncta gl.illa ꝛ tñ extinguiſ inſtãtia ꝑ illa tertia parte lꝫ nõ annihileſ ꝑſone ex diſpoſitione iuris cũ relegat' nõ ꝑdat ciuitatẽ nec libertatẽ vt loqtur ꝛ no.in.l. quidam ſerui pene.ﬀ.de pe. vñ potes dicere qꝺ iõ nõ trãſit inſtãtiam fiſcũ qꝛ obligatio principalis ꝑſone delinquẽtis adherẽs cui accedat inſtãtia acceſſorie extinguiſ lꝫ effect' eius trãſferaſ in fiſcũ. vt.l.ſi debitori deportato.ﬀ.de fideiuſ. iõ nõ eſt miñ ſi extincta principali obligatione extinguiſ acceſſoria.ar.l. nõ dubiũ.C.de legi.ꝛ in.c.inter dilectos.§.ceterũ.extra de fi.inſtru. q̃ rõ ceſſat i aliis caſibus de q̃ plene dixi in.d.l.ſi eũ hoiem. ꝑterea etiã rõ eẽ põt qꝛ nõ trãſit inſtãtia in caſu iſto vꝫ qꝺ dꝫ ſnia eẽ cõformis petitioni.l.vt fundus.ﬀ.cõi diui.ꝛ.l.fi.C.de fideicõ.liber. ꝛ ideo cum in petitiõe ↄcludaſ dari agẽti ꝛ nõ poſſit amodo formari ſnia ad ipſius vtilitatẽ nec referri ad aliũ q repreſentet ipſm cuꝫ fiſcus no veniat ꝑpter repreſentationẽ ſed ꝑpter trãſlationẽ q̃ fit in eũ ꝑpter delictũ agentis.ideo neceſſario ſentẽtia non põt ferri proportionabilis petitioni ꝑ tanto nimirũ ſi expirat iudicium ꝛ idẽ videretur ecõtra ſi reus delinq̃ret taliter qꝺ ei' bona publicarẽtur cũ eadẽ ſit rõ.ꝛ ſi dicaſ delictũ rei nocebit agenti qꝛ oportebit ipſum nouã inſtãtiã inchoare põt dici qꝺ iſtud cõtingit in quandã cõſequẽtiã vt deſeruiatur regulis iuris iõ toleratur. ſicut ꝛ alias videmus in ſimili qꝺ lꝫ pena nõ ↄſueuerit afferre premiũ delinquẽti.l.relegatoꝝ.§.fi.ﬀ.de interdi. ꝛ releg. tñ interdũ ꝑ quandã cõſequentiã affert premium vt deſeruiaſ regulis iuris.patet in.l.decreto.ﬀ.de ſuſpe.tu.ꝛ quod no.in.l.ij. §.ignominie.ﬀ.ex qui.cau.ma. ¶ Ultimo adde dictis Bar. in quantũ dicit qꝺ ſi conuentus reali deſinit poſſidere abſq3 ſua culpa rem pro parte ſufficit ferri ſniam ſolum ſuper parte quaꝫ poſſidet etiam ſi de alia nil dicatur ex eo qꝛ expirat iudicium ſuper alia parte per.l.j.C.de alie.iud.mutan.nam potes dicere qꝺ imo non expiret ſed debet ſequi abſolutoria in alia parte quam no poſſidet ꝑ ea que habẽtur in.l.ſi a te.in prin.ꝛ.§.4.ﬀ.de exce. rei iudi.ꝛ in.c.aduerſario.extra de except.al.ꝛs ſequeretur qꝺ ſi ferretur cõdemnatoria ſup toto nõ teneret ſentẽtia ſaltẽ in parte quam non poſſideret quod videtur eſſe contra.l.is qui ſe obtulit.cum ibi no.ﬀ.de rei vend.ꝛ facit quod habetur in.d.c. aduerſario.ꝛ in.l.cum putarem.ﬀ.fami.herci.

Summarium.

1 Cõditionis melioris eſt qs in caſu dubij ꝙ in caſu certi.
2 Quaſi poſſeſſio releuat quem ab onere probandi.
3 Iudex ſecularis an poſſit cognoſcere de periurio.

Tria. Exceptio appoſita a tertia ꝑſona cuius intereſt obſtat ꝛ venit examinãda in iudicio ꝛ habet impedire ꝓceſſum.h.d.ꝛ legitur duobus modis vno modo vt colligi poteſt ex gl.j. alio modo extra glo.per Bar.de quo hic per eum. ¶ Nota primo ꝑ forma cõmiſſionum que quotidie fiunt conſultoribus. nam committitur cauſa conſulenda vt viſis actis ꝛ actitatis in cauſa cõſulat que ſint partes iudicis. ¶ Not.ſecũdo quod quãdo duo ſunt coniunctim ꝓbãda deficiens in vno deficit in toto de quo per gl.in.l.ij.§.hec autem.ﬀ.de iti.actuq3 priua.ꝛ hic per Bal. ꝛ per gl.ꝛ Jo.an.d.ꝛ Joan.calde.in ſuis diſtin. in.c.ij.extra de reſcrip.ꝛ aliquid etiam ꝑ recolende memorie dominum ꝛ preceptorem meum dominum Anto.de but.in.d.c.ij.ꝛ in.c.exhibita.extra de iudi.nam cõcludit Bal.aut ſunt plura quorũ alterum tantũ ſufficit ꝛ infert in materia cauſe vel articuli de q̃ q̃ritur.ꝛ tunc eſt neceſſe ꝓbare vtrũq3 al's ſecus.ſi vero nõ ſunt plura ſed eſt vnũ qualificatũ tunc ſi qualitas eſt de ſubſtãtia actionis vel defenſionis vtrũq3 dꝫ ꝓbari.ſ.actum ꝛ qualitas.l.habebat.de inſti.ꝛ.l.pretor.§.decreui bo.rap.ſecus ſi nõ ſit de ſubſtantia actionis vel defenſionis quia tunc deficiens in ꝓbatione qualitatis

ne qualitatis ſolius nihilominus vincit in principali facto. alle. l. in delictis. §. ſi detracta. de noxa. Et ſubdit qḋ quatuor ſunt de qb⁹ dubitaṫ an ſint de ſubſtātia ꝓbationis. ſ. cā coditio mod⁹ ⁊ demōſtratio. Et ꝯcludit ꝙ ſi talis cā ſine qua nō ꝯpetit actio actori vel reo defenſio illa eſt de ſubſtātia ⁊ ꝓbāda ab allegāte ſecus ſi ſit ipulſiua. l. ij. §. fi. de dona. de quo etiā remittit ad. l. domus. ff. de ꝯdi. inde. ⁊ ad ibi no. p ſe. Cōditio ꝟo ſemꝑ vṙ ꝺ ſubſtātia ⁊ ſic ꝓbanda. l. meuius. ⁊. l. qui heredi. cū ſi. de cōdi. ⁊ demonſt. ſ. qñ ꝺt ꝙ in ꝯctibus innolatis dꝫ probari impletio. l. ex placito. C. de re. permu. in contractibus vero nolatis nō eſt neceſſe ꝓbari implemētū quo ad fundandā origīnē petitionis: ſꝫ quo ad executionē ſic ſi excipiaṫ de modo nō impleto. l. inſulā. §. fi. ꝺ. loc. ¶ Et adde quid iuris ſi modus inſeratur in ſentētia vt no. in. l. cū eoꝝ. C. de ſen. ⁊ interlo. om. iudi. In demonſtratione dicit ꝙ ſi abſqꝫ probatione illius demonſtrationis res remanet certa nihilominus ꝑ alia ſigna vel circūlocutionē tunc nō eſt neceſſe demonſtrationē illā ꝓbari. l. j. §. j. ff. de do. prele. facit quod no. in. l. j. §. ſi quis argentū. ff. de po. ¶ Adde ei quod dixit de qualitate. vcꝫ qḋ deficiens in qualitate ꝓbationis vincit in ſimplici facto ſi qualitas nō erat de ſubſtātia. nā hoc videtur contra. l. diuus. cum ibi no. p Bart. ff. de re iudi. ⁊ contra. c. licet cām. cum ibi no. p Jo. and. de proba. vbi indiſtincte ꝓponens aliqd qualificare: videṫ in dubio ſe aſtringere ad illud ꝓbandū ſed potes dicere ꝙ in. §. ſi detracta. qualitas illa nō inducit nouum delictum nec mutat delictum vel nomē actionis. vt not. p Bar. in. l. edita. C. de eden. ſecus in caſu. ꝺ. l. diuus. ⁊. ꝺ. c. licet qꝛ qualitas corruptele inducit nouū delictuꝫ. nā teſtis delinquit ſi dicit falſum etiā nō corruptus. ⁊ ſimiliter peccat ſi ſit corruptus pecunia etiā ſi dicat verū vt no. in. l. j. ff. de fal. ⁊ꝫ vtrūqꝫ eadem lege puniatur. ¶ † Itē nota qḋ nō dꝫ eſſe melioris conditionis quis in caſu dubij ꝙ in caſu certi. ad idē. l. ordinata. §. fi. ff. de libe. cau. ¶ In glo. j. ibi implorādo officiū iudicis de multis remedijs cōpetētibus hoc caſu vide gl. ordinariam in. l. j. §. ꝑ hanc. ꝺ. de rei vē. ⁊ per Inn. in. c. inter quatuor. extra de ma. ⁊ obe. ⁊ no. bñ quia vult glo. qꝛ hic principaliter intentabaṫ cā ſtatus exiſtentium ſui iuris. ⁊ ſimiliter ſucceſſiue intentata fuit actio de dote ꝑ iſtam titiā cōtra iſtū maritū: ſed hoc nō vṙ bene dictū quo ad mentē lr̄e qꝛ tūc partes iudicis debuiſſent eſſe in ꝓnunciādo ſuperſedendū fore iudicio de dote ꝓpter qōnē ſtatus preiudicialē pendentē per. §. preiudiciales. inſti. de actio. et adeo melius videṫ dicendū ꝙ principaliter actū fuerit ꝑ iſtum titiū iudicio de dote ⁊ ꝙ ex aduerſo mlier ſe oppoſuit dicēs ad ſe ſpectare exactionē dotis vt matrēfamilias. ⁊ ꝭ intellect⁹ ſine dubio eſt planior ⁊ ipſum ſequiṫ Bar. reprobato p̄mo ſꝫ Bal. ſaluat p̄mū qꝛ pēdente cā ſtatus p̄iudiciali ſilere debēt alie qōſtiones inter eoſdē ſed nō inter extraneos ꝑ. l. ordinata. ff. de li. cau. ⁊ ſic nō dꝫ ſilere inter titiā ⁊ maritū. Sed tu potes dicere ꝙ imo dꝫ ſilere inter titiā ⁊ maritū ꝑ rōnem litere. qꝛ ex quo ipſa mulier p̄tendit ſe matrē fa. ⁊ ſic ſibi actionē cōpetere interim anteqꝫ hoc decidaṫ nō dꝫ cōpetere actio patri ſiue ei q aſſerit ſe patrē ⁊ illā habere in poteſtate. fateor tñ ꝙ ſi ipſa titia vellet agere interim contra iuū maritū cū interim ordinata cā ſtatus habetur loco matrifa. vt. ꝺ. l. ordinata. ⁊. l. lite. C. de libe. cau. ipſa poterit agere. ſed tñ nō debebit ꝑ ſententiam diffiniri cā dotis ante iudiciū diffinitiū ſtatū vt no. gl. in ſimili in. ꝺ. l. ordinata. ⁊
2 ſic intelligo glo. ff. in ver. denegādā. in ver. ſed an titia. ¶ † In fi. no. ex gl. ꝙ quaſi poſſeſſio releuat quē ab onere ꝓbādi de quo hic tetigit Bal. ſed meo iudicio pſectius tetigit Bar. in. l. ſi patri in. ij. q. ⁊. v. oppoſitionibus tertie partis. ff. de oper. no. nun. Tene tñ mētī qḋ ꝺt ꝭ Bal. vcꝫ qḋ vbi ſtatus quē inducit pñs poſſeſſio nō pōt haberi ſine priuilegio ⁊ preiudicio iuris tertij: qꝛ tūc nō releuat vt eſt caſus in. c. ad decimas. extra de reſt. ſpo. lib. vj. ⁊ de materia vide etiā duas veras gl. vna eſt in. l. circa. ꝺ. de ꝓba. alia eſt. l. ſiciti. §. ſed ſi qraṫ. ꝺ. ſi ſeru. vē. ⁊ facit etiā qḋ no. in. l. nō epiſtolis. ⁊. l. neqꝫ natales. C. de proba. ¶ In gl. ij. ibi etiā in ꝓſectitia dic imo tñmodo in ꝓſectitia agi pōt nō autem in aduētitia qꝛ ꝑ illa non agit pater etiā ſi filia eſt in ptāte vt ꝓbaṫ. ꝺ. c. l. ij. §. qḋ ſi in patris. a cōtrario ſenſu. ⁊ ibi no. ⁊ hodie eſt clarū ꝑ auṫ. qḋ loců. C. de coll. ¶ In gl. denegādā. ibi ꝙ ꝓbat legitimā. hoc eſt de legitimo matrimonio natā. ⁊ ſecūduꝫ hoc videṫ ꝙ iudex ſecularis poſſit cognoſcere de cā matrimoniali incidēter. qḋ tenet hic Bar. qñ diſputatur de matrimonio non ad eſſentiā matrimonij inter ipſos cōiuges ſed ad aliū ſiue altero forte cōiugū mortuo vt hic ſiebat. illud autē nō eſt dubiū ꝙ ſi nō ſit queſtio de matrimonio ſed de natiuitate qḋ pōt ꝓbari coram ſeculari. ſed tu adde qḋ de cā matrimoniali nullo modo pōt cognoſcere iudex ſecularis etiā incidēter etiā ad fin. de quo loquiṫ litera vt eſt tex. in. c. tuam. extra de ordi. cog. ⁊ in
3 c. cauſam q̄. extra qui filij ſint legi. ¶ † Itē adde ſupra qḋ dicit de exceptione vſuraria inquantū dicit quod de illa pōt cognoſcere ſecularis iudex ſi eſt queſtio ſuper facto ⁊ non ſuper iure quia gl. ſenſit contrariū in cle. diſpendioſam. in glo. tamē repetuntur de iudicijs. licet ipſi referant ſuper hoc opi. cum Bar. tamen cōcor. Pau. de liaza in cle. conſulunt. extra de vſu. ⁊ ita conſiluit re. me. do. Baſ. de cal. ⁊ do. Pe. de anch. preceptor me⁹. licet aliter videatur loqui in lectu. ꝺ. cle. cū Bart. etiā cōcor. do. ⁊ preceptor meus do. Ant. de but. in. ꝺ. c. tuam. ⁊. c. cū ſit generale. extra de foro cōp. Aduerte tamen quia dicit hic Bal. hoc verum qñ factum eſt abſtractum ab oī ſpiritualitate alias cognoſcere hꝫ habebit iudex eccleſiaſticus. faciat. c. quanto. extra de iudi. ⁊ ꝑ hoc forte poſſet attentari ꝙ qñ eſt qōnio facti an cōtractus ſit initus de duplo ſortis vel in fraudē vſurarū cum poſſit cadere dubietas an probationes q̄ ſiunt ſint ſuffi. iētes vel nō ad cōuincendū de vſuraria prauitate ꝙ forte ꝭ caſu iudex eccleſiaſticus habebit cognoſcere ⁊ debebit ad eū remitti. nam vſurarij ſunt valde exoſi iuri canonico. ⁊ ideo vult per famam ⁊ indicia ⁊ alias cōiecturas cōtra ipſos probari. vt in. c. cum in dioceſi. extra de vſuris. ⁊ facit qḋ not. in. c. ex literis. extra de iureiuran. ⁊ in. c. ad noſtrā. extra de empti. ⁊ vend. ⁊ ſic forte iudex eccleſiaſticus admittit aliquas ꝓbationes quas forte nō admitteret ſecularis: ideo equius videṫ qḋ in dubio ipſe cognoſcat.
4 ¶ † Itēꝫ adde de exceptiōe periurij an poſſit cognoſcere iudex ſecularis recurre ad not. per Joan. and. in. c. cum. C. laic⁹. extra de foro cōpe. Et a. idē qḋ de hereſi nō videtur poſſe iudex ſecularis ſe quoquo modo intromittere vt in. c. vt inquiſitionis. §. ꝓhibemus. de heret. li. vj. An aūt poſſit cognoſcere de exceptiōe excōicationis videṫ pendere ex eo qḋ dixi. ꝺ. de exceptio. vſur. ⁊ maxime ꝓpter no. in. c. pia. extra de excep. lib. vj. ⁊ in. c. licet extra de ſen. excō. eo. lib. Et adde etiam qꝛ ſentit hic Bald. ꝙ iꝫ ſecularis nō poſſit per viā cōtētioſam cognoſcere de cauſa ſpirituali. ſꝫ ſecus dicit ſi de plano ſe vellet informare. ſi aūt cōtētioſe in dubio nō reuocaṫ. facit quod no. Spec. in ti. de recōuentione. §. ij. in. ij. verſi. ¶ In ea. gl. ibi interim agere poteſt. intellige etiā de dote nedū de alia re per id quod dixi. ꝺ. cum gl. j. tamen nō feretur ſententia ante latam ſententiam ſuper preiudiciali. vt. ꝺ. dixi. ¶ Extra gl. adde qḋ ideo admittitur hic iſta mulier excipiendo qꝛ intererat ſua. ſecus ſi nō interfuiſſet vt no. Spec. in ti. de reſcrip. preſen. §. ratione autem forme. verſ. ſed pone tu ca. qḋ intellige niſi in caſu ſingulari. l. ꝺ. C. de neg. geſt. vbi fauore pupilli admittiṫ tertius cuius nō intereſt ad excipiendū ⁊ de materia tertij venientis ꝓ ſuo intereſſe tangitur al quid in. l. a tā ſi. §. quoties. ff. ad treb. ⁊. l. a diuo pio. §. ſi ſup rebus. ff. de re iud. ⁊ in. c. venies. lo. ſi. extra de teſti. ⁊ per Inn. ibi. ⁊ in. c. cū ſuper. extra de re iudi. ⁊ per Bar. in. l. a ſententia. ff. de appel.

Liberta.

Liberta q̄ legitime recedit a patrono poteſt ab eo petere dotem. h. ꝺ.

1 Delictum vnius non debet alteri nocere.
2 Nomina debitorū veniunt in generali cōfiſcatione bonorum.
3 Debitor confiſcati liberabitur ſi fiſco ſoluerit.

Si maritus.

Maritus nō perdit priuilegium etiā ſi fiſcus ſuccedat vxori. h. ꝺ. ¶ No. qḋ debitor creditoris cōfiſcati nō tenetur fiſco niſi quaten⁹ tenebatur creditori primi
1 tiuo. ¶ † Scḋo no. qḋ delictum ⁊ punitio vnius non dꝫ alteri
2 nocere. ¶ † Itē no. ꝙ in generali cōfiſcatione bonorum veniūt
3 noīa debitoruꝫ. ¶ † Vltimo no. ꝙ debitor cōfiſcati creditoris ſoluēs fiſco liberaṫ. ⁊ ſic facit ad qōnē debitorum epiticiorum creditoruꝫ expulſoruꝫ de ciuitate ꝑꝑ partialitatē an ſi ſoluant fiſco liberent de quo plene dicēdum vt ꝑ Bart. in. l. creditor. in prin. ff. de ſolu. ⁊ al quid etiā in. l. paulo callimacho. §. fi. ff. de le. iij. ¶ In gl. j. in fi. ibi quinqꝫ legibus. ⁊ hoc veruꝫ ſi publicata ſit conſtante matrimonio ſed ſi eo ſoluto etiā ex alijs legib⁹ poſſit fieri vt. l. ſi conſtante. §. fi. cum ibi no. ꝺ. eo.

Dotem.

Nō vṙ filia ꝯdicere q̄ iuſtā cām ꝯdicēdi nō hꝫ. h. ꝺ. ¶ Not. ꝙ iprobabilis ꝯdictio hṙ ꝓ nō ꝯdictiōe. ¶ Itē no. ꝙ nō ꝺr ꝯdicere q nō hꝫ iuſtā cām ꝯdicēdi. qḋ eſt verū in actu iuſtificādo ꝑ cām Bal. ſec⁹ ſi pēdeat ex libera volūtate. facit. l. fideicōmiſſa. §. ꝗ. ff. de le. iij. qḋ no. ¶ In gl. j. ibi. l. j. in pn. ſolue ꝙ ibi cēſeṫ legitie fieri qꝛ fit iuris autoritate vt ibi pꝫ. ¶ In ea. gl. ibi. l. hac. l. ſꝫ dic qꝛ ibi agiṫ de re ꝓpria diſponēda. hic aūt de collēdo exercitiū actionis cōis. p̄ratiō reqriṫ iuſta cā hic: ibi ſec⁹. ¶ In ea. gloſ. ibi. l. qꝛ poterat: ſꝫ dic ꝙ ibi volebat ſe exonerare aliū nō aggrauādo ꝭ aūt volebat ipedire exercitiū actiōis cōis. ¶ In ea. gl. ibi renitētes electiōib⁹ ſupple vt ſi ſine cā renitētur ⁊ ꝯdicāt electiōi facte ꝑ electores de aliq̄ ꝙ habenṫ ꝓ nō ꝯdicētib⁹. ad id qḋ hṙ i. c. j. extra de hiis q̄ fi. a ma. par. ca. ⁊ qḋ hṙ in. l. iperator. §. fi. ff. de decu. ⁊ ꝭ intellige qñ electio eſt facta a maiori pte. ar. l. qḋ maior. ff. ad munici. ⁊ qḋ plene hṙ i decre. c. qꝛ ꝓpter. ex̄ de ele. ſec⁹ ſi nō eēt facta a maiori pte electoꝝ ſeu habētiū eligere: qꝛ tunc nō valet electio vt ꝓbaṫ in. ꝺ. l. qḋ maior. ⁊ in ꝺ. c. qꝛ ꝑꝑ. ⁊ eo. ti. in. c. auditis pōt ēt eſſe ſenſus ꝙ renitētes electiōnib⁹ ex poſtfacto ſi a principio nō ꝯdixerūt habeanṫ ꝓ cōſentiētibus de quo in. ꝺ. l. imperator. §. fi. Itē pōt eſſe ſenſus qḋ

electi nō poſſint ɔtradicere electionibus de ſe factis. ⁊ hūc intellectū videtur ſequi Bald. qui dicit glo. eſſe no. ɔtra electos ad officia vel ad conſulendum vel ad aliud miniſterium vt ſic non poſſint cōtradicere ſine iuſta cauſa: ſed tu dic qđ ſi electus eſt ad beneficium eccleſiaſticum nō cogitur acceptare qꝛ nemo cogiť acquirere inuitus vt in. c. geſta. lxiiij. diſt. ⁊ facit qđ habeť in. c. quā ſit. extra de elec. lib. vj. ſi autē foret electus ad officiū publicum tunc bene cogitur acceptare niſi habeat iuſtam cauſam de quo in. l. hi qui ad ciuilia. C. de appel. ⁊ aliquid ꝑ Inno. in. c. j. extra de his que fi. a ma. par. ca. nec obſtat ei qđ dixi de bñficio eccleſiaſtico. l. ſi quenq̄. C. de epi. ⁊ cle. qꝛ ibi nō cogitur preciſe acceptare beneficium vt ibi patet.

Summarium.

1 Aditio hereditatis per creditorem facta de hereditate debitoris habet vim compenſationis.
2 Adiens hereditatem damnoſam creditoribus inſolidū teneť.
3 Animum donādi ſi appareat cauſa mortis preſumi debet.
4 Adhibitus ad ſtipulandum quandoq̄ animo donādi quandoq̄ vero vt miniſter nudus adhibetur.

Que dotis. Adhibitus ad ſtipulādū ptē dotis aīo donādi vř adhibitus ⁊ marit⁹ mulieris hr̄ nei teneb iť ēt ſi hr̄ditas nō fuit ſoluēdo. h. d. ſcđ3 intellectū Bar. vel ſic ſm bal. vir ſuccedēs vxori teneť extraneo ſtipulāti reſtituere dotē quā nō accepit. h. d. p̄rio ponit thema ex q̄ tacita elicit qō. Secūdo rñſio ad q. tertio rñdet cuidā tacite obiectiōi. ſcđa ibi, nihilominus. tertia ibi nec ad rē. ¶ No. ſm vnū intellectū qđ dos eſt in caſu reſtōnis qñ nō interceſſit numeratio ṽa ſi intercedit numeratio ficta.
1 ¶ † Not. ſcđo qđ aditio hr̄ditatis facta ꝑ creditorē de hereditate debitoris hꝫ vim cōpēſationis. de qua in. l. ſi debitori. C. de pac. ⁊ plene dixi vobis i. l. heres a debitore. §. fi. ff. de fideiuſ. vbi ēt ꝑ Bar.
2 ¶ † Ultimo no. ꝙ adiēs hereditatē dānoſaꝫ teneť inſolidū creditorib⁹ qđ intellige vt hic tāgit gl. ¶ In gl. j. ibi. p̄ſumiť qđ nō aīo donādi. ⁊ ſic vult gl. ꝑ iſta leg. itelligať i caſu certi qñ ɔſtabat iſtos adhibitos aīo donādi. qđ ſi pl3 bar. qꝛ eſt diuinare. iō dt qđ in dubio in caſu iſtius videnť adhibiti aīo donādi qꝛ fuerit adhibiti ad ſtipulādū partē dotiſ nō totā dotē ⁊ ſic nō vř poſſe capi alia cōiectura quā donationis. q̄ rō ceſſat qñ ſunt adhibiti ad ſtipulādū totā dotē qꝛ tūc mulier p̄t id feciſſe cā honeſtatis ne nomē ſuū ponať in inſtrō. l. pupillum. §. pupillus. ff. de auč. tu. ⁊ l. optimā. C. de ɔtrahen. ⁊ cōmit. ſtipu. q̄ rō ceſſat qñ adhibuit aliū ad ſtipulādū ptē dotis ⁊ ipſa ſtipulatur aliā ptē. vel nō qñ aliā partē nō ſtipulať ſ3 dimittit in diſpoſitione iuris: ſed tu adde qđ cōis opi. eſt gl. nā illā ſequiť Dy. ħ ⁊ etiā Bal. ⁊ Cy. in. l. ij. C. de iu. do. ⁊ ꝑ iſta parte etiā facit. l. ij. C. de iure do. vbi loquiť qñ quis fuit adhibitus ad ſtipulandū partē ⁊ tñ dicit ita demū nō poſſe habere locū penitentie ſi nō animo donādi fuit adhibitus. ⁊ ſic vř qđ in dubio nō p̄ſumať donatio. Itē ſcđo qꝛ tex. hic loquiť qñ iſti fuerunt adhibiti ad ſtipulandū partē dotis diſtracto hoc eſt ſo. ma. ⁊ ſic in oēm caſum ſoluti matrimonii. vt. l. cum querebatur. ff. de verbo. ſignifi. ⁊ ſic videnť adhibiti fuiſſe etiā in caſu ſoluti matrimonii ꝑ mortē viri ſupuenieſte muliere: ſed in dicto caſu nō p̄nt adhiberi aīo donādi ne fiat deterior cōditio dotis ſupuiuente muliere. vt. l. ij. ⁊ l. de die. ē. de pac. do. ⁊ l. i. in p̄nci. ff. de do. p̄lele. ſed ſolū p̄nt adhiberi in dicto caſu vt nudi miniſtri. ergo in dubio vt potius valeat quā pereat. ar. l. quoties. ff. de ver. ob. vt in dubio cadē determinatio determinet plura equalitate ſeruata. ar. l. iā hoc iure ff. de vul. ⁊ pu. d3 itelligi qđ videātur adhibiti ad ſtipulādū ptē dotis oī caſu ſoluti matrimonij tanq̄ nudi miniſtri. p̄terea no. Bar. nō eſt multū efficax qñ adhibet aliquos ad ſtipulandum parte ſi aliā partē mlier nō ſtipuleť. nā poſſibile eſt qđ ꝑpter hoſpitalē voluit adhiberi nomē alteri⁹ in parte. nec voluit illi donare ⁊ in alia pte voluit ſuccedere diſpoſitionē legis. Itē adde dictis Bar. circa intellectū. l. cū maritus. §. fi. ē de pac. do. nā dicit Bar qđ l3 ibi ſit facta mētio mortis tñ p̄ſumiť animo donādi inter viuos. ſ. qꝛ p̄ceſſit pactū qđ fecerat mulier cū viro vt daret dotē f: atri ſoluto matrimonio ꝑ mortē mulieris ⁊ poſtea ſecuta fuit ſtipulat. o f atris in dicto caſu. nā gl. ibi t3 ⁊ eſt cōis opi. qđ ibi cōſtabat qđ volebat donare inter viuos. nec vř bona reſpōſio Bar. qꝛ ibi ſcđus actus vř tenderē ad executionē pmi iō nō d3 inducere donationē quā nō induxit p̄mus ar. c. j. de p̄ebē. ⁊ qđ habetur in regula acceſſorium. de reg. iu. lib. vj. ⁊ qꝛ regulariter quādo ſunt duo quorū neutrū de per ſe aliqd operatur ſimul iuncta nō opabunť. l. ſpadonē. §. quis iure multa. ff. de excuſa. tu. ⁊ iō videť intellectus glo. tutior ⁊ cōis ad illum. §. ¶ In ca. gl. ibi. l. procula. dic melius circa intellectū illum. l. vt colligitur ex gl. l. libertum. la. ij. § j. ff. de ali. ⁊ ci. leg. vel qꝛ ibi non eſt ſimpliciť rō diuturni tpis ſ3 fraternitas ⁊ ſepi⁹ calculata rō abſq3 eo qđ haberet rō fideicōmiſſi debiti. forte tñ ſufficeret ſepi⁹ calculatā eſſe rōnē etiā ſi fuiſſet extraneus ꝑpter tex. d. l. procula. cuius rō principaliter ſup dicta calculatione rationū videtur fundari: tñ tene mēti gl. in. d. l. libertum. ⁊ gl. iſtā ex qbus videtur eſſe mens gl. qđ tria debeant cōcurrere in caſu illius. l. ſ3 diuturnitas tpis. Item fraternitas ſeu cōiunctio. Item ſepius calculata rō. ⁊ ſic videť eſſe mens gl. qđ ceſſante aliquo p̄dictorū nō habeat locū illa. l. qđ eſt valde no. ꝑ intellectu. d. l. ſed forte ſufficeret de iure vltimū ꝑ id qđ. ē. tetigi. ¶ In ea. gl. ibi. l. ſi ſeruus cōmunis. adde ꝙ ibi ꝑprie nō preſumiť imediate donatio ſed cōſenſus donationi rei facte per aliū de quo hic ꝑ Bar. ¶ In ea. glo. ibi viciſſim facte donationis. adde caſum ſingu. fauore dotis in quo ceſſat iſtud dictū gl. nec preſumiť donatio, rōne actus viciſſitudinarij. vt ꝑbatur in. l. i. de q3. §. ticiu cū ſe. ē. māda. vbi pt3 ꝙ l3 mater donauerit dotē filie l3 filia poſtea adhibeat eā ad ſtipulandū nō vř ꝑpter hoc eā adhibere ad ſtipulādū aīo donādi. qđ eſt no. ¶ In ea. ibi i dubio p̄ſumi cā mortis
3 tis not. bñ gl. q̄ vult † ꝙ vbi apparet mētē eē donādi in dubio d3 p̄ſumi cā mortis. ɔt, gl. in. l. fi. C. de do. cau. mor. ꝙ in dubio d3 p̄ſumi inter viuos. ſed cū iſta ɔcor. gl. in. l. ſeia. ff. de do. p̄lele. in gl. fi. ſed gl. pe. d. l. ſeia. aliter loquiť. ⁊ ꝑ ipſam poſſunt ille reduci ad ɔcordiā: qꝛ ſi ſit mētio mortis in actu de quo q̄riť preſumetur donatio cā mortis etiā ſi alias q3 ſit infirmus. l. ſeia. §. fi. ff. de do. cau. mor. vbi eſt caſus valde not. ⁊ hoc etiā tenet hic Dy. ⁊ ſimiliter Bal. niſi aliud appareat ex coniecturis. ⁊ idem Cy. in. l. ij. C. de iur. do. l. Pe. dixerit oppoſitū vez ēt ſi fiat mentio mortis nō p̄ſumať cā mortis: niſi forte occaſio mortis dederit cām donationi. l. j. ⁊. ij. ff. de do. cau. mor. ſecus ſi fiat mētio mortis ad taxationē tpis. per. l. i. C. vt actio. ab here. ⁊. l. ad hereditatiū. ff. de bon. auto. iud. poſ. ſed tene qđ dixi ſuperius ꝑ. d. l. ſeia. de do. p̄lele. vbi videtur caſus cōiuncta gl. ⁊ cōiuncta. d. l. ſeia. ad fi. de do. cau. mor. ⁊ ſcđm predicta intellige gl. l. fi. C. de pac. dum loquiť ꝑmiſſione oim bonoꝝ facta poſt mortem. nā in dubio debet interpretari ꝙ ſit cauſa mortis. nec ob. p̄dictis l. cū maritus. §. fin. ē. de pac. do. qđ d3 intelligi qñ cōſtabat donationem eſſe factā animo donandi inter viuos. facit. l. vbi ita donatur. ff. de do. cau. mor. l3 Bar. aliter dicat circa intellectuz
4 illius. §. ē. dixi. ¶ † Ex predictis pt3 qđ adhibitus ad ſtipulandū q̄nq3 adhibetur animo donādi q̄nq3 adhibeť vt nudus miniſter q̄nq3 dubitať. Itē eo caſu quo adhibetur aīo donandi, q̄nq3 cōſtat ꝙ adhibetur aīo donādi inter viuos interdū ɔſtat ꝙ adhibeatur animo donādi cā mortis. interdū dubitatur an animo donādi inter viuos an cā mortis. ⁊ quid iuris in oībus caſibus p̄dictis ſatis pt3 ꝑ ea que dicta ſunt de quo etiā ol gđ hic ꝑ Bal. ⁊ plenius ꝑ Cy. in. l. ij. C. de iur. do. Et aduerte qꝛ cōcludit Bar. ⁊ idē Cy. in. d. l. ij. ꝙ vbi in dubio nō p̄ſumiť adhibitus aīo donādi: tñ hoc fallit qñ aſcendēs adhibet deſcendētem ad ſtipulandū. nā tunc ſcđm eos vř adhibitus aīo donandi ꝑ id qđ habeť in. l. publia. in prin. ē. depo. ⁊ qđ no. in gl. in. l. donationes. §. pe. ff. de ver. ob. ſed certe iſtud videť ɔ. l. cū q̄s decedens. §. nuptura. ff. de leg. iij. vbi mater adhibuit filium ad ſtipulandū dotē ⁊ ſic aſcendēs deſcendentē. ⁊ tñ in dubio ibi nō videtur adhibitus aīo donādi. Bar. hic nō tāgit nec alibi ſoluit hoc cōtrarium. Cy. tetigit in. d. l. ij. ⁊ rñdet qꝛ ibi d3 intelligi qñ cōſtabat qđ fuit adhibitum vt nudus miniſter vel etiā dicit qđ ex forma mandati facti filio vt ſtipuleť poterat id colligi ſ3 certe p̄a. ma ſo. vř diuinare. ſcđa vero videtur recidere in idē cū prima niſi forte intelligať vt infra dicā. vnde potes dicere qđ ibi filius fuit adhibitus ad ſtipulandū dotē in oēm caſum diſſoluti matrimonij. ⁊ ſic etiā in caſu in quo diſſolueretť ꝑ mortē viri viuente muliere quo caſu nō p̄ōt adhiberi animo donādi. vt. ē. dixi. ⁊ ideo in dubio d3 dici adhibitus vt miniſter vt ſic potius valeat q̄ pereat. ⁊ vt diſpoſitio vniformiter intelligatur ꝑut dixi. ē. in intellectu illi⁹. l. ¶ In gl. ij. in fi. ⁊ ſic vř velle gl. ꝑ leges quas allegat qđ hic ſucceſſio habebat vim ſo. ſed Bar. dicit qđ imo ſolū tolliť obligatio ꝑ ſucceſſorē in caſu illo iure ɔfuſionis ꝑ. l. verāuium. ff. de fideiuſ. ſed tu potes dicere qđ ex vtroq3 iure tolliť obligatio cū nō ſit magna vis ar. l. ſi debitori creditor. ff. de fideiuſ. ⁊ ħ etiā videť ħ ſenſiſſe Bal. ⁊ ſi dicas qđ hoc erit dānū mariti: qꝛ habebat vim ſolutionis qđ eſſe nō d3 ꝑ ea que habenť in. d. l. verānius. Reſpōdeo qđ imo nō erit ei dānū nam licet dos ſit ſoluta marito non tñ ſequitur qđ teneať niſi quatenum facere poteſt. vt. l. maritū. ē. co. ergo multominus tenebiť in pluri qñ eſt ficta ſolutio nō vera qđ tñ intellige vt diceť in gl. fi. ¶ In gl. ceteris. ibi n. ſi fieret inuentariū dicit Dy. hic idez ēt ſi fiat inuentariū cū maritus ħ cōueniať ex ꝑpria obligatione nō ex hereditaria. beneficiū autē inuentarij videtur iuuare quo ad obligationes hereditarias. ſed Ja. de are. tenet gloſ. ⁊ bene ſm Bal. qꝛ hic maritus nō tenetur ſimpliciter ex ꝑpria obligatione ſed ex hereditaria propter aditionē per eum factā qđ pt3 declarando ipſam vltra quā dicat Bal. qꝛ ſi marit⁹ nō adiuiſſet hereditatē vxoris tenebať ſolū ad cedenduz actionē quam habebat ɔtra hereditatem vxoris. vt. l. quod debetur. ē. de peculio iuncta. l. ſi extraneus. ē. de iur. do. ⁊ ſic effectualiter nō tenebatur

batur.ſed vbi adiuit hereditatem q2 facto ſuo confuſa eſt actio
z nō pōt cedere ideo propter traditionē hereditatis modo eſſe
etnaliter tenetur cum nō poſſit liberari cedendo actionem con-
tra ſeipſum q eſt confuſa. ¶ Et ex hoc dictis nota bene qd aut ob
ligatio mere eſt hereditaria z tūc ꝓdeſt beneficiū inuētarii.aut
eſt obligatio tantummodo propria z tunc non prodeſt.aut eſt
obligatio quodāmodo mixta z tūc ꝓdeſt beneficiū inuētarii.vt
eſt gl.ſm.hic cōiuncta cū tex.z forte non eſt alibi qd nota ꝓ de
claratione l.fi.C.de iu.del.maxime q2 Bar.hic nihil tāgat. In
glo.ſi.ubi his inquātū facere poteſt hoc intellige ſcdm nota.ſ.l.
proxi.q2 debet attendi forma ſtipulationis vt ibi tetigit gl. Ex
tra glo.adde dictis Barto.primo in queſtione illa qn ſtipulor
vel contraho nomine alterius q2 clarius loquendo quā ipſe di-
cit debēt cōſiderari duo caſus:q2 aut ex actu quem facio nihil
mihi abeſt z tunc videor tanq negotiorū geſtor illius facere.l.ſi
ego.z l.pe.ſ.de ne.ge.z adde bo.gl.z no.in l.hmōi in prin.ſ.de
leg.i.z in.§.alteri.inſti.de inu.ſti.qñq vero ex actu quē ego fa-
cio aliquid mihi abeſt z tunc procedūt dicta ſua ſi querat an vi
deat alo.donandi facere adde circa caſum.l.filie.C.fa.erciſ.qd ſi
pater rem no.e filie emat:licet nō aſcribat illam in priuilegium
nec tradat vel illas tradi faciat filie ſi tñ tradit ſibi pñte filia
vr facta donatio in filium z ſic intelligat.d.l.filie.ſm Pe.facit
qd ibi no.Cy.z qd habet in.l.falſis.§.i.ſ.de fur.z qd no.in.l.pa
pinianus.ſ.de don.inter vi.z vxo.z in l.quoties de ſuo.C.de do.
cau.Item adde his que dicit qn quis conſentit venditioni rei
ſue.n.i vr qd quis vendidit rem meam tanquam ſuam z pro illa
reciperat preciū me preſente z ꝯſentiēte qd indiſtincte mihi ꝑ
tiū dicet etiā in precio niſi cōſenſerim ſaluo iure meo in precio p
l.co ſiell.§.i.ſ.de leg.ii.lꝫ Bar.intelligat qd illud contingat ex
eo q2 vendēs erat patronus.ſed non vr bonus intellect⁹ cū lra
non videat illud ponderare.z q2 gl.in.l.ſi fundum per fideicō-
miſſum quā etiā ſequitur ibi Dy.intelligit qd ideo non pōt pe-
ti preciū q2 ſimpliciter conſenſit ſecus ſi cōſentiret ſaluo iure ſuo
in precio z ita intelligit.l.ſi fundū.z ſic etiā intelligit Pe.z Cy.
in.l.mater.in pe.q.C.de rei vē.z ꝓ hoc etiā q2 ibi nō vr poſſe ca-
dere alia cōiectura quā donationis ex quo facio rem meā vēdi
ab alio tanq propriam z recipere preciū tanq de re propria.
Itē ꝓ hoc faciat q2 ſicut imputat illi qui hr ratā vēditionē rei
ſue re nō perempta nec preſcripta.vt dicit.l.mater.cū ibi no.z l.
fi.C.de ne.g.geſt.z.l.ſi eum ſeruum.ſ.ſi cer.pe.ita videtur impu
tari illi q2 a principio cōſenſit venditioni rei ſue q fit ab alio
vñ opi.ſua non vr ſine ſcrupulo. Item adde his que tangit qn
conſentio leganti rem meam:q2 ipſe hunc articulum nō exami
nat in.l.ſi fundum per fideicōmiſſum.ſed in.l.cum qs.in princ.
in glo.fi.ſ.de leg.iii.z in effectu vr qd mihi preiudicem ſicut qn
donanti conſentio cum legatū eſt quedam donatio.vt.l.legatū
ſ.de leg.ii.ſecus qn quis eſſet preſens leganti rem ſuā z taceret
q2 tūc nihil ſibi preiudicat.vt not.gl.in.l.ſi fideiuſ.§.pri.ſ.de pig.
z in.l.gaius.ſ.de pig.act. Itē adde his que tangit an tacēs vi-
deatur conſentire q2 qñq eſt ſimplex patientia.qñq vero eſt iū
cta cum actu poſitiuo z hoc vltimo caſu bene preiudicat.vt.l.ſi
filiuſf.ſ.ad mace.z in cle.i.de proc.z in.l.qui rē ex parte.de eui.
Itē ei qd tangit de ſubſcribente z ſigillante adde quid iuris in
ſubſcribēte ſchedulā vacuā z illā ſigillante an ſibi ꝑiudicet.de q
ꝑ Inn.in.c.ii.extra de fi.inſtru.vt plene dixi in.l.ii ita ſtipulat⁹
§.griſogonus.de ver.obl.z adde etiam qd no.Ja.de are.z ray.
in.l.ii.§.fi.ſ.eo.z l.ſi cū doti.§.eo autem tēpore.vbi ponit regu
lam qd tacens habetur pro conſentiente.z ponit poſtea.tñ fa
lētias que pñt colligi ex iurib⁹ hic allegatis p Bart.z ex.l.fi.C.
de remiſ.pig.z aduertas qd Bar.vr male loqui inquantū di-
cit qd vbi agit de preiudicio iuris pſonalis lꝫ regulariter tacēs
nō habeaē pro cōſentiēte tñ fallit fauore pupilli in.l.ſi filius.ſ.de
tute.niā vt ibi pꝫ nō eſt verū qd ſimplex taciturnitas ibi obliget
patrē.ſed bene fallit in.l.cū oſtēdimus.§.fi.de fideiuſ.tut.z in.l.
ii.ſ.ad muni. ¶ Vltimo dicit hic Bal.qd cōſiderandū eſt qua
druplex actus vnus eſt permiſſiuus z an iſte videat in dubio fie
ri aīo donandi rem tene ad not.in.l.ii.§.circa.ſ.de dol.excep.z in.l.
cāpanus.ſ.de ope.l.b. Sed tu dic plene de hoc vt in.l.a titio.ſ.
de ver.ob.q.ſ.a eſt actus tradutiuus z an iſte in dubio videat fie
ri aīo donandi rem tene a d.l.cū q.l.ſi cer.pet.z.l.tradō.ſ.de verb.
obl.q. Sed tu dic de hoc vt dixi in.d.l.a titio. Quidā eſt actus
confeſſiuus ſiue cōfeſſionatiuus.z de hoc remitte an videatur
fieri animo donandi ad.l.nuda.ſ.de dona.z.l.cum de indebito.
§.fi.ſ.de probat.de quo etiam in.c.ſi cautio.extra de fi.inſtru.z
in.l generaliter.C.de non nu.pecu.vbi etiam plene per Cynus
Quartus eſt actus adhibitiuus z an iſte videatur fieri animo
donandi recurrendum eſt ad not.in hac.l.z nota bene quia vi
detur ponere predicta vt diuerſa.z ſic facit ad id quod dixi in
d.l.a titio.

1 Peculiū nomine veni t qd eſt in nominibus debitorum.
2 Compenſatio mulieri ad dotem agenti poteſt obiici.
3 Maritus dotem reſtituens de dolo tenetur z culpa.
4 Actionum quot ſunt ſpecies.
5 Periculum rerum dotalium ad quem ſpectet.
6 Locatio ad longum tempus facta non dicitur q per q in aliena-
tionum fieri reperitur.
7 Succeſſor prelati an teneatur ſtare locationi facte per predeceſ-
ſorem.
8 Succeſſor vniuerſalis colono ſtare tenet:nō autē ſucceſſ.z par-
ticularis.
9 Colonus ius retentionis habet in re ꝓ expenſis in ipſa factis.
10 Succedens in beneficio an teneatur ſoluere debita per prede-
ceſſorem contracta.
11 Emptor rei periculum z caſus fortuitos in ſe ſuſcipit.

Si filiofa. In peculio filii eſſe videt omne id
qd mulier dat filio z ideo mulier il-
1 lud poterit compenſare.h.d. ¶ Nota qd in peculio
etiam eſſe cōſiſtit id quod eſt in nominibus debito-
rum facit.l.qui tuberonis.§.pe.ſ.de pecu. ¶ In gl.preſtādus
ibi per cōpenſationem ſupple.ſi reo deberet extare alias nō eſt
tractandū de cōpenſatione ſed poſſet tunc fieri retētio loco pi-
gnoris z ſic etiam poteſt intelligi hic. ¶ In ea.gl.ibi eſt prohi
bita.contrarium ſent gl.in l.rei iudicate.§.i.ſ.eo.z illa com-
muniter tenetur de quo ibi plene dixi tamen aduerte z attende
2 quod preſuppoſito qd vera eſſet op.huius glo.ſ.qd hodie mu
lieri agenti ad dotē non poſſit obiici cōpenſatio tñ nihilomin⁹
etiam hodie procederet tex.iſte q2 non obiicitur mulieri compē
ſatio ſed retentio ſed ipſa mulier obiicit ad ſui vtilitatē ideo dꝫ
poſſe per regulam.l.quod fauore.C.de leg.

3 **Maritum.** † Marit⁹ q dotē reſtituit tenet tūc de
dolo z culpa z ſi nō reſtituerit iurat.l.i.
tē.h.d. ¶ In gl.culpa ibi z ſic amiſſe ſunt.h reprobat Ja.de
are.z Hugo.poſt:tū gl.l.lege iul.cū.l.ſeq.ſ.de fun.dota.Tu ſal-
ua qd lꝫ marit⁹ nō poſſit alienare ſeruitutes ꝓ pactū z ſic intelli-
gant ꝯtra ſ.lege iulia.cū.l.ſeq.vt voluit gl.interlinearis i dictis le
gibus tñ ſe.⁹ eſt per preſcriptionē.facit qd not.in ſimili in.l.lō-
ge.ſ.de diuer.z tēp.pſc. ¶ In gl iurauerit ibi eſt ꝓpria ſpecies
4 actionū quaſi ſit tertia ſpecies de p ſe ſed verius videt qd due
ſunt tantūmodo ſpecies actionū principales q2 quedā bonefi.
quedā ſtricti iuris.Scda tñ ſubdiuidit q2 quedā ſunt mere ſtri-
cti iuris.q dā arbitrarie ex eo q2 iudex maius hꝫ arbitriū in illo
q in alijs ſtricti iuris de quo in.§.preterea.inſti.de act. ¶ In gl.
veſtra ibi nō re.not.bene ex iſta gl.relata ad tex.qd ſolu.matr.
nō retranſfert dñium rei dotalis in mulierē.ſed dic hoc verū
ſm iſta tpa per.l.i.ſ.de fun.do.hodie ſecus per.l.in rebus.C.de
iur.do.de quo etiam tetigi in.l.ſi mora.ſ.eo.

5 **Si poſt.** † Poſt morā periculū rerū dotaliū ſpectat ad
mar.tū z vir tenet ſuis expenſis pſequi ſeruos
fugitiuos ſua culpa.h.d.cū ſeq. ¶ In gl.omodo ibi alias rc.ꝑ-
ma cōter tenet nec ob.ll.alle.pro hac ſcda:q2 loquunt qn tene-
tur habuit iuſtā cām litigandi nō obſt.et ait.§.quo ſi homo h
allega.q2 ibi ſpeciale in caſu illo propter penam tripli a qua te
netur vt ibi dicit text.z de materia plene in.l.in more ſuam.§.
i.ſ.de ver.obl.z in.l.quod te.ſ.ſi cer.petatur.

Si vir. Vxor tenet ſtare colono z pēſiones ſequētis
annoni ſpectāt ad eā:preteritorū vero ad virū.h.
6 d. ¶ No.ſm bal.z ang qd locatio q fit ad quinquēniū nō dr fa
cta ad logū tpe qd pꝫ ex eo q2 marit⁹ pt illā facere de fundo do
tali:z tñ maritus nō hꝫ poteſtatē alienādi fundū dotalē.vt.l.
lex iulia.ſ.de fund.dota.z tñ certū eſt qd p locationē ad longū
tpe dr fieri qdā alienatio cū trāſferat vtile dñiū iuxta no.in.l.i.
§.qd ait.ſ.de ſupfi.z in.l.i.z.ii.ſ.ſi ager vecti.vel emph.pe.z ſic
facit qd lꝫ plat⁹ nō poſſit alienare rē eccleſiaſticā ſine ſolēnitate
debita de qua in.c.ſine exceptiōe.xii.q.ii.z in.c.i.extra de re.ecc.
nō alie.lib.vi.z in auſ.hoc ius porrectū.C.de ſac.ſan.ec.tñ pote-
rit locare fundū ad quinquēniū imo vr ſm Ang qd imo etiam
vſq ad nouē annos:cū id nō dicat logū tpe ſꝫ tpe.x.anno.l.ſi
ſi fideicōmiſſum.§.an ſi.ſ.q z a q.z quod hr ſup rubrica.C.q ſit
lon.conſue.z de hoc in cle.i.extra de re.ec.nō alie.z in glo.z Jo.
de lig. Et ſciente tñ q2 dixit gl.ſing.in.l.co.hc.§.inſtituto.z ſ.de
l.:ii.q iod locatio etiā vſq ad centū annos nō eſt alienatio ſꝫ.h
la gl.reprobat cōter maxime p Dy.z Bar.de quo etiā p gl.in
d.cle.i. Itē no.qd ſucceſſor ſingularis tenet ſtare colono de quo
hic per Bar.z Bal.z Ang.z glo.in.l.diuortio.in ma.glo.z ibi
7 etiā aliq ꝑ Bal.ſ.eo.z per Cy.in.l.emptorē.C.locat. † Quid
aūt de ſucceſſore plati vel canonici an teneat ſtare locatiōi facte
p pdeceſſorē:ſ.tāgūt hic aliq i bal.z ang.Sed tu dic plene vt no.
Inn.Jo.an.z hoſt.in.c.vi.extra ne pre.vi.ſuas.z per Arch.xii.
8 q.ii.in.c.alienationes. ¶ † Extra glo.ſi qrat an teneat ſucceſſor
ſtare colono dic q ſucceſſor vniuerſalis tenet ſtare p.l.heredē.
ſ.de reg.iu.ſucceſſor vero particularis nō tenet ſtare p.l.empto
rem.C.loca.fallit in caſib⁹ primo ſi colonus habeat ius in re.vt
l.i.§.quod ait.ſ.de ſuperfici.z hoc clarum qn habet ius in re vt
vtile dominiū. Idē dicit Barto.ſi hꝫ ius hypothece ei in illo

inhereat rei. nā actio hypothecaria eſt in rē ⁊ ſequit̄ poſſeſſorē: vt in. §. itē ſeruiana. inſti. de act. ⁊ in. c. ex literis. extra de pig. ſ3 forte illud vltimū nō eſt verū q2 obligatio hypothecaria eſt acceſſoria ad obligationē principalē q̄ q̄dē eſt ſolū ad intereſſe i caſu in quo colon⁹ nō h3 patientiā. l. ſi qs fundū. ff. loc. ⁊ ſic vr̄ qd nō ampliat obligationē principalē ſed ſolū tēdat ad obſeruātiam ipſi⁹ obligatōis principalis cui⁹ virtute certū eſt q colon⁹ non pōt ſe tueri ꝯ emptorē vt. l. emptorē. C. loca. Fall. ſcdo qñ ſucceſſor nō ſuccedit in plenū ius vt. l. i vēditione. §. i. ff. de bo. aut. iud. poſ. ſm vnū intellectū poſſet ēt dici qd ibi ſuccedit ex quadā neceſſitate puenīedi ad ſibi debitū. ar. l. fi. ff. de ſepa. bo. Tertio fallit qñ ſuccedit q̄s ex neceſſitate vt in caſu iſto. puta ex diſpoſitione legis. ⁊ facit qd no. per glo. in. d. l. diuortio. Bal. tñ iſtud vr̄ reprehēdere q2 ſ3 hoc videret̄ ſequi qd ſi extraneus daret dotē p muliere ⁊ ſtipularet̄ ſibi reddi qd tūc cū ex volūtate pcāmbuli ꝯtc⁹ fieret reſtitutio nō deberet tūc ſtare colono ⁊ ſic deterioris ꝯditionis eſſet mulier a q̄ quā rediret fund⁹ dotalis q̄ extrane⁹ ſ3 certe vt dixit hic Ang. bonū intellectū habuit hic Bar. q2 ſacis oꝫ fieri ex neceſſitate ex quo ꝑpter cām diſſoluti mr̄monij fit reſtitutio fundi ēt inuito marito. pōt tñ aſſignari alia ratio vc3 qd ſit ſpeciale in dote ex eo q2 vir nō tenet̄ ſimplr̄ reſtituere fundū dotalē. ſ3 cū ſua cā. ⁊ hoc ꝑpter plenā adminiſtrationē quā habuit vir in re dotali ēt ad ꝑiudiciū ei⁹ cui oꝫ reſtitui fundus ⁊ q2 caſus fortuitus nō oꝫ ſpectare ad virū tp̄e quo fuit locatio facta p virū q̄ rō ceſſat in vēditore ⁊ hoc reputat Bald. ſubtile. Fallit in quarto fauore fiſci ne teneat̄ ad itereſſe colono ſi expelleret̄ vt ꝓbat i. l. fi. ff. de iu. fiſ. iūcta. d. l. emptorē. C. loc. Fallit qnto qñ hoc eſſet actū p pactū īter ſucceſſorē ⁊ autorē nā q̄rit̄ ius
• acquirēdi ēt colono ex tali ꝯuētione. l. ſi mercedē. §. fi. ff. de actio.
9 emp. iūcta. l. ēt ſi in rē. ff. de iureiu. † Fallit ſexto qñ colonus aliquas expēſas feciſſet in re nā tūc habet ius retētionis ſaltē donec expēſe ſibi reſtituant̄. l. colonus. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ p hoc vr̄ qd poſſet ſaluari dictū Bar. de quo dictū eſt. ſ. qñ colonus haberet bona hypothecata ⁊ ſic ēt ipm fundū locatū. nā vr̄ q poſſit vti iure retētionis ꝑpter hypothecā donec ſibi ſoluat̄ ſuū intereſſe ⁊ ſic vr̄ ſentire idē Bar. in. l. emptorē. C. loca. Itē adde qd dixit Bal. hic ⁊ in. l. diuortio. ff. e. qd vbi fit ſucceſſio nō p trāſlationē iuris in aliū ſ3 p priuationē illius q locauit ⁊ ēt extinctionē qd nō tenet̄ ſucceſſor ſtare colono vt eſt videre in caſu. l. ſi q̄s domū. §. i. ff. loca. qñ ſc3 extinguit̄ vſuſfruct⁹ vſufructuarij q locauerat fundū ⁊ p hoc vr̄ qd cū bñficiatus eccleſiaſtico bñficio cōparat̄ fructuario vt no. glo. in. c. pñti. extra de offi. or. in. vi. qd ſucceſſor in bñficio nō tenet̄ ſtare colono qd eſt verū niſi locatio fuerit facta p vtilitate eccleſie de quo plene dicet̄ in. c. fi. extra nō ali. vi.
10 ſuas. † Sin aūt ſucceſſor in bñficio teneat̄ ad debita ꝯtca p p̄deceſſorē ꝯclude qd de ꝓpo p̄rimonio nullaten⁹ tenet̄ ſatiſfacere ar. l. puidēdū. C. de decu. lib. x. Sin aūt d p̄rimonio ecclie tenet̄ ſatiſfacere dic ſilr̄ qd nō niſi eſſent debita ꝯtca p vtilitate ecclie ⁊ miniſtrorū eius vt in. c. i. ⁊ ii. extra de ſol. de quo dicēdū vt ibi nūq̄d aūt prelatus vel bñficiatus poſſit locare ad ſuā vitam vel cōductoris fundū ecclie tex. qd nō q̄ñ cēſeat̄ facta ad nō modicum tp̄s in cle. i. extra de re. ec. nō alie. Itē attēde q2 pōt eſſe dubiū an in caſu huius. §. mulier teneat̄ p̄ciſe ſtare colono ⁊ ponit hic Bar. qd nō ſed ſolū cātiue. ⁊ idē Dy. in. l. diuortio. ff. eo. ſed Bal. ⁊ Ange. vr̄r hic ſentire oppoſitū. ⁊ ſi dicat̄ ſm eos qñ ergo tenebit̄ vir colono de violētia illata colono cū videat̄ ꝯ. l. im
11 pulſos. C. de a. ⁊ emp. † Rñdet qd aliud in emptore ad quē trāſit periculū rei ⁊ caſus fortuiti. l. neceſſario. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei vēdi. ideo ꝑpter violētiā ſibi illatā nō agit ꝯ ſuū venditorē. aliud aūt in colono ad quē nō trāſit periculū caſus fortuiti. cū in eum nō trāſeat dominiū. ideo ꝑpter violētiā ſibi illatā aget ꝯtra locatorē. l. ſi quis fundū. ⁊. l. hec diſtinctio. ff. loca. ſed forte melior eſt opi. Bar. per tex. iſtum qui nō vr̄ qd preciſe teneatur mulier ſtare colono. ſed potius cauſatiue q2 tenetur cauere viro de indēnitate. ⁊ hoc etiam voluit glo. ſm vnum intellectū in. l. ii. §. fi. ff. de do. prele. qd etiam voluit Cy. in. l. emptorem. C. loca. Cautus ergo ſit vir qui locauit fundum vt nō aliter ipſum reſtituat niſi ibi prius caueatur de indēnitate propter contrarietatē opinionum vitandam.

Summarium.

1 Mora vltima moroſo eſt nociua.
2 Promittentes ſe mutuo non offendere ſi tandem alter alterum offendat ⁊ ex interuallo leſus offendat ledentem an incidāt ambo in penam.
3 Agere non poteſt ad penam conuentionalem qui venit cōtra conuentionem.

Semel mora. Oblatio ſequens purgat morā p̄cedentē ⁊ ei⁹ effectū
1 h. d. † No. qd vltima mora nocet. facit. l. ſi is a quo. ff. de ī. ⁊ co. rei vē. ⁊. d. l. ſi q̄s a ſe fundū. C. ad legē iul. de vi. ⁊ ſic facit ad q̄ōnē ſ3 Bal. ſi duo fecerūt pacē adinuicē ⁊ ꝓmiſerūt ſe nō offendere ſub certa pena ⁊ demū vnus ipſorū vulnera-
2 uit aliū † ⁊ poſtea ex interuallo vulneratus vulnerauit vulneratorē q̄s eoꝝ poſſit agere ad penā. nā vr̄ qd ſcd̄s agere poſſit. ar. l. §. ſed ſi ia. ff. de ope. no. nū. E cōtra vr̄ qd nō poſſit agere ſcd̄s ꝯ pm⁹ p hāc. l. cū ſi. ff. al. Itē oꝫ qd neuter poſſit ꝯ aliū agere p. l. cū per delictū. §. illi. ff. de re. iu. ⁊. ff. e. l. ſcd̄o. Itē videret̄ qd vterq3 poſſit p. l. ii. §. q hoc dicit. ff. de adul. Cōclude qd ſi querit̄ de publica pena ſeu criali vterq3 venit puniēdus. p. d. §. q hoc dicit. ſi vero q̄rat̄ de pena ꝯtcus vr̄ q neuter poſſit agere ex quo vterq3 venit ꝯ ꝯuētionē p no. in. l. cū ꝓponas. C. de pac. ⁊ in. l. q fidē. ff. d trāſac. ⁊. d. l. cū par. §. illi. ⁊ in. c. peruenit. qd eſt. c. ii. extra de iureiu. Nec ob. iſte tex. q2 loquit̄ de mora in negligēdo. ſed in caſu ꝓpoſito cōmiſſu3 eſt delictū faciēdo. Itē nō q̄rit̄ hic de aliqua pena cōuētionali. ſec⁹ eſt in caſu ꝓpoſito. facit qd hr̄ in. l. q̄ro. §. inter locatorē. ff. loc. nō ob. ēt. d. l. ſi q̄s a ſe fundū vbi ſcd̄a violētia cōſumit p̄mā. q2 ibi loquitur quo ad tollendum remediu3 iuris.
3 hic † aūt nos loquimur de pena ꝯuētionali ad quā non pōt agere ille q venit ꝯ cōuentionē vt. d. l. q fidē. ⁊. d. l. cu3 ꝓponas. cum aliis. ff. alle. ⁊ hec vera niſi forte eſſet appoſita clauſula rato manēte pacto ⁊ qd totiens pena cōmittat̄ quotiens fuerit ꝯfactū. nā tūc videret̄ qd vterq3 poſſet agere cū tūc hinc ⁊ inde fieret cōpēſatio. l. fi. C. de cōpē. dixit ēt hic Bal. qd primus ꝯueniēs ſi ſoluat penā potent agere ꝯ ſcd̄m quaſi ſolutio pene facta p eū habeat̄ loco implementi. ¶ In gl. deceſſerit. ibi ⁊ culpa mariti no. bene hāc gl. in. q vr innuere qd vltima mora ſolum purget primam nō autem conſtituat creditorem in mora ⁊ ideo teneat̄ ſ3 de hoc dic vt dictū fuit in. l. ſi mora. ff. eo. ⁊ ideo dic gl. dicit culpa intellige delata. nā de leui non tenetur maritus propter moram mulieris creditricis cum ſm verā opi. vltima mora nedum purgat primam. ſed etiam conſtituat creditorem in mora vt dictum fuit in. d. l. ſi mora. ff. eo.

Summarium

1 Actionis qualitas non mutatur ad mutationem perſone actoris.
2 Frater quando poſſit fratrem ad compromiſſum cogere: ſtatuto ſtante ⁊c.

Si poſt. † Licet pſona actoris mutet̄ nō tñ mu-
1 tat̄ qualitas actiōis reſpectu cōuenti. h. d. ¶ No. qd dixi in ſummario ⁊ ſec⁹ eēt ſi mutatio ꝯtingit ex parte actoris ⁊ q̄rat̄ de priuilegio ex parte actoris. l. maritū cū. l. ſe. ff. eo. ⁊ ſic facit ad. q. ſm Bal. ſi ſtatutu3 dicat qd frater nō poſſit facere capi fratrē p debito qd ſi fr̄ cedit actionē alteri nō poſſit ꝑpter hoc fr̄ capi. ſec⁹ ſi ſtatutū dicat qd fr̄ poſſit cogere fratrē ad ꝯpromiſſum q2 tūc ſi frater cedit actionē alteri nō poterit ille cogere fratrē ad cōpromiſſum. ⁊ ad hoc vltimū facit qd no. Bar. in ſua q̄ōne q̄ incipit. Cōciuū piſane ci-
2 uitatis decreuit † vbi tāgit an ſi ex forma ſtatuti fr̄ poſſit cogere fratrē ad cōpromiſſum ⁊ fingetur emptorē reiuēdite ſibi p fres ſi cōpareat fr̄ vēdēs ad defenſionē emptoris an poſſit cogere fratrē mouentē litē ad cōpromiſſum. Circa primū vr̄ eſſe dubiū q2 forte pōt dici ponderāda eſſe verba ſtatuti qd pro debito cōtracto cū fre nō poſſit frater capi. ⁊ tūc pcedit dictu3 Bal. an vero dicat qd frater nō poſſit facere capi fratrem p debito quia tunc forte ceſſionarius poterit facere capi. faciat qd dixi de excōicato ⁊ bānito in. l. ſi cum dotem. §. ſi patri. ff. eo.

Summarium.

1 Patrimonij nomine venit qd a debitoribus exigi poteſt.
2 Debitor ſemper ſoluendo eſſe preſumitur.

Facere poſſe. Qd vir ad vxorē ei⁹ pōt exigere i ei⁹ bonis cōputat̄ ⁊ illud dicet̄ poſſe facere. h. d. ¶ † No. qd i p̄rimo
1 nio eē vr̄ ēt qd exigi pōt ēt a debitorib⁹. ⁊ ſic facit ſm bal. qd nō poſſit iurari ſuſpect⁹ ille q plures h3 debitores ſ3 forte h̄ dictū nō eſt verū: q2 ille vr̄ dici poſſe ſuſpect⁹ q non poſſidet immobilia vt. l. ſciēdū. ff. q ſat. ſ. cog. niſi forte ſalueꝫ cū qñ debitores eēnt magnarū quātitatū ⁊ tales qd facilis ſit exactio vt q2 boni cāpſores ita qd nō eſt veriſimile qd ipſe fugeret dimittēdo talia debita. facit qd no. in ſili Bar. in. d. l. ſciēdū. de illo q poſſidet multa bona mobilia in loco de quo faciliter amouere nō pōt
2 q̄ ſunt magni valoris. ¶ † In gl. i. an ſi. imo dicit idē ⁊ ſi de facto nō poſſit exigi q2 nō ſit ſoluēdo. nā quo ad ſe debitor ſemp vr̄ eē ſoluēdo vt. l. ꝯquerebat̄. ⁊. l. neſcini⁹. ad legē fal. ¶ In gl. ſub ꝯditione. in fi. de hoc dic vt no. p gl. in. l. ſi q̄s mādato. ff. de ne. ge. ⁊ facit iſte tex. cū gl. q q fideiuſſor de euictione non poſſit petere ſe extrahi a fideiuſſione: ſ3 diu ſteterit in fideiuſſione re nō dū euicta. ⁊ hoc t3 Ja. de are. ideo dicebat Bal. qd vis eſt in forma practicādi. nā nō ꝯcludit libellus ſi fideiuſſor petat ſe extrahi de fideiuſſione q2 diu ſtetit in fideiuſſione. ſec⁹ ſi dicat q2 diu occaſione fideiuſſionis fuit obligatus. nā tūc cōcludit libellus

l. Iuctus

l.tutius. ff.manda.nõ tamen dicatur diu ſteriſſe in obligatione
niſi longum tempus tranſiuerit poſt rem euictam.

Summarium.

1 Pater qñ actionem de dote ſibi appropriet.
2 Pater ſponſalia filie inuite poteſt diſſoluere.
3 Solutio que fit alteri ꝙ creditori non liberat debitorem.

1 Quoties. †Pater appropriat ſibi actiones de dote ſi añ mr̃imoniũ ſtipulet
vel poſt tp̃e traditiõis al's ſec⁹ niſi fil'a ꝯſentiat.h.d.
℃ In gl.ex cõtinẽti ibi traditiõi dotis ſupple niſi ꝓ
cedat pmiſſio q2 tũc attẽdit tp̃s pmiſſiõis ⁊ nõ traditiõis vt le.
⁊ no.i.l.ex morte.ad ſi.C.de pac.ꝯuẽ.⁊ i.§.accedit.C.de rei vxo.
2 act.℃ †In e.gl.ibi vt l.l.aũia no.⁊ d3 dic vt dictũ fuit i.l.ſi cũ
dotẽ.in p̃n.ff.e.℃ In gl.ſtipulari in ſi.ſ3 certe hec ratio non eſt
bona nã ſm eã ſequeret q̃ ſi extraneus ſtipularet ſibi reddi qñ
cũqꝫ añ nuptias ſibi appropriaret qđ falſum q2 in extraneo nõ
ſit differẽtia an añ nuptias vel poſt ſ3 ſolũ an fiat incõtinẽti tp̃e
traditionis dotis qñ pmiſſio nõ pceſſit vel tp̃e promiſſiõis: ideo
dic qđ rõ eſt q̃ colligit ex.l.adoptiuũ.§.j.ff.de iure do.ſ.q2 pater
põt diſſoluere ſpõſalia de futuro inuita filia.⁊ ſic ſemꝑ res videt
eẽ integra añ nuptias.ſec⁹ qñ ꝯtrã ẽ mr̃imoniũ q2 nõ põt illđ di
rimere pr̃ ſine volũtate filie.l.differẽtib⁹.C.de repu.⁊ l.i ſpõſa
lib⁹.ff.de rit.nu.⁊ h̃ ſm leges ſ3 iure canonico nõ vr̃ eẽ poſſe diſ
ſoluere ſpõſalia inuita filia ꝑ no.i.l.paul⁹.ff.de ſta.ho.⁊ ſ3 h̃ iſte ꝓ.
plane hodie erit correct⁹ attẽta diſpõne iuris canonici q̃ ꝓualet
iuri ciuili i mr̃imoniis.vt no.gl.i.l.j.C.de ſec.nu.⁊ i.§.ſi.iſti.de gra.

Si quis pro. Si extraneus ſtipulat dotẽ ſolutio facta vxori nõ liberat virum.h.d.
3 ℃ †No.qđ ſolutio facta ꝑ debitorẽ alteri ꝙ creditori nõ liberat
⁊ ꝑ h̃ eẽ dr̃ h̃ ang.ꝙ caut⁹ d3 eẽ debitor vt nõ ſoluat alteri ꝙ cre
ditori ſine ipſi⁹ volũtate facit.l.q hoiem.§.ſi bulla.ſ.de ſolu.per
hoc ẽt dixit ꝙ ſi aliqs eſt cõdẽnat⁹ de maleficio ⁊ ſoluit cũ tñ re
vera nõ fuiſſet ille q deliquiſſet ſ3 alius ꝙ per hoc nõ liberat ve
rus delinquẽs de quo etiã eſt caſus in.l.q ſeruũ.ff.de interro.ac.

Summarium.

1 Dos qñ communis ſit ⁊ qñ ad mulierem ſpectet.
2 Culpa non obijcitur ex qua lucrum ſentitur.

Nupta. In tex.ibi experiat ſupple cũ ſuis ꝓ
uilegiis ꝯtra videbat̃ q̃ ſi ceſſaret cũ le
gis dãtis ꝓuilegiũ ex q̃ erat nupta attẽta.l.j.in rõne
ſui.ff.e.ſ3 tñ hic decidit ꝯtrũ q2 intereſt etiã mulieres
nuptas cõſeruari in dotibus per no.in.l.ſi.C.q pot.in pig.ha.

Quoties. Nõ põt qs petere id ꝙ ex actũ cogeret red
dere ſ3 ſatis eſt debitorẽ liberare.hoc dicit.
1 ℃ †No.qñ pr̃ pmittit dotẽ ꝓ filiafa.in dubio tũc dos eſt cõis ſi
ꝓ extne⁹ pmittit dotẽ ⁊ aliđ nõ dr̃ i dubio dos ſpectat ad mu
2 lierẽ facit ꝙ dixi.ff.l.pxi.in an.℃ †Itẽ no.ꝙ qs nõ pt obijcere
culpã alteri pſone ea q̃ ipſe ſentit lucrũ facit.l.cũ i fundo.§.j.ff.
de iu.do.⁊ h̃ eſt ratio iſti⁹ tex.⁊ ad mãm iſti⁹ tex.vid magiſtra
lẽ tex.i hũc mã.i.l.ſi extrane⁹.ff.de iu.do.⁊ ꝙ hr̃ i.l.pmittẽdo.ſ.
e.ti.℃ In gl.deceſſerit ibi ⁊ ſic nõ h3 hr̃dẽ no.gl.q̃ vult ꝓpter ꝙ
filiafa.nõ habeat heredẽ i dote.idẽ gl.in.l.filie.ff.e.de quo tactũ
fuit in.l.ſi cũ dotẽ in p̃n.ff.eo.⁊ dicetur in.l.poſt dotem.ſ.eod.

Summarium.

1 Fiſcus tenetur creditoribus velut ſucceſſor vniuerſalis.
2 Liberare quem a pena differt ab eo qđ eſt ipſum reſtituere.
3 Reſtitutio in integrũ ab homine non trahitur ad ea que per ſi
ſcum ſunt alienata.
4 Bona ad aliquem ſub nomine quote aliquando nõ ſub nomi
ne quod poſſunt tranſire.
5 Pactum perſonale dicitur ſi perſona verbo executiuo adijciat.
6 Conteſtatio litis fieri debet in actione de dote.
7 Sententia non facit ius ad heredem tranſire.
8 Coheredes filij qui conditionaliter inſtituuntur nõ niſi ꝑ poſſeſ
ſione hereditaria interim conueniuntur.
9 Fructus dotẽ agere dicet ⁊ qđ i dote idẽ l ei⁹ augmẽto ſeruat.
10 Acceſſoriũ ꝙ petit offõ iudicis ſi durat p⁹ extictionẽ pncipalis.

1 Si marito. Pro ea pte ꝑ qua bona mari
ti publicant ꝑ ea pte fiſc⁹ tene
tur.h.d.℃ †Not.ꝙ fiſc⁹ tãꝙ ſucceſſor vniuerſalis te
net creditoribus de quo etiã in.l.ij.C.ad.l.iul.de vi.
℃ In gl.ij.in ſi.qđ ait ſi ex grã reuerſus fuit an teneat credito
ribus tetigit hic Bal.⁊ Ang.⁊ cõcludũt ꝙ ſi nudus exulauit:
ita nud⁹ reuertit per.l.tutelas.§.ſi libertate.ff.de capi.di.⁊ ſic vi
detur loqui qñ omnia bona fuerũt publicata.⁊ hoc verũ intelli
gitur niſi reſtitut⁹ fuerit ad bona.l.j.⁊.ij.⁊.l.ſi.C.de ſen.paſ.⁊ ꝑ
hoc infert Ang.qđ cũ lazaro fuerit ſolũ reddita vita non videt
qđ recuperauerit bona de quo l.l.ex his.ff.de legi.ibi ꝑ gl.⁊ doc.
⁊ in.l.ſeruus effectus.ſ.de actio.⁊ obliga.⁊ in.l.ea que raro.ſ.de
re.iu.Tu adde qđ cõiter tenet ꝯtrũ.ſ.qđ recuperauerit ẽt bona.
vt no.ꝑ gl.⁊ doc.in.d.l.ex his.non enim minus debet cõcedi ſibi
quã poſthumo poſt eius mortẽ nato vt ibi tãgit gl.⁊ q2 benefi
ciũ diuinũ latiſſime d3 interpretari ar.l.beneficiũ.ff.de cõſti.pn.
2 ℃ †Itẽ adde pdictis qđ aliud eſt pncipẽ liberare quẽ a pena
vel indulgere ei penã:⁊ aliud ipſum reſtituere q2 p̃mo caſu nõ
recuperat bona.ſcđo ſic vt.l.j.⁊.l.ij.de gene.abo.iũcta.l.j.⁊.ij.C.
3 de ſen.paſ.℃ †Itẽ adde ꝙ reſtõ in integrũ q̃ fit ab hoie nõ tra
hit in dubio ad alienata ꝑ fiſcũ ꝑ not.in.l.gall⁹.§.⁊ qđ ſi tñ.de
lib.⁊ poſth.⁊.l.ſi.⁊ ibi Bar.C.de ſen.paſ.qđ nota ꝓpter reſtitu
4 tiones bonoꝝ q̃ ſiunt ſepe delinquentibus.℃ †Itẽ aduerte ꝙ
qñqꝫ bona trãſeunt ad aliquẽ nõ ſub noie quote.qñqꝫ trãſeunt
ſub noie quote.⁊ hoc ſcđo caſu contingit interdũ ꝙ trãſeũt ex
diſpoſitione legis inanimate.qñqꝫ ex diſpoſitione legis anima
te vt principis.qñqꝫ ex diſpoſitione hominis inter viuos qñqꝫ
ex diſpoſitione teſtatoris.⁊ de his oibus dic vt plene colligi pt
ex his q̃ no.ꝑ Bar.i.l.pnceps bona.ſ.de iu.ſi.⁊ i.l.j.⁊.ij.ſ.de bo.
poſ.⁊ in.l.ſi qs ſeruo.§.ſi.cũ.l.ſeq.ſ.de le.ij.℃ In glo.neceſſe.ibi
nõ tenet ſubaudi ſc3 ipſo iure.⁊ hec eſt vera opi.vt no.gl.in.l.ſi
debitori deportato.ſ.de fideiuſ.l3 gl.variauerit vt p3 ex not.in
l.vbicũqꝫ.ſ.de fideiuſ.⁊ in.l ſi.ſ.de duob.re.℃ Extra gl.ꝑ iſtus
tex.dicit hic Bal.⁊ ſucceſſiue Ang.qđ vxor nedũ non poſſit im
pedire cõfiſcationẽ bonorũ viri ꝓpter dotẽ ſuã:ſed nec etiã põt
impedire incorporationẽ bonorũ.hinc eſt qđ neceſſario vxor h3
agere ꝯ virũ ꝓ parte publicata.ẽt ſit rõ q2 icorporationẽ h3 ipe
dire ꝓprietas alterius ⁊ poſſeſſio.l.ſi.C.de bo.vacã.li.x.cũ autẽ
mulier nõ habeat ꝓprietatẽ rerũ viri nec eorũ poſſeſſionẽ meri
to nõ põt illã impedire.facit qđ no.ꝑ glo.⁊ doc.in.l.ob marito
rũ.C.ne vxor ꝓ ma.⁊ in.l.j.C.de priui.fiſ.℃ Ultimo ꝑ iſtũ tex.
dixit Bar.in.l.ſi ꝯſtãte in p̃n.ff.e.in.iij.col.qđ eo ipſo qđ publi
catur pars bonorũ viri ꝯſtante matrimonio qđ eo ipſo loc⁹ eſt
exactioni dotis etiã conſtãte matrimonio.ſed poſſes dicere qđ
iſte tex.loquit ſol.ma.q2 ante mulier nõ eſt creditrix viri nec vr̃
qđ poſſit agere ſi bona viri alias ſint ſufficiẽtia ad dotes nec vi a ℃ No.iſtud dcm̃ in quo multi fallũ tur vc3 qđ nullus debi tor ſine volũ tate credito ris alteri ſol uere non de bet.
detur abſonum differre exactionẽ cõtra fiſcum in caſu diſſoluti
matrimonij cum ſucceſſiue videat in ius viri.faciat.l.inter.§.ſi.
ff.de pac.do.de quo tangetur in.d.l.ſi conſtante.

5 Si pater. Pr̃ ſoluto mr̃imonio nõ exigit dotẽ ſibi pacto remiſſaꝫ.h.d.℃ †No.ex tex.ꝙ vbi
pſona adijcit v̓bo executiuo vr̃ pactũ eſſe pſonale.ad idẽ.l.q in
futurũ.§.ſi ex altera.ff.de pac.Bar.tñ tenuit ibi cõtra niſi adie
cta ſit dictio taxatiua tm̃:⁊ ſic deberet ſuppleri iſte tex.ſm eũ de
quo ꝑ Bar.in.l.ſi ſic.ſ.de ver.ob.⁊ per Cy.in.l.veteris.C.de cõ
trahẽ.⁊ cõmit.ſtip.℃ Itẽ no.optimũ ar.ex iſto tex.ſm Bal.et
Ang.ꝙ ſi vſurarius cõfiteatur ſe recepiſſe centum ⁊ de aliis fe
cit getationẽ qđ illa de quibus facta eſt quietatio nõ poſſint ab
eo repeti l3 alias vſure ſolute poſſint repetiri vt no.in.c.debitores
extra de iureiu.⁊ de multis fraudibus q̃s excogitãt feneratores
ad palliãdũ ſuos ꝯtc⁹ ne videant feneraticiũ.tetigit Jo.an.in.c.
ex litis extra de iureiu.in.c.ad noſtrã extra de emp.⁊ vẽ.⁊ q2 infi
nite ſunt ſepe cõſtõnes ſynodales ꝓuidẽt de modo cõuincẽdi
vſurarios.℃ In gl.cepit in ſi.primã ſ3 Dy.ſed ꝑ ſecũda facit
qđ habetur in.l.ſi donaturus.§.ſi.ff.de condi.ob cauſam.

Si voluntate. Actio iudicati poſt mortẽ pr̃is cõſolidat̃ i pſona filie ſicut actio
6 de dote.h.d.℃ †No.p̃ïo qđ i actiõe d dote fit ꝯteſtõ litis ⁊ ſic
vr̃ qđ nõ ſit iudiciũ ſummariũ ⁊ ꝑ hoc vr̃ qđ ſtatuta d.ſponẽtia
inſtrumẽta dotalia mãdãda eẽ executiõi ſicut ſnias exorbitare
a iure cõi de quo aliqđ per Ang.in.l.ſi cũ dotem.§.eo autẽ tp̃e.
7 ff.eo.⁊ plene dixi vobis in.l.i.ff.eo.℃ †Ite3 nota mirabile ſm
Bal.qđ ẽt lata ſnia nõ trãſmittit ius ad heredẽ ⁊ ſic no.ꝙ ſnia
nõ facit ius trãſmiſſibile vbi ips de ſui natura nõ erat trãſmiſſi
bile ⁊ ſic facit ꝙ ſi ſnia lata eſt ꝓ feudatario poti⁹ ſiat trãſmiſſio
ad agnatũ ex natura feudi quã ad extraneũ heredẽ.℃ Itẽ no.
ꝙ nedũ litis ꝯteſtatio ſ3 nec ſnia ipedit ꝯſolidari actionẽ de do
te in filiã ⁊ ſic ꝑ dictos modos pater nõ põt appropriare videt
tñ ꝯſolidari in patrem ſi exegerit illã per no.in.l.ſi.C.cõmunia
vtri.iud.An aũt impediat conſolidatio ſi pater ſtipulatus fuit
ſibi reddi dixit Ang.ꝙ nõ ꝑ.l.j.§.accedit.C.de rei vxo.actio.de
quo dixi in.l.ij.ff.eo.⁊ dicet.j.eo.l.poſt dotẽ.℃ In gl.iudicata
ibi facta cõdẽnatione ratio eſt q2 tũc deuenitur ad pecuniariã
extimationẽ q̃ trãſmiſſibilis eſt ad heredes:ſ3 ibi petitio opera
rũ ſoli pſono cõpetebat ⁊ non erat alias cõis.iđ faciliter ibi fit
trãſmiſſio hic aũt actio de dote erat cõis patris ⁊ filie.℃ In ea.
gl.ibi.§.ſi debitori.ſupple vbi p3 qđ ille debitor q cõſentit credi
tori vt alienet pignus videtur etiã conſenſiſſe heredi ⁊ ſic vide
retur idem in caſu huius.§.vt fil'a conſentiens patri videretur
conſenſiſſe eius heredi:ſed ſolue qđ ibi conſentiebat ex volũta
te hic ex neceſſitate que aderat ſolũ reſpectu heredis.ideo mini
rum ſi non extenditur ad heredem.Dyn.tamen aliter ſoluebat
vt hic tangit Baldus.⁊ Barto.ſed non bene vt etiaꝫ hic dixit
Barto.⁊ Bal.

Cum patri. Quatenus ſolutū eſt mulieri catenus vir a coheredib⁹ ſuis non repetit. h. d.
8 † No. ꝙ coheredes ſibi cōditionaliter inſtituti nō cōueniūtur m terim niſi ꝓ hereditaria portiōe. ⁊ ſic facit ad no. ꝑ glo. in. l. ij. ff. ſi pars here. peta. de quo etiā ꝑ Bart. in. l. planc. la. i. §. ſi duob⁹ ff. de leg. i. qḋ autē remediū ſit mulieri pendente conditione dic quod erit q̄ poterit petere dari curatorē parti conditionali. l. ſi qs inſtituatur. ff. de here. inſti. ¶ In gl. habetur ibi ſi maritus. ſi autē maritus eſſet exheredatus haberet vtile iudiciū fa. herc. vt. l. ij. §. i. ff. de do. prele. Aduerte tñ q̄ hoc caſu q̄ñ eſt exheredatus vel etiā quando pro parte tātūmodo eſt inſtitutus nō cogētur coheredes ſoluere niſi prius ſibi preſtet cautionē de cōſeruādo eos indēnes a muliere ſo. ma. vt. d. l. ij. §. i. ⁊. l. pater ad fi. ff. de do. prele. ⁊ ex hoc videtur quod ſoluto matrimonio nō erit maritus exheredatus cōueniendus pro dote a muliere nec erit cōueniendus inſolidum q̄ñ pro parte eſt inſtitutus licet gloſſ. videatur aliter ſentire in. d. l. ſi maritus.

9 **Si fundū.** † Fructus augent dotē ideo qḋ iuris eſt in dote eſt in fructibus. h. d. Nota ex tex. primo qḋ illud ꝙ ſeruatur in dote ſeruatur ⁊ in eius augmento facit. l. inter. §. i. ⁊. ff. de pac. do. ¶ Not. ſcḋo qḋ acceſſoria q̄ pſſet peti iure actionis non pereunt ꝫ ſatiſfactū ſit de principalibus de quo in. l. centū capue. ⁊ in. l. fi. ff. de eo qḋ cer. lo. ⁊ ex hoc not. ꝙ interdū rōne particularis acceſſorii intereſſe durat actio principalis quāꝗ̄ principali debito ſit ſatiſfactū. ¶ In gl. de dote ibi ꝫ nō ſit dos ⁊ ſ. es Bar. ꝫ Bal. ſentiat ꝫ. ſed plus placet dictū Bar. ꝑ ſuā rōnem. ¶ In ea. glo. in fi. tu dic qḋ no. in. d. l. nil. §. ſ. nō faciunt ad ꝓpoſitū q̄ hic nō ſoluitur totū ꝙ debetur. ibi autē ſoluitur totū ſed deficiebat aliqḋ ius in re de quo dicendū vt ibi ⁊ in. l. elegāter. §. nō ſolum. ff. de dolo. ⁊ per Cy. in. l. exhibitionis. C. ad exhi. ¶ In glo. ancillarū in fi. ſo. vt ibi no. q̄ vere ⁊ proprie partus ancille non eſt in fructu ſed quo ad quid quādoqꝫ cenſetur in fructu ⁊ ſic loquitur ibi. ¶ In gloſ. poſt diuortium ibi cōtemplatione tñ mulieris. qḋ in dubio videtur iudicandū alio nō apparente vt no. glo. in. l. ſi legato. de iur. dot. ⁊ facit. ff. de acqui. here. l. aditio. ¶ Extra glo. dicit ſ. Ang. quod
10 † acceſſoriū qḋ petitur ſolo officio iudicis nō durat extincto principali fallit ſm eū in caſu ſingulari ſm vnū intellectum in. l. ij. §. tē iul. ff. de eo ꝙ cer. lo. nā ibi eſt ſpeciale ſm eū ne debitor locupletetur cū aliena iactura nō interueniēte facto creditoris. ⁊ ideo ex quadā naturali equitate cōpetit officiū iudicis etiā ſublato principali ſed mihi plus placet intellectus Bar. ibi q̄ iſte eſt nimis exorbitās a regulis iuris ⁊ nimis gratioſus fugiendi autē ſunt intellectus q̄ trahūt iura ad grās ſeu ad ius gratioſum vt dicit Jo. an. in. c. ex parte ade. extra de teſt. Ite aduerte q̄ tangit ſ. Bar. an fructus ſint neceſſario petēdi ⁊ an exprimēda ſit quātitas de quo ē ꝑ Cy. in. l. certū ad fi. C. de rei ve. ⁊ in. l. cum ꝓpria. C. ſi qs al. vel ſibi. ⁊ ꝑ Bar. in. l. i. ff. de edē. ⁊ in. l. ex diuerſo. §. i. ff. de rei ve. in qb⁹ Bar. vr̄ aliqualiter variaſſe ſꝫ dic vt dixi in. l. ſi filius. §. i. ff. de ꝯ. ob. ⁊ ꝑ Inn. in. c. grauis extra de reſti. ſpo. ⁊ in. c. tanta. extra de exceſ. pla. Itē an iudex teneatur exprimere in ſnia. dic ꝑ eūdē in. c. inter dilectos. extra de dona. ⁊ ꝑ Bal. in. l. i. C. de fruc. ⁊ li. expēſis. ¶ vltimo dicit ſ. Bal. no. qḋ ꝫ dos ſit ſoluta mulieri q̄ñ pōt petere offm̄ iudicis ꝓ alimētis ſibi non pſtitis rō q̄ tale officiū iudicis ſeparatū eſt ab actiōe de dote q̄ cōpetebat etiā ꝯſtāte matrimonio ſi vir nō alebat eā etiā dato qḋ nō cōpeteret tūc actio dotis ⁊ iō durat etiā ſi dos ſit ſoluta. ⁊ ſ. nota q̄ facit ad q̄ōnē illā an bona viri ſint obligata ꝓ alimētis mulieris ſicut ſunt ꝓ dote de quo ꝑ Bar. in. l. ſi cū dotē. §. ſi maritus. ff. ſo. ma. videtur quod non per predicta.

Summarium.

1 Obligatio tanta eſt in termino referente quanta in eo ad quem fit relatio.
2 Relatiuū idē cōtinet quod ſuum ipſius antecedens.

1 **Si prior.** Qui ꝓmittit qḋ dꝫ intelligitur ꝓmiſiſſe de debito cū effectu. h. d. ¶ † No. ꝙ tāta ⁊ talis eſt obligatio in termino referente quāta ⁊ qualis eſt in termino ad quē fit relatio. ¶ Item no. ꝙ termini referētis ⁊ termini ad quē relatio eſt eadē potentia
2 ⁊ virtus. ¶ † Ultimo no. ꝙ illud includitur in relatiuo qḋ includitur in antecedēti. ¶ In gl. ij. ibi per hec verba. ⁊ ſic non eſt iſtud ꝙ hic dicitur ex vi priuilegii extendendum cōtra creditorem ſed vi forme contractus ⁊ ex natura relationis faciat. l. meuio. §. a me ⁊ quod ibi no. ff. de leg. ij. ſm Pe. ⁊ Bal.

Summarium.

1 Filius vt heres quēt⁹ excipere pōt nō vt heres ſed vt ipſe.
2 Filius quando tacendo ſponſalibus per patrem factis cōſentire dicatur.

Lucius. Spōſalibus ꝯtracta ꝑ patrē nō extinguūt ius petēdi dotem vel retinēdi ius filio ꝯpetēs ꝑ culpā mulieris. h. d. ¶ No. ꝙ lucri⁹ dotis ꝑꝫ ter diuortiū mulieris factū filius facto prio
1 nō perdit etiā ſi ſuccedit. ¶ † Itē no. qḋ ꝫ filius cōueniatur vt here tñ pōt opponere exceptionē que competit ſibi non vt heredi ſed ex ſua perſona. ¶ Et ex hoc no. qḋ heredi ꝗ excipiēdo nō vtitur adminiculo ex ꝑſona defuncti non obſtat factū defuncti ex quo nō fuit nata actio nec exceptio. de q̄ hic dixit gl. ⁊ bñ ꝯcordat ſm Jo. de pallarē. vt refert bal. qḋ no. gl. in. l. an vitiū. §. ex facto. ff. de di. ⁊ tē. pſcri. ⁊ in. l. q̄ſitū. §. fi. ff. de preca. ⁊ bñ facit qḋ no. bar. in. l. cū vir. ff. de vſuca. ¶ In gl. ij. ibi ꝫ ſecus in filio. ꝫ contrariū tenet glo. vꝫ qḋ idē ſit in filio qḋ i filia vt ſic vterqꝫ tacite videatur cōſentire niſi cōtradicat in. d. l. ſꝫ ea q̄. ff. de ſpō. ⁊ illa tenetur per Jaco. de are. ⁊ doc. communiter. facit qḋ habetur in. c. vno ad fi. extra de deſpo. impu. li. vj. dixit tñ hic Bal. quod etiā ſi filius fuiſſet preſens ⁊ nō contradixiſſet tamen nō videtur cōſenſiſſe tacendo propter preiudiciū qḋ ſibi generaretur in amiſſione lucri dotis facias nō alleget qḋ habetur in. l. ſicut. §. non vi. ff. qui. mo. pi. vel hypo. ſolu. ⁊ in. l. filiuſfa. §. mutuus. ff. de procu.
2 ¶ † Et ex hoc nota limitationē ad. d. l. ſed ea q̄. q̄ illud qḋ dicitur qḋ filius tacēdo vr̄ cōſentire ſponſalibus factis per patrem noie ſuo hꝫ locū q̄ñ tātummodo tractatur de approbatione ipſorū ſpōſaliorū ſec⁹ ſi poſſet ex hoc generari aliqḋ preiudiciū ⁊ ſic poſſent intelligi ⁊ ſaluari prim. huius gl. ⁊ ꝓ hoc vr̄ hic caſus cōiuncta glo. ⁊ dicto Bal. qḋ eſt ſin. no. ¶ In ea. gl. q̄ nō eſt cōſenſus talis nota bñ gl. ad id qḋ dixit in tex. vꝫ qḋ factū defuncti nūquā hꝫ obſtare heredi q̄ñ eſt tale qḋ ex eo nō datur actio vel exceptio de quo plene in. l. cū vir. de vſuca. ¶ In ea. glo. ibi vel verius. hic ſequitur bal. ex eo q̄ patris ꝯſenſus ſalus alias debuiſſet ſufficere ad remittēdū mulieri ipſam dotē cū ſm illa tēpa q̄ñ filius lucrabatur dotē viuo patre lucrū plenarie acquirebatur patri vt eſt tex. cū glo. no. in. l. dotē. ff. de caſtren. pec. Nec ob. l. ſi vxor. §. fi. de adul. q̄ ibi ꝯtrū fuit matrimoniū de preſenti ⁊ ſic facta perfecta reconciliatio. hic aūt ſolū ſponſalia fuerunt de futuro cōtracta q̄ etiā nō durarunt ⁊ ideo per illa nō fuit ſublatū ius queſitū cōtra mulierē ad lucrū dotis. ſed tu potes tenere cōtra. ꝑ iſtū tex. non violando ipſum q̄ aperte innuit qḋ ſi filius conſenſiſſet ſponſalibus qḋ tunc non haberet lucrum dotis et pro hoc faciat q̄ etiā conſenſus vr̄ demonſtrari per ſponſalia nedū per matrimoniū. l. vl. ff. de diuor. ⁊ hoc etiā ſequitur in effectu hic Pe. ⁊ Bar. nec ob qḋ no. in. d. l. dotē ꝫ Bar. nō r̄ndeat q̄ pōt dici qḋ ibi loquitur de lucro dotis fiendo ex pacto ⁊ ſic acquirendo ex conuentione licita. hic aūt de lucro dotis acquirēdo ex diſpoſitione legis ꝓpter iniuriā illatā filio repudiato tanꝗ̄ cā legitima ideo voluit ius qḋ pater poſſet abſqꝫ cōſenſu filii remittere iſtud ius vel hāc iniuriam que commiſſa erat actam cōiuncta perſona. ar. eius qḋ habetur in. l. inſi. ⁊ in. l. papinianus in prin. C. de inoffi. teſta.

Summarium.

1 Delicta paria tolluntur cōpenſatione mutua.
2 Cōpēſationū alia eſt debiti ad debitum alia delicti ad delictū.
3 Reconuentio quando vim exceptionis habeat.
4 Exceptio criminis q̄ cōtra criminaliter accuſantē obiici poſſit.
5 Replicatio doli quando non detur contra exceptionem doli.

1 **Viro.** † Paria delicta mutua ꝯpēſatione tolluntur. h. d. ⁊ ad hoc all. ¶ No. ꝙ ver. accuſare adaptatur ēt ad ciuilē petitionē. qḋ eſt verū vbi in libello concludatur ad vtilitatē partis q̄ tūc ꝓprie eſt actio ciuilis ſecus ſi ꝯcluderetur ad vt litat: publicā ⁊ punitionē criminalē q̄ tūc vr̄ agi criminaliter. facit qḋ no. Bar. in. l. agraria. ff. de ter. amo. ⁊ qḋ dixi vobis in rubr. eo. ⁊ in. l. i. de pub. iud.
2 ⁊ qḋ habetur in. l. ꝗ accuſare. C. de edē. ¶ † Itē no. qḋ interdū loquimur de cōpēſatione debitorū ⁊ iſta eſt ꝓprie cōpēſatio. l. ſi ambo. ff. de cōpen. Interdum de compenſatione delictorū et hec non eſt ꝓprie cōpenſatio ſed quedam cōtuſio ⁊ de iſta loquitur hic. facit qḋ no. in. l. ſi mora. ff. eo. Item qḋ ille qui peccat in matrimonio nō pōt aduerſario imputare ſimile delictū de quo in. c. intelleximus. extra de adul. ⁊ ibi per Inn. vbi tractat illud generale. an paria delicta mutuō tollantur. ⁊ an exceptioe doli detur replicatio doli de quo ēt aliquid per gl. in. c. dilecti. extra de except. ⁊ in eo. tit. in. c. cū eccleſiaſticus. ¶ Item no. quia in ꝓbabili iudicio ꝓcedit libell⁹ declaratorie ⁊ ſimiliter pōt ferri ſnīa declaratoria. nā declarata cā ſtatim tacite includit effectus illi cauſe cōiunctus ſm Ja. de are. ⁊ Bal. ⁊ idem etiā voluit hic bart. facit optime. l. q̄ tñ. §. ſi arbiter. ff. de arbi. ⁊ in. l. ſi pretor. in prin. ff. de iudi.
3 ¶ † Ultimo no. ſm Bal. qḋ q̄ñ cā conuentionis ⁊ reconuentionis ſe perimunt tūc exceptionis vim hꝫ recōuentio et neceſſe eſt ſimul pronunciari. ſecus q̄ñ non perimunt ſed ſunt ſeparata ita qḋ ex vna cā ſimul ea inducitur exceptio i alia. nā tūc nō eſt neceſſe ꝙ vna ſnia diffiniatur de quo tu videbis in. l. i. in fi. ff. que

ſen. ſine ap. reſcin. ⁊ attēde q2 iſtud notabile colligit nō ſm intellectū gl. ſed ſm intellectū Ja. de are. quē ēt poſuit Bar. vt ſi hic eſſent due cauſe p viā q̄uētionis ⁊ recōuētionis nō aūt vna p viā actionis ⁊ exceptionis put intelligit gl. hec no. q2 vtilis. ¶ In gl. ij ibi vel diuerſorū criminū. hoc io q2 licet eſſent diuerſa reſpiciebāt tñ idē. ſ. pñdictā eiuſdē mr̄imonij. ¶ In gl. lege ibi in definite lege. dic lege q̄uā velit gl. qđ cōmittēs in legē nō iuuet eadē lege vel alia. ſʒ de hoc dic vt p gl. ⁊ doct. in c. q2 fruſtra extra de vſu. vbi gl. q̄cludit qđ cōmittēs in legē nō iuuet eadē lege ſʒ alia ſic niſi expſſe aliud ſit diſpoſitū in iure. plus ēt dicit Inn. in c. intelleximus de adul. qđ ēt cōmittēs in eādē legē circa diuerſa pōt ſe iuuare circa aliud ex eadē lege. vt puta ſi filiuſf. recepit pecuniā mutuo a titio ſine cōſenſu pr̄is iuuabit macedoniano cōtra ipſum lʒ ipſe filiuſfa. alteri filioſa. mutuauerit pecunias ſine cōſenſu pr̄is illi9 cui mutuauit. nec ob. hic tex. nec qđ dixit gl. p̄cedēs de diuerſis criminib9 q2 vt dixi iſta diuerſa crimina reſpiciūt idē mr̄imoniū. ¶ In gl. fi. in fi. vbi pʒ qđ cōmodās rem cōtubernalibus cōi periculo ſi poſtea res ſubtrahat cōi culpa interueniēte agit cōmodās q̄ ſocios ſeu q̄ubernales lʒ cōis culpa interuenerit. ⁊ ſic nō fit cōpēſatio culpe ad culpā. Sed dic q iſtud eſt ne bis quis puniat. nā cōmodās nō agit p parte ſeu rata ſua ppterea q1 fuit in cōi culpa ⁊ ideo ēpoſſe agere p partibus aliorum ne alias bis ex eadē culpa puniat ⁊ q2 ſicet fuiſſe meis partiū ex quo cōmodata fuit cōi periculo q̄ rōnes hic ceſſant. vel ſolue vt ibi no. ſm Ja. de belui. ⁊ de materia dic vt tetigit Dy. in regula. n pan. li. vi. vbi plene examinat iſtud brocardū ⁊ etiā hic tetigit diſtinguēdo an agat criminaliter an vero ciuiliter put
4 ēt voluit ſentire gl. ij. ⁊ adde dictis ſuis inquātū dicit † qđ cōtra accuſantē criminaliter nō pōt obijci exceptio criminis niſi lenocinij p. l. ij. §. q hoc dicit de adul. nā idē ſi eſt exceptio criminoſa ſhabilitās pſonā: puta qđ eſt excōicatus vel infamis. fac. l. q phibet. ff. de poſt. Itē hoc verū de iure ciuili ſed de iure canonico q̄ accuſatorē pōt obijci ad repellēdū ipſum qđ eſt criminoſus ⁊ de quolibet crimine vt in c. j. extra de accu. Itē adde inquātū dicit q vbi dolus p plures eſt cōmiſſus nō eſt vis an circa idem vel circa diuerſa. nā q̄ vr̄ velle gl. in l. ſi duo. ff. de dolo p. l. quēadmodū. §. j. ff. de nota. ⁊ l. colon9. ⁊ l. cū fundus. de vi ⁊ vi ar. ſʒ certe iſte due vltime. ll. parū faciūt q̄ erāt ibi delicta diuerſa ⁊ cōcernētia oīno diuerſas pſonas ēt alias q̄ eas inter quas erat iudiciū potes dicere qđ vbi circa idē fiat cōpēſatio ipſo iure. v. l. ſi ambo. ff. de cōpē. ſʒ vbi circa diuerſa tūc nō fiat niſi opponat ab hoīe ſicut ēt alias nō fit cōpēſatio debitoꝝ. Itē intellige p̄dicta niſi ſit caſus in quo ſcđʒ delictū tātūmodo debeat attēdi vt
5 eſt videre in. l. ſi quis ad ſe. C. ad legē iul. de vi. ¶ † Extra gl. adde dictis Bar. inquātū dicit qđ q̄ exceptionē doli nō dat replicatio doli ſi replicās tractaret de lucro. nā iſtud vr̄ fallere in duob9 caſib9. primo in c. cū eccleſiaſtice. extra de exce. vbi ſi q̄ petētē bñficiū excipit qđ eſt pluralis. i. hʒ plura bñficia replicari pōt q excipiēs nō deʒ audiri q2 eſt ēt pluris q qualr̄ intelligat dōm eſt vt ibi. Itē fallit ſcđo ſm Inn. in d. c. intelleximus. qñ qs eſt ordinatus ab epo ſine titulo ad ſacros. i. ſine bñficio. nā ſi agit q̄ epʒ vt ſibi puideat ⁊ epo excipiat q fuit i dolo patiēdo ſe ordinari ſine titulo pōt replicari q ipe ēt fuit i dolo ordinādo. fac. c. cuʒ ſm apoſtolū. eī de pbē. lʒ ēt circa itellectū illi9 c. nitat dare alios intellect9. Itē adde dictis Bar. inquātū dt q vbi verſat in dāno ſeu tractat de dāno vitādo agēs ⁊ q̄tr replicās tunc q̄ exceptionē doli dat replicatio doli. nā iſtud eſt verū regulr̄ fallit in duob9 caſibus. primus odio feneratoꝝ in c. q2 fruſtra. extra de vſur. vbi pʒ q lʒ repetēs vſuras verſet in dāno ſeu tractat de dāno vitādo ⁊ tñ contra ipſum pōt replicari q2 ipſe etiā eſt vſurari9 ⁊ extorſit vſuras ab aliis. ⁊ ſic potior erit cōditio excipiētis quā de lucro tractantis. Item fallit qñ exceptio q̄ obiicit concernit inhabilitatē perſone ad agendū. nā tūc ēt iudex officio poſſet repellere. l. q2 nos prohibet. de poſtu. ⁊ in c. exce. de exce. eo. ti. c. p a. li. vj. ⁊ ideo ſi contra agentem ad ſibi debitum excipiat de excōmunicatione vel banno q2 non debet audiri tanq̄ bānitus nō poterit replicari qđ excipiens ſimiliter eſt excommunicatus vel bannitus vt probatur in c. dilecti. extra de excep. ⁊ faca q not. Bar. in l. cum mulier. ſ. eo.

Summarium.

1 Filia heredem habet in dote profectitia.
2 Voluntate alicuius aliquid fieri vel eius mandato equiparant.
3 Stipulatio conditionalis non tollit obligationem ante euentū conditionis.
4 Numeratio dotis pſumitur interueniſſe tempore inſtrumenti.
5 Actio de dote non conſolidatur in filiam patre mortuo q ſibi dotem reddi ſt. pulatus fuerat.
6 Pater ſibi aut filie dotem reddi ſtipulans ordine ſucceſſiuo intelligitur.
7 Mulier in dote profectitia heredem habere non poteſt.

Poſt dotē. Diuidit hec lex in duas ptes. nā in pma ponit thema ex quo reſultat tacita q̄ſtio. i ſcđa 5 membris r̄ſio. ſcđa ibi ſed cōditio. ⁊ ſecundū membrū ibi viua. ⁊ nō pōt cōmode ſummari propter varietatem lect. cū habeat. v. in gl. ⁊ in ib. extra gl. de quibus hic per Bar. vel pōt ſummari ſic ſecūdū lec. Dy. Pater ſtipulando dotē mandato filie vidit ſtipulatus vt eius pcurator ex qua ſtipulatiōe filia mortua ſine liberis agit pater vt heres filie. ſʒ filia viuēte ius agēdi patri nō cōpetit. h. d. l. poſt dotē. vel ſic ſcđm Bal. Dos data ſtipulata per patrē filie volūtate exiſtēte cōditione repetitionis pōt repeti per patrem ſi filia ſine liberis obijt ſed ſi filia ſuperuiuit patri ob. exceptio niſi
1 repetat cōſenſu filie. h. d. ¶ † No. ex tex. primo ar. q filia de iure iſto habeat heredē in dote etiā pfectitia vt vr̄ hic colligi a q̄trario ſenſu inquantū dicit ſine liberis. qđ an ſit verū infra tanget. ⁊ de hoc etiā tetigit glo. in l. nuptā. §. j. ff. eo. ⁊ l. filie vice. ſ. eodē. ¶ Itē no. qđ poſtquā actio eſt facta cōmunis patris ⁊ filie nō videt q pater poſſit appropriare illā ſtipulando poſtea etiā de filie volūtate donec viuit ipſa filia de quo aliqd in l. pe. §. pe. ſ. e.
2 ⁊ ſ. tanget etiā. ¶ † Itē noc. ſm lec. Dy. qđ paria ſunt aliqd fieri voluntate alicui9 vel eius mādato. de quo hic per Bart. circa vſ. lec. ¶ Itē not. ſecundū eandē lec. qđ vbi pcedit mandatū de aliquo faciēdo faciēs poſtea vi facere in dubio pretextu mādati. ⁊ ſic tanq̄ illi9 pcurator. fac. qđ not. Bart. in l. q in aliena. §. ſi is qui putat. ſ. de acqui. here. ⁊ quod habet in l. qui ſeruuz. ff. de interro. act. q eſt no. q̄tra infideles procuratores q qñq recipiant mandatum de re aliqua emēda ⁊ poſtea illā emunt ſimpliciter ⁊ volūt illa in retinere vt ſic ſuo noīe intelligant emptas nā faciūt predicta qđ teneat actione mādati ad ipſaʒ reddēdā. ¶ In gl. j. ioi. § ſed ſi lātiter. hec prima lec. nō videt bona q2 litera videt pſuppponere qđ vnica fuerit cōditio cum in ſingulari dicat ſi cōditio ſtipulationis. ar. l. ſi ad tre. Itē q2 in fi. dicit q ſubmouet pater ⁊ tñ ſecundum iſtam lect. ij ſo iure nō deberet cōpetere actio ex quo duplex ſuiſſet q̄ditior altera q faʒ nō extiniſſet. ar. l. cedere diē. ſ. de ver. ſign. niſi dicas quod intelligatur de exceptiōe facti vel iuris non vel niſi dicas qđ in fine agebat p2 intiua actione de dote que fuit cōis patris ⁊ filie. nā tūc illa bene cōpetit cum nō ſit nouata ſed ſperetur nouari in cōditionis euentum ſi tñ interim agat obſtabit exceptio. vt. l. pecuniaʒ. ff. ſi cer. pe. Sed tūc eſt dubiū q̄ ſi pater ageret pmitiua de cōſenſu filie an obſtaret exceptio Bar. hic tenuit qđ nō ex q̄ nullū preiudiciū pōt eſſe ipſi9 debitoris. ar. no. in ſimili in d. l. pecuniā circa contrariū. l. pure. de do. excep. ⁊ p hac parte allegabat do. Bñdictus de pla. tex. cū gl. in l. ſi debitor. ad fi. tit. ff. de iur. dot. Et in contrariū dicebat eē gl. in l. debitor. eo. tit. in §. nuptie. ⁊ illā tenebat ex eo maxime q2 cū actio pmitiua fuerit ſublata ex cōſenſu pluriū. ſ. pr̄is ⁊ filie q2 mariti nō poterit reſuſcitari niſi volūtas oīm predictoꝝ intercedat ⁊ ſic niſi etiā cōſentiat maritus ar. l. pōponius ſcribit ſi negotiū. ff. de neg. geſt. ⁊ ſic dicebat etiā ſentire hic Bal. ſʒ certe Bal. circa iſtā primā lec. hic nō dicit lʒ circa ſcđam aliquid tangat qđ poſſet quodāmodo applicari circa iſtā lec. Itē nec videt verū qđ actio prima ſit ſublata q2 il-
3 la nō tollit niſi in euentū cōdit. oms. vt. ff. dixi ſ cū ſtipulatio cōditionalis interpoſita aio nouādi ante euentū conditionis nō tollat obligationē. vt. l. quoties. ſ. de noua. ⁊ ſic videt q de mero iure interim poſſit agi lʒ obſtet exceptio q̄ videt tolli ex q̄ conſentit ille i cui9 fauorē ſperabat obligationē nouari. Itē gl. i. d. l. debitor. nō vr̄ facere ad propoſitū ſi bñ pōderetur quia nil dicit ibi. An poſſit mulier ibi agere de cōſenſu mariti cōtra debitorē delegatū marito in cauſam dotis. ſʒ ponit rōnē dubitādi an poſſet fieri acceptilatio ipſi debitori de volūtate mulieris añ nuptias ex quo nōdū euenerat cōditio promiſſionis facte marito cū intelligat pmiſiſſe ſi nuptie ſequant. nā videbat qđ ex quo erat obligat9 ppter pēdentiā obligatōis nō poſſit ibi cadere acceptilatio ⁊ ſic ſi bñ pōderet nō facit ad ppoſitū. ⁊ ſic vr̄ dictus Bar. poſſe ſaluari. ¶ In ea. gl. ibi primo ⁊ ſcđo caſu inepte poſuit verbū primo cū in illo nulla replicatio cōpetat. ideo glo. fuit corrupta. Itē aduerte q2 hec ſcđa lec. nō videt bona q2 aut pater vult agere ex ſtiplōne ſcđa ⁊ tunc non ſubmouet exceptiōe ex quo filia cōſenſit. l. quoties. §. ceterū. ff. e. Aut vult agere pmitiua ⁊ tunc nō pōt q2 illa fuit nouata per ſecundā ſtipulationē. inſti. qui. mo. tol. ob. §. preterea. nec pōt reſuſcitari p cōſenſuʒ ſolius patris ex quo fuit ſublata volūtate pluriū lʒ quidā q̄tra. ſʒ male ſm Bal. per. l. pōponius ſcribit ſi negotiū. ff. de neg. geſt. ¶ In ea. glo. i. §. griſogon9. quidā ſtāt huic cōtrario. ⁊ p hoc reprehendunt hanc lec. ſed cōter ſaluat. ⁊ ad contrariū tripliciter r̄ſidetur. primo ſm Dy. qđ nō ſubintelligatur perſona extrinſeca in quā verba ſtipulatōis intelligant plata. ſʒ bñ ſubintelligit pſona cuius noīe intelligat ſtipulatio facta ſʒ certe hec reſponſio nō eſt bona tenēdo hanc lec. cum etiā hic ſubintelligat perſona in quā verba ſtipulatiōis intelligant collata ex quo pater intelligit ſtipulat9 ſibi ⁊ filie. ſʒ pcederet hec ſol. tenēdo lect.

Dy. quã Bar. h. vi. loco poſuit. ¶ Scḋa ſol. eſt qḋ regulariter
no ſuo intelligit p̃ſona extrinſeca tam e p̃ter nā ſta a t ia, vtē
ambul i i quo interponiť ſtiplō n a tūc ſtip ilatio intelli z t cē
fa ta ſm naturā ipſius actus vt eſt ar. in. l. ſi ſt p̃latus. cū ſi. de
vſur. z ſic intelligať hec lec. q̃ nō eſt alibi. z limitat dictū. §. griſo
gonus. z p hoc vr̃ qḋ ſi extraneus dat dotē p muliere z ſtipula
tur ſimp̃r dotē reddi videať ſtipulat⁹ reddi mulieri. z h tenuit
Bal. in. l. gaius. ĩ. eo. ſ3 forte vt ib tetigi in extraneo eſt ſec⁹: qꝛ
ſibi pararet maius p̃iudiciū q̃ pareťur patri in caſu iſto. z ideo
vr̃ qḋ remaneamus in dicta regula dicti. §. griſogonus. z maxi
me qꝛ hic loquiť qñ iam actio erat cōis cū ex interuallo fuerit in
terpoſita ſcḋa ſtipulatio. ſed in caſu in quo extraneus dat dotē
z tpe dationis ſtipulať, ſimpliciter ſtipulať eo caſ i q. io non iā
erat actio mulieri q̃ſita. z ſic non vr̃ ea ſem ratio. ¶ Tertia fuit
ſo. Old. quam hic refert Bar. qḋ contrariū procedat vbi redde
reť ſtipulatio inutilis ſi tertia perſona ſubintelligereť. ſecus vbi
non redderet inutilis vt eſt hic cū pater poſſit filie ſtipulari do
tem quinimo z extraneus vt. ĩ. e. l. gaius. z hec reſpōſio facit etiā
ad illud qḋ p̃ogime dixi de extraneo ſimpliciter ſtipulante. z l3
forte de iure ſit verū qḋ dixi tamen forte ſeruaretur in practica
cū illa opi. ſit magis equa z fauorabilior doti. ar. l. in ambiguis.
ff. de iu. do. z eorū que dicta fuerit in. l. j. ff. e. ¶ In ea. gl. ibi vel
quarto. hec in ſe vera. ſ3 vr̃ lrām violare z dz intelligi qñ vir pu
tās ſe obligatū p̃mittere ipſi patri p̃miſit. ſecus ſi ſciēs ſe nō te
neri p̃miſiſſet: qꝛ tūc non opponeret exceptionē contra patrem
ar. l. ſed z ſi ges. § ſi. ff. ſi q̃s cau. ¶ In ea. gloſ. ibi vel quinto. hec
non vr̃ litere conformari. maxime qꝛ in fi. dicit qḋ exceptione ſub
mouetur pater z tamen deberet ipſo iure non cōpetere actio ex
quo in effectu pater fuit ſtipulat⁹ ſub duplici cōditione. ſ. ſi fiat
diuortiū z ſi filia volet niſi ſaluo vt tetigi circa p̃mā lec. z dicit
hic Bar. q̃ eſt ſpeciale fauore dotis qḋ filia moriēdo videať vel
le ſicut z in vltimis volūtatib⁹. l. j. de le. ij. Tu adde qḋ alr̃ loqui
tur ibi z forte melius. Itē adde qꝛ Bal. hic dicit qḋ aut ꝯfirma
tur ſubſtātia diſpōnis ad volūtatē alterius. aut exercitiū p̄mo
caſu ſiue reſpiciat inchoationē diſpōnis ſiue durationē finita
volūtate p morte finiť z ipſa diſpoſitio. Scḋo caſu nō finitur z
ita hic. ſed certe hec theorica in ſcḋo mēbro non vr̃ bona p not.
in. l. item qꝛ in fi. ff. de pac. z in. l. fenerator. ff. de nau. feno. iō non
eſt tuta ſm do. Bene. di. de plumbino. fac. t. l. quibus diebus. §.
quidam titio. z qḋ ib no. de cōdi. z demō. z qḋ no. in. l. ſeius ſa
turnin⁹. ĩ. ad treb. Et dixit ēt hic Bal. qḋ ſi legat⁹ pon talē quē
ad ꝯfinia quādiu reuocauerit q̃ ſi moriať extinguunť ꝯfinia p
p̃dicta. Tu adde q̃ ꝯ̃ cū vr̃ caſus in. c. ſi delegatus. de of. deleg.
li. vi. z in. l. cēteſima. § ſi. de ver. ob. z ideo ꝯ̃u tenet Bar. For
te potes dicere p ꝯcordia q̃ ſi moriť re integra anq̃ā ſit duct⁹
ad cōfinia p̃cedat dictū Bal. cū in re integra interueniēs vi
deať induxēre tacitā reuocationē. l. ſi defuncta. ff. de p̃cur. bene
fac. z q̃ habeť in. d. c. ſi delegatus. alias p̃cedat opi. Bar. z not.
bene ex gl. qḋ iſta verba volūtate filie vel ad volūtatē filie indu
cunt cōditionē de quo per Bar. in. l. i. ĩ. de cōdi. z demō. ¶ In
ea. glo. ibi ſi dos eſt p̃fectitia qꝛ ſentit glo. a contrario qḋ in do
te aduētitia filiaſa. habeat heredē ſcḋm hec tpa. l3 ſecus in p̃fe
ctitia de qua. ĩ. dicetur. ¶ In ea. glo. in fi. Bar. hic poſuit alias
lec. extra gl. quarū vna fuit Dy. z in effectu ponit tres de q̈bus
hic plene per eū. Et adde q̃ ex. ſ. habes no. limitationē que nō
eſt alibi ad. l. quotiens. § ceterū. ff. eo. qꝛ inquantū ibi innuiť q̃ ſi
pater ex interuallo poſt dotē datā p filia ſtipuleť de volūtate fi
lie ſibi dari dotē quo poſſit pater ſine ꝯſenſu filie agere qḋ illud
eſt verū niſi filia expreſſe contradicat z cauſam cōtradicēdi ha
beat. Tamen hec lec. non clare colligiť ex lrā cū nil dicat q̃ filia
habuerit cām contradicēdi vel qḋ expreſſe contradixerit. tñ nō
eſt abſonū q̃ ſic intelligať p̃pter contrarietatē euitandā: tñ qꝛ
hoc ratio ſuadet rō cū pater ēt ſi ſibi appropriauerit actionē de
dote teneať cōſeruare dotē filie vt in auť. ſ3 q̃uis. C. de rei vxor.
act. z ſic ſi filia ſuſpicať veriſimiliter dotē poſſe conſumi debet
poſſe obuiare. ar. l. ſi cū dotem. § eo aūt tpe. ff. eo. Item aduerte
qꝛ aliqui voluerunt dicere q̃ filia non poſſet ſibi p̃iudicare in
dote cōſentiendo ex poſtfacto patrē ſibi appropriare z ſic intel
ligunt iſtū tex. in fi. per. l. de die. de pac. do. S3 certe iſtorū opin.
confundiť per. l. quotiens. § ceterū. z per illud q̃ d ctum fuit in. l.
pe. § pe. ĩ. e. z in. § fil a. nā vr̃ lex tolerare q̃ hoc caſu poſſit filia ſi
bi p̃iudicare quaſi cenſeatur ſibi eſſe modicū p̃iudicium cū3
pater teneatur ſibi reſeruare dotem z cogatur eā dotare. Et per
hoc nō ob. l. d. dic. q̃ alio caſu loquiť. Itē nec facit p iſtis. l. aliud
eo. ti. de pac. do. qꝛ ibi interuenit ſolū factū patris. vnde nō p̃re
iudicat filie que ei nō cōſenſerit niſi ſit eius heres. z ad materiā3
facit q̃ plene dixi in. l. ſi ſocer. § lucius. ff. eo. ¶ Nona lec. addiť
per aliquos qḋ loquať hic in dote aduentitia puta p extraneu3
data pro filiaſa. nā ſi ex poſtfacto pater filie volūtate ſtipuletur
vr̃ ſtipulari ipſi filie vel ſaltē ſibi p̃curatorio noie filie. z ideo nō
mirū ſi viua filia agēs repelliť ſed ea mortua ſine liberis habet
actionem vt tanquā heres filie tenēdo qḋ ſm iſta tpa filiaſa.

habere heredem in dote aduentitia vel ſaltem qꝛ occupabit il
la iure peculii ſicut in ſimili in. l. ii. ĩ. de caſtr. ē. pec. Et hāc lec. vo
luit ſentire glo. in. vi. lec. vt patet ex his q̃ tetigi circa illā. ſed hec
lectura videtur diuinare licet in ſe poſſit ſuſt. neri. Ideo decima
lec. datur per do. benedictum de plū. vc3 qḋ hoc intelligatur in
dote profectitia z qḋ ex interuallo z ſine volūtate filie pater ſti
p̃latus eſt dotem dari filie facto diuortio volūtate. ſ. p̃ſorū cō
iugū. ſ. facto diuortio volūtario. z ſic verbū filie erit caſus dati
ui z conſtrueť cū verbo dari: non autē erit caſus genitiui nec
conſtrueť cū verbo volūtate z ſic ſm hanc lec. ſummabat. Pa
ter ſtipulatus filie datā dotem in caſu volūtarii diuortii poſtea
euenientis viuente filia nō repetit. ſecus ea ſine filiis decedente
h. d. ſm meum. ſ3 certe hec litera vr̃ multum literā violare z trāſpo
nere verba z propterea non vr̃ habere magnum dubiū contra
l. qḋ labeo de car. edic. ¶ In glo. ſi. in fi. aduerte q̃ aut intelligi
mus q̃ actio erat cōis patris z filie p̃ut voluit tertia lect. tūc eſt
ſubaudiendum maxime tenendo cōem opiū. de qua in. l. dos a
p̃re p̃fecta. vc3 qḋ de iure indiſtincte debeat reddi hoc caſu pa
tri l3 de cōſuetudine ſerueť opi. Mar. q volūt qḋ extātibus li
beris nō reddatur. ſed ſi intelligamus qḋ actio de dote erat p̃
p̃ria filie vt qꝛ pater eſſet filie ſtipulat⁹ vel ſibi p̃curatorio noie fi
lie. quo caſu in effectu cēſetur eſſe actio filie per. l. idēq. § ſi cui ſi.
man. tunc clara eſt riſio q̃ in. d. l. dos a patre. loquitur qñ actio
erat cōis hic autem quando erat propria ipſius filio. Et no. be
ne q̃ ſm vnam lect. vr̃ hic caſus q̃ ſicut queriť vtilis actio filie
qñ pater ſtipulatur ipſam dotē ipſi filie ita z qñ ſtipulatur ſibi
noie filie q̃ eſt no. ¶ Extra gl. tāgit hic Bar. qḋ iuris ſi appa
reat inſtrm in quo vir eſt cōfeſſus ſe recepiſſe dotē a ſocero z pro
mittit aliā ſibi ſocero reddere. an ſit appropriata actio ipſi ſoce
4 ro. Si alr̃ nō cōſtat de volūtate filie. z ꝯcludit q̃ ſic † qꝛ p̃ſumiť
numeratio interueniſſe tpe inſtrumēti ex quo ponit p glo. fin. q̃
nō eſt alibi in. l. i. C. de fi. inſtru. z in. ba. ſi. l. ii. ĩ. de quo h. c plen⁹
p eū. Adde qḋ Bal. idē t3 hic z aſſignat aliā rōnē vc3 qḋ pater
vr̃ habere fundatā ſuā intentionē p̃pter ſtipulationē z ideo fi
lia ecōtra dicens ex interuallo ſtipulationē factā cū videať fun
dare ex illo intētionē ſuā dz p̃bare gl ſin. z valde no. in c. vlti.
de reſcri. in gloſ. pe. Sed tu adde qḋ illa gl. ſi bñ ponderetur fa
cit ad oppoſitū qꝛ cōcludit q̃ fundās intētionē ſuā ex exceptio
ne contra regulā dz illud p̃bare. ſed pater vr̃ eſſe ille qꝛ regula
eſt qḋ actio de dote eſt cōis niſi in cert s caſib⁹ de q̈b⁹ in. l. ii. ff.
eo. ergo zc. Ideo plus placet ratio Bar. z facit q̃ ipſe not. in. l.
non ſolū. § ſi vt p̃bari. ĩ. de no. ope. nū. Itē adde ei qḋ dicit in
5 ſcḋa q̃ōne. † qñ pater ſtipulatus eſt ſibi dotē reddi: an cōſolideť
actio in filia eo mortuo. nā cōcludit qḋ nō de iure ffoꝝ. z dicit eē
caſum in. l. i. § i. de colla. do. nā potes dicere q̃ imo non facit cū
ille poſſit intelligi in dote aduētitia facit. l. filie dotē. C. de colla.
dictū tñ puto verū maxime per illam rationē qꝛ non debet im
pediri retētio actionis iā q̃ſite p̃pter emācipationē q̃ poſtea ſe
quitur ſicut nec impeditur acq̃ſitio qñ p emācipata dat dotem.
Itē adde q̃ caſus. l. ſi. C. cōia vtri. iudi. per quem ipſe limitat in
duobus caſibus de iure. C. cōſolidari actionē in filiā. ſingularis
eſt z nō eſt alibi. Itē adde inquātum dicit q̃ ſm ius autentico
rum eſt immutatum qꝛ ſi in p̃io matrimonio nō appropriauit
ſibi nō poterit appropriare in ſcḋo. z ſic dicit ſenſiſſe glo. in auť.
ſed q̃uis de rei vxo. act. nā hoc non vr̃ verū cum ille tex. z in cor
pore vnde ſumitur p̃hibet minui dotis menſurā z ſic quātitatē
in ſcḋo matrimonio. non aūt p̃hibet patrē appropriare z ꝯſtat
iſta eſſe diuerſa. ideo ius antiquū nō dz eſſe correctū in dubio ar
gu. l. p̃cipimus in fi. C. de app. nec ob. glo. in. d. auť. ſed q̃uis. qꝛ
dz intelligi qñ habuit reſpectū qñ diminueretur mēſura dotis
vel ſi bene ponderetur nil dicit an in ſcḋo m̄rimonio poſſit fieri
appropriatio vel nō z ſi forte voluiſſet illud ſentire nō vr̃ bñ p̃
bari iure z veri⁹ vr̃ oppoſitū p ſupradicta. Itē adde dictis bar.
inquātū tractat an onus dotādi trāſeat ad heredē. nā hodie nō
vr̃ inſiſtēdū nā aut filia fuit inſtituta cū fratribus z tūc eo caſu
quo fratres hñt in ſiſi lucro quātū eſt quātitas dotis z tunc dz
habere dotē p̃cipuā, vt. d. l. ſi. C. cōia vtri. iur. aut nō hñt fratres
dictū lucrū z tunc dos venit diuidēda ſicut z reliquū patrimo
niū ex quo exacta fuit p patrē vel appropriata p ſtipulationē z
ſic mulier poterit dotari de bonis q̃ ſibi obuenerūt p ſua parte.
Aut fuit inſtituta cū extraneis z tūc aſi parte dz habere dotē vt
in. d. l. ſi. Aut fuit exheredata z tūc ſi legitime vr̃ qḋ nihil poſſet
petere cū ēt perdat ius petēdi alimenta. l. ſi quis a liberis. § ii qs ex
his. ĩ. de lib. ag. Si autē fuit exheredata iniuſte tūc rūpit teſtamē
tum z ſic ex bonis q̃ aduocabit poterit ſe dotare. Si aūt deceſſe
rit pater nullo ꝯdito teſtamēto tūc videť q̃ ſi ſola ſit qḋ non dz
dubitari ſed ſi ſupereſſent fratres recurrendū eſſet ad ea q̃ haben
6 tur in. d. l. ſi. C. coia vtri. iud. † Itē adde qḋ iuris ſi pater ſtipula
tur ſibi aut filie de q̃ bar. hic no tetigit ſ3 ponit i. l. vxorē. § teſta
mento. ĩ. de le. iii. vbi ꝯcludit qḋ videtur ſtipulatus ordine ſucceſ
ſiuo z ſic primo ſibi ſi ipſe exiet tpe reſtitutionis dotis z per cō
ſequēs nō erit neceſſe qḋ caueat de rato nec impediť agere ni
ſi filia

ſi filia expreſſe ↄtradiceret ꝛ haberet cauſaꝫ ↄtradicēdi ꝑ illud
quod dixit hic Bar. in. vii. lec. Itē ad de inq̄ntū dicit in tertia
q. quod in dote aduētitia filiafa. hꝫ heredē de iure iſto ꝑ. l. auus.
in prin. ſ. de iure do. ꝛ reſpōde ad. l. ii. de caſtrē. pecu. ꝙ ibi loqui
tur de filiofa. qui nō pōt habere deſcendētes q̄ nō ſunt in ptāte
aui ꝛ ſic patris ſui vel ſaltē ab eo emācipati ꝛ io ibi nō hꝫ hēdeꝫ
l. i. §. ſi nepos. ſi quis a pa. fu. manu. que rō ceſſat i filiafa. nō ad
de primo quod. d. l. auus. hoc nō ꝓbat quia licet loquaṫ ibi qñ
auus qui dedit dotem nepti non cōtemplatōe patris neptis ſit
mortuus tempore reſtitutionis dotis nō tamen loquitur expreſ
ſe quando neptis eſſet mortua tempore reſtitutionis dotis. ꝛ ſic
poteſt intelligi qđ ibi matrimonium fuit diſſolutum morte viri
vel diuortio. vnde cū dos cenſeṫ aduentitia nō cōpetebat actio
patri neptis ſed ipſi nepti. ſ. e. l. gaius. Itē nec videṫ bona reſpō
ſio ad dictam. l. ii. de caſtrē. pecu. quia filiuſfa. poteſt habere de
ſcēdētes ex fil a qui nō erunt in ptāte aui materni patris ipſius
filie nec emācipati ab eo ꝛ tamen ibi tales nō pñt hēre heredes. ꝛ
ſic ratio ſua nō videṫ bona. ꝛ ſic etiā ſentit hic dñs bñdict⁹. Nō
ob. etiā. d. l. i. §. nepos. qꝛ rō illius tex. pꝫ ex his que ibi ponitur
in tex. nā ibi illud nō cotingit ne fraus fiat quo emācipati volē
tis ſuccedere nepoti quē emācipauerat q̄ rō ceſſat in caſu noſtro
in quo nulla emācipatio interuenit ꝛ ſic vr̄ ꝙ Bar. nō bñ dixe
rit qꝛ ſi filiuſfa. nō pōt habere heredē i caſtrēſi peculio in q̄ plus
iuris hꝫ quā filia in dote aduētitia cū ipſe poſſit de illo teſtari. vt
in. d. l. ii. ꝛ tñ nō poteſt filia teſtari ð dote ꝛ ſic multo forti⁹ dicta
fil a nō dꝫ hēre heredē i dote ar. auṫ. multo magis. C. de ſac. ſan.
ecc. ꝛ hoc etiā hic tꝫ Bal. ſed per aliā rōnē. ſ. quia ſecundum eū
eſſet incōueniēs qđ haberet heredē in ipſa dote ꝛ nō in alio ar
gu. l. i. §. ſi ex fundo. ſ. de he. inſti. Itē qꝛ ſequereṫ incōueniēs vcꝫ
ꝙ haberet heredē ꝛ nō haberet. ſi ponam⁹ ꝙ hꝫ debitores ꝛ cre
ditores. nā quo ad illos nō habebit heredē ꝛ tñ in dote ſic. ſꝫ cer
te iſte rationes parum valent. nam prima tolliṫ per id ꝙ habeṫ
in ſimili de filiofa. habente aliquā rē in caſtrenſi peculio. nam in
illa habebit heredem ꝛ nō in alijs. facit qđ no. in. l. ſi arrogator.
de adop. Itē ſecūdo tolliṫ qꝛ dici pōt qđ ille qui eſſet heres i do
te teneret creditorib⁹ mulieris ſicut etiā teneṫ ille qui eſt heres i
caſtrenſi peculio creditorib⁹ filii. l. i. ꝛ. l. pater ꝗ caſtrēſe. ſ. de caſt.
pec. ꝛ ſi mulier habebit aliquos obligatos ex alia cā quaꝫ dotis
iſtud querebat patri. l. placet. de acq. her. Et per hoc inferri pōt
7 ad illud ꝙ tangit in. iiii. q. vcꝫ an habeat heredē in dote ꝓpter
ea qꝛ videtur qđ nō ꝑ predicta. Nec ob. iſte tex. quia habet mul
tas lect. ꝛ ex eo non poteſt bonum fieri fundamentum ialiīꝫ ad
iſtud quod eſt valde exorbitans. ꝛ preterea videtur ſubaudiēdū
maxime dum litera dicit ſine liberis: qꝛ nō debet ſumi ar. a ↄtra
rio ſenſu quādo reſultaret cōſenſus cōtrarius alteri legi vel rōne
alterius legis in ſimili caſu ꝛ quod de iure iſto filiafa. nō habet
heredem in dote videtur velle Bar. in. l. in quarta. in vltima col.
ſ. ad legē fal. vbi ſentit contrarium eius quod hic tenet. Itē ad
de ei quod dicit in. q. v. circa effectum tertiuꝫ qui reſultat a n di
cam⁹ opi. Mar. ver. i. de iure. vel de cōſuetudine. nā dubitat ipſe
an nepos veniēs ad ſucceſſionem qui teneaṫ ↄferre dotē mater
nam quā habet vel ex vi opi. Mar. vel ex vi conſuetudinis. naꝫ
de iſta queſtione etiā tetigit in. d. l. in quarta. in fi. ſ. ad legeꝫ fal.
Et cōcludit ꝙ ſi dicam⁹ ſolū ex vi ↄſuetudinis dotē ſpectare ad
nepotē qꝛ immediate aufert ab auo ꝛ dat nepoti debebit quar
tam ſibi imputare. ſi autem eſſet vera opi. Mar. ꝛ veniret tanꝙ̄
heres mr̄is nō clare decidit hic nec ibi in. d. l. in quarta. nā hic vi
deṫ inclinare qđ tūc nō cōputaret in quartā cū immediate hꝫ a
matre. ſꝫ in. d. l. in quarta. vr̄ inclinare qđ cōputet ſibi in quartā
ꝑ. l. qm̄ nouella. C. de inoffi. teſta. Tu potes dicere ꝙ ſi venit ad
ſucceſſionē aui cū patruis qꝛ tūc hꝫ neceſſe aſſumere ꝑſonaꝫ ma
tris qꝛ aliter excludereṫ ꝑ patruos. ꝗ ſunt i primo gradu defun
cto cum ipſi ſint in ſcđo. inſti. de here. q̄ ab inteſta. §. cū filius. tūc
teneatur ſibi coputare ſicut facere mater. ſecus ſi veniat ad ſuc
ceſſionem aui cū alijs nepotibus ex altero filio qꝛ tunc nō hꝫ ne
ceſſe aſſumere perſonam matris cū ſint oēs in primo gradu. Et
ſecundū predicta pōt intelligi dicta lex quoniā nouella. q̄ ſi bñ
inſpiciatur nō probat abſolute qđ nepos dotē datam matri ſue
teneatur ſibi cōputare. ſꝫ potius videtur loqui de dote data ipſi
nepoti. ꝛ ad materiā facit qđ habeṫ in. l. illā. C. de colla. Itē ad
de his que dicit circa finē quod ſi ceſſio fiat ex neceſſitate trāſeat
priuilegium prelationis qđ hꝫ mulier in actiōe de dote in ceſſio
narium. ꝑ. l. ſi. C. de iur. fiſ. Nam hoc nō videṫ verū per. l. ex pluri
bus. ſ. de admi. tu. vbi ceſſio fiebat ex neceſſitate qꝛ tutore ſoluē
te ꝓ alio cotutore cui debeat fieri ceſſio iuxta no. in. l. i. C. de trāſ
ac. ꝛ tñ ibi priuilegiū plationis ꝙ hꝫ pupillus nō trāſit in ipſuꝫ
ceſſionarium. Poſſes dicere ꝙ ibi erat priuilegiū qđ ad nullum
heredem trāſibat ſed hic trāſibat ſaltē ad filias eiuſdē matrimo
nij. ꝛ hanc reſponſionē voluit ſentire Bar. in. l. i. C. de priui. fiſ. ſꝫ
forte rñſio nō eſt bona qꝛ rō tex. in. d. l. ex plurib⁹ hꝫ locū etiā in
caſu noſtro ex quo agiṫ de trāſferendo priuilegiū in extraneū ꝛ
ſic dꝫ ſtare eadē diſpoſitio ar. l. a titio de ver. obli. Itē videṫ eſſe

caſus cōtra eū in auṫ. de exac. inſti. do. §. i. col. vii. vbi dicit credi
torib⁹ mulieris nō cōpetere hoc priuilegiuꝫ ꝛ eſt vr̄ qđ illis mu
lier de neceſſitate teneaṫ cedere cū teneat ſatiſfacere ei. nec ob. d.
l. ſi. de pri. fiſ. qꝛ loquitur in priuilegio qđ datur fiſco qđ ſui natu
ra eſt perpetuum cum fiſcus nunꝙ̄ moriaṫ. ar. c. ſi gratioſe de re
ſcrip. in. vi. ꝛ. d. l. ꝓponebaṫ. C. de iudi. vñ mirū ſi illud priuile
gium erat futurum extingui cū perſona. ꝑ bar. facit quod habe
tur in. l. papinianus. §. ꝛ quid tamē. ſ. de acqui. here. ꝛ. l. peto. §.
prediū de leg. ii. ſed potes dicere quod alijs caſibus loquiṫ nec
loquuntur proprie de conceſſo in priuilegium perſone. ¶ Alti
mo not. bene illud quod tangit in fi. vcꝫ qđ ſi moritur decēdēs
relicto patre ꝛ matre qđ in bonis profectis a patre vel linea pa
terna preferetur pater per text. ſingu. qui non eſt alibi in. l. qđ ſi
ne. C. de bo. que libe.

1 ¶ Dos ꝑ actionē de dote repetitur ſi matrimoniū diſſoluaṫ.
2 Indebitum ignoranter ſolutum qua actione repetatur.

1 SI pater. † Dos ſoluta ſoluto matrimonio
repetitur per actionē de dote hoc
dicit. ¶ In gl. i. ibi ſol. vt ibi dic ꝙ ibi ſol. primo qđ
hic ſpecialiter fauore dotis. nā actio de dote erit cōis
patri ꝛ filie. ſecus foret in cōdictiōe indebiti. iō fauore dotis cō
petit actio de dote vel ſcđo dicit ibi gl. qđ ibi qđ ſoluiṫ erat inde
bitum. hic autē erat debitum. faciat qđ habeṫ. ſ. e. l. ſi ſocer. §. lu
cius ideo mirum ſi nō repetiṫ per condictionē indebiti. ſꝫ ad
uerte contra iſtud facit: qꝛ imo videṫ indebitū cum obſtaret ex
ceptio doli facis qꝛ petis quod es reſtiturus vt in. l. §. lucius. ſ.
2 alleg. ſꝫ rñde ſm Bal. ꝛ no. qđ † interdum cōpetit exceptio que
ex ſui natiuitate elidit actionē ꝛ tūc ſolutum ignoranter repeti
tur per condictionē indebiti. l. ꝗ excep. ſ. de cōdi. inde. interduꝫ
nō elidit a ſui natiuitate. ſꝫ ita demū ſi opponaṫ vt eſt exceptio
compenſationis ꝛ tunc non facit indebituꝫ anteꝙ̄ opponatur
ꝛ ita hic no. Alij vero dicunt qđ hꝫ locum nedum actio de do
te: ſed etiā cōdictio indebiti. ꝛ ſubaudiunt ad literaꝫ dū dicitur
nedū ꝑ indebiti ꝛc. ſ. tm̄ ſꝫ certe h̄ ſol. violat literā iō nō eſt bōa.

1 ¶ Mors ciuilis eſt equiparanda naturali.
2 Iura que in bonorum confiſcatione non veniant.
3 Matrimonium inter ſeruam ꝛ liberum eſt inualidum.
4 Marit⁹ reſtituere teneṫ fruct⁹ exīſtes rōne mr̄imonij putatiui.
5 Teſtes ad concordiam reduci debent ſi vnus ante guerrā alter
poſt quid factum deponat.
6 Gener pro rata dotis non ſolute poteſt vſuras recipere.
7 Onus alimentorū dꝫ eſſe apud eum penes quem eſt dos.
8 Maritus an poſſit aliquod emolumentum petere pro dote ꝓ
miſſa ꝛ non ſoluta.
9 Factum aliquorum tertio non preiudicat.

IN inſulā. Mors ciuilis patris facit actio
nem ð dote eſſe filie ꝓ ſolido. h.
1 d. ¶ † No. ꝙ mors ciuilis equiparatur naturali vbi
hꝫ eādē effectū quē naturalis ſicut eſt hic cū filia eff
ciatur ſui iuris per deportationem patris ſicut per mortē natu
ralē de quo in. l. ex ea parte. §. inſulam. ſ. de ver. obli. vbi ꝑ Bar.
ꝛ Dy. ꝛ ibi etiā dixi vobis. ¶ No. ſcđo ꝙ ſunt quedā iura q̄ nō
veniunt in cōfiſcatione bonorū ſup quo dat Bal. hic doctrinā
ꝙ iura que exꝑirāt poſt mortē ciuilē nō cōfiſcanṫ. ꝛ ſimiliter nec
iura que expirant poſt mortē ciuilē nō cōfiſcanṫ ꝛ ſimiliter nec
iura q̄ nō cōpetūt niſi certo generi perſonarū. hinc eſt ꝙ iura q̄
nō tranſeūt niſi ad filios nō cōfiſcanṫ vt no. in. l. i. C. de bo. liber.
ꝛ in. l. iii. ſ. de interdi. ꝛ rele. ꝛ ꝓpter hoc etiā dicim⁹ ꝙ cū emphy
teuſis eccleſiaſtica aliter nō vadat niſi ad filios vt no. i. l. etiā. ſ. e.
de quo dicēdū vt ibi dixi ꝛ in. l. qđ dr̄. ſ. de ver. ob. nō cōfiſcaṫ. fa
cit qđ habeṫ in auṫ. de ali. ꝛ emphy. §. i. col. viii. ꝛ qđ no. Bar. in
l. ſi finita. §. ſi de vectigalib⁹. ſ. de dā. infec. ꝛ h̄ facit in ar. ad. q.
illā an cōfiſcatio bonis intelligaṫ cōfiſcatū ius patronat⁹ eccl'ie
ꝓſertim qñ cōfiſcatio eſt facta ꝑ iudicē ſecularē. nā glo. ſi nūt qđ
nō. in cle. paſtoralis. de re iu. ſꝫ ↄ̄ ſentit bar. bꝛix. in. c. filijs ac ne
potib⁹. xvi. q. vii. ꝛ ꝓ opi. Bar. facit qꝛ ius patronat⁹ eccleſie ne
dū trāſit ad filios ſed etiā ad extraneos. vt no. gl. in. d. c. filijs. et
ibi ꝑ Archy. ꝛ per gl. ꝛ doc. in cle. vltima. de iu. pa. ꝛ ſic vr̄ ꝙ de
beat trāſire in fiſcū cū vniuerſali cōfiſcatione bonoꝝ ꝑ ea q̄. ſ. di
xi poſt Bal. ꝛ facit ꝙ no. ꝑ gl. i. d. cle. i. ꝛ. d. l. iii. ꝛ q̄ habenṫ in. c.
ex lris. ꝛ. c. cū ſm. extra de iu. pa. ſꝫ primā opi. tenet do. Ant. de
bu. in. d. cle. paſtoralis. moueṫ qꝛ ius patronat⁹ eſt quid ſpūale vt
in. c. quāto. extra de iud. ꝛ ideo illo nō pōt iudex ſecularis ꝓriuā
re tacite vel expreſſe directe vel indirecte ꝛ. c. tuaꝫ. extra de or.
cogni. Itē qꝛ certi ſunt modi inducti a iure canonico ꝑ quos trāſ
ferri pōt ius patronat⁹ in aliū ſine licētia epī de quibus i. d. c. cū
ſm. ꝛ in. c. i. de iu. pa. li. vi. ſed inter illos modos nō reperitur iſte
ꝑ viā cōfiſcationis iudicis ſecularis. ergo ſtabim⁹ ſub regula ne
gatiua. ꝛ magis qꝛ iſto vr̄ exorbitās ꝙ ius ſpūale ſine licētia epī
ꝑ laicū in aliū transferaṫ ꝛ ſic nō dꝫ fieri extēſio ar. l. ſi vero. §. de
viro. ſ. eo. ꝛ regule. q̄ a iure. de regu. iur. li. vi. Subdit tñ forte qđ
iudex eccleſiaſtic⁹ ꝑꝑ delictū ꝑſtatū ex q̄ bona veniūt ↄfiſcāda po

fecit illos in ꝯfiscare fisco eccl'ie. ar. no. p gl. l. c. q2 a diuersitate ex
de ꝯcess pb'r. z hec ps forte de iure viror. z adde ꝙ no. gl. valde no.
l. c. fac ꝯ ꝯtersu lvi. dist. vbi tāgit an pre dānato de crie maiesta
tis pdat filiꝰ bñficiū eccl'ast. z cōcludit qḋ nō. qḋ forte qñ do
natur ꝓpter crimen cōmissum contra dominum tēporalē. secus
forte si propter crimen maiestatis cōmissum contra ecclesias. ar.
c. vnica de schismā. lib. vi. z c. quicunq3 de heredi. eo. lib.

Fructus. Uir nō lucrat fructus dotis putatiue: etiā
neq3 quaten' in vxorē cōsumpti vel quatē
nꝰ necessario vel vtiliter ex pēsi sunt. h. d. ¶ In tex. ibi videbant.
nō tñ re vera cū inter liberū z seruū nō sit mr̃imoniū. ¶ In tex.
ibi liberat. s. finitū. z sic facit ad id qḋ infra dicā. ¶ No. ꝙ mr̃i
monia inualidū nō facit maritum putatiuū lucrari fructꝰ rōne
ipsius mr̃imonij s3 sol' lucrat rōne possessionis bone fidei. z sic
facit qḋ matrimoniū imperfectū nō suffrag. ite etate nō in luc
lucru fructuū de quo plene in. l. si ante nup. ff. eo. ¶ Itē no. ꝙ
inter liberū z seruū nō est matrimoniū qḋ est clarum de iure ciui
li vt. l. cū ancillis. C. de ince. nup. idē de iure canonico inter igno
rantes. secus inter sciētes a principio vel etiā ex postfacto z ia
tū habētes. vt in. c. j. z. ij. ex de cōiu. ser. ¶ Itē no. qḋ fructꝰ nō
cōsumptos z sic extātes occasiōe matrimonij putatiui tenet vir
restituere sicut etiā bone fidei possessor fructꝰ extātes restituere
tenet vt lex no. l. l. fructꝰ. z in. l. ex diuerso. ff. de rei ve. z. C. de rei
ve. l. certū. z hoc forte verū in casu isto nisi ipse vir tātūdē de suis
fructibus consumpsisset in onera mr̃imonij: q2 tunc vr̃ ꝙ extan
tes loco cōsumptorū possit retinere ar. eorum que no. in. l. fructꝰ
ff. eo. ¶ In gl. j. in fi. inepte vr̃ posita hec gl. sup hoc principio.
nā videt potiꝰ respicere fi. huius. §. si bene ponderent eius v̄ba.
¶ In gl. sol. ma in fi. de hoc ideo dicit gl. q2 si mr̃imoniū fuis
set verū vir lucraret fructꝰ pceptos cōstāte matrimonio z sic illi
nullo modo extenuarent debitum sumptuū seu expēsarū factarū
rū in pdio dotali. l. diuortio. §. impēdia. ff. e. secꝰ est hic in mr̃imo
mo putatiuo. ¶ In gl. pceptis. ibi. l. hoc iure excep. dic bene ꝙ
Dy. p. l. si in area. de cōd. inde. quasi det exceptio nō actio: s3 cō
trariū tenēt h̄ Pe. z Bal. d. post cū p ea q̄ habent in. d. §. sed nec
ob impēsas alle. in gl. Nec ob. l. si in area q2 ibi volebat neminē
obligare cū putaret rē simpliciter esse suā: ideo nō dat actio. vt. l.
in hoc iudicio ff. cōmuni diui. hic secus q2 nō putauit suas sim
pliciter sed dotalē z sic habebat animū obligādi ad expēsa. repe
tionem z ideo obligat illꝰ ad quē re vera spectat negotium per
l. si cū putarē. z qḋ ibi no. ff. de neg. gest. nec ob. ei qḋ dixi cōpete
re etiā excep. z sic retentionē in re dotali propter expēsas per id
qḋ habet in. d. §. sed nec. q2 ibi loquit in dote vera: hic in puta
tiua dote q̄ nō est sic priuilegiata ff. e. l. ij. cum dotes. §. fi. z qḋ ibi
no. ¶ Extra gl. addit hic Bal. his que dicunt doc. z gl. hic qḋ
fructus cōpensant cū sumptibus si fructus sint percepti p bone
fidei possessorē q2 illo d verū si sint percepti simpliciter ex re alie
na: sed si esset ꝓpria restitutioni subiecta tūc non cōpensant cū
sumptibus fructꝰ per gl. quā reputat singu. in. l. emptor. ff. de rei
ven. d. qḋ pōt esse verū q̄ ad fructus pceptos antequā casus
restitutionis eueniret. nā q̄ ad perceptos postea est eadem rō
q̄ est in re simpliciter aliena. ¶ Ultimo tāgunt hic doct. maxie
Ja. de are. Bar. z Bal. an testes debeāt reduci ad cōcordiā si
vnꝰ dicit aliq̄ factū añ guerrā alius post guerrā. z cōcludūt ꝙ
sic q2 dz intelligi ante guerrā. s. finitā z post guerrā. s. incohatā
z sic videret velle qḋ nō solū reducant ad cōcordiā vt euitēt pe
nam falsi sed etiā vt probent. contrarium tñ alibi voluit Bar. in
l. j. C. de vsufruc. z in. l. inter stipulantem. §. j. de ver. ob. z Ja. de
bu. in. l. sed si possessori. § atē si iurauero. in antiqua recollecta. ff.
de iureiu. z p cano. in c. cum tu. de testi. z. c. in nostra. eo. titu. dic
plene vt dixi in. d. l. inter stipulātem. §. j. ff. alle. Addit tñ Bal. h̄
vnū dictū Inn. in. c. cum contingat. extra de offi. dele. quia con
cordia secundū eū fieri dz in pari numero. secus qñ est impar.
vt si duo dicūt aliquid factū post guerrā z vnus dicit ante guer
ram q2 tunc fieri non dz sed stādū est maiori numero de quo
plene dicendum vt d. xim. d. l. inter stipulantem. §. j.

Usuras. Decoītū hincinde ex cā vsurarū compēsat.
Itē marito q̄ nō alit vxorē nō debent vsu
6 re dot. s nō solute. ¶ No. ar. qḋ sit licitū genero recipere vsuras
ꝓ rata dot. s nō solute de quo hic per Bar. z per cano. in. c. salu
briter. extra de vsur. z. j. dicet. ¶ Itē no. ꝙ is mariꝰ q̄ nō perci
pit dotē nō teneat alere vxorē vt no. in aut. de nō eli. h. qḋ nubē.
§. fi. col. i. tamen si eam nō alat nō potest vsuras petere vel alimē
ta qḋ no. ¶ In gl. petat in fine. no. bene ex prima so. qḋ actio
ex stipulatu pro dote ne dū est bone fidei qñ competit mulieri s3
etiā qñ cōpetit patri mulieris de quo in. §. fuerat. insti. de act. z
ff. eo. l. post dotē. z aliquid etiā. ff. eo. l. de diuisione. ¶ Extra gl.
tāgit hic Bar. an licitū sit viro recipere vsuras ꝓpter dotē s3 nō
nō solutā z concludit qḋ sic q2 ꝓpter morā nascit quis ad interes
se. autem vsure videntur quodāmodo tūc tanquā interesse pe
titū ꝓpter onera matrimonij que supportauit ideo videnē licite p
po. in. l. sociuum qui in eo. ff. p so. z in. c. cōquestus. extra de vsur.

secus dicit in mulierꝰ que vellet petere post solutū mr̃imoniū ꝓ
pter dotē nō solutā sol'. ma. quia ille ꝓprie forēt vsure z sic non
debent. vt in. c. q2 in oibus. extra de vsuris. z facit qḋ no. in aut.
ad hec. C. de vsuris. z sic dicit tenere Inn. z Jo. an. in. c. salubri
ter. extra de vsuris. Tu adde qḋ doc. hi aliter vident loq. nā vi
dent intelligere illū tex. scilicet vt in casu illo tantūmodo sit licitū
viro aliqd vltra sortē recipere puta qñ recipit fructꝰ ex re pigno
ri data pro dote: secus dicit si vellet recipere aliquā pecuniā
ꝓ ipsa dote in pecunia cōsistēte donec soluat q2 tūc id nō erit li
citū cū hoc non sit iure cautū z regula sit in oppositum q2 quicqd
sorti accedit vsura est. vt in. q. iij. plerique. nec est eadē rō q̄ in fructi
bus ex pegnore cū illi subiciant dubio iudicio. sed do. ant. de but.
ibidē dicit qḋ si mora sit facta in solutione dotis ꝓcedit. d. c. sa
lubriter. z sic eadem rōne poterit aliqḋ emolumentū percipere
in penā cū id veniat tāquā interesse ex mora. facit. l. stipulatio
nes nō diuidunt. §. j. de verb. obli. z. l. ij. §. fi. de eo qḋ cer. lo. secꝰ
dicit si ab ipso principio cōueniat de dote dāda ad tēpus quia
tunc non erit licitū pacisci de aliquo emolumento percipiēdo ꝓ
illo tēpore. nec etiam tūc procederet casus. d. c. salubriter. q2 solū
ratione temporis ꝑciperetur emolumentum z sic nō videt lici
tū. faciat. c. in ciuitate. extra de vsur. s3 certe hec opi. videt nimis
restringere. d. c. salubriter. qḋ simpliciter z indistincte loquitur z
sic nō videt bona. Itē opi. Inn. z Jo. an. etiam nō videt bona
quia licet fructus subijciatur dubio iudicio tamē cōmuniter perci
piuntur z ideo non deberet esse pmissus. nam z alias si dicta ratio
attēderetur etiam creditori mutuanti deberet esse licitum perci
pere fructus ex re pignorata ideo videtur in effectu satis eadem
ratio vtrobiq3 maxime attēto qḋ dicitur mutuū dātes nil inde
sperantes vnde forte potest dici qḋ aut vir facit pactuz de perci
piendo aliquid nomine vsurarum z istud nullo modo est licituz
cum vsure sint prohibite supra dictū est. Aut paciscitur vt ali
quid detur ꝓ alimentis z hoc videtur esse licitum q2 etiam vale
ret pactum qḋ ille qui promittit dotem ex quo non dat debeat
alere ipsam vxorē. l. pater. §. i. de doli excep. faciat. l. iiij. ff. de pact.
do. z. l. si pater. §. ij. eo. ti. ff. de pac. do. z pro hoc etiā facit illa. l.
7 si is q §. qḋ dicit. ff. de iu. dot. vbi pz qḋ penes illum debet esse
alimentorū onus penes quē est dos. ergo ex quo dos remanet i
effectu penes ꝓmittentē z sic ad ipsum deberet spectare onꝰ ali
mētorū mulieris. ergo vr̃ licitū pacti qḋ aliquid p̄stet ꝓ alimen
tis mulieris. An aūt si quid superesset vltra alimenta teneat res
tituere. dic vt colligit ex tex. cū gl. valde no. in. l. creditor. §. si in
ter vmi. ff. māda. q2 si erat nudus minister tenet restituere. alias
non. Aut fit pactū qḋ vir debeat habere ad rationē de sex ꝓ cē
tenario ꝓ alimentis z iste casus est magis dubius q2 quodāmo
do videt velle qḋ pecunia pariat pecuniā qḋ esse nō debet vt ple
ne no. Jo. an. in regl'a peccati. de re. iu. li. vi. tñ forte p̄t dici oppo
situm ex quo ꝓ alimentis que sunt licita fit promissio vt sic in du
bio res potius valeat ꝙ pereat. ar. l. quoties. de ver. obl. ꝓsertim
qñ dicta q̄titas forte vix sufficit ad alimēta vel saltē nō multuz
excedit. facit qḋ no. Bar. in. l. vna. §. exactio. C. de rei vxo. act. ex
q̄ ibi no. Quinq3 vir facit pactū qḋ recipiat ad rationē de sex pro
centenario nec dicit ꝓ alimentis z hoc casu est etiā maior dubita
tio tñ cū id intelligi possit noīe vsurarum z etiam alimentorum
videt debere fieri interptatio vt potius res valeat ꝙ pereat ar.
d. l. quoties. z. c. ab bate. extra de ver. si. cutiꝰ tñ est ꝓpter opi. va
tantias practicare casum. d. c. salubriter. vt debeat cōuenire qḋ
aliqua res imobilis det in pignꝰ z qḋ fructꝰ illiꝰ cedāt onerib'
mr̃imonij. nā i hoc casu vr̃ nō peccare p. d. c. salubriter. z i dubio
maxie vbi agit de ꝑiculo animarū tutior via est eligēda. vt in. c.
iuuenis. extra de sponsa. ¶ Et p p̄dicta et vr̃ dicēdū qḋ si aliquo
casu alimenta debeant mulieri ꝙ qñ sit dixi plene in. l. diuortio.
ff. eo. qḋ tūc in eodē casu licitū est mulieri paciscī qḋ aliquid perci
cipiat noīe alimētorū z ꝯsequēter recuperet fructus ex re pigno
8 rata in dicti casum. ¶ Sed iuxta p̄dicta remanet dubiuz an
maritus cui dos est ꝓmissa z nō soluta aliquo casu possit petere
aliqḋ emolumētū nulla sup hoc precedente cōuentione. nā qñ
p̄cessit ꝯuētio an sit licita satis supra est dictū. ꝯclude ꝙ aut mo
ra nō est cōmissa in dote soluenda forte q2 ꝓmissa fuit ad diē
z nōdū venit dies z tūc nihil vr̃ posse petere cū dilatio videatur
esse in fauorē debitoris. l. cū qui calēdis. ff. de ver. ob. Aut mora
est cōmissa in dote soluenda ꝙ qñ sit collige ex his que habent
in. l. de diuisione. ff. e. z tūc videretur qḋ possit petere vsuras nō
tanq̄ vsuras s3 vt interesse loco alimentorum vt hic voluit Bar.
z facit qḋ habetur in tex. sing. cum gl. in. l. socij. in qui in. eo. ff. p
socio. qui tex. forte in corpore iuris ad hoc nō habeat sociū. Sz
in contrarium fortiter facit quia si vult petere vsuras vt vsuras
quo casu non dubium quod petere non potest cū ille sint prohi
bite hodie saltē de iure canonico vt no. in aut. ad hec. C. de vsu.
Aut vult petere vsuras vt interesse z sic principaliter interē ꝙ
lato sumpto vocabulo pot dici vsura quia accedit sorti s3 vere z
stricte non sit vsura: z tunc videt qḋ nō possit quia cū simus in
obligationibus dandi non succedit obligatio post morā ad in
teresse

tereſſe.vt.l.ſi ſeruū.§.ſi.de verbo.oblig.licet ſecus ſit in obliga‑tione facti vt in l.ſtipulationes non diuiduntur. Aut vult pete‑re intereſſe ꝓpter morā officio iudicis cū actio ſit bone fidei ⁊ ſic videt̄ peti poſſe per.d.l.ſociū qui in eo.⁊ ad inſtar eius quod di‑citur de actionibus arbitrariis in.l.ij.§.ſi.ff.de eo qd cer.loco.et tunc etiā vr̄ qd poſſit qꝛ intereſſe videtur venire in homine con‑ſueto negotiari ⁊ ſic lucrari ex pecunia ⁊ ſic ꝓut loquit̄.d.l.ſociū qui in eo.vbi erāt ſocii mercatores.⁊ ſic ēt loquit̄.d.l.ij.§.vt ag‑te ꝑ vn tex.⁊ no.etiā Bar.in.l.vna.C.de ſen.que pro eo ꝙ inter. in illa.q.an habeat rō intereſſe cōſiſtētis in lucro.⁊ ſic videt̄ ꝙ ſi marit⁹ nō ſit conſuet⁹ negotiari ex hoc capite venire non poſſit. ſed ita demū ſi ſit cōſuet⁹ negotiari.nō videt̄ etiam nō poſſe age‑re actione neg.geſt.quaſi dotis alimētādi vxorē ſpectet ad aliū ex quo ſibi dos nō ſoluit̄ vt eſt tex.cū gl.in.d.§.ſi.in aut.de non eli.ſcdo nubē.⁊ no.Cy.poſt hūber.de bo.in.l.qd in vxorē.C. de nego.geſt.⁊ Bal.etiā.ff.e.l.ſi cū dotē.§.trāſgrediamur.nam videt̄ qd repetere nō poſſit ꝓpter ea que habent̄ in.d.l.qd i vxo‑rem.⁊ ſic vr̄ qd vnicum remedium tm̄ habeat.ſ.remittere vxorē ad domū patris.ſ.forte pot dici qd aut iſte vir proteſtatur qd fa‑cit ſumptus animo repetēdi ab eo ad quē ſpectat alere ipſā vxo‑rem ⁊ tūc ꝙ repetere poſſit p actionē neg.ge.ꝑ no.in.l.alimenta. C.de neg.ge.⁊ in.l.neſennī⁹.ff.de ne.ge.Nec ob.d.l.qd i vxorē. qꝛ loquit̄ in caſu dubio nō aūt in caſu certi qñ interuenit ꝓteſta‑tio delatoria animi vt ibi ꝑ3.aut nō interuenit aliqua ꝓteſtatio ⁊ tunc vr̄ qd nō poſſit repetere p.l.tñ forte cōtra.pōt dici ſi mu‑lier ipſa ſit ſana ⁊ nō infirma.ſi aūt expēſa ſit facta in ipſam in‑firmā qꝛ tūc maior eſt pietas vr̄ ꝙ in dubio videat̄ fieri ex affe‑ctiōe maritali ⁊ ſic loquat̄.d.l.ꝙ in vxorē.alias ſec⁹.⁊ ꝑ hac diſti‑ctione facit qd no.in.l.ſi.ſ.ꝓ derelicto.vbi ſūt diſtinguit̄ iter ſer‑uum ſanū ⁊ infirmū.⁊ maior fauor adhibet̄ eo caſu quo eſt infir‑mus.Et ꝑ ꝓdicta vr̄ qd nō ſimpliciter ꝓcedat dictū Bar.i quā‑tū dicit peti poſſe vſuras vt intereſſe ꝑ virum quia non videtur hoc verū ſi veniat ꝑ hanc viam niſi vir ſit cōſuetus negotiari.ſꝫ ſi vellet venire per aliam viam agendo actione neg.geſt.contra illū ad quē ſpectabat alere vxorē tūc poſſet ſaltē ſi ſit proteſtat⁹. vel forte etiā ſi nō fuit ꝓteſtatus muliere nō exiſtēte īfirma.Nec ob.ꝓdictis qd habet̄ in.l.curabit.C.de actio.emp.⁊ in.c.cōque‑ſtus extra de vſur.vbi vr̄ qd in actionibus bone fidei habeat rō intereſſe poſt morā etiā in lucro.hinc eſt qd venditor poſt morā cōmiſſam ꝑ emptorē in ꝑtio ſoluēdo videt̄ poſſe petere haberi rōnem intereſſe ⁊ vſuras petere vt intereſſe qꝛ ſub noie vſurarū nullo modo petere pot.pot tñ petere qd habeat̄ rō intereſſe ad quantitatē fructuū perceptorū ex re vēdita qꝛ nō eſt equū ꝙ em‑ptor gaudeat re vendita ⁊ ꝑtio.vnde illud ibi contingit qꝛ ipſe emptor ꝑcipit fructū ex re vēdita cui⁹ occaſione dꝫ pretiū.ſꝫ hic ꝓmittens dotē in pecunia ex ipſa pecunia nō ꝑcipit fructū cū pecunia naturaliter nō pariat pecuniā vt plene no.per Jo.an. in dicta regula peccatum.ideo non eſt eadē ratio in caſu iſto.

1 **Ad virum.** Reintegrato mr̄imonio iudiciū de do‑te ceptū ꝑ extīctū ſi ꝑimit̄.h.d.℄ † No. ꝙ factū aliquorū nō ꝑiudicat tertio poſt ius eidē qſitū.facit.l.ſi. ff.de pac.⁊.l.ſi poſt mortē.§.h.ſ.de ꝯtrah.⁊ ſic fac.t ſcdꝫ Bar.ꝙ ſi duo nobiles faciūt pacē ſub pena applicāda eccleſie vel cōita‑ti qd ſi aliqs eorū pacē frāgit ⁊ poſtea ſe reconciliant non tollat̄ actio eccleſie vel cōitati.Tu adde ꝙ ꝯſiderari dꝫ an ex pacto ꝑ‑tū poſſit qri ius cōitati vel eccleſie.de quo eſt dicendū vt no.per Bar.in.l.inter caſtellanū.ff.de arbi.⁊ in.l.ij.ſ.de iu.fiſ.

1 Fructus ex nominum redditu quādoqꝫ percipitur.
2 Mulieri dotem repetēti plus fauetur que viro pauperi.
3 Uiro a quo relinqui dos quātū repeti debeat.

Si maritus. Marit⁹ non dꝫ dānari vl‑tra quam facere poſſit.h.d.
1 ℄ † No.ſm̄ Bal.ꝙ qñqꝫ ex redditu nominū qs per‑cipit fructū vt eſt videre in redditu q ꝑcipit̄ ex pecu‑nia mōtis in ciui.Florētie ⁊ venetiarū.an aūt talis reddit⁹ ſit lici‑tus nō tāgit hic Bal.ſed tāgitur ꝑ cano.in.c.in ciuitate.extra de vſuris.⁊ diſputatū fuit ⁊ determinatū ꝯtrario mō per quoſdā theologie magiſtros quorū vn⁹ fuit de ordine predicatorū.ali⁹ de ordine heremitarū ſancti Auguſt.ut vt plene refert i quodā tractatu ſuo.c.ꝯſuluit.de vſur.eximi⁹ ⁊ famoſus doc.do.Laur. de redolphis de floren.ſꝫ adhuc ſub iudice lis ſit.do Pet.de an‑cha.in ciuitate iſta diſputādo tenuit illū redditū licitū.hic not. ℄ Capio apparatū extra gl.adde dictis Bar.in quātū dꝫ poſt
2 Ja.de Are.⁊ idē etiā bal.ſ.ꝙ ſi mulier eſt paup ⁊ ſūt vir qd tūc vir nō hꝫ ꝑuilegiū ne conueniat̄ niſi quaten⁹ facere pt qꝛ magis fauēdū eſt mulieri q̄ repetit qd ꝓ ea eſt data quā viro q tractat de lucro ex quo aīmodo non ſuſtinet onera mr̄imonii.nā Ja‑co.de bel.tenuit mediā viā eligendā ꝓpter repugnātiā iuriū et regularū.nā cū aliqua faciat pro marito vt iſte tex.cū ſimilibus qui indiſtincte loquunt̄ ⁊ aliqua ꝓ muliere vt patet ex his que no.Bar.in.l.ma.iiii.ff.e.dicit eſſe diuidēdā ꝑ mediū ⁊ ſic maritū cōdemnandū in dimidia eius qd facere pōt.ſed nō in ſolidū.ſed forte verior eſt opi.Bar.ꝑ rationē ſuā.Nec ob.qd vxor dꝫ ti ꝑ‑

tire ꝑ infortunii viri vt.l.ſi cū dotē.§.ſi maritē in ſeculiſſimo.ff.e.qꝛ illud verū cōſtante matrimonio ſecus eo diſſoluto.⁊ de hoc per Ja.de.bel.ſuper.l.vnica.C.de rei vxo.act.℄ Secundo adde qd iuris ſi maritus habeat poſſeſſionem magni valoris ⁊ mo‑dici reddit⁹ quo vix viuere pōt an cogat̄ illā vēdere.bal.remit‑tit ad.l.q bonis.ſ.de ceſſio.no.⁊ ſic videat̄ ſentire ꝙ non teneat̄ vendere.ſed cōtrariū videt̄ verius ſi ex illa pōt ſat fieri mulieri ⁊ ex reſiduo precii ipſi viro cōuertendo in aliā rem maioris red‑ditus vel ponēdo pecuniā penes mercatores ad partē honeſti lucri.ar.eius quod habet̄ in.c.qui pōt.ſ.de reg.iur.vbi dicit lite‑ra ꝙ qui pōt facere vt poſſit poſſe facere videt̄.Nec ob.d.l.q bo‑nis.qꝛ ibi loquit̄ de bonis queſitis poſt ceſſiones in quib⁹ iura fauent ei qui ceſſit bonis.hic aūt de queſitis ante ceſſionē in qui‑
3 b⁹ iura fauent creditorib⁹ vt patet in toto ti.de ceſſi.bo.℄ Ul‑timo adde an debeat relinqui viro tm̄ ꝙ ſufficiat ſibi ad victum ſecūdū qualitatē cōditiōis ꝑſone ſue an vero ſufficiat tantū re‑linquere ſibi ex quo ſiue neceſſitate ducere poſſit vitā ſuā.nā ſic te‑net h Bal.poſt Ja.de Are.iſtd vltimū qd eſt no.nil tñ allegat. ſi potes dicere ꝙ hoc verū qñ mulier indigeret alias ſi mulier fo‑ret diues videtur primum tenendū per.l.nepos proculo.ſ.de vꝫb. ſigni.vbi attendi debet conditio perſone ⁊ id dici.t quis poſſe fa‑cere quod cōmode poteſt ſecundum conditionē perſone ſue.

1 ☞ Solutio ficta perſonā ſuccedētis nō ext in tertii ꝑiudiciū.
2 Fictio tantum operat̄ in ꝑſona que fuit fictionis cauſa.
3 Dos viro debetur etiam matrimonio ſoluto.
4 Pactum perſonale cenſetur ſi ꝑſona verbo executiuo apponit̄.
5 Pactum de dote non petenda eſt inualidum.
6 Pactū ꝙ dos vlteriori die ꝙ a iure ſtatutū ſit reddat̄ eſt inali.
7 Pater onus filiam maritandi habet.
8 Donatio per virum vxori facta quando ſit valida.
9 Uerba enūciatiua que per modū cauſe proferuntur actionē pa‑rere ⁊ exceptionem inducere cenſetur.
10 Uir vel dotem exigere vel actionem cedere tenetur.
11 Interuſuriū medii tēporis quando in repetente ſit attēdēdū.
12 Facta plura nō impediunt que impedirent fienda.

1 **Si ſocer.** Succeſſio ſoceri ꝙ facit genero nō ꝑimit ius cōſolidatiōis filie.h.d.ꝑ pun.℄ † No.ꝙ ficta ſolutio nō extēdit virtutē ſuam vltra perſonā ſuccedētis ad dānū tertii ad hoc ſemꝑ
2 all.℄ † No.etiā ſecūdū Bal.ꝙ fictio nō operat̄ niſi ca ꝑſona q eſt cā et principium fiction⁹s.ſed certe hoc no.nō eſt ſimpliciter verū vt patet ex gl.hic poſita.Capio ergo gl.ſ.gl.j.in fi.dic me‑lius ꝙ ſucceſſio habet vim ſolutionis ad preiudiciū tertii de cu‑ius damno tractatur ne alias ſuccedens lucretur cum dāno ter‑tii de quo hic latius per Bar.ſ.℄ In gl.dicem⁹.ibi de patre in eam dicit.nota bene ex gl.ꝙ intelligendo eā vt differat a ſequē‑ti membro in glo.poſito videtur velle ꝙ ſi pater incontinenti ſti‑pulatur dotē ſibi reddi non impediatur conſolidari actio de do‑te in filiā eo mortuo vel ipſa effecta ſui iuris ⁊ hoc tenēt expreſſe gl.i.l.vnica.§.vidiam⁹.C.de rei vx.act.de quo aliqd per Bald. hic ⁊ plenius per Bar.in.l.poſt dotē.ff.eo.⁊ ibi dicet.℄ In gl. conueniri ibi officio iudicis conſuletur.no.bene ꝙ cuꝫ officiū iu‑dicis nō preſupponat obligatio.vt l.qui per colluſionē.de act. emp.innuit gl.q pater nō ſit obligatus ſed ſolū cōpetat officiū iudicis contra eum.Contrarium tamē ſentit gl.in.l.obligat.§. lege.ſ.de act.⁊ ob.ſed verior de quo ibi per Bar.

Lucius. Qui petit illud qd reſtituitur⁹ eſt alteri ꝙ illi a quo pet.ē dolo facere nō vr̄.h.d.§.lnci⁹ tit⁹.⁊ primo thema.ſcdo queſtio.tertio rñdet cuidā tacite obiectioni. quarto ꝓbat illud ꝑ reductionē ad incōueniēs.quīto iuxta ꝓdi‑cta format vnā qōnē.ſcda ibi rñdit.tertia ibi nec quarta ibi alio
3 quin.quinta ibi ſed ſi ex parte.℄ † No.ꝙ etiā ſolu.ma.dicit̄ dos deberi viro qñ nō fuit ſolutū ⁊ ſic facit ad no.in.l.ſi pater.ff.eo. ℄ Itē no.qꝛ ſiue ſoluatur matrimoniū viuo patre ſiue eo mor‑tuo conſolidat̄ actio in filiā quod eſt no facit.ff.eo.l.ſi marito.§. ſi voluntate.℄ Itē no.qñ habeat locū regula dolo facit qꝛ qñ quis eſt reſtituturus ei a quo petit.ſecus ſi alii de quo plen⁹ hic ꝑ
4 Bar.⁊ Bald.℄ † Itē no.ꝙ vbi ꝑſona adiicit̄ vꝫbo executiuo etiā ſi nō adiiciatur taxatiua tñ videt̄ eſſe pactum perſonale de quo plene in.l.ſi ſic de ver.ob.⁊ ibi vobis dixi aliquid in.l.q in futurū.§.i.ex altera.⁊.l.iuris gētium.§.pactorum.ff.de pactis. ℄ Itē no.ꝙ videt̄ valere pactuꝫ per qd diminuit̄ ius dotis ad ꝑiudiciū mariti de quo tangitur cum glo ⁊ ibi etiam dicetur an aliquo caſu valeat pactū per qd diminuit̄ ius dotis ad ꝑiudiciū mulieris.℄ In glo.j.i ſi.no.bñ ex hac gl.ꝙ pactū ad ꝑiudiciū mariti valet.ſed in cōtrarium videtur tex.in.l.in ff.de pact.do. Conclude ꝙ aut vir facit pactū circa dotē ꝓmiſſam.aut circa dotē datā.primo caſu ſi facit pactū de dote promiſſa nō petēdo eſt dubiū an valeat.ſcd̄ conclude ꝙ aut facit iſtud pactū conſtan‑te matrimonio aut ante contractū matrimoniū.ſi cōſtāte matri‑monio no videt̄ valere cū ſapiat dona.cū dos debeat deſeruire oneribus matrimonii.l.ꝓ oneribus.C.de iu.do.caſus eſt iuncta gl.in.l.ſi pr̄.§.q.ff.de pact.dota.⁊ bñ facit.e.ti.l.ſi liberis.§.ſi.qd

BIBLIOTECA ... ROMA

intelligeriſ forte ex cõtra in recõpenſatione factū. foret pactum
q ipſa mulier deberet ſe alere vel pmittere dotē. nā ⁊ fruct⁹ do-
tis q̄ cõſtāte m̄rimonio poſſent dicta de cā dari mulieri vt ſe ale-
ret. l. ex annua. ⁊ q̄ ibi no. ff. de doſ. inter vi. ⁊ vxo. Scđo caſu
qn̄ fit ante matrimoniū tūc idē dicendū videtur p. l. q ſponſe. ff.
de dona. ante nup. nā videt̄ cõferri in tēp⁹ m̄rimonij ideo nō vi-
detur valere vt ibi: ſed forte poteſt dici q immo teneat per hūc. §.
cū ſ cõ ſuis. ⁊ q̄ habet̄ in. l. iul. ff. de iu. do. Nec ob. d. l. q̄ ſpõ-
ſe. q loquitur qn̄ aliquid de pprio dat mulieri hic autem quā-
do ſuper dote pmiſſa paciſcitur quod videtur eſſe licitum per
iura predicta cū etiam poſſet mulierē abſq dote recipere. l. fi. C.
de do. ante nup. In hoc tamen cogitandum relinquo q nō eſt
abſq dubitatione. Pro predicta tamen reſponſione optime fa-
cit q̄. j. dicam in ſecundo caſu qn̄ dos fuit data ⁊ q̄ habetur
in. l. ſi liberis. §. fi. ff. alleg. vbi recte conſiderando videtur proba-
ri hec reſponſio coniuncta. d. l. quod ſponſe. Et ex predictis ha-
bes no. limitationem ad. d. l. q ſponſe. ⁊ attende q minus lede-
tur ius dotis qn̄ fit pactū ne viuo ſocero dos petatur cum poſſit
contingere ſocerū mori cõſtante matrimonio q̄ ledat̄ qn̄ fit pa-
ctum ne a muliere petatur que dotē promiſit ⁊ tñ videtur vale-
re vt. d. l. iul. ff. de iur. do. Secundo caſu pncipali qn̄ dos fuit
data conclude q ſi fit pactum per quod minuitur ius dotis aut
fit cõſtāte matrimonio ⁊ cadit in dona. ita quod ſit locupletior
mulier ⁊ tunc non valet. l. ſi liberis. §. fi. de pac. do. ſec⁹ ſi fecit ſo-
lum pactū res eſſet ſolū periculo mariti que alias non eſſet pericu-
lo ipſius vt. l. pompo. ff. de pac. do. nam valet. tunc vt ibi: aut fit
dictum pactum ante matrimonium. ⁊ tunc ſi fit pactum p q̄
minuit ius dotis in fructibus nō tñ ex toto omnes perdunt̄ vt
ſi fiat̄ pactū q̄ certo creditori mulieris de fructib⁹ ſatiſfiat vl' q
ipſa mulier lucret̄ fruct⁹ vltimi anni m̄rimonij ⁊ tūc valet vt. d.
l. ſi liberis. §. fi. ⁊. l. bebli⁹. §. fi. alias eſt. l. pe. ff. de pac. do. ſec⁹ ſi fiat
pactū per q vir perderet omnes fructus q tūc nō valeret quaſi
ſit cõtra ſubſtātiā actus de quo agit̄ cū debeat dos data deſerui-
re oneribus matrimonij ⁊ ſic loquit̄. d. l. m. faciat. l. cū p̄ano. ff.
de preca. q̄ itellige verū regulariter. fallit in caſu de quo in. d. l.
iii. qn̄ mulier forte duplū dediſſet viro eius q̄ eſſet al'as datura
nam ſuſtinetur pactum cum ſaltem aliq̄ emolumētū poſſit ha-
bere ex vſu preca ex fructibus redigendis vt ibi dicitur. Generali-
ter autē conclude q̄ pactū ad preiudiciū mariti ſuper dote valet
niſi in caſibus de quibus dixi ⁊ niſi fiat conſtante matrimonio ⁊
ſapiat donationē. facit q̄ habet̄ i. l. de d e. ⁊. l. ⁊ attilian⁹. ff. pac.
do. ⁊ i. d. l. ſi liberis. §. fi. ⁊ hoc pcedit qn̄ pactū fit ad piudicium
dotis ex parte viri: ſꝫ dubiū eſt an indifferenter pactū ex parte
mulieris ſup dote tendēs ad eius p̄iudiciū nō valeat nā videret̄
q̄ indiſtincte non valeret p. d. l. de dic. ⁊. l. attilian⁹. ¶ In cõtra-
riū vr̄ tex. ad l'terā in. l. ⁊ heredi. § filia. ff. de pac. ⁊ in. l. cū dos. ff.
de pac. do. ⁊ in. l. ii. §. nec cogit̄. ff. eo. ⁊ in. l. q̄ dotis. itelligēdo q
in dictis iuribus extraneus fuit adhibitus animo donādi ad ſti-
pulādū dotē glo. etiam ſuper hoc videtur variare vt poteſt col-
ligi ex his que habentur in. d. §. filia. ⁊ in. d. l. cum dos. Cõclude
q̄ aut mulier facit pactū de dote nō petēda aut facit pactū de
ipſa petenda, vlteriori die q̄uis ſtatuat ⁊ ſic de ipſa non petēda
tēpore ſtatuto a iure qū adhibet aliū ad ſtipulādū quoq facit pa-
ctum dubiū ex quo poteſt ſequi damnū ⁊ cõmodum mulieri. pri-
mo caſu ſi facit pactum de dote nō petenda videretur valere p
d. §. filia. ⁊. d. l. cū dos. ¶ † In contra. videt̄ q ſi nō valet pactū
q̄ vlteriori die reddat̄ vt. j. dicet̄ ⁊ pbat̄ i. d. l. de dic multo mi-
nus dꝫ valere pactū de ipſa dote nullatenus petēda cū fortior
ſit ratio phibitionis in dicto caſu ⁊ multo magis ledat̄ vtilitas
publica de quo in. l. j. ff. eo. ar. aut. multo magis. C. de ſa. ſan. ec.
pā ſi de quo magis videt̄ ineſſe ⁊ nō ineſt nec id de quo min⁹. fa-
cit. c. cū in cunctis ⁊ q̄ ibi no. extra de elec. ⁊. l. ei⁹ pacto. de ſer. ex-
por. Potes dicere q̄ pmo cõſiderandū eſt q̄ iura in certis caſi-
b⁹ vident̄ tolerare illud pactū ⁊ in certis phibere. vt patet i. l. ii.
ff. de pac. do. ⁊ in. l. j. j. de do. prele. in pn. ⁊ ibi glo. melior de cor-
pore iuris. nō pōt valere ſi fiat in caſu diſſoluti matrimonij p mor-
tē mulieris pmorientis viro. vel etiā ſi fiat in caſu ſoluti matrimo-
nij per diuortiū ſm iſta tēpora ſi diſſoluatur communi culpa in-
teruenientē ⁊ liberis exiſtentibus. vel etiā culpa mulieris quo cā
caſu etiam propter ſolā culpā deberet pdere dotē. l. lucius. et. l.
viro. ff. eo. ſecus ſi fiat in caſu diſſoluti matrimonij p mortē viri
muliere ſupſtite vel etiā in caſu diuortij extra caſus pdictos hoc
premiſſo cõſidera q aut pactū tale q̄ dos nō petatur p mulie-
rē fit cõſtante matrimonio: an fit ante matrimoniū: aut fit poſt
ipſum diſſolutū. ſi fit cõſtāte matrimonio non videt̄ valere cū ſa-
piat v. in donatiōis. ar. d. l. ſi liberis. §. fi. ⁊ i. d. l. ſi pater. §. ii. ff. de
pac. do. ⁊ ſic intellige glo. que aperte hoc dixit in. d. l. ⁊ heredi.
§. filie. ſi vero fit ante matrimoniū tūc videret̄ valere p. d. §. filia.
⁊ iura ſuperius alle. Nec ob. ſi dicat̄ q̄ immo dꝫ valere cū cõferat̄
in tpē diſſoluti matrimonij ⁊ ſic quodāmodo in tpē pmiſſus p. l.
ſi cū vxori. §. fi. cū. l. ſeq. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ videt̄ hoc ē innuere
glo. in. d. l. q̄ ſponſe. q potes reſpōdere q̄ ita demū donatio
q̄ cõfert̄ in tpē diſſoluti ſi fit cõſtante matrimonio valet qn̄ agi-
tur de modico preiudicio vt q eſt donatio reuocabilis ſui natu-
ra: ſicut eſt donatio cauſa mortis. ⁊ ſic loquit̄. d. l. ſi cū vxore. §. fi.
⁊ ſic dꝫ etiā intelligi glo. in. d. l. q̄ ſpõſe. que mouet̄ per. d. l. ſi cū
vxore. ſecus ſi ſit magni preiudicij vt q ſit irreuocabilis dona-
tio inter viuos: q tūc nō vꝫ etiam ſi cõferatur in tempus diſſo-
luti matrimonij. vt eſt caſus ſing. apert⁹ in. l. vbi ita donat̄. j. de
dona. cā mor. ⁊ ſecundū hoc ratio iuriſcõſulti in. d. l. ſi cum vxo-
re. §. fi. cū ſeq. fuit trāſcurſoria ⁊ perſuaſiua ⁊ ad illam dꝫ ſubau-
diri maxime nā ſꝫ nō eſt omnino neceſſaria vt patet ex predictis.
ſi vero fiat dictū pactū ante matrimoniū ⁊ tunc videtur q̄ va-
leat ar. d. l. ſi liberis. §. fi. ⁊ q̄ ibi no. in. d. l. ſi pater. §. ii. ⁊ hoc etiā
aperte tenet gl. in. d. l. ⁊ heredi. §. filia. ¶ Sed in contra. videtur
6 aperte caſus in. d. l. de dic. ⁊. l. ⁊ attilia. de pac. do. vbi pꝫ q ſi pa-
ctum q̄ dos reddat̄ longiori die quā al's de iure debeat reddi
nō valebit ſiue fiat cõſtāte m̄rimonio ſiue añ matrimoniū ⁊ ſic
multo minus dꝫ valere pactū de dote nō petēda q̄ eſt maioris
preiudicij. ⁊ hoc forte etiā voluit tenere glo. in. d. l. cū dos. ff. de
pac. dota. vbi vr̄ cõcludere q̄ tale pactū nō valet niſi fiat ſolu.
ma. Sed potes dicere p cõcor. q̄ dictū pactū valebit in caſu in
quo al's de iure permittit̄. puta muliere pdecedēte in matrimo-
nio ⁊ in alio caſu de quo dixi ſupra ⁊ ſic intelligat̄ glo. in. d. §. fi-
lia. ſed in aliis caſibus in q̄bus a iure nō permittitur nō valebit
dictū pactū ⁊ ſic intelligat̄ gl. in. d. l. cū dos. facit q habet̄ i. d.
l. ii. de pac. dota. ⁊ in. d. l. j. in pn. de do. prela. Nec ob. pdictis. d.
l. ſi liberis. §. fi. q ibi pactū reſpicit p̄iudiciū mariti: hic aūt reſpi-
cit p̄iudiciū mulieris cui iura magis fauēt vt pꝫ ex. d. l. ff. dic. ⁊. l.
⁊ attilicianus. ſi vero fiat dictū ſol. ma. tūc videretur valere ⁊ hoc
tꝫ gl. in. d. l. cū dos. ſed in cõtra. videt̄ tex. in. l. iꝫ. e. ti. vbi pactū de
dote vlteriori die reddenda nō valet etiā ſi fiat ſol. ma. niſi ex iu-
ſta cā interueniēte fiat. ⁊ ſic etiā videt̄ intelligere Dyn. i. l. alia.
§. fi. ff. eo. lꝫ Bar. ibi aliter ſentiat. ſed potes dicere pro cõcordia
q̄ ſi interuenit iuſta cā valebit dictū pactū ar. d. l. iꝫ. ⁊ ſic intelli-
gatur glo. in. d. l. cum dos. ſecus ſi nō interueniat iuſta cauſa p
d. l. iꝫ. non cauillādo ea ꝫ. dico aūt iuſtā cauſā ſatis adeſſe ſi fiat
in caſu in quo al's de iure permittit̄ añ matrimoniū fieri q̄ qn̄
ſit ſuperius dixi. ⁊ hec ſufficiāt ꝺ iſto caſu qn̄ eſt pactū ꝺ dote nō
petenda ad preiudiciū partis mulieris. Scđo caſu qn̄ eſt pactū
factū de dote vlteriori die reddēda. cõclude q̄ ſi ſit cõſtāte ma-
trimonio vel añ matrimoniū non valet quia aduerſet̄ publice
vtilitati cum p tale pactū ſi valeret neceſſario mulier inducere-
tur ad tardius nubendū cõtra mentē. l. j. ff. e. Idē ſi dictū pactū
fiat poſt diſſolutū matrimoniū ſaluo niſi iuſta cauſa tūc interue-
niat q forte ppter paupertatē mariti nō pōt ſic ſtatim ſolui vt
eſt tex. cū glo. in. d. l. iꝫ. ⁊ hoc qn̄ ſit pactum per ipſam mulierē.
ſed ſi fieret pactū per patrē mulieris dotē dantē tūc hoc caſu va-
leret ppter reuerentiā paterne pietatis, vt. l. aliud. ⁊ ibi caſus ſin-
7 gu. ff. de pac. do. † Et pro hoc etiā facit q ipſe pater hꝫ onus
maritādi eā ⁊ tradēdi dotē vt. l. qui liberos. de ritu nup. ideo in
hoc poſſit ſibi preiudicare hinc eſt q̄ ſi conſolidaret̄ actio in fi-
liam non noceret ſibi niſi eſſet heres patris ⁊ cõſentiſſet vt in. d.
l. aliud. forte tamen ſufficeret ipſam eſſe heredem patris per id
quod ibi no. gl. ¶ Tertio caſu quando adhibet aliū ad ſtipu-
landum animo donandi videret̄ q̄ valeret per ea que habent̄
in. l. que dot. ff. ⁊ in. d. l. ii. §. nec cogitur. cum ſi. ff. eodem. ſed in
contra. videtur tex. in. d. l. ii. de pac. do. q ſi non poteſt mulier fa-
cere pactū de dote nō petēda q remaneret indotata eodē mō ⁊
eadē ratione nō dꝫ poſſe adhibere aliū ad ſtipulādū animo do-
nandi q remaneret indotata. Potes cõcludere p cõcordia q ſi
adhiberet aio donādi in caſu in quo al's pōt paciſci de dote nō pe-
tēda puta ipſa pmoriēte viro. ⁊ tūc teneat tal's adhibitio: ſec⁹ ſi
adhibeat̄ ad ſtipulādū in caſu quo nō poſſit mulier paciſci de do-
te nō petēda puta viro pmoriēte ipſa ſupſtite q tūc nō valeret
p rōnē ſupius dictā q mulier remaneret indotata. ⁊ ſic aduer-
ſaret̄ publice vtilitati de qua in. l. j. ff. e. Si aūt ſit ſimpliciter ad-
hibit⁹ ad ſtipulādū aio donādi valebit in caſu pmiſſo ⁊ in alio
nō vel forte in dubio videbit̄ adhibit⁹ in caſum tātummodo per-
miſſum vt ſic res poti⁹ valeat quā pereat ar. l. q̄. eo. de reb. du. ⁊
c. abbate. ex de vb. ſi. ⁊ q̄ dixi de adhibito aio donādi itellige i-
ter viuos qd aūt ſi fuit adhibit⁹ aio donādi cā mor. vel eſſet du-
biū an eēt adhibit⁹ aio donādi inter viuos vel cauſa mor. ⁊ qd
iuris ſi ſit ſimpliciter adhibit⁹ ad ſtipulādū. nec apparet an aio
donādi an ſit nud⁹ miniſter qd tūc in dubio pſumēdū recurre-
re ad ea q̄ dicta fuerit in. d. l. que dot. ff. e. Et ex his que hic dixi
⁊ que dixi in. d. l. q̄ dot. poſſet fieri repetitio. ⁊ ſcđꝫ pdicta debet
intelligi iura ſupius alle. ¶ Quarto ⁊ vltimo caſu qn̄ eſt pactū
dubiū q pōt tēdere ad p̄iudiciū ⁊ fauorem mulieris: an valeat
adueniēte caſu p̄iudicij videret̄ q ſic ratione dubij. ar. l. de fidei
cõmiſſo. C. de trāſac. ⁊. l. ſi pater. §. fi. ⁊ pe. ff. ꝺ pac. do. ſed in con-
tra. videt̄ apte caſus i. d. l. ⁊ attilicia⁹. vbi Bar. ibi valde fuit mi-
ratus ꝺ illo caſu dicēs q cõiter neſciens illā. l. diceret oppoſitū.
Potes dicere q̄ ſi poteſt afferri p̄iudiciū mulieri in eo q̄ indu-
ceretur ad tardius nubēdum tunc non valeat adueniente caſu
talis preiudicij: ⁊ ſic loq. tex. i. d. l. ⁊ attilicianus. ſed vbi tale pre-

iudi. ci. ni

iudiciū nō fieret. ſʒ forte poſſet in aliquo doſ minorari ſicut ⁊ au gꝫri. vt eſt videre i caſu dicte. l. ſi pr̄ tūc rōne dubitꝫuēt⁹ tolerat pactū eti ī a. ſueniēte caſu p̄iudicij cū nō iducaꝫ p̄ h̄ mulier ad tardius nubēdū q2 dotē quā ita erit recipiet die a iure ſtatuta. et ſic intelligaꝫ. d. l. ⁊ hec ſufficiāt de iſta materia q̄ cōfuſe vr̄ fuiſſe tradita p̄ iuriſcōſultos. ⁊ gl. ⁊ doc. de qua etiā p̄ Azo. in ſum. C. de pac. cōue. Et attēde bn̄ q2 Azo in ſum. de do. ante nup. no. ⁊
8 ſing. limita totā mām de do. inter vir. ⁊ vxo. † nā dicit illam habere locū qn̄ ſit donatio p̄ virū vxori poſtq̄ eā traduxit ad domū ſec⁹ ſi fiat an. l3 poſt ꝯtractū matrimoniū p̄ verba de p̄ſti q̄ eſt valde no. ⁊ p̄ eo facit rō q2 nō vr̄ tūc interueniſſe tāta domeſtici tas nec ꝯſtr ſuꝑeſt tāde rō p̄hibitiōis. ⁊ p̄ h̄ in partib⁹ lōbardie tn̄ gb⁹ vir poſt deſpōſatioēm cōuerſaꝫ in domo vxoris ⁊ habendo ſecū copulā anteq̄ traducāt ⁊ faciāt feſtū nuptiarū qd̄ nūq̄ faciūt niſi data integralr̄ dote nō h3 locū dictū Azo. nō eſt tn̄ ſine ſcrupulo. vide etiā q̄ forte dicā in. l. meuia. in ſi. p2in. ſ. e. circa iſtud dictū Azo. an ſit verū no. tn̄ p̄dicta q2 ex illis ⁊ iſtis q̄ dicta ſunt i. l. q̄ do. poſſ3 repetitio formari i hac materia quā forte alias nō audiuiſti ita diſcuſſum. ¶ In gl. reddit⁹ ibi vſ̄ dos ⁊ legata vr̄ nota bn̄ hāc gl. ⁊ iſtā p̄mā ſol. q2 vr̄ velle glo. ſi bn̄ pōderet
9 qd̄ † verba emācipatiua p̄lata p̄ modū cauſe nedū inducāt exceptionē ſ3 etiā pariāt actionē. ſ3 ꝯtrā no. gl. i. l. emptor. ſ. ancilla. ſ. de rei vē. vez q̄ ſolū pariāt exceptionē ⁊ nō actionē bar. ꝯtra. qd̄ pariāt actionē pſonalē vt hac gl. ſ3 nō realē. vt i gl. ꝯtra. ⁊ eſt rō q2 ex talib⁹ v̄bis colligiꝫ tacita teſtatoris diſpō nō aūt expſſa ſ̄ nō cōpetit actio realis p̄ id qd̄ habeꝫ in. l. ſeruū filiū. ſ. ſi. cuz ibi no. ſ. de leg. i. ⁊ qd̄ not. etiā in. l. p̄ eundē. de leg. i. ⁊ cū h̄ dicto cōter trāſeunt doct. Sed aduerte q2 forte de iure poſſet defendi q̄ etiā introducat actionē realē ſeu in rē q2 certū eſt quod verba enūciatiua de p̄terito principalr̄ p̄pter ſe p̄lata habēt vi3 relicti expreſſi etiam quo ad actionē in rē iuxta id q̄ hr̄ in. l. ex hac ſcriptura. ſ. de dona. ⁊ facit q̄ habeꝫ in. l. verba. C. de teſta. ⁊ l. i. C. cōia de leg. ⁊ tn̄ dicta verba expreſſe nō diſponūt ſ3 ſolū enūciāt ⁊ aſſerūt factū de p̄terito. ⁊ ſic diſpoſitio q̄ colligiꝫ pōt dici tacita ex mēte teſtātis p̄pter verba p̄lata. ergo eodem modo cū pariter cōſtat de volūtate teſtātis p̄ verba enūciatiua p̄lata p̄ modū cauſe debēt eundē effectū habere. nec ob. qd̄ habeꝫ in. d. l. ſeruū filiū. ſ. ſi. q2 ibi colligiꝫ mēs teſtātis ex iuris interp̄tatione ne alſs legatū vſuſfructus ibi ſit inutile nō aūt colligiꝫ ex tenore v̄borū. ſec⁹ aūt eſt in caſu p̄poſito vꝫ remaneam⁹ ſub regula. d. l. ſ. ⁊. ſ. C. cōis de leg. ⁊. d. l. ex hac ſcriptura. ĩ. alleg. ⁊ eo. ſē mō rn̄dit ad no. in. d. l. j. de le. i. Nec ob. p̄dictis. d. ſ. ancilla. q2 ibi ideo dr̄ dari exceptionē q2 filia poſſidebat vſ̄ nō negat qd̄ ſi nō poſſideret qd̄ nō dareꝫ ſibi actio alias ſequereꝫ q̄ etiā actio pſonalis nō deberet dari ex quo ſola exceptio cōpeteret q̄ eſt cōtra ſuperius dicta ⁊ ꝯtra. d. l. ſeruū filiū. ſ. ſi. Itē nō ob. l. titia cū teſtō. ſ. gaius. ſ. de leg. ij. quā alleg. gl. in. d. ſ. ancilla. q2 ibi id qd̄ petebatur tāquā legatū nō includebaꝫ ex vi verborū teſtātis. vt ibi patet ⁊ in. l. penes. ſ. de ver. ſig. ideo nimirū ſi ad illud nō cōpetit actio. ſ3 verba enūciatiua q̄uis inducāt diſpoſitionē nō tn̄ illā inducūt vltra vim verborū. vt ibi ⁊ plene no. p̄ Bar. in. d. l. ex hac ſcriptura. ¶ In ea. gl. ibi vel meli⁹. dic hec vera. nā ꝑ ſe dēs nō eſt in ſe bōa q2 p̄pter legatū factū mulieri nō deberet vir gra
10 uari. l. ab eo. C. de ſideic. ¶ † In gl. ſi. dic. ⁊ ſic patet q̄ teneꝫ vir vel exigere dotē vel acti. cedere cuius aūt ſit electio huiꝰ alternatiue dixit pe. qd̄ mulieris fauore dotis ⁊ ſic intelligit iſtū tex. ſed Bal. tꝫ ꝯ ⁊ melius q2 maritus teneꝫ ſolū et eo q2 actionē h3 idō liberari d3 cedēdo eā p̄ regulā. l. qd̄ debeꝫ. ĩ. de pecu. ¶ In gl. ſi alij ibi qd̄ eidē ⁊c. hoc intellige qn̄ incōtinēti eidē d3 reſtituere hoc eſt l q̄ iu. ſec⁹ ſi nō eſſet legdū debere incōtinēti reſtitui vt l. i. ſ. redigunꝫ. ſ. quorū lega. fm̄ vnō intellectū ⁊ faciat. l. ſi. C. de compē. Itē ſecus ſi ex interuallo ſi dilatio nō datur miſerationis cauſa. l. ſi. ſ. i. qn̄ di. le. ce. ſec⁹ ſi miſerationis cauſa q2 tunc idē eſt ac ſi incōtinenti deberet reſtitui ⁊ hoc ſi agaꝫ de petitiōe. nā in repetēte attendiꝫ etiā dilatio miſerat. ōis cauſa p̄. l. i. C. ſi con
11 ſtan. ma. dos ſo. fu. de quo hic plen⁹ p̄ Bar. † ſed tu adde qd̄ in repetēte nō videꝫ atten. ī cōmodū interuſurij medij tp̄is ſiue dilano deꝫ miſerationis cā ſiue nō vt. l. i. dīe. ĩ. de codi. inde. ⁊. l. nā ſi cū moriar. eo. ti. ⁊ no. gl. in. l. cū qs. C. de iur. ⁊ fac. ig no. vbi vr̄ reſidere in hac parte qd̄ debitū in dīe ſi ſoluaꝫ añ dīe quocunq̄ errore ſoluaꝫ nō repetiꝫ. ⁊ idē ibi Cy. adē ēt ibi Bar. iuxta fine3 vbi cōcludit q̄ in remedio dādo per. l. nō habeꝫ ratio interuſurij medij tp̄is. Idē ſenſit gl. i. l. ſideiuſſor quāuis. ff. mā da. Poteſt dicere p̄ ꝯtra. q̄ interdū nata eſt repetitio. ⁊ hoc eſt certū ⁊ tunc cōſeruabitur p̄pter interuſurium medij tp̄is ēt ſi dilatio deꝫ miſerationis cā. ⁊ ſic intelligiꝫ. d. l. i. cum ibi no. C. ſi dos cōſtan. ma. nā ibi nata fuit repetitio viro q̄ ſoluit dotē cōſtāte matrimonio mulieri cum ſapiat naturā donatiōis q̄ nō cadit inter vi. ⁊ vxo. Interdū vero nō eſt, certū ab ipſo principio natā3 eſſe repetitionē ⁊ tūc nō naſciꝫ p̄pter tale interuſuriū. ⁊ ſic intelligatur. d. l. in dīe. ⁊ qd̄ no. Bar. i. d. l. cum qs faciat p̄ratione diuer
12 ſitatis q2 † multa impediunt ſiēda q̄ nō impediunt ia facta. l. pa

tre furioſo. de his q̄ ſunt ſui vel alie. iu. ⁊ in. c. quēadmodū. extra de iureiu. mirū tn̄ videꝫ qd̄ ſi ſoluaꝫ ante dīe per errorē ſit improbabilē qd̄ nō debeat poſſe repeti p̄ſertim qn̄ dies eſt valde p̄lixa vel eſſe pōt vt qn̄ eſt dies incerta ſiq̄ certa an vt dies mortis tertij de qua loquiꝫ. l. nā ſi cū moriar. ⁊ maxime attēto qd̄ tūc nō eſt nata obligatio nec actio ſcd̄m verā opi. de qua p̄ glo. in. l. oib⁹. ſ. de reg. iu. ⁊ plene p̄ bar. in. l. ea ſtipulat⁹. de ver. ob. ⁊ in. l. i. C. vt act. ab here. ⁊ ꝯ heredes ⁊ maxime attēto q̄ cōdi. inde. eſt fundata ſuper nali equitate. l. nā natura. de cōdi. inde. ¶ In ea. gl. ibi 3 in poſſeſſorio. dic hoc verū in poſſeſſorio adip. ſcē de ſi ſit l. q̄ duz ſiue excipiēns vt no. i. l. ij. C. de edi. di. adri. tol. ⁊. l. ſi. C. quorū bo. ſec⁹ in poſſeſſorio recuperāde odio ſpoliantis. l. ſi qs ad ſe fundū. C. ad. l. iul. de vi. de quo etiā per Dy. in regula q̄ ad agēdū de reg. iu. li. vj. ⁊ per bar. in. l. naturaliter. ſ. nihil cōc. ¶ In ead. ibi nō qn̄ aliū. dic ſubaudiendū niſi ille alius ſit reſtituturus incōtinēti ei a quo petitur. vt. d. l. ſi donaturus. ſ. ſi. de condi. ob cauſam.

Summarium.

1 Notarius ⁊ in p̄ma ⁊ in tertia perſona inſtrumentum conficere poteſt.
2 Aſcendens per lineam maternam actionem deſcendēti nō q̄rit.
3 Aſcendens ex linea materna dotis fauore actionem querit deſcendenti.
4 Alternatiua que inter perſonas quibus queri poteſt ponitꝫ ſtipulationem viciare non cenſetur.
5 Dos aduentitia filie in poteſtate queritur.
6 Obligatio perſone queritur ſtipulantis alternatiua inter perſonas quarum altera eſt perſona ſtipulantis cadente.
7 Determinatio plura concernens determinabilia equaliter determinabit illa.
8 Aſcendens deſcendenti querere poteſt in caſib⁹ in quib⁹ extraneus extraneo.

GAius ſeius. Ex pacto aui materni dote ꝫ dātis actio q̄riꝫ mulie
1 ri ſolu. matri. h. d. d. l. gaius ſei⁹. ¶ † No. q̄ nō eſt vis annotan⁹ cōcipiat in tertia pſona inſtrm̄ vel i p̄ma.
2 ⁊ de h̄ eſt tex. melior ĩ corp̄e iuris i. c. dudū. de ꝯuer. ꝯiu. ¶ † Itē no. qd̄ aſcēdēs p̄ lineā maternā regulr̄ nō q̄rit actionē deſcēdēti ſicut nec extraneo. faciat. l. pactū. C. de pac. con. ⁊ l. debitor. ſ. ſi. ad treb. ¶ No. ſcd̄o qd̄ paria ſunt aliquē ſtipulari ſibi aut titio vl̄ titio aut ſibi nā vtrobiq̄ titi⁹ vr̄ adiect⁹ ad ſol. ad idē. l. i. ſ. pe.
3 ſ. de ſtu. ſer. de quo tangeꝫ cū glo. ij. ¶ † Itē not. qd̄ ex equitate fauore dotis p̄ aſcēdētē ex linea materna q̄riꝫ vtilis actio deſcendēti ⁊ idē vr̄ in extraneo volēte acq̄rere act. p̄ dote mulieri ex ſua ſtipula. vt h̄ eſt caſus p̄pter implicatiuā maxime q̄ ſcludit idē eſſe etiā ſi nō verſeꝫ effectus perſonarū vt no. glo. in. l. illud. ĩ. ad. l. aquil.
4 ¶ † Itē no. qd̄ alternatiua poſita inter pſonas qb⁹ pōt q̄ri non viciat ſtipulationē etiā ſcd̄m iura digeſtorū qd̄ videꝫ contra. l. p̄ inde. ſ. ſi. cū. l. ſeq. ſ. de ſtip. ſeruo. Sed poteſt dici ſpeciale hoc caſu fauore dotis. An vero queraꝫ vtriq̄ vel alteri ⁊ cui inferius
5 tangeꝫ. ¶ † Itē not. hic caſum apertū qd̄ etiā de iure digeſtorū dos aduentitia queritur filie in poteſtate ⁊ pro illa agere poteſt ſine conſenſu patris. hodie eſt clarum per aut. qd̄ locū. C. de coll. qd̄ no. de quo etiā p̄ gl. in. l. ij. ſ. i. ĩ. e. licet gl. ſentiat contra in. l. ti
6 tia. ĩ. eo. ¶ † In gl. cōpetere videꝫ in ſi. nota bene ex gl. qd̄ vbi alternatiua cadit iter perſonas quarū altera eſt perſona ſtipulātis tunc videꝫ obligatio queri ipſi pſone ſtipulātis ſiue p̄ prius ſiue per poſterius nomineꝫ. ⁊ eſt ratio fm̄ Bal. i. q2 cū ſit pſona p̄ncipalis ideo ⁊ principaliter q̄ri d3 obligatio. qd̄ intellige verum qn̄ per prius noiatur ⁊ alteri non poteſt queri obligatio. ſi aūt poſſet alteri queri obligatio quid iuris inferius diceꝫ. itē ſi non per prius ſed per poſterius nominetur intellige illud verū qn̄ primo noiato queri nō poteſt. ſi autē queri poſſet quid iuris inferius diceꝫ. ſi vero per prius nominaꝫ perſona alterius ſi ſibi queri nō pōt obligatio an tūc poterit ſolui ſentit hic Bar. q̄ nō cum videaꝫ adiecta ad obligationē ⁊ idē ſentit glo. ſeq. Sʒ contrariū ſentit iſta glo. ⁊ melius vt aperte probaꝫ ex tex. iſto q2 qn̄ illi tertio queri non pōt obligatio ſemper videꝫ adiectus ad ſolutionē ſiue per prius ſiue p̄ poſterius nomineꝫ. ⁊ hoc etiā probat per. l. i. ſ. pe. de ſtipu. ſer. ⁊ hoc etiā ſentit Bal. in vno not. in quo dixit de rigore nepti poſſe ſolui q2 ſi nō pōt valere ſtipulatio ſcd̄m ordinē ſcripture d3 valere ſecundū iuris ordinē l3 nō alleget qd̄ habeꝫ in. c. ca. iſta q̄ extra de reſcrip. Si aūt pſona tertij per prius nomineꝫ ⁊ ſibi poſſet actio queri tunc clarū qd̄ poteſt ſibi ſolui ⁊ etiā queriꝫ ſibi actio an aūt tūc queraꝫ ſtipulāti infra diceꝫ ſi aūt imponatur pſona ſtipulātio ⁊ tertio adiecto nō pōt queri actio clarū qd̄ pōt ſibi ſolui ſi aūt actio ſibi queri poſſit tūc ſibi q̄reꝫ fm̄ Bal. ⁊ idē hic vult bar. mouetur p̄ tex. iſtū. in v̄ſi. ſed dicendū iuncto v̄. ſed p̄mittēdū vbi videntur pariſicari iſta duo ſtipulari ſibi aut nepti vel ecōtra nepti aut ſibi. ſʒ tūc inſurgit dubiū an ſtipulatori q̄reretur actio de quo. ſ. etiā tāgeꝫ ſed aduerte q2 cōtra iſtū tex. ⁊ p̄dicta fac. l. q2 vbi alternatiua cadit

inter perſonas quibus pōt queri obligatio videt̃ ſecūdū iſta tē-
pora ſtipulatio vitiari.vt.l.pinde.§.fi.cū.l.ſeq.ff.de ſtip.ſer.z ho
die vt reſolui in cōiuncta alternatiua.z ſic vtriq; pariter queri p
dimidia vt pbat̃ i.l.pe.C.de ꝟ.ſig.z ſic vr̃ qđ iſte tex.q vult inte
grā actionē dotis eſſe neptis nō procedat de iure iſto nec de iure
nouo.ſolu.z hic Bal.poſt pe.q iterdū alternatiua cadit iter per
ſonas in quib⁹ ratio iuris diſponit pariter qri z tunc pcedunt
Jo.z.a.interdū cadit inter perſonas in quibus ratio iuris ſuadet
qri ordine ſucceſſiuo.vt eſt videre i caſu iſto cū ponat̃ iter pſonā
aſcēdētis z deſcēdentis.z tūc itelligunt̃ dicta ꝟba plata ordine
ſucceſſiuo z ſm ordinē charitatis z ſic pmo qrat̃ aſcendenti ſi vi
uit z poſt mortē eius querat̃ deſcendēti.ar.l.vxor.§.teſtamēto.
lo.ti.ff.de leg.iij.z qđ habet̃ in.l.gallus.§.quidā recte.ff.de libe.z
poſth.z ſic ſi au⁹ hic viueret cōpeteret ſibi actio z ſic pualeret or
do charitatis ordini ſcripture.ſz q2 mortu⁹ erat vt litera ſuppo
nit veniet nepus ex ordie ſucceſſiuo.nō tn̄ erit neceſſe qđ ſit here
cū ſimplr̃ ſibi vt nepti ſit ſtipulat⁹ z hoc etiā dicit hic pbari iđ
tum nō ſine miniſterio lr̃a poſuit alios hr̃edes inſtitutos.z ꝟ fa
ciunt ſm eū ad.q.eius q recipit in emphiteuſim rē pro ſe z ſuis fi
lijs z nepotib⁹ vt veniāt filii z nepotes etiā dato q nō ſint here
des de quo p Bar.in.l.qđ ſi.z ibi plene dixi vobis.ff.de ꝟ.ob.z
in ſpe.de loca.§.nūc aliqua.ꝟ.cliq.qđ limitat Bart alibi in.l.vt
iurem.§.ſi liberi.de ope.liber.qñ nullo modo facta eſt mētio he
redum.ſecus ſi etiā ſit facta mētio heredū nedū filiorū vt ibi per
eū.ſed Bald.hic poſt Rar.dicit qđ ſi aliqs accepit in emphiteu
ſim pro ſe z heredib⁹ maſculis vſq; in tertiā generationē q hoc
caſu veniūt filii etiā nō heredes quaſi illud adiectiuū maſculis
declaret ver.heredib⁹ preābulū.z ſic dicit ipſum tenuiſſe in qua
dā diſputatione que incipit:quidā habens duos filios emanci
patos.z ſic trāſit Bal.ſz certe nō video q ꝟ.maſculis.de neceſſi
tate declaret ꝟ.heredib⁹.itelligi ꝟbere in filiis cū et extrane⁹ ma
ſcul⁹ z filii femina poſſent inſtitui heredes z in emphiteuſi pua
ti etiā extranei poſſunt ſuccedere maſculi z femine ſi hoc velint
cōtrahētes vñ ſatis eſſet qđ operaret̃ ad excludēdas feminas ex
traneis heredibus inſtitutis.Fateor tñ qđ in.q ſua q2 ſubiūcit
fuit vſq; i tertiā generationē forte pcedit q ipſe dicit qđ videat̃
referri ad liberos tñ q2 potuit illos noiare ſub nomine liberoꝝ
z nominauit ſub noie heredū videt̃ mens ſua fuiſſe qđ debeant
eſſe heredes prout dixit Bar.de quo dicendū vt dixi plene i.d.
l.qđ dicit̃.l; hoc dictū Rar.nō allegauerim.ſed aduerte redeun
do ad intellectū tex.z ſolutionē cōtrariū formati videt̃ qđ dicta
ſolutio nō ſit bona cū iſte.tex.procedat etiā in extraneo dotē dā
te z ſtipulāte mulieri reddi aut ſibi vt p3 hic in fin.in iplicatiua
magis z ſic ibi nō eſt ordo charitatis de q dixit Pe.z bal.z ideo
hec ſolutio nō videt̃ bona.vñ Bar.l; nō faciat mētionē de ꝟdi
ctis.dixit mulieri queri act.integrā.z aut adiectū videri ad ſolu
tionē vt ſic ex qua equitate mulieri pmo nominate querit̃ actio
ex eadē equitate videat̃ ſtipulās adiect⁹ ad ſolutionē fauore do
tis z nuptiarū z ſcđm hoc qñ ponit̃ hic de morte aut notabile ac
cidētia facta.z hec opi.forte vera in caſu tex.in q ſtipulatio fuit
cōcepta i caſū diuortii z ſic tpe diſſolutiōis neceſſario mulier tūc
extabit in rerū natura.ſed ſi fuiſſet ꝯcepta in caſum diſſoluti mri
monii per mortē tūc videt̃ qđ ſi mulier ſit pmortua viro querat̃
actio auo z ei⁹ heredib⁹.q2 hic ceſſat fauor nuptiarū ex quo mu
lier eſt mortua z ampli⁹ nubere nō pōt z ſic cū caſus iſte ſit exor
bitans nō eſt extēdendus ad aliū caſum in quo nō eſt eadē ratio.
ſecus ſi vir precedebat q2 tūc cadit̃ eſt ratio que in caſu diuortii
de q litera loquit̃.ſi aūt forte ſtipulatus in omnē caſum diſſoluti
matrimonij tūc vr̃ qđ adueniēte caſu diuortii idē ſit dicēdū ac tū
modo i caſus diuortii tñ ꝯcepta ſit ſtipulatio.ſi aūt eueniat ca
ſus mortis idē ſit dicēdū qđ ſupra dicit de caſu mortis.Hec ob.l
7 tñ hoc iure de vul.z pu.i rōne ſui vbi p3 q † vna determinatio re
ſpiciens plura d3 illa eqliter reſpicere q2 illud eſt verū qñ ſubeſt
eadē rō.alias ſec⁹.facit qđ no.bal.z qđ dixi ibi.ff.e.l.ſi cū dotē.
z p hoc nō placet qđ dicat̃ vtriq; queſita actio tāq̄ duob⁹ reis.
ar.l.ſi titio aut ſeio ff.de le.ij.q2 hoc eſſet cōtra mentē tex.q vult
actionē tal ter qri mulieri q nō defraudet̃ cōmodo dotis.Sed
ſi predicta eſſent ꝟa q eſſent duo rei poſſet defraudari dote poc
cupatione:vt.l.ex duob⁹.ff.de duo.reis.Itē nō placet ſi dicat̃ q
attento ordine ſcripture qrat̃ mulieri primo nominate ſi viuat
z ſi nō viuat qreret̃ ſtipulāti ar.l.cū pater.§.pe.ff.de le.ij.z l.here
des mei.§.fi.ff.ad treb.q2 iſta opi.non pōt eſſe vera quoad caſum
tex.qui loquit̃ de caſu diuortii in quo caſu neceſſario mulier ſu
perviuet z ideo ſibi queret̃ act.nec curandū ſi poſtea decedet ex
quo ſemel eſt ſibi actio qſita.ar.eoꝝ que habent̃ in.l.fi.ff.vnde li
beri.z qđ no.Bar.in.l.q2 pſonalē.ff.e.tñ hec op.poſſet eſſe vera
qñ ſtipulat.o cepta eſt in caſu diſſoluti matrimonii p mortem
q2 ſi diſſoluet̃ per mortē mariti queret̃ mulieri ſi per mortē mu
lieris quereretur ſtipulanti vt patet ex his que ſupra dixi.z q di
cunt in auo dicas in extraneo ppter dictionē magis vt ſupra dē
ci.z cōclude q aut extrane⁹ dās dotē vel etiā auus maternus ſim
plr̃ ſtipulat̃ dotē reddi z ſic vt inqt hic Bar.videt̃ ſtipulās

tus mulieri per.l.poſt dotē.ſm vnā lect.ff.e.ſed certe ibi loquit̃ i
patre ſtipulāte cui nō ſit magni preiudiciū ſi intelligat̃ ſtipula
tus ſm formā iuris ppter exercitium qđ habet in actione de do
te.licet ſit cōis patri z filie.ſed ſecus in extraneo cui magnū fie
ret preiudicium ſi intelligat̃ ſtipulatus ſm formā iuris ppter
exercitiū quod habet in actiōe de dote licet ſit communis patri
z filie.ſed ſecus in extraneo cui maximū fieret preiudiciū ſi intel
ligatur ſtipulanis mulieri quia tūc nulla ipſi ſtipulanti cōpetet
actio ideo videtur q remaneamus ſub regula.l.ſi ita ſtipulat⁹.
§.griſogonus.de ꝟo.ob.vel q pſona extrinſeca nō debeat ſub
intelligi z qđ iperſonalitas ex parte verbi executiui referat ad ſti
pulantem.l.ſtipulatio iſta.§.fin autē.de ꝟb.ob.Interdum vero
ſtipulatur dari ſibi z mulieri z tūc querit̃ vtriq; pro dimidia.ar.
l.ii mihi z titio.ff.de ꝟb.ob.Interdū ſtipulat̃ mulieri reddi aut
ſibi.z quid iuris hoc caſu ſuper⁹ eſt plene dictū.Interdū ſtipu
latur ſibi aut mulieri reddi.z hoc caſu Bar.ſentit idē qđ in pre
cedenti.z etiā hic Bald.vt.ff.tetigi p tex.in ver.ſed dicendū.ſz
aduerte q2 illud nō videt̃ hic bene probari nā licet quo ad pote
ſtatem ſolutiōis fide mulieri equiparent̃ iſta ſtipulari mulieri
aut ſibi z ſtipulari ſibi aut mulieri tñ iſta nō equiparant̃ quo ad
querendā obligationē mulieri.nec videtur etiā eadē ratio q2 qñ
preponitur nomē mulieris videtur ſtipulans illam adijcere ad
obligationem.ideo ſanū fuit equū dari actionē mulieri ex mēte
ſtipulantis.ſed eo caſu quo poſtponitur nomen mulieris tūc vi
detur adijci ad ſolutionē nec vr̃ voluiſſe qrere actionē mulieri l;
poſſet vt videtur probari in.l.ſtichū.§.queſitum.ff.de ſolu.nā ſi
le emancipate quem poſſet vt hoc no.Bar.in.l.qđ dicit̃.de ꝟ.
ob.z tñ litera indiſtincte dicit i.d.§.qſitū.qđ ſi ſtipulat̃ ſibi aut
filie videt̃ filius adiectus ad ſolutionē ideo predicta opi.nō vr̃
bñ iure pbari.l; ſit valde fauorabilis doti z p ipſa faciat.l.i am
biguis.de iu.do.Interdū ſtipulat̃ ſibi aut cui de iure debebit̃
z tūc dixit Bar.qđ mulieri q2 ipſa eſt illa cui de iure debebit re
ſtitui ceſſante ſtipulatione.vt.l.vnica.§.accedit.C.de rei vx.act.
z forte ꝟ pōt dici an qñ ſtipulās videat̃ voluiſſe ſtipulari dotē
reddi ei cui de iure alias deberet reddi ceſſante ſtipulatione.z p
hoc pōt iferri ad aliū caſum ſi ſtipulat̃ ſibi reddi aut mulieri aut
cui de iure debebit̃ z iſte eſt caſus valde vſitat⁹.nā vr̃ qđ tūc ho
mulier mulieri qrat̃ eadē rōne z ita vr̃ iterpretari.ꝯſuetudo q eſt
optima legū interpres.l.in nime.z.l.ſi de interpretatiōe.ff.de le
gi.z in.c.cū dilect⁹ ex de cōſue.tñ de rigore poſſet dici q illa ver
ba cui de iure debebit̃ poſſent ꝟificari i hr̃edib⁹ ſtipulatoris vel
aliis ſucceſſorib⁹ vniuerſalib⁹ vel et ſingularib⁹ mediāte ceſſiōe.
Quid aūt ſi ſtipulet̃ mulieri dari nō videt̃ dubitādū illi qri z ſic
ſpeciale fauore dotis qđ extraneus pōt mulieri querere.facit q
tanget̃ cū glo.pe.z ſi.ſi aūt ſtipulet̃ ſibi i ſtipulati dotem reddi
hic caſus indubitabilis eſt per.l.quoties.ff.e.z hoc in extraneo
ſtipulāte dotē datam.Quid aūt in patre dicet dicetur in.l.poſt
dotē.ff.e.Itē aduerte q2 nō obſt.predictis inquātū dixi q ſi ſti
pulat̃ extrane⁹ ſibi aut mulieri q mulieri nō qritur actio.l.vxo
re.§.teſtā.lo.ti.ꝟ le.iij.q2 ibi loquit̃ i pre ſtipulāte ſibi aut filie iō
ibi illa intelliguntur ſcđm ordinē charitatis.facit q no.i.l.gall⁹.
§.q iā recte.hic aūt in extraneo i quo ceſſat dicta rō.¶ In gl.
poſſe ſolui.ibi hoc ſpeciale dic ſz certe hec non videtur bona rō
ſpecialitatis cū loqtur de rigore iure ſequēs ētē videtur bona cuz
innuat q nō poſſet ſolui huic nepti ſi nō eſſet ſibi actio qſita qđ
eſt falſū.ideo dic melius q hic adiecta fuit pſona ſtipulātis et
tertii ideo ſi illi tertio non qrit̃ actio tñ ſemp pōt ſolui q2 ſaltem
vr adiect⁹ ad ſolutionē vt lr̃a hic dicit.ſz ibi loqtur qñ ſolū tertii
perſona exprimitur quo caſu ſi illi nō qritur obligatio nō pōt
ſolui.faciat.l.ſi duo rei.de ꝟ.ob.¶ In gl.pe.ibi q2 agetur ꝟ ca
ſu.l; hec ſolutio nō bona p.l.certi codictio.§.qm z.§.ſi nūmos
ff.ſi cer.pe.z hoc clarū ſecundū iſta tpa.Sz dubiū eſſe poſſet an
iſta ſolutio hodie procederet p.l.vn.C.per quas perſo.nob.acq.ſz
de hoc dic vt colligi pōt ex his q dixi.in.l.ſi ita ſtipulatus.§.gri
ſogon⁹ ff ꝟ.ob.ideo dic q2 hoc ibi ſit fauore dotis.¶ In ea.ibi
ſolue vt ibi ſupple.q2 ibi de rigore hic de equitate p qua facit.l.pe
ꝑ filia.de pac.coue.vel dic q ibi ſi vſat̃ fauor dotis hic.¶ In
ea.gl.ibi.l.publia.dic ibi qrit aſcēdēs p lineā maternā deſcēdē
ti.z tñ nō agit̃ fauore dotis z ſic potius facit cōtra.ſz dic q ibi
etiā extraneus quereret etiā in caſu illo per.l.i rem.C.ad exhi.et
tāgit hic Bal.an aſcēdēs poſſet ſtipulari vel acquirere deſcēdē
8 ti vel econtra.¶ Cōclude q in caſibus in quibus extraneus pt q
rere extraneo poterit etiā aſcendens deſcendenti z econtra de
q dicēdū vt in.l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis inſulam.de ver.ob.z p
hoc infert̃ q ſtipulari pōt tāq̄ pcurator pcedēte mādato expſſo
vel tacito.facit.ff.e.l.poſt dotē.vl etiā nō mādato ſtipulādo
ſibi noie deſcēdētis vel econtra.l.huiuſmodi.in princi.z qđ ibi
no.de le.i.Itē vt nūcius pōt cōtrahere in caſibus in quib⁹
per nūcium pōt cōtrahi.dicit tñ Bal.q2 hoc verū quādo pcedit
mandatū.nā factū falſi nuncii nō poteſt ratificari ſm eum l; fa
ctum falſi pcu.ſic per.l.multū.C.ſi q̄s alteri vel ſibi.z ſic dicit
tenere.Pe.quāꝫ etiā poſſit approbari d.latio rei facta per nū
cium.

ctur. Sed de hoc an factū fa lſi nunc ꝙ poſſ ratificari dic vt tetigit Bar. in l. certe. §. pcuratoꝛ. ff. de pacta. Si aūt alias vult acquirere aſcēdēs deſcen ſcēti cōclude qꝺ aut ſtipulať ſibi vt extraneo aut vt here. ſi: aut vt deſcēdenti: aut dubitať de qb⁹ dic vt in l. ſi tibi. §. ſi pactus. ff. de pac. ⁊ de quo etiā dic vt dixi l. l. qꝺ dz. de v. obli. Attēde tñ qꝺ ſi ſtipulať vt deſcēdēti eſt differētia an ſit aſcendēs per lineā maternā qꝛ tūc nō valet ſtipľatio regulr fallit in caſu iſto ſi vero ſit p lineā paternā tūc ſi ſit in ptāte. dic vt i. l. ꝙ dic tur. ſi vero ſit emācipatus vř nō ꝙ q̄rať actio niſi ſicut in deſcēdente p lineā maternā per. l. ſi genero. ff. de iu. do. ſz ꝫtiū tenēt Pe. ⁊ Dy. ⁊ cōiter doc. ppter religas pcedētis ptātis. ar. l. talē. §. ſi. ff. de hř. inſti. ⁊ ar. l quecūqꝫ. ff. de ver. ob. iuncta. l. in tpe. de here. iñi. e cōtra aūt indiſtincte teneas qꝺ deſcēdēs nō pōt ſtipulari aſcēdēti niſi ſicut extrane⁹. ⁊ ſic etiā fil⁹ emancipat⁹ nō quereret patri de quo p Bar. in. d. l. qꝺ dz faciat in arg. l. ſcripto. ff. vñ liberi ꝟ not. qꝛ vtilia ſunt. ℭ In gl. ſi. i ſi. dic qꝛ ꝟ loqu ť qñ ēt pſona ſtipulātis fuit appoſita ibi qñ pſona ſtipulātis nō fuit appoſita in quo caſu pcedere pōt ſolutio glo. ⁊ ſic remanet magna ſpecialitas in caſu iſto ex quo pſona ſtipulātis fuit adiecta ⁊ nihilomin⁹ querit mulieri. facit qꝺ dictū fuit ſupra cū gloſſ. ij.

Summarium.

1 ☞ Legatum inutile acceptans ab vtili antecedentis debiti petitione non repellitur.

2 Acceptans beneficium inutile an preiudicet ſibi in beneficio qꝺ obtinet.

1 **Uel dotē.** Legatū qꝺ nō pōt capi non pōt in dotē cōpēſari. h. d. ℭ † No. qꝺ acceptās legatū inutile nō repellit ab vtili petitiōe debiti antecedētis ſic eñ dz intelligi iſta. l. qñ mulier acceptauit legatū alr nō haberet dubiū qꝺ poſſit petere dotē ⁊ videť ꝟ verū indubitāter ſi ignorauit legatū eſſe inutile: qꝛ in dubio ppter errorē nō videť renūciaſſe petitiōi dotis. ar. l. mř decedēs. ff. de inof. teſt. ſi aūt ſciuiſſet legatū inutile tūc eſt magis dubiū eñ litera pcedit tñ vř idē dicendū quaſi acceptari nō poſſit qꝺ nullū eſt eū nō entiū nulle ſint cauſe. l. actoꝛ. C. de pbat. ⁊ l. c. ad diſſoluendū. extra de deſpō. impu. ⁊ qꝛ imputādū vt teſtatori qui tale legatū fecit ar. l. nihil. §. pe. ⁊ l. filius. ff. de inoffi. teſta. ⁊
2 hec facit i arg. ſm bal. lz pdicta nō ſic declaret † ꝙ acceptās beneficiū inutile nō preiudicet ſibi in beneficio quod obtinet idē ſi eũ incať beneficiū qꝺ acceptat ar. l. ſi ſub hac. ff. de ioffi. teſta. ⁊ l. meuia. §. fundus. ff. e. tl. de quo dic licet ipſe nō remittat vt leg. ⁊ no. in. c. grat i. ⁊ de reſcri li. vi. in gl. ſi. ⁊ ſuper ea. ⁊ in. c. ſi bñficia de preben. li. vj. ℭ In glo. ſi. ibi que ſunt edib⁹ affixa. hoc exemplum cōiter reprobatur qꝛ tunc ſaltē debetur extimatio. vt no. in. l. cetera. §. ſi duobus. ff. de leg. j. ideo pone exemplum per ea q̄ habentur in. l. apud iul. §. ſi. ff. de leg. j.

Summarium.

1 ☞ Nepotes tam ex filio quā ex filia veniunt liberorum nomine

2 Nomen filiorum ⁊ nepotum eſt determinatum: liberorum autē non eſt certo gradui deputatum.

3 Nepos ex fratre non venit nepotis appellatione.

4 Frater patruelis non venit nomine fratris.

1 **Si dotalis.** † Appellatiōe liberoꝝ cōtinentur nepotes. h. d. ℭ Not. qꝺ dicit l ſummario ⁊ intellige qꝺ ꝫtineť ēt nepos ex filia.
2 vt. l. j. C. de cō. inſer. ℭ † No. qꝺ nomē liberoꝝ ē nomē inde terminatū certo gradui nō deputatū. ſec⁹ i noie filioꝝ ⁊ nepotū. ⁊ ꝟ facit p recipientib⁹ emphiteuſim p ſe ⁊ liberis ſuis qꝛ latior eſſe videtur forma quam ſi recipiat pro ſe ⁊ filijs ſuis ac nepotib⁹: an aūt ſi al quis recipiat emphiteuſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ nepotib⁹ cōprehendať nepos ex fratre coſulunt Dy. qꝺ nō vt ꝟ refert bal in cōſi. qꝺ incipit. In chriſti noie amē. diligēter ꝫſiderata ⁊c. alleg. qꝛ nepotes vñr dici illi q deſcēdūt ex filio. l. iuriſcōſultus. §. ij. gra. iii. ff. de gradi. ⁊ inſti. de gradi. §. ij. ⁊ ſic reſidet ꝟ bal. Nec ob. l. ſi inſtituta. §. pe. ff. de inof. te. qꝛ ibi dz nepos reſpectū a i auu p reſpectū ad fratrē de quo etiā ibi p Bar. q di-
3 cit iure ciui. li nō reperiri tex. pbantē ꝙ † appellatione nepotis cōtineať nepos ex fratre lz de iure canonico videať pbari. in. c. vnico. de ſchiſma. lib. vj. lz tu adde qꝺ de hoc ēt eſt caſus expſſus in c. j. §. itē nepoti. in t. qui. mo. feu. ami. col x. ⁊ ibi p Ja. de bel. qui dicit ſepe⁹ obtentum in palatio bonoñ. p illū tex. qꝺ appellatione nepotis veniat etiā nepos ex fratre ⁊ dicit ad v. veri⁹ p illos tex. preal. ⁊ ſic etiā videt ſe habere coſuetudo ſeu cōis vſus loquendi cui in dubio e. ſt ſtandū. l. liberoꝝ. §. qꝺ tñ caſſius. de leg. iij. ⁊ l.
4 cū de lanionis. §. aſinā. ff. de fun. inſtr. ⁊ inſtr. leg. † An aūt appellatione fratris cōtineať frater patruelis vide p Bar. in. l. lucius §. queſitū. ff. de leg. ij. vbi ꝫcludit in dubio qꝺ nō. ℭ In glo ibi Mar. op. pbaliť intelligas hoc ſcꝫ de cōſuetudine. lz de iure pnaleť opi. go. quā cōiter ſequūť doc. excepto petro de quo plene in. l. poſt dotē. ff. e. ⁊ in. d. l. dos a patre pfecta. ℭ In ea. glo. ibi ſz ar. ꝟ ſolu. vt no. in. §. ſi. inſti. q da. tu. poſ. ⁊ melius ſm Dy. i. l. filij. ff. de ver. ſi. qꝛ regulariter appellatiōe filij nō cōtineť nepos. fallit in aliquibus caſibus de quib⁹ in iurib⁹ cōtrariis ⁊ p gloſſ. in. d. l. filij. ⁊ plene per bar. in. l. liberoꝝ. de ver. ſig. ⁊ aliquid etiã tangitur in. l. gallus. ff. de li. ⁊ poſt. ⁊ ibi forte aliquid dicam.

Summarium.

1 ☞ Exceptio criminis vel doli excludiť propter replicationem criminis vel doli.

2 Reprobare non poſſum quod per me eſt approbatum.

3 Lenocinium qualiter ⁊ quādo committatur.

4 Approbatio tantū poſt factū quantum ante operatur.

5 Accuſatio denegatur cui ⁊ exceptio.

6 Perſona turpis turpem accuſare nequit.

7 Exceptio bona de mente legis procedit.

8 Ratio legis ⁊ mens euiſdem ſunt idem.

9 Statutum in ciuilibus quando ad criminalia extendi poſſit.

10 Maritus qui non commiſit lenocinium dotem lucrať p vxoris adulterium.

11 Obiciens lenocinium non fatetur adulterium.

12 Nomen rei quando inter reos receptum dicatur.

13 Maritus an poſſit per viā exceptionis dotem lucrari.

14 Error iuris excuſat a pena criminali.

15 Dos ſtatim amiſſa cenſetur cum per ſententiam adulterium per mulierem commiſſam declaratur.

16 Maritus vxorem adulterij inſimulans ſe inſcribere debet.

17 Mulier de adulterio accuſata in monaſterium detrudi debet.

18 Muliere ob adulterium detruſa in monaſterium ad quem deueniant ipſius bona.

19 Maritus vxorem in adulterio deprehenſam interficiens dotes ipſius non lucratur.

20 Mulier de lenocinio excipiens an cenſeatur adulterium fateri.

21 Exceptio de lenocinio negationem habet implicitam.

22 Pena legis antique quādo per penā legis noue ablata cēſeať.

23 Dolus quando ſit cum dolo compenſandus.

24 Replicatio de dolo datť ſi per excipientē de damno tractetť.

25 Replicatio contra exceptionem nō datur merita cauſe ſeu perſonam non concernentem.

26 Actore ⁊ reo in pari cā exiſtentibus non ſemper obtinet reus.

27 Dol⁹ cū dolo compēſatur qñ circa idem ab vtroqꝫ cōmittitur.

28 Maleficia ſecundum ſuos fines ſunt diſtincta.

29 Compenſationem petere non poſſunt qui pacem inter ſe factam ambo fregerint.

30 Iterdictum quod vi aut clam iuſtum exigit poſſeſſorem.

31 Ordinatus poteſt ꝫtra ordinantem agere vt ſibi prouideat indigenti.

32 Ordinari ſe faciens ſine titulo an ſit puniendus.

33 Uſurarius contra vſurarium nō agit ad vſuras repetendas.

34 Culpa in faciendo leuiſſima leui culpe in nō faciēdo pponderat

35 Compēſatio doli nō admittiť vbi dolus circa diuerſa cōmittiť.

36 Bannitus exc pene de banno contra bannitum ſe accuſantes vel offendentem an ſit audiendus ſtante ſtatuto quod bannit⁹ non audiatur.

1 **Cum mulier.** Sine marit⁹ excipiat de adulterio vt dotes lucreť ſiue criminalř accuſet lenocinij replicatiōe vel exceptione repelliť. h. d. ſm bar. vľ ſic ſm bal. Si exceptio ⁊ replicatio cōtinet dolū dz replicatio obtinere ſz ſi petitio ⁊ exceptio dolū cōtineāt dz excipiēs obtinere. h. d. vel aliter ſm eū. Exceptio adulterij p lenocinij exceptionē repelliť ⁊ ſimiliter accuſator adulterij per exceptionē lenocinij repelliť. h. d. vel ſic ſm Inno. in. c. intelleximus. extra de adul. Quādo vtraqꝫ pars eſt in dolo ſemp eſt deterior cōditio eius qui incipit de dolo pponere. h. d. ſm eū. Et diuiditur ſm bal. in duas partes principales. nā primo determinat nunqd exceptio criminis adulterij impediať per replicationē criminis lenocinij. ſcdo determiat an accuſator adulterij impediať per exceptionē lenocinij ſcd a ibi i ſi tñ. pma in duas diuidiť. nā primo poniť dictū ſcdo ratio d. ctu. ſcda ibi cum
2 tñ ℭ † No. primo qꝺ exceptio criminis vel doli excludiť ppter replicationē criminis vel doli de quo hic per Bar. ⁊ Ja. de are. ⁊ lati⁹ p Bal. hic ⁊ per gl. in. c. dilecti. extra de excep. ⁊ eo. ti. c. cum eccleſiaſtice. ⁊ p Inno. l. c. intelleximus de adul. vbi ponit magnā glo. ⁊ p glo. ⁊ ibi etiā in tex. l. apud celſum. §. marcell⁹. de doli exceptione. ⁊ in ſpe. de excep. ⁊ repli. §. ſi. ad ſi. ⁊ facit etiā ad materiā qꝺ no. in. l. v ro. ff. eo. ti. ⁊ in. l. is q reus. ff. de pub. iud. ⁊ l. negāda. C. q accu. nō poſ. ℭ † No. ſcdo qꝺ illud approbaui reprobare non
3 poſſum de q plene i. l. pompo. ſcribit ſi negotium. ff. de neg. ge. ⁊ in. l. diſpēſatore. ff. de ſol. ℭ † Not. tert. o qꝺ vir dicit cōmittere lenocinium nō ſolum ſi ei⁹ inſtigatiōe vel coſenſu mulier adulteria cōmittat: ſed etiā ſi eo inſcio a pncipio cōmiſerat ſed ex poſt ſcītū cū
4 ſciuit eā nō reſpuit ſed admiſit ⁊ retinuit. ℭ † No. qrto ꝙ tm̄ operať approbatio poſt factū quātū illa q̄ fit ante factū. facit. l. ſi au

lus reſpon ſit non tantum verbis.ſ.rem ra.ha.z q no.per glo.
z doc in.c.j.de offi.dele.z l.cle.ſ.de penis.¶†No.quinto quod
cui denegat exceptio multo fortius accuſatio.facit quod no.in
6 ſimili in.l.nec intentio.C.de tranſac.¶†Not.ſexto quod turpis
perſona nō videtur poſſe accuſare turpem.vnde leno nihil im
pprare videtur poſſe meretrici.facit.l.quoniam.§.inter ſe.C.de
here.z.C.de inoffi.teſt.l.in aream de quo in.c.j.extra de accu.z
eo ti.c.nulli z preal.l.is qui reus.z in.l.neganda.z.ij.q.j.probi
7 bent.¶†Not.q illa dicit bona exceptio q̄ pcedit de mente le
gis.z p cōſeqnēs ecōtra illa nō erit bona q̄ non pcedit de mēte
legis.facit qđ no.p.gl.z Cy.in.l.ita pudor.C.de adul.z p glo.z
8 Bar.in.l.i.§.j.ſ.q vi aut clā.¶†Not.octauo q rō legis z mēs
legis idē eſſe videnť.nā ex rōne legis colligit mēs.facit q ha
beť.in.l.j.C.q̄ ſit lon.cōſue.z q no.per Dy.in.c.vlti.de reg.iu.li.
vj.an autē indifferenter attendi debeat ratio legis recurre ad ea
q̄ dixi in.l.ſi vo.§.de viro.ſ.e.z ad ea q̄ no.p Bar.in.l.adigere.
9 c.ſiquis.de iure pa.¶†No.nono qđ ſtatutū in ciuilibus extē
ditur ad criminalia qñ eſt eadē rō.facit q habetur in.l.abſentē.
ſ.de penis.z qđ no.in.l.accuſatorē.de publi.iu.z in.l.omnem.ſ.
10 de iudi.¶†No.decimo a cōtrario ſenſu qđ ſi vir nō cōmiſiſſet
lenocinio lucretur dotem excipiendo z ſic videtur q nō ſit neceſ
ſe ſi vult lucrari dotē qđ accuſet criminaliter mulierē de adulterio
lȝ gl.aliter ſentiat in.l.ꝯſenſu.§ vir.i prīa gl.z.§.virū.in gl.ha
re.C.de repu.z ſimil ter Bar.i.l.miles §.ſocer.ſ.de adul.de quo
11 inferi⁹ tāgeť.¶†Not.vltio qđ obiiciēs exceptionē lenocinii nō
vi cōfiteri ſe adulterā.n i alias ſi videreť cōfiteri deberet ꝯdēna
ri ex ſua cōfeſſiōe ſine vllo ordine iudiciario p ea q̄ no.Inn.i.c.
ꝗliter.lo.ij.extra de accu.facit qđ habeť i.c.cū ſup.extra de ꝯfeſ.
de quo aliq̄d in.l.ſi filium.C.de lib.cā.z p bartan.l.ā cōfeſſus.ſ.
de cuſto.reo.z per glo.in.c.j.extra de teſti.li.vj.hec no.ad legem
12 iſtam procedo modo ad apparatum.¶†In glo.ſi.ibi receptū
inter reos.quādo autem dicatur nomen rei receptum inter reos
cōſueuit dubitari.Bal.hic in.xj.op.ſentit qđ iudicatur eſſe rece
ptum inter reos quando reus reſpondet accuſationi vel inqui
ſitioni contra euȝ facte de quo plene in.l.is qui reus.ſ.de publi.
iudi.z etiam tet gl ibi.Quare autem poſſet obiici ante nomē re
ceptum inter reos z non poſt.ratio eſſe poteſt q̄a hec videtur eſſe
exceptio dilatoria tendēs ad repellendam perſonam vnde in ci
uilibus nō obiicitur poſt lit.conte.l.ita demū.C.de procura.ita
z in criminalibus nō obiicit poſt nomē receptū inter reos.facit
l.maritus.§.pſcriptiōe.cū ibi no.ſ.de adul.Exceptio autē per
emptoria q̄ tangeret merita cauſe etiā in criminalibus poſſet
obiici poſt receptū nomē rei inter reos per ea que habentur in.l.j.
ſm vnā lec.C.qui accu.nō poſ.z q̄a ſi in ciuilib⁹ peremptoria po
teſt obiici vſq ad ſententiā ante cōcluſionē in cauſa.l.peremptoꝛi
nas.C.ſenten.reſcin.nō poſ.multo fortius dȝ obiici in crimina
libus in qb⁹ de maiori piudicio agit ar.l.j.§.ſed z ſi q.ſ.ad car
bo.z.c.vbi periculū.de elec.li.vj.Quare autē mulier poſt nomē
rei inter reos admittat ad exceptiōē de lenocinio lȝ exceptio tūc
nō h̄ effectū repulſiuū ſicut p̄miſimꝰ z ſecus ſit in extraneo in
dicto caſo vt pȝ ex.l.ij.§.qđ dicit.z.§.ſi publico.z.§.extraneus.
ſ.de adul.tangit ibi p Bart.ſed plenius tetigi in.d.l.ſi is q re⁹.
ſuper.gl.ii.z ſup gl.pe.ad ſi.Et aduerte q̄a in quatum dicit.qđ
p reſponſionē factā p reū accuſationi vel inquiſitioni dicit nomē
rei inter reos z habeť pro conteſtatione dicit hic Bal.in.xj.cō
trario hoc verū ſi fiat iudice ſedēte pro tribunali in loco cōſueto
non in domo puata vel in cāpo vel in alio loco puato.alleget.l.
ſi.C.de cuſto.reo.z qđ no.p gl.i.l.iubemus.C.de lib.cauſa.z p
hoc faciat q̄a lȝ in cōfeſſion bus que tendūt ad pparationē iudi
cii ſit neceſſe q iudex ſedeat vt q ſiat i loco ſolito.l.volūt.ſ.de
interro.act.tñ ſecus eſt in confeſſionibus emanantib⁹ ad deciſio
nē iudicii z p modū contentioſe iuriſdictiōis vt not.Dy.i.lvni
ca.C.de cōfeſ.i.ij.queſtione.Et agit etiā incidēter Bal.in.d.l.j.
no.quo ſicut aliud eſt crimen aliud eſt pena ita lex interdū pri
mit crimē interdū penā.Et ſubdit qđ lex interdū punit delictū
z eo q̄a iuſtificat factū exemplū in.l.ij.ſ.ſeru⁹.C.de his q ad ec.cō
fug.z.l.j.z.ij.C.qñ liceat vnicuiqȝ vin.ſe ſine iu.z.l.ſi.n.ſ.de ſic.
Interdū permit delictū nō ex eo q̄a iuſtificet factum ſed q̄a de
ficit cauſa materialis ex eo quia agitur de delicto nomi nato cu
ius diffinitio deficit vt in furto.exēplū in.l.ſi is.§.j.z.ſi tu titium
ſ.de fur.z iſtis duobus caſib⁹ dicit qđ ſicut cōtra principalē agi
nō poſſet ex eo q̄a nō dicitur perpetratū delictū ita etiam nō po
teſt agi cōtra auxiliatorē.Interdū aūt lex non iuſtificat factū
nec deficiat ca.ſa materialis ex eo q̄a nō agit de delicto nomina
to cuius diffinitio deficiet ſed potius de quodā facto innomina
to ſeu nō habēte nomē ſpecificū exemplus in.l.ſi quis id qđ.§.ſi.
de iu.om.iu.z tūc licet non poſſet agere cōtra pricipalē pp̄ter
qualitatem iuberētis pſone faciētis forte q̄a eſt furioſus tamen
punietur dans auxiliū vt ibi ſecus ſi non puniretur pp̄ter quali
tatem iuberētē pariſo vt q̄a eſt dānū qui potuit impune offen
di q̄a ſicut tunc nō pōt agi contra principalē ita nec acceſſorē.
q poteſt eſſe ratio lȝ nō dicat q̄a hoc vltimo caſu lex videť iuſti

ficare factū vt in fi.in.d.l.ſi ſeruus.z.d.l.j.z.ij.qñ li.ſi.iu.vin.de
materia per Bart.in.d.l.ſi tu titium.z in.d.l.ſi quis id quod.§.
13 ſi.cū ſe.¶†Itē tāgit hic ſcđo principaliter Bal.in.xij.op.ān
marit⁹ p vi.a exceptiōis poſſet lucrari dotē.nā videreť q̄ ſic p
hunc tex.In cōtrariū facit q imo nō lucret niſi criminaliter ac
cuſet de adulterio z ſe inſcribat.l.miles.§.ſocer.ſ.de adult.bart.
ſed certe vt dicit hic bal.ille tex.h̄ duos intellectus de qbus per
Bar.ibi z ſcđm vnū intellectū facit potius p q̄a vult q poſſit ſe
tueri exceptiōe vt poſſit etiā lucrari dotē z etiā accuſari crimina
liter z ſi ſit proteſtatus ſe accuſaturū nō tamē accuſauerit ſi po
ſtea recedit a pteſtatione excludit a iure accuſandi z ita loquit
ibi nō aūt dicit q excludat a iure excipiēdi imo poti⁹ inuit cōe
tra.Dū dicit q fuit cōtenť dotē retinere etiā dū dicit q ꝯmodū
dotis nō erubuit pponere vindicte domus ſue.z p hoc facit q̄a
incluſus a iure agendi nō videť per hoc excludi a iure excipien
di.l.ſi ſi exceptio.ſ.de euic.alias de excep.Bart.tñ ibi ꝯ aliū
intellectum per tex.in.§.q̄a ſeo plurimos in auſ.vt li.ma.z auic.
coll.viij.vbi dicit q vir dȝ ſe inſcribere z accuſare vxorē de adul
terio.z hoc etiā videť tenere gloſ.in.l.conſenſu.§.vir quoqȝ.z in
§.virum.C.de repu.aliter tamen nō reſpōdet Bar.ad iſtā legē
nec de ipſa facit mentionē.ſed Bar.hic tenet cōtra Bar.ſeqȝ
do pmū intellectū in.d.§.ſocer.mouet primo per.l.ſi.C.de adul.
vbi dic q mortua muliere vir opponit h̄ dū mulieris exceptione
nē adulterii.z tñ certū eſt q tūc accuſare nō pōt criminaliter de
adulterio cū crimē ſit extinctū morte mulierꝭ.l.ex iudicioꝝ.ſ.de
14 accuſ.¶†Itē ſcđo p.l.ſi.§.de cōdi.ſi ne cauſa.cū ibi no.vbi pȝ
q error iuris excuſat a pena criminali.facit.l.ſi adulteriū cū ince
ſtu.§.idē poliomi.ſ.de adul.z ſic nō pōt accuſari mulier de adul
terio z tñ tūc perdit dotē vt ibi no.facit q habeť in.l.g cōtra.ſ.
de inceſt.nup.z in.l.plerunqȝ.z.c.ſi neceſſe.extra de dona.inter
15 virū z vxo.¶†Itē tertio p hunc tex.q̄a videť dare viā excipiē
di z viā accuſandi z vt ſufficere alterā z ſic ſtatim eius per ſenté
tiā eſt declaratū q mulier amiſit adulterio videť doś amiſſa.fa
ciat.l.viro.a cōtrario ſenſu.ſ.eo.Et per hoc cōcludit q ſi eligit
viā exceptionis pōt.ſi autem eligit viā accuſatiōis deberet ſe in
ſcribere ſm formaȝ que habetur in ſpe.de adul.in pim.q inſi ri
ptio in via exceptionis non eſt neceſſaria in.c.ſuper his.extra de
accuſa.Et ſubdit q nedū cōpetat dicta viā excipiendi imo pu
tat q etiā ciuiliter agi poſſit hoc modo ſi vir agit contra vxorē
ad perditionē dotis ex eo q̄a commiſit adulterium.z allegat no.p
Ja.de are.in.l.viro.ſ.e.z de materia tñ remittit ad no.in ſpe.de
excep.§.dicto.ver.itē q̄ z eius.Tu adde primo q rōnes Bald.
nō videnť ſtringere contra Bar.nā due prime pcedunt eo ca
ſu in q nō eſt poſſibile viro accuſare criminaliter mulierē vt ſi mi
nimi ſi tūc lex nō dicat eū teneri ad accuſandū cū nemo debeat
ad impoſſibile arctari.vt.l.impoſſibiliū.ſ.de reg.iu.vnde p hoc
nō ſeqť q eo caſo quo poſſit accuſare nō debeat imo lex arctās
ad accuſandū intelligit arctare i cauſa poſſibili.ar.d.l.impoſſi
bilium.z.l.ita aūt.in pim.ſ.de admi.tu.Jtē ȝ ad hanc legē poſſet
dici q debeat determinari p dictū.§.ſocer.z per dictū.§.q vero
vt ſic demum poſſet excipere ſaltē hodie qñ criminaliter mulier
conuicta eſt de adulterio.nec nouū q vna lex determineť z di
ſtinguatur per aliam legē vt.l.nō eſt nouū.z.l.ſȝ z poſteriores.
ſ.de legibus.Fateor tñ q prim⁹ intellect⁹ in.§.ſocer.magis ap
plaudet litere.Jtē adde q dictus.§.q vero.z auſ.ſed hodie.C.
de adul.que ſumutur ex dicto.§.non videť pbare opi.Bar.imo
16 potius oppoſitū q̄a ibi dicitur q quando vir accuſat mulierem
de adulterio criminaliter dȝ ſe inſcribere.z ſi pbetur dȝ mulier
puniri vt ibi dicit q̄a debet detrudi in monaſterio z certa pars
ſubſtātie ſue applicat monaſterio certa pars parentib⁹ z liberis
ſaluis pactis dotalib⁹ z ſic ꝯſiſte innuit q vir tūc nō lucret do
tē ex tali iudicio lȝ poſſet vi pacti lucrari nec pōt dici q intelliga
tur ſaluis pactis dotalib⁹ vt ſic nō piudicet patri pp̄ter delictū
filie p no.in auſ.ſ.ſi filia.C.de repu.q̄a illud deuinare eſt.z q̄a lite
ra ibi dicit ſaluis vero pactis dotalib⁹.z ad vtilitates viri iuſta
id qđ habeť per gl.in.l.j.§.de cōſti.pecu.z ſic mirando eſt quo
modo Bar.z gl.allegauerunt illā.§.ad iſtud q vir lucret ibi do
tem ſi accuſet criminaliter.z inſcribat vt pȝ ex pdictis q̄a potius
probet oppoſitū.dict⁹ etiā.§.ſocer.vt predixi magis etiā applau
det pmo intellectu vt pmo nihil placet q tetigit butri.in auſ.
ſed hodie.q̄a aut mulier accuſat ab extraneo de adulterio eo ca
ſu quo pōt.hoc dico pp̄ter no.in.l.ſi vxor.z.l.C.de adul.z tūc h̄
loco pena de qua in dicta auſ.z ſic per hoc marit⁹ eſt lucrat⁹ do
tē.aut criminaliter accuſat a viro z tūc idē q̄a h̄ locū pena dicte
auſ.vel p hoc lucratur dotē.Fateť tamē q licet egerit crimina
liter poterit poſtea agere ciuiliter vt ſic pnunciet mulierem per
derē dotē per.l.ꝯſenſu.C.de repu.z per hoc puto q poterit ecō
pere ſi cōuenia ad dotē per hāc legem z q̄a cū durat actio nul
lo fortius exceptio.l.ij creditore.C.de fideicōmiſ.z.l.ſi.§.quod
ait.ſ.de ſuperficie.z ſic in hoc vertit videť opi.Bal.que videtur
etiā fuiſſe alber.papieñ.vt refert ſpec.in.d.ver.itē queritur.z di
cit ibi Jo.an.in addi.q illā opi.Alberti videť ſeq accur.i.l.vni
ca.§.illo

ca.§.illo.C.de rei vxo.ac. Sed certe si hoc poderet loqt ibi gl.qñ
mulier nō pōt accuſari de adulterio qꝛ iā erat mortua quo caſu
eſt minꝰ dubiū per ea q̄ ſupra dixi.ꝛ hāc partē qđ maritꝰ poſſet
lucrari dotē ꝓpter adulteriū mulieris agēdo ciuiliter vel excipiē
do nec ſit tūc aliqua inſcriptio neceſſaria q̄ nō eſt neceſſaria in ci
uili via ſed in criminali extra de accu.ſup his ꝛ etiā Ja.de bel.
in.d.§.qꝛ vero plurimas ꝑ dictā.l.cōſenſu.C.de repu.ꝛ ꝑ.§.mi-
norē ad finē.alias eſt ſub.§.ꝛ turſus.in auē.de nup.coll.iiij. Sꝫ
aduerte qꝛ iſti articuli multū dependēt ex.d.§.qꝛ vero plurimas
ꝛ ex eius intellectu.nā cōtradicere videt aperte.§.adulteras.in
auē.vt nulli iud.coll.ix.ex quo.§.adulterā.fuit aſſumpta auē.ſꝫ
hodie poſita ſup.l.ꝯſēſu.non aūt ex.d.§.qꝛ vero plurimas.vñ lꝫ
dicta auē.ſꝫ hodie.ꝛ.d.§.adulterā.nō facit ꝓ opi.glo.ꝛ Bar.tñ
videt facere ille.§.qꝛ vero.Glo.ibi in.§.qꝛ vero.ꝛ in.d.§.adulte
rā.laborat in ſoluēdo cōtrarietatē illoꝝ tex.nā in illo.§.qꝛ vero
ſoluit primo qđ ille.§.hꝫ locū qñ mulier nō dꝫ detrudi in mona
ſterium.ſed.§.adulteram habet locū qñ debet detrudi.ſed certe
17 vt ꝛ ibi tāgit gl.hec ſolutio bona nō vꝫ †cū ſemꝑ hodie qñ accu
ſatur criminaliter mulier de adulterio dꝫ detrudi i monaſteriuꝫ
ꝑ dictū.§.adulterā.Jdeo daꝭ ſcđa ſolutio ſcꝫ qđ in.§.adulterā
nō loquiꝭ de dote ſꝫ de aliis bonis.Jn.§.qꝛ vero.loquiꝭ de do-
te ſed certe hec ſolutio nō eſt bona primo qꝛ in.§.qꝛ vero ēt tra-
ctatur de aliis bonis mulieris.cum igiꝭ dicaꝭ qđ vltra dotē vir
habebit etiā certā partem bonoꝝ mulieris filiis nō extantibus.
Jtē in.§.adulterā.dicit ſeruāda fore pacta v̄ro ſuper dote ꝛ ſic
ex ꝓſſe innuit qđ vir ex ꝓſſe nō lucraꝭ dotē abſq̄ pacto.ſꝫ diſpo
natur de dote ſicut de aliis bonis ibi dꝛ.Vñ tertia ſolutio daꝭ
in illo.§.qꝛ vero.qđ ille.§.intelligaꝭ ſm illū.§.adulterā.ſed certe.
nō percipio intellectū huius ſolutionis cōſiderato quod ꝯ̄na ſi-
mul ſtare nō pñt.ꝛ illi.§.videanꝭ adinuicē ꝯtradicere.n.ſi forte
velit dicere illa ſolutio in effectu qđ ille.§.qꝛ vero.corrigaꝭ ꝑ.§.
adulterā.q̄ ſolutio expreſſe poniꝭ in.d.§.adulterā.ſꝫ hec ſolutio
ꝑma facie nō videꝭ bōa vt iuriū correctio euiteꝭ.Jdeo alia fuit
ſolutio qđ ille.§.qꝛ vero loquiꝭ qñ vir accuſat de adulterio ſꝫ.§.
adulterā.qñ extraneus.ſed certe hec ſolutio videꝭ violare illum
§.adulterā.qui vꝫ loqui indiſtincte qñ mulier accuſaꝭ de adul-
terio vñ vltimate daꝭ alia ſolutio qđ ille.§.qꝛ vero.loquaꝭ qñ
ciuiliter agiꝭ.ſꝫ.§.adulterā.qñ criminaliter ſed certe hec ſolutio
eſt cōtra dictū.§.qꝛ vero vt patet aperte qđ loquiꝭ qñ mulier ac
cuſatur criminaliter qđ patet ex eo qꝛ dicit qđ vir dꝫ ſe inſcribe-
re q̄ inſcriptio nō eſt neceſſaria in via ciuili vt ſuperiꝰ eſt dictū ꝛ
ſic vꝫ remanere cōtrariū illud inſolutū.Ja.de but.circa itellectū
illoꝝ iuriuꝫ in.d.auē.ſed hodie tenet id qđ dixi ſupra.Sed eius
intellectus videꝭ violare illū.§.adulterā.vnde Jac.de bel.in.d.
18 §.adulterā.breuiter ſic dixit †q̄ aut accuſaꝭ mulier criminaliter
vt detrudaꝭ in mōaſteriū ꝛ tūc habet locū ille.§.adulterā.ꝛ illo
caſu corriganꝭ iura antiqua ꝛ nō lucrabiꝭ vir dotē niſi ex pacto
ꝛ ſic ſpāliꝭ in caſu illo ex eo qꝛ mulier detrudiꝭ in monaſteriū ad
penitētiā peragendā ꝛ qꝛ ꝑ ingreſſum monaſterij abſtergiꝭ oīs
macula.vt in auē.de monachis.in prin.coll.j.ꝛ fauore religiōis
ꝛ monaſterij cui debēt applicari bona mulieris ſi tráſcēdit bie-
niū ꝛ vir nō repetit eā ꝓut ibi dꝛ ar.l.ſunt pſone.ff.de relig.Aut
accuſaꝭ mulier criminaliter a ꝯ aliā penā vel agiꝭ ciuiliter agen
do vel excipiēdo ꝛ tūc vir lucreꝭ dotē ꝛ hꝫ locū ille.§.qꝛ vero.Sꝫ
certe iſte intellectꝰ nō vꝫ bonꝰ qꝛ innuit qđ poſſit accuſari crimi
naliter ad aliā penā q̄ detruſiōis in monaſteriū quod nō vꝫ ve
rū nec etiā cōiter teneꝭ qꝛ cōis eſt opi.qđ hodie pena adulterij i
muliere ſit pena detruſiōis in monaſteriū ꝛ in hoc corriganꝭ iu
ra antiqua vt etiā ipſe idē videꝭ velle in.d.§.adulteraꝫ.Et ideo
forte poſſet dici qđ voluit intelligere de accuſatiōe criminali ad
ſeparationē thori q̄ tñ ꝓprie nō eſt criminalis iuxta.c.tue extra
de procu.alias nō video quō poſſet ſaluari dictū ſuū ꝛ ſecundū
hoc pōt dici qđ ſit in electiōe viri hodie an agaꝭ ciuiliter vel exci
piat de adulterio vel accuſet etiā ad ſeparationē thori vt ſic hiꝭ
caſibus lucreꝭ dotē.An vero accuſet criminaliter de adulterio:
nā ſi accuſet criminaliter de adulterio vꝫ qđ eligat viā ꝑ quā fa
ciat ibi ꝑiudiciū dotis ꝑ ea q̄ hñr in.d.auē.ſed hodie.ꝛ i corpo
re vñ ſumiꝭ.ꝛ ſit ratio quare ibi tūc ꝑiudicet fauor monaſterij
ꝛ religionis ꝛ al.a q.ff.ter.gl.Et ſic erit ſpeciale h̄ caſu qđ ꝑ viā
criminalē fiat preiudiciū ciuili lꝫ regulariter cōtra.l.j.cū ibi not.
C.qñ ciui.actio.preiu.cri.ꝛ hoc puto ſatis fuiſſe de mēte Jac.de
bel.in loco preal.lꝫ Ja.but.ꝯtra ſenſerit in.d.auē.ſed hodie.vbi
aperte dicit qđ ſi vir accuſat vxorē criminaliter.lꝫ per viam illā
nō lucreꝭ dotē tñ poterit poſtea agere ciuiliter.vt.ff.ter.gl.ſꝫ eiꝰ
19 opi.in hoc non plꝫ.¶ †Jtē aduerte qꝛ iſtud qđ dictū eſt de lu
cro dotis ꝓcedit ſaluo niſi vir mulierē occidiſſet qꝛ tūc nō videꝭ
lucrari dotē.ex quo talē viā extraordinariā executiuā elegerit.
arg.l.interdum.v.qui furē.ff.de fur.qđ tenet hic bal.de quo dic
vt plene dictū fuit in.l.ſi ab hoſtibꝰ.§.j.ff.eo.¶ Jtem aduerte
hoc procedit qñ vir viuit.an aūt hēredes viri excipere poſſint de
adulterio videꝭ qđ nō ꝑ ea q̄ hñr in.l.rei iudi.§.heredi.ff.eo.qđ
tenet hic bal.in.ij.alias.xv.op.ex eo qꝛ iſtud ius excipiēdi ſapit

vindictā ꝛ ideo nō tráſmittiꝭ ad hēdes.ar.l.cū emācipatꝰ.ff.de
colla.bo.ꝛ l.C.ſi.ꝺ re.dona.ſꝫ iſtud itelligit Jac.de bel.i.d.§.qꝛ
vero.ſi vir ipſe approbauit mores mulieris vel ſit dubiū.ſecus
ſi expreſſe reprobaſſet de quo etiā aliqđ in Spe.in ti.de dona.in
20 ter vi.ꝛ vxo.§.ſi.ver.qđ ſi mulier.¶ †Tertio principaliter tāgit
hic bal.circa queſtionem in ver.deinde quero cū mulier quo pro
cedit iſtud qđ mulier poſſit excipere vel replicare de lenocinio ꝛ
quale eſt cōſiliū huiꝰ legis circa hoc nā vꝫ qđ ſit malū cōſiliū nā
videꝭ qđ videaꝭ cōfiteri etiā adulteriū.ſine q̄ ipſum lenocinium
eſſe nō pōt ꝛ per cōſequēs debeat mulier ſine vllo ordine iudicia
rio per iudicē condemnari per ea q̄ hñr in.l.pro inde.§.j.ff.ad.l.
aquil.ꝛ per Jnno.de accu.qualiter.lo.ij.ꝛ de elect.c.per inquiſi-
tionē.ꝛ de cōfeſ.c.cū ſuper ꝛ pro hoc etiā faciat qꝛ dato qđ nō vi
dereꝭ confiteri tñ ſaltē dꝫ ſibi fieri preiudiciū ꝑ teſtes ſuos quos
producit ſuper lenocinio qui in conſequentiā probabit etiā de
adulterio.¶ Sed ad iſtud reſpōdeꝭ primo qđ mulier poterit ex
cipere negatione premiſſa dicēdo qđ nō cōmiſit adulteriū ꝛ ſi cō
miſit mediante lenocinio viri.faciat qđ habeꝭ in.l.ſi quidē.C.de
excep.ꝛ in d.l.ſi filiū.C.de lib.cā.ꝛ ſic etiā poterit formari articu
lus.nā interdū etiā admittiꝭ poſitio ꝛ articulꝰ conditionalis vt
no.Jnno.de reſcrip.c.ex parte.a.Sed huic obſtat qđ ꝓbatio te
ſtiū ſit ſimpliꝭ ꝛ nō cōditionaliter ꝛ ſic ſaltē vꝫ qđ illa preiudicet.
¶ Sed potes dicere qđ illa ſit aūte li.cōteſtā.ꝛ ad aliū finē.vcꝫ
declinatorie exceptionis.ideo nō dꝫ nocere quo ad condēnatio
nem faciat qđ habeꝭ in text.cū ibi not.in.c.venies.el.ij.extra de
21 teſti.¶ †Secūdo pōt dici qđ lꝫ excipiēs videaꝭ cōfiteri tñ etiā hec
exceptio hꝫ iplicatā negationē.ꝛ ideo nō pōt ſeparari vnū a re-
liquo ſed oportet qđ vel ex toto accepteꝭ vel ex toto reiiciaꝭ.ꝛ h̄
fuit opi.Bar.in.l.nemo de excep.facit qđ habeꝭ in regula ex eo.
de reg.iu.in.vi.ꝛ qđ no.in.c.ſerpēs de peni.diſt.j.vbi dicit gl.q̄
eua per illa verba nō fuit vere cōfeſſa.Sed certe vt dicit hic bal.
licet hec opinio poſſit tolerari in cauſa ciuili tñ i cauſa crimina-
li nō videꝭ poſſe ꝓcedere qꝛ iudex corā q̄ q̄ſtio criminalis agi
tabatur poſſet dicere excipienti ego totū approbo ꝛ cōfiteor qđ
fuit adultera ꝛ ille leno.vnde illū ꝓ nūc reiicio ꝛ te punire intē-
do qꝛ notoriū eſt crimē ꝑ tuā confeſſionē ꝛ ſic poſſuꝫ ſupplere.ꝛ
facit no.in.l.ij.ff.de fer.ꝛ in.l.iiij.§.hoc aūt iudiciū.ff.de dā.in-
fe.ꝛ qđ habeꝭ in.d.c.qualiter.vnde verior vꝫ ſolutio qđ ſimplici
ter excipiens nō videꝭ cōfiteri qꝛ qđ fit ad excluſionē nō dꝫ ꝯtra
rium operari.l.ex facto etiā agitatū.ff.de here.inſti.hinc eſt etiā
qđ qui ſoluit animo declinādi iudiciū nō videꝭ confiteri nec li-
tem cōteſtari l.ſi reus paratus.ꝛ qđ ibi not.ff.de procu.facit etiā
l.cancellauerat.ff.de his que in teſta.dele.vbi illud q̄ fit ad vnū
effectū nō operatur aliū ꝛ vel eius contrarium ad idem.l.legata
inutiliter.de leg.iij.cū ſimilibus.ꝛ hoc videtur de mente gl.in.c.
j.de teſti.alias de reg.iur.in.vi.ꝛ in dicta rēa exceptionē obiicie-
to.li.ꝛ ad id qđ dixi.ff.qñ vir occidit mulierē in adulterio depre
henſam.bene facit qđ no.glo.in.c.admonere.xxxiij.q.ij.itē non
obſi qđ dixi.ff.q̄ pro adulterio mulier hodie debet detrudi in
monaſteriū ſi diceret qđ pena noue legis no tollit antiquā quo
ad originē ſed ſolū in effectu exactionis qꝛ videꝭ qđ electio ſit iu
dicis q̄ imponat lꝫ vna impoſita nō debeat alia imponi ꝑ no.
in.c.fraternitatis.xxxiij.di.vel videꝭ eſſe in electione partis ad
q̄ agat ꝑ no.in.l.j.ꝛ ibi per Bar.ff.de vi bo.rap.ꝛ in.l.quotiēs.ff.
de act.ꝛ obli.ꝛ per Cy.in.l.q̄ ſepulchri.C.de ſepul.vio.ꝛ ſic vide
reꝭ qđ.§.qꝛ vero in auē.vt lice.ma.ꝛ auē.etiam hodie remaneat
22 icorrectꝰ nā pōt rñderi q̄ verū eſt † q̄ ꝑ penā legis noue no tol-
liꝭ antiqua niſi aliud ex cōiecturis de mēte legis noue eſſe appa
reat vt etiā no.Bart.in.d.l.j.ſed in caſu noſtro vꝫ de mēte legis
noue ſatis apparere qđ voluit in muliere tollere penā antiquaꝫ
pꝫ qꝛ in §.adulterā.in auē.vt nulli.iudi.ex eo qđ ꝓcedit ꝛ ſequiꝭ
patet q̄ in adultero expꝛeſſe dicit remanere pena antique leg.s ꝛ
poſtea dicit qđ in muliere adultera vult ſeruari penā detruſiōis
in monaſteriū.ꝛ ſic aperte colligiꝭ q̄ mēs legis fuit in muliere
23 tollere penā legis antiq lꝫ ipſaꝫ nō tolleret i adulterio.¶ †Quar
to principaliꝭ tractat hic Ja.de are.bar.ꝛ bal.poſt eū an ꝛ qñ cō-
tra exceptionē doli deꝭ replicatio doli ꝛ ſic qñ dolꝰ cū dolo ꝯpē
ſeꝭ ſup quo vario modo loquūtur glo.ꝛ docto.na glo.in.l.ij de
lo.ff.de dolo.ſimpliꝭ dixit qđ ſi cōmittiꝭ circa idē tūc dolꝰ cū do
lo copenſeꝭ ꝛ ſic innuit qđ ꝯ exceptionē doli tūc deꝭ replicatio.
ſecꝰ ſi cōmittatur circa diuerſa.ſꝫ h̄ ſolutio nō vꝫ perfecta primo
qꝛ inquantū cōmittiꝭ circa idē videꝭ cōtra caſum in.l.apud cel-
ſuꝫ.§.marcellꝰ.ff.de doli excep.itē in quātū conſtituitur circa diuer
ſa videꝭ ꝯ caſum.c.intelleximꝰ.extra de adult.vbi pꝫ q̄ diuerſa
erāt adulteria quorum vnū erat commiſſum a viro aliud a muliere
ꝛ tñ admitteꝭ copenſatio.Jtē videtur cōtra no.i.l.ſi ambo.ff.de
cōpen.cōiuncta gl.vbi ſimiliter circa diuerſa etiā videtur fieri cō
penſatio.Gl.i.c.dilecti extra de excep.aliter dixit ꝛ ſimiliter Spe.
in ti.de excep.§.ſi.ad ſi.vcꝫ qđ vbi ſi dareꝭ replicatio actor ex do
lo ſuo reportaret cōmodū tūc nō daꝭ replicatio ꝛ ſic intelligit il-
lud.c.dilecti.ꝛ preallegat.§.marcellus.nā ſcꝫ in dictā gl.ſi in ordi-
ne cū dilecti cōtra exceptionē excōicationis oppoſitaꝫ cōꝭ a aūē

ſrm daret replicatio excõicationis contra reus actor ex ſua ma
licia ſeu excõicatiõe reportaret cõmodũ.ſecus vbi non reporta
ret cõmodũ ſed potius reus lucraretur ꝛ ſic intelligit dictũ.c.intel
leximus.ꝛ.c.iii.extra de except.Sed certe ſi bñ cõſideret̃ h̃ theo
rica n.ſ vr bona q2 l.d.c.dilecti.actor nõ fũdat ſe ex ſua excõica
tiõe imo ex iure ſibi quẽſito licite.ꝛ ſm formã iuris ꝛ ideo nõ põt
ppꝛie dici qꝺ ex ſua excõicatione lucretur q2 vt dixi ex illa ſe nõ
fundat.ſ; alias fundat intẽtionẽ ſuã licite ſm formã iuris cũ di
ctio lex denotat cauſam pximã.l.nõ dubiũ.C.de legi.cũ ibi no.
ꝛ ſic ſatis videt̃ qꝺ ipſe nõ icipiat a dolo ſ; ad hoc vt debeat ob
tinere p no.per Jnn.in.d.c.intellexim⁹.ꝛ ſ.etiã tetigi.Preter
ea etiã dici poſſet ꝙ in.d.c.intellexim⁹.lucrat̃ etiã replicans ſeu
ſentit 2modũ ex ſua malicia q2 nõ obſtãte adulterio ſentit 2mo
dũ matrimonij ꝛ ſic hec ſolutio nõ videt̃ perfecta.Ja.de are.h̃
24 dicit † ꝙ ſi excipiẽs tractet de dãno vel ſit in pari cã cũ actore
tũc nõ datur replicatio de dolo.vt in.§.marcellus.ſecus ſi repli
cãs tractet dãno ꝛ reus de lucro ꝛ ſic intelligat̃ hec lex pcalle.c.
intelleximus.ſ; aduerte q2 h̃ theorica ſimpliciter ſumpta non vr
pfecta.nã Bar.h̃ in effectu qꝺ dictũ eſt qñ agens tractat de dã
no ꝛ reus de lucro dari replicatiõnẽ hoc limitat tripliciter nã pꝛi
mo hoc fallit qñ in replicatiõe idẽ allegaret qꝺ in actiõe allega
uerat.exẽplũ in.l.ꝫ.ꝛ.ſ.de cõdi.ob tur.cau.qñ actor tũc agit cõ
tra reũ ad repetendũ datũ ob turpẽ cau.ꝛ reus excipiat de pari
turpitudine l; tractet d dãno vt.ido q2 replicatio 2tineret idẽ
qꝺ actio.ſecus qñ nõ cõtineret idẽ vt in caſu huius legis.bald.
hic in quinta op.alter dicit videl; ꝙ in illa.l.ꝛ.ſ.hoc contingit
q2 illa res nõ eſt integra ex eo q2 deuctũ eſt ad executionẽ facti.
ꝛ ideo tũc nõ fit cõpẽſatio.ꝛ eſt duplex ratio tũc ſm eũ.pꝛio q2 iſta 2
pẽſatio delictoꝝ h; ſe ad inſtar alteri⁹ 2penſatiõis debitoꝝ.ſ;
illa nõ h; locũ facta traditione ꝛ executione ergo nec iſta.Jteꝫ
eſt ratio q2 vbi eſt facta traditio tũc pꝛima cauſa h̃ eſt volũtas
tradentis nõ tollitur ꝛ ideo merito talis executio nõ ipedit̃.alle
25 gat no.i.l.pe.ſ.de cõdi.ob tur.cau.¶ †Scḋo fallit qñ exceptio
q̃ obiicit̃ nõ reſpicit merita cauſe ſeu pſonã vt eſt videre in exe
ceptione excõicationis ꝛ ſimili.q2 tunc cõtra talẽ exceptionem
nõ datur replicatio licet replicans tractet de dãno forte q2 repe
teret ſibi debitũ p no.in.d.c.dilecti.ꝛ eſt ratio q2 prouocãs reus
ad iudiciũ videt̃ eo ipſo reputare eum habilem ad litigandũ et
ideo poteſt poſtea impugnare eius perſonã.l.facit ꝙ no.Jnn.in
c.cũ inter.extra de excep.que ratio ceſſat in reo reſpectu perſone
actoris:q2 ex quo reus nõ eſt ille qui trahit actorẽ ad iudiciũ nõ
poteſt dici q5 approbauerit eius perſonã ideo poteſt contra eũ
excipere opponendo declinatoꝛiã cõtra perſonã.ſed vt dicit nõ
poterit actor replicare declinatoꝛiã opponẽdo.qꝺ vltimũ intel
lige regulariter nã fallit i caſu.c.nulli.extra de accu.vbi patet ꝙ
ſi aliqs accuſat epiſcopũ de aliquo crimine ꝛ eps excipiat oppo
nendo declinatoꝛiã ꝙ nõ d; audiri q2 eſt criminoſus iuxta.c.i.
e.ti poterit replicare re⁹ qꝺ non debet audiri epiſcopus contra
eum quia ipſe fuit eius familiaris et ſic eius mores approbauit.
¶ Tertio põt dici qꝺ fallit vltra bar.qñ ex interuallo poſt pꝛimũ
dolum cõmiſſus eſt alius q h; extinguere pꝛimũ ſeu eius effectũ
exemplũ in.l.ſi quis a ſe fundũ.C.ad leg.iul.de vi.vbi ſi ego te
ſpoliaui fundo ꝛ tu poſtea me ex interuallo ſpolias eodẽ fundo
nã ſi agã cõtra te interdicto vnde vi l; tu tractes de dãno ꝛ ego
de lucro nihilomin⁹ ego obtinebo nec poteris replicare de pꝛia
violẽtia:q2 illa iuris diſpoſitiõe fuit cõſumpta ꝛ ei⁹ effect⁹ ſubla
tus p ſecundã violẽtiã vt ibi patet qꝺ pcedit ex ipſa violẽtia ex
expulſiua vñ alias eſſet ſecus vt eſt videre in.l.ſi filius.§.eſt ꝛ alia
26 ꝛ.§.belliſſime.ſ.ꝙ vi aut clã † Jtẽ aduerte inquãtũ eſt dictũ ꝙ
ſi vterqꝫ ſit i pari cauſa ꝙ tũc obtinet reus videt̃ iſtud fallere i.l.
ſi.C.ſi minor ſe ma.dix.vbi p; ꝙ ſi minor petit ſe reſtitui ꝙ etiã
põt facere q̃ ad lucrũ.l.ꝛ ſi ſine.§.i.ꝛ.ii.ſ.de mino.ſi excipiat ꝯ
eũ ꝙ fuit i dolo aſſerẽdo ſe maiorẽ põt replicare ꝙ fuit dolo ad h̃
inductus l;:illud iõ cõtingit q2 per talẽ replicationẽ confundi
tur olim dolus allegatus per reũ cũ ſciẽti ꝛ volẽti nõ dicat̃ dol⁹
inferri.l.cũ donatiõis.C.de traſa.ꝛ.c.ſciẽti.de reg.iu.li.vi.bal.
vero hic in.xi.op.dicit ꝙ in.d.l.ſi.dolus confundit̃ cũ dolo ꝛ iõ
minor remanet in eo ſtatu in quo eſſet ſi neuter 2miſiſſet dolũ ꝛ
ſic cũ nõ fũdet ſe ex dolo ſed ex minori etate ꝛ leſione.merito d;
obtinere quaſi vel t qꝺ hoc caſu minor non eſt ille q incipiat de
dolo opponere.ideo ex quo fundat intentionẽ ſuã de iure cõmu
ni d; obtinere.ꝛ hoc volunt etiã ſentire Jnn.in.d.c.intellexim⁹.
Jtẽ huic dicto fortiter obſtare vi.c.cũ eccleſiaſtice.ex.de excep.
vbi patet ꝙ ſi aliquis petat bñficiũ qꝺ dicit ſibi eſſe collatũ ꝛ ex
cip.at per aliquẽ de eccleſia ꝙ nõ d; obtinere q2 eſt prelatus ꝙ
a ſimili.f replicatio cõtra illũ ꝙ nõ d; audiri excipiens q2 ipſe eſt
prelatus eccleſie.Cuius tñ contrariũ videtur eſſe dicendum ex
quo vterqꝫ videtur in pari cauſa ꝛ actor annullet etiã ad lucrũ
conſequẽdũ beneficiũ ſed forte poteſt dici qꝺ ibi excipiens nõ ex
cipiebat ad pꝓpriã vtilitatẽ ꝛ ideo non ſic faciliter audit̃ repli
cans nec põt ſuccedere regula ꝙ in pari cã ſit potior 2ditio poſ
ſidẽtis cũ nõ excipiat vt retineat qꝺ poſſidet ex eo quia ipſe tale
bñficiũ nõ poſſidet.ſed regula data ſuperius pcedat vbi reus
moleſtat̃ circa illud qꝺ poſſidet.ꝛ hec theorica ſic itellecta ſatis
videt̃ tolerabilis.¶ Tamẽ aduerte q2 Bal.hic etiã limitat illã
multipliciter.pꝛimo ꝙ pcedat qñ agit̃ ciuiliter ſec⁹ ſi criminaliter
vt hic tangit Bal.in ſcḋa oppo.q2 tunc dolus cũ dolo cõpẽſat̃
p no.in.l.ſi quis.ꝛ ux.de pu.iudi.ꝛ no.per gl.in.l.viro atqꝫ vxo
re.ſ.ſ.c.ꝛ quod no.in.c.ſicut.extra de iureiu.ꝛ qꝺ dicit in crimina
li nõ admitto cõpenſationem intellige excluſiuam ſeu cõfuſiuã
delicti.ſed bene admittitur quãqꝫ cõpenſatio excluſiua pꝛone vt
27 ſ.dicetur.¶ † Secũdo fallit ſm eum.inquantũ loquimur in ciui
libus quia iſtud procedit ſm eum in tertia op.p.qꝺ dolus cũ do
lo compenſatur quando vtraqꝫ pars cõmiſit dolum circa idem
ſecus qñ circa diuerſa crimina quia tunc non fit compẽſatio de
lictoꝝ.mouet̃ per.l.quemadmodũ.§.ſi nauis alterã.ſ.ad legẽ
aquil.vbi dicitur ſm eum qꝺ ſi pari impetu euertit tuã nauem ꝛ tu
meam non fit compenſatio ſed vterqꝫ tenebit̃ alteri ad emẽdã
tionẽ ſue nauis.ex quo infert ꝙ ſi duo pari ip̃etu ſe iſultãt vter
qꝫ h; actionẽ iniuriarũ:q2 vniuſcuiuſqꝫ delictũ de p ſe decerni
tur ꝛ ideo vnuſquiſqꝫ punitur.ꝛ per hoc etiã infert qꝺ nõ eſt ve
ra gl.in.l.j.§.cũ arietes.ſ.ſi qua.pau.fe.di. que videtur velle qꝺ
ſi duo animalia pari impetu ſe inſultant p nullo cõpetat actio
vel ſm eũ ſi velis ſaluare illam gl.potes dicere qꝺ ibi eſt ſpeciale
ex eo q2 illa actio de pauperie eſt extraoꝛdinaria ꝛ ſic facili⁹ tol
litur quã oꝛdinaria ꝛ nihil allegat ſ; bñ facit quod h̃ in ſimili.
ſ.nau.cau.ſta.l.fi.§.idẽ a t.Nec ob.predict in.l.ſcientiã.§.cũ ſtramẽ
ta ſ.ad legẽ aquil.q2 reſpõdet ꝙ ibi neuter fuit in culpa ꝛ ideo
neuter tenetur.ſ; certe hec reſpõſio diuinat ad illũ tex.qui vide
tur loq indiſtincte ſiue vterqꝫ fuerit i culpa ſiue neuter.ꝛ ſic i du
bio indiſtincte d; intelligi ar.l.de pretio.cũ ſi.ſ.de publi.p hoc
etiã bñ facit qꝺ not.glo.in ſimili in.d.§.cũ arietes.nec videt̃ illa
actio eſſe extraoꝛdinaria ſ; potius oꝛdinaria in caſu q̃ſtiõis gl.
l; in caſu.l.pe.c.ii.forte aliud poſſet dici.Jtẽ nec.§.ſi.ſ.allegat⁹
pbat id ad qꝺ all'.ſed ſolũ ponit caſum qñ culpa tua nauis tua
euertit meã vel qñ ſine omni culpa propter vim vẽtoꝝ ſeu tẽpe
ſtatis.ꝛ ideo forte etiam nõ procedit quod dixi de duob⁹ ſe in
uicem inſultantibus ſi ageret̃ ciuiliter ar.d.§.cũ ſtramenta ꝛ.d.
gl.in.§.cũ arietes.l; ſi criminaliter ageret̃ forte pcedere poſſet
dictũ ſuũ.ꝛ ſic patet qꝺ exempla per eum poſita non videantur
tuta.an aũt i ſe hec fallẽtia poſſ.ſuſtineri patebit ex ſequẽtib⁹.
¶ Tertio fallit ſm eum in quarta op.inquãtũ dictũ eſt qꝺ in
ciuilibus non fit compẽſatio ſi dolus cõmittat̃ circa diuerſa
crimina ſeu delicta.nã illud pcedat qñ diuerſa delicta habẽt di
uerſos effectus.ſecus ſi habẽt eundẽ ꝛ pꝛincipalẽ effectũ q2 tũc
p vno crimine habent̃ per nota.per Cy.in.l.ii.C.ſi reus vel ac
28 cuſa.moꝛ.fue.ꝛ de iu.om.iud.l.ſi familia.ꝛ † q2 fines diſtinguũt
maleficia.l.qui iniurie.ſ.de fur.ꝛ ſic vbi eſt vn⁹ finis nõ eẽ cẽnt plu
ra delicta alit no.in.l.q de crim.inc.C.de accu.p gl.ꝛ per Dy.i.l.
tunc.ſ.de pena.ideo tunc admittit̃ cõpenſatio l; ſint diuer
ſa crimina.exẽplũ ſm eũ in hac.l.ꝛ.ſ.c.l.viro.nã h̃ lenociniũ
ꝛ adulteriũ ad eũ ſe finẽ tẽdebãt.S; aduerte q2 iſtud dictũ nõ
videt̃ pfectũ.q2 ſm h̃ ſequeret̃ qꝺ ſi vir accuſat mulierẽ de adul
terio 2miſſo cũ tertio nõ poſſit mulier excipere de adulterio 2miſ
ſo p virũ cũ berta cũ ſint diuerſa crimia ꝛ ad diuerſuꝫ finẽ quod
tñ nõ eſt verũ p.c.intellexim⁹.extra de adul.niſi dicas qꝺ aliud
ſit de iure canonico aliud de iure ciuili.facit q5 h̃ in.l.i.C.ad.l.
iul.de adul.vel n.ſi dicas qꝺ l; ſint diuerſa crimia tñ circa ideꝫ
intelligunt̃ cõmiſſa q2 ad pꝛeiudicium eiuſdẽ matrimonij.vt dixit
Jnn.i.c.intellexim⁹.circa mediũ mag.gl.¶ Quarto fallit ſm
eũ in quinta op.qñ res nõ eſt integra vt q2 deuctũ eſt ad execu
tione facti q2 tunc non fit compẽſatio.l.ii.ꝛ.iii.ſ.de cond.ob
cauſaꝫ.ꝛ.l.j.ꝛ.ii.c.ii.Et aſſignat duplicẽ rationẽ quã retuli.ſ.eẽ
opi.Jac.de are.ꝛ Bar.vbi etiã aliũ intellectũ dictaꝝ legũ dixi.
29 ¶ †Quĩto fallit ſm eũ in.vj.op.qñ l; ſint diuerſa facta:tñ l idẽ
redũdãt.exẽplũ ponit.ſi inter te ꝛ me eſt facta pax vel cõcoꝛdia
ꝛ pariter eã infringim⁹ nõ fiet cõpẽſatio ꝛ neuter ab altero po
terit petere penã etiã ſi ex interuallo diuerſim q̃d faciẽdo ab al
tero alter infringeret q2 ita demũ poteſt petere qui extra omnẽ
culpam ꝛ quia non debet quis conſequi premium ex cõtractu
quẽ niſus eſt impugnare.c.ex eo.de re iudi.li.vj.ꝛ.ſ.de reg.iur.
l.cum par delictum.ff.loca.l.quero.§.inter locatorem.ꝛ de lega.
ii.l.cũ pater.§.libertus.Sed certe ſatis circa idẽ poteſt dici hoc
caſu fieri delictum per vtrumqꝫ quia in pꝛeiudicium eiuſdem cõ
tractus vt.ſ.i ſimili dixi de matrimonio.¶ Sexto fallit ſm eũ
in.vij.op.quando ex conuentione vnius culpe eiꝫ alia reſultat
vnius ꝛ idem effectus q2 tunc fiet compẽſatio l; ſint diuerſe cul
pe exemplum in.l.ex damni.§.quoties.ſ.de dam.infec.nã ſi tu
ex latere tuo fodis communem parietẽ ſeu iuxta communẽ pa
rietẽ ꝛ ego ex latere meo ipono onera ꝛ p hoc ruat paries ſi cõ
pẽſatio l; facta videant̃ diuerſa vt ibi.ſed certe ſi bñ 2ſiderentur
dicuntur verſari circa idẽ id eſt circa eundẽ parietẽ.¶ Septimo
fallit ſecũdum eum in.viij.op.in caſu.l.ſi alius.§.eſt ꝛ alia.ſ.qꝺ
vi aut clam.vbi dicit̃ quod ſi tu edificaſti i l; ꝛ ego ex interual
loliud

lo illud eiā deſtruit: qꝰ nō teneor tibi interdicto qꝰ vi aut clā: qꝛ
culpa cū culpa cōpenſat. ⁊ tamen factū tuū ⁊ factū meū nō ten
dunt a ī eūdē finem ſed potius ad oppoſitū: ſed illud contingit
30 ſcōm eū ex eo † qꝛ illud interdictū qꝰ vi aut clam requirit iuſtū
petitorem: ſed tu nō videris eſſe iuſt⁹ petitor tu qui pertēdis in
tereſſe ex iniquo opere. l. ii. §. idē ait. ff. ne qd in lo. pu. l. itaqꝫ ful
lo. ff. de furt. a. ſed certe hoc caſu poteſt dici qꝰ licet facta in di
uerſa tamen circa eandem rem verſant. ideo nimirum ſi fit com
penſatio vt dictū fuit in ſimili. ſ. eo. circa. l. ex diuerſi. §. quoties.
¶ Ult mo ſcōm eū in. viii. op. qꝰ dictū eſt ſupra cōpēſationem
fieri qñ ſunt diuerſa delicta eti. i in ciuilibus pcedit qñ queritur
de cōpēſatione confuſiua debitorū que nō habet inſtar ſolutio
nis ſed impugnationis vel replicationis ſecus in cōpenſatione
debitorū que habeat inſtar ſolutionis. l. ſi debitor. q po. in pig.
ha. l. ſi ambo. ſ. de cōpen. cū ibi no. vbi patet qꝰ ſi tu feciſti mihi
furtū ⁊ ego dedi tibi dānū in alia re qꝰ pōt fieri cōpēſatio vſqꝫ
ad cōcurrentē quātitatē qñ agitur ciuiliter. Et pro concluſione
materie an dolus cum dolo compenſetur iungit hic dicta Ja.
de Are. cū dictis Dy. cōſiderando duos caſus principales: qꝛ
aut agit criminaliter aut ciuiliter primo caſu aut agit de cōpen
ſatione extinctiua pene ⁊ hec nō fit. l. viro. ff. de pu. iudi. l. ii.
§. ſi publico. ff. de adul. Si vero qrit de cōpēſatiōe excluſiua per
ſone q oppōit ad pſonā repellendā ⁊ tūc dicit qꝰ iſta nō fit ipo
iure ope exceptionis etiā nō fit ſi opponit poſt litē ꝯte. ſeu no
mē receptū inter reos vt factū fuit cū gl. pro quo facit. l. ſi mari
tus. §. preſcriptione. ff. de adul. ſi aūt obiicitur ante litem cōteſt.
tūc ſi idē eſt delictū accuſatoris ⁊ accuſati admittit exceptio. l.
ſi filiū. C. de libe. cā. ⁊. C. de teſt. l. qm liberi. ⁊ in. c. i. de teſti. in. vi.
ſi autē eſt diuerſum delictū: ⁊ tūc ſi eſſet contiguū ſeu cōnexū vt
adulteriū ⁊ lenocinium ⁊ reputant pro vno tūc fiet cōpenſatio vt
hic patet. ſi aūt ſunt ſeparata ⁊ vnū nō infert aliud tūc nō fiet
cōpenſatio cū multiplicare inconueniens nō ſit ſoluere. l. ſi q re⁹.
ff. de pu. iudi. Secūdo caſu qñ ciuiliter tunc breuiter ſe expedit qꝛ
refert an ex cōi delicto qs velit pmiū cōſequi ⁊ nō audit ſiue ſit
actor ſiue reus vt probat in hac. l. ⁊ in. l. apud celſum. §. marcel
lus. ff. de doli excep. ſꝫ ſi vult euitare damnū vel interius ſuū ſta
radicatū ⁊ tūc audit vt hic ⁊. l. viro. ſ. eo. nā in pari turpitudine
petitor debet excludi a cōſecutione premii qꝛ turpitudo nō de
bet eſſe cā premii ſed nō debet qs excludi ab intētione alias fun
data de iure cōi. ⁊ hec vera in cōpēſatione cōfuſiua delictorū. nā
fatet qꝰ alia eſt ēt cōpēſatio vnius debiti ad aliud debitū etiā
ſi deſcēderet ex crimine vt ſuperius tetigi. ⁊ ſic reſidet in effectu
ſꝫ aduerte: qꝛ dicta diſtinctio nō vr̄ ex toto pfecta vt patet: pōt
ex his que ſuperius tetigi ⁊ ex his q. ſ. tāgent. vnde attēdendo
q Inn. in. d. c. intelleximus. vt ſ. tetigi tractauit hāc materiā. ⁊
ibi gl. mag. inſtat circa ſolutionē cōtrarii. l. apud celſum. §. mar
cellus. q vr̄ obſtare illi. c. ſicut obuiat etiā huic legi. ⁊ primo dicit q
ille. §. loquit primo qñ actio ⁊ exceptio verſant circa idē. ſecus in
diuerſis delictis ⁊ ſic loquit illud. c. ſꝫ certe hec prima ſo. nō vr̄ bo
na qꝛ multo fortius dꝫ admitti cōpēſatio circa idē quā circa di
uerſa iuxta no. p gl. in. l. ſi duo. ſ. de dolo. vnde ppter hoc forte
ibi dixit ſcdo qꝰ l. d. marcellus. ponitur regula que fallit fauore
matrimonii ⁊ ita loquit. c. intelleximus ſed etiā hec ſo. non videt
vera qꝛ in. d. c. potius poni videt ius cōmune regulare ſcꝫ quod
dolus cū dolo cōpēſat: vt in. d. l. ſi duo. ⁊ qꝰ paria crimina mu
tua cōpēſatione tollant. vt hic ⁊. l. viro. ſ. eo. ⁊ ſic potius ecōtra
debuiſſet dici qꝰ in. d. §. marcellus. fit ſpeciale qꝰ dolus cū dolo
nō cōpenſet. vnde ppter hoc finaliter dixit mētaliter cōſiderā
do q tres caſus poſſint cōſiderari nā qñqꝫ duo faciunt ꝯ legē
delinquendo ⁊ crimē cōmittēdo. qñqꝫ faciunt cōtra legē crimē
nō committendo. qñqꝫ duo faciunt ſm legē. ⁊ in oibus iſtis tra
ctat an vnus iuuetur cōtra aliū ⁊ an cōtra exceptionē detur re
plicatio. ¶ Circa primū concludit Inno. in effectu quod deterior
erit cōditio illius qui incipit de dolo pponere. ⁊ ideo ſi erit
actor nō poterit cōtra reū excipientē replicare ⁊ ſic intelligit. §.
marcellus. ⁊ hoc caſu ſm eū procedit qꝰ in pari cauſa turpitudi
nis potior eſt conditio rei. l. ii. C. de condi. ob turp. cauſam. Itē
qꝰ dolus cū dolo cōpēſat. l. ſi. de dolo. Itē qꝰ paria delicta mu
tua cōpenſatione tollunt. vt hic dicit. ⁊. ſ. e. l. viro. ſecus ſi re⁹ in
cipiat de dolo pponere nā tūc cōtra reū poterit replicari de do
lo. exēplū ponit per. l. iii. C. ſi mi. ſe ma. dix. qꝛ ſi minor petit reſti
tutionē tanqꝫ leſus ⁊ re⁹ excipiat nō debet audiri qꝛ dolo aſſer
uit minorē ſe poterit replicari qꝰ dolo rei fuit inductus ad hoc
aſſerēdū ⁊ ideo ſibi nocere nō debet. ¶ Nec ob primo dicto in
quātū dixit q vbi actor incipit de dolo pponere qꝰ cōtra reum
excipientē nō admittit replicatio iuxta id q hr̄ in. c. cū ſcōm. de
31 prebē. † vbi vr̄ q licz qs fuerit in dolo faciēdo ſe ordinari ad ſa
cros ordines ſine titulo tñ audit ſi agat ꝯtra ordinatorē dicēs
ſe ordinatū ſine titulo ⁊ petēs ſibi puideri qꝛ ſic dicit Inn. primo
pōt dici qꝰ illud ſit ſpeciale ne qs cogat mendicare in opprobriū
clericatus. c. diacon⁹. lxxxix. di. ¶ Uel ſcdo ſm eū pōt dici q ibi agēs
nō fundabat ſe ex dolo nec ipm allegabat ſꝫ dicebat ſe pauperē
⁊ in ſacris ⁊ ideo petebat ab eō puideri q tenet pauperib⁹ p
uidere etiā ſi forte alias ad titulū foret qs ordinatus. facit qꝰ ha
32 bet in. c. paſtoralis. vii. q. i. ⁊ in. d. c. cū ſm. ¶ † Uel tertio pōt di
ci q nō peccat faciēs ſe ordinari ſine titulo: ſed potius meret cū
faciat ſe ſcribi in ſort⁹ diuī. vt. d. c. cū ſecundum. Nec ob. qꝰ pena
imponit ordināti qꝛ illud eſt in odium ordinantis ſine titulo.
facit qꝰ habet. lxx. di. c. i. ſed ſcdā ſo. videt magis tuta ⁊ hec di
cit vera qñ dolus cōmittit p duos circa eandē cām ſeu ēt rē eādē ſe
cus ſi circa diuerſa nā tūc nō admittit cōpenſatio nec pōt obiici
exceptio de diuerſo crimine niſi in caſibus in quib⁹ expreſſe re
perit diſpoſitū cōtrariū vt eſt videre in aliqbus caſib⁹ de iure
ciuili que habent in. l. prohibent. ff. de ac. cuſa. canonizata. ii. q. i.
⁊ de iure canonico pōt obiici exceptio cuiuſcumqꝫ criminis vt
obiiciens nō debeat audiri tanqꝫ crim. noſus vt in. c. extra de ac
cuſa. ⁊ in caſibus iſtis in qꝛ talis exceptio introducit de rigore cō
tra oēs generaliter ⁊ nō ſpecialiter modū certe pſone cōtra talē
exceptionē nō dabit replicatio ⁊ ſic intelligi. c. dilecti. de excep.
Nec ob. huic dicto precalle. c. intelleximus. vbi erāt diuerſa adul
teria ⁊ ſic diuerſa crimina ⁊ tñ fit cōpēſatio qꝛ rñdet qꝰ ibi erāt
cōmiſſa circa idē quia circa preiudiciū eiuſdē matrimonii. ⁊ eo
dē modo pōt intelligi qꝰ habet in. c. cū eccleſiaſtice. extra de ex
cep. qꝛ ibi illa delicta reſpiciūt preiudiciū eiuſdē eccleſie ⁊ ſic ma
trimonii ſpiritualis cū eccleſia cōtracti. ¶ Scdo caſu principa
liter cōcludit qꝰ tūc ꝯtra exceptionē nō dat replicatio per. no. in. c.
33 qꝛ fruſtra. extra de vſu. † vbi ſi vſurari⁹ repetat vſuras pōt exci
pi qꝰ ipſe etiā eſt vſurarius ⁊ ſic etiā nō dꝫ audiri nec iuuari ex
lege in quā cōmiſit. facit. l. auxiliū. §. in delictis. dem no. pro hoc
etiā q habet in. l. in arenā. C. de inoffi. teſta. nec ob. ſm eū ſi dica
tur q ꝯtra excipientē debet poſſe replicare q ipſe nō debet au
diri qꝛ ⁊ ipſe in eandē legē cōmiſit qꝛ pōt dici ſm eū qꝰ petitio
agētio venit lacerāda tanqꝫ cōtra ius per no. per eūdem in. c. ſ.
ſeu. ii. de offi. vica. ⁊ q habent in. l. i. ff. de offic. aſſeſ. ſed certe hec
reſpōſio nō vr̄ bona qꝛ tūc venit petitio lacerāda quādo ex eius
ſerie deprehendit notorie qꝰ eſt cōtra ius vt patet ex no. in iuri
bus precalle. q nō cōtingit in caſu iſto ſi mere petitionis tenorē
cōſideremus. Itē ſm hāc theoricā ſequeret qꝰ ſi vnus filiusfa.
mutuaſſet alteri filiofa. ⁊ ſic fuiſſet cōtra ſenatuſcōſultū macedo
nianū ſi poſtea alter mutuaret ſibi qꝰ nō poſſit excipere de ſena
tuſcōſulto macedoniano qꝛ cōtra illud cōmiſiſſet qꝰ nō vr̄ verū
p no. in. l. ii. ⁊ p totū. ſ. ad macedo. Ideo finaliter dicit q de iu
ris rigore qñ duo faciūt cōtra legē circa diuerſa licꝫ faciāt contra
eādē legē nō debet de vno ad aliud obiici ppter rerū diuerſita
tē. ideo dicit q de iuris rigore repetēs vſuras a petro quas ei ſoluit
nō deberet repelli exceptione ppter vſuras quas recepit a mar
tino propter diuerſitatē rerū ⁊ pſonarū licꝫ cōtrariū ex equitate
fuit ſtatutū odio vſurarū vt. d. c. qꝛ fruſtra. ⁊ ſic reſtat qꝰ in aliis
remanet regula in oppoſitū. ⁊ ſic ſatis eſt q cōmittēs in legē non
iuuet in eo in quo deliquit: ſꝫ in alio in quo nō deliquit poterit
iuuari ēt ex eadē lege niſi ſpecialiter ſit ſtatutū oppoſitū. ⁊ hoc
no. p intellectu. d. c. qꝛ fruſtra. ⁊. d. l. auxiliū. § in delictis. ⁊. l. vi
ro cū gl. ſ. e. Nec ob. predicta. d. l. in arenā. qꝛ loquit in pſona pri
uata q certū miniſteriū approbauit vnde nō pōt illud deteſtari
in pſona filii: ſꝫ hic nos loquimur in iudice qui dꝫ iuſtitiā miniſtra
re. ¶ Tertio ⁊ vltio caſu qñ duo faciūt ſm legē ⁊ querit an vn⁹
cōtra alium iuuet. ⁊ ꝯcludit q ſic p. l. ſi. ff. ex q. cau. ma. Et vltima
te ſubdit q licꝫ dolus cū dolo ⁊ culpa cū culpa ꝯpēſet ſꝫ pdicta
tñ dol⁹ ppōderat culpe etiā late ⁊ lata culpa pponderat leui et
34 leuis leuiſſime allegat. l. itē ſi obſtetrix. §. fin. ad le. aq. † Et adde
q culpa leuiſſima in faciēdo ppōderat culpe leui in nō faciēdo
iuxta no. in. l. ſi mora. ſ. eo. tit. Sed aduerte qꝛ intellectus Inn.
circa. §. marcell⁹. nō videt bene de mente illius tex. qui non pō
derat quis incipiat de dolo pponere: ſꝫ poti⁹ qs tractet de dā
no vnde magis videt amicare illi. §. intellect⁹ Ja. de are. ⁊ bar.
⁊ licet ſup hoc ſatis ſit dictū tamē breuius poſſet dici qꝰ dol⁹ cū
dolo ꝯpēſat quādo cōmittit circa idē ſiue eodē tempore ſiue di
uerſo ⁊ cōtra exceptionē doli dabit regulariter replicatio doli
fallit vbi aliqua ratio euidēs ſuaderet oppoſitū. Potiſſime aūt
ſuadet qñ ex dolo ſurgit exceptio dilatoria vt qn duo eſſent ex
cōicati etiā ex eadē cauſa. nā ſi vnus agit ⁊ excipiat qꝰ nō pote
rit agere qꝛ excommunicatus non poterit replicari qꝰ reus nō
debet audiri cū ſit ex eadē cauſa excōmunicatus p ea que. ſ. dixi
primo loco poſt Bar. ⁊ p. d. c. dilecti. Item ſuadet qñ ſecūdus
dolus ꝯſumeret pmū. l. ſi quis ad ſe fundū. C. ad. l. iul. de vi. l. iii.
C. ſi mi. ſe ma. dix. Itē tertio quando ſi fieret ꝯpenſatio alter re
maneret in dāno vt in. d. §. marcellus. ſaluo tamē eo qꝰ dixi cir
ca intellectū. l. ii. de condi. ob tur. cauſā. Itē niſi aliter reperiat
35 expſſum. vt in. c. cū ſecundus. de prebē. † Si vero circa diuerſa ſit
dol⁹ cōmiſſus nō fit cōpenſatio nec poterit excipi niſi in caſib⁹ a
iu. expſſis. vt ſ. tetigi poſt Inno. ſaluo etiā qꝰ habet in. c. nul
li. extra de accu. Et ex hoc patet defenſata theoricam gl. ſane
ipſam intelligendo in. l. duo. ſ. de dolo ⁊ hec ſufficiāt circa theo
ricā hui⁹ legis per que patet declaratā eſſe legē ⁊ eius materiā

ſubſtantialẽ ſed eſt aduertẽdũ q̃ materia huius legis ⁊ potiſſi
me q̃ tetigi circa articulũ vltimũ an dolus cũ dolo cõpenſet̃ ⁊
an ↄtra exceptionẽ doli det̃ replicatio doli inducit̃ in practica
ad aliquas.q.p Ja.de are.⁊ ſucceſſiue p Bar.⁊ poſtea latius p
3 Bal hic.† Prima eſt ſi ſtatuto cauet̃ q̃ bannitum poſſit īpune
offendi an ſi bannit⁹ offendit bãnitũ ⁊ offenſus accuſat offẽdẽ
tem ⁊ cõuentus excipiat q̃ nõ debet audiri q: bannitus an po
terit contra eũ replicari q̃ ipſe ſimiliter eſt bannitus ⁊ ſic nõ dʒ
audiri cũ forte ſtatuto gñaliter caueat̃ q̃ bannit⁹ nõ audiat̃
nã videret̃ q̃ poſſit replicari p hãc.l.in primo reſponſo.⁊ q: poſ
ſe offendere bãnitũ eſt beneficiũ datũ ſtatuto.beneficia aũt ſta
tutorũ nõ danẽ bannitis q̃ ſunt extra ꝓtectionẽ ipſi⁹ cõmuni ta
tis iuxta no.in.l.amiſſione.§.q deficiunt.ff.de capi.di.⁊ ibi per
Bar.⁊ in l.ex facto.§.ex facto.ſ.ad trebel.facit q̃ not.C.ꝑ.in.l.j
C.de naturali.libe.⁊ p Bal.in.l.gallus.§.⁊ qd ſi tãtũ.ſ.de libe.
⁊ poſthu.facit q̃ habet̃ in.c.j.in ti.hic finit̃ lex corradi.⁊ l.c.j.ſ
noua forma fidelita.in gl.bñ dixit.Hec põt dici q̃ huic banni
to patrocinetur ſtatutũ nõ tñ ſtatutum ſed poti⁹ ius cõmune
q̃ ↄfirmat ſtatuta vt.l.oẽs populi.ff.de iuſtitia ⁊ iur.q: hoc caſu
ius cõmune nõ põt p ſe cõſiderari ſine ipſo ſtatuto ⁊ ideo vr̃ ſta
tutũ eſſe illud q̃ patrocinet̃.facit q̃ no.in.l.j.in prin.ff.cõmo.⁊
in.c.j.de conſti.in.vj.ſed cõtra.tenet̃ p Ja.de are.⁊ Bar.⁊ ſequi
tur Bal.q: reſpublica videt̃ tractare de lucro in quantũ tractat̃
de pena īponẽda ad publicã vtilitatẽ.iuxta no.in.l.apud celſũ
§.de aucto.ſ.de do.excep.⁊ ſic re⁹ videtur tractare de damno
ergo potior videt̃ eſſe eius cauſa per id quod dicitur hic in ſecun
do reſponſo ⁊ per theoricam ſupra datã ⁊ quia bannito datur
defenſio ſed nõ impugnatio.extra de excep.capi.cũ inter.ſ.de
accuſa.l.ſeruos.⁊ pro hoc etiam quia agitur de exceptione dila
toria.Nec obſtat.

Summarium.

1 Actiones mandantur dum inſtrumentum traditur.
2 Jus agendi competit per traditionem inſtrumenti.
3 Verba que ad perſonam referuntur ſecundum qualitatem pſo
ne intelliguntur.
4 Traductio vxoris ad domum viri nõ attenditur vbi matrimo
nium contractum eſſe ſcitur.
5 Dolus patris in dote eſt nociuus filie.
6 Obligatus eſt ad non petendum qui poteſt repelli exceptione.
7 Actio an deſinat competere deſinente intereſſe.
8 Mulier in dote cauſam habet lucratiuam:vir autem oneroſam.

1 Meuia. Marit⁹ non tenet̃ de periculo nois ſi
ſibi culpa iputari nõ põt.h.d.† Not.
q̃ p traditionẽ iſtrumẽti videnẽ actiões mãdate.fa
cit q̃ hr̃ i.l.j.C.de dona.⁊ ſic videt̃ in caſu iſto nedũ
competat vt͠l.is actio viro ꝓpter nomen datum in dotẽ ſʒ etiam
2 cõpetat exercitiũ directarũ.† Et no.hñ q̃ ex traditiõe inſtru
menti cõpetat ius agendi quod eſt clarũ ſecundũ Bar.quando
precedit cauſa habilis ad adminiſtrationẽ cõcedendã vt in.l.fi.
C.de pac.conuen.exemplũ ſi tradatur inſtrumẽtũ debitoris per
mulierẽ viro cõcedente ipſi viro adminiſtrationẽ parafernaliũ.
l.fi.ñ alleg.ſ.de pac.cõuen.Si vero talis cã nõ precedat tũc qñq̃
operatur liberationem vt qñ reddit̃ inſtrumentũ debiti p credi
torẽ debiti iuxta id q̃ habet̃ in.l.poſtq̃.de pac.aliãs autẽ ope
ratur depoſitu ſecũdũ Bal.q̃ poteſt forte dici verũ niſi qlitas
perſone aliud ſuadeat vt q: inſtrumẽta ſint tradita pſone q̃ con
ſueuit exercere offĩ cũ procuratoris.nã tunc videt̃ q̃ preſumat̃
traditũ ad finẽ vt ille agat nomine tradentis ⁊ ſic in dubio vide
tur preſumẽdũ ſi ipſe recipiẽs allegat talẽ vt cum cautione rati
admittat̃ ſi dñs ſit forte abſens a loco q: etiã ſi nõ ↄſtaret tradi
tionẽ factã eo ipſo tñ q̃ haberet iura penes ſe ⁊ allegaret ibi da
tum mandatũ preſumpt o eſſet ꝓ eo vt ſaltẽ cũ cautione rati ad
mitteret̃ vt in.c.corã dilecto.extra de offi.deleg.no.Bar.in.l.iij.
§.due conſe.ſ.de carb.edic.faciat ad ꝓdicta.l.plenũ.§.equitũ.in
ratione ſui.ff.de vſu ⁊ habi.⁊ in.c.ſolite.⁊ q̃ ibi habet̃ extra de
3 ma.⁊ obe.in qb⁹ patet q̃ † verba ad pſonã intelligunt̃ ſm
qualitatẽ pſone ⁊ ad predicta etiã facit q̃ no.Dyn in regula.j.
ſ.de regu.iur.li.vj.† In gl.nuptiarũ ſi.no.gl.de ſignificato ſu
pini de ſignificato aũt gerũdij tetigit bar.in.l.ſi tñ ex parte.ſ.de
acq heredi.⁊ in.l.j.ſ.de cõdi.⁊ demon.† Extra gl.adde dictis
bar.q̃ ſi mulier dicat.do tibi iſtud nomẽ ꝓ.ʒ.in dotem vr̃ tacie
te eſtimatũ p ipſa dotẽ.⁊ ſic intelligit hic bal.poſt Ja.de are.Et
adde q: ipſe hoc dicit q̃ ſi delegat ſibi nomẽ debitoris mulieris ⁊
ipſe ſciens nõ eſſet ſoluẽdo recipit ꝓmiſſionẽ illi⁹ q̃ ſibi ꝑiudicat
p.l.ꝑ in credo.§.ſi a debitore.ff.de iure do.nã ipſe idẽ vr̃ voluiſſe
ↄ in.l.ſi eũ dotẽ.§.ſi mulier.ff.e.Sʒ potes cõcordare q̃ ſi recipit
ꝓmiſſionẽ añ matrimoniũ ſibi ꝑiudicet eũ tũc poſſet donare mu
lieri.ſec⁹ ſi recipiat matrimonio ↄſtãte quo caſu donare nõ põt mu
lieri.⁊ ſic loquat̃ q̃ ipſe no.i.d.§.ſi mulier.⁊ attẽde q̃ lʒ allega
uerim dictũ Azo.in.l.ſi ſocer.§.luci⁹.ff.e.ad limitationẽ ſi.de do

na.inter vi.⁊ vxo.tñ dictũ ſuũ nõ vr̃ verũ p legem penul.ff.de do
4 na.inter vir.⁊ vxo.vbi videt̃ aperte velle lr̃a q̃ nõ attẽdat̃ † tra
ductio ad domũ qñ cõſtat matrimoniũ eſſe cõtractũ.ſed tũc attẽ
damus an ante matrimoniũ an poſt fiat donatio.ſʒ vbi eſſet du
bium an donatio eſſet facta ante matrimoniũ vel nõ:tũc ad ꝓſu
mẽdũ an fuerit facta poſt vel ante bene videt̃ attendi quãdoq̃
traductio,⁊ illud q̃ tangit̃ in.d.l.pe.⁊ facit quod not glo.in.l.
cum iure.C.de dona.ante nup.⁊ hoc adde ad id quod dixi.ff.in
d.§.lucius.ſuper prima glo.

Fundus. Si ꝓdiũ eſtimatũ in dotẽ datũ ſine culpa
mariti euincat̃ nõ debetur eſtimatio mulie
5 ri.h.d.† No.q̃ dol⁹ patris nocet filie i dote vt hic in fine tex
6 tus.† In glo.nõ tenen.i fi.no.hñ ex tex.cõiuncta gl.q̃ ille q
põt p exceptionẽ repelli dr̃ eſſe obligat⁹ ad nõ petẽdu.⁊ ſic facit
ad q̃ſtionẽ ſi mulier renũciat iuribz ypothecarij p dote viro ſe ob
ligãte creditori an teneat renũciatio ſaltẽ hodie p aut.ſi q̃ mulie
er.C.ad vellei.de quo dicẽdũ vt hic p Ja.de arena ⁊ bar.† In
gl.obſiſſe.ibi ſed actionẽ cedet.dic cõmuniter tenet̃ ↄtra.q̃ nõ
hʒ actionẽ ⁊ ſic nõ põt cedere q: ſolutũ eſt matrimonium ⁊ ſic
dos nõ dʒ eſſe penes eũ:ſʒ penes mulierẽ iõ nõ dʒ poſſe agere.ar.
l.ſi donatur⁹.§.fi.de cõdi.ob cauſam.⁊ hoc ſequitur Ja.de are.
⁊ bar.ſed Bald.tenet gl.dicens q̃ mulier nõ poterit agere ſine
ceſſione.ſʒ ſi ſibi cedat̃ actio p virum ſic.allegat lʒ mo:ſicũ faciat
l.pater.ff.de euic.Tu potes cõcordare iſta dicta duob⁹ modis.
primo q̃ opi.Bal.ꝓcedat ſi conſtãte matrimonio fund⁹ fuit euic
t⁹ q: tũc nata fuit ibi actio de euictiõe.Sʒ opi.bar.ꝓcedat qñ
ſol.matrimo.fund⁹ fuit euict⁹:q: tũc nõ vr̃ naſci actio viro cũ ſua
nõ intereſt eũ an hoc ſolutio ꝓcedat pẽdet ex his q̃ hñr i.l.q aũt.§.j.
7 ff.ſi q̃s caut.† vbi tractat̃ an deſinente intereſſe deſinat actio cõ
petere,vnde põt ſecũdo dici q̃ ſi querim⁹ de vtili actione ex em
pto que datur ad intereſſe ꝓcedat opi.Bart.Sʒ ſi queram⁹ de
ſtipulatiõe de dupla pene nõ ſi illa ſit interpoſita tũc q: in illa
nõ inſpicit̃ an iterſit vt.l.ſtipulatio iſta.§.alteri queſita eſt actio
viro.ideo videt̃ q̃ debeat cedere mulieri per.l.quoties.⁊.l.non
8 ſolũ.ff.de iu.do.† In gl.ſi.ibi cũ habeat cauſam lucratiuã no.
bene q̃ mulier dicit̃ habere lucratiuã cãm in dote lʒ vir dicatur
habere oneroſam ⁊ ꝓ hoc eſt tex.in lio: de corpore iuris in.l.ſi.
§.j.ſ.de his q̃ in frau.credi.† In ea.gl.in fi.ſolue q̃ hic nõ no
cet filie dol⁹ patris q: etiã ſi eſſet dolus extranei nocere ex q̃ filia
hʒ cauſam lucratiuam.vel dic q̃ ille eſt caſus diuerſus.nam ibi
tractatur an a tertio patris noceat filio de quo dicẽdũ vt ibi ⁊
in.l.j.§.iulianus.ſ.de li.agno.hic ' aũt an dolus patris noceat fi
lie.de quo etiam in dic.l.qui cõtra.⁊ plenius in.l.diui.de iur.pa
tro.⁊ per Dyn.in regula no debet.de reg.iur.lib.vj.

Summarium.

1 Fundus dotalis eſtimatus an poſſit alienari.
2 Res mobilis que ineſtimata in dotem datur inalienabilis cẽſet̃.
3 Eſtimatio quedam eſt emptionis inductiua ⁊ quedã eſt que em
ptionem non facit.
4 Fundũ dotalem vendi nõ poſſe etiam vxore conſentiente quali
ter intelligatur.

Si eſtimatis. Fundus eſtimat⁹ tali eſti
matione que nõ facit em
ptionẽ põt alienari volẽte muliere.h.d.⁊ eſt ſingula
ris ſcdm Bal.ſed certe ſatis cõcor.l.fi.ff.de pac.dota.
1 † No.ſummariũ q̃ lʒ fundus dotalis eſtimat⁹ nõ poſſit alie
nari etiã conſentiente muliere.vt eſt expreſſum inſti.qui.ali.licet
in prin.⁊ l.l vnica.§.⁊ cũ lex.C.de rei vxo.act.tñ ſecus vr̃ qñ da
tur fundus eſtimatus in dotẽ q: tunc videt̃ poſſe alienare cõſen
tiente muliere.q̃ intellige ſi remanẽt alia bona ex quib⁹ põt ſa
tisfieri mulieri p ea q̃ habent in aut.ſiue a me.C.ad vellei.⁊ i hoc
2 eſt ſing.iſta lex.lʒ ſatis ↄcordat.d.l.fi.ff.alleg.† Jtẽ no.arg.q̃
res mobilis data ineſtimata in dotẽ nõ poſſit alienari.de quo in.
l.j.ff.e.vbi per bar.⁊ ibi dixi.† In gl.q.ibi vel recipit ad nullã
dic vt q: forte ceſſum eſt ab ipſa eſtimatiõe ⁊ aduerte q̃ primã
ſolutionẽ glo.tenuit Dy.ſed ſcdã cõiter tenet̃ p doc.⁊ illa vr̃ ve
3 rior p iſtũ tex.nõ cauillãdo ipſuʒ.⁊ p.l.fin.de pac.dota.† Jtẽ at
tende q: duplex eſt eſtimatio.q: q̃dã eſt eſtimatio q̃ hʒ vim em
ptionis ⁊ iſta facit fundũ ex toto deſinere eſſe dotalẽ adeo q̃ et
ſine cõſenſu mulieris põt p virũ alienari tanq̃ res ꝓpria.quedã
autem eſt eſtimatio q̃ nõ facit emptionẽ ſed ſit ad finẽ vt videat̃
augmentuʒ vel diminutio valoris rei.⁊ de iſta proprie loquitur
hic ⁊ iſta nõ facit ſimplr̃ fundũ deſinere eſſe dotalẽ vt.l.q̃ ſi fun
dus.ff.de fun.dot.ſed eligit̃ tũc quedã media via q: nõ põt alie
nari ſine cõſenſu mulieris vt hic ꝓbat̃.⁊.d.l.q̃ ſi fundus lʒ ſec⁹
qñ eſtimatio facit emptionẽ:ſʒ bñ põt alienari ↄſentiẽte mulie
re vt hoc ꝓbat̃ a ↄtrario ſenſu nõ cauillãdo l͠ram.⁊ ſuperi⁹ eſt di
ctũ lʒ ſec⁹ in fundo dotali oĩno ineſtimato vt ſupius tactũ ẽ.Si
aũt eſtimatio facta ſit ſimplr̃ nec appareat q̃ aĩo ſit fcã tũc in du
bio vr̃ facta vt faciat ẽptionẽ.vt legit̃ ⁊ not.in.l.ſi intereſt virũ
C.de iure do.⁊ facit quod habet̃ in.l.ꝑ lr̃amq̃.ad finẽ.ff.de iure

dotiũ

auſ.ſiue a me.C.ad velleia. ¶ In ea.†bi q̃ ad ꝛc.dic quatenus
dictū erat de ꝓhibenda alienatione donationis nō quatenus
dictū erat de ea ꝑmittēda ꝛ hoc eſt ꝙ in effectu voluit gl. Glo.
tñ in cōtrario dicit illum ver.poſſe intelligi qñ res mobilis licet
inextimata eſt data in dotē q2 pōt alienari ſm formā ill.ͣ auſ.
de quo dicēdū vt dictū fuit in.l.j.ff.e. ¶ Extra gl.aduerte quia
hic vr̄ caſus ꝙ res mobilis data in dotē nō poſſit alienari mu-
liere nō cōſentiēte cuius ꝯtrū no.gl.inſti.q.alie.li3.in pn̄.Bar.di
cit ꝙ pōt alienari ſed reuocaṫ tā̄ꝗ res ſubiecta reſtitutioni cum
retrāſferaṫ dñiū in mulierē.l.j.reb⁹.C.de iure do.Sȝ aduerte q2
hec rñſio nō vr̄ bona ſecūdū iſta tpa ſcōm que dñiū rei dotalis
nō retrāſferebaṫ in mulierē ſoluto matrimonio vt ſentit gl.in.l.
ſi filio.§.marit.ff.eo.ꝛ dictū fuit ibi.ꝛ.l.ſi mora.ff.eo. Unde po-
tes dicere qꝺ pōderāda eſt littera que nō dixit alienationē nō te
nere:ſed dixit res reddendas perinde ac ſi nulla extimatio inter
ueniſſet: ꝛ ſic vult ꝙ ſi erat res immobilis illa oīno reddaṫ cum
alienatio fuerit nulla. Si autē ſit res mobilis tūc tenebiṫ ad illā
reddendā3 q2 ſic obligatus eſt.facit.l.ſi ſeruū.§.ff.de ver.ob.et ſi
nō reddaṫ ſaltē debebit preſtare extimationē rei etiā ſi plus va
leat tūc ꝙ ſit extimatio que fuit facta ex queſtione q2 illa nō de-
bet attendi ex quo res extat quin debeat rē ipſam reſtituere ꝛ ſi
nō reſtituit facto ſuo vt eſt in caſu propoſito ꝓpter alienationē
ꝑ ipſum factā dȝ cōdēnari ꝓpter extimationē pꝛeſentis tp̄is ſi
plus valet.ꝛ attēde q2 dubiū faciebat in.l.an illa verba nō exta
rēt deberēt intelligi.ſ.in rerū natura. An vero nō extarēt:ſ;pe-
nes maritū ꝛ interpretaṫ lex qꝺ nō verificenṫ qñ nō extāt in re-
4 rū natura. ¶ †Ultimo adde dictis Bar.in q̄ſtū dicit qꝺ non
poſſit fundum dotale vendere mulier cōſentiente viro cum dos
no poſſit reſtitui mulieri cōſtante matrimonio qꝺ illud eſt verū
ſm Bal.niſi fieret ad finē vt mel9 fieret conditio dotis vt pro
baṫ in.l.ſi.ff.de iur.do. Itē intellige hec vera qñ nō interueniat
iuramētū.nā alias videṫ ſecus ꝑ.c.cū cōtingat.extra de iureiur.
idē tenet Spec.in ti.de emp.ꝛ ven.§.iij.loco verſi.verū ſi res do
talis. ¶ Glo.tñ ſing.q̃ nō eſt alibi in.c.ij.de iureiur.lib.vi.vide
tur dare remediū vt nō firmeṫ etiā iuramēto vt puta ſi pri⁹ mu
lier forte ad inſtātiā patris vel alterius dātis dotē iurauit non
alienare fun dū dotalē nā tūc ſequēs iuramētū tanꝗ̄ cōtrarius
primo no valebit qꝺ eſt ſingulariter menti tenendū. An tamen
procedat vobis tāguam in.l.ſi qs pro eo.in pn̄.de fideiuſ.quā
intēdo vobis legere diebus feſtiuis q2 omiſi anno preterito.

Extimate. Iſta lex extimate ſeipſam ſum-
mat ſȝ no.ꝙ ꝑ poſteriorē vſuȝ rei
appreciate nō vr̄ receſſum a pꝛambula extimatione ꝛ
ideo pōt peti extimatio nō obſtāte qꝺ vxor vſu con-
ſumpſerit res extimatas in dotē datas ꝙ eſt no.ſm Bal.quia
quotidie mulieres ruſticane dāt res appreciatas ſeu extimatas
qs poſtea vſu cōſumūt. nam perinde eſt ac ſi per vſum mariti fo
rent conſumpte.ꝛ eſt etiam ratio q2 extimatio in dubio facit em
ptionem vt dixi.ff.l.prox.ideo poſt extimationem debet res eſſe
periculo accipientis illā extimatam ſicut eſt periculo emptoris.

Summarium.

1 Obligatio patris in multis differt ab obligatione filij quā-
do filio eſt dos data.
2 Filiuſfam.lias ſicut ꝛ ſui iuris exiſtēs beneficiū habet ne in plus
quam poſſit condemnetur.
3 Fili⁹ cōdēnatus peculiū adimere pōt etiā in ꝑiudiciū creditorū.
4 Sentētia inter eaſdē perſonas executionē ſortiṫ abſq; noua de
biti vel cauſe probatione etiā ſi ſtatus perſone mutetur.
5 Executio an poſſit fieri in filium patria durante poteſtate.
6 Carcerari pro debito nemo debet niſi omnino non ſit ſoluēdo.
7 Creditor cui poſt ſententiam non ſoluitur duplicem viam con-
tra debitorem habere cenſetur.
8 Executio in non conuentum nec citatum non eſt fienda.
9 Maritus inops rei vendicatione ad fundum dotalē conuētus
non in plus quam poteſt condemnabitur.
10 Dominus qui fuit ſemel preſumitur Dominus ſemper.

Si filio. Fili⁹ recipiēs dotē teneṫ in ſolidū.pater
vero de peculio.cōdēnaṫ tñ filius q̃te-
nus facere pōt ꝛ ſic q̃tenus eſt in peculio ex ꝑ ſententie
nec deduciṫ tūc de peculio ꝙ fili⁹ debet alijs etiā pri
ſecus ſi pater de peculio cōueniaṫ.h.d.l.fil.ofa. Et primo ponit
vnū dictū cōmuniter in filio ꝛ patre. Scꝺo tollit tres dubitatio-
nes in filio tm̄. Tertio tollit vnū dubiū in patre tm̄. Quarto tol-
lit aliud dubiū in filio tantū. Scꝺa ibi:nec intereſt. Tertia ibi:at
qñ. Quarta ibi:at cū. ¶ Not.plura q̃ patēt ex ſummario. Scꝺo
1 no.†plures differentias inter obligationem patris ꝛ filij quan-
do filiofami.dos eſt data.nam vna eſt q2 filius tenetur in ſolidū
pater vero de peculio. Secūdo q2 filius de iure ciuili:pater de iu
re pretorio. Tertia q2 pater deducit ꝙ ſibi debetur per filium ſed
qñ filius cōuenitur non fit deductio. Quarta quia non eſt diffe-
rentia quando filius cōuenitur an habeat rem vel pecuniā do-
talē in peculio.ſecus qñ pater cōueniṫ vt hic tangit gl. ¶ Not.
caſum in quo filius cōdēnatur ſolū in effectu quatenus eſt in pe
culio ſimile in alio caſu ſingulari contingit q̃ habeṫ in.l.ſi filius
ff.de iudi.alias regl̄r condemnaṫ in ſolidū.facit.ff.de pecu.l.ſi qs
2 cū filio. ¶ †Itē no.ꝙ nedū vir exiſtēs ſui iuris habet bñficiū ne
condēneṫ niſi quaten⁹ facere pōt:ſed etiā filiuſfa.ꝛ ſic exiſtēs in
poteſtate patris. ¶ Ultio potes notare ex ver.nec intereſt.arg.
ꝙ ſi dom⁹ vel fundus deṫ in dotē ꝛ ſoluto m̄rimonio vir nihil
aliud habeat qꝺ nō debeat cōdēnari ad ſolidā reſtōnē ſ;ſolum
quaten⁹ facere pōt vt vr̄ ꝓbari in.d.ver.iūcto ver.ſȝ quaten⁹ de
quo hic p Py.Bar.ꝛ Bal.ꝛ.j.diceṫ poſt gl. ¶ In gl.cōdēnā-
dus eſt ibi prio q2 pater:dic ſȝ certe iſtud primū remediū gl.ſatis
eſt debile q2 parū eſt habere plura remedia ſi neutrū in effectu
eſt efficax. Scꝺm remediū eſt in ſe no.ex quo habes ꝙ ꝓbatiōes
facte inter eaſdē perſonas faciūt fidē etiā variato ſtatu alteri⁹ ea-
rū. Tertiū remediū eſt ſatis debile hodie cōſiderato ꝙ oēs vſure
legales ſunt correcte per ius cano.vt not. Azo in ſumma.C.de
3 vſur. ¶ In ea.gl.in ſi.no.bene tria ex gl.†primū eſt ꝙ lȝ filius ſit
cōdēnat⁹ tñ pōt adimere peculiū ad ꝑiudiciū creditorū. Secun-
dū ꝙ filiuſfa.pōt ꝯdēnari ꝛ tacite innuit gl. ꝙ nō poſſit fieri exe
cutio cōtra filiū anteꝗ̄ efficiaṫ ſui iuris.ꝛ hoc clari⁹ dixerūt due
alie gl.quarū vna eſt in.l.in.§.ſed verū.ver.ꝛ qdē.ff.de mino.alia
eſt in.l.ꝙ ſi minor.§.ſi ſeru⁹.e.ti. ¶ Tertio not.ex gl. ꝙ ſi pr̄ non
adimit peculiū ex ſententia lata cōtra filiū fiet executio cōtra pa
trem de peculio. ¶ Circa primū attēde q2 dixit Bar.poſt Iac.
de are.id verū ſi fiat bona fide adēptio.alr̄ ſecus ꝑ.l.ſumma cū
rōne.ff.de pecu. Sȝ tu addꝺ ꝙ ſi pater adimit peculiū ꝛ penes ſe
retinet vr̄ dolo hoc facere ꝛ ſic nō dȝ nocere creditorib⁹ peculia
ribus.ꝛ pro hoc videṫ tex.nō cauillādo in.d.l.ſumma cū rōne.ꝛ
ꝓ hoc etiā bene facit in arg. ꝙ habeṫ in.l.oēs.§.lucius.ff.de his
que in frau.cre.ꝛ hoc videṫ clarū ſi ſciebat creditores peculiares
eſſe ꝛ multo forti⁹ ſi ſciebat filiū iam alicui ipſoꝝ cōdēnatū. ꝛ ꝓ
hoc etiā facit q2 fili⁹ obligat patrē etiā inuitum de peculio.l.ſi
quis ſeruo.§.etiam ſi de peculio.ꝛ ſic nō dȝ pater poſſe ius queſi
tū creditorib⁹ abſq; eorū facto aliter extinguere ar.l.ſi.ff.de pac.
Idem videṫ ꝛ ſi ignoraſſet creditores peculiares eſſe q2 ſaltē tūc
cum ſcit dolo videṫ facere nō ſatiſfaciēdo eis ex quo ſcit ſe fuiſſe
ipſis obligatū ꝛ peculiū penes ſe eſſe ar.l.ij.§.circ.ff.de doli exce.
Interdū aūt nō adimit peculiū ſed forte rē aliquā trāſſert:for-
te illi donādo ꝛ tūc ſi bona fide facere videṫ id poſſet tolerari.ſi-
cut ꝛ qñ debitor bona fide aliquā rē de ſuis alienat.ſecus ſi ma-
la fide ꝛ in fraudē creditorū forte cū ſuſpicareṫ aliquē creditorē
cōtra ſe acturū vt ꝓbaṫ in.d.l.ſumma cū rōne.vbi aūt totū pecu
liū alteri tertio donaret vel maiorē partē tūc ſi ſciebat creditores
ſubeſſe vr̄ fraus ꝓſumi arg.l.oēs.§.lucius.ꝑalle.ſec⁹ forte ſi neſci
ret.ꝛ ſic etiā poſſet intelligi dictū Bar.ꝛ gl.ꝛ hec ſufficiāt de pri
4 mo. ¶ †Circa ſecūdū attēde primo q2 vt predixi habes ex gl.qꝺ
ſnīa inter eaſdē ꝑſonas mereṫ executionē et mutato ſtatu ꝑſone
ſine noua ꝓbatiōe debiti vel cauſe. ¶ An aūt mittaṫ executio-
ni ſine citatiōe tāgit hic.Bal.ꝛ recitat Inno.tenuiſſe ꝙ ſic in.c.
ex rōne.de appel ſed Cy.tenuit ꝯtriū in.l.ab executore.C.quorū
appel.nō reci.ꝛ in.l.j.C.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ hoc ipſe tenet ſaltē
quo ad executionē indirectā.vñ dicit qꝺ nō poterit carcerari ꝑ
ſona niſi primus facta citatiōe ad ꝯdicēdū ne ꝓnūcieṫ ſnīam eſſe
executioni mandādā cū multe ſunt exceptiones que pñt obijci
poſt ſnīa vt no.in.d.l.j.ꝛ executio ſnīe debeat etiā fieri cū cogni
ta.facit ꝙ no.ꝑ gl.in.ꝛ vtile.ff.de mino. Tu dic plene de h vt
no.Bar.in.l.meminerint.C.vſi vi.ꝛ in.l.a diuo pio.§.in vēditio-
5 ne.de re iudi. ¶ †Itē aduerte vt tetigi dubiū eſt an fieri poſſit
in filiū durāte patria ptāte.nā vr̄ ꝙ nō per gl.ſuperi⁹ alle.ꝛ quia
videṫ impediri ꝓpter paupertatē ꝑ ea q̃ habeṫ in.l.titi⁹.ff.de pe-
cu. ſȝ certe illa lex facit in oppoſitū ſi bene attēdaṫ ꝛ ſimiliter ꝙ
ibi no.doc.lȝ aliqua ibi no.ꝑ glo.faciāt pro eo.allegat etiā Bal.
in.l.j.C.de iudi.li.x. Sed certe illa nihil facit ſi bene ponderetur
allegat etiā q2 videṫ imputādū creditori qui ſciebat eū nō ſoluē
do ꝑ.l.ſi creditores.ff.de priui.cred.ſed certe illi imputaṫ quo ad
hoc vt nō poſſit ſatiſdationē petere ex quo a prin.ſciuit ei⁹ cōdi-
tionē ſed non quo ad alia. Ideo tenet poſt Ricar.malū.ꝛ butri.
ꝙ pōt fieri executio tñ q2 difficultas nō impedit obligationem
vt.l.cōtinu⁹.§.illud.de ver.ob.tū q2 ꝓpter paupertatē qs incar-
ceraṫ.vt.l.iij.§.pe.ff.de ſuſpe.tut.iūcta glo.tū etiā q2 videṫ caſus
in l.cum ꝛ filij.C.qui bo.ce.poſ.vbi videṫ carcerādus niſi cedat
bonis.ꝙ dicit eſſe verū in fil.ofa. ſec⁹ in ſeruo vel monacho per
l.nō qcq.§.j.ff.de iudi.niſi forte ſit monachus habēs admini-
ſtrationē ꝑ ea que habeṫ in.c.peruenit.extra de fideiuſ.ſed melius
facit ꝙ habeṫ in.c.cū deputatis.extra de iud. Sed aduerte quia
6 videṫ velle Bal.ꝛ clari⁹ Bar.in.d.l.iij.§.pe.ff.de ſuſpe.tu.†qꝺ
nō poſſit qs carcerari pro debito niſi qñ nō habet bona ex qb⁹
poſſit ſatiſfieri creditorib⁹ ꝛ ſic laborat inopia.ꝓ quo facit q2 nō
venit ad immobilia capienda pro executione ſentētie:niſi facta
pri⁹ excuſſiōe bonorū mobilium nec ad nomina debitorum niſi
prius facta excuſſione bonorū immobilium ꝛ eis nō repertis vt

ꝺ l.a diuo pio.§.ſi.ergo multominꝰ videt debere deueniri ad captionē perſone niſi pꝛiꝰ cōſtet bona non extare per executionē. Sed aduerte qꝛ iſtud videt contra caſum.§ qꝺ autē.ver.ſꝫ hec gl. ī iuncta glo.in ver.cedere in aut.de fideiuſ.col.j.vbi videtur pbari qꝺ eo ipſo ꝙ cōſtet de deb to ꝑ ꝯfeſſionē iudicialē ⁊ ſic eadē rōne ꝑ ſniam q̄ tráſiuit in rē iudicatā.qꝺ ſi debitoꝛ nō ſoluit poſt tpa a iure ſtatuta de quibꝰ in.l.debitoꝛibꝰ.ſ.de re iu.poſſit capi ꝓ debito niſi cedat bonis ēt ſi habeat mobilia ſufficiētia ad debitū ⁊ ꝓ h ē facit.l.ꝫ.C.q bo.ce.poſſunt.vbi indiſtincte dicit ꝗ ꝯdēnati nō ſoluētes detrudant in carcere niſi cedāt bonis.nec ob.glo.i.d.§.pe.qꝛ ſi bn̄ pōderent iura q̄ allegat glo.videnē veſle ꝙ vbi qs ꝓ crimine eſſet mulctādus pecuniarit ſi nō poſſit ſoluere ꝓpter inopiā tūc puniat in corpore iuxta.l.ſ.in.ſi.de penis.ſ.nō aūt mēdit dicere id ad qꝺ allegat Bar.tñ meo iudicio mēs illꝰ tex.fuit qꝺ debeat carcerari ne fugiat vt poſſit veritas

7 erui.ſi forte aliq̄ occult aut de bonis pupilli † ⁊ ſic videt qꝺ creditoꝛ dē duplex via poſt ſniam ſi ſibi nō ſoluit ⁊ tráſactus eſt tps qꝺ dat iudicatis ad ſoluēdū ⁊ ꝓnūciatū eſt ſniam mereri executionē prꝫ citata ꝓpter id qꝺ.ſ.dixi.ar.l.nā ita diuꝰ.ſ.de adop.⁊.l.in cauſe.§.cā cognita.de mino.qꝛ pōt petere executionē fieri ī bonis ſm formā.d.l.a diuo pio.ſ.alt pōt ēt petere debitorē carcerari ⁊ ſic fieri executionē in pſona niſi cedat bonis.facit ad materiam qꝺ no.bar.i.l.ſacri legū.§.ſi.ſ.ad legē iul.peculatꝰ.⁊ ſm iſta tpa videt hoc verū niſi debitoꝛ velit dare inſolutū rē aliquā de melioꝛibꝰ quas hꝫ iuxta formā.d.§.qꝺ aūt.⁊ auſ.h niſi.C.de ſol.qꝛ tūc nō poſſet incarcerari lꝫ nō cedat bonis nec ſoluat pecu

8 niā qꝛ illā nō habeat:vt l dictis iuribꝰ ⁊ h ſufficiāt ꝺ ſedo. ¶ † Circa tertiū vr ꝙ nō poſſit fieri executio in patrē nō cōuētū nec citatū.ar.l.ſ.per to.C.res inter alios acta.⁊ hoc tenebat Pe.ꝙ bar. reprobat illā rōne qꝛ opoꝛteret ſcꝫ hāc opi.creditorē agere actionē ex eo cōtractu cū adiectiōe de peculio.iuxta id qꝺ no.i.l.iiij.§.cui cōgruit.ſ.de pecu.⁊ ſic pater poſſit ſibi deducere debitū qꝺ ſi inuatū ꝙ qn̄ filiꝰ eſt cōdēnatꝰ ⁊ agit cōtra patrē nō dꝫ deducere ſibi debitū:ſed certe iſtud eſt falſuꝫ ⁊ cōtra iſtum tex.q aperte vult qꝺ indiſtincte pater poſſit deducere ſibi debitū lꝫ filꝰ ſit cōdēnatus ꝙ nō poſſit filꝰ in condēnatione de ea fienda petere deducere qꝺ dꝫ patri.vnde melioꝛ eſt ratio qꝛ ex ꝓceſſu q ſit cōtra filiū naſcit etiā obligatio ⁊ actio cōtra patrē.⁊ ideo nō eſt neceſſaria citatio de eo ex quo ꝑ cōſequētiā ſibi pindicet ꝑ id ꝙ no.glo.ſ.l.de vno quoqꝫ.ſ.de re iu.⁊ qꝛ pater pōt equiparari fideiuſſori cōtractus qꝛ quotidie ex ꝓceſſu q ſit cōtra filiuꝫ naſcitur obligatio cōtra ⁊ ſic deducit ad iudiciū pātē ⁊ cōſequēter virtualiter includi pōt in eius ſnia quero cēſſat in fideiuſſore cōtractus de quo in.l.ſ.ſ.iudi.ſo.⁊ hec vera qn̄ ꝯdēnatio fit ex cā ciuili.ſed ſi ꝓpter delictū cōdēnaretur filius nō vr teneri pater niſi forma ſtatuti aliter ſe habeat ꝑ id qꝺ no.glo.in rubrica de decre.decu.lib.x.⁊ tūc ſi ꝓpter ꝯtumaciā ꝓcederet cōtra filiū an noceret patri dic vt no.in.l.cū filius.de ver.ob.⁊ facit ꝙ habet in auſ.ga

9 ſ.ros.C.de here.⁊.l.ij.C.de modo mulct. ¶ † Ultimo extra gloſ. inducit tex.ꝙ ſi maritus cōuenit rei vēdi.ad fundū datū ī dotē ⁊ ſit inops qꝺ habeat ꝓuilegiū ne cōdēnet niſi quatenus facere pōt vt hic videt ꝓbari in ver.nec itereſt.⁊ tetigi in no.Nec ob.l.ſi cū dotē.§.ſi.ſ.eo.qꝛ ibi matrimoniū erat putatiuū nō verū quo caſu maritꝰ non hꝫ ꝓuilegiū vt ibi dixi.⁊ no.Jo.an.in.c.j.extra de do.poſt diuo.⁊ tꝫ Ja.de bel.diſputādo l.l.vna.C.ꝺ rei vxo.actio. ¶ Jtē no.ob.qꝺ cōuenit vt quilibet poſſeſſoꝛ.vt.l.nemſenꝰ.§.ſi.ſ.de re iu.⁊ facit.l.de eo.§.ſi.ad exhi.qꝛ ibi ꝓceſſit traditio q̄ videt tollere ꝓuilegiū ar.auſ.ſed cū teſtatoꝛ.C.ad.l.fal.⁊ hoc tenuit Dy.qꝛ iſta rei vēdicatio nō ꝓponit ſcōm eū de iure cōmuniſꝫ cōtēplatione dotis.l.in rebꝰ.C.de iu.do.ideo q ualitercūqꝫ dicet libellus in pn̄.tñ in ꝓceſſu cauſe fiet cōmemoratio dotis ⁊ ſic videt qꝺ licet cōueniat vt poſſeſſoꝛ poſſet tñ excipere ꝺ ꝓpꝛio ꝓuilegio ⁊ h etiā tenet Bal.dicēs ꝙ ex h apparet qꝺ lꝫ dn̄iuꝫ rei dotalis retrāſferat in mulierē nō tñ retrāſfert ipſo iure qꝛ tūc traheret ſecū executionē ſi ceſſaret ꝓuilegium alle.l.dotis.C.ſol.ſecꝰ dicit ſi maritꝰ qui ꝓmiſit reſtitutionē dotis cōſtituiſſet ſe in eū caſum ꝑcario ꝓ muliere poſſidere qꝛ tūc tráſiret poſſeſſio ⁊ cōſequēter ipſo iure dn̄iū retrāſferret ſine traditione.faciat.l.ꝙ meo de acqui.poſ.⁊ iſta eſt cautela ſm eū ad faciēdū ceſſare ꝓuilegiū ⁊ poneret nos extra opi.alle.l.ij.C.ꝺ acqui.poſ.⁊ hāc cautelā dicie notandā.Sed tu adde qꝺ de iure iſto nō retrāſferebat dn̄iū ipſo iure tñ hodie retrāſfert ipſo iure.vt.l.in rebus.C.de iure dotiū.⁊ ſic hec cautela hodie nihil valet niſi ſalues hāc cautelā alio reſpectu vꝫ qꝛ ꝓpter illā propꝛia autoꝛitate poterit apprehēdere poſſeſſionē ⁊ nō habebit neceſſe agere in iudicio ar.l.colonꝰ.⁊ qꝺ ibi no.ſ.de vi ⁊ vi ar.⁊ eoꝛū q̄ habent in.d.l.ſi.⁊ q̄ not.in.l.ſi.C.de pig.Jtē aduerte qꝛ opi.Dy.etiam videtur ſequi h bar.concludens qꝺ ſi agitur actione perſonali habet ꝓuilegiū Jtē ſi reali ſi agat pro re data in dotem.ſecus ſi pro re alia mulieris. Aliter tñ dicie in.l.maritū.⁊ in.l.ſi conſtante in vltī.col.ſ.eo. Sed tu dicere potes qꝺ etiā ſi agat actione perſonali ad fundū datuꝫ in dotē nō habet maritus ꝓuilegium qꝛ illud videt habere ſolū quando eſt obligatus ad quātitatē ſeu ad cōſiſtentiā ī pōdere numero vel mēſura vt videt ꝓbari apperte l.l.vna.§.cū autē.C.de rei vxo.ac.⁊.l.ſi maritus in id.ſ.e.⁊ in.l.diuoꝛtio.cuꝫ ſimilibus.ſ.eo.in quibꝰ indiſtincte dicit fundū dotalē debere reſtitui.nam ⁊ ſatis videt dici poſſe facere ex quo habet rē datam in dotē.Nec ob.tex.in ver.nec intereſt:qꝛ nihil facit ſi pōderetur glo.nam verū eſt qꝺ nō intereſt quin teneat inſolidū ſiue res dotalis ſit in peculio ſiue non tamē bene intereſt ſi cōdēnet quatenꝰ facere pōt:qꝛ ſi res eſt in peculio indubitāter facere pōt ſi nō eſt nō pōt facere niſi quātitas peculii aſcēdat ad dotē.facit qꝺ habet l.l.in bone fidei.ſ.ꝺ pecu.Jtē aduerte ꝙ ſi agit rei vēdicatiōe ꝑ mulierē cōtra virū videt qꝺ poſſit fundari libellus eo modo quo ꝯtra extraneū qꝛ mulier narrabit rem ad ſe ſpectare iure dominii vel quaſi ⁊ talem indebite ⁊ iniuſte detinere ⁊ recuſare reſtitutionem quare petet eū cōdēnari ad reſtitutionē ⁊ ſufficiet

10 mulieri ꝓbare ex qua cā q̄ſiuit dn̄.ū etiā ante m̄rimoniū † qꝛ ſemel dn̄s hodie preſumit dn̄s vt ꝓbat in.l.cū res.C.de ꝓba.⁊ ſi vir excipiat illā fuiſſe dat.ī in dotē ꝫ replicabit mulier m̄rimoniū fuiſſe diſſolutū.⁊ ſic pꝫ qꝺ a principio libellus fundat omnino vt cōtra extraneū vnde nō dꝫ attēdi qꝺ incidēter poſtea fiat mētio de dote.ar.no.i.l.ſi quis nec cauſam.§.res pignori.ſ.ſi cer.peta.

Summarium.

1 Dos condicitur que indebite redditur.
2 Errans non preſumitur precedentem firmare contractum.
3 Dote non data non refert an matrimonium cōſtet an non.

1 MAritus. † Dos idebite reddita pōt ꝯdici.
2 h.d. ¶ † No.qꝺ errās no vr firmare ꝯtrū pcedētē. ¶ Jn glo.† poſt diuoꝛtiū ibi ſecꝰ ſi
3 diuoꝛtiu.qꝛ qn̄ dos nō eſt data nō ē vis an cōſtet matrimoniū an vo ſit diſſolutū ſꝫ vbi eſt data eſt dn̄a.⁊ ſic ītellige glo. ¶ Jn ca.ibi.l.quē admodū illa.l.nō facit ad ꝓpoſitū qꝛ h loquit qn̄ vir ſoluit.ibi aūt qn̄ mulier ſoluit ei q nō debebat dotē recipere.

MAritus. Jn eſtimatione inquiritur qs facere pōt nō ſit deductio eris ali eni niſi in donatione.hoc dicit.

Summarium.

1 Onus qꝺ rei cōtemplatiōe perſone annectitur oſſibus affigi cenſetur.
2 Compoſitio ſuper decimis futuris eſt inualida.

CUm mulier. Viro reſtituēdi dotē dꝫ a muliere caueri de indē

1 nitate.h.d. ¶ † No.qꝺ onꝰ annexū pſone ꝯtēplatiōe rei remanet affixum oſſibꝰ etiā poſt rei reſtōnē.⁊ ideo ꝓſtat hic cautio marito.⁊ ſic eſt ar.ſm Bal.ꝙ ſi qs venit ad cōpoſitionē ſuꝑ decimis occaſione ꝑdii qꝺ ſibi poſtea euincat nihilominus ꝑpetuo teneat.qꝺ dicit eſſe verū facto ſuo euincatur ſi alias ſecus ſm Ja.de are.ꝑ.l.meuia.§.fundꝰ.ſ.eo.ꝓ quo facit qꝛ obligatꝰ ad quātitatē reſpectu certe ſpeciei videt liberari ſpecie perēpta.vt no.in.l.ij.C.de reſcin.vend.⁊ i.l.in naue ſaufbelli.ſ.loca.⁊ ꝓ hoc etiā qꝛ hec videt eſſe mens cōtrahentiū ideo debet attēdi ar.l nō ola.ſ.ſi cer.pe.⁊ per hoc etiā pōt iferri ꝙ ſi emptori gabelle auferat gabella ꝓ futuro tēpoꝛe nō teneat ad ꝓmiſſionē factā occaſione gabelle ſi abſqꝫ facto ſuo auferat alꝫ ſecꝰ.ſicut qꝺ no.ꝑ Guli.in.l.ſi.ſ.de cōſti.pec.⁊ qꝺ no.ꝑ Bar.in.l.is cū

2 quo ⁊ in.l.ſ.dic.ſ.de aqua plu.ar.† Et adde ei qꝺ dictū eſt ꝺ decimis ꝙ nō valet ꝯpoſitio ſuper decimis futuris lꝫ ſuꝑ ꝑteritis ſicut eſt glo.oꝛdi.in.c.ij.extra de re.permu.⁊ in.c.poſſeſſiones.ꝺ re eccle.non alie.⁊ iſta verū:licet Bal.innuat oppo.

Summarium.

1 Genus ſuas continet ſpecies.
2 Mors ciuilis potius morti accedit naturali ꝙ̄ diuoꝛtio.

1 SJ quis. Stipulatio generalis refert ad omnē caſum ſoluti matrimonii.h.d.no. ꝙ genꝰ includit omnē ſuā ſpeciē.facit.l.ſi ad cariū.§.intereptū.⁊ qꝺ no.l.l.j.ſ.de ſuis ⁊ legit. ¶ Jtē no. qꝺ ſtipulatio coſlata ſuꝑ reſtitutiōe dotis abſolute icludit oēm caſum reſtituēde dotis ſiue ꝑ moꝛtē naturalē ſiue ciuilē ⁊ ſic eſt argu.ſm Bal.ꝙ ipetrās beneficiū tanꝙ̄ vacās cōſequi debeat beneficiū ſiue vacet ꝑ moꝛtē ſiue per renūciationē ſiue ꝑ vxoꝛationē.gl.tñ iuris canonici ſm eū in.c.ſuſceptū.de reſcrip.in.vj.dicit qꝺ includit ſolū caſum vacationis per moꝛtē:ſꝫ certe illa glo.hoc nō dicit ſi bene pōderet lꝫ dicat qꝺ vbi ſit mētio de moꝛte ī dubio intelligat de naturali de quo plene dicēdu vt ibi per Jo.

2 an.⁊ R apū Abb.in addi. ¶ † Jteꝫ no.ꝙ moꝛs ciuilis potiꝰ accedit moꝛti naturali ꝙ̄ diuoꝛtio vel renūciatiōi.ꝙ eſt no. ¶ Ultimo no.ar.qꝺ ver.moꝛtis ſimplr ꝓlatum intelligat etiā de ciuili de quo dicēduꝫ vt in.l.ex ea parte.§.inſulam.de ver.obli.⁊.d.c.ſuſceptum. ¶ Jn glo.ij.in ſi.dic de iure cano.qꝺ in hoc eſt ſeruandum quid

dum, quid habeat facere mulier quando vir eſt captus ab ho-
ſtib⁹ vel alias abſens, recurre ad ea q̄ habent̄ in c. i. p̄ſtia. extra
de ſpōſa. ¶ In gl. ſi deportatio i ſi ſolue. vt ibi plene no. p doc.
⁊ dixi in. l. ſi cū dot: ſ. eo. ⁊ vi. ſe q: hic eūdē effectū habet mors
ciuilis quē naturalis: ſed tāgit hic bar. ſi dans ſtipulatus dotē
eſt illam reddi in oēm caſum ⁊ euentū reſtituende dotis an po-
terit illam petere viro ad inopiā vergente ⁊ cōcludit ꝙ nō cum
iſte nō videat̄ caſus vere reſtitutionis iuxta id ꝙ no. in. l. ſi con-
ſtante. in prin. per gl. ſ. ſed cōtrarium videt̄ verum vt dixi in d.
l. ſi cōſtante. ⁊ videt̄ voluiſſe Spec. in ti. de do. inter vi. ⁊ vxo. §.
ij. circa prin. ⁊ vide ibi Io. an. in additio.

Summarium.

1 Reſtitutio vera non cadit a perſona in inſeparabilibus.
2 Uſuſfructus quotuplex ſit.
3 Decimarum cōmoditas laico concedi poteſt.
4 Remediū multiplex reperitur quādo vſuſfructus reſtituitur.
5 Uſuſfructus cum extinguitur cuius perſona inſpiciatur.
6 Mulier quo ad quid rem emphiteuticam vel feudalē poſſit da-
re in dotem.
7 Emphiteuta rem emphiteuticam vendere prohibitus an ipſam
donare poſſit.
8 Emphiteuſis priuati ad extraneos heredes tranſire poteſt.
9 Emphiteuſis priuati an poſſit domino irrequiſito alienari.

Vſuſfructus. Uſuſfructus in dotē datus in re p̄pria mu-
lieris ſibi ⁊ heredi reſtituit̄ facto diuortio in re vero
mariti datus mulieri dūtaxat reſtituit̄. in aliena ve-
ro dat⁹ ſibi ⁊ heredi d; reſtitui q̄ ad ꝯmoditatē p̄cipiēdi fruct⁹.
h. d. Et diuidit̄ in quinq;. q: p̄io ponit in quo ſimpliciter dicit̄
vſumfructū mulieri ⁊ ei⁹ heredi debere reſtitui. nec apparet cu-
ius erat fundus tpe dationis in dotē. l; appareat qđ ſit alienus
tpe diuortij. Scđo ꝙ dictū eſt de herede reuocat in dubiū. Ter-
tio declarat qñ mulier dedit vſufr. fundi q erat mariti. Quarto
declarat qñ mulier dedit in dotē vſumfructū fundi q erat mu-
lieris ⁊ durauit ei⁹ nec alienauit. Quinto proſequit̄ duos caſus
cōiter. ſ. qñ dedit in dotē vſumfr. fundi ipſius mulieris: ſ; p̄prie-
tas nō durauit ſua. vel qñ datus fuit i dotē vſuſfr. fundi alieni.
ſcđa ibi ꝙ an ſit. tertia ibi: ſed cu; heredi. quarta ibi ꝙ ſi fundi.
quinta ibi ſi vero alienata. Et hec vltia diuidit̄ in duas. q: p̄io
loqtur de reſtitutiōe q̄ fit mulieri. Scđo de illa q̄ fit heredi. ſcđa
1 ibi: nā ⁊ fingere. ⁊ p̄mitte ad euidētiā ſm bal. p̄io † ꝙ in iuri-
bus inſeparabilibus a pſona nō cadit vera reſtitutio. l. ſi vſufru.
ſ. de nouatio ⁊. l. ſi patroni. §. fi. ⁊. l. q: p̄ui de. ſ. ad treb. Scđo ꝙ
vſuſfr. finit̄ ex pſona ei⁹ in cuius pſona formaliter radicat̄ ⁊ nō
ex pſona habētis nudā cōmoditatē vt. l. neceſſario. §. fi. ſ. de pi.
⁊ cōmo. rei ven. Tertio ꝙ in. l. noſtra nō eſt principaliter dubiū
an fieri debeat reſtitutio. ſ; eſt dubiū an cōmodū reſtitutionis
trāſeat ad heredē mulieris. Itē eſt dubiū in modo reſtitutionis
q: natura iuris inſeparabilis a pſona repugnat vere reſtitutio-
ni. ⁊ id d; veniri a reſtitutione p obliquū ⁊ indirectū eo modo
2 quo fieri pōt ⁊ in hoc laborat iſta. l. † Quarto ꝙ quidā eſt vſuſ-
fructus abſtract⁹ a p̄prietate ⁊ iſte dicit̄ vſuſfr. formalis. Qui-
dā vero eſt vſuſfructus cōiūctus ſiue cōcretus p̄prietate ⁊ iſte
appellatur cauſalis. Quinto ⁊ vltio ꝙ actus agentiū regulatur
ſcđm duplicē pſonā. ſ. ſcđm potētiā pſone agētis ⁊ ſcđm aptitu-
dinē pſone recipiētis. ⁊ ideo in iſta materia requirit̄ ad verā re-
ſtitutionē qđ ipſa tradere poſſit in recipiētem. alias qđ nō pōt
fieri directo oportet qđ fiat eo mō quo pōt. Et eſt no. ſecūdū eū
qđ nō eſt aliqua. l. que ita pfecte loquit̄ in reſtitutione iuris inſe-
parabilis a pſona. ¶ No. primo arg. ꝙ ſi iudex vult dare in ſo-
lutū rē emphiteuticā p debito licet videat̄ fieri nō poſſe cu; vi-
deat̄ quedā vēditio q̄ nō pōt fieri de ipſa emphiteuſi vel de in-
ſeparabili a pſona. l. fi. de iu. emphi. tñ poſſit quo ad cōmoditatē
percipiēdi fructus ⁊ ſic vr̄ qđ ſi det inſolidū ſimpliciter ipſam rē
in dubio videat̄ dediſſe quo ad cōmoditatem potius quam
ipſum ius vt ſic res potius valeat qua; pereat. ar. l. quoties. de
verbo. obli. de q no p Bar. in. l. ſi finita. §. ſi de vectigalib⁹. ff. de
3 dam. infec. ¶ † Itē no. ar. ꝙ laico poſſit cōcedi cōmoditas de-
cimarū l; nō ius ipſum ꝙ eſt ſpeciale de quo l. c. ij. extra de loca.
¶ Itē ꝙ vbi nō cadit reſtitutio momētanea deuenit̄ ad ſucceſ-
ſiuā p modū cautionis. ¶ Itē no. qđ aliquid debet fieri eo mo-
do quo pōt ⁊ ſic facit ꝙ ſi tutor p̄miſit ſuo fideiuſſori extrahere
eū de obligatione l; nō poſſit durāte tutela d; facere id qđ pōt
vt; idonee ſatiſdare ſe facturū ⁊ curaturū ꝙ ille fideiuſſor nō mo-
leſtabit̄ p illa fideiuſſione. ¶ In gl. j. in fi. gl. in oībus bene lo-
quunt̄ preterꝙ in vno vz qñ dat⁹ fuit vſuſfruct⁹ fundi q erat
viri quo ad p̄prietatē in dotē ipſi viro q quidē vir poſtea aliena-
uit p̄prietatē ⁊ ſic tpe reſtitutiōis dotis ſolū vſumfructū reperi-
tur hre. n̄ ī inquātū dicit gloſſ. quod debet heredi mulieris ꝯmo-
ditas reſtitui male dicit q: mulieri debebat̄ vſuſfru. formalis q
nō d; incipere eo caſu quo finiret̄. vt. l. titio cū morien̄. ſ. de vſu-
fruc. ⁊ q: nō fuit radicat⁹ vſuſfruc. formatus i pſona viri ex fa-
cto mulieris q: imo fuit cauſal. ⁊ tpe dationis ⁊ nō plus d; mu-
lier habere quā ſi ſemp remāſiſſet vſuſfru. penes eā. Et aduerte
q: iſtū caſum dicit Barto. nō decidi in litera l; glo. dicat decidi.
¶ Sz tu potes dicere ꝙ ſatis decidit̄ in ver. ſed puto vbi indi-
ſtincte dicit̄ ꝙ mulier nihil relinqt heredi ſuo qñ ipſe heres ha-
bes vſumfructū in fundo viri vſumfru. dedit viro in dotē. nec
diſtinguit an ipſe vir alienauerit p̄prietatē poſtea vel non l; di-
ſtinguat̄ i ver. ꝙ ſi fundi. ⁊ ſe. qñ mulier dedit viro i dotē vſum-
fructū fundi p̄prij. ⁊ ſic vr̄ fuiſſe mēs tex. ꝙ indiſtincte p̄cedit qđ
dicit̄ in ver. ſ; puto. ⁊ ſic pt dici ꝙ decidat̄ dict⁹ caſus in litera
nō tñ decidit̄ vt dixit gl. imo al ter vt eſt dictū. ¶ In gl. i cau-
tionib⁹ interpoſitis. ibi nūmo vno. dic id tolerat̄ in iſto caſu qđ
fiat vēditio vl locatio vno nūmo q: h̄ fit p̄pter quādā neceſſita-
tē cū nō poſſit cadere reſtō vera p̄pter ius inſepabile a pſona. alās
nō teneret niſi res eēt digna tā paruo p̄cio vt no. p gl. i. l. ſi q̄s aſſ.
4 ſ. de acq̄rē. poſ. ¶ † Et no. bñ ex gl. iſta ⁊ ex eo ꝙ ſeqt̄ in ea et ex
tex. ꝙ multiplex pt eſſe remediū qñ agit̄ d reſtituēdo vſufructu
ſeu iuris inſeparabilis a pſona. nā p̄io pōt eſſe remediū ꝙ p̄ſte-
tur cautio ꝙ patiat̄ vti frui illū cui d; fieri reſtō ⁊ ſic qđ in effe-
ctu ꝯcedat illi cōmoditatē vtēdi ⁊ fruēdi. Scđo ꝙ locet vel ven-
dat vno nūmo eidē cui d; fieri reſtō. Tertio ꝙ ille cui d; fieri re-
ſtitutio vēdat ius ſuū p̄prietario ⁊ patiat̄ ꝙ vſuſfruct⁹ p̄prieta-
rio reſtituat̄ ⁊ ſic ꝯſolidet̄ cū p̄prietate. Quarto pōt eſſe reme-
diū ꝙ de ꝯſenſu p̄prietarij reſtituat̄ vſuſfruct⁹ ei cui d; reſtitui
nā tūc valebit̄ in effectu p̄io reſtitut⁹ p̄prietario. ⁊ ſcđo p p̄ro-
prietariū illi cui debebat fieri. ⁊ ſic vn⁹ act⁹ occultabit̄ p̄pter ce-
leritatē cōiūgēdorū actuū ar. l. ſingularia. ſi cer. pet. ⁊. l. iij. §. ſcie-
5 dū. de dona. inter vi. ⁊ vxo. hoc habetis mō declarari. ¶ † In
ea. gl. in fi. no. bene ꝙ extinctione vſuſfructus inſpicit̄ pſona ei⁹
in quo vſuſfru. eſt radicat⁹ nō aūt pſona illi⁹ i quo eſt tantūmō
cōmoditas. Et attēde q: ſiue vir ſit in mora ſiue nō p̄cedit qđ
hic d: cū vir nihil debeat lucrari ex dote ſoluto mrimonio. imo
ſi qđ lucrū eſt d; eſſe poti⁹ mulieris ⁊ eius heredis. ¶ Extra gl.
adde dictus bar. inquirit dicic q: ſi data eſt res emphiteutica vl
feudalis p mulierē in dotē viro qđ ſi q̄ratur de reſtōne dotis po-
terit fieri p modos de qb⁹ tāgitur in. l. iſta. ⁊. ſ. dixi. nā forte pōt
dici ꝙ et poterit cōſtitui p virū mulieri ipſa res emphiteutica vl
feudalis abſq; alio dñi ꝯſenſu. q: dñs a principio cōſentiēs vr̄
cōceniſſe ſm naturā act⁹ ⁊ ſubiecte materie ar. l. ſi vno locati. ⁊
ſic vr̄ qđ nō ſit neceſſari⁹ alius conſenſus ⁊ ꝙ ſuſpēſa fuerit in-
terim obligatio mulieris q̄ poſtmodū ſolu. mrimonio vires re-
aſſumit arg. l. cū alius. C. de cura. fu. Nec ob. qđ hic d: de vſuſfru-
ctu ꝯſtituto in dotē p extraneū q tñ nō reſtituit̄ ſol. ma. ſine ei⁹
ꝯſenſu q: ius vſuſfructus eſt magis inſeparabile a pſona. Unde
6 eſt et ꝙ nō trāſit ad heredē vt l. §. finit̄ inſti. de vſuf. ¶ † Itē ad-
de ꝙ mulier vr̄ poſſe dare in dotē rē emphiteuticā vel feudalē q̄
ad ꝯmoditatē p̄cipiēdi redditū et abſq; ꝯſenſu dñi p. c. nup. ex-
tra de do. poſt diuor. ⁊ adde ad materiā hui⁹ legis ꝙ no. bar. in
l. ſi finita. §. ſi de vectigalib⁹. ſ. de dā. infec. ¶ Itē adde q: vt h̄ re-
fert bal. ꝯſuluit bar. ꝙ q: emphiteuſis eccl̄ie eſt ius inſepabile a
certo gñe pſonarū vt no. i. l. et. ſ. eo. ꝙ ſi ēphiteutica eccl̄ie donat
alteri rē emphiteuticā ſtatim reuertit̄ dñiū ad dñm ⁊ ſic ad ec-
cleſiā p caſ. in. l. ij. C. de rei do. vel tēplo. ſ; certe illa lex ſm Bal.
d; intelligi qñ emphiteuta donat in p̄prietatē nā tūc interuer-
tit ius dñi ⁊ p̄pter delictū ſtatim p̄dit ius ſuū. ſ; vbi donat quo
ad ꝯmoditatē ⁊ ſaluo canone eccl̄ie tūc t; donatio. l. i. C. de fun.
7 pri. li. xi. ⁊ hāc dt eſſe cōem opi. antiquorū ⁊ veri. ¶ † Tu adde
ꝙ fuit q̄ſtio an emphiteuta l; p̄hibeat̄ vēdere ſine cōſenſu dñi
an poſſit donare. ⁊ gl. cōiter tenēt ꝙ ſic vt pz ex not. in. l. fi. C. de
iur. emphi. ⁊ p gl. ⁊ Io. an. in. c. potuit de loca. tñ ſatis vr̄ ꝙ hoc
ſit intelligēdu; cū limitatione Bal. qñ nō donat ſimpliciter tā-
q̄ rē oino p̄priā ſ; tāq̄ emphiteuticā ⁊ ſaluo iure eccleſie in ca-
no. Bar. tñ al ter dixit in. d. l. fi. de iu. emphi. ſed cōis opi. vr̄ eſſe
cū gl. vt pz ex hiis q̄ no. gl. in. d. c. potuit. ⁊ Io. ſup ea. An aūt ſit
verū qđ emphiteuſis eccleſie nō trāſeat niſi ad certū genus pſo-
narū religi in. l. et. ſ. eo. ⁊ plenius in. l. qđ dicit̄. ſ. de ver. ob. ⁊ in
Spe. de loca. §. nūc aliqua ver. vij. ¶ Itē attēde q: p̄ſuppo-
ſita opi. qđ nō trāſeat niſi ad certu; genus pſonarū vt; deſcen-
dētiū illius cui cōceditur forte teneri ſnia Bar. cu; non debeat
iſtud ius qđ eſt inſeparabile a certo genere perſonarū poſſe cedi
extraneo. ar. huius. l. ⁊. §. finitur. inſti. de vſufr. ⁊. l. ij. vſufru. ſ. de
8 iur. do. Nec ob. glo. in. d. l. fin. C. de iur. emphi. q: ſ pōt intelligi
in emphiteuſi priuati que poteſt tranſire etiā ad extraneos he-
redes vel etiā in re. eccle. eo caſu qđ pōt trāſire ad extraneos he-
redes quod qñ ſit dixi in. d. l. qđ dicitur. ſecus qñ tractatur de re
emphiteutica eccleſie que non habet trāſire niſi ad certum ge-
nus perſonarū q: tunc procedit dictū Bar. per iura ſuperi⁹ al-
le. etiā ſi donet̄ ſaluo canone p. d. l. ij. C. de rei do. vel templo. q:
fatendum vr̄ qđ intelligi debeat quando alienat̄ ſimpliciter vt
propria ⁊ non ſaluo canone cum ibi equiparet emphiteuſim ec-
cleſie et emphiteuſim reip. et in emphiteuſim republice. d. l. ij.

limitet per. d. l. j. C. de ſum. pat. li. xi. q habeat locus ſaluo niſi cõ cedat ſaluo canone niſi forte dicas q̃d illa. l. j. ſolũ limitet i ẽphi teuſi reipu. non autẽ in emphyteuſi eccleſie ⁊ tunc. d. l. ij. bene fa

9 ceret p Bar.† An aũt ſit vera opi. q̃d emphyteuſis priuati poſſit donari domino nõ requiſito ſed nõ vendi. videret q ſic p gl. bal. ergo ceſſare videt rõ que eſt in venditione. nam in venditiõe ha betur reſpectus ad precium. q̃d eque bene poteſt offerri p dñm ſicut p extraneũ ſed donatio conſueuit fieri propter merita que quandoq; pcedunt in extraneo ⁊ non in domino: ⁊ ideo nõ eſt eadem ratio donãdi vt extraneo. ⁊ ſic videt q̃d dñs tunc debeat cõſentire ſi requirat vt cõſentiat donationi fiende in extraneum ⁊ ſi nõ cõſentiat forte poſſet cogi ſi ali⁹ foret eque idone⁹ ad ſol uendũ canonẽ ⁊ vellet ſe obligare cũ id nõ noceat tũc dño. ar. l. i terdictioni. ff. de euic. ⁊ ar. c. null⁹. ⁊ q̃d ibi not. extra de iu. pa. ⁊ ſi eo irrequiſito ſit facta donatio remediũ erit q ſi nõ ſoluit ſibi ca non q̃d vendicet rem quaſi recaducam per. l. ij. C. de iure emphi.

Summarium.

1 Dos aliquo caſu matrimonio conſtante reſtitui poteſt.
2 Deſiderium mulieris non corrigitur niſi corã teſtibus publicet.
3 Seruus dotalis cuius contemplatione cenſeatur inſtitutus.

SEruus. In reb⁹ q̃ ad alienũ cõmodũ geri tur cõſiliũ eſt illius volũtatis ex qui rere vt geſtor a periculo geſtiõis exoneret. h. d. ¶ In tex. ibi debet ſcʒ de rigore cũ ſit domina ſeruiſʒ de cõ

1 ſilio tenẽda eſt via que ſequit. ¶ † No. caſum in q̃ dos põt reſti tui conſtãte ma. vcʒ quo ad effectũ reſtitutionis momẽtanee ra tione cõmoditatis inde emergentis. Et ex h̃ no. q̃d tenet trãſla tio dominij facto alieno hoc acto vt momẽto reſideat penes eũ dũtñ aliquã vtilitatẽ afferat talis trãſlatio alias ſecus. l. qſolut. ff. de ſolu.

2 ¶ † Itẽ no. q̃d deſideriũ mulieris corã teſtib⁹ publica tũ nõ põt corrigi ad hoc q̃d no. p glo. in. l. rura. C. de omni agro deſer. vbi no. q̃d deſideriũ publicatũ apud acta non põt corrigi q̃d intellige in caſu illo ⁊ quãdo nõ allegat error alias dicendũ eſſet vt in. l. error. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ i. l. ij. ff. de cõfeſſis. ¶ In

3 glo. obliget. in fi. † conclude ſi querat in dubio cuius cõtẽplatio ne videat ſeruus dotalis inſtitutus primo inſpici debere quali tatẽ pſone inſtituẽtis quia ſi eſt conſanguine⁹ vel amic⁹ viri pſu mitur eius contemplatione: ſi vero eſt amicus vel conſanguine⁹ mulieris pſumit cõtẽplatione mulieris. p ea que habetur in. §. in arrogato. ⁊ in. c. requiſiſti. extra de teſta. Si vero eſt extrane⁹ vel eque amicus qui inſtituit tũc attende verba q2 ſi dicit inſti tuo ſeruũ talis mulieris preſumitur eius contemplatione. ſecus ſi dicat ſeruum viri talis nominãdo virũ. vt in. l. cum aliquis. de iure deli. ſi vero ſimpliciter inſtituat ſtichũ tũc preſumitur in du bio contẽplatione mulieris vel ſaltẽ ipſius ſerui ⁊ ſic queri debet mulieri per. l. additio. ff. de acqui. he. ⁊ ſic debet intelligi q no. gl. in. l. ſi legato. ⁊ in. l. ſi ex legato. ff. de iure do.

1 ¶ Fraudulẽ tum. Adde p hoc dictã de ciſionẽ q̃ſtio nis poſitẽ hic in addi. ad Bar.

Summarium.

1 Renunciatio que fit in fraudẽ expectantis ei nõ pĩudicabit.

FIlie. Repudiũ fraudulẽtũ⁹ pri nõ pĩudicat. h. d. ¶ † No. q renũciatio facta in fraudẽ expe ctantis nõ preiudicat expectanti. ⁊ hoc eſt expreſſum hodie in beneficialib⁹ l. c. ij. extra de renun. li. vj. ⁊ ibi etiã declarat an i dubio pſumat fra⁹. nã videt q ſic. ex quo filia erat egra ſeu infirma vt vĩ innuere iſte tex. ⁊ etiã dicit in tex. illo qui ſm Bal. de vero hui⁹. l. emanauit. ⁊ ibi ſtatuit q renuncia tio vel pmutatio facta i fraudẽ expectãtis apoſtolici nõ valeat: ſed attẽde q2 forte poſſet dici per illũ tex. q̃d demũ pſumat fraus qñ grauis cauſat infirmitas. ⁊ ſic pſimiliter dubitabat de mor te alias forte ſec⁹. arg. a contrario ſenſu illius tex. ¶ In glo. j. ibi nõ haberet heredeʒ iure iſto no. bene glo. cum qua cõcor. gloſ. i. l. nupta. ff. eo. ſed de hoc dicetur in. l. poſt dotem. ff. eo.

Summarium.

1 Expenſas funeris mulieris de dote fieri debere qualiter in telligatur.

1 SI filia. Expẽſa funeris ſtatim repetit nõ expe ctata dilatiõe legali. h. d. ¶ † No. q ex pẽſa funeris mulieris dʒ fieri de dote. q̃d qualr itelli gat dic plene vt in. l. ſed ſi nõdũ. ⁊. l. q̃d ſi nulla. ⁊. ll. p cedentib⁹ ⁊ ſe. ff. de relig. ¶ In glo. ibi qñ nulla eſt dos dic. ſ. ⁊ pater nõ eſt ſoluẽdo alias pmo loco ſpectaret ad patrẽ. vt. l. q2 ſi nulla h̃ alle. qd aũt ſi mulier habeat dotẽ ⁊ alia bona: tũc dic q expẽſa funeris dʒ fieri p rata de olbus vt pbat i iurib⁹ hic alle.

Summarium.

1 Maritus poteſt ſeruum dotalem manumittere.
2 Dominus vaſallo permittens vendere rem quam in feudũ ha bet totum ius remittere cenſetur.
3 Ceſſio an cẽſeat facta cõtra fideiuſſorẽ ſi facta ſit cõtra debitorẽ
4 Maritus ſeruũ dotalem manumittẽs muliere inuita an tenea tur ad precium ſerui.
5 Ius patronatus quando loco ſerui ſuccedat.
6 Communitati vel principi an debeatur id q̃d ſuis ambaſiatori bus datur.
7 Maritus ⁊ eius heres de acquiſitis ⁊ querendis tenentur.
8 Prouiſio legis contra ius commune contra id q̃d exprimit nõ eſt extendenda.
9 Uerba legis que ad certas diriguntur perſonas ad alias exten di non debent.
10 Lex generaliter loquẽs quãdo reſtrictionem patiatur.
11 Lex loquens ſpecialiter an poſſit extenſionem recipere.
12 Canon cenſetur correctus ipſius ratione correcta.
13 Extenſio in correctoriis an ſit fienda ad alium caſum ob idẽtita tẽ vel maioritatem rationis.
14 Argumentum a contrario ſenſu in ſtatutis non eſt ſumendum
15 Correctio quandoq; inducitur ex rationis maioritate.
16 Correctio facta in eccleſia non eſt ad ciuitatem trahenda.
17 Extenſio fieri debet vbi abſonus intellectus reſultaret.
18 Extenſio an ſit fienda ex rationis idẽtitate.
19 Extenſio in fauorabilibus fieri poteſt.
20 Filius furioſi non poteſt p ſententiam ad matrimonium inha bilitari.
21 Extenſio ſeu queuis alia diſpoſitio de minore ad eccleſiaʒ an ſit licita.
22 Beneficium q̃d militi armate militie conceditur ad militeʒ cele ſtis militie extenditur.
23 Doctoribus eccleſie quibus ⁊ in quibus ſit magis credendum.
24 Extenſio quando ſit in penalibus fienda.
25 Conſtitutio penalis quando liget ignorantes.
26 Extenſio quando inter eaſdem perſonas ſit fienda.
17 Diſpoſitio de teſtamẽto vſurarij manifeſti ad eius codicillos ex tenditur.
28 Extenſio in mere penalibus non fienda ex rationis identitate.
29 Clericus ſeipſum percutiens in penam canonis ſi quis ſuaden te, incidit.
30 Delictum affirmatiuum grauius eſt q̃ negatiuum.
31 Soluere differens donec in iudicio conueniatur eſt magis cõtu max q̃ is qui differt extra iudicium.
32 Extenſio in non correctoriis nec penalibus nec exorbitantib⁹ li cita eſt ex idẽtitatis ratione.
33 Neptis ex filia premortua an excludatur a filio ſtãte ſtatuto ⁊c.
34 Nepos venit appellatione filij.
35 Argumentatio an ſit licita a ſenſu contrario.
36 Cedens rei liberatur qui propter rem tenetur.

DOtalem. Si vir manumittit ſeruũ dotalẽ i uita muliere reſtituit oia que p illũ percipit. ſi vero manumittit volũtate mulieris donã tio nihil reſtituit. ſec⁹ ſi manumittit vxore volẽte eius negotij nõ ꝯſequit vt patronus ſed vt quiliber. h. d. vſq; ad. §. da bit. in. l. ſi vero. ff. eo. ¶ Et aduerte q2 tractat h̃ iuriſcõſult⁹ ma de ſeruo dotali manumiſſo vſq; ad. l. pe. ff. e. ⁊ pmo loquit qñ ma numiſit vxore ꝯtradicente. Scdo qñ ea cõſentiẽte aio donandi. Tertio qñ ea ꝯſentiẽte ⁊ volẽte nõ aio donãdi. ſcõa ibi. l. qñ vir.

1 tertia ibi. l. ſi vero negotij vſq; ad fi. l. ¶ † No. q marit⁹ põt ma numittere ſeruũ dotalẽ. ⁊ ex hoc not. q res ſubiecta reſtitutioni põt alienari q̃d intellige ſm bal. qñ ꝯtus afficit perſonã ⁊ nõ rẽ vt plene le. ⁊ no. i. l. ea lege. C. de ꝯdi. ob cau. vbi p glo. ⁊ Cy. ⁊ p Bulg. i. l. nemo. ff. de pac. ⁊ facit q̃d dictũ fuit de re mobili data i dotẽ an poſſit alienari in. l. j. ff. eo. Ex hoc tñ no. nõ habet pfecte

2 intellect⁹ tex. adeo dicẽdũ vt h̃ tetigit Bar. ⁊. j. dicet. ¶ † No. ſe cũdo ex lege ⁊ deſinit argu. q ſi dñs permittit vaſallo vẽdere rẽ quã habet in feudũ videretur remittere totũ ius ita q̃d non põt agere ad preciũ pro quo facit. l. codicillis. §. j. ff. de lega. ij. ſecũdũ Ja. de are. ⁊ idẽ Cy. hic ſm Bal. i emphiteuta. allegat. l. ſicut. §. venditor. ff. q. mo. pig. vel hy po. ſo. Sʒ aduerte q2 iſte tex. modi cũ facit q2 loquit qñ cõſtat q animo donãdi ꝯſentit: ſʒ no dicit qd in dubio. vnde de hoc dicendũ vt tetigit Bar. i. l. que dotis. ⁊ ibi etiaʒ tetigi. ff. eo. ⁊ in. l. ſi fundũ per fideicommiſſum. ff. de le

3 ga. ij. ¶ † Tertio no. ex. l. ſi vero in ver. ſed ⁊ ſi. ar. q̃d. ceſſione fa cta cõtra debitorẽ nõ videat facta cõtra fideiuſſorẽ cũ hic litera requirat q̃d ceſſio fiat cõtra vtrũq;. ad idẽ. l. qui filij. ff. de heredi. vel act. vendi. In cõtrariũ facit. l. ſi a creditore. ⁊. l. ſolutione. C. de actio. ⁊ obliga. ſm Ja. de are. ſed tu dic de hoc vt. le. ⁊ no. i. l. ſi heres pecuniam. ff. ad trebel. vbi per Bar. ⁊ i. l. heres a debitore in pn. ff. de fideiuſ. ⁊ facit q̃d no. in. l. ſi pignori. ff. fa. herc. Aduer te tñ q2 forte poſſet dici q. d. l. ſi a creditore. ⁊. l. ſi inſolutũ. loquã tur quo ad hypothecariã ſʒ nihil dicũt de fideiuſſione in qua videt diuerſa rõ: q2 ſi datur nomen in ſolutũ videt dari in ſolu tũ ius q̃d cõpetit cõtra debitorem in perſonã ſuã ⁊ res eius ſed nõ ſic de facili ius quod concernit perſonã tertij. ar. huius tex. ⁊

d.l.qui ſilū.gl.ſi in.d.l.ſi heres pecuniā.vī dicere qd facili⁹ trā
ſit fideiuſſoria obligatio quā obligatio pignoris.ſed forte non
bene in caſu iſto.qū aūt tractaret̄ de reſtitutiōe trebellianica vel
qū venditur hereditas.recurrendū ad.d.l.ſi heres.ꝛ.d.l.heres a
debitore.¶ In glo.in.l.dotalē.ibi ſi modo eſt ſoluendo no.bñ
4 q† innuit glo. †marit⁹ manumittēs ſeruū dotalē inuita mulie
re teneat̄ ad preciū ſerui.alias eñi nō videtur ponderādū eſſe an
ſit ſoluēdo vel nō.cuius cōtrariū dicit glo.ꝛ ꝑ hoc etiā facit qꝛ
facto mariti abſq; volūtate mulieris nō debet ipſe maritus libe
rari quin ſaltē eſtimationē pſtet.ar.eorū q̄ habent̄ in.l.ſi ſeruū.
ſ.de ver.obli.ꝛ.l.ſi ex legati cā.eo.ti.ꝛ ꝑ hoc patet qd ius patro
natus nō ſimpliciter ſuccedit loco ſerui.licet cōtra hic ſenſerit Ja.
de are.ꝛ Bar.ꝛ ſꝫ maritus teneatur ad id qd pcipit ex iure pa
tronatus ꝛ etiā aliter vt litera dicit.nō tñ eſt conueniēs qd libere
tur ab eſtimatione ſerui.cū ſi non eſſet manumiſſus ſo.ma.ideo
mulier haberet ſeruū ꝛ etiā queſita per ipſum ſcdm ea q̄ haben
tur.ē.eo.l.ſeruus dotalis.ꝛ per hoc patet qd inepte eſt locutus
Bar.quo ad contra.l.ibi ſumma.§.pe.ē.de ꝯdi.inde.qꝛ re vera
nō ob.imo potius cōcor.qꝛ ibi ſi recipiens ſeruū indebite ſciat ſe
obligatū ad reſtitutionē ꝛ manumittat tenetur ad preciū intel
lige ꝛ etiā ad alia q̄ hic dicūtur.ſimiliter ꝛ etiam tenet̄ maritus
manumittēs ſeruū dotalē in manu mulieris.Si aūt manumiſit
ibi ignorās ſe obligatū ad reſtituēdū tūc nō tenetur ad ꝓciū ſer
ui ſꝫ ad id qd percipit vt patronus vt ibi pꝫ.ꝛ eſt rō ꝓpter bo
nā fidē ꝓpter quā nō eſt equū qd teneat̄ vltra q̄ ſit locupletior.
vt.l.ſi nō forte.§.libertus.ꝛ.l.nā natura.de cōdi.ind.ꝛ hic nō eſt
tūc quid ſibi imputādū.ex quo fuit in bona fide.hic aūt ſecus ex
quo marit⁹ manumiſit inuita vxore.¶ In ea.gl.ibi.qꝛ eſt dñs.
ſed aduerte qꝛ hec rō nō vī bona q; licet ſit dñs tñ ſubiacet reſti
tutioni ille ſeruus.l.in reb⁹.C.de iu.do.ꝛ ſic vī qd nō poſſit ma
numitti p.l.ſeruū ſub cōditione.ſ.de manumiſ.ꝛ.l.ſi.ſ.C.comu
nis de lega.ſed dic qd ſcdm iſta tēpora ſcdm q̄ nō retrāſferebat̄
dñium in mulierē ipſo iure vt in.l.ſi filio.§.maritum.cū ibi.not.
ē.eo.ꝛ ſcdm que res mobilis nō erat ꝓhibita alienari vt not.gl.
inſti.q.alie.licet in pm.ꝛ dictū fuit in.l.j.ꝛ.l.ſi mora.ē.eo.Ideo
mirū ſi poterat manumitti qꝛ poterat etiā donari ꝛ vēdi alīi li
cet maritus remaneret obligatus ad reddēdū ꝛ ſi nō reddebat
nec reddere poterat qꝛ nō habebat penes ſe nec poterat forte
recuperare a donatore vel venditore debebat pſtare eſtimatio
nē.ar.l.ſi ſeruū.§.ſi.de ver.obl.ſed hodie eſt magis dubiū cū ceſ
ſet ratio predicta ex quo retranſfertur dominiū ipſo iure qꝛ tūc
videtur eadē ratio q̄ in vltima volūtate.ꝛ ſic videtur qd nō poſ
ſit manumitti ſicut nec qñ debet̄ ſub conditione ex vltima vo
luntate.Bar.dixit ſpeciale fauore libertatis ꝛ ꝓpter votū pa
trū qd videt̄ eſſe vt perpetuo res ſit penes virum.l.j.ꝛ.ij.ē.de iu.
do.ꝛ.l.ij.eo.tit.ſed certe hec ratio non videt̄ bona.qꝛ ver.perpe
tuo.exponit̄ donec viuat vir iuxta ea q̄ habent̄ in.l.j.ē.pro ſo.
nā ꝛ ſoluto matrimo.debet dos redire ad mulierē.l.ij.ē.eo.ꝛ ſic
attenta dicta ratione videret̄ qd ſi teſtator leget titio ſeruū vt
eū habeat perpetuo donec viuat ꝛ poſt mortē reddat ſeio quia
tūc poſſet titius eum manumittere qd eſt cōtra.d.l.ſeruum.ideo
pōt dicere alterū de duobus.primo qd forte hodie hoc eſt cor
rectū qꝛ vir hodie nō poterit manumittere ſeruū dotalē inuita
muliere:cū correcta videatur ratio.l.antique.vt patet ex ſupra
dictis ꝛ per cōſequens ipſa lex antiqua videat̄ correcta ar.eorū
que habent̄ in.c.miramur.extra de ſer.nō or.vbi aperte vr pro
bari qd correcta rōne legis videat̄.l.correcta.de quo tanget̄.ſ.
eo.l.ſi vero.§.de viro.vel potes dicere vt videt̄ correctio qd ra
tio potuit eſſe fauor libertatis ꝛ reuerētia ꝛ ſocietas maritalis cū
maritus cēſeat̄ ſocius diuine ꝛ humane dom⁹.l.aduerſus.C.de
crimi.expi.here.ꝛ.l.j.ꝛ.ij.ſupra de ri.nup.ꝛ in.l.ex diuerſo.§.j.ē.
eo.¶ In gl.debet.in ſi.ꝛ q̄ ſit rō q; ad iſtud qd percipit vt pa
tronus dent̄ remedia ſupra dicta ꝛ actio de dote.tāgit gloſ.ſe
quēs que cōiuncta cum iſta videtur velle qd nō detur actio de
dote ad percipiēdū id qd habuit vt patronus.ſed Jac.de are.
5 quē ſequit̄ Bar.dicit etiā ad illud dari iudiciū dotis † ꝛ de me
ro iure qꝛ ius patronat⁹ ſuccedit loco ſerui.ſed ad aliā partē de
tur de equitate ex qua equū eſt etiā id quod augeat dotē preſta
ri ꝛ ſic intelligunt tex.iſtum ꝛ ſic videret̄ innuere qd nō teneat̄
maritus ad ꝓciū ſerui.qd nō placet ꝑ ea que.ē.dixi cū gl.j.ꝛ ſic
nō eſt verū ſimplr̄ qd ius patronatus ſuccedat loco ſerui.vnde
alia vī eſſe mens lr̄e qꝛ nō fuit mēs litere diuerſificare portionē
quā percipit vt patronus ab alia ex eo qꝛ ꝑmo caſu nō detur
iudiciū dotis ſcđo ſic vt dixit gl.vel qꝛ ius patronatus ſucce
dat loco ſerui.ꝛ ob idē directo detur iudiciū dotis vt dicit Jac.
de are.ꝛ Bar.ſꝫ qꝛ de portiōe quā percipit vt patronus erat mi
nus dubiū cū illa debeat reſtituere etiā ſi voluntate mulieris ge
rens eius negotium manumittat.ꝛ ſic multo fortius ſi illa inui
ta manumittit ſꝫ aliā demū reſtituit ſi inuita muliere manumi
ſit.¶ In gl.ſup verſi.voluerit ibi ꝛ potuit.ſꝫ mirū vī qd cū ma
ritus ſit dñs ſerui dotalis vt.l.ſeru⁹.ē.eo.ꝛ res ꝓpria alicui do
nari nō pōt.l.res ꝓprias.C.de leg.Soluit Bar.q; non eſt vera
donatio ꝛ ꝓ tanto litera in.l.ꝛ definit dixit quodāmodo.ſed tu
potes dicere q; licet res mea regulariter mihi non poſſit donari id
eſt verū qñ irreuocabiliter eſt mea.ſec⁹ ſi eſt reuocabiliter mea qꝛ
tūc bene pōt mihi donari ꝑ illū qui poterat reuocare arg.eius q;
habet̄ in ſimili in.l.in bello.§.ſi quis ſeruū.ſ.de capti.ꝛ.l.ſequit̄.§.
lana.ſ.de vſucap.in quib⁹ pꝫ qd quis rē ſuā pōt vſucapere qꝛ
reuocabiliter erat ſua.Nec ob.dictio quodāmmō.poſita in.l.ꝛ
definit.qꝛ nō ponit̄ ex eo qꝛ nō poſſit eadē eſſe donatio in caſu
iſto.ſed qꝛ nō fuit expreſſa donatio ſed mulier tātū cōſenſit ma
numittenti animo donandi.ꝛ ſic occultus videtur actus dona
tionis ex celeritate coniungendoꝝ actuū.l.iij.§.ſcīēdū.ē.de do
na.inter.vi.ꝛ vxo.¶ In gl.reſtituere poſita ibi ſi vero mādati
actionē dedit quaſi diceret ſi mandatū interuenit ꝛ det̄ actio ne
go.geſt.ſed hec reprobat Bar.qꝛ ſm hoc cū remedia iſta eſſent
ordinaria deberet fieri extenſio ꝑ identitatem rationis ad ſoce
rū ꝛ heredes eius.vt ſ.eo.§.de viro.quod eſt cōtra illū tex.ꝛ qꝛ
ex quo alterius volūtate manumiſit nō vī locupletior ex eo qd
ius patronatus hꝫ.l.naturalis.§.ſi.cum ibi no.ē.de pſcrip.ver.
ꝛ ideo dicit dari ꝯdictionē ex.l.iulia.per.§.dabit.ſ.e.l.Sed ad
uerte qꝛ licet qñ quis manumittat volūtate alterius ſeruū ſuū quem
nō tenebat̄ alteri reſtituere nō cēſeat̄ locupletior vt dicta.l.na
turalis in ſi.tamē qñ quis manumittit ſeruū proprium quē tene
tur alteri reſtituere volūtate illius cui debet fieri reſtitutio gerēs
illius negotiū nō bene vī iure probari qd tūc nō cenſeatur locu
pletior q̄ hꝫ ius patronatus.ꝛ hoc caſu prio loquit̄ hec.l.vnde
per intellectū.§.de viro dic vt ibi dicet̄.¶ In gl.ibi patron⁹ q;
dicit poſtea intellige vt no.in.l.j.C.de ope.li.ꝛ in.l.cāpanus.ſ.
6 de ope.lib.¶ † In glo.quaſi patronū.ibi eſt ar.ad cauſam am
baſiatorū dic qd voluit gl.q; diſtingui debeāt duo caſus q; aut
donat ambaſiatoribus tanq̄ ambaſiatoribus ꝛ tūc qrat̄ cōtra
ti ar.huius tex.aut tāq̄ ipſis ꝛ nō tāq̄ ambaſiatoribus ꝛ tūc ac
quirat̄ nō cōtra ſꝫ eis.ſi aūt ſit dubiū gl.nihil dicit.Sed poſſes
dicere recurrēdū ad coniecturas vt ſi habuiſſet eos notos añ am
baſiatā ꝑſumet̄ ipſis tanq̄ ipſis donare ar.l.qui habebat.ſ.de
re.du.Si aūt nō habebat eos ante notos inſpici debeat an pre
cedāt noīa appellatiua an ꝓpria vt ſic attēdi debeat q; prio lo
co poſitū eſt ar.l.ſi cōis ſeruus.ſ.de ſtipu.ſer.ſed melius videtur
dicēdū qd ſi cōſtet cui vellet qri ipſe donās ei qrat̄ in dubio vi
deat̄ velle qri ipſis ambaſiatoribus cū ſic cōſueuerint remune
rari.vt.d.l.diuus.ſ.de bo.dam.de quo hic latius p bar.ꝛ ꝑ hoc
etiā facit ſm Bal.qꝛ ambaſiatores licꝫ gerāt officiū in pūctis am
baſiate in dubio nō gerent perſonā ſub noīe officii ꝛ ideo ſibi q̄
ret̄ de quo hic latius ꝑ eū q̄ ꝛ nitit̄ diſtinguere aliquos caſus
aliter quam dicit Bar.ſed plus placet concluſio Bar.

7 **Dabit.** † De acquiſitis ꝛ de his q̄ potuerūt acquiri te
net̄ marit⁹ ꝛ eius heres.ſecus de his q̄ nō po
tuerūt acquiri vel que ꝑ aliū quā ꝑ eū vel ei⁹ heredē ſunt queſi
ta.h.d.¶ No.q; paria ſunt aliqd peruenire ad aliquē vel dolo
feciſſe q̄ minus perueniat.facit.l.ij.§.ꝑueniſſe.ē.de here.vel ac.vē.
¶ In gl.exheredauerit.ibi ꝛ ſemper obtine q; hic dicitur.hoc
eſt clarū qñ exheredatus fuit mala mēte.ſed magis eſt dubium
qñ nō mala mēte.qd dicitur eſſe qñ ando ad tempus in effectu
eſt exheredatus vt quia debet ſibi reſtitui hereditas cū peruene
rit ad.xxv.annū.vt in.l.ſi patronus.§.ſi quis nō mala mente.ſ.l
le.in glo.ꝛ ſic vī qd cū fideicōmiſſarius effect⁹ ſit heres.l.ſi filius
ē.quod cum eo.ꝛ tanq̄ patronus veniat ad bona liberti ſeu fi
lius patroni videretur qd deberet mulieri reſtituere.ex quo per
uenit ad illum qui ſit heres in effectu ꝛ peruenit vt patrono niſi
dicas q; neceſſe eſt qd deueniat ad illum qui ſit heres directo.ſꝫ
certe ſecundum hoc de facili maritus poſſet fraudare vxorem ꝛ
ideo non eſt ſine ſcrupulo quod ſequitur glo.

8 **De viro.** † Prouiſio legis cōtra ius cōe nō extendit̄
vltra illud q; exprimit̄ in ea licꝫ eadē ſit ratio.
h.d.ſm Bar.vel.ſic ſm Bal.qñ lex ꝓuidet de remedio extraor
dinario ſi ceſſant verba legis ceſſare vī ꝛ mens.ꝛ ideo nō ſit ex
tenſio de ſimilibus ad ſimilia qꝛ talis extēſio non ſit niſi ex mē
9 te legis ꝛ virtute mētis.l.ḡnalis.h.d.ſm Bal.¶ † No.q; quan
do verba legis ſunt adaptata ad certas ꝑſonas non ꝯſtrahi.l.
ad alīs.Itē no.q; qñ ceſſant vba ꝛ mēs legis nō hꝫ locū reme
diū directū vel vtile.Itē no.ar.q; in ſtatutis exorbitātibus a iu
re communi nō ſit ſienda extenſio ex identitate rationis de quo ꝑ
Bar.in.l.oēs populi.in penul.chart.¶ In glo.tam ſi.hanc gl.
communiter ſequunt̄ doc.ſed forte pōt dici q; alius eſt intelle
ctus litere vꝫ qd hic non ponatur nouus caſus quando ſocer
manumittit ſed proſequat̄ caſus ſuperius comprehenſum.ſ.qñ
vir manumiſit de voluntate mulieris.nam hic reuocatur in du
biū an ſi hoc caſu aliquid peruenit de bonis liberti ad ſocerum
mulieris heredē eius ſoceri an debeat id reſtitui mulieri ꝛ dicit̄
hic q; non in.l.iulia.loquitur ſolū eo quod peruenit ad virū ma
numittentē ꝛ heredē eius.ratio tñ dubitandi erat eadē que in
§.precedenti.vꝫ qꝛ pater ꝛ filius cenſentur eadē ꝑſona.l.ſin.C.
de impub.ꝛ aliis ſub.ꝛ ſic videbat̄ q; ſi aliquid perueniebat ad

ſinum vero deberet id reſtitui mulieri ꝛ ſilr ſi aliqd puenirét ad
patrem viri ꝛ ſic ad ſocerum mulieris ꝙ deberet ei reſtitui. cū cō
trarium determinat in pce. §. ſi fil. ū. ꝛ in hoc. §. ex ꝗ non ſunt here
des ipſius viri. ꝛ ſic non eſt conueniens qd reſtituaf ſicut nec reſti
tuat extraneus cui libert⁹ aliqd reliquiſſet. vñ forte pōt dici qd
ſi ſocer ipſe manumiſiſſet ſeruū dotalē de voluntate nurus ꝛ ali
qd ad eum perueniret tanꝗ patronū de bonis liberti qd tūc for
te tenet reſtituere mulieri cū eadē ratio per oīa videretur ꝗ in vi
ro manumittente. nec ob. ratio quam hic tangit Bar. vt dicet cū
glo. ſ. ¶ In glo. non erit. in fi. hec ſecun da lectu. cōmuniter nō
tenet qꝛ videf eē cōtra mentē tex. ꝛ qꝛ iſte due negatiōes poſi
te in litera referri videntur ad diuerſa: vna ad remediū directū
alia ad vtile ꝛ ſic nō ad idē ideo nō dꝫ importare affirmationē
per id qd no. in. l. o. iob⁹. ſ. alle. in glo. ē in. l. i. C. de ſer. fug. ꝛ l. c.
ꝛ il chriſt⁹. extra de iureiur. prima autem lectu. cōmuniter tenet
ſed tamē ob. qꝛ vt tetigit gl. deberet fieri extenſio cum videaf ea
dem ratio equitatis gl. dicit imo non eſt eadem rō ſed nō decla
rat quare. vnde Barto. dixit quod licet ſit eadem equitas vertrō non
tñ dꝫ fieri extenſio qꝛ ſumus in exorbitantib⁹ a iure cōmuni qꝛ
cōtra alias ſtet regula q̄ manumittens ſeruū de volūtate alte
rius nō cenſeaf locupletior nec aliquod teneri videaf vt le. ꝛ
no. in. l. naturalis. §. fi. de preſcrip. ver. ꝛ in. l. pane. lo. ū. §. fi. de le.
j. ꝛ ideo lꝫ det cōdictio ex. l. iulia. contra virū ꝛ heredē eius vt re
ſtituat qd peruenit ad eū occaſione iuris patronat⁹ acquiſiti p
pter manumiſſionē factā de voluntate mulieris nō tñ ſꝫ debet
extendi ad ſocerum. ꝛ per hoc etiam reprehēdi glo. in pri. huiꝰ
l. in ver. reſtituere. vt ibi etiā tetigi qñ dicit gl. ibi cōtra maritum
competere hoc caſu actionē mādati vel neg. geſt. qꝛ imo illa nō
cōpetit ſed cōcludo qd ex. l. iuli. ꝛ qꝛ ſi illa cōpeteret dberet fieri ex
tēſio cū illa ſint remedia iuris cōmunis. ¶ Sꝫ attēde qꝛ ex quo
in caſu iſto datur actio cōtra virū qd ex aliqua equitate fuit idu
ctum nō videf dicēdū q̄ hic fuerit ex alio niſi fauore mulieris ꝛ
vt aliquid habeat loco do. in cū illud ius patronat⁹ videaf ſuc
cedere loco dotis iuxta id quod tangit i. l. dotalē ſ. e. ꝛ ſic videt
qd ſtatutū iſto caſu tāꝗ ſit exorbitāe ex quo tñ eſt caſus fauora
bilis ꝛ fauore quodāmodo doti videt qd poſſit extēdi p idēti
tatē rōnis p ea que no. p glo. ꝛ bart. met in. l. ſi conſtante in pn.
ſ. eo. ꝛ ideo forte verior eſt itellectus quē tetigi ſup glo. ſambu
la. ꝛ per ibi no. pater filio a ſ conerania. ꝛ p hoc etiā facit qꝛ for
te poſſet dici qd iſte caſus non ſit exorbitās. nā lꝫ qñ quis manu
mittit ſeruū nō ſubiectū reſtōni de volūtate alteri⁹ nō dicaf locu
pletior vt pbant iura alleg. tñ qñ quis manumittit ſeruū ſubie
ctum reſtōni de voluntate illius cui dꝫ reſtitui ꝛ gerēs illi⁹ nego
tium nō bene reperitur expreſſum cum nō dicaf tūc ſi ē locuple
tior ꝛ nō debeat reſtituere imo ſolūmō habemus tex. iſtū in hoc
caſu diſponētē g iuris. Bal. vo dicebat qd ratio iſti⁹ tex. erat
quam tetigi ſummando in ſecundo ſummario. ſꝫ certe illa ratio
non videt bona qꝛ etiam remedia extraordinarium quādoqꝫ ex
tenditur ad ſimilia. vt pꝫ ex his q̄ habent in l. i. §. p hic de rei
ven. cū ibi no. p gl. ꝛ doc. ꝛ Inno. in. c. inter ꝗtuor de ma. ꝛ obe.
ꝛ ꝙ no. etiā p doc. in c. non ex vo. is. extra de ſpō. ¶ Extra glo.
pro declaratione materie huius. §. de qua tetigit Bar. in. l. ſi. cō
ſtitere. ſ. e. in. ix. q. pme partis ꝛ etiā in. l. oēs populi. de iuſti. ꝛ iur.
in penul. charta circa materiam iterptationis ſtatutoꝝ. ꝛ aliqd ē
in. l. nō dubiū. C. leg. ꝛ in. l. ꝑtor. §. eſt differētia. ſ. de bo. rap. ꝛ ali
quid etiam per Ja. de are. in. l. i. ſ. eo. ꝛ aliquid etiā p Cy. in. l. i.
ſ. que ſit lon. cōſue. ꝛ aliquid etiā per Ja. de belui. in. l. fi. C. de in
terdic. ma. ꝛ per Dy. in regula in ar. de reg. iur. li. vi. Cōclude ꝙ
cōſiderādi ſunt duo articuli principales. primus eſt an lex gene
raliter loquēs pati debeat reſtrictionē. ſecund⁹ eſt ecōtra an lex
ſpecialiter loquēs in certo caſu poſſit vel debeat extēdi. ꝛ ſic pri
mus reſpicit interpretationē reſtrictiuā. ſecūdus interpretatio
10 nē extenſiuā. ¶ † Circa primū cōcludit ꝙ aut reſtrictio ſit p aliā
legem ꝛ hec indubitāter fieri poteſt per id qd habetur in. l. queſi
tum. ff. de teſta. ꝛ in. l. do: precio. ff. de publi. ꝛ in. c. qd ſi dormierit.
xxxi. q. i. ꝛ qd no. in ſimili. in. l. obeſt. C. de pred. mino. ꝛ i. l. ita pu
dor. C. ad leg. iul. de adulte. ꝛ i. l. ſerui nomine. ſ. de vſucap. Aut
reſtrictio nō ſit per aliā. l. ꝛ queritur an ſolum ex vi ratiōis debeat
ꝛ poſſit reſtringi per hominē ꝛ tunc cōcludit qd aut niſi fieret re
ſtrictio quis p ... contra mentē legis ꝛ tunc fieri poteſt. l. adi
gere. §. quis iuris. ſ. de iure pa. ꝛ qd le. ꝛ no. in. l. ii. C. de nox. Aut l
debite lucraretur ꝛ idē. vt. l. vt gradatim. §. ꝛ ii. lege. ſ. de mune. ꝛ
hono. Aut quia perderet lucrū in dcoue. ꝛ tūc non ſit reſtrictio.
vt. l. proſpexit. ſ. qui ꝛ a qui. qd videt pcedere etiā ſi ratio ſit expſ
ſa in. l. vt cū tex. cū gl. in cle. i. de cle. coniuncta glo. in ꝟbi. heres. vbi
patet qd ſtatutū generale ibi poſitum nō reſtringitur p rōne pām
bul. ꝛ ac magis attēdūtur ibi ꝟba ſtatuti ꝛ diſpoſitiōis gene
ral ꝗ ꝟba rōnis ſpecifice ꝛ pcedit hic etiā ſi agaf de correctiōe
iuris antiq vt pꝫ in tex. gl. ꝛ a ſ pdicta oīa facit qd no. Bart. in
d. l. adigere. ꝛ ꝗ no. An aūt alias generalr vbi agit de correctio
ne lex noua gnaliter loqns dꝫ generaliter intelligi videt ꝙ ſic p
id qd habet i aut. ex cā. C. de lib. pre. ꝛ i aut. ex teſtamēto. de co

la. ꝛ l. e. cōtra ꝑ p̄anos. de heret. li. vi. In ꝯtra. facit aut. offerat.
C. de l. cōceſ. ꝛ ꝙ no. in. l. nō eſt nouū. ꝛ. l. ſꝫ ꝛ poſteriores. ſ. de le
gi. Poteſt dicere ꝙ ſi cōſtat legē nouā velle corrigere iura antiq̄
ꝛ gnaliter loquit tūc gnaliter intelligaf: qꝛ ſic videt eē de mē
te diſpōtis ꝑpter generalē locutionē. ar. l. i. §. ꝛ gnaliter. ſ. de
leg. preſtā. ꝛ. l. in fraudē. ſ. de teſta. mili. cū ſimilib⁹. ꝛ ſic loquit.
d. aut. ex teſtamēto qñ cōſtat venire ad correctionē iuris antiq
vt pꝫ ex tex. in corpore vñ ſumit. in vlti. col. Si vo nō cōſtat de
mēte qd velit corrigere in materia de qua querit lꝫ cōſtet forte
qd alia corrigat ꝛ tūc lex noua generaliter loquēs diſtingui po
terit p antiquū ꝛ ſic loquit aut. offeraf. nam lꝫ cōſtet ꝙ corrigat
in quātū vult libellū offerri in ſcriptis qd olim non erat. l. i. ff. de
edē. tñ nō cōſtat qd in materia ſi ieiuſſionis ſtatutū velit corrige
re. ideo qñ lo. dicit ſimplr de ſi ieiuſſione ꝑſtādo dꝫ diſtingui ſm
legē veterē qñ nō poſſidet imobilia. Itē vt ſi cōſtat qd vellet cor
rigere. ſi niſi fiat reſtrictio qs indebite vexaret. vt pꝫ ex no. in.
l. fi. §. in cōparatione. C. de iu. deli. vbi pꝫ qd lꝫ ſtatutū corrigēs
ius cōmune diſponat ꝙ qs poſſet ex ꝯfeſſo inſtrumēto capi p de
bito ꝛ dꝫ executionē paratā ſicut ſi p ſnīam eſſet cōdēnat⁹. tñ ē
ſtringit niſi ſit heres q cōfecerit inuētariū etiā ſi ſtatutū expreſſe
dicat. de deb. tore ꝛ eius herede p hoc qꝛ multo forti⁹ i correcto
rijs dꝫ fieri reſtrictio qꝫ in aliis de qb⁹ ſ. dixi. ergo ſicut ſit re
ſtrictio in caſu. §. quā ius l. ad gere. ne quis indebite puniaf: ita
fieret in caſu iſto. An aūt ſtatutū diſponēs idē qd ius ꝯmune dꝫ
limitari ſm ius commune: an vero debeat generaliter intelligi: cō
cludit qd ſi pōt aliquid operari debet limitari ſm ius cōmune cū
ꝛ cenſeaf ius cōmune quodāmodo vt pꝫ ex his que no. p glo. i
c. i. de cōſti. lib. vi. ꝛ per Bar. in. l. i. circa prin. ſ. ad legem fal. ſec⁹
ſi aliquid non operaret. ar. l. ſi quando. ſ. de leg. i. ꝛ decreta ſi pa
pa de priui. lib. vi. ꝛ ſic loquit qd no. bar. in. l. iii. §. ꝑtor. ſ. de d.
infec. vbi dicit qd ſtatutū diſponēs qd quis poſſit citari perſona
liter vel ad domū ſimpliciter dꝫ intelligi vt ſit in electione habē
tis facere citari etiā ſi poſſit habere copiā perſone citande lꝫ ſec⁹
ſit de iure cōmuni vt pꝫ ex ibi no. ꝛ in. c. cauſam. ꝛ. c. put. extra ſ
11 do. ꝛ cōtu. ꝛ hec de primo artic. ſufficiāt. ¶ † Circa ſcōm articulū
cōſidera quatuor caſus pncipales: qꝛ aut ex extēſione ſequeret
correctio legis. ꝛ ſic agit de extēſione fienda i correctorijs. aūt ſe
queref ampliatio fallētiarū regule ꝛ ſic agit de extēſiōe fienda i
exorbitantibus a iure cōmuni ꝛ regulari. Aut ſequeret amplia
tio pene ad aliū caſum ꝛ ſic agit de extēſione fienda in penal. h⁹
aut ſequeret ampliatio ad aliū caſum in his q̄ ſunt ſm ius vel ꝑ
ter ius. ꝛ ſic de extenſione fienda in nō correctorijs nec exorbitā
tibus nec penal. h⁹ primo caſu aut extēſiōe ſequeret correctio
de ratiōe diſpoſiti ꝛ ſtatuti ad ipſum diſpoſitū ꝛ ſtatutum. ꝛ hic
eſt querere an correcta ratione legis eo ipſo intelligaf lex corre
cta. ꝛ ſꝫ caſu cōcludit qꝛ ſi rō erat impulſiua nō iducif correctio
diſpoſiti vel ſtatuti p. l. i. §. ſeruū. ſ. de poſtu. Si vero erat finalis
ꝛ tūc aut erant plures rōnes finales ipſi⁹ ſtatuti ꝛ vna correcta
nō intelligit lex correcta in ſtatuto vel diſpoſito: qꝛ ſufficit vnā
ex pluribus rationibus finalibus remanere ad hoc vt remaneat ꝛ
nō ceſſet. l. p id qd le. ꝛ no. in. §. affinitatis. inſti. de nup. ꝛ in. l. he
beros. § nō alter. ff. de his q no. infa. per glo. ꝛ doc. ꝛ i. l. ſi vētre.
§. in bonis. d. priui. credi. ꝛ in aut. de nup. ſi vo etiā rōnabilr.
col. iii. ꝛ bene facit qd no. i. l. ꝛ ii nō lex eſt aſentia. ſ. de here. inſti.
Aut erat vnica rō finalis ꝛ hic caſ⁹ videret dubi⁹ nā videret ꝙ
non intelligat correcta p. c. a multis. extra. de eta. ꝛ quali. vbi pꝫ
qd correcta erat ratio canonis ꝛ tñ dubitabaf an ipſe canō foret
correct⁹ ꝛ papa ib. nouū ius ſtatuendo vi ſtatuere ꝛ corrigere
canonē antiquū. patet qꝛ ibi dicit ſtatuim⁹ ꝛ nō dicit declaram⁹
ꝛ ſic vr notare editione noui iuris per id qd no. glo. in cle. ſi. i ꝟ.
ſtatuimus. de reſcript. Sꝫ in ꝯtrariū vr tex. in. c. miramur. extra de
ſer. no ordi. vbi videt declaratiōe propterea procedere ꝛ dicere
12 qd eo ipſo qd † correcta erat rō canonis debebat itelligi canonē
immutatū ꝛ ſic correctū. ꝛ hoc forte eſt tenēdū p. d. c. miramur.
ſecūdū qd debeb. intelligi. d. c. a multis. qd i ſe re vera eſt dubiū
an vellet ſtatuere declarādo an vero nouū ius ſtatuēdo ꝛ iō po
tius attēdatur. d. c. miramur. qd clari⁹ vr loqui ꝛ hec pars ꝛ vr
clare eiuſqꝫ mēte gl. ꝛ bar. in. l. i. in prin. ſ. de legi. ꝛ i. iii ꝟ. pand ce
na. quā gl. reputo ſingu. facit ꝙ no. Bart. ſ. e. l. mulier. Fateor
tñ qd ad tollēdū omne ſcrupulū cōſultū eſt per legiſlatorē ſtatutū
tollatur vel declaraf ſublatum. ar. d. c. a multis. ꝛ. d. c. miramur. fa
ciat in ar. qd habet in. l. ii. C. de interdic. ma. ꝛ p hoc etiā facit
illud generale ꝙ ceſſāte rōne finali legis ceſſare dꝫ ꝛ legis diſpo
ſitio. vt l. c. cū ceſſante. extra de appel. ꝛ. l. qd dictū. ſ. de pac. ꝛ ſic
hoc caſu. quodāmodo pōt dici ꝙ extēſio paſſiua ex vi regule an
13 tiq. facit qd. ſ. tāgit. ꝛ hec quo ad iſtū primū caſum ſufficiāt. † Aut
ex extēſione ſequeret correctio in alio caſu ꝛ ſic ꝗrit an extēſio i
correctorijs debeat fieri ad aliū caſum ex ex idētitate vel maiori
tate rationis ꝛ hoc caſu cōcludit ꝙ ſi maioritas rōnis ſurgat vi
regule eius l. de reg. iur. li. vi. ꝛ. ſ. de reg. iu. l. nō dꝫ cuiqꝫ. ꝛ ita eſt
pm iſta qꝛ in effectu ſurgit vi regule antiqu. ꝛ ſic poti⁹ dꝫ extēſio
paſſiua autoritate legis ꝙ extēſio hominis. facit qd no. i. l. ii. qd
ſi uo.

ſeruo.ff.de f r.z qḋ.ſ. dicet ſi ſo alias ſurgat maioritas rōnis
dic idē eſſe dicē ſu ac ſi ſolū ſubeſſet idētitas rōnis quo caſu cō
clude q̄ regulariter nō eſt licita extēſio p id qḋ le.z no.in.l. pcu
pim⁹.a ſi.C.de app.z in.l.ſancim⁹.C.de teſta.z in aut. de a lo
ru.off .§.fi.col.iij z qḋ no.p gl.z doc.in.l.z ſi h e.§.i.ſ. de dona.
cau.mor.z in aut.quas actiões.C.de ſac.ſan.ec.p glo.z doc. z
ibi vī pbari q̄ etiā ex maioritate rōnis nō ſit ſiēda extenſio ad
aliū caſum.facit de ele.c.ū expediat l b.vi.z ſic nō dz fieri cor-
rectio p repetitiones ſubauditiones aut tacitos intellectus. vt
no.gl.ſing.in .c.cupiētes.§.qḋ ſi p.ex.de elec.lib.vi. in ver. pre-
terea.nec ſimiliter p ar ā ꝯrio ſenſu p id qḋ habet i.l.ij.C.de cō
14 di.inſer.z p Bar.in l.oes ppli in vi.charta.vbi † cōcludit qḋ
l ſtatuit o nō dz ſum ar.a ꝯrio ſenſu qñ ſequeret correctio iur s
cōis. Ana it p dictionē taxatiuā tantu indicat correctio. tetti-
git Bar. in.l.iij.§.cū tetio.ſ. de al .leg.vbi inclinat q̄ nō qñ non
dicat expſſe coſtare de mēte diſponētis q̄ velit corrigere. fac.z
qḋ habetur in l ſi q ita heres inſtituat excepto fun do.z l.quo
tiēs.§.ſi duo ſ.de here.inſti. Itē an inducat p dictionē nō ob-
ſtātib⁹ eſt tex.ꝯuit ta gl in aut.de here.q̄ ab inteſt.§.i.col.ix.q̄
ſentit q̄ nō niſi aliter appareat qz intelligat niſi obſtātib⁹.l.q̄
q̄ cōtradicit z nō alios Et idē Bar.in extraua.ad repmēdā.l
ver.nō obſtātib⁹.ſ.hoc q̄ adicit z nō alios. Et idē Bar.in extra
uag.ad repmēdā.in ver.nō obſtātio⁹. Et ſic in dicto caſu nō
fit correctio vi dicte clauſule ſed ex vi ſtatuti p̄ius noui in con
trariū ei⁹ qḋ erat ſtatutū de iure antiquo.nā illud ſolu ſuff ci vt
l.antiqua tollat.nec eſt neceſſe q̄ in.l.noua corrigēte expſſe fiat
mētio de lege antiqua vel q̄ expreſſe tollat. l3 qñq3 ad cautelā
fiat de illa mētio p id qḋ le.z no.in capitulo pri mo ex. de con-
ſti.lib.vi.z in c.cōtra chriſtianos.de hereti.lib.vi.z quod nota.
etiam per Barto.in.l.omnes populi.ſupra de iuſti. z iure.
¶ Sed aduerte quia cōtra predicta facit quod imo ex idētita-
te vel maioritate rōnis debeat fieri correctio p id qḋ habetur in
cle.vlti.de reſcrip.in glo.i.z.ii.iuncta gl pe.z fi.q̄ volunt quod il
la cle.ponat ius nouū z correctoriū.z tñ gl i.z.ii.illā extendunt
ad aliū caſum ex idētitate z maioritate rōnis. Sed dicere po-
tes q̄ nō dz fieri extēſio ſalſo niſi forte reſultaret abſurdū arg.
l.ſcire opoꝛt.z.§.aliud.ſ.de excuſa.tut. z ei⁹ qḋ infra dicet. z qḋ
no. Bar.in.l.nō dubiū.C.de legi.z Bar.in.d.l.oēs ppli. in ma
teria interpretationis ſtatutoꝝ in.vi.q.pncipali.z ſic loquit id
qḋ not.in.d.cle.vlt ma.inq̃tū glo.ad qḋ dz de habēte l teras
pape extēdit ad habēte literas legati.nā abſurdum eſſet dicere
qḋ habēs literas legati plus coſequeret quā habens literas pa
pe in eadem forma cū ecōtra eſſe debeat vt in.c. hi qui. de pbē.
lib.vi.z.c.ſi pluribus.faciat.l.nā abſurdū.ſ.de bo. liber. quate-
nus autē glo.ibi extendit illā cle.a literas conceſſam vt incerte
pſone puideat vel vt quis habeat fructus bñficii vacantis nō
vr pcedere pp̄ter regulā ſuperius datā z iura ſupius allegata
z magis qz no eſt eadē rō in illo caſu cu illa gr̄a cēleat fauorabi
lis p quā mandat puideri incerte pſone.vt p3 ex his q̄ legunt
z no.in.c.dudū iuncta gl.in ver.beneficia.cū ibi no. p Lap. in
addi.z.c.is cui.de preb . li.vi. ſed gratia p quā mādat puideri
certe pſone ceſetur ambitioſa z nō fauorabilis.vt .in.c.quāuis.
lo primo.de pb .lib.vi. z ſimiliter in ſcḋo caſu qñ puidet p lite-
ras vt qs habeat fructus bñficii vacantis,nō videt gl. bñ dice-
re p no.in.d.aut.quas actiões. z magis qz ille caſus vt eſſe fa-
fauorabilis ſaltē qñ ꝯcedit gratia plato ſup fructib⁹ officii va
cantis in ſua dioceſi pp̄ter debita eccleſie ſubleuāda.vt le.z no.
in.c.ſi pp̄ter tua.deb.ea de reſcri.lib.vi.z ſic non eſt eadē rō q̄ in
caſu ibi expreſſo q ceſetur ambitioſus z nō fauorabilis vt p3
ex.d.c.quis. Et ex pdictis p3 vna fallētia a regula pmiſſa qz
fallit vbi ſi nō fieret extēſio reſultaret abſurditas. fallit ſcḋo ſm
quoſdā qñ rō eſt expreſſa in l.p tex.cū gloſſ. q̄ coſueuit reputari
ſing.in cle.i.in ver.alligatur.de elec. z h tenebat ibi do. Io. de
fantu.prout refert ibi reuerēdus dñs meus dñs Anto.de but.
alle.l.ſi.C.de indic.vidu.ſed certe illa loquit in caſu eiaſ ut pat
infra dicet.preterea cōtra iſtā fallētiā vr eſſe tex.cū gl.in cle.audi
toꝛ.de reſcrip.iūcta glo.in ver.romana.nā ibi exprimit rō in li-
tera. Lz vero circuit⁹ euitet q̄ rō fortius ibi vēdicat locū in auditō-
re dato extra curiā p pa. nā tñ ibi gl.ce illā nō extendeat ad ca
ſum illū ad idē faciat.d.cle.i.de ele.iuncta gl.in ver.prelati.vbi
ſimiliter gl.vr velle q̄ l.rō ibi fuerit expreſſa .n no ſiat extenſio
ad aliū caſum. Potes dicere q̄ ibi agitur de extēſione fienda
ad aliū caſum qui nullo modo cōprehēdi pōt ex verbis ſtatuti
vel legis in caſu expreſſo z tūc nō fit extenſio etiā ex maioritate
rōnis vt in.d. aut.quas actiōes.z ſic loquit glo.in.d.cle. audi-
15 toꝛ.z in cle.i.in ver.platu. Hec ob.qḋ no.p gl.z doc.in aut. ꝑ-
uerſa C.vnde vir z vxo.vbi † vr pbari q̄ ſaltē ex maioritate ra
tionis induci debeat correctio.z hoc tenet ibi Bar. de ſal. z in
l.illud.C.de ſa.ſan.eccle.qz reſpōderi pōt primo q̄ illa gl. nō p-
cedit p no.in.d.aut.quas actiōes.vel ii qz cōtra illa glo. ꝗ pro-
bat p doc.ibi pōt ii ſecundo dici q̄ illud cōtingit qz nō proprie
agit videt de extēſione ſed de cōprehēſione qz caſus glo.vide-
tur ꝯpꝛehēdi ex verbis tex.l corpore.d.aut.vbi dicit ſi quatuor
habeat liberos aut minus.iūcta.l.illud.§.minus.ff.de tribu.et
hoc vr ſaſſe ibi etiā de mēte Cy.a it agitur de extēſione fienda
ad caſum q pōt cōpꝛehendi expreſſo ſaltē in ſiolata ſignificatio
ne z tunc poſſit fieri extenſio.z ſic intelligat gl.in.d.cle.i.in ver.
obligat.iuncto eo qḋ ibi no.pan.de ſtata.nam ſub electione de
qua loquit ibi pōt includi p̄ mo in lata ſignificatiōe:qz q puide-
det alteri de beneficio eligit in a i benefi iu.facit qḋ habetur in
c.querel.i.de elec.z in.c.relatū.de preben.ad idē etia. ibi facit q̄
no.per gl.z doc.in.c.i.extra de re.permu.l.vi.z in cle.i.eo.ti.vbi
etiam glo.z doc.videntur pati in materia ex ꝯrietate dictam ex-
tenſioné ad idē gl.in.d.cle.auditoꝛ in ver.benefi io.z idem vide
tur ſentire gl. in aut.vt ibi qui obliga.pꝛohi.l abere res mino-
ru.§.i.in ver.curat.coll.vi.z hec vera qñ omnino eſt eadem rō. alſ
ſecus vt eſt gloſſ.in.c.ii.de eta.z quali.in ver.in eiſdem alſ etiā3
ad caſus predictos non debet fieri extenſio et amex vi ratōis
expꝛeſſe q̄ maxime p ſi q i do ratio expꝛeſſa fortius locum
habet in caſu expꝛeſſo quam in alio,quia tunc potiſſime non eſt
fienda expꝛeſſa extenſio licet ratio ſit expꝛeſſa in.l.pꝛima vt eſt
caſus cum gloſſ in.d.c.cū oſtēdimo.iuncto.c.vt circa. Idē3 ſi ca-
ſus non expꝛeſſus non eſt eque fauorabilis qz tūc etiā non fit ex-
tēſio l3 ratio ſit expꝛeſſa in.l.vt in.c.cū fidei.de hereti.lib.vi. Itē
hic in extēſione ſiēda tam in diſpoſitione legis qz in diſpoſitione
hominis nō ſit ext. niſi ad aliū caſum etia ii ſublata ſignifica
tione compꝛehendat .vt in.c.ii.de pꝛeben.z eo.t .c.cum in illis.
li.vi.z de reſcrip.c.ſuſceptū.eo.li.z in.c.cui de no ſacerdotali.de
pꝛebē.li.vi.faciat l.diligēter.ff.māda. Tertio fallit regula pmiſ-
ſa qñ agit de extēſione ſiēda in correlat.iuis vt eſt caſus in.l.fin.
ff.de in..l.vidu.faciat l.ſi ſ.de acce.q̄ intellige qñ eſt eadē rō vt
ibi alſ.ſecus.vt l.curatoꝛe.C.de iterdic.ma.cū ibi no. ¶ Quar
to fallit qñ agit de extēſione paſſiua vt de illa q̄ fit vi regule iu-
ris antiqui.vt eſt tex.cū gl.in.l.ſi quis ſeruo.C.de fur.iuncta.l.vt
tantu.ff.de ſeruo corrup. z facit quod not.gl.in.l.quod vero.ff.
de legi.z per Bar. in.l.oēs.populi in pe.quarta.de iuſti.z iu.et
in.l.i.§.i.a l lege tal.z in.l.i.§.ſ.de mune.z hono ¶ Quinto fal
lit ſcḋm quoſdā ſi agat de his q̄ in iure cōiter ſunt parificata in
materia de qua agit iuxta id q̄ legitur z no.per gl.in.c.ſi poſt-
q̄.§.i.z.§.fine.de elec.lib.vi.ſe i certe hec fallētia non placet in
correctoriis ꝑ ea q̄ habent in.l.fin.C.de ſa.r.ſanc.eccle.z in aut.
quas actiones.z vt in materia pꝛeſcriptionis falcum in caſibus
16 poitis i.d.l.ſi.eſt equiparata ciuitas z eccleſia † z tñ correctio
facta in eccleſia nō trahitur ad ciuitatē.z hoc quādo agitur de
extenſione fienda ad aliam perſonam ſecus forte ſi agat de ex-
tēſione fienda inter eaſdē perſonas qz tūc forte pōt procedere
dicta fallentia quādo eſſet omnino eadē ratio vel maioꝛ vt vi eſ
ſe in gl.in aut.z eo nō obſeruato.C.de teſta.ineta.l.iubem⁹.eo.
ti.z illā gl.reputo ſing.q̄ prima facie videt cōtradicere gloſ.in
aut.quas actiones.ſz cōcordāt illas vt p3 ex predictis. Sn aūt
pcedat dcā fallētia i e.xoꝛbitātib⁹ vel penalib⁹ ſ.dicet. ¶ Sex-
to fallit qñ extēſio fieret ex mēte intrinſeca ſeu cōpꝛehēſiua z nō
extēſiua que mēs intrinſeca colligi pōt ex ꝓtoue ꝓ imo ex com
muni vſu loquendi z nō fieret extēſio ad caſum qui cōpꝛehendi
tur ſub expꝛeſſo ſcḋm cōmunem vſum loquendi,nec ꝑ ꝓpꝛia ſi-
gnificatione p id q̄ le.z no.in.l.liberoꝝ.§.q̄ tñ caſſius.ff.de leg.
iii.z in.l.cu delamotis.§.aſinā.de fun.inſtruc.z inſtru.vel facit
q̄ no. Bar.in.l.nō dubiū.ff.de legi.z in.d.l.oēs populi.in penul.
q̄.Itē Colligit ar.qñ pcēdē legē vel alia declarat aliqd exē-
pli gratia faſſe dicēdū.l.i.§.q̄ vulgo.ff.de vi z vi ar.z l.dānī inſe
cti in ſtipulatio pertinet.ff.de dā.inf.c.z bñ facit q̄ no.in.l.i.ff.de
17 pol. ¶ † Itē tertio colligit qñ reſultaret aliſ abſonus intellect⁹
p id q̄ dicet in.d.l.ſcire op3.§.aliud.de excuſa.tuto.z p bar.in
d.l.nō dubiū.z in.d.l.oēs popul.alſ aūt ii ſolu ex vi ratōis col-
ligat mēs illā appellabo mētē extēſiuā z procedent que ſuperi⁹
d.ſūt.ideo nō erit ſiēda extēſio niſi in fallētiis ſupra poitis.z hec
ſufficiant de iſto caſu principali qñ queritur an extenſio ſit ſien
da in correctoriis. Secundo caſu qñ agit ex extēſione fienda
in exoꝛbitantibus z ſic concludē q̄ in caſibus in quib⁹ dixi ſu-
pra fieri poſſe extēſionē in correctoriis multo fortius poterit fie
ri in iſtis cū magis ſit pꝛohibita extēſio in correctoriis quam in
aliquo alio caſu vt patet ex his que habent in aut.quas actio-
nes.z in.d.l.pꝛecipimus cū aliis ſimil. In aliis vero caſib⁹ ꝯclude
q̄ aut agit de extēſione fienda ex maioritate rationis aut de ſiē
da ex idētitate rōnis.pꝛimo caſu aut maioritas ſurgit ex vi re-
gule cui l3.de re iu.li. vi.z l.nō dz cuiqua.ſ.de re iur.z hoc l eſſe
cau eſt extēſio paſſiua z eſt pmiſſa.vt eſt tex.cu gl.in.l.i.C.de pa.
qui fi.diſt.vbi dicit pr pōt vēdere ſiliū pp neceſſitatē famis.ita
pōt eū obligare cu plus ſit vēdere quā obligare z ſic cū liceat vē
dere licebit obligare.ad idē q̄ habet in.l.nec in ea.§.ius occidē
di.ſ.de adulte.z q̄ ibi no.p Bar.z per Cy.in.l.i.ad ſi.C.que ſit
lon.ꝯſue.z iō ſi ſtatuto pmitteret impune occidi banitum poterit
etiā vulnerari ipune l3 ſtatutū hoc nō dicat cū plus ſit occidere
quā vulnerare ſi aūt ſurgat ex alio maioritas ratois nō videbit

ꝙ ſit permiſſa extẽſio ꝑ id ꝙ no. Cy. in. d. l. j. C. q̃ ſit lon. cõſue. ꝛ
ideo ſi ꝓ homicidio imponatur pena pecuniaria ꝑ ſtatutũ. ꝛ cõ-
rigit̃ lex nõ intelligetur correcta in alio crimine minori homici-
dio in quo eſſet pena ꝑſonalis lꝫ maior rõ videatur minorandi
18 penã in minori. † Sexto caſu qñ q̃rit̃ an fiat extẽſio ex idẽtitate
rõnis ꝛ tũc cõcludit ꝙ ſi agit̃ de extẽſione fiẽda inter eaſdẽ ꝑſo-
nas ad aliũ caſum ſilem põt fieri extenſio ſi diſpoſitio in ſe eſt
fauorabilis ex humanitate inducta. vt l. i. cũ gl. ſua. C. de his
q̃ ante ap. tab. vbi ptꝫ ꝙ lꝫ exorbitãs a regula ſic hereditatẽ nõ
a ditã trãſmitti ꝛ ſpecialiter diſponat̃ ꝙ hereditas aſcendentis
delata ex teſtamento lꝫ nõ adita trãſmittat̃ ad deſcendentẽ tñ
extẽdit̃ etiã ad hereditatẽ delatã ab inteſtato. ꝙ videt̃ ꝓcedere
etiã ſi pꝛõptior ſit rõ in caſu expſſo quã in alio vt ptꝫ ibi qꝛ pꝛõ-
ptior eſt rõ in trãſmiſſione ſucceſſionis ex teſtõ q̃ ſit ex volunta-
te expreſſa quã in illa q̃ ſit ab inteſtato ꝛ ex võlũtate tacita vt. l.
cõficiunt̃. ſ. de lu. codi. ꝛ hec ꝟa ſi diſpoſitio cõtinet qd fauora-
bile. ſecus ſi cõtineat qd valde odioſum qꝛ tũc nõ fiet extenſio
ad aliũ caſum. vt l. i. cũ gl. ſua. C. de pa. qui fi. di. ꝛ h̃ forte verũ ſi
eſt dictio taxatiua in lege vt eſt ibi alias forte ſecus ꝑ no. ꝑ Dy.
in. c. in argumẽtũ. de reg. iu. lib. vj. ꝛ Bar. in. l. ſi ↄſtãte. in. ix. q. ꝛ
ꝑ Jac. de bel. in. d. l. fi. C. de interdi. ma. Si ꝟo agit̃ de extenſio-
ne fiẽda ad alias ꝑſonas tũc nõ dꝫ fieri regulariter extẽſio vt ꝓ-
bat̃ in. c. q̃ a iure. de reg. iur. lib. vj. cũ ibi not. ꝛ in. c. queſtionũ. ꝛ
c. nõ ſolũ. de regula. e. li. ꝛ cle. dudũ. de ſepul. ꝛ in. d. l. fi. C. de in-
terdic. ma. ¶ Fallit pꝛimo ſi agit̃ de extẽſione fiẽda ad aliam
ꝑſonã q̃ ſm latã ſignificationẽ põt cõpꝛehẽdi ſub expſſa vt ꝓ-
bat̃ in. l. ſenatuſcõſulto. ff. de ritu nup. ꝛ in. l. filiũ habeo. ad ma-
cedo. iuncta. l. liberorũ. §. ſed ꝛ papinius. ſ. de verb. ſig. ꝛ qđ no.
Cy. in. l. j. C. q̃ ſit lõ. cõſue. ꝛ ꝙ no. ꝑ gl. ꝛ Bar. in. l. miles. §. ix. in
pꝛin. ſ. de re iudi. ꝛ idẽ videt̃ ſi fiat extẽſio ad aliã ꝑſonã q̃ ſcõm
iuris interpꝛetationẽ reputatur eadẽ cũ expꝛeſſa vt. l. ſi libertũ.
§. j. de ritu nup. ꝛ hoc ſi ſit eadẽ rõ alias ſecus. vt eſt gloſſ. in cle.
ſi. in ver. hiſdẽ. de eta. ꝛ quali. ꝛ ꝓbatur in. l. lege iulia. §. hoc ca-
pite. ff. de ri. nup. Itẽ intellige hanc fallentiã niſi diſpoſitio ſit
valde odioſa qꝛ tũc nõ fiet extẽſio aliquo mõ vt. l. patri. ſ. de ad-
ulte. Itẽ ſi agat̃ de modico pꝛeiudicio in caſu in quo nõ fieret
extẽſio qꝛ tũc nõ fiet vt. l. ſed ꝛ milites. §. i. ſ. de excuſ. tu. iuncto
eo ꝙ no. Bar. in. l. liberoꝝ. ſ. de ꝟb. ſig. ꝛ h̃ fallẽ qñ in caſu pꝛi-
mo nõ fiat extẽſio ꝓcedit qñ agret̃ de ampliatione ſeu extẽſio-
ne oneris coherẽtis ꝑſone vt eſt onus tutele de quo loq̃tur. d. l.
19 ſed ꝛ milites. §. i. ¶ † Fallit ſecũdo qñ ſumus in fauorabilibus
q̃bus iura fauent ꝓpter publicã vtilitatẽ vel piã cãm vel ſimilẽ
nã tũc fieri põt extẽſio vt ꝓbat̃ in. l. illud. cõiuncta gl. ſua in ꝟ.
alia cã. C. de ſac. ſanc. eccle. ꝛ eo. ti. l. ſi. cõiuncta gl. in ver. capti-
uorũ. ꝛ in. l. ſi conſtãte. in pꝛin. iuncta glo. ꝛ. l. ii. §. quod ſi in pa-
tris cũ gl. in ver. ſui iuris. ff. eo. ꝛ in. d. l. miles. in pꝛin. de re iudi. cũ
gl. ſua. ꝛ h̃ potiſſime ꝓcedit qñ nõ reperit̃ expꝛeſſe regula in cõ-
trariũ tradita e ſic intelligat̃ ꝙ no. Bar. in. l. ii. in pꝛin. in mate-
ria pupillaris in pe. col. de vul. ꝛ pu. ¶ Fallit tertio qñ aliqua
ſunt cõiter in omni materia vel ſaltẽ in materia de qua agitur
equiparata a iure vt in. d. c. ſi poſt q̃. §. j. ꝛ. §. fi. cũ ibi no. ꝑ gl. de
electi. in. vj. ꝛ bene dico in materia de qua agit̃ ſecus ſi nõ eſſet
facta equiparatio ſeu parificatio in materia de qua agit̃ vt eſt
tex. cũ gl. in. c. j. ne cle. vel mona. li. vj. ꝛ in. c. lꝫ canon. cũ gl. ſua. ff.
elec. eo. li. iuncta decretali dudũ. lo. ſcđo. de elec. ꝛ decre. de mul-
ta. pꝛe pbẽ. ꝛ bñ facit etiã ꝙ habet̃ ꝑ gl. in. c. j. de eta. ꝛ qual. lib.
vj. ꝛ ꝙ no. in. l. ſi qs ſeruo. C. de fur. iũcta. l. vt tñ. §. j. ff. de ſer. cor-
rup. ꝛ ꝙ not. in. l. qđ vero. ff. de legi. ꝛ ſm p̃dicta põt intelligi. l.
furioſi. C. de nup. q̃ pꝛima facie multũ vi repugnare p̃dictis ꝛ
impedire videtur ſaltẽ q̃ ad alias ꝑſonas extẽſionẽ in exorbitã-
tibus etiã ſi agat̃ de materia fauorabili nã dico ꝙ dicta lex re-
cte itellectã nõ facit ↄ̃ ſed ꝓ qꝛ ibi fit extẽſio de filiafami. furioſi
ad filiũfa. furioſi ꝛ de filiofa. mẽte capti ad filiũfa. furioſi. qꝛ ca-
ſus iſte eſt fauorabilis inquãtũ agit̃ de habilitate ad matrimoniũ
ↄhendũ. l. j. ff. e. ꝛ etiã ſublata appellatiõe mẽte capti cõpꝛehen-
di põt furioſus q̃ ẽt eſt mẽte capt⁹. Nec obſt. ſi dicat̃ ꝙ imo illa
lex fortiter facit in oppoſitũ qꝛ vĩ innuere ꝙ niſi illa lex fuiſſet
facta nõ fiebat extenſio ꝛ ꝑ hũc modũ vĩ ipſam allegare Bar.
in auť. quas actiões. ff. de ſac. ſan. eccl. ſꝫ rñdeo ꝙ verũ eſt ꝙ an-
te illã legẽ de h̃ erat dubiũ tñ iudex debebat ſic iudicare etiam
ante illã ꝓut ibi eſt deciſum ꝓpter idẽtitatẽ rõnis ꝛ ꝓpter ea q̃
ſuperius dixi. Fateor tñ ꝙ iudicis ſnĩa ↄ̃ria ꝑ quã ꝓnunciaſſet
cõtra illud quod ibi dicitur deciſum nõ fuiſſet nulla quaſi lata
cõtra ius ↄſtitutionis ex quo cõſtitutio expſſa nõ erat ſup caſu
illo ꝛ regula erat in oppo. vt. l. ii. ff. de ritu nup. ſecus eſſet hodie
20 poſt illã legẽ qꝛ † ſnĩa ꝑ quã ꝓnũciaret̃ hodie ꝙ filiũfa. furioſi
nõ poſſet ↄ̃here matrimoniũ eſſet ipſo iure nulla tãq̃ lata ↄtra
ius ↄſtitutionis. vt. l. ij. C. qñ ꝓuo. nõ eſt ne. ꝛ in. c. j. extra de re
iudi. ꝛ ſic interp̃tatio q̃ ante illã legẽ debebat magiſtraliter fie-
ri redacta eſt ad interp̃tationẽ neceſſariã ꝛ iure. facit qđ no. per
gl. ꝛ doc. in. l. ij. C. de legi. ꝛ in. c. j. extra de poſtu. pꝛe. ꝛ. xj. q. j. §. ex
his. ꝛ. ff. de legi. l. nõ pſit. ꝛ. C. de legi. l. cũ de nouo. ꝛ h̃ de iure ci-
uili. nã de iure canonico clarũ ꝙ põt filiuſfa. ↄ̃here matrimoniũ
ſine patris ↄſenſu. vt no. gl. in. l. paulus. ff. de ſta. ho. Itẽ ſecun-
dũ p̃dicta põt intelligi ꝙ no. ꝑ Bar. in. l. pꝛime. in fi. ſ. de his q̃
ab inteſta. delẽ. ꝛ in. l. cũ de in rẽ verſo. in. j. col. ff. de vſur. vbi di-
ſpoſitũ in libertate trahit̃ ad aliã piã cãm ꝛ diſpoſitũ in alimẽ-
tis trahit ad cãm dotis. ꝛ qđ no. etiã ꝑ gl. in. §. itẽ mixta inſti.
21 de act. ꝛ. C. qñ ex fac. tu. l. iij. vbi † diſpoſitũ in minore trahetur
ad eccleſiã lꝫ poſſet dici ꝙ etiã h̃ cõtingit ex alio capite vꝫ ex vi
regule q̃ hꝫ ꝙ eccl'ia fungit̃ iure minoris vt eſt hodie expꝛeſſus
in. c. j. extra de reſti. in inte. de iure tñ ciuili nõ habemus regulã
illã ita expꝛeſſam. Attẽde tñ qꝛ videtur ꝙ dicta extẽſio de mi-
nore ad eccleſiã ſit licita in his q̃ diſpoſita ſunt in minore. ꝛ nõ
ſunt nimis exorbitantia: alias ſecus ſicut eſt ꝙ p̃ſcriptio tꝑalis
regulariter ipſo iure nõ currat minori vt. l. fi. C. in q. cau. in integ.
reſti. nõ eſt ne. nã nõ vĩ h̃ extẽdi ad eccl'iam vt ꝓbat̃ in. d. auť.
quas actiões. vbi ptꝫ ꝙ vſucapio triẽnĩ de iure ciuili etiã auẽ-
ticorũ currit ↄ̃ eccleſiã. ꝛ tñ nõ currit contra minorẽ vt in. d. l. fi.
facit quod no. Jo. an. poſt Inno. ꝛ hoſti. in. d. c. j. ꝛ eo. ti. c. pe. ꝛ
fi. ꝛ ſcõm pꝛedicta etiã intelligi põt quod no. glo. ſing. in. l. ij. C.
de cura. fur. vbi ea q̃ dicũtur de minoribus trahit ad furioſum
ꝓ qua bñ facit tex. ille. ꝛ ꝑ pꝛedicta etiã videt̃ ꝙ gl. i. d. l. miles.
22 in pꝛin. de re iu. inquãtũ dicit ꝙ † bñficiũ militi cõceſſum arma-
te militie ne ↄueniat̃ niſi quatenus facere põt etiã extendat̃ ad
militẽ celeſtis militie cũ etiã clericus dicat̃ militare. vt l. c. j. extra
de cle. egro. ꝛ qꝛ ſumus in materia fauorabili ꝛ in qua ius pꝛo-
pter publicã vtilitatẽ beneficiũ cõcedit. facit etiã qđ habet̃ in. l.
ſacroſanctẽ. C. de epi. ꝛ cle. vbi dꝫ habere caſtrenſe ſeu quaſi ca-
ſtrẽſe peculiũ ſicut ꝛ miles. ꝛ lꝫ Jo. an. poſt hoſti. in. c. odoard⁹.
extra de ſol. ſup gl. videat̃ ſentire oppoſitũ tñ magis vĩ creden-
dũ accur. in hac materia legali tanq̃ verifiẽ magis perito in
23 ea ar. eoꝝ q̃ no. gl. ſing. i. c. vt veterũ. ix. di. vbi dicit gl. † magis
credẽdũ Auguſtino vbi alii doc. theologi ſunt varii in materia
diſputatiua tãquã magis perito. ꝛ Hieronymo in interp̃tatio-
nib⁹. ꝛ Gregorio in moralib⁹. ꝛ Ambroſio in ſacramẽtis. h̃ ẽt
fuiſſe de mẽte gl. in. d. c. odoardus. lꝫ gl. fi. videat̃ aliter ſentire.
ꝛ ꝓ h̃ etiã bñ facit. d. c. odoardus nõ diuinãdo nã ibi nihil dici-
tur de ceſſiõe ꝛ tñ repꝛehẽdit iudicẽ q̃ excõicauit clericũ q nõ po-
terat ſoluere ꝛ ſic videtur ꝙ clericus ꝛ ſilr miles ſecularis poſſit
cedere bonis ſi vellet. ꝛ ſimiliter poſſet vti priuilegio abſq; ceſ-
ſione ꝛ ſic intelligit̃ dictũ. c. ꝛ eodem modo põt intelligi. c. ꝓue-
nit. de fideiuſ. nã ꝛ dici p̃t ꝙ ibi nõ opponebat cleric⁹ exceptionẽ
pꝛedictã. Itẽ nõ ob. p̃dictis. c. ſi ꝓpter tua debita. de reſcri. lib.
vj. qꝛ ibi nõ negatur qn clericus habeat dictũ bñficiũ. ꝛ ſi dicas
cur ergo impetrauit ibi priuilegiũ ſup fructibus beneficiorum
vacaturorũ ꝓpter debita eccl'ie ſubleuãdi. Reſpondeo qđ inter-
eſt pꝛlati vt cocedat̃ ſibi tale priuilegiũ ꝑ papã vt ſic integrali-
ter ſatiſfaciat creditoribus ad hoc vt facilius in poſterũ repe-
riat ſubuenientes eccleſie. Nec ob. p̃dictis qđ no. Bar. C. de iu.
ꝛ fac. igno. l. j. vbi dicit poſt Cy. ꝙ priuilegiũ ↄceſſum ꝑ illã legẽ
militi ſeculari nõ trahit̃ ſeu trahi nõ dꝫ ad militiã celeſtis militie
ſeu ad clericũ qꝛ potes dicere pꝛio ꝙ forte de iure ciuili nõ ꝓce-
dit iſtud ꝑ no. in. d. l. miles. vel potes dicere ꝙ illẽ ꝓcedit qꝛ ho-
die ſic videt̃ approbatũ ꝑ ius canonicũ in. c. iter monaſteriũ. ꝛ
c. ſuborta. extra de re iud. vel tertio potes dicere ꝙ i materia ha-
bẽte multas fallẽtias fiat extẽſio qꝛ ꝓpter multitudinẽ fallẽtia-
rũ cẽſet̃ de facili extẽſibilis ex quo materia eſt fauorabilis. ꝛ ſic
loquat̃ qđ habet̃ in. c. d. l. miles nã multe ſunt ꝑſone habentes
dictũ priuilegiũ ne ↄueniat̃ niſi quatenus facere poſſunt vt pꝫ
ex his q̃ habẽtur in. l. ſunt q. cũ legib⁹ ſe. ſ. de re iudi. ꝛ. l. alia. §.
fi. ꝛ. l. rei iudica. §. fi. cũ ſe. ff. eo. ſecus in materia habẽte paucifſi-
mas fallẽtias ꝛ ſic nõ de facili extẽſibili ꝛ ſic loquat̃ qđ habet̃ i
d. l. j. C. de iu. ꝛ fac. igno. nã ꝙ poſſit opponi exceptio ipugnãs
ſnĩam nõ dico executionẽ tm̃ poſt ſnĩam q̃ trãſiuit in rẽ iudica-
tã ꝛ ſic validã ꝛ ꝙ nõ poſſit dici nulla paucifſime exceptiões re-
periũtur vt ptꝫ ex ibi no. ꝛ h̃ ſufficiãt de ſecũdo caſu p̃ncipali
24 huius articuli. ¶ † Tertio caſu pꝛincipali qñ q̃ritur de extẽſio-
ne fiẽda in penalib⁹ ꝛ tũc ↄcludit ꝙ in caſibus in quibus dixi
fieri extẽſionẽ in correctorijs fiet in penalibus cũ magis ſtricte
ſit ꝓcedendũ in correctorijs vt ſuperius dixi. In aliis cõcludit
aut agitur de pena euitanda ꝛ tũc fieri põt extẽſio ſaltẽ vt iã fa-
ctũ excuſetur a pena lꝫ an factus tut⁹ ſit abſtinere ꝑ id qđ not.
Jo. an. in. c. nihil eſt. extra de elec. ſup gl. lꝫ fines. facit qđ not. ꝑ
eundẽ in. c. ſtatutũ. ſup gl. j. eo. ti. lib. vj. ꝛ in. c. ſignificauit. de iu-
di. ſup gl. j. ꝛ in cle. j. de priuile. Aut agitur de pena incurrenda
ex extẽſione ꝛ tũc attẽde quia ſi verba ſint ambigua ꝛ dubia ꝛ
p̃t ſe habere ad caſuꝫ de quo q̃ritur ꝛ etiã ad aliũ ꝓpter diuer-
ſam pũctuationem vel ſilem cãm ꝛ tũc ex idẽtitate rationis fit
extenſio ſeu intelligimus ĝnaliter ꝛ indiſtincte in vtroq; caſu
vt eſt tex. cũ gl. in. c. j. in ver. clericũ. de tẽpo. ordi. lib. vj. ꝛ hoc ſi
ſit eadẽ rõ. alias ſecus. vt in. c. ſi cõpꝛomiſſarius. ad fi. de ele. lib.
vj. iuncto. c. cũ in cunct. e. de elect. Si ꝟo verba ſunt certa ꝛ clara
tunc aut q̃rit̃ an fiat extẽſio ex maioritate rationis aut ex idẽti-
tate.

tate. primo caſu ſi ſurgit maioritas rõnis ex vi regule cui lz de
reg.iu.li.vi.ꝛ tūc fieri pōt extēſio qꝛ iſta poti⁹ videt̃ extēſio paſ
ſiua ꝛ q̄ fit ꝑ aliā legē.vt ſupius dixi in alio articulo facit quod
no.Cy.in.l.i.C.q̄ ſit lon.cōſue.ꝛ Bar.in.l.nec i ea.§.ius occidē
di.ff.de adulte.ꝛ in.l.relegatoꝝ.§.interdicere.ꝛ.§.ſeq.ff.de inter
dic.ꝛ rele. Aut ſurgit alio reſpectu ꝛ tūc dic vt i caſu ſequēti qñ
agit̃ de ea ſiēda ex idētitate rōnis.q̄ caſu ↄcludo qꝺ aut diſpoſi
tio eſt penalis ſolū reſpectu nullitatis act⁹ ꝛ tunc videt̃ qꝺ fieri
poſſit extēſio ꝑ tex.cū gl.in.c.ſi.de elec.in.vi.in gl.ſi.ꝛ qꝺ ibi no.
Jo.an.ſup ea.ꝛ qꝺ no.ꝑ eūdē in regula odia.in ſolutiōe q̄ōnis
de reg.iur.li.vi.vbi cōcludit qꝺ pena nullitatis actus nō eſt pro
prie pena cū nō ſit diminutio patrimonij nec iuris iā queſiti ad
25 idē qꝺ no.Pau.de liaz.in proe.cle.in ver.de cetero.vbi † con
cludit qꝺ lz conſtō penalis nō liget ꝓbabiliter ignorātes tñ h̄
ꝓcedet in pena extrinſeca ſecus in pena nullitatis act⁹.ꝛ ꝓ p̄di
ctis etiā bñ facit tex.cū gl.in cle.j.in ver.ꝑſidētes.de reſcrip.Sz
ↄ̄ ſenſit Jo.an.in.c.diſpēdia.de reſcrip.li.vj.vbi dicit illū tex.
nō ꝓcedere in realibus quaten⁹ agit̃ de pena nullitatis actus ꝛ
hoc forte ver⁹ qꝛ nō pōt negari qn cōſtitutio tūc ſit exorbitās
quatenus ipſo iure annullat actū vbi al's regulariter nō annul
latur ꝛ iō videtur qꝺ regulariter nō debeat extēdi ꝑ id qꝺ dixi
ſupra in ꝑcedēti caſu qñ agit̃ de extēſiōe ſiēda in exorbitātib⁹
cū h̄ tñ ſtare pōt dictū Pau.de quo ſupra.ſed dictū Jo.an.in
d.c.ſi.nō videt̃ ꝓcedere quātū ad h̄ lz forte extēſio quā ibi facit
glo.de elec.ad preſentationē poſſit ſaluari ex alio capite vz qꝺ
ſublata ſignificatione electionis continet̃ etiā p̄ſentatio cū pre
ſentās ſatis dicat̃ eligere eū quē p̄ſentat.vt i.c.querelā.extra de
elec.ꝛ bñ facit qꝺ ſupra dixi in primo caſu pricipali ꝛ in ſcd̃o.
Aut agit̃ de alia pena ꝛ tūc aut eſt pena nō mera ſicut eſt pe
na expēſarū q̄ eſt pena reſpectu ſoluētis nō reſpectu recipientis
aut eſt mera pena reſpectu recipiētis.ſi nō eſt mera pena ſicut
eſt pena expēſaꝝ vt tetigi ꝛ tūc pōt fieri extēſio ex idēditate rō
nis ꝛ ſic intelligat̃ gl.in cle.j.in ver.ꝑſidētes.iūcto tex.de reſcri.
qꝺ maxime ꝓcedit qñ caſus expſſatus fuit expſſus qꝛ ſic cōiter
cōtingebat vt pz ex gl.ꝑal.ſi ꝟo agit̃ de mera pena qꝛ vt eſt pe
na etiā reſpectu recipiētis.ꝛ tūc cōcludo qꝺ regulr̃ non dz fieri
extēſio ex idētitate rōnis.nec forte ex maioritate qñ non ſurgit
maioritas ex vi regule cui lz ꝑ ea q̄ no.Cy.in.d.l.j.C.q̄ ſit long.
cōſue.ꝛ ꝑ no.ꝑ Jo.an.in regula odia.de reg.iur.lib.vj.maxime
in prima rōne prime partis iuncta ſol.q̄ōnis.ꝛ bñ facit text. in
regula in penis.de regu.iur.lib.vj.ꝛ qꝺ habetur in dicta regu
la odia.ꝛ in.l.cum quidā.ff.de lib.ꝛ poſthu.ꝛ in.l.ſi preſes.ꝛ.l.ſi
de interpretatione.ff.de penis.ꝛ de peni.di.i.§.pena.ꝛ qꝺ not.
gl.in.§.itē mixta.inſti.de actio.ꝛ qꝺ habet̃ in.c.ſtatutū.de elec.
lib.vj.ꝛ in.c.j.ne cle.vel mona.eo.lib.ꝛ in cle.j.de ce.eccl.nō alie.
bene facit.l.ſi.C.de interdi.ma.ꝛ in.c.j.de tempo.ordi.lib.vj.in
glo.in ver.Jtalie lz glo.illa cōſueuerit ꝑ aliquos allegari ad op
poſitū dicētes glo.illā velle qꝺ vbi eſt eadē rō ꝛ omnimoda ſi
militudo qꝺ tūc fieri poſſit extēſio etiā in penalibus.tñ gl.licet
illud dicat arguēdo finaliter ibi decidit oppoſitū ꝛ ſic etiā ſen
tit Jo.an.ibi ſup illa gl.fallit.d.regula primo qñ extēſio nō fit
ad alias perſonas ſed ad aliū caſum omnino ſimilem ꝛ in quo
eſt eadem ratio vel maior ſic ꝛ intelligat̃ gloſſ.in cle.ſi.in ver.li
ne ā.de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ pro illa etiā facit qꝛ al's ſi teneremus oppo
ſitū eius qꝺ ibi dicit glo.ſequeret̃ abſurdū vz qꝺ clericus por
tās infulā ſericā minus puniret̃ quā portās lineā qꝺ vr̃ abſur
dū ideo fieri poſſit extēſio ar.l.ſcire opz.§.aliud.ff.de excuſa.tu
26 to.† ꝛ bene dixi ſupra fieri extēſionē inter eaſdē ꝑſonas ad ca
ſum oīno ſimilē.nā ſec⁹ vr̃ ſi nō eſt oīno ſimilis qꝛ tūc nō videt̃
fieri debere extēſio ſaltē ex idētitate rōnis ꝑ ea que no.ꝑ Joan.
and.in.c.odia.de reg.iur.lib.vi.vbi diſputādo tenet ꝙ pena.c.
cū in cūctis.de elec.q̄ loqtur in eligētibus epiſcopū illiteratū vel
criminoſum:nō debeat extēdi ad eligentē bigamū.lz in eo vi
deat̃ eadē rō vel maior vt ipſe ibi tangit in prima ratione p̄me
partis.Nec obſt.qꝺ habet̃ in tex.in.c.i.vltra mediū.in.§.ſed qꝛ
natura.in ti.q̄ ſit prima cā benefi.amit.coll.x.vbi tex.videt̃ vel
le qꝺ ſiēda ſit extēſio ꝑ idētitatē vel maioritatē rōnis in penali
bus:qꝛ poteſt rñdere multipliciter.primo ꝙ intelligat̃ qñ fieret
extēſio ad caſum oīno ſimilē inter eaſdē ꝑſonas ꝛ ſic etiā poſſet
intelligi ꝙ no.gl.arguēdo in.c.j.de tēpo.ordi.lib.vj.in ꝟ.Jta
lie.Uel ſcd̃o pōt dici qꝺ ille tex.debeat intelligi in materia quo
dāmodo extēſibili ꝓpter pluralitatē caſuū in qbus eadē pena
imponit̃ qꝛ tūc ſit mēs iuris qꝺ alij caſus nō expſſant̃ qꝛ de fa
cili enumerari nō pſſt.ar.l.nō pſſt.ff.de legi.nō aūt qꝛ velit diuer
ſum eſſe in aliis caſib⁹ nō expſſis ꝛ ſic itelligat̃ ibi.nā multi ca
ſus ibi exprimunt̃ in qb⁹ eadē pena locū hz.Uel tertio pōt dici
qꝺ ibi non agit̃ de mera pena qꝛ agit̃ ibi de amiſſione feudi ꝙ
dz reuerti ad dominū qui recipit quod dedit ꝛ ſic non eſt mera
pena quod ad eū ꝛ pro tanto nimirū ſi facilius ibi fit extēſio ex
idētitate vel maioritate rōnis:ſecus vbi agitur de mera pena
¶ Fallit ſecundo dicta regula quando alias niſi fieret exten
ſio diſpoſitio expreſſa poſſet de facili eſſe eluſoria vt eſt tex.cum
27 gl.in.c.quāq̄ ad ſi.de vſur.libro.vj.vbi illud † qꝺ dicit̃ in tex.de
teſtō manifeſtoꝝ vſurarioꝝ glo.extēdit ad codicillos ꝛ dona
tio cā mortis.nā al's de facili poſſet eludi diſpoſitio illius decre.
nō faciēdo teſtamentū ſed codicillos vel donatiōes cauſa mor
tis ꝛ ſic pōt intelligi qꝺ no.Pau.in cle.j.de ſepul.vbi illud qꝺ
eſt ibi diſpoſitū de ſepeliēte manifeſtos vſurarios in cimiterijs
extēdit ad ſepeliētes in eccleſijs qꝛ eſt eadē rō ꝛ maior nā ibi nō
fit extēſio ad alias ꝑſonas ſz inter eaſdē ad caſum valde ſimilē
ꝛ in quo ſi nō fieret extēſio reſultaret abſurdū qꝛ minus punire
tur peccās in eccleſia quam in cimiterio ꝛ qꝛ al's de facili poſſet
eludi diſpoſitio illius cle.ſepeliēdo vſurarios nō in cimiterijs ſz
in eccleſia.iō nimirū ſi ibi fit extēſio.ar.optimū in.c.ſi ciuitas.de
ſen.ex.li.vj.¶ Jtē ꝛ tertio vr̃ fallere ſi agat̃ de extēſione ſienda
in cōiter equiparatis in iure in materia de qua agit̃ ꝑ ea que ha
bent̃ in.c.ſi poſtq̄.§.j.ꝛ.§.ſi.de elec.li.vj.lz Joan.an.in regula
odia.in ſolu.q̄ſtion:s ad finē.videat̃ valde dubitare an illa extē
ſio ſurgat ex idētitate rationis.an vero ex vi noui ſtatuti.tñ qꝺ
dixi ſatis ſentit in.d.§.ſi.cū gl.ſua.ꝛ facit qꝺ habet̃ in.l.ſi quis ſer
uo.C.de fur.iūcta.l.vt tātū.§.j.ff.de ſer.corru.¶ Jtē quarto vr̃
fallere ſi fiat extēſio in hiis q̄ pñt ſublata ſignificatione cōprehē
di.vel ex iuris interpretatiōe ꝑ.l.ſenatuſcōſulto.ꝛ.l.ſi libertū.§.
j.ff.de ritu nup.iūcta.l.pe.C.de interdic.ma.ſaluo niſi forte pe
na eſſet valde odioſa qꝛ tūc nō fieret extēſio.vt.l.pñi.ff.de adul.
28 al's extra caſus p̄dictos vr̃ ſtare regula † qꝺ in mere penalibus
nō ſit ſiēda extēſio ex idētitate rōnis.ꝛ multo minus ſi nō ſit ea
dē rō:vt.d.l.ſi.C.de inter.matri.ſcd̃m vnū intellectū quē ibi teti
git Ja.de bel.Nec ob.p̄dictis ſi dicat̃ ꝙ imo indiſtincte ꝑ ma
ioritatē rōnis dz fieri extēſio in penalibus ꝑ ea que habetur in
l.§.C.de patri.q filii.diſt.in.l.nec in ea.§.ius occidēdi.de adul.et
l.relegatoꝝ.§.interdicere.de interdic.ꝛ rele.qꝛ ſatis patet rñſio
in ſupra dictis.nā in illis fit extēſio ex eo qꝛ maioritas rationis
29 ſurgit ex vi regule cui lz.¶ † Jtē nō ob.qꝺ not.in.c.ↄtingit.de
ſen.ex.vbi clericus ꝑcutiēs ſeipſum multo fortius incurrit pe
nā canonis ſi quis ſuadēte.xvij.q.iiij.quā ſi aliū clericū ꝑcuſſiſſet
qꝛ ibi nō eſt ꝓprie extēſio.ſz potius canō gñaliter loquēs de per
cutiēte clericū intelligit̃ gñaliter ēt ſi percutiat ſeipſum qꝛ ꝛ cle
ricus eſt cū eadē ſit rō ꝛ maior quā ſi aliū percuſſiſſet.iō gñaliter
ꝛ indiſtincte debeat intelligi.l.de p̄cio.cū ſimilib⁹.de publicia.
Jtē hec vera qñ pena imponat̃ ipſo iure.ſi aūt veniret ꝑ ſñiam
iudicis:dicūt qdā qꝺ ſi pena venit imponēda ex delicto affirma
tiuo fiet extēſio ꝑ.l.ſi quis id qꝺ.§.qꝺ ſi dū proponit̃.ff.de iuriſdi.
om.iud.ꝛ in.l.ſz ꝛ hi.§.j.iūcta.l.j.§.j.ff.de publi.ꝛ.l.cum quis vecti
gal.ff.de ver.ſig.ꝛ per id qꝺ no.gl.in.l.ſi quis in tantam.C.vnde
vi.inquātū id qꝺ ibi dicit̃ extēdit ad iura incorporalia.qꝺ dicūt
verū ſaluo niſi pena eſſet valde irrationabilis ꝑ ea q̄ habent̃ in
l.quiſquis.C.ad legē iul.maie.ꝛ qꝺ no.Bar.in.l.j.de verb.ſig.ꝛ
Cy.in.l.quicūq̄.C.de ſer.fug.Si aūt imponat̃ pro delicto ne
gatiuo ꝙ cōmittit̃ omittēdo puta nō ſoluēdo tūc nō fiet exten
30 ſio per gl.in.§.itē mixta inſti.de a.t.† Et ratio diuerſitatis in
ter delictū affirmatiuū ꝛ negatiuū eſt qꝛ leuiora cēſent̃ delicta q̄
ſiūt in omittēdo quā in cōmittendo.per id qꝺ habet̃ in.l.ſi mo
ra.ff.eo.ꝛ in.l.ij.C.de libe.ꝛ eoꝝ liber.iūcta.l.ſolo.C.de lib.cau.
vnde mitior pena tūc imponet̃ quā ordinaria.facit qꝺ no.in.c.
inquiſitionis.extra de accuſa.ſed certe hec doctrina nō placet.
propter iura ſuperius alleg.ꝛ per tex.in regula.in penis.de reg.
iur.li.vj.ꝛ.l.ſi preſes.ꝛ.l.ſi de interpretatiōe.ff.de penis.Nec ob.
qꝺ habet̃ in.d.l.ſi quis id qꝺ.qꝛ ibi ſit extēſio inter eaſdē ꝑſonas
ad caſum oīno ſimilē expreſſo.iō pōt fieri extēſio per ea que ſu
perius dixi.¶ Jtē nō ob.qꝺ habet̃ in.d.l.ſed ꝛ hi.§.j.qꝛ ibi fit
extēſio ad caſum q ſcd̃m latā ſignificationē vocabuli cōtineba
tur ſub expreſſo vt pz in.l.reſpublica.ex qui.cau.ma.cū ibi not.
ꝛ in.d.l.cū q vectigal.ꝛ eodē modo pōt reſponderi ad id qꝺ no.
in.d.l.ſi quis in tantā.nā ibi fit extēſio inter eaſdē perſonas ad ca
ſum qui ſublata ſignificatione ↄprehendit̃ ſub expreſſo cū late
incorporalia dicant̃ poſſideri:vt.l.ſi.ff.de ſeruit.Jte in.d.§.mix
31 ta.iō nō fit extēſio ad aliū caſum qꝛ ibi nō eſt eadē ratio:† nam
maior eſt cōtumacia illius qui differt ſoluere vſq̄ quo conueni
tur in iudicio quā eius qui differt extra iudiciū ſoluere ꝛ iō vi
deret̃ ꝙ ſi eſſet eadē rō vt qꝛ pena imponeretur differenti ſolu
tionē vſq̄ ad cōteſtationē poſſet extēdi ad caſum qñ quis dif
fert vſq̄ ad actū qui loco conteſtationis haberetur vt ſi forte ex
forma reſcripti ſuperius ꝓcedi deberet ſine ſtrepitu ꝛ figura iu
dicij quo caſu nō eſt neceſſaria ↄteſtatio.vt in cle.ſepe.de verb.
ſig.facit qꝺ no.in.l.ꝓcuratoribus.ꝛ.l.nulli.C.de ꝓcu.ꝛ in.c.cū.
Ab.ferrarienſis.in prin.extra de ↄſti.ꝛ in.c.j.in ver.abſentia.de
elec.li.vj.ideo forte poſſet dici aut agitur de pena ciuili applicā
da parti:ꝛ tūc nō fiat extenſio niſi in caſibus de qbus dixi.nā
tūc opz qꝺ cōpetat actio ad penā illā ꝛ ſic condictio ex lege vel
actio in factū.ideo vr̃ ſine actione experiri qꝛ ageret extra caſus
predictos in quib⁹ vtile remediū locū haberet.Si aūt pena alta
nō explicāda parti tūc remanet pena extraordinaria arbitrio
iudicātis:ſi i caſu de quo queritur aliter nō eſt expreſſa pena vt

m.l.ſanctio legū cū ibi no.ſ.de penis. Poſſet aūt iudex tūc arbi trari de ſilibus ad ſimilia ex quo in arbitrio ſuo eſſet. pro hoc alle go tex. cū gl. et ibi no. ſup ca per Joā. an. in c. ſi cōpromiſſarius.§. ſi. de elec. li. vi. et ſic poterit iudex iponere penā ſimilē caſui expreſ ſo. et adde q ubicūq dixi ſupra nō fieri extēſionē ſemp intellige niſi extēſio fiat per aliā legē qr tūc illa fieri pōt etiā ſi in l. prohibu laſſet dictio taxatiua vt pbaē in tex. cū gl. in l. ob eā. C. de pd. mi. et in l. ita pudor. C. ad le. iul. de adul. cū ibi nota. p glo. et Cy. qd no. p Bar. in l. ſerui noīe. de vſuca. et l. i. §. i. ſ. qd vi aut clam et in l. ſi cōſtante. in prin. in. ix. q. prime partis. et hec ſufficiāt de

32 tertio caſu principali. ¶ † Quarto caſu qn agit de extenſione fiēda in nō correctorijs nec exorbitātib' nec penalibus, cōclude qr licita eſt extēſio per idētitatē rōnis p. l. nō poſſunt. et l. nira nō in ſingulis. ff. de legi. et per id qd habet in c. trāſlato. extra de cō ſti. et in c. ij. extra de trāſla. prela. et facie qd no. Jo. an. de argu mēto a ſimili in c. nō pōt ad fi. ſup gl. de pbē. li. vi. et attēde qr vi deē poti' ex idētitate rōnis fiēdā eſſe extēſionē in caſu iſto quā pcedere per argumētū a ǝtrario ſenſu per ea q habētur in d. l. nō pſſt. et in alijs iurib'. ſ. alle. Quid autē ſi ſit dubiū an recurri debeat ad ſimilē legē: an vero ad ſimilē cōſuetudinē. tetigit Jo. an. in c. fi. in vlti. mēbro ſummule ſup materia cōſuetudinis. extra de cōſue. Et ibi in effectu cōcludit qd ſi caſus occurrēs eſt de ma teria ǝſuetudinis recurraē ad ſilē ǝſuetudinis. ſi de materia le gis recurraē ad ſilē legis. ſi materia indifferens recurraē ad id qd eſt rōnabilius: ſi vtrūq eſt rōnabile: recurraē ad ſilē legis qd pſequēte per exēpla vt ipſe ibi tāgit. et facit qd no. Cy. in l. ij. C. que ſit long. cōſue. et hec ſufficiant. de quarto caſu principali.

33 ¶ † Et per pdicta pōt inferri ad q. quotidianā de qua tetigit hic Bal. vz qd ſi ſtatutū dicat qd extāte filio maſculo filia femina nō ſuccedat an ſi ſupeſt neptis ex filia pmortua excludaē a filio vr qd nō per hūc tex. qr ſtatutū loqtur de filia nō de nepte ad idē l. ſed et milites. §. i. et l. libertū. in rōne ſui. ſ. de excu. tu. In ǝtrariū facit qr videtur eē melioris ǝditionis neptis quā filia in cuius locū neptis ſuccedit. ar. l. ſi vrina. C. de bo. ma. et hāc partē tenet Cy. ſcdm Bal. in l. i. C. q ſit lon. cōſue. et in l. de qbus. ff. de legi. et idē ſentit tenere Oldr. rñdet ad iſtū tex. qr hic vba non pote rāt adaptari ad caſum de quo qriē ſcdm latā ſignificationem: ſed nomē filie pōt bū adaptari nepoti vel nepti ſcdm latā ſigni ficationē l. liberorū. §. ſed et papirus. ſ. de ver. ſig. hoc dictū pla cet Bal. ſed non rō vñ ſcdm eū vera rō eſt qr ſtatutū duo facit: nā includit filiū quo ad vniuerſalē ſucceſſionē et filiā excludit et ſic ex capite incluſionis filius venit ad caput ſufficit lz ceſſent verba capitis excluſiui. ar. l. in rem. §. ſi poſt. de leg. i. et per h etiā infert qd ecōtra ſi filius decedat relicto nepote nō excludit filiā vel neptē ex ea qr nepos nō includiē in vbis pmiſſionis ſtatuta rie ad hoc allegat l. illā. C. de coll. circa mediū. et qd habeē i aut. de reſti. fidei. §. manifeſtū. et in d. l. ſed et milites. §. i. et ſic ſcdm eū punctus qōnis nō ſtat in ſtricta vel larga ſignificatione ſed in ſubtiliori rōne. Tu adde qd inquātū dicit neptē ex filia femina excludi per filiū maſculū bñ dicit ſed inquātū dicit nepotē ex filio maſculo non excludere filiā feminā vel neptē ex ea ex vi ſtatuti pmiſſi. Jac. de bu. diſputādo. et Jaco. de are. tenuerūt ǝtrarium. et Bar. poſt eos in l. liberorū. ſ. de ver. ſig. potiſſime per illā rōnem qr nepos aſſumit perſonā patris ſui. vt in. §. cū filius. inſti. de he redi. ab inteſt. et facit qd no. Cy. in l. i. C. ad l. iul. de adulte. Tu potes forte dicere pro concordia qd aut in ſtatuto exprimiē rō aut nō exprimitur. Si exprimitur tūc ǝſidera qualis ſit. nā ſi dicit volētes fauere filiis maſculis pmi gradus ſtatuim' et c. vel libe ris et c. tunc nepos ex filio maſculo nō excludit filiā feminā. arg. l. iubemus. C. ad treb. Si vero dicat volētes qd bona remaneāt in agnatos maſculos ſtatuimus et c. tūc pcedat opi. Butri. et Bar. ex quo expreſſa eſt rō in lege per quā colligiē mens diſpo

34 nētis l. i. C. q ſit lon. cōſue. et l. cū mulier. ff. eo. et † ſublata ſignifi catione vocabuli appellatione filij etiā cōprehendaē nepos: vt ſ. tetigi facit qd ſupra dixi in primo caſu pncipali et in ſcdo ſcdi articuli et etiā in tertio. Si aūt nulla rō ſit expſſa tūc cū ſtatutū ſit valde preiudiciale et correctoriū iuris cōis et ſumus in dubio an voluerit fauere filiis primi gradus an vero agnationi in dubio reſtringitur vt quāto minus fieri pōt ledaē ius cōe. arg. eius qd habeē in c. cū dilectus. extra de cōſue. vbi bon' tex. et in l. ij. C. de nox. et ſic vr qd in dubio nepos ex filio maſculo nō ex cludit filiā feminā vel neptē ex ea. ar. d. l. ſed et milites. §. i. et d. l. iubem'. et ſic pōt intelligi opi. Bal. An aūt licita ſit extēſio de caſu vero ad caſum fictū. tetigit Bar. in l. oēs populi. in pe. char. et Jo. an. in c. fi. de ǝſue. in nouella. in vi. dicā in l. gallus. §. et qd

35 ſi tñ. de lib. et poſth. † An aūt licita ſit argumētatio a ǝtrario ſen ſu ǝcludit regulr qd ſic. l. i. §. hui' rei. ff. de off. eius cui mā. eſt iu riſ. et in c. cū apoſtolica. de his q fiūt a pla. Fallit primo ſi reſul taret abſon' intellect' l. ij. C. de cōdi. inſer. ſcdm vnū intellectū. Fall. et ſcdo qn reſultaret iuri ǝtrius intellectus vt. d. l. ij. ſecundū aliū intellectū. et no. p glo. in c. i. de eta. et quali. in vi. et in cle. i. de ſent. excō. et p Joā. and. in c. publicato. de elec. Fallit tertio qn

reſultaret ǝtrius intellectus rōni alterius legis in ſimili caſu per l. nō poſſunt. de legi. et p id qd ſupra dixi. Et de materia in l. cō uenticulā. de epi. et cle. et de Barg. a ǝtrario ſenſu forte alibi pl. ni' dicā. ſ. de teſta. l. q teſtamēto. §. ſaluer. Et de extēſione an poſſit fieri ad caſum fictum. dicā in l. i. §. lex falcidia. ſ. ad legē falci. et hec ſufficiant loco repetitionis huius. §. de viro.

Quod ait lex.

Qn qs tenet ad quātitatē reſpe ctu certe ſpeciei dādo ſpeciē libera

36 tur. h. d. ¶ † Nota qd q teneē pp̄ter rē liberari vr cedendo rei qd eſt veru ſm Bal. qn res erat cā nō ſolū materialis ſed etiā fi nalis ipſius debiti. ſecus ſi materialis tñ vt in re empta nā non liberaē emptor a pretio lz vellet reſtituere. et adde qd no. p Bar. in l. is cū quo. ſ. de aqua plu. arcē. et facit qd habeē in l. in naue ſaufbeli. ff. loca. et l. ſi fundum per fideicomiſſum. ſ. de lega. i. ¶ In gl. pſtare. in fi. ſubaudi ſm Jac. de belui. qd h loquiē qd cōtineaē appellatione pecunie. ibi vero qd ǝtineaē appellatione ſumme. vel ſcdo ſm cū ibi loqtur de rigore. h de eqtate. Tu potes dicere et tertio q in effectu nō ǝdicit. nā ibi nedū cōtinetur res corpalis appellatiōe ſumme imo etiā pecunia. ſic etiā et h in effectu vtrūq cōtinetur poſſit vir dare pecuniā vel res ipſas.

Hec actio.

Iſta lex eſt breuis et ideo ſum mario nō indiget. ¶ In gl. i. in fi. vel dic qd loqtur de ǝdictiōe ex lege iul. de q in. §. dabit. ff. e. in l. pcedēti. nā pma expoſitio qd loquaē de actione mādati vel nego. ge. eſt dubia pp̄ter ea q dixi in l. ſi vero. in pri. et in. §. de viro. Secūdo qr loquaē de condictione ſine cā nō vr bona qr imo videē eē cū cā penes maritū cū ſit patro nus. et qr cōpetere videtur ǝdictio ex lege iul. q videtur eē ſubſi diaria. l. i. ff. de ǝdi. ex lege. al e due in glo. poſite diuinant.

Summarium.

1 Maritus de dolo et culpa leui tenetur in obligatiōe ſpeciei.
2 Periculum in quibus contractibus ſit debitoris.
3 Culpe leui aſcribitur qd ob inimicitias alicuius pp̄etratur.
4 Datum quod propter inimicitias alterius alicui datur an illi' culpa datum cenſeatur.
5 Veſtimēta dare vel pecuniā p veſtimētis emēdis paria ſunt.
6 Veſtimēta talia reſtitui debēt qualia a viro proceſſerunt.
7 Cōpenſatio obijci pōt contra verbis petitionem.
8 Famulo recedēte an poſſit ei dñs veſtem quā dederat auferre.
9 Veſtes mulieris ad virum et eius heredes pertinent.
10 Ornamenta vxoris an ſint viri.
11 Veſtimēta vxori a viro data an cenſeātur donatio repetendi.
12 Ornamēta et iocalia mulieri ǝceſſa an ſol. ma. ſint reſtituēda.
13 Veſtes viduales facte mulieri poſt mortem viri an poſſint in dotem excomputari.
14 Actio quatenus in filiam conſolidari cenſeatur.
15 Pactā qd ſup pncipali initur nō ſemp ad acceſſoriū porrigiē.
16 Error in pmittente nō autē in recipiēte attenditur.
17 Mulier eadē lege in matrimonio redit q a principio fuit.
18 Ciuilitas priſtina reſtituitur ei q in ciuitatē remittitur.
19 Mulier in dubio oīa bona ſua in dotem dare preſumitur.
20 Dos q accepto fertur ſicut et dos data qñq repetitur.
21 Confeſſio que principaliter ſit ſpe future numerationis differt ab eo que ſit ſpe future promiſſionis.
22 Culpa non imputatur ex qua lucrum ſentitur.

In his autem.

Dānū datū ab inimi cis mariti culpa mari

1 ti vr datū: nō marit' teneē. h. d. ¶ † No. qd in obliga tione ſpēi marit' teneē de dolo et culpa leui. de quo in l. ſi mora. et l. etiā. §. i. et l. ſi conſtante. §. ſi maritus. ſupra eodem. et in l. in rebus. ſupra de iur. do. ſed in obligatione quantitatis vel generis omne periculum eſt mariti. arg. l. incendium. ſupra ſi certum petatur. et quod plene le. et no. in l. quod te. ff. ſi certū

2 petatur. ¶ † Itē not. qd in contractibus de quorum natura ve nit culpa leuis et non leuiſſima ſi obligatio cōtrahatur in gene re omne periculum eſt debitoris. quod intellige niſi eſſet genus ſubalternum quod in totū periret quia tunc liberaretur illius interitu vt eſt caſus in l. in naue ſaufbeli. ff. loca. et facit l. in ra tione. §. diligenter. ſ. ad legem falci. et §. in certe. ¶ Itē not. qd damnum quod contingit mulieri pp̄ter ſeditionem vel delictū

3 viri debet ei emēdari. facit c. ex literis. extra de pign. ¶ † Item nota quod id quod ſit propter inimicitias alicuius annumera tur culpe leui per illum commiſſe et nō leuiſſime nam aſs hic nō tenetur vir qui regulariter ſecundum naturā contractus de le uiſſima non tenetur l. ſi vt certo. §. nunc videndum. ff. commo. ¶ In glo. vel propter pecuniā. ibi vel nui ſint eſtimate. dic iub ea eſtimatione que faciat emptionē de quo dicendum vt dictū

4 fuit in l. eſtimate. et l. ſi eſtimatis. ff. eodem. ¶ † Extra glo. tāgit hic Bart. an damnum datum alicui propter inimicitiam alte rius cēſeatur illius culpa datum indiſtincte etiam ſi inimicitia ſit orta abſq culpa. et cōcludit qd ſic pro quo videtur eſſe gloſ. in l ſi merces.

¶ Vide ad hanc l. gl. Jn no. in c. cū di gnū de homi. And. Barb. hic in addi. ad bar. aliqua p bar. in coſi. in cipiē. Bar. de cuderto.

in.l.ſi merces.§.culpe.ff.loca.Bal.vero hic dicit q̄ ſi eſt inimici
tia publica iſta ānumerat̄ caſui fortuito p.l.ſi merces.§.vis ma
ior.ff.loca.⁊ eo.ti.l.itē querit̄.§.exercitu.ſed ſi eſt priuata ita de-
mū ānumerat̄ culpe ſi ex culpa eſt cauſata inimicitia.ſec⁹ ſi ſine
culpa q̄ tunc eſſet ꝯ oēm naturalē equitatē q̄d aſcriberetur cul
pe ⁊ ſic dicit tenere Cy.vñ tunc aſcribitur caſui fortuito ſm̄ eu᷒
⁊ ſimilr̄ dicit q̄d q̄ñq̄ ex facto preambulo cauſat̄ inimicitia ſe-
quēs nō pōderat̄ in actu p̄ambulo vt p̄batur in.c.cū.P.extra
de accu.⁊ in aut.ſi dicat̄.C.de teſti.in q̄b⁹ p̄t᷒ q̄ accuſans aliū
de crimine vel teſtificās ꝯ eū in caſu criminali ꝑpter id efficitur
ſuus inimicus.nō tñ repellit̄ ab illo teſtimonio preambulo nec
ab illa accuſatione:ſꝫ bene repelleret̄ ab alio teſtimonio poſtea
ferēdo ⁊ ſic predictis p̄t᷒ q̄ Bal.poſt Cy.cōtradicit Bar.⁊ gl.
in.d.§.culpe.Poteſ dicere primo q̄ dictū Bar.ſit verius q̄ lꝫ
regulariter q̄s ſine culpa nō puniat̄ verū eſt niſi ſubſit cā vt in
regula ſine culpa.de re.iu.li.vj.⁊ in.c.ſi.cū ibi no.extra de cōſti.
q̄ cā hic videt̄ eſſe ex quo ꝑpter odiū alterius quis recipit dam
nū.Uel poteſ dicere ſecundo q̄d aūt iſte ꝯſciebat ſe habere ini-
micitiā lꝫ abſq̄ culpa ſua nō faciebat cuſtodiā niſi ſicut ſi non
haberet inimicitiā ⁊ tūc ꝓcedat opi.Bar.q̄d videt̄ eē in culpa
nō faciēdo diligētiorē cuſtodiā ꝑpter inimicitiā quā alias face
ret aut faciebat diligētiorē cuſtodiā ꝑpter inimicitiā ⁊ ꝓut cōi
ter q̄libet diligēs ſciēs ſe hr̄e inimicitiā feciſſet ⁊ tunc videat̄ q̄d
nō teneat̄:⁊ ſic poſſet loq̄ opi.Bal.⁊ Cy.⁊ hec diſtinctio ſatis
v̄r fuiſſe de mēte gl.ſi bñ ponderētur ei⁹ verba in.d.§.culpe.

Seruus. Facto diuortio marit⁹ veſtimēta data do-
talib⁹ ſeruis recupat quaſia ſunt aliqs cō-
5 pēſant̄ in dotē.h.d.¶†No.q̄ paria ſunt pecuniā dare vel ve-
ſtimēta ꝟ eſt ꝓ veſtimētis emēdis ⁊ dare ipſa veſtimēta.⁊ facit
ſm̄ Bal.ꝓ abbatibus monaſterio᷑ q̄d ſiue dent monachis ve
ſtimēta ſiue pecuniā in veſtim̄ta ſufficiat ⁊ idē debeat cenſeri.
6 ¶†Itē no.q̄ q̄lia ſunt veſtimēta q̄ a viro ꝓceſſerūt talia debēt
reſtitui ſo.ma.⁊ ſic attrita ꝓut ſunt ꝑpter vſum de his factū vel
7 ipſo᷑ eſtimatio q̄tenus valēt veſtimēta ſic attrita.¶†Itē no.
q̄ ꝯ petitionē dotis obijci pōt cōpēſatio de quo.in.l.diuortio.§.
ob donationes.⁊.l.rei iudicate.§.j.ff.e.¶Ultimo nota ar.q̄d ſi
famulus vel famula recedit a dño infra annū ⁊ nō reddit veſti
mēta attrita ꝓut extāt dñs poſſit retinere de ſalario quātū eſt
p̄ctiū veſtimētorū.An aūt poſſit expoliare ⁊ accipere veſtes ꝓ
ꝓpria autoritate tetigit ꝟ Bar.⁊ Bal.⁊ ad materiā facit q̄d no.
in.l.ſi nō fortē.§.ſi cētū.ff.de cōdi.inde.⁊ in.l.ſub p̄textu.C.eō.
¶In gl.veſtiariū:ibi ſine quo poterat ſeruire.dic vel intellige
q̄d ꝟ loquat̄ de ſeruis dotalibus quos tenet̄ tunc alere ⁊ ꝑ con
ſequēs veſtire donec ſunt in ſeruitio eius.l.ſi bo victus.ff.de ver
bo.ſign.ideo cōpenſat quatenus deteriorata ſunt veſtimēta cū
oneribus ipſius ſerui.gloſſ.autē ꝓcedet in alijs ſeruis mulieris
quā dotalibus.Et attēde q̄ dixit ꝟ Bar.q̄d q̄ñ dat̄ veſtis cu᷒
vſu cōſumat̄ videtur in effectu dari pecunia.l.j.⁊.ij.⁊.l.ſi vni.ff.
de vſufru.ea.re.q̄ vſu cōſu.ſed certe hoc non ꝓcedit in caſu iſto
q̄ tunc deberet reddi p̄ctiū viro q̄d cōſtituerit ipſa veſtimēta
nō aūt p̄ctiū q̄d valeret tunc tp̄is q̄ñ reſtituunt̄ ⁊ ſic dictū ſuū
procedat in materia illius tituli de vſufru.earū rerū.ſed nō in ca
ſu iſtius.§.⁊ ſi dicas quare ergo nō reſtituit̄ preciſe ipſa veſtis
qualis eſt.dic q̄ videtur ſubeſſe iuſta cā nō reſtituēdi ne q̄s nu-
dus in publicū cogatur cōparere.ar.l.in ea.ff.de qui.can.ma.⁊
8 ideo ſufficit q̄d tunc eſtimatio preſtetur.¶†In gl.cōpenſatu-
rū.in ſi.dic de hoc vt hic ꝑ Bar.⁊ ſucceſſiue ꝑ Bald.qui addit
dictis Bar.inquātū dicit q̄d q̄ñ veſtis eſt data eſtimata ⁊ fa-
mulus vult recedere antequā ſit cōpletu᷒ tēpus ꝓ quo recepit
ſalariū q̄ pōt ꝓpria autoritate retinere veſtē niſi ſoluat̄ q̄d ſibi
debetur.⁊ q̄d plus recepit famul⁹ q̄ p̄ſumunt̄ fugitiui ⁊ ſuſpe
cti ſunt de fuga.nā dicit Bal.q̄ id nō v̄r verū q̄ lꝫ famuli plu
res p̄ſumantur nō tñ p̄ſumūtur fugitiui ꝑ id q̄d habet̄ in tex.⁊
gl.in.l.iul.§.j.ff.de act.emp.⁊ ideo dicit q̄d nō poſſunt retineri
veſtes ꝓpria autoritate ex quo ſunt eſtimate.ſecus q̄ñ ſunt in
eſtimate ⁊ nō ꝓ cōtinuo vſu tradite q̄ tūc videtur p̄cario cōceſ
ſe dicte veſtes vel in cōmodatū.id ꝓpria autoritate illas pōt ac
cipere cū remāſerint ſue.l.ſi ſeruus.C.q̄d cū eo.ſed tu poteſ ſal-
uare Bar.q̄ dictū eius loq̄tur in famulis q̄ ſunt liberi hoīes et
de ciuitate in ciuitatē quotidie incedūt:ſed.d.l.iul.§.j.loq̄tur in
ſeruis q̄ nō poſſunt ad libetū recedere ſed debēt eſſe apud dños
ſuos qui poſſunt illos reuocare a fuga ideo in illis nō ſic de fa-
cili preſumatur q̄d ſint fugitiui.⁊ ſic dictū Bar.ꝓcedit attenta
cōi accidētia facti quia cōmuniter ſunt ſuſpecti famuli liberi de
fuga.lꝫ quādoq̄ cōtingat oppoſitū ve᷒ q̄d nō ſint ſuſpecti de
fuga ⁊ tunc non poſſit dominus proprie autoritate expoliare
eū veſtibus ⁊ ſi cōtingat q̄d eū expoliauerit eo caſu quo ſibi nō
licet incidit in.l.extat.ff.q̄d met.cau.⁊ ſi oriatur contētio inter
dñm ⁊ famulū an eſſet ſuſpectus vel nō iudex ex circunſtantijs
habebit hoc arbitrari ꝑ ea que no.per Bar.in.l.ait p̄tor.§.ſi de
bitore.ff.de his que in frau.credi.⁊ facit q̄d habetur in.l.j.C.ſi
quis impera.ma.Itē attēde q̄ aut famulus accipit̄ ad certum
tp̄s pro alimētis p̄ſtādis abſq̄ alio ſalario ⁊ tūc ſi tradunt̄ ſibi
veſtes quotidiane ⁊ velit recedere añ tp̄s debebit illas reddere
tales quales ſunt:aut p̄ciū ipſarū quātū tūc valent.nō dico quā
to cōſtiterunt q̄ illud plus cōpēſat ſibi dñs cū operib⁹ p̄ceptis.
ar.hui⁹ tex.ſi vero accipiat̄ famulus ꝓ certo ſalario emitur ſibi
veſtis quotidiana ⁊ tradit̄ tūc ſi ante tp̄s vult recedere proprie
eſt debitor in reddēda pecunia quā in effectu reperit̄ plus rece-
piſſe ſeu ꝓ eo ſoluta fuiſſe ⁊ ſic nō liberaret̄ volēdo dimittere ve
ſtē dño inuito ſecus in caſu p̄cedēti.¶Extra gl.tāgūt hic doc.
de veſtibus factis mulieri ꝑ virū an ſol.ma.debēt eſſe mulieris
an vero heredum viri vel ſi mulier ſit premortua an debent eſſe
heredū mulieris:an vero ipſi⁹ viri ſuperſtitis.ſuper quo fuerūt
opi.quarū bar.hic refert tres.bal.quatuor.Reperio etiā quintā
fuiſſe de qua nō faciūt mētionē.vñ aduerte q̄ vna fuit q̄ indi-
ſtincte debeant eſſe viri ⁊ heredū ipſius magis per.l.ſi vir lana.
de dona.inter vi.⁊ vx.⁊ arg.l.eſtimate.ff.eo.¶Secūda fuit ecō
tra q̄ oēs indiſtincte ſunt mulieris ⁊ heredū eius pe.l.ſed vſufr.
§.doſ.cū gl.ſua.ff.ad legē fal.⁊.l.ſi.ff.de au.⁊ ar.le.⁊ hec fuit opi.
9 guil.in.l.id veſtimentum.de pecu.¶†Tertia fuit dy.q̄ veſtes
neceſſarie mulieris ſint viri ⁊ heredū eius cū in illis non videat̄
donatio facta a viro q̄ neceſſitat̄ ad illas faciēdas.ſecus in alijs
quia v̄r illas donare iō ſpectabant ad mulierē:niſi reuocata ſit
donatio expꝛſſe vel tacite.⁊ ſic videret̄ q̄ veſtes quotidiane ⁊ vi
les deberēt eſſe heredum viri ſꝫ p̄cioſe nō:q̄ videt̄ abſonū.ideo
quarta fuit opi.ecōtra q̄ p̄cioſe eſſent heredū viri.ſꝫ nō alie quo
tidiane q̄ iſte vident̄ omnino ſpectare ad mulierē.l.ſi q̄s ꝓ vxo
re.§.ſi.c.l.ex animo.de dona.inter vir.⁊ vxo.ſecus aūt i p̄cioſis.
ar.l.ſi vt certo.§.lꝫ interdū.ff.cōmo.⁊.l.mortis ſue cauſa.in ſi.ff.
de dona.cau.mor.q̄dā tamē dicūt q̄ ibi non tradidit ſꝫ paſſus
fuit nec p̄cedebat cauſa ex qua teneret̄ pati.alīs ſecus.argu.l.ij.
cū ibi no.C.de acqui.poſ.⁊ facit quod habet̄ i.l.papinianus.de
do.inter.vi.⁊ vxo.⁊ hanc ſequit̄ Bar.⁊ Bal.⁊ ſubdit bal.q̄ſtio
nē de lecto quē haberet mulier ſeparatū a lecto viri.nā videtur
q̄d nō ſit ſienda diſtinctio an ſit p̄cioſu᷒ vel nō q̄ ibi nō interue
nit traditio ſꝫ q̄dā ꝑmiſſio iure familiaritatis.ideo ſit heredū in
diſtincte.De plis aūt ⁊ ornamētis dicit illa eſſe heredū viri.ar.
l.ornamēto᷑.ff.de auro ⁊ ar.leg.Quinta fuit opi.in.q̄ in veſtib⁹
neceſſarijs mulieri procederet opi.Dy.In alijs diſtinguat̄ an
ſint magni valoris vel nō vt ſcdo caſu p̄ſumat̄ donatio non in
p̄io ar.l.verū.ff.de do.iter vi.⁊ vxo.⁊ facit q̄ no.i.l.ſi filia.C.de
do.iter vi.⁊ vxo.Alij tñ tenēt indiſtincte q̄ ēt p̄cioſas ⁊ magni
valoris v̄r donare.Nec ob.d.l.verū.cū ſi.q̄ loq̄t̄ de expēſa alia
facta nō in ꝑſonā vxoris.ſecus de iſta que ſit in ꝑſonam vxoris
ar.l.q̄ in vxorē.cū ibi no.C.de neg.geſt.⁊ hāc opi.tenebat dñs
Signorolus de homo.de Mediolano in quodā ſuo cōſilio alle.
etiā no.ꝑ Cy.in.l.alimēta.C.de neg.geſt.ſꝫ poſſet dici q̄ illa.l.q̄
in vxorē.loq̄t̄ de expēſa facta in vxorē infirmā q̄ expēſa eſt ma
gis fauorabilis.ſec⁹ forte q̄ñ ſit in ea ſana et in re q̄ ſit ſeparata
10 a perſona vt eſt veſtis.†Tu poteſ cōcludere q̄ aut conſtat de
mēte viri q̄ ſolūmodo vult cōcedere ad vſum mulieris.aut con-
ſtat q̄ vult donare aut dubitat̄.p̄io caſu clarū q̄ ſunt viri ⁊ he
redū ei⁹.d.l.mortis ſue cā.in ſi.⁊.ff.eo.l.eſtimate.Secundo caſu
cōclude q̄ ſunt mulieris ſi donatio nō eſt reuocata expreſſe nec
tacite q̄ etiā ſi nō tenuiſſet cōfirmata eſt ꝑ mortē viri precedētis
mulieri.l.cū hic ſtatus.§.j.⁊ ꝑ totā legē.ff.de dona.iter vi.⁊ vxo.
ſed tacite v̄r reuocari ſi interueniat diuortiū vel ſi mulier p̄dece-
dat.l.cū hic ſtatus.§.diuortiū.⁊.§.j.ꝑ calū.an aūt poſſit reuoca-
ri ꝯclude q̄ ſi donatio excedit vires redditū dotis indubitāter
v̄r poſſe reuocari cū nō teneat ab ipſo principio vt.d.l.ex aio.ſꝫ
ſi nō excedat vires redditū dotis vel in modico excedat tūc eſt
magis dubiū.nā aliqui dicūt q̄ donatio irreuocabiliter tenet
adeo q̄ ſi ſolū incepiſſet a promiſſione poſſet peti.⁊ hoc tꝫ odo
fre.in.d.l.ex animo.Secūda fuit opi.q̄ nō poſſit peti.ſꝫ ſi eſt tra
dita nō poſſit repeti.⁊ hoc tenuit glo.in.d.l.ſꝫ vſufruc.§.dos.ff.
alle.Tertia fuit opi.q̄d etiā ſi ſit tradita poſſit repeti niſi mulier
illi⁹ reſpectu tātūdē de ſuo ꝯſumpſerit.⁊ ſic ſentit gl.in.l.ſi ſtipu
lata.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.Pria opi.hꝫ in ſe equitatē ⁊ etiam
ſcd̄a.ſꝫ forte hec tertia verior de iure ꝑ id q̄d habet̄ in.d.l.ſi quis
pro vxore.§.ſi.⁊ quidā tñ dicūt loqui in expenſa momentanea
hic in ſucceſſiua.⁊ ſcd̄m illā tertiā opi.poſſet intelligi q̄d habetur
in.d.§.dos.Tertio caſu q̄ñ eſt dubiū an voluerit donare vel ſo-
11 lū ad vſum cōcedere.†Cōclude q̄d ſi eſt veſtis quotidiana ⁊ ne
ceſſaria ꝓ tp̄e ꝓ quo hꝫ durare mr̄imoniū nō pōt dici ꝓprie q̄d
videat̄ donare ſꝫ tradere in cām alimētorū ad q̄ tenet̄ ipſi vxori
⁊ quorū appellatione veniūt veſtes.l.ſi bo vict⁹.ff.de ver.ſigni.
⁊.l.ſi cū dotē.§.ſinaūt in ſcuſſimo.ff.e.⁊ pro tp̄e pro quo mr̄imo
niū poſſet ſolui.v̄r q̄ ex quo expēſa eſt modica q̄ debeat videri
donare.ar.l.verū.ff.alle.⁊ q̄ in huiuſmodi non eſt ſienda nimis
amara interpretatio.vt.l.ſi id q̄d.§.ſi q̄s.de dona.inter vi.⁊ vx.
facit q̄d le.⁊ not.in.l.q̄d i vxorē.C.de neg.geſt.Nec ob.p̄dictus
iſte.§.vbi expēſa modica veſtimētorū nō v̄r fieri alo donādi q̄
poteſ dicere q̄d hic loquitur quando diuortiū interuenit.ideo

etiã ſi donatio videref facta reuocatio vt hic dicit gl. ſecus fo
re ſi matrimoniũ fuiſſet morte ſolutũ.vel ſi do hic de expẽſis ve
ſtiũ factis ꝓ̃terius in qb⁹ non cadit veriſimiliter tanta affectio
quã ita in pſona vxoꝛ⁹ faciat qd habef in.d.l. qd in vxorẽ.ꝛ.l.i.
ꝛ.ii.ſ.de do.inter vi. Prima placet ꝑ.l.vtrũ. Itẽ nõ ob.ꝙ veſtis
q̃ fit vxoꝛi ob cãm alimẽtoꝝ dꝫ reddi ceſſante cã ꝛ ſic ſolu. mat.
quo tpe vxoꝛ regulariter nõ dꝫ ali qꝛ potes dicere ꝙ lꝫ ceſſet cã
alimẽtorũ nõ ceſſat cã affectionis q̃ etiã videf fuiſſe cã donatio
nis veſtis vltra cãm alimẽtorũ.facit.l.aduerſus.C.de crimi. ex
pi.here.ꝛ.l.aſſiduis.C.qui po.in pig.ha.ideo non ceſſat diſpoſi
tio ex quo v na ratio remanet.l.hoc eroꝝ.ſ.notanter ff.de infa.
Itẽ nõ obſt.ꝑdictis.d.l.ſed ſi vir ſana.qꝛ dꝫ intelligi qñ veſtis
erat nõ paruu ꝓ̃cii.ar.d.l.vtrũ.vel ibi nõ dr ꝙ nõ videaf donare
ſed ꝙ eſt viri.ꝙ ꝓcedit etiã ſi videaf donare:qꝛ nõ tenet dona
tio cõſtãte matrimonio. Si do ſit veſtis alia nõ neceſſaria tunc
ſi eſt magni valoꝛis nõ vr̃ donare.ar.d.l.vtrũ.qd eſt clarũ ſi di
cat accipe vel tolle cũ poſſit cadere alia cõiectura ꝙ donationis
vtꝫ vt in vſu habeat ꝓpter honorẽ viri.ar.eorũ q̃ habẽtur in.l.
cũ quid.cũ gl.ſua ſ.ſi cer.pe. Idẽ forte ſi vtereſ verbo dona. ſi
eſſet veſtis ſine qua eſſet verecũdia viro mulierẽ eſſe ſine illa. nã
tunc vr̃ improprıari verbũ dono iuxta ſubiectã materiã vt in
telligaf.ſ.ad vſum.arg.l.ſi vno.in prin.loca.iũcta.l.pecunie ſo
rẽ.ſ.de ali.leg.ꝛ.l.quintus.ſ. mãda.ꝛ eius qd no. Bart.in.l.i.ſ.
iure caſtrenſe.in.iii.col.ſ.de colla.bon.ꝛ iuncta.l.ſi legat.ſ.de
adi.leg. ſecus ſi forte poſſet mulier eſſe ſine illa abſqꝫ verecũdia
viri:qꝛ tunc ſtabimus vbo donat.arg.d.l.ſi vno.in ſi.prin.ꝛ h
12 de veſtibus ſufficiat. ¶ †Sꝫ de ornamẽtis vel localib⁹ videtur
ꝙ eodẽ mõ poſſet diſtingui an cõſtet ꝙ volũt donare an veri ſi
militer ad vſum cõcedere an vero dubiteſ. tñ aduertendũ ꝙ ſi
ante matrimoniũ ꝯ̃tum talia donarenſ ꝛ hoc cõſtaret teneret
donatio irreuocabiliter: ſaluo niſi ꝑ mulierẽ ſtaret quo minus
poſtea ſequereſ matrimoniũ vt eſt caſus i.l.cũ veterũ.C. de do.
ante nup.ꝛ idẽ videreſ ſi ingrediſ monaſteriũ.vt eſt caſus in.l.
deo nobis.in principio.C.de epiſco.ꝛ cle. Si aũt matrimonium
ſit cõſummatũ ꝛ poſtea diſſoluaf remaneret mulieris ꝛ heredũ
ei⁹ in dicto caſu qñ matrimoniũ fuit facta donatio.ſed ſi eſſet fa
cta cõſtãte matrimonio tũc nõ teneret ab ipſo initio.ſed poſſet
cõfirmari morte vt ſupius eſt dictũ. Itẽ attẽde qꝛ i dubio ſi añ
matrimoniũ mittat localia nõ vr̃ donare.ar.d.l.ſi vt certo.ſ.ſꝫ
interdũ.qd intellige qñ ſunt magni valoꝛis.ꝛ dicit ꝙ mittit nõ
aũt dicit ꝙ donat.ſaluo niſi forte verecũdia eſſet niſi illã rẽ mit
teret qꝛ tunc improprıabitur verbũ dono vt ſuperius dixi in ſi
in.l. alias forte ſtabim⁹ ꝓprio ſignificato verbi.ſi aũt res eſſent
parui valoꝛis tũc forte viderenſ donare.ar.d.l.vtrũ.ꝛ ſcdm ꝑdi
cta poteſt intelligi ꝛ limitari qd no. Bar.in.d.ſ.nec caſtrenſe.
Si aũt ſit dubiũ an ante matrimoniũ an poſt ſit facta donatio
qꝛ eadẽ die reperiſ facta quo factũ eſt matrimoniũ. recurre ad
tex.cũ gl.ꝛ ibi per Cy.in.l.cũ in te.C.de do.ante.nup.ꝛ hec ſuf
ficiãt de ornamẽtis vel localib⁹. An autẽ res ſit magni valoꝛis
vel parui relinquendũ eſt arbitrio iudicis inſpecta cõditiõe pſo
narũ ꝑ id qd no.gl.in auf.preterea.C. vnde vir ꝛ vxo.ꝛ.l.ſed ſi
13 ſuſciperet.ſ.i.ſ.de iudi. ¶ †Quid aũt de veſtib⁹ vidualibus fa
ctis mulieri poſt mortẽ viri an heredes ei⁹ poſſint excõputare
in dotẽ vel ꝓ̃ciũ illarũ repetere vel ipſas veſtes tetigi poſt Ang.
in.l.ſi ex re.ſ.ſi.ſ.de ſti.ſer. Potes dicere ꝙ aut ſum⁹ in caſu i q̃
heredes nõ tenenſ ad alimẽta vxoꝛi ꝓ̃ſtãda.aut ſumus in caſu
in quo tenenſ ad alimẽta ꝓ̃ſtanda vt qñ mulier nõ hꝫ vnde ſe
alat ꝛ dos eſt in pecunia vt vidiſtis in.l.diuoꝛtio.ſ.primo caſu
ſi cõſtet de mẽte illã ſeruã. In dubio ſatis vr̃ eque poſſe dici ꝙ
ſi ſunt veſtes nõ magni valoꝛis videãtur heredes velle donare
ꝓpter honorẽ mariti in reuerẽtiã prioꝛis matrimonii.ar.l.ſi.C.
de bo.ma.ꝛ.l.ſeruos.ꝛ.l.pe.C.de qd.iuncta.l.vtrũ.ꝛ.l. ſi ſeruus
cõis.ſ.de do.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ eorũ q̃ no.ſ.e.l. q̃ dotis. Si autẽ
eſſent veſtes magni valoꝛis forte nõ quotidiane tũc in dubio
nõ videãtur donare cũ poſſet ſubeſſe alia cã quã donationis.ſ.
vt ſeruef honoꝛ viri ꝛ teneat veſtes donec velet vidua eſſe.arg.
d.l.ſi.C.de bo.ma.vnde ſi poſtea mariteſ tenebiſ illas reſtitue
re quales erũt vel ipſarũ ꝓ̃ciũ q̃tũ tũc valebũt ꝛ ꝑ h pꝫ ꝙ here
des h caſu nõ tenerenſ induere de rigoꝛe ſi nõ vellent lꝫ ex ho
neſtate aſtringanſ. Scdo caſu bene aſtringunt ad veſtiẽdũ ex
quo tenenſ ad alimẽta tñ an tunc teneaſ mulier reſtituere ve
ſtes ſi mariteſ vel ꝓ̃ciũ ipſarũ ſatis patet qd dicendũ ex ꝑdi
ctis qꝛ vr̃ ꝙ nõ ſi nõ ſunt magni ꝓ̃ciĩ ꝑ ſuprascripta ꝛ h in du
bio ſecus ſi conſtaret de mente qꝛ illa deberet ſeruari nã non te
nebantur ad alimenta niſi infra annum ꝛ ſi vidua permaneret
iuxta no.in.l.diuoꝛtio.ſ.eo. Et ex predictis etiã pꝫ qd iuris ſi
mulier de ꝓꝑa pecunia veſtiat an poſſit repetere ab heredib⁹
viri nam videſ ꝙ nõ niſi eo caſu quo heredes tenebantur eam
veſtire.ꝛ hec ſufficiant de ipſis veſtibus vidualibus q̃ no. ꝛ pre
dicta omnia vera niſi cõſuetudo aliter ſe habeat qꝛ iſta eſſet ſer
uãda.ar.l.in nime.ſ.de legi. ¶ Ultimo tetigit hic Bal.extra
uaganter an per nõ factũ inducaf aditio.ꝛ ſic an ſi delata fuit
hereditas vxoꝛis filie ſue ꝛ moꝛiatur aliter non apparente de
aditione an videãtur adiuiſſe an do ſit delata ad alios attinen
tes vxoꝛis.dicit Bar.in.l.gerit.ſ.venio ad quartu.ſ.de acq.he
re. Bal.do h ꝫ.ꝛ qs eorũ verius loquaſ dicetur in.d.l.gerit.
14 **Filia.** Uolutas filie de ſoluẽdo pr̃i nõ impedit ius cõſo
lidationis.h.d. ¶ †No.ꝙ eaten⁹ cõſolidaſ actio i
filiã quaten⁹ vigere reperiſ tpe mortis pris. ¶ Itẽ no.a con
trario ſenſu ſi pater appropriaſſet ſibi actione de dote ꝑ ſtipula
tionẽ alio nouãdi ꝙ tunc nõ cõſolidaret actio in filiã.ꝛ ſic facit
qꝛ ſi a principio tpe date dotis pater ſtipuletur dotẽ ſibi reddi
ꝙ nõ cõſolidetur actio in filiã ſꝫ gl.teneat ꝯ̃ in.l.vnica.ſ.videa
mus.C.de rei vxo.act.ſed poſſet reſpondeti ſm Rar.ꝛ Bal. ꝙ
hoc eſt imputandum mulieri que ex poſtfacto cõſentit vt pater
ſibi appropriaret.ſecus qñ a principio pater abſqꝫ volũtate fi
lie ſtipulatus ſibi reddi qꝛ tũc ceſſat rõ predicta de quo dicetur
in.l.poſt dotem.ꝛ ibi per Bar.ſ.eo.
Mancipia. Si ad maritũ ſpectat periculũ ancille
dotalis ad eũ etiã ſpectat partus an
15 cille.h.d. ¶ †Nota qd pactũ factũ ſup principali nõ ſemp ꝑ
rigiſ ad acceſſoriũ vel aſcendit qñ id nõ ſuadet ratio.ꝛ intellige
literã de partu habito ante pactũ nã natus poſt pactũ eſſet mu
lieris ad quã ꝓpter pactũ ſpectaret poſtea periculũ. ¶ In gl.
tutus.ibi ſol.vt ibi dic qꝛ hic fuit vera eſtimatio q̃ faciebat em
ptionẽ:ibi ſecus. Extra gl.ſentit hic Bar.qd ſi mutuo tibi.c. li
bras in bon.hoc pacto qd reddãtur in floꝛenis ſub eadẽ eſtima
tione lꝫ poſtea valoꝛ floꝛenoꝝ ſit diminutus nõ teneaſ debitoꝛ
refundere illud creditori quaſi ſit ſenſus ꝙ in eadẽ eſtimatione
qua dantur etiã reddantur ꝛ ſic ſufficiat reddere totidẽ nume
ro. Et certe iſtud nõ videtur verũ ꝙ lꝫ nõ poſſ.ꝛ eſſe variatio bo
nitatis intrinſece tñ poteſt eſſe variatio in bonitate extrinſeca
reſpectu valoꝛis ideo illa videtur attendi. nã ꝛ alias conſueuit
dici ꝙ eo caſu quo in re nõ cadit intereſſe intrinſecum habetur
rõ extrinſeci.l.nimis.C.de in li.iur.ꝛ no.plene in.l.i.C. de ſent.
que ꝓ eo qd inter.ꝛ qꝛ nõ eſt veriſimile ꝙ creditoꝛ in dubio vo
luerit pati illud dãnũ ar.l.cum de indebito.ſ.de proba.
16 **Mulier.** Si maritus ꝑ errorẽ ꝓmiſit plus debito nõ
põt exigi vltra debitũ.h.d. ¶ †Nota ꝯſide
rari errorẽ in ꝓmittẽte ꝛ nõ in recipiẽte. ¶ In gl.erranter.in fi.
ſo.ſm Jac.de bel.ibi in iuramento qꝛ habeſ ꝓ veritate. vel dic
mel.⁹ ſm Bar.ꝙ conſiderãda eſt forma verboꝝ ſtipulationis
ꝑ eaq̃ no.gl.in.l.ſi prioꝛ.ſ.eo.in prin.l. Extra glo.attende ꝙ di
cit Bar.hic ꝙ ſi vir cõfitetur cõſtante ma.recepiſſe dotẽ videſ
ſcdꝫ eum id facere animo donãdi per.l.qd de ſuo.C.de do. cau.
ꝛ idẽ dicit ſi poſt diſſolutum ma.quia ibi nõ cadit veriſimiliter
ſpes future numerationis.ſecus ſi cõfiteaſ ante ma.ſed certe ſi
bene ponderetur.d.l.quod de ſuo.videtur loqui in caſu certi.ꝛ
ſic ibi videtur etiam intelligere Cy.vñ videtur ꝙ in dubio non
debeat preſumi animo donãdi ꝯſtante ma.ar.l.cum de indebi
to.ſ.de proba.de quo dixi in.l.ſi conſtante.ſ.eo.
Uxor. Dos primi matrimonij itelligiſ i ſequẽs matri
moniũ recepta lꝫ mr̃imoniũ tertiũ in medio inter
17 uenit.h.d. ¶ †No.ꝙ eadẽ lege videſ mulier in mr̃imoniũ redi
re q̃ fuit a principio.ꝛ ex hoc no.ar.ꝙ ſi primũ cõpromiſſum fa
ctũ inter aliquos expirauit ꝛ de nouo ſit cõpromiſſum inter ea
dẽ partes lꝫ nõ ſit appoſita pena intelligaſ repet.ta tacite ꝓ̃ma
pena ſed ꝯ̃ tꝫ Bal.poſt Py.qꝛ in pena q̃ pet.ſ ex cõtẽptu req
ritur verboꝝ expreſſio ꝛ ſic ſtipulatio.l.ſeru⁹ ca lege.ſ.de ſer.ex
por.facit etiã qd no. Bar.in.l.itẽ q̃rit.ſ.q impleto.ad ſi.ſ.loca.
18 ¶ †Itẽ no. ar. ꝙ reintromiſſus in ciuitatẽ intelligiſ redire in
priſtinã ciuilitate. ¶ Ultio no.ar.ꝙ mediũ matrimoniũ nõ im
pediat legitimationẽ filioꝝ ſuſceptoꝝ ex ꝯcubina ſi vltimate
cũ illa matrimoniũ ꝯ̃hatur.ꝛ h cõiter tenetur de quo per Bar.
poſt Ja.de are.in.l.q mihi.ſ.ſ.de ſo.ꝛ ꝑ Guil.in.l.paulus.ſ.de
ſta.ho.ꝛ.l.benignius.ſ.de legi.ꝛ ꝑ Jo.an.in regula ſine culpa.
19 in mercu.de reg.iur.li.vi. ¶ †No.etiã ar.ꝙ in dubio mulier vi
deaſ oĩa ſua bona dare in dotẽ de quo ꝑ gl.in.l.mulier.ſ.de iu.
do.ꝛ ꝑ Bar.ſ.e.l.ſi ꝯſtãte.i pe.q̃ar.l.illa.q.an minoꝛ poſſit obli
gare bõa ſua ꝓ dote ſine decreto ꝛ plen⁹ ꝑcũde i qõ. quã diſpu
tauit q̃ incipit quedã mulier habẽs magnũ patrimonium.
20 **Si vir.** †Dos accepto lata põt repeti ſicut dos data.
h.d. ¶ In gl.iuſſu.ibi alias ſec⁹.no.bñ gl. cuꝫ
tex.qꝛ vr̃ velle ꝙ mulier ſibi poſſit ꝓiudicare in dote etiã ꝯſtãte
ma.qd videſ eẽe cõtra eaq̃ habẽtur in.l.de die.de pac. Sꝫ po
tes dicere primo ꝙ ibi loqtur qñ ad vtilitatẽ viri tendebat. pa
ctũ.h ſecus.vel ſecundo ſic hic ſpeciale qñ ex facto mulieris cõ
modũ affertur patri cũ ipſe ſit ꝑ dotẽ ꝓmiſerit ꝛ quem etiã lex
grauat ad dotãdũ mulierẽ.ꝓ h facit qd habeſ i.l.poſt dotẽ.ſ.
eo.vbi patet ꝙ lꝫ prima actio eſſet cõis patri ꝛ filie: tñ poteſt fi
lia ſibi ꝓiudicare cõſentiendo ꝙ pater appropriet ſibi ꝑ ſtipu
latione actionẽ de dote ꝛ hec adde his q̃ dicta fuerũt in.l. ſi ſo
cer.ſ.lucius.ſ.e.ꝛ intellige etiã tex.iſtũ qñ interuenit acceptila
tio q̃ hꝫ vim ſolutionis vt pꝫ etiam ex tenoꝛe verboꝝ ipſius
a.cc[illegible]

acceptilationis de quibus inſti.q.mo.tol.ob.§.i.ſecus ſi tãtum modo pactũ de nõ petẽdo.vt.ff.e.l.ſi marito.§.i.p iſtũ tex.etiã videtur reprobari gl.in.l.dotẽ.ff.de iu.do.inquãtũ in caſu iſti⁹ l.facit differentiã inter patrẽ ⁊ extraneũ.nã vtrobiqȝ videt idẽ quãdo interuenit acceptilatio vel ſtipulatio aquiliana.ſed et hoc voluit etiã Ja.de are. ¶ Extra gl.tãgit hic Bar.quid ſi vir cõfitetur ſe recepiſſe.x.in dotẽ pro muliere ⁊ poſtea aliquis ꝓmittit nomine dotis.c.pro ipſa muliere:an ſo.ma.p mortẽ viri ſi vir forte nondũ recepit dotẽ ex ꝓmiſſione ꝓdicta poterit agere cõtra heredes viri an liberẽtur cedendo act.Bal.hic tenuit qꝺ cũ iſta cõfeſſio videat fieri ſpe future numerationis vel ꝓmiſſionis qꝺ ſi icõtinẽti forte eadẽ die poſt cõfeſſionẽ emanet dicta ꝓmiſſio vel etiã ex interuallo infra tpa infra que cõpetit exceptio nõ numerate dotis:quod tunc potuerunt heredes mariti excipere contra mulierẽ de dote nõ numerata ⁊ liberabũtur cedẽdo ac. p.l.ſi ſocer.§.lucius.ff.e.⁊ arg.l.ſi vẽter.§.in bonis.de priui.credi.⁊.l.ſi cui.C.de nõ nu.pec.ſecus dicit ſi iã eſſet tranſactũ tpꝰ opponẽdi exceptionẽ nõ numerate dotis:qꝛ ex quo ſemel actio eſſet queſita mulieri nõ poſſet facto alteri⁹ tolli.ar.l.fi.C.de pac. ⁊ ſic dixit Bal.in.§.mulier.ff.eo.ſed Bar.hic voluit cõ.⁊ videt

21 qꝺ meli⁹ ⁊ ſubtilius cõſiderauit.nã † lõga eſt differẽtia an ſiat cõfeſſio principaliter ſpe future numerationis.quo caſu bñ habet locũ exceptio nõ numerate dotis:an ꝓo ſiat ꝑncipaliter ſpe future ꝓmiſſionis ꝑut eſt in caſu nr̃o quo caſu ſecuta ꝓmiſſione nõ ſubeſt cã quare efficaciter nõ debeat teneri mar.r⁹.q videtur voluiſſe fore de illa ꝓmiſſiõe cõtẽt⁹ vt ſic ex illa poſſit poſtea agere vñ illa cedit loco ſolutiõis.ar.l.iter ceã.§.abeſſe.ff.mã.ia.

Si quis. Pro ea parte ꝑ qua mulier tenet ſoluere ꝑ ea parte ad virũ non ſpectat periculũ.h.d.

22 ¶ † No.qꝺ ſicut nõ põt qs imputare alicui culpam ex qua ipſe ſenſiſſe lucrũ.l.cũ fundo.§.i.ff.de iu.do.ſic nec põt imputare culpã ex qua auctor cui ſucceſſit ſenſit lucrũ.⁊ hec eſt rõ litere.

Summarium.

1 De acceſſorii dotis ⁊ rei ꝑncipalis in dotẽ date idẽ eſt iudiciũ.
2 Imperator quod aliquid mundi dominus dicatur.

In partem. Vir tenet de dolo ⁊ culpa i querẽdo ⁊ cõſeruãdo peculio

1 ⁊ fructus peculii ſpectãt ad virũ.h.d. ¶ † No.qꝺ ita iudicam⁹ de acceſſorio dotis ſicut in ipſa re ꝑncipali data in dotẽ. ¶ Itẽ no.ar.ex q̃ vir tenet acqrere teneat etiã facere vtiles ipẽſas in re dotali.cuius tñ cõtrarium eſt verũ cũ repetitur act.neg.geſt.qꝺ alias non eſſet.l.vnica.§.taceat.C.de rei vxo.act.de quo p gl.⁊ Bar.in.l.i.§.i.ff.ti.Nec obſtat tex.qꝛ loquitur qñ ageret de acquiſitione fiende propter legatũ vel hereditatẽ relicta ſeruo dotali de quo.ff.e.l.ſeru⁹ dotalis. ¶ Itẽ no.ar.qꝺ ſi mulier dat caſtrũ in dotẽ fructus q pcipiũtur ex iuriſdictione vt pena q̃ pcipit ꝑpter multas ipoſitas vel cõfiſcationes videt eſſe viri ⁊ nõ debeat reſtitui ſicut nec fruct⁹ rei dotalis.de quo h̃ ꝑ Bar.⁊ Bal.⁊ videt hic Bal.cõdicere Bar.nã cõcludit qꝺ ſi aliqd pcipitur ꝑ virũ ex bãno cõfiſcationis quod coheret territorio illud veniat reſt.tuẽdũ.alias non fieret plena reſtitutio territorii mulieri.ſecus ſi nõ coheret territorio:vt puta qꝛ non cõfiſcatur res immobilis:ſed venit certa quãtitas ſoluẽda nã tũc erit viri ⁊ nõ reſtituet.ſi tene cũ Bar.qꝺ vtrobiqȝ eſt viri ⁊ nõ reſtituit.Nec eſt verũ qꝺ nõ dicat fieri plena reſtitutio territorii ſi territoriũ cõfiſcatũ nõ reſtituat cũ mulier nõ ſit domi

2 na rerũ ꝑticulariũ ipſi⁹ caſtri lȝ ſit dñã iuriſdictionis.facit † qꝺ no.in ſimili de imperatore q dr dñs mundi quo ad iuriſdictionẽ:ſed nõ vt dicat habere dñium ſingularium rerũ cuiuſlibet.in l.bene a zenone.C.de quadri.preſcri.⁊ ſic plenarie dicit reſtitue re ex quo reſtituit plenarie reſpectu iuriſdictiõis.forte tñ dictũ Bal.poſſet ſaluari qñ eſſet delictũ ex quo res feudales conceſſe in feudũ ꝑ ipſam mulierẽ debẽt cõfiſcari.nã tũc ad cameram fiſcalem mulieris dȝ reuerti.faciat.c.i.que fu.prima cauſa benefi.amit.col.x.⁊c.Et ſic ſit finitus iſte titulus. Laus deo.

¶ De teſtamentis ordinandis. Rubrica.

Summarium.

1 Dictio iuſta multipliciter exponi poteſt.
2 Sententia quãdoqȝ capitur pro deliberata voluntate.
3 Monaſteriũ fieri ordinãs ipſum heredẽ feciſſe cenſetur.
4 Inſtitutio nulla cẽſetur vbi qs ad aliquẽ inſtituẽdũ cõpellitur.
5 Promiſſio de dando omnia bona ſua preſentia ⁊ futura poſt mortem ſuam an ſit valida.
6 Teſtamẽtũ an valere dicatur in quo filius exheredatur.
7 Teſtm̃ nullũ reddit in quo cã exheredationis nõ inſeritur.
8 Correctio nõ eſt ꝑ repetitiones ſeu ſubauditiones fienda.
9 Verba euacuato ⁊ reſciſſo:appoſita in teſtõ quid importent.
10 Mors q̃tuplex ſit ⁊ an noĩe mortis debeat itelligi mors nãlis.
11 Mors ciuilis quedam caſualis ⁊ quedam virtuoſa.
12 Monaſterium non ſemper filii loco eſt habendum.
13 Teſtamentũ reuocare poteſt exiſtẽs infra annũ probationis.
14 Mors que requirat vt teſtamentum irritetur vel validetur.
15 Mors naturalis religionẽ non mendicantum ingreſſi ſpectatur vt teſtamentum in effectum ſortiatur.
16 Mors ciuilis in ingrediẽte religionẽ eſſe dicit ꝓfeſſione facta.
17 Bona ingreſſi religionẽ ad quẽ ſpectent.⁊ nu.18.
19 Teſtamentum quid ſit.

Teſtamentum. Ponit diffinitionẽ teſtamen

1 ti:⁊ aliter ſummari nõ põt. ¶ † Not.de verbo iuſta q multipliciter exponit.vt hic ꝑ gl.Exponit iuſta.i.perfecta.i.cum filio.ſ.de lega.iii.

2 ¶ † No.et.de verbo ſnia q̃ ponit pro delibera

3 ta voluntate. ¶ † Itẽ nota arg.q ſi qs ordinauit fieri monaſteriũ de bonis ſuis ꝑ hoc dicat eũ feciſſe heredẽ.de quo tãgit hic Bal.⁊ remittit ad no.ꝑ Bar.in.l.cẽturio.de vulga.⁊ pup.⁊ facit q habet in.l.his verbis.ſ.de here.inſti. ¶ In gl.i.ibi ſi quis

4 aliũ teſtari ꝓhibuerit.† Nota ſingulariter hãc gl.qꝛ videt velle q ſi aliqs cogit aliquẽ ad ſe inſtituẽdũ vel aliũ qꝺ inſtitutio ſit nulla.de quo in.l.i.hic allegata.vbi aliqui videt velle q inſtitutio teneat ſed fiſcus auferat tãquã ab indigno.Sed pro hac gl. facit q libera dȝ eſſe volũtas teſtãtis.l.i.C.de ſac.ſan.ecc.cum ſi. Et ſic videt velle q coactio interueniẽs annullet actũ ipſo iure. ſicut ⁊ matrimoniũ ex eo:qꝛ ibi dȝ eſſe plena libertas.vt in.c.cũ locu.⁊ in.c.veniẽs.extra de ſpõ.vt no.in.c.cũ abbas.q me cauſ. ⁊ q habet in.l.mulier.§.ſi dos.ff.q me.cau.⁊ pro hoc videt eſſe caſus in.l.q teſtamẽto.§.fi.ſ.eo.Si enĩ coactio facta ſit teſtibus reddit teſtamẽtũ nullũ.multo fort.⁹ ſi ſit facta teſtatori.nec iura allegata ꝑ do.l.d.l.i.videt bene loqui in caſu iſto.ſed potius in diuerſo ſi recte ponderẽtur.ideo diligẽter tene mẽti hanc gl. quã reputo ſingularẽ circa intellectũ illius l.cõcordat glo.in.l.i. in fi.ff.de auto.tu.pro qb⁹ bene facit tex.in.l.q teſtamẽto.§.fi.ſ. eo ti. ¶ In ea.gl.ibi qui bona ſua ꝓmittit alicui.de hac ꝓmiſſione omniũ bonorũ poſt mortem an valeat ⁊ an ſit donatio cã mortis vel inter viuos.dic vt per glo.⁊ doc.in.l.fi.C.de pac.Et no.bene q nõ dicit preſentia ⁊ futura.vnde tunc ſolũ veniũt ꝑ

5 ſentia ar.l.ſi ita.ſ.de au.⁊ ar.leg.† Si aũt ꝓmiſiſſet alio donandi irreuocabiliter omnia bona ſua preſentia ⁊ futura poſt mortem ſuã an valeat an vero vitietur ⁊ an vitietur ex toto an vero ſola adiectio futurorũ tetigit bar.⁊ non decidit in.d.l.fi.dic vt plene dixi in.l.ſtipulatio hoc modo cõcepta.de verb.ob.⁊ adde q donatio cauſa mortis quo ad modum ordinãdi dicitur magis accedere contractui quã vltime voluntati vt tetigit hic bal.⁊ not. glo que reputatur ſing.in.l.ſi an pꝛ ii.ſ.de do.ꝑcle.Ex eo quia accedit contractui cum poſſit pendere ex alieno arbitrio q non eſt in vltima voluntate.l.tamẽ.§.i.cum ibi no.ſ.de dona.cauſ. mortis. Item requirit pñtiam partis vt proprie ſit donatio. vt.l.inter mortis.ſ.de dona.cau.mor.ſecus in vltima volũtate. l.cũ pater.§.ſurdo.⁊.§.donationis.ſ.de leg.ii.⁊ ſic in modo ordinandi ſolum accedit vltime voluntati reſpectu numeri teſtiũ qui requiruntur quinqȝ ſicut in codicillis.l.fi.C.de dona.cau. mor.Sed quantum ad effectum accedit vltime volũtati ꝓpter numerum teſtium qui requiruntur cum in ea habeat locum ius accreſcendi:quod nõ habet locum in contractibus.l.i.in fi.C.de cadu.tol.iuncta.l.ſi mihi ⁊ titio.de verb.ob. ¶ In ea.gl.in fi.cũ

6 hac concordat gl.ſ.e.ſi qramus.in glo.fi.† Cõcludꝰ q interdum in exheredatiõe nulla expꝛimit cauſa.Interdũ expꝛimit ſed mi n⁹ legitima vt qꝛ nõ eſt de cauſis enumeratis in.§.aliud quoqȝ capitulum.⁊.§.cauſas.vt in auf.vt cum de appel.cog.coll.viii.⁊ no.glo.in.c.quintaualle.extra de iureiu.Interdũ in exheredatiõe eſt expꝛeſſa cauſa legitima ſed nõ probata per heredẽ:quia forte nõ vera.Interdũ inſeritur cã legitima ⁊ vera q̃ ꝓbat per heredẽ.Olim in omnib⁹ caſibus predictis teſtamẽtũ tenebat licet veniret reſcindẽdũ per querelã vt.l.i.⁊ per totũ.ff.de inof. teſt.nã ⁊ olim nõ erant determinate cauſe exheredatiõis.⁊ ſic ſm illa tpa clare ꝓcedit gl.hodie vero poſt auf.nõ licet.⁊ auf. ex cã.C.de lib.ꝓte.⁊ exhe.⁊ tex.in corpore vt cũ de appel.cog. §.aliud quoqȝ capitulũ.⁊ ſe.⁊ cõiter tenetur q in duob⁹ ꝑmis caſibus exheredatio eſt nulla:quaſi peccet in forma ⁊ redditur teſtm̃ nullũ ꝑ.d.auf.nõ li.⁊ i corpore vñ ſum̃ ſiue loquantur in filio i poteſtate exheredato a patre:ſiue in filio emãcipato:ſiue in filio exheredato a matre.⁊ hoc tenuit gl.melior de corpore iuris q̃ reputari cõſueuit ſingularis i auf.de here.⁊ fal.i.§.exheredatos.coll.i.Tertio caſu cõiter tenet q teſtm̃ veniat reſcindẽdũ ꝑ q̃relã lȝ Martin⁹ aliter dixerit.vt no.ꝑ glo.i.d.§.aliud quoqȝ cap.de q̃ hic ꝑ Bar.⁊ Bal.q hoc tenet ⁊ vbiqȝ Ange. Quarto caſu nõ eſt dubiũ q teſtm̃ tȝ ⁊ dȝ ſortiri effectũ.⁊ dixit hic bal.q an cã ſit legitia vel nõ cõſiſtit in iure:ſȝ an ſit falſa vel vera cõſiſtit in facto.Et ſubdit q i declaratiõe eorũ q̃ ſunt i iure põt cognoſcere iudex ſine ordine iudiciario.ſȝ ſecus in declara

tione cotrā q̄ ſunt facti. ⁊ hoc vidit alibi dicere Inno. ⁊ nō alle
garet bi. Adde q̄ hoc dicit in c. cū inter vos. extra de cōſue. ⁊ in
7 c. cū inter. R. ſenioꝛē extra de elec. ¶ †Itē adde p̄dictis q̄ licet
cōis ſit opi. quā dixi ver. q̄ vbi nō eſt inſerta cā m exheredatio
ne vel minus legit. ma q̄ teſtamētū redditur nullū quo ad teſti
tutionē here. dū ꝑpter defectū forme date a iure ⁊ a tali cōi opi
nione nō eſſet diſcedendū in cōſulendo vel in iudicādo p̄ no. in
l. minime. ff. de legi. ⁊ qđ not. Bar. in l. fi. C. de pena iudi. q̄ ma.
iudi. ⁊ Ja. bu. in l. i. C. q̄ ꝑſua iur ſ. ⁊ Cy. in l. i. C. de ac. ⁊ obli. ⁊
Jo. an. in c. i. extra de cōſti. ⁊ eo. ti. c. ne innitaris prudētie tue. p
Inn. ⁊ Jo. de ligna. ⁊ ven. zelinā in cle. ne romani. de elec. et qđ
no. Jo. an. in c. vt debit⁹. extra de appel. tū videt̃ de iure poſſe
defendi ⁊ dari noua opi. in hac materia. videlicet q̄ etiā tūc q̄n in ex
heredatiōe nulla cā eſt expſſa vel mīn⁹ legitima ēt hodie vent
teſtamētū reſcindēdū p querelā. vt voluit forte glo. iſta q̄ ſimplici
ter ⁊ indiſtincte dicit teſtā tenere in quo filius eſt exheredatus.
⁊ idē glo. in l. ſi queramus. ꝑalleg. ⁊ ꝑ hoc faciat ratio q̄ legū
correctio eſt euitanda nec debent dici iura antiqua correcta ni
ſi quatenus expreſſe reperiant̃ correcta. l. p̄cipim⁹. C. de appel. ⁊
l. ſancimus. cū ſi. C. de teſta. ⁊ extra de elec. c. cū expediat. lib. vi.
8 † ⁊ q̄ ꝑ repetitiones aut ſubauditiones aut tacitos intellectus
nō dꝫ induci correctio. vt eſt glo. ſing. extra de elec. ⁊ in c. cupiē
tes. §. q̄ ſi vero. ex li. vi. ⁊ ideo cū de iure antiquo clarū eſſet teſtū te
nere ſed debere reſcindi p querelā vt ſuperius eſt dictus nec repe
riatur hoc expreſſe mutatū. q̄ hoc clare nō dicit̃ in d. auf. non
licet. ⁊ in auf. ex cauſa. nec in corpore vn̄ ſumitur ſi bn̄ inſpicia
tur tex. ergo remanemus in iure antiquo. Nec obſt. ſi dicat̃ qđ
imo hodie hoc eſt immutatū q̄ forma videt̃ data a lege p quā
debeat exheredatio fieri cā legitima expreſſa. vt in d. auf. nō li.
⁊ in corpore vn̄ ſumitur. ⁊ ſic videtur q̄ ſi aliter fiat actus red
dat̃ null⁹ p l. nō dubiū. C. de legi. ⁊ ex. diſt. c. vides q̄ poteſt mul
tipliciter rn̄dere. primo q̄ vbi forma datur a lege ita demū red
dit̃ actus nullus forma nō ſeruata ſi lex vltra nō ꝑcedit ꝑuidē
do de remedio reſciſorio. alias ſec⁹. vt l. i. ⁊ p totū. ff. qđ me. cau.
⁊ no. Bar. in l. nō dubiū. ad fine. C. de legi. ⁊ dixi plene in l. cū
lex. ff. de fi. iuſſo. Sed ita vi eſſe in ꝑpoſito: q̄ lex videt̃ proceſ
ſiſſe vltra ꝑuidendo de remedio reſciſorio. vt patet ex no. in §.
aliud quoq̄ capitul i. ⁊ §. ſiue igit̃. ver. ſin autē hec obſuata nō
fuerint. ⁊ §. ſi tales. nā cū dixiſſet nō debere filiū exheredari niſi
inſerta cauſa ⁊ legitima q̄ ꝑbet̃ p heredē. Poſtea ſubdidit q̄ ſi
hec obſeruata nō fuerint euacuato teſtamento quo ad heredis
inſtitutionē cetera firma permanent. vt dicet̃ in §. ſiue igitur ⁊
9 in §. ſi tales. vbi dicit reſciſſo. † Et illa verba euacuato ⁊ reſciſſo
intelligunt̃ p querelā. vt pꝫ ibi ex gl. q̄ cōmuniter approbatur
ergo videt̃ q̄ etiā q̄n cā non eſt inſerta vel minus legitima ve
niat teſtū reſcindendū p querelā. Nec ob. ſi dicat̃ q̄ inquantū
exponitur euacuato ſ. ꝑ querelā. ⁊ reſciſſo. ſ. p querelā quod dꝫ
referri ad caſum q̄n cauſa legitima eſt inſerta ſed non probata
per heredē. nō autē ad caſum q̄n cauſa eſt inſerta ſed nō legiti
ma: quia hec non videtur vera. nā cum ſupra pariter fuerit lo
cutus dicendo cauſam deberi inſeri ⁊ legitimā. ⁊ p heredē pro
bari. ⁊ poſtea dicat ſi hec obſeruata nō fuerint euacuato teſta
mento ⁊c. videtur pariter ſe referre ad oīa ſupradicta maxime
cū in plurali loquit̃. ⁊ ſic nō vult cōprehendere caſum tantum
modo q̄n cauſa legitima eſt inſerta ſ. nō ꝑbata arg. regule plu
ralis locutio. ff. de reg. iur. in vi. ⁊ de teſtibus l. vbi numerus. et
ſic dꝫ in dubio predicta omnia determinare equalitate ſeruata
⁊ ſic vniformiter. ar. l. i. in hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pup. Nec ob. ſi di
cat̃ q̄ illa verba debeāt diuerſimode intelligi vꝫ reſciſſo vel eua
cuato. ſ. p querelā q̄n cā legitima eſt inſerta ſed nō ꝑbata. ſ. q̄n
nō eſt inſerta vel minus legitima intelligat̃ ipſo iure ꝑierim cū
videatur ſuadere hec ratio diuerſitatis: ex eo q̄ vbi cā nō inſeri
tur vel minus legitima peccatur in eo qđ requirit̃ ab initio. ⁊ de
bebat adeſſe ꝑ ſolennitate in principio ipſius actus. ſecus q̄n nō
probat̃ ex poſtfacto cā inſerta. argu. eorū q̄ no. Bart. in l. vniu
erſa. C. de preci. impera. offe. iuncta l. ii. §. fi. ff. de offi. procon.
⁊ lega. cum ibi no. q̄ reſpondet̃ q̄ lꝫ diuerſitas aliqualis poſſet
aſſignari. tū ex quo ſumus in materia correctoria in dubio non
debemus accipere intellectū ꝑ quē in improprijando verba p que
inducatur correctio. p id qđ habet̃ in d. l. p̄cipimus. ⁊ in d. glo.
§. q̄ ſi p. ex in c. cupiētes extra de elec. li. vi. imo potius accipe
re intellectū p quē iura iurib⁹ cōcordētur. facit qđ habet̃ in l. ſi.
C. de inoffi. dotib⁹. ⁊ §. quibus. in prima cōſt. tuitiōe codicis. Itē
nō ob. inquātū ibi dicit̃ in ver. ſin aūt hec obſeruata nō fuerint
q̄ nullū ꝑiudiciū filius generat̃: q̄ illud intelligit̃ quātū ad effe
ctū. nā certū eſt ſic debere exponi inquātū includit caſum q̄n cā
eſt legitime inſerta ſed non probat. ergo eodē modo ſic etiā
exponatur inquātū includit caſum q̄n cā eſt inſerta ſed minus
legitima. Et ſic equaliter intelligatur vt euitetur legū correctio.
vt. ff. dixi in ſili. facit in ar. qđ habet̃ in c. cū dilect⁹. extra de cō
ſue. Nō ob. etiam quod habetur in auf. ex cauſa. inquantum di
cit irritum eſt teſtamentū: q̄ illa verba nō ſunt in corpore. vt ibi

no. glo. ⁊ fuerunt verba guarnerij. q̄ nō habuit poteſtatē legis
cōdende. pōt etiā dici ad dictā auf. nō lꝫ. ⁊ ſic ad cōtrariū p̄mo
loco formatū q̄ inquātū datur forma exheredatiōis illa forma
nō ſeruetur illa exheredatio erit nulla. ⁊ ſic ſi erit fili⁹ in poteſta
te q̄ dicet teſtamētū nullū tanq̄ ſi preteritus ſi erit filius emā
cipatus cōtra tabulas. Sed filius exheredatus a matre aget
q̄rela ac ſi omnino fuiſſet p̄terit⁹. ⁊ ſic nō inualidabit̃ ex vi illi⁹
forme teſtamentū ſed ſolū ille act⁹ exheredationis. tū illa prima
ſolutio prius data plus placet. ⁊ ſi dicat̃ in quo ergo ius antiq̄
rū fauet filius in materia exheredationis. pōt dicere q̄ fauet re
ſtringēdo cauſas exheredationis ad xiiii. de qb⁹ in §. cauſas.
Itē q̄ demū ſcriptus heres pōt ꝑbare filiū ingratū q̄n cauſa
legitima eſt inſerta alias nō. olim vero ſm̄ ius antiquoꝛū poterat
ꝑbare eū ingratū dūmodo p̄terirent exheredatio. l. omnimodo.
C. de inoff. teſtamēto. ⁊ ſic videt̃ ex predictis q̄ dicta opi. poſ
ſit defenſari lꝫ ſit opi. noua a doctorib⁹ nō tacta. ¶ In gl. ſup
ver. qui ſibi. de prima ꝑſona mel' ius dic q̄ de ꝑnomine prime p
ſone tranſit ad tertiā nō aūt de ꝑſona prima ad tertiā. cū hic di
ctio mea poſita in litera ſit tertie ꝑſone. ſm̄ Bal. ¶ In gl. ſup
10 ver. morte in fi. no. ex gl. q̄ † duplex eſt mors. nā q̄dā eſt natura
lis: quedā ciuilis iuris artificio inuēta ſeu introducta. An autē
in dubio ſi fiat mētio de morte debeat intelligi de naturali tm̄
an etiā de ciuili dic vt no. in l. ex ea parte. §. inſulā. ff. de ꝟb. obli. ⁊
ibi etiā dixi. ⁊ p Cy. in l. fi. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ p glo. in c. ſuſceptū.
extra de reſcri. li. vi. ⁊ in c. placuit. xvi. q. i. Item aduerte q̄ tri
plex eſt mors ciuilis vt etiā tetigit hic Bal. nā q̄dā eſt mors ci
uilis rōne penalitatis. de qua in l. i. §. penul. ff. de cōtra. ⁊ in l. ſi
11 necem. §. ſi deportat⁹. ff. de bo. liber. cū ſi. † Quedā eſt mors ciui
lis caſualis. vt illa que cōtingit rōne captiuitatis ꝑſone cum p
caſum capture ab hoſtibus q̄s cenſeat̃ ſeruus ipſorū hoſtium.
iuxta id qđ habetur in l. i. ⁊ l. hoſtes. ff. de captiuis. ⁊ p totū. ſer
uitus aūt mors ciuilis eſſe videt̃. l. ſeruitutē. ad fi. ff. de reg. iu.
Quedā eſt mors ciuilis virtuoſa ſeu cōtingēs ꝑpter actum vir
tuoſum ⁊ meritoriū. vt ſi q̄s ingredit̃ monaſteriū. vt ꝑbatur in
l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. Hoc p̄ſuppoſito aduertēdum eſt qđ
circa iſtā triplicem mortem ciuilem cōſueuit dubitari de tribus.
Primo an p quālibet ſpeciē dicte mortis ciuilis ſupueniētis ir
ritet̃ teſtamētū ante factū. Secundo an p̄ſuppoſito q̄ nō irri
tetur poſſit reuocari. Tertio p̄ſuppoſito q̄ nō irritet̃ nec reuo
cet̃ an ſtatim ſortiatur effectū: an vero ſpectabit̃ ſemꝑ mors natu
ralis. ¶ Circa primū articulū cōclude q̄ ſi eſt mors ciuilis pe
nalis ſupueniēs irritabit̃ teſtamētū. vt ꝑbat̃ in l. eius qui. §. i. ⁊
§. fi. ff. eo. ⁊ ff. de iniuſto teſtamēto. l. ſi q̄s filio exheredato. §. irritū
cum ſimilibus. Si vero eſt mors caſualis ratiōe capture ab ho
ſtibus tūc irritat̃ de mero rigore ſed ſubuenit̃ de equitate p le
gē corneliā. ſi decedat apud hoſtes vel p ius poſtliminij ſi reuer
tatur ꝑpter fictionē iuris p quā decedēs ibi fingit deceſſiſſe p̄ce
ambula hora captiuitatis. ⁊ reuertēs fingitur nunq̄ captus vt
no. in l. lege cornelia. ff. eo. ⁊ in l. poſtliminiū ius. ⁊ in l. retro. ff. de
capt. ⁊ ff. de vulg. ⁊ pupil. l. lex cornelia. Si vero eſt mors ciuilis
propter actū meritoriū: cōclude q̄ ſi religionē ingredit̃ mēdicā
tium de facto tantū ſed nō de iure vt ſunt fratres ſeruoꝝ ſancte
marie. vt no. Jo. an. in c. i. de reli. do. in. vi. tunc dic de quod di
cam. ſ. in nō mēdicātibus p no. in d. c. i. Si vero ſunt mendican
tes de iure nō de facto tn̄ vt p̄dicatores ⁊ minores: ⁊ tūc nō irri
tatur teſtamētū: quia cenſet̃ mutatio ſtatus fieri in meli⁹ cū ſer
uire deo regnare ſit. facit qđ habetur in auf. de monachis. §. i.
⁊ in §. illud. coll. i. ⁊ hoc etiā voluit. Bart. in auf. ſi qua mulier.
de ſac. ſan. eccl. ⁊ ſatis etiā vi de mēte dicti. §. illud. ⁊ de mēte gl.
in d. auf. ſi qua mulier. ex quo monaſteriū eſt incapax bonoꝝ i
particulari ⁊ in cōi. Si aūt q̄s fuerit ingreſſus religionē nō mē
dicantiā tunc ſi aliqd reliqt monaſterio iure inſtitutionis ſcdm
oēs nō irritatur teſtm̄. vt pꝫ ex no. p glo. ⁊ doc. in d. auf. ſi qua
mulier. ⁊ p gl. ⁊ archi. xix. q. iii. ſi qua mulier. ⁊ p Jo. an. ⁊ Inn.
⁊ Hoſti. in c. in preſentia. ſuper verbo immorādis in tertialib⁹
extra de ꝑbatio. Si aūt hic reliquiſſet monaſterio tūc cōmunis
eſt opi. q̄ teſtm̄ irritetur quaſi agnatione poſthumi preteriti. cū
ſit ius eos monaſteriū habeat̃ loco filij. d. c. in preſentia. ⁊ §. ſed
hoc de preſentia. in auf. de ſan. epiſ. colla. ix. Et hāc opi. videtur
etiā ſequi Inn. in d. c. in preſentia. Sed Bart. tenuit oppoſitū
12 ⁊ forte ſua opi. eſt verior de iure: q̄ † nō videt̃ bene iure expſ
ſum q̄ monaſteriū habeat̃ loco filij ⁊ p̄ſuppoſito q̄ in aliqb⁹ ca
ſibus habeatur loco filij. vt pꝫ in d. c. in p̄ſentia. ⁊ d. §. ſed hoc
de p̄ſenti. tn̄ nō reperit̃ q̄ generaliter habeatur loco filij. ⁊ ideo
nō eſt trahendū ad caſum rupti teſtamēti. fauore teſtamēti. ar.
notatorum in l. placet. ff. ⁊ hec ſufficiant de primo articulo.
¶ Circa ſcdm an poſſit reuocare eo caſu quo non irritatur: te
nuit Bar. hic q̄ ſic. ⁊ in d. auf. ſi qua mulier. p l. ſed ſi mors.
de donatio. inter virū ⁊ vxo. ſed Ange. hic non facta mētione
de dicto Bar tenet cōtra. q̄ ex quo ꝑdit poteſtatē teſtandi vi
det̃ etiā q̄ ꝑdat poteſtatē reuocādi. arg. notatorū in auf. ingreſ
ſi. C. de ſac. eccl. Tu poteris dicere q̄ ſi in maioribus caſibus
q̄ poteſt

qd poterit reuocare ipſum teſtamē. ipſo exiſtente ſi captiuitate
ſaltim ſi nō reuertet per l.que ſi.ff.de iure codi. Jtē ſi reuertatur
reſpectu inſtitutionis heredis p no.in.l.j.§.j.ff.de leg.iij. Si mauſē
vellet mutare poſtq̄ eēt reuerſus nō eēt dubiū in morte ciuili
13 mer.tozia:puta p ingreſſu relig. ¶ †Cōclude qd infra annum
pbatiōis indubitāter poſſe reuocare cū interī nō habeat pro
mortuo ſimplr cū poſſit redire ad ſeculū.vt in.c.bñficiū.cum ibi
not.extra de regula.lib.vj.z in.c.cū ad monaſte.extra de regu
la.Si aūt eēt pfeſſus tūc pcedit dubitatio ſiue pfeſſus ſit reli.
mendicātiū ſiue aliā tamē de iure verior videtur opi.Ang.per
rōnes ſuā.z ille debet poſſe deſtruere qui poſſet cōſtruere.argu.
not.in.l.tria predia.§.cōta prediū.z.in.l.n.ff.de re iudic.z in.c.cū
inferior.extra de ma.z obe.nec obſtat.d.l.ſz ſi mors.q2 ibi loq̄
tur in donatione cā mortis que magis accedit cōtractui quam
vltime voluntati.vt no.in.l.j.in prin.ff.de do.preleg.z ideo cuz de
portat⁹ nō capax ɔtractus.l.ſi in ādancro.§.is cui⁹ bona.ff.mā.
nimirū ſi donatio in illa cā mortis facta vxori nō publicatur p
publicationē bonoꝝ ipſi⁹ vt ibi ps.nec mirū q2 nec publicaſ pe
culiū pfectitiū cōceſſum filiofa.lz pur l cenſ bona paterna patre
forte deportato.vt eſt caſus ſingularis in.l.iij.§. ſed vtrū.ad ſi.
ff.de in no.mento debet ipſe deportatus talē donatiōez reuoca
re.z ſic loqtur ille tex.ſed ſecus qñ agiſ de reuocatione teſtamē.
fienda per illū qui nullo modo poſſet teſtari.vt in caſu pppoſito.
nā tūc ſtat regula q ſicut nō poſſet facere de nouo ſic nec dz poſ
ſe reuocari nec tollere iā factū ar iurium pxal.z pro hoc etiā facit
q2 ſola reuocatio verbalis teſtatoris nō videſ ſufficere niſi inſti
tuaſ heres vt no.Bar.in.l.ſi iure.ff.de lega.ij.z ideo cū nō poſ
ſet facere heredē nō videtur indubitanter facere poſſe reuocatio
nem verbalē nec videſ etiā poſſe facere reuocationē per actū tā
ciī.puta incidendo vel incācellādo pn̄ncia z iura pallega.z hoc
videſ verius de iure:ſiue fuerit ingreſſus religionē medicantiū
ſiue nō mēdicantium. Ex predictis q nō poſſit fieri reuocatio
teſtamēti bñ facit auſ.ſi qua mulier per locū ſpāli.nā ſi eſt ſpā
le.qd in caſu illo poſt ingreſſuz monaſterij poſſit al q.d ordinare
remaneat regula in ɔtrariū.vt.l.ius ſingulare.ff.de legib.z hec
14 ſufficiant p ſcdo articu. ¶ †Circa tertiū articulū cōclude qd ſi
eſt mors penalis nō ē tractādū de effectu teſta.cū ſit irritū. Si eſt
eſt caſualis cōclude qd ſpectabiſ mors naturalis nec ſufficiet ci
uilis.l.nec nos.C.de capti.z in hac glo. Si vero eſt mors ciuilis
meritoria cōclude q aut eſt ingreſſus religionē mēdicantiū de
facto.z dic idē qd dicā infra in nō mēdicātib⁹:aut mēdicantiū
de iure.z hoc caſu ſunt opi.nā bar.hic dt q ſtatim ſortetur effe
ctū teſtm̄ per talē mortē ciuilē.z idē hic bal. Subdens hoc cla
rū ſi ingreſſus ſit relig.minoꝝ.z idē dicit debere eē de iure ſi in
greſſus eēt religionē pdicatoꝝ.ſed de facto ſecūdū cū poſſidet
immobilia.z papa ſcit z tollerat.z ſic videſ illa approbare.z ſic
videſ iniuere in illis eē ſecus quaſi plus capacitatis videantur
habere pdicatores quā minores. Jdē ſenſit bar.i ſuo libello mi
noricarū.li.vj.c.j.de heredib⁹. Fede.etiā de ſenis in opere ſuo cō
ſil.xii. dicit minores mēdicantes eē ex regula z ɔſtitutionibus
ſed predicatores ſolūmodo eē mēdicātes ex ɔſtitutionibus
ipſoꝝ nō aūt ex regula. Ang.vero hic dicit q de duobus erit al
terū.nā vel tal a bona poterūt occupari nomine eccīe roma. vel
poterūt occupari dicta bona noie eccl.roma. per dictos fratres
z teneri z vſufructuari ad vitā ingredientis.vel poterūt illa vēdi
reſpectu cōmoditatis vtēdi i vita illius.z ſic poſt mortē natura
lē habebit effectū dictū teſt.etiā ſi qñ ſit ingreſſus ordinē mēdi
cātiū.ar.l.ſtatius.§.cornelio.ff.de iu.fiſ.facit qd not.Cyn. in.l.
15 deo nobis in vlti.q.C.de epiſc.z cle.z ſic ſm eum †videtur dicē
dū ſi fuerit ingreſſus religionē nō mēdicātiū q2 ſpectabiſ mors
naturalis vt teſtm̄ habeat effectū.hoc tñ caſu dominiū rerū erit
penes monaſte.ex quo eſt capax bonorū in cōmuni facit qd ha
betur in auſ.ingreſſi.hic allega.z in.d.§.illud.in auſ. de mona
chis.z in hoc cocordat etiā bar.z bal. Tu potes in hac materia
ſic dicere:q aut cōſtat de mēte ipſi⁹ diſponētis qd voluerit ſpe
ctari mortē naturalē z tūc illa ſpectabiſ.l.ſtati⁹.§.cornelio.ff.de
iur.fiſci.z hoc etiā ſenſit hic Bal.volens hoc procedere etiā ſi in
greſſus fuerit q2 religionē mēdicātiū. Aut cōſtat qd ipſe diſpo
nēs voluit ſtatim poſt mortē ipſā ciuilē teſt.ſumere effectū ſeu p
ingreſſuz relig.z tūc ſtatim ſumet effectū.arg.eorū que habētur
in.l.in conditionibus primū locū.ff.de cōdi.z demon.z in.§.illd
in auſ.de monachis.col.j. Aut ſumus in dubio. z tūc cōſidera
qd aut qs facit teſtamētū ſciens ſe ingreſſurum monaſteriū z tunc
ſatis videſ poſſe dici q vellet diſpoſitionē ſuā ſortiri ſtatim effe
ctū per id qd habeſ in.d.§.illd. Nō eñ videſ tūc eē mens eius q
tranſeat in monaſteriū illd qd ſibi nō reliquit ſed alteri. Et ideo
cū ſciret ingreſſum monaſteriū haberi p mortuo.vt.l.deo nobis.
C.de epiſ.z cle.vt.l.eſ q in dubio voluerit diſpoſitionē ſuā ſtatis
ſortiri effectū per ipſā mortē ciuilē. Qd videſ pcedere ſiue ſit in
greſſus religionē mēdicantiū ſiue etiā monaſt.nō mendicātium
cū i vtroq3 caſu videatur cōcludere iſtud.vt patet ex predictis.
Saluo tñ puto qd ſi ſciēs ſe ingreſſurum monaſteriū voluerit et
ordinauerit diſpoſita ſtatis ſortiri effectū poſt mortē ſuā intelli
gaſ in dubio ſenſiſſe de naturali.ar.l.ex ea.§.inſula.de ver. obli.
z.l.fin.C.de his qui ve.eta.pe. Et hoc qd ſupra dixi procedit qñ
16 ſimpliciter reliquit nō facta mētione aliqua de morte.† Jtē intel
ligo q mors ciuilis in ipſo ingrediēte dicat̄ eē demū facta p pfeſ
ſionē z nō ante p not.in.c.beneſi.extra de regul.lib.vj.ſi aūt quis
facit teſtamentū nō cogitās de ingreſſu monaſterij ſz poſtea ex
poſtfacto illud ingrediaſ tūc cōſidera:aut ingreditur monaſte
riū nō mēdicātiū.aut ingrediſ monaſteriū mēdicātiū. primo ca
ſu videſ q debeat ſpectari mors naturalis:cū hec ciuilis nō ha
beat omnino eundē effectū quē naturalis.z q2 iſte ingrediēs po
teſt recipere emolumētū ſaltim in cōmuni de ſuis bonis.vñ dz
ſpectari mors naturalis.arg.d.l.ſtati⁹.§.cornelio.de iure fiſci.z
17 ita procedat op.Bar.† Scdo caſu qñ eſt pfeſſus religionē mē
dicantiū tūc aut intrauit religionez fratrū minoꝝ z tunc q2 illi
ſunt funditus incapaces ex eorū regula z preſertim ſucceſſionū
vt in.c.exiuit.in.§.cupientes.extra de ver.ſigni.in cle.tūc teſtamē
tum ſtatim ſortieſ effectū cū illa mors ſtat.z habeat effectū eundē
quē naturalis z ſic idē debet operari.ar.l.ſi.ff.mādati.z.l.mulier
ff.ad treb.z ſic intelligaſ etiā opi.Bar.z Bal.hic poſita.nec pu
to q hoc caſu nomine romane eccleſie aliqua poſſit fieri occupa
tio.q2 hoc caſu nomine romane eccle aliqua poſſit fieri occupa
tio.q2 hoc expreſſe eſt phibitū in qua.iā extrauaganti Jo.xxij.
q̄ incip.q2 a conditore.de qua facit mētionē Bar.in ſuo libello
minoricarū li.ij.in antepenultima charta.nec ſimpliciter puto q
debeāt ipſi fratres capere vt poſſint vēdere emolumētum vtēdi
fruēdi ad vitā illius ɔ quicquid dixerit Ang.q2 hoc eſt ɔtra mētē
tex.in dicto.§.cupientes.z in.c.exiit q ſeminat. de ver.ſigni.in.vj.
z hoc etiā eſt de mēte Jo.an.in addi.Spec.in titu.de ſtatu mo
na.§.j.ſup ver.tertio quereſ.z ſequenti.z in.c.j.de religioſis do
mibus.li.vj.ſuper gl. Et apertius fuit ibi de mēte Lap.in addi
18 tionibus ſuis.† Aut illic fuit ingreſſus religio. predicatorum vel
aliū ordinē medicātiū.z tūc forte poſſet tolerari opi. Ange.ſcz
vt fratres poſſint accipere vt vendāt cōmoditatē pcipiendi fru
ctus illorū bonoꝝ ad vitā illius ingreſſi.z precium illud cōuer
tere in neceſſitates monaſterij q2 iſti nō videntur adeo incapa
ces vt ſunt minores.nam ſi velint accipere vt teneant poſſeſſa immo
bilia hoc nō pſit tanq̄ eorum incapaces vt pz in.c.j.de religio.
domib⁹.tñ nō videntur incapaces vt vendant illa bona z in eoꝝ
neceſſitates diſtribuāt per id q not.glo.quā reputo ſingularez
in.d.c.j.z pro hoc bene facit qd no.Jo.an.ibi z Lapus z infra
diceſ.nā vt ſupra dixi iſti non ſunt mēdicātes ex regula ſz ſolū
ex conſtitutionibus.vt no.Fredc.in opere ſuo ɔſi.xij.z hec pce
dūt qñ quis fecit teſtamētū ante ingreſſuz. Quid aūt ſi aliquis
nō facto teſtamēto ingrediaſ monaſteriū. dubitari pōt q̄d ſiet
de eius bonis. Conclude q ſi nō ingrediaſ monaſteriū nō mē
dicātiū clarū q bona trāſeūt in ipm monaſte.vt in auſ.ingreſſi.
C.de ſacroſan.ecc. Si vero ingrediaſ monaſter.mendicantium
z hic fuerūt multe opiniones cōſiderato q monaſteriū eēt inca
pax in cōmuni nedū in particulari.vnde.vna fuit opinio q oc
cupāri cōcedātur tanq̄ habita p derelictis.ar.l.j.z p totū.ff.pro
derelicto. Scda q deueniat bona ad deuenientes ab inteſtato
quaſi iſte habeat p mortuo.ar.l.deo nobis.C.de epiſ.z cle. Ter
tia q occupenſ noie romane ecc.vt tetig. Cyn.in.d.l.deo nobis.
Quarta fuit q epiſ.poſſit occupare.ar.notatorū in.c.q̄ vere.xvj.
q.j. Quinta fuit op.q bona apprehēdātur p monaſte.z vēdā
tur z preciū in neceſſitates ipſoꝝ fratrū z monaſterij conuertaſ z
hec vl.placuit ſpe.in.d.ver.tertio queſ.z ſeq.z Archi.xviij.q.ij.
q2 ingrediētibus. Joan.an.poſt Innoc.z Ho.recitauit opi.de
materia in.c.pientia.in xl.minoꝝ adl.ex.de pbat. Pōt dici z ſic
puto fuiſſe de mēte Jo.z Lapi.per id qd ſcribit ipſe Jo.an.in
addi.ſpe.in loco pal.z ipſe Jo.a.z Lapus in.d.c.j.q aut qs in
grediſ religionē fratrū minoꝝ z tūc bona veniūt ad venientes ab
inteſt.cū tal s habeatur pro mortuo.facit.d.l.deo nobis. C.de
epi.z cle. Et ideo cū dicta mors habeat eūdē effectū quē natura
lis vt ſupra dixi:venient venientes ab inteſtato.non aūt occupa
bunſ bona noie romane eccl.nec per ipſos fratres ad fratre vt
ipſi vendāt per id qd in ſimuli ſupra dixi qñ factū eſt teſtamētū
nec etiam occupabunſ tanq̄ habita pro derelictis:q2 titul⁹ pro
derelicto habet locum qñ conſtat quem habere bona pro dere
licto z remanet habilis bñ ipſa pro derelictis que ceſſant in caſu
ſu noſtro cū nō conſtet q habeat pro derelictis.nec etiam rema
net habilis ſed habetur pro mortuo vt dictū eſt.nec puto ɔ ius
q poſſint per epm occupari cū id nō ſuadet ſed potius oppoſi
tum.nec hoc probetur et p ea que habentur.in.d.c. qui vere.ſz.
al.vbi de hoc nihil dicit.aut iſte eſt ingreſſus ordinē predicatoꝝ
vel alioꝝ mēdicantiū:z tūc poſſit procedere opi.ſpe. z Archid.
quē etiā ſenſit latius Jo.an.z Lapus in locis pali.pcedere hoc
caſu.z de materia ſaltem p gl.in.c.de viduis.ſeu in.c.de puellis.lo.
j.xxvij.q.j.z hec ſufficiant circa iſtū articulū. Ad materiā tñ facit
qd no.in.auſ.ingreſſi.z in auſ.ſi qua mulier.z.xviij.q.ij.ſi q̄ mu
lier. ¶ Jngl.ſi.ibi large dicitur teſtamētū.facit hic gl.ſm Bal.

in excuſet tabellio a vitio falſitatis ſi dicat talis vol'o facere te
ſtamētū relīquit titio decē. et ſic nullū fecit hic inſtitutionē. et ſic
non proprie fit teſtū. ¶ In ea. gl. ibi intellectuali. hoc eſt dice
18 re ꝙ intellect aliter et ſignificatiue loquēdo teſtū eſt mēs teſtā
ſcripta ſeu nuncupata vel promulgata nō aūt proprie teſtamē
tū eſt ipſa ſcriptura vel figura literarū. et ita voluit dicere gl. ſcđ
dū Bar. nō tñ ſoluet notario p vno teſtō ſi plura teſtamēta fe
cerit, propter multiplicatū laborem. arg. l. ſed. in prin. ff. de au. et
ar. lega. de quo hic etiam per Bal. et Ang.

Summarium.

1 Ratio iuris non prius ꝙ perſonarum attenditur.
2 Exceptio etiam perſone inhabilitatem reſpiciēs perēptoria dr.
3 Proceſſus an vitietur ſi ordo exceptionum omittatur.
4 Reus an ſit in probando actori preferendus.
5 Teſtari qui nequeant.
6 Mutus et ex crimine damnatus ſic ſunt inteſtabiles vt cū eis
diſpenſari nequeat.

Si queramus. Prius q̄rendū eſt de iu
re pſone teſtātis quam
1 de ſolēnitate vl' forma teſtādi. h. d. ¶ † No. ꝙ nō prius
iuris eſt rō babēda quā pſonarū. Itē ꝙ de perſonis
añ oia eſt querendū. l. nō ignorat. C. qui accu. nō poſ. ¶ In gl.
ſuper verbo pactionē. ibi eſt eñ peremptoriā. dic aliās eſt in gl.
prepoſterū. et tūc facit ꝙ habet in. l. vt deb. tū. C. de here. vel act.
ven. alias eſt perēptoriā. Et tunc no. ex glo. cū tex. qđ inter exce
ptiones perēptorias eſt dare ordinē: nā de illa eſt prius diſcutiē
dū p quā querit de inhabilitate pſone quā de illa de qua q̄ritur
2 de defectu ſolēnitatis in actu. ¶ † Et no. etiā qđ lz exceptio re
ſpiciat inhabilitatē pſone dr perēptoria et nō dilatoria. ꝙ vī mi
rū ꝯ illa q̄ hr in. l. ita demū. C. de pcu. Sz dic qđ iſtud cōtingit
qz exceptio nō obiicit ꝯ pſonā i qua fundat iudiciū et q̄ ſit pars
iudicii. ſz ꝯ perſonā alī et ex qua fundat validitas alicui' actus
deducti i iudiciū et vr ſentire gl. notabiliter in. l. ij. C. de edic.
di. adri. tol. Itē aduerte qz hic videt ſentire Bar. et Bal. ꝙ iſta
exceptio q̄ oppon' cōtra pſonā defuncti nō poſſit obiici ad pro
ceſſum: et ſic ſit mere perēptoria. Sed cōtrariū videt ſenſiſſe idē
Bar. in. l. j. her. C. de pe her. vbi videt velle ꝙ poſſit oppon' ad
pceſſum et ad impediendā cōteſtationē litis. et pro illo dicto bñ
facit illud ꝙ no. ipſe in. l. cū querebat. ff. iudic. ſolui. vbi cōcludit
dādo theoricā et doctrinā ꝙ oīs exceptio p quā cōcludit ipo iu
re agēti ius nō cōpetere ꝙ illa poſſit obiici ad proceſſū et ad im
pediendā cōteſtationē. l. ſi pupilli. §. videamus. ff. de neg. geſt. vñ
cū certū ſit ꝙ per iſtā exceptionē cōcludit agēti ipſo iure ius nō
cōpetere. ſi illa theorica eſt vera videt qđ poſſit obiici etiā ad pro
ceſſum. tñ dubiū eſſe videt an ſic gñaliter pcedat ppter ea q̄ hñr
in. c. j. de litis cōte. li. vi. vbi ſolū certas exceptiones perēptorias ex
primit quas dicit poſſe obiici ad pceſſum inter quas nō vī hec
enumerari. et ideo nō habeo illā theoricā ex toto expeditā ſz for
te alio' de hoc dicet. Quid aūt eo caſu quo inter exceptiones eſt
dare ordinē ſi preponat illa q̄ ſcđo loco erat preponēda an fiat
preiudiciū in alia tetigit hic Bal. Et cōcludit ꝙ ſi illa erat dila
toria ſit preiudiciū ar. l. ſi ſuſceperit. ff. de mi. ſecus ſi fuerit pe
remptoria. et pro B. alle. gl. not. in. l. preter litē. §. j. ff. de exc. rei. Et
ad pdicta etiā facit qđ no. Jo. an. Inn. et gl. in. c. inter monaſte
riū. ex. de re iu. Itē dubitat hic Bar. et Bal. an q̄ñ inter exceptio
nes eſt dare ordinē ſi omittat vel puertat. pceſſus reddat null'.
Et cōcludit B Bar. ꝙ nō: ſz in ꝯriū facit. c. exhibita. extra de iu.
Bal. B dicit ꝙ ſpe. in. ti. pce ſpeculi. in prin. dicit qđ ſi omittit
ordo i hiis q̄ expediēda ſunt añ li. cōte. qđ tūc nō vitiat pceſſus.
rō qz ante litis cōte. nō eſt pprie iudiciū. l. amplius nō petit. ff. rem
ra. ha. in. c. ſup q̄ſtionū. §. j. extra de off. dele. et i. §. ſi vero initiū
in aut. de litigio. ſec' ſi puertit ordo in hiis q̄ ſiūt poſt litis cōte.
qz ille videt ordo ſubſtātialis. l. plari. C. de ſente. rōbus. ſz Bal. di
cit ꝙ in primo dicto pōt dicere verū ſpec. qz ea q̄ fiunt ante litis
cōte. ſunt pemia et pludia. vt eſt tex. cū gl. in aut. vt in medio li
tis. §. ſi. coll. viij. In ſcđo dic ꝙ ēt verū ſi ordo eſſet de ſubſtātialib'
enumeratis in. d. l. plari. ſec' ſi ſit ordo occurrens ex facti cōtingē
tia vt eſt videre in terminis iure legis. qz tūc no vitiatur pceſſus
vt dicit Bar. et aliter nō rñdet ad dictū. c. exhibita. Angel. vero
videt hic rñdere: qz ibi loquitur q̄ñ procedebat per delegatū q̄
peruertebat ordinē ſibi aſſignatū in delegatione: adeo mirū ſi
vitiat tunc pceſſus. et ita loquit. d. c. exhibita ſcđm eum. et ita di
cit limitandū dictū Bar. limitat etiā ſcđo dictū Bar. procede
re niſi in emergēti agat queſtio iuriſdictionis: qz tunc ſi procedit
cōtra abſente ſuper ea oportet pronunc. an expreſſe alias nō te
net proceſſus allegat dictū Inn. in. c. pterea. extra de dila. in gl.
magna. ver. ſed tñ cognoſcere de principali. ſec' vero dic. t de iu
riſdictione cōcedit inter pſētes qz et tūc ſup iuriſdictione videt ta
cite pronūciatū p proceſſum ad vlteriora. allega. l. ij. §. ſi dubitet.
ff. de iud. et bñ facit lz ipſe no allegat quod habetur in. c. ex parte
ij. extra de app. Tu adde predicti primo ꝙ iſtud quod dicit

Spe. et Bal. de ordine occurrentiū ante conteſtationē nō videt
ſimpliciter verū. nā et aliqua que occurrunt ante ꝯteſtationē nō
ſunt de ſubſtātia ordinis iudiciarii: vt libelli oblatio ſi petat. de
quo in. l. j. et aut. offerat. C. de li. ꝯte. et in cle. ſepe in gl. ſup verbo
neceſſario nō exigat. vbi gl. eſt melior de corpe iuris. de ver. ſig.
et etiā glo. i. c. de cauſis. extra de offi. de leg. et ang. tenet in. c. ij. ex
tra de libel. obla. Itē dilatio ad deliberandū rñdendū libello ſi pe
tatur. vt eſt gl. no. in. c. vxoꝝ felicis. xvij. q. iiij. Itē adde qđ p pre
dicta non videtur pfecte declarat' intellectus. c. exhibita. vbi
textus videtur ſimpliciter ſe fundare ex ratione quā ſentit An
3 gel. ideo † poteſt cōcludere p intellectu pdicti textū q̄ñ ſimul pro
ponunt plures exceptiones inter quas eſt ordo an ſi omittit or
do vitiet pceſſus vt eſt magis videre q̄ñ vna eſt dilatoria reſpi
ciēs pceſſum alia perēptoria. Nā aduerte aut pcedit ſuper alte
ra tantū aut procedit ſimul ſuper vtraqz. ſi procedit ſup alte
ra tñ videtur qđ proceſſus teneat: qz per proceſſum ad vlteriora
ra ſuper principali vr tacite pronunciatū ſuper ipſo emergēti vt
probat in. d. c. ex parte. in. nec hoc caſu loqt. c. exhibita. Hoc tñ
limita tripl'r. pmo qđ hoc eſt verū ꝙ valet tūc pceſſus niſi forte
puertat ordo mādati. ar. d. c. exhibita. et extra de offi. dele. c. vene
rabili. et de reſcri. c. cū d. lecta. et facit de reſti. ſpo. c. pſentium. Fallit
ſcđo q̄ñ p talē pceſſum ad vlteriora om̄ trāret ordo ſubſtātialis
vt qz recipereñtur teſtes lite nō cōte. vt eſt caſus in. d. c. exhibi
ta. Fallit tertio q̄ñ oppoſita fuiſſet exceptio emergēs reſpiciens
iuriſdictionē et ipſam ipſo iure excludens. qz ſi pcedat in abſentem
ſup pricipali et nō pnunciat ſuper ipſa exceptione emergēti nō
tz pceſſus. vt voluit Inn. in. d. c. pterea. de quo dicēdū vt ibi p
eū. Scđo caſu q̄ñ ſuper vtraqz procedit. et tūc ſi peruertit ordo
ſubſtātialis vt qz recipiūt teſtes lite non cōte. vel forma māda
ti nō ſeruata no valebit proceſſus vt eſt caſus ſcđm vno intelle. i
d. c. exhibita. ꝙ proprie loquitur q̄ñ proceditur ſuper emergēti
et ſuper pricipali. ſi vero ceſſent predicta et iudex det forte termi
nū ad probandū ſuper vtroqz tunc videtur poſſe dici ꝙ ſi amo
be exceptiões ſup eādē et ab eadē parte pponant ꝙ tūc pceſſus
valeat. ex quo proceſſum eſt neutra parte reclamāte. ar. eorū q̄
hñr in. l. j. §. qđ aūt. ff. quoꝝ lega. et ꝙ not. Bar. i. l. naturaliter. §.
nihil cōe. in ſcđa q̄ſtione principali. ff. de acq. poſ. vbi ꝯcludit qđ
interdū ſuſtinet proceſſus factus ſuper hiis contrariis partib'
tacētibus eſt pceſſum. Si aūt proponebant a diuerſis partib'
vel forte pponebat exceptio dilatoria ad pceſſum p reū et actor
petebat pcedi in principali nō obſtāte exceptione oppoſita per
reū: tūc ſi iudex pcedit ſimul ſuper pricipali et ſuper exceptione
reo tacēte videt ꝙ proceſſus ſit null'. et ita videt eſſe caſus ſcđm
aliū intellectū in. d. c. exhibita. Rō qz iudex tūc pnūciādo expſſe
ſe vel tacite procedendū ſuper principali et dicta exceptione pro
nunciauit expſſe cōtra ius legis ſeu cōſtitutionis cū pri' ſit pro
cedendū ſup exceptiōe oppoſita ad proceſſū iuxta no. in. c. j. ex
tra de or. cog. et in. l. j. C. de ordi. iudicioꝝ. facit. c. j. extra de re iu.
4 et quod habet. l. ij. C. q̄ñ prouo. nō eſt neceſſe. † Quid aūt ſi re' et
actor ſimul cōcurrūt ad inuicē et vnuſquiſqz deſiderat pmo pro
bare qz forte quilibet habet ſuos teſtes paratos qs preferat tā
git hic Ang. et cōcludit ꝙ ille preferat q prior animo reddit oino
inutilē intētionē aduerſarii et eius pbationē. alle. Inn. in. c. acce
pta. extra de reſt. ſpo. et in. c. put extra de do. et cōtu. de quo dicē
dū vt in locis pralle. et hec ſufficiūt quo ad queſtionē predictā
5 quā tetigit hic Bar. ad intellectū. d. c. exhibita. ¶ † In ea. gloſ.
ibi prohibent aūt. adde ꝙ oēs pſone iſta enumerate pñt cōpre
hēdi his verſib'. Teſtari nequeūt ipubes et religioſus. Fili' i ſa
cris morti dānat' et obſes. Prodig' et ſtult' ſeru' dubi' et furio
ſus. Ex ſe dānat' cū muto ſurd' et ille. Qui maieſtatē leſit: ſit ce
cus et ipſe. Et adde etiā caſū aut. oēs peregrini. C. cōia de ſucceſ.
Et aduerte qz lz dicat Bar. per ſtatutū poſſe diſpēſari ꝙ ipubes
teſtari poſſ. et ſi ſit doli capax: tñ cōtrariū tenet hic Ang. per. l. ſi.
C. de mi. teſta. vbi iperator reuocat puilegiū cōceſſum ſuper teſtā
do in caſtrillo. Et ſubdit ꝙ nullo modo id fieri conceditur. nec vt ꝙ
per ſtatutū vllo mō poſſit diſpēſari. nā id vident importare illa
verba vltimo loco prolata. et pro B bñ facit gl. lz ipſe nō allegat
in cle. hi qui. in prin. in ver. conceditur. de eta. et quali. vbi gl. vr cō
cludere ꝙ per illa verba prolata in. l. impedit omo poteſtas di
6 ſpenſandi. † Itē aduerte qđ cū muto non poteſt diſpenſari per
ſtatutū nec etiā cū damnato ex crimine ex quo factus ſit ꝙ in
teſtabilis de iure cōi. Et per hoc infert hic Ange. qđ cū taliōus
etiā legatus de latere nō diſpēſabit qz in diſpēſatione ſimplici
nō venit reſeruata pape vel imperatori. vt in. c. qđ trāſlationē
extra de offi. dele. Sz bene diſpēſabit collegiū cardinalium qđ
equiparatur ſenatui. in. c. cōſtantin' xcvi. di. Et qđ idē de rege
francorū qui ſcđm eum nō ſubeſt principi. vt in. c. per venerabi
lem. qui filii ſint legi. de quo per Inn. in. c. cū te. extra de re iudi.
Adde circa pdicta ꝙ dixi in ſimili in. l. infamē. de publi. iudic.
Itē adde etiā ꝙ dānatus ad mortē adeo eſt inteſtabilis qđ nō
poterat teſtari etiā ad pias cauſas. et ſic tenuit Jo. and. vt refert
Bar. in. l. eius qui. ff. eo. lz nō allegat vbi. Tu allega ꝙ poſuit in
c. quāqz

c.quāquā.in nouella de vſu.lib.vj. Itē qđ dixit gl. de ceco.intel
lige ſane q2 nō eſt oīno inteſtabilis:ſed pōt teſtari cū ſolēnitate
l.hac cōſultiſſima.C.qui te.fa.poſ.ꝛ per hoc dixit Bal.ꝙ ſi ſta
tutū dicat qđ valet teſtm̄ factū corā quinqꝫ teſtibus.qđ i dubio
tale ſtatutum non trahatur ad teſtamentum ceci.

Summarium.

1 Teſtari nequit qui per infirmitatem loquelam amiſit.
2 Sanitas mentis non percipitur per ſenſum corporis.

Neo qui. Sanitas corporis nō requirit in teſtāte ſꝫ mētis integritas.h.
1 d.¶ †Tangit hic Bal.duo an ille q pdit loquelā
ppter infirmitatē poſſit teſtari.ꝛ ɔcludit qđ nō.p l.
hac ɔſultiſſima.§.p nūcupationē.ꝛ.l.iubem⁹.C.de teſta.Et hoc
ēt clarū pdidit itellectū.Si aūt intellectū nō pdiderit tunc dicit
qđ lꝫ nō poſſit facere teſtm̄ inſtituēdo heredem poterit tñ fidei
cōmiſſum relinquere ꝙ etiā nutu hoc caſu videt̄ poſſe relinqui.l.
nutu.ff.de leg.iij.Et etiā qđ poterit teſtari ad pias cauſas.qđ eſt
notādū p no.in.c.cū tibi.ext̄ra de teſta.ꝛ ſic vī qđ etiā poſſit iſti
tuere ad pias cauſas nutu.qđ eſt notādū vt predixi.Itē etiā tā
git an ſi notarius dicat talis ſanus mēte lꝫ corpore lāguēs.pro
bet̄ p hoc ꝙ teſtator fuerit ſane mētis.ꝛ ɔcludit poſt Dy.ꝙ nō
2 †q2 quē eſſe ſane mētis nō percipit̄ immediate p ſenſuꝫ corporis
ſed per rationē mētis.ideo per talē ſcripturā nō probat̄. Itē p
babit̄ ſane mētis ex iuris p̄ſumptione de quo in.l.nec codicil
los.C.de codicillis.Sꝫ tu adde qđ forte pōt dici ꝙ etiā p tale in
ſtrumētū pbet̄ ſanitas mētis:q2 officiali iurato in pēdētib⁹ ab
officio ſuo eſt credendū in dubio vt pꝫ ex his q̄ habent̄ in.l.di
uus.de cuſto.reo.ꝛ in.c.cū parati.extra de ap.ꝛ i.c.qm̄ cōtra fal
ſam.extra de pba.ꝛ p Bar.in ſua extrauagāti ad reprimēdā.i
ver.per nūciū.ideo cū tabellio in ſua creatione iuret bñ ꝛ legali
ter cōficere inſtrumenta ꝛ iuret nō cōficere inſtrumētū ꝙ fiet ab
hoīe nō ſane mētis.ꝛ ſic ſpectat ad ei⁹ officiū inquirere an ille q
rogat eū ꝛ actu ſit ſane mētis.ideo videt̄ ꝙ ī dubio ſit ſibi credē
dū.nā ꝛ ſi id nō pcipiat immediate p ſenſuꝫ corporeū tñ poteſt
percipere ex circūſtantiis.vꝫ ex ſermonibus ꝛ geſtis illi⁹.l.is q.
ff.de tuto.ꝛ cu.dat.ab his.ꝛ.l.quidam in ſuo.ff.de cond.i.inſti.
ꝛ hoc verū in dubio.ſecus ſi ex tenore verborū prolatorū i iſtro
reſultaret preſumptio oppoſita.vt.d.l.quidam in ſuo.

Summarium.

1 Argumētū de pacto ad ſtatutū eſt licitum.
2 Teſtamentum non valet coram vnico teſte factum.
3 Solennitas teſtamentorum ſeruari debet in terris romano im
perio ſubiectis.
4 Spurius ex teſtamento capere nequit: ex contractu autem ſic.
5 Ordinatio ſuperioris an preferatur conuentioni inter aliquas
ciuitates facte.
6 Spurius ſuccedere nequit etiam ſi ſtatutum hoc dictauerit.
7 Naturalis ſuccedere poteſt cum legitimis.

Teſtamēti Nō ſummat̄.¶ In glo.j.ibi vel quarto p̄uatus ꝛc.vel dic
1 pacto p̄uari.¶ †No.bñ hāc gl.ꝙ argm̄ đ pacto ad
ſtatutū vī eſſe licitū p no.i gl.ſing.C.de decretis de
curio.li.x.ſup rub.vī dicēdū ꝙ ſicut pacto priuatorū non poſſit
omitti ſolēnitas inducta a iure circa actū teſtādi ſꝫ ſolū per p̄nci
pē.ita nec videt̄ poſſe remitti ſeu diminui vel tolli.ꝛ eadē ratiōe
nec per cōſuetudinē.ar.l.de quib⁹.ff.de legi.ꝛ tenuit Ja.de are.
p.l.ſi nō ſpeciali.C.de teſta.ꝛ.l.ſi.e.titu.Sꝫ cōtrariū cōiter tenet̄
vt pꝫ ex his q̄ habent̄ in Spe.de inſtru.edi.§.cōpendioſe.ꝟ.ſꝫ
nunqđ de cōſuetudine.ꝛ ver.ſꝫ nunqđ dicem⁹.vbi ſpe.hoc aper
te tenet.Et p hoc dicit ibi Jo.an.in addi.parua poſt Albertuꝫ
de bobio.ſuper.d.ꝟ.ſed nunqđ dicemus.qđ cōſuetudo vni⁹ p
genitī pōt hāc ſolēnitatē imitare in pgenie illa.qđ eſt valde no.
ꝛ dicit Ang.qđ nō meminit ſe alibi hoc dictū legiſſe.Bartol.ꝛ
Bal.tenēt cōtra Ja.hic de quo etiā p Bar.in.l.j.C.de ſum.tri.
ꝛ ſi.ca.q2 nō videt̄ ſm eū in iure reperiri cōtrariū.ergo in dubio
dꝫ poſſe operari ſtatutū ꝛ cōſuetudo per no.in.l.omnes populi.
de iuſti.ꝛ iure.ꝛ pro hoc dicit etiā eſſe caſuꝫ in.l.ij.C.quēadmo.te
ſta.aperi.Idē etiā tenet hic Ange.dicit tñ hoc verū in ſolēnita
te introducta a iure ciuili.ſecus introducta de iure gētiū vel di
2 uino.vt eſt in illa:ꝙ in ore duorū vel triū ſtat oē verbū †vī ꝙ nō
valeat ſtatutū ꝙ corā vno teſte poſſit fieri teſtamentū validū.et
ita pōt ſaluari opi.Ja.de Are.Itē pōt ſaluari in ſolēnitate itro
ducta de iure ciuili qñ illa ſublata poſſet falſitas excogitari.vt
nō ſit neceſſe ꝙ tūc ſint in aſpectu teſtatoris.nā hoc non poterit
ſtatuto vel ɔſuetu.īme iduci.d.l.ſi nō ſpeciali.ꝛ ita pcedit opin.
Bar.ꝛ ſubdit ꝙ ſilr̄ nō poterit tolli ſtatuto laicoꝝ ſolēnitas iu
re canonico inuēta vt p̄iculo animaꝝ obuiet̄.ar.c.quāq̄.ꝟ de vſur.
li.vj.ꝛ ar.c.eccle ia ſancte marie.ex̄ de ɔſti.c.tua.de ordi.cog.Sꝫ
ɔ̄ opi.Barto.ꝛ cōiter oīm fortiter facit dicta.l.ſi.C.de teſta.vbi
aperte videtur innui qđ nō valeat cōſuetudo diminuēs ſolēnita

tem teſtamēti niſi ſit approbata per principē.dicit etiā ꝙ cōſue
tu lo nullo modo approbat̄ extra caſuꝫ illius.l.Bar.poſt Cy.i
d.l.ſi.ꝛ in.d.l.j.de ſum.tri.ꝛ ſi.ca.rñdet qđ vbi dānat̄ cōſuetudo
preterita que diminuebat ſolēnitatē teſtādi:nō aūt futura.Sed
certe hec ſolutio nō videt̄ bona:q2 eadē ratio eſt in dānando p̄e
terita ꝛ futura.ergo veriſimile eſt legiſlatorē etiā futurā voluiſſe
prohibere cū ratio.l.ſit illa que regulat ipſam.l.i.C.que ſit lō.cō
ſue.ꝛ.l.cū in uber.ff.ſo.ma.adeo nō videt̄ veriſimile ꝙ legiſlator vo
luerit aliquo modo permittere futurā.p hoc facit q2 alias ſeq̄re
tur abſurdū videlicet ꝙ illi ruſtici de quibus in.l.fin.potuiſſent
deſiſtere ab antiqua cōſuetudine ꝛ nouā inducere forte magis
remittentē ſolēnitatē teſtādi.puta ꝙ cū quatuor vel quinqꝫ teſti
bus poſſit quis teſtari.ꝛ p tanto faciliter potuiſſet elidi diſpoſi
tio illius.l.qđ eſt abſurdum.ꝛ ſic euitandū ar.l.nā abſurdū.ff.de
bo.liber.Ideo forte Bal.in.d.l.dedit aliā ſolutionē que fuit ori
ginaliter Bart.in.l.oēs populi in prima q̄ſtione.vꝫ ꝙ ideo ibi
in.d.l.ſi.nō valet illa ɔſuetudo niſi approbet̄ p principē q2 erat
facta ſeu inducta ab vniuerſitate ville q̄ non habebat poteſtatē
l.cōdēde.ꝛ ideo ſec⁹ videret̄ in alia vniuerſitate ciuitatis habē
te poteſtatē legis cōdende.vt.d.l.oēs popul⁹.iūcta.l.de quibus.
3 †Sꝫ hec rñſio etiā nō videt̄ bona:q2 in.d.l.ſi.dicitur abſolute ꝛ
indiſtincte ꝙ in oībus ciuitatib⁹ ꝛ caſtris ſubiectis romano im
perio vbi hr̄ copia peritorū vult ſeruari legē loquētē de ſolēnita
te teſtamēti.poſtea aduerſando dicit.in aliis vero locis in qbus
copia peritorum non habet̄ ſeruetur cōſuetudo dū tñ quinqꝫ te
ſtes adſint.ꝛ ſic videt̄ ꝙ in ciuitatibus ꝛ caſtris in quibus habe
tur copia peritoꝝ.Et ſic etiā in vniuerſitatib⁹ habētib⁹ ptātem
legis cōdēde vt eſt vniuerſitas ciuitatis q̄ hꝫ poteſtatē legis cō
dende vt legitur ꝛ no.in.d.l.oēs populi.nō debeat ɔſuetudo di
minuens ſolēnitatē teſtādi ſeruari cū natura aduerſatiue ſit ad
uerſari precedētibus.facit ꝙ habetur in.l.ij.§.ſed ꝛ ſi fortius.ff.
ne quis eū q in ius voca.eſt vi eximat.Et ideo quicqđ dicat̄ vi
det̄ ibi apte caſus ꝙ ſolēnitas teſtādi extra numerū teſtiū nō poſ
ſit detrahi p cōſuetudinē vel ſtatutū niſi in caſu illius legis.ꝛ B
ſit introductū vt falſitas i teſtamētis euitet̄.ar.l.ſi.C.de fideicō
miſſio.Nec ob.d.l.ij.C.quēadmo.teſt.aperiā.q2 ibi nō loqtur de
cōſuetudine diminuēte numerū teſtiū ſꝫ de quadā alia cōſuetu
dine circa formā aperiendi teſtm̄ in qua nō verſat̄ tm̄ periculū tō
nimirū ſi eſt in illa ſecus ꝙ̄ in ea q̄ derogat numero teſtiū.Et ſic
p p̄dicta videt̄ ꝙ de iure verior ſit opinio Ja.de are.lꝫ cōis opi
4 nio ſit i oppoſitū.¶ †In gl.ibi nō poſſit inſtitui nō capax.dic
vt ſpuri⁹ de quo eſt certū ꝙ nō pōt capere ex teſtō:an aūt poſſit
capere p ɔ̄ctū gl.valde notabilis tenuit qđ ſic in.l.qui teſtius.ff.
de pba.Sꝫ cōtrariū cōiter tenet̄ p.l.i.ꝛ.ij.C.de natu.libe.ꝛ hoc
tenuit Bar.ꝛ Bal.in.l.ſi is qui.ff.de vul.ꝛ pup.An aūt qñ inſti
tuit̄ nō capax ſeu ſpuri⁹ veniāt venientes ab inteſtato.an ꝟo ſiſc⁹.
Cōcludit hic.Bar.tria verba notabilia q2 aut eſt non capax p
pter delictū teſtātis.ꝛ tunc veniunt venientes ab inteſtato.l.nec
apud.C.de here.inſti.de quo etiā per Bart.in.l.ſi.C.de his qb⁹
vt indignis.De materia etiā vide in.l.hereditas.C.de his q.vt
indi.aut eſt incapax propter delictū ipſius inſtituti.ꝛ tūc aut eſt
incapax pp̄ter verū delictū ei⁹.ꝛ tūc applicat̄ fiſco.l.papinian⁹.
§.meminiſſe.ff.de inoff.teſt.ꝙ limita qñ nō ex toto ꝛ fundit⁹ eſt
incapax alias ſecus vt eſt in dānato ad metallū.l.iij.ff.de his q
p nō ſcrip.haben.Quid aūt in deportato:an funditus ſit inca
pax an vero accipiet ſꝫ ad cōmodū fiſci.dic vt no.in.l.j.C.de he
re.inſti.ꝛ l.l.ſi deportati ſeruo.ff.de here.inſti.aut eſt inſtitut⁹ nō
capax propter ſuū delictū qđ nō eſt vere delictū ſed potius mali
mores:ꝛ tūc nō applicant̄ fiſco.l.j.C.de ſecū.nup.quo caſu non
applicat̄ fiſco vt ibi patet lꝫ mulier nubens intra tp̄s luct⁹ dica
tur delinq̄re nō tñ eſt verū delictū ſꝫ potius mali mores.qđ pꝫ
ex eo qđ tenet m̄rimoniū qđ alias nō eſſet.ar.l.nō dubiū.cū ibi
no.C.de legi.ꝛ ex hoc apparet vera ratio illius.l.ſm eū.An aūt
per ſtatutū poſſit fieri ꝙ ſpurius ſuccedat dicet̄ poſt gl.Nec ob.
p̄dictis ſi dicat̄ ꝙ dānata conſuetudine videt̄ dānata p̄terita
nō futura.p B.vt gl.q̄ cōſueuit reputari ſingularis in cle.ſtatu
tū.in vera cōſuetudine extra de elec.ꝛ in cle.vna.ad ſi.in gl.pe.đ
reb.ec.nō alie.q2 pōt reſponderi dupliciter primo qđ ille gl.non
bene dicāt ꝛ reprehendunt̄ p doc.nā aperte ɔ̄trā tenuit lapus i
d.cle.ſtatutū.ꝛ idē paul⁹ de lea⁊a.vt ibi refert lapus.Et pꝫ ex
his q̄ no.ipſe paulus in cle.j.de elec.Itē aperte tenuit Cy.in.l.
ij.ad ſi.C.q ſit lō.cōſue.Itē vī fuiſſe de mēte gl.c.j.de cōſti.li.vj.
vbi tex.dicit ꝙ cōſuetudo ita demū valet ɔ̄ ius ſi eſt rōnabilis.ꝛ
gl.ibi ſentit illā dici rōnabilē qñ ius ſimplr̄ dānat cōſuetudineꝫ
vt pꝫ ex iurib⁹ ibi alleg.in gl.Scđo dici pōt qđ dicte gl.poſſint
pcedere qñ cōſuetudo emanat ſuper caſu de quo erat dubiū an
ad illū ſe extēderet cōſtitutio.vt eſt videre in terminis.d.cle.ſta
tutū iūctis his q̄ ibi notant̄ per gl.de quo etiā tetigi in.d.cle.ſta
tutū.¶ In ea.gl.ibi ſec⁹ in ɔ̄ctibus facit hec gl.iūcta cū tex.ad
5 qōnē †Si cōtingat aliquas cōuētiones fieri inter aliquas ciuita
tes ꝛ poſtea ſupueniat ordinatio ſuperioris ɔ̄tra an p̄ualeat or
dinatio an vero dicta cōuētio.nā facit hic gl.ꝙ p̄ualeat conuē

tio.Sed in cōtrariū facit q2 cōuentio facta inter ciuitates videt
eſſe pri uati iuris ar.l.eū q vectigal.ſ.de ver.ſig.Ordinatio vero
ſuperioris vr̄ eſſe publici iuris.l.j.§.j.ff.de iu.ꝛ iu.ꝛ ſic vr̄ preferē
da ar.hui9 t.ꝑ.Itē pro hoc facit.l.itē vlpian9.ff.de excu.tut.vbi
autoritas ſuperioris videt eximere ab obligatiōe preābula.Itē
ꝛ tertio pro hoc facit q2 videt excepta autoritas ſuperioris.vt i
c.venientes.extra de iureiu.ꝛ.ſ.ad muni.l.ſi.Videret prima facie
diſtinguēdū an ſuperior ſcierit preābulā ꝯuentionē an nō ꝑ d.l
ctā.l.itē vlpian9 inquātū pōderat certā ſcientiā ſuperioris.vt in
§.j tūc vltima rō quā tetigi vr̄ indifferēter cōcludere.Bal.hāc te
tigit q̄ſtiōnē ꝛ dicit eā de facto fuiſſe ſuo tpe ꝛ non decidit.Tu po
tes dicere ꝙ aut cōuentio fuit facta ſup his ſup qb9 nō potuerūt
ſine autoritate ſuperioris:ꝛ tūc fuit inualida.ꝛ iō ꝓualet ordinatio
ſuperioris etiā ſi nō fiat i illa mētio de cōuēti one preābula ex quo
eſt nulla.ſicut in ſimili nō eſt neceſſe in impetratiōe facere metio
nē de reſcripto preābulo inualido.vt eſt gl.notabilis i.c.ex teno
re.extra de reſcrip.ꝛ in.c.nr̄a extra de cōceſ.prebē.Aut cōuētio
fuit facta ſup his ſup qb9 poterāt ſine autoritate ſuperioris tē de
quo vide qd no.Bar.in.l.Locꝰ populi.in.§.prime queſtionis pn
cipalis.ꝛ tunc dic ꝙ preualet ꝯuentio niſi ex cauſa ſuperueniat
cōtraria ordinatio ſuperioris.nā tūc ꝓualet ordinatio:q2 ex cā pt
ſuperior ius alteri9 auferre:vt plene legit ꝛ no.in.d.Locꝰ popu
li.in.d.q̄ſtione principali.ꝛ in.l.reſcripta.C.de preci.impe.offe.
ꝛ ꝑ Inn.in.c.que in eccleſiarū.de cōſti.ꝛ per Bart.in prima.q.
ffozum.ꝛ facit.qd habet in.l.j.ꝛ per totū.C.de bonis damna.ꝙ
no.etiā Inn.in.c.inquiſitioni.extra de ſen.excō.ꝛ no.gl.in.c.cō
ſtitutus.extra de reli.do.ꝛ in cle.paſtoralis.extra de re iudi.nec
multū facit ad ꝓpoſitū.d.l.itē vlpianus.§.j.q2 dicta rō fuit im
mediate cauſata ex diſpōne legis cū tutor det inuitus ꝛ inuito.
vt.l.j.ff.de tu.ꝛ cu.da.ab his.ꝛ.l.tutor.eo.ti.Ideo nimirū ſi illa
obligatio facilius pōt tolli ꝑ ſuperiorē.arg.e.9 ꝙ no.gl in.l.aſſi
6 duis.C.qui po.in pig.ha.¶ †Extra gl.tangit hic Bar.an per
ſtatutū poſſit fieri qd ſpuri9 ſuccedat.Et ꝯcludit qd nō per ſuas
rationes ꝛ precipue allegat illā:q2 videtur eſſe cōtra ius diuinū
vbi dicit:non erit heres filius ancille cū filio libere.Sz tu adde
q2 nō videt multū vrgere:q2 precepta iudicialia veteris legis nō
vident obligare in noua niſi quatenus approbata ſint per ha
bētē autoritatē legis cōdende.vt ꝓbat in.c.trāſlato.extra de cō
ſti.ꝛ plene.p.r Thomā de aquino in prima ſcḋe q̄ſtione centeſi
ma quarta.articulo tertio.de quo etiā aliquid tāgit in.c.fi.extra
de cōſue.ꝛ in.§.in his ita.di.vj.Itē adde qd Bal.tenet idem ꝙ
Bar.maxime q2 vr̄ prohibitū ſpuriū ſuccedere propter turpitu
dinē teſtāēis.Et ſic ex quo eſt actus ꝓpter turpitudinē reproba
tus non videt valere cōſuetudo.vt in auf.vt nulli iudi.§.j.colla.
ix.Et per id qd habet in.c.ex parte.extra de cōſue.nā videt tūc
prohiberi cōſuetudo vel ſtatutū ſicut ſi eſſet cōtra ius diuinū.ſz
Iac.bu.in.l.j.ꝛ.ſi.C.de iure au.anu.dicit qd aliud eſt q̄rere an ꝑ
ſtatutū filius ſpurius poſſit legitimari.ꝛ dicendū eſt qd nō.ar.di
cte.l.j.ꝙ aliud eſt querere an per ſtatutū poſſit diſponi ꝙ ſpuri9
ſuccedat.ꝛ dicit qd ſic:q2 ius ſuccedendi vr̄ eſſe de iure ciuili vel
pretorio.vt patet.ſ.de bo.poſ.per totū.ꝛ.ſ.de ſuis ꝛ legi.per totū.ꝛ
inſti.de here.que ab inteſt.defer.Sed Bal.in.d.l.j.tenet oppoſi
tum.ꝛ ſic eſſe cōmunē opi.allegat vltra rōnes tactas ꝑ Bar.q2
per tale ſtatutū videt inuitari quis ad delinquendū ꝛ ſic nō dz
valere.ar.l.cōuenire.ff.de pac.do.Adde ꝙ hec opi.placet ꝑ tex.
in auf.qui.mo.nat.effi.ſui.§.fi.col.vij.nā vt ibi patet iūctis ſupe
rioribus imperator nō vult ꝑ aliqua ordinamēta ciuitatis ſpu
rium habere participiū illius legis.nec etiā per ſuū reſcriptū.cuz
ergo tractatū fuit in ꝓcedentib9 de effectu ſucceſſionis:ergo me
rito nō poterit per ſtatutū prouideri ꝙ ſpuri9 poſſit ſuccedere.q2
ſic haberet participium in aliquo ex his que.ſ.dicta ſunt ꝙ eſſe
non debet propter ſignum vniuerſale negatiuū poſitū in dicto
§.fi.arg.l.ſi is qui ducenta.§.vtrum.ff.de reb9 dubiis.Itē q2 de
legitimatione tractatur in illo titulo principaliter ꝓpter effectū
ſucceſſiōis vt patet in dicto ti.ꝛ.§.j.iūcto.§.legitimi ſucceſſores.
nec mirū q2 iſte eſt effect9 principalior ꝛ maioris ponderis.et iō
veriſimiliter ex mente videtur prohibuiſſe in.d.§.fi.legitimatio
nem fieri in effectu quo ad ꝓdictum officium.nec multum cura
rēt ſpurii de aliis effectibus.ꝛ bene facit ratio quaz ſupra tetigi
propter illud ſtatutū qd videret dare materiā delinquēdi.ꝛ per
hoc forte pōt attentari qd licet de iure ciuili valeret ſtatutuz qd
naturalis tamē ſuccedat cū ille coitus cōcubinarius non ſit dā
7 natus iure ciuili.l.in tepeſſi.ff.de cōcubin.ꝛ.† ꝛ ſic videtur vale
re ſtatutū ꝙ naturalis etiam ſuccedat cuz legitimis.tū q2 de iu
re canonico ois copula ꝓter vxoriā eſt prohibita.vt in.c.nemo
ſibi blandiatur.xxxij.q.iiij.videtur qd tale ſtatutū inquantū di
ſponit naturalē ſuccedere cū legitimis non valet de iure canoni
co:quia ſic differenter habilitando naturales preberet materiā
delinquendi:ideo non videtur valere.ꝛ quiam materia peccati
preualet ius canonicū iuri ciuili vt no.glo.in.c.poſſeſſor male fi
dei.extra de reg.iu.in.vj.ꝛ no.in.c.fi.extra de ꝑſcri.iō videret ꝙ
nullo modo tale ſtatutū valeat qn̄ ſic indifferenter habilitat9.ſe

¶ Ite cui bo
nis.Limita
hāc.l.niſi te
ſtetur inter
liberos.bal.
cōſ.cccxxv.
prio vol.et
ita deci.i de
ci.rote.cccl
vj.l antiqs.

cus ſi tātūmodo nō extātib9 legitimis inuitat ad ſucceſſionē:q2
tūc nō ſic prebet materia delinquendi.ideo videt tunc poſſe va
lere licet de iure cōi nō ſuccedat ab inteſtato in toto olim. hodie
vero eſſet dicendum.vt in auf.licet.C.de natu.libe.

Summarium.

1 ¶ Accuſatus de crim.ne carceri poteſt mancipari.
2 Dictio in.p.ro non.capi poteſt.

1 **Si quis poſt.** †No.ꝙ accuſat9 de crīe dz detineri i carcerib9 qn̄ ē ac
cuſatus de crīe capitali vel de crimine ex q̄ venit īpo
nēda pena corporis afflictiua.idē vr̄ ſi nō ſubiciēd9
torture ꝓpter iudiciū vel ſi nō poſſit ſatiſdare eo caſu quo tenet.
de quo hic ꝑ Bal.ꝛ latius per eū in.l.j.ſ.de cuſt.reo.in text.ꝛ gl.
2 ꝛ ibi etiā ꝑ Bar.¶ †Itē no.de dictione in.q̄ ponit ꝓ nō.de q̄
in.l.gallus.§.et ſi caſus.ſ.de lib.ꝛ poſth.¶ Vltimo no.qd dubi
tās de pena futura dūmodo alias ſit certus de ſtatu ſuo nō im
peditur teſtari facit.ſ.eo.l.qui a latronibus.§.fi.cum ſeq.

Qui manus. Qui nō hz man9 pōt teſta
ri.ꝛ hō intellige qn̄ amiſit ma
nus ꝑ caſum.ſec9 ſi ꝑ ſniam ſi eſt talis ſnia ex q̄ infa
mia ſequatur reddat inteſtabile:q2 teſtamētū eius
non valet.l.ictus fuſtiū.ff.de his qui notantur infamia.

Obſides. No.videri ꝓmiſſum de iure liberū
hoiem dari ꝓ obſide.Circa qd vi
de qd tangitur in.c.ex reſcripto.de iureiurā.ꝛ in.c.de
pueidē.in tex.ꝛ gl.xxij.q.viij.

Summarium.

1 ¶ Mortu9 i captiuitate fingit mori preābula captiuitatꝭ hora.
2 Fieri proprie quid ꝛ qn̄ dicatur.
3 Furioſo queri poteſt ex eiſdem cauſis quibus ignoranti.
4 Teſtamentum ad mentem ſanam reducti eſt validum.

Lege. Teſtōre decedēte apud hoſtes teſtm̄ aū
1 feſtū ꝑ.l.cornelia cōfirmat.h.d.¶ †No.ſi
ctione.l.cor.q̄ fingit captū ab hoſtib9 ibi mortuū mo
ri preābula hora captiuitatis.Itē qd vbi lex confir
mat aliqd ꝑ fictionē vel aliquē actū ꝑ fictionē operat tz cōfirma
2 tio ꝑinde ac ſi mero iure teneret.facit.l.j.§.j.ſ.ad.l.fal.¶ †Item
no.ꝙ illud nō dr ꝓprie fieri ꝙ fit ꝑ fictionē ſz demū qn̄ ꝑ verita
tē facit.l.iij.§.hec verba.ꝛ ꝙ ibi no.ff.de ne.ge.¶ Itē no.ꝙ ſiue
tas interdū fundatur ſup veritate interdum ſup fictione.

Filiuſfamilias. Capti a latronib9 ꝛ legati apd
extraneos poſſint facere teſtm̄.
h.d.¶ Qui nō hz teſtamēti factionē actiuā ꝓpter ſui delictum
3 habere pōt paſſiuā.h.d.¶ †No.qd ex illis cauſis ex quib9 q̄rit
ignorāti pōt etiā q̄ri furioſo.¶ Itē no.ꝙ legatū queritur etiaz
ignoranti qd intellige reuocabiliter q2 repudiare poterit.l.ſi ga
ita hereditatē.ſ.de cōdi.inſti.ꝛ in.l.cū pater.§.furdo.ſ.de le.ij.ꝛ
intellige nedū quo ad perſonalē actionē ſed etiā quo ad realē ſi
legans fuit dñs.facit.l.a titio.ſ.de furtis.

In aduerſa. Alienat9 mēte ꝑ infirmitatē nō pōt
4 teſtari.h.d.¶ †No.a ꝯtrio ſenſu lr̄e ꝙ
lz aliqn̄ qs fuerit mēte alienat9 ſi tn̄ poſtea ſit reduct9 ad ſanam
mētē vz teſtm̄ ꝙ tūc ſit cū eſt ſane mētis et ſi poſtea incidit i mē
tis alienatione.ꝛ hoc itellige qn̄ ꝯſtat teſtm̄ eē factū eo tpe quo
q eſt ſane mētis.Quid ait in dubio ſi apparet ꝙ aliqn̄ fuit fu
rioſus vel mēte captus an preſumet teſtm̄ factū eē tpe ſane mē
tis.tetigit gl.in.c.iudicas humanū.iij.q.ix.ꝛ.c.fi.extra de ſucceſ.
ab inteſta.ꝛ Bar.in.l.ij.de bo.poſ.fu.ꝛ infan.dclata.

Summarium.

1 ¶ Prodigo per legē bonis interdicitur.
2 Teſtm̄ nō vitiat licet quis inteſtabilis ſuo facto efficiat.ꝛ nu.4.
3 Teſtis eſſe non poteſt qui teſtamenti factionem non habet.
5 Inteſtabilis effectus nec teſtari nec teſtificari poteſt.

Is cui bonis. Interdictio bonoꝝ fa
cta a iudice īpedit īterdi
ctū teſtari.ſz nō tolliſ teſtm̄ pri9 factū.h.d.¶ In tex.
ibi teſtamēti factionē.ſupple ꝓpter ſui viriuz ꝛ ſic rete
neret ro bona q̄ alias nō cōcluderet.vt pz in filioſa.qui pōt eē
teſtis.l.ad teſtiū.in prin.ſ.eo.ꝛ tn̄ nō hz teſtamēti factionez acti
1 uam.ff.eo.l.qui in poteſtate.¶ †No.ar.quo per legē interdicat
bonis ꝓdigo.ꝛ ſic nō ſit neceſſe iudicē interdicere.Sz cōtra tene
tur oppoſitū de quo hic in gl.ꝛ.l.is cui bonis.ſ.de ver.ob.ꝛ ibi
2 plene dixi.ꝛ.ff.de cur.fu.l.j.¶ †Itē no.ꝙ nō vitiaf teſtamētū lz
quis efficiaf inteſtabilis facto ſuo etiā vitioſo no tn̄ criminoſo.
3 de hō ꝑ gl.in.l.corne.ff.e.ꝛ.l.j.§.exigit.de bo.poſ.ſm tab.¶ †Vl
timo no.qd q nō hz teſtamēti factionē actiuā ſuo vitio ēt abſqz
crimine nō pōt eſſe teſtis qd eſt valde notandū.¶ In glo.ibi.l.
4 queſitū.ꝛ eſt caſus in.§.teſtis.inſt.de teſta.¶ †Extra gl.l que
ritur an qn̄ quis efficit inteſtabilis vitiet teſtamentū an factū.
concluде

concludẽ aut efficit̃ inteſtabilis abſq; fcõ ſuo: aut fcõ ſuo. Prio caſu nõ perdit ciuitatẽ nec libertatẽ neq; mutat ſtatũ: ſed ſolũ mutat̃ qualitas corporis forte de ſana mente ad nõ ſanã: ⁊ tũc nõ viciat̃ teſtamẽtũ. ſ. e. l. qui in ptãte. §. i. ⁊ ſic intelligat̃ qđ no. gl. in. l. lege cornelia. in §. vnumquẽq;. ſ. e. Aut mutat̃ ſtat⁹ vere l3 nõ ſecundũ fictionẽ: ⁊ tũc idẽ vt in. d. lege cornelia. Scđo caſu aut eſt factũ ex quo qs efficit̃ inteſtabilis eſt criminoſuʒ ⁊ tũc viciat̃ teſtamẽtũ. l. ei⁹ q. ſ. eo. ⁊ ſic intelligat̃ q᷑ habet̃ in. l. i. §. ex git. ff. de ſecũ. tab. Aut nõ eſt criminoſum ⁊ tũc ſi bona nõ ſunt in aliũ trãſlata ſ3 remanet dño nõ viciat̃ teſtm̃ etiã ſi tale factuʒ fuerit vitioſum vt hic pbat̃. Interdũ autẽ perdidit dñium ⁊ in aliũ traſfert̃. ⁊ tũc ſi eſt tale factũ ex quo nõ habet̃ ꝑ mortuo viciatur teſtm̃. vt inſti. q. mo. te. infir. §. nõ eſt. Secus ſi eſt tale factũ ex quo reputet̃ ꝑ mortuo. vt eſt videre in ingrediẽte moaſteriũ q᷑ eſt capax acqſitiõis bonoꝝ in cõi: q2 nõ viciat̃ teſtm̃ ſaltẽ ſi in aliquo inſtituit monaſteriũ. de quo in autẽ. ſi qua mulier. C. de ſacroſan. ec. Interdũ vero pdidit dñiũ ⁊ in aliũ nõ transfert̃ vt eſt videre qñ ingreditur religionem mendicantiũ: ⁊ tunc etiam non viciatur teſtamentũ: q2 ⁊ tunc habet̃ pro mortuo: vt dictuʒ fuit in. l. i. ſ. eo. adde ad predicta que tangit gl. ff. i. §. proximo.

a 5 **Si quis ob.** [a] Dãnatus ob crimẽ famoſum teſtari nõ põt. h. d. ¶ † Not. qđ vbi aliqs reddit̃ inteſtabilis eo ipſo vĩ nõ poſſe facere teſtamentum nec eſſe teſtis. ⁊ ad illud qđ h̃ dr̃ de crimine famoſo vide. l. lege cornelia. §. fi. cum ſe. ff. de iniurijs.

Summarium.

1 ☞ Teſtamentum inutile tractu tp̃is non põt conualeſcere.

1 **Si filiuſfa.** No. ex hac. l. ſm Bal. q᷑ † teſtm̃ a principio inutile tractu tp̃is nõ recõualeſcit ipediẽte reg̃la catboniana l3 ceſſet cã ipedimẽti. Sʒ tu adde qđ ſm hoc ſentit Bal. q᷑ regula catboniana h3 locũ in teſtamẽto ⁊ h̃r̃dũ inſtitutiõe. ⁊ nõ i hereditate. Sʒ in cõtrariũ videt̃ tex. in. l. i. ⁊. ii. ⁊. iii. ff. de re. ca. ⁊ etiam in. iii. illi⁹ tituli. ⁊ de hoc dic vt in dictis legib⁹ dicit tñ angel⁹ q᷑ l3 teſtm̃ a principio inutile nõ conualeſcat tractu tp̃is l3 ceſſet cã impedimenti tamẽ ſecus eſt in codicillis. vt probat̃ in. l. i. §. i. cũ ibi no. ff. de le. iii. ⁊ facit hec lex ad queſtionem de vſura: io manifeſto qui poſt teſtamẽtũ preſtet cautionem an valeat. de qua l c. quicq;. de vſur. li. vi. ⁊ in cle. i. de ſepul. ⁊ in. l. filio preterito. ad fi. per Bar. de iniu. ru. ⁊ ir. te. ff. eo.

Summarium.

1 ☞ Seruus redimentis non efficitur qui pecunia aliena ab hoſtibus redimitur.

2 Legatarius an poſſit teſtis eſſe in teſtamento in quo ſibi legatũ factum eſt.

3 Tutor teſtis eſſe non poteſt in cauſa quam agitat actor qui ſibi datus eſt.

4 Filius nõ poteſt eſſe teſtis in teſtamento patris.

5 Furioſus tpe furoris non poteſt eſſe teſtis.

6 Teſtis qui in iudicio eſſe nequit nec in teſtõ poterit.

7 Argumentũ de iudicijs ad voluntates vltimas eſt licitũ.

8 Mulier in teſtamento teſtis eſſe nequit.

9 Argumentatio eſt licita a ſenſu contrario facta.

10 Mulier teſtis eſſe põt in teſtõ inter liberos condito.

11 Argumentũ a ſenſu ꝯrio in tribus caſibus eſt inualidũ.

12 Seruus participium iuris ciuilis vel pretorij non h3.

13 Teſtm̃ inualidũ cenſetur in quo teſtes adeſſe coguntur.

14 Teſtis non niſi de his que ſub ſenſu corporeo cadunt teſtificari debet.

Qui teſtamento. Heres vel ipubes aut exiſtẽs in ptãte teſtatoris nõ põt eſſe teſtis in teſtõ ſec⁹ in legatario vel tutore meo dato. Pater aũt vel frater militis in il-

1 lius teſtõ põt eſſe teſtis. h. d. ¶ † No. q᷑ redẽptus ab hoſtib⁹ ex pecunia aliena nõ eſt ꝓprie ſeru⁹ redimẽtis. ¶ In gl. i. ibi q2 h̃ ꝑ ſolẽnitate gl. multũ variat in ſolutiõe hui⁹ cõtrarij vt colligit̃ ex hac gl. ⁊ gl. §. legatarijs. inſti. de te. ⁊ in. l. oĩbus. hic allegata. ⁊. l. ſi qs ita. ff. de codi. inſti. ⁊. l. null⁹. ſ. de teſti. Ex qb⁹ colligunt̃ q̃tuor ſolutiões quas refert hic Bal. ⁊ addit quintã quã refert etiã hic Ang. ſed no placet: q2 illa nõ decidit qñ eſt queſtio inter inſtitutũ ⁊ venientẽ abinteſtato. Ang. etiã hic ponit ſuã opi. q2 in effectu videtur tenere ſolutionẽ huius gl. vt ſi conſtet de veritate per confeſſionẽ forte partiũ non reddat̃ teſtamentũ inualidũ ex defectu ſolẽnitatis ſi legatari⁹ fuit in eo teſtis. facit q᷑ no. in ſili in. l. i. C. de teſta. Joã. an. tetigit de materia in. c. inſup. ſup gl. i. extra de teſti. ⁊ ibi cõcludit q᷑ ſi in omnẽ euẽtũ legatari⁹ eſt habiturus legatũ etiã ſi teſtamentũ nõ valeat forte ꝓpter clauſulã codicillarẽ tunc legatari⁹ poterit eſſe teſtis ⁊ plenaria fides ſibi dabitur. Si autem ſit habiturus legatum demũ ſi valeat teſtamentũ admittat̃ ad teſtificandũ ſ3 minus ſibi credat̃ quã alteri teſti ꝓpter affectionem quam veriſimiliter h3 ad eã vt dicit Simõ vicentin⁹ ⁊ ita intelligit tex. iſtũ ar. aut. ſi dicatur. C. de te-

2 ſti. ⁊ † ſecũdũ hoc ſequit̃ qđ ſi tantũmodo ſeptẽ teſtes quoꝝ vn⁹ eſt legatarius nõ ꝓbabit teſtamentum hoc vlt. mo caſu ex quo oẽs ſeptẽ teſtes non ſunt oĩno omni exceptione maiores. ſec⁹ ſi eſſent octõ quoꝝ forte duo eſſent legatarij: q2 tũc illi duo habebant ſaltem loco vni⁹: vt no. in ſili Ja. bu. in. l. parẽtes. ⁊. l. oib⁹. C. de teſt. Poteſt iũgere ſimul opiniones hoc mõ qđ ſi q̃ſtio eſt tantũmodo de ſolẽnitate nõ de veritate valeat teſtamentũ etiã ſi forte oẽs teſtes vel maior pars eſſent legatarij. ⁊ ſic poſſet intelligi iſte tex. ſm vnũ intellectũ. Si vero diſputet̃ etiã de veritate tũc ſi in oẽm euentũ legatarius eſt habiturus legatũ poſſit teſtificari legatarius ⁊ plene ꝓbabit. Si aũt demũ valente teſtamẽto eſt habiturus legatũ tũc poſſit ꝓcedere opi. Jo. an. ⁊ S. moneũ vt ſic admittat̃ legatarius: tñ nõ plene ꝓbet ꝓpter affectionẽ ſicut alius teſtis. ⁊ hec opi. ſatis h3 in ſe equitatem ⁊ rationem: forte tñ d̃ iure poſſet defendi q᷑ etiã plene ꝓbet hoc caſu ex quo queſtio eſt principaliter inter h̃rdẽ ſcriptũ ⁊ veniẽtẽ ab inteſtato: q2 cũ in illa principaliter diſputet̃ de hereditate q̃ nullo mõ d3 ſpectare ad legatariũ l3 aliqd ꝑ viã relicti d3 habere de ipſa [a] hereditate. ⁊ ſic in quãdã cõſequẽtiam circa aliud q̃ circa illud de quo q̃rit̃ poſſit cõmodũ reſultare vĩ q᷑ nõ repellat̃ a teſtimonio. ar. l. i. ad fi. ff. de aut. tut. ⁊ huiuſmodi cũ ſimilibus q ſimplr ⁊ indiſtincte loquit̃: ⁊ per hoc nõ obſtat q᷑ habet̃ in. l. null⁹. de teſti. de vẽditore q nõ põt eẽ teſtis in cauſa emptoris q2 ibi in effectu cõmodũ ⁊ incõmodũ illius litis ſpectabat ad vẽditorem. nõ obſtat etiã q᷑ dicit̃ de proxeneta in. c. i. de teſti. li. vi. ⁊ in. §. qñ. i autẽ. d̃ teſti. coll. vii. q2 ibi deponebat ſup actu qui mediãte ipſi⁹ miniſterio fuerat celebrat⁹. hic aũt ſec⁹. Tenete q᷑ placet vobis q2 nõ põt negari qn iſte paſſus ſit dubi⁹. ¶ Et ꝓ clariori intelligẽtia ipſi⁹ materie aduerte q2 qñq; agit̃ de teſtamẽto condito in ſcriptis. qñq; de teſto nũcupatiuo ꝑmo caſu cũ cõiter illud fiat in ſecretis. ⁊ tutor ei⁹ ignoret̃ a teſtibus qui habẽt ſubſcribere ipſi teſtamẽto clauſo ⁊ ſigillare. vt no. in. l. hac conſultiſſima. C. de teſt. ⁊. ff. e. l. fi. hoc caſu nõ ꝓprie põt dici q cõpellat̃ ad recognoſcẽdũ ſuã ſubſcriptionẽ ⁊ ſuũ ſigillũ. iuxta no. in l. ii. C. quẽ ad. teſta. apen. ⁊. l. cũ ab initio. ⁊. ll. ſequẽtib⁹. ff. quemadm. teſta. aperiã. nõ põt q̃s repelli tanq̃ legatari⁹ cũ illud ignoret ⁊ illo caſu clare ꝓcedit qđ hic dicit̃ in tex. Scđo caſu querit̃ de teſtamẽto nũcupatiuo: ⁊ ſi eſt cõfectũ manu tabellionis publici etiam ꝓcedit tex. q2 vident̃ adhibiti teſtes in effectu ad ſolẽnitatẽ: cũ non ſit neceſſe eos in iudicio deponere ſed ſatis ꝓbet̃ teſtm̃ per ipſam publicã ſcripturã. Qñq; vero teſtamentũ non eſt ſcriptũ manu publici tabellionis ⁊ eſt nũcupatiuũ tũc ſi eſt q̃ſtio tãtuʒ modo de ſolẽnitate q2 partes fatent̃ tantũm ĩ factũ ⁊ in ea forma qua dicit̃: ſꝫ d cũt minus ſolẽne: q2 vn⁹ ex teſtibus eſt legatarius: ⁊ tũc ſimiliter ꝓcedit iſte tex. vt. ſ. dixi. Qñq; eſt queſtio de ſolẽnitate ⁊ voluntate: tũc eſt neceſſe teſtes deponere in iudicio. Tũc cõſidera aut eſt q̃ſtio inter ꝑtendẽtẽ ſe heredẽ ex teſtamento ⁊ venientẽ ab inteſtato. aut eſt q̃ſtio inter heredem ſcriptum ⁊ vnũ ex legatarijs q vult ꝑducere inter alios teſtes vnũ q ſimiliter dicit̃ legatarius. Aut eſt queſtio inter ipſum heredẽ ex teſtamento ⁊ legatariũ qui vult vna cũ alijs teſtificari ꝑ ſuo legato. Aut eſt qõ inter heredẽ venientẽ ab inteſtato ⁊ ꝑtendentẽ ſe legatariũ in codicillis. Primo caſu ſi pretendẽs ſe h̃rdẽ articulat de tota forma teſtamẽti. ⁊ ſic qñ fuit inſtitut⁹ corã talib⁹ teſtib⁹ ⁊ qñ talia legata fuerũt relicta in eodẽ teſtõ corã eiſdẽ ⁊ tũc hoc caſu eſt dubitatio an ille q dicit̃ legatari⁹ in dicto teſtamẽto poſſit teſtificari pro herede. ⁊ l3 hoc caſu eq̃ua videret̃ opi. Jo. an. de q̃. ſ. dixi; tñ forte verior eſt opinio q᷑ poſſit teſtificari ꝑ illud q᷑ ſ. dixi. ⁊ hoc caſu vr qđ ſi ex poſtfacto oriret̃ cõtẽtio inter h̃rdẽ ⁊ legatariũ: qđ tũc heres nõ ſit audiẽd⁹ ex quo ſemel approbauit teſtamẽtu fore cõfectũ in dicta forma ⁊ viſus eſt adminiculo legatarij ꝑ ea q hic dixit Bal. ⁊ ar. coꝝ q habent̃ no. p Bar. in l. nuda ro. ff. de dona. Poſſet tñ dicere heres legatũ ꝯdemptũ ſi h̃ velit ꝓbare inſti. de adẽp. le. §. i. Si aũt articulauit heres hac forma vt q2 dixit qđ talis facit teſtamẽtũ in quo inter cetera inſtituit ipm heredẽ corã talib⁹ teſtib⁹: ⁊ tũc videt̃ qđ multo fortius ꝓcedat q᷑ hic dr̃ in caſu iſto q̃ in ꝑcedẽti q2 nõ replicet̃ pretẽdẽs ſe legatariũ q2 l3 aſſerat ſe legatariũ nõ apparet q᷑ heres h̃ aſſerat nec cõſtat adhuc ⁊ poterit eſſe qđ poſtea forte nõ ꝓbabit̃ eũ eſſe legatariũ. facit qđ no. gl. in. l. oibus. C. de teſti. Secundo caſu videt̃ qđ poſſit eſſe teſtis ꝑ alio qui dicit̃ eſſe legatarius l3 ipſe teſtis etiã dicat̃ legatarius q2 nõ deponit in cauſa ꝓpria ſed aliena. ⁊ pro hoc facit qđ no. gl. in. § legatarijs. inſti. de leg. Tertio caſu qñ vult deponere ꝑ ſuo legato ⁊ tunc nõ poteſt: q2 teſtificaret̃ in cauſa propria: ⁊ ideo ſi eſſet teſtamẽtũ cõditũ corã ſeptẽ teſtib⁹ tantũmodo quoꝝ vnus eſſet legatarius ⁊ expediret ꝓbari legatu ſuũ ꝑ teſtes: vt q2 fuiſſet teſtamentu nũcupatiuum de quo nõ eſſet cõfecta publica ſcriptura nec heres eẽt cõfeſſus formã teſtamẽti qđ hoc caſu nõ poſſit ille legatari⁹ ꝓbare ſuũ legatũ ex quo diceret eũ factũ i teſtamẽto corã ſeptẽ teſtib⁹.

[a] ¶ Dãnat⁹. Adde bal. l. l. fi. C. ſi a nõ compe. iud. Bald. in. l. d ſecũ. nup. Joan. an. in reg. infamibus.

vn de cautela eſſet qꝺ tūc adhiberent̄ octo.ꝛ per hoc etiaꝫ patet
quid dicendū in quarto caſu.Et ex p̄dictis patet qualiter ſolu
tiões gl.ꝛ doc.in certis caſibus p̄nt verificari.¶ In ea.gl.in fi.
qꝺ dixit,de tutore dic vt hic p Bar.ꝛ ſucceſſiue per Bal.ꝛ ang.
qui videt̄ cōtradicere Bar.in actore dato a iudice cū ille piculo
5 tutoris det̄.ꝛ videt̄ qꝺ tutor i cā quā agitat talis actor nō poſ
ſit eſſe teſtis.que ratio ceſſat in p̄lato cōſtituente procuratorē
cū cōſenſu capituli.vel in capitulo cōſtituente conſenſu p̄lati
vt talis p̄curator tūc nō conſtituat̄ periculo p̄lati.Itē φ tūc
p̄lat᷒ poſſit eſſe teſtis.adde cis qꝺ no.Jo.an.in.c.inſup.extra
de teſti.vbi cōcludit qꝺ ſi p̄lat᷒ nō p̄t eſſe teſtis in cauſa eccle
ſie ſi eſt cā ſpectās ad mēſam ſuā etiā ſi forte cōſtituerit p̄cura
torē cū conſenſu capituli.ſec᷒ ſi nō ſpectaret ad mēſam ſuam.
ꝛ ſic poſſet intelligi dictū Bar.ꝛ φ no.Inn.in.c.p̄ſentiū.de te
ſti.li.vj.Et adde dictis Bal.hic in quātū dicit per gl.in ver.poſſe.
qꝺ ſicut iudex p̄t ex officio ſuo q̄rere de fama abſqꝫ eo φ teſtes
deponant in figura iudicij.vt not.Inn.in.c.cum in tua.ex de
ſponſa.ita poterit querere a teſtibus inhabilibus.naꝫ licet hoc
fatear tamen nō debebat adhibere fideꝫ maliuolis.ꝛ ſuſpectis.
vt in.c.qualiter ꝛ q̄n.el ſecundo.extra de accuſa.

Quecunqꝫ. Iſte.§.hꝫ duas lec.p̄ncipales.nā p̄ma lec.eſt qꝺ referat̄ ad ſupiora nō ad p̄
xima.q̄ dicta ſunt in verſ.p cōtrariū.Alia lectura eſt qꝺ referat̄
a.l.p̄xime dicta in ver.per Inus.Et illa ſcd̄a ſubdiuidit̄ in tres
vt patet ex gl.magna.nā vna eſt qꝺ referat̄ ad caſuꝫ ſubauditū
nō ad expreſſum.ꝛ vbi litera dicit acquirat̄ intelligat̄ ſcꝫ patri.ꝛ
hec lec.ponit̄ in gl.magna in ver.ſed quidā dicūt.Alia ꝛ ſcd̄a
fuit qꝺ referat̄ ad p̄xima ꝛ caſum ſubauditū.ꝛ φ dicit acq̄rat̄
intelligat̄ ſcꝫ filio.ꝛ hic ponit̄ in gl.in verſi.vel ſm Jo.Tertia
fuit lectura qꝺ referat̄ ad p̄xima ꝛ ad caſum expreſſum in verſ.
per cōtrariū.ꝛ hic ponit̄ in gl.in ver.vel hoc qꝺ dicit.¶ Itē ad
uerte q: alias eſt in litera p̄hibēdis.alias inhibēdis.ꝛ iſte due
litere in idem ſonant.Alia eſt litera probibendis.ꝛ hoc multū
facit pro vltima lec.ſupra dicta.Secundū primā lec.principalē
4 que ponit̄ in gl.vſqꝫ ad ver.ſed quidā hoc intendit: ſicut fili᷒
nō p̄t eſſe teſtis patri in teſtamēto ſic nec in aliquo negotio p
qꝺ patri aliquid acquiratur.Uel ſic ſcd̄m ſcd̄am lect.qꝺ dictuꝫ
eſt de prohibendo patris teſtimonio pro filio nō militante locū
habet in oībus negotijs ex quibus patri aliquid quereretur.ꝭ
dicit ſm ſcd̄am lec.que ponitur in ver.ſed quidē.Uel ſic ſm ter
tiā.Qꝺ dictū eſt φ p̄r non p̄t eſſe teſtis in teſtamento filij non
militātis habet locū in omnib᷒ caſib᷒ in quib᷒ filio aliquid quere
retur hoc dicit ſm tertiā lec.q̄ ponitur in ver.vel ſm Jo.Uel ſic
ſm quartā.Ea q̄ dicta ſunt vt pater poſſit teſtificari in teſtamē
to filij militantis habent locum in omnibus caſibus in quib᷒
quereretur ipſi filio militanti.hoc dicit ꝛ hic ponitur in fin.gl.
in ver.vel hoc qꝺ dicit.cum prima lec.approbatur per gl.ꝛ pla
nior eſt.a Ide dictis doc.gl.in.§.cogitandum.in autoc mona.
colla.j.que gl.facit qꝺ licet frater recipiatur pro fratre in cauſa
ciuili tamen minus ei credatur quam alteri.credo tamē hoc re
linquendū arbitrio iudicātis inſpecta qualitate perſone ꝛ qua
litate cauſe.arg.l.j.§.j.C.de teſti.ibi tu magis ſcire potes ꝛc.ꝛ vi
de ſpecu.in ti.de teſte.§.j.ver.ſed quid ſi vaſallus.

5 **Nec furioſus.** Furioſ᷒ tpe furoris nō p̄t eē te
ſtis.teſtamentū tñ factū ante fu
rorē vꝫ.h.d.¶ No.qꝺ dixi in ſummario.an aūt ſufficiat ad va
lidādū actū factū per aliquē probare qꝺ ante illum actus fuerit
furioſus.ꝛ ſic debeat p̄ſumi furioſus tempore ipſius act᷒.gl.
not.tenuit qꝺ nō in.c.iudicās.iij.q.ix.ve tetigi.ſ.e.l.filiusfami.
ꝛ idem gl.in.c.fina.de ſucceſ.ab inteſta.Sed contrarium voluit
Bar.in.l.j.§.j.de bo.poſ.fu.vel ifan.de la.vbi vult qꝺ ſit neceſſe p
bare furorē adeſſe tpe actus celebrati.poteſt concordare φ ſi ex in
teruallo actus fuit celebrat᷒ poſt tp̄s de quo p̄batur procedat
dictu Bar.ſalcē ſi interuallū ſit locum.ſecus ſi incontinenti ſeu
poſt modicū interuallū.ar.l.ſi venēti.§.in bonis.de priui.credi.

6 **Eum qui le.** Qui nō p̄t eſſe teſtis i iudicio nec eē
7 in teſtamēto.h.d.¶ No.q̄ licita eſt
ar.de iudicijs ad vltimas volūtates.¶ In glo.ſuper ver.qui.in
verſi.fi.Dy.tenet qꝺ heretici hodie nullo modo poſſunt eſſe te
ſtes i aliquo actu.p.l.j.C.de ſum.tri.Tu potes dicere vltra Bar.
qꝺ ibi nō p̄hibet̄.ire eſſe teſtis in cōtractibus ſꝫ bene in teſtamē
tis vt hic.Sed aduerte q: huic ſolutioni videat̄ obuiare.d.l.qm̄
nā forte dicas φ hic loquat̄ in teſto in ſcriptis qꝺ magnā ſolē
nitatē requirit.ibi autē in teſtō ſine ſcriptis.tutius eſt tamē tene
re alteram de ſolutionibus doc.ꝛ gl.

8 **Mulier.** Mulier nō p̄t eſſe teſtis in teſtamento ſed
9 i alio negotio ſic niſi ſit iſamis.h.d.¶ No.
qꝺ licita eſt argumētatio a cōtrario ſenſu.de quo aliqa hic per
Bal.ꝛ Ang.ꝛ per Cy.in.l.cōuenticulā.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ ibi p
buin.ꝛ Jo.an.in.c.publicato.extra de ele.ꝛ aliquid per.c.j.de
eta.ꝛ quali.lib.vj.¶ Item no.quod qui de vno p̄hibet de alio
10 permittere videt̄.facit.l.cum p̄tor.ſ.de iudi.¶ In glo.j.i ſi.
addе qꝺ p̄t etiā mulier eſſe teſtis in teſtamento cōdito inter libe
ros.vt.l.hac cōſultiſſima.§.ex imperfecto.cū auſ.poſita.cum ibi
no.gl.C.de teſta.ꝛ hoc clarū ſi ſint liberi legitimi ꝛ naturales.ſi
autem eſſent naturales tantū qui poſſunt ſuccedere ex teſtamē
to ſi inſtituant̄ nō extantibus legitimis.vt in auſ.lꝫ.C.de nat.
libe.Eſt dubiū ꝛ refert hic bal.ſpe.tenere idē ar.l.fi.C.de cōfir.
tuto.non allegat vbi nec etiā potuit reperire vbi veriſimiliter de
beret ponere vcꝫ inſti.de teſta.ꝛ in titu.de inſtru.edi.§.cōpendio
ſe.refert φ quidā doc.cōſuluerūt cōtrariū.φ nō videt eadem rō
que in legitimis cū illi ab inteſtato veniant ad ſolidā hereditaꝫ
tem ſeu naturales tantū nō veniunt niſi ad certas vncias etiaꝫ
non extantis legitimis.d.auſ.lꝫ.ꝛ.l.fi.ſ.eo.titu.ꝛ ſic reſidet plus
non dicens.Adde φ hec opi.placet per rationē predictam.ꝛ q:
ſecundū tempora codicis ꝛ illius.§.ex imperfecto.naturalis tā
tum non poterat in ſolidū inſtitui etiā nō extantibus legitimis
quia illud fuit introductū per iꝰ autenticū.vt in.d.auſ.licet.ꝛ
ſic neceſſario.d.§.ex imperfecto.loquebat̄ in legitimis ꝛ natura
libus:non autē in naturalibus tantū.ꝛ licet hodie ſit ſtatutū φ
poſſint inſtitui non extantibus legitimis non tamen eſt eadem
ratio extendendi diſpoſitionem illius.§.ex imperfecto.ad tales
naturales per illud φ dixi.facit φ habetur in.l.ſi maritus.C.ꝺ
do.inter vi.ꝛ vxo.l.fina.ſ.de calū.¶ In glo.ſuper ver.argumē
to.in fi.de hoc arg.a cōtrario ſenſu varie loquunt̄ doc.vt collir
gitur ex remiſſionibus.quas dedi in notabilib᷒.nā bal.hic p̄ſe
quitur tria membra:q: dicit φ quāqꝫ eſt probabile ꝛ neceſſarium
vt quādo ſumit̄ a defectu conditionis vel per locum a ſpeciali.
Quandoqꝫ p̄babile ꝛ non neceſſarium.vt quando a defectu
cauſe finalis per.l.adigere.quamuis de iure patro.nec declarat
quaſi nō ſit neceſſariū.forte hoc dixit pp̄ter.l.p̄ſpexit.ſ.qui ꝛ a
qb᷒.Circa cuius intellectū.dic vt dixi in.l.ſi vero.§.de viro.ſ.
ſo.ma.ꝛ per Bar.in.d.§.quibus.Quādoqꝫ nec probabile nec
neceſſarium.vt quādo ab effectu cauſe impulſiue.de quo hic la
tius per eum.Tu potes dare regulā planioremqꝫ doctrinaꝫ vi
delicet φ regulariter licita eſt argumētatio a contrario ſenſu.vt
11 hic cū concordantiis.Fallit in tribus caſibus Primo quan
do reſultaret iuri cōtrarius intellectus.l.ſi.C.de cōdi.inſer.ſecū
dum vnum intellectum.ꝛ ad.l.conuenticulam.ſecundum vnū
intellectum.Item fallit quando reſultaret abſonus ꝛ contra
rius intellectus.vt.d.l.ſecundū alium intel.ꝛ.d.l.conuenticulā.
Fallit etiam quando reſultaret ſenſus contrari᷒ rationi alteri᷒
legis.vt dicta.l.conuenticulam.iūcto.c.decenter.de immunita.
eccl.lib.vj.Et ex hoc patet quod in dubio argumen.a contra
rio ſenſu eſt validum niſi obuiet aliquibus de predictis.ꝛ per
hoc etiam patet quod non habet locum in ſtatutis vbi reſulta
ret ſenſus contrarius iuri communi.ꝛ hoc etiam tenuit Bal.in
l.oēs populi.in vltima charta.de iuſt.ꝛ iu.ad materiā eorū que
habent̄ in.c.cū ap.lica.extra de his que ſi.a p̄la.¶ Ultimo p
hunc tex.in quantū dicit mulierem non poſſe eſſe teſtem in teſta
mento dicit Jac.de are.idem in cauſa capitali pp̄ter grauitatē
preiudicij.ſed communiter tenetur contrarium de iure ciuili ar
gu.huius tex.a contrario ſenſu ꝛ q: nō reperitur hoc caſu mu
lier prohibita de iure canonico cōmuniter tenent̄ quod mulier
non poteſt eſſe teſtis in cauſa criminali.ꝛ ſic intelligatur qꝺ ha
betur in.c.forus.§.fi.extra de verbo.ſigni.ꝛ ibi de hoc per gl.ꝛ
qꝺ habetur in.c.mulierē.xxxiij.q.v.ꝛ facit quod habetur.xxxij.
q.vij.c.propoſuiſti.ſed i cauſa ciuili ex crimine poterit bene eſſe
teſtis.vt in ca.tam literis.extra de teſti.ꝛ no.gl.in.d.c.porro.§.
fi.ꝛ hoc etiā in Spe.in tit.de teſte.§.j.ver.ſi quod eſt mulier.et
ſe.ꝛ ibi p Jo.an.in addi.Equitatē tñ videtur habere opi.Ja.
de are.qui dicendo de cauſa capitali videtur innuere quod ſec᷒
de alia cauſa criminali non ita graui.

12 **Seruus.** Seruus nō poteſt eſſe teſtis in teſtamēto.
h.d.¶ No.qꝺ ſeruus hꝫ participiū iu
ris ciuilis vel p̄torij.licet in naturali equitate ius p̄etoriū ſit
fundatū.¶ In gl.ſuper ver.in cōtrā.pōderātias duas poſitio
nes gl.ꝛ adde qꝺ habetur per glo.in cle.in p̄ lenſiqꝫ.de elec.

Veteres pu. Teſtis adhibit᷒ ad teſtamētū dꝫ p̄ſeue
rare donec teſtamentū ſit p̄ectū ꝛ
teſtificari debet de eo qꝺ ſenſu corpore percipit.h.d.¶ Nota
vbi quis adhibet̄ ad aliquē actū debet perſeuerare vſqꝫ ad per
13 fectionem actus.¶ Itē no.qꝺ non val.teſtamentū in quo
teſtes ſunt coacti ibi ad eſſe.ꝛ ſic facit quod no valeat inſtrumē
tum vel teſtamentum quādo notarius eſt coactus illud confi
cere quod nota propter nobiles qui quandoqꝫ tabelliones ad
conficienda inſtrumenta ſecundum Bal.Nota qꝺ no valeat
teſtamentum ſi teſtator etiam ſit coactus illud facere.ꝛ ſic vide
tur hic caſus de eo quod dixi.ſ.eo.l.j.licet gl.aliter ſentiat ꝛ ſic
14 tenet doct.in.l.j.ꝛ.ij.C.ſi qs aliquē te.p̄hibue.¶ Ultimo no.
qꝺ teſtis dꝫ teſtificari de eo qꝺ percipit ſenſu corporeo.de quo
p Inn.ꝛ Jo.an.in.c.cuꝫ cām.extra de teſti.ꝛ adde glo.in.c.te
ſtes.iij.q.ix.q̄ dicit qꝺ ſenſus viſus eſt gñalis ad omnes ſenſum
corporis.l.ſpecifice ſunt quinqꝫ.de qb᷒ per gl.in.l.qꝺ tacite.§.pe.

j.de

ſ. de acq. poſ. Adde hic que dixi. ſ. de coact one que reddit actū nullum q̄d vī ꝓcedere in teſtamentis. ſed in aliis actibus vī ꝙ actus de mero rigore teneat ſed veniat caſſan. ſue per ea que habentur in .l.i. ꝛ per totū. ꝛ .l. ſi mulier. §. ſi dos. ſ. q̄d metus cauſa. ꝛ in .c. abbas. extra q̄d me. cau. Adde no. per Bar. C. de teſtib⁹. his que dixi de ſenſu corporeo. q̄d notat Bar. in .l. ſolam. C. de teſtibus.

Summarium.

1 Teſtamentum quotuplex ſit.
2 Preſens poteſt non intelligere.
3 Affirmantibus duobus plus creditur ꝙ multis in ipſum quod aſſeritur negantibus.
4 Notorium de quibus eſſe poſſit.
5 Declarans nihil noui facere cenſetur.
6 Teſtis abſq̄ iuramento nouo ſuum dictū declarare poteſt.
7 Declarare cenſetur ſuum ipſius errorem corrigens.
8 Declarat qui qualitatem adijcit.
9 Teſtū p̄mū tollit ſi hr̄ des ſcripti corā ſeptē teſtib⁹ reuocent.
10 Teſtes in teſtamento adhibendi rogari debent ꝛ certiorari.
11 Teſtamentū viciat ſi actus extraneus illi admiſceatur.
12 Aſſignatio liberti ꝛ inter viuos ꝛ in vltima voluntate pōt fieri.
13 Actus ſiue ɔtractus teſtō admixtus q̄n ipm viciet teſtū. ꝛ nu. ſeq.
15 Clauſula ſi non valet iure teſtamēti valeat iure donatiōis inter viuos quid operetur inſerta in teſtamento.

Heredes. In teſtō in ſcriptis heredes debēt ſcribi. in nūcupatiuo vero de-
1 bēt palā noīari vt teſtes exaudiāt. h. d. ¶ † No. ꝙ duplex eſt teſtū ſcʒ nūcupatiuū ꝛ in ſcriptis. ¶ Itē no. q̄d i nūcupatiuo hr̄ des debēt palā noīari. Et no. ꝙ palā dr̄ fieri illud q̄d fit altero de duobus modis. ſcʒ ꝙ fit in loco publico vl etiā q̄n fit corā ſeptē teſtib⁹ ita vt exaudiant. ꝛ ſic facit ſm bal. q̄d vſurarius publicus dicat ille q pōt cōuinci per ſeptē teſtes de vſuraria prauitate corā illis cōmiſſa. Sʒ de hoc q̄s dicat vſurarius manifeſtus recurre ad no. per gl. l. c. i. ꝛ .c. quāq̄. de vſur. li. vi. Itē facit tex. ille ad dictū teſtis deponētis de fama eē ꝛ aſſignātis rōnē q: ſic publice dr̄ an ꝓbet. de q̄ hic per Bal. ꝛ Bar. in .l. de minore. §. tormēta. ſ. de q̄ōnibus. Et cōtrr tenet ꝙ nō:
2 q: pōt audiuiſſe dici in loco publico p paucos tñ. ¶ † Itē not. ꝙ poſſibile eſt quē eē p̄ſtē actui ꝛ nō intelligere illud q̄d fit. ꝛ ſic facit ꝙ ſi teſtes dicūt aliquid factū corā ſe ꝛ corā A. ꝛ B. lʒ A. ꝛ B. dicāt nihil ſcire de actu illo nō ſtat ɔtrā p̄mis teſtib⁹. de quo hic p Bal. ꝛ Ang. Tu adde oīno q̄d no. Bar. in .l. i. §. pe. ſ. de auſ. tut. vbi limitat iſtud dictū. ꝛ tenet in ti ꝙ ɔcludit iſti ꝙ p̄ſentia ſcʒ ciuilē intellectū includit etiā intelligētiā p .l. diē. §. co
3 rā. ſ. de arbi. ſecus ſcōm naturalē ꝑſationē. ¶ † Itē no. arg. q̄d pl⁹ debeat credi duob⁹ affirmātib⁹ ꝙ multis negātib⁹. de quo eſt gl. ſingularis in .l. diē ꝓferre. §. ſi plures. ſ. de arbi. de quo dic vt ibi p Bar. qui hoc tāgit ꝛ hic etiā p Bal. ꝛ Ang. Et ad materiā facit q̄d no. Inn. in .c. qd p nouale. extra de ꝟ. ſig. ꝛ .c. tit. c. veniēs. li. vi. ꝛ gl. in .c. i. ad ſi. de p̄ſcri. eo. li. ¶ In gl. ſup ꝟ. palā ibi .l. palā. Bar. dicit hic attendi diuerſitatē materie. ꝛ etiā ɔclu-
4 dit ꝙ notoriū pōt eē ſolū de his que habēt cām permanentē vel ſucceſſiuā. nō de hiſ q̄ habēt cām momētaneā p .t. auſ. qui ſemel. C. q̄ ꝛ q̄n m. Tu dic ſecure ꝙ etiā notoriū pōt eē cā de habētibus cauſaʒ momētaneā. vt ſi titius occidat ſeiū in platea corā toto populo vel maiori parte. de quo plene in .c. veſtra. per Io. an. ꝛ .c. tit. tua. p Inn. extra de coha. cle. ꝛ mulie. Fateor tñ ꝙ facilius tranſeūt in notoriā ea que habēt actū permanentem vel ſucceſſiuū ꝙ illa q̄ habēt actū momētaneū. ꝛ iſt logē. d. auſ. qui ſemel. ¶ In ea. gl. ibi, tē dicunt. in quo differat hec q̄ō a p̄cedenti. In. tāt hic Bar. ꝛ ɔcludit ꝙ ſi intelligat p̄cedēs q̄ſtio q̄n noīa teſtiū ſunt expꝛeſſa recidit in iſtā. ꝛ ſic non differt ab ea. ſi vero noīa teſtiū nō fuerunt expꝛeſſa ꝛ tūc bene differt ab iſta que loquit q̄n nomina ſeptem teſtiū fuerūt expꝛeſſa. ꝛ p̄cedens in effectu recidit in q̄ſtionē illam an ſolēnitas teſtamenti poſſit ꝓbari per duos teſtes. de qua in .l. ꝟ. C. de bo. poſ. ſecū. tabu. Tu adde ꝙ nō ꝑfecte nec ex toto bene videt dixiſſe. Ideo cōclude ꝙ illa q̄ō in hoc ver. poſita ꝓprie habet locū q̄n notari⁹ poſtea in illeſimo die ꝛ menſe. poſtea tenerē ponit teſtamēti q̄d aſſerit teſtatorē feciſſe. ꝛ demū in fine dicit ſe rogatū corā ſeptem teſtib⁹ ſimiliter rogatis ꝛ illorū oīm nomina exprimit. nā tūc illud inſtrumentū hʒ vim ſeptem teſtiū qui continenē in eo. ſecus ſi noīa duoꝝ expꝛeſſiſſet. ꝛ ſubderet aliis quinq̄ ad hoc rogatis. q: tūc nō ꝓbaret tale inſtrumentū ex quo oēs teſtes nō ſunt nominati. nā poſſibile eſt ꝙ illi qui non fuerūt noiati fuerūt inhabiles ꝛ ſic teſtamentū non fuit ſolēne. ꝛ ideo in dubio tūc nō ꝓbabit. ꝛ hoc eſt etiam de mēte Bal. ꝛ Ang. hic. Queſtio vero p̄cedēs multipliciter pōt intelligi. vno modo q̄d notarius in principio apponit millēſimū mēſeʒ ꝛ diē. ꝛ poſtea dicat pateat oībus hoc inſtrumentū inſpecturis tali die ꝛ tali mēſe fecit teſtamentū tenoꝛis inferius ſcripti corā ſeptē teſtib⁹ ꝛ dicit de alia die ꝛ de alio menſe ꙗ ſ. poſuerit ꝛ tunc hoc caſu ſi dicit ſe rogatū de inſtrō corā duobus vel tribus teſtib⁹ non tñ ꝓbabit illud inſtrumentū voluntatē teſtatoris. arg. auſ. ſi quis in aliquo. C. de rēdo. etiā ſi nomina teſtium ſeptē corā quib⁹ dicit factū fuiſſe exprimat per dictā auſ. imo videtur q̄d etiā tunc nō probet ſolēnitatē: q: in effectu tabellio atteſtat de dicto teſtatoris aſſerētis ſe ſolēniter teſtatū. non aūt aſſerit ſe preſentē fuiſſe illi ſolēnitati. ꝛ ideo ſecus in duobus teſtibus qui deponūt ſe fuiſſe p̄ſentes q̄n actus fuit celebratus corā numero ſeptē. Et per hoc patet ꝛ ſeʒ dicendū ſi notarius dixit expꝛeſſe de aſſertione teſtatoris. vt q: dixit pateat oībus inſpecturis hoc teſtamentū ꝙ talis teſtatoꝛ aſſeruit coram ſeptē teſtib. ſe feciſſe teſtamētū ꝛc. Quādoq̄ʒ vero notarius dicit in ſubſcriptione ſe rogatū corā ſeptē teſtib⁹ quos exprimit ꝛ tunc ſi in principio poſuit aliā diē in qua effectu ſe rogatū dicit ab illa in qua dicit teſtamentū fuiſſe factū. vel dato q̄d exprimit eandē ponit diuerſos teſtes in ſubſcriptiōe ab illis corā quibus dicit teſtamētū factū fuiſſe. ꝛ tunc nō probat illud q̄d aſſerit p dictā auſ. ſi quis in aliquo. Fateor tñ ꝙ dicta ꝟba tanq̄ enūtiatiua p̄ncipaliter ꝓpter ſe ꝓlata inducerēt diſpoſitionē iuxta .l. ex hac ſcriptura. ſ. de dona. Ubi aūt in principio inſtrumēti apponit diē: ſʒ poſtea cū dicit teſtamētū factū fuiſſe nullā apponit diē: tūc ſi dicit illud factū corā ſeptē teſtibus nec noiat eos tūc preſumi pōt ꝙ ſint illi idē de quibus fit mentio in ſubſcriptione: ꝛ lʒ verba ſint preteriti tpis preſumit actū tūc factum per no. in ſi. in .l. poſt dotē. ſ. ſo. ma. ꝛ ſic hoc caſu eſſet in effectu hec q̄ō eadē cū p̄cedenti. Si aūt noiat expꝛeſſe teſtes tūc ſi noiat eoſdē quos ſubſcribit idē dicendū q̄d in primo caſu. Si vero nominat diuerſos tūc dicēdū idē q̄d. ſ. dixi q̄n diuerſa eſt dies. ¶ Ultimo adde dicta Bar. in quātū tangit an valeat teſtamentū ſi teſtatoꝛ fuerit interrogatus an velit ꝙ titius ſit ſu⁹ heres. ꝛ r̄ndit ꝙ ſic. per illud q̄d no. in ſpecu. de teſta. §. i. ꝟ. ſed ſi his. ꝛ q̄d no. ibi p Io. an. in addi. vbi notabiliter valde loq̄t. et tāgit quid de teſtamēto dictato p ɔſanguineos. ſi teſtatoꝛ fuerit poſtea interrogatus an velit teſtari ſicut ibi eſt ſcriptū ꝛ inter cetera allegat vnā rationē quā no. ver. ꝙ infirmi ad oīa de facili r̄ndent affirmatiue q̄d ſic. ꝛ ideo cautus debet eſſe tabellio ꝛ diſcretus vt bene diſquirat diligenter de volūtate teſtātis ab ipſo teſtante anteq̄ publicet vt ibi tetigit Io. an. de quo etiā aliq̄d in .c. cum tibi. per dn̄m Ant. de bu. extra de teſtamentis. a ¶ Si q̄d p⁹ Adde dn̄. de facto gemi. in .c. j. de ſti. tri. lib. vj.

a Si quid poſt. In mutando vel addēdo req̄rit eadē ſolēnitas q̄ in cōſtruendo. ſecus i declarādo. h. d. ¶ In tex. ibi errauit in noie ſuppl. q: nō
5 errauit. ¶ No. ꝙ aliud eſt mutare ꝛ aliud eſt declarare. ¶ † Itē no. ꝙ q declarat nil de nouo inducit. ꝓ hoc facit .l. adeo. §. cū q̄s. ſ. de acqui. re. do. Itē no. ꝙ in declaratione non req̄rit eadē ſolēnnitas q̄ requirit in actu faciēdo vel mutādo. ꝛ ſic facit ad multa. primo ꝙ libellus poſſit declarari poſt li. cōte. lʒ non mutari. de quo in .l. edita. C. de edē. Scđo ꝙ a populo ab interlocutoria facta in ſcriptis poſſit declarari ſine ſcriptura lʒ non interponi. vt no. in .l. ii. ꝛ .iii. de ap. reci. ꝛ i. c. i. de ap. li. vi. ¶ Itē ꝙ teſtis poſſit declarare dictū ſuū ſine nouo iuramēto ꝛ ſine partis citatiōe. de
6 quo p Inn. in .c. cū clamor. extra de teſti. ¶ † Itē q: iudex poſſit declarare ſuā ſententiā etiā ex interuallo: lʒ nō poſſit addere. de
7 quo i .l. paul⁹. ſ. de re iudi. ꝛ .l. ab executore. ſ. de ap. ¶ † Itē no. q̄d declarare dr̄ q errorē corrigit. q̄d intellige q̄n erat talis error
8 qui nō viciabat actū vt hic tāgit gl. ¶ † Itē no. ꝙ adijciēs qualitatē videt declarare. ꝙ intellige niſi illa qualitas variaret ſubiectum iuxta not. p Bar. l. l. denūciaſſe. §. quid tñ. ſ. de adul. ꝛ .l. edita actio. C. de edē. q: mens teſtatoris colligit interdū ex p̄cedētibus vel ſequētibus. de quo in .l. ſeruus plurū. §. i. ſ. de le. i. ¶ Itē no. attendēdā ɔſuetudinē patriſfa. ꝛ regionis. ſʒ p pl⁹ ɔſuetudinē patriſfa. cū p illā magis p̄ſumi pōt eius voluntas. ¶ In gl. ſup ꝟ. ſi quid poſt. in ſi. Cōcludit in hac materia vt ſ. p Bar. ꝛ tetigit etiā hic Bal. ꝛ adde ꝙ habet in .l. iii. ꝛ in .l. tutor datus. ſ. de teſta. tu. vbi p̄ʒ ꝙ lʒ tutor poſſit tñ īmō dari in teſtamēto vel codicillis teſtamēto cōfirmatis. tñ indiſtincte poteſt mutari in codicillis nec mirandū q: ſalt ſemper tacite videtur cōfirmari. vt no. in .l. ante. ſ. de codi. ꝛ ſic idē dr̄ operari ꝙ ex-
9 preſſa cōfirmatio. ar. l. cū quid. ſi cer. pet. ¶ † Item pondera gl. que videt voluiſſe quod ſi teſtatoꝛ corā ſeptē teſtibus dicit q̄d nō vult heredes ſcriptos eſſe heredes ꝙ tollat p̄mū teſtamētū. Sed de hoc dic vt in .l. ſi iure. ſ. de le. iii. ꝛ facit ꝙ dicet. in .l. ſi ita ſcriptū. §. regula. ſ. de lib. ꝛ poſth. ꝛ .l. paterfa. ſ. de here. inſti. de cancellatione teſtamēti an tollat ipſo iure an ope exceptionis. ꝛ an veniat venientes ab inteſtato. an fiſc⁹. dic vt plene i .l. noſtrā. C. de teſt. ꝛ .C. de his quibus vt indig. l. hereditas. ¶ In gl. ſuper ver. poſſe. ibi corā duob⁹. hoc iō q: agit de declaratione volūtatis valide. ſec⁹ ſi de cōfirmatione volūtatis inualide: q: tūc requirunē quinq̄ʒ. vt no. gl. in .l. i. C. de codi. ꝛ in .l. q liber. §. teſtō ſ. de ſecū. tab. ꝛ ſic trāſeunt doc. Adde hoc verū q̄n ɔfirmat voluntas inutilis que a principio fuit vtilis ꝛ valida lʒ ex poſtfacto inualidata. exemplū in .d. l. i. ꝛ in .d. §. teſtam. to. ſec⁹ ſi a p̄n-

tipio fuiſſet inualida.qꝛ tunc nõ ſuffi cũnt quinqꝫ ſꝫ requirunt
tot quot ſunt neceſſarij i actu de nouo faciẽdo.l.i.§.i.cu ibi no.
ſ.de leg.iij. Et p ratione diuerſitat s facit.l.cum filius.§.heres
ſ.de le.ij. ¶ In gl.ſup ver.ſignificabat ibi.l lege.Sol.ꝙ ibi de
clarat acto tam valida ibi aũt confirmat actũ inualidũ ꝛ ancõ
firmans videatur dare.dic vt per Bar.in.l.more ꝛ.l.ꝛ quia.de
iur.om.iudi.ꝛ.l.legitima.ff.de pactis.

10 **In teſtamẽtis.** † In teſtõ debẽt teſtes eſſe rogati ꝛ certiorati ad quid ſunt
adhibiti:nõ ꝫ etiã teſtm̃ vno cõtextu fieri.h.d. ¶ No.ꝙ idẽ vide
tur eſſe teſtes rogare ꝛ certiorare eos ad q̃d adhibẽtur. ¶ Itẽ
no.ꝙ ſatis eſt ad teſtm̃ adhibitus ꝗ certiorat ĩ actu fiẽdo lꝫ ab
initio non a tã cãu venerit.ꝛ ſic facit ꝙ ſi ſtatuto caueť ꝙ nõ te
neat actus factus niſi cõuocatio ſit facta per bidellum:ꝙ lꝫ cõ
uocatio ſit facta ꝓ vno actu ex q̃ ſunt ibi legitime cogregati.ſi
poſtea de alio actu certiorẽtur vꝫ act⁹ fact⁹ poſtea ſeruata ſolẽ
11 nitate ſtatuti. ¶ † Itẽ no.qđ actus extraneus admixtus teſtõ
viciat illud ſecus ſi nõ ſit extraneus. ¶ No.bñ gl.ſingularẽ q̃
eſt in auť.de tabell.§.nos aũtẽ.q̃ vult ꝙ in dubio tabellio pſu
mať rogatus. ¶ In gl.ſup verbo alienũ ibi.l.teſtẽ.ſed certe ibi
non eſt actus extraneus ſed pertinet ad teſtm̃ lꝫ fiat ad abũdã
tẽ cautelã. ¶ In ea.gl.ibi vñ ideo tꝫ vẽditio.ꝛ idẽ vꝫ de dona
tione eadẽ ratione lꝫ gloſ.nõ dicat.Et põdera bene qđ gl.dicit
vẽditionẽ tenere ꝛ nõ dꝫ an teſtm̃ teneat.ꝛ ſic ſm Bal.ꝛ Ang.
male allegať hec glo.ꝙ qñ ꝯtractus ſit in teſtamento valeat te
ſtamẽtũ.Sꝫ certe ſi põderet̃ mens gl.ꝓpter legẽ quã allegat vi
detur ſatis innuere teſtm̃ tenere.ꝛ qꝛ dixit ſi in teſtõ dicã ꝛc.cũ
teſtm̃ ꝓpterea nõ dicať qđ eſt nullũ arg.l.nõ putaui.§.nõ queuis
ſ.de cõtrahẽ.emp.ꝛ.l.iij.§.cõdẽnatum.ſ.de re iudi.cũ ſimilibus.et
ideo cõtrarie intelligit glo.etiã volui.ſic teſtm̃ tenere ꝛ ſic intelligit
Dy.in.c.ꝙ ſemel.de re.iur.lib.vi.ꝛ Cy.in.l.cũ antiquitas.ad fi.
eo.ti.ꝛ Bar.hic.Aduerte tñ ꝙ.l.alleg.p gl.nõ videť ꝓbare di
12 ctum ſuũ.qꝛ † loquiť in aſſignatione liberti q̃ põt fieri iter viuos
ꝛ etiã in vltima voluntate etiã parte abſente vt.l.i.§.aſſignare.ꝛ
dicta.l.aſſignare.ſ.de aſſig.liber.facit.ſ.de verb.ſigni.l.aſſigna
re.ꝛ ideo nõ cenſeť actus oĩno extraneus ſed vẽditio ꝛ donatio
que requirũt cõſenſum ambarũ partiũ ꝛ ſunt mere cõtractus vi
dent eſſe actus extranei oĩno ad teſtm̃.facit.l.verba geſſerũt.ſ.
de verb.ſig.ꝛ qđ no.in.l.fi.C.de ſen.paſ.ꝛ ideo video ꝙ iſte act⁹
tanq̃ oĩno extraneus viciat teſtm̃ quaſi nõ fuit ſolenn tas ꝛ iu
re tradita obſeruata ꝑ hũc tex.nõ cauillãdo eũ.Huius etiã po
tuit eſſe ratio:qꝛ in actu tã ſolẽni ꝓut eſt teſtm̃ in quo etiã lex oĩ
bus modis nitiť ꝓuidere ꝙ habeať ſincera mẽs teſtãtis.ꝛ falſi
13 tas excludať.vt.l.fi.C.de fideicõ.voluit lex ꝙ † nõ hꝫet intermi
ſceri act⁹ extrane⁹ vt ſit de magis deliberata ꝛ magis ſincera
mẽte teſtãtis appareret.nã quodãmõ vacillare vꝫ volẽs teſtari
ſi primo incip.ꝛ teſtari demũ facit ꝯtctũ.ꝛ poſtea redit ad teſtm̃
legata alia faciẽdo.ꝛ ideo forte voluit lex ꝙ tũc vitieť teſtm̃ ex
defectu ſolẽnitatis omiſſe.ꝛ imputeť teſtatori q actũ extraneus
intermiſit.Bal.hic cõclu.ſit ꝙ ſi ante teſtm̃ inchoatũ fiat vendi
tio lꝫ poſtea incõtinenti ſequať teſtm̃ valebit vtrũqꝫ.ꝛ ſic poſſet
intelligi hec gl.Idẽ dicit ꝙ ſi poſt perfectũ teſtm̃ incõtinẽti fiat
vẽditio.ꝛ ſic etiã poſſ.t intelligi glo.ꝛ ſic ratio lꝫ nõ clare dicat.
qꝛ ius nõ ꝓhibet iſtos actus ſucceſſiue fieri lꝫ incõtinẽti fiat vn⁹
poſt aliũ.ſed videť ſolũ ꝓhibere qñ in actu teſtãdi intermiſceť
actus extraneus.ꝛ ſic qñ act⁹ extrane⁹ me.l.at ipm actũ teſtã
di.facit.l.i.§.in flumine.ſ.de flu. Interdum vero ſit vẽditio vel
alius ꝯtctus intermiſcẽdo ipm in actu teſtãdi vt qꝛ ſit poſt teſtm̃
inchoatũ ꝛ ante ipm ꝑfectũ.ꝛ tũc ſi eſt pertinẽs ad teſtamentũ
quoquo modo valebit vtrũqꝫ.ꝛ ſic etiã intelligať hec gl.alias nõ
valebit teſtm̃ ꝑ hũc tex.ꝛ ꝑ hoc infert ꝙ ſi teſtator dixit lego ti
tio dimidiã fundi corneliani aliã dimidiã ſibi vẽdo ꝓ x.ꝙ ſi ti
tius eſt ibi pñs ꝛ acceptãs valebit vtrũqꝫ.ꝛ ſilr ſi dicat teſtõr ꝙ
ſi nõ valet iure teſtamẽti valeat iure donationis intervivos nõ
vitiabiť teſtm̃.dicit tñ ꝙ dicta clauſula durabit donec muteť te
ſtamentũ nec impeditur mutare ꝑ clauſulã illã cũ adiecta ſit in
actu teſtãdi ꝛ ne videať ſibi auferre liberã voluntatẽ teſtãdi.ar.
eorũ que habenť in.l.ſtipulatio hoc mõ cõcepta.ſ.de v.ob.ꝛ ꝙ
no.in.l.ſi quis in principio teſti.ſ.de le.iij.ꝛ cũ hoc trãſit etiã hic
Ang.Tu adde primo ꝙ plus placet opi.bal.in primis duob⁹
caſib⁹.ſed qñ cõtractus ſit in principio ante inchoatũ teſtm̃.vꝫ
qñ ſit poſt ipſum ꝑfectũ.Si.n.aũt ſit in medio adhuc ſatis pla
cet opi.ſua.Dato tñ aduertendũ ꝙ quidã ſunt actus qui parti
cipãt de vltia volũtatẽ vt aſſignatio liberti vel donatio cã mor
14 tis.ꝛ tũc nõ habẽt vitiare teſtm̃ ꝑ dictã.l.aſſignare.† Quidã
aũt ſunt actus oĩno extranei.ꝛ tũc ſi ptinenter fiant ad teſtm̃.vt
in exemplis Bald.ſ.poſitis.adhuc nõ vitiať teſtm̃ per tex.hic
in fi.Si aũt nõ fiant pertinenter ad teſtm̃ tũc puto ꝙ de iure vi
tiabiť teſtm̃ lꝫ gl.aliter hic ſentiat ꝛ ſilr doc.cõter.nã nõ videť
bene dicere per iſtũ tex.ꝛ per rationẽ quã.ſ.tetigi.forte tñ tũc
teneret ipſa vẽditio:lꝫ teſtm̃ non valet:qꝛ in actu vẽditionis nõ
eſt tradita ſolẽnitas a iure ꝙ fiat vno ꝯtextu lꝫ ſatis eſt ꝙ appa
reat de mẽte partiũ.que ratio ceſſat in actu teſtãdi.vt hic appa
reat.ꝛ iõ imputet ſibi teſtator q ꝑtermittit ſolẽnitatẽ a iure ſta
15 tutã.† Itẽ adde ad clauſulã illã ſi nõ vꝫ iure teſti valeat vt do
natio inter viuos.qđ dicta clauſula in teſtõ nil vꝫ operari.nam
aut teſtm̃ valet ꝛ nil operať qꝛ deficit cõditio ſua qua dꝫ opera
ri.aut teſtm̃ nõ valet ꝛ tũc etiã dato ꝙ heres ibi pñs ꝛ acceptãs
nõ videť inducere donationẽ inter viuos qꝛ per illã in effectu vi
dereť donare hereditatẽ ipſi heredi.Et ſic per actũ inter viuos
vellet facere ſibi heredẽ ꝛ ſibi donare in effectu oĩa preſentia ꝛ
futura ꝙ fieri nõ põt.vt no.i.l.pact⁹.C.de pac.cõue.ꝛ in.l.fi.de
pac.Si.n.aũt eſſet appoſita in codicillis in qbus facta eſſent cer
ta legata.ꝛ legatarij eſſent pñtes ꝛ acceptãtes.ꝛ dictũ eſſet ſi nõ
vꝫ iure codicillorũ valeat vt donatio intervivos.forte tũc dicta
clauſula opať ſi illa volũtas nõ valeat vt codicilli ne auferreť te
ſtatori poteſtas teſtãdi qꝛ de aliis bonis poteſt teſtari.nec forte
poterit clauſulã reuocare iuitis legatarijs vt no.in.l.i.C.de fal.
cã adie.leg.Et ex ꝓdictis pꝫ qđ iuris ſi teſtator dicat in teſtõ ꝙ
legat titio.x.q̃ ꝯfiteť ipſi titio debere ex cã mutui ad inſtantiã
ipſius titij pñtis ꝛ ſtipulantis.vt iã de facto vidi poni in teſtõ.
nã ꝑ hoc nõ vitiať teſtm̃ cũ dictus act⁹ cõfeſſionis ptinẽter fiat
ad teſtm̃.facit ꝙ habeť ꝛ no.in.d.l.i.C.de fal.cã.Nec poſſet di
cta ꝯfeſſio amplius reuocari nõ cõſentiẽte dicto titio etiã ſi muta
ret teſtm̃ vt no.in.d.l.i.maxime ꝑ Bar.Quid ergo ſi poſt publi
catũ teſtũ anteq̃ teſtes rogenť fieret vẽditio.Bal.vꝫ ſenſiſſe ꝑ
ea q̃.ſ.dixi ꝙ nõ vitieť.Sꝫ forte poſſet dici oppoſitũ.ex quo iſte
extrane⁹ act⁹ intermiſceť inter actus q ſunt neceſſarij ad ſolẽni
tatem teſtamẽti.ꝛ ideo caueat ſibi teſtator ne tales actus extra
neos intermiſceat.Sed an poſſit exhiberi cautela per quã teſtã
mentũ fiat irreuocabile.recurre ad no.ꝑ gl.in.l.ſi quis in princi
pio teſtamenti.de leg.iij.

Summarium.

1 Conditio teſtis inſpiciť qualis fuerit tpe teſtamẽti.
2 Teſtis in teſtõ adhibitus an poſſit eſſe ſeruus.
3 Factum ab omnibus dicitur qđ fit a maiori parte.
4 Teſtis poſt teſtamenti factionem factus ſeruus vel infamis an poſſit de eo teſtificari.
5 Cõditio teſtis ad teſtificãdũ adhibiti ſcđm ꝙ tpꝰ debeat iſpici.
6 Teſtes teſtamenti quales debeant adhiberi.
7 Perſona nõ cẽſet ab aliquo approbari in defectu ſupueniẽti.
8 Apertura teſtimonij non eſt de teſti.officio.
9 Adultus põt deponere de his que vidit in infantili etate.
10 Notarius quis in dubio preſumitur.
11 Teſtamentum poteſt alieno ſignari ſigillo.
12 Contentum ſignatur continente ſignato.

AD teſtiũ. Pater ꝛ filius pñt eſſe teſtes in teſtamẽto tertij.ſimiliter duo fratres in poteſtate patris exiſtentes.h.d.

1 **Conditionẽ.** † Tempore teſtamẽti inſpiciť cuius conditionis ſit teſtis nec caſus
poſtea ei ſuperueniens nocet.h.d. ¶ In gl.conditione ſibi vel
putatiue.per hoc dicit hic Barto.ꝛ in.l.i.ꝛ quod non ꝓcedit
articulus vel exceptio ſi dicatur teſtamẽtũ non valere.qꝛ vnus
ex teſtibus adhibitis ſit ſeruus ſed debet addi ꝛ ſic etiã reputa
batur.vel alias neceſſario non concludit vt patet ex hoc tex.ſi
cta.d.l.i.Sed certe dici poteſt cõtrariũ qꝛ ſatis videtur eſſe qđ
dici poſſit quod exceptio vel articulus concludat ſecũdũ regu
larem diſpoſitionem per not.per gl.in cle.vltima.de reſcrip.qđ
no.in.l.oẽs.§.lucius.ſ.de his que in frau.cre.ꝛ quod no.Bar.i.
l.ij.§.ſi quis in ius vo.nõ ierit.ꝛ Inno.in.c.ij.extra de dila.ſed
regulari diſpoſitio videtur eſſe quod ſeruus non poſſit eſſe te
ſtis in teſtamento.vt.l.qui teſtamentum.§.ſeruus.ff.eo.ergo vi
detur quod talis exceptio ſit apta ꝛ in vim replicatiõis debeat
per partem aduerſam dici quod licet fuerit ſeruus tñ cõmuni
opi.reputabať liber ꝛ ſic intelligitur.d.l.i.ꝛ hoc tenebat ibi dñs
2 ꝛ preceptor meus dominus fran.de rãponibus. ¶ † Item ad
uerte quia dicũt aliqui quod ad hoc vt valeat teſtamentũ ſuffi
cit nedum quod adhibitus in teſtem fuerit reputatus liber ab
oibus cognoſcentibus eum ſꝫ et forte fuerit ſeruus iuxta.l.i.C.
eo.imo etiã ſufficit ſi a maiori parte fuerit reputatus liber.hoc
etiam voluit ſpe.in.ti.de teſte.§.i.v.item qđ eſt ſeruus.ꝛ v.quid
ſi a maiori.hoc etiã ſequitur hic Ang.Sed in contrarium forti
ter facit tex.in.d.l.i.dum dicit quod ab oibus liberorũ loco ha
biti ſunt ꝛ quod nullos mouerat cõtrouerſiam ſtatus.ꝛ ſic vi
detur quod non ſufficiat quod a maiori parte ſit reputatus li
ber.ar.eorum que habẽtur in.l.ſi is qui ducenta.§.vtrum.ſ.de
rebus du.ꝛ quod not.in.l.a procuratore.C.man.ꝛ etiam quod
not.Barto.in.d.l.i.circa fi.Poteſt dicere quod ſi erat mota cõ
trouerſia nõ ſufficiat quod a maiori parte fuerit reputatus li
ber per textum in dicta.l.prima a contrario ſenſu.ꝛ facit.§.ſed
cum aliquis.inſtitutio.eodem.Si vero controuerſia ſtatus nõ
erat mota tũc eſt maius dubiũ ꝓpter id quod habetur in.l.qđ

maior.

maior.ſ ad municipa.p qu.l.l.videt̃ ꝙ ſatis poſſit dici ab oib⁹
fa.tū qȝ a maiori parte fieri ſorte poſſet dici oppoſitū p dictā
l.i.a cuius verbis in dubio nō eſt recedendū ꝛ qȝ videt̃ tūc ipu
tandū illi q tal' tūc adhibuit in teſtē de quo veriſimiliter pote
rat dubitari an eſſet liber.ꝛ ſic in dubio debuit tutiorē viā elige
re.ar.c.iuuenis.extra de ſponſa.que ratio ceſſat qñ ab omnib⁹
reputabat̃ liber.nec obſtat.d.l.qȝ maior.qȝ loquit̃ in hiis q̄ ge
runt̃ per vniuerſitatē ad eorū commodū vel preiudicium.quo
caſu ſufficit maiorē partē cōſentire:vt ibi ꝛ in.c.j.extra de his q̄
fi.a ma.parte ca.que ratio ceſſat in caſu ꝑpoſito.¶ In gl.cōti
gerit ibi teſtamentū rū permanet quaſi velit qȝ teſtamētum va
lebit ſed nō poterit ꝑbari ꝛ ſic deficit probatio:ſȝ nō ius.faciat
l.duo ſunt titii.ff.de teſta.tutela.Sed certe ſcȝ hoc iſte tex.ꝑ'ar
uā vtilitatē nobis dabit:qȝ parū ꝑdeſt valere ſi nō pōt ꝑbari:vt
d.l.duo ſunt titii.ꝛ facit qȝ habetur i.l.i.ſ.ge.ff.de cōtrahē.emp.
Tñ dicūt aliqui qȝ vtilitas poterit eſſe ſi de teſtamēto ſit facta
publica ſcriptura:qȝ illa ꝑbabit nec erit neceſſaria ꝑductio te
ſtiū.ar.l.cū precib⁹.C.de ꝑba.ꝛ qȝ no.in.l.heredes pal.i.l pn.ff.
eo.ꝛ.l.ſi.C.de fideicō.Idē ſi pars fateat̃ teſtamētū ſic eſſe factū
ſed dicat nō ſolēne:qȝ vnus ex teſtibus effectus eſt ſeruus quia
tunc nō eſt neceſſe qȝ de tenore teſtamēti teſtis deponat cū pro
bet̃ per cōfeſſionē partis.Idē ſi teſtes depoſuerūt in iudicio an
teq̃ appareat de hoc defectu nā teſtimonium redditū nō vitia
bit̃ lȝ poſtea detegat̃ aliq̃s defectus teſtis facit qȝ legit̃ ꝛ no.l.
l.ſarti.ff.de his q no.infa.ꝛ qȝ no.i.ſ.ſi vero qs in auſ.de teſti.
coll.vii.ꝛ in ſpec.de teſte.ſ.i.ꝟ.q̃d ſi erat ꝛ ſequēti ꝛ qȝ habet̃ i
regula facta legitime.de reg.iur.lib.vi.ꝛ aliquos de iſtis modis
ſenſit gl.i.l.i.C.e.ꝛ tāgit hic Bal.ꝛ i iſtis nō vi' eſſe dubitatio
4 magna.¶ †Sed reſtat dubiū an ſi expediat teſtes teſtificari i
iudicio poterit teſtificari effectus ſeru⁹ vel infamis poſt teſtū.
Bar.hic refert opi.azo.ꝛ ſucceſſiue opinionē Dy.ꝛ illā tꝫ vȝ ꝙ
poſſit ex q̄ fuit adhibit⁹ ad ſolēnitatē.bal.hic poſuit al.i opi.
vȝ qȝ vbicūqȝ apparet teſtē fuiſſe rogatū qȝ poſſit deponere i
iudicio nō obſtāte defectu ſuperueniēte.allegat tex.cū gl.in.ſ.
ꝛ lȝ ad fi.ſ.a.eta glo.in verbo inuit quā glo.reputat ſingularē
i auſ.de teſti.col.vii.ꝛ qȝ teſtes videnť tūc approbari a partib⁹.
ideo nō videt̃ cōtra perſonas eorū poſſe obijcere arg.l.ſi qs te
ſtib⁹.C.de teſti.ꝛ hāc rationē ſenſit h̄ Bal.ꝛ p pri⁹ Ja.de bel.i
d.ſ.ꝛ lȝ ad fi.ꝛ pro hoc etiā faciat qȝ nil videtur poſſe iputari
partib⁹ q̄ adhibuerūt iſtos teſtes ꝑ hoc allego tex.valde bonū
in.c.i.an remoueri debeāt teſtes q deſierūt eſſe pares in vſibus
feudorū.Sed certe ꝯ opi.azo.ꝛ Dy.fortiter facit.l.qñ liberi.C.
de teſti.q̄ indiſtincte loquit̃ ꝛ ſimpliciter.l.iii.ſ.due cauſe.ſ.de
car.edi.nec obſtat tex.qȝ nō ꝑbat de neceſſitate qȝ ſeru⁹ exiſtēs
5 tpe depoſitionis poſſit teſtificari.†Sed dicit qȝ dȝ iſpici ꝯditio
teſtis ſcḋm tp̄s cōditi teſtamēti.nō ſcḋm tp̄s mortis vnde pt̄ in
telligi altero de duob⁹ modis vno modo ꝙ ſolū diſputabat̃ de
valore teſtamēti nō aūt de voluntate.Itē pōt intelligi qȝ non
inſpiciatur tp̄s mediū inter tp̄s depoſitionis ꝛ tp̄s teſtamenti:
ꝛ ſic nō inſpicit̃ tp̄s mortis qȝ eſt mediū inter tp̄s depoſitionis
ꝛ tēpus teſtamēti facit qȝ habetur in ſimili in.l.ſed ſi in ꝯditio
ne.ſ.ſolemnis.ff.de here.inſti.nō ob.C.eo.l.i.qȝ pōt reſpōderi pri
mo quod ſolū diſputabat̃ de valore teſtamenti nec dicit̃ ibi an
eſſent ſerui vel liberi tēpore depoſitionis ſed ſolū qȝ fuerunt ſer
ui tēpore teſtamēti qȝ nō dȝ inſpici ſi cōmuni opinione reputa
bant̃ liberi.Aperte ergo ſonat lex illa ꝛ ſic nō decidit an exiſtēs
ſeruus tpe depoſitionis ſi expediat deponere in iudicio qȝ poſ
ſit.Et eodē modo pōt reſpōderi ad.ſ.ſed cū aliquis.inſti.eo.
deqȝ pōt.ꝛ caſum dicte.l.prime.ꝛ ſolū ſe refert ad tēpus cōditi
teſtamēti dicēdo ꝙ valet perinde ac ſi teſtis fuiſſet liber ex quo
cōmuni opi.fuit reputatus liber.ꝛ per hoc videt̃ ꝙ de iure poſ
ſet defenſari opi.gloſſarū quā etiā ſequit̃ Ja.but.in.l.i.C.e.ꝛ ſic
non videt̃ eſſe vera opi.Bal.per.d.l.quon am liberi.ꝛ per.d.ſ.
due cauſe nec obſtat dictus.ſ.ꝛ licet qȝ ſi bene pōderet̃ nō pro
6 bat illud qȝ ibi d.cit gl.imo potius oppoſitū†nam dicit ꝙ cum
ſupra dixerit teſtes eſſe debere fide dignos ꝛ rogatos in caſu de
quo ibi loqtur ꝙ teſtes volētes deponere in dicto caſu in quo re
quirit̃ eos rogatos ꝛ fide dignos ſi vel.nt deponere qñ nō fue
runt rogati pſumant̃ ſuſpecti ꝛ iō ſubijciūtur tormētis ꝛ idē
fortius ſi nō ſunt fide digni.ꝛ ſic nō loquitur tantū qñ nō ſunt
rogati ꝛ nō fide digni imo vi' loqui in vtroqȝ caſu prędictorū
ſiue non ſint rogati ſiue ſint rogati ſed ſuſpecti ſeu non fide di
gni.qȝ ſimpliciter dicit ſi vero quales diximus fuerint.Itē ꝛ ſu
pra dixerat eos debere eē rogatos ꝛ fide dignos.nā quodcūqȝ
predictorū deficiat verū eſt d.cere qȝ nō ſunt quales ſuperi⁹ di
ci faciat.l.ſi is qui ducēta.ſ.vtrū.ff.de rebus du.nō obſtat etiam
ꝙ videantur approbati a partib⁹ qȝ ſatis eſt teſtes eſſe rogatos
a parte ꝑ qua fit act⁹ ſicut in ſimili dicimus de tabelliōe in auſ.
de tabel.ſ.nos a.it coll.v.ꝛ qȝ alias alia pars de facili nūq̃ ro
garet ꝛ ſic pars q̄ nō rogauit nō dȝ dici approbaſſe ꝛ p ꝯſequēs
7 cōtra illā producantur dȝ poſſe excipere.†Preterea no vi' qs
approbare perſonā in defectu qui poſtea ſuperuenit ar.l.de eta

te.ſ.ex cauſa.ff.de iterro.actio.ꝛ qȝ no.in.l.ſi.C.de cōſti.eiuſdē
litis.ꝛ i.c.inſinuante.extra de offi.dele.ꝛ in.c.nulli licere.de ele.
lib.vi.nō obſtat etiā dictū.c.j.qȝ ibi nō ſuperuenit defect⁹ reſpi
ciēs ſeruitutē vel infamiā vel aliū defectū q veriſim.liter detra
hat fidei teſtis ideo facili⁹ ibi admittet̃ teſtis hic aūt ſecus per
dictā.l.qñ liberi.ꝛ in.d.ſ.due cauſe.Ang.dicit ſpeciale i teſta
mento per tex.in.l.j.C.eo.dū dicit in hac cauſa ꝛ per tex.ī in.d.
ſ.ſed cū aliquis dum dicit ꝙ imperator ſubuenit teſtamēto.Sȝ
certe ſi bene ponderent̃ illi tex.loquit̃ de valore teſtamēti:vt.d.
tetigi.ꝛ ſic reſtat qȝ opi.gl.de iure verior vi' vel ſaltim tanq̃ ve
rior pōt defenſari.Tu potes addere nouū intellectū videlicet ꝙ
ſit ſpeciale i teſtamēto in ſcriptis in quo teſtes nō deponūt niſi
de facto ſuo:qȝ nō habēt niſi recognoſcere ſuas ſubſcriptiōes ꝛ
ſua ſigilla:vt.l.ſi qs ex ſignatorib⁹.ff.quēadmodū teſta ap.anť.
Cōſtat aūt qȝ etiā ſeru⁹ pōt de facto ſuo interrogari i iudicio vt
l.interrogari.C.de q̄ſti.ꝛ ideo ſignāter hec litera loquit̃ de teſta
mēto in ſcriptis dū dicit ſignaret ꝛ ſimil.ter tex.l.j.C.e.dū dicit ſi
gnaret.ꝛ ſiliter tex.in.d.ſ.ſed cū aliqs.que rō ceſſat in teſtō nū
cupatiuo cū habeāt deponere de volūtate teſtātis que ꝑbāda
videt̃ per teſtes habiles nō per inhabiles q ex officio iudicis vi
dent̃ poſſe repelli etiā ſi pars aduerſa nō repellet ar.l.qȝ prohi
bet.ff.de poſtu.¶ In eā gl.ibi ante aperturā factus ſeru⁹ nota
8 bene ex glo.qȝ †apertura teſtimonij nō proprie dicit̃ de officio
teſtis facit qȝ no.glo.in.ſ.ſi ꝟo qs in glo.j.glo.j.admittatur in
auſ.de teſtibus.vbi eȝ gl.ꝙ teſtimoniū qȝ poterat eludi ꝛ elide
bat̃ p exceptionē:nō reaſſumit vires i ſpoſt aperturā ceſſet cauſa
exceptionis.Itē facit ꝙ ſi dat⁹ eſt termin⁹ ad ꝑbādū qȝ ſufficit
teſte depoſuiſſe infra terminū lȝ nō ſit publicatū vl' appertū ei⁹
dictū infra terminū.ꝛ hoc tȝ Archi.in cap.pia.de excep.in.vi.ꝛ
adde etiā qȝ no.gl.in aūt.de teſti.ſ.i vbi ponit differentiā inter
infamē ꝛ impuberē.in gl.duo dixerūt.Et adde etiā qȝ no.i.ſ.
ſancim⁹.ff.eodē auſ.in gl.i.in bonis morib⁹.¶ In eā gl.ibi no
ta argumētū qȝ pubes factus hoc ar.nō coll.git̃ ex toto hic qȝ
in caſu litere mutat̃ cōditio de bono i malū ſed in caſu glo.mu
tat̃ cōditio de malo i bonū tñ de q̄ſti.ne dic vt hic p bar.Spe.
de teſte.ſ.i.ꝟ.ſed nunquid pubes.ꝛ ibi p Jo.an.in addi.vbi re
probat.gl.q eſt in ſ.i.pupill⁹.inſti.de inuti.ſtip.in quantū dicit
qȝ doli capax pſumit̃ eſſe impubes ſi exceſſit mediū tp̄s ꝙ eſt in
ter etatē infantilē ꝛ etatē pubertatis dicit ꝛ intra ibi allegata p
gl.ad nō ꝑbare qȝ tex.inſtitu.quib⁹ modis tu.fi.nō determinat
hoc ſed qñ dicat̃ pubes maſculus vel femina.nā tex.tus inſti.q
bus ex cau.manu.nō pōt.in.ſ.ſi.ad nō ꝑbat qȝ loquitur quo ad
aliā materiā ꝛ in diuerſo caſu ꝛ in maiore pubere in quo deciſio
eni illa fuit voluntaria hic eſt ꝙ corrigit̃ p iura autēticorū vt ibi
no.gl.ꝛ qȝ in alia materia aūt in ma.rimonijs no vi' illa theorica
vera.i.facit ꝙ no.i.c.puberes.ꝛ.c.nobis.extra ꝺ deſpōſa ipube.
ideo dicit attendēdū dū materiā de qua agi.nā †i aliq pōt eſſe ꝙ
poterit maior fact⁹ deponere de eo qȝ vi.it in iſantili etate vel
in etate illi proxima vt ſi deponat qȝ al qñ eſt maior.xxx.an q re
cordat̃ qȝ fuit lectū in ſcholis dū erat ſeptē annorū vel circa ꝛ ꝙ
tūc erat vni⁹ anni vel duorum maior eo ꝛ qȝ in ſpē teſtis eſt.
xxxvi.annorū ſec⁹ ſi materia de qua ag.t nō caderet i ſātē vel
ꝑximū iſantie:vt qȝ deponeret monetā falſaȝ fuiſſe factā i aliq
loco ipo vidēte tp̄e erāt ſeptē vel octo annorū.ꝛ ſic loquit̃.l.j.ſ.
puberes.C.de fal.mo.Sȝ ꝑ gl.potes allegare.qȝ ibi facit mē
tionē de ꝑximo iſantie:vt i.d.ſ.pupill⁹.nō eſt aūt dubiū ꝙ ꝑxi
mus iſantie pōt dici q magis appropiquat ſe verſus extremū i
fantilis etatis q̄ verſus extremū pubertatis.Sȝ talis eſt q nō
exceſſit mediū tp̄s inter infantilē etatē ꝛ pubertatē ergo vi' glo.
quo ad mētē iuris bene dixiſſe forte etiā dictū Jo.an.pōt i ſuo
caſu tolerari.¶ Extra gl.tāgit hic Bal.de inſtrumēto cōfecto
ab illo q nō eſt tabellio ſiue nō ſit qȝ alis fuerit ꝛ perdiderit of
ficiū ſiue qȝ nunq̃ fuerit creatus ſiue fuerit creatus ꝛ creatio nō
valuerit de quo ēt in Spe.de inſtru.edi.ſ.reſtat.ꝟ.ꝛ ſe.ꝛ.ꝟ.
q.d ſi tabellio.ꝛ ibi per Jo.an.in addi.q vē cor adicere Bal.in
10 quātū dicit qȝ †in dubio pſumendū ſit quē eſſe notarium qñ
plura inſtrumenta confecit tāq̃ notarius ꝛ ſic cōiter reputaba
tur nā illa quaſi poſſeſſio non videt̃ releuare ab onere ꝑbandi
cū ſit ꝯtra naturalē ſtatū ſcḋm quē qs nō naſcit̃ tabellio facit ꝙ
no.in.l.ſi prius de ope.no.non.per Bar.adde etiā gl.i.c.decreui
mus.de ſenten.ex.c.libro.vi.que tangit quid de notario excom
municato.Adde etiam gloſ.in capi.vt officium.ſ.ad conſcribē
dos.de hereticis in ſexto.que tangit de laico notario facto ſa
cerdote vel monacho.adde etiam quod notat Bar.l.eadem.ſ.
j.ſ.ad legem iul.repetum.ꝛ quod no.glo.in.ſ.penulti.in auſ.de
tabellio.

11 Si ab ipſo. Teſtis pōt ſigillare teſtū cū anulo te
ſtatoris vel alterius.h.d. ¶ No.qȝ
pōt ſignari ēt alieno anulo.qȝ intellige dummodo fiat expreſſa
mētio i ſubſcriptiōe.de q in Spec.de ꝑbatiōib⁹.ſ.ſi.ꝟſi.ꝛ not.
ꝛ ꝟſi.illud etiā ſcias de quo etiā hic tangit Ange.ꝛ addere par
tes ꝙ dicit in.l.ſi ita ſtipulatus.ſ.griſogonus.de verborū oblig.

Si ſigno. Si teſtator turbauerit ſigna nõ videt̃ teſtamētũ ſignatũ.h.d. ¶ No.ſummariũ.⁊ no.a cõtrario ſenſu ſecus eſſe ſi ab alio ſint turbata:vt.C.eo.l.ſi vn⁹. ¶ In gl.in verbo ſigna.Solue qđ ibi puenit ad actũ verbi hic ad actum facti. ¶ In glo.turbata ibi ſecus poſt.tũc non tollit̃ ipſo iure:ſed ope exceptionis.de quo in.l.noſtram.C.eodem.

Si quis ex. Requirit̃ ſignatio ⁊ ſubſcriptio i teſtamento in ſcriptis.⁊ nõ valet alterũ ſine altero.hoc dicit.

Signum. Signari põt anulo vel ſigillo.h.d.No.ꝙ dixi in ſõmario. ¶ In gl.anulo.in fi.cõtēr nõ tenet̃ qđ dicit gl.qꝛ ſequeret̃ ꝙ non volleſt ſigillari cum ſigillo habēte characteres ⁊ ſigna qđ nõ eſt veriſimile legiſlatorē voluiſſe cũ nõ ſit dare bonā rõnē diuerſitatis.ideo dixit ſpec.qđ illud qđ leges appellāt anulum in hac materia canones appellant ſigillũ in ſpe.de proba.§.fi.ver.⁊ no.⁊ ver.item etiā ſcias.

Poſſe et nocte. Dic de hoc vt habet̃ i.l.more romano.ff.de ferijs.⁊ extra in.l.qua etate.ff.eo.

12 **Signatas.** Signate tabule dicunt̃ ſi ſit ſignatũ id qđ tabulis adheret.hoc.d. ¶ No.ꝙ ſignato continēte intelligitur ſignatũ ⁊ cõtentũ.⁊ ſic facit qđ acta dicant̃ eſſe ſigillata ſi ſacculus i quo ſunt acta ſit ſignat⁹ ⁊ ſigillat⁹.⁊ ſimiliter facit ad queſtionē de notario qui poſuit plura folia i ſacculo.⁊ ligat ſacculũ ⁊ ſigillat ⁊ appēdit ſchedulā in qua ſcribit qđ in illo ſacculo ſunt ſue rogatiões.⁊ ſic atteſtatur et i illa ſchedula apponēdo ſuũ ſigillũ.de quo h̃ p Ang. ¶ In gl.in expreſſa in fi.Sol.ꝙ in ꝯtrio loquit̃ quo ad diuerſos caſus vel dic qđ hic fiebat in re coherenti teſtõ.in cõtrario ſecus ⁊c.

Summarium.

1 Impubes teſtari nequit.
2 Dies ceptus p cõpleto habet̃ vbi de bñficio inchoando agit̃
3 Nox diei precedentis quādo diei attribuat̃ ſequenti.

In qua etate. Puberes poſſũt facere teſtamētũ ⁊ quantũ ad hoc
1 dies ceptus habet̃ pro cõpleto.h.d. ¶ † No.qđ impuberes nõ teſtant̃. ¶ † Itē no.qđ qñ agit̃ de bñficio
2 inchoādo dies ceptus habet pro cõpleto ſiue ſit dies artificialis ſiue naturalis ſec⁹ vbi agit̃ de odio inchoādo vel bñficio finiē-
3 do.l.iij.§.minorē.ff.de mino. ¶ † Itē no.qđ nox diei antecedentis ⁊ deſinētis poſt medietatē ipſi⁹ attribuit̃ diei ſequenti.ſ; ante medietatē attribuit̃ pcedēti:⁊ ſic dꝫ ſcribere tabellio ſi de inſtrumēto fuerit rogatus.⁊ ita tenet Inno.in.c.conſuluit.de offi.deleg.de quo aliqđ in.l.nõ minorē.C.de trāſactio.⁊ in.l.more romano.de ferijs.an aũt valeat ſentētia lata de nocte:dic vt in dictis legibus ⁊ iuribus ⁊ per glo.⁊ Jo.an.in.d.c.cõſuluit.⁊ etiaꝫ ibi per Inno. ¶ In gl.ſuper ver.cõpletũ in fi.que aũt ſit ratio huius rationis vez quare mulier citius eſt viripotēs tetigit gl.i.l.ij.C.de his qui ve.eta impet.Sed Bald.hic poſt hoſti.in.c.iij.extra de deſponſa.impu.vbi p Jo.an.dicit qđ rõ eſt naturalis ⁊ philoſophica:qꝛ mulier citius cõſumit̃ ⁊ finitur ꝙ vir.ideo etiam citius perficit̃ ſicut eſt etiā videre in plātis ⁊ alijs aīalibus que ſicut cito cõſumunt̃ ita cito pficiunt̃.Et adde ad materiā hui⁹ l.qđ no.in.l.nõ minorē.C.de tranſactio.⁊ in.l.more romano.ff.de ferijs.⁊ in.c.conſuluit per glo.⁊ doc.extra de offi.dele.

Summarium.

1 Dies ceptus quando pro completo ſit habendus.
2 Nox diei precedētis poſt ipſius mediũ cenſet̃ eſſe diei ſequētis.
3 Volũtas vltima ab arbitrio non pendet alieno.
4 Argũ a ſenſu cõtrario nõ vꝫ qñ effectus iuri ꝯtrius reſultaret.
5 Surdus ⁊ mutus nõ teſtant̃ niſi eis a principe pmittatur.
6 Teſtamēta nõ vitiat̃ ob defectũ abſqꝫ teſtātis facto ſupueniēte.
7 Surdus ⁊ mutus codicillari poſſunt.

Qui in poteſtate. Puberes põt facere teſtũ ⁊ quātum ad h̃ dies cept⁹ habet̃ p cõpleto.h.d. ¶ No.qđ
1 puberes nõ teſtant̃. ¶ † Itē no.qđ qñ agit̃ de bñficio inchoādo dies cept⁹ habet̃ p cõpleto.ſiue ſit dies artificialis ſiue dies naturalis ſec⁹ vbi agit̃ de odio ichoādo vel bñficio
2 finiendo.l.iij.§ minorē.ff.de minori. ¶ † Itē no.ꝙ nox diei antecedētis ⁊ deſinētis poſt medietatē ipſius attribuit̃ diei ſequēti.⁊ ſic dꝫ ſcribere tabellio ſi de inſtrumento fuerit rogat⁹ ⁊ ita tenet Inno.i.c.cõſuluit de offi.de quo aliquid.l.nõ minorem.C.de trāſac.⁊ in.l.more romano.de ferijs.An aũt valeat ſnīa lata de nocte:dic vt in dict.legib⁹ ⁊ iurib⁹ ⁊ p glo.⁊ Jo.an.i.d.c.conſuluit.⁊ ibi per Inno.⁊c. Ven.ad glo.ſuper ver.nihilominus ibi dũmodo hoc expreſſe committat de hoc dicit h̃ Bal.poſt Cy.in.l.ij.C.q te.face.po.qđ ſi pater pmittit filio in ptāte teſtari ⁊ poſtea adiicat̃ clauſulam in fine qđ ſi nõ valet iure teſtamēti valeat iure cuiuſlibet vltime volũtatis qđ non valebit vt donatio

causa mortis ex quo eſt facta de ipſa mentio ſpecialis p illud ꝙ dicit hic gl.⁊ p.l.filius in gl.alle.⁊ idē etiā tenuit Dy.i.tē ſpe.in ti.de inſtru.edi.§.cõpendioſe.ver.quid ſi filius.Sed angelus dicit hoc verũ ſi non fuit preſens ⁊ acceptans ille in quem cõferebat̃ diſpoſitio:qꝛ donatio cauſa mortis exigit ſaltem nudũ pactũ.⁊ illo ſolo hodie etiā perficit̃:vt no.gl.ſingularis in.l.cũ pater.§.meuio.de leg.ij.cũ tñ ſatis cõcordat alia gloſſ in.l.ij.C.de iur.dotium.Si aũt fuiſſet preſens ⁊ accepta.ſs tũc credit cõtrariũ qꝛ tũc illa acceptatio trāſit in pactũ ⁊ hoc operat̃ ſcđm eũ natura dictionis cuiuſlibet ꝙ idē importat quod ſingularis demonſtratio ſubiecti l.ſicut in anno.ff.qui.mo.vſufru.amit.⁊.l.q liberis.§.hec verba.de vul.⁊ pupil.de lega.ij.l.ſi pluribus.⁊ in.l.hoc articulo.ſ.de here.inſti.⁊ maxime ſcđm eũ poſt enumerationē ſpecierũ:vt ſi dictũ eſſet ſi nõ valet iure teſtamēti valeat iure codicillorũ ⁊ cuiuſlibet alterius vltime volũtatis ar.l.ſed ⁊ ſi qs ſi.queſitũ.cũ ibi no.ff.ſi quis cautio.Sed aduerte qꝛ vbi non eſt facta numeratio ſpecierũ nõ vr̃ ſufficere dicta vniuerſalis oratio in his in qbus reqrit̃ ſpecialis expreſſio:vt eſt caſus in.c.qui ad agēdũ extra de pcu.lib.vj.⁊ h̃ ſi facit ꝙ no.in.d.§.queſitũ.et ideo nõ vr̃ ꝙ illa nõ ſufficiat ex quo in caſu iſto reqrit̃ ſpecialis expreſſio:vt voluit h̃ glo.⁊ lex allegata i ea.Nec ob.leges allegate p Ang.qꝛ nõ loquunt̃ in caſib⁹ in quib⁹ reqrat̃ ſpecialis mētio ideo mirũ ſi tũc ſufficit vniuerſalis arg.l.eius.C.de quadri.pſcri.⁊ i.l.is q ducēta.§.vnũ.ſ.de reb⁹ dub.vbi aũt pcedit enumeratio ſpecierũ:qꝛ tũc ſub vniuerſali nõ vr̃ poſſe cõprehēdi niſi donatio cā mortis cũ alias nõ ſit ſpēs vltime volũtatis ꝙ teſtamēti ⁊ codicillorꝫ vl̃ donatiõis cā mortis facit.l.fi.C.de codicillis ⁊ l.fi.C.de dona.cā mortis.videret̃ ſufficere dicta vniuerſalis ⁊ haberi p ſpeciali expſſione p illud qđ habetur in ſili in.l.ij.cum ibi no.p Bar.ſ.de lib.⁊ poſth.⁊.l.ſi qs i pncipio teſti.ſ.de le.iij.pſertim cũ pceſſit enumeratio ſpecieꝫ ar.dict.c.q ad agendũ.⁊ ſic h̃ caſu vr̃ poſſe ſaluari opi.Ang.tñ nõ ē ſine dubio pmo qꝛ dictũ Bar.in.d.l.ij.⁊ in.d.l.ſi qs in principio teſtamēti nõ vr̃ pcedere vt dixi in.d.l.ij.Itē qꝛ hic nõ fuit facta expreſſio alicui⁹ ſpeciei pmiſſe.⁊ ſic ſum⁹ extra terminos.c.q ad agendũ.vnde forte de rigore nõ pcedit opi.Ang.i.equitatē in ſe cõtineat. ¶ In eadem gl.ibi teſtamēti factio publici iuris l; aliqui hac rõnē impugnēt põt tñ ſaluari vt pꝫ ex his q̃ tetigit Cyn.in.l.ij.§.i.C.qui teſt.fa.
3 po.⁊ Bar.i.l.iij.ff.e.† Alia eſt ratio aſſignat̃ hic p doc.vez ꝙ vltima voluntas non dꝫ depēdere ab alieno arbitrio ſec⁹ in ꝯtu cui accedit magis donatio cauſa mortis.vt no.glo.que reputat̃ ſingularis in.l.ij.in pn.ſ.de dote plega.de quo hic p Bar.⁊ bal. Et no.hoc qꝛ facit ad qõnē an poſſit filiusfa.teſtari vel codicillari ad pias cās.nā Bar.hic quē ſequit̃ bal.⁊ ang.dicit ꝙ ſic per c.is de ſepul.li.vj.Et qꝛ ceſſare vr̃ rõ in relictis ad pias cauſas cũ illa poſſint pēdere ex alieno arbitrio.vt in.c.cuꝫ tibi extra de teſti.Sꝫ aduerte qꝛ iſte paſſus eſt dubi⁹.nā p hac parte bñ facit gl.pe.in.d.c.is vbi exponit iudicare.i.in vltima volũtate relinquere.p hoc ē bñ facit ibi tex.ibi i⁹a ōr ꝙ pter aſſenſum pris nõ põt filius p aīa iudicare niſi in caſtrēſib⁹.⁊ ſic videt̃ velle ꝙ cũ patris cõſenſu poſſit p aīa iudicare.⁊ põderādũ eſt ꝙ verbũ iudicare.ꝙ eſt verbũ gñale aptũ cõprehendere oēm vltimā volũtatē necdũ donationē cauſa mortis. ¶ Itē põderādũ eſt ꝙ dicit pro anima.nā ſi verbũ iudicare cõprehenderet ſolũ donationem cā mortis:fruſtra dixiſſet pro anima:qꝛ pro alia cā patre conſentiente põt donare cā mortis.l.tā his.§.i.ſ.de dona.cā mortis ⁊ ſic vr̃ de mēte tex.fuiſſe inducere aliquid ſpeciale in relictis ad pias cās.Sed in cõtrarium facit qꝛ ibi expreſſe non decidit̃ ſed
4 ſolũ colligit̃ † per argumētũ a cõtrario ſenſu:quod nõ dꝫ ſumi qñ reſultaret iuri cõtrarius effect⁹.vt no.in.l.ij.C.de cõdi.inſer.⁊ in.c.j.de eta.⁊ quali.lib.vj.⁊ maxime vbi tractat̃ de correctione.l.q eſt cuſtādā.l.pcipim⁹.ad fi.C.de app.⁊ pro hoc ē facit ꝙ l; vna rõ aſſignet̃ inter teſtamentũ ⁊ donationē cā mortis.vez ꝙ vltima voluntas nõ dꝫ pendere ab alieno arbitrio:tum etiā alia aſſignat̃:vt.ſ.dixi.⁊ ideo licet vna dictarũ rationũ ceſſet altera nõ ceſſante non dꝫ ceſſare iuris diſpoſitio.per.§.affinitatis inſti.de nup.⁊ no.p gl.valde notabilē in.l.liberorũ.§.notantur ff.de his q no.infa.⁊ pro hoc facit gl.ſi.dicti.§.l;.q allegauit.d.l.tā his.⁊ ſic vr̃ reſtrinxiſſe verbũ iudicare ad donationē cauſa mortis,⁊ hoc voluit Jo.an.in.c.ſi pater.de teſta.in nouella.vñ hec pars forte de iure eſt verior quod dixit Fedéricus in opere ſuo cõſilio.cclxxxiij.⁊ plenius in ꝯſi.ccl.ꝙ nõ auderet cõtra hāc partē conſulere.tamen dicit ꝙ alia pars ſibi videt̃ equior ⁊ magis ſibi placet.⁊ credit illam fuiſſe de mente dicti.c.licet.preſertim cum verbũ pro anima.ibi alias eſſet ſuperfluum.⁊ quia canones non ſic currant de ſubtilitatibus legalibus.vt no.in.c.dilecti.extra de iudi.Et modica aut quaſi nulla videt̃ differentia ſecūdũ eũ inter donationē cā mortis ⁊ aliam vltimā volũtatem Sꝫ certe l; ipſe ſic dicat multe ſunt differētie q̃ aſſignent̃ p glo.in.§.i.inſti.de dona.⁊ facit ꝙ no.Bar.in.d.l.j.⁊.l.tam his.§.i.⁊ l.inter mortis.ſ.de dona cā mortis.licet in multis equparent̃ vt in.d.l.j.ad fi.C.de cadu.tol.Et ideo videt̃ concludēdũ ꝙ l; dicta opi.

eta opi. ſit valde equa. tñ qꝛ non debemus in dubio aſſumere argumentum a cõtrario ſenſu. quando eſſet iuri contrarius. ſꝫ potius conformare ſe cõmuni iuri videtur dicendũ qꝫ inquantũ aſſumatur argumentum a contrario ſenſu verbum iudicare debet aſſumi pro donatiõe cauſa mortis. ⁊ quod litera dicit ꝓ anima ſubaudiendum eſt maxime.

5 **Surdus.** † Surdus ⁊ mutus nõ poſſunt teſtari niſi ꝑmiſſu principis. hoc tñ vicius ſupueniẽs
6 teſtamentum pcedẽs nõ rũpit. h. d. ¶ † No. primo qꝫ vbi ſupueniit defectus poſt teſtamentũ abſqꝫ facto teſtantis nõ viciatur teſtm̃ de quo vide gl in. l. j. §. exigit. ff. de bo poſ. ſcõm tab. ⁊ de materia huius. l. dic vt habetur in. l. diſcretis. C. qui te. fa.
7 poſ. ¶ In glo. ibi iure iſto non teſtatur. † Aduerte tñ qꝛ lꝫ nõ poſſit teſtari ſine licentia principis tamẽ mutus ex accidẽti videtur poſſe codicillari ⁊ nutu fideicõmiſſuꝫ relinquere. l. nutu. ff. de leg. iij. Et bñ facit qꝫ no. gl. in. l. iubemus. C. de teſt. ⁊ multo fortius videt̃ poſſe codicillari ſurdus ex accidenti cũ ille videat̃ minus debere impediri ꝙ̃ mutus per no. in. l. diſcretis. C. qui teſta. fa. poſ. ⁊ ex hoc habes qꝫ iure iſto poterat quis qñqꝫ codicillari qui non poterat teſtari licet regulariter eſſet contrarius. l. ij. ff. de lega. iij. hodie autẽ de iſto muto ⁊ ſurdo dicendũ eſt vt in. d. l. diſcretis. ad quam gl. vt patet ex ſequentibus ſe remittit.

Summarium.

1 Teſtamentum a principio inualidum non validatur per tẽporis tractum.
2 Bona delinquentis publicantur eo tempore quo damnatur.
3 Infamia quelibet non reddit quem inteſtabilem.
4 Fiſcus non eſt ſucceſſor neceſſarius.
5 Damnatus ad mortem antiquo libertate priuatur.
6 Banniti ad mortem bona an ſtatim cenſeantur publicata.

Eius quia. Teſtamẽtũ factũ qñ quis erat ſeruus hoſtiũ nõ valet. h. dicit.
1 ¶ † No. qꝫ teſtamẽtũ qꝫ a principio nõ valꝫ tractu tẽporis nunꝙ̃ conualeſcit. l. qꝫ ab initio. ff. de reg. iur. ¶ In gl. i. ibi teſtamẽto cõfirmari valente. hoc verũ ſi redeat ab hoſtib⁹. qꝛ tũc fingit̃ nunꝙ̃ fuiſſe captus. ſecus ſi ibi decedat: qꝛ tũc codicilli facti i captiuitate nullo mõ valẽt. l. qđ. ff. de iur. cod.

Si cui. Dãnatꝰ q̃ pdit vitã libertatẽ vel ciuitat̃ impedit teſtm̃ fieri. ⁊ rũpit iã factũ. ſec⁹ in dãnatione
2 ꝑ quã fama tñ̃ lediẗ. h. o. ¶ † No. qꝫ bona q̃ habet delinquẽs tpe quo dãnat̃ publicant̃. ⁊ ſic videt̃ qꝫ ea q̃ poſtea quirit non publicent̃. facit. ſi tibi mãdauero. §. is cui bonis. ff. madati. ꝓ intelligit̃ qñ nõ perdit libertatẽ licet perdat ciuitatẽ. nã talis põt acqrere ex cõtractu iuris gẽtiũ vt. d. §. is cui. In illo tñ mortuo nõ habebit heredem. l. ſi. ⁊ ibi caſus ſingularis. C. de bo. ꝓſcrip. vñ remediũ eſſet ſcõm Bal. qꝫ bona q̃ ipſe quæſiuiſſet antequam
3 moreret̃ curaret alienari in aliũ. ¶ † Ite no. qꝫ quelibet infamia nõ reddit quẽ inteſtabilẽ qꝫ patet qꝛ relegatus infamat̃. l. cognitio. §. minuit. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. ⁊ tñ nõ impedit̃ teſtamẽtum facere. de quo in. l. ſi. §. is cui. ff. eo. ti. Et vbicũqꝫ imponit̃ penas legib⁹ que pene hodie nõ ſunt in vſu poterit arbitrio iudicis imponi pena ꝯſimilis ⁊ cõformis ar. l. ꝟ accuſare. §. omnib⁹. ff. de accu. facit. l. ſi fugitiui ⁊ aut. hodie. C. de ſeruis fugi. ⁊. l. j. §. expilatores. ff. de effractoꝛ. ¶ In glo. ij. ibi ſucceſſit deportato ꝟ verũ de iure ciuili ſꝫ de iure canonico videt̃ ſucceſſiſſe excõicato cũ excõicato nullo modo debeas cõicari etiã in loquela. xi. q. iij. c. cũ excõicato ſaluo caſu extreme neceſſitatis. vt ſi forte aliꝰ periret fame. facit qꝫ no. ꝑ Jo. an. in c. cũ voluntatẽ. extra de ſen. excõ.
¶ In glo. ſuper verbo publicant̃ ibi hodie corrigit̃. hoc dicũt quidã verũ qñ quis dãnat̃ ad mortẽ ſꝫ ſi ſuperuiuat vt deportatus vel dãnatus in metallũ dicũt nõ corrigi iura loquẽtia de publicatione. ⁊ ꝟ videt̃ hic ſequi Bal. Sed glo. in aut. bona dãnatorũ. C. de bo. dã. ⁊ i corpore vnde ſumit̃ illa aut. ſentit ꝙ ſiue ſuperuiuant ſiue nõ dũmodo pdat ciuitatẽ nõ corrigant̃ iſta iura loquẽtia de publicatione. ſec⁹ vbi nõ perderet ciuitatẽ vt in relegato qꝛ tunc ꝓpꝛia pena publicationis videt̃ ſufficere euꝫ pene quẽ remãſiſſent ꝓpꝛia bona. ⁊ ideo tũc nil corrigat̃. que ratio ceſſat in alijs caſib⁹. ⁊ hec opi. cõiter tenet̃. ⁊ ipſam ſequit̃ Bar. l. i. j. ff. de bo. dã. ⁊ ꝑ ꝟ ptꝫ qꝫ vbi publicant̃ expꝛeſſe eo caſu quo iacet nõ veniebãt publicãda. remanẽt iura antiqua icorrecta. Et per hoc videt̃ qꝫ in caſ⁹ in qb⁹ iura volebãt publicari dimidiũ vel tertiã bonoꝝ vt. l. j. C. ad. l. iul. de vi. qꝛ illud veniebat ex publicatiõe expꝛeſſa: nõ in ꝯſequẽtiã ex eo qꝛ dãnat⁹ retinebat libertatẽ ⁊ ciuitatẽ qꝫ nil erat immutatũ. licet Bar. teneat contrariũ in. d. l. j. ad fi. ſed non videt̃ bene dicere ꝑ ꝓdicta. In eadẽ glo. in fine ſubaudi qꝛ etiã ꝑdit ciuitatẽ ⁊ ſic ea q̃ ſunt iuris ciuilis. Et ideo etiã ꝑdit teſtamẽti factionẽ que cenſet̃ eſſe de iure ciuili. l. iij. ff. eo. ⁊ facit qꝫ habet̃ in. l. ij. C. de bo. dã. ⁊ hoc qñ quis ꝑdit ea que ſunt iuris ciuilis de iure cõi. Si vero ꝑdat ex forma iuris municipalis vt qꝛ ſit bãnit⁹ ſcõm formã ſtatuti: vt qꝛ habeat̃ ꝓ exleſo vt qꝛ poſſit impune offendi. Tũc ꝯcludit hic bartolus poſt Jaco. de are. qꝫ nõ poterit teſtari ſcõm formã priuilegiatã ſi eet ciuitatis vbi vigeret ſtatutũ qꝫ corã quinqꝫ teſtibus valent teſtamenta. ſed poſſet bñ teſtari ſcõm formã iuris cõis. ⁊ hoc ſeqt̃ hic Bal. ꝑ multas rationes. de quo etiã ꝑ Bar. in ſua queſtione que incipit ſtatuto lucane ciuitatis. ⁊ videt̃ hec queſtio habere locũ qñ intra territoriũ ciuitatis ſue teſtat̃. alias ſi extra nõ eſſet dubiũ quod non poſſet teſtari ſcõm ꝯſtatuta ciuitatis ſue cum attẽdi debeãt ſtatuta ⁊ etiã ꝯſuetudines loci vbi fit teſtamẽtũ l. ij. C. quemadmo. teſt. aperiã. ⁊ hec vera qñ bannitus nõ venit in fortiã ipſius cõmunitatis. Si autẽ perueniret in fortiã cõmunitatis an poſſit tunc teſtari ff. dicet̃. ¶ In glo. ſup verbo lucro
4 ſuã ſi. ⁊ ſic patet † qꝫ fiſcus nõ eſt ſucceſſor neceſſari⁹ qꝛ nõ tenet̃ neceſſario agnoſcere bona vt nota. in. l. j. §. an bona. allegata in glo. ⁊ vt hic patet pꝫ in effectu approbare ſentẽtiã quo ad primum. licet nõ approbet quo ad bona. qꝫ notandũ eſt ſcꝫ in bal.
¶ In glo. ſup verbo perdũt. ibi hodie cõtra. ⁊ ſic innuit glo. ꝙ indiſtincte hodie ex ſuppl. cio nemo efficiat̃ ſeruus. Sꝫ contrarium voluit glo. in aut. ſed hodie. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. vbi cõcludit qꝫ in dãnatis ad mortẽ iura antiqua remanẽt incorrecta. Sed in ſupuiuẽtib⁹ vt in dãnat. ad metallũ iura antiqua corrigunt̃. ⁊ ꝟ cõiter tenet̃. Sed pro prima facit qꝫ text. in aut. ſed hodie. indiſtincte dicit qꝫ nemo dãnatus ex ſupplicio efficit̃ ſeru⁹. ⁊ nec etiã matrimonium diſſoluit̃. ⁊ ſic lꝫ illatio videbitur cõcernere ſuperuenientes tñ ex quo dictũ eſt generale videt̃ qꝫ generaliter debeat intelligi. nec eſt ꝯ ſonum imo magis conſonũ ꝙ dictũ generalius eſt illa illatione. Sed potes dicere quod illa fuerũt verba gl. qui non habuit auctoritatẽ legẽ condẽdi. vel no in ſimul in aut. ex cauſa. vñ de rept. in corpore in. §. qꝫ autẽ aliter loquit̃. nam dicit qꝫ olim ſi quis damnabat in metallum fiebat ſeruus. ⁊ ſic ex ſupplicio indicebat ſeru⁹. ⁊ ꝑ ꝟ diſſoluebat̃ matrimoniũ. vñ volens hoc corrigere ſtatuit qꝫ nemo ex ſupplicio dãnatus efficiat̃ ſeru⁹. ⁊ per ꝯſequẽs nõ dirimat̃ matrimonium. ⁊ ſic attenta ꝓfatione ſolũ videt̃ fuiſſe de mente legiſlatoris corrigere in ſuperuenientibus colligit̃ etiam ex legis prefatione. l. ſi. ff. de heredi. inſtitu. Et pro hoc facit qꝛ illa aut. de nup. principaliter intendit tractare ea que ſpectãt ad factum nuptiarum ⁊ ſic cũ reſpectu eoꝝ qui ſtatim decedũt fruſtra tractaret̃ de ipſo matrimonio nõ videt̃ ſimiliter fuiſſe mens legiſlatoris
5 aliquid ſtatuiſſe de ſtatim morituris. §. qꝫ autem. ¶ † Et aduerte quia qꝫ dicit̃ qꝫ dãnatus ad mortem ſtatim perdit libertatẽ ꝓcedit qñ de iure cõi eſt condẽnatus. ſed ſi ex forma iuris municipalis vt in bannito reducto ad fortiã cõis eſt maius dubium. tñ Bal. videt̃ ſentire qꝫ ſit idem ex quo reductus ſit in fortiã cõis ⁊ ſic veriſimiliter ſperatur executio. licet ſecus dicat̃ de bãnito in abſentia licet ſit bãnit⁹ ad mortẽ ſi nõ eſt reductus ad fortiam cõis: qꝛ talis poteſt teſtari de iure cõi vt ſupra dixi. Idẽ etiam tenet hic Ange. ſed contrarium ſenſit idem Bal. in. l. ſi quis filio. §. iritũ. ⁊ §. eiuſ. ff. de iniuſto teſta. qꝛ iſte non videt̃ damnatus ex diffinitiua ꝯtinente ſieri hãc penã ſꝫ ex interlocutoria ꝓbãtũ. ⁊ ideo nõ vꝫ effici ſeru⁹ ex tali interlocutoria ꝑ no. in. d. §. ei⁹ ⁊ ꝑ ꝟ facit qꝫ no. glo. l. j. C. de mõ mul. Itẽ ꝓ hoc ẽt qꝛ iſte eſt dãnat⁹ cõtra formã iuris cõis. l. abſente. ff. de penis. ergo ex quo ſtatutũ nõ dicit eũ effici ſeruũ retinebit̃ in diſpoſitiõe iuris cõis. ar. l. ius ſingulare. ff. de legi. Itẽ qꝛ iſte dãnat⁹ eſt ex pſũ in preſumptionibus: qꝛ ex preſumptiõe ꝯtumacie qꝫ eſſe nõ debet. d. l. abſentem. facit. l. puberi⁹. ff. de ſuſpec. tu. ergo videt̃ qꝫ talis ſententia nõ habet eũdẽ effectũ que hꝫ ſnĩa lata ex vera ꝓbatiõe. ꝓ ꝟ it facit qꝛ omiſſio modi vel forme mutat diſpoſitionẽ legalẽ l. grome. §. ſtaut⁹. de ꝟbo. obli. ergo ex quo mutatus eſt mod⁹ introduct⁹ a iure cõi in tali ſnĩa etiã intelligit̃ eſſe mutat⁹ effect⁹. ⁊
6 ꝑ hoc vꝫ qꝫ lꝫ quis ſit bãnitus ad mortẽ nõ per hoc intelligantur bona publicata niſi aliud expꝛimat̃. ⁊ ꝟ verũ qñ fieret executio immediate virtute bãni. ſꝫ ſi poſteaꝙ̃ eẽt capt⁹ fateret̃ crimẽ. ⁊ ꝑ hoc dãnaret̃ tũc in ꝯfeſſum nõ ſunt ptes iudicis niſi in cõdẽnatõe. ⁊ abſqꝫ alio ordine iudiciario põt ſeq diff. ſniua etiã ad penã mortis vt voluit Inno. i. c. qualiter ⁊ qñ. extra de accu. ⁊ not. i. l. ſi cõfeſſus. ff. de cuſto reo. tũc de iure cõi efficeret̃ ſeru⁹. ⁊ ſic nõ poſſet teſtari. nec videret̃ in hoc poſſe ꝑ ſtatutũ diſpẽſari: ex quo iſta inhabilitas ꝓuenit a iure cõi. ar. l. j. §. de qua. ff. de poſtu. ⁊ qꝫ not. bar. i. l. ij. ... ẽ eꝫ de ſctõ qñqꝫ ſup hoc ſtatuta diſponit ⁊ ſeruent̃. ſꝫ de iure nõ videnẽ valere niſi eẽnt approbata ꝑ habẽtẽ poteſtatẽ. puta ꝑ papã in terris eccle. vel ꝑ pncipe in terris impe rij. Quid aũt in populis nõ recognoſcẽtibus qualiter cũqꝫ ſuperiorẽ. vide ꝙ dixi in. l. infamẽ. ff. de publi. iudi. ⁊ ad predicta facit quod no. Bal. in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tãtum. ff. de libe. ⁊ poſthu.

Summarium.

1 Carceratus ante ſententiam teſtari poteſt.
2 Accuſatus de crimine debet in carceribus retineri.
3 Incarceratus teſtari non prohibetur.
4 Accuſatus de crimine capitali põt incarcere detineri.
5 Preſbyter non eſt ſubijciendus torture.

SI **quis poſt.** Pendēte pceſſu in cauſa capitali nō impedit̄ q̄s fa-
1 cere teſtamentū.h.d. ¶ †No.q̄ carcerat⁹ ante ſniam
2 nō eſt inteſtabilis. ¶ †Jtē no.q̄ accuſat⁹ de crimine
debet retineri in carceribus q̄ videt̄ eſſe verū qñ fuit accuſat⁹
de crimine capitali vel ex quo veniebat imponēda pena corpis
afflictiua. Jdē videt̄ ⁊ ſi ſit forte ſubiiciēdus torture ꝑpter indi-
cia vel ſi nō põt ſatiſdare eo caſu quo tenet̄ de quo dic p Bal.⁊
latius in.l.j.de cuſto.reo.in tex.⁊ glo.⁊ ibi etiā per Bart. ¶ Jtē
no.de iſta dictione in.que ponit̄ pro nō.de qua in.l.gall⁹.§.ille
caſus.ff.de lib.⁊ poſthu. ¶ Jtē no.q̄ dubitās de pena futura
dum alias ſit certus de ſtatu ſuo nō impedit̄ teſtari.facit.j.eo.l.
3 qui a latronibus.§.ſi.cū.l.ſequēti. ¶ †No.bene q̄ incarceratus
non prohibet̄ teſtari de quo etiā tangit̄.j.eo.l.qui a latronibus.
⁊ ibi dicet̄. Aduerte tñ q̄ hec lex videt̄ loqui qñ quis eſt detēt⁹
in carcere publico.facit.l.cuſtodias.j.de publi.iudi.C.de cuſto.
⁊ exhi.reo.l in rubro ⁊ nigro.ſed.l.qui a latronib⁹ loquit̄ qñ quis
detinet̄ in carcere priuato.de quo loquit̄ etiā.l.j.C.de priua.car.
4 ¶ †Jtē no.q̄ accuſatus de crimine capitali videt̄ detinēd⁹ in
carcere pēdēte accuſatione de tali enim accuſato videt̄ loqui hec
l.q̄ aliter ſi eſſet cōdēnatus nō irritaret̄ teſtamentū.ſ.l.pxima.
ver.ſi relegati ⁊ hinc ſumpta occaſione tāgit hic Bald.quo ex
duplici cauſa quis incarceret̄ in c.l.criminis.primo ſi eſt dānan-
dus de crimine capitali.ſecūdo ſi veniat imponēda pena affli.cti-
ua corporis.facit.l.ictus.ſ.de his qui no.infa.tertio ſi contra accu-
ſatū ſunt indicia ſufficiētia ad torturā.ſubdit tñ q̄ ſi habita tor-
tura reperiatur innocēs debebit relaxari.ar.l.j.⁊.ij.de cuſto.reo.
de quo etiā p Bar.in.l.ſi.j.de queſtio.vbi tāgit de materia tortu-
re.⁊ p Cy.in.l.ſi.C.de queſtio.⁊ p Jo.an.in regula cū in cōtēpla-
tione.de re.iu.li.vi.⁊ facit etiā q̄ no.in.c.j.extra de depoſito.vbi
5 no.q̄ †preſbyter nunq̄ debet ſubiici torture niſi ſit vilis pſona
vel diffamatus de crimine.⁊ adde q̄ habet̄ i.l.preſbyteri.C.de
epiſ.⁊ cle. Quarto incarcerat̄ quis qñ non dat fideiuſſorē qñ da-
re debet. Quādo autē in cauſa criminali quis ſit relaxādus fide-
iuſſori.vide no.in.l.j.j.de cuſto.reo.fallit tñ hoc vltimū in mulie-
re que hoc caſu non videt̄ incarcerāda.vt in auc.nouo iure.C.de
cuſto.reo. Ultimo ct āteñe m̄ti q̄ licet quis dubitet de futura
pena nō impedit̄ teſtari.n.i per hoc nō minus reſpectu pñtis
tpis eſt certus de iure ſuo.facit l.filio exheredato.§.ibi antea.j.
de iniuſt.teſt. ¶ In glo.j.ibi niſi mortē ſibi cōſciuit.de h̄ dic vt
plene no.in.l.ij.C.q teſt.fa.poſ ¶ In ea.gloſ.in fin. Solue vt ibi
no.⁊ p Dy.in.l.ſi aliqs.j.de dona.cau.mor.bal.hic ſoluit ⁊ An-
ge.poſt eū q̄ hic criminoſus erat defunct⁹ ⁊ ſic ſeq̄ nō poterat
cōdēnatio.ibi viuebat ⁊ ſecuta eſt cōdēnatio merito oia in ꝑiu-
dicia fiſci attētata reuocant̄. Uel dic tertio q̄ ibi eſt ſpāle in li-
bertate:q̄ ſicut illa difficilius reuocat̄ ita facili⁹ impedit̄.facit
q̄ not.in ſimili l.j.ea lege.C.de cōdi.ob cau. Quid autē ſi aliqs
ſit condēnatus per iudicē incōpetētē de crimine capitali:an red-
datur inteſtabilis.tetigit.hic Ange.ſ.l.pxima.⁊ eſt caſus l.j.fi-
lio exheredato.§.ſign.j.de iniuſto teſt.⁊ ibi etiā tetigit q̄d ſi dā-
natus per iudicē cōpetentē caſualiter euadat forte per fugā vel
q̄ arreptus eſt de manu familie an talis cēſeat̄ inteſtabilis.⁊ te-
net q̄ nō.de quo etiā p Bar.in.l.cunctos populos.de ſum.tri.
⁊ ibi etiā tangit quid de ſnia lata per iudicē cōpetētē ad tumul-
tum populi ad mortē:an reddat quē inteſtabilē.⁊ videt̄ conclu-
dere q̄ ſic p.l.pe.j.de ſicarii.ſed forte iſtud eſſet verū niſi iudex
propter impreſſionem tulerit ſententiam.nam tunc forte ſenten-
tia erit nulla per no.in.l.j.⁊.ij.in prin.⁊.§.j.ſ.de iudi.ſaltim quā-
do iniuſte ferretur.ſecus forte ſi ſolum aggrauaretur pena con-
tra culpabilem propter ſedandum tumultum.vt d.l.pe.

QUimanus. No.bene q̄ mutilatio mē-
brorū non impedit quē te-
ſtari.⁊ hoc clarum ſi eſt caſualis. Si autem facta ſit
pro executione ſnie late pro delicto eſt magis dubiū.
nam cum talis pena mutilationis membrorū dicatur capitalis
per no.in.l.ij.C.de offi.eius qui vi.alte.ge.videret̄ reddi inteſta-
bilis. Sed contrariū tenet hic Bal.⁊ Angel.nam pena mutila-
tionis membrorū ſecundū veram opi.non eſt capitalis.vt not.
per Bar.in.l.j.j.de publi.iudicio.⁊ ideo nō redderetur inteſtabi-
lis.niſi damnatus ſit ex tali cauſa que alias reddit inteſtabilem
vt in.l.in cui.§.ſi.j.eo.⁊ hoc dicit Bal.verum q̄ talis mutilatio
etiā ex cauſa delicti nō reddit quem inteſtabilem etiam ſi caſua-
liter ſequat̄ mors propter talē mutilationē:q̄ talis mors caſua-
lis non cōtingēs ex ꝓpoſito iudicātis nō reddit quē inteſtabilē.

Summarium.

1 Homo liber poteſt obſes dari
2 Ciuitas romana ſubdita impio põt alteri ciuitati obſides dare.
3 Clericus non poteſt obſes dari.

1 **OBſides.** †No.pmo q̄ de iure videt̄ eſſe pmiſ-
ſum liberū hominē dari p obſide.ſup
quo vide q̄ no.in.c.ex reſcripto.de iureiuran.⁊ in.c.vt
pridem in tex.⁊ gl.xxiij.q.viij. ¶ In glo.j.ibi romani ab hoſti-
bus ſecus in obſidibus qui dantur ab vna ciuitate alteri.vt hic
tetigit Dy.⁊ Bar. ¶ In eadem gl.ibi etiam facta tenenda.ſ.
mirum videtur ſecundū Bal.q̄ hoc caſu reddat̄ talis obſes in-
teſtabil.q̄ q̄ ſi pax eſt facta ergo illi deſierunt eſſe obſides.⁊ per
cōſequens exiſtentes obſides apud eos vident̄ eſſe ſue poteſta-
tis ⁊ ſic poſſe teſtari.⁊ per hoc videt̄ reprobare hāc ſecūdā expo-
ſitionem. Ang.hanc ſaluat qñ dātur obſides pro pace facta cū
illis apud quos nullū eſt nobis hoſpitiū ⁊ cōmerciū licet hoſti-
liter vnus nō debeat currere contra aliū.nam tunc cenſetur ad-
huc eſſe in numero hoſtium vt eſt caſus in.l.poſtliminij ius.§.in
pace.j.de capti.⁊ bene facit q̄ no.gloſſ.in.l.hoſtes.j.de capti.⁊
de materia huius libelli remittit ad not.per ſe in.d.l.hoſtes.⁊ p
Inn.in.c.olim cauſam extra de reſti.ſpo. Uide etiā q̄ no.idē
Inno.in.c.ſicut.⁊.j.extra de iuretur.⁊ in.c.q̄ ſuper his.de vo-
to. ¶ Et no.bene ex text.cō gl.q̄ videt̄ permiſſum eſſe obſides
dari.⁊ hoc videtur ꝓcedere qñ dantur ab hoſtibus populi ro-
mani.vel econtra.⁊ ſic ab hoſtibus imperij vel pape.vel ecōtra.
2 †Sed an ſit licitum dare ab vna ciuitate ſubdita imperio alteri
ciuitati ſimiliter ſubdite imperio.gloſſ.in.l.ij.C.de patri.qui fi.
diſtra.dixit de iure fieri non poſſe ſed conſuetudine hoc eſſe vſur-
patum:ſed q̄ de iure etiā poſſint dari facit.c.ex reſcripto.extra
de iureiuran.⁊.xxiij.q.viij.c.vt pridem. Poteſt cōcludere ſi que-
ritur an ſit licitū dare obſides.q̄ aut dantur ab hoſtibus impe-
rij vel ecōtra.⁊ licitū eſt vt hic eſt caſus.aut alias dant̄.⁊ tūc aut
dant̄ pro pace tenēda vel faciēda.⁊ videt̄ licita p illud q̄ hic te-
tigit gl.⁊ q̄ no.per glo.in.d.c.vt pridē.aut pro alia re:⁊ tunc
querit̄ an de iure poſſ.nt dari.⁊ vi̇ q̄ nō per.l.ob ea.⁊ auc.imo.
C.de act.⁊ obli.⁊ q̄ no.in gl.in.d.l.ij.aut queritur nūquid poſ-
ſint dari de cōſuetudine in locis in quibus eſt cōſuetudo.⁊ dicē-
dum eſt q̄ ſic tunc tamē nō conſtituit̄ ius obligationis i ipſis
velut liberis hominibus.facit.l.liberis.ſ.de contrahē.emp.ſed
cauſatur quoddā ius retētionis.ar.l.j.C.etiam ob chiro.pe.⁊ fa-
3 cit q̄ no.glo.in.d.c.ex reſcripto.vt pridem.⁊ hec in laicis.† An
tñ clericus vel religioſus poſſit dari in obſidē.veritas eſt quod
nō ad finem vt inuitus teneatur ſine licentia pape:ſed vt ſpon-
te maneat in loco pro obſeruantia conuentionis videt̄ poſſe da-
ri per ea que plene no.in dicto.c.reſcripto.

Summarium.

1 Captus ab hoſtibus ſi ibi moriatur pcambula hora capti-
uitatis mori fingitur.
2 Factum proprie non dicitur q̄ fieri fingitur.
3 Fictio quid operetur.

LEge cor. Teſtatore decedēte apud hoſtes
teſtm̄ ante factū p.l.cor.cōfirma-
tur ⁊ ponit̄ primo dictū.ſcđo duas illationes īcōa
1 ibi queritur. ¶ †No.fictione legis cor.que fingit ca-
ptum ab hoſtibus ibi mortuum mori pcambula hora captiui-
tatis. ¶ Item no.quod vbi.l.confirmat aliquē actū per fictio-
nem operat̄ cōfirmatio perinde ac ſi mero iure teneret.facit.l.ſ.
2 §.j.ad.l.fal. ¶ †Jtē no.q̄ illud nō dicit̄ ꝓprie fieri q̄ fit per fi-
ctionem ſcđm Bal.ſed demū qñ per veritatem facit.l.iij.§.hec
verba de neg.geſt.⁊ q̄ ibi notat̄. Jtē q̄ ſintas interdū fundat̄
3 ſuper veritate interdū ſuper fictione. ¶ †No.precipue vnū in
hac.l.q̄ fictio facit actum operari ac ſi abſq̄ aliqua fictiōe act⁹
fuiſſet vere celebrat⁹. Fictio enim in caſu in quo fingit operatur
idē q̄ veritas ⁊ habet̄ pro veritate:vt no.in auc.de ſan.epi.§.ſi
vero conſtante.col.ix.⁊ facit q̄ no.glo.in.l.j.§.accedit.C.de rei
vxo.act.vbi ponit differētiā inter fictionē ⁊ pſumptionē.nam fi-
ctio ſup certo pſumptio ſup dubio facit q̄ no.in.c.is q.extra de
ſpō. ¶ In gl.ſup h̄.vnūquodq̄.ibi ⁊ ſic de aliēnis teſtātis.ſub-
audi q̄ fieri nō põt:vt in auc.ingreſſi.C.de ſacroſan.ec.⁊ in.l.cō-
ficiunt̄.§.ſi poſt.j.de iure cod. ¶ In ea.gl.ibi h̄ remanet nulli⁹
ſub.q̄ bona capti ab hoſtib⁹ interim nulli⁹ ſunt.l.nec non.C.ð
cap. Et no.hīc vbi interuenit capitis diminutio interdū bona trāſ-
ferunt̄ in aliū interdū remanent nullius.⁊ ꝓcedit hec diſtinctio
qñ habet̄ ſpes prioris ſtat⁹. Similiter dicit Bal.poſſe eū habe-
re locū ſi no habeat̄ ſpem prioris gradus vt qñ q̄s ꝓfitet̄ religio-
nē approbatā nā q̄n̄q̄ trāſferunt̄ in aliū vt cū ingredit̄ religio-
nē habentē ꝓpriū in cōi. Q̄n̄q̄ remanēt nulli⁹ vt cū ingreditur
religionē no habētē ꝓpriū in cōi.vt religio minorū ⁊ alioꝝ mē-
dicātiū ⁊ hoc caſu veniūt bona ad ſcriptū ſi fecit teſtm̄.alias ad
ſuccedentes ab inteſtato de quo dic vt dixi in gl.pe.l.j.ſ.eo.⁊
ſubdit poſſe dici ad ↄ̄ria q̄ in illis no erat aliqua fictio hic ſic.
¶ In.c.gl.ibi corporis qualitas exponebat.i.habitudo vel ſen-
ſualitas ſi clari⁹ ps exēplū in.l.ij.ſ.eo.⁊ de hac materia an caſus
ſuperueniens poſt teſtamentū vitiet teſtamētū habes bonā gl.
in.l.j.§.exigit.j.de bo.po.ſcđm tab.ſed latius dic vt dicā.j.eo.in
l.is cui. ¶ In gl.ſup ver.mutus in fi.⁊ no.bene q̄ q̄n̄q̄ q̄s eſt
ſuus ⁊ neceſſarius per fictionem quandoq̄ per veritatē vt ꝓ3
ex tex.iſto iunctis iuribus allegatis in gl.

Summarium.

1 Carceratus an teſtari poſſit ⁊ an contrahere.
2 Libertus poteſt teſtari ⁊ bona habere.
3 Ambaſiatores non ſunt pro repreſaliis capiendi.
4 Pendentia cauſe appellationis idē qꝺ cauſa pͥncipalis operatꝰ.
5 Appellatio extinguit pronunciatum.
6 Teſtm̄ condemnati de crimine leſe maieſtatis eſt inualidum.
7 Pendentia temporis ad appellandum dati idem qꝺ pendētia appellationis operatur.
8 Damnatus de crimine capitali ilico inteſtabilis efficitur.
9 Sententia interlocutoria que contra contumacē fertꝰ an cōtra eius heredes executionem mereatur.
10 Statutum a iure communi exorbitans eſt reſtringendum.
11 Executio actualis fieri non debet niſi preceſſerit ſententia.
12 Bannitus an poſſit impune offendi qꝛ a ſententia banni appellauit.
13 Offendens bannitū qui appellationē deſeruit an ſit puniēdꝰ.
14 Bannitus ꝗ petiit bannum reſcindi an poſſit interim offendi.
15 Petitio que ⁊ qñ faciat executionem ſuſpendi.

Quia latronibus. ¶ In glo. i. ibi de capto a mutinētibꝰ tetigit gl. i. l. i. §. nō fuit. ff. de dolo. Et ad materiam facit qꝺ habetꝰ in tex. ⁊ glo. in. l. nā ⁊ ſeruus. ff. de ne. ge. ¶ In gl. ſuper ver. pñt ibi ſed non cōtrahere cū quolibet. Innuit gloſſ. differentiam eſſe inter actum teſtandi ⁊ contrahendi. ſed cōīter tenetꝰ qꝺ nō eſt dñia. vñ concludit Dy. ⁊ bar. poſt eū qꝺ cū detinente vel ſuo participe nō pōt quis contrahere nec ad dictorū vtilitatē teſtari. ſꝫ cū aliis ⁊ ad aliorū vtilitatem ꝯhere pōt ⁊ teſtari per. l. metū. §. ſed ⁊ ſi. ff. q̄ metus cā. ⁊ l. ſi pater §. i. ſ. de dona. ⁊ qꝺ habetꝰ etiā in. l. nā ⁊ ſeruus. in prīc. ⁊ §. i. ff. de ne. ge. ſic ſimpliciter trāſit Ange. Sꝫ Bald. dixit hoc verum qñ iniuſte quis fuit detentus. ⁊ ſic intelligitꝰ qꝺ habetꝰ in. l. qui in carcerē. ff. qꝺ metus cā. ſicut dicit ſi iuſte fuit detentus: qꝛ tūc poterit etiam cum detinente vel participe ⁊ ad eius vtilitatē cōtrahere ⁊ teſtari ar. l. ſi. ff. qꝺ me. cā in prin. Sꝫ Bal. hic vꝫ ſolū ponderare an quis fuerit detētus in carcere priuato vt tūc non poſſit cū detinente vel participe vel ad eius vtilitatē ꝯhere vel teſtari. ſecus ſi in carcere publico detinetꝰ. ⁊ ſic dicit loq. l. ſi quis poſt. ff. e. Inn. vero in. c. qꝺ locum extra de ſpō. ſimplr̄ dicit qꝺ nō poteſt detentus aliq̄d diſponere ſuper eo ſup quo eſt detētus: ſed ſuper
1 aliis ſic vlterius nō diſtinguēs. † Tu potes ſic ꝯcludere qꝺ aut quis detinetꝰ in carcere priuato ⁊ tūc nō poſſit ꝯhere vel teſtari ad vtilitatē detinentis vel participis ꝑ no. in. l. q in carcerē. ſed ad vtilitatē alterius ſic. vt hic eſt caſus. ⁊ bene faciūt iura ſuperius allegata ver. d. §. ſed ⁊ ſi cū aliis. ff. alſ. ⁊ ratio qꝛ talis carcer eſt ꝓhibitus. vt in. l. i. ⁊ rubro. C. de pri. carce. ⁊ iſte vꝫ ꝓprie appellari carcer. vt patet in. d. l. i. ⁊ rubro. C. de priua. car. Quādoq3 vero quis eſt detentus in carcere publico q ꝓprie dꝫ appellari cuſtodia, vt. l. ſi quis poſt. ff. eo. ⁊ in rub. C. ⁊ ff. de cuſt. reo. Et tūc cōclude q aut quis fuit detentus rite ⁊ iuſte. ⁊ tunc pōt contrahere ⁊ teſtari ad cuiuſlibet vtilitatē ar. d. l. ſi. nō eſt em̄ veriſimile qꝺ i cuſtodia publica aliq̄d ꝑ vim illicit ā cogatꝰ facere: ꝑ illud qꝺ habetꝰ in. d. l. ſi. ⁊ l. i. ⁊ ii. ⁊ ſi. C. de cuſt. reo. aut fuit detentus iuſte: ſꝫ tñ non rite. vt forte q̄rerat debitor. tamen nō erat caſus in quo de iure poſſit capi. ſed forte ꝓpter potentiā creditoris potētis in ciuitate de facto fuit incarceratus. ⁊ tūc vꝫ idē dicēdum ac ſi in carcere priuato fuiſſet detentus ex quo conſtat qꝺ ꝑ potētiā ⁊ impreſſionē fuit detētus. n. i. ſꝫ hoc in dubio nō dꝫ pñſumi vt. d. l. ſi. tñ ſuccumbit preſumptio veritati qñ de illa conſtabat per ea q̄ ibi no. ⁊ in. l. ſiue poſſidetis. Et multo fortius idē dicendū ſi nec rite nec iuſte fuiſſet detētus ꝓpter potentiam aſſerentis ſe creditorē. Interdū vero quis eſt rite captus ſꝫ nō iuſte vt qꝛ fuit captꝰ virtute inſtrumēti cōfeſſionati cuiꝰ rigore ex forma ſtatuti poſſit quis capi cū re vera erat ſolutū vel alr̄ ꝓ eo ſatiſfactum. ⁊ tunc idē dicēdū ac ſi rite ⁊ iuſte fuiſſet captus: qꝛ nō eſt ꝓſumptio q̄ fiat ſibi iniuſtitia ſi petat ſe relaxari ⁊ alleget debitū ſolutū arg. d. l. ſi. in pñ. ⁊ ſic nō eſt veriſimile qꝺ ꝓpter hoc cogitꝰ ad aliq̄d illicite faciendū. ⁊ ꝑ hoc etiā pꝫ q̄d dicendū q̄d nimis ſi quis fuerit nō rite captus. forte nō ſeruata ſolēnitate ſtatuti. tñ hoc nō fuit ꝓpter potentiā creditoris ſed forte ꝓpter ſimplicitatē iudicis q̄ cōceſſit illā credens forte illud potuiſſe fieri. nā hoc caſu vꝫ dicēdum ac ſi rite ⁊ recte fuiſſet captus quo ad poteſtatē contrahēdi ⁊ teſtādi: qꝛ nō eſt veriſimile q̄ ſi dicat capturā nullā ⁊ petat ſe relaxari nō miniſtretur ſibi iuſtitia. ar. d. l. ſi. ff. qꝺ me. cau. ⁊ ex predictis pꝫ qꝺ cautela qua vtuntꝰ aliq̄ dum volūt cōtrahere cū carcerato in cuſtodia publica faciunt cum extrahi taliter tñ qꝺ non poſſit fugere nō vꝫ neceſſaria. ⁊ max. me qꝛ talis dꝫ cenſeri adhuc eſſe in carcere ex quo ad libitū recedere non pōt per illud qꝺ habetur in. l. qui neq3. ⁊ l. qui in vinculis. ff. de ver. ſig. ⁊ tenementi predicta q̄q3 quotidiana ſunt per que vꝫ etiā dicendū qꝺ non procedit diſtinctio Inn. quam ponit in. d. c. qꝺ locum

2 ¶ † In glo. ſuper verbo cum liberi ibi item liberti. melius dixiſſet glo. ſunt liberi. ſed ꝓut cōīter hꝫ in glo. itē liberti. nō bñ dixit glo. dū innuit libertū nō poſſe teſtari: qꝛ imo teſtari pōt ⁊ bona hꝫ ſeu habere pōt lꝫ teneatꝰ relinquere debitā portionē patrono.
3 inſti. de ſucce. liber. §. ſed nr̄a. ¶ † In gloſſ. ſuper verbo fingitꝰ in fi. no. bene ex gl. iūcta cū tex. ⁊ ex. l. quā allegat qꝺ ambaſiatores nō pñt nec dñt de iure capi ꝓ repreſaliis ſm bal. facit qꝺ habetꝰ in. l. ii. §. legatis. ff. de iu. ¶ Extra glo. tāgit hic Bar. an legatꝰ populi romani exiſtēs apud hoſtes poſſit teſtari ſm ꝯſuetudinē ipſorū. ⁊ concludit qꝺ nō qꝛ teſtamēti factio eſt publici iuris. l. iii. ff. e. ſed hoſtes populi romani nō habēt ea q̄ ſunt iuris ciuilis ergo ⁊c. Nō obſtat ſi dicatꝰ qꝺ dꝫ attēdi cōſuetudo loci vbi fit teſtamentū. l. ii. C. quēad. teſta. ape. qꝛ dic illud verū qñ fieret in loco ſubdito populo romano: ſecus qñ fit in loco hoſtiū. nā tūc dꝫ fieri ſm leges ⁊ ius cōe. ⁊ ſic intelligit text. iſtū. Sed tu adde qꝺ forte pōt defenſari contrarium qꝛ hoſtes populi romani in eorū locis ſunt liberi ⁊ habent dñia rerū. hinc eſt qꝺ ex his de populo romano ſi capiatur ab hoſtibus dꝫ eorū ſeruus effici. l. i. ⁊ ꝑ totū ff. de cap. ⁊ l. ſi quis exheredato. §. ir. tū. ff. de inin. teſta. ⁊ l. hoſtes. cū ibi plene no. ff. de cap. ⁊ per ꝯñs vꝫ qꝺ poſſint in ſuis locis cōdere leges ⁊ ſua ſtatuta habere. ⁊ ſimilr̄ ſuas ꝯſuetudines ⁊ ſic nō vꝫ abſonū dicere qꝺ ſufficit tunc teſtamentū eſſe ꝯditum ſm. l. illius loci. lꝫ forte etiā poſſit dici ſm ius cōe qꝺ forte requireret maiorē ſolennitatē ſtatuis loci. ⁊ ita poſſet intelligi hic. ꝓterea lꝫ hic dicatꝰ qꝺ tales legati poſſint cōficere teſtm̄ non negat quin poſſint cōficere ſm legem illius loci. nec ratio ſtringit ad oppoſitum. vt pꝫ ex ſupradictis. ergo in dubio pōt etiam intelligi ſcdm generalitatem. d. l. ii. quemad. teſta. ape.

4 **Si quis incapax.** † No. ex tex. quod pēdētia cauſe appellatiōis operatꝰ idē qꝺ pendentia cauſe pͥncipalis. vt hꝫ ꝓbatꝰ iuncta. l. ſi quis poſt. ff. e. qꝺ intelligitur niſi bona expreſſe ⁊ principaliter ſint in ſententia adempta: qꝛ tunc quo ad bona plus operabitꝰ pendētia cauſe appellationis: qꝛ illā tenetur ꝓſequi heres quo ad bona etiam mortuo defuncto pendente ipſa appellatione q nō cōtingeret principali mortuo pendente cauſa principali. l. fin. C. ſi reus vel
5 accu. mor. fue. ¶ † Itē no. qꝺ appellatio extinguit ꝓnunciatū. de quo aliquid hic in glo. ⁊ in. l. i. in fi. ff. ad turp. ⁊ in. c. venientes extra de iureiu. ¶ In glo. ſup verbo appellationē in fi. not. bñ ex glo. qꝺ lꝫ appellatio extinguat infamiā ex ſnia irrogatā illud eſt verū de infamia iuris nō facti ⁊ ideo talis dānatus appellatiōe pēdēte nō dꝫ aſſumi ad nouos honores lꝫ retineat veteres ſicut ⁊ retinet teſtamēti factionē ſm Ang. Adde qꝛ potes dicere nō mirādū ex eo qꝛ effectꝰ īfamie facti non vꝫ īſurgere lꝫ ex accuſatiōe īſtituta. hinc eſt qꝺ pēdēte cā pͥncipali vꝫ poſſe dici infamis de facto nec dꝫ ꝓmoueri ad honores. vt. l. reꝰ. ff. de mu. ⁊ ho. facit qꝺ no. per Io. an. poſt Inno. in. c. omnipotēs. ex
6 tra de acc. ⁊ i. c. accuſatū. de ſimo. ¶ † In gl. ſi. ibi crimine maieſtatis innuit gl. qꝺ ſi ſit cōdēnatus de crimine maieſtatis nō valebit teſtamētū lꝫ pēdeat appellatio. ſed. ff. in ſi. alr̄ loquitꝰ: qꝛ dicit qꝺ interim eſt in pēdēti an valeat. ſꝫ veritas eſt q interim vꝫ ſed poſtea irritabitꝰ ſi contingat cōfirmari primam ſniam. nā lꝫ moriatꝰ accuſatus pendente appellatione nihilominus in cā maieſtatis poſt mortē ꝓcedetꝰ. ⁊ poterit dānari memoria defuncti vt i. §. ꝑ ꝯtrariū. inſti. de here. q̄ ab inte. ⁊ tūc ſecuta ſnia irritabitꝰ teſtamentū. vt ibi probatꝰ. ⁊. ff. de iniuſt. teſta. l. ſi quis exheredato. §. ſed nec eorū plus dixit hic Bar. qꝺ hoc ꝓcedit qꝺ teſtamentum debeat irritari ꝓpter ſniam ꝯſequitꝰ poſt mortem quādo eſt crimē ex quo dānatꝰ memoria defuncti. ſecus ſi eſſet aliud crimē in quo poſt mortē poſſet procedi: tñ non damnaretꝰ memoria defuncti: qꝛ tūc non irritabitꝰ teſtamētū: ſed bona auferentꝰ heredibꝰ ⁊ ſic remanebunt firme tabule pupillares ⁊ dationes tutelarū qꝺ eſt notabile ſm eū. Ang. dicit hꝫ verū niſi ꝑ ſniaꝫ eſſent ablata oīa pñtia ⁊ futura ex forma ſtatuti qꝛ tūc neceſſario teſtm̄ reſcinditꝰ ex eo qꝛ apparet teſtamētū fuiſſe nullū qui non erāt nec poterat eſſe dñs rerum. ergo ⁊c. vt in auꝫ. ingreſſi. C. de ſac. ſan. eccle. ſed certe adhuc vꝫ defendi dictum Bar. quia per hoc videtur inferri quominus interim iſte fuerit dñs precedente appellatione. ⁊ ſic cōſequēter vꝫ fuiſſe teſtatus ille qui eſt dñs. vnde lꝫ ꝓpter ſententiā veniāt bona auferēda heredibus neceſſario non ſequitur teſtamētū eſſe irritū. ¶ Itē qꝛ nō videtꝰ qꝺ tale ſtatutū habeat effectū quo ad bona poſita i alieno territorio. ar. l. cū vnꝰ. §. i. de bo. auꝫ. iu. po. ⁊ extra de conſti. c. vt aīarū. §. ſtatutis. li. vi. ¶ In eadē gl. ibi mortē ſibi cōſciuerit. hoc intellige vt plene per docto. ⁊ gl. i. l. ii. C. q te. fa. poſſ. ¶ In ea. gl. ibi q̄dā dicūt ſpeciale. hꝫ nō videtur bona per. l. ſi quis exheredato. §. ſed nec eorum. ff. de iniuſto teſt. ¶ In eadē gl. ibi ſpecialiter dānato admittatꝰ ſub. ⁊ pͥncipaliter ⁊ nō acceſſorie prout tacite innuat. qꝺ declara vt hic
7 tetigit Bar. extra glo. tāgit hic Bal † an pēdētia tēporis dati ad appellādū operetꝰ idē qꝺ pēdētia appellationis. ⁊ allegat gl. ſing. q̄ non eſt alibi ſm. Dyn. in. l. ex iudiciorū. de ap. pel. q̄ dicit qꝺ ſic. ⁊ idē ſequitꝰ hic Ange. dicens qꝺ quo ad impediēdā execu

ſic.ꝛ idē ſequitur hic Ang.dicens qꝺ quo ad impediēdā execu
tionem ſententie illud idem operaẜ pendētia dicti tēporis quod
pendentia appellationis.ꝛ dicit hic procedere in pendentia tē
poris dati ad appellan ſū a diffinitiua.allegat qꝺ no.in.l.i.ſ.nil
no.ap.pen.ſecus dicit in interlocutoꝛia.ꝛ ita dicit fuiſſe obtētuȝ
in priuata examinatione.Spe.vt ipſe refert in ti.de ap.§.reſtat.
in fi.Tu adde quod iſtud procedit quo ad executionē facti im
pediendi.vt eſt caſus hodie approbās dictam diſtinctionē in.c.
nō ſolum.de app.in.vi.Sed quo ad executioneȝ iuris puta quo
ad effectū infamie vel ſeruitutis vel perditionis ciuitatis reſul
tantis ex ſentētia nō operatur idē pēdētia tēporis appellatiōis
qꝺ diffinitiua.vt patet in.l.qui vltimo.ſ.de penis.ꝛ ibi Bar.ꝛ
l.furti.in prin.ſ.de his qui not.infa.ꝛ facit quod no.Bar.in.d.
l.i.nil noua.appella.pen.an autē operẜ idē quo ad effectum de
quo loquitur tex.noſter.ꝛ.d.l.ex iudiciorum patebit ex ſequētibꝰ
nā bar.in.d.l.ex iudicioꝝ.dixit qꝺ no.ꝛ iō dixit qꝺ ſnia preiudi
cabit herediꝰ niſi ipſi appellent.Bal.vero dicebat qꝺ ſi in ſnia
bona ſunt expreſſe adēpta qꝺ preiudicabit heredibꝰ ſi nō appel
lant.Itē nō debet plꝰ operari talis pēdentia tꝑis predicti ꝙ ſi
eſſet appellatū.ſȝ ſi eſſet appellatū ꝑiudicaret heredibꝰ niſi proſe
quereẜ vt eſt dictū.ꝛ probaẜ in.l.iij.C.ſi pen.ap.ergo ꝛc.Sȝ for
te pōt dici qꝺ idiſtincte nō operaẜ idē quo ad effectū tex.noſtri.
8 ꝛ.d.l.ex iudicioꝝ.†q2 ex ipſo qꝺ qs ꝑ ſnias eſt dānatꝰ de crimine
capitali ſtatim ſurgit effectꝰ iuris ꝗ factꝰ eſt inteſtabilis ꝛ ꝑdit
libertatē vel ſaltim ciuitatē.ꝛ ſic ea ꝗ ſunt publici iuris.l.quidā
ſunt ſerui.ſ.de penis.ꝛ.d.l.qui vltimo.ꝛ ſic pȝ ꝙ ex quo nō fuit ap
pellatū viuo ipſo accuſato deceſſit inteſtabilis ꝛ iā irrito facto te
ſtamēto.facit qꝺ hꝛ in.d.l.ſi qs exheredato.§.irritū vbi ſimplr li
tera vult qꝺ ſtatim poſt latā ſniam dicaẜ teſtamētū irritū.facit
in ea.l.§.hi aūt.ꝛ ſic vꝛ qꝺ talis nō poſſit habere heredem.ergo
fruſtra tractaẜ an heres poſſit appellare.ex quo talis in tali ſta
tu deceſſit qꝺ nō habuit nec hr̄e potuit heredē.Fateor tn̄ ꝙ hoc
maxime ꝓcedit qñ bona fuerūt expreſſe ꝛ principaliter adēpta
in ſnia.ꝛ hoc plꝰ placet ꝙ illud qꝺ dixi anno ꝑterito in.l.defun
cto.ſ.de pub.iud.vbi tenui qꝺ qñ bona nō ſunt expreſſe adēpta
cuȝ pena criminis afflictiua ꝑſone ꝗ eſt qd ꝑncipale extinguaẜ
morte.ex quo ſnia nō dū efficaciter trāſiuerat in rē iudicatā vi
detur qꝺ publicatio bonoꝝ ꝗ venit in conſequentiā pene capi
talis.l.deportatorum.C.de penis.debuiſſet ſimiliter diſtingui.
ſȝ ſecus qñ expreſſe ꝛ principaliter fuiſſent adēpta.nā dicta opi.
nō videẜ tuta ex quo ſnia trahit ſecum executionē ꝛ ꝗ ad effectꝰ
iuris ēt infra dictuȝ tꝑs.ex quo reſoltat qꝺ decedit i tali ſtatu in
quo nō hȝ nec habere pōt hr̄dē nec ēt bona.facit.l.iij.C.de boſ.
proſcrip.Et ex predictis vꝛ qꝺ glo.i.d.l.ex iudicioꝝ bene dixe
rit.nec ſilr Bar.ibi nec bal.hic ꝗ ad effectū.de quo loquiẜ tex.
9 iſte eſt.d.l.ex iudicioꝝ.¶ †Scꝺo tangit hic Bal.qd in ſnia in
terlocutoria bānique ferẜ in contumacē lite nō conteſtata ꝗ ex
forma ſtatuti habereẜ ꝓ cōfeſſo.an mereaẜ executionē ꝗ hꝛ dec
ꝛ refert Dy.in.l.ex iudicioꝝ.ſ.de accu.tenere qꝺ nō ꝓ quo alle.
l.i.in fi.ſi qs ius dicē.nō ob.ꝛ.l.eiꝰ ꝗ delatoreȝ.cuȝ ibi no.ſ.de iu.
fiſci.Bar.in.d.l.ex iudicioꝝ.vꝛ tenere cōtrariū.ſed Bald.nitiẜ
ꝯcordare:q2 dicit opi.Bar.verā ſi poſt interlocutoriā ſecuta eſt
diffinitiua.alias ꝓcedat opi.Dy.facit lȝ nō allegat qꝺ no.glo.
in.l.i.C.de mō mul.Sȝ tu poteris dicere ēt ſi ſecuta ſit diffinitiua
forte nō trāſibit i heredes.nā illa cōſueuit ferri ꝯditionalr.puta
q2 cōſueuit dānari ad mortē vel ſimilē penā ſi venerit in fortiā
cōis.ꝛ ſic pena videatur capitalis.ꝛ in cōſequētiam continere
publicationem bonoꝝ iuxta.l.deportatuȝ.ff.de penis.ꝛ.l.iij.C.
ſi pen.ap.mors inter.tn̄ ex quo eſt cōditionalis ſuſpēdiẜ eiꝰ effe
ctus in cōditionis euentū.l.i.§.biduū.ſ.qñ app.ſie.ꝛ ſic interim
nō hȝ effectū cōtra ipſū dānatū in ipſa pena capitali.ꝛ cōſequē
ter in publicatione ergo nec cōſequēter ꝯ heredē ſi interim mo
riaẜ.ar.huiꝰ tex.ꝛ.l.ſi qs filio exheredato.§.hi aūt.ꝛ.§.qꝺ ſi quis
ꝛ.§.eiꝰ qui.ſ.de iniuſto teſta.ꝛ hoc eſt ſm iſta tꝑa.nā hodie mul
to fortius idē cū bona dānatoꝝ ad mortē nō publiceẜ in cōſe
quētiā criminis.in auẜ.bona dānatoꝝ.C.de bo.dānat.ꝛ ſic nō
publicanẜ ex forma dicti ſtatuti ſi expreſſe hꝛ nō dicit ꝛ maxime
cū ſtricte ſit intelligēdū.ar.l.qꝺ aſtringēde.de ver.ob.ꝛ quod
no.ꝑ Dy.in.l.i.ſ.de ver.ſigni.ꝛ bene facit ꝙ not.etiā Bald.i.l.
gallꝰ.§.ꝛ quid ſi tn̄.ſ.de lib.ꝛ poſth.vbi etiā hoc videẜ ſentire.ꝛ
facit etiā qꝺ ipſe idē no.in.l.eius qui.§.i.ſ.de co.ꝛ idē etiā videtur
dicendū ſi talis bannitus poſſ.ꝛ impune offendi.nā lȝ videaẜ pe
na capitalis iuxta no.per Bar.in.l.iij.de pub.iu.ꝛ videaẜ ſtatim
10 poſſe pati execūmorē tn̄ ſq2 dictū ſtatutū eſt exorbitās a iure cō
inquātū vult cōtumacē haberi pro cōfeſſo ꝛ ſniam ferri poſſe in
abſentē de crimine capitali.etiā lite nō cōte.cōtra.l.abſentem.ſ.
de penis.dȝ reſtringi vt ſuperius dixi.ꝛ maxime attēta diſpōne
auẜ.bona dānatoꝝ.Itē q2 talis pena nō facit tutū perdere ea ꝗ
ſunt iuris ciuilis cōis:ſed ſolū ea ꝗ ſunt iuris illius municipalis
iuxta not.per Bar.ꝛ Bal.in.d.l.eius qui.§.i.qꝺ ſecus cōtingit
in alia pena capitali:q2 per eā perdunẜ ea ꝗ ſunt iuris ciuilis cō
munis.l.quidā ſunt ſerui.ſ.de penis.ideo ſtatutū de pena capi
tali nō videẜ trahendū ad hanc penā que non operatur eūdem
effectū ꝑ oia.ꝛ hoc qñ ꝑ ſniaȝ bāni expꝛſſe bona nō ſunt publica
ta ſi aūt fuiſſent expꝛſſe ꝛ pure publicata tunc ſi ex forma ſtatuti
ſnia trāſiuiſſet i rē iudicatā vꝛ qꝺ afficeret heredē.ex quo iā affe
cerat defunctū ꝑ ea ꝗ hn̄r in.d.l.ex iudicioꝝ.ꝛ.l.iij.C.ſi pē.app.
Itē ēt aduerte qꝺ vbicūqȝ ex delicto iponiẜ pena publicatiōis
bonoꝝ ipo iure vel ipſo facto nūꝙ crimē extinguaẜ morte vt hꝛ
tetigit Bal.ꝛ Ange.facit.l.gaiꝰ.ad ſilẜ.ꝛ.l.cōmiſſa.de publica.
ꝛ ꝙ Bart.i.l.iperator.ſ.de iure fiſ.ꝛ ꝙ hꝛ i.c.cū ſm leges.de he
11 re.lib.vi.ibi †tn̄ eſt expꝛſſum qꝺ nō poterit fieri actualis executio
niſi ꝑcedat ſnia declaratoria ſup delicto ꝙ no.ꝑ practica.Et ad
de ēt ꝙ vbi lex iponit penā eo ꝙ vult aliquē haberi ꝓ ꝯfeſſo nō
trāſibit pena ad heredē niſi ꝑcedat ſnia declaratoria ſup facto
añ mortē defuncti.caſus eſt ſingularis ꝛ nō eſt alibi.i.l.eiꝰ ꝗ de
latorē.ſ.de iure fiſ.ꝛ ibi ꝑ Bart.ꝙ eſt valde notandā.Et ex hoc
habes ꝙ lȝ lex dicat ꝙ recuſans ꝑſtare iurm̄ de calūnia habeaẜ
ꝓ ꝯfeſſo.l.i.§.ꝙ ſi actor.C.de iu.cal.ꝛ l.c.pe.ꝛ vl.ex.de iu.cal.ꝛ ꝙ
recuſans ꝯtumaciter rñdere poſitiōibꝰ habeaẜ ꝓ ꝯfeſſo.iuxta de
cretalē.ti.de ꝯfeſſis l.vi.tn̄ ſi talis moriaẜ añ ſniam declaratoriā
latā ſup facto nō afficiet hec pena hr̄dē ꝙ eſt no.dignū ꝓ decla
ratiōe ꝑdictoꝝ iuriū.Et ſubdit ēt hꝛ Ang.ꝙ mortuo reo crimi
nis nulla pōt fieri executio i ꝑſonā ꝛ iō ſm eū errāt aſſeſſores ꝗ
qñqȝ ꝯtrā faciūt faciēdo hoīes mortuos ſuſpēdi allegat no.per
Cy.i.l.iij.C.q teſt.fa.po.Sȝ tu adde circa hoc qꝺ dixi i.l.defun
12 cto.ſ.de pub.iu.¶ †Tertio tāgit hꝛ bal.ad fi.ex forma ſtatuti bā
nitus poſſit ipune offendi ꝛ appellatū ſit a ſnia bāni.an tūc po
terit ipune offendi.ꝛ ꝯcludit poſt Dy.qꝺ nō q2 pēdēte interim
appellatiōe nil inouari dȝ vt ꝓbatur i.l.i.ſ.nil no.ap.pē.ibi nec
nulla alia iiuria ꝛc.ꝛ no.plene Dy.i.l.iij.§.ſi ſeruꝰ.ſ.de acq.poſ.
vbi ēt ꝑ Bar.Nec ob.ſi dicaẜ ꝙ pēdētia appellatiōis nō dȝ no
cere tertio.vt eſt gl.ꝗ reputaẜ ſingularis i.l.creditor.i ꝑn.ſ.mā.
Pro ꝗ vꝛ tex.in.c.romana.§.i alia.de ap.i.vi.q2 rñdet ꝙ illud ve
rū qñ tertiꝰ aliqd inouās nō vult inouare ꝑtextu ꝓceſſus facti
cū ꝑncipali nec illi adherere alꝛ ſecꝰ.ꝛ ita loqtur hꝛ.ꝛ ita eſſet in
caſu ꝓpoſito.ꝛ iō nil hꝛ inouari.Facit decretalis vt circa.de ele.
i.vi.ꝛ qꝺ no.in.c.nō ſolū.i materia attētatoꝝ appellatiōe pēdēte
13 melior de corpore iuris de ap.li.vi.¶ †Quarto tāgit hic Bal.
qd ſi interim fuerit offenſus ipe bānitꝰ tn̄ poſt deſertauerit appel
latiōnē an debebit offendēs puniri vꝛ qꝺ nō ex quo deſerta fuit
appellatio ꝗ fingit retro nō appellatū.l.furti.§.i.ſ.de his q not.
infa.Sȝ ꝯtrā ipſe notabiliter determinat:q2 tꝑe ꝗ fuit offenſus
bānitꝰ factū fuit illicitū ꝛ ſic ꝗſitū fuit ius fiſco reipublice ad pe
nā ꝯ talē offendētē.ꝛ ꝑ ꝯñs negligētia nō ꝓſequētis appellatio
nē nō dȝ tollere ius iā ꝗſitū reipublice.ꝛ allegat in ar.l.ꝗtiens.§.
14 fi.ſ.de noua.ſȝ meliꝰ facit.l.fi.ff.de pac.¶ †Ultio tāgit hic bal.
qd ſi nō appelleẜ a bāno ſȝ petaẜ ꝓnūciari bānū eē nullū vel pe
taẜ caſſari vel alr reſcindi:an iterim poterit bānitꝰ offendi.Dy.
tenuit ꝙ ſic in.d.§.ſi ſeruꝰ ꝑ illū tex.ſȝ bar.ibi ꝯtrā q2 nō dȝ dici
bānitus q nō eſt vere bānitus.l.iij.§.ꝯdēnatū.de re iu.tū q2 nō
vꝛ referre an ſnia ſuſpēdaẜ ꝑ appellationē vel alio remedio.l.ſi
qs filio.§.qꝺ ſi qs.ſ.de iniuſto teſtō.tum etiā q2 nō dꝛ debitor a
quo non pōt iniuſte extorqueri:q2 exceptione poſſet ſe tueri.l.de
bitor.ſ.de ver.ſi.Sed ꝓ Dy.facit q2 aliud eſt quē eſſe liberum ꝛ
aliud liberādū vt.l.i.C.ſi aduer.lib.Bal.dꝛ qꝺ opi.Bar.ꝑt eſſe
vera qñ petitio eſt iuſta:ſecꝰ ſi eſt iniuſta:q2 tūc ꝓcedat Dy.ꝛ ſ
cus ſi in appellatiōe q2 in illa ꝯſideraẜ iuſtitia.ꝛ iſtud ſeqẜ ēt hic
Ang.Sed tu potes dicere qꝺ aut petiẜ bānū declarari nullū:
15 aut petiẜ caſſari vel reſcindi.†Prio caſu aut petitio notorie eſt
iniuſta ꝛ illa nō ſuſpēdit executionē.l.ſatis apte ꝛ qꝺ ibi no.l.C.
de fal.ꝛ iō vꝛ ꝙ iterim poterit offendi.Aut petitio notorie eſt iu
ſta.ꝛ tūc illa impedit executionē.iuxta ea ꝗ no.in.d.l.iij.§.cōdē
natū.ꝛ.l.ſi cū nulla.de re iu.ꝛ qꝺ etiaȝ habeẜ in tex.in.d.§.cōdē
natū.ꝛ in.l.nō putauit.§.non queuis.de contractib.ꝛ in.l.nullo
C.de ſer.Aut eſt dubiū an ſit iuſta vel nō.ꝛ tūc ſi obtulit ſe incō
tinenti illā velle ꝓbare debet audiri.ꝛ ſuſpēdit executionē iuxta
ea ꝗ no.Bar.in.d.§.cōdēnatū.ꝛ facit qꝺ habeẜ in.l.iij.§.ibideȝ
ſ.ad exhib.ꝛ in.l.ſi is a quo.ſ.vt in po.leg.Aut non obtulit ſe
paratū ꝓbare incōtinenti:ꝛ tūc videreẜ qꝺ nō ſuſpēdaẜ execu
tio ꝑ ea ꝗ habenẜ in.d.§.ibidē.ꝛ que no.in.d.§.cōdemnatū.Sȝ
contrariū videtur dicendum q2 illud videtur procedere qñ exe
cutio eſt retractabilis.ſecus qñ executio nō eſt retractabilis vt i
caſu ꝓpoſito q2 tunc illa talis executio ſuſpenditur ꝓpter execu
tionē exceptionē vel petionē nullitatis.vt no.ſingulariter Pau
lus de liazariis in cle.i.de re iu.vbi ſic limitat illā cle.que dicit qꝺ
vbi qs habuit tres ſnīas conformes ſuper eodē non ſuſpēditur
executio ꝑtextu exceptionis nullitatis.nā limitat illud ꝓcedere
niſi executio ſit retractabilis.ꝛ ꝓ hoc facit q2 tūc ꝯſueuit caueri
de reponēdo rē in priſtinū ſtatū facit qꝺ habeẜ in auẜ.que ſup
plicia.de ꝑci.impe.off.qꝺ hoc caſu fieri nō poſſit.Scꝺo qñ petiẜ
caſſari vel aliter reſcindi.ſimiliter ꝯſidera qꝺ petitio notorie eſt
iniuſta ꝛ nō ſuſpēdit executionē.ar.d.l.ſatis aperte.aut eſt noto
rie iuſta.ꝛ tūc ſuſpēdit nā reſtitutio in inte.ſuſpēdit executioneȝ
ſententie

ſufficit ſaltim ſi de illa ſtatim poſſe ꝯſtaret vt no. Bar. in. l. pe. ꝟ. de au. tu. ⁊ ſic multo fortius dꝫ ſuſpendi hoc caſu ꝑpter notorietatē ſi vero petitio eſt nulla tūc ſi offert ſe ſtatim paratū ꝓbare de iure ſuo ⁊ tūc i. ſ. ſē qđ no. in. d. l. pe. ſi ꝟo nō offert tūc eſt magis dubiū nā videret qđ nō impediret executio ꝑ no. in d. l. pe. Sed ꝯtrarius videret veri⁹ ex quo executio eſt retractabilis ꝑ ea q̄ no. ꝑ pau. in. d. cle. i. ⁊ q: reſtitutio in integrū petita ꝯ ſniam vꝫ ſuſpendere executionē ſuię dūmodo nō ſit ꝓſumptio contra illā petentē vt vꝫ et. ꝟ caſus in. l. i. C. de in inte. reſti. ⁊ in. c. ſuſcitata. extra de reſti. in inte. per q̄ duo iura vꝫ qđ nedū ſi incontinēti poſſet ꝓbari ſed et ſi illud incōtinenti nō poſſit dūmodo nō ſit ꝓſumptio ca lūnie contra petentē ſuſpēdi debeat executio ſnie petita reſtōne in integrū ſꝫ Bar. aliter dixerit in. d. l. pe. adde etiam qđ dixi ſupra de ꝑendē. appel. q: illud vꝫ verū niſi appellatio eſſet manifeſte friuola ꝑ ea que hñr in. c. romana. ꝟ. ſi autem poſt ſniam. de app. in. vi. Item hec vera quādo offendꝫ a iciuit predicta. ſed ſi ignoraſſet ⁊ fuiſſet in ignorantia iuris vel alia non iuſta cā recurre ad no. ꝑ Bar. in. l. pe. ff. de adul. ⁊ qualiter poſſꝫ argui factū ſciē tia recurre ad gl. in. l. ſi tutor. C. de periculo tutoris. ⁊ plenius ꝑ Bar. in. l. is poteſt. ff. de acqui. here.

Summarium.

1 Errans d ſfert a dubitante.
2 Factum a procuratore ante ſuſceptionem mandati non valet.
3 Exercitium officij procurationis qñ incipiat.

Qui i domini teſtamēto.

1 Z. i. l. i⁹ de ſ ſtatu ſuo non pōt teſtari. h. dicit. ¶ †No. differentiam inter errātē ⁊ dubitātē vt hic in gloſſ. ⁊ in rub. C. de iu. ⁊ fac. igno. ¶ Not. ex hac. l. ⁊ ſequēti ar. q ſi etiā ſciēs ꝓcurator ignorat ſe ꝓcuratorē ⁊ interim faciat aliquē actū noīe dñi non dꝫ factū a ꝓcuratore. ⁊ per ꝯñs nō valet. facit. l. qro ff. de eo qui pro tutore. ⁊. l. iij. ꝟ. ſed qđ de tutoris. ff. rem ra. hab. ⁊ hoc Jo. an. poſt archi. i. ſto. c. is q. de ꝓc. lib. vi. lꝫ Bal. hic refert Dy. conſulere contrariū. ſed vꝫ qđ non bene per predicta ⁊ ꝑ ea que no. Bar. licet Bal. nō alleget in. l. ſi pupilli. ꝟ. itē ſi procurator. de ne. ge. Adde etiā qđ plus vꝫ ſentire Jo. an. in. d. c. is qui

2 poſt archi. ⁊ cōpoſtolanum. ⁊ ſpe. in ti. de procu. ꝟ. i. verſi. † Sed quid ſi procurator antequā ſuſcipiat mādatum faciat aliquid tanquam procurator ⁊ etiā ſciat ſe ꝓcuratorē conſtitutum dū modo non ſuſceperit mādatū. dic qđ illud non valeat per text. in. d. l. is qui. de ap. c. ſuper eo. li. vj. ⁊. l. obſeruare in ſi. ꝟ. de offic. ꝓcō. ⁊ leg. pro quo faciat q: cōtractus ꝓcurationis vel mādati contrahit ꝯſenſu interueniēte nūcio vel epiſtola inter abſentem facit. l. i. ⁊. ii. ꝟ. de ꝓcu. ⁊. l. conſenſu. de act. ⁊ obli. ⁊ ſic vꝫ qđ non ſufficiat ꝓcuratorē ſcire ſe ꝯſtitutū eſſe niſi hoc fuerit ſibi intimatū per nunciū dictū vel eius lras. ar. eo. q hñr in. l. i. in ſi. ꝟ. de cō

3 trahen. emp. † Et ex predictis vꝫ qđ ꝑ ea exercēdi officij ꝓcurationis incipiat nō a tꝑe conſtitutionis. ſꝫ a tꝑe intimate conſtitutionis per dñm. ⁊ officiū ſuſceptū ꝑ ꝓcuratorē. vꝫ tū facto ſuſcipere officiū eo ipſo q lrās recipit a domino ⁊ nō contradicit vt eſt hodie tex. in cle. inſtrumentum. de procu. ⁊ bene facit. l. ſi iuſſu. ff. ad macedo. ¶ In gloſſa. ſuper verbo nō poteſt in fine dic corrupt a eſt vitio ſcriptoris. ⁊ debe⁹ diceret econuerſo. ſ. quādo contraho cum ligata quam credo ſolutam ſecundum Tho. de for. ⁊ Angelum.

Summarium.

1 Ignorare dubitare errare ⁊ neſcire differunt.
2 Dubitatio medium quoddam eſt inter errorem ⁊ neſcientiam.
3 Dubitatio quot modis ⁊ quare iudici ineſſe poſſit.

De ſtatu ſuo.

1 ¶ In gl. i. i ſi. †no. tū hic gl. aſſignātē dñiā inter dubitare ignorare ⁊ errare ⁊ neſcire. de quo et ꝑ gl. ſup rub. ꝟ. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ ꝑpter illud qđ dicit glo. q ꝓprie ignorare quis. dꝫ qñ nō ſcit qđ ſcire dꝫ. deſcēdit illud apoſtoli. qui ignorat ignorabuntur. de quo tranſumptiue in. c. q: ſa. ſe. xviij. di. Et facit etiā hec gl. ꝑ reſponſionibus q ſiūt poſitionibus in qb⁹ qñqꝫ dꝫ rñdēdo dubitat. vꝫ ignorat. de quo in. l. ii. ꝟ.

2 q obſeruari. de iur. cal. ¶ † Itē not. ex gl. qđ dubitatio ꝓprie eſt mediū inter errare ⁊ neſcire. Eſt aūt dubitatio ſꝫ philoſophū vt ꝟ refert Bal. Equalitas q̄dā ꝯtrariū motiuo ꝟ ſeu ꝯtrariū rationum mētis. ⁊ hec dubitatio qñqꝫ ineſt parti. vt hic pꝫ. qñqꝫ iudici. de quo ꝑ Jo. bu. i. l. i ꝟ. de ꝓcu. ⁊ ꝑ Bar. i. l. admonēdi. ff. de iureiu.

3 † Hec aūt dubitatio ꝑut ineſt iudici qñqꝫ ineſt a pñcipio cauſe puta ꝑpter affirmationē ⁊ negationē. l. ſi. C. q. ad li. ꝓcla. nō ſꝫ. qñqꝫ i medio. ⁊ hoc dupliciter: q: qñqꝫ ꝑpter ſemiplenā ꝓbationē. iuxta ea q hñr in. l. admonēdi. ⁊ i. l. i bone fidei. C. de iureiu. ⁊ in. c. vl. extra de iureiu. qñqꝫ ꝑꝑ ꝯtrietatē probationum. l. ſcripturas. C. de fide inſtru. ⁊ in. c. in nr̃a. extra de teſti. ⁊ in. c. ſi. extra de re iudi. ⁊. l. ſi pars. ꝟ. de inoffi. teſta. quandoqꝫ ineſt in fine cauſe propter ꝯtiā diſceptationē ſeu opinionū varietatem in intellectu iuris ſm ea q habent in. l. dos a patre ꝓfecta. C. ſol. mat. ⁊ l. ꝟ. qbus. in prima conſti. codicis. ¶ Interdū eſt poſt ſniam propter interiectā appellationē. facit. l. qui a latronibus ꝟ. ſi. ꝟ. eo. ⁊ dic ⁊ hic Bal. q in dubio iudex debet differre appelationi. allegat no. in ſpe. in ti. de appe. ⁊ iu. adde etiam qđ idem no. in. c. vt debitus. extra de appel. vbi per Jo. an.

Summarium.

1 Teſtamenti factionē paſſiuā habere pōt actiuā nō habens.
2 Surdus teſtamentum condere nequit.
3 Nomina verbalia a quibus verbis ſignificationem recipiāt.
4 Actio perſonalis ⁊ hypothecaria ex eiſdem cauſis furioſo queritur quibus dominium ignoranti.

Filius fa.

1 †Qui nō hꝫ teſtamēti factionē actiuā ꝑpter ſui delictū habere pōt paſ

2 ſiuā h. d. ¶ In tex. ibi factionē. ſ. paſſiuā. † No. ex hac l. qđ ſurdus teſtari nō pōt. ⁊ intellige de eo q oīno nō audit. ⁊ intellige et hodie ſm determinationē. l. diſcretis. C. qui teſt. fa. poſ. ⁊ que habenē. ꝟ. eo. l. qui in poteſtatem. ⁊. l. ſe. ſi autē q audiret ſed multū tarde ille appellat ſurdaſter. ſm ang. q dicit de hoc eſſe glo. ſingularē in. l. pe. ꝟ. de teſta. tu. ſed certe corrupte allegauit q: imo eſt in. l. pe. ꝟ. de legi. tu. ⁊ ſic et olim poterāt

3 teſtari per ea que hñr in. d. l. diſcretis. ¶ † No. ſcđo qđ nota verbalia interdū accipiūt ſignificationē a verbo actiuo: interdū a

4 paſſiuo. de quo in. l. i. ff. de duo. re. ¶ † No. tertio qđ ex qbus cauſis acquirit dñiū ignorāti ex eiſdē acquirit actio pſonalis ⁊ hypothecaria et ex eiſdē cauſis acquirit furioſo. q eſt no. ſm Bal. ⁊ qđ dicit legata acq̄ri ignorāti intellige reuocabiliter tū vt no. glo. in. l. ſi q ita hereditatē. ff. de cōdi. inſti. ⁊ in. l. cū inter. ꝟ. ſurdo. ff. de le. ii. Et intellige nedum quo ad perſonalē actionē: ſed etiam realem ſi legatus fuit dominus. l. a titio. ff. de fur.

In aduerſa.

No. ex hac. l. qđ ſi propter egritudinē corpalē inducit mētis exiliū nō pōt q̄s teſtari. ſecus ſi nō inducat mētis exiliū. l. ii. ꝟ. e. Quid aūt ſi aliqs habeat linguā ita igroſſatā q eius ſermonis ſniā nō ſit intelligibilis an poterit teſtari dic q nō q: hic mortuo ſiſis eſt. l. iubemus. C. e. ſecus ſi lingua ſit balbutiēs tū intelligat lꝫ cū difficultate ſm Ang. alleg. tex. cum glo. in. l. quoniam indignum. eo. ti.

Summarium.

1 Teſtm̄ q a pñcipio validat ob defectū ſuperueniētē ſi mutat.
2 Notorium quo ad declarandum ſententie equiparatur.
3 Damnatus deſcrim ne famoſo quare teſtari nequeat.
4 Infamis a quibus repellatur actibus.

Is cui bonis.

1 †No. ex glo. qđ teſtm̄ a pñcipio validū nō infirmat ex defectu poſtea ſuperuenienti de quo remittit bal. ad gl. ſingularē q dicit nō eſſe aliā in. l. i. ꝟ. exhibit. ff. de ſecū. tab. Sꝫ tu ſup hoc diſtingue vt hic plene dicit l diſtinctiōe ſup hac. l. Et facit qđ dixi in. l. lege. ꝟ. eo. ¶ In glo. ſ. ibi. Alij dicūt legē interdici. hāc tenebat Pe. in. l. his q bonis. de ver. obl. ex eo q: notoriū ⁊ ſnia eqparat. l. emptor. ꝟ. de act. emp. Sed cōtrariū tenet hic Bar. ⁊ idē Bal. poſt And. de ipſis. ⁊ ſilr Ang. q: imo exigit miniſteriū iudicis. vt no. in. l. is cui. ff. de verb. obl. vbi et de hoc ꝑ Bar. ⁊ ibi et dixi facit. l. i. ꝟ. de cu. fur. ⁊. l. tres tu

2 tores. ad ſi. ꝟ. de admi. tu. † Nec ob. qđ notoriū ⁊ ſnia equiparant q: verum eſt quo ad declarādū. ſecus quo ad aliqđ de nouo inducēdū vel prohibendū. vt ꝓbatur ex his q hñr in. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. ꝟ. pe. ꝟ. de iureiu. ⁊ ibi glo. ſin. que dicit qđ ex ꝓbatione nō oritꝫ actio lꝫ oriat ex ſnia. ⁊ tū ꝓbatio inducit notorium ſicut ſnia. vt l. c. cū ol in extra de ver. ſi. ⁊ hic. l. infra ⁊ in. c. ſi. extra de cohabi. cle. ⁊ mul. Ang. adducit hic etiā aliā gloſ. quā dicit eſſe in. ꝟ. fuerat. inſti. de ac. dū dicit q ex iuſo iudiciali nō agit lꝫ hēat vim ꝓbationis. ¶ Et ex ꝓdictis pꝫ qđ lꝫ quo ad liquidationē facti ſnia ⁊ notoriū equiparent nō tū quod ad effectū iuris i quib⁹ exigitur miniſterium ſeu autoritas iudicantis. qđ eſt no. ſm Bal.

Si qs ob car.

3 †No. hāc rōnē quare dānat⁹ de crimine famoſo nō pt teſtari nā rō eſt q: ꝟ eſt iure expꝛeſſus q: ſic eſt ſcriptū i. l. facti. l. q teſto. ꝟ. cū q. ff. e. ⁊ ꝑ ꝟ infert q reliq infames q nō ꝑdūt vel cuitatē vel libertatē erūt teſtabiles. vt hic ꝓbat a ꝯtrio ſenſu. ⁊ eſt caſus in. l. i. C. de ſe. nup. ⁊. l. ei⁹ q. ꝟ. ſed relegari. ꝟ. e. iūcta. l. cognitionē. ꝟ. ꝯtumnt. de

4 va. ⁊ extraor. cog. † Et ſi dicat iſamis repellit a legitimis actib⁹. vt l. c. lꝫ ex quadā extra de teſti. ſcđe qđ illud verū regl'r in actib⁹ ꝯcernētib⁹ publica officia ſeu publicā vtilitatē. ſec⁹ i reſpicietib⁹ priuatā. hic eſt qđ infamis pōt eſſe ꝓcurator. vt hꝫ in. ꝟ. fin. inſti. de exce. Uel pꝫ dicꝫ illud de iure canonico ſm qđ ſm aliquoꝝ opi. iſamis nō pōt eſſe ꝓcurator. de quo i. c. cū deputati. extra de iudi. ⁊ iiij q. vj. ꝟ. tria. ⁊ c. infames. Prima tū ſētentia ꝟ ꝑ Bar. nulla facta mēti. e de ſcđa. ⁊ hoc no. ꝑ intellectu dicti. c. lꝫ ex quadā inquātū ſimplr dicit infamē repellēdū a legitimis actib⁹. nā

ex generalitate illius tex.iuncta.l.iij.§.eo.vr qd nullus infamis poſſit teſtari cũ tñ contrarium cõiter tenetur z tunc hic Bar.z Bal.z Ang.z ſic ille tex.debet limitari ſm predicta.

Summarium.

1 Renaſci poteſt res facilius ꝙ de nouo induci.
2 Teſtes teſtamenti in ſuis ſubſcriptionibus de ſigillis z eorum forma mentionem facere debẽt.

Si teſtamentum.

Si teſtm̃ reſignatur ſufficiũt noua ſigilla cuz ſubſcriptionib⁹ p̃mis.h.d.
1 ¶ † No.ꝙ res facili⁹ renaſcit ꝙ de nouo inducat.de quo hic p᷑glo. ¶ In glo.iperfectũ ibi nõ cãcellauit ſupple niſi forte cãcellaſſet taliter qd illa cãcellatio potuiſſet remoueri,nã ſi remouiſſet quis tũc interueniſſet actus retro priori ſimilis valeret teſtm̃ ſm Ja.de are.z bar.z hoc in pagano.In milite dic vt in.l.tribun⁹.§.fi.j.de teſta.mi. ¶ In ea.glo.ibi ꝙ de nouo naſcat,nã hic nõ eſt neceſſe qd interueniat noua ſubſcriptio nã ſufficit prima ſubſcriptio.z hoc clarũ ſi teſtes ſc̃do loco ſigillãtes ſunt illi idẽ ꝗ p̃imo fuerũt.Si aũt eſſent diuerſi eſſet maius dubium cũ hoc caſu idẽ
2 tenent Bal.z ang.† Sed forte nõ p̃cedit cũ teſtes i ſubſcriptionibus dꝫ beant facere mẽtionẽ de ſigillis z de forma ſigillorũ vt plene no.Spe.in ti.de inſtr.edi.§.vt aũt verſi.ad huius.cuz ſeq. vbi ponit formã teſtamẽti in ſcriptis z ẽt teſtamẽti ſine ſcriptis z ſic nõ cõcordarent tũc ſubſcriptiones z ſigilla.ideo tutius eſt intelligere qd hic erant iidẽ teſtes non tamẽ requirit noua ſubſcriptio,z ſic intelligatur iſte tex.

Summarium.

1 Scripture plures poſſunt de vno z eodem teſtamẽto ẽẽ cl.
2 Notario dicenti exemplum de ſuo originali ſumptum eſſe quãdo credatur.

Unum teſtamentum.

De vno teſtamẽto p̃t fieri plures ſcripture ſeu plura publica inſtr̃a.
1 h.d. ¶ † No.qd teſtm̃ eſt qd intellectuale.hinc eſt ꝙ ſtãte vnitate teſtamẽti plures p̃nt de illo effici ſcripture nec p̃ hoc min⁹ dꝛ vnicũ teſtm̃.de quo in.l.j.ad fi.p̃ glo.§.eo.z ſic facit ſm Bal.qd ſi notarius de ſuo falſo rogatu plura inſtrumẽta cõfecit idẽ cõmittit qd vnica pena venit puniendus quaſi vnicum cõmiſit maleficiũ.z idẽ vr ſi teſtis circa idẽ pluries vniformiter falſum depoſuit.nã vnũ videt falſitas ſm eũ.forte tñ poſſet dici ꝙ ſi ex reiteratione ſcripture vel dicti ſit ſecutũ nouũ p̃iudiciũ.ꝙ tũc hoc nõ p̃cedat p̃pter pluralitatẽ offenſe.ar.l.nũꝗ plura.j.de
2 p̃.deli. ¶ † Ult mo no.ex tex.iũcta gl.ꝙ ſi notari⁹ dicat hoc eſt qddam exemplũ ſumptũ de meo originali.z obiciat qd nõ faciat fidẽ lꝫ ſit in forma publica.p̃ au.ſi quis in aliquo.C.de edẽ. qd id nõ habeat obſtare.qꝛ illud verbuz exemplum ponitur improprie:cum re vera ſit autenticũ ex quo eadem manu eſt confectum.z ſic poteſt ex poni exemplũ:id eſt exemplar.facit ꝙ nota.in.l.q.§.de fide inſtru.z facit ad predicta qd notat in.l.ſempronius proculo.j.de lega.q.

Summarium.

1 Uoluntas imperfecta nil valet
2 Actus nullus cenſetur ſi ceptus non perficiatur.
3 Teſtamentum quid indiuiduum dicitur,z nu.9.
4 Imperfectio quotuplex ſit.
5 Uoluntas quot cauſis z rationibus imperfecta cenſeatur.z numeris ſequentibus.

Si is qui.

Et teſtõ nõ cõpleto nihil debet ẽẽ in eo qd teſtator expreſſit.h.dicit
1 ¶ † No.ex tex.ꝙ volũtas iperfecta null⁹ eſt momẽti
2 ¶ † Itẽ not.qd act⁹ cept⁹ z nõ ꝯſimatus cẽſetur eſſe null⁹. ¶ Itẽ no.qd actus ceptus in dubio alio non ſecuto preſumit perfectus:niſi aliud probet.nã nõ preſumitur quis aliud habuiſſe i mẽte ꝙ dixerit ore niſi aliud appareat. ¶ Itẽ no.ſm Bal.qd forma eſſentialis teſtamẽti vr concludi in p̃icto indiuiſibili z ſic i vltima lr̃a teſtamẽti videt introduci forma ſubſtãtialis ipſius.facit qd habetur in.l.furioſum.C.qui teſta.fa.poſ. ¶ Et no.ex p̃dictis qd qdã eſt imperfectio rõne volũtatis.qdã rõne ſolẽnitatis.Aliqñ autem valeat voluntas imperfecta rone volũtatis i relictis ad pias cauſas vel inter liberos.et3 hic bal.z
3 Ang.qd nõ de quo tãgit cũ glo. ¶ † No.qd teſtamẽtũ cenſetur quid indiuiduũ.z qui partẽ indiuidui fecit nil feciſſe videtur facit.d.l.furioſum. ¶ In glo.furioſos ibi vel melius imo hoc coiter nõ tenet.ſed dic qd ibi ſit volũtas perfecta ratione volũtatis ſed nõ rõne ſolẽnitatis in certa parte.hic aũt fuit volũtas imper
4 fecta rõne volũtatis. ¶ † Et p̃ euidentia glo.z eorũ que ſequuntur no.qd multiplex eſt imperfectio.qdã rone ſolẽnitatis.qdaꝫ ratione voluntatis.quedã ratione grammaticalis conſtructionis,vt qꝛ deficit verbũ principale.quedam interdum dicitur imperfectio p̃pter ſcripturã nõ factã.quedã etiã interdũ dꝛ iperfectio qꝛ ſcript⁹ eſt heres q̃ nõ capit ad ſuũ cõmodũ lꝫ accipiat ad cõmodũ fiſci.z de oib⁹ iſtis.j.tãgit gl. ¶ In ea.gl.ibi.i.nõ ſolẽ
5 ni.No.bñ hãc ſolã vr velle qd † volũtas impfecta rõne volũtatis nõ valeat inter liberos.ſec⁹ ſi ſit impfecta rõne ſolẽnitatis.z hoc vr ſequi hic bart.z bal.ang.Sed ipſemet bar.videt ſenſiſſe ꝯtrariũ in.l.fideicõmiſſa.§.j.j.de lega.iij.z in.l.in teſtamento.j.de fideicõ.vb.vr cõcludere qd volũtas impfecta etiã rõne volũtatis
6 valeat inter liberos z ad pias cauſas.† Tu potes cõcludere qd interdũ volũtas eſt impfecta qꝛ nõ fuit publicata corã teſtib⁹ ꝑ nt teſtator volebat facere.al's fuiſſet ſcripta.p̃ri⁹ manu z nõ fuit publicata:qꝛ morte fuit p̃uent⁹ anteꝗ̃ veniret tabel.vel haberentur teſtes:z tũc ſatis vr qd valeat iter liberos z etiã ad pias cãs ſi cõſtet illũ eſſe ſcriptũ manu teſtoris:qꝛ ſufficit de illa cõſtare quibuſcũqꝫ indiciis inter liberos.l.fi.C.fa.herc.z eadẽ rõne ad pias cãs.ar.eorũ q̃ legunt,in.c.cũ tibi.z l.c.cũ eſſes.z.c.relatũ.extra de
7 teſt.Interdu† vo eſt impfecta rõne volũtatis:qꝛ teſtõr volebat vltra diſponere:ꝙ ſit diſpoſitũ.Sꝫ nõ potuit p̃p̃ morbũ ſuperuenientẽ vl mortẽ vt in caſu nr̃e legis z tũc p̃t dici qd interdũ ẽ ob ſeruãtia volũtatis de q̃ appet poſſet ſeq̃ ſcãdaliũ:vt diſcordia inter fr̃es p̃p̃ inequalitatẽ z tũc non ſeruant argu.l.cũ op̃z.§.j.C.de bo.q̃ lib.z.l.cuz pr.§.pulcerrimis.j.de leg.ij.z in.c.ij.extra de
8 ope.no.nũ.† Interdũ vero nõ timet ſcãdalũ ex obſeruãtia volũtatis expl̃e:z tũc ſi cõſtat ꝙ illa veniebat diminuẽda ex eo ꝙ teſtor p̃poſuerat facere vt eſt videre i caſu nr̃o:qꝛ diminuta fuiſſet portio primorũ h̃rdũ:z tũc nr̃r nõ valet ar.hui⁹ tex.ne reperiat plus habere noiatus ꝙ voluerit teſtator.vñ p̃p̃ repugnantiã regularũ.qꝛ nõ p̃t decedere p̃ p̃te teſtat⁹ z p̃ p̃te nõ:nõ valebit talis volũtas.Interdũ veriſimilr̃ nõ mutaſſet p̃mã diſpõnẽ nec etiã ex illi⁹ obſeruãtia ſequet veriſilr̃ ſcandalũ.vt ſi mandauerat fieri capellas in aliquo loco z qd expẽdit ducẽta:tũc vr ꝙ valeat:qꝛ illa volũtas de ſe eſt p̃fecta q̃ ad actuz illuz de q̃ querimus.nã nec veriſilr̃ teſtõr ſe correxiſſet.ar.l.nã ad ea.j.de cõdi.z demõ.ergo nõ dꝫ vitiari ex alio actu omiſſo ſeparato.arg. regu
9 le vtile de re.iu.in.vi.Nec ob.qd teſtm̃ cẽſet qd indiuiduũ.vt i.l.furioſum.C.q teſt.fa.poſ.qꝛ illud verũ ex diſpõne iuris ciuilis ſꝫ iuſvr ex eq̃tate iuris gen.z etiã alis ex mẽte regulari iuris ciuilis in aliis actib⁹:qꝛ ex quo diſpõ ſit ſup plurib⁹ reb⁹ ſeparatis vr qd tot cẽſeant eẽ diſpõnes quot ſunt ipſe res.ar.l.ſcire.de bonus.j.de ver.ob.z ſic eq̃tas indubitãter ſuadet talẽ voluntatẽ debere ſeruari:ex q̃ de illa cõſtat q̃ ſatis de ſe eſt p̃fecta q̃ ad id de quo q̃rit.z ſic intelligat qd no.Bar.i.d.l.in teſtõ.facit quod h̃r in.c.clerici.z.c.q oblatiões.x.q.ij.z qd legit z not.in.c.cum tibi.z.c.cũ eſſes.z.c.cũ relatus.z h̃ oia qñ cõſtat qd teſtõr volebat alio diſponere.Si aũt nõ cõſtat tũc lꝫ ſupuenit morb⁹ recd'is ipm mutũ nõ vitiabit act⁹ p̃cãbulus.vt hic eſt caſus valde notabilis nec i dubio p̃ſumet impfectio volũtatis qd eſt valde notãdũ.ſec⁹ ſi cõſtet qd vellet aliud diſponere p̃pter v̾ba añ p̃lata vel qꝛ vnũ diſpoſitũ dicat.Itẽ volo z ſtatim ipſe fact⁹ ẽ mut⁹.nã tunc ſatis bñ cõſtabit de impfectione volũtatis.q̃ indubitãter vitiat regl'r oia p̃ tex.iſtũ z gl.Sꝫ an vitiet diſpõ inter liberos vel ad piã cãm dic vt.§.dixi. ¶ In ea.gl.ibi vr velle ꝯ Bal.hic vr tenere opi.Andree de piſis.quã hic refert Bar.referẽs etiã opi.Ray.Sꝫ tu tene cuz Bar.q et3 idiſtincte hãc vult mã p̃te.z ſilr̃ Ang. ¶ Extra gl.tene menti dictũ bal.qd ꝙ ſi ad camerã actorũ reperit ſnĩa ſcripta ſꝫ nõ ſunt ibi illa verba lata z publicata zc.qd nõ faciat fidẽ.arg.huius tex.z eorũ q̃ hic tetigit bar.z que h̃r in.l.j.z.ij.C.de ſen.ex peri.recitan.

Summarium.

1 Dictio inteſtabilis multa importat.
2 Proceſſus eſt nullus in quo auditur bannitus.
3 Infamia notoria a teſtimonio repellit.

Cum lege.

Uerbũ inteſtabilis iportat vt qs nõ poſſit teſtari nec eẽ teſtis in teſtõ nec ẽ teſtimonium dicere.h.d.
1 ¶ † No.de ſignificato hui⁹ verbi inteſtabilis.qꝛ multa cõprehẽdit.vt hic tãgit gl.verũ tñ vr ꝙ ſic late accipiat cũ i penalib⁹ ſtricta debeat fieri interp̃tatio.l.ſi p̃ces.j.de pe.in regula in penis.de reg.iur.in.vj.Sꝫ potes dicere ꝙ iſtud p̃cedit in rõne ſubiecte materie q̃ hoc ſuadet:qꝛ ex tali cãa eſt dãnatus q̃ ſuadet talẽ interp̃tatio
2 nẽ.facit qd hic tãgit gl. ¶ † Ultimo p̃ hunc tex.dicit h̃ bal. qd ſi ex forma ſtatuti bãnito nõ dꝫ ius reddi:vel nõ debet querela bãnitorũ audiri ꝙ ſi iudex p̃ceſſit z recepit teſtes nõ valebit p̃ceſſus qꝛ vbi p̃ſona ẽ inhabilis p̃pter odiũ ei⁹ media annullãt.ſic dicit tenuiſſe Ja.de are.diſputãdo.Sꝫ tu ad de qd ꝯ ipm facit:qꝛ p̃hibitũ eſt excõicatum in iudicio admitti.z tñ ſi fuit admiſſus tenet iudiciũ.vt in.c.pia.de excep.in.vj.z ſic videt neceſſario ex forma dicti ſtatuti inferri nullitas p̃ceſſus niſi aliud appareat.z ad materiã facit ꝙ no.Bar.i.l.j.§.j.j.ad treb.z.l.j.§.ad qd autẽ.§.de aleatorib⁹.iuã videt p̃ no.per euz in dictis locis p̃cedere dictũ Bal.tñ ſi bene ponderent nõ ex toto faciunt ꝯtra id quod

1 id ꝙ dixi. ¶ † In gl. pe. ſ in fi. Innuit gl. ꝙ infamia demū re pellat a teſtimonio ſi ſit notoria. & hoc verū in teſtimonio extraiudiciali. vt in adhibendo. in teſtō fien. ſo. nā tūc ſatis eſt qd tūc opi qs ſit bone fame ⁊ habitꝰ. vt voluit ſentire hic gl. q̄ eſt valde no. ⁊ forte ſingularis amplians. l. i. ff. eo. Sed ſi agat̃ de teſtimonio ferendo in iudicio tunc ſi ſuper teſtamento dic vt dictum eſt in l. ad teſtamentū. §. i. Si vero ſuper alio actu dic ꝙ repellitur ſiue ſit notoria infamia ſiue nō dummodo de illa fidei iudici fiat per ea que habentur. l. iij. §. lege iulia. ff. de teſtꝰ.

Summarium.

1 Scriptor teſtamenti poteſt de contentis in eo teſtificari.
2 Querenti ſtulte poteſt reſponderi dure.
3 Officio duplici poteſt quis fungi.

Omitius. Scriptor teſtamēti nō ꝓhibetur eſſe teſtis in ipſo teſtō. h. d. ſcdm glo. Uel ſic ſcdm Bar. Adhibitus ad ſcribendū teſtamentū intelligit̃ etiā rogatꝰ vt ſit teſtis et in numero teſtiū cōputat̃. h. d. ſm intellectū Bar. ⁊ non eſt alibi ſm Ang. Et intellige ſcdm eū quando ſe ſubſcripſit. ſicut et
1 alij teſtes teſtatore patiente. de quo hic per eū. ¶ † Nota quod ſcribēs inſtrumentū poteſt teſtificari. ⁊ ſic facit quod tabellio q ſcribit cōputetur in numero teſtiū. Sed certe hic erat ſcriptura priuata. ⁊ ſic probatio non ſumebatur ex illa. ſed ex teſtibus et depoſitionibus ipſorū. ſecus ſi probatio ſumeretur ex ſcriptura: vt q̄ eſſet publica. nam tūc non debet computari tabellio in numero teſtiū. vnde nō probaret ſcriptura tabellionis ſi in ea dicatur actū coram me notario ⁊ tribus teſtibus ad hoc rogatis. licet poſtea ſubſcribat ſe vt tabellio. nā regulariter requirit̃ qd apponat duos teſtes ad minus in ſubſcriptione ⁊ diuerſos ab ipſo tabellione. alias ſcriptura nō ꝓbaret. Poſſet tñ ꝓbatio fieri p teſtes inter quos ipſe tabellio poſſet teſtificari. ⁊ hec fuit in effectu ſnīa gl. ſm ſnīas vādinꝰ q̄ nō eſt alibi in l. hac cōſultiſſima. C. q teſta. fa. poſ. ¶ † Ultimo no. ꝙ ſtulte querēti rñdetur cū improperio
2 non benigne. ⁊ ſic dicebat Pe. ꝙ pōt rñderi aduocato qñ facit qōnē cornutā ſeu ineptā. potes dicere ꝙ regulariter eſt bn̄ gne reſpōdēdū p ea que habētur l. i. ꝑcibus. C. de impu. ⁊ aliis ſub. ⁊ in l. vt reſponſum. C. de trāſac. ⁊ in c. de muliere. extra de ſpō. Fallit primo qñ rō ſubiecte materie aliud ſuadet. vt in l. mercalē. C. de cōdic. ob tur. cauſam. Fallit ſcdo ſi q̄rens eſt ꝑſona que veriſimiliter dʒ inſtructa eſſe. vt eſt iuriſperitus. Et facit qōnem modicū dubiā. ſic loquitur hic. facit l. ij. §. ſeruius aūt ſulpitius. ff. de orig. iuris. ibi turpe eſt viro patritio ignorare ius in q̄ verſa-
3 tur. ¶ † Itē no. ꝙ pōt qs duplici officio fungi. ſcriptoris et teſtis. de quo in l. ſi cōſul. ff. de adop. ⁊ in c. ex lris. extra de proba. ¶ In glo. ij. ibi. nō eſt neceſſe vt rogetur ad ſcribēdū. hoc poteſt procedere in caſu iſto qñ ſcribebat vt priuata ꝑſona. ſed quādo ſit tabellio ⁊ ſcribit tāq̄ tabellio requirit̃ qd ſit rogatus vt in §. nos a iit. in auf. de tabellio. col. v. ¶ In gl. ſuper verbo adhibitus in fi. dic vt dixi in notabilibus ⁊ dic vt hic p doct. ¶ Extra gl. tene menti. q̄ ſentit hic Bart. qd eo ipſo qd apparet teſtē ſe ſubſcripſiſſe eo ipſo ſatis dicat̃ ⁊ p̄ſumit̃ rogatꝰ. et ſic limitabit̃ ꝙ habet̃ in l. heredes. §. fi. ff. e. Et hoc ſatis pōt tolerari quando apparet ꝙ ſciente ⁊ patiēte illo de cuiꝰ actu gerit̃ ſe ſubſcripſit. ar. l. q patitur. ff. m idan. alias forte ſecus cū poſſibile ſit ꝙ ſe ſubſcripſerit etiam non rogatus ⁊ ſolennitas extrinſeca non preſumatur. l. quecunqʒ. in fin. ff. de publicia.

Summarium.

1 Teſtamentum manu priuata ſcribi poteſt.
2 Argumentum de ſcriptore teſtamenti ad teſtem eſt inualidum.
3 Tabellio rogatus eſſe debet vt eius actus valeat.

1 Seruus. Seruus pōt ſcribere teſtamentum. hoc dicit. ¶ † Not. ex text. ꝙ teſtm̄ etiā pōt ſcribi manu priuata. tñ tūc illa ſcriptura de ſe no facit fidem niſi iunct̃ depoſitionibus teſtium
2 l. ſi qs ex ſignatoribus ⁊ l. ij. ⁊ l. iij. ff. quemad. teſta. aperi. ¶ † Itē no. ꝙ nō videtur eſſe licita argumētatio de ſcriptore teſtamenti ad teſtē: q̄ ſeruꝰ pōt eſſe ſcriptor teſtamēti vt hic. ⁊ tñ nō pt eſſe teſtis. vt l. q teſtō. §. ſeruꝰ. ff. e. ⁊ ſic facit ad no. p doc. in d. l. q teſtamēto. ⁊ q̄cūqʒ †
3 In gl. ꝑ hꝰ bef. ibi teſtator poſſet ſcribere. facit hec gl. ꝙ tabellio poſſit ſcribere ⁊ publicare ſuū teſtamētū. ⁊ hoc tʒ hic Bar. Sed aduerte q̄ cōtra ipm facit: q̄ notarius debet eſſe rogatꝰ vt in §. nos. in auf. de tabel. et ſic vr ꝙ dʒ eſſe diſtinctio inter rogantē ⁊ rogatū. ar. c. cū ad noſtrā. extra de inſtitu. ⁊ ꝙ no. in c. ex inſinuatiōe. in c. de iure. ex̄ de iure patro. in qbus pʒ ꝙ etiā in actibus q ſunt volūtarie iuriſdictionis nō pōt qs fungi duplici ꝑſona. vnde nō dʒ eſſe idem cōferens ⁊ ille cui cōfert̃. nec p̄ſentās ⁊ ille cui p̄ſentat̃. Sed potes dicere ꝙ rogatio requirit̃ in tabellione vt p hoc appareat de voluntate gerentis actū ꝯficiēt ſcripturā. ⁊ idō cū ſatis de illa appareat ſi ipſemet tabellio ſcribit in publica forma ergo alia rogatio nō requirit̃. ar. l.

adigere. §. quāuis. ff. de iu. pa. ⁊ c. cū ceſſante. extra de ap. Sed in laribus predictis ſuperius allegat̃ rō ſuadet oino diſtinctas eſſe debere perſonas ne ſemꝑ qs ſeipſum eligat. n. nō debet qs ſeipſum eligere ſed expectare vt vocetur ab alio. vt in c. qual. ter. extra de elec. nam ⁊ tanq̄ ambitioſus videretur repellendus. faciat. l. ſi quēq̄. C. de epiſ. ⁊ cler.

Summarium.

1 Scriptura nō completa nec iure teſtamenti nec iure codicillorum eſt valida.
2 Legata non debentur ex teſtamento imperfecto.
3 Teſtamētū iure teſtamēti inualidum trāſit in vim codicillorū.
4 Demens nec teſtari nec codicillari poteſt.
5 Natus in quo differat a naſcituro.

Ex ea ſcriptura. Ex ſcriptura non lecta vel nō publicata
1 corā teſtibus nō ꝓbat̃ teſtm̄. h. d. ¶ † No ꝙ ſcriptura nō completa nō valet iure teſtamenti nec iure codicillorū ſm Bal. ſm quē hic loqt̃ i teſtō in ſcriptis. Sed. ff. eo. l. ſi is q. loquit̃ in nūcupatiuo. ¶ Itē not. qd clauſula ſi nō valeat iure codicillorū nō hʒ locū qñ deficit teſtm̄ propter imperfe-
2 ctionē volūtatis. ¶ † Itē no. ꝙ ex teſtō imperfecto nō debent̃ legata etiā pro aīa ſm Bal. ⁊ quecunqʒ ſint illa ⁊ idē dicit i codicillis non cōpletis. ſed de hoc dic vt tetigi in d. l. ſi is qui. Et aduerte q̄ hec lex ꝓprie vr̃ loqui qñ ſcriptura erat facta de volūtate teſtantis. ſed nō fuit ſubſcripta ſolēniter p teſtes vel nō fuit publicata p notariū. ⁊ hoc innuit litera dū dicit parabat̃. et de hoc etiā loquit̃ tex. dū gl. in l. ſi fideicōmiſſa. §. i. ff. de leg. iij. ⁊ ſic pōt dici ꝙ hic fuit imperfectio rōne ſolennitatis. ⁊ ex his etiam no. ꝙ ſcriptura nō lecta vel nō publicata nō vʒ ⁊c.

Ex his verbis. Clauſula ſi nō vʒ iure teſtamenti valeat iure codicillorū īportat vt debeant̃ relicta a venientibus ab inteſtato. h. d. Uel ſic ⁊ ma-
3 gis ad literā. † Teſtm̄ ꝙ nō vʒ iure teſtamēti trāſit i vim codicillorū ſi hec ſit itētio teſtatoris de qua nēcēſſe apparere pt qbuſcūqʒ verbis ad hoc aptis. ¶ In gl. ꝟbis ibi ſʒ hoc qdē. ⁊ de hoc etiā eſt tex. i. l. q̄rebat̃. ver. vtrū. ff. de teſt. mili. vbi inſtitutio trahit̃ etiā ad cām fideicōmiſſi. Sʒ h̄ itellige verū ſm Bal. in oibus exēplis gl. ꝟ. poſitis. p̄terq̄ in p̄io: q̄ in p̄io nō ꝯprehēdit̃ inſtitutio q̄ n ʒ eſt legatū nec fideicōmiſſuʒ lʒ poſſit dici relictū. vt ſenſit hic gl. ⁊ lʒ ꝟbū lego in l. xij. tabul. ſit gn̄ale ⁊ ꝯprehēdat inſtitutionē vt. l. ꝟbis legis. ff. de ꝟb. ſig. facit ad materiā ꝙ hr̃ in l. his verbis. de here. inſti. ⁊ adde gl. ſingularē ſʒ Bal. i. l. q filio. §. ſeruus. ff. de heredi. inſti. q i effectu vult ꝙ clauſula codicillaris ad ſui ꝯfirmationē de neceſſitate req̄rat aditionē hereditatis ab inte-
4 ſtatore ꝑ illa gl. bn̄ facit. l. ij. ff. de fideicō. libe. ¶ † In ea. gl. i fi. ſupple q̄ ibi rūpit̃ teſtm̄ tāq̄ a demēte factū p q̄relā inofficioſi. lʒ rūpit̃ et clauſula. codicillaris. q̄ ſicut demēs nō pt teſtificari ita nec codicillari. faciat. l. ij. §. furioſus. ff. de iure codi. ⁊ h̄ eſt clarū ſm iura ant. q̄ añ auf. ex cā. ꝙ vbi rūpebat̃ teſtm̄ p q̄relā: ꝙ erat qñ qs erat exheredatꝰ vl̄ lʒ eēt p̄teritꝰ haberet̃ ꝓ exheredato vt in p̄teritiōe linee materne ꝙ tūc nihil operabat̃ clauſula codicillaris. hodie vero eſt dubiū an aliqd opet̃. de quo p gl. in. d. auf. ex cā. ⁊ ibi ēt p doc. vbi cōiter tenet̃ ꝙ nō opat̃ q̄ ad legata. q̄ illa validant̃ p auf. illā nō p dictā clauſulā ſʒ reſpectu īſtitutiōis reducēde ad fideicōmiſſuʒ bn̄ opat̃. q̄ color de inofficioſo quo rūpebat̃ teſtm̄ hodie vr̃ ſublatꝰ q̄ nō rūpit̃ ꝓpter dictū colorē teſtm̄ ſed quaſi cā iſerta nō ſit vera. Sʒ dubiū eſt qñ teſtm̄ ē nullū ꝓpter p̄teritionē q̄ nō habet̃ ꝓ exheredatiōe: vt q̄ filiꝰ i prāte ē p̄teritꝰ vl̄ qñ rūp. t agnatiōe poſthumi p̄teriti. an clauſula opet̃ aliqd ſm iſta iura. de q̄ p glo. ⁊ doc. l. d. auf. ex cā. vbi hec tetigit Bal. nā triplex fuit opi. vna ꝙ nihil opet̃ p. l. tiria hic alle. ⁊ p. l. ij. ff. de dolo. ⁊ ſm iſtā opabit̃ ſolū qñ ꝯficit teſtm̄ ſolū ratiōe ſolēnitatis vel alia ſimili cā nō ꝓpter defectū p̄teritiōis vel exheredatiōis. Scda fuit opin. ꝙ lʒ nō opet̃ qñ teſtm̄ rūp. t p q̄relā tñ bn̄ opabat̃ qñ erat nullū ꝓpter p̄teritionē vel rūpebat̃ natiuitate poſthumi p. l. gn̄aliter. §. ex teſtō. quē caſum reputo ſingularē. ff. de fideic. lib. Tertia fuit opi. qd nō opet̃ qñ teſtm̄ a p̄ncipio eſt nullū ꝓpt̃ p̄teritionē filij in p̄tāte. ⁊ de hoc videt̃ eē caſus i. d. l. ij. ff. de leg. iij. Sʒ bn̄ opat̃ qñ ex poſtfacto rūpit̃ natiuitate poſthumi p̄teriti ſi dicebat̃ in cā illa ꝙ ſi nō valet vel valebit. ita ꝙ ꝯprehēderet ēt tp̄s futurū. nā al̄s ſecꝰ p l. ſi a colono. ff. de ꝟ. ob. ⁊ ꝙ tūc opet̃ qñ ſunt ꝟba futuri tp̄is vel aliū futurū tp̄s importātia vr̃ tē caſus ſingularis l. d. §. ex teſtō. ⁊ hāc opi. vt refert hic bal. ſeqbant̃ Ray. Ja. de are. Old. Et aſſignabat rōnē diuerſitatis Old. inter iā natū ⁊ naſciturū. q̄ alıd ē nō curare naturalē erga liberos charitatē vt ꝯtingat in iā nato p̄teri- totaliō eſt errare in rōnibo galli vel velley. ve quo in l. gallus. ff. ti. ſ. vt ꝯtingit in naſcituro tñ Bar. poſt Cy. in dicta auf. ex cā. tʒ ſecūdā opi. ꝙ indiſtincte etiā in iam nato operabat̃ clauſula. ⁊ hoc ſequit̃ ēt hic Bal. ⁊ Ang. dicētes ſe ſic ſepꝰ ꝯſuluiſſe. hodie tñ h̄ qd quo ad legata nō haberet locū cū illa valeāt ex dicta

p.ic.ex e.l.S. haberet locũ circa inſtitutionẽ an deberet trahi ad
ſi. tricõm ſſa. Et p opi. Icõ a adde q2 nõ reperit iure cautũ clau
ſul i co ſi illare nõ ſort eſſectũ niſi qñ rũpebat p q̃rel.l.vt.d.l.
titio.z in.l.patron⁹.§.ſi.ſ.de leg.iii.ergo in dubio fauẽdũ ẽ volũ
tati teſtatis.ar.l.ſi pars.ſ.de inoff.teſt.z q2 cũ ſimus i materia
permiſſiona i ſuo gñe ut ea.l.i.ſ.ad.l.fal.dʒ poſſe teſtator oẽ id
q̃ nõ reperit ſibi expꝛeſſe ꝓhibitũ.ar.l.nec nõ.§.is qđ cie.ſ.ex q.
cau.m.a. Nec obſtat dicta.l ii.de leg.iii.q2 intelligit qñ noiatim
ab ipſo filio pꝛeterito fideicõmiſſuʒ erat relictũ ſecus qñ generalr
ex vi clauſule codicillaris vt ibi no.per Bar.z per hoc etiã facit
quia equa quo ad hoc debeat eſſe cõditio in poſthumo ſuperue
nientis eius natiuitate qđ in iam nato.ar.l.iii.§.i.ſ.e.t.i.z ideo ſi
cut clauſula opeꝛaf in poſthumo ita operetur etiã in iam nato.

Summarium.

1 Teſtis per ſe debet ſe ſubſcribere.
2 Heres in teſtamento in ſcriptis nominari debet.

1 **Singulos.** † Teſtis dʒ ſubſcribere p ſe z nõ alio ↄmittere.h.d. ¶ Not.q̃ qñ
ↄmittit aliqd pluribꝰ faciẽdũ i actu ſolẽni.nõ vr ſuffi
cere aliquos facere de voluntate aliorũ.facit quod
no.in.l.ſicut.ſ.de arbi.de forma ſubſcriptiõis tãgit hic Bart.
Tu vide plenius in ſpecu.de iſtr.edi.§.vt aũt.v.ad huiꝰ.z ſeq.
2 ¶ † In gl.chirographo potes dicere q̃ ſi vult teſtari i ſcriptis
expedit q̃ nũcupet nomẽ heredis i caſu iſtiꝰ.z ſic participat tũc
de natura teſti in ſcriptis z nũcapatiui.ſicut in filii in.l.iubemꝰ
eo.ti.tũ ſi vellet ſine ſcriptura teſtari ſatis vr q̃ nulla regreretur
ſubſcriptio z eſſet mere nũcupatiuũ.vt ibi tãgit gl.z de itellectu
huius.l.dicendum vt ibi.z p̃ut tetigit Bar.in.l.conſiciuntur.
§.a.ſ.de iure codi.

Eius bona. Verba plata cũ iactãtia nõ i
ducunt diſpoſitionem.h.d.
¶ Extra gl.adde dictis Bar.inquãtũ ſoluit ↄtriũ di
cte.l.pãphilo.§.ꝓpoſitũ.ſ.de leg.iii.nam potes aliter
ſoluere q̃ ipſe dicat ſm Bal.q2 ſ appoſuit vbũ futuri tp̃is c.r
ca inſtitutionẽ.vt q2 dixit p certo faciã hẽdẽ meũ iperatorẽ.ibi
eſt verbo velle.z vbo deſideratiuo.p̃ntis tp̃is z optatiui modi
ſup actu depẽdẽte a mera volũtate.vt eſt actꝰ relinquẽdi.adeo ſi
deliberate pfert inducit diſpoſitionẽ.vt ibi iuxta ea q no.l.l.ſer
ui electiõe.ſ.de leg.i.in.l.emittis.C.de cõtrahẽ.emp.Vel dic ſm
Ang.qđ ibi loquit in legato qđ facilius itroducit q̃ iſtitutio.
l.nutu.ſ.de leg.iii.hic autem loquitur in inſtitutione.

¶ De liberis z poſthumis heredibus inſtituendis vel exhere
dandis, Rubrica.

Summarium.

¶ In glo.rubrice i fine.No.q̃ participiũ futuri tẽporis ſui na
tura inſtruit qđ agendũ ſit.dicimꝰ etiã de gerũdis vt p3 ex his
que habentur in rubrica de eden.z in rubrica de poſtula.
1 Nom natiuum fieri quid dicatur.
2 Demonſtratio rei que ſufficiens dicatur.
3 Filius eſt nominatim exheredandus.

1 **Quid ſit.** † Illud dʒ fieri noiatim q̃ ita
exprimit vt de eo nequeat du
bitari. Et p̃mittit p euidẽtia q̃ hr i.l.titius.ſ.e.
z inſtitu.de ex he.libe.§.i.z in.l.ſi.C.de libe.pte.
2 ¶ † No.q̃ ſufficit rem taliter demonſtrari q̃ ſit
certa nec de modo certitudinis curat.qđ intelli
gunt hic Bal.z Ang.eſſe verũ niſi modus demonſtrandi ſit
de forma.nõ ſimplr de demonſtratiõe.z ideo ſi ſtatutũ dicat q̃ in
inſtrũis ↄficiẽdis tabellio debeat ponere nomẽ p̃nomẽ z cogno
men nõ ſufficiet alterũ tñ ẽt ſi ponat nomẽ ſingulare vt galo
p̃ſus qui fuit bidellus azo.de quo p gl.in.l.hac cõſultiſſima.C.
qui teſta.fa.po.Sed aduerte q2 lʒ Ang.ſic trãſeat.bal ſintit.ſ
eſſe verũ qñ lex vltra ꝓcedit irritãdo actũ ſi nõ fiat qđ eſt ſtatu
tũ.als in dubio nõ videt eſſe de forma.z hoc credo verũ p̃ter.z
3 glo.in.d.l.hac cõſultiſſima. ¶ † Itẽ no.qđ filiꝰ noiatis eſt ex he
redãdus.de quo in.d.l.titius.z i turibꝰ pal. ¶ In gl.i.in fi.no.
bene glo.q̃ ſentit qđ ſcđm iura digeſtoꝝ in forma exheredãdi
erat differẽtia inter maſculos z feminas.z ſic ẽt rc ne vr ſentire
q̃ tũc erat differẽtia inter filios p̃mi gradus z alios p̃ut tan
git in.d.l.ſi.hic allegata.z iſti.de exhere. lib.i p̃n.z.§.i.z ſic fa
cit ad ea que habẽtur in.l ſʒ in cõditiõe.§.nepotes.ſ.de here.in
ſti.z in.l.ſeruus quoqʒ.§.i.eo.ti. ¶ In gl.nomẽ in fi.dicas me
lius vt no.gl.in.l.ſi nõie.C.de teſt.vbi gl.dicit q̃ p̃nomẽ eſt il
lud qđ ponit ad differẽtiã ꝓprii nois.ſʒ agnomẽ dʒ ꝓprie id q̃
euenit ab aduẽtu. ¶ In glo.ſufficere.in fine.So.q̃ ibi admit
tebat vnũ qđ erat de forma ſubſt.ſʒ ali ideo vitiat.hic aũt nõ re
quirebat pro forma ſed ad certitudinem.ideo ſuſſicit alterũ ſi p
ſi ineius diſponentis reddatur certa.

Summarium.

1 Nomen appellatiuum quando equipolleat proprio.
2 Indefinita non eſt in odioſis vniuerſali equiparanda.
3 Incertitudo actu ſuperueniens ipſum vitiabit.
4 Miles cum duobus teſtamentis decedere poteſt.
5 Citatio incerta non arctat citatum.

Nominatim. Indefinita q̃ nõ põt niſi
ad vnum referri eq̃parat
1 oratiõi ſingulari.h.d. ¶ † No.q̃ qñ nomẽ appella
tiuũ conuenit vni tñ eq̃pollet nomini ꝓprio. ¶ Itẽ
in not.q̃ i odioſis benigna iterꝓtatio eſſe vr p q̃ q̃s excludit ab
2 odio z a pena ẽt ſi actꝰ reddat nullꝰ. ¶ † Itẽ no q̃ in odioſis
definita non equipollet vniuerſali ſi põt in pluribꝰ vificari.de
quo per Bart. in.l ſi pluribꝰ.ſ.de leg.ii.z per dy.ſuper rubꝛica
de reg.iur.in.vi.z per glo.in.c.vt circa.extra.de elec.li.vi. ¶ In
3 glo.nullii.in fi.† Aduerte q2 i iſtis duabus legibus vltimo al
legatis nõ tractatur de odio ſed de fauore z tamẽ icertitudo v
tiat.z ſimiliter in.l.iii.§.ſi duobus.ſ.de adime.leg nõ tractatur
ꝓprie de odio cum adẽptio legati ꝓprie nõ ſit odioſa nec fauo
rabilis.z ſic videtur quod glo.non perfecte dixerit in hac mate
ria.adeo conclude quod ſi teſtator exprimit nomẽ appellatiuũ z
tunc ꝓcedit theoꝛica glo.qñqʒ exprimit nomen ꝓpriũ:qua ſub
icerta demonſtratione q2 forte plures reperiuntur tali noie ſic
vocati. Et tũc aduerte:q2 aut illud nomẽ propriũ ponitur in le
gato aut in adẽptione.ſi ponitur in legato:z tunc ſi reſpicit per
ſonam cui legatur non valet legatũ ratione incertitudinis.vt i
l.cũ ex pluribus hic allegata.vel ſi valet nõ valet quo ad effectũ
quia deficit ꝓbatio.vt.l.duo ſunt titii.hic all.z facit qđ habetur
in.l.ſi quis ſeruũ.§.ſi inter duos.ſ.de legat.ii.ſi vero reſpicit rem
legatã tũc valet legatũ z heres debet declarare de qua re ſenſe
rit teſtator. Exemplũ ſi legaui ſticho cẽtũ cũ plures eſſent ſtichi.
facit qđ habet in.l.ſi quis a filio.§.ſi quis plures.ſ.de le.i. Si aũt
fiat mẽtio de ipſo nomine ꝓprio in adẽptione z ſit nomẽ ipſius
incertũ ꝓpter pluralitatẽ.recurre ad glo.magiſtrã in.l.ſi fuerit.
ſ.de re.du.z eſt ratio diuerſitatis iter caſus qñ in legãdo expri
mitur nomẽ appallatiuũ.z qñ in legando exprimitur nomẽ pro
prium incertum tñ.q2 hoc ſecũdo caſu teſtator ſenſit tantũmodo
de vno ꝓpter expꝛeſſionẽ nominis proprii ideo plures venire nõ
poſſunt.que ratio ceſſat quãdo nomẽ appellatiuũ eſt expꝛeſſum
¶ Extra glo.reprehẽdit hic Ang.Bart.inquãtum dicit q̃ vbi
vnũ cũ teſtamẽtũ p̃cedit ſufficit in ſecundo apponere clauſulaʒ
4 generalẽ per quã caſſet z irritet omne aliud teſtm̃:† q2 hoc non
procedit ſcđm eũ ex eo q2 vnicũ t.n validũ videt ꝓcedere cũ nõ
poſſet quis decedere cum duobus teſtamẽtis niſi ſit miles.z ſic
ſemper deberet ſufficere clauſula gñalis p̃dicta qđ eſt cõtra.l.
ſi quis in pꝛincipio teſtamẽti.q2 hoc videt cõtra illã legẽ ſi bene
ponderet vt ipſe hic tangit nõ reſpondet tñ ad hanc legẽ. Tu
potes rñdere qđ hec.l.nõ facit p Bar.q2 hic loquitur i materia
in qua ſufficeret vniuerſalis diſpoſitio.vt no.in.l.titius.ſ.e.l.§.
i.inſti.de exhere.lib.in.l.iii.§.p nul.ſ.eo.t.adeo nimirũ ſi ſufficit
indefinita qñ refertur ad vnicũ ſubiectũ.que ratio ceſſat in ma
teria dicte.l.ſi qs in pꝛincipio teſtamẽti.quia ibi nõ ſufficit ora
tio vniuerſalis facit optime qđ habetur in.c.qui ad agendũ.de
ꝓcur.li.vi. Itẽ tangit hic Ang.an ꝓcedat practica bar.de qua
in.l.demonſtratio.ſ.de cõdi.z de.z qua etiã vtuntur aſſeſſores.
vtʒ an ſufficiat qđ reperto bãno per qđ ſit bãnitus petrus mar
tini de peruſio.z ſit captus vnꝰ qui ſic vocet z cõſtet plures eſſe
ſic vocatos an ſufficiet qđ confiteaf captus ſe eſſe illud corpꝰ d
5 quo cõtinet i bãno.nã Ang.videt tenere q̃ nõ † q2 citatio icer
ta videt fuiſſe nulla z nõ arctaſſe.ar.l.eũ quẽ temere.cũ gl.ſua.ſ
de iudi.z ideo dat practicã aliaʒ qđ ille cõfiteaf maleficiũ.quia
tunc poterit ſine alio ꝓceſſu condẽnari ad quãcũqʒ penã p di
ctum Inno.in.c qualiter z qñ.el.ii.de accuſa. Tu adde q̃ forte
practica Bar.põt ſuſtineri quia ſi cõſtat de corpore de quo ſen
ſit iudex nõ videt curandũ de noie.ſ.de iudi.l.ſi in noie.z ideo
aut ſi coſtaret ex aliis circũſtantiis q̃ iudex ſenſiſſet de iſto q eſt
captus vt q2 iſte erat diffamatus:al.ꝰ nõ.z q2 ſit iſte citatꝰ ad
domũ ſue habitationis z alius non poſſet fieri executio.ita dʒ
poſſe fieri etiam in caſu illo ex quo coſtat de corpore p confeſſio
nẽ ipſius.n iſta cõfeſſio venit ad iuuandũ z declarãdũ q̃ eſt fa
ctũ nõ ad inducẽdũ de nouo.ideo dʒ operari etiã ſi poſt iniam
fiat argu.l.heredes palã.§.ſed ſi notã.ſ.e.titu.i.z p hoc ẽt facit
qđ no.i.l i.ſ.de edẽ.z in.l.ii.C.de ſen.que ſi.certa quã.vbi i exe
cutione admittit ꝓbatio ad rẽ certificãdam. Nec ob.gl.dicte.l.
eũ quẽ temere.q2 imo potius facit ꝓnã innuit q̃ i dubio voca
tus dʒ venire ſed ſi nõ ſit ille de quo eſt ſenſuʒ ibi debent refun
di expenſe.ꝓ hoc facit q2 regula eſt q̃ in dubio citatus dʒ cõpa
rere.l.ſi qs ex aliena.ſ.de iudi. Nec ob.qđ no.in.l.aut qualiter.
§.i.ſ.qđ vi aut clã.q2 hic certus erat actus ad quẽ citabaf z etiã
certa bona.lʒ poſſet eſſe dubiũ an ipſe eſſet ille q cõtinebaf i cita
tiõe,z ideo in dubio debuit coparere ibi aut ſecus. Si tñ i elle

tenere opi. An ꝫ poſſes allegare pro eo tex. qui melius facit in l. pomp. ſcribit ſi frumētū. §. fi. ff. de rei ven. vbi videt̃ eſſe caſus ꝙ ſit a reddat̃ nulla ratione incertitudinis ꝓpter pluralitatē perſonarū eodē nomine vocatarū. nec ob. d. l. ſi in nomine. quia ibi nō allegabatur incertitudo ſed dicebatur erratum.

Summarium.

1 Contumel a que teſtamento admiſcetur ipm̄ vitiare nō dꝫ.
2 Exheredatio conditionalis eſt inualida.
3 Medium eſt ad extrema reſtringendum.
4 Clauſula que in principio ponitur ad ſequentia refertur.
5 Clauſula in fine poſita referri poteſt ad precedentia.
6 Teſtamentum a ſecundo gradu vires accipere debet.
7 Perim poteſt id quod nullum eſt.
8 Acceſſoꝛii ſeu dependentis natura que ſit.
9 Teſtamentum non debet rumpi ante natiuitatem poſthumi.

Et ſi pepercerit. Si ꝓpter adiectionem matris ꝯſtat de q̄ ſit exheredatio ꝑ noiatim exheredato habet̃ et cū cõuitio ꝑt fieri exheredatio. h. d. ¶ No. ꝙ ſufficit exprimere nomē matris. Itē no. ꝙ cõtumelia dꝫ ēt ſi nō deueniat̃ ad ſpeciē ⁊ ſic facit ad ſtatutū imponēs penā ꝑ verbis cõ
1 tumelioſis vel iniurioſis. ¶ † Itē no. ꝙ cõtumelia admixta teſtamēto nō vitiat teſtm̄ ſic nec etiā ꝯtra teſtm̄ cõtingēs. l. heredes palā. §. fi. ff. t. i. de quo hic p Bal. ⁊ An. ¶ In gl. adulterio ibi quātū ad carbonianū. hec diſtictio vī ꝯtra l. q de inofficioſo. ff. de inoffi. teſta. Bal. hic nō ſoluit iſtud ꝯriū. ſꝫ poteſt dicere qꝺ ibi erat certū ꝙ teſtatoꝛ ſciebat illū eſſe filiū ſuū. ſecus qñ credebat eū nō eſſe filiū ſuū vel erat dubiū ⁊ exheredat eū tanꝙ natus ex adulterio. qꝛ tūc in dubio debemus pſumere ꝙ voluerit eum eſſe exheredatū ſi fuerit ſuus filius. adeo ſi eſt impubes ſuccurrit̃ interim ſibi p carbonianū. poſtea veniēte pubertate diſputabitur an ſit filiꝰ ⁊ an crediderit teſtatoꝛ eū eſſe filiū. ¶ In ea gl. ibi ſtetit in genere ab eo medio. dic melius qꝺ iſta diſtinctio nō cadit in exheredatione ſed in legatis ſic ſecundum docto.

2 **Pure autem.** † Exheredatio dꝫ eſſe pura non aūt ꝯditionalis vel in diē. ¶ In gl. pure ibi ⁊ in defectū exheredatus ſupple dato coherede. alꝛ nō poſſet effectū ſumere exheredatio. de q̄ plene i. l. ſi pater. hic allegata. ⁊ in. l. filius a patre. ff. eo. ¶ In fi. gl. ibi. ꝓpter i poſthumo. de quo in. l. ſub conditione. ⁊. l. cum poſthumus. ff. eo.

Filius inter. Clauſula poſita īter eūdē gradū ad illū tm̄ refert̃. ſꝫ poſita īter gradꝰ vl̄ ante oēs gradꝰ vl̄ poſt oēs refert̃ ad oēs ⁊ exheredatio fcā a certa pſona vel ſub ꝯditiōe nō vꝫ. h. d. ⁊ pꝛio loquit̃ qñ exheredatio eſt facta īter gradū. ſcđo qñ a certa pſona tertio qñ poſt aditā hereditatē. quarto qñ añ oēs gradꝰ. quinto qñ īter gradus. ſexto qñ poſt gradū. ⁊ īter gradū ſcđa ibi nuſi. tertia ibi quēadmodū. q̄rta ibi añ. quinta ibi ſꝫ iter. ſexta ibi i eo. ¶ † No. ꝙ medi
3 dū reſtringit̃ ad extrema. ⁊ iō exheredatio facta īter gradū illū ſolū cõpꝛehēdit. ſꝫ ſi eſt facta inter gradꝰ oēs ꝯpꝛehēdit: qꝛ mediū pariter reſpicit extrema. ¶ Itē no. ꝙ exheredatio a certa pſona nō vꝫ ſic nec a certa re. vt. l. cū ꝗdā. ff. eo. Itē nec a certa pte tpis. Ratio qꝛ ꝑ altera pſona re vel tpe reperit̃ filius p̄teritus: ⁊ ſic teſtm̄ nullū: qꝛ nō poſſit teſtm̄ ꝑ pte tenere ꝑ pte non ab ipſo
4 initio. l. ſꝫ q̄ñqꝫ ex poſtfacto ſic vt. l. circa. ff. de inoff. teſt. ¶ † Itēꝫ no. ꝙ clauſula in pꝛīcipio poſita refert̃ ad oīa ſequētia. qꝛ mīmū in dubio pariter reſpicit oīa ſequētia. l. ſi quis ex argētariis. §. ſi mi
5 nꝰ tabulari. ff. de edē. ¶ † Itē no. ꝙ clauſula in fi. poſita ſimiliter refert̃ ad oīa qñ eadē eſt rō. l. i. C. eo. ⁊ de materia an clauſula referat̃ ad oīa habet̃ i. l. talis ſcriptura. p Bar. ff. de leg. i. per cano. in c. ꝗ regis. ⁊. c. inquiſitioni. extra de ap. ¶ Extra gl. tāgit hic Bar. qualiter cognoſcat̃ an debeat eē. §. vl̄ litera groſſa ſeu virgula rotūda. Tu adde gl. q̄ vī aliter loq in. l. vnū ex familia. §. fi. de falcidia. ff. de leg. ii. q̄ vī velle ꝙ ꝓpꝛie loquēdo nō debeat eſſe. §. qñ pſequit̃ eādē materiā ſꝫ demū qñ trāſit ad materiā ſeparatā gl. tñ cū tex. in. c. vnico. § ſub ead. de poſtu. pꝛela. li. vi. videtur velle ꝙ etiam poſſit eſſe. §. circa eandem materiā. ſi tamen aliquid ſpecifice diuerſuꝫ a precedētibus ſtatuatur: ſed forte illud procedit impꝛopꝛie ⁊ late loquendo.

Si ita teſtatus. Si nō valet inſtitutio, teſtm̄ capit vires a ſubſtitutione.
6 ¶ † No. ꝙ teſtm̄ pōt ſumere vires a ſcđo gradu ſeu a ſubſtitutione. ⁊ ſic no. ꝙ ad exiſtētiā ſeu valoꝛē ſubſtitutionis vulgaris nō eſt neceſſe pꝛimū gradū valere ſiue deficiat primus gradus propter defectū pteritionis vt hic pꝛeſiue ꝓpter defectū inſtituti q forte eſt oīno incapax. ar. l. ii. ff. de here. inſti. ſiue deficiat qꝛ inſtitutus nō ſit in rerū natura. ſiue deficiat qꝛ inſtitutus ſperabat̃ naſci. ſꝫ poſtea nō eſt natus ſiue etiā qꝛ inſtitutus decedat viuo teſtatoꝛe. l. vnica. §. in pꝛio. ⁊. §. ꝑ ſcđo. C. de cadu. tollē. ⁊. l. q ventri. ff. de ven. inſpi. Ratio tollit̃ ex. l. i. ⁊. C. de here. inſti. qꝛ illa verba ſi inſtitutus heres nō erit. intelligitur vel qꝛ nō poſſit qꝛ ci
7 qꝛ cõtingat impotētia. ¶ † Itē no. ꝙ perimi dꝫ interdū id ꝙ eſt nullū ⁊ facit ꝑ ſuſtētatiōe libelli in quo petit̃ ſnīaꝫ nullā q̄ re vera eſt nulla caſſari. nā itelligit̃ ꝙ caſſari debeat quatenus de facto ꝓceſſit. facit ꝙ hꝛ in. l. i. §. i. cū gl. ff. de ſeriis. ¶ In gl. filium ibi vitiat̃ ⁊ acceſſoꝛiū hec rō ꝙ ſcđs gradꝰ dꝫ depēdere a pꝛio ⁊ eſt illi acceſſoꝛꝰ. repꝛehēdit̃ hic p Bal. qꝛ nō pōt dici ꝓpꝛie depēdere ⁊ accedere ex eo qꝛ ſecūdꝰ gradus ſuſcipit effectū ex defectu pꝛimi gradꝰ ⁊ ſic illo deficiēte nō aūt ex illius exiſtētia. vt
8 hic pꝫ ſtetigi i notabilibus. † De natura aūt depēdētis ⁊ acceſſoꝛii eſt ꝙ ſumat effectū ex exiſtētia illius a quo dependet ⁊ cui eſt acceſſoꝛiū. hinc eſt ꝙ caſſato pꝛīcipali ꝯſueuit caſſari acceſſoꝛiū. l. nō dubiū. C. de legi. ⁊ in. c. inter dilectos. ꝟ. ⁊ ceterū. ex. de fide inſtru. Nō placet ēt hec rō. ang. ꝓpter rōnes quā hic ponit. vꝫ qꝛ nō vī vlla: qꝛ legata q̄ñqꝫ dependēt ab inſtitutione. tñ ea irrita legata cõſeruant̃. l. ſi. ff. de here. inſtit. ⁊. l. cancellauerat. ff. de his q̄ in te. delē. melius facit l. ꝫ ipſe nō alleget. l. ſi m. les. ff. ti. i. iō dicit bal. ⁊ ſucceſſiue Ang. ꝙ rō eſt qꝛ vbi preterit̃ iā natꝰ a pꝛimo gradu abſqꝫ aliq̄ facto ipſiꝰ p̄teriti ius ciuile agit in gradus annullādo eū. ſꝫ qñ p̄terit̃ poſthumus ipſemet naſcēdo agit in teſtm̄ ⁊ rūpit ipm̄ vt ſibi viā aperiat ſuccedēdi nō alteri. ⁊ hoc ſonat tex. in. l. nā ⁊ ſi. § rūpēdo. ff. ti. i. ⁊ hāc rōnē voluit ſentire Iabu. in aut. ex cā. C. de lib. p̄te. ſecus ſi poſthumus naſcēdo non poſſit agere in teſtm̄. vt qꝛ inſtituti eſſent mortui a qbꝰ eſſet preteritus. l. i. §. ſi venter. ff. de vē. in poſ. mit. Tu adde ꝙ hec rō ruditer intellecta nō vī bona: qꝛ poſthumus ꝓpꝛie loquēdo non eſt ille q rūpit i. ſꝫ lex propter natiuitatē poſthu. facit. l. i. ⁊. ii. C. de
9 poſthu. here. inſti. ⁊ ſic vī ꝙ ſicut rūpit lex tātūmodo pꝛimum gradū in iā nato l. rūpat ꝓpter illius fauoꝛē. ita vī ꝙ dꝫ facere etiā in poſthumo ſecuta natiuitate eiꝰ. nā ante nō fuit equū rūpi teſtm̄: qꝛ nō erat certū ꝙ poſthumꝰ naſceret̃ ⁊ ſic adhuc ſup eſt dubitatio q̄re lex voluit ꝙ rūperet̃ totū teſtm̄ ꝑ natiuitatem poſthumi ipſo p̄terito a pꝛio gradu ⁊ tñ non in filio iā nato. vñ poteſt dicere ꝙ rō fuit qꝛ in poſthumo hereditas verſabat̃ i pꝛimo gradu ſaltē ſpe cū a pꝛincipio eſſet aliqs ⁊ poſthumus poſſet nō naſci nō aūt verſabat̃ i ſcđo gradu. ⁊ iō fuit equū ꝙ ſi lex rūpebat pꝛimū gradū ꝓpter poſthumi natiuitatē rūperet ad vtilitatē ipſius poſthumi nō ad vtilitatē ipſius ſubſtituti cū i ipſo gradu ſubſtituti non verſaret̃ hereditas. que rō ceſſat in iā nato preterito a pꝛio gradu cū a pꝛincipio ſemꝑ gradus ſit nullus ⁊ nūꝙ ſit reperire tps in quo verſet̃ hereditas in pꝛimo gradu facit ꝑ hac rōne ꝙ habet̃ in. l. nō putauit. §. i. gradu. ff. de cõtra tabu. ⁊. d. l. i. §. ſi veter. ¶ In gl. ſolo. in fi. vl̄ dic ꝙ ſi plures ſunt inſtituti in pꝛio gradu nō vꝫ exheredatio facta a pſona qꝛ non pōt tūc dici facta a toto gradu. ſecus ſi vn ca pſona tñ ſit inſtituta quia illa videt̃ repꝛeſētare totū gradū. ideo forte tunc tenebit exheredatio facta ab illa perſona quod hoc videtur eſſe caſus non cauillando in. l. ſi a pꝛimo herede. ff. eod. titu.

Summarium.

1 Inſtitutio poſthumi ad omnē eſt trahenda poſthumum.
2 Poſthumi appellatione venit tantū pꝛimus in exheredatiōe.
3 Exheredatio de poſthumo omnem compꝛehendit poſthumū.

1 **Placet omnē.** † Inſtitutio poſthumi trahit̃ ad oēm poſthumū nedū ex pꝛīti vxoꝛe ſꝫ ēt ex poſterioꝛe natū. h. d. ¶ In gl. ſup vbo is q̄ ſibi ꝓpter fauoꝛē inſtitutionis. hoc nō vī bñ dictū ꝓpter id q. ff. dicit gl. de exheredatione. ⁊ iō ſm̄ Bar. meliꝰ ſtetiſſet gl. ſine ħ. Bal. aūt ħ poſt Pe. ⁊ Ia.
2 de ra. ſ dicit ꝙ ſi exheredet̃ poſthumꝰ ſolū ꝯpꝛehendit̃ poſthumꝰ q pꝛio naſcet̃ ⁊ ſic itelligit tex. i. l. in. §. pe. ff. ti. i. Ang. ſo hic ſentit ꝙ ſi vnꝰ tm̄ naſcet̃ itelliget̃ exheredatꝰ. ſꝫ ſi plures exheredatio erit nulla. p. l. ii. ff. eo. Tu adde ꝙ ꝯriū tꝫ ipſemet Ang. in l. ii. ff. eo. vbi dicit ꝙ exheredatio facta de poſthumo ꝯpꝛehēdit omnē poſthumū et ſi plures naſcant̃: qꝛ nō pt odiū dirigi plus ad vnū ꝙ ad aliū cū ad incognitū nō oꝛdinat̃ affectio. l. i. tiue. ff. de obſeq. Tu potes dicere ꝙ ſi fiat inſtitutio de poſthumo idubitāter illa ꝯpꝛehēdet omnē poſthumū etiā ſi plures naſcitur: qꝛ iſta eſt fauoꝛabilis q no. p gl. i. d. l. ii. Sꝫ ſi exheredet̃ poſthumus cū in eo nō cadat odiū ꝓpter ipm̄. ſꝫ forte pp matrē. l. ſi quis in ſuo. C. de ioffi. teſta. vī ꝙ debeat referri ad poſthumū q naſcetur ex vxoꝛe quā tūc hꝫ nō ad naſcēdū ex alia cū nō ſit eadeꝫ rō odij. forte tñ ꝯpꝛehēdet oēm naſciturū ex illa etiā ſi plures naſcātur cū eadē rō ſit odij ad oēs talēs. ⁊ ſic itelligat̃ hec glo. ⁊ ħ ibi
3 voluit Ray. † ꝙ exheredatio de poſthumo ꝯpꝛehēdat oēm poſthumū ⁊ hec vera ſm̄ iſta tpa. hodie vero poſthumꝰ nō pt exheredari qꝛ nō pōt ingratitudinē ꝯmittere. et ſi exheredet̃ habet̃ pro preterito. vt voluit gl. in. l. ſi poſthumꝰ a pꝛio. ff. eo. ſcđm p̄dicta vī intelligēdū quod habet̃ in dicta. l. in. §. penulti.

Sed ⁊ queſitum. Qui impedit̃ generare propter accidens non impeditur poſthumum inſtituere. ſicut ſi impediatur a natura. hoc dicit.

cipio fuiſſet inualida. qꝛ tunc nõ ſufficiunt quinqꝫ ſꝫ requirunt
tot quot ſunt neceſſarii i actu de nouo faciẽdo. l. i. §. i. cũ ibi no.
ff. de leg. iii. Et p ratione diuerſitat ꝯ facit. l. cum filius. §. heres
ff. de le. ii. ¶ In gl. ſup ver. ſignificabat ibi. l. lege. Sol. ꝙ ibi de
clarat actũ iam validũ ibi aũt confirmat actũ inualidũ ꝛ ancõ
firmans videatur dare. dic vt per Bar. in. l. more ꝛ. l. ꝛ quia. de
iur. om. iudi. ꝛ. l. legitima. ff. de pactis.
10 In teſtamẽtis. † In teſtõ debẽt teſtes eſſe ro
gati ꝛ certiorati ad quid ſunt
adhibiti. ꝛ etiã teſtũ in vno cõtextu fieri. h. d. ¶ No. ꝙ idẽ vide
tur eſſe teſtes rogare ꝛ certiorare eos ad q ſũt adhibẽtur. ¶ Item
no. ꝙ ſatis eſt ad teſtũ adhibitus ꝙ certiorat ꝺ actu fiẽdo lꝫ ab
initio ob aliã cãm venerit. ꝛ ſic facit ꝙ ſi ſtatuto cauet ꝙ nõ te
neat actus factus niſi cõuocatio ſit facta per bidellum: ꝙ lꝫ cõ
uocatio ſit facta p vno actu ex quo ſunt ibi legitime cogregati. ſi
poſtea de alio actu certiorẽtur vꝫ actus factus poſtea ſeruata ſolẽ
11 nitate ſtatuti. ¶ † Itẽ no. ꝙ actus extraneus admixtus teſtõ
vitiat illud ſecus ſi nõ ſit extraneus. ¶ Not. bñ gl. ſingularẽ q
eſt in aut. de tabell. §. nos autẽ. q vult ꝙ in dubio tabellio pſu
mat rogatus. ¶ In gl. ſup verbo alienũ ibi. l. teſtẽ. ſed certe ibi
non eſt actus extraneus ſed pertinens ad teſtũ lꝫ fiat ad abũdã
tẽ cautelã. ¶ In ea. gl. ibi rñdeo tꝫ vẽditio. ꝛ idẽ vr de dona
tione cadẽ ratione lꝫ gloſ. nõ dicat. Et põdera bene ꝙ gl. dicit
vẽditionẽ tenere ꝛ nõ dr an teſtũ teneat. ꝛ ſic ſm Bal. ꝛ Ang.
male allegat hec glo. ꝙ ſi cõtractus ſit in teſtamento valeat te
ſtamẽtũ. Sꝫ certe ſi põderet mens gl. ppter legẽ quã allegat vi
detur ſatis innuere teſtũ tenere. ꝛ qꝛ dicit ſi in teſtõ dicã ꝛc. eſt
teſtũ ppter nõ dicat ꝙ eſt nullũ arg. l. nõ putaui. §. nõ quenis
ff. de cõtrahen. ꝛ. l. iii. §. cõdẽnatum. ff. de re iudi. cũ ſimilibus. et
ideo cõtter intelligit glo. etiã voluiſſe teſtũ tenere ꝛ ſic intelligit
Dy. in. c. ꝙ ſemel. de re. iur. lib. vi. ꝛ Cy. in. l. cũ antiquitas. ad ſi.
to. ti. ꝛ Bar. hic. Aduerte tñ ꝙ. l. alleg. p gl. nõ videt pbare di
12 ctum ſuũ. qꝛ † loquit in aſſignatione liberti q põt fieri inter viuos
ꝛ etiã in vltima volũtate etiã parte abſente vt. l. i. §. aſſignare. ꝛ
dicta. l. aſſignare. ff. de aſſig. liber. facit. ff. de verb. ſigni. l. aſſigna
re. ꝛ ideo nõ cenſet actus oĩno extraneus ſꝫ vẽditio ꝛ donatio
que requirũt cõſenſum ambarũ partiũ ꝛ ſunt mere cõtractus vi
dent eſſe actus extranei oĩno ad teſtũ. facit. l. verba geſſerũt. ff.
de verb. ſig. ꝛ ꝙ no. in. l. ſi. C. de ſen. paſ. ꝛ ideo video ꝙ iſte act9
tanꝙ oĩno extraneus vitiat teſtũ quaſi nõ fuit ſolennitas ꝛ iu
re tradita obſeruata p hũc tex. nõ cauillãdo eũ. Huius etiã po
tuit eſſe ratio: qꝛ in actu tã ſolẽni ſicut eſt teſtũ in quo etiã lex oĩ
bus modis nitit puidere ꝙ habeat ſincera mẽs teſtãtis. ꝛ falſi
13 tas excludat. vt. l. ſi. C. de fideicõ. voluit lex ꝙ † nõ hẽret intermi
ſceri act9 extrane9 vt ſit de magis deliberata ꝛ magis ſincera
mẽte teſtãtis appareret. nã quodãmõ vacillare vr volẽs teſtari
ſi primo incip. teſtari demũ facit cõtrũ. ꝛ poſtea redit ad teſtũ
legata alia faciẽdo. ꝛ ideo forte voluit lex ꝙ tũc vitiet teſtũ ex
defectu ſolẽnitatis omiſſe. ꝛ imputet teſtatori q actũ extraneuꝫ
intermiſit. Bal. hec cõcludit ꝙ ſi ante teſtũ inchoatũ fiat vendi
tio lꝫ poſtea incõtinenti ſequat teſtũ valebit vtrũqꝫ. ꝛ ſic poſſet
intelligi hec gl. Idẽ dicit ꝙ ſi poſt perfectũ teſtũ incõtinẽti fiat
vẽditio. ꝛ ſic etiã poſſ. intelligi glo. ꝛ ſic ratio lꝫ nõ clare dicat.
qꝛ lex nõ phibet iſtos actus ſucceſſiue fieri lꝫ incõtinẽti fiat vn9
poſt aliũ. ſed videt ſolũ phibere qñ in actu teſtãdi intermiſcet
actus extraneus. ꝛ ſic qñ act9 extrane9 mediat ipm actũ teſtã
di. facit. l. i. §. in flumine. ff. de flu. Interdũ vero fit vẽditio vel
alius cõtractus intermiſcẽdo ipm in actu teſtãdi vt qꝛ ſit poſt teſtũ
inchoatũ ꝛ ante ipm pfectũ. ꝛ tũc ſi eſt pertinẽs ad teſtamentũ
quoquo modo valebit vtrũqꝫ. ꝛ ſic etiã intelligat hec gl. aliꝰ nõ
valebit teſtũ p hũc tex. ꝛ p hoc infert ꝙ ſi teſtator dicit lego ti
tio dimidiã fundi corneliani aliã dimidiã ſibi vẽdo p. x. ꝙ ti ti
tius eſt ibi pñs ꝛ acceptãs valebit vtrũqꝫ. ꝛ ſilr ſi dicat teſtõr ꝙ
ſi nõ valet iure teſtamẽti valeat iure donationis inter viuos nõ
vitiabit teſtũ. dicit tñ ꝙ dicta clauſula durabit donec mutet te
ſtamentũ nec impeditur mutare p clauſulã illã cũ adiecta ſit in
actu teſtãdi ꝛ ne videat ſibi auferre liberã voluntatẽ teſtãdi. ar.
eorũ que habent in. l. ſtipulatio hoc mõ cõcepta. ff. de v. ob. ꝛ ꝙ
no. in. l. ſi quis in principio teſti. ff. de le. iii. ꝛ cũ hoc trãſit etiaꝫ hic
Ang. Tu adde primo ꝙ plus placet opi. bal. in primis duob9
caſib9. ſed qñ cõtractus fit in principio ante inchoatũ teſtũ. vl
qñ fit poſt ipſum pfectũ. Si aũt fit in medio adhuc ſatis pla
cet opi. ſua. Pro tñ aduertendũ ꝙ quidã ſunt actus qui parti
cipãt de vltia volũtate vt aſſignatio liberti vel donatio cã mor
14 tis. ꝛ tũc nõ habeãt vitiare teſtũ p dictã. l. aſſignare. † Quidaꝫ
aũt ſunt actus oĩno extranei. ꝛ tũc ſi ptinenter fiant ad teſtũ. vt
in exemplis Bal. ſ. poſitis. adhuc nõ vitiat teſtũ per tex. hic
in ſi. Si aũt nõ fiant pertinentur ad teſtũ tũc puto ꝙ de iure vi
tiabit teſtũ lꝫ gl. aliter hic ſentiat ꝛ ſilr doc. cõter. nã no
bene dicere per illuꝫ tex. ꝛ per rationẽ quã. ſ. tetigi. forte tũc
contrib. ꝛ ipſa vẽditio: lꝫ teſtũ non valet: qꝛ in actu vẽditionis nõ
eſt tradita ſolẽnitas a iure ꝙ fiat vno cõtextu ſꝫ latius eſt ꝙ appa
reat de mẽte partiũ. que ratio ceſſat in actu teſtãdi. vt hic appa
reat. ꝛ iõ imputet ſibi teſtator q pretermittit ſolẽnitatẽ a iure ſta
15 tutã. † Itẽ adde ad clauſulã illã ſi nõ vꝫ iure teſti valeat vt do
natio inter viuos. ꝙ dicta clauſula in teſtõ nil vr operari. nam
aut teſtũ valet ꝛ nil operat qꝛ deficit cõditio ſub qua dꝫ opera
ri. aut teſtũ nõ valet ꝛ tũc etiã dato ꝙ heres ibi pñs ꝛ acceptãs
nõ videt inducere donationẽ inter viuos qꝛ per illã in effectu vi
deret donare hereditatẽ ipſi heredi. Et ſic per actũ inter viuos
vellet facere ſibi heredẽ ꝛ ſibi donare in effectu oĩa preſentia ꝛ
futura ꝙ fieri nõ põt. vt no. i. l. pact9. C. de pac. cõue. ꝛ in. l. ſi. de
pac. Si aũt eſſet appoſita in codicillis in qbus facta eſſent cer
ta legata. ꝛ legatarii eſſent pñtes ꝛ acceptãtes. ꝛ dictũ eſſet ſi nõ
vꝫ iure codicillorũ valeat vt donatio inter viuos. forte tũc dicta
clauſula operat ſi illa volũtas nõ valeat vt codicilli ne auferret te
ſtatori poteſtas teſtãdi qꝛ de aliis bonis poteſt teſtari. nec forte
poterit clauſulã reuocare inuitis legatariis. et no. in. l. i. C. de fal.
cã adie. leg. Et ex pdictis pꝫ qd iuris ſi teſtator dicat in teſtõ ꝙ
legat titio. x. q cõfitet ipſi titio debere ex cã mutui ad inſtantiaꝫ
ipſius titii pñtis ꝛ ſtipulantis. vt iã de facto vidi ipoꝛ in teſtõ.
nã p hoc nõ vitiat teſtũ cũ dictus act9 cõfeſſionis ptinẽter fiat
ad teſtũ. facit ꝙ habet ꝛ no. in. d. l. i. C. de fal. cã. Nec poſſet di
cta cõfeſſio animo reuocari nõ cõſentiẽte dicto titio etiã ſi muta
ret teſtũ vt no. in. d. l. i. in gl. p Bar. Quid ergo ſi poſt publi
catũ teſtũ anteꝙ teſtes rogent fieret vẽditio. Bal. vr ſenſiſſe p
ea q. ſ. dixi ꝙ nõ vitiet. Sꝫ forte poſſet dici oppoſitũ. ex quo iſte
extrane9 act9 intermiſcet inter actus q ſunt neceſſarii ad ſolẽni
tatem teſtamẽti. ꝛ ideo caueat ſibi teſtator ne tales actus extra
neos intermiſceat. Sed an poſſit exhiberi cautela per quã teſta
mentũ fiat irreuocabile. recurre ad no. p gl. in. l. ſi quis in princi
pio teſtamenti. de leg. iii.

Summarium.

1 Conditio teſtis inſpicit qualis fuerit tpe teſtamẽti.
2 Teſtis in teſtõ adhibitus an poſſit eſſe ſeruus.
3 Factum ab omnibus dicitur ꝙ fit a maiori parte.
4 Teſtis poſt teſtamenti factionem factus ſeruus vel infamis an poſſit de eo teſtificari.
5 Cõditio teſtis ad teſtificãdũ adhibiti ſcdm ꝙ tps debeat iſpici.
6 Teſtes teſtamenti quales debeant adhiberi.
7 Perſona nõ cẽſet ab aliquo approbari in defectu ſuperuiẽti.
8 Apertura teſtimonii non eſt de teſti. officio.
9 Adultus põt deponere de his que vidit in infantili etate.
10 Notarius quis in dubio preſumitur.
11 Teſtamentum poteſt alieno ſignari ſigillo.
12 Contentum ſignatur continente ſignato.

AD teſtiũ. Pater ꝛ filius pñt eſſe teſtes in te
ſtamẽto tertii. ſimiliter duo fratres
in poteſtate patris exiſtentes. h. d.
1 Conditionẽ. † Tempore teſtamẽti inſpicit cu
ius conditionis ſit teſtis nec caſus
poſtea ei ſuperueniens nocet. h. d. ¶ In gl. conditione ibi vel
putatur. per hoc dicit hic Barto. ꝛ in. l. i. ꝛ quod non pcedit
articulus vel exceptio ſi dicatur teſtamẽtũ non valere. qꝛ vnus
ex teſtibus adhibitis ſit ſeruus ſed debet addi ꝛ ſic etiã reputa
batur. nã alias neceſſario non concludit vt patet ex hoc tex. iũ
cta. d. l. i. Sed certe dici poteſt cõtrariũ qꝛ ſatis videtur eſſe ꝙ
dici poſſit quod exceptio vel articulus concludat ſecũdũ regu
larem diſpoſitionem per not. per gl. in cle. vltima. de reſcrip. ꝙ
no. in. l. ois. §. lucius. ff. de his que in frau. cre. ꝛ quod no. Bar. i.
l. a. ff. ſi quis in ius vo. nõ ierit. ꝛ Inno. in. c. ii. extra de dila. ſed
regulari diſpoſitio videtur eſſe quod ſeruus non poſſit eſſe te
ſtis in teſtamento. vt. l. qui teſtamentum. §. ſeruus. ff. eo. ergo vi
detur quod talis exceptio ſit apta ꝛ in vim replicationis debeat
per partem aduerſam dici quod licet fuerit ſeruus tñ cõmuni
opi. reputabat liber ꝛ ſic intelligitur. d. l. i. ꝛ hoc tenebat ibi dñs
2 ꝛ preceptor meus dominus fran. de rãponibus. ¶ † Item ad
uerte quia dicit aliqui quod ad hoc vt valeat teſtamentũ ſuffi
cit medium quod adhibitus in teſtem fuerit reputatus liber ab
oibus cognoſcentibus eum li. et forte fuerit ſeruus iuxta. l. i. C.
eo. imo etiã ſufficit ſi a maiori parte fuerit reputatus liber. hoc
etiam voluit ſpe. in. ti. de teſte. §. i. v. item ꝙ eſt ſeruus. ꝛ v. quid
ſi a maiori. hoc etiã ſequitur hic Ang. Sed in contrarium forti
ter facit tex. in. d. l. i. dum dicit quod ab oibus liberorũ loco ha
biti ſunt ꝛ quod nullus mouerat cõtrouerſiam ſtatus. ꝛ ſic vi
detur quod non ſufficiat quod a maiori parte ſit reputatus li
ber. ar. eorum que habetur in. l. ii is qui duceuta. §. vtrum. ff. de
rebus du. ꝛ quod not. in. l. a procuratore. C. man. ꝛ etiam quod
not. Barto. in. d. l. i. circa ſi. Potes dicere quod ſi erat mota cõ
trouerſia nõ ſufficiat quod a maiori parte fuerit reputatus li
ber per textum in dicta. l. prima a contrario ſenſu. ꝛ facit. §. ſed
cum aliquis. inſtitutio. eodem. Si vero controuerſia ſtatus nõ
erat mota tũc eſt maius dubiũ ppter id quod habetur in. l. ꝙ
maior.

maior.ꝗ ad municipa.p qu.l.l.videt ꝙ ſatis poſſit dici ab oib⁹
fa. tū qꝺ a maiori parte fit eſt forte poſſet dici oppoſitū p dictā
l.i.a cuius verbis in dubio nō eſt recedendū ꝛ qꝛ videt tūc ipu
tandū illi ꝗ talē tūc adhibuit in teſtē de quo veriſimiliter pote
rat dubitari an eſſet liber.ꝛ ſic in dubio debuit tutiorē viā elige
re.ar.c.iuuenis.extra de ſponſa.que ratio ceſſat qꝺ ab omnib⁹
reputabaꝛ liber.nec obſtat.d.l.qꝺ maior.qꝛ loquiꝛ in his ꝗ ge
runꝛ per vniuerſitatē ad eorū commodū vel preiudicium.quo
caſu ſufficit maiorē partē cōſentire:vt ibi ꝛ in.c.i.extra de his ꝗ
fi.a ma.parte ca.que ratio ceſſat in caſu ꝓpoſito. ¶ In gl.cōti
gerit ibi teſtamentū eſt permanet quaſi velit qꝺ teſtamētum va
lebit ſed nō poterit ꝓbari ꝛ ſic deficit probatio:ſꝫ no ius.facit
l.duo ſunt titii.ꝭ.de teſta.tutela.Sed certe ſꝺꝫ hoc iſte tex.ꝑpar
u3 vtilitatē nobis dabit:qꝛ parū ꝓdeſt valere ſi nō pōt ꝓbari:vt
d.l.duo ſunt titii.ꝛ facit qꝺ habetur i.l.lege.ꝭ.de cōtrahē.emp.
Tñ dicūt aliqui qꝺ vtilitas poterit eſſe ſi de teſtamēto ſit facta
publica ſcriptura:qꝛ illa ꝓbabit nec erit neceſſaria ꝓductio te
ſtiū.ar.l.cū precib⁹.C.de ꝓba.ꝛ qꝺ no.in.l.heredes pal.i.l.pn.ꝭ.
eo.ꝛ.l.ſi.C.de fideicō. Idē ſi pars fateaꝛ teſtamētū ſic eſſe factū
ſed dicat nō ſolēne:qꝛ vnus ex teſtibus effectus eſt ſeruus quia
tunc nō eſt neceſſe qꝺ de tenore teſtamēti teſtis deponat cū pro
beꝛ per cōfeſſionē partis. Idē ſi teſtes depoſuerūt in iudicio an
teꝗ appareat de hoc defectu nā teſtimonium redditū nō vitia
bit l3 poſtea detegaꝛ aliqs defectus teſtis facit qꝺ legiꝛ ꝛ no.i
l.furti.ꝭ.de his ꝗ no.infa.ꝛ qꝺ no.i.§.ſi vero qs in auꝛ.de teſti.
coll.vii.ꝛ in ſpec.de teſte.§.i.ꝟ.qd ſi erat ꝛ ſequēti ꝛ qꝺ habeꝛ i
regula facta legitime.de reg.iur.lib.vi.ꝛ aliquos de iſtis modis
ſenſit gl.i.l.i.C.eo.ꝛ tetigit hic Bal.ꝛ i iſtis nō vr̄ eſſe dubitatio
4 magna. ¶ †Sed reſtat dubiū an ſi expediat teſtes teſtificari i
iudicio poterit teſtificari effectus ſeru⁹ vel infamis poſt teſtm̄.
Bar.hic refert opi.azo.ꝛ ſucceſſiue opinionē Dy.ꝛ illā tꝫ vꝫ ꝙ
poſſit ex ꝗ fuit adhibit⁹ ad ſolēnitatē.bal.hic poſuit al.i opi.
vꝫ qꝺ vbicūꝗ apparet teſtē fuiſſe rogatū qꝺ poſſit deponere i
iudicio nō obſtāte defectu ſuperueniēte.allegat tex.cū gl.in.§.
ꝛ l3 ad fi.§.a.eta glo.in verbo inuitiꝗ glo.reputa ſingularē
i auꝛ.de teſti.col.vii.ꝛ qꝛ teſtes vident tūc approbari a partib⁹.
ideo nō videꝛ cōtra perſonas eorū poſſe obiicere arg.l.ſi qs te
ſtib⁹.C.de teſti.ꝛ hāc rationē ſenſit h̄ Bal.ꝛ p pri⁹ Ja.de bel.i
d.§.ꝛ l3.ad fi.ꝛ pro hoc etiā faciat qꝛ nil videtur poſſe iputari
partib⁹ ꝗ adhibuerūt iſtos teſtes ꝓ hoc allego tex.valde bonū
in.c.i.an remoueri debeāt teſtes ꝗ deſierūt eſſe pares in vſibus
feudorū.Sed certe ꝫ opi.azo.ꝛ Dy.fortiter facit.l.qm̄ liberi.C.
de teſti. ꝗ indiſtincte loquiꝛ ꝛ ſimpliciter.l.iii.§ due cauſe.ꝭ.de
car.edi.nec obaſte tex.qꝛ nō ꝓbat de neceſſitate qꝺ ſeru⁹ exiſtēs
5 tpe depoſitionis poſſit teſtificari.†Sed dicit qꝺ dꝫ iſpici ꝯditio
teſtis ſcōm tp̄s cōditi teſtamēti nō ſcōm tp̄s mortis vnde pt in
telligi altero de duob⁹ modis vno modo ꝙ ſolū diſputabaꝛ de
valore teſtamēti nō aūt de voluntate.Itē pōt intelligi qꝺ non
inſpiciatur tp̄s mediū inter tp̄s depoſitionis ꝛ tp̄s teſtamenti:
ꝛ ſic nō inſpiciꝛ tp̄s mortis qꝺ eſt mediū inter tp̄s depoſitionis
ꝛ tēpus teſtamēti facit qꝺ habetur in ſimili in.l.ſed ſi in ꝯditio
ne.§.ſolemnis.ꝭ.de here.inſti.nō ob.C.eo.l.i.qꝛ pōt reſpōderi pri
mo quod ſolū diſputabaꝛ de valore teſtamenti nec diciꝛ ibi an
eſſent ſerui vel liberi tēpore depoſitionis ſed ſolū qꝺ fuerunt ſer
ui tēpore teſtamēti qꝺ nō dꝫ inſpici ſꝫ cōmuni opinione reputa
bantꝛ liberi.Aperte ergo ſonat lex illa ꝛ ſic nō decidit an exiſtēs
ſeruus tpe depoſitionis ſi expediat deponere in iudicio qꝺ poſ
ſit.Et eodē modo pōt reſponderi ad.§.ſed cū aliquis.miltt.eo
de:qꝛ ponit caſum dicte.l.prime.ꝛ ſolū ſe refert ad tēpus cōditi
teſtamēti dicēdo ꝙ valet perinde ac ſi teſtis fuiſſet liber ex quo
cōmuni opi.fuit reputatus liber.ꝛ per hoc videꝛ ꝙ de iure poſ
ſet defenſari opi.gloſſarū quā etiā ſequiꝛ Ja.but.in.l.i.C.eo.ꝛ ſic
non videꝛ eſſe vera opi.Bal.per.d.l.quon am liberi.ꝛ per.d.§.
due cauſe nec obſtat dictus.§.ꝛ licet qꝛ ſi bene pōderet nō pro
6 bat illud qꝺ ibi d.cit gl.imo potius oppoſitū†nam dicit ꝙ cum
ſupra dixerit teſtes eſſe debere fide dignos ꝛ rogatos in caſu de
quo ibi loqtur ꝙ teſtes volētes deponere in dicto caſu in quo re
giritur eos rogatos ꝛ fide dignos ſi velint deponere qſi nō fue
runt rogati ꝓſumantur ſuſpecti ꝛ iō ſubiiciūtur tormētis ꝛ idē
fortius ſi nō ſint fide digni.ꝛ ſic nō loquitur tantū qſi nō ſunt
rogati ꝛ nō fide digni imo vr̄ loqui in vtroqꝫ caſu predictorū
ſiue non ſint rogati ſiue ſint rogati ſed ſuſpecti ſeu non fide di
gni.qꝛ ſimpliciter dicit ſi vero quales diximus fuerint. Itē ꝛ ſu
pra dixerat eos debere eē rogatos ꝛ fide dignos.nā quodcūꝗ
predictorū deſiciat verū eſt dicere qꝺ nō ſunt quales ſuperi⁹ di
ci faciat.l.ſi is qui ducēta.§.vtrū.ꝭ.de rebus du.nō obſtat etiam
ꝙ videantur approbari a partib⁹ qꝛ ſatis eſt teſtes eſſe rogatos
a parte ꝓ qua fit act⁹ ſicut in ſimili dicimus de tabelliōe in auꝛ.
de tabel.§.nos aūt coll.v.ꝛ qꝛ alias alia pars de facili niſi ro
garet ꝛ ſic pars ꝗ nō rogauit nō dꝫ dici approbaſſe ꝛ ꝑ ꝯſequēs
7 cōtra illā producantur dꝫ poſſe excipere.†Preterea nō vr̄ qs
approbare perſonā in defectu qui poſtea ſuperuenit ar.l.de eta
te.§.ex cauſa.ꝭ.de iterro.actio.ꝛ qꝺ no.in.l.i.C.de cōſti.eiuſdē
licio.ꝛ i.c.inſinuante.extra de offi.dele.ꝛ in.c.nulli licere.de ele.
lib.vi.nō obſtat eti i dictū.c.i.qꝛ ibi nō ſuperuenit defect⁹ reſpi
ciēs ſeruitutē vel infamiā vel aliū defectū ꝗ veriſimiliter detra
hat fidei teſtis ideo facili⁹ ibi admitteꝛ teſtis hic aūt ſecus per
dictā.l.qm̄ liberi.ꝛ in.d.§.due cauſe.Ang.dicit ſpeciale i teſta
mento per tex.in.l.i.C.eo.dū dicit in hac cauſa ꝛ per tex.ū in.d.
§.ſed cū aliquis dum dicitꝗ imperator ſubuenit teſtamēto.Sꝫ
certe ſi bene ponderenꝛ illi tex.loquiꝛ de valore teſtamēti:vt.ꝭ.
tetigi.ꝛ ſic reſtat qꝺ opi.gl.de iure verior vr̄ vel ſaltim tanꝗ ve
rior pōt defenſari.Tu potes addere nouū intellectū videlicet ꝙ
ſit ſpeciale i teſtamēto in ſcriptis in quo teſtes nō deponūt niſi
de facto ſuo:qꝛ nō habēt niſi recognoſcere ſuas ſubſcriptiōes ꝛ
ſua ſigilla:vt.l.ſi quis ex ſignatorib⁹.ꝭ.quēadmo.tū teſta.apianꝛ.
Cōſtat aūt qꝺ etiā ſeru⁹ pōt de facto ſuo interrogari iudicio vt
l.interrogari.C.de qſti.ꝛ ideo ſignāter hec litera loquiꝛ de teſta
mēto in ſcriptis dū dicit ſignare ꝛ ſimili tex.l.i.C.eo.dū dicit ſi
gnareꝛ.ꝛ illiter tex.in.d.§.ſed cū aliqs.que rō ceſſat in teſtō nū
cupatiuo cū habeat deponere de volūtate teſtā.ꝛ que ꝓbāda
videꝛ per teſtes habiles nō per inhabiles ꝗ ex officio iudicis vi
denꝛ poſſe repelli etiā ſi pars aduerſa nō repellet ar.l.qꝺ prohi
bet.ꝭ.de poſtu. ¶ In eā gl.ibi ante aperturā factus ſeru⁹ nota
8 bene ex glo.qꝺ i apertura teſtimonii nō proprie diciꝛ de officio
teſtis facit qꝺ no.glo.in.§.ſi vero qs in glo.i.glo.i.admittitur in
auꝛ.de teſtibus.vbi eꝫ gl.ꝙ teſtimoniū qꝺ poterat elidi ꝛ elide
baꝛ ꝑ exceptionē nō reaſſumit vires ſꝫ poſt aperturā celet cauſa
exceptionis.Itē facit ꝙ ſi dat⁹ eſt termin⁹ ad ꝓbādū qꝺ ſufficit
teſtē depoſuiſſe infra terminū l3 nō ſit publicatū vl̄ appertū ei⁹
dictū infra terminū.ꝛ hoc tꝫ Archi.in cap.pta.de excep.in.vi.ꝛ
adde etiā qꝺ no.gl.in aūt.de teſti.§.i vbi ponit differentiā inter
infamē ꝛ impuberē.in gl.duo dixerūt.Et adde etiā qꝺ no.i.§.
ſancim⁹.ꝭ.eodē auꝛ.in gl.i.in bonis morib⁹. ¶ In eā gl.ibi no
ta argumētū qꝺ pubes factus hoc ar.nō colligiꝛ ex toto hic qꝛ
in caſu litere mutaꝛ cōditio de bono i malū ſed in caſu glo.mu
taꝛ cōditio de malo i bonū itē de qſti.ne dic vt hic ꝑ bar.Spe.
de teſte.§.i.ꝟ.ſed nunquid pubes.ꝛ ibi ꝑ Jo.an.in addi.vbi re
probat.gl.ꝗ eſt in §.i.pupill⁹.inſti.de inuti.ſtip.inquantū dicit
qꝺ doli capax ꝓſumiꝛ eſſe impubes ſi excedit mediū tp̄s ꝙ eſt in
ter etatē infantilē ꝛ etatē pubertatis dicit ꝛ infra ibi allegata ꝑ
gl.ad nō ꝓbare qꝛ tex.inſtitu.quib⁹ modis tu.fi.nō determinat
hoc ſed qn̄ dicaꝛ pubes maſculus vel fem na.itē textus inſti.ꝗ
bus ex cau.manu.nō pōt.in.§.ſi.id nō ꝓbat qꝛ loquitur quo ad
aliā materiā ꝛ in diuerſo caſu ꝛ in maiore pubere in quo deciſio
etiā illa fuit voluntaria hic eſt ꝙ corrigiꝛ ꝑ iura autēticorū vt ibi
no.gl.ꝛ qꝛ in alia materia aut in matrimoniis nō vr̄ illa theorica
vera.i.facit ꝙ no.i.c.puberes.ꝛ.c.nobis.extra de deſpōſa.impube.
ideo dicit attendendā materiā de qua agi.nā †caſus pōt eſſe ꝙ
poterit maior fact⁹ deponere de eo qꝺ vi it in ifantili etate vel
in etate illi proxima vt ſi deponat qꝺ al qꝺ eſt maior.xx.an.ꝗ re
cordaꝛ qꝺ fuit ſecū in ſcholis dū erat ſeptē annorū vel circa ꝛ ꝙ
tūc erat vni⁹ anni vel duorum maior eo ꝛ qꝺ modo ipſe teſtis eſt.
xxvi.annorū ſec⁹ ſi materia de qua agiꝛ nō caderet i ſtatē vel
ꝓximū iſantie:vt qꝛ deponeret monetā falſā fuiſſe factā i aliꝗ
loco ipo videtē tpe erāt ſeptē vel octo annorū:ꝛ ſic loquiꝛ.l.i.§.
puberes.C.de fal.mo.Sꝫ ꝑ gl.potes allegare.qꝛ iura faciūt mē
tionē de ꝓximo iſantie:vt i.d.§.pupill⁹.nō eſt aūt dubiū ꝙ ꝓxi
mus iſantie pōt dici ꝗ magis appropinquat ſe verſus extremū i
fantilis etatis ꝗ verſus extremū pubertatis.Sꝫ talis eſt ꝗ non
excedit mediū tp̄s iter infantilē etatē ꝛ pubertatē ergo vr̄ glo.
quo ad mētē iuris bene dixiſſe forte etiā dictū Jo.an.pōt i ſuo
caſu tolerari. ¶ Extra gl.tāgit hic.Bal.de inſtrumēto cofecto
ab illo ꝗ nō eſt tabellio ſiue nō ſit qꝛ alias fuerit ꝛ perdiderit of
ficiū ſiue qꝛ nunꝗ fuerit creatus ſiue fuerit creatus ꝛ creatio nō
valuerit de quo eē in Spe.de inſtru.edi.§.reſtat.ꝟ.ꝛ ſcias.ꝛ ꝟ.
qd ſi tabellio.ꝛ ibi per Jo.an.in addi.ꝗ vr̄ cōtradicere Bal.in
10 quantū dicit qꝺ †in dubio ꝓſumendū ſit quē eſſe notarium qui
plura inſtrumenta confecit tanꝗ notarius ꝛ ſic cōiter reputaba
tur nā illa quaſi poſſeſſio non videꝛ releuare ab onere ꝓbandi
cū ſit ꝯtra naturalē ſtatū ſcōm quē qs nō naſciꝛ tabellio fac.ꝛ ꝙ
no.in.l.ii prius de ope.no.non.per Bar.idē etiā gl.i.c.decerni
mus.de ſenten.ex.c.lib.vi.que tangit quid de notario excōme
municato.Adde etiam gloſ.in capi.vt officium.§.ad conſcribē
das.de hereticis in ſexto.que tangit de laico notario facto ſa
cerdote vel monacho.adde etiam quod notat Bar.l.eadem.§.
i.ꝭ.ad legem iul.repetum.ꝛ quod no.glo.in.§.penulti.in auꝛ.de
tabellio.

11 **Si ab ipſo.** Teſtis pōt ſigillare teſtū cū anulo te
ſtatoris vel alterius.h.d. ¶ Illo.qꝺ
pōt ſignari et alieno anulo.qꝺ intellige dūmodo fiat expreſſa
mētio i ſubſcriptiōe.de ꝗ in Spec.de ꝓbatiōib⁹.§.ſi.ꝟ.ꝛ not.
ꝛ ꝟ.i.illud etiā ſcias de quo etiā hic tangit Ange.ꝛ addere par
tes ꝙ dixi in.l.ſi ita ſtipulatus.§.griſogonus.de verborū.oblig.

cta opi. ſit valde equa. tñ qꝛ non debemus in dubio aſſumere argumentum a cõtrario ſenſu. quando eſſet iuri contrarius. ſꝫ potius conformare ſe cõi. iuri. videtur dicendũ qꝺ inquantũ aſſumatur argumentum a contrario ſenſu verbum iudicare debet aſſumi pro donatiõe cauſa mortis. ⁊ quod litera dicit ꝑ animã ſubaudiendum eſt maxime.

5 **Surdus.** † Surdus ⁊ mutus nõ poſſunt teſtari niſi ꝑmiſſu principis. hoc tñ vitium ſuperueniẽs
6 teſtamentum precedẽs nõ rũpit. h. d. ¶ † Not. primo qꝺ vbi ſuperuenit defectus poſt teſtamentũ abſqꝫ facto teſtantis nõ viciatur teſtm̃ de quo vide gl. in. l. i. §. exigit. ff. de bo. poſ. ſcꝺm tab. ⁊ de materia huius. l. dic vt habetur in. l. diſcretis. C. qui te. fa.
7 poſ. ¶ In glo. ubi iure iſto non teſtatur. † Aduerte tñ qꝛ lꝫ nõ poſſit teſtari ſine licentia principis tamẽ mutus ex accidẽti videtur poſſe codicillari ⁊ nutu fideicomiſſuꝫ relinquere. l. nutu. ff. de leg. iii. Et bñ facit qꝺ no. gl. in. l. iubemus. C. de teſt. ⁊ multo fortius videt̃ poſſe codicillari ſurdus ex accidenti cũ ille videat̃ minus debere impediri ꝙ mutus per no. in. l. diſcretis. C. qui teſta. fa. poſ. ⁊ ex hoc habes qꝺ iure iſto poterat quis qꝫqꝫ codicillari qui non poterat teſtari licet regulariter eſſet contrarius. l. ii. ff. de lega. iii. hodie autẽ de iſto muto ⁊ ſurdo dicendũ eſt vt in. d. l. diſcretis. ad quam gl. vt patet ex ſequentibus ſe remittit.

Summarium.

1 Teſtamentum a principio inualidum non validatur per tẽporis tractum.
2 Bona delinquentis publicantur eo tempore quo damnatur.
3 Infamia quelibet non reddit quem inteſtabilem.
4 Fiſcus non eſt ſucceſſor neceſſarius.
5 Damnatus ad mortem an illico libertate priuetur.
6 Banniti ad mortem bona an ſtatim cenſeantur publicata.

Eius quia. Teſtamentũ factũ qñ quis erat ſeruus hoſtium non valet. h. dicit.
1 ¶ † No. qꝺ teſtamentũ qꝺ a principio nõ vꝫ tractu tẽporis nunꝙ conualeſcit. l. qꝺ ab initio. ff. de reg. iur. ¶ In gl. ubi teſtamẽto cõfirmari valent. hoc verũ ſi redeat ab hoſtib⁹. qꝛ tũc fingit̃ nunꝙ fuiſſe captus. ſecus ſi ibi decederet: qꝛ tũc codicilli facti ĩ captiuitate nullo mõ valẽt. l. qđã. ff. de iur. cod.

Si cui. Damnatio ꝙ ꝑdit̃ vita libertas vel ciuitas impedit teſtm̃ fieri. ⁊ rũpit ĩ factũ. ſecꝰ in dãnatione
2 ꝑ quã fama tñ leditur. h. d. ¶ † No. qꝺ bona ꝙ habet delinquẽs tpe quo dãnat̃ publicant̃. ⁊ ſic videt̃ qꝺ ea ꝙ poſtea querit non publicent̃. facit. ſi tibi mãdauero. §. is cui bonis. ff. mãdati. ꝑ intelligit̃ qñ nõ perdit libertatẽ licet perdat ciuitatẽ. nã talis põt acquirere ex cõtractu iuris gẽtiũ vt. d. §. is cui. In illis tñ moriẽs nõ habebit heredem. l. ii. ⁊ ibi caſus ſingularis. C. de bo. pſcrip. vñ de remediũ eſſet ſcꝺm Bal. qꝺ bona ꝙ ipſe queſiuiſſet anteꝙ
3 moreret̃ curaret alienari in aliũ. ¶ † Itẽ no. qꝺ quelibet infamia nõ reddit quẽ inteſtabilẽ qꝺ patet qꝛ relegatus infamat̃. l. cognitio. §. minuit. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. ⁊ tñ nõ impedit̃ teſtamentum facere. de quo in. l. ſi. §. is cui. ff. eo. ti. Et vbicũqꝫ imponit̃ penis legib⁹ que pene hodie nõ ſunt in vſu poterit arbitrio iudicis imponi pena ꝯſimilis ⁊ cõformis ut. l. ꝟ accuſare. §. omnib⁹. ff. de accu. facit. l. ſi fugitiui ⁊ aut. hodie. C. de ſeruis fugi. ⁊. l. i. §. expilatores. ff. de eff. acto. ¶ In glo. ii. ibi ſucceſſit deportato ꝟ verũ de iure ciuili ſꝫ de iure canonico videt̃ ſucceſſiſſe excõicato cũ excõicato nullo modo debeat cõicari etiã in loquela. xi. q. iii. c. cũ excõicato ſaluo caſu extreme neceſſitatis. vt ſi forte alias periret fame. facit qꝺ no. ꝑ Io. an. in c. cũ voluntatẽ. extra de ſen. excõ. ¶ In glo. ſuper verbo publicant̃. ibi hodie corrigit̃. hoc dicũt quidã verũ qñ quis dãnat̃ ad mortẽ ſꝫ ſi ſuperuiuat vt deportatus vel dãnatus in metallũ dicũt nõ corrigi iura loquẽtia de publicatione. ⁊ ꝟ videt̃ hic ſequi Bal. Sed glo. in aut. bona dãnatorũ. C. de bo. dã. ⁊ i corpore vñ. ſe ſumit̃ illa aut. ſentit ꝙ ſiue ſuperuiuant ſiue nõ dũmodo ꝑdat ciuitatẽ nõ corrigant̃ iſta iura loquẽtia de publicatione. ſecꝰ vbi nõ perderet ciuitatẽ vt in relegato qꝛ tunc ꝓpria pena publicationis videt̃ afficere euꝫ penes quẽ remãſiſſent ꝓpria bona. ⁊ ideo tũc nil corrigat̃. que ratio ceſſat in aliis caſib⁹. ⁊ hec opi. cõiter tenet̃. ⁊ ipſam ſequit̃ Bar. i. l. i. ff. de bo. dã. ⁊ ꝑ ꝟ ꝓꝫ qꝺ vbi publicant̃ expꝛeſſe eo caſu quo tacite nõ veniebãt publicãda. remanẽt iura antiqua icorrecta. Et per hoc videt̃ qꝺ in caſ⁹ in qbus iura volebãt publicari dimidiã vel tertiã bonorũ vt. l. i. C. ad l. iul. de vi. qꝛ illud veniebat ex publicatiõe expꝛeſſa: ⁊ nõ in ꝯſequentiã ex eo qꝛ dãnat⁹ retinebat libertatẽ ⁊ ciuitatẽ qꝺ nil erat immutatũ. licet Bar. teneat ꝯtrariũ in. d. l. i. ad fi. ſed non videt̃ bene dicere ꝑ ꝓdicta. In eadẽ glo. in fine ſubaudi qꝛ etiã ꝑdit ciuitatẽ ⁊ ſic ea ꝙ ſunt iuris ciuilis. Et ideo ẽt ꝑdit teſtamẽti factionẽ que cenſet̃ eſſe de iure ciuili. l. iii. ff. eo. ⁊ facit qꝺ habet̃ in. l. ii. C. de bo. dã. ⁊ hoc qñ qꝫ ꝑdit ea que ſunt iuris ciuilis de iure co. Si vero ꝑdat ex forma iuris mũ. ſicut alias vt qꝛ ſit bãnit⁹ ſcꝺm formã ſtatutoꝝ vt qꝛ habeat̃ ꝓ ꝯfeſſo vt qꝛ poſſit impune offendi. Tũc ꝯcludit hic barto. poſt

Iaco. de are. qꝺ nõ poterit teſtari ſcꝺm formã priuilegiatã ſue ciuitatis vbi vigeret ſtatutũ qꝺ corã quinqꝫ teſtibus valeret teſtamentũ. ſed poſſet bñ teſtari ſcꝺm formã iuris cõis. ⁊ hoc ſequit̃ hic Bal. ꝑ multas rationes. de quo etiã ꝑ Bar. inſra queſtione que incipit ſtatuto lucane ciuitatis. ⁊ videt̃ hec queſtio habere locũ qñ intra territoriũ ciuitatis ſue teſtat̃. alias ſi extra nõ eſſet dubiũ quod non poſſet teſtari ſecũ ꝯ ſtatuta ciuitatis ſue cum attẽdi debeãt ſtatuta ⁊ etiã ꝯſuetudines loci vbi ſit teſtamentũ. l. ii. C. quemadmo. teſt. aperiã. ⁊ hec vera qñ bannitus nõ venit in fortiã ipſius cõmunitatis. Si autẽ perueniret in fortiã cõmunitatis an poſſit tunc teſtari ꝟ. dicet̃. ¶ In glo. ſup verbo lucro
4 fiſci. ⁊ ſic patet † qꝺ fiſcus nõ eſt ſucceſſor neceſſari⁹ qꝛ nõ tenet̃ neceſſario agnoſcere bona vt no. in. l. i. §. an bona. allegata in glo. ⁊ vt hic patet ꝑ ⁊ in effectu approbare ſentẽtiã quo ad pꝛonam. licet nõ approbet quo ad bona. qꝺ notandũ eſt ſcꝺm bal. ¶ In glo. ſup verbo perdũt. ibi hodie cõtra. ⁊ ſic innuit glo. ꝙ indiſtincte hodie ex ſuppl.cio nemo efficiat̃ ſeruus. Sꝫ contrarium voluit glo. in aut. ſed hodie. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. vbi cõcludit qꝺ in dãnatis ad mortẽ iura antiqua remanẽt incorrecta. Sed in ſuperuiuẽtib⁹ vt in dãnatis ad metallũ iura antiqua corrigunt̃. ⁊ ꝟ cõiter tenet̃. Sed pro prima facit qꝺ text. in aut. ſed hodie. indiſtincte dicit qꝺ nemo dãnatus ex ſupplicio efficit̃ ſeru⁹. ⁊ nec etiã matrimonium diſſoluit̃. ⁊ ſic lꝫ illatio videbitur cõcernere ſuperuenientes tñ ex quo dictũ eſt generale videt̃ qꝺ generaliter debeat intelligi. nec eſt abſonum imo iuri conſonuꝫ ꝙ dictũ generaliter eſt ſua illatione. Sed poteſt dicere quod illa fuerũt verba gnar. qui non habuit autoritatẽ legis condẽde. vt no. in ſimil. in aut. ex cauſa. vñ de text. in corpore in. §. qꝺ autem aliter loquit̃. nam dicit qꝺ olim ſi quis damnabat̃ in metallum fiebat ſeruus. ⁊ ſic ex ſupplicio indicebat̃ ſeruꝰ. ⁊ ꝑ ꝟ diſſoluebat̃ matrimoniũ. vnde volumus hoc corrigere ſtatuit qꝺ nemo ex ſupplicio dãnatus efficiat̃ ſeru⁹. ⁊ per cõſequens nõ dirimat̃ matrimonium. ⁊ ſic attenta ꝑfatione ſolũ videt̃ fuiſſe de mente legiſlatoris corrigere in ſuperuenientibus colligit̃ etiam ex legis pꝛefatione. l. ſi. ff. de heredi. inſtitu. Et pro hoc facit qꝛ illa aut. de nup. principaliter intendit tractare ea que ſpectãt ad factum matrimoniorum ⁊ ſic cũ reſpectu eorũ qui ſtatim debẽt fruſtra tractaret̃ de ipſo matrimonio nõ videt̃ verũ fuiſſe mens legiſlatoris
5 aliquid ſtatuiſſe de ſtatim morituris. §. qꝺ autem. ¶ † Et aduerte quia qꝺ dicit̃ qꝺ dãnatus ad mortem ſtatim perdit libertatẽ ꝓcedit qñ de iure cõi eſt condẽnatus. ſed ſi ex forma iuris municipalis vt in bannito reducto ad fortiã cõis eſt maius dubium. tñ Bal. videt̃ ſentire qꝺ ſit idem ex quo reductus ſit in fortiã cõis ⁊ ſic veriſimiliter ſperatur executio. licet ſecus dicat de bãnito in abſentia licet ſit bãnit⁹ ad mortẽ ſi nõ eſt reductus ad fortiam cõis: qꝛ talis poteſt teſtari de iure cõi vt ſupra dixi. Idẽ etiam ſentit hic Ange. ſed contrariũ ſenſit idem Bal. in. l. ii. quis filio. §. vtrũ. ⁊ §. cius. ff. de inoffi. teſta. qꝛ iſte non videt̃ damnatus ex diffinitiua ꝙ ꝯtumacia fieri lite ꝯte. ſꝫ ex interlocutoria ipſi⁹ bãni. ⁊ iõ nõ vꝫ effici ſeru⁹ ex tali interlocutoria ꝑ no. in. d. §. ci⁹ ⁊ ꝑ ꝟ facit qꝺ no. glo. i. l. i. C. de mõ mul. Itẽ ꝓ hoc ẽt qꝛ iſte eſt dãnat⁹ cõtra formã iuris cõis. l. abſentẽ. ff. de penis. ergo ex quo ſtatutũ nõ dicit eũ effici ſeruũ remanebit in diſpoſitiõe iuris cõis. ar. l. ius ſingulare. ff. de legi. Itẽ qꝛ iſte dãnat⁹ eſt ex pꝛeſumptionibus: qꝛ ex pꝛeſumptiõe ꝯtumacie qꝺ eſſe nõ debet. d. l. ab ſententiam. facit. l. impuberi⁹. ff. de ſuſpec. tu. ergo videt̃ qꝺ talis ſententia nõ habet eũdẽ effectũ que hꝫ ſna lata ex vera ꝓbatiõe. ꝓ ꝟ ẽt facit qꝛ omiſſio modi vel forme mutat diſpoſitionẽ legalẽ. l. ꝯtinue. §. illud⁹. de ꝟbo. obli. ergo ex quo mutatus eſt mod⁹ introduct⁹ a iure cõi in talib⁹ etiã intelligit̃ eſſe mutat⁹ effect⁹. ⁊
6 ꝓ hoc vꝫ qꝺ lꝫ quis ſit bãnitus ad mortẽ nõ per hoc intelligantur bona publicata niſi aliud expꝛimat̃. ⁊ ꝟ verũ qñ fieret executio immediate virtute bãni. ſꝫ ſi poſteaꝙ eẽt capt⁹ fateret̃ crimẽ. ⁊ ꝓ hoc dãnaret̃ tũc in ꝯfeſſum nõ tunc ꝓceſſus iudicis niſi in condẽnatio. ⁊ abſqꝫ alio ordine iudiciario põt leg diſt. ſitiua etiã ad penã mortis vt voluit Inno. i. c. qualiter ⁊ qñ. extra de accu. ⁊ not. i. l. ii cõfeſſus. ff. de cuſto reo. tũc de iure cõi efficeret̃ ſeru⁹. ⁊ ſic nõ poſſet teſtari. nec videret̃ in hoc poſſe ꝓ ſtatutũ diſpẽſari. ex quo iſta inhabilitas ꝓuenit a iure cõi. ar. l. i. §. de qua. ff. de poſt. ⁊ qꝺ not. bar. i. l. ii. ... c. lꝫ de ſtatu qꝫqꝫ ſup hoc ſtatuta diſponat ⁊ ſeruent̃. ſꝫ de iure nõ videnẽ valere niſi eẽnt approbata ꝑ habẽt̃ poteſtatẽ. puta ꝑ papã in terris eccl̃ie. vel ꝑ pncipe in terris impꝛij. Quid aũt in populis nõ recognoſcẽtibus qualiter cũqꝫ ſuperiorẽ. vide ꝙ dixi in. l. infamẽ. ff. de publi. iudi. ⁊ ad predicta facit quod no. Bal. in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tãtum. ff. de libe. ⁊ poſthu.

Summarium.

1 Carceratus ante ſententiam teſtari poteſt.
2 Accuſatus de crimine debet in carceribus retineri.
3 Incarceratus teſtari non pꝛohibetur.
4 Accuſatus de crimine capitali põt incarcere detineri.
5 Preſbyter non eſt ſubijciendus torture.

SI **quis poſt.** Pendēte pceſſu in cauſa capitali nō impedif q̄s fa
1 cere teſtamentū.h.d. ¶ † No.q̄d carcerat⁹ ante ſniam
2 nō eſt inteſtabilis. ¶ † Itē no.q̄d accuſat⁹ de crimine
debet retineri in carceribus q̄d videt̄ eſſe verū q̄ñ fuit accuſat⁹
de crimine capitali vel ex quo veniebat imponēda pena corpo
afflictiua. Idē videt̄ ⁊ ſi ſit forte ſubiciēdus torture ꝑpter indi
cia vel ſi nō pōt ſatiſdare eo caſu quo tenet̄ de quo dic ꝑ Bal.⁊
latius in.l.i.de cuſto.reo.in tex.⁊ glo.⁊ ibi etiā per Bart. ¶ Itē
no.de iſta dictione in.que ponit̄ pro nō.de qua in.l.gall⁹.§.ille
caſus.ff.de lib.⁊ poſthu. ¶ Itē no.q̄d dubitās de pena futura
dum alias ſit certus de ſtatu ſuo nō impedit̄ teſtari.facit.ſ.eo.l.
3 qui a latronibus.§.fi.cū.l.ſequēti. ¶ † No.bene q̄d incarceratus
non prohibet̄ teſtari de quo etiā tangit̄.ſ.eo.l.qui a latronibus.
⁊ ibi dicet̄. Aduerte tñ q̄d hec lex videt̄ loqui q̄ñ quis eſt detēt⁹
in carcere publico.facit.l.cuſtodias.ſ.de publi.iudi.C.de cuſto.
⁊ exhi.reo.l.rubro ⁊ nigro.ſed.l.qui a latronib⁹.loquit̄ q̄ñ quis
detinet̄ in carcere priuato.de quo loquit̄ etiā.l.i.C.de priua.car.
4 ¶ † Itē no.q̄d accuſatus de crimine capitali videt̄ detinēd⁹ in
carcere pēdēte accuſatione de tali enim accuſato videt loqui hec
l.q̄z aliter ſi eſſet cōdēnatus nō irritaret̄ teſtamentū.ſ.l.prima.
ver.ſi relegati ⁊ hinc ſumpta occaſione tāgit hic Bald.quo ex
duplici cauſa quis incarceret̄ in cā criminis.primo ſi eſt dānan
dus de crimine capitali.ſecūdo ſi veniat imponēda pena afflicti
ua corporis.facit.l.ictus.ſ.de his qui no.infa.tertio ſi 𝔠tra accu
ſatū ſunt indicia ſufficiētia ad torturā.ſubdit tñ q̄d ſi habita tor
tura reperiatur innocēs debebit relaxari.ar.l.i.⁊.ii.de cuſto.reo.
de quo etiā ꝑ Bar.in.l.fi.ſ.de queſtio.vbi tāgit de materia tortu
re.⁊ ꝑ Cy.in.l.fi.C.de queſtio.⁊ ꝑ Io.an.in regula cū in cōtēpla
tione.de regu.iur.⁊ facit etiā q̄d no.in.c.i.extra de depoſito.vbi
5 no.q̄d † preſbyter nunq̄ debet ſubici torture niſi ſit vilis pſona
vel diffamatus de crimine.⁊ adde q̄d habet̄ i.l.preſbyteri.C.de
epiſ.⁊ cle. Quarto incarcerat̄ quis q̄ñ non dat fideiuſſorē q̄ñ da
re debet. Quādo autē in cauſa criminali quis ſit relaxādus fide
iuſſori.vide no.in.l.i.ſ.de cuſto.reo.fallit tñ hoc vltimū in muli
ere que hoc caſu non videt̄ incarcerāda.vt in aut.noua iure.C.de
cuſto.reo. Ultimo etiā tene menti q̄d licet quis dubitet de futura
pena nō impedit̄ teſtari.nā per hoc nō minus reſpectu preſentis
tpis eſt certus de iure ſuo.facit l.filio exheredato.§.ibi autē.ſ.
de iniuſt.teſt. ¶ In glo.i.ibi niſi mortē ſibi cōſciuit.de h̄ dic vt
plene no.in.l.ii.C.q̄ teſt.fa.poſ. ¶ In ea.gloſ.in fin. Solue vt ibi
no.⁊ ꝑ Dy.in.l.ſi aliq̄s.ſ.de dona.cau.mor.bal.hic ſoluit ⁊ An
ge.poſt eū q̄d hic crimīnoſus erat defunct⁹ ⁊ ſic ſeq̄ nō poterat
cōdēnatio.ibi viuebat ⁊ ſecuta eſt cōdēnatio merito oīa in ꝓiu
diciū fiſci attētata reuocant̄. Uel dic tertio q̄d ibi eſt ſpāle in li
bertate:q̄z ſicut illa difficilius reuocat̄ ita facili⁹ impedit̄.facit
q̄d not.in ſimili l.i.ea lege.C.de cōdi.ob cau. Quid autē ſi aliq̄s
ſit condēnatus per iudicē incōpetētē de crimine capitali:an red
datur inteſtabilis.tetigit.hic Ange.ſ.l.prima.⁊ eſt caſus i.l.fi
lio exheredato.§.ſi q̄s.ſ.de iniuſto teſt.⁊ ibi etiā tetigit q̄d ſi dā
natus per iudicē 𝔠petentē caſualiter euadat forte per fugā vel
q̄z arreptus eſt de manu familie an talis cēſeat̄ inteſtabilis.⁊ te
net q̄d nō.de quo etiā ꝑ Bar.in.l.cunctos populos.de ſum.tri.
⁊ ibi etiā tangit quid de ſnīa lata per iudicē cōpetētē ad tumul
tum populi ad mortē:an reddat quē inteſtabilē.⁊ videt̄ conclu
dere q̄d ſic ꝑ.l.pe.ſ.de ſicariis.ſed forte iſtud eſſet verū niſi iudex
propter impreſſionem tulerit ſententiam.nam tunc forte ſenten
tia erit nulla per no.in.l.i.⁊.ii.in prin.⁊.§.i.ſ.de iudi.ſaltim quā
do iniuſte ferretur.ſecus forte ſi ſolum aggrauaretur pena con
tra culpabilem propter ſedandum tumultum.vt.d.l.pe.

QUi **manus.** No.bene q̄d mutilatio mē
brorū non impedit quē te
ſtari.⁊ hoc clarum ſi eſt caſualis. Si autem facta ſit
pro executione ſnīe late pro delicto eſt magis dubiū.
nam cum talis pena mutilationis membrorū dicatur capitalis
per no.in.l.ii.C.de offi.eius qui vi.alte.ge.videret̄ reddi inteſta
bilis. Sed contrariū tenet hic Bal.⁊ Angel.nam pena mutila
tionis membrorū ſecundū veram opi.non eſt capitalis.vt not.
per Bar.in.l.i.ſ.de publi.iudiciis.⁊ ideo nō redderetur inteſtabi
lis.niſi damnatus ſit ex tali cauſa que alias reddit inteſtabilem
vt in.l.is cui.§.fi.ſ.eo.⁊ hoc dicit Bal.verum q̄d talis mutilatio
etiā ex cauſa delicti nō reddit quem inteſtabilem etiam ſi caſua
liter ſequat̄ mors propter talē mutilationē:q̄z talis mors caſua
lis non cōtingēs ex ꝓpoſito iudicātis nō reddit quē inteſtabilē.

Summarium.

1 Homo liber poteſt obſes dari
2 Ciuitas romana ſubdita imꝑio pōt alteri ciuitati obſides dare.
3 Clericus non poteſt obſes dari.

1 **O**Bſides. † No.ꝑmo q̄ de iure videt̄ eſſe ꝑmiſ
ſum liberū hominē dari ꝓ obſide.ſuꝑ
quo vide q̄d no.in.c.ex reſcripto.de iureiuran.⁊ in.c.vt
pridem in tex.⁊ gl.xxiii.q.viii. ¶ In glo.i.ibi romani ab hoſti
bus ſecus in obſidibus qui dantur ab vna ciuitate alteri.vt hic
tetigit Dy.⁊ Bar. ¶ In eadem gl.ibi etiam facta tenenda.ſʒ
mirum videtur ſecundū Bal.q̄d hoc caſu reddat̄ talis obſes in
teſtabil.quia ſi pax eſt facta ergo illi deſierunt eſſe obſides.⁊ per
cōſequens exiſtentes obſides apud eos videnf eſſe ſue poteſta
tis ⁊ ſic poſſe teſtari.⁊ per hoc videt̄ reprobare hic ſecūdā expo
ſitionem. Ang.hanc ſaluat q̄ñ dātur obſides pro pace facta cū
illis apud quos nullū eſt nobis hoſpitiū ⁊ cōmerciū licet hoſti
liter vnus nō debeat currere contra aliū.nam tunc cenſetur ad
huc eſſe in numero hoſtium vt eſt caſus in.l.poſtliminiū ius.§.in
pace.ſ.de capti.⁊ bene facit q̄ no.gloſſ.in.l.hoſtes.ſ.de capti.⁊
de materia huius libelli remittit ad not.per ſe in.d.l.hoſtes.⁊ ꝑ
Inn.in.c.olim cauſam.extra de reſti.ſpo. Adde etiā q̄d no.idē
Inno.in.c.ſicut.⁊.ſ.extra de iureiur.⁊ in.c.q̄d ſuper his.de vo
to. ¶ Et no.bene ex text.cū gl.q̄d videt̄ permiſſum eſſe obſides
dari.⁊ hoc videtur ꝓcedere q̄ñ dantur ab hoſtibus populi ro
mani.vel econtra.⁊ ſic ab hoſtibus imperii vel pape.vel ecōtra.
2 † Sed an ſit licitum dare ab vna ciuitate ſubdita imperio alteri
ciuitati ſimiliter ſubdite imperio.gloſſ.in.l.ii.C.de patri.qui fi.
diſtra.dixit de iure fieri non poſſe ſed conſuetudine hoc eſſe vſur
patum:ſed q̄d de iure etiā poſſint dari facit.c.ex reſcripto.extra
de iureiuran.⁊.xxiii.q.viii.c.vt pridem. Potes cōcludere ſi que
ritur an ſit licitū dare obſides.q̄z aut dantur ab hoſtibus impe
rii vel ecōtra.⁊ licitū eſt vt hic eſt caſus.aut alias danf.⁊ tūc aut
danf pro pace tenēda vel faciēda.⁊ videt̄ licita ꝑ illud q̄ hic te
tigit gl.a.⁊ q̄d no.per glo.in.d.c.vt pridē.aut pro alia re:⁊ tunc
querit̄ an de iure poſſint dari.⁊ vr q̄d nō per.l.ob ea.⁊ aut.imo.
C.de act.⁊ obli.⁊ q̄d no.in gl.in.d.l.ii.aut queritur nūquid poſ
ſint dari de cōſuetudine in locis in quibus eſt cōſuetudo.⁊ dicē
dum eſt q̄d ſic tunc tamē nō conſtituit̄ ius obligationis i ipſis
velut liberis hominibus.facit.l.liberis.ſ.de contrahē.emp.ſed
cauſatur quoddā ius retētionis.ar.l.i.C.etiam ob chiro.pe.⁊ fa
3 cit q̄d no.glo.in.d.c.ex reſcripto.vt pridem.⁊ hec in laicis. † An
tñ clericus vel religioſus poſſit dari in obſidē.veritas eſt quod
nō ad finem vt inuitus teneatur ſine licentia pape:ſed vt ſpon
te maneat in loco pro obſeruantia conuentorū videt̄ poſſe da
ri per ea que plene no.in dicto.c.reſcripto.

Summarium.

1 Captus ab hoſtibus ſi ibi moriatur preambula hora capti
uitatis mori fingitur.
2 Factum proprie non dicitur q̄d fieri fingitur.
3 Fictio quid operetur.

LEge **cor.** Teſtatore decedēte apud hoſtes
teſtm̄ ante factū ꝑ.l.cor.cōfirma
tur ⁊ ponit̄ primo dictuʒ.ſcd̄o duas illationes ſcd̄a
1 ibi queritur. ¶ † No.fictione legis cor.que fingit cā
ptum ab hoſtibus ibi mortuum mori preambula hora captiui
tatis. ¶ Item no.quod vbi.l.confirmat aliquē actū per fictio
nem operat̄ cōfirmatio perinde ac ſi mero iure teneret.facit.l.ſ.
2 §.i.ad.l.fal. ¶ † Itē no.q̄d illud nō dicit̄ ꝓprie fieri q̄d fit per fi
ctionem ſcd̄m Bal.ſed demus q̄ñ per veritatem facit.l.iii.§.hec
verba de neg.geſt.⁊ q̄d ibi notat̄. Itē q̄ fictio interdū fundat̄
3 ſuper veritate interdū ſuper fictione. ¶ † No. precipue vnuʒ in
hac.l.q̄d fictio facit actum operari ac ſi abſq̄ aliqua ꝓfictiōe act⁹
fuiſſet vere celebrat⁹. Fictio enim in caſu in quo fingit operatur
idē q̄d veritas ⁊ habet̄ pro veritate:vt no.in aut.de lan.epi.§.ſi
vero conſtante.col.x.⁊ facit q̄d no.glo.in.l.i.§.accedit.C.de rei
vxo.act.vbi ponit differētiā inter fictionē ⁊ ꝓſumptionē.nam fi
ctio ſup certo pſumptio ſuꝑ dubio facit q̄d no.in.c.is q.extra de
ſpō. ¶ In gl.ſuꝑ ꝟ.vnūquodq̄z.ibi ⁊ ſic de alienis teſtaris.ſub
audi q̄d fieri nō pōt:vt in aut.ingreſſi.C.de ſacroſan.ec.⁊ in.l.cō
ficiunt̄.§.ſi poſt.ſ.de iure cod. ¶ In ea.gl.ibi h̄ remanet nulli⁹
ſub.q̄z bona capti ab hoſtib⁹ interim nulli⁹ ſunt.l.nec nos.C.ꝺ
cap. Et no.bñ vbi interuenit capitis diminutio interdū bona trāſ
ferunt̄ in aliū interdū remanent nullius.⁊ ꝓcedit hec diſtinctio
q̄ñ habet̄ ſpes prioris ſtat⁹. Similiter dicit Bal.poſſe eū habe
re locū ſi nō habeat̄ ſpes prioris gradus vt q̄ñ q̄s ꝓfitet̄ religio
nē approbatā nā q̄ñq̄ trāſferunt̄ in aliū vt cū ingredit̄ religio
nē habentē ꝓpriū in cō. Q̄ñq̄ remanēt nulli⁹ vt cū ingreditur
religionē nō habētē ꝓpriū in cōi:vt religio minorū ⁊ alioꝝ mē
dicātiū ⁊ hoc caſu veniūt bona ad ſcriptū ſi fecit teſtm̄.alias ad
ſuccedentes ab inteſtato de quo dic vt dixi in gl.pe.l.i.ſ.eo.⁊
ſubdit poſſe dici ad 𝔠ria q̄d in illis nō erat aliqua fictio hic ſic.
¶ In.e.gl.ibi corporis qualitas exponebat.i.habitudo vel ſen
ſualitas ſʒ clari⁹ pʒ exēplū in.l.ii.ſ.eo.⁊ de hac materia an caſus
ſuperueniens poſt teſtamentū vitiet teſtamētū habes bonā gl.
in.l.i.§.exigit.ſ.de bo.po.ſcd̄m tab.ſed latius dic vt dicā.ſ.eo.in
l.i.o cui. ¶ In gl.ſuꝑ ver.mu tus in fi.⁊ no.bene q̄d q̄ñq̄ q̄s eſt
ſuus ⁊ neceſſarius per fictionem quandoq̄ per veritatē vt pʒ
ex tex.iſto iunctis iuribus allegatis in gl.

Summarium.

1 Carceratus an teſtari poſſit ⁊ an contrahere.
2 Libertus poteſt teſtari ⁊ bona habere.
3 Ambaſiatores non ſunt pro repreſalijs capiendi.
4 Pendentia cauſe appellationis idē qḋ cauſa pͥncipalis operat̄.
5 Appellatio extinguit pronunciatum.
6 Teſtm̄ condemnati de crimine leſe maieſtatis eſt inualidum.
7 Pendentia temporis ad appellandum dati idem qḋ pendētia appellationis operatur.
8 Damnatus de crimine capitali ſtatim inteſtabilis efficitur.
9 Sententia interlocutoria que contra contumacē fert̄ an cōtra eius heredes executionem mereatur.
10 Statutum a iure communi exorbitans eſt reſtringendum.
11 Executio actualis fieri non debet niſi preceſſerit ſententia.
12 Bannitus an poſſit impune offendi quī a ſententia banni appellauit.
13 Offendens bannitum qui appellationē deſeruit an ſit puniēd⁹.
14 Bannitus q̄ petit bannum reſcindi an poſſit interim offendi.
15 Petitio que ⁊ qn̄ faciat executionem ſuſpendi.

Quia latronibus. ¶ In glo. i. ibi de capto a mus tmēſib⁹ tetigit gl. l. i. §. nō ſuit. ff. de dolo. Et ad materiam facit qḋ habet̄ in tex. ⁊ glo. in l. nā ⁊ ſeruum. ff. de ne. ge. ¶ In gl. ſuper ver. pōt ibi ſed non cōtrahere cū quo libet. Innuit gloſſ. differentiam eſſe inter actum teſtandi ⁊ contrahendi. ſed cōiter tenet̄ qḋ nō eſt dr̄ia vn̄ cōcludit Dy. ⁊ bar. poſt eū qḋ cū detinente vel ſuo participe nō pōt qs contrahere nec ad dictorū vtilitatē teſtari. ſꝫ cū alijs ⁊ ad aliorū vtilitatem ꝯhere pōt ⁊ teſtari per. l. metū. §. ſed ⁊ ꝗ. ff. q̄ metus cā. ⁊ l. ſi pater §. i. ff. de dona. ⁊ qḋ habet̄ etiā in. l. nā ⁊ ſeruus. in prīnc. ⁊ §. i. ff. de ne. ge. ſic ſimpliciter trāſit Ange. Sꝫ Bald. dixit hoc verum qn̄ iniuſte qs fuit detentus. ⁊ ſic intellig̃t qḋ habet̄ in. l. qui in carcerē. ff. qḋ metus cā. ſicut dicit ſi iuſte fuit detentus: qꝛ tūc poterit etiam cum detinente vel participe ⁊ ad eius vtilitatē cōtrahere ⁊ teſtari ar. l. ſi. ff. qḋ me. cā in prin. Sꝫ Bal. hic vr̄ ſolū ponderare an qs fuerit detētus in carcere priuato vt tūc non poſſit cū detinente vel participe vel ad eius vtilitatē ꝯhere vel teſtari. ſecus ſi in carcere publico detinet̄. ⁊ ſic dicit lo. q. l. ſi qs poſt. ff. ſ. c. Inn. vero in. c. qḋ locum extra de ſpō. ſimplr̄ dicit qḋ nō poteſt detentus aliq̄d diſponere ſuper eo ſup quo eſt detētus: ſed ſuper
1 alijs ſic vlterius nō diſtinguēs. †Tu potes ſic ꝯcludere qḋ aut qs detinet̄ in carcere priuato ⁊ tūc nō poſſ ꝯhere vel teſtari ad vtilitatē detinentis vel participis ꝑ no. in. l. q in carcerē. ſed ad vtilitatē alterius ſic. vt hic eſt caſus. ⁊ bene faciūt iura ſuperius allegata vers. d. §. ſed ⁊ cū alijs. ff. all. ⁊ ratio qꝛ talis carcer eſt ꝓhibitus. vt in. l. i. ⁊ rubro. C. de pri. carce. ⁊ iſte vr̄ ꝓprie appellari carcer. vt patet in. d. l. i. ⁊ rubro. C. de priua. car. Qn̄q̄ vero qs eſt detentus in carcere publico q ꝓprie dꝫ appellari cuſtodia, vt. l. ſi qs poſt. ff. eo. ⁊ in rub. C. ⁊ ff. de cuſt. reo. Et tūc cōclude q aut qs fuit detentus rite ⁊ iuſte. ⁊ tunc pōt contrahere ⁊ teſtari ad cuiuſlibet vtilitatē ar. d. l. ſi. nō eſt eīm veriſimile qḋ i cuſtodia publica aliq̄d ꝑmittat̄ illicite ⁊ cogat̄ facere: ꝑ illud qḋ habet̄ in. d. l. ſi. ⁊. l. i. ⁊ ij. ⁊ ſi. C. de cuſt. reo. aut fuit detentus iuſte: ſꝫ tn̄ non rite. vt forte qꝛ erat debitor. tamen nō erat caſus in quo de iure poſſit capi. ſed forte ꝓpter potentiā creditoris potētis in ciuitate de facto fuit incarceratus. ⁊ tūc vr̄ idē dicēdum ac ſi in carcere priuato fuiſſet detentus ex quo conſtat qḋ ꝑ potētiā ⁊ impreſſionē fuit detētus. nā licꝫ hoc in dubio nō dꝫ pręſumi vt. d. l. ſi. tn̄ ſuccumbit preſumptio veritati qn̄ de illa conſtabat per ea q ibi no. ⁊ in. l. ſiue poſſidetis. Et multo fortius idē dicendū ſi nec rite nec iuſte fuiſſet detētus ꝓpter potentiam aſſerentis ſe creditorē. Interdū vero qs eſt rite captus ſꝫ nō iuſte vt qꝛ fuit capt⁹ virtute inſtrumēti cōfeſſionati cui⁹ vigore ex forma ſtatuti poſſit qs capi cū re vera erat ſolutū vel alr̄ ꝓ eo ſatiſfactum. ⁊ tunc idē dicēdū ac ſi rite ⁊ iuſte fuiſſet captus: qꝛ nō eſt ꝑſumptio q fiat ſibi iniuſtitia ſi petat ſe relaxari ⁊ alleget debitū ſolutū arg. d. l. ſi. in pn̄. ⁊ ſic nō eſt veriſimile qḋ ꝓpter hoc cogit̄ ad aliq̄d illicite faciendū. ⁊ ꝑ hoc etiā pꝫ qd dicenduꝫ qd iuris ſi qs fuerit nō rite captus. forte nō ſeruata ſolēnitate ſtatuti. tn̄ hoc nō fuit ꝓpter potentiā creditoris ſed forte ꝓpter ſimplicitatē iudicis q cōceſſit illā credens forte illud potuiſſe fieri. nā hoc caſu vr̄ dicēdum ac ſi rite ⁊ recte fuiſſet captus quo ad poteſtatē contrahēdi ⁊ teſtādi: qꝛ nō eſt veriſimile q ſi dicat capturā nullā ⁊ petat ſe relaxari nō miniſtretur ſibi iuſtitia. ar. d. l. ſi. ff. qḋ me. cau. ⁊ ex predictis pꝫ qḋ cautela qua vtunt̄ aliq̄ dum volūt cōtrahere cū carcerato in cuſtodia publica faciunt eum extrahi taliter tn̄ qḋ non poſſit fugere nō vr̄ neceſſaria. ⁊ maxime qꝛ talis dꝫ cenſeri adhuc eſſe in carcere ex quo ad libitū recedere non pōt per illud qḋ habetur in. l. qui neq̄ ⁊. l. qui in vinculis. ff. de ver. ſig. ⁊ tene menti predicta q̄ſ q̄ quotidiana ſunt per que vr̄ etiā dicenduꝫ qḋ non procedit diſtinctio Inn. quam ponit in. d. c. qḋ locum

2 ¶ †In glo. ſuper verbo cum liberi ibi item liberti. melius dixiſſet glo. ſunt liberi. ſed ꝓut cōiter hr̄ in glo. itē liberti. nō bn̄ dixit glo. dū innuit libertū nō poſſe teſtari: qꝛ imo teſtari pōt ⁊ bona hꝫ ſeu habere pōt licꝫ teneat̄ relinquere debitā portionē patrono.
3 inſti. de ſucce. liber. §. ſed nr̄a. ¶ †In gloſſ. ſuper verbo fingit̄ in ſi. no. bene ex gl. iūcta cū tex. ⁊ ex. l. quā allegat qḋ ambaſiatores nō pn̄t nec dn̄t de iure capi ꝓ repreſalijs ſm̄ bal. facit qḋ habet̄ in. l. ij. §. legatis. ff. de iu. ¶ Extra glo. tāgit hic Bar. an legat⁹ populi romani exiſtēs apud hoſtes poſſit teſtari ſm̄ ꝯſuetudinē ipſorū. ⁊ concludit qḋ nō qꝛ teſtamēti factio eſt publici iuris. l. iij. ff. ⁊. ſed hoſtes populi romani nō habēt ea q̄ ſunt iuris ciuilis ergo ⁊c. Nō obſtat ſi dicat̄ qḋ dꝫ attēdi cōſuetudo loci vbi fit teſtamentū. l. ij. C. quēad. teſta. ape. qꝛ dic illud verū qn̄ fieret in loco ſubdito populo romano: ſecus qn̄ fit in loco hoſtiū. nā tūc dꝫ fieri ſm̄ leges ⁊ iura cōe. ⁊ ſic intelligit̄ text. iſtū. Sed tu adde qḋ forte pōt defenſari contrarium qꝛ hoſtes populi romani in eoꝝ locis ſunt liberi ⁊ habent dn̄ia rerū. hinc eſt qḋ ex his de populo romano ſi capiatur ab hoſtibus dꝫ eorū ſeruus eē. ci. l. i. ⁊ ꝑ totū ff. de cap. ⁊. l. ſi qs exheredato. §. iniūſtū. ff. de iniu. teſta. ⁊. l. hoſtes. cū ibi plene no. ff. de cap. ⁊ per ꝯns vr̄ qḋ poſſint in ſuis locis cōdere leges ⁊ ſua ſtatuta habere. ⁊ ſimilr̄ ſuas ꝯſuetudines ⁊ ſic nō vr̄ abſonū dicere qḋ ſufficit tunc teſtamentū eſſe ꝯditum ſm̄. l. illius loci. licꝫ forte etiā poſſit dici ſm̄ iura cōe qꝛ forte requireret maior ſolennitatē q̄ illius loci. ⁊ ita poſſet intelligi hic. ꝑterea licꝫ hic dicat̄ qꝛ tales legati poſſint cōficere teſtm̄ non negat qn poſſint cōficere ſm̄ legem illius loci. nec ratio ſtringit ad oppoſitum. vt pꝫ ex ſupradictis. ergo in dubio pōt etiam intelligi ſcōm generalitatem. d. l. ij. quemad. teſta. ape.

4 **Si quis incapax.** †No. ex tex. quod pēdētia cauſe appellatiōis operat̄ idē qḋ pendentia cauſe pͥncipalis. vt hꝫ ꝓbat̄ iuncta. l. ſi qs poſt. ff. ſ. c. qḋ intelligitur niſi bona expreſſe ⁊ principaliter ſint in ſentētia adempta: qꝛ tunc quo ad bona plus operabit̄ pendētia cauſe appellationis: qꝛ illā tenet̄ ꝓſequi heres quo ad bona etiam mortuo defuncto pendente ipſa appellatione q nō cōtingeret principali mortuo pendente cauſa principali. l. fin. C. ſi reus vel
5 accu. mor. fue. ¶ †Itē no. qḋ appellatio extinguit pͥnunciatū. de quo aliquid hic in glo. ⁊ in. l. i. in ſi. ff. ad turp. ⁊ in. c. venientes extra de iureiu. ¶ In glo. ſup verbo appellationē in ſi. not. bn̄ ex glo. qḋ licꝫ appellatio extinguat infamiā ex ſn̄ia irrogatā illud eſt verū de infamia iuris nō facti ⁊ ideo talis dānatus appellatiōe pēdēte nō dꝫ aſſumi ad nouos honores licꝫ retineat veteres ſicut ⁊ retinet teſtamēti factionē ſm̄ Ang. Adde qꝛ potes dicere nō mirāduꝫ ex eo qꝛ effect⁹ infamie facti non vr̄ inſurgere licꝫ ex accuſatiōe inſtituta. hinc eſt qḋ pēdēte cā pͥncipali vr̄ poſſe dici infamis de facto nec dꝫ ꝓmoueri ad honores. vt. l. re⁹. ff. de
6 mu. ⁊ ho. facit qḋ no. per Io. an. poſt Inno. in. c. omnipotēs. extra de acc. ⁊. l. c. accuſatū. de ſimo. ¶ †In gl. ſi. ibi crimine maieſtatis innuit gl. qḋ ſi ſit cōdēnatus de crimine maieſtatis nō valebit teſtamētū licꝫ pēdeat appellatio. ſed. ff. in ſi. alr̄ loquit̄: qꝛ dicit qḋ interim eſt in pēdēti an valeat. ſꝫ veritas eſt q interim vꝫ ſed poſtea irritabit̄ ſi contingat cōfirmari primam ſn̄iam. nā licꝫ moriat̄ accuſatus pendente appellatione tn̄ bilominus in cā maieſtatis poſt mortē ꝓcedet̄. ⁊ poterit dānari memoria defuncti vt. l. §. ꝑ ꝯtriū. inſti. de here. q̄ ab inte. ⁊ tūc ſecuta ſn̄ia irritabit̄ teſtamentū. vt ibi probat̄. ⁊. ff. de iniuſt. teſta. l. ſi qs exheredato. §. ſed nec eorū plus dixit hic Bar. qḋ hoc ꝓcedit qḋ teſtamentum debeat irritari ꝓpter ſn̄iam q̄ ſequit̄ poſt mortem quādo eſt crimē ex quo dānat̄ memoria defuncti. ſecus ſi eſſet aliud crimē in quo poſt mortē poſſet procedi: tn̄ non damnaret̄ memoria defuncti: qꝛ tūc non irritabit̄ teſtamētū: ſed bona auferent̄ heredib⁹ ⁊ ſic remanebunt firme tabule pupillares ⁊ dationes tutelarū qḋ eſt notabile ſm̄ eū. Ang. dicit hꝫ verū niſi ꝑ ſn̄iaꝫ eſſent ablata oīa pn̄tia ⁊ futura ex forma ſtatuti qꝛ tūc neceſſario teſtm̄ reſcindit̄ ex eo qꝛ apparet teſtamētū fuiſſe nullū qꝛ non erat nec poterat eſſe dn̄s rerum. ergo ⁊c. vt in auē. ingreſſi. C. de ſac. ſan. eccle. ſed certe adhuc vr̄ defendi dictum Bar. quia per hoc videtur inferri quominus interim iſte fuerit dn̄s precedente appellatione. ⁊ ſic cōſequēter vr̄ fuiſſe teſtatus ille qui eſt dn̄s. vnde licꝫ ꝓpter ſententiā veniāt bona auferēda heredibus neceſſario non ſequitur teſtamētū eſſe irritū. ¶ Itē qꝛ nō videt̄ qḋ tale ſtatutū habeat effectū quo ad bona poſita i alieno territorio. ar. l. cū vn⁹. §. i. de bo. auc. iu. po. ⁊ extra de conſti. c. vt a. ārū. §. ſtatutis. li. vi. ¶ In eadē gl. ibi mortē ſibi cōſciuerit. hoc intellige vt plene per docto. ⁊ gl. i. l. ij. C. q te. fa. poſſ. ¶ In ea. gl. ibi qdā dicūt ſpeciale. hꝫ nō videtur bona per. l. ſi quis exheredato. §. ſed nec eorum. ff. de inofſicioſo teſt. ¶ In eadē gl. ibi ſpecialiter dānato admittat̄. ſub. ⁊ pͥncipaliter ⁊ nō acceſſorie prout tacite innuit. qḋ declara vt hic
7 tetigit Bar. extra glo. tāgit hic Bal. an pēdētia tēporis dati ad appellādū operet̄ idē qḋ pēdētia appellatiōis. ⁊ allegat gl. ſing. q̄ nō eſt alibi ſm̄. Dyn. in. l. ex iudicioꝝ. de ac. pe. q dicit qḋ ſic. ⁊ idē ſequit̄ hic Ange. dicens qḋ quo ad impediēdā execu

ſic.⁊ idē ſequitur hic Ang.dicens qȝ quo ad impediēdā execu
tionem ſententie illud idem operaf pendētia dicti tēporis quod
pendentia appellationis.⁊ dicit hic procedere in pendentia tē
poris dati ad appellandū a diffinitiua.allegat qȝ no.in.l.j.ſ.nil
no.ap.pen.ſecus dicit in interlocutoria.⁊ ita dicit fuiſſe obtētū
in priuata examinatione.Spe.vt ipſe refert in ti.de ap.§.reſtat.
in fi.Tu adde quod iſtud procedit quo ad executionē facti im
pediendi.vt eſt caſus hodie approbās dictam diſtinctionē in.c.
nō ſolum.de app.in.vj.Sed quo ad executionē iuris puta quo
ad effectū infamie vel ſeruitutis vel perditionis ciuitatis reſul
tantis ex ſentētia nō operatur idē pēdēna tēporis appellatiō
qȝ diffinitiua.vt patet in.l.qui vltimo.ſ.de penis.⁊ ibi Bar.ī
l.furti.in prin.ſ.de his qui not.infa.⁊ facit quod no.Bar.in.d.
l.j.nil noua.appella.pen.an autē operef idē quo ad effectum de
quo loquif tex.noſter.⁊.d.l.ex iudiciorum patebit ex ſequētib⁹
nā bar.in.d.l.ex iudicioꝝ.dixit qȝ no.⁊ iō dixit qȝ ſnia preiudi
cabit heredi⁹ niſi ipſi appellent.Bal.vero dicebat qȝ ſi in ſnia
bona ſunt expreſſe adēpta qȝ preiudicabit heredib⁹ ſi nō appel
lant.Itē nō debet pl⁹ operari talis pēdentia tpis predicti ꝙ ſi
eſſet appellatū.ſȝ ſi eſſet appellatū ꝑiudicaret heredib⁹ niſi proſe
querēf vt eſt dictū.⁊ probaf in.l.iij.C.ſi pen.ap.ergo ⁊c.Sȝ for
te pōt dici qȝ īdiſtincte nō operaf idē quo ad effectū tex.noſtri.
8 ⁊.d.l.ex iudiciorū.†qȝ eo ipſo qȝ quis p ſniā eſt dānat⁹ de crimine
capitali ſtatim ſurgit effect⁹ iuris q̄ fact⁹ eſt inteſtabilis ⁊ ꝑdit
libertatē vel ſaltim ciuitatē.⁊ ſic ea q̄ ſunt publici iuris.l.quidā
ſunt ſerui.ſ.de penis.⁊.d.l.q vltimo.⁊ ſic pȝ ꝙ ex quo nō fuit ap
pellatū viuo ipſo accuſato deceſſit inteſtabilis ⁊ iā irrito facto te
ſtamēto.facit qȝ hr̄ in.d.l.ſi quis exheredato.§.irritū vbi ſimplr̄ li
tera vult qȝ ſtatim poſt latā ſniam dicaf teſtamētū irritū.facit
in ea.l.§.hi aūt.⁊ ſic vr̄ qȝ talis nō poſſit habere heredem.ergo
fruſtra tractaf an heres poſſit appellare.ex quo talis in tali ſta
tu deceſſit qȝ nō habuit nec hr̄e potuit heredē.Fateor tñ ꝙ hoc
maxime ꝓcedit qñ bona fuerūt expreſſe ⁊ principaliter adēpta
in ſnia.⁊ hoc pl⁹ placet ꝙ illud qȝ dixi anno ꝑterito in.l.defun
cto.ſ.de pub.iud.vbi tenui qȝ qñ bona nō ſunt expreſſe adēpta
cuȝ pena criminis afflictiua ꝑſone q̄ eſt qd̄ ꝑncipale extinguaf
morte.ex quo ſnia nōdū efficaciter trāſiuerat in rē iudicatā vi
detur qȝ publicatio bonoꝝ q̄ venit in conſequentiā pene capi
talis.l.deportatorum.C.de penis.debuiſſet ſimiliter diſtingui.
ſȝ ſecus qñ expreſſe ⁊ principaliter fuiſſent adēpta.nā dicta opi.
nō videf tuta ex quo ſnia trahit ſecum executionē ⁊ q̄ ad effect⁹
iuris ēt infra dictū tpꝰ.ex quo reſultat qȝ decedit i tali ſtatu in
quo nō hȝ nec habere pōt hr̄dē nec ēt bona.facit.l.iij.C.de boñ.
proſcrip.Ecce ex predictis vr̄ qȝ glo.i.d.l.ex iudiciorū bene dixe
rit.nec ſibi Bar.ibi nec bal.hic q̄ ad effectū.de quo loquif tex.
9 iſte eſt.d.l.ex iudiciorū.¶†Sexto tangit hic Bal.qd̄ in ſnia in
terlocutoria bānique ferf in contumacē lite nō conteſtata q ex
forma ſtatuti haberef p cōfeſſo.an mereaf executionē ꝯ hr̄edes
⁊ refert Dy.in.l.ex iudicioꝝ.ſ.de accu.tenere qȝ nō ꝓ quo alle.
l.j.in fi.ſi quis nō dicf.nō ob.⁊.l.ei⁹ q delatores.cuȝ ibi no.ſ.de iu.
fiſci.Bar.in.d.l.ex iudicioꝝ.vr̄ tenere cōtrariū.ſed Bald.nitif
ꝯcordare:qȝ dicit opi.Bar.verā ſi poſt interlocutoriā ſecuta eſt
diffinitiua.alias ꝓcedat opi.Dy.facit lȝ nō alleget qȝ no.glo.
in.l.j.C.de mō mul.Sȝ tu potes dicere ēt ſi ſecuta ſit diffinitiua
forte nō trāſibit i heredes.nā illa cōſueuit ferri ꝯditionalr̄.puta
qȝ cōſueuit dānari ad mortē vel ſimilē penā ſi venerit in fortiā
cōis.⁊ ſic pena videatur capitalis.⁊ in cōſequētiam continere
publicationem bonoꝝ iuxta.l.deportatuȝ.ff.de penis.⁊.l.iij.C.
ſi pen.ap.mora inter.tñ ex quo eſt cōditionalis ſuſpēdif ei⁹ effe
ctus in cōditionis euentū.l.j.§.biduū.ſ.qñ app.ſit.⁊ ſic interim
nō hȝ effectū cōtra ipſū dānatū in ipſa pena capitali.⁊ cōſequē
ter in publicatione ergo nec cōſequēter ꝯ heredē ſi interim mo
riaf.ar.hui⁹ tex.⁊.l.ſi quis filio exheredato.§.hi aūt.⁊.§.qȝ ſi quis
⁊.§.ei⁹ qui.ſ.de iniuſto teſta.⁊ hoc eſt ſm iſta tpa.nā hodie mul
to fortius idē cū bona dānatoꝝ ad mortē nō publicenf in cōſe
quētiā criminis.in auf.bona dānatoꝝ.C.de bo.dānat.⁊ ſic nō
publicanf ex forma dicti ſtatuti ſi expreſſe h̄ nō dicit ⁊ maxime
cū ſtricte ſit intelligēdū.ar.l.quicquid aſtringēde.de ver.ob.⁊ quod
no.p Dy.in.l.j.ſ.de ver.ſigni.⁊ bene facit ꝙ not.etiā Bald.i.l.
gall⁹.§.⁊ quid ſi tñ.ſ.de lib.⁊ poſth.vbi etiā hoc videf ſentire.⁊
facit etiā qȝ ipſe idē no.in.l.eius qui.§.j.ſ.co.⁊ idē etiā videtur
dicendū ſi talis bannitus poſſe impune offendi.nā lȝ videaf pe
na capitalis iuxta no.per Bar.in.l.ij.de pub.iu.⁊ videaf ſtatim
10 poſſe pati executionē tñ†qȝ dictū ſtatutū eſt exorbitās a iure cōi
inquātū vult cōtumacē haberi pro cōfeſſo ⁊ ſniam ferri poſſe in
abſentē de crimine capitali.etiā lite nō cōte.cōtra.l.abſentem.ſ.
de penis.dȝ reſtringi vt ſuperius dixi.⁊ maxime cū ēt a diſpōne
auf.bona dānatoꝝ.Itē qȝ talis pena nō facit eum perdere ea q̄
ſunt iuris ciuilis cōis:ſed ſolū ea q̄ ſunt iuris illius municipalis
iuxta not.per Bar.⁊ Bal.in.d.l.eius qui.§.j.qȝ ſecus cōtingit
in alia pena capitali:qȝ per eā perdunt ea q̄ ſunt iuris ciuilis cō
munis.l.quidā ſunt ſerui.ſ.de penis.ideo ſtatutū de pena capi
tali nō videf trahendū ad hanc penā que non operatur eūdem
effectū p oia.⁊ hoc qñ p ſniā bāni expſſe bona nō ſunt publica
ta ſi aūt fuiſſent expſſe ⁊ pure publicata.tunc ſi ex forma ſtatuti
ſnia trāſiuiſſet i rē iudicatā vr̄ qȝ afficeret heredē.ex quo tā affe
cerat defunctū p ea q̄ hn̄r in.d.l.ex iudiciorū.⁊.l.iij.C.ſi pē.app.
Itē ēt aduerte qȝ vbicūqȝ ex delicto īponif pena publicatiōis
bonoꝝ ipo iure vel ipſo facto nūꝙ crimē extinguaf morte vt h̄
tetigit Bal.⁊ Ange.facit.l.gal⁹.ad ſill.⁊.l.cōmiſſa.de publica.
⁊ ꝙ Bart.i.l.Iperator.ſ.de iure ſiſ.⁊ ꝙ hr̄ i.c.cū ſm leges.de he
11 re.lib.vj.ibi†tñ eſt expſſum qȝ nō poterit fieri actualis executio
niſi ꝑcedat ſnia declaratoria ſup delicto ꝙ no.p practica.Et ad
de ēt ꝙ vbi lex īponit penā eo ꝙ vult aliquē haberi p ꝯfeſſo nō
trāſibit pena ad heredē niſi ꝑcedat ſnia declaratoria ſup facto
añ mortē defuncti.caſus eſt ſingularis ⁊ nō eſt alibi.i.l.ei⁹ q de
latorē.ſ.de iure fiſ.⁊ ibi p Bart.ꝙ eſt valde notandū.Et ex hoc
habes ꝙ lȝ lex dicat ꝙ recuſans ꝑſtare iurm̄ de calūnia habeaf
p ꝯfeſſo.l.j.§.ꝙ ſi actor.C.de iu.cal.⁊.l.c.pe.⁊ vi.ex̄ de iu.cal.⁊ ꝙ
recuſans ꝯtumaciter rñdere poſitiōib⁹ habeaf p ꝯfeſſo.iuxta d
cretalē.h.de ꝯfeſſis.i.vj.tñ ſi talis moriaf añ ſniam declaratoriā
latā ſup facto nō afficiet hec pena hr̄dē ꝙ eſt no.dignū p decla
ratiōe ꝑdictoꝝ iuriū.Et ſubdit ēt h̄ Ang.ꝙ mortuo reo crimi
nis nulla pōt fieri executio i ꝑſonā ⁊ iō ſm eū errāt aſſeſſores q
q̄ſiqȝ ꝯtrariū faciūt faciēdo hoies mortuos ſuſpēdi allegat no.per
Cy.i.l.iij.C.q teſt.fa.po.Sȝ tu adde circa hoc qȝ dixi i.l.defun
12 cto.ſ.de pub.iu.¶†Tertio tāgit h̄ bal.ad ſi.ex forma ſtatuti bā
nitus poſſit īpune offendi ⁊ appellatū ſit a ſnia bāni.an tūc po
terit īpune offendi.⁊ ꝯcludit poſt Dy.qȝ nō qȝ pēdēte interim
appellatiōe nil inouari dȝ vt ꝓbatur i.l.j.ſ.nil no.ap.pē.ibi nec
nulla alia iiuria ⁊c.⁊ no.plene Dy.i.l.iij.§.ſi ſeru⁹.ſ.de acq.poſ.
vbi ēt p Bar.Nec ob.ſi dicaf ꝙ pēdētia appellatiōis nō dȝ no
cere tertio.vt eſt gl.q̄ reputaf ſingularis i.l.creditor.i ꝑn.ſ.mā.
Pro q̄ vr̄ tex.in.c.romana.§.i glo.de ap.i.vj.qȝ rñde ꝙ illud ve
rū qñ terti⁹ aliqd̄ inouās nō vult inouare ꝑtextu ꝓceſſus factū
cū ꝑncipali nec illi adherere als ſec⁹.⁊ ita loqtur h̄.⁊ ita eſſet in
caſu ꝓpoſito.⁊ iō nil ꝑt inouari.Facit decretalis vt circa.de ele.
l.vj.⁊ qȝ no.in.c.nō ſolū.i materia attētatoꝝ appellatiōe pēdēte
13 melior de corpore iuris de ap.li.vj.¶†Quarto tāgit hic Bal.
qd̄ ſi iterim fuerit offenſus ipſe bānit⁹ tñ poſt deſertauerit appel
lationē an debebit offendēs puniri vr̄ qȝ nō ex quo deſerta fuit
appellatio q̄ fingit retro nō appellatū.l.furti.§.j.ſ.de his q not.
infa.Sȝ ꝯtrariū ipſe notabiliter determinat:qȝ tpe q̄ fuit offenſus
bānit⁹ factū fuit illicitū ⁊ ſic q̄ſitū fuit ius fiſco reipublice ad pe
nā ꝯ talē offendētē.⁊ p ꝯſis negligētia nō ꝓſequētis appellatio
nē nō dȝ tollere ius iā q̄ſitū reipublice.⁊ allegat in ar.l.q̄tiens.§.
14 fi.ſ.de noua.ſȝ meli⁹ facit.l.ſi.ff.de pac.¶†Ultio tāgit hic bal.
qd̄ ſi nō appellef a bāno ſȝ petaf ꝓnūciari bānū eē nullū vel pe
taf caſſari vel alr̄ reſcindi.an iterim poterit bānit⁹ offendi.Dy.
tenuit ꝙ ſic in.d.§.ſi ſeru⁹.ꝓ illo tex.ſȝ bar.ibi ꝯtrū qȝ nō dȝ dici
bānitus q nō eſt vere bānitus.l.iij.§.ꝯdēnatū.de re iu.tū qȝ nō
vr̄ referre an ſnia ſuſpēdaf p appellationē vel alio remedio.l.ſi
quis filio.§.qȝ ſi quis.ſ.de iniuſto teſtō.tum etiā qȝ nō dȝ debitor a
quo non pōt inuito extorqueri:qȝ exceptione poſſet ſe tueri.l.de
bitor.ſ.de ver ſi.Sed p Dy.facit qȝ aliud eſt quē eſſe liberum ⁊
aliud liberādū vt.l.j.C.ſi aduer.lib.Bal.dt qȝ opi.Bar.ꝑt eſſe
vera qñ petitio eſt iuſta:ſec⁹ ſi eſt iniuſta:qȝ tūc ꝓcedat Dy.ſi
cut ſi in appellatiōe qȝ in illa ꝯſideraf iuſtitia.⁊ iſtud ſeqf ēt hic
Ang.Sed tu potes dicere qȝ aut petif bānū declarari nullū:
15 aut petif caſſari vel reſcindi.†Primo caſu aut petitio notorie eſt
iniuſta ⁊ illa nō ſuſpēdit executionē.l.ſatis apte ⁊ qȝ ibi no.l.C.
de fal.⁊ iō vr̄ ꝙ iterim poterit offendi.Aut petitio notorie eſt iu
ſta.⁊ tūc illa impedit executionē.iuxta ea q̄ no.in.d.l.iij.§.cōdē
natū.⁊.l.ſi cū nulla.de re iu.⁊ qȝ etiaȝ habef in tex.in.d.§.cōdē
natū.⁊ in.l.nō putauit.§.non quevis.de contrahē.⁊ in.l.nullū
C.de ſer.Aut eſt dubiū an ſit iuſta vel nō.⁊ tūc ſi obtulit ſe incō
tinenti illā velle ꝓbare debet audiri.⁊ ſuſpēdit executionē iuxta
ea q̄ no.Bar.in.d.§.cōdēnatū.⁊ facit qȝ habef in.l.iij.§.ibidē
ſ.ad exhib.⁊ in.l.ſi is a quo.ſ.vt in po.leg.Aut non obtulit ſe
paratū ꝓbare incōtinenti:⁊ tūc videref qȝ nō ſuſpēdaf execu
tio p ea q̄ habenf in.d.§.ibidē.⁊ que no.in.d.§.cōdemnatū.Sȝ
contrariū videtur dicendum qȝ illud videtur procedere qñ exe
cutio eſt retractabilis.ſecus qñ executio nō eſt retractabilis vt i
caſu ꝓpoſito qȝ tunc illa talis executio ſuſpenditur ꝓpter exec
tionē exceptionē vel petionē nullitatis.vt no.ſingulariter pau
lus de liazariis in cle.j.de re iu.vbi ſic limitat illā cle.que dicit qȝ
vbi quis habuit tres ſnias conformes ſuper eodē non ſuſpēditur
executio ꝑtextu exceptionis nullitatis.nā limitat illud ꝓcedere
niſi executio ſit retractabilis.⁊ ꝓ hoc facit qȝ tūc ꝯſueuit cauēri
de reponēdo rē in priſtinū ſtatū facit qȝ habef in auf.que ſup
plicia.de ꝑci.impe.off.qȝ hoc caſu fieri nō poſſit.Secūdo qñ petif
caſſari vel aliter reſcindi.ſimiliter ꝯſidera qȝ petitio notorie eſt
iniuſta ⁊ nō ſuſpēdit executionē.ar.d.l.ſatis aperte.aut eſt noto
rie iuſta.⁊ tūc ſuſpēdit nā reſtitutio in inte.ſuſpēdit executiones
ſententie

inſcialtim ſi de illa ſtatim põt ↄſtare vt no. Bar. in. l. pe. ff. ſa. tu. ꝛ ſic multo fortius dʒ ſuſpẽdi hoc caſu ꝑpter notorietatẽ ſi vero petitio eſt nulla tũc ſi offert ſe ſtatim paratũ ꝓbare de iure ſuo ꝛ tũc i. ſẽ qḋ no. in. d. l. pe. ſi õo nõ offert tũc eſt magis dubiũ nã videref qḋ nõ impedirẽ executio ꝑ no. in d. l. pe. Sed ↄtrius videretur veri⁹ ex quo executio eſt retractabilis ꝑ ea q̃ no. ꝑ pau. in. d. cle. i. ꝛ qꝛ reſtitutio in integrũ petita ↄ̃ ſniam vr̃ ſuſpendere executionẽ ſnie, dũmodo nõ ſit ꝓſumptio contra illã petentẽ vt vr̃ etiã caſus in. l. i. C. de in inte. reſti. ꝛ in. c. ſuſcitata. extra de re ſti. in inte. per q̃ duo iura vr̃ qḋ nedũ ſi incontinenti poſſ. ꝓbari ſed ẽt ſi illud incõtinenti nõ poſſit dũmodo nõ ſit ꝓſumptio ca lũnie contra petentẽ ſuſpẽdi debeat executio ſnie petita reſtõne in integrũ lʒ Bar. aliter dixerit in. d. l. pe. adde etiam qḋ dixi ſupra de pendẽ. appel qꝛ illud vr̃ verum niſi appellatio eſſet manifeſte friuola ꝑ ea que hñr in. c. romana. §. ſi autem poſt ſnias. de app. in. vi. Item hec vera quãdo offendẽs ſciuit predicta. ſed ſi igno raſſet ꝛ fuiſſet in ignorantia iuris vel alia non iuſta cã recurre ad no. ꝑ Bar. in. l. pe. ff. de adul. ꝛ qualiter poſſ. ꝛ argui factiſciẽ tia recurre a d gl. in. l. ſi tutor. C. de periculo tutoris. ꝛ plenius ꝑ Bar. in l. is poteſt. ff. de acqui. here.

Summarium.

1 Errans d ffert a dubitante.
2 Factum a procuratore ante ſuſceptionem mandati non valet.
3 Exercitium officij procurationis qñ incipiat.

Qui i domini teſtamẽto.

1 Statu⁹ de ſtatu ſuo non põt teſtari. h. dicit. ¶ † No. differentiam inter errãtẽ ꝛ dubitãtẽ vt hic in gloſſ. ꝛ in rub. C. de iu. ꝛ fac. igno. ¶ Not. ex hac. l. ꝛ ſequẽti ar. ꝙ ſi ſciẽs ꝑcurator ignorat ſi ꝑcuratorẽ ꝛ interim faciat aliquẽ actũ noĩe dñi no dʒ factũ a ꝑcuratore. ꝛ per ↄ̃ñs nõ valet. facit. l. qro ff. de eo qui pro tutore. ꝛ. l. iij. §. ſed qḋ de tutoris. ff. rem ra. hab. ꝛ hoc Jo. an. poſt archi. i. ſto. c. is q. de ꝓc. lib. vj. lʒ Bal. hic refert Dy. conſulere contrariũ. ſed vr̃ qḋ non bene per predicta ꝛ ꝑ ea que no. Bar. licet Bal. nõ alleget in. l. ſi pupilli. §. itẽ ſi procura tor. de ne. ge. Adde etiã qḋ plus vr̃ ſentire Jo. an. in. d. c. is qui 2 poſt archi. ꝛ cõpoſtolanum. ꝛ ſpe. in ti. de procu. §. i. verſi. † Sed quid ſi procurator antequã ſuſcipiat mãdatum faciat aliquid tanquam procurator ꝛ etiã ſciat ſe ꝑcuratorẽ conſtitutum dũ modo non ſuſceperit mãdatũ. dic qḋ illud non valeat per tex. in. d. l. is qui. de ap. c. ſuper eo. li. vj. ꝛ. l. obſeruare in fi. ff. de offic. ꝓcõ. ꝛ leg. pro quo faciat qꝛ cõtractus ꝑcurationis vel mãdati contrahitur ↄ̃ſenſu interueniẽte nũcio vel epiſtola inter abſentem facit. l. i. ꝛ. ii. ff. de ꝑcu. ꝛ. l. conſenſu. de act. ꝛ obli. ꝛ ſic vr̃ qḋ non ſufficiat ꝑcuratorẽ ſcire ſe ↄ̃ſtitutũ eſſe niſi hoc fuerit ſibi intima tũ per nunciũ dictũ vel eius lras. ar. eo. q̃ hñr in. l. i. in fi. ff. de cõ 3 trahen. emp. † Et ex predictis vr̃ qḋ tẽpus exercẽdi officij ꝑcura tionis incipiat nõ a tpe conſtitutionis. lʒ a tpe intimate conſti tutionis per dñm. ꝛ officiũ ſuſcepti ꝑ ꝑcuratorẽ. vr̃ tñ ſatis ſuſci pere officiũ eo ipſo ꝙ literas recipit a domino ꝛ nõ contradicit vt eſt hodie tex. in cle. inſtrumentum. de procu. ꝛ bene facit. l. ſi iuſſu. ff. ad macedo. ¶ In gloſſa. ſuper verbo nõ poteſt in fine dic corrupta eſt vitio ſcriptoris. ꝛ debet diceret econuerſo. ſ. quã do contraho tum ligata quam credo ſolutam ſecundum Tho. de for. ꝛ Angelum.

Summarium.

1 Ignorare dubitare errare ꝛ neſcire differunt.
2 Dubitatio medium quoddam eſt inter errorem ꝛ neſcientiam.
3 Dubitatio quot modis ꝛ quare iudici ineſſe poſſit.

De ſtatu ſuo.

1 ¶ In gl. i. i fi. † no. tñ hãc gl. aſſignãtẽ dñiã inter dubitare ignorare ꝛ errare ꝛ neſcire. de quo ẽt ꝑ gl. ſup ruo. ff. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ ꝑpter illud qḋ dicit glo. ꝙ ꝓprie ignorare quis. dʒ qñ nõ ſcit qḋ ſcire dʒ. deſeẽdit illud apo ſtoli. qui ignorãt ignorabuntur. de quo tñſumptiue in. c. qꝛ ſa. xxxvij. di. Et facit etiã hec gl. ꝑ reſpõſionibus q̃ fiũt poſitioni bus in qb⁹ qñqʒ dʒ rñdẽdo dubitat. i. ignorat. de quo in. l. ij. §. 2 ꝙ obſeruari. de iur. cal. ¶ † Itẽ not. ex gl. qḋ dubitatio ꝓprie eſt mediũ inter errare ꝛ neſcire. Eſt aũt dubitatio ſʒ philoſophũ vt Bal. refert Bal. equitas q̃dã ↄ̃triorũ motiuorũ ſeu ↄ̃triarũ rationum mẽtis. ꝛ hec dubitatio qñqʒ ineſt parti. vt hic pʒ. qñqʒ iudici. de quo ꝑ Ja. bu. i. l. i. ff. de ꝑcu. ꝛ ꝑ Bar. i. l. admonẽdi. ff. de iureiu. 3 † Hec aũt dubitatio ꝑut ineſt iudici qñqʒ ineſt a ꝑncipio cauſe puta ꝑpter affirmationẽ ꝛ negationẽ. l. fi. C. q. ad li. ꝓcla. nõ lʒ. qñqʒ i medio. ꝛ hoc dupliciter. qꝛ qñqʒ ꝑpter ſemiplenã ꝓbatio nẽ. iuxta ea q̃ hñr in. l. admonẽdi. ꝛ i. l. i bone fidei. C. de iureiu. ꝛ in. c. vi. extra de iureiu. qñqʒ ꝑp ↄ̃trarietatẽ probationũ. l. ſcriptu ras. C. de fide inſtru. ꝛ in. c. in nr̃a. extra de teſti. ꝛ in. c. ſi. extra de re iudi. ꝛ. l. ſi pars. ff. de inoffi. teſta. quandoqʒ ineſt in fine cauſe propter ↄ̃riã diſceptationẽ ſeu opinionũ varietatem in intelle

ctu iuris ſm ea q̃ habent in. l. dos a patre ꝓfecta. C. ſol. mat. ꝛ i §. qbus. in prima conſti. codicis. ¶ Interdũ eſt poſt ſniam pro pter interiectã appellationẽ. facit. l. qui a latronibus §. fi. ff. eo. ꝛ dicit hic Bal. ꝙ in dubio iudex debet differre appelationi. alle gat no. in ſpe. in ti. de appe. tu adde etiam qḋ idem no. in. c. vt de bitus. extra de appel. vbi per Jo. an.

Summarium.

1 Teſtamenti factionẽ paſſiuã habere põt actiuã nõ habens.
2 Surdus teſtamentum condere nequit.
3 Nomina verbalia a quibus verbis ſignificationem recipiãt.
4 Actio perſonalis ꝛ hypothecaria ex eiſdem cauſis furioſo que ritur quibus dominium ignoranti.

Filius fa.

1 † Qui nõ hʒ teſtamẽti factionẽ actiuã ꝑpter ſui delictũ habere põt paſ 2 ſiuã h. d. ¶ In tex. ibi fictionẽ. ſ. paſſiuã. † No. ex hac l. qḋ ſurdus teſtari nõ põt. ꝛ intellige de eo q oĩno nõ audit. ꝛ intellige ẽt hodie ſm determinationẽ. l. diſcretis. C. qui teſt. fa. poſ. ꝛ que habent. ff. eo. l. qui in poteſtatem. ꝛ. l. ſe. ſi autẽ qs audiret ſed multũ tarde ille appellat ſurdaſter. ſm ang. q di cit de hoc eſſe glo. ſingularẽ in. l. pe. ff. de teſta. tu. ſed certe corru pte allegauit qꝛ imo eſt in. i. pe. ff. de legi. tu. ꝛ ſic ẽt ol in poterit 3 teſtari per ea que hñr in. d. l. diſcretis. ¶ † No. ſcdo qḋ noĩa ver balia interdũ accipiunt ſignificationẽ a verbo actiuo. interdũ a 4 paſſiuo. de quo. in. l. i. ff. de duo. re. ¶ † No. tertio qḋ ex qbus cau ſis acquirit dñiũ ignorãti ex eiſdẽ acquirit actio ꝑſonalis ꝛ hy pothecaria ẽt ex eiſdẽ cauſis acquirit furioſo. ꝙ eſt no. ſm Bal. ꝛ qḋ dicit legata acqri ignorãti intellige reuocabiliter tñ vt no. glo. in. l. ſi q ita hereditatẽ. ff. de cõdi. inſti. ꝛ in. l. cũ inter. §. fur do. ff. de le. ii. Et intellige nedum quo ad perſonalẽ actionẽ. ſed etiam realem ſi legatus fuit dominus. i. a titio. ff. de fur.

In aduerſa.

No. ex hac. l. qḋ ſi propter egritudinẽ corꝑalẽ inducit mẽtis exiliũ nõ põt qs teſtari. ſecus ſi nõ inducat mẽ tis exiliũ. i. n. ff. e. Quid aũt ſi aliqs habeat linguã ita igroſſatã ꝙ ei⁹ ſermonis ſnia nõ ſit intelligibilis an poterit teſta ri dic ꝙ nõ qꝛ hic mortuo ſilis eſt. l. iubemus. C. e. ſecus ſi lingua ſit balbutiẽs tñ intelligat lʒ cũ difficultate ſm Ang. alleg. tex. cum glo. in. l. quoniam indignum. eo. ti.

Summarium.

1 Teſtm̃ ꝙ a ꝑncipio validat ob dfectũ ſupuenientẽ ſi mutat.
2 Notorium quo ad declarandum ſententie equiparatur.
3 Damnatus de crimine famoſo quare teſtari nequeat.
4 Infam⁹ a quibus repellatur actibus.

Is cui bonis.

1 † No. ex glo. qḋ teſtm̃ a ꝑncipio validũ nõ infirmat ex defectu poſtea ſupuenienti de quo remittit bal. ad gl. ſingularẽ q̃ dicit nõ eſſe aliã tm. l. i. §. exibit. ff. de ſecũ. tab. Sʒ tu ſup hoc diſtingue vt hic plene dicis i diſtinctiõe ſup hac. l. Et facit qḋ dixi in. i. lege. ff. eo. ¶ In glo. i. ibi. Alis di cũt legẽ interdici. hãc tenebat Pe. in. l. his q bonis. de ver. obl. ex eo qꝛ notoriũ ꝛ ſnia eqparat. l. emptor. ff. de act. emp. Sed cõ trariũ tenet hic Bar. ꝛ idẽ Bal. poſt And. de ipſis. ꝛ ſũr Ang. qꝛ imo exigit miniſteriũ iudicis. vt no. in. l. is cui. ff. de verb. obl. vbi ẽt de hoc ꝑ Bar. ꝛ ibi ẽt dixi facit. l. i. ff. de cu. fur. ꝛ. l. tres tu 2 tores. ad fi. ff. d admi. tu. † Nec ob. qḋ notoriũ ꝛ ſnia equiparant qꝛ verum eſt quo ad declarãdũ. ratio quo ad aliqd de nouo in ducẽdũ vel prohibendũ. vt ꝓbatur ex his q̃ hñr in. l. ſed ꝛ ſi poſ ſeſſori. §. pe. ff. de iureiu. ꝛ ibi glo. fin. que dicit qḋ ex probatione nõ orit actio lʒ oriat ex ſnia. ꝛ tñ ꝓbatio inducit notorium ſicut ſnia. vt i. c. cũ ol in extra de ver. ſi. ꝛ hic. l. nr̃a ꝛ in. c. fi. extra de co ha. cle. ꝛ mul. Ang. adducit hic etiã aliã gloſ. quã dicit eſſe in. §. fuerat. iſti. de ac. dũ dicit ꝙ ex uſo iudiciali nõ agit lʒ hẽat vim ꝓbationis. ¶ Et ex ꝓdictis pʒ qḋ lʒ quo ad liquidationẽ facti ſnia ꝛ notoriũ equiparent nõ tñ quod ad effectu iuris i quib⁹ eli gitur miniſterium ſeu autoritas iudicantis. qḋ eſt no. ſm Bal.

Si qs ob car.

3 † No. hñ ronẽ q̃re dãnat⁹ de crimine famoſo nõ põt teſtari nã rõ eſt qꝛ hõ eſt i iure expꝛeſſuʒ qꝛ ſic eſt ſcriptũ i. l. facit. l. q teſtõ. §. ſi q. ff. e. ꝛ ꝑ hõ ifert ꝙ reliq infames q nõ ꝑdũt vitã ciuitatẽ vel libertatẽ erũt teſtabiles. vt hic ꝓbat a ↄ̃rio ſenſu. ꝛ eſt caſus in. l. i. C. de ſe. nup. ꝛ. l. ei⁹ q. §. ſed relegari. ff. e. iũcta. l. cognitione. §. ↄtumax. de 4 va. ꝛ extraor. cog. † Et ſi dicat iſamis repellit a legitimis actib⁹. vt i. c. lʒ ex quadã extra de teſti. ſide qḋ illud verũ regulr in actib⁹ ↄcernẽtib⁹ publica officia ſeu publicã vtilitatẽ. ſec⁹ i reſpiciẽtib⁹ priuatã. hic eſt qḋ infamis põt eſſe ꝑcurator vt hʒ in. §. fin. iſti. de exce. Uel pt dici illud de iure canonico ſm qḋ ſm aliquos opi. infamis nõ põt eſſe ꝑcurator. de quo i. c. cũ deputati. extra de iudi. ꝛ in q. vj. §. tria. ꝛ. c. infames. Prima tñ ſolet tenet hõ ꝑ Bar. nulla facta mẽti. e de ſcda. ꝛ hoc no. ꝑ itellectu dicti. c. lʒ ex quadã inquatu ſimplr dicit infamẽ repellẽdũ a legitimis actib⁹. nã

ex generalitate illius tex.iuncta.l.iii.ẞ.eo.vĩ qꝺ nullus infamis
poſſit teſtari cũ tñ contrarium cõiter tenetur ⁊ tunc hic Bar.⁊
Bal.⁊ Ang.⁊ ſic iſte tex.debet limitari ſm pꝛedicta.

Summarium.

1 Renaſci poteſt res facilius ꝙ de nouo induci.
2 Teſtes teſtamenti in ſuis ſubſcriptionibus de ſigillis ⁊ eorum
forma mentionem facere debẽt.

SI teſtamentum. Si teſtm̃ reſigna
tur ſufficiũt no
1 ua ſigilla cũ ſubſcriptionib⁹ ꝑmis.h.d. ¶ †No.res
facili⁹ renaſcit̃ ꝙ de nouo inducat̃.de quo hic p̃ glo.
¶ In glo.iperfectã ibi nõ cãcellauit ſupple niſi forte cãcellaſſet
taliter qꝺ illa cãcellatio potuiſſet remoueri,nã ſi remouiſſet quia
tũc interueniſſet actus retro pꝛiori ſimilis valeret teſtm̃ ſm Ja.
de are.⁊ bar.⁊ hoc in pagano.In milite dic vt in.l.tribun⁹.ẞ.
ſi.j.de teſta.mi. ¶ In ea.glo.ibi ꝙ de nouo naſcat̃,nã hic nõ eſt
neceſſe qꝺ interueniat noua ſubſcriptio nã ſufficit pꝛima ſubſcri
ptio,⁊ hoc clarũ ſi teſtes ſcꝺo loco ſigillãtes ſunt illi idẽ q pꝛimo
fuerũt.Si aũt eſſent diuerſi eſſet maius dubiũ cũ hoc caſu idẽ
2 tenent Bal.⁊ ang.†Sed forte nõ pcedit cũ teſtes i ſubſcriptio
nibus ꝺbeant facere mẽtionẽ de ſigillis ⁊ de forma ſigillorũ vt
plene no.Spe.in ti.de inſtr.edi.ẞ.vt aũt verſi.ad huius.cuꝫ ſeq.
vbi ponit formã teſtamẽti in ſcriptis ⁊ ẽt teſtamẽti ſine ſcriptis
⁊ ſic nõ cõcoꝛdarent tũc ſubſcriptiones ⁊ ſigilla.ideo tutius eſt
intelligere qꝺ hic erant ĩdẽ teſtes non tamẽ requirit̃ noua ſub
ſcriptio,⁊ ſic intelligatur iſte tex.

Summarium.

1 Scripture plures poſſunt de vno ⁊ eodem teſtamẽto ꝺri ẽ.
2 Notario dicenti exemplum de ſuo oꝛiginali ſumptum eſſe quã
do credatur.

VNum teſtamentum. De vno
teſtamẽ
to pñt fieri plures ſcripture ſeu plura publica inſtr̃a.
1 h.d. ¶ †No.qꝺ teſtm̃ eſt qꝺ itellectuale.hinc eſt ꝙ ſtã
te vnitate teſtamẽti plures pñt de illo effici ſcripture nec p hoc
mĩn⁹ ꝺr vnicũ teſtm̃.de quo in.l.j.ad ſi.p glo.ẞ.eo.⁊ ſic facit ſm
Bal.qꝺ ſi notarius de ſuo falſo rogatu plura inſtrumẽta cõfe
cit idẽ cõmiſſa qꝺ vnica pena ven at puniendus quaſi vnicum
cõmiſit maleficiũ.⁊ idẽ vt ſi teſtis circa idẽ pluries vniformiter
falſum depoſuit.nã vnica vĩ falſitas ſm eũ.forte tñ poſſet dici
ꝙ ſi ex reiteratione ſcripture vel dicti ſit ſecutũ nouũ pꝛeiudiciũ.ꝙ
tũc hoc nõ pcedat ꝓpter pluralitatẽ offenſe.ar.l.nũꝙ plura.j.de
2 p̃.deli. ¶ †Ult mo no.ex tex.iũcta gl.ꝙ ſi notar⁹ dicat hoc eſt
qꝺdam exemplũ ſumptũ de meo oꝛiginali.⁊ obiciat̃ qꝺ nõ fa
ciat fidẽ lꝫ ſit in foꝛma publica.p aut.ſi quis in aliquo.C.de edẽ.
qꝺ id nõ habeat obſtare.qꝛ illud verbũ exemplum ponitur im
pꝛopꝛie:cum re vera ſit autenticũ ex quo eadem manu eſt confe
ctum.⁊ ſic poteſt exponi exemplũ:id eſt exemplar.facit ꝙ nota.
in.l.ij.ẞ.de fide inſtru.⁊ facit ad pꝛedicta qꝺ notat̃ in.l.ſempꝛo
nius pꝛoculo.j.de lega.ij.

Summarium.

1 Uoluntas imperfecta nil valet
2 Actus nullus cenſetur ſi ceptus non perficiatur.
3 Teſtamentum quid indiuiduum dicitur,⁊ nu.9.
4 Imperfectio quotuplex ſit.
5 Uoluntas quot cauſis ⁊ rationibus imperfecta cenſeatur.⁊ nu
meris ſequentibus.

SI is qui. Et teſtõ nõ cõpleto nihil debet̃ ex
eo qꝺ teſtatoꝛ expꝛeſſit.h.dicit
1 ¶ †No.ex tex.ꝙ volũtas iperfecta nulli⁹ eſt momẽti
2 ¶ †Itẽ not.qꝺ act⁹ cept⁹ ⁊ nõ ꝯſumatus cẽſetur eſſe
null⁹. ¶ Itẽ no,qꝺ actus ceptus in dubio alio non ſecuto pre
ſumit̃ perfectus:niſi aliud pꝛobet̃.nã nõ preſumitur quis aliud
habuiſſe i mẽte ꝙ dixerit oꝛe niſi aliud appareat. ¶ Itẽ no.ſm
Bal.qꝺ foꝛma eſſentialis teſtamenti vĩ concludi in pũcto indi
uiſibili:⁊ ſic i vltima lr̃a teſtamẽti videt̃ introduci foꝛma ſubſtã
tialis ipſius.facit qꝺ habetur in.l.furioſum.C.qui teſta.fa.poſ.
¶ Et no.ex pdictis qꝺ qdã eſt imperfectio rõne volũtatis.qdã
rõne ſolennitatis.Alij autem valeat voluntas imperfecta rone
volũtatis i relictis ad pias cauſas vel inter liberos.ſꝫ hic bal.⁊
3 Ang.qꝺ nõ de quo tãgit̃ cũ glo. ¶ †No.qꝺ teſtamẽtũ cenſetur
quid indiuiduũ.⁊ qui partẽ indiuidui fecit nil feciſſe videtur fa
cit.d.l.furioſum. ¶ In glo.furioſos ibi vel melius imo hoc coi
ter nõ tenet̃.ſed dic qꝺ ibi ſit volũtas perfecta ratione volũtatis
ſed nõ rõne ſolẽnitatis in certa parte.hic aũt fuit volũtas imper
4 fecta rõne volũtatis. ¶ †Et p euidentia glo.⁊ eoꝛũ que ſequun
tur no.qꝺ multiplex eſt imperfectio.qdã rõne ſolẽnitatis.qdãꝫ
ratione voluntatis.quedã ratione grammaticalis conſtructio
nis,vt qꝛ deficit verbũ pꝛincipale.quedam interdum dicitur im
perfectio ꝓpter ſcripturã nõ factã.quedã etiã interdũ ꝺr iperfe
ctio qꝛ ſcript⁹ eſt heres q nõ capit ad ſuũ cõmodũ lꝫ accipiat ad
cõmodũ ſiſci.⁊ de oib⁹ iſtis.j.tãgit gl. ¶ In ea.gl.ibi.i.nõ ſolẽ
5 ni.No.bñ hãc ſol.q vĩ velle qꝺ †volũtas impfecta rone volũta
tis nõ valeat inter liberos.ſec⁹ ſi ſit impfecta rõne ſolẽnitatis.⁊
hoc vĩ ſequi hic bart.⁊ bal.ang.Sed ipſemet bar. videt̃ ſenſiſſe
ꝯtrariũ in.l.ſideicõmiſſa.ẞ.j.j.de lega iij.⁊ in.l.in teſtamento.j.de ſi
deicõ.vb.vĩ cõcludere qꝺ volũtas impfecta etiã rõne volũtatis
6 valeat inter liberos ⁊ ad pias cauſas.†Tu potes cõcludere qꝺ
interdũ volũtas eſt impfecta qꝛ nõ fuit publicata cozã teſtib⁹ ꝓ
ut teſtatoꝛ volebat facere,alꝭ fuiſſet ſcripta ꝓpꝛ̃ia manu ⁊ nõ fuit
publicata:qꝛ moꝛte fuit pũent⁹ anteꝙ veniret tabel.vel haberẽ
tur teſtes:⁊ tũc latius vĩ qꝺ valeat iter liberos ⁊ etiã ad pias cãs
ſi cõſtet illã eſſe ſcriptã manu teſtoꝛis:qꝛ ſufficit de illa cõſtare q
buſcũqꝫ indicijs inter liberos.l.ſi.C.fa.herc.⁊ eadẽ rõne ad pias
cãs.ar.eoꝛũ q legunt̃,in.c.cũ tibi.⁊ l.e.cũ eſſes.⁊.c.relatũ.extra ꝺ
7 teſt.Interdũ ꝟo eſt impfecta rõne volũtatis:qꝛ teſtoꝛ volebat
vltra diſponere,ꝙ ſit diſpoſitũ.Sꝫ nõ potuit ꝑꝑ moꝛbũ ſupue
niẽte vĩ moꝛtẽ vt in caſu nr̃e legis ⁊ tũc pt dici qꝺ interdũ ⁊ ob
ſeruãtia volũtatis de q appet poſſet ſeq ſcãdalũ:vt diſcoꝛdia in
ter fr̃es ꝑꝑ inequalitatẽ ⁊ tũc non ſeruat̃ argu.l.cũ ops.ẞ.j.C.
de bo.q lib.⁊.l.cuꝫ pr.ẞ.pulcherrimis.j.de leg.ij.⁊ in.c.ij.extra de
8 ope.no.nũ.†Interdũ vero nõ timet̃ ſcãdalũ ex obſeruãtia vo
lũtatis expſſe,⁊ tũc ſi cõſtat ꝙ illa veniebat diminuẽda ex eo ꝙ
teſtoꝛ ꝓpoſuerat facere vt eſt videre i caſu nr̃o:qꝛ diminuta fuiſ
ſet poꝛtio pꝛimoꝝ h̃rdũ:⁊ tũc nr̃r nõ valet ar.hui⁹ tex.ne repe
riat̃ plus habere noiatus ꝙ voluerit teſtatoꝛ.vñ ꝑꝑ repugnan
tiã regularũ.qꝛ nõ pt decedere p pte teſtat⁹ ⁊ p pte nõ:nõ vale
bit talis volũtas.Interdũ veriſimilr̃ nõ mutaſſet pꝛimã diſponẽ
nec etiã ex illi⁹ obſeruãtia ſequet̃ veriſilr̃ ſcandalũ.vt ſi manda
uerat fieri capellas in aliquo loco ⁊ qꝺ expẽdit ducẽta:tũc vĩ ꝙ
valeat:qꝛ illa volũtas de ſe eſt pfecta q ad actũ illũ de q quer i
mus.nã nec veriſilr̃ teſtõꝛ ſe coꝛrexiſſet.ar.l.nã ad ea.j.de cõdi.⁊
demõ.ergo nõ ꝺꝫ vitiari ex alio actu omiſſo ſeparato.arg. regu
9 le vtile de re.iu.in.vi.Hec ob.qꝺ teſtm̃ cẽſet̃ qꝺ indiuiduũ.vt i.l.
furioſum.C.q teſt.fa.poſ.qꝛ illud verũ ex diſpõne iuris ciuilis ſꝫ
ꝯtra:vĩ ex eqtate iuris gen.⁊ etiã alꝭ ex mẽte regulari iuris ciui
lis in aliis actib⁹:qꝛ ex quo diſpõ ſit ſup plurib⁹ reb⁹ ſeparatis
vĩ qꝺ tot cẽſeant̃ eſſe diſpõnes quot ſunt ipſe res.ar.l.ſcire.ꝙ be
mus.j.de ver.ob.⁊ ſic eqtas indubie iter ſuadet talẽ voluntatẽ
debere ſeruari:ex q de illa cõſtat q ſatis de ſe eſt pfecta q ad id
de quo q̃rit̃.⁊ ſic intelligat̃ qꝺ no.Bar.i.d.l.in teſtõ.facit quod
h̃r in.c.clerici.⁊.c.q oblatiões.xvi.q.ij.⁊ qꝺ legit̃ ⁊ not.in.c.cum
tibi.⁊.c.cũ eſſes.⁊.c.cũ relatus.⁊ h oia qñ cõſtat qꝺ teſtõꝛ vole
bat aliꝺ diſponere.Si aũt nõ cõſtat tũc lꝫ ſupueniat moꝛb⁹ red
dẽs ipm mutũ nõ vitiabit̃ act⁹ pꝛeãbulus.vt hic eſt caſus valde
notabilis nec i dubio pſumet̃ impfectio volũtatis qꝺ eſt valde
notãdũ.ſec⁹ ſi cõſtet qꝺ vellet aliud diſponere ꝓpter ꝟba aꝑ pa
lata vel qꝛ vni diſpoſitus dicat.Itẽ volo ⁊ ſtatim ipſe fact⁹ ſit
mut⁹.nã tunc ſatis bñ cõſtabit de impfectione volũtatis.q in
dubie iter vitiat reglr̃ oia p tex.iſtũ ⁊ gl.Sꝫ an vitiet̃ diſpõ iter
liberos vel ad piã cãm dic vt.ẞ.dixi. ¶ In ea.gl.ibi vĩ velle ꝯ
Bal.hic vĩ tenere opi.Andree de piſis.quã hic refert Bar.re
ferẽs etiã opi.Ray.Sꝫ tu tene cuꝫ Bar.qꝛ ſi diſtincte hãc vltĩ
mã pte.⁊ ſilr̃ Ang. ¶ Extra gl.tene mẽti deciũ bal.ꝙ et ꝙ ſi ad
camerã actoꝝ reperit̃ ſnĩa ſcripta ſꝫ nõ ſunt ibi illa verba lata ⁊
publicata ⁊c.qꝺ nõ faciat fidẽ.arg.huius tex.⁊ eoꝝ q hic tetigit
bar.⁊ que h̃r in.l.j.⁊.ij.C.de ſen.ex peri.recitan.

Summarium.

1 Dictio inteſtabilis multa impoꝛtat.
2 Pꝛoceſſus eſt nullus in quo auditur bannitus.
3 Infamia notoꝛia a teſtimonio repellit.

CUm in lege. Uerbũ inteſtabilis ĩpoꝛtat vt
qs nõ poſſit teſtari nec eẽ teſtis
1 in teſtõ nec ei teſtimoniũ dici.h.d. ¶ †No.de ſignifi
cato hui⁹ verbi inteſtabilis.qꝛ multa cõpꝛehẽdit. vt
hic tãgit gl.verũ tñ vĩ ꝙ ſic late accipiat̃ cũ i penalib⁹ ſtricta de
beat fieri interpꝛ̃tatio.l.ſi pꝛ̃ces.j.de pe.in regula in penis.de reg.
iur.in.vi.Sꝫ potes dicere ꝙ iſtud pcedit in rõne ſubiecte mate
rie q hoc ſuadet:qꝛ ex tali cã eſt dãnatus q ſuadet talẽ interpꝛ̃ta
2 tionẽ.facit qꝺ hic tãgit gl. ¶ †Ultimo p hunc text.dicit h bal.
qꝺ ſi ex foꝛma ſtatuti bãnito nõ ꝺꝫ ius reddi vel nõ debet audire
iã bãnitoꝝ audiri ꝙ ſi iudex pceſſit ⁊ recepit teſtes nõ valebit p
ceſſus qꝛ vbi pſona ẽ inhabilis ꝓpter odiũ ei⁹ media annullãt̃.
ſic dicit tenuiſſe Ja.de are.diſputãdo.Sꝫ tu adde qꝺ ꝯ ipm fa
cit:qꝛ ꝓhibitũ eſt excõicatum in iudicio admitti.⁊ tñ ſi fuit ad
miſſus tenet iudiciũ.vt in.c.pia.de excep.li.vi.⁊ ſic videt̃ neceſ
ſario ex foꝛma dicti ſtatuti inferri nullitas pceſſus niſi aliud ap
pareat.⁊ ad materiã facit ꝙ no.Bar.l.ij.ẞ.j.j.ad treb.⁊.l.j.ẞ.ad
qꝺ aut ẽ.ẞ.de aleatoꝛib⁹.nã videt̃ p no.per euꝫ in dictis locis p
cedere dictũ Bal.tñ ſi bene ponderent̃ nõ ex toto faciunt ꝯtra
id quod

1 id ꝙ dixi. ¶ † In gl. pñt ie in fi. Innuit gl. ꝙ infamia demū repellat a teſtimonio ſi ſit notoria. d c hoc verū in teſtimonio extraiudiciali. vt in adhibendo. in teſtō ſiendo. nā tūc ſatis eſt ꝙ cōi opī qs ſit bone fame ꝛ habilis. vt voluit ſentire hic gl. q̄ eſt valde no. ꝛ forte ſingularis amplians. l. ſ. ꝟ. eo. Sed ſi agat de teſtimonio ferendo in iudicio tūc ſi ſuper teſtamento dic vt dictum eſt in. l. ad teſtamentū. §. i. Si vero ſuper alio actu dic ꝙ repellitur ſiue ſit notoria infamia ſiue nō dummodo de illa ſidei iudici ſiat per ea que habentur. l. iij. §. lege iulia. ꝟ. de teſta.

Summarium.

1 Scriptor teſtamenti poteſt de contentis in eo teſtificari.
2 Querenti ſtulte poteſt reſponderi dure.
3 Officio duplici poteſt quis fungi.

Domitius. Scriptor teſtamēti nō ꝓhibetur eſſe teſtis in ipſo teſtō. h. d. ſcdm glo. Uel ſic ſcdm Bar. Adhibitus ad ſcribendū teſtamentū intelligit etiā rogatus vt ſit teſtis et in numero teſtiū cōputeat. h. d. ſm intellectū Bar. ꝛ non eſt alibi ſm Ang. Et intellige ſcdm eū quando ſe ſubſcripſit. ſicut et
1 alij teſtes teſtatore patiente. de quo hic per tē. ¶ † Nota quod ſcribēs inſtrumentū poteſt teſtificari. ꝛ ſic facit quod tabellio q ſcribit cōputetur in numero teſtiū. Sed certe hic erat ſcriptura priuata. ꝛ ſic probatio non ſumebatur ex illa. ſed ex teſtibus et depoſitionibus ipſorū. ſecus ſi probatio ſumeretur ex ſcriptura: vt qꝛ eſſet publica. nam tūc non debet computari tabellio in numero teſtiū. vnde nō probaret ſcriptura tabellionis ſi in ea dicatur actū coram me notario ꝛ tribus teſtibus ad hoc rogatis. licet poſtea ſubſcribat ſic vt tabellio. nā regulariter reqrit ꝙ apponat duos teſtes ad minus in ſubſcriptione ꝛ diuerſos ab ipo tabellione. alʼs ſcriptura nō ꝓbaret. Poſſet tñ ꝓbatio fieri p teſtes inter quos ipſe tabellio poſſet teſtificari. ꝛ hec fuit in effectu ſnia gl. ſm ſnīaꝫ vādm q̄ nō eſt alibi in. l. hac cōſultiſſima. C. q teſta.
2 fa. poſ. ¶ † Ultimo no. ꝙ ſtulte querēti rñdetur cū improperio non benigne. ꝛ ſic dicebat Pe. ꝙ pōt rñderi aduocato qñ facit qōnē comunē ſeu ineptā. potes dicere ꝙ regulariter eſt benigne reſpōdēdū p ea que habētur i. l. ꝑcibus. C. d: impu. ꝛ alijs ſub. ꝛ in. l. vt reſponſum. C. de tranſac. ꝛ in. c. de muliere. extra de ſpō. Fallit primo qñ rō ſubiecte materie aliud ſuadet. vt in. l. mercalē. C. de cōdic. ob tur. cauſam. Fallit ſcdo ſi qrens eſt pſona que veriſimiliter dꝫ inſtructa eſſe. vt eſt iuriſperitus. Et facit qōnem modicū dubiā. ſic loquitur hic. facit. l. ij. §. ſeruius aūt ſulpitius. ꝟ. de orig. iuris. ibi turpe eſt viro patritio ignorare ius in q̄ verſa-
3 tur. ¶ † Itē no. ꝙ pōt qs duplici offi. cio fungi. ſcriptoris et teſtis. de quo in. l. ſi cōſul. ꝟ. de adop. ꝛ in. c. ex l̄ris. extra de proba. ¶ In glo. i. ibi. nō eſt neceſſe vt rogetur ad ſcribēdū. hoc poteſt procedere in caſu iſto qñ ſcribebat vt priuata pſona. ſed quādo ſit tabellio ꝛ ſcribit tāqꝫ tabellio requirit ꝙ ſit rogatus vt in §. nos aūt. in auf. de tabellio. col. v. ¶ In gl. ſuper verbo adhibitis in fi. dic vt dixi in notabilibus ꝛ dic vt hic p doct. ¶ Extra gl. tene menti. qꝛ ſentit hic Bart. ꝙ eo ipſo ꝙ apparet teſtē ſe ſubſcripſiſſe eo ipſo ſatis dicat ꝛ pſumit rogatꝰ. et ſic limitabit ꝙ habet in. l. heredes. §. ſi. ꝟ. e. Et hoc ſatis pōt tolerari quando apparet ꝙ ſciente ꝛ patiēte illo de cuiꝰ actu gerit ſe ſubſcripſit. ar. l. q patitur. ꝟ. m. idan. alias forte ſecus cū poſſibile ſit ꝙ ſe ſubſcripſerit etiam non rogatus ꝛ ſolennitas extrinſeca non pſumatur. l. quecunqꝫ. in ſin. ꝟ. de publicia.

Summarium.

1 Teſtamentum manu priuata ſcribi poteſt.
2 Argumentum de ſcriptore teſtamenti ad teſtem eſt inualidus.
3 Tabellio rogatus eſſe debet vt eius actus valeat.

1 Seruus. Seruus pōt ſcribere teſtamentū. hoc dicit. ¶ † Not. ex text. ꝙ teſtm̄ etiā pōt ſcribi manu priuata. tñ tūc illa ſcriptura de ſe nō facit ſidem niſi iuuet depoſitionibus teſtium
2 l. ſi qs ex ſignatoribus ꝛ. l. j. ꝛ. ij. ꝟ. quemad. teſta. aperi. ¶ † Itē no. ꝙ nō videtur eſſe licita argumētatio de ſcriptore teſtamenti ad teſtē: qꝛ ſeruꝰ pōt eſſe ſcriptor teſtamēti vt hic. ꝛ tñ nō pt eſſe teſtis. vt. l. q teſtō. §. ſeruꝰ. ꝟ. e. ꝛ ſic facit ad no. p doc. in. d. l. q te-
3 ſtam. ſto. v. q̄uqꝫ † In gl. ꝑh bet. ibi teſtator poſſet ſcribere. facit hec gl. ꝙ tabellio poſſit ſcribere ꝛ publicare ſuū teſtamētū. ꝛ hoc tꝫ hic Bar. Sed aduerte qꝛ cōtra ipm facit: qꝛ notarius debet eſſe rogatꝰ vt in. §. nos. in auf. de tabel. et ſic vꝫ ꝙ dꝫ eſſe diſtinctio inter rogantē ꝛ rogatū. ar. c. cū ad noſtrā. extra de inſtitu. ꝛ ꝙ no. in. c. ex inſinuatiōe. ꝛ in. c. de iure. ex̄ de iure patro. in qbus pꝫ ꝙ etiā in actibus q ſunt volūtarie iuriſdictionis nō pōt qs fungi duplici pſona. vnde nō dꝫ eſſe idem cōferens ꝛ ille cui cōfert. nec pſentans ꝛ ille cui pſentat. Sed potes dicere ꝙ rogatio reqrit in tabellione vt p hoc appareat ꝙ de volūtate gerētis actū cōficit ſcripturā. ꝛ idō cū ſatis de illa appareat ſi ipſemet tabellio ſcribit in publica forma ergo alia rogatio nō reqrit. ar. l.

adigere. §. quāuis. ꝟ. de iu. pa. ꝛ. c. cū ceſſante. extra de ap. Sed in iuribus predictis ſuperius allegat rō ſuadet oīno diſtinctas eſſe debere perſonas ne ſemꝑ qs ſeipſum eligat. nā nō debet qs ſeipſuꝫ eligere ſed expectare vt vocetur ab alio. vt in c. qual ter. extra de elec. nam ꝛ tanqꝫ ambitioſus videretur repellendus. facit. l. ſi quēqꝫ. C. de epiſ. ꝛ cleri.

Summarium.

1 Scriptura nō completa nec iure teſtamenti nec iure codicillorum eſt valida.
2 Legata non debentur ex teſtamento imperfecto.
3 Teſtamētū iure teſtamēti inual dum trāſit in vim codicillorū.
4 Demens nec teſtari nec codicillari poteſt.
5 Natus in quo differat a naſcituro.

Ex ea ſcriptura. Ex ſcriptura non lecta vel nō publicata
1 corā teſtibus nō ꝓbat teſtm̄. h. d. ¶ † No ꝙ ſcriptura nō completa nō valet iure teſtamenti nec iure codicillorū ſm Bal. ſm quē hic loqt i teſtō in ſcriptis. Sed. ꝟ. eo. l. ſi is q. loquit in nūcupatiuo. ¶ Itē not. ꝙ clauſula ſi nō valeat iure codicilorū nō hꝫ locū qñ deficit teſtm̄ propter imperfe-
2 ctionē volūtatis. ¶ † Itē no. ꝙ ex teſtō imperfecto nō debent legata etiā pro aīa ſm Bal. ꝛ quecunqꝫ ſint illa ꝛ idē dicit i codicillis non cōpletis. ſed de hoc dic vt tetigi in. d. l. ſi is qui. Et aduerte qꝛ hec lex ꝓprie vꝫ loqui qñ ſcriptura erat facta de volūtate teſtantis. ſed nō fuit ſubſcripta ſolēniter p teſtes vel nō fuit publicata p notariū. ꝛ hoc innuit litera dū dicit parabat. et de hoc etiā loquit tex. dū gl. in. l. ſi ſideicōmiſſa. §. i. ꝟ. de legat. ij. ꝛ ſic pōt dici ꝙ hic fuit imperfectio rōne ſolennitatis. ꝛ ex his etiam no. ꝙ ſcriptura nō lecta vel nō publicata nō vꝫ ꝛc.

Ex his verbis. Clauſula ſi nō vꝫ iure teſtamenti valeat iure codicillorū īportat vt debeant relicta a venientibus ab inteſtato. h. d. Uel ſic ꝛ ma-
3 gis ad literā. † Teſtm̄ ꝙ nō vꝫ iure teſtamēti trāſit i vim codicillorū ſi hec ſit itētio teſtatoris de qua itētiōe apparere pt qbuſcūqꝫ verbis ad hoc aptis. ¶ In gl. ꝟbis ibi ſꝫ hoc qdē. ꝛ de hoc etiā eſt tex. i. l. qrebat. ver. vꝫ. ꝟ. de teſt. mili. vbi inſtitutio trahit ēt ad cām fideicōmiſſi. Sꝫ h̄ itellige verū ſm Bal. in oībus exēplis gl. ꝟ. poſteris. ꝑterqꝫ in prio: qꝛ in prio nō ꝯprehēdit inſtitutio q̄ nō eſt legatū nec fideicōmiſſuꝫ lꝫ poſſit dici relictū. vt ſenſit hic gl. ꝛ lꝫ ꝟbū lego in. l. xij. tabul. ſit gñale ꝛ ꝯprehēdat inſtitutionē. vt. l. ꝟbis legis. ꝟ. de ꝟb. ſig. facit ad materiā ꝙ hꝫ in. l. his verbis. de here. inſti. ꝛ adde gl. ſingularē ſꝫ Bal. i. l. q filio. §. ſeruus. ꝟ. de heredi. inſti. q i effectu vult ꝙ clauſula codicillaris ad ſul ꝯfirmationē de neceſſitate reqrat aditionē hereditatis ab inte-
4 ſtatorꝫ p illa gl. bñ facit. l. iij. ꝟ. de fideicō. libe. ¶ † In ea. gl. i fi. ſupple qꝛ ibi rūpit teſtm̄ tāqꝫ a demēte factū p qrelā i inofficioſi. ꝛ ſic rūpit ēt clauſula. codicillaris. qꝛ ſicut demēs nō pt teſtificari ita nec codicillari. faciat. l. ij. §. furioſus. ꝟ. de iure codi. ꝛ h̄ eſt claꝝ ſm iura ant. q̄ añ auf. ex cā. ꝙ vbi rūpebat teſtm̄ p qrelā: ꝙ erat qñ qs erat exheredatꝰ vel lꝫ eēt ꝑteritꝰ haberet ꝓ exheredato vt in ꝑteritiōe linee materne ꝙ tūc nihil operabat clauſula codicillaris. hodie vero eſt dubiū an aliqd opet. de quo p gl. in. d. auf. ex cā. ꝛ ibi ēt p doc. vbi cōiter tenet ꝙ nō opat q̄ ad legata. qꝛ illa validant p auf. illā nō p dictā clauſulā ſꝫ reſpectu inſtitutiōis reducēde ad fideicōmiſſuꝫ bñ opat. qꝛ color de inofficioſo quo rūpebat teſtm̄ hodie vꝫ ſublatꝰ qꝛ nō rūpit ꝓpter dictū colorēꝫ teſtm̄ ſed quaſi cā inſerta nō ſit vera. Sꝫ dubiū eſt qñ teſtm̄ ē nullū ꝓpter ꝑteritionē q̄ nō habet ꝓ exheredatiōe: vt qꝛ filiꝰ i pntē ꝑteritꝰ vel qñ rūpit agnatiōe poſthumi ꝑteriti. an clauſula operet aliqd ſm iſta iura. de q̄ p glo. ꝛ doc. i. d. auf. ex cā. vbi hec tetigit Bal. nā triplex fuit opi. vna ꝙ nihil opet p. l. i ritia hic alle. ꝛ p. l. ij. ꝟ. de dolo. ꝛ ſm iſtā opabit ſolū qñ ꝟficit teſtm̄ ſolū ratiōe ſolēnitatis vel alia ſimili cā nō ꝓpter defectū ꝑteritiōis vel exheredatiōis. Scda fuit opin. ꝙ lꝫ nō operet qñ teſtm̄ rūpit p qrelā tñ bñ opabat qñ erat nullū ꝓpter ꝑteritionē vel rūpebat natiuitate poſthumi p. l. gñaliter. §. ex teſtō. quē caſuꝫ reputo ſingularē. ꝟ. de fideic. lib. Tertia fuit opi. ꝙ nō opet qñ teſtm̄ a principio eſt nullū ꝓpter ꝑteritionē filij in pt. ite. ꝛ de hoc videt eē caſus i. d. l. ij. ꝟ. de leg. iij. Sꝫ bñ opat q̄ñ ex poſtfacto rūpit natiuitate poſthumi ꝑteriti ſi dicebat in cla illa ꝙ ſi nō valet vel valebit. ita ꝙ ꝯprehēderet ēt tp̄s futurū. nā alʼs ſecus p. l. ſi a colono. ꝟ. de ꝟb. ob. ꝛ ꝙ tūc opet qñ ſunt ꝟba futuri tp̄is vel aliū futuri tp̄s importātia vꝫ eē caſus ſingularis i. d. §. ex teſtō. ꝛ hāc opi. vt refert hic bal. ſeqbant Ray. Ja. de are. Old. Et aſſignabat rōnē diuerſitatis Old. inter iā natū ꝛ naſciturū. qꝛ aliō ē nō curare naturalē erga liberos charitatē vt ꝯtingat in iā nato ꝑteritos: aliō eſt errare in cōſilio galli vel velley. dū quo in. l. gallus. ꝟ.
5 ti. j. vt ꝯtingit in naſcituro tñ Bar. poſt Cy. in dicta auf. ex cā. tꝫ ſecūdā opi. ꝙ indiſtincte etiā in iam nato operabat clauſula. ꝛ hoc ſequit ēt hic Bal. ꝛ Ang. dicētes ſe ſic ſepꝰ ꝯſuluiſſe. hodie tñ h̄ qō quo ad legata nō haberet locū cū illa valeāt vt dicta

ait. et c. l. Si haberet locũ circa iſtitutionẽ an deberet trahi ad fideicõmiſſa. Et p opi. ſeq. adde q2 nõ reperit iure cautũ clauſulã codicillarẽ nõ ſortiri effectũ niſi qñ rũpebat̃ p q̃rel. i. ut. d. l. titio. z in. l. patron⁹. §. fi. ſ. de leg. iii. ergo in dubio fauẽdũ ẽ volũtati teſtatis. ar. l. ſi pater. ff. de inoff. teſt. z q2 cũ ſimus i materia permiſſiua i ſuo gñe iuxta. l. i. ſ. ad. l. fal. dz poſſe teſtator oẽ id q̃ nõ reperit ſibi expreſſe phibitũ. ar. l. nec nõ. §. iſ qd eis. ff. ex q. cau. ma. Nec obſtat dicta. l. ii. de leg. iii. q2 intelligit qñ nolatim ab ipſo filio preterito fideicõmiſſũ erat relictũ. ſecus qñ generalr̃ ex vi clauſule codicillaris ut ibi no. per Bar. z per hoc etiã facit quia eq̃ua quo ad hoc debeat eſſe cõditio in poſthumo ſuperueniẽte eius natiuitate qd in iam nato. ar. l. iii. §. i. ſ. e. t. i. z ideo ſicut clauſula operat̃ in poſthumo ita operetur etiã in iam nato.

Summarium.

1 Teſtis per ſe debet ſe ſubſcribere.
2 Heres in teſtamento in ſcriptis nominari debet.

1 **Singulos.** † Teſtis dz ſubſcribere p ſe z nõ alii cõmittere. h. d. ¶ Not. q̃ qñ cõmittit̃ aliqd pluribus faciẽdũ i actu ſolẽni. nõ vr̃ ſufficere aliquos facere de voluntate aliorũ. facit quod no. in. l. ſicuti. ff. de arbi. De forma ſubſcriptiõis tãgit hic Bart. Tu vide plenius in ſpecu. de iſtr. edi. §. ut aũt. v. ad hu⁹. z ſeq.
2 ¶ † In gl. chirographo potes dicere q̃ ſi vult teſtari i ſcriptis expedit q̃ nũcupet nomẽ heredis i caſu illi⁹. z ſic participat tũc de natura teſti in ſcriptis z nũcupatiui. ſicut in ſiñ in. l. iubem⁹ to. ti. tñ ſi vellet ſine ſcriptura teſtari ſatis vr̃ q̃ nulla requireretur ſubſcriptio z eſſet mere nũcupatiuũ. ut ibi tãgit gl. z de itellectu huius. l. dicendum ut ibi. z plene tetigit Bar. in. l. conſciuntur. §. i. ſ. de iure codi.

Eius bona. Verba plata cũ iactãtia nõ inducunt diſpoſitionem. h. d. ¶ Extra gl. adde dictis Bar. in quãtũ ſoluit õtriũ decte. l. pãphilo. §. ppoſitũ. ſ. de leg. iii. nam potes aliter ſoluere q̃ ipſe dicat ſm Bal. q2 hĩ appoſuit v̾bũ futuri tpis circa inſtitutionẽ. ut q2 dixit p certo faciã hr̃edẽ meũ iperatorẽ. ibi eſt verbo velle. z v̾bo deſideratiuo. pñtis tpis z optatiui modi ſup actu depẽdẽte a mera volũtate. ut eſt act⁹ relinquẽdi. ideo ſi deliberate pferat̃ inducit diſpoſitionẽ. ut ibi iuxta ea q̃ no. i. l. ſerui electiõe. ſ. de leg. i. z in. l. emtis. C. de cõtrahẽ. emp. Vel dic ſm Ang. qd ibi loquit̃ in legato qd facilius introducit̃ q̃ iſtitutio. l. nuru. ſ. de leg. iii. hic autem loquitur in inſtitutione.

¶ De liberis z poſthumis heredibus inſtituendis vel exheredandis, Rubrica.

Summarium.

¶ In glo. rubrice i fine. No. q̃ participiũ futuri tẽporis ſui natura inſtruit qd agendũ ſit. dicim⁹ etiã de gerũdis ut p; ex his que habentur in rubrica de eden. z in rubrica de poſtula.
1 Nominatiuum fieri quid dicatur.
2 Demonſtratio rei que ſufficiens dicatur.
3 Filius eſt nominatim exheredandus.

1 **Quid ſit.** † Illud dr̃ fieri nolatim q̃ ita exprimit̃ ut de eo nequeat dubitari. Et ſimiliter p euidẽtia q̃ hr̃ i. l. titius. ſ. e. z inſtitu. de exhe. libe. §. i. z in. l. fi. C. de libe. pte.
2 ¶ † No. q̃ ſufficit rem taliter demonſtrari q̃ ſit certa nec de modo certitudinis curat̃. qd intelligunt hic Bal. z Ang. eſſe verũ niſi modus demonſtrandi ſit d̾ forma. nõ ſimplr̃ d̾ demonſtratiõe. z ideo ſi ſtatutũ dicat q̃ in inſtris cõficiẽdis tabellio debeat ponere nomẽ pnomẽ z cognomen nõ ſufficiet alterũ tñ et ſi ponat̃ nomẽ ſingulare ut galo pſſus qui fuit bidellus azo. de quo p gl. in. l. hac cõſultiſſima. C. qui teſta. fa. po. Sed aduerte q2 iſ Ang. ſic trãſeũt. bal ſi ntis. ff eſſe verũ qñ lex ultra pcedit irritãdo actũ ſi nõ fiat qd eſt ſtatutũ. aliás in dubio nõ videt̃ eſſe de forma. z hoc credo verũ p tex. z
3 glo. in. d. l. hac cõſultiſſima. ¶ † Itẽ no. qd fili⁹ nolatim eſt exheredãdus. de quo in. d. l. titius. z i iurib⁹ pal. ¶ In gl. i. in fi. no. bene glo. q̃ ſentit qd ſcdm iura digeſtorũ in forma exheredandi erat differẽtia inter maſculos z feminas. z ſic et te ne vr̃ ſentire q̃ ſilr̃ erat differẽtia inter filios primi gradus z alios. put tangit̃ in. d. l. fi. hic allegata. z inſti. de exhere. lib. i pri. z §. i. z ſic facit ad ea que habẽtur in. l. ſz in cõditiõe. §. nepotes. ſ. de here. inſti. z in. l. ſeruus quoqz. §. i. co. ti. ¶ In gl. nomẽ in fi. dicas maius ut no. gl. in. l. fi noie. C. de teſt. vbi gl. dicit q̃ pnomẽ eſt illud qd ponit ad differẽtiã priũ nolatis agnomẽ dr̃ pprie id q̃ euenit ab aduẽtu. ¶ In glo. ſufficere in fine. No. q̃ ibi admittebat̃ vnũ qd erat de forma ſubſtãtie alii ideo vitiat. hic aũt nõ requirebat̃ pro forma ſed ad certitudinem. ideo ſuff. cũ alterũ ſi p ſilr̃ mens diſponentis reddatur certa.

Summarium.

1 Nomen appellatiuum quando equipolleat proprio.
2 Indefinita non eſt in odioſis vniuerſali equiparanda.
3 Incertitudo actu ſuperueniens ipſum vitiabit.
4 Miles cum duobus teſtamentis decedere poteſt.
5 Citatio incerta non arctat citatum.

Nominatim. Indefinita q̃ nõ põt niſi ad vnum referri eq̃parat̃
1 oratiõi ſingulari. h. d. ¶ † No. q̃ qñ nomẽ appellatiuũ conuenit vni tñ eq̃pollet nomini pprio. ¶ Itẽ in not. q̃ i odioſis benigna iterpretatio eſſe vr̃ p q̃ q̃s excludit̃ ab
2 odio z a pena et ſi act⁹ reddat̃ null⁹. ¶ † Itẽ no. q̃ in odioſis definita non equipollet vniuerſali ſi pot in plurib⁹ v̾ificari. de quo per Bart. in. l. ſi plurib⁹. ſ. de leg. ii. z per dy. ſuper rubrica de reg. iur. in. vi. z per glo. in. c. ut circa. extra. de elec. li. vi. ¶ In
3 glo. nullũ. in fi. † Aduerte q2 i iſtis duabus legibus vltimo al legatis nõ tractatur de odio ſed de fauore z tamẽ icertitudo vitiat. z ſimiliter in. l. iii. §. ſi duobus. ſ. de adime. leg. nõ tractatur pprie de odio cum adẽptio legati pprie nõ ſit odioſa nec fauorabilis. z ſic videtur quod glo. non perfecte dixerit in hac materia. ideo concludẽ quod ſi teſtator exprimit nomẽ appellatiuũ z tunc pcedit theorica glo. qñqz exprimit nomẽ pprium qua ſub icerta demonſtratione q2 forte plures reperiantur tali noie ſic vocati. Et tũc aduerte: q2 aut illud nomẽ propriũ ponitur in legato aut in adẽptione. ſi ponitur in legato: z tunc ſi reſpicit perſonam in legatur non valet legatũ ratione incertitudinis. ut i. l. cũ ex pluribus hic allegata. vel ſi valet nõ valet quo ad effectũ quia deficit pbatio. ut. l. duo ſunt titii. hic all. z facit qd habetur in. l. ſi quis ſeruũ. §. ſi inter duos. ſ. de legat. ii. ſi vero reſpicit rem legatã tũc valet legatũ z heres debet declarare de qua re ſenſerit teſtator. Exemplũ ſi legaui ſticho cẽtũ cũ plures eſſent ſtichi. facit qd habet̃ in. l. ſi quis a filio. §. ſi quis plures. ſ. de le. i. Si aũt fiat mẽtio de ipſo nomine pprio in adẽptione z ſit nomẽ ipſius incertũ ppter pluralitatẽ. recurre ad glo. magiſtrã in. l. ſi fuerit. ſ. de re. du. z eſt ratio diuerſitatis iter caſus: qñ in legãdo exprimitur nomẽ appellatiuũ. z qñ in legando exprimitur nomẽ proprium incertum: tñ. q2 hoc ſecũdo caſu teſtator ſenſit tantũmodo de vno ppter expreſſionẽ nominis proprii ideo plures venire ñ poſſunt. que ratio ceſſat quãdo nomẽ appellatiuũ eſt expreſſum. ¶ Extra glo. repreheñdit hic Ang. Bart. in quãtum dicit q̃ vbi vn. cũ teſtamẽtũ precedit ſufficit in ſecundo apponere clauſulã
4 generalẽ per quã caſſet z irritet omne aliud teſtñi: † q2 hoc nõ procedit ſcdm eũ ex eo q2 vnicũ tñ validũ videt̃ pcedere cũ nõ poſſit quis decedere cum duobus teſtamẽtis niſi ſit miles. z ſic ſemper deberet ſufficere clauſula gñalis predicta qd eſt cõtra. l. ſi quis in principio teſtamẽti. q2 hoc videt̃ cõtra illã legẽ ſi bene ponderet̃ ut ipſe hic tangit nõ reſpondet tñ ad hanc legẽ. Tu potes videre qd hec. l. nõ facit p Bar. q2 hic loqm̃ur i materia in qua ſufficeret vniuerſalis diſpoſitio. ut no. in. l. titius. ſ. e. i. §. i. inſti. de exhere. lib. in. l. iii. §. p nul. ſ. tit. i. ideo nimirũ ſi ſufficit indefinita qñ refertur ad vnicũ ſubiectũ. que ratio ceſſat in materia dicte. l. ſi qs in pricipio teſtamẽti. quia ibi nõ ſufficit oratio vniuerſalis facit optime qd habetur in. c. qm ad agendũ. de pcur. l. vi. Itẽ tangit hic Ang. an pcedat practica bar. de qua in. l. demonſtratio. ſ. de cõdi. z de. z qua etiã vtuntur aſſeſſores. vt z an ſufficiat qd reperto bãno per qd ſit bãnitus petrus martini de peruſio. z ſit captus vn⁹ qui ſic vocet̃ z cõſtet plures eſſe ſic vocatos an ſufficiet qd confiteat̃ captus ſe eſſe illud corp⁹ d̾
5 quo cõtinet̃ i bãno. nã Ang. videt̃ tenere q̃ nõ † q2 citatio icerta videt̃ fuiſſe nulla z nõ arctaſſe. ar. l. eũ quẽ temere. cũ gl. iua. ff. de iudi. z ideo dat practicã aliã: qd ille cõfiteat̃ maleficiũ. quia tunc poterit ſine alio pceſſu condẽnari ad quãcũqz penã p dictum Inno. in. c. qualiter z qñ. el. ii. de accuſa. Tu adde q̃ forte practica Bar. põt ſuſtineri quia ſi cõſtat de corpore de quo ſentit iudex nõ videt̃ curandũ de noie. ff. de iudi. l. ſi in noie. z ideo aut ſi coſtaret ex aliis circũſtantiis q̃ iudex ſenſiſſet de iſto q̃ eſt captus vt q2 iſte erat diffamatus: al.⁹ nõ. z q2 ſit iſte citat⁹ ad domũ ſue habitationis z alius non poſſet fieri executio. ita dz poſſe fieri etiam in caſu iſto ex quo coſtat de corpore p confeſſionẽ ipſius. nã iſta cõfeſſio venit ad iuuandũ z declarãdũ q̃ eſt factũ nõ ad inducẽdũ de nouo. ideo dz operari etiã ſi poſt iniam fiat argu. l. heredes palã. §. ſed ſi notã. ff. ti. iu. i. z p hoc et facit qd no. i. l. i. ff. de edẽ. z in. l. ii. C. de ſen. que ſi. certa quã. vbi i executione admittit̃ pbatio ad rẽ certificãdam. Nec ob. gl. dicte. l. eũ quẽ temere. q2 imo potius facit pñã innuit q̃ i dubio vocatus dz venire ſed ſi nõ ſit ille de quo eſt ſiniuz ibi debent refundi expenſe. p hoc facit q2 regula eſt q̃ in dubio citatus dz cõparere. l. ſi quis ex aliena. ff. de iudi. Nec ob. qd no. in. l. aut qui aliter. §. i. ſ. qd vi aut clã. q2 hic certus erat actus ad quẽ citabat̃ z etiã certa bona. ſz poſſet eſſe dubiũ an ipſe eſſet ille q̃ cõtinebat̃ i citatione. z ideo in dubio debuit cõparere ibi aut ſeruus. Si tñ i cita-

tenere opi. Ang. poſſet allegare pro eo tex. qui melius facit in. l. pomp. ſcribit ſi frumētū. §. fi. ff. de rei ven. vbi videt̃ eſſe caſus q̃ ſi a reddat̃ nulla ratione incertitudinis ꝓpter pluralitatē perſonarū eodē nomine vocatarū. nec ob. d. l. ſi in nomine. quia ibi nō allegabatur incertitudo ſed dicebatur erratum.

Summarium.

1 Contumelia que teſtamento admiſcetur ipſum viciare nō d̃z.
2 Exheredatio condicionalis eſt inualida.
3 Medium eſt ad extrema reſtringendum.
4 Clauſula que in principio ponitur ad ſequentia refertur.
5 Clauſula in fine poſita referri poteſt ad precedentia.
6 Teſtamentum a ſecundo gradu vires accipere debet.
7 Perimi poteſt id quod nullum eſt.
8 Acceſſorii ſeu dependentis natura que ſit.
9 Teſtamentum non debet rumpi ante natiuitatem poſthumi.

Et ſi pepercerit. Si ꝓpter affectionem matris ꝯſtat de q̃ ſit exheredatio ꝓ nominatim exheredato habet̃ et cū cōuitio pōt fieri exheredatio. h. d. ¶ No. q̃ ſufficit exprimere nomē matris. Itē no. q̃ cōtumelia d̃z ēt ſi nō deueniat̃ ad ſpeciē ⁊ ſic facit ad ſtatutū imponēs penā ꝓ verbis cō-
1 tumelioſis vel iniurioſis. ¶ † Itē no. q̃ cōtumelia admixta teſtamēto nō viciat teſtm̄ ſic nec etiā ꝯtra teſtm̄ cōnnigēs. l. heredes pal. §. fi. ff. t. i. de quo hic p Bal. ⁊ An. ¶ In gl. adulterio ibi quātū ad carbonianū. hec diſtictio vr̃ ꝯtra l. q. de inoffi cioſo. ff. de inoff. teſta. Bal. hic nō ſoluit illud ꝯriū. ſʒ poteſt dicere q̃ ibi erat certū q̃ teſtator ſciebat illū eſſe filiū ſuū. ſecus qñ credebat eū nō eſſe filiū ſuū vel erat dubiū ⁊ exheredat eū tāq̃ natuʒ ex adulterio. q: tūc in dubio debemus p̄ſumere q̃ voluerit eum eſſe exheredatū ſi fuerit ſuus filius. adeo ſi eſt impubes ſuccurrit̃ interim ſibi p carbonianū. poſtea veniēte pubertate diſputabitur an ſit filius ⁊ an crediderit teſtator eū eſſe filiū. ¶ In ea gl. ibi ſtetit in genere alias medio. dic melius q̃ð iſta diſtinctio nō cadit in exheredatione ſed in legatis ſic ſecundum docto.

2 **Pure autem.** † Exheredatio d̃z eſſe pura non aūt ꝯditionalis vel in diē. ¶ In gl. pure ibi ⁊ in defectū exheredatus ſupple dato coherede. alias nō poſſet effectuʒ ſumere exheredatio. de q̃ plene l. l. ſi pater. hic allegata. ⁊ in. l. filius a patre. ff. eo. ¶ In fi. gl. ibi. ꝓprie i poſthumo. de quo in. l. ſub conditione. ⁊ l. cum poſthumus. ff. eo.

Filius inter. Clauſula poſita īter eūdē gradū ad illū tm̄ referṫ. ſʒ poſita īter grad⁹ vl̃ ante oēs grad⁹ vl̃ poſt oēs referṫ ad oēs ⁊ exheredatio fcā a certa pſona vel ſub ꝯditiōe nō vʒ. h. d. ⁊ p̄io loquit̃ qñ exheredatio eſt facta īter gradū. ſcd̄o qñ a certa pſona tertio qñ poſt aditā hereditatē. quarto qñ añ oēs grad⁹. quinto qñ īter gradus. ſexto qñ poſt gradū. ⁊ īter gradū ſcd̄a ibi niſi. tertia ibi quēad-
3 modū. q̄rta ibi añ. quinta ibi ſʒ iter. ſexta ibi l eo. ¶ † No. q̃ mediū reſtringit̃ ad extrema. ⁊ iō exheredatio facta īter gradū illū ſolū cōp̄rehēdit. ſʒ ſi eſt facta īter grad⁹ oēs ꝯprehēdit: q: mediū pariter reſpicit extrema. ¶ Itē no. q̃ exheredatio a certa pſona nō vʒ ſic nec a certa re. vt. l. cū q̄dā. ff. eo. Itē nec a certa ꝑte tpis. Ratio q: ꝑ altera pſona re vel tpe reperit̃ filius p̄teritus: ⁊ ſic teſtm̄ nullū cū nō poſſ. t teſtm̄ ꝓ ꝑte tenere ꝓ ꝑte non ab ipſo
4 initio. l. ſʒ qñq; ex poſt facto ſit vt. l. circa. ff. de ioff. teſt. ¶ † Itē no. q̃ clauſula in p̄ncipio poſita referṫ ad oia ſequētia. q: mīm in dubio pariter reſpicit oia ſequētia. l. ſi q̃s ex argētarijs. §. ſi me-
5 tū tabulariū. ff. de edē. ¶ † Itē no. q̃ clauſula in fi. poſita ſimiliter referṫ ad oia qñ eadē eſt rō. l. i. C. eo. ⁊ de materia an clauſula referat̃ ad oia habeṫ i. l. talis ſcriptura. p Bar. ff. de leg. i. per cano. in. c. ij. regris. ⁊ c. inquiſitioni. extra de ap. ¶ Extra gl. rñs git hic Bar. qualiter cognoſcat̃ an debeat ec. §. vl̃ litera groſſa ſeu virgula rotūda. Tu adde gl. q̄ vr̃ aliter loq in. l. vnū ex familia. §. ſi de falcidia. ff. de leg. ij. q̄ vr̃ velle q̃ ꝓprie loquēdo nō debeat eſſe. §. qñ ꝓſequit̃ eādē materiā ſʒ demū qñ trāſit ad materiā ſeparatā gl. ſi cū tex. in. c. vnico. §. ſub ead. de poſtu. p̄la. li. vi. videtur velle q̃ etiam poſſit eſſe. §. circa eandem materiā. ſi tamen aliquid ſpecifice diuerſuʒ a p̄cedētibus ſtatuatur: ſed forte illud procedit improprie ⁊ late loquendo.

Si ita teſtatus. Si nō valet inſtitutio, teſtm̄ capit vires a ſubſtitutione.
6 ¶ † No. q̃ teſtm̄ pōt ſumere vires a ſcd̄o gradu ſeu a ſubſtitutione. ⁊ ſic no. q̃ ad exiſtētiā ſeu valorē ſubſtitutionis vulgaris nō eſt neceſſe p̄imū gradū valere ſiue deficiat primus gradus propter defectū p̄teritiōis vt hic p̄: ſiue ꝓpter defectū inſtituti q̄ forte eſt oino incapax. ar. l. ij. ff. de here. inſti. ſiue deficiat q: inſtitutus nō ſit in rerū natura. ſiue deficiat q: inſtitutus ſperabat̃ naſci. ſʒ poſtea nō eſt natus ſiue etiā q: inſtitutus decedat viuo teſtatore. l. vnica. §. in p̄io. ⁊ §. ꝓ ſcd̄o. C. de cadu. tollē. ⁊ l. q. ventri. ff. de ven. inſpi. Ratio colliṫ ex. l. i. ⁊. C. de here. inſti. q: illa verba ſi inſtitutus heres nō erit. intelligitur vel q: nō poſſit q̄cūq;

7 q: cōtingat impotētia. ¶ † Itē no. q̃ perimi d̃z interdū id q̃ eſt nullū ⁊ facit ꝓ ſuſtētatiōe libelli in quo petit̃ ſniaʒ nullā q̄ re vera eſt nulla caſſari. nā itelligit̃ q̃ caſſari debeat quatenus de facto ꝓceſſit. facit q̃ h̄r in. l. i. §. i. cū gl. ff. de ſeruis. ¶ In gl. filium ibi viciat̃ ⁊ acceſſoriū hec rō q̃ ſcd̄s grad⁹ d̃z depēdere a p̄io ⁊ eſt illi acceſſori⁹. rep̄rehēdit̃ hic p Bal. q: nō pōt dici ꝓprie depēdere ⁊ accedere ex eo q: ſecūd⁹ gradus ſuſcipit effectū ex defectu p̄imi grad⁹ ⁊ ſic illo deficiēte nō aūt ex illius exiſtētia. vt
8 hic pʒ tetigi i notabilibus. † De natura aūt depēdētis ⁊ acceſſorij eſt q̃ ſumat effectū ex exiſtētia illius a quo dependet ⁊ cui eſt acceſſoriū. hinc eſt q̃ caſſato p̄cipali ꝯſueuit caſſari acceſſoriū. l. nō dubiū. C. de legi. ⁊ in. c. inter dilectos. ij. ⁊ ceterū. ex de fide inſtru. Nō placet ēt hec rō. Ang. ꝓpter rōnes quas hic ponit. vcʒ q: nō vr̃ vlīs: q: legata q̄nq; dependēt ab inſtitutione. ſn̄ ea irrita legata cōſeruant̃. l. ſi. ff. de here. inſti. ⁊ l. cancellauerat. ff. de his q̄ in te. delē. melius facit l. ſʒ ipſe nō alleget. l. ſi in. leo. ff. ſi. i. id dicit bal. ⁊ ſucceſſiue Ang. q̃ rō eſt q: vbi preterit̃ iā nat⁹ a primo gradu abſq; aliq̄ facto ipſi⁹ p̄teriti iniciuile agit in gradus annullādo eū. ſʒ qñ p̄terit̃ poſthumus ipſemet naſcēdo agit in teſtm̄ ⁊ rūpit ipm̄ vt ſibi vni aperiat̃ ſuccedēdi nō alteri. ⁊ hoc ſonat tex. in. l. nā ⁊ ſi. §. rūpēdo. ff. ſi. i. ⁊ hāc rōnē voluit ſentire Jabu. in aut. ex cā. C. de lib. p̄te. ſecus ſi poſthumus naſcēdo non poſſ. t agere in teſtm̄. vt q: inſtituti eſſent mortui a q̄b⁹ eſſet preteritus. l. i. §. ſi venter. ff. de vē. in poſ. mit. Tu adde q̃ hec rō rudiſter intellecta nō vr̃ bona: q: poſthumus ꝓprie loquēdo non eſt ille q̄ rūpit. ſʒ lex propter natiuitatē poſthu. facit. l. i. ⁊ ij. C. de
9 poſthu. here. inſti. ⁊ ſic] vr̃ q̃ ſicut rūpit lex tātūmodo p̄imum gradū in iā nato l. rūpat ꝓpter illius fauorē. ita vr̃ q̃ d̃z facere etiā in poſthumo ſecuta natiuitate ei⁹. nā ante nō fuit equū rūpi teſtm̄: q: nō erat certū q̃ poſthum⁹ naſceret̃ ⁊ ſic adhuc ſupeſt dubitatio q̄re lex voluit q̃ rūperet̃ totū teſtm̄ ꝑ natiuitatem poſthumi ipſo p̄terito a p̄io gradu ⁊ tm̄ non in filio iā nato. vl̃ potes dicere q̃ rō fuit q: in poſthumo hereditas verſabat̃ i p̄imo gradu ſaltē ſpe cū a principio eſſet aliqs ⁊ poſthumus poſſet nō naſci nō aūt verſabat̃ i ſcd̄o gradu. ⁊ iō fuit equū q̃ ſi lex rūpebat p̄mū gradū ꝓpter poſthumi natiuitatē rūperet ad vtilitatē ipſius poſthumi nō ad vtilitatē ipſius ſubſtituti cū i ipſo gradu ſubſtituti non verſaret̃ hereditas. que rō ceſſat in iā nato preterito a p̄io gradu cū a principio ſemꝑ gradus ſit nullus ⁊ nūq̄ ſit reperire tps in quo verſet̃ hereditas in primo gradu facit ꝓ hac rōne q̃ habet̃ in. l. nō putauit. §. i. gradu. ff. de cōtra tabu. ⁊ d. l. i. §. ſi venter. ¶ In gl. ſolo. in fi. vl̃ dic q̃ ſi plures ſunt inſtituti in p̄io gradu nō vʒ exheredatio facta a pſona q: non pōt tūc dici facta a toto gradu. ſecus ſi vna ſola pſona tm̄ ſit inſtituta quia illa videt̃ repſūtare totū gradū. ideo forte tunc tenebit exheredatio facta ab illa perſona quod hoc videtur eſſe caſus non cauillando in. l. ſi a p̄imo herede. ff. eod. titu.

Summarium.

1 Inſtitutio poſthumi ad omnē eſt trahenda poſthumum.
2 Poſthumi appellatione venit tantū p̄mus in exheredatiōe.
3 Exheredatio de poſthumo omnem comprehendit poſthumū.

1 **Placet omnē.** † Inſtitutio poſthumi trahit̃ ad oēm poſthumū nedū ex p̄ſēti vxore ſʒ ēt ex poſteriore natū. h. d. ¶ In gl. ſup ij. bo is q̄ʒ ſibi ꝓpter fauorē inſtitutionis. hoc nō vr̃ bñ dictū ꝓpter id q̃. ff. dicit gl. de exheredatione. ⁊ iō ſm̄ Bar. meli⁹ ſtetiſſet gl. ſine h̄. Bal. aūt h̄ poſi Pe. ⁊ Ja.
2 de ra. † dicit q̃ ſi exheredet̃ poſthum⁹ ſolū ꝯp̄rehendit̃ poſthum⁹ q̄ p̄io naſcet̃ ⁊ ſic itelligit tex. a. l. ij. §. pe. ff. ti. i. Ang. ſcd̄o hic ſentit q̃ ſi vn⁹ tm̄ naſcet̃ itelliget̃ exheredat⁹. ſʒ ſi plures exheredatio erit nulla. p. l. ij. ff. eo. Tu adde q̃ ꝯriū tʒ ipſemet Ang. in l. ij. ff. eo. vbi dicit q̃ exheredatio facta de poſthumo ꝯp̄rehēdit omnē poſthumū ēt ſi plures naſcant̃: q: nō pōt odiū dirigi plus ad vnū q̄ ad aliū cū ad incognitū nō ordinet̃ affectio. l. ſi tuus. ff. de obſeq. Tu potes dicere q̃ ſi fiat inſtitutio de poſthumo idubitāter illa ꝯp̄rehēdet omnē poſthumū etiā ſi plures naſcātur: q: iſta eſt fauorabilis. p no. ꝑ gl. i. d. l. ij. Sʒ ſi exheredet̃ poſthumus cū in eo nō cadat odiū ꝓpter ipm̄. ſʒ forte ꝑ matrē. l. ſi q̃s in ſuo. C. de ioffi. teſta. vr̃ q̃ debeat referri ad poſthumū q̄ naſcetur ex vxore quā tūc hʒ nō ad naſcēdū ex alia cū nō ſit eadē rō odij. forte tñ ꝯp̄rehēdet oēm naſciturū ex illa etiā ſi plures naſcātur cū eadē rō ſit odij ad oēs tales. ⁊ ſic itelligat̃ hec glo. ⁊ h̄ ibi
3 voluit Ray. † q̃ exheredatio de poſthumo ꝯp̄rehēdat oēm poſthumū ⁊ hec vera ſm̄ iſta tp̄a. hodie vero poſthum⁹ nō pōt exheredari: q: nō pōt ingratitudinē ꝯmittere. et ſi exheredet̃ habet̃ pro preterito. vt voluit gl. in. l. ſi poſthum⁹ a p̄io. ff. eo. ſcd̄m p̄edicta vr̃ intelligēdū quod habet̃ in dicta. l. ij. §. penulti.

Sed ⁊ queſitum. Qui impedit̃ generare propter accidens non impeditur poſthumum inſtituere. ſicus ſi impeditur a natura. hoc dicit.

Summarium.

1 Teſtamentum annullatur in quo filius pteritur.
2 Lex per vſum facti dicitur approbari.
3 Teſtamentum ſecūdum ratione pteritionis imperfectum tol-
lit primum.
4 Jura ſunt ſecundum materiam tituli intelligenda.
5 Teſtamentum quādo nullum dicatur ſi filius in eo pretereatur
6 Teſtamentum de iure pretorio validum non tollit precedēs de
iure ciuili validum.
7 Teſtamētum ob filij preteritione nullum non annullatur pro-
pter ſolēnitatis defectum.
8 Volūtas teſtatoris nō ꝯſeruat ſi ali⁹ ꝙ i teſtō ſcript⁹ ſuccedat.
9 Recoualeſcētia ſcdi teſti poſt mortē nō ſufficit ad pmū tollēdū.
10 Filius preteritus in ſui preiudiciū pōt approbare teſtamētum.
11 Gradus primus ita ſe hʒ ad ſcdm ſicut ſcdm teſtm̄ ad primum
12 Teſtm̄ in quo filius pteritur ita demū nullū eſt ſi nullū dicatur.
13 Filius teſtm̄ patris contratabulis qualiter approbare dicatur.
14 Teſtm̄ quale eſſe ſufficiat vt det bonoꝝ poſſeſſio cōtratabulas.
15 Cōtratabularū remedium datur ad reſcindendum.
16 Contratabularū remediū quibus olim ⁊ qb⁹ hodie competat.
17 Interdictum quorum bonorum poteſt incontinenti intentari
bonorum poſſeſſione contratabulas decreta.

Si filius. Teſtamētum ſcdm in quo filius in poteſtate eſt preteritus nō tollit p̄
cedēs validum omni iure. etiā ſi filius viuo teſtatore
decedat. h. d. ⁊ primo repetit thema ex quo tacita ēlici
tur queſtio. ſcdo reſpondet q̄ſtioni predicte. tertio ſoluit vnū du
bium circa predicta. quarto ꝯfirmat ⁊ approbat predicta etiā ex
facti obſeruātia. ſcda ibi e teſtm̄. tertia ibi nec ſpurius quarta ibi
1 ꝗ eo iure. ¶ † No. ꝙ teſtm̄ in quo filius in poteſtate eſt pteritus
ipſo iure eſt nullū. ¶ No. etiā ꝙ tale teſtm̄ non recōualeſcit etiā
ſi filius viuo patre decedat. ¶ No. ꝙ teſtm̄ ſecundū peccans in
preteritione filij in ptāte nō rūpit precedēs validū. ¶ Et ex hoc
etiā no. ꝙ ex tali teſtamēto ſecūdo nullo caſu videt poſſe adiri
hrd tas. nā alias videret tolli primū p ea q̄ habētur in. l. cū in ſe
cundo. ſ. ti. i. ⁊ facit qd ibi no. in gl. et qd legit etiā ⁊ no. in. l. ſi qs
eū. §. fi. ſ. de vul. ⁊ pup. ⁊ qd habet in tex. in. l. pater filio. ſ. de her.
2 inſti. ¶ † Ultimo no. ꝙ lex approbat etiā per vſum facti. facit ꝙ
habet in. l. fi. C. que ſit longa cōſue. ⁊ qd habet in. §. leges. inſti. de
iu. na. qd legit ⁊ no. in. c. i. p gl. extra de treuga ⁊ pace. ⁊ in. l. de q
bus. ſ. de legibus. ¶ In gl. inuētur ibi ſed ali⁹ eſt ibi caſus. for
te voluit glo. ꝙ ibi loquatur qñ ſunt inſtituti veniētes ab inteſta
to: hic qñ ſunt inſtituti extranei. Sed certe hec ſolutio diuina: ad
hanc legē. preterea videt eſſe cōtra tex. in. l. filio pterito. ſ. ti. i. vbi te
ſtamētum in quo filius in poteſtate eſt pteritus qñ ſunt in eo in
ſtituti veniētes ab inteſtato recōualeſcit ex poſt facto de equitate
ex filio approbāte. ⁊ ſic videt qd a principio fuerit nullū. ad idē
lege poſthumus verſi. idē ⁊ circa. ſ. titu. i. ideo glo. voluit ſentire
aliā ſolutionē ver. itē ⁊ deficit. vel ꝙ in contrario teſtamentū in
erat imperfectum ratione ſolēnitatis. hic rōne pteritionis. Sed
aduerte q: cōtra iſtā ſolutionē videtur caſus in. l. ſi duobus. §. ſi
3 pri⁹. ſ. de cōtratab. vbi videt pbari ꝙ licʒ † ſcdm teſtm̄ ſit imperfe
ctū ratiōe pteritionis: tñ tollat primū ſi in eo ſunt inſtituti veniē
tes ab inteſtato. Bar. hic dicit ꝙ ibi loquitur in filio emācipato
preterito. quo caſu teſtamētū tale eſt validū de iure ciuili. vt. l. ſi
ex duobus. in principio. ſ. de contrata. ⁊ in. l. is qui in poteſtate.
§. ſʒ ſi ſcriptus. ſ. de leg. preſti. Ideo nimirū ſi tollit primū licʒ poſ
ſit contratabulari per ipſum filiū emācipatū preteritū. Sed ad-
uerte q: huic intellectui fortiter ob. q: ſi ille. §. ſi prius. loquit in
emācipato nō videt curādū an in ipſo ſecūdo teſtamēto ſint inſti
tuti veniētes ab inteſtato vel nō: q: ſemper videtur ꝙ ſit validū
de iure ciuili p iura. ſ. allegata. ⁊ q: emancipatus nō erat cogni
tus a iure ciuili. facit. l. i. ſ. de cōtratab. Propter illud cōtrariū
Bar. ſibi cōtradicit. nā in. d. §. ſi prius dicit ꝙ attenta rōne pre
dicta ille. §. nō poterat loq in filio emācipato. ſʒ eū in filio in po
teſtate. ⁊ rñ lex ad ratione: pallegatā ꝙ vbi teſtm̄ erat etiā imper
fectū rōne ſolēnitatis omiſſe. ⁊ ideo fuit expediēs ꝙ ibi eſſent in
ſtituti veniētes ab inteſtato. ⁊ hoc pbat litera ibi dū dicit ſequēs
imperfectū ⁊c. nā imꝑfectū videt ꝓpter ſolēnitatē omiſſā: nota
re. vt. l. hac cōſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſta. ⁊ facit qd no.
in. l. ſi is qui. ſ. tit. i. ⁊ ſi dicatur quō tūc cōtratabulat illa volū
tas cū nō valeat vt teſtm̄ ſed vt volūtas inteſtati. vt. d. l. hac con
ſultiſſima. ⁊ ſi qs. ⁊ tñ ad hoc vt detur cōtratabulas vr̄ ꝙ ſit ne
ceſſe tale eſſe teſtm̄ ꝙ ex ipſo poſſit adiri hereditas vel peti bono
rū poſſeſſio. vt. l. qd vulgo. ſ. de cōtrata. dic vt ſenſit glo. in. d. §. ſi
pri⁹. q: hoc caſu improprie datur cōtratabulas ex quo valet ſo
lūmodo vt volūtas inteſtati. Vel ſm Ang. diſpenſatiue datur
cōtratabulas. nā qua ratione ius diſpēſauit vt talis volūtas licʒ
minus ſolēnis valeat ſaltim vt volūtas inteſtati: eadē rōne de
buit diſpēſare vt filius poſſit illā ꝯtratabulare ne aliās ſibi noceret
⁊ ne magis noceret volūtas min⁹ ſolēnis ꝙ volūtas ſolēnis. ſʒ

potes addere ꝙ ſi in. d. §. ſi prius. erat inſtitutus vnus de liberis
in ptāte ꝙ tūc valebat illa volūtas etiā vt teſtm̄. vt eſt caſus. l. l.
hac cōſultiſſima. §. ex imperfecto. ideo nimirū ſi tūc pōt cōtrata-
bulari. Nec ob. d. §. ſi qs. vbi vr̄ pbari ꝙ qñ vltima volūtas deſi
cit ratione ſolēnitatis ſi in ea ſunt inſtituti veniētes ab inteſtato
valeat ſolū vt volūtas inteſtati q: illud verū qñ venientes ab in
teſtato inſtituti nō ſunt de liberis: alias aūt valeret vt teſtm̄ li
cet eſſet imperfectū rōne ſolēnitatis vt dicto. §. ex imperfecto. ⁊
no. gloſ. quā reputo ſingularē in. l. filij. C. fa. hercif. ¶ Et ex p̄di
ctis patet qd defenſari pōt intellectus iſte qd. §. ſi prius. loquatur
in filio emācipato quē ſequit hic Bar. ⁊ ſeqbat do. Frāciſc⁹ de
4 rāponib⁹. nec erat diuinatio ſm eū † cū iura ſint intelligēda ſm
materiā tituli. ar. l. imperatores. ff. de i di. adie. ⁊ ſic qd materia
cōtratabularū fuerit inuēta ꝓpter emācipatos nō videt incon
gruū illū. §. ſi pri⁹. q eſt in materia contratabularū intelligere i
filio emācipato. Sʒ aduerte q: licʒ fatēdū ſit qd poſſit loq in filio
emācipato: tñ non pōt negari qn videat diuinatio reſtringere
ipſum ad filiū emācipatū tm̄ cū ille. §. ſimplr̄ ⁊ indiſtincte loqui-
tur in filio pterito ⁊ q: licʒ remediū cōtratabularū fuerit introdu
ctum ꝓpter emācipatos tñ fuit ēt extēſum ad filios in ptāte. vt
pbat. l. ſi. C. de libe. pte. ⁊ in. l. i. §. i. ſ. de ꝯtrata. ⁊. l. illud. §. fi. ⁊. ti. ⁊
l. is q in ptāte. ⁊. l. ſi duo. ſ. de leg. pſtā. Sʒ vidēdū ē an poſſit ſuſti
5 neri ꝙ loquat i filio i ptāte. Bar. ibi dicit qd ſic tenēs ꝙ † teſtm̄
in q filius i ptāte eſt pteritus ſi in eo ſint inſtituti veniētes ab in-
teſtato eſt aliqd de iure ciui. Et ita demū eſt nullū ſi filius ipſum
dicat nullū. ideo nimirū ſi ibi tollit primū teſtm̄. vñ intelligit qd
hic nō erāt inſtituti veniētes ab inteſtato i ſcdo teſtō. ⁊ ſic appro
bat primā ſolutionē q: i voluit hic ſentire gl. ad. §. ſi qs. licet hic
illā nō teneat. Sed aduerte q: cōtra iſtū intellectū videt caſus in
l. filio pterito. ſ. n. i. ⁊ in. l. poſthumus ver. idē ⁊ circa. in qb⁹ pa-
tet qd licet ſint inſtituti veniētes ab inteſtato in teſtō in quo fili⁹
in ptāte eſt pteritus teſtm̄ recōualeſcit ex poſt facto de eqtate tm̄
modo ꝑtoria ſcdm cōmunē ppl. vel p approbationē filij. vt. l. d.
l. filio. vel p mortē ipſius filij preteriti in vita patris vt dicta. l.
poſthum⁹. ⁊ ſicut euidēter pz ꝙ a pricipio erat nullū omni iure
ſ. ciuili ⁊ ꝑtorio. ⁊ ſic iſte itellect⁹ nō vr̄ bon⁹ nec vr̄ poſſe defenſa
ri ex hiis q ſcribit Bar. in. §. ſi pri⁹. ideo dixit hic Bal. ꝙ licʒ cō
6 opinio gloſſarū ſit ꝙ † teſtm̄ validū de iure pretorio tm̄ non tollit
precedēs validū de iure ciuili. vt no. glo. in. l. cū in ſcdo. ſ. titu. i. ⁊
in. l. ſi quis eū. §. fi. ſ. de vul. ⁊ pupil. tñ ipſe tenet opi. ex eo q: licʒ ta-
le teſtm̄ ſcdm tāꝗ minus potēs q: validū de iure pretorio tm̄ cū
primū ſit validū de iure ciuili ⁊ ꝑtorio nō poſſit ipſum primū tol
lere imediate: tñ ipſum tollet indirecte ⁊ p quādam cōſequentiā
ex vi incōpaſſibilitatis ⁊ ex vi regule q̄ hʒ ꝙ paganus non pōt
decedere cū duobus teſtamētis validis. l. poſthumus. §. ſi pagā
nus. ſ. tit. i. ⁊ ideo tollet primū vt ſic ſtetur ſecūdo tanꝗ poſterio
ri cum in vltimis volūtatibus volūtas poſterior incōpaſſibilis
cū prima debeat ꝓualere. vt in. §. poſteriore. inſti. qui. mo. te. i ſir.
⁊ in. l. ſi mihi ⁊ tibi. §. in legatis. ſ. de lega. i. ⁊ ideo dicit ꝙ in. §. ſi
prius. ſcdm teſtm̄ eſſet validatū de iure ꝑtorio merito tollit pri-
mū. hic aūt ſcdm nullo iure erat validū. Sed aduerte primo quia
dubiū eſt an pcedat dictū Bal. in quātū reprobat gl. d. l. cū in ſe
cundo. ⁊. d. l. ſi quis eū. §. fi. de quo dicet in. d. l. cū in ſcdo. Secūdo
aduerte q: nō declarat Bal. quā de cauſa in. d. §. ꝓ prius teſtamē
tum eſſet validū de iure ꝑtorio plus ꝙ hic. nā aut voluit intellige
re ꝙ ab ipſo principio teſtm̄ ibi ſit validū hoc iure ꝑtorio. ⁊ non
videt bene dicere p caſum. d. l. filio preterito. ⁊ dicte. l. poſthum⁹
inducēdo vt. ſ. inducti. aut vult intelligere ꝙ ex poſt facto fuerit
validatū de iure ꝑtorio. ⁊ tūc cū filius ſupuixerit poſt mortē pa-
tris nō pōt dici illud contingere niſi per ipſius approbationē.
certū eſt aūt ꝙ ibi nō approbauit teſtm̄ patris. imo ipugnabat
agēdo cōtratabulas. vñ nō vr̄ ꝙ poſſit cōſiderari ꝙ ſit valida-
tū de iure ꝑtorio. niſi ſeqmur opi. Bar. q voluit ꝙ filius i pe
tēdo cōtratabulas dicat approbare teſtamētum vt factū ſed
nō vt ſic factū ar. l. iij. §. falſus. ſ. rem ra. ha. de qua opi. Bar. p eū
in. l. poſthumus. C. de ꝯtrabu. ⁊ in. l. filio pterito. ſ. tit. i. Sʒ aduer
te q: primo eſt dubiū an dicta opi. Bart. de qua. ſ. dicet ſit vera.
Scdo facit dubiū ponito ꝙ eſſet vera q: nō approbat fili⁹ ſimplr̄
nec videt peti poſſe bonoꝝ poſſeſſio ſm tab. ex quo pōt peti ꝯtra
bulas. vt. l. illud. §. fi. ſ. de ꝯtab. ⁊. l. ij. §. ſpectandi. ſ. de bono. poſ.
ſcdm tabu. Preterea nō vr̄ ꝙ hec cōualeſcentia iuris ꝑtorij q̄ ſe
ſupuenit poſt mortē habeat tollere primū teſtm̄ p id qd not. in. l.
cū in ſcdo p Bar. Jaco. Ange. hic dixit ꝙ in. §. ſi prius erat du
7 plex defectus. ſ. ſolēnitatis ⁊ pteritionis † ⁊ ideo cū illud teſtm̄
nō valeret vt teſtm̄ ꝓpter defectū ſolēnitatis nō erat cōſiderabi
le vitiū pteritiōis q: nō poterat annullare id qd de ſe erat nullū.
⁊ ideo ſicut ſi vnicū tātūmodo vitiū fuiſſet ſcʒ ſolēnitatis omiſ
ſe in ſcdo teſtamēto tolleret primū. ita hoc caſu tollat primū qñ
eſt duplex defectus pmiſſus. ⁊ ita loquat ille. §. ſi prius. ſecus qñ
in ſcdo tantūmodo eſt vitium pteritionis. q: tūc eſt nullū. vt hic
patet. ⁊ bene pōt cōſiderari tunc hoc vitium. ideo nō tollit primū
teſtamētū. Sed aduerte q: hec opi. Ang. nō videt bona. pt mo

q² in ea videt̃ cõtineri abſurdũ vꝫ ꝙ ſcd͠a volũtas in qua ſunt
duo defectus potius tollat primã ꝙ̃ illa in q̃ ſa ſolus eſt vnicus
defectus.nã minus dꝫ eſſe potẽs volũtas in qua ſunt plures de
fectus ꝙ̃ volũtas in qua eſt vnus tñ. Jtẽ q² hec opinio videtur
eſſe falſa ex eo q² lꝫ vitiũ preteritionis nõ ſit cõſiderabile quo ad
hoc vt poſſit annullare id ꝙ eſt nullum.tñ nõ põt negari quin
vtriſqꝫ vitiũ cõcurrat in ordinatione teſtamẽti ⁊ eodẽ tpe ergo
licet vitiũ ſolẽnitatis tollatur per inſtitutionẽ venientiũ ab inte
ſtato tñ remanet vitium preteritionis ꝙ cõcurrit eodẽ tpe vt di
xi ⁊ eſt in cauſa annullationis teſtamenti.ergo licet remoueat̃
vna cauſa nõ ſufficit ex q̃ remanet alia.arg.eoꝝ q̃ habent̃ in.§.
affinitatis.inſti.de nup.⁊ in.l.⁊ ſi nõ lex.ff.de here.inſti.⁊ in.l.ſi
ſeruitus.ff.de ſerui.vrba.pdio.⁊ in.c.paſtoralis.extra de priui.
⁊ per ↄ̃ñs ex quo remanet vitiũ preteritionis nõ ſublatũ dꝫ di
ci teſtm̃ nullũ.⁊ ꝓ hoc facit ꝙ notat̃ in ſimili.l.ij.§.ex pluribꝰ.
ff.de acqui.poſ.vbi dꝛ ꝙ lꝫ dñiũ nõ poſſit haberi ex pluribꝰ cau
ſis ſucceſſiue cũ ſemel dñs non poſſit amplius effici dominus.l.
res ꝓprias.C.de lega.tñ haberi põt ex pluribus cauſis eodem
tpe cõcurrẽtibus.ſic igit̃ in propoſito licet teſtm̃ ꝙ eſt nullũ nõ
poſſit poſtea annullari.l.nam ⁊ ſi ſub cõditione.§.rũpẽdo.ff.tit.
j.⁊ in.c.ad ſoluendũ.extra de deſpõ.impube.tñ põt eſſe nullum
ex pluribus cauſis eodem tpe cõcurrentibus.facit ꝙ no.in ſimi
li Bar.in.l.ſi expreſſim.in pe.⁊ vltima colũ.ff.de ap.⁊ Jnno.in
c.cum cõtingat.extra de offi.dele.⁊ propter hoc nõ placet predi
cta opi. ¶ Unde quarta fuit opinio ꝙ in.d.§.ſi prius.ſuccede
retur ab inteſtato per vnde liberi vt ibi tetigit gl.nã cu illa volũ
tas de qua in.d.§.ſi prius.cõſeruet̃ vt voluntas inteſtati et in
ter ſuccedẽtes ab inteſtato filius reperiatur obtinere primũ gra
dũ ideo ibi venit per vnde liberi.Sed certe hec opinio non pla
cet nec eã ſequit̃ ibi gl.tñ quia ille.§.eſt ſituatus in materia con
tratabularũ.⁊ ſic veriſimiliter nõ loquit̃ de bonoꝝ poſſ.vnde li
beri.ar.l.imperatores.ff.de in diẽ adiec. ¶ Jtẽ q² qñ propter in
ſtitutionẽ veniẽtiũ ab inteſtato cõſeruat̃ volũtas minus ſolen
nis vident̃ inuitari illi q̃ ſunt deſcripti in ipſa voluntate vt pꝫ
8 in.l.hac cõſultiſſima.§.ſi quis.C.de teſta.alias †nõ diceret̃ pro
prie talis volũtas cõſeruari:ex quo alius ꝙ̃ ibi deſcriptus ſucce
deret.⁊ ſic nõ videt̃ de mẽte iuris ꝙ filius poſſet ibi venire per
vnde liberi.ex eo q² illa volũtas cõſeruetur vt voluntas inteſta
ti.ex quo in ea filius nõ eſt vocatꝰ ſed preteritus. ¶ Jdeo quin
ta fuit opi.ꝙ in.d.§.ſi prius.primũ teſtm̃ ſit ſublatum ꝑ ſecũdũ
ex eo quia fuit approbatum per cõtrabulationẽ filij ⁊ etiã vali
datũ de iure pretorio ſequendo opi.Bar.de qua tetigi ſuperius
vnde volũt iſti ꝙ teſtamentum validum de iure pretorio tantũ
tollat precedens validũ omni iure etiã circũſcripta ratione moꝛ
paſſibilitas.de qua tetigi.ff.poſt Bal.nã dicunt ꝙ licet pretor
nõ poſſit facere quem heredẽ directoꝝ ſi facit in effectu.vt in.§.
quos aũt.inſti.de bo.poſ.⁊ facit optime ꝙ habet̃ in.l.j.§.bono
rũ.ff.ad treb.cũ ibi no.per Bar.⁊ in.l.in cõditionibus.§.ſi patro
nus.ff.de cõdi.⁊ demon.Et concludunt iſti ꝙ qñcũqꝫ ſuperue
niat recõualeſcentia iuris pretorij:ſiue in vita teſtãtis ſiue poſt
mortem ꝙ ſemper ſufficiat per id ꝙ no.etiã Bar.in.l.non puta
uit.§.primo gradu.ff.de cõtrata.in.ij.ſol.quã ibi ponit intelligẽ
do illũ.§.in filio in poteſtate.⁊ hec fuiſſe opi.reuerendiſſimi do
mini Cardinalis ſancti euſtachij.vꝫ domini Jacobi de Jſola
nis.Sed aduerte q² an iſta opi.ꝓcedat primo pẽdet ex dubio il
lo an cõtratabulãs teſtamẽtum dicat̃ approbare teſtamentum
vt improbet.⁊ ſic an procedat opi.Bar.qui iſtud tenet.Secun
do pendet etiã ex alio an glo.in.d.l.cum in ſecundo.in.d.l.ſi qs
cum.§.ſi.procedant vel nõ de quo dicetur in.d.l.cũ in ſcd͠o.Jtẽ
ſi iſta opi.eſſet vera videret̃ ꝙ in caſu legis noſtre primũ teſta
mẽtũ deberet eſſe ſublatũ cũ ſufficiat ad tollendũ primũ ꝙ ex ſe
cundo poſſet inſtitutus heres exiſtere.vt.d.l.cum in ſecundo.et
in.l.pater filio.vbi bonus tex.ff.de here.inſti.⁊ ſic ſi ſufficit queꝫ
eſſe heredem effectu.⁊ ſic de iure pretorio.lꝫ ex ſecũdo tollat̃ pri
mũ.vt eſt dictũ.⁊ poſſibile fuit in caſu noſtre legis inſtitutũ ali
quo caſu foꝛe heredẽ de iure pretorio q² filio preterito approbã
te poſt mortẽ patris.ergo licet non fuerit approbatũ nõ videt̃
curandum ſed deberet tolli primũ ar.dictorũ iuriũ.⁊ l.iij.§.ſed
ſi ſtare.ff.ti.j.niſi ſuſtinendo velles euadere hãc vltimã rõnẽ qꝺ
qñ pt̃as ſuccedẽdi de iure pretorio eſt ad actum redacta tũc tol
lat primũ.ſecus qñ nõ eſt ad actũ redacta.ſi a principio teſtamẽ
tum ſit nullũ de iure pretorio.vt eſt in caſu iſto qñ filius in pote
ſtate eſt preteritus.vt.l.j.ff.ti.j.in fi.ff.ſi tabu.teſta.nulle extã.⁊.ff.
eo.l.ſi.tñ q² nõ apparet reſpõſum aliis rationibꝰ an hec opi.pro
cedat pendebit ex his que.ff.dicam.⁊ in.d.l.cum in ſcd͠o. ¶ Sex
ta fuit opi.dicentium ꝙ in dicto.§.ſi prius.fuerunt inſtituti ve
niẽtes ab inteſtato.⁊ ſic fuit poſſibile teſtamentum conualida
ri de iure pretorio in vita teſtantis per mortem ipſius filij.l.poſt
humus.ver.itẽ ⁊ circa.ff.ti.j.ideo mirũ ſi bñ tollit̃ primũ per ea
que habent̃ ꝑ Bar.in.d.l.cũ in ſecũdo.ſꝫ i caſu noſtre legis non
fuerũt inſtituti veniẽtes ab inteſtato.⁊ ſic nõ poterat recõuale
ſcere de iure p̃torio i vita teſtãtis:q² nõ ꝑ mortẽ filij in vita te

ſtantis ex quo nõ ſunt inſtituti veniẽtes ab inteſtato.vt hic ꝓ
bat̃ ⁊ in dicto verſ.idẽ ⁊ circa.a ↄ̃rio ſenſu.⁊ iõ lꝫ poſſet recõua
9 leſcere poſt mortẽ nõ curat̃:q² †recõualeſcẽtia ſuperueniẽs poſt
mortẽ nõ ſufficit vt primũ tollat̃.vt no.Bar.i dicta.l.cũ i ſcd͠o.
Sꝫ certe hec ſolutio non vr̃ bona:q² ex quo a principio teſtm̃ eſt
nullũ de iure p̃torio ꝓter preteritionẽ filij in p̃tãte non dꝫ tolli
primũ ex hoc ſolo ꝙ poſſit euenire caſus in quo teſtm̃ poſtea re
cõualeſcat ex quo nõ ſumus certi an eueniat vel nõ.ar.eoꝝ que
habent̃ in ſimili.ff.l.ꝓxima.vbi poſthumꝰ in vẽtre nõ rũpit te
ſtamẽtũ lꝫ ſit poſſibile eũ naſci.ſꝫ ita demũ rũpit ſi naſcat̃.⁊ ideo
abſurdũ vr̃ dicere ꝙ ex quo teſtm̃ a principio eſt ipſo iure nullũ
nec ſuperuenit recõualeſcẽtia ꝙ debeat dici ſuſtuliſſe p̃mũ.⁊ ſic in
d.§.ſi prius lꝫ eſſent inſtituti veniẽtes ab inteſtato ex quo filius
ibi nõ ſit mortuꝰ in vita p̃ris ſ ſuperuixit poſt mortẽ patris non
deberet dici p̃mũ teſtm̃ ſublatũ ꝑ ſcd͠m. ¶ Septima fuit opi.d.
onofrij de perruſio in.l.hac cõſultiſſima.§.ſi qs.C.de teſt.vbi con
cludit ꝙ iõ in.§.ſi prius.teſtm̃ ſcd͠ꝫ ibi tollit primũ:q² in ipſo ſe
cũdo erãt inſtituti veniẽtes ab inteſtato.⁊ q² cũ in p̃io teſtõ fi
lius eſſet exheredatus ⁊ in ſcd͠o p̃teritꝰ redũdaret in eius odiũ ⁊
preiudiciũ in ſcd͠m teſtm̃ ſimpliciter eſſet nullũ.⁊ iõ tunc eſt vali
dũ ⁊ ita demũ eſt nullũ ſi dicat nullũ.nam alias ſi eſſet ipſo iure
nullũ introductũ in eius fauorẽ retorqueret̃ in eius leſionẽ con
10 tra.l.ꝙ fauore.C.de legi.ꝙ pꝫ q² †introductũ eſt fauore filij in
poteſtate ꝙ teſtm̃ in quo eſt p̃teritus ſit nullũ.hinc deſcẽdit qꝺ
põt ipm̃ approbare.vt legit̃ ⁊ no.in.l.filio p̃terito.ff.ti.j.⁊ in.l.j.§.
in princ.ff.de leg.iij.ꝑ Bar.mõ ſi in caſu.d.§.ſi priꝰ.ſcd͠m teſtm̃
eſſet nullũ ipſo iure hoc cederet ad leſionem filij:q² ſi remaneret
primũ validũ ⁊ nõ ſublatũ ⁊ opꝫ ipm̃ agere q̃rela cõtra ipſum
primũ in qua dubiꝰ eſt euẽtus litis.ar.l.ꝙ debetur.ff.de pecul.
Sed ſi ſcd͠m teſtm̃ ſit aliqꝺ tũc primũ erit ſublatũ ⁊ poterit dice
re etiã ſcd͠m nullũ ſi vellet.⁊ ſic abſqꝫ litigio habebit ſucceſſioneꝫ
paternã ⁊ ꝑ hec infert ꝙ ſecus ſi in primo teſtõ filius fuiſſet in
ſtitutus q² tũc ſcd͠m eſſet ipſo iure nullũ.facit.d.§.ſi prius a cõ
trario ſenſu.⁊ ſic poſſet intelligi hec lex.Jdẽ dicit ſi in p̃io fue
rit exheredatus ſed in ſcd͠o p̃teritus.⁊ in eo nõ fuerũt inſtituti ve
niẽtes ab inteſtato ꝑ.d.§.ſi prius.a cõtrario ſenſu.Jdẽ dicit ſi
vnicũ tñ eſt teſtm̃:q² tunc ipſo iure erit nullũ:ſiue ſint inſtituti
veniẽtes ab inteſtato ſiue nõ ⁊ ſic intelligatur.l.filio preterito.
Sed aduerte q² hec opi.nõ vr̃ bona.primo q² ſi attendatur rõ
ſua eo caſu in quo filius in p̃io teſtamẽto fuit exheredatus ⁊ in
ſcd͠o preteritus nõ vr̃ curãdum an in ſcd͠o ſint inſtituti veniẽ
tes ab inteſtato vel nõ q² etiã ſi eſſent inſtituti extranei odium ⁊
preiudicium eſſet filio ſi diceremus teſtm̃ ſcd͠m ſimplr̃ ipſo iure eſſe
nullũ.⁊ ſic etiã tũc deberet eſſe ita demũ nullũ ſi filiꝰ diceret nul
lũ.⁊ ſic nõ vr̃ curandum an in ſcd͠o ſint inſtituti veniẽtes ab in
teſtato an extranei:tamẽ tñ cõtrarium ipſe tenet ⁊ etiã dꝛ in.d.
§.ſi prius.vnde iſta diſtinctio meo iudicio preſuppoſita ſua opi.
nõ deberet habere locũ qñ teſtm̃ in vitio preteritionis peccat.ſꝫ
forte poſſet habere locũ ſi eſſet vera qñ teſtamẽtũ ſcd͠ꝫ peccabat
etiã in vitio ſolẽnitatis lꝫ ipſe videat̃ intelligere illũ.§.qñ ſoluꝫ
aderat vitiũ preteritionis.Jtẽ nõ videtur bona per ea que ha
11 bentur in.l.iij.§.ſi.ff.eod.†nam ſicut ſe habet ſecũdum teſtamẽ
tum ad primum.ita ſe hꝫ primꝰ gradus ad ſcd͠m.q² ſcd͠m teſtm̃
nõ põt valere ſtante validitate primi.ſed demũ primo ſublato.
⁊ ſimiliter ſecundus ſumit effectũ ex defectu primi.⁊ ſic vr̃ qꝺ ſi
filius eſſet preteritus a primo gradu ⁊ exheredatus a ſecundo ꝙ
primus gradus deberet eſſe validus.⁊ ita demũ nullus ſi filius
diceret nullũ vt ſic filius non habeat neceſſe agere querela.naꝫ
poterit cõtratabulare primum gradũ ſicut ⁊ emancipatus per
id ꝙ habet̃ i.l.nõ putauit.§.p̃io gradu ff.de ↄ̃tratab.⁊ que ha
bet̃ in.l.fin.ff.de lib.p̃ter.⁊ in.§.eadẽ.inſti.de heredi.q̃ ab inte
ſta.vbi bonus tex.⁊ ſic nõ habebit neceſſe dicere ipſum primuꝫ
gradũ nullũ ⁊ ſic ſtãte ꝙ ſit validus ⁊ poſſit cõtratabulari non
incipiat teſtm̃ a ſcd͠o gradu nec habebit neceſſe filius agere que
rela.ꝙ erat ſibi graue ſcd͠m iſta tp̃a ſcd͠m que debebat probare
ſe gratũ lꝫ hodie ſecus.l.oĩmodo.de inoffi.teſta.⁊ ſic vtilius erat
ſibi agere ꝑ cõtratabulas.q² nõ habebat neceſſe ꝓbare ſe gratũ
ſꝫ eo ipſo ꝙ erat preteritus debebat obtinere.Si ergo iſtud tale
preiudiciũ nõ attẽdit̃ in caſu.d.§.ſi.d.l.iij.ita nec vr̃ debuiſſe at
tẽdi in dicto.§.ſi prius.Jdeo poteſ dicere in hac materia ponẽ
do aliũ intellectũ vꝫ ꝙ aliud eſt q̃rere an teſtm̃ ſcd͠m in quo fi
lius in p̃tãte eſt p̃teritus immediate tollat primuꝫ.⁊ dicendum
ꝙ nõ.⁊ ſic intelligat̃ iſta.l.nec ↄ̃trarius dꝛ in.d.§.ſi prius ſi bene in
ſpiciat̃.Aliud eſt q̃rere an ſcd͠m teſtm̃ in q̃ filius in p̃tãte eſt pre
teritus poſſit ↄ̃tabulari etiã ſi filius petat cõtratabulas.⁊ ꝑ hoc
in effectu auocet hereditatẽ tollat̃ in effectu primus teſtm̃.⁊ di
cẽduꝫ ꝙ ſic.⁊ ſic intelligat̃ ille.§.⁊ ſi dicat̃ quõ pt̃ cõtratabula
ri teſtm̃ in q̃ filius in p̃tãte eſt preteritus cũ videat̃ nullũ ipſo iu
re etiã de iure p̃torio ꝑ.l.j.ff.ti.j.dũ dicit nullius momenti eſt.⁊ ꝑ
l.qui vxorẽ.ff.ti.j.dum dicit continuo ⁊c.⁊ per id quod habetur
in.l.fin.ff.eod.⁊ in.l.inter cetera.ff.eod.⁊.l.j.in fin.ff.ſi tab.teſt.
nulle exta.⁊ ꝙ no.per gloſſ.in.l.ij.ff.de exce.rei iud.facit.l.bo.

§.fi.ſ.de capti.⁊ remediũ contratabulãdi videat̃ dari ad reſcin
dendũ.vt.l.liberis.C.de collatio.dum tex.dicit reſciſſo ⁊c.⁊ facit
l.i.ſ.de leg.preſtã.⁊ qđ habetur in.l.fi.de libe.prete.ibi ſtare non
patiat̃ ꝓpter hoc multe fuerũt opi.vna fuit Mar.quam tetigit
glo.in.§.ea.ſe.ſ.allegata.Scđa fuit aliorũ dicentiũ qđ teſtamẽ
12 tum tunc eſt validũ de iure pretorio.¶ †Tertia alioꝝ qui dicũt
ꝙ eſt ita demũ nullũ ſi dicat̃ nullus.vt colligitur ex no.per gl.in
l.in qui in ꝑtãte.⁊.l.ſi duo.ſ.de le.preſtã.⁊ in.d.l.filio preterito ⁊
in.l.qđ vulgo.ſ.de cõtratabu.⁊ in.l.non putauit §.ſi qui̾ eman
cipatũ.eo.ti.⁊.l.ij.C.de contratab.⁊.l.ſi ita.§.teſtamẽtis.ſ.eo.Sꝫ
iſte non videntur bone ꝓpter iura preallegata ſuperius oppone
do.Ideo quarta fuit opi.vltramõ.dicentiũ qđ teſtamentum in
quo filius in poteſtate eſt preteritus põt approbari de equitate
pretoria ideo lꝫ ſit nullum etiã de iure pretorio ideo ad tollẽdum
iſtam ſpẽ detur cõtratabu.nã etiã interdũ illud qđ eſt in ſpe dici
tur tolli vel rũpi.vt in.l.ſi a primo.⁊ in.l.poſthumus.ſ.eo.d.l.nã
⁊ ſi ſuo cõditione.ſ.ti.i.⁊ hanc opi.ſequebat̃ dñs fran.de rãpo.
Sed contra iſtam facit qꝛ talis ſpes nõ eſt veriſimilis cũ tendat
ad odiũ filii nam per approbationẽ excluderet̃ ab hereditate.er
go nõ debet attẽdi.arg.l.nõ eſt veriſimile.ſ.qđ me.cauſa nec le
ges ſuperius allegate pro eis faciũt qꝛ loquunt̃ in ſpe veriſimili
⁊ quã non eſt veriſimile deficere.ſecus in caſu noſtro.Itẽ nõ vi
detur bona qꝛ datur contratabulas etiam eo caſu quo teſtamẽ
tum non poteſt approbari.vt.ſ.dicam.Unde alia fuit opi.Bar
13 to.† qui dixit ꝙ filius contratabulãdo dꝫ approbare teſtamẽtũ
vt improbet.⁊ ſic approbare factũ.ſed non vt ſic factum vt i ſi
mili cõtingit in.l.iij.§.falſus.ſ.rem ra.ha.⁊ in.l.pompo.ſcribit ſi
negotiũ.de neg.ge.Sed certe hec opi.non videtur bona.primo
qꝛ videtur repugnãtia qđ eodẽ iure quis approbet quo etiã nita
tur reprobare.l.vbi repugnantia.ſ.de reg.iur.Itẽ videtur ꝯtra
caſum.l.filiũ.ſ.de contratab.vbi patet qđ bo.poſ.contratab.nõ
requirit de neceſſitate validitatem teſtamẽti tpe quo intentatur
patet quia datur etiã hereditate repudiata vel mortuis inſtitu
tis ante illã aditam.⁊ eodẽ modo põt induci.l.non putauit.§.ꝑ
mo gradu.Item per hoc facit tertia quia ſequeretur ꝙ ſi fil.ꝰ in
poteſtate eſſet preteritus ⁊ emancipatus inſtitutus vł etiã preter
itus non poſſet ipſe emãcipatus contratabulare ante ipſum fi
lium in poteſtate.quod eſt cõtra.l.ſi duo.⁊.l.in qui in poteſtate.
ſ.de leg.preſtan.⁊ ſimiliter ſequeretur qꝫ ſi duo eſſent filii in po
teſtate preteriti non poſſit vnus ſine alio contratabulare:cõſide
rato ꝙ ex ſolo fauore tantũmodo vnius eoꝝ teſtamentũ nõ red
ditur nullum imo ex vtriuſqꝫ ipſoꝝ fauore.⁊ tñ hoc videtur eſſe
falſum per id qđ habetur in.l.illud.§.fi.⁊.l.ſi poſt mortẽ.§.fi.ſ.de
cõtratab.⁊ in dicta.l.fi.C.de lib.prete.Conſtat enim ꝙ vnꝰ pre
dictoꝝ non poſſet ſine alio approbare ⁊ ſic nõ deberet etiã poſ
14 ſe ſine alio cõtratabulare.qđ tñ eſt falſum vt dixi.ꝓ† tãto videt̃
in hac materia aliter dicẽdum vꝫ ꝙ ad hoc vt detur bo.poſ.cõ
tratabu.ſufficit teſtamẽtum eſſe tale ꝙ ſi non adeſſet vitiũ prete
ritionis poſſet ex eo adiri hereditas vel peti bo.poſ per ea q̃ ha
bentur in.l.quod vulgo.ſ.de contratab.⁊ ſic nõ curabit̃ annul
latio que cõtingat ex preteritione filii.ſed bene curabitur nulli
tas ex alio capite deſcẽdẽs.puta ſi forte inſtituti eſſent mortui i
vita teſtantis.vt.d.l.qđ vulgo.⁊.d.§.primo gradu.⁊ hoc voluit
ꝰ glo.quã reputo ſingularẽ in.d.l.qđ vulgo.vbi expreſſe ponit
iſtam ſolutionẽ ponderans notabile exemplũ illius legis.facit
etiã qđ habet̃ in.d.§.a primo gradu.⁊ no.bene ꝙ ſufficiat teſta
mentũ eſſe tale prout predixi tpe mortis teſtantis adeo qđ vitiũ
poſtea ſuperueniẽs nõ attendit̃.⁊ ideo non curat̃ ſi poſtea inſti
tuti poſt mortẽ teſtatoris moriant̃ vel ſi repudient hereditatem
filio emãcipato exiſtente preterito.vt.d.l.filium.⁊.d.l.qđ vulgo.
⁊.d.§.a primo gradu.ex quo enim cõtratabulas ſemel cepit poſt
mortẽ defuncti cõpetere nõ deſinit cõpetere ex caſu poſtea ſup
ueniente circa perſonã inſtituti.vt ꝓbat̃ in dictis iuribus.⁊ ma
15 xime in dicto.§.a primo gradu.⁊ in dicta.l.illud.§.fi.† Nec ob.
qđ cõtratab.datur ad reſcindendũ.vt in iuribus.ſ.alleg.qꝛ ve
rum eſt ſi reperiat aliquid qđ rũpat̃.vt patet quãdo datur eman
cipato ꝑterito repudiata hereditate per inſtitutũ.vel ipſo mor
tuo poſt mortem ante aditã hereditatẽ.⁊ ſic dꝫ remediũ reſciſſi
uũ ex eo qꝛ aptum natũ eſt ad rũpendum lꝫ nõ ſemꝑ rũpat.facit
ꝙ dꝫ in.l.momẽtanee.C.vnde vi.vbi dꝫ iudiciũ poſſeſſoriũ eſſe
momẽtaneum:qꝛ eius effectus aptus natꝰ eſt durare momẽto
lꝫ quãdoqꝫ multũ duret.vt patet ex his que habẽtur in.§.cõmo
16 dũ.inſti.de interdi.⁊ in.c.i.extra de cauſa poſ.⁊ ꝓprie.† Et pro
predictis faciat qꝛ lꝫ remediũ contratabularũ a principio fuerit
introductũ ꝓpter emancipatum qui erat incognitus de iure ci
uili.vt in.§.emãcipati.inſti.de heredi.que ab inteſt.⁊ facit quod
legitur ⁊ no.in.l.illud.§.fi.ſ.de contrata.⁊ eo.ti.in.l.emancipa
tus.tñ pretor voluit illud remedium etiam cõpetere exiſtẽtibus
i poteſtate eo caſu quo cõpetebat emancipato vt patet ex his q̃
habẽtur in.§.eadẽ.vbi bonus tex.inſti.de heredi.que ab inteſta
to.faciat etiam.l.fi.C.de lib.prete.⁊ qđ habetur in.l.i.§.notãtur.
ſ.de contratab.ſicut ergo filius emãcipatus poſſit cõtratabula

re ſecundum teſtamẽtum in quo eſt preteritus precedente pri
mo in quo eſt exheredatꝰ ita ⁊ debet poſſe filius in poteſtate:cũ
pariter filio emancipato ⁊ filio in poteſtate pretor dat cõtrata
bulas vt pꝫ in dictis iuribus.maxime in.§.eadẽ.alĩ non cõpe
teret pariformiter nec in omni caſu filio in poteſtate remedium
contrabulandi quod competeret filio emancipato.qđ eſt cõtra
mentem iurium predictorũ.Et ex predictis põt inferri quod eſt
reperire caſum in quo quodãmodo eſt neceſſaria bono.poſſeſ.
contratabu.filio in poteſtate vt eſt videre in caſu dicti.§.ſi.priꝰ.
ne habeat neceſſe ſe exponere dubio euẽtui litis querele intentã
de contra primũ teſtamentum.facit quod no.glo.in.l.ſi emanci
patus.el.i.ſ.de contratabu.i pri.legis.dum dicit quod contra
tabu.eſt inuenta maxime ꝓpter emancipatos.⁊ ſic ꝓpter dictio
nem maxime que eſt implicatiua innuit qđ etiam propter filios
in poteſtate.¶ Item ex predictis videtur etiaꝫ inſurgere aliud
mirabile intelligendo etiam.l.non putauit.§.primo gradu.in fi
lio emancipato.nã ibi poſtq̃ hereditas eſt deuoluta ad gradus
ſecundũ de iure ciuili ⁊ pretorio validum ꝓpter mortẽ inſtituto
ris in primo contingentẽ hereditate nõ adita:poſt mortẽ teſtan
tis aduocatur hereditas a quocũqꝫ poſſidẽte ꝓpoſita cõtratab.
contra teſtamẽtum ſimpliciter.vt no.i.d.§.primo gradu.nec eſt
verũ qđ in dicto caſu rũpatur gradus ſcđs eo qꝛ habeat depẽdẽ
tem a primo qꝛ tpe quo contratabulat̃ primus gradus ipſe pri
mus iam eſt nullus ꝓpter mortẽ predictã inſtitutoris.ergo ſcđs
nõ põt dici habere dependẽtiã ab eo nec ſufficit habuiſſe depẽ
dẽtiã in preteritũ niſi nunc habeat tpe quo agitur de inualidã
do primum gradum.vt.l.i.§.ſi venter.ſ.de ven.in po.mit.⁊ i.l.
nam ⁊ ſi.in fi.a contrario ſenſu.ſ.ti.i.Item aduerte ꝙ intentata
cõtratabulas ⁊ obtenta nõ eſt neceſſe ꝙ filius intẽtet aliud iu
dicium puta petendo bo.po.vnde li.lꝫ Ang.voluit contra.in.l.
illud.ſ.de acqui.here.qꝛ ſi eſt vnicum teſtamẽtũ ⁊ inſtituti ſunt
mortui poſt mortẽ teſtantis ante aditam hereditatem contrata
bulas que ſemel cõpetiit põt intentari.vt dicta.l.filiũ.⁊.d.l.non
putauit.§.primo gradu.ſ.de contratabu.⁊ tñ cuꝫ teſtamentum
tñ ſemel ſit redactũ ad cauſam inteſtati ꝓpter mortẽ inſtitutoris
hereditate non adita vel etiã ſi fuerit per ipſos repudiata.vt.d.
l.filiũ.iuncta.l.eam quã.C.de fidicõ.non põt amplius reduci ad
cauſam inteſtati.ergo patet ꝙ per ipſam cõtratabulationẽ im
mediate hẽditas obtinet̃ ⁊ ſaltim cauſat̃ ius agẽdi bonoꝝ po.
hereditatis petitione:ſicut quilibet alteri admiſſo ad bo.poſſeſ.
vnde li.vel ſcđm tabulas.l.i.⁊.ij ſ.de bo.poſ.heredi.peti.Secũ
do per hoc faciat dicta.l.filium.aliter inducẽdo.nã ibi emãcipa
to contratabulanti non põt exheredatus venire per vnde liberi
ab inteſtato.ſed opꝫ ꝙ agat querela ⁊ tñ ſi teſtamẽtũ eſſet ruptũ
de iure pretorio ⁊ aperta eſſet via ſucceſſioni ab inteſta.per vnde
liberi deberet exheredatus dicto iure poſſe venire.qđ eſt contra
dictã legẽ.Tertio pro hoc faciat.l.i.§.i.ſ.ſi tabu.te.nul.extra.vbi
agnita contratabulas nõ põt agnoſci vnde liberi.ſꝫ ſi eſſet ꝑpa
ratoria ipſa bonoꝝ poſ.contratabulas ſaltẽ poſſet poſtea agno
ſci vnde liberi lꝫ prius eſſet agnitas contratabulas.Quarto pro
hoc facit qꝛ alias iſta bo.poſ.cõtratab.nõ tribueret ius in ꝓprie
tate ſꝫ eſſet bo.poſ.vñ lib.que hic tribueret.qđ eſt falſum:qꝛ con
tratabulas numerat̃ inter bonoꝝ poſ.ius tribuentis.in.l.fin.C.
vnde legi.Itẽ quinto videt̃ caſus in.l.i.C.quorũ bo.vbi ad ha
bendũ illud interdictũ ſufficit ꝙ ꝓbet̃ filiatio ⁊ qđ iam ſibi data
eſt cõtratabulas ſed ſi hoc nõ eſſet requireret̃ etiam tertiũ ſcilicet
qđ accepta eſſet bo.poſ.vnde li.qđ eſt cõtra illũ tex.Ultimo pro
hoc faciat.l.cũ emãcipatus in prin.ſ.de contratabu.vbi per bo.
poſ.contratab.cõſtituit̃ quis loco heredis adeo ꝙ incontinenti
ipſo agente petitione hereditatis iudex debet facere tradi oĩa fi
lio q̃ poſſidet heres inſtitutus.⁊ hoc videt̃ fuiſſe de mente bar.
17 i.l.iii.§.ſi cauſa cognita ſ.de bo.poſ.vbi† dicit qđ decreta bono
rum poſſeſſione cõtratabulas intẽtari poſſit incõtinenti interdi
ctũ quoꝝ bonoꝝ vel bonoꝝ poſſeſſoria hereditatis petitionẽ ꝑ
d.l.i.C.quoꝝ bo.Idẽ etiã ſent.⁊.l.ſꝫ cũ patrono.ſ.de bo.poſ.vbi
dicit ꝙ data cõtratabulas patrono nõ põt concurrere vñ legiti
mi.hoc etiã expreſſe tenet Bal.i.l.pater filiũ.C.de inoffi.teſta.vbi
certi glo.ibi hoc etiã velle dũ dixit queſtionẽ ibi poſitã in gl.non
habere dubiũ ſi intentet̃ contratabu.q̃ eſt valde dubia ſi intẽte
tur querela.quaſi vellet dicere glo.ſcđm eũ qđ cõtratabulas eſt
remediũ imediate aduocatoriũ:querela vero eſt remediũ prepa
ratoriũ.Ex ꝑdictis pꝫ nõ mirãdũ ſi fil o cõtratabulãte ſecundũ
teſtamentũ in caſu dicti.§.ſi prius.in effectu tollit̃ primũ.ſꝫ ubi
ex quo filius eſt mortuus viuo patre nec teſtamẽtum fuit cõtra
tabulatũ nõ mirũ ſi non eſt ruptũ primũ teſtamẽtum.Et aduer
te qꝛ ſcđm intellectũ videt̃ ꝙ in.§.ſi prius.vltra vitiũ preteritio
nis fuerit etiã vitiũ ſolẽnitatis.aliũ nõ fuiſſet neceſſe ibi fore in
ſtitutos venientes ab inteſtato.ſed qꝛ teſtamẽtum peccabat i ſo
lẽnitatum ideo fuit expediẽs qđ eſſent inſtituti.nã alias nõ
potuiſſet cõtratabulari.qꝛ etiã ceſſante vitio ꝑteritionis eſſet
tale vitium qđ impediret poſſe hereditatem adiri vel peti poſſe
bo.poſ.faciat.d.l.quod vulgo.⁊ hec ſufficiant pro nũc circa iſtã
materiã

materiã ⁊ reliqua pertinẽtia ad hãc materiã tangent in.l.cũ in ſecundo.⁊ in.l.filio preterito.ff.eo.ti.i. ¶ In eadem gl.ibi.⁊ eſt ratio adde etiã quod no.glo.in.l.ad eum.§.lucius.ff.de dona.

SI a primo. Iam natus ſtatim rũpit gradus a quibus eſt preterit⁹ poſthumus vero demũ cũ naſcit.h.d. ¶ In tex.non exheredauero ſed preteriero.no.ex litera ꝙ interdũ dicitur rũpi illud ꝙ non eſt in re ſed in ſpe.facit.l.iii.§.i.ff.vſufru.quẽadmo.ca.⁊ ꝙ habetur in.l.ſempronius.ff.de vſufruc.lega. ¶ Item no.quod poſthumus equiparat iam nato quando exheredatio eſt facta a p̄io gradu ⁊ p̄teritio a ſcðo ſecus eſſet ſi ecõtra.vt p̄z ex.l.in.cũ ibi no.ff.eo.⁊ ibi colligi põt ratio diuerſitatis. ¶ In glo.vt natus ibi iure pretorio no.bene glo.ſingularem q̄z.l.poſthumus.ff.ti.i.que loquit in teſtamẽto reſpectu p̄imi gradus trahitur etiã ad ſcðm gradũ lʒ illa lex videat eſſe cõtra regulas iuris ⁊ exorbitans ⁊ ſic non extendenda.ar.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſo.ma.ſed poteſt dicere ꝙ propter omnimodam identitatem rationis et quia ſumus in fauorabilibus videlicet vt teſtamentum et conſeruetur ideo ſit licita extenſio.

Summarium.

1 Natura potius ꝙ accidens eſt attendenda.
2 Conſuetudo eſt altera natura.
3 Rumpere teſtamentum ratione preteritionis quis poſſit.
4 Qualitas que verbo iungit ſecundum t̄ps verbi intelligitur.
5 Edicto ſucceſſorio quando locus ſit in querela.
6 Edictum ſucceſſorium proprie dicitur quando remedium primo competens ad ſecundum defertur.
7 Contratabulariũ remedium non datur ex femina deſcendenti.
8 Poſthumus nepharie naſciturus inſtitui non poteſt cui⁹ etiã inſtitutio nulla eſt.

SI quis poſthu. Non põt quis inſtituere poſthumũ quẽ nõ põt habere impediẽte natura vel iure.ſecus ſi ex accidẽti generare nõ poſſit.⁊ poſthumũ ex vxore aliena q̄s nõ põt inſtituere.h.d. ¶ † Not.ꝙ magis attẽdit natura
1 ꝙ accidẽs.⁊ ſic magis cã naturalis ꝙ accidẽtalis.de quo dic vt in.l.i.§.beſtias.ff.de poſthu.⁊ in.l.ſi eadẽ.ff.de off.aſſeſſorũ.⁊.l. qui habet.§.i.ff.de tute. ¶ † Itẽ no.ex tex.cũ gl.ꝙ conſuetudo
2 eſt altera natura.ad hoc põt allegari. ¶ In gl.i.ibi ne rũpatur teſtamẽtũ ſupple vltimũ.nã primũ bene rumpit vt hic pʒ.vel dic ꝙ hic refert ad adoptiuũ q̄z nõ poterat habere ex ſe naſciturũ.ſed ſecus eſt in dicta.l.ſi fideicõmiſſum.q̄z poterat habere ex ſe naſciturũ.⁊ per hoc dixit hic Bal.quod ſi clericus in ſacris inſtituit ſibi poſthumum intelligetur de adoptiuo qui eſt mere filius datiuus vel etiã de mixto.vt ſi habuerit filium quem fecerit legitimari q põt dici natiuus ⁊ datiuus plus dixit hic Ang. quod ſi teſtator inſtituit filium in ſacris exiſtentem ⁊ grauauit eum onere fideicõ.ſi decederet ſine liberis quod excludet fideicõmiſſarius ſi habuerit ſpurios ipſe inſtitutus:q̄z alios habere nõ põt.ideo de illis videatur intellexiſſe.Et ſi in contrarium dicas quod per hoc inuitabitur ad delinquendum.reſpondẽt q̄ꝺ non inuitat ſed caſus contingentiam ponit.Tu adde ꝙ iſtud dictum non eſt verum ⁊ ipſemet poſt Bar.tenet contra.in.l.heredibus.§.ſi.ff.ad trebel.Poſſet tamen forte ſaluari ſi talis fili⁹ eſſet legitimatus.nam videtur quod tunc excludatur ſubſtitutus.an aũt alias generaliter filius legitimatus excludat ſubſtitutum.poſuit Ang.in ſua queſtione que incipit.Nobilis quidã genere.⁊ tãgit etiã per aliquos in.l.generaliter.ad finẽ.C.de inſti.⁊ ſubſti.vbi per dominum Bar.de ſalx.⁊ per dñm Ant.de bu.in.c.p venerabilẽ.extra qui filii ſint legitimi. ¶ In ea.gl.in fi.vel dic quod ſi ex accidẽti nullo modo poteſt habere id nõ attendatur:quia ſaltem poteſt adoptare.ſecus ſi naturaliter nullatenus poteſt habere.dictum tamen glo.plus placet hic Bal. quam dicit ſingulariter notandam.nam facit ſecundum eũ ꝙ exiſtens in articulo mortis vt dum deſperatur de vita nõ poſſit quis contrahere matrimonium cum cõcubina ad hoc vt filii nati legitimẽtur ⁊ iſtud videtur ſibi placere.Sed certe cõis opi. eſt in contrariũ vt patet ex no.per Cy.in.l.nuper.C.de na.li.⁊ per Io.an.in.c.tanta.qui filii ſint legi.⁊ ſuper regula ſine culpa.de regu.iur.in.vi.⁊ pro iſta parte facit ſolutio quã dedi que videtur placere Bar.hic.⁊ in.l.ſed eſt queſitũ.ff.eodem.

SI filium. Filio exheredato a querela excluſo morte vel repudiatione nepos ex eo q tẽpore mortis primũ locum non tenuit preteritus teſtamẽtũ nõ rũpit:alias ſecus.ſed inſtitutis repudiantibus ſuccedere põt vt le
3 gitimus.hoc dicit. ¶ † No.quod ad hoc vt quis admittatur ad rũpendũ teſtamentũ rõne preteritionis oportet quod obtineat p̄imũ locũ vere ⁊ ſcðm fictionẽ ſcðm t̄ps mortis teſtãtis.alias nõ rũpit vt preteritus.facit.l.ſi q̄s filio.ff.ti.i.⁊ ſic facit ad queſtionẽ de qua tetigit hic Bal.vʒ ſi ſtatutũ diſponat ꝙ nõ ſuccedat femina quãdiu filius maſculus ſuperuixerit ſi cõtingat ꝙ t̄pe mortis erat fili⁹ inſtitut⁹ ⁊ filia p̄terita an ſi poſt mortẽ p̄ris poſtea moriat fili⁹ ſine filiis an filia põt rũpere teſtñ in qua dicit fuiſſe cõſultũ p̄o ⁊ contra per collegia doctorum.⁊ finaliter tantũ cõcludit idẽ ꝙ Bar.in.l.ſi.ff.ad tertul.vbi poſuit Barto.
4 iſtam queſtionem licet Ray.⁊ quidã alii aliter dicerẽt. ¶ † Itẽ no.ar.pro ⁊ cõtra.q̄ꝺ qualitas adiuncta verbo intelligit ſcðm tempus verbi de quo in.l.in delictis.§.ſi extraneos.ff.de nox. ¶ In glo.moriẽte ibi.§.aliud.Aduerte q̄z aliud eſt qñ filius exheredatur abſq̄ʒ eius conſenſu poſtea vult renunciare querele. hoc caſu loquit glo.Aliud eſt quando ab ipſo principio cõſentit ſe exheredari:q̄z tũc videt eſſe iuſta cauſa exheredãdi.⁊ ſic videt rite facta ſaltem ſecũdũ iſta tempora.l.nõ putauit.§.ſi quis ſua manu.ff.de cõtratab.⁊ pro hoc q̄z iniuria nõ infert volenti ⁊ cõſentienti.l.cũ donationis.C.de tranſa.Itẽ aliud videt eſſe an filius cõſentiat ſe exheredari.quo caſu cũ ſit ſeruata forma.l. inter cetera.ff.eo.teſtamẽtũ valet.Aliud quãdo cõſentit ſe preteriri:q̄z tũc nõ eſt ſeruata forma dicte.l.inter cetera.⁊ ſic teſtamẽtum videt nullũ.nec videt ſibi feciſſe p̄iudiciũ cũ agat de futura ſucceſſione in qua nõ vʒ pactũ.l.pactum.C.de colla.de quo dicẽ.tũ vt in.l.ſi qñ.§.ſi.per gl.⁊ doc.C.de inoff.teſta.Ang.tamẽ hic vř equiparare dictos caſus preteritionis ⁊ exheredationis. ¶ In glo.fuerit.in fi.hec glo.⁊ glo.i.huius §.⁊ gl.ff.in verbo omiſerit cõcludũt i effectu ꝙ in querela non ſit locus ſucceſſorio edicto.Ita videntur ſentire intelligendo eas nuditer put ſonat verba.ſuper quo fuerũt opi.de quib⁹ in.l.pater filiũ.ff.de inoff.teſta.⁊ al.quid per glo.in.l.poſthumorũ.ff.eo.ti.⁊ in.l.ſi q̄s filiũ.C.de inoff.teſta.⁊ ibi per Cy.Et pro iſta parte fortiter facit dicta.l.ſi q̄s filiũ.in quantũ dicit quod nepos erat deſtitutus omni remedio.ſed ad illud reſpõdet cõiter quod verũ erat ex p̄ſona patris ſed nõ ſua p̄pria perſona volẽdo venire ex ſucceſſorio edicto per.l.pater filiũ.⁊.l.ſi is.ff.de inoff.teſt.⁊.l.iii.§.ſi emãcipatus.ad fi.ff.de ɔtratab.⁊ hãc opi.ſequit Bar.Bal.⁊ Ang. ⁊ cõiter omnes.Sed dubiũ fortiter facit q̄ꝺ nepoti preterito dabit querela cũ preterito cõſueuerit dari cõtratabulas vel ius dicendi nullũ ⁊ exheredato querela.l.i.in prin.⁊.§.i.ff.de cõtratab.Bar.dixit ꝙ preteritione vlterioris in gradu habetur pro exheredatione cũ in ipſius nõ cõtinnet dñium ſicut ⁊ preteritio materna de quo plene per eũ in.l.in ſuis.ff.eo.⁊ dicta.l.pater filiũ.Sed hec ratio nõ placet Bal.q̄z in emancipato nõ cõtinuatur dñium tamen nõ habet preteritio eius pro exheredatiõe et ideo dicit ꝙ ratio eſt quare iſte nepos habebit querelã q̄z nõ poterit dicere teſtamẽtũ nullũ ex quo nõ obtinebat p̄imũ gradũ. vt hic pʒ.Itẽ nec põt venire p cõtratab.q̄z illa vř dari preterito qui obtinet p̄imũ gradũ ⁊ qui poſſet dicere teſtamentum nullũ ſi eſſet ſuus.l.i.§.i.ff.de cõtrata.⁊ ideo cum videat deſtitutus aliis remediis recurrit ad querelã tanquã ad remediũ ſubſidiariũ.vt in.§.ſi aũt.inſti.de inoff.teſt.Sed aduerte q̄z hec ſua ratio nõ vř bona:q̄z ſi illa ſimpliciter attẽdat ⁊ ponam⁹ filiũ ⁊ nepotẽ emãcipatos preteritos nõ eſſet locus ſucceſſorio edicto in cõtratabulis.cui⁹ tñ ɔ̃riũ tenuit gl.in.l.illud.§.pe.⁊.l.ſi ex duobus.§.ſi.ff.de cõtratab.⁊ Ang.hic aperte tenet ꝙ in cõtratabulis ſit locus ſucceſſorio edicto.Dñs Bar.de ſalx.in.l.ſi q̄s filiũ.
5 vbi late tractat hãc materiã fuit in opi.ſingulari q̄z tenet ꝙ demũ in q̄rela ſit locus ſucceſſorio edicto qñ vterq̄ʒ ſit exheredat⁹ vel p exheredato habitus.vt q̄z eſſet de linea materna.⁊ ſic intelligit.l.ſi is.ff.de inoff.teſt.Sʒ vbi p̄im⁹ nõ eſt exheredat⁹ ſed q̄ꝺ p̄terit⁹ nũquã eſt loc⁹ ſucceſſorio edicto in querela.ſʒ bene poterit venire ſequẽs preterit⁹ p cõtratab.excluſo p̄imo a querela.ſi erat talis p̄teritus ꝙ ſi obtinuiſſet p̄imũ gradũ daret ſibi cõtratabulas.⁊ ſic intelligit.l.pater filiũ nã intelligit verbuʒ querelã late.⁊ verbũ de inofficioſo late.tũc exponat pro contratabulas.q̄z etiã cõtratabulãs dicit querelare ibi teſtñ ⁊ finaliter late q̄z etiã tũc teſtũ inofficioſum:q̄z factũ cõtra officiũ p̄etatis.facit q̄ꝺ no.glo.in.l.ii.C.de inoffi.teſta.ſic etiã intelligit.l.iii. §.ſi emãcipatus.ad finẽ.ff.de cõtrata.intelligẽdo q̄ꝺ ibi facit ſi filius exheredatus ⁊ nepos preteritus q̄z excluſo patre veniet nepos per contrata.vt ibi etiã ſentit gloſſ.⁊ ſi vis dicere ꝙ veniãt per querelã intellige ſcðm eũ vtrũq̄ʒ exheredatũ vel illũ nepotẽ tñ exheredatũ fuiſſe ⁊ obtinuiſſe p̄imũ locũ tẽpore mortis.Et finaliter cõcludit ꝙ ſi fili⁹ in poteſtate eſt exheredatus ⁊ nepos in poteſtate ſimiliter ſit preteritus.q̄ꝺ q̄z excludit ex vi ſuitatis p̄ris ſui ipſe nepos non veniet excluſo patre nepos aliq̃ mõ ad hereditatẽ auitã nec p ius dicẽdi nullũ vt hic.nec p cõtrata.eadẽ rõne nec p q̄relã.p.d.l.ſi q̄s filiũ.dũ dicit nepotẽ deſtitutum omni remedio.Si vero fili⁹ ⁊ nepos eſſent emãcipati ⁊ fili⁹ exheredat⁹ ⁊ nepos preterit⁹ excluſo filio a querela veniet nepos p cõtratabulas.⁊ ſic intelligit dictũ.§.ſi emãcipatus.ex quo non excluditur p ſuitate patris ſui.Idẽ dicit ſi vterq̄ʒ fuiſſet p̄terit⁹ ⁊ pater excluſus a cõtratabulis.Si aũt filius eſſet emãcipatus et exheredatus et nepos in poteſtate preteritus excluſo filio a

q̄rela veniet nepos p cõtrata.eadē rõne qua i ꝑximo caſu.facit
l.i.§.ſi pater.ſ.de cõiungē.Si aũt cõtingat ecõtra q̃ filius ſit in
ptãte exheredat⁹ ⁊ nepos emãcipat⁹ ꝑterit⁹ videret dicēdũ:idē
q̃ in primo caſu qñ vterq; eſt in ptãte.rñ ipſe eſt ʒtrium:q: lʒ ca
ſu ꝓpria emãcipatio excludit hũc nepotē de rigore nõ ſuitas.iõ
poterit venire ad cõtratab.ꝑ dict.l.l.iii.§.ſi emãcipatus.⁊ vt ꝓ
bat i dicta.l.pater filiũ.inquãtũ loquit̃ de nepote ſuſcepto ex fi
lio poſt emãcipationē ⁊ exheredato.Sʒ aduerte q: iſtud vltimũ
dictũ nõ videt̃ ꝓcedere:q: dato q̃ emãcipatio ſibi obſtaret nõ
min⁹ ēt ſuitas patris obſtabit.⁊ ſic duo ĩpedimēta erãt ʒ hũc
nepotē.ergo multo minus deberet ſubueniri huic nepoti q̃ i pri
mo caſu i quo vnicũ tñ eſt impedimētũ. ¶ Jtē i.d.l.pater filiũ.
exponere q̄rel i ꝑ cõtratabulas.eſt literã violare.cũ ex ſui ſignifi
cato videat̃ geminere q̄relã inofficioſi.⁊ ſic ēt dʒ itelligi ꝓpter ſub
iectã materiã tituli.arg.l.imꝑatores.ſ.de in diē adie.Silr videt̃
6 diuinatio itelligere i.l.ſi is.q̃ vterq; fuerit exheredat⁹. † Preter
ea ſucceſſoriũ edictũ ꝓprie vr eſſe qñ remediũ cõpetēs primo de
ferat̃ ad ſcdm.l.i.⁊.ii.de ſucce.edic.⁊ ſic abſonũ videt̃ decere q̃
inferat de remedio q̄rele ad remediũ ʒtabularũ.iõ potes tenere
cũ cõmuni opi.vt iura iurib⁹ cõcordētur.ar.l.vnica.C.de inoffi.
do.alias eñ nõ bene poſſet cõcordari dicta.l.ſi q̃s filiũ.⁊ dicta.l.
pater ⁊ dicta.l ſi is.Et ſi dicas q̄re tũc ꝑterito dat̃ q̄rela.rñdeo
q̃ nõ eſt rõ quã dixit Bar.q̃ talis ꝑteritio habeat̃ ꝓ exhereda
tiõe nec illa quã dixit Bal.q̃ recurrēdũ ſit ad q̄relã tãq̃ remediũ
ſubſidiariũ.ſed illã puto fuiſſe q: iura voluerũt q̃ ex quo aperꝉ
ta erat via a īrũpēdũ teſtm̃ vel ꝑ q̄relã vel cõtratab.excluſo pri
mo deberet ius illud rũpendi ex ſucceſſorio edicto trãſire ad ſe
quētē:q: erat talis q̃ ſi fuiſſet in pmo gradu habuiſſet idē reme
diũ q̃ dabat̃ ipſi primo excluſo.abſonũ enim fuit viſum legiſla
tori q̃ extraneo iſtituto ⁊ filio exheredato deberet ſequēs exclu
di ab hereditate etiã primo excluſo dũmodo alias ꝓpter ſuã in
gratitudinē nõ poſſit repelli.inhumanũ hic fuiſſet extraneũ ha
bere hereditatē ⁊ nepotē vel ꝓnepotē vel patrē teſtãtis excludi
ab hereditate ex hoc ſolũ q̃ teſtator habuit etiã filius primi gra
dus quē exheredauerit q̃ poſtea a q̄rela eſt excluſus.ideo voluit
q̃ eſſet locus ſucceſſorio edicto in q̄rela.⁊ eodē mõ in iure cõtra
tabulãdi.aduerte tñ q̃ vbi nepos venit ex pſona patris ratione
trãſmiſſionis diſputat̃ de demeritis patris tm̃ nõ ipſius nepo
tis.ſecus qñ nepos veniret ex ſucceſſorio edicto.vt dicta.l.iii.§.ſi
emãcipatus.⁊ ſic ꝑ hoc pʒ q̃ aliqua fuit vtilitas l.ſi q̃s filium.
etiãʒ dato q̃ nepos poſſet ex ſucceſſorio edicto.de rõne aũt bar.
dicet̃ in.l.iurſius.Jtē attēde q: circa pdicta poſſet eē dubiũ q̃d
ſi aliq̃s deceſſiſſet filia emãcipata ꝑterita ⁊ ſilr nepote ex filio ex
traneo iſtituto qualr ſuccurrebat̃ nepoti ex filia excluſa filia emã
7 cipata a ʒtabulis forte ꝑ repudiationē.nã † nõ videt̃ q̃ poſſet
ſibi ſuccurri ꝑ ʒtratabulas q: nõ datur deſcēdēti ex femina ꝑ id
q̃ hr̃ in.l.illud.§.ad teſtamēta.ſ.de cõtratab.nec videt̃ etiã da
ri querela:q: ille nepos non obtinebat primũ gradũ tpe mortis.
nec etiam illi qui eſt excluſus competit ipſa querela ſed contra
tabulas.⁊ ſic remanet caſus iſte dubius non tactus per glo.vel
doc.Sed forte põt dici q̃ in ſubſidiũ ex quo agitur de iure rũpē
di teſtamētum ⁊ nõ põt cõmode aliud remediũ cõpetere:cõpete
ret querela.ar.§.tã aũt.inſti.de inoffi.teſta.⁊ eius q̃ dixi.ſ.poſt
Bal.⁊ ſic erit mirabile hoc caſu q̃ de iure cõtratabulandi erit
locus ſucceſſorio edicto ad querelam.

Sed ſi ex ea. Non põt inſtitui poſthum⁹ nephariē naſciturus ſ. ille ſic cu⁹ natiuita
8 tē expectare nõ eſt turpe.h.d. ¶ † No.q̃ inſtitutio facta de poſt
humo nephariē naſcituro habet̃ ꝓ nõ facta ideo redditur teſta
i mētũʒ nullũ.fa.ir q̃ glo.in.l.iii.quēadmo.teſta.aperi.⁊ cõtra cõ
trahentes matrimonium cum profeſſa vel monacha emanauit
hodie clemētina eos qui.de conſangui.⁊ affini.in clemē.vbi etiã
ponitur pena monachi contrahentis matrimonium.

Summarium.

1 Caſus qui omittitur pro omiſſo habetur.
2 Prouiſio que fit de vna perſona ad aliam non eſt porrigenda.
3 Conditio quandoq; vim demonſtrationis poteſt habere.

Commodiſſime. Qui prouidet ſibi in vno caſu in alio
omiſſo nõ dr̃ ꝓuidere ⁊ ſimplex ꝓuiſio ad oēm caſũ
1 refert̃.h.d. ¶ † No.q̃ caſ⁹ omiſſ⁹ habet̃ ꝓ omiſſo.ſo
de quo in.l.ſi cum dote.ſ.ſol.ma.⁊.l.ſi extraneus.ſ.de condi.ob
2 cauſam. ¶ † Jtē no.q̃ ꝓuiſio facta de vna perſona nõ porrigi
tur ad aliã.faciat.l.ſi vnus.§.ante oĩa.ſ.de pac.de quo hic etiãʒ
3 tangit ang. ¶ † Jtē not.q̃ cõditio nedum interdũʒ habet vim
conditionis ſed etiã demonſtrationis.⁊ ſic facit q̃ ſi teſtator in
ſtituit ſibi filiã naſciturã que maritabit̃ in mille.⁊ filiã naſciturã
que ingredietur monaſterium in quingentis q̃ nõ videat̃ inſti
tuta filia q̃ velit ſeruare caſtitatē in domo vel aſſumendo tertiũ
ordinē ſancti frãciſci.de quo etiã hic ꝑ Bar.⁊ Ang. ¶ Jn glo.
intelligit̃ ibi q: credebat.vel dic vt in ꝑſtima ſolutione.vt no.in
contrario quam ſequitur Bar.in contrario in.d.l.ſi cũ dotem.
in pri.⁊ etiã Bal.⁊ Ang.hic vez quod ibi verba erãt ambigua:
hic certa.⁊ iſta iunge cũ precedenti.⁊ habebis veritatem. ¶ Jn
ea.glo.ibi.l.filio.in fi.So.q̃ ibi ſimplicit.⁊ facta erat diſpoſitio.
vel inſtitutio ſm̃ Dr.vel dic q̃ ibi fuit iſtitutus heres titius ⁊
ſic ſub proprio nomine.vnde nimirũ ſi ibi valet teſtamētum q:
ꝑ adiectionē noue qualitatis non mutabatur ſubſtantia perſo
ne.hic aũt fiebat inſtitutio de perſona incerta certificanda per
qualitatem ſibi inherentem.ideo ſi alia qualitas ineſt nõ eſt illa
perſona de qua eſt diſpoſitum.ideo vitiatur diſpoſitio:vt etiam
ſentit Ang.hic. ¶ Jn ea.glo.ibi.§.illud.Sol.q̃ ibi ꝓpter natu
ram caſus expreſſi fit ꝓductio ⁊ extēſio ad caſuʒ omiſſuʒ ex qua
dam vi attractiua.Jdem ſi diſpoſitio de ſui natura duos caſus
comprehendit quorum vnus exprimatur.l.iam hoc iure de vul
ga.⁊ pupillari.

Summarium.

1 Dictio quodammodo improprietatem quãdam importat.
2 Minus licet ſi quod plus eſt liceat.
3 Filius in poteſtate non arctatur ſtatuto arctante ſcriptum here
dem ad gabellam ſoluendam.
4 Filius emancipatus preteritus teſtamentum rũpere poteſt.

In ſuis. Jn ſuis heredes dicit̃ cõtinuari do
minũ nõ hẽditas ipſis licet poſſint
1 exheredari.hoc dicit ¶ † No.ex tex.cõiuncta glo.q̃
dictio quodãmodo eſt no.ꝓprietatis facit quod no.
2 in ſimili de dictione quaſi in.l.ſi ante.ſ.ſo.ma. ¶ † Jtē not.q̃
cui licet quod eſt plus lʒ etiã q̃ eſt minus.⁊ ſic facit ad ſtatutũ
dicens q̃ bannitus poſſit impune occidi vt virtute talis ſtatuti
omnis alia iniuria realis ⁊ perſonalis poſſit impune illi inferri
pro quo etiam facit.§.pe.de adul.facit etiam regula cui licet.li.
vi.videbatur contra q: ſtatuta nõ recipiũt interpretationē extē
ſiuam vt legit̃ ⁊ not.in.l.conſtitutionibus.ſ.ad municipal.⁊.l.
quicquid aſtringēde.ſ.de verbo.obli.ſed vt dixit hic Ang.hoc
non eſt ex vi extenſionis ſed ex vi cuiuſdam neceſſarie cõprehen
ſionis cum in maiori contineatur ⁊ minus.de quo per Cy.in.l.
i.C.que ſit long.conſue.⁊ tetigi in.l.ſi vero.§.de viro.in materia
3 extenſionis.ſ.ſo.matri. ¶ Jtem no.ar.q̃ † ſtatutum arctãs ſcri
ptum ad ſoluendum certã gabellam de hereditate quam perci
pit non arctet filium in poteſtate qui non dicitur tam percipere
quã in eum dñium continuari vt hic patet ſm̃ Ang.Adde q̃
in contrarium videtur etiã ſi nõ ſit de liberis in poteſtate per id
quod habetur in.l.vna.C.de impo.lucra.deſcrip.li.xii.⁊ in.l.ſi.
C.de codi. ¶ Jn glo.ibi.§.ſunt qui i poteſtate.hoc itelligas vt
ibi no.in glo.⁊ in.l.ſi.ſ.de condi.inſti. ¶ Extra glo.tangit hic
Bar.quare preteritio filii in poteſtate nõ habet̃ ꝓ exheredatio
ne:⁊ tñ ꝑteritio linee materne ſic ⁊ per rationē ſuam quã hic po
nit infert ad materiã illam an in querela ſit locus ſucceſſorio edi
cto.Sed aduerte quia ratio nõ placet quo ad materiam ſucceſſo
rii in querela vt plene in.l.ſi quis poſthumus.§.i.Sed an alias
procedat eſt dubium.nã Bal.hic ſimpliciter tãſit cum illa licet
reprehenderit tam in.l.ſi quis poſthumos.§.ſi filium proprie id
q̃ dicimus in emancipato preterito in quē non cõtinuatur do
minium.tñ non habetur pro exheredato.Ang.etiã hic dixit ra
tionē Bar.non eſſe vniuerſalem.q̃ demonſtrat per tria que ꝑſ
git de quibus hic per eũ.⁊ de quibus etiã ſatis patebit ex rñſio
ne inferius dicēda.Tu adde q̃ ratio Bar.videt̃ poſſe ſuſtineri
per iſtũ tex.qui alias videt̃ fruſtatorie poſitus in hoc titulo.nõ
ob.q̃ dictum eſt de emancipato:quia ſi cõſideremus ius.l.xii.
tab.abſq; dubio nõ infringebatur hec ratio cum illo iure eman
cipatus eſſet omnino incognitus.vt in.§.emãcipati.inſti.de he
re.que ab inte.Sed ſi conſideremus ius pretoriũ poſtea ſuperue
niēs etiam non obſtaret:q: ius pretoriũ in vocatione quam fecit
de emancipato preterito prouidit ſibi de remedio contratabu
larum reputans in effectu ipſum loco ſui quod ſatis fuit viſum.
4 pur attento quod pur filius erat † licet emãcipatus faciliter poſ
ſet rumpere teſtamētum.ex quo erat preteritus.l.i.in prin.⁊.§.i.
ſ.de contrata.⁊ ideo non potuit eſſe locus querele que eſt reme
dium ſubſidiarium.vt in.§.tam autem.inſti.de inoffi.teſta.⁊ cõſe
ſequẽter non põt dici q̃ preteritio illa habetur pro exheredatio
ne.Sed ſi pretor vocaſſet ipſuʒ emãcipatũ preteritũ non ꝓuidē
do de remedio fecit ſenatuſconſultũ orficianũ vocando filiũ ad
hereditatē maternam:ex quo non cõtinuabatur dñium in eum
neceſſario teſtamētũ fuiſſet aliquod ⁊ opus fuiſſet recurrere ad
querelã tanq̃ ad remedium ſubſidiariũ.iõ fuiſſet tũc habita
preteritio pro exheredatione.Poteſt etiã dicere q̃ in emãcipa
to vt eius preteritio non habeat̃ pro exheredatione illud cõtin
gat ꝓpter reliquias precedētis patrie poteſtatis.vt in ſimili no.
glo.in.§.ſi.inſti.de tutel.q̃ ratio ceſſat in matre,⁊ aliis aſcenden
tibus per lineã maternã q nõ habet nec habere põt in poteſtate.
facit ad hoc vltimũ quod no.dñs Bart.de ſaly.in.l.ſi q̃s filius.
C.de inoffi.teſta.Non ob.etiam rationes Ange.nã primo non
obſtat

obſtat ꝙ dicit de filia in pꝛ.ſte ꝑterita q̄ euertebat ꝑ ius accreſcē di teſtm̄ ad certā poꝛtionē.l.ſi.C.e.qꝛ illud ꝓcedebat ſm̄ mediā iuris ꝓuidētiā q̄m effectu voluit dn̄ū ꝯtinuari in filiā feminā; ꝛ q̄ ꝯſequēter appꝛobauit tacitā priuationē factā de filio. Itē no ob.quod dicit de filio inſtituto ſub cōditione poteſtatiua ꝛ de filio inſtituto factis legatis:qꝛ in dictis caſibus equitate ſua dente ius appꝛobat tacitā priuationē reſultantē de filio ſicut in ſimili appꝛobat priuationē tacitā factā ꝑ militē de filio i poteſtate.l.ſicut certi.ꝛ.l.ſi cū vel in vtero.C.de mili.teſta.

Summarium.

1 Filius ex ſecto ventre tractus teſtm̄ rumpet preteritus.
2 Homo monſtruoſus homo eſt.

1 **Quod dicitur.** † Etiā q ex ſecto vētre trahit̄ ꝑteritus rumpit teſtm̄.h.d. Ibi integrum aial foꝛte qꝛ q̄tuoꝛ digitos
2 tm̄ hēbat i manu. ¶ †No.ſm bal. ꝙ hō monſtruoſus ē hō.nā eēntia hois ꝯſiſtit ex ſpū ꝛ a.a. ꝛ ſic facit ſm eū ꝙ occidēs talē hoiez mōſtruoſuz tāꝙ homicida dēat decapitari. Sz itell ge h vt voluit h Ang.qñ foꝛte erat mōſtruoſus:qꝛ officia mēbꝛoꝝ erāt diminuta vel āpliata:vt qꝛ pauciores digitos hēbat vel plis ꝙ alii:ſec° ſi fuiſſet mōſtruoſus ex eo qꝛ habuiſſet caput aialis.nā tūc iſte nō cēſet̄ hō.l.pe.C.e. Plus ſenſit hic Ang. ꝙ ſi hēret caput ex oppoſito ꝓſus ſpatulas ꝙ nō cenſeat̄ tūc hō foꝛte iſtd nō eēt vez ſi alias hēret effigiē humani coꝛpis. ꝛ ex ꝓdictis etiā ptz an puer mōſtruoſus debeat baptizari.

Summarium.

1 Pꝛouiſio d ſimplicib° facta d benignitate trahit̄ ad mixta.
2 Legatus habens pt.ātē legitimādi quos legitimare poſſit.
3 Cōnexa ſimul tolluntur que connexe in eſſe deducuntur.
4 Seruus non poteſt hereditatem habere ſine libertate.
5 Teſtamētū ſolēne corā ſeptē teſtibus reuocatū on valeat.
6 Exheredatio ꝓ nulla habetur que non rite facta eſt.

Si ita ſcriptū. Pꝛouiſio facta in caſib° ſeparatis poꝛrigit̄ ad caſuz i quē illi duo ſimul ꝯiūgunt̄.h.d. ¶ †No.ꝙ diſpō
1 facta de ſimplicib° trahit̄ ad caſuz mixtū ex q̄dā benignitate ꝙ ꝓcedit i fauoꝛabilib° ꝛ vbi h ſuggerit rō alis ſec°:vt l.vim paſſam.§.ꝑſcriptionē.ꝟ.de adul. ꝛ ſic facit tex. iſte ad qōnē illā.† an legatus cū papa ꝯceſſit pt.ātē legitimādi natos ex
2 adulterio. Itē natos ex inceſtu an poſſit legitimare natū ſimul ex adulterio ꝛ iceſtu.nā videret̄ ꝙ ſic p iſtū tex.h.ē Bar.l.Lu.i ꝑn.ꝟ.de v.ob.ꝛ etiā Ang.h ꝛ ibi. Sz ꝯtrū tenuit Io.cal.diſputādo in ſua qōne q̄ icipit papa ꝯceſſit ꝛ idē Io.an in addi.ſpe. ſup rubrica q filij ſint le.ad finē.ꝛ h etiā ſequit̄ dñs Pe.de anc. in.d.l.ij.ꝛ mihi placet vt ibi dixi p.c.cū dilect°.alias ꝙ dilectio. extra de ꝯſangui.ꝛ affi.ꝛ bñ facit etiā ꝙ habet̄ in.c.j.ꝛ.ij. de fi. ꝓſby.li.vi.vbi tales diſpēſatiōes cēſent̄ odioſe ꝛ ſic reſtringit̄. Et de multiplici mixtura ſiue ꝯtingat circa perſonas ſiue circa alia ꝓſequit̄ h angelus. ¶ In gl.human ratio.ibi ſed arg.contra.Sol.ibi diſpoſitio fuit facta in vno ſimplici tantū:h autem fuit facta in quolibet ſimplicū ideo trahit̄ ad caſum mixtum.

Regula. Qñ ſunt duo quoꝝ vnū nō pōt ſine alio tolli ſublatā virtute ꝑmanētis durat.hoc dicit.
3 ¶ †No.ꝙ ea q̄ ꝯnexe hñt in eſſe deduci ꝯnexa etiā debēt tolli. facit qd hr̄ in.l.tria ꝑdia.ꝟ.de ſer.ru.ꝑdi.ꝛ ſic facit ſm Bal. qd ſi alicui ſit collat° canonicatus ꝛ ꝑbēda ꝙ nō teneat renunciatio facta poſtea ſoli° canonicat° ar.iſti° tex.ꝛ qꝛ ꝑbēda accesſoria eſt ad ipm ius canonicat° de q̄ in.c.cū.M. extra de conſtit. ¶ In gl.eodē teſtō.in fi.ꝛ ſic vult gl.qd ſi vtrūqz ſimul vel ſeparatim in eadē volūtate adimat̄ tꝫ ademptio. nā ex q̄ ſit ante actū oino ꝑfectū ꝛ cōſummatū fingit̄ nō datū ꝙ pꝛio loco fuit datū:vt no.i.l.heredes.§.ſi qd poſt.ꝟ.ti.j. Si aūt alterū tm̄ adimat̄ ſiue in eadē volūtate ſiue in alia clarū ꝙ nō tꝫ adēptio.ꝛ h ꝓs qñ nō hꝫ coheredē.ſi aūt habeat coheredē tꝫ Bar.ſimplr ꝙ tenebit adēptio alteri° tm̄. Sz Ang.dicit h verū ſi adimat̄ hereditas:qꝛ poterit remanere libertas q̄ ꝯfirmabit̄ aditione cohe-
4 redis.ſec° ſi adimat̄ tm̄ libertas:qꝛ † nō pōt ſeruus habere hereditatē ſine libertate iō nō tenebit adēptio ſoli° libertatis. Tu adde ꝙ foꝛte de iure pōt ſuſtineri ꝙ teneat etiā adēptio ſoli° hereditatis lꝫ habeat coheredē,ꝓmo p iſtū tex. q ſimplr ꝛ indiſtincte loquit̄. Scdo p tex.in.l.ſꝫ ſi in ꝯditiōe.§.ſi.ꝟ. de here.inſti. iūcta.l.ex parte.ꝟ.de acq.her. Rā rō quare libertas nō videt̄ poſſe adimi qñ eſt heres inſtitut° cū libertate. vr̄ eſſe illa qꝛ libertatē hꝫ a ſeipſo:vt.d.l.ſꝫ ſi in ꝯditione.§.ſi. Sz certū eſt qd iſta rō hꝫ locū ēt dato coherede:vt.d.l.ex parte.ergo ꝛc. Itē pꝛo h faciat tertio qꝛ qñ ſeruus inſtituit̄ cū libertate teſtatoꝛ voluit ꝙ libertatē haberet a ſeipſo nō expectata aditione coheredis. Sz iſtud eſſe nō poſſet ſi diceremus adēptionē hereditatis tenere.ergo cū iſta duo ſic ſe habeāt ꝙ vnus ſine altero eſſe nō poſſet eo modo quo voluit teſtatoꝛ nō videt̄ ꝙ poſſit alterū pꝛedictoꝝ tantummodo adimi per iſtum text.ꝛ iura allegata in gl.ſequēti. ¶ In gl.habebit ibi apparere ſupple ꝙ adimēdo vnū voluerit adimere vtrūqz.nā tūc tenebit adēptio.ꝛ hoc ſequitur doc.cōiter. Sz cōtra hoc facit qꝛ qui vult vnū vr̄ velle aliud ſine quo id eſſe nō poteſt.l.illud.ꝟ.de acqui.heredi.ꝛ.l.ad rem mobilem.ꝛ.l.ad legatū.ꝟ.de pꝛocu. Sed certū eſt quod adimendo vnum ex iſtis de quibus in litera non pōt adimere niſi adimat̄ aliud.ergo videt̄ ꝙ volēdo adimere vnum videat̄ voluiſſe adimere vtrunqz ꝛ ſic ſemꝑ deberet tenere ademptio:vnde foꝛte poſſet dici ꝙ iſta glo. nō pꝛocedit quaſi ſit imputandū teſtatoꝛi q nō ademit vtrunqz cū poſſet:ſed alterū tm̄.vel ſi vis ſuſtinere glo.dic ꝙ in dubio fauoꝛe libertatis nō ſurgit dicta pꝛeſumptio ar.§.ſi.iſti.de dona.
5 ¶ †Extra glo.poſſet tangi qd iuris ſi aliqs fecit teſtamentum ſolēne ꝛ poſtea corā ſeptē teſtibus dicit ꝙ non vult illud valere an reuocatū ſit illud teſtamentū nō facta alia inſtitutione heredis.de quo p Bar.in.l.ſi iure.ꝟ.de le.iij.vbi cōcludit qd non valet talis ademptio niſi dicat ꝙ nō vult tale teſtamētū valere:qꝛ vult obtinere hereditatē ad veniētes ab inteſtato.nā tūc ademptio pōt cōfirmari per aditionē veniētiū ab inteſtato.ſecus vbi nō poteſt cōfirmari:qꝛ ſimpliciter dixit nolo valere tale teſtamētū. Tu adde ꝙ hoc caſu vr̄ qd pꝛimū teſtamentū ſit ſublatū:qꝛ dicēdo ꝙ nō vult teſtamentū pꝛeambulū valere in cōſequētiaꝫ ſatis facit: dicit ꝙ vult decedere inteſtatus.ꝛ ſic vult venire ad veniētes ab inteſtato.facit.l.cōficiunt̄.§.j.ꝟ.de iure codi.ideo videtur ꝙ pꝛimū teſtamentū ſit ſublatū.pꝛo hoc faciat ꝙ no. dñs Onofrius in.l.hac conſultiſſima.§.ſi quis.C.de teſta.vbi etiam hoc videt̄ tenere. Nec ob.l.ſed ſi in conditione.§.ſi.ꝟ.de here.inſti qꝛ ibi ademptio non poterat ſoꝛtiri effectum pꝛopter regulā iſtius tex.que ratio ceſſat in caſu pꝛopoſito. Nec ob.etiam.l.milites codicillis.§.veteran°.ꝟ.de teſta.mili.ꝛ.l.ſancimus.C.de teſta.quia ibi voluntas teſtatoꝛis fuit declarata corā minoꝛi numero teſtium ꝙ ſeptē.ꝛ ſic in minus ſolenni voluntate:hic ſec°. facit ad materiam quod dicetur in.l.paterfamil.ꝟ.de here.inſti. ꝛ.d.l.ſed ſi in conditione.§.fin.

Teſtamentum. Exheredatio que ꝑ aditionē cōfirmari pōt in vita exhere-
6 dati ipſo iure eſt nulla.h.d. ¶ †No.ꝙ exheredatio nō rite facta habet̄ pꝛo nulla.ꝛ ſic remanet filius tanꝙ ꝑteritus.ꝛ ideo teſtamētū reddit̄ nullū. Itē no.ꝙ nō rite exheredatus nō repellitur a ſucceſſione libertoꝝ paternoꝝ.ꝛ ſic a cōtrario ſenſu ſecus ſi fuerit rite exheredatus. ¶ In glo.exheredatus ibi iure pꝛetoꝛio valet. No.ſignanter ex gl.ꝙ teſtamentū in quo filius in poteſtate eſt ꝑteritus eſt validū de iure pꝛetoꝛio.de quo etiā in.l.ij.C.de cōtratab. Sed cōtrariū cōiter tenet̄:qꝛ ſi a pꝛincipio eſſet validū de iure pꝛetoꝛio nō recōualeſceret ex poſtfacto de equitate pꝛetoꝛia:ꝙ eſt cōtra.l.poſthumus verſi.idē ꝛ circa.ꝛ.l.filio pꝛeterito.ꝟ.eo.pꝛo hoc etiā facit quod dixi in.l.ſi filius in poteſtate.de hoc dicetur in.l.filio pꝛeterito. Ang.vero hic dicebat ꝙ re vera teſtm̄ eſt nullū ſtatim de iure pꝛetoꝛio.tamen cū ꝑtoꝛ videt filiū velle cōtratabulare validat illud ex ſua equitate:vt ſic poſſit per ꝯtratabulas rumpi. Sed certe iſta ſua opinio iure nō pꝛobat̄ nec videt̄ eſſe vera:qꝛ cōtratabulas dat̄ eo caſu in quo non poteſt validari teſtamentum:vt puta inſtitutis moꝛtuis.l.non putauit.§.pꝛimo gradu.ꝛ.l.filiū.ꝟ.de contratab.

Summarium.

1 Poſthumus olim exheredari poterat hodie autem non.
2 Poſthumus gradum rumpēs a quo pꝛeteritus eſt rumpit omnem ſequentem.
3 Cauſa inteſtati quando ad ſe trahat cauſam teſtati.
4 Exheredatio non rite facta habetur pꝛo non facta.
5 Cauſa finalis erronea exheredationis ipſam reddit nullam.

Si poſthumus. Poſthumus pꝛeteritus rūpit ſpē eius gradus a quo eſt ꝑterit° ſtatim cū naſcit̄:nec cōfirmat̄ gradus ille lꝫ nat° ante decedat ꝙ loc° illius gradus eueniat.ꝛ natiuitate poſthumi pꝛeteriti rūpit̄ totū teſtamētum
1 nō ꝓpter partē.h.d. ¶ †No.ex tex.pꝛio ꝙ ſcōm iſta tpa poſthumus poterat exheredari:hodie ſecus:vt tāgit hic gl. Itē nedum id ꝙ eſt in re:ſꝫ etiā id ꝙ eſt in ſpe pōt rūpi:ſecus ſi nō eſſet in re nec in ſpe.l.nā ꝛ ſi.§.rūpēdo,ꝟ.e.t.j.facit ꝙ dictū fuit in.l.ſi a pꝛi-
2 mo.ꝟ.e. ¶ †No.ſcdo ꝙ poſthum° rūpendo gradū a quo eſt ꝑteritus rūpit ēt omnē ſequētē etiā dato ꝙ ſit exheredatus.ꝙ videtur mirū:ſecus ſi ſit in iā nato pꝛeterito.vt.l.iij.§.ſi.ꝟ.eo.de quo dicēdū vt ibi.
3 ¶ †Itē no.ꝙ vbi rōne pꝛeteritionis opoꝛtet teſtm̄ rūpi pꝛo parte rumpit̄ etiaꝫ ꝛ in totū.ꝛ ſic cauſa inteſtati trahit ad ſe cauſam teſtati.et hoc ex eo quia rumpitur teſtamentū tūc ratione defectus foꝛme.l.inter cetera.ꝟ.e.ſecus quando rumpi-

tur per querelā.nā tūc interdū rūpit̃ ſolū ꝑ parte: q2 illa dat̃ ad
reſcindēdū quatenus eſt factū ꝯ officiū pietatis.l.circa.ff.de in-
offi.teſt.¶ Ultimo no.ꝙ natiuitate poſthumi ꝑteriti interdū
aperit via rūpēdi ꝛ ſuccedēdi ad vtilitatē poſthumi: interdum
ſolū aperit̃ via rūpēdi ꝛ nō ſuccedēdi:vt qñ ꝯtingit poſthumū
mori anteꝗ̄ ad eū hereditas fuit deuoluta:qḋ eſt not.ſm Bal.
4 ¶ † In gl.i.in fi.no.ſignāter hāc gl. qḋ vbicūqȝ exheredatio
nō eſt rite facta habet̃ ꝑ nō facta ꝛ cēſet̃ filiꝰ ꝑteritus. ꝛ ꝑ hoc
etiā vr̃ caſus in.l.nō putauit.§.nō ḡuis.ff.de ꝯtab. ꝛ ſic facit ad
ea q̄ tetigi in.l.i.ſup gl.magna ad finē.ff.de teſt.¶ In gl. ex in
ſtitutis in fi.vel dic qḋ excludit̃ ipſe poſthumꝰ ꝑpter mortē q2
mortuus fuit tp̄e quo vnꝰ heredū repudiauit.Si aūt viueret de
uoluta eſſet hereditas tota ad eū ab inteſtato etiā reſpectu par-
tis alterius coheredis q̄ nō repudiauit.ꝛ eſt rō q2 nō pōt dici ꝙ
poſthumus ſit ꝑ parte preteritus ꝛ ꝑ parte exheredatus ſcḋm
Bal.l.cū quidā.ff.eo.ideo nimirū ſi rūpitur totū teſtm̄ lȝ vnus
ſolus ipſorum heredum repudiauerit ex quo a ſecundo gradu
erat preteritus.Et aduerte q2 tāgit hic Ang.de intellectu.l.pe.
ff.ti.i.de quo dicet̃ ibi tangit etiā de materia.l.quotiet.§.ſi duo.
ff.de here.inſti.videlicet an ꝛ quando teſtator poſſit prohibere
ius accreſcendi.de quo dicetur in.d.§.ſi duo.

Quod vulgo. Filius inſtitutus in primo gradu in totū vel ꝑ parte lȝ ſit ꝑterit' in
ſcḋo gradu nullatenus teſtm̄ rumpit.h.d. ¶ No. qḋ habes in
ſummario:ꝛ ratio ipſius eſt q2 nō videtur filio fieri iniuria per
preteritionem in gradibus ſequentibus: ex quo eſt inſtitutus
in primo gradu:ꝛ hoc clarū ſi ſit inſtitutus pure vel ſub condi-
tione poteſtatiua.l.iā dubitari.ff.de here.inſti.ꝛ.l.fi.ff.de condi.
inſti.imputet enim ſibi filius quare tunc nō implet eam.

Si quis ita ſcrip. Exheredatio facta cum cā q̄ reſpicit filiationē ſi
5 cā falſa ꝓbetur irritat teſtm̄.h.d.vel ſic.† Error in cā finali ex-
heredationis reddit exheredationē nullā.tñ interim anteꝗ̄ de
claret̃ ſup nullitate p̄ſumit̃ ꝓ teſtō nec p̄ſumit̃ erratū.h.d. cum
ſeq.¶ In gl.ꝓbet̃.ibi q2 nō erat in poſſeſſione:ſecus videtur ſi
fuiſſet in quaſi poſſeſſione filiationis: q2 tūc releuaret̃ ab onere
ꝓbādi nō obſtāte qḋ ſermo paternus eſſet cōtra eū in caſu iſto:
vt videt̃ ꝓbari in.c.ꝑ tuas.extra de ꝓba. ꝛ ſic hec prima ratio
melior eſt ꝗ̄ ſequēs. ſequēs tñ adminiculat̃ ſtante hac prima:
ſȝ ꝑ ſe ſola ſcḋa nō ſufficit.¶ In ea.gl.ibi vel ſolue vt ibi:dic ꝙ
ſi filius eſt ꝛ ꝓbetur redditur teſtm̄ nullū:q2 reperitur tunc pre-
teritus:ſed vbi ꝓbatur nō filius teſtm̄ remanet aliquod: q2 tūc
non pōt dici teſtamentū rūpi preteritione filij: ex quo iſte non
eſt filius.ꝛ licet exheredatio ſit inepta in extraneo: hoc potius
reddat exheredationē ipſam nullā ꝗ̄ reddat teſtamentum nul
lum.in dubio anteꝗ̄ conſtet ſit filius vel non ſtamus teſtamen
to.ꝛ ſic tenet teſtamentū quo ad preſumptionē. Potes etiā di-
cere ſcḋm Bald. quod exheredatio non dicitur ex toto inepta
quādo ſit de illo de quo non eſt certum an ſit filius an vero ex-
traneus:ſed vbi eſt certū qḋ q̄s eſt extraneus. eſt inepta in eo:
niſi prius fuerit inſtitutus.l. ſi certarum.§. ſi eodem.ff. de teſta.
mili.¶ In gl.fi.ibi.§.ſemel.Sol.ibi fuit cauſa vera: licet nō iu-
ſta.hic autem fuit erronea.¶ In ea.gl.ibi.l.ſi alij. Solu. vt ibi
no.ſecundum ruge.quia ibi non conſtabat de errore. ¶ In ea
dem glo.in fi.vel dic vt no.in contrario.

Summarium.

1 Exiſtentia ſui heredis tranſmiſſionem non operatur ſi ſuo
vulgaris ſubſtitutus detur.ꝛ nu.8.
2 Datio vulgaris ſubſtituti tranſmiſſionem impedit.
3 Adiens ex ſubſtitutione vr̃ iure trāſmiſſionis repudiare.
4 Suus heres hereditatē nō agnitā nō tranſmittit.
5 Filius inſtitutus an nō obſtāte pendentia natiuitatis poſthu
mi preteriti poſſit hereditatē tranſmittere.
6 Coditio poteſtatiua in vltimo vite ſpiritu impleri nequit.
7 Interim dictio multis modis capi poteſt.
9 Datio coheredis extranei q̄ ad qḋ tollat exiſtētiā ſui heredis.
10 Subſtitutio vulgaris quando ſuitatem tollat.
11 Suitas ſuſpenditur ſi filius ſub cōditione ſi voluerit inſtituat̃.

Si filius heres. Iſta lex ꝑpter litte obſcuritatē intelli
git̃ multis modis tñ ſm intellectū Bart. ħ intēdit.
1 † Si ſuo datus eſt ſubſtitutus vulgaris exiſtentia
ſui heredis nō opatur trāſmiſſionē.h.d.Sed certe iſte ſumma-
rius nō videtur aptus dum dicit exiſtentia ſuitatis nō operari
tranſmiſſionē cū iſta ſcḋm intellectū Bar.ſit ſublata per datio
nē ſubſtituti vulgaris ideo ſequēdo intellectum Bart.pōt ali-
2 ter ſummari.vt tetigit hic Ang.† Datio ſubſtituti vulgaris i-
pedit tranſmiſſionē.ꝛ ſequēs in gradu ſuccedit vt ſuus ꝛ inſti-
tutio facta ſub conditione poteſtatiua que ad impleri non pōt
vltimo vite ſpiritu in eodē momēto teſtatorem reddit inteſtatū
ꝛ eidem ab inteſtato ſuccedit filius ſub dicta conditione inſti-
tutus.h.d.Et diuidit̃ ſm iſtū intellectū in duas partes princi-
pales.nā in prima parte loquit̃ qñ filius eſt inſtitutus pure da
to ei ſubſtituto vulgari.ſecundo qñ eſt inſtitutus ſub ꝯditione
que nō pōt impleri vltimo vite ſpiritu.ſcḋa ibi quod ſi nemo.
Illa ſecunda ſubdiuiditur in duas primo ponit dictū in nube:
ſecundo illud exemplificat.ſcḋa ibi ſicut. Tu potes cōſiderare
qḋ hec.l.videt̃ habere prima facie tres partes ſcḋa videtur ibi
qḋ ſi nemo.tertia ibi ſicut. Itē cōſidera qḋ p̄ma pars variatur
duobꝰ modis.nā vno mō intelligit̃ qḋ filius fuit inſtitutus pu
re ſcḋo modo ꝙ fuerit inſtitutus ſub cōditione.prima variatur
in plures.nā quidā dicūt nepotē eſſe ſuū auo ex ſubſtitutione ex
eo q2 ſuitas ſeu exiſtētia ſui heredis fuit ſublata ꝑ dationē ſub-
ſtituti vulgaris.ꝛ hāc ſequit̃ Bar.Alij ſcḋo dicūt qḋ exiſtentia
ſuitatis nō fuit ſublata:ſed idēo ſuccedit nepos auo: vt ſuus ex
ſubſtitutione q2 ſic elegit ipſe nepos. nā poterat venire ex trā-
miſſione facta ex exiſtentia ſui heredis ſi voluiſſet. potuit etiam
venire ex ſubſtitutione repudiando expreſſe ex iure tranſmiſſio
nis cum ꝛ eius pater potuiſſet etiā repudiare etiā de iure ciuili
ſecundū Bal.ſecundū quē teſtator dando ſibi ſubſtitutum vi-
detur dare poteſtatē abſtinēdi ipſi filio.ar.l.i.§.ſupponatur.ff.ſi
q̄s omi.cau.teſta.ꝛ ſic cū poteſtas teſtādi ſit de iure ciuili.l.iij.ff.
e.vr̃ tunc filius habere ꝑtātem abſtinendi de iure ciuili ideo ſi
tunc abſtinet nullo modo remanet heres etiā nomine:ſecus qñ
filius a teſtatore nō habuiſſet poteſtatē abſtinēdi:ſȝ de iure pre
torio vellet abſtinere:q2 tūc remanet heres nomine lȝ non effe-
ctu cū pretor nō poſſit facere quē deſinere eſſe heredē ipſo iure.l.
ꝛ ſi ſine.§.ſȝ qñ ꝑpi.ff.de mino.ꝛ facit qḋ habet̃ in.§.quos au
tē.inſti.de bo.poſ.ꝛ in.§.ſui.inſti.de here.quali.ꝛ diffe.ꝛ.l.neceſ
3 ſarijs.ff.de acqui.hered.† Tacite etiā videtur repudiare iſte ne
pos ex iure trāſmiſſionis adeundo ex ſubſtitutione.ꝛ ſic intelli-
gatur hic ſm Bal.ꝛ Ange.nec mirandum ſi iſta electio detur
huic nepoti an velit venire ex iure trāſmiſſionis an vero ex ſub
ſtitutione q2 ſic cōtingit in ſimili in.l.recuſare.§.titius.ff.ad tre-
bel.Tertij intelligūt quod hic nepos fuit ſuus auo ex ſubſtitu-
tione ꝑpterea q2 filius nō potuit eſſe ſuus propter pendentiam
natiuitatis poſthumi preteriti.ꝛ ſi dicat̃ illa nō videt̃ attēdēda
per.l.cū quidā.§.quod dr̄.ff.de acqui.her.rñdetur quod illud ve
rum qñ venter fuiſſet vacuus ſed ſi fuiſſet plenus nō eſt dubiū
qḋ interim erat dubium de viribus teſti.ꝛ ſic interim nō potuit
dici qḋ filius eſſet ſuus heres.nā nō ex teſtamēto quod dubita
batur de viribus teſtamenti:nec etiā ab inteſtato q2 ſpes pote-
rat eſſe teſtamētū valere ſi poſthumus nō naſceretur.Et ideo ſi
interim pendente natiuitate poſthumi exiſtentis in vētre mo-
riatur filius ꝛ poſtea poſthumus naſcatur abortiuus cū filius
nō fuerit ſuus heres.merito vr̃ qḋ nepos tanꝗ̄ ſuus ex ſubſti-
tutione veniat.ꝛ ſic videtur poſſe iſte intellectus defenſari licet
Barꝰ ħ ipſum reprobet ꝛ Bal.Ang.vident̃ cū hac reprobatio
ne tranſire:facit qḋ habet̃ in.d.l.cū quidā.§.qḋ dicit̃ ver. quid
ergo ſi pregnans.ꝛ ver.ſuū heredē ꝛc. ¶ Scḋo intellectus pri
cipalis ſubdiuiditur:q2 ſcḋm aliquos loquitur de filio inſtituto
ſub cōditione poteſtatiua que vltimo vite ſpiritu poteſt imple-
ri ſcḋm aliquos de illa que non poteſt impleri vltimo vite ſpiri-
tu.ꝛ ex his etiam potes colligere variationem in ſecūda parte.
Nam aduerte q2 pōt intelligi primo qḋ in illa filius fuerit pure
inſtitutus ſicut etiā in prima parte: ſed differat a prima: q2 in
illa fuit datus ſubſtitutus nepos.in ſcḋa nullus fuit datus ſub
ſtitutus.Sed tunc ob.q2 videtur qḋ filius fuerit ſuus heres pa
tri ſuo ex teſtamēto nō ab inteſtato.cuius cōtrarium ſentit litte
ra.pro hoc.l.iij.C. de iure deliberandi. propter ħ dānatur hec
lec.ꝑ Bar.ſed Bal. dicit illam poſſe ſuſtineri ſi tenemus opi.
4 gl.de qua in.d.l.ſi fratris.† q̄ voluit quod ſuus heres nō tranſ
mittit hereditatē nō agnitā.quod tenuit etiā Jac.de bel. regu
lariter ꝓcedere in aut̃.de triē.ꝛ ſemiſ.col.ix.Et ſecundum hoc
dȝ exponi dum dicit ipſe filius ſupple idemqȝ nepos: vt in gl.
pe.hec tamen ſaluatio ſibi non placet:q2 opi.gl. ꝛ Jac. de bel.
cōmuniter nō tenetur ꝑ.d.l.ſi fratres.ꝛ per alias leges hic alle-
gatas per eum.de quibus plene per Bar.in.l.ventre.ff.de acq.
here.ꝛ ideo reprobat iſtū intellectū omnino.Tu adde qḋ vide
tur poſſe ſaluari intelligendo qḋ poſthumus fuit preteritus:vt
in prin.legis.ꝛ ꝙ ventre pleno deceſſit filius poſt mortē patris
lȝ poſtea natus fuerit abortiuus ꝛ differat a principio ſolū in
hoc quia in principio fuit datus nepos ſubſtitutus:ſed in hac
ſecūda parte nullus fit datus ſubſtitutus lȝ tam in prima ꝗ̄ in
ſecunda filius fuerit inſtitutus pure nam nō potuit ex teſtamē
to filius heres eſſe ꝑpter pendentiam natiuitatis poſthumi:vt
probatur in.l.ventre.ff.de acquir.here. ꝛ ideo ex quo alius non
eſt ſubſtitutus ſuccedit ipſe filius tanꝗ̄ ſuus ab inteſtato in vlti
mo vite ſpiritu.ꝛ ſcḋm ħ dictio ſicut poſita in tertia pte ponit̃
ſimilitudinarie ꝛ loqtur qñ filius fuit inſtitutus ſub cōditione
poteſtatiua q̄ non pōt impleri vltimo vite ſpiritu.facit.l.fi.ff.de
condi.

condi.inſti. ꝛ l.ſuus.§.fi.ff.de heredi.inſti. ꝛ iſte intellectus videtur multū litere amicari ꝛ ſine diuinatione trāſire tamē contra
5 ipſum facit.d.l.ventre.ꝑalleg. a inquātum † vult ꝙ filius inſtitutus tranſmittat hereditatē nō obſtāte pendētia natiuitatis poſthumi preteriti.poſſes dicere ꝙ illa ſit noua ꝓuiſio que non erat tēpore huius.l.vel ſcđo poſſet intelligi litera aliter dum dicat decreto ſuccurrendū de decreto reſti.in integrū prout ibi tenuit Ang.cōmuniter tamē tenetur ꝙ ipſo iure ſuccurraꝉ ipſi filio:vt patet ex ibi no.vñ videtur quod ex quo ſit tranſmiſſio ſecundum cōem intellectū nato poſtea poſthumo abortiuo retro videaꝉ filius fuiſſe ſuus arg.l.neratius.ff.de manu.teſta.ꝛ eꝰ ꝙ habeꝉ in.l.illud §.fi.cum.l.ſeq.ff.de ꝯtabu.ſcđm vnū intellectū quē ibi tetigit Bar.lȝ gl.aliter intelligat.ꝛ ſic tenēdo qđ ꝓuiſio illius legis foret tēpore huius legis male videtur poſſe defenſari iſte intellectus niſi reſpondēs ad.d.l.neratius qđ loquatur quādo venter re vera erat vacuus ſecus ſi erat plenꝰ ꝛ poſtea naſcitur abortiuus vt videtur voluiſſe Bar.in.l.cū ſiue.ff.quādi.leg.cedat. Tamen re vera tex.ille videtur loq indiſtincte et
6 forte diſtinctio illa nō bona.† Poteſt etiā intelligi iſta ſecūda pars in inſtituto ſub cōditione poteſtatiua q̄ nō poteſt impleri vltimo vite ſpiritu.ꝛ iſtā ſequitur Bal.ꝛ Ang.ꝛ etiā Bar.dicētes quod tunc dictio ſicut ſtat exēplificatiue ſcđm eū Ange.pōt ſtare ſimilitudinarie intelligēdo ipſum de ꝯditione poteſtatiua que pōt impleri vltimo vite ſpiritu.ꝛ intelligendo quod veniat ſimilitudinarie non ad hāc ſecundā partē:ſed ad primā: ꝛ ſic deberet intelligi cū ver.quod ſi nemo. Poſſet etiā dici ꝙ veniat ſimilitudinarie ad ſecundā partē tamē nō faceret omnimodā ſimilitudinē ſed ſolū quo ad effectū nā in ſecunda parte nepos eſſet ſuus heres auo ꝑ mediā perſonā patris: ſed in hac vltima parte eſſet ex perſona ſua immediate ſuus heres auo.an autem iſta ſecunda pars poſſit intelligi in filio inſtituto ſub cōditione poteſtatiua que pōt impleri vltimo vite ſpiritu gl.ſenſit qđ ſic: ſed cōmuniter reprobaꝉ ꝑ id qđ dicit litera certū eſſe incipit ꝛc. Sed aduerte q2 hec lectura poſſet ſaluari exponēdo moritur id eſt mortuus ſit.ꝛ dū dicit ipſe filius intelligaꝉ id idē qđ nepos.
7 tamē hec lectu.valde violaret literā vt patet ex ꝓdictis.† Item aduerte q2 illud verbū interim poſitū in prima parte poteſt intelligi multis modis vt tetigit gl.licet ſcđa expoſitio glo.cōiter reprobeꝉ pōt etiā exponi interim.i.pendēte natiuitate poſthumi.ꝛ iſtud videꝉ valde conforme litere vt prediri. Itē pōt intelligi qđ poſthumꝰ fuit ꝓteritus qui credebaꝉ eſſe in vētre tamē nō erat ꝛ tunc de hoc nō eſſet curandū vt tetigit hic Bart.ad finē poteſt etiā intelligi qđ credebaꝉ eſſe in ventre ſi vere erat ꝛ tunc ꝓcedit intellectus de quo ſ.dixi. Ex predictis etiā pꝫ qđ illa verba ipſe filius poſſunt dupliciter intelligi vt tetigit gloſ. preter ſecunda magis litere amicaꝉ. Ex predictis potes notare tria.primo qđ datio ſubſtituti vulgaris impedit exiſtētiā ſui heredis:vt hic colligiꝉ ſm lec.Bar.ſcđo ꝙ vbi dubitaꝉ de ruptura teſtamēti propter pendētiā natiuitatis poſthumi ꝓteriti impeditur ſuitas:vt hic colligiꝉ ſcđm aliū intellectū tertio qđ vbi filius eſt inſtitutus ſub conditione poteſtatiua impediꝉ ſuitas cōditione nō impleta:vt hic colligitur ſcđm alium intellectum.
8 † Reſtat videre an ſit vera opi.qđ datio ſubſtituti vulgaris impediat exiſtētiā ſui heredis nā videꝉ qđ ſic ꝑ iſtū tex.ꝛ vī glo.ſ tenere que reputatur ſingularis in.l.papi.§.iiij.ff.de inoffi.teſt. facit.l.j.§.ſi proponaꝉ.ff.ſi quis omi.cau.teſta.Bal.hic tenet cōtrarium dicens Bart.in hoc ſibi cōtrariari.nā in materia vulgaris in.l.j.ff.de vulg.ꝛ pu.ꝛ in.l.iij.C.de here.inſti.dicit quod ſubſt.datio nō impedit ius trāſmiſſionis allegat.l.ſi quis filium §.j.ff.de acqui.here. Itē ſecundo q2 dñium cōmutabile nō impedit trāſmiſſionē.allegat gl.in.l.fi.§.fi.C.de cura.furio.ꝛ qđ habeꝉ in ſimili de legato in.l.ſi qs ita hereditatem.ff.de cōdi.inſti. Itē tertio q2 datio coheredis extranei nō videꝉ tollere exiſtentiā ſui heredis:vt.l.ſi fratris ergo videꝉ etiā datio ſubſtituti vulgaris cū datio coheredis ſit quedā tacita ſubſtitutio.l.ſi titio ꝛ meuio.§.iulia.ff.de leg.ij.nec placet ſibi reſpōſio Bar.dicentis
9 † qđ datio coheredis extranei tollat exiſtentiā ſui heredis quo ad dependentiā ex teſtamēto vt eſt cōfirmatio tabularū pupillariū.l.apud iulia.§.idē iulia.ff.ad treb.ſecus in his q̄ pendēt ex ꝓuiſione legali vt eſt tranſmiſſio hereditatis:vt.d.l.ſi fratris. nā dicit Bal.qđ ſi trāſmittit:trāſmittit vt ex teſtamēto.ꝛ ſic eo iure quo eſt delata.ꝛ conſequēter cōfirmabitur teſtm̄ ſi virtute tranſmiſſionis adeatur hereditas ꝑ conſequēs etiā quo ad dependentiā ex teſtamēto operabiꝉ vnde cōcludit qđ ꝑ dationē ſubſtituti vulgaris vel cohered.s extranei tolliꝉ ſola neceſſitas nō aūt ſuitas.ꝛ ſic intelligit etiā glo.in.d.§.quarta q̄ nihil dat ſuitatis ſcđm eū.ꝛ ad hanc.l.etiā reſpondent vt tetigi ſuperius qđ hic voluit venire ex ſubſtitutione nepos. Et ex ꝓdictis etiā cōcludit quod quidā ſunt heredes neceſſarij tantū vt ſerui.quidā volūtarij tantū vt extranei.quidā ſui ꝛ neceſſarij vt liberi exiſtentes in poteſtate nō habētes poteſtatē abſtinēdi a teſtatore.quidam vero ſui ꝛ volūtarij.vt liberi in poteſtate habētes poteſtatem abſtinēdi a teſtatore. Aduerte aūt q2 pro Bar.vꝫ hic caſus in hac.l.q nō videꝉ poſſe bene aliter intelligi ſaltē tenēdo ꝙ tempore huius legis erat ꝓuiſio legis vētri.nec vꝫ vera reſpōſio Bal. q2 videꝉ nimis literā violare.ꝛ ꝑ primo ſcđm eū filius eſſet ſuus heres patri q̄ nepos.ꝛ ſic nō debuiſſet ſimpliciter dicere nepotē eſſe ſuū heredē auo:ſed cōditionaliter ſi repudiare voluerit ex iure tranſmiſ.cū autem hoc non dixerit videtur litera abſolute voluiſſe nepotē eſſe ſuū heredem auo.ꝛ nullo modo patrē.arg.l.vnice.§.ſin autē ad deficientes.C.de cadu.tol. Itē nec videꝉ bona reſponſio ad glo.d.§.quarta.nā licet prima facie videatur dicere verū de neceſſitate.cū mentaliter intellexit de ſuitate patet q2 glo.ibi vult propter dationē ſubſtituti vulgaris nō confirmari libertates vt patet ex glo.in ver.ſi deo idem diſtinguendum.cōſtat tamen ꝙ ſi ſuitas nō eſſet ſublata libertates cōpeterēt.l.cū quaſi.§.ſed ꝛ ſi quis.ff.de fideicō.liber.ꝛ ſic pꝫ ꝙ nō ſufficienter illi glo.eſt reſponſum.nō ob.ꝙ no.Bar.in.d.l.iij C.de here.inſti.q2 non loquiꝉ in tranſmiſſione que fiat a iure ſuitatis:ſed ex vi iuris deliberandi ſcđm.l.cū antiquioribus.C.de iure deli.vel ex vi legis vnice.C.de his qui ante aper.ta.vnde ſecus videꝉ in tranſmiſſione q̄ hꝫ fieri ex vi ſuitatis cū illa ſit ſublata per dationē ſubſtituti vulgaris per hāc.l.ꝛ rationes ſupra tactas que nō ceſſant qñ tranſmiſſio hꝫ fieri ex alio capite ꝙ non tollitur per dationē ſubſtituti vulgaris. An tamen ſit verū dictū Bar.ꝙ poſuit in.d.l.iij.diceꝉ in.l.j.ff.de vul.ꝛ pupil. Itē non ob.gl.in.l.fi. de cura.furio.quia imo potius facit pro ſi bene ponderetur.nā loquitur in legatis.ꝛ ſecus dicit in hereditate:vt ibi tangit glo. ꝛ etiam in eadem.l.§.j.in gl.magna. Item non ob.quod dicit de datione coheredis extranei:quia aliud videꝉ in datione coheredis q̄ in datiōe ſubſtituti:vt etiā Bal.met hic ſentit.nam ſi equipararemus omnino dationem coheredis dationi ſubſtituti ſequeretur ꝙ ſicut quando eſt datus coheres ſuus non tolliꝉ ſuitas nec neceſſitas aliquo reſpectu:vt no.glo.in.l.quidam cū logis.ad finem.in gl.magna.C.de iure delib.ita etiā ſi daretur ſubſtitutus qui eſſet de ſuis.quod nō videtur eſſe verū per hāc l.etiam ſecundum ſuum intellectum. Preterea non videꝉ verū quod datio coheredis extranei tollat neceſſitatem ſecus videꝉ in.l.cum heredi.ff.de here.inſti.non cauillando.ꝛ pro hoc optime quod habetur in eo.ti.in.l.ex parte.vbi etiā in ſimili vꝫ eſſe caſus.licet Bar.etiā ſenſerit in hoc contrariū in.l.ſi poſthumꝰ. §.quod vulgo.ff.eod. Et ſi dicas quare ergo non confirmantur tabule pupillares:vt in.§.idem iulianꝰ poſſet dici ꝙ illud ideo contingit quia teſtator non fuit ſimpliciter cōfiſus de ꝓuiſione legis ex quo dedit coheredem extraneū non autem illud cōtingat ex eo q2 ſuitas vel neceſſitas ſit ſublata.ꝛ ſic poterit ſtare reſponſio Bar.licet Bal.impugnet.nam non videtur bona impugnatio.quia q̄ enim pupillus inſtitutus tranſmittat hereditatem ad ſibi ſubſtitutum:tamen oportet quod ſubſtitutꝰ per prius adeat hereditatem pupilli antequā accipiat aliquid ex iure tranſmiſſionis.ꝛ ſic neceſſario oportet tabulas pupillares aliter eſſe validatas.ꝛ ſic per predicta videꝉ poſſe defenſari opi.Bar. ꝛ verior eſt q̄ opi.Bal licet Ang.hic ſequatur opi.Bal.potiſſime per caſum.l.lucius.ff.de vul.ꝛ pupil. Sed certe ſi bene aduertatur videtur preſupponere hereditatem ibi fuiſſe agnitam.patet ibi dum dicit non ad ſequen.ſi quis eorum poſtea deceſſiſſet iuncta gl.ꝛ licet dicat poſſe ſequi inconueniens ex opi.Bart.ſi forte filius cui datus erat ſubſtitutus erat in remotis ꝛ neſciebat forte aliquē ſibi ſubſtitutum datum nec forte ſe inſtitutū. nā videtur abſurdū ꝙ nō tranſmitterat hereditatem quā nō trāſmittet ex quo ſuitas eſt ſublata:ſed potes dicere ꝙ hoc caſu ſuccurretur filio ex equitate.l.pantonius.ff de acquir.here.ꝛ ꝑ hoc ſubſtantifice poteſt reſponderi ad omnes. Ang.tamen pro cō-
10 cor.poſſet ſic dici † quod aut ſubſtitutio vulgaris eſt facta potius in ſuitate q̄ in hereditate.exemplum quando eſt facta ſecundū conſilium galli vel vellei.ꝛ tūc talis datio ſubſtituti vulgaris nō tollit ſuitatem.l.gallus.§.ꝛ quid tantum.ꝛ ibi de hoc per Bar.ff.eo.aut ſubſtitutio vulgaris eſt aliter facta ꝛ tūc aut eſt facta per hec verba ſi heres eſſe non poterit:aut eſt facta per hec verba ſi heres eſſe noluerit.aut per hec verba ſi heres nō erit vel per hec verba.ꝛ idem vulgariter ſubſtituo talem.primo caſu non videtur quod ſublata ſit ſuitas quia caſus voluntatis includitur ſub caſu expreſſo non potentie ex iuris interpretatione.non ex vi verborum teſtantis.ꝛ ideo non tollitur ſuitas ſicut nec tollitur per tacitam vulgarem comprehenſam in pupillari expreſſa.l.iulianus ſcribit ſi pupillus.ꝛ.l.filius qui ſe paterna.ff.de acqui.here.ꝛ hoc etiam fuit de mente Bar.in.d.§.ꝛ qd ſi tantū.ꝛ facit ꝙ habetur in.l.iij.ꝛ.j.vltimo reſponſo.ff.de adi.lega. Secūdo caſu videtur ꝙ tollaꝉ ſuitas q2 videtur filius ſub cōtraria cōditione inſtitutus videlicet ſi volueris ar.l.ſi aliquādo.ff.de cond.ꝛ demon.ꝛ.d.l.iij.§.j.primo reſpō.de adi.lega.ꝛ q2 vt eſt dictū videtur ſibi data abſtinendi potentia a teſtatore. Nec ob.quod hic dicit Ange.dum dicit ꝙ licet filius ſit inſtitutus ſub conditione ſi voluerit vel ſub alia cōditione poteſta-

tiua nõ videt̃ ſublata ſuitas per. d. l. iam dubitari. cum gloſſ. in
verbo nõ ab re. in quãtum dicit ꝙ põt ſe immiſcere. ꝛ iũcto fine in
quãtum dicitur ꝙ põt ſe abſtinere: que verba videntur cõgruere
11 ſuitas: qꝛ põt dici qꝺ qñ filius eſt inſtitutus ſub cõditione ſi volue
rit ſuſpẽſa fuit ſuitas ſicut ꝛ qñ ſub alia ꝯditione poteſtatiua. l.
ſi. ff. de cõdi. inſti. ꝛ. l. cõditionib⁹ pupillus. ff. de cõdi. ꝛ demon.
lꝫ in aliquo ſit differentia inter hãc ꝯditionẽ ſi voluerit. ꝛ alias
tangit̃ in. d. l. iã dubitari: iõ nimirũ ſi etiã ſatis pñt ꝯgruere illa
verba de qb⁹ dictũ eſt. ſꝫ tñ ſi cõditio nõ implet̃: qꝛ nõ declarat
ſe velle remanet qꝺ nunq̃ fuit locus ſuitati ꝓpꝛie loquẽdo. ꝛ ſic
tunc vr̃ quodãmõ ĩpꝛopꝛie loq ſe abſtinere. Tertio caſu videt̃
dicẽdũ ꝙ cũ verba illa ſui natura ex vi verborũ verificẽtur in ca
ſu nõ potẽtie ꝛ volũtatis videat̃ data potẽtia abſtinẽdi qꝛ ca
ſus ſi noluerit põt dici expreſſus ſaltẽ in genere p teſtantẽ p̲ id
qꝺ habet̃ p gl. in. l. p̄cibus. in gl. ſi. C. de impuber. in gl. ſi. in qua
tũ dicit ſubſtitutionẽ cõprehẽſas in breuiloqũa eſſe expreſſas
ꝛ idẽ vr̃ dicẽdũ in quarto caſu qñ dixit ꝛ eidẽ vulgariter ſubſti
tuo talẽ cũ eadẽ ſit rõ vt pꝫ ex p̄dictis. ꝛ hec ſufficiãt de iſto ar
ticulo. an datio ſubſtituti vulgaris tollat exiſtẽtiã ſui heredis.
reliqua ptinẽtia ad materiã ſuitatis dicent̃ in. l. ſi filius q patri. ff.
de vul. ꝛ pu. nõ omitto tñ qꝺ dixit hꝛ Bal. qꝺ ſuitas ex duplici
reſpectu deſcẽdit. nã dicit̃ ſui rõne domeſticitatis ꝛ ꝓpter cõti
nuationẽ dñij. de quo in. l. in ſuis. vt pbat̃ in. §. ſui. inſti. de he
re. qua. ꝛ dif. Jtẽ qꝛ pater filius in ptãte cẽſet̃ eadẽ pſona allegat
gl. in. l. ij. C. q etate. l. ex. p hꝛ etiã tex. in. l. ſi. C. de impuber.

Alij etiã hoc. Exheredatio põt fieri p verba preteriti imperfecti vel etiã futuri tẽporis. h. d. ℂ No. qꝺ dixi in ſummario. Quid autẽ in contractibus an poſſit fieri per verba futuri temporis vide qꝺ not. in. l. v. §. ſtipulatio. ff. de ver. obli. ꝛ in. l. in emẽtis. C. de contrahen. emptio.

Summarium.

1 Pater filium exheredare poteſt.
2 Exheredatio quãdo ad cõmodũ filij cenſeatur fieri.

Multi. Exheredatio quoqꝫ ſit ad bonũ ꝛ ad cõ
1 modũ filij. h. d. ℂ † No. qꝺ licitũ eſt pa
trem exheredare filiũ ad cõmodũ ipſi⁹ filij. ꝛ intellige
cũ effectu ita qꝺ nõ poterit agi q̃rela ad rumpendũ
teſtm̃. ꝛ iſte eſt effect⁹ illi⁹. l. facit qꝺ habet̃ in. l. ſi emãcipatus. ff.
de ꝯtabu. An autẽ iſta exheredatio hodie ſit ꝑmiſſa tangit hic
Bar. ꝛ tetigit gl. in. l. ſi pater puelle. ꝛ. l. qm̃ in pꝛioꝛibus. ꝛ. l. ſci
mus. §. repletionẽ. C. de inoff. teſt. ꝛ in. l. cũ ex filio. ff. de vulga. ꝛ
pu. ꝛ ibi p Bar. de quo etiã habet̃ p Ang. q in effectu ſequitur
id qꝺ tenet Bar. in. d. l. cũ ex filio. lꝫ Bar. inet alter hꝛ videatur
loqui. Sed melius videtur dicere ꝛ plenius in. d. l. cum ex filio.
2 ℂ † Jtẽ no. quod qñ exheredatur impubes extraneo inſtituto
ꝛ grauatur inſtitutus de reſtituẽdo hereditatẽ filio cum in ſuã
tutelam peruenerit. quod in dubio videtur fieri exheredatio ad
cõmodum filij. facit quod habetur in. d. l. cum ex filio.

Summarium.

1 Fauores ampliandi ſunt odijs reſtrictis.
2 Jus accreſcendi in exheredatione locum non habet.

Cum quidã. Licet inſtitutio poſſ. ſ fieri in certa parte: nõ tñ põt ſic
1 in exheredatio. h. d. ℂ † No. qꝺ odia ſunt reſtringen
da ꝛ fauores ampliãdi. de quo in. c. odia. de re. iur. li.
2 vi. ℂ † No. ſcꝺo qꝺ in exheredatione nõ eſt locus iuri accreſcẽ
di rõ eſt ſm Bal. ꝛ Ang. qꝛ priuationi nõ cõuenit ꝙ accreſcat
ꝑuato ſed cõceſſioni ꝛ acquiſitioni bñ cõgruit incremẽtũ. ex hꝛ di
cebat Bal. quod etiã ſi exhrdatio nõ eſſet odioſa: vt qꝛ eſſet fa
cta ſm formã legis p̄cedentis tamen procederet hec lex. Sꝫ
forte poſſet dici quod tunc exheredatio teneret: quia non vide
tur etiam tunc teſtamentum irritari ratione p̄teritionis. ex quo
id quod eſt factum, eſt factum ad commodum filij: vt in. l. ſi e
mancipatus. ff. de contratab. u. niſi dicas illam. l. loqui in eman
cipato quo caſu teſtamentum a principio non eſt nullum ratio
ne p̄teritionis licet veniat contratabulandum. ratio tamen
ꝛ mens illius. l. ꝛ. l. p̄cedentis ſatis videtur habere locum etiã
in ſuo. Quid autem ſi filius exheredetur ab illa quota quam
eſſet habiturus ab inteſtato. puta a dimidia in caſu huius. l. an
teneat exheredatio. tenet hic Bar. quod ſic de quo hic per eũ
ꝛ Ang. ℂ Jn glo. adiuuande. ibi. §. exercitum. Solue vt not.
per Dy. in regula odia. de reg. iu. in lib. vj. nã vbi vr̃ ſpãle fauo
re reipublice ꝛ ne maleficia remaneãt impunita ar. l. ita vulne
ratus. ff. ad le. aql. qꝛ ibi fuit eadẽ rõ toti⁹ ad partẽ. hic ſecus.

Sub cõditione. Ut qs ſit ſuus hꝭs patri requirit̃ qꝺ non ſit in ptãte alterius tẽpe mortis teſtatoris ꝛ conditionis venientis. h. d. ℂ No. a ꝯtrario qꝺ fili⁹ pure inſtitut⁹
eſt ſuus et neceſſarius patri. ꝛ eſt verũ inſpecta. l. duodecim ta
bu. ſꝫ inſpecto bñficio p̄tozis eſt ſuus ꝛ non neceſſarius: qꝛ põt ſe
abſtinere lꝫ tũc remaneat heres nõie: vt in. §. ſꝫ his. inſti. de her.
qua. ꝛ diffe. ꝛ. l. cũ quaſi. §. ſꝫ ꝛ ſi q. ff. de fideicõ. liber. ℂ Jn gl.
dederit. ibi nec aliquo momẽto eſt heres Bal. ꝛ An. vidẽt̃ in
hꝛ tenere ꝯ p. l. cũ filio. ff. de leg. i. ſꝫ de hꝛ dicendũ vt ibi, vbi Bar.
videt̃ ſeq hãc gl. Aduerte qꝺ hec rõ alio reſpectu nõ videt̃ bo
na nã videt̃ cõtra legẽ q in aliena. §. interdũ. ff. de acq. here. vbi
videt̃ eſſe caſus ſingularis qꝺ exiſtẽs in ptãte teſtantis ſi ſic ab
eo inſtitutus lꝫ nõ obtineat primã gradũ tñ dicatur ſuus ꝛ ne
ceſſarius ꝛ ſic iura alia q̃ vidẽtur ſonare oppoſitũ intelligantur
qñ non eſt inuitatus a teſtatore. ℂ Ultimo facit. l. iſta ad queſ
tionẽ ſi filius inſtitutus ſub conditione poſt mortẽ patris in
gredit̃ monaſterium: qꝛ tunc trãſit in poteſtatẽ abbatis: vt no.
in gl. in. l. ſi ex cã. §. pe. ff. de mino. qꝺ tunc lꝫ eueniat cõditio nõ
ſit heres neceſſarius patri. de quo hic per Bal. ꝛ Ang.

Sꝫ filiũ. Uolũtas poſterioꝛ derogat pꝛioꝛi potiſſime cũ eſt fauorabilis ꝛ primo odioſa. h. d. ℂ No. quod vltima derogãt pꝛioꝛibus facit. l. pacta nouiſſima. C. de pactis.

Cum ſub cõdi. Sufficit qꝺ tẽpe natiuitatis filius reperiat ſe pariter inſtitutũ. h. d. Et facit qꝺ. l. qm̃ in pꝛioꝛib⁹ C. de inoff. teſta. nõ habeat locũ in poſthumo ſi grauamen deficiat ante eius natiuitatem.

Summarium.

1 Ciuis verus non poteſt cenſeri fictus.
2 Qualitas naturalis potius ꝙ accidentalis attẽdi debet.
3 Banna nõ ſtatim tolluntur qꝺ ciuitas bãnita recõciliatur.
4 Res habent ſuos de facili queqꝫ recurſus.
5 Jnſtitutio q̃ ſit de certa pſona effectum ſumit ſemper in ea.

Filio quẽ. Qñ veritas ꝛ fictio tendunt ad eundẽ finẽ veritas p̄ualet fictio
1 ni. ꝛ ſic inſpicit̃ veritas ꝛ nõ fictio. h. d. ℂ † Not. ex
tex. arg. qꝺ verus ciuis nõ poſſit cenſeri ciuis fictitie.
2 ℂ † Jtẽ no. quod inſpicit̃ qualitãs naturalis potius ꝙ accidẽ
talis quãdo tẽdunt ad eundẽ finem. Quid autẽ ſi ad diuerſos.
recurre ad. l. qui habet. §. ſi pupillus. ff. de tuto. cũ ibi no. p Bar.
ꝛ in. l. i. §. beſtias. ff. de poſtula. ℂ Jtẽ not. differentiã inter ver
bum trãſferri ꝛ reddi. ꝛ ſic facit ꝓ opi. illorum qui dicunt ꝙ per
donationem factam per conſtantinũ beato ſiluestro de terris
eccleſie dicatur potius fuiſſe facta redditio ꝙ trãſlatio. de quo
aliqd hic tetigit Bal. ꝛ Ang. ꝛ p Guil. ꝛ Bar. in prima conſti
tu. digeſtorũ ꝛ p Ja. bu. ꝛ alios in prima cõſtitutione codicis.
3 ℂ † Ultimo no. ar. ſm Bal. qꝺ ſi ciuitas vel terra aliqua fuerit
bãnita p dñm qꝺ licet poſtea fuerit recõciliata nõ tollunt̃ ban
na. ſicut ꝛ hic nõ tollit̃ exheredatio prius facta: lꝫ filius patri re
cõciliet̃. qꝺ videt̃ mirũ. Sed contrariũ tñ tenet hic Ange. qꝛ re
pugnantia videtur qꝺ ſit recõciliata terra remaneãt bãna. Sꝫ
hic nõ eſt repugnantia ſcꝺm eũ qꝺ remaneat filius exheredat⁹.
Tu potes addere qꝺ cũ exheredatio ſit ſolẽniter facta i actu ſo
lẽni teſtamẽti nõ videt̃ p actũ min⁹ ſolẽne ꝑuꝫ eſt ipſa arroga
tio alio nõ interueniẽte tolli ꝑ ea q̃ habentur in. l. heredes pal
§. ſi qd poſt. ff. eo. ꝛ ideo opꝫ eſt qꝺ pater ſolẽniter reuocet ipã
exheredationẽ ꝛ potiſſime qꝛ alias ſi diceremus ſimplr̃ exhereda
tionẽ ſublatã remaneret fili⁹ preterit⁹. ꝛ ſic teſtm̃ nullũ. ꝙ in du
bio nõ eſt interpꝛetãdũ. arg. eoꝝ q̃ no. in. l. pe. ff. eo. ꝛ eoꝝ q̃ no. in
l. ex parte. ff. de adi. leg. alias de heredi. inſti. Potes tñ dicere qꝺ
ſi ẽt dñus q habet merũ ꝛ ſupꝛemũ imperiũ ꝛ põt ex mera volũ
tate abſqꝫ ſolẽnitate aliqua tollere bannũ tunc procedat opi.
Ang. ſecus ſi nõ poſſet ſine certa ſolẽnitate tolli bãnũ: qꝛ tunc
ꝓcedat opi. Bal. arg. huius tex. ꝛ ei⁹ quod ꝓxime dixi. ℂ Jtẽ
potes notare quod exheredatio que apprehendit certũ corpus
4 pſone retinet illã etiã ſi qualitas in ipſa alteretur. ℂ † Ultimo
no. ꝙ res faciliter redit ad naturã ſuã de quo. xxxv. di. ab exoꝛ
dio. ꝛ. l. ſi vnus. §. pactus. ver. quod ſi in ſpẽ. de pac.

Si titius. Sufficit reperiri nepotẽ adoptiuum ſcriptũ hꝛ dẽ lꝫ nõ fuerit ſcript⁹ vt adoptiu⁹
5 h. d. ℂ † No. qꝺ inſtitutio facta de certa pſona ſumit effectum
ſemꝑ in ea lꝫ qualitas variet̃ ꝛ idẽ in exheredatiõe qñ eſt vali
da vt in principio huius. l. ſecus ſi exheredatio ſit inualida: vt
qꝛ ſit facta de extraneo: vt notatur in prima glo. huius legis.

Poſthuma. Si tempoꝛe natiuitatis poſthuma nõ reperitur legitime inſtituta rumpit teſtamentum. h. d.

Summarij.

Summarium.

1 Exheredatio quando nominatim fieri dicaẽ.
2 Exheredatus inter ceteros quando quis dicatur.
3 Error allegari ⁊ coram iudice probari debet.
4 Diſpoſitio generalis ad ignorata non eſt referenda.
5 Exheredatio q̃ fit ꝓpter odium nõ cadit in poſthumum.
6 Liberorum nomẽ generalius eſt nomine filiorum.
7 Inſtitutio generalis facta de liberis an comprehendat eũ quẽ teſtator putat mortuum.
8 Prouiſio que fit in vnũ caſum quãdo porrigatur ad alium.
9 Verba que ad futurum referuntur interdum in ſenſu preterito verificantur.
10 Maleficium quando mane vel ſero committitur an de die vel nocte fieri dicatur.

Titius teſtamẽto.

Qui exhẽdat filias in plurali vr̃ nõiatim exheredare. ⁊ exheredatio nõ porrigiẽ
1 ad filiũ quẽ ignorauit ſe habere.h.d. ¶ † Not.q̃ꝺ exheredatio dr̃ nõiatim facta ſi exprimiẽ nomẽ ſpeciale: nõ exprimaẽ nomẽ indiuiduũ ⁊ ſic facit q̃ꝺ requiraẽ quẽ expreſſe renũciare caſibus fortuitis q̃ꝺ ſufficiat ſi dicat q̃ꝺ renunciet omnibus caſib⁹ fortuitis. vel q̃ꝺ dicat q̃ꝺ ſuſcipiat oẽm caſum fortuitũ in ſe: q̃ꝺ videẽ tenere hic Bar.de quo in.l.ſꝫ ⁊ ſi q̃s.§. queſitũ.ff. ſi quis cau. Sꝫ in contrariũ facit tex.in.c.q̃ ad agendũ. de ꝓcura. lib.vi.vbi nõ ſufficit dicere: do tibi mãdatũ ad oĩa que requirũt ſpeciale mandatũ niſi alia fiat expreſſio vel niſi aliqua ſpecialia exprimanẽ ſubiecta clauſula predicta ſic vr̃ eodẽ modo q̃ꝺ debeant exprimi aliqui caſus fortuiti ⁊ ſubijci clauſa ꝓdicta. Fateor tñ q̃ꝺ ſi nõ eſſet tanta generalitas li: nõ eſſet deuẽtũ ad indiuidua ſufficeret vñ videẽ ſufficere ſi quis dat mandatũ ad petendũ reſtitut oĩm in integrũ quoties opus erit ⁊ ſic li. non exprimat ſigulãter caſum in quo peti debeat reſtitutio de quo in l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.ff.de acqui.here. li aliqui cõtra de quo etiã p Cy.in.l.vna.C.etiã per procura.cauſam in integ. reſti.agi poſſe.⁊ eadẽ rõne videreẽ q̃ꝺ ſi q̃s diceret ſuſcipio in me oẽm caſum fortuitũ cõtingentẽ ꝓpter quodcunq; incẽdiũ q̃ꝺ hoc caſu bene teneret cũ iſta diſpoſitio nõ ſtat adeo in terminis gñalibus ſicut illa q̃ q̃s ſuſcipit in ſe oẽm caſum fortuitum de
2 materia etiam p Jo.an.in.c. vno. extra de comoda. ¶ † Not. q̃ꝺ ſꝫ in exheredatione ponaẽ verbũ ceteri non ex hoc ſolo diceẽ eſſe inter ceteros exheredat⁹ ſed demũ diciẽ inter ceteros exheredatus dũmodo alias nomẽ ſpeciei exprimaẽ ſaltem cum ſigno vniuerſali. Idẽ ſi ſine ſigno vniuerſali ⁊ duo tãtũ ſint ad quos poſſit referri ſermo pluralis.ar.l. vbi numer⁹.ff.de teſti. ſecus ſi eſſent plures q̃ duo.vt h̃ etiã ſenſit Ang.nã tunc vitiareẽ exheredatio ſꝫ facta eſſet p verba pluralis numeri indefinite. ſicut ⁊ ſi eſſet facta p ṽba ſingularis numeri plures eẽnt filij.l.ij.ff. eo.
3 ¶ † Itẽ no.illud q̃ꝺ error dꝫ allegari ⁊ corã iudice ꝓbari ꝺ quo vide bonũ tex.in.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.§.idẽ pollio.ff.⁊ ibi p Bar.ff.de adul.⁊ de materia plene in.l.error.C.ſtur.⁊ fac.igñ.
4 ⁊ in.l.ij.ff.de gñſ. ¶ † Ultimo etiã no.q̃ꝺ diſpoſitio gñal nõ referẽ ad ignorata.facit.l.q̃ cũ tutorib⁹.§.pe.⁊ fi.ff.de tranſa. ⁊ in.l.tres fratres.ff.de pac.de quo.in.l.ſub ꝑtextu ſpecierũ.⁊.l.ſi decreta.C.de trãſac. ¶ In gl.ij.ibi cõprehendũẽ etiã poſthumi.hoc intelligunt doc.cõiter ſi ſit facta mentio de poſthumis in aliqua parte teſtamẽti alioſec⁹ p.l.q̃ filiabus.ff.de lega.i.⁊ ad l.ſi q̃s filiabus. rñdet Bart. q̃ꝺ ibi agiẽ de datione tutele q̃ eſt fauorabilis hic de exheredatione q̃ eſt odioſa.ff.eo.cũ quidam. Sed certe hec rñſio vr̃ ↄtra.d.l.q̃ filiabus vbi agitur de legato q̃ꝺ põt dici fauorabile ſicut ⁊ inſtitutio ar.l.ſi hereditatẽ.ff. mãdati. ⁊ tñ in dubio ibi nõ cõprehendiẽ poſthum⁹ in legato facto filijs niſi aliqua parte teſtamẽti ſic facta mẽtio ꝺ poſthumo vt ibi per. Uñ ſi rñdere poteſ melius vt ibi melius ſenſit gloſ.q̃ꝛ aliud tutela q̃ datur rõne filiationis ⁊ aliud in legato q̃ꝺ cõſueuit dari rõne affectionis ⁊ ꝓpter merita q̃ n̄ ſic cadũt in poſthumũ qui nõdũ eſt in rerũ natura arg.l.ſuus.ff.de obſeq. ſicut
5 vbi nõ cadit meritũ ita nec demeritũ ideo † ꝑmitrũ ſi exheredatio que cõſueuit ꝓpter odiũ ⁊ demeritũ fieri in dubio nõ comprehendat poſthumũ.ſi ſmel o inimis debet comprehendere ex quo legatũ q̃ꝺ eſt fauorabile nõ cõprehẽdit.poſſes tñ ſaluare referendo ipſam ad tex.q̃ videẽ loq̃ q̃ñ vnicũ tñ filiũ habebat teſtator ⁊ ideo neceſſario oẽdo in plurali ceteri oẽs filij filieq; ⁊c.cõprehendunẽ poſthumi.arg.l.ſi.ff.ad treb.⁊ q̃ꝺ habeẽ in.l. pediculis.§.itẽ cũ grereẽ.ff.de auro ⁊ arg.lega.⁊.l.meuius.§.cũ. qui.ff.de leg.ij. ¶ In glo.recte.ibi.§.j.hec glo.cõiter tenetur. lꝫ gl.aliter loquaẽ in.d.§.ſ. nõ faciens ſo differentiam inter verbũ liberi ⁊ verbũ filij ſed an apponat ſignum vniuerſale an non:
6 ſꝫ vt dixi hoc cõiter tenetur ex eo q̃ꝛ † nomẽ liberorũ eſt magis generale q̃ nomẽ filij: q̃ꝛ cõprehẽdit nedũ filios primi gradus: ſed etiã vlteriores.l.liberorũ.ff.de ver.ſig.ſꝫ verbũ filios videtur cõprehẽdere filios primi gradus tñ ſaltem in materia odioſa.

Unde dixit Bal q̃ꝺ ſi ſtatutũ eſt q̃ꝺ aliq̃s cũ filijs filiis nõ poſſit ſtare in ciuitate nõ cõprehẽdenẽ nepotes ⁊ vlteriores.facit q̃ꝺ no.gl.in.§.manifeſtũ.in aut.de reſtit.fideicõmiſſi.⁊ q̃ꝺ plene no. in.d.l.liberorũ.⁊ per predicta etiã dixit hic Bald.q̃ꝺ ſi diceret omnes liberos primi gradus exheredo vel omnes hos liberos demonſtratio filios ſatis diceret exheredatio nominatim facta. facit.l.que extrinſecus.ff.de ver.ob. ¶ In gl.opꝫ ibi quẽ ignorat habere ſignanter no.hãc glo.Bal.cũ.l.hic alle.⁊ ſucceſſiue Ang.ex qua habes q̃ꝺ diſpoſitio generalis non trahiẽ ad ignorata ſeu ad incognita.⁊ iſtud facit ſcđm eũ an aũt ex cauſa in quantũ cõſeruat legata habeat locum q̃ñ rumpitur teſtamẽtũ natiuitate poſthumi preteriti quẽ teſtator ignorabat eſſe in vẽtre nã facit ſcđm eum iſta gl.q̃ꝺ non.⁊ ſic intelligaẽ glo.in.l.i.de poſthu.ſecus ſi ſciebat ⁊ ſic intelligaẽ glo.in.l.vxorẽ de manu. teſta.⁊ in.l.i.C.de codi.tñ ipſe q̃ñ teſtator ignorauit poſthumũ eſt in vẽtre.cõcludit q̃ꝺ ſi ſunt legata neceſſitatis vt facta ꝓ male ablatis incertis vel pro reſtitutione vſurarũ illa debebunẽ ſecus ſi eſſent voluntatis ſi nullum filiũ habebat nec habere ſperabat ar.l.cũ acutiſſimi cũ ſi.C.de fideicõ.ſec⁹ iſi dicit ſi habuiſſet filiũ iã natũ quẽ inſtituiſſet ⁊ etiã legata feciſſet.nã tunc licet ignoraſſet de poſthumo:debebunẽ n̄ h ſominus legata q̃ꝛ veriſimile eſt q̃ꝺ ſi cogitaſſet de eo noluiſſet legata deberi ſicut et deſiam nato ar.ſequentis §.⁊ ſubdit hoc verũ q̃ñ nominatim non eſt factũ legatũ alias nõ debereẽ ſaltẽ ab alio a quo nõ eſt relictum ar.l.pe.ff.de iure codi. Ang.tñ al ter hic vr̃ loquiſ: quo ad mentem forte idẽ ſenſerit. Sed de hoc dicendũ vt plene diceẽ in
7 l.filio preterito.ff.tit.i. ¶ † In eadẽ gl.ibi reſpondeo idẽ.ſ.vt facta inſtitutione generaliter de filijs nõ cõprehẽdaẽ ille quem teſtator putauit mortuũ.Sed iſtud nõ videtur eſſe verũ arg.l.iij. ff.de inoff.teſta.⁊.l.ſi.C.eodẽ.⁊.§.ſeq.Nec obſtãt tex.q̃ꝛ loquiẽ in exheredatione que eſt odioſa ⁊ reſtringen.la ff eo.l.cum quidam.⁊ in qua non eſt etiam eadem ratio que eſt in inſtitutione nam in inſtitutione ſi cogitaſſet veriſimiliter inſtituiſſet ſed nõ ſic in exheredatione q̃ꝛ tũc veriſimiliter nõ ſic eũ cõprehendiſſet cum forte non eſſet demeritus. Non obſtant leges allegate in gloſſ.quia in eis inſtitutio reddebatur incerta: hic autem verba erant certa licet generalia ⁊c.

Lucius titius.

Propter fauorẽ teſtamenti ⁊ ignorãtiã teſtatoris natus habetur pro nõ nato.h.d.ſcđm Dy.ſcđm quẽ iſte caſus nõ eſt alibi. Uel ſic.† Prouiſio facta in vnũ caſum porrigiẽ ad aliũ infra
8 quẽ ſimiliter prouidiſſet ſi de eo cogitaſſet.h.d. ¶ No.etiam ex tex.q̃ꝺ illud q̃ꝺ fit in rure ꝓſumiẽ ignorari p exiſtentẽ in ciuitate etiã ſi ſit cõiunctus ſimiliter ecõtra ſcđm Bal.Sed hoc intelligit Ang.q̃ñ feſtinãter ſeu in breui eſt factu alias aũt coniunctus preſumiẽ habere notitiã factorũ cõiuncti arg.l.octaui gradus.
9 ff.vñ cogna.⁊.l.de tutela.C.de reſtitut.mi.in integrũ. ¶ † Item no.q̃ꝺ verba ad futurũ relata interdũ verificãtur in ſenſu preterito.⁊ hoc ideo eſt q̃ꝛ hic actus nõ erat reiterabilis ſi aũt fuiſſet reiterabilis videreẽ diſtinguẽdũ an teſtator ſciuiſſet vel ignoraſſet per.l.ſi iam facta.ff.de condi.⁊ demon.⁊ ſic facit ſcđm Bald.et Ang.q̃ꝺ litere gratioſe ſuper prima vacatura emanate nõ extẽdanẽ ad vacantẽ tẽpore date ſi vacatio ſit reiterabilis vt in.c. dilecto extra de prebẽdis.⁊ hoc tenet hic Bal.Ange.tñ videẽ diſtinguere an ſciuerit papa beneficiũ vel prebendã vacare an nõ ⁊ in dubio preſumatur ignorantia.l.verius.ff.de proba.⁊ idẽ etiã finaliter tenet hic Bal.Tu adde q̃ꝺ gl.videtur indiſtincte tenere q̃ꝺ dicte litere trahantur etiã ad vacantẽ q̃ꝛ id q̃ꝺ vacat tẽpore date verũ eſt dicere q̃ꝺ etiã vacabit.l.verbũ erat.ff.de verbo.ſignifi.⁊ hoc tenet gl.in clemẽ.cũ ei quẽ in gl.ad notitiam vacationis.de conceſ.preben.in cle.Ultimo tangit hic Bart.⁊
10 ſucceſſiue Bal.⁊ Ange.† an maleficiũ factũ de mane vel de ſero debeat dici factũ de die an vero de nocte ſi ſtatutũ duplicet penã de nocte ⁊ vario modo loquitur ⁊ in.l.qui duos.ff.de maiuriſ teſt.⁊ in.l.aut facta.§.tempus.ff.de pe.Concludit q̃ꝺ ſi in loco cõſueuit pulſari cãpana per quam propter hoc cõſ.eurũt pene duplicari tunc hoc clarũ in alijs locis ſeruaẽ q̃ꝺ ipſe dicit in §.tempus.quia ſi factũ ſit de mane ante ortum ſolis dicaẽ factũ de nocte.idem ſi de ſero ante occaſũ ſolis ſecus ſi de mane ꝑoſt ortum ſolis vel de ſero poſt occaſum quia tunc dicitur de die ⁊ ideo cautus ſit articulans vt explicite articulet. Si autem ſimpliciter ſit articulatum et probatum quod eſt factum de mane vel quod eſt factum de ſero in dubio videtur factum de die vt ſic in penis benignius interpretetur arg.regule in penis.in.vi. ⁊.l.ſi preſes.⁊.l.ſi de interpretatione.ff.de pen.⁊ ſic intellige q̃ꝺ dixit hic Bald.⁊ Bart.

Filiusfamilias.

Miles poteſt exheredare ſicut ⁊ paganus.h.d.

Poſthumum.

Naſciturus ex vidua cũ qua teſtator põt ↄtrahere matrimoniũ põt heres inſtitui.h.d. ¶ In tex.ibi natum.l.naſciturum:vt not.in.l.j.proxi.§.ſi quis ⁊c.

Summarium.

1 Exheredatio in conditionis defectum quando poſſit confirmari per aditionem alterius inſtituti.
2 Exheredatio aliqua a principio ſuitatem non impedit licet fit euacuata ex poſtfacto.
3 Conditio poteſtatiua quedam poteſt impleri vltimo vite ſpiritu alia non.
4 Legatum vſuſfructus factum vxori an valeat heredem poſt ipſius vxoris mortem a teſtatore inſtituto.
5 Rei in quo verbum ad inſtitutionem trahi poteſt.
6 Inſtitutus in re certa pōt eā apprehendere autoritate ꝓpria.
7 Inſtitutio poſt mortem facta ad fideicōmiſſum trahitur.
8 Priuilegium ceſſat eius cauſa ceſſante.
9 Poſthumi quatuor modis naſci poſſunt.
10 Factum hominis facto differt ab eo quod fit facto nature.
11 Diſpoſitio limitata limitatum producit effectum.
12 Matrimon ū de iure ciuili cū ancilla nō pōt contrahi.
13 Poſſibile eſt quod poſſibile fieri poteſt.
14 Actus in cōtrarijs ſi nullus ſit nō firmabit̄ tractu tēporis.

Filius a patre. Si exheredatio facta in cōditionis defectū nō poſſit cōfirmari aditione teſtm̄ eſt nullū: filius aūt ſuccedit patri ab inteſtato ſecus ſi poſſit confirmari. h.d. ¶ † No. qđ nō ſufficit filiū inſtitui ſub cōditione caſuali et exheredari in eius defectū niſi exheredatio poſſit cōfirmari per aditionē alteri⁹ inſtituti. ⁊ ſic l mita. l. ſi pater. C. de inſti. ⁊ ſub.
2 ¶ † Itē no. ſcđm Ang. qđ exheredatio a principio aliq̄ licz ex poſtfacto euacuetur ꝓpter aliquē caſum nō impedit ſuitatē qđ apparet ſcđm eū qꝛ ea euacuata fili⁹ incōtinēti heres exiſtit patri ab inteſtato. ⁊ idē dicit ſi euacuet̄ qꝛ ſua⁹ ſit lata ꝯ teſtm̄ qđ eſt no. ſcđm eū cū iā dominiū plene fuerit trāſlatum in inſtitutum. allegat l. pap̄. §. ſi cōditioni. ff. de inoffi. teſt. ⁊ ſic intelligit Ang. qđ in caſu hu⁹ l. exheredatio a principio fuit aliqua. Sꝫ ꝯtrariū tꝫ Bal. ⁊ bene qꝛ exheredatio a ꝑncipio eſt nulla ex quo certū eſt qđ nō pōt cōfirmari ꝑ aditionē. facit l. ſi ita. §. ſi. ff. eo. ⁊ ſic habet̄ ꝓ preterito in defectū ꝯditiōis ab ipſo ꝑncipio. arg. no. in. l. ſi poſthum⁹. in pn̄. §. e. Itē licz ſit ſuſpēſa ſuitas qñ tē exheredatio eſt ſi reſcindat̄ ꝓlata q̄rela tūc ceſſat ſuſpēſio ⁊ aſſumit vires ſicut cōtingit etiā in inſtituto ſub ꝯditione poteſtatiua vt te
3 tigi in. l. ſi fili⁹ heres. ff. e. licz Ang. aliter hic loquat̄. ¶ † In gl. pendēte. in ſi. gl. diceret verū in cōditione ꝑtātiua q̄ pōt eſt impleri vltimo vite ſpiritu nō in illa que nō pōt impleri vltimo vite ſpiritu: qꝛ illa deficit viuo filio in vltimo vite ſpiritu. l. ſi filius heres. vltimo reſſo ff. eo. ⁊ l. ſi. ff. de cōdi. inſti. ⁊ ſic glo. relata ad tex. nō bñ dicit. Si aūt cōditio erat caſualis tūc ꝓpter e ſtat litera: qꝛ pōt pēdere cōditio eo viuo ⁊ eo mortuo. Et aduerte quia vbi cōditio eſt poteſtatiua nunq̄ requirit̄ exheredatio in ei⁹ defectū. l. ſi libert⁹ ſub cōditiōe. §. libert⁹. ff. exiſtimo. ff. de bon. liber. ¶ In gl. heredē. ibi ſed male diceret coheres. Sꝫ certe pōt ſaluari ꝑte⁹ ſi intelligat̄ qđ fuit dat⁹ ſubſtitut⁹ in defectū cōditionis in qua fili⁹ fuit exheredat⁹ ⁊ nihilomin⁹ fuit coheres dat⁹ poſt mortē in dimidia. Lec. autē Azo. quā tetigit gl. vꝫ qꝛ hic fili⁹ tn̄ fuerit inſtitut⁹ ſub cōditione in dimidia ⁊ dat⁹ coheres poſt mortē in alia dimidia pōt ꝑcedere ſi fuit inſtitut⁹ ſub cōditiōe poteſtatiua ſec⁹ ſi erat caſualis ex quo nō erat in defectū exheredatus. Lectu. aūt gl. poſſet. ff. tetigit hic Bal. dicēs ſpeciale fauore teſtamēti cōſeruādi qđ dies incerta reiciat̄ ex quo alias teſtm̄ non pōt habere effectū ſecus vbi poſſet habere effectū. nā tūc nō dꝫ reijci ſed expectari vt ꝯditio l. ſi cū heres. ff. de leg. ſcđ. ad l. ſi ita. §. ſi. reſpōdet qđ ibi teſtator magis peccauit: qꝛ ibi tantūmodo exheredauit hic aūt inſtituit ſub ꝯditione licz exheredauerit in ei⁹ defectū. Sꝫ certe hec ſol. vr̄ diuerſificare caſus ⁊ ideo nō vr̄ bona ꝓſertim: qꝛ ſi eſt fauor teſtamēti cōſeruādi q hoc operat̄ in caſu iſto debuiſſ̄ ⁊ etiā idē operari in d. l. ſi ita. ꝓterea ꝯditio poſt mortē ſui natura nocet qđ ſolū poſſit adiri hereditas ſecuta morte ⁊ nullo mō in vita. l. inter illā. ff. de ꝟ. ſignifi. ⁊ ſic attēto ꝓprio ſignificato verborū exheredatio videt̄ nulla cū poſſit cōfirmari in vita filij abſurdū videt̄ qđ contra ſignificatū verborū faueamus exheredationi q̄ eſt odioſa l. cum quidā. ff. eo. vñ iſte intellect⁹ nō placet etiā Ang. lꝫ nō allegat formaliter rones predictas ⁊ ꝓpter hoc dat al ū vꝫ qđ in hoc ꝟ. heredē mutet̄ caſus ⁊ nō ꝓſequit̄ eundē caſum ⁊ intelligit qđ filius fuit inſtitutus heres pure ex parte ⁊ coheres ſibi datus poſt mortē qui intellectus eſt ſatis in ſe verus ſed habet modicum dubiū ideo tenet alterum de his de quibus ſimpliciter dixi: vꝫ ꝑſ. vel Azo. Intellectus tñ gl. inducit̄ ꝑ Bal. ꝯditionez
4 illā quotidianā. ¶ Si teſtator reliq̄t vſūfructū omniū bonorū vxori ⁊ poſt mortē vxoris inſtituit aliquē heredē an valeb. legatū vſuſfructus. nā videt̄ qđ nō cū dies vſuſfructus legati cedat ſub adita hereditate. l. j. §. in nouiſſimo. C. de cadu. tol. Sed hereditas non videtur poſſe adiri in vita vxoris ⁊ vſuſfructus etiā videt̄ extingui cū morte vxoris. l. titia cū morit̄. ff. de vſuf. ergo videt̄ qđ nō valeat tale relictū: vt. d. l. titio. Sed ꝯtrariū tenet Bal. dicēs qđ fauore teſtamēti ꝯſeruādi reiicit̄ dies mortis q̄ ad valorē legati lꝫ nō quo ad emolumētū qđ nō habebit heres niſi poſt mortē vxoris ꝑ hūc tex. ſcđm intellectū gl. Sed vt dixi intellectus gl. nō videt̄ bonus nec vr̄ etiā eadē rō eſſe in caſu gl. ⁊ in caſu dicte q̄ſtionis qꝛ in caſu gl. teſtamentū redderet̄ nullū ex toto niſi poſſet adiri hereditas in vita ſed in caſu dicte queſtionis teſtamentū eſſet validū: ſed ſolū redderetur inutile legatū vſuſfructus. qđ non eſt abſurdum: vt pꝫ in. d. l. titio et facit qđ habet̄ in. l. j. C. de his que pe. noie. Unde Ang. dicit hic aliter vꝫ ſi vxor inſtituit̄ in vſufructu ad vitā ⁊ poſt mortē eius inſtituit̄ alius heres vniuerſalis qđ vxor ſit inſtituta in re certa ⁊ pure trahit ad ſe interim vniuerſum patrimoniū ſicut ſi nullū coheredē haberet vel haberet ſed repudiantē ex quo in vita coheredē non reperitur habere. facit qđ no. in. l. ex facto. la gran de. ff. de here. inſti. ⁊ ad dictā. l. titio cum monetur. ff. de vſufruc. per quā videt̄ qđ diſpoſitio ꝑdicta reddatur inutilis cū vſuſfructus videatur quodā modo relictus poſt mortē. Reſpondet qđ illa procedit qñ directo diſpoſitio vſuſfructus cōfert̄ poſt mortem: ſed hic fuit collata in vita ⁊ pure licet adiecta fuerit conditio ſeu qualitas cuius obſeruātia eſt impoſſibilis vt diſpoſitio teneat ideo illa qualitas remoueat̄ de medio ⁊ habebit plenā ꝓprietatē ⁊ poſt mortē ſuā deuoluet̄ inſtitutio in cām fideicōmiſſi. pro hoc dicto lꝫ nō allegetur facit qđ no. Bald. in. l. ſi militeris heredē in prin. ff. de teſt. mil. Sed aduerte qꝛ hec opi. videtur omnino cōtra mētē teſtātis. qui voluit vxorē ſolū habere vſumfructū ⁊ nō ꝓprietatē nec voluit etiā qđ ꝑ poſſet retinere quartā aliquā cuius cōtrariū cōtingeret ſcđm opi. Ange. ideo in dubio ſi aliter mēs teſtātis ſaluari pōt ꝓut vr̄ poſſe in caſu ſuo vt dicetur. nō eſt tenēda hec opi. cū deſeruiēdū ſit mēti teſtātis: vt in l. in cōditionibus primū locū. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ in. l. vnica. C. de fideicō. cū ſimilibus. Ideo pōt dici qđ in hac materia cōſiderādi ſunt aliqui caſus nā aūt teſtator reliq̄t vſumfructum bonorū ſuorū vxori ⁊ poſt mortē inſtituit aliū aut inſtituit vxorē in vſufructu bonorū ⁊ poſt mortē inſtituit heredē aliū aut inſtituit vxorē in vita ⁊ aliū inſtituit heredē in vita eius primo caſu vr̄ qđ tale relictū vſuſfru. ſit nullū cū non poſſit adiri hereditas in vita vxoris ⁊ dies vſuſfruct⁹ nō cedat niſi ab adita hereditate. ⁊ ſic quodāmodo vr̄ relictus poſt mortē arg. l. ſi ita. §. ſi. ff. eod. ideo non valet: vt. d. l. titio cū morit̄ nec pōt dici qđ hoc caſu
5. verbū † relinq̄ cū ſit adiectū certe rei qꝛ vſuſfructui lꝫ vniuerſorum bonorū trahat̄ ad inſtitutionē ꝑ id qđ habet̄ in. l. his verbis. ff. de heredi. inſti. ⁊ l. cogi. §. generaliter. ff. ad trebel. nec obſtat iſte textus ſcđm intellectū gloſſ. ⁊ Bal. qꝛ ille intellectus nō vr̄ bonus: vt. ſ. dixi. Itē ꝓſuppoſito qđ eſſe verus nō ꝑ hoc poſſet inferri ad caſum ꝓpoſitū in quo nō eſt eadē rō: nā in caſu huius legis niſi poſſet adire in vita inſtitutus poſt mortē teſtm̄ ex toto redderet̄ nullū ſed in caſu q̄ōnis ꝓmiſſe teſtm̄ nō redderetur nullū: ſed ſolū dictū relictū ergo nō fienda extēſio ꝯ ſignificatū verborū ad caſum diſſimilē in quo nō eſt eadē rō nec etiam eſt abſurdum qđ in teſtamēto reperiatur aliqđ legatum inutile. ſic. l. j. ⁊ qđ ibi no. C. de his q̄ pe. noie. imputet ergo ſibi teſtator qui nō diſpoſuit taliter qđ ſcđꝫ formā iuris poſſet ſortiri habere effectū facit q̄ habet̄ in. l. ſi titius. ff. de cōdi. inſti. ⁊ in hāc partē videt̄ inclinare Joan. an. in addi. ſpe. in ti. de pig. §. ſig. ſi. porro. ſi vſuſfructuari⁹. q recte videt̄ loq hoc caſu qñ factū eſt relictū ⁊ nō qñ facta eſt inſtitutio ſi bene ponderent̄ ip̄i⁹ verba. ¶ Scđo caſu qñ fuit inſtituta in vſufructu puto ſatis dici poſſe qꝫ ſi tenemus opi. Bar. de qua in. l. ex facto. ff. de heredi. inſti.
6 circa inſtitutū in re certa † vbi cōcludit q̄ inſtitut⁹ in re certa ꝓpria autoritate apprehendere pōt rē in qua eſt inſtitutus quaſi videat̄ ſibi data licentia ex quo ꝑ verbū inſtituo qđ erat verbum mere directū eſt mutatus. facit qđ habet̄ in. l. titia cū teſtamento. §. j. ff. de leg. ij. Itē q̄ per agnitionē factā per ipſum inſtitutū in re certa teſtamentū ꝯfirmet̄ qꝛ ſi nō ſequit̄ aditio alterius remanebit heres inſolidū arg. l. j. §. ſi ex fundo. ff. de heredi. inſti. ⁊ ſic in omnē euentum teſtamētū habebit effectū tunc clariꝫ eſt qđ poſſumus deſeruire verbis ⁊ menti teſtātis qꝛ poterit dicta vxor apprehēdere vſumfructū ꝓpria autoritate ⁊ ſi cōtingat q̄ poſt mortē ei⁹ nō adeat̄ hereditas apparebit ip̄am fuiſſe reliq̄tro heredē vniuerſalē ſi vo adeat̄ hereditas apparebit eā retro fuiſſe heredē ex re certa ⁊ cū aditione ſecuta fingat̄ retro heres fuiſſe ex tpe mortis teſtantis ille qui adiuit l. heres quoꝫ. ff. de acq. here. attn̄ nō predicta fictione apparebit vſumfru. perceptus poſt aditā hereditatē ſaltum iuris fictione ⁊ ideo ſuſſeualidum nec ob. d. l. vnica. §. in nouiſſimo. que videt̄ velle qđ nō poſſit peti vſuſfru. niſi ab adita hereditate: qꝛ illud verū qñ tantūmodo vſuſfructus legat̄ vel relinquitur: qꝛ tūc ſi hereditas nō adiretur reddit̄ relictū inutile. l. cū quā. C. de fideicō. ſecus qñ q̄s eſt inſtitut̄ in vſufr. quo caſu nō pōt reddi relictū inutile ſi agnoſcat̄ tunc vſuſfruc. ꝑ id qđ. ſ. dixi. ⁊ ꝑ id q̄ no. Bar. in. d. l. ex facto. ⁊

in videtur

ſic videt̃ q̃ h̃ caſu nõ ꝓcedat opi. Bal. nec opi. Ang. ¶ Ter
tio caſu ꝓpꝛie videtur habere locũ id q̃ no. Bal. in. d. l. miles
vbi vr tenere q̃ ipſa vxoꝛ erat heres in ſolidũ. ſ; p fideico. tene
bit̃ reſtituere hereditatẽ inſtituto poſt mortẽ ipſius vxoꝛis. Sʒ
tu potes dicere q̃ aut cõſtat de mẽte teſtantis q̃ voluit vxoꝛẽ
habere adminiſtrationẽ in vita totius hereditatis ꝛ dare eidẽ
coheredem in parte poſt mortẽ eius. ꝛ tũc clarũ q̃ ſtabitur mẽ
ti teſtatoꝛis. ſicut ꝛ ſi teſtatoꝛ inſtituiſſet ſimpliciter vxoꝛẽ ꝛ aliuʒ
ſub conditione inſtituiſſet. ꝛ ſic coheredẽ cõditionale dediſſet.
facit q̃ le. ꝛ no. i. l. q. ſ. ſi pars here. pe. ꝛ p Bar. in. l. plane. el pri
mo. §. ii cõiunctim. ſ. de leg. i. Nõ enim repugnat quod ipſa ha
beat adminiſtrationẽ ſolide hereditatis in vita. ꝛ tñ an ſit he
res in ſolidũ vel pro parte declaretur poſtea ex futuro euentu.
vt pʒ ex no. in. d. l. ii. ꝛ p Bar. in. d. l. plane. aut cõſtat q̃ teſta
toꝛ voluit ipſam heredẽ eſſe in ſolidũ in vita. ꝛ ſic nõ tantũmo
do ſolidã adminiſtrationem habere ꝛ poſt mortẽ voluit alium
inſolidũ heredẽ eſſe. ꝛ tũc cũ hereditas nõ poſſit dari ad diem. l.
hereditas ex die. ſ. de heredi. in ſti. vel c.tur dies de medio vt hic
ꝛ ſic heres erit in ſolidum ipſa vxoꝛ ꝛ videbit̃ rogata p fideicõ.
de reſtituendo inſtituto poſt mortẽ vxoꝛis. Ratio q2 inſtitutio
tunc facta de alio poſt mortẽ nullo tp̃e potuit valere iure dire
cto: cũ ſit facta in caſum in quo alius reperitur iã heres ergo ꝛ
poſt aditã hereditatẽ non poſſit alius directo vocari p no. in l.
tem. iuxta id q̃ leg. ꝛ no. in. l. in teſtamẽto. C. de teſt. mil. ꝛ in. l.
ꝑcibus. C. de impu. ꝛ in. l. centurio. ſ. de vulg. ꝛ pup. nĩſi forte ca
deret in pupillarem ſubſtitutionem q̃ hoc caſu non cõtingit.
7 ideo inſtitutio facta poſt mortẽ ex quo nullo tp̃e pot valere iu
re directo trahitur ad fideicõmiſſum. iuxta id q̃ habetur in. l.
ſceuola. ſ. ad treb. ꝛ in. l. verbis ciuilibus. ſ. de vulg. ꝛ pu. ſecus
eſſet in milite, vt in. d. l. miles ita in prin. ꝛ ſic poſſet intelligi opi.
Bal. in. d. l. miles. q̃ſqʒ ſumus in dubio: q2 ſimpliciter vxoꝛ eſt
inſtituta in vita cũ alius ſit inſtitutus poſt mortẽ ꝛ l; iſte caſus
ſit magis dubius tñ vr dicendũ q̃ teſtatoꝛ videat̃ voluiſſe ip
ſam eſſe heredẽ inſolidũ in vita. nã p hoc q̃ dixit in vita vr vo
luiſſe q̃ nullatenus diceret poſt mortẽ ex quo illa vba ſunt in
definite plata. ꝛ ſic vniuſormiter vident̃ reſpicere totã heredita
tẽ ar. l. ia h̃ im e. ſ. de vul. ꝛ pu. cũ ſimi. ꝛ ſic vr q̃ dicta dies vite
remouẽat̃ ꝛ remanet inſolidu heres: ſʒ videat̃ grauata de reſtituẽ
do inſtituto poſt mortẽ cũ inſtitutio de tali inſtituto poſt moꝛ
tẽ nõ poſſit valere tũc iure directo. ꝛ ſic trahi debeat ad fideicõ
miſſum vt p2 ex gl. ꝛ ſic etiã poſſit intelligi opi. Bald. poita in
d. l. miles. Et nota bñ ꝑdicta q2 quotidiana ſunt ꝛ ſepe de fa
cto cõtingũt. ꝛ de materia etiã p Bal. i. l. extraneũ. C. de here. in
ſti. ꝛ vide Bal. in. l. d q̃ pauꝑib⁹ in. x. ii. q. de epiſ. ꝛ cle. vbi vr
tenere idẽ q̃ hic tenet: ꝛ p Fede. in opere ſuo cõ. lxiii. alias eſt in
lvi. tñ ibi no attingit h̃ dubiũ l; termini q̃dam tangant dubiũ.
An aute q̃n filius inſtituitur ſub condit one caſual. hodie de
beat remoueri conditio per. l. quoniam in prioribus. an vero te
ſtamentum ſit nulli tetigit h. c. Ang. de quo dicetur in. l. ſuus
quoqʒ. ſ. de here. inſt. tuen.

Filiusfamilias. Qui morte aui reincidit i ptã
te patris ſi ante reperit̃ inſti
tutus vel exheredatus teſtñ valet alias rumpit̃. h. d. Et pmo
ponit̃ thema ꝛ q̃ ſ. do arguit a partiũ enumeratione q̃ teſta
mẽtũ nõ rũpatur. tertio arguit ꝛ determinat p al a parte quar
to formãt noua queſtio ꝛ decidit̃ ſcoa io. non quidẽ. tertia ibi
8 ſed tñ quarta ib. ſed ſi heres. ¶ †Not. q̃ ceſſante cã priuilegiũ
ceſſat priuilegiũ. ꝛ ideo l; pretextio milit.s habeat p exhereda
tione vt. l. ncut certi. C. de mil. teſta. h̃ cẽ verũ q̃n militat ſecus
ſi deſiuit militare etiã dato q̃ fecerit teſtamentum tp̃e militie.
9 ¶ †Itẽ no. quatuoꝛ modos naſcẽdi poſthumos vel q̃n q̃ ha
bent̃ in ſra. Quintus etiã addi põt ſm Bal. q̃n legitimat fili⁹
facit q̃ no. ſ. l. proxi. §. ꝛ quid ſi tantũ. Adde et am ſextum ſm
communem opi. de qua habetur in aut. ſi qua mulier. C. de ſac.
ſan. ec. q2 q̃ñ quis ingreditur monaſterium videtur tñ q̃n teſta
mentum non rumpatur ſi monaſteriũ inueniatur in aliquo in
ſtitutum etiam dato quod fecerit teſtamentum etiam tempore
quo non putauerit ſe ingreſſurum monaſterium. per id q̃ ha
10 betur hic in vlti. mo reſponſo. ꝛ l. filio. §. ſi. ſ. eo. ¶ †Nota vlti
mo aliud eſſe aliquid fieri facto hominis: ꝛ aliud eſſe aliqd fieri
facto nature. ꝛ ideo dixit gl. in ſti. de capi. dimi. circa principiũ.
quod no dicitur capitisdiminui qui eſſicitur ſui iuris facto na
ture ſecundum Bal.

11 **Si quis ex.** † Diſpoſitio limitata l mitatũ parit
effectũ ad h̃ allegat̃. ꝛ fac. t. l. in agris
ſ. de acq. re. do. Uel ſic Prouiſio velata ad certã pſonã nõ egre
dit̃ illã. h. d. q̃ intellige vt dictũ fuit in. l. titius. §. ſi. ꝛ. l. cõmo
diſſime. ſ. eo. ¶ No. vltra ſummariũ q̃ in periculũ incidit q ſe
nimis aſtringit. ꝛ ad hoc allegari poteſt ſm Bal. ꝛ Ang.

Si quis eo. Quis pt inſtituere poſthumũ naſcitu
rum ex ea q̃ tũc vxoꝛ nõ eſt ſ; honeſta ẽ
ſpes q̃ eſſe poſſit ꝛ inſtitutus in parte nullo alio iſtituto inſoli

12 dũ heres erit. h. d. ¶ †No. q̃ cũ ancilla nõ põt eſſe matrimoniũ
q̃ eſt verũ de iure ciuili. C. de inceſt. nup. l. cũ ancill s ſecus de
iure ca. inter ſcientes: vt in. c. i. ꝛ. ii. extra de cõiug. ſeruoꝛũ. ¶ Itẽ
no. q̃ nõ põt eſſe matrimoniũ cũ illa cuius tutelã quis geſſit vel
pater eius niſi illa effecta maioꝛ xxv. annis. ꝛ tranſacto vtili an
no ad reſtitutionem petendam dato ꝛ reddita ratione admini
ſtrationis an tamen hoc impedimentũ ſit ſufficiẽs de iure cano
nico eſt recurrendũ ad ea que habentur in ſummula Io. an. ſu
per quarto libro decretalium. ꝛ ad id q̃ habetur in c. v. no ex
tra de cogna. lega. ¶ Item no. q̃ nõ inſpicitur patris ſtatus ſʒ
conſideratur etiam q̃ contingere poteſt honeſte. ꝛ hoc fauoꝛe te
ſtamenti cõſeruandi regulariter contra: vt in. l. quod ſumus. ſ.
13 de cõdi. ob cauſam. ¶ †Itẽ no. q̃ dicit̃ poſſibile id q̃ fieri põt
poſſibile licet nũc non ſit. ꝛ ſic ſufficit aliquid eſſe poſſibile poten
tialiter l; non ſit poſſibile preſentialiter q̃ eſt no. ſecũdũ Bald.
¶ Ultimo no. ex tex. coniuncta gl. in verbo ſtatu. ar. q̃ ſi papa
cõcedit alicui poteſtatẽ diſpenſandi ſuper inhabilibus ad bene
ficia obtinẽda in qualicũqʒ ſtatu. q̃ nõ videtur cõceſſa poteſtas
diſpenſandi cũ inhabilib⁹ propter moꝛes a natura ſeu defectũ
naturalem. ſed ſolum cum aliis quibus rigoꝛ iuris reſiſtit. facit
q̃ habet̃ in. c. i. lcias. extra de reſti. ſpo. ſm Ang. Bal. vero ali
ter loquit̃. nam dicit q̃ iſte ſermo in qualicũqʒ ſtatu nõ refertur
ad prohibita de iure diuino vel naturali. ꝛ ideo ſi q̃s habet po
teſtatem a papa diſpenſandi cũ q̃buſcũqʒ in qualicũqʒ ſtatu. nõ
tñ poterit diſpẽſare in prohibitis iure diuino vel natura li. ſ; tñ
14 tñ in prohibitis iure poſitiuo. q̃ dicit eſſe bene notãdũ. ¶ †In
glo. ſuper verbo heredẽ. in ſi. Solue q2 in cõtrariis actus ab ini
tio eſt nullus. ideo tractu tp̃oris nõ firmat̃. vt in regula nõ fir
matur. de reg. iur. in. vi. ſed hic a principio teſtamentum fuit ali
quod ꝓpter ſpem poſſibilẽ ꝛ honeſtã quã expectare nõ erat tur
pe. ꝛ ideo nõ inualidat̃ actus licet ſtatus preſens aliqualiter re
pugnaret. Nec ob. §. ſacrã. vbi videt̃ debere inſpici ſtatus pre
ſens ꝛ nõ id q̃ pot euenire. q2 ibi erat turpe ꝛ inhoneſtum expe
ctare illud q̃ poterat euenire. ideo ibi diſpoſitio redditur nulla
propter ſtatũ preſentẽ ibi repugnantẽ. ¶ In glo. fi. ibi arg. con
tra. So. q̃ licet ibi non eſſet coheres ſeu collegatarius tñ eſſe ſpe
rabatur hic nec erat nec eſſe ſperabatur. ideo hic non facit par
tem de quo in. d. l. ſi duobus per gloſſ.

Summarium.

1 Poſthumus in iure variis ſumitur modis.
2 Poſthumus alienus quis dicatur.
3 Poſſe verbum non ſemper liberam importat poteſtatem.
4 Partus legitimus decimo menſe a morte patris poteſt naſci.
5 Dictio tunc extremitatem temporis importat.
6 Iuuenes acuti ſunt ingenio: ſenes vero ſapientes.
7 Poſthumus alienus quare inſtitui prohibeatur.
8 Conſiliũ Galli de poſthumo inſtituendo an ſit neceſſarium.
9 Mulier an poſſit decem menſibus fetum in vtero portare.
10 Nepos ſecundo die poſt decimum menſem natus comprehen
ditur in conſilio Galli.
11 Seuerare poteſt quis in die ſue mortis.
12 Nepos poſt mortem filii naſciturus venit in inſtitutione facta
de filio ꝛ nepote.
13 Superfluitas verboꝛum redarguitur.
14 Antiqua a recentioribus corriguntur.
15 Inſtituo verbum ponitur pro ſubſtituo.
16 Subſtitutio vulgaris fit per hec verba titium inſtituo ꝛ ſeium
ſubſtituo.
17 Teſtatoꝛe filium ꝛ nepotes emancipatos inſtituente ipſi pari
ter vocandi ſunt.
18 Diſpoſitio que fit inter perſonas in quib⁹ cadit oꝛdo an cẽſea
tur fieri oꝛdine ſucceſſiuo.
19 Dictio cum vel ſimul connexitatem importat: dictio vero ꝛ cõ
tinuationem ex oꝛdine.
20 Inuitari ſimul ad ſucceſſionem quando aliqui dicantur.
21 Inuitari ſimul quando qui dicantur ꝛ q̃n oꝛdine ſucceſſiuo.
22 Frater fratrem non neceſſario inſtituere tenetur.
23 Diſiuncta in coniunctam reſoluitur ſi inter perſonas ratione
affectionis coniunctas ponatur.
24 Diſpoſitio in contractibus quando plures perſonas ſimul et
quando ſucceſſiuo oꝛdine concernere dicatur.
25 Uſuſfructus in perſona filii alius eſt q̃ in perſona patris.
26 Emphyteuſis priuati poteſt in extraneos tranſmitti.
27 Reprehenſio ciuiliter facienda eſt.
28 Dictio ꝛc. quid importat. ꝛ nu. 31.
29 Subſtitutio non facienda preterito.
30 Pronepos non venit nepotis appellatione.
32 Moꝛtis nomine nõ ſolũ naturalis ſed etiam ciuilis continetur.
33 Prouiſio in vnum caſum trahitur ad alium ſimilem.
34 Lex in vno caſu corrigens ad alium trahi poteſt.
35 Pena interdictiõis aque ꝛ ignis remanet hodie in excõicatis.

36 Statutum in caſu vero non trahitur ad fictum.
37 Mandans maleficium an eadem pena puniatur qua mandatarius.
38 Extenſio qñ ad caſum diſſimilem fieri poſſit ꝛ quãdo nõ.
39 Filius emancipatus preteritus teſtamentum non poteſt dicere nullum
40 Filia emancipata preterita an poſſit teſtamẽtũ dicere nullũ.
41 Reſtitutio ad bona alteri queſita non trahitur.
42 Diſpoſitio facta in caſu vero trahitur ad fictum.
43 Nepos ex ſpurio an poſſit inſtitui.
44 Nepos inſtitutus ſimpliciter quo caſu cẽſeatur inſtitutus.
45 Pronepos non venit nepotis nomine nec proauia auie appellatione. ꝛ nu. 46.
47 Spurius ſub conditione ſi legitimabitur inſtitui poteſt.
48 Nepos quando filii appellatione cõprehendatur.
49 Ius Galli ius antiquum ꝛ ius Vellei ius nouũ appellatur.
50 Dubietas quelibet non facit vt libellus reiiciatur.
51 Fictio ſuper impoſſibili locum non habet.
52 Veritas prefertur fictioni.
53 Legitimatus an poſſit excludere ſubſtitutum.
54 Preteritio nepotis an irritet ſubſtitutionẽ pronepotis.
55 Preteritio exiſtentis in poteſtate teſtamentum vitiat.
56 Poteſtas naturalis ꝛ ciuilis equiparantur.
57 Legitimatio per procuratorem poteſt fieri ꝛ cõpaternitas contrahi.
58 Filius debet reſtitui quando teſtamentum conditur ſecundũ conſilium Galli.
59 Teſtamẽtum ex preteritione filii in poteſtate vitiatur etiam venientibus ab inteſtato inſtitutis.
60 Diſpoſitio facta in vno caſu ad alium non trahitur caſu in perſona ſubſtituti contingente.
61 Argumentum a verbis legis eſt licitum.
62 Nepos natus tempore teſtamenti non rumpit teſtamentum.
63 Interpretatio pro declaratione ſumitur quandoq;.
64 Subſtitutio non confirmatur vbi ob preteritionem teſtamentum rumpitur.
65 Heres extraneus non venit heredis ſui appellatione.
66 Vocatus ſecundo ad ſucceſſionem non plus habet quam qui primo.
67 Copulatiua inter duo adiectiua non neceſſario requirit cõcurſum vtriuſq; copulati.
68 Interpretari quandoq; capitur pro declarare.
69 Diſpoſitio que fit in caſu interpretato eundem quẽ caſus originalis effectum habet.
70 Dictum generaliter debet intelligi ſimpliciter.
71 Audacia cõmendabilis eſt in bona parte ſumpta.
72 Interpretatio declaratiua ex verbis ſꝫ extẽſiua ex mẽte procedit.
73 Nepos iam natus iure antiquiſſimo poteſt inſtitui.
74 Dictio in, pro valde ſeu augmentatiue ſumitur.
75 Mox dictio breue ſignificat interuallum.
76 Permittere differt ab eo qđ eſt non vetare.
77 Inſtitutus non iuridice eſt pro preterito habendus.
78 Bannitus nec ſuccedere nec inſtitui poteſt.
79 Actor quo iure agat dicere cogi poteſt.
80 Argumentum eſt licitum ex coniunctione legum.
81 Digreſſio de herede ſuo in nõ ſuũ an vitiet inſtitutionem.
82 In dictio multis capitur modis.
83 Poſthumus alienus ſecundum que iura inſtitui poſſit.
84 Queſtio mixta ſeu partim realis ꝛ partim perſonalis corã quo debeat iudice terminari ſtatuto ſtante ꝛc.
85 Inſtitutio quotuplex exheredatio totuplex.

Gallus. Diuidit Bal. hic ſolẽniſſãdo hãc l. Primo diuidit eã i gñe generaliſſimo. Secũdo in gñe ſubalterno. Tertio in ſpecie. Sꝫ tu poteris diuidere ſcđm Dy. quem doc. cõiter ſequunt̃ in tres partes principales. quia in prima parte ponit cõſiliũ galli cũ reprehẽſionib' ꝛ ſuppletionib' ſceuole quas circa ipſum cõſiliũ galli fecit. In ſcđa parte ponit̃ prouiſio. l. vellei in duob' capitibus in qb' gallus non prouiderat. In tertia parte ponit̃ prouiſio Iulia. in quodã caſu difficili. ſcđa ibi nũc de lege. tertia ibi ſꝫ ille caſus. Prima pars ſubdiuidit̃ in .v. nã primo ponit cõſiliũ galli. ſcđo ponunt̃ reprehẽſiones ꝛ ſuppletiões ſceuole. tertio ponit̃ breuis ordinatio teſtamẽti. quarto deciduntur aliqꝫ dubitabiles queſtiones. qnto traduntur quedã regule generales. ſecunda ibi quidã recte. tertia in .§. inſtituẽs. alias vt inſtituẽs. quarta in §. ſi ei'. quinta in .§. in oibus. Prima pars vſq; ad ver. quidã recte. hoc intẽdit in ſumma. Cõſiliũ galli eſt vt nepotes naſcituri ex filio viuẽte tpe teſtamẽti qui alias nõ poſſunt heredes inſtitui tanquã poſthumi alieni nõ obtinẽtes primũ gradũ inſtituant̃ in caſu in quo futuri eſſent ſui ne preteriti rũpant teſtm̃. h. d. Vel breui' cõſiliũ galli eſt vt nepotes naſcituri poſt mortẽ aui inſtituant̃ in caſu i quo fili' viuo teſtãte moriat̃ ne preteriti rũpãt teſtamẽtũ. h. d.

1 ¶ † Et pro euidẽtia premitte qđ poſthumus variis modis ſumit̃ in iure. vt colligit̃ ex his q̃ habẽtur. ff. l. pe. §. 1. ꝛ ff. tit. 1. l. poſthumũ. ꝛ no. C. eo ſup rubri. proprie tñ ꝛ ſtricte poſthumus dr̃ q poſt mortẽ parẽtis naſcitur q̃ſi poſthumũ. i. ſepulturã vel humationẽ parẽtis natus. Scđo premitte qđ olim ante hãc legẽ poſthumus alienus qui nõ erat obtẽturus primuꝫ locũ teſtatori ſi tunc naſceretur nõ poterat heres inſtitui de iure ciuili. vt in. §. poſthumo. inſti. de le. ꝛ in. §. 1. inſti. de bo. poſ. et ff. hac. l. §. ille caſus. Et ex hoc inſurgebat qđ ſi filius qui erat inſtitutus moriebat̃ anteq̃ teſtator ſi poſtea naſcebat̃ nepotes ex illo q erat in vẽtre tpe teſti tũc naſcẽdo reperiret ſe in primo loco ꝛ in primo gradu ſui heredis. ꝛ reperiret̃ preteritus. cũ nec teſtator potuiſſet illũ inſtituere velut poſthum' alien' tpe teſtamenti rũpebat teſtamẽtũ. Ideo ne rũperetur teſtm̃ gallus prouidet

2 eo modo quo dicit̃ hic in prin. † Et ſic ex predictis pꝫ qđ re teſtanti ſi naſcat̃ imo etiã dicet̃ alienus dato quod nõ habeat ut poſthumus alien' nedũ dicit̃ ille qui in nullo habebit attinere ſi nõ erat obtẽturus primũ gradũ teſtãti. ſi naſceretur tpe teſtamenti. ꝛ hoc iure ciuili. Sed de iure pretorio fuit poſtea introductũ qđ poſthumus alien' poſſit de iure inſtitui. vt. d. §. 1. inſtitu. de bo. poſ. Itẽ poſtea de iure ciuili per quãdam conſtitutionẽ ſiliſ fuit inductũ vt poſſit inſtitui. vt probatur in. d. §. poſthumo ꝛ ſic hodie cõſilium galli redditur ſuperfluũ ꝛ ſimiliter diſputatio huius. l. licet fuiſſet vtilis ſcđm ſua tpa. Multa tñ notabilia ꝛ vtilia etiã hodie que tractãtur in materia huius. l. habe-

3 bũt effectũ. vt patebit ex infra dicẽdis. ¶ † No. qđ verbũ poſſe interdum non notat liberam poteſtatẽ de quo etiam hic in gl. ꝛ etiam per doc. ¶ Item not. qđ verbum inſtituo quandoq; ponitur pro ſubſtituo: nec mirũ: qꝛ omnis ſubſtitutio dicitur conditionalis inſtitutio. l. in ratione. §. ſi filio. ꝛ §. quod vulgo. ff. ad legẽ fal. ¶ Itẽ no. qđ nepos naſciturus ex filio appellat̃ poſt-

4 humus de quo hic glo. ¶ † Itẽ no. qđ põt naſci partus legitimus infra .x. mẽſes a tẽpore mortis patris ſeu viri mulieris de quo etiã hic in gl. ¶ Vltimo no. qđ poſthumus alienus inſpecto principio a tẽpore teſtamẽti põt inſtitui heres cũ ſuus erit. ꝛ ſic in caſu in quo nõ eſt futurus alienus. facit. l. in tẽpus. ff. de

5 heredi. inſti. ¶ † No. etiã de dictione tũc. que notat extremitatẽ tẽporis. de qua hic p Ang. ꝛ p gl. in. l. 1. C. de cõdi. ꝛ p glo. in cle. cum ei quẽ. de cõceſ. prebe. ꝛ p Io. an. in c. pretereã te quiſiſti. extra de appel. in nouella. ¶ In glo. ſup verbo poſſe ibi pro cõſtanti habuit gallus. ꝛ hoc clare probatur in. l. ſi mater. §. 1. ff. de vulg. ꝛ pup. Bar. tñ hic dicit qđ lꝫ hec eſſet mens galli tñ etiaꝫ in terminis tex. no facta inſtitutione filii valebit ne teſtamentũ quicqđ dicat hic gl. qꝛ tacite videtur filius inuitatus ſi ſuperuiuat poſt mortẽ teſtantis. l. ſi quis ita heres inſtituat̃. in pe. charta. ff. de here. inſti. ꝛ l. conficiunt̃. §. 1. ff. de iure codi. ideo valet teſtamentũ p dicta iura ꝛ p hãc. l. nõ diuinãdo. pro hoc etiã lꝫ non alleget videtur eſſe caſus in. l. cũ in teſtõ. ff. de heredi. inſti. ꝛ in. l. coheredi. §. fi. ff. de vulg. ꝛ pu. pro hac etiã facit qꝛ filio nõ videtur tunc inferri iniuria propter tal: preteritionẽ. ideo debet tenere teſtamentũ. ar. corũ q̃ habentur in. l. multi nõ note. ff. eo. ꝛ in. l. ſi ſuius matrẽ. C. de inoffi. teſta. ꝛ in aut. vt cũ de appel. cog. §. hoc autẽ. in pe. col. ibi preteritionis ꝛ exheredationis iniuriã abolere. ꝛ ſic loquit̃ qñ p preteritionem ꝛ exheredationem infertur filio iniuria q̃ hoc caſu nõ videtur inferri. ex quo eſt tacite inuitatus vt dixi. ſed certe hec opi. nõ videtur vera. Primo qꝛ contra eã videtur caſus expreſſe in. §. adẽ credendu ver. nã ꝛ ſi filius iuncto ver. ita ſane. nõ violãdo literã illã vbi patet aperte qđ ſi teſtator hꝫ filiũ ꝛ nepotẽ ꝛ vxorẽ nepotis pregnantẽ ſi filiũ inſtituit ꝛ nepotẽ preterit. ꝛ ita cõcipiat verba in perſonam pronepotis naſcituri vtꝫ ſi filius ꝛ nepos moriantur viuo ipſo teſtante tũc pronepos qui naſcetur poſt mortẽ ipſius teſtantis ſit heres rũpitur teſtamẽtũ propter preteritionẽ nepotis ſi contingat primo filiũ mori viuo teſtante ꝛ ſucceſſiue ipſum nepotẽ viuo ipſo teſtante. cuius tñ cõtrariũ eſſet dicendũ ſcđm opi. Bar. cum nepos tũc tacite videatur inuitatus ſi ſuperuiuat ipſi teſtãti. Secundo pro hoc etiã videtur caſus nõ violãdo in. l. ſi quis. §. fi. ff. de vulg. ꝛ pu. Tertio pro hoc etiã optime facit tex. ff. ea. l. §. in oibus. Quarto pro hoc facit quia illa verba conditionaliter prolata ſi filius viuo me morietur nõ videtur inducere diſpoſitionẽ de filio. arg. l. ex facto etiã agitatum. ff. de here. inſti. ꝛ in. l. cum tale. §. fi. ff. de condi. ꝛ demonſtra. ꝛ quod no. Bar. in. l. ex hac ſcriptura. ff. de dona. Quinto pro hoc bene facit. l. poſthumorum. verſic. ne ergo. ff. titu. 1. Vltimo pro hoc facit quia ſi ſubſtitutio vulgaris poſſet fieri ſine inſtitutione eadem ratione pupillaris quod eſt contra. l. ii. §. quiſquis. ff. de vulga. ꝛ pupilla. Nec obſt. iſte tex. cũ aliis ſimilibus. q̃ allegant. quia debet intelligi quando filius fuit inſtitutus vt patet expreſſe in. d. l. ſi mater. §. 1. Non obſtat etiam dicta. l. ſi quis ita. quia ibi loquitur in venientib' ab inteſtato qui de neceſſitate non debebant inſtitui hic ſecus vt. ff. eo. l. inter cetera. Item non ob. qđ iniuria no videatur fieri filio ex quo tacite inuitat̃ ſi ſupuiuat qꝛ imo videtur inferri ex

quo factus

quo parens venit ad actū teſtādi.⁊ de filio nō facit mentionem.
ar.l.filiū.§.ſi legata.ff.de leg.i.⁊ ideo ratione forme tradite a iu-
re in.d.l.inter cetera.vitiabat teſtamētū.Preterea in.l.multi.ff.
eo.fuit expreſſe exheredatus.⁊ in.l.filius matre.fuit pro exhere-
dato habit⁹ q2 preteritus a matre:vt in.§.mater.inſti.de exhere.
lib.ideo mirum ſi valet teſtm̄:hic aūt fuit preteritus.Preterea
vt in.d.l.multi.⁊ in.d.l.filius.fuit hereditas relicta ꝑ fideicōmiſ-
ſum filio:⁊ ſic expreſſe mutat⁹ ex teſtamēto hic.⁊ hāc partē etiā
tenet Bal.⁊ Ang.dicit tñ ange.ꝙ opi.bar.poſſet procedere in
milite:⁊ credo ꝙ bñ dicat:q2 preteritio militis facta de filio ſciē-
ter habet ꝓ exheredatione.l.ſicut certi.⁊.l.ſi cū vel in vtero.C.
de teſt.mili.⁊ hoc ſm̄ iſta tp̄a ſ3 que in exheredatione nō eſt ne-
ceſſaria inſertio cauſe:hodie vero cū cā in exheredatione ſit ne-
ceſſaria:⁊ ſimiliter in preteritione materna vt no.in.l.filio prete-
rito.ff.tit.i.⁊ in.§.exheredatos.in auf.de here.⁊ fal.eſſe pōt du-
biū an in p̄teritiōe facta a milite ſciēter requirat inſertio cauſe.de
quo in.l.ſi cū vel in vtero.C.de teſta.mili.⁊ dicet i.d.l.filio.¶ In
gl.ſuper verbo poſthumos.vbi ⁊ ſm̄ ſecūdū ſupple reſpectū.⁊
ſic vult gl.ꝙ habito reſpectu ad tēpus teſtamēti:q2 tunc nō ob-
tinet primū locū.ſeu naſciturus nō eſt in primo gradu:dicitur
quaſi poſthumus:ſ3 habito reſpectu ad tp̄s natiuitatis poſtea
occurrētis:q2 naſcit in primo gradu ⁊ poſthumū parētis dicit
vere poſthumus.¶ In ea gl.in fi.no.bñ gl.q̄ allegat ꝓ ſingu-
lari ꝙ l3 vn⁹ titul⁹ ſit ꝯtinuād⁹ ad aliū.l.q.ff.de ſta.ho.tñ vna
lex nō eſt ad aliā continuanda:quod intellige de neceſſitate niſi
aliud appareat ex tenore ipſarū legū:tñ nō eſt abſolutū ꝙ quis
etiā interdum continuet vnā legē ad aliā ſi ratio ſubiecte mate-
rie hoc patiatur.glo.tñ vult in hoc non eſſe laborandum.¶ In
gl.ſi fit ne.ſed vbi.ſed velleius etiam qui natis.Adde qd̄ infra
dicā in gl.ſup ver.me.d.ibi ⁊ in aliis pōt notari vt per.ff.in gl.in
verbo nepos.Ibi ⁊ qñ iuniores:pōt exponi.i.moderniores.qui
ſunt perſpicaciores:q2 viderunt ſcripta aliorū.⁊ ſic magis pñt
6 ſpeculari.† Pōt etiā exponi iuniores etate ſ3 non placet:q2 l3 et
iuuenes ſint acutiores intellectu tñ in antiquis eſt ſapiētia et
in lōgo tp̄e prudētia.¶ In ea.gl.ibi ſed certe ibi ꝓ velleiū.et ſic
pz ꝙ ſi ſubſtitutio vulgaris facta in vnū caſū nō trahebatur
ad aliū ⁊ hoc iō q2 teſtator nō poterat ꝓuidere in illo alio caſu
obſtāte regula ꝙ poſthumus alienus nō poterat heres inſtitui
de quo hic ꝑ bal.⁊ Ang.⁊ ſic habes quātūcūq3 lex ſit iniqua tñ
vbi agitur de correctione legis l3 inique correctio facta in vno
caſu nō trahit ad aliū ex idētitate rōnis:⁊ ſic ampliat no.in auf.
quas actiones.C.de ſac.ſan.ecc.S3 tu potes dicere ꝙ ideo non
ſtabat extēſio ad natū in vita:q2 nō erat eadē rō tūc cū ſupereſ-
ſet teſtōr q poterat tūc ꝓuideri ſibi:ꝗ ratio ceſſat qñ naſcit poſt
mortē teſtātis.ideo mirū ſi fuit neceſſaria ꝓuiſio legis velleie:
⁊ ſic gallus nō pariformiter ꝓuidit vtroq3 caſu.q̄ aūt potuit eſ-
ſe rō ꝙ olim poſthumus alienus nō poterat heres inſtitui.non
reperio clare hoc tactū in iure.nec etiā tāgit per doc.Potes di-
cere ꝙ fuit altera de duab⁹ rōnibus:vna q2 noluit ius poſſe in-
ſtitui ꝙ nō erat in rerū natura.Cōſiderato ꝙ ēt poſſibile erat ꝙ
etiā in futurū nō naſceret:ſ3 hec rō nō placet:q2 ſicut poterat di-
ſponi de fratrib⁹ naſcituris q nō erāt i rerū natura.l.i.ad ſi.ff.de
cōdi.⁊ demō.l.interdū.ff.de verb.ob.ita debebat poſſe diſponi
de poſthumo naſcituro in caſu q̄ naſceret.Preterea ſi illa fuiſ-
ſet rō debuiſſet gall⁹ indifferēter īducere poſthumū alienū poſſe
inſtitui:cū ſemp tēt eadē rō.Idē nō debuiſſet poſſe inſtitui poſt-
humus etiā futurus ſuus:vñ alia rō eſſe potuit vc3 rō euitāde ſi-
niſtre ſuſpicionis q̄ potuiſſet generari in mentib⁹ aliquorū vidē-
tiū teſtatorē inſtituere naſciturū ex vxore aliena cōſiderato qd̄
affectio naſcituri nō poterat ꝓprie ꝯſiderari:cū circa incognitū
nō ꝓprie cadat affectio.l.tutius.ff.de obſequiis.⁊ hec vr̄ bōa rō.
Ideo gallus cōſiderās ꝙ ceſſante rōne legis d3 ceſſare diſpoſi-
tio.l.adire.§.quāuis.de iure patronatus.c.cū ceſſante.extra de
appella.cū ſimi.Cōſiderās etiā ꝙ qñ teſtator inſtituebat nepo-
tē naſciturū poſt mortē ſuā ex filio p̄mortuo:tūc hoc videbat fa-
cere ex quadā neceſſitate ne rūperet teſtm̄ ei⁹ tp̄e quo nō poſſet
prouidere.⁊ ſic cadere poterat alia rō q̄ rō ſiniſtre ſuſpicionis:
ideo mirū ſi declarauit ⁊ induxit ꝙ dicto caſu poſſet heres in-
ſtitui.de naſcituro aūt in vita teſtātis l3 tūc ceſſaret dicta ratio
nō prouidit:q2 tunc non erat per omnia eadē ratio cū ſuperue-
niens poſſet ſibi prouidere ꝙ non contingebat qñ naſcebatur
poſt eius mortē:⁊ ſic nō ob.etiā quod habetur in.l.in tempus.
ff.de here.in ſti.per quā.l.videret quod poſthumus alienus de-
buiſſet poſſe inſtitui ēt olim i omni caſu quo naſciturus erat ſu⁹
in prio loco ſeu gradu.Nā pt dici ꝙ illa.l.ꝓcedit niſi lex reſiſtat
initio.l.ſi minor.ff.de ſer.expor.Preterea etiā dici pōt ꝙ etiam
ſm̄ mentē ipſius legis ꝓceſſerit ꝓuiſio galli:⁊ ſic nō obſtabit.d.
l.Et ex predictis patet ꝙ nō obſtat ſi dicat ꝙ iā natus indiſtin-
cte poterat inſtitui.⁊ ſic videtur ꝙ exiſtens in ventre debuiſſet
poſſe inſtitui indifferēter cum natus erit per.d.l.in tēpus.quia
hoc fieri nō poterat ex eo q2 eadem erat ratio ſiue inſtitueret na-
ſciturus ſimpliciter ſiue cum natus erit.ideo cū rō vitāde ſuſpi-
ciōnis ſiniſtre.de qua ſ.dixi pariformiter locū haberet.Poteſt
dici ꝙ lex ꝓhibēs poſthumū alienū inſtitui dicebat reſiſtere ini-
tio.vt ſuperius tetigi:ideo nō poterat fieri talis inſtitutio in cō-
ferendo in tempus permiſſum.Nec ob.etiā ſi dicat ꝙ ratio pre-
dicta vitande euidentiſſime ſiniſtre ſuſpicionis videt ceſſare in-
ter coniunctas perſonas.ar.l.ſi quis preſbyter.C.de epiſ.⁊ cle.⁊
in.c.penul.extra de coha.cle.⁊ mulie ꝙ l3 ſit veriſimile delictū
nō cōmitti inter tales ꝑſonas tñ poſſibile eſt oppoſitum.vt in.l.
7 ſi.⁊ ꝑ totū:de inceſt.nup.† Et ideo ad omnē ſuſpicionē tollēdā
indifferenter ꝓhibuit lex poſthumum alienū inſtitui.Item ad-
uerte q2 intelligit hic Bal.ꝙ cōſilium galli ⁊ iſta lex neceſſario
debeat intelligi quando filio datus eſt coheres:nā alias cū te-
ſtamenti eſſet effectū quaſi caducum ⁊ inualidū ꝑ mortē filii in-
ſtituti decedētis in vita teſtantis.vt in.§.pro ſcdo.C.de cad.tol.
nō potuiſſet id ꝙ nullū erat amplius rumpi ex natiuitate nepo-
tis preteriti.argu.l.nā ⁊ ſi ſub conditione.§.rumpendo.ff.titu.i.
8 † Sed tu potes dicere ꝙ cōſilium galli indiſtincte fuit neceſſariū:
ſiue filio fuerit datus coheres ſiue non ſi teſtator volebat habe-
re heredem ex teſtamento.Si autē datus erat coheres filio hoc
clarū q2 ſi nepos reperiebat ſe preteritum rumpebat teſtamen-
tū.Si etiā nō erat datus coheres nō poterat inſtituere heredē
naſciturū tāq̄ poſthumū alienum:⁊ ideo fuit neceſſe ꝙ ſi teſta-
tor volebat habere heredē ex teſtamēto prouideri ꝙ poſſ.t inſti-
tui nepos naſciturus:⁊ ſic relinquit ꝙ conſiliū galli indiſtincte
fuit neceſſariū ſi teſtator voluit habere heredes ex teſtō filio pre-
moriente in vita teſtantis.¶ In gl.ſuper verbo in.x.menſibus.
9 vel paucos dies.puta per duos.vt tangit gl.in fin.† Contrariū
videtur voluiſſe glo.ſ.quod poſt.x.menſes non naſcatur part⁹
legitimus.l.ſeptimo mēſe.ff.de ſta.ho.pro qua videtur caſus in
l.inteſtata.§.poſt.i.⁊.§.fin.in auf.de reſti.⁊ ea q̄ pa.ille.in glo.
Cy.vt hic refert Bal.dicebat recurrendū ad iudicium medico-
rum:quaſi eſſet preſumptio iuris ꝙ nō naſcat legitimus poſt.x.
mēſes:tñ poſſet ꝓbari oppoſitū.Sed cōtra eū facit.d.§.poſt.x.
vbi ſtatuēdo vr̄ determinare ꝙ nō poſſet naſci poſt.x.mēſes.et
ſic videtur ꝙ nō admittatur ꝓbatio in contrarium.⁊ ſic reſidet
Bal.⁊ plus nō dicit.Adde ꝙ pro hac parte bene dicit ꝙ ſuper
hoc videnť eſſe opiniones varie inter medicos ⁊ philoſophos:
vt hic tāgit doc.⁊ plenius Gentilis de fulgineo in quodā tra-
ctatulo quē fecit ad inſtātiā dñi Cy.de quo facit mentionē hic
Bar.⁊ opi.fuit Ipocratis doctiſſimi medicorū ꝙ nō poſſit na-
ſci poſt.x.mēſes.vt refert idē Gentilis.facit ꝙ habetur in.d.l.
ſeptimo mēſe.Et ſic videret ꝙ lex inter opiniones illas appro-
bauerit opi.Ipocratis:iō vr̄ de aliis nō curādū.ex q̄ habemus
opi.ꝑ tex.approbatā.⁊ preſertim q2 lex adaptat ad ea que fre-
quenter cōtingunt ⁊ nō rariſſime.l.nā ad ea.ff.de legi.⁊ hoc vi-
detur de iure tenendū:l3 Gentilis in dicto tractatu dicat recur-
rēdū ad iudiciū peritorū medicorū:q ſm̄ eū habebūt cōſiderare
qualitatē ꝯditionis pueri ⁊ cōditionis matris.nā poſſet eſſe ſtru-
ti ꝙ partus eſſet debilis nature ⁊ tarde informationis ⁊ mulier
copioſa in ſanguine ad nutriendū partū etiā poſt.x.mēſes.ſed
10 de mēte iuris credo potius eſſe ꝙ dixi.¶ † No.tñ ex gl.ꝙ in ca-
ſu ꝯſilii galli vr̄ cōprehendi nepos qui naſcetur etiā poſt.x.mē-
ſes ꝑ duos dies l3 in ipſo fiat mētio tñ de decē mēſibus faciat.
l.intius.§.ſi.ff.eo.⁊.l.ſi.C.eo.Nec ob.l.ſi ita quis.ff.de vulg.⁊ pu-
pil.vbi diſpoſitio limitata ad temp⁹ nō egreditur tēpus.q2 ibi
qñ tp̄s adiicit voluntarie:q2 vr̄ adiici ad limitandum:hic ſec⁹.
¶ In ea.gl.ibi cōputat in.x.mēſibus.nota bene ex gl.duo pri-
mo ꝙ dies termini vr̄ cōputari in termino.⁊ hoc tenet hic Ang.
niſi apponat dictio denotās ſeparationē.puta dictio a vel ab.
l.rō.§.ſi per vēditorē.de ac.emp.ſed tu tene ꝯtrariū:q2 in dubiū
nō vr̄ ꝙ dies termini cōputet in termino ꝑ no.in.c.frequēs.de
reſti.ſpo.in.vi.⁊ in.c.pia.de excep.ex.li.⁊ ſic ēt tenet Bar.in.l.ſi.
11 ſi quis cau.de quo dicit vt ibi ꝑ eū.¶ † Itē no.ex glo.qd̄ in ea
die in qua quis moriť pōt generare:⁊ ſic facit ad queſtionem illā
an laborās in extremis poſſet deſponſare cōcubinā in vxorem:
nā vr̄ ꝙ ſic.ar.huius gl.⁊ q2 potius d3 ſpectari aptitudo natu-
ralis q̄ impedimētū accidentale.l.ſi quis poſthumos.in prin.⁊.§.
ſed eſt q̄ritu.⁊ ibi dixi.ff.e.Tū potes dicere ꝙ gl loquit in eo de
quo erat certū ꝙ poterat generare ī eadē die.vt q2 de mane fue-
rat ſanus ⁊ rectus.⁊ de ſero mortu⁹ eſt vel interfectus.ſicut etiā
12 poſuit in ſim l Ia.de bel.ſup.l.i.C.quorū bono.¶ † Extra gl.
tāgūt hic doc.qd̄ ſi mulier poſt mortē primi viri forte eadē die
vel in ſcd̄a die nupſerit alteri poſtea par.⁊ infra decimū mēſem
cuius debeat cēſeri fili⁹ an primi viri an ſcd̄i.Et eadē qd̄ eſſet ſi
poſt duos mēſes nuberet ⁊ poſtea pareret in nono ꝓpter id qd̄
habet in.l.ſeptio mēſe.nā fuerūt opi.de quibus hic ꝑ Bart.⁊ etiā
ꝑ Ang.S3 forte poſſet dici ꝙ debeat in dubio iudicari ꝙ ſit fi-
lius ſcd̄i viri ꝑ.l.filiū diff.nim⁹.de his q ſunt ſui vl' alie.iur.nā il-
le iudicād⁹ eſt fili⁹ q naſcit īfra tp̄s deputatū a iure infra ꝙ pōt
naſci ex viro ⁊ vxore:ſ3 talis eſt iſte ꝙ clarū eſt ſi vir viuit.et idē
ſi tūc tp̄e natiuitatis ſit mortuus:cū mulier vidua cēſeatur du-
rare in eodē matrimonio quod eſt vinculo diſſolutum.l.fi.C.de

bo.mater.Et hoc etiã facit:quia cum vir ſcđs debuerit cogitare
hanc caſum veriſim liter poſſ. euenire qđ pareret infra tp̃s ꝑ̃ius
cuiuſ.ar.l.ſi qs domũ.§.j.ff.loca.debet ſibi imputare per.d.l.z vide
tur p hoc quod imõ ponere ipm in quadã poſſeſſione filiatiõis.
ergo merito iudicãdus eſt in dubio filius ſcđi viri niſi ꝓbaretur
oppoſitum ſcđm formã eorũ que habent̃ in.d.l.filius diffinim⁹.

Quidam. Hec eſt ſcđa pars prime partis in q̃ repre
hẽdit̃ prio gall⁹ de ſupfluitate.ſcđo de in
ſufficiẽtia circa ꝑſonas.tertio de inſufficiẽtia circa caſus ſcđa in.§.
12 itẽ credẽdũ.tertia in.§.z quid ſi tantũ.z hoc intendit.† Inſtitu
tio facta d filio z nepote trahit̃ ad nepotẽ naſciturũ poſt mortẽ
filij.h.d.vel ſic.Cũ ſit ſubſtitutio de nepote in caſu de quo gall⁹
prouidit nõ eſt neceſſe vt de morte filij fiat mẽtio.h.d.Et aduer
te q licet ſcđz cõmunẽ intellectũ h̃ ponat̃ reprehẽſio de ſuperflui
tate.z in ſequentib⁹ reprehẽſio de ſuff.ciẽtia.adeo qđ niſi fuiſſet
ꝓuiſio ſceuole nõ ſufficeret ꝓuiſio galli in.§.idem credẽdum.tñ
tenẽdo qđ dixi in principio legis qđ ꝓuiſio galli emanauerit ex
mẽte legis a ratiõe ceſſante.poſſet dici qđ in hoc.§.z ſequentib⁹
ponunt̃ interpretatiões z declarationes ſceuole circa conſilium
galli.z ſic etiã fuiſſet dicẽdũ dato qđ ſceuola etiã hoc nõ ꝓuidiſ
ſet.z hoc videt̃ ſatis de mente tex.in ver.idẽ credendũ eſt.dũ di
13 cit idẽ credendũ eſt gallũ eſtimaſſe.❡ † No.quẽ poſſe reprehẽdi
de ſuperfluitate verborum.facit.l.fi.§.in refutatorijs.C.de app.
14 ❡ † No.etiã antiquos corrigi p iuniores.z nõ põt eſſe q̃d tetti
git glo.in prin.huius.l.in ver.ſi filius.❡ Itẽ no.qđ in dubio ṽ
ba ſimpliciter ꝓlata ſunt referenda ad iuris intellectũ.facit.l.dã
ni infecti.§.qđ in ſtipulatione.ff.de dã.infec.❡ Itẽ no.q in du
bio ꝑ̃ſumit̃ act⁹ fieri ꝓut de iure fieri põt.z ſic facit qđ illa actio
intelligi debet intẽtata que ex verbis libelli colligi põt.de quo in
l.edita actio.C.de edẽ.❡ Itẽ not.ſcđm primũ intellectũ poſitũ
in glo.qđ ſubſtitutio vulgaris põt fieri verbis affirmatiuis.fa
15 cit.l.fi.C.de here.inſti.❡ † Itẽ not.ſm eũdẽ intellectũ qđ verbũ
inſtituo ponit̃ p ſubſtituo.z ſic facit ſm Ang.qđ ſi teſtator inſti
tuit vxorẽ i vita z aliũ poſt mortẽ inſtituit expon.i.ſubſtituit.
de quo dic vt plene in.l.filius a patre.in pn̄.ff.eo.de quo etiã i.l.
hereditas ex die.ff.de here.inſti p Bal.❡ Itẽ no.ſm ſcđm z pe
nultimũ itellectũ q vbi copula cadit inter perſonas inter quas
cadit ordo iuris nõ hz cõiũgere vt ſimul vocent̃.ſz ex ordine vo
cat̃ prio vocãd⁹.de q.ff.dicet̃.❡ Itẽ no.ſm tertiũ itellectũ caſũ
in quo ſubſtitutio vulgaris facta per hec verba:ſi heres nõ erit
cõprehendit ſolã caſum impotentie.z hoc ideo qz cõprehendere
nõ poterat caſum volũtatis.alias ſec⁹.l.iij.C.de here.iſti.❡ Itẽ
no.ſcđm eũdẽ intellectũ qđ verba dicunt̃ eſſe ſimplicia etiã ſi ex
primat̃ cõditio inherens ſcđm naturã rei qđ eſt notãdũ propter
ſtatuta q̃ dicũt quãdoqz qđ qs teneat̃ ſimpliciter reſpõdere po
ſitioni de quo etiã per bar.in.l.j.§.ſi qs ſimpliciter.ff.de ver.ob.
16 ❡ † Ultimo no.ſcđz penultimũ intellectũ qđ p hec verba titiũ
inſtituo z ſeiũ ſubſtituo.vr̃ facta vulgaris ſubſtitutio.z ſic nõ cõ
p̃rehendit̃ fideicõmiſſaria.de quo hic per bar.z in.l.cẽturio.ff.de
vulg.z pu.❡ In glo.ſup verbo niſi opprimat ibi ſed arg.ↄtra.
Solu.ſm Jac.de belui.qđ ordo dz attẽdi qñ ſumus i dubio ex
cõceptione ſermonis affectione perſonarũ.z ſic loquat̃ qđ.ff.di
xit glo.Sed vbi cõſtat de mẽte diſponẽtis nõ curat̃ de ordine.z
ita loquat̃ cõtraria glo.z de materia in.l.quotiẽs.ff.de vſufr.vbi
per Ja.de belui.z per Dy.i.l.nõ cũ.ff.de ſolu.z p Bar.plen⁹
in.l.ij.§.prius.ff.de vul.z pu.Et ſic pz qđ Ja.de bel.tenet ſe cũ
glo.vcz qđ cũ inſtituit̃ filius z nepos iam natus videat̃ nepos i
uitatus ordine ſucceſſiuo lz potuiſſet inuitari ſimul cũ patre ex
quo erat iã natus:qz in nepote iam nato nõ erat ꝓhibitio:ſed in
naſcituro velut poſthumo alieno.Et cum glo.concor.Dy.Cy.
Bar.Andre.de piſis.z Bal.z et Ang.z ſic eſt cõis opi.cũ gl.
quã in gl.dicit Dy.alibi non reperiri.Sed Ja.de are.tenuit op
poſitũ:qz nõ eſt eadẽ ratio in nepote naſcituro z in iam nato qz
iã nat⁹ poterat inſtitui cũ patre etiã inuitãdo ſimul cũ lz ſec⁹ in
naſcituro.Et ideo quod hic dz de naſcituro non eſt trahẽdum
ad iam natũ in quo nõ eſt eadẽ ratio.Et p hac opi.ẽe facit qz in
dubio nõ eſt recedendũ a ꝓprio ſignificato ṽborũ.l.nõ aliter.cũ
ſimilib⁹.ff.de leg.iij.ergo cũ copula z ex ſui ſignificato pariter in
uitat ꝑſonas inter quas ponit̃.C.de cad.tol.§.his ita.z facit q
no.in.l.j.C.ſi plu.vna ſen.ergo i dubio deſeruiẽdũ eſt verbis:ex
quo legẽ nõ habem⁹ i oppoſitũ.nã iſte tex.nõ facit vt ꝑ̃dixi.itẽ
17 p hoc vr̃ caſus in.l.codicillis.§.inſtituto.ff.de leg.ij.† vbi ſi teſta
tor iſtituit filiũ z nepotes emancipatos pariter vocant̃:z tñ cer
tũ eſt q certo cãu habebat neceſſe iſtituere nepotes.vcz filio ꝑ̃ce
dẽte i vita teſtãtis.nã alias rũperet teſtũ p cõtrata.ſm iſta iura.
vt.l.j.ff.de cõtratab.ergo eodẽ modo dicã in qõne gloſſ.idẽ fili⁹
z nepos ſunt in ꝑtãte teſtãtis.Nec ob.ſi dicas qđ in caſu q̃ſtio
nis.glo.nepos recidebat in poteſtate patris ſui poſt mortẽ aui.
l.fili⁹ a patre.§.i.C.co.z ſic nõ poterat ſibi querere ſz patri ſuo.l.
q in aliena.§.interdũ.z.l.placet.ff.de acq.here.qz rñ.qđ id nõ dz
cõſiderari ex eo qz poſſibile erat q ante mortẽ teſtãtis nepos ef
ficeret̃ ſui iuris z q̃ ad acquiſitionẽ in relictis in vltima volũtate

nõ inſpicim⁹ tempus teſtamenti.l.q̃ legata.ff.de reg.iu.lz ſec⁹ in
cõtractib⁹.vt plene no.in.l.ſi fili⁹.ff.de ver.obl.Nõ ob.rõ Bar.in
quãtũ dicit qđ rõne affectionis ꝑſonarũ cõiũcta reſoluit̃ in diſiũ
ctã z diſiuncta in cõiunctã.vt.l.generaliter.C.de inſti.z.l.ſi iniq
ducẽta.§.itẽ ſi pariter.ff.de re.du.qz ibi ideo ne extranei ſuccedãt
qz alĩs ſuccederẽt excluſis deſcẽdẽtib⁹.qđ nõ eſt veriſimile fuiſſe
de mẽte teſtãtis.l.cũ acutiſſimi.C.de fideicõ.que rõ ceſſat in caſu
iſto in quo ẽt filius reperit̃ inſtitut⁹.z iõ de iure verior vr̃ opinio
Jac.de are.lz cõis opi.ſit cũ glo.Et ꝓpter ꝑ̃dicta tãgit hic bar.
18 z ſucceſſiue bal.an † diſpoſitio facta inter ꝑſonas inter q̃s cadit
ordo videat̃ facta vt oẽs videant̃ ſimul inuitati.an ṽo ordine ſuc
ceſſiuo.Et prio ꝓſequit̃ hoc in vltimis volũtatib⁹.ſcđo in con
tractib⁹ de quo ẽt hic poſuit Ang.ponẽdo quinqz cõcluſiones
in vltimis voluntatib⁹.z tres in ↄ̃tractib⁹.quas dicit fuiſſe de men
te bar.Sz re vera male videt̃ recitaſſe bar.z et ↄ̃dixiſſe in aliqui
bus vt patere poterit intuẽti ſcripta vtriuſqz.tñ qz hec materia
nõ videt̃ ꝑfecte declarata p ꝑ̃dictos.Poſſo põt circa vltimas vo
lũtates ſic cõcludere:qz interdũ diſpoſitio fit ſub noĩe collectiuo
puta familie:z tũc inſpicit̃ z videtur facta diſpoſitio ſecũdũ ordi
nem charitatis ſeu affectiõis.l.peto.§.fratre.ff.de le.ij.z.l.fi.C.de
ver.ſig.Interdũ diſpoſitio eſt facta p alternatiuã:z tũc idẽ:vi
det̃ inuitatio facta ordine ſucceſſiuo:z nõ ſimul.cũ pater.§.pe.
ff.de leg.ij.z in.l.heredes mei.§.fi.ff.ad trebel.z hoc quãdo diſpo
ſitio fit inter perſonas inter quas cadit ordo naturaliter vt ꝑ̃di
xi qz hãc materiã proſequor.alĩs recurrẽdũ eſſet ad.l.eũz quãdã.
C.de ver.ſigni.cum ibi no.Interdum diſpoſitio fit per dictionẽ
ſimul vel vna que idem importat.vel per dictionem cũ.z tũc vi
dentur inuitati ſimul nõ ordine ſucceſſiuo.vt eſt caſus ſecundũ
vnum intellectũ quem ſequitur Bar.in.l.fi.C.de impube.z in.l.
19 ſi mulieri.ff.de vſufru.ac.nam † ſcđm eũ dictio cũ vel ſimul notat
quãdã cõnexitatẽ vel ſimultatez magis quã dictio z.q̃ põt nota
re quandam cõtinuationem ex ordine.facit.l.ea tamen adiectio.
ff.de leg.iij.Interdũ vero diſpoſitio fit inter per dictas perſonas
per copulatiuam.z tunc cõcludo qđ aut ipſa diſpoſitio non põt
ſimul fieri ſed ex ordine ſucceſſiuo.z tunc videtur facta eo modo
quo fieri poteſt de iure:z ſic ordine ſucceſſiuo.z ita eſt hic caſus
ſm ſecundum z vltimum alias penultimũ intellectũ.nã ſecũdũ
iſta tempora nõ poterat ſimul inſtitui filius z nepos naſciturus
ſed ex ordine ſi filius premoreret̃ viuo auo:ideo niſi ſi quãdo
ſimpliciter iſtituebatur filius z nepos naſciturus ex eo videbã
tur inuitari ſimul ordie ſucceſſiuo:vt ſic videat̃ diſpoſitio facta eo
caſu quo de iure fieri põt.vt ſonat litera.Interdũ vero poterat
diſpoſitio ſortiri effectũ inui copulatiue z de iure ſimul poterãt
20 inuitari.† Et tũc aduerte q aut diſpoſitio fit inter dictas ꝑſonas
inter quas nõ cadit ordo affectiõis vel charitatis z cõſequẽter
nec ordo iuris vel neceſſitatis:z tunc vident̃ ſimul inuitari.exẽ
plum qñ teſtator inſtituit titiũ qui eſt omnino extrane⁹ z filios
eius.z iſte eſt caſus ſm vnoz intellectũ quẽ voluit hic ſentire gl.
in.l.fi.C.de impe.z ali.ſubſti.z hoc intellige niſi ex aliqb⁹ con
iecturis appareret oppoſitũ.vt qz diceret inſtituo titiũ z eius fi
lios z heredes.nam cũ viuens non habet heredẽ.l.ij.ff.de here.
ven.vidẽtur filij titij inuitari ex ordine inquãtum titius nõ ſup
eſſet.z idẽ qđ dixi qñ inſtituit titium extraneũ z filios ei⁹.vide
tur dicendũ ſi inſtituat titium z filium ſempronij.arg.l.interdũ
ff.de heredi.inſti.Interdum vero inter dictas ꝑſonas cadit or
do affectiõis z charitatis.z tunc aut ille ordo nõ eſt abſtract⁹ a
rõne debiti naturalis ẽt attẽta diſpoſitiõe de qua agit̃ z tũc vi
det̃ diſpoſitio facta ordine ſucceſſiuo ſcđm opi.glo.hic poſite in
ver.qd autẽ ſi filiũ.z cõmunẽ quã omnes ſequunt̃ excepto.Ja.
de are.vt predixi.Nã in caſu queſtionis glo.fuerat inſtitut⁹ fili⁹
teſtãtis z nepos iam natus.vñ lz diſpoſitio potuiſſet fieri copu
latiue tñ qz inter dictas perſonas cadit ordo naturalis z etiã or
do ordinate affectionis z charitatis reſpectu teſtãtis.z cũ h̃ cõ
currit ratio neceſſitatis debiti naturalis reſpectu diſpõſitiõis de
qua querit̃:qz niſi nepos reperiret ſe inſtitutũ rũperet teſtũ filio
teſtatoris patreqz eius nepotis premoriente in vita teſtantis.l.
poſthumorũ.ff.ij.l.Et ideo qz ſaltẽ teſtator in certo caſu habuit
ipſum nepotem inſtituere ne teſtamẽtũ rumperet̃.ideo vr̃ voca
tus nepos ordine ſucceſſiuo.ſecus ſi ordo affectiõis z charitatis
eſſet abſtract⁹ a ratiõe ſeu neceſſitate debiti naturalis:vt qz nõ
fieret inſtitutio ſed fieri legatũ copulatiue filio z nepoti.nã tũc
viderent̃ ſimul inuitati.ar.l.ſi mulier.de vſufr.acc.ſm aliũ itelle
ctum.z hec eſt communis opi.quã communiter ſequũtur doct.
excepto Jaco.de are.vt dixi.z excepto Bar.in hoc vltimo de le
gato.qui videtur velle qđ etiã tunc nepos videtur inuitat⁹ or
dine ſucceſſiuo.Sed verior de iure eſſe videt̃ opi.Jac.de are.z
conſequẽter in actu legãdi multo fortius per ea que ſuperius di
21 cta ſunt.z etiam que inferius dicentur.† Interdũ vero diſpoſi
tio fit inter perſonas predictas inter quas cadit ordo affectiõis
z charitatis:abſtractus tamen ab omni neceſſitate debiti natu
ralis.vt quia fit inter perſonas que erant ſucceſſure abinteſtato
teſtanti.ſi.ci ſ ex ordine quãqz de neceſſitate non deberent inſti
tui vel

tm vel aliq̄d ei relinq̄.ꝛ tūc cōis eſt opi.vt videant̄ ſimul inuita-
ti.ꝛ hoc etiā hic ſequit̄ Bal.ꝛ ang.ꝛ per hoc infert Bald.ꝙ ſi
frater inſtituit fratrē ꝛ filios eius:ex tunc vident̄ inuitati ſimul
nō or ſine ſucceſſiuo.Jdē dicit ſi q̄s inſtituat filiū naturalē non
ex.ſtāb us ſibi legitimis ꝛ filios ipſius filii:nā tūc videbuntur ſi
mul inuitati.nō ordine ſucceſſiuo:nā lʒ inter p̄dictas pſonas .e
dat ordo affectionis ꝛ ordinate charitatis:qꝛ tñ eſt abſtractus
22 ab omni neceſſitate vident̄ ſimul inuitati.† Nō enī frater de ne-
ceſſitate tenet̄ inſtituere fratrē.de q̄ in.l.fratris .C.de inoffi.teſt.
nec etiā tenet̄ q̄s de neceſſitate inſtituere filiū naturalē tantū:qꝛ
licet ille nō ex.ſtātibus legitimis poſſit ſuccedere ex teſtō ſi inuite
tur:vel etiā ab inteſtato:ꝛ ſic etiā preter volūtatē vel ſm volūta
tē nunq̄ tñ ſuccedere pōt cōtra voluntatē:nec de neceſſitate te-
net̄ teſtator aliq̄d ei relinquere.vt eſt gl.no.in l.i.in prin.ſ.de cō
tratab.Sʒ Bar.hic voluit oppoſitū dicēs:ꝙ ex quo cadit affe-
ctio ordinate charitatis inter dictas pſonas:qꝛ ab inteſtato erāt
ſucceſſuri deficito ex ordine vr̄ inuitati ordine ſucceſſiuo ꝛ nō
ſimul.mouet̄ p hāc gl.ꝛ per hūc tex.Sed re vera nō facit vt pʒ
23 ex p̄dictis.† Mouet̄ etiā qꝛ diſiūcta poſita inter pſonas rōne affe
ctiōis ꝛ charitatis cōiūctas reſoluit̄ in cōiūctā.l.gn̄aliter.C.de
inſti.ꝛ ſubſt.ergo ea dē rōne cōiūcta reſoluat̄ in diſiūctā.Sʒ nō
dubiū qꝛ ſi fuiſſet diſiuncta appoſita ꝙ viderent̄ inuitati ordi-
ne ſucceſſiuo.vt.ſ.dixi.ꝛ pbat̄ i.d.l.cū pr̄.§.pe.de leg.ii.ergo.ꝛc.
Sed certe hec opi.non vr̄ bona p ea q̄ dixi.ſ.poſt Jac.de are.ꝛ
vltra eā etiā vr̄ tex.apertius in.c.raynutius.extra de teſtamētis.
vbi pʒ ꝙ teſtator habēs duas filias vez adiectā ꝛ alderochā in
ſtituit heredē vniuerſalē adiectā ꝛ aliā i re certa.ꝛ ſi adiecta de-
cederet ſine liberis ſubſtituit alderochā ꝛ eius filios:ꝛ tñ ibi di-
cit̄ ꝙ ſi aduenıēte caſu ſubſtitutiōis qꝛ deceſſerit adiecta ſine fi-
liis vocat̄ alderocha ſimul cū filiis.Ad idē etiā bñ facit eod.tit.
raynaldus.vbi vr̄ pbari ꝙ ſi aliq̄s inſtituit patruū ꝛ filios ipſi⁹
patrui vel aliq̄d relinq̄t patruo ꝛ filiis ei⁹ ꝙ ſimul inuitant̄ quo-
dā ordine ſucceſſiuo.Nec ob.p̄dictis rō Bar.p̄alleg.qꝛ ſatis ſu-
perius rn̄ ē.Et aduerte:qꝛ dixit hic Ang.ꝙ vbi primo ex ordi
ne ſcripture puidet̄ filiis ꝛ ſcdo patri:puta qꝛ relinquit̄ filiis ti-
tii ꝛ ipſi titio.ꝙ hoc caſu ſimul inuitant̄:ex q̄ ex ordine ſcripture
prio nō eſt inuitatus pater.Fallit ſm eū vbi diſpoſitio reddere
tur inutilis niſi cōuerteret̄ ordo ſcripture.l.ii.§.priua.ſ.de vul-
ga.ꝛ pup.Sʒ tu adde ꝙ ꝯtrā tʒ hic Bar.qꝛ talis ordo ſcriptu-
re nō eſt atte dıʒ potius affectio charitatis ordinate.ar.l.talē.ſ.
de heredi.inſti.ꝛ in hoc vr̄ meli⁹ dicere Bar.qꝛ nō vr̄ curādum
de tali ordine.tñ an ſimul debeāt inuitari recurre ad ea q̄.ſ.di-
24 xi.ꝛ hec ſufficiāt circa vltimā volūtatē.¶ † Jn ꝯtctibus vero va
rie loquunt̄ doc.nā varie loq̄t hic Bar.aliter Ang.Sʒ tu po-
tes cōcludere iūgendo dicta omniū.ꝙ aut diſpoſitio fit ſup re q̄
pōt eſſe inſolidū penes plures:ꝛ tūc p diſpoſitionē vident̄ ſimul
inuitari.exēplū ſi ꝯcedat̄ immunitas patri ꝛ filiis.l.i.ꝛ.ii.ſ.de iur.
immu.nā cōpetet tale priuilegiū immunitatis filiis etiā viuo pa
tre ꝛ ſic nō vident̄ inuitati ordine ſucceſſiuo.Jnterdū diſpoſi-
tio fit ſup re cuius dn̄iū vel ius nō pōt eſſe inſolidū penes plures.
Et tūc ꝯclude ꝙ aut diſpoſitio fit ſup re q̄ nō pōt cadere i pſo-
na filii in vita pr̄is:ꝛ tūc intelligit̄ facta ordine ſucceſſiuo.Exē-
plū ſi pr̄ ſtipulet̄ a liberto opas ſibi ꝛ filiis:nā cū ope debeantur
rōne iuris patronat⁹.ꝙ nō ꝯpetit filio in vita pr̄is merito vr̄ ſti
pulat⁹ pr̄ ordine ſucceſſiuo.l.vt iuriſiurādi.§.ſi liberi.ſ.de ope.li.
ꝛ facit ꝙ no.Cy.in.l.liberti libertęq̄.ſ.de op.li.ꝛ ꝙ habet̄ in.l.
ſeruus patroni.§.ſi.cū.l.ſe.ſ.de op.li.ꝛ ſic ſentit hic Bal.Aut di
ſpoſitio fit ſup re q̄ pōt cadere in pſona filii in vita pr̄is:ꝛ tunc
aduerte:qꝛ aut fit ſup re q̄ ſui natura nō trāſit ad filiū nec ad ex-
traneū ſi nō exprimit̄ ꝛ eſt res mere coherēs pſone.puta vſufru.
ꝛ tūc bal.vr̄ hic ſentire ꝙ diſpoſitio hic intelligat̄ copulatiue.ꝛ
ſic videant̄ inuitari.dicit enī ꝙ h̄ caſu nō hʒ locū glo.l.ſi tibi.§.ſi
pact⁹.ſ.de pac.dū dicit ꝙ in dubio pr̄ ſemp vr̄ ſtipulari filio vt
heredi.ex q̄ eſt res q̄ nō trāſit ad heredē.ſed ang.hic tenet oppo
ſitū dicēs ꝙ tūc vident̄ inuitati ordine ſucceſſiuo.ꝛ ſic filius de-
mū poſt mortē pr̄is habebit vſūfru.ꝛ h̄ ne diſpoſitio ſit inuti
25 lis ſm eū.ar.l.q̄cūq̄ ſ.de v̄b.ob.† Aliud tñ erit vſuſfructus in
pſona filii q̄ fuerit i pſona pr̄is.vt habet̄ in.l.ſtipulatio iſta.§.ſi q̄s
ita.ſ.de ver.obl.Sʒ tu ꝯcor.opi.qꝛ aut pr̄ ſtipulat̄ vſumfructū
pro ſe ꝛ filio emācipato.ꝛ procedit opi.Bal.nā tūc ceſſat ratio
Ang.cū diſpoſitio tūc poſſit eſſe vtilis in pſona filii:ꝛ qꝛ iſta di
ſpoſitio eſt voluntaria.ergo nō attēdit̄ ordo charitatis q̄ ſit inter
pſonas:ſʒ ſtari dʒ ſignificatiōi v̄boꝝ ex q̄ fieri pōt vt dixi ſ.circa
vltimas volūtates.ꝛ h̄ pcedit q̄n aliq̄s ab extraneo ſtipulat̄ vſum
fructū p ſe ꝛ filio emācipato cū reſpectu extranei ei⁹ pmittētis
nō cadat affectio ordinata ad pſonas in ſtipulatiōe poſitas.ar.
eius ꝙ hic dicit gl.circa ꝯtrā.l.ſi.C.de impu.ꝛ ei⁹ q̄ ſ.dixi circa
vltimas volūtates.Aut ſtipulat̄ q̄s p ſe ꝛ filio i ptāte vſumfru-
ctū:ꝛ tūc pcedat op.Ang.cū in cōtractib⁹ inſpiciamus quo ad
acquiſitionē tp̄s cōtractus.l.filius.ſ.de verb.obli.ꝛ ſic diſpoſi-
tio eſſet inutilis reſpectu filii.niſi videat̄ inuitat. ordine ſucceſ
ſiuo:cū ipſi filio ex cauſa pcedēti etiam hodie queri non poſſit

l.cū opor.in prin.C.de bo.que lib.Ui det̄ aūt hoc caſu eſſe pfecti
tiū.ex quo ex prouiſione paterna ꝛ eius cōtēplatione ſit acquiſi
tio.vt dicta.l.cū opor.ꝛ hāc rationē videt̄ etiā hic ſenſiſſe Bar.ſi
bene pōderent̄ eius verba.Jnterdū diſpoſitio fit ſuper re que
nō mere coheret perſone:ꝛ tunc ſi pater ſtipulatur p ſe ꝛ filiis ꝛ
heredib declarā vr̄ q̄s ſtipulatus ordine ſucceſſiuo cū viuēs nō
habet hered⁹.l.ii.ſ.de here.ven.An autē tūc requirat̄ copulati
ue ꝙ ſit filius ꝛ heres:an vero ſufficiat alterū tm̄.Jtem an ſuffi-
ciat ꝙ ſit heres ex re certa recurre ad no.per Bar.in.l.vt iuriſiu
rādi.§.ſi liberti.ſ.alle.ꝛ aliq̄d etiā tāg̃ t ſ.e.l.§.etiā ſi parentes.Jn
terdū vero ſtipulat̄ pater pro ſe ꝛ filiis:ꝛ tūc cōcludit Bar.ꝛ cō
cordat Bal.ꝙ vr̄ ſtipulat⁹ ordine ſucceſſiuo.Si tñ ſit res q̄ trāſ-
ſeat ad heredē extraneū videbitur ſtipulatus filio vt heredi.Si
autē ſit res que trāſeat tantūmodo ad filiū vt filium nō vt ad he
redē vt emphiteuſis:ꝛ tūc videbit̄ ſtipulat⁹ filio vt filio lʒ poſt
mortē ſuā:vt dixi p no.p gl.in.d.l.ſi tibi.§.ſi pactus.ꝛ intellige
q̄ dixi de emphiteuſi procedere in emphiteuſi eccleſie:que ſm
vnā opinionē nō pōt trāſire ad extraneos etiā ex pacto de quo
per gl.in.l.etiā.in prin.ſ.ſoluto matrimonio.ꝛ ibi dixi.ꝛ plen⁹
26 in.l.quod dicitur de ver.obl.† Emphiteuſis vero p̄uati nō du
biū ꝙ poſſet tranſire in extraneos licet ſecus in feudo niſi forte
expreſſe agatur quod feudum etiam ad extraneum tranſeat.de
quo in.d.l.vt iuriſiurādi.§.ſi liberi.Ang.vero hic dicit ꝙ ſi pro
uidet ſibi ꝛ filiis vt heredibus:non dubium quod inuitent̄ filii
ordine ſucceſſiuo.ſed vbi prouidet ſibi ꝛ filiis ſic in his que trā
ſeūt ad filios vt filios adhuc videntur inuitari ordine ſucceſſi-
uo.alias videbunt̄ ſimul inuitati.exēplū ſm eū ſi pater emit res
pro ſe ꝛ filio ſuo.ꝛ hoc indicat virtus copule.Sʒ aduerte qꝛ hec
opinio Ang.nō vr̄ bona:qꝛ quando eſt res que pōt trāſire ad
extraneū heredē videt̄ tunc pater ſtipulando ſibi ꝛ filio vt here
di ſtipulari.vt voluit gl in.d.§.ſi pactus.ꝛ ſic debet eſſe perinde
ac ſi ſtipulat⁹ eſſet expreſſe ſibi ꝛ filiis:vt heredibus.preterea nō
videt̄ bona ratio diuerſitatis quare magis inuitent̄ ordine ſuc
ceſſiuo quando eſt res que poteſt trāſire ad filium vt filiū:q̄ qn̄
res que poteſt trāſire nedum ad filium ſed etiam ad extraneū lō
poteſt dici q̄ aut pater ſtipulatur pro ſe ꝛ filiis emancipatis:ꝛ
tūc vident̄ inuitati ſimul:ex quo diſpoſitio copulatiue pōt ſor
tiri effectū.facit.l.codicillis.§.inſtituto.ſ.de lega.ii.ꝛ qꝛ ſtandū
eſt ſignificatio verborū i dubio niſi aliud repugnet.l.nō aliter.
de lega.iii.nil aūt repugnare videtur hoc caſu.vt patere pōt ex
his que.ſ.dixi.ꝛ hoc procedat ſiue ſit res que tranſeat ad filiū
vt filiū.ſiue etiam poſſit tranſire ad extraneū.Jnterdū vero ſti-
pulatur pro ſe filiis in poteſtate:ꝛ tunc videt̄ ſtipulatus ordi-
ne ſucceſſiuo ne alias diſpoſitio quodāmodo ſit inutilis.ar.d.l.
quodcūq̄.ꝛ eius quod.ſ.dixi.ꝛ vr̄ hic ſentire Bar.in quadam
ratione.ꝛ que ſiue ſint res que poſſint trāſire ad filiū vt filiū ſiue
vt extraneū.ꝛ hoc caſu pcedat opi.bar.ꝛ Bal.Jnterdū ſtipu-
lat̄ p ſe ꝛ filiis quorū aliq̄ ſunt in ptāte:aliqui emancipati ꝛ pōt
dici ꝙ videat̄ ſtipulat⁹ ordine ſucceſſiuo.vt ſic dicta diſpoſitio
pariformiter intelligat̄ quo ad oēs arg.in hoc iure.ſ.de vulg.ꝛ
pupil.ꝛ hoc qn̄ ſtipulat̄ pater p ſe ꝛ filiis.Quid autē ſi ſtipulat̄
filio tm̄:ſiue filius ſit in ptāte ſiue emācipatus.dic vt plene no.
in.d.l.ꝙ.dicit̄ de v̄bo.obl.¶ Ultimo dixit hic Ang.ꝙ ſi q̄s ſti
pulatur emphiteuſim pro ſe ꝛ filiis ꝛ nepotib⁹.ꝙ nepotes eiuſ-
dē filii vocabunt̄ ordine ſucceſſiuo ſʒ nō filii predefuncti:ꝙ nō
placet:quia video bonam rationem diuerſitatis maxime cū in
ſucceſſione inteſtati pariter vocentur in ſtirpes tantum.vt in.§.
cum filius.inſti.de here.que ab inteſta.

Jdē creden. Hic ponit̄ ſcd̄a reprehenſio ſtruole-
contra galli de inſufficiētia circa pſo-
nas.Et primo loquit̄ qn̄ ſol⁹ nepos ſupereſt ꝛ pnepos naſcitur⁹
ex eo ſperat̄.Scdo qn̄ viuit ſolus filius ꝛ ſperat̄ naſciturus ex
nepote p̄uiuorſo.Tertio qn̄ viuit tā filius q̄ nepos ꝛ pronepos
ſperat̄.Quarto limitat primo dictū ſm vnū intellectū vel ſm
alium ponit̄ ratio primi ꝛ ſecundi caſus.ſcd̄a ibi ſʒ ꝛ ſi viuo.ter
tia ibi nā ꝛ ſi.quarta ibi ſane pūt ponit̄ limitatio.ſed prout po-
nit̄ rō.quarta eſt ibi in ſucceſſione.ꝛ hoc intēdit.Sicut inſtitu
ti pōt nepos ꝛ naſciturus ex filio ſecundum conſilium galli ſic
pronepos ex nepote:ſiue ſolus nepos ſuperſit tempore teſtamē
ti:ſiue ſolus filius.ſiue ſupſint filius ꝛ nepos hoc tñ teſtm̄ euer-
titur ſi cōtingat viuo proauo decedere filiū inſtitutū deinde ne
27 potē preteritum.h.d.ſcdm verū intellectū ¶ † No.ex tex.iūcta
glo.q̄ curialiter eſt fienda reprehenſio.ꝛ eſt ar.contra illos qui
obloquendo ꝛ nimis aſpere alios reprehendunt.An tamē poſ-
ſit fieri aſpera reprehenſio.vide ꝙ not.in.l.domitius.ꝛ ibi dixi.
ſ.de teſta.Et adde etiā ꝙ filius interdū reprehendit patrem
in iure.l.iii.§.ii.ſ.de ꝯdi.ob cau.Jn facto aūt nō lʒ reprehende-
28 re.l.cū oportet.§.pe.C.de bo.q̄ lib.¶ † Jtē no.de hac dictione
ꝛc.qua multū vtunt̄ tabelliões i ſuis pthocollis ꝛ ibreuiaturis.
nā p ipas vr̄ importari id ꝙ deficit.ꝛ de q̄ cōſueuit exprimi i ea
dē materia vel ſimili.de quo hic p Bar.Bal.ꝛ Ang.ꝛ facit q̄
no.Bar.i.l.ſi is q̄.ſ.de teſta.de quo etiā in ſpecu.de inſtru.edi.

29 §.oſteſo.ꝟ.qd ſit imbreuiatura. ¶ † Itē no. ꝙ ſubſtitutio nō vr̄ poſſe fieri pterito eo caſu quo per pteritionē cōtingit teſtm̄ rūpi. ⁊ ſic videt̄ eē caſus nō cauillādo. ver. nā ⁊ ſi.iuncto ꝟ.ita ſanc. cōtra opi. Bar. de qua dixi in principio huius legis. vbi ↄcludit nepotē poſſe ſubſtitui filio pterito. facit qđ no. glo. ſ. l. l.luci⁹. ſ. de here. inſti. ⁊ in. l. ſi qs ita heres inſtituat̄. in penultima charta. ſ. de

30 here. inſti. ¶ Ultimo no. ar. qđ appellatiōe nepotis non cōtinetur pnepos. ⁊ ſic facit ꝙ ſ amita poſſit venire hodie ad tutelā ne potis p auẽ. mr̄i ⁊ auie. C. qui mu. tu. offi. fungi pōt. non th̄ poſſit pauia. cū de illa nō exprimat̄. qđ tenet hic Ang. ſ Bar. ſtra ꝗ quo dicet̄ in. §. inſtituto. ſ. ea. l. ¶ In glo. pnepos in fine. nota ſi gulariter hāc glo. pter ea q̄ quotidie cōtingunt. nā ſepe pcurato res i coꝝ ſcripturis recitāt dicta aduerſarij vt nō videāt̄ in dubio illa fateri cū vt plurimū recitāt ⁊ poſtea nitunt̄ illa ipugna

31 re ¶ † Ultimo tāgit ſ bar. de hac dictiōe ⁊c. qd īportet ſiue ex primat̄ ex̄tēſe ſiue imbreuiat. qđ ſepe faciunt notarij i coꝝ ptho collis. de q̄ dic vt hic per eū. Et adde q ſent. ⁊ hic bar. ꝙ in actu in quo de neceſſitate requirit̄ ſcriptura qđ idē notari⁹ vel ali⁹ nō pōt extēdere illud qđ dicat̄ importari ſub ꝟbo ⁊c. abreuiate ſcri pto. Sz ꝗ vr̄ hic velle bal. ⁊ ange. mouent̄ q hic loquit̄ l teſtiō in diſtincte. ⁊ per ↄñs ſiue fiat i ſcriptis ſiue ſine ſcriptis. ⁊ th̄ hic vr̄ poſſe extēdi ꝙ importat̄ p dictionē ⁊c. Itē p id ꝙ habet̄ i aut. ſ inter liberos. C. de teſtamētis. ⁊ meli⁹ in. l. quotiens. §. ſi qs p centū. ſ. de hered. inſti. vbi ēt in teſtō in ſcriptis pōt ſcribi vnū c. p cētū. Sz tu potes defendere Bart. q caſus facit pro in. l. cōtract⁹. C. de fi. inſtru. iuncta gl. in verbo inſtrumēta. ⁊ ꝟ. in mūdū. vbi ps qđ nō ſufficit in tali actu ſi notari⁹ fecit pthocollū vel rogationē: niſi poſtea fecerit īſtrumētū extēſus ⁊ fuerit a par tib⁹ approbatū. vt ibi approbat̄. ⁊ in. ſi. de ꝗbē. emp. §. l. Et ideo ēt idē notari⁹ nō poterit extēdere ſine cōſenſu ambaꝝ partiū per d. l. nec ob. iſte tex. q iſta ſunt verba iuriſcōſulti q̄ gr̄a breuitatis poſuit dictionē ⁊c. nō aūt verba teſtātis. Itē nō ob. ꝙ habet̄ in d. aut. ſ inter liberos ⁊ d. §. ſi qs. q ibi vna tm̄ potuit p vna dictiōe qđ nō eſt abſurdū q̄ ſic cōiter cōſueuit fieri. ſed ſ ſub di ctione ⁊c. nedū vna dictio ſed ⁊ plures tot nectent̄ Itē addit q dixit hic Ly. vt iceñt Bal. qđ q̄n notari⁹ ponit in ſuo pthocol lo verba ⁊c. recurrēdū eſt ad eꝰ ſtilus. ⁊ vbi de ſtilo nō appareat cōprehēdent ſubſtātialia actus non accidentalia. Et ex ſ infer tur ad duas q̄nes. ¶ Prima eſt ſi notari⁹ fecit pthocollū ⁊ im breuiatura de inſtrumēto mutui vel depoſiti. An ſub verbo ⁊c. cōprehēdet̄ verbū guarentigie ꝙ ſm formā ſtatuti is loco hz executionē parat. nā ſi appareat de ſtilo notarij ꝙ ſic ↄſueuit ex tēdere illud verbū ⁊c. cōprehēdet̄ virtual ter. alſ ſi nō appareat de ſtilo notarij ille nō cōprehēdet̄. q̄ ille nō eſt de ſubſtātialib⁹ actus ſz de accidētib⁹. ¶ Scḋa eſt an ſi fecit teſtm̄ aliq̄ uiꝰ d gi hāc ſuā voluntatē ⁊c. ſub illo. ⁊c. poſſit extēdere clauſulā p quā derogēt pmo teſtamēto ⁊ verbis derogatorijs in eo poſitis. nā videt̄ qđ attēdi debeat ſtilus notarij ſi de illo appareat. vbi aūt de illa nō appareat videret̄ et qđ tunc virtualiter cōprehēdat̄ q̄ dicta clauſula vt de eſſentialib⁹ ipſi⁹ teſtāēi aliter nō valeat. ex quo primū teſtm̄ hz clauſulā derogatoriā ad ſcḋm. l. ſi quis i prin cipio teſtā. de leg. in. Bal. dicit. q. falſe de facto ⁊ nō determinat. Tu potes dicere qđ dicta clauſula nō ↄprehēdetur: q̄ nō ē de eſ ſentia teſti in gñe ſumpti. ⁊ eſſet de eſſentialib⁹ ſi teſtamēti in ſpē ſumpti. ⁊ idō in dubio nō ſubintelligitur niſi aliud appareat de mēte teſtātis. ⁊ p hoc bñ facit. l. ſi quis in principio teſtamē ti. vbi ſpecialiter ⁊ expreſſe dz apparere de voluntate teſtātis volē tis derogare p̄o teſtō. ſz ſ caſu taliter non apparet. ¶ Ultimo adde q dixit ſ Bal. ꝙ ſequitur et Ang. ꝙ q̄n act⁹ nō regnit de ſubſtātia ſcripturā. ſ illa ſit facta ad pbationē q imbreuiaturā ſuā idē notari⁹ poterit extēdere et abſq aliqua autoritate iudi cis vel voluntate partiū. dūm̄ nō ponat clauſulas omnino extra neas ⁊ inuſitatas. ſi aliūs notari⁹ cui poſt mortē notarij rogati cōceſſum eſt reducere in publicā formam rogationē tabellionis mortui ſm ea q̄ habent̄ in. c. ij. p. tabellio extra de fi. inſtr. tunc nō poterat extēdere aliq̄ nō illā dictionē ⁊c. ſz orationē ſcri bere put iacet. arg. eoꝝ q̄ no. i. l. pōponi⁹ ſi non ſi frumētū. §. ſi. ſupra de rei ven. ⁊. l. inter ſtipulantem. §. j. de verb. obl. ⁊ intelli gat̄ dictū Bar. fallit ſi de autoritate ⁊ mādato iudicis tāc o gnita precipiet. ⁊ ſic parte citata. ar. l. nā ita diuus. ſ. de adop. ex tēda: ſub forma ſibi mādata p iudicē. quā forte iudex percepit viſo ſtilo notarij predefuncti eſſe iuxta dictam formam.

Si quid ſi. Hic repehēdit gall⁹ ꝗ ſubſtiterit circa omiſſionē caſuū. ⁊ ſ intēdit. Subſtō fa cta de nepote in caſum mortis filij extēdit ad oēm caſum p quē fili⁹ deſineret eē in poteſtate teſtātis. ⁊ nepos obtineret primū locū. Et pōt diuidi in duas ptes. nā p̄o ponunt duo caſus in prīapio gallū. Scḋo ridet cuidā obiectioni. Tertio reducit p dictos caſus ad pulſionē galli. ex ſinia. l. velleꝰ. ſcḋa ibi hic ſn̄ exer tia ibi: hec ſnia. ¶ In tex. ibi cōciperet. ſ. ſubſtitutionē nepotis formaret ⁊ ſubſtitueret. nō vr̄ ſufficere pulſio galli. p pter id qđ ſequit. qđ eiū ⁊c. ſm Dy. ¶ In tex. ibi omiſum⁹. ſuppie ſuppléd.

puliſionē galli q̄ ad pſonas. vt ps. §. ſi. idē credēdū. ¶ In tex. ibi cm iſaptr⁹ eſſe. ſub ſ caſu n nō eſt ſufficiēs cōſiliū galli. Et q poſ ſet dicere aliqs qđ forte ſufficiebat p pulſio legis vellec. rſidet ī ſ quētib⁹ qđ n. a c quo ad ꝟba nō ſufficiebat. ⁊ hoc eſt qđ ſ. quē

32 ibi eiū ⁊c. ¶ Iſto. qđ verbū mortis mōdē in. ce. placiꝰ vr̄ cō prehē dere nedū mortē naturalem ſed etiam ciuilē. qđ eſt verū in caſu in quo mors tatūhe pro ea repreſentet eundem effectum quo ad id de q̄ q̄ nt que in naturalis. alias ſecus. l. ſi. C. de his qui ve.

33 eta. impe. ⁊ in. l. ex ea pte. §. inſula. ⁊ ibi de hoc de ver. ob. ¶ Itē no. ꝙ puiſio facta in vnū caſum trahit ad ſibi ſimilē etiā dictur ſibi ſimil. ⁊ quādo repreſentat eundem effectum. ¶ Itē no. qđ ſubſtitutio vulgaris facta in vnū caſum trahit ad ſimilē caſū. l.

34 hi. facit. l. ſi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ¶ † Itē no. qđ. l. extēgēs in vno caſu vr̄ porrigi ad aliū caſum. vt patere videt̄ ex iſto. §. ſ ictis hic que tetigi in pncipio legis. Sz poſſes dicere vt hic tāgit an. ꝙ illud eō in ꝗ ex vi extēſionis paſſiue: cū p iura antiqua cōquia rentur ca'us per oīa repreſentantes eundē effectus. l. ſi. §. mādā. de quo hic plēni⁹ per Ange. Si th̄ teneres qđ tetigi in pncipio qđ puiſio galli fuit facit ex mēte. l. antiq. phibētis inſtitui poſthu mum alienū a rōne ceſſante nō eſſet mirandū ſi prouiſio facta in vno caſu trahit̄ ad ſibi ſimilē in quo eſt p ola eadē ratio. ¶ In glo. j. in ſi. ſecūdā tenet Dy. ſ tertiā ſaluat hic Bar. quē ſequit̄

35 hic Ang. de quo dic vt hic p eos. ¶ † In glo. ſup ꝟbo ⁊ ignis. Ang. hic dicebat qđ ſ pena interdictiōis aque ⁊ ignis. remanet hodie in excōicatis quibus nullo mō debemus cōicare. vt not. l c. paſtoralis. extra de exceptio. ⁊ in. c. ſi excōicato. ſj. q. ꝗ. ⁊ in. c. pia. de exceptio. in ſexto. Sed tu adde qđ hoc verū regulariter ſz fallit in caſu extreme neceſſitatis. vt ſi forte aliꝰ fame periret. vt no. i. c. ſi voluntate. ⁊ in. c. ſi ꝗ extra de ſnia excō. ¶ In glo. ſiu per ver. emancipat⁹ ibi ſecus ſi per ptoīē. Sed aduerte q̄ mul tum ob. huic tex. q ibi vr̄ qđ ſ iſ inſtitutus emācipet̄ nō per ꝗ ex cludat̄ inſtitut⁹. imo multo fort⁹ debeat vocari p no. in. §. aliꝰ nus. iſti. de here. iſti. Sz ſol. qđ ibi ſubſtitutio fuit facta ſolū i hę reditate: ſ aūt in ſuitate: q volūt teſtator inſtitutū demū veni re ſi veniret vt ſuus. Sz tūc eti l ob. q per datione ſubſtitutū vul gare vr̄ tolli exiſtentia ſui heredis. ⁊ ſic ſuitas. vt. l. ſi fili⁹. §. c. ⁊ per no. p glo. in. l. pap. §. quarta. Bar. hic. rſidet dupliciter vt hic p eū. ⁊ p prima eius reſpōſione bene facit glo. in dicto. §. quarta. Secunda impugnat hic Ang. dicēs qđ oēs caſus cōprehēduñ ſub vulgari dicunt̄ expſſi. Sed eu ſalua Bar. q̄ dicta Ange. pcedit q̄n ſubſtitutio vulgaris fit per illa verba ſi heres nō erit. nam ex ij verbouū pōt cōprehēdi caſus nolūtatis ⁊ caſus nō potētie. ſecus q̄n exprimitur ſolum caſus īpotentie: q̄ tūc ex vi verbouū nō cōprehēditur caſus nolūtatis ⁊ ex īterpretatione diceret ſ Bar. ꝙ nō eſt ſic. ſed oppoſitū. nā ſcḋm ſ ex iure nō potest ꝗ pueniēt expſſe nō poterat cōprehēdi caſus nolūtatis: q̄ poſthumus alien⁹ nō poterat in tali caſu in q̄ filius inſtitutus ſupuiuere ⁊ nollet eē heres. ⁊ ſic in caſu nolūtatis nō poterat inſtitui: q̄ tūc nō erat obtēturus primū locū. ideo nimirū ſi per talē ſubſtitutionē factā per cōſiliū galli nō ſubleuatur ſuit ſic. ſ. illa nullo modo cō phēdetur. nec poſſet cōprehēdere caſus noluntatis. vnde ſec⁹ vi detur q̄n nepos iā natus ſubſtituebat̄ ipſi filio in poteſtate cūā natus nepos poſſit tūc inſtitui ſeu ſubſtitui in caſu nolūta tis. ⁊ ſic ſimpliciter tūc ſi tollebant̄ exiſtētia. vt ⁊ caſus. l. ꝗ. ſi. ius heres. ſm intellectū Bar. ¶ In eade glo. ab ſimili expreſ ſio. doctores ſ tāgūt materiā illā: an diſpoſitio ſeu puiſio facta in vnū caſum trahatur ad aliū. de quo hic per Bar. bal. ⁊ ang. ⁊ ſatis placet theorica bar. ſz Ang. nitatur repchēdere illā p. l. cōmodiſſime. §. co. Sz rñſio patere pōt ex hiſ que tetigit idē bar. in pncipio hui⁹ legis. ⁊ cū bar. in effectu cocordat bal. Et dicit duo vel ſtia. pmū eſt qđ id qđ dicitur ꝙ diſpoſitio factal ī vno ca ſu extēditur ad ſibi ſimilē. ⁊ ſic tūc in. ſ reſiſt q̄ ex equipollētia⁹ fiat. nā dicit hoc verū qñ ſunt equipollētia ſm veritatē. ſec⁹ ſi ſm fictionē p. l. ſi. C. de his q̄ ve. aetate. ⁊ ſic vult qđ diſpoſitio facta in caſu vero nō trahatur ad fictū p factū qđ notatur. i. in. j. ſ verba. ſ. de nego. ge. Sz in contrariu facit tex. in. §. propoſito. vbi etiā de hoc p Bald. ⁊ ibi vr̄ tenere oppoſitum ⁊ repchēdere

36 Barto. in. l. eos popul. de iuſti. ⁊ iure. ſ vbi in ma interpretatio nis ex̄tēſiue cōuenit ꝙ ſtatutū in caſu vero nō trahitur ad fictū. ⁊ p hoc etiā q̄ debeat trahi ad fictū bene facit. l. j. §. j. ad leges fal. Tu potes dicere in hac materia lz doc. variet qđ aut diſtiuri diſpoſitione iuris cōis: aut in diſpoſitiōe ſtatutoꝝ. aut in diſpo ſitione hoīs ꝓ in caſu ſtatutū in caſu vero trahitur ad caſus fi ctum q̄n cadem ratio. vt etiā ſi materia ſit exorbitans. vt videtur p gl. in hoc. §. ⁊ ſe. iuncto eo qđ no. in. pl. p hoc ex q habetur in. d. l. j. §. j. nec ob. ecīā. l. in. j. ſ. hec verba. q̄ pōt⁹ facit p. nā lz caſus fictus nō cōprehēdatur ſub vero ex vi verboꝝ. tamē ex mēte ⁊ interpretatione cōprehēditur q̄n eſt eadē ratio. hinc eſt q̄ ibi eſt ea dē diſpoſitio. vris in caſu ꝟo ⁊ in caſu ficto. Scḋo caſu aut ſtatutū eſt exorbitās a iure cōmuni ꝓ tūc vbiq ex ꝙ nō fiat extēſio ad caſus ſic. ar. l. precipimus. C. de appel. ⁊ ea intelli

gaꝛ dicẽdũ bar.in.l.oĩs populi.aut eſt preter ius vł ſm ius ⁊ tūc
trahiꝛ etiã ad caſuꝫ fictũ in quo eſt eadẽ rõ.vt voluit Ioã.an.in
ſimili ꝯſuetudine in.c.vlti.de cõſuetu.lib.vi.ꝓ hoc etiã qꝛ tūc ẽt
hꝫ locũ ar.a ꝯtrario ſenſu.⁊ ꝓcedi põt ex mẽte de ſimilibus ad
ſimilia.vt no.bar.in.d.l.oẽs popul.Tertio caſu cõcludeꝙ aut
loquitur ĩ reſcriptis.⁊ tūc reſcriptũ in caſu vero nõ trahiꝛ ad ca
ſum fictũ ẽt.ſi ſit eadẽ rõ.vt eſt caſus in.c.ſuſceptũ.de reſcrip.lib.
vi.aut querim⁹ in alia diſpoſitiõe hoĩs.⁊ tūc ſi ex caſu ficto reſul
tat preciſe idẽ effectus q ex vero quo ad id de quo qꝛitur.⁊ tunc
trahiꝛ ad caſum fictũ.vt hic eſt caſus ⁊ in.§.ſe.⁊ in.l.deo nobis.
C.de epiſ.⁊ cleri.alˀs ſecus.⁊ ſic loquiꝛ.d.l.fin.C.de his q ve.eta.
impe.nã impetratio venie etatis nõ ꝑ oĩa facit haberi ac ſi quis
eſſet legitĩe etatis.nã nõ põt alienare immobilia ſine decreto.vt
37 ibi facit ẽt.l.ex ea pte.§.inſulã.cũ ibi no.de verb.obl.†Et hec fa
ciũt ad q̃nẽ ſi ſtatutũ puniat aliqua pena faciẽtẽ maleficiũ:an
eadẽ pena puniaꝛ mãdãs illud fieri q ſm fictionẽ vr̃ illud feciſ
ſe.l.i.§.deieciſſe.de vi ⁊ vi arma.de qua.q.tãgit Bal.in.§.pti.⁊
bar.in.l.ſed ſi vn⁹.§.ſeru⁹ meus.ff.de iniur.⁊ in.l.ſi is q ꝓ empt.
ff.de vſucap.Nã ſol.ſatis põt patere ex predictis.forte tñ poſſet
dici ꝙ ex vi regule antique n.ꝫ.q̃ vr̃ velle ꝙ nõ referat an qs per
aliũ facit maleficiũ.vt vr̃ ꝓbari in.d.§.deieciſſe.⁊ in.c.i.extra de
offi.dele.indiſtincte puniaꝛ mãdãs eadẽ pena ẽt ſi ſit pena exor
bitãs a iure cõi:quaſi hic inſurgat ex vi interp̃tatiõis paſſiue ex
regula iuris antiq.arg.no.in.l.ſi qs ſeruo.C.de furtis.Itez ad
uerte qꝛ dicit ſcdã bal.ꝙ diſpoſitio trahiꝛ retro ad caſum ſimilẽ
qñ ſum⁹ in materia lata.aliaſ ſec⁹ in materia ſtricta allegat ẽt.c.
ſuſcepto.de reſcrip.li.vi.ſꝫ hoc nõ vr̃ bñ dictũ ꝑ.l.deo nobis.C.
de epiſ.⁊ cle.iuncta.l.quicq̃d aſtringende.de verb.obl.ideo dic
melius ꝙ in.d.c.ſuſceptã eſt ſpeciale in materia reſcriptorum.⁊
hoc clarũ ꝙ cõceduntꝛ ad impetrationẽ:qꝛ tūc ſunt ambitioſa ⁊
reſtringẽda.vt in.c.quãuis.de p̃ben.in.vi.tñ idẽ vr̃ ſi motu pro
prio cõcedantꝛ.qꝛ.d.c.indiſtincte loqꝛ:⁊ ſic indiſtincte dꝫ intelli
gi ⁊ eſt ibi valde ſpãliſſimũ:ꝙ lꝫ reſultet ꝑ ſe idẽ effect⁹ ex caſu
38 ficto q ex vero q̃o ad id de quo q̃riꝛ:tñ nõ fit extẽſio.¶Adde ẽt
tertio ꝙ ad caſum diſſimilẽ nõ fit extẽſio:niſi caſualiter ex legis
ꝓuiſione.⁊ ex interp̃tata mẽte diſponẽtis aliud ſit iductũ.vt eſt
videre in ſubſtitutione vulgari q̃ cõp̃hẽdit in ſe tacitã pupilla
rẽ ⁊ ecõtra.vt.l.iã ħ iur.ff.de vulga.⁊ pup.⁊ facit etiã ꝙ habetur
in.l.iĩ.in prin.ff.ſi q̃s cau.⁊ in.l.ſi ſtipulat⁹ ſum ꝑ te nõ fieri.ff.de
verb.ob.⁊ in.l.aduerſus.ff.de arbi.¶In ea.gl.ibi qñ nullũ eſt
factũ in teſtõ.no.bene hãc gl.que aperte dicit ꝙ differẽtia emã
cipatiõis ⁊ patrie poteſtatis demũ eſt ſublata qñ nullũ eſt ꝯditũ
teſtũ.cũ qua cõcor.gl.in auth.ex cauſa.C.de li.prete.cũ alijs glo.
hic all.per bar.Sed cõtrariũ videꝛ velle gl.in.l.ij.ff.de coniũgẽ.
vbi indiſtincte dicit illũ titulũ correctũ.⁊ ſic ſiue ſit cõditum te
39 ſtamẽtũ ſiue nõ cui cõcordãt alie gl.hic ꝑ Bar.allega.¶†Et
ex hac gl.habes primo ꝙ ſi filius emancipatus ꝯdito teſtõ pre
teriꝛ nõ dicit teſtamẽtũ nullũ ſicut nec olim.lꝫ filius in poteſta
te ſit.ſed cõtrarium ſentiunt alie gl.Sed tertia gl.q̃ eſt ſingula
ris nec eſt alibi in.§.exheredatos.in auth.de heredi.⁊ fal.col.i.cõ
cor.alias gl.qꝛ ſi preteritus emãcipatus ſine cã dicet teſtamẽtũ
nullũ ex defectu forme ꝑ auth.nõ licet ⁊ in corpore vnde ſumiꝛ.
C.de lib.prete.ſecus ſi cauſa ſit incerta.qꝛ tūc habebit neceſſe cõ
tratabulare:lꝫ ſuus poſſet dicere nullũ.de quo tãgeꝛ in.l.filio p
terito.ff.eo.ti.¶Scdo habes ex hac gl.ꝙ iſte tex.hodie eſt incor
rectus.⁊ eadẽ ratione vr̃ voluiſſe gl.ꝙ ſi filius emãcipatus inſti
tuiꝛ ⁊ nepos ex eo in poteſtate preteriꝛ.ꝙ teſtũ ſit nullum ſicut
olim.ſed cõtrariũ tenẽt cõiter doc.dicẽtes ꝙ iſte §.eſt cõiter cor
rectus ⁊ ꝙ nepos nõ poterit hodie rumpere teſtamẽtũ:maxime
qꝛ ille nõ dꝫ admitti ad rumpẽdũ teſtamẽtũ vel dicendum nul
lũ qui nõ admitteretꝛ ab inteſtato rupto vel annullato.vel nul
lo penitus cõdito teſtõ.l.poſthum⁹.§.ſi quis ex his.ff.de inoffi.
teſt.⁊ no.in.l.pater filiũ.ff.eo.ti.⁊ qꝛ nõ vr̃ tunc fieri iniuria nepo
ti cũ ſibi nõ debeatur legitima:qꝛ legitima eſt tertia pars ei⁹ ꝙ
ab inteſtato quis eſſet habiturus.vt.l.cũ queritur ⁊ auth.nouiſſi
ma.C.de inoffi.teſta.⁊.l.pap.§.iii.ff.de inoffi.teſta.⁊ in.c.raynu
tius extra de teſt.Sꝫ talis nepos in caſu p̃dicto nil eſſet habitu
rus ab inteſtato ꝓpter exiſtẽtiã p̃ris emãcipati ergo ⁊c.vt.l.cuꝫ
queritur.C.de inoffi.teſta.⁊.l.pap.§.iii.ff.de inoffi.teſta.⁊ in.c.
raynutius.extra de teſta.¶Et hoc facit ad qõnẽ.ſi ſtatutũ di
cat ꝙ extãtibus agnatis vſq3 ad quartũ gradũ filia femina nõ
ſuccedat.an ſi ſit factũ teſtũ filia preterita poſſ.t teſtũ rũpere.nã
videtur qð ſic cũ ſtatutũ loquatur ab inteſtato ⁊ ſit correctoriũ
iuris cõis:⁊ ſic nõ dꝫ attẽdi ad alium caſum ſed cõtrariũ vr̃ di
cẽdum per predicta.Ang.hic dixit ꝙ ipſa poterit habere bene
ficium dicẽdi nullum teſtamentũ venale.arg.l.fi.ꝫ.§.ex.ff.de
cõtra tab.de quo ẽt tãgit Bal.Sed aduerte qꝛ ille tex.nõ facit.
nã certũ erat beneficiũ cõpetere inſtituto.de quo fit ibi mẽtio.idõ
mirũ ſi datur ei facultas faciẽdi illud venale ſꝫ in caſu noſtro
nõ videtur cõpetere per ſuperius dicta.⁊ ſic nõ poteſt dicere qð
40 poſſit facere venale beneficium:ꝙ non competit† vnde potes
dicere quod ſi filia eſſet emancipata ⁊ preterita.aut ſunt inſtitu
ti in teſtõ agnati.⁊ tunc excludaꝛ ex toto filia a iure rũpendi vel
dicẽdi nullũ per rõnes ſupra tactas.⁊ hoc etiã hic tenet Ange.
an erat inſtitut⁹ extrane⁹.⁊ tūc ſi filia emãcipata ⁊ preterita cũ
cã.videꝛ qð poſſet cõtratabulare:quia ꝑ illud remedium nõ re
duciꝛ res ſimpliciter ad cãm inteſtati.facit.l.ſi ex duob⁹.ff.de cõ
tra tab.⁊.l.vt liberis.C.de colla.⁊ inſti.de bo.poſ.§.ſunt autẽ.⁊
preſertim cũ dictũ remediũ ſit aduocatorium non autẽ ſimplici
ter aperiat viã ſucceſſioni inteſtati.vt dixi in.l.ſi fili⁹ qui in pote
ſtate.ff.e.⁊ voluit gl.ſentire in.l.pater filiũ.ff.de inoff.teſt.ideo ex
quo de iure cõi filia inuitatur.⁊ ṽba ſtatuti que loquũtur ab inte
ſtato nõ repugnãt nec ẽt mens ſtatuti ex q̃ agnati nõ inuitãtur
ſꝫ extrane⁹ cũ ſtatutũ factuꝫ fuerit fauore agnatorum videtur
qð filia debet admitti.⁊ idem videtur ſi fuit p̃terita ſine cã.vel ẽt
fuerit in poteſtate.nam lꝫ nõ interſit ſua dicere teſtamẽtũ nullũ.
tñ intereſt ſua poſſe contratabulare.⁊ ſic vt nõ excludatur ab il
lo remedio quod de iure cõi ſibi competit.vt.l.fi.C.de libe.pre.
Nec ob.rõnes preall.qꝛ lꝫ prima obſtet quo ad ius dicẽdi nullũ
tñ nõ obſtat quo ad ius ꝯtrabulãdi.nõ ob.ſecũda qꝛ fateor ꝙ il
le cui nõ debeꝛ legitima.nec de iure cõi nec de iure ſpeciali.non
admittitur ad rũpẽdũ.ſec⁹ in eo cui legitima debetur de iure cõi
lꝫ nõ de iure ſpeciali:qꝛ tūc dꝫ poſſe cõtratabulare ex quo ſua in
tereſt.⁊ de iure cõi ſibi ꝓditum eſt illud remedium.⁊ ceſſant ver
ba ⁊ mẽs iuris ſpecialis.put eſt videre in caſu predicto.De diffe
rentia tñ emancipationis ⁊ patrie poteſtatis late hic proſequiꝛ
Ang.plus quã expediat.cũ hic tractetꝛ ſolũ de materia ſucceſſio
41 nis.¶†In gl.ibi niſi repetitio eſſet poſt mortẽ.no.bñ ꝙ reſti
tutio nõ trahiꝛ ad bõa alteri q̃ſita.de q̃ hic ꝑ Bar.Bal.⁊ ang.
⁊ adde ꝙ no.Bar.in.l.fi.C.de ſentẽ.paſſis.Et adde etiã qꝛ per
hoc videꝛ ꝙ reſtitutus nõ recuperat bona in aliũ tranſlata.qð
dicit Bal.eſſe verũ niſi immediate ſint in aliũ trãſlata ex vi ſen
tẽtie.ꝑ.l.ſiue patron⁹.ff.de bo.liber.ſꝫ tu potes dicere ꝙ ibi fuit
potius facta ſuppreſſio q̃ trãſlatio.⁊ per hoc põt decidi q̃ſtio.
ꝙ ſi ex forma ſtatuti bõa occidẽtis debẽt applicari ꝓ dimidia fi
ſco.⁊ ꝓ alia dimidia heredib⁹ occiſi.ꝙ reſtitut⁹ nõ recuperabit
bona que ſunt applicata heredibus occiſi.⁊ hoc finaliter tꝫ hic
Bal.licet nõ reſpõdeat ad.l.ſiue patronus.¶Ultimo ei quod
dicit hic Bal.de legitimatione ⁊ qð ſucceſſiue tangit Ang.an
trahaꝛ retro adde ꝙ in effectu cũ dicto Ang.concor.Io.an.in
regula ſine culpa.de re.iur.in.vi.in.ii.q.principali.

a **Quod ſi is qui.** Si ſubſtituitur nepos naſcitu
rus ex filio capto ab hoſtibus
nõ euertiꝛ teſtũ.ſiue nepos naſcaꝛ patre viuo q poſtea in capti
uitate decedat ſiue mortuo patre ⁊ auo.maxie poſt prouiſionẽ.
l.velleie.vel ſic.Si fili⁹ inſtituaꝛ ⁊ nepos naſciturus ſibi ſubſti
tuaꝛ ſub ꝯditione.ſi filius decedat viuo auo ſubſtitutio locũ ha
bebit ſi fili⁹ tūc erat ĩ captiuitate ⁊ ĩ ea moriaꝛ.h.d.Et rep̃hẽ
ditur hic gallus circa omiſſionẽ alterius caſus.¶In tex.ibi ha
beat ⁊ ſperat nepotẽ naſciturũ ex eo.¶In text.ibi rediret ſiue
decederet ⁊ naſcereꝛ nepos poſt mortẽ aui infra.x.menſes a die
captiuitatis filij eſſet heres ipſi auo.¶In tex.ibi idẽ nepos ſub
naſcereꝛ poſt mortẽ aui qð eſt infra.¶In tex.ibi illis viuis.ex
pone id eſt illo viuo.ſcilicet filio apud hoſtes ſm verũ intellectũ.
42 ¶†No.qð diſpoſitio facta in caſu ṽo trahiꝛ ad fictũ.de q.ff.§.
proximo dixi.¶Itẽ no.ꝙ publice vtile eſt interp̃tari an qð in
dubio teſtamẽta nõ rũpantur ꝙ alibi clare nõ reperitur ſecũdũ
bal.tñ ſatis facit qð habetur in.l.vel negare.ff.quemad.teſt.ape
ri.¶In gl.ſuper ver.caſus ibi ad.l.velleiã.p̃cipaliter.licet hoc
communiter rep̃hẽdatur.tamen poteſt glo.ſaluari ex eo qꝛ fi
lio decedente apud hoſtes ex quo erat captus tempore teſtũ
fingiꝛ mortuus preambula hora captiuitatis.⁊ ſic an teſtũ et
ſic caſus iſte ꝓprie attẽta fictione nõ vr̃ ſpectare ad velleianũ ſi
bñ põderẽtur ṽba primi capitis ⁊ ſcdi.Et aduerte qꝛ glo.ff.ma
le dixit ĩ aliqb⁹ caſib⁹ vt hic per Ang.¶In gloſſ.ſuper ver.de
inde.in fi.tene tertiã expoſitionẽ.ex qua habes ꝙ interdũ plura
le exponiꝛ ꝓ ſingulari.⁊ ſic facit ad queſtionẽ ſtatuti puniẽtis ꝓ
ducẽtes falſos teſtes.an debeat puniri ꝓducẽs vnũ.quã nõ de
cidit.vide per Bar.in.l.ii.§.hoĩes.vi bo.rapto.¶In glo.ſup ṽ.
admittetur.ibi dic ergo meli⁹.dicit ꝙ hec ĩterpretatio ſit circa ṽ
ba galli.per id qð no.glo.in.§.ſi eius.Nec ob.qð dicit tex.viuis
illis.qꝛ expone.id ẽ illo filio viuo apud hoſtes.vt p̃dixi:⁊ ſi dice
res ħ loq de ꝓnepote naſcituro ⁊ filio ⁊ nepote captis ab hoſti
bus tūc illa ṽba poſſent ſtare in vi pluralis.vt ẽt tetigit ħ Bal.
43 ¶†Ultimo tãgit bal.hoc hic de nepote legitimo ex filio ſpurio
an poſſit inſtitui.⁊ cõcludit ꝙ ſic ſi nõ inſtituiꝛ cõtẽplatiõe p̃ris.
⁊ hoc vr̃ tenẽdũ ſꝫ bal.ff.e.l.§.qdã.rõe nititur ꝓbare ꝙ ꝓhibitio
facta de filio ſpurio extẽdatur ad nepotẽ natũ ex eo.Sꝫ re vera
rõnes ſue ſunt cõtra tex.l.fi.C.de na.libe.ſi bene ponderetur ⁊
plus ibi vr̃ ꝓbari ꝙ ẽt ſi ſit nepos ſpuri⁹ nat⁹ ex ſpurio poſſit ꝑ
auũ inſtitui.⁊ ideo multo forti⁹ ſi ſit nepos naturalis nat⁹ ex fi
lio ſpurio.quimo tūc cũ talis nepos ſpuri⁹ vel naturalis non ſit
in poteſtate ſui patris.⁊ ſic nihil hꝫ illi querere.nõ vr̃ neceſſaria
tūc diſtinctio bar.quã hic ponit.ſꝫ ſolũ in nepote legitimo nato

a ¶Quod ſi is q.Eſt memorie commẽdãdũ qð intereſt reipu.ne teſtamẽta rũpantur et eſt iſte tex.hic melior de corpore iur.ſecũduꝫ Bald.⁊ vide glo.in.l.i.ff.de origi.iur.

ex filio ſpurio. Itē ſi fili⁹ ſpuri⁹ eſſet mortuus ⁊ fili⁹ legitim⁹ vel
nō ex eo ſupeſſet videret̃ qđ nō extantib⁹ legitimis poſſit iſtitui
⁊ ita poſſit intelligi.d.l.ſi.q̃ vr̃ loqui qñ extat nepos ex filio natu
rali p̃mortuo.nec clare loquit̃ qñ extat nepos ex filio naturali vi
uēte. ¶ Itē adde dictis Bar.inquātū dicit qđ ſi eſt dubiū cui⁹
cōtēplatione nepos legitimus ex filio ſit inſtitut⁹:an vſuſfruct⁹
tūc ſpectet ad ipſum nepotē.nā ſentit qđ ſic in hoc.§.⁊ l.j.ff.de
auſ.tu. Sȝ Ang.hic voluit ɔ̃riū.ſ.qđ tūc ex toto diſpoſitio vitiet̃.
Et p eo facit qđ no.Bar.in.l.impuberē.§.j.ff.de falſis. Sȝ re ve
ra aliā rō in caſu ſol poſito facit diſpoſitionē nullā ex toto.q̃ hic
ceſſat.vñ pōt dicere qđ ſi eſt factū legatū vitiat̃ q̃ ad vſufructū
ar.l.quare.ff.de bo.lib. Et qȝ ex quo reſpectu vſuſfruct⁹ nō valet.
legatū remanebit penes heredē.ar.eoꝝ q̃ habētur i.l.j.§.in prio.
C.de cad.tol.nec ob.ꝙ vſuſfruct⁹ dȝ accreſcere ꝓprietati:qȝ illud
veꝝ qñ alīs deficit vſuſfruct⁹ quā rōne inutilis legati facti ipſi le
gatario ꝓprietatis. Si aūt eſſet facta iſtitutio i re certa alio vni
uerſali iſtituto:videtur idē qđ in legato ar.l.quoties.ff.de here.in
ſti.ſed ſi eſſet inſtitutio vniuerſalis tunc forte poſſet procedere di
ctum Bar.ex quo nō eſt cui queraſ̃ vſuſfructus.⁊ ſic q̃ritur tūc
ipſi nepoti.arg.auſ.ex tempore.C.de bo.que libe.

Inſtituēs. Hic eſt tertia pars p̃me partis i qua po
nit̃ breuis ordinatio teſti.⁊ diuiditur in
duas ſm gl.qȝ p̃io ponit̃ breuis ordinatio gñalis q̃ ad caſus.
ſcđo gñalis quo ad pſonas ⁊ caſus.ſcđa ibi atqȝ.⁊ ſm B illa di
ctio atqȝ ſtabit ſimilitudinarie ⁊ nouū caſuȝ ponet.ſȝ ſm bar.ve
nit ad determinādū ⁊ declarādū p̃mū dictū.⁊ ſm glo.breuiter
44 h.d. † Nepos iſtitut⁹ ſimplr̃ dȝ inſtitut⁹ in caſu in q̃ tpe mortis
aui reperiret̃ ſu⁹.h.d.vel ſic ſm bar.inſtitutio fcā de nepote ſim
pliciter extēdit̃ ēt ad ꝓnepotes ⁊ ceteros tāquā ſit gñalis quo
ad oēs pſonas iſferiores ⁊ quo ad oēs caſus.h.d. An aūt intelle
ct⁹ bar.ꝓcedat patebit ex ſequētib⁹.ꝓ bar.facit gl.ſi.vt ipſe alle
45 gat ſȝ certe illa pōt itelligi ſm p̃mā gl.vt illi nō ɔ̃dicat. ¶ † No.
ſȝ itellectū gloſ.ꝙ appellatiōe nepotis nō ɔ̃tinet̃ ꝓnepos.ſȝ ſm
bar.hoc eſt iō qȝ ſit mētio de nepote ex filio naſcituro.⁊ ſic refert
ſe ad certū corp⁹.ar.l.p̃cedētis.§.ſi qs ex certa.ſecus ſi ad certum
corp⁹ ſm tū nō fieret relatio:qȝ oīs ꝓnepos ſatis pōt dici nepos
arg.l.cui eoꝝ.§.j.ff.de poſtu.⁊ ꝓpterea ibi dicit ſe cōſuluiſſe de fa
cto.qđ lȝ auſ.mrī ⁊ aue.C.qñ mu.offi.tu.fū.po.loquat̃ de auia
tñ habebit locū ēt in proauia. Sȝ ɔ̃riū tenet hic Ang.⁊ ff.eadē
lege.§.itē credēdū.cōcludēs qđ appellatiōe nepotis nō vr̃ cōpre
46 hēdi ꝓnepos in materia correctoria.vt vr̃ ꝓbari i hac.l. † Et ea
deȝ rōne appellatiōe auie nō ɔ̃tinet̃ ꝓauia in mā correctoria vt
eſt in dicta auſ.matri ⁊ aue.⁊ ꝓ B addit caſum in autē.de here.
ab inteſtato.§.ex his.col.ix.vñ ſumit̃ dicta auſ.vbi dr̃ qđ mrī ⁊
aue ſolis defert̃ tutela.⁊ ſic nō ɔ̃prehēdit̃ ꝓauia q̃ corpore diſ
fert ab auia.ſȝ ſi velles ſuſtinere bar.poſſes dicere ꝙ illa dictio ſo
lis nō excludit caſuȝ ſimile p id ꝙ habet̃ in.l.ob ea.C.de p̃di.mil.
⁊ i.l.illud.C.de ſacroſan.eccle.⁊ qȝ ēt ex vi regule antiq̃ in mate
ria correctoria fit extēſio.vt no.in.l.ſi qs ſeruo.C.de fur.⁊ ſic vr̃
poſſe fieri extēſio p ſcđm.l.cui eoꝝ.facit qđ.ff.dicet̃.ꝓ Ang.facit
ꝙ ipſe no.in auſ.bona dānatoꝝ.C.de bonis dāna. Sȝ potes di
cere ꝙ ibi ē illud qñ agitur de preiudicio fiſci.itē non dicitur ibi
ꝙ ꝓnepos olim nō cōtineret̃ quando ſolum dimidia reſeruaba
tur.ſed qđ hodie qñ omnia reſeruant̃ cōprehēdit̃ ⁊ pronepos ⁊
47 non vlterior. ¶ † Ultimo no.argumētū ꝙ poſſit iſtitui ſpurius
ſub ɔ̃ditiōe ſi legitimabit̃.⁊ B tenet B bal.⁊ dicit idē tenere Iac.
de are.i.l.libertas.ff.de ma.te.⁊ dicit ꝙ interiȝ pēdēte cōditiōe
poterit dari curator hr̃editati iacenti ipſe ſpuri⁹.ꝙ eſt no.facit ꝙ
no.Bar.in.§.p̃cedēti.forte cū pōt dici qđ nō neceſſitabitur iu
dex illū dare curatorem:ne alias forte de facili fieret fraus legi.
48 ¶ † Ultimo tāgit B bar.vt p̃dixi.an appellatiōe filii cōprehen
dat̃ nepos de quo ipſe plen⁹ poſuit i.l.liberoꝝ.ff.de verb.ſigni.
Tu potes ɔ̃ſiderare tres caſus quo ad ꝓpoſitū:qȝ aut ꝓfert̃ a te
ſtatore:aut a iure cōi:aut a ſtatuto.p̃io caſu ſi ꝓfertur diſponē
do circa filiū de teſta.p̃ſenti ſeu per modū diſpoſitionis de p̃ſen
ti.vr̃ qđ nō cōprehendatur nepos per.l.quid ſi nepos.ff.de teſta.
tuto.in rōne ſui.que ratio generaliter ɔ̃cludit ſiue teſtator diſpo
nat circa filiū dādo tutorē:ſiue legādo vel inſtituēdo.⁊ ſic ge
neralr̃ in oībus p̃dictis dȝ eē eadē diſpoſitio ar.l.a titio.de ver.
ob.cū ſi.⁊ ſic nō vr̃ ꝓcedere rñſio q̃ dat Bar.ad illā.l.dū reſtri
git eā ſolū quo ad tutele dationē.pro hoc etiā.facit qȝ vba i du
bio debent intelligi ſm cōem vſum loquendi.l.liberorū.§.ſȝ qđ
tū caſſius.ff.de leg.iij.ſed ſm cōem vſum loquēdi aliter appellat̃
fili⁹ aliter nepos.vt.d.l.quid ſi nepotes.⁊ no.in.§.fin.inſti.q de.
tu.poſ.ergo ⁊c. Ex his vr̃ qđ teſtator hȝ filium ⁊ nepotē.⁊ legat
filio.x.nō cōprehendat̃ nepos. Idē ſi dicat inſtituo filiū meū.ꝓ
hoc addo glo.ff.ca.l.§ quā recte.q̃ alias ſupuacuo indixiſſet mo
du qđ iſtituat̃ fil.⁹ ⁊ nepos.ex quo inſtitutio facta de filio ſimplr̃
cōprehēdiſſet ēt nepotē.nō obſtat p̃dictis.l.lati⁹.ff.de here.iſti.ꝓ
quā monet bar.in.d.l.liberoꝝ.qȝ pōt rñderi dupliciter.primo ꝙ
ioīs ſi appellatiōe filioꝝ cōtinētur nepotes ⁊ ceteri ne alīs extra
neus ſubſtitut⁹ ꝓferat̃ agnationi defuncti.qđ in dubio nō ē ve
riſimile.ar.l.cū acutiſſimi.C.de fideicō.⁊ hāc rñſionē tetigit hic
Bal. Uel poteſ dicere ſcđo ꝙ ibi diſpoſitio nō fuit facta de p̃nti
de filio.ſȝ collata in quēdā euētū futurū in quē veriſimiliter erit
dubiū an tūc extarēt filii p̃mi grad⁹ an vero nepotes vel vlte
riores.⁊ iō veriſimile eſt ꝙ tūc late intellexerit vbū filius p̃ſertim
cū veriſimilr̃ par affectio debeat p̃ſumi fuiſſe teſtōis erga nepo
tes ſi illi filii extarēt filiis p̃mortuis.q̃ rō ceſſat qñ diſpoſitio fit
de p̃nti extāte filio ⁊ nepote. Et ex his pt̃ decidi qđ factū quā tā
git B Bal.ſi teſtator inſtituit fratrē ſuū.⁊ ſi deceſſerit ſine filiis
ſubſtituit filios ſempronii.an ſi poſtea cōtingat fratrē mori ſine
liberis ⁊ extāt nepotes ſempronii mortuis filiis:an illi inuitent̃.
⁊ vr̃ qđ ſic ꝑ p̃dicta.⁊ ſic pȝ ꝙ lōga drĩa ē an diſpō fiat de p̃nti.
an vo ɔ̃ferat̃ in euētū futuꝝ.adde tñ ꝙ ſi fit de p̃nti appellatio
filii nō ɔ̃prehēdit nepotē ſi tūc extat vterqȝ.ſec⁹ ſi tñmō extaret
nepos ⁊ ſic diſpō tūc poti⁹ valeat q̃ pereat.ar.l.ſi qñ.de lega.j.et
hoc ēt tenuit B Bal. Scđo caſu qñ a lege cōi latis vr̃ ꝙ ɔ̃prehē
dat̃ nepos ſi eadē ſit rō.p.l.filiū habeo.cū ſi.ad mace.niſi ſit ali
qs de caſib⁹ ſpecialib⁹ poſitis p Bar in.d.l.liberoꝝ. Tertio ca
ſu qñ fit mētio de filio inſtituto ſi ſtatutū nō eſt exorbitās a iure
cōi.ſatis vr̃ ꝙ cōprehēdat nepotē ſi eſt eadē rō cū tūc recipiat ex
tēſionē iuxta no.l.oēs populi.ſi eſt exorbitās.vr̃ idē ſi rō ſtatuti
ſit vniformis ēt ad nepotē.alīs ſec⁹ ſi nō eſt vniformis vel ſum⁹
in dubio.de quo dixi in.l.ſi vero.§.de vero.ff.ſol.matri. An aūt
appellatiōe nepotis cōtineat̃ ꝓnepos.ſatis vr̃ poſſe dici ꝙ ſi ꝓ
fert̃ a lege ɔ̃prehēdat̃ ſi eſt eadē rō. Et eadē rōne appellatione
auie cōprehēdat̃ proauia.⁊ ita vr̃ poſſe ſaluari opi.Bart.ſed ſi
proferat̃ a teſtatore:qȝ aliter appellat̃ in cōi vſu loquēdi nepos
aliter pronepos forte poteſt dici vt ſupra dixi de filio.

Si eius. Hic eſt quarta pars prime partis in q̃ ponū
tur dubitabiles qōnes vſqȝ ad.§.i oib⁹. Et
diuidit̃ in tres ptes vſqȝ ad.§.forſitā.nā p̃io ponit vnā qōnē in
nepote.ſcđo aliā i ꝓnepote ſȝ verā literā.tertio determinat vtrā
qȝ ſcđa ibi ꝙ querendū.tertia ibi ſȝ cū teſtm̃.⁊ hoc intendit. Ne
pos apud hoſtes edit⁹ viuo p̃re ⁊ auo rediēs illis mortuis non
rūpit teſtm̃ aui in quo repent̃ patri ſubſtitut⁹.ꝙ hȝ locū ēt i pro
nepote ab hoſtib⁹ redeūte patri ſuo ſubſtituto.h.d. ¶ In text.
ibi pariat.⁊ pđ vr̃ ꝑtinere ad ꝑuſionē velleii:ex q̃ nat⁹ eſt viuo
p̃re ⁊ auo. ¶ In tex.ibi redeat.⁊ ſic videret̃ ꝑtinere ad cōſiliuȝ
49 galli. ¶ † No.ꝙ ius galli appellat̃ ius antiquū ⁊ ius vellei no
uū.⁊ ſic facit ad no.i.l.ſi.ff.de reg.catho. ¶ Itē no.illud vulga
tū noli plus ſapere quā oportet.ad idē facit tex.i.c.de renū.li.
vj. ¶ Itē no.ꝙ vbi ſum⁹ certi de diſpōne legis nō expedit in
ueſtigare de rōne ipſi⁹.l.ꝙ itelligo reſpectu diſpoſiti expſſe ꝑ.l.
Sȝ ſi agat̃ de extēſiōe fiēda ad caſuȝ nō expreſſe diſpoſitū expe
dit inueſtigare rōne legis:vt ſic videam⁹ an fiēda ſit extenſio q̃
50 nō deberet fieri nō exiſtēte.idētitate rōnis. ¶ † Itē no.ꝙ non
oīs dubietas hȝ facere ineptū libellū nō ſufficere.vr̃ ꝙ in oi caſu
reſultat diſpō iuris. Et ſic facit ad tres qōnes.p̃ia ſi narret̃ fa
ctū in libello ex q̃ pñt reſultare plures actiōes nō ſit neceſſe aliter
determinare ex quo ex facto narrato oino reſultat ius.ſed hoc
vr̃ cōtra no.l.l.ſi.C.de an.excep.⁊ in.l.edita actio.C.de edē.⁊ in
tellige B qñ factū eſt certū ⁊ ſpecificū.ſecus ſi eſt i gñe tñmō.vt
qȝ dico meū mihi obligatū ad.x.nec declaro ex q̃ cā.nā lȝ ꝑ
dat libell⁹ ſi re⁹ nō opponit.vt no.gl.in.d.l.ſi.tñ ſi opponat̃ de
bebit cā exprimi. Itē itelligo B veꝝ qñ ex facto narrato reſultāt
plures actiōes i effectu ad idē tēdētes.exēplū pȝ p no.in.l.certi
cōdictio i p̃n.ff.ſi cer.pe.ſec⁹ ſi reſultarēt plures actiōes diuerſe
ad diuerſa ɔ̃petētes.vt in.l.ex duob⁹.§.colonus.ff.de iureiu.nā ſi
ex ɔ̃cluſiōe libelli nō appareat q̃ intēdat̃ reo inſtare coget̃ decla
rare p no.l.d.l.edita.⁊ ita dȝ intelligi ꝙ no.i.c.dilecti.ex̃ de iud.
Itē facit ſi aliquis petat aliquē puniri ſm formaȝ iuris ⁊ ſtatu.
vel petat quē puniri ſcđm formā iuris vel ſtatutorū.nā ſi impo
nat̃ eadem pena per ſtatutū que p ius cōmune:nō coget̃ elige
re.alias forte ſecus arg.eoruȝ que ſupra proxime dixi.itē facit ſi
quis petat rē ab emphyteuta:vt qȝ dicat eū nō ſoluiſſe canonē ꝑ
triēniū in paluato.vel alienaſſe cōtra formā debitā qđ admittet̃
petitio. Sed cōtrariū tenet hic Bal.qȝ factū eſt alternatiuū ⁊ pe
titio facti alternatiui non admittit̃ qñ eſt in poteſtate agētis id
eligere.vt no.Bar.in.l.vbi aūt.§.q illud.ff.de verb.obli. ¶ In
glo.ſuper.ver.qđ querendum.ibi alii vt pȝ.B lex ab omnib⁹ re
probat̃.qȝ ſecūdum hoc nepos erat facturus ſuus ex quo tēpo
re teſtamēti nemo eū precedebat.⁊ ſic etiam qñ gallū vel velleiū
poterat heres inſtitui nec in eos iuiſſet neceſſaria ꝑuſio galli vel
vellei. ¶ Et not.qđ gloſſ.ff.corrupte allegat capita.l.velleū.i.§.
nunc de lege.⁊.§.etiam ſi parente.⁊.§.ille caſus. Et corrupta eſt
etiam glo.in ſi.dum dicit cū hoc ſuperius reſponſum datum vel
leie.nam debuit dicere cum ſpurius reſponſum aptetur ad gal
lum.⁊ hoc ad velleium.⁊ reſpexit opin.vnam poſitam.ff.l gloſſ.
mag.in ver.ſolutio tamē glo.ibi etiam aliter loquitur ⁊ melius
tibi dixi.ſed quidā dicunt velleiū aptari in precedenti.⁊ gallum
in hoc preſenti:vt ſenſit hec glo.⁊ ſic B glo.vr̃ bñ dixiſſe. ¶ In
glo.ſuper.excludat̃.hec glo.in effectu p̃io voluit tollere vnum

de i dic

cōtrariū.ſcđo reuocat i dubiū queſtionē n̄ ſolutā in tex.ſcꝫ an
id qđ dicit̄ hic maxime in primo caſu ptineat ad gallū an ve
ro ad velleium.Tertio arguit qđ nō ſpectet ad galluꝫ:ſiue cōſi
deremus veritatē ſiue fictionē cornelie vel poſtlimin .quarto ar
guit qđ velleia.nō hꝫ locū.quinto arguit q̄ vtrunq; ius galli et
velleii hꝫ locū:ſexto ſoluit ſeptimo rñdet ad cōtraria:ſcđa ibi qđ
ergo:tertia ibi vr̄ quarta ibi velleia quinta ibi cōtra.ſexta ibi ſo
lutio.ſeptima ibi nec ob. ❡ In ead.gl.ibi ſicut ꝛ mortuus ſub.
qꝛ mori non poteſt qꝛ non eſt natus. ❡ In ead.glo.ibi ꝛ viuē
te filio.Sed certe hoc raiu nō loquit̄ ſm̄ caput velleii:q̄ loquit̄
in nepote nato tp̄e teſtamēti.ſed bene hoc caſu loquit̄ prouiſio
iul.de qua.ſ.eo.§.iſte caſus.ꝛ ſic per hoc poteſ arguere qđ nedū
ceſſat velleius in primo ꝛ ſcđo capite ſed etiam prouiſio iuliani.
❡ In ea.gl.ibi reſpiciūt ad regulā galli no.bñ doctrinā huius
gl.quā cōiter doc.ſequunt̄.et quo redarguunt̄ aliqui opinātes
te in aliquib⁹ gl.ſuperi⁹ tenētib⁹ oppoſitū.maxīe in.§.qđ ſi.in
ver.admitte.nt.ꝛ in pri.ma gl.illius.§.ꝛ in gl.iii.cū glo.in ver.qđ
querēdū.in hoc.§. ❡ In ea.gl.ibi ꝛ in hoc pñti.i.in hoc ver.que
rēdū.ꝛ ibi nepos eſt mortuus.melius dixiſſet nat⁹ eſt vere.ſ.vi
uēte auo.ſed vere cū redit tūc primū agnoſcit̄.nā ante erat.ꝛ ſic
51 illud tp̄s nō pōt inſpici. ❡ † In ea.gl.ibi qꝛ hoc erat impoſſibi
le no.gl.q̄ ſepe allegat̄ q̄ fictio nō cadit ſup impoſſibili.ad idē.
l.nā adoptio.cū.l.pcedēte.ff.de adop.ꝛ.l.qd certū.ff.loca.Sed
cōtrariā ſentit gl.in.l.q ſub ɔditione.ſ.de ſolut.bar.hic nō decla
rat ſꝫ remittit ad no.p ſe in.l.ſi is q pro emp.ſ.de vſuca.ꝛ ibi tā
git in.ii.q.principali.dū tractat de fictione inductiua.Et cōclu
dit q̄ pōt cadere ſup impoſſibili in ſpē dummō ſit poſſibile i ſuo
genere in terminis ſimilibus.Sꝫ huic theorice ob.l.q in vtero.
ff.de ſta.ho.que vr̄ fingere exiſtentē in vtero vni⁹ mēſis vl̄ duo
rū eſſe natū.ꝛ tñ impoſſibile eſt i ſuo genere aliquē naſci tali tp̄e
perfecte ꝛ viuū.facit q̄ no.in.l.ſeptimo meſe.ff.de ſta.ho.Bart.
ibi nō tāgit h̄ ɔtrariū vñ potes cogitare p rñſo. potes etiā ſyn
te dicere qđ ibi nō ſit fictio ſed quedā diſpoſitio p quā.l.vult q̄
ille q tūc erat in vtero ſi poſtea naſcat̄ hꝫ illud cōmodū qđ ha
buiſſet ſi vere tūc fuiſſet natus. ❡ In ea.gl.ibi qꝛ redit cū mre.
hec ſo.cōiter nō tenet̄ qꝛ ibi loquit̄ qñ ꝙ eſt cōceptus apud ho
ſtes:hic erat añ ɔceptus.ideo ſi redit etiā ſine patre ꝛ matre h̄ꝫ
hꝫ ius poſtliminiꝫ.vt ibi no.Sꝫ tūc ob.qꝛ attēta hac fictione poſt
liminii:cū fingat̄ ſemꝑ in ciuitate fuiſſe vr̄ q̄ ſpectet ad velleiū.
Sed potes dicere quod vere demū eſt ſiuus cū redit vt eſt dictū.
52 Et ideo illa veritas dꝫ inſpici ꝛ nō dicta fictio poſtliminii:quia
vbi veritas ꝛ fictio tēdūt ad eūdē finē inſpicimus potius verita
tē.l.filio quē pr̄.ff.eo.ꝛ hoc eſt q̄ voluit gl hic. ❡ In ea.glo.ibi
vere deceſſ.ꝛ corrupta eſt gl.ꝛ melius dixiſſet natus eſt.Hic tan
53 git bal.† an legitimatus excludat ſubſtitutū ꝛ dicit hic.q.ſuiſſe
de ſcō diſputatā ꝛ terminatā q̄ ſi dictū fuit q̄ ſi deceſſerit ſine fi
liis vel ſi deceſſerit ſine filiis legitimis tūc filius legitimat⁹ exclu
dit ſubſtitutū.ſec⁹ ſi dictū fuit ſi deceſſerit ſine filiis legitime na
tis:vel ſi deceſſit ſine legitime deſcēdēt b⁹.qꝛ lꝫ legitimat⁹ poſ
ſit dici legitim⁹ nō tñ ē legitime natus vel legitime deſcēdens.
de quo dicā in.l.ex facto.ſ.de vul.ꝛ pu.Idē tñ tenuit ang.i ſua.
q.que incipit nobilis gdā genere.ꝛ idē dicit Ant.de bu.in.c.p
venerabilē.extra qui fi.ſint legi.vbi late tractat hanc materiā le
gitimatorum.ꝛ Spe.in ti.de ſucceſ.ab inte.ad fin.

Forſitan. Hic ponunt̄ alie dubitabiles qōnes.Et di
uidit̄ in tres partes ſcđm verū intellectū:qꝛ
prio loquit̄ in pronepote nato poſt mortē nepotis q erat illius
pater ꝛ poſt mortē aui ſui.Scđo i pronepote nato apud hoſtes
viuo patre ſuo:q tñ redit poſt mortē pr̄is ſui ꝛ proaui . Tertio
loquit̄ de eo q adoptat⁹ eſt exiſtēs apud hoſtes.ꝛ reuerſus eſt
poſt mortē omnium.ſcđa ibi ergo.tertia ibi atq;.ꝛ hoc intēdit.
54 † Preteritio nepotis filio in ſtituto nō irritat ſubſtitutionē pro
nepotis ſi nepos moriat̄ anteq̄ pronepos ab hoſtibus reuerta
tur eius patre iaꝫ mortuo ſicut nec rumperet teſtm̄ ſi pronepos
ex nepote emācipato adoptatus exiſtēs apud hoſtes reperiret̄
inſtitutus.h.d.Et vt dixi ponit tres caſus.§.iſte lꝫ gl.q vt tan
git gl.velint q̄ ponant̄ duo tm̄.ꝛ prim⁹ durēt vſq; ad ver.atq;
ꝛ ibi ponat̄ ſcđs.ꝛ ſm̄ iſtos in ver.ergo nō ponit̄ nouus caſus
ſed quedā ɔcluſio caſus pcedētis.ſed pi.a lec.cōit.ꝛ tenet̄. ❡ In
tex.ibi iſq; mortuo pr̄e.al's eſt viuo pr̄e.al's mortuo.ꝛ hec ſcđa
eſt vera.Et no.bñ q̄ hic ſubſtituebat̄ p teſtatorē pnepos naſci
turus ex nepote naſcituro.ꝛ p h̄ differt a.§.idē credēdū. ❡ In
tex.ibi nō recte inſtitut⁹.i.nullo mō inſtitut⁹ erat pr̄ huius ne
potis lꝫ filius teſtātis eſſet inſtitutus:ſꝫ nō eſt curādū de pteri
tiōe nepotis ſi pdecedit ante filiū. ❡ In tex.ibi ergo ꝛ ſi.al's de
ficit dictio ſi.c.lr̄a eſt planior.al's eſt ſi.ꝛ tūc pōt exponi p certe
pōt etiā ſtare proprie ſm̄ vnā expoſitionē gl. ❡ In tex.ibi vi
uo filio ppter h̄ qꝛ lr̄a innuit pn.potē natū viuo filio expedit in
telligere cū nat⁹ ſit apđ hoſtes ꝛ redierit poſt mortē oim al's nō
ptineret ad gallum. ❡ In text.ibi ex eo ſub nepote emācipato.
❡ In tex.ibi nat⁹ ſub.ꝛ ɔceptus ipſe pnepos.al's remāſiſſet in
ptāte aui ꝛ ſieret adoptio fruſtra. ❡ In tex.ibi eſſet adoptatus

ſub.exiſtēs apđ hoſtes.qꝛ ſi ex ſuo i ciuitate adoptaret̄ ſtatī eſſet
ſu⁹ ꝛ ſic viuo pauo ſcđ ſbeiet tenere p̄m locū alt̄ p̄ mortuū .ꝛ ſic
55 nō ſpectaret ad galliū. ❡ † No.q̄ nō oīs preteritio exiſtētis in ptāte
vitiat teſtm̄:qꝛ nō illa q ſit de eo q nō obtinet primū locū:dūmō
viuo teſtāte nō ſubmittet eū. ❡ Itē no.ar.q̄ lꝫ qs negit ſnīaꝫ
recte latā nō p hoc neceſſario vr̄ fateri ſnīaꝫ eſſe latā.ꝛ ſic negās
qualitatē facti nō vr̄ neceſſario fateri ipm̄ factū q̄ eſt no.ſꝫ bal.
56 ❡ † Itē no.q̄ ptia naturalis ꝛ ciuilis equiparant̄. ❡ Itē no.q̄
adoptio pōt fieri de exiſtē apud hoſtes qđ intellige p reſcriptum
pncipalis:vt tetigit bar. ❡ Itē no.q̄ narratio ɔditiōis ſubſti
tuti nō facit deficere ſubſtitutionē dūm ſ ſiat de vna ɔdōne ca
pace ad aliā capacē.An aūt variatio ɔditiōis inficiat h̄ caſu fa
ciat locū ſubſtituto.dic vt dein fuit.ff.e.§.ꝛ qđ ſi tm̄.qꝛ facit lo
cū ſi facta fuit i ſuitate.al's ſec⁹ vt ibi fuit dictū. ❡ In gl.ſup ver.
an.i ſi.facit hec glo.q̄ tolerat̄ repetitio earūdē dictionū qñq; pp
57 clariorē itellectū. ❡ † Extra gl.tāgit hic bar.an legitimatio poſ
ſit peti fieri p pcuratorē.ꝛ cōcludit q̄ ſic de quo dixi vt h̄ p eū.
ꝛ ēt p bal.ꝛ ang.Tāgit ēt bar.an cōpaternitas poſſit ɔhi p pro
curatorē.ꝛ ɔclud.t q̄ nō:qꝛ ad illā cōtrahēdā requirit̄ pñtia p
ſone ꝛ tactū coherēs pſone explicādū p ipam pſonā nā dꝫ tene
re cōpater pprijs manib⁹ puerū ſupra fontem.ꝛ ipm leuare de
fonte.ꝛ p ipo rñdere.xxx.q.i.c.de hic.ꝛ c.oia.ꝛ hoc ēt tꝫ Io.an.
in mercurialibus ſup regula ſt.de re.iu.lib.vi.Et plus ibi dicit
q̄ verus ɔpater ille erit q leuat ſeu tꝫ in ipo batiſmo lꝫ pcurato
rio noīe alterius faciat:qꝛ ſepe extra id q̄ agit̄ tacita naſcit̄ obli
gatio.l.ſi is q.§.ſi libera.ff.cōmo.ꝛ ſic ɔſtituēs pcuratorē tunc
nō erit ɔpater.lꝫ ſepe de facto vocet ſe cōpatrē.dixit tñ Ang.q̄
lꝫ cōpaternitas nō poſſit ɔhi p pcuratorē tñ poterit ɔhi p nū
ciū:qꝛ ille q facit p nūciū dr̄ vere quodāmō p ſeipſum facere.l.q
aūt.§.i.ff.de cōſti.pe.ꝛ facit q̄ hr̄ in.l.ſi pr̄.ſ.de manu.vin.Sed
hec opi.nō pls qꝛ rōnes hoc caſu phibit lic pariter ɔcludūt etiā
a i nunciū.nec vr̄ poſſe cadere diſtinctio iter pcuratorē ꝛ nūciū
attēto actu ꝛ attētis verbis q̄ in batiſmo interueniūt.ꝛ p h̄ nō
obſtāt ɔtra.nec obſt.in.d.l.ſi pater.qꝛ alio caſu loqt̄.ꝛ rō etiaꝫ
a illi i legē ponitur p glo.in.l.nec mulierē.C.de ma.vin.ꝛ in.l.i.
in ſi.C.de mani.Et p hoc etiā pꝫ q̄ ſi tunc de ſyndico ɔſtituto
ab vniuerſitate vt teneat aliquē in bapt ſmo noīe vniuerſitatis:
qꝛ tenēs erit cōpater:nō vniuerſitas.nā ſyndicū vniuerſitatis a
hoc clarū:qꝛ aliud ſinguli de vniuerſitate aliud vniuerſitas l.ſi
cut.§.ſi.ff.qđ cuiuſq; vni.ꝛ.xii.q.ii.qui manumittit̄.nec ipa vni
uerſitas pōt eſt pſona ficta ꝛ repſētata.iuxta.l.mortuo.ſ.de fide
iuſ.ꝛ de decre.romana.§.i vniuerſitate.de ſnīa excō.li.vi.qꝛ ppt̄
verū actū requirit̄ vera perſona.ꝛ ſic etiā tenet Fred.de ſenis in
opere ſuorū cōſi.conſi.xv.licet de facto in predictis ſepe cōtra
fiat.ꝛ ideo tene mētē predicta:qꝛ ſit vtilis ad vidēdū an matri
moniū impediat ir.ꝛ inter quas pſonas rōne tabs cognatiōis
ſpiritualis.iuxta id q̄ habetur in.c.i.ꝛ.ii.de cogna.ſpiri.in.vi.
Aduerte tñ qꝛ Fred.de ſenis in loco prealligato circa finem.ꝛ
idē ibi Lapus abbas in additionibus tꝫ qđ ɔhit̄ cōpaternitas
cū pcuratore vel ſyndico nō etiā cū ipſa vniuerſitate.Sed plus
placet opinio Io.an.per ea que ſupra tetigi.ꝛ qꝛ nō eſt abſonū
qđ pcuratorē ex actu volūtario nomine pprio obliget̄ lꝫ pcura
torio noīe faciat.vt no.in.l.procurator q euictione.ff.de pcu.q
aūt tenet puerū in baptiſmo obligari dicitur pro eo apud deuꝫ
ꝛ etiā quaſi fideiuſſor illius eſt.vnde tenetur eum inſtruere in fi
de ſaltem in oratione dominica ꝛ in ſymbolo Credo in vnum
deum.de cōſe.diſt.iiii.c.in baptiſmate.ꝛ c.vos ante omnia.Ta
mē in dubio videtur q̄ tutius ſit abſtinere a matrimonio quod
alias phibetur propter cognationem ſpiritualem contractam
in baptiſmo.iuxta decre.i.ꝛ.ii.de cogna ſpi.li.vi.

a **In oibus.** [a] Hec eſt vltima pars prime ptis pricipa
lis in qua ponunt̄ tres regule pricipales
58 ꝛ gñales. ❡ † Prima eſt q̄ qñ ſit teſtm̄ ſm̄ cōſiliū galli fil.⁹ dꝫ in
ſtitui.ſcđa q̄ preteritio filii capti ab hoſtibus ſi ibi decedat non
facit teſtm̄ rūpi.Tertia qđ filiū pñt inſtitui ꝛ nepotes preteriri.
qꝛ ſi prius decedat ipſi nepotes q̄ filiū teſtm̄ nō rūpēt.ꝛ h̄ ut lo
co ſumma. ꝛ diuiſiones.ſcđa regula ibi q̄ nō eſt.tertia ibi ꝛ i ne
pote. ❡ In tex.inſtitutus.ſub.nō aūt dꝫ exheredatus eſſe:qꝛ il
la nō valeret tāq̄ in effectu facta poſt mortē.ideo bñ ſequit̄ nā ꝛc.
❡ No.ar.q̄ ſi ſic neceſſe hāc legē itelligere nec ɔſiliū gall. dare
coherede filio.nā ſi ſic itelligeret̄ tenere exheredatio pura facta
de filio ppter dationē talis coheredis.l.filius a patre.in fi.i pri.
ff.co.cui⁹ ɔtrariū innuit h̄ tex.in ver.nā fruſtra.ꝛ ideo lꝫ bal.ꝛ Ang.
reſtringāt hāc.l.qñ dat⁹ eſt cohereſ.vt tetigi in pncipio hui⁹ le
gis tñ veri⁹ vr̄ eſſe q̄ indiſtincte pcedat.vt ibi etiā tetigi.et ibi
etiā ſatis rñdi ad rōnē eoꝝ in oppoſitū. ❡ No.ſcđo argumētuꝫ
qđ ſcđm iſta tp̄a nō ſufficit filiū eſſe inſtitutū in re certa.ſꝫ demū
ſi ex aliqua pte hereditatis.hodie vero certū eſt tenere inſtitutio
nē facta de filio in re certa.vt in auꝫ.vt cū de appel.cogno.§.ce
terū.col.viii.ꝛ not.in.l.quoties.C.de her.inſti.an aūt ſufficeret
ſcđm hec tp̄a q̄ filius quoquo relicti titulo.an vero eſſet neceſſe
q̄ haberet iure inſtitutiōis eſt dubiū ppter duos tex.qui ɔtrariā

[a] ❡ In oībus adde hic ſm̄ Bald.qđ ſuc ceſſorum edi ctum no hꝫ lo cū in iure rūpē di ꝛ vide p eū in.l.ſi qs poſ ſum.ff.co.

vtr. Unus eſt in l. ita tñ. §. q rogat᷒. ſ. ad tre. ꝛ ibi innuit ꝙ nõ
ſufficiat hic quoquo relicti titulo. Alius eſt in l. papinian᷒. §. ſi
qs mortis. de inof. teſta. vbi innuit ꝯtrariũ de quo dicã. ſ. eo. l. inter
cetera. Hodie tñ eſt clarũ qđ habere debet iure inſtitutionis ꝑ
ſueam titulorũ, vt in §. aliud quoqꝫ capitulũ in auc. vt cũ de ap.
59 cog. ¶ † Itẽ no. qđ vr vitiar teſtm̃ ex preteritione filij in poẽte.
iſ ſint inſtituti venientes ab in. eſtato. nã hic reperiebaᷓ inſtituto
nepos q ſucceſſurus erat ab inteſtato filio in poẽte pterito pmo-
riente in vita patris qđ vr̃ cõtra. l. poſthumus. ver. idem ꝛ circa
eum ibi no. ſ. t. i. ꝛ facit etiã q̃ no. in l. ſi duobus. §. ſi prius. ſ. de
ꝯtrata. ſm vnũ intellectum. Sed potes dicere qđ de rigore eſt
nullũ ſed de equitate cõualeſcit: vt. d. l. poſthumus. vel forte tpe
huius. l. nõ emanauerat puiſio illius. l. poſthumus. Ultimo qđ
ſm cõſiliũ galli neceſſario dꝫ pcedere inſtitutio filij. ꝛ ſic non dꝫ
dici tacite inſtitutus put voluit Bar. in prin. hui᷒. l. vt ibi dixi.
¶ In glo. ſuper ver. dũtaxat. in fi. No. bene glo. que ſimpliciter
ꝯcidit qđ pteritio emãcipati nõ reddit teſtm̃ nullũ. qđ eſt clarũ
ſm iſta tpa. idem hodie ſi ſit preteritus cũ cã ſecus ſine cã vt no.
glo. in. §. exheredatos in auc. de her. ꝛ fal. ꝛ dixi in. §. ꝛ qđ ſi ẽ in.

Nunc de le. Hic eſt ſcđa pars principalis hui᷒. l. q̃ diuiditur i quatuor partes in as prio
cõtinuat ſe i pſam. ſcđo ponit ſimpliciter mentẽ verſuſqꝫ capitis
l. velleie. tertio tractat de primo capite. l. velleie. quarto tractat d
ſecundo capite. ſcđa ibi ꝛ voluit. tertia ibi ꝛ vr̃. quarta ibi ꝛ ſi pa
rẽte. Et illa tertia ſubdiuid. ſm qꝫ: qꝛ primo ponit mẽtẽ pri-
mi capitis. ſcđo per modũ illationis rẽ ſubijcit in exẽplo tertio
qđ proxime dixerat pſequiᷓ declarãdo ſm Dr. vel oſtẽdit q̃
a ſdat lex vellcia a l. l. xij. tab. ſm Bar. quarto probat mentẽ l.
velleie eſſe verã per rationẽ. quinto ꝯfirmat illud ꝑ expreſſa ver
ba l. velleie. ſcđa ibi ergo. tert a ibi vt non ſolũ. quarta ibi quid
eſt. quinta ibi nam ꝛ ſi. ꝛ hoc intendit. Siue nepos naſciturus
inſtituaᷓ filio iam mortuo ſiue filio viuo poſtea tñ moriente an
teq̃ naſcatur nepos valet inſtitutio ex prouiſiõe primi capitis
legis velleie. h. d. ¶ In tex. ibi ſi nepos. q alias deeſt relatiuum
qui. ꝛ lra eſt planior. d. in. ſ. ſubdit ẽt ſi viuo patre dꝫ exponi. ſ.
patris ſui. ꝛ ſic auo ſm verũ intellectũ: qꝛ tũc determinaᷓ a ṽbo
naſcaᷓ. alias habeᷓ cũ relatiuo: ꝛ tũc qñ relatiuũ ꝛ nomẽ nõ de-
bent regi ab eodẽ verbo acceſſorio dꝫ ſic ſubaudiri aliud verbũ
hac forma. ſi nepos qui. ſ. naſcaᷓ qđ eſt. ſ. id ẽ naſcetur eo tpe in
ſtituaᷓ quo filius non ſit. ꝛ dũ ſubdit verũ. ꝛ ſi viuo patre ſubau
di inſtituaᷓ. ꝛ tunc põt intelligi viuo patre. ſ. ſuo ipſius nepotis
ꝛ determinaᷓ a verbo inſtituaᷓ repetito. ſi autem repetas ṽbũ
naſcaᷓ tũc exponi dꝫ viuo patre. ſ. ſui patris. ꝛ ſic auo vt ꝓ dixi.
ꝛ hoc ideo qꝛ qñ nepos naſcitur viuo teſtatore. ꝛ ſic auo ꝛ viuo
patre ſuo: ꝛ ſic filio teſtãte tũc pudit primũ caput legis velleie. ꝙ
puidet ſolum qñ nepos tẽpore natiuitatis naſcitur ſuus. vt pa
tet in ver. ꝛ videt. ar. ꝛ in ver. nam ꝛ ſi ita. ſed puid. ꝛ ſcđm caput
velleiũ. de quo in. §. etiã ſi parente. ¶ In tex. ibi nam a ſi expone
pcerte ꝛ ibi erat ꝛc. ſub iſto ꝛc. cõprehẽdiᷓ hrs eſto vel heres ſit
60 vt hic tangit gl. in ver. nã ꝛ ſi. ad finẽ. ¶ † Not. qđ d ſpoſitio fa
cta i vnũ caſũ nõ vr trahi ad aliũ caſum. qñ caſus cõtingit in ꝑ-
ſona inſtituti. ꝛ ideo fuit neceſſaria puiſio velleia. ꝛ hoc ideo ẽt
poterat contingere qꝛ ꝑ mutationem talis caſus ſurgebat quo
dam mõ mutatio pſone. l. cõmo iuſſime. ff. c. facit qđ no. bart. in
prin. hui᷒. l. ſecus qñ mutatio cõtingebat in pſona inſtituti. vt i
§. ꝛ q̃ i tm̃. ¶ Itẽ no. puiſionẽ primi capitis. l. velle. q̃ hꝫ locũ
61 in duobus caſib᷒ de qb᷒ hic in ṽ. vt nõ ſolũ. ¶ † Itẽ no. ꝙ a ṽ-
b. s legis licitum eſt arguere. nã in dubio a bũ lis nõ dꝫ recedi. l.
non aliter. de lega. iij. ꝛ l. i. §. ſi is q naue. ṽ. in re igitur dubia. ſ.
de exercito. ¶ In gl. i. in fi. no. bñ glo. ponentẽ verã opi. vcꝫ ꝙ
l. velle. hꝫ duo capita. ꝛ declarat etiã quid cõtineat primũ caput
ꝛ q̃d ſcđm. ꝛ ponit veritatẽ. lꝫ gl. aliter loquaᷓ in. §. qđ ſi ei᷒. in ṽ.
qđ querendum. ꝛ in gl. mag. in ver. excludaᷓ. ſed ille gl. habue-
runt originẽ ab opi. azo. de qua facit mẽtionẽ glo. ſ. in ver. geo.
q̃ cõiter non tenetur. ¶ In glo. ſuper ver. primũ caput. in fi. ꝛ p
hac gl. facit tex. i. §. fi. ṽ. iuliano tñ. ꝛ in ver. quaſi duobus capiti
bus facit etiã illa gl. ad no. i. l. iulian᷒. §. ſi finita. ff. de d ã. infec.
¶ In glo. ſup ver. ſico ibi. ꝛ no. qđ azo. dix qđ opi. azo. cõiter re
probaᷓ: qꝛ ſi primum caput quo ad prima ꝫ ſententiã cõtinebat
in ſe ſcđm fruſtratorie emanaſſet ſecũdum. ꝛ ſic potuiſſet velleie᷒
de ſupfluitate redargui. qđ nõ eſt dicẽdũ ꝑ no. ꝑ glo. in pri. hui᷒
l. vnde tenẽ quod dixit glo. in pñ. huius. §. ꝛ ver. vero. ꝛ ṽ. vt nõ
ſolũ exponere vt dixi ſup tex. ¶ In gl. ſup ṽ. nã ꝛ ſi. ibi vl dic ꝓ
cedẽs vera vt dixi in alia gl. ſ. ¶ In eadẽ glo. in fi. ꝛ forte vo-
luit pꝫ. ꝙ ꝛ illa ṽba virilis ſex᷒ eſſent caſus genitiui. ꝛ exponenᷓ
ſ. deſcẽdẽs ex virili ſexu. ꝛ ſic ẽt ſatis i effectu vr̃ inclinare bar.
lꝫ ang. aliter itelligat pilleũ vt ſ pdi. Et facit hec glo. ſm bald.
ꝛ ſm hunc itellectũ ad qõnẽ. ſi recepit qs rẽ in emphiteuſim p ſe
ꝛ ſuis deſcendentibus ꝑ virilem ſexũ ꝙ poſſit venire nepis ex-
filio: lꝫ nõ poſſit venire nepos maſcul᷒ ex filia femina. ꝙ eſt valde notandum. ꝛ hoc intelligẽdum niſi conſuetudo aliter eſſet i
terpretata dicta verba ar. l. minime. ff. de legibus.

Etiã ſi pa. Hoc icipit tractare verba ſcđe ptis. l. vel-
leie. Et diuidiᷓ i duas pncipales vſqꝫ ad
§. ille caſus. l. in i prio declarat itellectũ. l. velleie i ſcđo capite. ſcđo
repetit verba ſcđi capitis vt ea extẽdat ꝛ declaret. ſcđa in. §. vi-
dedũ. Et prima ſubdiuidiᷓ i quatuor qꝛ prio ponit mẽtẽ l. vel-
leie in ſcđo capite. ſcđo illã declarat ꝑ exẽpla. tertio cõmendãdo
l. velle. ponit ei᷒ ṽba lꝫ iperfecta. ꝛ declarat ad quos caſus por-
rigaᷓ. quarto ponit vnã dubitationẽ circa pmiſſa ꝛ illã tollit: ſe
cũda ibi ꝛ ita. tertia ibi ꝛ bñ. quarta ibi nec ſolũ. ꝛ hoc intendit:
ſi nepos iã nat᷒ ſubſtituaᷓ filio iſtituto moriẽte filio ante annũ
non rũpiᷓ teſtm̃ ex ſcđo capite. l. velleie. h. d. ¶ In tex. ibi deceſſe-
rit ſub liberi ei᷒ ꝛ ceteri in locũ ſuorũ ſuccedentes inſtituti nõ rũ
pãt vt colligitur ex. §. videndum. ¶ In tex. ibi dũmodo. ſub ſ
62 vltimo caſu qñ nepos ſuperuiuit patri ſuo. † No. prio diſpoſi-
tionem ſcđi capitis. l. velleie. que prouidet in effectu qđ nepos
natus tpe teſtamẽti nõ rumpat teſtamentum ſi forte ſubintret
primũ gradũ viuo teſtãte: dũmõ reperiat ſe inſtitutũ. ꝛ idem in
pnepote ꝛ ſimilibus de quo ẽt ꝑ glo. in. §. nunc de lege. in glo. ſ.
¶ Itẽ no. qđ ille cõmẽdatiõe merito eſt dignus q adeo pfecte
loquiᷓ ſeu eſt locut᷒ ꝙ nõ idiget correctiõe ſuppletiõe vel emen
63 datione. ¶ † Itẽ no. ꝙ interpretatio q̃qꝫ ſumiᷓ p declaratiõe
qꝛ pcedit etiã ex vi verborũ. ꝛ hec poteſt appellari interpretatio
intrinſeca ſm Bal. q̃ locũ hꝫ etiã in ſtatutis. ſecus in extrinſeca
q̃ nõ venit ex vi verborũ ſed ex identitate rõnis: qꝛ illa non ha-
bet locum in ſtatutis. qđ intellige qñ exorbitant a iure cõmuni
de quo ꝑ Bar. in l. oẽs populi. in materia interpretationis. fa-
cit qđ no. in ſimili de ſolẽnitate intrinſeca ꝛ extrinſeca in. l. ſcien
dũ. ſ. de ver. ob. ¶ Interdũ interpretatio ſumiᷓ aliter ꝙ pro in
terpretatiõe. de qua ꝑ glo. in. l. in prin. ff. de orĩ. iur. ¶ Itẽ nota
qđ illud qđ cõprehẽdiᷓ ex vi verborũ d eſſe ex verbis ꝛ mẽte ſeu
ſnia. facit qđ habetur. ſ. §. pri. ver. nam ꝛ ſi ita. ¶ Item no. qđ
illud qđ cõprehẽdiᷓ ſub vlĩ vel indefinita ſatis vr̃ cõprehẽdi ex
verbis. facit qđ hr̃ in. l. ſi ſeruitus. ff. de ſer. vr. pre. ꝛ in. l. ſi pluri-
64 bus. ſ. de le. i. vbi no. ꝑ Bar. ¶ † Itẽ no. qđ vbi pp̃ter cãm pte-
ritionis rũpiᷓ ſubſtitutio nõ vr̃ ꝯfirmari: lꝫ ceſſet vitium in vita
teſtãtis. Et ſic vr̃ qđ l. poſthumus. in prin. ſ. ti. i. nõ habet locũ
niſi reſpectu primi gradus in quãtũ vult ꝯfirmari teſtm̃ ceſſan-
te defectu in vita teſtantis. Sed cõtrarium ſentit gl. in. l. ſi a pri-
mo. ꝛ l. ſi poſthumus. ff. eo. q̃ cõiter reprobaᷓ: cũ eadẽ ſit ratio in
ſcđo gradu q̃ in primo. vñ potes dicere qđ hic loquitur de rigo
re: ſecus de equitate. d. l. poſthumus. vel ſm iſta tempora nõdũ
65 emanauerat illa. l. poſthumus. ¶ † Itẽ no. qđ appellatione ſui
heredis non cõtineᷓ heres extraneus ꝛ ſic facit ad qõnẽ. Si ali-
qs recipit emphiteuſim p ſe ꝛ ſuis heredib᷒ ꝙ nõ ꝯpreħẽdanᷓ
extranei qđ tenuerũt aliq de qbus ſit mẽtio in ſpe. ꝛ in addit᷒
in ti. de loca. §. nũc aliqua. ver. xiij. ꝛ facit qđ tetigi in. l. qđ dicit
ſ. de ṽ. ob. de quo ẽt hic ꝑ bar. ¶ Extra gl. tãgit hic bar. vt teti-
git an appellatiõe ſui heredis vel heredis ſimplr̃ veniãt heredes
extranei de quo dic vt hic ꝑ eũ. qui no. loquitur. ꝛ cũ ipſo trãſit
hic Bal. ꝛ Ang. Addit tñ hic bal. ꝛ dicit fuiſſe dictũ Ray. qđ
ſi ſit mẽtio de hrẽde maſculo. itelligiᷓ de deſcẽdẽte ꝑ id ꝙ habeᷓ
i n. c. ſi clericulus. i ti. de ali. feu. in vſi. feu. ꝛ facit qđ here in. c. i. de
feu. ſi c. eo. li. Sed certe illa iura loquunᷓ qñ dicta verba pferun-
tur ſup re q̃ trãſit. tm̃ mõ ad deſcẽdẽtes: vt qꝛ in materia feuda
li ꝛ ſic nõ pbãt in alia materia qñ proferunᷓ ſup re tranſmiſſi-
bili ad quoſcũqꝫ. q̃qꝫ dicta verba reſtringanᷓ ad deſcendẽtes
tm̃. ꝛ forte tũc eẽt ſtãdũ ſignificato ṽborũ vt cõprehẽdanᷓ ẽt hrẽ-
des maſculi ẽt extranei. ſaluo tñ caſu. l. ex facto. ſ. ad treb. l. §. ſi.
Tãgit etiã hic Bar. quid iuris ſi aliquis inſtituit fratrẽ ꝛ ſi de-
ceſſerit ſine liberis ſubſtituit titiũ ꝛ ei᷒ heredes. an mortuo fra-
tre ſine liberis poſſint venire heredes extranei titij ipſo titio pre-
mortuo. Et ꝯcludit ꝙ nõ ꝑ rõnẽ. l. publi᷒. in fi. ſ. de ꝯdi. ꝛ demõ.
Sꝫ certe vt hic dicit ang. illa. l. nõ facit ad ꝓpoſitũ qꝛ mẽs illi᷒
66 l. eſt qđ † in dubio nõ vr̃ eſſe mẽs teſtãtis qđ plus hꝫ ille q ſcđo
loco vocaᷓ ꝙ haberet ille q primo loco vocaᷓ. ꝛ iõ cũ titi᷒ primo
loco vocat᷒ adueniẽte caſu ſubſtõnis in caſu qõnis ꝓpoſite pre-
ferreᷓ heredib᷒ extraneis ipſi᷒ fris ſine liberis decedẽtis: ita vr̃
qđ heredes titij ſcđo loco vocati ſiſr pferanᷓ ipſo titio nõ ſuper
exiſtẽte: quo vis verborũ hoc importat a qbus nõ eſt recedẽdũ
l. nõ aliter. de le. iij. nec mẽs teſtatoris ẽt veriſimiliter repugnat
ex quo ſcđo loco vocatũ nõ vult pl᷒ habere ꝙ primo loco voca
tũ. alias enim eſſet ſecus. ꝛ ita loquiᷓ. d. l. publius. in fine. ꝛ ideo
melior vr̃ in hoc opi. Ang. Tãgit ẽt tertio quid ſi teſtator inſti-
tuit ſi em. ꝛ ſi deceſſerit ſine liberis ſubſtituit titiũ ꝛ eius filios ꝛ
heredes. an ſi euenit caſus ſubſti. pmortuo titio ſit neceſſe ꝙ co-
pulatiue tũc extẽt filij q ẽt ſint heredes: an vero ſufficiat qđ ſint
filij ẽt nõ heredes: vel ꝙ ſint extranei heredes. ꝛ inclinat ꝙ lꝫ ex
67 vi ṽborũ deberet ſufficere alterũ pdictorũ extare qꝛ † copulatiua
nõ requireret neceſſario ꝯcurſũ copulatiuorũ ex q̃ cadit copulatiua
inter duo adiectiua indeterminate poſita: nõ reſpectu certe ꝛ de
terminate ſubſtãtie ar. l. ea tñ adiectio. de le. iij. tñ ex mẽte teſtan
tis quã vr̃ colligere ex rõne. d. l. publius. in fi. vr̃ velle qđ requi-
ratur

naſ qđ ſint filii ⁊ heredes copulatiue. Sed ꝯtrariū ħ ſenſit Ange. in. ꝫ. qđ ſtā iā ſit ſignificato verbo ⁊ infra dict. l. i. ratiõ adiectio. ⁊ ꝓ ipſo facit q̃ n̄ ꝓbat dictā bar. ꝑ dicta l. publi⁹. vt dixi l. pci. q. Et ſm ħ vr̄ qđ n̄ ext̄ filio tm̄ illi admittunt. ſi etiã extranei tm̄ heredes illi admitterent. An ꝫ. tñ vr̄ ſentire qđ n̄ ſufficiat ſi hos extrane um nt heredes q̃n imo nõ ſufficeret qđ ſint heredes ex re certa: ſi eſt neceſſe qđ ſint heredes ex quota ꝑ quo facit q̃ heres ex re certa n̄ eſt ſimpliciter hr̄s. ꝯtrariū tñ tenet bar. i. l. vt iuriſiu. §. ſi liberi. ff. de oper. lib. ſꝫ dꝫ ħ an ſufficiat qđ ſit heres ex re certa diceſ i materia inſtitutionis i re certa de q̃ i. l. ex facto el grãde. ff. de here. inſti. ⁊ in. l. q̃tiẽs. C. de here. inſti. Sꝫ caſus duoꝝ eẽt qđ ſi extarẽt ſimul filii q̃ eſſent vel nõ eẽnt heredes. ⁊ etiã extranei heredes inſtituti: an tunc vocarent̃ ſimul. ⁊ dubiū facit q̃ videreſ qđ ex ordine videant̃ pus vocari filii. ar. l. cū pater. § ſi. ff. de le. ii. nec obſtãt ea q̃ tetigi. ff. eo. §. q̃ iã recte. q̃ loquit̃ qñ diſpõ ſit de pñte. ħ qñ conferẽ in certū euẽt. ⁊ in que ꝯtrat teſtatorẽ ordinẽ ꝯſideraſſe: cuꝫ pri⁹ videat̃ vocaſſe titiuꝫ q̃ filios ꝑ mẽtionẽ ſubiunctã heredum vt ibi etiã tetigi. ⁊ illud prima facie ſatis videt̃ applaudere ⁊ fuiſſe veriſimil ter de mente teſtantis.

Videndū. Hic repetit v̄ba ſcđi capitis vt eaꝝ interpretationẽ extẽdat ⁊ declaret. Et diuidit̃ in tres: q̃ p̄mo ponit. q. ⁊ ei⁹ exẽplū. ſcđo rõnẽ dubitãdi. tertio rõnẽ decidẽdi ⁊ deciſiones. ſcđa ibi nihil eñ. tertia ibi in ſi. ⁊ ħ ſentẽtia. Si fili⁹ capt⁹ ab hoſtib⁹ moriat̃ apud hoſtes viuo patre vel eo iã mortuo nepos inſtitut⁹ nõ rump̄ teſtm̄ ex ꝓuiſione ⁊ interpretatione ſcđi capitis legis velleie. h. d. ⁊ incipe caſum in

68 ver. ſi filiū. ¶ † No. ſm vnū intellectū qđ iterp̄tatio ſumit̃ ꝓ declaratione. ⁊ ſic ꝓ interpretatione declaratiua. ad idẽ. ff. e. §. etiã. Scđm aliũ intellectū interp̄tatio ponit̃ ꝓ extẽſione. ⁊ ſic ꝓ iterp̄tatiõe extẽſiua. facit qđ no. bar. in. l. oẽs ppli circa materiã interp̄tatiõis extẽſiue p̄mū intellectū ſequit̃ ħ Dy. ⁊ Bal. ſcđm

69 ſequit̃ Bar. ⁊ Ang. de quo. ff. dicet̃. ¶ † Itẽ no. qñ diſpõ ſctã in caſu iterp̄tato, h̃t eūdẽ effectū quẽ caſus originalis. ⁊ ſic facit qđ eadẽ actio oriat̃ ex ſnia iterp̄tata q̃ oriebat̃ ex originali ſnia ſm Cy. ⁊ bal. ad idẽ qđ hr̄ i aut. de fil. an do. inſtru. na. §. i. ⁊ l. e.

70 ſtatutū. in gl. ſup̄ v̄. ꝯſuetudine. de ele. in cle. ¶ † Itẽ no. qđ nõ debem⁹ plus ingrere q̃ regrant v̄ba legis vel ſtatuti. ¶ Item no. qđ indiſtincte dictū indiſtincte gñalr̄ dꝫ intelligi. de quo in l. de p̄tio. ff. de pub. ⁊ i. l. i. §. ⁊ gñalr̄. ff. de le. p̄ſtã. ¶ Ultimo no. qđ ꝓuiſio facta in caſu v̄o nõ vr̄ de rigore habere locū in caſu i q̃ iã adſit v̄itas ſubiit ſpes qđ poſſit reſolui. ⁊ ſic facit ad. l. q̃nes de qua ħ tãgit bar. vꝫ an pena ſtatuti puniẽtis alienãtẽ rẽ ſuã imobilẽ vel cõſentiẽtẽ alienãti extra ꝯſortes nõ porrigat̃ ad cõſentiẽtẽ hñtẽ actionẽ pſonalẽ ad ipſaꝫ rẽ ꝯſequẽdã ſic ſpẽ ipi⁹

71 rei cõi. quẽ. dc. de quo etiã ħ p Ang. ¶ † No. ẽt qđ audacia cõmendat̃ qñ eſt in bona pte facit. viii. q. i. audacter. ſec⁹ qñ i mala. l. ſi q̃s in tantã. C. vñ vi. ¶ In gl. ſup̄ v̄. dixiſſet ibi ꝑ interpretationẽ: iꝫ ꝯ ħ facit qđ habet̃. ff. eo. §. ⁊ bñ vbi iſta apte dicit qđ v̄ba ſcđi capitis adeo ſunt gñalia qđ cõp̄rehẽdũt ex vi v̄boꝝ oẽs caſus q̃ ſupplent̃ ꝑ ſceuolã in ſnia galli. ſi certã eſt qđ caſus captiuitatis ſupplet̃ in ſnia galli. ff. eo. §. q̃ ſi ſi. igit̃ vr̄ qđ cõtineat̃ in verbis ſcđi capitis velleie. ⁊ ꝓpter ħ Dy. rep̄rehẽdit in effectu gl. dicẽs qđ iſte caſus ptinet ẽt quo ad v̄ba ad ſcđm ca-

72 put. l. velleie. ⁊ † l'a dñ dicit interp̄tãdū. itellĩgit de interp̄tatione declaratiua. q̃ etiã ex verbo ꝓcedit nõ de extẽſiua q̃ ꝓcedit ex mẽte. ⁊ ħ ſequit̃ ħ Bal. ſꝫ Bar. quẽ ſeq̃t̃ Ang. ſtat cū gl. nec ob. §. ⁊ bñ q̃ intelligũt̃ l'am ibi dū dicit ſu⁹ heres eſſe deſierit. qđ exponat̃ verba deſierit. iꝫ v̄e ⁊ irreuocabiliter ⁊ ſic nõ cõp̄rehẽdit caſum qñ deſiit eſſe v̄e ſed nõ irreuocabiliter. vt eſt in caſu hu⁹. §. iõ neceſſaria fuit interp̄tatio extẽſiua ſceuole qñ filius moriebat̃ poſt mortẽ teſtatis apud hoſtes. ⁊ ſic v̄ba ſcđi capitis bñ cop̄rehẽderit oẽs caſus ſupplctos in ſnia galli qñ deſiit fili⁹ eẽ ſu⁹ v̄e ⁊ irreuocabiliter. vt puta qñ ꝑ deportationẽ vel emãcipationẽ. ſecus ſi nõ irreuocabiliter ꝓpter ſpẽ poſtliminii. ⁊ huic intellectui applaudet ſatis l'a iſta inquãtu inſerit i iueſtigatiõe iſti⁹ caſus. l. ꝓ intellectu Dy. ⁊ Bal. fortiter faciũt v̄ba vniuerſal. e. §. ⁊ bñ dñ dicũt ad oẽs caſus ⁊c. ¶ In ea. gl. in ſi. ⁊ ſic ꝯcludit gl. qđ iſte tex. loquat̃ in nepote iã nato. Bar. tñ vr̄ ſentire qđ loquat̃ i naſcituro ſꝫ mel⁹ videt̃ dicere gl. cū ħ agat̃ de interp̄tatione ſcđi capitis velleie. qđ loquit̃ in nepote iã nato. vt pꝫ. ff. e. §. etiã ſi parete. ⁊ no in. i. gl. §. nūc de lege. Sed aduerte qđ ſm ħ mirãdū vr̄ q̃re iuriſcõſul. ſceuola hic a ſeo dubi-

73 taueritan iſte caſus ptineret ad ſcđm caput velleie vel nõ. † Nã ex q̃ nepos erat iã nat⁹ claꝝ qđ poterat inſtitui etiã de iure antiquiſſimo: q̃ ꝓhibitio ſolũ erat de poſthumo alieno. vt dixi in pn. hui⁹. l. ⁊ ſic nõ videbat̃ dubitãdū an teneret teſtm̄ v̄l rūperet̃ ſiue fili⁹ decederet apud hoſtes viuo teſtãte ſiue poſt ei⁹ mortẽ cū ſꝑ reperiret ſe inſtitutū facit. l. filio quẽ pr̄. §. ſi. ff. e. Et eadẽ rõne vr̄ q̃ parū ꝓficua fuit ꝓuiſio ſcđi capitis velleie. niſi dicat̃ qđ ꝓuidet dãdo cõſiliū vt inſtituat̃ nepos. ne poſtea ſuccedẽdo in locū ſui heredis reperiẽs ſe p̄teritũ rūpat teſtm̄ tñ ſi ſolū ꝯſulẽdo emanauerit dictã caput. ex quo hic ꝓ cõſtãti in hoc. §. ponit nepos

eẽ inſtitutū vr̄ q̃ nõ debuerit dubitari teſtm̄ nõ rūpi. Dicere põt iꝫ doc. n̄ ſtãgit q̃ de iure antiquiſſimo licet iã nat⁹ poſſ; inſtitui: tñ ſi poſtea ſub intrabat gradum ſuitatis rūpebat teſtm̄ ẽt ſi fuiſſet inſtitut⁹ pri⁹: quaſi nõ ſufficeret illa inſtitutio antea facta. cum iſte quodãmõ cẽſeret̃ nouus hõ: ⁊ eo q̃ locū alterius ſubintrabat ⁊ ideo q̃ iſtud eſt nimis rigoroſum emanauit prouiſio ſcđi capitis velleie. ꝑ quã nõ p̄miſit inſtitui nepotẽ iã natū: q̃ id nõ erat neceſſe cū iã eſſet p̄miſſum vt eſt dictū: ſꝫ vetauit rūpi teſtm̄ in caſu in quo loci ſuitatis ſubintraret ⁊ reperiret ſe inſtitutū. ⁊ pro hoc bñ facit tex. in. §. ſeq. ver. poſterior. ⁊ iõ nõ mirãdum ſi tex. in caſu nr̄o inueſtigauit an ptineret ad ſcđm caput velleie. nã ſi nõ ptinuiſſet remãſiſſet ſub regula ant. q̃. ⁊ ſic teſtm̄ fuiſſet ruptū nõ obſtãte inſtitutiõe nepotis. nec ob. ll. p̄dictis. l. filio quẽ pater. §. ſi. ff. e. ꝑ quã vr̄ q̃ ẽt añ velleiū non deberet rūpi teſtm̄ in dicto caſu: q̃ r̄ndet̃ q̃ illa. l. fuit papiniani q̃ diu fuit poſt ſceuolã ⁊ velleiū. nã etiã vr̄ fuiſſe poſt iulianũ: cū de ipſo nõ fiat mẽtio in. l. ii. ff. de ori. iur. vbi vltimo loco fit mẽtio de iuliano. ⁊ ſic licet illa. l. ſit prior in ordine tñ fuit poſterior i cõpoſitione ſicut l. multi note. ff. eodẽ que fuit. l. vlpia. qui tamen fuit indubitãter poſt ſceuolam ⁊ poſt iulianū.

Ille caſus. Iſta eſt tertia ꝑs p̄ncipalis. l. i qua ponit̃ ꝓuiſio iul. Et diuidit̃ i quatuor ptes: q̃ p̄o qđ ſeu thema ex quo tacite elicit̃ qõ. ſcđo rõ dubitandi. tertio ꝓuiſio iuliani ꝑ quã decidit̃ qõ. quarto deciſio noue q̃õnis. depẽdẽtis ex ſnia iul. ſcđa ibi nõ eñ. tertia ibi iuliano. quarta ibi q̃rim⁹. Scđa ſub diuidit̃. q̃ p̄o oñdit in caſu ꝓpoſito nõ hꝫ locū p̄mū vel ſcđm caput. l. velleie. ſcđo illđ clari⁹ ꝓſequit̃: tertio ꝑ quãdã rõnẽ ꝯcludit teſtm̄ rūpi. ſcđa ibi deniq; tertia ibi porro. ⁊ ħ intẽdit. Si nepos naſcitur⁹ ſubſtituat̃ filio ⁊ naſcat̃ nepos filio viuo: q̃ fili⁹ poſtea moriat̃ viuo teſtãte nõ rūpet nepos teſtm̄ ex ꝓuiſiõe iuliani: q̃ ꝓuiſio legis velleie ⁊ galli nõ videtur ad hãc caſuꝫ adaptari. ⁊ emãcipat⁹ licet añ emãcipationẽ fuerit heres inſtitut⁹ eſt heres voluntari⁹ ⁊ nõ neceſſarius. h. d. ¶ In tex. ibi decedat. ſub. ⁊ dubitabat̃ an talis nepos rūpat teſtm̄. ⁊ vr̄ q̃ ſic nã vr̄ q̃ iſte caſus nõ ptineat ad p̄mū vel ſcđm caput velleie nõ eñ ⁊c. vt ſeq̃t̃ ii. a. ¶ In tex. ibi naſcat̃. ⁊ ſic nõ vr̄ ptinere ad p̄mū capit q̃ loq̃t̃ de naſcituro. ¶ In text. ibi et ſuperior. i. p̄o cap. ⁊c. ¶ In tex. ibi ꝓcedere: dꝫ interrogatiue loquit̃. q. d. ꝓcedere nõ dꝫ. ¶ In tex. ibi nullo iure. q̃ nec iure velleii reſpectu p̄mi capitis v̄l ſcđi. vt eſt dictū. nec iure galli: q̃ natus eſt viuo teſtãte. ⁊ gall⁹ loquit̃ de naſcituris poſt mortẽ teſtãtis. ⁊ ſic vr̄ remanere ſub regula iuris antiq ꝓhibitiua qđ nondū natus quẽrat poſthumus alienus ⁊ ſic nõ obtẽturus p̄mū gradū ſi nat⁹ eſſet tpe teſtamẽti nõ poterat inſtitui. vt dictū fuit in princip. huius. l. ¶ In tex. ibi ꝯ ſire poſſit. ſub mortuo patre

74 ſuo teſtãte viuo ⁊ ſucceſſiue ipo teſtatore. ¶ No. de hac dictiõe iđ. iterdū ponit̃ augmẽtatiue. ⁊ ſeu ꝓ valde. de q̃ hic i gl. aliq̃ ponit̃ priuatiue. l. hac cõſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſta. ⁊ l. ii. §. ſi indẽnitas. ff. de admi. re. ad ciui. p̄ti. de q̃ hic ꝑ bar. melius

75 loquẽtẽ q̃ alius. ⁊ ꝑ archi. in. c. ſi pa. ꝑ. ꝫ. l. vi. ¶ † Itẽ no. de hac dictiõe mox q̃ vr̄ notare breue interuallū. de qua tangit aliq̃d Bal. ꝑ gl. in. c. qua propter. extra de elec. nã ſꝫ ſubiectã materiã alr̄ ⁊ alr̄ vr̄ accipi. Et ſic facit ſm bald. q̃ ſi ꝓmitto tibi dare. x. incõtinẽti cū iterpellaueris me ſub certa pena: q̃ nõ ſit neceſſe q̃ ſtatiꝫ poſt iterpellationẽ eadẽ hora fiat ſolutio: q̃ dꝫ itelligi cū tẽꝑamẽto ne q̃s cogat̃ ſtare ſemꝑ cū ſacco parat⁹ vt. l. cū di-

76 cim⁹. ff. de ſol. ¶ † Itẽ no. q̃ aliđ ẽ aliq̃d p̄mittere al' ħ nõ vetare. ⁊ ſic facit ſm bal. q̃ ſi ꝓhibeat̃ ſtatuto ne q̃s feneret̃ ad rõnẽ vltra duos denarios ꝓ libra i mẽſe nõ videat̃ ꝑ ħ p̄mittere fenerari ad duos denarios. ſup̄ q̃ vide q̃ no. i cle. i. eẽ de vſur. iꝫ ipſe nõ alleget. ¶ † Itẽ no. q̃ vbi q̃s nõ eſt vtiliter ſeu recte vel iuridice inſtitut⁹ hr̄ ꝓ p̄teritor ⁊ iõ rūpit teſtm̄. facit q̃ dem̄. fuit i ſimili de exheredatiõe in. l. ſi poſthumus. i p̄n. ff. eo. ⁊ qđ hr̄ in. l. non putauit. §. nõ q̃uis. ff. de cõtrata. Et facit ſm Ang. quod ſi ſtatuto ciuitatis cauetur q̃ q̃uis poſſit facere teſtm̄ corã. v. teſtib⁹. qđ ſi q̃s corã. v. teſtibus inſtituit filiũ ⁊ ſubſtituit nepotẽ bãnitũ q̃ cū iſte nepos perdiderit iura illi⁹ ciuitatis ꝓpter bannũ q̃ non valeat inſtõ facta de ipſo nepote. ⁊ ſic ſm eū poterit venire ab inteſtato. ⁊ plus dicit q̃ nõ p̄ſtabit legata ẽt hodie per aut. ex cã. q̃ loquitur qñ quis eſt p̄teritus. iõ q̃ tunc ſubuertitur ꝓpter inuriã p̄teritionis p̄ſtantur legata. q̃ rõ ceſſat in caſu iſto ex quo fuit inſtitutus iꝫ nõ recte. Sꝫ ꝯ ipſum facit p̄mo: q̃ ſi nõ eſt recte inſtitutus haberi dꝫ ꝓ p̄terito vt ſatis vr̄ hic eſſe de

78 mẽte litere. ¶ † Itẽ q̃ aut dicemus illum bannitū ⁊ bona publicata ⁊ tũc videtur q̃ nõ poſſit venire ad talẽ ſucceſſioneꝫ cuꝫ ſit ſucceſſio iuris ciuilis ⁊ in ciuitate ſua videat̃ perdidiſſe iura ciuilia. ſed forte Ang. voluit idẽ qđ Bar. ⁊ Ja. de are. videt̃ velle qđ perdidit iura ciuilia. ſ. illius ciuitatis: ſed nõ iura cõia ẽt reſpectu iuris ſuccedẽdi de iure cõi in bonis ſitis in illa ciuitate. ſꝫ Bar. in. l. i. ff. de here. inſti. in additio. quas fecit ad lecturã Cy. tenet qđ etiã iura ciuilia cõia reſpectu illius ciuitatis perdat. q̃ opi. videt̃ rationabilis ex quo eſt hoſtis illi⁹ ciuitatis per. l. ami

ſſ. de. §. q deficit. de capi. dimi. Aut dicemus q̄ bona nō ſunt publicata. ⁊ tūc clarum ꝙ dꝫ dici ꝓdidiſſe ius ſuccedēdi niſi ſta cuiū aliud vol iente ciuꝫ cal a b inſtitutus tunc potius eꝑaret ꝛe legato. vt no. gl. i. §. relegati. inſti. q. mo. ius pa. po. ſol. De h tñ cui equi pareſ bānit⁹ ⁊ q̄d ꝓdat tetigit Bar. in ſua. q. que incu
79 pit ſtatuto lucane ciuitatis. ⁊ Bal. ſ. e. l. §. ⁊ q̄d ſi tñ. ¶ † Jtē no. arg. ꝙ q̄s cogeſ dicere q̄ iure agat. facit extra de ele. ꝯſtitutus. de quo in. l. i. ff. de edē. ⁊ in. l. edita actio. C. de edē. ¶ Jtem no. q̄ illu. l videſ eē ꝓhibitū q̄d nō repꝑitur de iure ꝑmiſſum. q̄d eſt verū in h̄ iis q̄ ſunt de gñe ꝓhibitorū. alias ſecus de quo in. l. nec nō. §. q̄d eis. ſ. ex qui. cau. ma. ⁊ in. c. ii. extra de trāſla. Et ex h etiā potes notare illud vulgatū erubeſcimus cū ſine. l. loqui
80 mur. de quo in. l. regula. C. de colla. ¶ † Jtē no. q̄d licitū eſt arguere ex ꝯiunctiōe legū quod itellige in materia nō exorbitāte. alias neceſſaria eēt ꝓuiſio ſuꝑioris ꝓter ītē legis cōdēde ſicut h īteruenit autoritas iuliani iuriſcōſulti qui hēbat ꝓtātē legis ꝯdēde. de q̄ h ꝑ Bar. ⁊ Ang. ⁊ facit etiā h ad ea q̄ no. in. c. veniēs el. i. extra de teſt. vꝫ ꝙ ſi vnus teſtis in cā ciuili deponit de veritate ⁊ duo de fama ſuꝑ eodē ꝓbēt vt ſimul iungantſ dictum ipſoꝝ ad effectū plene ꝓbatiōis. de q̄ ēt ꝑ Bar. in. l. admonēdi. de iureiur. facit etiā ꝙ ſatis dicaſ ꝓbari inceſtus ſi ꝑ duos teſtes ꝓbetur ꝯſanguinitas ⁊ ꝑ duos copula. facit q̄d habetur
81 iii. q. ix. c. teſtes. ⁊ c. nihilominus. ¶ † Jtē no. in. §. qtenus ꝙ diſgreſſio qualitatis de ſuo herede in nō ſuū nō vitiat inſtitutionē. An autē diſgreſſio īcapacitatis inſtituti ad capacitatē īpediat inſtōnē. tetigit Bal. ſ. ea. l. §. forſitā ⁊ in. §. etiā ſi. Et aduerte q̄ ꝯclud. ē bal. ſ. d. §. forſitā. q̄d aut mutaſ ꝯdō inſtituti de nulla i aliquā. aut eꝫ de aliqua in nullā. aut de aliq̄ in alia aliquā. Primo caſu dicit nō nocere. iꝫ valere inſtōnē ꝑ id q̄d habeſ in d. §. forſit. ⁊ §. ſi eius. Sꝫ certe ꝑt dici q̄d illud toleraſ ꝑ fictionē poſtliminij. de qua in. l. i. cū gl. ſua. C. de capti. alias videſ ſec⁹ ꝑ. l. ſi alienū. §. inextrāuenſ. ī. de here. inſti. Scḋo caſu dicit recurrendū ad. l. ſed ⁊ ſi in ꝯdōne. §. ſolemus. ī. de here. inſtit. Tertio caſu dicit ꝓcedere q̄d habeſ in h. §. in ſi. Si autē mutetſ cōditio teſtātis diſtinguit ſimr tres caſus in. d. §. etiā. q̄ aut mutatur de nulla in aliquā. aut eꝫ de aliqua in nullā. aut de aliqua in aliquā. Primo caſu dicit teſtm̄ nō valere ſi fundꝫ eius erat nulla ꝑ id q̄d habeſ in. l. filiuſſa. ⁊ l. eius qui apud hoſtes. ſ. de teſta. ſecus ſi ꝓpter al. q̄d accidēs īpediatur exēplū in. l. qui ſoluēdo. ī. de here. inſti. ⁊ ꝑ hoc ē teſtm̄ factū ab vſurario manifeſto recōualeſcēt. ſi poſtea ꝓſtetur cautio ſm formā. c. quāq̄. de vſur. lib. vi. de quo dicēdū vt in. l. filio ꝓterito. ī. ei. i. Scḋo caſu ꝯſiderat an muteſ de delicto vel nō ꝑ no. in. l. ii. in prin. ī. de ſecund. tab. ⁊ ꝑ h infert teſtm̄ factū ab eo qui nō eſt manifeſtus vſurarius inualidarē. ſi poſtea manifeſte cōmiſerit vſurā. ⁊ ſic ſuo delicto efficitur inteſtabilis. Tertio caſu certū eſt valere teſtm̄ ſi vtraq̄ ꝯditio erat habilis ad teſtādū. ¶ Jn gl. ſuꝑ ꝟbo in. difficilis ibi. i.
82 valde. † De hac dictiōe i plene h ꝑ bar. cui adde ꝓmo inquātū dicit ꝙ ſi ſimplr ponitſ ⁊ nō in cōpoſitiōe ⁊ adiicitſ loco q̄d diſtinguitꝫ an ponaſ i accuſatiuo an i ablatiuo q̄ i ablatiuo no. īteſectat: ſec⁹ i accuſatiuo. niſi rō ꝯtextatus vītāde aliud inducat in. l. bal. dt h ꝓcedere q̄ñ appoſita eſt dictio īport āis motū iuxta verſus vulgares in cāpo curro ii ⁊c. ſec⁹ ſi adiciaſ dictiōi notā ꝑ terminū q̄ tūc ſēꝑ notabit itriſecitatē: ⁊ ei accuſatiuo ſaltē ex intellectu nime ꝑ. l. ii. §. in loco. ſ. de religio. Sꝫ tu poſſes dicere ꝙ ibi adiiciſ ꝟbo ꝓteriti tꝑis. q̄d ſignificat rē ꝑfectā. ⁊ iō in accuſatiuo no. etiā in itriſecitatē. Et q̄ tāgit h incidēter Bar. de ꝯcordia teſtiū dic vt plene dixi in. l. inter ſtipulātē. §. i. de ꝟ. ob. ¶ Scḋo addit Bal. q̄d q̄ñ dictio in adiiciſ ꝑſone vt ſi ſtatutū imponit certā penā facienti iniuriā in ꝑſonā. an cōprehēdit ſcindentē veſtes iniurioſe. nā videtur ꝙ ſic ꝑ id q̄d habeſ in. l. iꝫ eſt q̄onis. ī. de iniur. ⁊ ibi ꝑ Bar. ⁊ bñ facit q̄d habetur ꝑ Jnn. in c. nuper. de ſntē. excō. vbi ponit an capiens frenū equi ſuper q̄ eſt clericus ⁊ impediens eum ne ſit excōicatus ac ſi manus inieciſſet violentas in clericū. Et eodē mō ſi auferſ vel ſcindit ei veſtes. facit q̄d no. Bar. in. l. licitatio. §. q̄d illicite. ſ. de publi. Jtē tangit Bal. an factum in oſtio dicatur factū in domo vel extra domum. ⁊ dt q̄d dr partim factum in domo ⁊ partim extra. de h recurre ad no. in. l. i. §. i. ſ. de cloa. ⁊ ꝑ gl. in. c. dum ſtatim. i gl. q̄ incipit de ezechiele. de peni. di. ii. Jtē adde dictis Bar. in quātum dicit q̄d ſi dictio in adiicitur tēpori dꝫ diſtigui an in accuſatiuo an in ablatiuo. nā h nō videtur bñ dictuꝫ ꝑ ea q̄ dixi in. l. qui h anno. ī. de ver. ob. ¶ Jn ea. glo. ibi nā nat⁹ eo tꝑe quo iā eſt mortuus. hec glo. nō videtur bñ dicere inquātum vult ꝙ ſcḋm caput velleiꝫ hꝫ locum q̄ñ nepos naſcitur viuo teſtante ⁊ mortuo patre ſuo tꝑe teſtam: tūq̄ tunc eum talis nepos ſit naſciturus ſuus etiā ſm tꝑs teſtamenti poterat inſtitui etiā ſm legē xii. tab. ⁊ ideo repꝛehēditur hec gl. ꝑ Ang. Tu potes ſaluare eā referendo ipſas ad. §. vidēdum. Vellē ſcḋo ꝙ in ſcḋo capite duo diſponit q̄ h tāgit glo. tñ in ſcḋo tantummō addidit legi xii. tabu. ſicut in ſimili dictum fuit de ꝓmo capite. ſ. eo. §. tunc de le. §. illud nō ſolum. ¶ Jn glo. ſuper ꝟ. nō ꝑmittit in ſi. hec vltima vera ſane intellecta: q̄ in h capite nō permittit inſtitui iā natum: q̄ id nō erat neceſſe. cū ibi ſatis eſſet permiſſum ꝑ legē. xii. tab. q̄ ſolum ꝓhibebat inſtitui poſthumuꝫ alienuꝫ. ſꝫ bñ vetat rumpi teſtm̄ ſi repꝑiat ſe inſtitutum. licꝫ ꝯtium videretur dicēdum. ex quo quodāmō videbatur nouus hō ſubintrando locuꝫ alienū in ſuitate. de quo dixi plene. ſ. §. pxi. ¶ Jn gl. ſuꝑ
83 ver. nulloiure. in ſi. † Et aduerte q̄ dixit gl. in. l. pe. ī. de le. ii. q̄d de iure ciuili poterat poſthumus alienus inſtitui ſm iura ſſoꝝ. ſꝫ nō ſm iura antiq̄ſſima. ſꝫ illa gl. male dt q̄d etiā ſm iura ſſoꝝ nō poterat inſtitui poſthumus alienus niſi in caſib⁹ de quibus in hac. l. facit. l. poſthumus. ſ. de inoff. teſt. Hodie ꝟo ēt ꝑ ꝯſtitutionē īperatoꝛis poſthum⁹ alien⁹ pōt heres inſtitui de iure ciuili dūmō aliter nō ꝓhibeatur. de quo tāgit h ꝑ Bar. ⁊ Ang. ¶ Jn gl. vltima ibi ſed certe. hec pōt habere locuꝫ q̄ñ tꝑe emācipationis viuebat pater nepotis. alias poſſet ꝓcedere alia. Et aduerte q̄ h loquitur q̄ñ mutatio cōtingit in perſona ſubſtituti: q̄ eſt vltima perſona de q̄ ꝓuidit teſtatoꝛ. ſecus q̄ñ cōtingeret hmōi mutatio in ꝑſona inſtituti. ⁊ ſubſtitutio fuit facta in ſuitate. ſ. e. l. §. ⁊ quid ſi tñ. ¶ Extra gl. q̄d dr h de coadunatione
84 capitū inducit ad duas q̄ōnes per bal. poſt Cyn. † Vna eſt ſi ſtatutū dicat q̄d in ꝑſonalibus tñ talis ſit iudex ⁊ in realibus tñ alius ſit iudex. Q̄d ſi cōtingat q̄ſti omixta poterūt ſe coadunare iudices ⁊ ſimul de ipſa cognoſcere. ar. huius tex. ⁊ h q̄ñ ſimul incipiunt. dt tñ ꝙ vr̄ poſſe eſſe locus ꝓuētioni. arg. l. i. ſ. de offi. cōſu. ⁊ l. pe. ſ. de iur. om. iudi. ſed certe ibi loquiſ q̄ñ iuriſdictio cōpetebat pluribus inſolidū. iō vr̄ q̄d vel debebat ſimul coadunari vel debeat adiri ſuꝑioꝛ q̄ ꝓuideat huic caſui. ar. l. commodiſſime. ſ. eo. ⁊ l. tutie tertores. ⁊ ibi no. ſ. de le. i. l. ꝫ bal. ꝑtranſeat cū Cy. ¶ Scḋa q̄ō eſt ſi dicit ſtatutū q̄d i cauſis a cētū libris īfra talis ſit iudex. Et aliud ſtatutū dicit ꝙ in cauſis pupilloꝝ ali⁹ ſit iudex. ꝙ ſi ꝯtingat q̄ōnē eſſe a cētū libris infra ⁊ cū pupillo q̄d iudices debent ſe coadunare vel ſit locus ꝓuētioni. ⁊ ſic trānt Cy. ſed Bal. dicit inueſtigādū ꝙ ſtatutū ſit magis ſpāle. nā ſicut ſpecies derogat gñi: ita in diuiduū ſpēi. iuxta no. ſuper rubrica de reg. iur. ⁊ ſi q̄ nō pōt h bñ ꝑpēdi in caſu nr̄o: q̄ hñt ſe vt excedētia ⁊ excedſa. nā vnū eſt magis ſpāle q̄o ad caſus. aliud quo ad ꝑſonas iō dicit debere inſpici q̄d ſit magis priuilegiatū ⁊ magis fauoꝛabilē. ar. l. priuilegia. ī. de priui. credi. ⁊ ſic innuit ſtādū ſtatuto loquēti de pupillis ſeu de cauſis pupilloꝝ ⁊ h idē voluit Bar. licꝫ ipſe Bal. nō allegetur in extrauā. ad repꝛimēdū. in. ꝟ. nō obſtātib⁹. de materia in ſimili ꝑ Jo. an. in decre. ſtatutū. de reſcri. in. vi. ⁊ ibi etiā ꝑ dñm meū dñm Pe. de anch.
85 ¶ † Vltimo tāgit h Bal. ꝙ inſtitutio eſt triplex. vt ꝓpria q̄ ſit in quota hereditatis. alia īpropria que ſit in q̄ta bonorum. alia impropꝛiſſima q̄ ſit in certa re. Et ſimiliter dicit eſſe triplicē exheredationē. ꝓpriā, impropriā, ⁊ īproprijſſimā. ⁊ idē tāgit de preteritione de qua per Bar. in. l. filio preterito. ī. ei. i.

1 Teſtamentum annullatur ſi filius in poteſtate preteriatur.
2 Preteritus dr qui nec inſtitutus nec exheredatus reperitur.
3 Titulus directus eſt honorabilioꝛ obliquo.
4 Teſtamentum ilico inutile cenſetur in quo filius preteritur.

1 Inter cete. † Teſtm̄ in q̄ fil⁹ in poteſtate ꝓterit⁹ eſt nullū: ſec⁹ ſi tūc nō eēt i ꝓtāte. h. d. cū ſeq. ¶ Jn tex. ibi rūpat h pōt adaptari ad poſthumos. ⁊ q̄d ſequitur ad iā natum.
2 ¶ Jbi io. ꝙ ꝓteritus dicitur q̄ nō eſt inſtitutus nec exheredat⁹. ⁊ ſic facit ꝙ nō ſufficiat etiā hereditatē eſſe relictā ꝑ fideicōmiſſum. ꝯtrariū tenet gl. in. l. ſeruus. §. cū autē. C. de ioffi. teſt. q̄ fideicōmiſſarius eſt loco heredis. l. ſi filius. ſ. q̄d cū eo. ſed ꝯtrariū hic tꝫ Bal. ⁊ idē Ang. ſ. l. pxima. §. ſi. per hunc tex. ꝓ h etiā allegat
3 Bal. † q̄ honorabilioꝛ eſt titulus directus q̄ obliquus. facit l. filius. §. oībus. ī. de leg. preſtā. ⁊ in. §. iꝫ ⁊ ſi portio. ⁊ ꝓ iſtis vr̄ caſus iꝫ nō allegetur in. l. ita tñ. §. ꝯrogatus. ī. ad trebel. Sed contrariū videſ tenere ipſemet Ang. in. l. ex aſſe. ī. ad legē fal. ꝑ illū tex. Sed rñde vt ibi dixi. vel dic q̄d ibi dꝫ intelligi q̄ñ fil⁹ fuit exheredat⁹. ⁊ legatū ſibi factū ꝑ id q̄d habeſ in. §. ꝓdeſſe. inſtit. de ſucceſ. lib. ⁊ ꝓ h q̄ ibi nō diſputaſ an teſtm̄ ſit validū ſed de alio q̄riſ vt ibi pꝫ. iō vr̄ tex. ibi preſupponere teſtm̄ fuerit validū: alis nō eſſet tractāduꝫ de eo q̄d ibi q̄riſ. ¶ Jn ꝯtrarium vr̄ caſus in. l. pap. §. ſi q̄s mortis. ſ. de inoff. teſt. dic ꝯſiderāda eē tria iura. ꝓmo ius ſſoꝝ. ſcḋo ius. C. ⁊ tertio ius autēticoꝝ. de iure codicis clarū q̄d ſufficiebat habere quoquo relicti titulo. l. oīmodo. C. de inoff. teſt. ⁊ idē de iure aut. ſꝫ aut. nouiſſima. ⁊ in corpe vñ ſumiſ. C. de inoffi. teſt. ſecus de iure aut. nouiſſimo. vt i aut. vt cū de ap. cogno. col. viii. §. aliud quoq̄ capitm̄ vbi ca expſſus q̄d dꝫ habere oīno iure inſtitutionis. de iure ſſoꝝ erat dubiū. ꝓpter ꝓdicta tñ pōt dici q̄d de iure digeſtoꝝ eſt neceſſe ꝙ habeat iure inſtōnis ꝑ hāc. l. ⁊ per. d. §. ſi q̄s rogat⁹. nec ob. §. ſi q̄s mortis. q̄ pōt triplr̄ reſpondeꝛi q̄d illud fuit additū a cōpoſitoribus noui iuris attēta diſpoſitiōe. C. ⁊ eſt ſimile. q̄d no. in. l. ii. ī. ei. i. Scḋo pōt dici q̄d ibi intelligi debet quādo fuit exheredat⁹ ꝓpter materiā tituli in qua eſt ſituatus ille. §. ar. l. imperatores

de in dicta

de ĩ dic̃ a.ſiec. vñ dubitabat an deberet hr̃e q̃relã ex q̃ teſtõr nil
teſtõ reliq̃rat. Uel tertio põt dici ꝙ ibi loquat̃ qñ leia fuit data
actualr̃ filio in vita teſtãtis. iõ tũc ſuff.ciebat. ſec⁹ qñ p̃uiã relicti
m teſtõ: q2 mlti caſus poterãt ĩpedire executionẽ relicti. q̃ nõ po
4 terãt ĩpedire id qð nõ erat executũ. ¶ † Itẽ no. ꝙ teſtm̃ in quo
fili⁹ ĩ ptãte eſt p̃terit⁹ ſtatim ẽ inutile. ꝛ ſic nullũ. ꝛ ſic nõ vr̃ neceſ
ſe qð dicat nullũ. facit. ſ. e. l. ſi. ꝛ. ſ. ti. l. j. de q̃ dicã i. d. l. j. ꝛ i. l. filio
p̃terito. ꝛ ẽt. ſ. l. p̃xi. No. ẽt vnũ ꝙ vr̃ eẽ d̃ forma ſubſtãtiali teſti.

Cum apud.

Inſtõ filio apud hoſtes exiſtẽ‑
tis nõ eſt neceſſaria reb⁹ ſic ſe
habẽtib⁹. h. d. ¶ No. ꝙ ius ſuccedẽdi ab inteſtato regu
lat ius rũpẽdi. de quo. ſ. e. l. gall⁹. §. ꝛ qd ſi tñ. ꝛ ea. l. §. in oibus.

Summarium.

1 Edictum de contratabu. per preteritum non eſt exheredato committendum.
2 Teſtm̃ de iure pretorio eſt nullũ filio in ptãte preterito.
3 Exheredatio q̃ ob teſtamẽti nullitatẽ ex vi p̃teritionis ſurgentem eſt nulla exheredatum a contratabu. repellit.
4 Agens inepte nil cenſetur agere.

Si filio emã.

Exheredato nõ dat̃ ꝯtab. ẽt
ſi alr̃ fili⁹ ĩ ptãte ſit p̃terit⁹. h.
1 d. ¶ † No. ꝙ p p̃teritũ nõ cõmittit̃ edictũ de ꝯta. exhe
redato. ſʒ cõmittat̃ inſtituto. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. ſ. de ꝯtab. ꝛ. l. ſi
2 duo. ꝛ. l. fili⁹ ĩ ptãte ꝛ. l. nõ nũq̃. ſ. de le. p̃ſtã. ¶ † Item not. arg.
qð fili⁹ ĩ ptãte eſt p̃terit⁹ teſtm̃ ipſo iure eſt nullũ etiã de iure p̃to
rio. nã emãcipat⁹ ſm̃ h̃ iura ab inteſtato ſolũ de iure p̃torio vo
cabat̃. facit. l. j. in fi. ſ. ſi tab. teſt. nul. exta. ꝛ qð tãgit̃ in. l. j. ſ. ſic ſ.
¶ Itẽ no. ꝙ vbi apta eſt via alteri pp̃ p̃teritionẽ filii ĩ ptãte nõ
vr̃ fili⁹ poſſe approbare teſtm̃ ĩ p̃iudiciũ alteri⁹. facit. d. l. ſi poſt
3 mortẽ. §. fi. de quo dicet̃ i. l. filio p̃terito. ¶ Itẽ not. ꝙ lʒ exhere‑
datio videat̃ nulla pp̃ nullitatẽ teſti ſurgẽtẽ ex vi p̃teritiõis filii
in ptãte tñ repellit exheredatũ a ꝯtab. ꝙ vr̃ mirũ p id ꝙ habet̃
in. l. nõ putauit. §. nõ queuis. ſ. de ꝯtab. ſed alio caſu ibi loqtur
vcʒ qñ ex alia cã q̃ ex vitio p̃teritiõis eẽt inualida. ꝛ facit qð not.
i. l. ſi. l. ꝙ vulgo. de bo. poſ. ꝯtabu. Itẽ itellige qð h̃ dr̃ p̃cedere
qñ eſt exheredat⁹ ab oĩ gradu q2 tũc nõ aperiet̃ ſibi edictũ de ꝯ
4 tab. l. nõ putauit. §. ſi exheredat⁹. ſ. de ꝯta. ¶ † Ultio not. ꝙ ille
q inepte agit nil vr̃ agere. ꝛ ſic facit ꝙ ẽt ĩ caſib⁹. in qb⁹ fine, figu
ra iudicij p̃cedit̃ repellat̃ iepta petitio. de q̃ dicẽdũ vt lete. ſepe.
de v. ſig. ꝛ p Bar. i extraua. ad repmẽdã. ſup v. figura iudicij.
¶ In gl. fi. ibi ꝙ hodie no. b ñ gl. ꝙ edictũ de ꝯiũgẽdis hodie
eſt ſublatũ. Sʒ ꝯtrũ vr̃ notari i. §. ꝛ qd ſi tñ. ſ. e. l. gall⁹. ſʒ dic de
h̃ vt p Bar. i. l. j. de ꝯiũgẽ. ibi vr̃ ꝯcludere qð ſi nullũ eſt cõditũ
teſtm̃ ille titul⁹ eſt correct⁹ nõ ſolũ p iura autẽticoꝝ ſʒ ẽt codicis
p. l. memmum⁹. C. de le gi. hr̃dib⁹. vbi dr̃ ſimplr̃ qð emãcipatus
ſuccedit ad ſimilitudinẽ ſui. nec diſtinguit an ſuccedat cũ fratre ĩ
ptãte exiſtẽte an p̃o cũ filio ſuo ĩ ptãte attẽto. Si aũt eſt factus
teſtm̃: tũc ſi ĩ totũ reſcindit̃ p q̃relã vel dicẽdo nullũ ita ꝙ res ĩ
totũ reducit̃ ad cãm inteſtati: ꝛ tũc idẽ eadẽ rõne p dictã. l. memu
nim⁹. Sʒ ſi aliqd fili⁹ haberet neceſſe venire p ꝯta. vel alio iure
p̃toriũ. tũc in dicto caſu ille titul⁹ nõ eſt correct⁹ ſʒ addit̃ noua
forma ſuccedẽdi p ius ciuile filio emancipato. ꝛ ſi ipſe illã eligit
venit ĩ totũ. ſʒ ſi venit p ius p̃toriũ cõiugit̃ cũ filio. Sʒ certe iſta
vident̃ eẽ ꝯ p̃ſſe ꝯ not. i. l. gall⁹. ꝛ qd ſi tñ. vbi fili⁹ emãcipatus
p̃terit⁹ hʒ neceſſe venire p ꝯtab. ſi fuit p̃terit⁹ cũ cã. ꝛ ſi ſine vo
lũtate põt venire p ꝯtab iuxta not. p gloſſ. in. l. exheredatos. in
aut̃. de heredi. ꝛ fal. ꝛ tñ nõ ꝯiũgit̃ cũ filio ſuo in ptãte. imo illũ
excludit vt ibi habet̃. Et ideo vr̃ ꝙ dict⁹ titul⁹ hodie indiſtin‑
cte ſit correct⁹. ꝯ qd dixerit Bar. i. d. l. j. in p̃n. ſ. de ꝯiũgẽdis cũ
emã. libe. cui⁹ opi. vr̃ reprobari ex no. p ipſum in. d. §. ꝛ qd ſi tñ.
Et p p̃dicta ptʒ ꝙ vbi conditũ ẽ teſtm̃. lʒ poſſit dici qð ad mo
dũ rũpẽdi ſi emãcipat⁹ p̃terit⁹ ſit cũ cã ille titul⁹ remaneat icor
rect⁹ tñ ĩ mõ ſuccedẽdi ẽ correct⁹ ſimplr̃ p no. i. d. §. ꝛ qd ſi tñ.
lʒ bar. alr̃ dicat i. d. l. j. ¶ In ea. gl. i fi. dic vt i. l. labeo. de vſuca.

¶ De iniuſto rupto ꝛ irrito teſtamento. Rubrica.

Summarium.

1 Teſtamentum quot modis irritetur.
2 Teſtamẽtum annullatur in quo filius in poteſtate p̃teritur.
3 Teſtamentum ſecundum quando tollat primum.
4 Pater filium in codicillis inſtituere nequit.

Teſtamẽtũ.

1 † Teſtamẽtũ eſt nullũ alte‑
ro de duobus modis vel q2
deficiũt ſolẽnia iuris. vel q2 ſu⁹ eſt p̃terit⁹. Rũdetur
aũt teſtm̃ agnatiõe ſui heredis p̃teriti ꝛ teſtõ poſte‑
rioꝛi. Irritat̃ aũtẽ hereditate nõ adita. oportet tñ ex poſteriori
adiri poſſe hereditatẽ vt p̃mũ tollat̃. ꝛ ſic p̃fectũ. alias nõ tollit̃
p̃mũ niſi in eo ſint inſtituti venientes ab inteſtato. ꝛ in p̃mo ex‑
tranei. ꝛ lʒ gl. j. diuidat tex. in q̃nqʒ partes. tñ diuidi põt in tres
p̃ncipal̃r: q2 p̃lo loquit̃ de teſtõ iniuſto ponẽs duo exẽpla. ſecũ
do de rupto illius. duo exẽpla ſilr̃ ſubijciẽs. tertio de irrito vnũ
ponẽs exẽplũ. ſcðo alibi aut rũpit̃. tertia ibi aut irritũ. In. l. tunc
aũt ponit̃ duplex limitatio ad id ꝙ dctũ erat de poſterioꝛi teſtõ.
¶ In tex. ibi agnatiõe ſui heredis puta poſthumi vel nepotis
ſubintrãtis locũ p̃rĩs. ꝛ idẽ ſi arrogauit aliquẽ ĩ filiũ vt gl. tãgit.
2 ¶ † No. ꝙ teſtm̃ ĩ quo fili⁹ in ptãte eſt p̃terit⁹ nullius eſt momẽ
ti. ꝛ ſic facit ꝙ ab ipſo initio ſit nullũ ẽt ſi n̄ dicat̃ nullũ. al's eẽt
alicui⁹ momẽti. ſcʒ donec diceret̃ nullũ. lʒ qdã ꝯ. de quo p glo. ꝛ
doc. i. l. filio p̃terito. ſ. eo. ꝛ. l. is q ĩ po. ſ. de leg. p̃ſtã. facit ẽt ꝙ ne‑
dũ ſit nullũ de iure ciuili. imo ẽt de iure p̃torio lʒ aliq̃ gl. ſen‑
tiãt ꝯtrũ. vt ptʒ ex no. i. l. ſi ita. §. teſtm̃. ſ. ti. j. ꝛ in. l. ij. C. de bono.
poſ. ꝯta. ꝛ i. l. filio p̃terito. ſ. eo. facit qð hr̃. ſ. ti. j. l. trib⁹. §. vltimis.
de quo tãget̃ in. d. l. filio. Nec ob. p̃dictis. l. ſi duo. ſ. de leg. p̃ſtã.
vbi ſu⁹ p̃terit⁹ ꝯtabulat teſtm̃: q2 rñ. det hic Ange. ꝙ electa via
cõtratabulãdi p̃toꝛ inſufflat ſpiritũ vite in teſtm̃. ꝛ eo iure q̃ ꝯfir
mat̃ eodẽ iure finalr̃ infirmat̃ ꝯ ſeũ q cõcludit qð ab ipſo initio
eſt nullũ de iure p̃torio: q2 in nullo ꝯſari põt equitas p̃toris ad
validãdũ eũ tũc cũ p̃teritio ſit iniurioſa. l pe. C. de fideicõ. cũ alijs
hic allegatis p eũ. Tu adde p̃mo ꝙ nõ vr̃ bñ dictũ qð pretoꝛ in
ſufflet ſpiritũ vite qñ fili⁹ ꝯtabulat: q2 cõtrab. dat̃ interdũ teſtõ
nõ valẽte. l. filiũ. ſ. de ꝯtab. Et iõ melius quo ad hoc dic vt dictũ
fuit i. l. ſi fili⁹ q in ptãte. ſ. ti. j. vbi declarauit qualr̃ poſſit dari cõ‑
tratab. filio ĩ ptãte p̃terito. Scðo adde ꝙ rñſio ſua lʒ poſſit ada‑
ptari ad p̃n. dicte. l. tñ nõ vr̃ cõgruere fini vbi vr̃ litera innuere qð
lʒ fili⁹ in ptãte ſit p̃terit⁹ emãcipat⁹ inſtitut⁹ poſſit ſuccedere ex
teſtõ. ꝛ ſic vr̃ ꝙ teſtm̃ ſit aliqð ꝛ alicuius momẽti. vñ gl. ibi ſentit
qð poſſit adiri hereditas de iure ciuili ꝛ ẽt peti bonoꝝ poſſeſſio.
Sʒ certe p̃mũ dictũ nõ vr̃ bonũ p hãc. l. ſʒ Bar. ibi nitit̃ ſalua
re ꝙ hic loquat̃ qñ in teſtõ ſunt inſtituti extranei. ſec⁹ ſi venies
ab inteſtato: ẽt ſi tñ de iure pretorio veniebat vt erat ibi emanci‑
patus. Sʒ hec ſolu. vr̃ cõtra tex. in. l. poſthumus. v. adẽ ꝛ circa.
ꝛ in. l. filio p̃terito. ſ. eo. vbi ptʒ qð in dicto caſu inſtituti venien‑
tes ab inteſtato teſtm̃ ex poſtfacto ꝯfirmat̃ de equitate filio pre
mortuo in vita teſtãtis vel poſt mortẽ approbãte teſtm̃. ꝛ ſic vr̃
qð ab initio fuerit nullũ ꝛ ſic nõ vr̃ p̃cedere illud p̃mũ dictuʒ.
Scðm aũt dctũ qð poſſit peti ſm̃ tab. nitit̃ ibi defendere Bar.
dicẽs qð cõcurrere põt bo. poſ. ſm̃ ta. cũ bonoꝝ poſſeſſione ꝯta.
qñ p̃terit⁹ ꝛ inſtitut⁹ ſunt eiuſdẽ grad⁹ ꝛ ſic intelligat̃ ibi. al's ſe
cus. l. ij. §. expectãdi. ſ. de ſm̃ tabu. Sʒ certe hec rñſio vr̃ aperte
cõtra caſuʒ. l. illud. §. fi. cũ ſeq. ſ. de ꝯrata. vbi vr̃ ꝙ lʒ ſint ĩ pari
gradu tñ nõ poſſit peti ſm̃ ta. ꝛ ſi dicat̃ illud eſt ex eo q2 ſperat̃
naſci poſthum⁹ vt voluit dicere Bar. fugiẽdo l. d. §. expectãdi.
nõ vr̃ bona rñſio: q2 fruſtra dʒ expectari euẽt⁹ q nil operaret̃. et
iõ ſi poſſet peti ſm̃ tab. p inſtitutũ poſt natiuitatẽ poſthumi p̃te
riti. ꝙ videret̃ poſſe fieri ſi vera eẽt regula Bar. eodẽ mõ. ꝛ mul‑
to forti⁹ debẽt poſſe peti ſm̃ ta. p inſtitutum pẽdẽte natiuitate
poſthumi. cuius tñ ꝯtrũ ibi dr̃ ꝛ ſic dicta rñſio nõ vr̃ bona nec
dicta theorica. Ideo ſcða fuit opi. Pet. quã ibi tãgit Bart. vcʒ
qð ibi nõ venit inſtitutus adeũdo nec ſm̃ tab. ſʒ ex portiõe re‑
ſeruata cõiuncte pſone p. l. filiũ. §. ſed ꝛ ſi portio. ſ. de leg. preſtã.
Sed iſtã impugnat ibi Bar. q2 ille qui venit ex portiõe reſerua
ta tenetur p̃ſtare legata ſoluʒ cõiunctis perſonis. d. l. filiũ. §. his
autẽ. ꝛ tamen ꝯtrium dicitur in. d. l. ſi duo. ꝛ ſic vr̃ qð nullo mo‑
do poſſit ſuſtineri caſus dicte. l. ſi duo. in fi. Quid igitur dicẽdũ:
potes ſubſtinere hãc tertiã. ꝛ ad dictũ. §. his aũt. rñde qð ibi lo‑
quit̃ qñ ille cui erãt portiones reſeruate erat talis q nõ poterat
cõtratabulare: vt q2 forte de deſcendentibus per lineã femini‑
nã. facit. d. l. filiũ. §. ſi quis. ſecus ſi ſit d. illis qui p̃nt ꝯtratabula
re: q2 tũc nõ ꝯtratabulãdo vr̃ ſtui plena volũtate defunctiõ
tũc oibus p̃ſtet legata. Et facit pro hoc differentia qð no. gl. in
ſimili in. d. l. is q in ptãte. §. ſed ſi ſcriptus. in ver. ceteris pſonis.
3 ſm̃ vnã ſol. ¶ † No. qð ad hoc vt ſcðm teſtm̃ tollat p̃mũ regrĩ
tur ꝙ ex eo poſſet heres exiſtere: ꝛ ſic vr̃ ꝙ regrat̃ adiri poſſe he‑
reditatẽ de iure ciuili: nec ſufficiat de iure pretorio: cũ pretoꝛ nõ
faciat quẽ heredẽ: et in. §. quos aũt. inſti. de boñ. poſ. facit. l. pa‑
ter filio. ſ. de he. inſti. de q̃ p glo. ꝛ ibi dicet̃ in. l. cũ in ſcðo. ſ. eod.
¶ In gl. ij. ibi ſʒ alij dicũt hec gl. põt ſubſtineri attẽta diuiſiõe
quã dedi. ¶ In ea. gl. i fi. Sol. qð in. l. j. de formulis: loquit̃ de
ſolẽnitate inutili q̃ eſt ſublata ꝛ receſſ. ab auta: hic de ſolẽnita‑
te vtili ꝛ ſubſtãtiali. Ad. §. fi. l. codicillis. dic ꝙ ibi p̃pter defectũ
ſolẽnitatis nõ valet vt teſtm̃ ſed bene valet vt codicill⁹: quia ibi
aderat ſolẽnitas ſufficiẽs ad codicillũ ꝛ de mẽte teſtãtis fuerat
valere iudicium ſuũ eo mõ quo poterat. ¶ In gloſſ. ſup verbo
in poteſtate inſti. qð dicit glo. de emãcipato intelligitur hodie vt
no. gl. i. §. exheredatos. in aut̃. de here. ꝛ falc. ꝛ dictũ fuit i. l. gal‑
lus. §. in oibus. ſ. ti. p̃xi. ¶ In gl. ſup v. alio teſtamẽto. ibi natu
ralem poſſibilitatẽ. de hoc verbo põt tractat hic Bar. ꝛ etiã ali‑
quid Bal. adde ꝙ no. i. c. ſuſcitatus. ex̃ de reſcrip. vbi etiã datur
verſus. Poſſe quidẽ rebus: dãt ius natura poteſtas. Officiũ me
ritũ quãtũ diuina volũtas. Et dixit hic Bal. ꝙ qñ verbũ põt/
ponitur principal̃r ꝛ negatiue nõ importat neceſſitatẽ. licet
hoc dicat gloſſ. in. c. j. de regu. iu. in. vj. ſed importat impoſſibili‑
tatem que eſt contraria neceſſitati. Sed tu potes dicere quod

pro tãto dr iportare neceſſitatẽ q: neceſſitaſ hõ ſeruare termios
ꝓhibitos.¶ In.l.qd vulgo.ſup ꝟ.pót.ibi a cõpilatoribus eſt
additũ.ſ; Jaco.de are.vr̃ velle qd etiã de iure antiquo.hoc fuit
per iſtũ tex.ꝛ p.l.duob⁹.§.ſi prius.ſ.de ꝯtrata.Tu pote vtrũqȝ
op.ſaluare dicẽdo qd de iure antiquo fuit qd hic dicit.ſ; clari⁹
fuit indictum ꝛ declaratũ p theodoſium:quia dicit de numero
qnqȝ teſtiũ ꝛ qd volũtas valeret vt volũtas inteſtati. ¶ In eã.
gl.ibi ꝛ ſunt qnqȝ teſtes.hoc verũ qñ inſtituũtur alij venientes
ab inteſtato ꝙ deſcẽdẽtes alias ſufficerent duo p no.i.l. hac cõ
ſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſta.ꝛ no.gl.ſingularis in.l.ſi
4 lib.C.fami.her.de quo etiã hic tetigit Bal. ¶ † Extra gl.tãgit
hic Ang.an pr̃ poſſit inſtituere filiũ in codicillis.ꝛ t; qd nõ:dr
cẽs ſpãle in milite.vt.l.militis codicillis.ſ.de teſta.in li.ſ; Bar.
ibi teneat oppoſitũ eqparãdo patrẽ teſtantẽ inter filios milite.
p no.in.d.§.ex impfecto.Sz p Ang.facit qd no.glo.in.d.l.filiũ
ꝑut etiã ipſe hic tangit.p h̃ etiã allego:q: non vr̃ ex toto bona
eqparatio Bart.nã alias ſequeret qd pater teſtãdo inter filios
poſſet decedere cũ duob⁹ teſtis.Itẽ poſſit decedere p pte teſtat⁹
ꝛ ꝑ pte iteſtat⁹ ſicut ꝛ miles ꝙ tñ nõ vr̃ verũ nec aliq iure ꝓbari.
ſ; poti⁹ oppoſitũ.ar.l.ius ſingulare.ſ.de legi.Et tene'mẽti glo.
in.l.q filio.§.ſeru⁹.de here.inſti.ꝑ quã dicit h̃ Ang.ꝙ nõ debi-
tur relicta in teſtõ etiã ſi ſit adiecta clauſula codicillaris.niſi ſal-
tẽ hereditas adeaſ ab inteſtato.de quo dic vt hic p eũ.Tãgit
etiã hic Ang.qñ pcedit teſtm̃ validũ ꝛ ſcdo fit inſtitutio in codi
cillis an trahaſ iſtitutio ad fideicõ.ꝛ ſentit ꝙ nõ niſi fuerit ſub-
ſtitut⁹ in teſtõ ꝛ inſtitut⁹ in codicillis ꝛ codicilli confirmati p.l.
cũ qs.§.ſeio.de leg.iij.iũcta.l.hereditas.C.de his qui.vt indig.
ſed ꝯtrariũ credo verũ per.l.ſceuola.ad treb.nec ob.l.hereditas.q:
intelligiſ qñ tantũmodo fit ademptio in codicillis vel inſtituiſ
nõ capax.alias videſ ſec⁹ ex quo a principio nõ pót valere iure
directo.facit quod no.in.l.verbis ciuilibus.ſ.de vulga.ꝛ pup.

Summarium.

1 Poſthumus proprie quis dicatur.
2 Poſthumus pót noiatim exheredari ꝛ vli ſigno ꝛ indefinito.
3 Poſthumus preteritus gradum ꝛ ſpem eius rumpit a quo pre
teritus eſt.
4 Gradus ſcds quare rũpaſ prio p natiuitatẽ poſthumi rupto.
5 Rumpi non poteſt quod nullum eſt.

Poſthumi. Poſthum⁹ exhrẽdãd⁹ eſt exẽ
plo natoꝝ noiati ꝛ nat⁹ teſtm̃
rũpit ꝛ natus ilico reddit teſtm̃ iniuſtũ.ꝛ ꝓprie dicit
poſthum⁹ q naſcit poſt mortẽ pris.ſ; iproprie q na
1 ſcitur teſtm̃.h.d.vſqȝ ad.§.noiatim.¶ † Not.quid ꝓprie dicaſ
poſthumus.multos tñ modos qbus quis dicit poſthum⁹ la-
to ſumpto vocabulo tetigi in.l.fili⁹ a pre.§.i.ſ.ti.j.¶ No.illud
vulgatũ qd cadere debet diſpoſitio vbi diuerſitatis ratio reddi
nõ pót.¶ No.ꝙ ſufficit teſtm̃ ſcdm eſſe tale qd etiã p momen-
tum valuerit ad hoc vt tollatur primũ.qd eſt no.ſcdm Bal.

Nominatim. De re nõ habẽte nomẽ ꝓprie dr
diſponi noiatim ſi ſub noie ſui
2 gñis diſponaſ.h.d.¶ † No.qd noiatim dr exheredari poſthu
mus ſiue exhrẽdeſ vli ſigno:ſiue indefinito.ꝛ ſic ſm Ang.h̃ ca
ſu indefinita eqpollet vli:nõ tñ p oia:q: qñ exheredatio eſt in-
definita t; exheredatio ſi vnic⁹ tm̃ poſthum⁹ naſcaſ ſiue i vita
ſiue poſt mortẽ.ſec⁹ ſi plures naſcanſ:q: tũc nõ valebit exhere-
datio.ſed ꝯtrariũ ſentit hic Bar.dicẽs ſpãle fauore teſtamẽti con
ſeruãdi:q: exheredatio cõprehendat oẽs poſthumos.ꝛ idē vo-
luit Ang.qui in hoc fuit ſibi cõtrarius in.l.ij.ſ.ti.j.Sz forte ve
ri⁹ eſt h̃ qd dicit h̃ Ang.q: ſi fauore teſtamẽti h̃ indefinita eq-
polleret vli.eadẽ rõne deberet eqpollere in iã nato.cuius ꝯtrarij
eſt verũ.vt pz in.l.ij.ſ.ti.j.de quo dic vt dixi.ſ.ti.j.l.placet.

3 **Licet aũt poſt.** † Poſthum⁹ pterit⁹ rũpit gra
dũ ꝛ ſpẽ ei⁹ grad⁹ a quo eſt pte
ritus ꝛ oẽm ſequẽtẽ:pcedẽte ꝟo nõ rũpit.h.d.vſqȝ ad.l.ſi quis.
i.l.deniqȝ.¶ In tex.ibi declarãtib⁹.ſubaudi ꝛ poſtea repudiã-
tibus.¶ In.l.nã ꝛ ſi.in tex.ibi grad⁹.i.ſpes grad⁹:q: pdebat
cõditio ꝛ ſic nondũ ſumpſerat effectũ.¶ No.ꝙ vbi aliqd rũpiſ
ex poſtfacto rũpi videſ etiã qd ab illo depẽdet.facit qd habeſ i
4 l.nõ dubiũ.C.de legi.¶ † Itẽ no.cãm quare rupto primo gra
du p natiuitatem poſthumi rũpiſ ꝛ ſcds.Rñ duplex vr eſſe rõ.
vna q tolliſ ex pambulo notabili.alia q: poſthum⁹ rũpẽdo rũ-
pit ad ſui vtilitatẽ ꝛ nõ vt alij locũ faciat.ꝛ q: ei⁹ facto itercedẽ
te rumpiſ teſtm̃.qd nõ cõtingit i iã nato:q: nihil agit vt rũpat
teſtm̃.imo abſqȝ ei⁹ facto legis imediate teſtm̃ redditſ inutile.d
quo p gl.ꝛ ibi dictũ fuit in.l.iij.§.ſi.ſ.ti.j.Aduerte tñ q: prima
rõ nõ videtur tuta p id qd habeſ in.l.nã ꝛ ſi.in ſi.iũcta gloſſ.ſi.
vbi pz ꝙ l; ſcds gradus habuit depẽdẽtiã a primo poſthumo
exiſtẽte ſoluẽdo.ſi tñ ante natiuitatẽ poſthumi moriaſ inſtitu
ti in pino.ꝛ ſic rũpaſ pmus gradus.nõ p h̃ inualidaſ ſcds a q
poſthum⁹ eſt exheredat⁹.vt h̃ et tãgit Ang.de quo dic vt ple-
ne dictũ fuit in.d.l.iij.§.ſi.Et adde ſm Ang.qd l; iã nat⁹ pte-

ritus ſolũ reddat iniuſtũ gradũ a quo eſt pterit⁹ nõ aũt ſequẽ.
tñ ſi illũ gradũ ꝯtabulat.ꝛ ſic cõtra ipſum aliqd agat aperit ibi
viã ꝯtra oẽm gradũ ſequẽ.ſicut ꝛ poſthum⁹ p.l.nõ putauit.§.i.
gradu.cõiũcta gl.ſ.de ꝯtabu.intelligẽdo illũ.§.de filio in pote-
ſtate.ꝙ eſt valde notãdũ:q: limitat multũ.d.l.iij.§.ſi.ꝛ iſtã.l.nã
5 ꝛ ſi.§.ſi.¶ † Itẽ no.ꝙ id quod eſt oino nullũ rũpi nõ pót.ꝛ ad
hoc ſepe allegaſ.ꝙ intellige qñ eſt nullũ oino ꝛ ſic re ꝛ ſpe.nã
ſi eſt aliqd in ſpe poſſet rũpi.l.nã ꝛ ſi prin.Itẽ intellige ꝙ rũpeſ
id quod nõ t; de iure nec reuocabiſ niſi forte quaten⁹ de facto
pceſſiſſet.vt in tex.cũ gl.in.l.j.§.ſi ꝟo.ſ.de fer.ꝛ facit quod hr̃ i
l.ex empto.§.ſi is cui iura.de act.emp.ꝛ in.l.ſi minor.in prĩc.ſ.
de euic.vbi aũt nullo iure ſubſiſtit neqȝ de facto neqȝ in re.nec
in ſpe:tũc vbi inuenis h̃ ꝟbũ rũpi reſcindi vel caſſari.dz exponi
ruptũ vel reſciſſuz vel caſſatũ declarari.facit ꝙ no.in.d.§.ſi ꝟo.ꝛ
quod hr̃ in.c.cũ dilect⁹.extra de cõſue.ꝛ in.c.audi.extra de elec.
ꝛ h̃ no.ꝓ ſuſtẽtatiõe libelloꝝ.¶ In gl.ſuper.q: null⁹.i ſi.So
lu.vt dixi in notabilib⁹.Uel dic ad.l.iij.§.hic alleg.ꝑut ibi no.
ꝛ in.l.nõ pót.ad ſi.ti.de reg.iur.Ad alia dic vt in eis no.ꝛ ſi ille
ſo.ſatis recidunt in idẽ cũ illa quã tetigi i notabilib⁹.¶ In gl.
ſup ꝟ.ſ; vigerit.in ſi.ꝛ ſic pz ex tex.iſto iũcta gl.ꝙ ſcds gradus
q habuit dependentiã a pmo a pncipio valido nõ rũpiſ rupto
prio qñ pmus rũpiſ aliter ꝙ p natiuitatẽ poſthumi.nec mirum
q: ſcds grad⁹ nõ dz ſumere vires pmo aſſumẽte vires:imo prio
deficiẽte ꝛ ꝓpter ei⁹ defectũ.facit.l.iij.cũ ibi no.C.de here.inſti.
iõ regulariter deficiẽte pmo locus eſt ſcdo.Fallit qñ prim⁹ rũ-
piſ ꝓpter natiuitatẽ poſthumi pteriti ꝓpter rõnẽ quã.ſ.tetigi.
vbi aũt ẽ aliqd dependet ab alio ꝛ ex eo q: aſſumere debeat vi-
res primo aſſumẽte vires:ꝛ tũc ꝓcedit ſcdo primo gradu caſſa
to vel nõ valẽte nõ valet depẽdens ab illo.ꝛ ita loquitur.l.nõ
dubiũ.C.de legi.ꝛ extra.de ſi.inſtru.c.inter dilectos.§.ceterũ.

Summarium.

1 Inſtitui vel exheredari non eſt neceſſe eum qui non tenet
primum locum.
2 Edictum ſucceſſorium locum nõ hz in iure dicẽdi nullum.
3 Nepos tempore mortis aui non conceptus ad eius ſucceſſio-
nem nullo iure vocatur.

Si quis ex. Nepos pteritus rũpit teſtm̃ ſi
tpe mortis aui ipſum filius nõ
pcedit ꝟe vel ficte.ab inteſtato vere ſuccedit vt ſu⁹ ſi
tpe quo deſtruiſ teſtm̃ ꝓximior iueniſ.ſ; ſi tpe mor
tis aui erãt cõcept⁹.h.d.vſqȝ ad.§.ſiue aũt.Et diuidiſ in qnqȝ:
q: pmo poniſ determinatio vni⁹ dubij.ſcdo determinatio alte
rius.tertio rõ vtriuſqȝ.quarto limitatio ſecũdi dicti.qnto limi-
tatio primi dicti.ſcda ibi plane.tertia ibi vtrũqȝ.quarta ibi ſed
h̃ ita.qnta ibi ſed ſi pr̃.¶ In text.ibi pẽdẽte conditione ſub.ꝛ
poſtea exiſtẽte.alias nõ ꝓprie haberet locũ deliberatio.de qua
1 ſ.ſubdiſ.¶ In tex.ibi reuerſus.ſupple.ſ.ipſe fili⁹.¶ † Not.ꝙ
nõ eſt neceſſe inſtitui vel exheredari eũ q nõ t; primũ locũ tpe te
ſtamẽti nec ẽt tepiſ tenere tpe mortis teſtãtis.ſec⁹ ſi nõ teneret
tpe teſtamẽti.ſ; poſtea tpe mortis repiriret tenere.l.poſthumo
rũ.ſ.e.ti.ꝛ.l.gall⁹.§.in oib⁹.ſ.ti.j.¶ Itẽ no.ꝙ ille demũ admit
2 titur ad rũpẽdũ quẽ nemo pcedit tpe mortis teſtãtis.¶ † Itẽ
no.ꝙ in iure dicẽdi nullũ nõ hz locũ ſucceſſoriũ edictũ.ꝛ itẽ ſm
Bal.in iure rũpẽdi ꝙ cauſaſ a pteritione.vt in bo.poſ.ꝯtab.et
ſic vult ꝙ in iure ꝯtabulãdi nõ ſit locus ſucceſſorio.Cõtrarium
t; gl.i.l.illud.in pri.ſ.de ꝯtra.de quo dixi in.l.ſi qs poſthumos.
§.j.ſ.e.ti.¶ Itẽ not.ꝙ in ſucceſſiõe inteſtati inſpicimus tps q
pmũ hereditas defertur.ꝛ ſic tps mortis ei⁹ de cui⁹ ſucceſſione
tractetur qñ nullũ eſt ꝯditũ teſtm̃ vel tps q deſtituitur teſtm̃ qñ
3 teſtm̃ eſt ꝯditũ.cõcor.ſ.eũ aute.inſti.de here.q ab inte.¶ † Itẽ
no.ꝙ nepos q nõ eſt ꝯcept⁹ tpe mortis aui nullo iure vocaſ ad
ei⁹ ſucceſſionẽ nec ciuili nec ptorio.ꝙ vr̃ mirũ ſaltẽ de ptorio:cũ
ptor naturalẽ eqtatẽ iſeqtur.vt l.§.emãcipati.de here.ab inte.
Sz h̃ cõtingit ex eo q: deficiẽte ſubſtãtia deficit qĩtas.l.ei⁹ qui
in ꝓuincia.ꝛ qd ibi no.ſ.ſi cer.pe.ꝛ ſic ſi nõ fuit aliq rez natu-
ra tpe mortis aui nõ pót dici fuiſſe ipſi⁹ attinẽs.Et ex h̃ collige
regulã gñalẽ ꝙ nemo ſuccedit ab iteſtato defuncto q non erat
ſaltẽ ꝯcept⁹ tpe mortis defuncti.Intellige tñ ꝙ nõ pót venire
ex ꝓpria pſona:ſ; de eqtate ex pſona pris poſſet talis nepos ve-
nire ad hereditatẽ aui ꝛ iure tráſmiſ.ex eqtate.l.j.C.de his qui
añ ap.ta.ꝛ h̃ cõiter tenẽt doc.ꝛ fuit originalr opi.Dy.i.l.gall⁹
in diſtinctiõe magna.i ſi.Et ex h̃ pz ꝙ ſi pr̃ repudiaſſet heredi-
tatẽ nõ poſſet tũc talis nepos venire.ſecus ſi fuiſſet ꝯcept⁹.Et
ex pdictis pz ꝙ tũc potius deueniret hereditas repudiata ad
fratrẽ defuncti.ꝛ ſic tráſuerſalẽ ꝙ ad talẽ nepotẽ.quãq̃ ſit de li
beris ꝛ deſcẽdẽtibus.ꝛ pma cã cõſueuerit eſſe deſcẽdentiũ ꝛ li-
beroꝝ in aut.in ſucceſſione.C.ad orſi.quod eſt valde no.

Siue autẽ. Ius poſtliminij datur ẽt par-
tui:ꝛ ſuccedentes in futurũ te-
ſtamẽtũ nõ rũpũt ſi ſe inuenit inſtitutos vel exhere
datos.h.d.¶ No.hñ ꝙ partui dat poſtliminiũ ẽt ſi
ſit conceptus

ſic ↄcept⁹ apud hoſtes qđ itellige qñ fuit reuerſus vna cū prē ⁊ matre. alias ſi ſine pře reuertaꝛ ↄcept⁹ apud hoſtes cēſeř ſpuri⁹. l. vlti⁹. ꝟ. de capti. ⁊ i. l. ij. C. e. ti. ibi no. ⁊ i. l. gall⁹. §. ſici⁹. i magna gl. ⁊ iō tūc teſtm̄ nō rūperet. ⁊ ideo ſic limita hunc textum.

Summarium.

1 Sententia que ſuper crimine capitali fertur ſtatim executionem ſortitur.
2 Dāṅatus ex interlocutoria non efficitur inteſtabilis.
3 Deportari aliud eſt: aliud eſt quē deportandum pnunciari.
4 Inteſtabilis ex interlocutoria an efficiatur quis.
5 Tēpus date reſcripti potius attendiť quā preſentationis.
6 Eccleſia ſua clerico ſuccedit abſq3 propinquis decedenti.
7 Appellatione pendente nil innouari debet.
8 Teſtari quis poſſit.
9 Appellatione poteſt quis pro alio in caſu capitali.
10 Leges tranſgredi licitum eſt ob ſcandalū vitandum.
11 Sniam p appellationē retractari vel alio modo paria ſunt.
12 Jus poſtlimini ⁊ ius cornelie ⁊ ius reſtitutionis equiparanť.
13 Teſtamētum non irritatur ſi ſtatus teſtatoris mutetur.
14 Nullo deportatum ⁊ bannitum inſtituere poteſt.

Irritum. Eius q pđit ciuitatē libertatem ⁊ vel vitā p ſnīam teſtm̄ rūpiť. fallit i miliťe cui p ſnīa3 ħ reſeruať. ⁊ q pōt de nouo te-
1 ſtari fortı⁹ pōt pmū teſtm̄ ↄfirmare. h. d. ¶ †No. qđ ſnīa lata ſup crīe capitali q ad effec⁹ iuris ſtatim trahit ſecū executionē adeo ꝙ nō eſt neceſſe qđ de facto ſit ſnīa executiōi mādāda. Et ſic facit ꝙ dāṅat⁹ ad mortē ſit iteſtabilis. l3 forte poſt ea eripiať de manib⁹ familie. ⁊ p ħ effugiat penā. Et idē dt hic Ang. in bānitis nr̄i tpis q poſtea in fortiā bānientis ſunt deducti nā ſufficit eueniſſe caſum quo ſnīa ħt mādari executiōi. Con-
2 trariū tñ ſentit Bal. ꝟ. e. pri. † qꝛ ſcđm eū dāṅat⁹ ex interlocutoria nō vr̄ effici inteſtabilis p id qđ habeť. ꝟ. §. pri. ſ3 tales ſunt bāniti noſtri tpis q ex ↄtumacia habenť p ↄfeſſis. facit qđ no. gl. in. l. ij. C. de mo. mul. ⁊ iō vr̄ ꝙ ſec⁹ in illis. facit ꝙ not. Bal. in l. gall⁹. §. ⁊ qđ ſi tm̄. vbi tāgit de iſtis bānitis noſtri tpis. ¶ Itē no. ꝙ p verbū credo. recte videť rūderi. ⁊ ſic facit p ↄſulentibus q vtunť hoc verbo. ⁊ facit etiā ad no. p gl. in. l. diem pferre. §. ſi plures. ꝟ. de arbi. vbi gl. vr̄ etiā hoc verbū tolerare in iudice pnunciāte. De verbo vr̄ habes in. l. qđ tñ. §. pe. ꝟ. de arb. ¶ Itē no. ꝙ cui pmitť aliqđ facere de nouo multo forti⁹ pmittiť iā3 factū cōfirmare. nec ob. l. i. §. i. ꝟ. de leg. iij. qꝛ ibi teſtamētū a principio fuit nullum ſcđm Dy. ¶ In gl. ſup ver. paſſus. de ſententia hac excōicationis. dic vt p gl. in. l. ſi. C. ſi a nō cōpe. iud. ⁊ prout habeť in tex. ⁊ gl. in. c. paſtoralis. extra de ap. ⁊ extra de ſen. exc. c. i. ⁊ c. ſolet. ⁊ c. l3. li. vj. ¶ In gl. ſup ꝟ. efficiť. ibi nemo nat⁹ ⁊c. cōiter teneť qđ in his q debent mori nil ſit immutatū ſ3 ſolū in habētionis ſupuiuerēt: vt in dāṅatis ad metallū. vt no. gl. i auť. ſed hodie. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ¶ In gl. ſup ver. pmittitur ibi impetrauit a iudice ⁊ in caſtrēſi ⁊ cum damnať de delicto militari. alias altero iſtoꝝ triū ceſſante nō poſſit teſtari. ⁊ ſic facit qđ pagano nō poſſit hoc pmitti a iudice. ⁊ hoc etiā t3 hic Ang. ¶ In gl. ſup ꝟ. militari. ibi cōcedi videť. no. bñ ex gl. qđ verba relata ad pſonā intelligunť ſcđm qualitatem pſone. ⁊ ſic vbi pmittiť aliqđ alicui in dubio videť permitti ſcđm qđ alias ſue dignitati licebat. facit qđ habeť in. l. plenum. §. equitū. ꝟ. de vſu ⁊ habi. ⁊ in. c. ſolite. de maio. ⁊ obe. vel dic ſcđm Old. vt ħ ē refert Bal. qđ. l. ſi qñ loquiť qñ de nouo cōceditur hic qñ reſirmatur. ⁊ ſic alia eſt natura cōceſſionis al a reſirmationis tm̄ eū. ¶ In gl. ſup ver. ſi militari. in ſi. ſed dubiū eſt. qđ ſi nō apparet an voluerit id valere. Bar. tenet qđ valet: qꝛ in dubio nō d3 intelligi mutaſſe voluntatē. facit. l. cum q tacitū. ꝟ. de proba. licet Ang. hic teneat cōtrariū. per. l. qui libertis. §. teſtamēto. ꝟ. de te. tu. ⁊ per no. per glo. in. l. i. §. i. ꝟ. de leg. iij. Sed tene cū Bar. qui ſane ſi dicet ad predicta iura quia in illis loquitur quādo ex facto voluntario teſtātis ruptum eſt teſtamentum.

Eius qui. Si dāṅatus ſuſpēdit p reſcriptionē pncipis facta teſtamentum nō rumpiť. etiā3 ſi reus ante cōprobationē pncipis decedat: ſaluo niſi ↄſciētia criminis ſe occidat. h. d. vſq3 ad. §. hi autē. ¶ In tex. ibi deportať. i. pnūciať deportādus p pſidē. ¶ In tex. ibi ↄſciuerit. i. ſe interfecerit ob ↄſciam criminis. ¶ †No. ꝙ aliud eſt quē actualr̄ depor-
3 tari: aliud pnūciari quē deportādū. nā pſes li nō poſſit pmū ſine ↄſciētia pncipis pōt ſcđm. facit qđ no. in. l. i. C. ſi aduer. liber. vbi aliud eſt pnūciare quē condemnandū vel abſoluēdū: aliud abſoluere vel condēnare. facit etiā qđ no. per canoſi. in. c. trāſmiſſo. extra de elec. p Jo. an. poſt Hoſt. ⁊ p glo. ij. q. vj. biduū. §. ſi aduerſus. ⁊ ſic facit ꝙ l3 ex forma ſtatuti nō poſſit pretor qñ eſt in fine ſui reginimis p inſtes al quē abſoluere in criminali qđ ſtatutū vr̄ eſſe iuſtū: qꝛ tempore iuxta finē reginimis cōſueuerunt eſſe magis liberales. facit qđ no. gl. i. l. meminerit. C. vñ vi. l. iij. poſt pnūciareeū abſoluēdū ſi ſibi videbiť. ⁊ poterit ſucceſſor id approbare ſi iuſtū ſibi videbiť. de qđ hic aliqđ p Bald.
4 ⁊ facit ꝙ dixi in. l. i. §. ij. ꝟ. de ver. obl. ¶ †Itē no. ꝙ ex interlocutoria nō vr̄ quis fieri inteſtabilis. ⁊ p hoc qꝛ regulariter nō ſit quis infamis ex illa. facit ꝙ habeť in. l. i. C. de modo multa. ⁊ facit ꝙ habeť in. l. ictus. ꝟ. de his q no. infamia. Et ſic facit qđ ex interlocutoria bāniti lata ſcđm formā ſtatuti nō reddat quē inteſtabilē. de quo hic tāgit Bal. ⁊ dixi in. l. eius q. ꝟ. de teſt. ¶ Itē no. qđ ille q eſt in caſu cōdēnationis d3 diligētius cuſtodiri. vnde tūc cōſueuerūt poni in cōpedibus ſeu cippis dato ꝙ ſint in carcere. de quo in. l. i. ⁊ ij. ꝟ. de cuſto. reo. Et no. bene ꝙ l3 a ſuperiore pēdeat approbatio pceſſus inferioris iudicis: tñ interim cuſtodiri debet p ipſum inferiorē ⁊ nō remitti ad ipſum ſuperiorē facit ꝙ habeť in. l. eos. §. ſup his. ⁊ ꝙ ibi no. p Bal. de eo. C. de app. et hoc intellige ſaluo eo ꝙ habeť de eo q captus eſt p iudicē ſecularē ⁊ repetiť tāq̄ clericus p iudicē eccleſiaſticū in. c. ſi iudex laic⁹. de ſen. exco. lib. vj. De capto etiā ob hereſim p inquiſitorē q d3
5 cōicare pceſſum epo habeť in cle. i. de here. ¶ †Itē not. in caſu iſto attēdi debere tps date reſcripti. ⁊ nō tps pſentationis. Et ideo ſi ante preſentationē ⁊ poſt reſcriptū3 decederet deceſſiſſet inteſtatus. an aūt alias d3 inſpici tps preſenta. vel date reſcripti. dicēdū vt in. c. dilect⁹. extra de prebē. ⁊ aliqđ etiā in cle. i. extra de reſcrip. ¶ Itē no. ar. ꝙ ſi decedit aliquis nō extātibus ſibi ppinquis debeat ſibi ſuccedere vniuerſitas ſiue artis. facit qđ habeť i. l. i. ⁊ ij. C. de here. decu. An aūt debeat preferri ipſa vniuerſitas vxori an ſo ecōtra. tetigit hic Bal. dicēs vxorē preferēdā ſi eſt inops alias ſecus: ſed tenet indiſtincte ⁊ eſt cōis opi. vxorē preferēdā: qꝛ eſt magis cōiuncta viro ꝙ ipſa vniuerſitas. facit ꝙ hr̄ in. c. deb. xij. extra de biga. de quo p doc. in. l. i. C. vnde vir ⁊ vxo. ¶ †Et ſic facit ꝙ ſi clericus decedit nō extātibus pro-
6 pinquis ſibi debeat ſuccedere eccleſia ſua de quo in. c. ij. de ſucceſ. ab inte. ⁊ in. c. ꝓpter. de peni. ¶ In gl. ſup ver. no ſtatim. ibi. §. qui vniuerſas. de hoc etiā dic vt no. p Bar. in. l. relegatorū. ꝟ. de interdic. ⁊ rele. Extra gl. dubitat hic Bald. quo potest apparere ꝙ quis ſe occiderit ob cōſciētiā criminis cū cōſcientia ſit de ſecretis animi ⁊ nō videať poſſe probari per teſtes: vt voluit Inno. in. c. ſup hoc. extra de renū. ⁊ facit ꝙ no. gl. in. §. alte. inſti. de act. ⁊ c. ſtatutū. §. aſſeſſorē. de reſcrip. in. vj. Rñ ſcđm Dy. ꝙ preſumetur illud ſi erat iā cōfeſſus crimē vel in eo depręhenſus vel accuſatus. p no. in. l. poſt cōtractū. de dona. ſ3 ſibi no placet vltimus caſus p hūc tex. q in accuſato vr̄ diſtinguere an ob ↄſcientiā criminis ſe interficiat vel nō. nec ob. no. in. l. poſt ↄtractū qꝛ loquunť in actu alienationis que facilius fit: hic in actu occiſionis ſui ipſius q nō ſic faciliter fit. Sed quicquid dicat tamen cum Dy. p catum expreſſum loquēte etiā de caſu occiſionis ſc3 p caſum. l. ſi. ꝟ. de bo. eo. ſcđm quā d3 intelligi iſte tex. Fateor tñ ꝙ l3 in dubio tūc preſumať ſe iterfeciſſe ob cōſciētiā criminis tñ hoc erit verū niſi adſit alia cōiectura alterius cauſe. vt qꝛ tpe quo eſt interfectus grauiſſimū dolorē patiebať. facit ꝙ habeť in. l. ij. C. q teſta. ta. poſ. Tāg. ⁊ etiā hic Bal. an ſi decedat aliquis nullis ſibi relictis propinquis: ſed ſolū ſuperſtite quodā extraneo dato in tutorē an ille excludet fiſcum. ⁊ eſt gl. ſingularis qđ ſic in. l. qđ tutela. ꝟ. de reg. iur. licet Bal. ibi illā reprobet p. l. nutritoribus. C. eo. de ſucceſ. Sed Bal. dicit illā. l. poſſe intelligi in ſimplici nutritore. ⁊ ſic aliud poteſt dici in nutritore qui fuit tutor. et ſic non ex toto. per illā. l. videtur reprobari illa gloſſ.

Hi autem. Teſtm̄ damnatorū de crimine capitali nō rūpiť ſi appellauerint: ſiue appellatio fuer. ⁊ recepta ſiue nō. niſi appellatū fuerit i cā i qua executio
7 ſiue nō ſuſpēdať. h. d. ¶ †No. ex tex. ſcđm Bal. vnā limitationē ad regulā illā qua dr̄ pēdēte appellatiōe nil innouādū: qꝛ illđ eſt verū p iudicē ſ3 bene pōt p partē. ⁊ ita dicit voluiſſe Inn. extra de cōſti. c. cū. M. Sed certe proprie loquēdo cū pars vtať iure ſuo in eo ꝙ ante appellationē erat ſib. licitū nō dr̄ proprie aliqđ innouare. vt patet in eo q cōtinuat ſuā poſſeſſionē. facit ꝙ habetur in. c. i. ⁊ ij. extra vt lite pē. Secūdo limitat dictam regulā3 per ea que habenť in. l. creditor. in princ. cū glo. ſua notabili. ꝟ. mādati. qꝛ pōt innouari per tertium. intellige non adherentem proceſſui. p ea que no. idē Bal. in. l. qui a latronib⁹. §. ſi. ꝟ. de teſta. ⁊ facit qđ no. gl. melior de corpore iuris in materia reuocationis attētatorū lite pēdēte vel appellatione in. c. nō ſolū in gl. magna. de ap. li. vj. ⁊ bñ facit eo. ti. ⁊ ſi. c. romana. §. in alio. Tertio limitat dictā regulā p. l. poſthumi. §. imperator. ꝟ. vt le. no. ca. S3 certe ibi pprie no eſt innouatio: qꝛ fiebat appellatione pendēte id qđ fieri poterat lite principali pendēte. vt ibi probať per Bar. Quarto limitat p no. p Inn. in. c. qꝛ nob. extra de elec. qꝛ hoc
8 verū qñ fieret ↄtra appellationē. ſecus ſi ſcđm vel ꝓter. ¶ †Itē no. qđ ad hoc vt quis poſſit teſtari ſuff. cit eū eſſe certū de ſtatu ſuo reſpectu tpis pſentis. l3 reſpectu futuri dubitet. ⁊ ita d3 limitari l. de ſtatu. ꝟ. de teſta. ¶ Itē no. qđ appellatio appellari videť libellus. vt hic videtur colligi ⁊ in. l. ſcio. ꝟ. de ap. Et ſic facit ꝙ in cauſa appellationis ſufficiat pducere appellationē loco libelli. ꝙ etiā ſenſit Inn. vt hic refert Bal. per. c. cū cōtingat. extra de

offi.dele.tutius tñ eſt libellũ nouũ formare q2 p appellationem
nõ videtur peti a ſuperiore ad quẽ appellat vt ex ſerie verbo2 ap-
pellationis apparet ⁊ iudex nõ d3 impartiri officiũ ſuũ nõ petẽ-
tu.l.iii.§.hoc autẽ.ff.de dã.infect. In ſummarijs autẽ in quibus
ſufficit qualis qualis petitio.hoc eſſet clarũ. ⁊ in illis ẽt videret
q5 inſcriptũ poſſit pduci loco libelli. ⁊ ita intelligat Inn.in.c.
9 dudũ.el.ii.extra de elec.facit q5 hr̃ in cle.ſepe.de v.ſig. ¶ † Itẽ
no.q5 in cã capitali quis poteſt pro alio appellare.l.nõ tantus
ff.de ap. An aũt poſſet poſtea ſequi.dic vt in.l.j.ff.an p aliũ. ⁊ in
10 l.pe.§.ad crimẽ.de pub.iudi.⁊ in.c.veniẽs.extra de acc. ¶ † Ul-
timo no.q5 ex cauſa ꝓpter vitãdum futurũ periculũ vel ſcãda-
lum licitum eſt quãdoq3 ll.tranſgredi. facit q5 no. Inn.in.c.j.
extra de conſti. Et no.iſtum.tex.contra illos qui quandoq3 fa-
ciũt executionem pene.poſtea volũt videre an bene fecerint.q5
nõ eſt faciendum. ¶ Itẽ no.q5 in notorijs nõ admittitur appel-
latio.de quo in.c.ꝓpoſuit.⁊ in.c.cõſuluit.extra de app. ¶ In
gl.ſuper ver.permittit.ibi.q.d.vult allegare.q.iii.⁊ ſolue quod il-
le tex.potius cõcordat q2 dicit quod d3 iudex pati diſcuti ſentẽ-
tiam ſuã per ſuperiorẽ.ſpeciale eſt tamen in ſententia excõica-
tionis q2 illa trahit ſecum executionẽ ⁊ nõ ſuſpenditur executio
per appellationẽ.vt in.c.paſtoralis.extra de appel.

Quod ſi quis. Snia q̃ eſt irritãda alio mõ q̃ p appellationem vel q̃ eſt ipſo iure
nulla interim teſti factionẽ nõ tollit.⁊ in caſib9 in quibus memo-
11 ria defuncti dãnat teſtũ retro irritat.h.d. ¶ † No.q5 paria eẽ
videntur ſiue ſententia veniat retractãda per appellationem ſiue
alio modo.⁊ ſic facit ad no.p Dy.⁊ Bart.in.l.iii.§.ſi ſeruus.ff.
de acq.poſ.vbi tractat an dãnat9 poſſit offendi pẽdẽte cã irrita-
tionis dãni alr̃ q̃ p appellationẽ.de q̃ tetigit Bal.in.l.q a latro-
nibus.§.fi.ff.de teſta. ¶ Itẽ no.q5 ſnia lata a iudice nõ cõpe-
tẽti nõ vr̃ ſortiri effectũ.⁊ ſic facit q5 l3 p iudicẽ ſecularẽ dãnet
cleric9 ad penã furcarũ nõ p h̃ reddat inteſtabilis. ¶ Itẽ not.
q5 l3 qs cõm ſerit crimẽ leſe maieſtatis nõ vr̃ teſtũ q5 poſtea fe-
cerit eẽ nullũ:s3 demũ irritari poſtea lata ſnia.⁊ ſic facit ad no.
in.d.l.q a latronibus.§.fi.Et no.q2 h̃ videt pariſicari crimẽ le-
ſe maieſtatis ⁊ aliud de quo in glo.⁊ ſic facit ad no.p gl.in.d.§.
fi.Qualiter aũt poſſit ſnia ferri poſt mortẽ q̃ d3 dãnari memo-
ria recurre ad gl.ſingularẽ in.§.p 9triũ.inſti.de here.ab inteſta.
¶ In gl.ſup ver.nõ tenuerit.in fi.⁊ intellige ſm Bart.in.d.§.
iſte.q5 hic nõ fuit expreſſus error in ſentent a.alias ſnia fuiſſet
ipſo iure nulla.p id q5 habet in.l.j.C.q̃ ꝓuo.nõ eſt neceſ. S3
poſſes dicere q5 iſta ſolu.videt aliqualiter violare iſtũ text.qui
vult q5 in ſnia expſſe dãnauerit decurionẽ:⁊ ſic fecerit mẽtionẽ
de decurionatu.⁊ tñ videt velle gl.iuncta cũ text.q5 tũc teneat
de mero iure.⁊ idẽ videtur velle tex.in 9trario. vnde poſſet etiã
dici q5 l3 decurio dãnari non debeat tamen ſi dãnetur teneat
de mero iure ſententia.arg.l.j.§.biduũ.⁊ quod ibi no.ff.quãdo
ap.ſit nã multa fieri nõ debent q̃ facta tamẽ tenẽt.ſcõm intelle-
ctum tñ Bar.nõ fuiſſet neceſſaria expoſitio gloſ.ſi error fuiſſet
expſſus in ſnia:vt q2 fuiſſet facta mẽtio de decurionatu.

Quatenus. Licet de iuris rigore teſtũ capti ab hoſtib9 irritet tñ eo reuerſo fictione
poſtliminij vel eo ibi mortuo fictione corn:lie cõfirmat q5 obti-
12 net etiã in reſtituto a pncipe.h.d. ¶ † No.h̃ exparari ius poſtli-
minij.⁊ ius cornelie.⁊ ius reſtitutionis. ⁊ eſt verũ quo ad id de
quo hic dicit.alias aũt nõ p oĩa exparat reſtitutio dictis iurib9
p ea que no.p glo.⁊ doct.in.l.fi.C.de ſen.paſ.⁊ in.l.gallus.§.⁊
quid ſi tantũ.ff.tu.j.q5 reſtitutio nõ trahitur retro.ſecus in iure
poſtliminij ⁊ cornelie. ¶ Et no.ar.⁊ quaſi caſum q5 l3 teſtamẽ-
ta ciuium ciuitatis rebellis eccleſie irritent:tñ cõualeſcere videñ-
tur ſi reſtituant ad gratiã.an autẽ recõualeſcat de iure ſine alia
declaratiõe volũtatis.tetigit hic Bar.⁊ tenuit quod ſic ex quo
facto volũtario irritatũ eſt teſtamẽtum.⁊ p hoc nõ ob.quod ha-
betur in.l.qui liberis.§.teſtamento.ff.de ſecund.tabu.

Filiuſfamilias. Siue p̃ſe morte ſiue emãci-
patiõe filiuſfa.9eff.ciat ſui iu-
13 ris teſtũ tñ nõ irritat.h.d. ¶ † No.q5 l3 teſtator mutet ſtatũ:q2
de hõie nõ ſui iuris efficiat ſui iuris:nõ p h̃ irritat teſtũ. nec mi-
rũ q2 h̃ caſu mutat in melius q2 redditur p hoc magis habilis.
¶ Itẽ no.q5 in caſtrẽſi peculio filiuſfa.habetur p p̃ſfamil.

Si miles. Si primus gradus q ſolũ iure ſpãle tene-
bat rũpat nõ 9rũpunt ſequentes.h.d.
¶ No.q5 dixi in ſummario.Quid aũt ſi primus grad9 rũpatur
de iure cõi.recurre ad ea que dixi in.l.nã ⁊ ſi ſub cõditione.§.fi.
14 ff.x. ¶ † Itẽ no.ex tex.cõiũcto gl.quod miles põt inſtituere de-
portatũ:⁊ eadẽ rõne dãnatũ3. An autẽ poſſit inſtituere ſpuriũ,
dicit hic Bal.⁊ Ang.q nõ:q2 eius inſtitutio eſt ꝓhibita p̃ris
odio.⁊ vr̃ cõſiderari q̃litas in milite plus q̃ in pagano.l.mili-
tis.§.mulier.ff.de teſt.mil. ¶ Itẽ not.q5 teſtũ militis nõ valet
iure militari poſt annũ miſſionis. ¶ In glo.ſup ver.militari ibi
vt deportatũ.no.bñ ex tex.cũ glo.q deportatus videt oĩno in-
capax de iure cõi adeo quod nõ põt accipere etiã ad cõmodu3

fiſci.alias ex q̃ aliqualis ſubſiſtẽtia fuiſſet in gradu etiã poſt an-
nũ miſſionis ſi potuiſſet accipere ad cõmodũ fiſci debuiſſet im-
pedire ſecũdus gradus. cuius 9triũ hic dicit. vt ſic remanet q5
funditus eſt incapax deportatus.quod no.ad intellectũ corũ
q̃ habentur in.l.j.C.de here.inſti.vbi quidã tenuerũt cõtrarium.
facit quod habetur in.l.ex facto.§.iulius.ff.de vulg.⁊ pup.

Summarium.

1 Filiaſfamil.as p̃terita iure digeſto2 rumpit teſtamentum.
2 Teſtamentũ rumpitur ſi filius naturalis p̃teritus legitimetur.
3 Fil9 primi grad9 quo ad emãcipationẽ differt a filia ⁊ nepote.

Certũ eſt. Adoptione vel arrogatione filij rũpit teſtũ emãcipati tñ nõ rum-
pũt.h.d. ¶ In tex.ibi rũpi.ſub.ſi nõ reperiat ſe inſti-
tutos. ¶ In tex.ibi nõ rũpũt.ſub. ẽt ſi ſint p̃teriti. ⁊
hoc de iure ciuili.ſed p 9trã tabu.de iure p̃torio emãcipat p̃teritus
bñ põt rũpere.de quo dic vt dixi in.l.gallus.§.in oĩbus.ff.ti.j.
1 ¶ † No.q5 hic vr̃ expſſum q ſcõm iura ff.o2 filiaſfamil. p̃terita
rumpebat teſtũ quod videt 9 caſum.l.fi.C.de lib.p̃teri.vbi vi-
det dici q nõ rũpebat in totũ teſtamentũ ſed p ius accreſcendi
certã portionẽ aduocabat niſi dicas quod ibi fiat mẽtio de q̃-
dã iure antiquiſſimo an iura digeſto2 ſ3 certe iſtud eſſet diuinare
⁊ nõ fuiſſet hoc neceſſaria ꝓuiſio illi9.l.ex quo p ius digeſtoru3
tale ius fuiſſet correctũ vñ potes rñdere ad hũc text.q h̃ loquitur
qñ filia veniebat quaſi poſthuma.quo caſu nõ erat dr̃ia quo ad
h̃ inter maſculũ ⁊ feminã.qn data preteritione alterius eorũ in
poteſtate teſtũ rũperet.l.poſthumo2.ff.e.⁊ facit.l.gallus.in pn.
ff.e.⁊ q habet inſti.de exhere.lib.§.j.⁊.§.poſthumũ.l3 in modo
exheredãdi eſſet aliqua dr̃ia inter poſthumũ maſculũ ⁊ poſthu-
mam feminam:vt p3 in.d.§.poſthumi.⁊ ſic potentius rumpe-
bat poſthumus ſupueniẽte eius natiuitate quã iã natus. facit
q5 dictũ fuit in.l.nã ⁊ ſi.§.fi.ff.e.⁊ quod dicet in.l.ſed ⁊ ſi in cõ-
2 ditione.§.nepotes.ff.de here.inſti. ¶ † Itẽ no.arg. quod p legi-
timationem filij naturalis p̃teriti rũpatur teſtũ de quo hic per
Bal.q põt ꝓcedere qñ pater facit eum legitimari per iſtũ tex.
vel qñ poſt mortẽ patris ordinatione patris preambula fuit
legitimatus iuxta aut.itẽ ſi qs.C.de naturalib.lib. Si autẽ pre-
ter patris ordinationẽ poſt mortẽ patris legitimet an poſſit
auferre hereditatẽ ſcriptis heredib9 recurre ad ea q̃ dicta fuerũt
⁊ tacta per doc.in.l.gallus.⁊ §.quid ſi tantum.ff.de libe.⁊ poſthu.
¶ In gl.ſup ver.qui vna.ibi.ſed in filijs extinguunt tres. Not.
3 bñ gl.cũ tex.q2 videt innuere † q5 ſcõm iura ff.o2 inter filiũ pri-
mi grad9 ex vna pte ⁊ filiã feminã ⁊ nepotẽ ⁊ alios deſcendẽ-
tes vlterioris gradus ex alia parte eſſet differẽtia quo ad emãci-
pationẽ l3 hodie ſic ſec9.⁊ p h̃ facit:q2 ſi ſolũ ſm iura antiquiſſi-
ma ante iura ff.o2 illa differẽtia fuiſſet ⁊ nõ ſcõm iura ff.o2 fru-
ſtratorie emanaſſet diſpoſitio codicis correctoris talis iuris iã
correcti.p hoc etiã faciat q2 etiam in alio ſcõm iura ff.o2 videt
fuiſſe differẽtia inter predictos p ea que tetigi. in pn.hui9.l. nã
videt q5 filia iã nata vel nepos iã natus obtinẽs primũ locum
tpe teſtamẽti ſm tpa ff.o2 ex ſui preteritiõe nõ rumperẽt fundi-
tus teſtamentũ.l3 ſecus eſſet in filio primi gradus in p̃tãte p̃te-
rito.vel qñ nepos vel filia venirent quaſi poſthumi.l.poſthu-
mo2.ff.e.⁊ hinc etiã vr̃ decẽdere q non erat neceſſe nepotẽ in
p̃tãte exiſtẽte tpe teſtamenti inſtituere pure vel ſub conditione
poteſtatiua.imo poterat inſtitui etiã ſub caſuali. vt eſt caſus qui
nõ põt rñderi in.l.j.§.ſciendũ.ff.de ſuis ⁊ legi.⁊.l.ſed ⁊ ſi in con-
ditione.§.nepotes.ff.de here.inſti. hodie vo p ius.C.fateor idẽ
dicendũ in filia in poteſtate q5 in filio in p̃tãte ⁊ idẽ in nepote
obtinẽte primũ gradũ tpe teſtamẽti q5 in filio primi gradus vt
ꝓbatur aperte in.l.fi.C.de libe.p̃te.de quo dicet in.d.§.nepos.
¶ In gl.fi.ibi n eſſent in p̃tãte.hec gl.iũcta cũ tex.videret de-
ſtruere ea ſtatim dixi.S3 intellige hãc gl.ꝓcedere ſm iura codi-
cis.vel q̃ iſti venirẽt quaſi poſthumi.alias nõ videtur bñ dixiſ-
ſe iſta gl.ſecundũ hec tpa p ea que ſupra dixi. Et an hodie emã-
cipatus p̃teritus aliquo caſu poſſit dicere teſtũ nullum recurre
ad gl.in.§.exheredatos.de here.⁊ falci.que cõiter tenetur.licet
Cy.dixerit vt refert hic Bal.q5 quidẽ moderni ſui tẽporis di-
cerent illam gloſ.ſolum procedere in preteritione materna ſed
Bal.tenet cum glo.de quo in.l.filio.ff.eo.

Si pater ab. Per reuerſionẽ quã pr̃ fa-
cit ab hoſtib9 ex9 teſtũ nõ rũ-
pit.⁊ idẽ in filio reuertẽte pr̃9 inſtituto.h.d. ¶ In
gl.ſup ver.ſetio.ibi q2 nõ põt teſtari.Sed 9tra hoc for-
titer facit q2 ex quo pater eſt captus.⁊ ſic ſeruus hoſtiũ filius ve-
re tũc eſt ſui iuris. ⁊ ſic in ſpectu tunc p̃ſenti ſtatu videt eẽ certe9
de ſtatu ſuo l3 ſit dubi9 reſpectu futuri ꝓpter dubiũ reuerſiõis
patris.⁊ ſic videt q5 deberet poſſe trahi in.l.ſi q filio.§.hi aute.
ver.nec videbunt.ff.e. Potes ſoluere l3 doc.nõ tagunt q5 hic fu-
turus euẽtus ſui nõ trahit retro.ꝓpter fictionẽ poſtliminij ⁊ pro-
pter ſpẽ reuerſionis que ꝓbabilr̃ ⁊ veriſimr̃ d3 attendi ⁊ ideo
ꝓpter talẽ dubietatẽ reddit inteſtabilis.q ratio dubietatis ceſ-
ſat.n.d.§.

ſas in.d.§.ſi aut.q2 ſibi futurus euentus non trahitur retro ex
eo qi ſi feraẽ in cã appellationis ſnia cõfirmatoria p̄me agere
tur ex confirmante nõ ex confirmato.l.ſi quis prio2.cũ ibi no.
ff.ad trebel.ꝛ hoc caſu ſi nõ proſequeretur appellationẽ fingere
tur retro inhabilis.l.furti.§.j.cum ibi not.ff.de his q no.infa.tñ
hoc nõ debet attendi:quia non eſt veriſimile in cauſa cap.tali
quẽ fore negligentem propter grauitatem preiudicij.

Summarium.

1 Teſtamẽtum nullum validum.teſtamẽtum tollere nequit.
2 Negatiua qualiter ꝛ per que probari poſſit.
3 Scripture beneficio nõ vtetur qui in ea non nominatur.

SI bine tabule. Teſtũ ſcd̃m nullũ nõ rũpit primus h.d.vel
ſic.Illud qđ nõ ꝯtinet in ſcriptura nõ põt dici ꝯuin
1 ci vel pbari p ipſaz ſcripturã.h.d. ¶ †Not.qđ teſtũ
2 validũ nõ tolli ꝑ teſtm̃ nullũ. ¶ †Itẽ not.ꝙ negatiua pbari
põt ꝑ inſpectionẽ oculoꝝ vel aperturas libri ꝛ inſpectionẽ ſcri
pture.facit.l.ij.C.de erro.aduo.ꝛ in.l.ad pbationẽ.C.de pba.
vnde dicit hic Bal.ꝙ bona eſt pbatio negatiue ſi teſtis dicat
qđ titi⁹ nõ fuit tali die tali hora i ſcholis:q2 vidit eas dicto tpe
vacuas ab eo.ſed Ja.de are.cõtra vt refert hic Ang.q2 poſſet
eſſe in loco occulto ꝛ nõ videri:vt.l.j.§.j.ff.de iti.actuq3 priuato.ꝛ
hoc ſeqtur hic Ange.rñdẽs ad hãc.l.ꝙ hic loqtur in ſcriptura
cuius vacuitas ꝛ plenitudo ſubijcitur plene oculis co2pis.facit
qđ habet in.§.ſi vo adſunt.in auẽ.de her.ꝛ falci.ꝛ iõ dic ꝙ qđ
talis negatiua erit pbãda indirecte pbãdo videlicet qđ eẽt ali
bi.l.optimã.C.de cõtrahẽ.ſtipu. Sed tu dic poſſe ſaluari opin.
Bal.ſi teſtis ſubiungat ꝙ diligẽter ꝑquiſiuit ꝑ oĩa loca ſchola
rum.ꝛ ꝙ nõ potuiſſet ibi eſſe ꝗn vidiſſet.facit quod no.Bar.in
l.ſi.alias eſt.l.vi ff.queãd.teſta.aper.Et de materia negatiue an
poſſit aliquo caſu directe pbari recurre ad ea q̃ no.Cy.in.l.a
ctor.C.de pba.ꝛ plene p Jo.an.in.c.bone.el.j ſup gl.extra de
elec.ꝛ ibi etiã p Jo.cal.in ſuis diſtinctionibus.ꝛ de materia p
Bar.in.l.in illa.ff.de ver.ob.ꝛ ibi dixi. ¶ Itẽ no.argu.ad lite
ras ſigillatas ꝙ nil imponat ſi reperiant vacue.de quo p Inno.
in.c.ij.extra de fi.inſtru.Et ex hoc etiã no.ꝙ pena diſſigillã
tis literas nõ vẽdicet ſibi locum in diſſigillãte vacuas ſi forte p
3 ſtatutũ aliqua pena ſit impoſita. ¶ †Itẽ no.ꝙ nõ põt vti bñfi
cio ſcripture ille q̃ nõ eſt nominatus in ea.hac practica vtunt
aduocati contra potentes executionẽ inſtrumentorum.dicunt
enĩ tu no es in inſtrumẽto deſcript⁹.ergo eo nõ iuuaris.vnde di
cit Bal.qđ tunc d3 replicari ꝛ probari quod l3 nõ ſit deſcript⁹
habet tamen cauſam ab ibi deſcripto:quia ei ſucceſſit.

Summarium.

1 Poſſeſſio bono2um ſecundum tabulas quibus ſit neceſſa
ria caſibus.
2 Poſſeſſio bono2um peti poteſt de iure pretorio ꝛ hereditas de
iure ciuili aditur.
3 Res de facili redit ad ſuam naturam.
4 Miles cum duobus poteſt decedere teſtamentis.

POſthumus. Agnatione poſthumi ꝑ
teriti rũpit teſtm̃.ſ3 recon
ualeſcit de egritate ꝑp2ia ſi teſtato2e viuẽte mo2iaẽ.h
primo.Itẽ teſtm̃ nullũ ꝑteritione iã nati vel irritũ fa
ctũ capitis diminutiõe ſit cõualeſcit ſi iã nat⁹ decedit teſtato2e
viuo vel capite diminuto de medio tollit ꝛ inſtituti ſint de ve
niẽtib⁹ ab inteſtato.h.d.ſm verũ intelle.ꝛ nõ eſt alibi.Et ſic p3
qđ cũ eſt ꝑterit⁹ poſthum⁹ nõ regrit qđ ſint inſtituti veniẽtes
ab inteſtato.ꝛ diuidit in tres ꝑtes:q2 primo vnũ dictũ.ſcđo illi⁹
illatio.tertio dno dicta cũ quadã limitatiõe.ſcđa ibi:ideirco.ter
1 tia ibidẽ ꝛc. ¶ †No.hic tres caſus in qbus etiã hodie eſt neceſ
ſaria bo.poſ.ſm tabu.de quo in.l.fi.C.vñ legi.vbi ꝑ gl.ꝛ doc.ꝛ
eſt lõga dĩa an adiri poſſit hereditas an neceſſaria ſit bo.poſ.
ſm tab.ꝙ ius adeũdi eſt ꝑpetuũ.l.iii.C.de iure deli.ſed ius bo
no2ũ poſſeſſiõis eſt tẽpo2aneũ.l.j.§.larg⁹.ff.de ſucce.edic.ꝛ.l.j.q
admit.ad bon.poſ.ꝛ q2 bonoꝝ poſſeſſio agnoſci d3 corã iudice
ſed hereditas adiri põt etiã extra iudicium.l.fi.C.qui admi.ad
bo.poſ. ¶ Itẽ no.qđ teſtũ in quo fili⁹ in poteſtate eſt ꝑteritus
vr̃ nullũ l3 in eo ſint inſtituti veniẽtes ab inteſtato.de quo dicet
in.l.filio.ff.e. ¶ Itẽ not.limitationẽ ex iſto tex.ad ea q̃ habẽtur
in.l.qui liberis.§.in teſtõ.ff.de ſecũ.tab.vbi vr̃ requiri ꝑ nouã vo
luntatẽ cõſtare de confirmatione teſtamenti irritati per capitis
diminutionẽ.nã facit qñ in eo ſunt inſtituti veniẽtes ab inteſta
to. ¶ In gl.ſup v.ſignatũ i fi.ꝛ aduerte q2 ex ꝑponi ꝑt ſi ſigna
tũ fuerit.i.ſolẽniter factũ l ſcriptũ.nã tũc h3 locũ directa bo poſ.
ſm tab.ſed vbi teſtamẽtũ eſſet nũcupatiuum.ꝛ nõ in ſcriptis ꝛ
tunc haberet locũ vt talis bo.poſ.ſm tab.vt patet in.l.ij.ꝺ alle.
2 ¶ †In gl.ſup v.hereditatẽ.ibi aĩa tẽ q̃ clare ꝓcedit intellectus
cõis qui vul⁹ qđ in caſu iſto ſolũ de iure pretorio poſſit peti.bo.
poſ.ꝛ nõ adiri hereditas de iure ciuili.ꝛ ſic caſus in quo etiam
hodie ſit neceſſaria bo.poſ.ſm tab.vt no.glo.in.l.certũ.C.vnde
legi.ꝛ.ff.eo.l.qui vxorẽ.ꝛ eſt longa dĩa an poſſit peti bo.poſ.an
etiã adiri hereditas:vt tetigi in notabilibus ſed prout habet in
litera hereditatẽ.videt facere oppoſitum vc3 ꝙ necdũ poſſit peti
bo.poſ.ſed etiã adiri hereditas de iure ciuili.ꝛ pro hoc facit etiã
litera dũ innuit hoc ꝓcedere ex cõſti.imperato2ũ.Cõſtat enĩ cõ
ſtitutiones imperiales eſſe de parte iuris ciuilis.l.ius ciuile.de
iuſti.ꝛ iur.Sed cõem intellectũ tenẽdo potes rñdere ad literam
primo dũ dicit hereditatẽ qz obtinebit.ꝙ reſpicit effectũ nam ꝛ
bo.poſ.heres eſt effectus:vt.l.j.§.bono2ũ.ff.ad trebel.ꝛ.l.cõd.tio
nibus.§.ſi patronus.ff.de condi.ꝛ demõ.ꝛ in.§.quos autem.inſ
ti.de bo.poſ.ꝛ loquitur cõſecutiue ad id quod ſuperius eſt di
ctũ ꝙ heres ſcriptus poteſt petere ſcd̃m tab.nam vult dicere qđ
conſecutiue per hoc in effectu obtinebit hereditatem.facit ꝙ ha
betur in ſimili in.l.ſi manumiſſori.C.de obſequi.cõiuncta gloſ.
ſua. ¶ Itẽ non ob.ꝙ dictuz eſt hic procedere ex conſtitutione
principũ:q2 cõſtitutio non diſponit poſſe hereditatẽ adiri:ſ3 bo
no2ũ poſſeſſionẽ poſſe peti.ꝛ ideo tunc non põt adiri hereditas
ex quo ſolũ diſponitur de bono.poſ.per id ꝙ habet in.l.j.ff.vt
ex le.ꝛ ſena.ve.conſul.bo.poſ.def. ¶ In ea.glo.ibi hic in vita.
hec prima ſo.eſt vera ꝛ cõiter tenet.ꝛ eſt ratio diuerſitatis:quia
ſi mo2it in vita teſtantis ceſſat tũc impedimẽtũ tempore quo ſu
pereſt cauſa efficiens.iõ tunc reconualeſcit:cũ etiã teſtato2 tunc
videat in eadẽ volũtate perſeuerare.ar.optimũ in l.fi.§.cõmu.
predi.que ratio ceſſat qñ poſthumus mo2it poſt vitam teſtãtis:
q2 tũc ceſſat impedimentũ tempore quo non ſupereſt cauſa effi
ciens:ideo nõ ſic reconualeſcit vt in.d.l.fi. ¶ In ea.gl.ibi ſolu.
in nato tpe teſtam̃ti.ꝛ eſt rõ diuerſitatis:q2 quando preteritus
eſt iã natus in poteſtate teſtamẽtũ a principio eſt nullũ.l.j.ff.eo.
Sed vbi preterit poſthumus teſtũ ab ipſo principio eſt aliqđ:
licet poſtea fuerit ruptum natiuitate poſthumi.l.iii.§.ex his.ff.
eo.ꝛ ideo propter bonũ initium ꝛ principium quod habuit te
ſtamentũ qñ poſthumus fuit preteritus licet poſtea rumpat fa
cilius reconualeſcit.nã multũ operatur principium ꝛ primo2diũ
veritatis.l.j.C.de orig.iur.ꝛ.l.cum filius.§.heres.ff.de lega.ij.et
3 †q2 res de facili reuertit ad ſuũ primeuum ſtatum ꝛ primeuam
naturã.l.ſi teſtamẽtũ.ff.de teſt.ꝛ.l.ſi vnus.§.pactus.ver.ſed qđ
in ſpe.ff.de pac.ꝛ in.c.ab exo2dio.xxxv.diſt.que ratio ceſſat in
filio in poteſtate iã nato preterito cũ ab ipſo initio teſtm̃ fuerit
nullũ vt eſt dictũ.Et per hoc p3 nõ eſſe verã opi.aliquarũ glo.
ꝛ ſequentiũ dicẽtiũ ꝙ teſtm̃ in quo filij in poteſtate ſunt preteri
ti eſt aliqđ a principio:ꝛ ita demũ eſt nullũ ſi filius dicat nullũ.
de quo in.l.filio.ff.e.ꝛ in.l.is q̃ i poteſtate.ff.de lega.preſtã.ꝛ pro
hoc etiã facit q2 ſi dicta opi.eſſet vera teſtamẽtũ ſecũdũ in quo fi
lius in poteſtate eſt preteritus.ex quo poſſibile eſſet ex illo prin
cipio adiri hereditatẽ ꝛ a prin.eſſet aliqđ indiſtincte deberet tol
lere primũ.ar.l.iii.§.ſed ſi ſtante.ff.eo.ꝛ.ff.eo.l.cũ in ſcđo.ꝙ tñ eſt
cõtra caſuz.l.ſi filius q in p2ãte.ff.ti.j.Et aduerte q2 licet hec gl.
videat ſimpliciter tenere ꝙ teſtm̃ in quo filius i poteſtate eſt pre
teritus nõ recõualeſcat filio mo2iẽte in vita teſtãtis:tñ ꝯtrarium
tenuit gl.in.l.fi.ff.de reg.catho.S3 cõco2da illas ꝙ ſi ſunt inſti
tuti veniẽtes abinteſtato cũ filio vel poſt ipſum tũc recõualeſcit.
vt hic eſt caſus in ver.idẽ ꝛ circa.ſm verũ intellec.ꝛ hoc fauo2e
teſtamẽti.ex quo nõ preiudicat in auferẽda hereditate veniẽti
bus abinteſtato.ar.l.hac cõſultiſſima.§.fi.C.de teſta.ꝛ.l.ſi duo
bus.§.ſi prius.ff.de cõtraha.Nec ob.ſi dicas ꝙ h caſu ſi teſtm̃ a
principio d3 eſſe validũ p dictũ.§.ſi prius.q2 rñde vt colligi põt
ex his que dixi in.d.l.ſi filius qui.Si autẽ nõ eſſent inſtituti ve
niẽtes abinteſtato tũc non reconualeſceret.ꝛ idẽ ſi eſſent inſtitu
ti ſi filius poſt mo2tẽ patris mo2eret:niſi appareret de expreſſa
vel tacita approbatione ſcd̃m ea que habent ꝛ not.in.l.filio.ff.e.
Itẽ aduerte q2 limitauit Ang.hanc.l.procedere qñ nõ ꝑcedit
aliud teſtm̃ alias dicit ꝙ nullo modo reconualeſceret per ea que
habent in.l.cũ in ſecũdo.in gl ii.ff.e.ꝛ ꝙ ibi dicet.Sed Bar.ſen
ſit oppoſitũ ꝛ credo qđ melius cũ iſte tex.indiſtincte loquitur ꝛ
ſic indiſtincte d3 intelligi ar.l.de precio.de publi.ꝛ ad no.in.d.
l.cũ in ſcđo.ꝛ vt ibi dicet.Et dixit etiã hic Ange.qđ illud qđ
dicit mo2te preteriti decedẽtis in vita teſtato2is teſtũ cõfirma
ri:debet intelligi ſi decedat viuo inſtituto.ſecus ſi decederet eo
mo2tuo l3 viuis ſequẽtibus in gradu vlteriori ſubſtitutis.p ea
que habent.ff.ti.j.l.gallus.§.nũc de lege.de quo etiã tetigi ibi ſ3
hoc non placet cũ eadem ſit ratio diuerſitatis in aliis gradibus
etiam fauo2e teſtamenti.ꝛ ſic idem ius debet dici.l.illud.ff.ad.l.
aquil.ꝛ hoc etiã voluit glo.in.l.ſi a primo.ꝛ.l.ſi poſthum⁹.ff.ti.
j. ¶ In ea.gl.in fi.ſub.q2 licet ibi mo2iatur naturaliter viuo te
ſtante:tamen iam mo2tuus fingit ſiue mo2tuus erat per fictio
nẽ legis co2nelie.vñ dic ꝙ ibi erat tpe mo2.ꝑ preteriti cã efficiẽs
inhabilis:q2 teſtato2 erat ſeruus hoſtiũ.ꝛ ideo nõ poterat recõ
ualeſcere.hic aũt ſupererat cauſa efficiens habilis. ¶ In gl.fi.
ibi alij referunt hec vera.tamen dum gloſſ.dicit.ff.ſubaudi:ı de
bere maxime male dicit.Et aduerte:quia vt patet ex ſummario
quarenus refertur ad irritum ceſſante poſtea impedimento

recõualeſcit ipſo iure abſq; nouo iudicio volũtatis, ſi inſtituti erãt venientes ab inteſtato. ita eſt hic caſus ſingularis q̃ nõ eſt alibi. alias ſi nõ eſſent inſtituti venientes ab inteſtato requireretur noua declaratio. l. qui libertis. §. teſtamento. ff. de bon. poſ. ſcõm tabu. Et no. bene ex predictis tres caſus ſingulares q̃ nõ ſunt alibi qui colliguntur ex iſto tex. ℞ in ſummario. in quibus etiã hodie neceſſaria eſt bonorum poſſeſſio.

Si paganus.

Qñ primũ teſtm̃ cõfirmat̃ p ſcõm primũ nihilominus rũpit̃: licet tũc va-
4 leat iure codic. l. hoc. h. d. ¶ † No. qd licet miles poſſit decedere cũ duob⁹ teſtis validis. tñ ſec⁹ eſt in pagano. facit qd legit̃ ℞ no. i l. i. ℞ ii. C. de teſt. mili. ¶ No. ſcdo qd illa vba clauſule codicilla ris q̃ cõſueuit apponi i teſtis ſi nõ valeret iure teſtamẽti valeat iure codicillorũ cõprehẽdat̃ et hẽdis inſtõ vt illa trahat̃ ad cãm fideicõmiſſ. de q̃ in l. i. ff. de iure codi. p Bar. ℞ in aut. ex cã. C. de lib. prete. Quid aũt ſi teſtator dixit ſi non vz vel valebit vt teſtm̃ valeat iure codi. ℞ poſtea facit aliud teſtm̃ nulla facta mẽtione de prio an reducet̃ inſtitutio facta in primo ad cãm fideicõ. videretur q̃ ſic p iſtũ tex. Sz Jaſi cõtra Ric. de nea. vt hic refert Bal. qz dicta clã codicil. nõ trahit̃ ad caſuz in q̃ teſtm̃ primũ cõtinẽs clãz inualidat̃ ex volũtate teſtãtis poſtea. ar. l. iii. §. fi. ff. de adi. lega. nec ob. iſte tex. qz hic in ſcdo cõfirmauit primũ. ¶ Extra gl. mirandũ vr̃ qd in caſu iſto inſtitut⁹ in primo nõ videat̃ eẽ coheres cũ inſtituto in ſcdo. dixit hic Bar. ℞ Bal. ℞ Ang. q̃ hic cõtingit: quia nõ fuit nũcupatũ noĩe heredis ſcripti in prio put debuit. iuxta l. iubem⁹. C. de teſta. Sz hec ſolu. nõ pl: qz ſufficere vr̃ nomẽ heredis iplicite noĩari p id q̃ no. Bar. in. l. ſupra ſcripſero. ff. de cõdi. ℞ demõ. nã ℞ ſuff certe vr̃ q̃ p relatione ad aliud certũ appareat. ar. l. certũ. ff. ſi cer. pe. ſaluo caſu dicte. l. iubem⁹. Et iõ melior rõ vr̃ q̃ cũ inſtitutio in prio data fuerit tota hereditas vr̃ magis cõgruere mẽti teſtãtis cõfirmãtis pzmũ teſtm̃ vt primus ſit in ſolidũ heres effect⁹ qz p fideicõmiſſum. iuxta. l. cũ filiꝰ. ff. qd cum eo. q̃ qd talis ſit coheres. ℞ ſic ſolũ habeat dimidiã hereditatis. ℞ ideo in dubio dicta interpretatio p hãc. l. fuit approbata.

Summarium.

1 Jura ſui heredis quis obtinere dicatur.
2 Subſtitutio vulgaris non poteſt filio preterito fieri.
3 Edictum ſucceſſorium locum non habet in querela.

Poſthumorũ.

Filio ſublato de medio nepos obtinet locũ ſuũ: iõ teſtm̃ rũpit̃ ſi nõ reperit̃ inſtitut⁹ vel exheredat⁹.
1 h. d. ¶ † No. q̃ ille ſol⁹ obtinet iura ſui heredis qui
2 obtinet primũ locũ ℞ eſt in ptãte. ¶ † Jtẽ no. q̃ nõ vr̃ poſſe fieri ſubſtõ vulgaris filio pterito ℞ ſic nõ vr̃ filiꝰ tũc tacitis inuitatis ex teſtõ facit l. ex facto. la picola. ff. de her. inſti. q̃ no. glo. in. l. lucius. ℞ l. ſi qs ita heres inſtituat̃. in vlti. char. ff. de hered. inſti. lz Bar. voluerit cõ. ℞ nõ bñ vt dictũ fuit in. l. gallus. in pñ. cõtra. ſ. Nec ob. l. ctia ſcio. §. ſeia libertis. ff. de leg. ii. qz ibi loquit̃ in pſonis in qb⁹ neceſſaria nõ erat inſtõ vel exheredatio. ¶ Jtẽ not. qd nõ vr̃ ſufficere ſi filiꝰ habeat iure fideicõ. hereditatẽ: de q̃ dixi in. l. inter cetera. ff. ti. i. ¶ Jn glo. vnio. ibi ſz illud forte ſpãle.
3 no. bñ glo. q̃ vult qd † in querela nõ ſit locus ſucceſſorio edicto de gradu in gradu: ſz de capite in caput: puta de capite liberorũ in caput aſcẽdentiũ: qz oẽs ſunt in prio gradu defuncto. ſ. filiꝰ defuncti ℞ pr̃ defuncti. Et no. ẽt q̃ loc⁹ eſt ſucceſſorio edicto de q̃rela in cõtratabu. qñ ille q̃ vult venire ex ſucceſſorio eſt talis qd ſi eſſet pteritus ℞ primũ locũ obtineret nullo alio exiſtente hz cõtab. quaſi ſecus ſi habiturus eſſet querelã ſi nemo eũ precederet ℞ eſſet pteritus: qz tunc eſſet locus ſucceſſorio edicto de querela in querelã. hoc directo videtur tenere hic Bal. dicens quod in iure dicẽdi nullũ nõ eſt locus ſucceſſorio edicto. nec de cõtratab. in cõtrata. de quo etiam hic tangit Bal. Sed dic melius vt dixi in. l. ſi quis poſthumos. §. ſi filium. ff. ti. i.

Summarium.

1 Prouiſio in ſimplicibus ad mixta trahi poteſt.
2 Verbum pñtis temporis trahitur ad futurum.
3 Exheredatio facta ſub conditione non ſuſpendente filio nato non reijcitur a iure.
4 Maſculinum in odioſis femininum non concipit.

Si ita facta.

Cõditio nõ ſuſpẽdẽs exheredationẽ poſt natiuitatẽ poſthumi nõ facit poſthumũ dici pteritũ. h. d. vel ſic. Prouiſio exheredationis facta ſeparatim in duob⁹ caſib⁹ porrigit̃
1 ad vtrũq; ſimul cõcurrẽtẽ. h. d. ſm verũ intellectum. ¶ † No. ex tex. q̃ puiſio facta in ſimplicibus trahit̃ ad caſuz mixtu etiã in odioſis. qd intellige qd ad caſum mixtũ veriſimiliter adaptari põt mẽs diſponẽtis ppter idẽtitatẽ rõnis. alio ſecus. l. vim paſſum. §. pſcrip. ff. de adul. nã ibi mai⁹ eſt delictũ mixtũ ex duob⁹ ſimplicibus ex quo cõcurrit in eiuſdẽ pſona q̃ eſſet delictũ ſimplex. ℞ iõ maius tps regrit̃ in ipſo pſcribẽdo q̃ i aliq̃ ipſorũ ſimplicium. vbi aũt diſpõ eſſet facta in fauorabilib⁹ tũc clarũ eſt qd
2 puiſio facta in ſimplicib⁹ trahit̃ ad mixtũ. l. ſi ita. ff. ti. i. ¶ † Jtẽ no. qd vbũ pñtis tpis interdũ trahit̃ ad futurũ ex mẽte diſpo
3 nẽtis. facit q̃ hr̃ in. l. filiꝰ. §. ſi qs ex certa. ff. ti. i. ¶ † Jtẽ not. qd exheredatio facta ſub cõditiõe q̃ nõ ſuſpẽdit poſt natiuitatẽ filij nõ reijcit̃ a iure. ¶ Jn gl. i. cũ tacite itelligat̃. Hec ſol. reprobat̃ p aliqd p. l. iii. §. filiꝰ. ff. ti. i. iũcta. l. filiũ. §. ſz cũ exheredatio. ff. de cõtab. iõ dicunt qd hic loqtur in cõditione q̃ nõ ſuſpẽdit poſt natiuitatẽ filij. ℞ iõ tolerat̃ ar. l. cũ poſthuma. ff. ti. i. ſecus ſi haberet ſuſpẽdere poſt natiuitatẽ. ar. l. poſthuma. ff. ti. i. ℞ hic tz Dy. Bal. ℞ Ang. Poſſes tñ ſaluare pmã: qz hic exprimit̃ cõditio eo mõ q̃ inerat. ſecus in caſu dicti. §. filiꝰ. de quo dicẽdũ vt ibi. ¶ Jn gl.
4 ii. in fi. † No. qd maſcul nũ nõ cõcipit femininũ in materia odioſa. qd eſt verũ qñ odiũ nõ eſt rationabile. l. q̃cq;. C. ad le. iul. ma. ſecus ſi eſſet rõnabile. iuxta id qd no. p gl. ℞ ibi p Bu. in. l. ſi quis in tant. l. C. vñ vi. ℞ in. l. i. C. de rap. virgi. ℞ de materia plene per Bar. in. l. i. ff. de v. ſig. ℞ p Cyn. in. l. quicũq;. C. de ſer. fugi. ¶ Jn gl. ſi. ibi diuinim. No. bñ hãc expoſitione ſm Bald. qz facit ad queſtionẽ ſi al. quis conſtituit titium ℞ ſeium pcuratores ſuos ℞ vtrũq; eorũ quod lz non adijciatur verbum inſolidum tamẽ videatur quilibet eorũ inſolidũ conſtitutus. pro hoc faciat licz nõ allegetur qz illa verba ℞ vtrũq; eorũ redderent̃ alias ſuperflua cõ. l. ſi qñ. ff. de leg. i. Et hoc no. p ampliatione. c. ſi duo. de pcur. lib. vi. ℞ eius quod habetur in. l. pluribus. ff. de procura. ¶ Jn ea. gl. ibi vel dic hec vera vt dixi in ſummario.

Qui vxorẽ.

Statim cũ poſthumus naſcit̃ etiã patre viuo apud hoſtes rũpit̃ teſtm̃ ℞ nõ cõualeſcit filio interim decedẽte. h. d. ¶ Jn tex. ibi habebat ℞ ſupple vẽtrem preterierat. ¶ Jn tex. ibi ad neminẽ ſcz heredũ ſcriptorũ. no. qd teſtm̃ in q̃ filiꝰ in ptãte eſt pterit⁹ vr̃ ab ipſo in. tio eẽ nullũ. nã ſi pteritur poſthum⁹ ipſo nato cõtinuo. ℞ ſic ſtatim rũpit̃ teſtm̃. vt hic pts. ergo eodẽ mõ ab ipſo in. tio pterito iã nato ſtatim teſtm̃ eſt nullũ. nã paria ſunt fil ĩ eẽ nati vel poſthumũ ſecuta natiuitate. vt pz et his q̃ habentur in. l. ſi a prio. in fi. ff. ti. i. ℞ l. iii. §. ex his. ff. eo. p hic etiã tex. inſti. de exhere. libe. in pñ. vbi hic eſt expſſuz. nã apte ibi dz qd ab ipſo initio nõ vz. ℞ p hic. l. ſi filiꝰ q̃ in poteſtate. ff. ti. i. ℞ l. i. ℞ l. poſthum⁹. ℞ vtrobiq; dixi. ff. e. ¶ Jtẽ no. qd vbi poſthumus morit̃ poſt mortẽ fictã patris nõ recõualeſcit teſtm̃ lz pater vere viuat ſicut nec recõual. ſceret ſi moreret̃ poſt mortẽ verã patris. iuxta. l. ii. C. de poſtu. de quo dictũ fuit in. l. poſthum⁹. in pñ. ff. eo. ℞ eſt iſte caſus ſingularis ſm Bal. ¶ Jn gl. ii. ibi vel dic ppter hec vera. ℞ cõtrar a doctoribus tenetur.

Summarium.

1 Teſtamentum primum rumpitur per ſecundum.
2 Conditio impoſſibilis que inſtitutioni adijcitur non vitiat ſed vitiatur.
3 Teſtamentum ſecundum quando poſſ. primum tollere.
4 Vltima derogãt prioribus.
5 Ratio potentior duas debiliores vincit.
6 Conditio impoſſibilis in diſpoſitione appoſita ne vitiet eſt reijcienda.
7 Dictio ſi ℞ quia, in quibus differant.

Cum in ſecundo.

Per ſcõm teſtm̃ in quo qs inſtitut⁹ pure vel ſub cõdõne primũ rũpit̃ niſi cõditio ſit talis p quã ſcõm teſtm̃ ſtatim infringat̃. h. d. Et prio
1 ponit dictũ. ſcdo lati⁹ declarat. ſi ba ibi multi. ¶ † Not. ex tex. prio qd p ſcõm teſtm̃ ex q̃ poſſibile eſt hereditate adiri. lz poſtea de facto nõ adeat̃ rũpitur primũ. ℞ hic intellige qñ teſtamentum a principio eſt aliqd. facit. l. iii. §. ſz ſi ſtãte. ff. e. Si aũt a pricipio eſſet nullũ ſed poſſet recõualeſcere an tũc tollat̃ primũ. dicendũ qd nõ ante recõualeſcẽtiã. l. ſi filiꝰ. ff. ti. i. ℞ nulli. de ex hereda. lib. in pñ. Sz an poſſit recõualeſcere taliter qd tollat primũ tãgẽt̃
2 inferius ℞ plenius. ff. l. pxi. ¶ † No. ſcdo qd cõditio impoſſibilis adiecta inſtitutioni vitiat̃ ℞ nõ vitiat. qd intellige niſi ſit impoſſibilis p pplexitatẽ. l. ſi miſ⁹. ff. de codi. inſti. vel niſi teſtator crederet cõditionẽ fore poſſibilẽ: qz tũc vitiat ℞ nõ vitiat̃. vt i. l. ſeruo manumiſſo. de cõdi. inde. ℞ nõ eſt alibi ſm Ang. ¶ Vltimo no. ſm Bal. qd vbi teſtm̃ ſcõm eſt p nõ ſcripto. vt q̃ in pñ. nulla hz fundamentũ nõ tollit primũ. ſecus qñ eſt in cauſa caduci vel quaſi. ℞ rõ eſt qz hic ſcdo caſu fuit poſſibile ex eo hereditatem adiri. ſecus in primo. facit qd no. in ſimil. p gloſſ. in. l. ii. ff. de here. inſti. ¶ Jn gl. i. ibi ſicut nõ capacẽ. intellige qd ſi eſt nõ capax funditus. puta dãnatus in metallum. l. iii. ff. de his que pro non ſcrip. habẽtur: tũc recte cõparat̃ mortuo. vt ibi ℞ l. pe. eo. ti. Sed vbi eſſet nõ capax quo ad ſui cõmodũ accipere tñ poſſit ad vtilitatem ſiue:

tatem fiſci. tūc nō equpararet id mortuo. Uideret tūc ſcðm te
ſtamentū tenere in quo talis eſſet inſtitutus ⁊ rūperetur primū
ar. l. ex teſtō. §. iuſtiue. ſ. de vul. ⁊ pu. ⁊ ſic dꝫ limitari hec gloſ. ſm
pe. ⁊ an. de pe. ⁊ tenuit et hic Bal. ꝫ Ang. aliter loquat ſꝫ non bn̄.
¶ Secundo ex p̄dictis duplex ītellectū ad. d. l. cū quidā. Un⁹ eſt
q̄ loquat in ſecūdus nō capace inſtituto in ſcðo teſtamēto in
quo declarati fuerūt indigni ſcripti in primo. Alius eſt intelle
ctus qð loquatur in ſcðo teſtamēto in quo fuit inſtitut⁹ nō ca
pax ad ſui cōmodū. ſed bñ capax ad vtilitatē fiſci. vñ hoc caſu
tollit primū. tñ hereditas aufert vt ab indigno ab inſtituto in ſe
cundo. Sed in p̄cedenti caſu non tollit primū vt ſcðm. ſꝫ auferre
tur hereditas ſcriptis in p̄rio tanq̄ indignis. ⁊ de materia in. l. her
ditas. C. de his quibus vt in. d. ¶ In gl. potuit. in fi. No. bene ex
hac gl. duo primo qð teſtamentū in quo filius in pe. ⁊ eſt p̄teri
tus ipſo approbāte nō reconualeſcit de iure ciuili ſꝫ ſolū de iure
p̄torio. ⁊ ſic etiā hodie tūc neceſſaria erit bo. poſ. ſm tab. vt no.
gl. i. l. certū. C. vñ legi. ⁊ hec eſt cōis opi. doc. de qua in. l. filio p̄te
rito. Alia fuit opi. qð tūc recōualeſceret de equitate ciuili: q2 ex eq
tate inducta iuriſcōſultis quorū reſponſa ſunt pars iuris ciuilis
l. ius ciuile. ff. de iuſti. ⁊ iu. Nec addit qð peti debeat bo. poſ. vt
p3 ex. d. l. filio. ergo vr̄ qð de equitate ciuili ibi recōualeſcat. ſꝫ ſec⁹
ſic in. l. poſthum⁹. i prīc. q2 ibi expſſe dr qð peti dꝫ bo. poſ. faciat
l. vna. ſ. vt ex lege ⁊ ex ſenatuſcō. bo. poſ. detur. ⁊ hāc opi. forte
voluit ſentire gl. in ti. de exhe. li. in pn̄. vbi dicit qð in. l. filio p̄te
rito vꝫ teſtm̄ de iure equo. ⁊ nō dixit de iure p̄torio. ⁊ hāc ſen
tentiā ſequit etiā Ang. de quo latius. ſ. dicet. Sꝫ huic opi. obſt.
ꝫ̄riū gl. q2 ſm hoc ex quo poſſibile eſſet adire hereditatē de iu
re ciuili et ſcðo teſtō in quo fili⁹ in poteſtate eſt p̄terit⁹ deberet
tolli primū p̄ ſcðm tunc ex. ⁊ l. pater filio. ſ. de here. inſti. cuius ꝫ̄riū dr
in. d. l. ſi filius. Sed ſi vis defenſare hanc opi. potes dicere quod
interdū a principio teſtamētū eſt aliqð ex quo poſſibile eēt adi
re hereditatē de iure ciuili tūc bene tollat primū. Interdū vero
a principio eſt nullū vt in caſu p̄poſito l quo nō pt recōualeſce
re ſine extrinſeco facto ipſi⁹ ſpēcii. ⁊ tūc per tale teſtm̄ ſcðm nō
tollit ⁊ ſic intelligat. d. l. ſi filius. Et hoc clarū anteq̄ ſubueniat
recōualeſcētia. an autē illa poſt. ſi ſupueniret taliter q̄ p̄ illā tollat
primū. tanq̄ ſꝫ in. d. l. filio. nam dubium eſt an. l. filio p̄terito. ha
beat locū qñ preceſſit aliud teſtm̄ validū. nā videretur q̄ nō cū
tūc iura videatur queſita ſcriptis in primo: ⁊ ſic vr̄ ſoluꝫ habere
locū qñ vnicū fuit teſtamētū in quo filius eſt p̄teritus: q2 tūc
ſibi aperta eſt via veniēdi ab inteſtato. Et ideo nō mirū ſi pōt
tūc ſibi p̄iudicare approbando. ⁊ ſic vr̄ hic Bar. ſent. ⁊ de quo
3 ibi dicet. ¶ No. ſcðo ex hac gl. q̄ ad hoc vt teſtm̄ ſcðꝫ tollat p̄
mum non ſuffic. e de iure p̄torio poſſe peti bon. poſ. ſed requirit
qð hereditas poſſit adiri de iure ciuili. ⁊ in hoc reputat hec glo.
ſingularis cū qua cōcordat gl. l. ſi quis cū. §. fi. ſ. de vul. ⁊ pup. an
autē hec gl. p̄cedat reperio fuiſſe quatuor opi. prima fuit qð in di
ſtincte iſta gl. p̄cedat. ⁊ hanc ſequit hic Ang. ⁊ ſequebant an
tiqui. Secunda fuit opi. qð indiſtincte hec gl. nō procederet: ⁊
hāc vr̄ ſequi Bal. in. l. ſi filius q̄ in poteſtate. Tertia fuit opi. q̄
ſi teſtm̄ ab ipſo initio fuit validū de iure p̄torio. vt q2 reſtitit cōdi
tio de iure p̄torio tantum. de quo tangetur ſuper gl. ſi. tūc tol
latur primū teſtm̄ ſecus ſi teſtamentū ſcðm fuerit nullū ab ipſo
initio oī iure: q2 tunc non poterat poſtea reconualeſcere de iu
re p̄torio nec tollere primū ſꝫ alias ſi vnicū tm̄ fuiſſet teſtamē
tū ⁊ p̄ceſſiſſet aliud potuiſſet conualeſcere ⁊ valere de iure p̄to
rio. ⁊ hāc opi. ſenſit hic Bal. ⁊ ipſam approbare ſibi vr̄ dn̄s Ono
frius in. l. hac conſultiſſima. §. ſi quis in repetitione illius. ſ. C. de
teſta. ⁊ ſic vult iſta tertia opi. q̄ nō ſufficeret recōualeſcētia ſupue
niens in vita teſtantis qñ a principio ſcðm teſtm̄ fuiſſet nullum.
qð an ſit verū. ſ. patebit. Quarta fuit opi. Bar. in hac. l. ⁊ etiā
in. l. i. ſ. de vulga. ⁊ pup. vcꝫ qð vbi recōualeſcētia ſupueniat in
vita teſtātis ſufficiat ⁊ tollat primū. ſec⁹ ſi ſupueniret poſt mor
tē. ſic intelligat hec gl. Uidēdū eſt igit que opi. p̄dictarū ſit ve
rior. Pro prima vr̄ eſſe caſus in. l. pater filio. ſ. ti. i. in. l. i. ff. ⁊. in q
bus dicit qð ad hoc vt ſcðm teſtm̄ tollat primū requiritur q̄ ex
ipſo heres exiſtere potuerit. ⁊ ſic dꝫ poſſe adiri hereditas de iure
ciuili: q2 p̄tor nō facit quē heredē. inſt. de bo. poſ. §. quos aūt.
Scðo p̄ hoc faciat. d. l. ſi fili⁹ q̄ in poteſtate iūcta. d. l. filio p̄teri
to. vt voluit inducere hec gl. Tertio p̄ hoc facit q2 ex quo p̄ce
dit primū teſtm̄ validū de iure ciuili ⁊ p̄torio nō videtur qð per
ſcðm validū de iure p̄torio tantū poſſit tolli primū. cū p̄tor nō
poſſit facere deſinere quē eſſe heredē vt p̄batur in dicto. §. q̄s au
tem. ⁊ l. ⁊ ſi fine. §. ſꝫ q̄ papi. ff. de mino. Quarto p̄ hoc facit q2
duo vincula debēt eſſe fortiora q̄ vnū vt in. c. i. extra de treug.
⁊ pace. ⁊ a uſ. itaq3. ⁊ in corpore vñ ſum. ⁊. C. cōmunia de ſucceſ.
⁊ ſic cū teſtm̄ primū ſit validū duplici iure vcꝫ ciuili ⁊ p̄torio nō
videt poſſe tolli per ſecundū validum de iure p̄torio tātum ⁊
p̄ iſta pte facit etiā auctoritas iſtius gl. ⁊ dicte l. ſi quis cū. Et p̄
iſta parte etiā facit q2 min⁹ potēs nō dꝫ tollere id quod eſt ma
gis potens: ſed poti⁹ ecōtra arg. l. queritur. ff. de ſta. ho. ⁊ p̄ con
ſequēs teſtamentū validū de iure p̄torio tantū tanq̄ minus po

tens: q2 validū vno vinculo tantū non dꝫ poſſe tollere teſtamē
tum p̄cedens validū de iure ciuili ⁊ p̄torio. qð vr̄ eſſe ma
gis potēs. vtpote duplici vinculo munitū. arg. eoꝝ que habent
in. d. auth. ſꝫ Cō a ð ſucceſ. ¶ Sꝫ aduertēdū q2 p̄ ſcða opi.
ſimiliter militāt rationes. nā facit primo q2 videtur qð teſtm̄ ſecū
dū validū de iure p̄torio tantū debeat tollere teſtamentū pre
cedens validū vtroq3 iure ex vi incōpatibilitatis ⁊ vi regule iu
ris ciuilis qua cauet qð nemo pōt decedere cū duobus teſtamē
4 tis validis ſi nō eſt in ſcð. l. poſthum⁹. §. ſi pagan⁹. ff. eo. † Et ſic
vr̄ q̄ ex vi alteri⁹ regule iuris ciuilis q̄ hꝫ qð viria derogāt p̄ori
bus. l. ſi in hi ⁊ tibi. §. in legatis. ſ. de le. i. ⁊ l. pacta nouiſſima. C.
de pa. iūncta cū p̄cedenti. debeat tolli primū teſtamētū. ⁊ ſic
nō tollet immediate ex poteſtate p̄toria: ſed immediate ex pote
ſtate ⁊ vi iuris ciuilis. ⁊ hec fuit ratio Bal. in effectu in. l. ſi fili⁹
q̄ in poteſtate. ff. ti. i. ſꝫ Ang. ibi nitat rñdere. qð ex quo neceſſe
nō eſt alterū inualidari. inualidari dꝫ id q̄ eſt magis debile ⁊ mi
nus potēs. ⁊ ſic teſtm̄ ſecundū validū de iure p̄torio tantū p̄
ea que ſupra ſunt dicta. Secundo pro hac opi. ſecunda facit q2
iſ iura videant dicere qð ad hoc vt ſcðm teſtamētū tollat primū
requiratur qð ex ſecūdo poteſt heres exiſtere vt patet in iurib⁹
allegatis ſupra p̄ alia parte. tamen videt qð illud verbū heres
verificetur etiā in ſuccedēte de iure p̄torio per id qð habet in
l. in cōditionib⁹. §. ſi patron⁹. ſ. de cōdi. ⁊ demō. vbi p3 qð illud
verbū heres p̄latū in cōditione verificat etiā in ſucceſſore de iu
re p̄torio. ⁊ tñ cōſtat qð verba cōditionū debent ſumi p̄prie ⁊
impleri in forma ſpecifica. l. meuius. ⁊ l. q̄ heredi. ſ. de cōdi. ⁊ de
mō. Ad idē etiā bñ facit qð legit ⁊ no. in. l. i. §. iuncto. §. bono
rū. ſ. ad treb. Tertio q̄ hoc facit q2 lꝫ p̄tor nō poſſit facere quē
de mero iure heredē facit tñ quātū ad effectū ⁊ emolumētū. vt
p̄bat in dicto. §. quos aūt. Quarto p̄ hoc faciat qð lꝫ p̄tor nō
poſſit facere deſinere quē heredē de mero iure tñ facit deſinere
quo ad effectū. vt p3 in. l. ⁊ ſi fine. §. ſꝫ q̄ papi. ff. de mino. ⁊ patet et
in. l. i. ⁊ p̄ totā in. l. ſi emancipatus. in princi. ſ. de cōtrata. ⁊ ſic
ſaltē quātum ad effectū dꝫ poſſe tollere primū teſtm̄. Quinto p̄
hoc facit q2 ſi vbi ſuccedit cōtra voluntatē teſtantis facit quē
deſinere in effectu heredē eſſe. vt p3 in. d. l. cū emācipat⁹. ⁊ in. d. §.
quos aūt. ergo multo fortius dꝫ poſſe qñ hꝫ ſecū cōcurſū volū
tatis defuncti. cū hic tūc ſit fauorabili⁹. Sexto et p̄ hoc faciat
q2 ex quo ſcðm teſtm̄ eſt validū de iure p̄torio vr̄ tollere vīculū iu
ris p̄torii. qð eſt in primo. ar. eoꝝ que no. in ſimili in. l. ſi vn⁹. §. ſi
acceptilatio. ff. de pac. ⁊ ſic remanebit ſecūdū vinculū iuris ciuiis
lis qð tanq̄ in rigore ſūm latū videt debere ſuccūbere vinculo iu
ris p̄torii ſecūdi teſtamēti. tanq̄ in equitate fundati. ar. l. placuit.
C. de iudi. iuncta. l. in bo. fi. ff. de eo q̄ cer. lo. Nec ob. huic rōni ſi
dicat qð ex quo in p̄mo teſtō duo vincula fuerūt a p̄cipio vni
ta ſ. ꝫ iuris ciuilis a p̄torii nō videt poſſe vnū ſine reliquo tolli.
ar. l. ſi ita. §. regula. ff. ti. i. q2 pōt dici qð illud p̄cederet i cōnexis
quoꝝ vnū ſine alio eſſe nō pōt. vt eſt videre in caſu illi⁹. §. ſec⁹ in
caſu iſto. nā poſſibile eſt reperiri teſtm̄ validū de iure ciuili tātū
vt qñ extraneus eſt inſtitut⁹ filio emācipato p̄terito. Itē reperi
tur quoq3 validū de iure p̄torio tantū. vt in. l. poſthum⁹. in prin.
ff. e. quoq3 etiā validū reperitur vtroq3 iure. vt eſt videre regulari
ter i teſtō ſolēni. ⁊ ſic p3 q̄ dicta vincula nō habēt neceſſario cō
5 nexitatē adinuicē. ⁊ io vnū dꝫ poſſe tolli ſine alio. ¶ † Ultio p̄
hac parte faciat: q2 interdū vna rō ſi eſt potentior vincit duas. vt
habet in. l. nā ⁊ ſi parētib⁹. ff. de off. teſt. ⁊ ſic vr̄ q̄ ſecūdo teſta
mentū p̄ quo facit equitas iuris p̄torii tanq̄ potētior: ex quo vlti
mo loco venit ⁊ p̄tatē hꝫ quātū ad effectū facere deſinere quē he
redē dꝫ tollere primū. ⁊ lꝫ opi. gl. cōiter teneat p̄ antiquos tamen
forte iſta ſcða de iure verior p̄ rōnes ſupradictas ex quib⁹ ſatis
rñſio ad rōnes factas p̄ alia parte. de quo. tñ inferius dicet. Et
aduertēdū q̄ iſta opi. loquit qñ p̄ſupponit teſtm̄ ſcðm eē vali
dū de iure p̄torio. Sꝫ circa illā inſurgit dubiū an teſtamentū q̄
a p̄ncipio eſt nullū de iure ciuili ⁊ p̄torio. vt qñ filius in p̄tate
eſt p̄teritus ⁊ poſſet recōualeſcere de iure p̄torio ſi nullū precede
ret teſtm̄: vt eſt videre in caſu. l. poſthum⁹. ff. idē ⁊ circa. ff. e. i ca
ſu. l. filio p̄terito. ſ. e. poſſint ſimiliter recōualeſcere qñ p̄cedit aliud
teſtm̄ validū. nā videret qð ſic p̄ dicta iura q̄ vident indiſtincte
loqui. ꝫ̄riū tenuit Ang. ⁊ circa caſum. l. poſthumus. dic vt dicam
ſtatim circa quarta opi. ¶ Circa caſū vero. l. filio. p̄ſuppo
ſito qð ibi recōualeſcat ſolū de equitate p̄toria tenuit Bal. q̄ non
poſſit reconualeſcere. vbi p̄ceſſit aliud tñ validū. mouet q2 vbi
eſt apta via p̄p nullitatē teſtamenti alii q̄ p̄terito nō vr̄. tūc p̄teri
tus in p̄iudiciū alteri⁹ poſſe approbare ar. l. ſi poſt mortē. §. fi. ſ.
de ꝫ̄tab. ⁊ l. i. in fi. ſ. ſi tab. teſta. nulle extra. ⁊ l. ſi. ff. ti. i. ſed in caſu
p̄poſito videt ex nullitate ſcði teſtamenti apta fuiſſe via inſtitu
to in primo teſtō validō. ſcðo videt qð filius nō poſſit ad illius
p̄iudiciū approbare. Item q2 tūc demū dꝫ cōpetere bo. poſ. ſcðꝫ
tab. inſtituto qñ deſinit cōpetere ꝫ̄tab. p̄terito arg. l. ſi ipubes.
§. fi. ad car. ⁊ l. ii. §. expetēdū. ſ. de ſecū. tab. Sꝫ huic filio p̄terito
nō videt poſſe deſinere cōpetere cōtra tab. ex eo q2 illa nō vr̄ ſi
bi cōpetiſſe p̄p exheredationē factā de eo in p̄mo teſtō. ſ. de cō

contrab.l.aliud.§.teſtm̄.⁊.l.ſi.in p̄n.⁊.l.nō putauit.⁊.ſi.ergo non pōt cōpetere quoquo modo ſm tab.inſtituto in ſc̄o.⁊ ſic nō dꝫ poſſe reconualeſcere de iure pretorio qn̄ precedit aliud teſtamētum validū.⁊ ſic limitat̄ l.filio p̄terito.hic ⁊ in.l.ſi filiꝰ qui in poteſtate.ē.ti.i.Sed an hec ſecūda opi.p̄cedat dicet̄ i.d.l.filio.Et pro hac ſc̄da opi.vr̄ eſſe caſus non diuidendo in.l.poſthumus.p prin.iuncto ver.idē ⁊ circa intelligēdo illā tex.ſimpliciter ⁊ indiſtincte prout iacet.Et ſic ſiue procedat aliud teſtamētū ſiue nō nā intelligēdo qḋ loquat̄ quādo p̄cedet aliud teſtamētū ibi erit caſus expreſſus ꝓ hac parte.nā ibi ſc̄m valebat de iure p̄torio tantū.dicto ver.idē ⁊ circa.⁊ tn̄ tollet p̄cedēs validū omni iure. Ad idē etiā bn̄ facit tex.in.l.filio preterito.ſ.eo.intelligēdo qḋ ibi recōualeſcat ſolū de equitate pretoria ⁊ qḋ p̄cedit idiſtincte
6 etiā ſi aliud teſtamētū p̄cedat.† Itē ꝓ hoc bene facit hec.l.in ſi. inquātū dicit qḋ impoſſibilis cōditio reijcit̄ de ſecūdo teſtamēto ⁊ ſic in effectu tollit̄ primū.vt etiā ſenſit gl.ſi.nam certū eſt qḋ impoſſibilis cōditio interdū reijcit̄ iure pretorio tantū.vt pꝫ ex his que habent̄ in l.cōditiōe.la.ii.ſ.de condi.inſti.⁊.ſ.tetigi.et ſic cū hic dicat̄ qḋ impoſſibilis cōditio reijcit̄ de ſc̄do teſtamēto ⁊ tollit̄ primū indiſtincte p̄cedit ſiue ſit impoſſibilis de natura ſiue ſit impoſſibilis de iure:⁊ ſiue reijciat̄ a iure ciuili ſiue a pretorio.ex quo indiſtincte vult impoſſibilē cōditionē reijci de ſc̄do. Nec ob.ſi dicat̄ qḋ hic ſubijcit exēpli de conditione impoſſibili de natura etiā q̄ reijcit̄ a iure ciuili.vt.d.l.cōditiones.qꝛ illud ponit gratia exēpli.que aūt exēpli gratia ponūt nō reſtringūt dictū. l.dāni.inſec.ſtipulatio p̄tinet.ſ.de dā.infec.⁊ bn̄ facit qḋ no.in.l. ſ.C.vti poſ.Itē pro hac parte videt̄ etiā eſſe caſus ſꝫ vnū intellec.in.l.ſi duobꝰ.§.ſi primus.de cōtracta.intelligēdo qḋ ibi ſc̄m ideo tollat primū:qꝛ filius cōtratabulādo dicit̄ ipſum approbare de equitate p̄toria ad finē vt finaliter improbet ſꝫ opi.Bar. quā tetigi i.l.filio p̄terito.⁊ facit qḋ no.ipſe i.l.ii.ſ.de ɔtratab. ⁊ facit bn̄ qḋ habet̄ i.l.nō putauit.§.i.gradu.ſ.de ɔtratabu.tn̄ de hoc intellectu an p̄cedat.dic vt dixi.in.l.ſi filius q in poteſtate.ē.ti.i.Et aduerte qꝛ ſm intellectū predictū nedū teſtamētū ſc̄m efficiet̄ validū de iure pretorio.Et nedū ex quo poſſet peti ex eo bo.poſ.ſm ta.tollet primū.imo idē erit etiā ſi nō poſſet peti ſm tab.etiā ſi effectualiter veniat ex ppinquitate de iure p̄torio.qḋ eſſet valde notā.tn̄ ſi eſſet verū:ſed recurre ad dictā.l.ſi filius qui in poteſtate.¶ Circa tertiā opi.aduerte qꝛ pro illa videt̄ eſſe caſus hic in fine iūcta glo.ſi ſm opi.primā.⁊ iūcto eo qḋ habent̄ in.l.facta.§.ſi ſub cōditione.⁊.§.ſi in dāda.ſ.ad trebel.in quibꝰ videt̄ ꝓbari qḋ cōditio turpis ſeu impoſſibilis reijcit̄ de iure p̄torio.⁊ tn̄ hic in ſi.vr̄ dici qḋ per tale ſc̄m teſtamētū in quo reijcit̄ dicta cōditio tollat̄ primū.Sed Ang.hic dicit qḋ illa cōditio demū reijcit̄ a p̄tore cuius impletio nō eſt reprobata iure ciuili nec pretorio:ſed ſolū datur libertas ſcripto heredi vt illā nō impleat ſi nō vult.exēplū ſi inſtituat̄ aliquis ſub cōditione ſi iurauerit ſe daturū.x.nā cōditio iuriſiurādi relaxat̄ ab ipſo iure p̄torio ꝫ nō ipſa cōditio dādi.l.que ſub cōditione.§.quotiēs.ſ.de cōdi.inſti.vel cū inſtituit̄ quis ſub cōditione ſi nomē veſpilionis ſeu turpe portauerit.quā cōditionē nullꝰ intereſt impleri.ſꝫ potius pertinet ad dedecus inſtituti.vt.d.l.facta.§.ſi in dāda.tn̄ inſtitutus poſſet iurare ſi vellet ⁊ poſſet deferre dictū nomē ſi vellet:qꝛ nec iure ciuili nec p̄torio ꝓhibet̄ ꝫ relaxat̄ ſibi p p̄torē neceſſitas iurādi ⁊ deferēdi dictū nomē.⁊ ſic ab initio vr̄ teſtm̄ tenuiſſe de iure ciuili ⁊ p̄torio.⁊ ex eo adiri potuiſſe h̄ reditatē ꝫ inſtitutꝰ nō impleat ſi formaliter cōdi.oporteat ipſum petere bo.poſ.ex quo a iure ciuili cōditio nō eſt ſibi relaxata ſed a iure p̄torio tm̄.ideo nō mirū ſi hoc caſu rūpit̄ primū teſtm̄ per ſc̄o:ex quo ex illo ſc̄o fuit poſſibile adiri hereditatē ꝫ de facto poſtea nō adeat̄ ſed petat̄ bono.poſ.ar.l.iii.§.ſed ſi ſbitē.ſ.eo.⁊ ſic ſm eū nō ꝓbat̄ hic iſta opi.ꝫ Bar.erret.Bal.hic ⁊ dn̄s Onofrius i.d.§.ſi quis.dicūt illā hic ꝓbari.Sed forte pōt predictorū opi.iuuari p ea que habent̄ in tex.⁊ gl.in.l.cōditiones.la.ii.ſ.de ɔdi.inſti.vbi ponit exemplū qḋ ſi aliquis inſtituit̄ ſub cōditione ſi dolo vel metu induxerit aliquē ad aliqḋ faciēdū:tunc reijcit̄ illa ɔditio a ſolo iure pretorio:vt ibi patet ex tex.cū gl.⁊ tn̄ certū eſt qḋ iure p̄torio reprobat̄ illius implemētū.l.i.⁊ per totū.ſ.de dolo.⁊.ſ.qḋ met.cā.⁊ ſic inſtaui poſſe verificari opi.p̄dictorū qcquid dixerit angelus.⁊ hāc opi.puto verā p ea que.ſ.dixi ⁊ que.ſ.dicam ſcꝫ qꝛ hoc caſu tollatur precedēs teſtm̄ validum vtroqꝫ iure per illud ſecūdū in quo reijcit̄ ab ipſo initio cōditio de iure pretorio.pro quo facit qḋ dicet̄ ſtatim in ſequēti opi.¶ Circa quartam opi. aduerte qꝛ pro illa opi.videt̄ eſſe caſus in.l.poſthumꝰ.ver.idē.⁊ circa intelligēdo indiſtincte illū tex.ſiue precedat aliud teſtamētū ſiue nō:⁊ ſic indiſtincte videt̄ loqui.ergo ſic etiā idiſtincte dꝫ intellig.arg.l.de precio.cū ſimilibꝰ de publi.⁊ hoc puto verꝫ licet Ang.tenuit ɔ̄rariū ibi dicens illā.l.nō procedere qn̄ teſtamētū aliud p̄ceſſiſſet.ſed nō videt̄ bene dixiſſe per predicta ⁊ pro iſta parte etiā facit:qꝛ nō dubiū q illḋ qḋ ibi dicit̄ de poſthumo in principio p̄cedit ſiue precedat aliud teſtamētū ſiue nō.ergo eodē modo idē debemus dicere i dicto ver.idē ⁊ circa qḋ habet relationes ad principiū dicte.l.Nec ob.hec gl.qꝛ patet reſpōſio ex ſupra dictis circa ſecūdā opi.Itē aduerte qꝛ p̄dicte quatuor opi.habent locū qn̄ p̄ſupponitur ſc̄m teſtamentū eſſe validus de iure pretorio ⁊ nō loquitur qn̄ a principio eſſet nullū de iure pretorio ⁊ ciuili:ſed poſſet reconualeſcere ſi nōdum redacta eſt potētia ad actū.Et iō quinta fuit opi.aliorū qui plus dicerūt q nedū ſecundū teſtm̄ validū de iure p̄torio tollit primū ſed etiā ſi nō ſit validum dummō poſſit eſſe validum.⁊ reconualeſcē-tia ſupuenire in vita teſtātis:vt eſt videre in caſu.l.poſthumus. ver.idē ⁊ circa.nā tunc ab ipſo initio tollet̄ primū etiā anq̄ ſupueniat recōualeſcētia.⁊ ſic intelligūt.l.ſi duobus.§.ſi primo.ſ. de ɔtrata.qꝛ ibi fuerunt inſtituti veniētes ab inteſtato in ſecundo teſtamēto in quo filius in p̄tāte erat preteritus.⁊ ſic poterat reconualeſcere filio decedēte in vita teſtātis.vt i dicto ver.idē ⁊ circa.ſecꝰ qn̄ recōualeſcētia demum poſſet ſupuenire poſt mortē vt in caſu.l.filio p̄terito.qꝛ tunc ſaltē ab initio p ſc̄m teſtm̄ nō tollet̄ primum.vt.d.l.ſi filius qui in p̄tāte.ſed tollet tunc demū ſi potētia ad actum reducat̄.q̄ an tn̄ poſſet reduci dicet̄ in.d.l. filio.⁊.ſ.tetigi.ſed hec opi.nō placet.vt tetigi in.d.l.ſi filius.qꝛ ex quo a principio teſtamētū ſecūdū eſt omni iure nullū abſurdum eſt dicere qḋ p ipſum qui eſt funditus nullū ab ipſo initio tollat̄ precedēs validū vtroqꝫ iure ⁊ preſertim qꝛ nō ſumus certi an recōualeſcētia ſuperueniat vel nō:⁊ ſic in dubio debemus potiꝰ fauere validitati primi teſtamēti ſicut in ſimili fauemꝰ teſtō an natiuitatē poſthumi:qꝛ neſcimꝰ an naſcet̄.facit.l.iii.§.ex his ⁊ qḋ ibi no.ſ.e.⁊ ad dictū.§.ſi priꝰ.dic vt dixi.Et ex p̄dictis poteſ ɔcludere in hac materia al quos caſus.nā qñqꝫ ſc̄m teſtm̄ eſt validū de iure ciuili ⁊ p̄torio:⁊ tunc nō eſt dubiū q tollit primū.ſaluo tn̄eo qḋ habet̄ in.l.ſi qs.in prin.teſta.de leg.iii. quandoqꝫ ſecundū teſtm̄ nō eſt validū vt ex eo poſſit adiri hereditas vel peti bo.poſ.tn̄ valet vt voluntas inteſtati.vt ſic propter illā ab inteſtato poſſit adiri.exemplū in.l.hac conſultiſſima.§.ſi qs. ē.de teſta.⁊ tunc tollit̄ primū vt ibi ꝓbatur ⁊ no. Interdū ſecūdum teſtm̄ eſt nullū omni iure.tn̄ ſuperueniēte cauſa recōualeſcētie ex poſt facto talis.qḋ ſi nullū p̄cederet teſtm̄ reconualeſceret de equitate ciuili.exēplū in.l.filio p̄terito.ſm vnū intellectuꝫ.et tūc anteq̄ ſuperueniat cā recōualeſcētie indubitāter nō tollitur primū.poſtea autē eſt dubiū an tūc poſſet recōualeſcere de quo dicet̄ in.d.l.filio.ſc̄o p̄ſuppoſito qḋ nō poſſit an tūc tollat̄ primū.Et dicēdū eſt qḋ ſic p ea q̄ ſupra dicta ſunt ⁊ q inferiꝰ etiās dicet̄. Interdū teſtm̄ eſt etiā validū ſolū de iure p̄torio:⁊ tunc ab ipſo initio eſt validum de iure p̄torio.exēplū in hac.l.ſi.in.qn̄ eſſet conditio impoſſibilis q̄ reijcitur a iure pretorio.⁊ tūc tollitur primum:vt hic eſt caſus inducendo vt.ſ.induxi.⁊ ſequitur etiam hic Bar.⁊ Bal.⁊ dn̄s Onofrius in.d.§.ſi quis. Interdum vero teſtm̄ eſt a principio nullum omni iure ſed poſtea ſuperuenit rōne recōualeſcētie ꝓpter quā ſi aliud teſtm̄ nō precederet recōualeſceret de iure p̄torio tm̄.exēplū in.l.poſthumꝰ.ver.idē ⁊ circa.⁊ tūc hic eſt dubiū an recōualeſcat ex quo aliud p̄cedit.⁊ tene q ſic p.d.l.poſthumꝰ.indiſtincte intelligēdo.ꝫ ang. ibi illā reſtringat qn̄ aliud nō p̄cedit.Sc̄o p̄ſuppoſito q recōualeſcat an tollat primū validū oī iure.⁊ tene q ſic.p dictā.l.in diſtincte loquētē.⁊ hoc etiā voluit hic Bar.ex quo cā recōualeſcētie ſuperuenit in vita.Bal.tn̄ forte ſenſit cōtrariū inquantū voluit qḋ demū qn̄ ab initio teſtm̄ eſt validū de iure p̄torio tollat primū.⁊ idē qḋ Bal.ſenſit dn̄s Onofriꝰ in.d.§.ſi quis.ſꝫ inc hoc vr̄ opi.Bar.per dictā.l.poſthumꝰ.q̄ cū indiſtincte loquat̄ indiſtincte debet intelligi:vt ſuperius dictū eſt. Interdū ſuperuenit cā recōualeſcētie poſt mortē teſtātis.⁊ talis q ſi aliud nō p̄cederet recōualeſceret de iure p̄torio tm̄.exēplū in.l.filio preterito.ſm cōem opi.⁊ tūc hic eſt duplex dubiū.primo an poſſit reconualeſcere ex quo aliud teſtm̄ validū p̄cedat de quo dicet̄ in d.l.filio.ſc̄o p̄ſuppoſito q poſſit recōualeſcere de equitate p̄toria an tūc tollat primū:⁊ ꝫ Bar.hic ſentiat qḋ nō:⁊ ſi ɔ̄riū videret̄ dicendū per dictam.l.filio indiſtincte ꝑ ſe intelligēdo ⁊ p ea que dixi ſuperiꝰ circa primā opi.tn̄ aduertēdū qḋ illo caſu indubitāter nō tolleret primū anteq̄ ſupueniret cā recōualeſcētie ex quo a principio erat nullū.per ea q̄ habent̄ in.d.l.ſi filius q in poteſtate.⁊ q̄ ſuperiꝰ dixi.¶ In glo.qḋ ſi ad p̄ſens ibi nugatoria.exponit Dy.i.impoſſibilis de natura:qꝛ q nunq̄ fuit natꝰ nō potuit mori.Ja.de Are.exponebat nugatoria.i.nedum falſa.ſꝫ et nugatoria.ꝫ eſt deriſoria qꝛ deriſoriū vr̄ eſſe tractare an ille q nunq̄ fuit natꝰ ſit mortuꝰ an vō viuat.⁊ iō reijcit̄ ſicut impoſſibilis.¶ In ea.gl ibi ꝓpter ampliā ſignificationē hāc tene ſm doc.cōiter ꝫ Pe.aīt diceret:vt ꝫ Ang.⁊ Bal.⁊ Ang.Et ratio eſt iſta ſolꝫ q ſi tenor dicat.ſi nō pōt valere teſtm̄ vt teſtm̄ valeat iure codicillorū.q idē ſit ac ſi dixiſſet:ſi nō valeat vel valebit:qꝛ cōditio illa pōt ſe extēdere ad futurū de q̄ p Bar.in.l.i.ſ.de iure co.⁊.l.ſi ita.ſ.de au.⁊ ar.le.¶ In ea.gl.ibi ⁊ ita impoſſibile.nā te dicebat futurū ibi poſitū impoſſibile pp falſitatē eiꝰ qḋ de p̄ſenti ponebat̄.⁊ iō vitiat̄ cōdō ⁊ nō vitiat ⁊ hic eſt verꝰ intellectꝰ:ꝫ Ang.hic aliter dicat ſentiēs legatariū habere debere legatū ſi deficiat

deficiat cõditio ꝑ caſum. qđ eſt ꝯ.l.legatū.C.de cõdi.inſer.⁊ no. in.l.i.C.de inſti.⁊ ſubſti. ¶ In ea.gl.in illa. Si referas gl.ad ꝓ xime dicta.⁊ ſic ad ꝯtrū.l.cū tale. ꝑc.nã ſic debuit glo ẽ. allegare.l: corrupte alleget.§.fi. Gl.iſta ñ bñ dr:q: i termĩnis illi⁹.§.
7 nõ eſt vis ſiue ponaſ dictio ſiue ſit dictio q:† ſed ſi itelligas i illa l.de ꝑterito gl.põt i ſe dicere verū.q: i ſimplici cõditiõe de ꝑterito lõga eſt differẽtia an ponaſ dictio ſi ⁊ ſic fiat cõditiõaliter expſſio:q: tūc ꝑſumiſ cã finalis.an ponaſ dictio q: ⁊ ſic cauſatiue:q: tūc ꝑſumiſ cã ipulſiua vt p; i.§.itẽ ſi fūdū.ꝯ allegato. de q plene dicẽdū vt ibi ꝓbar. ¶ In ea gl.ibi nõ de ea q̃ ipleſ.corrupta eſt gl.vſq; ad ſi.q: dʒ dicere nõ de ea q̃ ipleet cõditi.q̃ fit ꝓ pte de pñti ⁊ ꝓ parte de futuro. ¶ In gl. ſi pri⁹ rūpiſ.ſcðm Jo.⁊ ꝯ vr eſſe ſatis de mẽte tex.hic ſi bñ põderef.⁊ ſic itelligamus in cõditiõe q̃ reiciſ a iure ciuili.qđ qñ ſit collige ex.l.cõditioes.ſ.de cõdi.iſti.⁊ dixi.ꝯ.cū gl.ſi.tūc hoc erit clarū.⁊ hec opi. Jo.a nullo ꝯdicet opi.ſue. ¶ In gl.u.ibi finaũt.itelligas de cõditiõe q̃ reiciſ a iure ꝑtorio.tūc eſt magis dubiū:q: ſcðʒ ꝯ Jo. vr velle qđ ſcðʒ teſtm̃ validū de iure ꝑtorio poſſit tollere primū cui⁹ ꝯtrū ſenſit i gl.ũ.⁊ ꝓp hoc Jac.de are.reprobabat hãc opi. ⁊ tenebat ſe cū gl.ũ.Sʒ eã ſaluã eã.nã ex q̃ recõualeſcẽtia ſupuenit in vita vr hic eſſe caſus clar⁹ qđ tūc dʒ tolli primū.⁊ ꝑſertim qñ ab ipſo initio teſtm̃ vʒ de iure ꝑtorio.⁊ gl.ũ.loquaſ qñ poſt mortẽ ſupuenit cã recõualeſcẽtie ⁊ ſic Jo.ſʒ ꝯ ſibi nõ ꝯdixit.ſi an Jo.bñ dixerit i.d.gl plene ibi dixi ſup ea. ¶ In ea.gl.ibi vbi dic primũ rūpi.corrupta eſt ⁊ dʒ dicere nõ rūpi.alias nõ differret ꝯ opinio a ꝓcedẽti. ¶ Extra gl.tenet ꝯ bal.ſi ſtatuto caueaſ qđ ſi bãnit⁹ habuerit pacẽ ab offenſo rebãneaſ:an verificeſ nedū i illo q habuerit pacẽ poſt ſtatutū ſʒ ẽt i illo q hũerit añ. Et ꝯcludit qđ ſic:q: illđ ꝟbū hũerit ẽ ꝟbū iplicatiuū iplicãs futur; ⁊ ẽt ꝑteritū cū ẽe reperiatur ꝑterito et futuro ſubiectiui.⁊ idẽ ſequiſ ꝯ ange. Sʒ ꝯ eos facit.q: d natura ſtatuti ⁊ l.ẽ dare formã futuris negotiis.l.leges.C d legi.⁊ ſic i dubio ꝓp ſubiectã materiã dñt ꝟba itelligi i futurū.ar.l.ſi vno.i prin.ꝯ loca.⁊ hoc ẽt videtur apperte tenere bar.i.l.oẽs ppłi.i materia interpretatiõis ſtatutorū i pe.charta. Sʒ poſſes dicere eos ſaluã.lo q iſtđ ꝓcedat fauore liberatiõis ar.l.arian⁹.ſ.d act.⁊ obl.⁊.l.ſi plures.⁊.l.maiorẽ.ꝯ.de pac.vñ lecus eſt ſi ſtatuto epi caueaſ qđ quicũq; furtū fecerit ſit excõicat⁹.nã itelligaſ ſolū de his q poſt ſtatutū furtū fecerint.de quo in.c.vt animarum.§.ſtatuto.de conſti.in vj.

Summarium.

1 Legata non debentur ex teſtamento ex cauſa preteritionis inualido.
2 Filius in poteſtate preteritus agẽs petitione hereditatis teſtamentum cenſetur dicere nullum.
3 Teſtamentum nullum cenſetur in quo filius in poteſtate preteritur.
4 Teſtamentum conualeſcit filio in poteſtate preterito ipſum approbante.
5 Equitas eſt rigori preferenda.
6 Teſtamentū ruptum ex cauſa preteritionis rumpitur in totū.
7 Emancipatus preteritus an preſtet legata cõiunctis perſonis.
8 Querela olim neceſſaria erat filio exheredato hodie autem non.
9 Legata olim ex priuilegio militis hodie ꝑ auſ.ex cauſa. conſeruantur.
10 Legata non debẽtur vbi preteritio a ſciente efficitur.
11 Legata ⁊ libertates valẽt preteritione a matre ignorãte facta.
12 Verba in dubio ſunt proprie intelligenda.
13 Precedentia ⁊ ſequentia ſe mutuo declarant.
14 Hereditas parentum magis eſt debita filiis quam filiorū parentibus.
15 Preterire verbum dupliciter ſumi poteſt.
16 Exheredationis cauſe per ius autenticorum ſunt reſtricte.
17 Deſideria defunctorum depꝛehenduntur ex actibus viuorū.
18 Regule legatorū inuali iatur que olim fuere.
19 Codicilli nõ rumpitur naſcitate poſthumi.
20 Circum ſcripto quotuplex ſit.
21 Dimidia quando veniat partis appellatione.
22 Ius autenticorum quare fuerit introductum.
23 Promiſſa ſine conditione impleri debent ſine conditione.
24 Acceſſorium deficit principali deficiente.
25 Exheredans filius cauſa non inſerta in duobus peccare cẽſeſ.
26 Preteritio que fit a ſciente differt ab ea que fit ab ignorante.
27 Ius autenticorum in nouuet aliquid in modo rumpendi in poſthumo.
28 Preteritio matris cauſa legitima non inſerta teſtamentū reddit nullum.
29 Autentica ex cauſa.an habeat locū in filio emãcipato ꝑterito.
30 Preterire verbum quid proprie ſignificet.
31 Cauſa in exheredatione neceſſario inſeri debet.
32 Legata ſiue relicta an confirmẽtur per auſ.ex cauſa.
33 Preteritio filij mulieris ſcienter facta pro exheredatione habetur.
34 Parentes quare magis grauentur q̃ liberi.
35 Pater miles dum exheredat filium an poſſit ipſius querelari teſtamentum.
36 Frater vterinus teſtamentum fratris impugnare non poteſt.
37 Lex ſic intelli gi debet vt in abſurdum non ſonet.
38 Conditionis implende cauſa facienda an conſeruentur ꝑ auſ. ex cauſa. ⁊ in cuius perſona impleri debeant.
39 Clauſula codicillaris que in teſtamẽto rupto apponitur an?ali quid operetur.
40 Inſtitutio ex re certa an poſſ ⁊ conſeruari per auſ.ex cauſa.
41 Teſtamẽtum validum requirit inſtitutionem vel exheredatio nem expꝛeſſam.
42 Actus a principio eſt nullus ſi in ſolennitate ſit defectus.
43 Hereditas de iure ciuili poteſt adire filio preterito teſtamentum approbante.
44 Teſtamentum in quo filius in poteſtate preteritur an omni iure nullum cenſeatur.
45 Gradus primus eſt ſecundo incompoſſibilis ſicut primū teſtamentum ſecundo.
46 Poſſeſſio bonorum contratabulas ꝓpter emãcipatos reperta ad filium in poteſtate extenditur.
47 Teſtamentū nullum an poſſit aliquo caſu reconualeſcere.
48 Remediū contratabulandi ad quid inuentum fuerit.
49 Filius dicens teſtamentum nullum an hoc ipſo cenſeatur ſe immiſcere.
50 Teſtamentum tacite impugnare dicitur qui ſe hereditati immiſcet.
51 Filius ſucceſſioni renuncians de iure pretorio a iure ſuccedendi non excluditur de iure ciuili.
52 Querele per quinquenniū lapſum non preſcribitur.
53 Ius ſuccedendi de iure pretorio diſtinguitur a iure ſuccedendi de iure ciuili.
54 Pupillo infanti non cedit dies petende bonorum poſſeſſiõis.
55 Heres ſcriptus non admittitur ad ſecundum tabulas filio ad carbonianam admiſſo.
56 Teſtamentum reconualeſcens an de equitate ciuili vel pretoria reconualeſcat.
57 Teſtamentum de equitate iuris ciuilis reconualeſcit filio ipſum confirmante.
58 Filium conſentire ſe exheredari differt ab eo quod eſt conſentire ſe preteriri.
59 Filius preteritus etiam cauſa inſerta poteſt teſtamentum dicere nullum.
60 Teſtamentum nullum qua equitate reconualeſcat filio ipſum approbante.
61 Heres effectu cenſetur qui in poſſeſſione bonorū reperitur.
62 Iura in fauorem filiorum introducta que ſint ⁊ quot.
63 Teſtamentum in quo filius preteritur de iure pretorio ⁊ ciuili nullum cenſetur.
64 Teſtamentum peccans in ſolẽnitate an poſſit approbari.
65 Teſtamentum in quo poſthumus preteritur facilius cõualeſcit q̃ in quo iam natus.
66 Teſtm̃ in quo filius ꝑteritur an poſſit ex toto approbari.
67 Ius contratabulandi equiparatur iuri nullum dicendi.
68 Legata nullo modo debentur filio teſtamentum d ẽte nullū.
69 Filius preteritus quo caſu teſtamentum nullus quo ad oĩa approbare poſſit.
70 Preteritus non preiudicat exheredato quominus partẽ ſuas habeat ab inteſtato.
71 Teſtamentū vſurarij de iure nullum an poſſit aliquo caſu conualeſcere.
72 Preſtatio cautionis an ſit de ſolennitate teſtamenti vſurarij.
73 Teſtamentum filijfamilias in caſtrenſi remanet validum ipſo ſui iuris effecto.
74 Electio non eſt nulla propter defectum vocationis abſentium.

Filio preterito. Filio in poteſtate ꝑterito exiſtẽte relicta in teſtõ nõ debenſ niſi filius ꝑteritus ius ſuū omiſerit.h.d.vel ſic ſcðm Bal.nõ valet teſtamentū in quo filius i poteſtate eſt ꝑterit⁹ licet alij filij ſint inſtituti.nec etiã debentur legata ſi preteritus ſuo iure vtatur:ſʒ ſi ius ſuū omitt.⁊ teſtamentū de equitate cõualeſcit quo ad inſtitutiones ⁊ legata. h.d. Et due ſunt ptes quoniã ꝑmo loquiſ qñ ꝑteritus nõ omiſit ius ſuū.⁊ ſic in effectu dixit teſtamẽtū nullū.ſcðo qñ omiſit ⁊
1 ſic ſe abſtinet ⁊ ſic qñ tacite approbat teſtm̃.ſcðã ibi q ſi. ¶ †Nota.ꝙ teſtõ exiſtẽte inualido ex cã ꝑteritiõis aliq̃ legata nõ debẽtur ẽt ſi ſint libertates ⁊ ſic ẽt ſi ſint multū fauorabilia:⁊ ꝑ ꝯ vr ꝙ etiã nõ deberẽt legata ad pias cãs.facit ꝙ no.i.l.pxime.§.ſi. ꝑ Bar.ſ.ei.ſ.⁊ hoc de iure iſto. An aũt hodie ſit ſec⁹ ꝑ auſ.ex cã

2 tā a rex in gl.z ſupra p doc.¶ † Jtē no.ꝙ filius in pt̄ate ꝑterit⁹
vi let dicere teſtm̄ nullū ſi ag.z petit de hereditatis ꝑ auocāda
parte ſibi obuen ētē ab inteſtato.facit ꝙ habeẗ in tex.z gl.in.l.
3 ſi in.C.de rep.a.here.z in l.j.C.de ord iud.¶ † Jtē no.ꝙ teſtm̄
in q̄ io fili⁹ in poteſtate eſt ꝑterit⁹ eſt nullū licet in eo ſint inſti
tuti venientes ab inteſtato de quo in.l.ſi duob⁹.§.ſi pri⁹.ff.de cō
trat.ab.z tactū fuit in.l.ſi filius q in pt̄ate.ſ.de libe.z poſth.z.l.
ſ.z.l.poſthum⁹.ſ.e.z aliq̄d in.l.il io qui.ſ.de teſta.¶ Jtē not.
arg.pro z ꝯ ꝙ tūc dem i ſit nullū ſi fili⁹ dicat nullū.nā facit ꝑ
inq̄santū l tera dicit q̄d ſi auocat partē a fratribus legata non
debent.fac.c ꝯinquātum innuit quod ſi ſe abſtineat tn̄ de rigo
re remanet nullū.nā alias de rigore deberet eſſe validū:ex quo fi
lius nō dicit nullū ſ.ſe abſtinet.z ꝑ h̄ etiā facit:q2 ſi a p̄ncipio
eſſet aliq̄d z ita demū nullū eſſet ſi diceret nullū ꝑ ſcd̄m teſtm̄ in
quo fili⁹ in pt̄ate eſſet ꝑ eritus deberet tolli p̄mi ꝑ ea que habē
tur in.l.cū in ſecundo.z.l.ij.§.ſed ſi ſtante.ſ.e.cuius tn̄ ꝯrū eſt
verū.l.ſi filius qui in poteſtate.ſ.de lib.z poſthu.de quo hic tā
git in gl.fi.¶ Jtē no.q̄d vbi fil.⁹ ſe abſtinet a bonis p̄tris vr̄
ex hoc approbare teſtamētū l3 aliter expſſe nō approbet.z intel
lige qn̄ ſe abſtinet refutādo.ſ3 ſi abſtineret tacēdo z nullū actū
gerēdo tūc eſſet magis dubiū de quo hic ꝑ Bar.z infra tāgeẗ.
De p̄ria tn̄ abſtētione videẗ ꝓprie loqui l̄ra per ea que habenẗ
in rubri.C.de iure delí.z q̄ habenẗ in.l.j.z.ij.C.ſi vt ſe ab he.ab
4 ſti.z in rubro.¶ † Jtē no.ꝙ vbi fil.⁹ i pt̄ate ꝑterit⁹ approbat te
ſtamētū tacite vel expreſſe cōualeſcit de eq̄tate.An aūt cōuale
ſcat de eq̄tate p̄toria an vō de eq̄tate ciuili l̄ra nō aperit.z iō fue
rūt opi.de qb⁹.ſ.tangeẗ.Jtē an ꝯualeſcat quo ad legata tm̄ an
vero quo ad inſtitutiōes.in caſu iſti⁹.l.fuerunt opi.nā Bal.hic
ſenſit ꝙ ēt quo ad inſtitutiones:vt patet ex eius ſummario.ſed
5 Bar.ſenſit cōtrariū i.l.ſi poſt mortē.§.fi.ff.de ꝯtratab.¶ † Jtē
no.ꝙ eq̄tas ꝑfert rigori de quo i.l.j.C.de legi.z.l.placuit.C.de
iud.z in.c.vi.extra de trāſa.¶ Jn gl.i.in fi.Et ſic reſoluuntur
iſti ablatiui in oratione cōditionalē.l.ſi filius eſt ꝑteritus.l.cuic.
agris.ſ.de vſu.z ꝑ hoc ceſſat oppoſitio ſi dicaẗ q̄d eſſet mala la
tinitas.q2 iſta vba filio ꝑterito nō videnẗ habere vbū a quo re
ganẗ ꝯ.l.plauti⁹.de au.z ar.lega.z.ff.l.c.ad audiētiā.de reſcrip.
nā nō eſt neceſſe q̄d habeāt a quo reganẗ:ex quo ſunt ablatiui
abſoluti.¶ Jn gl.ii.ibi nec iſtituti fratres.ſ3 cōtra hoc fortiter
facit.l.ſi duo.ff.de le.p̄ſtā.ſ3 dici pōt vt hic tetigit bar.q̄d h̄ fili⁹
i pt̄ate dixit teſtm̄ nullū.vñ nec ipſe nec fratres inſtituti debēt
legata aliqua etiā ꝯiunctis ꝑſonis iure iſto:ſ3 in ꝯrio non dixit
nullū ſ3 ꝯtratabulauit.vel potes dicere q̄d ibi loquiẗ qn̄ inſtitu
tus erat emancipat⁹ qui non erat cognitus a iure ciuili.z ideo
p̄tor magis eū grauauit vt teneaẗ p̄ſtare legata cōiunctis ꝑſo
nis.z interdū etiā oib⁹ ſ̄m diſtinctionē ibi poſitā.ſup quo vide
q̄d dixi in.l.j.ſ.e.ſ3 hic loquiẗ qn̄ fratres inſtituti erant in pt̄ate
q erāt cogniti a iure ciui li.z ideo minus grauabanẗ.z ſic patet
q̄d qn̄ fili⁹ in pt̄ate erat ꝑterit⁹ z frater inſtitutus aut fili⁹ in po
teſtate dicebat nullū teſtm̄.z tunc nec ipſe nec inſtitut⁹ p̄ſtabat
legata etiā ſi inſtitut⁹ fuiſſet emancipat⁹.nā nec tūc videẗ emā
cipat⁹ poſſe intētare cōtra tabulas ex quo aperta eſt via ſucceſ
ſioni iteſtati ꝑ ea q̄ habenẗ i.l.j.ff.ſi tab.teſta.nulle exta.z ſic nil
pōt ſibi iputari quare tūc nō cōtratabulat.aut filius in poteſta
te ꝯtabulat.z tūc ipſe iſtitut⁹ etiā ꝯtabulat.aut ipſe inſtitutus
eſt emācipat⁹ z p̄ſtabat legata cōiunctis ꝑſonis.nec ob.l.io q
in pt̄ate.ff.de le.p̄ſtā.z ibi videẗ ꝙ etiā emācipat⁹ nō preſtat cō
iunctis ꝑſonis qn̄ preterit⁹ eſt ſuus:q2 potes dicere ꝙ illa corri
giẗ per.l.ſi duo.eo.ti.z hāc ſequiẗ Bar.in.d.l.io q.in prin.z.§.
j.Uel forte pōt dici ꝙ ibi loquiẗ qn̄ etiā emācipat⁹ erat ꝑterit⁹
z nō inſtitut⁹.ideo p̄tor noluit tūc tales grauare cum p̄p̄tior
fuit rō grauādi inſtitutū q eſt honoratus q̄ꝫ ꝑteritus qui eſt in
iuria affect⁹.ar.l.pe.C.de fideicō.ex quo etiā filius in poteſtate
erat preterit⁹.hoc dico q2 qn̄ ſolus emancipatus eſt preteritus
nō dubiū q̄d l3 ſit affect⁹ iniuria ꝑteritionis.a.tn̄ pretor grauat
eū ad legata cōiunctis ꝑſonis.l.j.z per totū.ff.de leg.preſt.z hec
ſol.forte nō mala vt legū correctio vitet.l3 Bar.nō ſequaẗ i.d.
l.io q.An aūt hoc caſu qn̄ fil.⁹ in pt̄ate eſt ꝑterit⁹ et emācipat⁹
inſtitut⁹ poſſ t emācipat⁹ filio in poteſtate cōtratabulāte agno
ſcere bonorū poſſeſſionē ſ̄m tabulas.vel adire hēditatē.tetigit
gl.z Bar.in.d.l.ſi duo.z dixi in.l.j.ſ.e.ex quo p3 intellect⁹ illi⁹
l.ſi duo.in vltimo reſponſo.Aliq tn̄ dicūt q̄d ibi filius in pt̄ate
approbauerat teſtm̄ iō mirū ſi ibi legata debenẗ omnib⁹.Sz
certe illud nō videẗ de mēte l̄re que videẗ innuere q̄d l3 emācipa
tus nō acceperit ꝯtabulas.tn̄ videẗ p̄ſupponere q̄d ipſe filius
i pt̄ate accep.t.z potiſſime q2 d.cit eū tuendū in parte.nā ſi fili⁹
in poteſtate approbaſſet teſtm̄ nō debere dici q̄d teneẗ in pte ſe
cūdo in toto in quo eſſet iſtitut⁹ ꝑ hāc.l.Ang.hic ēt videbaẗ di
cere q̄d ibi inſtitut⁹ adiuit ab iteſtato.Sz male dicit duplici de
cauſa p̄mo q2 id eſt īpoſſibile ſ3 hec tpa cū ibi loquaẗ i emācipa
to z ab inteſtato de iure ciuili nō erat cognit⁹ vt inſti.de he.ab
inteſt.§.emācipati.ſcdo q2 tūc legata nō preſtaret oib⁹ nec fruе
reẗ plena volūtate teſtantis cui⁹ cōtrariū ibi diciẗ.ideo ꝑ intel
lectu illi⁹ vltime partis omnino vide q̄d ibi no Bar.z q̄d dixi
in.l.j.ſ.eo.Aut fili⁹ in pt̄ate eſt preterit⁹ inſtitutus eſt frater in
poteſtate.z tūc l3 vterq ꝯtabulet:tn̄ neuter ꝑ ſtabit legata.vt
hic eſt caſus ſ̄m iſtū intellectū.z forte nō eſt alius.aut ipſe filius
approbauit teſtm̄.z tūc legata debēt p̄ſtari oib⁹ vt hic eſt caſus
in vltima pte.z de materia vide ꝙ no.Bar.i.d.l.io q in pt̄ate.l
prin.§.j.z in.l q aūt.§.hoc edictū.ff.ſi q omiſ.cā teſta.¶ Jn ea.
gl.ibi nec filius p̄ſtat.ſupple q2 ipſe fili⁹ ꝑterit⁹ erat in pt̄ate:ſed
ſec⁹ ſi ipſe fili⁹ ꝑterit⁹ fuiſſet emācipat⁹:q2 tūc p̄ſtabat cōiunctis
ꝑſonis ſi auocabat hereditatē a ſcripto.l.j.z ꝑ totū.ff.de le.p̄ſtā.
z rō q2 p̄tor ſubueniebat ei vocādo eū l3 nō eſſet cognit⁹ de iu
re ciuili.z iō in alio voluit eū grauare ar.l.cū q.ſ.de iureiu.que rō
ceſſat in filio in pt̄ate ꝑterito.¶ Jn ea.glo.ibi ex toto ſit nullū.
6 † nā vbi rumpiẗ teſtm̄ ex cauſa preteritionis ſemꝑ rumpiẗ in to
tū l3 ſecus ſit qn̄ rumpiẗ per querelā:q2 interdū rumpiẗ ꝑ pte.l.
circa.ſ.de inoff.teſt.Et que ſit ratio diuerſitatis diceẗ in.l.pe.
ff.eo.¶ Jn ea.gl.ibi ſcripti erāt extranei.expone.i.emancipati
fratres qui p̄nt dici omnino extranei.l.j.§.extraneum.C.de rei
vxo.act.z tūc bene ſequiẗ in gl.q̄d ab eis partē frater auocauit.
alias ſi fuiſſent penitus extranei tunc auocareẗ totū per filium ꝑ
teritū.An aūt etiā in penit⁹ extraneo ꝓcedat hec.l.ſentit gl.q̄d
ſic aliq tn̄ vt refert hic Bal.dicūt q̄d hec.l.nō ꝓcedit ſaltē in ſe
cūda pte:qn̄ inſtituti eſſent extranei dicētes ꝙ tūc nō poſſet fili⁹
teſtm̄ approbare:z ſic ſit ſpeciale hoc caſu fauore venientiū ab
inteſtato q̄d poſſit teſtm̄ approbari.facit ꝙ habetur in ſimili in
l.poſthumus.ver.idem z circa.ſ.eod.z.l.ſi duobus.ſi prius.ff.
de ꝯtab.Sz cōiter teneẗ oppoſitū vt hic etiā tāgit Bal.q2 l3 ex
tranei ſint inſtituti:tn̄ videẗ fili⁹ preteritus poſſe approbare te
ſtamentū cū eius fauore ſit nullū.cū q̄libet poſſit ſuo fauori re
nūciare.l.pe.C.de pact.z in.c.ad apoſtolicā.extra de reg.z hoc
voluit ēt Bar.in.l.j.in prin.ff.de le.iij.nec ob.d.l.poſthum⁹ver.
idem z circa q2 loquiẗ qn̄ filius moriẗ viuo teſtatore nulla facta
approbatione.q̄ caſu bn̄ diſtinguiẗ an ſint inſtituti venientes
ab iteſtato an nō vt primo caſu recōualeſcat.ſcdo nō h̄ aūt log
tur qn̄ fili⁹ approbauit.Nō ob.etiā.l.ſi duob⁹.§.ſi prius.q2 ibi
nō dr̄ ꝙ filius nō poſſit approbare teſtm̄:l3 eſſent inſtituti extra
nei.z de intellectu illius.§.dicendū eſt vt dictū fuit in.l.ſi filius
qui in pt̄ate.ſ.de lib.z poſth.pro alia tn̄ opi.fortiter facit:q2 nō
habemus aliū text.q̄ꝫ iſtum loquentē de approba.qui ſolū loq
tur qn̄ fratres erāt inſtituti z nō extranei z ſic l3 equitas ſit ſcri
pta in caſu iſto z deroget rigori iuris.tn̄ ex quo nō reperiẗ ſcri
pta in alio caſu vr̄ ꝙ ſtare debeam⁹ rigori ꝑ ea q habenẗ i.l.j.C.
de legi.z in.d.c.vi.de trāſ.z q̄d not.Jo.an.i.c.ſi ꝓpter.extra de
reſcrip.li.vi.z in.c.i.de re.ꝑmu.eo.li.z maxie cū nō videaẗ oino
eadē rō qn̄ eſt inſtitutus extraneus vr̄ q̄d ſit idū ſit rigori.de q̄
hic in litera.¶ Jn ea.gl.ibi.§.poſthumus.vbi vr̄ ꝙ legata de
beanẗ:ſed dic q̄d ibi teſtamētum erat cōfirmatū.hic aūt teſtamē
tum erat nullū nec erat cōfirmatū.Et aduerte q2 dixit hic An
ge.q̄d inquātū gl.dixit q̄d nec extranei p̄ſtāt legata ſi itelligas
de extraneis hoc eſt emācipatis ꝓut ſuperius fuit actum tūc d
eſt ſubaudiēdum ad gl.q̄d nō preſtat niſi exceptis perſonis de
quibus in.l.j.ff.de leg.p̄ſtan.Sz tu dc hoc dic plenius vt.ſ.teti
gi.Jtē ſubdit ꝙ hec vera hoc iure.ſ3 hodie ſ̄m eum emācipati
nullis p̄ſtāt legata cū a iure ciuili cognoſcanẗ vt ſui z ſui nō ꝑ
ſtāt vt hic ꝑ ergo zc.Tu adde ꝙ iſtud dictū poſſet ꝓcedere an
aut.ex cā.ſ̄m tpa.l.meminimus.C.de legi.here.nā ex q̄ p̄lli.l.
cognoſciẗ emācipat⁹ a iure ciuili ſicut ſuus.correcta vr̄ rō p̄illā
7 l.q̄ mouit p̄torē ad volendū ꝙ † emancipatus ꝑteritus p̄ſtaret
legata cōiunctis ꝑſonis z ꝑ cōſequens vr̄ fuiſſe correcta diſpo
ſitio ꝑ ea q̄ h̄r in tex.cū glo.in.l.j.ſ.de legi.tu.z que dixi plene
in.l.ſi vo.§.de viro.ſ.ſol.ma.Hodie aūt ſ̄m cōem opi.ꝑ aut.ex
cā.z in cor.vñ ſumiẗ.ſuus preteritus preſtat legata oibus.z ſic
multo fortius emācipat⁹.de quo.ff.diceẗ.¶ Jn ea.gl.in fi.z ſic
vult gl.q̄d hodie ꝑ aut.ex cā.cōſeruenẗ legata z libertates non
obſtāte hac ꝑteritione filii etiā ſi nō approbet ſ3 ipugnet teſta
mentū.Et ex hoc no.q̄d aut.ex cā.habet locum ēt in preteritio
ne paterna.Sed gl.l3 cōtrariū in.§.aliud quoq capitulum.in
aut.vt cū de ap.cogno.col.viij.vbi dicit ꝙ verbū preterire refert
ad matrē z ad lineā maternā.ad idem q̄d no.gl.in aut.nō licet
C.de lib.prte.z hāc opi.dicebat Cy.vt refert hic Bal.eē cōem
Sed certe vt dicit Bal.mo non eſt cōis.nā gl.communiter te
nēt primā partē vt p3 ex hac gl.z ex gl.l.vxorem.ff.de manu.te
ſta.z gloſſ.l.generaliter.§.et teſtamento.ff.de fideicō.lib.z in
alijs hic allegatis per Bar.Pe,tamen ſequebaẗ ſcd̄m ex eo q2
8 aut.ex cā.videtur fuiſſe inducta in fauorē filio.ꝙ p3 q2 olim
neceſſaria erat q̄rela qn̄ erat exheredatus:hodie nō eſt neceſſa
ria ſi cā nō eſt inſerta vel minus legitima vt.d.§.aliud quoq ca
pitulū.z iō nō d3 retorqueri in ei⁹ leſionē.l.q̄d fauore.C.de leg.
cū ſi.z ideo cū de iure antiquo filius in pt̄ate preteritus nō p̄ſta
ret legata.vt hic patet.vr̄ q̄d etiam hodie nō debeat p̄ſtare.z ꝑ
h̄ etiā faciat:q2 tex.in.§.ſiue igiẗ ver.ſin aūtē hoc obſeruata nō
fuerunt.in aut.vt cū de appel.cogno.vbi dū tractat de cōfirma
tione

tione legatorum. ſolū loquitur de heredi. ergo nō habebit locū in preteritum cum iurium correctio ſit euitāda. vt. l. precipimus cū ꝯco. C. de appel. Bar. hic ꝯtra opi. dicēs qḋ ſi legata ſint facta ſcienter preterito filium. tūc debebant per auť. ex cā. ſec⁹ ſi teſtator ignoranter preteriit filium ignorās ſe filium habere nam tunc etiā hodie nō debebunť legata. Mouet per rationē l. cum acutiſſimi. C. de fideicō. q2 nō videtur veriſimile quod ſi de eo cogitaſſet tot legata feciſſet. etiā qḋ ꝑuls extraneū filio. etiā ſi eſſent legata ad pias cauſas. arg. huius quod. l. no. gl. in. l. ſi qs ad declinādam. C. de epi. ⁊ cle. Item q2 donatio reuocatur ꝓpter ſuperueniētiam liberorū. l. ſi vnq̄. C. de reuo. do. ergo multo fortius legatū: q2 donatio nititur ꝯſenſu duorum. ⁊ ſic videtur firmior actus quā legatū qḋ nititur voluntate vnius. facit qḋ no. in. l. i. C. de pac. ⁊ q2 legatū eſt etiam quedā donatio. l. legatum de leg. ii. ⁊ q2 donatio perfecta nō pōt reuocari. l. pfecta C. de do. que ſub modo. ⁊ tamē legatum poteſt reuocari. l. iii. in
9 fi. cū ſequē. ff. de admen. legat. † Item q2 ſicut ꝯſeruātur hodie legata ꝑ auť. ex cauſa. ita conſeruabanť olim ex priuilegio militis. nō obſtante preteritione: ſed demum in teſtamēto militis conſeruabantur quando ſciēter preteriret filium ⁊ non quādo ignorāter. l. ſicut certi. ⁊ l. ſi cum vel in vtero. C. de teſta. mili. ergo ⁊ eodē modo dicendum hodie in auť. ex cauſa. vt diſtinguatur an preteritio fiat a ſciente an ab ignorante. Item etiā hoc ꝯfirmo: q2 talis videť eſſe etiam voluntas teſtātis veriſimiliter vez qḋ nō ꝑſtetur legata qñ aliquis fuit preteritus ignorāter ex ratione. l. cū acutiſſimi. ⁊ idem dicit ſi vnū filiū inſtituit ⁊ alium ignoranter preteriit. q2 nō eſt veriſim. le quod teſtator tot legata relinqueret qñ habet plures filios ſicut quando hʒ vnum vt videť ꝓbari ſm eum in. l. penul. ff. de iure codi. ⁊ bene facit licet nō allegat qḋ habeť in. l. ſi filio. ff. de leg. iii. Et nititur reſpondere ad rationes ſupra factas in oppoſitu primo qḋ auť. ex cā. etiā facta eſt fauore teſtatoris. qḋ patet q2 ꝯſeruat legata etiā vbi olim non ꝯſeruabanť. vt pʒ in. l. papi. §. ſi ex cauſa. ff. de inoff. teſta. ⁊ pro hoc etiam tex. in. §. ⁊ hoc diſponemus. in auť. vt cū de appel. cogno. vbi videtur dici qḋ ad vtriuſqȝ partis cautelā emanauit auť. ⁊ ſic filiorum ⁊ parentū teſtātiū. ad id quod dicitur de. §. ſiue igitur. verſi. ſin autem. vbi videtur ſolum loqui de exhereda. reſpondent quod vbi ſumitur exheredatio late vt cōprehendat preteritionē factam a ſciente non latiſſime ideo non comprehendit preteritionem factā ab ignorante. ⁊ diſtinguit triplicem exheredationem ſtrictam latā ⁊ latiſſimā. de quo dic vt hic per eū. Bal. tamē in. l. gallus. §. fi. ff. de liber. ⁊ poſth. vbi tractat de triplici exheredatione aliter loquitur ꝙ hic loquatur Bar. ⁊ ibi etiā tractat de triplici inſtitutione. ⁊ de triplici ꝑteritione. de quo dic vt ꝑ eū ibi. Quantū tamen ad hanc materiaʒ refert hic Bal. qḋ dñs Signorolus de mediolano ⁊ collegium
10 mediolanenſe conſuluit contrariū ei⁹ qḋ tenuit Bart. vez † qḋ vbi preteritio eſt facta a ſciēte nō debeanť legata. ſed vbi facta eſt ab ignorāte debeanť. Mouet ꝑ id ꝙ no. in. l. cū mater. ff. de inoff. teſta. ⁊ q2 vbi preteritio fit a ſciēte teſtator peccat in duobus ſcʒ impietate. nā impie videť feciſſe ꝑteriendo ſcienter filiū. ar. l. pe. ff. de inoff. teſta. Itē peccauit in ſolennitate: q2 nō ſeruauit ſolēnitatem a iure circa inſtitutioneʒ filij. l. inter cetera. ff. de libe. ⁊ poſthu. Sed vbi ꝑterit ignorāter tunc ſolū peccauit in vno ſcʒ in ſolēnitate. ideo tūc teſtatori magis ſuccurrať et quo minus deliquit. Bal. vero hic tenet ſententiam Bar. ꝑ rationes ſuas cū certa tñ limitatione. nā dicit verū eſſe ꝙ legata nō debētur qñ preteritio eſt facta ab ignorante ſi legata ſint facta et ꝓpria liberalitate teſtatoris. ⁊ ſic ſi ſint legata volūtaria. ſec⁹ ſi neceſſaria. puta ſi fiant ꝓ reſtōne vſurarum vel male ablatorū. nā cū illa fiāt neceſſario cū ꝓſo deſiu to ⁊ ꝓ ſalute aīe ſue. vt in regula peccatū. de reg. iur. in. vi. ⁊ ois ordinata charitas incipiat pro ſeipſo. vt in. l. pfca. C. de ſeruit. ⁊ aqua. ⁊ in. c. niſi. extra de auť. et vſu palli. vr̄ veriſil̄r teſtōr illa voluiſſe ꝑſtari et a filius ⁊ ſic ꝓferre ſalutē aīe ſue cōmodo filioꝝ. ar. l. ſancim⁹. C. de ſa. ſan. ec. ⁊ ſic vult qḋ alia legata volūtaria et ſi ſint ad pias cauſas nō debeantur. ꝓ quo facit qḋ no. in. d. l. ſi qs ad declinandā. ⁊ hec dʒ vera qñ teſtātor nō habebat filiū nec hr̄e ſperabat. ſi aūt haberet vnū filiū ⁊ ipſum inſtituiſſet ⁊ legata feciſſet ⁊ aliū ignoraſſet ſe habere quē ꝑteriiſſet. tūc dicit ꝙ ſimplr̄ ꝙ inſtitut⁹ ꝑſtaret ꝓ ſua pte. ſʒ ali⁹ ignorāter ꝑterit⁹ nihil ꝑſtaret ꝑ. l. pe. ff. de iure codi. Sʒ in l. iter⁹ in pri. ff. de libe. ⁊ poſth. vbi etiā de hoc tetigi. vr̄ dicere hoc verū qñ legata eſſent nominatim relicta a pſona inſtitut: q2 tūc nō ꝑſtabunť niſi ꝓ pte. ſaluo niſi eſſent indiuidua ⁊ ſubeſſet fauor libertatis: q2 tūc ꝑſtarenť inſolidū. l. q in gr̄aui. ⁊ l. ſeq. ⁊ ꝑ principio ſequētis. ff. de iure codi. ſec⁹ ſi eſſet ſimplr̄ relictum: q2 talia ſimpliciter relicta non nominatim inſolidum ꝑſtabunť etiā ꝓ rata a quolibet. ar. eius qḋ habeť in. l. 4. §. fi. ff. de leg. iii. ⁊ l. cū pater. §. cū eſtimaret. ff. de leg. ii. ſʒ illc. ll. vt hic dicit Bal. nō ꝓprie loquanť in terminis noſtris: ſʒ qñ ab inteſtato in codicillis fiūt relicta. ⁊ illud qḋ etiā Bal. in. d. l. iter⁹. vr̄ ſequi hic Ange. dicēs ꝙ ſi legatū eſſet indiuiduū ſupple ⁊ nominatim relictū in nihilum

preſtarenť. ſʒ fallit fauore libertatis. vt. d. l. q grauī. ⁊ idem dicit ſub dubio forſan ſi adeſſet fauor alicui⁹ alteri⁹ pie cauſe facit ꝙ no. Bar. in. l. prime. de his q̄ in teſt. del. in fi. ff. iii. pri. Subdit tñ Ange. ꝙ hec vera. qñ teſtātor non cogitauit de filio in genere nec in ſpecie. ſecus ſi cogitaſſet in genere lʒ nō in ſpecie: q2 tunc ꝯſeruarenť legata ꝑ. l. q iure. ff. de teſta. mil. ⁊ rñdet ad. l. cū mr̄.
11 de inoff. teſt. vbi † vr̄ legata ⁊ libertates valere qñ ꝑteritio fuit facta a matre ignorāte. vt ibi pʒ in primo rñſo illius. l. nā reſpōdet qḋ primū reſpōſum corrigiť per ſequens reſpōſum ſm vnā lec. ibi poſita. quā ſequiť etiā Bar. vel ſm eū illud iō q2 ibi expugnabať teſtm̄ ſoli ratione ignorantie. ſecus vbi expugnabať tunc ꝑteritionis vel exheredationis. Sed aduerte q2 gl. ordinaria relata ad tex. vr̄ aperte tenere qḋ etiā ſi preteritio fiat ab ignorāte nihilominus hodie ꝯſeruenť legata ꝑ auť. ex cā. vt eſt gl. no. ⁊ ſingularis in. l. vxorē. ff. de teſta. ⁊ hāc opi. ſequebatur do. Franciſcus de ram. in auť. ex cā. ⁊ etiā in repetitione huius. l. ⁊ maxime ꝑ rationē: q2 tex. in. d. auť. ex cā. ⁊ in. d. or. vñ ſum ē indiſtincte vr̄ loqui ⁊ indiſtincte vr̄ ꝯſeruari legata fauore ipſorū relictorū. ⁊ ſic indiſtincte vr̄ debere intelligi argu. l. in fraudē. §. fi. ff. de teſt. mil. ⁊ l. de pretio. cū ſi. de pub. Quid dicēdū inter tot ⁊ tantorum opi. mihi vr̄ primo ⁊ ante oia ꝯſiderādū an dicta auť. ex cauſa. ⁊ in cor. vnde ſumitur habeat locū in preteritione paterna. ſcḋo ſuppoſito ꝙ habeat locū in preteritione facta ab ignorante vel ſi non habeat locū an habeat locū in preteritiōe facta ignoranter a matre. ¶ Circa primū ꝯſidera ordinē text. in auť. vt cū de ap. cog. vnde ſumiť auť. ex cauſa. nā primo in. §. aliud quoqȝ capitulū. vbi icipit de materia tractare tradit formā preteritioni ⁊ exheredatiōi. ſcḋo in. §. cauſas. exprimit. xiiii. cauſas q̄ ſunt ſufficientes ad exheredationem liberorū. tertio tractat de ꝯſeruatione legatorū in. §. ſiue igiť. ⁊ in verſ. ſin aūt hec obſeruata nō fuerint. quarto dat formā ꝑteritioni ⁊ exheredationi fiēde de parētibus ꝑ liberos. ⁊ exprimit etiā certas cauſas legitimas exhrēdationis parentū. ⁊ hoc facit in. §. ⁊ hoc qdē vſqȝ ad. §. ſi tales. ibi quito tractat de ꝯſeruatione legatorū relictorum in teſtamētis liberoꝝ ꝑteruntiū vel exheredantiū parentes. deinde aliqua incidēter ponit ad rōnē ꝑm iſtorū demōſtrandā. ⁊ ad determinationē eoꝝ. vt pʒ in ver. ⁊ ꝙ q dē. ⁊ in ver. ⁊ ꝙ diſponem⁹. cū ſeque. Hoc ꝑmiſſo aduerte ſi qrať an quatenus dat formā ꝑteritioni ⁊ exheredatiōi in. d. §. aliud habeat locū i ꝑteritiōe paterna. ⁊ dico ꝙ ſic quicqd ibi dixerit gloſ. Mouetor q2 tex. ille ſimplr̄ ⁊ indiſtincte loquiť de ꝑteritione. ⁊ ſic de quālibet ꝑteritione. ar. ff. l. de ꝑtio. cū ſi. de publi. ⁊ l. ſi pluribus ff. de
12 leg. ii. ¶ † Itē q2 verba in dubio poti⁹ debenť cōprehendere ꝓprium ſignificatum ꝙ aliam. l. nō aliter. cū ibi no. ff. de le. iii. Sʒ vera ⁊ ꝓpria ꝑteritio ⁊ q̄ habet effectum preteritionis eſt ꝑteritio paterna. nā preteritio materna nō habet effectū preteritionis: ſed potius exheredationis cū preteritio matris habeať ꝓ exheredatiōe. vt in. §. mater. inſti. de exhe. lib. ergo potiſſime de ipſa paterna dʒ intelligi. ⁊ ꝓ hoc etiā facit: q2 ꝑteritio dicit qñ nō eſt facta mētio inſtituēdo nec exhrēdādo. vt hʒ in. l. ii. cū ſi. ſua C. de libe. ꝑte. ⁊ iſti. de exhe. lib. e. glo. i pri. ergo vbicūqȝ nō reperiť fili⁹ inſtitut⁹ nec exhrdat⁹ ibi eſt dare ꝑteritionē etiā ſi ꝙ ꝯtingat in pr̄e teſtāte. ergo indiſtincte habebit locū illū tex. etiā i tali ꝑteritiōe. ex q̄ ꝟba ſunt apta nata ipſam cōprehēdere ex eoꝝ ſignificato. ⁊ vltimo ꝙ ꝯfirmať: q2 ſi ꝟ era ibi dʒ ꝙ nō lʒ penit⁹ pr̄i aut matri. auo aut proauo aut ꝓauie. filiū aut filiā. vel ceteros ꝑterire liberos vel exheredare: etiam ſi quoquo relicti titulo aliqd ſit relictū niſi cā legitima ingratitudinis inferatur ⁊ ꝓbetur. aut ergo dicas qḋ illud verbū ꝑterire: ⁊ ſimiliter exheredare referanť pariter ad patrē ⁊ ad matrē de qbus prim ſerat ⁊ habeo ꝓpoſitū. Aut dicas ꝙ illud verbū ꝑterire. debeat referri ad alterū eorū tantum. ⁊ tunc in dubio attēto ordine ſcripture potius debet referri ad patrem cū primo. de eo ſit factus ſermo. ar. l. cū pr̄. §. pe. ff. de leg. ii. ⁊ l. heredes mei. §. fi. ff. ad tre. ⁊ ſic nō eſt verū qḋ ad matrem tm̄ debeat referri. imo potius ad vtrūqȝ cū in vtroqȝ poſſit ꝯſiderari preteritio que vt dixi dicitur eſſe qñ filius nō eſt inſtitutus nec exheredatus. vel non ſit facta mētio de filio inſtituendo vel exheredando lʒ preteritio matris nō habeat effectum preteritionis. vt. ff. dixi. nec videtur aliqua ratio vrgens ꝓpter quā dictum verbū ꝑterire ſoli ad matrē debeat referri. ergo in dubio referať ad omnia ꝑcedētia ar. l. talis ſcriptura. cum ibi no. ff. de leg. i. ⁊ ꝑ ꝯſequēs ad patrē ⁊ matrē de qb⁹ ꝑmiſerat. Nec ob. ſi diceret ꝙ in. §. ſiue igiť. in verſ. ſin aūt fit ſolum mentio de exheredatis. ⁊ ſic pro hoc vr̄ ſentiri ꝙ ſpurr⁹ ſolū ſit locutus de exheredatis vel ꝓ exheredatis habitis. ⁊ ſic de ꝑteritione tm̄ materna q̄ hr̄ pro exheredatione vt dixi in. d. §. mater. ⁊ ar. l. ſi ſeruus plurū. §. fi. ff. de leg. i. vbi per ſequētia declarant ꝑcedentia. nam poteſt reſponderi primo vt hic in ſimili reſpondit Bar. ⁊ ff. tetigi qḋ illud verbū exheredati ſumitur late vt comprehēdat etiam preteritionem facta a ſciente. ⁊ ſic declareť ꝑ ꝑcedentia ⁊ per ea que dicta erant in. §. aliud. arg. d. l. ſi
13 ſeruus plurū. † Itē ſicut ſequentia declarāt precedētia ita econ-

tra. ⁊ ſic pōt dici q̄ potius iſte ver. finautē. declarat̄ p̄cedētia
quā ecōtra. ⁊ potiſſime q̄ ad hoc magis vrget rō propter ea q̄
ſuperius dixi. Uel ſcdo pōt dici q̄ illo verſi. ſinaūt. loquit̄ quo
ad aliū effectū. vez q̄ ad p̄ſtationē legatoꝝ. ſ; in. §. aliud. loquit̄
reſpectu forme p̄teritionis ⁊ exheredationis. ⁊ ſic quo ad aliū
effectum. ideo de vno ad alium nō infert̄ velut ex ſeparatis. ar.
l. pap. exuli. ff. de mino. ⁊ l. fi. ff. de cal cū ſimilib⁹. ⁊ hec ſecūda
ſolu. videt̄ de iure melior per ea que inferius dicam. ⁊ hoc q̄ſi
queritur de forma p̄teritionis ⁊ exheredationis. Si aūt q̄rit̄
quo ad cōſeruationē legatoꝝ l; cōmunis ſit opi. glo. ⁊ doc. q̄
habeat locū etiā in p̄teritione paterna: tñ forte de iure verior ē
opi. oppoſita. q̄ tex. i. d. ꝟ. ſinaūt hec obſeruata nō fuerint. vbi
tractat le; de ſeruatiōe legatoꝝ ſolū loquit̄ de exhēda. ergo nō
habet locū in p̄teritis: cū legū correctio ſit euitāda. vt i. l. p̄ci-
pimus. cū concor. C. de appella. nec per repetitiōes vel ſubaudi-
tiōes vel tacitos intellectus inducēda eſt correctio. vt ē glo. ſin-
gularis in. c. cupientes. §. q̄ ſi per. ex. de elec. in. vi. ⁊ p̄ h̄ ē fa-
ciat q̄ ex quo p̄miſerat. ff. de preteritis ⁊ exheredatis l. §. aliud
quoq; capitulū. ⁊ poſtea in. d. ꝟ. ſinaūt. quo ad cōſeruationē re-
lictoꝝ loquit̄ ſolū de exhēdatis. ergo videt̄ voluiſſe illud non
habere locū i p̄teritis. ex quo de eis nō repetit. ar. l. cū p̄tor. ff.
de iudi. ⁊ extra de p̄ſump. c. nōne dicim⁹. nā facile fuiſſet expri-
mere ſi voluiſſet. ergo ex quo nō expreſſit nō videt̄ de ipſis itel-
lexiſſe. ar. l. i. §. deficientis. C. de cadu. tollē. ⁊ c. ad audiētiā. ex-
tra de deci. Nec ob. q̄ in. d. §. aliud. fit mētio de p̄teritiōe q̄ ad
aliū effectum ſit ibi mentio vt. ſ. dixi. ⁊ ſimiliter nō ob. q̄ i. §. ⁊
hoc quidē. ⁊ in ver. ⁊ hoc diſponimus. ſit mentio de p̄teritiōe:
q̄ ibi ſit mētio ꝑpter ea que dicta ſunt etiā i. §. aliud quoq; ca-
pitulū. nō aūt eſt veriſimile q̄ ibi faciat mētionem q̄ voluerit
i. d. §. ſinaūt ſub exheredatione. cōprehēdit p̄teritionē cū ibi
agat̄ de materia correctoria in qua p̄ ſubauditionē vel ſupple-
tionē nō debet induci correctio. ⁊ in qua verba debent ſumi p̄-
prie ⁊ ſtricte cū materia correctoria ſit de ſe ſtricta ⁊ nō extēdē-
da ⁊ ſic ꝟba debeāt accipi ꝓprie ſtricte. ar. l. quicquid aſtringē-
de. de verb. ob. Itē nō ob. q̄ habet̄ in eadē auf. §. ſi talee. vbi
ſimpliciter dicit q̄ quādo inualidat̄ teſtamentū liberoꝝ ex eo
q̄ nō ſeruauerint ea q̄ dicta ſunt. ſ. circa parētes debent̄ lega-
ta ⁊ nihil ibi exprimit de hēditatis vel p̄teritis ⁊ ſic cū d vtroq;
ſuperi⁹ dixerit d vtroq; ibi itellegeret. ⁊ p̄ ꝯſequēs vr̄ q̄ eo tē-
modo debēt itelligi in. d. ver. ſinaūt q̄ñ eꝫ agit̄ de teſtamētis
factis a parētib⁹. ar. l. nā ⁊ ſi parētibus ff. de inoffi. teſta. nā pōt
reſpōderi dupliciter. pmo q̄ l; in. d. §. ſi talee. videat̄ indiſtin-
cte loquutū in dubio debet limitari ⁊ reſtringi ad exhēdatos
tm̄ ex quo ecōtra ſic erat limitatū ⁊ reſtrictū. in. d. verſi. ſinautē.
ar. d. l. nā ⁊ ſi parentibus. nā cōuenientius eſt q̄ l. indiſtincte
loquēs diſtinguat̄ p̄ l. ſpecifice ⁊ diſtincte loquētē q̄ ecōtra. l.
ſpecifice loquēs ipropret̄ p̄ indiſtincte loquētē. facit q̄ habet̄
in. l. non eſt nouū. ⁊ l. ſ; ⁊ poſteriores. ff. de leg. ⁊ in auf. offerat̄.
ff. de lit. conteſta. Scdo pōt dici q̄ aliud ſit q̄ñ liberi habent
14 ſuccedere parētib⁹ aliud q̄ñ parētes liberis. † nā magis eſt dbi-
ta hereditas parētū filiis q̄ ecōtra. l. ſcripto. ſ. vnde li. vnde nō
eſſet abſurdū intelligere q̄ h̄ ius autēticoꝝ magis grauaſſet
parētes in p̄ſtatiōe legatoꝝ q̄ liberos. ⁊ poſſet etiā eſſe rō qua-
re aliud ſtatuit ius in filiis exheredatis aliud in p̄teritis: q̄ cir-
ca exhēdationē filioꝝ ius multū fauit filiis: q̄ voluit cām de-
bere exprimi in exheredatiōe. alr̄ eſſet nulla q̄ nō erat olim an-
te ius autēticoꝝ. itē determinat cāo legitimas exhēdatiōis cau-
ſas alias excludēdo q̄ erat olim. vnde mirū ſi ius autēticoꝝ
ex quo ſic fauet exheredatis noluit grauare eos in p̄ſtatiōe le-
gatoꝝ ſ; d p̄teritis non ſic fauet. nā ſi erat filius in poteſtate ēt
olim dicebat nullū ēt ſi eſſet p̄terit⁹ cū cā. vt eſt glo. ſing. q̄ nō ē
alibi in. §. exhēdatos in auf. de here. ⁊ fal. col. i. ⁊ ſimiliter etiaʒ
hodie pōt dicere nullū vt dicit illa gl. quia ius autēticoꝝ i. d. §.
aliud quoq; capitulū. venit dādo formā p̄teritiōi ⁊ exhēdatiōi
in fauore filioꝝ. ⁊ ſic nō d; retorqueri i leſionē. ar. l. q̄ fauore.
C. de legi. ideo vbi olim poterat dici teſtm̄ nullū deberēt hodie
etiā poſſe dicere p̄teriti. nec ob. ſi dicat̄ q̄ imo videt̄ tūc teſtm̄
valere q̄ñ eſt p̄terit⁹ filius ſuus cū cauſa; q̄ videt̄ tūc p̄miſſa p̄te-
ritio ꝯ illā. §. aliud ſ; excep. ibi poſita: q̄ fateor q̄ tūc nō deficit
teſtamētū ex eo q̄ p̄teritio peccet i forma. ⁊ h̄ voluit ille tex.
ſed bene pōt deficere ⁊ deficit ꝑpter p̄teritionē factā de filiis i
poteſtate. ſicut ⁊ olim deficiebat: q̄ mentio illi⁹ iuris ē vt dixi
augere ius filioꝝ circa formā p̄teritiōis ⁊ exhēda. nō minue-
re ergo nō d; tollere filio i poteſtate p̄terito fauorē impēſum a
iure antiquo. ar. l. legata inutiliter ſ. de adim. leg. Nec ob. etiā
q̄ habet̄ in. l. iii. C. de libe. p̄te. p̄ q̄ vr̄ q̄ talis p̄teritio facta cū
cā habeat vim exheredatiōis: q̄ ibi nō ſimpliciter dixit p̄tereo
filiū meū vel de filio meo mētionē nō facio q̄ talē q̄d cōmiſit. ſ;
plus dixit vez q̄ nolebat eū eſſe alienū a ſua hēditate. ⁊ ſic ꝓpla-
ta fuerūt verba equalētia exhēdationi. Itē nō ob. l. q̄ volebat.
ſ. de here. inſti. q̄ ibi nō ſimplr̄ p̄terijt ſ; expreſſe fecit mētionē
de exheredatione. ſ; per verba p̄teriti tēporis ⁊ p̄ modū cauſe

15 hic ſec⁹. † Et ſic ex predictis etiā p̄; q̄ p̄terire pōt ſumi dupli-
ter. vno modo pōt p̄terire. i. nulli. l mentionē facere. ꝓut colligit̄
ex. l. omnimodo. C. de inoff. teſta. ⁊ no. glo. in. l. nā. de li. p̄te. ⁊ h̄
modo ſumēdo non poſſet bene poni exēplū q̄ p̄teritio fieret
cū cā ſeu cū inſertione cauſe. Alio modo dicit̄ p̄terire. i. nō inſti-
tuere neq; exheredare. vt eſt tex. expreſſus l. §. eadē. inſti. d he. q̄
ab inteſta. ⁊ tex. cū glo. inſti. de exhe. li. in prin. ⁊ i. l. nā ⁊ io. l p̄n.
ff. de inoff. teſt. ⁊ p̄bat̄ etiā in. §. aliud quoq; capitulū. vbi etiā
patet q̄ p̄teritus dicit̄ qui nō eſt iſtitutus neq; exhēdat⁹. etiā
ſi relinquat̄ quoquo relicti titulo. patet ibi nec ſi p̄ quālibet do-
nationē ⁊c. nā illa dictio nec ē ipplicatiua ⁊ reſoluit̄ in copulā ⁊
negationē: vt eſt tex. glo. in. l. quidā teſtamēto. ſ. de vul. ⁊ pu. ⁊
hoc modo bñ pōt exēplificari p̄teritio cū inſertione cauſe. puta
ſi dicat̄ filiū meū p̄tereo: vel de filio meo mētionē nō facio. vl̄ fi-
lium meū nō inſtituo nec exhēdo. vel filio meo relinquo. x. ⁊ nō
plus: q̄ tale quid cōmiſit. Itē nō obſtat ei q̄. ſ. dixi ſi dicat̄ q̄
ius autēticoꝝ ſaltē fauit emancipato p̄terito: q̄ hodie pōt di-
cere teſtamētū nullū ſi cauſa nō eſt inſerta vbi olim habebat ne-
ceſſe ꝯtratabulare. vt no. glo. i. d. §. exhēdatos in auf. de here. ⁊
fal. ⁊ ſic videret̄ q̄ debuiſſet grauare in legatis emancipatū p̄-
teritū cuius tñ ꝯtrariū eſſet dicēdū ſi dicas q̄ ſolū i exhēdatis
cōfirmant̄ legata. Sʒ pōt reſpōderi q̄ l; i eo q̄ dictū ſit fauē-
re emancipato: tñ non erit valde magn⁹ fauor: q̄ eo ipſo q̄ ap-
parebat eū eſſe filiū ⁊ p̄teritū obtinebat i contratabulis. ⁊ ſic
in effectu aduocabat hēditatē. facit q̄ dixi in. l. ſi filius q i pote-
ſtate. ff. de li. ⁊ poſthu. ⁊ q̄ habet̄ eti. i. ſ. de cōtratab. i. l. cū ema-
cipatus: ideo ꝑpter hoc forte voluit eū grauare ſicut grauauit
exhēdatū cui multo plus fauit q̄ circa inſertionē cauſe: q̄ ea nō
inſerta teſtamētū reddit̄ nullū nec poterit ꝓbari ingratus: ſ;
olim erat ſecus q̄ teſtamentū erat validū ⁊ repellebat̄ ſi erat
ingrat⁹. ⁊ ſi i hoc magnus fuit fauor adhibit⁹ filio exhēdato.
16 † Itē reſtricte fuerūt cauſe exhereda. p̄ ius autēticoꝝ ad certū
numerū q̄ olim nō erat: ⁊ ſic in multis fauit exhere. ideo mirū
rum ſi plus grauauit. ⁊ p̄ hoc etiā nō obſtat dicat̄ q̄ p̄teritis
etiam fauit etiam ſi ſint in poteſtate. inquantū ius autēticoꝝ i-
troduxit q̄ nō ſufficeret reliquere quoquo relicti titulo ſ; iure
inſti. alias diceret̄ p̄terit⁹ q̄ olim nō erat. vt patet ex. d. l. omni-
modo. ⁊ in auf. nouiſſima. ⁊ ē in corpore vnde ſumit̄. C. de inoffi.
teſta. q̄ pōt dici q̄ l; in hoc fauerit p̄teritis tñ q̄ in plus ſeu i
pluribus fauit exhere. ideo illos magis grauauit nā modicus
fauor eſt q̄ habeat iure inſti. q̄ per hoc nō habet maius como-
dū ſeu mai⁹ emolumētū. ſ; honorabiliorē ti. l; caſualiter talis ti-
tul⁹ ēt poſſit eē vtilis: vt q̄ñ repudiaret vel aliter deficeret r vni-
uerſaliter inſtitut⁹ iuxta ea que habent̄ in. l. i. §. ſi ex fido. ⁊ l. ex-
facto. ſ. de here. inſti. ⁊ l. quoties. C. de here. iſti. Itē nō ob. auf.
ex cā. q̄ illa fuerūt ꝟba glo. q̄ nō habuit p̄ſētē legis cōdē-
vñ ei⁹ ꝟba attēdi nō debēt ſ; ꝟba tex. in corpore vnde ſumit̄
vt voluit glo. ⁊ ē doc. i. d. auf. ex cā. itē nō ob. ſi dicat̄ q̄ vna d
rōnibus poſitis in. d. ꝟ. ſinaūt. videt̄ adaptari etiā ad p̄teritio-
ne vel forte ēt vtraq;. nā ibi dicit̄ ne liberi falſis accuſationib⁹
cōdemnent̄ q̄ ratio pōt adaptari ad exheredatū ſā cā etiā ad
p̄teritū cū cā. Et ſubdit̄ etiā vel aliquā circūſcriptionē i bonis
parētū patiant̄. q̄ ratio videt̄ adaptari poſſe ad ipſum p̄teritū.
⁊ ſic videt̄ q̄ etiā in preterito debeat intelligi: ad q̄ reſpondet̄ q̄
ex q̄ tex. ille ſolū loquit̄ de exhēdatis. rō ſubſequēs ne liberi fal-
ſis accuſatiōib⁹ cōdēnent̄ d; itelligi de exheredatis cū cā ⁊ q̄
ſubdit̄ vel aliquā circūſcriptionē patiant̄. d; intelligi de exhere-
datis ſine cā. Pōt etiā vtraq; rō itelligi in p̄teritis a matre cū
cā. vt in prima rōne. vel ſine cā vt in ſecūda. nā licet ibi loquat̄
de exheredatis: tñ cū p̄teritio matris habeat̄ p̄ exheredatione
per regulā antiquā. vt in. §. mater. inſtitu de exhēda. li. ex vi re-
gule antique. q̄ ibi dicitur de exheredatis trahendū eſt. ſ. ad
p̄teritos per matrē. ar. eo. q̄ no. i. l. ſi quis ſeruo. C. de furtis. ⁊ in
l. q̄ vero. ff. de legi. pōt etiā dici q̄ rationes ibi poſite reſpiciāt
q̄ dictū erat ſupra nō debere fieri p̄iudicium liberis quādo nō
fuit ſeruata forma tradita in p̄teritione ⁊ exhereda nō autē
reſpiciat q̄ dixi de p̄ſtatione legatoꝝ: q̄ ad id ꝓprie nō poſ-
ſunt adaptari. Et ex his patet defenſatū q̄ de iure dicta auf.
nō habeat locū in p̄teritione paterna quo ad ꝯfirmationē lega-
toꝝ ⁊ hec opi. forte de iure verior: ⁊ ſic tenui in publica diſpu-
tatiōe: l; cōis opi. habeat oppoſitū a qua iudicādo ⁊ cōſulēdo
difficile eēt recedere maxime ꝑpter ea q̄ no. Iac. d but. i. l. i. C.
q̄ p̄ ſua iuriſdi. ⁊ bar. i. l. fi. ff. de pena iudi. ⁊ Jo. an. in. c. i. de cō-
ſti. ⁊ q̄ no. ēt i. l. minime. ff. d legi. ⁊ hoc ſuppoſito reſtat videre
an habeat locū in p̄teritione materna facta ab ignorāte vl̄ ēt i
paterna facta ab ignorāte. Suppoſito q̄ v̄a eēt opi. q̄ habe-
ret locū i p̄teritiōe paterna. ⁊ vt dixi. ſ. Bar. ⁊ cōiter moder-
ni vt Bal. ⁊ Ang. tenēt q̄ nō: l; Bal. ⁊ ang. i aliquo limitet.
idē ſequebat̄ domin⁹ pet. de anc. ⁊ ſic etiā cōſuluit p̄ rōnes. ſ.
17 tactas ⁊ q̄ † deſideria morētiū ex actib⁹ viuoꝝ ꝯprehēdere d-
bem⁹. l. iii. C. d natu. li. facit. l. tale pactū. §. fi. ff. d pac. ⁊ ſic cū vi-
deam⁹ q̄ homines habētes filios cōiter pauciora legata faciūt
quam

quã nõ habẽtes.veriſimiliter vĩ qḋ teſtator q ignorãs filium ſe
habere multa legata fecit, illa non feciſſet ſi ſciuiſſet ſe habere.ſꝫ
õ ſin Ẽr leſſ.de rãpo.in repetitiõe huius legis ꝛ oppoſitũ.⁊ ſic
tꝫ qḋ indiſtincte etiã in ꝑter tione facta ab ignorãte cõſeruarẽ
tur legata.vt etiã voluit gl.ſing.larìs in.l.vxorẽ.ꝑallegata ſ.
de manu.teſt.mouet potiſſime qꝛ tex.in coꝛ auĩ.ex cã.loquit
indiſtincte.⁊ ſic in indiſtincte dꝫ itelligi.vt i.l.de ꝑcio.cũ ſi.de pu
bli. Itẽ qꝛ rõ vĩ eſſe vniformis vꝫ fauoꝛ ipſoꝛũ relictoꝛũ q vĩ
fuiſſe ratio cõſeruationis ipſoꝛũ.ergo cũ illa ratio vĩdeat ſibi lo
cũ etiã in pꝛeteritione facta ab ignorante habebit locũ ⁊ diſ, o
18 ſitio.⁊ hãc ptẽ puto verã de iure.† Pro cuiꝰ declaratiõe eſt ad a
uertendũ: ꝙ ante auĩ.ex cauſa.due reperiebãt tãtũmodo regu
le inualidãtes legatoꝛũ q al a̋s t e ſe valerẽt.hoc dico ꝑꝑ lega
ta turpia.vna eſt: qꝛ qñ teſtamentũ a pꝛincipio nõ valebat vel
inualidabat ex poſtfacto:ex quo pꝛincipale nõ tenebat cũ inſti
tutio ſit caput pꝛincipale teſtamẽti.inſti.de lega.§.ante hꝛdis.
nõ valebat etiã acceſſoriũ legatoꝛũ.l.ſi nemo.ff.de teſt.tu.⁊.l.cã
quã.C.de fideicõmiſſis.facit.c.inter dilectos.ver.ceterũ.extra d
ſi de in ſtr.⁊.l.nõ dubiũ.C.de legi.cõſ.Sc̄da regula erat qḋ vbi
legatũ erat nominatim relictũ nõ debeat ab alia pſona ſi cõtin
gebat ali ſuccedere.l.i.§.ſi.cũ ibi no.ſ.de le.iii.⁊ qꝰ legiẽ ⁊ no.
in.l.cũ pater.§.cũ eſtimaret.⁊.l.celſus.§.qḋ ali cuiꝰ.ſ.de le.ii.vbi
aũt ceſſabant iſte regule tũc legata debebanẽ etiã a ſucceſſore
quẽ ignorauit teſtõꝛ.hic eſt qḋ ſi teſtõꝛ faciebat codicillos nul
lo cõdito teſtõ ⁊ relinquebat legata nõ nominatim debebanẽ
talia relicta etiã ſi cõtingeret poſtea poſthumũ ſibi naſci ex in
ſperato:vt pꝛbaẽ in.l.ſi qs cũ nullũ.§.i.ſ.de iure codi.⁊.l.ab inte
ſtato.co.ti.i.de iure codicilloꝛũ.⁊ hĩ facit.l pe.e.ti.a ꝯtio inquã
tũ vĩ loq de legatis nominatim relictis.Et eſt rõ:qꝛ in dicto ca
19 ſu ceſſabant ꝑdicte regule.nã ceſſat pꝛima: qꝛ† codicilli nõ rum
punẽ natiuitate poſthumi:ex quo nullũ eſt ꝯditũ teſtamẽtũ.vt
pꝫ ex his que legunẽ ⁊ no.in.l.i.C.de codi.in.d.l.ab inteſtato.
faciat l.q graui.ſ.e. Itẽ ceſſabat ſc̄da ex quo nõiatim legata nõ
erãt relicta.vnde nõ erat abſurdũ ipſa ꝑſtari a quolibet ſucceſ
ſore.vñ talis vĩ a iure fuiſſe voluntas teſtãtis:q ſciebat vel ſcire de
bebat diſpoſitionem iuris que volebat qḋ vbi legata nõ relin
quunẽ nõiatim nec inualidaẽ vbi ita relinquãẽ ꝑnt relicta.qḋ tũc
debẽt ab omni ſucceſſione ꝑſtari.vt patet ex dictis iurib' ẽt ſal
tem in genere videẽ voluiſſe quẽcunqꝫ ſucceſſ.rẽ debere ꝑſtare:
ex qḋ nõ nominatim relinquit ⁊ ſic etiã in genere grauaſſe filios.
& tunc pꝛeſtabat legata talis filius poſtea natus ex inſperato.
facit.l.q iur.ſ.de teſt.mil.ergo debebat ſibi imputare teſtatoꝛ:
qꝛ debebat relinquere nominatim ſi nolebat pꝛeſtari legata in
caſum quo cõtingeret eũ habere filiũ:vt ſaltẽ aliquã ꝑſtatiõnẽ
apponere ipſis legatis per quã appareret decius mẽte.ꝙ facili
ter facere poterat.adeo ſi nõ faciebat videbatur velle ſtari gene
ralitati verboꝛũ ꝑ quã grauauerat quẽlibet heredes ad legata
ex quo nominatis nõ relinquebat.ſupuenit poſtea auẽ.ex ca.q
diſpẽſauit ꝯ iſtas duas regulas.nã voluit legata deberi lꝫ te
ſtamentũ eſſet nullũ ex cauſa ꝑteritionis vel exheredatiõis vel
ex dicta cã inualidareẽ.vt pꝫ i.d.auẽ.ex cã.⁊ in corpoꝛe vñ ſu
mitur. Itẽ d.ſpẽſauit ꝯ aliã regulã regulã:qꝛ lꝫ legata eſſent no
minatim relicta ab hꝛede ſcripto:tñ voluit illa ꝑſtari ꝑ ꝑteritũ
vel exheredatũ ſuccedẽtẽ ab inteſtato:vt pꝫ in dicta auẽ.ex cã.
⁊ in coꝛpoꝛe vñ ſumiẽ.vbi ſimplr̃ ⁊ indiſtincte cõfirmat legata
relicta in teſtõe:⁊ ſic ſiue nõiatim ſiue nõ nõiatim eſſent relicta:
qꝛ in hꝫ voluit fauere vltime volũtati cũ in multis alijs fuiſſet fi
lius.⁊ ſic reſtat qḋ ex quo ꝯ illas regulas eſt diſpẽſatũ nec ẽ alia
regula impeditiua ꝑſtatiõis legatoꝛũ indiſtincte hodie ꝑ auẽ.
ex cã.voluit ꝑſtari legata etiã ſi ꝑteritio ſit facta ab ignorãte.⁊
ꝑ hꝫ facit:qꝛ ex quo teſtoꝛ ſcit vĩ ſcire dꝫ diſpõnẽ iuris dicte auẽ.
ex cã.⁊ ſic diſpẽſatũ ꝯtra dictas regulas.nõ ꝓuidẽdo aliter.vĩ
in dubio acqeiceſe diſpoſitioni legali.⁊ ſic ſaltẽ ex mẽte genera
li teſtatoꝛis:cũ veriſimiliter potuerit cogitare ꝙ poſſet euenire
caſus qḋ eius teſtamentũ rumpereẽ ex ꝑteritione nõ ꝓuidẽdo
aliter vĩ voluiſſe legata ꝑſtari ſm formã iuris.Potuit enim fa
ciliter ꝓuidere faciẽdo aliquã ꝑteritionẽ circa legata ꝑ quã ap
pareret ꝙ nollet ꝑſtari legata ſi cõtingeret eũ habere filiũ.io ſi
nõ fecit vĩ acqeuiſſe diſpõni iuris quã ſciebat vel ſcire debebat.
vt.ff.in ſimili dicã.alias ſequereẽ ꝙ ea dẽ rõne olim qñ teſtõꝛ facie
bat tñ.codicillos ⁊ nõ relinquebat legata nõiatim.ꝙ ſi poſtea
ex inſperato ſupueniebat ſibi filiꝰ nõ debuiſſent legata ꝑſtari.
ꝙ eſt ꝯ mẽtẽ dicte.l.ſi qs cũ nullũ.⁊ dicte.l.ab inteſtato ⁊ ſiĩr ſi
habuiſſet vnũ filiũ ⁊ ſupueniſſent ex inſperato poſtea alij.nõ de
buiſſent legata ꝑſtari.nã ſi aliqs hẽat mille in bonis ⁊ habeat
vnũ filiũ ⁊ grauet eũ in codicillis nullo cõdito teſtõ in quingẽ
tis.⁊ poſtea ex inſperato naſcaẽ vnus alius filius vel duo non
deberẽt aliqua legata ꝑſtari:qꝛ qñ eſt vnicꝰ filius remanerẽt ſi
bi qngẽta lꝫ ꝑſtarẽt legata.Sꝫ qñ ſũt duo ſi ꝑſtarẽt ꝓ rata ſua
ſoli nõ remanerẽt ducẽtũ qnquaginta.⁊ ſi eſſent tres multo
minꝰ remaneret.Faciliꝰ aũt veriſimiliter grauaret qs filiũ ſuũ
in quingẽtis qñ remanẽt ſibi alia qngẽta ꝙ in ducẽtis qnqua
ginta qñ ſolũ remanẽt ſibi ducẽtũ qnquaginta.faciat.l.ſi filie.ſ.
de le.iii.⁊ ſic nõ deberẽt legata ꝑſtari ⁊ tñ ꝑſtanẽ ꝓpter filiũ quẽ
teſtatoꝛ ſciebat ſe habere lꝫ nõ ꝑſtenẽ ꝓpter alterius quẽ ignora
bat ſi nõiatim erãt relicta vt.d.l.q graui.⁊.l.pe.de iure codi.⁊ ſi
nõiatim nõ erãt relicta ẽ.ab illo ꝓ ſua rata ꝑſtabanẽ vt dictis
legibꝰ a ꝯtrario ſenſu.⁊.d.l.ſi qs cũ nullũ.§.i.ꝯtro quã tetigit bart.
nõ fuit bona:qꝛ apte eſt ꝯ mẽtẽ.l.ſi qs cũ nullũ.§.i.⁊.d.l.ab in
teſtato.⁊.l.q graui.⁊.l.pe.lꝫ Bal.illã.l.pe.ꝓ ſe alleget.Sꝫ rõ ſc̄da
facit ꝯ eũ ſubtiliter intuẽdo vt patet ex ꝑdictis.nec eſt omĩo ab
ſurda hec opi.cũ nõ videaẽ omĩo hic eſſe ꝯ mẽtẽ teſtatoꝛis:ſꝫ po
tius ſm eiꝰ mẽtẽ q ſciuit vel ſcire debuit diſpoſitionẽ iuris volentis
ẽt iſto caſu legata ꝑſtari.ſ.qñ ſupuenit filius.vel qñ rũpiẽ ex ꝑ
teritiõe facta ⁊ aliter nõ ꝓuidit.Et ꝑ ꝑdicta pꝫ ꝙ cuꝫ hodie in
teſtamẽtis regulr̃ apponaẽ clã.ſi nõ vꝫ vel valebit.⁊ per illam
clãm videaẽ grauare quẽlibet ſucceſſoꝛẽ ab inteſtato ⁊ ſub ge
neralitate vboꝛũ includaẽ caſus in quo v: teſtm̃ vel inualidaẽ
ex ꝑteritione.⁊ ſic in genere ẽ. de caſu ꝑterit.omis cogitauerit
teſtatoꝛ ꝓpter gñalitatẽ vboꝛũ.q apta nata eſt cõpꝛehẽdere illũ
caſum.multo fortiꝰ debebunẽ legata etſi cõtingat teſtm̃ inuali
dari ꝑꝑ ꝑteritionẽ ab ignorãte facta.ar.eoꝛũ q.ff.dicta ſunt.et
l.q iure.ſ.de teſt.mi.⁊ eiꝰ ꝙ dicã.ff.poſt Ang.lꝫ Bart.tenuerit
oppoſitũ in.l.i.ſ.de iur.codi.Sꝫ puto ꝙ nõ bñ:qꝛ dato ꝙ ſine ꝑ
iudicio opi.ſua eſſet vꝫ a qñ clã ꝑdicta nõ eſt appoſita:tñ ſaltem
qñ eſt appoſita ꝓut cõiter apponiẽ nõ vĩ ꝓcedere:cũ ꝑ dictam
clãm qlibet ſucceſſoꝛ ab inteſtato videaẽ rogatꝰ.⁊ ſic dẽat cõpꝛehẽ
diẽ filiꝰ q poſtea ab inteſtato ex inſꝑato ſucced.⁊ de quo ẽt ſaltẽ in
gñe vĩ cogitaſſe ꝑ.d.l.ſi qs cũ nullũ.§.i.de iure codi.⁊.l.gñalr̃.§.
ex teſto.ſ.de fideic.l.b.vñ in caſu iſto ſaltẽ auderẽ cõſulerẽ ꝯ eũ
ꝓpter rõnẽ ꝑallegatã.quã tene mẽti:qꝛ eſt no.dignũ ꝓpterea
qꝛ in teſtamẽtis quotidie clã ꝑdicta apponiẽ.Et ꝓ iſta parte ẽt
hĩ facit:qꝛ vna de rõnibꝰ poſitis in.§.iĩ aũt hec obſeruata nõ
fuerint vĩ habere locũ etiã in ꝑteritione facta ab ignorãte naꝫ
l tera dicit ibi pꝛimo ne liberi falſis accuſat onibus cõdẽnenẽ
⁊ hec rõ vĩ reſpicere ꝑteritionẽ ⁊ exheredationẽ factã cũ cã ſeu
cũ inſertiõe cauſe.⁊ ſic a ſcientẽ.Et poſtea ſubdit vel a quã circũ
ſcriptionẽm dolo parentis patianẽ.q rõ vĩ habere locũ in di
ſtincte qñ cã nõ fuit inſerta:⁊ ſic ſiue ab ignorãte ſiue a ſciẽte ſit
20 facta ꝑteritio.† Et ꝓ hoc facit:qꝛ circũſcriptio eſt duplex.vna
ſcꝫ q ſit ex ꝓpoſito.alia q ſit re ipſa.vt colligi pot ex his q habẽ
tur in.l.i§.ff.de reſt.in integrũ.⁊.l.i.ff.de mi.⁊.l.nã ⁊ poſtea.§.ſi
minoꝛ.ff.de iureiu.⁊.l.ſi.C.de in integ.reſt.⁊ in.l.rẽ ſi ꝑcio.§.i.cũ
gl.ſin.ff.loca.⁊ ſic cũ indiſtincte dicat ne aliqua circũſcriptionẽ
patianẽ cõpꝛehẽderet vtrãqꝫ circũſcriptionẽ ⁊ ſic etiã illã q ſit
re ipſa ab ignorãte teſtatoꝛe:lꝫ nõ fiat ex ꝓpoſito.nõ eñ vnã tãtũ
circũſcriptionẽ voluit cõpꝛehendere:ſed vtrãqꝫ:ex quo dixi ne
21 aliquã.† Et ꝓ hoc etiã bene facit qḋ no.gl.in c.i.de foro ꝯpe.
vbi gl.notabiliter dicit ꝙ lꝫ vbi fiat mẽtio ſimpliciter de parte
appellatione ptis cõtineaẽ omnis.l.a.l.nomẽ filiaꝝ.§.poꝛtiõis.ſ.
de ver.ſig.tñ vbi adijciẽ verbũ aliqua tũc cõpꝛehẽdit quãcũqꝫ
partẽ.vt.ibi eſt tex.cũ gl.ſic igiẽ dicã ⁊ in ꝓpoſito.qḋ lꝫ ab ꝯ v
bum circũſcriptio ſimplr̃ ꝓlatũ cõpꝛehenderet circũſcriptionẽꝫ
doloſam ſeu ex animo.vt dicit gl.quã ſi puto ſingularẽ in.d.l.
itẽ ſi pꝛecio.§.i.tñ ex quo adijciẽ verbũ aliqua ꝯpꝛehendere dꝫ
vtrãqꝫ circumſcriptionẽ.ar.notatoꝛũ in dicta.c.i.extra de fo
ro cõpe. Itẽ ꝓ hac parte facit.l.iii.C.de inoffi.teſt.vbi littera di
cit qḋ ſi mater fecit teſtm̃ ⁊ inſtituit filios aliquos ⁊ ex inſpera
to naſcaẽ ſibi alius ⁊ moꝛiaẽ mater anteqꝫ poſſet pꝛouidere re
manet teſtm̃ firmũ ⁊ fingiẽ et.ã talis filius a iure inſtitutus. nec
dicit ib.qḋ ꝓpter hoc legata inualidenẽ.⁊ ſic videẽ ꝙ rõ bar.
nõ fuerit bona.⁊ per cõſequens lꝫ ſua opi.videaẽ multũ equa:
tñ nõ videẽ de iure vera per ꝑdicta ⁊ pꝛeſertim qñ eſt appoſita
clauſula codicillaris vt.ff.dixi.lꝫ ipſe dicat i.l.i.de iur.codicillaꝫ
clauſulã nõ debere multũ ponderari:qꝛ cõſueuit apponi potiꝰ
ex cõſuetudine tabellionũ quã voluntate teſtatoꝛis.Sꝫ certe etiã
ex voluntate teſtatoꝛis videẽ eſſe cũ publicet teſtm̃ legaẽ coꝛam
eo.⁊ qꝛ videẽ velle in dubio niſi aliud dicat ꝙ circa validitatẽ
teſtamẽti tabellio apponat clauſulas cõſuetas.argu.l.qḋ ſi no
lit.§.q aſſidua.ff.de edi.edic.⁊.l.ex ea pte.ſ.de ver.ob.Reſtat re
22 ſpondere ad contraria.† Nõ ob.pꝛimo ratio ſi dicaẽ qḋ ius au
tenticoꝛũ ſit introductũ in fauoꝛẽ filioꝛum.⁊ ſic debet retoꝛque
ri in leſionẽ:qꝛ verũ eſt qḋ fuit introductũ quo ad ea q concer
nãt inſtitutionẽ ⁊ ſic quo ad formã ꝑteritionis ⁊ exhredationis
ſꝫ quatenꝰ ius autẽticoꝝ cõfirmat legata nõ fuit in fauoꝛẽ filio
rũ imo in grauamẽ:cũ illa ꝑſtare teneanẽ.⁊ ꝓ hꝫ facit tex.in coꝛ.
auẽ.vt cũ de appel.cognoſ.in.§.hec aũt diſponemꝰ.vñ de illã cõ
ſtitutionẽ ad vtrũſqꝫ parẽtis cautelã fuiſſe ꝓlatã.⁊ vt parẽtes ⁊
filios ab iniuria ꝑteritionis ⁊ exhredationis liberaret.quãqꝫ poſſet
dici qḋ ille textꝰ nõ multũ faciat:qꝛ voluit dicere ꝙ diſpoſuit li
beros a parẽtibꝰ nõ debere ꝑteriri vel exheredari niſi cã inſera
tur ⁊ ꝓbeẽ ⁊ ſiĩr ꝯ parẽtes nõ debere ꝑteriri vel exheredari a li
beris.Nõ ob.rõ pꝛeſumpte voluntatis quã allegat Bart.quaſi
teſtõꝛ veriſimiliter dicta legata nõ feciſſet ſi putaſſet ſe habere

ſilii q2 illa rō nō vī eſſe bona ad inualidationē legatoꝝ qn̄ ceſ
ſant alie regule impedītiue vt p3 ex .l. ſi q̄s cū nullū. §. 3. ꝛ .l. ab i
teſtato ꝛ .l. q in grau .l. pe. de iure codi. ꝛ ſuperi⁹ plane declara-
ui. nā teſtōr vī in dubio acq̄ſcere diſpoſitiōi iuris ſimplr̄ cōfir-
mātis legata. ex quo alr̄ nō ꝓuidit. nā vt dixi poterat faciliter ꝓ
uidere faciēdo ꝓ̄ſonē ꝛ dicēdo ꝙ iō legata relinquebat: q2 fi-
liū nō habebat. facit .l. ſi. ff. de her. inſt. Itē nō ob. rn̄ .l. cū acutiſſi
mi. cū ſi. C. de ſideicō. q2 illa pōt ꝓcedere reſpectu inſtitutiōis nō
reſpectu legatoꝝ q̄ ſimplr̄ cōfirmat̄ ꝑ iura auēticoꝝ ipſoꝝ fa-
uore ꝑterea illa .l. loq̄r qn̄ aliqd ſpecifice eſt filio aſſignatū ꝛ gra
uat⁹ eſt poſt mortē altera reſtituere. vñ nim rū ſi tūc lex fauit fi
lio. ex q̄ ſibi ſpecifice erat aſſignatū ſ3 hic nos q̄rim⁹ de legatis q̄
nūq̄ fuerūt filio aſſignata. iō lex nō ita fauit. nā facili⁹ retinet̄ iā
queſitū q̄ interdū requirat̄. ar. .l. ſeruo. C. de pact. ꝛ ar. .l. patre
furioſo. ff. de his q ſunt ſui vel alieni iuris. ꝛ ſic nō eſt eadē ratio
vtrobiq3. ꝛ ꝓ hoc faciat q2 illa .l. cū acutiſſimi. videt̄ exorbitare
a regulis iuris cōis. nā ex quo fili⁹ erat ſimplr̄ ꝛ ſine vlla cōdi-
tione grauat⁹ poſt mortē reſtituere. ꝛ teſtatoꝛ potuit verīſimili-
ter cogitare ꝙ hēret filios vī q̄ ex quo nullā cōditionem appo
ſuit de iure deberet reſtituere ēt ſi liberos hēret. facit ꝙ hī. xxxv.
23 q. vii. c. vltimo † vbi lr̄a dicit q̄ ſine cōditiōe ponunt̄ ꝛ ꝓmittunt̄
ſine cōditione debēt impleri. ꝛ iō cū ex equitate ꝯ̄ regulas iuris
emanauit illa lex nō vī extendēda ad aliū caſuz. ſaltē in quo nō
eſt eadē rō ꝓpter predicta. forte imperatoꝛ admirat⁹ fuit de ta-
li intellectu q̄ intelligi debeat cōditio ſi deceſſerit ſine liberis i
d. .l. cū acutiſſimi. ꝛ i. .l. cū auus. de ꝯdi. ꝛ demō. Itē nō ob. .l. ſicut
certi. ꝛ .l. ſi cū vel in vtero. C. de teſt. mili. q2 pōt multipliciter rn̄-
deri. nā primo poſſet dici q̄ ibi nō dicit̄ legata nō debere ꝑ̄ſta
ri vī ſi poſſet intelligi q̄ ibi teſtm̄ nō v3 quo ad inſtitutionē3 qn̄
ꝑteritio eſt facta a milite ignorante. ſed bene quoad legata. et
ꝓ hoc bene facit .l. cū mater. ſm vnū intellectū. ff. de inoff. teſta.
Uel ſcd̄o pōt dici ꝙ ibi fauore militis. ꝛ ſic fauore ꝑ̄ſone validat
teſtm̄ q fauoꝛ videt̄ ceſſare qn̄ ignoranter preterit: cū tūc nō vi
deatur eſſe fauoꝛ q̄ eius filius ꝑter eius voluntatē excludatur
hic autē teſtm̄ validatur quo ad legata fauore ipſoꝝ relictoꝝ.
q̄ rō indiſtincte h3 locū. Uel tertio ꝛ melius pōt dici q̄ qn̄ pre-
teritio fit a milite ignorante legata non preſtantur non ꝓpter
ꝑ̄ſumptā mētē teſtātis immediate q̄ dicat̄ verīſimiliter fuiſſe vt
nō ꝑ̄ſtētur legata ſed ex eo q2 ꝑ ignorātiā ꝑteritio nō h3 vim
exheredationis ſicut nec in pagano. ꝛ ex hoc ſucceſſiue ſeq̄t̄ ꝙ
teſtm̄ eſt nullum. ꝛ conſequenter quod non valent relicta in eo
propter regulas de quibus. ſ. dixi: quia ſi nō valet principale
nō v3 acceſſoriū. ꝛ q2 ex teſtamēto ex quo nō pōt adiri heredi-
tas nō debent̄ legata .l. eā q̄. C. de ſideicō. ꝛ ſic cū ratio illi⁹ .l. ho
die ſit correcta: q2 teſtamēto exiſtente nullo ex cā preteritiōis le
gata nihilom⁹ debētur. vt in auť. ex cā. ꝛ in coꝛ. vñ ſi ſumit̄ illa
.l. in hoc hodie eſſet correcta ꝑ id q̄ hr̄ in tex. ꝛ gl. in .l. j. in ꝑ̄n. ff.
de leg. ij. ꝛ q̄ olim dixi in .l. ſi vero. §. de viro. ſolu. matri. ꝛ hoc
etiā ſenſit ibi gl. in. d. .l. ſi cū vel in vtero. Itē nō ob. q̄ habit̄ in
.l. ſi nunq̄. C. de reuo. do. q2 pōt multipliciter rn̄deri. p̄mo ꝙ ibi
fit ſpāle: qn̄ donatio fit in libertū q eſt magis aſtrictus patrono
q̄ alius extraneus ꝓpter maximū bn̄ficiū libertatis q̄ recepit
ab eo. facit q̄ hr̄ in .l. ſi nō ſoꝛtē. §. libertus. de cōdi. inde. ſecūdo
pōt dici q̄ illa .l. loquit̄ in donatiōe: in qua eſt diuerſa ratio q̄
in legato. nā donatio erat multū preiudicialis: q2 ex quo ſemel
erat ꝑfecta nō poterat reuocari .l. ꝑfecta. C. de dona. q̄ ſub mō.
ſec⁹ in legato q̄ pōt reuocari expſſe ꝛ tacite vſq3 ad mortē .l. ſi.
in ſi. ff. de admi. legat. ꝛ ideo lex magis voluit ꝓuidere in ipſa
donatione q̄ in legato: q2 vbi mai⁹ ꝑiculū ibi cautius agēdū. l.
c. vbi ꝑiculū. de ele. in. vi. .l. 4. §. ſed ꝛ ſi q̄s. ff. ad carbo. Et ꝓ h̄ etiā
facit q2 nō pōt negari ꝙ illa .l. nō exoꝛbitet a regulis iuris inq̄ā
tū donatio ibi in totū reuocatur ꝛ nō vſq3 ad legatū. q2 ex quo
donatio erat ſimplr̄ ꝛ ſine aliqua conditione facta. ꝛ verīſimili
ter donans poterat cogitare q̄ aliquo caſu poterat continge-
re eū hēre filium ex quo ſimpliciter donauerat debebat ſibi imputa-
re ꝛ ſoꝛtiri effectū donatio ſine aliq̄ cōditione. ar. d. c. vlti. xxxv.
q. vii. ꝛ ſic ſaltē nō eſt extēdēda illa lex ad caſuz aliū in quo ſaltē
nō ſit eadē rō. ꝛ magis ēt vbi quodāmō reperit̄ diſpoſitū eſſe op-
poſitū ꝓut vī reperiri ꝑ dictā .l. ſi q̄s cū nullū. §. 1. cū aliis ꝑallega.
ꝛ ſic p3 ꝙ d. .l. ſi nunq̄. q̄ ſingularis eſt ꝛ nō eſt alibi ſolū i ex qua
dā equitate emanauerit. ꝛ nō de rigore iuris. ꝛ ſic ante illā legē
de iure ex quo eqtas nō reperiret̄ ſcripta fuiſſet dicendū oppoſi
tū. ꝛ ſimiliter in. d. .l. cum acutiſſimi. Quid autē ſi in caſu dicte .l. ſi
nunq̄. fuiſſet facta donatio monaſterio vel eccl'ie. recurre ad no.
per Bart. in .l. v. ꝛ nō. §. imperatoꝛ. ff. de lega. ij. ꝛ ad text. in c. vlti-
mo. xvii. q. iiij. Nō ob. etiā ꝑdictis .l. cū mater. ff. de inoff. teſt. q2
q̄ ibi dr̄ in principio corrigit̄ in ſi. q̄ p3: q2 eodē caſu loquit̄ ꝛ
ꝑ̄ciſe dicit oppoſitū. ergo neceſſario inducit̄ correctio. cū poſte-
rioꝛa derogēt prioꝛibus .l. pacta nouiſſima. cū ſi. C. de pac. ꝛ pro
hoc faciat in fine nō dicit litera ꝙ ꝑteritio fuit facta a ſciēte ꝛ
ſic re ꝛ conſilio: ſed ſimplr̄ loquit̄ lex circa caſum ꝑ̄miū: ergo nō
eſt verū dicere ꝙ ibi ꝓbet̄ diſtinctio an ꝑteritio ſit facta re tm̄ h̄
eſt ab ignorāte. an re ꝛ cōſilio. hoc eſt a ſciente. ꝛ ꝓ hoc ēt faciat
q2 ſtant regule quas. ſ. dixi. q2 ſi teſtm̄ inualidat̄ vtroq3 caſu q̄
ad inſtitutionē ꝓut inualidabat̄ ſm oēs ꝑ̄lata q̄rela in caſu di-
cte .l. ergo ēt inualidabant̄ legata ex quo ex teſtō nō poterat adi-
24 ri hereditas † ꝛ q2 deficit acceſſoriū deficiēte ꝑ̄ncipali. nec ob. ꝙ
paulus ibi nō habuerit auctoritatē reꝑhendēdi imperatorē: c. iꝗ̄
maiorē. vt in. c. cū inferioꝛ. de maio. ꝛ ob. .l. nā ꝛ magiſtrat⁹. ff. de
arbi. q2 poterat reſpondere vt ibi dicit Bart. q̄ opi. pauli fuit
approbata ꝑ iuſtinianū q approbauit cōpilationē illā ffoꝝ. vt
p3 in ꝑ̄hemio ffoꝝ. ꝛ in .l. ij. C. de vete. iure enucle. ꝛ i ꝑ̄hemio inſti-
tutionū. vel pōt tertio dici ꝙ impatoꝛ fecit illud obſeruari i ſpe
ciali caſu tūc occurrēte ꝯ̄ regulas iuris. tn̄ regulariter debebat
ſeruari oppoſitū ꝛ hoc eſt ꝙ ibi ſubdit paul⁹ q̄ſi dicere voluerit
q̄ ꝑ̄ncipis factū fuit ſpecialis ꝓuiſio in caſu illo: ſ3 de iure ꝛ re-
gulariter dicēdū erat oppoſitū q̄ legata ꝛ libertates nō debe-
rent̄ inualidato teſtō ēt ꝑ ꝑteritionē factā a mīe ignorante. ꝛ
ſcd̄3 h̄ paul⁹ nō corriget dictū ꝑ̄ncipis: ſ3 declarabit illam fuiſſe
ſpecialē ꝓuiſionē in caſu ſuo. Itē nō obſtat ſi dicat̄ ꝙ pl⁹ delin
queret i ꝑteriēs ſciēter q̄ ignorāter ꝓut dicebat dn̄s ignoꝛo l⁹:
q2 l3 illud eſſet verū q̄ ille q ꝑteribat ſciēter peccabat in duob⁹.
ſ. in impietate ꝛ in ſolēnitate. ꝛ ille q ignorāter ſolū i ſolēnitate.
tn̄ h̄ nō d3 attendi: q2 ſi cōſideram⁹ ius antiquū talis dr̄ia nō
attēdebat̄: q2 vtrobiq3 legata inualidabant̄ ꝓpter rōnes quas
ſ. dixi. Itē ſi cōſideram⁹ ius auēticoꝝ ēt talis differētia nō vī
25 cōſiderari. p3 † q2 ſi q̄s exheredat filiū nō īſerta cā iſte peccat ho
die in duob⁹. ſ. i ipietate ꝛ ēt i ſolēnitate nō ſeruāda circa formā
datā exheredatiōi in. §. aliud quoq3 capl'm. ꝛ tn̄ tūc legata ꝯ̄fir
mātur ſicut ꝛ qn̄ ſolū i vno peccabat. vz in ipietate. vt q2 cā le-
gitima eſſet inſerta in exheredatiōe. vt p3 i. d. §. ſinaūt hec obſer
uata nō fuerint. Preterea rō ibi poſita dū dicit. ne aliquā circū
ſcriptionē patiant̄. cōꝓ̄hēdere vī ēt ꝑteritionē factā ab ignoꝛan
te vt. ſ. declaraui. ergo dicta diſtinctio expſſe vī reprobari ꝑ
illū tex. Et ex ꝑdictis patere pōt rn̄ſio ad ꝯ̄ria ſuperi⁹ formata.
ꝛ ꝑ h̄ pōt ꝯcludi vt ꝑdixi ꝙ l3 opi. bart. ſit nullū equitati de iure
nō ſit vera. ꝛ hoc qn̄ q̄rit̄ de ꝑteritiōe filii iā nati in poteſtate. Sz
dubiū eſt q̄ de poſthumo. an auť. ex cā. ꝛ in coꝛ. vñ ſumit̄. hēat
i eo locū ſi ſit ꝑterit⁹. Et ſi q̄dē ſi tenēam⁹ ꝙ nō hēat locū in ꝑte
ritione paterna. quo ad cōfirmationē legatoꝝ. clarū ꝙ in eo nō
habebit locū. Si aūt tenēam⁹ opi. cōem q̄ in ꝑteritiōe ꝑ̄ris ha
beat locū: tūc adhuc eſt dubiū l3 in iā nato hēat locū: an habe-
bit locū in ipſo poſthumo: nā videret̄ dicēdū ꝙ ſic: tū q2 tex. ſim
pliciter ꝛ indiſtincte vī loqui. tū q2 in hac materia vī equꝑari
poſthumus ꝛ iā natus .l. ſi. C. de lib. ꝑte. tū q2 ſicut qn̄ ꝑ̄ſtabant̄
legata ꝑ titulū. de leg. ꝑ̄ſtā. nō erat differētia inter poſthumū ꝛ
iā natū .l. j. ff. de lega. preſt. ita vī dicendum hodie in terminis
auť. ex cā. ſ. qn̄ ꝑ̄ſtant̄ legata ꝑ dicta auť. Sed in contrariū fa-
cit primo: q2 in coꝛpoꝛe nō fit mētio de poſthumo: ergo non vī
debere trahi ad poſthumū cū ſit materia correctoria. faciat in
arg. .l. qui filiabus. ff. de lega. j. Secūdo ꝓ hoc faciat q2 litera di-
cit ibi ex cā preteritionis. vt p3 in auť. ex cauſa: ſed cauſa exhe-
redationis vel ꝑteritiōis nō pōt cadere i poſthumū ſm tpā au
tenticoꝝ ꝛ ſcd̄m theodoſianū .l. ſi q̄s in ſuo. §. leges. C. de inoffic.
teſt. ergo ad eū nō vīr adaptari verba legis. ꝛ cōſequēter nec di
ſpoſitio. ar. .l. q̄ ꝯ̄ſtitutū. ff. de teſt. mili. ꝛ c. identitatib⁹. §. j. e. de
elec. in. vi. Itē ꝓ hoc faciat ꝛ tertio q2 exceptio declarat regulā
.l. nam q̄. §. ſi. ꝛ ibi tex. ſingularis. ff. de pena. leg. Sz tex. in coꝛ.
primo ponit regulā in. §. aliud quoq3 capitulū. q̄ nō l3 ꝑterire
vel exheredare filios: demū ponit exceptionē dicēs: niſi cā ingra
titudinis inferat̄ ꝛ ꝓbet̄: ſ3 hec exceptio nō cōuenit poſthumo:
q nō pōt cām ingratitudinis committere vt dixi: ergo nec regula
in eo locū habebit ꝛ ꝑ cōſequens ex quo in. §. aliud non loquat̄
de poſthumo nō habebūt ēt ſeqntia. ſ. paragrāphi in poſthumo cum
habeāt relationē ad .d. §. aliud. vt p3 ꝑ ꝑ̄ſertim in. §. ſinaūt hec ob-
ſeruata nō fuerint. ali's eſt ver. ſub. §. hinc igit̄. Quarto ꝓ h̄ faciat
rō: q2 qn̄ poſthum⁹ eſt ꝑterit⁹ teſtm̄ ab initio eſt validū: ꝛ ſic le-
gata incipiūt hēre depēdētiā ab inſti. ergo ſi illa poſtea cōquaſ
ſetur cōquaſſabunt̄ legata. q̄ rō ceſſat in iā nato ꝑterito: cū3 ab
initio teſtm̄ ſit nullū. faciat q̄ hr̄ in .l. ij. §. ſi. ff. de libe. ꝛ poſthu.
ꝛ ꝓpter hās rōnes tenet al. q̄ ꝛ preſertim Jaco. de but. in auť. ex
26 cā. 13 hāc vltimā partē. Bar. † diſtinguit inter ꝑteritionē factā
a ſciēte ꝛ ignorāte. ꝓ qua diſtinctione alleg. .l. ſi nunq̄. C. de re-
uo. do. ꝛ alias rōnes. ſ. factas. Sz fr̄ācīſ. de ripo. t3 q̄ indiſtin
cte hēat locū etiā in poſthumo etiā quo ad cōfirmationē legato
rū ꝑ tex. in coꝛ. q̄ ſimpliciter ꝛ indiſtincte loquit̄. ꝛ ꝓ hoc faciat:
q2 appellatione filii vī etiā cōtineri poſthum⁹ .l. etiā. ff. de verb.
ſig. .l. ſi q̄s filiab⁹. ff. de teſta. tutela. ꝛ inſti. qui da. tu. poſ. §. ꝑ̄ch. ꝛ
ſi. Nō ob. rōnes allegate in oppoſitū: q2 nō ob. ꝙ 2 mo q̄ appel-
latione filii nō contineat̄ poſthum⁹ ſi nō ſit mētio ꝑ .l. q filiabus.
q2 illud verū qn̄ ſit mētio de filio in vltia volūtate legādo: ſec⁹
ſi fiat aliter ꝓuidēdo. d. .l. ſi q̄s filiabus. ꝛ ſecus ſi fiat mentio de
filio a lege. vt. d. .l. etiam. de verb. ſig. Item nō ob. ſm q2 verba
auť. ex cā. ſuerit verba gua: q nō habuit auctoritatē iuris ꝯdē-
di. vt ibi

di.vt ibi no.ꝛ.ſ.fuit tactū.Nō obſtat tertia ratio q̄ fundaſ ex.l.
nā qꝫ.§.fi.de pe.lega.q2 aduertēdū q2 aliq habent ibi omne pe
nu in neutro.aliq habēt omnē penū in maſculino.Si habetur
prima lrā.pōt dici q̄ non obſtat.q2 teſtator ibi dixit.lego ti-
tio omne penu ꝑter vinū q̄ rome erit vñ illud relatiuum quod
pōt referri ad vinū ꝛ etiā ad penu.vñ nimirum ſi ad vtrūqꝫ re-
feraſ.ar.l.talis ſcriptura.de leg.j.vbi ptꝫ q̄ etiā in dubio dꝫ re-
ferri ad omnia.q̄ ratio ceſſat in propoſito.Si aūt habeſ lrā in
maſculino tūc magis obſtat.Sed pōt rñderi qꝫ ille tex.proce-
dit i dubio ꝛ qñ veriſimiliter aliud nō ſit de mēte diſponentis.
alſ ecō ſec9.vt ſi forte ex tali intellectu ſeqreſ aliqua abſurditas.
ar.l.ſcire opꝫ.§.opꝫ.ꝛ.§.aliud.ff.de excu.tu.Sꝫ in ꝓpoſito ſi per
dictā exceptionē poſitā in.d.§.aliud.q̄ nō hꝫ locū in poſthumo
diceremus etiam regulā ibi poſitā nō habere locū i poſthumo,
ſequereſ q̄ ſuff.ceret etiā hodie poſthumo aliqd eſſe relictū quo
quo relicti titulo:ꝫ nō relinqueret iure inſtōis ꝓut olim ſuffi-
ciebat p legē codicis vꝫ p.l.oī modo.C.de inoff.teſt.ꝛ ēt p ius
autenticorū.etiā ante.§.aliud quoqꝫ capl'm.ꝓ id qꝫ hr̄ in auſ.
de trie.ꝛ ſemiſ.§.3.col.iii.vñ ſumiſ auſ.nouiſſima.C.de inoff.teſt.
lꝫ de iure digeſtorū eſſet ſec9.vt.ſ.dixi.ꝛ in.l.inter cetera.de li.ꝛ
poſthu.qꝫ eſt inconueniēs.cū magis debeat faueri ipſi poſthu-
mo q̄ iā nato.ar.eoꝝ que habenē in.l.j.§.ꝛ generaliter.ff.de vē.
in poſ.mit.Itē ſequereſ aliud incōueniēs:q2 ſi nō haberet locū
in poſthumo eadē rōne nec in infante iā nato nec in furioſo vel
mēte capto q nō poſſunt cauſas ingratitudinis cōmittere.cui9
tñ cōtrariū cōiter teneſ.ergo merito dicēdū eſt q̄ indiſtincte re-
gula habeat locū in poſthumo ꝛ in aliis.ſꝫ dicta exceptio refe-
ratur ad eos ad q̄ pōt:ꝛ ſic non ob.d.l.nā qꝫ lig de.Itē nō ob.
qꝫ legata habuerint dependētiā ab inſtitutione hec rō ex ꝓſſe
reprobaſ in.§.ſi aūt hec obſeruata nō fuerint.vbi lrā vult
q̄ ſi cā ſit inſerta in exheredatione ꝛ poſtea nō ꝓbeſ q̄ nihilo
minus legata debeanſ:ꝛ tñ certū q̄ a principio teſtm̄ fuit vali-
dū ꝛ legata habuerūt dependentiā ab inſtitutione.ergo quo ad
materiā illā dicta rō nō eſt bona:ꝫ dicta rō dependētie poſſit ꝓ-
cedere quo ad aliā materiā de qua hr̄ in.d.l.iii.§.fi.Preterea vt
ibi ēt dictū fuit pōt dici q̄ illa rō dependentie q̄ ibi aſſignaſ non
eſt bona:ſed alia ratio q̄ eſt colligiſ inter iā natū ꝛ poſthumuꝫ
in caſu illius.§.q̄ colligiſ ex.l.nam ꝛ ſi ſub cōditione.§.rūpēdo
ff.eo.de quo plene dixi in.d.§.fi.Non obſtat etiā.d.l.ſi nūqꝫ.cū
aliis.ſ.alleg.q2 ſatis patet rñſio per ea que dicta fuerūt in ꝑce-
denti articulo.Et ex predictis clarius pōt cōcludi an auſ.ex cā.
ꝛ in cor.vnde ſumetur.habeat locū in poſthumo:q2 aut querīſ
nunqd tex.in cor.vnde ſumiſ auſ.ex cā.quaten9 dat formā ꝑ-
teritioni ꝛ exheredationi.in.§.aliud quoqꝫ capitulū.ꝛ vult qꝫ
nō ſufficiat habere quoquo relicti titulo.habeat locū in poſthu-
mo.ꝛ dicēdū eſt q̄ ſicqꝫ q2 regula ibi poſita hꝫ locū i eo ſiue ꝑteri-
tatur a patre ſiue a matre ſiue exheredeſ ab altero eorū.vel al-
qd relinquaſ nō iure inſtitut onis ꝛ ſiue poſthumus naſcitur9
ſit futurus ſuus ſiue nō:vt q2 naſciturus ſit ex filio emācipato
vel mortuo ꝛ conceptus ante emācipationē.Fatendū eſt tñ q̄
exceptio ibi poſita dū dicit niſi cauſa ingratitudinis inſeraſ ꝛ
probeſ non hꝫ locum in eo nec debet referri ad eos non poſſit
cauſam ingratitudinis cōmittere:ſicut nec etiā referſ ad iā na-
tū infantē vel furioſum vel mente captū:qui tpē non ſane men-
tis nō poſſunt cauſas ingratitudinis cōmittere.An aūt ꝓpter
ingratitudinē cōmiſſam tpē ſane mētis poſſint exheredari ſi tē-
pore teſtamēti ſint nō ſane mētis.dixi in.l.ex facto.ff.de vulg.ꝛ
pu.ꝛ ex hoc ſequiſ q̄ ſi poſthumo nihil ſit relictū iure inſtitutio-
nis vel furioſo vel mēte capto natiuitate poſthumi rūpeſ teſtm̄
ſi naſciſ ſuus.ꝛ p preteritionē talis furioſi vel mēte capti ſi ſint
in poteſtate reddeſ teſtm̄ nullū.Si aūt poſthumus naſcaſ nō
ſuus vt q2 cōceptus fuerit ex filio emancipato.tūc vr̄ q̄ debeat
contratabulare p.l.j.ꝛ per totū.ff.de ꝯta.Uel forte poterit dice-
re nullū ſicut ꝛ emancipatus iā natus ꝑteritus nulla cā inſerta
vt no.gl.in.§.exheredatos.in auſ.de here.ꝛ fal.col.j.pōt hodie
dicere nullū.lꝫ olim haberet neceſſe ꝯtabulare.ꝛ ꝓ hoc faciat re-
gula dicti.§.aliud.de forma ꝛ regulā preteritionis ꝛ exheredatio-
nis.ex quo dicta regula hꝫ locū etiā in poſthumo.Si aūt queri-
tur nunqd tex.in cor.vnde ſumiſ auſ.ex cā.quaten9 loquiſ de
cōfirmatione legatorū in.§.ſi aūt.hec.obſeruata non fuerint.
habeat locū in poſthumo.concluде q̄ ſi fuerit exheredatus vr̄
habere locū lꝫ exhr̄datio peccauerit in forma:q2 non ſi fuerit cau-
ſa legitima inſerta nec potuerit inſeri cū tex.in.d.§.ſi aūt refe-
rat ſ ca dōis premiſſa.ꝛ ſic ad caſum etiā qñ exheredatio peccat
in forma.Si aūt fuerit ꝑteritus ſi fuerit ꝑteritus a matre idem
cū eius ꝑteritio habeaſ ꝓ exheredatione vt ſuperius eſt dictum.
Si vero ſit ꝑteritus a patre tūc ſi teneım9 q̄ quaten9 in.d.§.ſi
aūt.cōfirmanſ legata.nō habeat locū in ꝑteritione a patre:cū
ibi de eis nihil dicat de quo etiā.ſ.dixi.tunc clarū qꝫ nō habe-
ret locū in poſthumo ꝑterito a patre quo ad cōfirmationē reli-
ctorū.Si aūt tenemus q̄ hēat locū in ꝑteritione paterna etiā
quo ad cōfirmationē relictorū:tūc dicēdū eſt q̄ habebit locū in

poſthumo ꝑterito a patre:ſiue fuerit preterit9 ſciēter ſiue igno-
27 ranter per ea q̄ ſuperius dicta ſunt.† Et ex predictis etiā ptꝫ an
ius autēticorū aliqd innouet in modo rūpēdi in poſthumo:q2
certe ſic.nā vbi olim poſthum9 erat ꝑterit9 q non erat futurus
ſu9:vt q2 cōcept9 ex emācipato habebat neceſſe ꝯtabulare ho-
die poterit dicere nullū.itē vbi olim poſthum9 ꝑterit9 a matre
habebat neceſſe agere q̄rela.vt.l.j.ꝛ p totū de inoff.teſt.hodie
poterit dicere nullū.cū tal' ꝑteritio peccet i forma q2 nō iſer-
ta cauſa ꝑteritionis nec pōt inſeri.ꝛ idē videſ dicendū ſi fuiſſet
expreſſe exheredat9 a matre:ꝛ ſcd'm hoc vr̄ qꝫ.l.ſi quis in ſuo.§.
leg.C.de inoff.teſta.inquātū dicit qꝫ poſthum9 nō pōt exhr̄da-
riuſ debere intelligi qñ ipſe obtineat in q̄rela nec poſſit ꝓbari
ingratus.ſꝫ de mero iure tenet at exhr̄datio.glo tñ in.l.ſi poſt
humus a ꝑmo.ff.de lib.ꝛ poſth.videſ ſentire in glo.l.qꝫ p illā
l.ſi quis in ſuo.nō poſſet poſthum9 exhr̄dari.ꝛ ſi exheredabaſ
habebaſ ꝓ preterito.Sꝫ potes dicere qꝫ illa gloſ.intelligaſ in
exheredatione facta a patre vbi preteritio reddebat teſtm̄ nul-
lum natiuitate poſthumi ſi erat futur9 ſuus.ſec9 in exhr̄datio-
ne materna in qua ꝑteritio ri9 nō reddebat teſtm̄ nullū:vt i §.
mater.inſti.de exhere.lib.ꝛ ſic lꝫ talis exheredat9 a matre habe-
teſ pro ꝑterito nō p hoc reddebaſ teſtm̄ nullū ſcd'm tēpora co-
dicis:lꝫ hodie videaſ ſecus per ius autenticorū.ex quo cā non
eſt inſerta nec inſeri pōt per regulā traditā in.d.§.aliud.ſ.cta.l.
non dubiū.C.de legi.ꝛ ꝗ tenēdo qꝫ exheredatio facta cauſa le-
28 gitima nō inſerta hodie reddat teſtm̄ nullū.nā † tūc etiā ꝑteri-
tio matris facta cauſa legitima non inſerta reddit teſtamētuꝫ
nullū:ſecus eſſet tenēdo qꝫ hodie teſtm̄ nō reddat nullū qñ cā
legitima nō eſt inſerta in exheredatione de quo.ſ.dicā.nā tunc
preteritio matris cauſa legitima nō iſerta habeaſ ꝓ exhr̄datio-
ne:etiā hodie nō reddet teſtm̄ nullū.ꝛ ſic ptꝫ qꝫ vbi eſt poſthu-
mus exheredat9 a patre ſi erat naſciturus ſuus n ieſt innoua-
tū per ius autent.ecōtra:q2 etiā ſcd'm tpa codicis poterat dicere
nullū ex quo habebaſ ꝓ preterito p.d.l.ſi quis in ſuo.§.legi.iū-
cta glo.dic.l.ſi poſthu.n9.Si aūt nō erat futurus ſuus:tūc bñ
pōt dici innouatū:q2 vbi olim habebaſ pro ꝑterito ꝛ habebat
neceſſe venire p ꝯtratabulas:hodie poterit dicere nullū ex quo
nō eſt cauſa inſerta nec inſeri pōt.in filio aūt iā nato in poteſta-
te ꝑterito nō innouaſ aliquid in modo rūpēdi:q2 ꝛ olim hodie
pōt dicere nullū ipſo iure ꝛ cōtratabulare.l.ſi.C.de lib.prete.ēt
ſi fuerit preterit9 cauſa inſerta:vt eſt glo.ſing.l.d.§.exhr̄datos
e ſupra dixi.Nec ob.exceptio poſita in.§.aliud.vbi videſ inue-
re q̄ teſtm̄ teneat ſi cā inſeraſ ꝛ probeſ q2 illa exceptio dꝫ refer-
ri ad exheredatos vel habitos ꝓ exheredatis vel ad emancipa-
tos non ad ſuos.Uel ſi vis qꝫ referaſ etiā ad ſuos:tūc intellige
q̄ ſenſus erit litere ꝛ illi9 exceptiōis.q̄ vbi cā legitima iſeriſ nō
vitiaſ tūc teſtm̄ ex defectu forme ꝑteritionis ꝛ ꝗ velit ille tex.ſꝫ
nō negat quin ex alio capite poſſit teſtm̄ reddi nullū p regulas
traditā p ius antiquū i.l.iter cetera.de lib.ꝛ poſthu nō enī dꝫ
tacite ſumi ſenſus ꝯtrari9 iuri.ꝛ ex quo reſultaret correctio p ea q̄
habenſ in.l.ii.C.de cōdi.inſer.i.c.cupiētes.§.qꝫ ſi p.ex.de elec.
li.vi.ꝛ hoc coadiuuat ēt ratio quā.ſ.tetigi:vꝫ qꝫ ille.§.aliud
quoqꝫ.ſit introduct9 in fauorē filiorū.ꝛ ſic nō dꝫ retorqueri in
eo9 leſionē ꝛ taliter interpretari qꝫ tollat etiā ius nullitatis ꝯceſ-
ſuꝫ ſibi a iure antiquo.p.d.l.iter cetera.cū ſimi.ꝛ qꝫ.ſ.dixi.ſ exh-
r̄da.cā nō inſerta.qꝫ hodie videaſ peccare in forma ꝛ redde-
re teſtm̄ nullū.ꝓcedit tenēdo cōēs opi.q̄ hoc ſequiſ de qua per
Bar.hic.ꝛ in.l.j.ff.de teſta.ſed tenēdo qꝫ etiā hodie lꝫ cauſa nō
ſit inſerta in exheredatiōe opus ſit remedio querele:tūc hoc nō
ꝓcederet de quo plene dixi in.d.l.j.de teſta.ꝛ hec de preteritiōe
ipſius poſthumi vel exheredatione.qd aūt in quaſi poſthumo
ꝑterito an habeat locū auſ.ex cauſa.ꝛ tex.in cor.vñ ſumiſ.Cō-
clude qꝫ ſi eſt ꝑterit9 a linea materna.ꝛ queriſ quo ad cōfirma-
tionē legatorū habebit locū.Si vero a patre vel a linea paterna
nō haberet locū q̄ ad cōfirmationē legatorū ſi tenemus qꝫ i ꝑ-
teritione paterna nō habeat locū.Sꝫ tenendo qꝫ habeat locū
bñ habebit locū ēt in eo quo ad cōfirmationē legatorum vt eſt
etiam gloſ.in l.j.ff.de teſta.tu.Quo ad regulā autem traditaꝫ
in.§.aliud.nō habet locum niſi de conſilio velleu.ex quo obti-
net primū locū tempore teſtamēti.l.gallus.§.nunc de leg.ff.de
libe.ꝛ poſthu.ꝛ.ff.ſ.l.poſthumorū.ꝛ no.bene q2 bar.l hac que-
ſtione ſentit qꝫ litera in.§.ſi aūt hec obſeruata nō fuerint.dū
dicit:vel ne aliquam circūſcriptionem patiantur.habeat locuꝫ
etiam in circumſcriptione:licet ipſe aliter ſenſerit dum loquitur ꝺ
preteritione iam nati in poteſtate obtinentis primum locum.
Sed iſtud videſ verius vt.ſ.etiā tetigi.ꝛ per ea que.ſ.dixi.ꝛ q̄
infra dicenſ poterit patere an aliquid inoueſ i hoc quaſi poſt
humo in modo rūpendi per ius autēticorū.Quid aūt de emā-
cipato ꝑterito an in eo habeat locū auſ.ex cā.ꝛ in corpore vñ
29 ſumiſ.† Cōclude q̄ aut queriſ quo ad regulā traditā i.§.aliud
quoqꝫ capl'm.ꝛ hꝫ locum cum indiſtincte loquaſ.ꝛ ex hoc ſeq-
tur:vt.ſ.etiā tetigi qꝫ filius emancipatus hodie dꝫ habere iu-
re iſtitutiōis aliquid ſicut ꝛ filius in poteſtate.nec ſufficit habe

re quoquo relicti titulo.itē ſequit̄ q̄ ſi eſt p̄terit⁹ ſine cā dicere
poterit teſtamētū nullū cū p̄teritio peccet in ſubſtantia ſeu for
ma ſubſtātiali ex quo cauſa nō eſt īſerta vt tꝫ glo.l.ꝺ.§.exhere
datos.Si aūt eſſet p̄terit⁹ cū cauſa tūc haberet neceſſe ꝯtrabu
lare vt olim.Si vero eſſet heredat⁹ ſine cā ſcd̄m cōmunē opi.
diceret nullū cū exheredatio peccet ī forma.⁊ idē ſi cauſa min⁹
legitima eēt inſerta:ſec⁹ ſi cauſa legitima fuiſſet īſerta.qꝛ tūc
haberet agere querela.⁊ ex hoc pꝫ in modo rūpēdi aliq̄d ſit in
nouatū in emācipato p iura autēticoꝝ.qꝛ innouatū eſt ī duo
bus.primo q̄ñ eſt p̄terit⁹ ſine cauſa legitima inſerta.ſcd̄o q̄ñ eſt
exhr̄dat⁹ ſine cauſa legitima inſerta.Q̄d tñ ſcd̄m nō p̄cederet
ſcd̄m opi.quā tenui in.l.j.de teſta.Sꝫ primū bene p̄cederet qꝛ
in.§.ſinaūt.ſolū loquit̄ de exhered.⁊ ſic ī p̄teritis remanet re
gula:⁊ per cōſequēs factū cōtra eā erit nullū ex quo de alio re
medio nō eēt puiſum p.l.non dubiū.C.de legi.Si aūt querit̄
quo ad cōfirmationē relictoꝝ.de quo in.§.ſinaūt h̄ obſeruata
nō fuerint.tenēdo q̄d habeat locū in p̄teritione paterna habe
bit locū etiā in ipſo emācipato ⁊ ſic titulus de leg.p̄ſtā.hodie
eſt ſuperuacuus ⁊ correct⁹ inquātū vult ſolū cōiunctis pſonis
debere p̄ſtari legata emācipato exiſtēte p̄terito.Si autē te
neamus q̄ nō habeat locū in p̄teritione paterna.tunc ille titu
lus remanebit incorrect⁹ etiā hodie:q̄d videret̄ et verū q̄ñ cau
ſa fuiſſet inſerta in p̄teritione quo caſu neceſſaria eſt ꝯtrabula
tio.⁊ nō pōt venire niſi de iure p̄torio.Sed vbi nō eſſet īſer
ta cauſa tūc qꝛ teſtamētū eſſet nullū ⁊ poſſet venire ab īteſtato
de iure ciuili per.l.meminimus.C.de legi.hered.nullis perſonis
deberent legata ex q̄ teſtamētū eſſet nullū de iure ciuili.⁊ fili⁹
vocaret̄ etiā de iure ciuili.⁊ ſic ceſſaret ratio tituli d̄ lega.p̄ſtā.
Nec ob.p̄dictis inquātū eſt ſublata differētia inter ſuum ⁊
emancipatū.§.nulli.in auf.de here.q̄ ab īteſt.vbi videt̄ ſubla
ta differētia emācipationis ⁊ patrie poteſtatis:qꝛ illud verū q̄ñ
ſuccedit̄ ab īteſtato:nō q̄ñ ſucceditur ex teſtamēto.vt no.l.i.
ſi emācipati.C.de colla.⁊ l.i.gallus.§.⁊ q̄d ſi tm̄.de lib.⁊ poſt
hu.⁊ hoc de emācipato.Quid aūt de p̄terito a matre vel linea
materna.dixerūt q̄dā q̄ in eo nō hꝫ locū auf.ex cā.nec ī cor.vñ
ſumitur.cū p̄teritio matris nō hꝫ p̄prie effectū p̄teritiōis.vt l.§.
mater īſti.de exhere.lib.⁊ ſic ꝟbū p̄terire poſitū in.§.aliud quo
qꝫ cap̄lm.p iſtos d̄ebit referri ad patrē cuius p̄teritio p̄prie hꝫ
effectū p̄teritiōis.⁊ hāc opi.tetigit Jaco.de but.in auf.ex cā.
⁊ ſic iſta opi.ē oppoſita ad aliā.q̄ hꝫ q̄d auf.ex cā.nō habeat lo
30 cum in p̄teritione pater.† Sed cōiter tenet̄ cōtrariū:qꝛ p̄priū ſi
gnificatū verbi p̄terire eſt q̄ñ quis nō eſt inſtitut⁹ nec exhr̄dat⁹
vt eſt tex.in.§.eadē.inſti.de heredi.ab īteſta.⁊ glo.inſti.de exhe
red.lib.in prin.⁊ in.l.nā ⁊ ſi.ff.de inoff.teſt.⁊ ſic ſi recte q̄s ꝯſide
ret congruere pōt nedū patri ſed etiā matri.⁊ ideo ī vtroqꝫ dꝫ
intelligi.ex quo litera ſimplr̄ ⁊ īdiſtincte loquit̄.arg.l.de p̄cio.
eū ſimilib⁹.de publi.imo plus vr̄ q̄d nedū regula tradita ī.§.
aliud habeat locū in p̄teritione materna.imo etiā id q̄d dr̄ de
cōfirmatiōe legatoꝝ in.§.ſinaūt.qꝛ lꝫ ibi loquat̄ de exhr̄datis
tñ ⁊ vi regule antique colligit̄ tex.§.mater.inſti.de exhere.lib.
trahi dꝫ et p̄teritos a matre cū ei⁹ p̄teritio p exheredatiōe ha
beat̄.de quo et.ff.dixi.An aūt in iſto p̄terito a matre in mo
do rūpēdi aliq̄d ſit innouatū p iura autēticoꝝ:cū ei⁹ p̄teritio ha
beatur p exhr̄dationē.patebit et ſequētib⁹.Jllud tñ eſt certū
q̄d nō ſufficit matrē relinquere filio quoquo relicti titulo ſꝫ opꝫ
q̄ relinquat iure inſtitutiōis.ſicut ⁊ pater.vt.ꝺ.§.aliud.⁊ h̄ de
p̄terito a matre.q̄d aūt de exhr̄dato a p̄re vel a matre.an auf.
ex cā.⁊ in cor.vñ ſumit̄ indiſtincte habeat locū ī eo.fuerūt opi.
nā primo eſt p̄mittēdū q̄d fuit opi.mar.q̄ hodie nō eēt op⁹ q̄
rela.nec poſſet aliq̄ caſu intētari.Sꝫ iſta opi.reprobat̄ cōmuni
ter.de quo p Bar.in.l.j.ff.de teſta.Alia eſt opi.cōis q̄d vbi cā
nō eſt inſerta in exheredatiōe tūc nō ſit opus querela ⁊ reddat̄
teſtm̄ nullū.ſec⁹ ſi cā legitima ſit inſerta.qꝛ tūc neceſſaria eſt q̄
rela.⁊ ſi p herede p̄bet̄ cā legitima excludet̄ fili⁹ in totum ab
hereditate.vbi aūt nō probet̄ reſcindi p querelā.Si autē cā mi
nus legitima eēt inſerta teſtamētū eēt nullū quaſi peccaret
exheredatio in forma:cū paria ſint cām nō eē expſſam vel mi
n⁹ legitimā.ar.l.quoties.ff.q ſatiſd.cog.⁊ c.ij.extra de trāſla.p
la.Tertia fuit opi.noua quā dedi in.ꝺ.l.j.de teſta.q̄d omni ca
ſu quo olim opus erat q̄rela hodie ſit neceſſaria q̄rela.de quo
dic vt dixi in.l.j.Et ex his patere pōt qualiter intelligi debeat
regula.§.aliud quoqꝫ capl̄m.quatenus loquit̄ de exhr̄datiōe.
⁊ an aliq̄d ſit innouatū in modo rūpēdi ī exhr̄dato p iura autē
ticoꝝ.qꝛ ī hoc eſt innouatū:qꝛ ibi olim ſufficiebat habere quo
quo relicti titulo vt excluderet̄ a q̄rela hodie req̄rit̄ q̄ habeat
31 iure inſtitutiōis.† Jtē vbi nō erat olim neceſſe cām inſeri in exhe
redatiōe nec determinate eēnt cauſe exhe.hodie determinate
ſunt cauſe ⁊ redacte ad.xiiij.de q̄b⁹ ī.§.cāſ.ī auf.vt cū de app.
cogno.cū ſequētī.itē hodie ē neceſſe cām legitimā inſeri ⁊ p̄ba
ri p hr̄de.⁊ ex hoc ſequit̄ aliud q̄d ſi hodie cā aliqua nō ē īſerta
vel min⁹ legitima nō videt̄ poſſe p̄bari fili⁹ ingrat⁹:qꝛ nō pōt
p̄bari cauſa aliqua ingratitudinis ſi illa nō eſt expreſſa nec he
res admittit̄ ad p̄bandū cām quā forte teſtator noluit admitti
ex quo non expſſit.⁊ ſi expreſſa ſed min⁹ legitima nō dꝫ admit
ti ad p̄bationē illā expreſſā:qꝛ ipſa p̄bata nil relevabit arg.l.
ad p̄bationē.C.de p̄b.⁊.c.cū cōtingat.ad ſi.extrā de off.deleg.
nec dꝫ admitti ad p̄badū aliā nō expreſſam:ex quo teſtator de
illa nō vr̄ ſenſiſſe cū eā nō expſſerit.Jtē eſt inouatū tenēdo cōez
opi.de qua ī.l.j.ff.de teſta.qꝛ vbi hodie nulla inſerit̄ cā in exhere
datiōe vel min⁹ legitima exheredatio peccat in forma ⁊ reddit
teſtm̄ nullū:hodie ſecus.Hoc tñ vltimum non p̄cederet tenēdo
32 opi.de qua in.ꝺ.l.j.† Si aūt querit̄ an quo ad cōfirmationē reli
ctoꝝ habeat locū auf.ex cā.in heredato.de qua cōfirmatiōe lo
quit̄.§.ſinaūt.tūc fuerūt tres opi.vna fuit azo.q̄ vbi cā legitima
eſt inſerta tūc legata nō cōfirment̄:qꝛ habuerūt depēdentiā ab
inſtitutiōe:ſec⁹ q̄ñ cā nō fuit īſerta tenēdo q̄d tūc teſtm̄ ſit nullū:
⁊ hāc opi.multi ſequunt̄.tñ in rōne diuerſitatis reddēda diuer
ſificant.nā aliā rōnem aſſignauit azo.aliā ſcd̄o hugo.aliā ⁊ ter
tio Ja.de are.aliā ⁊ quarto Ja.bu.de quib⁹ hic plene p Bart.
Scd̄a fuit opi.ecōtra que dr̄ fuiſſe dy.q̄ vbi cā legitima eſt inſer
ta tūc dico cōſeruent̄ legata:ſecus q̄ñ nulla eſt inſerta.de qua ēt
hic p bar.tertia fuit opi.q̄ indiſtincte ſiue cā ſit inſerta ī exhereda
tione ſiue nō legata cōfirment̄.⁊ hec eſt cōis opi.q̄ vr̄ de iure ve
ra p generalitatē dicti.§.ſinaūt hec obſeruata nō fuerint.referē
do ad oīa ſuperiora.nā cū ſupra dixerit cām debere inſeri ⁊ p
bari:⁊ poſtea ſubdat ſinaūt hec obſeruata.nō fuerint ītelligitur
qꝛ forte cā nō ſit īſerta p ut debuit fieri vel min⁹ legitima.vel ſi
eſt inſerta nō fuit p̄bata.⁊ ſic rōſpōdet oīa caſus.Jdeo īdiſtin
cte vr̄ cōcludēdū quo ad cōfirmationē relictoꝝ auf.ex cā.hēat
locū in heredato.Nec ob.q̄d no.in.l.iij.§.ſi.de lib.⁊ poſth.qꝛ illa
differentia an teſtm̄ ab initio tenuerit vl̄ nō p̄cedit quo ad ma
teriā de qua ibi:ſed nō quo ad materiā cōſeruationis legatoꝝ
de qua loq̄t̄:cū in ea iura autēticoꝝ fauore relictoꝝ indiſtincte
voluerit ꝯfirmare ea vt pꝫ ex generalitate dicti.§.ſinaūt.⁊ aſſi
gnat hic Bar.q̄dā rōnē q̄ mihi nō plꝫ:videlꝫ q̄ ſi teſtator voluit
priuare filiū tota hereditate exheredādo multo fortius graua
re in legatis:qꝛ ſi iſta rō fuiſſet bōa etiā de iure antiquo eēt auf.
ex cā debuiſſet fili⁹ exheredat⁹ p̄ſtare legata rupto teſtamēto p
querelā.cui⁹ tñ ꝯtrium eſt verū.Jtē vbi teſtator inſtituebat extra
neū:qꝛ illū magis diligebat quā venientes ab inteſtato:⁊ ex quo
grauabat eū legatis multo fortius vr̄ ſ̄m hoc fuiſſe eius intēn
grauare venientes ab inteſtato.⁊ ſic debuiſſent indiſtincte p ipſm
legata p̄ſtari ſi hereditas nō fuiſſet adita ex teſtō.cui⁹ tñ cōtra
riū eſt verū.vt.l.cū quis.C.de fideicō.Jdeo melior rō eſt qꝛ ipſe teſ
tator voluit in hoc fauere ipſis relictis ⁊ parētib⁹ ipa relinquē
tibus cū ex̄ etiā in aliquib⁹ fauiſſet ipſis filiis.Et hec ſufficiant
de exhr̄dato ⁊ de teſtamentis factis p parentes q̄ ad liberos.q̄d
aūt eēt ſi teſtm̄ ſit conditū p liberos in q̄ ſit p̄terit⁹ vel exhere..a
tus aſcēdens an habeat locū auf.ex cā.in cor.vñ ſumit̄ ⁊ ad ali
q̄d ſit innouatū in eis in mō rūpēdi.Cōclude q̄d ſi p̄terit̄ vel ex
heredat̄ aſcēdēs p lineā maternā a filio q eſt ſui iuris:tūc q̄ ad
cōſeruationē relictoꝝ ⁊ quo ad regulā ē.adiēā in.§.⁊ hec q̄dē.
in auf.vt cū de ap.cogno.dꝫ idē q̄d dixi in liberis p̄teritis vel
exheredatis a linea materna.⁊ idē ſi q̄rit̄ an in modo rūpendi
aliq̄d ſit innouatū.Si in aūt q̄rit̄ de aſcēdētib⁹ p lineā paternā
p̄teritis vel exhr̄datis:tūc cōclude q̄d ſi teſtm̄ eſt cōditū ab eo
q nō hꝫ poteſtatē cōdendi:vt qꝛ eſt in poteſtate alterius.nec hꝫ
caſtrēſe vel quaſi.nō p̄cedit q̄ſtio:qꝛ teſtm̄ nō valet omnino.vt
l.q in poteſtate.ff.de teſta.⁊ ideo tex.in.ꝺ.§.⁊ hec quidē.netan
ter loquit̄ in caſu quo filius poteſt facere teſtm̄.Si autē ſumus
in caſu in quo filius poſſit teſtari:tūc ſi eſſet emancipatus:cōclu
de idē quo ad legata ⁊ quo ad modū rūpēdi q̄ dixi.ff.q̄ñ filius
emācipatus p̄terit̄ vel exheredatur a patre.Si autē ſit filius
in poteſtate q habeat caſtrenſe vel quaſi:tunc hic fuerunt tres
opin.vna q̄d indiſtincte tale teſtm̄ nulli ſubiaceat q̄rele.de quo
in.l.i.ff.de inoff.teſta.Alia q̄d agatur cōdictione ex.l.ad legiti
mā de qua in auf.p̄ſbyteros.C.de epiſ.⁊ cler.Tertia q̄d ho
die tale teſtm̄ ſubiaceat querele.de qua in.l.ſi.C.de inoff.teſta.⁊
hec vltima videtur eſſe communis per tex.in.ꝺ.§.⁊ hec quidē.vbi
loquit̄ in caſu in quo filius poſſit teſtari.⁊ per conſequens etiā
in caſu in quo facit teſtm̄ in caſtrēſi.Et ſcd̄m hoc cōcludeq̄ aut
talis aſcendēs fuit p̄terit⁹ aut fuit exheredat⁹.Si fuerit p̄te
ritus vr̄ idē dicendū quo ad cōfirmationē relictoꝝ.⁊ ad mo
dum rūpendi q̄d dictū eſt ecōtra q̄ñ filius in poteſtate eſt p̄te
ritus.ar.l.nā ⁊ ſi parētib⁹.ff.de inoff.teſta.⁊ hoc ſequit̄ etiā hic
Bar.Sed hic occurrit dubiū q̄d ſi talis filius eēt miles.Bar.
expreſſe non tangit ſed videt̄ ſentire idē dñs Franciſc⁹ de zāp.
33 hic† dicit q̄d ſi talis p̄teritio hic ſit facta a ſciēte habetur p ex
heredatione etiam hodie.⁊ idem ecōtra ſi teſtator miles p̄teri
ret filium ex.aut in poteſtate ſciēter dicit tamen q̄d ſi cauſa non
fuit inſerta in p̄teritione:talis p̄teritio peccabit in forma.⁊
ſic erit nulla per dictū.§.⁊ hec quidem.⁊ idem ſentit ecōtra q̄ñ
pater miles p̄teriret filium in poteſtate ſcienter cauſa non ex
preſſa.⁊ ſic etiam videtur velle gloſſ.in.l.ſi cum vel in vtero.C.
de teſta.

de teſt.mili. Si aūt cauſa legitima ſit inſerta: ⁊ ſic facta ꝑteritio
a ſcīte l' habebit̄ ꝑ exheredatione ex priuilegio in litis. qḋ quan
tum ad hoc etiā hodie ꝑmanet incorre. tū ſcḋm eū. ſed tū ſubia
cebit querele ꝑ dictū. §. ⁊ h̄ quidē. cū indiſtincte loquat̄ in quo
libet filio q̄ poſſit teſtari. ⁊ ſic cōprehēdere videat̄ etiā militē.
ar. l. de precio. cū ſi. de pub. ⁊ in hoc corrigunt̄ iura antiqua. Et
idē ſentit ⁊ ecōtra qñ pater miles ꝑteriret filiū ſcī ter. arg. l. nā ⁊ ſi
parētib⁹. ff. de inoffi teſt. ⁊ h̄ no. q: meo iudicio nō eſt ſine ſcru
pulo: q: videt̄ qḋ in illa diſpoſitiōe generali de qua in. d. §. ⁊ h̄
qdē. nō deberet cōprehēdi miles: q: eſt pſona valde a iure priui
legiata. vt ptz i. l. j. ⁊ ꝑ totū. ff. de teſt. mil. ex quo nō tollit̄ ibi ex
preſſe eius priuilegiū. nā vbi de mēte iuris eſt tollere priuilegiū
coſueuit hoc exprimi: vt in auf. quam in prouincia. C. vbi de cri.
agi opꝫ imo plus ibi ſentit gl. qḋ lꝫ expreſſe ibi tollat̄ priuilegiū
nō tñ intelligat̄ ſublatū priuilegiū clauſum in corpore iuris qḋ
tamē an indiſtincte ꝓcedat ad preſens nō examino: q: forte il
lud dictū nō ſimplr̄ ꝓcedit. faciat etiā qḋ habet̄ in c. veniens.
de ꝑſcrip. vbi in dubio nō videt̄ tolli priuilegiū qñ nō fit mētio
de ipſo. ⁊ ſic videt̄ qḋ forte eſſet intelligere illū. §. ⁊ h̄ qdē. qñ fi
liuſfa. nō miles teſtat̄ in caſtrēſi vel quaſi: ⁊ nō intelligere cū in
milite in quo eſt maior fauor priuilegii. tñ equitatē h̄ꝫ precedēs
opi. ⁊ pro illa etiā facit generalitas. d. § q̄ videt̄ cōprehendere
oēm caſum in quo filiuſfa. poſſit teſtari. Si aūt eſſet exheredat⁹
aſcendēs tūc ſi erat emācipat⁹ dic idē qḋ ecōtra quo ad modū
rūpēdi ⁊ quo ad legata. ſed ſi a filio in ptāte eo caſu quo pōt te
ſtari: tūc ſi in caſtrēſi tūc idē qḋ ecōtra qñ filius exheredatur a
patre: q: hodie tale teſtamētū ſubiacet querele: ſed ſi eſſet miles
an habeat tūc locū. pēdet ex hiis q̄ dixi. ff. ⁊ an etiā cōprehēdat̄
ꝑteritio facta ab ignorāte quo ad cōfirmationē relictorū dic vt
dictū fuit ecōtra. ⁊ hec de teſtamētis liberoꝝ quo ad aſcēdētes
ſiue querat̄ quo ad cōfirmationē relictoꝝ ſiue an aliqd in mo
do rūpendi ſit innouatū: q: quantū ad ꝯfirmationē relictoꝝ vi
deret̄ dicendū indiſtincte qḋ ſiue teſtm̄ a principio ſit aliqḋ ſed
veniat reſcindēdū ꝑ cōtrata. vel ꝑ q̄relā ſiue ab initio ſit nullū
ex cā preteritionis vel etiā exheredationis: qñ cā legitima non
eſt inſerta tenēdo opi. cōem de qua in. l. j. ff. de teſta. legata confir
mabunt̄ ꝑ. §. ⁊ hoc qdē. iucto. §. ⁊ ſi tales. i auf. vt cū de appel.
cogno. cū illo. §. ⁊ ſi tales. indiſtincte loquat̄ nec exprimat de
ꝑteritis vel exheredatis. ⁊ ſi de ambob⁹ fuerit locut⁹: videt̄ qḋ
in ambob⁹ habeat locū. ⁊ ſcḋm h̄ tenēdo opi. quā dixi. ff. verū
de iure. ⁊ qḋ vbi filius preterit̄ a patre nō confirmant̄ legata. ꝑ
§. ſin aūt hec obſeruata nō fuerint. vbi ſolū loquit̄ de exhēdatis
in hoc eſſet differētia inter parētes ⁊ liberos q: vbi liberi ꝑterei
34 tur a parētib⁹ nō cōfirmarent̄ legata ꝑ auf. ex cā: ſecus ecō. ¶ Et
poſſet aſſignari rō diuerſitatis quare magis grauent̄ parentes
quā liberi per. l. ſcripto. ff. vñ liberi. vbi ptꝫ qḋ magis ē debita
hereditas parētū filiis quā ecōtra ⁊ ſcḋm iſtā opi. verbū reſciſſo po
ſitū in. §. ſi tales. itelliget̄ ꝓprie ⁊ iproprie. nā itelligeret̄ ipſo iu
re qñ parēs eſſet ꝑterit⁹ a filio in ptāte in caſtrenſi cā inſerta vel
nō inſerta. ⁊ qño poſſit ꝗ preteriri cā inſerta tetigi. ff. tetigit ēt
Bar. in. l. j. in pn. ff. ſi quis a parē. fuerit ma. ⁊ idē forte ſequen
do intellectū iſtū qḋ dxi⁹. §. ſi tales. habeat locū etiā in ꝑteritis
parētib⁹: ſi eſſet pater ꝑteritus a filio emancipatus ſine cā legi
tima. vel exheredat⁹ ſine cā legitima: ſecus qñ eſſet ꝑterit⁹ a filio
emācipato cū cā vel etiā exhe̊dat⁹ cū cā ab ipſo emancipato. vel
etiā a filio i ptāte: in caſtrēſi: q: veniret reſcindēdū ꝑ querelā qñ
eſt exheredat⁹ cū cā vel ꝑ cōtratabu. qñ eſt ꝑterit⁹ cū cā ab emā
cipato: ⁊ ſic illud verbū reſciſſo. diuerſimode intelligeret̄: nam
neceſſario ſic diuerſimode vr̄ debere intelligi q: ſicut qñ fili⁹ in
poteſtate erat ꝑter. t⁹ cū cā a patre olim dicebat teſtm̄ nullū: ēt
hodie vt no. glo. in. §. exheredatos. in auf. de here. ⁊ fal. ⁊ dixi
ff. Ita videt̄ qḋ ecōtra hodie ſi in caſtrēſi ꝑtereat̄ pater habēs
filiū in ptāte ab ipſo filio poſſit dicere teſtamentū nullū. arg. l.
nā ⁊ ſi parētib⁹. ff. de inoffi. teſt. ⁊ ſic ex quo tūc intelliget̄ verbū
reſciſſo. ſ. ipſo iure qñ eſt exheredat⁹ cū cā legitima intelligit̄ ſcꝫ
ꝑ q̄relā nā eſt neceſſariū qḋ ſimiliter intelligat̄ ipſo iure qñ cā le
gitima nō eſt inſerta in exheredatione vel etiā in ꝑteritione fa
cta ab ipſo emācipato. vel forte poſſet dici qḋ cōſiderato qḋ olī
nullo caſu ꝓpter defectū forme redderet̄ teſtamētū nullū qñ pr̄
erat ꝑter⁹ vel exheredat⁹ a filio qḋ ptꝫ q: ſi ꝑteriebat̄ vel exhe
redabat̄ a filio in poteſtate teſtm̄ erat nullū: nā ex defectu for
me: ſed ex defectu poteſtatis: q: filiuſfa. teſtari nō poterat. l. qui
in ptāte. ff. de teſta. mil. in caſtrēſi. vel niſi eſſet miles. ⁊ tūc olim
nulli ſubiacebat q̄rele ⁊ erat validū. l. ſi. C. de inoffi. teſt. Si autē
erat emācipat⁹: tūc ſi exheredabat parēt̄ opus erat q̄rela. ſi pte
teribat opus erat remedio ꝯtratabularū. l. nā ⁊ ſi parētib⁹. ff. de in
offi. teſta. l. j. ff. ſi q̄s a parē. fu. manu. Eodē mō hodie non poſſit
dicere nullū ex defectu forme: ſed poſſet reſcindere ꝑ cōtratab.
qñ eſt ꝑteritus ſiue a filio in caſtrēſi ſiue ab emācipato. Si vero
exheredet̄ ⁊ tūc ꝑ querelā ex quo tex. in. d. §. ſi tales. ponit verbū
reſciſſo. qḋ intelligit̄ indubitāter nō ipſo iure: ſed ꝑ querelā
quādo cā legitima fuit inſerta in exheredat. vnde ⁊ cum vnifor

miter poſſit intelligi vcꝫ qḋ nullo caſu ſit reſciſſum ipſo iure: ſed
veniat reſcindēdū per ſniāꝫ mediāte querela: qñ eſt exheredat⁹
cū cauſa vel ſine vel mediāte remedio cōtrata. qñ eſt ꝑteritus
⁊ vniformiter debebit itelligi. ar. l. iā hoc iure. cū ſi. de vul. ⁊ pu. ⁊ et
ei⁹ qḋ dixi in. l. j. ff. de teſta. ⁊ ſic ſcḋꝫ hoc eſſet dicēdū qḋ nullo ca
ſu hodie parēs ꝑterit⁹ vel exheredat⁹ a filio poſſet dicere teſtm̄
nullū: ſed haberet neceſſe reſcindere vel ꝑ querelā. vel ꝑ cōtrata.
⁊ eſt noua opi. q̄ multo magis ꝓcederet ſi dicam⁹ qḋ lꝫ in. d. §. ſi
tales. ſimpliciter loquat̄ quo ad cōfirmationē legatorū nec ſe re
ſtringat ad exheredatos: tñ debeat reſtringi ꝑ ea que habent̄ in
§. ſin aūt hec obſeruata nō fuerint. vbi e cōtra litera ſe reſtringit
quo ad cōfirmationē legatorū i liberis exheredatis. ⁊ qḋ ſic de
beret reſtringi. facit in arg. l. nā ⁊ ſi parētib⁹. ff. de inoffi. teſta. de
35 quo etiā aliqd. ff. tetigi. ¶ Qñ aūt filiuſfa eſſet miles qui teſtaret̄
quid dicēdū tetigi. ff. ex quo etiam ptꝫ qd ecōtra: qñ pater eſſet
miles q teſtaret̄. lꝫ forte poſſet dici qḋ tūc cū de iure antiquo pa
ter miles poſſet exheredare filiū nec ſubiciebat̄ q̄rele tale teſtm̄
⁊ ſimiliter poterat ꝑterire ſcienter: ita hodie idē ſit dicendū cū in
hoc nihil reperiat correctū. ar. l. ꝑcipim⁹. C. de appel. lꝫ gl. aliter
ſenſerit in. l. ſi cū vel in vtero. ff. de teſta. mili. Nec obſt. §. ſed hec
quidē. in aut. vt cū de appel. cogno. q: pōt reſpōderi dupliciter.
primo qḋ nō loquit̄ in milite: ſed qñ facit teſtm̄ in caſtrenſi: vt
ff. tetigi. Scḋo q̄ ꝓſuppoſito qḋ loquat̄ etiā in milite loquit̄ ecō
tra qñ filiuſfa. teſtat̄. ⁊ ſic in diuerſo caſu: ⁊ ꝑ ꝯñs nō dꝫ induci
correctio ad caſuꝫ aliū qñ ecōtra pater miles teſtaret̄. ⁊ ꝑſertim
q: nō videt̄ ꝑ oīa eadē rō cū maiorē habeat ptātē pater in filiū
propter patriā ptātē quā ecōtra. ar. l. in ſuis. ff. de lib. ⁊ poſth. ⁊
eius qḋ habet̄ in. l. patri. ff. de adul. ſed dñs Frā. de rāpo. vt etiā
tetigi. ff. volebat idē eſſe qñ pater miles teſtabat̄. qḋ ē ecōtra qñ
filiuſfa. miles teſtat̄. ⁊ hec opi. vr̄ ſapere eqtatē ex eo q: magis
eſt debita hereditas parētū filiis quā ecōtra. l. ſcripto. ff. vñ libe.
tñ alia opi. forte de rigore iuris verior ex quo i ipſo patre milite
nō reperit̄ aliqd correctū. ⁊ hec de ipſis aſcēdētib⁹ ꝑteritis vl' ex
heredatis a deſcēdētib⁹. ¶ Quid aūt de collateralibus an ha
36 beat locū auf. ex cā. in eis. ¶ Cōclude q̄ ſi eſt frater vterin⁹ nō pt
aliq̄ modo ipugnare teſtm̄ fratris: ſꝫ ſi eſt frater cōſanguine⁹ vl'
vtrinq̄ cōiunct⁹. tūc pōt ipugnare ꝑ querelā ſi eſt exheredat⁹ ⁊
turpis pſona inſtituta ſit. l. fratres. C. de inoff teſ. Et idē ſi ſit pre
terit⁹ cū talis ꝑteritio habeat̄ ꝓ exheredatione iuxta no. in. d. l.
fratres. ⁊ eo. ti. in. l. cū filiū. ⁊ hoc intellige niſi ꝓbet̄ cōtra fratrē
aliqua de quatuor cauſis enumeratis in. §. ingratitudinē. i auf.
de nup. col. iiij. q: tūc ſuccūberet in querela. An aūt poſſit dicere
teſtm̄ nullū ſi ſit ꝑterit⁹ vel exheredat⁹ ſine cā legitima. de qb⁹
in. d. §. ingratitudinē. quaſi ꝑteritio vl' exheredatio peccet in for
ma: ⁊ ſic reddat teſtm̄ nullū. ſicut cōtingit in liberis ꝑteritis vel
exheredatis a patre ſcḋm cōmunē opi. ten. qḋ nō q: nō reperit̄
forma tradita tali ꝑteritioni vel exheredatiōi facte a fratre: ſed
ſolū quatuor cauſe enumerate ꝑ q̄s frater pōt excludi ſi ꝓbent̄
cōtra eū: vt ptꝫ i. d. §. igratitudinē. Nec ob. auf. ex cauſa. ⁊ in cor
pore vñ ſumit̄: q: nō loquit̄ de ꝑteritiōe vel exheredatiōe fris.
Et ex hoc etiā infert̄ qḋ legata hodie nō cōſeruant̄ rupto teſtō
per querelā intētatā ꝑ fratrē ꝯ teſtm̄ fratris turpi pſona inſtitu
ta: q: certū eſt qḋ de iure antiquo legata inualidant̄ rupto teſta
mento ꝑ querelā. l. papi. §. ſi ex cā. de inof. teſt. qui. §. hodie no vi
detur immutat⁹ hoc caſu: q: vt dixi auf. ex cauſa. ⁊ in cor. vñ ſumi
tur. nō loquit̄ de ꝑteritione vel exheredatione fratris. Et hoc ſe
quit̄ ēt hic expreſſe dñs Fran. de rāpo. ⁊ ſcḋm hoc reperiret̄ in
terdū pl⁹ habere frater cōtra volūtatē fratris de hereditate fra
tris quā fili⁹ de hereditate ipſius patris. vel econtra. qḋ lꝫ pma
facie videat̄ iniquū tñ vr̄ ſeruādū cū lex quātūcūq̄ dura ſit ſeruāda.
l. ꝓſpexit. ff. qui ⁊ a quib⁹. ⁊ ſic ſatis eſt qḋ in fratre rūpēte teſtm̄
fratris ꝑ querelā nō reperiat̄ aliqd innouatū: vt ſic ſtem⁹ diſpo
ſitiōi. l. papi. §. ſi ex cauſa. de inoff. teſt. Et ex hoc ptꝫ an circa col
laterales ſit aliqd innouatū per auf. ex cauſa. quo ad modū rū
pendi vel quo ad cōfirmationē legatorū. Reſtat nūc diſcutere
in quantū dicit̄ in auf. ex cauſa. ⁊ in corpore vñ ſumit̄ qḋ cetera
firma maneāt an a principio ſubſtitutio dicat̄ pupillaris: de quo
dic vt fuit dictū in. l. j. ad fi. ff. de vul. ⁊ pup. Itē an cōprehēdat̄
ſubſtō vulgaris. dic qḋ nō: cū illa ſit iſtitutio directa ꝑ quā ſuc
cedit̄ teſtatori. iſti. de vul. ſubſt. i pn. ⁊ tex. i corpore inualidet ſub
ſtitutionē de quo etiā hic ꝑ Bar. An aūt cōprehēdat̄ fideicom
miſſum vniuer. ſale vt cōfirmet illud. cōiter tenet̄ qḋ ſic. arg. l. ſi
ſeruū. §. j. ff. ſi quis omi. ca. teſt. lꝫ aliqui cōtra de quo per Bal. in
l. ita tñ. §. quecunq̄. ff. ad treb. An aūt cōfirmet legata facta ipſi⁹
preteritis vel exheredatis. Bar. tꝫ qḋ nō hic i. l. ſi. C. de libe. ꝑte.
ſed dñs Frā. hic tenet oppoſitū ꝑ tex. i corpore q̄ ſimplr̄ loquit̄
de q̄buſcūq̄ relictis. ⁊ cōfirmat illa fauore ipſorū relictorū. ⁊ ſic
indiſtincte debet intelligi vt. l. de precio. cū ſimilib⁹. ⁊ nitit̄ rñde
re ad rationes Bar. Sed tu potes tenere cū Bar. q: alis ſeque
retur abſurdū qḋ plus haberet filius exheredatus vel preterit⁹
quam alter filius inſtitutus quod eſt abſurdū nec aliquo iure to
lerat̄: nam lꝫ reperiatur qḋ interdū minus habebat filius pre

terit⁹ q̄ exheredat⁹:vt no.gl.in.d.l.maximū vitiū:tñ nūq̄ repe-
riret q̄ minus habeat filius inſtitutus q̄ p̄teritus vel exhr̄da-
37 t⁹.†Tex aūt debet intelligi taliter q̄ nō ſonet in abſurdū.l.ſcire
oportet.§.opr.ſ.de excu.tu.ā videt̄ dicta auſ.limitāda ⁊ itelli-
gēda in alis relictis quā factis ipſis exheredatis vel p̄teritis:ne
al's ſequat̄ abſurdū qd̄ dixi.puta qn̄ duo eſſent filij ⁊ vn⁹ iſolī-
dū inſtitut⁹ alius exhr̄dat⁹ vel p̄terit⁹ ⁊ ei factū legatū.nā ſi cō-
ſeruaret̄ tale legatū haberet dimidiā hereditatis ab inteſtato ta-
lis p̄teritus vl' exheredatus:ſicut ⁊ alius inſtitutus ⁊ vltra hoc
haberet legatū.⁊ ſic plus haberet q̄ inſtitutus quem teſtator i
tātum dilexit.q̄ ē abſurdū vt ille qui eſt ītātum dilectus minus
habeat q̄ alter exoſus teſtatori.⁊ bene appellauit preteritū illū
cui aliqd̄ eſt legatū:q̄ nō ſufficit relinquere quoquo relicti titu-
lo ſ.iure inſti.vt in.§.aliud quoq̄ capitulū.l.auſ.vt cū d' appel'
cogno.⁊ ſ.tetigi.⁊ p̄ iſta parte etiā faciant rationes Bar.⁊ re-
gula gn̄alis:q̄ nō debet qs cōmodū reportare ex eo q̄ nitit̄ im-
pugnare.l.pap.meminiſſe.de inoffi.teſta.in regula ex eo.d' reg.
iur.li.vi.⁊.ſ.de vul.⁊ pu.l.is qui cōtratabulas.⁊ ſic licz.d.auſ.vi-
deat̄ indiſtincte loq̄ nō eſt abſonū q̄ limitet̄ ⁊ diſtīguat̄ p̄ regu-
lam.l.antique.ar.l.nō eſt nouū.⁊.l.ſed ⁊ poſteriores.ſ.d' lega.⁊
38 eius q̄ hr̄ in auſ.offerat̄.C.de lit.cōte.†Tāgit etiā hic ſucceſſiue
Bar.an q̄ ipleri d3 eā cōdi.iplēde cōſeruet̄ p̄ auſ.ex ⁊ an impleri
d3 i p̄ſona heredis ſcripti:an in p̄ſona heredis veniētis ab inte-
ſtato:⁊ ſentit cōſeruantis:in cui⁹ p̄ſona debeat ipleri remittit ad
l.q hr̄di.§.i.ſ.de cōdi.⁊ demon.⁊.l.is cui.ſ.de cōdi.inde.quaſi ve-
lit ſm.d.Frā.p̄ dictas remiſſiōes q̄ ipleri debeat in p̄ſona here-
dis ſcripti:cū implemētū cōditionis cōſiſtat in facto ⁊ formaliter
impleri debeat.l.meuius.⁊.l.q heredi.ſ.de cōdi.⁊ demō.Sz ipſe
dicit q̄ aut teſtamētū a principio eſt aliqd̄ ſed venit reſcindēdū
per cōtrata.⁊ tūc clarū q̄ d3 impleri in p̄ſona heredis ſcripti:q̄
ille eſt heres de iure ciuili nec p̄ cōtabulas deſinit eſſe.cū p̄ illā bo-
noꝝ rūpat̄ teſtm̄ de iure p̄torio ⁊ nō de iure ciui.l.ex duob⁹.§.fi.cū
l.ſe.ſ.de vulg.⁊ pu.aut a principio eſt aliqd̄ ſed venit reſcidēdū
per q̄relā:⁊ tūc idē:q̄ ſatis eſt q̄ a p̄ncipio ſemel fuit heres ar.l.
i ſubſtitutiōe.ſ.de vul.⁊ pu.aut a principio teſtm̄ eſt nullū ⁊ tūc
dicit q̄ nō d3 ipleri i p̄ſona heredis ſcripti:ex quo ille nullo mo-
do eſt heres ex quo teſtm̄ eſt nullū ab ipſo initio p̄pter p̄teritio-
nē vl' exheredationē ī quēdo cōes opi.qn̄ cā nō eſt iſerta.Item
nec eſt iplēdū in p̄ſona heredis ab inteſtato:q̄ de illo nō ſenſit te-
ſtator.⁊ ſic h̄ caſu nō p̄cederet opi.Bar.Tu adde q̄ cō iſtā opi.
videt̄ caſ⁹ in.l.tū q̄ in p̄ate.§.fi.ſ.de leg.p̄ſtā.vbi eſt caſus ſingu-
laris ⁊ forte nō eſt alibi q̄ qn̄ olim rūpebat̄ teſtm̄ per contrabu-
las cōditio q̄ debebat impleri in p̄ſona heredis vel etiā extranei
qd̄ eſt plus debebat impleri in perſona ipſius cōtratabulātis p̄
illū cui legatū erat relictū ſub cōditione.⁊ cui cōſeruabat̄ relictū
p̄ titulū de leg.p̄ſtan.⁊ ſic eadē ratione videt̄ q̄ hodie inquātū
indiſtincte cōſeruat̄ legata per auſ.ex cauſa.etiā nō cōiunctis
p̄ſonis debeat intelligi qd̄ illi quib⁹ cōſeruāt̄ legata debeāt im-
plere cōditionē adiectā in eoꝝ legatis.⁊ ſic dicit qd̄ debebāt da-
re cā cōditionis implēde heredi ſcripto vel extraneo implere ⁊
39 dare hr̄di ab inteſtato q̄ i effectu eſt ille q̄ reperit̄ grauat⁹.†Quid
āt de clauſula codicillari ſi ſit appoſita in teſtamēto q̄ rūpit̄ ex
cā preteritionis vel exheredationis an aliqd̄ operet̄.recurre ad
no.p̄ gloſ.⁊ doc.in auſ.ex cā.in glo.fi.⁊ ſup ea.C.de li.prete.⁊
ibi etiā p̄ Bar.in.l.i.ſ.de iure codi.⁊ aliqd̄ ēt ſupra tetigi.⁊ add'
tex.ſingularē in.l.gn̄alr.§.ex teſtō.de fideicō.liber.vbi p̄tz qd̄ lz
ol in clauſula codicillari nihil operaret̄ qn̄ rūpebat̄ teſtamētū
p̄ querelā.l.tuia.ſ.de inofficio.teſta.⁊.l.patron⁹.§.fi.de leg.ij.
tñ ſec⁹ erat qn̄ rūpebat̄ ex cā p̄teritiōis.⁊ attēde etiā qd̄ lz auſ.
ex cā cōfirmet legata:intellige niſi eſſent relicta ab ipſo exhereda-
to vl' p̄terito:q̄ talia ſit fun.ſit⁹ nulla.l.penul.C.de leg.⁊.l.pe-
nul.C.de fideicō.⁊.l.ij.ſ.de le.ij.⁊ hoc etiā cōiter tenēt omnes.
ex q̄ lz illa auſ.indiſtincte cōſeruet legata:tñ limitat̄ vt nō habe-
at locū in talib⁹ relictis ab exheredato vl' p̄terito.⁊ ſic nō eſt cō-
gruū etiā dicere qd̄ limitet̄ vt nō habeat locū in relictis ipſi p̄te-
rito vel exheredato ne ſequat̄ abſurdū de quo.ſ.dixi ⁊ p̄pter re-
gul.i.ex eo de reg.iu.in.vi.de quo.ſ.dixi.⁊ hec ſufficiāt quo ad
cōcernentia materiā auſ.ex cauſa.⁊ per h̄ ſit expedita hec gloſ.ſi.
cū ſuppletionib⁹ ſuis q̄ vt p̄tz hz materiam ſubtilē ⁊ p̄fūdā ⁊ in qua
in multis dubijs opus eſſet deciſione ceſarea:vt etiā h̄ Bar.at-
40 teſtat̄.†An aūt cōſeruet̄ inſtitutio ex re certa p̄ auſ.ex cā Bal.
hic allegat glo.ſingularē in.l.liberis.ſ.de doli excep.q̄ vr̄ velle
qd̄ nō cōſeruet̄.Sz poteſt dicere qd̄ illa loquit̄ ſm iura antiqua
ante auſ.ex cā.hodie aūt p̄ iſtā auſ.eſt dicēdū qd̄ quaten⁹ ſapit
naturā legati cōfirmat̄:ſed nō quaten⁹ ſapit naturā inſtitutionis
vniuerſalis.put hic etiā in effectu voluit ſentire Bar.de q̄ p̄ eū
i.l.ex facto.el grāde.ſ.de here.inſtitu.ē inquātū dictū eſt cōfirma-
ri ſubſti.pupillarē allegat bal.in cōtrariū:q̄ per eā nō tā filio q̄
ēt patri videt̄ ſuccedi.l.pater fa.ſ.d' vulga.⁊ pupil.Sz dic q̄ p̄n-
cipaliter ſuccedit̄ pupillo.vt inſti.de pu.ſubſti.in p̄n.nō patri.ni-
ſi ipſe pupillus ſit heres ipſius patris.⁊ tūc in conſequētiā illud
cōtingit:ideo nō hz obſtare.⁊ preſertim quia ſi frater pupilli in
potestate eſſet p̄terit⁹.⁊ ipſe pupill⁹ inſolidū iſtitut⁹ nō poſſet pu-
pillus eſſe heres patri:niſi p̄ dimidia ab inteſtato.⁊ ſic bene p̄tz
qd̄ nullo modo tūc cōſeruaret̄ titul⁹ inſtitutionis ⁊ ſucceſſeret̄
ab inteſtato.¶In gl.fi.ibi vl' paſſiuū.Et aduerte q̄ put ſtat in
ſignificatiōe paſſiua tūc d3 ſubaudiri caſus ablatiu⁹.⁊ ſm hoc
erit ſenſus qd̄ volūtas teſtatoris ex bono ⁊ equo tuebit̄.igit̄ de-
fenſabit̄ a p̄tore ſm vnū intellectū.vl ab hac.l.ſm aliū.Sz put
ſtat in ſignificatione actiua tūc d3 ſubaudiri accuſatiu⁹.⁊ ſcd̄m
hoc ē ſenſus qd̄ volūtas teſtatoris ex bono ⁊ equo tuebit̄.i.defen-
ſabit relicta i teſtamēto.⁊ ſz hoc ceſſat cōtrariū ſi diceret̄ qd̄ tex.
iſte obſcure fuit locut⁹ ⁊ nō declarauit q̄d eſt qd̄ tuebit̄.Itē nō
videt̄ bona grāmatica cū iſtud verbū tuebit̄ nō videat̄ hr̄e ſuā
determinationē.¶In ea.gl.ibi ſi ipſe velit dicere nullum.hāc
opi.ſequit̄ etiā gl.i.l.ij is q̄ in poteſtate.ſ.de leg.p̄ſtā.⁊.l.ſi duo
to.tu.⁊ in.l.qd̄ vulgo.ſ.de cōtrata.Sed aduerte q̄ cōtrariū ſen-
ſit gl.in.l.ij.ſ.de excep.rei iudi.⁊ p̄ illa etiā facit tex.in.l.i.ſ.e.vbi
dicit qd̄ nullius eſt momēti.ad idē.l.q vxorē.ſ.eo.vbi dicit cōtra-
rio rūpi teſtamētū ⁊c.Itē ⁊ tertio p̄ hoc bn̄ facit inſti.de exhe-
reda.lib.in p̄in.vbi lr̄a dicit q̄ ab ipſo initio nō valet teſtm̄ in
quo fili⁹ i poteſtate eſt p̄terit⁹.Item dicit̄ qd̄ ad hoc vt valeat
teſtm̄ non ſufficit p̄cedens obſeruatio.ſ.que dicta erat in titulo
41 de teſta.†Sed reqrit̄ etiā ad hoc vt valeat teſtm̄ qd̄ filius in po-
teſtate ſit inſtitutus vel exheredat⁹.⁊ ſic p̄tz qd̄ ſicut defect⁹ ſo-
lēnitatis poſit⁹ in titulo de teſta.ordi.reddit teſtm̄ nullū ipſo iu-
re etiā ſi filius n̄ dicat.ita etiam d3 reddere ſi filius in p̄tāte ſit
preteritus.Itē p̄ iſta parte facit ⁊ quarto:q̄ ſi teſtamētum in
quo fili⁹ in p̄tāte eſt p̄teritus eſſet a principio aliqd̄ ⁊ ita demū
eſſet nullū ſi filius diceret nullum:⁊ teſtm̄ ſcd̄m in quo filius in
p̄tāte eſt p̄teritus eſſet a principio aliqd̄:⁊ ita demū eſſet nullū ſi
fili⁹ diceret nullū.⁊ ſic teſtm̄ ſcd̄m in quo filius in p̄tāte eſt p̄teri-
t⁹ deberet tollere primū p̄ regulā.l.§.iz ſi ſtāte.ſ.e.⁊.l.pr̄ filio.ſ.
de here.inſti.in quib⁹ p̄tz q̄ ad hoc vt ſcd̄m teſtm̄ tollat primū
ſufficit qd̄ ſit aliqd̄.⁊ q̄ ex eo aliquo caſu poſſit adiri hereditas.
lz poſſibile ſit q̄ rūpatur.⁊ ſic etiā poſtea actualiter rūpi cōtin-
gat.⁊ tñ hoc colliat eſſe falſum per.l.ſi filius q̄ in p̄tāte.ſ.ti.i.vbi
patet qd̄ ſcd̄m teſtm̄ in quo filius in poteſtate eſt p̄terit⁹ non
tollit primū.Item ⁊ quinto p̄ hoc faciat iſta.l.nā ſi a p̄ncipio
eſſet aliqd̄ ſi poſtea fili⁹ ſe abſtineret deberet remanere in ſuo ro-
bore:nec eſſet neceſſe q̄ de equitate recōualeſceret.cui⁹ tñ cōtra-
riū hic dicit̄.ergo merito p̄tz qd̄ ab ipſo initio debet dici nullū
etiā ſi fili⁹ nō dicat nullū.Sexto etiā p̄ hac parte eodē mō pōt
induci.l.poſthumus.p̄ſi.idē ⁊ circa.ſ.eo.nā ſi ibi ex poſtfacto
p̄pter mortē filij ſupuenientē in vita teſtātis recōualeſcit teſtm̄
ī quo erāt inſtituti veniētes ab inteſtato:lz fili⁹ in p̄tāte eſſet p̄-
teritus ergo ab ipſo initio erat nullū.nā aliās nō erat neceſſaria
recōualeſcētia ex quo fili⁹ erat mortuus in vita teſtātis.⁊ ſic eo
caſu quo veriſimiliter nō dixerat nullum cū de hereditate viuē-
tis nō ſit tractandū.l.ſ.⁊.ij.ſ.de here.vel ac.ven.Vñ iō hec opi.
nō videt̄ bona.nec ob.iſte tex.q̄ nō dicit illud qd̄ dicit gl.nec il-
lud p̄bat imo oppoſitū potiꝰ inquātū vult qd̄ ex poſt facto fi-
lio abſtinēte d' eq̄tate recoualeſcat vt.ſ.tetigi.⁊ p̄ hac p̄te facit
42 ſcd̄m Bal.q̄ ſi vbi act⁹ deficit rōne ſolēnitatis e a p̄ncipio eſſe
null⁹.facit.l.cū hi.§.ſi p̄tor.ſ.de trāſac.⁊.C.d' teſta.l.nō dubiū.
ſz hic videt̄ eſſe null⁹ rōne ſolēnitatis date a iure.l.iter cetera.ſ.
t.e.i.ergo a principio erit nullū.etiā ſi nō dicit̄ nullū ⁊ hoc etiā
voluit ſentire gl.in.l.i.in fi.ſ.ſi tabu.teſta.nulle extā.⁊ in.l.ij.ſ.d'
excep.rei iudi.⁊ p̄ hoc nō ob.ſi dicat̄ qd̄ vbi reddit̄ nullū fauo-
re alicuius ita demū d3 reddi null⁹ ſi ipſe dicat nullū.p̄ ea q̄ ha-
bent̄ in.l.i.⁊.ij.ſ.ſi ager ve.vel emphy.q̄ reſidet qd̄ eſt null⁹ ſim-
pliciter ex mero fauore filij:ſz etiā ex rōne ſolennitatis omiſſe vt
ſupra dictū eſt:lz illa ſolēnitas poſſit etiā dici fauore filij introdu-
cta.¶In ea.gl.ibi ſed hic de equitate.No.bene q̄ hic nō dicit
de qua eq̄tate:an ciuili an p̄toria qd̄ no.p̄pter intellectū iſtius
l.⁊ eoꝝ q̄ infra dicent̄ in illo articulo.An teſtamentū in quo fi-
lius in poteſtate eſt preterit⁹ recōualeſcat de eq̄tate ciuili an p̄-
toria:ad idē pōt pōderari gl.inſti.de exhere.libe.in p̄in.⁊ in.l.
ij.C.de poſth.here.inſtitu.⁊ qd̄ hic intelligat̄ de eq̄tate ciuili vi-
det̄ ſenſiſſe gl.in.l.certū.C.vñ legi.vbi inter caſus in qb⁹ hodie
neceſſaria eſt bono.poſ.nō enumerauit iſtud ad idē etiā gl.in.l.
ſi duo.de le.p̄ſtā.⁊ in.l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſubſti.in qbus gl.
43 vr̄ velle qd̄ hereditas poſſit adiri de iure ciuili filio i poteſtate
preterito approbāte teſtamētū.Et ad idē etiā glo.ſ.ti.ij.l.ſiuis
quoq̄.§.i.in verbo fecerit.Cōtrariū tñ ſenſit gl.ſ.qd̄ hic intelli-
gatur de eq̄tate p̄toria in.l.ij.C.de bo.poſ.cōta.⁊.ſ.de cōtrata.in
l.qd̄ vulgo.⁊ in.l.i.ſ.de peti.her.de quo.ſ.dicet̄.Aduerte tñ q̄
inquātū hec ſolutio ſentit qd̄ teſtamētū in quo fili⁹ in poteſtate
eſt preterit⁹ ab initio de eq̄tate ſit aliqd̄ qd̄ videt̄ etiā ſenſiſſe gl.
in.d.l.ij.C.de bo.poſ.cōtrata.⁊ in.d.l.qd̄ vulgo.nō videtur eſſe
vera per tex.in.l.i.ſ.e.cū alijs ſuperius allegatis.ſiue intelligas
de equitate ciuili ſiue de p̄toria:⁊ pro hoc q̄ ſi eſſet de eq̄tate
ciuili a principio aliquod deberet ſecūdum teſtamentū in quo
filius in poteſtate eſt preteritus tollere primum.per.l.ij.§.ſed

ſi ſtante

ſi ſtante.ff.e.qđ eſt ꝯ.l.ſi filius q in pṫate.ff.ti.j.⁊ ꝙ non ſit aliqđ
de equitate ciuili ab ipſo initio facit multe rōnes ſuperius tā
cte.⁊ potiſſime q2 nō eſſet expediens ꝙ ex poſtfacto reconualeſ
ſceret de eqtate filio abſtinēte vt hic dz. Itē nō pōt dici eſſe ali
quod ab initio de eqtate ꝑtoria p.l.j.in fi.ff.ſi tab.teſta.nulle ex
ta.⁊.l.ſi.ff.ti.j.vbi ꝑpter ꝑteritionē filij in pṫate ab ipſo initio ꝑ
tor defert bo.poſ.vnde li.ab inteſtato emācipato exheredato i
teſtō in quo filius in pṫate eſt ꝑterit⁹.qđ eſſe nō deberet ſi ab ip
ſo initio eſſet aliqđ de iure pretorio ꝑ regulā.l.anteq̄.C.cōia de
ſucceſ.q2 q̄diu pōt eſſe locus ſucceſſioni ex teſtamēto non dz ex
eodē iure eſſe locus ſucceſſioni ab inteſtato.⁊ ꝑ iſta pte bñ facit
44 l.vlti.⁊ pe.ff.ti.j.⁊ ſic pz ꝙ hec ſolutio nō eſt bona. ¶ †Pro
declarāda tñ iſta materia aduerte q2 plures fuerunt opiniones
in hoc articulo:an teſtm̄ in q̄ filius in pṫate ſit ꝑteritus ſit nullū
oī iure. Una fuit opi.ꝙ eſſet oī iure nullū.⁊ ꝑ hoc bñ facit.l.j.ff.
eo.cū aliis pallegat.s.⁊.l.aut ꝑe.et vltima.ff.ti.j.⁊ ꝙ dixi in.d.
l.j.⁊.l.poſthumus.⁊.l.q vxorē.ff.e.⁊ hec eſt opi.cōis. Scđa fuit
opi.ꝙ ita demū eſſet nullū ſi filius diceret nullū.de qua hic tex.
⁊ gl.ſed opi.nō videt̄ bona ꝑ ea.q̄.ff.dixi ſup glo. Tertia fuit
opi.ꝙ qñ erant inſtituti venietes ab inteſtato in tali teſto:tunc
ꝑcedat ſcđa opi.ꝙ ita demū ſit nullū ſi filius dicat nullū. alias
ꝑcedat prima.⁊ hanc ſequit̄ Bart.in l.ſi duobus.§.ſi prius.ff.
de ꝯtra. Sed certe hec opi.videtur ꝯ hāc.l.vbi erat inſtituti ve
niētes ab inteſtato.⁊ tñ hec litera videt̄ velle ꝙ hic ab initio te
ſtamētū erat nullū.⁊ ꝙ ex poſtfacto recōualeſcit de eqtate filio
abſtinēte.ꝑpter ħ Bar.in.d.§.ſi prius.dixit ꝙ nō videbat quō
illud ꝯriū poſſet tolli.niſi dicam⁹ ꝙ ille.§.ſi prius.fuit addit⁹ a
copoſitorib⁹ noui iuris ꝑ quē vt ꝑbari ſua opi.⁊ ſic i effectu vult
ꝙ ille tex.corrigat iſtū.alias dixi ꝑ ſolutiōe cogita. Sz certe hec
reſpōſio nō vr̄ bona cū legū correctio ſit euitāda.vt in.l.ꝑcipi
mus.de app.cū ſi.⁊ q2 diuinare eſt qđ ipſe dixit.q̄ diuinatio eſt
refugiū miſeroꝝ:vt dicit gl.in.l.filiū quē habebāt.nec ob.ille.§.vt
patebit ex infra dicēdis. Unñ quarta fuit opi.ꝙ teſtm̄ in quo fi
lius in pṫate eſt ꝑteritus ab ipſo principio eſt aliqđ.⁊ ita demū
eſt nullū ſi dicat nullū ſi fauor eſt filij.ꝙ ab ipſo initio ſit nullum
alias ſec⁹.⁊ hāc opi.ſequebat̄ dñs Onofrius de peruſio in repe
titione.§.ſi qs.l.hac cōſultiſſima.C.de teſta. Declarat ⁊ exēpli
ficat ꝑ dictū.§.ſi prius.qñ ꝑcedit teſtm̄ primū in quo filius emā
cipatus eſt ꝑteritus.⁊ ſequit̄ ſcđm in quo filius in pṫate eſt ꝑte
ritus.nā fauor eſt filij:ꝙ ſcz ab initio nō ſit nullū. ſz ita demū ſi
velit dicere nullū qđ pz ꝙ ex hoc tollet̄ primū.⁊ per conſequēs
nō habebit agere q̄rela.nec erit diſputandū de eius meritis an
fuerit grat⁹ vel ingrat⁹.imo ex quo primū erit ſublatū ꝑ ſcđm po
terit poſtea dicere ſecūdū nullū ⁊ venire ab inteſtato.⁊ ſic non
erit neceſſe diſputari de eius ingratitudine.⁊ ſic eſt ibi fauor ꝙ
ſcđm ſit a principio aliqđ.⁊ ita demū ſit nullū ſi dicat nullū.ſec⁹
ſi vnicū ſit tm̄ teſtm̄ in quo fili⁹ in pṫate ſit ꝑteritus:q2 tunc fa
uor ei⁹ eſt ꝙ ab ipſo initio ſit nullū ⁊ iō tūc ſtatim eſt nullum ⁊
ſic intelligit hāc.l. Et idē dicit qñ ꝑcederet aliđ teſtamētū i quo
filius in pṫate eſſet inſtitut⁹ ⁊ in ſcđo ꝑterit⁹. videt̄ tñ limitare
qđ dixi qđ teſtm̄ ſcđm in quo fili⁹ in poteſtate eſt ꝑterit⁹ a pnci
pio ſit aliqđ.⁊ ita demū ſit nullū ſi filius dicat nullū ſi fauor filij
eſt ꝙ ita ſit ꝑcedere quādo in eo ſunt inſtituti venietes ab inte
ſtato.⁊ ſic intelligit hic no.§.ſi pri⁹. Sed certe hec opi.nō vr̄ bo
na.primo q2 hec limitatio nō videt̄ neceſſaria ſi opi.ſua eēt vera
nā ſi cōſideramus fauorē filij cuius fauore lex voluit teſtm̄ eſſe
nullū ꝑpter ei⁹ ꝑteritionē indiſtincte deberet dici ita demū eſſe
nullū ſi eius fauor ſit ꝙ ſit nullū.⁊ ſic etiā ſi in ſecūdo teſtamēto
in quo filius in pṫate eēt ꝑterit⁹ eſſent inſtituti extranei.⁊ ex quo
in primo eēt fili⁹ exheredat⁹.⁊ ſic ſi ibi eēt fauor ꝙ eſſet aliqđ.⁊
ita demū nullū eēt ſi diceret nullū:vt ſic poſſet tollere ex vi regu
le.l.iij.§.ſz ⁊ ſi ſtante.ff.eo.etiā tūc deberet tale teſtamētū ab ipſo
initio eſſe aliqđ lz in eo nō eſſent inſtituti venietes ab inteſtato.
nec habuit neceſſe hāc limitationē facere.p.§.ſi prius.q2 pōt dici
ꝙ vbi erat duplex defect⁹ ꝑteritionis filij in pṫate. Itē ſolēnitas
numeri teſtiū.⁊ hoc innuit lr̄a ſatis dum dicit ſequens imperfe
ctū ⁊c.vñ ꝑpter defectū ſolēnitatis fuit neceſſaria inſtitutio ve
niētiū ab inteſtato.vt ē tetigit Bar.in.l.ſi fili⁹ q in pṫate.ff.tit.j.
Itē nō videt̄ vera dicta opi.q2 ſcđz illā ſequeret̄ ꝙ ſi fili⁹ in pṫā
te eēt ꝑterit⁹ a p̄mo gradu inſtitutoꝝ.⁊ a ſcđo ſcz ſubſtitutoꝝ
exheredat⁹ nō deberet teſtamentū incipere a ſcđo gradu.cuius
ꝯriū aperte dicit tex.in.l.iij.§.ſi.ff.ti.j.nā fauor eſſet filij quod pri
mus grad⁹ eſſet valid⁹.⁊ ita demū null⁹ ſi dicat eū nullū nam
ſcđm hoc non verſabit̄ hereditas in ſcđo gradu:q2 q̄diu pōt
eſſe loc⁹ inſtituto nō eſt locus ſubſtituto.l.q̄diu.ff.de acq.her.⁊
ſic expediret ſibi potius ꝯtabulare primū gradum q̄ agere q̄re
la cōtra ſcđm:q2 in q̄rela diſputabit̄ de ei⁹ meritis.⁊ an fuerit in
gratus vel nō.ff.de cōtratab.l.iij.§.ſi emācipat⁹. Sz in cōtrata
bulis obtinebit eo ipſo ꝙ apparebit eū filiū ⁊ ꝑteritū.facit.l.filio.
§.cōtratabulas.ff.de iniuſto teſtamento.ergo videt̄ ꝙ hec opi.
45 nō ſit bona.†nā ſicut primū ⁊ ſcđz teſtm̄ nō poſſunt ſimul̄ ꝯpati.
ita nec prim⁹ grad⁹ cū ſcđm.facit.l.ij.§.ſi pri⁹.ff.de bo.poſ.ſcđm
tab.nec ob.dict⁹.§.ſi prius.q2 hz duos intellect⁹ p̄cipales.vn⁹
eſt ꝙ loquat̄ in filio emācipato ꝑpter cui⁹ ꝑteritionē teſtamētū
nō reddit̄ nullū de iure ciui.l.vt.ff.de contratab.l.ſi ex duob⁹.in
princi.ideo nō mirū ſi tollit̄ primū.⁊ ideo requirit̄ ibi inſtitutio
venietiū ab inteſtato:q2 teſtm̄ ſcđm peccabat i defectu ſolēnitas
vt.ſ.tetigi.⁊ hūc intellectū ſequit̄ Bar.in.l.ſi fili⁹ qi ī poteſtate.
⁊ ſequitur hic dñs Frāciſ⁹ dicēs ꝙ ille.§.nō pōt loqi i filio i po
teſtate quia tunc nō deberet tolli primū teſtamētuz cū ſcđm eſſet
nullū:tñ iſte intellect⁹ minus reſtringit illū tex.⁊ ſap ꝯ diuina
tione lz ipſe dicat ꝙ nō ſit magna diuinatio intelligere i emāci
pato illu.⁊ q eſt poſitus in materia cōtratabular:q̄ ſunt prīci
paliter inuēta ꝑpter emācipatos.l.illud.§.ſi.cuz ſe.cū ibi not.ff.
de cōtrata.⁊ qđ habet̄ l.§.emācipati.inſti.de here.q̄ ab inteſta.
46 †Hoc tñ nō placet:q2 lz bonoꝝ poſſeſſio cōtrata fuerit inuēta
ꝑpter emācipatos:tñ fuit ex tēſa ad filiū i poteſtate ne pl⁹ iuris
haberet emācipat⁹ q̄ ſuus.vt in.§.eadē.inſti.de here.q̄ ab inte
ſta.⁊.l.ſi.C.de lib.ꝑte. Unñ ali⁹ eſt intellect⁹ ꝙ ille tex.loquat̄ etiā
in filio in poteſtate que ſequit̄ bar.in.d.§.ſi pri⁹. Sed tunc forti
ter ob.q2 ꝑ ſcđm teſtamētū nō deberet tolli primū.p.l.ſi fili⁹ qui
in poteſtate.vbi plene examinaui intellectū illi⁹.§. Et adde etiā
qđ dixi in.l.cū in ſi.bo.ff.eo.ex qb⁹ pz ꝙ hec quarta opi.nō ē bo
na. Quinta fuit opi.ꝙ a principio eſſet nullū de rigore:ſed de eq
tate eēt aliqđ.⁊ hec ſubdiuidit̄:q2 qdā intelligunt ꝙ eſt aliqđ d
iure ciuili:alij ꝙ de eqtate ꝑtoria vt.ſ.tetigi. Sz certe hec opi.nō
placet ꝑ ea q̄ dixi ſup gl.circa ſcđaz ſolutionē.ideo tene primam
opinionē que eſt cōmunis vt.ſ.dixi. ¶ Hoc ꝑmiſſo eſt ſecundo
vidēdū an teſtamētū in quo filius in poteſtate eſt ꝑterit⁹ aliquo
caſu recōualeſcat. Tertio eſt vidēdū an eo caſu qui recōualeſcit
47 recōualeſcat.de eqtate ciuili an ꝑtoria ¶ †Circa ſcđm cōclude
qđ interduz recōualeſcit ꝑ morte filij cōtingentē in vita teſtato
ris ſi in teſtamēto ſunt inſtituti venietes ab inteſtato.vt ē caſus
ſingularis qui nō ē alibi in.l.poſthum⁹ ꝟ idē ⁊ circa.ff.e. Quid
aūt ſi filius a principio cōſentiret ſe ꝑteriri vel exheredari.recurre
ad glo.⁊ doc.i.l.ſi qñ.§.ſi.C.de inof.teſta.⁊.l.nō putauit.§.ſi qs
ſua manu.ff.de cōtratabu.nā certo caſu videt̄ valere ſaltē de eq
tate.vt pz ex ibi no. Itē recōualeſcit ſi filius poſt mortē patris
ſe abſtinet ab hēditate paterna.vt ħ eſt caſus.ꝙ eſt clarū qñ ſe
abſtinet exprimēdo abſtinere ſicut inueni̇̄t i rubro ⁊ nigro.C.ſi vt
ſe ab here.abſti.⁊ idē videret̄ ſi acceptaret legatū i teſtō relictū
argu.l.pe.ff.de inoffi.teſta.idē multo fortius ſi diceret expſſe ap
probo teſtm̄.nā ſic abſtinendo ſequit̄ ex ħ tacita approbatio:
cuz talis abſtētio in ſuo ſit idē ꝙ repudiatio in extraneo.iuxta
id ꝙ habet̄ i rubrica.C.de iure deli.⁊ in.l.nā nec emācipati.ff.d
leg.j.⁊.l.cū ꝗ bonis.ff.de acq.hē.ergo multo forti⁹ dz poſſe ap
ꝑbare expſſe.⁊ ꝑ hoc faciat ſcđm bal.q2 ſi cōſenſus filij ꝯſentiētis
a principio ſe ꝑteriri vel exheredari validat teſtm̄ iuxta no.in.l.
ſi qñ.§.ſi.ergo multo fortius cōſenſus filij ſupueniens poſt mor
tē patris:cū plus iuris habeat poſt mortē patris in bonis pa
ternis q̄ i vita. Dixit etiā Bar.ꝙ ſi contratabulat videt̄ tacite
approbare vt pugnet.arg.l.iij.§.falſus.ff.rē ratam haberi. Sed
iſtud multi reprobāt ⁊ maxime dñs Frāciſ⁹ de ꝛāpo.⁊ Ang.ħ
48 ⁊ in.d.l.iij.§.falſus.†Potiſſime q2 remedium ꝯtabulādi eſt re
mediū inuētū ad impugnādū ⁊ rumpēdum de iure ꝑtorio.⁊ ſic
nō dz īducere validitatē.⁊ nitunt̄ rñdere.ad.§ falſus ꝙ ille ē ca
ſus diuerſus:q2 illud teſtm̄ peccabat in ſolēnitate.vt.l.inter ce
tera.ff.tit.j. Sz in.§.falſus.inīa nō peccabat in ſolēnitate.ſz ſolū
erat inualida quo ad ꝑiudiciū dñi q2 non dederat mādatum.vñ
cū dñs appellādo videat̄ habere ratū iudiciū ꝙ fecit ille tāq̄ ꝑ
curator:⁊ ſic habeat̄ ꝑinde ac ſi fuiſſet ꝓcurator:ideo tunc ſi
validat̄ iudiciū ꝑpter ratihabitionē q̄ ſurgit tacite ex illo actu
appellationis.hic aūt nihil eſt geſtuz noīe filij.et ſic ceſſat rō illi⁹
§. ¶ Cōtra iſtā opi.bar.etiā facit qđ plene dixi in.l.ſi filius q in
pṫate.⁊ ſi dicas quō ergo pōt cōtratabulare teſtamētū filius in
poteſtate ꝑteritus ex quo teſtamētum eſt nullū.nec dicit̄ appro
bare ꝑ cōtratabulationē:cū ꝯtabulas videat̄ dari ad rumpen
duz.vt.l.vt liberis.C.de colla.dic vt dixi in.d.l.ſi filius. Si autē
fili⁹ ſe immiſceret hēditati tunc videret̄ dicere teſtamētū nullū vt
ħ eſt caſus in prima parte. An aūt ſi dicat nullus videat̄ ſe immi
ſcere videret̄ ꝙ nō p.l.ꝗ de inofficioſo.ff.de inoffi.teſt. Sed ꝯtra
rium tenet Bar.in.l.cuiſqdā.ff.de bono.poſ.⁊.l.l.iuuus.C.de re
pu.here.ꝙ vr̄ tenere hic bal.qñ in dubio dixit:nullus ſec⁹ videt̄
ſentire ſi extra iudiciuz ꝙ facere pōt p.l.q̄ ſub cōditiōe.§.ſi.ff.de
cōdi.inſtitu. Bar.tñ ſentit indiſtincte ꝙ in dubio videat̄ tunc
velle adire.⁊ ſe immiſcere ꝙ facere pōt cuz aditio cōſiſtat in ſo
lo aīo l.aliud.C.de iure deli. Sz iſtud dictuz meo iudicio nō eſt
ſine ſcrupulo:q2 lz dicat nullū nō ſequit̄ neceſſario ꝙ velit ha
bere hēditatē.nā poſſibile eſt ꝙ velit teſtamētū eſſe nullū ⁊ he
reditatē venire ad venietes ab inteſtato ſz ipſa eū noīe.⁊ ſic ta
lis act⁹ pōt fieri citra aīo ⁊ nomē hēdis.⁊ ſic videret̄ ꝙ nō indi
cat aditionē ꝑ ea q̄ habent̄ in.l.ꝑ herede.in prin.⁊.§.j.⁊.ij.ff.de
acq.hēdi.bal.tñ ħ pl⁹ ſentiebat ꝙ filius in poteſtate ꝑterit⁹ nō
poſſet dicere teſtamētū nullū ſi ſe abſtinere volebat per tex.in ſe

cundo reſponſo. ⁊ ſcđm hoc ſi diceret teſtm̄ nullum eſſet act⁹ q
nō poſſet geri citra ius ⁊ nomen here. ius. ⁊ ſic deberet inducere
aditionē: ſiue in iudicio ſiue extra iudiciū fili⁹ ꝑterit⁹ dicat nul
lū cuius ↄ̄trarium ipſe dicit. nec vr̄ ēt iſtud dictū veꝝ: q2 lȝ pateat
in dubio vbi fili⁹ dicit ꝙ ſe abſtinet: ⁊ ſic in effectu repudiat bo
na pr̄na tacite videaꝛ approbare teſtm̄ nullū: ⁊ ſic itelligiꝛ ſcđa
pars hui⁹. l. tn̄. ſecus videꝛ qn̄ ex ꝓſſe ↄ̄ſtaret de mēte ipſius filij
qđ nollet teſtm̄ approbare: lȝ ſe abſtineret. ⁊ ꝓ hoc facit qđ dice
bat hic Ang. q videꝛ ſentire qđ lȝ filius ſe abſtineat nō ꝑ hoc ſe
quiꝛ qđ approbet teſtm̄: q2 lȝ renūciēne hr̄ditati: iſta ſtāt ſimul
renūciare hereditati ⁊ nō approbare nec improbare teſtamētū.
Sed iſtud dictū Ang. intelligo qn̄ ↄ̄ſtaret de volūtate filij. alr̄
in dubio ſe abſtinet. videꝛ approbare teſtamentū. vt hic eſt caſus
non cauillando in ſcđa parte. Et pro p̄dictis bene facit qđ no. i
ſimili Bar. in. l. cū quidā. ff. de bo. poſ. Pro opi. aūt bar. de qua
49 ſ. tetigi. † videlicet qđ filius dicēdo nullū videaꝛ ſe immiſcere ⁊
in effectu adire hereditatē. bene facit. l. i. ⁊. ii. C. de repu. here. vbi
patet qđ ſi fili⁹ habitat i domo paterna: lȝ poſſit habitare vt cu
ſtos vel inquilinus ⁊ nō vt heres poſſet etiā habitare vt hr̄s. ⁊
ſic ille actus poſſet geri citra ius ⁊ nomē hered. ⁊ tn̄ in dubio in
ducit aditionē ⁊ ſic eadē rōne idē videꝛ dicēdū ⁊ i ꝓpoſito. for
te tn̄ poſſe ꝓbabiliter dici hoc eſſe veꝝ qn̄ hereditas erat lucro
ſa. ſi aūt eſſet dānoſa tūc videreꝛ ſecus. arg. eoꝝ que habenꝛ i ſi
mili in. l. q patiꝛ. ff. man. ⁊ que no. Bar. in. l. gerit. ver. ad ſcđm. ff.
de acq. here. Si aūt eſſet dubiū an eſſet lucroſa vl' nō tunc an vi
deatur adiiſſe dicēdo nullū videreꝛ ſtādū declarationi ipſi⁹ filij
per ea que habenꝛ in. l. pro herede. §. i. ff. de acqui. hered. ⁊ q̄ no.
Bar. in. d. l. gerit. in. d. ver. ad ſcđm. Et ex p̄dictis patet ꝙ qñqȝ
filius expreſſe approbat teſtm̄. qñqȝ tacite: ⁊ hoc multipliciter. nā
qñqȝ id facit ſe abſtinēdo. qñqȝ legatū petēdo vel acceptādo ex
ipſo teſtamēto: qñqȝ ↄ̄tratabulādo ſm opi. Bart. ꝗ tn̄ ſupra
nō tenui. qñdoqȝ vero filius impugnat teſtm̄: ⁊ illud pōt ↄ̄tī
gere expreſſe ⁊ tacite. expreſſe vt qn̄ expreſſe dicit nullū ꝙ pōt fa
cere etiā extra iudiciū. p. l. que ſub cōditione. §. fi. de cōdi. inſti. ⁊ q2 i
depēdentibus ex animo pōt animus declarari extra iudiciū vt
50 legiꝛ ⁊ no. l. pōpo. ſcribit ſi negotiū. ff. de nego. geſt. † Tacite di
citꝛ impugnare qn̄ ſe immiſcet hereditati vel petit hereditatem
vt hic ꝓbaꝛ. ⁊ ſm hoc duplex pōt eſſe practica vna ꝙ petat pri
cipaliter teſtamētū pronūciari nullū. ꝙ pōt fieri ſm Ange. ↄ̄di.
ex lege. allegat. l. cōtra maiores. C. de inoffi. teſta. vel ufficio iudi
cis allegat no. ꝑ Inno. in. c. ſi. extra de offi. iudi. ⁊ hoc vltimū te
nuit Bar. in. d. l. q̄ ſub cōditione. §. fi. ⁊ in. l. ſi expreſſū. de appel.
faciat qđ legiꝛ ⁊ no. ꝑ gloſ. ⁊ doc. i. l. i. §. i. ff. ſi ſertis. Itē pōt agi
petitiōe hereditatis. ⁊ ſi excipiaꝛ de teſtamēto replicabiꝛ de nul
litate. l. ſu⁹. C. de repu. here. iuncta glo. ſua. ⁊ l. ſi. C. de or. iudi. an
aūt dicēdo nullū videaꝛ ſe im ſcere. ſupra tetigi. Interdū vero
fili⁹ oīno tacet ⁊ ſic nō facit actū per quē expſſe vel tacite videaꝛ
approbare vl' impugnare. ⁊ tūc glo. hec videꝛ velle ꝙ videatur
approbare dū dixit nō ſi ſemp taceat. Bar. hic dicit ꝙ ſi tacet ꝑ
xxx. annos tūc videꝛ approbare q2 tanto tēpore videꝛ tolli ius
ſe immiſcēdi ⁊ ↄ̄ſequēter ius dicēdi nullū. l. lȝ. C. de iure delibe. ⁊ l.
omnes. ⁊ l. ſicut. C. de p̄ſcrip. xxx. anno. ⁊ paria ſunt quē eſſe ex
cluſum tpe vel repudiatione. l. ii. §. expectandū. ff. de ſecū. tab. pl⁹
dixit hic bal. ꝙ videreꝛ qđ nullo tpe poſſet p̄ſcribi iuri nullū vel
adeūdi: q2 illa videꝛ mera facultas q̄ nō eſt neceſſe reduci ad
iudiciū: cū poſſit quis extra iudicialiter dicere nullū ⁊ adire. vt te
tigi. ff. ⁊ ſic nō debere p̄ſcribi. ar. l. via publ ca. de via pu. fru. fate
tur tn̄ qđ cōis opi. eſt in cōtrariū ⁊ cū illa finaliter reſidet ꝑ dictā
l. lȝ. ꝓ hoc faciat qđ no. etiā Bar. in. l. vna. ff. de cōdi. ex lege. n ſi
lȝ hec ſit q̄dā facultas tn̄ hȝ mixturā iuris: q2 deducēdo ipſaꝫ ad
exercitiū acquirunꝛ actiōes hereditarie actiue ⁊ paſſiue. q̄ ratio
ceſſat in. d. l. viam. ideo nimirū ſi p̄ſcribiꝛ. vt eſt caſus nō cauillā
do in. d. l. lȝ. ⁊ facit ꝙ no. glo. in. l. iii. ff. de acq. here. Interdū vero
filius ſolū nō tacet per annū. ⁊ hoc caſu dixit Bar. qđ ꝑ lapſum
anni excludiꝛ filius ex toto a potētia ſuccedēdi. ⁊ cōfirmaꝛ teſta
mentū de equitate p̄toria. Mouetꝛ q2 tacēdo tāto tpe renunciat
bonoꝝ poſ. ↄ̄tab. ⁊ bono. poſ. vnde liberi. l. i. §. largius. ff. de ſuc.
edic. Sed q2 renūciat ſucceſſioni de iure p̄torio intelligiꝛ ⁊ renū
ciare etiā ſucceſſiōi de iure ciuili qn̄ aliqs ꝓpter talē renūciatio
nē poſſet ſuccedere ex inteſtato. ideo daꝛ tunc ſm tab. inſtituto.
allegat ꝓ caſu. l. ii. ipubes. §. fi. ff. ad carbo. cōiuncta glo. ſua. vbi
pȝ qđ eo ipſo ꝙ fili⁹ in poteſtate p̄teritus nō petit bonu. poſ. in
fra annū aperiꝛ via ſcripto hr̄di petēdi ſm tabulas. q̄ nō eſſe a
51 perta ſi teſtm̄ poſſet dici nullū. ⁊ rn̄det ad. l. tuū. C. de iure delib. †
videꝛ caſus cōtra: cū qđ lȝ filius renūciet ſucceſſioni de iure p̄to
rio no ꝑ hoc excludiꝛ a iure ſuccedēdi de iure ciuili. qđ illud ideo
eſt: q2 filius erat inſtitutus. ſec⁹ vbi eſt p̄teritus ⁊ ali⁹ inſtitut⁹ q
ꝓpter hoc poterit ſuccedere ex teſtamēto. Sȝ Bal. hic ipugnat
iſtud dictū q2 ius dicēdi nullū eſt remediū iuris ciuilis. ⁊ ſic ſaltē
debet durare vſqȝ ad. l. xxx. annoꝝ: ſicut alia remedia iuris ciuilis.
l. oēs. ⁊ l. ſicut. C. de p̄ſcrip. xxx. anno. ⁊ inſti. de ꝑpe. ⁊ tēpo. act. i
ꝑn. ⁊ ad. §. fi. ſ. ↄ̄tinetꝛ ꝙ ibi no dicitꝛ ꝙ ius dicēdi nullū ſit ſublatū

tn̄ aliter nō rn̄det ſinquātū innuit ſibi dari ſm tab. ſcripto here
di. ⁊ ſic rn̄ſio nō vr̄ ꝑfecta. Ang. hic idē tenebat dicēs ꝙ i. d. §. fi.
poti⁹ eſt caſus cōtra bart. ex eo q2 ibi daꝛ impuberi bo. poſ. ↄ̄tra
bo. q̄ nō dareꝛ ſi fili⁹ eſſet excluſus ab oī potētia ſuccedēdi. l. i. ⁊
iii. in eo. ti. nō dȝ admitti ad petēdū eā in vacuū. l. ꝙ vulgo. ff. de
cōtratab. Nec obſtat ſm eū ꝙ in dicto. §. fi. ſcript⁹ cōcurrat cum
impubere. ad petēdū ſm tabu. q2 illud cōtigit ex eo q2 cū impu
bes ſit excluſus ab oī bonoꝝ poſ. cōtrata. ⁊ vñ liberi. cōſidera
uit legū lator ꝙ lȝ remāſiſſet filio p̄terito ius dicēdi nullū de iu
re. ⁊ propter hoc dareꝛ etiā ſibi carboniana: tn̄ forſitā ipſe filius
nullo tpe dicet nullū cū cōcediꝛ ſibi ſcđm tab. ſcripto vel inſtitu
to ſub cōditione. allegat. l. i. §. ſi ſub cōditione. ⁊ l. ii. ſub cōditio
ne. ff. de ſecū. tab. Et ꝓ hac parte etiā adducit. l. contra maiores.
52 p̄allega. † vbi nō p̄ſcribiꝛ q̄rele ꝑ lapſum quinquēnij ei q dixit
nullū. nā nō poſſemus tractare de lapſu quinquēnij ſi nullitas
infra annū i iudicio fuiſſet deducta: cū non potuiſſet tāto tpe hoc
eſt infra quinquēniū ſi ſolū ifra triēniū durare inſtātia vt. l. pro
perādū. C. de iudi. niſi ſupueniſſet appellatio de qua nō dicitꝛ in
illa. l. Tu adde p̄io ꝙ illa. l. cōtra maiores. nō multū facit ad ꝓ
poſitū. p̄io q2 pōt dici ꝙ ibi dicebaꝛ nullū teſtm̄ ex cā falſitatis:
hic aūt ex cā p̄teritionis. Itē q2 lȝ nullitas tolleretꝛ anno. tn̄ illud
intelligereꝛ niſi eſſet lis cōteſtata: q2 nā tūc perpetuatur in. xxx. an
nos. l. ſi. C. de p̄ſcrip. lō. tēpo. ⁊ lȝ periret inſtātia: tn̄ iſte effectus
iā cū firmatus duraret iuxta ea q̄ no. in. l. ꝓ. ff. iudi. ſo. ꝑ bart. ⁊ ſic
bene pȝ ꝙ poterat tractari de lapſu quinquēnij. Itē adde ſe
cūdo ꝙ rn̄ſio ad. d. §. fi. nō vr̄ bona: q2 ſi filius petit carbonianā
⁊ daꝛ ſibi ſm eū ex eo q2 cū petit ius dicēdi nullū. ergo apparet
ꝙ intētio eſt filij dicere nullū. ergo nō deberet dari ſcripto here
di ſm tab. cū videaꝛ deficere cōditio de qua dicit Ange. Dn̄s
Frācīſc. de rāpo. hic tȝ idē ꝙ Bal. ⁊ Ange. tn̄ ad illū. §. etiā ipſe
nō ꝑfecte videtur rn̄dere. nā dicit ꝙ ille. §. nō probat illud quod
dicit Bar. nec vr̄ etiā poſſe ꝓcedere ꝙ videatur renunciare bo
noꝝ poſſeſſioni cōtrata. vel vnde lib. ipſe filius q2 erat impubes
qui nō poſſet expreſſe renunciare. vt tāgit etiā hic Bar. circa cō
trariū. l. ii. C. de poſthu. here. inſti. ⁊ ſic nec dȝ tacite. ⁊ aliter non
rn̄det. Sed certe hec rn̄ſio videꝛ cōtra illum tex. ⁊ p̄ſertim iūcta
gl. que videꝛ velle ꝙ ibi filius licet impubes fuerit excluſus tpe
amboꝝ poſſeſſionū. ſ. cōtratabulas vnde liberi. nec vr̄ bona cō
ſequētia nō pōt renunciari expreſſe: ergo nec tacite ꝑ lapſu tem
poris ꝑ no. in. c. delictū. de reg. iur. in. vi. vbi ꝙ lȝ delictū prelati
in cōmittēdo nō noceat eccleſie: tn̄ in negligēdo ꝓpter curſum
tpis p̄iudicat. ⁊ ſic nō vr̄ ſufficiēter rn̄ſum illi. §. qui fortiter facit
pro opi. Barto. ⁊ ꝓ ipſo etiā facit. l. ii. §. i. verſi. ꝙ ſi tēpus. intelli
gendo indiſtincte etiā in filio in poteſtate preterito. ff. de ſecun.
53 tab. Quid dicēdum in hoc articulo. breuiter dicēduȝ ꝙ de iure
verior ſit opi. Bal. ⁊ Ange. q2 † diſtinctum eſt ius ſuccedendi
de iure p̄torio a iure ſuccedendi de iure ciuili. ⁊ ſicut ſi expſſe re
nūciet vni iuri nō ꝑ hoc excludiꝛ ab alio. l. i. §. ſed videndum. ⁊ ꝙ
ibi no. ff. de ſucce. edi. ⁊ qđ habetur in. d. l. ſuum. C. de iure delib.
in tex. ⁊ etiā ꝑ doc. ergo. eodē modū ſi tacite excludiꝛ ab vno per
lapſum tpis non intelligiꝛ eſſe ꝑ hoc excluſus ab alio qđ hȝ di
uerſum tps. facit qđ habeꝛ in. l. ii. C. de ſui. pig. ⁊ qđ habeꝛ in. l.
ſi ſeruitus. de ſerui. ru. predio. ⁊ in. c. paſtoralis extra de priuile.
Nec obſtat. d. §. fi. q2 aduertendū p̄io ꝙ aut intelligim⁹ ꝙ ille
ipubes nō habeat tutorē: ⁊ tūc nō cedebat ſibi dies in bo. poſ. ⁊
eſt tex. cū gl. ff. de bonu. poſſ. l. ſeruus. § fi. ⁊ ſic nō poterat dici ꝙ
per lapſuȝ anni eſſet excluſus a bo. poſ. ⁊ hec eſt ratio quare tūc
ſibi daꝛ carboniana. facit. l. i. ⁊. ii. eo. ti. ⁊ ſi dicas quare tūc daꝛ
ſcripto heredi ſȝ tab. dic ꝙ ex quo lapſus erat annus ⁊ nō erat
petita aliqua bono. poſ. noīe filij: q2 ſcript⁹ habebat ꝓ ſe teſta
mētū ⁊ nō fuit ↄ̄dictū: fuit ſibi data q̄ poſtea nō reuocaꝛ lȝ poſt
ea fili⁹ tāqȝ p̄terit⁹ petat carbonianā: q2 fiat ſibi q̄ſtio ſtatus ⁊
bonoꝝ. Sed differeꝛ effect⁹ in tpe pubertatis ſicut ⁊ differꝛ lis.
adueniēte aūt pubertate ſi filius obtinebit deteger retro bono.
poſ. ſm tab. dictā ſcripto fuiſſe nullā. ⁊ ſulū de facto datā. ſi aūt
ſuccumbat apparebit ꝙ de iure fuit ſibi data. ⁊ ſi dicas quomō
potuit dari ſm tab. cū fili⁹ nihil ſciret. reſpondeo ꝙ potuit dari
ex eo q2 nō fuit neceſſaria citatio in dāda illa. iuxta ea q̄ haben
tur in. l. iii. §. ſi cū cognita. ff. de bo. poſ. ⁊ tetigit bar. i. d. §. fi. i. d. l.
ſi ipubes. ⁊ ſȝ hoc videreꝛ ille tex. ꝓcedere qn̄ ſcriptus anticipa
uit filiū i petēda bo. poſ. ſiue ifra annū ſiue poſt annū. ⁊ ſic dū lit
tera dȝ nō accepiſſet. p̄t intelligi. ſ. tpe quo ſcript⁹ petit ſm tab.
⁊ dū ſubdit ꝙ ſimul fili⁹ ex carboniana ⁊ ſcriptus habebit ſm
tab. dȝ itelligi ſimul hoc eſt eodē tpe reperieꝛ ꝙ data eſt ſcripto
ſm tab. ⁊ filio carboniana. tn̄ ſucceſſiue vna poſt aliā fuit data
⁊ p̄io ſȝ tab. Aut dicem⁹ ꝙ ipſi ipubes habuit tutorē. ⁊ tunc
aut tutor ignorauit delatā bo. poſ. pupillo. ⁊ tūc nō cucurrerat
ſibi tps vt eſt caſ⁹ i. d. l. ſu⁹. §. fi. cōiuncta gl. ⁊ tūc circa itellectū
lr̄e dicēdū eſt vt ſupra p̄xime. Aut tutor ſciuit bo. poſ. delatā ⁊
lapſus eſt ann⁹. ⁊ tūc adhuc vr̄ ꝙ nō cucurrerit tps ad p̄iudiciū
ipſi⁹ filij ꝑ ea q̄ habenꝛ i. l. i. ff. de bo. poſ. furio. ⁊ infan. delata. nā
licet cedat dies a tempore ſciētie tutoris quo ad cōmodum pu
pilli

pilli nō tamē quo ad eius ꝑiudiciū ꝑ ea que habentur in.d.l.ſ.⁊
in.d.l.ſeruus.§.fi.⁊.l.ſe.⁊ ibi ex̄pſſe hoc tȝ Bar.⁊ Cy.in.l.bono
rum.in.ıı.q.C.qui a ̄mit.ad bo.poſ.⁊ ſic nō pōt etiā tunc dici
qꝺ per lapſum anni fuerit excluſus a bonorum poſ.contra tab.
vel vnde liberi. Et ſi dicas quare ergo fuit data bonorū poſ.ſꝫ
tab.ſcripto.dicere potes vt ſupra.qꝛ ꝑuenit filiū.⁊ ſic vr̄ qꝺ gl i
dicto.§.fi.⁊ etiā Bar.inquātū volūt ibi filiū fuiſſe excluſuȝ a bo
no.poſ.contra ta.vel vnde liberi nō bene dixiſſet. Aduerte ta
men qꝺ lȝ cōmunis opi.ſit quā dixi qꝺ †pupillo nō cedat dies
peten de bo.poſ.ad eius ꝑiudiciū:tamē forte poſſet dici illud ve
rū qñ eſſet infans.⁊ ſic loquit̄ .d.l.ı.de bon poſ.⁊ infan.⁊ fu. de
la.ſecus forte ſi eſſet pupillus ſaltem ꝓximus pubertati q ſicut
poſſ t adire cū tutoꝛis autoꝛitate.l.potuit.C.de iure deli.Ita ēt
poſſet dici ꝙ ſibi currat tēpus de mero rigoꝛe:lȝ poſſet reſtitui
ſcꝺꝫ hec tpa.⁊ ſic poſſet ſaluari gl.in.d.§.fi.lȝ hodie ipſo iure nō
curreret p.l.fi.C.et qui.cau.in integrū reſtit.nō eſt ne. Et ꝓ hac
parte qꝺ pupillo ſaltē ꝓximo pubertati curret tꝑs petēde bo.
poſ.ſi habebat tutoꝛē ⁊ ſciebat delatā.optime facit.l.ideoq̧.ff.
ad carb.vbi ꝓ hoc vr̄ tex.⁊ ſi dicas ıȝ currat tꝑs ad petendū bo
noꝝ poſ.⁊ ſic pupillus tꝑe excludat̄ ab ea ꝑ lapſuȝ anni. iuxta
l.ı.§ largius.de ſucceſ.edic de quo ēt remanet ius dicendi nul
lum ⁊ ſic remanet teſtamētū nullū ⁊ per cōſequēs inutile.vt eſt
dictum.ergo nō videt̄ poſſe peti bo.poſ.ſcꝺm tab.ex eo ꝑ.l.hi
demū.ff.de ſcꝺꝫ.tab.⁊.l nō eſt.§.fi.ff.de bo.poſ.⁊ facit qꝺ tetigit
gl.in d.§.fi.cuius contrariū videt̄ dici in.d.§.fi.Reſpōderi pōt
qꝺ cōtrariū ꝓcederet vbi conſtaret teſtamētū eſſe nullū.Sed in
caſu d.ēt.§.hoc nō cōſtabat.qꝛ obijciebat̄ filio qꝺ nō erat filius
vel qꝺ lȝ eſſet filius erat ſeruꝰ.⁊ ſic nō debebat venire ad ſucceſſio
nē defuncti.⁊ ſic obijciebat̄ queſtio ſtatus ⁊ bonoꝝ.ideo tūc vo
luit ꝑtoꝛ ꝙ ꝑpter dubiū ſaltē ſi lapſus eſſet annus petē.bo.poſ.
cōtra tab.⁊ vnde liberi admitteret̄ inſtitutus ad ſcꝺm tab.⁊ ni
hilominus daret̄ etiā ipuberi carboniana ꝑpter ꝑſum.facientē
ꝓ ta.ꝑpter quā veriſimiliter competebat adhuc ius dicendi
nullū:⁊ cu effectus petite bono.poſ.ſcꝺm tab.penderet ex aduentu
litis fiende poſt tpa pubertatis:cū infra tpa pubertatis differa
tur ꝑ carbonianū.facit qꝺ no.Bar.in.d.l.ideoq̧.⁊ ſic pꝫ ꝙ in
dicto.§.ſi filius.nō erat omnino expulſus a iure dicendi nullū.
nec obſtat inquātū dixi ꝙ lȝ filius excludat̄ a iure ſuccedēdi de
iure pretoꝛio per repudiationē bo.poſ.vel per lapſuȝ tꝑis ꝑfixi
ad petēdū bo.poſ nō per hoc excludit̄ a iure dicendi nullū ſeu
ſuccedendi de iure ciuili qꝺ no.gl.in.l.ſui.C.de iure delibe.vbi
dicit ꝙ ſi filius inſtitutꝰ repudiat bo.poſ.⁊ ſic ſucceſſioni de iu
re ꝑtoꝛio excludit̄ oino.⁊ ſic etiā a potētia ſuccedēdi de iure ci
uili.⁊ admittit̄ ſubſtitutꝰ:qꝛ illa gl.cōiter reprobat̄ ꝑ doctores.
vt ibi etiā no.Bar.Et ex ꝑdictis etiā patere pōt reſpō ad.l.ſcri
55 ptus.ff.ad carb.vbi ſimpliciter videtur dici ꝙ ſcriptus nō de
beat admitti ad ſcꝺm tabu.qñ filius admittit̄ ad carbonianū:qꝛ
pōt reſpōderi dupliciter.pꝛimo ꝙ filius ibi ꝑuenerat in petēda
carboniana.⁊ ſic videt̄ ſonare litera illius legis. Scꝺo pōt dici
ꝙ ibi loquit̄ qñ nōdū lapſus erat annus.ſꝫ vbi lapſus eſt annꝰ
tūc ꝑpter negligentiā cōmiſſam in petenda bo.poſ.⁊ ꝑpter du
bium quia non conſtat de nullitate admittit̄ ſcriptus ad ſcꝺm
tab.lȝ filius admittat̄ etiā ad carbonianā.⁊ effectꝰ illꝰ bonoꝝ
poſſeſſionis pendebat in euētū litis inſtituēde in tꝑe puberta
tis.vt dixi.Pro ꝑdictis facit qꝺ habet̄ in.l.ſed ſi is.§.ı.⁊.§.
quoties.ff.eo.titu.ad carbo.vbi ꝑpter negligentiā cōmiſſam ex
parte pupilli in ſatiſdādo vel defendendo mitt.ſcꝺm in poſſeſſionē
ſcriptus niſi alias mitteret̄. vbi aūt certū eſſet teſtamētū eſſe nul
lum:tūc nō daret̄ ſcꝺm tabulas.vt.l.hi demū.ff.allegata. Poſſet
etiā intelligi.d.§.fi.in filio emācipato.tamē hoc nō placet ꝑpter
id quod ibi dicit̄ de bonoꝝ poſ.ab inteſt.que tū nō cōpeteret
filio emancipato ꝑterito.l.ſi ex duobus.ff.de contra ta. Hec ob.
predictis.d.l.ıȷ.ver.ꝙ ſi tēpus.qꝛ debet intelligi in filio emanci
pato ⁊ maioꝛe.patet qꝛ loquit̄ in eo qui pōt repudiare.ſecus in
impubere inter infante ꝑ ea que ꝑdixi.Itē ſecus in filio in pote
ſtate ꝑterito cui lȝ maioꝛi ſi excludatur tēpoꝛe a bonoꝝ poſſ.et
ſic a iure ſuccedendi de iure ꝑtoꝛ oēnō tamē excludit̄ a via ſuc
cedēdi de iure ciuili ꝑ ea q̄ habent̄ in dicta.l.ȷ.§.ſed videndu.de
ſucceſ.edi.⁊ in.d.l.ſui.C.de iure deli.Et adꝺ ꝙ hodie ſola agni
tio bono.poſ.ſufficit corā iudice ⁊ in abſentia patris.vt.l.fin.C.
qui admit.ad bo.poſ.qꝺ ꝓcedit etiā in bon.poſ.pe.⁊ qꝺ ꝓcedit
etiā in bonoꝝ poſ.contra ta.lȝ illa veniat ad rūpēdū teſtamen
tum.vt eſt gl.ſingularis in.l.fi.§.ſed cū antiquitas.ff.de cur.fu
rio.Et hec ꝺ iſto articulo an aliquo caſu poſſ.t reconualeſcere te
56 ſtamētū. ¶ †Circa tertiū an eo caſu quo recōualeſcit recōuale
ſcat de equitate ciuili an ꝑtoꝛia.fuerūt opi.Ḥ.i vna fuit opi.ꝙ ꝺ
equitate ciuili.vt ſenſit gl.in.l.ſi duo.ff.de lega.ꝑſtā.⁊ in.l.ſi pr.
C.de inſti.⁊ tetigit etiā.ff.Sȝ ang.hic dicit ꝙ gl.i.l.ſi duo nihil
facit:qꝛ pōt intelligi ꝙ ibi inſtitutꝰ adiuit ab inteſtato:cum te
ſtam̄ tū eſſet nullū ex preteritione ſi nati in poteſtate.Sȝ certe
reſponſio eſt peſſima:qꝛ ibi loquit̄ in emancipato qui ab inteſt.
de iure ciuili nō cognoſcebat̄ l.ſcꝺm hec tpa.vt ſupra dictū eſt.

licet ex teſtamēto vt q̄libet extraneꝰ poſſet adiri l.fi.ff.de liberis.
act.cū ibi no.Itē tunc nō fuiſſet plena defuncti volūtate.cuiꝰ
contrariū ibi dicit litera.Reſpōdebat tamē eodē modo ad gloſ.
d.l.ſi pater.vel ſecūdū ni pōt reſpōderi aliter ꝙ ibi ideo teſtamē
tū cōfirmatur de iure ciuili:qꝛ ibi filius nō fuit omnino preteri
tus ſed inſtitutus ſub conditione ⁊ in cuiꝰ defectū nō exhereda
tus:quo caſu ſi approbat etiā tacite pōt adiri hereditas de iure
ciuili.faciat.l.ſuus.§.ı.cū glo.in verbo fecit.ff.tit.ꝺ.Secūda fuit
opi.ꝙ ſolū de equitate pretoꝛia recōualeſceret.⁊ hoc ſenſit glo.i
l.ȷ.ff.de peti.heredi ⁊ in.l.ıȷ.C.de cōtra ta.⁊ in.l.ꝙ vulgo.ff.de cō
tra ta.⁊.ff.ēt tetigi.Alique glo.ambigue loquūt̄ qꝛ ſimpliciter
dicunt de equitate recōualeſcere.⁊ nō dicūt de q̄ equitate.vt gl.
hic ⁊ glo.l.ıȷ C.de poſthu.⁊ inſti.de exhere.lib.in pn. Cōmunis
eſt opiꝰ.ꝙ ſequit̄ Dy.bar.⁊ Cy.ꝙ ꝺ iure ꝑtoꝛio tm̄ recōualeſcat
Mouent̄:qꝛ ſi reconualeſceret ꝺ iure ciuili poſſibile eſſet aliquo
caſu ex eo hereditatē adiri.⁊ ſic deberet tolli pꝛimū ꝑcedēs teſta
mētū ꝑ ſecūdū in quo filꝰ in poteſtate eſſet preteritus per regu
lā.l.cum in ſecundo.ff.eo.⁊ ibi de hoc in glo.⁊.l.pater filio.ff.te.
ꝺ.cuiꝰ cōtrariū eſt verū.vt in.l.ſi filius q in poteſtate.ff.de lib.⁊
poſthu.Sed Ang.tenuit ꝙ de eq̄tate ciuili recōualeſcat ꝑ iſtaȝ
l.q ſimplr loquit̄.⁊ q̄ ponit equitatē iuriſconſul.⁊ ſic iuris ciui
lis.l.ius ait.ff de iuſti.⁊ iure.⁊ ita dicit ſe tenuiſſe in repetitione
huius.l.⁊.l.q ſe patris.C.vnde liberi.ꝑ hoc etiā adducit rationē
qꝛ equū eſt hanc valitatē ſeruari:ex quo filius ex̄pſſe approbat
lȝ iuris ſubtilitas reſiſtat per ea q̄ habent̄ in.l.iter cetera.ff.tit.
ȷ.Pro iſto allegat hic Bar.lȝ videat̄ receſſiſſe cū cōmuni opi.qꝛ
ſi filius a pꝛincipio tēpoꝛe teſtamēti cōſentit ꝑteriri vl̄ exhereda
ri videtur valere teſtm̄ de iure ciuili ꝑ ea q̄ habent̄ in l.ſi qñ.§.fi.
C.de inoffi teſta.⁊.l.nō putauit.§.ſi quo ſua manu.ff.ꝺ cōtra tab.
ergo multo foꝛtius debet recōualeſcere de iure ciuili qñ filꝰ poſt
moꝛtē patris approbat:qꝛ potiꝰ ius habet poſt moꝛtē patris
in bonis eius filius ꝙ in vita.⁊ hoc etiam tenebat hic Ange.ꝙ
ſi filius cōſentit a pꝛincipio ꝑteriri valet teſtamētū de iure ciuili.
Subdit tamē ꝙ vbi nō approbaſſet ex̄pſſe ſed tacite tūc ſolū de
equitate ꝑtoꝛia recōualeſceret.⁊ tūc eſſet neceſſaria bo.poſ.ſcꝺm
57 tab.etiaȝ hodie.de quo in.l.certū.C.vnde co.†Et finaliter ꝯclu
dit ꝙ ſi filius confirmat teſtm̄ ex̄pſſe tūc recōualeſcit teſtamētū
de equitate iuris ciuilis a iuriſcōſultis inducta.⁊ ſic dicit ꝺ eſſe
caſuȝ intelligēdo ꝙ ꝑteritꝰ renūciauit ex eo qꝛ dixit ſe velle ſtare
diſpoſitioni paterne.⁊ ſic intelligit gl.l.ſi duo.Sȝ vbi ex̄pſſe nō
approbat ſꝫ tacite.tūc neceſſaria eſt bonoꝝ poſ ſcꝺm tabu.fallit ı
duobꝰ caſibꝰ.pꝛimꝰ eſt qñ filꝰ nō fuit omnino ꝑteritꝰ ſꝫ inſtitutꝰ
ſub cōditiōe.nec in eiꝰ defectu exheredatus.⁊ ſic itelligit gl.d.l.
ſi pater.⁊.l.ſuus.§.ı.Scꝺo fallit qñ teſtm̄ eſt cōditū coꝛā pꝛinci
pe.nā tūc ſiue ꝑteritꝰ ſit iā natus q viuo teſtatoꝛe decedat.itelli
go inſtitutis venientibꝰ ab inteſtato.ſcꝺm.l.poſthumꝰ.ff.eo.ſiue ſit
poſthumus q eodē modo decedat.ſiue ſit filꝰ q ſupuiuat poſt
moꝛtē patris ⁊ approbet teſtamētū expꝛeſſe vel tacite poterit ex
illo adiri hereditas de iure ciuili.tex.eſt ſingularis ſcꝺm vnū lec.⁊
no eſt alibi in.l.omniū ad fi.C.de teſta.alias extra iſtos caſus ſi
tacite approbat neceſſaria eſt bonoꝝ poſ.⁊ ſic ſolū de eq̄tate ꝑe
toꝛia recōualeſcit.⁊ ſic intelligit glo.in.l.ı.de peti.hered.⁊.d.l.ꝙ
vulgo.⁊.d.l.ıȷ.de cōtra tab.Nec ob.ꝑdictis ſi dr̄ qꝛ ſi teſtamē
tū pōt recōualeſcere de eq̄tate ciuili.ergo ſemp dꝫ rūpi pꝛimū te
ſtamētū ꝑ ſcꝺm i quo filius in poteſtate eſt ꝑteritꝰ ex quo poſſi
bile eſt aliquo caſu adire hereditates de iure ciuili ꝑ id quod ha
bet̄ i tex.⁊ gl.ſup l.pꝛima.⁊ l.ſi q̄ ꝯ.§.fi.ꝺ vulg.⁊ pupil.⁊.l.pr̄
filio.ff.de heredi.inſti.qꝛ reſpōdet Ang.ꝙ cōtrariū ꝓcederet qñ
ex ſecundo teſtamēto poſſit hereditas adiri iure ciuili abſq̧ ali
qua cōfirmatiōe.⁊ ſic qñ a pꝛincipio eſſet aliqꝺ.ſꝫ hic ab ipſo pꝛin
cipio eſt nullū ⁊ nō pōt adiri niſi ſupueniente cōfirmatiōe.ideo
non tollit pꝛimū.qꝺ intelligo anteꝙ ſupueniat cōfirmatio.ſꝫ an
poſſint tollere ſupueniēte cōfirmatione pēdebit ex infra dicen
dis.Itē adde dictis Ang pꝛimo inquātū intelligit hāc.l.qñ ex
pꝛeſſe filꝰ approbauit teſtamētū.⁊ facit differētiā iter approba
tionē ex̄pſſam ⁊ tacitā non videt̄ bene dicere:qꝛ nō diuinando
tex.hic vr̄ loq in approbatione tacita q̄ ſurgit ex aoſtenſione cū
h.ı nihil aliud dicat̄ niſi ꝙ ſe abſtinuit.⁊ ſic vr̄ etiā qñ tacite cō
firmat recōualeſcat de eq̄tate ciuili:qꝛ ex equitate huius.l.q̄ eſt
ex reſpōſis prudētū ſeu iuriſcōſultoꝝ.q̄ reſpōſa dicunt̄ eſſe pars
iuris ciuilis.vt.l.ius autem.ff.de iuſti.⁊ iure.faciat etiam contra
ipſū regulā.l.cū quid.ff.ſi cer.pe.vbi pꝫ ꝙ tacitū ⁊ expꝛeſſū eadē
58 dꝫ eſſe cōditio.†Itē adde ꝙ magna videt̄ eſſe differētia an filꝰ
cōſentit a ſe exheredari.an vero cōſentiat ſe ꝑteriri.quaſi ſi ꝯſen
tit ſe exheredari teſtm̄ nō peccat i foꝛma ſeu ſolēnitate ſubſtātia
li.ex quo filꝰ reperit̄ exheredatꝰ ꝑ.l.iter cetera.ff.tit.ȷ.iō tūc videt̄
eſſe validū de rigoꝛe ⁊ de eq̄tate nec debebit poſſe agere querela
ex quo cōſentit ꝑ.l.nō putauit.§.ſi quis ſua manu.ff.de ꝯtra ta.
Nec obſtat.l.ſi qñ.§.ȷ.C.de inoffi.teſt.qꝛ aliud eſt querere an per
pactū poſſet filius ꝑiudicare ſibi in q̄rela.⁊ dicendū ꝙ nō vt ibi.
aliud eſt ab ipſo initio conſentire exheredatio.⁊ ſic ipedire poſt
mortem querele.⁊ iſtud faciliꝰ fit.vt.d.§.ſi quis.nā facilius im

peditur fiendū ꝙ tollaſ factū.l.patre furioſo.de his q ſunt ſui iu
ris.facit qđ no.Cy.in.d.l.ſi qs.in.§.ſi.in fi.Et ſi dicas pōt eſſe ꝙ
filius paciſceſ de nō agendo querela faciendo pactū anteꝙ ſit
cōditū teſtamētū:ꝛ tū nō videſ valere per.d.l.ſi qs.§.i.quia poſ
ſet reſpōderi primo qđ ille.§.debet intelligi qñ ſit poſt cōditū te
ſtamētū.ar.d.§.ſi qs.vel pōt dici ſcđo ſubtilius qđ lȝ fiat pactū
ante teſtamētū de nō agendo q̄rela nō agit filius impedire nati
uitatē querele:ſed eius exercitiū ſi contingat eā naſci.ideo illud
fieri nō pōt ꝑ pactū.ſec⁹ qñ ab ipſo initio cōſentit exheredari:qꝛ
tunc agit impedire illius natiuitatē.faciat.l.cū donationis.C.de
tranſac.ꝛ hoc clarū ſm iſta tpa per.d.§.qs.Sed hodie vt dixit
Bar.in.d.l.ſi qs.§.ſi.videreſ qđ nō ſufficiat exheredari cuȝ ſuo
conſenſu niſi exheredetur inſerta cauſa in exheredatiōe:qꝛ ipſe
cōſentit per auſ.nō licet.ꝛ in corpore vnde ſumiſ.C.de lib.pte.
ꝛ ſufficiet illa cā lȝ nō numereſ in.§.cauſas.in auſ.vt cū de ap
p.l.cogno.qꝛ ibi numeranſ ſolū cauſe per quas inuitus fili⁹ pōt
exheredari.Sed forte poſſet dici qđ etiam ſi nulla cauſa expꝛia
tur in exheredatione facta de filij cōſenſu nihilominꝰ valeat ꝑ
d.§.ſi qs ſua manu q nō reperiſ correctus ergo ꝛc.qꝛ.l.ꝑ.pim⁹
C.de appel.Nec ob.auſ.nō lȝ.ꝛ in corpore vnde ſumiſ:qꝛ quātē
n⁹ dat ibi formā exheredatiōi vt inſeraſ cā:loquiſ qñ exhrdaſ
filius inuitus vt pȝ declaratione cauſarū q̄ ibi ſubijciunſ in.§.
cauſas.ꝛ ſequētibus in dicta auſ.vt cū de appel.cogno.ꝛ ſic qñ
exheredaſ cōſentiēs remanet ius antiquū vt valeat exhrdatio
dūmodo cōſtet ipſam factā de eius cōſenſu.vbi aūt fili⁹ i ptāte
ꝑterit de ei⁹ cōſenſu videſ ꝙ teſtm̄ de rigore ſit nullū:qꝛ deficit
forma ſubſtātialis teſtamēti.de qua in.l.inter cetera.Facit etiā
iſte tex.ibi lȝ iuris ſubtilitas ꝛc.vnde ſi dicaſ valere videſ ꝙ ſolū
de equitate debeat dici valere ar.huius.l.Et de q̄ equitate an
ciuili an ꝑtoꝛia pēdet ex infra dicēdis.Aduerte tū qꝛ dixit bar.
in.d.l.ſi qs.§.ſi.ꝙ ita demū valebit ſi ꝑteritus ſit cā inſerta:qꝛ cō
59 ſenſit.alˀs ſec⁹ ꝑ dictā auſ.nō lȝ.† Sȝ certe nō vt pōderāda inſer
tio cāe in ꝑteritione filij in ptāte:cū ipſe hodie dicat teſtm̄ nullū
ſi ſit preteritus et cauſa inſerta.vt no.gloſ.in.§.exheredatos:
in auſ.de hē.ꝛ fal.ꝛ dixi.ſ.ſup glo.ꝛ.ꝛ etiā ipſemet bar.i3.ꝛ id
videſ dicēdū ꝙ ſ.ꝛ aſuetiā ſi nō inſeraſ cauſa valeat teſtm̄ de eq
tate argu.hui⁹.l.Et lȝ nō poſſit fili⁹ facere pactū de nō ſuccedē
do vt.l.pactū.C.de colla.Et facit.d.l.ſi qs.§.i.illud videſ eſſe ve
rū qñ ꝑ pactū fili⁹ vult ſe aſtringere a nō ſuccedēdo.ꝛ ſic tollere
ius ſucceſſionis etiā ſi cōtigat ſibi q̄ri.ſec⁹ qñ ab ipſo initio īpediſ
natiuitas iuris ſibi alias q̄rendi.ar.d.§.ſi qs ſua manu.ꝛ ei⁹ qđ
ſ.dixi.Nec ob.ꝑdictis.d.l.inter cetera.qꝛ loquaſ de rigore ꝛ qñ
a principio filius nō cōſenſit ꝑterini:ſec⁹ qñ pncipio cōſentit ꝑ
terini:qꝛ tūc ſaltē de eqtate vȝ valere.ar.huius.l.iuncto.d.§.ſi qs
ſua manu.ꝛ ſi ſic poſſit itelligi qđ no.gl.ꝛ doc.in.d.l.ſi qs.§.ſi.ꝛ
per hec etiā pȝ qđ nō eſt neceſſ. tractare de inſertione cauſe:qꝛ
quo ad ꝑteritionē filij in ptāte ius autēticoꝝ nihil inouat i mo
do rūpēdi.Itē qꝛ ius autēticoꝝ videſ loqui quando preteritio
vel exheredatio ſit filio nō cōſentiēte:vt patet ex qualitate cau
ſaꝝ ibi expꝛeſſataꝝ i.§.cauſas.ꝛ qđ dixi.ſ.de cōſenſu filij:itellige
quādo eſt cōſenſus ſpōtane⁹.ꝛ deliberat⁹ alias nō preiudica
ret filio.per no.ꝑ doc.in.d.l.ſi qs.§.i.ꝛ hoc facit ad id qđ tetigit
hic Bal.qđ ſi filia renūciat ſucceſſioni paterne cū iuramēto non
poſſit poſtea impugnare teſtamētū ratione ꝑteritionis.Sed cer
te iſtud nō ſequiſ ex ꝑdictis:qꝛ aliud eſt quādo in pncipio ipſo
actu teſtādi filia cōſent.ꝛ aliud quādo ante vel poſt vult ſe ꝑ pa
ctū aſtringere.vnde de iure ciuili nō īpediret dicere teſtamētuȝ
nullū ꝑ.l.nō dubiū.C.de legi.ꝛ ꝑ no.in.l.pactū.C.de colla.Sȝ d
iure canonico forte poſſet hoc ꝓcedere.ex q̄ pactū eſſet iuramē
to vallatū.vt i c.q̄uis de pac.in.vi.Itē aduerte qꝛ ex eadē equi
tate videtur valere tūc quādo a principio conſentit ex qua va
let quādo ex poſtfacto approbat poſt mortē teſtantis.nam i vl
ta nō videreſ poſſe approbare ſine iuramēto:cū i effectu eſſet pa
ctū de nō ſuccedēdo per ea q̄ habenſ in.d.c.q̄uis.in.d.l.pactuȝ
ꝛ ideo videſ eadē eqtate valere:qꝛ vtrobiqȝ rigor iuris reſiſtit
d.l.inter cetera.ꝛ vtrobiqȝ ſubeſt eadē eqtas.ſ.ex quo fauore filij
illa ſolēnitas in ſhtuēdi vel exheredādi eſt introducta poſſit fili⁹
ſuo fauori renūciare nec reperiſ ex alia.l.poſſe hāc equitatē fili⁹
dari quā ex iſta.etiā qñ a principio cōſentit lȝ tunc al qualiter
ſit propꝛior ratio ex eo qꝛ tūc agiſ de impediēda natiuitate iu
60 ris:ſed hic agiſ de tollēdo iure iā queſito.ſed attende qꝛ lȝ poſ
ſit colorari opi.ꝛ ꝓbabiliter defendi qđ teſtm̄ recōualeſcat ꝑ ap
probationē filij de eqtate ciuili.ꝛ ſimiliter ꝙ valeat a principio
qñ cōſentit:tū cois opi.eſt in oppoſitū.ſ.qđ ſolū de eqtate ꝑtoꝛia
valeat ꝛ conualeſcat.ꝛ hāc ſequiſ hic Bal.allegat et rōnē:qꝛ cer
tuȝ eſt qđ ius ciuile reſiſtit tali teſtamēto:vt hic pȝ:ibi lȝ iuris
ꝛc.ꝛ.d.l.inter cetera.ergo nō dȝ reconualeſcere de eqtate ciuili:ne
alias ius ciuile ſibiipſi contrariari videaſ ſ.poti⁹ de eqtate ꝑtoꝛia
Sȝ certe hec rō lȝ ſit ſuaſiua nō eſt multū neceſſaria:qꝛ nō ē ab
ſonū qđ rigor iuris vni⁹ legis ꝯdicat eqtati alterius legis
et iuris ciuilis.vnde dicim⁹ qđ eqtas ſtricta ꝓualet rigori.l.placuit.C.de iudi.ꝛ.l.i.C.de legi.ꝛ ſic lȝ ſit abſonū ꝙ eadē lex ſibiipſi
cōtradicat.l.vbi repugnātia.ſ.de re iudi.tamē nō eſt abſonū ꝙ
vna.l.alteri priori legi cōtradicat ꝛ illā corrigat ex eqtate.facit
qđ habetur in.l.i.ē.§.ſi.ſ.de publi.ꝛ qđ no.Jo.and.in.c.viſis
mo.in materia cōſuetudinis.extra de cōſue.facit qđ habeſ in.l.
exigēdi.C.de ꝓcur.ꝛ hāc opinionē cōmunē tȝ hic dn̄s Franc.
de ꝛāpo.Aſſignat tū ſolā rationē cōmunē que ſuit originalis
ter glo.in.l.cū in ſecūdo.ſ.eo.ſed illi reſpōd.ſ.poſt Ang.Item
attende ꝙ ſi contingit teſtm̄ recōualeſcere ꝓpter mortē poſthu
mi in vita patris vel ꝓpter mortē iam nati in vita patris quan
do hoc ſcđo caſu ſunt iſhtuti venientes ab inteſtato:an recōuale
ſcat de iure ꝑtoꝛio tm̄:an vero et iam de iure ciuili.cōmuniter te
netur ꝙ de iure ꝑtoꝛio per.l.poſthumus.ſ.eo.In cōtrarium tū
facit qđ etiā de iure ciuili litera.d.l.poſthumus.vbi dicit qđ pote
rit peti bo.poſ.ꝑ ſcriptū.Itē qđ obtinebit hereditatē.ꝛ ſic vide
tur qđ de iure pretoꝛio ꝛ ciuili recōualeſcat.Sed vt ibi tetigi te
nēdo cōmunē opi.pōt reſpōderi qđ dū litera ibi dicit hereditas
61 tē quā obtinebit loquiſ cōſecutiue ꝛ reſpexit effect⁹ † qꝛ eo ipſo
ꝙ quis eſt bonoꝝ poſſeſſor eſt heres effectu.facit ꝙ habeſ in.l.ſi
filius.ſ.qđ cū eo.ꝛ in.§.quos aūt.inſti.de bo.poſ.Itē aduerte
qꝛ longa differentia eſt an recōualeſcat de iure ciuili an ꝑtoꝛio
tm̄:qꝛ ſi recōualeſcit de iure ciuili pōt hereditas adiri etiā extra
iudiciū ꝛ ius adeundi eſt perpetuum ꝛ durat ſaltē per triginta
annos.Sȝ ſi ſolū recōualeſcit de iure pretoꝛio:tunc tm̄ pōt peti
bonoꝛum poſ.que durat ſolum centum diebus in extraneo vel
anno in liberis.l.i.§.largius.de ſucceſ.edic.Itē per actū extra
iudicialē nō poteris fieri bonoꝝ poſſeſſor:ſed erit expediens ꝙ
etiā corā iudice agnoſcat bonoꝝ poſ.l.ſi.C.q admit.ad bo.poſ.
ꝛ ſic nō ſufficiat infra annuȝ vel centū dies ſe immiſcere heredita
ti niſi in iudicio agnoſcatur bo.poſ.faciat.l.i.in pncipio.cuȝ ibi
no.C.de iure delibe.ꝛ ideo cautus ſit ille cui defertur bo.poſſeſ.
vt agnoſcat illā infra tpꝰ debitū corā iudice.alias nō ſufficeret
ſibi ſe gerere ꝓ herede vel bono.poſſeſ.Et de hoc iſto tertio ar
ticulo an eo caſu teſtamentum quo reconualeſcit recōualeſcat
de eqtate ciuili vel ꝑtoꝛia.Et ex ꝑdictis ꝛ potiſſime que dixi cir
ca pmū articulū patere pōt an.l.hac cōſultiſſima.§.ex imperfecto
C.de teſta.habeat locū in teſtamēto imperfecto ratione ꝑteritio
nis filij in poteſtate.nā videſ dicendū ꝙ nō:qꝛ tale teſtamētuȝ
nō vȝ valere etiā ſi in eo ſint inſtituti venientes ab inteſtato.ꝛ ſic
loquitur ſolū qñ eſt imperfectū ratione ſolennitatis omiſſe ſcꝫ
numeri teſtiū.ꝛ hoc ſenſit gl.in.d.l.ſi quis.ſ.de teſta.ꝛ Bar.ibi
ꝛ etiā hic quo ad eo:tūc.tamē ex his q̄ hic tangit ꝛ ex remiſſiōe
quam facit ad.l.duobus.§.ſi prius.ſ.de ꝯtrab.ꝛ ex his q̄ ibi ſen
tit videtur ſentire vt hic tetigit Ang.ꝙ ſi fili⁹ expꝛeſſe approbat
teſtm̄ tunc iure cōmuni ſuſtinetur de equitate.vt hac.l.Si aūt im
pugnet ꝛ dicat nullū tunc nō valeat.vt hac.l.Sȝ vbi tacet tūc
ſi ſint inſtituti venientes ab inteſtato ſit al qđ donec dicat nullū.
allegat qđ hē in.l.ſi.C.fami.herc.ꝛ qđ hē in auſ.de teſta.imper
fe.coll.viij.Sed hec opi.nō videſ bona vt pȝ ex his que.ſ.di
xi circa primū articulū.nec plȝ etiā hoc Ang.q dicit qđ ſi filius
nō approbauit expꝛeſſe teſtamētū:nec renūciauit hereditati.quāꝙ
Bar.aliter ſentiat ſcđm eū.nā hec ſtāt ſimul renūciare hereditati
ꝛ nō approbare nec improbare volūtatē defuncti.¶ Not.hoc
dictū Ange.cōtra ipſummet in eo qđ dixi.ſ.inquātū intellegit
hāc.l.in expꝛeſſa eius approbatione.ꝛ fecit differētiā inter tacitā
expꝛeſſam.de quo.ſ.dixi.Itē an bñ dicat ꝙ renūciādo nō videa
tur ſibi approbare ꝛ etiā ſe abſtinēdo plene declaraui.ſ.Suꝑ
dit etiā ipſe Ang.ꝙ.§.ex imperfecto.no loquiſ niſi ſolū qñ teſtm̄
eſt nullū ꝑ defectū alteri⁹ ſolēnitatis q̄ ꝑteritionis.pȝ ſm eū
qꝛ cōtinuatiue ſe hȝ ad ꝑcedētia q̄ nō loquunſ niſi de defectu
ſolēnitatis reſpectu numeri teſtiū.alias nō eſſet vera cōtinuatio.
Itē nō ob.d.l.ſi.qꝛ ſm eū potius cōtradicit dicto ſuo inquātuȝ
dicit volūtatē parētis obſeruari vt volūtatē inteſtati.Sȝ in.§.
ex imperfecto.obſeruat ei teſtamētū ſolēne inter liberos.ſuꝑ quo
lȝ ipſe nō alleget vide bonā gl.i.l.fili.C.fami.hercil.q declarat
etiā itellectū.l.hac cōſultiſſima.§.ſi quis.ꝛ facit qđ dixi in.l.i.ſi fi
lius q in poteſtate.ſ.de libe.ꝛ poſthu.Itē nō ob.text.in dicta
auſ.de teſta.imperfec.qꝛ ille tex.ſcđm Ang.ſe refert ad.d.l.ſi.ſta
tuēda vt illa diſpoſitio valeat vt voluntas inteſtati ꝛ ad dictū.
§.vt valeat vt teſtm̄ dūmō qñ parēs teſtaſ in ſcriptis adhibeaſ
certa ſolēnitas q̄ ibi poniſ.ꝛ i auſ.ꝙ ſine.poſita ſuꝑ dicto.§.ex
62 imperfecto.ꝛ in auſ.ſi mō.poſita ſuꝑ.d.l.ſi.† Et ꝓ pleniori itelli
gētia cōſiderabat quatuoꝛ iura introducta in fauorē filioꝝ.pri
mū fuit cōſtantini in.d.l.ſi.q ꝯceſſit parētibus ꝑ lineā maſculi
nā ius diſponēdi iter liberos ſuos ꝛ emācipatos q̄tuoꝛ modis.
ſcȝ teſtādo cōdicillādo epiſtolādo ꝛ hereditatē diuidēdo ſimpl'r.
ꝛ voluit volūtatē iſtoꝝ parētū de qua ſolēniter nō cōſtabat:ſȝ
ex indicijs ſeruari vt volūtatē inteſtati.Scđo ſuperuenit theodo
ſius.i.§.ex imperfecto.ꝛ extēdit dictā.l.ſi.loquētē ſolū de maſcu
lis parētib⁹ etiā ad feminas.ꝛ ſic ad matrē ꝛ ſimiles vt poſſint te
ſtari iter liberos min⁹ ſolēniter.ꝛ ſic corā duob⁹ teſtib⁹.de alia
volūtate nihil dixi vſ illa volūtas ꝯſeruabaſ vt teſtm̄ ſi voluit te
ſtari.ꝛ l ſ.corrigebat cōſtātinū.ꝛ ſic nō loquiſ.d.§.de filio pre
terito

ter.to q: nõ eſſet ampliatio ſꝫ noui caſus inductio ſcḋm eũ. Tertio ſ ꝙ ſentit au. nianus ꝙ ſtatuit ꝙ parẽs inter liberos nõ poſſit teſtari eo mõ quo dicit. §. ex imperfecto. qñ ſtaret in ſcriptio n ſi ſeruaret certa forma poſita in dicta auc. ꝙ iure. Quarto ſecũ iã eũ ſuguenit idẽ iuſtinian' in. §. ꝙ ſepe. in cor. in au. ſt. de tri. ꝛ ſe. coll. iii. q. §. lꝫ ſit prior in ordine tñ ſcḋm eũ fuit poſterior in inuẽtione ꝛ cõpoſitione. ꝛ ibi ſtatuit ad pcidẽdã materiã olim litiũ que oriebãtur inter fratres modificauit. d. l. fi. ꝛ ſtatuit qḋ taliter deberet volũtas teſtãtis apparere ꝙ nulli ambiguitati ſit locus. ꝛ ſup h̃ certã formã tradidit. de quibꝫ ꝛ trãſſumptiue in d. auc. ſi modo. poſita in d. l. fi. Et ſic ex pdictis ꝯcludit duo pa tere. pꝛio ꝙ. d. §. ex imperfecto. nõ loquit̃ de iperfectiõe rõne ꝓtermiſſionis: iõ ad illã nõ poſſumus trahere illũ. §. cũ habeat ſe correctiue ad iura antiqua. vt pꝫ ex pdictis. ar. l. pcipimus. C. de ap. Scḋo ꝙ ille. §. nõ habet locũ in filiis naturalibus ex quo primo iura antiquũ loqbat̃ de emãcipatis ꝛ ſuis: deinde poſtea ſolũ fit extẽſio ad vtrũqꝫ parẽtẽ. ꝛ ita dixit ipſe de facto fuiſſe iudicatũ peruſii ipſo aduocãte. Tu adde dictis ange. pꝛio in quãtũ dicit ꝙ. §. ꝛ ſepe. fuit poſterior in ꝯpoſitione ꝙ̃ titulus de teſta. imperfectis. nã nõ vr̃ id verũ nec põt corrigi ex dictis tex. imo potius oppoſitũ. ꝛ ꝓ hoc etiã ꝙ no. gl. ſup. l. fin. C. fa. her. ꝛ ſup auc. ibi poſita. vbi gl. vr̃ innuere ꝙ nedũ in ordine ſꝫ etiã in ꝯpoſitione preceſſit. d. §. ꝙ ſepe. vnde ſumpta fuit auc. il mõ. ibi poſita. auc. qḋ ſiue. que poſita eſt in. l. hac cõſultiſſima. ꝛ ſumit̃ ex dicto titulo de teſta. imper. ꝓterea etiã diuinatio vr̃ ex quo in ordine pri' reperit̃. §. ꝙ ſepe. Itẽ adde in quãtũ dicit ꝙ. §. ex imperfecto. nõ habet locũ in filiis naturalibus. nã iſtud nõ vr̃ verũ cũ ibi ſimpliciter loquat̃ de liberis. ꝛ ſic vr̃ ꝯprehẽdi etiã naturales quatenus pt̃ a. l. ſpurãn. l. tutelas. ff. de capi. di. ꝛ ſic vr̃ ꝙ ſi relinquat̃ ſibi portio ꝯmiſſa a iure ꝓ patrẽ. vel ſi mater teſtet̃ inter liberos ſuos naturales dũmodo nõ ſint ex dãnato coitu: nec ſit illuſtris ſm ea que hñr in. l. ſi qua illuſtris. C. ad orfi. cum tales ſuccedentẽ ẽt ab inteſtato vr̃ ꝙ debeat tenere teſtm̃ ꝓ mr̃eꝫ inter tales cõditũ. ex quo. d. §. ſimplr̃ ꝛ indiſtincte loquit̃. arg. l. de pcio. cũ ſi. de publi. l. d. l. fi. nõ ſic ample loqueret̃. tñ ſatis eſt qḋ. d. §. ex imperfecto. poſtea ſimplr̃ de liberis fuerit locutus. ar. d. l. de precio. ꝛ. l. in f audem. §. fi. ff. de teſta. mi li. ꝛ hoc etiam tetigi hoc anno.

63 † Itẽ aduerte q: ꝓ ſuppoſita opi. cõi ꝙ teſtm̃ in quo filius in poteſtate ꝓterit' ſolũ recõualeſcat per approbatiõnẽ de equitate pretoria. pꝫ qḋ tale teſtm̃ a pricipio õꝫ nullũ de iure ciuili ꝛ pretorio ẽt de rigore ꝛ equitate iuris ciuilis ꝛ pretorii. Itẽ eſt nullũ re ꝛ ſpe de iure ciuili. ſꝫ licet ſit nullũ re de iure pretorio: tñ ſpe ꝓpter ſpẽ approbationis põt dici nõ omnino nullũ ꝛ ſic pt̃ dici quod. l. modo de equitate pretoria ſubſiſtere ſeu fingi ſubſiſtere ꝓpter ipſam ſpẽ approbatiõis ꝛ hoc mõ pt̃ ſaluari gl. in. l. ii. C. de cõtrata. ꝛ i aliis ſimilibus. que vr̃ dicere qḋ de equitate ſaltẽ ꝓtoria ſubſiſtat. Et ꝓpter hoc ẽt dicebat ḋ dñs Frãciſc' de ramp. ꝙ põt dici dari ꝯtra. ꝯtra tale teſtm̃: q: dat̃ ad tollẽdũ ſeu rũpẽdu ſpẽ approbationis. cũ vt dixerũt vltramõ. interdũ ẽt dicatur rũpi id qḋ eſt in ſpe. l. ſempronius attal. ss. ff. vſufru. leg. ꝛ. l. ſi primo. ff. de lib. ꝛ poſthu. Sed certe hec opinio ꝙ cõtrata. de eo nõ vr̃ tuta propter ea q̄ ꝯplene dixi. in. l. ſi filius q in poteſtate. ff. eo. ſ. An aut poſſ. approbari teſt. in qḋ defi. it rõne ſolẽnitat. & num. ꝛ teſt. in. ter. ꝛ cũ gl. qḋ nõ in. l. non dubiũ. C. de teſta. ꝛ

64 hic per Bar. ꝛ Bal. † Quid aũt ſi teſtm̃ peccet in ſolẽnitate numeri teſtiũ ꝛ etiã in pretentione an poſſit approbari. dic ſm predictos qḋ ſic ſi ſunt inſtitut. venientes ab inteſtato. ꝛ ſic ꝓpter talẽ inſtitutionẽ ſubuẽtũ ſit defectui ſolẽnitatis numeri teſtiũ. iuxta ea que hñr in. l. ſi dũobus. §. ſi prius. de cõtratab. ꝛ. l. hac cõſultiſſima. §. ſi quis. de teſt. Quid aũt ſi teſtm̃ ſit approbatũ ꝛ poſtea ſcriptus repudiat bonorum poſ. an debebunt legata. tetigit hic Bal. nã videretur qḋ nõ q: hoc caſu videntur potius inualidari ꝓpter repudiationẽ quam alia cã. ꝛ ſic nõ debet valere. ex quo ex teſtõ nõ agnoſcitur hereditas. l. ſi nemo. ff. de teſta. tu. Sed cõtrariũ ipſe notabiliter tenet: q: ipſo repudiante remanet pꝛla cã nullitatis ratione pretentiõis. ꝛ ſic dꝫ manere effectus conſeruationis legatorum per auc. ex cã. Sed certe hec opi. mihi nõ placet. q: auc. ex cauſa. videt̃ ſubuenire relictis qñ teſtm̃ rũpit̃ ex cã pretentionis. ꝛ ſic ꝯſequẽter ſi durat ruptũ ex eadẽ cã. arg. l. ſi ꝓ patre. §. verſum. de in rẽ verſo. ergo cũ in ꝓpoſito nõ durant ruptũ nõ ſubueniet auc. ex cã. ſꝫ remanebimus in regula. d. l. ſi nemo. ꝛ. l. eã quã. C. de fideicõ. Itẽ ei qḋ dixi. ff. circa itellectũ. l. ſi qñ. §. i. C. de inoffi. teſt. Adde qḋ dixi in. l. ſi qs poſthumus. ff. ſi filiũ. ff. de inoffi. teſt. Et ei qḋ dixi. ff. de clauſula codicillari. Adde omnino qḋ dixi in. l. ante pe. §. i. ff. de teſt. Adde etiã circa intellectũ. §. ex imperfecto. q̄ dixi i. l. ſi is q. ff. de teſt. ¶ Reſtat nunc expedire quartũ pincipale. vcꝫ an teſtm̃ in quo filius in poteſtate eſt ꝓterit' poſſit appellari ex toto nedũ quo ad legata ſed etiã quo ad inſtitutiones. Itẽ an ad preiudiciũ al

65 teri' cui aperta eſt via nullitatis de quo dicã poſt. gl. ¶ † In ca. glo. in fi. Hec ſol. cõmuniter reprobatur. quia facilius debet recõualeſcere teſtm̃ in quo poſthumus eſt pretentus ꝙ̃ iam natus p. l. poſthumus. ff. eo. ideo gl. in cõtrario aliter ſoluit: vcꝫ qḋ ibi loquit̃ de rigore hic de eqtate. Sꝫ certe etiã hec ſolu. non eſt ꝑfecta: q: teſtm̃ in quo fili' in ptãte eſt ꝓteritus ab ipſo principio eſt nullũ de iure ꝛ equitate ciuili ꝛ pretoria. vt. ff. eſt dictũ. ꝛ ſilr̃ natiuitate poſthumi ꝓteriti rũpit̃ teſt. in omni iure ſi naſcitur ſuus. vt. d. l. ii. C. de poſthu. ꝛ facit. l. ſi a pꝛio. ff. ti. i. Ideo cõmuniter dꝛ qḋ hic loquit̃ in iã nato q approbauit teſtm̃. quo caſu recõualeſcit de equitate. ibi loquitur in poſthumo nato poſt mortẽ teſtãtis q deceſſit anteq̃ poſſet approbare: q: in etate in q̄ approbare nõ potuit: iõ nimirũ ſi ibi nõ cõfirmat̃ etiã de equitate. An aũt ius dicẽdi nullũ trãſmittitur ad heredẽ tetigit hic Bal. circa fi. ꝛ dixit qḋ ſic ſi erat ſuus q: trãſmittit ius immiſcẽdi ꝛ ꝯſtr̃ ius dicẽdi nullũ. facit. d. l. ii. ꝛ. l. ſi qs filiũ. §. i. de acq. here. ¶ Idẽ ſi nõ eſſet ſuus ſed eſſet de liberis q trãſmitt. ꝛ ex titulo de his q ante aper. tab. Idẽ de extraneo moriẽte. ſ. annũ iux ta. l. cũ antiquioribus. C. de iur. deli. Qñ aũt extraneo cõpetat via nullitatis patebit ex ſequẽtibus. ¶ Expeditis gl. redeo ad

66 quartũ de quo proxime dixi ſ. an poſſit teſtm̃ in quo filius in poteſtate eſt ꝓterit' approbari ex toto etiã ad ꝓiudiciũ alteri' cui aperta eſt via nullitatis. Et in h̃ reperio tres opi. Una fuit Ja. de bel. i auc. vt cũ de appel. cog. de qua tetigit hic bar. ꝙ lꝫ olim poſſet ex toto approbari ad ꝓiudiciũ alteri': tñ hodie ſic ſecus ꝓ. §. finaũ hec obſeruata nõ fuerint. vbi lr̃a diſponit quod rupto teſtõ ex cã ꝓteritionis vel exheredatiõis diueniat hereditas ad oẽs liberos. ꝛ ſilr̃ ecõtra qñ parẽte ꝓterito rũpitur teſtm̃ diſponit ꝙ vadat ad veniẽtes ab inteſtato. vt in. §. ſi tales. eod. ti. ꝛ iõ ſi tales non ſuperſint dici non poſſet ad eorũ preiudiciũ approbari teſtm̃. Scḋa fuit opi. ꝙ teſtamentũ poſſet ex toto approbari etiã ad ꝓiudiciũ alteri' ꝓ hãc. l. q̄ vr̃ indiſtincte loq. ꝛ ſic indiſtincte dꝫ intelligi ar. l. de pcio. cũ ſi. de pu. ꝛ hãc ſequit̃ h̃ Bart. rñdẽs ad. l. d. §. ſi aũt. ꝛ ad. l. d. §. tales. qḋ debẽt intelligi ꝛ limitari ꝑ hãc. l. niſi filius approbet teſtm̃. nec eſt nouũ ꝙ lex nouis indiſtincte loquẽs diſtinguat̃ ꝑ pcedẽtẽ diſtincte loquẽtẽ. iuxta ea que hñr in. l. nõ eſt nouũ. ꝛ. l. ſed ꝛ poſteriores. ff. de leg. ꝛ in auc. offerat̃. C. de lit. cõte. Tertia fuit opi. qḋ poſſet approbari q̄ ad legata: ſed nõ quo ad inſtitutiõẽ. ꝛ hãc tetigit Bar. in. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. ff. de cõtrata. Sed aduerte q: cõtra ſcḋas fort ter facit: q: ſi aperta eſt via nullitatis alteri nõ vr̃ ꝙ ad eius preiudicium poſſit approbari per ea q̄ hñr. i. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. de ꝯtratab. faciat in arg. l. fi. ff. de pac. Ad iſtud cõtrariũ rñdent qḋ aliud primo qḋ aliud ſit in iure cõtratabulãdi de quo loquit̃. d. l. ſi poſt mortem. aliud in iure dicendi nullũ de quo hic loquimur. Sed hãc ſolu. l. impugnat Bar. in d. l. ſi poſt mortem. §. fin. per. l. i. §. i. ff. de

67 cõtratab. † vbi ius cõtratabulandi ꝛ ius dicẽdi nullũ equiparantur: licet quo ad quid differant: quia exheredato nullũ cõmittit̃ edictum de cõtratab. per preteritũ. vt. d. l. ſi poſt mortem. §. exheredati. ſed ius dicẽdi nullũ ſic. l. i. in fin. ff. ſi tab. te. nulle extã. ꝛ. l. fi. ff. ti. i. Unde alii ſoluũt ſcḋo ꝙ ꝯtra deinũ ꝯmittit̃ ius cõtratab. vel ius dicẽdi nullũ ſi preterit' pꝛio petierit cõtratab. vel dixerit nullũ. vt etiã voluit gl. in. l. ii. §. ſi qs ex liber. ff. de ꝯtrata. iõ ſi fili' ꝓteritus nõ dixit nullũ nec ꝯtratabulauit nõ erit ꝯmiſſus edictũ: nec apta via cõtratabulãdi vel dicẽdi nullũ ideo nimirũ ſi poterit approbare ex quo ius nõ erit alteri qſitũ. Sed certe lꝫ hãc ſol. ſequat̃ bar. in. d. §. fi. tñ nõ vr̃ vera ꝓpter. l. d. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. ꝛ p. l. illud. §. fi. ꝛ p. l. nõ vnq̃. ꝛ. l. ſi duo. ff. de lega. preſtã. in qbus probat̃ ꝙ eo ipſo qḋ filius eſt pretentus cõmittit̃ edictũ inſtituto etiã ſi filius pretentus nõ petierit ꝯtrata. vt aperte probat̃ in. d. l. nõ vnq̃. ꝛ patet etiã in. d. l. illud. in fi. vbi intẽtat̃ ꝯtratab. etiã nondũ nato poſthumo preterito ꝛ ſic anteq̃ poſthumus ꝓterit' petierit facit ꝙ dixi in. l. ſi fili' q in ptãte. ff. ti. i. ꝛ. l. ii. ff. eo. Itẽ dat̃ ſcḋa ſolu. ꝙ põt approbari quo ad legata. ꝛ ita intelligat̃ hic. ꝛ faciat. l. nõ vnq̃. ff. de leg. preſtã. ſꝫ non quo ad inſtitutionẽ. ꝛ ſic rõ diuerſitatis: q: reſpectu legatorum tractat̃ de lucro: ſed reſpectu hereditatis tractat̃ de debito. vel quaſi debito: cũ hereditas parẽtũ ſit debita ſeu quaſi debita liberis. l. fi. C. de codi. ꝛ hec opi. vr̃ placere Bar. vt. d. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. Si tenemus cõmitti edictũ ipſo iure. ꝙ tenet etiã gl. in. d. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. Sꝫ certe hec ſol. vr̃ multũ reſtringere hãc. l. ꝛ pro tãto dixit hic dñs Frã. de rãpo. ꝛ eſt quarta opiñ. ꝙ lꝫ vera videat̃ de iure opi. ꝙ cõmittat̃ edictũ ipſo iure dicẽdi nullius vel cõtratabulãdi ꝑ ea que. ff. ſunt tacta. ꝛ p. l. i. in fin. ff. ſi tab. teſta. nulle extã. nõ diuinado. ꝛ. l. fi. ff. ti. i. tñ põt dici qḋ ſi preteritus approbat teſtm̃ anteq̃ acceptet̃ beneficiũ cõtratabulãdi vel dicẽdi nullũ: ꝑ. reum cui eſt cõmiſſum qḋ iſto caſu peteret approbare teſtm̃ ex toto etiã ad preiudiciũ illius. ꝛ ſic intelligit. l. iſta. ſꝫ ſecus ſi beneficiũ eſſet iã acceptatũ ꝑ illũ cui eſſet ꝯmiſſum quia tũc nõ poterit ſibi fieri ꝓiudiciũ ſaltẽ i hereditate lꝫ q̄ ad legata ſic. ꝑ. d. l. nõ vnq̃. nã ſcḋm eũ vr̃ ꝙ ad legata teneat̃ tũc ex titulo ſi qs omiſ. cau. teſta. ꝑ. l. q aũt. §. hoc edictũ. cũ ibi no. ff. ſi qs omiſ. cau. teſt. ꝛ ꝑ no. ꝑ Bar. in. l. is q in ptãte. ff. de leg. preſtã. ꝛ intelligo qḋ tenebit̃ ad legata ex dicto titulo ſi cõtingat preteritum contratabulare coniunctis perſonis. per ea que habentur in. l. ſi

ouo.de leg.pſtā.⁊ interdū etiā tenebit oibus vtꝫ ſi cōtingat filiū
68 approbare per hāc.l.⁊ per.l.ſi duo.in fi ⁊ per.d.l.nō vnq̄.† Si
aut filius etiā diceret nullū teſtm̄ tunc nullo modo deberent le
gata ſcōm hec tpa vt hic eſt caſus.⁊ tetigi ſup gl.q.⁊ tenet et ꝟ
Bar.lꝫ hodie ſecus per auf.ex cauſa.Et aſſignat ronē diuer
ſitatis inter caſum qn̄ bñficium eſt acceptatum ⁊ caſum qn̄ nō
eſt acceptatum:nā facilius vr̄ poſſe preiudicare in beneficio non
acceptato q̄ in iā acceptato.⁊ qđ habet in ſim.in.l.ſi ſeruum.
§.ait pretor.de acqui.here.⁊ preſertim in caſu iſto in quo benefi
ciū nō cōpetit iure ꝓprio ſꝫ alieno.⁊ qđ dixi de pſtatiōe legato
rum dicit etiā ꝓcedere quo ad inſtitutū.ſꝫ in exheredato ſm ꝟ
tpa erat ſecus:⁊ ſic ad ꝑiudiciū exheredati cui eſſet aperta via
nullitatis poſt beneficiū per ipſum acceptatū nō poterat filius
approbare teſtm̄ aliquo modo.⁊ ſic intelligit.l.ſi.ꝟ.ti.j.⁊.d.l.j.in
fi.j.ſi tab.teſta.nulle extā.⁊ ſic vult qđ i dictis legib⁹ ſi anteq̄
exheredatus beneficiū nullitatis acceptat preteritus approbet
teſtm̄ poſſet id facere ⁊ preiudicare ipſi exheredato.⁊ ſic limiten
tur ille leges.⁊ eſt notabilis ⁊ ſingularis limitatio ſm eum:in
qua ſub dubio forte reſidet dicēs ſe nō inueniſſe conſocium.Et
ſubdit et qđ dicta poteſtas approbandi ad ꝑiudiciū alteri⁹ an
te bñficiū acceptatū per eū ꝟ caſu ſurgit ex eo:q̄ duplex videt
eſſe ratio annullans teſtm̄ in quo filius eſt ꝑteritus.Una eſt ꝓ
pter defectū ſolēnitatis.de quo i.l.inter cetera ꝟ.t.j.⁊ ꝓpter hāc
et abſq̄ facto filii aperit via etiam alteri:vt.ꝟ.tetigi.Scđa rō
eſt fauor filii.⁊ hec fuit etiā cauſa precedentis:⁊ propter hāc ſur
git qđ pōt ꝑſum teſtamētum ex quo ſuo fauore eſt nullū appro
bare et ad preiudiciū alterius anteq̄ bñficiū ſit acceptatum ꝑ
hanc.l.⁊ per id qđ ꝟ.dixi.Faciat lꝫ nō alleget q̄ no.Bar.in.l.j.
j.de le.iii.⁊ qđ dixi de approbatione reſpectu legatorū ſm ꝟ tē
pora ꝓcedebat.nā hodie ꝑ auf.ex cā.validant.⁊ ſic quo ad eius
modicū opus eſt approbatiōe:niſi in caſib⁹ in qb⁹ teneretur auf.
ex c.i.nō haberet locū.Quo ad inſtitutiones aūt quas nō confir
mat auf.ex cā.remanet qđ ſupra dixi.nā ⁊ pt eſſe vtile illi cui ap
ta eſt via q̄ nō poſſit ad eius ꝑiudiciū approbari:q2 pōt eē: qđ
ꝓpter hoc maior portio ſibi obueniet q̄ ex iure inſtitutiōis p.l.
no putauit.ꝟ.§.ſi.j.de contra ta.⁊.l.filiū.in.§.ſed ⁊ ſi portio.j.de le
ga preſtā.⁊ l.ſi.ꝟ.i.j.de le.iii.Sed aduerte q2 hec opi.vr̄ multū
violare ⁊ reſtringere.d.l.l.in ꝟ.ſi tab.teſt.nulle extā.⁊.d.l.ſi.ꝟ.ti.
69 j.† Unde ꝓ clariori intelligentia hui⁹ articuli eſt aduertendū
qđ aut ex ꝑteritione filii in pñte nulli alii aperit via q̄ ſibi.Exē
plū q2 vnicū ē teſtm̄ ⁊ nō ſupeſt aliqs abinteſtato q vna cū filio
veniret.⁊ tūc iſto caſu vr̄ indubitatū qđ fil⁹ pōt approbare te
ſtamētū indiſtincte ⁊ quo ad oia:q2 de nulli⁹ alteri⁹ ꝑiudicio agi
tur ex q ipſe ſol⁹ abinteſtato eſſet ſucceſſurus ⁊ ſic mere de ipſi⁹
fauore vel ꝑiudicio agit.⁊ ꝑ ꝯñs ceſſant oēs rōnes ꝓhibitiue qđ
ex toto debeb't poſſe indiſtincte teſtm̄ approbari ꝑ eū ꝑ hāc.l.⁊
ar.l.qđ fauore.C.de legi.Aut eſt aperta via alii.⁊ ꝟ pōt eē du
pl'r.Nā interdū aperit via extraneo ſcripto in primo teſtamēto
valido ſeruato teſto ſcđo inualido ꝓpter ꝑteritionē filii in pñte.
iuxta.l.ſi filius q in pñte.ꝟ.ti.i.⁊ hoc caſu ſi querat an poſſit fi
lius approbare ſcđm ad ꝑiudiciū extranei inſtituti in pmo.ad
uerte qđ ſi tenemus cōem opi.qđ ſolū poſſit recōualeſcere de eq
tate ꝑtoria.Itē q̄ ſcđm teſtm̄ valeat de iure pretorio nō tollat
primū validū vtroq̄ iure.de quo plene dixi in.l.cū i ſcđo.ꝟ.
eo.tunc clarū qđ nō poſſet approbare.Sed ſi tenem⁹ q̄ poſſet
recōualeſcere etiā de equitate ciuili de quo ſupra dixi vel et qđ te
ſtamētum validū de iure ꝑtorio tm̄ tollat validū vtroq̄ iure tūc
eſt magis dubiū.tamē ſatis videret poſſe dici qđ ex quo iſte ex
traneus certat de lucro qđ poſſet ꝑ filiū approbari ſed ad illi⁹ ꝑ
iudiciū.ar.eorū que hñr in.d.l.nā vnq̄.j.de leg.pſtand.⁊ q̄ et ſu
pra tetigi ⁊ ꝑſertim ſi hoc faciat ante agnitionē hereditatis fa
ctā per extraneū per ea que ſupra dixi.lꝫ idem videat adiuniſſe.
ar.d.l.non vnq̄.⁊ eſt vtile ipſi filio poſſe hāc approbatiōnē face
re:nā poterit iſtud beneficiū facere venale reſpectu inſtituti in p
mo ⁊ in ſcđo ⁊ cōplacere ei cui ſibi videbit.ar.eius qđ habet in
ſimili in.l.filiū.§.cnt.j.de cōtrata.Interdū aperit via alteri q̄
extraneo.puta alteri venienti abinteſtato q erat ſucceſſurus vna
cū filio ꝑterito abinteſtato.⁊ tūc aduerte q̄ aut ille cui aperitur
via erat inſtitutus in ſol.dū vel in maiori parte q̄ eſſet ſucceſſu
rus abinteſtato.vel ſaltē in tātū.⁊ tunc vr̄ qđ poſſit ꝑteritus ap
probare teſtm̄ ex toto.⁊ ita vr̄ eē hic.nā hic loquit qn̄ ꝑteritus
auocabat patrē a fratribus.⁊ ſic ꝓprie vr̄ loqui qn̄ fratres erāt
inſtituti in ſolidū .vel ſaltē vltra portionē q eis contigebat.nam
alias ꝑterit⁹ nō debuiſſet dici qđ ab eis auocaret ſꝫ ab alio extra
neo cū eis inſtituto.ar.l.j.§.pe.ꝟ.ſi pars her.pe.⁊ in.l.circa.ꝟ.de
inof.teſta.vnde hoc caſu pōt ex toto approbari.⁊ nimirū q2 nō
intereſt ipi⁹ venientis abinteſtato approbationē nō fieri.ex quo
ꝑ ius dicendi nullū nō cōſequit maiorē portionē q̄ illā ex qua
eſt.⁊ inſtitutus.⁊ ſic nō erat differētia niſi in titulo.q dīia nō vr̄
debere attēdi.ar.l.gallus.§.i ei⁹.de lib.⁊ poſth.cū ibi not.⁊.l.
ſi.ꝟ.ma.cū ſimil duo.nec pōt ꝑtendere qđ interſit ſua reſpectu le
gatoꝝ ꝯſeruandoꝝ q2 clarū hodie qđ nō pōt ꝑtendere ſm auf.
ex cā.que validat illā et circa approbationē.Itē nec poterat itā
legare ſcđm hec tēpora:q2 taīc lucrum legatorū non videbatur
q̄ ad hoc hic debere attēdi.vt ꝓbatur aperte in.d.l.nō vnq̄.⁊
hoc vr̄ ꝓcedere ſiue approbatio fiat ante beneficiū acceptatū ꝑ
inſtitutū ſiue poſtea ꝑ ea que hñr in.d.l.non vnq̄.vbi loquit et
poſt beneficiū acceptatū.Si aūt venies abinteſtato eſſet inſtitu
tus in minore portione quā ſibi obueniret abinteſtato:tunc an
poſſit filius approbare hic eſt magis dubiū.⁊ ſurgūt opi.de qui
bus.ꝟ.dixi.Tamē forte poſſet dici de iure qđ nō poſſet fil⁹ ap
probare ad ꝑiudiciū illius ſiue beneficiū acceptauerit ſiue nō ꝑ
regulā.d.l.ſi poſt mortē.§.ſi.⁊.l.ſi.ꝟ.de pac.nec ob.iſte tex.q2 nō
loquit ꝟ caſu ſi diligēter aduertat.loquit enī qn̄ fres ſunt inſti
tuti in maiori portione q̄ eis obueniret ab inteſtato.alias vt dī
xi nō potuiſſet ꝑterit⁹ prē ab eis auocare.Et ſic ex quo ꝟ.l.non
ꝓcedet in caſu de quo q̄rimus remaneret ſub regula.d.l.ſi poſt
mortē.§.ſi.⁊.d.l.ſi.de pac.⁊ pro hoc bene facit tex.nō cauillādo
in.d.l.j.in fi.ſi tab.teſta.nulle exta.⁊ in.d.l.ſi.ꝟ.ti.j.vbi abſolute
70 dicit qđ exhrēdatus veniet ab inteſtato vna cū ipſo ꝑterito.† ⁊
ſic videt qđ ꝑteritus nō poſſit ꝑiudicare quo mm⁹ exhrēdat⁹ ha
beat partē ſuā ab inteſtato:ſiue acceptauit bñficiū nullitatis an
teq̄ filius velit approbare ſiue nō:⁊ hoc vr̄ reſpectu portiōis he
reditarie.Sꝫ an poſſit approbari ſm tpa reſpectu legatorū eſt
magis dubiū.ꝑ.d.l.nō vnq̄.forte hoc caſu ſecꝰ qn̄ eſt inſtitut⁹ i
minori portiōe quā eſſet habiturus ab inteſtato.nō dico qn̄ erat
exheredatus ꝓpter ea q̄ ſupra dixi poſt dñm Frācīſ.pōt tolera
ri qđ poſſit approbare quo ad legata ꝑ illā.l.ſꝫ poſſet et illi legi
reſpōderi q̄ ibi loquat qn̄ erat inſtitutus in portiōe q̄ ſibi obue
niebat ab inteſtato:vel in maiori.nā tūc bene pōt verificari q̄ ibi
dicit lrā qđ ꝑterito omittēte cōtratabulas petita ꝑ inſtitutum
cōuertit in ſm tabulas.Sꝫ ꝟ nō pōt bene verificari qn̄ maiorē
partē habuiſſet per cōtratabulas quā eſſet ſibi debita ex inſtitu
tione.Si aūt eſſet inſtitutus in minori portione quā in legitima
tūc videret clarū qđ nō poſſet approbari ad ei⁹ ꝑiudiciū:⁊ū hoc
nō reperiat iure cautum nec hec.l.hoc caſu loquat nec et.d.l.nō
vnq̄.⁊ potiſſime q2 nō pōt dici q̄ ꝑterito omittente ꝯtra tabu
las petita ꝑ inſtitutū ꝯuertat in ſm tab.q2 eſſet nimis ꝑiudicia
le ipſi inſtituto.nā ꝑ hoc cēſeret approbare teſtm̄ cui⁹ ꝯm fuit
meus eius ꝯtabulādo.Itē ꝑiudicaret ſibi in querela quā ſm ꝟ
tpa habebat inſtitutus in min⁹ legitima.l.pap.§.iii.ꝟ.ꝟ inoffi.
teſta.⁊.l.cū querit.ꝟ.de inoff.teſta.lꝫ ꝟ caſu eā nō habebat:q2
cū querela ſit remediū ſubſidiariū.vt in.§.tam aūt.inſti.de ioffi.
teſta.⁊ cōpeteret ſibi cōtrab.⁊ ex edicto cōmiſſo per inſtitutum
merito nō cōpetebat querela que hodie etiā nō cōpetit ſed agit
ad ſupplementū qn̄ teſtamētū eſſet validū.vt.l.omo.C.de ioffi.
teſta.⁊ ꝟ ſufficiāt de iſto articulo.Et hec q̄ dixi de approbatiōe
quo ad legata procedunt ſm hec tpa vel etiā hodie in caſib⁹ in
quibus auf.ex cauſa.nō haberet locū.alias ex quo validarētur
ꝑ auf.ex cauſa.nō eſſet tractādū an validēt ꝑ approbationē.
ar.l.equit.§.lana.⁊ qđ ibi no.j.de vſuca.⁊.l.res ꝓprias.C.de le.
⁊ xit.g etiā ſuper⁹ ⁊ hec ſufficiāt d iſto articulo.⁊ ꝑ hec ſit expe
dita materia ſt de partis hui⁹.l.q̄ vt pꝫ ex ꝑdictis cōſiſtit in qua
tuor q̄rib⁹.¶ Prima an teſtm̄ in quo fil⁹ in pñte eſt ꝑterit⁹
ſit omni iure ⁊ omni reſpectu nullū.⁊ tā de rigore quā de eqtate
ꝑtoria vel ciuili.¶ Scđa an ꝑſuppoſito q̄ ſit oi reſpectu nullū.
poſſit aliquo caſu validari.¶ Tertia an eo caſu q̄ validet vali
det de eqtate ꝑtoria an ciuili.¶ Quarta an ꝑ approbationē fi
lii ꝑteriti validet teſtm̄ ex toto nedū q̄ ad legata ſꝫ et q̄ ad inſtitu
tiōes ⁊ et ad ꝑiudiciū ei⁹ cui apta eēt via nullitatis.Et ꝑ itelle
ctu declaratiōe et ꝑdictoꝝ ⁊ totius materie adde qđ dixi i.l.j.⁊
l.poſthumus.in pm.⁊.l.qui vxoré.⁊.l.cū in ſcđo.ꝟ.eo.⁊ i.l.ſi fi
lius qui in pñte.ꝟ.ti.i.⁊ in.l.ex duob⁹.§.ſi.in.l.ſeq.j.de vul.⁊ pu
pil.¶ Ultimo inducit hec lex ꝑ doc.⁊ maxime per bal.ad.q.il
71 lā vulgatā.de qua in.c.q̄q̄.ad ſi.de vſur.lib.vj.† vtꝫ an cū teſta
mentum manifeſti vſurarii cōditū non preſtita cautiōe de reſti
tuēdis vſuris ſcđm formam ibi poſitā ſit nullū ⁊ non valeat.vt
ibi dr̄ ſi.an recōualeſcat ſi ex poſtfacto preſtat dicta cautio ſal
tem de equitate.nā vr̄ qđ ſic per hanc.l.⁊ hoc etiam tꝫ ibi gloſ.⁊
ſequit etiā Io.an.in nouella ſup dicta glo.qn̄ cautio pſtat i vi
ta ipſius teſtatis.ſed ſi preſtet poſt mortē per heredē:tūc non
vr̄ ſufficere quo ad hoc vt teſtamentū recōualeſcat.ex q̄ tpe te
ſtamenti ⁊ mortis teſtamētū:⁊ fuit nullū ſꝫ b ſi ſufficiet preſtatio
dicte cautionis ad habilitandū corpus defuncti ad ſepulturā.
ita vr̄ tenere in cle.j.de ſepul.⁊ pro iſta parte q̄ teſtamentū tūc re
conualeſcat facit id qđ tenet Ric.de mala.i ſua diſputatiōe vbi
hoc idē tenet.⁊ ꝑ reſpōſione ad cōtraria cōſiderabat quatuor
caſus:q2 interdū teſtamētū deficit ꝓpter defectū pſone teſtan
tis.⁊ tunc nō recōualeſcit ex poſt facto lꝫ ceſſet effectus:vt.ꝟ.de
teſta.l.filius.⁊.l.j.j.de leg.iii.Aut deficit ratione ſolēnitatis:⁊
idē per ea q habent in.l.nō dubiū.C.de teſta.Aut deficit rōne
perſone inſtituti ⁊ adhuc vr̄ idē per ea que habentur in.l.ſi alie
num.§.in extraneo.j.de here.inſti.Aut deficit ex alio accidenti
extrinſeco.⁊ tunc vr̄ poſſe recōualeſcere ſi ceſſet effectus ꝑ.l.qui

ſoluendo

ſoluēdo nō erat.ſ.de here.inſti.vbi deficiebat teſtamētū ꝓpter
extrinſecū accidēs:vcʒ ne fraudarent creditores.⁊ iō ibi ex poſt
facto ceſſante impedimēto cōualeſcit inſtitutio.Sic igit̄ ſit ⁊ in
propoſito nā vr̄ teſtm̄ nō valere ex quodā accidenti extrinſeco
ne fraudētur creditores ꝓpter nō ꝓſtitā cautionē:ſcḋm formā.
d.c.Ideo vr̄ poſſe recōualeſcere ceſſante cā impedimenti.⁊ pro
hoc etiā faciat qꝛ dictū.c.ꝗꝗ nō vr̄ inhabilitare pſonā manife
ſti vſurarii ſʒ ſolū ſubtrahere ſibi habilitatē teſtādi ex cā ꝓdicta
extrinſeca vcʒ ne creditores fraudent̄. Itē nec vr̄ eſſe ibi defe
72 ctu ſolēnitatis †nā ꝓſtatio illa cautiōis nō vr̄ debere dici de ſo
lēnitate teſtamēti:cū poſſit ꝓſtari dudū ex interuallo an teſtm̄.
Solēnia aūt teſtamēti vno cōtextu debe͂t fieri.l.heredes palā.
§.⁊ vno ꝯtextu.ff.de te.⁊ ꝑ hoc etiā adducit Jo.an.in.d.c.quā
ꝗ.in nouella ſup gl.q̄ habet̄ in ſiñ in.c.qꝛ ꝓpter de elec.vbi lite
ra dicit vocādos eſſe abſentes ad electionē q ꝯmode vocari pñt.
⁊ electionē fiendā eſſe a maiori ⁊ ſaniori parte ⁊ ſubditur qḋ ele
ctio aliter facta nō vʒ.⁊ tñ ꝑ illa verba vltimo loco prolata non
intelligunt̄ inhabilitari eligētes in quo licet caſu ⁊ etiā ſi abſen
tes nō fuerint vocati:qꝛ illud eſt de preābulis.⁊ nō de his que
ſiunt in ꝯtextu electiōis pōt ꝯfirmari electio.vt in.c.qḋ ſicut.de
elec.ſʒ ſecꝰ eēt qñ deficerēt ea q̄ fieri debēt i ꝯtextu electiōis vt in
c.aud.tia.de elec.Sʒ aduerte prio qḋ he rōnes vñr ꝯcludere:q̄
etiā ſi poſt mortē ꝓſtet̄ cautio debeat recōualeſcere teſtm̄. Item
aduerte q̄ cōtrariā opi.vcʒ.q̄ nullo mō recōualeſcat tenet Jo.
monachi ⁊ garſias in.d.c.ꝗꝗ.ꝑ regulā qḋ ab initio.ſ.de regu.
iur.⁊.l.filius.ff.de teſt.⁊.l.i.ſ.de leg.iii. Et pro iſta parte facit q̄
etiā hic tetigit bal.nā vt ipſe dicit dicta decretalis quiꝗ.prohi
bet teſtes adeſſe in teſtō vſurarii qñ dicta cautio nō preſtat̄:et
ſic vr̄ teſtm̄ deficere reſpectu ſolēnitatis teſtiū quorū cōditio de
inſpici ſm tpꝰ teſtamēti.l.ad teſtm̄.§.ꝯditionē.ff.de teſta. Ipſe
eñ remittit ad ea q̄ ipſe dixit in.l.gallꝰ.§.etiā.ff.de li.⁊ poſt.⁊ in
effectu tʒ ſimpliciter q̄ teſtm̄ recōualeſcat ꝓſtita cautiōe.nā di
cit ipſe q̄ interdū ꝯditio teſtatoris mutat̄ de nulla in aliquā in
terdū de aliq̄ in nullā iterdū de aliq̄ in aliā al.quā.prio caſu qñ
mutat̄ de nulla i aliquā:tūc ſi erat penitꝰ nulla nō recōualeſcat
teſtm̄ vt.d.l.filꝰ.Si vo nō erat oīno nulla vt eſt videre ſm eum
in caſu nr̄o qꝛ poterat teſtari ſaltē ꝓſtita cautiōe.⁊ ſilr̄ in caſu di
cte.l.q ſoluēdo.tūc bñ recōualeſcit de eq̄tate.arg.d.l.q ſoluēdo.
⁊ arg.huiꝰ.l. Scḋo caſu qñ ecōtra de aliqua in nullā mutatur.⁊
tūc dicit recurrendū ad gl.l.i.§.excipit.ſ.de ſecū.tab.qꝛ ſi mutat̄
interueniēte debito vitiat̄ teſtm̄:alś ſecꝰ.⁊ ꝑ h̄ ibi dicit q̄ ſi ali
qs teſtm̄ fecit tpe q̄ nō erat manifeſtus vſurarꝰ.⁊ poſtea effectꝰ
eſt manifeſtus vſurarius q̄ ex h̄ inualidat̄ teſtm̄ niſi preſtet̄ cau
tio.Plus etiā dixit Fed.in opere ſuo ꝯſi.vii.qḋ vſurarius ma
nifeſtus fecit teſtm̄ ⁊ preſtitit cautionē ſi poſtea ſupuixit ⁊ per
ſeuerat in crimine qꝛ cēſetur nō fuiſſe bñ emēdatꝰ.ar.l.ſi q adul
terū.C.de adul.nō tenebit teſtm̄.Et plus etiā dixit hoc procede
re etiā ſi poſt teſtm̄ nō cōmittat manifeſte vſuras dūmodo exer
ceat vſurariā prauitatē ꝑ rōnē predictā.⁊ vt tollat̄ materia fi
ctionibus ne vcʒ fingāt ſe emendatos ⁊ nō ſint cōtra decreta
lē quāto.de diuor.qḋ vltimū hʒ i ſe magnā equitatē ⁊ eſt valde
notādū.nō eſt ſine ſcrupulo ex quo.l.nō interdicit ꝓtātē teſtādi
73 niſi manifeſto vſurario.†Tertio caſu qñ de aliqua i aliquā.vt
qꝛ filiuſfamilias teſtat̄ in caſtrēſi.⁊ poſtea efficit̄ ſui iuris:⁊ tūc
clarū q̄ nihilominus teſtm̄ remanet validū.facit q̄ habet̄ in.l.
gallus.§.ille caſus.ff.de lib.⁊ poſthu.Dñs Frāciſcus de rāpo.
hic tenet q̄ teſtm̄ nullo mō recōualeſcat.Mouet̄ ꝑ regulā q̄ ab
initio.ſ.de reg.iur.⁊.c.nō firmant̄.de regu.iur.in.vi.⁊.d.l.filius.
74 †Itē qꝛ ius canonicū vr̄ inhabilitare pſonā manifeſti vſurarii
ſaltē ꝑ indirectū:qꝛ ſubtrahit ſibi neceſſaria ad teſtm̄:qꝛ teſtes in
eius teſtō adeſſe ꝓhibet.⁊ certū eſt q̄ eis ſubtractis nō pōt vale
re teſtm̄.ergo nō dʒ recōualeſcere ſicut nec recōualeſceret teſtm̄
factū a ſeruo vel filiofa.ſi ſeruus efficiat̄ liber vel filius ſui iuris:
nec teſtm̄ factū a dānato de crimine famoſo.iuxta.l.is cui.§.fin.
ff.de teſta.licet poſtea reſtituet̄ ꝑ.d.l.filius.⁊.l.i.ſ.de leg.iii. Itē
qꝛ vbi deficit actus rōne ſolēnitatis nō vr̄ poſſe recōualeſcere ex
poſtfacto ꝑ factū partiū.ꝑ ea q̄ hñr in.l.nō dubiū.C.de teſta.et
in.l.a.C.cōia vtri.iudi.⁊ in.c.dudū.ꝑ Inn.de re.eccle.nō alie.in
vi.⁊ in.c.cū cōſuetudinis.de cōſue.⁊ facit etiā q̄ ipſe no.in.c.cū
dilecti.⁊ ſic cū deficere videat̄ teſtm̄ hoc caſu rōne ſolennitatis
omiſſe tradite a iure in.d.c.quiꝗ.nō vr̄ qḋ poſſit recōualeſcere.
nec ob.q̄ ſuperius dictū eſt q̄ illa preſtatio cautionis nō vr̄ eſſe
de ſolēnitate cū nō ſit neceſſe eā ꝓſtari in contextu teſtamēti:qꝛ
rñdet q̄ nō oīs ſolēnitas ſemꝑ neceſſario dʒ interuenire in con
textu ipſius actus ſʒ alś ſit de ſolēnitate ſubſtātiali.vt eſt vide
re in ſnia q̄ hʒ certas ſolēnitates q̄ req̄runt̄ tpe ſnie ⁊ i ipſius cō
textu.l.ii.⁊.iii.C.de ſen.ex peri.reci.Habet etiā ⁊ alias q̄ ante ſen
tentiā exigunt̄ etiā ex interuallo.vt libelli oblatio ⁊ litis cōteſta
tio ⁊ iuramētū de calūnia ſi petat̄ vt habet̄ in.l.prolatam.C.de
ſenten.⁊ interlo.om.iud.⁊ in.c.de cauſis.extra de offi.deleg.⁊ tñ
iſte ſolēnitates lʒ ſint preambule ſi omittant̄ reddūt ſniam nul
lā q̄ nō poterit cōfirmari per conſenſum partiū vt valeat vi ſnie

lʒ poſſit valere vi pacti talis ꝯfirmatio ꝑ ea que habent̄ ⁊ no.in
l.ii.C.cōis vtri.iu.⁊ q̄ no.in.d.c.cū ꝯſuetudinis.⁊ q̄ hr̄ in.l.iſta.
C.de vſur.reipu.li.x. Nec ob.huic rñſioni q̄ habet̄ in.d.c.qḋ ſi
75 cut qꝛ ibi †electio nō reddit̄ nulla ꝓpter defectū vocationis ab
ſentiū:ſed venit caſſanda.iō nimirū ſi pōt cōſeruari ſi cōtempti
noluit ꝓſequi cōtēptū.Sed hic a principio reddit̄ nullus ꝓpter
cautionē nō ꝓſtitā vt.d.c.quiꝗ.ad fi.⁊ lʒ in.d.c.qꝛ ꝓpter ſim
pliciter dicat̄ aliter electio facta non valeat intelligit̄ qñ electio
peccat in alio q̄ in vocatione abſentiū.⁊ hoc ideo qꝛ expreſſe re
perit̄ declaratū q̄ tūc nō ſit nulla ſed veniat caſſanda vt in.d.c.
qḋ ſicut.alias illa verba deberēt intelligi vniformiter.⁊ ſic om
ni caſu reddere electionē nullā ſi nō fuiſſent ſeruata q̄ ſuperꝰ di
cta erāt.ar.l.iā h̄ iure.ſ.de vul.⁊ pu. Itē nō ob.d.l.qui ſoluendo
q̄ ibi nō erat ꝓhibita pſona teſtari actiue vel paſſiue:ſed ſolum
prohibeat̄ plures ſeruos facere ſibi ſimul neceſſarios heredes ne
fraudarent̄ creditores.iō nimirū ſi cōtingat alterum mori.⁊ ſic
impedimētū ceſſare:tūc teſtm̄ eſſet validū.ſed hic erat ꝓhibita ꝑ
ſona teſtari:ſaltē ꝑ indirectū ex quo ius ꝓhibet teſtes intereſſe in
teſtō vt pʒ l.c.ꝗꝗ.ad fi.⁊ ſupra dixi.⁊ etiā eſt ꝓhibita hic ꝓpter
odiū criminis ſeu vſure.⁊ ſic caſus valde diuerſus.ꝓterea pōt et
alio modo rñderi qḋ ibi teſtm̄ nō deficiebat propter defectū iu
ris.ſed ꝓpter defectū ꝓbationis rōne incertitudinis:qꝛ ſi notū
fuiſſet quē teſtōr ex illis ſeruis voluiſſet eſſe heredē ⁊ liberū in ca
ſu in quo ambo eſſe nō poſſent tūc ille fuiſſet liber ⁊ heres:vt ibi
etiā no.gl.v ſi nimirū ſi facilius ibi teſtm̄ ſumit vires ceſſante in
certitudine ꝓpter caſum mortis alterius ſerui ſubſecute.facit q̄
habet̄ in.l.duo ſunt titii.ff.de teſta.tut.⁊.l.ſi quis ſeruū.§.ſi iter
duas.ſ.de le.ii.Sed in caſu noſtro teſtm̄ a principio eſt funditꝰ
nullū ex defectu iuris nō ꝓbat.Nō obſtat etiā hec.l.qꝛ teſtm̄ hic
erat nullū fauore filii.ideo nimirū ſi pōt approbari qḋ eius fauo
re erat nullū.Sed in qōne ꝓpoſita teſtm̄ eſt nullū in odium cri
minis ⁊ ipſius vſurarii manifeſti.⁊ ſic nō eſt eadē ratio q̄ ex fa
cto ipſius vſurarii debeat teſtm̄ reconualeſcere.⁊ hāc partē di
cit cōſuluiſſe Jo.de lig.⁊ ſucceſſiue Jo.calde.⁊ qꝛ ꝑ aliquos re
fricatū fuerat ꝯſiliū in dubiū ꝓpter rationes que allegant̄ pro
alia parte iterato fuit cōſultū per Jo.de lig.⁊ firmatū qḋ teſtm̄
nō recōualeſcat.⁊ ſic dicit etiā ſe cōſuluiſſe.Sed aduerte qꝛ lʒ for
te hec opinio ſit de iure verior.tñ cōtraria opi.ſapit equitatem ⁊
forte ſeruaretur in practica ꝓpter autoritatē glo.in.d.c.quiꝗ.
⁊ Jo.an.ibi in nouella.⁊ Nic.de matha.Barto.⁊ Bal.qui ſe
cuti ſunt hanc opinionē.⁊ potiſſime ꝓpter regulā.l.que habet
quod in caſu teſtamenti aſſumēda eſt opinio in dubio que ma
gis fauet teſtō.iuxta ea que hñr in.l.ſi para.ff.de inoffi.teſta.et
in.c.fi.de re iu.lib.vi.facit qḋ no.Joan.an.in ſimili in.c.i.⁊.ii.ex
tra de cogna.ſpiri.⁊ pro hac opi.etiā ſuggerit equitas vt ſic fa
cilius inducantur ſcripti heredes ad preſtandum cautionem ſi
videtur teſtamentum debere reconualeſcere.⁊ ſic per hoc faci
lius cōſulatur creditoribus.nam alias ſi non debet teſtamentū
reconualeſcere non curabunt heredes cautionem preſtari ⁊ ſic
nō ſic de facili ſubueniretur creditoribus.⁊ hec ſufficiāt de iſta.
q.Et per hec ſit expedita hec.l.⁊ ſufficiant predicta loco repeti
tionis iſtius legis.

Si quis heres.

Arrogatio non facit vi
tiari inſtitutionem prius
factam de arrogato.hoc dicit.

Summarium.

1 Subſtitutio vulgaris facta de pluribus in perſona cuiuſli
bet verificatur.
2 Teſtamentum agnatione poſthumi in totum rumpitur.
3 Subſtitutio inutilis ius accreſcendi ceſſare facit.
4 Subſtitutorum alter ſine alio adire nequit.
5 Ius accreſcendi non facit gradum per ſe.

Si ego ⁊ titius.

6 [a] Agnatiōe poſthu
mi preteriti e gradu
ſubſtitutor tñ rūpit̄ totū teſtm̄ nā inſtituti ſunt in
uicē ſubſtituti.h.d.Et tres ſunt partes q̄ patēt ex litte
nā prio loqt̄ qñ aliū ſubſtituti q̄ iſtituti.ſcḋo qñ iſtituti erāt īui
cē ſubſtituti.tertio reddit ad ꝓmū caſuʒ ⁊ circa illū decidit vnū
1 dubiū.ſcḋa ibi ſʒ ſi ego.tertia ibi i pria.¶ †No.ex tex.ar.q̄ ſub
ſtitutiōe vulgaris facta de pluribꝰ vr̄ verificari i pſona cuiuſli
bet.Sʒ tñ doc.cōiter itelligūt q̄ h̄ ſeparatim cuilibet inſtitutor̄
datꝰ fuit ſeparatꝰ ſubſtitutus.⁊ an alś notabile ꝓcedat:recurre
ad ea q̄ hñr in.l.heredes mei.§.cū ita.ſ.ad tre.vbi ēt tractat qd
iuris qñ plures ꝑ fideicōmiſſuʒ ſubſtituunt̄.ſeu ēt qñ pluribus
ſit ſuſtō fideicōmiſſaria an verificet̄ ēt in pſona vniꝰ.de quo di
cēdū vt ibi.vbi ēt tāgit̄ de pupillari facta pluribus.de q̄ ēt in.l.
2 pe.C.de ipu.⁊ aliis ſub.¶ †No.ſcḋo q̄ vbi teſtm̄ rūpit̄ agnatio
ne poſthumi rūpit̄ in totū ⁊ nō ꝑ parte:lʒ ex poſtfacto rūpat̄.ſe
cus tñ qñ rūpit̄ ꝑ q̄relā:qꝛ tūc ꝑt reſcindi ꝑ parte vt hic tetigit
gl.⁊ dicet̄ ſup ea rō diuerſitatis.faciat.l.circa.ff.de inoffi.teſta.
3 ¶ †Itē no.q̄ ſubſtitutio ēt inutilis facit ceſſare ius accreſcēdi

[a] ¶ Si ego et titius. Adde cōſil.lxxxvii. inci. faciolus grādi.vbi al legat iſtū tex. q̄ teſtator pt̄ prohibere ius accreſcendi.

que ait ſit huiꝰ rō dicit Dy. qꝛ potētius eſt ius ſubſtitutiōis ꝙ ius accreſcēdi. facit. l. vnica. §. in prīo. C. de cad. tol. Sꝫ certe il lud eſſet verū qñ ſubſtō eſſet vtilis. l. ij. §. ſi duo. ſ. de ſecū. ta. ideo dicit bar. qꝺ illud eſt qꝛ ꝑpter ſubſtitutionē ꝓhibitū fuit ius accreſcendi. ꝛ ideo hoc caſu cā inteſtati trahit ad ſe cām teſtati. Sed certe hec rō nō eſt bona. ut p. d. l. ij. §. ſi duo. in qua idē deberet dici qꝺ hic ſi hoc eſſet ꝑpter ꝓhibitionē iuris accreſcēdi. tum ēt qꝛ teſtor nō pōt ꝓhibere ius accreſcēdi in hereditatibꝰ vt no. in. l. ſeruus cōis ab extero. ſ. de acq. here. lꝫ in legatis ſic. ꝛ ſic lo quaꝛ i. l. d ſio. §. j. ſ. de vſufru. Ideo dic qꝺ vera ratio eſt: qꝛ poſthumus rūpit gradū a quo reperit ſe ꝑteritū. ꝛ rūpit vt ſibi locū faciat ꝛ nō alteri. l. nā ꝛ ſi. §. ſi. ſ. e. ꝛ iſtud ēt voluit hic bal. ꝛ an ge. ꝛ iatis ēt ſentit in effectu Bar. ꝛ ſi dicas quare ergo non eſt idē qñ inſtituti ſunt muicē ſubſtituti ſi eſt ꝑteritus poſthumꝰ a gradu ſubſtitutoꝝ. rñde qꝛ vbi nō ſunt idē ſubſtituti repudiāte vno inſtitutoꝝ dꝫ ꝯuenire hereditas ad ſubſtitutū. ꝛ qꝛ poſthumus rūpit pmū gradū vt ſibi locū faciat: iō excludiꝛ alter inſtitutus. Sꝫ qñ ſunt muicē ſubſtituti tūc repudiāte vno ipſoꝝ alter poteſt venire ex vi ſubſtōnis vel ex vi iuris accreſcēdi. facit. l. nec ia. §. hꝰ a. ſ. de acq. here. ꝛ l. recuſare. §. ſi titius. ſ. ad tre. ꝛ ideo nō hꝫ neceſſe venire p viā ſubſtōnis. ſed pt venire p ius accreſcēdi. qꝺ nō vr ēt hoc caſu voluiſſe ꝓhibere teſtōr lꝫ potiꝰ fortifica
4 re iurta ea ꝙ hꝫ in. l. ſi qs heres. ꝛ. l. q pri. ſ. de acq. her. ¶ † Itē caſum i quo vnꝰ inſtitutoꝝ nō pt adire ſine alio pꝫ rō ꝟ in lra.
5 ¶ † Ulrio no. ꝙ lꝫ ius accreſcēdi videaꝛ ꝙdā tacita ſubſtitutio. l. ſi titio ꝛ meuio. §. iulianꝰ. de leg. ij. nō tñ vr facere gradū de p ſe. ¶ In gl. ruptū. in ſi. ꝛ ꝙ ſit rō diuerſitatis inter ꝗrelā inofficioſi ꝛ rupturā ꝙ ſit ex cā ꝑteritiōis. no. gl. in. l. antiq. in glo. pe. ſ. ſi pꝛ here. Sꝫ potes dicere ſm bal. ꝛ forte meliꝰ qꝺ vbi rūpiꝛ p ꝗrelā rūpiꝛ ꝑpter pietatē nō ſeruatā. ꝙ cū in parte ſit ſeruata ꝛ in parte nō facit tūc ſolū pro parte rūpi pro qua non eſt ſeruata. ꝛ ſic loquiꝛ. l. circa. Sꝫ qñ rūpiꝛ ex cā ꝑteritiōis rūpiꝛ pp defectū ſolēnitatis omiſſe: ꝙ ſolēnitas reſpicit totū teſtm̄. vt pꝫ i. l. inter cetera. ſ. ti. j. ꝛ inſti. de exhe. li. in prī. iō merito tūc rūpiꝛ totū teſtm̄. nec placet multū ratio glo. in. d. l. antiqui. qꝛ qua ratiōe ibi ex facto iudicio reſcindentis teſtm̄ reſcindiꝛ ſolū pro parte qꝛ agēs ſolū habebat ius pro parte. eadem ratione in ꝓpoſito ex quo teſtamētum a principio fuit validū ꝛ agens ſolū haberet ius i parte ſi poneremus extraneū inſtitutus in dimidia ꝛ filiū iam natum in alia dimidia ꝛ poſthumū ꝑteritū. ꝛ ſic eſſemus in ſimilibus terminis. d. l. circa. deberet ſolum ꝓ parte rumpere ipſe poſthumus: qꝛ nō eſt abſurdū qꝺ ex poſtfacto decedat teſtator ꝓ parte teſtatus ꝛ pro parte inteſtatus. ꝛ ex quo ipſe poſthumus ſolū in effectu habiturus eſt ius in dimidia. ꝛ ſic ſolū ꝓ dimidia deberet rūpi per eius natiuitatē ſicut rumpiꝛ ſolū ꝓ dimidia per querelā in caſu. d. l. circa. ¶ Extra glo. tāgit hic Ang. an ꝛ qñ teſtator poſſit ꝓhibere ius accreſcēdi. ꝛ an ꝛ qñ cauſa teſtati trahat ad ſe cauſam inteſtati. de quo tāgetur in. l. quotiens. §. ſi duo. ꝛ. l. j. §. ſi ex fundo. ſ. de here. inſti.

Uecius titius. Factū tpe ſane mētis nō inualidaꝛ ꝑter ſeqñ tpe furoris. h. d. ¶ No. ꝟ qꝺ dꝫ hic ꝓ his ꝙ dicūt ꝙtidie notarij dū dicūt talis ſanus mēte ꝛ corpore. interdū ēt dicūt ſm facti ꝯtingētiā talis ſanꝰ mēte lꝫ corpore lāguēs facit qꝺ hꝫ in. l. ij. ſ. de teſta. ꝛ. l. ij. C. q teſta. fa. poſ. ¶ Itē not. ꝙ lꝫ tabule teſtamenti nō extent tpe mortis: tñ ſi abſꝗ voluntate legitima defuncti deſierūt extare non impediꝛ heres adire hereditatem. An aūt impediatur petere bo poſ. tangitur. ſ. ti. j. in. l. j. in glo. in verbo non extent. ꝛ. C. de teſta. l. noſtram.

¶ De his que in teſtamento delentur. Rubrica.

Summarium.

1 Legi poteſt qꝺ oculis corporis percipi poteſt.
2 Factum incaute pro non facto habetur.
3 Uerba generalia referuntur ad cogitata.
4 Argumentum de toto ad partem eſt licitum.
5 Hereditas quando efficaciter data dicatur.
6 Legatum ceſſat cauſa finali legati ceſſante.
7 Inſtrumēto cuius maior pars inductiōis eſt corroſa nō crediꝛ.
8 Bannum cancellatum a non habente auctoritatem cancellādi pro non cancellato habetur.

Que in teſtamēto. Conſulte a teſtatore vl ab alio eiꝰ iuſſu deleta ſiue legi poſſint ſiue nō. non debenꝛ. ſecꝰ ſi icōſulte dūmō legi poſſit vl ēt nō poſſit dūmō tūc qñ nō pñt legi deletio ſit facta poſt teſtm̄ pfectū ꝛ Incōſulte ab ipo teſtatore vl ab alio ēt ꝯſulte ſine volūtate. ꝛ teſt. tex. ꝛ deletio facta ab inſtituto vl ſubſtituto operaꝛ vt ipſe q delevit ſit hereditate priuatꝰ: quaſi ei hereditas nō fuerit delata. h. d. Et p²lo ponit tria dicta. ſcꝺo exponit verbū legi. tertio verbum inc ōſulto. quarto verbū cōſulto. quinto verbū in iuſſu. ſcꝺa ibi legi. tertia ibi ſed nolentibus. quarta ibi ſed cōſulto. qnta ibi ſi vero alius. lꝫ Bal. aliter diuidat. ¶ No. ex principio tres regulas ꝙ patēt
1 ex ſummario. ¶ † No. ſcꝺo qꝺ illud dꝛ poſſe legi qꝺ oculis corporeis pōt percipi. ſecus ſi nō poſſit oculis corporeis percipi. lꝫ poſſit percipi vel pſumi ex ſubtilitate ingenij vel ex his que ꝑcedūt vel ſequunꝛ. Et ſic no. qꝺ ſenſus viſus ꝓprie vr cōſiſtere in oculari ꝛ corporali iſpectiōe: ꝛ nō i intuitu rōnis. ꝛ ſic facit ꝙ teſtis deponēs de viſu debeat reddere rōnē p viſum oculi corporei: ꝛ nō oculi itellectualis. de ꝙ p Inn. i. c. cū cām. extra de teſti. Dicit tñ hic Bal. ꝛ poſt eū Ang. qꝺ triplex eſt viſus. vnꝰ ꝓpriꝰ qñ aliqd ꝓſpiciꝛ oculis corporeis. Aliꝰ improprie qñ ſumiꝛ ꝓ oi ſenſu corporeo iuxta id qꝺ no. gl. i. c. teſtes. ij. q. x. ꝛ p Cy. i. l. teſtiū. C. de teſt. Quidā iproprijſſimꝰ: vt ille q oculo itellectꝰ ꝓcipiꝛ. l. qd tñ. §. ſi arbiter. ſ. de arbi. ꝛ bñ facit lꝫ nō allegeꝛ. l. itē apud labeonez. §. ſi qs ſic accepit. ibi video dñm iniuriarū agere poſſe. ſ. de iniurijs. ꝛ ſic facit qꝺ ſi teſtis deponat cōtēta i capitulo vera eē ꝙ potuit ꝑcipere p ſenſuz viſus. ꝛ dicat interrogatꝰ in cā ſcientie. qꝛ videt ſic eē qꝺ nō pbat: qꝛ illd ꝟbū videt. vr referri ad iudiciū itellectꝰ ex quo res nō eſt i ꝓſentia. itē facit iſte tex. ꝙ appellatio nō dicaꝛ i ſcriptis iterpoſita niſi ſit ſcripta taliꝛ qꝺ legi poſſit. ꝛ ſimiliter facit ꝙ nō dicaꝛ lata ſnia niſi iudex iſpiciēdo oclo corpo
2 reo ipſam legerit. ¶ † Itē no. ꝙ icaute factū habeꝛ ꝓ nō facto.
3 ¶ † Itē no. ꝙ ꝟba gñalia i dubio reſtringi debēt ad cogitata ꝛ nō debēt referri ad icogitata. facit. l. cū aquiliana. ꝛ. l. q cū tutoribus. ſ. de trāſa. ¶ Itē not. ꝙ ꝟbū vel factū excedēs mētē reſtringi dꝫ ad mētē. ꝛ ſic magis mēs ꝙ ꝟba vel factū dꝫ attēdi. facit l. cū iure. C. de fideicō. cū cōcor. ¶ Itē no. ꝓ cautela ꝙ ſepe vtuntur notarij: qꝛ in fine inſtrumēti in ſubſcrip. dicūt ꝛ atteſtanꝛ ꝙ interlineaturas ꝛ cācellatiōes ſupra factas ipſi fecerit tñ qꝛ talis gñalitas nō referreꝛ ad incōſulte factas: cautela eſt ꝛ ſic ſeruaꝛ ꝙ ſpecifice faciāt mētionē ꝺ tali interlineatura ꝛ cācellatura. ꝛ no eſt iſte tex. alibi ſm Dy. ¶ Itē no. ꝙ icōſulto delere inualidaꝛ
4 ꝑceptionē. de ꝙ dicꝛ cū glo. ¶ † Itē no. ꝙ licita ē argumētatio de toto ad ꝑtē. facit. l. q de tota. ſ. de rei ve. ¶ Ultimo no. ꝙ hereditas ſemel data non de facili admittiꝛ de quo in gl. ꝛ in. l. pater familias. ſ. de hꝫ. inſti. ¶ In gl. ij. in ſi. no. bñ hāc gl. cū ꝙ ꝯcordāt alia infra in ꝟbo lꝫ cōſulto. ꝛ. ſ. de teſta. l. ad teſtiū. §. lꝫ ſi ſigna. p ꝙ videꝛ cōcordari due alie gl. que videnꝛ ꝯrie i hac materia. Una eſt in. l. noſtrā. C. de teſt. ꝙ ſimplr vr dicere ꝙ p cācellationē vel inſionē teſtamēti tolliꝛ teſtm̄ ope exceptiōis. alia ē in. l. iij. §. nō ſolū. ſ. de adimē. le. ꝙ dicit abſolute dicto caſu ipſo iure tolli teſtm̄. ꝛ bar. ēt vr fuiſſe varius in hac materia. n. d. hꝫ ꝛ l. d. §. nō ſolū. abſolute eꝫ gl. d. §. nō ſolū. ſed. l. q liberis. §. teſtō. ſ. de ſecū. ta. abſolute vr tenere glo. l. noſtrā. Sꝫ certe hec gl. vr poſſe ſuiſſe veritatē. ꝛ p ipſas poſſunt alie cōcordari: qꝛ ſi cācellatio vel inciſio fuit ante cōſūmatū teſtm̄ tunc ipſo iure tolliꝛ teſtm̄ ꝛ hꝫ qñ ꝓ nō facto. alr ſi ſit iā ꝯſūmatū tolleꝛ ope exceptiōis. Sꝫ tūc fortiter ob. qꝛ ſi tolliꝛ ſolū ope excep. ergo vr ꝙ lꝫ teſtator icidat teſtm̄ iā ꝯſūmatū vt hereditas veniat ad veniētes ab inteſtato: nō vr qꝺ tūc veniētes ab inteſtato poſſint auocare hereditatē a ſcripto i teſtō. lꝫ poſſent ſe tueri exceptiōe ſi poſſiderēt. ar. l. militis §. veteranꝰ. ſ. de teſta. mili. tñ ꝯrīū decidiꝛ in. l. ſi. ſ. e. ꝛ i. l. j. §. pe. ſ. ſi ta. te. nul. ex ta. ꝑpter ꝟ Bal. dubitauit in. l. pe. ſ. e. ꝛ non decidit. Ang. ꝟo hic dicit qꝺ heres ſcriptꝰ erat heres de iure rigore. ſꝫ veniētes ab inteſtato erūt heredes vtiliter. i. cū effectu. ſicut in ſili ꝯtingit in. l. j. §. j. ſ. ad tre. ꝛ. l. ꝛ ſi ſine. §. ſꝫ ꝙ pap. ſ. de mino. ꝛ ꝓ hoc et allꝫ. glo. l vna ſol. in. l. d. l. j. §. pe. Sꝫ ꝯ iſtā ſol. fortiter facit qꝺ habeꝛ in. d. l. q liberis. §. teſtō. ſ. de ſec. tab. vbi vr ꝓbari ꝙ iſto caſu ſcriptꝰ in teſtō inciſo poſſit ſe tueri exceptione ꝛ poſſit ēt cōtra tertiū agere: lꝫ nō poſſit agere ꝯ veniētes ab inteſtato. Iſtud ꝯrīū nō reperio tactū per doctores nec bñ declaratum. Potes dicere ſuſtinendo ꝑdicta qꝺ qñꝗ teſtator incidēs teſtm̄ vult hereditatē deuenire ad aliquē ad quē nō poſſet facere deuenire ſine noua ſolēni volūtate etiā dato qꝺ teſtm̄ ꝙ incidit penitus caſſareꝛ ex poſtfacto. vt eſt videre in caſu. d. §. teſtō. vbi ideo incidit ſcꝺas tabulas: qꝛ nolebat venire ad ſcriptos in primo teſtō qꝺ fuerat ipſo iure ſublatū p ſcꝺm. vt. l. poſthumus. §. ſi paganꝰ. ſ. ti. j. ꝛ tūc ſcriptꝰ i teſto inciſo ſolū repelleꝛ exceptiōe ab illo ad quē teſtator voluit deuenire. nō aūt ab alio tertio. qꝛ quātū ad illū tertiū ceſſat cā exceptionis. nec poſſet etiā tunc ille ſcriptus in primo agere ꝯ ſcriptū in ſcꝺo. ꝛ ſic loquiꝛ. d. §. teſtō. Interdū vero teſtōr incidēs teſtm̄ noluit hereditatē peruenire ad veniētes ab inteſtato ad quos ꝑueniret ſine alia volūtate dūmodo teſtm̄ caſſaret. ꝛ tūc hoc caſu fauore veniētiū ab inteſtato dabiꝛ eis ēt actio contra inſtitutū in tabulis inciſis. ꝛ ſic intelligaꝛ. l. ſi. ſ. eo. ꝛ. d. l. j. §. pe. facit qꝺ habeꝛ in. l. ij. ꝛ in. l. poſthumꝰ. ꝟ. idē ē circa. ſ. ti. j. ꝛ. l. ſi duobꝰ. §. ſi prꝰ. ſ. de ꝯdi. ꝛ in. l. hac ꝯſultiſſima. §. ſi qs. C. q teſta. fa. poſ. Uel forte pōt dici qꝺ lꝫ regulariter tollaꝛ teſtm̄ ꝙ excep. qñ poſt ipſum ꝯſummatū fit cancellatio vel inciſio. vt hic in. §. ſed ꝯſulto. tñ ſit ſpeciale in caſu iſto qñ cācellatio

cellatio vel inciſio fit vt ſuccedāt venientes ab inteſtato ꝙ ipſo iure tollat̃ teſtm̄ p talē actū factū: ꝫ videat̃ voluntas min⁹ ſolēnis: ꝛ hoc fauore veniētiū ab inteſtato. ar. ꝺ. l. hac ꝯſultiſſima. §. ſi qs. ꝛ ſcđ'i iſtā ſol. nō ob. l. et q. ad fi. ti. j. ti. j. ℂ In gl. nō data efficaciter. voluit dicere gl. ꝙ † tūc demū hereditas vr efficaciter data qñ
5 teſtator eſt mortu⁹ ꝛ heres adiuit: nā nō poſſet ille q ſic efficaciter eſſet heres deſinere eſſe heres ſaltē mero iure: ꝫ qñq etiā de mero iure deſinat eſſe heres. vt qñ rūperet̃ teſtm̄ p querelā in totū. l. ſi in ſubſtitutionē. ꝛ ꝙ no. ibi. j. de vulga. ꝛ pupil. Sꝫ legatū etiaꝫ habitū poſt mortē teſtātis bñ pōt ipſo iure in aliū trāſf. m. l. ſi. C. de leg. hic aūt adhuc viuebat teſtator. ꝛ ſic nondū efficaciter fuit data hereditas: ideo factūus pt admi vt litera dicit ꝛ ēt gl. ℂ In ea. gl. ibi qꝛ aliter nō deferet̃ no. bñ hāc gl. ad notata in. l. j. C. de here. inſti. qꝛ qñ fiſc⁹ aufert hereditatē ex pſona inſtitueti ſaltē dꝫ poſſe eſſe de mero iure heres ꝛ nō fundit⁹ incapax. alr nō poſſet venire fiſc⁹. faciat. l. aliud eſt capere. j. de. v. ſig. an aūt qñ hereditas auferri dꝫ tāꝙ ab indigno fiſc⁹ ita demū veniat ſi heres adierit. an vo poſſit venire etiā ſi nō adeat̃ hereditas. tetigit gl. in. l. recuſare. §. ſi fiſco. j. ad treb. ꝛ āgit̃ etiā i. l. ſi ſequēs gradus. ꝛ ibi p bar. j. ad ſill. ℂ In ea. gl. ibi vel adeū quē i po. no. bñ gl. ꝙ parificat iſtos duos caſus qñ teſtator incidit teſtm̄ vt hereditas deueniret ad legitimū. ꝛ qñ incidit vt veniat ad inſtitutū in priori: tñ re vera nō vr̃ bona equiparatio p oīa propter ea ꝙ dixi. ſ. e. gl. ij. ℂ In ea. gl. in fi. ſol. ꝙ ibi nō loquit̃ in hereditate
6 ſed in legato: ꝛ dꝫ ibi † ꝙ ceſſante cā finali legati ceſſat legatū: ſꝫ a dēpto fideicōmiſſo ꝙ fuit cā legati: vr̃ adēptū legatū: ꝛ ſic caſ⁹ eſt diuerſus nō aduerſus. ℂ Extra gl. tāgit hic bar. qđ ſi ſtatuto ciuitatis cauet̃ ꝙ inſtrm̄ publicū vel inſtrm̄ cōfeſſionatū mādet̃ executioni: ſi apparet inſtrm̄ publicū in quo vir cōfeſſus eſt ſe recepiſſe dotē ꝛ aliter nō apparet in inſtrō ꝙ pmiſerit reſtituere dotē. an tale inſtrm̄ debebit mādari executiōi: nā vr̃ ꝙ nō per iſtū tex. qꝛ ex quo i inſtrō nō pt legi pmiſſio vel obligatio: qꝛ nō eſt ibi peti ꝙ mādet̃ executioni. nā alſ potius mādaret̃ executioni pſiſſo legis diſponētis fingi tacitā ſtipulationē apparēte receptione dotis. l. vnica. ff. de rei vxo. act. In ꝯtrariū tñ allegat. l. ſi duo patroni. §. pe. ff. de iureiur. q tex. valde bñ facit: nā lꝫ iuramētū ſit ſtricti iuris. vt l. c. pe. extra de iureiu. tñ ſi qs iurauerit ſe dediſſe dotē trahit̃ iuramētū vt videat̃ iuraſſe etiā ſibi pmiſſas dotē reſtitui vt ibi pꝫ. ꝛ hāc ptē etiā ſequit̃ hic bal. ꝛ ꝙ qꝛ lꝫ bñ ſciē. l. ſi. C. de edi. diui. adr. tol. fundet̃ ex ſcriptura tñ vr̃ habere locū in tacita ſubſtitutiōe cōprehēſa in alia expreſſa. ſupra. l. iā h
i iure. ꝛ ꝙ ibi no. j. de vul. ꝛ pup. ꝛ notari vr̃ in. d. l. ſi. ſcđo qꝛ illud ꝙ pōt pſumi ex vi inſtrumēti vr̃ eſſe de tenore inſtrumēti. l. iuris gē. §. qđ fere. ff. de pac. ꝛ ſic dicit ſeruari in practica. ꝛ idē etiā hic ſentit Ang. ex eo qꝛ illud qđ virtualr̃ cōtinet̃ in inſtrō dꝫ intelligi eſſe ſcriptū in eo. ar. l. aſſe toto. j. de her. inſti. ꝛ l. ſi ita ſcripſero. j. de cōdi. ꝛ demo. ꝛ iſta pars etiā mihi placet: nā non ob. tex. iſte qꝛ hic loquit̃ qñ ex eo qđ nō pōt legi in lr̃a ſurgit veriſimiliter defectus mētis diſponētis vt pꝫ ex eo qđ hic tetigit gl. in verbo factū: q rō ceſſat in caſu noſtro. Itē p hoc facit: qꝛ ſtatutū loquit̃ ſimplr̃ de iſtro publico vl̃ cōfeſſionato: ergo cū iſtud ſit inſtrumētū publicū ꝛ confeſſionatū merito in illo verificant̃ verba ſtatuti. nā inſtrumētorū publicorū vel cōfeſſionatorū ꝙdaꝫ ſunt in quib⁹ etiā eſt expreſſa obligatio. quedā ſunt in qb⁹ nō eſt expſſa ſꝫ ſubintelligit̃ a lege. vt in caſu nr̃o. ꝛ ideo cū ſtatutū idiſtincte loquat̃ idiſtincte debeat intelligi arg. l. de pcio. cū ſiliib⁹ de publi. ꝛ maxime qꝛ vr̃ eadē rō vtrobiqꝫ: qꝛ ēt vt ex notorio pcedit̃ qñ ex contentoi in ſtrumēto ſurgit obligatio a lege pſumpt. nā diſpoſitio legis notoria eſt. l. leges ſacratiſſime. C. de legi. ꝛ iō cū mēs ꝛ rō ſtatuti videat̃ fuiſſe qđ tūc fiat executio ppter quādā notorietatē ſurgentē ex vi ſcripture fiat executio. facit qđ no. i ſilim. ꝺ. l. ſi. C. de edi. diui adri. tol. ꝛ qđ habet̃ in. l. oēs. §. lucius. de his q in frau. cre. ꝛ ibi no. p Bar. merito vtrobiqꝫ dꝫ habere locu diſpoſitio ſtatuti ar. l. illud. ad legē aql. cū ſimilib⁹. Et p hoc bñ facit in rōne ſu. ꝺ. l. ſi duo. §. pe. ꝛ p hoc pꝫ qđ multo forti⁹ idē eſt dicēdū ſi vir cōfeſſus eſt ſe recepiſſe dotē quā vxori reſtituere pmiſit ꝛ de here. ſib⁹ nihil dixit. nā multo fortius habebit cōtra heredes viri executionē paratā ſtāte ſtatuto pdicto. Et ſic dicit An. fuiſſe iudicatū qꝛ obligatio heredū in iſtrumēto virtualiter cōtinet̃ ar. l. j. C. ſi cer. pe. ꝛ l. ſi pactū. ff. de pba. vtrū ge qſtionē qñ traſactū erāt epa oppoēdi excep. nō numerate dotis vel illi erat renūciatū. alias ſecus: vt. l. ſi. cū
7 auf. ibi ponit. C. de do. cau. † Itē fac tex. iſte ad qſtionē ſi reperit̃ inſtrumētū antiquū in quo corroſa eſt maior pars idictiōis ita qđ nō pōt bene apparere quota fuerit idictio. ꝙ cū indictio ſit de ſubſtātialib⁹ inſtrumēti vt no. in auf. vt prepo. no. imper. coll. v. ꝛ l. generali. C. de tab. li. x. ꝛ c. inter dilec. extra de fi. inſtr. qđ nō debeat tali inſtrumēto dari fides. nec dꝫ executiōi mādari: lꝫ forte ex iudicio intellect⁹ poſſit percipi qđ ibi deſcripta fuerit indictio. Sꝫ ꝯrariū tꝫ hic Bal. ꝙ ex qualitate facti ppendit̃ ꝙ ex poſtfacto poſt inſtrumentū perfecte ſcriptū ſurrexit defect⁹ predict⁹ adeo non vr̃ vitiari inſtrumentū. ex quo iudicio intellect⁹ percipi pōt indictionē ibi fuiſſe. ꝛ hoc credo verū in indictione quā in dubio poſſum⁹ colligere ex numero annoꝝ. vt no. p gl. in. ꝺ. c. inter dilectos. ꝛ in. l. j. C. de emē. iuſti. codi. ꝛ qꝛ ſi error eſſet inter indictionē ꝛ annos dñi poti⁹ pſumerem⁹ errorē fuiſſe in indictiōe vt no. Bar. in. l. ſi librari⁹. j. de reg. iu. vñ ſec⁹ puto ſi eſſent corroſi anni dñi: ex quo corroſio eēt i pte ſubſtātiali: qꝛ ex q tūc nō poſſet inde cōprehēdi numer⁹ annoꝝ nō vr̃ qđ inſtrumētū pbet̃ p ea q not. in. l. j. §. ſi. j. de ſecu. ta. ꝛ in. l. ſi vn⁹. C. de teſta. Allegat̃ etiā iſte tex. qđ delēs ſcripturā aliquā nō pōt amplr̃⁹ illa vti. ꝛ idē dictm⁹ in falſificāte acta: qꝛ pdit cauſam. l. in fraudē. §. quoties. j. de iure fi. ꝛ idē dicit hic Ang. in diſſigillāte acta que trāſmittebant̃ ꝯſultori. Sed certe nō reperio hoc iure cautū qđ ex hoc pdat̃ cā niſi aliter falſificarent̃ acta. facit qđ habet̃ in. c. olim. ibi. extra de reſcri. ꝛ in. c. cū olim. el ſcđo extra
8 de off. dele. ℂ † Vltimo allegat̃ qđ bānū cācellatū a nō habente autoritate cancellandi habet̃ pro nō cācellato. facit. C. ſi a nō cope. iudi. per totū. Interdū tñ eſt econtra qđ nō cācellatū habet̃ pro cācellato ex mēte diſponentis. l. emptor. §. luci⁹. ff. de pac. ꝛ hoc eſt valde vtile pro exbānitis ꝛ exitis q rebanniunt̃ vel remittunt̃ vel reintroducunt̃ ꝛ i capitulis adijcit̃ qđ oēs exbānitiones ſeu bāna ipſorū habeant̃ pro caſſ. a ꝛ cācellatis. vt ſic quātū ad effectū habeat̃ perinde ac ſi vere cācellatio eſſet facta: etiam dato quod poſtea actualiter non reperiatur cācellati.

Si qs codicillos.

Ex codicillis cōſulto delctis nihil debetur. h. d. ℂ No. qđ ſcriptura conſulto deleta nō valet etiā ſi poſſit legi. ℂ No. ſcđo qđ confirmans ſcripturam per ſe fiendā intelligit̃ cōfirmare ſcripturā que nō reperiat̃ deleta ex conſciētia ipſius.

Summarium.

1 Cauſa que cācellationi adijcitur eius effectū reſtringere dꝫ.
2 Cancellare ꝛ inducere differunt.
3 Legatum quod ab vno heredum relinquit̃ ab alio nō debet̃.

1 Cancellauerat. † Cauſa adiecta cācellationi in dubio reſtringit cācellatiōis effectū. Et pmo ponit̃ thema ꝛ qſtio. ſecūdo ei⁹ ſolutio ali⁹ rñdēdo ꝛ diſtinguēdo. ſcđa ſibi dicebā. Illa ſcđa ſubdiuit̃ i duas: qꝛ pmo ſoluit caſum in q nomē vni⁹ ex heredib⁹ tm̄ induxit. ſcđo qñ oīm noīa. ſcđa lꝫ ſi oīa. Et illa ēt ſubdiuidit̃ i tres. pmo qñ certū eſt qđ vni ſoli adimere voluit. ſcđo qñ certū eſt qđ oīb⁹. tertio qñ dubitat̃ an vni
2 vel oīb⁹. ſcđa ibi qđ ſi putauerit. tertia ibi in ambiguo. ℂ † No. qđ differētia eſt inter cācellare ꝛ inducere. ſup quo vide gl. in. l. ſi quis libertatē. in ver. inducat̃. ff. de pet. here. ꝛ in. l. inductū. C. de ſolu. ℂ Itē no. qđ cā facti reſtringit ipſum factū ſeu ei⁹ effectum. ꝛ eadē ratiōe ſm Bal. cauſa verbi reſtringit verbū. facit qđ habet̃ in. l. quod dictū. ff. de pac. ℂ In gl. voluntas. ibi vel
3 ſolue vt ibi melius. dic † qđ regulariter pcedit id qđ ibi dicit̃ qđ legatū nominatim relictū ab vno heredum regulariter nō debetur ab alio. fallit ſi ex coniecturis aliud appareat fuiſſe de mēte teſtātis. prout videt̃ fuiſſe in caſu ppoſito. ex quo ſolū nomen heredis cancellauit ꝛ non nomē legatarij. ꝛ iſta videt̃ eſſe mēs iſti⁹ tex. ꝛ ideo dū litera dicit ſi ea volūtas fuit ſupple prout vr̃ eſſe in dubio. ex quo ſolū nomē heredis cācellauit per ea q infra ſequūt̃ ꝛ que habent̃ in. l. ſequenti. ℂ In gl. queſtio ibi nō ſoluitur. vel poſſes dicere qđ imo ſoluit̃ in ver. in ambiguo. ſi tamē intelligas queſtionem eſſe quando propter vnū heredem cācellauit totum teſtamentum ꝛ voluit omnibus nocere: tūc dic qđ nocebit etiā in legatarijs. ꝛ iſta queſtio etiā tūc expreſſe hic non ſolueretur. Sed ſi non ſunt cancellata legata vel ſi ſunt cācellata: tamē teſtator adijcit cauſam cancellationi. ſi nō apparet aliter de mēte teſtātis qđ voluer. ꝛ propter vnum omnib⁹ nocere. reſtringetur cancellatio ꝛ effectus eius ad perſonā propter quā eſt facta. ꝛ facit tex. iſte qđ ſi tres reperiant̃ bāniti in eodē bāno ꝛ quilibet cōdēnatus ad mille qđ ſi reperiat̃ bānū cācellatū: qꝛ vnus eoꝝ ſoluit mille nō per hoc intelligētur alij duo cācellati.

Summarium.

1 Imperator in cauſa propria iudex eſſe poteſt.
2 Exceptio declinatoria contra principem locum non habet.
3 Imperator ꝛ quiuis dñs ſuos patiēter debet audire ſubditos.
4 Teſtamentum nullum cenſetur in quo non nominatur.
5 Iudex cum aduocatis litis conſilium habere non debet.
6 Factum limitatum ſine effectu eſſe non debet.
7 Fideicommiſſum nutu non relinquitur.
8 Teſtator quare nomina heredum cancellare preſumatur.
9 Iudex ſuper iure ꝛ ſuper facto partem quandoqꝫ interrogat.
10 Cancellatum vel inductū in teſtamēto preſumit̃ cōſulte factū.

Proxime. Si teſtator cācellat noīa heredū hereditas applicat̃ fiſco. Legata aūt ꝛ libertas in teſtamēto relicta valēt. h. d. ſm gl. ℂ No. pmo qđ in dubio benignior interpretatio

1 eſt aſſumenda.facit.l.benign⁹.ff.de le.¶†No.ſcđo q̄ impator
pōt eſſe iudex in cā ppria.⁊ ad hoc ſepe allegaṭ.⁊ hoc idē cōiter
dicit in quolibet nō recognoſcēte ſupiorē.tñ an de iure reperia-
tur aliquis nō recognoſcentes ſuperiorē ſuū:tangit l.c.cū
p venerabilē.extra qui filij ſint legi.⁊ dixi in l.infamē.ff.de pub.
iudi.⁊ tāgit etiā in.l.hoſtes.ff.de captiuis.⁊ an papa poſſit eſſe
iudex in cā ppria tāgiṭ l.c.cū veniſſent.extra de iudi.An autē
epūs pōt eſſe iudex in cauſa eccleſie ſue tangit ibidē.⁊ per Inno.
in.c.ex parte.extra de ꝟb.ſig.⁊ l.c.ſi quis erga.⁊.c.ſi q̄s ab epi
2 ſcopo.xi.q.vi.¶†Itē no.q̄ contra principē nō videtur habe
3 re locū exceptio decli natoria.¶†Itē no.q̄ imperator ⁊ per cōſe
4 quēs quilibet p̄ idēs debet pariēter audire ſubditos.¶†Itē ꝟ
no.illud vulgare q̄ nō pōt teſtamētū valere q̄ nō h̄z heredē.
tñ fallit in caſu c.cū tibi.extra de teſta.vbi vz diſpoſitio ad pias
cauſas etiā ſi expreſſe non ſit facta inſtitutio heredis.ſz ſolū cō
5 miſerit q̄s diſpoſitionē ſuoꝝ bonoꝝ i alteri⁹ volūtatē ¶†Itē
no.q̄ iudex nō debet habere cōſiliū cū aduocatis litis.de quo
hic in gl.licet ipſoꝝ allegatiōes debet audire.¶In glo.vēdica
rentur.ibi r̄ndeo fauore legatoꝝ.hāc glo.reprehendit Dy.quē
ſequiṭ Bar.⁊ etiam Cy.in l.veſtram.C.de teſta.ex eo q̄ nemo
dz preſumi indign⁹ niſi appareat l.cū pater.§.rogo.cū gl.⁊.l.cū
quidā.de le.ij.⁊ ideo dicit q̄ in dubio debēt venire veniētes ab
inteſtato.⁊ ſi dicaṭ tūc legata nō debebunṭ.r̄ndeo q̄ magis fa
uendū eſt veniētibus abinteſtato q̄ ſit fauendū legatarijs.ar.l.
ſi.C.de codi.⁊.l.hac ꝯſultiſſima.§.ſi q̄s.C.de teſta.Saluat tñ glo.
in duobus caſib⁹.ſez q̄n probaretur heredes ſcriptos fuiſſe idi
gnos.vel q̄n ſcripti fuiſſent veniētes abinteſtato ⁊ ſic limitat ⁊
intelligit hāc.l.Pe.tñ dicit vt refert Bal.q̄ etiā ſiue veniat
hereditas ad veniētes abinteſtato tacite vr̄ legata repetita.⁊
6 hoc placet hic Bal.tum q̄ †factū limitatū dz pařere effectuz.l.
j.§.iul.ff.de in.actuq̄z pri.tum q̄ fiſcus non vr̄ hic auferre vt ab
indigno.ſz tāq̄ caducū.⁊ videṭ q̄ fiſcus debeat legata et ſi nō
adeatur hereditas.⁊ per conſequēs eadē ratiōe debebūt veniē-
tes abinteſtato.⁊ hoc etiam ſequiṭ hic Ang.ex eo q̄ licet h̄ēdi
tas veniat ad venientes abinteſtato:tamē ſcriptus heres de me
ro rigore eſt heres.⁊ ſic eius aditione cōfirmabunṭ legata ⁊ de
bebūt preſtari a venientibus abinteſtato quo erūt vtiliter here-
des.vt tetigi in.l.ſ.ſup gl.ij.ff.e.T ſi exponebat līam hic dū dicit
q̄ petebanṭ bona vt caduca.i.ad iſtar caducoꝝ.Sz tu poſſes di
cere q̄ hic reſpexit tp̄s quo ad caduca vl̄ q̄ſi deuoluebanṭ ad fi
ſcū cū honore ſuo iuxta.l.itē veniūt.§.p̄dic.ff.de pet.here.Itē ad
uerte q̄ lz opi.Dy.cōiter tneaṭ:tñ opi.glo ſequiṭ Jac.but.in
l.veſtrā.C.de teſta.⁊ p ipſa facit iſte tex.non diuinando put fa-
cit Dy.qui reſtringit hāc.l.ad alterū de duob⁹ caſibus de q̄b⁹
dixi.Itē p gl.vr̄ eſſe caſus in.l.cū quid.ver.q̄ diuus mart⁹ ⁊ l
l.cū in talibus.§.ſi.ff.de his q.vt in ſi in quibus vr̄ pbari q̄ hoc
ipſo q̄ nomē heredis inducit ven tilli⁹ portio applicāda fiſco.
Pro hac parte eti i vr̄ eſſe caſus in.l.j.§.pe.in prin.ff.ſi tab.teſta.
nulle extra.a ꝯtrario ſenſu dū dicit.voluitq̄z inteſtatus decedere
nā innuit a cōtrario q̄ ſi id nō apparet q̄ in dubio nō veniēt
veniētes ab.inteſtato.nec obſtāt rōn⁹s Dy.q̄ p̄cedūt i dubio
q̄n nulle apparēt circūſtantie facti ex quibus veriſimiliter poſſit
p̄ſumi q̄ q̄s fuerit indignus vel reputatus indignus.ſz i caſu
nr̄o vr̄ eſſe ſecus:q̄ ꝓpter factū cancellationis vr̄ teſtator repu-
taſſe ipſum idignū.⁊ ſic vr̄ hoc ius p̄ſumere ⁊ ideo ſecus vr̄ poſ
ſet ēt dici q̄ aliud eſt querere an q̄s preſumaṭ indignus ⁊ lo-
quunṭ iura allegata p Dy.aliud eſt q̄rere an teſtator videaṭ p
actū cācellationis reputaſſe quē indignū.⁊ de hoc ꝓprie q̄rim⁹
an ſi teſtator aliquē reputauit indignū.auferri dz h̄ēditas p fi
ſcū vt.l.h̄ēditas.C.de his q̄ bus vt indi.Itē aduertendū q̄ nō
vr̄ bona opi.Pe.⁊ ſequacium.vz q̄ tacite videanṭ repetita le
gata a veniētibus abinteſtato.ex hoc debeaṭ q̄n teſtator cācel-
lauit noīa heredū vt decederet iteſtat⁹.nā certū eſt q̄ ex quo ex
illo teſtō pōt adiri hereditas p̄ſit cōſ. quēter deberi legata.l.eaz
quā.C.de fideicom.niſi conſtet de ſolenni voluntate ſaltē corā
q̄nq̄z teſtibus q̄ teſtator voluit legata p̄ſtari.nō obſtāte q̄ inua
lidū ſit teſtm̄.Cū ergo teſtōr nihil dixerit de legatis nō vr̄ q̄ le
gata poſſint dici repetita.p̄ſertim ſi tm̄modo corā duob⁹ vl̄ tri-
bus teſtib⁹ cācellauit.q̄ caſu ēt ſi expſſe voluiſſet repetere nō va-
7 luiſſet.†Et idē ſi corā q̄nq̄z ſi poterat loq̄:q̄ nutu nō pōt fidei-
cō.relinqui a valēte loqui.l.nutu.ff.de le.iij.Itē nec vr̄ tutū q̄ di
cit Ang.vz q̄ ſcripti adibūt cū ſint mero iure heredes:q̄ fore
te poterit eſſe q̄ nolent adire.preſertim ſentientes cōmodū he-
reditatis nō debere eos ſeq̄.⁊ p̄terea ſatis eſt illud dubiū.an ex
facto teſtātis poſſ t vn⁹ ee heres directo alter vtiliter extra caſū
tituli ad treb.nā hoc vr̄ eſſe contra.l.et q̄ ff.ti.j.Et ideo p declara
tione hu⁹ materie cōclude q̄ aut teſtator cācellauit totū teſtm̄
aut ptē teſtamēti.p̄mo caſu aut cōſtat q̄ cācellauit volēs dcede
re inteſtatus.aut ꝯſtat q̄ cācellauit reputās oēs indignos.aut
dubitaṭ ſi ꝯſtat q̄ voluit decedere iteſtat⁹ nō eſt dubiū q̄.l.j.§.
pe.ff.ſi tab.teſt.nulle extra.ſcđo caſu ſilr nō eſt dubiū p.l.h̄ēditas
C.de his q̄bus vt indi.tertio caſu dic q̄ videṭ cancellaſſe vt de-
cedat inteſtat⁹.nō eñ pōt tūc attēdi fauor legatarioꝝ ex quo le
gata ſunt cācellata ⁊ totum teſtm̄.Itē videṭ hoc p̄cedere ēt ſi
ſcripti eſſent veniētes ab inteſtato:q̄ hoc caſu nō poteſt ꝓpendi
quare magis cācellauit teſtm̄ an ꝓpter heredes an ꝓpter lega
tarios.⁊ nō eſt veriſimile q̄ oēs voluerit reputare indignos ⁊
delinquētes:cū de facili nō cōtingat plures ſit delinq̄re.l.ſz ſi ex
dolo.ff.de dolo.⁊ ideo in dubio poti⁹ vr̄ feciſſe vt decedat ex to
to inteſtat⁹.⁊ hec vera niſi cōſtet q̄ ꝓpter vnū tm̄ cācellauerat
totū teſtm̄.quo caſu ſtādū eſt diſtinctioni.l.precedētis:q̄ aut cō
ſtat q̄ voluit ꝓpter illū oīb⁹ nocere.aut cōſtat q̄ voluit illi tm̄
nocere.aut dubitaṭ.duobus vltimis caſib⁹ illi tantū nocebit ſe
cundo caſu principali q̄n partē tātū cancellauit:⁊ tūc aut cācel
lauit legata vel partē legatorū.aut cācellauit heredis inſtitutio
nez.Si cācellauit legata vel partē legatoꝝ:tūc ſi cōſtat de mēte
teſtantis quare cācellauit vel vt veniāt ad fiſcū vel vt remaneāt
penes heredē.illud ſerua.in dubio videṭ q̄ legatarij exceptiōe
repellanṭ ⁊ remaneāt legata penes illos q̄bus ſunt relicta p.l.ſ.
§.ſz cōſulto.ff.e.⁊ facit.l.militis.§.veteranus.ff.de teſta.militis.
8 †Si vero cācellauit noīa h̄ēdū:tūc attēde aut cācellauit nomē
vnius vel duoꝝ tm̄.aut noīa omniū heredū.Si cācellauit nomē
vnius vel duoꝝ.tūc ſi apparet de mēte teſtātis quare cācellaue
rit vel vt veniat ad fiſcū vel vt veniat ad coheredes illā ſerua p
id q̄ dixit glo.Si vero nō apparet tūc vr̄ q̄ i dubio videaṭ re
putaſſe illū idignū per.l.cū quidā.⁊.l.cū tabulis.§.ſi.de his q̄b⁹
vt indig.⁊ rō diuerſitatis inter legatū ⁊ heredis iſtitutionē eſt:
q̄ legata capiunṭ ab herede.ſz hereditas a ſeipſo.facit.l.ex par
te.ff.de acq.here.ideo legata i dubio reuertunṭ ad eū a quo ſunt
relicta.q̄ rō ceſſat in heredis inſtitutiōe.ideo in dubio videṭ tūc
heres ſcript⁹ reputat⁹ indign⁹.Interdū vero cācellauit noīa oim
h̄ēdū ⁊ tūc ſi conſtat de mēte teſtātis vel q̄ voluerit venire ad fi
ſcū vel q̄ veniat ad veniētes ab inteſtato.illā ſerua.ꝟ tñ vltio
caſu nō puto legata deberi niſi expſſe eſſent repetita i ipſo teſtō
vel p teſtatorē corā q̄nq̄z teſtibus tp̄e cācellationis.⁊ idē forte
ſi expſſe nō repeteret.ſi tñ cācellauit noīa h̄ēdū tm̄ corā q̄nq̄z te
ſtibus.⁊ ex accidēti q̄ tunc forte erat mutus.quo caſu poſſet ſal
uari opinio Pet.Si aūt dubitaṭ de mēte teſtātis:tūc ſi probari
pōt ipſos indignos videaṭ reputaſſe ipſos indignos ꝓpter deli
ctū p̄ambulū.ar.notatoꝝ i ſilli in.l.hec em̄.ff.de ſuſpec.tu.Idē
ſi nō ꝓbaṭ ſi modo ſcripti erāt de veniētibus ab iteſtato.vt hic
eſt caſus ſm intel.Dy.nō em̄ tūc alia cōiectura pōt capi q̄ q̄ re
putauerit eos idignos.Si vero fuiſſent ſcripti extranei ne ꝓba-
renṭ indigni.tūc ſi repetita erāt legata i teſtō a veniētib⁹ ab in
teſtato tūc nō videṭ reputaſſe illos idignos.nā ceſſat tūc fauor
legatoꝝ.de quo in gl.T n forte poſſet dici oppoſitū p dictā.l.cū
quidā.⁊ p iſtū tex.qui loq̄ṭ indiſtincte.Si autē legata nō erāt
repetita tūc videṭ reputaſſe eos idignos vt hic eſt caſus.nā tūc
etiā dicunṭ vēdicare bona tanq̄ caduca lato ſumpto vocabulo.
q̄n auferunṭ vt ab indigno.vt eſt tex.cū gl.i.l.itē veniūt.§.p̄dic
9 ſm vnā expoſitionē.ff.de peti.here.¶In gl.i duxit.in fi.†Not.
bñ ex tex.cū gl.q̄ q̄nq̄z iudex iterrogat ptē d eo q̄ ē iuris.q̄nq̄z
ptē iterrogat ſup facto.vt.l.officium.hic alleg.q̄nq̄z vero p̄s iter-
rogat partē iiudicio:⁊ tūc dicit glo.ſingularis q̄ p̄mo debet
illud pars iterrogās ponere ⁊ iurare q̄ nō calūnie cā ponit.⁊
ſic ſeruaṭ i practica vt eſt gl.ſingularis in.c.iudicātē.xxx.q.vi.
ſm Bal.¶In gl.remotis.in ſi.Solue q̄ illa lex dz itelligi ſm
iſtā:q̄ aduocat⁹ pōt allegare corā iudice donec iudex imponat
ſibi ſiletiū.nā nō dz eſſe nimis ꝟboſus.l.ampliorē.§.in refutato
rijs.ff.de ap.An aūt q̄s poſſit cogi ad conſulēdū.dic vt hic per
Bar.⁊ eſt bona gl.in.l.i ſacris.C.de ꝓximis ſacroꝝ ſcrinioꝝ.
10 li.xij.¶In.gl.inſerat.in ſi.No.†bñ ex tex.cū glo.q̄ regulariṭ
ſi reperitur aliquid inductū vel cācellatū in teſtō p̄ſumiṭ eſſe cō
ſulte factum.⁊ ſic ex cōſciētia teſtātis.Fallit fauore libertatis.⁊
idē dicit Bar.fauore pie cauſe.argu.l.illud.cū ibi notatis.C.de
ſacroſan.eccle.q̄ eſt valde nota.⁊ hoc clarū q̄n teſtamētū reper
tum eſt penes teſtātē.alias eſt maius dubiū.nā Bal.i.l.j.ff.e.
poſt Cy.in.l.veſtrā.⁊.l.ſi vn⁹.C.de teſta.ſentit ſecus eſſe.Sed tu
potes dicere q̄ aut teſtm̄ reperiṭ clauſum ⁊ ſigillatū ⁊ tunc in-
diſtincte penes quēcūq̄z reperiaṭ p̄ſumaṭ cōſulte factū.ar.nota
toꝝ per glo.in.c.ex literis.extra de fide inſtru.Si vero nō eſſet
clauſum:tūc eſſet maius dubiū tūc videreṭ idiſtincte idē dicen-
dum per iſtū tex.⁊ ſic tranſit etiā Bar.Et pro hoc facit q̄ no.p
eūdē in.l.labeo.⁊.l.poſtq̄.ff.de pac.q̄ forte poſſet limitari niſi
pſona eſſet valde ſuſpecta penes quā repertū eſt teſtm̄.ar.l.vnice
§.ſed ne fraudādi.C.de cad.tol.An aūt p̄ſumaṭ cācellatio
facta ante perfectū teſtamētū an poſtea.dixit Bal.in.d.l.j.q̄
preſumiṭ facta tp̄e teſtamenti.ar.l.ſi quis ex argentarijs.§.ij in-
tuum tabularum.ff.de eden.quod eſt notandum.

Summarium.

1 Contractus in inſtrumento cōtentus nō annullatur p cācel
latiōnem in cancellatōi in breuiatureextenſo,
2 Cācellatio vnica nō ſufficit ſi bānū in plurib⁹ libris ſcriptū ſit.

Præfert·m

Preſertim dictio quid importet.
4 Cauſa teſtati aliquo caſu concurrit cum cauſa inteſtati.

PLuribus. Si aliq̃ ex plurib⁹ tabulis vni⁹ teſtamẽti ſit deleta teſtm̃ non
ppter hoc conſtituit irritũ niſi teſtator dixerit ſe velle
1 decedere inteſtatũ.h.d. ¶ † No.ex iſto tex. q̄d ſi reperit in breuiatura notarij cãcellata ſi nõ eſt cãcellatũ extẽſum: nõ
2 p hoc eneruabunt vires ↄtrus contẽti in ipſo inſtr̃o.† Et ſic facit q̄d ſi bannũ ſit in pluribus libris deſcriptũ nõ ſufficiat vna
cancellatio niſi cancellet de oĩbus: ⁊ ideo cautus ſit ex bannit⁹
vt faciat oẽs ſcripturas cancellari: ⁊ hoc ſimplr ſequit hic Ange. Sed potes limitare hoc verũ niſi ſit adiecta cã cancellationis reſpiciẽs oẽs ſcripturas. vt q2 cancellatũ ſit ex eo: q2 ſoluit
condemnationẽ ex qua erat bannitus.ar.l.ij.ff.e. ⁊ eius q̄d tangit hic Bar. de inſtr̃o cãcellato p creditorẽ ⁊ tradito debitori:
q̄d pdeſt ſibi ad liberationẽ ſi rogationes notarij nõ ſime cancellate. ¶ In gl.irrita.ibi dictio p̄ſertim.† No. bñ q̄d dictio p̄ſertim ĩportat idẽ q̄d dictio maxie: ⁊ ſui natura iplicat.facit q̄d
3 no.in.l.illo.ff.ad.l.aq̄l.⁊ l.c.a.d abolẽdã. ex̃ de filiis p̄ſb. ⁊ ſentit
hec p̄ma opi. q̄d ipſo iure teſtm̃ tollat ſi alie tabule nõ extarẽt.
Sʒ ↄñũ ſentit ſequẽs ſolutio.dic vt dixi in.l.i.ſup gloſſ.ij.ff.eo.
¶ In gl.fi.ibi p legitimos: ſi aũt aduocet hereditas a ſcriptis
p legitimos: ſi ſm Ang.de mero iure ſcripti erũt hr̃des.l.i.§.pe.
hu. alleg.vbi hec gl.ſentit in p̄ma ſol. Et ex h̄ no. Ange. caſum
4 nouũ † in quo cã teſtati ⁊ inteſtati mutuo ↄcurrũt: nã ſcript⁹ hẽ
bit ſolidũ ⁊ veniẽs ab inteſtato ſiliter ſi ſcript⁹ habebit ius directũ: ſed veniẽs ab inteſtato habebit vtile tm̃: ſicut in ſili cõtingit q̃ñ inſtitut⁹ reſtituit aſcendens aditionẽ hereditatis: nã remanet directo heres ⁊ veniẽs ab inteſtato eſt heres vtiliter.l.ex
cõtractu.ff.de re iud.⁊.l.i.§ ſi qs adita.ff.ad tertu. Sʒ certe iſtud
dictũ Ang.eſt dubiũ ppter.l.ei q.ad finẽ ti.ff.ti.j.q2 ſemel heres
nõ põt ex facto teſtãtis deſinere eſſe heres. Saluo caſu tit.ff.ad
treb. Et ideo forte poſſet teneri oppoſitũ q̄d ſcript⁹ nullo mõ ſit
heres.vt tetigi.l.i.ſup gl.ij.ad finẽ.ff.e. Nec ob.gl.in.d.§.pe.q2
nõ remanet in illa ſol. ¶ In ea.glo.ibi. ⁊ ſic legata nõ debent
imo debent ſm pe.qñ repetita a venientib⁹ ab inteſtato.⁊ h̄ ſeqt
Ang.⁊ etiã Bal. Sed tu dic vt plene dixi in.l.precedenti.

¶ De heredibus inſtituendis. Rubrica.

¶ In glo.rubrice.in fi. Hec cõtinuatio nõ videt bona: q2 non
videt fieri ad prima contra ea que habentur in.l.ij.ff. de ſtatu
ho. Unde potes dicere ſupplẽdo ad gl. q̄d primo tractauit de
filiis ⁊ aliis deſcẽdẽtibus quõ debeãt inſtitui vel exheredari verũ q2 ſi nõ inſtituuntur nec exheredant teſtm̃ reddit iniuſtum
⁊ nullũ: ⁊ interdũ etiã rumpitur: ⁊ interdũ etiã irritat. vt in.l.j.
ff.de iniuſto teſta.ideo poſt titulum de liber.⁊ poſthu.poſuit titulum de iniuſto teſtõ. Et q2 teſtm̃ interdũ etiã redditur inualidũ alia rõne: vcʒ q2 eſt cancellatũ vel deletũ: ideo ſubiungit titulũ de his q̃ in teſta.delent. Et q2 in teſtamentis nedũ liberi ſed
etiã extranei inſtituuntur ideo poſt titulos p̄dictos hic ſubiunxit titulum generalem de heredibus inſtituendis.

Summarium.

1 Teſtamentum ab heredis inſtitutione debet incipere.
2 Exheredatio filij debet nominatim fieri.
3 Teſtabilis paſſiue heres inſtitui poteſt.
4 Mutus heres inſtitui poteſt.
5 Teſtamentum abſq3 legato ⁊ fideicõmiſſo eſt validum.
6 Debet verbum nõ ſemper neceſſitatem importat.
7 Teſtes teſtamenti an preſumantur rogati.
8 Impersonalitas nõ nocet teſtatoris diſpoſitioni.
9 Inſtitutio p̄ticularis ad vniuerſu3 trahit ſi null⁹ ali⁹ inſtituat.
10 Ius accreſcẽdi locũ nõ hʒ inter iure diuerſo ſuccedentes.
11 Inſtitutus particularis loco legatarij habetur q̃ñ a principio alius coheres vniuerſalis datur.
12 Coheredem a principio datum non eſſe nõ differt ab eo quod eſt datum eſſe ſed deficere.
13 Inſtitutio filij debet ad ius vniuerſale reduci.
14 Quota bonorum differt ab hereditatis quota.
15 Heres extraneus ius accreſcendi non habet.
16 Notarius in dubio preſumitur peritus.
17 Teſtamentum ſecundum vt primum tollat ſufficit quod ex eo heres poſſibiliter exiſtat.
18 Relinquo v̄bũ rei p̄ticulari adiectũ nõ trahit ad vniuerſum.
19 Uerbũ cõe q̄d certe rei adijcit ad inſtitutionẽ vlem nõ trahit.
20 Miles pro parte teſtatus ⁊ p parte inteſtatus decedere põt.
21 Coheres a coherede falcidiam non detrahit.
22 Filius in re certa inſtitutus eſt heres cenſendus.
23 Inſtitutio ex re certa que dicatur.
24 Inſtitut⁹ decedẽs inſtõne nõ agnita an poſſit illã trãſmittere.
25 Inſtitutio in re certa confirmetur per autenticam ex cauſa.
26 Teſtamentum ⁊ tabule pupillares an cõfirmentur inſtituto in certa ipſam agnoſcente inſtitutionem.
27 Inſtitutus ex re certa beneficiũ legis finalis.C.de edi.di.adri.tol.non habet.
28 Reſpublica romanorum ſola ſimpliciter dicitur reſpublica.
29 Inſtitutus in re certa quãdo cenſeatur heres ⁊ q̃ñ legatarius.
30 Filius quo ad excluſionẽ querele ↄtius dicendi nullum loco heredis eſt habendus.
31 Inſtitutio in re certa quando cenſeatur nulla.
32 Inſtitutus in re certa quãdo hereditatẽ tranſmittere dicatur.
33 Inſtitutus ex re certa an habeat ius accreſcendi.
34 Inſtitutus in re certa totum habebit vniuerſali inſtituto repudiante.
35 Coheredes qui dicantur.
36 Inſtitutio particularis tunc determinatur quando vniuerſalis coheres datur.
37 Teſtator legatario licentiam dare poteſt rem legatam accipiẽdi autoritate propria.
38 Eſſe tale differt an eo quod eſt haberi pro tali.
39 Inſtitutus in re certa an ⁊ quando ad totum vocetur.
40 Inſtitutus in re certa ad totum vocatur inſtitutione vniuerſali deficiente.
41 Inſtitutio particularis quãdoq3 in vniuerſalem vertitur.
42 Inſtitutio verbum directum certe rei adiectum ad vniuerſum trahi, an in filio habeat locum.
43 Inſtitutio in re certa a milite facta ad vniuerſum nõ trahitur.
44 Inſtitutus in caſtrenſibus excluditur a paganicis.
45 Uerbis legis in dubio inherendum eſt.
46 Miles in dubio an cenſeatur vti iure communi an vero militari priuilegio.
47 Miles in dubio quo iure teſtari preſumatur.
48 Miles ſolennitatem iuris communis adhibens non cenſetur ſe ad illam reſtringere.
49 Miles põt pro parte decedere teſtatus ⁊ p parte inteſtatus.
50 Filio an ſufficiat aliquid p legitima vel falcidia relinqui.
51 Solennitas debita actui preſumitur interueniſſe.
52 Uerba que ad perſonam referuntur ſecũdum qualitatem perſone intelliguntur.
53 Actus viciatur ſi forma non ſeruetur.
54 Interpretatio quãdo in dubio fieri debeat potius valeat quã pereat.
55 Relinquo verbũ quãdo ad inſtitutionem trahi dicatur.
56 Inſtitutio an dicatur ſi teſtator dicat lego mea titio.
57 Pater patrono aſſimilatur.
58 Statuta in deſcẽdentibus locũ habere p̄nt in aſcẽdẽtibus.
59 Teſtator an poſſit ius accreſcẽdi prohibere.
60 Uoluntas manifeſtiſſima dicitur que ex coniecturis apparet.
61 Leges in teſtamentis locum habent etiã teſtãtibus inuitis.
62 Inſtitutio in re certa ad ſe trahit aliud.
63 Actus teſtandi indiuiſibilis eſt.
64 Ius accreſcendi quinq3 caſibus prohiberi cenſetur.
65 Prohibitio iuris accreſcendi in milite debet ſeruari.
66 Inſtitutus in re certa ſi plus petere prohibeatur reſiduum venientibus ab inteſtato reddere cogetur.
67 Perplexitas quotuplex ſit.⁊ nu.ſeq.
69 Teſtator quando poſſit ius accreſcendi prohibere.
70 Cauſa teſtati potentior eſt q̃ cauſa inteſtati.
71 Aſſigno verbũ eſt cõmune ⁊ ad inſtitutionẽ trahibile.
72 Inſtitutio particularis ad vniuerſum trahi põt patrimoniũ.
73 Coheredes dicuntur qui in eodem teſtamẽto vocantur.
74 Inſtitutio in re certa a milite facta quare ad totum nõ trahat patrimonium.
75 Inſtitutio paricularis quibus caſibus ad vniuerſum nõ trahatur patrimonium.
76 Ius accreſcẽdi locũ nõ habet inter iure diuerſo ſuccedẽtes.
77 Heres particularis quãdo legatarij loco ſit habẽdus.⁊ nu.78.
79 Inſtitutio q̃ ſit de filio reduci debet ad ius commune.
80 Ius accreſcẽdi quare poti⁹ locũ habeat in filio q̃ in extraneo.
81 Notarius in dubio preſumitur peritus.
82 Teſtamentum ſecundum ſufficit poſſe habere effectum ad primum tollendum.
83 Portio quando portioni accreſcere dicatur.
84 Fideicommiſſum particulare nõ trahitur ad vniuerſale.
85 Inſtitutio que ſit a milite an poſſit ad vniuerſum trahi patrimonium.
86 Inſtitutio in vno patrimonio facta nõ eſt ad aliud trahẽda.
87 Miles in re certa aliquẽ inſtituẽs in reſiduo p̄ſumit inteſtat⁹.
88 Decedere partim teſtatus ⁊ partim inteſtatus nemo poteſt.
89 Miles in caſtrenſibus poteſt decedere teſtatus ⁊ in paganicis inteſtatus.
90 Inſtitutus in re certa quando ad totum vocetur.
91 Inſtitutus in re certa q̃ñ ius accreſcẽdi habere dicatur.

92 Oratio imperfecta perficitur ſi verbū principale ſubaudiatur.
93 Credo verbum idē quod preſumo importat.
94 Latinitas mala vel oratio imperfecta inſtrumētū nō viciat.
95 Cum. verbum ſui natura eſt directum.
96 Error notarij quando viciet inſtrumentum.
97 Sententia ſcribi & cum magna deliberatione ferri debet.

Qui teſtatur. Diuiditur hec lex vſq; in finē in quinq; partes. nā primo ponit quo ordine fieri habeat teſtm̄. ſcdo qualiter debeat heres inſtitui. tertio q's poſſit inſtitui. quarto qbus verbis. quinto vtrū inſtitutio ex re certa debeat vel poſſit trahi ad vniuerſum. ſcda ibi inſtitutū. tertia ibi mutus. quarta ibi qui neq; iuncto ver. ſingaute. vſq; in fi. qui dz cōtinuari ad. §. ꝟ pure. in fi. dimiſſo. §. ſi ex fundo. vbi eſt quinta pars ſm Bald. Poſſes etiā dicere qd quīta pars eſt in. §. ſi ex fundo. & ſexta in §. ſi aūt. vbi redit ad materiā quarte partis. Et iſta ſexta durat vſq; ad finē legis. Et ſcdm hoc diuideretur in ſex partes vt patz ex predictis. Et pōt ſic ſummari. vſq; ad. §. ſi ex fundo. q teſtari vult ſm ordinatā diſpoſitionē dz incipere ab heredis inſtōne. poteſt tñ ſi vult etiā ab exheredatione initium facere. & ſimiliter a legatis. & dz inſtitutus etiā qui ſolū eſt nuncupatus. & mutus & ſurdus pōt heres inſtitui. & quinq; verbis pōt teſtm̄ confici p eū qui nec legare vel exheredare vult. quinimo etiā tribus. hoc dicit tex. cōiuncta glo. & ſic habetis diuiſionez & caſum vſq; ad §. ſi ex fundo. ¶ In tex. ibi teſtat. i. teſtari vult ſm Dy. ¶ In tex. ibi debet. expon: vt in glo. i. pōt vel ſolet. & iō dicit plerūq; q2 olim cōiter inchoabat ab heredis inſtitutione. inſti. de leg. §. ante heredis. hodie vero inchoatur cōiter a legatis. & vltimo loco ponitur inſtitutio poſtea legata. & nihilominus valet teſtm̄ p id qd ſequit in litera. & p id qd habet in. d. §. ante heredis. & in. l. ambiguitatis. C. de teſta. ¶ In tex. ibi habēdū. itellige dū modo cōſtat de quo lucro teſtator ſenſerit. nā alias poſſet reddi diſpoſitio incerta ex pluralitate nominis ſi plures dicto noīe reperirent vocati. l. duo ſunt titii. ff. de teſta. tute. & l. ſi qs ſerui. §.
1 ſi inter duos. de leg. i. & l. ſi fuerit. ff. de reb. dub. ¶ † Not. primo ex litera qd teſtm̄ ſm ordinatā diſpoſitionē debet incipere ab heredis inſtitutione. nec mirū: q2 illud eſt caput teſtamēti: vt in §. ante heredis. inſti. de lega. & ideo olim aliter nō valebat vt ibi patz hodie tñ ſecus: q2 hec prepoſteratio nō nocet. vt hic patz & in
2 preallegato. §. heredis. ¶ † Itē no. qd exheredatio que fit de filio debet fieri noīatim. & qñ dicat fieri noīatim dic prout habe-
3 tur in. l. j. & ij. ff. de libe. & poſthu. ¶ † Item no. qd inteſtabilis actiue paſſiue tñ teſtabilis pōt heres inſtitui. ſecus ſi oīno etiā paſſiue eſſet inteſtabilis. vt ꝓbatur. ff. de teſta. l. is cui lege. §. ſi.
4 & inſti. de leg. §. legati. ¶ † Itē no. qd mutus pōt heres inſtitui. & ex ꝟ patz qd etiā pōt hereditatē adire: q2 nō pōt cōſentire niſi nutu: qualiter tūc notarius cōficiet inſtrumētū de aditione. recurre ad no. p Bar. in. l. mutū. ff. de acqui. here. An aūt mutus poſſit donare recurre ad tex. cū glo. ij. l. quicquid. §. mutus. ff. de dona. & an etiā poſſit teſtari habes in. l. ſi mutus. ff. de teſta. & in
5 l. decretis. C. qui teſta. face. poſ. ¶ Itē no. qd valet teſtm̄ etiam ſine vllo legato vel fideicōmiſſo. de quo p glo. in. l. heredes pa-
6 lā. ff. de teſta. ¶ In glo. j. in fi. † No. ex glo. iuncta cū tex. qd lz ꝟbū dz ſui natura & ex ꝓprio ſignificato iportet neceſſitatē. iuxta id qd no. in. l. ſepe. ff. de off. ꝓſi. tñ rōne ꝯiectatis vitāde incōmodū importat ſolā poteſtatē & nō neceſſitatē vel ſolā cōgruētiā. facit etiā qd habetur in. l. ij. C. de pig. Et bene facit etiā ad predicta qd notauit gl. in. l. eas cauſas. ff. de cōdi. & demon. vbi gl. notabiliter dixit qd nō eſt abſonū qd vna dictio exponat pro alia vbicūq; iu expediens qd tene menti. ¶ In glo. nō eſt. in fi. pōt etiā dici qd lz ſcriptura interueniret in actu teſtā. ij. Si tñ teſtator ſe nō reſtringit ad actū teſtādi in ſcriptis valebit inſtitutio heredis qui eſt nuncupatus lz nō ſit ſcriptus vt eſt tex. no. ſm vnū intellectū in. l. fi. ff. de iure codi. & ſic etiā poſſet intelligi hic. Sed vbi conſtaret quod teſtator valebat teſtari in ſcriptis. tunc ꝓcedit qd dicit gl. ¶ In gl. poſſunt ibi adire. ſ. nutu. vt ſi ſit tantummodo mutus & interrogatus an velit adire talē hereditatē. annuat ca. ite. vt dicit gl. in. l. ut qz. ff. de pact. & in. l. j. §. ſi quis ita. ff. de verb. oblig. Et etiā accipiēdo res hereditarias aſtringendo illas ad pectus. vt dicit Bar. in. l. v. ff. de acq. here. ¶ In gloſ. teſtatur in fi. hec ſcda melior. nā ſubſcriptiones teſtiū reſpiciunt effectū teſt. ij. no aūt factū teſtatoris. qd hic vo-
7 luit iuriſcōſultus cōſiderare. † An aūt teſtes preſumant eē rogati. Odofre. vt hic dicebat Bal. dicebat qd ſic triplex cōcurrētibus. vz ſi notarius erat peritus & ſimiliter teſtator. & ſi erāt inſtituti illi de qbus erat veriſimile al as ſecus. ſm eum. preſumi eñ debet notarius peritus p id qd notauit gl. in. l. j. C. de viſi. & inſti. de inuti. ſtipu. §. ſi ſcriptū. Itē preſumitur ſm eū rogatus ipſe tabellio. vt notauit gloſ. ſingularis in. §. nos aūt. in aut. de de tabel. colla. v. & ſicut recitat Bal. Sed tu dic in teſtibus qd ſi ſe ſubſcripſerunt preſumuntur rogati. vt. l. domitius. ff. de teſta. & ibi p Bar. alias nō ꝓſumit qd ſint rogati niſi notarius hoc dicat. vel aliter ꝓbet p ea q ibi notant. & in. l. quocūq;. §. ſi. ff. de pub. Sufficit tñ notariū dicere in ſcriptura pñtibus talibus teſtibus ad hoc adhibitis. lz nō dicat rogatis. q2 ſatis p ꝟ videt dicere eos eē rogatos. vt per no. per Bar. in. d. l. domitius. & in. l. ſciēdū. ff. de ꝟ. ob. In notario vo recurre ad no. p Inn. in. c. j. extra de fi. inſtru. & in. c. ij. extra de eo qui fur. or. recepit. & plenius & melius p Bar. in. l. ſciēdū. ff. de ver. ob. ¶ In gl. abūdat. in fi. Solue qd hic loquit in vltima volūtate in qua nō refert cū quo quis loquat. l. cū pr. §. donationis. ff. de leg. ij. ſm Ray. vel ſm Bal.
8 ſolue † qd impſonalitas nō nocet diſpoſitioni teſtatoris velut fauorabili. facit. l. j. C. de ſa. ſan. ec. ſed bñ nocet extētioni obligationis velut odioſe. l. arianus. ff. de act. & ob. Uel tertio pōt dici ſm Bar. & Ang. qd eſt imperſonalitas ibi ex parte eius cui dz obligari, ideo viciat. ſecus ſi ex parte eius cui dz obligatio acquiri vel eius qui diſponit: q2 tūc nō nocet. n. ſubintelligit tunc perſona loquentis. vt hic patz. & in. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis ita. & ibi per Bar. ff. de ver. obli. Et aduerte q gl. hic dū allegat. l. ſi quis ita. videtur corrupta vitio ſcriptoris: q2 illa lex non reperitur in ti. C. de conſti. pecu. vt ibi patet.

Si ex fundo. Inſtitut' in re certa nullo alio inſtituto ꝯſequit totū ſicut ſi ſimpli-
9 citer inſtitutus nō facta mētione rei. h. d. ¶ † No. ex litera qd particularis inſtitutio nullo alio inſtituto trahitur ad vniuerſum. & ad hoc ſepe allegat. Et ratio eſt quia nō poteſt quis decedere pro parte teſtatus & p parte inteſtatus. l. ius noſtrum. ff. de reg. iur. ideo ne ſequatur dictum incōueniens dicta inſtitutio trahitur ad vniuerſum. Fallit tamen hec regula in aliquibus caſibus vt tangit hic Ang. nam primo fallit ſi fuerit ꝓhibitum ius accreſcendi expreſſe p teſtatorem. vt quia dictū fuerit qd plus petere nō poſſet. per id qd habetur in. l. quoties. §. ſi duo. ff. e. & ibi plene p Bar. vbi etiā de ꝟ dicet. & etiā tāgit Angel. in. l. pe. ff. ti. ij. Scdo fallit ſi tacite ſit ꝓhibitū ius accreſcēdi p datione ſubſtituti vulgaris ſiue ſit vtiliter ſiue inutiliter datus ſm Bar. p. l. pe. preallegatam. Sz hoc nō placet Ange. vt ibi no. p eū. Et nō ob. illa. l. q2 alius eſt caſus illi' l. & alia mens eius vt ibi no. p eū de q etiā ibi dixi. & dicā in. d. §. ſi duo. in preallegata l. quoties. ff. e. Tertio fallit ſi inſtitut' ex re certa hz coheredē inſtitutū ex vniuerſo vel ſimplr. nā tūc nō trahit inſtitutio particularis ad totū niſi repudiāte aut aliter excluſo eo q ex vniuerſo vl ſimpliciter eſt inſtitut'. q caſu ad totū vocabat p ius accreſcendi ſcdm vnā opi. quā dicit Ang. ver. i. de qua in. l. quoties. C. e. vbi hoc tenet Guil. de cu. & Cy. & etiā Bar. & idem no. ipſe
10 Bar. in. l. ex facto. el grande. ff. e. Alia tamē vt Rich. de matha. Marti. de ſr. l. & Ja. de but. tenuerūt oppoſitū ex eo q2 ſuccedētes iure diuerſo nō ſolēt habere locū ius accreſcendi. iuxta id quod conſueuit dici in. l. j. C. quādo nō pet. partes. & l. ſed cum patrono. ff. de bo. poſ. Et ideo cum inſtitutus ex re certa loco legatarij ſit habendus alio vniuerſaliter inſtituto. l. quoties. C. e. & ſic diuerſo iure ſuccedat tunc inſtitutus ex re certa & inſtitut' vniuerſalis non dz habere locum ius accreſcendi. Et p hoc q2 inter legatariū & heredem nulla eſt cōiunctio. ergo & per conſequēs habere nō dz locū ius accreſcendi quod cauſat ab aliqua cōiunctio. l. re cōiuncti. ff. de leg. iij. & d. l. j. C. qñ nō pet. partes. & pro iſta parte etiā facit q2 nō videtur bene iure cautū quod hoc caſu inſtitutus ex re certa habeat ius accreſcēdi. ergo nō eſt noſtrū hoc inducere: q2 erubeſcimus cū ſine lege loquimur. l. illā. C. de colla. Nec ob. iſte tex. q2 loquit qñ nullus ali' eſt inſtitut' vt patz ex litera. Et ſic a ꝯtrario ſenſu ſecus videt qñ alius eſt inſtitutus p. l. i. §. huius rei. ff. de offi. eius cui man. eſt iurī. Et pro ꝟ
11 etiā q2 videt diuerſa ratio diuerſitatis. † nā qñ alius a ꝓncipio eſt datus coheres vniuerſalis teſtator videt voluiſſe illū particularem inſtitutū haberi loco legatarij. & iō lz deficiat coheres nihilominus tanq̄ legatarius vr cēſendus p id qd habet in. l. quo loco. §. i. ff. e. que ratio ceſſat qñ a ꝓncipio nullus eſt datus coheres. vt patet ex iſto. §. cōiuncta. l. quoties. C. e. & iſtā partem tenet dñs meus dñs Frā. de rampo. dicēs hanc opi. de iure veram lz ꝯriā opi. eſſet cōis. Ang. hic vt dixi tenet primā opinionem ex eo. q2 inter predictos ſm eum dz habere locū ius accreſcēdi q2 ſunt hetereogenei. & inter heredes etiā nullo modo cōiunctos hz locū ius accreſcendi ꝓpter euitandū incōueniens ne quis decedat p parte teſtatus & p parte inteſtatus. l. j. §. is ita. & §. ſinaut. C. de cadu. tol. & no. gl. in. l. ſi ſeru' cōis ab extero. ff. de acqui. here. Aliter tñ nō reſpōdet ad alias rōnes & itelligit ꝟ verū qñ nullus ex inſtitutis ex vniuerſo eſt heres. alias ſibi ſoli accreſceret excluſo inſtituto ex re certa ſm Guil. in. d. l. quoties. quinimo ſm eū dicit in. d. l. quoties. q ſi teſtator credebat inſtitutū ex vniuerſo viuere qui deceſſerat adhuc inſtitut' in fundo habebit totum. ar. l. ſeruo manumiſſo. & qd ibi no. ff. de condi. inde. Sz aduerte q p dicta angeli non eſt reſpōſum oibus rōnibus ſupra factis ſed aliqbus. nā bñ eſt reſponſum illi rōni: quia inter ſuccedētes iure diuerſo nō eſt locus iuri accreſcendi: q2 poſſunt

dici

dici ſatis ſuccedere eodē iure:ex quo vterq; iure hereditario ſuc
cedit:licet vnus in re certa:ab° in vniuerſo. Itē nō eſt rñſum alte
ri rationi dū dicit̄ qđ inter heredē ⁊ legatariū nō eſt cōiunctio:
q2 de hoc nō curādū qñ agit̄ de hereditate:q2 etiā inter heredes
nullo modo cōiunctos h3 locū ius accreſcendi.vt not.gl.no.in
d.l.ſi ſeruus cōis ab extero.⁊ ſuperius eſt dictū. Item nō obſt.
alia ratio dū dicit̄ qđ hoc nō reperit̄ iure cautū q2 pōt reſpon
12 deri qđ licet nō reperiat̄ cautū expreſſe reperit̄ tñ tacite† cuꝫ paria
eſſe vident̄ coheredē nō eſſe datū a principio vel eſſe datum:ſed
poſtea deficere p id qđ no.in.l.ſi res aliena.§.fi.ff.ad treb.⁊ in.l.
neq; enī.§.fi.ff.de teſta.mil.⁊ in.l.ſi qs ſub cōditione.ff.de teſta.
tute.Itē nō ob.alia ratio dū ſumit̄ argumentū a cōtrario ſenſu
q2 nō d3 ſumi qñ reſultaret prauus vel abſonus intellect° iur.l.
ij.C.de condi.inſer.cū ibi no.nā ſatis videt̄ de mēte iuris eſſe qđ
idē iuris ſit qñ ex poſtfacto deficit eſſe coheres: cū tūc ēt videat̄
eadē ratio:⁊ per conſequēs eadē iuris diſpoſitio.l.illud.cū ſi.ff.
ad.l.aquil.⁊ facit qđ no.in.l.ſcio queſitū.al as incipit queſitum
ſcio.ff.de teſt.⁊ in.l.de precio.de pub.Itē nō obſt.vltima ratio
de.l.quo loco.§.j.ff.ex.q2 qñ inſtituitur quis in re certa ⁊ dat̄ ſibi
coheres vniuerſalis:qđ tūc inſtitut° ex re certa habeat̄ loco le
gatarii:hoc pcedit ex legis diſpōne q̄ expreſſe hoc dicit.l.quoties.
C.eo.non aūt ex diſpoſitione teſtatoris: q2 hoc nō dicit.⁊ ideo
cū lex velit qđ vbi nō eſt datus coheres inſtitut° ex re certa tra
hatur ad totū.Idē videtur voluiſſe ſi datus ſit coheres vniuer
ſalis ſi talis donatio nō habet effectū:cū tūc ſit eadē ratio ne qs
decedat pro parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtat°:⁊ q2 paria vīr
eſſe in iure a principio nō eſſe datū coheredē vel eſſe datum:ſed
poſtea deficere per id qđ no.in ſimili in.d.l.ſi res aliena.§.fi.cuꝫ
aliis ſimilibus.ff.allegatis.S3 in.l.quo loco.§.fi.licet reperiat̄ mor
tuus ille qui eſt inſtitut° in quadrantē nō tollitur quominus te
ſtator ex ſua diſpoſitione tranſiuerit ad diſpōdū.ex quo pz mo
inſtituit vnū in quadrāte aliū in dodrāte etiā poſtea tertiū ſim
pliciter:nā ſiue viuat ſiue moriat̄ inſtitut° in quadrāte apparet
teſtatorē voluiſſe trāſire ad diſpōdū q2 inſtituit tertiū poſt di
ſtributū totū aſſem ⁊ ſic oīno videt̄ voluiſſe in aliū aſſem tertiuꝫ
inſtituere:⁊ illa eſt ratio illi° tex.Et p hoc patet qđ quo ad aliū
effectū ibi loquit̄.ideo nō h3 obſtare Bal.tñ in.l.quoties.C.eo.
dixit qđ ſi inſtitutus eſt extrane° in re certa nō habeat locū ius
accreſcēdi repudiāte vniuerſali inſtituto.⁊ ſic ꝑ̄a opi.Ja.de bu.
⁊ ſequaciū.Si vero eſſet iſtitut° fili° tūc habeat locū alia opinio
13 ꝑut voluit mar.de ſyl.⁊ ſit rō ſcđꝫ eū:q2† inſtitutio facta de filio
reducit̄ ad ius vniuerſale: q2 ad quotā hoc eſt ad tertiā quā d3
hr̄e pro ſua legitima in auſ.nouiſſima.⁊ l.oīmodo.C.de inoffi.
teſta.q̄ ratio ceſſat in extraneo.Et ſi dicat̄ qđ in filio reducit̄ ad
quotā bonoꝝ nō hr̄ditatis cū legitima debeat̄ deducto ere alie
14 no.l.papinian°.§.quarta.de ino.te.†Et dr̄a eſt iter q̄tā bono
rū ⁊ quotā hereditatis.vt colligit̄ ex no.in.l.nō ampli°.§.j.ff.de
leg.j.⁊.l.ſi qs ſeruū.§.fi.cū.l.ſeq.ff.de leg.ij.per quā ratione Jac.
de but.⁊ Bar.reprobāt opi.mar.de ſyl.dicit Bal.qđ nihilomi
nus facili° d3 habere locū ius accreſcendi in filio q̄ in extraneo:
cū inſtitutio filii pūr reducat̄ ad quotā.vt eſt dictū.⁊ ſecus in ex
traneo.⁊ ſic magis aſſimilat̄ inſtitutioni vniuerſali q̄ inſtitutio
extranei:ideo facilius habeat locū ius accreſcēdi:q2 in habēti
bus ſymbolum facilior eſt trāſitus.l.in rē.§.item quecūq;.ff.de
15 rei ven.†Et qđ extrane° nō d3 habere ius accreſcēdi oſtēdit̄:q2
alias poſſet ſeq abſurdū ⁊ incōueniēs.ſi forte teſtator inſtituit
filiū vniuerſalē heredē.⁊ matri ſue relinquit mille.⁊ eccleſiā pa
rochialē inſtituit in quinq; libris:nā ſi repudiaret filius heredi
tatem veniret tūc eccleſia per ius accreſcēdi ad totū:q2 haberet
titulū inſtitutiōis ⁊ nō mater.que tñ fuit multo magis predile
cta:q2 vocata in mille.⁊ eccleſia ſolū in quinq;. qđ nō videt̄ eſſe
de mēte teſtatoris.ar.l.publius.§.j.ff.de cōdi.⁊ demō.nec d3 attē
di ſcđm eū qđ ſit poſitū verbū inſtitutionis in relicto eccleſie:q2
ſepe notarii apponūt verba ad placitū ſuū in teſtamentis. Sal.
in.d.l.quoties.tenet opi.cōeꝫ modernoꝝ.qđ etiā in extraneo ha
beat locū ius accreſcēdi per rationes ſuperius allegatas:⁊ quia
etiā lex voluit qđ filius haberet titulo inſtitutiōis:⁊ ſic eſt veri
ſimile qđ voluerit illū titulū honorabilē haberi, non ſolū ꝑpter
honorē ſed etiā ꝑpter vtilitatē.⁊ ꝑ cōſequēs ꝑpter ius accreſcē
di.facit.l.filiū.§.ſi legata.ff.de le.ꝑſtā.alr̄ eēt ſine vtilitate dato
coherede vniuerſali qđ nō eſt dicendū.⁊ ad rationē Bal.rñdet
quia magis predilecta fuit mater inſtitutione vniuerſali habēte
effectū:ſec° ſi illa nō haberet effectū:q2 tūc magis ꝑdilecta fuit
eccleſia cui dat° fuit titulus inſtitutionis:⁊ ſic honorabilior q̄
mater:⁊ erat apt° natus trahi ad vniuerſum nō exiſtēte cohere
de vniuerſali: ⁊ ideo nimirū ſi tunc prefert̄.Nec ob.qđ dicit bal.
16 de notario:q2† i dubio p̄ſumit̄ notariū eſſe peritū.vt notauit gl.
in.l.j.C.de vlu.⁊ inſti.de inuti.ſtip.§.ſi ſcriptū.⁊ ſic p̄ſumi d3 qđ
nō appoſuit verba niſi ſcđm qđ teſtator voluit.⁊ hec opinio cō
munis modernoꝝ mihi placet:q2 ſtāte diuerſitate opinionū in
dubio fauendū eſt opinioni:⁊ aſſumi d3 opi.q̄ fauet teſtamēto.
ſecundū theoricā iuriſconſulti in.l.ſi pars.ff.de inoffi.teſt.⁊ etiā
idē habetur in.c.vl.extra de re iudi.⁊ p̄o predicta opi.bene fa
cit qđ habet̄ in.l.ij.§.ſi duo.ff.de bo.poſ.ſm ta.iūcta.l.pe.ff.ti.ij.
nā certū eſt qđ ꝑ dationē ſubſtituti vulgaris videtur prohiberi
ius accreſcendi.vt in.d.l.pe.cum ibi notatis.⁊ tamē demū intel
ligitur facta ꝓhibitio ſi ſubſtitutio ſortiatur effectū. ⁊ ſic ſubſti
tut° adeat.ſecus ſi repudiat vt in.d.§.ſi duo. ⁊ eodē modo pōt
induci.l.ij.§.obiicit̄.iūcto.§.ſed ⁊ ſi ipſa.ff.ad tertu.vbi pz qđ licet
lex dicat patrē obſtare matri ne ſuccedat filio.vt in.d.§.obiicit̄
tñ illud intelligitur niſi ipſe repudiet.vt in.d.§.ſed ⁊ ſi ipſa.⁊ ſic
eodē modo i caſu ꝑpoſito licet lex dicat heredē ex re certa haberi
loco legatarii alio vniuerſaliter inſtituto intelligit̄ ipſo acceptā
te ſec° ſi repudiet:cū tūc ſit perinde quo ad effectū ac ſi a princi
pio nō ſit dat°.⁊ eodē modo pōt induci qđ habet̄ iſti.de ſucceſ.
lib.§.ſꝫ nr̄a.iūcta.l.⁊ ſi ex modica.§.ſi filius.ff.de bo.li.vbi lex di
cit filiū liberti impedire ne patronus ſuccedat liberto:qđ ſi intelli
git̄ ſi ipſe velit acceptare.facit ēt qđ habet̄ i.l.paulo callimacho.
§.ij.cū ibi no.ff.de le.iij.Nec ob.ꝑdictis.l.iij.§.ſed ſi ſtante.ff.ti.ij.
vbi ſufficit teſtū ſcđm potuiſſe habere effectū ad hoc vt tollat̄
primū:licet poſtea cōtingat ipſum ſecundū innalidari. ⁊ ſic vide
ret̄ q̄ eodē mō ſufficeret heredē vniuerſalē poſſe adire vt impe
17 diat̄ heres ex re certa.licet poſtea nō adierit:q2† pōt rñderi q̄ ad
tollendū ꝑmū teſtū ſufficit qđ poſſibile fuerit heredē exiſtere ex
ſecundo.l.pater filio.ff.eo.⁊ hoc ne qs videat̄ decedere cū duo
bus teſtamentis validis ſecundum eſt de ſe val.dum corpſo qđ
eſt tale quod poſſibile eſt hereditatē ex eo adiri. ideo nimirū ſi
tollit̄ primū. fa. it qđ habet̄ in.l.ſi quis prior.ff.ad trebel.⁊.l.
poſthum°.§.ſi pagan°.ff.ti.ij.S3 quo ad impediēdū ius accre
ſcendi nō ſufficit poſſibile eſſe hereditatē adire. imo requirit̄ qđ
adeat̄.alr̄ locū habeat ius accreſcēdi ſi repudiat.l.j.cū ibi no.C.
qñ nō petentiū partes.Itē nō ob.qđ inter heredē ⁊ legatarios
nō eſt loc° iuri accreſcēdi.vt in.l.ex ī quā.C.de fideic.⁊.l.ſi nemo.
ff.de teſta.tute.q2 pz reſpōſio ex ſupradictis:⁊ q2 illud in mere
legatariis ſec° i inſtituto ex re certa q nō eſſet mere legatari°.vt
pz in iſto.§.nā licet nō ſit cuiū ex toto heres:tñ participat de natu
ra heredis quo ad quedā.vt notauit Bar.i.l.ex facto.in.ij.ff.e.⁊
ꝑcipue quo ad iſtud vt habeat locū ius accreſcēdi p rationes ſu
peri° tactas.Nec ob.ſi dicat̄ qđ teſtōr inſtituēdo in re certa vr
ꝓhibere ius accreſcēdi.ar.l.mariti°.C.de ꝑcur.⁊.l.lucius.§.que
habebat.ad fi.ff.ad treb.q2 pōt rñderi qđ nō ꝑ hoc apparet de
manifeſtiſſima volūtate teſtātis.q̄ requirit̄ vt videat̄ ꝓhibuiſſe
ius accreſcēdi.vt.l.quoties.§.ſi duo.ff.e.⁊ ꝑ hec ſit expedita ter
tia fallētia.Quarto fallit ꝑdicta regl̄a ſm Ang.qñ vba inſtitu
tionis particularis non ſunt ad honoratū relata p.l.pater filiū.
§.fi.ff.de leg.iij.qui tex.nō eſt alibi ſecundū aliquos:ſed certe ſe
cundū Ang.bene concor.l.luci°.§.fi.eo.ti. Tu poteris dicere qđ
in dictis legib° erat coheres vniuerſalis: ideo nimirū ſi nō tra
hit̄ ad vniuerſum.l.quoties.C.eo.⁊ ſic ibi nō colligit̄ fallētia di
uerſa a ꝑcedēti.Itē qñ non ſunt verba ad honoratū relata vi
dent̄ eſſe verba obliqua:q2 ſonāt qđ de manu alteri° qs debeat
recipere:ideo nimirū ſi tūc nō trahunt̄ ad vniuerſum p.l.cogi.
§.⁊ gñaliter.ff.ad treb.S3 hic loquit̄ qñ eſt facta p vba directa
ciuilia.facit qđ notauit bar.i.l.cēturio.ad fi.ff.de vul.⁊ pu. ⁊ qđ
ſtatim dicā.⁊ qđ notauit etiā gl.i.l.eā quā.C.de fideic. ¶ Quin
ta fallētia eſt ſ3 eū vbi inſtitutio particularis nō eſt facta p ver
ba ciuilia directa:ſed inflexa puta ſi teſtator dixit:relinquo titio
18 fundū†nā verbū relinquo adiectā rei particulari nō trahit̄ ad
vniuerſum.vt ꝓbat̄ in.l.cogi.§.fi.alias.§.⁊ gñaliter.ff.ad treb.q
tex.nō eſt alibi ſcđm Dy.⁊ facit qđ no.p gl.i.§.ſi vero nulla.gl.i
eſt ver.ſub.§.⁊ hec quidē.in aut.de here.⁊ fal.coll.j. vbi gl.bo.
Et qđ no.p gl.⁊ doc.in.l.his verbis.ff.eo.hoc tñ limita ſcđm eū
niſi per dicta verba inflexa vniuerſum ſuum patrimonium di
uiſerit inter plures:nam tunc dicta verba ſapiunt vim directa
rum ſi alias teſtū habuit debitas ſolēnitates qa quilibet idio
ta neſcit dicere titiū inſtituo:vt no.gl.ſingularis i.l.quoties.C.
fam.her.Tu adde qđ verbū relinquo pōt dici verbū cōe:q2 eſt
aptū natū dū directā inſtitutionē ⁊ etiā obliquā ⁊ ſic inflexā:nā
ſi dico relinquo titio fundū poſſum dicere iure inſtitutiōis.Itē
poſſuꝫ dicere iure fideicōmiſſi.⁊ ſic ad vtrūq; adaptat̄:ideo d3
19 dici cōe per no.per Bar.in.l.cēturio.circa finem.†Fateor tñ qđ
verbū cōe adiectū certe rei nō trahit̄ ad inſtitutionē vniuerſalē
per ea q̄ hn̄r in.d.§.⁊ generaliter.⁊ q̄ no.in.d.l.his verbis.⁊ in
d.§.ſi vero.ſecus ſi adiicitur vniuerſitati.vt no.in iuribus precal
legatis.vnde ſi dico:relinquo titio bona mea per hoc videbit̄
ipſe inſtitut°.vt no.in dictis iuribus.Itē aduerte q2 licet inſtitu
tio particularis trahat̄ ad vniuerſum.vt hic pz tñ ſec° eſt in fi
deicōmiſſo particulari q2 nō trahit̄ ad fideicōmiſſuꝫ vniuerſalē
vt in.d.§.⁊ gñaliter.⁊ in.d.§.ſi militi cadē.l.⁊ eſt rō ſ3 Ray.ibi
q2 hic nullus reperit̄ inſtitutus vniuerſaliter:ideo tūc trahit̄ ad
vniuerſum ne decedat ꝑ parte teſtat° ⁊ ꝑ parte inteſtatus. S3
licet fideicōmiſſū particulare nō trahat̄ ad vniuerſale nō p hoc ſe
quit̄ dictū incōueniēs:q2 remanebit reſiduū penes heredē vni
uerſaliter inſtitutū.facit.l.j.§.j.⁊ §.pro ſecūdo.C.de cadu.tollen.

Jtē ſub aliē Ang. qđ ſicut īſtitutio i p̄io gradu facta ex re cer ta trahit ad vniuerſū vbi nō eſt coheres vniuerſalis: ſic etiā erit in d. recta ſubſtitutiōe pupillari vel etiā vulgari vl' exēplaria: qr facta ex re certa trahet ad vniuerſitatē alio nō exiſtēte ſubſtitu. vniuerſali: q̄ rea-lē eſt rō ⁊ p̄ cōſequēs idē ius. l. illud. ad legē fal. ⁊ qr ſubſtitutio pupillaris eſt teſtm̄ pupilli ⁊ habet perīde ac ipſe pupillus ſibi inſtituiſſet hr̄dē. l. patris ⁊ filii. ſ. de vulg. ⁊ pup. quo caſu eſſet clarū vt hic p₃. p hoc eſt caſus i. l. coheredē. ſi. ſi. ſm vnū itel. ⁊ l. ſ₃ ſi plures. §. ad ſubſtitutos. ſ. ti. j. vbi ſubſtitut⁹ pupillariter i bonis paternis ⁊ ſic i re certa ſm cū nihilo minus habēt vniuerſalia bona pupilli: niſi teſtator fuerit miles. vt in. d. §. ad ſubſtitutos. ⁊ per bar. in. l. coheredi. §. fin. ſec⁹ tñ eſt in fideicōmiſſaria ſubſtitutione: qr ſi fiat in re certa nō trahit ad vniuerſum. vt l. d. §. ⁊ gñaliter. ſep⁹ allegato. ⁊ idē dixit barto. ſi fiat ſubſtitutio p verbā cōe in re certa: qr illa nō trahit ad vniuerſum. ex quo nō eſt facta per verba directa ciuilia. per ea q̄ habent in p̄allegato. §. ⁊ gñaliter. ⁊ ſuperius tetigi. ⁊ no. ipſe i. l. cēturio. in vltima charta. in ꝟ. quero vlteri⁹ qđ ſi ſubſtitutio cōpē

20 dioſa fiat p verbū cōe in re certa. ¶ †Sexta fallētia poſſet addi qr hec regula h₃ locū in pagano. ſecus videt̄ in milite q pōt decedere p parte teſtatus ⁊ p parte inteſtatus. l. vi. ſ. de mili. teſta. ⁊ voluit hic gl. ſm vnū intellec. de q̄ dicet̄ cū illa. ⁊ ex predictis patet qđ quarta ⁊ quinta fallētia nō proprie ſunt appellāde fallētie. Succeſſiue iuxta predicta eſt videndū an inſtitut⁹ ex re certa ſit legatari⁹ an vero heres. Sup quo fuerūt opiniōes. Una fuit qđ vere eſt heres quātū ad oīa preterq̄ quo ad actiōes hereditarias actiue ⁊ paſſiue. de q̄ per gl. i. l. ex facto. el. ij. ſ. e. ⁊ illā tenuerūt Ja. de ra. ⁊ Jac. de baldouinis. ⁊ eā approbat Cy. i. d. l. quoties. C. eo. nō faciendo mētionē de gl. Sed re vera p̄pue fuit opi. gl. vt patet ex. d. l. ex facto. Hec tñ opi. nō videt̄ vera: qr

21 †ſi eēt heres quo ad oīa alia nō deberet pati falcidiā a coherede: qr coheres nō detrahit falcidiā a coherede i eo q̄ iure hereditario accidit. l. i ſingulis. ⁊ l. id ait. ſ. ad leg. fal. ⁊ tñ heres ex re certa patit̄ falcidiā in illa. vt p̄batur in. d. l. ex facto. ergo hec opi. nō bona. p̄terea ex quo alius eſt vniuerſalr iſtitut⁹. ⁊ ſic eſt vniuerſalis heres defuncto. ergo nō videt̄ q̄ inſtitut⁹ i re certa poſſit dici heres defuncti. qr vni nō poſſunt eſſe duo vniuerſales heredes. l. qđ cōtra. §. vni duo. ſ. de re iu. Et eadē ratione in eadē parte nō poſſunt eſſe heredes duo inſolidū. Jtē in herede dicit̄ eſſe ius vniuerſale. l. quoties. §. heredes. ſ. e. ⁊ ſ. de reg. iur. l. hereditas. Sed in herede ex re certa non eſt dare ius vniuerſale ſed ſolū particulare illius rei. ergo deficit ſubiectū requiſitū ad hoc vt poſſit dici heres. ⁊ ideo hec opi. nō videt̄ bona. Secūda fuit opi. qđ loco legatarii eſt quo ad oīa p̄terq̄ quo ad excluſionē q̄ relic ci⁹ odio. ⁊ hec opi. ponit̄ per. gl. i. l. ſi quis p̄oꝛ. ſ. ad treb. Sed certe h̄ opi. nō vr̄ bona: qr ſm illā nō haberet ius accreſcēdi. q̄ videt̄ eſſe falſum p ea que ſupius dixi. Et qr tm̄mō eſt honor ꝓbalis ſine vtilitate eſſet ſibo hr̄e iura inſtitutiōis. cōtra id qđ habet̄ in ſimili i. l. ij. ad finē. C. cōia de leg. qr lex d₃ eſſe impoſita rebus ⁊ nō verbis. vt ibi. ⁊ facit de elec. cōmiſſa. §. porro. li. vi. Tertia fuit opi. q̄ nō dato coherede vniuerſali eſt heres. vt h̄ p₃. i. d. l. ex facto. ⁊ l. ſi alterius. ſ. eo. Sed eo dato loco legatarii habet̄. ⁊ hec opi. tangit̄ per gl. in. d. l. quoties. C. e. ſ₃ certe iſta opi. nō meruit reiciari: qr queſtio d₃ itelligi dato coherede vniuerſali i toto vel i parte. alr̄ queſtio nō haberet dubiū: qr caſus eſt expſſus legis hic ⁊ i iuribus p̄allegatis. ⁊ queſtio d₃ eſſe de dubitabili. l. ancille. cū ibi no. C. de furtis. ⁊ l. qđ labeo. ſ. de carb. edi. Quarta

22 fuit opi. mar. de ſyll. dicētis† q̄ ſi fili⁹ eſt inſtitut⁹ in re certa intelligit̄ heres. ſec⁹ in aliis qb⁹ nulla legitima debet̄. ⁊ rō diuerſitatis eſt ſm eū: qr res i qua eſt inſtitut⁹ ille cui debet̄ legitima ſuccedit in locū legitie ⁊ ſic quote: qr olim erat quarta hodie tert. a. l. cū querit̄. ⁊ aut̄. nouiſſima. C. de inoffi. teſt. ⁊ hāc opi. etiā ſequitur bal. in. l. quoties. C. e. vt etiā tetigi ſuperius. ⁊ h̄ opi. cōiter reꝓbat̄ maxime per But. ⁊ Bar. ⁊ ſequit̄ Ang. ⁊ Salycetus. nā l₃ filio dat̄ legitima illa eſt quota bonoꝝ ⁊ nō hereditatis: cū d₃ bet deducto ere alieno. l. pap. §. un. ſ. de inof. teſt. ⁊ l. nō ampli⁹. §. i. de leg. i. ⁊ facit qđ no. in. l. ſi quis ſ. ruū. §. ſi. cū. l. ſeq. ſ. de le. ij. Ultima fuit opi. Bar. videlicet q̄ inſtitutus ex re certa nō ē heres ſimpliciter: qr vero ū heres ſimpliciter prolatū cōcernit ius vniuerſale. d. l. quoties. §. heredes. ſ. e. qđ nō h₃ iſtitut⁹ ex re certa nec eſt ſimpliciter etiā legatarius: qr tūc nō haberet ius accreſcendi repudiāte vniuerſali iſtituto: cū inter heredē ⁊ legatarios

23 nō ſit locus iuri accreſcendi. l. eā quā. C. de fideicō. ⁊ †ideo iſtitutus ex re certa non eſt ſimpliciter legatarius nec ſimpliciter vniuerſalis ſed eſt tertia ſpecies per ſe que appellat̄ inſtitutio ex re certa. vt colligi hic poteſt. ⁊ ſ. e. ſi alter⁹. ⁊ l. ex facto. ſ. eo. ⁊ dicit Bar. qđ iſta tertia ſpecies participat de natura legati ⁊ natura inſtitutiōis. ſicut in ſimili dicim⁹ de participio q̄ partim capit a noīe ⁊ partim a ꝟbo. nā cap. ab inſtitutione vniuerſali qr h₃ locū ius accreſcēdi vt hic p₃. item qr pōt capere ꝓpria autoritate ipſā rē in qua eſt inſtitut⁹: ſicut ⁊ heres vniuerſalis q̄ h̄ pōt. vt l. cū heredes. ſ. d. acq. poſ. ⁊ ꝓ hoc facit qr ſicut teſtator p̄ōt dare legatario licentiā ꝓpria autoritate accipiēdi legatū. vt. l. titia cū teſtā. §. i. ſ. de le. ij. ita tacite videat̄ dare eo ipſo q̄ titulo iſtitutionis. ⁊ ſic per verbū mere directū ciuile vocat ipſum inſtitutū ad illā rē. nā tale ꝟbū ꝓprie ſonat ꝓ domīo ſua qđ accipiat. facit qđ no. in d. l. eam quā. ⁊ no. Bar. in. l. cēturio. ſ. nt. j. circa fi. A natura aūt legati capit: qr patit̄ falcidiā vt i. d. l. ex facto. ⁊ ſi militer qr nō tenet̄ creditorib⁹. vt no. i p̄allegata. l. ex facto. Et

24 ex p̄dictis etiā poſſunt decidi quattuor dubia. ¶ †Primū ē an ſi decedat inſtitut⁹ nō agnita ipſa inſtitutione illā trāſmittat. nā videret̄ qđ nō cū illa ſapiat quid hereditariū ꝓpter ius accreſcēdi. de quo dictū eſt iuncto. l. qm̄. C. de iure deli. ⁊. l. vnica. §. i. nouiſſ. mo. C. de cadu. tollē. Sed dicēdū videt̄ ſm eū qđ ipſā rē trāſmittit ſicut ⁊ legatū. l. cū pater. §. ſurdo. ſ. de le. ij. ⁊. l. vnica. §. j. de cadu. tol. Sed nō trāſmiſit i⁹ accreſcēdi qđ capit ab ipſa vniuerſali inſtitutione. nā reſpectu effectū cōcernētiū ipſam rē cenſetur legatari⁹. S₃ quo ad effectus extrinſecos: vt reſpectu iuris accreſcēdi ⁊ ſimiliū nō cēſet̄ legatarius. ⁊ hoc vr̄ clarū quando ipſe nō agnouit in vita ipſā inſtitutionē particularē. Quid autē ſi illā agnouiſſet: an tūc trāſmiſiſſet ius accreſcēdi patebit ex ſequē

25 tibus. ¶ †Secūdū dubiū eſt an talis inſtitutio cōfirmet̄ p aut̄. ex cauſa. Et dicendū eſt qđ ſic quo ad effectus cōcernētes ipſā rē: ſed nō quo ad alios: qr ſolū legata cōfirmant̄ ⁊ nō iſtitutiōes

26 vniuerſales. vt ibi p₃. ¶ †Tertiū dubiū eſt an ſi iſtitut⁹ i re certa agnoſcit ipſam inſtitutionē: cōfirmet̄ teſtamētū ⁊ conſequenter tabule pupillares. Ang. hic refert bar. tenere q̄ nō: qr illa iura que cōpetūt heredibus nō cōpetūt tali ſcripto pro ipſa re ſ₃ tantummodo pro eo qđ hereditariū appellatur. Sed certe Bar. in l. ex facto p̄allegata. ⁊ etiā in. l. quoties. C. eo. tenet expꝛeſſe oppoſitū dicens qđ cōfirmabitur teſtamentū ex eo qr in oēm caſum eſt habiturū effectū. ſicut ſi vnus ex pluribus heredib⁹ adiret. qđ ſuffiet ad cōfirmationē teſtamenti vt patet in. l. ſi nemo. ſ. de teſta. tute. ⁊ l. ſi ſeruo legato. §. ſi. ⁊ l. ſeruum teſtamēto manumiſit. §. i. ſ. de manu. teſt. Qđ aūt in omnem euentū habiturū ſit teſtamētū effectū patet. qr ſi iſtitutus vniuerſalis adibit hoc erit clarū. ſi aūt nō adibit adhuc idē: qr iſte inſtitutus in re certa q̄ agnouit habebit totum vt hic patet. ⁊ ſic in omnē euētū teſtamētum habebit effectū. Sed aduerte qr hic pōt eſſe dubiū an ſi poſt agnitionē factā p iſtitutū in re certa iſtitut⁹ vniuerſalis repudiet an erit neceſſaria noua agnitio. bar. ſ₃ vnū itellectū videtur ſentire q̄ ſic in. d. l. quoties. ⁊ ſic intelligit eū ibi Saly. ſ₃ ipſe Saly. tenet cōtra. qr ius accreſcendi ipſo iure ibi ſine noua agnitione obuenit ſibi. l. j. cū ibi nota. C. qñ nō peten. partes ⁊ credo qđ hoc fuit etiā de mēte Bar. nā intelligo dictum ei⁹ qđ reqrit̄ agnitio. ſ. inſtitutionis ex re certa vt ipſe habeat vniuerſalē hereditatē. Et not. bñ qr Saly. ſequit̄ bart. inquantū dicit qđ p agnitionē factā per inſtitutū in re certa confirmat̄ teſtamētum vnde dicit etiā idē ſaly. qđ ſi poſt agnitionē per inſtitutū factā i re certa decedat ipſe inſtitutus deliberāte vniuerſali herede qđ ſi poſtea repudiat vniuerſalis qđ heredi q̄ ſucceſſit iſtituto ex re certa accreſcet ipſo iure dicta hereditas ſine noua agnitiōe per ea que habent̄ in. d. l. j. C. qñ nō peten. partes. ⁊ l. ſi ex plurib⁹. ſ. de legiti. heredi. l₃ dicat Bart. ſenſiſſe requiri nouā agnitionē in herede ex quo nō fuit repudiata hereditas viuo inſtituto. ⁊ per conſequēs nec agnita per inſtitutū ex re certa. Sed puto ſanā h̄ mēte Bar. fuiſſe idē in effectu: qr voluit q̄ ſi iſtitutus in re certa decedit ſine agnitione itelligo ipſius rei in q̄ eſt facta iſtitutio nō trāſmittit hereditatē ad heredē eius l₃ cōtingeret illā eſſe repudiatā. ſecus ſi deceſſiſſet facta agnitiōe dicte inſtitutiōis par

27 ticularis. an aūt h̄ opi. ſit ꝟa patebit ex. ſ. dicēdis. ¶ †Quartū dubiū eſt an inſtitut⁹ ex re certa habeat bñficiū. l. ſi. C. de edict. diui adri. tollē. Ang. hic refert Bar. tenere q̄ nō. S₃ certe cōtrariā aperte tenet ipſe in. d. l. ex facto. ⁊ in. l. quoties. C. e. nā ex quo pōt habere ius accreſcēdi ⁊ per eius agnitionē cōfirmat̄ teſtamētū ꝓpria autoritate pōt accipere. videt̄ qđ debeat habere bñficiū dicte. l. ſi. C. de edicto. l₃ gl. voluit cōtrarium in. d. l. fin. C. de edic. diui adri. qñ eſt datus coheres vniuerſalis. Bal. i. d. l. ex facto. ſequitur hāc opi. niſi ſm eū ipſa inſtitutio particularis eſſe redacta ad naturā legati. ⁊ aliter nō declarat. forte voluit dicere qđ non habeat remedium dicte. l. ſi vellet illud habere poſtq̄ inſtitutus vniuerſalis adiuiſſet: qr tūc habet̄ loco legatarii. vt. d. l. quoties. ſecus ſi nōdū adiuiſſet: qr tunc non eſſet omnino talis inſtitutio ex re certa redacta ad naturā legati. qr poſſet habere ius accreſcēdi ex quo inſtitut⁹ vniuerſalis nondū adiuit. iō tūc habeat locū opinio Bar. vt poſſit habere beneficiū dicte. l. fin. ⁊ hāc opi. reperio Saly. tenere i. d. l. quoties. l₃ nō faciat mētionē de verbis Bal. Aduerte tñ qr aliqua videt̄ eſſe differentia inter opi. Bal. ⁊ Saly. nā Bal. videt̄ velle qđ ſolū excludat̄ a beneficio. l. ſi. de edicto diui adri. inſtitut⁹ in re certa alio vniuerſali iter iſtituto qñ iſtitutio illa particularis eſt redacta ad naturā legati. ⁊ ſic poſtq̄ adiuit heres vniuerſalis: qr ex tūc itelligit̄ redacta ad naturā legati. vt. ſ. dixi. ⁊ ſic videt̄ velle qđ alias habeat bñficiū edicti. ⁊ p̄ cōſequēs anteq̄ ipſe inſtitutus vniuerſalis adeat vel repudiet

vel repudiet:q2 tūc adhuc nō eſt redacta ad naturā legati. Sal.
ſ[illegible]o in.d.l.quoties.vult ꝙ demū inſtitutus ex re certa poſſit hr̄e
bn̄ficiū edicti ſi inſtitutus vniuerſalis repudiauit: q2 tūc intelli
git in totū inſtitutus in re certa.vt h̄ p3.iō mirū ſi tūc h3 bn̄fi
ciū edicti.qḋ h3 locū in inſtituto inſolidū vel ex parte.p3 in.l.ſi.
C.de edict.diui adri. ſecus ſi adiuiſſet inſtitutus vl̄is. vt eſt di
ctū. Itē ſecus ſi deberet. ⁊ ſic nōdū adiuit vel repudiauit: quia
tūc interim inſtitut⁹ in re certa nō cēſeṫ inſtitut⁹ inſolidū. ſed in
terim eſt in ſuſpēſo ⁊ pēdet ex futuro euētu.facit qḋ habeṫ in.ſi
mili in.l.ſi miles tritio.ff.de mili.teſt. ⁊ l.l.q̄dā.ff.de reb⁹ du. ⁊ idē
videṫ etiā velle Ang.in.d.l.quoties.vc3 ꝙ ſolū habeat bn̄ficiū
edicti iſtitutus in re certa qn̄ inſtitutus vniuerſalis repudiauit.
⁊ hec pars videṫ mihi de iure verior:q2 interim dū deliberat he
res vniuerſalis nō pōt dici inſtitutus ex aſſe vel ex quota.iō nō
vṫ habere locū.d.l.ſi.de edic.p tex.d.l.cōiuncta glo.Et hoc etiā
potiſſime ꝓcederet tenendo ꝙ p agnitionē inſtōnis ex re certa
nō cōfirmetur teſtm̄.de quo inferi⁹ diceṫ.Et opi.p̄dictā qḋ nō
habeat inſtitutus ex re certa bn̄ficium edicti niſi qn̄ inſtitutus
vniuerſalis repudiauit.videṫ etiā hic ſequi Ange. inquātū di
xit Bar. tenere qḋ inſtitutus ex re certa nō h3 bn̄ficiū edicti ꝑ
ipſa re. ⁊ tranſit cū tali dicto. ⁊ facit etiā qḋ.ff.dicā poſteā. ſ3 nō
bn̄ refert Bar.vt.s̄.dixi.Itē attende q2 hāc opi. qḋ inſtō ex re
certa ſit tertia ſpecies de per ſe. ⁊ qḋ cenſeaṫ legatarius quoad
effectus cōcernentes ipſam rē. ⁊ qḋ nō ſit heres ſimpliciter. ſed
heres ex re certa.ſequiṫ ipſe Ange.in.d.l.quoties. ⁊ etiā Salr.
28 ibi adducēs etiā ſimile † de re publica alteri⁹ ciuitatis quā ro
manoꝝ:q2 illa nō eſt ſimpliciter res publica ſ3 cū adiectiōe.pu
ta res publica bononiēſiū.l.eū q vectigal.cū ibi no.ff.de ver.ſig.
⁊ qḋ no.l.l.ſi.C.de ſac.ſan.ec. ⁊ in.l.res publica.C.ex q.cau.ma.
hāc etiā opi.ſequiṫ Bal.in.d.l.ex facto. Sed ipſe Ang.in hoc
§.aliter dicit.nā dicit ꝙ forma loquēdi ipſi⁹ bar.ſibi nō placet:
q2 nō videṫ ſemꝑ vera.nā ſi quis inſtituiṫ ſolus in re certa. vel
etiā cū alio vniuerſaliter inſtituto.ſed hereditas tota repudiāte
vniuerſali inſtituto ad eū deuenit iudicabiṫ heres ſimpl'r etiā
in re illa. ⁊ habebit beneficiū edicti q2 non pōt eſſe ſimul heres
inſolidū ⁊ legatari⁹.ne ſimul ⁊ ſemel inueniaṫ debitor ⁊ credi
29 tor ſuimet.facit l3 nō alleget.l.legatū.§.i.ff.de le.i.† Et iō cōclu
dit qḋ inſtitutus in re certa interdū inſtituiṫ ſolus: ⁊ tūc oī reſpe
ctu erit heres: etiā reſpectu ipſius rei p rōnes ſupra dictā. In
terdū ſunt plures ſcripti heredes ex rebus certis nullo dato vni
uerſaliter inſtituto. ⁊ tūc quilibet intelligiṫ p̄legatari⁹ reſpectu
rei ſibi aſſignate ⁊ in reſiduo intelligunṫ heredes ꝑ equal bus
partib⁹ nō attēta diſtinctione partiū rerū p̄legatarū.l. quoties
§.ſi duo. ⁊ l.ſi alterius. ⁊ l.ex facto.el ſcḋo.ff.eo. ⁊ facit qḋ habeṫ
in.l.tit⁹ fundi.ff.e. Si tñ vrgeret es alienū ita qḋ nihil ſupeſſet
redderenṫ inſtōnes p̄dicte inutiles ſm eū. ſicut alia legata. ⁊ ſi
aliqḋ ſupeſt ere alieno deducto reſecabunṫ dicta p̄legata per
falcidiā p p̄legatā.l.ex facto. Interdū ṽo inſtituiṫ vn⁹ ex fun
do alter ex vniuerſo. ⁊ tūc hereditate adita p ſcriptū ex vniuer
ſo inſtitut⁹ in fundo erit loco legatarij oī reſpectu ſm eū.et ſi ſit
filius.nā ſufficit ei ſemel potuiſſe hr̄e ius accreſcēdi. Si ṽo gra
dus vniuerſalis inſtōnis deficit forte repudiāte ipſo vniuerſali
inſtituto vel etiā omittente. ⁊ ſic excluſo expreſſe vel tacite forte
tp̄is lapſu.tūc inſtitutus ex re certa p ius accreſcēdi habebit to
tū.vt hic p3.ideo in reſpectu erit heres. Si aūt inſtitut⁹ ex vni
uerſo deliberat ⁊ ſupereſt tūc etiā inſtitutus ex re certa tunc ſm
eū quantū ad excluſionē querele ſcript⁹ ex re certa habeṫ loco
heredū. ⁊ ſilr vt nō poſſit dicere teſtm̄ nullū vt in auṫ. nouiſſima.
C.de inoff.teſt. ⁊ in auṫ.vt cū de ap.cog.§.aliud quoq3 capl'm.
iuncto.§.ceterū.ad fi.d.auṫ.col.viii. Quantū ṽo ad reliqua to
tū pendebit ex euētu futuro:q2 ſi ſcriptus ex vniuerſo heredita
tē agnoſceret ſcript⁹ ex re certa videbiṫ fuiſſe legatari⁹ quo ad
oia:ſi repudiabit retro inſtō erit nulla: ſicut etiā reliqua legata
niſi in caſib⁹ in qbus cōſeruaṫ legatū.l3 ex teſtō nō adeaṫ here
ditas.de qbus in.l.eā quā.C.de fideicō.Et intelligit Ange. l3
expreſſe hoc nō dicat:q2 inſtō erat nulla:deceſſiſſe inſtitutus ex
re certa interim deliberāte vniuerſali. Ideo dicebat qḋ ius ac
creſcēdi ad heredē ſuū nō trāſmiſit:cū nunquā fuerit hereditas
adita. ⁊ ſic nō ob.l.ſi ex plurib⁹.ff.de ſuis ⁊ legi.Et plus dicit ꝙ
ēt ſi iſtitut⁹ ex re certa ſit ſu⁹ heres: h̄ eſt de numero ſuoꝝ hr̄dū.
vt q2 ſit fili⁹ in ptāte:nō trāſmitteret dictā hr̄ditatē cū nūq̄ fue
rit ſibi delata:niſi ꝓuideaṫ ſibi p decretū.l.vētre.ff.de acqui. he
re. ⁊ h̄ dictū dicit mīti tenēdū:q2 forſitā alibi nō reperieṫ. Idē
tñ tenuit ipſe Ang.in.d.l.ex facto.el.ii.ff.e. Tu adde dictio An
ge.plura. Primo inquātū dicit ꝙ forma loquēdi Bar. ſibi nō
placet p rationē p ipſum aſſignatā: qm̄ rō ſua nō cōcludit niſi
qn̄ hereditas tota deuenit ad inſtitutū ex re certa.quo caſu,cla
rū eſt nō procedere dictū Bar.Sed nō eſt veriſimile Bar. ſe re
ſtrinxiſſe ad dictū caſu3.imo potius dictū ſuū d3 intelligi i caſu
i quo habeat dubiū.arg.l.qḋ labeo.de carb.edic. Itē ſcḋo adḋ
inquātū dicit qḋ ſi duo ſunt inſtituti in re certa. ⁊ a leo vrgeret es
alienū ꝙ vltra res illas nihil ſupeſt: qḋ inſtōnes tūc erūt inutī

les.nā hoc d3 intelligi ſer ad cōmodū ipſoꝝ inſtitutorū. tenebū
tur tñ creditoribus hereditarijs ēt vltra vires hereditarias ſm
iſta tp̄a.ſi agnouerūt hereditatē. ⁊ ēt hodie ſi nō facerēt inuenta
riū.l.i.§.ſi is q q̄drīngēta.ff.ad treb. ⁊ l.ſi.ff.de iure delib. Itē ad
de tertio inquātū dicit ꝙ ſi inſtituiṫ vn⁹ ex re certa:alter ex vni
uerſo ꝙ agnita hereditate p ſcriptū ex vniuerſo ſcript⁹ in re cer
ta loco legatarij eſt habēdus etiā ſi ſit filius:nā male vṫ dicere
30 etiam in fi. ꝙ q2 [illegible] tūc filius habetur loco heredis quo ad
excluſionē q̄rele ⁊ ius dicendi nullū. vt p3 in.§.aliud quoq3 ca
pitulū. ⁊.§.ceterū.in auṫ.vt cū de ap.cogno. ⁊ voluit gl.in.l.ſi ge
prior.ad treb. ⁊ etiā Salr.in.l.quoties.C.e. ⁊ dū gl.in.d.l.ſi ge
prior.ff.ad treb.dicit ſpeciale eſſe odio querele.ſupple ⁊ iuris di
cēdi nullū:q2 nō poterit dici preteritus ex quo hr̄ titulo inſtitu
tionis. Uel intellige gl. accepiſſe late verbū querela vt nedū cō
prehēdat q̄relā inoff.cioſi.ſed etiā querelā iuris dicēdi nullum.
nā ⁊ tūc etiā late pōt dici fili⁹ querelari de teſtō. Itē adde quar
to inquātū dicit ꝙ interim dū liberat heres vniuerſalis pēdet ex
futuro euētu effectus inſtitutiōis ex re certa. ⁊ interim pōt dici
in ſuſpēſo. In h̄ etiā cōcor. Salr.in.d.l.quoties.facit ꝙ hr̄ in ſi
mi.l.ſi ſic.§.ſi.s̄.de leg.i. ⁊ l.ſi miles tritio.ff.de mili.teſta. ⁊ l.pro
inde.ff.ſi cer.pe. ⁊.ff.de rebus dub.in l.que [illegible].cū ſimilibus. ⁊ fa
31 cit etiā ꝙ habeṫ in.l.ſ3 ⁊ ſi q[illegible] s̄.de vſufru.† Itē adde quinto in
quātū dicit ꝙ ſi ſcriptus ex vniuerſo repudiat hereditatē:qḋ in
ſtitutio ex re certa retro cēſebiṫ nulla.nā hoc d3 intelligi vt pre
dixi.qn̄ repudiat vniuerſalis inſtitut⁹ mortuo inſtituto in re cer
ta.nā ſi veniret poſſet habere totā p iſtū.§. ⁊ p ea q̄.s̄.dixi poſt
eū. Itē aduerte q2 dictū ſuū vṫ procedere qn̄ deliberante vni
uerſali inſtituto deceſſit inſtitutus in re certa nō facta agnitiōe
ipſius inſtitutioni.nā ſi fuiſſet facta agnitio inſtitutionis cōfir
matū fuiſſet teſtm̄ ſm opi. Bar. ⁊ Salr. ⁊ trāſmiſiſſet ius accreſcē
di ad heredē.forte tñ de mente Ang.fuit intelligere dictū ſuū
etiā ſi inſtitutus in re certa deceſſiſſet agnita inſtitutione:q2 hic
refert Bar.tenere ꝙ p agnitionē talis inſtitutionis nō cōfirma
tur teſtm̄ neq3 tabule pupillares. ⁊ trāſit cū illo dicto:licet vt di
xi male retulerit Bar. Que autē opi.ſit vera ex predictis an vi
delicet hec opi. Ang.qn̄ p agnitionē inſtitutiōis ex re certa nō
cōfirmeṫ teſtm̄: An vero opi. Bar. ⁊ Salr.ſtatim patebit ex ſe
32 quētibus. S3 nō omitto ꝙ Salr.in.d.l.quoties.dixit † ꝙ ſi deli
berāte ſcripto vniuerſali decedit inſtitutus ex re certa nō facta
agnitione ipſius inſtitutiōis. ⁊ cōtingat poſtea inſtitutū vniuer
ſalē repudiare:ꝙ ſi inſtitut⁹ ex re certa erat extraneus nō trāſmi
ſit hereditatē nec ius accreſcēdi ad heredē ſuū ſaluo niſi fuiſſet
infra annū iuris deliberādi iuxta.l.cū antiquiorib⁹.C.de iure de
lib. Si aūt erat ſuus heres dicit ꝙ tenēdo cōem opi.vc3 ꝙ trāſ
mittat hereditatē ad quoſcūq3.de qua plene dixi in.l.vētre.ff.de
acq.here. ⁊ etiā p Salr.in.l.apud hoſtes.C.de ſuis ⁊ legi.ꝙ tūc
dicēdū eſſet ipſum trāſmiſiſſe ipſam hereditatē ad ipſius here
dē. ⁊ ſic tāgit dubiū Ang. ⁊ cōtradicit ei.vt p3 ex predictis. S3
tu potes dicere ꝙ neuter eorū pfecte dixit ſi tenemus ꝙ heredi
tas nō fuit delata ipſi inſtituto in re certa.ꝙ nō veniat ꝓprie p
ius accreſcēdi.vt ſtatim dicā.nā ſi nō erat delata tp̄e mortis eī⁹
ergo nō pōt trāſmittere ius deliberādi p.l.cū antiquiorib⁹.q2 il
la h3 locū tm̄mō qn̄ q̄ſciēs hereditatē ſibi delatā decedit.vt p3
ex tenore dicte l.Et ſic nō bn̄ dixit Salr.inquantū dixit extra
neū decedentē.ff.annū iuris deliberādi trāſmittere. Itē nec bn̄
dixit inquātū dixit ſuū trāſmittere q2 ſi hereditas nō eſt delata
etiā ſu⁹ nō trāſmittit.vt eſt caſus in.l.vētre.ff.de acq.here. ⁊ ſic
in hoc mel⁹ dixit Ang. Inquātū tñ Ang.ſubdit ꝙ ꝓuidebiṫ
ſuo p decretū.l.vētre.vr male dixiſſe:q2 illud decretū h3 locū qn̄
ſuus in oēm euentū erat ſucceſſurus.vt ibi p3. Sz in caſu nr̄o in
omni euētu nō erat ſucceſſurus q2 nō ſuccedebat in ipſa heredi
tate vniuerſali inſtituto adeūte.nec ēt pōt ſuccurri p.l.ſcriptio.ff.
33 ad carb.q2 ibi hereditas erat delata hic ſecus. ¶ † Pro cui⁹ de
claratiōe eſt aduertēdū ꝙ l3 dicam⁹ inſtitutū ex re certa habere
ius accreſcēdi repudiāte vniuerſali iſtituto nō vṫ ꝓpria locutio
q2 ꝓprie nō h3 locum tunc ius accreſcēdi tūc ſtricte ſumptum:
q2 illud accreſcit partioni ⁊ nō rei.l.ſi totā.ff.de acq.here. ⁊ l.ſi ex
plurib⁹.ff.de ſuis ⁊ legi.iō dixit Salr.i.d.l.quoties.ꝙ tūc nō eſt
ꝓprie accreſcere.ſ3 q̄dā delatio hereditatis ex quadā tacita vo
lūtate defuncti.q̄ colligiṫ ꝓpter titulū inſtitutionis quē dederit
inſtituto ex re certa:q2 vṫ velle ꝙ habeat p hoc totu3 deficiente
vniuerſali inſtituto.vt p3 in hoc.§.forte tñ pōt dici ꝙ illa dila
tio hereditatis p̄ncipaliter ⁊ ꝑ pri⁹ eſt ex legis diſpoſitiōe.q̄ vo
luit ꝙ inſtitutio ex re certa trahaṫ ad vniuerſum ne alias q̄s re
periaṫ decedere ꝑ parte inteſtatus.cōtra.l.ius nrm̄.ff.de regu.
iur.hinc eſt ꝙ ſec⁹ eēt in milite q pōt decedere ꝑ parte teſtatus
⁊ ꝑ parte inteſtat⁹.vt.l.vi.ff.de mili.teſta. ⁊ hoc tāgiṫ in glo. Et
iſtā ptē ꝙ nō veniat p ius accreſcēdi:audiui tenere Ange.in re
collectis florētinis.l3 in paduanis in.l.quoties.ſequaṫ cōem. ⁊
hic etiā trāſeat cū cōi mō loquēdi. ⁊ in florētinis allegat qḋ non
reperiṫ bn̄ in iure cautu3 qḋ habeat ius accreſcēdi.ſ3 poti⁹ ꝙ in
telligat inſtitut⁹ i totu3 detracta fundi mētiōe vt h̄ p3. Et alle

ga. ite etiã q̃ ſi vna directa inſtõ cõuertit in aliã.l.fi.C.de he. inſti.⁊ facit etiã qđ habet in.l.n.§.ſi ſub cõdi.ff. de ſecũdis tabu.lȝ illa poſſet adduci ad oppoſitũ:qꝛ ibi ſm tabulas ↄuertit inſtitutiõ in ↄtabulas.⁊ ſic in ſpecie diuerſam. Sed ipſe vult quod nõ fiat cõuerſio in ſpecie diuerſaȝ.⁊ ſic qđ nõ habeat ius accreſcẽdi ex quo nõ eſt inſtitut⁹ in certa portiõe quã reſpicit ius accreſcẽdi.ſed in certa re.lȝ bñ inſtõ particularis cõuertat in vniuerſalẽ.⁊ ſic quo ad effectũ cõcordat cũ Salv.⁊ etiã cõcor.cũ cõi opi.

34 modernoꝝ. vȝ qđ † inſtitut⁹ ex re certa habeat totũ repudiãte vlĩ inſtituto.lȝ in verbis aliqualiter diſcrepet a cõi modo loquẽdi. Sed potes ſaluare cõem modũ loquẽdi ſm impropriã ⁊ lataȝ ſignificationẽ. Sȝ ꝓprie loquẽdo ꝓcedat qđ inſtitutio particularis cõuertit in vniuerſalẽ.⁊ qđ tũc dȝ deferri hereditas ipſi inſtituto ex re certa q̃ ante nõ erat delata.⁊ facit qđ dicã ſup gl. Et ex hoc ſequit qđ lȝ iſtitut⁹ ex re certa deliberãte ſcripto vniuerſali agnoſcat ſuã inſtitutionẽ nõ ꝑ hoc cõfirmabit teſtm̃:qꝛ nõ põt dici agnouiſſe h̃ditatẽ q̃ nõdũ ſibi erat delata.⁊ ideo ſi interim decederet nõ trãſmitteret.⁊ ꝑ ↄñs non põt dici teſtm̃ cõfirmatũ:qꝛ nõ eſt certũ ipm̃ habiturũ effectũ ſi interim poſt illã agnitionẽ decederet deliberãte vniuerſali inſtituto.⁊ ſic in effectu quodãmõ cõditionalr intelligit ſibi delata h̃ditas ſi deficiat vniuerſalis inſtitut⁹. ið nimirũ ſi ante nõ dicit delata. nec ante põt illã agnoſcere lȝ poſſit agnoſcere ipſam inſtõnem ex re certa ſicut ⁊ legatari⁹ ſuũ legatũ.l.ſi quis ita hereditatẽ.cũ ibi no. ff.de cõdi.inſti.⁊ hec opi. videtur ipſa veritas quicquid ſenſerit Bar.⁊ Salv.⁊ ꝑ p̃dicta etiã patet qđ inſtitutus in re certa nõ hȝ beneficiũ edicti ſiue inſtitutus vniuerſalis deliberet ſiue adierit:ſed demũ qñ eſſet excluſus ab hereditate repudiatione vel alio modo quo etiã ſupius dixi. Quid aũt ſi inſtitutus ex re certa ⁊ alius inſtitutus in dimidia hereditate ⁊ nullus alius inſtitutus:an inſtitut⁹ ex re certa aliqđ habebit.dicẽdũ qđ no. imo ſol⁹ inſtitut⁹ i dimidia:qꝛ ille eſt iſtitut⁹ in q̃ta.⁊ portio accreſcit portioni ⁊ nõ rei vt ſupi⁹ eſt dictũ.⁊ qꝛ caſus eſt ad literã in.d.l. q̃tiens.vbi dȝ qđ inſtitut⁹ ex re certa loco legatarij habebit alio inſtituto vniuerſaliter vel ex quota vel ſimplr.⁊ h̃ etiã tȝ Salv. in.d.l.q̃tiens.nã vt ibi pȝ ſufficit quẽ inſtitutũ ex q̃ta.vt inſtitut⁹ in re certa habeat loco legatarij.⁊ ꝑ h̃ nõ obſtat ille tex. qui dȝ intelligi vt in illo. ¶ In gl.ſol⁹ ibi ſec⁹ ſi habeat coheredẽ intellige diuerſe forme.puta vlem:vel ex quota:aut ſimplr.vt pȝ in d.l.quotiens.ſec⁹ ſi eẽt eiuſdẽ forme.vt qꝛ h̃ret coheredẽ aliuȝ in re certa.nã tũc h̃ret etiã in effectu locũ diſpoſitio hui⁹.§.vt pȝ i l.quotiens.§.ſi duo.⁊ l.ſi alter⁹.cũ.l.ſeq.⁊ l.ſi ex facto.ff.e. Itẽ intellige ſm Ang.in.l.quotiẽs.C.eo.qñ hȝ coheredẽ vlem in eodẽ teſtõ.nã ſec⁹ ſm eũ ſi in diuerſo teſtõ.l.ſi quis a priore.ff. ad treb.⁊ inſti. qbus modis teſta. infir.§. ſed ſi quis. ⁊ in ſe bene dicit

35 Ang.ſȝ improprie eſt locut⁹:qꝛ † coheredes ꝓprie ſunt q̃ in eodẽ teſto vocant.vnde melius dixiſſet ſecus ſi coheres vlis ſit ſcriptus in vno teſtõ ⁊ poſtea in alio ſcribet heres ex re certa: quia tũc hȝ locũ iſte.§.⁊ rũpit p̃mũ teſtm̃ ꝑ ſcđm.vt pȝ in iurib⁹ pallegatis. Itẽ intellige gl.qñ hȝ coheredẽ vlẽm qui adiuit. ſecus ſi repudiaret:qꝛ tũc inſtitut⁹ in re certa haberet locũ ꝑ ius accreſcẽdi ſm cõem modũ loquẽdi:ſed improprie vt predixi.⁊ iſtam partẽ qđ habeat totũ repudiãte vniuerſali h̃ de tenet etiã Io. an.in addi.ſpe.in ti.de teſta.§.i.ad ſi.ſup ver. pone A. poſt petrũ de ceruotis in.i.q.ibi poſita:qꝛ debemus conari ad iuuãdas voluntates defunctoꝝ ne pereãt.ꝑ id qđ habet i.l fi.C.de poſt hu.here.inſti.⁊ in.l.cogi.in prin.ff.ad treb.cũ ſi. Bal.tñ i.l.quotiens.§.ſi duo.ff.eo.dixit qđ hec opinio nõ eſt oino clara ꝑ duas rationes. ¶ Prima qđ qñ nõ eſt inſtitutus vniuerſalis heres tunc bene dȝ habere totũ vt hic dicit. Sed ratio huius tex.ceſſare videt qñ alius eſt vniuerſaliter inſtitutus. ideo videt tunc ſecus. Sȝ certe hec ratio tollit:qꝛ videt qđ ſit eadẽ rõ ex quo deficit ex poſt facto vniuerſalis inſtitutus ꝑ ea que ſuperius dixi. ⁊ ꝑ.l.ſi quis in ſenatono.⁊ l.eos q̃.ff.de ritu nup.⁊ l.⁊ ſi contra.

36 C.de nup.⁊ etiã tetigit Io.an.in additione p̃allegata. ¶ † Secunda ratio eſt qꝛ qñ eſt datus coheres vniuerſalis videt inſtõ particularis cepiſſe habere certã determinationẽ.vȝ vt loco legatarij habeatur.l.quotiens.C.eo. ⁊ ſic videtur qđ poſtea ex tpe nõ variet per id qđ in ſimili no.in.l.centurio.ff. de vulg.⁊ pup. ⁊ in.l.precibus.C.de impub.⁊ aliter nõ declarat. Sed in.l. quotiens.C.e.tenet prec.ſem extraneo no habere locũ ius accreſcẽdi ſȝ in filio vel alio cui debeat legitima ſic. Ipſe tñ Bal. in.l. ex facto el.ij.ff.eo.ꝑciſe ſequit opi. Bar.vt inſtitut⁹ in re certa veniat ad totũ repudiãte vlĩ vñ dicit ibi qđ inſtitutio in re certa trahitur ad naturã vniuerſalis qđ habeat ius accreſcẽdi. Itẽ qđ ei⁹ agnitione ↄfirmetur teſtm̃. ⁊ in his duobus ibi ſequitur Bar. Item tertio tenet ſm Bar. qđ poſſit a ſeipſo ꝓpria autoritate apprehẽdere rẽ ipſam. Sȝ iſtud tertiũ nõ placet ibi Bal.qꝛ in ea ex illo ſequeret qđ nõ acqreret dñium rei ante agnitionẽ ſeu apprehẽſionẽ:qđ eſt falſum:qꝛ imo acqritur ſicut in legatis l.a titio.ff.de furtis.nã quo ad rẽ ipſaȝ hȝ viam legati.vt ẽt Bar. atteſtat. Sȝ certe reprobatio Bal.friuola eſt ſi bñ iſpiciat:qꝛ nõ valet cõſequẽtia:ſi põt ꝓpria autoritate accipere rẽ ipſam.ergo nõ acquiret dñium niſi accipiatur.nã patet inſtãtia ⁊ fallentia per ea que habentur in.l.titia cum teſtõ.§.i.ff.de leg.ij.nã vt ibi

37 pȝ † ꝑ teſtatorẽ põt dari licentia legatario ꝓpria autoritate accipiendi rem legatã. ⁊ tñ nemo dixerit dominiũ tunc nõ trãſiret in legatariũ recta via anteq̃ accipiat cũ.l.a titio.de fur. loquat indiſtincte.⁊ ſic indiſtincte dȝ intelligi vt.l.de p̃cio.cũ ſi.de publi.⁊ qꝛ inductũ in fauorẽ nõ dȝ retorqueri in leſionẽ.l.quod fauore.C. de legi.⁊ ideo ſi teſtator fauore legatarij vult qđ poſſit ꝓpria autoritate accipere non dȝ nocere legatario.⁊ ſic male vr Bal.reprehẽdiſſe Bar. Et ex p̃dictis pȝ Bal. variaſſe in h̃ articulo:an inſtitutus in re certa vocet ad totũ repudiãte vniuerſali inſtituto.nã in.l.quotiens.§.ſi duo.ff.e. dimiſit ſub incerto. ſȝ in.l.ex facto.el.ij.ꝑciſe tȝ opi. Bar.poſtea v̾o in.l.quotiens.C.eo. diſtingt inter extraneũ ⁊ filiũ vel aliũ an debeat legitima. Sȝ tene opi.cõeȝ qđ vocet ẽt ſi ſit extrane⁹:qꝛ eadẽ eſt rõ ne.ſ. repiat teſtatũ ꝓ pte decedere.ſ.⁊ ꝓ parte inteſtatũ.⁊ qꝛ deficiẽte vlĩ inſtituto habet ꝑinde ac ſi a p̃ncipio nullus fuiſſet inſtitut⁹ vlr ꝑ iura ſuperius allegata.quo caſu eſt claꝝ vt pȝ in h̃.§. Pro hoc etiã allegabat Io.an.poſt Pe.de ceruotis in additione ſuperius allegata.qꝛ l.quotiens.C.eo.nõ dicit qđ inſtitutus in re certa ſit legatari⁹ ſed qđ habet loco legatarij.⁊ ſic innuit qđ vere nõ eſt

38 legatarius.† nã aliud eſt eſſe tale:aliud haberi ꝓ tali vt in regula ꝓ poſſeſſore.de reg.iur.lib.vi.⁊ l.ne q dolo.ff.de rei vẽdi. ⁊ eſt tex.cũ gl.lȝ nõ alleget in.l.mercis.ff.de * .ſig. Poſſet tñ hec rõ retorqueri in cõtrariũ:qꝛ lȝ vere nõ ſit legatarius tñ ex quo habetur ꝓ legatario deberet vt de legatario iudicari.ꝑ id qđ habet in.l.i.§.lex fal.ff.ad le.fal.⁊ qđ notauit Bar. in.l. ſi marit⁹ ſit in magiſtratu.§.i.ff.de adul.ið p̃cedẽtes rõnes vident meliores. Et ad rõnẽ Bal. ſcđam ſupius factã põt rñderi quod lȝ ſubſtõ q̃ p̃ciſe ⁊ ſimpliciter a p̃ncipio hȝ certã ⁊ determinatã naturam poſtea nõ varietur. vt pȝ in ſubſtõne cõpendioſa facta ꝑ verba mere directa pupillo.tñ ſecus eſt inſtõne particulari alio vlr inſtituto:qꝛ lȝ a principio reb⁹ ſic ſe h̃ntibus interim quo ad qđ habeat loco legatarij:qꝛ interim donec pẽdet an iſtitut⁹ adeat nõ eſt ſibi delata h̃ditas:tñ nõ p̃ciſe ⁊ ſimplr h̃r loco legatarij omni reſpectu.imo pẽdet ex futuro euẽtu ⁊ interim eſt in ſuſpẽſo.vt ſupius dixi.facit qđ habetur in ſili in.l. ſȝ ⁊ ſi quis.§.i.ff. de vſufr.cũ aliis ibi allegatis. Et ſic pȝ qđ a p̃ncipio nõ hȝ p̃ciſe ſimpliciter ⁊ oĩ reſpectu determinatã naturã:ideo nimirũ ſi ex euẽtu futuro põt effectus variari.ſecus qñ diſpoſitio a p̃ncipio p̃ciſe ſimplr ⁊ omni reſpectu hȝ determinatã naturã ⁊ ſic loquitur no.in.d.l.centurio. Itẽ aduerte qꝛ diſpoſitio hui⁹.§.hȝ locuȝ in pagano in milite ſecus.vt tãgit gl.in fi.⁊ qualiter intelligat

39 dicã ſtatim ſup ea.† Et ex p̃dictis põt ↄſiderare ſi q̃rit an inſtitut⁹ in re certa vocet ad totũ:qꝛ aut decedit teſtator cũ duobus teſtis in quoꝝ p̃mo eſt inſtitutus vlis:in ſcđo inſtitutus in re certa.⁊ tũc recurre ad.l.ſi quis priore.ff.ad treb. qꝛ ruptũ eſt p̃mũ ⁊ valet tñmodo ſcđm.⁊ ꝑinde eſt ac ſi cũ illo ſcđo tñ deceſſiſſet vt ibi pȝ. Aut decedit quis cũ vno teſtõ tñ:⁊ tũc aut erat miles. ⁊ vr q̃ nõ trahat ad totũ ꝑ id q̃ hic dicit glo.⁊ q̃ habet in.l. ſi miles ex fundo.ff.de mili.teſt.ſȝ ſtatim de h̃ dicã in fi.gloſſ. aut erat paganus.aut erat miles ſi erat paganus:⁊ tũc aut nõ erat ali⁹ inſtitut⁹.⁊ claꝝ q̃ vocat ad totũ vt hic eſt caſus. Aut erat ali⁹ inſtitut⁹:⁊ tũc ſi erat forme eiuſdẽ vt qꝛ erat ali⁹ inſtitut⁹ ex re certa.⁊ hȝ locũ.l.quotiens.§.ſi duo.⁊ l.ſi alteri⁹ cũ ſeq.⁊ l.ex facto.el.ij.ff.eo.qꝛ p̃dicti ambo veniũt ad totũ ac ſi ſimplr eſſent inſtituti detracta fundi mẽtiõe.nec veniũt ad h̃ditatẽ ſm partes aſſignatas in fundo.ſed equaliter niſi aliud appareat de mente teſtatoris:ad ipſas tñ res veniẽt ſm partes aſſignatas vt no.in d.l.ſi alterius.ff.eo. Aut hȝ coheredẽ diuerſe forme:qꝛ vniuerſalẽ vel ſimplr vel ex quota.⁊ tũc aũt ille vniuerſalis adiuit ⁊ habet inſtitut⁹ in re certa loco legatarij.l.quotiens.C.e. ꝓpterq̃ quo ad q̃relã ⁊ ius dicẽdi nullũ.vt no.in.l.ſi quis priore.ff.ad treb. Aut repudiat vlis inſtitut⁹.⁊ tũc lȝ tres fuerũt opiniones vna butrigarij q̃ nõ vocet ad totũ ſȝ inualidet ⁊ teſtm̃ ⁊ ↄſequẽter legata.⁊ ꝑ ↄñs dicta inſtitutio in re certa vt ſic habeat loco legatarij ꝑ.l.ea quã.C.de fideicõmiſſis.l. quotiens.C.eo. Scđa fuerit q̃ hoc verũ in extraneo inſtituto in re certa.ſecus in filio. quã ſequit mar.de ſyli.⁊ Bal.i.l.quotiens. Tertia eſt ⁊ cõis opinio

40 modernoꝝ.qđ † ſiue ſit fili⁹ ſiue extraneus admittet ad totuȝ ex quo deficit inſtitutio vlis ſicut ſi a p̃ncipio nõ reperiret vniuerſalis.⁊ hãc tenuit Bar.⁊ Ang.⁊ hic ⁊ Bal.in.d.l.ex facto. ⁊ Io.an.in addi.p̃allegata.⁊ Salv.in.d.l.quotiens. ⁊ iſta etiã opi.eſt lȝ vt ſupius dixi. Si aũt deliberaret ſcriptus interim quo ad q̃dã habet loco legatarij.nec ꝑ eius agnitionẽ confirmatur teſtm̃.lȝ Bar.⁊ Salv. ↄ.⁊ etiã Bal.in.l.ex facto. Sȝ Ange. hic tenet ↄ.⁊ plus placet vt ſ. dixi. Sed quo ad alios reſpectus pẽdet ex futuro euẽtu.vt ẽ.tetigi poſt Salv.⁊ Ange. quãtũ tñ ad excluſionẽ q̃rele ẽt interim h̃r loco heredis ꝑ id qđ habet in

41 l.ſi quis priore p̃allegata.† Et ex p̃dictis pȝ qđ inſtõ particularis interdũ ↄuertit in vniuerſalẽ.nec mirãdũ qꝛ ⁊ alias videmus

qđ vna

qꝺ vna bonoꝝ poſſeſſio in aliā cōuert̄. vt e pt3 ex l. ij. §. ſi ſub cō
ditiōe. cū ibi no. de ſcō ſo tab. ꝛ in l. illud. §. ſi. de ꝯtab. An autē
fili⁹ inſtitutus in legitimo debeat cēſeri inſtitut⁹ vniuerſalis ſeu
in vniuerſitatē. Bal. in d. l. ex facto. el. ij. ſ. e. videt̄ dicere qꝺ ſic:
q2 poterit intētare actiones ꝓ rata ipſius legitime: ꝛ ſic eſt he-
res reſpectu cōmodi in pte vniuerſitatis: ſ3 nō reſpectu incōmo
di qꝺ nō poſſit cōueniri a creditorib⁹. l. pap. §. iiij. de inoff. teſt. ꝛ
ſic pōt dici heres in quota quo ad actiones actiue ſibi datas: ſ3
nō paſſiue vt dent̄ ꝯ eū. facit qꝺ habet̄ in l. ij. §. ſi. ſ. qꝺ cū eo. ꝛ ſe
cus videt̄ dicere in extraneo q nō reducit̄ ad aliquā quotā: ꝛ ꝑ
hoc etiā infert qꝺ ſi qs accepit emphyteuſim ꝓ ſe ꝛ heredibus
veniet etiā ad illā emphyteuſim etiā fili⁹ inſtitut⁹ in legitima ꝓ
rata ipſius legitime vna cū alijs. allegat etiā qꝺ no. Spe. in ti. ꝺ
teſt. §. j. ver. pone A. Sed aduerte q2 inquātū Bal. diuerſificat
extraneū ab ipſo filio in caſu ꝑdicto vr̄ male loq: q2 ſi intelligit
extraneū inſtitutū in certa re ꝛ tūc termini nō eſſent pares q2 ꝑ
ſupponit filiū io legitia. ꝛ ſic in q̄to bonoꝝ inſtitutū: q2 olim in
quarta hodie in tertia: ſ3 extrane⁹ tūc eēt inſtitut⁹ in re certa: ꝛ ſi
nimirū tūc eſſet dr̄ia: ſ3 ſi intellexit ſec⁹ eſſe in extraneo inſtituto
in tertia bonoꝝ: nō vr̄ bn̄ dixiſſe: q2 eodē mō vr̄ qꝺ tūc ꝯtra ex-
traneū nō cōpetāt actiones paſſiue: ſed bn̄ actiue ſi cōpetāt per
id qꝺ habet̄ in l. nō amplius. §. j. de lega. j. ꝛ qꝺ habet̄ in l. ſi qs
ſeruū. §. ſi. cū ſeq. de leg. ꝛ in l. mulier. §. ſi. ad treb. facit qꝺ ht̄ in
l. ex legato. C. de leg. ꝛ ſic videt̄ qꝺ bona nō fuerit ſua differētia.
An aūt qñ qs recipit in emphyteuſim ꝓ ſe ꝛ heredib⁹ intelligit̄
de filijs: an ꝟo etiā de extraneis: an ꝟo regrat̄ vtrūq3. ꝛ qd iuris
ſi quis recipit ꝓ ſe filijs ꝛ heredib⁹. recurre ad no. ꝑ Bar. in l. iu
riſiurādi. §. ſi liberi. ſ. de ope. lib. ꝛ ibi etiā qd ſi recipit ꝓ ſe ꝛ fi-
lijs nō adiciēdo heredibus. de quo etiā per eū in l. qꝺ dicit̄. ſ.
de ver. ob. ꝛ ibi pleniſſime dixi ꝑ que patet qꝺ Bar. in d. §. ſi li-
42 beri. nō ex toto ꝑfecte fuit locut⁹. † Et q2 dictū eſt ſupra quod
ꝟbū directū inſtituo vel hr̄s eſto adiectū certe rei trahit̄ ad vni
uerſum: ſec⁹ in verbo cō relinquo. Pōt eſſe dubiū an hoc pce-
dat etiā in ꝟbo. vt ſi relinquit̄ ſibi legitima vel aliqua res ꝓ ſua
legitima vel falcidia vel etiā ſimpliciter aliqua res ſibi relinqui-
tur nec adicit̄ iure inſtōnis vt in ipſa eū heredē inſtituo: an tūc
trahat̄ ad inſtitutionē vt teſtm̄ valeat pōt eſſe dubiū: ſup quo
multas reperio opiniones de quibus dicā poſt gl. Itē ſimiliter
pōt eſſe dubiū an teſtator paganus poſſet ꝓhibere ius accreſcē
di ꝛ ꝑ cōſequēs impedire ne inſtitutio particularis trahat̄ ad
totū alio vniuerſaliter nō inſtituto. de quo tāgit̄ in l. quoties
§. ſi duo. ſ. eo. ſed iſtud etiā poſt glo. declarabo. ¶ In ea. glo. in
fine no. diligēter ex hac gl. relata ad tex. qꝺ l3 inſtitutio in re cer
ta fa. ꝛ a pagano alio vniuerſaliter vel ex quota non inſtituto
43 trahat̄ ad vniuerſum: tn̄ ſec⁹ eſt in milite: q2 † inſtō facta ab eo
in re certa nō trahit̄ ad vniuerſum. ꝛ rō eſſe pōt q tāgit̄ in l. ſe-
xta ꝺ allegata q2 miles pōt decedere ꝓ pte teſtat⁹ ꝛ ꝓ pte inte-
ſtat⁹ ex ꝑuilegio militari: ſec⁹ in pagano. vt l. ius noſtrū. ſ. de re.
iur. ꝛ ſcꝺm hoc habes vnū intellectū in d. l. vj. vꝫ qꝺ inſtitutio
in re certa facta a milite in dubio nō trahit̄ ad vniuerſum. Sed
ali⁹ intellect⁹ ibi ponit̄ in gl. ꝛ in l. j. C. de teſt. mil. vꝫ qꝺ ita de-
mum in reſiduo decedat inteſtatus ſi ꝓbet̄ talē eſſe militis volū
tatē. alias trahet̄ ad vniuerſū in dubio in milite. ſicut ꝛ in pa-
gano a. l. ſi certaꝝ. ſ. de teſt. mil. ꝛ hec opinio eſt cōis gloſſarū et
doctoꝝ ꝓ qua facit q2 in dubio nō videt̄ miles velle vti puile-
gio militari ꝑ l. quāq̄. C. de teſt. mili. ꝛ iſtud etiā ſequit̄ Salr. in
l. quoties. C. eo. Et cōcludit gl. ꝛ doc. in milite qꝺ ſi fiat inſtitu-
tio in re certa alio nō inſtituto vlr̄ vel ex quota in dubio trahit̄
ad vniuerſum ꝑ id qꝺ ſtatim eſt dictū. Idē ſi duo inſtituant̄ q-
libet in re certa. q2 eſt idē qꝺ in pagano. vt trahat̄ ad vniuerſū
ꝛ cēſeant̄ inſtituti equalr̄ detracta fundi mētione ꝑ. d. l. ſi certa
rū. ſec⁹ ſi ali⁹ eſſet vlr̄ inſtitut⁹ ꝑ l. quoties. C. e. Hoc ob d. l. ſi cer
tarū. q2 dū litera ibi dicit qꝺ aliū inſtituit bonoꝝ prediorū aliū
bonoꝝ ruſticoꝝ. alium certarū rerū d3 exponi certarū. i. ceteraꝝ
alia: ꝛ rerū. alr̄s inſtitut⁹ in ceteris reb⁹ videret̄ vniuerſalis inſti-
tut⁹: l. ceteroꝝ. ſ. de ver. ſig. ꝛ vr̄ tex. in c. Raynu. ꝛ in c. Raynal
dus. extra de teſt. a. l3 doc. nō allegēt. ꝛ ſic nō ꝓcederet qꝺ ibi d2
qꝺ oēs intelligant̄ hr̄des ſine partib⁹. ꝛ ſic intelligit ibi Bar. ꝛ
et Salr. in d. l. j. de teſt. in l. 2. d. l. q̄tiens. aliq tn̄ hūt in l̄ra aliarū
certaꝝ rerū. ꝛ tūc l̄ra eēt plana. Interdū ꝟo miles iſtituit i vnū
vno pr̄imonio: puta i caſtrēſib⁹: ꝛ tūc nō trahet̄ illa inſtō ad pa
ganica. ꝛ idē ex ꝺ. l. ij. C. ꝺ te mil. Et rō eſt q2 diuerſa pr̄imonia: iō
nimirū ſi tūc inſtō facta in vno nō trahit̄ ad aliud patrimoniū.
quīmo ſi inſtituit vnū in caſtrēſib⁹ ꝛ aliū in paganicis altero eo
rū repudiāte nō accreſceret alteri q2 cēſent̄ eē diuerſe hr̄ditates
ꝛ diuerſoꝝ teſtatoꝝ iuris fictiōe. in qb⁹ nō h3 locū ius accreſcē-
di. l. ſub cōditione. ꝺ. qui. mod. vſuſfr. amit. ſaluo caſu. l. ſi certa-
rū. §. j. de teſt. mili. q2 in caſu illo h3 locū ius accreſcēdi. qr̄ ſ. vnū
patrimoniū nō eſſet ſoluēdo. ꝛ hoc ne puilegiū militis tūc pre
iudicet creditoribus. arg. l. cū filius. eo. ti. ꝛ facit qꝺ habet̄ in eo.
ti. in. l. ſi duob⁹. ꝛ qꝺ ibi no. ꝑ gl. ꝛ in. l. i pubert. ꝺ. de admi. tuto.
Interdū ꝟo inſtituit̄ vnus in vncia ali⁹ in duab⁹. ꝛ iſte eſt ca-
ſus. l. quāq̄. C. de teſta. mil. q2 tūc vr̄ ꝯfuſum vtrūq3 pr̄imoniū
ꝛ ipſum totū ſimul mixtū diuiſiſſe i tres partes vt ſic nō habeat
inſtitut⁹ i vna vncia: alr̄s duas partes inſtitut⁹ in duab⁹. ꝛ ſic vi
deret̄ diuiſiſſe in tres vncias groſſas totū ſuū pr̄imoniū nō in
tres minutas ꝯprehēſas ſub. xij. iūcta. l. hereditas. §. j. de her. in
ſti. q2 tūc remaneret inteſtatus in nouē vncijs. cuius ꝯtrū ibi d2.
Interdū inſtitut⁹ heres in vncia: ꝛ ali⁹ in caſtrēſib⁹ ꝛ ꝺ caſu vr̄
velle gl. in d. l. j. ꝛ etiā doc. q inſtitut⁹ in vncia ex q̄ cōfuſe eſt in-
ſtitutus ꝺ eſt nō facta mētione paganicoꝝ vel caſtrenſiū habe-
bit de vtroq3 pr̄imonio ſemiūciā: ꝛ inſtitut⁹ in caſtrēſibus habe
bit caſtrēſia excepta media vncia. Itē iſtitut⁹ in vncia hēbit oia
paganica: q2 illa media vncia paganicoꝝ attrahet ad ſe reſi-
duū pr̄imoniū paganicū ſicut inſtō in re certa: et i milite attra-
het ad ſe totū: ꝛ ſic in effectu inſtitut⁹ i vncia habebit oia paga-
nica ꝛ ſemiūciā caſtrēſiū: ꝛ ſi cōtingat inſtituti ex caſtrēſibus
repudiare accreſceret inſtituto ex vncia ꝓpter ꝯmunionē quam
h3 in eodē pr̄imonio caſtrēſi rōne ſemiuncie. i. dimidie vncie: q2
in eodē pr̄imonio bn̄ h3 locū ius accreſcēdi. Si aūt ipſe inſtitut⁹
in vncia repudiat: tūc media vncia caſtrēſiū accreſcet inſtituto
in caſtrēſibus: ꝛ ſcꝺm al. quos accreſcēt etiā paganica: propter
cōiunctionē paganicoꝝ ꝛ caſtrēſiū factā in vncia. Sꝫ alij dixerūt
44 ꝛ pl3 Salr. in d. l. quāq̄ gnitat q cū inſtitut⁹ in caſtrēſib⁹ taci
te videat̄ ꝓhibitus habere paganica vt etiā voluit glo. in d. l. j.
nō veniet ad paganica: q2 in illis intelliget̄ tūc decedere iteſtat⁹.
nā ſi forte inſtitut⁹ in caſtrēſibus eſſet de venientib⁹ ab inteſtato:
q2 tūc venire poſſet tāq̄ veniēs ab inteſtato: q2 ſolū iure teſtamē
ti vr̄ ꝓhibit⁹ habere paganica ꝑ id q habet̄ in l. ſi fili⁹. §. j. ſ. de
bonis libe. ꝛ voluit gl. in d. l. j. Aliqui tn̄ voluerūt dicere q inſti
tutus in vncia nihil habeb t de caſtrenſib⁹ ex quo illa ſpecifice
alijs ſunt data: nō intelliget̄ ēt inſtitut⁹ in vncia aliorum alteri ex
preſſe nō datoꝝ: ꝛ ſic in vncia paganicoꝝ cū ſpēs derogat gn̄i.
l. vxorē. §. feliciſſimo. cū eōdē. de lega. iij. ꝛ in regula generi ꝑ ſpe
ciē. de reg. iur. in. vj. Sed hec opi. non placet Salr. in d. l. j. ꝑ l. ſi
dn̄o ſtichus. ꝛ q ibi no. de lega. j. ꝑ quā leg̃ poſt dominū ſuum
dominū Ricardū tenꝫ aliam opi. de qua. ſ. dixi q2 inſtitutio in
vncia nō eſt ſimpliciter generalis. ideo nō habet locū illa regula
gen̄s ꝑ ſpeciē. ſicut in ſimili pt3 in d. l. ſi dn̄s q2 ſi legat̄ vni ſti-
chus ꝛ alteri optio ſeruoꝝ. ꝛ ſic vn⁹ de ipſis ſeruis q eligat̄. ꝛ ſic
incertus de certis. poterit hn̄s optionē eligere etiā ſtichum alte
ri legatū: q2 ſibi nō ſunt generaliter oēs ſerui legati. ſed vn⁹ de
ſeruis. ergo eodē modo in propoſito ex quo nō relinquit̄ totū
patrimoniū alteri ſed ſolū vna vncia de ipſo patrimonio. iō vr̄
qꝺ cōcurrat cū inſtitutio in caſtrēſib⁹ reſpectu ſemiuncie: vt eſt
dictū. Et hec eſt cōcluſio cōis gl. ꝛ doc. in hac materia. Reſtat
tūc videre an dicta cōcluſio ſit vera vnde aduertēdū q inquātū
gl. ꝛ doc. cōiter dicūt q inſtō in re certa facta in milite in dubio
trahit̄ ad vniuerſū vr̄ male dicere ꝛ ꝯ tex. expſſe in l. ſi miles
vnū ex fundo. q eſt lex. vj. ſ. de teſt. mil. vbi aperte d2 q ſi miles
vnū ex fundo inſtitu t credit̄ hoc ꝛ ꝓſumit̄ a iure in reſiduo pa
trimonio inteſtatus. ꝛ ſic vr̄ velle expſſe q in caſu dubio nō tra-
hat̄ ad vniuerſū. Sꝫ gl. ꝛ doc. ibi exponūt credit̄. ſ. ſi ꝓbet̄ mili
tē id voluiſſe. ſed certe iſta expoſitio violat oimodo illū tex. q vt
dixi vr̄ loq in caſu dubio ꝛ nō in caſu certi qñ cōſtat de mēte. et
hūc itellectū vr̄ ēt velle gl. hic relata ad tex. vt ſuperius dixi. Et
45 iſte intellect⁹ verior vr̄ q2 i dubio nō eſt recedēdū a ꝟbis legis
l. j. §. is q nauē. ꝟ. in re igit̄ dubia. ꝺ. de exercito. ꝛ facit q habet̄
in l. nō aliter. de le. iij. nec ob. hinc intellectui. d. l. ſi certaꝝ. eo. tit.
q2 illa lex loquit̄ qñ miles vniuerſū pr̄imoniū ſuū diſtribuit in
particulares inſtōnes. iō nimirū ſi ibi trahunt̄ ad vniuerſus. ar.
eius q ht̄ in l. qd ergo. ſ. de lega. j. ꝛ facit q no. in l. quoties per
gl. C. fami. her. ꝛ hoc pt3 ſatis ex l̄ra ibi in d. l. ſi certaꝝ. dū dicit
ꝑinde haberi ac ſi res oēs ſuas ꝑ ꝓ ꝑceptionē cuiq3 diſtribuiſſet le
gādo. i. ꝑlegādo. hoc etiā ſatis pt3 ex eadē. l. dū dicit q aliū inſti
tuit heredē vrbanoꝝ prediorū. aliū ruſticoꝝ. aliū ceterarū re-
rū. intelligēdo q illud verbū ceterarū. ſit verbū iuriſcōſulti. nā ſi
fuiſſet ꝟbū teſtatoris ille tertius intelligeret̄ vniuerſaliter inſti-
tutus ꝑ id q ht̄ in l. ceteroꝝ. ſ. de ꝟbo. ſig. ꝛ in c. raynutius ꝛ c.
raynald⁹. ex de teſt. ꝛ nō intelligerent̄ oimode ſine ptibus inſti
tuti cui⁹ ꝯtrū dicit ibi l̄ra. niſi forte velis dicere q ex q̄ pmo inſti
tuit vnū heredē vrba. ꝑdio. aliū poſtea ruſticoꝝ: ꝛ tertio aliū ce-
terarū rerū q2 tertiū vr̄ inſtituiſſe i alijs rebus a ſuperi⁹ dictis q
tūc cēſeat̄ inſtitutio tertij particularis ꝑ id q notauit Bar. in l.
cogi. §. ij. ſ. ad trebel. ꝛ l. titius rogatus eo. ti. Sed nō puto opi-
nionē iſtā eſſe verā ꝑ tex. in d. c. raynutius. ꝛ c. raynaldus. vbi
hoc vr̄ expreſſum. nec etiā videtur verū dictū Bar. q ſi qs heres
vtiliter inſtitutus rogetur reſtituere hereditatē deductis legatis
ꝛ ere alieno qꝺ nō cēſeat̄ fideicōmiſſus vniuſalē ex equitate ꝑ
tex. in d. l. cogi. §. j. ꝛ in §. inde q̄ritur. l3 bar. aliter dicat in d. l. ti-
tius. ſ3 nō bn̄ ꝑ ꝑdicta. ꝛ facit q ibi dixi. ꝛ in d. l. cogi. §. ſed ꝛ ſi
46 miles. † Itē no obſtat rō dn̄ d2 q miles in dubio videtur vti iu
re cōmuni non puilegio militari. per l. quāq̄. C. de teſta. mili. ꝛ
ſic videt̄ q inſtitutio facta a milite i re certa in dubio debet tra

hi ad vniuerſuꝫ ſicut in pagano:qꝛ rñderi pōt ꝙ q̄ſiqꝫ mēs ꝛ ſi
gnificatum ꝟboꝝ cōuenire poſſunt intellectui iuris cōis: ꝛ tūc
nō videtur vti p̄uilegio militari.ꝛ ita loq̄tur.d.l.quāq̄. nam ibi
īſtituit vnum in vncia aliū in duabus.Et pōt tūc eē dubiuꝫ
an intelligat̄ dixiſſe de vncis minutis q̄ cōp̄hēdūtur ſub aſſe.
iuxta.l.hereditas.§.i.de her.inſti. ꝛ tūc remaneret īteſtat⁹ i no
uē vncis ꝛ ſolū in trib⁹ teſtat⁹.ꝛ h̄ nō poſſet eē ſine priuilegio
mi litari:qꝛ nō pōt regulariter decedere ꝑ parte teſtat⁹ ꝛ ꝑ pte
inteſtatus.l.ius nrm.ſ.de reg.iu.niſi ſit miles.vt in.d.l.vi. Alſ
pōt eē ſenſus in caſu p̄dicto q̄n inſtituit vnū ex vncia alium ex
duab⁹ ꝙ intellexerit de vncis groſſis cōp̄rehēdētib⁹ totā here
ditatē vt ſic videatur diuiſiſſe illā in tres partes ſeu in tres vn
cias groſſas tantūmodo.qꝺ etiā poſſit facere paganus vt ſic vi
deatur voluiſſe hereditatē ſuā diuidi in tres ptes.quaꝝ vnā ha
beat inſtitutus ex vncia ꝛ alias duas ptes ex tribus inſtitutus
ex duab⁹ vncijs. ꝛ h̄ caſu reperietur in totū teſtat⁹ ꝛ de iure cōi
qꝛ idē etiā eēt in pagano.qꝛ igitur mēs teſtantis ꝛ verboꝝ ſi
gnificatū nō repugnat intelliget̄ militē voluiſſe itelligere de vn
cijs groſſis ꝛ ſolū diuidere in tres ptes ſuā hereditatē ꝛ non in
xij.iō tūc accipitur a iure dict⁹ itellec⁹ vt videat̄ teſtat⁹ d̄ iure cōi
47 ſup toto:ꝛ nō vt ſolū ſup p̄te videat̄ teſtat⁹.† Interdū ꝟo mēs
ꝛ ſignificatū verboꝝ nō bn̄ patitur ꝙ itelligam⁹ militē teſtatū
de iure cōi: ꝛ tūc vr̄ ꝙ debem⁹ itelligere eū teſtatū de iure ſpāli.
ꝛ iſte eſt caſus nō cauillādo in.d.l.ſi miles vnū ex fundo.nā mi
les inſtituēdo vnū ex re certa vr̄ tacite velle ꝙ nō habeat alias
res.ar.l.marit⁹.C.de ꝓcur.ꝛ l.cū p̄cos.cum ibi notatis.ſ.de in.
ꝛ extra de p̄ſump.in.c.nōne.nec etiā tunc bn̄ patit̄ ſignificatuꝫ
verboꝝ ꝙ trahat̄ ad vniuerſum:qꝛ quo facta eſt i re certa dēta
xat vt de ſe p̄z.iō nimirum ſi tunc vr̄ voluiſſe vti p̄uilegio mi
litari:qꝛ tunc ad h̄ cōcurrit veriſilr̄ teſtātis mēs ꝛ verboꝝ ſigni
ficatum iō talis intellect⁹ eſt ſumēdus ꝑ id qꝺ habetur in.l.ab
oibus in prin.ſ.de lega.i.Et ſic p̄z ꝙ ſi inſtō ſit in re certa ſiue
ſiat de vno ſiue de duob⁹ a milite nō trahet̄ ad vniuerſu:imo
in reſiduo remanebit inteſtat⁹ niſi ꝓbet̄ aliā fuiſſe militis volū
tatē:ſecus ſi diuiſiſſet totū p̄rimoniū ſuū ꝑ inſtōnes particula
res:qꝛ tūc traherētur bn̄ ad vniuerſum.ꝛ ſic bn̄ loq̄tur.l.ſi certa
rū.de teſt.mili.ꝛ bn̄ facit.l.quid ergo.de leg.i. Saly.tn̄ in.d.l.i.
C.de teſta.mili.poſuit nouā opi.videlicet vt diſtinguat̄:qꝛ aut
miles in actu teſtandi adhibuit ſolēnitatē iuris cōis.ꝛ tunc in
ſtitutio ꝑticularis trahit̄ ad vniuerſuꝫ alio nō inſtituto vniuer
ſaliter vel ex quota.ꝛ ſic intelligit̄ opi.cōis gl.ꝛ doc.Aut i actu
teſtādi nō adhibuit ſolēnitatē iuris cōis. ꝛ tūc videat̄ teſtatus
ex p̄uilegio militari. vt ſic actus potius valeat q̄ pereat. facit
l.ij.ſ.de teſta.mili.ꝛ ideo tunc inſtitutio ex re certa nō trahet̄
ad vniuerſum.ꝛ ſic poteſt intelligi ſm̄ eū.l.ſi miles vnū ex fun
do.niſi aliud ꝓhibet̄.Et ꝑ hoc adducit qꝺ no.in ſimili ꝑ gloſſ.
in.l.quoties.C.fam.her. ꝛ dicit ꝙ libēter vellet habere cōſociū
in hac opi.Sed tn̄ ꝓpter autoritatē gloſſarū ꝛ doctoꝝ nō au
det recedere a cōi opi glo.ꝛ doc.Sed certe lꝫ hec opi. ſit coloꝛa
ta tn̄ de iure non vr̄ ꝟa ꝑ tex.dicte.l.ſi miles vnū ex fundo.vbi
ſimpliciter dicit ꝙ inſtō ex re certa nō trahit̄ ad vniuerſum.nec
diſtinguit an in actu teſtādi in eo adhibuerit ſolēnitateꝫ iuris
cōis vel non.ꝛ ſic indiſtincte vr̄ intelligēda ꝑ.l.de p̄tio.cū ſi. de
48 publi.† Itē qꝛ lꝫ miles adhibeat ſolēnitatē iuris cōis nō tn̄ vr̄
in dubio ſe reſtringere ad illā vt eſt tex.exp̄ſſe in.l.iii.ſ.de teſ.mi
li.ergo vr̄ ꝙ nō per hoc poſſit colligi qꝺ nō voluerit decedere in
teſtat⁹ i reſiduo p̄rimonio: qꝛ q̄ ad h̄ potuit velle vti p̄uilegio
militari:ex quo nō vr̄ ſe reſtrinxiſſe tantūmō ad ius cōe.vt dixi
d.l.iij.ꝛ iſtud vt dixi magis vr̄ ꝯuenire menti militis ꝛ ſignifica
tio verboꝝ.ꝛ iō hic intellectus potius vr̄ amplectēdus ar.dicte
l.ab oib⁹ i p̄n.ſ.de leg.i.Et ꝑ p̄dicta etiā vr̄ ꝙ ſi miles inſtituit
vnū ex vncia:ſi aliū nō inſtituit:qꝺ h̄ caſu in reſiduo nō itellige
tur inteſtat⁹.ꝛ intelliget̄ de vna ex.xij.nā ex q̄ voluit eū habere
vnā vnciā hereditatis.ergo videt̄ voluiſſe qꝺ nō hēat totū.arg.
dicte.l.maritus.de ꝓcu.ꝛ facit qꝺ no. gl.i ſimili in cle.i.de p̄bē.
in gloſ.q̄ incipit de iſto ꝛ ſic p̄z qꝺ aliud vr̄ q̄n inſtituit vnū ex
vncia aliū ex duab⁹ qꝛ tūc vr̄ diuiſiſſe vt dixi totā hr̄ditatē i tres
vncias aliud q̄n i vncia iſtituit:qꝛ tūc neceſſario vr̄ dicere qꝺ ta
cite videat̄ in alijs vncijs voluiſſe decedere iteſtat⁹.ꝛ iō nō tra
het̄ tūc illā inſtō ad vniuerſum ꝑ dictā.l. ſi miles vnū ex fundo
Et ꝑ h̄ etiā videt̄ ꝙ ſi iſtituit vnū in vncia aliū in caſtrēſib⁹ qꝺ
inſtitut⁹ ex vncia habebit vnciā tot⁹ patrimonij ꝯiuncti.ꝛ ſic ſe
miunciā caſtrēſiū ꝛ ſemiunciā paganicoꝝ ſi p̄rimonia ſint eq̄
lia.alis forte haberet ꝓrata. ꝛ ſic in reſiduis paganicis erit inte
49 ſtat⁹.lꝫ doct. alr̄ dicāt vt ſup⁹ dixi.† Et ex h̄ etiā p̄z ꝙ miles
in eodē patrimonio p̄t decedere ꝑ pte teſtat⁹ ꝛ ꝑ pte inteſtat⁹.
lꝫ Saly.aliter videat̄ ſentire in.d.l.i.C.de teſt.mil.l.vbi vr̄ velle
qꝺ bn̄ pōt in patrimonio caſtrēſi decedere teſtat⁹.ꝛ in pagani
co inteſtat⁹ vel ecōuerſo.Sꝫ in eodē patrimonio nō.qꝺ nō credo veꝝ
nec puto iure vnū ꝓbari imo poti⁹ ꝑ dictā.l. ſi miles ex fundo.
intelligēdo qꝺ inſtō facta de fundo eēt ibi facta fundo vni⁹ pa
trimonij tm̄.put etiā cōiter ꝯtingit. nā raro eueniet qꝺ idē fun
dus ſit acquiſit⁹ ex vtroqꝫ patrimonio.ꝛ iō itelligēdo ꝙ ex vno
tm̄ fuerit acquiſit⁹ ibi caſus aptus etiā ſm̄ intellectū gl. qꝺ pōt
in eodē patrimonio decedere ꝑ pte teſtat⁹ ꝛ ꝑ pte inteſtatus. nā
ſaltē ſi ꝓbet̄ talē eē volūtatē ſm̄ intellectū gl.erit in reſiduo in
teſtat⁹.ꝛ vt dixi nō credo iure cautū de oppoſito.ꝛ iura ēt ſim
pliciter dicūt qꝺ miles pōt decedere ꝑ pte teſtat⁹ ꝛ ꝑ pte inteſta
tus.vt p̄z ex.d.l.ſi miles vnū.in ſi.ꝛ l.miles ita.§. ꝛ qꝛ diximus.ſ.
teſt.mil.Et h̄ ſufficiāt circa intellectū.l.i.ij.ꝛ iij.C.de teſt.mili.ꝛ
50 dicte.l.ſi miles.ꝛ l.ſi certaꝝ.¶ † Extra gl. reſtat videre an ſuffi
ciat filio relinq̄ aliq̄d ꝑ legitīa vel ſua falcidia. vel ſimplr̄ certā
rē.ſi nō adijcit̄ iure iſtōnis.vel illa ꝟba ꝛ i illa herede inſtituo.
Et aduertēdū qꝛ in extraneo ꝟbū relinq̄ adiectū certe rei non
trahit̄ ad inſtōnē nec vniuerſitatē:qꝛ eſt ꝟbū cōe ꝛ nō mere di
rectū.vt ſupius tetigi.ꝛ facit.l.cogi.§.ꝛ gnālr̄. ꝛ qꝺ ibi not. per
Dy.ad treb.Et iō teſtat qꝺ in filio vel alio cui debet̄ legitima.
¶ Et h̄ aduertēdū:qꝛ reperio plures opi.nā vna fuit opi.gl. qꝺ
ſi ꝓferāt in ſolēni volūtate trahat̄ ad inſtōnē: qꝛ quilibet neſcit
dicere heredē inſtituo.ſec⁹ ſi in min⁹ ſolēni.ꝛ hāc poſuit glo.in
l.q̄ties.ꝛ l.ſi.ij.C.fa.her.Sꝫ ꝯ iſtā facit qꝛ inter filios min⁹ ſolē
nis volūtas habet̄ ꝓ ſolēni.l.hac cōſultiſſima.§.ex imꝑfecto.C.
d̄ teſta. ꝛ iō dicta diſtīa nō vr̄ bona.Illā tn̄ tetigit gl.i.c.ſi pater
in ꝟbo inſtituit.de teſt.li.vi.¶ Scđa fuit opi. qꝺ diſtīguat̄ an
teſtōr relinq̄t legitimā vt tūc trahat̄ ad inſtōnē:qꝛ relīq̄t quotā
ſec⁹ ſi nō relīq̄t legitimā īꝫ rē certā ēt ꝑ legitima.ꝛ iſtā voluit tā
gere Saly.in.l.ſi.C.fa.her.Sꝫ certe legitīa eſt quota bonoꝝ et
nō hereditatis.l.pap.§.q̄rta.de inoffi.teſt. iūcta.l. ſi qs ſeruū.§.
ſi.cū ſeq.ſ.de leg.i. nā legitima debet̄ ere alieno deducto vt di
cto.§.quarta.qꝺ nō ꝯtingit in quota hereditatis.vt.d.l. ſi quis
ſeruū.§.ſi.cū ſeq.ꝛ l.mulier.§.ſi.cum ibi no.ſ.ad treb. ¶ Tertia
fuit opinio qꝺ ſi relinquit̄ legitīa vel aliqua res ꝑ ſua legitima
vel ꝑ ſua falcidia cū ꝟbū falcidia hoc caſu ſumat̄ ꝑ legitīa vt
in aut.vn̄ ſi parēs.ꝛ ibi no.C.de inoffi.teſt.ꝛ tūc trahat̄ ad inſtō
nē:qꝛ legitimā iure inſtōnis dꝫ habere.vt in.§.aliud.in aut. vt
51 cū de ap.cognoſcit̄.col.viij.† Et i dubio p̄ſumi debēt oia ſolēni
ter acta ſm̄ naturā ipſoꝝ verboꝝ.l.ſciēdū.de ver. obli.inſti. de
inutili ſtipu.§.ſi ſcriptū.ꝛ inſti.de fideiuſ.§. ſi. Et idē ſi dixit re
linquo talē rē filio meo ꝑ pte ſua: qꝛ eadē eſt rō cū pars ſua ſit
legitima.ꝛ facit qꝺ habet̄ in.l.peto.in prin.ſ.de leg.ij.cū ibi no
tatis ꝑ Bar.ſec⁹ ſi ſimplr̄ relinquat̄ filio aliq̄ res ſi nō adijcit̄ ꝑ
ſua leīa vel ꝑ ſua falcidia vel ꝑ ſua pte vel aliud ſimile. qꝛ tunc
nō trahet̄ ad inſtōnē ꝑ.d.l.cogi.§.ꝛ gnāliter.ꝛ ꝑ id qꝺ habetur
in.§.aliud quoqꝫ capitulū.Et ad predictū membrū q̄n relinquit̄
tur ꝑ legitima bene facit.l. humanitatis. C.de impub.ꝛ hanc
opi.ſequit̄ Bar.i aut.vn̄ ſi parēs.C.de ioffi.teſt.ꝛ idē ibi bald.
52 ¶ † Quarta fuit opi.qꝺ idiſtincte ex quo relinquat̄ filio:qꝛ ver
ba relata ad ꝑſonā itelligunt̄ ſm̄ qualitatē ꝑſone. l.plenuꝫ.§.
equitū.ſ.de vſu ꝛ habi.ꝛ i.c.ſolite.extra de maio.ꝛ obe. ꝛ ideo
cū ipſi filio debeat relinqui iure iſtitutionis.ꝛ verbū reliquo ſit
cōe ꝛ poſſit itelligi ſcilicet iure inſtitutionis.vn̄ ꝛ teſtator etiam
cōgrue dicit relinquo iure inſtitutionis filio meo talē rē. ꝛ poſ
ſit itelligi iure legati vel fideicōmiſſi.in dubio videt̄ qꝺ debeat i
terp̄tari qꝺ voluerit relinq̄re iure inſtōnis.ex quo relatū eſt ad
ꝑſonā q̄ tali titulo debeat habere.ꝛ ꝑ h̄ etiaꝫ facit: qꝛ in dubio
dꝫ fieri interp̄tatio vt res poti⁹ valeat q̄ peat.l.quoties.ſ. de re.
dub. ꝛ l.quoties.ſ.de ver.ob.ꝛ extra de ver.ſig. abbate. ꝛ p̄ſer
tim cū q̄libet neſciat dicere inſtituo vel hr̄dē facio.facit qꝺ not.
gl.i.d.l.quoties.fa.her. Itē ꝑ hac pte vr̄ eē caſus nō diuinādo
vel violādo lrām in.c.Raynu.extra de teſt.vbi relīq̄t filie vltra
dotē domū ꝛ agrū.ꝛ tn̄ ſupponit̄ ibi teſtm̄ valere.ꝛ hāc ptē ſeq̄
bat̄ Ja.de ra.ꝛ ſequit̄ ēt Bal.in.l.quoties.C.eo.ti. ꝛ ēt Bal. i
d.l.quoties.qꝺ abſurdū ꝛ iniquū vr̄ dicere oppoſitū ꝑ rōnes p̄e
dictas.ꝛ maxīe q̄n teſtōr appoſuit clauſulā codicillare:qꝛ tūc vr̄
etiā de mēte ei⁹ fuiſſe qꝺ valeat eo mō q̄ meli⁹ pōt.Sꝫ an h̄ opi
nio ſit ꝟa patebit ex.ſ.dicēdis.¶ Quinta fuit opi.Hoſti. vt di
camus qꝺ de equitate canonica valeat teſtm̄ ꝛ intelligat̄ relīq̄ſſe
iure inſtōnis ꝑ.c.Raynu.ſecus de iure ciuili ꝛ poſuit gl. in.d.c.
ſi pater.ꝛ iſtā ſequit̄ Bal.in.l.ſi.C.fa.her.ſꝫ an h̄ etiā ſit ꝟa pa
tebit ex ſequētib⁹.¶ Sexta etiā fuit opi.qꝺ teſtm̄ nō valeat:qꝛ
fili⁹ dꝫ habere exp̄ſſe iure inſtōnis.vt in aut.vt cū de ap.cogno.
§.aliud.iuncto.§.ceterū.ꝛ iō ex quo nō eſt ſeruata forma data a
lege teſtm̄ eſt nulliū:qꝛ ꝟbū relinquo adiectū certe rei etiā in filio
nō trahet̄ ad inſtōnē ꝑ ea q̄ hn̄r in.d.§.aliud.ꝛ.d.§.ceterū.ꝛ.d.
l.cogi.§.ꝛ gnāliter.ſ.ad treb.ꝛ hāc opi.tꝫ Bart.in.l. his ꝟbis.ſ.
eo.ti.ꝛ illā etiā tenuit ibi Bal.hāc opi.dicēs eē cōem opi.citra
montanoꝝ.lꝫ Ja.de ra.ꝛ aliqui vltramontani ꝯ.ꝛ hāc opi. ſeq̄
tur Saly.in.d.aut.nouiſſima.ꝑ tex.in.d.§.aliud.ꝛ.§.ceterū.vbi
videt̄ ꝓbari qꝺ de forma ſit exp̄ſſio verboꝝ.ſ. qꝺ iure inſtōnis
relinquat̄:iō ſi nō ſeruet̄ forma viciabitur actus.l.i.§.i.ſ.de ꝟ.
ob.ꝛ l.ſi.C.de nouatio.ꝛ fa.t.l.ſi is qui quadringēta.§.quedā.
ſ.ad l.fal. ꝛ iō nō valebit teſtm̄ indiſtincte etiā ſi relinquat̄ pro
legitima vel falcidia.Nec ob.ſcḋm eū.l. humanitatis. qꝛ loq̄
tur ſcḋm iura codicis ſcḋm q̄ ſufficiebat relinqui quoquo relicti
titulo

titulo.vt.l.omodo.C.de inoffi.teſt.vel illa vba rel cta legitima
ſunt verba impatoris nõ teſtatoris. Itẽ nõ ob.ſm eũ.c.Raynu.
qꝛ rñdet primo loquitur ſm tpa codicis:ſcdm q̃ vt dixi ſufficie-
bat quoquo relicti titulo relinq̃re. Iſtud tñ poſſet perpendi ex
cronicis ꝯſiderãdo quo tpe facta fuerit illa decretalis ⁊ q̃s fue-
rit autor ipſius decretalis. Alia ſolutio poteſt dari:q̄ ibi ſunt
verba autoris legis:⁊ non teſtatoris.⁊ ideo debent ſuppleri ⁊
intelligi q̄ reliquit ſiure inſtitutionis:⁊ ſic ibi ſupplet gl. Itẽ
nõ ob.l.ſciendũ.de ver.ob.qꝛ nõ põt habere locũ preſumptio ĩ
caſu ex quo lex p forma requirit expreſſionẽ vt dixit Salr. Hec
tñ rñſio nõ videt̃ ex toto euacuare ꝯrĩa: qꝛ etiã ſtipulatio requi
rat expreſſionẽ verboꝝ.vt.l.j.de ver.ob.⁊ tñ intercedit illa preſu-
mit̃ vt patet in.d.l.ſciendũ.⁊ in.§.ſi ſcriptũ.inſti.de ver.obliga.
53 † Sed tenẽdo iſtã partẽ opꝫ dici q̄ de forma eſt oĩno qd relin-
quat̃ filio iure inſtõnis.⁊ nõ ſufficiat ãls quocũq̃ relicti titulo
relinquere.vt videt̃ pbari in d.§.aliud iũcto.§.ceterũ.ideo ſi di
cta forma nõ ſeruat̃ reddit̃ actus nullus p iura ſuperius alle-
gata.⁊ hãc opi.dixerũt glo.eſſe tutiorẽ:⁊ ideo tenẽdã in preallegato.c.ſi pater.in verbo inſtitu t arg.c.iuuenis.de ſpon.⁊ iſtã
opi.etiã ſequit̃ gloſa in.d.c.Raynu.⁊ ſic videt̃ hec eſſe opi.cõis
ſaltẽ qñ ſimpliciter relinquit̃ aliq̃ res filio.Et iſtã partẽ etiã ſecu
tus fuit Richar.de malũ.in ſua diſputatione q̃ incipit titius ex
predefuncta imo ibi etiã plus dixit qd ſi teſtator ſubiũxit q̄ vo
lebat teſtm̃ dictari iuxta cõſiliũ ſapiẽtis q̄ ſapiẽs nõ poterit ad
dere illud vbũ iure inſtõnis.qꝛ teſtm̃ eſt nullũ ex defectu forme
nõ obſeruate.⁊ ideo nõ poterit validari ex dicto ſapiẽtis. Ja.
tñ de are.in ĩ victo tenuit ꝯrĩũ dicẽs q̄ ſapiẽs bñ poterit adde
re illa vba p validitate teſtamẽti.de quo p gl.⁊ doc.⁊ maxime
p Bar.in.l.illa inſtõ.ſ.e.Et iſtã opi.Ja.de are.ſequit̃ Jo.an.i
addi.Spe.in ti.de inſtru editione.§.inſtrm.ſup ver.qd ſi a con
trahẽtibus.vbi dicit q̄ q̄cq̃d dicat̃ de facto ſeruat̃ qd ſapiens
põt dicta vba addere.cũ ⁊ illud videat̃ etiã eſſe de mẽte teſtãtis
qui id videt̃ haberi voluiſſe cõſiliũ ſapiẽtis vt ſua volũtas non
inualidet̃:⁊ etiã hoc cõtingit ſcdm eũ qñ teſtator inſtituit ma-
ſculũ vniuerſalẽ ⁊ filie dotare aliq̃d relinq̃t: nã vr̃ dicta vba ap-
ponere ne filia poſſit ingetare maſculũ vniuerſalẽ heredẽ Bal.
in.d.l.illa inſtõ.recitat opi.⁊ nõ clare decidit. Sꝫ Bar.ibi non
facta mẽtiõe de opi.Jo.an.tenet opi.Richar.p rõnẽ ſuã: qꝛ ex
q̃ teſtm̃ eſt nullũ ppter defectũ forme nõ põt ex poſtfacto ppter
dictũ ſapiẽtis validari:qꝛ nec etiã poſſit idẽ teſtator id facere:niſi
ſi de nouo dia ex integro fieret ſolẽniter p id q̄ habet̃ in.l. here
des pali.ſ.de teſt.⁊ ĩ opi.vr̃ verior de iure: licꝫ alia ſit equior.
Saluo niſi ex ꝯſuetudine ſeruata fuiſſet diu opinio Ja.de are.
⁊ Jo.an.qꝛ tũc in loco in q̃ fuiſſet ſeruata dicta opi.deberet ob
ſeruari:qꝛ rõne cõſuetudinis tũc validatũ eſſet teſtm̃ argu.l.de
qbus.cũ materia ſua.ſ.de legi.Nec ob.opi.quã ſ.dixi:qd vbũ
relinquo adiectũ certe rei etiã relatũ ad pſonas filij vel alterius
cui debet̃ legitima:nõ trahit̃ ad inſtõnẽ qd no.gl.in.l.quoties.
C.fa.her.vbi gl.vr̃ velle oppoſitũ:qꝛ illa gl.inquãtũ facit mẽtio
nẽ de quota videt̃ bñ dicere. Sꝫ inquãtũ dicit de certa re videt̃
male dicere:⁊ in effectu vr̃ reprobari p doc.p ea q̃ dixi.ſ.⁊ p ea
q̃ no.Bal.in.d.l.his verbis.ſ.eo.Uel ſcdo põt dici qd illa gl.lo
quit̃ qñ teſtator faceret rei certa diſtribuẽdo totũ p̃rimoniũ ſuũ
p relicta rerũ particulariũ:nõ tũc faciliꝰ trahit̃ ad inſtõnẽ.argu.
eoꝝ q̃ habent̃ in.l.q̃ ſi ergo.ſ.de leg.j.Secus qñ nõ diſtribuiſſet
totũ p̃rimoniũ p dicta relicta.Forte iſte vltimꝰ intellectꝰ de iure
nõ pcedit: qꝛ videt̃ tũc deficere teſtm̃ rõne forme:lꝫ diſtribuat
totũ p̃rimoniũ p talia relicta.vt pꝫ in.d.§.aliud quoq̃ capitm.
54 † Itẽ nõ ob.ſi dicat̃ qd in dubio d; fieri interptatio vt res po
tius valeat q̄ pereat: qꝛ illud verũ qñ ſeruat̃ forma data a iure
ãls ſi nõ ſeruat̃ nõ ſumꝰ in caſu dubij ſꝫ potiꝰ in caſu certo:cum
certũ ſit actũ nõ valere nõ ſuãta forma.l.cũ hi.§.ſi ptor.de trãſ
actio.⁊.l.ſi is q̃ qua ĩringẽta.§.q̃dã.ſ.ad.l.fal.p ĩ etiã non ob.
ſi dicat̃ qd genus rud.ter platũ d; intelligi eſſe platũ in ſpecie
in qua magis põt valere ſaltẽ qñ p imperitũ eſt platũ.vt dice-
bat Bal.in.d.l.quoties.⁊ ſic videt̃ q̄ vbũ relinq̃ debeat intelli
gi iure inſtõnis:lꝫ ſm eũ eſſet ſecꝰ ſi legaſſet aliq̃d vel iure legati
reliquiſſet: qꝛ verbũ lego lꝫ ſm tpa antiq̄ſſima cõprehẽderet ẽt
inſtõnẽ.l.verbis legis.ſ.de ver.ſigni.tñ p iuris prudẽtiã poſte-
a ſubſecutã nõ cõprehẽdit.⁊ diſtincta ſunt legata ab inſtõni-
bus.vt pꝫ ex diuerſitate tituloꝝ.de her.inſti.⁊ de leg.in.C.⁊.ff.
Nã põt huic rõni rñdere qd nõ pcedit ppter defectũ forme nõ
ſeruate vt eſt dictũ.Et vt dixit etiã Salr.in.d.l.quoties.circa
ſi.ſi pferẽ verbũ lego ab imperito videt̃ platũ rudi mõ: ex quo
nõ intelligat nec ſcit dicere iure inſtõnis:⁊ ſic in ſimplici vi relic
ti vr̃ ptuliſſe.Et ideo q̄ dicit Bal.de imperito potius facit ad
oppoſitũ ſm eũ.⁊ imputetur ſibi quare nõ habuit conſiliũ cuꝫ
peritis.ar.l.in bonoꝝ.ſ.de bo.poſ.Itẽ nõ ob.ſi dicatur qd vbi
ſunt opiniones ꝯrie.quarum vna fauet teſtamẽto altera impu
gnat:debet accipi illa q̃ fauet p illa q̃ habẽtur in.l.ſi paro.ſ.de
inoffi.teſt.qꝛ illud verũ niſi cõis opinio eſſet in oppoſitum.nã a
cõi opi.in dubio nõ eſt recedẽdũ.vt no.Bar.in.l.j.C.de pena

iudi.q̃ male iudi.⁊ Jo.an.in.c.j.extra de cõſti.⁊ facit qd no.In-
no.eo.ti.in.c.ne innitaris.⁊ q̄ habet̃ in.l.minime.ſ.de legi.⁊ ẽt
in prima cõſtitutione.C.§.quibus.Et p predicta videtur q̄ nõ
ſit recedendũ a dicta opi.preſertim in iudicãdo ⁊ cõſulendo.et
ſic etiã predie p illa de facto cõſului apud ciuitatẽ paduanã.nã
vt pꝫ ex predictis cõis opi.eſt ſaltẽ qñ ſimpliciter relinquit̃ ali-
qua res ipſi filio:ſed qñ adijcit̃ p legitima vel pro falcidia vel p
parte ſua vel relinquit̃ legitima:tũc eſt magis dubiũ qꝛ Bar.⁊
Bal.vñr tenere tũc ſecus eſſe:⁊ ſi tenẽdo opi.cõem in caſu prece
dẽti de iure vr̃ etiã tenẽdũ in caſu iſto quicquid dixerit Bart.et
Bal.per tex.in.d.§.aliud vbi dicit qd nõ ſufficit quoquo relicti
titulo relinquere filijs debitã portionẽ ⁊ ſic vr̃ expreſſe loqui etiã
qñ legitima relinquit̃.⁊ iſtã partẽ ẽt tenuit Salr.in.d.l.quoties.
55 cir.a ſi.⁊ in auf.vñ ſi parẽs.C.de inof.teſt.† Et ex predictis cõ-
cludere potes ſi q̃rit̃ an verbũ relinquo trahat̃ ad inſtõnẽ:quia
adijcit̃ certe rei aut vniuerſitati.p̃io caſu aut loquitur i extraneo
⁊ clarũ q̄ nõ p.l.cogi.§.⁊ generaliter.cũ ibi no.ſ.ad tre.Aut in fi-
lio vel alio cui debet̃ legitima.⁊ tũc fuerũt opi.de qbꝰ dixi.ſ.et
de quibꝰ etiã p gl.in.l.quoties.⁊.l.filij.C.fami.her.⁊ p glo.in.c.
ſi pater.de teſt.lib.vi.vbi etiã ſalie opi.ponunt̃.tñ vt d.xi cõis eſ
ſe vr̃ extramõta.q̄ idẽ ſit in filio q̄ in extraneo.vt dixit Bal.l.his
verbis.ſ.eo.Scdo caſu qñ adijcit̃ vniuerſitati:⁊ tũc aut in volũ
tate in qua nõ põt fieri inſtõ.puta i codicillis.l.hereditatẽ.C.de
codicil.⁊ tũc nõ trahit̃ ad inſtõnẽ:qꝛ hoc nõ patit̃ natura vlti-
me volũtatis in qua pfert̃.arg.l.imperatores.ſ.de in diẽ adie.
⁊.l.ſi.cũ ibi no.ſ.de codi.in ſe.⁊.l.ſi vno.in prin.§.locati.aut p-
fert̃ in volũtate ſolẽni in qua adſunt ſeptẽ teſtes:⁊ tũc aut non
eſt alius vniuerſaliter inſtituꝰ ⁊ tũc trahit̃ ad inſtõnẽ:vñ ſi di-
co relinquo bona mea titio.videor ipm inſtituiſſe.l.omnes.ſ.de
teſta.mi.⁊ no.gl.in.d.l.his verbis.⁊ i auf.de hered.⁊ fal.§.ſi ve
ro nullũ in verbo relictis.coll.j.Secꝰ ſi aliꝰ eſſet vniuerſaliter in
ſtituꝰ:qꝛ tũc importaret fideicõmiſſuꝫ.l.nã q̄.§.ſin.cũ.l.ſeq.ad
treb.Si aũt nõ reliquiſſet oĩa bona ſꝫ partẽ alio vniuerſaliter in
ſtituto:tũc differẽtia eſt an relinquat certã partẽ bonoꝝ puta
tertiã vel quartã an vero relinquat certã partẽ hereditatis:naꝫ
primo caſu eſt ſimplex legatũ ⁊ nõ vniuerſale fideicõmiſſum ſeu
vniuerſitatis:ſecus in ſcdo vt.l.mulier.§.ſi.cũ ibi not.ſ.ad treb.
⁊.l.ſeruũ.§.ſi.cũ.l.ſeq.de leg.ij.⁊ hec fuerũt de mẽte.Salr.l.l.qm̃
indignũ.C.de teſt.⁊ facit q̄ no.gl.⁊ Bal.in.d.l.his verbis.Sꝫ
aduerte:qꝛ imperfecte vr̃ eſſe locutus qꝛ nõ declarat ibi qñ relin
quit̃ certa quota alio vniuerſaliter nõ inſtituto:⁊ ſi ipſe idẽ in.l.
ſi.C.fa.her.vr̃ velle q̄ trahat̃ ad inſtõnẽ.ex quo alius nõ eſt vni
uerſaliter inſtituꝰ p id q̄ habet̃ in.c.raynutius.⁊.c.raynaldꝰ.
extra de teſta.⁊ i.l.cogi.§.⁊ generaliter.ſ.ad treb.⁊ ſm hoc ſi co
rã ſeptẽ teſtibꝰ q̄s dixit relinquo titio tertiã partẽ bonoꝝ meoꝝ
vel tertiã partẽ hereditatis alio vniuerſaliter nõ inſtituto trahe
tur ad inſtonẽ.⁊ ita vr̃ ſentire Bal.in.d.l.ſi.ſꝫ nõ puto hãc opi.
eſſe verã qꝛ ex mẽte teſtãtis vr̃ eſſe qd iſte habeat ſolũ quotã ſibi
aſſignatã ⁊ nõ aliã.ar.l.maritus.C.de procu.cũ ſi.⁊ hoc etiã ſo
nãt verba iõ in dubio debemꝰ accipere intellectũ p quẽ ſalue-
tur mẽs teſtãtis ⁊ ſignificatũ verborũ.arg.l.ab oibus.in prin.ſ.
de le.j.⁊.l.in his.⁊.l.j.ꝯditio.pmã locũ.ſ.de ꝯdi.⁊ demõ.⁊.C.de
fideicõ.in.l.volũtas.Sꝫ talis intellectꝰ eſt intelligere q̄ nõ iure in
ſtitutiõis ſꝫ iure legati a veniẽtibus ab inteſta.accipiat dictã q̃tã
ergo iſtũ intellectũ debemꝰ potiꝰ accipere.nõ aũt intellectũ qd t a
hat̃ ad inſtõnẽ ⁊ ſucceſſiue ad totũ ꝯ mẽtẽ teſtãtis ⁊ ſignificatu
verboꝝ.Nec obſtãt ꝯ allegata capitula qꝛ ibi exq̃rat certas res
⁊ poſtea dixit cetera vo bona alia relinq̃ tali.vñ mirũ ſi tũc il
la diſpoſitio ex q̃ aliꝰ nõ eſt vniuerſaliter inſtituꝰ trahat̃ ad in-
ſtitutionẽ:qꝛ i effectu ibi oĩa bona reliquit:exceptꝭ pticulariter
diſtributis:ſꝫ hic ſecꝰ.⁊ hãc partẽ puto verã quicq̃d dixerit bal.
56 ⁊ Salr.p rõnes prealligatas.† Quid aũt ſi dixiſſet corã ſeptẽ
teſtibus lego bona mea titio:an trahetur ad inſtitutionẽ. Bal.
q̄ ſic.in.d.l.ſi.fami.hercif.p.c.raynaldꝰ.extra de teſta.vbi vr̃ ca
ſus.Sꝫ Bar.tenuit oppoſitũ in.l.cẽtur.o.in prĩa queſtione prin
cipali ad fine.de vulg.⁊ pupil.Et pro ĩ facit qꝛ vt dixit Bart.
ibi ⁊ etiã Bal.in.d.l.quoties.lꝫ verbũ lego ſm antiquiſſima tẽ-
pora traheret̃ ad inſtitutionẽ.vt.l.verbis legis.de vb.ſig.tamẽ
poſtea reſtrictũ fuit ſignificatũ p ſtem iuris prudẽtiã ⁊ etiã ex
cõi vſu loquẽdi.iõ nõ d; trahi ad inſtõnẽ:qꝛ verba ſm cõmunẽ
vſum loquẽdi ſunt intelligẽda.l.libroꝝ.§.q̄ tñ caſſius.de le.iij.⁊
l.cũ de lanionis.§.aſinã.de fundo inſtruc.⁊ hãc ptẽ ẽt ſecutꝰ eſt
Salr.in.d.l.ſi.Nec ob.c.raynaldꝰ:qꝛ verbũ legauit relatũ ad p
ſonã patruoꝝ ponit̃ improprie p inſtituit vel reliquit.lꝫ relatũ
ad pſonã auunculoꝝ ſtat pprie.vt ibi no.gl.⁊ i.c.ſi pater ⁊ in ver
bo inſtituit.ad fi.de teſta.li.vi.Et nõ eſt mirãdũ qꝛ ſepe cõtin-
git q̄ vnũ verbũ reſpectu diuerſoꝝ ponit̃ pprie ⁊ iproprie vt.l.
ſi.cũ ibi notatis.de offi.pcõ.⁊ lega.⁊ p p̃dicta vr̃ q̄ multomiꝰ
trahat̃ ad inſtõnẽ ſi q̄s legat certã partẽ bonoꝝ vel vniuerſita
tis:etiã alio vniuerſaliter nõ inſtituto.lꝫ Bal.aliter ſenſerit i.d.
l.ſi.¶ Iuxta p̃dicta reſtat dubiũ an ſicut filius ⁊ ceteri deſcen
dentes debẽt hre iure inſtõnis ab eoꝝ aſcendẽtibus:ita ẽ.cõ-

tra ipſi aſcēdētes debeāt hr̄e ab ipſis deſcēdentibus.⁊ ut Bar.
ꝙ nō immo ſufficit quoquo relicti ti.qꝛ hoc nō reperit iure cautū
in aſcēdentib⁹.ergo ⁊c.l.illa.C.de colla.⁊ qꝛ iure codicis ſuffi
ciebat hr̄e quoquo relicti ti.⁊ nō repent correctū niſi in filijs ⁊
deſcēdētib⁹:ergo in aſcēdentib⁹ remaneat ius antiquū incorre
57 ctū p.l.pcipim⁹.C.de ap. † Itē qꝛ pater equiparaẗ patrono.l.
ſ.in pn.l.ſi qs a pa.fuerit ma. ſꝫ in patrono ſufficit quoquo reli
cti titulo vt ibi no.ergo eodē mō in aſcēdentib⁹. Et p h̄ qꝛ tex.
in.§.aliud quoqꝫ capitu.⁊ etiā gl.loquunẗ in deſcēdentibus.⁊
nihil dicūt in aſcēdentib⁹.⁊ hāc opinionē etiā tenuit Bart.in
d.auẗ.vn̄ ſi pareñ.ſꝫ Iac.de bel.in ſua qōne q̄ incipit titius ⁊c.
tenuit oppoſitū.pmo p regulā.l.nā ⁊ ſi parētib⁹ de inoffi.teſt.
vbi ex eadē rōne pietatis debeẗ hereditas deſcēdentiū aſcēdē
tibus.put ecōtra.⁊ per illā.l.⁊ eius rōnē etiā dicit Bart.ibi ho
die eſſe auctā portionē aſcendētiū:qꝛ ex regula iuris antiqui fit
extēſio noue legis etiā in correctorijs.⁊ cēſeẗ extēſio paſſiua.l.ſi
qs ſeruo.cā ibi no.C.de furtis.Et no.ipſe in.l.oēs ppl'i.in ma
teria interpretationis ſtatutoꝝ.Scđo p h̄ allegauit.qꝛ eadē rō
⁊ maioꝛ vr̄ eſſe in aſcēdentib⁹ q̄ in deſcendētib⁹.⁊ p ꝯñs idem
ius dꝫ eſſe.l.illud.ad le.aquil.cū ſimi.n.i in filio eſt ratio vt ſerue
tur ſibi honoꝛ.⁊ habeat titulū honorabilē.l.filiū.§.legata.ff.de
leg.pſt.ī.Sed iſta eadē rō multo fortius hꝫ locū in patre quia
maioꝛ honoꝛ debeẗ patri a filio q̄ ecōtra.facit qđ habeẗ in.l.li
berto.ff.de obſequijs.⁊ qđ habeẗ in.l.iulian⁹.§.ſi qs omi.cau.
teſt.Tertio p h̄ allegauit tex.in auẗ.vt cū de app.cogno.in.§.⁊
58 hec quidā.vbi † dicit qđ illa q̄ ſtatuta ſunt in deſcēdētibus hec
eadē iuſtum eſt ſtatuere in aſcēdentibus cū certa moderatione
⁊ ſic etiā ſtatuit.vn̄ ſalua moderatione ibi poſita q̄ eſt vt ex plu
ribus cauſis poſſit fili⁹ exheredari q̄ pater in ceteris remaneat
eadem diſpoſitio.Ultimo licet alias rōnes allegat tex.vbi vide
tur caſus in.§.hec autē.in eadē auẗ.vbi dicit hec autē eſt noſtre
ſerenitatis intētio vt parētes ⁊ liberos ab iniuria preteritionis
⁊ exheredationis liberemus.⁊ poſtea ſubiungit ver.ceterū. di
cens.ceterū ſi q heredes in certa reſcripti ſunt ⁊c. Nec dicit de
filio magis q̄ de patre ⁊ ſic videẗ ꝙ ver.ceterū.ad vtrūqꝫ refe
ratur.⁊ p hoc etiā qꝛ in fine ipſius ver.ceterum.ſubiungit.ſola
enim eſt noſtre ſerenitatis intentio a parentibus ⁊ liberis exhe
redationis ⁊ preterit omis iniuriam abolere. ⁊ ſic dicatur intel
ligi ꝙ in precedētibus de vtroqꝫ intellexit.⁊ ſic in dicto ver.ce
terū.⁊ p h̄ qꝛ clauſula in medio duoꝝ poſita trahiẗ ad quod
libet extremoꝝ.l.in.§.fili⁹.ff.de liber.⁊ poſthu.⁊ hec pars mihi
placet p rōnes ſupra dictas ⁊ maxime p hāc vltimā. ⁊ ſic pdie
cōſului apud paduā.Nec ob.ꝙ in patrono ſufficit quoquo reli
cti titu.qꝛ magis eſt debita parentib⁹ hereditas filioꝝ q̄ liberti
patrono.l.ſi qs legatū.cū ibi no.ff.de fal. facit qđ legiẗ ⁊ not.in
l.patron⁹.ff.de dona.nec ob.alie rōnes Bar.qꝛ ſatis apparent
ſolute p ſupi⁹ dicta. Unū nō omitto circa iſtā materiā qꝛ dixit
Bal.in.l.ſi a.iulia.C.de her.actio.⁊ qđ ſi pater reliqt filio certā
rē ⁊ iuſſit eū plus nō petere.qđ videtur velle rem illā cōpenſare
cū legitima.⁊ ſic iure inſtōnis relinqt ar.l.ſi debitoꝛ.ff.ad.l.fal.⁊
ideo ſaltē in dicto caſu ſuſtentabiẗ teſtm̄.Sed Saly.ibi tenet ꝯ
triū ⁊ bn̄:qꝛ lꝫ videaẗ cōpenſa e ⁊ h̄ bn̄ pbat.l.ſi debitoꝛ.tn̄ nō
apparet ꝙ relinquat iure inſtōnis.nec h̄ pbat.d.l.ſi debitoꝛ. et
ideo cū forma nō ſit ſeruata nō valebit teſtm̄ p ea q̄ ſupius ſunt
dicta.⁊ hec ſufficiāt de iſto articulo.¶ Et ex ſupradictis patet
Bal.variaſſe in materia iſta qſi filio relinquiẗ aliqd ſimplr̄.nec
adāciẗ iure inſtōnis.nā qſqꝫ tenuit opi.cōem.vt pꝫ ex no.per
eū in.l.his ꝓbis.ff.eo.qſqꝫ tenuit opi.Bar.vt pꝫ ex notatis p
eū in auẗ.nouiſſima.C.de inoffi.teſt.qſqꝫ tenuit opi.Ja.de ra.
⁊ vltramō.vt pꝫ ex no.p eū.C.eo.ti. Quid tenēdū ſuperi⁹ dixi.
59 † Reſtat nūc vltio loco diſcutere an teſtatoꝛ poſſit pꝓhibere ius
accreſcēdi quā materiā poſuit bar.i.l.quoties.§.ſi duo.ff.e.⁊ ibi
ē aliqd p bal.⁊ p eūdē bal.i.l.ſi ita qs heres inſtituaẗ excepto
fundo.ff.e.alias in.l.ſi ita qs heres inſtituaẗ ſi legitim⁹.⁊.C.qſi
nō petē.partes.l.j.in.x.q.⁊ p Ang.in.l.j.C.de teſt.mili.⁊ in.l.
pe.ff.de iniuſto teſt.⁊ p Saly.in.l.quoties.C.e.Pro cui⁹ decla
ratiōe eſt aduertēdū ꝙ dict⁹.§.ſi duo.in.l.quoties.ff.eo.pōt in fi
ne ei⁹ duplr̄ itelligi.vno mō ꝙ inſtituti in re certa de qb⁹ ibi dꝫ
nō erūt heredes equaliter.ſꝫ put teſtatoꝛ voluit ſi de ei⁹ volunta
te manifeſtiſſime ꝯſtat.Et iō ſi ꝯſtat ꝙ voluit eſſe hr̄des p rata
ſibi aſſignata in fundo erūt heredes p illa rata.Sec⁹ ſi nō ꝯſtat
de volūtate teſtātis.⁊ iſte itellect⁹ ſatis applaudet illi.§.⁊ ſm iſ
ſtū.§.ille nō dꝫ allegari ad iſtū articulū an teſtōꝛ poſſit pꝓhibere
ius accreſcēdi:qꝛ ſm iſtū itellectū nil faceret. Scđo mō pōt itelli
gi ꝙ inſtituti ibi in re certa erūt heredes eq̄liter niſi teſtoꝛ mani
feſtiſſime voluerit ꝯtrariū:vt qꝛ noluit eos gcq̄ vltra hr̄e q̄ eſſet ſi
bi aſſignatū i inſtōne pticulari:qꝛ tūc nihil habebūt:⁊ reduceẗ
res ad cām inteſtati ⁊ tūc bn̄ faciat ille.§.qđ teſtōꝛ poſſit pꝓhibe
re ius accreſcēdi.Dicit tn̄ Ang.ibi ꝙ nō itelligeẗ eē pꝓhibitū ſi
teſtatoꝛ dixit inſtituo titiū i fundo tm̄:qꝛ ſm eū vr̄ ſe referre ad
pꝓhitꝓs.l.ita.ff.de au.⁊ arg.leg.⁊ facit ꝙ no.in.l.q rome.§.duo
fratres.de v.ob.Iō ex q̄ nihil dicit de potētia petēdi in futurū
nō intelligeẗ pꝓhibuiſſe ius accreſcēdi.⁊ ſic ſm eū erit ſenſus in
ſtituo titiū in fundo tm̄.id eſt ad pꝓhs aliud ſibi nō aſſigno. Sꝫ
aduerte qꝛ Bar.in.d.l.ſi duo.ſequiẗ ſm intellectū,⁊ dicit pmū
nō eſſe de mente illius litere dū dixit ſi mō patriſfamilias mani
feſtiſſime nō refragaẗ.nā ſm eū circa diſtributionē partiū here
ditatis nō requiriẗ manifeſtiſſima volūtas ſed ſufficit manife
ſta dicta.l.quoties.§.j.ff.eo.⁊ ideo ad diſtributionē partiū non
videnẗ dicta verba referri.Sꝫ Ang.in.d.§.ſi duo.vr̄ velle pri
mū intellectū poſſe tolerari.lꝫ nō reſpōdeat ad rōnē Bar.⁊ ſa
ly.in.l.quoties.§.allegata.expreſſe tꝫ primū intellectū dicens ꝙ
clauſula in fine poſita dꝫ referri ad ea ad q̄ cōmode referri pōt
l.ſi idē cū eodē in fi.ff.de iuriſd.om.iud. tn̄ nō rn̄det ad rōnem
Bar.⁊ ſimiliter Bal.in.d.l.ſi ita quis.videẗ ſequi primū intel
60 lectū ſed nō rn̄det ad rōnē Bar. † Tu potes rn̄dere ꝙ manife
ſtiſſima dꝫ eſſe volūtas q̄ etiā apparet ex cōiecturis.vt eſt tex.in
l.ſi qs locuples.ff.de manu.teſta.⁊ facit ꝙ no.gl.in.l.ſi tutoꝛ.C.
de periculo.tuto.⁊ ꝙ habeẗ in.l.lꝫ imperatoꝛ.ff.de leg.j.⁊ iō quan
tum ad iuris intellectū ſatis dꝫ manifeſtiſſime ꝯſtare id de quo
manifeſte cōſtat.p ea q̄ habētur i iuribus allegatis.⁊ iō forte
litera ibi dixit manifeſtiſſime:qꝛ videbaẗ ꝙ ex rata aſſignata in
inſtōne particulari deberem⁹ pſumere mētē teſtatoris,fuiſſe ꝙ
haberēt eandē ratā in hereditate.tn̄ iſtud nō ſufficit ſed opꝫ ꝙ
aliter manifeſtius ꝯſtet de volūtate teſtātis ad hoc vt nō veniāt
equaliter ad ipſam hereditatē.⁊ iō lr̄a ibi dixit ſi mō voluntas
manifeſtiſſime nō refragaẗ ⁊c. quaſi requireret aliter conſtare
quā ex aſſignatione facta ex inſtōne particulari.ſed nō ex eo qꝛ
ſi aliter manifeſte cōſtaret ꝙ voluiſſet p dictis ratis eos venire
ꝙ id nō ſufficeret. Quid em̄ ſi forte grauaſſet eos aliqd dare ali
cui p ratis aſſignatis in inſtōne particulari.Certe tūc vr̄ ꝙ illis
ſufficeret vt dicaẗ teſtatorē voluiſſe eos venire ad hereditatē p
dictis ratis.ar.l.quoties.⁊.l.nō vnq̄ cū ibi notatis.ff.ad treb.⁊
tūc diceẗ ſatis manifeſtiſſime ꝯſtare de volūtate:qꝛ h̄ eſt ꝯiectu
ra a iure approbata p dictas ll.iō,⁊c.p id qđ no.gl.i.d.l.ſi tutoꝛ.
⁊ hunc intellectū puto poſſe ſuſtineri ⁊ fore de mēte lr̄e qcqd di
xerit Bar. ¶ Hoc premiſſo eſt aduertēdū qđ varie fuerūt opi.
i hac materia.Una fuit opi.Py.quā refert Bal.i.l.ſi qs ita he
res inſtituaẗ legitim⁹.ff.e.ꝙ nō poſſit teſtatoꝛ pꝓhibere ius accre
ſcēdi.moueẗ p.l.ſi qs ita hr̄s inſtituaẗ excepto fundo.ff.eo.Scđo
qꝛ ſpāle vr̄ in milite p id ꝙ habeẗ in.l.ſi miles vnū ex fundo.ff.
de teſt.mil.⁊.C.de teſt.mili.l.j.⁊ ij.ſic in ꝯtrariū vr̄ ius cōe in paga
61 no.l.ius ſingulare.ff.de legi.† Tertio qꝛ nemo pōt facere ꝙ le
ges nō habeāt locū in ſuo teſtō.l.nemo pōt.ff.de leg.j.⁊ iō qꝛ le
ges velint qđ accreſcat ne qs decedat p pte teſtat⁹ ⁊ p pte inte
ſtatus.l.ius noſtrum.de reg. nō poterit teſtatoꝛ diſponere ꝯtrariū. Et
iſtā opi.ſequiẗ Bal.in.d.l.ſi ita qs.⁊ p ea pte allegauit quarto
gl.ordi.in.l.ſeru⁹ cōis ab extero.ff.de acq.here.vbi gloſ.vr̄ velle
ꝙ ius accreſcēdi de neceſſitate obueniat ne qs decedat p parte
teſtatus ⁊ p pte inteſtat⁹.⁊ rn̄det ad.§.ſi duo.in fi.qđ dꝫ referri
ad diſtributionē partiū ⁊ nō ad pꝓhibitionem iuris accreſcēdi.
Itē rn̄det ad glo.l.dñs.ff.de vſufru.q̄ videtur velle ꝙ teſtatoꝛ
poſſit pꝓhibere ius accreſcēdi. qđ illa loquiẗ in legatis in qbus
bn̄ pōt pꝓhibere ius accreſcēdi.l.luci⁹.§.q habebat.ff.ad treb. ſe
cus in hereditatibus.¶ Scđa fuit opi.Bar.q tenuit oppoſitū
vcꝫ qđ poſſit pꝓhibere ius accreſcēdi. Moueẗ primo p dictū.§.
ſi duo.ſcđo qꝛ diſpoſitio teſtatoris pplexa vitiaẗ.l.ſi titius.ff.de
cōdi.inſti.ſꝫ talis aūt vr̄ eſſe diſpo teſtatoris qſi pꝓhibet ius accre
ſcēdi ꝙ nō poſſit decedere p parte teſtat⁹ ⁊ p parte inteſtatus
ideo vitieẗ tota diſpō ⁊ p ꝯñs reduceẗ res ad cām inteſtatus.
62 † Tertio mouetur qꝛ ſicut inſtō in re certa tacite attrahit ad ſe
aliud.vt in h̄.§.ſi ex fundo.ita inſtō facta de ſeruo tacite attra
hit ad ſe hodie libertatē.l.pe.C.de neceſſarijs ſeruiſ.⁊ tn̄ ſi ꝯſtet
de mēte teſtōris ꝙ velit iſtituere ſeruū ⁊ nō dare ſibi libertatē
nō habebit libertatē ⁊ vitiabiẗ inſtō.iuxta no.in.d.l.pe.⁊ inſti.
eo.ti.§.j.cū ibi no.⁊.l.ſed ⁊ ſi cōditioni.§.fi.ff.eo.ergo eodē mō ſi
cōſtet de volūtate teſtātis ꝙ nō voluit inſtitui ex re certa hr̄e
totū vitiabiẗ inſtō.⁊ ſic cā inteſtati trahet ad ſe cām teſtati pro
pter pꝓhibitionē ⁊ volūtatē teſtatoris.facit.l.ſi quis ita inſtitua
tur ſi legitim⁹.ff.eo.ti.Quarto moueẗ p.l.pe.ff.de inu.teſt.⁊.l.ſi
poſthumus ver.ſi cū duobus. de lib.⁊ poſthu.vbi pꝫ ꝙ teſta
toꝛ dādo ſubſtitutū vulgarē videẗ pꝓhibuiſſe ius accreſcēdi.iō
ibi cā iteſtati attrahet ad ſe cām teſtati.Quinto ⁊ vltio allegat
ad h̄ glo.in.l.dñs.ff.de vſufru.⁊ demū niteẗ rn̄dere ad aliquas
rōnes q̄ faciūt in oppoſitū ſup quo nō inſiſto:qꝛ ex.ff.dicendis
patebit qd dicendū.¶ Tertia fuit opi.Bald.in.d.l.vna.C.qſi
nō peten.partes in.x.q.vbi videẗ quodāmō mediā viā elegiſ
ſe.⁊ ſic quodāmō opi.cōcordaſſe:nā dicit ipſe ꝙ in legatis cla
rū eſt ꝙ pōt pꝓhibere p no.in.d.l.dñs.In hereditatibus vo vr̄
ꝙ aut inſtō trahiẗ ad vniuerſum ex iuris fictione.exēplū in h̄
§.ſi ex fundo.⁊ tūc teſtōꝛ poſſit pꝓhibere accreſcēdi.l.quoties.§.
ſi duo.ff.e.facit ꝙ habeẗ in.l.apud iul.§.j.in glo.magna ad fi.ff.
ad treb. Aut inſtō trahebaẗ ad vniuerſum ex iuris neceſſitate
prout eſt videre in inſtituto ex quota:⁊ tunc nō poſſit pꝓhibere.
facit

facit l3 nō alleget qđ hʒ in.l.ſi ſeru⁹ cōis ab extero.ff.de acq.her.
63 † nā actus teſtādi eſt indiuidu⁹ ꝛ nō pōt ꝑ parte valere.l.iurio
ſum.C.q teſt.face.poſ. Nec pōt ꝗs facere qđ.ll.nō habeāt locū
in ſuo teſtō ideo inualidat̃ dicta ꝓhibitio dicit tamē qđ ſi tres
eſſent heredes inſtituti ex quota ꝛ ꝓhiberet teſtator in pſonam
vnius eorū iur accreſcēdi qđ vr̃ hoc facere cōtemplatione alio
rū duoꝝ. ꝛ idō teneret ꝓhibitio: q2 nō decederet tūc ꝑ parte teſta
tus ꝛ ꝑ parte inteſtatus. facit l3 nō alleget qđ habet̃ in.l. peto.
ff.de lega.ij. Tā ſi forte pōt dici qđ nō obſtāte dicta ꝓhibitione ſi
vnus ex tribus repudiat accreſcet aliis duobus ꝓ rata: q2 por
tio accreſcit portioni ꝓ rata de mero rigore.l.ſi totā.ff.de acqui.
here.tā ꝓhibitus habere ius accreſcēdi videbit̃ in effectu roga
tus reſtituere alteri coheredi partē ſibi accreſcētē ar.d.l.peto. l3
ipſe h̄ nō ſic declaret. Et ibi etiā ſubdit an poſſit renūciari iuri
accreſcēdi. ꝛ dicit ꝙ ſic in legatis ꝛ fideicōmiſſis. facit.l. luci⁹.§.
q habebat.ff.ad treb.ſʒ nō in hereditate directa. Forte tñ i lega
to ꝛ fideicōmiſſo pticulari hñ dīſꝫ in fideicōmiſſo vlī forte ſec⁹
cū ille ſit heres effectu.l.ſi fili⁹.ſupra qđ cū eo. ꝛ portio vt.ſ. eſt
dictū accreſcit portioni: vt.d.l.ſi totā. niſi forte defenſando eā
dicas ꝙ tūc portio deficiēs remanebit penes heredē vlēm ar.l.
j.§.in primo. ꝛ.§.ꝑ ſcđo. ꝛ.§.in nouiſſima.C. de cad. tol. ꝛ h̄ vr̃
bene dictū niſi inſtitutus fuiſſet coactus adire hereditatem ad
inſtantiam vnius ex fideicōmiſſariis: q2 tūc nō deberet aliquo
mō ſentire aliqđ incōmodū inuitus.l.j.§.j.ff.ad treb. Et ibi etiā
ſubaudit an ſi qs cōmiſit delictū ꝓpter qđ bona de iure cōi pu
blicant̃ ſi hʒ bona in duob⁹ locis. puta bononie ꝛ peruſij. ꝛ fi
ſcus bononiēſis nolit bona q̄ ſunt bono. an accreſcēt fiſco peru
ſino. ꝛ dt qđ nō: q2 fiſcus nō eſt ꝓprie heres iuxta ea q̄ not. in l.
quoties.ff.de noua. ꝛ.l. inter eos.§.ſi.de fideiuſſoribus. Super
quo ēt adde qđ notauit Bar.in.l.cūctos pplos.ad ſi.C.de ſum
ma trini. Ang. variauit in hac materia nā aliter fuit locut⁹ in
l.j.C.de teſt.mil. aliter ꝛ in.l.pe.de inuſto teſta. nā in.d.l.j. in ef
fectu ſequit̃ opi. Bar. nā ibi dicit qđ in milite q pōt decedere ꝑ
parte teſtat⁹ ꝛ ꝑ parte inteſtat⁹. hñ eſt facendū qđ pōt ꝓhibere
ius accreſcendi. Sʒ in pagano dicit Dy. tenere oppoſitū. ꝛ de
mū dicit Bar. tenere qđ poſſit ꝓhibere expſſe ꝛ tacite. Et de ex
preſſa ꝓbat p.§.ſi duo. ꝛ de tacita p.l.pe. Ipſe vo cōcludit qđ
ſi ꝯſtet de expſſa teſtātis volūtate illa eſt ſeruāda. ꝛ ſic teſtator
reddet̃ inteſtat⁹ ꝛ cā iteſtati attrahet ad ſe cām teſtati ꝑ.d.§.ſi
duo. Sʒ vo q̃rit̃ an tacite videat̃ ꝓhibere ita qđ ſit inteſtat⁹ cō
64 cludit qnqȝ caſus. ¶ † Primus eſt qñ inſtituit aliquē ꝛ ꝓhibet
eū plus petere. ꝛ tūc dicit qđ ſi alius nō eſt inſtitut⁹ reducet̃ res
ad cām inteſtati p dictū.§.ſi duo. ſecus ſi alius eſſet inſtitutus:
q2 tūc videret̃ ꝓhibitio facta ei⁹ cōtēplatione. ꝛ ideo ſi teſtator
inſtituiſſet filiū maſculū vniuerſaliter ꝛ filiā in re certa ꝛ prohi
buiſſet eā plus petere videret̃ ꝓhibuiſſe reſpectu ipſi⁹ maſculi.
Et iā ſi maſcul⁹ deficeret vel repudiaret q2 ceſſaret cā ꝓhibitio
nis veniret filia ad totū. Et h̄ ēt tenuit Bar.in.d.§.ſi duo. et ēt
Bal. ibi dicēs de facto ſic ſe ꝯſuluiſſe. ꝛ etiā Ange.i.d.l.pe. vbi
dicit etiā de facto ſe ſic cōſuluiſſe. ¶ Scđs caſus eſt qñ inſtituit
vnū in vna re alia excepta. ꝛ nullū aliū inſtituit. nec alteri illam
exceptā aſſignat. ꝛ tunc dicit ꝙ ſi inſtō eſt pticularis ꝛ exceptio
vl'. ꝛ tūc cā inteſtati tanꝗ potētior trahet ad ſe cām teſtati. Se
cus ecōtra ſi inſtō eſt vlis ꝛ exceptio pticularis: q2 tūc cā teſtati
tanꝗ potētior trahet ad ſe cām inteſtati. ꝛ ſic loquit̃.d.l. ſi qs
ita inſtituat̃ excepto fundo. facit.l.q̃rit̃.ff. de ſta.ho. ¶ Terti⁹
caſus eſt qñ inſtituit vnū in vna re ꝛ de alia nihil dicit: ꝛ tunc
clarū ꝙ nō vr̃ eſſe ꝓhibitū ius accreſcēdi imo trahet̃ ad totū p
ſtū.§.ſi ex fundo. ¶ Quartus caſus eſt qñ inſtituit vnū in vna
re ꝛ aliū in alia. ꝛ tūc idē dicendū: q2 trahent̃ ad vniuerſum di
cte inſtōnes.d.l.quoties §.ſi duo. ¶ Quintus caſus eſt qñ in
ſtituit vnū in ſemiſſe ꝛ ꝓhibet eū plus petere. nā tūc q2 cā teſta
ti eſt eque potēs cum cā inteſtati. ꝛ vt fauorabilior trahet ad ſe
cām inteſtati. Et ibi etiā tāgit ſi inſtituit vnū in vno ꝛ aliū i alio
cui dat ſubſtitutū vulgarē. ꝛ ſic tacite ꝓhibet ius accreſcēdi. nā
dicit qđ tūc ſi ſubſtitutio reddat̃ inutilis fauore venientiū ab inte
ſtato. puta rōne pteritionis. vt eſt videre in caſu dicte l.pe. tunc
cā inteſtati trahet ad ſe cām teſtati. ſec⁹ ſi alias ſubſtō reddat̃ inu
tilis.l.ij.§.ſi duo.ff.de ſecun tab. Et h̄ etiā fuit in mēte Bart.in
d.l.pe. ꝛ ſi bñ cōſideres in effectu ſequit̃ opi. Bar. Sed ipſe idē
aliter fuit locutus in.d.l.pe. nā ibi dicit qđ vbi p ꝓhibitionē iu
ris accreſcēdi nō incidimus in ꝯtradictionē cauſe teſtati ꝛ inte
ſtati ſimul ꝯcurrētiū. exēplū in legatis: q2 l3 vnius portio defi
ciat ꝛ nō vadat ad collegatariū ꝓpter ꝓhibitionē iuris accreſcē
di: ſʒ ad hr̃dē nulla eſt ꝯdictio. ꝛ tūc eſt clarū qđ t3 ꝓhibitio: vt
in gl. dicte.l. duo. Sʒ vbi neceſſario in dictā ꝯdictionē opʒ incur
rere ſicut eſt in inſtōnib⁹ cū aliqs inſtituit̃ in fundo vel i quota
ꝛ ꝓhibet̃ pl⁹ petere. tūc ꝯcludit ꝙ ſi inſtō eſt vlis ꝛ exceptio pti
cularis. vt q2 inſtituit̃ titi⁹ i vniuerſo excepto fundo. itelligo ēt ſi
ꝓhibeat̃ expſſe illū hr̃e: tūc nihil operat̃ exceptio. imo cā teſtati
velut potētior attrahit ad ſe exceptionē min⁹ potētē: ꝛ ſic cām
inteſtati. Et idō inſtitutus in dicto caſu nō obſtāte dicta prohi
bitione habebit fundū. ꝛ ita intelligit dictā.l.ſi qs ita heres in
ſtituat̃ excepto fundo. Et ecōtra ſi exceptio eſt vlis inſtō parti
cularis vt q2 iſtituat̃ titi⁹ in fundo ita qđ plus petere nō poſſit
tūc exceptio vlis velut potētior trahet ad ſe cām teſtati. ꝛ venie
tes ab iteſtato habebūt fundū.d.l. q̃ties.§. ſi duo. Sʒ ſi vtraqȝ
eſſet eq̄ potēs: vt q2 iſtituit̃ titi⁹ ex ſemiſſe ꝛ ꝓhibet plus petere
tūc cā teſtati tāꝗ nobilior ꝛ fauorabilior trahet ad ſe cā; iteſta
ti ꝛ hʒ totū inſtitut⁹ cū mai⁹ nobile attrahat ad ſe min⁹ nobile.l.
q̃rit̃.ff.de ſtatu ho. ꝛ facit qđ habet in.c. ꝛ no. de conſecr.eccle.
vel alta.li.vi. Et p̄dicta dicit ꝓcedere qñ ꝓhibitio iuris accreſcē
di eſt facta ſolū fauore venientiū ab inteſtato. ſec⁹ ſi fauore veniē
tiū ex teſtō. exēplū ponit in filia iſtituta in re certa maſculo inſti
tuto ex vniuerſo ꝛ iuſſa pl⁹ nō petere: q2 tūc repudiāte maſculo
habebit totū. nā dʒ itelligi ꝓhibita reb⁹ ſic ſe habētib⁹. p id ꝙ
no. Guil. de cu. in l.ſeruo manumiſſo. de condi. inde. ꝛ facit qđ
habet̃ i.l.paulo callimacho.ff.de leg.iij. ꝛ qđ hʒ in.l.qđ ſerui⁹.de
65 cōdi.ob cām. Et ſic dicit ſe conſuluiſſe vt.ſ. dixi. † Et vltimate
dicit p̄dicta in pagano ſʒ in milite dicit qđ ꝓhibitio iuris accre
ſcēdi eſt obſeruāda ſiue ſit expſſa ſiue tacita p id qđ hʒ in.l.j.C.
de mili. Et dicit eſſe tacitā vbi miles paganica vel caſtrēſia
vnū rel ꝗt. ꝛ de aliis nihil dixit ſecus dixit ſi inſtitueret vnū ex
fundo ꝛ ex quota patrimonij ꝛ de reſiduo nihil diceret: vt ptʒ
ſm eū ex ꝯiunctiōe trīū legū vʒ.l.ij.C.de teſta. mili. ꝛ.l. ſi miles
vnū ex fundo. ꝛ.l.ſi certarū.de teſt.mil. Sʒ de hoc vltimo dic vt
dixi.ſ. ſup ſi.gl. Et aduerte: q2 ſi ponderas dicta Ange. in.d.l.
pe. vult ꝙ ſolū attēdat̃ q̄ cā ſit potētior nec curet̃ ex expſſa ꝓhi
bitione. ꝛ in hoc vr̃ variaſſe ab eo qđ dixi in.d.l.j.de teſt.mil. q2
ibi voluit ſeruari expreſſam ꝓhibitionem. Salꝟ. vo in.d.l.quo
ties. tenuit opi. Dy. ꝛ ſic primā opi. qđ nō poſſit ꝓhibere. ꝛ alle
gauit vltra allegata ſupius: q2 h̄ nō reperit̃ iure cautū qđ cā in
teſtati h̄ modo trahat ad ſe cām teſtati. ergo ꝛc. ar.l.illam.C.de
colla. Itē ſcđo dicit eſſe caſum in.l.quoties C.e. nā ibi inſtituti
in re certa erāt iuſſi eſſe ꝯtēti illis reb⁹. ꝛ tñ ſi nullus alius fuiſſet
vniuerſaliter inſtitutus veniſſent ad totū ex illo tex. ꝯiuncta gl.
ergo ꝛc. ¶ Vltimo ꝓ hoc allegat q2 teſtator p ſuā ꝓhibitionē
nō pōt facere quo minus qs habeat id ad qđ alias de iure voca
bat̃ ex quadā iuris neceſſitate vt ptʒ in.§.ceterū.in auẗ. vt cū de
appel.cognoſcit̃. vbi ſi filius inſtituit̃ in re certa ꝛ ꝓhibet̃ pl⁹
nō petere nō tenet ꝓhibitio quo min⁹ petat vſqȝ ad legitimā.l.
oīmodo. ꝛ.l.qm̄ in priorib⁹.C. de inoff. teſta. ergo eodē modo
in ꝓpoſito. nec dicas ſpeciale ibi in filio ſcđm eū: q2 ibi nō eſt ſpe
ciale vt retineat qđ nō dʒ magis in extraneo: vt.j.dicet̃. ſed nō
vt petat. ꝛ nitit̃ rñdere ad rōnes Bar. nā rñdet ad.§.ſi duo. qđ
dʒ referri ille tex. in fine ad diſtributionē partiū: vt.ſ. eſt dictū.
Itē rñdet ad.l.pe. de inuſto teſta. q2 ibi nō ſimplr̃ ꝓhibet ius
accreſcendi ſed dat ſubſtitutū loco alterius inſtituti. ꝛ quod ibi
veniunt venientes ab inteſtato nō eſt ſimpliciter ꝓpter ꝓhibi
tionē iuris accreſcēdi: ſed ꝓpter preteritionē factā a gradu ſub
ſtituti. ideo ex quo gradus rumpit̃ ꝛ rumpit̃ fauore poſthumi
vt faciat ſibi locū: ꝛ nō alias.l.nā ꝛ ſi ſub cōditione.§. rūpendo.
ff.de iniuſto teſt. ideo mirū ſi tunc eſt locus ſucceſſioni ab inte
ſtato. ideo ſecus eſſet vt eſt dictū ſi alias ſubſtō fuiſſet facta inuti
lis. vt q2 ſubſtitut⁹ fuiſſet mortu⁹ vel repudiaſſet.d.l.ij.§.ſi duo.
de bo.poſ. ꝛ no. idē Bar. in.d.l.pe. Preterea in.d.l.pe. ab initio
ſup toto fuit teſtat⁹. h̄ ait volebat ꝑ parte a ꝓncipio eſſe inteſta
tus. ꝛ ſic caſus eſt diuerſus. Itē ob. ſi dicat̃ qđ ſm hoc fiet con
tra volūtatē teſtātis ſi dicamus inſtitutū ꝓhibitū plus nō pete
re habere totū: q2 rñdet Saly. dupliciter. vno mō qđ imputan
dū eſt teſtatori q non expreſſit pſonā cuius cōtēplatione fecerit
ꝓhibitionē. ideo tū ſit ſimplex ꝓhibitio vr̃ nō valere.l. filiuſfa.
§.diui.ff.de leg.j. ꝛ hanc ſolutionē ſenſit glo. in.l.peto. in prin.ff.
de leg.ij. Sed vt ipſe dicit illa glo. cōiter non tenetur: q2.§.diui.
loquit̃ qñ ꝓhibitio teſtatoris reſpicit fauorē ꝓhibiti vt ptʒ in ꝓ
hibitione de nō alienādo rem aliquā: ſed hec ꝓhibitio reſpicie
bat onus ꝛ grauamen ꝛ ſic nō hʒ locū dictus.§.diui. Ideo rñ
det ſecūdo modo ꝙ nō fiet omnino cōtra volūtatē teſtantis:
q2 ꝓhibit⁹ plus nō petere tenebit̃ reſiduū reſtituere venientibus
ab iteſtato quoꝝ fauore vr̃ facta dicta ꝓhibitio argu.d.l. peto.
de le.ij. ꝛ facit etiā qđ no. in.l.quoties.C.fa.her. nā in effectu ꝓ
pter dictā ꝓhibitionē videt̃ rogatus de reſtituēdo reſiduū ve
nientibus ab inteſtato vt eſt dictum. ꝛ loco quarte trebelliani
ce poterit retinere id qđ ſibi eſt aſſignatū p teſtatorem. facit qđ
habet̃ in tex. ꝛ glo. ꝛ.d.l.quoties. ꝛ ſi id qđ eſt aſſignatum non
ſufficeret videret̃ qđ poſſet accipere tm̄ qđ ſuppleret in effectu
ipſa trebellianica. Sed in ꝯtrium facit q2 ex quo prohibitus eſt
plus nō petere videt̃ prohibuiſſe trebellianicā detrahi vltra id
quod eſt aſſignatum. Et ideo dicit qđ inſpiceremus in opinio
nes an teſtator poſſet trebellianicā ꝓhibere. de quibus p glo. ꝛ
doc. in auẗ. ſʒ cū teſtator.C. ad.l.falci. ꝛ in.l.marcellus.§. qđ aue
tē. ꝛ ibi p Bar. ꝛ ibi ēt dixi.ff.ad treb. ꝛ dixi ēt in.l.j.§.ſi.j. ſi cui
pluſꝗ p.l.falcidiā. ꝛ.l.j.§.ad eos.ff.ad le.fal. ꝛ ſic remaneat i cō
66 cluſione Saly. qđ teſtū vʒ. † Sed inſtituit̃ in re certa vel quota

ꝓhibitus plus nõ petere cogeť reſiduū reſtituere veniẽtib⁹ ab
inteſtato. Et ꝓ iſta opi. ꝙ ꝓhibitio nõ reducat teſtm̄ ad cãm in
teſtati. allegat dictã. l. ſi ita ꝙs h̃rs iſtituať excepto fundo ipſas
ſic īducẽdo: qꝛ exceptio manifeſtiſſime repugnat regule. l. q̃ſitū
§. idẽ reſpõdet. ff. de fundo inſtructo. ꝛ. l. in his. cū ibi no. ff. de le
gi. ꝛ ſic vꝫ qꝺ ſi inſtituiť ꝙs excepto fundo manifeſtiſſima videť
eſſe voluntas teſtantis inſtitutū non habere fundū. ꝛ tñ ꝯ̃triū
ibi diciť. Et aduerte qꝛ opi. Saly. vꝫ differre ab opinione Dy.
nã Dy. vꝫ velle ſimpl̃r qꝺ reiciať ꝓhibitio. ꝛ ſic inſtitutus eſſe
ctualiter habebit totū. Sed Saly. vult qꝛ lꝫ inſtitutus de rigo
re habeat totū tñ in effectu nõ habebit totū: qꝛ cogetur reſiduū
reſtituere veniẽtibus ab īteſtato. Jtẽ aduerte qꝛ nec Saly. nec
alij doc. reſpõdẽt ad duos ex rationibus Bar. vꝫ ad illam de
perplexitate. ꝛ ad illã de. l. pe. de neceſſariis ſeruis tñ poſſet re
67 ſponderi primo ad illã de perplexitate. qꝺ † quedã eſt perplexi
tas indiſſolubilis: vt qꝛ eſt concepta ſub duplici cõditione quo
dãmodo reciproca. Exẽplū in. l. ſi titius. de condi. inſti. vt ſi di
cit ſi titius heres erit ſeius heres eſto. ꝛ ſi ſeius heres erit titius
heres eſto. ꝛ tunc bene vitiať diſpoſitio: qꝛ non eſt bñ poſſibile
dictã perplexitatẽ diſſolui. cū vtraqꝫ diſpoſitio ſit cõditionalis
ꝛ ꝑplexa. ꝛ ſic loquiť cõtrariū Bar. † Quedã vero eſt perplexi
68 tas q̃ põt diſſolui. ꝛ tũc nõ vitiať ex toto diſpoſitio: vt patet ex
his q̃ habenť in. l. ꝑ ſeruū. §. 1. ff. de vſu ꝛ habitatione. ꝛ. l. 1. ff. de
adimẽ. leg. in q̃bus ptꝫ qꝺ ſi teſtator dicit lego vſumfructū de
tracto vſu. vel actū detracto itinere vꝫ diſpoſitio. lꝫ videať per
plexa. ꝛ reiiciať detracto velut facta ꝯ̃ formã iuris. ꝛ iõ valebit
legatū vſuſfructus ꝛ ẽt act⁹ ac ſi nulla detractio eẽt facta. ꝛ ita
eodẽ modo vꝫ dicẽdū in ꝓpoſito qꝺ valere debeat inſtõ ꝑinde
ac ſi nulla ꝓhibitio eẽt facta ex q̃ ꝓhibitio eſt ꝯ̃ formã iuris. ar.
preallegatorū iurū. ꝛ. ff. de leg. 1. l. nemo põt. Jtẽ nõ ob. rõ quã
facit per. l. pe. de neceſſariis ſeruis: qꝛ qñ ꝙs inſtituit ſeruū ꝓpriū
qꝺ intelligať tacite data libertas. illud eſt ex ꝓ̃ſumpta mẽte te
ſtantis a lege: vt ptꝫ in. d. l. pe. iõ mirū ſi cõſtet de expreſſa vo
lũtate teſtãtis ꝙ voluit ipſum h̃re libertatẽ ſi tũc illã non hꝫ: qꝛ
in incertis nõ certis locus eſt cõiecture. l. cõtinuus. §. cū ita. de
ver. ob. Sed in caſu noſtro inſtitutus ex re certa non hꝫ totū ex
ꝓ̃ſumpta mẽte teſtãtis immediate: qꝛ poti⁹ ꝓ̃ſumi põt oppoſitū
cū aſſignando vnã rẽ videať de reliquis ꝓhibere. l. maritus. C.
de ꝓcu. cū ſimilibus. Sed cõtinet illud qꝺ habeat totū ex diſpo
ſitione iuris. ex eo qꝛ nõ põt ꝙs decedere ꝓ parte teſtatus ꝛ pro
pte inteſtatus. q̃ rõ eſt vniformis ẽt ſi teſtator ꝓhibeat ipꝫ plus
petere. ꝛ iõ vꝫ ꝙ vniformiter habeat locū. l. diſpõ. ar. l. illud. ad
l. aquil. ꝛ ſic ptꝫ qꝺ. d. l. pe. nõ habeat obſtare. Ad. §. ſi duo fa
tis eſt r̃ſum ſuperius ꝛ ſimiliter ad gloſ. l. vñs ꝛ a. l. l. pe. de in
iuſto teſta. ꝛ ſic ptꝫ rationes Bar. neceſſario nõ cõcludere. Jtẽ
aduerte qꝛ opi. Saly. lꝫ prima facie appareat coloꝛata ꝛ equa tñ
vꝫ eſſe ꝯ̃ caſum. d. l. ſi ita ꝙs heres inſtituať excepto fundo. nã
ſm eū in caſu. d. l. deberet inſtitutus habere totū. ſed reſtituere
fundū veniẽtibus ab inteſtato. cuius ꝯ̃triū vꝫ ꝓbari in. d. l. con
iuncta gloſ. nã ibi dr qꝺ in dicto caſu perinde eſt ac ſi ſine dicta
inſtõne fuiſſet inſtitutus. Sꝫ ſi fuiſſet inſtitut⁹ ſimpl̃r ſine dicta
exceptione clarū eſſet qꝺ haberet totū in effectu. nec aliqd reſti
tueret. Ergo eodẽ mõ ꝛ i caſu ꝓ̃dicto nihil reſtituet ex mẽte. d.
l. ꝛ ꝓ hoc etiã faciat qꝛ tacitū ꝛ expreſſum eq̃parant ꝑ. l. cum ꝙs. ſi
cer. pe. Sicut ergo qñ tacite ꝓhibeť plus petere. vt qñ inſtituiť
in re certa ar. d. l. maritus. de ꝓcur. hꝫ totū cū effectu ꝛ fingiť in
ſtitutus detracta fundi mẽtione: vt in hoc. §. ergo eodẽ mõ qñ
expreſſe ꝓhibeť vltra nõ petere. facit qꝺ notauit gl. in. d. l. ſi ita
ꝙs. §. ea lege. in verbo ea re. dum allegauit iſtum. §. ſi ex fundo
vbi glo. vꝫ eq̃parare caſuꝫ illius legis caſui huius. §. ſi ex fundo
ꝛ iſtam partē puto de iure veriorẽ ꝑ. d. l. ſi ita ꝙs. ꝛ ſic pꝫ mihi
de iure opi. iſta ꝑ rõnes ꝛ iura ꝓ ipſa allegata ꝛ ꝑ ea q̃ habẽtur
in. d. l. ſi ita ꝙs. Nec obſt. ꝓ̃dictis. l. peto. quã allegauit Saly. qꝛ
illa loquiť qñ precedit inſtitutio ſup toto. ꝛ poſtea iubeť quis
eſſe ꝯ̃tẽtus certa re ꝓ ſua portione. quo caſu bñ fateor qꝺ vide
biť rogatus de reſtituẽdo reſiduū veniẽtibus ab inteſtato. q̃ꝛ
fauore vꝫ tũc fieri dicta diſpoſitio ꝑ quã iubeť eſſe contẽtus cer
ta re ꝓ ſua portione. nec aliqd tũc repugnet. ſed hic loquiť qñ
a principio nõ eſt ſup toto teſtatus ſed ſuper parte. ꝛ adiecit exce
ptione vel ꝓhibitionẽ q̃ eſt ꝯ̃tra formã iuris. ideo tũc reiciť illa
exceptio vel ꝓhibitio. ꝛ habeť perinde ac ſi ſimpliciter eſſet in
ſtitutus per id qꝺ hr in. d. l. ſi ita ꝙs. ꝛ in hoc. §. ꝛ in. d. l. per ſer
uū. §. 1. ꝛ in. l. 1. §. 1. ſi vſuſfru. pet. ꝛ in. d. l. 1. de adi. leg. ꝛ in hoc. §.
ꝛ in. l. nemo poteſt. ff. de leg. 1. Et ꝓ iſta reſponſione facit qꝺ idẽ
Saly. no. in. d. l. quoties. nam ibi dicit qꝺ ſi inſtituo titium in ſe
miſſe ꝛ ſeium in alia ſemiſſe ꝛ grauo ſeium vt ſit cõtentus ꝓ ſua
portione habere certã rem quod hoc caſu vterqꝫ erit heres vni
uerſalis ꝓ dimidia. ſed ſeius cogeť reſtituere partẽ ſuã cohere
di ꝑ. d. l. peto. de leg. 2. Nec ob. d. l. quoties. cõmunicata gl. C. eo.
ſm eũ: qꝛ loquiť qñ a principio aliqui ſunt iuſſi eſſe cõtẽti certis
reb⁹. nec ꝓ̃cedit alia inſtõ de eis. hic ſec⁹. ꝛ ſic ptꝫ qꝺ lõga eſt dif
ferẽtia an a principio precedet diſpõ ſup toto. ꝛ poſtea iubeatur
eſſe contẽtus certa re quo caſu ꝓprie loquiť. l. peto. Aliud qñ a
principio inſtõ ſit in certa re vel quota. ꝛ ꝓhibeť pl⁹ nõ petere.
ꝛ ſic vꝫ ex ꝓ̃dictis qꝺ opi. Dy. ſit verior. nec ob. dicte opi. l. ſi ita ꝙs
heres inſtituať ſi legitim⁹. ff. e. tit. qꝛ ibi voluit ex toto decedere
inteſtat⁹ ſi legitimi veniẽtes ab inteſtato velit hereditatẽ: qꝺ iu
ri nõ repugnat. Sꝫ hic voluit decedere ꝓ parte teſtat⁹ ꝛ ꝓ par
69 te inteſtat⁹. qꝺ iuri repugnat. vt in regula iur. nr̃m. † Et ex ꝓ̃di
ctis potes cõcludere ſi q̃riť an teſtator poſſit ꝓhibere ius accre
ſcẽdi qꝛ aut q̃riť in legatis vel fideicõmiſſis: ꝛ tũc clarū qꝺ ſic.
cū nõ poſſit deuenire ad incõuenientẽs vt ꝙs decedat pro pte teſta
tus ꝛ ꝓ pte inteſtat⁹. ꝛ ſic loquiť glo. que reputať ſingularis in
l. dñs. ff. de vſufruc. facit qꝺ no. i. l. luci⁹. §. q̃ habebat. ff. ad treb.
ꝛ qꝺ dixi de fideicõmiſſis. intellige particularib⁹. An aũt i vni
uerſalib⁹ indiſtincte ꝓcedat recurre ad ea q̃ dixi circa opi. Bal.
Aut q̃riť in inſtitutiõib⁹ directis: ꝛ tũc aut q̃riť in milite. ꝛ dic
qꝺ ſic: qꝛ ille põt decedere ꝓ parte teſtat⁹ ꝛ ꝓ parte inteſtat⁹. l.
ſꝫ ſi plures. §. ſubſtitutos. ff. de vul. ꝛ pupil. ꝛ. l. vi. ff. de teſta. mili.
Aut q̃riť in pagano: ꝛ tũc aut q̃riť in filio vel alio cui debeať le
gitima inſtitutio in re certa q̃ nõ valet legitimã ꝛ ꝓhibita plus
nõ petere. ꝛ tũc clarū qꝺ ꝓhibitio nõ tenet vſqꝫ ad legitimã qꝛ
reiiciť tãq̃ grauamẽ ipſi⁹ legitime. per. l. qm̃ in prioꝛib⁹. ꝛ. l. om
nimodo. C. de inoffi. teſta. ꝛ per id qꝺ habeť in. §. ceterū. in auť.
vt cū de app. cognoſciť. Aut q̃rimus in extraneo vel in filio in
ſtituto in legitima vel in re valẽte legitimã vel vltra: ꝛ tunc aut
ali⁹ eſt inſtitut⁹ cui⁹ fauoꝛe ꝓ̃ſumi põt facta ꝓhibitionẽ: ꝛ tũc ſꝫ
Bar. ꝛ oẽs nõ opabať dicta ꝓhibitio deficiẽte alio iſtituto vł
repudiãte: qꝛ ceſſat tũc cã ꝓhibitiõis. ꝛ ſic ceſſare dꝫ effect⁹. l. qꝺ
dictū. ff. de pac. ꝛ in. c. cū ceſſante. extra de appellatio. Et qꝛ de
bet intelligi facta reb⁹ ſic ſe habẽtibus. l. paulo callimacho. §. ſi.
de leg. iij. ꝛ. l. qꝺ ſeruus. de condictio. ob cauſam. Aut nõ appa
ret alius inſtitutus cuius contẽplatione preſumi poſſit factã di
ctã ꝓhibitionẽ. ꝛ hoc caſu fuerũt quinqꝫ opi. vna fuit Dy. qꝺ nõ
teneat ꝓhibitio. ꝛ iſtitut⁹ habeat totū. Scḋa Bar. qꝺ teſtm̄ nõ
valeat. ꝛ veniãt veniẽtes ab inteſtato. Tertia Bal. in. d. l. vnic.
C. qñ nõ petẽ. partes. in. ix. q. vt diſtinguať an inſtitutio trahať
ad vniuerſum ex iuris fictiõe. vt cõtingit in inſtituto ex re certa
q̃ fingiť inſtitut⁹ in totū. detracta fundi mẽtione. vt in hoc. §. ꝛ
tũc teneat ꝓhibitio ꝛ reducať res ad cãꝫ inteſtati. ꝛ ꝓcedat tũc
opi. Bar. ꝑ. §. ſi duo. Aut iſtitutio trahať ad vniuerſuꝫ ex iuris
neceſſitate. vt ꝯ̃tingit inſtituto ex quota. puta ex dimidia vel ter
tia ꝛ tũc nõ teneat ꝓhibitio ꝛ ꝓcedat opi. Dy. Quarta fuit An
ge. i. l. pe. de iniuſto teſt. vt diſtinguať an cã teſtati ſit potẽtior ꝙ̃
cã inteſtati an ecõtra. Et diceť ſꝫ eũ potẽtior qñ ẽ vniuerſalioꝛ
vel eque vlis. ꝛ ſi eſt potẽtior tũc trahet ad ſe cãm inteſtati ꝛ va
lebit teſtm̄. alr̃ erit ecõtra qꝛ cã inteſtati ſi ſit potẽtior trahet ad
ſe cãm teſtati. ꝛ nõ valebit teſtm̄. Quinta fuit Sal. q̃ dixit teſtm̄
valere ꝛ etiã ꝓhibitionẽ quo ad effectū. lꝫ de mero rigore ꝓhibi
tio nõ valeat. ꝛ ideo dixit qꝺ iſtitut⁹ habebit totū ſꝫ tenebiť re
ſiduū in quo eſt facta ꝓhibitio reſtituere veniẽtib⁹ ab inteſtato.
Sꝫ vt dixi ſupra pl⁹ pꝫ opi. Dy. ꝑ ea q̃ ſupius dixi. Et nõ ob.
70 dicte opi. cõſiderãdo Ang. qꝛ illa iure nõ ꝓbať ꝛ † qꝛ dicere poſ
ſū qꝺ ſemꝑ cã teſtati reputeť potẽtior ex eo qꝛ magis fauorizať
a iure. ꝛ in dubio pro illa potius debem⁹ iudicare ꝑ. l. ſi pars. de
inoffi. teſt. Et ſic nõ debet attẽdi an ſit vniuerſalioꝛ an nõ ꝙ̃ cã
inteſtati: qꝛ ſemꝑ ſtat regula dicte. l. ſi pars. ꝛ ideo vꝫ qꝺ facta cõ
ſideratio nõ ſit bona. Sed iuxta predicta vltimo põt eſſe dubiū
de vno caſu quẽ poſuit Bart. in. d. §. ſi duo. in fi. puta ſi teſtator
inſtituit ventrẽ vxoris ſi naſceť vniuerſalẽ heredẽ. ꝛ i caſu quo
nõ naſcať nihil dixit. ꝛ inſtituit titiū in re certa ꝛ ꝓhibit⁹ plus
nõ petere. an titius poterit h̃re totū ſi non naſcať venter. an ve
ro veniẽt veniẽtes ab inteſtato. ꝛ dixit ipſe qꝺ veniẽt veniẽtes ab
inteſtato: qꝛ eoꝝ fauore vꝫ facta ꝓhibitio ex quo nõ erat inſtitu
tus heres alius in oẽm euentū. Sed forte de iure põt dici oppo
ſitū: qꝛ cū ſumus dubij de mẽte teſtãtis an voluerit ꝓhibitionẽ
facere ſolū ꝓpter ventrẽ. an vero ꝓpter veniẽtes ab inteſtato. ꝛ
lꝫ videať qꝺ indiſtincte fecerit. ꝛ ſic fauore vtriuſqꝫ facta in caſu
ſuo tñ ex quo aliter nõ ſum⁹ certi de volũtate teſtatis videť qꝺ
debeam⁹ ꝓ̃ſumere qꝺ ſolū fecerit fauore vẽtris. ꝛ ſic in dubio fa
ueam⁹ teſtõ ꝛ ꝓ̃ſumam⁹ poti⁹ ꝓ illo intellectu per quẽ teſtamẽ
tū magis cõſeruať. ar. dicte. l. ſi pars. de inoffi. teſt. ꝛ ſic ẽt ſi opi.
ſua eſſet vera qꝺ teſtator poſſit ꝓhibere ius accreſcẽdi. tñ deciſio
ſua nõ vꝫ vera in dicto caſu. Tenendo aũt opi. Dy. eſt clarū qꝺ
ꝓhibitio ꝓ̃dicta reiiceret. ꝛ ſic nõ nato poſthumo haberet totū.
71 † Et a. d. his q̃ dixi de verbo relinquo: qꝛ idẽ vꝫ de verbo aſſigno.
nã ꝛ illud etiã vꝫ cõe: qꝛ põt intelli gi iure inſtitutionis ꝛ etiã iu
re legati. ꝛ ideo eſt trahibile ad inſtõnẽ eo caſu quo ꝛ verbū reli
quo. ꝛ ꝓ hoc do glo. quã reputo ſingularẽ in. l. quoties. C. fami.
her. Tãgit vltio i. d. §. ſi duo. Bar. ꝛ Sal. in. d. l. quoties. ſi teſta
tor inſtituit vniuerſaliter vnū quẽ putabat viuere. ꝛ titiū i re cer
ta an ſi mortu⁹ ſit tpe teſtamẽti vniuerſaliter inſtitut⁹ habebit
inſtitutus in re certa totū vꝫ qꝺ nõ: qꝛ inſpecta opi. teſtantis ha
beať loco legata. facit. l. quo loco. §. 1. ff. e. Sꝫ cõtrariū tenẽt precedẽ
ti poſt

cti poſt Guil. de cu. in l. ſeruo manumiſſo. de cōdi. inde. Nec ob. opi. teſtatoris: q2 nō dʒ inſpici qñ ſm illā ſequeret̃ aliqd ꝯ iuris diſpoſitionē: vt eſſet hic q2 decederet ꝑ parte teſtatus ⁊ ꝑ parte inteſtatus: ſecus qñ non ſequeret̃ ꝯ iuris diſpoſitionē illā inſpiciendo. ⁊ ſic loquitur. l. quo loco. §. j. ⁊ hec ſufficiant loco repetitionis huius. §. j. iij. ñ. j. de menſe iulii prope finem.

Si ex fundo. Iſtū. §. alias ſolēniter ⁊ plenarie cō mētaui tractādo in eo plures articulos de quib⁹ tangeret̃ in ꝓceſſu tituli. Sʒ ꝑ mō ꝓ declaratiōe tex. ⁊ gloſſarū tractabo vnū articulū tm̄. vcʒ an indifferēter inſtitutio particularis in re certa trahat̃ ad vniuerſum patrimoniū. ⁊ p̄rimo in pagano ſcd̄o in milite. ⁊ hoc intēdit i ſumma. Inſtitutus in re certa nullo alio iſtituto ꝯſequit̃ totū ſicut ſi ſimplr̄ fuiſ-

72 ſet inſtitut⁹ nō facta mētione rei. h. d. ¶ † No. ex tex. qđ particularis inſtitutio trahit̃ ad vniuerſum patrimoniū qñ null⁹ alius eſt inſtitutus. ⁊ ad h̄ ſepe allegat̃. ⁊ ratio eſt: q2 nō pōt qs decedere ꝑ parte teſtatus ⁊ pro p̄te inteſtatus l. ius noſtrū. ff. de re. iur. ideo ne ſequatur dictū inconueniens dicta inſtitutio trahit̃ ad vniuerſum p̄rimoniū. ¶ In gl. in verbo ſol⁹ ibi vniuerſalē id eſt vniuerſaliter inſtitutū. ⁊ idē ſi ex quota vel ſimplr̄ ꝑ id qđ habet̃ in l. quoties. C. e. Et intellige in quota hereditatis. nam quota bonorū cenſet̃ eſſe particularis inſtitutio. ꝑ id qđ legit̃ ⁊ no. in. l. nō amplius. §. j. ff. de lega. j. ⁊ in. l. ſi quis ſeruū. §. fi. cū. l. ſequē. ti. ff. de leg. ij. ⁊ ex p̄dictis pʒ qđ dū gl. dicit ſec⁹ ſi hʒ coheredē. dʒ intelligi. ſ. diuerſe forme puta vniuerſalē vel ex q̄ta vel ſimplr̄ vt pʒ in. l. quoties allegata in gl. ſec⁹ ſi eſſet coheres eiuſdē ſpeciei vt q2 haberet coheredē ēt in re certa. nā tūc etiā haberet locum diſpō huius. §. vt patet in. l. quoties. §. ſi duo. ⁊ in. l. ſi alteri⁹. cū. l. ſequē. ⁊ l. ex facto. ff. e. Itē intellige glo. ſm Ang. in d. l. quoties. qñ hʒ coheredem vniuerſalē in eodē teſtamēto. ſec⁹ ſm eū ſi in diuerſo teſtō. l. ſi qs priore. ff. ad treb. ⁊ inſti. qui. mod.

73 teſt. infir. §. j. ⁊ bñ dicit Ang. i ſt. tñ improprie eſt locut⁹: q2 † coheredes ꝓprie ſunt qui in eodē teſtamēto ſunt dati. vñ meli⁹ dixiſſet ſecus ſi heres vniuerſalis ſit ſcript⁹ in vno teſtō ⁊ poſtea alius ſcribat̃ heres ex re certa in alio teſtamento: q2 tūc hʒ locū iſte. §. ⁊ rūpitur p̄mū teſtamentū per ſecundū: vt pʒ in iurib⁹ preallegatis. Itē intellige glo. qñ habuit coheredē vniuerſalē qui adiuit. ſecus ſi repudiauit: q2 tūc inſtitutus in re certa habebit totū ſʒ cōmunē opi. per ius accreſcēdi de quo plene. ff. dicet̃. ¶ In ea. glo. in fi. no. diligenter hanc gl. relatā ad tex. ⁊ id qđ ſ. dixi. nā videt̃ velle qđ lʒ inſtitutio in re certa facta a pagano alio vniuerſaliter vel ex quota aut ſimpliciter inſtituto trahat̃

74 ad vniuerſuʒ patrimoniū. tñ ſec⁹ ſi ſit in milite: q2 † inſtitutio facta ab eo in re certa nō trahit̃ ad vniuerſuʒ patrimoniū in caſu p̄dicto. ⁊ rō eſſe pōt q̄ tāgit̃ in tex. in. l. q̄nta. allegata in gl. q2 miles pōt decedere ꝑ p̄te teſtat⁹ ⁊ ꝑ p̄te inteſtat⁹ ex p̄uilegio militari. ſecus in pagano. l. ius nr̄m. ff. de reg. iur. Et ſm hoc habes vnū intellectū ad dictā. l. quintā. vcʒ qđ inſtitutio in re certa facta a milite in dubio nō trahit̃ ad vniuerſuʒ. Sʒ talis intellect⁹ ibi ponit̃ in gl. ⁊ in. l. ij. C. de teſt. mili. vcʒ qđ ita demū i reſiduo decedat inteſtat⁹ ſi ꝓbet̃ talē eſſe militis voluntatē. al's trahet̃ ad vniuerſum patrimoniū in dubio in milite ſicut in pagano. ꝑ l. ſi certarū. ff. de teſt. mili. ⁊ hec eſt opi. cōis gl. ⁊ doc. de qua ⁊ an

75 indiſtīcte ꝓcedat iſti⁹ dicet̃. † Uñ ꝓ declaratiōe tex. ⁊ gl. vidēdū eſt an inſtō particularis trahat̃ indifferēter ad vniuerſuʒ patrimoniū ⁊ primo in pagano. ſcd̄o i milite. Primo caſu qñ inſtitutio p̄ticularis ſc3 eſt a pagano. ꝯcludit hic Ang. qđ regulariter trahit̃ talis inſtō ad vniuerſuʒ p̄rimoniū. Fallit ſm eū i quatuor ſeu q̄nqʒ fallētijs ſeu caſib⁹. nā p̄mo fallit ſm eū ſi ꝓhibitū fuit ius accreſcēdi expſſe ꝑ teſtatorē: vt q2 dictū fuit qđ pl⁹ petere nō poſſit ꝑ id qđ habet̃ i. l. quoties. §. ſi duo. ff. e. ti. vbi plene ꝑ Bar. ⁊ ibi plene de hoc dicet̃. de quo ēt tāgit̃ ꝑ Ang. in. l. pe. ff. ti. ij. ſcd̄o fallit ſm Bar. ſi tacite ſit ꝓhibitū ius accreſcēdi ꝑ dationē ſubſtituti vulgaris ſiue ſit vtiliter ſiue inutiliter dat⁹ ꝑ. l. pe. ff. ti. ij. Sed hec fallētia nō placet Ang. vt no. ꝑ eū in. d. l. pe. Nec ob. illa. l. q2 alia eſt rō illi⁹ legis. vt ipſe ibi tangit de quo ēt tanget̃ in. d. l. quoties. §. ſi duo. Poteſ tñ pro mō dicere qđ licet Ang. hic adaptet iſtā fallentiā ad caſum hui⁹. §. tñ ꝓprie nō v̄r cadere hic: q2 in. d. l. pe. nō fuit facta inſtō in re certa ſed i quota. Et dat⁹ fuit ſubſtitut⁹ vulgaris: q̄ caſu q2 ſubſtō vulgaris ibi fuit inutilis ꝓpter p̄teritionē filij ſeu poſthumi q̄ rūpit gradum ſubſtitutiōis vt ſibi locū faciat. l. nā ⁊ ſi. §. rūpēdo. ff. e. ti. ij. iō nō hʒ locū ius accreſcēdi reſpectu alterius coheredis. ſecus vbi ſubſtō redderet̃ inutilis ex alia cā: q2 illa nō ꝓhibet ius accreſcēdi per l. q̄dā i teſtō. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ ꝑ. l. ij. §. ſi duo. ff. de ſcđʒ tab. ⁊ voluit et Bar. i. d. l. pe. ⁊ ſm p̄dicta dʒ itelligi ei⁹ dcm̄. Sʒ vbi vn⁹ primo eēt inſtitut⁹ i re certa puta in fundo ali⁹ i domo: ⁊ dat⁹ eēt ſubſtitut⁹ inſtituto i fundo ſi inſtitut⁹ in fundo repudiaret ſuccedere v̄r ſubſtitut⁹ loco ei⁹. ⁊ ſic v̄r qđ tūc ſubſtitut⁹ ⁊ inſtitut⁹ in domo haberent̃ ꝓ vſiter inſtitutis. Et ſi hoc caſu qñ eſt facta ſubſtō p̄dicta redderet̃ ſubſtō inutilis forte q2 ſubſtitut⁹ repudiaret ex alia cā q̄ p̄teritiōis: forte q2 decederet ſubſtitutus an repudiationē inſtituti i fundo tūc ipedit̃ iſtitut⁹ i domo hr̄e totū. ſec⁹ ſi ex cā p̄teritiōis ſubſtō redderet̃ inutilis ꝑ ea q̄ habet̃ in. d. l. pe. Tertio fallit ſm Ang. ſi inſtitut⁹ in re certa habeat coheredē inſtitutū vl'iter ex quota aut ſimplr̄. vñ non trahit̃ inſtō p̄ticularis ad totū p̄rimoniū: vt ꝓbat̃ in. l. quoties. C. eo. ⁊ hic a ꝯrio ſenſu. Qđ limita ⁊ intellige ſʒ eū niſi repudiante aut aliter excluſo illo q̄ in vniuerſo vel ex quota aut ſimplr̄ erat inſtitutus quo caſu a. d. totū vocabitur per ius accreſcēdi ſcđʒ vnā opi. quā Ang. hic dicit eſſe verā ⁊ que v̄r eſſe cōis. de qua. l. l. quoties. C. eo. ti. vbi hoc tʒ Guil. de cu. Cy. ⁊ Bar. ⁊ idem etiā ibi Ang. ⁊ idē Bar. i. l. ex facto. el grādē. ff. e. Alij tñ vt Mich. de martha. ⁊ marti. ſill. ⁊ Jac. Bu. tenuerūt oppoſitū. ſ. qđ ēt inſtituto vl'i repudiāte nō vocet̃ ad totū ꝑ ius accreſcēdi inſtitut⁹ in re certa.

76 † Mouētur p̄dicti q2 inter ſuccedētes iure diuerſo nō hʒ locum ius accreſcēdi ꝑ id qđ legit̃ ⁊ no. in. l. ſʒ cū patrono. ff. de bo. poſ. ⁊ facit qđ no. ꝑ doc. in. l. j. C. qū nō petē. ꝑtes. ⁊ iō cū inſtitut⁹ in re certa loco legatarij ſit habēd⁹ alio vl'iter inſtituto. l. quoties. C. eo. ⁊ ſic diuerſo iure ſuccedat: tūc inſtitutus ex re certa ⁊ inſtitutus vl'is nō dʒ hr̄e locum ius accreſcēdi inter eos. ſicut nec hʒ locū inter legatariū ⁊ heredē. l. cam quam. C. de fideicō. ⁊ l. ſi nemo. ff. de reg. iur. Et ꝑ hoc faciat q2 inter legatariū ⁊ heredē nulla eſt cōiunctio. ⁊ ꝑ ꝯñs non dʒ hr̄e locū ius accreſcendi. qđ cauſat̃ ab al qua coniunctione vt legitur ⁊ no. in. l. re cōiuncti. ff. de leg. iij. Et ꝑ iſta parte etiā facit q2 nō v̄r bene iure cautū qđ inſtitut⁹ ex re certa h̄ caſu habeat ius accreſcēdi. ergo nō eſt nr̄m hoc inducere q2 erubeſcim⁹ cū ſine lege loqmur. l. illā. C. de colla. ⁊ ij. q. v. c. cōſuluiſti. Nec v̄r obſtare iſte tex. q2 loquit̃ qñ null⁹ alius eēt inſtitut⁹ vt pʒ ex l'a. ⁊ ſic a ꝯrio ſenſu v̄r ſecus qñ ali⁹ eſt iſtitut⁹ ar. l. j. §. hui⁹ rei. ff. de offi. ei⁹ cui mā. eſt iuriſdi. ⁊ ſic poti⁹ v̄r facere opi. Micho. de matha. ⁊ ſequaciū. ⁊ ꝑ dicta opinio-

77 ne ēt facit: q2 † qñ alius a p̄cipio eſt dat⁹ coheres vl'is teſtator v̄r a principio voluiſſe hūc particulariter inſtitutū hr̄i loco legatarij. ⁊ iō lʒ deficiat heres vl'is nihilomin⁹ heres particularis v̄r cēſend⁹ eſſe legatari⁹ ꝑ id qđ habet̃ in ſimili in. l. quo loco. §. j. ff. e. q̄ ratio ceſſat qñ a p̄cipio nō eſt dat⁹ coheres: vt pʒ ex iſto. §. iūcta. l. quoties. C. e. ⁊ iō cum diuerſa videat̃ eē rō inter caſum qñ a p̄cipio eſt dat⁹: ⁊ ſʒ ex poſtfacto deficiat ꝑ repudiationē vel per mortē vl'is inſtituti v̄r qđ tūc nō habeat locū ius accreſcēdi ⁊ iſta partē tenebat de iure dñs Fr. de rāpo. dicēs eſſe verā de iure lʒ cōtraria opi. ſit cōis. Sed Ang. hic tʒ primā opi. ex eo q2 vt dixi inter cōiūctos debet habere locū ius accreſcēdi ſm eum: q2 ſunt heredes. ⁊ inter fratres ēt nullo mō ꝯiūctos hʒ locū ius accreſcēdi. ꝓpter vitādū incōueniēs ne decedat ꝑ p̄te teſtatus ⁊ pro p̄te inteſtatus. l. j. §. ſed ita. ⁊ §. ſinaūt. C. de cad. tol. no. gl. i. l. ſi ſeruus cois ab extero. ff. de acq. here. ⁊ alr̄ nō r̄ñdet ad al's rōnes factas ſuperius in ꝯriū. Et intelligit hoc eſſe verū qñ null⁹ inſtitutus ex vniuerſo vel ex quota eſt hr̄s. alias illi ſoli accreſceret excluſo inſtituto ex re certa ſm Guil. de cu. i. d. l. q̄ties. vbi pl⁹ dixit qđ ſi teſtō2 credebat errādo inſtitutū ex vniuerſo viuere q̄ deceſſerat qđ iſtitut⁹ i fundo babebit totū ex q̄ iſtitutio vl'is nō hʒ effectū. ar. l. ſeruo manumiſſo. cū ibi no. ff. de ꝯdi. inde. Sʒ aduerte q2 ꝑ dicta Ang. nō eſt r̄ſſum oib⁹ rōnibus ſupra in ꝯriū factis lʒ aliqbus. nā bñ pōt dici eſſe r̄ſſum illi rōni qđ inter ſuccedētes iure diuerſo nō eſt locus iuri accreſcēdi q2 ſatis poſſunt dici ſuccedere eodē iure p̄dicto. ex quo vterqʒ iure hr̄ditario ſeu vt heres ſuccedat lʒ vnus i re certa alter ex vniuerſo. Itē ꝑ p̄dicta etiā ſatis eſt r̄ſſum alteri rationi dñi dī qđ inter heredē ⁊ legatariū no eſt cōiūctio: q2 de hoc no eſt curādū qđ nulla ſit cōiūctio quo ad ius accreſcēdi: q2 agit̃ de hereditate iter heredes inſtitutos. nā ēt inter hr̄des nullo mō ꝯiunctos hʒ locū ius accreſcēdi: vt eſt gl. notabilis i. d. l. ſi ſeru⁹ ab extero. ff. de acq. here. Itē nō obſtat illa rō dñi dī qđ nō reperit̃ iure cautū expſſe: reperit̃ tñ tacite: cū paria videant̃ eē coheredē nō eſſe datū a p̄cipio vel eē datū ſʒ poſtea deficere ꝑ ea q̄ hr̄r i. l. res aliena. §. ad treb. ⁊ l. neqʒ. §. fi. ff. de teſta. milit. ⁊ l. ij qs ſub coditione. ff. de teſta. tute. Itē nō obſtat alia rō ſumit̃ hic ar. a cōtrario ſenſu qñ reſultaret prauus vel abſonus intellect⁹ iuri. l. ij. ⁊ ibi not. C. de ꝯdi. inſer. ꝓut cōtingeret in caſu ꝓpoſito. nā ſatis videret̃ de mente iuris eē qđ idē iuris ſit qñ ex poſtfacto deficit ipe heres vniuerſalis ſicut qñ a principio deficeret cū tunc etiā videat̃ eſſe eadē ratio. ⁊ ꝑ cōſequens eadē iuris diſpoſitio ar. l. illud. cum ſi. ff. ad l. aqui. ⁊ facit qđ legit̃ ⁊ no. in. l. ſcio queſitū. ff. de teſta. ⁊ in. l. de precio. de publicia. ¶ Itē nō ob. vltima rō q̄ fit per. l. quo loco.

78 §. j. ff. eo. q2 poteſ reſpōdere qđ † qñ inſtituit̃ qs in re certa ⁊ dat̃ ſibi coheres vl'is qđ tūc inſtitutus ex re certa habeat̃ loco legatarij. hoc procedit ex legis diſpoſitione. q̄ expreſſe hoc dicit in. l. quoties. C. eo. no aūt ꝓcedit illud ex diſpoſitione teſtatoris q2 hoc nō dixit. ⁊ ideo cū lex velit qđ vbi eſt datus coheres vniuerſalis inſtitutus ex re certa trahat̃ ad totū idē cēſendū eſt ius voluiſſe ſi datus ſit coheres vl'is ⁊ talis datio nō hʒ effectū: cū tūc ſit eadē rō vcʒ ne qs decedat ꝑ parte teſtatus ⁊ ꝑ p̄te inteſtat⁹ ⁊ q2 paria vident̃ eſſe in iure a principio non eſſe datū coheredē

vniuerſalē vel datū.ſed poſtea deficere p ea que habent̄ in ſiſi.
in.d.l.ſi res aliena.§.fi.cū ſi.ſ.allegat.s.le.d in.l.quo loco.§.i.l3
reperiat̄ mortuus ille qui erat inſtitutus in quadrāte nō tollit̄
quo minꝰ teſtator ex ſua diſpoſitiōe trāſiuerit ad diſpōdm hoc
eſt ad ſcōm aſſe3 ex quo inſtituit vnū in quadrāte ⁊ poſtea aliū
in dodrāte ⁊ demū tertiā ſimpliciter:nā ſiue viuat ſiue moriat̄
inſtitutus in quadrāte ſiue ſit mortuus apparet teſtatorē volu
iſſe trāſire ad diſpōdiū:qꝛ inſtituit tertium poſt diſtributū totū
aſſem ⁊ ſic vr̄ voluiſſe in aliu3 aſſem inſtituere tertiū.⁊ illa eſt ra
tio illius tex.Et p hoc p3 qd ibi quo ad aliū effectū loquitur ⁊
ideo nō h3 obſtare.Bal.tñ in.d.l.quoties.C.eo.dixit cōcordā
do opi.qd ſi inſtitutus eſt extraneus in re certa nō habeat tūc
locū ius accreſcendi repudiāte vniuerſali inſtituto:⁊ tūc ſit ve
ra opi.Jac.But.⁊ ſequaciū.Si vero fuiſſet inſtitutus filꝰ in
re certa tunc habeat locum alia opi.put ēt marti.ſilly.⁊ ſit rō
79 ſm eū:qꝛ † inſtō facta de filio reducit̄ ad ius vniuerſale qꝛ ad q̄
tā hoc eſt ad tertiā quā d3 habere p ſua legitima in auꝭ nouiſ
ſima.C.de inoffi.teſta.que ratio ceſſat in extraneo.⁊ ideo ſecus
ſcōm eū quē ſequit̄ Bar.⁊ ſi dicatur qd inſtitutio filij reducit̄
ad quotā bonorū non ad quotā hr̄ditatis.cū legitima debeat̄
deducto ere alieno.l.papi.§.un.de inoffi.teſt.⁊ drīa eſt iter quo
tā bonorū ⁊ quotā hr̄ditatis:vt colligit̄ ex his q̄ habentur in
l.nō ampliꝰ.§.i.ſ.de leg.i.⁊ l.ſi quis ſeruum.§.fi.cū.l.ſeq.de le
ga.ij.que quota bonorū equiparat̄ particulari relicto:vt p3 ex
no.in iuribꝰ pallegatis.⁊ ſic videt̄ p dictā rationē qd nō pce
dit opi.marti.de ſilly.quā reprobāt Ja.But.⁊ Bar.per ratio
nē pallegatā.Dicit Bal.qd h nō obſtāte nihilominꝰ vr̄ poſ
80 ſe ſuſtineri opi.mar.ſilly.† qꝛ facilius d3 habere locū ius accre
ſcēdi in filio q̄ in extraneo cū inſtitutio filij ſaltē reducatur ad
quotā:vt eſt dictū licet nō ſit quota hr̄ditatis ſed bonorū ⁊ ſe
cus ſit in extraneo.⁊ ſic magis aſſimilat̄ inſtitutio filij in re cer
ta inſtitutioni vniuerſali q̄ inſtitutio extranei.ideo facilius in
filio h3 locū ius accreſcēdi qꝛ in habētibus ſymbolum hoc eſt
ſimilitudinē facilior eſt tranſitus.l.in rē.§.item quecūq3 ſ.de
rei ven.Et pro hoc etiā qd extraneus nō debeat habere ius ac
creſcēdi nititur oſtēdere:qꝛ alias poſſet ſcōm eū ſequi abſurdū ⁊
incōueniens.⁊ ſi forte teſtator inſtituit titiū vniuerſalē hr̄dē ⁊
matri reliquit mille ⁊ eccleſiā parochialē inſtituit in quinq3 li
bris nā ſi repudiaret filius hereditatē veniret tūc eccleſia p ius
accreſcēdi ad totū qꝛ haberet titulū inſtitutiōis ⁊ non mater q̄
nō h3 titulū inſtitutionis cū tñ multomagis p̄dilecta videatur
fuiſſe a teſtatore q̄ eccl'ia parochialis:qꝛ vocata fuit in mille.⁊
eccleſia ſolū in quinq3 ⁊ ſic videt̄ veriſimiliter de mente teſtato
ris fuiſſe qd eccl'ia nō p̄ferat̄ matri.arg.l.publius.§.a.ff.de cōdi.
⁊ demon.nec d3 attēdi ſcōm eū qd appoſitū ſit v̄bū inſtituo in
relicto eccl'ie qꝛ ſepe notarij apponāt v̄ba ad placitū ſuū i teſta
mētis.⁊ ſic reſidet bal.in d.l.quoties.Salv.aūt ibi t3 opi.cōem
modernorū.ſ.qd etiā in extraneo inſtituto in re certa vniuerſa
li inſtituto repudiāte habeat locū ius accreſcēdi p rōnes.ſ.alle
gatas.itē p hoc allegat qꝛ lex voluit qd filꝰ haberet id q̄ ſibi
relinquit̄ ex titulo inſtitutionis ⁊ ſic eſt veriſimile ſcōm eū qd
voluerit filiū talē titulū honorabilē habere nō ſolū pp̄ter hono
rē ſed etiā pp̄ter vtilitatē ⁊ ſic pp̄ter ius accreſcēdi facit q̄ ha
bet̄ in.l.filiū.§.ſi legata.⁊ §.omnibꝰ.ſ.de lega.i.Si autē nō ha
beret ius accreſcēdi coherede vniuerſali repudiante talis titulꝰ
inſtitutionis relicti filio eſſet ſine vtilitate qd nō videt̄ eſſe dicē
dū ſcōm eū.Et ad rationē ſeu incōueniens de quo.ſ.dixi poſt
Bal.reſpondē qd verū eſt qd magis fuit p̄dilecta mater i inſti
tutione vniuerſali habēte effectū ſecus ſi nō haberet effectū:qꝛ
tūc magis p̄dilecta fuit eccleſia cui datus fuit titulo inſtitutio
nis ⁊ ſic honorabilior q̄ matri ꝗ erat aptus natꝰ trahi ad vni
uerſum nō exiſtente cohr̄de vniuerſali ideo nimirū ſi tūc prefer
81 tur.Nec ob.etiā qd dicit Bal.de notario:† qꝛ i dubio p̄ſumit̄
notariū eſſe peritum:vt no.glo.in.l.i.C.de vſur.⁊ iſti.de inuti.
ſtip.§.ſi ſcriptū.⁊ ſic preſumi d3 qd nō appoſuit v̄ba niſi ſcōm
qd teſtator voluit.⁊ iſta opi.cōmunis modernorū vr̄ eſſe verior
de iure ex eo qꝛ ſtante varietate opinionū in dubio fauēdū eſt
opi.q̄ fauet teſtamēto ſcōm theoricā Bar.in.l.ſi pars.ſ.de ino
offi.teſta.⁊ facit qd habet̄ in.c.ſi.extra de re iudica.⁊ pro predi
cta opiniōe ēt bene facit qd habet̄ in.l.ij.§.defertur.⁊.§.ſi duo
ſ.de bo.poſ.ſcōm tab.⁊.l.quidā teſtamēto.ſ.de vulg.⁊ pup.ſub
cta.l.pe.ſ.ti.ij.nā certā eſt qd per datiōnē ſubſtituti vulgaris
vr̄ p̄hibitū fuiſſe ius accreſcendi.d.l.pe.cū ibi no.⁊ tñ ita demū
intelligitur facta p̄hibitio ſi ſubſtitutio ſortiatur effectū.⁊ ſic ſi
ſubſtitutus adeat ſecus ſi repudiet.vt colligit̄ i.d.§.ſi duo.⁊.§.
defertur.⁊.d.l.quidā.⁊ eodē mo.lo poteſt iduci.l.ij.§.ſubijcit̄.
iuncto.§.ſed ſi ſe.ſ.ad tertul.vbi patet qd l3 lex ibi dicat ſcōm il
la iura patrē obſtare matri ne ſuccedat filio tñ illud intelligitur
niſi ipſe repudiet:vt p3 in.d.§.ſed ſi ipſe.⁊ ſic eodē mō in pp̄oſi
to vr̄ dicēdū qd l3 lex dicat heredē inſtitutū ex re certa haberi
loco legatarij alio vniuerſaliter inſtituto tñ illud vr̄ intelligen
dum ipſo vniuerſaliter inſtituto acceptāte:ſecus ſi repudiet ea

dem ratione nā paria eſſe videntur quo ad effectum coheredē
nō eſſe datū a principio vel fuiſſe datū:ſed poſtea deficere. ar.
iuriū pꝛeallegatorū.⁊ eodē modo pōt induci qd habet̄ in.§.ſ3
noſtra.inſti.de ſucceſſio.liber.iuncta.l.modica.§.ſi ex.ſ.de bo.li
ber.vbi lex dicit filiū liberti impedire ne patronꝰ ſuccedat liber
to.⁊ tñ intelligit̄ hoc demū procedere ſi ipſe filꝰ velit acceptā
re vt ibi p3 facit,ēt pro hoc qd habet̄ in.l.paulo calimacho.§.i.
cu3 ibi no.de leg.iij.⁊ in.l.qd ſeruius.ſ.de ꝯdi.ob cām in qui
bus p3 q̄ diſpoſitio facta in dubio intelligit̄ rebꝰ ſic ſe habēti
buſ.⁊ ſic vr̄ qd licet lex dicat inſtitutū i re certa haberi loco le
gatarij alio vniuerſaliter inſtituto.d.l.quoties.C.eo.illud vr̄ in
telligendū ſi ipſe vniuerſalis inſtitutus velit acceptare heredi
tatē alias ſecus arg.iurium pꝛeallegatorū.Nec ob.predictis q̄
82 habet̄ i.l.iij.§.ſ3 ſi ſtāte.ſ.eo.ti.ij.† vbi ſufficit teſtm̄ ſcōm potuiſ
ſe hr̄e effectū ad h vt tollat pꝛimū l3 poſtea cōtingat ipm ſcōm
teſtm̄ inualidari ⁊ ſic videretur qd eodē modo debeat ſufficere
heredē vniuerſalē poſſe adire vt impediatur hr̄s ex re certa hr̄e
totū l3 poſtea nō adeat qꝛ pōt reſpōderi qd illud nō pcedit in
d.§.ſed ſi ſtāte.qꝛ quo ad tollendū pꝛimū teſtm̄ ſufficit heredē
poſſe exiſtere ex ſcdo.l.pater filio.ſ.eo.⁊ hoc ideo ne videat̄ qs
decedere cū duobꝰ teſtamētis validis tp̄e mortis ſue:nā ſcōm
de ſe validu3 eſt eo ipſo qd eſt ſolēne ⁊ tale qd poſſibile eſt ex eo
adire hr̄ditatē ideo nimirū ſi tunc tollit̄ pꝛimū.facit qd legit̄ ⁊
no.l.i.ſi qs pꝛiore.ſ.ad trebe.⁊ in.l.poſthumꝰ.§.ſi paganus.ſ.
ti.ij.ſed quo ad impediendū ius accreſcēdi nō ſufficit poſſibile
eſſe hereditatē adiri.imo requirit̄ qd adeat̄ alias ſi repudiet̄ h3
locū ius accreſcēdi.l.i.cū ibi no.C.qñ nō pete.partes.itē nō ob.
ſi dicat̄ qd inter hr̄dē ⁊ legatariū non eſt locus iuri accreſcēdi.
l.eā quā.C.de fideicō.l.ſi nemo.ſ.de teſta.tu.qꝛ ſatis patere pōt
rñſio ex.ſ.dictis.nā illud pcedit in mere legatarijs.ſecus i in
ſtituto in re certa qui nō eſt mere legatariꝰ:vt p3 i.l.i.§.nā l3 nō
ſit ex toto ſeu per oīa heres tñ participat de natura heredis q̄
ad quedā:vt no.Bar.in.l.ex facto.el.i.ſ.eo.⁊ ibi dicetur ⁊ pre
cipue videt̄ participare quo ad iſtud vt habeat ius accreſcēdi
p rōnes.ſ.allegatas.itē nō ooſtat ſi dicat̄ qd teſtator inſtituē
do ex re certa vr̄ p̄hibere ius accreſcēdi argu.l.mariꝰ.C.de pe
cura.⁊ l.lucius.§.q̄ habebat.ad fi.ſ.ad treb qꝛ pōt rñderi q̄ nō
per h apparet de manifeſtiſſima voluntate teſtātis q̄ vr̄ requiri
vt videat̄ p̄hibuiſſe ius accreſcēdi per id qd habet̄ i.l.quoties.
83 §.ſi duo.ſ.eo.† item non obſtat ſi dicat̄ q̄ portio accreſcere d3
portioni.⁊ ſic nō rei certe per id qd legit̄ ⁊ no.i.l.ſi totā de acq.
here.⁊ i.l.ſi titio.§.i.ſ.de vſufru.qꝛ rñderi pōt qd illud eſt verū
vbi reperit̄ portio cui poſſit accreſcere qñ tractat̄ de iure accre
ſcēdi:ſed vbi nō reperitur portio cui nō poſſit accreſcere ⁊ expe
diat tractari de iure accreſcēdi vt cōtingit in caſu pp̄oſito q̄ ſi
inſtituto vniuerſali repudiāte reperitur ſolū inſtitutꝰ in re cer
ta tunc expedit dicere qd totū accreſcat inſtituto in re certa ne
alias reperiatur teſtator deceſſiſſe p pte teſtatus ⁊ p parte inte
ſtatꝰ ꝯ.l.ius noſtrū.de reg.iu.ideo tūc inſtitutio particularis rei
attrahit ad ſe totū vt ſic in effectu habeat totum ſicut ſi ſimplr
ſine mētione rei fuiſſet inſtitutꝰ ar.huiꝰ.tex.⁊ ſic ſaltē late pōt
dici inſtitutꝰ in re certa habere ius accreſcēdi inquantum inſti
tutio i re certa attrahit ad ſe totū.⁊ ſic pōt ſaluari locutio doc.
⁊ p hec ſit expedita tertia fallētia ⁊ ſequētes facilꝰ expedientur.
¶ Quarta fallētia eſt qꝛ fallit dicta regula.ſcōm Ange.qñ v̄
ba particularis iſtitutiōis nō ſunt relata ad honoratū ſeu gra
uatū per.l.pater filiū.§.fi.ſ.de leg.iij.q tex.non eſt ſibi ſcōm ali
quos:ſ3 ſcōm Ang.bene ꝯcordat.l.lucius.§.fi.eo.ti.Tu potes
dicere quod in dictis legibꝰ erat coheres vniuerſalis iō nimirū
ſi nō trahit̄ inſtitutio particularis ad vniuerſalē.l.quoties.C.
eo.⁊ ſic nō bene colligit̄ ex dictis legibꝰ diuerſa fallētia p̄cedē
tibꝰ.Preterea i dictis.ll.loqt̄ur qñ verba nō ſunt relata ad ho
noratū ſ3 ad grauatū:⁊ ſic ſunt obliqua.qꝛ ſonāt qd de manu
alterꝰ debeāt accipere:ideo nimirū ſi nō trahit̄ ad vniuerſum
in dicto caſu p.l.cogi.⁊ ḡnaliter.ff.ad trebel.ſed hic loquit̄ qñ
iſtitutio in re certa eſt facta p verba directa ciuilia.facit qd no.
Bar.in.l.cēturio.ad fi.ſ.de vul.⁊ pup.⁊ qd inferius dicet̄ ⁊ q̄
no.glo.in.d.l.eū quē.C.de fideicō.¶ Quinta fallētia eſt ſcōm
Ang.vbi inſtitutio pticularis nō eſt facta per v̄ba directa ci
uilia ſed inflexa puta ſi teſtator dixit relinquo titio fundū.na3
verbū relinquo adiectū rei particularis nō trahit̄ ad vniuerſu3
l.cogi.§.⁊ ḡnaliter.ſ.ad treb.q tex.nō eſt alibi ſcōm di.Et facit
qd no.gl.in.§.nulla.alias eſt ver.ſub.§.⁊ h ꝗdā.i aut.de here.
⁊ fal.vbi bona glo.⁊ q̄ no.p gl.⁊ doc.i.l.his.verbis.ſ.e.hoc tñ
eſt limitādū ſcōm eū niſi p dicta v̄ba iflexa totū p̄rimoniū diui
ſerit inter pſōs.nā tunc dicta v̄ba ſapiūt vim directorū ſi alias
teſtm̄ habuit ſuas loknitates:qꝛ quilibet idiota neſcit dicere talē I
ſtituo vt dixit gl.notabilis.i.l.quoties.C.fami.her.ſ3 tu potes ad
dere qd Ang.no vr̄ pfecte locutꝰ ex eo qꝛ v̄bū reliquo nō ē iſte
gū ſeu obliquū ſ3 ē verbū cōe:qꝛ eſt aptū natū adaptari ad dire
ctā iſtitutionē ⁊ ēt ad obliquā ⁊ ſic inflexā.nā ſi dico relinquo
titio fundū poſſum dicere iure inſtitutiōis.Itē poſſum dicere
iure

ure e fideicōmiſſi vel legati. ⁊ ſic ad vtrūq₃ adaptat. ⁊ idō h₃ dici
cōmune p no. p Bar. in. d. l. Centurio. circa fi. Fateor tñ q̄ verbū
cōe ⁊ ſic etiā verbū relinquo adiectū certe rei nō trahit ad inſti
tutionē vniuerſalē qñ ſimplr fit p ea q̄ habent i. d. §. ⁊ gñaliter. ⁊
que no. l. d. l. his verbis. ſec⁹ ſi adiciat vniuerſitati: vt no. in. d.
l. his verbis. ⁊ in. d. §. nulla. vnde ſi dico relinquo titio bona mea
videbit inſtitutus titius: vt no. in iurib⁹ ꝑalle gatis. ⁊ dicet in
84 d. l. his verbis. † Itē aduerte q₂ l₃ inſtitutio pticularis trahat ad
totū vt hic pꝫ: ſec⁹ tñ eſt in fideicōmiſſo pticulari: q₂ non trahit
ad vlē: vt. d. §. ⁊ gñaliter. ⁊ §. ſi miles. eadē l. ⁊ eſt rō ſm ray. ibi
dē: q₂ hic null⁹ reperit inſtitut⁹ vlis ideo tūc trahit ad vniuerſa
lē ne p parte q₂ decedat inteſtat⁹ ⁊ p parte teſtatus. Sꝫ l₃ fidei
cōmiſſum pticulare nō trahat ad vniuerſale: nō ppterea ſequit
hoc incōueniēs: q₂ remanebit reſiduū penes heredē vlr inſtitu
tū. facit q̄ habet in. l. i. §. i. ⁊ §. p ſecūdo. C. de cadu. tolle. Item
ſubdit hic Ang. q̄ ſicut inſtitutio facta i p̄mo gradu ex re cer
ta trahit ad vniuerſum patrimonū vbi nō eſt heres vniuerſa
lis. Sic etiā erit dicendum in directa ſubſtitutione pupillari vel
vulgari aut exēplari: q₂ facta ex re certa alio nō exiſtēte vniuer
ſali ſubſtituto trahet ad vniuerſum patrimoniū: q₂ eadē eſt rō.
⁊ per ↄ̃ñs idē ius arg. l. illud. cū ſi. ſ. ad le. aql. Et p hoc q₂ ſub
ſtitutio pupillaris cēſet eē teſtm̄ pupilli ⁊ ſic pinde haberi dꝫ ac
ſi ipſe pupill⁹ inſtituiſſet heredē. p id q̄ habet in. l. patris ⁊ filii.
ff. de vulg. ⁊ pup. quo caſu eēt clarū vt hic pꝫ. Et p hoc etiā vr
caſus in. l. coheredi. §. ſi ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ in. l. ſed ſi plures. §.
ſubſtitutos. ⁊. ti. vbi ſubſtitutus pupillaris in bonis paternis ⁊
ſic in re certa. nihilomin⁹ h₃ alia vniuerſa bona pupilli niſi teſta
tor fuerit miles. d. §. ſubſtitutos. ⁊ no. p Bar. in. d. l. coheredi. §.
ſi. Sec⁹ tñ eſt in ſubſtitutiōe fideicōmiſſaria ſi fiat in re certa: q₂
non trahet ad vniuerſale fideicōmiſſum: vt in. d. §. ⁊ gñaliter. ⁊
idē dixit Bar. in. d. l. cēturio. ⁊ in ver. qro vlterius q̄d ſi ſubſtitu
tio cōpēdioſa fiat p verbū cōe vbi ſi ſubſtitutio fiat in re certa p
verbū cōe nō trahet ad vniuerſum patrimoniū: ex quo nō eſt fa
cta p verba directa ciuilia. p ea q̄ habent in. d. §. ⁊ gñaliter. ⁊ p
ea q̄ ſuperius dicta ſunt. Et p̄dicta pcedūt qñ inſtitutio pticu
laris eſt facta a pagano: ſecus vr qñ eſt facta a milite q pōt dece
dere p parte teſtatus ⁊ p parte inteſtatus: vt hic vr voluiſſe gl.
⁊ vr pbari in. l. quinta. ff. de teſta. militis. Et p hoc pōt addi ſe
xta fallentia vt regula de qua ſupra habeat locū in pagano. Et
aduerte q₂ q̄cq̄d dixerit Ang. q̄rta ⁊ q̄nta fallē. nō pprie ſunt
appellāde fallētie. Et p hoc ſit expeditus p̄mus articul⁹ princi
palis qñ inſtitutio pticularis fit a pagano. ⁊ q̄rit an trahat ad
85 vniuerſum patrimoniū. † Nūc reſtat de ſcdo caſu qñ facta eſt a
milite an trahat tūc ad vniuerſum patrimoniū: nā gl. hic vr vo
luiſſe q̄ nō p. l. quintā. ff. de teſta. mili. Sꝫ gl. ibi ⁊ in. l. i. C. de te
ſta. mili. vr velle oppoſitū vꝫ q̄ ita demū i reſiduo decedat in
teſtat⁹ ſi pbet talē fuiſſe voluntatē militis. alias trahet ad vni
uerſum patrimoniū in milite ſicut ⁊ in pagano. per. l. ſi certarū.
ff. de teſta. mili. ⁊ iſta eſt cōis opinio glo. ⁊ doc. p qua bene facit
q₂ in dubio vr dicēdū q̄ miles nō videat velle vti puilegio mi
litari p id q̄ habet in. l. quāq̄. C. de teſta. mili. ⁊ iſtā opi. ēt ſeq
tur Saly. in. l. quoties. C. eo. Et aduerte q₂ cōcludunt gl. ⁊ doc.
in milite q̄ ſi fiat inſtitutio in re certa alio nō inſtituto vniuer
ſaliter vel in quota: in dubio trahet ad vniuerſum p̄rimoniū p
id q̄ ſtatim eſt dictū. Itē ſi duo inſtituant q̄libet in re certa: q₂
idē erit dicendū q̄ dicit in pagano vt trahat ad vniuerſalē vt
ſic cēſeant inſtituti equalr detracta fundi mētione. p. d. l. ſi certa
rū. ſecus ſi alius fuiſſet vniuerſaliter inſtitutus p. l. quoties. C. e.
Nec ob. d. l. ſi certarū. q₂ dū litera ibi dicit q̄ aliū inſtituit vrba
norū p̄diorū heredē: aliū ruſticorū aliū ceterarū rerū dꝫ expoi
verbū ceterarū. i. certarum aliarū rerum. alias inſtitut⁹ in cete
ris reb⁹ videret vniuerſaliter inſtitutus p. l. ceterorū. ff. de verb.
ſign. ⁊ videt etiā tex. l₃ doc. nō allegēt in. c. raynu. ⁊ l. c. raynal.
de teſta. ⁊ ſic nō pcederet illud q̄ ibi dicit. ſ. q̄ omnes intelligā
tur eſſe heredes ſine partib⁹. ⁊ ſic exponit etiā Bar. ibi illū tex. ⁊
etiā Salr. in. d. l. i. C. de teſta. mili. ⁊ in. d. l. quoties. Aduerte tñ
q₂ alii habēt in lr̃a ibi aliū certarum rerū. ⁊ ſic nō habēt verbū
ceterarū. ⁊ tūc lr̃a eēt plana. Poteſt etiā dicere put habes cete
rarū q̄ illud nō ſit verbū teſtatoris ſed iuriſcōſulti. Interdum
vero miles vnū inſtituit in vno patrimonio puta in caſtrēſibus
⁊ tūc nō trahit illa inſtitutio ad paganica ⁊ ſic ad aliud patri
moniū. ⁊ idē ecōtra: vt pꝫ in. l. i. ⁊. ti. C. de teſta. mili. ⁊ eſt ratio: q₂
86 † cū ſint vniuerſa patrimonia inſtitutio facta i vno patrimonio
nō trahit ad aliud. nā etiā ſi miles inſtituat vnū in caſtrēſibus
aliū in paganicis altero eorū repudiante patrimoniū in quo eſt
inſtitut⁹ nō accreſcat alteri: q₂ cēſent eſſe diuerſe hereditates ⁊
diuerſorū teſtamētorū iuris fictiōe in quibus nō h₃ locū ius ac
creſcēdi. l. ſub cōditione. ſ. quibus modis vſuſfru. amitta. Sal
uo tñ caſu. l. ſi certarū. §. i. ff. de te. mil. ⁊. q₂ in illo caſu h₃ locū ius
accreſcēdi de vno patrimonio ad aliud: qñ. ſ. patrimoniū repu
diatū nō eēt ſoluēdo: nā tūc accreſcet alteri patrimonio. ⁊ hoc
ne puilegiū militis tūc pudicet creditoribus. arg. l. cū illius. ff.
eo. ti. ⁊ l. ſi impuberē. ff. de admini. tut. ⁊ facit q̄ habetur in. l. ſi
duob⁹. cū ibi no. p glo. ff. de teſta. mili. Interdū vero inſtituit p
militē vnus in vncia ali⁹ in duab⁹. ⁊ iſte eſt pprie caſus. l. quāq̄.
C. de teſta. mili. q₂ tūc videntur patrimonia ↄ̃fuſa eſſe ⁊ ſimul mi
xta ⁊ totū patrimoniū ſimul mixtū videt diuiſiſſe in tres ptes:
vt ſic vnā partē habeat inſtitutus in vncia alias duas ptes ha
beat inſtitutus i duab⁹. ⁊ ſic vr diuiſiſſe in tres vncias groſſas
ſui patrimonii nō in tres minutas cōprehēſas ſub. xii. vncus,
de quibus in. l. ſeruū. §. hereditas. ff. eo. ⁊ inſti. eodē. §. hereditas:
q₂ tūc remanet inteſtatus in. ix. vncis. cuius cōtrariū dꝫ in. d. l.
q̄q̄. Interdū vero inſtituit p militē vnus heres ex vncia ⁊ ali⁹
ex caſtrēſibus ⁊ hoc caſu videt velle gl. i. d. l. i. ⁊ etiā doc. ibi q̄
inſtitutus in vncia ex quo cōfuſe facta eſt inſtitutio: hoc eſt nō
facta mētione paganicorū vel caſtrēſiū habebit de vtroq₃ patri
monio ſemiunciā ſeu dimidiā vncie. ⁊ inſtitut⁹ in caſtrēſib⁹ ha
bebit caſtrēſia excepta media vncia. Itē inſtitutus in vncia ha
bebit tota bōa paganica: q₂ illa media vncia paganicorū attra
het ad ſe reſiduū patrimoniū paganicū. ſicut etiā inſtitutio facta
in re certa a milite attrahit ad ſe totū ſcdꝫ eādem opi. gl. ⁊ doc. ⁊
ſic in effectu inſtitut⁹ in vncia habebit oīa paganica ⁊ ſemiūciā
caſtrēſiū. ⁊ ſi cōtingat inſtitutū ex caſtrēſib⁹ repudiare accreſcet
inſtituto ex vncia pp̄ter cōiōnē quā h₃ pp̄ter patrimoniū caſtrē
ſium rōne ſemiuncie id eſt dimidie vncie q₂ i eodē patrimonio
bene h₃ locū ius accreſcēdi. Si aūt ipſe inſtitutus in vncia repu
diat tūc media vncia caſtrēſiū q̄ ſpectabat ad inſtitutū i vncia
accreſcet inſtituto in caſtrenſib⁹. ⁊ ſcdm aliquos ēt accreſcēt pa
ganica pp̄ter cōiunctiōnē paganicorū ⁊ caſtrēſiū factā i vncia.
Sꝫ alii dixerūt ⁊ pl₃ Salr. in. d. l. i. C. de teſt. mili. q̄ cū inſtitutus
in caſtrēſib⁹ tacite videat pbibit⁹ hr̃e paganica: vt ēt vr velle
glo. in. d. l. i. nō veniet ad paganica: q₂ in illis tūc intelliget dece
dere inteſtatus niſi forte inſtitutus in caſtrēſib⁹ eēt de venieti
bus ab inteſtato: q₂ tūc poſſet venire tanq̄ veniēs ab inteſtato
ex eo q₂ tūc ſolū vr fuiſſe pbibit⁹ hr̃e paganica vigore teſtamēti
ideo nō pbibet hr̃e ab inteſtato p ea q̄ habent in. l. ſi filii⁹. §. i. ff.
de bonis libertorū. ⁊ volunt gl. in. d. l. i. Alii ſi voluerunt dicere
q̄ inſtitut⁹ in vncia nil habebit de caſtrēſib⁹: q₂ intelliget tūc
inſtitutus in vncia aliorū alteri expſſe nō datorū. ⁊ ſic in vncia
paganicorū cū ſpecies deroget generi. l. vxore. §. ſtichiſſimo. ff. de
leg. iii. ⁊ etiā in regula generi per ſpeciē. de reg. iur. in. vi. Sꝫ hec
opinio nō pl₃ Saly. in. d. l. i. per. l. ſi dn̄o ſtichus. ⁊ q̄ ibi no. ff. de
leg. i. per quā legē poſt dn̄m ſuū dn̄m Ricar. de Sal. ⁊ alii opi.
de qua. ſ. dixi. vꝫ q̄ inſtitutus in vncia habeat etiā ſemiunciā
caſtrēſiū ex eo q₂ inſtitutio facta in vncia nō eſt ſimpliciter gña
lis. idō tūc nō h₃ locū illa regula generi p ſpeciē ſicut in ſimili pꝫ
in. d. l. ſi dn̄o. vbi ſi ſi legat vni ſtich⁹ ⁊ alteri optio ſeu electio ſer
uorū ⁊ ſic vnus de ipſis ſeruis q eliget ⁊ ſic incert⁹ de certis po
terit habēs optionē etiā eligere ſtichū alteri legatū: q₂ non ſunt
ſibi oēs ſerui gñaliter legati: ſed vn⁹ de ſeruis. ⁊ ideo eodē mō
in caſu ppoſito ex quo nō relinquit totū p̄rimoniū alteri ſꝫ ſolū
vna vncia merito vr q̄ cōcurrat cū inſtituto in caſtrēſib⁹ reſpe
ctu ſemiuncie vt eſt dictū. ⁊ hec eſt cōis opi. doc. ⁊ gl. in hac ma
teria vt pꝫ ex not. in. d. l. i. Sed aduerte q₂ videndū eſt an dicta
cōcluſio ſit vera. vnde aduertendū in quantū gl. ⁊ doc. dicūt q̄
inſtitutio in re certa facta a milite in dubio trahitur ad vniuer
ſum patrimoniū videnī male dicere ⁊ cōtra tex. expreſſum in. l.
87 quinta. ff. de teſt. militis. vbi aperte dicitur q̄ ſi miles vnum ex
fundo inſtituit credit. id eſt preſumit aiure in reſiduo patrimo
nio inteſtatus. ⁊ ſic aperte videt velle q̄ i caſu dubio nō trahat
ad vniuerſū patrimoniū. gl. tñ ⁊ doc. ibi exponūt dicit reddit
ꝑ pbet in litē id voluiſſe ſꝫ certe iſta expoſitio violat oīno illum
tex. qui vr loqui in caſu dubio ⁊ non in caſu certo qñ conſtat de
mēte. ⁊ hūc intellectū vr etiam voluiſſe glo. hic relata ad tex. vt
ſuperi⁹ dixi ſup illa circa p̄ncipiū. ⁊ iſte intellect⁹ vr verior de iu
re q₂ in dubio nō eſt recedendū a verbis legis. l. i. §. ſi is qui na
ue. ver. in re igit dubia. ff. de exercito. ⁊ facit q̄ habet in. l. non
aliter. de lega. iii. ⁊ extra de decimis. c. cum audiētia. Nec obſt.
huic intellectui. d. l. ſi certarum. per quā gl. ⁊ doc. mouētur: q₂ il
la lex loquit qñ miles vniuerſum patrimoniū ſuū diſtribuit in
particulares inſtitutiones ideo nimirū ſi tunc trahuntur tales
inſtitutiones ad vniuerſum p̄rimoniū arg. eorū que habent in
l. quid ergo. cū ibi no. ff. de leg. i. ⁊ bene facit q̄ no. p gl. in. l. quo
ties. C. fa her. ⁊ hoc etiā ſatis vr patere i litera in. d. l. ſi certarū.
dum dicit perinde haberi ac ſi res oēs ſuas p p̄ceptione₃ cuiq₃
diſtribuiſſet legādo. i. p̄legādo. hoc etiā ſatis vr patere ex eadē
lege dū dicit q̄ vnū inſtituit heredē vrbanorū p̄diorū aliū ruſti
corū aliū ceterarum rerū. intelligēdo q̄ illud verbū ceterarū ſit
verbū iuriſcōſulti. ⁊ ſic in effectu exponat. i. aliarū certarū rerū.
nā ſi fuiſſet verbū teſtatoris ille teri⁹ intelligeret vlr inſtitut⁹.
per id q̄ habet in. l. verbo ceterorū. ff. de ver. ſig. ⁊ i. d. c. raynu. ⁊
in. d. c. raynal. ⁊ ſic nō intelligerent tūc oēs ſine partib⁹ inſtitu
ti. cui⁹ ↄ̃trariū ibi dicit lr̃a. Et ideo nō vr poſſe intelligi q̄ illud
verbū ceterarū fuerit verbum teſtatoris niſi forte velles dicere q̄

ex quo primo iſtituit vnū herede ꝑ diorū vrbanorū aliū poſtea ruſticorū ⁊ tertio aliū ceterarū rerū qꝺ q̄ꝛ tertiū videat̄ inſtituiſſe in aliis reb⁹ a ſuperi⁹ nolatis qꝺ tunc cenſeat̄ inſtitutio tertii fuiſſe particularis. ꝑ id qꝺ no. Bar. in. l. cogi. §. j. ⁊ i. l. titi⁹ rogat⁹ ff. ad trebel. Sꝫ certe iſta opinio nō vr̄ eē vera ꝑ tex. in. d. c. rar. nuti⁹. ⁊ in. d. c. raynald⁹. vbi vr̄ h̄ ex pſſus. Nec vr̄ eē verū d. ctū bar. poſitū in. d. l. cogi. ⁊ i. d. l. titi⁹ inquātū dicit qꝺ ſi heredo vlr inſtitut⁹ roget̄ reſtituere hr̄ditatē ꝺductis legatis ⁊ ere alieno qꝺ nō cēſeat̄ eſſe fideicōmiſſū vlr ſꝫ imo ſaltē ex legati vr̄ eſſe fideicōmiſſum vlr ꝑ ea q̄ habent̄ i. d. l. cogi. §. j. ⁊ in. §. ite q̄rit̄ la bar. aliter ibi dicat ⁊ in. d. l. titi⁹. Sꝫ vr̄ qꝺ nō bene ꝑ ꝑ dicta ⁊ ꝑ id qꝺ dixi in. d. l. cogi. d. §. j. ⁊. §. idē q̄rit̄. ⁊. §. ſꝫ ⁊ ſi miles. ité nō ob. opi. quā dixi de iure vera ratio q̄ allegat̄ in ꝯtrariū vꝫ qꝺ miles in dubio vr̄ vti iure cōi: ⁊ nō priuilegio militari per. l. q̄ C. de teſta. mili ⁊ ſic vr̄ qꝺ inſtitutio facta a milite in re certa in dubio dꝫ trahi ad vniuerſuꝫ patrimoniū: ſicut dꝫ in facta a pagano: q̄ꝛ ꝯſideri pōt qꝺ q̄n q̄ꝫ mēs ⁊ ſignificatū ꝟborū ꝯuenire poſſunt intellectu iuris cōis. ⁊ tūc nō vr̄ vti priuilegio mil tari. interdū vero mēs ⁊ ſignificatū ꝟborū nō bene patit̄ q ꝺ intelligam⁹ mil tē fuiſſe teſtatū de iure cōi. ⁊ tūc vr̄ qꝺ debeam⁹ intel l gere eū teſtatū de iure ſpāli. ꝑmo caſu ꝑprie loquit̄. d. l. q̄. §. ⁊ in ſcꝺo caſu. d. l. quinta. nā in. d. l. quāq̄. inſtituit miles vnū in vncia aliū in duab⁹. ⁊ poterat tūc eē dubiū an intelligat̄ dixiſſe de vncijs minutis q̄ cōprehendunt̄ ſub aſſe iuxta. l. ſeruū. §. hr̄ditas. ff. eo. ⁊ tūc remaneret inteſtat⁹ in noue vncijs ⁊ ſolū in tribus eſſet teſtat⁹. ⁊ hoc nō poſſet eē ſine ꝑuilegio militari: q̄ꝛ

88 † nō pōt q̄s regulariter decedere ꝑ pte teſtatus ⁊ ꝑ parte inteſtat⁹. l. ius nr̄m. ff. de reg. iur. niſi ſit miles: vt pꝫ in. d. l. quīta. ⁊. l. miles ita. §. q̄ꝛ dixim⁹. e. ti. Alius pōt eē ſenſus i caſu ꝑ ſi. to qꝺ miles iſtituit vnū ex vncia aliū ex duab⁹ q̄ intellexerit ꝺ vncijs groſſis ꝯprehēdētibus totā hr̄ditatē: vt ſic videat̄ diuiſiſſe illā in tres ptes ſeu in tres vncias groſſas tm̄modo. q̄ ēt facere pōt pagan⁹ vt ſic videat̄ voluiſſe hr̄ditatē ſuā diuidere i tres ptes quarū vnā hēat inſtitut⁹ ex vncia. ⁊ al's duas p̄tes ex trib⁹ habeat inſtitut⁹ in duab⁹ vncijs. ⁊ h̄ caſu reperiret̄ in totū teſtat⁹ miles ⁊ de iure cōi: q̄ꝛ idē eēt in pagano: q̄ꝛ igit̄ mēs teſtātis ⁊ ꝟborū ſignificatū nō repugnat qn intelligam⁹ militē voluiſſe itelligere de vncijs groſſis ⁊ voluiſſe ſuā hereditatē diuidere ſolū i tres partes ⁊ nō in. xij. ideo tūc accipit̄ a iure tal s itellect⁹: vt videat̄ teſtat⁹ fuiſſe miles de iure cōi ſup toto ⁊ nō vt ſuper pte tm̄ videat̄ teſtat⁹ ⁊ ſup alio iteſtat⁹. Sꝫ ſec⁹ eſt qn mēs ⁊ ſignificatū ꝟborū nō bn̄ patit̄ qꝺ intelligam⁹ mil tē fuiſſe teſtatū de iure cōi: q̄ꝛ tūc debem⁹ intelligere fuiſſe teſtatū de iure ſpāli ⁊ iſte eſt caſus nō violādo l'am in. d. l. v. nā miles iſtituēdo vnū j re certa vr̄ tacite velle q̄ nō habeat alias res ar. l. marit⁹ C. de ꝓcur. ⁊. l. cū ꝓ tor. cū ibi no. ff. de iudi. ⁊ extra ꝺ preſump. c. nōne. nec ēt bn̄ patit̄ tūc ſignificatū ꝟborū qꝺ trahat̄ ad vniuerſum inſtitutio facta de re certa ex quo ē facta in certa re: vt de ſe pꝫ. Jo nimirū ſi tūc dꝫ intelligi qꝺ miles voluerit vti ꝑuilegio militari: q̄ꝛ tūc ad iſtud ꝯcurrit verīſilr mēs teſtātis ⁊ ſignificatū ꝟborū. ideo talis intellect⁹ eſt aſſumēd⁹ ꝑ id q̄ habet̄ in. l. ab oīb⁹ in pn. ff. de leg. i. Et ꝑ ꝑdicta pꝫ qꝺ ſi fiat inſtitutio ꝺ re certa: ſiue fiat ꝺ vno ſiue de duob⁹ a milite. nō trahet̄ ad vniuerſum patrimoniū. imo i reſiduo remanebit inteſtat⁹ niſi ꝓbet̄ alia fuiſſe milit s voluntatē. ſec⁹ ſi diuiſiſſet patrimoniū ſuū ꝑ inſtitutiōes particulares: q̄ꝛ tūc bn̄ traherent̄ ad vniuerſū patrimoniū ⁊ ita vr̄ loq. l. ſi certaꝝ. ff. de teſta. mili. ⁊ facit q̄ habet̄ in. d. l. qꝺ ergo de leg. i. Salr. tn̄ in. l. j. C. de teſt. mili. poſuit nouā opi. vt diſtinguam⁹ qꝺ aut miles in actu teſtādi adhibuit ſolēnitatē iuris cōis. ⁊ tūc iſtitutio particularis trahit̄ ad vniuerſū patrimoniū alio vlr iſtituto vl' ex toto. ⁊ ſic itelligat̄ opi. cōis gl. ⁊ doc. aut i actu teſtādi nō adhibuit ſolēnitatē iuris cōis ⁊ tūc videat̄ teſtat⁹ iure militari: vt ſic act⁹ poti⁹ valeat q̄ ꝑeat ar. l. quoties. ff. de reb⁹ dubijs. ⁊. l. ij. ff. de teſta. mili. ideo tūc inſtitutio facta de re certa nō trahet̄ ad vniuerſum patrimoniū ⁊ ſic poſſet intelligi ſcꝺm eū. d. l. v. niſi aliud ꝓbet̄. Pro quo adducit qꝺ no. ꝑ gl. i ſili. i. l. quoties. C. fami. her. ⁊ dicit qꝺ libēter vellet habere ꝯſocrū i hac opinione. tn̄ ꝓpter autoritatē gl. ⁊ doc. nō audet recedere ab opi. cōi ipſoꝝ. Sꝫ aduerte q̄ꝛ lꝫ dicta opi. videat̄ colorata tn̄ de iure nō vr̄ vera ꝑ. d. l. quintā vbi ſimplr̄ dꝫ q̄ iſtitutio in re certa facta a milite nō trahit̄ ad vniuerſum patrimoniū nec diſtinguit̄ ibi an i actu teſtādi miles adhibuerit ſolēnitatē iuris cōis vel nō ⁊ ſic indiſtincte vr̄ intelligēdū ar. l. de ꝓcio. ff. de publiciana. itē q̄ꝛ lꝫ miles adhibeat ſolēnitatē iuris cōis in actu teſtādi nō tn̄ in dubio ꝑ hoc vr̄ ſe reſtringere ad illā: vt vr̄ apte ꝓbari in. l. ij. ff. de teſt. mil. ⁊ iō nō vr̄ qꝺ ꝑ hoc poſſit colligi q̄ nō voluerit decedere inteſtat⁹ i reſiduo patrimonio: q̄ꝛ quo ad id q̄ q̄rit̄ potuit vti ꝑuilegio militari: ex quo nō vr̄ ſe reſtrīxiſſe ſolū ad ius cōe: vt dꝫ i. d. l. ij. ⁊ iſtud etiā vt ſuperi⁹ tetigi vr̄ magis cōuenire menti militis ⁊ ſignificato ꝟborū. Et iō iſte itellect⁹ vr̄ poti⁹ amplectēdus arg. l. oīb⁹ in ꝑn. ff. de leg. i. ⁊ ꝑ ꝑdicta ēt videret̄ poſſe inferri qꝺ ſi miles iſtituit vnū ex vncia ⁊ aliū nō inſtituit qꝺ h̄ caſu itelligit̄ deceſſiſſe inteſtat⁹ ⁊ intelligit̄ de vna vncia ex. xij. de q̄b⁹ in. l. ſeruū. §. hereditas. ff. eo. nā ex quo ſolū iſtituit i vna vncia vr̄ voluiſſe qꝺ nō habeat totū. ar. l. marit⁹. cū ſi. C. de ꝓcur. ⁊. l. ſi miles vnū ex fundo. q̄ꝛ ē lex qu ncta in ordine tex. ſꝫ gl. vr̄ illā habuiſſe ꝑfectā. vt pꝫ ex ordine gloſſ. ſi ff. de teſt. mili. ⁊ ſic vr̄ qꝺ aliud eēt dicē q̄n q̄s vnū inſtituit ſolū i vncia nullo alio iſtituto. aliud q̄n in ſi tali vnū i vncia ⁊ aliū in duab⁹: q̄ꝛ tūc vr̄ voluiſſe totā hereditatē diuidere in tres vncias vt ſuperi⁹ dixi: ſꝫ q̄n inſtituit ſolū in vncia vr̄ qꝺ voluerit decedere iteſtat⁹ in alijs vncijs ⁊ ſic nō trahit̄ dicta iſtitutio ad vniuerſum patrimoniū ar. d. l. ſi miles ex fūdo. ⁊ ꝑ ꝑdicta ēt vr̄ dicēdū qꝺ ſi miles iſtituit vnū ex vncia: aliū in caſtrēſib⁹ q̄ iſtitutus ex vncia habebit vnciā toti⁹ patrimonij cōmixtī ⁊ ſemiūciā caſtrēſiū ⁊ ſemiunciā paganicoꝝ ⁊ ſic in reſiduis paganicis vr̄ q̄ erit inteſtat⁹ q̄uis doctores aliť dicāt: vt ſuperi⁹ d. gl. ⁊ ex ꝑdictis ēt pꝫ poſſe inferri qꝺ miles in eodē patrimonio pōt decedere ꝑ pte teſtat⁹ ⁊ ꝑ pte iteſtat⁹: lꝫ ſalr. i. d. l. j. C. de teſt. mili.

89 videat̄ velle ꝯtrariū. vbi † vr̄ velle qꝺ bene pōt miles in patrimonio caſtrēſi decedere teſtat⁹ ⁊ in paganico iteſtat⁹ vel ecōtra: ſꝫ nō poſſit in eodē patrimonio decedere ꝑ pte teſtat⁹ ⁊ ꝑ pte inteſtatus qꝺ certe nō credo verū nec vr̄ iure ꝓbari imo oppoſitū ꝓbatur in. d. l. ſi miles ex fūdo intelligēdo qꝺ ibi inſtitutio facta de fundo erat facta de fūdo vni⁹ patrimonij tm̄ ꝓut cōiter contingit ⁊ ſic intelligēdo ibi eēt caſus ꝯ eū ſcꝺm itellectū gl. ibi poſitū ſaltē ſi ꝓbet̄ talē fuiſſe volūtatē militis erit in reſiduo inteſtatus. ⁊ ꝓ h̄ q̄ꝛ iura ſimplr̄ dicūt qꝺ miles pōt decedere ꝑ parte teſtat⁹ ⁊ ꝑ pa te inteſtat⁹. d. l. ſi in lega. in ſi. ⁊. l. miles ita. §. ⁊ q̄ꝛ dixim⁹ eo. ti. ⁊ per h̄ habes declaratū intellectū. l. j. ff. ⁊. ij. C. de teſt. mili. ⁊. d. l. ſi miles vnū ex fundo. ⁊. l. ſi certaꝝ. ⁊ ſatis puto de iure defenſari poſſe opinionē quā ſenſit gl. h̄ ⁊ ſuperi⁹ dixi: lꝫ difficile eēt in practica obtinere ꝯ opi. glo. q̄ eſt cōis doctorū

90 i. d. l. ſi miles vnū ex fūdo. † Et ex ꝑdictis poteſt ꝯcludere ſi dubitet̄ an iſtitut⁹ i re certa vocet̄ ad totū q̄ꝛ aut teſtator deceſſit cū duob⁹ teſtamētis in quoꝝ primo eſt inſtitut⁹ vn⁹ hēs vlr. ⁊ in ſcꝺo eſt inſtitut⁹ i re certa: ⁊ tūc recurrēdū eſt ad. d. l. ſi qꝺ priore. ff. ad treb. q̄ꝛ tūc rūpit̄ pmū p ſcꝺm ⁊ perinde ē ac ſi cū illo ſcꝺo ſolū deceſſiſſet vt ibi p. Aut q̄s deceſſit cū vno teſtamēto tm̄. ⁊ tūc aut erat miles: ⁊ tūc an trahat̄ ad totū tres fuerūt opiniones vna q̄ ſenſit hic gl. q̄ itelligat̄ in reſiduo patrimonio inteſtat⁹. ⁊ ſic nō trahit̄ ad totū. alia cōis doctoꝝ ⁊ gloſſaꝝ qꝺ trahat̄ ad totū ſicut in pagano ꝓbetur fuiſſe de voluntate militis: vt no. ꝑ gl. ⁊ doc. in. d. l. ſi miles vnū ex fūdo. ⁊ in. l. j. C. de teſta. mili. Tertia fuit Salr. in. d. l. j. q diſtingit an miles adhibuerit ſolēnitatē iuris cōis vel nō: vt ſ. dixi. Aut teſtator erat pagan⁹ ⁊ tūc aut nō erat alius iſtitut⁹ ⁊ clarū qꝺ trahit̄ ad totū talis inſtitutio vt hic ꝓbat̄. Aut erat alius inſtitut⁹: ⁊ tūc li erat inſtitut⁹ ꝯ uſdē forme. vt q̄ꝛ erat al⁹ iſtitut⁹ i re certa ⁊ tūc hꝫ locū. l. quoties. §. ſi duo. ⁊. l. ſi alteri⁹. ij. l. ſeq. ⁊. l. ex facto. e. li. ff. e. q̄ꝛ ꝑdicti ambo ꝯcurrerēt ad totū ac ſi ſimplr̄ eēnt iſtituti. ꝺ tracta fundi metiōe nec veniēt ad hr̄ditatē ſcꝺm ptes aſſignatas i re certa ſꝫ equalr̄ niſi aliud appareat de mēte teſtatis. Ad ipſas tn̄ res veniēt ſcꝺm ꝑ tes ſibi aſſignatas: vt no. i. d. l. ij. alterius. Aut habuit cohr̄dē diuerſe forme: q̄ꝛ vlrm vel ſimplr̄ aut ex quota ⁊ tūc aut ille vlis adiit ⁊ inſtitut⁹ j re certa habetur loco legatarij. l. quoties. C. e. qꝺ itellige ꝑ ter q̄ quo ad q̄rēla ꝓ ſua dicēdi nullū vt no. i. l. ſi q̄s priore. ff. ad treb. vbi bona gl. aut repudiat vlis iſtitut⁹ ⁊ tūc lꝫ tres fuerint opi. vna Jac. Bu. ⁊ ſequacium qꝺ nō vocet̄ ad totū i ſ maiedet̄ teſtm̄ ⁊ ꝯſequēter legata. ⁊ ꝑ ꝯſis dictis inſtitutio in re certa vt ſic habeat̄ loco legatarij ⁊ ꝑ at ſicut alia legata ꝑ. l. eā q̄ C. de ſi ſeno. ⁊. ff. ꝺ reg. iur. l. ſi nemo. iūcta. l. quoties. C. e. Scꝺa fuit q̄ l's tūc verū. n extraneo inſtituto ſec⁹ in filio quā ſequit̄ Bar. ſyll. ⁊ Bal. i. d. l. quoties. C. e. Tertia eſt q̄ eſt cōis modernoꝝ vꝫ q̄ ſiue ſit fili⁹ ſiue extrane⁹ admittat̄ ad totū ex q̄ deficit iſtitutio vl's ſicut admitteret̄ ſi a ꝑ̄ncipio nō reperiret̄ aliq̄s vl's inſtitut⁹. ⁊ hāc ſequit̄ ēt Bar. ⁊ Bal. i. l. ex facto e. li. ff. e. ⁊ Ang. h̄ ⁊ Jo. an. poſt petrū de ceriolo in addi. ſpec. in ti. ꝺ teſt. in. §. j. ſup vn. pone in. j. q. ibi poſita. ⁊ ſalr. i. d. l. quoties. ⁊ iſta opi. latis pꝫ vt ſuperi⁹ dixi. Si aūt deliberaret ſupraſcript⁹ hēs vlr. tūc inſtitut⁹ in re certa haberet̄ loco hr̄dis quo ad excluſionē q̄rele iuxta no. in. l. ſi q̄s priore. ⁊ q̄ꝛ ad q̄dā habet̄ loco legatarij ſcꝺm aliquos. ⁊ quo ad q̄dā ex futuro euētu pēdet an habeat loco legatarij vel hr̄dis de quo hic tetigit Ang. ⁊ ēt hic dixi in cōmento huius. §. ⁊ tāgit Bar. ⁊ Bal. in d. l. ex facto el. ij. An aūt fili⁹ inſtitutus i legitima debeat ceteris inſtitut⁹ vlis ſeu in vniuerſitate. bar. tetigit in. d. l. ex facto el. ij. de q̄ ibi tangetur. ⁊ a fuerit q̄ſtio bal. an inſtitut⁹ in re certa admittat̄ ad totū repudiāte vlr inſtituto var. aūt n. i multū dubitauit in. l. quoties. §. ſi duo. ff. e. ⁊ diuiſit ſub incerto per duas rationes quas ibi tangit. Sed in. l. ex facto. el. ij. ꝑ cis tenuit opi. Bar. Poſtea vero in l. quoties. diſtingit inter extraneū ⁊ filiū ⁊ vel aliū cui debet̄ legitima. Sꝫ ꝑ tes tenere opi. cōem qꝺ vocet̄ ad totū ⁊ ſi ſit extraneo

inſtit.....

inſtitut⁹:vt.ſ.dixi.q̄re a.lē eſt rō ne reperiat̄ decedere pro parte
teſtat⁹ ꝛ ꝓ pte inteſtat⁹:q2 deficiēte vlr̄ iſtituto habet̄ pinde ac
ſi a pncipio null⁹ fuiſſet vlr̄ inſtitut⁹ p iura ſupi⁹ allegata.ꝛ per
id qđ habet̄ in.l.ſi q̄s in ſenatorio.ꝛ in.l.eos q̄ ff de ritu nup.ꝛ
pro hoc allegat ēt Jo.an.d.l.quoties.q̄ nō dixit qđ inſtitut⁹ in
re certa ſit legatari⁹ ſ3 habet̄ loco legatarij ꝛ ſic innuit ſcđm eū
qđ nō eſt vere legatarius:q2 aliud ē eſt eſſe talē aliud eſt haberi ꝓ
tali.allegat qđ habet̄ in regula ꝓ poſſeſſore.de reg.iur.lib.vi.ꝛ
bene facit.l.mercis.cū ibi no.ff.de v̄b.ſig.Hec tñ rō poſſet retor
queri i ꝯriū.q2 l3 vere nō ſit legatari⁹ tñ ex quo habet̄ ꝓ legata
rio deberet iudicari tāq̄ de legatario p id qđ habet̄ in.l.i.§.leg
falcidia.ſ.ad.l.falci.ꝛ qđ no.Bar.in.l.ſi marit⁹ ſit in magiſtra
tu.§.i.ſ.de adul.Nec obſtant p̄dicte rōnes Bal.de q̄bus in.§.ſi
duo.nā nō obſtat p̄mo inquātū vr̄ moueri p iſtū tex.a ꝯrio ſen
ſu:q2 ſatis eſt r̄iſum cū nō debeat ſumi talis ſenſus ꝯ rōnē iuris
cū eadem rō videat̄ q̄ñ deficit ex poſtfacto inſtō vlis ſicut q̄ñ a
principio deficeret.Itē nō obſtat ſcđa qñ dicit qđ q̄ñ eſt datus
coheres vlis vr̄ inſtitutio p̄ticularis incepiſſe hr̄e certā determi
natiōnē vc3 vt ſit loco legatarij.d.l.quoties.C.eo.Et ſic vr̄ qđ
poſtea ex tpe nō variet̄ p no.p gl.ꝛ doct.in.l.cēturio.ſ.de vul.ꝛ
pup.ꝛ i.l.p̄cib⁹.C.de impub.nā pōt r̄nderi qđ l3 inſtō q̄ ſimplr̄
ꝛ p̄ciſe h3 determinatā naturā poſtea nō variet̄:vt p3 i ſubſtitu
tione cōpēdioſa facta p verba mere directa facta pupillo:tñ ſe
cus eſt i ſubſtitutiōe p̄ticulari alio vlr̄ inſtituto:q2 l3 a pncipio
reb⁹ ſic ſe hn̄tib⁹ interim q̄ ad qđ habeat̄ loco legatarij:q2 inte
rim donec pēdet an inſtitutus adeat nō eſt ſibi delata heredi
tas tñ nō p̄ciſe ꝛ ſimplr̄ hr̄ loco legatarij imo pendet ex futuro
euētu ꝛ interi eſt in ſuſpēſo:vt.ſ.tetigi.ꝛ tāget̄ in.l ex facto el
ſ.facit qđ habet̄ in ſili i.l.ꝛ ſi q̄s.§.i.cū ſi.ſ.de vſuf.Et ſic p3 qđ
a pncipio nō h3 p̄ciſe ac ſimplr̄ ꝛ omni reſpectu certā ꝛ determi
natā naturā ideo nimirū ſi ex futuro euentu pōt effectus varia
ri ſecus q̄ñ diſpoſitio p̄ciſe omni reſpectu h3 determinatā natu
91 rā.ꝛ ſic loquunt̄ no.i.d.l.cēturio.ꝛ in.d.l.p̄cibus.¶ † Ultimo
aduerte qđ l3 dicamus cōiter inſtitutū in re certa hr̄e ius accre
ſcēdi repudiāte vlī inſtituto nō vr̄ ꝓpria locutio:vt.ſ.tetigi:q2
ius accreſcēdi ꝓprie ꝛ ſtricte ſumptū accreſcit portioni ꝛ nō rei
l.ſi ex pluribus.ſ.de ſuis ꝛ legi.ꝛ.l.ſi totā.ſ.de acq.here.ꝛ p hoc
dicit ſalr.in.d.l.quoties.C.e.qđ tūc nō eſt ꝓprie accretio:ſed eſt
quedā delatio hereditatis ex quadā tacita defuncti volūtate q̄
colligit̄ ſcđ3 eū ꝓpter titulū inſtitutionis quē dedit inſtituto ex
re certa:q2 vr̄ velle qđ p hoc h3 totū deficiente vlī iſtituto ſcđm
eū.S3 certe iſta opi.ſalr.nō vr̄ bona:q2 illa delatio hereditatis
potius vr̄ venire ex legis diſpoſitione q̄ ex tacita mēte teſtātis
nā voluit lex qđ inſtitutio ex re certa ideo trahat̄ ad vniuerſu3
ne alias q2 reperiat̄ decedere ꝓ parte teſtatus ꝛ ꝓ parte inteſta
tus ꝯ.l.ius noſtrū.ſ.de re.iur.Hinc eſt qđ ſecus eſſet in milite q
pōt decedere ꝓ parte teſtat⁹ ꝛ ꝓ parte inteſtatus:vt hic voluit
gl.ꝛ ꝓbat̄ in.l.ſi miles vnū ex fundo.p̄alle.Et pro hoc q̄ tacita
mēs teſtātis potius vr̄ eſſe in oppoſitū inſtituēdo ſolū in re cer
ta arg.l.ma iti⁹.C.de ꝓcur.ꝛ iſtā partē qđ nō venit ꝓprie p ius
accreſcendi tenuit Ang.in recollectis florētinis l3 in paduanis
in.l.quoties.ſequat̄ cōem opinionē loquēdi ꝛ ēt hic.Et mouet̄
in florētinis:q2 nō bene reperit̄ iure cautū qđ habeat ius accre
ſcēdi:ſ3 poti⁹ qđ habeat̄ ꝓ inſtituto in toto detracta fundi mē
tiōe vt hic p3.Et ꝓ hoc ēt allegat qđ vna directa inſtō cōuertit̄
in aliā.l.ſi.C.de here.inſti.ꝛ facit etiā qđ habet̄ in.l.ij.§.l3 ſi ſub
cōditione.ſ.de ſcđis tab.ꝛ ſic in effectu cōcordat cū ſalr.ꝛ cū cōi
opi.modernorū vc3 qđ inſtitutus in re certa habeat totū repu
diāte vlī inſtituto l3 in verbis videat̄ diſcrepare a cōi mō loquē
di doctorū inquantū dicūt hr̄e locū ius accreſcēdi.S3 poteſt ſal
uare cōem modū loquēdi ſaltē ſcđm latā ſignificationē:q2 ſicut
portio attrahit ad ſe portionē ꝛ p hoc d2 hr̄e ius accreſcendi:ſic
inſtō particularis attrahit ad ſe totū.ꝛ ſic ſatis pōt dici inſtitu
tioni particulari accreſcere reſiduū ſcđm latā ſignificationem ꝛ
hoc mō ſaluat̄ cōis locutio doctorū.Et p hec habeas expedita
ea q̄ cōcernūt materiā textus ꝛ gloſſarū ꝓ intellectu ipſoꝝ licet
alia poſſent hic tractari p̄cipue an inſtitutus in re certa ſit cēſen
dus legatari⁹ an vero heres an vero quo ad quedā cēſend⁹ ſit
legatarius ꝛ quo ad quedā heres de quo hoc tetigit Ang.ꝛ ēt
dixi ſupra in cōmēto ꝛ tangit̄ per Bar.in.l.ex facto.el ſcđo.ſ.e.
vbi etiā per Bal.ꝛ p Salr.in.d.l.quoties.vbi etiā p alios.ꝛ an
teſtator poſſit prohibere ius accreſcendi tangit Bar.in.l.quo
ties.§.ſi duo.ſ.eo.ꝛ.ſ.dixi.

a **Si autem sic.** Cōtinuat̄ iſte.§.cū.§.hec ſit.l.
ſi.ſ.e.ꝛ ibi d3 cōiungi nō cū iſto
§.ſi ex fundo.ꝛ hoc intēdit in ſumma.Inſtō cōcepta p v̄ba trū
cata p̄ficit̄ ex ſubaudito ſiue tñ deficiat ſuppoſitū ſiue appoſitū
tñ ſiue tantūmodo verbū p̄ncipale orōnis ſec⁹ ſi duo ex iſtis
deficiāt.h.d.Et primo ponit tria dicta ſcđo ꝓbat duo primo p
locū ab autoritate tertio ponit dictū iuliani in certo caſu qđ re
92 probat ſcđa ibi dic⁹ tertia ibi idē iul.¶ † No.qđ orō trūcata ꝛ
imp̄fecta p̄ficit̄ ſubaudiēdo v̄bā p̄ncipale:vt hic colligit̄ ꝛ pro
hoc facit q2 d3 fieri interpretatio ſaluis rōne recti ſermonis:vt.l.
plautius.ſ.de au.ꝛ argē.lega.ꝛ facit.l.cū pr̄.§.cū p̄fecta.ſ.de le.
ij.ꝛ.l.verbū volo.C.de fideic.¶ In tex.ibi credim⁹.i.p̄ſumim⁹
93 Itē no.qđ † v̄bū credo idē importat qđ p̄ſumo.ꝛ ſic reſpicit ca
ſus dubiū.ꝛ hoc facit ad intellectū.l.ſi miles vnū ex fundo.ſ.de
94 teſt.militis.ꝛ ad ea q̄ dixi in.§ p̄cedēti.ſup gl.ſi.¶ † Itē no.qđ
oratio imperfecta nō vitiat inſtōm nec ſilr̄ mala latinitas facit.
l.imperatores.ſ.de ſtatu ho.ꝛ qđ habet̄ in.c.dudū ex tra de cō
uerſio.cōiuga.Itē no.qđ ſi in diſpoſitiōe teſtatoris deficit vnū
verbū de trib⁹ nō vitiat̄ diſpoſitio ſed potius ſupplet̄ ſecus q̄ñ
duo deficiūt.Et rō diuerſitatis eſt q2 facili⁹ ſupplet̄ vnū q̄ duo
ſicut lex facili⁹ facit vnā fictionē q̄ duas:vt legit̄ ꝛ no.in.l.i.C.
de dotis ꝓmiſ.Itē q2 q̄ñ eſt vna dictio tñ ꝛ nō oratio non pōt
aliquē p̄fectū ſenſum ḡnare in aīo auditoris ideo ex toto vitiat̄.
95 ¶ † Itē no.qđ v̄bū ſum eo eſt.eſt v̄bū directū ſui natura ſi na
tura aliorū adiūctorū nō repugnat.¶ Ultimo no.qđ l3 due ne
gationes faciāt vnā affirmationē.l.duob⁹ v̄bis negatiuis.ſ.de
verb.ſig.tñ ſecus eſt in trib⁹:q2 remanet in effectu vna negatio
vt hic eſt caſus ſcđm vnū intellectū.ꝛ in l.i.ſ.de cada.puniẽdoꝝ.
quāuis q̄q3 abūdet vna negatio iuxta no.p Cy.ꝛ doc.l.i.C.
de ſeruis fugi.¶ No.in gl.ii.in ſi.hui⁹.§.ꝛ no.bene glo.ꝓ litere
intellectu.nā vt dicit Ang.tūc oratio imperfecta p̄ficit̄ ex v̄bo
ſubaudito qđ pōt ſubaudiri ſaluis rōne recti ſermonis q̄ñ ꝯſtat
qđ teſtator ſe diſpoſuerat ad teſtādū aīs ſec⁹ eēt.ꝛ dicit ang.at
tēdendā eē rectitudinē ſermonis.l.plauti⁹.ſ.de auro ꝛ arg.leg.
¶ In glo.nō vtiliter ꝛc.ibi faciūt vnā affirmotionē ꝛc.ſupple
q2 prima negatio ſcđa3 deſtruit ꝛ ideo ſi eſſent tres negationes
vt erat hic remanebit tertia nō deſtructa.ꝛ ſic remanebat orō
negatiua:ſec⁹ q̄ñ ſunt due tñ.facit qđ dixi i notabilib⁹.Potes
etiā dicere qđ hic tertia negatio reſpicit verbū diuerſum:ideo nō
mirū ſi illa remanet.facit qđ no.per Cy.ꝛ doc.in.l.i.C.de ſeruis
fug.ꝛ p cano.in.c.ꝛ ſi chriſtus.de iureiurā.Et facit etiā ad p̄di
cta qđ habet̄ in.l.i.de cada.puniẽdoꝝ.¶ In eadē gl in ſi.prima
96 opi.cōiter tenet̄ per iſtū tex.reiecta opi.pla † Potes tñ cōclude
re qđ interdū teſtator expreſſit oia tria verba hic poſita ſ3 nota
rius ſolū ſcripſit duo.ꝛ tūc clarū q̄ tꝫ teſtm̄ etiam ſi fuerit teſtm̄
in ſcriptis:q2 ex iuris interpretatiōe ſubaudit̄ tertiū.Interdu3
vero notarius ſcripſit ſolū vnū verbū ex trib⁹ de q̄bus hic cū tñ
teſtator oia tria dixerit vel ſaltē duo ꝛ tūc vꝫ ex quo notarius p
errorē omiſit alia ſcribere p.l.errore.C.de teſt.ꝛ p illud qđ etiā
hic gl.dixit ſ3 tñ nō tenebit vt teſtm̄ in ſcriptis q2 obmiſſio ſolē
nitatis ſubſtātialis cōtingēs ēt ex errore notarij vitiat actū.Et
ideo dixit Cy.in.l.ambiguitates.C.de teſta.fuiſſe de facto ob
tentū q̄ bāna non exēplata ex errore notarij nihil importēt nec
valeāt ſtāte ſtatuto q̄ niſi ſint exēplata nullū habeant effectū ꝛ
ideo in dicto caſu in quo vnū tñ verbū eſt exp̄ſſu3 in ſcriptura:
l3 illud fuerit p errorē notarij nō tenebit tñ vt teſtm̄ in ſcriptis
ſ3 Ang.ſ3 bñ poterit tenere tāq̄ teſtm̄ nūcupatiuū.Facit l3 nō
alleget q̄ habet̄ in.l.ſi.ſ.de iure codicilloꝝ.cū ibi not.p Bart.q̄
intellige niſi forte ſe reſtrinxiſſet ad actum teſtādi in ſcriptis aīs
ſec⁹.ar.l.ſi miles.ſ.de teſt.milit.Aduerte tñ q2 ſatis vr̄ q̄ ſi duo
verba eēnt ſcripta ſubintelligeret̄ tertiū ex iuris diſpoſitione ēt
in teſtō in ſcriptis p iſtū tex.Et ſcđm p̄dicta poſſet ſaluari in cer
to caſu opi.placē.Interdū vero ipſe teſtator ſolū expſſit vnū de
trib⁹ v̄bis:ꝛ tūc dicēdū q̄ nihil opat̄ vt hic ꝓbat̄.l3 placē.hic
aliter dixerit ꝛ nō bene.ꝛ p p̄dicta cōcludit hic Ange.q̄ vbi in
ptāte gerētis actū eſt cōficere illū ſine ſcriptis:tunc ſi diſpoſitio
fuit p̄fecta p ipſu3 actū agētē:q̄uis notari⁹ errauit error nō no
cebit p iſtū tex.ꝛ p id q̄ habet̄ i.d.l.errore.C.de teſt.Saluo niſi
forſaſſe ſe arctauerit ſeu reſtringerit vt q2 nō voluerit aliter actū
valere niſi in ſcriptis:q2 tūc requirit̄ oīno ſcriptura p.l.ꝯtc⁹.C.
de ſi.inſtru.ſec⁹ dicit vbi diſpoſitio non poterat valere niſi vbi
eſſet p̄fecta ſcriptura:ſicut ꝯtingit in ſnīa diffinitiua.vt legitur
ꝛ no.in.l.ſi.C.de ſentē.ꝛ interlo.om.iu.q2 tūc nō tenebit actus
neq3 ſnīa:l3 p errorē notarij fuerit facta omiſſio.ꝛ hoc facit ad
q̄ſtionē de qua hic tāgit̄ p doc.nā inducit̄ iſte tex.a i q̄ſtionē ſi
iudex abſoluit aliquē diffinitiue.ꝛ poſtea dicit ꝛ victū victori in
expēſis ꝛ plus nō dicit.vel dicit ꝛ victū victori in expēſis taxa
tione nobis ꝛ nr̄is ſucceſſorib⁹ reſeruata.an quo ad expēſas va
lebit dicta ſnīa.ꝛ n i videt̄ q̄ nō:q2 nō ꝯtinet ꝯdēnationē neq3 ab
ſolutionē expēſarū:cū neutrū dictoꝝ v̄boꝝ ſit exp̄ſſum q̄ ad ex
pēſas.iō nō vr̄ valere p.l.p̄feo.C.de ſen.ꝛ interlo.om.iu.In cō
trariū facit iſte tex.q2 vr̄ q̄ ſubaudiri debeat v̄bū p̄ncipale.ſ.cō
dēno.Nec obſtat ſi dicat̄ q̄ i ſnīa reqrit̄ ſcriptura:q2 ēt in teſtō i
ſcriptis reqrit̄ ſcriptura.l.hac ꝯſultiſſima.C.de teſt.Et tñ ſubau
diat̄ i eo v̄bū p̄ncipale vt ĥ p3.Nā ēt loqt̄ hic i teſtō in ſcriptis
p3 dū dicit min⁹ ſcriptū.ꝛ facit q̄ habet̄.ſ.eo.§.hec aūt ſcriptu
ra.Et iſtud dubiū tāgit ĥ bar.ꝛ i al q̄b⁹ lec.nō decidit.ꝛ ita vr̄
habuiſſe ang.S3 i aliis lecturis ꝛ ſic habeo in meis decidit q̄ va
leat ſnīa p id q̄ habet̄ in iſto tex.i ſimili.S3 Bal.hic tꝫ oppoſi
tū ex eo q2 in vltima volūtate loquit̄ q̄ eſt fauorabilior.ſ.de reg.
iur.l.in teſtamētis.S3 q̄ſtio loquit̄ in actu ſnīe ꝛ i actu odioſo.ſ.

a ¶ Si autem. Adde gl.in.c.i.de vi.ꝛ hone.cleri.gl.in.c.q̄s quis.de pecu.cle.ꝛ in.c.q2 nos.de appel.ꝛ in.c.i.de pre ben.

cõdẽnatiõis. ⁊ ſic nõ ẽ ca ſẽ rõ ar. l. arian⁹. ff. de actio. ⁊ obli. iõ vr̃ qḋ ſnia vr̃ eẽ i expẽſis nõ obſtãte eo qḋ hic dr̃ ⁊ idẽ tʒ ħ Ang. dicẽs ꝙ hic ẽ ſpãle in vltima volũtate vt cõſeruet̃ per ſubauditionẽ ⁊ iõ ſec⁹ erit in ſnia in exẽplo p̃dicto ⁊ ſilr̃ in ſtipulatiõe eſt ſtricti iuris. Facit qḋ habet̃ in aut. ſi qñ. C. de ↄſti. pec. vbi ꝺ̃o trãcata ex pte ei⁹ ꝗ futur⁹ eſt obligari nõ recipit ſupplemẽtũ nec ſubauditionẽ ⁊ ſic dicit fuiſſe de facto i ciuitate ꝑuſii iudicatũ. Tu adde ꝙ ipſe Bar. in. d. l. p̃ſes. ⁊ iſt. i pte. ſ. qḋ ſnia nõ tenuerit. ⁊ dicit aliud eẽ in vltima volũtate: vbi nõ ſic iputat̃ teſtatori ſi non ꝑfecte loquit̃ cũ tũc ſit veriſilr̃ mortis cogitatiõe turbatus. facit. l. iubem⁹. C. de teſt. ⁊ l. hac cõſultiſſima. C. q̃ teſt.

97 facere poſ. † Sʒ ſnia dʒ ferri cũ magna ꝺliberatiõe ⁊ pri⁹ ſcribi. l. ij. C. de ſen. ex piculo recitã. Jõ vr̃ ipuãdũ iudici ſi ꝑfecte nõ ſcripſit. Et ꝓ hoc facit qꝛ nõ vr̃ ãio deliberato ſcripto ex q̃ ꝑfecte nõ ẽ ſcripta. ⁊ ꝑ p̃dicta vr̃ qḋ ħ ps ſit verior de iure ꝙ̃ ſeqt̃ bar. in. d. l. p̃ſes. ⁊ ẽt Bal. ⁊ Ang. hic lʒ ipſe Bar. hic in aliquib⁹ lec. put ego in meis habeo tenuerit oppoſitũ ⁊ ſic vr̃ fuiſſe i ħ ſibi ↄ̃riũs. Aduerte tñ qꝛ ſi velles defenſari opi. quã hic tenuit: poſſes allegare ꝓ ea qḋ ratio hui⁹ tex. eẽ potuit non ſimplr̃ fauor vltime volũtatis put volũt cõtrariũ tenẽtes. Sʒ ẽt ex eo qꝛ veriſilr̃ ex ꝟbis platis poſſum⁹ p̃ſumere fuiſſe de mẽte ꝓferẽtis ſubaudiri debere verbum p̃ncipale. iſta aũt rõ vr̃ mil tare ẽt in ſnia qꝛ mẽs iudicis ſine dubio vr̃ fuiſſe ↄdẽnare qꝛ aliud ꝟbũ p̃ncipale nõ potuit ſubaudiri cõgrue niſi verbũ cõdẽno. ſalua rõne recti ſermonis ⁊ maxime ħ ꝓcedere vr̃ qñ adiecit ⁊ reſeruam⁹ taxationẽ nobis ⁊ ſucceſſorib⁹ nr̃is iõ vr̃ qḋ i dicto cãu debeat ſubaudiri ꝟbũ p̃dictũ ar. hui⁹ tex. ⁊ ꝓ hoc facit qꝛ ſufficit vnã ex plurib⁹ rõnib⁹ finalib⁹ adeſſe vt notauit gl. q̃ reputat notabilis in. l. liberorũ. §. notant̃. ff. d̃ his q̃ no. in fa. ⁊ facit ꝙ habet̃ in. §. affinitatis. iſti. d̃ nup. Forte tñ in practica ſeruaret̃ alia opi. q̃ vṙeſſe magis cõis lʒ p̃cedẽs videat̃ poſſe defenſari d̃ iure ꝑ id qḋ ẽ dictũ. Ubi aũt iudex dixiſſet cõdẽnam⁹ in petitis ↄ̃cũ ⁊ victũ victori in expẽſis tũc ſcḋm bar. in. d. l. p̃ſes lʒ q̃ ad expẽſas nõ fuer̃ t appoſitũ ꝟbũ cõdẽno tñ ſnia valeret qꝛ ꝟbũ cõdẽnamus p̃cedens videt̃ repetitũ in ſequẽtib⁹ ar. l. ſeie. §. j. ff. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. lega. ⁊ ſic teneatis mẽti iſtã materiã ſupꝛa ſcriptã: qꝛ ſepe de facto poterit contingere.

Summarium.

1 Inſtitutio vitiat̃ cõditione de p̃ſenti vel p̃terito deficiente.
2 Conditio que per relatiuum apponitur conditioni per dictionem ſi expreſſe appoſite equiparatur.
3 Conditio de futuro depẽdens ex facto teſtatoris differt a cõditione de preterito a quouis dependenti.
4 Preceptum teſtatoris duo eẽ cenſetur.
5 Argumentũ de contractib⁹ ad volũtates vltimas eſt validũ.
6 Jnſtitutio an vitiet̃ ſi conditio non impleatur.
7 Preceptũ vnicũ eſt tãꝙ̃ duo cẽſendũ ſi a principio ſit validũ.

a ¶ Circa eos. Adde bar. in cõſi. incipie. i q̃ſtione ꝓpoſita.

1 Circa eos. a † Defect⁹ cõditionis de p̃ſenti vel de p̃terito vitiat iſtõnẽ ſec⁹ ſi ſit de futuro ſi ex facto teſtatoris depẽdet. h. d. ſcḋm Ang. Nec plʒ mihi ſummariũ Dy. ⁊ Bar. in quãtũ dicunt qḋ cõditio de futuro purificat inſtõnẽ ſi ex facto teſtatoris depẽdet: qꝛ nõ eſt cõditio q̃ purificet ſʒ mẽs teſtatoris p̃ſũpta q̃ vr̃ penituiſſe de appoſitiõe ↄditiõis qñ illa nõ purificat vt tãgit hic gl. ⁊ Ang. ⁊ diuidit̃ ſcḋm bal. in q̃tuor ptes nã p̃mo ponit̃ opinio bimẽbris marcelli circa cõditionẽ de futuro q̃ reprobat̃ quo ad vtrũq; mẽbrũ. ſcḋo ponit̃ vera opinio quo ad cõditionẽ de p̃terito tertio reprobat̃ q̃dam ſilitudo marcelli q̃rto addit nouũ caſuʒ qñ cõditio nõ eſt relata ad factũ teſtatoris

2 ſʒ tertii: ſcḋa ibi alr̃. tertia ibi ſʒ marcell⁹. q̃rta ibi q̃ũo. ¶ † No. ex tex. p̃mo ꝙ equarat̃ cõditio q̃ apponit̃ ꝑ relatiuũ ↄditiõi q̃ expꝛ̃ſſe apponit̃ ꝑ dictionẽ ſi de quo aliqd ꝑ glo. ⁊ bar. i. l. ſtich⁹ q̃ me⁹ erit. ff. de leg. i. ↄpleni⁹ ꝑ bar in. l. j. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ fa-

3 cit ꝙ legit̃ ⁊ no. l. l. ſi titio. ff. qñ dies leg. cedat. ¶ † Jtẽ no. dr̃iã eẽ inter ↄditionẽ de futuro q̃ depẽdet ex facto teſtatoris ⁊ cõditionẽ de p̃terito: ſiue depẽdeat a facto teſtatoris ſiue a fcõ tertii. Et rõ diuerſitatis ẽ qꝛ qñ ẽ de futuro ⁊ pẽdet ex facto teſtatoris ſi teſtator illã nõ iplet nõ dʒ dici eẽ falſa ſʒ poti⁹ reuocata: qꝛ teſtator poti⁹ vr̃ penituiſſe de inſertione cõditiõis ſcḋm Dy. facit. l. pe. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ l. cum pr̃. §. fi. ff. de leg. ij. ⁊ qḋ habet̃ in. l. j. §. ſʒ cõſulto. ff. ſi. ij. ⁊ in. l. ij. §. cõditio. ff. de adimẽ. lega. q̃ rõ ceſſat in cõditione falſa de p̃terito: qꝛ ſi eſt falſa reddit diſpoſitionẽ tũc inualidã ꝑ. l. cũ i ſcḋo. ff. ſi. ij. ⁊ l. cũ ad p̃ſens. ff. ſi cer. pe. ⁊ iõ nõ eſt tractãdũ vlteri⁹ de validitate ipſi⁹ iſtõnis ex quo a principio eſt nullũ ꝓpter malũ initiũ: vt hic tetigit gl. Et facit iſte tex. qḋ ſi iudex in ſnia facit reſeruationẽ dicẽdo ſaluo q̃. j. dicã qḋ ſi poſtea nullã facit reſeruationẽ remaneat ſnia pura. ⁊ ſic facit ad no. ꝑ gl. i. l. itẽ labeo. ff. fam. her. vbi ẽ gl. notabilis q̃ vult dici. i reſeruationẽ fieri poſſe. facit ẽt ꝙ no. di. l. l. triticũ

4 ff. d̃ ꝟ. ob. ¶ † Jtẽ no. ꝙ vnũ p̃ceptũ teſtatoris cẽſet̃ eẽ duo: vt colligit̃ hic ibi qꝛ duplici ⁊c. facit. l. celſus. §. idẽ ait. ff. de arbi-

tris. Et no. bene ꝙ hoc ẽ verũ qñ p̃ceptũ eſt de ſe a p̃ncipio validũ ſec⁹ ſi a principio eẽt inutile vt hic in verbo aliter. Et ſic facit ad q̃ſtionẽ de ciuitate de qua dicet̃ poſt gl. ¶ Jn gl. j. ibi. ⁊ ita cõſiderat̃ in tñi. No. bene ex gl. ꝙ multũ ẽ ↄſiderãdũ initiũ ſeu fundamẽtũ an a principio fuerit validũ. facit qḋ habet̃ i. l. cũ filii⁹. §. hr̃s. ff. de leg. ij. ⁊ etiã qḋ. j. tãgit̃ in gl. ¶ Jn ea. gl. a fi. aduerte lʒ illa lex loquat̃ in cõtractib⁹. ⁊ ħ in vltimis volũtati-

5 b⁹ † tñ vr̃ ꝙ ſit licita argumẽtatio de cõtractib⁹ ad vltimas volũtates ꝑ id qḋ habet̃ ⁊ no. in. l. pactũ iter heredẽ. ff. de pactis. ⁊ i. l. ſeruũ filii. §. eũ q̃ chirographũ. ff. de le. j. ⁊ qḋ no. iſti. de lege fuſia canina. ⁊ i. l. fi. C. de leg. Sʒ potes ſoluere qḋ i. l. ſi cõtra. ff. allegata. p̃ↄ̃ria cõditio de futuro pendebat a volũtate tertii iõ ſi deficiebat vitiat̃ ibi diſpoſitio ⁊ ↄtc⁹. Sʒ ħ cõditio de futuro pẽdebat a p̃tãte teſtãtis iõ ſi illã nõ purificauit vr̃ de illa tacite penituiſſe ꝑ id qḋ habet̃ in. l. ſi teſtũ hic allegata. ⁊ ꝙ dixi i notabilib⁹ ⁊ qḋ no. i ⁊. l. ſi q̃s ita ſcripſerit hr̃dẽ. Dy. tñ ſoluebat ꝙ ibi loquit̃ in ↄ̃ctib⁹ in qb⁹ nõ recedit̃ a ꝑſona. l. fi. C. de ↄtra. emptio. hic aũt in vltimis volũtatib⁹. Nec obſtat etiã huic legi id qḋ habet̃ in. l. meui⁹. ⁊ in. l. q̃ heredi. ff. de ↄditio. ⁊ ꝺmõſtra. in qb⁹ dr̃ ꝙ iõ dʒ ipleri in forma ſpecifica alr̃ deficit diſpoſitio qꝛ illud ꝓcedit qñ cõditio pẽdet a p̃tãte tertii vel a virib⁹ fortune ſec⁹ qñ pẽdet a volũtate teſtãtis: vt ħ pʒ. Unde potes ibi cõ-

6 cludere put tãgit hic bal. poſt Dy. ſi † q̃rit̃ an ſi deficiat cõditio vitietur iſtõ: qꝛ aut fuit appoſita cõditio de p̃terito vel de p̃ſenti. ⁊ tũc ſi eſt falſa vitiet̃ inſtitutio ⁊ eſt ratio ſcḋm Bal. qꝛ falſũ de preterito cenſet̃ impoſſibile ſcḋm eũ. allegat qḋ habet̃ i. l. cũ in. ij. ff. ſi. ij. ⁊ bene facit qḋ habet̃ in. l. verũ. ff. de reg. iur. ⁊ ſic nõ pẽdet mutatio a facto teſtatoris que ratio ceſſat in cõditiõe de futuro. Sed certe iſta ratio nõ videt̃ bona: qꝛ ſi cõditio falſa d̃ ꝓterito cẽſeret̃ ſimplr̃ impoſſibilis deberet reiici: qꝛ conditio impoſſibilis i vltima volũtate appoſita vitiat̃ ⁊ nõ vitiat. l. obtinuit. ff. de ↄdi. ⁊ demõ. Jõ dicẽdũ ẽ ꝙ ↄditio falſa de p̃terito vitiat inſtitutionẽ: ſaluo niſi oĩno fuerit impoſſibilis. vt qꝛ nõ fuit neceſſe potuit ſaltẽ imediate. exẽplũ. in. l. ſi mihi meuia. ff. e. titu. qñ teſtator dixit ſi filia mea viuit. ⁊ nunꝙ̃ habuit filiã: qꝛ filia que non fuit in rerũ natura nõ potuit viuere. iõ tunc cẽſet̃ oĩno impoſſibilis ⁊ reiicit̃. vt ibi pʒ. ſec⁹ ſi fuiſſet in reꝝ natura lʒ nõ viueret tpe teſtamẽti: qꝛ ex quo fuit in rerũ natura poſſibile fuit eã viuere lʒ nõ vixerit. Et iõ melior vr̃ eẽ rõ quã voluit glo. ⁊ dixi in notabilib⁹. interdũ vero cõditio iſtitutiõis pẽdet a p̃tãte teſtãtis: ⁊ tũc aut lʒ nõ purificet̃ cõditio diſpoſitio tñ remanet in ſe certa ⁊ tũc valebit diſpoſitio vt hic ꝓbat̃. Jnterdũ vero diſpoſitio nõ remaneret certa vt qꝛ nõ apparet ꝑſona cui acqreret: ⁊ tũc vitiat̃ diſpoſitio. l. q̃ plures. ff. d̃ vſuf. le. Jnterdũ vero ⁊ tertio pẽdet cõditio ex facto honorati: ⁊ tũc ſi deficit iplemẽtũ vere ⁊ interpꝛetatiue deficit diſpoſitio. l. hec ↄditio. cũ ſi. ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. ſuus. §. i. ff. e. ſec⁹ ſi deficiat vere ſʒ nõ interpꝛetatiue. vt ſi remaneat ꝑ eũ in cui⁹ ꝑſona ꝺbebat honorat⁹ iplere. l. iure ciuili. ff. de cõdi. ⁊ demõ. facit qḋ legit̃ ⁊ no. in. l. i. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ in. c. imputari. de reg. iur. l. vj. per glo. ⁊ Dy. Et p̃dicta faciũt ad q̃õnẽ ſcḋm Bal. ſi legat⁹ mãdauit alicui ꝙ iret ad ↄ̃ſinia ad locũ quẽ ſibi aſſignaret. ꝙ ſi poſtea morit̃ anteꝙ̃ aſſignet locũ qḋ tũc tale mãdatũ nõ ꝺbeat ſortiri effectũ. ⁊ vitiet̃ rõne icertitudinis ex quo nõ apparet ad quẽ locũ ire debeat ꝑ id qḋ habet̃ in. d. l. q̃ plures. itẽ aduerte qꝛ id qḋ ħ dr̃ de relatiuo dicto ꝟbo futuri tpis vt nõ vitiet diſpoſitionẽ ſi nõ ꝑ̃ficet̃ vr̃ ꝓcedere qñ nõ reſpicit rẽ q̃ ſit de ſubſtãtia diſpoſitiõis ſʒ potius q̃litatẽ quãdã vt ↄtingit in caſu ħ poſito: qꝛ põt fieri recte inſtitutio lʒ nulla ſit facta partiũ aſſignatio. Sec⁹ ſi relatiuũ reſpiciat rẽ in qua ↄſiſtat ſubſtãtia diſpoſitiõis: qꝛ tũc ſi nõ ꝑ̃ficat̃ deficit diſpoſitio. vt pʒ i. l. ſtichũ q̃ me⁹ erit. ff. de lega. i. ⁊ ibi no. ꝑ bar. vñ ibi dicit̃ qḋ ſi teſtator legat ſtichũ q̃ ſu⁹ erit ſi nõ erit poſtea ſuus deficiat legatũ: qꝛ ſubſtãtia diſpoſitiõis ↄſiſtit in re q̃ ſit teſtatoris ſcḋm tp̃e mortis. Sʒ iuxta p̃dicta põt eẽ dubiũ. qd ſi teſtator dixerit iſtituo titiũ ſi aſcẽdero capitoliũ an ſi nõ aſcẽdat valebit iſtitutio vr̃ dicẽdũ qḋ ſic ꝑ iſtũ tex. ⁊ ꝑ id qḋ dicũt doc. vʒ qḋ vbi deficit ↄditio de futuro q̃ pẽdet a p̃tãte teſtatoris nõ vitiat̃ inſtitutio. Poſſet tñ r̃nderi huic textui ꝙ ħ ↄditio nõ reſpiciebat ſubſtãtiã diſpoſitiõis. ſʒ partiũ diſtributionẽ. ⁊ iõ videret̃ ſec⁹. ⁊ ħ tenuerũt q̃dã. Sʒ ↄ̃triũ vr̃ poſſe defenſari ꝑ rõnẽ iſtius tex. ⁊ ꝙ tetigit hic gloſ. ⁊ tãgũt doc. ⁊ ꝑ id ꝙ habet̃ in. l. pe. C. de inſti. ⁊ ſubſti. vbi ẽt vr̃ adici cõditio ſubſtãtie diſpoſitiõis: qꝛ dixit eſto hr̃s ſcḋm cõditiões quas. j. ſcribã. ⁊ ſic nõ adicit̃ ibi cõditio ad diſtributionẽ partiũ. ſʒ ad ſubſtãtiã inſtitutiõis ſeu diſpoſitiõis. ⁊ tñ nõ vitiat̃ inſtitutio ſi deficiat cõditio: qꝛ nõ purificet̃ ꝑ teſtatorẽ. ⁊ rõ ẽ: qꝛ tacite vr̃ penituiſſe ex q̃ nõ purificauit cũ pẽderet a p̃tãte ſua. ¶ Ultimo vt ħ tãgit bal. facit iſte tex. ad q̃õnẽ ſi aliqs citat̃ vt cõpareat in die q̃ ẽ feriata vt valeat. q̃ñ cẽſeat̃ eẽ duplex citatio ⁊ duplex p̃ceptũ iudicis. vʒ ꝙ cõpareat. itẽ qḋ in die feriata. Facit qḋ habet̃ in. l. celſus. §. idẽ ait. ff. de arbitris. ⁊ in. c. cũ dilecti. extra de dolo ⁊ cõtu. ⁊ ſic vr̃ qḋ licet q̃ ad ſcḋm nõ teneat citatio: tñ

teneat

teneat quo ad primũ. Sꝫ pe. refert Cy. in l. ſi. C. de ferijs. ⁊ bal.
7 hoc tenet ꝯ͂trariũ ex eo q꞉ † ita demũ pceptũ vnicũ cẽſeri põt vt duo qñ a principio eſt validũ. ſec⁹ qñ eſt inualidũ a principio. vt hoc pꝫ in ꝟ. aliter. ⁊ id dicta citatio ⁊ dictũ pceptũ cũ a principio reddaẽ inualidũ. l. ſ. §. ſi ſ. ſi qs in ius voc. nõ ierit. id ꝓ nulla parte põt valere. ⁊ ꝓ hoc etiã facit ſm Pe. q꞉ lꝫ vnicũ pceptũ poſſ. t cenſeri duo qñ tp̃s nõ eſſet de ſubſtãtia actus de q̃ qrit̃: tñ ſecus vr̃ qñ eſſet de ſubſtãtia: q꞉ tũc remaneret diſpoſitio ſine tpe ⁊ ſic incerta. vt ꝯtingeret in caſu ꝓpoſito ſi diceremꝰ valere citationẽ ⁊ pceptũ quo ad primũ lꝫ nõ valeret q̃ad ſcꝺm: q꞉ remaneret citatio ſine die. Sed vt Bal. dixit iſta rõ nõ vr̃ bona: q꞉ vbi in citatione nõ exprimit̃ certa dies. vr̃ qꝺ ſubintelligat̃ tacite tp̃s vt cõpareat cũ primũ poterit ꝑ l. cõtinu⁹. §. cũ ita. ff. de ꝟ. ob. de quo plene dixi in l. liber hõ. §. decẽ. ff. de ꝟ. ob. ⁊ facit qꝺ no. Jo. an. in d. c. cũ dilecti. ⁊ in. c. cũ parati. extra de ap. Et de materia an valeat citatio facta vt qs cõpareat ad diẽ feriatã vel in die feriata hr̃ in ſpeculo de citatio. §. j. in ꝟ. itẽ excipit̃ ꝙ fuit facta ad diẽ. ⁊ ꝑ Inn. ⁊ Jo. an. in. c. ſi. extra de ferijs ⁊ ibi de hoc dixi. ⁊ ꝑ Bart. etiã de materia in l. j. §. nũciatio. ff. de ope. no. nũ. ⁊ ibi ẽt de hoc dixi. vbi ẽt tracto q̃d ſi citatio fiat in die feriata ꝓ die nõ feriata. ⁊ ſic vt nõ cõpareat in die nõ feriata an valeat. de q̃ etiã dixi i. d. c. ſi. ⁊ ꝑ Bar. in d. §. nũciatio. ⁊ hũc articulũ tangit̃ in l. j. C. de tp̃e. ff. eo. ti. ¶ Ultimate poſſes dicere ꝙ ꝯ͂ iſtũ tex. ⁊ ea q̃ tãgũt hoc doc. vr̃ facere qꝺ no. Bar. in l. ſi is q teſtm̃. ff. de teſt. vbi dicit ꝙ ſi in ſcriptura notarij reperiat̃ ſcriptũ. titius vẽdidit ſeio talẽ rẽ pro centũ cũ pactis ⁊ cõditionibus ſ. ſcriptis. vcꝫ ⁊ dimiſſo ſpacio plus nõ dixit. ꝙ talis ſcriptura nõ facit fidẽ tanꝙ incerta. nam vr̃ dicẽdũ oppoſitũ ex q̃ cõditiones poterat apponere notari⁹ ⁊ nõ appoſuit. ar. huius tex. Sꝫ potes rñdere ꝙ illud contingit q꞉ illa fuerũt verba notarij nõ partiũ. qui notari⁹ nõ vr̃ habuiſſe ſcripturã ꝓ ꝑfecta. ⁊ ideo niſi aliter appareat de mẽte partiũ talis ſcriptura non ꝓbabit ꝑ id qꝺ habet̃ in l. ꝯ͂ctus. C. de fide inſtru. nã nõ videt̃ fuiſſe habita ꝓ ꝑfecta ⁊ abſoluta ꝑ ipſiꝫ notariũ. Sed hic loquimur in diſpoſitione facta ꝑ teſtatorẽ a cuiꝰ poteſtate pendebat purificare vel nõ purificare cõditionẽ pendẽtẽ ex ipſius poteſtate. id ſi nõ purificat videt̃ de illa penituiſſe. ¶ In glo. in verb. ſi minus. in ſi. potes dicere qꝺ ibi fuerunt verba de preterito. hic de futuro. lꝫ gl. alias ſolutiones etiã ibi ponat.

Summarium.

1 Suſpẽdẽs libertatẽ ſuſpẽdit ꝗcqd a libertate dependet.
2 Teſtator conditionem adijciens vult quod conditione exiſtente valeat diſpoſitio.
3 Cõnexa pura ſi ſimul alterũ pure ⁊ alterũ ſub cõditione cõcedantur id quod pure datur in conditionis euẽtum differtur.
4 Qualitas ſuccedendi mutatur a ꝓ temporis mutationẽ.
5 Seruus hereditatem adiens dominũ ſuũ facit heredem.
6 Frater fratri ſubſtitutus ipſius hereditatem nõ agnitam tranſmittere poteſt.
7 Heres neceſſarius quis dicatur.

SEruus. Si ſeruũ. In inſtitutione vr̃ adiecta cõſtitutio q̃ adijcit̃ libertati. h. d. Uel aliter ſcꝺm
1 Bal. † Id qꝺ ſuſpẽdit libertatẽ: ſuſpẽdit etiã ꝗcqd a libertate depẽdet. h. d. No. ſm Bal. ꝙ diſpoſitio ꝯditionalis attrahit ad ſe purã nõ ecõtra. Sꝫ hoc intellige nec errés qñ pura nõ põt habere effectũ ſine cõditionali. alſ ſolũ inſpiceret̃ pura tanꝙ plenior. per l. ſi te ſolũ. ⁊ l. ſi ita ſcripſerit ſi titius. ff. eod. nec ob. l. pe. C. de ſeruis neceſſa. here. inſti. ꝑ quã vr̃ purã diſpoſitionẽ hic factã poſſe habere locũ ſine conditionali. ⁊ ſic deberet ſtatim valere: q꞉ illud qꝺ ibi dr̃ nõ ꝓcedebat ſcꝺm hoc tp̃a. Et idẽ etiã hodie eſt dicẽdũ in caſu huius. §. q꞉ ex inſtitutiõe nõ conſequit̃ ſeruus libertatẽ qñ facta eſt mẽtio expreſſe de libertate et ſub conditione: cũ expſſum faciat ſilere tacitũ. l. cũ ex filio. §. j. cũ ibi no. ff. de vul. ⁊ pu. Et hoc voluit etiã glo. hic in ver. quaſi poſſet dici. ¶ Itẽ no. ꝙ † vbi teſtator apponit conditionẽ vr̃ velle
2 qꝺ exiſtẽte cõditione valeat diſpõ ⁊ ea deficiẽte nõ valeat. ⁊ ꝙ
3 interim ſuſpẽdat facit. l. ſi qs locuples. ff. de manu. teſt. ¶ † Ultimo no. ſm Ang. qꝺ qñ duo cõnexa ſimul cõcedũtur. vnũ pure aliud ſub cõditione. datũ pure differt̃ in ꝯditiõis euẽtũ ſi illud pendet a cõditionali cõceſſo. Stante vtroqꝫ ꝯcedat̃ pure. ⁊ vnũ adimit̃ pure. an illud adeptũ trahat ad ſe non adeptũ an vero ecõtra. ꝯcludit ꝙ ſi adeptio eſt vtilis ꝓpter aliqꝺ accidẽs trahit ad ſe nõ adeptũ. alſ ſecus. ꝑ id qꝺ dictũ fuit in l. ſi ita. §. regula. ff. de l. b. ⁊ poſthu. ꝯiuncta. l. ſi ſeruo. ff. de adimẽ. leg. Et iſtud dicit eſſe vtile ſi poſtea cõcedit alicui canonicatũ ſub cõditiõe prebendã canonicatui annexã pure. qꝺ etiã ipſa prebẽda itelligat̃ cõceſſa ſub cõditione ⁊ ita reſidet. Sꝫ aduerte q꞉ vr̃ male dixiſſe dũ dixit ꝙ ſi adẽptio eſt vtil'is ꝓpter aliqꝺ accidens qꝺ trahit ad ſe non adẽptum. per id qꝺ habet̃ in l. quotiens. §. ſi ſeruus. ff. eo. ⁊ in l. ſi in diẽ. §. j. ff. de cõdi. ⁊ demõ. in quibus patet ꝙ ſi data eſt ſeruo libertas ⁊ hereditas ſi alienet̃ poſtea ſeruꝰ nõ vitiat̃ inſtĩo lꝫ vitiet̃ libertas. nec ob. l. ſi ſeruo. dicit oppo. ⁊ ſic non videt̃ bene dixiſſe. ¶ In gl. j. huius. §. ibi diuus pius. ſolue vt ibi no. q꞉ ideo ibi valeat legatũ nõ facta mẽtiõe libertatis: q꞉ data fuerat libertas in ſubſtitutione facta de ſeruo q̃ intelligit̃ repetita in legato. ſ. hic loqmur qñ nulla facta fuit mentio libertatis. ¶ In ea. gl. ibi quaſi poſſet dici. ſubaudi ⁊ bene: q꞉ expreſſum facit ſilere tacitũ vt dixi in notabilib⁹. ¶ Ultimo eãgit hic bal. vnã q̃ſtionẽ ſi aliquis reliquit domũ vt ibi fiat hoſpitale ⁊ poſtea vendidit dictã domũ ſic deputatã ꝓ hoſpitali ⁊ demũ redimat an legatũ reaſſumat vires. nã vr̃ qꝺ nõ per id qꝺ habet̃ in l. cũ ſeruus. ff. de adimẽ. leg. Sꝫ cõtrariũ vr̃ tenere ꝑ id qꝺ habet̃ in l. verũ. ff. de manu. teſta. vbi ſi libertas fuit data ſeruo ꝓprio qui poſtea fuit alienat⁹. ⁊ ſic vr̃ libertas tacite reuocata. ſi tñ poſtea redimat̃ reaſſumit vires legatũ. ⁊ eſt ſpãle fauore libertatis. ſed in alio legato ſecus. d. l. cũ ſeruus. Et ſic equiparãdo piã cauſaꝫ libertati: qꝺ vr̃ poſſe fieri ꝑ no. per Bar. in l. ꝓxime. §. ſi. ff. eo. ꝓxi. vr̃ idẽ dicendũ in caſu ꝓpoſito. Allegat tñ in ꝯtrariũ l. poſt mortẽ C. de fideicõ. ⁊ non ſoluit. ſed põt dici ꝙ nõ facit in cõtrariũ. ſꝫ eſt caſus diuerſus: q꞉ ibi dr̃ ꝙ grauatus de reſtituẽdo poſt mortem poteſt ante reſtituere ſi vult. de quo dicendum vt ibi. ⁊ in l. ſed ſi ante. ff. ad trebellianum.

Si quis ita. De aditione alteri⁹ alteri põt adijci cõditio. h. d. ¶ No. ex tex. vltra ſummariũ qꝺ hec ꝟba ſi talis hẽs erit intelligunt̃. i. ſi talis hereditatẽ adierit. nõ aũt ſi talis heres fuerit ſcriptus vel inſtitut⁹ vt hic aperte colligit̃. Et ex hoc habes apte rõnẽ dubitãdi ⁊ decidẽdi. ¶ In gl. ꝟ. hui⁹. §. ibi ſed patet rñſio. ſupple q꞉ in cõtrario fuit adiecta cõditio in legato per illa ꝟba ſi heres erit in ꝑſona ipſi⁹ grauati q̃ tacite inerat. vt ibi patet. ideo nõ facit cõditionẽ. facit l. in. ff. de le. j. ſed hic in inſtitutiõe ſeu fuit expꝛeſſa cõditio ſi titius heres eſſet que tacite nõ inerat ideo reddit diſpoſitionẽ ſeu conditionalem. facit qꝺ no. in l. ſi ita. ff. de inoffi. teſt.

Qui fideicõmiſſariã. Licet ius inſtõnis nõ mutet̃ tñ qualitas acquiſitiõis mutari põt. h. d. ¶ † No. vltra ſummariũ ꝙ ex mu-
4 tatione tp̃is mutat̃ q̃litas ſuccedẽdi. vt hic vr̃ colligi ſm Py. ⁊ Bar. ꝙ vr̃ mirum cũ iſtud fiat poſt agnitã hereditatẽ ꝓpter id qꝺ habet̃ in l. ſicut. C. de repu. here. lꝫ anteꝙ hereditas ſit inſuſa ſeu agnita poſſit variari. vt habet̃ ff. §. ꝓximo. Sꝫ dicere põt qꝺ ideo hoc tolerat̃ q꞉ ꝯtingit ex cã de pꝛeterito. facit ꝙ habet̃ in ſiſi in l. fundo. ff. ad le. fal. Et ex pdictis no. etiã arg. ex iſto tex. ꝙ ſubſtitutio cõpẽdioſa facta ſine diſtributione tẽpoꝝ recipiat variationẽ ex diuerſitate tp̃is vt ſic infra tp̃a pupillaris etatis valeat vt pupillaris ⁊ poſtea vt fideicõmiſſaria. facit ꝙ habet̃ in l. pater. §. cõditionẽ. ff. de condi. ⁊ demon. Gl. tñ tenet cõtrariũ in l. precib⁹. C. de impub. ⁊ alijs ſubſti. ⁊ in l. cẽturio. de vul. ⁊ pu. de quo dicendũ vt no. ꝑ gl. ⁊ doc. in locis ꝑallegatis. ⁊ dixi plene in d. l. centurio. ¶ In gl. in verbo deſinat. ibi noĩe ſꝫ nõ re. ⁊ ſic nõ habebit obſtare quo minus ali⁹ poſſit habere hereditatẽ facit. l. j. §. ſi qs adita. ff. ad tertul. ⁊ ſic facit iſte tex. iuncta gl. ad no. in l. qui ſe patris. C. vnde liberi. ⁊ no. bene ex gl. ſm Ang. ꝙ ille q abſtinet ſe ab hereditate iã agnita etiã ex mero beneficio iuris ciuilis adhuc tñ remanet heres noĩe. ⁊ ſic alius erit heres effectu. Qñ aũt quis abſtinet de iure pretorio tunc non dubiũ ꝙ remanet heres noĩe. vt contingit in filio ſuo repudiãte ꝑ beneficium abſtinẽdi datum a pretore ⁊ in minore per pretorẽ reſtituto aduerſus aditionẽ. vt hic tangitur in gl. qꝺ eſt no. ſecun-
5 dum eũ. Dicit etiam hic eſſe caſum mirabilẽ quod † licet ſeruus adiens hereditatem non ſit heres noĩe etiã momẽto: ſed dñm ſuum facit heredem. l. cũ ꝓponas. C. eo. ⁊ l. placet. ff. de acqui. here. de quo etiam conſueuit dici in l. cum filio. de leg. j. tñ ſi dicta agnitio retractetur de volũtate eius ex poſtfacto ⁊ alius remanet heres noĩe. Item aduertendum ſecundũ eum ꝙ ſi quis fuit heres ⁊ de iure ciuili ꝓpter ſuũ delictum priuatur hereditate. ⁊ illa hereditas vt hereditas tranſit in alium talis deſinit eſſe heres: intellige oĩno per tex. in auť. hoc ampli⁹. ⁊ in corpore. vnde ſumit̃. C. de fideicõ. ſecus ſi nõ trãſit in aliũ vt hereditas ſed vt bona vacantia ſeu que etiã deferuntur in fiſcum. exẽplũ qñ per fiſcum aufertur hereditas vt ab indigno: quia tunc non deſinit eſſe heres mero iure. ⁊ ſic remanet heres noĩe. l. cum quidam. ff. de his qui. vt indignis. ⁊ bene facit licet nõ alleget qꝺ habetur in. l. in ſubſtitutione. ff. de vul. ⁊ pup. ¶ In ea. gl. in ſi. hanc ſecundã tenebat Ja. de are. ⁊ Bal. vt ſic ſi repudiet deſinat oĩno eſſe herẽs. ⁊ ſic etiam noĩe. nam hoc non eſt abſonũ ex quo per beneficium iuris ciuilis ſe abſtinet per ea que no. in. d. l. in ſubſtitutione. ⁊ licet hec opĩ. ſatis videatur eſſe colorata: tamen prima videtur eſſe magis amica ⁊ de mẽte litere. ¶ In gl. in ver. ſucceſſionis. a ſi. fol. Bal. ꝙ hic nemini pꝛeiudiciũ generabat̃ ſi diſpoſitio heredis ſortiebat̃ effectũ ante euẽtũ cõditionis primi teſtatoris ideo valuit diſpoſitio heredis. Sed in contrarijs ſi factum he-

redis tenere poſſit fieri ꝑiudiciū aliis q poſſet ſuprauiuere tpe quo dʒ fieri reſtitutio. iō nō ꝑiudicat tūc factū heredis. ar.l. cū pr.§. a filia.⁊ §.hereditatē.cū ibi no.ff.de leg.ij. Sed tu potes rñdere aliter ⁊ primo ad.l.vnā ex familia.ꝙ electio facta p heredē in ſuo teſtō de vno ex illis de familia cū eſſet pure rogatus de reſtituēdo rē vni de familia poſt mortē ſuā nō auferebat aliqđ commodū ex ſuo teſtō etiā in tpe:cū ſtatim poſt mortē ſuā debebat reſtituere.ideo legatū factū tali ƌ familia electo nullā afferebat vtilitatē ex teſtō ipſius heredis.ꝓ tanto nō valebat ſicut nec vʒ qñ debitor legat creditori.l.ſi creditori.ff.de lega.j. ſed hic afferebat diſpoſitio heredis cōmodū reſpectu tpis:qꝛ nō debebatur libertas niſi adueniēte cōditiōe.ideo valuit diſpoſitio heredis. Ad.l.ſed ſi ante.potes dicere ꝙ ibi ante cōditionē nō pōt fieri reſtitutio ad finē vt trāſeant actiones ex trebelliano:qꝛ ille demū tranſeunt qñ reſtitutio fit ſcđm voluntatem teſtantis:vt ibi plene not.⁊ in.l.poſt mortem.ff.de fideicommiſſ.

Aperture. Iſte.§.eſt aliqualr intricatꝰ in tex.⁊ in gl.vñ vt clare intelligas dic ꝙ legit in gl.variis modis.ꝓpter ꝯtrā.l.ſub cōditione.ff.de lib.⁊ poſthu.⁊ nō pōt bene ſummari ꝓpter varietatē lecturarū ⁊ diuidit ſcđs glo.in duas ptes.⁊ primo ponit regula.ſcđo exēplū.ſcđa ibi vt ſolemus.⁊ iſta diuiſio cōcernit oēs lecturas excepta vna ꝙ ponit infra.poſſit etiā ſm Io.nā ſcđm aliter diuidit:qꝛ primo ponit dictū.ſcđo ponit ſiſt p ꝯtrū ⁊ tunc exponit dictio vt p ſicut.vt patet in gl.in.d.v.Itē aduertendū ꝙ dupli habet hic lrā.naʒ vno mō habet litera negatiua.put habuit rogerius alio modo habet litera affirmatiua.put habuit pylleus ſine dictione nō. Itē aduertendū qꝛ ſcđm primā literā ſcʒ negatiuā dupli pōt poni caſus ⁊ ſic duplex pōt eē lectura.vno mō.put ponit i pn. gl.Alio mō.put ponit circa ſi.gl.in v.vel dic olim ſui.⁊ iſta litera negatiua eſt magis plana ꝙ affirmatiua. Et not.etiā ꝙ illa verba aperture teſtamēti dilatio.ſtant ꝓprie ſcđm lec.poſitā in ver.vel dic ꝙ aliā iuxta ſi.gl.Sed ſcđm al as lecturas tā ſecundū literā affirmatiuā ꝙ ſcđʒ negatiuā dʒ exponi.i.mutatio ſtatus ꝯtingēs in dilatione aperture tabularū. qñ tñ cōtingit in vita teſtātis.ꝓprie loquit vt dicit gl.⁊ ꝓbat in.l.j.⁊ in.l.ij.§. ſi dubitat.ff.quēadmo.teſta.aper.ſʒ put hʒ litera affirmatiua legit trib9 modis.vno mō in v.ſi deeſt.alio mō in v.vel ſm hūc caſum.lʒ Ang.dicat illud debere referri ad literā negatiuā.tertio modo legit in v.poſſet etiā ſm Io.⁊ ſcđm primā lec.⁊ etiaʒ ſcđam expone mutat.i.mutare pōt.ſubaudi nō tñ mutat ſemp vt ſolemus dicere in ſubſtituto impubere.vcʒ ſi filiū impuberē ⁊ impuberē inſtituit ⁊c.vt ponit in gl.in pma lec.lre affirmatiue.⁊ cū gl.dixit ⁊ puberi ipuberē ſubſtituit.debuit dicere econtra.vcʒ ⁊ ipuberi puberē ſubſtituit. Uel ſcđo dic ꝙ non mutat ſemp vt ꝯgit gl.i.ſi.lec. vbi vel ſcđm hūc caſum.⁊ ꝓſequere illā vt in gl.Sʒ ſcđm tertiā lec.poſit.i in v.poſſet etiā ſm Io.dʒ litera affirmatiue legi h mō apeure teſtamēti dilatio.i.ſtatus cōtingēs in dilatione apeure teſtamēti mutat ius neceſſarij hrēdis in dilatione heredis mutat ius.ſi forte filius pubes emācipatꝰ fuerit q efficit volūtarius vbi pri fuiſſet neceſſarius.vt.l.ſicut ſolemus dicere.ſʒ in cōtrario caſu qñ vcʒ de volūtario fit neceſſarius.vt qꝛ extraneus ſubſtitutus ipuberi fuit arrogatꝰ p teſtātē vt dʒ in gl.pōt etiā ſcđm vtrāqʒ literā tā negatiuā ꝙ affirmatiuā intelligi.put dixit gl.in v.itē pōt poni ſm vtrāqʒ literā. Aduerte tñ qꝛ dū glo.dixit ꝙ filꝰ ipubes ꝑdictꝰ.debuit dicere filꝰ pubes ꝑdictꝰ ⁊ dū ſubdit ⁊ erit patri neceſſariꝰ.⁊ ſubijcit ⁊ nō erit dʒ ſuppleri vel erit.ſubaudi fratri impuberi neceſſarius.put erit ſui iuris vel nō tpe mortis ipſius impuberis:qꝛ erit neceſſarius ipuberi ſi erit ſui iuris tpe mortis ipſius ipuberis.alr ſi nō erit ſui iuris tpe morte ꝑdicte nō erit neceſſarius ipſi ipuberi ſed voluntarius.vt ptʒ ex ꝑdictis.Et p hoc habes declaratū tex.⁊ gl.⁊ addit qđ.ff.dicit. Aliqua notabilia ex ſupradictis nō pſit notari:qꝛ ex tex.gl.de ſe patet.⁊ no.in glo.j.in fi.Et tranſmittebat ſupple ad quoſcūqʒ.vt vr ſentire gl.⁊ ſic ꝯ pmā gl.ꝙ hrēditas nō adita p ſuū heredē trāſmittat ad quoſcūqʒ.⁊ idē glo.ff.l. ꝓxima.§.apud quos.lʒ gl.cōiter tenēt cōtrariū.vt no.in.l.iij.⁊ l.ſi infanti.C.de iure delibe.Sʒ iſta opi.quā voluit hic gl.cōiter tenet de qua p Bar.plene.l.vētre.ff.de acq.here.⁊ p Cy.l.apud

6 hoſtes.C.de ſuis ⁊ legi. ¶ † No.etiā ſm Ange.qđ ſicut filꝰ in ptāte hereditatē patris nō agnitā trāſmittit ad quoſcūqʒ:ita et hereditatē fratris ipuberis cui fuit ſubſtitutꝰ.vt h eſt caſus. qđ intellige ſcđm eū niſi fratri ſubſtituto fuerit datus ſubſtitutus vulgaris.ſi ipſe noluerit eſſe heres ſui fratris ipuberis.nā tūc relaxata eſt ſibi certitudo ꝓpter quā ſolū erat heres ipuberi ipſo iure.ideo nō trāſmittet hereditatē ipuberis nō agnitā ſed aperiet ſeu apta erit via vulgariter ſubſtituto.ſecꝰ tñ dicit ſi filio inſtituto a patre ſit datus vulgaris ſubſtitutus:qꝛ tūc ſcđʒ eū nō tollit iuris ꝙ opat trāſmiſſionē ſcđm opi.ſuā.de qua plenius dixi poſt eū.l.ſi filꝰ heres.ff.de lib.⁊ poſthu.vbi Bar.ſʒ oppoſitū ⁊ ibi ēt dixi an opi.Bar.poſſit ſaluari. ¶ Ultimo ꝓ decla-

7 ratione tex.⁊ eorꝫ ꝙ ꝯgunt in gl.cōcludē ſm Ang.ꝙ † ille erit neceſſarius heres q tpe mortis eius de cuiꝰ hereditate tractat nō reperit ſe in ptāte alteriꝰ. iō ſi tpe mortis teſtātis nō reperit ſe in ptāte alterius ꝙ teſtātis erit neceſſarius teſtāti.⁊ ſilr ſi tpe mortis ipuberis nō erit in ptāte alteriꝰ erit ēt neceſſariꝰ ipuberi p.l.ſʒ ſi ples.§.quos poſſum.ff.ti.j. ſecꝰ ſi tpe mortis teſtantis nō ſit in ptāte teſtātis:qꝛ tūc nō erit neceſſarius teſtāti nec etiā ipuberi:qꝛ ille q nō eſt neceſſariꝰ teſtanti.nō eſt etiā neceſſarius ipuberi.p regulā poſitā in.d.§.qs poſſum.Si aūt tpe mortis teſtantis tūc erit neceſſarius teſtāti.ſʒ nō p hoc ſemp erit neceſſarius ipuberi.ſʒ demū ſi reperiat ſui iuris tpe mortis impuberis. quo caſu erit neceſſariꝰ impuberi:etiā ſi poſt mort: impuberis trāſeat in ptātē alterius.vt qꝛ dederit ſe ad arrogandū alteri. ſecus ſi ante morte impuberis dederit ſe ad arrogandū alteri. et ſic trāſeat in ptātē alteriꝰ:qꝛ tunc lʒ fuerit tpe mortis teſtantis in ptāte teſtātis nō erit neceſſarius impuberi.ſed teſtanti tm̄ eſt neceſſarius qñ pure erat inſtitutus vel ſi ſub ꝯditione qñ ante euentū cōditionis nō dedit ſe ad arrogandū. alias ſecus per.l. ſub cōditione.ff.de libe.⁊ poſth.Quidā tñ dicūt ꝙ hoc caſu qñ fuit neceſſarius teſtanti erit neceſſarius ipuberi.lʒ ante mortem impuberis dederit ſe ad arrogandū ⁊ ſic ſtatum mutauerit per pꝛeallegatū.§.quos poſſum.Sed certe melior vr opi.glo.qꝛ ſicut nō ſit neceſſarius teſtatori qñ mutatio ꝯtingit poſt mortē teſtantis ante hereditate delatā.d.l.ſub conditione.ita etiā videtur eadē rōne qđ nō ſit neceſſarius ipuberi ſi mutet conditio anteq̄ fuerit delata hereditas impuberis.Aduerte tñ qꝛ qđ ꝓxime eſt dictū vt nō ſit neceſſariꝰ impuberi ſi mutauit ſtatū mutauerit ante mortē impuberis videt ita demū ꝓcedere ſi abſtinuit ſe ab hereditate paterna ille q fuit inſtitutus a patre ⁊ ſubſtitutus impuberi.ſecus ſi eā agnouiſſet:qꝛ tūc etiā ſi fuiſſet heres voluntarius teſtatori.tñ erit neceſſarius ipſi pupillo:etiam ſi ſtatum mutauerit:vt qꝛ dediſſet ſe ad arrogandū p.l. quidā ʒ eulogio.C.de iure delib.vbi indiſtincte dʒ qđ ille q agnouit paternā hereditatē cogit etiā adire pupillarem.ſʒ ſic intelligo illā l.per quā etiā limitat iſte.§.⁊ ea q̄ dicūtur hic in gl.quā.l.dixit Bal.facere dubiū in h.§.⁊ in hac materia.dicēs qđ lʒ qualitas ꝑſone nō ſemp faciat neceſſariū heredē impuberi tñ immixtio hereditatis paterne videt facere neceſſariū impuberē.p.d.l.quidā eulogio.etiā ſi dederit ſe ad arrogandū attento potiſſime quod hodie filiuſfa.pōt ſuo arbitrio etiā nō precedēte iuſſu adire hereditatē ⁊ facere ſe heredem re ⁊ noīe ſaltem quo ad ꝓprietatē. vt no.l.cū nō ſolū.C.de bo.que libe.Et aliter nō declarat.ſed ex ſuperius dictis patet declaratio qualiter illa.l.poſſit euadi reſpectu illorum que hic dicuntur.ideo vlterius nō inſiſto.

Summarium.

1 Heres ſuus ſub qua poſſit inſtitui conditione.
2 Hereditas nō aditur ſi de ruptura teſtamenti dubitetur.
3 Suus quis ſit.
4 Suus quilibet ſub poteſtatiua conditione inſtitui poteſt.
5 Inſtitutio an valeat facta in re que nō eſt in rerum natura.
6 Conditio poteſtatiua que dicatur.
7 Conditio poteſtatiua que inſtitutioni inſeritur in vita inſtituti poteſt quandocunqʒ impleri.
8 Poſſe ſimpliciter cenſetur qui facere poteſt vt poſſit.
9 Tēpus ad adeundū inſtituto ſtatui pōt ad'mittendi ſubſtituti.
10 Immiſcere ſe hereditati in vltimo vite ſpiritu nemo pōt.
11 Cōditio poteſtatiua quādo dicatur deſinere impleri poſſe.
12 Iudicati quantum tempus habere dicantur.
13 Contractus nō ſemper differunt ab vltimis voluntatibus.
14 Liberi gradus vlterioris ad filium poſſunt ſub omni conditione inſtitui.
15 Tempora extrema potius attendi debent ꝙ media.
16 Inſtitutio non vitiatur que ad caſum a quo incipere non pōt deducitur.
17 Mox dictio verificatur quandoqʒ in triennio.
18 Preſcriptio iacente hereditate inchoari poteſt.
19 Pupillus ante ſubſtitutionis euentum acquirere poteſt.
20 Libertas ſola nō admit ſi ſeruus cū libertate inſtituatur.
21 Teſtm̄ nil operatur niſi p aditionē hereditatis cōſumetur.
22 Seruus libertatē a ſeipſo habere dʒ ſi cū libertate inſtituatur.
24 Libertas quid ſit ⁊ an ſit in bonis teſtantis.
24 Recipiens a dante perſonaliter diſtingui debet.

1 **Suus quoque.** † Suus heres pōt ſub oī cōditione inſtitui. filius vero ſub poteſtatiua tantū cui ſi nō paret ab hereditate excluditur.⁊ coheres ſtatim pōt adire.hoc dicit. Et diuiditur in quatuor partes vſqʒ ad.§.puto.nam primo ponitur dictum.ſecundo exceptio a dicto.tertio formatur vnam queſtionem circa premiſſa.quarto ponit vnam illationem. ſecūdo ibi ſed excipiendus.tertia ibi ſed verum.quarta ibi ⁊ ideo.

In tex.

¶ In tex. ibi ſubmotū eſſe ſupple ad rūpēdū teſtm̄: qꝛ nō rūpit
ſiue paria: ſiue nō. ⁊ intellige qñ h̄s coheredē. alias ſi nō habe-
ret coheredē: vel ſi h̄ret tm̄ nō parē eo caſu tueret teſtm̄: qꝛ nul-
2 lus eſſet heres ex eo. Itē ibi expectari debet ſupple qꝛ † viuo du-
bitat de ruptura teſtamēti nō pōt hereditas adiri. l. pe. ff. tit. ii.
Sed h̄ caſus nō facit patrē inteſtatū etiā ſi nō pareat cōditioni
vt innuit ſat. ſin vero aut. iō nō tenebit coheres expectare an ſi-
3 lius pareat conditioni. ¶ † No. ex tex. ꝙ excepto filio quilibet eſt
ſuus. ⁊ ſic q eſt in ptāte teſtātis pōt inſt ttui ſub ol ꝯditione ⁊ ſic
caſuali vel mixta. facit. ff. eo. l. ſed ſi cōditioni. §. nepotes. Aduer
te tn̄ ſm Bal. ne erres ſcđm eū. nā dicit ꝙ iſtud eſt verū in eo q
eſt ſuus potētialiter ⁊ inſtituit ſuo ꝯditione caſuali vel mixta:
qꝛ tale teſtm̄ a pncipio tenet l; nō ſit exheredatus in defectū cō
ditionis: qꝛ talis ſuus pōt ꝑterm. l. gallus. §. in oībus. ff. de libe.
⁊ poſthu. ſecus ſi eſſet ſuus pncipalr qꝛ cū inſt. tutus conditiona-
lis interim inducat ꝑteritionē teſtm̄ tūc interim eſſet nullū. ꝑ id
qđ hr̄ in. l. poſthumorū. ff. ti. ii. ⁊ ſic ſcđm eū nō erit differētia in gra-
du: dūmodo qs teneat primū gradū tp̄e teſtamēti. ſed in quali
tate inſtitutionis an ſit ſuus potētialiter an pntialiter. Et ꝑ hoc
infert qđ ſi nepos ſit inſtitutus ſub cōditiōe caſuali vel mixta.
⁊ a principio nō teneat primū locū v; teſtm̄ inſpecto pricipio. ſ;
ſi poſtea viuo teſtatore incipiat tenere primū locū pēdēte cōdi
tione ipſo iure rūpit teſtm̄: qꝛ inuenit ſe preteritū. ⁊ ſic tenet Ja.
de raue. ⁊ petrus vt refert Cy. l. ſi pater. in. v. q. C. de inſti. ⁊ ſub
ſti. ⁊ ſequit etiā hic Ang. ⁊ ipſe Bal. ⁊ eſt cōis opi. gl. ⁊ doc. qđ
nepos in ptāte obtinēs primū locū tp̄e teſtamēti nō poſſit inſti
tui ſub cōditione caſuali vel mixta. ſicut nec filius in poteſtate.
Sꝫ cōtra iſtā opi. fortiter facit tex. qꝛ excipiēdo de filio vr̄ ꝓſup
ponere regulā pōt ſicut ā in prin. l. ꝓcedere in alio ſuo etiam ſi ſit
ſuus ꝑſit al ter tp̄e teſtamenti. alias exceptio q̄ ſit filio cū ſit ſuus
pūtaliter nō bñ fieret a regula poſita in princi. ſi illa intelligat
de ſuo potētialiter ⁊ nō pūtialr. cū vt exceptio ſit bona ⁊ ꝓprie
oꝫ eſſe de cōtentis ſub regula. vt no. in. l. oīs diffinitio. ⁊ l. i. ff. de
reg. iur. ⁊ ꝑ Dy. extra de reg. iur. in rub. li. b. vi. Et ſic vr̄ ꝙ ſi ſe-
cus debet eſſe in nepote: tñ ſi ſit ſuus pñtialr tp̄e teſtamēti. fa-
cit ꝑ h̄ d. l. ſed ſi cōditioni. §. nepotes. ff. eo. ⁊ qđ hr̄. l. i. §. ſciendū.
4 ff. de iuiuſ ⁊ legi. vbi qđ dicendū dicet in. d. §. nepotes. ¶ † Not.
ergo ꝙ ſolus ſuus pōt inſtitui ſub cōditione poteſtatiua. Et ex h̄
pōt inferri ſm Bal. ⁊ Ang. ꝙ cōditio poteſtatiua non dꝫ iuris
intellectu interim pendēte illa inducere ꝑteritionē: quia nō eſt
apta ſuſpēdere niſi quatenus vult inſtitutus. facit. l. ſi libert⁹. §. ſi
libe tuo. ⁊. exiſtimo. alias eſt. §. ff. de bo. libe. ⁊ qđ habet in. l. iam
dubitari. ff. eo. ⁊ l. i. §. q ſub ꝯditio. ff. ſi qs omiſ. cau. teſt. ⁊ qđ no.
h̄ in gl. in ⁊. cōſtat. ¶ In glo. i. in fi. ⁊ ſic volunt in effectu gl. in
telligere tex. pōt dixi poſt Bal. in notabilib⁹. ¶ In gl. ii. in fi.
nec obſtat qđ habet in. l. ii. §. ſi ſub ca. ff. de ꝯtra ta. vbi etiā filius
vr̄ poſſe inſtitui ſub cōditione caſuali: l; nō exheredet in eius de-
fectū. Sol. ꝙ ibi loquit i filio emācipato q nō pōt rōne ꝑteritio-
nis in caſu ꝑdicto petere ꝯtrata. cū poſſit nō patre ſcđm tabu.
pēdēte cōditiōe. d. §. ſi ſub ea. ⁊ l. ii. §. ſi ſub cōditione. ff. de ſcđis
tabu. ⁊ ideo pretor ſibi denegat pēdente ꝯditiōe ꝯtratab. Sed
hic loquimur in filio in ptāte in quo eſt ſtatutū a lege qđ ꝓpter
eius preteritionē teſtm̄ ſit nullū. ⁊ ideo interim poteſt dicere nul
lū. Sed h̄ poſſet dubitari an poſſet interim pendēte ꝯditiōe pe-
tere cōtrata. videret ꝙ nō ſed deberet petere tūc poti⁹ ſcđm ta-
bu. ꝑ no. in. d. l. ii. §. ſi ſub cōditione. intelligēdo ꝙ ibi loquitur
etiā in filio in ptāte. ⁊ videtur etiā velle. gl. in ⁊. tuendū. in. d. l. ſi
ſub cōditione. nā qñuis teſtm̄ ſit nullū poſſet ipm approbare.
l. filio. ff. ti. ii. Ideo vr̄ ꝙ denegari ſibi debeat bo. poſ. ꝯtratab.
cū poſſit habere ſcđm tab. gl. tñ in. l. i. in prin. ff. de cōtratabu. in
⁊. inſtitui. vr̄ velle ꝙ poſſit petere ꝯtrata. quā tene mēti. Et pro
illa multū facit qꝛ vr̄ eſſe ſecus in filio in ptāte cū teſtm̄ ſit nullū.
⁊ aliud ſit in filio emācipato. quo caſu teſtm̄ nō erat nullū. hinc
eſt qđ in ſtitutus nō obſtāte ꝑteritione filij emācipati pōt adire
de iure ciuil. ff. de ꝯtrabu. l. ſi em̄ ſcipat⁹. ⁊ l. ſi ex duobus eo. ti. ⁊
ſic tenere qđ plꝫ vobis. Et ꝑ iſta parte ēt facit qꝛ nō vr̄ cōgruū
qđ filius cogat approbare teſtm̄ vt petat bo. poſ. ſcđm ta. Qua-
lr̄ aūt poſſit peti ꝯtrata. ꝑ filium in ptāte ex quo teſtamentū
eſt nullū. dixi plene in. l. filius qui in ptāte. ff. de lber. ⁊ poſthu.
¶ In gl. in. ii. ſi dē videt in cōditione ſi decē dederit. l. ſi. ff. de
cōdi. inſti. qđ vr̄ intelligēdū ſi intelligat de decē nūmis qꝛ illa
cōiter facilr ꝑt impleri. Si aūt diceret de decē florenis vel libris
nō ſemꝑ eēt facilr. o ſatr̄ ſi paup eſſet filius. Idē in conditione
ſi aſcenderit capitoliū. qñ qs eſſet in loco. vꝫ rome vbi faciliter
poſſit aſcendere. dꝫ etiā poteſtatiua ñ appoſuit conditionē cum
teſtm̄ fecerit. vt eſt tex. not. in. l. ſi libert⁹. §. exiſtimo. ff. de bo. lib.
⁊ ibi eſt caſus no. qđ vbi cōditio eſt poteſtatiua l; nō poſſet im-
pleri vltimo vite ſpiritu non eſt neceſſaria exheredatio in defe-
ctū cōditionis. qđ eſt no. dignū. l. ſecus l; in caſuali vel mixta.
Et hec ꝓcedūt ſcđm iura ātiqua. hodie dicen ſi vt tangit in gloſſ.
ſeque. ¶ In gl. in ver. cōſtat ibi pro cura habenda. ſupple ſm
Bal. ⁊ Ang. ex iuris intellectu. ⁊ ſic nō iducit ꝑteritionē ſeu vitiū
ꝑteritiōis. vt dixi l. no. qꝛ nō eſt apta ſuſpēdere niſi ad volūtatē
inſtituti. Pōt etiā dici qđ l; re vera ſit cōditionalis hinc eſt qđ
niſi impleat ipſa conditio poteſtatiua nō pōt filius habere he-
reditatē ex teſtō vt hic patet ⁊. ff. de condi. inſti. l. ſi. ⁊ ꝑ cōſequēs
vere non eſt pura: tñ habenda eſt pro pura quo ad effectum. de
quo. ff. dixi. Itē quo ad effectū eius de quo dicitur in. l. i. §. q ſub
conditione. hic alle. vꝫ vt ſi nolit parere conditioni: nec ſucce-
dere ex teſtamēto: ſed venire ab inteſtato teneat ad legata ac ſi
pure fuiſſet inſtitutus. ⁊ repudiaſſet ex teſtō ⁊ adijſſet ab inte-
ſtato ⁊c. ¶ In ea. gl. ibi l. lucius. ibi ꝓbat ꝙ dꝫ eſſe cōditio poſ
ſibilis. ꝙ aūt debeat eſſe honeſta ꝓbat in. l. filius. ff. de cōdi. inſti.
¶ In ea. gl. ibi omne grauamē. Aduerte tñ; Cy. Bal. ⁊ Ang.
gl. videtur ſe referre ad caſum quādo filius eſt inſtitutus ſub cō
ditione poteſtatiua. nō autē ad caſum quādo fili⁹ eſt inſtitutus
ſub conditione caſuali vel mixta qꝛ de illa. ff. ſubdicit in ver. ſed
quid ſi ſub mixta. ⁊ ibi nihil repetit de reiectione conditionis. ⁊
ita etiā dicūt predicti debere intelligi gl. in. l. ſi pater. C. de inſti.
⁊ ſubſti. ⁊ ſic nō intelligat ſe retuliſſe ad tex. alias ſcđm eos ſi il
la. gl. voluiſſet ſe referre ad tex. ⁊ ſic in effectu cōcludere qđ ho-
die conditio caſualis vel mixta reijciatur de inſtitutione filij qñ
nō fuit in defectum exheredatus. nā hoc caſu ſm eos remanet
iura āntiqua incorrecta. ⁊ ſic teſtm̄ erit nullū etiā hodie ſicut olī.
Sꝫ Bar. hic intelligit illā gl. velle qđ hodie teſtm̄ valeat ⁊ reij-
ciat cōditio caſualis vel mixta. ⁊ ſic ēt intelligit iſtā gl. Re vera
tñ iſta gl. hoc nō ꝓbat clare. ſed poti⁹ videtur innuere oppoſitū
inquātū hic nihil repetit de reiectione cōditionis quādo appo
nit cōditio caſualis vel mixta ſcđm predictā opi. Bar. tñ tenet
primā opi. qđ hodie valeat teſtm̄ ⁊ reijciat conditio per. l. ſcim⁹.
§. cum aūt. C. de inoff. teſta. Sed Ray. vt ipſe hic refert reſponde
bat ad iſtū. §. qđ non facit ad propoſitū propter duo. primo qđ
ibi non fuit relictum aliquod titulo inſtōnis a filio ſed titulo fidei
cōmiſſi. ſcđo qꝛ ille. §. hodie vr̄ correctus per. §. aliud quoqꝫ ca-
pitulū in aūt. vt cū de app. cogno. ſed Bar. reſpōdet vt hic ha-
bet per eū ⁊ bene. tamē his nō obſtātibus Bal. tenuit cū Ray.
Cy. ⁊ vltramō. ⁊ etiā hic Ang. qđ nunꝗ ſibi placuit opi. Bar.
⁊ allegat certas rationes de quibus plene dixi in. l. ſi. ff. de cōdi.
inſti. vbi poſt glo. in ver. item aduerte qꝛ pōt opponi tracto pl-
mo plene an ſit verū indiſtincte qđ hodie conditio poteſtatiua
reijciat vſqꝫ ad legitimam ſeu debitum bonorū ſubſidium. de
quo hic tetigit glo. ⁊ ꝓcipue qꝛ Bar. hic vr̄ voluiſſe qđ demū
reijciat qñ nimis grauat. ⁊ ſic vr̄ innuere qđ alias ſecus. cuius
tñ ꝯtrariū tenet qꝛ indiſtincte cōiter tenet ꝙ omne grauamen: ⁊
ſic ēt leue reijciat de legitima. Scđo in ⁊. circa caſuale in. d. l. ſi. ple
ne tractaui an hodie ꝯditio caſualis vel mixta reijciat vſqꝫ ad
legitimā vt valeat teſtm̄. ſup quo ibi plene refero opi. aliorum ⁊
precipue Bal. ⁊ Ang. ⁊ rationes eoꝝ. ⁊ finaliter teneo mecum
opi. Bar. ꝑ illū. §. cū autē. nā licet ibi nō loquat in titulo inſtitu
tionis ſ; i titulo relicti ſeu fideicō. tñ qꝛ ſcđm iura codicis ⁊ tul⁹
relicti vel fideicōmiſſ ſūt ſubrogat⁹ loco tituli inſtitutiōis. ꝑ. l.
oīmodo. C. de inoff. teſt. q titul⁹ inſtitutionis de iure. ff. erat ne
ceſſari⁹ ne fili⁹ diceret ꝑterit⁹ vt ꝓbat in. l. ita tñ. §. q rogatus. ff.
ad treb. ⁊ tenuit ēt Ang. in. l. gall⁹. §. ſi. ff. de libe. ⁊ poſth. l; ipſe
teneat hic ꝯtrariū vꝫ qđ ēt de iure. ff. ſuff ciebat hr̄e quoquo re
licti titulo. ⁊ idē tenuit. l. ex aſſe. ff. ad le. fal. ſ; nō bñ: qꝛ cōtra ca-
ſum. d. §. q rogat⁹. cui ipſe nō rñdet nec pōt cōgruū dari rñſum.
vt plene dixi in. l. inter cetera. ff. de lib. ⁊ poſth. vñ ſicut ſi fili⁹ inſti
tuebat ſub cōditiōe caſuali ⁊ nō exheredabat in defectū ꝯditio
nis reꝑiebat ſe ꝑteritū ⁊ dicebat teſtm̄ nullū. ſic erat poſt. l. oīmo
do ante. l. ſcim⁹. §. cū aūt. ſi alle. ſi erat ſibi relictū alio titulo ꝙ in
ſtitutionis ſub cōditiōe caſuali ſi nō erat exheredat⁹ in defectū
qꝛ reperiebat ſe ꝑteritū. ideo niſi emanaſſet. §. cū autē. in caſu il-
lius. §. teſtm̄ eſſet nullū. Sed ille. §. cū aūt. vult qđ valeat teſtm̄ ⁊
reijciat ꝯditio ⁊ ſic vr̄ idē dicēdū ſi titulo inſtitutiōis relinquit
filio ſub cōditiōe caſuali. nā ille. §. voluit ꝓuidere cōtra vitiū ꝑte
ritionis ꝙ qꝛ ēt ꝓuidere. l. oīmodo ⁊ ti. ⁊ vbi ptꝫ ex tex. iūcta gl.
in ⁊. vel alio mō. nec obſtat qđ ille. §. hodie ſit correct⁹: qꝛ vt di
cit Bar. eſt correct⁹ vt hodie nō ſufficiat habere quoquo relicti ti
tulo: ſed nō quo ad id qđ ibi dꝫ de reiectione cōditiōis caſualis:
qꝛ in hoc nō reꝑit facta aliqua correctio: qꝛ ad hoc remanet
diſpoſitio illi⁹. §. ⁊ de hoc plene. ⁊ h̄ intellectu. d. l. oīmodo. ⁊ d.
l. qm̄. in prioꝛib⁹. de inoff. teſt. tractato in. d. l. ſi. poſt gl. ff. de ꝯdi.
inſti. ⁊. circa caſual. iō hic vlterius nō inſiſto. Adde tñ pdictis
qđ Ang. hic dicit qđ inquantū dictū eſt ſupra grauamē eſſe reij-
ciēdū de relicto filio: ſaltē vſqꝫ ad legitimā qđ iſtđ eſt verū qñ re
moto grauamine relictū manet adhuc i ſua ſpē. alias inſtitutio
redderet nulla. exēplū ponit ſi inſtituat filia i ingreſſu dom⁹. i. vt
poſſit habere regreſſu; habitatiōis in domo teſtantis cū vidua
erit. vel ſi relinquunt ei veſtimēta vidualia titulo inſtitutiōis cū
vidua erit. nā dicta inſtitutio ēt hodie erit nulla ſcđs cū qꝛ ſi tol
lis viduitatē d medio ⁊ ſic vellis reijcere ꝯditionē ꝑdictā impoſ
ſibilis vr̄ ingreſſus ⁊ delatio dictoꝝ veſtimētoꝝ. ⁊ ſic nihil repe
rit habere filia pure. i. ideo teſtamentum erit nullum ſcđm eum

⁊ ſic dicit ſe de facto cõſuluiſſe qđ tene menti. Et p iſto dicto faci qđ no. hic Bart. qñ filius inſtituit in re q̄ nõ reperit in rerũ natura tpe teſtamẽti: qꝛ talis inſtõ nõ v꜄ etiã hodie. ¶ In ea. gloſſ. ibi Jo. cõtra. dic qđ hec opi. cõiter tenetur p. l. ſi pater. C. de inſti. ⁊ ſubſti. alle. in gloſſ. ⁊ hoc ſcđm iſta tpa. An aũt hodie conditio caſualis vel mixta reiiciat de inſtitutione facta ſaltē vſq̄ ad legitimã ⁊ valeat teſtm̃. an vero ſit etiã nullũ hodie etiã ſicut olim. fuerũt opi. de qbus ſuperius dixi. glo. in d. l. ſi pater. ⁊ Bar. ibi ⁊ hic tenet qđ hodie valebit teſtm̃ reiecta tali conditione in legitima de quo hic per Bar. ⁊ plene dixi in l. fin. ff. de cõdi. inſti. ¶ In gl. etiã ſi conditio ibi. §. i. hec prima expoſitio ſatis videtur poſſe tolerari rõne contrarietatis: qꝛ tunc non eſt abſonũ dicere vnã dictionẽ abundare p ea q̄ habentur in l. fin. §. i. hic allegato. ¶ In ea. gl. ibi idẽ in contrario caſu. hec ſcđa expoſitio põt etiã ſuſtineri ſane illã intelligẽdo: vt ſit ſenſus q̄ ſi fili⁹ nõ paruit cõditioni ſubmotus eſt ſupple rũpẽdo teſtamẽtũ. ⁊ idẽ in ꝯtrario caſu ſcꝫ ſi paruerit: qꝛ erit etiã ſubmotus a rũpendo teſtm̃. ſed tunc nõ erit ſubmotus ab hereditate. licet vbi nõ pareat cõditioni ſit ſubmotus nedũ a rũpẽdo ſed etiam ab hereditate. ⁊ hec ꝓcedũt qñ haberet ſubſtitutũ vel coheredẽ al's ſi nõ haberet tũc dic qđ ſi non paruerit cõditioni ſubmotus erit: id eſt ſubmouẽdus. vt tangit gl. ſequẽs. ⁊ ſupple etiam a ſucceſſiõe inteſtati quo ad ꝑiudiciũ legatoꝝ qꝛ nõ poterit adire ab inteſtato in ꝑiudiciũ legatarioꝝ: quo minus teneat legata ꝑ̄is ſicut teneret ſi paruiſſet cõditioni ⁊ adiuiſſet per. l. i. §. q ſub cõditione. alle. in glo. ſe. ⁊ hoc reſpectu dictio etiã poterit ſtare ꝓprie ⁊ implicatiue. Sequẽs aũt expoſitio ibi vel adiunge etiã in ſe bona: qꝛ nõ dũ filius ſed alius deſcendẽs inſtitut⁹ ſub conditione poteſtatiua ſi nõ pareret cõditioni ſubmouet ab hereditate ⁊ a rũpẽdo teſtõ ⁊c. ¶ In glo. ſubmotũ ibi fuit niſus. i. conatus implere conditionẽ ſeu illi parere filius inſtitutus ſub cõditione poteſtatiua. ¶ In ea. gl. ibi videt admi. melius dixiſſet vĩ reddi teſtm̃ nullũ loquẽdo ſcđm iſta tpa. ¶ In ea. gl. ibi ſed econtra videt. hec cõiter tenet vt teſtm̃ tũc valeat ex quo erat poteſtatiua cõditio ſcđm cõmunẽ contingentiã ⁊ frequentiã facti p id qđ habet in. §. puto. ff. ꝓximo. quãuis ex caſu non potuit pareri conditioni. ⁊ iſtud qđ valeat teſtm̃ hoc caſu etiam ſcđm iſta tpa vt dixi cõiter tenet. Sed dubiũ tũc põt eſſe qualr cõſulet filio. põt dici qđ ſcđm iura. C. facta eſt cõſultũ: qꝛ reiicitur a cõditio a'o ipſo ꝑncipio de legitima p. l. qm̃ in prioribus. C. de inoff. teſt. ſcđm iſta tpa eſt dubiũ qualr cõſulebat. videret dicendũ q̄ ſi caſu fuit impeditus habeatur ꝯditio ꝓ impleta p l. que ſub conditione. §. quotiẽs. ff. de condi. inſti. ⁊ p no. in. l. i. C. de inſti. ⁊ ſubſti. Si vero fuerit impeditus facto tertij: tũc ſi iuſte fuerit impeditus. ⁊ idẽ videt dicendũ vt habeat ꝓ impleta cõditio. l. ſi titius ſtatuã. ff. de cõdi. ⁊ demon. ſecus ſi impedit⁹ per factũ tertij iniuſtũ: qꝛ tũc nõ vĩ haberi ꝓ impleta. ſed cõpetit actio ad intereſſe cõtra tertiũ impedientẽ p id qđ habetur p l. inde neratius. ff. ad. l. aquil. ſaluo niſi ille tertius nõ eſſet ſoluendo: qꝛ tunc haberet ꝓ impleta. ar. l. ſi. cũ ibi no. ff. de eo p quem factũ erit. ⁊ facit qđ not. in. l. i. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ in. l. in teſtõ. ff. de condi. ⁊ demon. cũ ibi no. p Bar. ⁊ ſic tranſeũt aliqui. Sꝫ aduertere qꝛ inquãtũ dictũ eſt q̄ vbi imped. ſ p caſum hr̃ ꝓ impleta: illud ꝓcedit qñ ꝑ̄debat mere a poteſtate implere debentis vt cõtingit in. d. l. q̄ ſub cõditione. §. quotiẽs. Sꝫ vbi pẽderet a poteſtate implere debẽtis ⁊ alterius. vt eſt illa ſi. x. dederis titio. tũc vĩ q̄ ſi deficiat p caſum deficiat diſpoſitio p. l. cũ ita datur. de cõdi. ⁊ demon. p lociũ a ſpãli. vbi eſt ſpãle fauore libertatis: qꝛ talis cõditio adiecta in libertate relicta ſeruo habeat ꝓ impleta. ſi caſu deficiat. ⁊ ſic ſecus vĩ in filio cũ nõ reperiat h̄ expreſſũ põt tñ dici q̄ h̄ caſu ne fili⁹ priuet hereditate ſuccurreret ſibi ex equitate. l. pãtonus. ff. de acq. here. vel extẽdet fauor libertatis ẽt ad filiũ p id qđ habet in ſimili in. l. ſi qs ad declinãdũ. ⁊ qđ ibi no. C. de epi. ⁊ cle. ¶ In gl. facere ibi ſub mixta expone. i. pẽdẽte ex poteſtate filij ⁊ ex viribus fortune. vt patet ex. l. ſi pr. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ¶ In ea. gl. ibi admittit coheres. no. ſing. gl. iſtã ſcđm iſtã expoſitionẽ. nã vult ſm Bal. ⁊ Ang. q̄ lꝫ vbi filius erat inſtitut⁹ ſub ꝯdõne mixta pẽdẽt: a ſua pt̃ate ⁊ virib⁹ fortune teſtm̃ ſcđm hec tpa eẽt nullũ. ⁊ etiã hodie ſcđm opi. ipſoꝝ. tñ filius poterit approbare teſtm̃ parẽdo ꝯditioni ⁊ a iure hereditatẽ. ⁊ ſic er⁹ coheres. ⁊ ſic recõualeſcebat iſto caſu etiã de iure ciuili. ⁊ h̄ iõ qꝛ nõ erat oĩno preterit⁹: qꝛ erat inſtitut⁹ ſub cõditione. ⁊ idẽ vĩ voluiſſe gl. in. d. l. ſi pater. ſꝫ vbi fili⁹ eẽt oĩno preterit⁹ tũc ſi approbet teſtm̃ recõualeſcit ſolũ de equitate ꝑtoria. p l. filio ꝑ̄terito. ff. ti. ꝗ. ⁊ ſcđm cõmunẽ opi. circa intellectũ illius. l. de quo ibi pleniſſime dixi. Bar. tñ hic voluit q̄ etiã in caſu iſto de quo loquit gl. recõualeſcebat ſolũ de equitate pretoria. Sed opi. Bal. ⁊ Ang. eſt magis notabilis. ¶ In ea. gl. in fi. Aduerte tñ qꝛ filius nullo caſu poterit inuitus immiſcere ſe hereditati. nã ſi erat cõditio q̄ poterat impleri etiã vltimo vite ſpiritu vt eẽt illa ſi. x. dederis. q põt etiã p aliũ impleri. l. ſi. de cõdi. inſti. clarum qđ nõ poterit ſe imiſcere qꝛ demũ poſt mortẽ eius clarũ eſt illã nõ poſſe impleri. ſi aũt erat talis que nõ poterat impleri vltimo vite ſpũ: ita q̄ tunc lꝫ in tali puncto pater cenſeat inteſtatus ⁊ filius cenſeat eſſe ſuus heres patri. ⁊ p hoc tranſmittat hereditatẽ ad heredes. vt no. ff. eo. §. apud iul. tñ nõ poterit ſe immiſcere: qꝛ tunc non hꝫ poteſtatẽ declarãdi volũtatẽ ſuã. l. ſi. cum ibi no. ff. qſi di. le. ced. ⁊ p hoc patet qđ ſcđa expoſitio planior eſt ceteris. ¶ In gl. ſup ver. ſniã. ibi cum hec habeat ꝓ pura. hoc intellige vt dictũ fuit in no. ⁊ in. gl. iĩ. ſup ver. conſtat. Extra gl. tangit

5 hic Bar. an ꝉ valeat inſtitutio facta de filio in re q̄ nõ eſt in rerũ natura exẽplũ ponit p. l. ſi ſic. §. 3. ff. de leg. i. vꝫ ſi inſtituat in eo qđ titius dꝫ teſtatori ⁊ nihil reperiat debere. ⁊ ꝯcludit qđ ex quo nõ reperit in rerũ natura res in qua ſit inſtitutus in effectu videt in nihilũ inſtitut⁹: ⁊ ſic inſtitutio eſt nulla. iõ habet ac ſi fuiſſet preteritus ⁊ ſic põt dicere teſtm̃ nullũ. Idẽ dicit Bal. ſi fuit inſtitutus in re ſacra vel religioſa: qꝛ tales res nõ ſunt in cõmercio noſtro. l. inter ſtipulantẽ. §. ſacra. ff. de ver. ob. Idem dicit ſi in re ꝓpria fuerit inſtitut⁹. puta in dote materna qꝛ nõ valet talis inſtõ p. l. res ꝓprias. C. de leg. Idẽ dicit ſi filia fuerit inſtituta i dote ſibi data etiã a pr̃e: cũ illa fuerit effecta ſua. l. põp. philadelphus. ff. fami. her. Sed cõtrariũ tenuit glo. in hoc vltimo ⁊ ſequunt cõiter doc. l. 10. §. ſed verũ. ff. de inmo. qꝛ illa dꝫ cõputari i legitimã. l. qm̃ nouel. C. de inoff. teſt. ergo in illa debet poſſe inſtitui: cũ poſſit inſtitui in legitima lꝫ de cautela ſit q̄ ſaltẽ in vno nũmo vltra dotẽ inſtituat: vt dicit gl. in. d. §. ſed verũ. ⁊ ſic quotidie practicat: qꝛ vltra dotẽ inſtituit etiã in aliq̄ quãtitate vel re. tangit etiã h̄ Bar. qđ ſi res in qua fili⁹ eſt inſtitutus euincat vel deſinat eſſe in rerũ natura. ꝯcludit qđ ſi euincit nõ vitiat teſtm̃ ſed põt agi p filiũ cõtra heredẽ vt preſtet ſibi valorẽ ipſi⁹ rei. p. l. ſancimus. §. repletio. C. de inoff. teſta. ⁊ ibi caſus ⁊ idẽ vĩ ſentire qñ deſinit extare res in rerũ natura. ⁊ ꝓ hoc facit litera ibi dũ dicit q̄ ſi filius habet minus legitima vel qualitercũq̄ extrinſecus cõtingat diminutio rei ſibi aſſignate poterit agi cõtra heredẽ. Sed contrariũ tenuit ibi Gul. de cu. p. l. ſi patronus ex debito. §. i. ff. de bo. lib. vbi in ſimili ſi perit caſu fortuito res aſſignata patrono perit ad ꝑiudiciũ ipſius patroni. nõ obſtante. d. §. repletio. lꝫ nõ reſpondeat: qꝛ põt reſpõderi vt ibi ſenſit gloſſ. q̄ ibi dꝫ intelligi qñ diminutio ſit ꝓpter fal. vel euictionẽ. vt voluit glo. in ꝓ. extra miſce. ⁊ ſic vĩ ſecus qñ caſu fortuito euenit diminutio p no. d. l. ſi pronus ex debito §. i. Forte tñ poſſet dici h̄ ꝓcedere qñ poſt mortẽ teſtantis euenit diminutio. ſecus ſi in vita teſtãtis euenit. ⁊ potuit ꝓuidere ⁊ nõ ꝓuidit qꝛ tunc imputat teſtatori. l. neq̄ eni. §. ſi. cũ ſequẽ. de teſta. mili. ff. ⁊ qđ ibi no. p Bar. Aduerte etiã qꝛ hic Bar. concludit poſt Gul. qđ ſi filius inſtitutus in re certa quãtitate que aſcẽdit ad legitimã quod ſi filius voluit habere illã quãtitatem pro legitima ſed potius habere illam in rebus ſeu corporibus hereditarijs quod poterit p dictũ. §. repletionẽ. non poterit tñ petere vt habeat partem in qualibet re hereditaria. p. l. ꝗ. C. qñ ⁊ q. quar. pars debe. li. x. lꝫ debebit habere legitimã in vna re vel duabus prout fuerit in concordia cum herede. vel ſi nõ potuerit cum eo cõcordare debebit habere in vna vel in duabus de quibus viſum fuerit iudici. per. l. nõ amplius. §. i. de leg. i. ⁊ not. in. l. filium quẽ habẽ. C. fami. her. ⁊ hoc puto verũ. lꝫ Bald. hic aliter dixerit. nã dixit q̄ ſi filius habet cõtẽdere cũ extraneo inſtituto poterit eligere rẽ quã voluerit p. §. quã ob rem. in auf. de teſt. fidei cõ. de quo ſumpta eſt auf. res que. C. cõmunia de leg. Si autem cũ fratre vel fratribus: tunc dicit qđ contentio debebit dirimi ſorte p dictã. l. ꝗ. vel ſi filius agens eſt minor fratre debebit ſibi dari electio p maiorem fratrem. c. i. extra de parochi. Hec tñ in opi. nõ placet. nã lꝫ vulgo dicatur qđ per maiorẽ fratrem debebit dari electio minori: tñ hoc nõ reperitur iure cautum. vt not. Bart. in. l. i. C. de his qui ſe defe. l. x. Nec ob. dictũ in. c. i. qꝛ hoc nõ probat: qꝛ in diuerſo caſu loquitur. Item nõ videt recurrendũ ad iudiciũ ſortis niſi in caſib⁹ expreſſis in iure: vt not. Bar. in. d. l. ꝗ. C. qñ ⁊ qui. ⁊ facit qđ no. in. l. i. C. vel poſſi. ¶ Ultimo tãgit h̄ Bal. an qñ filio eſt relictũ minus legitima: ⁊ vult agere ad ſupplemẽtũ vtrũ cõtra heredẽ ſolũ vel cõtra heredẽ ⁊ legatarios ꝓ rata. Bar. in. l. in quarta. ad fi. ff. ad. l. falci. vt hic refert Bal. tenet qđ dꝫ agere cõtra heredẽ ⁊ legatariũ pro rata. p. l. ſi libert⁹. §. libert⁹. ⁊. l. ſi ex patronis. ff. de bo. liber. Sed ipſe Bal. dicit qđ h̄ poſſet ꝓcedere qñ legata eſſent facta in corporib⁹ hereditarijs. ſecus in quãtitatibus relictis legatarijs: qꝛ tũc videt abſonũ ſcđm eũ q̄ habeat formare tot libellos quot erũt legatarij. Sed certe hec rõ vĩ concludere idem dici debere quando legata eſſent facta in corpib⁹ hereditarijs. Ray. quẽ ſequit Ang. in. l. paſ. §. ſi condition. ff. de inoff. teſt. dixit qđ dꝫ filius agere cõtra heredẽ ad ſupplementũ. ⁊ ſic nõ cõtra legatariũ. ⁊ pro h̄ videt tex. nõ violando in. §. ceterũ. in auf. vt cũ de appella. cognoſ. col. v. ꝗ. Et hec opi. vĩ verior de iure p illũ tex. ⁊ illã tenuit in. d. l. i. quarta. lꝫ ibi nõ fecerit mẽtionẽ de Ray. ⁊ Ang. Limitat tñ Ang. ꝑdicta quando heres eſt ſufficiẽs ad ſatiſfaciendũ de ſupplem. ⁊c. Si aũt nõ eẽt ſufficiẽs: vt qꝛ feciſſet inuentariũ ⁊ non

⁊ nõ reſtaret tantum penes eũ de bonis hereditarijs qđ poſſet
ſatiſfacere filio de eo quod dꝫ ſibi ſuppleri. tũc dicit ꝙ debet pͦ
cedere opi. Bar. qꝛ poterit pro rata agere contra legatarios vt
habeat ſibi debitũ vel condictionẽ ex lege. per dictũ. §. repletio
nem. vel ſaltem per actionem in factum que datur in ſubſidium
quãdo equũ eſt actionem dari. ſi alia non cõpetit. l. quoties. de
preſcrip. ver. ideo ſi diceretur condictionẽ ex. d. §. repletionẽ nõ
competere ſaltem cõpeteret dicta actio in factum. vel heres poſ
ſet ſoluere legatarijs pro rata tanꝗ̃ indebite ſoluiſſet vſqꝫ ad
quantitatem que debet filio suppleri per id quod habetur in. l.
ij. ⁊ .iij. de condi. indebi. ⁊ illud quod repetet a legatarijs dabit
filio vel poterit cedere actionem. ⁊ ſic condictionem indebiti ꝓ
dicta rata ſibi competente cõtra legatarios ipſi filio. ⁊ iſta duo
vltima remedia videntur magis tuta. ad. l. alle. ꝑ Bar. reſpon
de vt dixi in. d. l. in quarta.

6 **Puto.** Conditio accidit poteſtatiua vel nõ poteſtatiua
ſcdm̃ id quod frequẽter dicitur. h. d. ¶ † No. ex
tex. qđ conditio poteſtatiua eſt qñ de facili põt impleri ſecũdũ
cõmunem facti contingentiã. Et ſic põt dici poteſtatiua quan
do mere pendet a poteſtate implere debentis. ⁊ nõ eſt mixta cũ
viribus fortune. facit qđ habentur in. l. lucius. ff. de condi. ⁊ de
mon. ⁊ l. ſi pater. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ qđ no. Azo in ſumma il
lius ti. ⁊ facit. l. ſi. C. de neceſſa. ſeruis. Si autem pendeat a facto
implere debentis ⁊ tertij. ⁊ tunc lꝫ Bal. videatur dicere ꝙ non
dicatur poteſtatiua: tñ veritas eſt vt tangitur in tex. ꝙ ſi facili
ter poſſet impleri. quod tunc cenſeatur poteſtatiua alias ſecus
vt patet hic in cõditione ſi decem titio dederit. ¶ Ultimo no.
ꝙ vbi cauſa conditionis implende aliquid debet dari alteri im
plere debẽti conditionem debet accedere ad eum cui debet da
re. facit. l. item illa. ff. de conſti. pecu.

Sed ⁊ ſi filio. Sub ꝯditione poteſtatiua q̃ põt
impleri vltimo vite ſpiritu filio in
ſtituto non admittiť ſubſtitutus viuo filio niſi in ea dies fuerit
adiectus. ſecus ſi vltimo vite ſpiritu non põt. hoc dicit cũ prin.
7 l. ſeq. ¶ † No. ꝙ cõditio poteſtatiua inſerta inſtitutioni põt im
pleri qñcũqꝫ in vita inſtituti. nec dꝫ deſinere poſſe impleri niſi ꝑ
mortẽ. Et hoc verũ niſi fuerit appoſita dies in ipſa conditione
quia tunc debet intra diẽ impleri. ⁊ poſt diẽ impleri non poſſet
vt patet. ff. l. prima. in princi. l. thayꝰ. §. intra. de fideicõ. liberta.
An autem poſſet mora purgari. dic qđ nõ: qꝛ ad actionẽ conſe
quendã prout eſſet in caſu ꝓpoſito nõ admittiť purgatio. d. §.
intra. ⁊ l. pri. in pn̄. lꝫ admittať ad actionem conſeruandã. l. ſi
ita quis. §. ſcia. ⁊ ibi no. ff. de ver. ob. Itẽ predicta vera ſi condi
tio eſt poteſtatiua que põt impleri vltimo vite ſpiritu. vt eſt cõ
ditio ſi. x. dederit que põt ꝑ aliũ impleri vltimo vite ſpiritu. l. ſi.
ff. de condi. inſti. ⁊ hic in. §. apud iul. ſecus ſi eſt talis que nõ põt
impleri vltimo vite ſpiritu. vt eſt conditio conſiſtens in facien
do: qꝛ illa põt deſinere impleri in vita inſtituti in vltimo vite ſpi
ritu. vt patet in. l. ſi. ⁊ hic in. §. apud iul. ¶ In glo. ſ. huius. §. in
ſi. facit lꝫ glo. non alleget qđ habeť. ff. de acqui. here. l. quãdiu. q̃
eſt lex tertia. ¶ In gl. in ver. vltimo vite. ibi ſubaudi ⁊c. hec ſo
lutio violat iſtum tex. ideo dic melius vt no. ꝑ glo. quã ſequunť
doc. ff. eo. l. ſi quis inſtituatur. ⁊ ſequiť Iaco. de ra. ⁊ Pet. hic. ⁊
Bar. ⁊ Bal. nã dic ad dictã. l. hec conditio. ꝙ ibi loquiť in con
ditione poteſtatiua adiecta in legato que ſtatim impleri debet
per legatariũ cum primũ põt. alias nõ debet habere legatũ ſe
cus quãdo adijcitur poteſtatiua conditio inſtitutione heredis
quia tunc habet locũ qđ hic dꝫ vt nõ ſit neceſſe illam ſtatim im
pleri cũ poſſit heres. ⁊ ſic illa nõ ſic faciliter vitiať. vt not. in. d. l.
ſi qs inſtituať. ¶ Sed iuxta predicta põt dubitari quid in con
tractibus. vt ſi quis ꝓmittit decẽ titio ſi aſcẽderit capitoliũ ipſe
titius. an idẽ erit dicendũ ꝙ in legato. an videť idẽ ꝙ in inſtitu
tione heredis. Bald. hic dicit qđ erit idẽ dicendũ qđ in inſtitu
tione heredis cũ cõtractus videanť eſſe firmiores cum cõſiſtãt
ex voluntate duorum. l. j. ff. de pac. ꝗ̃ legata que cõſiſtunt in vo
luntate vnius. facit qđ no. per Bar. in. d. l. hec cõditio. ⁊ quod
dixi qñ qs ꝓmittit titio decẽ ſi aſcenderit capitoliũ ipſe titius
Idem videť dicendũ ſi conditio fuerit adiecta in ꝑſona ipſius
ꝓmiſſoris. puta ſi ipſe ꝓmiſſor aſcẽderit capitoliũ. cũ eadem ra
tio videať. ¶ Item iuxta predicta põt dubitari an qñ quis eſt
inſtitutus ſub ꝯditione poteſtatiua dato ſibi ſubſtituto: an po
tuit ad inſtãtiã ſubſtituti ſtatui tempus ipſi inſtituto vt impleať
cõditio. vř dicendũ ꝙ ſic ꝑ id qđ legiť ⁊ not. in. l. ſi qs inſtituať.
ff. eo. ⁊ l. quãdiu. ⁊ l. iij. ff. de acquir. heredi. ⁊ hoc tenuit Cy. poſt
Pe. in. l. ſi pater. C. de inſti. ⁊ ſubſti. In cõtrariũ facit tex. iſte in
quantũ dicit ꝙ ſolũ poſt mortẽ ſubſtituti põt inſtitutus venire
qñ eſt cõditio que poteſt impleri vltimo vite ſpiritu. ⁊ hãc par
tẽ tenuit Bar. ⁊ Ang. hic ⁊ Bal. vř cum illa tranſire. nõ obſt.
l. ſi qs inſtituať qꝛ loquiť qñ ad inſtantiã creditorũ ſtatuereť tẽ
pus. ſecus autem ſi ſubſtitutus vel ſequens in gradu inſtaret vt
ſtatuereť tempus ipſi inſtituto ad implendũ cõditionem quia
tunc non debet audiri per iſtum tex. Aliqui tenuerunt opinio

nem Pe. ⁊ Cy. dicẽtes ꝙ ad inſtantiam ſubſtituti potuit ſtatui
tꝑs. ⁊ ſi infra illud non impleat intelligeť eſſe excluſus a poten
tia implendi. ⁊ cõſequẽter ab hereditate. ſecus ſi fuiſſet pure in
ſtitutus: ex qꝛ habereť pro repudiãte ſi infra terminũ ſtatutũ ad
inſtantiã inſtituti non adiret. iuxta no. in. d. l. quãdiu. Sed ſi ſta
tuatur tꝑs ad inſtantiam creditoris: tũc ſi eſſet pure inſtitutus
habereť pro adeunte. facit. l. ſi. C. de iure delibe. nã modũ con
tumacie aſſumiť id quod eſt ſibi deterius. ⁊ vtilius parti aduer
ſe. arg. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interroga. actio. ſed vbi quis
eſt inſtitutus ſub conditione poteſtatiua. tunc poſt lapſum ter
mini dati ad inſtantiam creditoris videť ꝙ nõ poſſit haberi ꝓ
adeũte ex quo conditio non eſt impleta. Sed poſſent tũc mitti
creditores in poſſeſſionẽ bonoꝝ. per ea que habenť in. d. l. ſi qs
inſtituatur. vel forte poſſet dici ꝙ habeatur pro adeũte. facit. l.
8 qui põt facere. ff. de reg. iur. † vbi patet qđ q̃ põt facere vt poſſit
ſatis videtur poſſe facere. ⁊ ſic ad ꝓpoſitũ non poſſet heres pa
rere conditioni ⁊ adire hereditatẽ videtur haberi perinde ac ſi
conditionem impleuiſſet ⁊ adiuiſſet hereditatẽ quo ad hoc vt
teneať creditoribꝰ. ⁊ ad dictã. l. ſi quis inſtitu. ver. itẽ ſi cõditio
ni. põt dici ꝙ ibi conditio non erat in poteſtate heredis. Hec tñ
ſolutio non videť bene tuta ꝓpter principium qđ loquitur de
poteſtatiua. ideo tenendũ videtur ꝙ non habeatur pro adeũte
tunc quando eſt inſtitutus ſub cõditione lꝫ poteſtatiua. vt no.
Bar. in. l. quãdiu. la. iij. ff. de acquiren. heredi. ⁊ in. l. ſi quis ſuus
ad finem. ff. de iure deliberã. ⁊ in. d. l. ſi quis inſtituať. Et aduer
te qꝛ tenendo opinionẽ Bar. oporter reſpõderi ad no. in. l. quã
9 diu. in quãtum ibi videť notari † ꝙ ad inſtantiam ſubſtituti põt
ſtatui tempus inſtituto infra qđ adeat. põt reſponderi ad illud
qđ illud debet intelligi qñ quis erat inſtitutus pure. ſecus quã
do eſt inſtitutus ſub conditionẽ poteſtatiua: qꝛ tunc videť ſibi
data poteſtas illam implendi vſqꝫ ad vltimũ vite ſpiritum. ideo
non põt arctari vt ante impleat. ⁊ hec opi. videť ſatis poſſe ſuſti
neri. tamen forte non eſſet abſonũ dicere ꝙ iſtud quod hic dꝫ li
mitareť niſi ad inſtantiam ſubſtituti fuerit tẽpus ſtatutũ. ſicut
etiam contingit quãdo quis eſt pure inſtitutus. licet de iure ha
beat tẽpꝰ vt poſſit adire vſqꝫ ad triginta annos. l. licet. C. de iu
re deliberan. tñ põt ſtatuti tẽpus. ff. qđ adeat ad inſtãtiã ſubſti
tuti. vt no. in dicta. l. quãdiu. ⁊ no. ff. de ſucceſſo. edict. l. j. §. ſed vi
dendũ. cũ. §. ſequẽti. ⁊ pro iſta opinione quam ſequunť Petrus
⁊ Cy. facit qꝛ debemus fauere vltime volũtati vt ꝗ̃ citius fieri
poterit ſortiatur effectum argumẽto. l. ⁊ qꝛ defunctorũ. ff. de in
terro. actione. ¶ In glo. in ver. heres erit. ibi id eſt tranſmittit.
10 Aduerte qꝛ ideo ſic exponit gl. propterea qꝛ † in vltimo vite ſpi
ritu non poteſt quis ſe immiſcere hereditati. l. ſi. cum ibi notatis
ff. quando dies legat. ced. Sed bene ex quo deſtituitur teſtamẽ
tum in vita ipſius filij: qꝛ certum eſt conditionem non poſſe im
pleri in vltimo vite ſpiritu quãdo conſiſtit in faciẽdo ſicut erat
hic. tunc ſtatim erat ſuus heres. ex quo erat in poteſtate patris
tempore mortis. ideo tranſmittit hereditatẽ ad ſuos heredes. ⁊
intellige ad oẽs ſecũdũ cõmunẽ opinionem. vt plene no. Bart.
in. l. ventre. ff. de acquirẽ. heredi. etiam dato qđ ſe non immiſcue
rit cum nec potuerit vt predixi. Aduerte etiam qꝛ illud qđ dicit
gl. niſi habeat ſubſtitutũ. facit pro opiniõe q̃ habet ꝙ datio ſub
ſtituti vulgaris tollit ſuitatẽ. de qua ꝑ Bar. in. l. ſi filiꝰ heres. ff.
de liberis ⁊ poſthu. lꝫ Bal. ibi ⁊ Ang. ⁊ etiã hic teneant cõtra
rium. de quo plene dixi in. d. l. ſi filius heres. poſſet tamẽ reſpon
deri ad hanc gl. ꝙ nõ loquiť qñ filius erat pure inſtitutus. ſed
quãdo filiꝰ erat inſtitutus ſub cõditione poteſtatiua q̃ nõ pote
rat impleri vltimo vite ſpiritu. quo caſu qꝛ ꝯditio nõ fuit imple
ta filius nõ fuit heres nec potuit eſſe. ideo mirũ ſi tunc admit
tiť ſubſtitutus: qꝛ tũc nõ potuit trãſmittere ex quo cõditio nõ
fuit impleta. q̃ ratio ceſſat quãdo pure fuit inſtitutus ⁊ datus
ſibi ſubſtitutus vulgaris. ⁊ dic de materia vt dixi in. d. l. ſi filꝰ.
11 ¶ † Extra gl. tãgit Bar. qñ quis dicať deſinere poſſe aliqđ fa
cere ⁊ quando dicatur deſinere poſſe impleri conditio poteſtati
ua. ⁊ in effectu cõcludit ꝙ quatuor modis põt hoc cõtingere. pri
mo ex perſona eius qui debet implere ſeu aliqđ facere. ſcđo ex tẽ
pore. tertio ex materia. de qua debet fieri implemẽtũ. quarto ex
perſona eius cui debet impleri. ⁊ proſequiť ſingulos caſus. ⁊ cũ
eo trãſit hic Bal. ⁊ Ang. ⁊ cõcludit Bal. ꝙ tot modis deſinit
aliquid poſſe fieri quot modis incip. ⁊ poſſe fieri. nã quecũqꝫ ſunt
cauſe inducẽdi potẽtiã ille remote inducunt nõ potẽtiã. facit qđ
no. Bar. Bal. ⁊ Ang. in. l. j. ff. de tu. ij. ⁊ dicit hic addẽdũ id quod
Inno. no. in. c. extirpande. de prebẽdis. vbi cõcludit ꝙ qñ pena
venit cõmittenda ex facto affirmatiuo non eſt neceſſe monitio
nẽ aliquã precedere ad hoc vt veniat cõmittenda pena: ſecus ſi
venit committenda ex facto negatiuo. quod intellige niſi eſſet tẽ
pus prefixũ ab homine vel a iure per. c. licet cauſa. extra de elect.
Et adde dictis Bar. in quãtum tangit qñ cõditio adijciť in cõ
tractibus quando dicatur deſinere poſſe impleri conditionẽ. ⁊
qđ tẽpus inſit pro implẽda cõditione. ⁊ diſtinguit duos caſus
ꝙ aut precedit diſpoſitio ⁊ ſequiť cõditio. puta qꝛ quis ꝓmittit

dare ſtichum.⁊ ſi nõ dederit ꝓmittit dare decẽ. ⁊ tũc intelligiť
vt det ſtichũ cũ interpellabiť.ideo ſi interpellatus nõ det dꝫ cõ
ditio extare ⁊ poſſent peti decẽ. ſecus ſi non precederet diſpoſi
tio ſed dictũ fuiſſet ſi ſtichũ non dederis dabis decẽ:qꝛ tunc cõ
ditio erit impleta ſi deſinat poſſe dari ſtichus.l.ita ſtipulatus.ꝟ.
de ver.obli. Adde qꝺ lꝫ verũ dicat inſe tñ reſpectu materie de
qua igitur potius debuiſſet ponere exẽplũ qñ quis ꝓmittit ti
tio decem ſi aſcenderit capitoliũ ipſe titius vel ꝓmiſſor.nã tunc
põt eſſe dubium qñ talis conditio poſſet impleri.an debeamus
idẽ dicere in cõtractu qꝺ in legato.An vero ſit dicendũ idẽ qꝺ
in inſtitutione.de quo dixi.ſup gloſſ.in ver.vltimo vite ſpiritu.
Idẽ cõclude qꝺ in vltima volũtate ſi pcedat diſpoſitio condi
tionẽ idẽ eſt qꝺ in cõtractibus. Exẽplũ ſi teſtator mãdat here
di vt det rẽ certã titio.⁊ ſi nõ dederit det decẽ.nã teneť ad decẽ
ſi interpellatus nõ dederit rem legatã.l.j.§.item ſi ita.ꝟ.ad legẽ
falci.⁊.l.ſi cũ pfinitiõe.ꝟ.qñ dies leg.ced.Si ṽo nõ pcedit diſpo
ſitio. puta mãdat teſtator qꝺ ſi nõ dederit hẽs talẽ rẽ titio det
decẽ:tunc ſi nõ det cũ primũ põt teneť ad decẽ.vt dicto.§.itẽ ſi
ita.⁊.l.ita ſtipolatꝰ.ver.idqꝫ.⁊ ibi plene no.ꝟ.de ver.ob.⁊ ſic nõ
eſt idẽ hoc caſu qꝺ in contractibus.cũ in illis ſit neceſſe qꝺ deſi
nat res dari poſſe vt cõmittať ſtipulatio: vt ꝓbatur in.d.l. ita
ſtipulatus ver.idqꝫ.⁊ ibi plene no.de ver.ob.⁊ hoc qñ conditio
apponitur in perſona grauati. nam ſi apponeretur in perſona
honorati tunc ſi eſt affirmatiua diſtinguitur inter heredẽ ⁊ le
gatariũ:vt pdixi.⁊ no.in.l. ſi qs ita inſtituať.ꝟ.eo. Si vero eſſet
negatiua.tunc in vltimꝭs volũtatibꝰ impleretť per cautionẽ mu
tianã.vt.l.mutiana.ꝟ.de condi.⁊ demon. ſecus in ꝯtractibus: vt
no.in.l.ſiue apud acta.C.de trãſactio.⁊.l.j.C.de pactis. Iuxta
predicta reſtat vnũ dubiũ qꝛ dictum eſt.ſ.qñ cõditio poteſtati
ua dicatur deſinere poſſe impleri ſiue appoſita ſit in contractu
ſiue in vltima voluntate.de quo etiã ꝟ tetigit Bar.põt dubita
ri qd ſi in ſtatuto dicatur ꝙ pro tali maleficio cõdemnetur qs
in.c.⁊ ſi nõ ſoluerit vel ſoluere nõ potuerit amputeť ſibi manꝰ
vel ſi iudex dicto modo condẽnauit qñ dicať deſinere poſſe im
pleri.Bar.ꝟ dixit ꝙ dubiũ eſt ex eo qꝛ põt dubitari an ad hũc
caſum debeãt adaptari leges loquẽtes de cõtractibus an vero
leges loquẽtes de vltima volũtate.⁊ nõ decidit Bal.ꝟ dixit ꝙ
in quaſi cõtractu ſententie in qua dꝫ quaſi cõtrahi.l.iij.§.idem
ſcribit.ꝟ.de pecu.ſi iudex dixit cõdẽno te in qnqꝫ ⁊ ſi nõ ſolue
ris vel ſoluere nõ potueris amputeť ſibi manus. ſi qrať vtrũ ſi
nõ detur incõtinenti cũ primõ dari poſſit intelligatur deſinere
12 poſſe dari.† Cõcludit ꝙ ſi eſſet ſentẽtia lata in cauſa ciuili intel
ligeť eſſe tempus qꝺ datur iudicatis.de quo in.l.ſi cũ dica.§.ſi.
ꝟ.de arbi.⁊.l.ſi debitori.de iudi.⁊.l.ſi.C.de vſu rei iudi.⁊.l. debi
toribus.ꝟ.de re iudi.Sed in criminalibus in quibus poniť exẽ
plum:qꝛ nullũ tꝑs reperitur a iure ſtatutum erit in arbitrio iu
dicis quantũ tꝑs debeat expectari.arg.l.j. in ſi. de iure delibe.
Saluo niſi a ſtatuto eſſet tẽpus prefixũ: qꝛ tũc illud ſeruareť p
id qꝺ habetur in.l.ſed ſi conditioni.in prin.Ang. ṽo hic ſicco
pede trãſiuit:qꝛ ſimpliciter dixit ꝙ ſi cõdẽnatus ſit qs ad pedẽ
ſi.x.ſoluere non potuerit dicere nõ poſſe ſi elapſum eſt tẽpus ꝑ
fixum a ſtatuto ad condẽnatiões pecuniarias ſoluẽdas ⁊ plus
non dicit.Sed idem ipſe Ang.in.l.j.ꝟ. de inuſto teſta. dicit ꝙ
lꝫ Bar.hic querat ⁊ nõ ſoluat.tñ expectabiť per totum tẽpus
quod datur iudicatis ad ſoluendũ: qꝛ tale tꝑs ineſt in ſentẽtia
allegat.l.fin.C.de vſu rei iudi.⁊ in.l.ij.ꝟ.de re iudi. Tu adde qꝺ
conſiderandũ an ſententia incipiat a precedenti diſputatione:
vt qꝛ cõdẽnet in.x.⁊ ſi nõ ſoluerit condẽnet in amputatione pe
dis vel manus.an vero incipiat a precedenti cõditione: qꝛ ꝯdẽ
13 net in amputatione pedis ſi nõ ſoluerit.x.† Primo caſu eſt ad
uertendũ qꝺ nõ videť eſſe differẽtiã inter cõtractus ⁊ vltimas
voluntates qñ incipit a pcedente diſpoſitione vt dixi. lꝫ Bar.
hic nõ plene declarauit.⁊ ſic videreť ꝙ deberet cõmitti condi
tio ſententie.ſi interpellatus non ſoluerit. ſicut in ſimili ꝯtingit
in contractibus ⁊ vltima voluntate.tñ ſatis puto ꝙ cũ ſumus
in actu ſententie que cõtinet condẽnatione pecuniariã quãuis
ex cauſa criminali debet intelligi ꝙ inſit tempus qꝺ datur con
dẽnatis in cauſa ciuili ad quãtitatem ſoluendã.ſi aliud tꝑs nõ
ſit prefixũ a ſtatuto.ar.l.abſentẽ.§.j.ꝟ.de penis.vbi in crimina
libus in pꝛi ciuiliõ pcedať quatenus fieri poſſit.⁊ fuit de mente
Ang..n.d.l.j.de iniuſt.teſt.⁊ ſic nõ videtur recurrendũ ad arbi
triũ iudicis ꝓut dixit Bald.Si vero ſentent.a incipiat a prece
dẽti conditione.vt qꝛ dixit iudex ſi nõ ſolueris.x.te condẽno in
amputatione pedis.tũc iſte caſus eſt magis dubius. nã videť
iſta ſenet.a valere qꝛ ſi non poſſ t fieri ſub conditione.l.j.§. bi
duũ.ꝟ.quãdo appel.ſit tamẽ lata tenet. ⁊ qꝛ in ſimili caſu quan
do incipit a conditione eſt differẽtia inter cõtractus ⁊ vltimas
voluntates vt dixi ſuperius: qꝛ iſta cõditio ſi nõ dederis talem
rem dcs.x.vel ſi nõ dederis.x.des talẽ rẽ in vltimis volũtatibꝰ
dicť deſinere impleri:ſi cũ primũ põt nõ impleret vt dixi.ſecus
in cõtract.bus:quia expectari debet donec deſinat poſſe imple
ri.l.ita ſtipulatus.de verbo.obl. Unde põt tunc eſſe dubiũ an
talis ſententia regulari debeat ſcꝺꝫ leges loquẽtes de ꝯtractibus.
an ſecundum legesꝰ loquẽtes de vltima volũtate.videť ꝙ potꝰ.
debeat regulari ſcꝺm leges loquẽtes de vltima volũtate: qꝛ
alias ſi regulareť ſcꝺꝫ leges loquẽtes in ꝯtribꝰ deberet expecta
ri vſqꝫ ad terminũ mortis. ⁊ ſic delictũ remaneret impunitũ ꝯ
l.ita vulneratꝰ.ꝟ.ad legẽ aql. ideo ne ꝟ cõtingat potiꝰ reguleť
ſcꝺm leges vltime voluntatis.Uel põt dici ꝙ ex quo in hoc ca
ſu nõ bñ repeririť tꝑs ſtatutũ de iure.ꝙ tunc hoc relinquẽdum
eſt arbitrio iudicantis.ꝑ id qꝺ dixit hic Bal.⁊ qꝺ habeť in.l.j.
§.ſi.de iure delib.⁊ iſta pars videtur verior de iure.

14 **Nepotes.** † Liberi ſeqũtis gradus poſt filiũ pſte ſub oĩ cõditione inſtitui.h.d. ¶ Noc.ꝙ
dictum eſt in ſummario ⁊ aliud cõmode notari nõ põt. ¶ In
gl.huius.§.ibi ⁊ pro prima.puto ꝙ gl.ſit corrupta vitio ſcripto
ris ⁊ voluerit dicere ꝑ ꝓxima opi.nã ꝑ illa bene facit illud qꝺ ſe
quiť in glo. ꝙ liberi primi gradus interdũ plus habẽt a iure ⁊
maius priuilegiũ ꝙ alij qui ſunt vlteriores gradus. vt ptꝫ in.l.
iubemus alleg.in gl.⁊ aduerte qꝛ opi.Ioã.⁊ A.zo.cõiter tenet.
⁊ illã ſequiť gl.in.l.ſi pr̃.C.de inſti.⁊ ſubſti. Pe.⁊ Cy.ibi ⁊ aliȷ̃
doc.⁊ illã dixit hic Bar.magis equã. ⁊ ſequiť Bal.⁊ Ang.ꝟ
⁊ in.l.ſuus.in prin.ꝟ.eo.Sed cõtra illã opi. ⁊ ꝓ ſecũda hic poſi
ta fortiter facit iſte text. dũ vult ꝙ etiã ſi redigant nepotes ad
conditionẽ filij poſſint inſtitui ſub omni conditione ⁊ ſic etiã
caſuali.⁊ exponere verbũ redigẽtur.i. redigi poſſint eſt literam
violare.Et pro ſcꝺa fortiter facit.l.ſuus.in princi.nam exceptio
debet eſſe de contentis ſub regula.l.nam quod.§.ſi.ꝟ.de pe.leg.
⁊ ſic cũ exceptio poſita in principio.l.ſuus.de filio ſiat de ꝓpſo fi
lio.quãdo eſt ſuus principaliter ⁊ eſſentialiter.ergo ſimiliter re
gula in principio poſita debet intelligi de ſuo eſſentialiter ⁊ po
tentialiter.nõ autem de ſuo tantum potentialiter:qꝛ tunc exce
ptio que ibi ſit non eſſet de regula. Itẽ pro iſta parte bñ facit
l.ii.§.ſi ſub ea.ꝟ.de cõtratabu.vbi nepos obtinẽs primũ gradũ
videť equiparare filio emãcipato qui poterat inſtitui ſub omni
conditione vt ibi patet iuncta.l.illud.§.j.eo.ti. Itẽ bene facit.l.
j.§.itẽ ſciendum.in vltimo reſponſo de ſuis ⁊ legi. vbi equipa
rat filium eſſe inſtitutum ſub poteſtatiua conditione ⁊.nepotes
ſub omni conditione:vt ibi patet.ſicut ſi filius decedit pendẽte
cõditione: demũ poſt eiꝰ mortẽ venit ſequẽs ita ſi nepos fuerit
ſub ſtitutus ſub omni cõditione.⁊ ſic caſuali ſi decedit illa pẽdẽ
te vult litera qꝺ demũ ꝑ mortẽ nepotis teſtamẽtum eſt deſtitu
tum ⁊ ſuccedit ſequẽs in gradu puta pronepos.quod non cõ
tingeret ſi teſtamẽtũ eſſet nullũ ex quo nepos nõ obtinebat pri
mũ gradũ.⁊ heres inſtitutꝰ ſub cõditione caſuali. ⁊ dicit Bar.
qꝺ gloſ.in.d.§.itẽ ſciẽdũ.⁊ dicto.§.ſi ſub ea.videtur tenere opi
nionẽ ſecũdã hic poſitã.Sꝫ reuera nõ clare apparet hoc ex illis
gl.qꝛ poſſent intelligi ſm not. hic in prima opinione. nã ex ꝑſe
⁊ ſpecifice nõ bene colligitur qꝺ velit tenere ſecundã opinionẽ.
fatetur tamen Bar. qꝺ in iura preallegata multũ ſtringunt ꝓ
ſecũda opinione.Puto qꝺ ſatis poſſet defenſari illa ſecũdũ opi
nio de iure.ſt.ꝑ id qꝺ habetur inſti.de exheredat.liber. in prin
cipio.§.j.⁊.l.ſi.C.de liber.preteritis.in qbus patet qꝺ erat differẽ
tia inter filios primi gradus preteritos ex vna parte ⁊ filias vel
nepotes ex alia:qꝛ filij primi gradus dicebant teſtamẽtũ nullũ
ſed filie femine ⁊ nepotes veniebãt ꝑ ius accreſcendi ad certam
partem.Nec obſtat qꝺ habetur in.l.poſthumorũ. de iniuſto te
ſtamento.quia loquitur quãdo veniebant nepotes quaſi poſt
humi. nam tunc nõ erat differentia inter poſthumos nepotes
⁊ filios poſthumos.vt habetur in dicto ti.inſti.de exhere. libe.
§.j.⁊.ij.Hodie tamẽ puto ſatis clarum qꝺ prima opi.hic poſita
eſt vera: qꝛ correctũ eſt illud ius qꝺ ponit differentiã inter filios
⁊ nepotes.⁊ inter filios ⁊ filias.vt ptꝫ in.d.l.ſi.C.de lib. preteri.
Sed de iure.ſt.nõ bene reperiebať qꝺ nepos obt.nẽs primũ lo
cũ tꝑe teſtamẽti diceret teſtamẽtũ nullũ ſi erat natus. ſꝫ ſi qñ
veniebat tanꝗ̃ poſthumus vel quaſi iuxta.d.l.poſthumo.⁊ de
materia dixi in.d.l.ſi.circa ſi.ꝟ.de condi.inſti.

15 **Solemnus.** Incapacitas medij tꝑis inſtitutionẽ nõ vitiat.h.d. ¶ † No.ex tex.qꝺ tꝑa ex
trema ſunt conſideranda nõ media qꝛ ſic ſtatuit legiſlator. qꝺ
intellige verũ niſi medio tꝑe tãta fuerit mutatio ſtatus qꝺ ſu
ſtuleri.e nõ ſolũ q̃ ſunt iuris ciuilis ſꝫ etiã gẽtiũ: qꝛ tũc talis mu
tatio etiã medio tꝑe ꝯtingẽs noceret.l.interiit.ꝟ.de condi.⁊ de
mon.facit qꝺ habetur in.l.res q̃.C.de dona. inter virũ ⁊ vxor.
⁊ qꝺ no.Bar.in.l.j.§.ſi.ꝟ.de cõtratabu. ¶ Noc. qꝺ interdũ ſit
mutatio de bono in malũ.⁊ ſic de ſtatu capacitatis ad incapa
citate.⁊ tũc tenendũ eſt qꝺ hic dicť: qꝛ ſi ꝯtingit in medijs tem
poribus ⁊ ſolũ tollat ea que ſunt iuris ciuilis nõ nocet. ſecus ſi
in extremis temporibus vel auferat etiã ea que ſunt iuris gen
tium. Interdum vero mutatio ſit de bono in bonũ vel in me
liu.re tunc nõ nocet.vt habetur in.l.ij. qui fideicomiſſa. ſupra
eodem. ¶ In glo.peregrinus ibi id eſt deportatus.⁊ ſic acci
tur hĩn mala parte alibi accipitur in bona.auť.omnes peregri
ni.C.communia de ſuccel.

Seruus

Seruus alienus. Nõ ſumat̃ ſʒ Bar.ſʒ ṗ
dicī ſcðʒ eũ ꝙ exẽplã ſũ
marij p̃cedentis.§.z dicit tenẽdã lec. Jo.de qua in glo. Poteſt
tñ ſummari ſm Bal.ſic. Ubi lex conſiderat certũ z determina
tũ tẽpus quedam a principio impediũt que medio tempore nõ
16 impediunt.hoc dicit. Uel aliter ſm Ang.† Inſtitutio cõditio
nalis deducta ad caſum a quo nõ põt incipere non vitiat̃ ſi tẽ
pore exiſtentis condiõnis ad poſſibilitatẽ fuerit reducta hoc.d.
17 ¶ † No.ex tex.primo de iſta dictiõe mox.ꝙ videtur interdũ ve
ficari etiam in tempore triennij cum tanto tempore vſucapiat̃
18 res mobilis.l.j.C.de vſuc.trãſf. ¶ † Itẽ not.ꝙ iacẽte hr̃ditate
videt̃ poſſe inchoari preſcriptio.qð videt̃ cõtra tex.l.ſeru⁹ here
ditarius.de ſtipu.ſeruo. Sed rñde ſm Ang.ꝙ hic loquit̃ i pre
ſcriptione que cauſatur a poſſeſſione vſucapiẽtis bona fide z ti
tulo.item etiam põt inchoari cõtra hereditatem iacentẽ.caſus
eſt ſingu.ſcðm eum qð no.z tene menti. Sed contrariũ loquit̃
in preſcriptione q̃ non cauſatur a poſſeſſione ſed ex negligẽtia
ſola non petẽtis.nã tũc non põt inchoari cõtra hereditatẽ iacẽ
tẽ vt ibi patet. Nõ obſtat ꝙ habetur in.l.ſi ſeruus hereditarius
ff.de diuer.z tempo.preſcrip.qꝛ reſpõderi debet prout ibi no.p
glo. Preſcriptio vero inchoata cõtra defunctuʒ bene cõtinuat̃
cõtra hereditatẽ iacentẽ.lʒ ſm Ang.reſtitutio poſſit locũ habe
re ex clauſula generali.de qua in.l.j.in fi.ff.ex qui.cau.maio.alle
gat qð habet̃ in.l.labeo.ff.de nautico feno.z qð habet i.d.l.ſi
ſeruus de diuer.z tẽpo.preſcrip.ſcðm vnum intellectum. Sed
melius facit quod habet̃ i.l.ſi.de nautico feno.z in.l.penul.z in
l.cum filius in.§.cum in hac.cum ibi not.per glo.z doct.ff.de ṽ
bo.obli. ¶ In glo.j.aduerte qꝛ hec glo.fuit facta timore Azo.qꝛ
vbi res deuenit ad caſum a quo non potuit incipere videtur vi
tiari.l.qꝛ in eum caſum.ff.ad leg.aqui. Sed certe illud procedit
quando in extremo tempore hoc eueniret.ſecus qñ i medio vt
hic fuit.ideo nõ habet nocere per id qð habetur in.§.preceden
ti.z propter h̃ tenet opinio Jo.qꝛ nõ eſſet neceſſe limitare hãc
l.prout glo.limitauit ſecũdũ alios intellectus. Adde qꝛ puto
ꝙ etiã ſi traditus fuiſſet teſtatori poſt iura.C.ex quo a p̃ncipio
non habuit libertatẽ nõ habebit ſi poſtea tp̃e cõditiõis eueniẽ
tis reperiatur eſſe ab extraneo vſucapt⁹.ar.g.l.quod ab initio.
ff.de reg.iuris. ¶ Ultimo allegat̃ iſte tex.per Bal.z Ang.ꝙ ſi
aliquis impetrauit p̃bẽdã vacaturã vel canonicatũ:ſi poſt li
teras talis gratie cõceſſe ducat vxorẽ que vxor poſtea decedat
ſi poſtea p̃benda vel canonicatũ vacet qꝛ debeat cõſequi virtu
te literarum canonicatũ vel p̃bẽdã vt ſic mediũ tẽpus nõ im̃pẽ
diatur p id qð hic dr̃. Sed contrarium tenent canoniſte vt ipſi
dicunt:qꝛ per ſequens matrimoniũ videtur renũciaſſe illi gra
tie.allegat no.in.l.ex fine quod ait de diuor.z in.l.qð ſeru⁹.de
conditione ob cauſam. Sed melius tñ facit quod no.in elemẽ.
gratie.extra de reſcriptis ꝛc.

Si ſeruum communem. Si ſeru⁹
cõis cuʒ
libertate iſtitut⁹ redimit̃ in vita teſtatoris efficit̃ hr̃s neceſſari⁹.
ſecus ſi poſt mortẽ teſtatoris redimat̃ p pupillũ:qꝛ nõ erit teſta
tori nec pupillo heres neceſſarius.h.d.vſq; ad verſi.ſʒ ſi cũ liber
tate. ¶ No.ex tex.primo ꝙ lʒ tp̃e teſtamẽti ſeruus cõis iſtitut⁹
cum libertate non ſit inſolidum teſtãtis tempore teſtamẽti.ſuf
ficit tñ ꝙ reperiat̃ eſſe inſolidum teſtatori a tẽpore mortis.ad h̃
19 vt efficiat̃ heres neceſſarius teſtãtis. ¶ † No.etiã ꝙ pupill⁹ an
te euẽtum ſubſtitutiõis põt acquirere:z p̃derit ſubſtituto. An
aũt poſſit diminuere patrimoniũ in preiudiciũ ſubſtituti pupil
laris videretur dicendũ ꝙ non per ea que no.in auf.res que.C.
cõmunia de leg. Sed cõtrarium tenuit hic bal.p no.in.l.j.§.ſed
nõ;nullos.ff.de tu.z ra.diſ.vbi patet ꝙ ſubſtitut⁹ cogit̃ habere
ratũ id ꝙ factũ fuit per pupillũ ſeu eius nomine.facit ꝙ habet̃
in.l.quoties.ff.de acqui.here. Non obſtat auf.res que.qꝛ illa ha
bet locum in ſubſtitutione fideicõmiſſaria nõ aũt in ſubſtitutio
ne pupillari.per ea que habẽtur in preallegatis iuribus.z ſic te
net hic Bal.z tangit incidẽter an filius teneat̃ dotare matrẽ i
opẽ vel ſororẽ inopẽ.de quo in.l.cũ plures.§.penul.z l.tutor.§.
i ſoluẽdis.ff.de adminiſtra.tut.z in.l.nõ omni.C.de admini.tu
to.in qbus videt̃ dicendũ ꝙ nõ niſi eſſet ſoror ex eodẽ patrona
ta.de quo per Gui.in.l.j.C.de moſſi.do. ¶ In glo.j.hui⁹.§.ibi
ſi ſimpliciter.expone id eſt ſine libertate.ite ibi hodie accreſcet.
Adde dum glo.dicit hodie dictionẽ etiam:qꝛ idẽ erat de iure
antiquo p iura hic allegata in glo. Et aduerte qꝛ ſi erat ſolus
ſeruus cõis nõ facta mẽtione libertatis:quia ratiõe partis ſocij
tenebat̃ ſeruus adire pro illa parte:ex quo nõ erat alius q eſſet
heres teſtatoris cũ ipſe ſeru⁹ inſtitut⁹ eſſe nõ poſſet accreſcebat
cõſocio alia pars.z ſic in effectu ad ipſuʒ ſpectabat mediãte ſer
uo tota hereditas in qua fuerat ipſe ſeruus inſtitut⁹.z p conſe
quẽs portio ſerui teſtatoris.z p cõſequẽs et portio quã habebat
teſtator ipſo ſeruo cõi accreſcebat ipſi ſocio.z ideo mediãte iuſ
ſu ipſius ſocij poterat adire hr̃ditatẽ in qua fuit inſtitutus ipſe
ſeruus cõis. Si aũt fuiſſet inſtitutus in dimidia ſine libertate z
alter dat⁹ coheres in alia dimidia:tũc videt̃ ꝙ ſeruus ille cõis
remanet p dimidia coheredis.z pro alia eſt ſocij ꝑut erat.tñ qꝛ
ipſe ſeruus nõ poterat hereditatẽ ꝑ aliqua parte ſibi acquirere
illa dimidia quam de mero iure debebat habere ſocius i dimi
dia illa in qua ſeruus erat inſtitutus attrahit ad ſe illã aliam.z
ſic accreſcebat ſibi tota illa dimidia ex iuſſu cui⁹ illã dimidiaʒ
habere poterat z h̃ p̃cedunt qñ ſeruus cõmunis inſtituit̃. Si
aũt ſeruo cõi fiebat legatũ:tũc ſi cuʒ libertate nõ tenebat datio
libertatis ſʒ accreſcebat pars ſerui q̃ habebat legatũ parti cõſo
cij.z ſi aliud erat legatũ ſeruo illud etiã ſpectabat ad ſociũ.z ſic
habebat ſeruũ q fuerat cõis z acquirebat ei inſolidũ.z ſi¹r lega
tũ factũ ipſi tali ſeruo cõi cui erat legata libertas.l.verũ.§.ſi cõi.
cũ ibi no.ff.pro ſocio. Sʒ ſi fuerat legatũ factũ ſeruo cõi nec erat
legata libertas tũc ſeruus remanebat cõmunis ꝑut erat.z ſic
hr̃dis teſtãtis z ſocij:ſed legatũ totũ ſpectabat ad ſociũ.d.l.ve
rũ.§.ſi cõmuni.ff.pro ſocio.cum ibi no.hodie vero ſi legat̃ liber
tas ſeruo cõmuni cogit̃ heres teſtatoris redimere euʒ z ſoluere
p̃ciũ pro eo.z ſic conſequit̃ libertatẽ.l.j.C.de cõi ſer.ma. ¶ In
glo.in ver.nõ efficiet in fi.ſupple erit tñ voluntarius hr̃s ipſi pu
pillo vt hic dr̃.z dicit gl.in principio ſui. Et aduerte qꝛ h̃ limi
tant aliq ſi ipſe pupillus poſt redẽptionẽ dederit libertatẽ ipſi
ſeruo cũ debita ſolẽnitate.alias non erit heres aliquo modo ex
quo eſt ſeruus ipſius impuberis. Sed certe hoc nõ videt̃ eſſe ve
rum imo videt̃ qð eo ipſo qð eſt redẽptus per pupillũ cõſequa
tur libertatẽ etiam ſcðm hec tẽpora virtute teſtamẽti paterni:
qꝛ etiã ſi non fuiſſet redẽptus potuiſſet ſeruus oblato precio
partis conſocio cõſequi libertatẽ etiã ſecũdum iſta iura ſcðm q
erat ſpeciale vt hoc caſu poſſet ſeruus q fuerat cõmunis teſta
toris licet non fuerat redẽptus per eũ nec per eũ poterit offerre
preciũ conſocio.vt eſt caſus ſing.ff.titu.j.l.ſi ſeruus cõmunis.z
per hoc non patet eſſe verũ quod dicũt aliqui:videlicet ꝙ vbi
non fuerat redẽptus per teſtatorẽ nec per pupillũ accreſcebat
conſocio.nam illud non p̃cedebat hoc caſu quãdo erat ſubſti
tutus pupillo:vt patet in.l.ſi communis.ff.tit.j.

Sed ſi cum ſit. Si ſolus ſeru⁹ cũ libertate iſti
tuat̃ libertatẽ recipit a ſeipſo.
ideo a ſe ipſo adimi non põt.h.d.ſm Bar.z Ang. Uel ſic ſm
20 Bald.† Seruo cum libertate inſtituto:libertas ſola adimi nõ
põt:qꝛ ſicut legari nõ põt a ſeipſo:ita nec adẽptio fieri a ſeipſo.
¶ Hoc.ex tex.vltra ſũmariũ quod ſiue diſpoſitio q̃ fit i vltima
voluntate veniat per modũ acquirẽdi ſiue per modũ adimẽdi
requiritur confirmatio per aditionẽ hereditatis.z ideo in caſu
iſto qñ ſeruus ſolus eſt inſtitutus cum libertate ſi valeret adem
ptio libertatis vel hereditatis oporteret hanc adẽptionẽ cõfir
mari per aditionẽ hereditatis.ꝙ fieri nõ põt ſi facta eſſet adẽ
ptio hereditatis:qꝛ ſi vnũ oppoſitoꝝ confirmaretur p reliquũ
ꝙ nõ eſt poſſibile ſm Bal.z ſi facta eſſet adẽptio libertatis nõ
poſſet confirmari per aditionẽ hereditatis quia nõ poſſet adi
ri hereditas per ſeruum qui reperiretur ꝑpalis teſtantis non
habendo libertatem. ¶ Ex p̃dictis poteſt notari id qð dicit
21 hic Bar.verum † quod nulla clauſula teſtamẽti ſeu appoſita i
teſtamẽto poteſt aliquid operari niſi confirmetur per aditionẽ
hereditatis.z ideo ſcðm eũ illa clauſula caſſans z irritãs omne
aliud teſtamẽtum ꝛc.videtur quod requirat aditionẽ heredita
tis in ſecundo teſtamẽto in quo eſt inſerta. Sed Bal.hic dicit
quod iſtud non eſt verum:qꝛ primum teſtamẽtũ per ſecũdum
eo ipſo erit caſſum z ſublatũ quod ex ſecũdo poterat adiri here
ditas lʒ non fuerit adita per legẽ cum in ſecundo.ff.tit.j.z idẽ
tenuit hic Ang.dicẽs dictũ Bar.procedere ſi non agnoſcitur
hr̃ditas nec poſſet agnoſci.alias bene ſufficiat ſola agnoſcẽdi
potentia.per.d.l.cum in ſecundo.z facit quod nota.Bart.i.d.
22 l.ſi iure.ff.de leg.ij. ¶ † No.etiã ꝙ ſeruus inſtitutus cũ libertate
dicitur habere libertatem a ſeipſo. Similiter etiam dicitur here
ditatem a ſe ipſo habere:quia nõ habet per mediam perſonam
alterius ſed hʒ immediate a teſtatore hereditatẽ vel libertatem
l.ex parte.ff.de acquirẽ.heredita.z ſic quilibet heres põt dicere a
ſeipſo libertatẽ:quia directo illam habet a teſtatore z nõ p me
diam perſonã alterius.z per hoc dicit Bal.z Ang.ꝙ inter co
heredes nõ videtur eſſe aliqua obligatio:qꝛ quilibet a ſe ipo ha
bet partem in qua eſt inſtitutus z nõ a coherede.z ſic nõ debet
dici obligatio eſſe inter coheredes. Glo.tñ dicit cõtrarium in.l.
ſi poſt diuiſionem.C.de iur.z facti ignorantia.z non bñ ſecũdũ
eum. Sed tu dic quod illa glo.põt ſaluari quo ad aliũ reſpectũ
vt ibi voluit Bar.quia ratione quaſi cõtractus aditionis effici
untur res hereditarie cõmunes prout ibi tangit Barto. ¶ In
gl.in ver.ſed cũ libertate ibi ſed Joan.dicit h̃ vera:quia etiam
ſeru⁹ cõmunis cui fuit data libertas ſi redimatur per teſtatoreʒ
efficitur neceſſari⁹ heres.ex quo data fuerit ſibi libertas.vt pa
tet,in principio huius.§.z pro hoc facit qꝛ no apparet qð mu
tet naturam.z ſic videtur quod etiã habeat locum in ſeruo cõ
muni de quo fuit locutus.nam in illo etiã põt procedere ſi fuit
redemptus:qꝛ in dicto caſu eſt neceſſarius in quo caſu loquitur.

litera iſta. ¶ In gl.ſi.ibi q2 ſic eſſet res hereditaria.bar. nō pla-
23 cet hec ratio: qꝛ licet libertas nō ſit proprie res hereditaria ex eo qꝛ non reperitur eſſent aliter in hereditate.ſicut reperiuntur alie res hereditarie.tñ ſaltē potētialiter ⁊ cauſaliter pōt dici qꝺ libertas fuit in bonis teſtantis ⁊ cōſequēter in hereditate:qꝛ licet eſſentialiter non eſſet poterit illam cauſare ⁊ dare ipſi ſeruo ſuo. ſicut in ſim lib. vſufructu formali qui eſt ſeruitus. ⁊ nō eſt actualit. in bonis domini ſed ſolū potētialiter ⁊ cauſaliter:qꝛ poteſt illam cauſare ⁊ dare alteri.l.qꝺ no ſrū.ff. de vſufru. ideo Bart dicit q ideo ſeruus inſtitutus cum libertate libertatē habere ab ipſo:qꝛ nō expectata alterius aditiōe virtute ſue inſtitutionis efficitur ipſo iure liber ⁊ heres. ⁊ ſic non habet p me diam perſonam alterius.facit.l.ex parte.ff.de acquirē.here.vbi ſatis patet.quare aūt non poſſit adimi libertas ab ipſo ſeruo inſtituto cum libertate.glo.dicit hic q ideo nō pōt adimi:qꝛ libertatem nō habet vt heres nec vt rem hereditariam ideo nō pōt adimi vt heredi.ſed Bar.dicit quod hoc debet intelligi quādo ſeruus ſolus erat inſtitutus cum libertate prout videtur ſentire gl.in ver ſolutio. ⁊ idem etiam dicit ipſe Bar.in.l.ſi ita.§.regula.ff.de. liberis ⁊ poſthumis. ⁊ Ang.hic ideo dicit eſt ratio quare non pōt adimi libertas:qꝛ talis ademptio ſicut ⁊ aliam teſtamēto diſpoſita requirit cōfirmationē per aditionē hereditatis. ſꝫ hoc caſu non poſſet confirmari:qꝛ remaneret ſeruus. ⁊ ſic nō poſſet eſſe heres nec hereditatē adire.ideo non tenet ademptio. quia inſtitutio ſerui proprii ſi non habet libertatē non eſt valida vt.ꝓpterea poſſet adire hereditatē.facit inſtitu. de heredi. inſtitu.§.primo ⁊ ſecundo. ⁊ qꝺ no.glo.prima huius.§. ⁊ per hoc Bar. vult q ſi ſeruus haberet coheredē.tunc quia eius aditiōe poſſet confirmari ademptio valeret. ⁊ innuit q valeret ademptio ſue eſſet ademptio libertatis ſue hereditatis. Ang.vero hic videtur velle q tunc qñ habet coheredē poſſet adimi hereditas ſz non adimatur libertas:qꝛ coherede adeūte erit liber. ⁊ coherede totam hereditatē habebit.ſeruus videtur dicere qñ adimeret libertas:qꝛ ſi illa valeret ⁊ confirmaretur per aditionem coheredis remaneret pars hereditatis data ſeruo quam nō poſſet: ne libertate habere. ⁊ ideo tunc videtur velle q tunc teneat ademptio libertatis. Sꝫ tu potes tenere ſecure q lꝫ habeat coheredē non teneat ſola ademptio libertatis vel hereditatis tantū:qꝛ etiam tūc qñ habet coheredē dꝫ vtrūqꝫ a ſeipſo habere.vt eſt caſus in.d.l.ex parte. ⁊ ideo nō pōt vnū ſine reliquo adimi:ex quo ſimul ambo ſunt data.l.ſi ita.§.regula.ff.de liberis ⁊ poſthu. ⁊ qꝛ ſicut a ſeipſo diceretur habere hereditatē:ita diceret ademptio fieri a ſeipſo q fieri non pōt cū a ſeipſo non poſſit fieri ademptio. ſicut nec a ſeipſo poſſet ſibi legari p.l. legata inutiliter.ff.de adimē.lega. ⁊ per l.qꝺ dꝫ in iſto tex. ¶ In ea.gl.ibi ſibi dari nō pōt.ſupple qꝛ inter dantē ⁊ recipiētem debet eſſe diſtinctio perſonalis per id qꝺ no.in l.ſecūda.ff.de ſtipu ſeruo. ⁊ c.ſi extra de in ſi. Et aduerte qꝛ pōt dici q illud qꝺ dicit glo.poterat procedere ſcōm hec tēpora.vꝫ quod ſi ſeruus ſol9 erat inſtitutus nō poterat ſibi ipſi legari.nec per hoc videbatur data libertas.ſed debebat libertas expreſſe dari.hodie vero pōt dici q cū ſit ſtatutum q legato ſeruū ipſi ſeruo videatur ex hoc velle relinquere libertatē.l.ſi.alleg.in gl.videtur q hodie ſi ſeruus cōis fuerit inſtitutus ſolus. ⁊ ipſe ſibi ipſi fuerit relict9 q ex hoc ſatis dicat etiam data libertas per dictā l.ſi. ⁊ per conſequēs qꝺ habeatur pro.in.l.ex ſi ſeruus communis eſſet cum libertate inſtitutus. ¶ In ea.gl.ibi qꝛ nimio nec alia res. quaſi velit dicere q ſi ſe ſibi poterit relinquere a ſe ipſo.tñ intellige vt ſuperius dixi ſz nec etiā alia res pōt legari ſibi a ſemetipſo.vt probatur in iuribus allegatis in glo. ¶ In eadē gl.ibi poſſet adimi.ſupple in codicillis prout loquitur litera. ⁊ cum ſubdit gloſ.ergo ⁊ hereditas ſup. l. poſſet conſequēter adimi in codicillis cum hereditas nō poſſit haberi abſqꝫ libertate.quod tamē vt dicit glo.non debet eſſe ſuppl. qꝛ hereditas non pōt dari nec adimi.vt.ff.de.ſi.hereditatē.C.de codicillis. ⁊ in.§.ſi.allegato in glo. ¶ In eadem gl.ibi notatur de libertate tantum.ſed certe licet hic dicat ſolū de libertate q illam habet a ſeipſo non tñ negat quin etiā hereditatem habeat a ſeipſo.ideo dicēdum eſt qꝺ tam hereditatem q libertatē habet a ſeipſo:quia non per mediam perſonā alterius nec expedit q ſpectet aditionē alteri9.imo ſtatim mortuo teſtatore efficitur liber ⁊ heres.ff.de acqu. here.l.ex parte. ¶ In ea.glo.ibi habeat libertatem a ſeipſo ſupple ⁊ ſic quodāmodo a ſeipſo ſibi ipſi videtur relinqui libertas. Itē ibi ergo melius dixiſſet cur ergo nō poteſt ei legari.ſupple etiam alia res a ſeipſo. ¶ In eadē glo.ibi ſunt appoſita heres ⁊ legatarius ſupple qꝛ alias res hereditarias reperitur in hereditate ⁊ ideo eo ipſo qꝺ heres acquirit hereditatē acquirit etiam dominium cuiuſcunqꝫ rei hereditarie lꝫ non acquirat poſſeſſionem.l.cum heredes.ff.de acquirē.poſſeſ. ⁊ ſic cum ſemel haberet dominium ratione tituli heredis non poſſet habere dominium amplius rei hereditarie per legatum ſeu titulo legati:quia ſemel dominus non pōt amplius effici dominus nec poteſt res propria legari.l.res.ꝓprias.

C.de leg. ⁊ ſic titulus legati ⁊ heredis in ea re ſe non cōpatiuntur. Item non pōt ratione legati effici debitor ſi ſibi legaretur res hereditaria ab ipſo herede qꝛ ſic eſſet creditor ⁊ debitor ſui ipſius. quod eſſe non debet.l.granius.ff.de fideiuſſo. Sed libertas nō dicitur proprie res hereditaria.nec reperitur in hereditate ſicut alie res reperiuntur.licet potentialiter ⁊ cauſaliter fuerit in bonis defuncti.facit quod no.glo.in.l.manumiſſio.ff.de iuſti. ⁊ iu. ideo bene compatitur ſibi libertas cum hereditate.imo dicit gl. cenſetur connexa:quia hereditas ſine libertate haberi non poteſt. ⁊ ſic eſt glo.declarata.

Summarium.

1 Conditio non expectatur cuius euentus nil operatur.
2 Seruus dupliciter alienari poteſt.
3 Subſtituto locū no habet quādiu ſpes eſt qꝺ inſtitutio duret.

1 S I ſeruus. Glo.prima ponit caſum. Et hoc intēdit ſm Bal. † Cōditio cuius euētus nil operetur expectari non debet.hoc dicit. Et facit quod habetur in.l.aliquando.ff.ad velleia. ¶ In textu ibi inſtitutus ſupple ſub alia cōditione data libertate vt tangit glo.prima. Item ibi conſecutus.ſupple ⁊ venit cōditio adiecta inſtitutioni antequā veniat conditio adiecta libertati. Item ibi pōt ⁊c. ⁊ ſic erit heres voluntarius nō autem neceſſarius:qꝛ vt ſeruus ſit neceſſarius teſtatori expedit vt libertatem habeat ex teſtamento ex quo habet hereditatē.vt probatur inſti.eo.ti.in §.ſeruus autē.hic autē non habebat libertatem ex teſtamēto ex quo illam viuo teſtatore fuit cōſecutus:quia forte redempt9 a teſtatore fuit manumiſſus vel forte propter aliquod premium ex iuſta cauſa.l.i. ⁊.ii.C.ex quibus cauſis premium ſer
2 ui liber.accep. † Item ibi alienari poteſt dupliciter intelligi. vno modo qꝺ eum alienauit poſtq̄ redemerat eū. ⁊ ſic iuſſu emptoris qui eſt nouus dominus adibit hereditatem:quia per alienationē videtur ſolū reuocata libertas nō hereditas infra eodē. l.quotiens.§.ſeruus. Itē pōt intelligi quod teſtator ipſum ſeruū alienauit ſcilicet reſpectu partis ſue quam habebat in ſeruo. ⁊ ideo ſi alienauit alteri conſocio iuſſu ſocii ⁊ emptoris cum tunc ſit vterqꝫ communis poterit adire hereditatē. ⁊ ſic debet intelligi iſte text. Itē ſi vero heres poſt mortem non videtur quod hoc bene poſſet eſſe:quia ex quo ſeruus erat inſtitutus ſub cōditione non videtur quod interim pendēte conditione alius poterit eſſe heres qui poterat alienare. vnde qualiter ſit intelligendum tangitur in glo ſi. ⁊ ibi dicetur. ¶ In gl.ii.ibi acquirē a ſocio.hoc intellige quando viuo teſtatore non fuit cōſecutus libertatē.nec fuit redemptus a teſtatore:qꝛ tunc procedit quod dicit gl quod ſi inſtitutio fuiſſet data pure lꝫ libertas fuiſſet data ſub conditione acquireretur ſocio iſta hereditas. intellige ſecundum iſta tempora ſecundum que non poterat dari libertas ſeruo communi. ⁊ ſic non fuiſſet curandum quod libertas fuiſſet data ſub conditione ⁊ penderet conditio. Sed hodie debet expectari euētus conditionis libertatis. ⁊ differretur ſimiliter libertas data in inſtitutione ſecundum ea que not. in.l.quotiens.§.ſin. ff.eo. ¶ In glo.ſi.in principio glo.iſta fuit facta timore cōtrarii quod tetigi ſup litera. ¶ In eadē gl.ibi deficere ſupple vt eſſet ſubſtitutus vel alius qui veniret in inſtitutione nō habente effectum propter defectū conditionis. Sed certe illa expoſitio cōmu-
3 niter reprobatur quia † donec eſt ſpes quod habeat locum inſtitutio non eſt locus ſubſtituto vel alteri.vt infra de acquirē.heredit. l.quādiu ⁊ ſic non potuiſſet ſubſtitutus vel ali9 tanq̄ heres alienare ſeruū.ideo ſ.quēs expoſitio communiter tenetur: vꝫ quod hic erat coheres qui ſeruum alienauit pendēte cōditione. ⁊ intelligi debet ſm Bal.quod erat coheres ſimpliciter datus ⁊ de per ſe.qui interim pendēte conditione inſtitutionis ſerui habebat adminiſtrationē ſolide hereditatis.iuxta nota.l.ii.ff.ſi pars here.pe. ⁊ per Bar.in.l.plane.§.ſi communitum.de leg. primo.et dum dicit gl.qui eum ſeruum.ſupple habet quod eſt.ff. ⁊ expone.i.habiturus eſt ſm Ang. ¶ In ead.glo.ibi precium partis. Aduerte ſi ſeruus non fuit redemptus a teſtatore coheres videtur ſolū pro parte qua fuerat defuncti ipſum alienare. ⁊ ſic precium illius partis habuiſſet. ⁊ ſi alienaſſet alteri q̄ ſocio interim pendēte conditione libertatis ⁊ extitat cōditio inſtitutionis adiecta ipſi inſtitutionis ſerui poterit adire iuſſu illius qui erat ſocius ⁊ iuſſu emptoris.per.§.ſeruus plurium.inſti. de heredi. inſti. ⁊ hoc modo coheres habebit precium partis. ⁊ ſeruus nō habebit libertatem.lꝫ eueniret conditio libertatis ſecundum iſta tempora etiam ſi vellet dare precium partis locii per iſtum tex. Nec obſtat.l.ii ſeruus communis.allega.in glo.quia eſt ſpecialis in illo caſu qꝺ ſeruus communis cui fuerit relicta libertas poſſet ſecundum hec iura conſequi libertatē dato ꝓcio partis conſocio qui alias regulariter aliud eſſet ſecundum hec iura.vt no.glo.in.d.l.ſi ſeruus communis. Si autem teſtator eum redemerat: tūc quia non fuit pure data hereditas nec libertas ſꝫ ſub cōditione fuit inſtitut9 ⁊ ſub alia data libertas.ideo poſt mortē teſtatoris re-

manſit ſeruus. ⁊ pendente conditione inſtitutionis ⁊ libertatis potuit per coheredem alteri vendi. ⁊ ſi pendēte cōditione libertatis eueniat conditio inſtitutionis poterit adire hereditatem iuſſu emptoris qui interim cenſebitur heres ꝓ dimidia cum coherede ſerui. Sed ſi poſtea eueniat cōditio libertatis illa trahitur retro. facit. l. quod dicitur. ff. de acquiren. her. ſeu de teſta. mili. ideo habetur perinde ac ſi pure fuiſſet inſtitutus cū libertate. ⁊ ſic deſinet emptor eſſe heres. ⁊ ſeruus efficitur heres neceſſarius propter cauſam de preterito. prout in ſimili dicitur in. l. iij. §. qui fideicōmiſ ff. eod. vnde non erit etiam neceſſe q᷑ hoc caſu det ſeruus preciū partis alicuius quo fuerat redemptus per teſtatorē. imo precium habitū ab emptore per coheredem videtur quod ſit reſtituēdus emptori, a quo in effectu ſeruus euincitur. ⁊ iſtud puto hic fuiſſe de mente Ang. licet non declaret. nā dicit quod licet fuerit factus heres emptor deſinit eſſe adueniente conditione libertatis ⁊ ipſe ſeruus effectus liber habebit ius directū heredis autoritate iuris ciuilis. allegat quod habetur i. l. pater filio. ff. eo. ⁊ propter hoc dicit q᷑ licet ſeruus adeūdo hereditatem faciat dñm heredē directo. tñ ſi poſtea deducitur ad ſtatum ex quo pōt eſſe liber ⁊ heres ꝓpter cauſam de preterito dñs deſinat eſſe heres ⁊ ipſe recuperat ius directū. ¶ In eadē ibi ſicut hereditatē. Aduerte q᷑ in caſu de quo dixi ſi fuit facta redemptio per teſtatorē nō erat adēpta hereditas nedum libertas vt predixi. ⁊ l. pater filio. nō loquitur in ſeruo cōi. ſed in ꝓprio ⁊ ſic poteſt, dici q᷑ loquitur etiā ſatis in caſu iſto qñ fuit redempt᷒ per teſtatorē. ⁊ ſic fuit proprius. ⁊ potes dicere q᷑ hereditatē interim adiuit ſed nō perpetuo vt q᷑ veniente, cōditiōe, libertatis habebit etiā tunc hereditatē vt predixi. vbi autē ſeruus nō fuiſſet redēptus videtur q᷑ tunc nō habebit libertatē nec hereditatem put litera videtur velle. ⁊ ſic hoc caſu nō procedit gl.

Quo ſocij. Si hereditatis delate duobus ſimul cedit duos ſeru᷒ vterq; erit neceſſarius. h. d. ¶ In tex. ib orcinū libertū. i. cenſebitur directo habere libertatē. ⁊ ſic eēt manumiſſus ab vtroq; dr enī orcin᷒ ab orthos q᷑ eſt recte. ⁊ ſic recte fact᷒ liber ⁊ libert᷒ vtriuſq;. ¶ No. q᷑ vbi nō appet pri᷒ ⁊ poſterius idē iudicādū de plurib᷒ tāq̄ ſimul ꝯcurrētib᷒. q᷑ intellige ſm Ange. niſi preſumptio ſit ꝓ altero vel ꝯ alterū ꝓpter aliq᷑ accidēs. facit. l. quoties. §. cū in bello. ff. de rebus dubijs. q᷑ dixi. ff. notādū eſt vtile ſm Ang. ad. q. de plurib᷒ ragacinis ſimul currentibus ad brauiū ſi ſimul currit ⁊ nō apparet q᷑ prius applicuerit. et plus nō dr quaſi velit q᷑ facit iſte tex. q᷑ vterq; admittatur. Sꝫ in ꝯtrariū facit q᷑ neuter hēat. l. ſi pueri. ff. de reb᷒ dubijs vt de hoc dicēdū. vt. ff. e. l. hoc articulo. ⁊ q᷑ ibi no. Bar. ⁊ l. qui filiabus. §. penul. de lega. j. Quid aūt ſi equus primo venit ad brauiū ſine ragacino qui cecidit currendo. no. Bar. in. l. j. §. per eū. ff. de acqui. poſ. vbi dicit diligenter ſunt ponderanda verba ſtatuti an recipiunt equū currentem primo venientē. an vero primo venientē cū equo vt primo caſu ſufficiat equū prius veniſſe. ſecus in ſecūdo. Itē ſm Ang. eſt hic vtile multum ad queſtionē quā diſputauit Jac. de belui. de qua per Bartolum in. l. gallus. in fi. pri. ff. de liberis ⁊ poſthumis vꝫ ſi mulier peperit in vndecimo mēſe vel decimo. ⁊ non apparet an ex primo viro vel ex ſecūdo habuit. nam facit tex. q᷑ ad vtriuſq; parētis hereditatē admittatur nam quodammodo eſt velut orcinus. nā videtur quod debeat dici heres vtriuſq; ſicut dixit hunc ſeruum eſſe libertū orcin᷒ ⁊ heredē duorū. ⁊ tñ nō videatur poſſibile q᷑ ſit orcinus libert᷒ duorū inſolidū. ſꝫ toleratur hoc ꝓpter cauſam dubietatis vt ſit libert᷒ orcinus ⁊ heres duplicis familie. ⁊ hec lex facit meli᷒ quā ꝓ hac parte. Sed tu de queſtione predicta dicꝫ not. per Bar. ꝺ. l. gallus. in fi. prin. ⁊ ibi dixi.

Summarium.

1 Error ſcripture qualiter probetur.
2 Dictum qñ ſcripto preualeat.
3 Tabellionis qualitas attenditur vt eius dicto credatur.
4 Error in nomine appellatiuo actum vitiat.
5 Error notarij difficile probatur.
6 Quantitas minor in maiori continetur.
7 Note numerū ſignificātes in inſtrō ſcripte ipſum nō vitiant.
8 Inſtitutio Jacob. patriarche duplici de cauſa fuit valida.
9 Error in ſcriptura qñ vitiet diſpoſitionem.
10 Error quot probetur teſtibus.
11 Conditio deſtinata in teſtamento omiſſa ipſum vitiabit.
12 Notarius circa factum pactum nil innouabit.
13 Error qñ ⁊ qualiter probetur.
14 Dicta in ꝑfatiōibus cēſentur repeti in ſequētibus. ⁊ nu. 17. ⁊ ſeq.
15 Inſtitutio quam teſtatorem conditionalem facere voluit vitiatur ſi conditio intenta omittatur.
16 Heres eſſe nō preſumitur qui per errorem inſtitutioni adijcitur.
17 Error qñ preſumatur ⁊ qñ ſimulatio.
21 Seruitus non ſine facto conſtituitur.
22 Curia ſi p errorē inter comitatiuos deſcribitur rei nō ꝑiudicabit.
23 Notario de falſo damnato an poſſit in ſententia reſeruari facultas conficiendi inſtrumenta.
24 Heres aliter q̄ nomine proprio poteſt demonſtrari.
25 Modus non curatur ſi alias certitudo habeatur.
26 Demonſtratio vꝫ facta ſigno ac ſi facta eſſet nomine proprio.
27 Dictio vter idem q᷑ dictio ſi quis operatur.
28 Inuitari poteſt quis ad matrimonium ſpe premij.
29 Heres in ius defuncti ſuccedit.
30 Hereditas eſt ius vniuerſale.
31 Ius an ſit quid q᷑ diuidi poſſit.
32 Obligatio omnis morte ſoluitur.
33 Inſtitutio in re certa ad vniuerſalem trahitur inſtitutionem.
34 Succeſſio vniuerſalis in re certa aſſignate non commenſuratur.
35 Paganus non poteſt partim inteſtatus decedere ⁊ parte inteſtatus.
36 Inſtitutus in re certa iure accreſcendi petitur inſtituto vniuerſaliter repudiante.
37 Teſtator ius accreſcendi prohibere poteſt.
38 Ius accreſcendi non cenſetur prohibitum teſtatore dicente titium inſtituo in fundo tantum.
39 Manifeſtiſſimum dicitur etiam quod ex coniecturis apparere probatur.
40 Cauſa inteſtati qñ ad ſe trahat cauſam teſtati.
41 Seruus vt liber ſit quibus verbis inſtitui poſſit.
42 Cauſa teſtati vniuerſalior ⁊ potentior eſt cauſa inteſtati.
43 Poſtea dictio interuallum tēpis non importat neceſſario.
44 Verbū teſtis ambiguū cōtra producentem eſt interpretandū.
45 Inſtituo verbū primum ⁊ ſcōm gradum cōprehēdit quemadmodum ⁊ ſubſtituo.
46 Libertas reuocatur ſi ſeruus alienetur.
47 Alienatio facta non nocet vbi ſeruus adimitur.
48 Dies ſuſpendit hereditatem que ſuſpendit hereditatem.
49 Acceſſorium ſuſpenditur principali ſuſpenſo.

Quoties. Diuiditur iſta lex in duas ptes principales quoniam primo tractat de forma inſtitutionis. ſecundo de inſtitutionis effectu. ſecūda ibi. §. heredes. prima ſubdiuiditur. nā primo ponit quando fuit erratum in corpore. ſecundo in quātitate. tertio quando in ipſa inſtitutione quarto quando in appoſitione perſone vltra mentem teſtantis. quinto quando dubitatur de certitudine inſtitutionis. ſecūda ibi ſed ſi nō in corpore. tertia ibi tantundem. quarta ibi ſed ſi cum primum. quinta ibi in. § ſi quis nomen. ⁊ nota ſecundum Bal. quod primo loquitur de erroribus habentibus vitiare. ſecundo de his qui nō habēt vitiare. Et breuiter hoc dicit vſq; ad. §. tātūdem. Error in corpe vitiat inſtitutionem ⁊ legatum. ⁊ ſimiliter error in nomine appellatiuo. Sed error in quātitate cōtinua vel diſcreta vel aſſenſiue vel diſſenſiue diſpoſitionē non vitiat. ⁊ illud quod eſt dictū preualet ei quod eſt ſcriptum. hoc dicit vſq; ad. §. tantūmodo. ¶ Et nota quod in quantitate continua loquitur in ver. ſed ſi non corpore: vſq; ad ver. ſed ſi quis pro centum. ibi de quantitate diſcreta. ⁊ eſt quātitas continua. tertia quarta ⁊ ſimilia. diſcreta eſt decem centum ducenta ⁊ ſimilia ⁊ pone exemplum ſecundum Bal. ſi q᷑s intendebat inſtituere filium ſuum quem nūquam videat: ⁊ occurrat ſibi aliquis qui ſe aſſerit eſſe filium ipſius teſtantis. ⁊ ipſe hoc credens illum inſtituit. ⁊ ſimiliter poſſet poni exemplū licet non dicat quando quis factus eſt cecus ⁊ occurrat aliqs ei ſimilis in voce fratri teſtatoris facti ceci aſſerens ſe fratrem teſtatoris non tamen eſſet: ⁊ teſtator illum inſtituit. facit quod habetur in hiſtoria iacob ⁊ eſau. de qua in glo. prima. ¶ In tex. ibi patronus meus. ſupple heres eſto. cum tñ erraret in corpe. putās illū eſſe fratrē ſuū vel patronū cū nō eēt. ¶ In tex. ibi veſtē. ⁊ ſic errauit in corpore rei. ⁊ in noīe appellatiuo. ⁊ dū litera dicit lācē dic q᷑ erat certū vas. Itē ibi ſꝫ in ptes ſupple quota. vt pꝫ ex ſe. ⁊ q᷑d cōtineatur appel. quadrātis vel ſemiſſis. vide. ff. eo. l. ſeruū. §. heredi. Itē ibi p notā puta p binū. c.
1 ¶ † No. ex pn. ⁊ ē ex eo q᷑ ſequitur in text. qualiter ꝓbetur error ſcripture: q᷑ ꝓbatur ſi aliter fuit dictū ⁊ aliter reperiatur ſcriptū. facit q᷑
2 dicitur. ff. eo. §. tantūdē. ⁊. §. ſe. ¶ † Itē no. q᷑ etiā quando eſt idē ille q dicit ⁊ ille qui ſcribit dictum preualet ſcripto. q᷑ eſt not. et multo fortius qñ alius dicit ⁊ alius ſcribit. ¶ Not. ſm Barto. optimum arg. pro excuſatione notarij. ſi forte vnum fuit dictū per cotrahentes vel p notariū dum verba cōtractus proponebantur ⁊ aliter reperiatur ſcriptuꝫ vt nō preſumatur id factū falſo modo vel dolo. ſꝫ poti᷒ ex errore niſi aliud appareat ex circūſtantijs. q᷑ tene menti. Dicit tñ Bal. hic q᷑ contra ipſum facit q᷑ videtur q᷑ contra tabellionē debeat ꝑſumi ratione officij in quo debet eſſe diligens p ea que habentur. l. ſi quis ex argēta. §. j. ff. de eden. ⁊ q᷑ not. in. l. cū ita. §. ſpecies. de leg. ij. ⁊. l. fi. C. de mag. cōue.
3 Sꝫ dic ſm Bal. q᷑ † cōſideranda eſt qualitas perſone tabellionis, q᷑ ſi alias fuit bonus preſumatur ꝓ eo. Si vero fuerit alias

malus preſumit dolo ſcripſiſſe.p no.d.l.ſi quis ex argento.§.ñ.
z.l.iubemus.C.de probat.z.l.non omnes.§.a Barba ro.ſ.de
re mili.Sed ſubdit Bal.q ſi notari⁹ omittit ſolennitatē eſt p
ſumptio cōtra ipſaʒ de falſitate.z videt eſſe preſumptio iuris z
de iure.cōtra quā nō admittit pbatio p.l.iubemus.ad ſi.C.de
teſta.Sʒ aduerte qz licet generaliter videatur loqui de notario
mittēte ſolennitatē.tñ puto q debeat reſtringi qū.l.ſo notari⁹
omittit ſolēnitatē teſtam:ti p.d.l.iubem⁹.dū dt in tā neceſſaria
cauſa z adeo ſi omitteret ſolennitates in alio actu vel cōtractu
forte nō pcederet dictū Bal.p tex.a cōtrario ſenſu.z qz in alio
caſu hoc nō reperitur expſſum.z qz in penis mitior debet fieri i
terpretatio.l.ſi pſes.ſ.de penis.z regula in penia.de reg.iur.in
4 vj.¶ †No.etiam q error in nomine appellatiuo vitiat actuʒ.z
eſt ratio vt tangit Bal.qz videt eſſe ſimulata volūtas qñ erraf
in eo in quo nemo ſane mentis erraret.vt contingit qñ erraf in
nomine appellatiuo.facit.l.ſi.in ratiōe ſin.C.de heredi.inſtitu.
qd intellige ſm Ang.niſi fieret demonſtratio de preſenti forte
digito.vt qz diceret lego hunc bouē cū eſſet aſinus ipſo digito
demonſtrato.nam talis demonſtratio videt conſeruare d.ſpo
ſitionē vt ſingulariter no.z nō eſt alibi ſm Ang.in.l.que extrin
ſecus.ſ.de verb.obligatio.Idē pōt dici licet ipſe non dicat qñ
ante actum pcedit proteſtatio declaratoria volūtatis.vt voluit
gl.no.z ſingu.in.l.ſi quis in fundi voca.ſ.de leg.i.Et q dictuʒ
eſt.ſ.errorē noīs appellatiui vitiare pcedi ſm Bal.z Ang.qñ
eſt error in nomine appellatiuo vniuerſali.ſecus ſi fit error in no
mine apellatiuo nominis ſingularis ſeu vnius indiuidui puta
ſi diceretur lego fundum botrianum.cum re vera non eſſet bo
trianus ſed cornelianus:qz nō per hoc vitiabit diſpoſitio per
no.in.d.l.ſi quis in fundi.voca.¶ No.q ſcriptura implef p vi
uam vocem.qd cōtingit quādo eſt plus dictū z minus ſcriptū
5 facit.l.ſ.ñ.eo.¶ †No.q difficile eſt probare errorem notarij.et
difficilius eſt probare errorē qñ ipſemet teſtator ſcripſit.z ratio
eſt qz ipſe teſtator videtur qd voluerit mutare voluntatē qz di
cendo primo vnū z aliud ſcribēdo.Ideo difficilius ppter hoc
dicit probari poſſe.tamē etiam in eo quādo aliud dixit z aliud
ſcripſit.propterea qz volūtas in dubio non preſumit mutata.
niſi aliud probef.l.cum tacitum.z.l.quinquaginta.ñ.de pb.p
6 quot autem teſtes debet probari error infra dicetur.¶ †No.q
in omni quātitate maiori ſiue cōtinua vel diſcreta ineſt minor.
facit.l.diem pferre.§.ſi plures.z qd ibi not.de arb.ñ.z no.l.cuʒ
7 queſtio.in gl.magna.C.de lega.¶ †Ultimo no.qd note ſigni
ficatiue numeri poſſunt in inſtrumēto vel reſcripto ſcribi z non
vitiant inſtīm vel teſtamentum.qd procedit qñ ſunt note que
ſunt in cōmuni vſu.puta vnū.v.pro quinqʒ.z.x.p decē.z vnius
c.pro centum.nā tales note non vitiant regulariter.fallit tamē
in caſibus in quibus lex ſpecialiter diſponit vt ſcribatur extēſi
ue z nō per figuras literarum.vt in auf.qd ſiue.z incorpore vñ
ſumitur.C.de teſta.z in ſecunda conſtitutione.C.in ſin.z.C.de
vete.iure enucl.l.ij.§.pe.z in prima cōſtitutione.ff.§.pe.ſecus
in notis que nō ſunt in vſu.qz illa vitiāt actum per not.l.ſed cū
patrono.§.ſi.infra de bono.poſſeſ.z ſic vitiaret teſtamentū per
tales notas.qd limitat hic Bal.procedere in teſtamēto in ſcri
ptis.ſed in nūcupatiuo redacto poſtea in ſcriptis p notas inu
ſitatas licet ex tali ſcriptura nō poſſet aſſumi probatio nec fidē
facere tamen teſtamentum ex ſe valeret:qz tunc ex quo eſt nun
cupatiuū habet vires a nuncupatione.nō a ſcriptura.z ideo vʒ
ſicut valeret ſi nulla ſcriptura fuiſſet facta.facit.l.i.poſt pñ.ñ.ti.
8 ſ.z qd habef.l.ſed ſi pupillus.§.pſcribere.ñ.de inſtito.¶ †In
gl.j.in fin.poteſ dicere qd inſtitutio Jacob fuit valida duplici
de cauſa.primo qz Iſaac pater ſuus nō fuit omnino errās ſtā
tubās z dubitās.vnde dixit.vox quidē Jacob.ſed man⁹ eſau.
qz ſenſit illas piloſas ppter pelles alligatas ad manus.z in illa
dubitatione vel titubatione eligit ipſum Jacob inſtituere.Itē
quia ſuperueniente Eſau certificatus fuit qd ille qui fuerat aſſ
Eſau fuit Jacob.z tñ approbauit qd fecerat de ipſo Jacob.
vñ dixit loquens de ipſo bñdixi ei z erit benedict⁹.ſicut habef
in hiſtoria ſua z facit qd habef in.c.pe.xlvij.di.z.xxij.q.ij.ſecūdo
opponitur.¶ In gl.ij.ibi hunc ſextū eſſe fratrē.z ſic error fuit
in cōſanguinitate licet nō in corpore perſone.de quo per gl.in
membro precedenti.nam ſicut error in conſanguinitate.ſic z in ſi
liatione preſumitur cauſa finalis.vt voluit gl.in.l.ſi pater.ideo vi
tiat inſtitutionē.ſecus qñ erraref in aliqua qualitate q non in
duceret cauſam finalē.vt no.p Bar.in.l.demonſtratio.ſ.de cō
ditio.z demō.z facit ad predicta qd habetur in.l.nec apud.C.e.
ti.z.l.tale pactum.§.ſi.ñ.de pac.¶ In eadē gl.ibi nemo.§.qui
frater.z ſic ibi nō errauit teſtator ſed ex certa ſcientia ſic locut⁹
fuit teſtator:qz forte diligebat eū vt fratrē.licet ſciret ipſuʒ non
eſſe fratrem.hec autē ſcientia ſcdm Bal.preſumit ex aſſidua cō
uerſatione.per.l.de tutela.C.de reſti.in integ.l.octauū.ſ.vñ co
gnati.¶ In gl.emiſſe.in ſi.ſupple qz illa debet intelligi ſm iſtā
partē ibi no.in vltima ſolutiōe.Et tū opponit hic Ang.qd vide
tur loqui hic de teſtamēto in ſcriptis z videf velle litera q ſup

pleaf ſcriptura p oraculū viue vocis.nā hic nō dicitur pcedere
ex quo ſcriptura eſt de ſubſtantia actus per.l.cōtractus.C.de ſi
9 de inſtr.†Sʒ ipſe tñ dicit qd interdū de actu ſeu de volūtate nul
la eſt cōfecta ſcriptura z tūc ſi peccat in forma ex quo ſcriptura
eſt de ſubſtātia diſpoſitio vitiaf z intelligaf cōtrariū.Interdū
ſcriptura eſt facta ſed erronee.vt qz vbi debuit cōfici de cētū et
eſt cōfecta de ducētis vel ecōtra.z tūc pbato iſto errore ſcriptu
re diſpoſitio tenet.z ſic intelligaf iſte tex.quē dicit eſſe valde no
tandū:qz aliter nō videtur poſſe ſolui cōtrariū.z per hoc infert
qd ſi ſententia eſt in ſcriptis redacta ſed erronee alteto dictorū
modorū.tunc errore probato valebit ſentētia ſcdm id qd fuit i
veritate.ſecus ſi nō fuiſſet ſcripta quātitas aliqua.lʒ voce nō fue
rit nuncupata:quia tūc non valeret ſententia que requirit ex ſui
ſubſtātia ſcripturā.l.ſi.C.de ſentē.ex peri.reci.q dicit eſſe ſingu
10 lare z menti tenendū.†Per quot teſtes debeat error pbari con
cludit Bal.z Ang.q ſi error eſt in ſubſtantia voluntatis z diſ
poſitionis p tot teſtes debet pbari per quot pbari debet ipſa
diſpoſitio z voluntas.p nota.l.cū proponebaf.z ibi per gloſ.z
Bar.de leg.ij.allegat etiā Bal.glo.l.i.C.de codi.in ver.literas
quam dicit non eſſe alibi.ſed certe ſatis concordat gl.in.d.l.cuʒ
pponebatur.Si vero eſſet error circa accidentia.puta circa de
monſtrationē vel ſimilia.ſufficit tunc errorē probari p duos te
ſtes.l.heredes palam.§.ſed ſi notā.ñ.de teſta.z ibi no.

Tantundē. Error in ɔditiōe quā teſtator deſtina
uit inſerere in inſtitutiōe vitiat inſtitu
11 tionē.h.d.ſm Bar.vel ſm Bal.†Si teſtator deſtinauit inſere
re cōditionē z per obliuionē nō inſeruit nō valet diſpoſitio z cō
ditio p errorē ſcripta nō vʒ.h.d.¶ In tex.ibi pro nō inſtituto.
tripliciter pōt intelligi vt in gl.tangitur z ſuper ea dicef.Item
ibi p nō inſtituto habef ſupple put reperif ſcriptū.ſed bene he
res habebif p inſtituto vt voluit teſtōr.vt ēt voluit gl.¶ No.
ex tex.qd nō inſpicif factū notarij ſed partiū ſeu teſtātis.vt pʒ
12 in ver.ilē tractat.¶ †Itē no.q notari⁹ circa factū partiū vl te
ſtātis nihil pōt addere:detrahere vel mutare.z ſi alr facit nō vi
tiaf tota ſcriptura.ſʒ ſolū illud qd eſt additū:mutatū vel detra
ctū.z ſic facit ad no.in.l.ſi ex falſis.C.de trāſ.ibi tñ vt ipſe de al
legabaf falſitas z dol⁹.hic autem error.z facit.l.ſatis aperte.C.
de fal.z qd no.Inn.in.c.fraternitatis.extra d hereti.vbi Inn.
13 tio.loquif ſm Bal.¶ †Ultimo no.ſm Bar.q error pbaf qñ
in tractu de faciēdo teſtamētū vel contractum aliqd exprimit.
poſtea aliquid aliud ē factum.nam intelligitur factum per er
rorem.vt patet hic in eo qui deſtinauit inſerere conditionem
qd oportet intelligi antequā de teſtamento faciendo tractauit.
z poſtea ſubdit litera z nō addidit.z debet intelligi.ſ.tūc cū te
ſtamentū faciebat.idē videtur probari in.§.ſe.qd dicit Bar.in
tellige dū ſcdm no.per eū in.l.ſi quis in fundi voca.ſ.de le.j.z.l.
ita ſtipulatus.§.griſogonus.ſ.de ver.obli.Sed tu dic vt dicā i
§.ſe.¶ In gl.j.huius.§.ibi hic tantū in corde deſtinauit.Hec
ſo.lʒ in ſe poſſet eſſe vera:qz retētuʒ in corde ex quo nō eſt aliter
expſſus actus vel intētio nihil operaref.l.ſi repetēdi.cū ibi no.
C.de cōdi.ob cām.tñ nō videf bona:qz videf diuinare.ſequēs
etiā in ſe pōt eſſe bona:qz vbi morte pūētus nō addidiſſet fuiſ
ſet teſtm imperfectū ratione volūtatis.ſed nō voluiſſet.l.ſi ita q.
cū ibi no.ñ.de teſta.tñ hec ſol.diuinat.z recurrre ad ſolutionē p
quā ſurgit diuinatio eſt refugiū miſerorū.vt voluit gl.in.l.ſiliuʒ
quē habē.C.fami.herc.Tertia vero opi.q hic ſit opi.marcelli.
q nō eſt vera.nō vʒ bona:qz hic nō reprobaf illa opi.ſed cū illa
trāſit iuriſcōſul.ideo vʒ ſtandū tali opi.ſecus in caſu.l.ij qz ibi ex
preſſe reprobaf opi.marcel.z ſic nō videf data p gl.bona ſo.ad
§.ſʒ ſi nō in corpore.vñ Dy.hic dixit ecōtra.ad id q dixit gl.in
prin.vcʒ qd erit p.nō inſtituto.ſ.pure.ſʒ p inſtituto ſub ɔditiōe
ſicut deſtinauit teſtōr.z ſic pualebit voluntas teſtatoris ſcriptu
re.z ɔcordabit in effectu cū.§.ſʒ ſi nō in corp.Sʒ tūc ob.l.pe.C.
de inſti.z ſubſti.alle.in gl.Sed poteſ dicere q teſtator hic ante
quā veniret ad actū inſtitutiōis pdixerat qd volebat facere in
ſtitutionē ſub ɔdōne.ideo ſi poſtea aliud reperiaf ſcriptū qz repe
naf inſtō facta pure ſtaf poti⁹ volūtati teſtātis quā ſcripture.
ſʒ in ɔtrario nihil dixit aū actū inſtōnis ſʒ poſt inſtōne factā vel i
ipſa inſtōne dixit ſe additurū cōditionē.ideo tūc ſi poſtea nō adi
ciat vʒ penituiſſe.z ideo remanet inſtō pura.veruʒ qz iſta ſo.Dy.
vʒ aliquātulū literā violare.ideo Bar.h alr dixit.z tertio idē vo
luit Pe.vt hʒ refert bal.vcʒ q inſtō pſus vitiaf.vt h ſonat lī.
z hoc ideo qz erratū vʒ in qūtate ſubſtātiali z q diuerſificat ſubſtā
tiā diſponis.z ſic vʒ in effectu erratū in ſubſtātia:vt ita dixerim
in corpe inſtōnis.nā alia eſt inſtō ɔdōnalis in ſubſtātia.alia in
ſtitutio pura.facit q hʒ in ſili.l.i.§.ſi qs ſimplr.ſ.de vb.ob.z ideo
talis error hic vitiauit oīno inſtōnē ſicut ēt vitiat ſtipulationē p
ut hʒ in.d.§.ſi qs ſimplr.z.l.ita ſtipula.de vb.ob.z ad.l.pe.alle.
in gl.rñdet vt.ñ.rñdi circa ſolutionē Dy.Sʒ Bald.hic dicit q
14 opi.Dy.pōt ſuſtineri duplici rōne.prio qz illa q l pſtatiōib⁹ di
cunt intelliguntur repetita in ſeq.l.titia.§.idē rñdit.de vb.ob.Itē
ſcdo qz in caſu ex qñ deſtinauit facere inſtōnē purē z facit con
ditionalem

ditionalē detrahitur conditio ⁊ valet inſtitutio vt pura vt voluit
teſtator. vt ꝓbat hic in ſcđo rñſo. in ver. ſed ſi ꝯditione. ergo eo
dē modo dʒ dici in primo rñſo. quod dʒ valere inſtitutio vt cō
ditionalis ꝓut voluit teſtator ⁊ non vt pura ꝓut facta fuit ſeu
ſubſcripta. nā eñ nā in ſcđo rñſo vr̄ erratum in qualitate inſtōnis
ſubſtātiali eo modo ſicut in pmo rñſo. lʒ ſit eō ergo vr̄ qđ vtro
biqʒ ſeruari debeat volūtas teſtātis ꝓut deſtinauit ſicut ſerua
uit in ſcđo rñſo. nā ille tex. in iudicio meo cōfundit ronē Bar.
⁊ ideo eius opi. nō videt̄ bona. ⁊ melior vr̄ opi. Dy. n. ⁊ ad. l. ita
ſtipula. ⁊ ad. §. ſi qs ſimpliciter. pōt reſpōderi vt hic p Bal. qđ
ibi loqtur in ꝯtctibus: hic in inſtitutionibus. ⁊ ſic in vltimis vo
luntatis q̄ ſunt fauorabiliores. l. in teſta. ff. de reg. iur. ⁊ ſic videt̄
Bal. reſidere in opi. Dy. Ang. hic videt̄ variaſſe. nā primo re
fert opi. Dy. quā dicit ſe putare verā p id qđ habet̄ in ver. idem
tractat. Sed meli⁹ facit ver. ſed ſi cōditionē. qꝛ in ver. idem tra
ctat ſcriptor teſtamēti errauit ſcribendo aliud q̄ voluerit teſta
tor. vnde nimirū ſi poti⁹ tūc ſtat̄ volūtati teſtātis ⁊ habet̄ pro
non inſtituto ꝓut reperit̄ ſcriptū. ſed bñ habet̄ p inſtituto ꝓut
voluit teſtator. ⁊ ſic p inſtituto ſub cōditione vt voluit teſtator
⁊ nō pure vt fuit ſcriptū. vt voluit gl. in ver. nō futurā. ſed in ſe
cundo rñſo error fuit in ipſo teſtatore: qꝛ primo deſtinauit vnū
facere. ⁊ aliud fecit. ⁊ ſic ille tex. melius facit. Deinde ipſe Ang.
recitat opinionē Bar. ſimpliciter. vez qđ nō habeat̄ p inſtitu
to aliquo caſu ⁊ ſic ſpeciale hoc caſu. ⁊ ſubdit qđ de iſto. §. Bar.
facit feſtū in. l. ita ſtipula. ff. de ver. ob. ⁊ plus nō dicit. ⁊ ſic vide
15 tur trāſire vltimate cū opinione Bar. † Et aduerte qꝛ vr̄ poſſe
dici quod ſi teſtator deſtinauit facere inſtitutionē cōditionalē:
⁊ ſic inſerere conditionē in inſtitutione: tñ non ſpecificauit ali
quā cōditionē: ⁊ nūc ſi poſtea facit ſimpliciter inſtitutionē non
adiecta cōditione: tūc inſtitutio nō valet. ⁊ ſic poſſet ꝓcedere in
tellectus Bar. ⁊ ratio ſit: qꝛ voluit facere inſtitutionē purā. ⁊ idō
nō pōt valere vt conditionalis ex quo nō apparet certa condi
tio de qua cōditione teſtator ſcripſerit. ⁊ ideo rōne erroris ⁊ in
certitudinis vitiat̄ oīno inſtitutio. Sʒ ſi teſtator expreſſiſſet cō
ditionē quā deſtinauit inſerere: tunc ſi nō inſerat ſed ſimplici
ter faciat inſtitutionē: tūc valebit inſtitutio vt cōditionaliter fa
cta ſub cōditione. de qua ſenſit teſtator. ⁊ nō vt pura ꝓut voluit
Dy. ⁊ ſic hoc caſu ꝓcedat opi. Dy. p quā bñ faciūt rationes ſu
perius alle. ⁊ hoc intellige qñ incontinēti ⁊ nō ex interuallo poſt
deſtinationē declarat̄ p teſtantē poſtq̄ deuentū eſt ad inſtitu
tionē. ſec⁹ ſi ex interuallo remaneret inſtitutio: qꝛ tūc nō receſſit
a pambula deſtinatione teſtatoris. ar. l. p retentionē. cū ibi not.
C. de vſur. ⁊ qđ no. Bar. l. pacta nouiſſima. C. de pac. Et aduer
te qꝛ ſ. ōm pdicta vr̄ poſſe limitari id quod no. p Bar. in. d. l. ita
ſtipulatus. in quātū dicit quod ſi in tractatu vel in pfatione fue
rit actū qđ pmiſſio ſeu ſtipulatio fieret ꝯditionalr̄ ⁊ poſtea pu
re quod tūc vitiat̄ ſtipulatio. nā illud vr̄ intelligēdū qñ nō fuit
ſpecificata certa conditio. alias ſi eſſet ſpecificata cēſeret̄ repeti
ta in ſtipulatione ſimplr̄ ſi nō ex interuallo eſt ſecuta ſtipulatio
p id quod hr̄ in. d. l. ita. §. idē i fidit. ⁊ ſecundū hoc nō eſſet dif
ferentia quo ad pdicta inter vltimas voluntates ⁊ ꝯtractus.
⁊ ſic non eſſet neceſſaria reſponſio Bal.

16 **Sed ſi cū.** † Perſona adiecta inſtitutioni p errorē
nō erit heres. h. d. ¶ In tex. ibi primū.
intellige qđ erat nomē proprium inſtituti. ⁊ ſimiliter intellige id
quod iſra dicit de ſcđo. ¶ No. vltra ſummariū ſm Bar. id qđ
dictū fuit in pcedēti. §. vez quod ſi i tractatu vnū eſt deliberatū
⁊ aliud poſtea factū pſumit̄ factū eſſe p errorē ⁊ nō ſimulatū. idō
Bal. ⁊ Ang. in pncipio huius legis vident̄ dicere oppoſitum
vez quod pſumat̄ ſimulatio. adeo dicit Bal. qđ vbi eſt vnū tra
ctatū ⁊ aliud deliberatū ⁊ aliud reperit̄ poſtea ſcriptū ꝓbat̄ er
ror: qꝛ ſcđm eum hr̄ nō ꝓbat̄ error ⁊ ſimulatio. ⁊ ſubdit Bal. ⁊
ſucceſſiue dicit Ang. in pn. hui⁹. l. qđ eſt vtile: qꝛ facit ꝯ vſura
rios ad ipſos cōuincēdos qñ primo tractāt de recipiēdo rem in
pign⁹ ⁊ poſtea faciūt fieri inſtrm̄ libere vēditionis. ⁊ pſumatur
pignoratitiū cōtractū ⁊ in fraudē vſurarū. facit ſm Bal. l. itē
qꝛ. §. ite vſurarū. ff. de pac. de quo remittit Ang. ad no. p Bar.
in. l. pacta nouiſſima. C. de pac. ⁊ aliter nō declarat qñ pſumat̄
error. ⁊ qñ ſimulatio. ⁊ vt dicit Bar. dixit pſumi errorē ⁊ nō ſi
17 mulationē. ipſi tñ aliter dicūt vt pʒ ex pdictis. † Ille articulus
videt̄ dubi⁹ ⁊ nō bñ declarat̄ p doc. poſſū dicere qđ interdū il
lud qđ dr̄ in pfatiōe vel tractatu tēdit directe ad faciēdā ſimu
lationē ⁊ oſtēdēdā. ⁊ nūc p dicta in tractatu ⁊ pfatione ꝓbat̄
ſimulatio. exēplū ſi inter partes fuit tractatū qđ fieret inſtrm̄ vē
ditionis certe rei p certo pcio: lʒ in rei veritate illa vēditio eſſet
ficta ⁊ ſimulata: vt vere eſſet cōtract⁹ pignoris. vel eſſet oino
nulla ſi ſimularet̄ quod eſſet vera: ⁊ tūc ſi incōtinēti ⁊ nō ex in
teruallo fit inſtrm̄ vēditiōis ꝓbabit̄ poſtea p dictā pfationē ⁊
tractatū qđ fuit vēditio ſimulata. vt voluit Bar. i. d. l. pacta no
uiſſima. ſec⁹ ſi ex interuallo factū eſſet inſtrm̄ vēditionis: qꝛ tūc
videret̄ receſſus a ꝯctu pambulo ſi aliud nō apparet p. d. l. p retē
tionē. ⁊ l. cū in plures. §. locator horrei. ff. loca. Saluo niſi verba
pfationis ⁊ tractatus reſpicerent tēpus futurū: qꝛ tunc idē eſ
ſet ſi ex interuallo ſequeret̄ vēditio. vt voluit Bar. in. d. l. pacta
18 nouiſſima. † Interdū vero id q̄ dicit̄ in tractatu ⁊ pfatiōe non
tendit directe ad oſtēdēdā vel inducendā ſimulationē: ⁊ tūc ſi
actus q ſequit̄ in pfatione non bene cōpat̄ cū eo q̄ dictū eſt
in pfatione. aut cōmode pōt cū eo cōpati. ⁊ ſcđʒ illos interdici.
pmo caſu pone exēplū ſi in tractatu vel in pfatiōe eſt dictū q̄
fieret inſtrm̄ obligatiōis certe rei in pign⁹ pro certa quātitate. ⁊
poſtea fit vēditio rei p dicta quātitate: ⁊ tūc pſumat̄ erratū fuiſ
ſe p id qđ dr̄ ⁊ voluit hic Bar. Ideo ſi allegat̄ error ⁊ dicat̄ er
rone fuiſſe factū inſtrm̄ vēditionis cū debuiſſet fieri cōtractus
pignoris ⁊ docetur de eo qđ dictū fuit in pfatiōe lat. ꝓba
bitur error per iſtū tex. ⁊ qđ habetur in. §. precedenti. ⁊ etiam in
pn. l. n. §. j. ⁊ ſic intelligo dictū Bar. hic. ⁊ hoc intellige qñ ſequit̄
ipſa vēditio nō ex interuallo ſed incōtinēti poſt tractatū ⁊ pre
fationē. alias intelligeret̄ receſſum ab eo qđ dictū fuit in pfatio
ne ⁊ tractatu ſaluo niſi vel pfationes ⁊ tractat⁹ ſe haberēt ex
preſſe ad tēpus futurū p pdicta. ⁊ qđ no. Bar. in. d. l. pacta no
uiſſima. ⁊ hoc intellige verū qđ ex interuallo pſumat̄ receſſus a
tractatu ⁊ pfatione: niſi ex circūſtātiis aliud poſſet pſumi. vt qꝛ
forte res fuit vēdita lʒ ex interuallo p minori pcio dimidie iuſti
pcij ⁊ cū pacto de reuēdendo. nā pſumit̄ tūc cōtractus ſimulat⁹
fact⁹ in fraudē pignorꝫ ⁊ vſurarū ⁊ pſertim ſi fuerit facta vēdi
tio vſurario vel pſone que cōſueuit tales cōtract⁹ ſimulatos fa
cere in fraudē vſurarꝫ. per id qđ habet̄ in. c. ad noſtrā. de emp. ⁊
19 vēdi. ⁊ c. illo vos. extra de pigno. † Scđo caſu qñ illud qđ dictū
eſt i tractatu ſeu pfatiōe pōt ſe cōpati cū eo qđ poſtea eſt actū. ⁊
id qđ actū eſt pōt intelligi ſʒ qđ dictū fuit i pfatiōe: ⁊ tūc dictū
in pfatione intelligitur repetitū in actu ſequēti. exēplū in. l. itē
qꝛ. §. fi. ff. de pac. qñ fuit actū vt mutuaret̄ pecunia. ⁊ fuit dictū q̄
donec ſolueret vſuras ſors nō peteret̄. ⁊ ſi poſtea eſt mutuata pe
cunia ⁊ facta cōuētio qđ reddat̄. intellige q̄ debeat reddi ſi vſu
re nō ſoluant̄. ⁊ hoc qñ incōtinēti ⁊ nō ex interuallo ſecuta fuit
cōuētio. alias videret̄ de illa receſſum niſi vba expſſe ſe haberēt
ēt ad futurū. d. l. p retētionē. cū ibi no. ⁊ facit q̄ no. Bart. in. d. l.
pacta nouiſſima. Itē pōt poni exēplū i caſu. §. itē ꝗde. vt pōt pa
tere ex his que ibi dixi. Itē pōt poni exemplū p no. per Bar. in
d. l. itē quia. puta ſi fuit dictū in tractatu ⁊ pfatione q̄ debeat
certa quātitas mutuari ſʒ debeat fieri inſtrumētū de duplo ſor
tis. nā ſi quis poſtea ꝯfiteat̄ ſe recepiſſe. c. ex cauſa mutui: intelli
geret̄ factū de duplo. ⁊ ſic ſolū quinquaginta fuerūt mutuata: qꝛ id
qđ dictū eſt in pfatione pōt ſe cōpati cū eo qđ eſt factū ⁊ hoc
ſepius eſt dictum. tñ hoc intellige qñ nō ex interuallo ſequitur
actus poſt pfationē ſeu tractatū. Et ex pdictis habes declara
tum quādo illa que in pfationibus dicunt̄ intelligant̄ in ſe
quentibus repetita. Itē quādo ex his que in pfationibus di
cuntur probet̄ ſimulatio. ⁊ ſimiliter qñ ex his que in pfationi
bus dicunt̄ probet̄ error. ⁊ intellige pdicta qñ de ipſis pfa
tionibus conſtat. alias ſi de illis nō coſtaret p inde eſſet ac ſi ille
nō interueniſſent: qꝛ paria ſunt aliqd nō eſſe ⁊ nō appere. vt no.
20 ff. de cōtrahē. emp. l. in lege. † Aduerte tñ qꝛ ſupradicta pñt du
pliciter limitari. primo inquātū dictū eſt qđ id qđ dictū eſt in p
fatione intelligit̄ repetitū in actu ſequenti qñ cum illo poteſt ſe
cōpati. nā illud videt̄ intelligendum qñ ad implemētū eius qđ
dictum eſt in pfatione nō requirit̄ aliqđ factum interuenire.
vt contingit in exemplis poſitis. ſ. ſec⁹ ſi ad eius implemētū re
quireret̄ factū qđ non interueniſſet in actu ſequēti. exemplum. ff.
dictum fuit in pfatione q̄ ille qui habebat duos fundos vi
cinos venderet vnū ex illis cenni pro certo pcio tñ hoc qđ tēpo
re traditionis fiende de ipſo fundo emptori liceret ipſi vēditori
imponere ſeruitutem eūdi per ipſum fundū qui vendi deberet
ad fundum vicinū qui erat remanſurus debēti vendere alium.
nam tunc ſi vendatur fundus de quo in pfatione fuit dictū
21 ſʒ in traditione nō fuit impoſita ſeruitus: qꝛ † ad illā cōſtituēdā
requirit̄ factū. ⁊ ſic ad implementū eius qđ dictum fuit in pfa
tione non intelligit̄ dictū in pfatione eſſe per omnia repetitū
in actu ſequēti. ſed ſolū intelligit̄ repetitū quo ad hoc vt cēſeat̄
erratum in ipſo actu ſequēti. ex quo omiſſum fuit factum quod
requirebat̄ ad implemētū dicti in pfatione. vt ꝓbat̄ in. l. ſi ti
bi li. erū. ff. de act. empti. ⁊ l. ſi binarū. ff. de ſeruitu. vrbano. pre
dio. ⁊ iſtud fuit de mēte Bar. in. l. itē qꝛ. ff. de pact. ¶ Itē ſcđo
inquātū dictū eſt ſi aliquid prius dictū eſt. ⁊ poſtea ex interual
lo ſequitur actus quod videtur receſſum a primo dicto: niſi ver
ba dicta in pfatione ſe expreſſe habeant ad futurum. nā hoc
videtur pcedere in his que dicunt̄ in pfationibus. ſec⁹ in his
q̄ dicunt̄ in contractu ex quibus ius ſit quēſitum parti: qꝛ tunc
etiam ſi ex interuallo ſequatur nō videtur receſſum a dicto i cō
tractu nec a iure queſito. vt h̄ atis collig. ex notatis in. d. l. ſi tibi
liberi. ſcđm alium intellectū. exempl pōt poni ſi vēdo tibi vnū
fundū pro certo precio ⁊ appono pactum q̄ liceat mihi i tradi
tione eius imponere ſeruitutē eūdi p ipſum ad aliū fundū meū
vicinū. nā lʒ ex interuallo ſequat̄ traditio fundi ſi nō fuit impoſi

ta ſeruitus. non propter hoc videtur receſſum a iure qd̄ cōpete
bat de ipſa imponenda ſed potius intelligit̄ ex errore facta eſſe
omiſſionē ſm no. in d. l. ſi tibi liberum. ſecūdū aliū intellectū.
et ratio eſſe poteſt q2 in dubio nō preſumitur quis velle iactare
ius ſuum. et ſic remittere non videtur ius ſibi queſitum. ar. l. cū
de indebito. ff. de proba. et facit qd̄ dixi in. l. Titia. §. idem reſpō
dit. ff. de verb. obli. et tenemen ti predicta: quia poſſunt de facto
22 contingere. ¶ † Ultimo Bal. hic textū iſtum inducit ad. q. ſi ci
uis per errorē deſcriptus eſt inter comitatiuos vel ecōtra qd̄ hoc
nō habeat nocere. et ſimiliter aliquis qui ſit ciuis et alius qui nō
ſit ciuis ſimul inter ciues ſcribantur qd̄ nō ciuis habeat̄ pro non
ſcripto. Itē ſecundū eum facit: q2 ſi bannum ſit cancellatū per er
rorem nō valet cācellatio. et ſimiliter econtra qd̄ ſi aliquis tanq̄
bannitus ſit deſcriptus in tabula vel in libro bannitorū q non
debuit ſcribi qd̄ talis deſcriptio non preiudicet ſed dz cācella
ri. facit. l. de etate. §. ex cauſa. ff. de interro. act. et quod no. Bart.
in. l. pe. et fi. ff. de adul. Itē ſcias qd̄ Bal. in. §. precedēti. dixit qd̄
ſi notarius ſemel cōm̄ ſit falſum in officio notariatus amplius
non debet vti illo. l. ſi aliquid. C. de ſuſcep. et archa. lib. xi. et ſic vi
detur qd̄ inſtrumenta poſtea confecta per eū non facerent fidē
quod videtur intelligendū ſi illa fecit poſtq̄ fuit deprehēſus. et
ſic damnatus de falſitate. vt poteſt colligi ex. d. l. ſi aliquid. alias
interim donec toleratur in officio videtur qd̄ tolerarent inſtrumē
ta que non reperirent̄ eſſe falſa. p no. in. l. barbarius. ff. de off. c.
23 preto. † An autē in ſententia in qua condēnaretur de falſo in of
ficio notariatus poſſet ſibi reſeruari facultas cōficiendi inſtru
menta. dic qd̄ ſic cauſa aliqua probabili ſuadente. vt no. p Bar.
in. l. ex militari. ff. de teſta. mili. et per Cy. l. et milit. C. de teſta. mi
li. Quid autem ſi extra officium notarius cōmiſit falſum an ex
hoc ſit dānatus et de tali falſitate perdat poteſtatē conficiēdi in
ſtrumenta. dic qd̄ non qñ vellet conficere inter partes rogātes
ipſū. vt voluit Bal. in. l. iiij. ff. ad. l. iul. repe. dixit etiā Bal. in. §.
precedenti. qd̄ cōmittens baratariā in officio priuatur offo ſeu
priuari pōt etiā anteq̄ ſit finitū officiū. l. iudi. C. de dignita. lib.
xij. et ibi etiā dixit qd̄ propter negligentiā qs pōt priuari offo. vt
no. gl. in. l. mancip. C. de fur. et facit qd̄ hr̄. l. iij. C. de pcu. ¶ Ul
timo etiā tangit an poteſtas poſſit ſuū officialē durante officio
delinquentē punire. de quo dicendū in. l. pare literarū. ff. de iu
di. vbi videt̄ concludi qd̄ ſi deliquit in officio in ſpectantib9 ad
officium poſſit puniri. alias ſecus: quia tunc ſolum finito officio
videtur poſſe puniri.

24 **Si quis nomen.** † Sufficit heredē demon
ſtrari aliter q̄ proprio noīe.
h. d. ¶ No. qd̄ ſ. tractauit de erroribus. hic vero tractat de mo
do certificandi perſonā inſtituti heredis in teſtamēto. Not. qd̄
dictū eſt in ſummario. ¶ No. vltra ſummariū qd̄ illa que appo
25 nuntur ad odiū non debēt operari ad fauorē. ¶ † No. qd̄ dum
modo habemus certitudinē nō eſt curandū de modo ſi certitu
26 dinem habemus. ¶ † No. ſm Ang. qd̄ demonſtratio facta per
ſignum indubitabile nō differt ab illa que fit per proprium no
men. non tñ putat ipſe hoc eſſe ſimpliciter intelligēdū. nā ſi ſta
tutum exigat nomē propriū deſcribi in libro vel ꝯtractu. non vt
ſecūdū eū qd̄ ſufficiat demonſtratio per ſigna: q2 tūc deſcriptio
nominis proprij videtur eſſe de forma cuius omiſſio vitiat actū.
facit. l. ſi is qui. cccc. §. quidā. ff. ad legē falci. et ipſe Ang. no. l. gal
lus. §. fi. ff. de lib. et poſthu. ¶ In gloſ. in verſi. demonſtretur. in
fi. dic ſm Dy. qd̄ extraneus ignotus pōt eſſe certus quo ad cor
pus licz nō ſit certus quo ad nomē. et hoc ſufficit p no. in. l. extra
neū. alleg. in gl. et pro hoc dicit hic bal. et Ang. qd̄ ſi quis accuſet̄
vel inquiretur qd̄ occidit hominem ignotū puta Romeū. cuius
nomē ignorat̄ qd̄ teneat accuſatio et inquiſitio. et ſic probet̄ qd̄
veniat decapitandus. et pro hoc Bald. allegat gloſſ. quā dicit
ſingu. et non eſſe alibi in. c. libello. ij. q. viij. et ſic pz qd̄ ſufficit cō
ſtare maleficiū eſſe cōmiſſum: licz perſona cui eſt cōmiſſa ſit igno
ta. ſecus autē videt̄ ſi nō cōſtaret de ipſo delicto. licet fama eſſet
communis de hoc. videretur tamē tūc qd̄ eſſet iuſta cauſa inquirē
di p id qd̄ habetur in. c. qualiter et qñ. de accu. el. ij. facit qd̄ not.
Bar. in. l. ij. §. publico. ff. de adul. et facit qd̄ no. Bald. in aut. ſed
nouo iure. C. de ſeruis fugitiuis.

Si quis ita. Sufficit certas eſſe perſonas inſtitu
torū: licz diſtributio portionū ex futu
ro euentu depēdeat. h. d. ¶ In tex. ibi fratrib9 meis ſupple duo
bus. nam fratres erāt teſtatoris titius et meuius. Itē ibi ſed qs
ex qua parte. aduerte q2 pōt dici q̄ nedū incertū eſt ex qua par
te quis eſt heres. ſed etiā quis erit heres: q2 cū eſſent duo fratres
teſtatoris ſi nullus eorū duceret ſeiam in vxorē nullus eorū eſſet
heres: q2 nō appareret quis eſſet ille qui venire deberet ad here
ditatem. facit. l. ſi fuerit. de rebus dubiis. ſed vbi vnus ducit eā
27 alius non: tūc ſunt heredes ex partibus ſibi aſſignatis. ¶ † No
ta. qd̄ dictio vter, videtur idē operari qd̄ dictio ſi quis ſecūdū
28 Bal. ¶ † No. ſcdm Ang. qd̄ quis poteſt mutari ſiue ſmit ad
matrimoniū carnale. ſecus in matrimonio ſpirituali. c. cū ſatis.

extra de ſimo. de quo per Bar. l. titio centū. §. j. vel. ij. et ibi etiā
dixi. ff. de condi. et demon. ¶ Ultimo no. quod ſufficit perſonā
certificari ex futuro euentu.

Heredes. Hic incipit ſcda pars principalis in qua
tractat̄ de inſtitutionis effectu: et hoc intē
dit. per inſtitutionē in ius defuncti ſuccedit̄ et plures inſtituti
in dubio intelligant̄ equaliter inſtituti. h. d. ¶ In text. ibi opz
29 ſupple ſi velit eos diſpariter eſſe hr̄edes. ¶ † No. ex tex. qd̄ here
des ſuccedūt in ius defuncti. p hoc facit. l. nihil aliud. ff. de ver
borū ſign. vbi dicitur qd̄ nihil aliud eſt hereditas quā ſucceſſio
in vniuerſum ius defuncti. qd̄ qualiter ſit intelligendū declarat
30 Bar. ff. de acqui. here. in rubrica. ¶ † Itē not. qd̄ hr̄ditas dicit̄
eſſe ius. intellige vniuerſale ſicut colligit̄ in. d. l. nihil. et ſic eſt vni
uerſitas iuris ſicut peculiū et dos. facit gl. l. qd̄ dicit̄. ff. de impē.
31 ¶ † No. qd̄ licz ius ſit quid incorporale inſti. de re. corp. et incor
po. et ſic nō videatur poſſe diuidi tñ improprie et quantū ad ef
fectū pōt diuidi ſm Bal. et Ang. vnde ſecundū eos illa portio
quā habet quilibet heredū fingitur, ſeu cenſet̄ eſſe pars iuris to
talis qd̄ erat penes defunctū. nō aūt vere diuidua: q2 ſm Bal.
iura nō videnf eſſe diuidua. facit ſecundū eum qd̄ habet̄. l. item
pompo. ſcribit ſi ex eq. ff. de rei vē. Sed tu dic qd̄ ius licet anteq̄
incorporale nō poſſit tangi dicto titu. inſti. de re. corpo. et p ꝯſe
quēs nō poſſit actualiter diuidi prout diuidit̄ res corporalis
tñ ius dicit̄ diuiduum vel indiuiduū ſecūdū id qd̄ in dicto iure
verſat̄. et ſic ſecundū id qd̄ cōpetit vt plene no. per Dy. et Bar.
in. l. ij. §. ex his. ff. de verb. obli. et. l. ſtipulationes nō diuiduntur.
eo. titu. et ideo obligatio hereditaria. et ſic ius hereditariū ſi cō
petat ad quantitatē vel ſpecies diuidit̄ ipſo iure inter heredes
p hereditariis portionibus. l. pro hereditariis. C. de hered. act.
ſecus in iure ſeruitutis q̄ eſt indiuiduū: q2 illud trāſit inſolidū
ad quēlibet heredem. d. l. ij. §. j. niſi eſſet ſeruitus vſuſfructus: q2
illa eſt diuidua. l. j. §. ſi vſuſfru. ad legem fal. et plene no. Bart. in
d. l. ſtipulationes nō diuiduntur. licet dixerunt quidā vt refert
32 Bar. et etiam Cy. l. pacto ſucceſſorum. C. de pac. qd̄ † ſi morit̄ te
ſtator per mortē ſoluit̄ omnis obligatio: q2 mors omnia ſoluit
ſecūdū eos per. §. deinceps. in auf. de nup. colla. iiij. et ſic ius qd̄
habent heredes habēt ex iuris fictione: q2 ſic fingitur eadē per
ſona cum defuncto. in auf. de iureiur. a mori. preſti. in pn̄. Ites
eadem ratione fingitur habere ius qd̄ habuit defunctus p he
reditariis portionibus. qd̄ iure fuerit extinctū ſecūdū eos. Sed
vt dicit Bal. nō eſt verum qd̄ obligatio competēs defuncto ex
tinguatur imo durat. et dicit eſſe in hereditate iacente donec ia
cet. et poſtea in heredibus adita hereditate. quinimo etiā ſi bo
na vacarent eſſet in bonis illis vacātibus. l. ſtichū. in pn̄. ff. de ſo
lu. facit qd̄ habetur in. l. iij. §. ſed verū. ff. de minorib9. nec obſtat
qd̄ mors omnia ſoluit. qd̄ nō eſt verum quoad ea que ſunt trāſ
miſſibilia ad heredes. vt patere pōt ex iuribus preallc. Et ex p̄
dictis etiā patere poteſt qd̄ hic ſatis pōt dici eadem diuiſio iu
ris hereditarij. vt dixi. licet ius ſit incorporale. tñ cenſet̄ eſſe diui
duum ſi in ea verſetur quid diuiduum.

Si duo. Plures inſtituti in re certa diuidūt ſibi here
ditatem equaliter: niſi manifeſtiſſime teſtās
aliud voluerit. h. d. et adde qd̄ no. in gl. in. l. ſeq. ¶ In tex. ibi ex
biſſe id eſt nouē vncijs. vt patet. ff. eo. l. ſeruū. §. hereditas. Item
ibi nō refragatur dic ſcdm Ang. q2 tūc nō erunt heredes equa
liter. ſed pu. t voluerit teſtator eos eſſe heredes. et ſic patet partes
aſſignatas in fundo ſi hoc voluit. et iſte intellectus ſatis applau
det litere: et tūc nō facit iſte tex. ad. q. an teſtator poſſit prohibe
re ius accreſcēdi. vt. ff. tanget̄. Secūdo pōt intelligi qd̄ erant he
redes equaliter niſi volūtas ſit ꝯtrā. vt q2 noluit eos vltra id q
aſſignauit quicquā habere: tūc bene faceret qd̄ teſtator poſſet
33 phibere ius accreſcēdi. de quo. ff. tāget̄. ¶ † No. ex tex. qd̄ inſti
tutio in re certa trahit̄ ad vniuerſalē inſtitutionē et perinde eſt
ac ſi nō eſſet facta mētio rei. et ſic licet diuerſa quota ſit aſſigna
34 ta in re certa: tñ ſunt heredes equaliter. ¶ † Et ex hoc no. q̄ vni
uerſalis ſucceſſio nō ꝯmēſurat̄ quote aſſignate in re certa. qd̄ eſt
verū reſpectu hereditatis. ſ3 reſpectu rei in qua eſt facta inſtitu
tio in re certa qlibet inſtitutorū habebit ratam ſibi aſſignatā in
ipſa re certa. vt no. p gl. ff. l. proxima. et pbat̄ in. l. ex facto. el. ſcdo. ff.
eo. quare aūt reſpectu hr̄ditatis nō cōſiderat̄ quota aſſignata
in re certa. tex. hic dicit hoc cotingere q2 habet̄ perinde ac ſi eſſent
inſtituti nō facta mētione rei. Bal. vero hic dixit qd̄ ratio eſſe pt
q2 eo ipſo qd̄ teſtātor dicit inſtituo titiū heredē ſcdm propriū ſigni
ficatum verbū heres ſignificat et denotat ipſam hereditatē. et ſic
ipſam vniuerſitatē. ff. p tuno. §. ideo nō coarctat̄ nec reſtringit̄
p adiectionē certe rei. ꝯ ita tñ ratio non videt̄ bona ex eo q2 de
clarat ratio videt̄ militare. et ſic locū habere etiā qñ q2 eſſet inſti
tutus in re certa alio ſimpliciter inſtituto. et ſic etia tūc deberet
inſtitutus in re certa eē heres detracta mētione rei certe. cuius cō
trariū eſt verū vt probat̄. l. quoties. C. e. vt melior videt̄ eſſe ra
35 tio: q2 paganus nō pōt decedere pro parte teſtatus et p parte
inteſtatus. vt in regula iuris noſtrū. ff. de reg. iur. et ſō inſtitutio fa
cta in re

cta in re certa attrahit totum ad ſe ꝛ habet perinde ac ſi nõ eēt
facta mentio rei. ꝛ iſta videt eſſe vera ratio. facit. l. quinta per lo
cum a ſpecial. ff. de teſt. mili. Quid aũt ſi duo inſtituunt i re cer
ta alio non inſtituto ꝛ vnus ipſorũ repudiet dic ſm Bal. qḋ to
tum accreſcit alteri qui habent ꝓ vniuerſaliter inſtitutis vt hic
patet. Ideo inter eos habet locum ius accreſcẽdi. facit qḋ no. i
auť. nouiſſima. C. de inoff. teſta. Tangit etiam hic Bal. quid ſi
vnus fuerit inſtitutus in re certa alius vniuerſaliter vel ſimpli
citer: an repudiãte vniuerſali accreſcat totũ inſtituto in re certa.
nam videt qḋ nõ: qꝛ inſtitut⁹ in re certa alio vniuerſaliter inſti
tuto habet loco legatarĳ. l. quoties. C. eo. inter heredẽ aũt ꝛ le
gatariũ nõ habet locũ ius accreſcẽdi: ſed deficit legatũ herede
nõ adeũte. l. eā quā. C. de fideicõ. ꝛ hoc videret procedere niſi i
ſtitutus in re certa eſſet filius: qꝛ ille videt habere ius accreſcẽdi
ꝓpterea: qꝛ reducitur ad quotã ratione ſue legitime. facit quod
no. per gl. in. d. l. ſi qs prior. ff. ad trebel. Sed certe vt dixit bal.
36 cõmuniter tenet ꝑ doct. qḋ † extrane⁹ inſtitutus in re certa ha
bebit ius accreſcẽdi repudiãte vniuerſaliter inſtituto. ex eo qḋ il
lo repudiãte perinde hr̃ ac ſi a principio nõ fuiſſet inſtitut⁹. ar
gu. l. ꝑinde. ff. ſi cer. pe. Sed ſi nõ fuiſſet a ꝑncipio inſtitut⁹ vni
uerſalis veniret ad totuꝫ inſtitutus in re certa. ergo ꝛ ſic hec eſt
opi. cõmunis quã tenuit Cy. in. d. auť. nouiſſima. ꝛ Gul. in. l. ſer
uo manumiſſo. ff. de condic. inde. ſed ipſe Bal. dicit qḋ hec opi.
nõ eſt omnino plana ꝓpter duo. primo qꝛ inſtitutus in re certa
nõ habet totũ alio nõ vniuerſaliter inſtituto: qꝛ tunc detrahit
mẽtio rei. vt hic patet. ꝛ l. i. §. ſi ex fundo. ff. e. que ratio videt ceſ
ſare qñ ali⁹ fuit inſtitut⁹ vniuerſaliter. Itẽ qꝛ alio inſtituto vni
uerſaliter inſtitutio in re certa cepit habere certã naturã. videli
cet vt cenſeat legatũ: vt. l. quoties. C. eo. ergo ex accidẽti interp
tatio iſta nõ debet vitiari. vt in ſimili no. per gl. ꝛ doc in ſubſti
tutione q̃ a ꝑncipio habuit certã naturã que poſtea nõ variat
vt. l. precib⁹. C. de impu. ꝛ ali. ſubſti. ꝛ. l. cẽturio. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ
plus hic nõ dicit. ſꝫ in. l. ex facto. el. ĳ. ff. eo. tenet ſimpliciter opi.
cõmunem. ſed in. d. l. quoties tenet opi. Mar. ſill. vt ſit differen
tia inter filiũ inſtitutũ in re certa alio vľr inſtituto ꝛ extraneum
inſtitutũ in re certa ſ alio ſimiliter inſtituto vniuerſaliter ac ſi fili⁹
habeat ius accreſcẽdi repudiãte vľr inſtituto ſecus in extraneo:
ſꝫ vt dixi cõmunis opi. eſt qḋ etiã extrane⁹ habeat ius accreſcẽ
di de quo plene dixi. l. i. ff. e. §. ſi ex fundo in lec. illi⁹. §. ꝛ ẽt in cõ
mẽto ꝛ etiã ibi rñ ſi ad rõnes Bal. prima nõ ob. qꝛ lꝫ qñ a prin
cipio eſt quis inſtitutus vľr ꝛ alius particulariter in re certa nõ
detrahat tũc ſtatim mẽtio de inſtitutione rei certe tñ poſtea re
pudiãte vniuerſali inſtituto detrahet cũ tũc haberi debeat ꝑin
de ac ſi a ꝑncipio nõ fuiſſet vľr inſtitutus ne aliqs videat dece
dere ꝓ parte teſtatus ꝛ ꝓ pte inteſtatus. Itẽ nõ ob. ſcḋa ratio:
qꝛ not. in. l. ꝑcibus. ꝛ in. l. centurio habẽt locũ qñ ſubſtitutio a
principio preciſe habuit certã naturã: vt qꝛ fuit facta ꝑ ṽba me
re directa ciuilia ꝛ valuit iure directo: qꝛ poſtea nõ variaret vt
obliquat de quo dicẽdũ vbi habet in dictis. ll. Sꝫ hec inſtitutio
in re certa alio vľr inſtituto nõ habuit a principio preciſe natu
rã vt habeat loco legatarĳ: ſꝫ pẽdebat hoc ex futuro euẽtu. vꝫ
37 ſi vľis inſtitut⁹ adiret ſec⁹ ſi repudiaret. ¶ † Alterius Bal. in
ducit iſtũ tex. qḋ teſtator poſſit ꝓhibere ius accreſcẽdi facit. l. pe.
ff. ſi. ĳ. ꝛ qḋ no. gl. in. l. dñs. ff. de vſufru. vbi glo. no. ꝛ ſing. ꝛ hoc
etiã tenet hic Bar. qñ manifeſtiſſime de volũtate teſtatoris ap
paret per iſtum tex. ꝛ idẽ vr̃ Bal. hic tenere dicit tñ qḋ inter dũ
facta inſtitutione in re certa teſtator ꝓhibet ius accreſcẽdi fauo
re vľr inſtituti: vt qꝛ alio vniuerſaliter inſtituto prohibet hr̃dẽ
particularẽ plus petere nam tũc in dubio videt ꝓhibere fauo
re inſtituti vľr arg. l. peto. ff. de leg. ĳ. Interdũ vero prohibet fa
uore venientiũ ab inteſtato: vt cotingit qñ alio vniuerſaliter vľ
ex quota aut ſimpliciter nõ inſtituto ꝓhibet inſtitutũ in re cer
ta plus petere nã tunc vr̃ ꝓhibere fauore venientũ ab inteſta
to ex quo de alia ꝑſona nõ apparet primo caſu qñ ꝓhibitio vr̃
fieri fauore vľr inſtituti dicit qḋ illa ꝓhibitio intelligit ex ꝑſum
pta mẽte teſtãtis durare donec durat fauore inſtituti vľis ꝛ ſic
illo adeũte: ſꝫ vbi ceſſaret fauor ei⁹ qꝛ repudiaret tũc nõ vr̃ du
rare ꝓhibitio facta inſtituto in re certa cũ videat ceſſare cã ꝓhi
bitionis ꝛ ꝯſequẽter ꝓhibitio ar. l. q̃cũqꝫ. ff. de pac. ꝛ. c. cũ ceſſan
te. extra de app. ꝛ qꝛ ꝓhibitio teſtatoris i dubio dꝫ itelligi reb⁹
ſic ſe hñtib⁹ ar. l. paulo callimacho. §. i. ff. de leg. ĳ. ꝛ. l. qḋ ſeruꝰ.
ff. de ꝯdi. ob cau. ꝛ ꝓ hoc dicit ſe de facto cõſuluiſſe qḋ ſi filia fit
inſtituta in mille ꝛ ꝓhibita plus nõ petere: ꝛ fili⁹ maſculus vľr
eſt iſtitut⁹ qḋ ſi poſtea moriat maſcul⁹ viuo teſtatore vľ poſt mor
tẽ hr̃ditatẽ repudiet q tũc filia poterit habere totã hereditatẽ.
ꝛ idẽ voluit hic Bar. qꝛ ꝓhibitio vr̃ facta fauore filĳ. ꝛ reb⁹ ſic
ſe habẽt. bus. iõ ceſſante fauore filĳ filia habebit totũ ſꝫ in alio
caſu qñ quis eſt ꝓhibit⁹ plus petere fauore veniẽtiũ ab inteſta
to: qꝛ alius nõ eſt vniuerſaliter inſtitutꝰ. a. cõc vr̃ qḋ valeat ꝓhi
bitio ꝑ illũ tex. ꝛ ſic reducet res ad cãm inteſtati. ꝛ ſic vitiabit
inſtõ facta i re certa. ex quo teſtator ꝓhibuit ius accreſcẽdi vt di
gl. ꝛ ſic Bar. ſꝫ h̃ qḋ poſſit ẽt hoc caſu ꝓhibere ius accreſcẽdi ꝑ

quatuor aut qnqꝫ rõnes. de qb⁹ hic ꝑ eũ. ꝛ nitit ibi rñdere ad
aliqua q̃ videnť facere in ꝯtiũ. ꝛ cũ iſta opi. Barto. ſtãat idem
Bal. Refert tñ quoſdã q ibi volebãt qḋ teſtator nõ poſſet pro
hibere ius accreſcẽdi. quo min⁹ inſtitut⁹ in re certa habeat totũ
alio nõ inſtituto. de quo remittit ad no. ꝑ ſe. l. ſi qs ita heres in
ſtituat. ff. e. vbi refert opi. Dy. tenẽtis iſtã opi. qḋ teſtator nõ poſ
ſit ꝓhibere ius accreſcẽdi. ꝛ de hac materia plene dixi in. d. §. ſi
ex fundo an verũ. reſtat nunc diſcutere an teſtator poſſit ꝓhibe
re ius accreſcẽdi. ꝛ de materia h. c ꝑ Bar. ꝛ al qd ꝑ Bal. i. d. l. ſi
qs ita. ꝛ ꝑ Ang. in. l. i. C. de teſt. mili. ꝛ. l. pe. ff. de inoff. teſt. bal.
in. l. ſi. in. ix. q. C. qñ nõ pe. par. ſal. in. l. quoties. C. e. Aduerte tñ ꝓ
intellectu hui⁹. §. in ver. ſi modo. qḋ ille ver. pot dupliciter intel
ligi: vt tetigi ẽt poſt Ang. vno modo qḋ inſtituti in re certa de
qb⁹ hic nõ erũt heredes equaliter ſꝫ ꝓ ut voluit teſtator ſi de ei⁹
volũtate manifeſtiſſime cõſtat. ꝛ ideo nõ erũt tũc. ꝛ iõ ſi cõſtaret
qḋ ipſos voluit eſſe heredes ꝓ rata ſibi aſſignata in fundo: tũc
erũt heredes ꝓ illa rata ſibi aſſignata. ſec⁹ qñ de volũtate teſtõ
tis nõ apparet: qꝛ erũt heredes equaliter ꝛ nõ ꝓ rata ꝛ hic intel
lect⁹ ſatis applaudet lr̃e ꝛ ſcḋꝫ iſtũ intellectũ nõ facit iſte tex. qḋ
teſtator poſſit ꝓhibere ius accreſcẽdi. Scḋo modo põt intelligi
qḋ heredes inſtituti in re certa erũt equaliter heredes: niſi mani
feſtiſſime mens teſtatoris ꝯtra appareat. vt qꝛ nollet eos qcq̃ vl
tra habere q̃ eſſet aſſignatũ ſibi i inſtitutiõe particulari: qꝛ tũc
nihil habebit ꝛ reduceret eos ad cãm inteſtati. ꝛ ſic vitiabit in
ſtitutio facta in re certa. ꝛ ſcḋꝫ iſtũ intellectũ tex. iſte bñ facit qḋ
38 teſtator poſſit ꝓhibere ius accreſcẽdi. dicit tñ Ang. qḋ ĩ nõ in
telligit eſſe ꝓhibitũ ius accreſcẽdi ſi teſtator dixerit iſtituo titũ
in fundo tñ: qꝛ ſcḋꝫ eũ vr̃ referre ſe ad tpa ꝑſens. allegat. l. ſi ita
ff. de au. ꝛ ar. leg. ꝛ qḋ no. in. l. grome. §. duo fratres. ff. de ṽ. obl.
iõ etiã ex q̃ nihil dixit de potẽtia petẽdi in futurũ: nõ intelliget
ꝓhibuiſſe ius accreſcẽdi. ꝛ ſic ſcḋꝫ eũ erit ſenſus. inſtituo titũ in
fundo tñ hoc eſt ad ꝑſens aliud ſibi nõ aſſigno. qḋ tene mẽti.
Et aduerte qꝛ Bar. hic ſequit ſcḋm intellectũ. ꝛ dixit primũ nõ
eē de mẽte lr̃e dũ dixit. ſi mõ volũtas patriſſa. manifeſtiſſime nõ
refragat. Nã ſcḋm eũ circa diſtributionẽ ptiũ hereditatis: nõ re
qrit. manifeſtiſſima volũtas. ſꝫ ſufficit manifeſta. ff. e. l. i. §. i. ꝛ iõ
ad diſtributionẽ partiũ nõ videnť dicta ṽba debere referri ꝓ
ut referrent ſcḋm pmũ intellectũ. nã ſm Ang. vr̃ qḋ pmus in
tellect⁹ poſſet ſuſtineri. ꝛ nõ rñdet ad rationẽ Bar. Sal. ꝑ in. d.
l. quoties. ex ꝑſſe tꝫ primũ dictũ reprobato ſcḋo dicas qḋ cła in
fine poſita dꝫ referri ad qḋ cõmode põt ꝑ. l. ſi idẽ cũ eodẽ. in ſi.
ff. de iuriſ. om. iud. ꝛ tñ nõ rñdet ad rõnes Bar. ꝛ ſilr̃ Bal. in. d.
l. ſi ita qs vr̃ ſeq primũ intellectũ. ſꝫ nõ rñdet ad rationẽ Bart.
39 † Tu rñde qḋ manifeſtiſſima dꝫ eſſe volũtas q̃ appet ex ꝯiectu
ris. vt eſt tex. l. ſi qs locuples. ff. de man. teſt. facit gl. not. l. ſi tu
tor. C. de pe. tu. ꝛ qḋ habet in. l. ſꝫ iperator. de le. i. ꝛ ideo inquã
tũ ad iuris intellectũ manifeſtiſſime ꝯſtare dꝫ illud de quo manife
ſte ꝯſtat. ꝑ no. in iurib⁹ ꝑdictis. Ideo aũt forte lr̃a hic dixit ma
nifeſtiſſime appareat: qꝛ videbat qḋ ex rata aſſignata in inſtõne
ꝑticulari deberem⁹ ꝑſumere qḋ mẽs teſtatoris fuiſſet qḋ habe
ret eãdẽ ratã in hereditate. ꝛ iõ hic nõ ſufficit ſꝫ opꝫ qḋ manife
ſtiſſime cõſtet de volũtate teſtãtis ad hoc vt nõ veniat equaliter
ad ipſas hr̃ditatẽ. Et iõ lr̃a dixit manifeſtiſſime. qñ videat velle
qḋ debeat aľr ꝯſtare q̃ ex aſſignatiõe partiũ facta in inſtõne ꝑ
ticulari. iõ aũt ex eo qn ſi manifeſte ꝯſtaret qḋ voluiſſet ꝓ di
ctis ratis eos venire qḋ id nõ ſufficeret. vñ ſi forte eos grauaſſet
dare alicui ꝓ ratis aſſignatis in inſtõne ꝑticulari tũc vr̃ illud ſuf
ficere: vt dicat teſtatorẽ voluiſſe eos ad hr̃ditatẽ venire ꝓ dictis
ratis. ar. l. quoties. ꝛ. l. nõ nũq̃. cũ ibi no. ff. ad treb. ꝛ dicet tũc ſa
tis manifeſte ꝯſtare de ipſa volũtate. qꝛ iſta ꝯiectura vr̃ manife
ſtiſſime ꝑ ꝯiecturas. ꝛ facit gl. i. d. l. ſi tutor. ꝛ ſic vr̃ hũc itellectũ
poſſe ſuſtineri qcqd dixerit hic Bar. Et ꝓ declaratiõe hui⁹ arti
culi, cõclude qḋ aut q̃rit in legato ꝛ clarũ qḋ ſic eũ nõ poſſit veni
ri ad incõueniẽs: vt qs decedat ꝓ pte teſtat⁹ ꝛ ꝓ pte inteſtat⁹.
ꝛ rõ eſt qꝛ pars deficiẽs lꝫ nõ accreſcat collegatario ꝓpter ꝓhi
bitionẽ ſpectabit ad heredẽ. ꝛ ſic dꝫ intelligi gl. ſing. in. l. dñs. ff.
de vſufr. Aut in inſtõne directa cõclude qḋ aut q̃rit in milite.
ꝛ tũc dicit qḋ ſiqꝛ põt decedere ꝓ pte teſtat⁹ ꝛ ꝓ pte inteſta
tus. l. v. ff. de teſta. mili. l. ſꝫ ſi plures. §. ſubſtitut⁹. ff. e. ĳ. Aut q̃rit
in pagano: ꝛ tũc aut querit in filio vel alio cui debet legitima
inſtituto in re certa q̃ nõ vꝫ legitimã. ꝛ ꝓhibitus nõ plus pete
re: ꝛ tũc clarũ qḋ prohibitio nõ tenet vſqꝫ ad legitimã: qꝛ reĳcit
tãq̃ grauamẽ ipſius legitie per. l. qm̃ in prioribus. ꝛ. l. omo. C.
de inoff. teſt. ꝛ ꝑ id quod habet in. §. ceterũ. in auť. vt cũ de ap.
cogno. col. vĳ. Aut q̃rit in extraneo. vel etiã in filio inſtituto i
legitima. vel in eẽ valentẽ legitimã vel vltra: ꝛ tũc aut alius eſt
inſtitut⁹ cui⁹ fauore põt ꝑſumi factã fuiſſe ꝓhibitionẽ: ꝛ tunc
ſm Bar. ꝛ oẽs nõ operabit dicta ꝓhibitio illo alio iſtituto poſt
ea deficiente vel repudiãte: qꝛ ceſſat tũc cã ꝓhibitionis ꝛ ſic dꝫ
ceſſare effect⁹. l. qḋ dictũ. ff. de pac. ꝛ qꝛ vt ꝑdixi dꝫ intelligi ꝓhi
bitio reb⁹ ſic ſe habẽtib⁹. l. paulo callimacho. §. i. de le. ĳ. ꝛ. l. qḋ
ſeruꝰ. ff. de ꝯdi. ob cãm. Aut nõ appet ali⁹ inſtitut⁹ cuius cõ

templatione pſumi poſſet factā fuiſſe phibitionē. vt qꝛ quis eſt
inſtitutus ſol⁹ in re certa ꝛ phibitus plus nō petere: ꝛ tūc ī caſu
fuerūt quinqꝫ opi. vna fuit Dy. qꝺ nō teneat phibitio. ꝛ inſtitutus
habeat totū. de quo p Bal. d. l. ſi qs heres inſtituaꝛ ſi legitimus. ſ. eo. ti. Scꝺa fuit Bar. hic qꝺ teſtm̄ nō valet. ꝛ venient venientes ab inteſtato. Tertia fuit Bal. in. d. l. j. C. qñ nō pe.
per. in. ix. q. vt diſtinguaꝛ. an inſtitutio particularis trahaꝛ ad
vniuerſum patrimoniū ex iuris fictione vt cōtingit in inſtituto
in re certa: qꝛ fingiꝛ inſtitut⁹ in totū detracta fundi mentione vt
hic ꝛ. d. §. ſi ex fundo. ꝛ tūc tenet phibitio ꝛ reducitur res ad cām
inteſtati. ꝛ pcedit opi. Bart. p hūc. §. Aut inſtō trahiꝛ ad vniuerſum patrimoniū ex iuris neceſſitate. vt cōtingit in inſtituto
ex quota puta ex dimidia vel tertia: ꝛ tūc non tenet phibitio. ꝛ
pcedit opi. Dy. Quarta opi. fuit Ang. in. d. l. pe. ī. ti. ii. vt diſtinguatur an cā teſtati ſit potētior ꝙ cauſa inteſtati. puta qñ inſtitutio eſt vniuerſalis phibitio vero particularis. puta ſi qs inſtituaꝛ heres excepto fundo. tūc cauſa teſtati cū ſit potētior ꝛ vniuerſalior ꝙ cā inteſtati attrahit ad ſe cām inteſtati. ꝛ valebit teſtamētū vt pbaꝛ. l. ſi qs ita heres inſt. tuaꝛ excepto fundo. ſ. eo.
40 † An vero ecōtra cā inteſtati ſit potētior. vt qꝛ inſtitutio eſt pticularis facta in re certa. ꝛ phibitio eſt vniuerſalis: qꝛ inſtitut⁹ in re certa ſit phibit⁹ plus nō petere: cū phibitio inſpiciat tunc
aliud totū patrimoniū: ꝛ tunc cā inteſtati attrahit ad ſe cām teſtati: ꝛ tunc nō valet teſtm̄. ꝛ facit iſte tex. ſcꝺm vnū intellectū ꝛ
qꝺ habeꝛ. l. qriꝛ. de ſta. ho. ſi vero cā teſtati erat eque potēs cum
cauſa inteſtati. vt qꝛ qs eſſet inſtitut⁹ ex ſemiſſe phibitus plus
nō petere: tūc ſcꝺm eū cā teſtati attrahit ad ſe cām inteſtati: qꝛ cēſeꝛ fauorabilior. facit. l. ſi pars. de inoffi. teſt. ꝛ p ꝯñs cēſeꝛ potentior. ꝛ ideo trahet ad ſe cauſam inteſtati. ꝛ valebit teſtamentum. ꝛ inſtitutus habebit totū nō obſtāte phibitione teſtātis.
Quinta fuit opinio Salꝩ. in. d. l. quoties. q dixit teſtm̄ valere ꝛ
etiā phibitionē quo ad effectū tenet. l3 de mero rigore phibitio nō valet. ꝛ ideo habebit totū nō obſtāte phibitione ſ3 tenebitur reſiduū in quo eſt facta phibitio reſtituere venientib⁹ ab inteſtato. ſed vt dixi in. d. §. ſi ex fundo in repe. opi. Dy. vr verior
de iure per dictā. l. ſi quis ita heres inſtitutus fuerit. ſ. eo. cui nō
videꝛ ſufficiēter reſpōſum per Bar. vt tangit Salꝩ. in. d. l. quoties. Itē qꝛ ſpeciale videtur in milite qꝺ poſſit phibere ius accreſcendi: vt vꝛ probari ex tex. coniuncta gl. in. d. l. j. de teſ. milita. ꝛ ſic videtur eſſe ſec⁹ in pagano. Item quia nemo pōt facere
qꝺ. ll. non habeant locū in ſuo teſtamento. l. nemo poteſt. de le.
j. Nec obſtāt rationes Bar. qꝛ poteſt breuiter reſponderi ad. §.
hunc poteſt dici qꝺ debet intelligi ſecundum primum intellectū
prout litera ſonare videꝛ: ꝛ non ſm ſecundum. ideo non ob. qꝺ
diſpoſitio teſtatoris dꝫ viciari rōne pplexitatis per. l. ſi titius. ſ.
ti. ii. qꝛ illud verū ꝙ perplexitas hꝫ viciare qñ non poteſt diſſolui vt eſt videre in caſu dicte. l. ſi titius. ſecus qñ poteſt diſſolui: vt
cōtingit in caſu iſto: qꝛ reſolui pōt reiiciēdo prohibitionē factā
cōtra formā iuris ſicut in ſimili diſſoluiꝛ in. l. p ſeruū. §. j. de vſu
ꝛ habita. vbi ſi legatur vſuſfruct⁹ ꝛ poſtea adimiꝛ vſus reiiciꝛ
ademptio tanquā facta contra iuris diſpoſitionē. Itē non ob.
41 quod habetur. l. pen. C. de nec. ſer. vbi † dicꝛ qꝺ ſi ſeru⁹ ſimpliciter inſtituitur cōſequitur libertatem. ꝛ valet inſtitutio. ꝛ tñ ſi teſtator inſtituat ſeruum propꝛ ū ꝛ dicat ſe non velle eſſe liberū vitiabiꝛ inſtitutio rñderi poteſt: qꝛ ibi ſeruus ex inſtitutione cōſequebaꝛ libertatē ex pſumpta mēte teſtātis. ꝛ ideo ſi teſtator expreſſe dicit oppoſitū nō dꝫ cōſequi libertatē: qꝛ in incertis non
certis locus eſt cōiecturis. l. cōtinuus. §. cū ita. de ver. ob. Sꝫ inſtitutus in re certa nō cōſequiꝛ totū ex preſumpta mēte teſtātis
qui potius videꝛ voluiſſe oppoſitum inſtituēdo ſolum in re certa. ar. l. maritus. C. de pcu. Sed ex diſpoſitione iuris ne quis decedat pro parte teſtatus ꝛ pro parte inteſtatus. cōtra. l. ius noſtrū. de reg. iu. que ratio hꝫ locum etiam ſi teſtator prohibuerit
ne quis plus petat. ideo tunc etiam dꝫ habere totū. Item non
ob. l. pen. ſ. de iniuſto teſtamen. vbi videꝛ ꝙ habeat locum cauſa inteſtati: qꝛ prohibuit acc. p datione ſubſtituti vulgaris: ſed
certe illa nō eſt ſimpliciter ratio quare ibi ſuccedat ab inteſtato:
ſed eſt ratio qꝛ poſthumus reperit ſe preteritū a gradu ſubſtitutionis ideo rūpit illud naſcendo vt faciat ſibi locū. ꝛ illa eſt rō eiuſdē tex. vt ibi ſenſit idem Bar. Itē3 nō ob. gl. l. dñs ī. alle. qꝛ loquiꝛ in legatis non in inſtitutionibus: vt predixi. ꝛ per hoc ſuccincte pꝫ rñſum omnib⁹ rōnib⁹ Bar. ꝛ ſic nō vꝛ ſua opi. pcedere opi. ēt Bal. de qua predixi nō vꝛ pcedere qꝛ etiā qñ inſtō
ſit in re certa videtur trahi ad vniuerſum ex iuris neceſſitate ne
quis decedat pro parte inteſtatus ꝛ ſic ſua diſtinctio nō videꝛ
42 bona. Itē opi. Ang. nō videꝛ iure pbari: ꝛ ſic nō bona: qꝛ † cā
teſtati ſit vniuerſalior ꝙ cauſa inteſtati. ꝛ ſic e contra videtur qꝺ
ſemper cauſa teſtati debeat reputari potētior: qꝛ magis fauet a
iure. ꝛ p illa in dubio dꝫ iudicari per. l. ſi pars. ſ. de inoffi. teſt. ꝛ
c. ſi. de re iudi. Item opi. Salꝩ. l3 videaꝛ colorata ꝛ equa nō bene vꝛ de iure procedere. l. ſi ita qs heres inſtitut⁹ fuerit excepto
fundo. ſ. eod. per quā ipſe tenet prohibitionē non tenere. nā ibi
dicꝛ ꝙ nō obſtante phibitione inſtitutus habeat totū. nec ibi
dicꝛ qꝺ teneatur reſtituere venientibus ab inteſtato. cui⁹ cōtrarium ipſe voluit. ꝛ ideo videꝛ qꝺ verior ſit opi. Dy. cui3 quia videtur tráſire Bal. in. d. l. ſi ita quis heres inſtituaꝛ ſi legitim⁹. ꝛ
de materia lati⁹ dixi in repet. d. §. ſi ex fundo. Aduerte tñ qꝛ de
duob⁹ pōt dubitari de qbus hic tetigit Bar. Primū eſt ſi teſtator inſtituit titiū in re certa ꝛ phibuit eū plus nō petere. deinde
inſtituit ventrē vxoris ſue ſi naſceꝛ. ꝛ ſi nō naſcaꝛ aliquid nō diſpoſuit an titius poterit habere totū ſi venter non naſcaꝛ: an veniant venientes ab inteſtato. poſito qꝺ opinio ſua ſit vera qꝺ teſtator poſſit phibere ius accreſcēdi. nā ipſe dixit iſto caſu qꝺ venientes ab inteſtato: qꝛ eorū fauore vꝛ facta phibitio ex quo nō
erat alius inſtitutus in caſu in quo nō naſcereꝛ poſthum⁹. ꝛ ſic
videꝛ ſcꝺm eum qꝺ ſi naſcaꝛ poſthumus videaꝛ facta phibitio
fauore eius. Sꝫ vbi nō naſciꝛ videatur facta fauore venientiū
abinteſtato. Sꝫ certe videꝛ dici poſſe oppoſitū: qꝛ in caſu predicto ſumus dubii de mēte teſtant. s. an voluerit phibitionē facere propter ventrē an vero fauore veniētiū ab inteſtato. ꝛ l3 videatur qꝺ qꝛ indiſtincte fecit videtur feciſſe fauore vtriuſqꝫ in caſu ſuo. tñ ex quo aliter non ſumus certi de volūtate teſtantis videtur feciſſe fauore vētris vt ſic in dubio faueamus teſtamēto.
ꝛ ſic preſumamus pro illo intellectu per quē magis teſtamētū
cōfirmatur. ar. d. l. ſi pars. de inoffi. teſt. ꝛ ſic etiā ſi eſſet vera ſua
opi. qꝺ teſtōr poſſet phibere ius accreſcendi: tñ deciſio ſua non
vꝛ vera in dicto caſu. ꝛ ſic nō nato poſthumo vꝛ qꝺ titi⁹ debeat
habere totum. Scꝺm eſt ſi teſtator inſtituit heredē vniuerſaliter vnū quē putabat viuere. ꝛ titiū in re certa. an ſi mortu⁹ erat
inſtitutus vniuerſaliter inſtitut⁹ in re certa habebit totū vꝛ qꝺ
nō: qꝛ inſpecta opi. teſtātis habeꝛ loco legatarii. facit. l. quo loco. §. j. ſ. eo. Sed cōtrariū tenet hic Bar. ꝛ Salꝩ. in. d. l. quoties.
ꝛ Guil. de cu. in. l. ſeruo manumiſſo. ſ. de condi. inde. nec habet
obſtare opi. teſtatoris: qꝛ illa nō dꝫ inſpici qñ ſcꝺm eā ſequitur
cōtra iuris diſpōnē: vt eſſet hic. qꝛ decederet pro pte teſtatus ꝛ
pro parte inteſtatus. ſecus qñ nō ſequiꝛ contra iuris diſpoſitionem illā inſpiciendo: qꝛ tunc illa bene inſpicitur. ꝛ ſic loquitur
d. l. quo loco. §. j. ſ. eo.

Si quis ita ſcripſit. Dictio poſtea non impedit diē libertatis ꝛ hereditatis ſimul cedere. h. d. Et aduerte: qꝛ forte rō dubii
fuit qꝛ videbaꝛ diſpō teſtātis eſſe pplexa ꝛ ꝯ ius: qꝛ ſeruus proprius nō pōt eſſe heres niſi ſit liber ꝛ libertatē habere nō poterat
aliter niſi ipſe eſſet heres ſi ipſe ſol⁹ erat inſtitutus tñ deciꝺ. ꝛ qꝺ
inſtitutio valet ꝛ reiiciꝛ dictio poſtea fauore libertatis. vt ſic ille
43 liber ꝛ heres. ¶ † No. ex tex. qꝺ dictio poſtea nō videꝛ de neceſſitate iportare interuallū tpis. ꝛ ſic facit ad. q. no. p Dy. l. i. fructus. ī. ſol. ma. vꝫ qꝺ ſi teſtes deponāt qꝺ teſtator iſtituit titiū
ꝛ poſtea ſeiū. qꝺ intelliganꝛ pdicti fuiſſe inſtituti in eo teſtamēto. ꝛ ſic vterqꝫ veniet ad hereditatē. nō aūt intelligere qꝺ in alio
teſtamēto fuerit a ſeio inſtitut⁹ quo caſu titius nō eſſet heres: qꝛ
reuocatū eſſet primū teſtamētū per ſecūdū. facit etiā ſm Bald.
ad queſtionē ſi teſtes dicāt qꝺ titi⁹ fecit inſultū ꝯtra ſeiū. ꝛ poſtea vulnerauit eū. qꝺ itelligi debeat vulnerationē nō fuiſſe factā
ex interuallo ſed incōtinēti poſt inſultū. ꝛ ſic ꝯfundeꝛ inſult⁹ cū
vulnere. ꝛ de illo nō poterit de pſe puniri p no. l. illud. §. ſi. ī. ad
l. agl. ꝛ p doct. ꝛ gl. l. qui de crimine. C. de accuſa. ꝛ per hoc facit
44 ſm Bal. qꝛ † verbū ambiguū teſtis dꝫ interpretari cōtra pducentē. vt eſt gl. ſingu. ſcꝺm eū in. c. in pſentia. de pba. ꝛ p illa vꝛ
ibi caſus. ꝛ io cū dictio poſtea poſſet dici ambigua cū poſſit notari ꝛ nō notare interuallū vt hic pꝫ fieri debet interpretatio vt
nō notet interuallū. Si cū ex interuallo ſecuta eſſet vulneratio
poſſet ēt puniri de inſultu. vt no. in iurib⁹ palle. Aduerte qꝛ hic
dꝫ Bar. qꝺ l3 dicat l'a hic tolli de medio dictionē poſtea pōt dici hoc pcedere quo ad ordinē tēporū: qꝛ ſimul ꝛ ſemel eodē die
cedit dies libertatis ꝛ hereditatis. ſ3 ſcꝺm ordinē nature ꝛ intellectus dꝫ qꝺ nō eēt neceſſe detrahi dictionē poſtea: qꝛ ſcꝺꝫ illus
ordinē pcedit libertas. qꝛ pmo dꝫ eſſe pſona habilis anꝙ ſit heres. l. ſi queramus. ī. de teſt. ꝛ. l. quidā te ſcrip. ſ. de iure codi. ꝛ ſic
eſt dare duplicē ordinē ſ3 temporis. de quo de ſe pꝫ. Itē nature ꝛ intellect⁹. de quo pt ponere ēplū in igne: qꝛ primo eſt ignis
ꝛ poſtea calor nō ſcꝺm ordinē tēporis: qꝛ ſimul ſunt. ſ3 ſcꝺm ordinē nature. Sal. vero hic dixit ꝙ iſta duo ī qbus hic dicꝛ ſic
ſe habēt ꝙ vnū eſt cauſa alterius. qꝺ non eſt inconueniēs p id qꝺ
habetur in ſimili. l. heredē. ī. ma da. ver. No. ꝙ interdū aliquid
eſt cā ſue cauſe. ideo dicit ꝙ hic ſcꝺꝫ ordinē intelle. ꝛ⁹ nō pcedat
libertas eſſentiā heredis. qꝛ libertas nō cōfirmato teſtamēto p
eſſentiā hēdis nō videꝛ copetere. ꝛ ſic ſcꝺm eū nō eſt hic ordo
nature ſed ſimul pcīſa veritas. iō voluit ibi Ang. ꝙ dixit qñ plura cōcurrūt quoꝝ vnū eſt cā alterius ꝛ alteri alteri⁹ tūc nec ſcꝺm ordinē tēporū vel nature inter pductionē eorū eſt dare aliquod temporis interuallum. ſecus vbi vnū eſt cauſa pductiōis
alterius tñ: qꝛ tūc ſcꝺm ordinē nature ſemp precedit cauſans
ſuū cauſatum. ſicut habitus precedit potentiam. ꝛ ſic intell gloſ-

tur quod habetur in.l.vetuſta.ſupra de ſtatu homi.ꝛ.l.antiq. ē.ſi pars here.peta.

5 **Si quis.** †Uerbū inſtituo ꝛ verbū ſubſtituo ſunt apta cōprehēdere primū ꝛ ſcōm gradū.h.d.℄ In tex.ibi ex triente expone.i.ex quatuor vncijs.j.eo.l.ſeruū.§.hereditatis.ibi ex beſſe.i.ex quatuor vncijs.vt.d.§.heredi tas.ibi repudiāte.ſi aūt nō repudiaſſet ſed adijſſet:videt quod nihil habuiſſet tertius:q2 deficeret cōditio ſub qua fuit vocat⁹. ℄ No.q̄ dictū eſt in ſummario facit.l.nam tertium.ꝛ.l.titius.cū.l.ſeq.ꝛ.l.cum in teſtamēto.§.hec verba.j.eo.l.ſi pater impuberis.j.tit.j.ex quibus ſcōm Bal.aperit virtus iſtorū verborū inſtituit ꝛ ſubſtituit que ſepe apponunt i teſtō. ℄ Ultimo no. q̄ virtus ſubrogationis habet relationem quam habebat ille cui fit ſubrogatio.ꝛ ſi excedat non appellat tunc proprie ſubrogatio ſed primitiua diſpoſitio.

Seruus cum libertate. Mutatio qualitatis
6 heredis nō nocet teſtō.h.d.℄ †No.ex tex.q̄ alienatione ſerui reuocet libertas:q2 illa nō pōt dari ſeruo alieno.vt not.in.l.ſed ſi cōditione.§.ſi ſeruū.nō intelligit reuocata inſtitutio:q2 ſeru⁹ alienus bñ pōt inſtitui.ē.eodē.l.ſeruus.videt contrariū:quia fuit data libertas ſimul ꝛ hereditas per.l.ſi ita.§.regula.de liberis ꝛ poſth.ſed certe ibi loquit qñ nō fuit ſeruus alienatus:quo
7 caſu nō pōt libertas ſine hereditate adimi.℄ †No.q̄ vbi ſeruus adimit nō nocet alienatio facta.ꝛ rō eſt q2 mutatio contingens medio tpe nō nocet.l.ſed ſi conditione.v.ſolemus.ē.eo.facit q̄ habet.l.numeri.j.de ma.teſta.ꝛ quod tangetur in.§.ſeq. ℄ In gl.in v.erit ibi ſic in libertate.dupliciter pōt itelligi vno mō q̄ erit neceſſari⁹ heres:ꝛ etiā liber.alio mō pōt itelligi q̄ vbi ſola libertas fuit relicta ſeruo pprio ſi alienat ꝛ poſtea redimatur cōualeſcat libertas ſicut etiā hic.ꝛ ad hoc bene facit.l.verū.all.in gl.ſecus tñ eſt in legato alterius rei q̄ libertatis vt ſequit in gl.q2 ſi legat res propria alicui ꝛ poſtea alienat intelligit voluntarie per.l.fideicommiſſa.§.ſi quis rem.de leg.iij.reuocatur legatū.licet poſtea adimat non reconualeſcit.vt patet in.l.cū ſeruus.all.in gl.℄ In ea.gl.ibi fieret dño iniuria:hec ratio eſt bona reſpectu eius q̄ in tex.dicitur vz q̄ ipſo ſeruo redēpto erit heres neceſſarius ꝛ liber.ſed reſpectu eius quod voluit glo. q̄ ſi ſola libertas relinquat ſeruo proprio lz reuocetur per alienationem:tñ ſi reducat reconualeſcit libertas ratio gl.nō eſſet bona:ſed ratio eſt tūc propter fauorē libertatis.ꝛ ſic facit q̄ voluit gl.ꝛ habet in.l.verū ad queſtionē de eo qui ordinauit in teſtamēto ſuo vt fieret in domibus ſuis hoſpitale ſi contingat q̄ alienentur ꝛ poſtea redimant q̄ reconualeſcat legatū fauore pie cauſe:ſicut recōualeſcit fauore libertatis.de quo aliquid hic per Bal.ꝛ dixi.ē.eo.in.l.ſeruus.ꝛ facit q̄ no.Bar.in.l.placet.de libe.ꝛ poſthu.

Si ſeruus qui ex die. Primo ponit duas q̄ones:ſcdo determinat duas alias:tertio reaſſumit pmū.ſcda ibi.ꝛ qdē tertia ibi
8 ꝛ ſi pure.ꝛ h̄ dicit ſm Bald.† Dies ſuſpēdēs libertatē ēt ſi ſit certa dies ſuſpēdit hrditatē:ſec⁹ ſi ſuſpēdit libertatē:q2 tūc nec hrditatē ſuſpēdit.℄ In tex.ibi pure.i.ſimplr.ſi aūt expſſiſſet h̄ bū pure:q2 nō poſſet habere pure ſeu ſtatim hrditatē cū añ diē libertatis videret inſtitutio pplexa vitiari:ꝛ hoc tenuerūt gl.ā: ſed contrariū puto:q2 tūc ne impediat etiā libertas ſi aliās nō eſſet inſtitutus:vt q̄ fauore libertatis detrahet ex iuris diſpōne dictio pure:ſicut i ſimili detrahit dictio poſtea.ē.eo.§.ſi ges ta.ibi morabat.id eſt differebat.Et adde q̄ hr.j.e.l.trebati⁹.§.ſi.vbi ſilr libertas relicta ſimplr differt in euentū cōditionis ad recte inſtitutiōi.℄ No.primo ex tex.q̄ dies certa q̄ ſui natura nō eſt apta ſuſpēdere inſtōnē hereditatis.j.eod.l.hereditas ex die. tñ interdū ſuſpēdit ipſam inſtitutionē per quādā cōſequentiā. nā ſuſpēdēdo libertatē ſuſpendit in contrariū inſtitutionē hereditatis.facit gl.hic in ver.morabat.no.q̄ ppter alienationem ſerui extinguit libertas ei relicta:nec expectat dies libertatis q̄
9 p̄ alienationē eſt perēpta.℄ †No.ex h̄ ſm bar.q̄ ſuſpēſo pncipali ſuſpendit acceſſoriū.ꝛ amota ſuſpēſione in principali amouet in acceſſorio.℄ In gl.in ver.die veniēte not.bene ex gl.limitationē ad.l.pen.C.de neceſ.ſeruis.vbi dr q̄ eo ipſo q̄ ſeru⁹ heres inſtituit a dño eo ipſo vr relicta libertas:ꝛ virtute inſtōnis cōſequit libertatē:nā illud eſt verū qñ nulla eſt facta expſſa mētio libertatis:ſec⁹ qñ eſt facta expſſa mētio libertatis:q2 tūc virtute inſtitutionis nō cōſequit libertatē:ſed virtute diſpoſitionis expreſſe teſtatoris.facit q̄ no.gl.l.ſeruū.§.j.ē.eo. ℄ In gl.poſt di.in ſi.dic q̄ ſi cōditio hrditatis eſt purificata añ diē libertatis tunc erit perinde ac ſi ab initio inſtitutio fuiſſet pura. ꝛ iō expectabit dies libertatis:ſicut qñ inſtitutio eſt pura.facit q̄ hr.l.q̄ n pēdēte.ē.de peri.ꝛ cōmo.rei vē.ꝛ.l.potior.q.po.in pign.ha.ꝛ ſic ſiue dies hereditatis extiſtat añ diē libertatis ſiue poſt valebit inſtitutio ſm Bal.℄ In gl.heredē extiſtere.in fine vel dic ſz bar.q̄ lz ſit alienat⁹ ꝛ nō ſit manumiſſus ꝛ adeat hēditatē iuſſu dñi erit heres.vt lra dicit noīe:ſz nō quo ad cōmodū ipſi⁹ ſerui vt adeat hrditatē.ꝛ ſic bñ facit iſte tex.q̄ ſeru⁹ remaneat heres noīe qñ adit hrditatē iuſſu dñi.lz aliq voluerint ꝯtrariū.de quo p Cy.in.l.iij.C.eo.ꝛ plene p Bar.in.l.cū filio.j.de leg.j.in gl.ſi.in ſi.dicūt aliq q̄ gl.pcederet qñ tpe teſtamēti teſtator haberet ſolū pprietatē in ſeruo ꝛ nō vſuſfructū:q2 pōt tūc dare libertatē ꝛ ſeru⁹ illā ꝯſequat oblato pcio extimatiōis vſuſfruct⁹ vſufructuario.ſec⁹ vr ſm eos qñ tpe teſtamēti hz pprietatē ꝛ vſumfructū.ſed poſtea alienauit vſumfructū:q2 tunc vr q̄ nō poſſit ꝯſeq libertatē lz velit offerre extimationē vſufructuario.ꝛ ſic intelligat iſte tex.Sz puto gl.bñ dixiſſe p tex.ques allegat q2 qñ ſol⁹ vſuſfruct⁹ repit eſſe alien⁹ nō eſt neceſſe offerre extimationē vſuſfruct⁹ fructuario.imo cōſequit libertatē datā a pprietario ēt nō oblata dicta extimatiōe lz dēat ſeruire fructuario donec vſuſfruct⁹ duret.vt pz in.§.ſinaūt pprietas. all.in gl.Nec ob.pdictis.l.j.C.de cō.ſer.ma.q2 illa nō hz locum hoc caſu iz loquat qñ datur libertas ſeruo in quo vſuſfructus eſt alienatus per proprietariū.ſed loquitur qñ libertas relinquitur ſeruo communi.

Si alterius. Plures inſtituti ex diuerſis reb⁹ admittunt equalr ad hereditatē.h.d.℄ In tex.ibi p paretibus puta vnū p tertia pte ipſoꝝ fundoꝝ.aliū p duab⁹ partib⁹ ipſoꝝ fundoꝝ.ꝛ facit l.quoties.§.ſi duo.ē.e.ibi tñ in vnico fundo fuerūt inſtituti.℄ No.q̄ dictū eſt in ſummario.ꝛ intellige in caſu hui⁹.l.q̄ hīr p inſtitutis ſine partib⁹ quo ad hereditatē ſz in fundis hīr ptes notatas:vt.j.e.l.ex facto.ex quo no.q̄ dictio perinde,non notat oīmodā ſimilitudinē ſemper.de quo p gl.ꝛ Bar.in.l.ſacrilegij.§.ad.l.iul.pec.j.ꝛ.l.j.de recep.per Bar.

Summarium.

1 Coniuncti in re certa inſtituti pro vno habentur ſi ad diuiſionem veniatur.
2 Coniunctio facta circa inſtitutionē in re certa in ſucceſſiōe vniuerſali inducit ius accreſcen.li.
3 Coniuncti in expſſo cenſentur coniuncti in tacito.

1 **Titius.** †Cōiūcti inſtituti in re certa hīr pro vno quo ad diuiſionē hrditatis faciēdā cū alio iſtituto.h.d.℄ In text.ibi duo titii ſupple diuerſi a pmo.ibi qd ibi vr ſupple reſcribo.ꝛ ſi
2 det vt ſequit.℄ †No.q̄ cōiunctio facta circa inſtitutionē i re certa inducit ius accreſcēdi in vniuerſali ſucceſſiōe hereditatis. ℄ Not.quod ſpectari dz coniunctio vt hic patet licet non de
3 beat partis diſtributio ſpectari.vt patet.l.precedenti.℄ †No. quod coniuncti in expreſſo intelliguntur coniuncti in tacito ſecundum Bal.Tang.t hic Bal.qualiter inducat cōiūctio verbalis.nā lz aliq rñdeāt q̄ inducat p copulā ēt ſi ponat inter diuerſas oratiōes vt p Cy.l.ſi.C.de ipu.ꝛ in illa opi.nō eit v̄a p.l.j. §.j.ala.l.ſicut.§.j.ē.q.mo.vſuſf.amit.iō v̄a eſt opi.quā hic voluit Dy.ꝛ.l.l.meuius.de le.ij.q̄ vnitas oratiōis eſt illa q̄ inducit ꝯiūctionē v̄balē vt.l.j.§.ſinaūt.de ca.tol.vt p bar.i.l.re ꝯiūcti.de le.iij.bal.hic dicēs q̄ pars repudiata accreſcit ꝯiūcto:nō aūt diſiūcto.j.e.l.te:q̄ ſabinus.ꝛ.l.cohered.§.qui diſcretas.j.ti.j.ꝛ ibi no.probatur ſcōm eum q̄ ius ſubſtitutionis regulat ſcōm ius ac.reſcendi.de quo dicendum vt ibi.

Summarium.

1 Finis potius q̄ principium attendit,ꝛ vltimo dicto ſtat.
2 Dictio ſcilicet multis capitur modis.

1 **Si inequalibus.** Etiā in inſtitutiōe partiū vltio dictū p valet.℄ †No.illud vulgatū q̄ ſtādū eſt vltio dicto:
2 ꝛ finis pualet pncipio.facit.l.ii mihi ꝛ tibi.§.in legatis.de leg.j.℄ †Not.de dictione ſcilicet.que vr idez importare quod dictio videlicet.ꝛ quandoqz ponitur limitatiue quādoqz non.vt poteſt colligi ex gloſ.ſecundum diuerſas lec.facit quod notatur per Barto.i.l.queſitis.§.fina.de fundo iſtructo.l.legato ſupellectili.de ſupellec.lega.in glo.j.in ſi.quelibet in le poteſt eſſe bona.

Summarium.

1 Neque dictio quid importet.
2 Res diuiſibilis in duodecim partes diuidi preſumitur.
3 Hereditas in quot partes diuidi poſſit.
4 Res eſt in multas partes diuiſibilis.
5 Bipondium quid contineat ꝛ quid tripondium.
6 Dictio tertia ꝛ quarta qñ quotam hereditatis impoꝛtet.
7 Nominatus primo non plus iuris habet q̄ alij.
8 Relatiuum quis in dubio veram facit relationem.
9 Relatio propria queſit.
10 Ius inſtitutionis ꝛ ſubſtitutionis in eadem perſona concurrere poſſunt.

Interdum. Dictio eque. facit cōiunctos cū diſiūctis equaliter admit
1 ti. ¶ † No. de virtute hu° dictionis eque ꝛ eadē rō
ne ſi dicaſ p equis portionib°. qꝛ p illā ſūt partes vl
cile p numero pſonarū. No. qꝺ cōiūcti p nomē collectiuū vſr
eſſe plus coniuncti ꝙ cōiuncti per copulā in eadē orōne. nā pri
mus ꝛ filij fratris ſunt coniūcti in eadē oratione p copulā. ꝛ tñ
qꝛ illi filij ſunt coniūcti per nomē collectiuū habenſ loco vnius
ſi ꝯradicta fuiſſet dictio eque. qꝛ qñ dictio eque apponiſ nō ha
benſ loco vnius. ꝛ hoc ſatis vr̄ pcedere qñ in eadē oratione in
qua inſtituiſ primus ꝛ inde filij fratris adiciſ dictio eque. ſec°
vr̄ ſi in diuerſa orōne vt qꝛ primo inſtitutus eſſet primus. Scđo
eſſent inſtituti filij fratris eque. ꝛ ſic cū dicta dictione. qꝛ illa vr̄
reſpicere ipſos filios fratris. ꝛ iſtud tenēt quidā. ſꝫ ꝯtrarium eſt ve
rius: qꝛ tūc dictio eque nihil operareſ: qꝛ ſine illa venirent equa
liter ad dimidiā. ꝛ ideo vt aliud opereſ vr̄ qꝺ pro numero pſo
narū ꝛ ipſoꝝ filioꝝ quilibet videaſ inſtitutus. ar. l. ſi qñ. de le. j.
¶ No. qꝺ res in plures partes eſt etiā diuiſibilis put plꝫ diſpo
2 nenti. vt. l. ſi cui de ſerui. ¶ † No. qꝺ res in dubio intelligiſ diui
di in. xij. partes. ideo dixit hic Bar. qꝺ dꝫ eſſe qs cautus in libel
lo ꝛ in ſentētijs ſi velit dicere de duabus partib° ex trib° tot°
rei hoc exprimat: qꝛ ſi ſimplr̄ peteret duas partes in dubio itel
ligereſ de duab° ex. xij. niſi aliud appareret vt hic pbaſ. ꝛ ſi di
caſ qꝺ loquiſ ibi in hereditate. certe qlibet fundus eo mō diui
diſ. l. quoties. §. ſi duo. ff. eo. ꝛ. C. de le. l. cū qꝺ. ſed ſi aliqs peteret
duas tertias vel quartas tūc eſſet certū qꝺ id eligereſ de tribus
vel quatuor. vt pbaſ. §. ſi. j. ea. l. Ang. tñ in. §. ſe. vbi hoc notabi
le cadit melius aliter dicit. de quo dic vt ibi. ¶ No. ex hoc prin.
qꝺ ſi danſ voces in aliquo actu capitaneo vel ancianis qꝺ vnā
vocem habebit capitaneus. vn̄ ꝑ vniuerſitas vel anciani. in gl.
ſūm ſi. de materia etiā no. in. l. ſi. de impu. ꝛ alijs ſubſti.

Paterfamilias. Primo ponit vnū dictū. ſe
cūdo ibi ver. deniqꝫ ponit qñ
teſtōꝛ relinqt vni ptē ꝛ alteri ptē pmo equalē ſcđo inequalē. ter
tio ponit qñ vni relinqt totū alteri partē. quarto qñ relinqt vni
totū ꝛ alteri totū. qnto qñ pluribus relinqt totū. ꝛ alteri partē.
ſcđa pars principalis eſt ibi deniqꝫ. ſecūda huius partis ibi ſꝫ
ſi excreſſerit. tertia ibi ſꝫ ſi duos. quarta ibi in vltimo verbo ſed ſi
3 duo. ꝛ breuiter hoc intendit. † Hereditas pōt diuidi in tot ptes
quot vult teſtōꝛ. oīs tñ hereditas pōt reduci ad diuiſionē legalē
qꝛ diuidiſ in. xij. vncias ſiue traſeat ad diſpōdiū ſiue nō. h. d. vꝫ
alr̄ ſm Ang. Ius accreſcēdi aſſe nō cōpleto regulaſ ex eo qꝺ ſu
pereſt ſm ratā cōceſſarū portionū. ꝛ ſilr̄ regulaſ cū teſtōꝛ trāſit
ad diſpōdiū ibi ſolēnis. i. frequēs ꝛ legalis. ibi aſſis. i. totius he
reditatis. q̄ appellatione aſſis cōprehēdiſ vt hr̄ inſti. eo. §. here
ditas ꝛ. j. eo. l. ſeruū. §. hereditas ibi reuoluiſ. ſupple qꝛ inſtitu
tio de minori numero vnciarū reduciſ ad integrū aſſem ſeu pō
dus. ꝛ ſic ad integras. xij. vncias. ibi ex quadrāte. i. ex trib° vn
cijs. vt pꝫ in. d. §. hereditas. in qb° ponunſ noīa vnciaꝝ. ¶ In
tex. ibi vſr ſcripti hec iō qꝛ qlibet ipſoꝝ fuit inſtitutus in qua
drāte. ꝛ ſic in tribus vncijs. ꝛ inter eos erāt diſtribute. vj. vncie.
ꝛ ſic reſtabāt alie. vj. q̄ equaliter accreſcerēt. cū pares ſunt in por
tionibus expſſatis. ibi eos accreſcit. ꝛ tñ ille q eſt inſtitutus in
ſemiſſe q hꝫ. vj. vncias hꝫ duplā reſpectu inſtituti in quadrāte
qui hꝫ ſolū. iij. ex quadrāte. cū reſtet al° quadrās ſeu tres vn
cie de qbus nō eſt facta mētio de illis duplū habebit ille q eſt in
ſtitutus in ſemiſſe reſpectu inſtituti in quadrāte. ꝛ hꝫ duas vn
cias ex illis trib° inſtitutus in ſemiſſe. ꝛ aliā vnciā habebit inſti
tutus in quadrāte. Itē ibi beſſez. i. viij. vncias. ꝛ qꝺ ſequiſ ītriē
tē expone. i. quatuor vncias. ꝛ hoc ideo qꝛ ego fui inſtitut° i. xij.
vncijs reſpectu tui q fuiſti inſtitutus in. vj. ꝛ ſic vr̄ diuiſa here
ditas in. xviij. in qbus duplū mihi reſpectu tui eſt aſſignatū. iō
reducēdo dictas inſtitutiones ad aſſem debeo habere duplū re
ſpectu tui. qꝺ recte ꝯtingit ſi ego habeo beſſem. i. viij. vncias ex
xij. ꝛ tu triētē. i. quatuor ex ipſis. xij. vncijs aſſis. ¶ In tex. ibi ex
aſſe. ſic in effectu in. xij. vncijs. ¶ Itē in tex. ibi duos ex. xij. ꝛ ſic
vr̄ diſtribuiſſe in. xxiiij. vncias tñ reducēdo illas ad aſſem: qꝛ tm̄
vr̄ relictū primis quātū ſcđis cū cuilibet in effectu. xij. vncie ſint
relicte primi inſtituti habebūt dimidiā hr̄ditatis. ꝛ ſcđi aliā di
midiā vt. j. dr̄. ¶ Itez ibi ex dimidia ꝛ ſexta. i. ex octo vncijs:
qꝛ dimidia ꝯtinet ſex vncias ſexta pars ꝯtinet duas qꝛ due vn
cie ſunt pars ſexta de. xij. ¶ In tex. ibi i. xij. vncias aſſez diuidē
do. h. d. iō qꝛ cōmode nō bñ alr̄ fieri poſſit diuiſio hr̄ditatis. nec
cōmode bñ reduci ad aſſem pp̄ter diuerſitatē portionū. Aduer
te tñ qꝛ ſi recte cōſidereſ, diuidēdo hereditatē in vncias. xx. ille q
hꝫ octo ex illis vr̄ in effectu habere duas partes ex qnqꝫ toti° he
reditatis. ꝛ ille q hꝫ. xij. ex dictis. xx. vr̄ habere tres ptes ex qnqꝫ
totius hereditatis. nā qnquies quatuor ꝯſtituūt. xx. ꝛ ſic ſufficit
facere qnqꝫ partes de quib° inſtitutus in. xij. dꝫ habere tres ꝛ
alias duas inſtitutus in. viij. ibi in. xiiij. vncijs. h. d. pp̄ter rōnes
ſꝫ dictā qꝛ pp̄ diſparitatē portionū nō vr̄ ꝯmode poſſe fieri re
ductio ad aſſem. iō ſ caſu ex ipſis. xiiij. habebit inſtitut° in. viij.
de quo in glo. ſit mētio q̄ cōprehēdiſ ſub illis verbis. deinde aſſe
expleto habebit octo vncias ex dictis. xiiij. ꝛ ſex reſiduas de iſtis
xiiij. habebit inſtitutus in tertia ꝛ ſexta. cū pp̄ter tertiā hꝫ quatuor
ꝛ pp̄ter ſextā hꝫ duas. ꝛ ſic ſex in effectu. vñ ſi diligēter ꝯſidere
tur de. vj. part b° hr̄ditatis hꝫ inſtitutus in. viij. quatuor ptes
alius inſtitutus in tres hꝫ tres. ꝛ ſic lr̄a dicit hereditatē diuidē
dā in. xiiij. vncias et ſi ab ipſo principio poſſet hereditas diuidi
in. vij. partes. ꝛ ſic ex illis haberet quatuor inſtitutus in octo. ꝛ
tres inſtitutus in tertia ꝛ ſexta. nā ſatis in effectu ad idē rēderet
4 dicta diuiſio cū diuiſiōe. de qua in lr̄a. ¶ † No. qꝺ dixi lr̄a qꝺ
res eſt diuiſibilis in multas partes. qꝺ notabile pp̄ter cadit hic
ſꝫ ex errore ibi dixerim. ¶ No. qꝺ dixi qꝺ vbi qs facit mētiones
de duabus partibus intelligiſ dicere de duabus ex. xij. niſi aliud
appareat. ꝛ iſtud puto verū. Ang. tñ dixit hic Bar. dixiſſe qꝺ ille
q petit partē domus in dubio intelligiſ petere. xij. partē. ꝛ ſibi
nō placet: qꝛ imo intelligiſ petere dimidiā. l. nomē filia. ꝛ. §. por
tionis. j. de ver. ſig. ꝛ iſta. l. ſm eū non ob. qꝛ loquiſ in heredita
te in q̄ portiones ꝛ noīa portionū ſunt impoſita a iure. §. heredi
tas. inſti. eo. qꝺ in alijs rebus nō inueniſ ſm eū. ſed certe imo in
ueniſ ꝛ in alijs reb°. vt pꝫ i. l. cū qꝺ. C. de legi. l. quoties. §. ſi duo
ff. eo. Ideo pōt dici melius qꝺ Bar. nō dixit qꝺ petens ptē di
caſ petere. xij. qꝛ nō eſſet verū p hāc. §. portionis. ſed bñ dixit qꝺ
petēdo duas partes intelligiſ de duab° de. xij. ꝛ iſtud vr̄ de mē
te huius tex. Si aūt rē petat ſimplr̄ intelligiſ de tota vt not. gl.
l. ſi in rem. ff. de rei vē. ꝛ hoc tene. ſꝫ glo. alr̄ ſentiat. l. pōp. §. ſed ꝛ
his. ff. de procu. in gl. ſi. Itē potes addere pro declaratione hu
ius. l. ēt. l. iuſ. ꝛ. l. itē qꝺ ſabinus. cū. l. ſeq. j. eo. qꝺ in iure habem°
iſta duo noīa as ꝛ pōdus. vt inſti. eo. §. hereditas. cū. §. ſeq. qꝺ li
bet predictoꝝ continet in ſe. xij. vncias. Itē habem° diſpōdiū
ſeu bipōdiū vt colligiſ. j. eo. l. itē qꝺ ſabinus. cū. l. ſeq. Itē tripō
5 diū ꝛ quadripondiū. ꝛ ſic poſſet ēt vlterior fieri ꝯſideratio. † Et
no. qꝺ bipondiū continet. xxiiij. vncias. ꝛ tripondiū. xxxvj. ꝛ ſic
ter duodecim ꝛ bipondiū bis duodecim. quadripōdiū quater
duodecim. ꝛ ſic. xlviij. Et no. qꝺ etiā ſi ſꝫ bipondiū ꝯtineat. xxiiij.
vncias. ꝛ tñ non plus valeret ille. xxiiij. ꝙ. xij. cōtēte ſub aſſe vel
pōdio qꝛ minus valent vncie cōtēte ſub bipondio ꝙ ille q̄ cōti
nenſ ſub aſſe. nā. ij. ex vncijs q̄ continenſ in bipondio ꝛ i. xxiiij.
valent tantū quātū vna vncia cōtenta ſub aſſe. ꝛ potes videre
exemplum in ſimili in vno bononino: qꝛ ſi diuidaſ in. xij. partes
quelibet valet vnū denariū ſed ſi diuideret in. xxiiij. partes tūc
qlibet valebit mediū denariū ꝛ ſic due partes ex illis ꝯſtituerūt
vnā partē de. ex. qñ in. xij. tm̄ diuideret qꝛ conſtitueret vnū de
narium. vt de ſe pꝫ. ꝛ ideo in ſimili minus valent vncie bipōdij
quā vncie aſſis. lꝫ oēs ſimul cōſideratę valent quo ad ſubſtātiā
tm̄ quantum valet as. facit ꝙ tāgit in glo. ¶ In glo. in ver. de
creſcent in ſi. dic ſm Jac. de are. ꝛ Bal. ꝙ ſenſus gl. eſt ꝙ ſi di
numeratio teſtatoris eſt maior quā dinumeratio legalis reduci
tur ad dinumerationē legalē. ꝛ ſic ad minorē numeꝝ quā ſit nu
merus teſtōris expreſſatus. ꝛ iſta reductio eſt quo ad nomē nu
meri qꝛ reduceſ ad minorē numerū iuxta diuiſionē legalē quā
dixerit teſtator nō aūt fit reductio vt decreſcat quo ad vtilitatē
vel ſubſtantiā edicti. nā qualitercūqꝫ fiat dinumeratio ſiue ſm
teſtatoris expreſſaꝫ dinumerationē ſiue reducēdo illa ad mino
rē iuxta diuiſionē legalē erit idē effectus ſucceſſionis quātū ad
vtilitatē capiēdoꝝ bonoꝝ. vt pōt patere in exemplo poſito in
ver. ſed ſi duos. nā ſi ibi fieret diuiſio in. xxiiij. vncijs put vr̄ te
ſtator diuiſiſſe ille q haberet. xij. ex illis. xxiiij. haberet dimidiaꝫ
hereditatis ꝛ aliā ille q haberet alias. xij. vncias. ꝛ idē cōtingit
ſi iſta diuiſio teſtatoris reduceſ ad diuiſionē legalē. ꝛ ſic ad vn
cias. xij. tm̄ qꝛ quilibet pdictoꝝ hꝫ dimidiā illarum. xij. ꝛ ſic di
midiā totius hereditatis. ꝛ iſtud eſt ꝙ voluit glo. ꝛ bene. ꝛ idē ſ
hic Ang. pmo loco. lꝫ poſtea alr̄ dicat dicēs ꝙ vbi tranſiſ ad di
ſpōdiū nil detrahiſ de numero vnciaꝝ ſed bene de ſubſtātia qꝛ
ille vncie diſpōdij nō ſūt ita graues ſeu tāti valoris put ſūt vn
cie aſſis. Sed certe melius dixit gl. ꝛ Ja. de are. ꝙ vbi eſt factus
trāſitus ad diſpōdiū ſi deducunſ vncie bipōdij ad aſſem detra
hiſ de numero qꝛ reducunſ ibi ad minorem numerum. qꝛ ibi ad
xij. tm̄ cū fuerint. xxiiij. tñ nō detrahiſ de ſubſtātia: qꝛ vt dixi. ſ.
tm̄ habebit quis ſi fiat diuiſio put teſtator ipſe expreſſe diſpoſue
rit quātū habebit ſi reducāſ ille vncie ad pauciores vncias vꝫ
ad. xij. nā vtrobiqꝫ quilibet in caſu dicti §. ſed ſi duos. habebit
dimidiā hereditatis: qꝛ. xij. ꝛ. xxiiij. faciunt. vj. de. xij. qꝛ due de
xxiiij. faciūt vnā de. xij. ſicut fuit i ſimili. ſ. de bononino. ¶ In
glo. mētē ibi nō trahit quaſi velit ꝙ iſta. l. corrigaſ p illā. ſꝫ iſta
nō eſt bona: qꝛ vt. ſ. ida eſt correctio. l. pcipim°. C. de app. cū ſi. et
in. c. cū expedit. de elec. in. vj. iō tene ſequētē quā hic tenēt doc. ꝙ
hic dꝫ intelligi qñ conſtabat de volūtate teſtātis ꝙ voluit trāſi
re ad diſpōdiū ꝛ nō adimere a primo. Et dicit hic Bar. ꝙ ſi te
ſtator dixerit inſtituo titiū ex. xij. vncijs ſed ſeiū in ſex alijs ſatis
pꝫ ꝙ noluit adimere a primo. ſed in alijs. vj. diuerſis inſtituere
ideo tūc pcedit ꝙ hic dr̄ qꝺ inſtitutus in. xij. reducēdo illos ad
aſſem habebit beſſem ꝛ ſic. viij. vncias aſſis. ꝛ ille qui fuit in ſex

habebit trientē:ꝛ ſic quatuoꝛ vncias aſſis:ꝛ hoc ideo:qꝛ attēta diſpoſitiōe,teſtatoꝛ aſſignauit dupli ei quē inſtituit in.xij.reſpectu ei⁹ qḋ aſſignauit ei quem inſtituit in.vj.nam ſi finiſſet diuiſa hereditas in.xviij.ꝛ.vij.vncias prout videt̄ diuiſiſſe teſtatoꝛ inſtitut⁹ in.xij.habuiſſet duas partes de illis.xviij.ꝛ inſtitutus in ſex habebit tertiam partē de.xviij.ꝛ pro declaratione gl.ꝛ eius.qḋ tangit̄ in.d.l.tn̄ dic qḋ aut cōſtat qḋ teſtatoꝛ voluerit trāſire ad diſpondiū ꝛ nō adimere a primo ꝛ tunc non inducit̄ adēptio vt hic probat̄ aliqñ conſtat qḋ voluit adimere a primo ꝛ tunc ſeruat̄ vt.l.cū queſtio.C.de leg.aut in dubio:ꝛ tūc aut reliquit vni totū ꝛ ſecundo ſimiliter totū ꝛ tunc nō videt̄ adimere vt ꝓbat̄ hic in verſi.ſed ſi duos:ꝛ hoc ne videat̄ ſe corrigere ex toto ex quo nihil primo remaneret aliquādo vero relinquit primo vni totū:ſcḋo partē:ꝛ tunc in dubio videt̄ partē illā adimere ab ipſo cui totū reliquerat niſi aliud conſtaret ex aliquibus coniecturis.Ideo ſi relinquunt̄ vni.xij.vncie aliȷ̄ ſex intelliget̄ adimere.vj.de.xij.datis primo:ꝛ ſic quilibet tūc habebit dimidiam.d.l.cum queſtio.ſecus ſi cōſtaret ex circunſtantijs qḋ noluiſſet adimere:vt qꝛ dixiſſet in alio ſex inſtituo:ꝛ ita dꝫ intelligi ꝛ limitari iſte tex.al.qñ vero ecōtra relinquit̄ vni pars ꝛ alteri totū ꝛ tunc qꝛ totum nō pōt adimi de parte videt̄ fact⁹ trāſitus ad diſpondium:aliqñ reliquit vni partem:ꝛ alteri ſimiliter partē:ꝛ tunc aut reliquit primo partē maioꝛē:ſecundo minoꝛē:ꝛ tūc puto qḋ ſi ambe partes claudant̄ ſub aſſe:ꝛ nō intelligit̄ facta ademptio:exēplū ſi vni reliquit primo dodrantē ꝛ ſic.ix.vncias deinde alteri quadrantē:ꝛ ſic tres vncias:tūc intelligit̄ qḋ ſecūdus habet tres vncias q̄ reſtabāt:ꝛ ſic quartā partē hereditatis:non autē intelligunt̄ adēpte ille tres de ipſis nouē:nā tunc inſtituto in nouē remanerent.vj.ꝛ inſtitutus in tres haberet tres:ꝛ alie tres q̄ reſtarēt accreſcerent pro rata.ꝛ ſic.ij.ex illis accreſcerent inſtituto in.vj.qui haberet duplū reſpectu inſtituti in tres ꝛ aliā vnciā haberet inſtitut⁹ in.iij.ꝛ ſic haberet quatuoꝛ ꝛ ſic tertiā partē hereditatis ſolū:qḋ nō puto verū:ſꝫ vt dixi habebit ſolū quartā qꝛ tres vncie reſtabant.Si aūt id qḋ datur ſecundo claudit̄ puta quia primo reliquiſſet.ix.ſcḋo quatuoꝛ puto qḋ tunc videt̄ trāſitus ad diſpondiū.ꝛ ſic ad.xiij.vncias.et ſic nō ob.l.cū queſtio.qꝛ loquit̄ qñ vni aſſignat̄ primo totū:ſecundo alteri partē:vt ibi patet.ſi vero primo aſſignauit minoꝛē partē ſcḋo maioꝛē:tunc ſi ambe claudunt̄ ſub aſſe clarū erit qḋ quilibet habebit partē aſſignatā:puta ſi vni aſſignauit.iiij.alij viij.quia ambe partes claudunt̄ ſub aſſe ſi vero ſcḋo aſſignaſſet x.qꝛ tunc neceſſario fit trāſit⁹ ad diſpōdiū ꝛ ſic ad.xiiij.ꝛ ꝑ hoc bñ declarat̄ tex.ꝛ gl.extra gl.opponit̄ de.§.finaū.de.l.quoties §.ſi duo.vbi nō attendit̄ rata partiū.dic ſm Ang.qḋ ptes ibi fuerunt aſſignate in re certa.hic in quotis ſimpliciter.

6 **Siquis.** Oꝛdo loquēdi nō deſignat oꝛdinē ſuccedēdi.h.d.❡†No.qḋ lꝫ dictio tertia.ꝛ dictio q̄rta videat̄ ſui natura denotare quotā hereditatis.tn̄ hoc eſt verū niſi rōne adiūcti aliud ſit ꝓſumēdū vt hic cōtingit ꝓpter inſtitutionē ꝓambulā factā ex parte prima ꝛ ſcḋa.Et ſ pcedentia ꝑ ſequētia declarāt̄.Et ſeru⁹ pluriū.cū ibi no.ḋ le.j.❡†No.

7 ex eo qḋ dictū eſt in ſummario ſcḋm Bald.qḋ nō hꝫ plus iuris ille q primo nominat̄.Et facit qḋ ſi prioꝛ canonicoꝛū habeat primā vocem in eligendo epm non erit potentioꝛ ſua vox alijs vocibus canonicoꝛū ſm Bal.ꝛ Ang.ꝛ idē dicit Ang.in ancianis quoꝛū prima vox eſt vexilliferi iuſtitie.facit ad materiā qḋ no.l.nec enim de ſolutio.etiā dicit hic Bal.ꝛ Ang.qḋ prio nominatus nō hꝫ ius optādi ſeu eligēdi ſuā poꝛtionē.Ex hoc ſolo q ꝓrio fuit noīatus ꝑ hūc tex.q dicit equale eſſe ius oim.Ideo hoc ius optādi ſorte dꝫ dirimi.ꝛ ſic pendebit ex foꝛtuna facit.l.ij.C.qñ ꝛ q.quarta pars de.l.ix.ꝛ hoc qñ diuiſio fit extra iudicium.nā ſi fiat in iudicio iudex poterit tunc diuidere primo vt viderit fore oppoꝛtunum.l.j.ij.ꝛ.iii.C.commu.diui.

8 **Julianus.** †Relatiuū qḋ in dubio facit relationē veram ꝛ propriā hoc eſt ꝑſonalē ꝛ in ſpecie ꝛ nō in genere.h.d.primo.Item lꝫ in inſtitutione nō ſit factus tranſitus ad diſpondiū hoc tn̄ fieri pōt in ſubſtitutione.h.d.cū l.ſe.Ibi ꝛ ideo coniūctim poteſt intelligi qḋ cōiuncti ſint re tātū.Bal.ꝛ Ang.intelligunt qḋ erāt cōiuncti verbis.nā dicūt q tāta eſt virtus ꝛ poſſibilitas relatiui q ſit per ipſum coniunctio verbalis etiā inter noīatos in diuerſis oꝛationibus:vt hic videt̄ eſſe caſus ſcḋm eos quāuis alias ꝑ copulā cadentē inter diuerſas oꝛationes nō inducat̄ cōiunctio verbalis.l.ſicut in annos.§.j.ſ.quēadmodū vſuſſ.amit.ſꝫ inducit̄ demū ex vnitate ſermonis ſeu oꝛonis.ꝛ qñ eſt vnica oꝛatio in qua aliqui coniungunt̄ l.j.§.finaū.C.de ca.tol.facit qḋ not.Bart.in l.ſabin⁹.§.j.ꝛ.l.re cōiuncti.ſ.de leg.iij.Poteſt dici qḋ iſte tex.neceſſario nō ꝓbat opi.Bal.ꝛ Ang.qꝛ cōiūcti re tm̄ ſimplr̄ appellant̄ coniuncti.l.

9 j.§.ſ.ita.cū no.ibi ꝑ gl.C.de ca.tol.❡†No.qḋ ꝓpria relatio ꝛ vera eſt q̄ fit ad ſpēm non genus.ſicut qñ fit puta qñ dꝫ mulier dānauit q̄ ſaluauit:qꝛ illḋ relatiuū q̄ nō refert eādē mulierē i ſpē vꝫ euā q dānauit ſed in genere.ſ.Mariā que ſaluauit nos.ſacit qḋ no.l.j.l.diſtin.C.de iniurijs.Unde relatio que fit ad gen⁹ videt̄ eſſe impropria ꝛ abuſiua q̄ in dubio fieri nō dꝫ ſꝫ potius ad ſpeciē ꝛ per hoc pōt inferri ad.q.ſcḋm Ang.poſt bal.ſ.qḋ ſi titio.ꝛ gaio exiſtentib⁹ de numero antiquioꝛū datū eſt arbitriū ſuper aliquo extra naturā officij.Et deinde immediate ſubdit̄ qui anciani habēt arbitriū in faciēdo cācellari bānitos vel ſuꝑ conſtructione ſancti petronij:debebit intelligi q anciani.ſ.titi⁹ ꝛ gaius ꝛ ſic fiat relatio ꝑſonalis nō aūt ſimplex ad totū oꝛdi

10 nē ancianoꝛ:qḋ tene menti.❡†No.ex ver.idē qḋ in eadē perſona pōt concurrere ius inſtitutionis ꝛ ſubſtitutionis.ꝛ ſic iſta verba inſtituit ꝛ ſubſtituit talē ſcḋm Bal.ꝛ Ang.nō ſunt ꝯtraria:ſed ſe cōpatientia.facit qḋ habet̄.ḋ.eo.l.quoties.§.ſi qs primus.ꝛ qḋ ibi dictū fuit.poſſes tn̄ dicere qḋ iſta verba referūtur ad diuerſas partes hereditatis:vt colligit̄ in l.nā tertium ſatēdum ꝗ̄ tñ eſt qḋ circa idē iterdū poſſunt cōcurrere ꝛ tūc eſt optio eius cui⁹ perſonā dicta verba reſpiciūt.facit.l.recuſare.§.tuti⁹.ſ.ad treb.bar.in.l.cēturio.l penul.char.ſ.de vul.ꝛ pu.vbi ponit qñ teſtatoꝛ dixit ſi filius meus deceſſerit inſtituo ꝛ ſubſtituo talem vel ſubſtituo vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ ꝑ fideicōmiſſum.ꝛ ibi dicit de virtute dictoꝛ verboꝛū.❡In gl.penul.ibi hodie ꝓſumitur ꝛc.ꝛ ſic vult glo.qḋ iſta.l.hodie ſit correcta ꝑ.l.cū qḋ.Sed contrariū tenetur cōiter:qꝛ hic loquit̄ qñ ſecūdo dat̄ plus qḋ fuerit datū primo quo caſu non pōt dici q iſtud qḋ eſt plus detrahatur de eo qḋ eſt min⁹ ideo poti⁹ videt̄ tunc fact⁹ trāſitus ad diſpōdiū ſed.l.cū queſtio.loquitur qñ ecōtra ſecundo minus relinquit̄ quā primo fuerit relictū vt cōtingit qñ primo relinquit̄ totū ſecundo pars quo caſu bene poteſt pars detrahi de toto:adeo tūc in dubio videt̄ adēpta.❡Et not.qꝛ glo.hic dum dixit q tres videntur adempte qꝛ videt̄ voluiſſe qḋ ille tres q̄ ſunt vltra vt ſ quib⁹ prim⁹ erat inſtitut⁹ ne videat̄ trāſitus factus hodie ad diſpondiū intelligūtur detracte de.vj.relictis ſcḋo vt dixi glo.nō bene dixit:qꝛ etiā hodie ſtādum eſt ei qḋ hic dixit litera per qḋ predixi in gl.j.l.nam tertiū.adde ꝛ etiam not.in l.ſi cōſul.ff.de adoptio.❡Extra glo.oppo.cōtra text.l.Julianus.inquantū ibi dicit̄ q ſeius ꝛ ſemproni⁹ incurrūt in eadē dimidia:nā imo videt̄ qḋ ſolus ſemproni⁹ habeat integrā dimidiā datā ſeio.ex quo fuit ſibi relicta ſub cōmemoratiōe relicti facti ipſi ſeio per no.l.ſicut.ſ.de admē.leg.ꝛ.l.nā ad ea.ſ.de cōdi.ꝛ demō.Solu.rar.qḋ cōtrariū loquit̄ in legatis.hic in hereditatib⁹ q̄ difficiliter adimunt̄.l.iij.ad l.fi.ſ.de adi.lega.Sꝫ Bar.in.d.l.ſicut.ꝛ idē ibi gloſſ.voluit tenere idē in legatis.et rñdet ad.l.nā ad ea.qḋ ibi loquitur qñ agit̄ de tranſactiōe facienda reſpectu eiuſdem perſone.Sꝫ hic loquimur qñ fit reſpectu diuerſarū perſonarū qḋ difficili⁹ fit.facit quod habet̄ in ſimili l.j.§.ſi.ſ.de ſtipu.ſeruo.

Summarium.

1 Inſtitut⁹ ſine pte aſſe nō diſtributo in eo q ſupēt iſtitui cēſet̄.
2 Inſtitutus ſimpliciter in poꝛtione q̄ ſupereſt inſtitui cenſetur.
3 Inſtituti plures pro vno habent̄ ſi in eadē oꝛatiōe inſtituant̄.
4 Jus accreſcendi in quibus locum habeat.

Item quod ſabinus. hic incipit tractare aliā materiā quid iuris ſit qñ aliquis inſtituit̄ ſine parte.Et de hoc primo tractat in princi.l ſecūdo in ver.vnde.idem tractat de iure accreſcendi.an habeat locū inter inſtitutos ſine parte.ꝛ hoc vſq ad ver.ſꝫ ſi aſſe cōpleto.❡Ibi reuertitur ad materiā principij.ꝛ illā proſequitur vſq ad finē.ꝛ

1 breuiter hoc intendit.†Inſtitut⁹ ſine parte aſſe nō diſtributo intelligitur inſtitut⁹ in eo quod ſupereſt.hoc primo.ꝛ ſi teſtatoꝛ quoſdā iſtituit in.xj vncijs.ꝛ.ij.ſine partibus vnā vnciā q̄ reſtat habebunt illi qui ſunt ſcripti ſine partibus.Et ſi vnus ex eis repudiat ſemiuncia accreſcit omnibus.h.d.ſecūdo.Et ſi aſſe completo plures ſine partib⁹ ſcribuntur heredes:omnes illi in vnum aſſem vocarentur.Et ſi vnus ſcribitur ſine parte:duo coniuncti ſimiliter ſine parte:tantū habebit ille vn⁹ quantum illi duo:ꝛ ſi diſtributo diſpōdio tertius ſine parte vocetur tres partes de hereditate fient nō due.Et quicquid ſtatuit̄ in dipōdio vel aſſe diſtributo hꝫ ſimiliter locū vbi eſt diſtributū dipondiū vel tripondium:ꝛ vbi pars bipondij vel tripondij eſt diſtributa inſtitutus ſine parte intelligit̄ in reſiduo iſtitut⁹.h.d.cū.l.ſeq.❡Not.i text.ibi quātū ad ius accreſ.quaſi velit q lꝫ alias videant̄ coniuncti eo reſpectu qꝛ ſimul venIūt ad vnā vnciā q̄ reſtabat:nō tn̄ intelligunt̄ coniuncti vt habeāt adinuicē ius accreſ.vt ſic vno repudiāte partē ſuā accreſcat alteri.❡Ibi neq hos.ſupple de qb⁹ ſtatim dictū eſt q ſunt iſtituti ſine pte.Et qḋ ſubiugit nec illos ſupple de qb⁹ dictū eſt in ver.vt idē.❡Ibi duos ſemiſſes ſupple quoꝝ vnū habebit prim⁹ inſtitut⁹ ſine parte aliū ſemiſſē habebit duo cōiūcti iſtituti ſine parte quē inter ſe diuidūt.❡Ibi non in alium aſſem.i.non dimidiā tot⁹ hereditatis ſm Ray.ꝛ bal.tu potes exponere nō i aliū aſſem ſupple q cōtineat i ſe duo pōdia.ꝛ ſic tn̄ quātū ſunt duo

pōdia iā diſtributa. ꝛ per ꝯñs in effectu dimidiā tot⁹ heredita
tis. ¶ Ibi ſed in triētē. i. tertiā partē hereditatis: q2 trāſit⁹ iſte
in caſu lr̃e eſt ad tripōdiū non ad quadripondiā qḋ eſſet ſi vlti
2 m⁹ hr̃et duo pōdia vt duo pmi ſm Ray. ꝛ Bal. ¶ † No. ex tex.
qñ aliq̄ portio ſupereſt, iſtitut⁹ ſimpliciter vr̃ iſtitut⁹ ī illa qḋ
pcedit ſiue ſuper ſit ex aſſe ſiue ex pōdio vel bipondio ſiue ex
tripōdio. vt probaſ hic iuncta. l. proxi. ¶ No. qḋ plures inſtitu
ti ſine partibus non ſunt ꝯiuncti quo ad ius accreſ. Et iō vno
ipſorū repudiāte nō pfert alter alijs coheredibus in iure accr.
¶ No. qḋ appellatiōe reſidui vel reliqui nihil continet ſi nihil
ſupereſt. ꝛ ſic facit ad no. l. ſuus quoq3. ff. eo. qñ inſtituiſ fili⁹ in
re que nō eſt in rerum natura vel qñ nō eſt i nro cōmercio vt q2
ſit ſacra vel religioſa vel i re pp̃ria qꝛ inſtitutio illa ſit nulla. ꝛ
ſic poſſit filius dicere teſtm̄ nullū tāq̄ preteritus. qḋ eſt not. ſm
3 Ang. ꝛ Bal. in. d. l. ſuus. ¶ † No. qḋ plures iſtituti in eadē ora
tione hn̄t loco vnius: vt. l. j. §. ſi. aūt ex his. ver. hoc tā parte. C. de
cad. tol. qḋ procedit nedū ſi appoſita fuerit copula ſ3 ēt ſi non
fuerit appoſita q2 pūct⁹ ſtat loco copule vt no. gl. l. cū duob⁹.
§. ſi cocūda. ff. pro ſo. ꝛ. l. pcta rerū. ff. ad. l. fal. facit. l. triplicitur
ff. de ver. ſig. ¶ Ultimo no. qḋ vbi teſtator vnum aſſem diſtri
buit deinde diſtribuit ſcōm. ꝛ poſtea iſtituiſ aliquē ſine parte
intelligiſ trāſire ad tripōdiū. ꝛ ſic de hr̃ditate pōt fieri tres par
tes vt hic in fine pbaſ. ¶ In glo. in ver. accreſceret. ibi nō con
iungit verbis. ꝛ ſic nō iſtituit eos in eadē oſone ſed in diuerſis
orationibus. ¶ In ea. glo. ibi inequales. aliq̄ hn̄t inequales ali
equales. Si habēt inequales voluit dicere gl. qḋ ibi duo ver
bis tantum verbis coniuncti. inſtituti ſine partibus erant tā
tum verbis coniuncti ſed alius inſtitutus ſine parte erat re cō
iunctus cū illis. ꝛ ſic erāt inequaliter cōiūcti. tamen accreſcit pa
riter pars deficiens vnius illorum tm̄ inſtitutoꝝ ſine partibus.
ꝛ verbis etiā coniunctorum alteri conſocio ꝛ alteri vltra ipſos
inſtituto ſine parte. Quia coniunctus re tm̄ non prefertur cō
iuncto verbis tm̄ nec cōtra ſed pariter admittuntur ſ3 inequa
liter ſint coniuncti q2 vnus re tm̄ alter verbis tm̄ vt no. in. d. l.
ſi ita quis heredes. ꝛ. l. re coniuncti. de leg. iij. Si habes equales
dic qḋ ſunt equales quo ad effectū iuris accreſ. cōiūctus re tm̄ ꝛ
cōiunctus verbis tm̄: qḋ vnus alteri nō prefert ſed pariter ad
mittunf. vt eſt caſus in. d. l. ſi ita qs hered. ſm verū intellectū.
¶ In ea. glo. ibi ꝛ dic voluit h̄ glo. ſoluere oppoſitionē q2 poſ
ſet dici qḋ iſti duo ſine parte inſtituti alijs exiſtētibus in. xj. vn
cijs: ſ3 non eſſent verbis coniuncti q2 in oratione nō fuerūt in
ſtituti: ſed ſeparatim quilibet inſolidū ſine parte fuit inſtitutus
vr̃ qḋ ſaltē3 dici debeant re coniuncti. Cū videbanſ vocati ad
eandem vnciam que reſtabat. Et ſic deberet eſſe inter eos loc⁹
iuri accre. ꝛ non deberet aliq̄d accreſcere alijs inſtitutis. l. xj. cu
ius contrariū hic dr̄. S3 glo. voluit ꝯrīū ſoluere dicēdo q2 l3 iſti
duo ſine parte eſſent re coniuncti. tñ ēt re coniuncti erant cum
alijs inſtitutis in. xj. Ideo pars vnius eoꝝ nō accreſceret alteri
tm̄ ſed oībus pro rata ex quo oēs erāt re cōiūcti. S3 hoc ſolu. ꝛ
opi. glo. quā ſequiſ ēt gl. ſe. cōiter reprobaſ q2 ex quo iſtituti in
xj. vncijs fuerūt vocati ad certā ptē. Et iſti duo vocati ſine pte
nō fuerūt vocati ad illas. xj. vncias. ꝛ ſic ad partē alijs aſſigna
tā ſ3 ad illā q̄ reſtabat vt hic colligiſ nō vr̃ poſſe dici q̄ iſti duo
ꝯiūcti ſine parte ſint ꝯiūcti re cū inſtitutis. l. xj. cū diuerſa pars
ſit aſſignata iſtitutis in. xj. ab illa q̄ vr̃ aſſignata inſtitutis ſine
parte. ꝛ ſic vr̃ qḋ cū nō fuerint ꝯiuncti verbis cū inſtitutis. l. xj.
iſti duo ſine parte inſtituti nec ēt ſint cū illis re cōiūcti vr̃ qḋ ni
hil debuit accreſcere iſtitutis in. xj. parte repudiata p vnū ex in
ſtitutis ſine parte. S3 poti⁹ ad aliū iſtitutū ſine parte deberet
accreſcere tāq̄ ad re cōiunctū l3 vbis nō fuerit cōiunct⁹. iſtud
eſt difficile ꝯrīū. Glo. l. j. §. ſi vero quidā. C. de cad. tol. dixerit q̄
quidā inſtitutus ſine parte nullo mō erat ꝯiunctus alteri inſti
tuto ſine parte. iō portio deficiēs accreſcit oībus. ꝛ ſic itelligūt
tex. illū. ſed certe glo. hic nō declarat quare iſti duo hic inſtitu
ti ſaltē nō dicanſ adinuicē re ꝯiuncti. ꝛ ideo Pe. ibi dixit q̄ iſti
erāt cōiuncti re adinuicē ꝛ ēt erāt cōiūcti verbis cū inſtitutis
in. xj. vncijs propter copulā poſitā inter inſtitutionē factā de
ipſis inſtitutis in. xj. ꝛ inſtitutionē factā de iſtitutis ſine parte
ideo accreſcit pars deficiēs oībus q2 ꝯiūct⁹ re tm̄ nō preferſ cō
iuncto verbis tantum. vt ſupra dictū fuit. ſed pariter admittā
tur vt pbaſ. ff. eo. l. ſi qs ita heredes. Sed iſta opi. Pe. nō eſt bo
na ſm bar. q2 copula poſita inter diuerſas oſones nō inducit
coniunctione. ſicut in annos. §. j. ff. q. mo. vſuſfru. amit. ſed ſo
lū cōiun. r. o verbal s per vnitatem oration s inducif. vñ bar.
h̄ dixit qḋ ideo cōſtituti ſine parte nō cēſenſ re cōiuncti q2 nō
ſunt vocati ad vnciā reſtantē ex expꝛeſſa voluntate defuncti.
Sed ad illā veniunt iuris diſpoſitione. ideo inter eos nō cadit
ius accreſcēdi. nec cēſentur quo ad illud re cōiūcti. l. j. §. ſi. ꝛ. l. iij.
ff. de vſufru. accreſ. vbi pbaſ qḋ vbi aliq̄ ex iuris diſpōne veniūt
ad certā rē ꝛ nō expꝛeſſa volūtate defuncti non cenſent re con
iuncti nec habēt ius accreſcendi. qḋ voluit hic Ange. dicēs q̄
iſti duo iſtituti ſine pte l3 videanſ eſſe ꝯiūcti re q2 vocanſ ad eā

dē vnciā. Tñ q2 ñ vocāt ex ſpecifica voluntate defuncti ex quo
nullā ptē aſſignauit l3 vocēt ex legis diſpoſitione nō cēſent eſſe
ꝯiūcti quo ad effectus iuris accreſcēdi: q2 īter cōiunctos ꝯiūctiōe
legali nō h3 locū ius accreſcēdi. l. ꝛ pculo. ff. de le. ij. ꝛ hoc voluit
hic tex. ſ3 cū in pꝛītū dixit q̄ nō ſunt cōiuncti q̄tū ad ius accreſcē
di quaſi velit dicere qḋ alio reſpectu ſint cōiūcti re cū vocenſ ad
vnā ꝛ idē: q2 ad eādē vnciā. Nec ob. pdictis ſi dicaſ q̄ ſi iſti duo
inſtituti ſine pte fuerūt cōiuncti verbis nec ēt cēſenſ re cōiuncti
quo ad ius accreſ. iter ſe nec ſunt ēt cōiuncti verbis vel re cū inſti
tutis in. xj. vncijs. iō nō vr̃ qḋ ſi pars vni⁹ ipſoꝝ duorū inſtitu
toꝝ ſine parte deficiat habeat locū ius accreſcēdi. Q2 iter illos
q nō ſunt cōiuncti aliquo mō vel ſunt cōiuncti cōiunctiōe lega
li non videſ habere locū ius accreſcēdi. l. j. ad ſi. de vſufr. accreſc.
de leg. j. l. huius. §. quib⁹. ꝛ. l. pculo de leg. ij. Quia rñdet q̄ ꝯrīū
procedit in legatis. Secus in hereditate in qua qs nō pōt dece
dere pro parte teſtatus ꝛ p parte inteſtat⁹. gl. in. l. ſi ſeruus cōis
ab extero. ff. de acq. here. ꝛ pbaſ in. l. liber hō. §. cū qs. ff. eo. Be
ne facit ad dictam differentiam. l. j. §. vbi aūt. cū. §. pce. C. de ca
du. tol. Et iſta opi. Bar. ꝛ an. vr̃ ſatis poſſe ſuſtineri. tñ cōtra il
lā fortiter facit. d. l. ſi ita quis hr̃de. vbi vr̃ caſus qḋ l3 qs fuerit
inſtitut⁹ ſine pte tñ dr̄ eſſe re cōiūct⁹ cū alijs duobus iſtitutis ſi
ne partib⁹ p equalib⁹ portionib⁹. Nā alīs portio illoꝝ duorum
deficiēs cū eſſet cōiūcti vbis l3 nō re iter ſe pp̄ter vbā eqs debe
ret accreſcere ſolū alteri eoꝝ. ꝛ nihil deberet accreſcere pꝛio inſti
tuto ſine pte q2 nō eſſet ꝯiunct⁹ vbis cū illis duob⁹ nec ī re ſi nō
inducif ꝯiūctio realis qñ qs iſtituiſ ſine pte. ꝛ tñ ꝯrīū ibi dr̄ vz
q̄ portio vni⁹ illoꝝ duoꝝ deficiēs accreſcit oib⁹. ꝛ ſic neceſſario
op3 dicere q̄ illi duo ſaltē erāt re cōiūcti cū pꝛimo inſtituto ſine
parte. vt. d. l. ſi ita qs. ꝛ illi duo q2 fuerāt ſimul inſtituti in eadē
oſone fuerūt cōiuncti verbis p no. l. hr̃des ſine partib⁹. ff. e. S3
nō re q2 adiectū fuit pro eqs partib⁹ que verba impediūt ꝯiun
ctionē q̄ fit de re. vt ibi probaſ. ꝛ no. gl. l. j. §. ſi. de vſufr. accreſ. ꝛ
Bar. l. re cōiuncti pallē. ff. de le. iij. ꝛ iō ibi portio vnius illoꝝ ac
creſcit oībus ꝛ nō alteri tm̄: q2 cōiunctus verbis tm̄ non preferſ
coniunctio re tm̄ nec ecōtra vt not. d. l. ſi ita quis ꝛ. l. re coniūctī
prealleg. ꝛ voluit gloſſ. hic. ꝛ ſic intelligitur illa. l. ibi p gl. ꝛ bart.
ꝛ etiam hic ſimiliter intelligitur per gl. ꝛ bart. ꝛ ſic videſ aperte
illa. l. pbare q̄ vbi ēt non eſt facta aſſignatio partiū p teſtatorē
ſit dare cōiūctionē re tm̄ cuius ꝯrīū hic t3 Barto. ꝛ Ang. poſſet
dicere qḋ ibi loquiſ qñ duo fuerūt inſtituti ſine partibus nō fa
cta alicui p teſtatorē ſpecifica alicuius partis aſſignatione nam
ibi fuit primo vn⁹ inſtitut⁹ ſine ptibus. ſecūdo duo ſimpliciter
inſtituti ſine parte pro equis partibus hic autem loquiſ qñ pre
ceſſit ſpecifica aſſignatio certaꝝ partiū: q2 fuerūt inſtituti aliq
in. xj. vncijs ꝛ poſtea fuerūt inſtituti ſeparatī3 duo ſine pte. In
iſto caſu pcedit opi. bar. ꝛ Ang. Secus qñ non procedit ſpecifi
ca partiū aſſignatio vt cōtingit in. d. l. ſi ita qs. S3 certe iſta rño
ſio nō vr̃ bona: q2 ſolum videſ diuerſificare caſus ꝛ accidentia
facti ꝛ non inducere diuerſitatē rōnis. Nā ſemp̄ ſiue pcedit ſpe
cifica ptiū aſſignatio antequā aliq̄ iſtituanſ ſine pte ſiue nō pce
dat ſpecifica aſſignatio partiū. ſemper vr̃ ſtare ratio Bar. quo
ad inſtitutiōes ſine parte q2 ex quo p teſtatorē nō ſunt ptes aſſi
gnate vr̃ qḋ non debeat induci cōiunctio q̄ fit re inter iſtitutos
ſine partibus. cuius cōtrariū vr̃ pbari. l. d. l. ſi ita qs. ꝛ ſic non vi
detur bona opi. bar. ꝛ Ang. Et ad. l. j. §. ſi. ꝛ. l. iij. de vſufr. accreſ.
quā allegat Bar. rñde qḋ iſti de quib⁹ tractaſ an inter eos ſit
locus iuri accre. ibi nō ſunt ad aliq̄d inuitati p diſpoſitionē defun
cti nec aliquid p illā acquirūt ſed poti⁹ retinent. nam ibi pp̄rie
tas fundi hereditarij cū eſſent duo heredes inſtituti forte ex di
ſparibus partibus vel ēt parib⁹ nō curo fuit titio legata vnde
dicif ibi q̄ titius ſolā h3 proprietatē ꝛ vſufruc. remanet penes
heredes pro hr̃ditarijs portionibus. ꝛ ſi in perſona vni⁹ hr̃du3
deficiat vſuſfruct⁹ nō accreſcit alteri coheredi ſ3 acqiſ legata
rio pp̄rietatis. ꝛ hoc iō: q2 hr̃des p tale legatū ad nihil fuerūt in
uitati ſ3 veniūt ad retētionē vſuſfruct⁹ ex quo teſtator legauit p
prietatē fundi deducto vſufructu. ꝛ hoc vr̃ eſſe rō q̄ voluit ibi
lr̃a. ſed hic qñ aliqui inſtituūtur ſine parte tales inſtituti vocāſ
ad cōmodum l3 nō ſpecificetur ipſum cōmodum. ideo facili⁹ vr̃
tractanda de cōiūctione nec vr̃ p illas. ll. poſſe hīc neceſſario di
ci qḋ illi nō fuerūt cōiūcti rē. Andre. ſapbi. de pi⁹s vt hic refert
Bal. dixit qḋ ideo in caſu huius ꝯ. vñ idem tractat. illi duo in
ſtituti ſine pte ſeparatim nō ſunt cōiūcti verbis: q2 fuerūt iſtitu
ti in diuerſis oſonibus. ꝛ ſic ſeparatim vt dixit glo. facit qḋ hr̃
l. heredes ſine ptib⁹. ff. eo. Itē nō fuerūt cōiūcti re q2 pꝛio iſtitu
tus ſine parte vr̃ fuiſſe iſtitut⁹ ī dimidia vncie q̄ reſtabat. ꝛ ali⁹
vr̃ fuiſſe iſtitut⁹ in alia dimidia ipſius vncie. Et ideo cū videāſ
vocati ī diuerſa pte ꝛ ſic ad rē diuerſa ꝛ nō ad idē nō debēt di
ci cōiūcti re q2 cōiūctio re iducif qñ duo vocanſ ad idē ſi faciūt
ſibi partes p cōcurſū. l. j. §. vbi aūt. ꝛ. §. ſi vo, non oēs. C. de ca.
tol. no aūt vr̃ pꝛimus inſtitutus ſine pte vocatus ad vnciā q2 ſi
neceſſe eū eē cōpletus eſſet as: q2. xij. vncie diſtributē ſequēs q
inſtituereſ ſine pte videreſ inſtitut⁹ in alio aſſe p no. hic ī ꝯ. ſed
ſi expleto

ſi expleto.ꝛ ſic etiā inſtitut⁹ ſine parte deberet habere tātū quā
tum haberent inſtituti in.xi.ꝛ ille primus inſtitutus ſine pte.ꝛ
ſic in effectu haberet dimidiā hereditatis.cuius ꝯtrarium hic dꝛ.
ꝛ iſta eſt ratio tex.ſcdm meum ſed ray.hic dicit qꝺ.quilibet iſtoꝝ
inſtitutorū ſine parte videt̃ vocatus ad illā vnciā que reſtabat
ꝛ licet faciant ſibi partes in illa per cōcurſum nō per hoc videt̃
impediri coniunctio que re inducit̃ quādo duo ad idē vocantur
qꝛ tacita diuiſio partiū que ſurgit ex iuris diſpoſitiōe nō impe
dit cōiunctionē que ſit re vt per gl.l.i.§.ſi.de vſufr.accre.Et ſic
non videt̃ bona opi.and.Sed tūc vt dicit Bal.fortiter ob.opi.
Ray.qꝛ ſi iſti duo inſtituti ſine parte fuiſſent cōiuncti re adinui
cem cū nō videant̃ eſſe cōiuncti verbis nec re cū inſtitutis in.xi.
In portione vnius ipſorū deficiētis deberet preferri alter.cui⁹
cōtrariū hic dicit̃ quod imo accreſcit oībus pro rata.Aliqui vo
luerūt dicere qꝺ hic iſti duo nō fuerūt coniuncti verbis nec etiā
re quo ad ius accreſcēdi inter ſe nec ſimiliter cū inſtitutis in.xi.
4 per hoc qꝺ hic dicit Bar.ꝛ Ang.ꝯtamen hꝫ locū ius accreſcen
di inter omnes qꝺ habet locū in hereditatibus de qb⁹ hic agit̃
etiā inter nullo modo cōiunctos.vel etiā licet ſit cōiunct⁹ cōiū
ctione legali licet ſit ſec⁹ in legatis.vt ꝑdixi.Et ad.l.ſi ita quis
reſpōdet̃ qꝺ oēs ibi omnino erāt diſiuncti.nā primo inſtitut⁹
ſine parte erat oīno diſiunctus ab aliis duob⁹ poſtea inſtitut⁹
ſine parte ꝛ ibi duo qꝛ ſimiliter erāt ſine parte inſtituti nō erāt
cōiuncti re cū primo inſtituto nec inter ſe nec etiā ꝟbis ꝯiuncti
erāt inter ſe ꝓpter verbū equis partibus.quo cōſiderato licet i
eadē oratione eos inſtitueriſ videt̃ potius celeriter eos nomi
naſſe quā cōiunxiſſe vt ibi litera vꝫ dicere.Sꝫ certe iſte intelle
ctus nō plꝫ qꝛ clarū eſt qꝺ vbi duo in eadē oratione vocantur
ſunt cōiuncti ꝟbis vt.l.heredes ſine partib⁹.ꝯ.eo.Et ſi ad idē
vocant̃ ſunt etiā re cōiuncti.Sed vbi addiceret̃ verbū equis p
tibus tūc impedit̃ cōiunctio q̄ in re inducit̃ qꝛ diuerſa pars vꝫ
cuilibet aſſignata.ꝛ ſic nō videtur vocati ad idē.Sed cū nō p
hoc ipeditur cōiūctio verbalis vt p gl.ꝛ doc.l.i.§.ſi.de vſuf.ac
cref.ꝛ.d.l.re cōiuncti.ꝛ iō in.l.ſi qs heredes.Illi duo qui fuerūt
ſimul in eadē oratione inſtituti fuerūt verbis cōiuncti licet nō
re ꝓpter verbū equis partib⁹.ꝛ ſic opi.predictorū qui volūt cō
trariū nō vꝫ bona.Ray.vltimate hic videtur dicere qꝺ opi.gl.
hic poſita inquātū voluit qꝺ inſtituti ſine parte eē ſenere cōiūcti
lꝫ non verbis inter ſe ꝛ etiā cū inſtitutis in.xi.poſſit ſuſtineri ex
eo ſcdm eū qꝛ cū iſtis duob⁹ nō fuerit pars aſſignata ex diſpoſi
tione defuncti ſed ſoli veniūt tacite ex diſpoſitione legis ad he
reditatē defuncti pro partibus de qb⁹ hic dꝛ qꝛ inſtituti in.xi.
veniāt pro.xi.vncīs.ꝛ inſtituti ſeparatim ſine parte veniūt ad
vnā vnciā quā diuidūt inter ſe pro dimidia ideo ſcdm eum dꝫ
dici vt hic per glo.Illi duo inſtituti ſine parte cōiūcti re inter
ſe ꝛ etiā cū aliis inſtitutis in.xi.ex quo nulla fuit facta aſſigna
tio partiū p teſtatorē inſtitutis ſine parte ſꝫ ſolū ex diſpōne le
gis veniūt cū aliis ad partes de quib⁹ eſt dictū qꝛ tacita diuiſio
partiū q̄ fit ex iuris diſpoſitione nō impedit cōiunctionē re fie
ri.ꝛ pro iſta opi.facit qꝛ teſtator inſtituēdo vnū ſine parte ꝛ ſic
ſimpliciter videt̃ ex tali ſimplici ſermone vocaſſe ad totū.ꝛ ſimi
liter idē vꝫ feciſſe inſtituēdo ſcdm ſine parte.ꝛ ſic vꝫ qꝺ inſtituti
in.xi.videant̃ habere cōcurſum cū iſtis qbus vnicuiqꝫ videret̃
ſcdm ſimplicē rei ſermonē totū aſſignatum.ꝛ iō lꝫ ex iuris intelle
ctu ꝛ interpretatiōe fiat diuiſio hereditatis vt hic dicitur.vꝫ ta
men qꝺ poſſet dici oēs fuiſſe re cōiunctos adinuicē vt voluit gl.
ꝛ ſic videtur qꝺ opi.gl.poſſit ſuſtineri.prout etiā voluit ray.hoc
tamē nō eſt ſine magna dubitatione ſed nō bene video quō ali
ter iſte tex.poſſit ſaluari a cōtrariis.ꝛ ſic habetis id qꝺ pōt dici
de iſtis cōtrariis ꝛ ſcdm ꝑdicta inquantū litera dicit qꝺ inſtitu
ti ſine parte nō ſint ꝯiuncti quātū ad ius accreſ.dꝫ intelligi.i.ta
liter qꝺ preferant̃ aliis.ita dicit glo.ſequens ꝛ voluit ꝛ alia gl.
ſequēs ſꝫ bene erāt cōiuncti re inter ſe ꝛ cū aliis inſtitutis in.xi.
ſcdm iſtū intellectū gl.qui videt̃ poſſe ſuſtineri vt voluit Rayn.
nō video tamē vt predixi qꝺ non videatur remanere dubitatio
circa iſtū intellectū iſtius tex.per ea que ſuperius dicta ſunt.quā
uis ſi tenem⁹ opi.gl.ſatis patet reſponſio ad cōtraria per predi
cta.¶ In gl.ex nulla in fi.vel dic meli⁹ ſcdm Bal.qꝺ ibi fuit ex
preſſa falſitas circa cauſā legati ideo nō nocet per no.l.demō
ſtratio in prin.ff.de condic.ꝛ demō.hic autē fuit falſitas expſſa
circa ſubſtātiā relicti ſeu eius qꝺ relinquebat̃ ideo viciat̃ diſpo
ſitio per.l.i.in ſi.§.i.l.ſi.de leg.i.¶ In glo.ſcripſit in ſi.ꝛ ſic vult
gl qꝺ licet quo ad verba iſte tex.videat̃ diſcordare a dicto.§.ſi
plures.tamē quo ad ſniam ꝛ effectū non diſcordat qꝛ tunc quo
ad effectum cōpleto bipondio totius inſtitutus ſine parte cen
ſetur inſtitutus in.xi.vnciis.ꝛ ſic intelligetur eſſe factus trāſit⁹
ad tripondiū iſte vltimo loco inſtitutus ſine parte debet in effe
ctu habere tertiā partem hereditat.a.n.ꝫ ꝛ ſi diuideretur here
ditas in tres vncias que faciunt tripon.diūꝫ iſte inſtitutus ſine
parte haberet.xii.de illis triginta ſex que ſunt tertia ipſius he
reditatis.Et ideo hic dixit litera qꝺ habebit tertiam totius he
reditatis.¶ Extra glo.poteſt oppoi ſcdm Ray.contra tex.in
ver.ſed ſi aſſe cōpleto.nā videtur qꝺ ſubſtitutus ſine parte cō
pleto aſſe non debeat vocari in alium aſſem ſed in virilem pro
numero perſonaꝝ inſtitutarū per no.l.iii.C.de inof teſt.Sꝫ ſol
ue vt ibi etiam voluit glo.qꝺ hic inſtitutus fuit a teſtante qꝺ ſi
ne parte.quo caſu ſeruandū eſt qꝺ hic dicitur ex preſumpta mē
te teſtantis.Sꝫ ibi non fuit iſtitutus a teſtatore ille qui venit ſꝫ
ex iuris diſpoſitione ſingitur inſtitutus quo caſu ſeruandū eſt
qꝺ hic dicitur.¶ Ultimo poteſt queri pro declaratione ver.ſꝫ
ſi expleto.nunquid ille ver.procedat quādo completo aſſe duo
inſtituti ſunt ſine partibus vt vocentur ſolū ad vnum aſſē quā
do coniunctim fuerunt inſtituti.An vero etiā ſi ſeparatim fue
runt inſtituti.ꝛ ſatis puto dicēduꝫ qꝺ vtroqꝫ caſu procedat vt
ſic non intelligatur factus tranſitus ad tripondium ſꝫ ſolū ad
bipondium per not.in ſimili.ꝯ.in ver.vnde idē tractat.vbi pa
tet quod ſi duo inſtituantur ſine parte ꝛ precipue ſeparatim in
telliguntur vocati ad vnciam vacantem.non autem intelligit̃
eſſe factus tranſitus ad bipondium.ꝛ ideo eadem ratione vide
tur quod in.d.ver.ſed ſi expleto.nō intelligitur factus tranſit⁹
ad tripondum.licet illi duo inſtituti ſine parte eſſent inſtituti
ſeparatim vnde de ſimilibus ad ſimilia valet argumen.facit
quod habetur.c.ii.de tranſla.prela.l.illud.ꝯ.ad.l.aquil. Nico
laus abbas.

Summarium.

1 Uerba denunciatiua nullam inducunt diſpoſitionem.
2 Subſtitutus vulgariter admittitur vbi inſtitutus non poteſt
eſſe heres.

Queſitū. Inſtitutus ſine parte hꝫ illud qꝺ
deeſt a diſpōdio.h.d.¶ In tex.
ibi diſtribuiſſet forte qꝛ vltra aſſeꝫ fuit qꝺ inſtitutus
in duabus vnciis.ꝛ ſic reſtabant de bipondio decē
in quibus inſtitutus itelligit̃ inſtitutus ſine parte non autē in
telligitur eſſe factus tranſitus ad tripondiū.¶ Not.ex tex.qꝺ
dictum eſt in ſumario.item not.qꝺ eadem eſt ratio in bipondio
ꝛ tripondio que eſt in aſſe.ꝛ ideo vtrobiqꝫ ſimilis iuris diſpoſi
tio ſeruari debet.

1 Ex facto. Uerba denūciatiua cōditionaliter ꝓlata
diſpoſitionē nō īducūt.h.d.¶ †No.qꝺ
ꝟba denunciatiua principaliter ꝓpter aliud ꝓlata diſpoſitio
nem nō inducunt vt hic colligitur ꝓut habetur litera affirma
tiua.¶ Item not.qꝺ p ſubſtitutionem vulgarem factā ei qui
non eſt inſtitutus non inducitur inſtitutio illi⁹ cui facta ē ſub
ſtitutio.ꝛ ſic facit ad no.per glo.l.gallus.ꝯ.de lib.ꝛ poſthu.cō
tra opi.Bar.quā ibi ipſe tenet ideo tene mēti hunc tex.¶ In
glo.ii.ibi ſed qꝺ ſequitur ꝛc.melius dixiſſet ſed qꝺ ibi ſempro
nius ꝛc.¶ In ea.glo.ibi ſunt omnia teſtantis.hoc poſſet pce
dere ſi habetur etiā in litera inſtitueram.ꝛ ſic in prima pſona.
Si habeatur in tertia nō video quomodo eſſent verba teſtan
tis.Et ſecundū iſtam literam affirmatiuam habes qꝺ verba
enunciatiua principaliter propter aliud prolata diſpoſitionē
non inducūt.facit per locum a ſpeciali.C.de teſta.mi.l.ex his ꝟ
bis.¶ In glo.ſi.ibi.ſ.qꝺ admittatur ſupple ſcdm Bal.tanquā
inſtitutus exiſtente cōditione cū nō videat̃ poſſe venire vt ſub
ſtitutus ex quo ꝑceſſit inſtitutio illius cui ſubſtitut⁹.ꝛ iſtud ſa
tis videtur poſſe tolerari nō ob.qꝺ habetur.l.ii.§.i.ꝯ.de lib.ꝛ
poſth.vbi ſubſtitut⁹ venit quāuis inſtitutio fuerit nulla qꝛ ibi
fuerit vere iſtitutio lꝫ fuerit nulla ꝑteritiōe iā nati.ideo poterit
venire vt ſubſtitut⁹.Sꝫ hic nulla iſtitutio ꝑceſſit.ꝛ ſi eſt hic ca
2 ſus qꝺ †ſubſtitut⁹ vulgariter admittit̃ vbi ille cui fuit fcā ſub
ſtitutio nō pōt eſſe hr̄s:qꝛ nūquā fuit facta iſtitutio.idē ſi ſimi
liter fuiſſet ſubſtitut⁹.l.ii.§.ſi.ꝯ.de lib.ꝛ poſthu.ꝛ idē ſcdm Ang.
ſi nō poſſet eſſe hr̄s lꝫ ex alia cā quā illa quā teſtator demōſtra
uit.l.gall⁹.§.qd ſi tm̄.ꝯ.alle.Sꝫ cōtra ꝑdicta facit qꝛ ꝯditio fal
ſa de preterito vitiat diſpoſitionē.l.cū in ſcdo.ꝯ.tit.ii.dic illud
verū eſſe de preterito.Sec⁹ ſi de futuro licet implicet aliquid ꝑ
teritū vt ꝓ ꝓbat̃.ꝛ.l.cū tale.§.pe.ꝯ.de ꝯdi.ꝛ de.ꝛ ibi Bart.Nec
ob.ꝑdictis qꝺ habetur.l.pater ſeuerinā.in prin.de cōdi.ꝛ de
mō.per quā videt̃ qꝺ iſta verba ſi heres non erit debeāt itelli
gi:qꝛ noluit nō ſimpliciter:qꝛ nō poſſit.ideo riſ.deri pōt qꝺ ibi
loquit̃ qn̄ quis ſubſtituit̃ in penā alteri⁹ aliquid faciētis vt ibi
no.Bar.alis ſufficit ꝯditionē qualitercūqꝫ verificari vt ꝓ ꝓba
tur.ꝛ.l.iii.C.e.¶ In.e.glo.ibi eſt inſtitut⁹ ſupple vt ꝓbat̃ l.ſi
catione.§.ſi filio.ꝛ.§.qꝺ vulgo.ꝯ.ad.l.fal.ꝛ ſatis p Bar.l.gall⁹
in prin.preal.¶ In ea.glo.ibi nō placet ſupple ꝛ bñ per ra
tiones quas glo.ꝯ.tetigit.ꝛ qꝛ etiā litera cōmuniter habet̃ an
ſeruis.¶ In ea.glo.in ſi.dic melius:qꝛ ibi fuerunt verba enun
ciatiua principaliter propter ſe prolata.ideo ibi diſpoſitionem
inducūt hic autem fuerunt principaliter propter aliud ideo di
ſpoſitionem non inducunt.ꝛ precipue quādo conditionaliter
ꝓfertur.facit qꝺ habetur.l.ſi quis ſub cōditione.ꝯ.ſi quis cau
te.Et de materia verborum enunciationum plene notatur p
Bal.ex hac ſcriptura alle.in glo.

Summarium.

1 Verba teſtatoris qualiter intelligenda ſint.
2 Opinio quando potius inſpiciatur ꝙ veritas.
3 Coniunctio verbalis quãdo ius accreſcendi inducat.

O Uo loco. Inſtituiturˀ ſine pte in quacũqȝ pte teſtamẽti hȝ illud qȝ deeſt aſſi vel dipõdio.h.d. ℭ No.qȝ dictũ eſt i ſummario. Aduerte qꝛ hic loquiẽ qñ eſt fcã diſtributio certaꝝ partiuȝ ꝛ reſtabat aliqua vacans.Sȝ.l.hẽ des ſine partibˀ.ꝛ.l. ſi ita qs heredes.ſ.eo.loquũtur qñ nulla fuit facta ſpecificatio partium.ꝛ ſic is diuerſo caſu ab illo qui hic ponitur.

1 **Si iã mortuo.** † Verba teſtatoris dñt intelligi per inde ac ſi eſſet illud ꝙ
2 teſtator putauit.h.d. ℭ No.qȝ dictũ eſt i ſummario. † Not.qȝ
in depẽdẽtibˀ a nr̃a volũtate inſpiciẽda ẽ opinio ꝛ nõ veritas
terminoꝝ vel extremorũ ſm Ang.ꝛ pꝫ no.qȝ diſpõ teſtãtis
capit ſubſtãtiã ab eiˀ opinõe nõ aũt a mera exiſtentia extremorũ.facit.l.ſeruo manumiſſo.ſ.gl.ſ.de cõdi.ide.ꝛ ibi gull.de cu.
3 ℭ † No.ꝙ cõiũctio ꝟbalis cadẽs iter honoratos q̃ꝝ alt̃ ẽ i reꝝ nã:alt̃ nõ iducit ius accreſ.ꝛ ſic facit ſȝ bal.ꝛ ang.qȝ ſi recipio
fũdũ ꝓ me ꝛ fratre meo mortuo quẽ credeo ẽ viuere cũ pcõ ꝙ
vno in aliũ reuertaẽ qȝ habebo p ius accreſ.totũ ſicut ſi viuẽs
hȝ totũ ꝛ accreſcit ſibi pars mortui cõiũctiȝ ſecũ iſtituti vt hic
colligiẽ in ver.q̃d ſi viuus.Aduerte qꝛ iſte tex.in pricipio vr̃
facere ꝫ no.p Bar.in.l.quoties.ſ.ſi duo.ſ.eo.Sȝ potes reſpondere vt ibi plene dixi ideo hic nõ inſiſto. ℭ In glo.j.ibi ſicut ſi
verũ eſſet ſupple.ꝛ iſtud ꝓcedit in his q̃ depẽdẽt a volũtate teſtantis:qꝛ in eis eſt inſpiciẽda ſua volũtas ꝛ opinio.ꝛ iſta ẽ rõ
tex.in glo.ſi.ibi ſol.vt ibi ſupple qꝛ ibi lȝ nõ eſſet in rerũ natura
tamen eſſe ſperabatur.ideo ibi facit partem hic ſecus.

Summarium.

1 Conditio impoſſibilis non vitiat inſtitutionem.
2 Libertas commode dari ſeruo.

1 **T Rebatius.** Nõ põt ꝯmode ſummari. ℭ Not. † qȝ vbi ꝯditio impoſſibilis adiicitur iſtitutioi vitiaẽ ipſa cõditio.ꝛ remanet iſtitutio. ℭ In gloſ.ij.ibi hic nullus ꝛ ſic vr̃
fuiſſe adiecta cõditio ipoſſibilis:qꝛ ſi nullˀ fuit hẽs iſtitutˀ nullˀ aliˀ poterat eſſe heres ante ipſum ſeruum.ideo talis cõditio
tanquã impoſſibilis reiicitur.

2 **Seruo libertatẽ.** Nõ pt cõmode ſummari. ℭ † No.qȝ ſeruo põt
cõmode dari libertas pure ꝛ hr̃ditas ſub cõditiõe,Simulr̃ põt
ecõtra pure heres iſtitui ꝛ libertas dari i diẽ vel ſub cõditioe.l.
quoties.ſ.ſi.ſ.e.ti. ℭ No.ſm Ang.ſi papa alicui cõcedit pbẽdã pure ꝛ canonicatũ ſub cõditiõe ꝛ nullˀ poſſit hr̃e pbẽdã niſi
ſit canonicˀ qȝ valet pbẽde ꝯceſſio ac ſi fuiſſet cõceſſa ſub eadẽ
cõditiõe ſub qua canonicatˀ fuiſſet cõceſſus. ℭ In glo.pure i
ſi.No.iſtã glo.ſm hãc ſecũdã expoſitionẽ qꝛ ſi ſeruo eſt data libertas pure ſ expꝰſſo ꝛ hr̃ditas ſub cõditiõe ſi nullˀ aliˀ eſt inſtitutˀ ꝙ detrahiẽ i effectu dictio pure ꝛ pẽdet libertas a cõditiõe inſtõnis nõ aũt vitiabiẽ ipſa iſtitutio rõne pplexitatis cuȝ
alio nõ iſtituto nõ poſſit ſtatim eſſe liber ſi ipſe ẽ iſtitutˀ ſub cõditiõe.ꝛ ſic facit ꝓ eo qȝ dixi.l.q̃ties.ſ.ſeruˀ.ſ.eo.ꝙ illis aliq dictãt iſtitutionẽ tũc vitiari qñ fuiſſet expꝛeſſuȝ ꝟbũ pure rõne pplexitatis.ꝛ reprobãt iſtã ſcdaꝫ expoſitionẽ.Sȝ meliˀ eſt dicere ꝙ
ſuſtineamus glo.in dubio ꝛ ſic erit caſus cõtra opi.predictorũ
ſcðm iſtã ſecũdaȝ ſol.ꝛ ſic erit caſus cõtra iſtos.facit pro hoc.l.
quoties.ſ.ſi quis ita.ꝛ ibi detrahitur dictio poſtea de inſtitutione facta de ſeruo cũ libertate:ergo nõ eſt abſonũ qȝ detrahaẽ
dictio pure.ꝛ licet poſſet dici qȝ dictio poſtea poſſet verificari
ſcðm ordinẽ intellectus.tñ litera ibi nõ ponderauit ſed ſimpliciter dixit qȝ detracto verbo poſtea erit heres. ℭ In glo.j.ibi
ſi hoc expreſſiſſet ſupple ꝛ ſic grauauit etiam venientes ab inteſtato.facit quod tangit gloſſa ſequens ad ſinẽ.in ver.minˀ legitimi.ꝛ facit qȝ habeẽ.l.ſi veritas.l.ex teſtamẽto.C.de fideicõ.

Summarium.

1 Heres inſtitutus ſub conditiõe ipſa pendẽte poteſt bonorum poſſeſſiones agnoſcere.
2 Dictio tanquam quid importet.
3 Pretor viuus regulam pretoris mortui debet imitari.
4 Iudex terminum ſtatuens conditionẽ adiicere poteſt.
5 Decretum ſecundum qualiter ſit interponendum.
6 Mora purgari nequit ſi res integra non ſit.
7 Iuri de futuro quando renunciari poſſit.
8 Tps ad adeũdũ ſtatuiẽ qñ hes ſub ꝯditiõe poteſtatiua iſtituiẽ
9 Curator ſine iudicis decreto alienare non poteſt.
10 Bona pupilli an poſſint vendi debito a pupillo inchoato.
11 Citatus legitime impeditus an teneatur ꝓcuratores mittere.
12 Procuratorem mittere non tenetur qui idoneũ nõ inuenit.
13 Dies legati vſuſfructus non cedit niſi a die hereditatis adite.

S Iquis inſtituatur. Diuidiẽ in duas partes principales: nã primo ponit qȝ poteſt facere heres
inſtitutus in diem certum vel incertum. ſecũdo quid
iudex poteſt facere.ſecunda ibi ſed ſi bonorum.Illa ſecũda ſub
diuiditur.nã primo loquiẽ q̃d hȝ facere iudex qñ aliquis eſt inſtitutus ſub ꝯditione poteſtatiua.ſcðo qñ qs eſt inſtitutus ſub
conditione caſuali vel alias non dependente a pt̃ate inſtituti.
tertio circa pdicta ponitur vna queſtio ꝛ illã determinat.ꝛ ſucceſſiue in verſi.ꝛ ideo ꝛc.circa ſuam determinationẽ tollit vnaȝ
dubitationem.ſecũda ibi item ſi conditioni.tertia ibi ſed ſi ſub
conditione.ꝛ hoc.d.Heres miſſus in poſſeſſionẽ pẽdẽte ꝯditione põt facere oĩa que põt facere curator datus hereditati.h.d.ſ.
Et ſi inſtitutus differret illã implere ei per iudicẽ ad illã implẽdã conſequenter hereditatẽ adeũdã terminus ſtatuiẽ.h.d.ſcðo
ꝛ pendente caſuali cõditione iudex ſtatuit terminũ.ſ.quẽ ſi nõ
petiẽ bo.poſ.vel hereditas adeatur creditores in bo.poſ. mittẽtur ꝛ curator cõſtituetur.h.d.tertio ꝛ vltimo. ℭ In text.ibi lȝ
hereditas obtigerit.i.niſi.ſ.tempus ſtatutũ a iudice bo.poſ.petita fuerit pẽdente ꝯditiõe p hr̃dẽ inſtitutũ ſub ꝯditiõe.ſȝ Ja.
de are.ꝛ Bar.i text.ibi ad itaqȝ fuerit.ſ.poſt exiſtẽtiã cõdõnis
veniẽtis.ſ.tps ſtatutũ a iudice.Itẽ ibi ꝛ iterim.ſ.pẽdẽte dilatione data heredi ſm vnũ intellectũ vel expone interim.i.p lapſuȝ
termini aliquã eueniat cõditio poſt elapſum terminũ.Itẽ ibi q̃
vrgebũt.i.q̃ tpe eſſent pitura.alia aũt nõ poterũt diſtrahi p curatorẽ niſi forte immineat graue es alienũ:qꝛ tũc ꝓpter illud poterit ꝛ alia vẽdere.ꝛ iſtud eſt qȝ addiẽ in ꝟ.ſȝ ſi ſub cõditiõe. Itẽ
ibi cauſe cognitiõe.iſte tex.recipit multiplicẽ intellectũ de quo i
gl.ꝛ iſte ver.Et iõ hȝ lr̃am diff.cilioꝛẽ quã aliqua pars huiˀ legis.Itẽ ibi ſine dilatiõe qꝛ nõ aio differẽdi ſȝ ex neceſſaria cã ſȝ
1 Dy. ℭ † No.ex tex.qȝ heres inſtitutˀ ſub cõdõne põt interim
pẽdente conditione agnoſcere bo.poſ.No.ſm vez intellectum
quẽ ſequiẽ Ja.de are.ꝛ cõiter doc.qȝ bo.poſ.q̃ daẽ iſtituto ſub
cõdõne illa pẽdẽte tribuit illã adminiſtrationẽ ſibi q̃ cõpetit curatori dato bonis.Et ſi talis bo.poſ.interim agnita ꝛ decreta
p iudicẽ facit ipſuȝ legitimũ adminiſtratorẽ nõ qȝ adminiſtret
ꝓ ſuo.i.vt ſua bona ſm Bal.ſȝ pinde ac ſi eſſet curator bonorũ
ꝛ interim poterit agere ꝛ cõueniri ſicut curator bonorũ.facit.l.
2 ſ.ꝛ.ii.ſ.de cur.bo.dã. ℭ † No.de dictiõe tãquã q̃ interdũ denotat veritatẽ.iterdũ ſimilitudinẽ vt colligitur ex gl.in ver.tanquã.
facit.c.nuper.extra de biga. ℭ No.qȝ hȝ facere iudex ad inſtãtiã creditorũ ſiue qs ſit iſtitutˀ ſub ꝯdõne ptãtiua ſiue caſuali
pẽdẽte ipſa cõditione.nã pȝ ex litera ex eo qȝ dictũ eſt in ſummario. ℭ Itẽ no.qȝ inſtituto ſub ꝯdõne poteſtatiua nõ ſoluȝ
põt ſtatui tẽpus vt impleat cõdõnem ſȝ etiam vt adeat.qȝ vr̃
mirũ cũ ante impletã conditionẽ nõ põt qs adire.facit.l.q põt.
ſ.de acqr.here.Sȝ dic qȝ iſtud cõtingit eo qꝛ põt iplẽdo cõditionẽ facere vt poſſit adire.l.q poteſt.de reg.iur. ℭ Et no.ex pdictis qȝ cauſatiue poteſt quis cogi implere cõditionẽ ptãtiuã
vt ſ ꝓbaẽ.lȝ pcise nõ poſſet cogi:qꝛ illud ſui natura nõ facit neceſſitate.l.ſi.ſ.de condi.inſti.ꝛ.l.ſi qs ſub cõdi.ſ.ſi qs omiſ.cã te.
3 ℭ † No.ꝙ pretor viuus dȝ imitari regulã pretoris mortui etiã
quãtũ ad terminos ꝛ dilatiões ſtatutas i eo.caſu vel ſili. ℭ No.
ꝙ heres inſtitutˀ ſub cõditiõe poteſtatiua nõ arctaẽ a iure illã
4 iplere cũ primũ põt vt hic p gl.ꝛ.l.ſi.ſ.de cõdi.iſti. ℭ † No.ꝙ iudex in ſtatuẽdo terminũ poteſt conditionẽ addire vt no.gloſſ.
l.obligationũ ferc.ſ.cõditio.ſ.de ac.ꝛ ob.vbi gl.dicit no.ſniam
excõicationis poſſe ferre ꝯ aliquã niſi ſoluerit.ſ.certuȝ terminũ.
ℭ No.q̃d debeat vel q̃d poſſint facere creditores pẽdẽte cõditione inſtitutionis nã colligiẽ ſatis ex ver.lȝ ſi bonorũ.ꝛ ex ver.
Itẽ ſi cõditio.nã hec lex fuit facta i fauorẽ creditorũ ne dilatio
cõditiõis adiecta iſtõni habeat eis nocere. ℭ No.ex ver.ꝛ interim ſm vnũ intellectũ qȝ lȝ regulariter pẽdente dilatione data
per iudicẽ iudicis officiũ dȝ congeſcere tñ illud vr̃ limitãdũ quo
ad illa q̃ fierẽt in preiudicium partis ad cuiˀ inſtãtiã data eſt dilatio.Secus qñ aliquis vellet facere ad fauoreȝ illius ad cuius
inſtãtiã ꝛ fauorẽ fuerit ſtatuta dilatio:qꝛ tunc illud poterit facere per iſtuȝ tex.ſm And.de piſ.Bal.ꝛ Ang.ꝛ hoc ne dilatio
data in fauorẽ creditorũ retorqueaẽ in eorum leſionem.argu.l.
quod fauo.C.de legi.vr̃ eſſe inita cã vt non conquieſcat ſi periculũ ſit in mora vt hic vr̃ ꝓbari. ℭ No.ex ver.ꝛ ideo de effectu
geſtorũ per curatorem datũ bonis de quo per gl.ꝛ diceẽ ſuper
5 illa. ℭ † Ultimo not.formã ſecundi decreti ſm Bart.qñ ꝯ bona defuncti agiẽ.qꝛ dȝ ſm eũ hoc modo interponi.vȝ ꝙ detur
curator bonis qui illa vendat vel vendere poſſet vt colligiẽ ex
hac.l.ſecundũ eum. ℭ In gl.iii.ibi que iuris ſit.i.que a iure eſt
permiſſa ꝛ diſpẽſatiue conceſſa ſm Ang.Ibi nõ que facti exponẽ.i.non petit ſeu agnoſcit illã q̃ ẽ facti.i.cum pleno effectu
q̃ tribuere ſolet bo.poſ.agnita per ſuccedẽtẽ pure de iure pretorio.ꝛ ſic nõ tribuit ius reſidẽs i pſona iſtituti ita ꝙ efficiaẽ dñs
hereditatis

hereditatis ⁊ rerum hereditariarũ ſicut efficeret͂ qñ pure eſſet fa
cta inſto ⁊ agnoſceret͂ bo.poſ.nã tũc ẽt ſi caſus eſſet in quo poſ
ſet adire de iure ciuili hoc dico pp no.l.i.ſi.C.vñ legi.Agnoſcẽ
do bo.poſ.ex quo eẽt pure iſtitut⁹ videret͂,ẽt adire de iure ciuis
li.l.puberẽ.C.de iure deli.ſcđm vnum intellectuȝ quẽ ibi ſequit͂
Bar.lȝ gl.aliter itelligat.¶ In ca.ibi qđ illa que eſt facti.Iſta
opi.poſſet ſaluari certo reſpectu ſi intelligat͂ qđ pẽdẽte ꝯditione
petit bo.poſ.q̃ eſt facti hoc eſt q̃ attribuit vt poſſint boa hr̃dita
ria adminiſtrari ⁊ ſic ꝑ quã cõcedat͂ adminiſtratio q̃ eſt facti.l.
cũ filio.ad fi.ff.de cura.fur.nõ aũt petet͂ bo.poſ.ꝗ ſit iuris hoc eſt
que tribuat ius ipſi inſtituto in dño hereditatis vel rerũ heredi
tariarũ.Et hoc mõ põt etiã ſaluari iſta ſcđa opi.que i effectu tẽ
dit ad idẽ cũ prima.¶ In ea.gl.ibi vel aliqđ vt heres.⁊ ſic con
cludit ⁊ reſidet gl.in effectu qđ iſta verba tanquã heres,referan
tur ſolũ ad inſtitutũ in diẽ certã nõ ad inſtitutũ in diẽ incertaȝ
ſeu ſub cõditione lȝ videat͂ fateri qđ alienata per inſtitutũ ſub
cõditione incerta qđ interim pẽdẽte coditione poſt agnitã bo.
poſ.cõfirmabit͂ ſi poſtea exiſtat cõditio vel deficiat dumõ ſit ta
lis inſtitut⁹ ꝗ deficiẽte cõditione haberet bo.poſſeſſio.Sȝ iſte in
tellect⁹ gl.no cõformatur litere que ſimpliciter loquẽdo in iſto
ver.⁊ tanquã vr̃ ſe referre ad inſtitutũ ſub certa die.⁊ ideo non
placet doc.intellect⁹ gl.⁊ ꝓpterea dicũt qđ etiã refert͂ ad inſtitu
tum ſub die incerta:q⁊ ex quo agnouit bo.poſ.pẽdẽte cõditiõe
nõ cenſet͂ ſimpliciter extraneus ſȝ ex tali agnitiõe cõſequit͂ illã
poteſtatẽ quã cõſecutus fuiſſet curator datus bonis.⁊ iđ ſicut
curator datus bonis poſſet diſtrahere bona hereditaria ſaltẽ
qñ ſunt tp̃e peritura vel qñ imminet graue eẽ alienuȝ vt patet
in ver.itẽ ſi cõditioni.circa fi.iuncto ver.ſed ſi ſub cõditiõe. Ita
poterit etiã diſtrahere iſte inſtitut⁹ ſub cõditiõe poſt agnitã bo.
poſ.⁊ ſic põt dici qđ nõ diſtrahet tũc q⁊ vere ſit interim heres ſȝ
tãquã heres vt ſic iſta dictio tãq̃ denotat ſimilitudinẽ ⁊ ſic ſen
ſus qđ ſicut vero heredi eſt gñaliter cõceſſum diſtrahere bona
hereditaria.Itẽ huic agnoſcẽti bo.poſ.pẽdẽte cõditione intel
liget͂ eſſe cõceſſum vt poſſit diſtrahere bona hereditaria ad vtili
tatẽ creditorũ in caſib⁹ permiſſis in quib⁹ poſſet diſtrahere cu
rator dat⁹ bonis.nã quo ad diſtractionẽ faciẽdã in iſtis caſib⁹
habet͂ tãquã heres ſicut etiã ⁊ curator dat⁹ bonis ⁊ ſicut ẽt he
res qui diſtrahit in caſib⁹ p̃miſſis antequã adeat͂ intra tp̃s ſibi
datũ ad deliberandũ.l.ariſto.§.fi.ff.de iure deli.⁊ iſtud voluerũt
Ja.de are.Bar.⁊ Bal.⁊ Ang.vbi aũt inſtitutus ſub die certa
agnoſceret bo.poſ.q⁊ ille acq̃rit dñiũ hereditatis ⁊ rerũ hr̃dita
riarũ nõ eſt dubiũ qđ tanquã heres qđ vere ſit heres ſaltẽ effe
ctu inſti.de bo.poſ.§.ſinaũt.qđ poterit diſtrahere res heredita
rias.¶ In gl.in ꝟ.edictũ i fi.Dy.dicebat qđ loquit͂ lr̃a de eo
qđ hr̃ in.l.ſi ſeru⁹.de bo.aut͂.iudi.poſſi.⁊ in.l.i.de curato.bonis
dãdo.Sȝ certe ibi nõ diffinit͂ aliqđ tp̃s vt ibi pȝ.⁊ ideo iſta opi.
nõ eſt bona.iđ dixit Bar.qđ hic loquit͂ de edicto qđ p̃finit tp̃s
inter qđ poſſet peti bo.poſ.de quo l.i.§.largi⁹.de ſucceſ.edi.vbi
extraneis dant͂ cẽtũ dies ⁊ cõſanguineis aũt ann⁹.Et ꝓ h̄ dicit
Bar.qđ iſto caſu iſtius.l.vult iudex ſtatuere tp̃s hr̃di inſtituto
ſub cõdõne nõ poterit ſtatuere min⁹ tp̃s quã cẽtũ dierũ extra
neis ⁊ annũ liberis parẽtib⁹ ꝑ no.in.l.i.§.fi.cũ.l.ſeq.ff.de iure de
lib.vbi vr ꝓbari qđ lȝ maius tp̃s poſſit ſtatui tñ min⁹ nõ qđ ẽt
eẽ notãdũ q⁊ ꝑ hoc dictũ multi ꝓceſſus poterũt impugnari qñ
dicat.Si minus tp̃s dabit͂ parte ꝯdicẽte ⁊ poſtea ꝓceſſum eſt
ad dationẽ curatorũ qđ nõ valebit datio talis curatoris nec il
lud qđ erit geſtũ ꝑ talẽ curatorẽ.qđ tene mẽti.Bal.tñ hic videt͂
primo dicere qđ tp̃s de quo hic loquit͂ litera pt̃ dici eſſe arbitra
riũ.l.i.in fi.de iure deli.Sȝ certe põt dici qđ eſt arbitrariũ ſi velit
dare maius tp̃s nõ min⁹ vt pȝ ex.l.ij.Dixit etiã Bal.qđ ſi ela
pſum eſt tp̃s ſtatutũ a iudice etiã ſi fuerit ſtatutũ vt dixit Bar.
qđ ſi res erit integra vbi non eſt ꝓceſſum ad dationẽ curatoris
nec ad miſſionẽ in poſſeſſionẽ creditoris q⁊ tũc poterit iſtitutus
morã purgare etiã ſi iudex fuerit cõminat⁹ qđ poſt lapſuȝ termi
nũ nõ audiet ipſum inſtitutũ.all.ꝓ h̄ dictũ Inn.qđ bñ no.ſm
eũ ⁊ ſequit͂ etiã hic Ang.l.c.cũ i tua.ex q.cau.ma.acc.poſ.† Se
cus qñ res nõ eſt itegra q⁊ tũc nõ põt morã purgare.l.mãcipio.
ff.de opti.le.⁊ ꝑ gl.⁊ Cy.in.l.ſi ea.C.q accu.nõ poſ.⁊ ꝑ gl.in cle.
ſepe.i ver.defenſiones legitime.de ꝟ.ſig.facit.c.paſtoralis.cum
ibi no.extra de excep.vbi vr notari qđ poſt lapſuȝ termini dati
ad ꝓponẽdũ exceptiones etiã audit͂ q̃re integra qñ ius aduer
ſarij nõ eſt factũ deteri⁹.facit.l.⁊ ſi poſt tres.ff.ſi q̃s cau.Ange.
vero hic aliter dixit vȝ qđ interdũ ſtatuit͂ terminus ei q̃ pt̃ eſſe
heres ad h̄ vt poſt terminũ nõ poſſit agnoſcere hr̃ditatẽ.⁊ tũc
bñ dȝ dari dilatio de qua dixit Bar.⁊ de qua hr̃ in.d.l.largi⁹.
⁊ in.l.ij.in fi.cũ.l.ſe.de iure deli.interdũ iudex ſtatuit terminũ in
ſtituto ad inſtãtiã creditorũ ꝗ volũt ius ſuũ ꝓſeq̃ vt ſic videant
an debeãt agere ꝯ hr̃dẽ an ꝯ curatorẽ quẽ dari faciẽt ⁊ ſm euȝ
tp̃s eſt arbitrariũ.l.quãdiu.la.iij.ff.de acqui.here.⁊ tunc elapſo
illo tp̃e ⁊ bonis diſtractis vel per creditores poſſeſſio adhuc po
terit adire.lȝ tũc nõ erit heres quo ad emolumẽtũ vt.l.ſi ſeru⁹.
cõiũcta magis gl.ibi poſita.ff.de bo.aut͂.iu.poſ.⁊ iđ ſm eũ ma
le dixit Bar.dicendo indiſtincte qđ poſt lapſuȝ terminũ via eſt
preciſa q⁊ ſm eũ dictũ Bar.eſt ꝯ illã.l.qñ datur terminus ad
inſtãtiã creditoruȝ.Et plus dicit qđ qñ ſtatuit͂ terminus ꝙ ꝓ
cludat͂ via adeundi.qđ cõtingit qñ fit ad inſtantiã ſubſtituti vl̃
ſequẽtis in gradu.tũc poſt lapſum terminũ poterit heres adire
ſi res ſit integra vt.ſ.dixi poſt Bal.⁊ intellige rem integrã.i.qñ
hereditas no eſt diſtracta.Sȝ melius dixiſſet qñ nõ eſt adita ꝑ
ſubſtitutũ vel ſequẽtẽ in gradu.Et per hoc opinio Angel.pa
tet in hoc articulo circa intellectum tex. ¶ Sed aduerte q⁊ ipſe
nõ vr̃ ꝑ oĩa bñ dicere.nã.l.q̃diu.per ipſum all.non loquitur qñ
ſtatuit͂ tp̃s ad inſtantiã creditorũ ſed quando ad inſtantiã ſub
ſtituti vel ſequẽtis in gradu vt ibi patet.Preterea ibi nõ decla
rat͂ ꝙ tp̃s dȝ ſtatui.⁊ ſic illa.l.non probat dictũ ſuũ.ꝓpterea vr̃
ꝯ iſtũ tex.qñ loquit͂ qñ ſtatuit͂ tp̃s ad inſtantiaȝ creditorum. ⁊
tñ dicũt qđ pretor debet imitari edictũ ſuum in quo p̃finit͂ tp̃s
intra qđ adeat͂ hereditas.⁊ ſic videt͂ loqui de tempore de q̃ loq
tur.l.i.§.largius.de q̃ dixit hic Bar.aduerte q⁊ vbi heres eſt inſti
tutus pure ⁊ ſtatuit͂ ſibi tp̃s ad inſtantiã ſubſtituti vel ſequen
tis i gradu⁊ ſi nõ adiuit intra tp̃s ſtatutũ hr̃ ꝑ repudiãte.d.l.q̃
diu.ꝙ forte poſſet limitari niſi re integra incontinenti ſine iter
uallo morã purgaret per no.l.ſi ita quis.§.ſeia.ff.de ver.ob.⁊ qđ
ſuperius dixi poſt Bal.Si aũt fuerit ſtatutum tp̃s ad inſtãtiaȝ
creditorũ tunc lapſo tp̃e hr̃ ꝑ adeũte.l.fi.§.pe.C.de iure deli.qđ
forte poſſet limitari lȝ re integra ⁊ nõ ex interuallo morã purga
ret.⁊ rõ p̃dictoꝝ eſt vt tangit͂ ꝑ Bar.in.d.l.q̃diu.q⁊ in odiũ cõ
tumacie accipit͂ poſt lapſum terminũ qđ eſt ſibi deterius ⁊ ad
uerſario vtili⁹.l.de etate.§.qui tacuit.ff.de inter.act.ideo quan
do tempus ſtatuitur ad inſtantiã ſubſtituti:q⁊ vtilius eſt ſub
ſtituto ꝙ habeat͂ pro repudiante ipſe inſtitut⁹ qui fuit ꝯtumax
intra terminũ non adeũdo nihil dicẽdo.Et ſimil̃r vtili⁹ eſt cre
ditoribus qñ ad eorũ inſtantiã datur termin⁹ iſtituto vt poſt
terminũ habeat͂ pro adeũte.⁊ ſic habeãt quẽ cõueniãt:ideo ha
beatur pro adeunte tanquã ſit vtilius creditoribus . ⁊ hec ꝓce
dunt qñ heres eſt inſtitutus pure vel ſi ſub cõditione ꝯditio eue
nit.ſi autẽ ſit inſtitutus ſub conditione nondũ tñ euenit condi
tio tunc ſi eſt conditio poteſtatiua vel ẽt mixta ſm Bar.in.l.ſi
quis ſuus.ad fin.ff.de iure deli.ſi ſtatutus ſit terminus ad inſtã
7 tiam ſubſtituti habetur pro repudiante.† Facit licet non alle.
q⁊ iuri de futuro lȝ extra iudiciũ repudiari nõ põt ſimplici renũ
ciatione.l.ſi ita ſcriptũ.§.ſi ſub cõditione.de leg.ij.Tamen i iudi
cio bñ põt renũciari vt voluit gl.l.in plurib.ff.de acq.here.l.i.ff.
de cur.bo.dan.Si autẽ fuerit ſtatutus terminus ad inſtantiam
creditorum tunc non poteſt haberi per lapſum termini pro ad
eunte ex quo conditio non eſt adimpleta.Et illa nõ ipleta non
poſſunt adire.vt voluit hic gl.in.⁊ facit qđ habet͂ in.l.is põt.ff.
de acqui.here.Sȝ habet͂ tũc conditio pro defecta vt ſic credito
res poſſint mitti in bon.poſſ.⁊ curator dari bonis.Et ita intel
ligit Bar.iſtum tex.hic ⁊ in.d.l.ſi quis ſuus.⁊.d.l.quãdiu.alle
ga.etiã qđ habetur in.d.l.ſi ſeruus.de bon.aut͂.iud.poſ.Aduer
te q⁊ inquantum Bar.voluit in.d.l.ſi quis ſuus.ad inſtantiam
ſubſtituti poſſe ſtatui terminũ inſtituto ſub conditione poteſta
tiua.ipſe idȝ contradixit in.l.ſuus quoq̃.ff.eo.Sed forte veri⁹
eſt id qđ dixit in.d.l.ſi quis ſuus.vt tetigi in.d.l.ſu⁹ quoq̃.ff.eo.
Item inquantum dixit quod quando ſtatuit͂ terminus inſti
tuto ſub conditione ad inſtantiaȝ creditorum quod per lapſuȝ
termini habetur conditio pro defecta.Ang.hic voluit cõtra.vt
dixi.ſ.Potes concordare opin.qđ habetur ꝑ defecta quo ad
h̄ vt creditores poſſint mitti i poſſeſſionem ⁊ vt curator detur
bonis qui poſſit bona diſtrahere ⁊ ſatiſfacere creditorib⁹ adeo
quod licet predicta conditio exiſtat nõ reuocabuntur alienata.
⁊ ſic procedat opin.Barto.ſed alio reſpectu nõ habetur ꝑ defe
cta:quia ſi exiſtat conditio,poterit heres adire hereditatem ⁊
erit heres ſaltem nomine licet non quo ad effectum emolumen
ti ſi bona ſint diſtracta.⁊ ſic itelligatur opin.Ang.⁊ iſta dicunt͂
8 ſatis probari in.d.l.ſi ſeruus.coniuncta gloſ.¶ † Aduerte q⁊
quãdo heres eſt inſtitutus ſub conditione poteſtatiua ſtatuit͂
tẽpus ad implendum conditionem ⁊ ad adeundũ.⁊ ſic intel
ligit͂ ver.ſȝ ſi bonorũ.Sȝ ſi ſit inſtitut⁹ ſub ꝯditiõe nõ poteſtati
ua tunc non ſtatuitur tẽpus vt ipleat cõditionẽ ex q̃ iplemẽtũ
non pendeat ab eius poteſtate.facit.l.ab adminiſtratione.⁊ qđ
ibi not.C.de leg.Sed ſtatuitur tẽpus hoc modo:quia niſi intra
ipſum tẽpus petat heres bono.poſ.vel niſi eueniat conditio ⁊
adeat hereditatem permittit iudex bona poſſideri per credito
res ⁊ procedetur etiam ad dationem curatoris quem etiam po
terat interim pendente dilatione conſtituere vt ſi poſſit diſtra
here tempore peritura.⁊ ſic etiam ſatiſfacere graui eri alieno ⁊
maxime quod creſcat ex pena ⁊ maxime ſi ſit publicum debitũ
vt colligitur ex ꝟ.item ſi cõditio.cum.l.ſequenti.¶ In gloſſa
in ver.tempus.ibi in legato quaſi velit quod vbi conditio pote
ſtatiua adijcitur legatario debet illã implere cũ primum poteſt.
alias habet͂ ꝓ defecta.Sec⁹ quãdo adijcitur inſtitutioni here
dis:q⁊ nõ habetur ꝑ defecta licet non impleuerit cũ primũ põt

nā videt̄ poſſe iplere toto tpe vite ſue.ſ.de cō.ſi.iſti.l.ſi.ꝛ ratio
diuerſitatis eſt ſm glo.h qꝛ heres tanquā dñs ſupple future to
t no hereditatis vel etiā partis nō ſic fuit grauandus ſicut lega-
tarius qui ſolū eſt,futurus dñs rei legate.Sꝫ melius pōt dicere
qꝺ ratio diuerſitatis eſt qꝛ de maiori preiudicio agit̄ in hrede
quam in legatario.nā ſi cōditio haberet̄ ꝓ defecta in herede ſi
nō impleuit cū potuit deficeret teſtamētum ꝛ per cōſequēs le-
gatum.l.cam quā.C.de fideicō.q̄ ratio ceſſat in legatario qꝛ li-
cet in eo cōditio habeat̄ pro defecta non inualidat̄ totū teſtm̄
ſꝫ ſolū ipm legatū.ꝛ qꝛ ipſa ratio vr̄ cōcernere ſolū caſuꝫ quan
do vnus ſolus eſt heres inſtitut⁹ ſub cōditione poteſtatiua po
teſt etiā addere aliā ratiōnē qꝺ in herede agit̄ de maiori preiu
dicio ex eo qꝛ hereditas nō ſimpliciter cōtinet in ſe lucruꝫ imo
ēt bonus.Secus in legatario.l ſi hereditas.ſ.mā.la.ideo maius
tēpus fuit conueniens dari heredi quā legatario.ꝛ per hoc ēt
ſatis pōt ſuſtineri ratio glo.ꝛ iſta prima ſol.glo.cōmuniter te-
net̄ per doc.de quo etiā p Cy.in.l.ſi pater.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ꝛ
facit qꝺ not.Bar.in l.ſcius.in prin.ſ.eod.Sequens autē ſo.vt
ſubaudiatur dictio etiā in.l.hec cōditio.alli.i glo.ꝛ ſit ſenſus ꝙ
cōditio poteſtatiua poteſt impleri etiā cū primā poteſt: ꝛ ſic im
plicabit dictio etiā qꝺ etiā poſtea poterit ipleri.Non eſt bona
qꝛ videt̄ illā.l.violare.ideo tene primā ſo.hic poſitam.ꝛ qꝺ hic
dicit̄ de cōditione poteſtatiua appoſita heredi in vltima volū
tate.idē dicas de appoſita in cōtractu in perſona vnius cōtra-
hentium vt dixi in.d.l.ſuus.ꝛ no.per barto.in.d.l.hec cōditio.
idē ita iudicatur i rubricis ſcḋm Bal.ꝛ Ang.allegat ꝙ habet̄
in.c.dudū.extra de preb.lib.vi.quid autē in cōmuni Jctu ſnīe
tenuit Bar.ꝛ nō decidit in.d.l ſuus.ſ.ſi ſi filio.Sed ibi de hoc
plene dixi.Jn glo.in ver.curator.ibi q talia faciā.ſupple qꝛ vē
dant que ē tpore ſint peritura ꝛ etiā ſatiſfaciāt grani eri alieno
ꝛ ſic vt alia nō eo tēpore poterit illud diſtrahant.Alia autē alī-
ter nō poterit vēdere curator dat⁹ interim pendēte dilatiōe da
ta heredi inſtituto qꝛ tūc dat̄ curator ad cōſeruādū bona ideo
tunc ſolū poterit facere predicta duo nō aūt poterit alter bona
diſtrahere vel obligare nec actiones intētare niſi ſint tpe peritu
re ſcḋm Ang.facit qꝺ habet̄ i.l.ariſto.ꝛ i.l.aūt p̄tor.de iu.deli.
9 Qꝺ intellige ſm Ang qꝺ † talis curator vbi alienat i caſu pmiſ
ſo alienare debebit cū decreto iudicis ſeu p̄toris per id qꝺ h̄ dr̄
diſtrahi iuſſoꝝ ꝛc.ꝛ facit etiā qꝺ habet̄ in ver.ꝛ ideo.ſm vnū i
tellectum.Secus dicit Ang.vbi daret̄ curator bonis abſentis
ex eo qꝛ nemo eſſet q defenderet iuxta id qꝺ legit̄ ꝛ no.in.l.ab
hoſt.h⁹.i pn.ſ.ex qui cau.ma.vel ſi daret̄ hreditati iacēti iuxta
id qꝺ habet̄ in.l.debitori.C.de neg.geſt.forte qꝛ nemo inuēitur
qui vellet eſſe heres.ꝛ ſic diu poſſet hereditas iacere ꝛ cōſequen
ter poſſent creditores diu eſſe i ſuſpēſo.facit qꝺ habet̄ i.l.ſi diu.
ꝛ.l.ſi ſeruus.ſ.ex q.cau.i poſ.ea.nā in dictis caſib⁹ curator da-
tus habebit plenā poteſtatē ꝛ intentabit actiones etiā tpe nō
perituras.ꝛ cōtra eū ſimiliter dabunt̄ ꝛ bona etiā nō peritura
diſtrahet cū decreto iudicis.vbi cauſa ſuadebit p id qꝺ habet̄
in.d.l.ſi diu.ꝛ iſte eſt verus intellect⁹ ſm eū q cōcludit qꝺ cura
tor de quo iſta.l.loquit̄ qꝛ nō dat̄ niſi ad cōſeruandū bona nō
poterit aliquē actū gerere niſi ſolū illū qui tēdat ad cōſeruatio
neꝫ bonoꝝ.ꝛ ſic ſolū poterit facere duo de quib⁹ p̄dixi ꝛ ſic reſi
det Ang.ꝛ ei⁹ dictū puto verū inquātū hec.l.loquit̄ i curatore
dato iterum pendēte dilatiōe data heredi.Sꝫ vbi curator dat̄
poſt lapſam dilatiōnē datā heredi antequā veniret cōditio pu
to qꝺ talis curator haberet plenā poteſtatē p id qꝺ habet̄ i.d.l.
ſi ſeru⁹.ꝛ.l.ſi diu.ꝛ ſic prima expoſitio quā dedi i tex.ſuper ꝟ.ꝛ
interim.melior videt̄ quā ſcḋa qꝛ maiorē poteſtatē videt̄ habe
re curator datus poſt lapſam dilationē datā hrdi quā datā in
terim pēdēte dilatione.¶ Jn gl.in ver.nō habet i ſi.Aduerte
10 lꝫ doc.trāſeāt cū glo.pōt dicere glo.procedere † vt nō poſſit fie
ri vēditio bonorū pupilli qñ deb tū eſt inchoatū a pupillo.nā
iſtud videt̄ intellig: dū niſi det̄ curator bonis pupilli.ꝛ ꝓcedat̄
eo modo q̄ ꝓcederet̄ cōtra furioſum per id qꝺ habet̄ in.l.fulci
nius.ſ.ad.īo.ſ.ex q.cau.in poſ.ea.Sꝫ vbi agit̄ de debito pater
no non eſt neceſſe dare curatorem ſed videt̄ ſufficere ſi nō defē
dat̄ ꝛ citatis amicis ꝛ attinētibus per ꝓclama generale nemo
cōpareat qui eū defendat.facit qꝺ habet̄ i.l.hoc autē.ſ.j.ꝛ.ſ.
ſi.ſ.ex q.cau.i poſ.ea.¶ Jn glo.i ver.aut i ſin.ꝛ ſic tendet glo.
qꝺ iſtud qꝺ hic dicetur de cauſe congnitione adhibēda de reſti
tutione dāda vel non danda aduerſus geſta vel diſtracta per
curatorem ꝛ cōcludat qꝺ nō datur pupillo reſtitutio aduerſus
talia ſ.d aoſcatib⁹ ex iuſta cauſa ꝛ alius vt hic i l tera.vnde da
bitur reſtitutio cā cognita.Sꝫ Bar.hic reprobat iſtum intelle
ctum dicens qꝺ non videt̄ eſſe ſienda differētia inter pupilluꝫ
ꝛ abſentes ꝛ alios de qbus hic dicitur qꝛ eadem videt̄ eſſe ra-
tio in omnibus predictis.ꝛ ſic videt̄ eſſe eadē iuris diſpoſitio.
arg.l.illud.ſ.ad.l.aqui.Nō ob.l.in integrum.p quā gloſ.mo-
uet qꝛ ibi loquit̄ quādo hereditate iacēte ꝛ ſic eo caſu q̄ bona
non erāt pupilli dat⁹ fuit curator.ideo tūc non datur reſtitu-
tio pupillo aduerſus geſta per talē curatorē.ꝛ idē eſſet dicēdū

ſm eū ſi hereditate iacēte in qua fuit inſtitutus abſens vel ali⁹
de quo dicit̄ dat⁹ ſit curator q bona poſtea diſtraxiſſet vt ſa-
tiſfaceret creditorib⁹ qꝛ etiā ibi nō reſtituerent̄ aduerſus geſta
per talē curatorē.Sed Bal.hic primo dicit qꝺ ꝓ differētia gl.
poſſet allegari qꝺ no.gl.in.l.cū quidā.ſ.de acqui.here.ꝛ ꝙ ēt in
terdū minor in aliquibus caſib⁹ nō reſtituit̄.l.auxiliū.ſ.j.ſ.de
mino.tū finaliter ꝯcludit poſt Ja.de are.ꝛ Pe.ꝛ ſilr̄ Ang.qꝺ
pupill⁹ ꝛ ēt predicti ꝓpter enorme damnū poſſent petere reſti
tutionē aditione ſecuta in caſu in quo Bar.dixit nō dari.facit
ꝓ predictis lꝫ nō allegēt qꝺ habet̄ in.l.ſi ea cā.in pri.ſ.de mi.
in quo vos habetis ꝙ hr̄ditate iacēte bona nō erāt pupilli nec
p̄dictoꝝ qꝛ reſpōdē predicti qꝛ lꝫ tunc vere nō eſſent creditoꝝ
rū.tū ſecuta aditione fingunt̄ eſſe eoꝝ qꝛ ſecuta aditione heres
retro fingit̄ fuiſſe heres ꝛ ſic dñs ex tpe mortis teſtantis.l.he-
res qñqꝫ.ſ.de acq.here.ꝛ ideo vr̄ qꝺ dari debeat reſtitutio ſaltē
ꝓpter enorme dānū.facit.d.l.ſi ea cā.Nec ob.d.l nō integrū.qꝛ
ibi pupillus ſe abſtinuerat ꝛ ſic erat priuatus hereditate de iu
re cōi.ideo lꝫ poſtea reſtituatur de iure ſpeciali aduerſus abſtē
tionē ſeu repudiationē non pōt retractare geſta per curatores.
Sec⁹ ſi nō fuiſſet priuat⁹ de iure cōi vt qꝛ nō adiuerat nec repu
diauerat ꝛ ſic iacebat hereditas ꝛ illa iacēte fuit dat⁹ curator
qꝛ tūc vr̄ ſi ꝙ poſtea adeat poterit reſtitui ſi enormiter fuit leſ⁹
p id qꝺ habet̄ in.d.l.ſi ea cā.ꝛ in.l.ei q.e.ti.ꝛ iſta opi.Bar.ꝛ ſe-
quacium ſatis vr̄ rōnabilis ꝛ poſſet de iure ſuſtineri.ꝛ illā ſequit̄
ēt hic Ange.ꝛ ex p̄dictis patere pōt qꝺ inquātū Bar.voluit
nō eſſe differētiam inter pupillus ꝛ abſentes ex iuſta cauſa qꝺ
null⁹ ipſorum reſtituatur qñ datus fuit curator hr̄ditate iacēte
ꝛ bona ipſius ſunt per ipſum diſtracta non videtur p omnia
bene dixiſſe.nam dictum eius poſſet tolerari inquantuꝫ equipa
rauit p̄dictos.tamē nō videt̄ bene dixiſſe inquātū voluit indiſti
cte qꝺ nō reſtituerentur aduerſus geſta p curatorē qꝛ dictū ei⁹
lꝫ poſſet procedere qñ preceſſiſſet abſtētio.ꝛ ſic eſſent excluſi de
iure cōi ꝛ poſtea vellēt venire de iure ſpeciali p reſtitutionē i in
tegrū tū nō videt̄ ꝓcedere qñ nō preceſſit abſtētio ſeu repudia
tio ſꝫ iacēte hereditate datus fuit curator ꝛ poſtq̄ vellēt adire
de iure cōi nā tunc vident̄ reſtituēdi ſi enormiter fuerint leſi p
ea q̄ ſupra dixi.¶ Et ex p̄dictis etiā patꝫ qꝺ id ꝙ dicit̄ de cauſe
cognitione intelligit̄ de cauſe cognitione adhibēda in reſtitu
tiōe dāda vel nō dāda aduerſus geſta ſeu diſtracta p curatorē.
Alio mō ꝛ ſcḋo intelligi pñt dicta ꝟba vt intelligunt̄ de cauſe
cognitiōe adhibēda.An debeat differri vēditio fiēda p cura-
torē ꝛ ſic in illa ſupſederi.nā dꝫ ꝯſiderari an agat̄ de vēditio
ne fiēda cōtra p̄ſentē ꝛ cōtēnētē parere iudici vt tūc nō diffe-
rat̄.Sec⁹ qñ ageret de vēditiōe fiēda cōtra abſentē ex iuſta cā
qꝛ tūc dꝫ differri niſi diu eſſet neceſſe expectari per id qꝺ legit̄ ꝛ
no.i.l.ſi diu.ſ.ex q.cau.in poſ.ea.Tertio mō pōt intelligi vt lo-
quat̄ de cauſe cognitione adhibēda:an fieri debeat vēditio p
curatorē:an vero p creditores.ꝛ ſic an interuenerit latitatio vel
nō.vt ſic p̄io caſu poſſet fieri p creditores nō i ſcḋo.facit.l.ful-
cini⁹.ſ.i.ex q.cau.in poſ.ea.ꝛ lꝫ Bar.Bal.ꝛ Ang.ponāt iſtū
intellectū tū iudicio meo ibi non bene ꝓbatur.vnde melius vi
detur dicendū vt etiā tetigit Bal.ꝛ Ang.qꝺ loquatur de cau-
ſe cognitione adiecta in edicto in quo p̄tor dat licentiam credi
toribus.an velint per ſe an per curatorē bona diſtrahere.l.cu-
ius bonis.ſ.de cura.furi.Jtē quīto pōt intelligi de cauſe cogni
tione adhibēda vel tpe vēditionis vt ſic illa nō fiat ſine cauſe
cognitione ꝛ decreto iudicis illo caſu ſicut nec ſit qñ ſit ꝯ pu-
pillū vel alium abſentē.facit.l.aut p̄tor.ꝛ.l.ij.de iure deli.Sexto
etiā pōt intelligi vt loquat̄ de cauſe cognitione que verſetur i
hoc qꝛ ſcientibus ꝛ ignorantib⁹ nō ita preciſe dꝫ ſtatui dilatio
ad adeūdū vel repudiandū ꝓut ſtatui pōt p̄ſētibus qꝛ nō ſunt
ita arctandi abſentes ſicut hr̄des p̄ſentes.ꝛ iſtā lec.ꝛ expoſitio
nē poſuit Bal.ꝛ Ang.ꝛ ſic ſm illā vr̄ ſufficere ſtatui tpa abſē-
tibus intra qꝺ niſi cōpareāt vel alius ꝓ eis mittent̄ creditores
in poſſeſſionē ꝛ dabit̄ curator bonis nō aūt ſtatuet̄ termin⁹ p̄
ciſe ad adeundū vel repudiandū ꝓut pōt fieri preſentib⁹ ꝛ iſte
intellect⁹ videt̄ in ſe ſatis poſſe ſuſtineri.¶ Jn gl.i ꝟ.ſine dila
tiōe ibi vel iuſta.ꝓcedēs expoſitio eſt magis plana.Si tū vis
tenere iſtā ſecundā vt qꝛ ſit abſens ſine multa dilatiōe forte ex
cā volūtaria vel alia intellige nō tū cauſa differēdi vt dixi poſt
Dy.in apoſtilla tex.ꝛ ſic poſſet ſaluari iſta ſcḋa.¶ Jn ea.gl.
ibi nō ꝓcedet iudex interim.per h̄ dicit Bal.qꝺ ſi iudex dediſ-
ſet terminū ad cōparēdū ꝛ pendēte dicta dilatione ꝓcederet
ad miſſionē in poſſeſſionē vel vēditionē qꝺ nō valebit talis miſ
ſio vel vēditio p.l.ſine pars.allegata i gl.¶ Jn gl.ſi abi vel vē
ditionē.hoc itellige qñ fieret ꝓp graue es alienū vel ibi diu cre
ditores eſſent futuri in ſuſpēſo vt qꝛ abſentia eſſet lōga p id qꝺ
habet̄ in.l.ſi diu.ex q.cau.in poſ.ea.ꝛ ſ.dixi in ꝟbo curatores.
¶ Jn ea.gl.ibi vel ad ſnias ſuppli fiet ne dilatio.rñdet glo.vt
ſequit̄.Ex iſta ſolutiōe habes vnā opi.q̄ nō ē alibi ſm bal.i ma
11 teria illa ſ an citat⁹ teneat̄ mittere ꝓcuratorē qui ꝓp egritudinē
vel aliud iuſtū i pedimētū nō pōt cōparere.nā gl.hic ſingulariter
dicit qꝺ

dicit qd nō teneretur mittere ad actū litis cōteſt. nec ad actū ſen
tentie ſed ad cetera cauſe. et ſic ad alios actus ſic. Et rō diuerſi
catis poteſt eſſe: qz duo primi actus ſunt magis pōdero ſi iō in
illis non ſic arcteť. Glo. th in. §. ſi quis in iudicio. et in. l. j. ſ. alle.
aliter dicit. nā in dictis locis diſtingit inter actorem et reū vt ſic
actor teneať mittere procuratorē lʒ ſit impeditus p ſe eſſe in iu
dicio: ſecus in reo. Et pro iſta differentia facit qz fauorabiliores
ſunt rei ꝙ actores. l. fauorabiliores. de reg. iur. et. l. arrianus. ſ. de
act. et obli. Alij vero diſtingunt inter impedimētū paruo tpe
duraturū et impedimētū longo tpe duraturū vt in primo non
teneať quis mittere procuratorē. Secus in ſecundo. Et p iſtis
facit qd habeť in. l. ſi longius. ſ. de iudi. et in. l. pe. de vaca. mune.
Sʒ vera cōcluſio eſt quā poſuit Bar. in. l. j. de diuer. et tempo.
preſcri. qz aut loquimur in actore ad preſcriptionē interrūpen
dam: aut in reo ad cōtumaciā excuſandā. primo caſu teneť mit
tere procuratorē ſi vult interrūpere preſcriptionē. d. l. j. ſecundo
caſu aut eſt impedimentū ratiōe dignitatis: aut aliud. Si rōne
dignitatis ſi dignitas eſt perpetua: et ſic impedimētū eſt perpe
tuū: tūc teneť mittere. l. pe. C. de pc. Secus ſi fuerit temporalis di
gnitas qz tunc non teneť interim mittere pcur. l. pars literarū.
ſ. de iudi. Si vero ſit aliud impedimentum et tunc ſi eſt volunta
rium puta propter abſentiā voluntariā teneť dimittere procu
ratorē. l. j. ſ. cū qui ap. in prouincia defen. debere. Idem ſi ſit ne
ceſſaria ſed ex cauſa iniuſta puta relegationis propter delictum
per. l. papi. exul. ſ. de mi. et. l. ſed ſi per pretorē. §. j. et. §. ſi aduer. ſ.
ex qui. cau. ma. Si vero ſit impedimētū neceſſarium ex cauſa iu
ſta tunc in cauſis inchoatis ante impedimentum teneť mittere
procuratorē. l. eundū. ſ. de legi. et ſequiť hic Bald. et Ange. In
aliis nō inchoatis non teneť mittere ſi paruo tpe duraturum
eſt impedimentū per id qd habeť in. §. ſi quis in iudi. alle. in gl.
Secus ſi lōgo tpe ſit duraturū ar. d. l. ſi longius. ſm Bar. in. d.
l. j. Sed adde predictis ſm ang. qd vbi qs citatur vt cōpareat
perſonaliter nō teneť mittere procuratorē. et ille eſt caſus ſecun
dum eū in. d. §. ſi quis. facit licet ipſe nō alleget qd not. et legi. in
12 c. cū dilecti. de do. et contu. ¶ † Itē adde ſecundo ſʒ ang. ꝙ nū
quā teneť qs mittere procuratorē qn non inuenit procuratorē
vel minus idoneū per. l. idē qz. ſ. pro ſo. quā. l. dicebat Bart. ſm
Ang. ipſo audiente alibi non reperire qd no. ¶ Extra glo. eſt
aduertendū ſm bar. qd hic pōt colligi practica qn debitores va
gantur per orbē vel ſunt in lōginquis partibus et dimittūt bo
na in patria: qualiter ſit ſuccurrendū creditoribus vt poſſint cō
ſequi ſibi debitū. nam poterit ſuccurrere eis mediante actione
curatoris quē potuerūt petere a iudice. et ſic det curatorem bo
nis abſentis ſi non reperiať qui eos velit defendere. facit quod
habeť in. l. ab hoſtibus. ſ. ex qui. cau. ma. Itē dicit hic bal. et an
ge. poſt eū hic poſſe colligi practicam qn pupillus remanet he
res et hereditatē agnouit qualiter ſuccurrať creditoribus. nam
debebit iudex vocatis per proclama gnāle agnatis et cognatis
pupilli et amicis. l. hec aūt. §. i. ſ. ex qui. cau. in poſ. ea. conſtituere
curatorē qui diſtrahat peritura et nō peritura propter graue es
alienū. Et ſi emptor nō reperiať poterit cū decreto iudicis con
cedere creditoribus bona in ſolutū ſcdm menſurā debiti declara
ti prut etiam voluit And. de pſis ſm bal. et ang. Et vo. bñ qn li
tera hic vr velle dū dicit de graui ere alieno qd ex pena creſcit ꝙ
cōmittatur pena hereditate iacente ex ſolo lapſu tpis. et ſic hoc
modo conſtituiť quodāmō in mora. et propter hoc allegat An
ge. tex. in. l. j. ſ. de cura. bo. dā. Sed melius facit. l. ad diē. ſ. de ver.
obli. et in. l. ſi. ſ. de nau. feu. Itē aduerte ſʒ bal. et ang. et Barto.
qd vbi procediť cōtra heredē non ſufficit citari heredē per pcla
ma generale Sed dʒ ſpecifice citari vt probatur in. l. j. §. pe. ſ. de
ven. inſpi. vnde dicit Bal. qd in aliis que ſpecifice tangūt aliquē
ſpecifice dʒ citari. ſecus in tangentibus aliquē vniuerſaliter qz
tunc ſufficit gnālis citatio per id qd habeť in. c. ſi. extra de ma
lo. et obe. et ibi per Inn. et in. c. in noſtra. extra de pcu. facit quod
no. Bar. in. l. ſi eo tpe. C. de remiſ. pig. Et ſic ſm bal. in caſu hu
ius. l. primo debet citari heres. ſecundo debet ſtatui ſibi terminus
ſecūdū formā huius. l. tertio debet dari curator. et ſi nō ſeruare
tur iſte ordo nō valebit ꝙ agiť ſcdm eū. ¶ Ultimo dicit Bal.
qd iſte tex. facit ad duo. primo qn inſt. tuiť ſpurius. l. cuʒ legiti
mabiť e ſic capax fecit. nam videť talis inſtitutio valere. l. in te
pus. ſ. e. et no. Ja. de are. in. l. libertas teſtamēto. ſ. de manumiſ.
teſta. nā vr qd interim anteꝙ legitimeť poterit bo. poſ. agnoſce
re tanꝙ inſtitutus ſub cōditione. et poterit bona adminiſtrare
tanꝙ curator bonorū. dicit th Ang. poſt Bal. qd ſi non legiti
mabiť teneb. ť reddere rationem de geſtis illis ad quos heredi
tas deferetur. de quo per Jac. de bel. in. l. j. C. de natura. lib. ꝙ te
ne menti qz ſm hoc habes cōſiliū qualiter poſſit prouideri ſpu
rio. ſecūdo facit iſte tex. ſm Bal. et Ang. ad queſtionem ſi vxo
ri relinquiť vſuſfructus omniū bonorū ſuoꝝ ad vitam ſuā. Et
teſtator inſtituit fratrē ſuū poſt mortē vxoris ꝙ poſſit frater in
13 vita vxoris agnoſcere bo. poſ. tanꝙ inſtitutus ſub ꝯditiōe. † An
aūt ex hoc legatū vſuſfructus reddať inualidū conſiderato qd

dies legati vſuſfructus nō cedit niſi a die adite hereditatis. l. j.
ſ. qn dies vſu. lega. ce. hic nō poſſit adiri i vita vxoris lʒ poſſet
peti bo. poſ. dictū fuit i. l. filius a patre. in pām. ſ. de libe. et poſt
hu. et diceť in. l. heredi. ſ. eodē. ¶ Et vltimo extrauagāter dicit
Bal. qd ſi aliquis obtinuit ſententiam contra me vt ſoluā ſibi
decem et ſententia tranſiuerit in rem iudicatā qd ſi poſtea ille
fatetur ſe iniuſte ſententiam obtinuiſſe qd potero petere ab epi
ſcopo vt cogat eum me abſoluere ratiōe peccati. et dicit Inno.
hoc tenere in. c. ſi. de malo. et obe. Et dicit etiam Inno. ibi tene
re qd non poſſit fieri ſtatutū cōtra iuramētū. Sed certe Inno.
ibi hoc nō dixit. ſed bene voluit hoc in. c. qz plerīqz. extra de im
muni. eccle. et in. c. fraternitatis extra de frigi. et malefi.

Si titius. Subſtitutio vulgaris fieri pōt v
bis affirmatiuis. h. d. cū duabus
ll. ſe. ¶ No. ꝙ ſubſtitutio vulgaris pōt fieri eodē mo
do in legatis ſicut in inſtitutionibus. No. ꝙ ē repe
rire ſubſtitutionē vulgarē expreſſam et etiā tacitā. Et aduerte
quia tacita in caſu iſto prouenit ex verbis et ex mēte teſtantis.
Sed vulgaris tacita que cōprehenditur in pupillari expreſſa
illa nullo modo comprehenditur ex verbis ſʒ ſolum ex mente
interpretata per mendeo illa eſt omnino tacita. de quo plene p
Bar. i. l. j. de vulga. et pup. et aliquid tangitur hic per Bar. et
Ang. et facit qd no. gl. in l. precibus. in glo. pe. et ſi. C. de impu.
et aliis ſubſti. expreſſa tamē vulgaris videtur fieri verbis nega
tiuis. inſti. de vulga. et pup. ſubſti. §. j.

Summarium.

1 Conditio inſtitutioni adiecta quando expectari debeat.
2 Inſtitutio plenior preualet minus plene.
3 Conditiones plures quid operentur ſm diſpoſitione ponanť.

Si ire ſolum. Ubi prima inſtitutio eſt pu
ra ſcda in eodē teſtamēto fa
cta nil operať et idē ſub pluribus cōditiōibus diſiū
ctiue ſeu vbi ſeparatim ſit inſtitutio. h. d. et tres ſunt
partes ſicut tria ſunt dicta que patēt. ſecūda ibi ſed ſi te. tertia
1 ibi ſʒ plures. ¶ † No. ex tex. primo qd vbi quis eſt inſtitutus pu
re ex vna parte ex alia ſub cōditione dato ſibi ſubſtituto i par
te cōditionali expectari debet an eueniat an vero deficiat cōdi
tio. Reſpectu partis conditionaliter date videať contrariū qz
ſicut non expectať an cōditio eueniat vel nō in parte cōditiōa
li qn nō haberet ſubſtitutū vel cohēdē vt patet in ver. ſed ſi te.
et ſic tunc conditio non impedit ius accreſcēdi. Sic nec videba
tur impedire: licet datus eſſet ſubſtitutus vel coheres. cōtrariū
tñ hic diciť. et. ſ. eo. l. ſi quis ita ſcripſerit. Et ratio diuerſitatis
eſt qz vbi nō ē datus ſubſtitutus vel coheres fruſtra expectareť
euētus qui nihil operareť arg. l. aliqñ. §. ſi. ſ. ad velle. q rō ceſſat
2 vbi eſt datus ſubſtitutus vel coheres. ¶ † Not. qd in inſtitutio
nibus vbi vna eſt plenior quā altera p̄ualet magis plena vt h
ptʒ ſecūdo reſpo. Similiter in ꝯtractibus diſpoſitio plenior p̄ua
let. l. ſi id qd. ſ. de reſcindē. vē. Secus in legatis in quibus ſerua
ri dʒ qd hbeť in. l. nam ad ea. ſ. de condi. et demon. ¶ Ultimo
no. qd vbi plures iſtitutiones fiunt de eodē ex eadē parte ſepa
ratim ſub diuerſis ꝯditionibus attēdiť illa que primo venit et
purificat inſtitutionē et ſic alie remanēt inanes qz fruſtra ipſa
rū aduētus expectareť ex quo ſemel eſt purificata ꝯditio. ¶ In
gl. ſu. ibi niſi habeat cohrdē. melius dic ſm Bar. qd hic loquiť
qn in eadē parte facta ē inſtitutio pure. et demū ſub cōditiōe. q
caſu ſiue habeat coheredē ſiue nō iſpiciť illa que eſt magis ple
na et illa preualet vt hic diciť. Sed. l. ſi qs ita. hic alleg. loquiť
qn in certa parte fuit inſtitutus qs pure et in alia ſub conditiōe.
quo caſu bñ diſtinguiť an habeat coheredē vel nō vt patet i. l.
ſi qs ita ſcripſit. ¶ In ea. glo. ibi in legatis ſupple in qbus inſpi
citur nouiſſima diſpoſitio qn ſeparim eſt facta. et ſic ex interual
lo: in eadē teſtamēto th nō incōtinenti Sʒ vbi ſcda diſpoſitio i
legatis ſit incōtinēti tūc ſi ſit ſub cōmemoratione p̄me videť re
ceſſū a p̄ma. alias ſi nō ſit cōmemoratio p̄me ē in electiōe lega
tarij quā diſpoſitionē velit valere vt ptʒ in. d. l. nā ad ea. In in
ſtitutionibus aūt attēdiť q diſpoſitio ſit magis plena. et ſic attē
diť vltia ſi p̄ma eſt magis plena lʒ vltia fuerit facta ex interual
lo vt ſatis pbať hic. et rō diuerſitatis ē q no. i. l. ſi plures. de cō
di. inſti. ſ. qz magis fauēdū eſt iſtitutiōi vt ſic citius teſtm̄ ſumat
vires qd capit vires ab iſtitutiōe inſti. de leg. §. ante heredis. et
l. pxi. ſ. ti. j. q rō ceſſat i legatis cū ab illis nō ſumat vires teſtm̄.
et lʒ differant nō pp h iped ť q min⁹ teſtm̄ hʒ vires. ¶ In gl.
pe. ibi ſi plures. melius facit. l. ſi hēde. e. ti. inferius alle. ¶ In ea. gl
3 ibi ſi plures ſupple qz cōſiderari poſſunt tres caſus. Inā iterdū
adijciunť plures ꝯditiōes copulatiue in eadē oratiōe et tūc opʒ
vtrāqz exiſtere vt diſpoſitio habeat locū. l. ſi heredi plures. ſ. de
cōdi. inſti. Si vo apponanť diſiunctiue tūc ſufficit alterā exiſte
re vt diſpoſitio habeat locū. d. l. ſi heredi plures. in ſi. iterdū vo
ponunť ſimplr in diuerſis orōnibus. puta ſi qs iſtituit titiū ſub
ꝯditiōe ſi nauis ex aſia venerit. et demū iſtituit eū ſi Impator

veniat ad italiam ⁊ tunc inſpicitur que prius eueniat fauore te
ſtamenti ſiue ex interuallo ſit facta ſecunda diſpoſitio ſiue icō
tinenti: per id quod hic habetur ⁊ voluit etiam glo.iii.⁊ ſ. in in
ſtitutionibus.ſed in legatis ſeruari debet qḋ habeẗ in.l.nas ad
ea.ff.de condi.⁊ demon. Et qḋ dixi ſuper glo.iii.in gloſ.ſi.in ſi.
ſupple.⁊ non debebit expectari euentus aliarū conditionū q̄
tūc fruſtra expectareẗ.⁊ per hoc habes notare ⁊ tex.cū gloſ.ꝙ
nō debet expectari euētus qui nihil operatur.⁊ ad hoc poteſt
allegari.facit.l.aliquam.ff.ad velle.per quā dicimus quoti ſie
quod fruſtra expectatur cōditio cuius euentus nihil operatur.

Si ita quis. Uarietas ordinis iſtitutionē nō vitiat.h.d.No.ſcḋm dy.
⁊ Bal.qḋ noia ⁊ verba trāſpoſita idē ſignificāt.nā
nō curatur ordo quādo de voluntate cōſtat.facit.l.
nec cum.ff.de ſolutio. ¶ In glo.i.in ſi.ſupple,nam per mortē
teſtantis dicitur confirmari teſtamentū ex eo quia amplius nō
poteſt mutari.extra de celebra.miſ.c.cum marte.Sed tamē vl
tra hoc requiritur etiam quod adeatur hereditas.l.ſi alienū.ſ.
in extraneis.ff.eo.⁊.l.ſi nemo.de teſta.tute.ff.

Summarium.

1 ¶ Uniuerſale collectiuū quādo reſoluatur in diſtributiuum.
2 Uerbum in vltimis volūtatibus i dubio ad futurū referri dz.
3 Subſtitutio pupillaris non cenſetur alicui ſubſtitutum facta ꝓ
pter inequalitatem.
4 Dictio quiſqꝫ collectiua ⁊ diſtributiua poteſt eſſe.
5 Nomina collectiua que ſint ⁊ que diſtributiua.
6 Omnis dictio in quo differat a dictione quiſqꝫ.
7 Preciū qḋ daẗ primo intrāti cui deẗ ſi plures ſimul intrauerit.

Hoc articulo. Nomē quiſqꝫ ꝓprie eſt collectiuū ſꝫ fauore inſti
tutionis accipitur vt diſtributiuum.h.d.Et diuidiẗ
in tres partes.nā primo ponit verborū proprias ſi
gnificationem.ſecundo dicit mentem teſtatoris ſeruandā.ter
tio dicit qualis mens in dubio preſumatur.ſecunda ibi in quo
puto ⁊c.tertia ibi ſed humanius.⁊ eſt aduertendū vt no.gloſ.
i.qḋ quidam habēt in tex.dictionē quiſqꝫ.⁊ iſta eſt vera lectu
ra.quidā vero habēt dictionem quiſquis ⁊ iſta lectura nō eſt
bona.q̄ dictio quiſquis eſt diſtributiua nō collectiua vt ꝓba
tur in.l.fin.C.de impube.⁊ aliis ſubſti.⁊.l.qui liberis.ſ.hec ver
ba.ff.titu.i.licet glo.i.l.ſi neceſſarias.ſ.ſi annua.ff.de pign.act.
dixerit idem in dictione quiſqꝫ qḋ ibi dicitur in dictiōe quiſqꝫ
ſed non bñ dixit per predicta. ¶ No.in text.ibi reſpiciendum
ſupple vt ſi de illa cōſtat illa debet ſeruari ſiue voluerit fore ne
ceſſe qḋ vterqꝫ eum ſcripſit heredem ſiue voluerit ſufficere ꝙ al
ter ſcripſerit eum heredem vt ille poſſet ſibi eſſe heres.ſed in du
1 bio ſi de illo nō apparet ſeruari debet qḋ ſequitur. ¶ Not ꝙ
vniuerſale collectiuū fauore inſtitutionis reſoluitur in diſtribu
tiuum.ſi autē non verſaretur fauor inſtitutiōis ⁊ nō reſultaret
abſurditas tunc ſtaret in ſuo proprio ſignificato collectiuo.l.ſi
neceſſarias.ſ.ſi annua.ff.de pigno.act.⁊ i.l.baliſta.ff.ad trebel.
Jdeo autē hec dictio quiſqꝫ i caſu huius.l.reſoluiẗ in diſtribu
tiuum ⁊ nō dictio omnis vel vterqꝫ propter magnā vicinita
tem quam habet cū articulo quiſquis qui eſt diſtributiuū.l.qui
liberis.ſ.hec verba.ff.tit.i.⁊.ff.dixi ſcḋꝫ Bar.⁊ Ange.Et de di
ſtributiuis ⁊ collectiuis plene hic tractauit.Bar.⁊ cum eius di
ctis tranſit Bal.⁊ Ange.hic. ¶ In glo.ii.ibi.l.ſi creditores.ſi
la.l videẗ potius facere in contrariū ſm verū intellectū ſcḋm q̄
videẗ ibi verificeẗ in vno licet non verificeẗ in omnibꝰ.Sꝫ dic
vt hic dicit Ange.ꝙ ḃ loquiẗ in dictione quiſqꝫ.ſed ibi loquiẗ
in dictione quiſqꝫ vel quiſqꝫ.⁊ ſic melius feciſſet allegare.l.ſi ne
ceſſarias.ſ.ſi annua.ff.de pigno.act. ¶ In gloſ.iii.ibi ſecꝰ ſi fi
ctum ſupple q̄ tunc diſpoſitio eſſet captatoria pēdēs ex aliena
2 voluntate ideo nō valet.l.illa inſtitutio.ff.eo.† Sed aduerte q̄
cōtra intellectū gloſſ.facit q̄ in vltimis voluntatibus verbū ꝙ
pōt ſe habere in pteritū ⁊ futurū vt eſt verbū habuerit de quo
hic loquiẗ videẗ qḋ in dubio debeat intelligi in futuro ⁊ nō in
preterito.l.ſolemus.⁊.l.ſi iam facta.ſ.i.ff.de cōdi.⁊ demon.Cu
ius cōtrarium hic voluit glo.Sed dic qḋ contrariū ꝓcedit vbi
ſumendo in futurū nō vitiareẗ diſpoſitio vt cōtingit in.d.l.ſo
lemus.ſecus vbi vitiareẗ diſpoſitio vt ꝯtingit in caſu huꝰ.l.q̄
diſpoſitio eſſet captatoria ⁊ nō valeret vt ē dictū.ideo oportet
vt hoc intelligaẗ in preteritū.Sed cōtra iſtā ſolu.facit.l.i.in ſi.
alle.hic in gloſ.vbi ſi accipiaẗ i futurū vitiaẗ diſpoſitio ⁊ tñ ibi
accipitur in futurū.Sed dic qḋ ibi dꝫ ſupplere vt dicit glo.ſcri
ptuꝫ habuerit.ſcꝫ in tabulis quas faciet vt ſic teſtator dicta ꝟ
ba expreſſerit.ideo mirū ſi ibi aſſumiẗ in futurū q̄ tunc appa
ret de expreſſa mēte teſtātis qḋ voluerit aſſumere in futurū.Si
cut vbi nō apparet q̄ tūc ꝓcederet qḋ ē ſuperius dictū.⁊ iſta
faciūt ad q̄ſtionē ſm Bar.ſi teſtator dixerit in ſuo teſtamēto
relinquo cuilibet filie mee q̄ vidua erit centū vt nō veniat ad le
gatū filie que vidue erāt tpe teſtamenti ſed ſolū filie que poſtea
facte fuerit vidue ⁊ ſic trāſeunt Bal.⁊ Aug.nō reprobādo di
ctum Bart.Sed puto contrariū de iure dū nō prima que erat
vidua tpe teſtamēti reperiebaẗ etiā vidua tpe mortis teſtātis.
nam licet fuerat vidua tpe teſtamenti etiā in illa verificanẗ illa
verba teſtatoris q̄ verū eſſet dicere tēpore mortis teſtatoris qḋ
etiā illa vidua eſſet.⁊ ideo debet habere locum diſpoſitio facta
ꝓut habeẗ in.l.verbū erit.⁊ qḋ ibi no.ff.de ver.ſig.⁊ qḋ no.glo.
in cle.i.de coceſ.pbē.vbi gl.in ſimili videẗ hoc determinare.nā
dicit qḋ ſi papa mandauit alicui ꝓuideri in prebenda vacatu
ra in ial eccleſia qḋ ſi tpe date erat aliqua pbēda vacās q̄ poſt
ea reperiebaẗ etiā vacare q̄ſi executor vult ꝓuidere qḋ poterit
de illa ꝓuidere:q̄ verū eſt dicere ꝙ prebēda illa lꝫ fuerit vacās
tpe date tñ ſatis etiā pōt dici ꝙ fuit vacatura ex quo vacauit ēt
poſtea.facit ꝙ habeẗ in.d.l.verbū erit.⁊ ſic eadē ratione lꝫ filia
fuerit vidua tpe teſtamēti videẗ ꝙ ex quo tpe mortis fuerit ⁊ re
periẗ vidua qḋ debeat habere legatū.Non obſtāte eo ꝙ voluit
hic Bar.in cōtrariū. ¶ In gl.in ver.oēs ibi geminat ſignifica
tionē.Aduerte:q̄ notabile gloſſe nō ſꝫ bene colliguntẗ ex iſta par
te ſuper qua eſt gl.ſed potiꝰ colligereẗ oppoſitū.ſꝫ bene colligiẗ
ex eo qḋ habeẗ in ver.ſed humanius. ¶ In gl.pe.in ſi.⁊ ſic vult
gl.qḋ in dubio dictio quiſqꝫ aſſumaẗ vt diſtributiuū. Sed con
tra hoc facit.l.ſi neceſſarias.ſ.ſi annua.ff.de pig.act.Sꝫ dic ꝙ
iſtud cōtingit hic fauore inſtitutionis.alias ex ꝓprio ſignifica
to in dubio intelligereẗ collectiue.⁊ ſic ꝓbaẗ in.d.ſ.ſi annua.
facit ꝙ dixi in notabilibꝰ.in ſi.gl.ibi in prima inequalitas.No.
bene iſtā gl.ſm Ang.qḋ hec glo.recte intellecta ſm meū determi
nat qḋ ꝓpter imparitatē pſonarū de quibus loquiẗ.l.Quia hic
alleg.qcūqꝫ ex inſtitutis decederet repudiata hereditate portio
illius deueniret ad ſubſtitutū non ad coheredē.Sed vbi eſſet ꝑ
ſonarum equalitas vt q̄ eſſent duo fratres filii teſtatoris inſti
tuti tūc nō admittereẗ ſubſtitutio niſi vterqꝫ hereditatē repu
diaret. ¶ Sed aduerte q̄ Bar.aliter intelligit gl.⁊ videẗ ma
3 gis fuiſſe de mente gl nā ſ videẗ voluiſſe glo.qḋ ꝓpter inequali
tatē nō intelligiẗ facta eſſe ſubſtitutio pupillaris alicui inſtitu
torū in.d.l.Quis.q̄ illa nō potuit fieri vtriqꝫ ſed alteri tm̄.ſꝫ in
telligiẗ facta vtriqꝫ ſubſtitutio vulgaris que vtriqꝫ potuit fieri.
⁊ ſic vult gl.opponēdo de illa.l.inutte.qḋ ex quo facta eſt vtri
qꝫ nō venit ad ſubſtituꝰ niſi in vtroqꝫ verificeẗ ꝯdō ſuſtbōnis.⁊
ſic etiā vt illa.l.ibi intelligere.Bart.hic tñ dicit ꝙ lꝫ ibi dicaẗ qḋ
vtriqꝫ intelligaẗ facta ſubſtō vulgaris nō tñ dicit qḋ vno inſti
tutorū repudiāte nō poſſit venire ſubſtitutus ad illā ciꝰ partem
qḋ no.ꝑ intellectu illiꝰ.l.Pōt etiā dici ſm eū qḋ ſi volumus te
nere qḋ requirat ibi in vtriuſqꝫ pſona debere extare ꝯditionē vt
veniat ſubſtituꝰ ꝙ illud cōtingit qḋ diſpoſitio fuit facta copu
latiue ⁊ ſic per dictionē copulatiuā ⁊ collectiuā.ſed hic fuit factā
ꝑ dictionē q̄ſqꝫ que lꝫ ſit collectiua ſui natura tñ q̄ ſimilitudi
nē hꝫ cū dictiōe q̄ſqs ipropriaẗ fauore inſtōnis.⁊ iſta ſolu.in ſe
bona eſt tenēdo intellectū de q̄.ff.i.d.l.Quis. ¶ In gl.ibi frater
nitatis ⁊c.hec ſo.nō plꝫ Bar.nā ſm eū idē eēt in extraneo alle
gat.l.heredes mei.ſ.cū ita.ff.ad treb.Sꝫ certe illa.l.facit contra
eū q̄ diſpoſitio facta per nomē collectiuū vtriqꝫ verificeẗ in ꝑ
ſona vnius tñ vcꝫ q̄ſi cōditio extat in pſona vltimi morientis.⁊
nō ſupeſt pſona q̄ veriſimiliter dēat excludere ſubſtitutuꝫ.⁊ ſic
facit potiꝰ cōtra eū.ipſe tñ dicebat ad.l.cū gdā alle.in gl.qḋ ibi
4 fuit dictio vterqꝫ q̄ eſt collectiua ⁊ reqrit cōcurſum hoim.ſ Sꝫ
hic loquiẗ i dictiōe quiſqꝫ que lꝫ ſit collectiua:tñ q̄ hꝫ ſimilitu
dinē cū dictione q̄ſquis q̄ eſt diſtributiua faciliꝰ improprīaẗ ⁊
ideo faciliꝰ hic verificaẗ in vno.Sꝫ certe melior videẗ ſo.glo.q̄
etiā dictio vterqꝫ improprīaẗ.vcꝫ q̄ſi nō ſupeſt pſona q̄ ex veri
ſimili mēte teſtātis excludat ſubſtitutū vt pꝫ i.d.ſ.cū ita. ¶ In
ea.gl.ibi ſi q̄s ita ſcripſerit ſupple q̄ accreſcet illi q̄ habuit ſcri
ptū teſtatorē in aliqua pte.ſi aūt aliꝰ nō fuit datꝰ coheres ⁊ ſub
ſtituꝰ in pte deficiēte.⁊ hoc ne teſtator decedat pro parte teſta
tus.⁊ ꝑ parte inteſtatꝰ ꝯ id qḋ habeẗ in.l.ius noſtrū.ff.de re.iu.
¶ In ea.glo.ibi ambo inſtituerat forte q̄libet in dimidia ⁊ ſic
q̄libet erit heres teſtātis ꝑ dimidia.⁊ ſm hoc bene poniẗ q̄ſtio q̄
ſequiẗ q̄ loquiẗ q̄ſi nō eſſet facta inſtitutio in ſemiſſe ꝑ vtrūqꝫ.
¶ In ea.gl.ibi q̄ ille eē videnẗ.⁊ ſic ſi q̄libet inſtituit in dodrā
tē.⁊ ſic in nouē vnciis diuideẗ hereditas teſtātis in.xviii.vncias
quaꝝ q̄libet habebit nouē vncias.⁊ ſic i effectu equaliter diui
deret.⁊ ꝑ ꝯſequēs reducēdo dictū numerū ad aſſem q̄libet eorū
habebit dimidiā hereditatis teſtātis.Et ſilr ſi q̄libet eorū inſti
tuerit i triēte.⁊ ſic i q̄tuor vnciis voluit gl.ꝙ in octo vncias di
uidaẗ hrditas teſtātis quaꝝ q̄libet habebit quatuor.⁊ ſic dimi
dia.⁊ ſic ꝑ ꝯſis habēdo ꝯſiderationē ad aſſē cū alie q̄tuor q̄ re
ſtāt ad coplendā aſſem accreſcat cuilibet ꝑ rata.⁊ ſic equaliter
q̄libet habebit dimidiā aſſis in effectu.⁊ ſic dimidiā hrditatis.
¶ Extra gl.tāgit ḃ Bar.de noibus collectiuis ⁊ diſtributiuis
5 dicēs ꝙ ſ q̄dā ſunt noīa collectiua vt eſt nomē oīs ⁊ nomē q̄ſqꝫ
vt hic ꝓbaẗ.⁊.l.nō diſtinguemꝰ.ſ.cū quidā.ff.de arbi.Et facit
ꝙ no.gl.in.l.ſi pluribꝰ.ff.de le.ii Quedā vero ſunt noīa diſtribu
tiua vt nomē q̄ſquis ⁊ nomē q̄libet ⁊ nomē quicūqꝫ ⁊ nomen
ſi quis

ſi quis vt probať ex his que habenť in.d.§.cū plures.ꝛ.l.q libe
ria.§.hec verba.ſ.tit.i.ꝛ.l.edicto.ſ.de iure fiſ.ꝛ in.l.q filiab⁹.§.i.
6 de leg.i.Aduertēdū tñ vt ħ dicit Bar.qꝺ lꝫ† dictio ois ꝛ dictio
quiſqꝫ cōueniāt in hoc qꝺ ſunt noīa collectiua ꝛ de ſui ꝓprio ſi
gnificato nō verificanť in vno ſed reqrūt cōcurſum oim tñ quo
ad aliud differť ſcꝺm cūqꝫ dictio ois attribuit ſimul id de quo
agiť omnibus.Sed dictio quiſquis attribuit cuilibet id de quo
agitur nā ſi teſtator dixit lego filiab⁹ meis centū ꝓ dote inter
omnes habebunt centum que inter ſe diuident.Secus ſi dicat
cuilibet vel vnicuiqꝫ filiarū mearū lego centū pro dote qꝛ tunc
quelibet ipſarum habebit centū pro dote.Similiter etiā poteſt
poni aliud exemplum:nā ſi aliquibus demōſtratis dicatur cō
ſtituo omnes iſtos ꝓcuratores meos erūt ſimul procuratores
omnes ꝛ non quilibet inſolidū.Secus ſi dixiſſet cōſtituo quēqꝫ
vel vnumquenqꝫ iſtorū procuratorē meū.qꝛ tunc quilibet ipſo
rū erit procurator inſolidū.facit qꝺ habetur in.l.pluribus.ff.de
ꝓcu.ꝛ in.c.ſi duo.e.ti.li.vi.ꝛ.l.creditores.§.duobus.ff.māda.ꝛ
idē videtur dicendū ſi dixerit conſtituo vtrunqꝫ iſtorū procura
torē meū qꝛ etiā tunc quilibet erit procurator inſolidum.per id
qꝺ habetur in.d.§.duobus.nāꝫ dictio vterqꝫ licet ſit collectiua
attribuit actū inſolidum cuilibet vt eſt tex.cū glo.in.§.ne autem
7 labor.in auť.de iudi.coll.vi.† Itē differt in alio dictio ois a di
ctiōe quiſqꝫ qꝛ facili⁹ dictio quiſqꝫ quā dictio omnis improba
tur vt dixi in notabilibus.Itē qꝺ dixi de dictione omnes pro
cedit quādo profertur in plurali.Secus qñ in ſingulari:qꝛ tūc
attribuit actū d:quo agiť inſolidū cuiqꝫ ſicut ꝛ dictio quilibet
vt voluit gl.in.l.iii.ff.de legi.ꝛ in.l.mochis.ſ.de iure fiſ.ꝛ hec de
dictis nominib⁹ collectiuis ois ꝛ quiſqꝫ.Sꝫ vt dixi quedā ſunt
diſtributiua de quib⁹.ff.dixi ꝛ ipſorū diſtributiuorū quedā ne
ceſſario nō requirūt duo verba ſed vnū vt dictio quilibet.'que
dam vero requirunt duo verba vt dictio quiſquis ꝛ dictio quis
cunqꝫ ꝛ ſi quis circa illa que non requirūt niſi vnum verbū vt
dictio quilibet.cōcludit qꝺ attribuunt actū inſolidū vnicuiqꝫ vt
patet in exēplo.ſi dicatur quilibet iſtorū legit.Hoc procedit ni
ſi natura rei repugnet.vt ſi dicať quilibet iſtorum ſit mihi heres
inſolidū qꝛ non pōt quilibet inſolidum eſſe heres teſtatori.l.qꝺ
contra.§.vni duo.de reg.iu.Alia autē que requirūt duo verba
habent hāc naturā qꝺ ſi attribuūt actū primi verbi cuilibet in
ſolidum attribuūt etiā actū ſecundi.l.qui filiabus.§.i.ſ.de leg.
i.ꝛ.l.edicto.ſ.de iure fiſ.Si vero ſolū ꝓ parte attribuūt actū pri
mi verbi.ſimiliter attribuūt pro parte actum ſecundi.l.qui libe
ria.§.hec verba.ſ.ii.i.ꝛ.l.ſi quis in fundi vocabulo.§.fin.ꝛ.l.ab
omnibus.de leg.i.Eſt etiam aduertēdū quod vbi quis vel qui
adiicitur verbo cōmuni qꝺ verificatur in vno ſolum vt patet in
l.ſi fuerit.de rebus dub.¶ Et ex ꝓdictis decidi poſſunt alique
8 queſtiones quotidiane.† Et primo de pluribus intrātib⁹ ſimul
caſtrū:an oēs ſimul debeant habere premium qꝺ fuit preconiū
eſt ordinatum dari primo intranti caſtrū.An vero quilibet eo
rum habebit integrū premiū.Hā concludit hic Bar.ponderā
da eſſe verba preconij vel edicti:qꝛ ſi dicatur quiſqꝫ primo intra
uerit caſtrum habeat centū.tunc ſi duo ſimul primo intrēt qui
libet habebit centum qꝛ de quolibet eſt verum dicere qꝺ quili
bet eorum primo eſt ingreſſus caſtrū:cū nemo alius primo quā
ipſi ingreſſus fuit.facit quod habetur in.§.diſcipuli.el.i.ꝛ quod
ibi no.per Ja.de are.in prima conſti.ff.Cum enim diſtributiuū
quiſqꝫ attribuit actum primi verbi cuilibet predictorū inſolidū
debet attribuere etiā actum ſecundi per id quod.ff.dictū eſt.Se
cus dicit hic Bal.ſi dictū fuiſſet omnes primo intrantes caſtrū
habeant centū qꝛ tunc cū dictio illa ois ſit collectiua ꝛ nō diſtri
butiua vocat oēs illos ſimul ad centū.Et ſic inter ambos habe
rent centū ꝛ nō quilibet cētū.ꝛ idē dicendū ſi premiū nō cōſiſtit
in quātitate ſed in ſpecie etiā ſi fuerit appoſitū diſtributiuū qſqꝫ
ꝛ tunc cōcurrūt ſimul ad premiū.Exemplū ſi dictū fuerit qſqꝫ
primo intrauit caſtrū habeat talē equū.nā tūc qꝛ ꝓmiū nō eſt mul
tiplicabile cū cōſiſtat i ſpē.l.luci⁹.§.ipu.ſ.de le.ii.ꝛ qꝺ no.bar.in
l.neui⁹.§.duob⁹.ſ.de le.ii.veniēt ſimul ad premiū qꝛ lꝫ diſtribu
tiuū qſqꝫ attribuat actū primi verbi cuilibet inſolidū.Tñ nō po
teſt attribuere actū ſcꝺi ꝑp naturā ei⁹ de q̄ agiť.Si vero dictū
fuit.ſi qs primo intrauerit caſtrū hēat tale ꝓmiū.tūc ſi duo ſimul
intrāt neuter habebit:qꝛ de natura qs vel q determinati termi
no cōs eſt vt verificeť in vno nō in plurib⁹ vt dictū eſt.ff.ꝛ ꝓbať
in.d.l.ſi fuerit.Niſi aliud appareat ex mēte diſponētis ꝑ id qꝺ
hř in.l.q duos.in pn.ſ.de re.du.ꝛ in.l.ſemp.§.in negotiatores
ſ.de iure immuni.Et ꝓdicta etiā faciūt ad queſtionē de plurib⁹
currētib⁹ ad brauiū ꝛ nō apparet qs prior eoꝝ venerit quis de
beat habere brauiū.nā ex ꝓdictis videť qꝺ ſint ꝯſiderāda verba
ſtatuti vel edicti.nā ſi dicat q primo venerit ad brauiū habeat illꝺ.
Tūc null⁹ ipſorū habebit ꝑ id qꝺ habeť in.d.l.ſi fuerit.Sec⁹ ſi
dictū fuerit quiſqꝫ primo venerit ad brauiū habeat brauiū nā
tunc vř qꝺ ſi duo primo ſimul venūt qꝛ tūc verū eſt dicere queli
bet ipſoꝝ primo veniſſe ambo habebūt brauiū.ꝛ qꝛ ꝯſiſtit in ſpe
cie tūc diuidēt illud inter ſe.Sꝫ hic occurrit dubiū quid ſi equ⁹
ſine ragatio primo venit ad brauiū an dabiť brauiū illi cui⁹ eſt
dict⁹ equus.bar.hic nō tāgit:ſed ponit in.l.i.§.ceterū.ſ.de acq.
poſ.vbi cōcludit pōderanda eſſe verba ſtatuti vel edicti.nam ſi
dicat qſqꝫ primo venerit ad brauiū cū equo ille habebit brauiū
qui primo cum equo ad brauiū peruenerit nō autē dabiť bra
uium dn̄o equi primo venientis ad brauiū ſine ragatio.Si vero
dicat deť brauiū equo primo venienti ꝛ currēti ad brauiū tunc
dabiť brauiū dn̄o eqꝫ venerit ſine ragatio.Si aūt verba ſunt
dubia vt qꝛ dicať deť brauiū primo venienti ad brauiū.q̄ ver
ba pñt intelligi primo venienti ſcilicet equo.vel primo veniēti
ſcꝫ cū equo.ꝛ tunc in dubio ſm bar.dꝫ intelligi relata ad ipſum
equū qꝛ ꝓpter virtutē ꝛ probitatē ipſius equi cōſueuit brauiū
dari.ꝛ ſic verba ꝓdicta debēt veriſimiliter intelligi ar.l.vel vni
uerſorū.de pig.act.ꝛ.l.plenū.§.equitū.de vſu.ꝛ habita.Itē fa
cit queſtionē de pluribus accipiētib⁹ ſimul vexillū.ſi forte factū
eſt ſtatutum vel edictum ꝙ capientes vexillū hoſtiū habeāt cē
tuꝫ florenos.An ſi cōtingat duos ſimul capere qlibet habebit
centuꝫ.An vero inter ambos habebunt cētuꝫ.ꝛ ꝯcludit ħ bar.
qꝺ lꝫ verba ita ſe habeāt quiſqꝫ primo acceperit vexillū hoſtiū
habeat cētuꝫ ꝛ duo ſimul accipiāt:tñ quilibet nō habebit cētuꝫ
ſed ſimul habebunt cētū.ꝛ rō eſt qꝛ iſto caſu act⁹ primi ṽbi nō
attribuiť cuilibet inſolidū ſed ſimul.nā quilibet nō diciť acci
pere ꝑ ſe ſed ſimul cū alio ſicut qñ plures ſimul ferunt trabem
nā nullus eoꝝ diciť trabē ferre per ſe ſed ſimul cum alio.facit ꝙ
not.in.l.ita vulneratus.ff.ad.l.aquil.l.ſi pluribus.de leg.ii.ꝛ te
ne menti predicta qꝛ quotidie poſſunt de facto occurrere.Tāgit
etiam hic Bar.de dictione vterqꝫ de qua.ff.dixi qꝛ ex ꝓprio ſi
gnificato attribuit actū primi verbi cuilibet inſolidū licet qñqꝫ
ratione ſubiecte materie improprieť.l.ſcriptum.§.ſi pacto.ꝛ ibi
no.ff.de pac.De dictione vter habeť.ff.eo.l.ſi quis.De dictiōe
alter ꝛ vter habeť in.l.ſi ex toto.§.i.ſ.de leg.i.Et ibi i.§.ſi.habeť
quomodo dictio octo vel nouem cenſetur collectiua de quo etiā
dicendum vt ibi habetur.

Pignori obligat⁹. Nexus ſeu obli
gatio pignoris nō impedit exiſtentiā ſui heredis ſi creditori ſatiſfa
ciat.h.d.¶ In tex.ibi poſſe fieri ſupple heredē.No.
primo qꝺ ſeruus proprius inſtitut⁹ dn̄o cū libertate ſi erat pi
gnori obligatus ita demū pōt eſſe heres neceſſarius ſi prius ſa
tiſfiat creditorib⁹ qꝺ intellige verū qñ erat ſpecialiter obligat⁹.
Secus ſi ſolū fuiſſet gn̄aliter obligatus qꝛ tūc erit heres neceſſa
rius etiā non ſatiſfacto creditorib⁹ vt legiť ꝛ no.in.l.i.C.de ne.
ſer.ꝛ i.l.i.C.de ſeruo pig.da.ma.¶ Itē ex iſto tex.inquātū vult
qꝺ ſufficiat ex poſtfacto ſatiſfacere creditorib⁹.No.ar.ſ.Bal.
ad queſtionē de vſurario qui fecit teſtm̄ nō preſtita cautione de
qua in.c.quanqꝫ.de vſur.li.vi.vt debeat valere teſtm̄ ſi ex poſt
facto ꝛ ex interuallo illā ꝓſtet de quo per Bar.ꝛ Bal.in.l.ſilio
preterito.circa ſi.ꝛ ibi etiā dixi.ff.tit.ii.¶ In glo.i.ibi non ali
ter hoc verum intellige quando ſpecialiter fuit pignori obliga
tus:ſecus ſi generaliter vt dixi in notabilibus.

Non minus. Perſona dn̄oꝝ nō ſeruoꝝ
inſpiciēda eſt quātū ad ca
pacitatem vel incapacitatē relict.h.d.ꝑ mo:ꝛ ſeru⁹
hereditarius pōt heres relinqui.h.d.ſcꝺo.Not.ſum
marium ꝛ per iſtū tex.dicit Bal.qꝺ qñ aliquid relinquiť fratri
vel monacho nō dꝫ ꝯſiderari qualitas fratris vel monachi:ſed
capacitas ipſius monaſterij.Ideo ſcꝺm eū fratres minores nil
capere pñt qꝛ eoꝝ ordo nō eſt capax.ꝛ ſic reſidet.Sꝫ limita hoc
dictū niſi ſit relictū factū ad alimēta qꝺ tñ nō ſit annuū ꝑ id qꝺ
no.in.l.ſeruos.ſ.de alimē.leg.ꝛ qꝺ habeť in cle.exiuit.§.cūqꝫ an
nu.de ver.ſig.ꝛ nunqd aliquo caſu fratres minores ſint capa
ces plene no.per Bar.in ſuo tracta.minoricarū quē fecit ſuper
hoc.Not.qꝺ capacitas vel incapacitas ſerui inſpiciť ex perſona
dn̄i.ꝛ ad hoc ſepe allegať.¶ No.qꝺ hereditas iacens repreſen
tat locū dn̄i.facit qꝺ habeť in.l.hereditas.ſ.de acquir.re.do.an
aūt eccleſia carens prelato hereditati iacēti equipareť.hic dicit
Bal.qꝺ nō cū interim illā poſſideant clerici.allegat no.ꝑ Inn.
in.c.olim.de reſti.ſpo.ꝛ in.c.cū inoffi.extra de teſta.Sed melius
facit qꝺ no.per Inn.in.c.cū ſup.de cau.poſ.ꝛ propri.facit etiā
ad predicta qꝺ no.per gl.in.l.ſicut.§.ſi.ff.qꝺ cuiuſqꝫ vniuer.no
mi.¶ In gl.i.ibi ſi ſeru⁹ illa.l.ꝛ.l.ſi deportati ſeruo.ſ.de leg.iii.
videť facere cōtra tex.iſtū.Sed gl.in dicto.l.ꝛ in.l.neqꝫ.C.eo.
videť velle rñdere qꝺ hic dꝫ intelligi qñ tpe acquiſitiōis hēde ſer
uus non reperiť mutaſſe cōditionē vel dn̄um ſecus ſi reperiať
mutaſſe conditionē vel dominū dicto tpe per ea que hñr in di
ctis iuribus.de quo plene dixi in.l.ſi ſeruus ciuis.ſ.de acq.here.
¶ In ea.gl.in ſi.ſolue ꝛ ibi no.ꝛ in.l.neqꝫ.C.e.qꝛ ſi emptor ei⁹
ius erat ſeruus erat capax ideo valuit inſtitutio ꝛ potuit ſibi q̄
rere lꝫ ſeruus eſſet in cauſa redhibitiōis ꝛ eſſet redhibēdus vēdi
tori qui nō erat capax acquiſitionis ex teſtamēto quia hoc non

curatur.ideo iſto caſu mediāte redhibitione quā faciet per quā reſtituet ſeruum cum acquiſitis occaſione ſerui recuperabit precium a venditore vt patet in.l.cum autem.§.pe.hic alleg.l glo.

Summarium.

1 Electio heredis non committitur in arbitrium alterius.
2 Diſpoſitio de bonis ſuis quam facit teſtator poſt mortē ſuam non valet.
3 Voluntas vltima ex noſtro mero arbitrio dependet.
4 Inſtitutio debet per verba teſtatoris explicari.
5 Diſpoſitio teſtatoris quot modis fieri poſſit.
6 Epiſcopus an debeat eligere pauperes negligente eo cui cōmiſſum hoc fuerat.
7 Interpretatio fieri debet vt res valeat potius q̄ pereat.
8 Verbum commune obliquum efficitur ſi certe rei efficiatur.
9 Diſpoſitio vltime voluntatis conferri poteſt in arbitriū boni viri.
10 Spurio inſtituto an poſſit addere ſapiens cum capax erit.
11 Teſtator quare teſtamentum ſuum diſponi velit ad ſenſum ſapientis.
12 Voluntas captatoria eſt in vltimis voluntatibus reiicienda.
13 Legatum libertatis an poſſit relinqui in arbitrium tertij.
14 Diſpoſitio captatoria non valet in relictis ad pias cauſas.
15 Captus ab hoſtibus poteſt heres inſtitui.
16 Suſpendere ⁊ tollere qualiter differant.

Illa inſtitutio.

Vltima volūtas nō dꝫ pēdere ex alieno arbitrio.h.d. ¶ In tex.ibi voluerit ſupple inſtitutio. ibi pendere ſupple ꝓut pēderet i caſu pmiſſo.ideo
1 nō valet. ¶ †No.qđ electio heredis nō poteſt committi in arbitrium alterius.⁊ ex hoc etiam no.qđ inſtitutio heredis nō poteſt pendere ex alieno arbitrio ſed debet eſſe declarata p teſtantem.facit.l.iubemus C.de teſta.ideo autē nō poteſt electio heredis in alienum arbitrium cōmitti qꝛ tūc voluntas videt̄ eſſe captatoria cū cōferat̄ in ſecretū voluntatis alterius ideo nō valet.l.captatorias.ī.e.⁊.C.de teſt.mili.in.l.captatorias.⁊.l.captatorie.ī.de leg.i.vbi aūt mere in ſecreto volūtatis alterius nō cōfertur.Aut diſpoſitio illa nō appellatur captatoria:⁊ ſic valet exemplū poteſt poni ſm Ang.in omni inſtitutiōe taliter facta qđ non pēdet ex mero alterius arbitrio:ſed habet admixtū aliquod factū hominis vt ꝯtingit qñ ponit̄ ꝯditio ſi titius aſcenderit capitolium.facit.l.nonnunq̄.ī.de cōdi.⁊ demō.Poteſt etiā notare ſecundum aliquos qđ ſubſtantia inſtitutionis non poteſt in alterius arbitrium committi.Sed certe hoc nō bene hic colligitur:qꝛ non ipſa ſubſtantia conferatur in arbitriū alteriꝰ ſed electio heredis vt hic patet. ¶ In gl.ī.ibi future nō ſunt. facit ſm Bal.qđ habetur in.l.ſeruus alienus.cū.l.ſeq.de cōdi. inſti.Sed certe melius facit qđ habetur in.l.eum qui.§.fi.ī.de
2 iuriſ.om.iudi.†Et aduerte qꝛ forte gl.voluit dicere qđ de iuris rigore nō deberet valere diſpoſitio quā facit teſtator de bonis ſuis poſt mortē ſuam cum videatur diſponere in caſu in quem nō ſunt future ſue.Et ſic videt̄ de rigore iuris hoc non poſſe per d.l.eum qui.§.fi.ſed diſpenſatiue ex equitate ſit permiſſum ipſi teſtanti quod poſſit illud facere.⁊ ſic quodāmodo in priuilegiū videat̄ ſibi conceſſum.ideo non poteſt alteri committere ſeu in alienum arbitrium cōferre ar.l.qꝛ perſonale.ī.ſo.mat.⁊ de reg. iur.c.primū.lib.vi.⁊.l.ius ſingulare.ī.de legi.⁊ extra de priui.c. ſane.⁊ hoc modo intelligendo gl.videt̄ habere colorē.Aduertetamen qꝛ dicit hic Bal.⁊ ſucceſſiue Ang.qđ pōt dici qđ non eſt verum dicere ꝙ teſtator videat̄ diſponere de rebus in eū caſum in quē nō ſunt future ſue:ꝓpter ea qꝛ mortuo teſtatore hereditas repreſentat perſonam defuncti.l.non minus.§.i.ī.eo.⁊ ſic videtur dicere ꝙ videtur diſponere in eū caſum in quē ex iuris diſpoſitione cēſent̄ eſſe ſue.⁊ ideo de iure valet dicta diſpoſitio.⁊ ſic ratio glo.nō videtur bona ad inferendū qđ in alienum arbitrium nō poſſit committi.vnde dicit hic Bald.⁊ ſucceſſiue Ang.qđ ratio eſſe pōt quare in ſecretum alie voluntatis diſpoſitio teſtatoris conferri nō poteſt ex eo qꝛ illa diſpoſitio tunc videtur eſſe imperfecta in materia ⁊ forma ⁊ ideo videtur ipſo iure eſſe nulla per id qđ habet̄ in.l ex cauſa.⁊ in.l.ſi is qui.ī.de re
3 ſta.⁊.l.captator ꝯo.ī.eo. ¶ Itē poteſt eſſe ratio ſm ang.qꝛ†vltima volūtas depēdet ex nr̄o mero arbitrio abſtracto ab omni facto hominis:licet eiꝰ ordinatio nō ſic cōſiſtat in mero arbitrio cum habeat certā formam datam a iure.⁊ ideo ſubſtantia vltime volūtatis nō poteſt explicari per alienum arbitriū ſicut nec poteſt quis adire hereditatem per procuratorem vel nuncium l.paulus.alias incipit p ꝓcuratorem.ī.de acqui.here.⁊ ex hoc patet ſecundum eum que fuit ratio quare veteres decreuerunt iura teſtatoris non dependere ex alieno arbitrio.⁊ per hoc etiā patet qđ vltima voluntas fiat ſub cōditiōe.⁊ ſic ſi cōferatur in euētū conditionis valet:qꝛ tunc certa eſt in materia qꝛ apparet quid voluerit teſtator in euentum cōditionis ⁊ quid etiam in eius defectum ⁊ etiā perfecta eſt in forma ſi teſtamentū ſit ſolēniter factū.⁊ ideo valet. ¶ In ea.glo.ibi nō debebat valere ſupple diſpoſitio teſtatoris.⁊ no.bene qđ iſta glo.q̄ habetur in ver.⁊ no.vſq; ad ver.Itē in libertate.⁊ ſimiliter id ꝙ dicit glo.circa fi.in ꝟ.ſic ergo nō eſt alibi ſm Dy.⁊ adde ad hāc glo.duas alias que faciūt etiā ad materiam glo.quarum vna eſt in.l.ſi mandato titiū.§.fi.ī.man.⁊ in.l.ex cauſa.§.i.ī.de ꝟbo. ob.que glo.etiam reputantur ſing. ¶ In ea.glo.ibi cuicunq; iuſſerit titius.Dic ſm Ang.qđ dictum glo.procedit quādo ita diſtincte factum eſſet legatum.ſecus ſi fuiſſet relictū incerto de certis.puta qꝛ dixit teſtator relinquit centū cuicunq; ex libertis ſuis dixerit titiꝰ:qꝛ valebit legatū:ꝓpterea qꝛ ſi nulla fiat declaratio per titium tunc liberti teſtatoris admittentur ad legatū per id qđ habetur in.l.vnum ex familia.in prin.⁊ in.l.cum quidam.cum.l.ſeq.ī.de leg.ii.⁊.ī.de rebus dubiis in l.vtrū.§.cum quidam.Dicas tamen qđ inſtitutione credit contrarium qꝛ ſi fuerit inſtitutus vnus ex libertis quem titius elegerit non tenebit inſtitutio cum nullus fuerit heres p teſtatorem declaratus ꝓut de iure dꝫ declarari.l.iubemus.C.de teſt.Nec ob.d.l.vnū ex familia cum aliis iuribus allegatis:quia iſta loquūtur i legatis ⁊ fideicommiſſis que poſſunt etiā nutu explicari.l.nutu.ī.
4 de leg.iii.†Non autem loquuntur in inſtitutione que dꝫ per ꝟba teſtatoris explicari vt.d.l.iubemus.iſtud tamen vt hic tēdit Bal.videtur fallere in relictis ad pias cauſas.nā in illis videtur poſſe committi quis ſit heres in arbitrium cōmiſſarij vel executoris vel tertij qꝛ i talibꝰ relictis videt̄ valere volūtas captatoria p id qđ habet̄ in.c.cū tibi.extra de teſta.Sꝫ Cy.vt refert Bal.dicit quoſdā intelligere illud.c.in legatis:ſed nō in inſtitutionibus.Sed contrarium hic voluit Bar.cuius opi.bal. dicit eſſe veriorem.⁊ ſic valebit inſtitutio in relictis ad pias cauſas commiſſa in arbitrium alterius.⁊ ratio ſecundum eū quia interim nō deficiet heres ſeu qui teneat locū heredis.nā ſi erit commiſſarius deputatus ille tenebit locum heredis alias tenebit epiſcopus per id qđ habetur in.l.nulli.⁊ in.l.ſi quis ad declinandam.C.de epi.⁊ cleri.⁊ ſecundum predicta videt̄ qđ valeat inſtitutio ſi teſtator dicat inſtituo illos pauperes quos talis nominauerit.⁊ iſtud tenuit Cy.in.l.captatorias.C.de teſta.mili.⁊ Dy.i.l.captatorie.ī.de leg.i.⁊ mouet̄ Dy.⁊ Cy.qꝛ tunc nō videtur ſubſtantia diſpoſitionis commiſſa in alterius arbitrium:ſed electio perſonarum ideo debet valere per id qđ habet̄ in.l. vtrum.§.cū quidam.de re.du.Sed contra iſtam opi.facit qꝛ ſecundum hoc videtur ꝙ deberet valere inſtitutio de qua loquit̄ illa quando videlicet teſtator inſtituit illos quos titius elegerit qꝛ etiam hoc caſu non videtur ſubſtantia diſpoſitiōis cōmiſſa in arbitrium titii:ſed electio perſonarum ⁊ tamē hic cōtrarium dicitur videlicet qđ nō valet ſed potes dicere vt hic tangit bar. qđ aliud eſt quādo ſimpliciter dicit teſtator inſtituo illos quos titius voluerit qꝛ tunc titio non declarāte nō apparet q debeat eſſe heredes.⁊ ſic in effectu quodāmodo videtur pendere i arbitrio titii:an inſtitutio valeat.⁊ tunc dicta inſtitutio reprobatur a iure.Secus quando inſtituit pauperes quos titius nominauerit ſeu voluerit ſeu elegerit:qꝛ tunc ſm Bar.ipſo titio nō nominante nec volente venient omnes pauperes.Intelligo iꝫ ipſe nō dicat de propinquis ⁊ vicinis.nā de illis in dubio videt̄ ſenſiſſe teſtator per id ꝙ legit̄ ⁊ no.in.d.l.nulli.⁊.l.ſi quis ad declinandam.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.l.que conditio.§.fi.ī.de cōdi.⁊ demon.⁊ ſic hoc caſu nō erit in poteſtate titii an inſtitutio valeat vel nō.imo ſemper valebit qꝛ ſi nominauerit aliquos pauperes illi erūt heredes.Si non nominauerit erūt heredes omnes pauperes domiciliū teſtatoris non autem omnes pauperes totiꝰ mūdi qꝛ ſolum in dubio de pauperibus domicilij ſui videt̄ ſenſiſſe teſtator vt eſt dictū.⁊ qꝛ nō poſſet bene de omnibus pauperibꝰ mundi fieri executio vt dictū eſt.ſ.interim anteq̄ fiat nominatio commiſſarius teſtamenti ſi ſit deputatus tenebit locū heredis ⁊ ſimiliter etiam poſtea ad commodum nominatorum vel illorum qui venient ad hereditatem.⁊ ſi non ſit deputatus cōmiſſariꝰ epiſcopus tenebit locū heredis per ea que.ſ.dixi ⁊ voluit etiā hic Bar.poſt Hoſ.⁊ per predicta videtur ſatis voluiſſe hoc idē Bal.hic primo loco:ſed poſtea videt̄ voluiſſe ꝯtrariū.nā poſtea in hac.l.dixit ꝙ valet diſpoſitio qua committitur in alieno arbitrio in relictis ad pias cauſas.⁊ ſcđm eū voluit Innoc.i.d.c.cū tibi.qđ tūc tacite videant̄ inſtituti pauperes vel relictū factū pauperibꝰ ⁊ forte voluit intelligere Bal.ꝙ ſi teſtator ꝯmiſit volūtatē ſuā titio vt omnia ſua bona diſtribueret tūc videant̄ inſtitui pauperes.Sꝫ ſi cōmiſit vt certa bona diſtribueret videat̄ tunc relictū factū pauperibus.⁊ ſcđm p̄dicta dicit ꝙ Inno.videt̄ velle ꝙ valeat inſtitutio ſi teſtator inſtituerit pauperes quos titius voluerit qđ videtur eſſe falſum contra iſtam l.ſcđm eū ⁊ concludit quatuor caſus qđ iterdū teſtator ꝯmittit aliquid diſponendū per aliū ⁊ nō valet per hunc tex.⁊ per id ꝙ etiam

5 etiā hic dicit glo. † Interdū diſponit aliquid diſtribuēdum per
modum diſtributionis ꝛ tūc valet p. l. cū filius. §. pater. ff. de leg.
ij. Interdum diſponit p modū declaratiuū ꝛ tūc vꝫ p. l. theopō
pus. de dot. prelegata. Interdū diſponit cōmittēdo electionē
ꝛ non ſubſtantiā diſpoſitionis ꝛ tūc ſimiliter valet. ꝛ. l. vtrūqꝫ.
§. cū quidā. ꝛ licet ſic reſideat Bal. Puto de iure tenendam eſſe
opi. Dy. quā ēt ſequit hic Bar. ꝛ ipſe Bal. fuit ſecut⁹ circa prin
cipiū huius. l. ꝛ maxime p ea que plene habent in. d. c. cū tibi. ꝛ p
id qđ etiā inferius dicet de libertate. ꝛ per hoc videt ꝙ primuꝫ
membrū Bal. ꝛ vltimū debeat limitari ꝛ intelligi ſm ea que ſu
perius ſunt dicta. Ang. aūt hic dicit ꝙ ideo valeat inſtitutio fa
cta de pauperibus eligēdis per executorē qꝛ executor tꝫ locū he
redis vt eſt dictū ꝛ ſatis ꝯcordat cū ſupius dictis. An aūt pote
rit executor eligere ꝯſanguineos ſuos vel teſtatoris vere ꝛ reali
ter pauperes. Dicit hic Bal. ꝛ Ang. qđ ſic ar. ei⁹ ꝙ habet in. c.
pafce fame morientes. lxxxvj. di. Sec⁹ aūt ſi vere nō eſſent paupe
res per tex. cū gl. i. l. illud. C. de ſac. ſan. ec. Poterit ēt ſm Bal. ꝛ
Ang. executor talis eligere ſpuriū teſtatoris. Dūmodo nō cōfe
rat in eū vltra quā ſufficiat ad alimenta. Sed ſolū vſqꝫ ad alimē
ta poterit ꝯferre. Qꝛ tm̄ poſſet ſibi in teſtamēto relinqui de iure
canonico vt pbat l. c. cū haberet. extra de eo qui dux. i ma. quā
polluit per adul. ꝛ idē voluit Jo. an. in addi. Spe. in ti. de inſtr.
edi. §. nunc aliqua. ſuper ꝟ. ſed quid erit in prelato eccleſie. in ad
6 ditiōe q̄ icipit ꝯtinuat hic alia queſtio. qđ tene mēti. ¶ † Quid
aūt ſi teſtator inſtituit pauperes xp̄i eligendos per titiū ꝛ nō p
aliuꝫ. An titio negligēte poterit ep̄s eligere pauperes. dicit hic
Ang. deciſū fuiſſe hic bononie qđ nō. Dicit ēt hoc fuiſſe de mē
te Jo. an. in. d. §. nūc aliqua. ſuper ꝟ. ſed an etiā pauperes. ꝛ iđ
etiā dicit Jo. an. qđ hodie dū dicit eligēdos per titiū ꝛ nō aliū
adijcit etiā ꝙ illos tm̄ inſtituit. nec ob. predictis. d. l. nulli. ꝛ. l. ſi
qs ad declinandā. cū auf. poſita ſup. d. l. nulli. vbi etiā ꝯ volūta
tem defuncti ep̄s exequit qꝛ rńdet Ang. qđ bene pōt ep̄s exeq
diſpoſita per defunctū lꝫ teſtator hoc prohibuerit ſed non pōt
executionē facere cōtra diſpoſita per teſtātē. ꝙ dicit eſſe diligen
ter notādū pro intellectu ꝛ declaratione dictoꝝ iuriū. ꝛ facit ad
predicta ꝙ inferius tangeť. ¶ In ea. gl. ibi in arbitrium titij fa
ctū. No. bene diligēter ex gl. qđ ſubſtātia facti ꝛ ipſum factū nō
pōt per teſtatorē cōmitti in arbitriū alteri⁹. Sed bene pōt com
mitti dictatio alias declaratio ſcripture ꝛ id ꝙ i iure cōſiſtit ſeu
eſt de iure. ꝛ ad hoc ſepe allegať iſta gl. q̄ facit ad queſtionē Ja.
de are. vcꝫ an hoc caſu ſi teſtator dixerit volo ꝙ notari⁹ ſcribat
teſtm̄ ad ſenſum ſapiētis. nunqd ꝓpter talē clauſulā appoſitam
in teſtō poterit ſapiens addere ad relictum certe q̄titatis vel rei
factū filio vel filie illa ꝟba iure inſtitutiōis. Ñ i videť qđ ſic per
hanc gl. qꝛ illa verba nō cōcernūt factū ſeu ſubſtātiā relicti ſed
potius id ꝙ eſt iuris. Et ideo videť ꝙ poſſit illud addere ꝛ ſic
valeat teſtm̄. ꝙ alr̄ nō valeret per id ꝙ habeť in. §. aliud quoqꝫ
capitulū. i auť. vt cū de ap. cogno. Et eadē ratione vr̄ ꝙ ſi teſta
tor reliquit aliqd ſpurio poterit addere ſapiēs ad relictū hec ver
ba. ſ. cū ſapere poterit. facit. l. in tps. ff. e. vel poterit addere. ſ. pro
alimētis. p id ꝙ habeť in. c. cū haberet. de eo qui dux. in matri.
quā pol. per adul. Itē videť ꝙ ſi preceſſit teſtm̄ hńs clauſulā de
rogatoriā poterit ſapiēs ordinare notario q fecit teſtm̄ ſecundū
in quo eſt appoſitū ꝙ illđ faciat ſeu ſcribat ad ſenſū ſapiētis ꝙ
ipſe notari⁹ apponat clauſulā nō obſtāte alio teſtō in quo ſunt
talia verba derogatoria. nā in oībus predictis vr̄ ꝙ ſapiēs pote
rit addere predicta. Et ſic tenebiť notari⁹ ſcribere teſtm̄ i dicta
forma. ꝛ ſic valebit teſtm̄ p id ꝙ dicit hic Ang. ꝛ tetigit ēt Jac.
de are. ꝛ ad illud ꝙ dixi de ſpurio vt poſſint addi illa ꝟba cū ca
pere poterit. bñ facit ꝙ notauit Dy. i. l. impuberē. §. ij. ff. de fal.
lꝫ Bar. videať ibi rephēdere dictū Dy. Pro predictis ēt facit
qꝛ in illis nō videť ſapiēs tam addere q̄ declarare id ꝙ poterat
cōtineri ſeu includi in verbis prolatis a teſtatore ꝛ ſic vr̄ ꝙ illđ
fieri poſſit arg. l. heredes palā. §. ſed ſi notā. ff. de teſta. ꝛ id ēt ꝙ
dixi quod ſi filio vel filie teſtator reliquit certam quātitatē puta
centum vel aliam rem poterit ſapiens addere illa verba iure in
ſtitutionis. bene facit qꝛ verbum relinquo nedū adaptať ad le
gatū ſed etiā trahiť interdum ad inſtitutionē vt ex tex. cum gl.
in. §. ſi vero nulla. in auť. de here. ꝛ fal. colla. j. ꝛ no. in. l. his ꝟbis
ff. e. ꝛ ſic ſapiēs in dicto caſu non videť addere. ſed potius decla
rare id ꝙ verba poterāt cōtinere. facit etiā pro predictis: qꝛ cre
dendū eſt teſtatorem voluiſſe valere id ꝙ facit. per id ꝙ habeť
in. l. iij. ff. de te. mili. Item qꝛ quandoqꝫ lex ſubintelligit inſtitu
tionem. l. iij. C. de inoffi. teſta. vnde ſicut lex illud facit. ita videť
quod etiā homo poſſit facere. ar. l. j. C. communia de leg. p̄terea
ſi ſapiens nō poſſit predicta facere illa verba nihil videnť ope
rari contra id ꝙ habetur in. l. ſi quando. ff. de le. j. facit etiam ꝓ
7 predictis qꝛ ꝗ in dubio debemus interpretari vt res valeat po
tius quā pereat. l. quoties. ff. de reb. du. ꝛ extra de ver. ſig. c. abba
te. in cōtrariū facit qꝛ teſtator predictā inſtitutionē nō expreſſit
ore ꝓprio ergo vr̄ eſſe nulla nec vr̄ poſſe ſubintelligi p. l. iubem⁹.
C. de teſta. Cuꝫ enim talis inſtitutio nō poſſit oculis percipi ex

teſtamento ſeu ex lectura teſtamenti nō videtur fuiſſe ſcripta p
l. j. ff. de ti. j. Item quia licet voluntas incerta poſſit declarari p re
lationem ad aliam voluntatem. l. aſſe toto. ff. e. tamē illud eſt ve
rum quando fieret per aliam voluntatem ipſius teſtatoris. Sꝫ
ſi per voluntatem alterius non videtur poſſe fieri talis declara
tio qꝛ tunc eſſe videtur diſpoſitio captatoria. Et per conſequēs
nulla per iſtum tex. ꝛ. ff. t. l. captatorias. Jac. de Are. tenuit pri
mam partem per id quod dixit hic glo. ꝛ pro ipſo faciunt etiā
rationes primo loco allegate. ſed Ricar. mal. vt hic tāgit Bar.
ꝛ Oldra. ꝛ Ri. de mala. vt hic tangit Bal. per verbum contra
rium dicentes quod tabellio ad dictum ſapientis non debebit
de iure addere ad ſupradicta. Mouētur quia cōſiſtunt p̄dicta
in facto ꝛ in animo teſtatoris ꝛ ideo non videntur poſſe cōmit
ti tabellioni. Et pro hoc etiam quia ſi hoc poſſet facere tabellio
eſſet magis iudicium quam teſtimonium. Sed ad tabellionem
non pertinet iudicare ſed perhibere teſtimonium ſicut ad teſtē.
Facit. l. domitius. ff. de teſta. ꝛ quod habetur in. l. teſtiū. C. de te
ſti. Preterea ſi poſſet predicta addere eſſet de nouo diſponere
cum diſpoſitio de ſe non valeat ſed nouam diſpoſitionem non
potuiſſet teſtator facere ſine noua ſolennitate. l. heredes palā. §.
ſi quis poſt. ff. de teſta. ꝛ ſic multo min⁹ debet poſſe fieri hoc ca
ſu per notarium. licet ſapiens ſibi hoc dicat. ꝛ per hanc rationē
8 Bar. tenuit hic opi. Richar. † Facit etiā ꝓ iſta parte qꝛ ꝟbū cō
mune vt eſt verbum relinquo adiectū certe rei vel quātitati cen
ſetur tūc. l. cogi. §. ꝛ generaliter. ff. ad treb. Vñ ſi tabellio in caſu
permiſſo adderet illa verba iure inſtitutionis trāſferret verbū
obliquū ad directū cōtra naturā verborū ꝓlatorū a teſtatore. ꝙ
nō vr̄ poſſe fieri per. l. quoties. §. idē tractat. ff. eo. ꝛ hanc opi. qđ
nō poſſit ſapiens dicta verba addere tenuit Bar. hic. Sed Jo.
an. in addi. ſpe. in ti. de inſtr. edi. §. inſtrumentū. ſuper ver. quid
ſi a contrahentibus in ſerat ſupradictas opi. Et finaliter cōclu
dit qđ quicqd dicať de facto ſeruať opi. Jac. de are. vcꝫ ꝙ no
tarius poſſit addere dicta verba iure inſtitutionis de mandato
ſapientis: qꝛ illud nō eſt addere ſꝫ eā ſed declarare qꝛ illud erat
veriſimiliter i mēte teſtatoris vallata. ꝛ iſta opi. abſqꝫ dubio vi
detur equior vt ſic res poti⁹ valeat q̄ pereat ꝛ ſuccurrať teſtō ne
pereat prout videť fieri debere per id qđ habeť in. l. gall⁹. §. qd
ſi is. ff. de lib. ꝛ poſth. ꝛ in. l. quoties. C. fa. her. ꝛ in iſta opi. videť
etiā reſidere hic Bal. q etiā hic vltimate dixit ꝙ ſapiēs poterit
dictare ſcripturā ſtante eadē ſubſtantia facti ꝛ poterit p̄mittere
p̄mittēda ꝛ poſtponere poſtponēda: nō mutata ſubſtātia. Et
per hoc etiam forte voluit addere p̄dicte opi. Jaco. de Are. qꝛ
nō mutať ſubſtātia facti eius ꝙ voluit teſtator: ſꝫ ſapiēs addat
dicta verba p̄miſſa. Et dictū ſapientis venit poti⁹ ad cōfirman
dū ꝛ corroborādū ſubſtātia diſpoſiti p teſtatorē. Et cū opi. Jo.
an. vr̄ ēt hic trāſire Ang. lꝫ dicat Bar. hic tenere ꝯtrariū. Et ꝓ hac
opi. Jaco. de are. ꝛ Jo. an. facit qꝛ in dubio vr̄ tenēda opi. q̄ fa
uet teſtō p id qđ habetur in. l. ſi pars. in pn̄. ff. de ino. te. ꝛ in. c. ſi.
extra de re iud. ꝛ hec opi. videť etiā ꝓbabiliter poſſe defenſari p
rōnes ſcđo loco allegatas. Ad allegata in cōtrarium cōtra opi.
9 ipſi⁹ Ja. de are. videť poſſe reſpōderi. nā poteſt dici qđ licet di
ſpoſitio vltime voluntatis nō poſſit conferri in merā volūtatē
alterius tñ videť poſſe conferri tanq̄ in arbitriū boni viri. l. j. ff.
de le. ij. ꝛ ſic vr̄ poſſe cōferri in volūtatē alterius q tanq̄ ſapiēs
habeat arbitria ar. d. l. j. Itē qꝛ licet qñ teſtator diſpōit ſtari di
cto alteri⁹ talis diſpoſitio nō ſortiať effectū. Si ille aliqd dixerit
nullis exiſtentibus veriſilibus cōiecturis: tñ qñ aliqd aſſerit ſub
ſiſtentibus veriſilibus coniecturis. ꝓ ei⁹ aſſertione dꝫ tūc ſtari
dicto illius ꝛ cenſetur valere diſpoſitio teſtātis vt notauit bar.
in. l. theopōpus. ff. de dot. p̄leg. ꝛ ideo videtur qđ ex quo in caſu
propoſito diſpoſitio teſtatoris nō eſt collata in merā volūtatē
alterius ſꝫ poti⁹ tanq̄ boni viri ꝛ ſapiens etiā ipſe aſſerat ꝛ ad
dat illa que ſatis eſt veriſimile teſtatorē voluiſſe tñ p̄ſumēdū ſit
quod in dubio voluerit diſpoſita p eum valere qñ hoc eſſe pōt
ar. l. iij. ff. de teſta. mili. ꝛ ideo vr̄ ꝙ ſapiēs poterit addere p̄dicta ꝛ
eius dicto ſtandū vr̄ per ea q̄ no. in fili in. d. l. theopomp⁹. Itē
nō ob. cū dicit diſpō teſtātis nō valebit. Et iđ videť ꝙ ſapiens
nō poſſit dicta verba addere qꝛ nec vr̄ teſtōr hoc facere potuiſ
ſe ſine noua ſolēnitate. Nā rńderi pōt qđ verū eſt ꝙ diſpō non
valebit in caſibus predictis ſi ſimpl'r fuiſſet facta ſed in caſu ꝓ
poſito nō fuit ſimpliciter facta: ſed voluit teſtator qđ fieret ſcđꝫ
qđ ſapiens dixit. ꝛ ideo ſi ſapiēs poſtea addat dicta verba poſt
ea addit cū ſatis ſit veriſimile id ꝓcedere ſm teſtōris volūtateꝫ
vr̄ ꝙ habeať proinde ac ſi ab ipſo teſtatore a principio dicta ꝟba
fuiſſent ꝓlata. ar. d. l. aſſe toto. ff. eo. ꝛ. l. ait pretor. §. ij. ff. de re iudi.
Et ideo ſicut a principio teſtamēti dicta verba expreſſiſſet teſta
tor teneret teſtamentum. ita videtur etiā qđ nūc teneat ex quo
ſapiēs illa addat ex p̄tāte ſibi data p teſtātē ꝛ ſꝫ veriſimilē mētē
ipſi⁹ teſtātis q veriſilr vr̄ p̄ſumptiue dediſſe dictā p̄tātē ſapiēti
ad h̄ vt teſtm̄ ꝛ ei⁹ diſpō non poſſet impugnari ꝛ iſtud ēt ſatis
clare pꝫ qñ apponiť cla de qua hic fit mētio in gl. cū in ca expꝛeſ
ſe dicať ꝙ dat poteſtatē ſapiēti vt dicat eo modo quo magis de

beat valere.⁊ tenere que in teſtamēto ſunt relicta ⁊ ſtatuta.itē
a d.l.iubemus.C.de teſta.videt̄ poſſe reſpōderi ꝙ illa loquit̄ in
inſtitutione vniuerſali que dꝫ eſſe exp̄ſſa per teſtantē.Sed hic
loquimur in inſtitutione particulari que habet̄ loco legati:pre-
terꝗ̄ quo ad querelā alio vniuerſaliter inſtituto.l.ſi qs priore.
ſ.ad treb.per glo.⁊ videt̄ ꝓbari in.l.quotiēs.C.eo.Ideo nō vi-
detur eſſe abſonū qḋ i arbitrio ſapiētis poſſit cōmitti qḋ talē ti-
tulū declaret cū etiā nō ſit abſonū in legatis aliqd cōmitti arbi
trio ſapiētis.de le.ij.l.j.⁊ ſic videt̄ qḋ opi.Ja.de are.⁊ Jo.an.
poſſit defenſari que ſine dubio eſt magis equa.fateor tñ ꝙ iſte
articulus eſt valde dubius ꝓpter varietatē cantorū doc.⁊ etiā
ꝓpter ꝑplexitatē rationū.Illud aūt ſatis videt̄ eſſe certū ꝙ ſi
teſtator reliquiſſet omnia bona ſua titio:qꝛ tūc ſapiens poſſet
addere illa ꝟba iure īſtitutiōis:qꝛ etiā ſine illis dicta verba ha
bebant ius inſtitutionis.per id qḋ no.glo.in.§.ſi vero nulla.in
auſ.de here.⁊ fal.⁊.ſ.eo.l.j.b᷑.o ꝟbis.per glo.⁊ Bar ⁊ ſic eſſet
10 poti⁹ declarare quā aliquid addere.¶ † Ex p̄dictis pōt inferri
an qñ fuerit inſtitutus ſpurius poterit ſapiēs addere illa ꝟba
cū capax erit vel ꝓ alimētis.nā ex quo cōſtat de ſubſtātia inſti
tutionis ⁊ de perſona inſtituta per verba teſtātis videt̄ qḋ qli
tas ꝓ dite cōditionis vel cauſe ꝓpter ꝗ̄ roboret̄ teſtamētū:vi
det̄ poſſe cōferri in arbitriū ſapientis.per id qḋ ħ dixit glo.Et
ſatis etiā voluit Ja.de are.lꝫ nō ſit ſine al qrali dubitatiōe ꝓ-
pterea que ſuperius fuerūt facta.⁊ ꝓpter ea q̄ Bart.ħ tenuit
itē poterit inferri an poterit ſapiēs apponere clauſulā deroga-
toriā p̄cedēti teſtamēto ⁊ derogare clauſule derogatorie iſerte
in p̄cedēti teſtamēto.nā videt̄ qḋ ſic per ea que ſuperius dixit
glo.Et videt̄ etiā ſatis fuiſſe d̄ mēte Ja.de are.⁊ Jo.an.i loco
preallē.Sed Bar.hic tenuit cōtrariū ex eo qꝛ vbi in p̄cedēti te
ſtamēto eſt clauſula derogatoria ad ſequēs teſtm̄ dꝫ in ſequen
ti teſtamēto apparere quomodo teſtatorē ſpecialiter penitet d̄
priori voluntate prioris teſtamēti per id ꝙ habet̄ in.l.ſi qs in
principio teſtamēti.ſ.de leg.iij.Sꝫ i caſu ꝓpoſito licet teſtator
dixerit qḋ voluerit teſtamētū ſcribi ⁊ dictari ad cōſiliū ſapiētis
non tñ per hoc apparet qḋ ſpecialiter voluerit penitere prioris
volūtatis teſtamēti p̄cedētis ſed ſolū i genere ⁊ in nube.⁊ ideo
videt̄ ꝙ ſapiens nō poterit addere clauſulā derogatoriā ad p̄-
cedēs teſtamentū ⁊ eius clauſulā.⁊ per iſtā rationē tenuit idē
Ang.Bal.aūt hic nō clare fuit locut⁹ nec bene clare apparet
ꝗ̄ dentie licet dicat ſe habuiſſe hāc queſtionē de facto.Sꝫ forte
voluit addere opi.Ja.de are.i quātū illā dicit eſſe magis equā
⁊ qḋ nō mutata ſubſtātia poterit addere q̄ videbunt̄ ſibi.Po
tes dicere qḋ ſi in loco cōſuetū eſt ſeruari opi.Ja.de are.tūc po
terit dictā clauſulā addere ar.l.minime.ſ.d̄ legi.⁊ extra d̄ ꝯſue
tu.c.cū dilect⁹.vbi aūt nō apparet de conſuetudine eſſet magis
dubiū.nā de rigore videt̄ verior opi.Bar.⁊ Ang.Sꝫ ego: vi
11 det̄ opi.Ja.de are.qꝛ † teſtator ad aliū ſinē veriſimiliter nō ap
poſuit clauſulā qḋ ſcribat̄ teſtamētū ad ſenſum ſapiētis niſi qꝛ
videt̄ voluiſſe qḋ ſapiēs teneat modū qḋ omnia ſtent̄ teſtamē
to in q̄ adiecit qḋ ſcriberet̄ ad ſapiētis ſenſuꝫ:⁊ ſic videt̄ fuiſſe
mens teſtātis qḋ ſapiens poſſit addere omnia per q̄ veniat ſer
uanda ſua volūtas ⁊ cōſequēter videt̄ voluiſſe penitere p̄cedē
tis volūtatis ⁊ qḋ ſapiēs poſſit clauſulā derogatoriā adiicere
ex quo aliter nō valeret ipſa volūtas.⁊ iſtud ēt eſt magis clarū
ſi appoſita fuerit clauſula in forma ꝓ de q̄ in glo.qꝛ ꝟ illa exp̄ſſe
exprimit̄ qḋ ſapiēs poſſit dicere id ꝓpter qḋ magis de iure va
leant ⁊ teneāt que in teſtamēto relicta ſunt ⁊ ſtatuta.⁊ ſi iudex
adheret iſti opi.ſatis puto qḋ eſſet excuſatus ꝓpter auctoritatē
huius glo.⁊ Ja.de are.⁊ p̄dicta ꝓcedūt qñ clauſula p̄dicta ꝙ
ſcribat̄ ad ſenſuꝫ ſapiētis ꝯcernit īſtitutionē vt qꝛ ſapiēs circa il
lā ſeu ei⁹ valorē velit aliqd addere i teſtamēto.Quatenꝰ aūt cō
cerneret legata vt qꝛ ſapiens virtute dicte clauſule vel ī aliqd
circa legata addere ſatis videt̄ vt tāg ī hic Bar.⁊ ſi apparere
pōt qḋ id qḋ vult addere ſit de veriſimili mēte teſtātis itellige
de qua appareat de cōiecturis veriſimilib⁹ de qb⁹ in.l.cū ꝓpo
nebat̄.ſ.de leg.ij.⁊ i.l.theopōpus.ſ.de do.p̄leg.poterit tūc illa
addere.facit qḋ habet̄ i.l.j.ſ.de leg.ij.⁊ p̄dicta qñ ponit̄ clauſu
la predicta qḋ aliqd fiat ad ſenſuꝫ ſapientis ꝓcedūt in vltimis
voluntatib⁹.¶ Quid aūt opereit̄ in cōtractib⁹ glo.tāgit que
reputat̄ ſing.in.l.ſi in ſdato titū.§.ſi.ſ.man.vbi cōcludit qḋ ſo
lū poterit illa addere que ſunt de natura ꝯtus ⁊ nō alia.Qḋ
videt̄ intelligēdū prout dicit alia glo.que etiā reputat̄ ſing.l.l.
ex ea parte.in pri.ſ.de verb.ob.niſi illud vellet addere ſapiens
qḋ ꝯſuetū eſſet apponi ꝗ̄uis nō eſſet de natura ꝯtract⁹.nā tūc
illud poterit addere ſapiēs per id qḋ notant glo.i.d.l.ex ea pte.
⁊ facit qḋ no.Spe.in ti.de emp.⁊ ven.§.j.ver.quid ſi i teſtamē-
to.Jo.an.tñ in addi.ibi videt̄ dicere qḋ de cōſuetudine ſeruat̄
qḋ ſtat̄ ei qḋ declarauit ſapiēs debere addi ⁊ ſcribi p notariū.⁊
ſatis puto qḋ ſi de cōſuetudine tali appareat in loco in quo cō
tractus eſt celebratus qḋ illa erit ſeruanda ar.l.minime.ſ.d̄ le.
Alias videt̄ ſtandū ei qḋ ſuperi⁹ dixi.An aūt notari⁹ debeat
ſub ea ſē die ponere i qua cōfectū eſt inſtrumētū id ꝙ addit ſeu

declarat ſapiēs.tetigit hic Bar.qui cōcludit qḋ ſic ſi ſolū mutat
verba nō mutata ſubſtātia.Sec⁹ ſi verbū ambiguū velit expli-
care ⁊ declarare qꝛ tunc de hoc debebit fieri de ꝑ ſe inſtrumētuꝫ
per id qḋ habet̄ in.l.heredes palaꝫ.§.ſi quid poſt.ſ.de teſt.Nec
ob.predictis ſi dicat̄ qḋ nō vꝫ cōtractus qñ cōfert̄ in arbitriuꝫ
incerte ꝑſone.l.ſi merces.in p̄n.ſ.loca.qꝛ illud ꝓcedit qñ ſubſtā
tialia contractus ponunt̄ in arbitriū tertij incerti.Secus quā-
do accidētalia ꝑ ea que habent̄ in.l.hec vēdi.ſ.de ꝯtrahē.emp.
¶ Iuxta predicta ⁊ circa materiam huius.l.pōt dubitari qd ſi
teſtator dixit qḋ volebat fieri ⁊ executioni mādari illa q̄ diſpo-
ſuerat i quadā ſchedula quā tradiderat guardiano fratrū mi-
norū nunqd ꝯtēta in tali ſchedula debeāt ſortiri effectū ꝓpter
verba p̄dicta prolata in teſtamēto ꝑ teſtatorē.Videtur qḋ nō
qꝛ talis ſchedula eſt quedā ſcriptura puata nō habēs ſolēnita-
tes requiſitas ad diſpoſitionē vltime volūtatis.Facit.l.inſtru-
mēta.C.de ꝓba.Et ſic nō videtur valere ⁊ videt̄ quodāmodo
eſſe captatoria.Cōtrarium tenuit Bar.multū no.in.l.ſi ita ſcri
pſero.ſ.de ꝯdi.⁊ demō.⁊ hoc ſi ꝯſtet illā ſcripturā eſſe de manu
teſtantis per cōparationē literarū vel per alium modum legiti
mum vt in.l.cōparationes.C.de fide inſtru.naꝫ tunc ſcripta in
tali ſchedula cēſent̄ fuiſſe ſcripta i tali teſtamēto ar.in.l.aſſe to-
to.ſ.eo.⁊ ideo dꝫ valere.qḋ tene mēti qꝛ poteſt de facto ꝯtinge-
12 re.¶ † In gl.ibi illa libertate.hoc fallit.Quaſi velit gl.qḋ licet
voluntas captatoria in vltimis voluntatibus regulariter non
valeat.Tamē fallit in libertate.⁊ ſic cū ſimpliciter ⁊ indiſtincte
loquat̄ gl.videtur qḋ indiſtincte valeat libertas collata in alte
ri⁹ volūtatē vel arbitriū.⁊ ſic videt̄ valere.ſi relinquat̄ ſeruo li-
bertas ſi ipſe voluerit.⁊ de hoc eſt caſus in.l.fideicōmiſſaria.hic
all.in ver.plane.Nec mirandū qꝛ etiā valet legatū factū legata
rio ſub cōditione ſi voluerit.l.ſi ita reli.§.illi ſi volet.ſ.de lega.j.
Et ſimiliter videt̄ valere legatū libertatis ſi relinquit̄ libertas
ſeruo ſi titi⁹ voluerit:⁊ ſic ſi ponat̄ in volūtate tertij.de hoc in
tex.in.d.l.fideicōmiſ.in ver.ſꝫ ſi ita.Licet ſecus eſſet in aliis lega
tis.l.nō vnꝗ̄.ſ.de cōdi.⁊ demō.Itē videt̄ ſimpliciter valere ſi
relinquat̄ libertas ſeruo ſi titi⁹ heres voluerit ⁊ ꝓ hoc vt hic vi
det̄ voluiſſe gl.indiſtincte loquēdo.⁊ videt̄ reprobari in.d.l.fi-
deicōmiſſaria.in prin.⁊ in primo reſponſo.Sꝫ aduerte qꝛ vlti-
mus caſus qñ cōfert̄ in volūtatē heredis eſt magis dubius.nā
lꝫ in prin.d.l.fideicōmiſſaria.videat̄ innui qḋ valeat tale lega-
tū libertatis.cū poſtea i ea.l.in ver.qḋ ſi ita.videt̄ dicere oppoſi
tū.vꝫ qḋ nō vꝫ.Propter qḋ gl.in.d.l.fideicōmiſſa.libertas.di-
xit qḋ licet in prin.l.dicat̄ libertatē poſſe dari ſi heres voluerit
nō tñ ibi deciditur an tale legatū valeat.Sꝫ decidit̄ in ꝟ.qḋ ſi ita.
vbi dicit̄ qḋ nō vꝫ.⁊ iſtū intellectū qḋ nō valeat legatū liberta-
tis collatū in volūtatē heredis ſed bene valeat ſi cōferat̄ in volū
tatē tertij tenuit Bar.in.l.j.C.de ſac.ſan.ec.in ꝑe.char.in ꝟ.ter
13 tio quero an i relictis ad pias cauſas.† Limitat tñ iſtud ꝓcede
re niſi teſtator faceret legatū libertatis ꝓ anima hoc forte exp̄ſ
ſo qꝛ tūc etiā valebit etiā ſi in volūtatē heredis ſit collocū per id
qḋ habet̄ in.c.cū tibi.extra de teſta.Sꝫ attende qꝛ intellect⁹ gl.
videt̄ poſſe impugnari ex eo qꝛ in prin.l.fideicō.dꝫ qḋ libertas
pōt dari ſi heres voluerit.⁊ ſubdit ꝗ̄uis nihil aliud in teſtamē
to ex nutu heredis valere poſſit.Et ſic ꝓpter aduerſationē quā
facit p̄dicta verba videt̄ ſatis innui qḋ tex.voluerit legatū liber
tatis factū ſub cōditione ſi heres voluerit,valere.⁊ propter hoc
bal.in.l.captatorias.C.de teſt.mili.⁊ etiā Ang.hic lꝫ nō tāgāt
rationē predictā forte dixerūt qḋ ille.§.qḋ ſi ita.nō dꝫ referri ad
legatū libertatis ne cōtradicat ei qḋ dictū erat in p̄n.Sed refe-
rat̄ ad alia legata de quibus dixerat in ver.quēadmodū.proxi
me ibi p̄cedenti.Et in dicto verſi.qḋ ſi ita ſubintrat ſm Ange.
ad aliā cauſam ꝗ̄ libertatis.⁊ lꝫ hic Ang.videbat̄ equiparare
an legatū libertatis cōferat̄ in voluntatē tertij caſus qñ ꝯfert̄
in volūtatē heredis.male vr̄ dixiſſe ſeu eqparaſſe ꝑ tex.in d.l.fi-
deicōmiſſa.Sꝫ attēde qꝛ iſte intellect⁹ Bal.⁊ Ang.nō vr̄ etiaꝫ
ꝓcedere qꝛ nō bñ vr̄ eſſe de mēte.d.l.ꝓpter id qḋ ibi dꝫ in ꝟſi.ſꝫ
ita demū.Nā cū dixiſſet in ꝟ.qḋ ſi ita.qḋ ſi relinquat̄ ſi heres vo
luerit nō vꝫ relictū.ſtatim ſubiecit ſi ita demū.ſ.nō vꝫ ſi totuꝫ in
volūtatē heredis fecerit.puta ſi heres voluerit.Sec⁹ ſi totū i vo
lūtatē heredis nō fecerit quaſi ei vt bono viro arbitriū datū ſit.
Quia nō dubitabat̄ tūc legatū libertatis valere.⁊ ſic ſatis vr̄ eſ
ſe de mēte litere ꝓpter ꝯtinuationē quā hꝫ ille ꝟ.Sꝫ ita demū.
ad ꝟ.ꝙ ſi ita ꝙ ex tex.i ꝟ.ꝙ ſi ita.voluit loq de legato libertatis
⁊ forte ꝓpter hoc lꝫ nō declaret an.de piſis vt refert bal.i.d.l.ca
ptatorias.dixit ꝯſideradū eſſe qñ teſtator legat libertatē ſuo ſi
heres voluerit an voluerit ponere i merā volūtatē heredis vt ſi
hoc ꝯſtet nō valeat.Si ꝟo nō ꝯſtet ꝙ voluerit ponere i merā vo
lūtatē heredis ⁊ tūc valeat.Si ꝟo ſum⁹ i dubio tūc ſꝫ eū mēt.d.
l.fideicōmiſſa.eſſe vr̄ ꝙ lꝫ teſtator dixerit relinq̄ libertatē titio ſi
heres voluerit fauore libertatis:nō itelligit̄ poſuiſſe i merā volū
tatē hēdis lꝫ ꝟba aliud videāt̄ ſonare.⁊ ſic itelliget̄ i effectu vo-
luiſſe ꝙ ſit p̄inde ac ſi dixiſſet ſi debuerit velle.qḋ eſſe dꝫ qñ ſi ap
paret indign⁹ ꝓut i dubio p̄ſumeret̄ nō eſſe idign⁹ p.l.cū pr.§.
rogo.de

rego. de leg. ij. l. ſi in alio legato quã libertatis relicto ſi heres voluerit dicẽdũ eſt ſic qd nõ valeat. z iſte eſt intellect᷒ Ang. de piſ. Sed re vera vr̃ aliqualr̃ diſſimare ad illũ tex. in d. l. fideicõmiſſa. nec vr̃ hũ p̃bari opi. ſua. z ſi velles tenere opi. gl. poſſes dicere ꝙ in p̃ncipio formauit qõnẽ z dixit libertatẽ dari poſſe ſi hĩs voluerit. tñ poſtea p̃ declaratiõe inueſtigauit tres caſus. z primus fuit qñ ↄfert i volũtatẽ ipſi᷒ ſerui z iſte ↄtinet i ꝟ. plane. ſcdo qñ in volũtatẽ tertij. z iſte ponit in ꝟ. ꝙ ſi ita. tertio poſuit qñ in volũtatẽ hr̃dis. z iſtũ poſuit in ꝟ. qd ſi ita. vbi determinat qz ſi relinquat in volũtatẽ heredis p̃ verbũ ſonãs merã volũtatẽ vt eſt verbũ voluerit z verbũ libuerit z tũc nõ v3. Sec᷒ qñ per verba importãtia arbitriũ boni viri. vt eſt verbũ putauerit. z verbum videbit̃. z ver. arbitratus fuerit. z tũc valeat z iſte intellect᷒ magis vr̃ eſſe de mẽte litere. Et p̃dicta faciũt an in relictis ad pias cauſas valeat volũtas captatoria: z ſic collata in volũtatẽ alterius. Et vr̃ qd ſic eo caſu quo v3 legatũ libertatis equiparãdo legatũ piũ legato libertatis. Quod cẽſet̃ eſſe verũ p̃ id qd habet̃ in ſi. de dona. in. §. fi. z Bar. etiã approbat equiparationẽ talẽ in l. p̃ci. §. fi. ff. de his q̃ in teſta. del. An aũt eo caſu quo nõ valet libertas nõ valebit etiã legatũ ad pias cauſas. dicã in l. captatorias. j. eo. Ang aũt hic dixit qd quicqd fit in intellectu. d. l. fideicomiſſa. libertas. vr̃ eſt dicẽdũ qd ſaltẽ p̃ locũ a ſpeciali de iu
14 re ſpali nõ valeat † diſpoſitio captatoria in relictis ad pias cauſas p̃terq̃ in libertate z ei᷒ fauore. ſ3 de iure canonico ſic ſec᷒ ſ3 cũ p̃. c. cũ tibi. extra de teſta. vñ dicit ſeruandũ eſſe ei᷒ canonicũ in terris eccl̃ie inſiſtẽte. Idẽ in aliis eccl̃ie tribunalib᷒. z ſic in foro cõſcientie. In tribunali vero ſeu foro ciuili in terris non ſubiectis eccleſie ſeruabit̃ ius ciuile. p̃ id qd notauit gl. in c. poſſeſſor. de reg. iu. in. vj. z bene facit l3 nõ alleget qd not. gl. in c. ij. de arb. in. vj. z qd legit̃ z no. in. c. ſi duob᷒. extra de ap. Nec ob. ſcdm eũ ſi dicat̃ qd relictũ ad pias cauſas tendit ad cõſeruationem animarũ. qd nõ ſequitur ſ3 eũ qd per hoc in omni foro ſeruari d3 ſtatutũ iuris canonici p̃ no. per Io. an. poſt Inno. in. c. nouit. extra de iudi. Sed certe licet ibi ponant̃ aliqui caſus ſpectantes ad forũ eccleſie non excluditur qd qñ agit̃ de pia cauſa talis cauſa ẽt nõ ſpectat ad eccleſiã. facit qd legit̃ z no. i. c. ſignificantib᷒. extra de offi. dele. in. c. cũ eſſes. z in. c. relatũ. extra de teſta. in quib᷒ patet qd regular̃ ter tenetur qd in relictis ad pias cauſas ſeruari d3 ius canonicũ. z hoc voluit bar. i. l. j. de ſum. tri. in. v. z ſic videt̃ qd ius canonicũ i relictis ad pias cauſas in omni foro debeat ſeruari quicqd hic dixerit Ang. z bene facit ad p̃dicta qd legit̃ z no. in. c. ſi heredes. per gl. z Io. an. in. c. tua nos. extra de teſta. videtur tñ dicẽdũ qd relictũ ad pias cauſas nedũ põt peti in foro canonico: z ſic corã iudice eccleſiaſtico: ſed etiã poterit peti in foro ciuili corã iudice ſeculari. vt no. bar. in l. ſolẽt. ff. de alimẽ. leg. ¶ In ea. gl. in fi. No. bñ hãc gl. in hoc vltimo dicto qz ſingularis eſt z nõ eſt alibi. Tñ cõtra ipſam vr̃ eſſe caſus in l. itẽ ſi vnus. z l. itẽ põponi᷒. ff. de arbi. Bart. hic remittit ad no. per Spec. in ti. de arbi. §. z ſequitur. ver. ſ3 z qd ſi dicatur. z ad no. p̃ ſe in l. i. §. ſi plures. ff. de exercito. vbi de hoc tãgit circa fi. in. vj. q. Spe. in loco p̃alle. recitat opi. finaliter videtur dicere qd ſi cõpromittatur hoc acto qd cõferatur ſnĩa per arbitriũ cũ conſilio z conſenſu vel de conſilio z de cõſenſu talis ſapiẽtis. qd nõ valebit tale cõpromiſſum: qz tale pactũ eſt cõtra ſubſtãtiã arbitrij z cõpromiſſi cũ tollat libertatẽ arbitro p̃nunciandi: ideo nõ valet per ea que videnť in. d. §. itẽ pomponi᷒. et per hoc videtur qd eadẽ ratione nõ valebit cõpromiſſum factum in forma de qua in glo. qz per illam tolleretur arbitro libertas pronunciãdi. Secus ſi dicat̃ qd arbiter debeat requirere ↄſiliũ talis ſapientis anteq̃ p̃nũciet. z qz tenebit tunc cõpromiſſum. Preterea qz hoc dicit Bal. hic vr̃ tunc potius dari ordo perueniẽdi ad ſniam quã det̃ forma ſnie ferẽde. nã licet teneat̃ tũc arbiter anteq̃ p̃nũciet requirere ↄſiliũ ſapiẽtis. z aliter nõ valere ei᷒ ſnia. per id qd habet̃ in. c. cũ in veteri. extra de elec. tñ poſtq̃ reqſiuerit z illud ſtatuerit nõ tenebit̃ illud ſeq ſi voluerit p̃ id quod habetur in l. tutiũ z meuiũ. in p̃n. ff. de admi. tut. z idẽ dicendũ ſi dictũ fuerit qd debeat ferre ſniã cũ cõſilio ſapiẽtis. vel de cõſilio talis ſapiẽtis: qz ex quo nõ eſt adiectũ z de conſenſu z volũtate ſufficiat req̃rere cõſiliũ nec tenebit̃ illud ſequi ſi voluerit vt voluit Spe. in loco p̃alle. Et idẽ etiã Bar. in. d. §. ſi plures in. vj. q. Licet aliq faciãt differentiam an dicat̃ qd de cõſilio talis ſapiẽtis ferre debeat ſniam. an vero dicat̃ cũ cõſilio talis ſapiẽtis. vt p̃mo caſu videat̃ actũ ꝙ tenat̃ ſequi cõſiliũ nedũ requirere ſec᷒ in ſecũdo. Tamẽ hec opi. nõ videt̃ placere ſpe. z expreſſe nõ placet Bar. in. d. §. ſi plures. z facit qd no. Io. an. in regula nullus ex cõſilio. de reg. iu. in. vj. in mercurialib᷒. Nec vr̃ eſſe bona dria an cõpromittat̃ vt ferat̃ ſnia p̃ut talis ſapiẽs voluerit z tũc nõ valeat cõpromiſſum. An vo cõpromittat̃ vt ferat̃ ſnia p̃ut talis ſapiẽs fuerit arbitrat᷒ z tũc valeat: qz tũc vr̃ dictũ ſapiẽtis tanq̃ boni viri debere ſeq vt nõ ſm merã ei᷒ volũtatẽ. Licet aliqui z potiſſime ſicut Oldra. vt refert Bar. in. d. §. ſi plures tenuerit dictã differentiã. Tñ nõ videt̃ bona qz vr̃ eſſe contra tex. in. d. §. itẽ põponi᷒. vbi dictũ fuit in cõpromiſſo qd arbiter debeat p̃nũciare prout titio diſceptatori vel cauſidico placebit. Nã iſtud verbum placebit importat arbitriũ boni viri vt p̃probat̃ in fideicõmiſſaria libertate. vt l. ſi ita. §. ſoror. de fideic. lib. z tñ ibi dr̃ in. d. §. itẽ põpo. qd nõ valet cõpromiſſum z eadẽ rõne l3 in cõpromiſſo dicat̃ prout hic dixit gl. vel qd proferat̃ ſnia per arbitriũ prout videbit̃ de iure tali ſapiẽti nõ valebit l3 verbũ videbit̃ importet arbitriũ boni vt probat̃ in. d. l. fideicõmiſſaria libertas. z no. Bar. in l. ſi ſic. ff. de leg. j. z in extrauagã. ad repri. in ver. videbit̃. z ex p̃dictis vel qd non valeat cõpromiſſum ſi in eo dictũ fuerit qd debeat ferre ſniam in conſiliũ talis ſapientis vel ſcdm cõſiliũ alicui᷒ ſapientis z ſic incerti z nõ nominati: licet valeat qñ dicit̃ qd debeat requirere conſiliũ ſapientis certi vel incerti. cõcordat Inn. in. c. ſi pro debilitate. extra de offi. dele. z Bal. z Ang. hic refert tñ Ang. Io. an. in addi. Spe. in. d. §. ſequit̃ ſuper dicto verſi. ſed ſi dicat tenere qd de cõſuetudine approbat̃ opi. hui᷒ gl. z qd põt poni i cõpromiſſo ꝙ per arbitriũ nõ ferat̃ ſnia ſcdm conſiliũ certi ſapiẽtis vel etiã incerti: puta alicuius ſapiẽtis vt voluit hic gl. poteſ dicere ꝙ ſi appareret in loco de cõſuetudine p̃dicta illa eſſet ſeruanda p̃ id ꝙ habet̃ in. l. in re nũc. ff. de legi. Alias de iure videt̃ dicendum prout ſuperi᷒ eſt dictũ. Itẽ aduerte: qz Inn. in. d. c. ſi pro debilitate. dicit ꝙ ſi deleget̃ cã alicui cũ clauſula ꝙ debeat ferre ſententiã ſcdm cõſiliũ talis ꝙ nõ valet delegatio ſicut nec valet cõpromiſſum factũ in forma p̃dicta per id ꝙ habet̃ in. d. §. item põpo. ſecus ſi dictũ fuerit ꝙ debeat requirere conſiliũ ſapientis qz tunc valebit delegatio: nã illud tenebit̃ requirere ſed non ſeq per. d. l. tutiũ z meuiũ. ff. de admi. tu. z illud ẽt ſequit̃ hic Ang. ſ3 Hoſt. z Io. an. in. d. c. ſi pro debilitate. tenent contra Inn. vel ꝙ poſſ t delegari cauſa cũ clauſula ꝙ delegatus teneat̃ ſeq cõſiliũ ſapiẽtis qz deleg. ſic poterit dare formã ſue delegationi. facit in ar. ꝙ habet̃ in. l. in traditionibus. C. de pac. z ad. §. itẽ põpo. reſpõdent ꝙ aliud eſt in iudice aliud in arbitro: qz mag. eſt libera eſſe debet poteſtas arbitri q̃ iudicis cũ ſententie arbitri ſtari debeat ſiue ſit equa ſiue iniqua. l. diẽ p̃ferre. §. ſtari. ff. de arbi. Quod nõ ſic cõtingit in ſententiis iudicum z facit etiã ꝙ habet̃ in. l. ſi cõuenerit. ff. de re iud. vbi iudex põt p̃nũciare ſcdm illud. de quo partes conuenerunt. z in iſta opi. videt̃ tendere Io. and. poſt Hoſt. in. d. c. ſi p̃ debilitate. z illã etiã videt̃ ſeq Bar. in. d. §. ꝙ ſi plures. circa fi. quod tene mẽti: nã ſatis videtur dicta opi. poſſe defenſari. ¶ Ultimo tãgit hic Bal. ꝙ ſi factũ fuerit cõpromiſſum in aliquẽ hoc acto vt poſſit cognoſcere de iure z de facto ſed p̃nunciaret de iure tñ. An ſi ſuper his de quib᷒ eſt cõpromiſſum ſtatutũ loci in aliquo cõtradicat iuri. An debeat arbiter in p̃nunciãdo ſequi ius cõmune: an vero ius ſtatutariũ. Et refert Dy. tenuiſſe ꝙ debet ſequi ius cõmune: qz vbi fit mentio de iure ſimpliciter in dubio videtur intelligẽdũ de iure cõi per id ꝙ habet̃ in. §. ſi vis. inſti. de iu. natu. gen. z ciui. S3 ipſe tenet cõtrariũ qz cũ ius ſit approbatũ a iure per. l. oẽs populi. ff. de iuſti. z iure. videt̃ ꝙ de tali iure intelligat̃ cogitatum ex quo ſeruatur in loco cõpromiſſi. Preterea per illa verba veriſimile ꝙ debeat̃ p̃nũciare voluerint partes includere oẽ ius cõpetẽs partis: qz nõ eſt veriſimile ꝙ voluerint iuri ſuo renũciare ſed poti᷒ omne ius ſuũ qualecũq; fuerit deducere. ar. l. ſi mater. §. eandẽ. ff. de excep. rei iud. Nõ reſpondet tñ aliter ad contrariũ. Sed poteſ reſpondere ꝙ contrariã põt procedere qñ in corpore iuris fit mẽtio de iure. Secus qñ fit a partibus quibus eſt queſitũ ius vigore ſtatuti: qz nõ eſt veriſimile ꝙ in dubio illi velint derogare ar. l. cũ de indebito. ff. de proba. z facit ad p̃dicta quod no. Bar. in. l. rerum amotarum.

15 **Is qui apud.** † Captus ab hoſtibus z ſeruus ei᷒ poſſus heredes inſt. tu. h. d. ¶ In tex. ibi iure poſtlim. nã. de quo in. l. poſtliminiũ ius. ff. de capti. z in. l. 4. e. ff. eo. ti. Itẽ ibi ciuitatis: ſupple romane. Itẽ ibi poterit. Si autem decederet apud hoſtes nõ valuiſſet inſtitutio nec potuiſſet hereditatem nõ agnitam tranſmittere ad heredẽ quã habet per fictionem legis corn. l. de quo ſupra de teſta. in. l. lege
16 cornelie. ¶ † Nota vltra ſummarium quod differentia eſt inter ſuſpendere z tollere. z ſic facit ſecundum Bal. z Ang. quod ſi ſuſpenditur interdictũ latũ per epiſcopũ nõ poſſit appellari ab ipſo interdicto ſicut nõ poſſet ſi nõ eſſet ſuſpenſum qz durat l3 ſit ſuſpenſum cum aliud ſit ſuſpendere aliud tollere vt dictũ eſt. et hoc etiam tenuit Inno. in. c. cum inter. extra de conſuetu. z cũ dicto Inn. tranſit hic Ang. Et ꝙ a ſententia interdicti intelligo eccleſiaſtica per id quod no. Inn. in. c. ad hec quoniam extra de appella. vbi dicit ſecus eſſe in ſententia interdicti lata per iudicẽ ſecularẽ ſuper actu temporali non poſſit appellari a ſnĩa excõmunicationis ſicut p̃bat̃ in. d. c. ad hec quo. z co. ti. c. paſtoralis. 3. 43 Bal. z Ang. dicti. c. non allegent. Bald. aũt licet hic recitet dictũ Inno. tñ dicit ꝙ contra ipſum facit quia ſicut natiuitas interdicti poteſt imperari p̃ adiectionem diei z ſic demũ lapſo certo die incipiat interdictũ. ſic etiã videt̃ ꝙ ſi ex poſt

facto adiiciat̄ dies ad ipſum ſuſpendendū videt̄ q̄ effect⁹ ipſi⁹ interdicti debeat poſſe ſuſpēdi ad ipſam diē. ar. l. humani⁹. ff. de fideiuſ. ⁊ ſic videt̄ q̄ tūc poſſit appellari. Bal. nō ſoluit iſtud cōtrarium licet formet. Sʒ tu de hoc poteſ dicere vt no. p glo. ⁊ Joan. ſuper ea in pñcalle. c. ad hoc quoniā. vbi videt̄ cōcludere Jo. an. q̄ ſi interdictū reſpicit locū vt q̄ interdicta ſit certa eccleſia tunc poſſit ſuſpēdi tale interdictū ⁊ ſi ſuſpēdatur ⁊ interim appellet̄ teneat appellatio per. c. dilect⁹. §. q̄ vero. extra de appel. Et idē ſi interdictus fuerit homo ꝑpter alterius delictū cū eadē ratio tunc eſſe videat̄. Sec⁹ ſi interdicatur homo ꝑpter eius delictū q̄ tūc licet poſſet in totum tolli ſicut etiā excōicatio tamē nō pōt ſuſpēdi ſicut nec excōicatio. Et ideo lʒ ſuſpēderet̄ nō poſſet tunc appellari. ⁊ ſic intelligat̄ q̄ no. Inno. in. c. cū inter. Et facit etiā q̄ ipſe notauit in. c. vt puile. ⁊ in. c. cū ⁊ plātare. extra de priui. ¶ In glo. nō ob hoc ripuit̄ ibi q̄ ciuis romanus non eſt nā perdit libertatem ⁊ ciuitatem romanam ex quo captus eſt ab hoſtibus nā eſt ſeruus hoſtiū. ff. de iuſti. ⁊ iu. l. ex hoc iure. ⁊ ſic videt̄ fuiſſe incapax ⁊ per cōſequēs nō videt̄ valere inſtitutio. Sʒ contrariū videt̄ decidi q̄ tunc media tempora non nocent. l. ſed ſi conditioni. §. ſolemus. ff. eo. tamē ſi reuertitur p iure poſtliminij habet̄ perinde ac ſi nunq̄ fuiſſet capt⁹ l. retro. ⁊ l. poſtli. ius. ff. de capti. ⁊ preſumit̄ ſemꝑ fuiſſe liber ⁊ ciuis romanus ideo valet inſtitutio licet interim ſit in ſuſpēſo an ſeq̄ reuertat̄. Sʒ ſi moreretur apud hoſtes tūc iſtitutio eſſet nulla q̄ cenſet̄ eſſe mortuus ꝑambula hora captiuitatis. l. lege cornelia. ff. de teſta. ⁊ ff. ti. ij. l. l. lex cornelia. Et ſic attēta iuris fictiōe reperiret̄ inſtituta pſona mortua tēpore teſtamēti ideo non valet. facit q̄ habetur in. l. gallus. §. ſi omnib⁹. ff. de libe. ⁊ poſthu. Sec⁹ q̄ñ nō inſtituit̄ ipſe captus ab hoſtibus ſʒ ſeru⁹ eius qui ſeruus remanſit in ciuitate. nā tunc bene valet inſtitutio licet captiuus decedat apud hoſtes q̄ tunc videt̄ ſeru⁹ hereditarius fuiſſe in effectu inſtitutus. vt tangit glo. finalis.

Summarium.

1 ¶ Conditio non expectatur cuius euentus nil operatur.
2 Conditio non expectatur quādo ex ipſius euentu effectus nō augetur.

1 **SI quis ita.** †Nō dʒ expectari conditio cuius euentus nihil operat̄. h. d. concor. l. aliq̄ñ. ff. ad velle. ⁊ q̄ habet̄ in. l. arcuſa. ff. de ſtatu homi. ¶ In tex. ibi las ſñicēte. ſupple ⁊ ſic multo fortius ea pēdēte ⁊ ſic bene adaptant̄ verba q̄ ſequūtur ibi etiā non pñt ⁊c. ¶ In tex. ibi gpe. expone id eſt certe hū pbat ex ſinum q̄ dictū eſt. ¶ No. q̄ inſtitutio cōditionalis facta in certa parte in perſona inſtituti pure in alia parte nō ſuſpēdit ius accreſcendi q̄ñ quis eſt ſolus iſtitut⁹ ⁊ ideo habetur p
2 vniuerſali iſtituto. †Itē no. q̄ q̄ñ ex euētu cōditiōis nō auget̄ effect⁹ nec aliq̄d in effectu operat̄ nō dʒ expectari cōditio. facit l. ſi te ſolū. ff. eo. ¶ In glo. j. ibi nō ē loc⁹ ſubſtituto ſupple vt pbatur in l. quādiu. ff. de acq. he. ⁊ eadē rōne nō dʒ habere locū ius accreſcēdi q̄ ē q̄dā tacita ſubſtitutio. vt legit̄ ⁊ no. in. l. tuno ⁊ meuio. §. iul. an⁹. ff. de leg. ij. ¶ In ea. glo. in fi. ibi ꝯcludit glo. poſt hugo. q̄ ſi q̄s fuerit in certa parte heres inſtitut⁹ pure ⁊ alius ſub cōditione q̄ interim inſtitut⁹ pure ſolū habeb. ꝑtē in qua fuit inſtitutus ⁊ demū habebit aliā ſi deficiat cōditio ſub qua alius eſt inſtitut⁹. Sʒ vbi quis ſimpliciter eſſet inſtitut⁹ pure ⁊ ali⁹ ſub cōditione tunc pure iſtitut⁹ ex quo fuit ſimpliciter inſtitut⁹ interim pēdēte cōditione habebit totum ⁊ ſi deficiat cōditio remanebit ſibi. Si aūt extiſtat cōditio ſub q̄ ali⁹ eſt inſtitut⁹ tūc ille habebit dimidiā ⁊ cēſebitur retro ſemꝑ fuiſſe heres ſolū pro dimidia inſtitutus pure. Nō aūt fuit vere interim heres in ſolidū q̄ tūc nō deſineret eſſe heres adueniēte cōditiōe ex quo ſemel fuiſſet heres. l. ei q̄ ſoluēdo. ff. eo. ⁊ ſic interim ſolū erit heres quo ad adminiſtrationē bonoꝝ in ſolidū ſed an vere inſolidū ſit hēs pēdebit ex futuro euētu cōditiōis q̄ ſi extiſtat cēſebit̄ ſolū fuiſſe heres ꝓ parte. Si vero deficiat cēſebitur fuiſſe hēs inſolidū. ⁊ ita dʒ itelligi q̄ dixit glo. in. l. ſi. §. ſi pars hēdi. pe. ⁊ ibi no. p bar. in. l. plane. §. ſi cōiunctim. ff. de leg. j. ⁊ p hoc patet q̄ nō hʒ obſtare ratio Dy. qui ſimpliciter dicebat opi. Jo. eſſe verā ex eo q̄ qui ſemel ē effet heres inſolidū nō poſſit poſtea deſinere eſſe heres. lʒ ſecus ſit i lega. pōt legatū de vno i aliū poſt tēpus trāſferri. l. ſi. C. de lega. nā tenēdo q̄ dixi
3 ſ. q̄ heres ſimpliciter inſtitutus interim vere nō ſit heres inſolidum ſʒ ſolū habeat ſolā adminiſtrationem ceſſat ratio Dy. ¶ In glo. ij. ibi coheredē ſubſtitutū melius dixiſſet niſi in cōditionali habuit ſubſtitutū vel niſi habuit coheredē. Quia etiāſi nō ſit datus coheres ſed ſolum ſubſtitutus expectari dʒ euētus cōditionis. ¶ In ea. glo. in fi. licet doc. nō ſoluant hoc cōtrarium poteſ ſoluere q̄ ibi legatum fuit factū ſub duabus cōtrarijs conditionibus alternatiue. ideo debet alteram extitiſſe anteq̄ legatarius decedat ad hoc vt legatū tranſmittatur

vt ibi dicit̄. ſʒ hic fuit facta inſtitutio pura in certa parte i alia ſub cōditione que nō habuit ſuſpendere purā. ideo interim potuit ſtatim adire ex pura ⁊ p hoc cōſequit̄ totū q̄ in omnē euētū futurus eſt heres inſolidū. Nā ſi eueniat cōditio in alia parte hoc erit clarū. idē ſi nō eueniat q̄ ex quo nō fuit dat⁹ ſubſtitut⁹ nec coheres ⁊ ſic ſolū ipſe fuit inſtitut⁹ neceſſario habebit totū lʒ deficiat conditio. ne teſtator decedat pro parte teſtatus ⁊ ꝓ parte inteſtatus. cōtra. l. ius noſtrū. ff. de reg. iu. ⁊ ideo accreſcit ſibi totū. ⁊ per ꝑdicta videret̄ q̄ ſi q̄s inſtitueret̄ ſub duabus cōtrarijs cōditiōib⁹ alternatiue. puta ſi nauis ex aſia venerit ſiue nō venerit quā anteq̄ poſſet adire oportet vnā dictarū conditionū extare per id q̄ habet̄ in. d. l. huiuſmodi. q̄ tenementi pro intellectu ⁊ declaratione huius legis.

Summarium.

1 ¶ Libertatem dare in diem differt ab eo q̄ eſt dare in diem.
2 Hereditas ex die certa dari nequit.
3 Hereditas ad diem dari non poteſt.
4 Miles pro parte temporis poteſt decedere teſtatus ⁊ ꝓ parte inteſtatus.
5 Impoſſibile dicitur q̄ a ſolo papa fieri poteſt.
6 Hereditas quare ex certa die dari nequeat.
7 Hereditas an poſſit dari ad diem incertam.
8 Teſtator an poſſit alium heredem inſolidum dare in penā heredis ſcripti.
9 Legatum vſufructus an valeat teſtatore vſumfructū bonorū ſuorū vxori relinquente ⁊ poſt eius mortem fratrem inſtituēte.

HEreditas. Hereditas ex die certa dari nō pōt. Similiter nec ad diē certā vel incertā ⁊ vtroq̄ caſu dies adiecta iſtitutioni reiicitur de iſtitutione ⁊ ſic nihil operabitur ⁊ remanet inſtitutio pura ⁊ ꝑpetua. h. d. ¶ In tex. ibi ex die. ſupple ſcʒ certa. ſec⁹ ſi ex incerta vt tangitur in glo. item ibi vel ad diem ſupple certam vel incertā ſcōm verū intellectū q̄ poſtq̄ quis fuit ſemel heres non pōt deſinere eſſe heres directo. Licet per fideicōmiſſum ſic vt probatur in. l. ei q̄ ſoluēdo. iuncta. l. ex facto. ff. ad treb. itē ibi manet inſtitutio ſupple pura ⁊ ꝑpetua.
1 ¶ †No. ex tex. primo q̄ aliud eſt dare libertatem ex die ⁊ aliud ad diem propter dictionem vel. que dʒ poni inter diuerſa per id q̄ habet̄ i. l. hec verba. ille aut ille. ff. de ver. ſig. lʒ vtroq̄ caſu eadem ſit iuris diſpoſitio vt hic patet. Et dicit̄ dari ex die vbi dies ſe hʒ per modum principij q̄ tunc dʒ incipere eſſe heres: ſed ad diem dicitur dari q̄ñ dies apponit̄ per modum finis ſeu finalis termini vt hic voluit Bal. ⁊ Ang. ⁊ latius pbat̄ ex his q̄ habent̄ in. l. obligationū fere. §. placet. ff. de acti. ⁊ obli. exēplū primum patet. Si dicat̄ inſtituo titiū poſt paſcha. nā tūc poſt paſcha dʒ incipere eſſe heres. exēplū ſecūdi ſi dicat̄ inſtituo titiū vſq̄ ad paſcha. nā tunc eſt ſenſus q̄ debeat ſolū durare heres
2 vſq̄ ad paſcha ⁊ nō vltra. ¶ †Itē no. q̄ hēditas nō pōt dari ex die. intellige. ſ. certa. nā ex die incerta bene pōt dari ſicut poteſt dari ſub cōditione. nā dies incertus habet̄ pro cōditione. l. dies incert⁹. ff. de cōdi. ⁊ demō. Q̄ intellige q̄ñ dies eſt incert⁹ an ⁊ q̄ñ. ſec⁹ ſi eſſet incertus q̄ñ ⁊ nō an. vt eſt dies mortis inſtituti q̄ tūc idē dicendū de tali die incerta q̄ñ ſed nō an. q̄ dicit̄ de die omnino certa. vt eſt tex. ſcōm vnū itellectū i. l. extraneū. C. eo. ſec⁹ q̄ñ in inſtitutiōe apponeret̄ dies mortis tertij q̄ tūc licet illa ſit certa an ⁊ nō q̄ñ. tñ facit cōditionē q̄ icertū ē an inſtitutus viuet tēpore mortis tertij vt ē caſus ſcōm vnū itellectū in. d. l. extraneū. facit q̄ habet̄ i. l. ſi cū heres. q̄ñ di. le. ⁊. l. heres meus. ff. de condi. ⁊ demon. itē q̄ dixi hereditatē ex die certa dari non poſſe. fallit in duobus caſib⁹. primus ē in milite teſtante q̄ poteſt hereditatem dare ex die ex eo q̄ ſicut pōt decedere pro parte rerū teſtatus ⁊ pro pte rerū inteſtatus. ita ēt poteſt decedere pro parte tēporis teſtatus ⁊ ꝓ parte inteſtatus. l. miles ita. §. ⁊ q̄ diximus. ff. de teſta. mili. itē fallit ſecūdo quando nō dat̄ directo hereditas ex die ſʒ per quādā cōſequentiam vt cōtingit q̄ñ ſeru⁹ ꝓprius inſtituit̄ heres ⁊ dat̄ ſibi libertas ex die. nā per quādā conſequentiā ſuſpendit̄ etiā hereditas ad diē q̄ nō poteſt habere hereditatem niſi ſit liber. Et libertatē nō poteſt habere niſi adueniēte die. ꝓbatur in. l. quoties. §. ſi. ⁊ ibi etiā no. ff. eo. Que aūt ſit ratio diuerſitatis quare hereditas nō poteſt dari ex die certa ⁊ tamē poſſit dari ſub cōditione vel
3 die incerta inferius tangetur. ¶ †Itē no. q̄ hereditas ad diē dari non poteſt q̄ eſt clarum ſi detur ad diem certam idem dicas ſi detur ad diē incertam q̄ vtrobiq̄ eadē eſt ratio ex eo q̄ qui ſemel eſt heres non pōt in effectu deſinere eſſe heres. l. ei qui ſoluendo. ff. eo ⁊ ideo cauſa teſtati attrahit ſibi ad ſe cauſam inteſtati: ⁊ ſic ſublato vitio temporis remanet quis inſtitut⁹ pure ⁊ perpetuo. ita debet intelligi hec. l. Ang. tamen hic dicit q̄ hec regula fallit quādo inſtituto ad tempus datur poſt tēpus coheres. nā tunc ſecundum eum ceſſat ratio ſupradicta q̄ ſemper decedet

per decedet teſtat⁹ ꝛ nō deſinet quis eſſe heres. allegat not. per
gl. poſt hugo. in. l. ij. ꝟ. ſi pars here. pe. quā gl. dicit ſic eſſe intel-
ligendā. Sed certe quicquid dicat illa gl. debet intelligi vt ſta-
tim dixi in. l. precedenti. ꝛ ſic nō eſt verū qꝺ in caſu. d. l. ij. cū ibi
no. aliquo caſu vere ſit heres inſolidū inſtitutus pure ante euē-
tum cōditiōis. vt dixi in. l. prece. ꝛ forte voluit ang. in hac fallē-
tia qꝺ ſi aliqs eſt inſtitutus vſqꝫ ad paſcha ali⁹ poſt paſcha ꝙ
primus fuerit heres inſolidum ꝛ ſimiliter erit heres poſtea ſecū
dus ſed primus remanebit heres nomine nō effectu poſt tēp⁹.
Sed poſt tēpus alius erit heres vtiliter qꝛ nō eſt abſonum ſm
eū quod vnus ſit heres directo alius vtiliter vt pꝫ in. l. j. ꝛ p to-
tum. ꝟ. ad treb. ꝛ in. l. j. §. ſi quis additas. ꝟ. ad tertu. Sed Bart.
hic aliter videt̄ dicere in iſta. q. vt. ꝟ. tangā poſt glo. ꝛ ibi tangā
an hec opi. Ang. ꝓcedat. ſecundo dicit ang. fallere hāc regulā
qꝛ poſt tēpus nō datur coheres ſed inſolidū heres in penā for-
te heredis prius ſcripti p. l. j. C. de his que pe. nomi. ꝛ credit ſecū
dum heredē eſſe heredē vtiliter nō aūt directo nec etiā eſt ſcōm
eū heres fideicōmiſſarius vt ſic p fideicōmiſſum debeat ſibi fie-
ri reſtitutio. Jdē dicit ſi nō in penā ſit alius poſt tēpus dat⁹ he-
res p id qꝺ no. Guil. in. l. extraneū. C. e. ꝛ ideo dixi qꝺ ſi inſtituit
vxorē ad vitā ꝛ poſt eius mortē fratrem ſuum vel aliū agnatū
qꝺ erit heres frater vel agnat⁹ poſt mortē vxoris. Et intellige
ꝙ erit hēs vtiliter ſꝫ nō directo: qꝛ directo remanet heres vxor
que ſemel fuit hēs ar. l. ſed ſi ſine. §. papinian⁹. ꝟ. de mino. ꝛ. ꝟ. e.
l. ei qui ſoluēdo. Et ſic heredes vxoris nihil detrahēt fratri vel
agnato ſm eū ꝛ ſic dicit tenuiſſe Guil. in. l. extraneū. C. e. Mar.
tū ſill. dixit qꝺ vel frater vel agnatus erit fideicōmiſſari⁹ qꝺ he-
redes vxoris detrahent quartā trebellianicā ꝛ ſic tenuit diſpu-
tando ſcōm Ang. q ita dixit fore conſulēdum ꝛ audiuit in hac
ciuitate bononie. Sꝫ ſcōm eū opi. Guil. videt̄ vera vt frater vl̄
agnatus ſit vtiliter heres ꝛ vxor ſit directo heres cū iſta videan
tur ſe cōpati adinuicē vt vnus ſit heres directo alter vtiliter vt
dictū eſt. ꝛ ſic ſcōꝫ eū opi. Mar. de ſill. pōt eſſe vera vt frater vel
agnatus nō ſit heres directo ſed nō inquātū vult qꝺ ſit fideicō
miſſarius ꝛ poſſit ſibi detrahi quarta. Dicit tñ qꝺ cuicūqꝫ opi.
adhereat̄ nō credit cōſulentē errare ꝛ ſic reſidet: ſed an hec ſua
opi. ꝓcedat dicā poſt gl. ¶ In glo. j. ibi ad diē certā. Hoc ꝓce-
dit ſiue dies certa adiecta fuerit in inſtitutiōe vt ex tūc incipiat
inſtitutio: ꝛ nō ante puta ſi qs iſtituit̄ poſt paſcha: ꝛ tūc ꝓprie
inſtitutio dꝛ facta ex die vt dixi in notabilib⁹ ſiue dies certa ſit
appoſita vt tūc deſinat eē ꝛ valere iſtitutio: puta ſi qs inſtituit̄
vſqꝫ ad paſcha: ꝛ tūc ꝓprie dꝛ inſtitutio ad diē certā vt dixi in
notabilib⁹. ¶ In ea. gl. ibi in incertū eū pōt. Si intelligas qꝺ
ex tūc debeat incipere inſtitutio tūc plane ꝓcedit glo. Exēplū ſi
inſtituit̄ aliqs ſi titius factus fuerit cōſul vel qꝺ titius fuerit fa-
ctus ꝯſul. q. inter hoc nō eſt ſiēda differētia. Et idē ſi aliqs inſti
tuit̄ ſi nauis ex aſia venerit vel qꝺ nauis ex aſia venerit: qꝛ talis
inſtitutio eſt cōditionalis inſtitutio: ꝛ valet p id qꝺ habet̄ in. l.
ſuus. in prin. ꝟ. eo. Saluo eo qꝺ ibi dicit̄ de filio. ꝛ iſta ꝓprie dꝛ
inſtitutio ex tpe incerto. Si aūt intelligas qꝺ ſit facta inſtitutio
in tps incertū: vt ſic vſqꝫ ad illud duret ꝛ nō vltra tūc eſt magis
dubiū ꝛ dicet̄ ꝛ tūc ꝓprie inſtitutio facta ad tps incertū p id qꝺ
dixi in ſimili de die certo in notabilib⁹. Nā dyn⁹ in ſuo quodā
cōſilio qꝺ incipit in xp̄i noīe amē: queſtio talis eſt quidā vxorē
ſuā dn̄az vſufructuariā ꝛc. Finaliter dꝛ dubiū eſſe, an ſicut here-
ditas pōt dari ex die incerta. ita poſſit dari ad diē incertā ꝛ nō
ſoluit Bar. vt etiā dixi circa notabilia. Et in apoſtillis textuali
bus vult qꝺ lꝫ poſſit dari ex tpe incerto tñ nō poſſit dari ad tps
incertū: qꝛ poſtꝗ qs eſt heres nō pōt ex diſpōne teſtātis directo
deſinere eſſe heres. l. ei q ſoluēdo. ꝟ. e. Licet per fideicommiſſum
poſſit deſinere eſſe heres effectu. l. ex facto. ꝟ. ad treb. ꝛ iſtud etiā
ſequit̄ hic Bal. ꝛ ang. qꝛ nullus alius eſt inſtitut⁹ niſi ille q eſt
inſtitutus ad incertū tps ideo tūc reiiciet̄ tps de medio ꝛ vitio
tēporis ſublato remanebit inſtitutio pura. Quid autē ſi alius
etiā eſſet inſtitutus inferius tanget̄. Et qꝺ dixi poſſe fieri inſti
tutionē ex die incerta intellige qū eſt incerta omnino. Si vero
eſſet incerta qū. ſed nō an dic vt dixi in notabilib⁹. ¶ In eadē
ibi eſt in libertate ꝛc. ſupple quoad qd qꝛ libertas nō pōt dari
ad diem certā: vel incertā: vt ſic tunc deſinat eſſe liber: ſicut nec
pōt hereditas dari ad diem. Sed bene pōt dari libertas ex die
vt ſic ante diem non incipiat. l. libertas. ꝛ. l. ideoqꝫ allega. in gl.
Licet ſecus ſit in hereditate que nō poteſt dari ex die certa ſed
libertas ſic: vt eſt dictū ꝛ probat̄ etiā in. l. quotiēs. §. ſi. §. eo. An
aūt libertas poſſit dari ſeruo cū morietur dic qꝺ nō qꝛ non va-
let tale legatū ſicut nec legatū vſuſfructus factū alicui cū ipſe
moriet̄. l. titio. cū moriet̄. ꝟ. de vſufru. l. libertatis q in vltimū. ꝟ.
de manu. teſta. licet gl. cōtrariū dixerit ꝛ nō bene in. l. extraneū.
C. eo. vbi dicit qꝺ valet legatū talis libertas ꝛ habetur pro pu-
re data ſed male dixit per. d. l. libertas que in vltimum.
¶ In eadem glo. ibi in milite ſupple ſecus quia poteſt dare he-
reditatem ex die ꝛ ad diem licet ſecus in pagano. vt hic ꝓbat̄
4 † Et eſt ratio diuerſitatis quia miles ſicut poteſt decedere pro

parte teſtatus ꝛ pro pte inteſtatus. l. quia. ꝟ. de teſta. milita. Jta
etiā debet poſſe decedere pro parte tēporis teſtat⁹ ꝛ pro pte tē-
poris inteſtatus. arguēdo de re ad tempus. vt ꝓbat̄ expreſſe in
l. miles ita. §. ꝙ ita dixim⁹. ꝟ. de teſta. militis. ¶ In ea. gl. ibi. l. q̄
ſicū ꝛc. alias incipit ſi filiū. ꝛ ibi dicit̄ qꝺ non pōt quis adoptare
aliquē in filiū ad tempus. ¶ In eadē ibi ſed argumentū cōtra
ꝛc. intelligo. ſ. ad id qꝺ dictū fuit hereditatē in tēpus incertū et
ſic ſub conditione dari poſſe. Nam videt̄ qꝺ inſtitutio heredis
ſicut nō recipit diē ita nec ꝯditionē per. l. actus legitimi allega.
in gl. ꝛ tūc bōa eſt ſolutio que ſequit̄ in gl. qꝛ ibi loquit̄ in aliis
actib⁹ legitimis nō in inſtitutiōe de qua ibi nō ſit mētio. ꝛ facit
qꝺ ibi no. p gl. ꝛ per Dy. in regula actus legitimi. de re. iur. lib.
vj. Bar. aūt voluit intelligere glo. voluiſſe opponere qꝺ cū in. l.
act⁹ legitimo. nō ſiat mētio de inſtitutiōe deberet inſtitutio poſ-
ſe fieri ex die. Cunus ꝯtrū hic dicitur ſed ipſe reſpōdet qꝺ illa lex
debet ſuppleri p iſtā. Intellige reſpectu diei icerte. ꝛ ſic ad bar.
intellectū nō bene cōformatur ſolutio hic poſita in gl. Sed me-
lius cōfirmat̄ dicta ſolutio intelligēdo gl. eo modo quo. ꝟ. dixi.
¶ In eadē glo. ibi in extraneū. Aduerte qꝛ gl. hic videtur op-
ponere de illa. l. ad iſtā ꝛ nō ſoluit. Sꝫ pōt ſoluere ꝙ illa. l. habet
duplicē intellectū. vnus eſt qꝺ extrane⁹ fuerit inſtitutus cū ipſe
moriet̄. ꝛ dicitur ibi qꝺ valet inſtitutio: ſed tunc intellige quod
valebit ve puta iſtitutio ſublato vitio tēporis qꝛ certū eſt ꝙ ipſe
inſtitut⁹ moriet̄. ꝛ ſic ex die certa videt̄ inſtitut⁹ licet ſit incerta
qū ideo tunc valet inſtitutio remoto vitio tēporis. ꝛ ſic intelli-
gendo cōcordabit cū hac. l. Alius eſt intellect⁹ qꝺ extrane⁹ ibi
fuerit inſtitutus cū moriet̄ aliqs tertius ꝛ tūc licet ſit certū titiū
moriturū: qꝛ tamē eſt incertū in extraneus viuet tempore mor-
tis titij cenſet̄ inſtitutio conditionalis. ꝛ expectabit̄ an titi⁹ pre-
moriat̄ ipſi extraneo inſtituto. ꝛ tūc cenſebit̄ cōditio ꝛ inſtitu-
tio purificata. ſecus ſi inſtitutus moriet̄ ante titiū qꝛ tunc inſti-
tutio redderet̄ nulla tanꝗ deficiēte cōditiōe p id qꝺ habet̄ in. l.
heres me⁹. ꝟ. de cōdi. ꝛ demon. ꝛ in. l. ſi cū heres. ꝟ. qū dies le. ce.
Et iſto modo intelligēdo nō cōtradicit qꝛ loquit̄ qū inſtitutio
eſt facta ex die certa. q habebat vim ꝯditiōis. Jdeo ibi vꝫ ſicut
vꝫ iſtitutio ꝯditionalis. ꝛ expectat̄ an ꝯditio eueniat vl̄ deficiat
Alius ꝛ tertius fuit intellect⁹ qꝺ extraneus fuerit inſtitut⁹ cuꝫ
moriet̄. ſ. ipſe teſtator ꝛ tūc clarū ꝙ inſtitutio valet ꝛ cenſet̄ eſſe
pura. ꝛ ſic nō obſtātibus his legibus. Quartus etiā fuit intelle-
ctus quē tetigit ibi glo. qꝺ extrane⁹ fuit inſtitutus cū ipſe erit in
periculo mortis. Sed certe vt ibi dixit gl. Jſte intellect⁹ incidit
in idē quo primus qū quis inſtituit̄ cum ipſe moriet̄: qꝛ viuens
morit̄. l. qui duos. ꝟ. de manu teſta. ꝛ ſic vtrobiqꝫ idē dicēdū. vt
ibi etiā voluit Bal. Extra gl. aduerte. ꝛ iuxta id qꝺ eſt tactū cir-
ca intellectū. l. ex extrane⁹. C. eo pōt dubitari qd iuris ſi inſtitua-
tur monaſteriū poſt mortē titij. an debeat expectari mors titij.
anteꝗ monaſteriū poſſit adire hereditatē. Dubiū facit qꝛ vide-
tur ꝙ ſic. propter id qꝺ habetur in. d. l. heres meus. de ꝯdi. ꝛ de-
mon. ꝛ in. d. l. extraneus. ſm vnum intellectū. in contrariū facit
qꝛ cū certū eſſe videatur qꝺ monaſterium erit tēpore mortis titij
videtur quodāmodo inſtitutio facta ex die certa. ꝛ ideo videt̄
qꝺ remoto vitio temporis monaſterium ſtatim ſit heres. ſicut ꝛ
quādo quis inſtituit̄ cū ipſe moriet̄ ſtatim ſit heres poſt mortē
teſtantis. qꝛ certum eſt ipſum moriturū. ꝛ futurū extare tēpore
mortis ipſi⁹ cū viuēs moriat̄. d. l. qui duos. de manu. teſta. ꝛ ſu-
perius dixi. Et iſtā partē tenuerūt aliqui vt hic refert Bar. Sꝫ
hic ipſe tenet ꝯtrariū per id qꝺ habet̄ in. l. hereditatē. ꝟ. ad. l. fal.
circa finē principij. in ver. ſic deniqꝫ. Nā videt̄ ꝙ pſumet̄ mona-
ſteriū pati maximā capitis diminutionē in tps. xxx. annoꝝ. ſi-
cut i ſimili dicit de ciuitate. ꝛ ideo vr̄ qꝺ expectari debeat mors
titij. Sꝫ Bal. hic tꝫ primā opi. ex eo qꝛ relicto monaſterio vr̄ reli-
ctū deo immortali ꝛ ſic lꝫ contingeret monaſteriū diſſolui. tñ ec-
cleſia romana q ēēt̄ eſſe vbiqꝫ vt i ſimili dicit̄ de fiſco in. l. j. C.
de quadrie. pſcri. poterit habere bona hereditaria. ꝛ ſic ſemper
inſtitutio habebit effectū ſꝫ eū. Jdō dꝫ valere. Et mōaſteriū poſt
mortē teſtātis dꝫ poſſe ſtatim adire hr̄ditatē. nō expectata mor-
te titij. Jdē tenuit d̄ ang. ex eo qꝛ expectare diſſolutionē mona-
ſterij aut erit expectare caſum. ꝛ aduerſaꝫ fortunā ſi expectem⁹
diſſolutionē ꝓpter ei⁹ delictū futuꝝ. aut expectabim⁹ diſſolutio-
nē p diſpoſitionē ſiēdā a ſede apoſtolica. Et certe neutrū pdicto-
rū videt̄ attendendū vel cōſiderandū. Nā primū nō videbit̄ cō-
5 ſiderandū p. l. inter ſtipulantē. §. ſacrā. ꝟ. de vb. obli. † Similiter
nec ſcōm qꝛ illud ꝙ a ſolo papa fieri pōt vr̄ quodāmodo impoſ-
ſibile. l. apud iulianū. §. ſi. de le. j. ꝛ ſic etiā nō videt̄ illud ꝯſiderā-
dū ꝙ cenſet̄ eſſe quodāmodo impoſſibile. Sed aduerte qꝛ vr̄ ꝙ
opi. Bar. poſſit defenſari p id ꝙ habet̄ in. l. pater. §. tuſculan⁹. ꝟ.
de le. iij. vbi eſt caſus ꝙ qū aliqd reliquit̄ ſimplr̄ monaſterio vel
alicui collegio ſi diſſoluet̄ aliꝗ cedat dies ipſi⁹ relicti vitiet̄ ipꝫ
relictū. Et ideo videt̄ ꝙ cū poſſit ꝯtinere monaſterium diſſolui
ante mortē titij videt̄ ꝙ nō debeat monaſteriū ante mortē titij
poſſe adire. nā certū eſt ꝙ in rei veritate poſſibile eſt monaſteriū
diſſolui. ꝛ certū etiā videt̄ ꝙ ſi ſic cōtingeret deficeret inſtitutio

z non veniret eccleſia romana ꝑ illũ tex. in.§. tuſculan⁹. q vult
qḋ omnino ꝺficiat diſpoſitio z ſic ceſſat ratio bal. lȝ poſſet ꝓce
dere qñ inſtitutũ eſſet monaſteriũ ꝓ anima hoc expſſo: q2 tũc ſe
cũdũ eũ in.d.§. tuſculan⁹. Si monaſteriũ diſſoluat dȝ in aliam
piã cauſam cõuerti ꝑ id qḋ habet᷑ in. l. legatũ. de vſufru. lega.
vel poſſet etiã dici qḋ ħ caſu nõ ꝓcedat opi. Bal. q2 i dicto ca
ſu ſi monaſteriũ reperiret᷑ diſſolutũ ante mortẽ titij nõ debuiſ
ſet habere hẽditatẽ lȝ illa deberet in piũ vſum cõuerti. z ſic vi
detur qḋ ante mortẽ titij nõ ꝺbeat poſſe habere monaſteriũ he
reditatẽ ex quo teſtator voluit ſȝ ꝺbeat expectari mors titij vt
ſi tunc reperiat᷑ monaſteriũ nõ eſſe diſſolutũ poſſit habere hẽdi
tatẽ. ſi aũt reperiat᷑ eſſe diſſolutũ tunc ſi ſimpliciter fuiſſet inſti
tutus deficiet inſtitutio z deuoluet᷑ hẽditas ad veniẽtes ab in
teſtato: ſȝ ſecus ſi fuit inſtitutũ monaſteriũ adiecta cauſa reſpi
ciẽte piã cauſaȝ q2 tũc debebũt bona diſtribui in aliã piã cau
ſam iuxta id qḋ no. Bar. in.d.§. tuſculan⁹. Nec obſtat ꝑdictis
etiã ratio Ang. q2 lȝ nõ debeamus expectare caſuȝ z aduerſas
fortunã monaſterij tñ nõ ſequit᷑ qḋ nõ ſit expectandũ tẽp⁹ qḋ
poſuit teſtator ex q poſſet eſſe caſus qḋ monaſteriũ nõ adeſſet
tẽpore mortis titij. z ideo videt᷑ qḋ ante mortẽ titij nõ poſſit he
reditatẽ adire. z ꝑ ꝑdicta videt᷑ poſſe ꝺfenſari opi. Bar. fateor
tñ qḋ iſte caſus nõ eſt ſine dubitatione propter veritatem opi.
z pro bar. ſatis facit: q2 debem⁹ ſeruare volũtatẽ teſtãtis. vbi
aliquo modo põt ſeruari per id qḋ habet᷑ in.§. diſponat. i auẽ.
de nup. colla. iiij. nec ob. ꝑdictis ſi dicat᷑ qḋ relictũ monaſterio
cenſet᷑ eſſe relictũ in piã cauſã vt. l. illud. C. de ſac. ſan. eccle. z no.
Spe. in ti. de inſtru. edi.§. nũc aliqua. ver. z ſcias. z ſic videt᷑ qḋ
nõ ſit ſienda differentia qñ monaſterio aliqḋ relinquit᷑. vel qñ
iſtituit᷑ an adiciat᷑ ꝓ anima vel nõ: q2 põt reſpõderi qḋ vbi nõ
adicit᷑ expreſſe aliqua pia cã licet tacite relictũ monaſterio vi
deat᷑ relictũ in piã cauſaȝ tñ vbi nõ exprimit᷑ cenſet᷑ pia cã eſſe
ꝑcaſe reſtricta ad ipſum monaſteriũ. z ſic ad locũ ipſius mona
ſterij. Adeo qḋ ſi diſſoluit᷑ omnino extinguit᷑ relictũ vt ꝓbatur
in.d.l. pater.§. tuſculan⁹. de leg. iij. ideo ſatis videt᷑ rõnabile qḋ
expectari debeat mors illius poſt cuius mortẽ monaſteriũ iſti
tuit᷑ vt ſic videat᷑ an ante diſſoluit᷑ monaſteriũ vel nõ per ea q
habent᷑ in.d.§. tuſculanus. z. l. hẽditatũ.§. deniq3. i. ad. l. fal. all.
6 per Bar. ¶ † Ulterius pro declaratione huius. l. ẽ videndũ q
ſit ratio diuerſitatis quare hereditas nõ poſſit dari ex die certa
vt hic patet. z tñ põt dari ex die i certa vel ſub cõditione. l. ſi qs
iſtituat᷑. z. l. ſuus. ff. eo. z. l. ſub cõditione. ff. eo. dic ſm Dy. ħ z i
regula act⁹ legit. ꝺ reg. iur. lib. vj. qḋ rõ eſſe põt q2 ſicut ꝓ parte
terũ nõ põt paganus. i. nõ miles decedere ꝓ parte teſtat⁹ z ꝓ
parte inteſtatus. l. ius noſtrũ. ff. de reg. iur. ita eadẽ rõne non põt
decedere pro pte tpis inteſtat⁹ z ꝓ pte teſtat⁹ vt ꝓbat᷑ ꝑ locũ
a ſpeciali. l. miles ita.§. z q2 diximus. ff. de teſta. mili. Sȝ ſi poſſet
hẽditas dari ex die ſic ante diẽ ꝓ illo tpe deceſſiſſet teſtator inte
ſtat⁹ z pro tpe poſt diẽ decederet teſtatus. z ideo ne hoc cõtin
gat vitio temporis ſublato remanet iſtitutio pura z perpetua
z ſic habet᷑ tps pro nõ adiecto ſicut etiã qñ qs inſtituit᷑ hẽs ex
re certa habet᷑ ꝑinde ac ſi nõ eſſet facta mẽtio rei. l. i.§. ſi ex fũdo
ff. eo. Sȝ qñ qs eſt inſtitut⁹ ſub conditiõe vel ſub die in certa
q habet᷑ ꝓ cõditione. l. dies incert⁹. ff. de cõdi. z demõ. ꝑdicta
ratio ceſſat ſeu dictũ incõueniẽs q2 ſemp reperit᷑ omni tpe vel
fuiſſe teſtat⁹ vł fuiſſe ineſtat⁹. nã ſi eueniat cõditio trahit᷑ retro.
l. qḋ dicit᷑. ff. de teſta. mili. z ſic ꝑinde eſt ac ſi pure fuiſſet iſtitu
t⁹. z ſic ſemp cẽſebit᷑ deceſſiſſe teſtat⁹. Aut deficiat cõditio z ſic
ꝑinde habet᷑ ac ſic nõ fuiſſet appoſita. facit. l. ꝑinde. ff. ſi cer. pe.
z. l. qdã. ff. de ie. du. z ſic cẽſet᷑ ſemp ſeu ꝓ omni tpe fuiſſe inteſta
tus. ideo cũ nõ ſequat᷑ dictũ incõueniẽs q ꝓ parte tẽporis qs
decedat teſtat⁹ z ꝓ parte inteſtat⁹: qñ apponit᷑ cõditio merito
valet inſtitutio facta ſub cõditione. ſec⁹ ẽẽt in die certa q2 illa nõ
trahit᷑ retro lȝ cõditio ſit vt eſt tex. in.d.l. miles ita.§. z qd dixi
m⁹ iuncta. l. qḋ dicet᷑. eo. ti. Nec ob. ſi dicat᷑ qḋ ante euẽtũ cõdi
tiõis vr qḋ interim ſit inteſtatus ſicut ante euẽtũ diei certe eſſet
inteſtatus. z ſic videt᷑ qḋ idẽ vtrobiq3 eſſet dicẽdũ. q2 põt dici
qḋ ante euẽtũ cõditiõis eſt dubiũ an eueniet cõditio. qua eue
niente trahit᷑ retro ad tẽp⁹ mortis teſtãtis: ideo q2 quãdiu ali
qua ſpes eſſe põt de cã teſtati nõ habeat locũ cauſa inteſtati. l.
quandiu. la ſcda. de acq. hẽ. l. ij. z. l. antecp. C. cõia de ſucceſ. ideo
nõ põt dici ante euẽtũ cõditiõis teſtatorẽ deceſſiſſe inteſtatũ. q
rat z ceſſat qñ apponit᷑ dies certa q2 cũ illa nõ trahat᷑ retro. vt
dictũ ẽ. certũ ẽ qḋ ſi ante diẽ deceſſiſſet inteſtat⁹ poſtea decederet
teſtatus. z ideo ſec⁹ eſt in cõditione q in die certa. Alia rõ aſſi
gnat᷑ hic per Ja. de are. vȝ qḋ ideo aliud in cõditiõe aliud in
die certa q2 natura diei ẽ ſuſpẽdere ſolũ exercitiũ ſeu executionẽ
nõ aũt ſubſtãtiã vel iuris effectũ. l. i. ad ſi. ff. qñ dies vſufru. le
ga. ce. z. l. cedere diez. de ver. ſig. in caſu autem propoſito qñ he
reditas dat᷑ ex die cũ hereditatẽ capiat heres a ſeipſo. l. ex par
te. de acqui. here. z ſic nõ habeat aliunde petere vel ab alio nec
requirat᷑ alia executio ſi vult iſtitut⁹ eſſe heres. niſi appareat de
eius voluntate nulla reperiretur executio que poſſet ſuſpendi.

¶ Hereditas q̄re non poſſit dari ex die cer ta.

vnde ſi q fieri dȝ ſuſpẽſio ſuſpẽderetur ſubſtãtia z effectus ip
ſius inſtitutionis qḋ eſſet contra naturã ipſius diei. ideo tunc
nõ valet adiectio diei vt hic dicit᷑. z facit in arg. qḋ habet᷑ in. l.
per ſeruũ.§. i. ff. de vſu z hab. ſed de natura cõditionis ẽ ſuſpẽ
dere nedũ executionẽ z exercitiũ ſed et ſubſtantiã z ei⁹ effectũ
d.l. cedere diem. de ver. ſig. ideo ſi interim ſuſpẽdit᷑ iſtitutio nõ
eſt contra eius naturã ſed potius ſcdm eius naturã. ideo valet
ei⁹ inſtitutio facta ſub cõditione nec reijcit᷑ conditio lȝ reijciat᷑
dies certa qñ fiat inſtitutio ex die certa. Et inueſtigatio ꝑdicte
rationis eſt vtilis ꝓpter queſtiones que poſſent de facto cõtin
gere. nã põt dubitari qd iuris ſi titius inſtituit᷑ heres i ſemiſſe
vſq3 ad paſcha z ſeius in eodẽ ſemiſſe poſt paſcha z gai⁹ i alio
ſemiſſe ſimpliciter. Quis erit effect⁹ inſtitutionis titij z ſeij. Nã
attẽta rõne Dy. q2 teſtator reperit᷑ pro omni tẽpore teſtat⁹ qu
bet ipſorũ ꝓ ſuo tẽpore erit heres ex q ceſſat ratio Dy. z ſcdm
rõnẽ Jo. de are. videt᷑ qḋ reijciat᷑ dies de inſtitutione titij z ſeij
z habeat᷑ perinde ac ſi pure ipſi in eodẽ ſemiſſe fuiſſent inſtitu
ti. Et aduerte qḋ Bar. ſequit᷑ iſtã ſecũdaȝ partẽ ꝑ id qḋ habet᷑
ff. de libe. z poſthu. l. fili⁹ a patre. cũ ibi no. vbi videt᷑ notari qḋ
dies certa reijcitur de inſtitutione. Et pro iſta opi. facit ꝯ opio.
Dy. q2 ſi titi⁹ ſemel fuit heres nõ videt᷑ qḋ ꝺbeat deſinere eſſe
heres p. l. ei qui ſoluẽdo. ff. eo. z ſic videt᷑ qḋ poſt paſcha non de
ſinat eſſe heres. cuius cõtrarium videtur innuere Dy. z etiam
Guli. de cu. qui videtur ſeq opi. Dy. l. extraneũ. C. eo. ſic nõ vi
detur bona opi. Dy. z Guli. cõtra opi. quã etiã tenet bar. facit
q2 per illã videtur infringi volũtas teſtantis q videtur voluiſ
ſe qḋ poſt paſcha ſol⁹ ſeius ſit heres z totũ ſemiſſeȝ habeat nõ
autẽ fuit mẽs teſtãtis qḋ quilibet eorũ haberet dimidiã ſemiſ
ſis ipſius vnde alia videt᷑ fuiſſe opi. per id qḋ in ſimili inferi⁹ tã
getur qḋ titius ſit heres in ipſo ſemiſſe ſublato vitio tẽporis de
ſua inſtitutione. z qḋ inſtitutio ſeij trahatur ad fideicõmiſſuȝ z
ſic qḋ intelligat᷑ titius rogatus de reſtituendo ſemiſſeȝ ipſum
ipſi ſeio poſt paſcha. Et iſtã partẽ videt᷑ tenuiſſe i ſimili Mar.
de ſyll. vt ħ teſtigit Ang. z bal. in.d.l. miles ita.§. z q2 diximus. ff.
de teſta. mili. z videt᷑ in illa ħ reſidere ipſe bal. i ſimili qſtione. z
ꝓ iſta parte facit q2 inſtitutio facta de ſeio nõ vr poſſe valere a
principio iuris directo q2 videt᷑ fieri poſt aditã hẽditatẽ z poſt
quã titi⁹ fuit heres. hoc aũt eſſe nõ põt in pagano vt patet i. d.
l. ei q ſoluẽdo. z iſti. de pup. ſubſti.§. ſi. ideo videt᷑ qḋ lȝ iſtitutio
ſeij ſit facta per verba directa ex quo a ꝑncipio nõ põt directo
iure valere videt᷑ qḋ valeat z trahat᷑ ad fideicõmiſſum ꝑ ea q
no. in. l. verbis ciuilibus. ff. titu. i. z. l. precibus. C. de ipub. z alia
ſubſti. z. l. cẽturio. ff. ti. i. z ideo videt᷑ qḋ ſeius ſolũ poterit venire
per fideicõmiſſum. z iſta videt᷑ verior opi. de iure ꝑ rationẽ pre
alle. z per ipſam etiã magis conſeruat᷑ volũtas teſtãtis. Aduer
te q2 Guli. i. d. l. extraneũ. quẽ ſequitur ħ Ang. videtur limita
re iſtã. l. in quãtũ dicit qḋ hẽditas non poteſt dari ex die ꝓcede
re qñ non eſſet datus coheres. ſecus dicunt qñ eſſet datus co
heres q2 videretur ceſſare ratio huius. l. ſcdm eos ex eo q2 pro
omni tẽpore reperiret᷑ quis deceſſiſſe teſtatus ex quo datus eſt
cohẽs iſtituto ex die certa: ſed iſta opi. z limitatio mihi nõ pla
cet q2 aut fuit quis ꝑmo iſtitut⁹ in certa parte ex die puta poſt
paſcha z alius fuit datus coheres in alia dimidia z tũc non vi
deo qḋ ſi valet inſtitutio primi z nõ reijcit᷑ dies qḋ teſtator nõ
fuerit inteſtat⁹ ꝓ tẽpore ante paſcha reſpectu partis aſſignate
primo inſtituto q2 ad illa nõ vocat᷑ iſtitutus prim⁹ dicto tpe
nec et ſecũdus coheres. ſi aũt fuit datus coheres ſimpliciter nõ
expreſſa aliq portiõe tunc adhuc videtur dicẽdũ qḋ lȝ poſſet di
ci qḋ iſte coheres ſimpliciter inſtitutus interim ante diẽ pme in
ſtitutiõis poſſet adminiſtrare totũ ꝑ id qḋ habetur i ſimili. l. ij.
ff. ſi pars here. peta. z qḋ diximus. l. ſi qs ita ſcripſerit. ff. eo. tñ
ante diẽ ꝑme inſtitutiõis nõ erit iſte coheres ſimpliciter dat⁹
hẽs in ſolidũ. nã ſi eſſet heres in ſolidũ nõ deſineret poſtea adue
niente die prime inſtitutiõis eſſe heres per. l. ei qui ſoluẽdo. ff. eo.
z ideo nõ deberet dici eſſe heres in ſolidũ ante diẽ ꝑme inſtitu
tionis. z ſic ſi valeret prima inſtitutio z no reijceret᷑ dies reperi
ret᷑ añ diẽ fuiſſe inteſtatus pro illa parte q dat᷑ ipſi primo iſtitu
to poſt tẽpus z ſic reperiretur in certa parte hẽditatis ꝓ parte
tpis teſtat⁹ z ꝓ parte tpis inteſtat⁹. ideo videt᷑ ſecure dicẽdũ q ſi
ue habeat cohẽdẽ ille q ẽ iſtitut⁹ ex die ſiue nõ ſẽp vitio tpis de
tracto valeat iſtitutio z ſic habebit locũ iſta. l. et ſi dat⁹ ſit co
7 heres iſtituto in re certa. ¶ † Item circa ꝑdicta põt dubitari an
poſſit hẽditas dari ad diẽ certã. z videtur dicẽdũ vt dixit bar.
hic z et Bal. z idẽ et voluit ang. q nõ ſi null⁹ alius eſt inſtitu
tus z ꝑ ħ videtur q ſi qs iſtituit vxorẽ vel aliũ donec vixerit ip
ſa vxor vel ipſe ali⁹ inſtitut⁹ q remouebitur tẽporis adiectio z
durabit hẽs etiã poſt mortẽ z ſic remanebit hereditas penes
hẽdẽ inſtituti. z iſtud tenuit ħ expreſſe Bal. ſi aũt ali⁹ poſtea
iſtituat᷑ puta ſi vxor iſtituat᷑ donec vixerit z poſt mortẽ teſtã
tis inſtituit᷑ frater teſtãtis vel ali⁹ nõ curo tũc ẽ videndũ de effe
ctu dicte inſtitutiõis. z qdã dixerũt qḋ vxor erit heres in vita
z frater poſt mortẽ: q2 nõ videt᷑ ſeq ħ caſu icõueniẽs q2 ꝓ pte

temporis decedat qꝺ teſtatus ⁊ ꝓ parte inteſtat⁹. Alii ꝟo dixe
rũt qꝺ cũ vxoꝛ ſemel fuerit heres nõ vr̃ poſſe deſinere eſſe heres
ꝑ preallē. l. ei q ſolucẽdo. ⁊ ideo dicũt qꝺ detrahet̃ tp̃s appoſitũ
in inſtõne vxoꝛis ⁊ ſic erit heres pure ⁊ ꝑpetuo ⁊ videbit̃ roga
ta vxoꝛ de reſtituẽda hereditate poſt mortẽ ſuã fratri teſtãtis
⁊ iſtã opi. tenuit etiã Mar. de ſyl. ⁊ refert Bal. in. d. l. miles ita.
§. ⁊ qꝛ. ⁊ etiã Ang. h̃. ⁊ in iſta opi. vr̃ reſidere h̃ Bald. ⁊ etiã in
d. l. miles. Ang. tñ h̃ vr̃ velle vt dixi ante gl. quod vxoꝛ erit he
res in vita ⁊ durabit heres nõie poſt mortẽ. Sꝫ frater erit hr̃s
vtiliter ⁊ nõ eſt abſonũ qꝺ vn⁹ ſit heres directo alter vtiliter vt
dixi ante gl. Sꝫ certe iſta opi. nõ vr̃ bona qꝛ lꝫ in caſibus in q
bus ius ꝑmittit toleret̃ quod vn⁹ ſit heres directo ali⁹ vtilr̃ vt
cõtingit in herede ⁊ fideicõmiſſario. l. i. ſ. ad treb. ⁊ in caſu. l. i. §.
ſi qs addita. ad tertu. nõ tñ reperit̃ qꝺ ex diſpõne teſtatoꝛis poſ
ſit fieri qꝺ vn⁹ ſit heres directo alius vtilr̃ niſi h̃ faciat ꝑ viã fi
deicõmiſ. vt p̄ꝫ in. l. ex facto. ſ. ad treb. ⁊ ſ. eo. l. ei qui. ⁊ ideo vr̃
verioꝛ opi. Mar. de ſyl. Et ꝓ illa facit ratio quã ſupra tetigi in
ſimili qꝛ inſtõ fratris facta poſt mortẽ vxoꝛis: cũ fiat in effectu
poſt aditã hereditatẽ ab alio nõ põt valere a principio iure di
recto vt ſuperius dixi: ergo ab ipſo principio trahit̃ ad fideicõ
miſſuꝫ ꝑ no. in. l. verbis ciuilib⁹. ſ. ti. i. ⁊ no. quod ſi inſtõ fratris
valeret iure directo qꝛ ſit ſub die incerta ꝯſiderato quod nõ eſt
certũ an frater ſuperſit tp̃e mortis vxoꝛis nõ detraheretur dies
mortis ſicut nec detrahit̃ cõditio qñ inſtõ ſit ſub ꝯditione: ſed
tenẽdo quod trahit̃ ad fideicõmiſſu3 erit fideicõmiſſum condi
tionale ⁊ demũ ſortiet̃ effectũ ſi frater reꝑiat̃ viuere tp̃e mortis
al's ſi ꝑmoriat̃ vxoꝛi remanebit tota hereditas penes vxoꝛẽ et
eius heredes. qꝺ tene mẽti qꝛ ſepe de facto ſimiles inſtões fiũt
ꝑ teſtatores. ¶ Et ex predictis patere poteſt qꝺ qñ teſtatoꝛ in
ſtituit vxoꝛẽ donec vixerit ⁊ fratrẽ poſt mortẽ vxoꝛis nõ eſt ve
rũ dicere qꝺ ſimplr̃ ſtaremus diſpõni teſtãtis nullo caſu reperi
ret̃ decedere ꝓ parte tp̃is teſtat⁹ ⁊ ꝓ parte inteſtat⁹ qꝛ imo poſ
ſet cõtingere qꝺ ꝓ parte tp̃is eſſet teſtat⁹ ⁊ ꝓ p̃te inteſtat⁹ ſi cõ
tingeret fratrẽ mori ante vxoꝛẽ. qꝛ tũc poſt mortẽ vxoꝛis null⁹
reperiret̃ heres ex teſtõ ⁊ ſic ꝓ illo tp̃e decederet inteſtat⁹. ⁊ per
cõſequẽs nõ vr̃ eſſe bona opi. illoꝝ q dixerũt ſtandũ eſſe ſimplr̃
diſpoſitioni teſtãtis ex eo qꝛ nõ ſequit̃ incõueniẽs quod dece
dat ꝓ parte tp̃is teſtat⁹: ⁊ ꝓ p̃te inteſtatus. Nã rõ p̄dicta non
eſt vera ꝑ id quod ꝓxime dixi. ⁊ ideo neceſſario vr̃ dicendũ qꝺ
de inſtitutione vxoꝛis detrahat̃ tp̃s ⁊ ſic remaneat heres pure
⁊ ꝑpetuo ⁊ trãſmittat hereditatẽ ad ſuũ hr̃dẽ. Videt̃ tñ qꝺ he
res eius tenebit̃ reſtituere hereditatẽ fratri ſi ſuꝑuixerit frater
poſt mortẽ vxoꝛis al's remanebit hereditas penes hr̃dẽ vxoꝛis
qꝛ ſi fideicõmiſſuꝫ cõditionale nõ trãſmittit̃ ad heredẽ ſi morit̃
fideicõmiſſari⁹ cõditione pẽdẽte. l. vnica. §. ſin autẽ ſub cõditio
ne. C. de cad. tol. ¶ Itẽ ex predictis patere põt qꝺ iuris ſi vxoꝛ
inſtituit̃ donec vixerit. ⁊ alius poſt mortẽ vxoꝛis nõ inſtituitur
qꝛ vxoꝛ erit heres ꝑpetuo ⁊ trãſmittet hereditatẽ ad ſuũ heredẽ.
⁊ iſtud in effectu tenuit etiã Bal. hic ⁊ ꝑ cõſequẽs ſimplr̃ rema
nebit heres ſublato vitio tp̃is ꝑ id qꝺ habet̃ in hac. l. ⁊ ſic non
veniẽt poſt mortẽ vxoꝛis veniẽtes ab inteſtato ex quo de eis ni
hil eſt dictũ ꝑ teſtantẽ. ¶ Quid aũt ſi teſtatoꝛ dixerit inſtituo
vxoꝛẽ meã in vita ſua tantũ ⁊ aliũ nõ inſtituit an idẽ erit dicẽ
dũ quod in caſu p̄cedẽti: an ꝟo veniẽt veniẽtes ab inteſtato h̃
caſu ſaltẽ ꝑ viã fideicõmiſſi quaſi videat̃ adiecta illa dictio tm̃
fauoꝛe veniẽtiũ ab inteſtato ex quo nõ eſt heres alius inſtitut⁹
cuius reſpectu poſſet dici illã dictionẽ fuiſſe appoſitã. ¶ Nã vi
deret̃ dicendũ qꝺ fauoꝛe veniẽtiũ ab inteſtato videat̃ appoſita
ꝑ no. ꝑ Bar. in. l. quoties. §. ſi duo. ff. eo. ⁊ qꝺ no. in. l. peto. de le.
ij. in prin. Iſta queſtio pẽdet a duob⁹. primo ab illo periculo an
teſtatoꝛ poſſit ꝓhibere ius accreſcẽdi reſpectu rerũ vel tp̃is. ſecũ
do poſito qꝺ poſſit an dicat̃ manifeſtiſſime cõſtare qꝺ voluerit
ꝓhibere ius accreſcẽdi reſpectu tẽpoꝛis. de p̄mo articulo dictũ
fuit in. d. §. ſi duo. ⁊ plenius in cõiuncto. l. i. §. ſi ex fundo. ff. eo.
in ver. reſtat nũc vltimo loco. qꝛ fuerũt ſuꝑ h̃ opiniones de qui
bus plene ibi dictũ fuit ⁊ aliq̃ ſtatim tanget̃. ¶ Circa ſc̃dꝫ vr̃
quod nõ dicat̃ manifeſtiſſime cõſtare de volũtate teſtantis qꝺ
voluerit ꝓhibere ius accreſcẽdi reſpectu tp̃is ꝑ not. ꝑ Ange. in
d. §. ſi ex fundo. vbi dicit quod ſi teſtatoꝛ dicit inſtituo titiũ in
fundo tantũ nõ vr̃ ꝑ h̃ manifeſte ꝓhibere ius accreſcẽdi qꝛ põt
eſſe ſenſus qꝺ teſtatoꝛ voluerit dicere inſtituo titiũ in fundo tã
tũ. i. ad p̄ſens aliud quã fundũ ſibi nõ relinquo ⁊ ſic nihil dicet
de futuro tp̃e. ⁊ ſic eodẽ modo vr̃ poſſe dici qñ teſtatoꝛ inſtituit
vxoꝛẽ in vita ſua tm̃ ipſius vxoꝛis qꝺ poterit eſſe ſenſus quod i
ſtituit eã in vita ⁊ de alio tp̃e nõ dicit. ⁊ ſic nõ ap̄paret manifeſte
qꝺ voluerit ꝓhiber̃ ius accreſcẽdi reſpectu tp̃is. facit qꝺ no. bar.
in. l. iij. §. cũ titio. ſ. de adimẽ. le. ꝓ h̃ etiã faciũt qꝛ qñ iſtituit vxo
rẽ quodãmodo tacite vr̃ dicere qꝺ inſtituit eã in vita tm̃. facit. l.
cũ pretoꝛ. ff. de iudi. ⁊ l. imperatores. ⁊ l. ⁊ puto. ff. de poſth. ⁊ ſ.
de leg. ij. l. ſtatuliberũ. §. ſtichũ. ⁊ cũ h̃ non obſtãte remoto vitio
tp̃is vxoꝛ eſt heres ſimpliciter ⁊ ꝑpetuo vt h̃ ꝓbatur ⁊ ſupe
rius eſt dictuꝫ. ergo idẽ vr̃ dicendũ in caſu predicto. ⁊ ſic videt̃

qꝺ id qꝺ dictũ eſt p̄cedit etiã tenẽdo opi. Bar. qui tenuit qꝺ te
ſtatoꝛ poſſit ꝓhibere ius accre. ſi de eius volũtate manifeſtiſſime
conſtat. ſi aũt teneremus opi. Dy. qui voluit qꝺ nullaten⁹ poſſit
prohibere in hereditatib⁹: tũc clarũ eſſet qꝺ vxoꝛ etiã i dicto ca
ſu eſſet heres ſimplr̃ ⁊ ꝑpetuo. ⁊ nõ venirẽt aliquo modo veniẽ
tes ab inteſtato. Et imputãdũ eſſet teſtatori qui ſuꝑ hoc nõ ꝓ
uidit eo modo quo potuit qꝛ nõ potuit facere qꝺ leges in ſuo te
ſtamẽto nõ habeãt locũ aliter nõ diſponẽdo. l. nemo põt. ff. de leg.
i. Aduerte qꝺ iuxta predicta põt eſſe dubiuꝫ de eo qꝺ dixi poſt
8 Ang. † vꝫ numquid ꝑ teſtatoꝛẽ poſſit alius heres inſolidũ da
ri in penã heredis ſcripti. puta ſi teſtatoꝛ inſtituit hr̃dẽ fratrẽ ⁊
relinquit fratri vſumfructũ ſuoꝝ bonoꝝ: ⁊ adiecit ſeu ꝓhibuit
qꝺ vxoꝛ nõ moleſtet̃ ꝑ fratrẽ in ipſo vſufructu al's priuabit fra
tre hereditate vel inſtituebat vxoꝛẽ. Nã Ang. vult qꝺ hoc fie
ri poſſit ⁊ qꝺ ſi frater moleſtauerit vxoꝛẽ in vſufructu ipſo iure
priuet̃ hereditate ⁊ ſic ipſo iure deſinat eſſe heres ⁊ vxoꝛ dire
cto herit heres ⁊ poterit adire hereditatẽ. mouetur per. l. j. C. de
his que pe. no. ⁊ ideꝫ videt̃ vtile ibi Bal. ſed Bar. in. l. paterfa.
ſ. eo. ti. tenuit cõtrariũ vꝫ qꝺ inſtitut⁹ nõ deſinet heres eſſe ipſe
ſed tenebitur reſtituere hereditatẽ per fideicõmiſſum vxoꝛi per
l. vxoꝛe. §. heres. ſ. de lega. iij. de quo dicetur in d. l. paterfa. ⁊ ibi
tanget̃ que opi. ſit verioꝛ. ¶ Vlterius circa predicta põt queri
quid ſi teſtatoꝛ inſtituit titium vſq; ad paſcha ⁊ adiecit qꝺ nullo
modo vult eum eſſe heredẽ poſtea. quid erit iſto caſu dicenduꝫ
Bar. hic tenuit qꝺ cũ cõſtet manifeſtiſſime de volũtate teſtãtis
que in effectu vult prohibere ius accreſcẽdi reſpectu tẽpoꝛis qꝺ
iſto caſu vitiet̃ inſtitutio ratione perplexitatis ſicut vitiat̃ ſc̃dꝫ
eum quãdo prohibet manifeſtiſſime ius accreſ. reſpectu rerũ vt
contingit quãdo inſtituit titium in fundo ⁊ ꝓhibꝫ expreſſe qꝺ
plus petere nõ poſſit vt probat̃ ſ. ſm ſuũ intellectũ in. d. l. quo
ties. §. ſi duo. Sꝫ Bal. hic ſequẽdo Dy. l. ſi quis ita heres inſti
tuatur ſi legitimus. ſ. e. tenuit contrariũ qꝛ ſc̃dm eũ teſtatoꝛ nõ
põt ꝓhibere ius accreſ. reſpectu rerũ vel tẽpoꝛis ⁊ ſic cauſa teſta
ti trahit ad ſe cãm inteſtati. ⁊ idẽ etiã tenuit hic Ang. dicẽs qꝺ
ceteris paribus cauſa teſtati tanq̃ nobilioꝛ ſemꝑ eſt potẽtioꝛ ⁊
trahit ad ſe cauſam inteſtati prout dicit ſe notaſſe in. l. placet. ff.
tit. ij. ⁊ l. i. §. ſi ex fundo. ff. e. Sed aduerte qꝛ ipſe Ang. in dictis
locis ꝯſiderat an cauſa teſtatis ſit potẽtioꝛ quã cauſa inteſtati an
vero ecõtra vt illa que eſt potẽtioꝛ preualet ⁊ ceteris parib⁹ pre
ualeat cauſa inteſtati. ⁊ dictis locis vult illã cauſaꝫ eſſe potẽtio
rem que eſt vniuerſalioꝛ ſeu magis vniuerſalis quã alia. exẽplũ
ſi titi⁹ inſtituit̃ heres excepto fundo. nã cauſa teſtati videt̃ eſſe
vniuerſalis omniũ bonoꝝ teſtãtis preter quã fundi nominati.
Sed cauſa inteſtati tũc vr̃ ſolũ reſpicere fundũ nominatũ ideo
preualet tũc cauſa teſtati ⁊ ſic inſtitut⁹ hꝫ totũ ⁊ per cõſequẽs
ipſuꝫ fundũ. l. ſi ita quis heres inſtitut⁹ fuerit. ſ. e. ſi aũt quis in
ſtituit̃ in fundo ⁊ prohibet̃ pl⁹ petere tũc cauſa teſtati eſt parti
cularis reſpectu certe rei: cauſa inteſtati vniuerſalis in omnibus
alijs reb⁹. ideo tũc vr̃ potẽtioꝛ ſc̃dm eũ cã inteſtati. ideo tũc illa
trahit ad ſe cãm teſtati. ⁊ hoc caſu p̄cedit opi. Bar. ſc̃dm eum ſi
aũt quis eſſet inſtitut⁹ in dimidia hereditatis. ⁊ ꝓhibit⁹ pl⁹ nõ
petere qꝛ tũc equalis eſſet cã inteſtati ⁊ cauſa teſtati. ꝓpterea cau
ſa teſtati tanq̃ nobilioꝛ cẽſet̃ hoc caſu ſc̃dꝫ eũ eſſet potẽtioꝛ. ⁊ ſic
traheret ad ſe cãꝫ inteſtati ⁊ iſta eſt ratio in locis p̄allegatis. ⁊ ꝑ
hoc videt̃ qꝺ ſi ſua opi. eſſet vera male diceret in q̃ſtiõe de qua
predixi. Nam ſi quis inſtituit̃ vſq; ad paſcha ⁊ ꝓhibet̃ vlteri⁹
eſſe heres nõ eſt dubiũ ꝙ maius eſt tẽp⁹ reſpiciẽs cãm inteſtati
quã tẽpus reſpiciẽs cãꝫ teſtati ⁊ ideo deberet cauſa inteſtati tra
here ad ſe cauſam teſtati. Secus qñ eſſet ecõtra. puta qñ quis in
ſtituitur poſt paſcha ⁊ ꝓhibet teſtatoꝛ ꝙ ante paſcha nullo mo
do ſit heres qꝛ tũc cauſa teſtati cõtinet valde mai⁹ tp̃s quã cau
ſa inteſtati: ⁊ ſic bene videret̃ potẽtioꝛ ⁊ ꝯſequẽter deberet attra
here ad ſe cãm inteſtati. tñ tenẽdo opi. Dy. quã tenuit in. §. ſi ex
fundo. qꝺ teſtatoꝛ nõ poſſit ꝓhibere ius accreſcẽdi in heredita
tibus cauſa teſtati indiſtincte traheret ad ſe cãm inteſtati. Vñ
ſuper hoc recurrendũ eſt ad ea que plene dixi in cõmẽto §. ſi ex
fundo. ver. reſtat nũc vltimo loco. ⁊ Bal. hic tenuit opi. Dy. cõ
9 tra Bar. vt. ff. dixi. ¶ † Vltimo tãgit hic Bal. q̃ſtionẽ q̃ de fa
cto ſepe põt cõtingere. vꝫ quid iuris ſi teſtatoꝛ relinquit vxoꝛi
vſumfructũ omniũ bonoꝝ ſuoꝝ ⁊ poſt mortẽ vxoꝛis iſtituit fra
trem an talꝫ legatũ vſusfruct⁹ valebit. Nã videt̃ qꝺ nõ qꝛ dies
vſusfruct⁹ legati cedit ab adita hereditate ⁊ nõ ante. l. i. §. in no
uiſſimo. C. de cadu. tolẽ. ⁊ l. i. ff. qñ dies vſuſfru. le. ce. ſed in vita
vxoꝛis nõ põt hereditas adiri qꝛ inſtitutio de fratre poſt mortẽ
vxoꝛis cenſet̃ eſſe ꝯditionalis ſi frater ſuperuixerit poſt morteꝫ
vxoꝛis. l. poſt mortem. cum ibi no. C. de fideicõ. ⁊ in. l. ſi cum he
res. ſ. quando di. le. ce. ⁊ ſ. de conditio. ⁊ demon. l. heres meus.
⁊ ſic videtur qꝺ in vita vxoꝛis nullus ſit heres nec poſſit in eius
vita hereditas adiri. ⁊ per conſequens videtur quod tale reli
ctum non valeat ex quo nullatenus poteſt confirmari. nec põt
aſſumere effectum poſt mortẽ vxoꝛis cum tũc tẽpoꝛis extingua
tur. l. titio cũ moriet̃. ff. de vſufr. Bal. hic tetigit de iſta queſtio

ne.⁊.l.ſi ſeruus.§.j.ſ.ti.j.⁊.l.extraneū.C.e.⁊.l.fili⁹ a patre.in pn.
ſ.de lib.⁊ poſthu.⁊ ibi plene dixi de iſta qōne. Tetigit etiā idē
Bal.in.l.qd pauperib⁹.in ſtili.q.C.de epi.⁊ cle.⁊ ibi plenī⁹ teti
git ꝙ in aliquo loco.Hic demū videꝛ ſ dicere qd relictū valebit ⁊
qd poterit frater iſto caſu adire hḗditatē inuita vxore ex eo qd
ſm eū teſtator appoſuit tpꝰ mortis vxoris nō vt ſuſpēdat effi
caciā inſtōnis:ſ; vt i cōmodicare vſufruct⁹ pferat vxorē fratri.
nā non eſt veriſimile qd frater elegerit viā ad impugnāda ſua
iudicia.ar.l.iā.ſ.de teſta.mili.facit.l.ex his.C.qn di.leg.ce.⁊ idē
ipſe notauit in.l.ſeruus.§.j.ſ.ti.j.Idē tenuit h Ang.dicēs ꝙ in
tētio teſtatoris vr fuiſſe qd ſcripſ⁹ heres ⁊ ſic ipſe frater oi tpe
ſit heres.⁊ ſic vt etiā in vita vxoris poſſ t adire. ad h vt vxoris
poſſit habere vſumfructum. Alias ſi aliud voluiſſet fuiſſet ſibi
ipſi pplexus.refert tñ aliquos dicere relictū vſuſfructus eē nul
lū p rōnem ſupius allegatā ⁊ inſtitutū adire nō poſſe niſi vxore
mortua.⁊ p iſtorū opi.adducit glo.not.quā dicit ſing.in.l.qui
filiū.in pn.ſ.eo.ſed precedēs opi.ſibi magis placet tanꝙ beni
gnior:q2 p illā ſeruaꝛ ſcdm eū diſpoſitio teſtatoris in totum. Et
h dicit multo fortius pcedere qn monaſteriū fuiſſet inſtitutū
poſt mortē vxoris q2 tūc ſm eū monaſteriū vr ſtatim poſſe adi
re hereditatē poſt mortē teſtātis:vt voluit etiā h Bal.⁊ ſupe
rius etiam dixi.l; Bart. aliter dixerit vt ſuperius fuit dictum.
Opi.tñ qd nō valeat relictū vſuſfructus h caſu tenuit Dyn.in
ↄſilio ſuo de quo ſuperius mētionē feci.⁊ Jo.an.in addi.ſpe.in
loco quē allegaui in.d.l.filius a patre.Et p iſta opi.multū facit
tex.cū gl.in.d.l.qui filiū.⁊ q2 vr imputandū teſtatori qui ſic per
plexe fuit locutus attento pprio ſignificato verbor̄ platorū.
ar.l.vbi repugnātia.ſ.de regu.iur.⁊.l.ſi titius.ſ.de condi.inſti.
ipſe vero Bald.in.d.l.extraneū.dixit qd vxor de facto poterit
vſumfructū accipe q cōfirmabiꝛ ſecuta poſtea aditione. arg.l.
mulier.§.fi.ſ.de cōdi inſti.S; certe iſta opi.nō pbaꝛ p illā.l. q2
ibi p actū facti cōſequiꝛ factēs ius p qd factū pambulū confir
maꝛ. nā ibi qd fuit inſtitut⁹ ſi ſeruū hereditariū manumitteret
vñ ſi manumittit poſt mortē teſtātis de facto illud facit q2 nō
eſt ſuus tūc.tñ q2 ex hoc purificatur cōditio ⁊ efficiꝛ heres cōfir
maꝛ manumiſſio pambula.S; in caſu pmiſſo l; vxor accipiat
vſumfructū de facto ex tali facto nullū conſequiꝛ ius pꝑter qd
debeat ↄfirmari acceptio vſuſfruct⁹ facta p vxorē.Jdeo vr qd
nihil opeꝛ talis acceptio ⁊ remaneat relictū nullū. vñ pꝑter h
forte ipſe in.d.l.id qd pauperib⁹. dixit ꝙ aut vxor inſtituiꝛ in
vſufructu omniū bonoꝝ.aut relinquiꝛ ſibi vſuſfruct⁹ oīm bono
rū ⁊ poſt ei⁹ mortē inſtituiꝛ ali⁹.Primo caſu dicit ꝙ cū nō ha
beat cohḗdē in vita hēbit totū p.§.ſi ex fundo.⁊ ſic poterit adi
re.⁊ iſtud etiā vr ſequi Ange.in.l.filius a patre.Sed tu tene id
qd ibi dixi q2 iſtud eſt cōtra mētē teſtātis qd vxor hēt totū: ⁊
ſic plenā pprietatē cū vſufructu in vita. Scdo caſu dixit qd de
facto fiaꝛ qd tale relictū vz: ſ; ꝗ iure ſuſtineaꝛ dicit eē dubiū
⁊ finaliter dicit poſſe ſuſtineri altero de tribus modis. Un⁹ eſt
quē h tetigit vt nō cēſeaꝛ tpꝰ mortis eē appoſitū oīno vt ſuſpē
dat ſubſtātiā diſpōnis vel inſtōnis. Scds modus vt attēdaꝛ
an priuata pſona fuerit inſtituta poſt mortē vxoris an ſcdo mo
naſteriū eccla alia vel hoſpitale vt in ſcdo caſu valeat relictū
nō in pmo. Uel tertio pōt dici ſm eū qd ſuſtineaꝛ quo ad h vt
officio iudicis implorato poſſit tale vſumfructū habere. S; cer
te iſti modi nō bñ videnꝛ tuti q2 nō pmus pꝑter ſignificatū p
priū verboꝝ cui vr ſtādū.l.nō aliter. de leg.iij. Nō etiā ſecūdus
p id qd dixi ſupius poſt Bar.nō etiā terti⁹ q2 nullo iure reperi
tur id cautū ⁊ ſic nō vr poſſe pcedere ar.l.ill.ā.C.de colla. vnde
de iſta queſtione vr dicendū vt plene dixi in.l.filius a patre.pꝭ
alle.⁊ vltimo adde qd l; hereditas non poſſit dari ex die vel ad
diē vt hic patet.tñ ſecus eſt in legatis ⁊ fideicōmiſſis q2 in illis
nullū ſequiꝛ incōueniēs ⁊ pbaꝛ in.l.fi.C.de le.⁊.l.ſempronius
attalus ā.de vſufr.leg.⁊ hec ſuff.etiant ad iſtam legem.

Summarium.

1 Inſtitutio facta de pluribus ex certis rebus eſt valida.
2 Judicium familie herciſcunde locū habet inter coheredes eiuſ
dem hereditatis.
3 Coheres prelegatum in forma prelegati relictum accipiens fal
cidiam patitur.
4 Inſtitutus in re certa ex vi verborum in parte hereditatis nō
dicitur inſtitutus.
5 Relegatus forum non ſortitur in loco vbi moratur.
6 Dominus vaſallum pater filium dñus ſeruus relegare poteſt
propter delictum.
7 Inſtitutus in re certa an ſit heres cenſendus.
8 Teſtamentū an confirmetur per aditionem factam per inſtitu
tum ex re certa de inſtitutione ſua.
9 Inſtitut⁹ i re certa an hēat bñficiū legis fi.C.de edi.di.adr.tol.
10 Inſtitutus in re certa quo caſu ius accreſcendi tranſmittat ad
heredem ſuum.
11 Inſtitutio ex re certa an confirmetur per auf.ex cauſa.
12 Inſtitutus in re certa pōt illā ppria autoritate accipere.
13 Fili⁹ in legitia iſtitut⁹ an dicaꝛ iſtitut⁹ i re certa vel i quātitate.
14 Filius in legitima inſtitut⁹ venit p rata legitime ad emphyteu
ſim quā pater pro ſe ⁊ ſuis heredibus accepit.
15 Heredis nomine in dubio venit tantū vniuerſalis heres.
16 Inducta a colono i fundū ↄductū an cēſeāꝛ eē obligata tacite.
17 Bona fides non patitur vt idem bis exigatur.

Ex facto. Lex pōt diuidi in qnqꝫ partes ſm
Bar.nā primo ponit thema ⁊ q
ſtio. ſecūdo materiā altius aggrediēdo determinat
quaſdā diſputationes ptinētes ad materiā queſtio
nis ppoſite.tertio determinat vnā queſtionē q colligiꝛ ex the
mate l; nō exprimaꝛ.quarto ponit quandā cōferentiā ad deter
minationē alterius queſtionis q ex themate colligitur ⁊ in tex.
fuit expreſſa.ſcdo queſtionē ppoſitā determinat:ſcda ibi dice
bat.tertia ibi cū hic ſint.quarta ibi rerū antē gnta ibi. que res.
Ange.vero diuidit ſolū in tres partes.⁊ pmo ſcdm eum ponit
thema ⁊ queſtionē reſultantē ex ea.ſcdo materiā altius exordiꝛ
querēdo de pluribus ⁊ decidendo vt veniāt magis ap te ad q
ſitū.tertio determinat.q.ppoſitā.ſcda ibi dicebā. tertia ibi que
res.circa ſi. Sed tu adde qd vt clarius poſſit formari ⁊ poni
caſus in terminis huius.l. pōt diuidi in quatuor partes. Nam
primo ponit thema ⁊.q.reſultantē ex illo ſcdo vt aptius veniat
ad deciſionē tractat de virtute inſtitutionis ex re certa ⁊ eius ef
fectu.tertio tractat q res cōtineanꝛ appel.rerū italicaꝝ.quarto
ſoluit.q. ppoſitā. ſcda ibi dicebā.tertia ibi rerum.quarta ibi: q
res.⁊ ſic pt; recte cōſiderando qd anteꝙ ſoluat.q. ppoſitā tra
ctat de duobus. vz de valore ⁊ effectu inſtitutiōis ex re certa.
Item que res contineantur appellatione rerū italicarū.Et
1 hec lex breuiter hoc intēdit.† Inſtitutio facta de plurib⁹ ex re
bus certis valet ⁊ ſunt heredes equaliter.⁊ res illas tāquā ple
gatas accipiēt. Itē ibi diciꝛ eſſe res vbi ppetuo debet eſſe non
vbi ad tempus.⁊ hoc dicit ſm Bar.Ang. ſo hic ſummat ali
qualiter latius ⁊ ſic.nā hoc intēdit ſcdm eum ſi teſtator diuerſa
poſſidet patrimonia ⁊ iure inſtitutionis vnū vni alterius alteri
aſſignat:valet inſtitutio vt re certa:⁊ ſunt heredes equaliter. ſ;
illi quibus eſt facta inſtitutio habēt vt prelegatas.⁊ ſi immeat
falcidia pꝑter alia legata contribuunꝛ cū illis ⁊ propter falci
diā reſecanꝛ ⁊ res intelliguntur eſſe in loco vbi deſtinate ſunt p
petuo.h.d.ſcdm Ang.Poteſt etiam ſummari ſm Bal.⁊ ſic in
ſtituti in rebus certis quo ad ipſas habetur inſtitutio loco pre
legatorū ſed quo ad vniuerſalē ſucceſſionē habētur loco here
dum ⁊ teneꝛ creditoribus p portione hereditaria: non autē
p portione prelegatorū.h.d.ſcdm eū. Not.ſcdm eū qd valet
inſtitutio facta de pluribus ex rebus certis.⁊ no. qd tūc cēſenꝛ
equaliter inſtituti.quo ad vniuerſalem ſucceſſionem. No.qd
tenetur equaliter creditoribus.⁊ hoc ideo contingit q2 eo alie
num concernit totum patrimoniū. non autē res ſingulares.l.
fideicōmiſſum.§.tractatis.ā.de iudi.⁊.l.j.§.ſi heres.ſ.ad trebel.
Quo ad res autē in quibus facta eſt inſtitutio habeꝛ perinde
ac ſi fuiſſent ſimpliciter inſtituti ⁊ ipſe res fuiſſent eis prelegate.
No.ꝙ ibi dicitur eſſe res vbi ppetuo eſſe debet.Et no.etiam
ſcdm Dy.qd illa q aliquo tēpore a loco vbi ſunt deſtinate ab
ſunt ad tēpus habentur ac ſi nō abeſſent.facit qd habeꝛ in cle.
2 ne romani.de elec.⁊.c.preſenti.§.loca.de pbē.in.vj. † No. qd
iudiciū fami.her.habet locum inter coheredes eiuſdē heredita
tis diuiſe per patrimonia in diuerſis territoriis ſeu puincis cō
ſtituta.ſecus ſi eſſent hereditates diuerſe vt bonoꝝ caſtrenſiū
⁊ paganicorum q2 inter coheredes talium diuerſarū heredita
tum non competit iudicium fam.her.in.l.heredes.§.j.ā. fami.
her. Itē no.etiā quod verbū attribuatur ⁊ verbū adiudiceꝛ
idē importāt.⁊ ſic facit ſm Bal.⁊ Ang.quod ſi iudex in iudi
cio diuiſorio dicit attribuo tali talē rē idē iportat ac ſi dixiſſet
3 adiudico. † No. ꝙ ſicut coheres accipiēs a cohḗde plegatū
in forma plegati rel ctū patiꝛ falcidiā ab eodē.l.coheredi.C.ad
l.fal.Niſi cantūdē ille coheres recepturus eſſet ab eo.l.nenſeni⁹.
⁊.l.quod de bonis.§.pe.ſ.ad l.fal. Sic etiā patiꝛ qs falcidiam
de eo quod capit vt inſtitutus ex re certa. Uidebaꝛ contra ſm
Ang.q2 inſtitutus ex re certa capit illā ſecūdū eū a ſe nō a cohe
rede ⁊ ſic reſidet Ang. Sed intellige dictū Ang.ſane q2 verū
eſt quod capit a ſe propria autoritate ipſam rem in qua eſt inſti
tutus.⁊ ſic nō h; neceſſarie expectare factū coheredis vt h etiā
voluit Bar.ſed tñ alio reſpectu dicitur habere rē in qua eſt in
ſtitutus a coherede p portione hereditaria coheredis ⁊ ſic talē
rē hoc reſpectu h; a ſe pro ſuo pro ſua portione hereditaria ⁊ p
portione coheredis hereditaria habet a coherede. Et ſic in ef
fectu dimidiā ipſius rei h; iure hereditario. Pro alia dimidia
h; a coherede.Facit quod habetur in.d.l.nenſennus.ā.allega.
Nota ꝙ inequalitas prelegatorū ſeu rerū in quibus eſt fa
cta inſtitutio ſingularis nō inducit inequalitatē in iure ſucceſ
ſionis.quod limita niſi voluntas defuncti euidentiſſime cōtra
4 diceret.l.quoties.§.ſi duo.ā.eo. † Item no.quod inſtitutus
in re certa

in re certa nõ dicit̃ inſtitutꝰ ex vi verboꝝ in parte hereditatis
qꝛ hereditas in iure vniuerſali ꝯſiſtit nõ in re certa.l. quoties.§.
heredes.ff.eod.nec talis res eſt pars vel quota hereditatis.ꝛ iõ
ꝓe põt dici qꝺ inſtituit̃ ex re certa eſt inſtitutꝰ ſine parte hereditatis.
tis.¶ No. ꝙ illud nõ dꝫ eẽ in loco qñ eſt ibi ad tꝑs vel ad dñi
bñplacitũ:ſed demũ qñ eſt ibi vt ibi ſit ꝑpetuo ꝗ eſt ſine tꝑis co
5 arctatione.facit.l.debitoꝛ.cũ ꝯcoꝛ.ff. de pigno.¶ †No.ar.ꝙ re
legatꝰ nõ ſortit̃ forũ in loco vbi moꝛat̃ tanꝗ̃ relegatꝰ de quo in
tex.ꝛ gl.in.l.eius.q.ad fi.ff.ad muni.Qꝺ ꝓcedit ſm gloſſ.ibi niſi
ipſe relegatus ſteterit ibi ꝑ decẽniũ vel niſi ibi habuerit maioꝛẽ
6 ptẽ foꝛtunarũ ſuarũ qꝛ tũc cẽt ſecꝰ vt ibi voluit gl.¶ †Nota ar.
ꝙ dñs põt vaſallũ ſuũ vel pater fi.ñ.ꝛ dñus ſeruũ ꝓpter delic
tũ relegare in aliquã villã.Nec ꝓpter ꝗ incidit in al.quã penã
priuati carceris de quo etiã tetigit Cyn.C. de pri.carce.in.l.i.ꝛ
ſucceſſiue etiã aliqd Bar.Bal.ꝛ Ang. Pro ꝓdictis facit qꝛ ta
les videtur habere ptẽtem a iure talia faci di.vt hic voluit bal.
nihil tñ allegat ſed bñ facit quod habet̃ in tex.iſto ꝛ in.l.ꝯgruẽ
tius.C.de pa.po.ꝛ l.i.C.de emenda.ꝓpin. Itẽ poteſt addere ei
qꝺ dixi de relegato in ꝓma exceptiõe vꝫ quod nõ põt ꝯueniri
in loco vbi eſt relegatꝰ ꝓ ꝯctibus alibi initis:niſi ſteterit ibi de
cenniũ cũ qua exceptiõe trãſit gl.ꝛ Bar.in.d.l.eiꝰ q.ad fi.ꝛ An
ge.hic. Tñ Bal.hic videt̃ ſimplr velle ꝯtrũ dicẽdo indiſtincte
qꝺ nõ poſſit relegatꝰ cõueniri in loco vbi eſt relegatus ꝓ ꝯctibꝰ
alibi initis.nõ facit tñ mentionẽ de glo.in.d.l.eius qui. Sed al
legat no.ꝑ Cy. in.l.ii.C.de iuriſdi.om.iu.vbi Cy.in ſimili tenet
quod ſcholaris nõ poſſit cõueniri ꝓ cõtractibus alibi initis in
loco vbi moꝛat̃ cã ſtudij etiã ſi vltra decẽniũ fuit moꝛatus.ꝛ idẽ
Dy.in.l.ex coꝛne.§.ſi tñ.ff.de iniur.Glo.tñ in.l. heres abſens.
§.i.in glo.mag.ff.de iudi.vl tenere ꝯtrũ vꝫ quod ſcholaris ſoꝛ
tiat̃ forũ in loco ſtudij.Cõtrariũ ſentit gl. alia in ver.domiciliũ
in eo.§.Bar.ibi cõcoꝛdat dictas glo.quod ſoꝛtiat̃ forũ in loco
ſtudij pro ꝯctibus in dicto loco initis.ꝛ ſic intelligat̃ gl.magna
nõ ꝓ ꝯctibus alibi initis.ꝛ ſic intelligat̃ alia gloſſ.S. in.d.l.ex
coꝛne.§.ſi tñ.latius hoc declarat ꝛ cõcludit quo ad contractus
alibi initos.qꝺ aut ꝯſtat qꝺ hꝫ animũ moꝛãdi in loco ſtu iã ẽt
finito ſtudio ꝛ tũc ſoꝛtiat̃ domicilium in loco ſtudij ꝛ ſic poterit
cõueniri etiã ꝓ ꝯctibus alibi in tis. Aut ꝯſtat qꝺ intẽdit rece
dere finito ſtudio.ꝛ tũc etiã ſi vltra decẽniũ ſteterit nõ ſoꝛtiat̃ fo
rũ ꝓ ꝯctibus alibi in tis.ꝛ ſic intelligat̃ opi.Dy.ꝛ Cy. Aut ſu
mus in dubio ꝛ tũc ſi ſtet.ꝑ decẽniũ alio nõ apparẽte ꝓſumit̃
hr̃e animũ ibi moꝛãdi.ꝑ id quod hr̃ in.l.ciues.C.de incolis.lib.
x.ꝛ ſic intelligat̃ qꝺ ibi no.ꝑ gl.ꝛ in.d.l.ex coꝛne.§.ſi tñ.Et per
hoc videt̃ quod ſiĺr poſſemus diſtinguere tres caſus in relega
to vt ſoluet̃ gl.in.d.l.eius q.ad fi.ꝓalle.¶ In gl.in ver.ex ege.
in fi.ꝛ ſic vꝫ gl.ꝓ ponere duas ſolutiones ad.l.quoties.C.eo.ſꝫ
approbet primã.Et ex illis habes etiã duas opi.in huius legis
7 materia ꝛ.d.l. quoties.ſ.an vꝫ inſtitutus ex re certa cẽſendus
ſit legatarius:an ꝓo hr̃es.Nã prima fuit opi.qꝺ alio vl̃r inſtitu
to cẽſet̃ legatariꝰ ꝛ ſic loco legatarij.Secꝰ qñ ſolꝰ eſt iſtitutꝰ:qꝛ
tũc cẽſet̃ heres vl̃is.Scđa fuit opi.qꝺ alio vl̃r inſtituto quo ad
actiones actiuas ꝛ paſſiuas obtineat locũ legatarij:ſed quo ad
alia cẽſeat̃ heres.quã opi.approꝑiãt ſibi vltramõtani.vt refert
Cy.in.d.l.quoties.ꝛ Bar.hic.Sed originalr fuit hic opi.poſi
ta ꝑ gl.Tertia fuit opi.quã refert gl.ꝗ reputat̃ ſing.l.ſi quis pꝛio
re.ff.ad treb.vꝫ qꝺ inſtitutus ex re certa habeat̃ loco legatarij
preterꝗ̃ quo ad querelã.ꝛ ꝯſequẽter etiã quo ad ius dicẽdi nul
lã.Quarta fuit opi.Mar.de ſri.vt ſit differẽtia inter filiũ ꝛ aliũ
deſcẽdẽtẽ inſtitutũ vt iſte habeat̃ loco hr̃dis etiã alio vl̃r inſti
tuto ꝛ extraneo inſtituto in re certa vt iſte habeat̃ loco legatarij.
Quinta fuit opi.Bar.qꝺ inſtitutꝰ ex re certa nõ ſit ꝓpꝛie lega
tariꝰ nec ꝓpꝛie heres.Sed ſi tertia ſpecies ſeparata a predictis.
ꝛ ſic inſtitõ facta ex re certa erit ſpecies ꝑſe ꝛ participabit partim
de natura legati partim de natura heredis. ſicut in ſimili dicit̃
grãmatici de participio qꝺ partẽ capit a nomine ꝛ partẽ a ver
bo.vnde ſcðm eũ duo principaliter capit a natura legati.ſ. qꝺ
patitur falcidiã in re in qua eſt inſtitutꝰ.ꝛ qꝺ nõ põt cõueniri a
creditoꝛibꝰ nec actiones hereditarias intẽtare.Itẽ capit duo a
natura heredis.vꝫ qꝺ hꝫ ius accreſcẽdi.itẽ qꝛ ꝓpꝛia autoꝛitate
põt accipe rẽ in qua eſt inſtitutus ſicut põt heres vl̃is.l.cũ here
des.ff.de acq.poſ.¶ Et ex ꝓdictis etiã infert ad deciſionẽ qua
tuoꝛ dubioꝝ de qbus hic ꝑ eũ ꝛ inferius tangit̃.ꝛ de hac mate
ria plenꝰ dixi in cõmẽto.l.i.§.ſi ex fundo.in ver.ſucceſſiue ſupra
ꝓdicta.ff.e.ꝛ ibi ẽt de materia per Ange. ꝛ ibi etiã examina ul
opi.ſuperius recitatas. Pro mõ poteſt cõcludere qꝺ aut vnus
ſolus inſtituit̃ in re certa.ꝛ tũc clarũ qꝺ iſte hꝫ loco heredis vni
uerſalis:qꝛ hꝫ ꝑinde ac ſi nõ facta mẽtione rei ſimplr fuiſſet in
ſtitutus.d.§.ſi ex fundo.Aut vltra inſtitutũ in re certa alius ẽt
in re certa fuit inſtitutꝰ ꝛ tũc ambo habent̃ ꝓ vniuerſalibꝰ here
dibꝰ ſicut ſi fuiſſent ſimplr inſtituti nõ facta mẽtione rei Et ſic
equaliter erunt heredes vniuerſales vt ꝓbat̃ in hac.l.ꝛ.ff.eo.l.
quoties.§.ſi duo.ꝛ.l.ſi alterius.aut vnus fuit inſtitutꝰ in re cer
ta.alius vniuerſaliter vel ſimpliciter vel ex quota.tũc ꝯſidera
tres caſus:qꝛ aut inſtitutus vniuerſaliter vel ſimpliciter.aut ex
quota hereditatis adiuit hereditatẽ.aut repudiauit. aut pẽdet
tempꝰ in quo forte deliberat an velit adire an repudiare.pꝛimo
caſu inſtitutus in re certa habet̃ loco legatarij ꝑterquã quo ad
querelã excludendã ꝛ ius dicẽdi nullũ.ꝛ ſic intelligat̃ gl.in.l. ſi
quis pꝛioꝛe. Itẽ quo ad hoc vt poſſit ꝓpꝛia autoꝛitate rẽ recipe
re in qua eſt inſtitutꝰ.nã certũ eſt qꝺ teſtatoꝛ põt etiã dare licẽ
tiam legatario vt rem relictã accipiat ꝓpꝛia autoꝛitate ſine licẽ
tia heredis.l.non a cũ teſtamẽto.§.i.cũ ibi no. de le.ii. vnde ſatis
videt̃ dictã licẽtiã dediſſe inſtituto in re certa ex quo ꝑ vba me
re directa vocauit eum ad ipſam rẽ vt etiã videt̃ hic velle Bar.
Scðo caſu qñ repudiauit heres vniuerſalis tũc lꝫ aliq dicãt te
ſtamẽtũ deſtitui ꝛ inualidari ꝛ cõſequẽter inſtitutionẽ facta in
re certa.tñ cõis opi.eſt qꝺ inſtitutꝰ in re certa habebit totã here
ditatẽ per ius accreſcẽ.ꝛ ſic cẽſ. bit̃ heres vniuerſalis.ꝛ iſtã opi.
tenuit Bar.Bal.ꝛ etiã Ang.hic ꝛ in.d.§.ſi ex fundo.ꝛ Cy.in
d.l.quoties.ꝛ ibi etiã Sal.ꝛ ſimilr Ang.Licet But.ibi teneat
cõtrariũ.Et lꝫ Bal ibi faciat differẽtiã inter filiũ ꝛ extraneũ vt
plene dixi i.d.§.ſi ex fundo.ꝛ attẽde qꝺ lꝫ cõiter dicat̃ qꝺ tũc in
ſtitutꝰ in re certa habeat totã ꝑ ius accreſcẽdi:tñ al.qualiter im
ꝓpꝛia locutio qꝛ inſtituto i re certa nõ eſt poꝛtio alia heredita
tis aſſignata vt hic dꝫ in tex.in iure aũt accreſcẽdi poꝛtio accre
ſcit poꝛtioni nõ rei vl̃ ꝑſone.l.ſi totã.ff.de acq.here.ſed certe lo
quẽdo ꝑeſ ſaluari dicta locutio:qꝛ ſicut poꝛtio attrahit ad ſe poꝛ
tionẽ vacãtẽ ꝛ ꝑ hoc dꝫ ſibi accreſcere poꝛtio vacãs:ita iſtitutis
in re certa videt̃ trahere ad ſe totũ aliud patrimoniũ qꝺ vacat
inſtituto vniuerſali repudiãte.ꝛ ſic põt dici quodãmodo ipſi in
ſtituto in re certa accreſcere reſiduã repudiãte vniuerſali inſtitu
to.Aliqñ vt ray.ꝛ Ang.dicũt qꝺ nõ hꝫt ex iure accreſcẽdi. ſꝫ
ex.l.diſpoſitiõe permde ac ſi fuiſſet ſimplr inſtitutus non facta
mẽtione rei.ſicut etiã cõtingit qñ a pꝛincipio qꝺ ſolus inſtitutꝰ
in re certa ꝛ nullꝰ aliꝰ vl̃r inſtitutꝰ.Quia paria videnť eẽ nul
lũ fuiſſe a pꝛincipio vl̃r inſtitutum vel fuiſſe ſed poſtea deceſſiſſe.
facit.l.qđã.ff.de reb.dub.ꝛ qꝺ plene dixi in.d.§.ſi ex fundo.Et
licet iſte modꝰ loquẽdi magis videat̃ iuri ꝯfoꝛmaꝛ:tñ etiã cõis
vſus loquẽdi videt̃ poſſe ſaluari eo modo quo dixi.ꝛ vterqꝫ mo
dus ad eũdẽ finẽ ꝛ effectũ tẽdit.Et ſic de hoc nõ vꝛ multũ curã
dũ.Tertio caſu qñ heres vl̃r deliberat. cõcludit qꝺ quo ad illa
in qbꝰ dixi inſtitutũ in re certa haberi loco heredis qñ heres in
ſtitutꝰ vl̃r adiuit multo foꝛtiꝰ quo ad ꝓdicta habebit̃ loco here
dis.Quo ad alia aũt an habeat̃ loco heredis dic qꝺ pẽdebit ex
futuro euẽtu qꝛ ſi cõtingat heredẽ vniuerſalẽ adire cẽſebit̃ quo
ad illa fuiſſe cõtinue vt legatariꝰ.Si vero cõtingat ipſum repu
diare tũc cenſebit̃ fuiſſe heres vl̃is ꝛ poterit habere totã heredi
tatẽ.ꝛ hoc clarũ qñ inſtitutꝰ ex re certa extaret tꝑe quo repudia
ret vniuerſaliter inſtitutꝰ.Si aũt deceſſiſſet interim tũc eſt dubiũ
an quo ad aliqd ſit cẽſendus fuiſſe heres.Cõcludit qꝺ ſi deceſſiſ
ſet anꝗ̃ repudiaret vl̃is inſtitutꝰ nõ facta aliqua agnitione in
ſtitutionis ſed tũc clarũ ꝙ nihil trãſmiſit.nã hereditas nõ agni
ta nõ trãſmittit̃.l.quoniã.C.de iure deli.ꝛ.l.i.§.in nouiſſimo.C.
de cadu.tol.ꝛ nõ trãſmiſiſſet ipſam rem quo ad effectũ:qꝛ teſtm̃
eſſet deſtitutũ ꝑ repudiationẽ inſtituti vniuerſalis ſaluo niſi re
licta fuiſſent repetita ab inteſtato ꝑ no.i.l.ex teſtamẽto.C.de fi
deic.nã tũc vꝛ qꝺ rẽ ipſam trãſmiſiſſet ſicut ꝛ alij legatarij ſua le
gata.Si vero anꝗ̃ decederet agnouiſſet ſuã iſtitutionẽ aſiquã
decederet iſte caſus eſt magis dubius.nã Bart.hic vꝛ velle qꝺ
trãſmiſerit ius accreſ.heredi ſuo.ꝛ illud etiã ſequit̃ Salyce.in.l.
quoties.ff.allegata.facit.l.ſi ex pluribꝰ.ff.de legi.here.ꝛ ſcðꝫ Sa
ly.accreſcet ipſi hr̃di iuito ꝛ nõ erit neceſſaria alia agnitio ſicut
ſi ipſe vixiſſet tꝑe facte repudiationis per heredẽ vniuerſalẽ.Sꝫ
Ang.hic ꝛ in.d.§.ſi ex fundo.voluit ꝯtrũ qꝛ nõ eſt dubiũ ſcðm
eũ qꝺ anꝗ̃ repudiaret inſtitutꝰ vl̃is nõ fuit delata hereditas
inſtituto ex re certa ꝑ.l.quoties.C.eo.ergo nõ potuit agnoſci ꝑ id
qꝺ habet̃ in.l.is põt.ff.de acq.here.ꝛ.l.delata.ff.de reg.iu.ꝛ ꝑ cõ
ſequẽs nõ põt ipſaꝫ trãſmittere.ꝛ iſta opi. vꝛ veriõ iure quicqd
dixerit Bar.ꝛ Sal.ꝛ per hoc demũ põt inferri ad dubiũ qꝺ hic
8 tangit Bar.an per aditionẽ que ſit per inſtitutũ ex re certa de
ſua inſtitutione cõfirmet̃ teſtm̃.nam Barto. hic voluit qꝺ ſic ꝛ
Sal.in loco preallegato.qꝛ in omnẽ euentũ ſcðm eos teſtamẽtum
habebit effectũ.nã ſi adhibit hr̃s vniuerſalis hoc clarũ ſi repu
diauit tunc ex quo inſtitutus in re certa agnouit ſuas inſtitutio
nem ſi ſuperuixit tꝑe repudiationis heredis vniuerſalis accreſce
ret ſibi inuito totũ ſi nõ ſuperuixerit accreſcet heredi ſuo:ſed Ang.
voluit cõtrariũ in.d.§.ſi ex fundo.ꝛ vꝛ verioꝛ opi. ꝓdicta qꝛ añ
repudiationẽ vniuerſalis inſtituti hr̃ditas nõ fuit delata inſti
tuto ex re certa.ꝛ ſic illã nõ potuit agnoſcere licet agnouerit ſuã
inſtitutionẽ nec illã cõmuniter potuit tranſmittere. ꝛ ſic vꝛ qꝺ
ſi ſuperuixit tẽpoꝛe repudiationis bene habebit totũ:ſed ſi fue
rit moꝛtuus nihil habebit eius heres ꝛ teſtamentum deſtituet̃
repudiante inſtituto vniuerſali.l.cam quidam .C. de hereti.ꝛ ſic
verioꝛ videtur opi.Ang.in hoc articulo quam Bart.ꝛ Sal.qꝛ
non eſt verum dicere qꝺ in omnẽ euẽtuꝫ ſit certũ teſtamẽtũ ha

bit vrũ effectũ qñ inſtitutus in re certa agnoſcit ſuã inſtitutionẽ: videt patere poſſe ex p̄dictis. Item per predicta põt inferri ad
9 aliud dubiũ de quo tengit hic Bar.vcʒ ſiñ inſtitutus in re certa habeat beneficiũ.l.fi.C.de edi.di.adria.tol.nã Bar.h intelli
git qḋ ſic ⁊ idẽ Bal. dũmodo inſtitutio in re certa nõ fuerit redacta ad inſtar legati qḋ videt̃ eſſe licet nõ dicat qñ inſtitutus vniuerſalis admit ⁊ ſic omni alio caſu videt̃ velle qḋ habeat beneficiũ editi. Sed glo.in.d.l.fi. ſimpliciter tenet qḋ inſtitutus in re certa nõ habebit bñficiũ illiꝰ.l.finalis.C.de edi.di.adri.tol
lẽ.ſed Salyc.in.d.l.quotiens.⁊ Ang.in.d.§.ſi ex fundo. dixit qḋ ſolũ in vno caſu inſtitutus ex re certa habet bñficiũ illius legis vcʒ qñ inſtitutus vniuerſalis repudiaſſet. nã tũc in effectu hr p vniuerſali inſtituto p id quod ſupius eſt dictũ. Ideo mirũ ſi dictũ beneficiũ habeat ſecus qñ inſtitutus vniuerſalis admit q caſu videt̃ clarũ quod nõ ſit inſtitutus ex quota nec ad hereditatẽ poſſit venire ſub noie quote.⁊ ſic videtur ceſſare verba.d.l.fi. Idẽ vr ſi vellet dictũ beneficiũ habere interim dũ inſtitutꝰ vniuerſalis deliberat q᷑ interim non eſt ſibi delata hereditas nec aliqua quota hereditatis.ideo nõ d᷑ interim habere beneficiũ.d.l.fi.⁊ hec opi.verior videt̃ de iure. Licet Bar. hic ⁊ Bal. aliter ſentiãt.⁊ hec ſuff.ciãt p declaratione glo. ⁊ materie gloſſ. ꝗuis de illa plene dixerim in.d.§.ſi ex fundo.in eius cõmẽto in verſi.ſucceſſiue iuxta p̄dicta. ¶ Et põt inferri p p̄dicta ad duo q̃ hic tetigit Ang. Primũ eſt ſi ipuberi exiſtẽti in p̄tãte teſtãtis ⁊ vniuerſaliter inſtituto datus eſt coheres ex re certa ⁊ eidẽ impuberi fuit datus pupillariter ſubſtitutus an datio talis coheredis extranei iſtituti ex re certa faciat ceſſare exiſtẽtiã ſuitat a vt ſic pupillo repudiãte nõ cõfirment̃ tabule pupillares Et dicit iſtũ caſum eſſe dubiũ ⁊ nõ recordari ipſum eſſe deciſũ per doc.tñ finaliṙ ꝯcludit quod ſi filꝰ pupillꝰ viuente inſtituto ex re certa repudiauit quod tũc ceſſat exiſtẽtia ſui heredis ex q̃ inſtitutus ex re certa potuit occupare totã hereditatẽ teſtãtis ⁊ ſic eẽt vniuerſalis.⁊ ideo ſic noluit ⁊ ſic etiã repudiauit nõ erũt tabule pupillares cõfirmate ſicut ⁊ ſi a principio habuiſſet coheredes extraneũ in certa parte hereditatis.vt.l.apud iulianũ.§.idẽ iulianus.ſ.ad treb. Secus dicit ſi mortuo inſtituto ex re certa repudiauit filius impubes q᷑ tũc filius inuẽtus eſt ſine coheredẽ quã poſſet p ſuã agnitionẽ teſtm̃ cõfirmare ⁊ ideo nõ ceſſauit exiſtẽtia ſuitatis.⁊ ſic valebũt tabule pupillares. quod tene menti. Sed attẽde q᷑ ꝫ opi. Ang. ⁊ ſic quod indiſtincte tollat̃ ſuitas quo ad effectũ ꝯfirmationis tabularũ pupillariũ p aditionẽ extranei heredis inſtituti ex re certa facit q᷑ ex quo poſſibile fuit viuo filio impuberis coheredẽ extraneũ inſtitutũ in re certa habere totã ſꝫ caſualiter cõtingat quod non habeat vt q᷑ moriat̃ ante repudiatiõnẽ impuberis: tñ vr̃ quod illud ſufficere debeat ad tollẽdũ ⁊ impediẽdũ effectũ ſuitatis quo ad cõfirmationem tabularũ pupillariũ: ſicut in ſimili videmꝰ quod ad h vt tollat̃ p̄.mutatiõ p ſecundũ ſufficit quod poſſibile fuerit ex ipſo ſecũdo adiri hereditatẽ lꝫ cõtingat quod adita nõ fuerit. vt p̄bat̃ l.l.cũ in ſcḋo.ſ.d.v.ꝯ.⁊ ſic dictũ Ang.nõ vr̃ eſſe ſine dubitatione ⁊

Dubium ſingulare. 10 forte nõ p̄cedit p̄pter rõnẽ predictã. ¶ †Scḋʒ dubiũ eſt quod hic tãgit Ang.vcʒ ſi vnꝰ fil.ꝰ in p̄tãte inſtituit̃ ex re certa.⁊ aliꝰ filius vniuerſaliter ⁊ ante aliũ vniuerſaliter inſtitutum decedat inſtitutus in re certa ⁊ ſic nõ potuit hereditatẽ agnoſcere: quia nunq̃ fuit ſibi delata.ſi cõtingat aliũ repudiare poſtea an trãſmittat inſtitutus ex re certa ius accreſcendi ad heredẽ ſuũ. ⁊ cõcludit quod nõ ex eo q᷑ ipſe inſtitutꝰ in re certa nunq̃ fuit inuitatus ad portionẽ hereditatis ex diſpõne teſtãtis nec eſt iuris: ſꝫ ſolũ ad rẽ certã portio aũt accreſcit porti oni.l.ſi totã.ſ.de acqui. here.quod eẽe nõ põt ex h caſu ex q̃ nõ fuit inuitatus ad portionẽ ſibi etiã nõ põt accreſcere:q᷑ mortuꝰ eſt nec potuit etiã hereditatẽ trãſmittere q᷑ nõ fuit delata vt eſt dictũ.facit q no.gl. in.l.vna.C.de his qui ante aper.tab. Et p̄dicta vr̃ dicere quod de rigore p̄cedat. Sꝫ de equitate dicit q ſubueniẽdũ erit heredi talis filij inſtituti in re certa decedẽt̃ ante repudiationẽ vniuerſalis inſtituti p.l.venter.ſ.de acqui.her.⁊ ſic p beneficiũ illiꝰ legis.⁊ hoc dicit eẽe notandũ p ſibi abuſq̃ quotidie inſtituunt̃ in re certa ſi cõtingat eas mori ante repudiatiõnẽ vniuerſalis inſtituti ⁊ ſic reſidet. ¶ Sed aduerte q᷑ dictũ Ang. inquantũ vult ſuccurri heredi p beneficiũ.d.l.venter. nõ vr̃ p̄cedere: quia illa lex loquit̃ qñ in omnẽ euentuʒ filius erat ſucceſſurus vt ibi patʒ.Sed hic nõ omni caſu filius erat ſucceſſurus in hereditate: q᷑ nõ erat ſucceſſurus inſtituto vniuerſali adeunte. Et iõ bñficiũ dicte l. gñs nõ videt̃ habere locũ hoc caſu q᷑ quid dixerit Ange.

11 ¶ †Itẽ aduerte q᷑ p ea que ſuperius dicta ſunt põt etiã inferri an inſtitutio ex re certa cõfirmet̃ p aut. ex cã. q᷑ vr̃ dicẽdũ quod ſic quatenus ſapit naturã legati quod eſt reſpectu rei ⁊ effectu ad ipſam rẽ cõtinẽtis.Secus quatenꝰ ſapit naturã heredis ⁊ ſic quatenus hꝫ ius accreſcẽdi:q᷑ quo ad illud nõ confirmat̃
12 p dicta aut. ¶ †Item attẽde ẽt q᷑ dixit hic Bar.vt.ſ.tetigi quod inſtitutꝰ in re certa põt illã p̄pria autoritate accipere ⁊ ſic a ſeipſo capere.nã Bal.ſiũ vr̃ impugnare q᷑ ſm eũ ſequeretur quod nõ trãſiret dñiũ iſtius rei inſtituto in re certa ante quã illã agnoſceret ⁊ acciperet.quod eſt falſum ſm eum q᷑ recta via vr̃ poſt mortẽ teſtãtis dominiũ trãſire in eũ.l.a titio.de fur. Sꝫ certe Bal.vr̃ bene reprobaſſe dictũ Bal. ex eo q᷑ ex dicto bar. nõ ſequit̃ id quod dixit Bal.ſequi.Nã videmus qḋ ſi teſtator dat legatario licẽtiã accipiẽdi p̄pria autoritate legatũ h facere poterit vt eſt tex.cũ glo.q̃ reputat notabil.ẽ.l.titia cũ teſtamento.§.1.ſ.de leg.ij.i tñ tũc trãſfert̃ dñiũ recta via in legatariũ.d.l.a titio. Itẽ adde his q̃ dicta ſunt an inſtitꝰ in re certa habeat beneficiũ.l.fi.C.de edi.di.adri. nã ſi ſolus ſit heres inſtitutus habebit bñficiũ.d.l.q᷑ tunc habet̃ p vniuerſali inſtituto.l.j.§.ſi ex fundo.ſ.eo.⁊ hoc etiã expreſſe tenuit glo.in.d.l.fi.in ver.ex parte.vnde hoc caſu ſuff.cit tali inſtituto oſtẽdere teſtm̃ in quo in q̃ nõ apparet aliũ fore inſtitutũ.nã ex hoc ſolo debebit iudex concedere ſibi beneficiũ.d.l.fi.licet fuerit inſtitutus ex re certa.Secꝰ qñ fuiſſet alius vniuerſaliter inſtitutꝰ q᷑ tũc ex ſola oſtẽſione teſtam.ti lꝫ inſtitutꝰ vniuerſalis repudiaſſet nõ haberet beneficiũ d.l.fi.Sed demũ ſi vltra oſtẽſionẽ teſtamenti faciat fidẽ de repudiatione vniuerſalis inſtituti: quod tene menti pro practica. ¶ Aduerte qḋ diſpoſitio facta in re certa ſi nõ eſt facta diſpõ alia vniuerſalis trahit̃ ad vniuerſum patrimoniũ.ſi eſt facta p verba mere directa cuiuſmodi h eſt a iure ciui lꝫ inuẽta puta inſtituo vel heres eſto.Secus ſi ſit facta p verbũ relinquo vel p aliud verbũ commune:q᷑ tũc nõ trahet̃ ad vniuerſum patrimoniũ p no. in.l.cogi.§.⁊ generaliter.⁊ ãibi no.per Dy.⁊ Bar.ſ.ad trebel.
13 ⁊ etiã voluit h Bal. ¶ †Vlterius iuxta p̄dicta tãgit Bal.h queſtionẽ an filius inſtitutꝰ in legitima dicat̃ inſtitutꝰ in re certa vel quãtitate. An nõ dicat vr̃ inſtitutꝰ ſeu ex quota. Et refert Mar.ſꝫ l.tenere quod cẽſet̃ inſtitutus vniuerſaliṙ p quota: cum legitima ſit certa quota bonoꝝ.nã eſt tertia pars qñ vnus eſt filꝰ vel etiã vſq̃ ad quatuor vt in aut.nouiſſima C. de inof. teſta.Sed ⁊ Bar.hic iſtã opi.ipugnat:q᷑ legitia debet̃ ẽe alieno deducto.l.papinianꝰ.§.quarta.ſ.de inoff.te.⁊ ſic eſt quota bonoꝝ nõ aũt hereditas.p id qḋ no.in.l.nõ amplꝰ.§.fi.ſ.de le.j.⁊.l.ſi geſſerũt.§.fi.cũ.l.ſeq.de leg.ij.Sed ipſe Bal. dicit qḋ veritas eſt q inſtitutꝰ in legitia eſt heres q̃ ad cõmoda ſed non q̃ ad incõmoda ⁊ ideo mouere poterit actiones contra debitores pro rata legitima ſed nõ poterit cõueniri a creditoribꝰ hereditarijs ⁊ ſic quo ad actiones actiue habebit̃ loco heredis nõ paſſiue ⁊ p h ſm eum differt ab extraneo iſtituto ex re certa.alio vr̃ exiſtẽti inſtituto:q᷑ extraneus q̃ ad actiões actiue ⁊ paſſiue habet̃ loco legatarij vt h voluit glo.ſecus in filio inſtituto in legi
14 tima quo ad actiones actiue cõſiderãdo. ¶ †Et p h infert ad queſtionẽ ſi aliqs accepit emphyteuſim p ſe ⁊ ſuis heredibꝰ qḋ iſte inſtitutꝰ in legitimã veniet ad emphyteuſim p rata legitime.⁊ ſic reſidet.Sed aduerte primo q᷑ inquantũ certo reſpectu facit differẽtiã inter filiũ inſtitutũ in legitima ⁊ inſtitutũ extraneum in re certa nõ p h tñ dicit quin extraneꝰ repudiãte vniuerſali inſtituto nõ habeat ius accreſcẽdi ſicut ⁊ filꝰ imoviṙ velle idẽ vtrobiq̃ inquantũ hic ſimpliciṙ trãſit cũ Bar.dicẽs qḋ inſtitutꝰ in re certa capit a natura heredis vt habeat ius accreſ. ipſe etiã Bal. in.l.quotiens.vr̃ velle qḋ extraneꝰ inſtitutꝰ in re certa alio vniuerſaliter inſtituto nõ habeat ius accreſcẽdi:ſꝫ filꝰ.ſic.q᷑ lꝫ filꝰ hñdo legitimã dicat̃ habere quotã bonoꝝ ⁊ nõ hereditatis. tñ maiorẽ ſimilitudinẽ hꝫ inſtõ filij facta in re certa vel in legitima cũ ſaltẽ aliquã quotã dicat̃ habere lꝫ non ſit quota hereditatis cũ inſtitutione vniuerſal. quã habebat inſtitutio extranei.⁊ ideo facilius hꝫ ius accreſcẽdi q᷑ in habẽtibus ſymboliũ.i. ſimilitudinẽ facilior tranſitus eſt.l.in rem.§.itẽ ſi quis rẽ.ſ.de rei vẽdi. ſed tamẽ quicquid dixerit Bal. eſt cõmunis opi. quod nedũ filꝰ inſtitutus in re certa ſed etiam extraneus habeat ius accreſcendi repudiante vniuerſali inſtituto vt plene dixi in.d.§.ſi ex fundo. ¶ Itẽ attẽde ſcḋo inquãtũ dixit Bal.quod inſtitutus in legitima veniet ad emphyteuſim p rata legitime. nã ipſe idẽ Bal. in.l.liberti.C.de ope.liber. vr̃ velle quod ſolũ heres vniuerſalis veniet ad emphyteuſim acceptã p ſe ⁊ ſuis heredibꝰ. Bar.vero in.l.vt iurem.ſ.ſi liberti.ſ.de ope.liber.voluit qḋ filij veniret eq̃liter lꝫ eſſent inequaliter inſtituti vel vnꝰ in re certa aliꝰ vniuerſaliter ⁊ ſic in h articulo vr̃ eẽe opi. Poſſes dicere qḋ aut loquimur in emphyteuſi q̃ trãſit in extraneũ heredẽ. vt eſt emphyteuſis priuate pſone.aut loquimur in emphyteuſi que trãſit ſola ad filios ſeu ad deſcendẽtes vt eſt emphyteuſis eccleſie ſcḋʒ cõmunem opi.de qua per glo.in.l.etiã.in prĩ.ſ.ſol.ma. ⁊ ibi etiã dicetur.primo caſu vr̃ p̄cedere dictũ Bal.qḋ poſuit in.l. liberti.
15 † q᷑ appellatione heredis in dubio videtur intelligendum de vniuerſali per nota.in.l.quedã.§.his autem.ſ.de eden.⁊.l.quotiens.§.heredes.ſ.eo.Scḋo caſu videt̃ p̄cedere dictũ Bar.in.§.ſi liberti.p id quod habet̃ in.d.§.liberti.⁊.l.cum patronus.§.cuʒ patronus.ſ.de oper.liber.vbi patʒ quod qñ quis ſtipulat̃ a liberto operas p ſe ⁊ heredibꝰ qñ ſunt tales que ſolum trãſeunt ad filios tunc veniunt filij equaliter inſtituti.ſic neutro caſu videtur procedere dictum Bal.quod hic poſuit. Si autem aliquis acceperit

accepiſſet emphyteuſim ꝓ ſe ꝛ filijs ꝛ tūc vr̄ q̄ꝺ in p̄mo caſu q̄n eſt emphyteuſis p̄uati ex q̄ p̄ſit ēt trāſire ad extraneū videaꝭ pater ſtipulat⁹ filijs vt heredibus p no. p gl. ꝛ doc. i. l. ſi mihi. §. ſi pact⁹. ff. de pac. ꝛ q̄ꝺ no. Bar. etiā ibi dixi in. l. q̄ꝺ dī. de ver. ob. ꝛ ſic vr̄ q̄ꝺ idē ſit dicendū h̄ caſu ac ſi accepiſſet emphyteuſim ꝓ ſe ꝛ heredib⁹. Si āt eſſemus in ſc̄ꝺo caſu q̄n trāſit ſolū ad filios tūc clarū q̄ꝺ ſi accepit ꝓ ſe ꝛ filijs ꝛ veniet filij equalr̄ etiā ſi inequaliter eſſent inſtituti p no. in. d. §. ſi liberi. Si aūt q̄s accepiſſet emphyteuſim ꝓ ſe ꝛ filijs heredib⁹ tūc in p̄mo caſu q̄n eſt talis q̄ trāſi. ad extraneū vr̄ q̄ꝺ p̄inde ſit ac ſi ꝓ ſe ꝛ heredib⁹ accepiſſet p ea q̄ ſunt dicta ſup̄ius. Sꝫ i ſc̄ꝺo caſu q̄n ſolū trāſit ad filios vr̄ q̄ꝺ tūc ꝓcedat opi. Bar. i. d. §. ſi liberi. vt filij veniāt equaliter lꝫ ſint inequalr̄ inſtituti p no. in. d. §. ſi liberi. ꝛ. l. cū patron⁹. §. cū patron⁹. q̄ꝺ tene mēti. ꝛ facit ad materiā de qua plene dixi in. l. q̄ꝺ dī. ſ. de ꝟ. ob. Et p ea q̄ dixi i. d. l. q̄ꝺ dicit̄ patere pōt an id q̄ꝺ dixi. s̄. q̄ꝺ ſi q̄s accepit emphyteuſim p̄uate pſone pro ſe ꝛ filijs vt heredib⁹ ꝛ ſic nō potuerūt habere emphyteuſim niſi ſint heredes nunq̄d illud ſimplr̄ ꝓcedit de quo plene dixi in. d. l. q̄ꝺ dī. ꝛ ad p̄dicta b̄n facit q̄ꝺ no. Spec. in ti. de te. §. ſ. ꝟ. pone A. vbi tractat ſi aliq̄s h̄ns duos filios puta b. ꝛ c. ꝛ illos inſtituit ꝛ grauauit C. poſt mortē ſuā reſtituere ſuā ptē B. ſi ſupuiueret. ꝛ ſi nō ſupuiueret ſuis h̄ꝺib⁹. ꝛ ꝯtingat poſtea q̄ꝺ poſt mortē teſtatoris moriat̄ B. relictis duob⁹ filijs maſculis inſtitutis vlr̄ ꝛ vna filia in re certa ꝛ demū decedat C. nunq̄d debebit illa filia venire ad partē ipſius C. equaliter cū ſuis maſculis ꝛ ſic p tertia parte ad partē ipſius C. q̄ ſine liberis deceſſit. An vero ſolū veniret maſculi vniuerſaliter inſtituti. ꝛ ibi arguit pro ꝛ ꝯ. finaliter ꝯcludit q̄ꝺ fauore vltime volūtatis large accipiet̄ verbū heredib⁹ vt cōp̄hēdat etiā filiā inſtitutā in re certa per l. in teſtamētis. ſ. de reg. iur. Et idē dicit ſi eccleſia cōcedat rem in emphyteuſim alicui ꝓ ſe ꝛ heredibus. ſec⁹ vr̄ dicere ſi p̄uata pſona cōcedat rē in emphyteuſim ꝓ ſe ꝛ heredib⁹ q̄ꝛ intelligitur tūc verbū heredib⁹ de heredib⁹ vniuerſalib⁹. ꝛ ſic nō cōp̄hēdet̄ heres ex re certa. ꝛ ratio diuerſitatis inter emphyteuſim eccleſie ꝛ p̄uati eē pōt q̄ꝛ emphyteuſis ecclie vr̄ trāſire ſolū ad liberos ſeu filios deſcēdētes vt ſup̄ eſt dictū ꝛ no. in. l. ēt s̄. ſo. ma. iō ibi ſup ꝟbo heredib⁹ facili⁹ cōp̄hēdit̄ filia inſtituta in re certa. facit q̄ꝺ no. Bar. in. d. l. vt iurciu. § ſi liberi. ꝛ quod no. ēt Bal. in. d. l. ſi liberi. C. de ope. liber. ¶ In gl. in ꝟ. nulli⁹. ibi vt valeāt p̄ceptiones. ſupple q̄ꝛ legata ꝛ p̄legata nō valēt vltra vires h̄ꝺitatis l. ſi vniuerſe. C. de leg. ꝛ ꝓbat̄ ēt in iurib⁹ p̄alle. ¶ In gl. ibi ſecus ſi ſoluēdo nō eſt ſupple ꝛ imputet ſibi tūc q̄ adiret talē hereditatē nō cōficiēdo inuētariū q̄ꝛ tūc teneret̄ inſolidū creditorib⁹ ꝛ legatarijs. l. ſi. de iure delib. C. ad. l. fal. auſ. ſed cū teſtator. ¶ In gl. in ꝟo iſtas ibi. ſ. lex falcidia hec vera p. l. plautius. ꝛ. l. linea margaritarū. ſ. ad. l. falci. vbi ptꝫ q̄ꝺ. l. falcidia. ipſo iure reſecat legata. ſequēs aut̄. q̄ loquit̄ de iudice pōt habere locū quo ad reſecationē facti q̄n iudex eſſet adit⁹ ſuper iudicio fami. her. ¶ In ea. gl. ibi vltra quartā ſemiſſis ſupple q̄ꝛ hꝫ dimidiā ꝛ quarta ſemiſſis eſt ſolū vncia cum dimidia. ¶ In ea. gl. ibi nō ꝓficit ſuis legatarijs ſupple niſi quo ad illꝰ q̄ꝺ eſſet detracturus coheredi ſi nil ab eo deberet p̄cipe p id q̄ꝺ habet̄ in. l. neſennius. alle. in gl. ¶ In glo. in ver. in alijs in ſi. meli⁹ potes literā plane itelligere ꝓut ſonat lꝫ iſta glo. ꝛ ſequēs aliter dicat. nā potes dicere q̄ꝺ plus erat in italicis bonis ꝛ in alijs ſcꝫ ꝓuincialib⁹ erat min⁹ quā in italicis. ¶ Extra glo. inducit̄ iſte tex. p De. Cy. ꝛ ſucceſſiue Bal. ꝛ Ang. ad duas queſtiones. vna eſt ſi ſcholaris infirm⁹ exiſtēs in hac ciuitate faciēs teſtm̄ ꝛ relinquat ſocio bona q̄ hꝫ hic bononie vt nō videat̄ reliquiſſe libros q̄s habebat tenere tp̄e ſtudij hic ꝛ poſtea reportare ad domiciliū ſuū. Cōtrariū determinauit Cy. ꝛ ſequuntur predicti ex eo q̄ꝺ ſc̄ꝺm Bal. res q̄bus q̄s vtit̄ in certo loco ꝛ ꝓpter talē vſum illas ibi hꝫ cēſent̄ eē illius loci. allegat q̄ꝺ habetur in. l. debitor. s̄. de pigno. cū cōcor. ꝛ idē Ang. q̄ꝛ ſm eū illa q̄ ad vſum noſtrū deferim⁹ ſemp intelligunt̄ eē in loco vbi ſumus niſi appareat de volūtate ꝯtra. alleg. q̄ꝺ habet̄ in. l. ſi non inducta. C. in q̄b. ca. pig. taci. cōtra. cū cōcor. ibi alle. facit q̄ꝺ h̄t in. §. itē ſeruiana. inſti. de actio. ꝛ ſic reſidēt p̄dicti. Sꝫ certe meo iudicio p̄ealle. iura nō ꝓbāt dictū p̄dictoꝝ doc. ſi b̄n aduertantur ꝛ ſic vr̄ ſtādū ei q̄ꝺ h̄ dī ꝛ in alijs ſilibus iurib⁹. ꝛ q̄ꝛ p hoc vr̄ q̄ꝺ cēſeat̄ legaſſe lectū ꝛ ſtudiū ꝛ maſſaritias quas hic haberet ꝛ forte nō venirēt libri in legato q̄ illos nō habebat ad finē vt h̄ eſſent ꝑpetuo ſed ſolū ad tp̄s donec moraret̄ in ſtudio ꝛ iō tales libri nō vidētur venire in legato. tene tū mēti dictū ipſoꝝ.

16 † Et p eis pōt facere quod ſi colon⁹ ꝯduxit fundū ꝛ aliqua ibi induxit illa ſunt tacite obligata ſi ibi eē debeāt durāte tp̄e locationis lꝫ poſtea eē nō deberēt. Sec⁹ ſi p totū tp̄s locationis nō debuiſſent ibi eē p no. in. l. debitor. ff. de pig. ꝛ ſic forte voluerūt p̄fati doc. q̄ꝺ ſatis eſt quod ducti eēnt i loco. ꝛ haberēt ibi eē donec cā ſtudij eēt mānſurus. ſec⁹ ſi aliq̄ libri fuiſſent q̄ non eſſent deputati vt ibi manerēt p totū tp̄s ſtudij. Dictū tū ipſoꝝ meo iudicio nō eſt ſine dubitatione p id quod ſupius dixi. ¶ Ultimo inducit̄ iſte tex. ad. q. ſi aliq̄s hꝫ bōa in diuerſis territorijs ꝛ ciuitatib⁹ q̄ ſunt ſub diuerſis dominijs ꝛ habēt diuerſas burſas fiſcales ſi cōtingat talē delinquere taliter ꝓpter q̄ꝺ oīa bōa vbicūqꝫ ſita publicēt̄. Q̄ꝺ q̄n ſit lꝫ doc. hic nō tāgāt p Bar. tū plene tāgit̄ in. l. j. C. de ſum. tri. ꝛ ſi. cath. ad ſi. cū ſic⁹ habeat̄ loco heredis. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. q̄ꝺ vterqꝫ ſiſc⁹ teneat̄ equaliter creditorib⁹ ꝛ etiā equaliter habeāt actiōes que competebāt illi cui⁹ bona ſunt publicata lꝫ quilibet fiſc⁹ bona ſui loci tm̄ occupet ſicut hic in ſimili dī de duob⁹ inſtitutis in reb⁹ ꝓuincialib⁹ alius in italicis vel vn⁹ in vno fundo ali⁹ in alio. Sed pet. ꝛ ſucceſſiue Bal. ꝛ Ang. alr̄ dicūt l. q. iſta nā dicūt q̄ꝺ quilibet fiſc⁹ habita ꝯſideratione ſui territorij ꝯueniet̄ ꝛ ſimilr̄ aget ꝛ ſic nō reſpectu alteri⁹ territorij vl̄ creditorū aut debitoꝝ alteri⁹ territorij ſicut cōtingit in duob⁹ tutorib⁹ quoꝝ adminiſtratio eſt diuiſa p certa territoria: q̄ꝛ vn⁹ nō ipediet ſe in h̄is q̄ cōcernūt aliud territoriū. l. inter tutores. s̄. de admi. tu. ꝛ. l. quero. ſ. de ſolu. ꝛ ſic cenſebunt̄ eē h̄ꝺes p̄fati fiſci diuerſaꝝ hereditatū. facit q̄ꝺ habetur i. l. hic querit̄. §. pōt. s̄. de pecu. ꝛ. l. ſi certarū. §. j. ſ. de teſta. mili. ꝛ. l. heredes. §. i. s̄. fami. herci. ꝛ ſimiliter allegat Bal. q̄ꝛ nō videnf tales fiſci eē coheredes. ꝓpterea q̄ꝛ vno repudiāte bōa ſui loci illa nō accreſcēt alteri fiſco. ꝛ ꝑ cōſequēs cū ad inuicē nō habēt ius accreſ. nō poſſunt dici coheredes ſꝫ poti⁹ heredes diuerſarū hereditatū ꝛ ſc̄ꝺm hoc q̄libet fiſc⁹ tenebit̄ reſpōdere creditorib⁹ ſui territorij ꝛ ſic aget tātūmodo ꝯtra debitores ſui territorij q̄ꝺ tene mēti. Sꝫ hic occurrit dubiū q̄ꝺ fuit de facto hoc anno quid iuris ſi nō publicant̄ oīa bona ſed bona vnius loci quid erit tūc dicendū: ꝛ fuit queſtio de facto in vno q̄ erat ciuis ferrarienſis. ꝛ habebat ibi bona ꝛ erat ciuis venetus. ꝛ ibi etiā habebat bona ꝛ cōfiſcata erāt bona tātūmodo in ciuitate ferrarie q̄ꝛ nō extēdebat̄ cōfiſcatio illa ad bōa ſita in ciuitate venetiarū. nam hoc ꝯtingit q̄nqꝫ etiā ſi ſit facta ſimpliciter vt no. Bar. in d. l. j. ad ſi. C. de ſum. tri. ꝛ ſi. catho. vbi dubitabat̄ de creditorib⁹ nunq̄d poſſent cōuenire illū cuius bona erāt cōfiſcata in ciuitate ferrarie. ꝛ nūquid poſſunt conuenire ipſum in ciuitate venetiarum ꝛ potiſſime creditores quos habuit in ciuitate ferrarie. Doc. hic tāgunt ad queſtionē nec reperio p al. quē fuiſſe tactas niſi p Bal. i. d. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. vbi nō ſoluit. q. ſed dicit ſup illā cogit. idū. Videt̄ poſſe dici q̄ꝺ ex quo hoc caſu bona omniū locoꝝ nō ſunt publicata q̄ꝺ lꝫ ſortiet̄ foꝝ ferrarie ꝛ venetijs ꝛ p hoc eſſet in electione creditorum in quo loco vellēt euꝫ cōuenire anteq̄ bona eſſent publicata p. l. iij. §. ſceuola. s̄. de eo q̄ꝺ cer. lo. Tū q̄ꝛ reſpectu loci ꝛ fori ferrarienſis: hic ſec⁹ ferrarienſis vr̄ ſuſtinere pſonā ipſi⁹ cui⁹ bona fuerūt publicata p id q̄ꝺ habet̄ in. d. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. vr̄ q̄ꝺ ipſe cui⁹ bōa ſunt cōfiſcata ſit liberatus a foro ferrarienſi p no. i. d. l. iij. ꝛ. l. ſi debitori deportato. ſ. de fideiuſſo. ꝛ ſc̄ꝺm hoc vr̄ q̄ꝺ quātū ad effectū nō erit ſublata electio quā habebāt creditores in eligēdo i quo foro agere vellēt. nā etiā hoc caſu in quo publicata ſunt bona ſita ferrarie habebūt electionē an velint agere in foro venetiarū: an vero velint agere in foro ferrarie. Sed tūc nō poterūt agere cōtra ipſum debitorē qui ab illo foro eſt liberat⁹ ꝛ ei in hoc loco ſucceſſit fiſcus ferrarieñ. ꝛ ſic debebūt tūc ꝯuenire fiſcū ferrarieñ. ꝛ nō ipſuꝫ debitorē ꝛ ſi eis ſatiſfiat p fiſcū ferrarieñ. in loco nō poterūt poſtea

17 ea agere cōtra debitorē in foro venetiarū. † Q̄ꝛ bona fides nō patit̄ vt idē bis exigat̄. de re. iuris. c. bona fides. lib. vj. Et idē eēt ecōtra ſi eſſet ſatiſfactū p debitorē in foro venetiarū nō poterit fiſcus ferrarieñ. cōuenire eadē ratione. Si aūt ſolū ꝓ parte eſſet ſatiſfactū in vno foro pro alia parte poterit agi in alio foro. Ne creditores remaneāt in damno ꝓpter delictū ipſius debitoris. arg. c. non debet. de re. iuris. lib. vj. ꝛ videt̄ eē ſatis rationabile q̄ꝺ per factū debitoris nō ſit effectualiter p̄iudicatū iuri creditorū ꝯpetēti eis anteq̄ eſſet facta aliqua publicatio. ar. l. ſi. s̄. de pac. ꝛ. l. id q̄ꝺ noſtrū. j. de reg. iur. ¶ Et per p̄dicta videt̄ poſſe dici vꝫ q̄ꝺ etiāꝫ q̄n bona omniū locorū fuiſſent publicata licet tunc debitor eſſet liberat⁹ ab omni foro p. l. ſi debitori deportato. ſ. de fideiuſ. Tamen q̄ꝛ quilibet fiſcus cuiuſlibet loci ſuccedit loco debitoris in bonis cōfiſcatis p id q̄ꝺ habet̄ in. l. iij. C. ad. l. iul. de vi. vr̄ dicēdū q̄ꝺ creditores debeāt habere electionē contra quē fiſcū velint agere ꝛ ſic quē forū velint eligere ſicut etiāꝫ h̄nt electionē ante publicationē bonoꝝ. nā factū ipſius debitoris nō dꝫ p̄iudicare quo ad effectū vni ipſorū creditoꝝ arg. eorū que habent̄ in. d. l. ſi. s̄. de pac. ꝛ in dicta regula no dꝫ. de regu. iur. lib. vj. ꝛ p conſequēs videt̄ q̄ꝺ ſicut ante publicationē bonorum habebant electionē in quo foro vellent agere cōtra ipſum debitorem ita videtur q̄ꝺ poſt publicationē debent habere electionem quem forū velint eligere ꝛ conſequenter contra quem fiſcū velint agere cum quilibet fiſcus repreſentat perſonam debitoris in bonis cōfiſcatis que ſunt in loco vbi fiſcus ipſe cōuenitur. ꝛ ſic videt̄ q̄ꝺ creditores habeant electionē eligendi quēcunqꝫ fiſcum velint etiā ſi ad ſolidū debitū agat̄ licet fiſcus nō effectualiter teneat̄ niſi vſqꝫ ad valorē bonorū p no. in. l. j. §. an bona. ſ. de iure fiſ. ꝛ iſta vr̄ eē rationabilior opi. ꝛ magis iuri

conſona ꝙ illa quā ſecutus fuit Cy.Bal.ꝛ Ang. qui voluerūt ꝙ qlibet fiſcus ſolū teneaẜ ꝛ agere habita cōſideratiōe ſui terri toꝛij.ꝛ ſolū cōuenire debitoꝛes ſui territoꝛij.nā ꝑ iſtā opi.multū p̄iudicaẜ iuri creditoꝝ ſibi cōpetēti ante cōfiſcationē bonoꝝ qui habeāt electionē agendi in quo foro vellent qḋ dic nō erit. ꝛ ideo de iure verioꝛ videẜ opi.quā dixi potius ꝙ opi. Bald. ꝛ ſequatiū. Nec ob.iura per ipſos alleg.qꝛ nō ꝓbāt dictū eoꝝ. ꝛ loquunẜ etiā qñ nulli fiebat p̄iudiciū.Sed hic ſi teneremus opi.p̄dictoꝝ fieret p̄iudiciū in iure ſibi cōpetenti qḋ nō eſt dicen.ſū.vƺ qḋ ꝓpter factū debitoꝝ p̄iudicetur iuri ipſoꝝ creditoꝝ per iura ſuperius alle.ad p̄dicta etiā facit qḋ habeẜ in.l.ij certarū.§.ult.ff.de teſt mili.ꝑ quā.l.videtur qḋ etiā ſi eſſet vera opi.Bar.ꝛ ſi ij bona vnius loci nō ſufficerent creditoꝛibus illius loci poterunt creditoꝛes pro reſiduo agere contra fiſcum alterius loci ne remaneāt in dāno.Tamē qꝛ vt dixi non vẜ eſſe rationabile etiā ꝙ per factū creditoꝝ tollaẜ ius eligēdi foꝛum qḋ cōpetebat creditoꝛibus ante publicationē.rationabilioꝛ vẜ opi.quod q̄libet fiſcus poſſit a creditoꝛibus conueniri.

Summarium.

1 Declaratio in futurū collata non vitiat non ſequuta.
2 Relatiuū verbo futuri tp̄is adiecti conditionē impoꝛtat.
3 Legatū cōditionale nō trāſmittiẜ nō purificata cōditione.
4 Incertitudo interueniēs actui an illū vitiet.

SI quis ita. Defectus cōditiōis de futuro ꝙ pendet ex facto teſtatoꝛis inſtōnē nō vitiat.h.d. ¶ No. qḋ dictū eſt in ſummario. ¶ † No.ꝙ declaratio in futurū collata nō ha- 1 bet vitiare licet nō ſequaẜ.ꝛ ſic no.ſm Bal.quod nō ois declaratio eſt de ſubſtātia. ¶ No.etiam qḋ illa q̄ poſſunt valere ſine declaratione nō vitiant licet nō fiat declaratio.facit qḋ no.in.l. triticū.ff.de ver.ob. ¶ In gl.j ibi inſtitutio. ꝛ ſic licet poſtea in codicillis ſcribaẜ heres.ex certa re nō dꝛ hereditas data in codicillis:ſed potius inſtitutio per id qḋ habeẜ in.l.aſſe toto.ff.e.Et ſic non ob.ſi dicatur qḋ in codicillis non datur hereditas.l.hereditatem.C.de codicillis.inſtitu.de codicil.§.fina. quia potius cenſentur eſſe date in teſtamento propter verba in ipſo p̄lata licet in codicillis pars fuerit poſtea declarata. ¶ In gloſ.ij.ibi ſed de p̄terito ſic.ſupple quando eſt falſa alias non vitiaret. ¶ In eadem glo.ibi hoc vbi teſtatoꝛ apponit conditionem ex ſuo facto pendentē nō ex facto extranei. ¶ In ea.gl.ibi ſine p̄terito.ſupple ſi illa eſſet vera alias ſecus vt patet in legib⁹ in gl. allega. ¶ In ea.gl.ibi habeẜ pro pura.ſupple qꝛ teſtatoꝛ tunc nō apponēdo ꝯdōnē pēdentē ex ſuo facto vẜ de illa penituiſſe ideo remanet diſpoſitio p̄ma.l.pe.C.de inſti.ꝛ ſubſti.alleg. in glo.Que ratio ceſſat qñ conditio nō pendet a facto teſtatoꝛis.
2 ¶ † In ea.gl.ibi vt hic ſupple.qꝛ cū hic fuerit appoſitū relatiuū cū verbo futuri tp̄is videẜ facere conditionē.l. ſtichū qui meus erit.ff.de leg.j.ſed ſolue qḋ hic relatiuū reſpiciebat diſtributionē partiū.que ſi nō fiat ſuppleẜ a lege vt.ff.eo.l.itē qḋ ſabinus. ſed in contrario reſpiciebat ſubſtātiā ꝛ eſſentiā legati ideo ibi facit
3 cōditionē ꝛ ſi deficiat deficit relictū vt ibi ēt no.ꝑ Bar. ¶ † In ea.glo.ibi illud aut illud.nā ibi videẜ eſſe legatū cōditionale.l. iij.ff.qui ꝛ a qui.ꝛ ſic nō deberet trāſmitti niſi purificata ꝯditione.l.j.§.fina.itē aliqd ſub ꝯditiōe.C.de cad.tol. Sed dic qḋ ſe in ſe legatū optionis ſeu poteſtatis eligēdi vnū ex ſeruis teſtantis eſt purū ideo trāſmittitur ad heredē.ſed reſpectu rei que cē ſetur eſſe in legato cēſetur eſſe cōditionale qꝛ illa res cenſibitur eſſe in legato que eligeẜ ꝛ ſic intelligeẜ.d.l.iij. ¶ In ea.glo.in.l. a filio.§.fi.ſupple ubi patet qḋ certis libertis ſuis teſtatoꝛ certā quātitatē p̄ſtabat ſeu dabat in vita ſua ꝓ alimētis ꝛ nō dabat omnibus.ꝛ poſtea dixit in teſtamēto qḋ alimēta q̄ viuus p̄ſtabat libertis relinq̄bat libertis.vnde videbaẜ qḋ ſolū vocarētur ad legatū liberti q̄bus in vita p̄ſtabat alimēta. ꝛ ſic videbatur eſſe cōditio ꝓpter quā alij excluderenẜ: ſed ꝯtrā ibi terminaẜ qꝛ omnes liberti veniūt ad legatū ex eo qḋ relatiuū ibi reſpiciat p̄ſtationē ꝛ quātitatē alimentoꝝ nō aūt perſonas quibus fuerit p̄ſtita.ꝛ ideo nō habet limitare ꝑſonas quas non reſpicit ſed ſolū quātitatē alimētoꝝ quā reſpicit.ꝛ ſic no.diligenter eſſe conſiderandū qḋ reſpiciat relatiuū.facit qḋ dixi in ſimili circa.l.ſtichum q̄ meus erit. ¶ In ea.gl.in fi.ſolue ſm Dy.ꝛ doc.qḋ ibi erat incertitudo circa ꝑſonas q̄ nō ſuppleẜ a lege ſed hic erat incertitudo circa diſtributionē partiū quā ſuppleẜ a lege. vt.ff. eo.l.item qḋ ſabinus.ꝛ ideo nō habet vitiare. ꝛ perinde habeẜ ac ſi ſuppletio eſſet facta a teſtatoꝛe.facit qḋ habetur in.l.fi.C.ſi
4 man.ita fu.alie. ¶ † Et ex p̄dictis no.doctrinā ſm Bar.qḋ ſi in aliquo actu verſaẜ incertitudo an illa habeat vitiare.nā dicē dum eſt qḋ ſi talis incertitudo nō ſuppleẜ ꝑ.l.habet vitiare alr̃ ſecus.Et ꝑ hanc doc.dicit poſſe inferri ad ſolutionē duarū.ll.q̄ videnẜ cōtrarie.vƺ.l.ſi ꝗs intētione.ff. de iudi.ꝛ.l.idē pōponi⁹ ſcribit ſi frumen.§.fi.ff. de rei ven.nā in p̄ma incertitudo non hꝫ vitiare in ſecunda ſic. ꝛ ratio eſt qꝛ in ſecūda eſt incertitudo circa factū qḋ lex nō ſupplet.ideo habet vitiare vt ibi:ſed in p̄ma eſt incertudo circa ius ſed circa id qḋ dependet a iure. ꝛ ibi ſuppleẜ ex interpretatione iuris.ideo nō hꝫ vitiare.Et hoc etiā facit ad dicta ceſtiū vt illa quaten⁹ cōtineāt qḋ incertū in facto vitienẜ cū talis incertitudo nō ſuppleaẜ a iure.ſec⁹ ſi al.q̄ incertitudo verſaẜ circa id qḋ cōſiſt.ꝛ in iure qḋ ſuppleẜ ex interp̄tatione iuris.facit qḋ no. Inn.in.c.cū clamoꝛ.extra de teſti.Bar. in l.ſtipulatio iſta.§.hi qui.ff.de ver.ob.Et qḋ dixi.ff.circa intellectū.l.ꝑ p̄ſes.alleg.in gl.qḋ incertitudo circa ꝑſonas hꝫ vitiare. eſt veru qñ erāt nominādē ꝑ teſtatoꝛē:ſecus ſi ꝑ aliū ex mādato teſtatoꝛis ꝑ id qḋ habeẜ in.l.cū quidā.ff.de leg.ij. ¶ Ex p̄dictis no.ſm Bal.ꝛ Ang.qḋ vbicūq; incertitudo reduciẜ ad certū ex iuris interpretatiōe nūquā vitiaẜ incertitudo. ¶ Ultimo ꝑ iſtū tex.dicit Bal. qḋ ſi teſtes in numero ſufficienti dicūt titiū ꝛ ſeiū fuiſſe inſtitutū ſed nō bene recoꝛdari pro quibus partibus qḋ intelligitur eſſe heredes in equalibus poꝛtionibus.nā habetur perinde ac ſi ſine partibus eſſent inſtituti per hanc legem.

Summarium.

1 Teſtū vƺ ſm Galli cōſiliū factū ēt filio nō ex p̄ſſe inſtituto.
2 Gradus primus p̄fertur ſecundo ꝛ vlterioꝛibus.
3 Subſtitutio reciproca verbis affirmatiuis fieri poteſt.
4 Subſtituo verbū ꝛ inſtitutionē ꝛ ſubſtitutionē inducere pōt.
5 Ordo ſcripture qñ conuerti debeat vt diſpoſitio valeat.
6 Scriptura ſequens qñ ꝛ quare reſtringat precedentem.

CUm in teſtamēto. No admittitur concurſus inſtituti ꝛ ſubſtituti.hoc dicit.ꝛ p̄mo ponit vnū dictū.ſcḋo infert ad caſum queſitum. ſcḋa ibi ex quo
1 ꝛ hic debet in.ꝑ ibi caſus poſitio. ¶ † Nota ꝙ hic videtur caſus niſi ſubaudiendo qḋ valet teſtamētum factum ſecundum conſilium Galli l; filius nō fuerit expreſſe inſtitutus. ꝛ hoc tenuit Bar.in.l.gallus.in p̄in.ff.de libe.ꝛ poſthu.dicēs qḋ tacite vẜ p̄mo loco inſtitutus per no.ff.eo.l. ſi quis heres inſtituaẜ ſi legitimus.ff.eo.Sed in contrarium videtur tex.expreſſus.l. ſi quis cū.§.fi.ff.xl.i. ꝛ facit qḋ habetur.d.l.gallus.§. in omnibus. ꝛ ideo hic debet ſubaudiri qḋ filius fuit inſtitutus vt hic dixit p̄ma glo.nam pro conſtanti ponit Gallus ſcḋm gloſſ.in.d.l. gallus.in p̄n.qḋ inſtitutio filij deberet procedere de quo dicē-
2 dum vt ibi plene dictum fuit. ¶ † No. qḋ primus gradus p̄fertur ſcḋo ꝛ tertio: ꝛ ſic omnibus ſequētibus. ¶ Nota quod gradus ſubalterni nō cōcurrunt.ꝛ ſic facit iſte tex.qḋ ſi plures fuerint electi in poteſtatē ciuitatis bononie oꝛdine ſucceſſiuo puta vnus primo: ꝛ ſi ille nō eſſet ſecūdo alius ꝛ ſic ſucceſſiue plures fuiſſent electi qḋ p̄mo acceptante oēs alij excludētur. facit qḋ not. Inno.in.c.cum terra.extra de electio.

HEc verba. Copulatiua loco poſita ſi eſt inter p̄cedētes ſolute poſita cēſeẜ fuiſſe appoſita.h.d.ꝛ ꝯ ꝓcedit put de Bar. in litera put habeẜ ꝛ Bal.us.ſꝫ vbi habetur ſine dictiōe ꝛ tūc ſm eū.h.d. vƺ ꝙ ſoluta reſoluiẜ in cōiunctā.ꝛ facit qḋ habeẜ in ſili in.l.cū de lantonis.§.qdā.de fundo inſtru.ꝛ.l.ſimplici.ff.de v.ſig.de quo plene ꝑ Bar.in.l.re cōiunct.de le.iij.vel pōt hic ſummari ſm Ang.l; ſubſtitutio p̄cedat inſtōnē ſm modū ſcripture:nō tñ ſm oꝛdinē itellect⁹. facit
3 l.ſi ita heres.ff.e. ¶ † No.ꝙ ſubſtitutio reciproca pōt fieri ꝟbis affirmatiuis. ¶ No.ꝙ vna oratio pōt foꝛtiri effectū pluriū ad inuicē ſuboꝛdinatoꝝ. Itē facit ad.q.quā tāgit B dy.ꝛ.ff.dicet.
4 ¶ † No.etiā ꝙ ꝑ verbū ſubſtituo interdū etiā inducitur inſtitutio ꝛ ſubſtitutio.quod eſt notādum. Item potes notare quod per verbum ſubſtituo interdum inducitur inſtitutio vt hic probatur.quod eſt bene notandum.ꝛ facit quod habetur in tex. ꝛ gl.l.ſi pater impuberis.infra titulo p̄mo. ¶ Nota ſecundum Ange.arg. quod ſi duo accuſantur quod vnus commiſit vuln⁹ in titiū:ꝛ ſic vulnerauit titium alter fecit ſibi furtum quod licet non dicatur quod inuicem dederint ſibi auxiliū tamē ſubintelligatur.Sed certe non video quomodo iſte textus hoc probat quia loquitur quando expreſſe fuit appoſita dictio inuicem. et contra Angelum facit quia in dubio debet fieri interp̄tatio minoꝛ in delictis.l.ſi p̄ſes.ꝛ.l.interpretatione.infra de penis.
5 ¶ † Ultimo inducit iſtum tex.Cy.ad.q. ſi in inſtrumento reperitur p̄mo loco ſcriptam donationem factam fuiſſe filio.deinde contineatur fuiſſe emancipatum quod debeamus conuertere oꝛdinē ſcripture vt teneat diſpoſitio.qḋ ſequit hic Ang.alle.l.ij.§.p̄mus.ff.titulo.j.idem ſequitur hic Bal.dicens Cy.hic voluiſſe quod vbi in inſtrumēto reperitur plures actus ſucceſſiue fuiſſe factos qḋ ſemꝑ fingat ille actus p̄ceſſiſſe qui facit actuꝫ validari ꝑ iſtū tex.ꝛ rō qꝛ in caſu p̄dicto ſi donatio fuiſſet facta filio in p̄tāte nō valuiſſet.l.ij.C.de inoff. donatio. ſed bene valet quā fit filio emācipato.ideo finget emācipationē p̄ceſſiſſe donationē licet p̄io loco ſcripta fuerit donatio. Et iſta inueſtigatio eſt vtilis qñ res donata nō fuit tradita.ſi aūt fuiſſet tradita tūc ēt dato ꝙ a p̄nci. nō valuiſſet ſi fuiſſet facta filio in p̄tāte

tamen

tū fuiſſet cōfirmata morte donātis.l.donatiōes.C.de do.īter vi.
τ vxo.ex quo traditio vel aliqd qđ ſit loco traditiōis interuenit
aliter nō ɔfirmaret.l.papinian⁹.cū ibi no.ff.de do.īter vi.τ vxo.
¶ Ultimo no.qđ oratio ſolū hꝫ vim copule.l.triplici.ff.de v.ſi.
τ habes duas gl.no.q̄ dicūt qđ pict⁹ ſtat loco copule.l.cū duo
bus.§.ſi in ſecūda.ff.p ſocio.τ.l.ptia rerū.ff.ad.l.falcidiam.

Qui tres. Indefinita oratio nō cōprehēdit illud q ſpāliter eſt punitum.h.d.vel aliter pōt ſum
mari.Sequēs ſcriptura ſpālis detrahit ḡnalitati poris l ſcriptu
6 re pcedētiū.h.d.ſm bal.¶ †No.ex tex.q ſequēs ſcriptura ſpē
lis reſtringit pcedētē ḡnalē vt nō includat illū q erat apta iclu
dere.τ ſic nō corriget ſꝫ ipediet iclusionē ſm bal.τ ang.facit q
hꝫ.ff.eo.ti.l.q nō militabat.§.j.τ h pōt pcedere in exēplo poſito
in lr̄a qñ erāt tres filii.Sꝫ ſi fuiſſent duo vt tangit gl.tūc ſequēs
ſcriptura neceſſario corrigeret in pte.¶ No.q ſequēs ſcriptura
reſtringit τ determinat pcedentē.τ qꝫ poſ ſcōa teſti interpetaf τ
declarat primā.τ interdū etiā reſtringit.facit qđ no.hic Bar.

Summarium.

1 Inſtitutio ex die incerta fieri poteſt.
2 Inſtitutus poſt mortem in vita legatarij adire non potens nō confirmat legatum.
3 Conditio q̄ tacite hereditati adijcif in codicillis nō adimitur.
4 Teſtamentū ex codicillis nō ſumit adminiculum.
5 Additio hereditatis pure relicte per conditionem libertati appoſitam retardatur.
6 Heres ex codicillis nemo eſſe poteſt.
7 Codicilli non valent teſtamento non valente.
8 Legata ad pias cauſas nō debētur hereditate nō adita.
9 Extinctum non reconciliatur.
10 Diſpō fundit⁹ euacuata nō recōciliaf ppter aliqđ cōtingēs.
11 Conditio vera nō dicitur que tacite ſubintelligitur.
12 Seruus poteſt ſimpliciter heres inſtitui.

Qui filio. Poſt mortē legatarij pōt ſeru⁹ le gat⁹ p pte hrēs inſtitui.h.d.¶ In
tex.ibi heredē inſtituere.ſupple cū libertate alſ non
valuiſſet inſtō ſcōm iſta tpa ſi erat ſeruus pprius te
ſtatoris.vt plene no.in.l.ſed ſi ɔditioni.§.ſi.ff.eo.¶ Itē intelli
ge alio coherede dato alſ fili⁹ repiref exheredat⁹ poſt mortē ſuā
cū ſolū poſt ei⁹ mortē pōt hereditas adiri.τ exheredatio ſumat
effectū ab adita hereditate.l.filiū.§.ſꝫ cū exhēdatio.ff.de ɔtabu.
τ.l.ſi.C.de inoff.teſt.τ ideo nō valuiſſet exheredatio nec p con
ſequēs teſtm̄.l.ſi ita.§.ſi.ff.de lib.τ poſthu.Nota qđ dictum eſt
1 in ſummario.† Nota etiā q pōt fieri inſtitutio ex die incerta.ſi
cut ſi fiat ex die certa.l.hereditas ex die.ff.eo.¶ In glo.j.in ſi.
No.diligēter hāc glo.ſm Ang.qꝫ p illā videf recte decidi queſ
ſtio de qua dictū fuit in.l.hereditas ex die.ff.e.qñ vꝫ relinqtur
vxori vſuſfructus oim bonorū teſtatoris in vita ipſi⁹ vxoris.τ
poſt mortē vxoris inſtituit frater teſtātis vel alius vir.nā vide
tur q tale relictū vſuſfructus nō valeat:qꝫ in vita vxoris nemo
repirif eē heres qui poſſet hereditatē adire.τ p cōſequēs con
firmare teſtm̄ vt debeaf relictū vſuſfructus cuius dies nō cedit
nec debef niſi ab adita hereditate.l.j.§.in nouiſſimo.C.de cad.
tol.τ.l.i.C.qñ dies vſuſfru.le.ce.τ ſic p hāc glo.videf approba
ri opi.tenētiū in dicto caſu relictū vſuſfruct⁹ eē nullū τ nō va
lere p id qđ dicit hec glo.quā Ang.dicit eē no.τ plus non di
cit.τ iſtā partē puto de iure eē veriorē:vt plene dixi in.l.filius
a patre.in pāin.ff.de libe.τ poſth.Licet Bal.τ Ang.etiā in.d.
l.hereditas ex die.aliter dicāt:τ aliter etiā dixerit Bald.in.l.le
tranei.C.de heredib⁹ inſti.τ.l.id qđ pauperib⁹.in.xiiij.q.C.de
epi.τ cle.Si quis tamē vellet euadere hanc glo.poſſet dicere qđ
2 in caſu iſto.ſ.huius.§.† Si inſtitut⁹ poſt mortē diceref poſſe adi
re vita legatarij nō poſſet dici q cōfirmaret legatū ſed poti⁹ ex
tingueref qꝫ nō poſſet adire niſi etiā eſſet liber.τ ſic nō poſſet le
gatarius habere legatū ex quo nō eſt ſeruus ſꝫ liber.Sed ſecus
eſſet in caſu queſtionis de vxore qꝫ ſi diceref inſtitutū poſt mor
tē poſſe adire:bene poſſet tūc cōfirmari relictū vſuſfruct⁹.tamē
vt dixi videf dicendū q legatū vſuſfructus ſit nullū qꝫ ex quo
in vita vxoris nullus reperif inſtitutus ſed ſolū poſt mortē:nō
videtur poſſe adiri hereditas in vita vxoris.Aduerte qꝫ ratio
glo.procedit nedum in ſecūdo reſponſo ſꝫ etiā in primo.tamē
in primo etiam eſt alia ratio videlicet qđ repiref filius exhere
datus in effectu poſt mortē ſuā dixi ſupra in litera.

3 **Seruus.** †Cōditio tacite adiecta hereditati nō pōt in codicillis adimi.h.d.Et rō eē pōt qꝫ ſi
poſſet adimi in codicillis vī hereditas directo dari in codicillis.
qđ eē nō pōt.l.hereditatē.C.de codicil.τ inſtit.de codicil.§.ſi.
¶ No.ex tex.q conditio adiecta libertati relicte ſeruo intelligi
tur repetita tacite in inſtitutione hereditatis ſimpliciter facta
de ſeruo.facit qđ habetur.l.cum ſeruus.ff.de condi.τ demonſt.
4 ¶ †Nota q teſtamētū nō ſumit aliquod adminiculum a codi
cillis.qđ patet qꝫ in caſu iſto ſeruus eſſet ſtatu liber ex codicillis.

5 Conſequēter ſtatim eſſet liber τ heres.¶ †Nota qđ aditio here
ditatis pure relicte retardatur per conditionē appoſitam liber
tati.¶ No.etiam ſcōm Bal.qđ codicilli qui nō poſſunt opera
ri ex teſtamento qđ expone.i.ſubſiſtēte teſtamēto.tacite videnf
facti ab inteſtato:qđ eſt bene notandū ſcōm eum.τ hoc dictū
eſt no.propter id qđ tangetur hic in gl.ſi.huius.§.τ qđ etiā hic
tetigit Bar.¶ In gl.i.huius.§.ibi ſcriptus ſolus ſcōm Ioan.
quaſi velit qđ ſi habuiſſet coherēdē nō procederet litera inquā
tum dicit ante calendas non eſſet liber nec heres no impleta cō
ditione.Nam cum per aditionē coheredis poſſent confirmari
codicilli ſi coheres adiret ante calendas eſſent codicilli cōfirma
ti:τ ſic videtur qđ competeret libertas ſeruo ex codicillis etiam
ante calēdas:τ ſic conſequēter eſſet heres τ liber ante calēdas.
τ ideo neceſſario videtur tex.intelligendus quādo ſolus ſeruus
fuit heres ſcriptus.τ ſic tranſit Barto.τ videtur cum eo trāſire
Bal.τ Ange.Sed puto contrarium poſſe dici:qꝫ etiāꝫ ſi habe
bat coheredem videtur ſtare eadem ratio vt ante calēdas nō ſit
liber:ex eo qꝫ ſi ante calendas eſſet liber ex codicillis etiam quā
do habuit coherēdē qui ante calendas adiuerit videtur remota
conditio in codicillis que fuit adiecta in teſtamento libertati τ
conſequenter hereditati:τ ſic per hoc videtur dari hereditas in
codicillis ſicut quando fuiſſet ſolus heres qđ eē nō pōt.Ideo
vtroqꝫ caſu hoc eſt ſiue ſol⁹ fuerit inſtitutus ſeruus ſiue habue
rit coheredem videtur litera pcedere.qđ tene mēti.¶ In gl.ibi
necꝫ liber ibi alſ voluntarius ſcōm Hug.Et ſic ſcōm opi.Hug.
non fruſtra omnino expectabitur an cōditio eueniat ex quo di
uerſus effectus poteſt contingere adueniente cōditione ab illo
qui eueniret deficiente conditione.Secus qñ omnino idem effe
ct⁹ vtrobiqꝫ ſequif ſiue exiſtat cōditio ſiue deficiat:qꝫ tūc nō ex
pectaretur euētus cōditionis:nam fruſtra eſſet tūc expectare.l.ſi
quis ita ſcripſerit.ff.eo.Aduerte qꝫ lꝫ Hugo.dicat qđ deficiēte
cōditione erit liber ex codicillis τ etiam erit heres voluntarius ex
teſtamēto:tñ an hec opi.ſit vera tāgif in gl.ſequēti:qꝫ nō vr eē
vera vt ibi dicef.¶ In ea.gl.ibi vī remota ɔditio.no.hñ ratio
nem glo.τ id qđ ſequif in gl.nā vī ratio glo.ſi bene pōderet ha
bere locū ſiue fuerit hic dat⁹ coheres ſeruo ſiue nō.de q dixi.ff.
in gl.i.¶ In gl.ex codicillis.ibi qđ hic nō eſt heres.τ iſta opi.
videf eē verior de iure:qꝫ ex quo deficit ɔditio adiecta in teſta
6 mento nō pōt eē heres ex teſtō.† Itē nō pōt eē heres ex codi
cillis qꝫ hereditas nō fuit data nec dari potuit de codicillis.nec
vllo modo pōt eē hrēs.lꝫ ſit liber ex codicillis ex quo deficit cō
ditio appoſita i teſtamēto.¶ In ea.gl.ibi habebat coherēdē.
Hec ſolutio in ſe bona quoad relictū ipſiꝫ libertatis qꝫ per adi
tionem coheredis cōfirmatū eſt teſtamentū τ cōſequēter codicil
li.τ portio hereditatis deficiens accreſcit ſibi.non aūt ſequitur
qđ p dationē coheredis poſſit habere ſeru⁹ magis quā ſi fuiſſet
ſolus inſtitutus per id qđ dixi.ff.¶ In ea.gl.ibi hic aūt in codi
cillis.Tene menti hāc ſo.ex qua habes qđ licet legata relicta in
teſtamēto non debeānf qñ nō adif hereditas.ex illo tamē be
ne debentur legata relicta in codicillis lꝫ nō adeatur hereditas
ex teſtamento qđ eſt ſingulariter no.Sed cōtra iſtā ſol.facit qꝫ
quando ſiunt codicilli facto teſtamēto valor codicillorū videf
dependere a valore teſtamenti.τ ſic non valente teſtō prout nō
valet ſi hereditas nō aditur.l.eam quā.alleg.in gl.nō videntur
valere codicilli.l.ab inteſtato.ff.de iure codi.τ.l.j.C.de codi.vbi
rupto teſtamēto rūpuntur etiā codicilli.Propter hoc Bar.hic
dixit qđ hoc dꝫ intelligi quādo codicilli fuerūt facti ab inteſta
to:vt qꝫ apparebat in illis qđ voluit grauare etiā venientes ab in
teſtato.τ ideo voluerit qđ etiā dato qđ teſtamētū non valeret
qꝫ ex eo nō fuit adita hereditas.iſte tamē intellect⁹ Bar.vī ali
qualiter diuinare ad iſtū tex.idō vī poſſe dici vt voluit hic ſenti
re Bal.ſubtiliter l vno notabili qđ ſupra poſui vꝫ qđ codicilli
vbi nō poſſunt ſortiri effectū teſtō exiſtēte valido vt erat hic in
caſu iſtius.§.tūc tacite etiā alio nō apparēte videatur teſtator vo
luiſſe legata in codicillis preſtari a veniētibus ab inteſtato.τ ita
intelligaf hic.nam ſi fuiſſet liber τ heres ex teſtamento libertas
data i codicillis fruſtratorie fuiſſet data:τ ſic illa intelligaf ſolū
fuiſſe data ſi teſtamentū nō haberet effectū qꝫ nō eēt liber τ he
7 res ex teſtamēto.¶ †Et no ſingulariter hāc limitationē ad id
qđ dicif qđ vbi nō valeret teſtamētū nō valeāt codicilli:qꝫ illud
eſt verum niſi in codicillis expreſſe eſſent rogati venientes ab in
teſtato vel niſi tacite intelligerenf rogati.qđ videf eē quando
codicilli non haberent effectum teſtamento etiam exiſtente va
lido vt hic videtur probari nō diuinādo ſcōm intellectū quem
hic voluit ſentire Bal.qđ ppetuo tene mēti.¶ In ea.gl.ibi alr
non tenet libertas.No.diligenter τ bene hanc gl.que ſemp re
putatur no.q̄ vult in effectu qđ nūquā aliqđ legatū etiā liberta
tis debeaf niſi adeaf hereditas ſaltē a venientib⁹ ab inteſtato.τ
pro hoc eſt caſus ſcōm Odof.i.l.q.ff.de fideicōmiſ.liber.Et pl⁹
videtur qđ vbi libertas relinquitur in teſtamēto nō valeat niſi
adeaf hereditas ex teſtamēto.Saluo niſi eſſent legata rep:tita
a venientibus ab inteſtato vel niſi in fraudē repudiaretur he

reditas ex teſtamento vt adiret hereditas ab inteſtato.l.ij.C.ſi
qs omiſ cau.te.⁊ ſi etiã in dictis caſibus oportet hereditatẽ adi
8 ri ab inteſtato vt dictũ eſt. ¶ † Et p̃dicta faciunt q̃ legata ad
p̃as cãs nõ debeãtur nõ adita hereditate ſicut nec libertates.⁊
ħ tenuit Ang.ħ ⁊ Bar.in.l.i.C.de ſac.ſan.ec.in lectura illius.l.
⁊ ʒ in repetitiõe illi⁹.l.circa finẽ tenuit Jmm:q2 talia delicta vi
deñ deberi etiã ſi ſolẽnitas reqſita a iure nõ interueniat arg.c.
cũ eſſes.⁊.c.relatũ.extra de teſta.⁊ p id q̃ habeṫ ad Galat. ter
tio in epiſtola Pauli ⁊ ad hebreos.viij.c. vbi videṫ ſufficere q̃
teſtamẽtũ ſit morte ꝯfirmatũ:⁊ q2 qui ſpiritu dei ducũt vt viden
tur duci relinquẽtes ad pias cauſas nõ videṫ eſſe ſub lege vt in
dictis locis ⁊ i.c.ij.de regu.⁊.xix.q.ij.c.due.⁊ iſtud tenuit etiã ħ
Bal.dicẽs q̃ regulariter legata nõ debeanṫ hẽditate nõ adi
ta fallit tñ in relictis ad pias cauſas q2 illa debenṫ officio q̃ p
eis põt implorari.l.hẽditas.§.fi.ff.de peti.here. ⁊ idẽ tenuit ibi
⁊ in.l.eã quã.C.de fideicõ.Spe.de hoc tetigit in ti.de inſtr.edi.
§.nunc al qua ver.ſed pone q̃ ex eo teſtõ non eſt adita heredi
tas.vbi al qualiter inepte videṫ loqui vt etiã ibi tangit Jo.an.
in addi.Et ibi videṫ inclinare q̃ nõ valeant niſi in caſibus ex
preſſis in iure.⁊ idẽ videṫ ibi velle Jo.an. qui etiã ibi tangit in
addi.que incipit hic omittit autor queſtionẽ. An ſicut bona p
libertatibus cõſeruandis qñ nõ adiṫ hereditas poſſunt addici.
inſti.de bo.q̃ libe.cau.adi.p totũ ti. ⁊ ita etiã poſſunt addici pro
cõſeruandis legatis ad pias cauſas Et ibi refert opi. nã qui᷑ã
dixerit q̃ nõ:q2 ħ nõ reperiṫ in iure cautũ.⁊ q2 cõtra libertatẽ
nõ currit p̃ſcriptio.l.i.§.fi.C.de p̃ſcrip.lon tẽpo. q̃ pro liberta.⁊
tñ cõtra relicta ad pias cauſas currit p̃ſcriptio.l.fi.C.de ſa.ſan.
ec.Nico.de mat.vt refert Joã.an.in addi. p̃dicta tenuit Jmm
videlicet q̃ poſſint addici bona teſtatoris cã ſeruãdoꝝ legatoꝝ
ad pias cauſas. Moueṫ q2 ſi bona poſſunt addici p cõſeruãda
libertate tpali put poſſunt.⁊ pbaṫ in p̃dicto titulo inſti.de bo.q̃
liber.cau.adi. Multo fortius debebũt poſſe addici p conſeruã
da libertate anime que cunctis rebus eſt p̃ferenda.l. ſancimus
ad fi.C.de ſa.ſan.ec.xij.q.i.precipimus.Legata autẽ pia viden
tur tendere ad cõſeruãdã libertatẽ anime vt ſic p illa liberetur
a penis purgatorij.facit q̃ habeṫ in.c.anime defunctoꝝ.xiij.q.
ij.⁊ in hac opi.etiã reſidet Jo.an.in addi.p̃dicta.⁊ p hoc etiam
videṫ ſumere q̃ legata ad pias cauſas d iure nõ valeãt nec de
beanṫ niſi ſubueniaṫ eis p modũ predictũ. Si eñ valerẽt etiaʒ
hereditate nõ adita nõ eſſet neceſſe ſubuenire eis p modũ predi
ctũ.⁊ hanc opi. q̃ etiã p conſeruandis legatis ad pias cauſas
poſſint bona addici.tenuit Bar.in.l.i.C. de ſac.ſan.eccl. in lect.
illius.l.⁊ hãc opi.etiã tenuit hic Ang.dicẽs q̃ ſic etiã fecit pra
cticari in hac ciuitate.ſ.bononie.Bal.ħo hic videṫ velle q̃ nõ
ſit neceſſe ſubueniri dictis legatis p modũ predictũ q2 ſecundũ
eũ dicta legata debenṫ licet hereditas nõ adeaṫ q2 illa debenṫ
officio iudicis.l.hereditas.§ fi.ff.de peti.here.⁊ idẽ tenuit in.l.i.
C.de ſa.ſan.ec.circa fi. Ibi tñ diſtinguit q̃ aut p dictis lega
tis imploraṫ officiũ iudicis ⁊ tũc nõ eſt neceſſe dicere de aditio
ne. Aut agit p dictis legatis actione ex teſtamento vel rei ven.
vel hypothecaria que ſunt actiones competentes pro legatis.l.i.
C.cõia de lega.⁊ tũc tales actiones nõ poſſunt intẽtari niſi do
ceatur de aditiõe hereditatis:q2 illa nõ cõpetũt niſi hereditate
adita.l.i.§.igiṫ.⁊.§.in nouiſſimo.C.de cad.tol. Sʒ Ang.hic nõ
placet opi.Bal. inquãtũ dicit q̃ põt implorari officiũ iudicis p
dictis legatis hereditate nõ adita. Q2 lʒ off.iudi.nobile actiuuʒ
inueniat ſubiectũ in q̃ reſideat.vcʒ pſonã iudicis:nõ tñ inuenit
ſubiectũ paſſiuũ in quo poſſit exerceri.Nõ eñ inuenit in herede
cũ nullus exiſtat hereditate nõ adita nec etiã in hereditate iacẽ
te:q2 ex quo nemo vult eſſe heres deſiit eſſe hereditas ⁊ incipiit
eſſe bona vacãtia.l.i.§.an bona.ff.de iure fiſ. Preterea ꝯtra he
reditatẽ iacentem non videṫ poſſe agi.l.iacẽ.§.ceſſatũ.ff. vt in
poſ.leg.⁊.l.ſi ſeru⁹ hereditas.ff.de ſtipu.ſeruo. ⁊ p iſta parte fa
cit etiã q̃ habeṫ in.l.ſi nemo.ff.de reg.iur.⁊ hec pars q̃ legata
relicta ad pias cauſas de iure nõ debeanṫ hereditate nõ adita
vĩ verior de iure.Cũ hoc nõ reperiaṫ iure cautũ.arg.l.illã.C.de
colla.Nec ob.q̃ habeṫ.l.Antonius.⁊.l.in teſtõ.ff.de fideicõ. li
ber.vbi vĩ valere legatũ libertatis etiam hereditate nõ adita ⁊
ſic videṫ q̃ idẽ ſit dicendũ in relicto ad pias cauſas q̃ concer
nit fauorẽ animarũ.vt.l.ſancimus.de ſac.ſanc.ec.q2 rñderi põt
q̃ ibi eſt ſpeciale in illis caſibus vt ibi no.⁊.l.eã quã.C.de fidei
cõ.vnde legatum etiã libertatis regulariter nõ debetur heredi
tate non adita.l.ij.C.ſi quis omiſ.cau.teſt. Item non ob.c.cum
eſſes.⁊.c.relatũ.de teſt.q2 illa.c.loquuntur quo ad ſolennitateʒ
numeri teſtiuʒ qui ſufficit minor in relictis ad pias cauſas quã
in aliis cauſis cũ ſufficiũt duo vel tres teſtes cum in aliis requi
ranṫ.vij.⁊.v.codicillis.l.hac ꝯſultiſſima.C.de teſta.⁊.l.fi.ad fi.
C.de codicillis. Itẽ nõ ob.autoritas apoſtoli dñ dicit teſtamẽ
tum morte teſtãtis cõfirmari:q2 illud dixit q̃ non poteſt am
plius reuocari lʒ ante mortem poſſit reuocari q2 ambulatoria
vſqʒ ad mortẽ.l.iij.§.fi.cum.l.ſequenti.ff.de adimẽ.lega.⁊ ſic nõ
ꝯcludit quin etiã vltra mortẽ requiraṫ aditio. Itẽ nõ ob.xum

dicitur q̃ q ſpiritu dei aguntur nõ ſunt ſub lege:q2 illud hʒ locũ
in illis q religionẽ ingrediunṫ:vt pʒ ex no.c.lʒ.de regulari.⁊.c.
due ſunt inquit leges.xix.q.ij.⁊ ſic nõ videṫ illud habere locuʒ
in eo q eſt in ſeculo lʒ relinquat ad pias cauſas. ⁊ aduerte etiaʒ
q2 lʒ Ang.videaṫ velle q̃ debeanṫ relicta ad pias cauſas ſaltẽ
ſi adeaṫ hereditas ab inteſtato illud videṫ verũ qñ eſſent repeti
ta a venietibus ab inteſtato vel eſſent relicta in codicillis nullo
a dito teſtõ ⁊ nõ ſunt repetita ab inteſtato q2 videṫ q̃ nõ valet
niſi adeaṫ hereditas ex teſtamẽto vel niſi in fraudem adireṫ ab
inteſt.p id q̃ habeṫ in ſimili de libertate.l.ij.C. ſi qs omiſ. cau.
teſta. Id aũt q̃ ſupius dictũ eſt tenẽdo q̃ legata ad pias cãs
nõ valeãt hẽditate nõ adita tñ ad inſtar libertatũ põt eis ſub
ueniri vt addicanṫ bona cã ipſoꝝ legatoꝝ ad pias cauſas ꝯſer
uãdoꝝ.ſatis videṫ pcedere ⁊ tutius eſt practicare dictã vĩ quã
iplorare officiũ iudicis p ipſis legatis cũ cõmunis opi. videaṫ
in hoc cõſonare. Nec ob.l.hereditas.§.fi.quã Bald.allegat:q2
potius facit ꝯ.nã loquiṫ ibi qñ heres q erat iuſſus facere monu
mentũ adiuit hereditatẽ ſed negligebat iplere teſtatoris prece
ptũ q̃ caſu dicit ipm poſſe cogi officio iudicis. Et predicta pce
dunt niſi ex forma ſtatuti vel de ꝯſuetudine ſeruareṫ opi. Bal.
in loco in quo peteret legatũ ipſum ad pias cauſas.nã tũc poſ
ſet pcedere opi. Bal.p no.in.l.oẽs populi.de iuſti.⁊ iur.⁊.l. mi
nime.ff.de legibus.⁊.c.cum dilectus.extra de cõſue. Nec ob. p̃
dictis inquãtũ dixi q̃ hereditate nõ adita de iure nõ debetur
legata ad pias cauſas id q̃ Bar.tãgit in.l.eã quã.C.de fideic.
⁊ in auṫ.ſʒ cũ teſtator.C. ad legẽ fal.vbi p parte illa que habet
q̃ debeãtur.allegat id q̃ habeṫ in.§.ſi ħo expreſſim.in auṫ.de
de here.⁊ falci.⁊ in dicta auṫ.ſʒ cũ teſtator.vbi vĩ pbari q̃ ſi te
ſtator expreſſe phibuit falcidiã detrahi. ſi heres reſtitueret he
reditatẽ nihilominus debeanṫ legata q2 hẽditas trãſit cũ one
re legatoꝝ ad pſonas noĩatas in auṫ.hoc amplius.C.de fideic.
⁊ ſic videṫ q̃ cũ p legẽ phibeaṫ falcidiã detrahi de relictis ad
pias cauſas.in auṫ.ſimiliter.C.ad legẽ falci.eadẽ ratione ſi he
res repudiat hereditatẽ videṫ q̃ debeãtur legata ⁊ trãſeat he
reditas cũ onere legatoꝝ ad pſonas nominatas in.d.auṫ. hoc
amplius. Nã põt dupliciter reſponderi.primo q̃ nõ diciṫ in.d.
§.ſi vero expreſſim.nec in.d.auṫ.ſed cũ teſtator.legata deberi ſi
heres repudiet hereditatẽ:ſed bene dicit q̃ ſi heres non implet
voluntatẽ defuncti qñ expreſſe phibuit falcidiã intelligo quia
nõ ſoluit legata integra tunc habet locũ q̃ ibi diciṫ vt trãſeat
hereditas ad pſonas ſupradictas.⁊ hoc ſatis innuit ex lrã duʒ
dicit ſi heres nõ implet.⁊ ſic innuit q̃ erat heres.⁊ p cõſequẽs
hereditatẽ adiuerat ſed nõ implebat volũtatẽ defuncti ſicut ẽt
in ſimili cõtingit in.d.auṫ.ħ amplius.q2 poſtq̃ adiuerat nõ im
terpellabat volũtatẽ teſtantis. ¶ Uel ſcđo põt dici q̃ etiã da
to q̃ diceretur in dicto caſu quãdo expreſſe probibita eſt falci
dia legata deberi hereditate repudiata tamẽ cum ille caſus ſit
exorbitãs a regulis iuris vt pʒ in.l.i.§.in nouiſſimo.C. de cad.
tol.non vere videntur trahendus ad aliuʒ caſum in quo teſta
tor non probibuit falcidiam. lʒ lex aliter probibeat. nã magis
videṫ eſſe fauenduʒ expreſſe voluntati teſtantis quã voluntati
cui dũtaxat ius fauet.argumẽto.l.i.C.de ſac.ſan.eccl. ¶ Item
nota q̃ nõ obſtat dicta.l.i.inquãtum dicit q̃ liber dʒ eſſe ſtilus
quãdo aliquid relinquitur eccleſie ⁊ ſic pie cauſe. ⁊ p cõſequẽs
vĩ q̃ debeat eſſe liber a ſolẽnitatibus iuris:⁊ ſic videṫ nõ requi
ri aditio:q2 reſpõdeo q̃ liber dʒ eſſet ſtilus ſupple volũtatis te
ſtantis.ſ.vallate iuris ſolẽnitate vt expreſſe pbaṫ in.l.generali.
eo.ti. Nec ob.ſi dicaṫ q̃ ex teſtamẽto militis videãtur deberi re
licta hereditate nõ adita p.l.miles.ita.§.fi.⁊.l.in fraudẽ.§.fi.de
teſta.mili.q2 ibi hoc nõ probaṫ ſed dicitur q̃ valet ſubſtitutio
pupillaris facta p militẽ in eius teſtamẽto:licet ex eo nõ adeaṫ
hereditas.⁊ hoc iõ q2 potuit pupillo pupillariter ſubſtituere:lʒ
ſibi militi ipſe miles nõ feciſſet teſtamẽtũ. nõ aũt dicitur legata
deberi hereditate nõ adita.imo vĩ probari oppoſitũ p locum a
ſpeciali in.l.neqʒ enim.§.fi.de teſta.mili.vbi eſt ſpẽle in caſu iſto
q̃ vbi nõ adeaṫ hereditas ex teſtamẽto militis tamẽ debeatur
libertas ⁊ hereditas p fideicomiſſum relicta.⁊ eſt ibi maior ſpe
cialitas q2 fideicõmiſſaria hereditas trahiṫ ad directum vt ibi
pʒ ⁊ ſic nõ videṫ bene iure pbari q̃ debeantur legata ad pias
cauſas in teſtamẽto militis hereditate nõ adita:ſed poti⁹ oppo
ſitũ p.l.neqʒ enim.§.fi.p auṫ. a ſpeciali. Nec ſimiliter videṫ bñ
pbari poſſe q̃ de iure debeãtur legata ad pias cauſas heredita
te non adita:lʒ dicta opi.ſit valde equa. ¶ Et ppter predicta
ipſemet Bar.in.d.l. eam quã. forte dixit tutius eſſe q̃ petanṫ
addici bona cã ſeruandorũ legatorũ ſicut põt peti cã cõſeruan
darũ libertatũ. Et nota etiã q̃ aliqui dicũt Spe. nõ tenere le
gata deberi ad pias cauſas hereditate nõ adita:⁊ ſic allegat eũ
Bar.in.d.l.eã quã.⁊ dicit hoc tenere in titu.de teſta.§.i.ver.po
ne aliquis.vbi expreſſe hoc nõ dicit:ſed forte voluit allegare in
quantum ibi videtur dicere libertates deberi hereditate nõ adi
ta.Et ipſe idem Bar.in.l.i.de ſacroſan.eccl.in lec.dicit quod li
cet Speculã.in titulo de inſtru.edic.§.nunc aliqua. verſicu. ſed
pone

ponit qđ ex eodē teſtamento ec. videatur ponere opi. ⁊ nihil fir mare. ſi ſcdm eū vř inclinare qđ debeanť. ſed re vera ibi aliqua liter inepte fuit locutus ipe. vt ibi dicit Jo. an. in addi. vnde ali qui etiam allegant ipſum velle legata non deberi.

Si quis ſuū. Sublata cauſa viuo teſtatore per quā conditio vni rei adiecta alteri intelligiť repetita ceſſat repet. tio ꝯditione pēdente. Sec⁹ ſi tpe quo tolliť prior cā cōditio iā eſſet defecta. h. d. Et primo loquiť qñ ſeruus eſt inſtitutus pure ⁊ libertas data ſub ꝯditione. ſcdo qñ libertas dať ſeruo ſub ꝯditione ⁊ eidē dať legatū pure. ſcba ibi in ver. igiť. ¶ In tex. ibi ⁊ cōſtitutū. i. valuit ⁊ valet inſtitu
9 no. ⁊ q̄ ſit rō tangiť cū gl. prima hui⁹. §. ¶ † No. ex tex. qđ illud qđ eſt extinctū nō recōciliaľ lʒ illud qđ pendet poſſet purificari
10 ſʒ Bal. ⁊ Ang. ¶ † No. qđ diſpoſitio fundit⁹ euacuata ꝑpter aliqđ cōtingēs nō recōciliaľ lʒ ceſſet defect⁹ ꝑpter q̄ nō valuerit diſpoſitio. ⁊ ratio eſt qꝛ illud q̄ emanauit diſpoſitionem traxit originē a facto defuncti. alias eſſet ſecus ꝑ id qđ habeť in. l. poſthumus in prin. ff. ti. iij. ⁊ ideo hic nō recōualeſcit niſi fuerit ꝑ̄mitiua diſpoſitio confirmata. l. qui liberis. § ex teſtamēto. ff. de ſec. tab. ¶ Not. ēt q̄ vbi ꝑ teſtatorē alienať ſeru⁹ cui reliquerat libertatē vř tacite illā reuocare ⁊ rō eſt qꝛ ſeruo alieno nō ꝑt dari libertas. l. ſi alienū. ff. eo. ⁊ no. ff. eo. l. ſed ⁊ ſi cōditioni. §. fi. ⁊ ſic deuenit res facto teſtatoris ad caſum a quo incipere nō poſſit adeo ꝑ hoc vř tacite penitere ⁊ reuocare ipſam libertatē. facit l. qꝛ in tū. ff. ad legē aql. Licet aūt qñ ſeruus eſt inſtitutus cū libertate. ⁊ ſic data erit libertas ⁊ hereditas ꝑ alienationeʒ factā per teſtan. videaľ reuocari libertas ꝑpter rōnē quā ſupra dixi nō tñ bene videť reuocari inſtitutio nec datio hereditatis. propterea qꝛ ſeruus alien⁹ pōt inſtitui ⁊ ſic nō deuenit tūc facto teſtatoris inſtitutio ſeu datio hereditatis ad caſum a quo nō poſſit incipere. Jdeo merito nō vitiaľ inſtō lʒ vitieť libertas. ⁊ iſta eſt rō huius tex. in prīo rñſo. Nec ob. p̄dictis q̄ habeť. l. ſi ita. §. regula. ff. de lib. ⁊ poſthu. vbi pʒ q̄ qñ ſimul daľ hereditas ⁊ libertas in teſtō nō pōt vnū ſine alio a ſimi qꝛ illud ꝓcedit qñ ſolus interueniret verbalis a ꝺēptio. Secus qñ interueniat tacita a ꝺēptio ꝑ actū facti. Ut cōtingit qñ fit alienatio ipſius ſerui vt dictū eſt. Predicta ꝓcedūt vt hic tangiť in litera qñ alienatio fuit facta pēdente ꝯditiōe. ſed vbi fuit alienatio ſerui poſtq̄ deficit ꝯditio adiecta libertati. tūc iſto caſu non valet libertas nec inſtitutio nec recōualeſcit ꝑ alienationē ipſa inſtitutio. ⁊ eſt rō qꝛ ex quo data erat libertas ſub ꝯdōne intelligebaľ tacite inſtitutus ſub ꝯdōne eadē. vñ ſi ꝯtingit ꝯditionē libertatis deficere vitiaľ libertas. ſilr ēt inſtitutio ex quo deficit ꝯditio q̄ ipſi inſtitutiōi tacite intelligebaľ adiecta. ⁊ rō lʒ poſtea alieneť ſeru⁹ nō tñ recōualeſcit relictū libertatis qꝛ nō pōt ſeruo alieno libertas dari aut relinqui. Jtē nō recōualeſcit inſtitutio qꝛ lʒ illa poſſet fieri de ſeruo alieno tñ ex quo eſt extincta ⁊ facta inutilis facto teſtatoris nō recōualeſcit niſi apparet de nouo iudicio volūtatis teſtātis volētis ipſaʒ inſtitutionē cōualeſcere ꝑ id qđ habeť. l. qui liberis. § ex teſtō. ff. de ſecū. tab. ⁊ ſic nō recōualeſcit hoc caſu inſtō que erat inutilis lʒ ceſſare videaľ impedimētū ex eo qꝛ facta fuit inutilis facto teſtātis q̄ appoſuit ꝯditionē libertati q̄ tacite intelligebaľ repetita in inſtitutione. Secus qñ ſine facto teſtātis vitiaľ iſtitutio in eius vita qꝛ tūc interdū recōualeſcit ceſſante ipedimēto i vita teſtātis. l. poſthum⁹. ff. ti. ij. ⁊ ꝑ hoc habes rōnē contrarius tex. ¶ In glo. i. §. huius ꝑ cōdōnis defectū. Attēde qꝛ iſta verba q̄ fuerūt Roge. ſunt obſcura. Jdeo vt intelligas poſſes apoſtillare gl. hoc mō dū dicit ꝑ ꝯdōnē ſupple appoſitā libertati. ⁊ dū dicit per defectū ſupple q̄ per alienationē factā de ſeruo cōtingit. nō aūt intelligas q̄ vere defecerit prīa cōdō: qꝛ in hoc. primo reſponſo pēdebat conditio vt pʒ ex litera. Jdeo autē vř deficere ꝯdō ꝑ alienationē ſerui: qꝛ teſtator videť penituiſſe de relicto libertatis ⁊ illā reuocaſſe cum libertas nō poſſit dari ſeruo alieno ⁊ illam tacite reuocare vt ſuperius dictū eſt. ⁊ ꝯſr voluit cōditionē appoſitā libertati haberi ꝑ defecta alienādo ipſum ſeruū. ⁊ hoc eſt qđ voluit Rogerius. ⁊ dū gl. ſubdit ſub qua in
11 tellige cōditione adiecta libertati. ¶ † In ea. glo. ibi qꝛ vere nō eſt cōditio. nota bene q̄ ꝯdō que tacite ſubintelligiť nō vř eſſe vera conditio. ⁊ iſta eſt rō quare nō ipedit trāſmiſſionē. l. conditiones q̄ extrinſecus. ff. de cōdi. ⁊ demō. Aduerte tñ qꝛ lʒ tacita cōditio nō ipediat trāſmiſſionē tñ impedit obligationē ōm ſicut expreſſa. vt eſt gl. no. in. l. itē qꝛ. ff. de pac. ¶ In ea. gl. ibi alias ſi eſſet vera cōditio. no. ſm Ang. ⁊ gl. diligēter q̄ ſi conditio expreſſe appoſita libertati expreſſe fuiſſet ēt appoſita in inſtitutione. ⁊ ſeruus alienaretur pēdente ꝯditione. ⁊ ꝑ hoc extingueretur relictū libertatis non tamen extingueretur inſtitutio ex quo in ea eſſet expreſſa conditio. ⁊ ideo quo ad inſtitutionē expectabiť an eueniat conditio etiā ſeruo alienato. Quia ſi eueniat iuſſu emptoris poterit adire ſicut pōt qñ pendente cōditione alienatur ſeruus. qđ tene menti. Nā ſm predicta apparet aliud eſſe qñ cōditio adiecta libertati intelligiť tacite repetita in inſtitutiōe. et aliud qñ expſſe ēt fuit adiecta inſtitutiōi. Nā primo caſu ſi alienat ſeruus cōditione pendēte intelligiť reuocata libertas ⁊ conſequēter coditio illa adiecta ⁊ per coſequens etiā intelligiť reuocata de inſtitutione: ⁊ ſic remanet tūc inſtitutio pura nec erit neceſſe expectari euentū cōditionis: ſecus aūt eſt in ſecūdo caſu: qꝛ tūc reſpectu inſtitutionis expectabiť cōditio ex quo illi expreſſe fuit adiecta. ¶ In gl. in ver. defectā conditionē. ibi ad inſtar ſolā libertatē ſupple nō aūt inſtitutionē qꝛ nō eſt eadē ratio vt dixi
12 ante gl. ¶ † In glo. in ver. inutilis ibi hodie ſecus: ſupple quia pōt inſtitui hodie ſeruus ſimplr non facta mentione libertatis: non aūt intelligas gl. velle qđ hodie iſte tex. ſit correctus: quia imo etiā hodie procederet tñ illud qđ dicitur qđ vbi ſeruus inſtituitur ſimpliciter eoipſo videtur ſibi data libertas illud procedit quando de libertate nulla eſt expreſſa facta mētio in teſtamento alias ſi facta ſit mētio vt hic fuit no habet locū illa. l. quidam alleg. in gl. vt no. gl. in p̄ce. §. ⁊ ſic no habet locū in iſto. §. vbi fuit facta expreſſa mētio libertatis. ¶ In gl. in ver. extincta in fi. dic q̄ vbi legatū inualidatur ante mortem teſtātis de illo nō eſt vlterius tractandū. Sed vbi non eſt inualidatū ante tpa mortis. tūc inſpicim⁹ tpa mortis teſtātis quo ad ceſſionē dici legati. l. j. §. cū igitur. ⁊ §. in nouiſſimo. C. de cadu. tol. ¶ In gl. decedit. ibi quaſi tacite. ſupple legatū q̄ eſt infra. Et qđ ſequiť a ſeruo acqrendo. i. acquirendū ꝑ ipſum ſeruū exiſtentē ſeruū. Et qđ ſubdit libertatis ꝯditione adiecta: ſupple q̄ adimpleta nō fuit ſed deficit: ⁊ i effectu voluit Roge. obitare ꝑ verba poſita i hoc prin. gl. illud qđ in effectu ſequiť in ver. vel ſic. Jdeo tene illā expoſitionē. ¶ Ultimo induciť ille. §. ꝑ bar. qꝛ ſi inſtitutio ſit facta ſub coditione que etiā tacite intelligiť repetita in legatis. l. ſi tutio. §. fi. ⁊ l. ſi dies. §. fi. ff. qñ dies leg. ce. ſi ꝯtingat viuo teſtatore vitiari inſtitutionē ꝑpter defectū p̄teritionis vel exheredationis qđ tūc qꝛ intelligeť vitiata inſtitutio ⁊ ꝯſequenter cōditio illi inſtitutioni adiecta remanent legata pura q̄ cōfirmanť per auť. ex cā. ⁊ pure debebunť lʒ pēdeat cōditio adiecta inſtitutioni. Jdē puto lʒ ipſe nō dicat ſi pēdēte cōditiōe inſtitutiōis poſt mortē teſtātis vitieť inſtitutio forte ꝑpter natiuitatē poſthumi preteriti qꝛ eadē videť eſſe ratio. Sec⁹ videť ſi ante natiuitatem poſthumi defeciſſet cōditio adiecta inſtitutioni: qꝛ tūc teſtamentum fuiſſet inualidatū propter defectū heredis: qꝛ nō potuiſſet ex illo eſſe heres ex quo defeciſſet coditio adiecta inſtitutioni et ideo qꝛ fuiſſet nullū nō potuiſſet ꝑ natiuitatē poſthumi ſuperuenientē poſt defectū cōditionis rūpi. l. nā ⁊ ſi. §. rūpendo. ff. ti. ij. ⁊ ſic cū nō rūpereť teſtm̄ ex cauſa preteritionis vel exheredationis. Sed ex alia cauſa nō haberet locū auť. ex cauſa. facit ad predicta qđ no. in. d. auť. ⁊ qđ no. ꝑ Bar. in. l. peculiū. ff. de lega.

Habeſt partē. Quicquid poſt venditionē vēditor acqrit mediāte ſeruo vendito reſtituit emptori vel eius heredi. h. d. vel magis ad literā ſcdʒ Ang. ſi emptor ſerui ipſum ſeruum heredē ex parte inſtituat antiq̄ ſibi tradaľ: ⁊ iuſſu vēditoris adeat totū qđ eſt ſibi acquiſitū ex ſerui aditione coheredi ſerui dʒ reſtitui. h. d. cū. l. ſeq. ¶ No. qđ dictū eſt in ſummario. ⁊ dicit hic Ang. qđ nō credit hāc. l. eſſe correctā ꝑ iura noua: qꝛ illa loquunť qñ ſeru⁹ qui eſt in dominio teſtatoris tpe inſtitutiōis inſtituiť ſimplr: quo caſu videť libertas ſeruo legata: ſʒ hic loquitur qñ tpe teſtamēti inſtituiť ſimplr q̄ nō eſt ſeruus teſtatoris lʒ eſſet teſtatori debit⁹: ⁊ hʒ teſtator ius pſonale ad illū in ſuū dominiū deducēdū: qđ tene menti. ¶ In gl. ſi. legis idē ibi ⁊ traditus quaſi velit qđ ſicut ſi ſeruus eſſet diſtractus ⁊ traditus nihil potuiſſet queri ipſi venditori. Sed fuiſſet queſitū ipſi emptori ſi qđ ſeruus acqreret vel ei⁹ hereditas ſi poſt diſtractionē ſeu venditionē ⁊ ante traditionē ſerui aliqđ acquiraľ vēditori ꝑ ſeruū totū debet reſtitui emptori vel eius heredi qꝛ omne cōmodū et incōmodū prouenies ex re vēdita poſt vēditionē perfectā licet nō ſit facta traditio ſpectare dʒ ad ipſum emptorē. l. i. ⁊ l. neceſſario. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei vē. ⁊ ideo nō mirū ſi totū hic debet reſtitui heredi emptoris. ¶ In ea. glo. ibi reſpondeo cōtemplatiōe ſerui. No. bene ex gl. qđ vbi ſeru⁹ ſimplr inſtituiť p̄ſumiť in dubio inſtitui coꝛ̄eplatiōe ipſi⁹ ſerui. facit q̄ no. i. l. aditio. ff. de acq. hert. quo no. ꝑ glo in. l. ſi ſeruo. ff. de iure delibe. ¶ In ea. gl. ibi l. ſi qs cū. Dicit ang. hic qđ illa. l. modicū facit: vnde dicit aliter poſſe ſolui contrariū: vʒ qđ ideo inſtitutus ꝑ parte hic hʒ totū lʒ coheres adiuerit partē ſuā qꝛ hic contūgiť natura ſucceſſiōis cū natura ꝯtract⁹: ⁊ ſic nō ſum⁹ in ſimplici iure accreſcēdi q̄ nō habet locū poſt agnitā hereditatē per coheredē. facit. l. poſt aditā. C. de impu. ⁊ alijs ſubſti. ⁊ idē in effectu voluit hic bal. ⁊ poteſt etiā dicere qđ inſtitutio facta de ſuo hic nō pōt eſſe ſibi vtilis qꝛ non habet libertatē nec etiā debet eſſe vtilis vēditori qꝛ nō dʒ habere cōmodū ex eo qđ acquiriť poſt venditionē perfectā propter occaſionē rei vēdite lʒ nō ſit facta traditio vt ſuperi⁹ dictū eſt. Jdeo nō mirū ſi totū pōt reſtitui heredi emptoris. ¶ In ea. gl. ibi inſtituiſſet ſine libertate quo caſu ſcdm iſta iura nō tenebat iſtitutio: ⁊ ſic coheres ſibi dat⁹ ꝑ ius accreſcēdi habuiſſet totum. Sed hodie tpe teſtamēti ſi ſeruus eſſet proprius teſtātis: ⁊

inſtitueret eũ ꝓ dimidia ⁊ ꝓ alia dimidia daret coheredẽ tunc ſeru⁹ eẽt liber ⁊ hẽs ꝓ dimidia.l.fe.C.de neceſ.ſer.ſʒ ſi ſeruus nõ eſſet teſtatoris ſʒ eſſet ſibi debit⁹ vt erat ĩ caſu iſto tũc ſʒ eẽt inſtitut⁹ ꝓ parte nõ haberet hodie libertatẽ ſʒ ſtãdũ eſſet iſtis legib⁹ q̃ ĩ caſu nõ reperiunt̃ correcte vt dixi ſuperi⁹ poſt ang. ſʒ glo.hic aliqualiter videat̃ innuiſſe ↄtrariũ.ſed nõ bene ĩ volnit q: legũ correctio eſt euitanda per.l.ꝓcipimus.C.de app.

Summarium.

1 Contradictorie quando poſſint ſimul eſſe vere.
2 Conflictus rationum quando eſſe dicatur.
3 Inſtitutio non extinguitur per ſtatus mutationem.
4 Imperator poteſt in cauſa propria iudicare.
2 Falſum neſciri poteſt.
6 Teſtis de his que conſiſtunt in animo nõ debet interrogari.
7 Inſtitutio nulla eſt quando teſtator errauit in cõditiõe ꝑſone.
8 Monachus plura ſimilia habet cum filio q̃ cum ſeruo.
9 Filius non ſibi ſed patri querit.
10 Ius cõmune refertur iuri ſpeciali.
11 Datio ſubſtituti vulgaris tollit exiſtentiam ſui heredis.
12 Caſus voluntarius non comprehenditur ſub caſu impotentie.

Si paterfa.titiũ. Iſta eſt ſatis bona lex ⁊ diuidit̃ ſm Bald.⁊ ang.in quatuor partes.nã p̃mo ponit̃ thema ⁊ q̃õ.ſcd̃o q̃dã diſtinctis ex rat.ocinatio.tertio quenit decĩſio.quarto deciſionis ꝓbatio ꝑ exẽplũ.ſcd̃a ibi põt dici.tertia ibi ig.f.quarta ibi in.l.ex hac lege.Sʒ tu poteſ dicere q̃ in ſcd̃o ponit̃ deciſio q̃ſiti in nube ⁊ quedã diſtinctio ex qua infert ad deciſionẽ ĩ ſpecie cũ illa diſtinctio nõ vĩ bene poſſe adaptari ad caſũ q̃ſitũ.⁊ breuiter intẽdit hoc in ſumma ſm Old.Cy.Bar.⁊ Bal.⁊ cõiter doc.Propter repugnãtiã iuris ⁊ rõnis admittit̃ cõcurſus inſtituti ⁊ ſubſtituti vulgaris. h.d.Uel ſic ſm ang.ꝓpter ↄflictũ ⁊ repugnãtiã regularũ atq; rõnũ ↄcurſus admittunt̃ inſtituti.⁊ ſubſtituti vulgaris.h.d.⁊ de materia huius.l.hr̃ hic ⁊.l.cũ ꝓponas.C.e.⁊.§.fi.inſti.de vul. ſubſti.⁊ alibi nõ vĩ haberi ĩ tex.¶ In tex.ibi neq; ipſe heres erit ſupple ad ſuũ cõmoduʒ mutata.ſ.eius conditione.vt q: de ſeruo ſit factus liber ante aditã hr̃ditatẽ.¶ Itẽ ibi neq; aliũ heredẽ fecerit.ſupple nõ mutata cõditione ei⁹ de ſeruitute in libertatẽ.⁊ ſic in effectu q̃ñ inſtituit̃ ſeruus ſciẽter a teſtatore ſi datur ei ſubſtitutus vulgaris illa verba ſi heres non erit.intelligunt̃ in effectu ſi hr̃s nõ erit.ſ.ad ſui vtilitatẽ vel mutata cõditione de ſeruitute in libertatẽ vel aliũ hr̃dẽ nõ fecerit nõ mutata dicta cõditione.Sʒ in libero inſtituto illa verba ſi heres nõ erit intelligunt̃ ſi heres nõ erit ad ſui vtil.tatẽ.vel ↄditione mutata aliũ heredẽ non fecerit.itẽ ibi deducti fuerint.ſupple ⁊ ẽt ad eos q dederũt ſe ad arrogandũ vel ingreſſi fuerint monaſteriũ.facit q̃ habet̃.l.ſi adoptauero.ff.de ꝓca.⁊ inſti.de acq̃ſitiõe ꝑ arrog.⁊ in.c.in preſentia.extra de ꝓba.⁊.l.fi.C.de epiſ.⁊ cler. ¶ Itẽ ibi igit̃ vult inferre ex ſupradictis ĩ modo.q̃ dictũ eſt de ſignificatiõe iſtorũ verboꝝ ſi heres nõ erit q̃ñ teſtator nõ errauit tali ſignificatũ nõ vĩ bene poſſe habere locũ q̃ñ teſtator errauit.⁊ ideo infert q̃ in caſu in quo teſtator errat ſeruari dʒ
1 illud q̃ hic dʒ in ĩ ver.igit̃.cũ.l.ſeq.¶ † Nota p̃mo ſm Bal. q̃ hic vĩ probari q̃ due cõtradictorie iterdũ pñt eſſe ſimul vere ⁊ ſimul actualiter cõcurrere vt vĩ ↄtingere ĩ caſu hui⁹ legis. nã heredẽ eſſe ⁊ nõ eſſe ſunt ↄtradictoria.⁊ tñ ĩ caſu hui⁹ legis vĩr verificari ſimul ⁊ ſemel actualiter ↄcurrere ſʒ hoc nõ ↄtingat reſpectu eiuſdẽ partis hereditatis.ſed reſpectu diuerſe partis.¶ Itẽ no.q̃ñ opi.ↄdicit veritati.⁊ ſic ex vna parte eſt opi. ex alia ꝟitas ſi ſum⁹ ĩ actu vbi dubitat̃ de volũtate diſponentis tũc ꝑ repugnãtiã nõ iudicat̃ ĩ totũ ſm ꝟitatẽ nec in totũ ſm
2 opi.ſʒ ĩ ptẽ ꝑ ꝟitate ⁊ ĩ ptẽ ꝑ opi.¶ † No.q̃ q̃ñ rõnes ſunt hic inde diſſolubiles ita q̃ vna nõ expugnat aliã.tũc dʒ eſſe ↄflict⁹ rat.omiũ ꝓpter q̃ cõſi.tũ receditur a regula iuris.⁊ accumulant̃ quodãmodo ĩpoſſibilia ſeu indiſſolubilia ſm Bald.⁊ ſic facit ſm eũ in arg.q̃ ꝓpter nimiã difficultatẽ arbitri qõnẽ ſibi comiſſam rõne difficultatis poſſunt per modũ cõpoſitionis determinare ⁊ partes inuicem cõponere facit q̃ habet̃ ĩ.l.ĩ.ĩ pn. ff.de cõiũ.cu emã.libe.⁊ q̃ habet̃ ĩ.l.ſi de meis.§.recepiſſe.de arb.Nec ob.ꝑdictis nec huic.l.q̃ habet̃ in.l.neſennius.ff.de nego.ge.vbi vĩ reprobari via per quas deuenit̃ ad diuiſionẽ ei⁹ de quo agit̃.Cuius cõtrariũ hic dʒ q: ibi erat rõ preponderãs ⁊ potentior ꝑ vna parte.⁊ ſic vincebat rõnẽ minus potẽtẽ.Hic vero erat ↄflictus rationum quare vna alterã nõ expugnabat.
3 Ideo ſecus.¶ † No.q̃ mutatio ſtatus nõ extinguit iſtitutionem.¶ Itẽ no.optimã.l.in materia ſubſtitutiõis vulgaris q̃ interpretat̃ verba iſtius iſtitutiõis diuerſimode ſm ↄditione quã teſtator ſciebat ineſſe inſtituto vel ineſſe credebat.facit q̃ ſup̃ litera dixi:⁊ q̃ tãgit̃ cũ glo.fi.huius.l.¶ No.etiã q̃ ĩ cõm varietatẽ tẽporũ vĩ q̃nq; variari diſpoſitiõis interp̃tatio.facit q̃ habet inſti.de vul.ſubſti.§.fi.⁊.l.cum proponas.C.e.ſm

Bal.an addẽ q̃ ẽt hic interuenit variatio cõditiõis ꝑſone ⁊
4 nõ ſolũ variatio tp̃is.¶ † Ultimo no.ex.l.⁊ hoc tiberius.q̃ in cã propria imperator põt eſſe iudex.⁊ idẽ ſm Bar.vĩ dicẽdũ in quolibet nõ recognoſcẽte ſuperiorẽ eadẽ rõne.facit q̃ habetur in.l.ꝑx.ff.e.t.⁊ q̃ no.ꝑ Cyn.C.ne q̃s in ſua cã.l.ĩ.¶ In glo.ĩ ibi ⁊ ſi libertũ.⁊ pro hoc q: eadẽ eſt ratio q̃ viget q̃ñ crediderit eũ eſſe ingenuũ.⁊ ſic dʒ eſſe eadẽ iuris diſpoſitio.ar.l.illud. ff.ad legẽ aq̃l.¶ In ea.glo.ibi ignoramus q̃d ipſe credit.glo. nõ vĩ hoc bene dicere ſm Ang.⁊ videt̃ expreſſe eſſe cõtra tex. q: vĩ ſupponere q̃ apparebat teſtatorẽ crediſſe q̃ inſtitut⁹ q: re vera erat ſeruus eſſet ingenu⁹.⁊ ſic nõ vĩ ꝓcedere dictum glo.Bene tñ eſt verũ q̃ ſʒ appareat q̃ crediderit eũ ingenuũ tñ põt dubitari ⁊ ignorari q̃d ipſe voluerit tunc ſignificari ꝑ verba ſubſtitutionis vulgaris.vt tãget̃.ĩ.in glo.fi.¶ In gloſ.in
5 ver.ſcit.in fine.† No.⁊ diligẽter ex iſta gloſſella illud vulgatũ q̃ nihil ſciri põt niſi verũ.⁊ ſciẽtia ſolũ ẽ verorũ ſeu eorũ que ſunt vera proprie loquẽdo.⁊ ſic facit ſm Bal.q̃ ſi teſtis dicat q̃ de ↄtẽtis in capitulo ſcit tñ vez q̃ ſic fuit ⁊c.q̃ teſtis ꝑ hoc vĩ dicere verũ eſſe ĩ de quo deponit.Facit ad predicta q̃ habet̃ in.l.ſi poſthumus.§.fi.ff.de lib.⁊ poſthu.vbi ponit̃ q̃ñ ĩ teſtamẽto profert̃ a teſtatore verbũ ſcio.¶ In glo.fi.ibi vt ſimile eſt q̃ imperator ... ꝓ hoc facit ſm Ja.de ra.⁊ Bal.q: male dict⁹ põt dici q̃ ſibi peiorẽ partẽ eligit.vnde vulgariter dici cõſueuit chi parti non ſe ingãna ⁊ ſic veriſimile ẽ in dubio q̃ q̃s ſibi meliorẽ partẽ eligit.Et facit etiã in caſu huius.l.rõ quam ĩ.tetigit glo q: magis fieri debuit ꝓrogatiua rõne veritatis q̃ rõne opinionis.¶ In ea.gl.ibi nõ dubitabat̃ ĩ an teſtator crediderit liberũ.Glo.iſta nõ vĩ hic bñ dicere q: vt dixi ſup̃ prima glo.de hoc nõ dubitabat̃ hic.imo ꝑſupponit̃ ꝑ cõſtitiſſe q̃ teſtator crediderit liberũ ⁊ ingenuũ ipſum inſtitutũ.Ideo meli⁹ dixit in eo q̃ ſequit̃ in ver.itẽ ſi crediderit.⁊ ꝑ declaratiõe tex. ⁊ glo.poteſ ↄſiderare tres caſus quorũ aliquos tetigit gl.inſti. de vul.ſubſti.§.fi.nã aut teſtator ſciuit cõditionẽ inſtituti aut errauit in illa aut dubitabat̃ an ſciuerit vel errauerit.¶ Primo caſu clarũ eſt q̃ ſi inſtitutus erat ſeruus illa verba ſi heres nõ erit intelligunt̃ ſi heres nõ erit ꝑ ſe ⁊ ad ſuũ cõmodũ fact⁹ liber ⁊ ſic mutata ↄditiõe de ſeruitute in libertatẽ ante aditionẽ vel ſi nõ facta dicta mutatiõe aliũ heredẽ nõ fecerit.Si aũt inſtitutus fuerit liber tũc intelligunt̃ dicta verba ſi heres non erit.ſ. ꝑ ſe ad ſuũ cõmodũ vel mutata cõditione aliũ heredẽ nõ fecerit vt hic clare ꝓbat̃ in ver.nã q̃ ſcit.vſq; ad ver.igit̃.¶ Scd̃o caſu q̃ñ cõſtat teſtatorẽ erraſſe in ↄditione inſtituti.⁊ tũc cõclude q̃ ant putauit quẽ eſſe ſeruũ q erat liber tũc nõ hʒ locuʒ q̃ hic dʒ in ver.igit̃.Sʒ poterit inſtitutus adire hereditatẽ ex quo liber eſt ⁊ excluderet̃ ſubſtitutus.⁊ eſt rõ q: cum in dubio videat̃ inſtitutio facta fuiſſe cõtẽplatione inſtituti vt dixit gl.vltima.l.l.precedẽti.veriſim̃ile eſt q̃ teſtator multo forti⁹ voluit inſtitutũ habere hereditatẽ ⁊ ſibi illã acq̃rere ex quo põt ⁊ veriſimiliter multo fortius inſtituiſſet eũ ſi ſciuiſſet ⁊ crediſſet euʒ liberũ ar.l.barbarius.ff.de off.pre.⁊ bene facit q̃ habet̃ in.l.liber homo.ff.de acq.re.do.vbi ſatis vĩ probari q̃ eſt dictũ.⁊ ĩ ſatis videt̃ tenere glo.l.d.§.fi.inſti.de vulg.ſubſti.⁊ ſequit̃ hic Bar.ſʒ Jac.de are.dicit ſeruãdũ eſſe q̃ hic dʒ in ꝟ.igit̃.ex quo teſtator errauerat in cõditione inſtituti.ſʒ verior videt̃ eſſe opi. glo.⁊ bar.ꝑ rõnes ſuperi⁹ dictas.Aut ecõ teſtator putauit eſſe liberũ inſtitutũ heredẽ q: re vera erat ſeruus.⁊ tũc dʒ diſtingui vt glo.hic dixit.q̃ aut ↄſtat de mẽte teſtãtis q̃d voluerit ſignificari ꝑ hec verba ſi heres nõ erit.nã tũc ſtandũ eſt voluntati teſtantis.vt dixit glo.⁊ ꝓbat̃ in.l.cũ ꝓponas.C.eo.aut non eſt certũ q̃d ſenſerit teſtator ꝑ verba ꝑdicta ſi heres nõ erit ſed dubitat̃:⁊ tũc hʒ locũ q̃ hic dʒ in ver.igitur.⁊.l.ſeq.in.d.§.fi.tertio caſu q̃ñ dubitat̃ an teſtator errauit in cõditiõe inſtituti vel nõ.dic q̃ iſtud ↄſiſtit in animo teſtatoris ⁊ ea q̃ in aĩo ↄſiſtũt difficiliter pñt ꝓbari vt dixit glo.inſti.ff act.§.alie.vnde nõ põt ꝓbari niſi ex circũſtãtiis ſeu ꝑ aliq̃ mediũ extrinſecũ propter q̃ appareat de aĩo ⁊ mẽte teſtãtis.ꝑ id q̃ habet̃ in.l.labeo.§. tubero.de ſupel.leg.⁊.§.pp̃onũ.inſti.de re.diu.Un dixit bal.
6 q: ĩ teſtis nõ dʒ interrogari de his q̃ cõſiſtũt ĩ aĩo vt voluit In no.in.c.ſup ĩ.extra de renũ.nã talia nõ poſſũt bñ ſciri ꝑ teſtes ſʒ ex act.b⁹ extrinſecis cadẽtib⁹ in ſenſuʒ teſtis poſſent deponere.⁊ attende q: bal.nõ vĩ hoc bñ declarare q̃ñ.ſ.dubitat̃ an errauerit vel nõ.vñ poteſ dicere q̃ in dubio nõ ꝑſumit̃ erraſſe q: in dubio nõ dʒ ꝑſumi error niſi alleget̃ ⁊ probet̃ per no.in.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.§.idẽ pollionĩ.ff.de adult.⁊ ibi etiã ꝑ bar. Fateor tñ q̃ ex circũſtantiis interdũ error allegatus põt ꝓbari vt ibi colligit̃.⁊ facit q̃ no.Bar.l.ĩ.ff.de cõfeſ.⁊.l.cuʒ q̃d.ff. ſi cer.pe.⁊ facit ẽt q̃ habet̃ ĩ.l.error.C.de iur.⁊ fac.igno.ꝑdicta puto eſſe ꝟa ĩ iure ⁊ ꝓcedere ſʒ Bal.hic dixerit q̃ q̃ñ teſtator errauit eũ excludit̃ ſubſtitut⁹:ſʒ q̃ñ dubitat̃ an errauerit tũc habeat locũ ꝟ.igit̃.Sʒ certe dictũ ſuũ p̃mũ ẽ ↄ iſtã.l.⁊ ĩ ſcd̃o nõ vĩ ẽt bñ dicere q: ĩ dubio nõ dʒ ꝑſumi error vt ſuperi⁹ dixi
7 niſi alleget̃ ⁊ ꝓbet̃.¶ † Extra gl.põt opponi q̃ iſtitutio dʒ eſſe nulla

nulla qñ teſtator errauit in conditione perſone.l. ſi pater.C.eo. Solue q᷑ vbi fuit error in filiatione q̃ pſumit eſſe cauſa finalis inſtõnis vt etiã ibi tãgit gl.ideo ſi eſt falſa vitiat̃ inſto. Sed hic fuit error in alia cõditione perſone inſtituti ꝛ nõ h̃ȝ vitiare inſtitutionẽ:nã inſtitutio preſumit̃ fieri ꝓpter aliq᷑ meritũ ſicut et legatũ.l.nec adiecit.ff.pro ſocio.q᷑ meritũ erga teſtantẽ põt fieri per ſeruũ liberũ:ꝛ in dubio preſumit̃ etiã q᷑ eſſe meritus erga teſtãtẽ ſi aliud nõ appareat.l.cũ pater.§.rogo.de leg.ij.ideo nõ vitiat̃ inſtõ:ſed h̃ȝ locũ q᷑ hic dr̃.facit ꝓ differẽtia predicta q᷑ habet̃.l.tutor petit᷒.§.j.ff.de excu.tu.ꝛ.l.iuſto.ff.de vſuca. ¶ Secũdo põt opponi q᷑ nõ debeat admitti ꝯcurſus inſtituti ꝛ ſubſtituti.l.cũ teſta.in pñn.ff.eo. Sed dic illud verũ regulariter:ſed fallit in caſu iſto ꝓpter perplexitatẽ ꝛ repugnãtiã regularum. ¶ Ulterius ꝓ declaratione iſtius.l.eſt videndũ de aliquib᷒ primo qd ſi ſeruus ſit inſtitut᷒ ꝛ nolit adire iuſſu dñi:q᷑ poſſet contingere etiã ſi miles eſſet excõiatus.l.cũ proponas.C.e. qd erit tũc de hereditate. Dic q᷑ ad inſtãtiã venietis ab inteſtato poterit ſtatui terminus intra quẽ adeat̃ vel habeat̃ pro repudiãte.l. quãdiu.la.iij.ff.de acq.here. Si aũt nõ ſtatuat̃ termin᷒ interim iacet hereditas:ꝛ ſi cõtingeret interim ſeruũ fieri liberum poſſet hereditatẽ ꝓ ſe adire. Si aũt decederet ſeru᷒ hereditate nõ adita tũc dñs eſt excluſus ab hereditate q̃ veniet ad ſubſtitutũ vel ad venietes ab inteſtato ſi nõ h̃ȝ ſubſtitutũ ſuppie vl̃ coheredẽ q꞉ ſi haberet coheredẽ ꝛ nõ ſubſtitutũ veniret ad coheredẽ.l.j. C.qñ nõ pe.par. Scd̃o iuxta hoc eſt vidẽdũ qd in filiofa.inſtituto dic ſcd̃m illa tpa idẽ erat dicẽdũ ꝙ in ſeruo inſtituto q꞉ nõ poterat hereditatẽ adire niſi precedẽte iuſſu patris.l. ſi q̃s mihi.§. iuſſum.ff.de acq.here. Sed hodie põt adire etiã ſine cõſenſu patris:ꝛ ſi pater cõſentit habebit vſumfructũ ꝛ filius proprietatẽ alias ſi nõ ꝯſentiret fili᷒ habebit proprietatẽ ꝛ vſumfructũ.l.fi. in prin.C.de bo.que lib. Si aũt fili᷒ repudiat hereditatẽ tũc pater põt illã habere ſi ipſam vult perinde ac ſi fuiſſet inſtitut᷒ per l.fi.in prin.C.de bo.q̃ lib.q᷑ eſt valde mirandũ ꝛ notãdũ:ſi aũt filius interim nõ adita nec repudiata hereditate decederet tũc videt̃ q᷑ ſi intra tpa datũ ad deliberãdũ ſeu intra annum a die ſciẽtie delate hereditatis trãſmitteret ius deliberandi ad ſuũ q̃ eſſet ſibi hr̃s ꝛ ſic ad patrẽ ſuũ. Si aũt morit̃ elapſo dicto anno tunc nihil trãſmitteret de dicta hereditate:ꝛ ſic pater eſſet excluſus ſaluo niſi filiuſfa.eſſet infans per id q᷑ habet̃ in.l.ſi infanti. C.de iur.delib.ꝛ ſic plus iuris videt̃ habere pater qñ fili᷒ repudiat ꝙ qñ morit̃ hereditate nõ adita nec repudiata:ꝛ hoc ideo q꞉ vno caſu reperit̃ expreſſa diſpoſitio.l.fauens patri in alio nõ ideo tũc ſtam᷒ in regula de qua habet̃ in.l.j.§.in nouiſſimo.C. de cad.tol. ¶ Tertio poſſet dubitari iuxta predicta qd in monacho inſtituto. Inn.in.c.cũ olim.el ſecũdo.extra de priuil.videt̃ dicere idẽ in monacho q᷑ in ſeruo ꝛ q᷑ iura loquentia in ſeruis trahẽda ſunt ad monachos.idẽ voluit Bar.i.l.j.ff.de ſtipu.ſer. facit q᷑ no.gl.in.l.cũ heredes.ff.de acqui.poſ. Alii vero dicunt monachũ eq̃paradũ filiofa.q꞉ ipſe eſt liber lȝ ſit ſub ptãte abbatis:ſic ꝛ filius liber eſt ſub ptãte patris.facit q᷑ no.in.§.illud.in auẽ.de mona.colla.j.ꝛ ſic dicẽdũ eſſet idẽ q᷑ dictũ eſt.ſ.de filio. ꝛ iſtã partẽ videt̃ de filio tenuiſſe Bar.i.l.j.in materia vulgari. ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ.d.l.fi.C.de bo.q̃ lib. Et ſic lȝ monach᷒ repudiaret tñ monaſteriũ ſeu abbas noĩe mõaſterii adire põt. Sec᷒ ſi deceſſerit hereditate nõ adita nec repudiata ſcd̃m Ang.in.d.l.j.de vulg.ꝛ pup.ꝛ etiã hic videt̃ tenere q᷑ monach᷒ ſit eq̃parãdus ſeruo ꝛ nõ filio in.d.c.cũ olim.ꝛ ꝓ hoc facit ſcd̃m eũ q꞉ nõ videt̃ oĩo bõa eq̃paratio filii ꝛ monachi:nã fili᷒ põt vẽdi a patre propter neceſſitatẽ pan.ꝯ.l.j.C.de patri.q̃ fili.di.ꝙ nõ reperit̃ in monacho. Itẽ q꞉.l.fi.C.de bo.q̃ lib.inquãtũ admittit patrẽ filiofa. repudiãte eſt correctoria iuris antiq.ideo nõ videt̃ extẽdẽda.ar. l.ꝑcipim᷒.ad fi.C.de app.ꝛ.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſo.ma. ꝛ q꞉ etiã nõ videat̃ eadẽ rõ in monacho q̃ in filio:nã q꞉ pater grauat̃ per ius nouũ vt fili᷒ poſſit adire abſq̃ patris iuſſu precedẽte quod olim facere nõ poterat vt eſt dictũ:ꝛ q꞉ nõ acq̃rit patri ꝓprietatẽ prout olim faciebat nõ ſolũ vſumfructũ in recõpẽſationẽ voluit ius nouũ q᷑ filio repudiante pr̃ poſſet adire.arg.l.cũ q̃.ff.de iureiu.ꝛ iſta opi.vr̃ verior de iure vȝ q᷑ nõ poſſit venire abbas ad hereditatẽ mona.ho repudiãte ꝑ iſte de filio:ꝛ ſic poſſet ꝑcedere opi.Ang.ſȝ alio reſpectu põt ſaluari opi.bar.q꞉ qñ monach᷒ eſt inſtitut᷒ vr̃ q᷑ abbas cũ caplo vel cõuẽtu poſſit adire ẽt nõ req̃ſita volũtate monachi inſtituti q꞉ mõach᷒ nõ h̃ȝ nolle nec velle.ſȝ oĩs volũtas ſua itelligit̃ eſſe i ptãte abbatis.xx.q.j.c.nolo.ꝛ.c.nõ dicatis.de elec.ꝛ.c.ſi religioſus.li.vj.ꝛ hoc voluit Jo. an.poſt Inn.in.c.in pñtia.extra de renũ.ꝛ ſcd̃m hoc vr̃ q᷑ nedũ monacho repudiãte ſȝ ẽt ipo mortuo anteq̃ hereditas ſit adita vel repudiata poterit abbas cũ ꝯuẽtu ſeu capitulo ſi ſibi videat̃ adire hereditatẽ ꝑ ea q̃ h̃r in.d.c.in pñtia.ꝛ ſic nõ erit ꝑ oĩa bona eq̃paratio de monacho ad ſeruũ vl̃ filiũ ſȝ quo ad q̃dã ꝑ ea q̃ ſupra dixi. In aliq̄b᷒ tñ põt eq̃parari ſeruo,nã ſicut ſeru᷒ adeũdo hereditatẽ iuſſu dñi acq̃rit hereditatẽ dño:ita ſi adeat iuſſu abbatis acq̃reret mõaſterio. Et ſicut id q᷑ dat̃ ſeruo vel illud q᷑
9 ſtipulat̃ ſeru᷒ ſimplr̃ ſibi vel dño acq̃rit̃ ipſi dño ſic illud ꝙ dabit̃ monacho vel ſtipulat̃ ſimplr̃ dari ſibi vel monaſterio acq̃ret̃ monaſterio lȝ nõ equiparet̃ ſeruo ipſe monachus ſi forte ſeruus repudiet vel nolit adire q꞉ lȝ tũc non acq̃rat̃ hereditas dño nec poſſet dñs hereditatẽ in qua ſeruus ſit inſtitutus ſine volũtate ſerui adire:tñ ſecus eſt i monacho tenẽdo opi. Jo.an.in.d. c.in pñtia.q꞉ poterit abbas noĩe monaſterii adire hereditatẽ in qua monachus eſt inſtitut᷒ lȝ monach᷒ repudiet.q᷑ tenuit ẽt Bar.l.j.ff.de vul.ꝛ pup.in quarta.q.pricipali. ¶ Circa q̃ntũ effectũ eq̃parãdo ipſuȝ filiũ de quo etiã tangit in.l.fi. in prin. C.de bo.que lib.lȝ Ang.dicat ipſum potius equiparandũ eſſe ſeruo nõ filio vt ſupra dixi.ꝛ etiã in alio nõ eq̃parabit̃ ſeruo tenẽdo opi. Jo.an.predictã:q꞉ ſolus abbas cũ cõuentu abſq̃ aliquo ꝯſenſu monachi poterit adire hereditatẽ in qua monach᷒
8 eſt.inſtitut᷒ quãuis ſit ſecus in ſeruo inſtituto. ¶ † Aduerte tñ q꞉ plura vr̃ habere ſimilia monachus cũ filio ꝙ cũ ſeruo.nã monachus liber eſt ſi erat liber tpe ingreſſus monaſterii.hinc eſt ꝙ admittit̃ ad teſtimoniũ ſicut q̃libet liber.vt in.§.cogitandũ. in auẽ.de mona.colla.j.ſecus in ſeruo q̃ regulariter non põt eſſe in iudicio nec regulariter eſſe teſtis.l.ſeruus.C.de iud.ꝛ.l.ſerui reſpõſo.ff.de teſti.ꝛ ſic in hoc poti᷒ equiparet̃ filio q̃ eſt liber ꝛ põt admitti ad teſtimoniũ. Itẽ equiparat̃ filio in alio q꞉ ſeruus põt vẽdi ꝑ dñm ſed nõ fili᷒.ꝛ ſilr̃ etiã monachus nõ põt vẽdi ꝑ abbatẽ plus tñ vr̃ vȝ q᷑ lȝ filius ꝓpter neceſſitatẽ famis põt vẽdi ꝑ patrẽ.l.fi.C.de patri.q̃ fi.di.nõ tñ monach᷒ poterit dicta de cã vẽdi cũ hoc nõ reperiat̃ iure cautũ.ꝛ voluit etiã Ang.d.l.j.ff.n. j. Itẽ equiparat̃ in alio potius filio ꝙ ſeruo:q꞉ pr̃ cogit̃ alere filiũ inopẽ.l.ſi q̃s a liberis.§.ſi vel parens.ff.de lib.agno.ꝛ ſic cogit̃ abbas alere monachũ.c.ex parte.de accu. Secus in ſeruo q꞉ nõ cogit̃ dñs ipſum alere ſed põt eũ habere ꝓ derelicto.l.fi.ff.ꝓ derelic. Itẽ attẽde q᷑ lȝ Jo.an.i.d.c.in pñtia.teneat ꝙ ſuperi᷒ dixi.ꝛ ſit ſatis equa opi.tñ forte de iure bene probat̃.q꞉ lȝ monachus non dicatur habere velle nec nolle:aliud vr̃ ideo poſſe dici q꞉ ſi nõ interueniente ꝯſenſus abbatis nihil operabit̃ ſuũ velle vel nolle.ꝛ iſtud etiã contingit in ſeruo q꞉ ſuũ velle ꝛ nolle reſpectu hereditatis qñ eſt inſtitutus ſeruus nihil operabit̃ niſi intercedat etiã volũtas ꝛ iuſſus dñi.ꝛ iõ lȝ iura dicãt q᷑ monach᷒ nõ habeat velle vel nolle. Sed potius ei᷒ volũtas cõſiſtit in ptãte abbatis:tñ nõ videt̃ neceſſario ex hoc ſequi q᷑ abbas ſolus poſſit hereditatẽ acquirere ſine volũtate monachi. ꝛ ſic vr̃ q᷑ de iure ita demũ acquirat̃ monaſterio ſi ꝑcedẽte iuſſu abbatis adeat nã tũc acquirit ẽt ſi coact᷒ adiuerit q꞉ coacta volũtas, volũtas eſt.l.ſi mulier.§.j.ff.q᷑ me.cau.ꝛ ſic vr̃ aliter nõ poſſe q̃ri hereditatẽ monaſterio.ſicut nec q̃rit̃ ꝑ ſeruũ dño.ꝛ iſtᷣ etiã tenuit ſpe. in ti.de ſta mo.§.j.ver.octauo q̃rit̃.tene tñ mẽti dictũ Joã.an. in.d.c.in preſentia.cũ quo trãſeunt cõiter canoniſte.ꝛ iſtud etiã tenebat recolẽde memorie dñs me᷒ dñs Frãci.de rãp.in.l.poſt aditã.C.de impub.i materia vulgari.quã ibi ponebat. ꝛ idẽ ẽt tenebat in.l.iij.C.de here.inſti.ſpe.tñ opi.forte de iure verior eſt quã vr̃ ſeq̄ Ang.hic ꝛ in.d.l.j.ff.d.j. An aũt ſit bona equiparatio de monacho ad filiũ inſtitutũ ſatis dixi.ſ.q꞉ Bar.tenuit ꝙ ſic. Ang.tenuit cõtrariũ per rõnes quas ſuperius dixi.ꝛ dixi ẽt ſupra.q̃ opi.melior videat̃. ¶ Itẽ aduerte inquãtũ dixi ꝙ aliud eſt qñ filiuſfa.inſtitutus repudiat. aliud qñ decedit hereditate nõ adita nec repudiata. Nã lȝ quidã dixerit idẽ dicẽdũ vtroq̃ caſu vt pr̃ poſſit venire ad hr̃ditatẽ tñ Richar.mal.tenuit ꝯtrariũ vt refert Bar.in.d.l.fi.in prin.ꝛ in.l.j.ff.tit.j.in precal.quarta q.principali circa quintũ effectũ.ꝛ ratio diuerſitatis eſſe põt q꞉ qñ fili᷒ repudiat ſupereſt pſona quã pater põt repreſentare cũ pater ꝛ filius cẽſeat̃ eadẽ pſona.l.fi.C.de impu.ꝛ ali.ſubſti.q̃ rõ ceſſat qñ fili᷒ eſt mortuus hereditate nõ adita. Itẽ vr̃ in ſimili q᷑ magis nocet fideicõmiſſario heredẽ inſtitutũ ꝛ rogatũ de reſtituẽdo decedere hereditate nõ adita:q꞉ tũc perit fideicõmiſſũ ſi decedit eo tpe quo nõ trãſmittat ius deliberãdi nec ꝑceſſerit iuſſus alicuius iudicis vt adiret.vt no.in.l.nõ iuſtã.C.ad treb.ꝛ l.eã quã.in glo.magna.C.de fideic.ꝛ.l.ille a quo.§.ſi de teſtõ.ff. ad tre.ꝛ tñ repudiatio heredis nõ h̃ȝ nocere fideicõmiſſario q꞉ põt cogi vt adeat.l.nã q᷑.§.j.ff.ad tre.ꝛ ſi nollet adire ſufficeret iuſſum iudicis ꝑceſſiſſe ſi contingeret eũ decedere.d.l.non iuſtã.ꝛ ſic vbi nõ eſt abſonũ q᷑ eodẽ modo pl᷒ habeat nocere pr̃i mors filii ꝙ eius repudiatio. Preterea cũ ſumus in exorbitantib᷒ ꝛ correctoriis nõ vr̃ licita extẽſio ꝑ idẽtitatẽ rõnis.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſo.ma.ꝛ.l.ꝑcipimus.ad fi.C.de ap.ꝛ no.i auẽ.quas actiones.ꝑ gl.ꝛ doc.C.de ſa.ſan.ec. Itẽ adde q꞉ illa q̃ dixi ſupra pcedũt qñ ſeruo filio vel monacho nõ eſt datus ſubſtitutus vulgaris vñ eſt vidẽdũ q̃d iuris tũc erit.ꝯclude in ſeruo ſi datus eſt ſibi ſubſtitutus vulgaris.tenẽdũ eſt q᷑ dixi in gl.fi.in hac.l.ſi pater. Q꞉ aut teſtator ſciuit inſtitutũ eẽ ſeruũ aut credidit eũ liberũ aut dubitat.ꝛ ſi errauit aut cõſtat qd voluit teſtator ſignificare ꝑ verbũ ſi nõ erit.aut aliud nõ cõſtat vt plene dictũ fuit ꝑ illa gl. In filio vero ſubſtituto cui ſit datus ſubſtitut᷒ vulgaris.† Cõclude q᷑ ſcd̃m hec tpa q̃ qd querebat filiuſfa.q̃rebat pr̃i

l. ſ. ff. de acq. here. idẽ erat dicendũ qḋ eſt dictũ in ſimili de ſeruo ⁊ per ↄ̃ñs erat diſtinguendũ aut teſtator ſciuit ipſum inſtitutũ eſſe filiũfa. aut credidit eſſe ſui iuris. ⁊ ſic errauit in cõditiõe ei⁹ aut dubitaƀ. Et ſi errauit aut cõſtat qḋ teſtator voluit ſignifi-cari per ꝟba ſi heres nõ erit aut nõ. ⁊ ſic diſpoſitio hui⁹ l. habe-bat locũ ſm̃ hec tp̃a in filiofa. inſtituto ſi teſtator errauit i cõdi-tione pſone ipſius filij q̃ꝛ putauit eũ ſui iuris cũ eſſet filiuſfa. nã diuidẽda fuiſſet hereditas put hic dꝛ. ⁊ hoc expreſſe tenuit gl. in. l. ſi qs filiũ in prin. ff. de acq. here. ⁊ illã tenet Bar. ibi. ſꝫ. ſꝫ Jac. de are. tenuit cõtrariũ. ⁊ ſequiƀ ẽt hic ang. dicẽs qḋ aliud eſt in ſeruo aliud in filios: q̃ꝛ fili⁹ remanet heres ſaltẽ noie lꝫ nõ reſpectu cõmodi ⁊ emolumẽti. ⁊ ideo ẽt ſm̃ hec tp̃a excludeba-tur ſubſtitutus in totũ. ſec⁹ in ſeruo qui oĩno erat heres. de quo plene p Bar. in. l. cũ filio. ff. de leg. i. ver. venio ad tertiã partẽ. ⁊ ibi ẽt p Ang. ſed Bar. reprobat hãc dĩam dicẽs qḋ fili⁹ ⁊ ſer-uus ſm̃ iſta tp̃a erant heredes noie lꝫ nõ reſpectu emolumẽti. facit qḋ habeƀ in. l. meuius. ⁊ l. heredi. ff. de condi. ⁊ demõ. ⁊ ſic quo ad hoc plus iuris nõ habebat filius q̃ ſeruus q̃ꝛ ſibi filio nihil poterat acquirere: ſicut nec ſeruus ſibi. ſed acqrebaƀ patri totũ ſicut ſeru⁹ dño. ⁊ iſta opi. Bar. melior vꝫ de iure. vt plene dixi in. d. l. cũ filio. Sꝫ iuxta p̃dicta eſt dubitandũ q̃d erit dicẽ-dum hodie ſm̃ iura noua codicis. potes dicere qḋ ſi teſtator ſci-uit ipſum eſſe filiũfa. nõ eſt dubiũ qḋ ſi adiit hr̃ditatẽ nõ exclu-diƀ ſubſtitut⁹. nã ſi pater nõ cõſentiat habebit totũ. ⁊ ſic clarũ qḋ ſubſtitutus debebit excludi. Si aũt pr̃ cõſentiat adhuc idẽ q̃ꝛ reſpectu ꝓprietatis q̃ queriƀ filio hoc clarũ q̃ꝛ i iſta excludiƀ ſubſtitutus. idẽ reſpectu vſuſfructus q̃ q̃riƀ patri q̃ꝛ eius mini-ſterio fac̃t heredẽ patrẽ in ipſo vſufructu ſicut olim faciebat ipſum patrẽ heredẽ in totũ. l. fi. C. de bo. q̃ lib. ideo excludiƀ ſub-ſtitutus ſꝫ hic occurrit dubiũ q̃d ſi filius repudiat herditatẽ an veniet ſubſtitut⁹ an vero pr̃. glo. in. d. l. fi. tenuit ibi Cy. rañ. ⁊ Bar. mouenƀ q̃ꝛ factũ filij nõ dꝫ nocere patri quo min⁹ poſ-ſet tũc hereditatẽ habere ꝑ. d. l. fi. ⁊ ꝟ. ſi. i prin. vbi vꝫ etiã hoc ꝓ-bat. itẽ q̃ꝛ pr̃ ⁊ fili⁹ cẽſenƀ eadẽ pſona. l. fi. C. de impube. ⁊ ali. ſubſti. Jtẽ ꝓ hoc facit tertio q̃ꝛ q̃ñ fili⁹ repudiat habeƀ perĩde ac ſi fuiſſet pr̃ inſtitutus. d. l. ij. ꝟ. ſiliqꝫ modo. itẽ facit quarto q̃ꝛ filius vꝫ miniſterio vel facto ſuo facere patrẽ heredem. ideo vꝫ qḋ excludaƀ ſubſtitut⁹ ꝑ id qḋ dꝛ hic. ſꝫ Guido de ſuza. ⁊ guil. de cu. in. d. l. fi. tenuerũt cõtrariũ ex eo q̃ꝛ expreſſa ꝓuiſio teſtato-ris vꝫ qḋ debeat facere ceſſare ꝓuiſionẽ legis. ar. l. cũ ex filio. ꝟ. ſ. ff. ti. i. ⁊ l. fi. cũ ibi no. C. de pac. ↄ̃uẽ. ⁊ dꝫ diſpoſitio teſtatoris. l. ſeruari. ꝟ. diſponat. in auſ. de nup. colla. iiij. ⁊ ſic vꝫ q̃ ex quo te-ſtator dedit ſubſtitutũ ceſſat diſpoſitio legis vocãtis patrẽ filio repudiante. Nã videƀ vocare ſubſtitutũ teſtator ſi filius nõ ſit heres. qḋ euenit q̃ñ repudiat ideo vꝫ tũc ſubſtitutus admitti ⁊ nõ pater. ⁊ iſtã partẽ ſub dubio forte tenuit hic Ang. nã illa ꝟ-ba ſi heres nõ erit quando reſpiciũt inſtitutũ q̃ põt ad ſui vtili-tatẽ eſſe heres intelliguntƀ ſi heres nõ erit ꝑ ſe ⁊ pro ſe hoc ẽ ad ſui vtilitatẽ vel ſi aliũ mutata cõditione nõ fecerit heredẽ vt ꝟ ꝓbaƀ ⁊ ideo cũ poſſit filius hic eſſe heres ad ſui vtilitatẽ. ſi non vult eſſe heres ex quo nõ mutat ſtatũ. ⁊ ſic aliũ nõ facit hr̃de ſta-tu mutato videƀ qḋ debeat venire ſubſtitutus ꝑ iſtũ text. Nec ob. qḋ diciƀ in. d. l. fi. in prin. ⁊ in. ꝟ. ſimiliqꝫ mõ. vbi dꝛ patrẽ ad-mitti filio repudiante q̃ꝛ illud ꝓcedit quãdo nõ fuit datus ſub-ſtitutus. ſecus aũt q̃ñ fuit datus ſubſtitutus per rationem quã ſupra dixi. ⁊ ꝓ hoc facit q̃ꝛ ipſe filius repudiando nõ facit octũ ꝑ quẽ velit hr̃ditatẽ ſed potius per quẽ velit illã non habere ⁊ ſic videƀ qḋ potius ſubſtitutus debeat venire ex quo ꝑ ei⁹ adi-tionẽ aliũ nõ facit heredẽ. ſed vt dixi glo. tenuit ↄ̃trariũ. ⁊ vꝫ doc. cõiter ſeq. ⁊ facit ꝓ glo. q̃ꝛ illa. l. fi. ꝟ. ſiliqꝫ modo. ſimplr̃ lo-quiƀ nec diſtinguiƀ an filius habuerit ſubſtitutũ vel nõ. bal. tñ hic dixit qḋ ſi filius adit patre cõſentiente ſubſtitutus excludi-tur: ſꝫ ſi repudiet tunc admittitur ſubſtitutus cum patre ꝑ hãc l. Sed certe iſta. l. non loquiƀ hoc caſu. ſed loquiƀ eo caſu quo errat in cõditione pſone inſtituti. vnde ipſe Bal. in. d. l. fin. vꝫ tenere glo. cũ certa limitatione. nã dicit glo. ꝓcedere niſi ſubſti-tutus ſit talis pſona quã teſtator voluerit preferre patri ipſi⁹ ſubſtituti: forte q̃ꝛ erat filius teſtatoris ſubſtitut⁹ filiofa. arg. l. cũ acutiſſimi. C. de fideicõ. ⁊ idẽ dicit ſi ex aliqb⁹ ↄ̃iecturis poſ-ſet apparere fuiſſe de mente teſtãtis qḋ voluerit ſubſtitutũ ꝓ-ferri patri. nã i dictis caſib⁹ pfer̃ƀ olias ſec⁹, ſicut in ſimili dꝛ de tacita pupillari q̃ non excludit patrẽ niſi ex conditione pſone ſubſtituti vel ex aliquibus coniecturis aliud appareat fuiſſe de mẽte teſtãtis. vt apparet in. l. precibus. C. de impu. ⁊ ibi ꝑ bar. ⁊ in. l. fi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. Salꝫ. vero i. d. l. fi. dixit glo. poſſe ꝓ-cedere niſi filius haberet coheredẽ vel ſubſtitutũ. vel ſi habeaƀ procedat q̃ñ filius in fraudem patris repudiaret. ⁊ talis ſm̃ eũ videƀ preſumenda fraus ſi ſciebat volũtatem patris eſſe in ha-bendo hereditatẽ. ſed vt non haberet repudiauit. ⁊ ſic dixit ſa-tis equũ eſſe limitari opi. glo. Sꝫ certe hoc ſuũ dictuꝫ non bene probatur iure ⁊ potiſſime q̃ꝛ. d. l. aperte dicit qḋ q̃ñ filius repu-diat pater admittiƀ. vnde rationabilior videtur eſſe limitatio

Bal. lꝫ forte de iure poſſet ſuſtineri opinio Gui. de ſuza. guil. ⁊ An. tamẽ tutius eſt tenere glo. ſaltem cũ limitatione Bald. cum qua cõiter doc. alij videntur tranſire. ⁊ facit multũ pro glo. d. l. fi. ⁊ d. ꝟ. ſimiliqꝫ modo. inquãtũ ſimpliciter loquiƀ nec diſti-guũt an habuerit ſubſtitutũ vel coheredeꝫ vel nõ. vnde in iudi-cando ⁊ conſulendo tuti⁹ eſſet adherere glo. per id qḋ no. Ja. bu. in. l. i. C. qui pro ſua iuriſdi. ⁊ Bar. i. l. fi. C. de pe. iu. qui ma. iud. Tenendo autem opi. glo. põt reſponderi ad rationẽ Gui. de ſuza. qḋ teſtator dando ſubſtitutũ vulgarẽ filiofa. nõ intelligi-tur diſpoſuiſſe ſimpliciter qḋ ſi filius non ſit heres pro ſe ad ſui vtilitatẽ veniat ſubſtitutus. ſed intelligiƀ diſpoſuiſſe qḋ demũ veniat ſubſtitutus ſi filius nõ ſit heres pro ſe vel ad ſui vtilita-tem neqꝫ aliũ miniſterio vel facto ſuo per legis diſpoſitionẽ fa-cit heredẽ ar. huius tex. Et ideo cũ ipſo repudiante propter ei⁹ factũ alius fiat heres ſ. ipſe pater ex legis diſpoſitione. d. l. fi. in prin. ⁊ ꝟ. ſimiliqꝫ modo. ideo excludiƀ ſubſtitut⁹. facit qḋ not. Bar. in. l. ſ. in materia vulgari in loco ſuperi⁹ allẽ. ff. tit. i. Adde tñ predictis qḋ Bal. in. d. l. ij. C. ad offi. videtur limitare. d. l. fi. ⁊ d. ꝟ. ſimiliqꝫ modo. q̃ñ filius eſt inſolidũ iſtitut⁹ vt tũc pater poſſit venire ad hereditatem filio repudiãte. ſec⁹ dicit ſi habeat coheredẽ q̃ cũ illo filio repudiante videaƀ vocari per ius accreſ-cendi. qḋ eſt de iure communi. ⁊ pater videaƀ vocari ex priuile-
10 gio. d. l. videtur qḋ preferri debeat coheres: q̃ꝛ ꝑ potiti⁹ eſt ius cõe q̃ ius ſpeciale priuilegij. ꝟ. q̃ꝛ vero veriſimile. in auſ. de nõ alie. coll. ij. ⁊ l. eius militis. ꝟ. militia miſſus. ff. de teſta. mil. Et ea-dem ratione vꝫ voluiſſe lꝫ ibi nõ dicat qḋ ſi haberet ſubſtitutũ preferretur etiã patri q̃ꝛ ſubſtitutus venit etiã de iure cõmuni. Sed vt pꝫ ex ſuperius dictis glo. in. d. l. fi. Bar. ⁊ Cy. voluerũt cõtrariũ. pro quibus facit q̃ꝛ vt dixi iſte tex. ſimpliciter loquiƀ in. d. l. fi. nec diſtinguit an habeat coheredẽ vel ſubſtitutum. ⁊ ad rationem Bal. põt reſponderi qḋ hoc caſu nõ vocaƀ cohe-res nec ſubſtitutus. ſꝫ ſolũ pater q̃ in hoc priuilegiaƀ a iure ſim-pliciter ⁊ indiſtincte filio repudiãte. ⁊ ratio eſſe potuit q̃ꝛ hoc vi-detur induxiſſe ius nouum codicis in recompenſationẽ grauami-nis. qḋ infertur patri q̃ñ diſponit qḋ aduentitia non acqui-ranƀ patri quo ad ꝓprietatẽ: licet olim acquirerenƀ pleno iure l. placet. ff. de acqui. here. que ratio eſt vniformis ſeu filius hẽat coheredem ſiue ſubſtitutum. ideo vtrobiqꝫ dꝫ habere locum d. l. fi. nec obſtat dicta. l. ij. C. ad offici. quia habet plures intelle-ctus. ⁊ verus intellectus eſt qḋ hereditas materna nõ adita nõ trãſmittitur ad alium etiam collateralem prout eſt frater. licet tranſmittatur ad deſcendentes. vt probatur in. l. ij. ſecũdũ verũ intellectũ iuncta. l. i. C. de his qui ante aper. ta. ¶ Jtem adde quod in. d. l. ij. videƀ ꝓbari qḋ ſuperi⁹ dixi qḋ aliud eſt quãdo filius excluditur ab hereditate per repudiationẽ ⁊ tunc veniat pater. d. l. fi. Aliud q̃ñ excludiƀ per mortẽ ſecutã hereditate nõ adita nec repudiata: q̃ꝛ tũc pater nõ põt venire. hoc videƀ ꝓba-ri ſcḋm verũ intellectũ in. d. l. ij. ad offi. ⁊ ibi ita ꝑno. per bal. iun-cta. d. l. fi. Quid autem de renũciatiõe tacita q̃ ſurgit ex lapſu tp̃is dati ad agnoſcendũ hereditatẽ. an idẽ erit q̃ i expreſſa. vt pater etiã tunc poſſit venire. Bar. tangit in. l. ij. q̃ heres. ꝟ. fin. ff. de acq. here. ⁊ ibi concludit qḋ nõ poterit tũc venire pater q̃ꝛ non reperitur hoc iure expreſſum ⁊ ſumus in exorbitantib⁹. ⁊ ſic nõ dꝫ fieri extẽſio ꝑ. l. ſi vero. ꝟ. de vir. ſolu. ma. Quod dicit ꝓcedere niſi malitioſe pateretur filius labi tempus: q̃ꝛ tunc ſm̃ eũ ſatis videreƀ in effectu repudiare ꝑ. l. repudiare. ff. de acq. he-re. ⁊ p̃dicta no. ꝓ intellectu ⁊ limitatione dicte. l. fi. ¶ Jtẽ ad-uerte q̃ꝛ p̃dicta ꝓcedũt quãdo teſtator ſciebat filiũ iſtitutũ eſſe filiũfa. Sꝫ vbi teſtator errauiſſet q̃ꝛ credidiſſet eũ fuiſſe ſui iuris: q̃ꝛ forte credebat patrẽ mortuũ cum nõ eſſet vel ipſum fuiſſe emã-cipatũ cũ non eſſet tũc põt eſſe dubiũ ſi habeat ſubſtitutũ an ꝟ lex habebit locũ hodie. nã olim habebat locũ vt dixi. ff. ſm̃ glo. ⁊ verã opi. Doctores nõ videnƀ ſpecifice ꝟ dubiõ tangere. vi-dereƀ primo dicendũ q̃ cũ filiuſfa. hodie poſſit eſſe heres ad ſui vtilitatem qḋ non habeat locum hec lectu. Sꝫ forte põt dici q̃ ſi filius agnoſcit hereditatẽ. Et pater ↄ̃ſentit q̃ reſpectu ꝓprie-tatis oĩmode excludiƀ ſubſtitutus ex quo illa queriƀ filio iſtitu-to ſꝫ reſpectu vſuſfruct⁹ põt dici q̃ habeat locũ hec lex. ex quo nõ queriƀ ipſi filio ſed ꝑ filiũ ipſi patri. cuius contrariũ putauit teſtator putans ipſuꝫ fuiſſe ſui iuris. ⁊ ideo videƀ qḋ de vſufru-ctu fieri debeant duo ſemiſſes ⁊ de altero illorũ ſemiſſiuꝫ ſubſti-tutus habeat dimidiam ⁊ pater aliam dimidiam. ⁊ ſic i effectu pater habeat tres partes ex quatuor ipſius vſuſfruct⁹ ⁊ ſubſti-tut⁹ habeat quartã partem. vbi aũt filius repudiaret. tunc vi-detur qḋ incideremus in opiniones de quib⁹ dictum eſt ſupe-rius an debeat venire pater an vero ſubſtitutus. vel forte põt dici q̃ ex quo teſtator putauit inſtitutũ eẽ ſui iuris ⁊ voluit q̃ veniret ſubſtitut⁹ ſi ipſe iſtitut⁹ nõ eſſet hr̃s ad ſui vtilitatem ⁊ ſõ cũ ſm̃ legis diſpoſitionẽ tenẽdo opi. glo. pr̃ veniret. ⁊ ſic ali⁹ quodãmõ facto filij eẽt heres. videƀ poſſe dici qḋ cũ opi. teſtato-ris videaƀ repugnare veritati ⁊ diſpoſitioni iuris q̃ ſurgit ſm̃ veritatẽ qḋ tũc habeat locũ diuiſio hr̃ditatis de qua hic dꝛ. in

ſuper hoc

ſup hoc §. igit. ꝛ forte nõ eſſet abſonũ hoc dicere ꝑ rõnẽ ṗdictã
tñ ſup hoc cogitãdũ relinquo. ꝛ i filiofa. inſtituto cui dat⁹ eſt ſub
ſtitut⁹ vulgaris. Quid aũt in monacho inſtituto cui ſit datus
ſubſtitut⁹ vulgaris. dicet̃ in. l. ſeq. Et adde ei qđ dixi ſi filiuſfa.
decedat hereditate nõ adita nec repudiata qđ pr̃ nihil habebit
q̃ illud ꝑdit ſcđm Bal. in. d. l. ſi. in ṗn. niſi ꝓceſſiſſet iuſſus pa
tris factus filio vt adiret: q̃ tũc pr̃ admittet̃ ar. ei⁹ qđ habet̃ in
ſimili in. l. nõ iuſt. ſ. C. ad tre. qđ tene mẽti. ¶ Ultimo īducit̃ iſta
l. ad. q. ſi aliqs fuerit heres inſtitutus ꝛ datus ſibi ſubſtitut⁹ vul
garis ꝛ demũ decedat hr̃ditate nõ adita intra tpꝰ intra q̃ trãſ
mittit̃ ius deliberandi ad heredẽ qđ tũc ſi hr̃s ad quẽ tranſmiſ
ſum ius deliberãdi velit adire ꝛ adeat hereditatẽ delatã defun
cto qđ ſubſtitutus excludat̃. Nã vr̃ quodãmodo miniſterio ſuo
ipſe inſtitutus aliũ facere heredẽ ex quo trãſmittit ius deliberã
di in aliũ. ideo vr̃ qđ excludat̃ ſubſtitutus per hanc. l. ꝛ pro iſta
parte adducit etiã Bar. l. i. ſ. ei. i. in materia vulgaris. in q̃rta. q.
principali. l. i. C. de his q̃ an aper. tab. in quã ẽñ dicit q̃ ſi trãſmit
tit̃ hereditas aſcẽdẽtis ad deſcẽdẽtes: illi deſcẽdẽtes excludũt
alios intelligẽdo coheredes vel ſubſtitutos. Itẽ adducit tex. l.
ſi qs filiũ. §. i. iũcto principio illius. l. ſ. de acq. here. vbi vr̃ ꝓbari
qđ ille in quẽ ſit trãſmiſſio hereditatis excludit ſubſtitutum. ad
idẽ ẽt allegat qđ habet̃ ꝛ not. ꝑ gl. in. l. ſi pro dote. §. pe. ſ. de leg.
ꝓſtã. ꝛ ꝓ iſta parte facit ſm Bar. vt dixit hec. l. q̃ ſatis vr̃ muta
ta ꝯditione ex quo morit̃ facere aliũ heredẽ. vel ſm eũ lʒ nõ dice
ret̃ mutaſſe ꝯditionẽ tñ ex quo trãſmittẽdo ius deliberãdi vr̃ fa
cere aliũ heredẽ vr̃ qđ excludit̃ ſubſtitut⁹. Nã qđ hic dr̃ vel mu
tata ꝯditione aliũ heredẽ fecerit hoc expreſſit q̃ tũc erat magis
dubiũ an deberet excludi ſubſtitutus. ꝛ ſic multo fortius vr̃ vo
luiſſe qđ excludat̃ ſubſtitut⁹ ſi aliũ facit heredẽ nõ mutata con
ditiõe. Ang. vero hic ẽs oppoſitũ ex eo qđ nõ eſt verũ dicere qđ
ſtatus inſtituti ſit mutatus: imo eſt ꝑ morte extinctus q̃ mors
oĩa ſoluit. §. deinceps. in auť. de nup. colla. iiij. ꝛ ſic cũ non muta
uerit ſtatum nec trãſmiſerit in poteſtatẽ alteri⁹ qđ vr̃ requirere iſta. l.
ꝛ alia ſiſta. Ad hoc vt excludat̃ ſubſtitut⁹ nõ vr̃ qđ in dicto ca
ſu debeat excludi ſubſtitut⁹ ſed potius venire ſubſtitut⁹ ex quo
inſtitutus nõ adiuit nec intelliget̃ trãſmittere hoc caſu ius deli
berãdi in ꝓiudiciũ ſubſtituti. ꝛ ꝓ iſta parte etiã adducit: q̃ ipſe
11 idẽ Bar. in ſili vr̃ hoc tenuiſſe. ꝛ ſic vr̃ ſibi fuiſſe ꝯtrari⁹. † nã di
xit qđ datio ſubſtituti vulgaris tollit exiſtẽtiã ſui heredis. ꝛ ſic
impedit trãſmiſſionẽ fiendã vigore ſuitatis. l. ſi fili⁹ heres. ſ. de
lib. ꝛ poſthu. ꝛ ibi dictũ fuit. ꝛ ſic vr̃ qđ eadẽ rõne debuit dicere
q̃ datio ſubſtituti vulgaris tollit ius tranſmiſſionis virtute iu
ris deliberãdi. ꝛ ſic reſidet Ang. nec aliter reſpondet ad rõnes
Bar. potes dicere qđ opi. Bar. verior vr̃ de iure ꝑ. l. cũ antiquiori
b⁹. C. de iu. deli. q̃ ſimplr̃ vult qđ trãſmittatur ius deliberãdi ſi
qs morit̃ infra annũ a die delate hereditatis: nec diſtinguit̃ an
habeat ſubſtitutũ vel nõ. ꝛ ſic talis trãſmiſſio nõ dʒ eſſe ſine effe
ctu ẽt ſi habeat ſubſtitutũ. ꝛ ſatis eſt qđ ſubſtitutus poſſit veni
re ſi heres in quẽ eſt facta trãſmiſſio repudiet vel nõ adeat intra
tpꝰ anni. de quo dr̃ i. d. l. cũ antiquiorib⁹. ꝛ ꝓ iſta opi. ẽt facit q̃ ſi
excludit̃ ſubſtitut⁹ qñ facto ſuo volũtario mutauit ꝯditionẽ ꝛ aliũ
fecit heredẽ: multo fortius vr̃ qđ excludat ſubſtitut⁹ qñ interue
niẽte facto neceſſario. ſ. mortis ipſi⁹ inſtituti aliũ fecit heredem.
q̃dãmõ ſuo miſterio trãſmittẽdo ius deliberãdi ar. l. ex hoc edi
cto. §. pe. ſ. de ali. iud. vbi magis ſuccurrit̃ facienti actũ de neceſſi
tate q̃ de volũtate. facit ẽt q̃ habet̃. c. ab arbi. extra de offi. dele.
lib. vj. ꝛ. l. de die. §. q neceſſario. ſ. q ſatiſ. cog. Nec ob. id qđ dicit
bar. qđ datio ſubſtituti vulgaris tollit exiſtentiã ſui heredis: q̃
illud cõtingit ex eo q̃ teſtator dãdo ſubſtitutũ vulgarẽ filio in
poteſtate ſi filius ipſe nolit eſſe heres vr̃ quodãmodo ſua ꝯtraria cõ
ditione inſtitutus fili⁹. vcʒ ſi velit eſſe heres. ꝛ ideo q̃ talis ꝯdi
tio facit cõditionẽ in ſuo. l. verba. ſ. de cõdi. inſti. nõ mirũ ſi nõ
purificat̃ ꝯdõ in vita filii ſi nõ ſit trãſmiſſio hereditatis ꝑ id qđ
hr̃ in. l. ſi. ſ. de cõdi. inſti. ꝛ. l. cornelius. ꝛ. l. iã dubitari. ſ. eo. titu. q̃
rõ ceſſat in extraneo inſtituto. vt pʒ in. d. l. verba. iõ non ipedit̃
extraneus trãſmittere ius deliberãdi ꝑ dationẽ ſubſtituti vul
garis. ꝛ iõ tũc nõ eſt mirũ ſi põt excludi ſubſtitut⁹ ſi adeat̃ here
ditas vigore trãſmiſſionis iuris deliberãdi. Nec obſtat ṗdictis
d. l. ſi qs filiũ. §. j. vbi videt̃ ꝓbari qđ etiã datio ſubſtituti vulga
ris nõ tollit exiſtẽtiã ſui heredis q̃ põt rñderi dupl̃r. pmo q̃ nõ
dʒ cõiungi principiũ cũ. d. §. j. ꝓpter no. bar. in. l. ſi qs filius he
res. lʒ ipſe aũ videat̃ dicere in. d. l. i. ſ. ti. i. in materia vulgaris.
Uel pt̃ dici ſcđo q̃ ibi dʒ itelligi qñ ſubſtitutio fuit facta taliter
qđ nõ tollit exiſtẽtiã ſui heredis. puta q̃ facta fuit in caſu ʒ nõ po
tẽtie puta ſi fili⁹ heres eſſe nõ poterit. nã tũc ꝑ dationẽ ſubſtitu
12 ti vulgaris nõ tollit̃ exiſtẽtia ſui heredis: q̃ † caſus volũtatis nõ
cõprehẽdit̃ in caſu impotẽtie ex vi verboꝝ. ſed tacite ex iuris in
terpretatione. iõ tũc nõ tollit̃ exiſtẽtia ſui heredis ſicut nec tolli
tur ꝑ tacitã vulgarẽ cõprehẽſam in pupillari expꝛeſſa. l. iã. ꝛ. l. fi
lius q̃ ic pa. ſ. de acq. her. ꝛ facit qđ no. bar. inet in. l. gallus. §. qđ
ſi tñ. de lib. ꝛ poſthu. ꝛ q̃ plene dixi in. l. ſi fili⁹ heres. ꝛ ſic ex pre
dictis ſatis patet defendi poſſe opi. bar. ꝛ hec ſufficiant de iſta

l. adde tñ qđ ſcđm ſolution. quã dedi in. d. l. ſi qs filium. reperio
Bal. aperte voluiſſe in. l. iiij. C. eo. vbi tʒ idẽ qđ bar. vcʒ qđ datio
ſubſtituti nõ tollit iure trãſmiſſionis virtute iuris deliberandi
ꝛ idẽ tenuit bal. ipſemet in. l. cũ antiquioribus. in. ij. q. C. de iure
delib. vnde opi. Bal. videtur tenenda quicquid dixerit Ange.

Summarium.

1 Inſtitutio inutilis a principio quando confirmetur.
2 Regula cathoniana in legatis locum habet.
3 Ius agendi ad ſupplementum loco querele ſuccedit.
4 Obediẽs teſtõ ſi puat̃ hr̃dita. ob ꝯtumaciã alteri⁹ ſi obtẽperãtis
5 Ius accreſcẽdi locum habet in onere conditionis implende.
6 Pena non imponitur in teſtamentis ſine cauſa.
7 Hereditas a ſeipſo non adimitur.
8 Heres ſemel remanet heres ſemper.
9 Heres ob moleſtationem vxori factam hereditate priuatus an
poſſit trebellianam prohibere.

Qui ſoluẽdo. Si defect⁹ extrinſec⁹. tpe
apture tabularũ ceſſat te
ſtm̃ reconualeſcit. h. d. ꝛ mirabilis caſus ſcđm Bar.
cõcordat ſcđm eũ. l. pignon. ſ. eo. ¶ No. qđ dictũ eſt
1 in ſummario. † No. qđ inſtitutio inutilis a pricipio ꝓpter impe
dimentũ accidẽtale extrinſecũ illo ceſſante ſolo tractu tpis cõfir
mat̃ qđ eſt notãdũ. Nec ob. q̃ habet̃ in regula nõ firmat̃. de re.
iu. lib. vj. ꝛ q̃ ibi no. ꝑ Dy. vbi dicit̃ q̃ lʒ diſpoſitio q̃ a pncipio
eſt inutilis ꝓpter aliqđ impedimẽtũ poſſit recõualeſcere ſi ceſſet
impedimẽtũ: tñ ſec⁹ eſt qñ ceſſat impedimẽtũ ꝛ ſupueniat cauſa
cõfirmãs q̃ tũc ſolo tpis tractu nõ ꝯfirmat̃: nã illud ꝓcedit qñ
eſt defect⁹ i forma tradita a iure vel in ſubſtãtialib⁹ ſecus qñ eſt
defect⁹ in accidẽtalib⁹ ꝛ extrinſecis: vt hic eſt caſus no. ꝛ ꝑ hoc
inducit̃ iſta. l. ad. q. qđ teſtm̃ vſurarij manifeſti cõfectũ nõ preſti
ta cautiõe de qua i. c. quãq̃. de vſur. l. vj. debeat recõualeſcere ſi
poſtea pſtet̃ dicta cautio lʒ a pncipio nõ valuerit p. d. c. quãq̃
de quo plene ꝑ bar. ꝛ Bal. i. l. filio pterito. ad fi. ſ. de iniuſt. teſt.
ꝛ ibi etiã de hoc dixi. ꝛ tetigit etiã hic Ang. q dixit aliquos dice
re q̃ teſtm̃ recõualeſcit nedũ ſi cautio fuerit pſtita i vita vſurarij
ſed etiã poſt mortẽ. Sʒ ꝯtrã tenuit gl. i cle. j. de ſepul. ibi dicit q̃
nõ ſufficit pſtari cautionẽ poſt mortẽ vt recõualeſcat teſtm̃ ſed
bene ꝓficit vt poſſit ſepeliri i cimiterio dũmodo i teſtamẽto vſu
rari⁹ iuſſit vſuras reſtitui. ipſe vero Ang. vr̃ hic velle ſub dubio
forte qđ etiã ſi preſtet̃ poſt mortẽ recõualeſcat teſtm̃ ſi ipſe vſura
rius cõſtituiſſet ꝓcuratorẽ duraturũ ẽt poſt mortẽ ei⁹ ad preſtã
dũ cautionẽ ṗdictã. facit qđ habet̃. l. ſi vero nõ remunerandi. §.
ſi. ſ. manda. de quo remittit ad. q. quã diſputauit q̃ incipit aſte
ris miles. Sed ſatis vr̃ dicendũ cõtrariũ qđ nõ recõualeſcat tũc
per id qđ no. gl. in cle. j. ꝛ q̃ videt̃ qđ debeat eſſe preſtita per eũ
cautio predicta. tñ pro opi. Ang. multũ facit hec. l. q̃ vult qđ ẽt
ſi poſt mortẽ teſtantis ceſſat effectus recõualeſcat teſtm̃. Ideo
recurrendũ eſt ad no. in. d. q. ꝛ ad id q̃ dixi in. d. l. filio preterito.
circa fi. ¶ In glo. j. ibi niſi in caſu ſupple qñ primo nolatus eſ
ſet maioris precij quã ſcđo nolat⁹ q̃ tunc vt minus preiudicet̃
creditorib⁹ ſcđo nolatus erit heres ꝛ nõ prim⁹. vt not. in. l. ſi qs
heres. allega. in glo. ¶ In glo. ij. ibi nõ cedebat dies. dic ſecũdũ
Ang. qđ hec gl. nõ bene dicit in caſu hui⁹. l. in quo erat inſtitu
tus heres q eſt neceſſari⁹. nã tñc ſtatim poſt mortẽ eſt heres. l. ſi
poſt mortẽ. ꝛ. l. queſitũ. de leg. j. ꝛ tangit̃. j. in fi. glo. vnde dicas
ſcđʒ Bar. ꝛ ang. qđ idẽ iuris eſt hodie qđ olim erat i caſu hui⁹
l. vcʒ vt inſpicere debeam⁹ ſolũ tpꝰ in quo tractari debet de iuri
bus tabularũ: qđ proprie videtur eſſe tempus aperture tabula
rũ. facit. qđ habet̃ in ſimili in. l. ſi. de inſti. ꝛ ſubſti. vbi ſi tractat̃
an tacita pupillaris excludat matrẽ inſpicim⁹ an mater viuat
eo tpe quo tractandũ eſt de effectu ipſius ſubſtitutionis pupilla
ris. Extra caſum hui⁹. l. gl. põt ꝓcedere. ¶ In eadẽ gl. ibi ꝛ in
ſtituto pte meli⁹ dixiſſet gl. ꝛ in inſtituto ꝓ parte q̃ inſtitut⁹ he
res in ſolidũ ante apertas tabulas poterat adire etiã olim: facit
l. j. in fi. ſ. de tut. ꝛ ſac. igno. ꝛ qđ habet̃ in. l. iij. C. de lib. vbi pʒ q̃
ſuus ꝛ neceſſarius heres etiã ex parte olim etiã ante apertas ta
bulas erat heres. ¶ In gl. in ver. heredẽ in fi. ſed ſolue vt tãgit̃
per glo. ſeq. ad fi. ¶ In glo. fi. ibi alio mortuo. ꝛ ſic incertitudo
eſt redacta ad certitudinẽ: ideo nõ habet vitiare. Sʒ in ꝯtrario
2 nõ fuit redacta ad certitudinẽ. ¶ In gl. fi. i fi. † No. bñ q̃ regu
la cathoniana de q̃ in. l. j. ſ. de re. catho. hʒ locũ i legatis nõ i in
ſtitutionib⁹. ꝛ ꝑ gl. vr̃ caſus i. l. pe. ſ. de re. catho. ꝛ iõ nõ eſt abſo
nũ q̃ interdũ a principio iſtitutio nõ valeat ꝛ ex poſtfacto ꝯfir
metur vt hic pʒ. verumtñ eſt qđ qñq̃ ſi nõ valet a principio nõ
cõfirmat̃ ꝑ no. i. l. ſi alienũ. §. in extraneis. ſ. e. ꝛ Bar. i. d. l. ante
pe. ꝛ ſic ꝑ aliquas. ll. i aliqb⁹ caſib⁹ q̃ ad effectũ hʒ locũ regula
cathoniana vt voluit Bar. in. d. l. pe. Extra glo. q̃ omiſi in. l.
precedẽti: qđ iuris ſi inſtituit̃ monach⁹ dato ſibi ſubſtituto vul
gari an ſit idẽ in eo qđ in ſeruo. an ſit dicendũ qđ in filio eſt ad
iectũ. cõclude q̃ ſi inſtituit̃ monach⁹ quẽ teſtator credebat ſecu
larẽ ꝛ nõ monachũ vel profeſſum ꝛ ei dedit ſubſtitutũ vulgarẽ

qđ tūc monaſteriū habebit tres partes. ꝛ ſubſtitut⁹ habebit q̄r
tā hr̄ditatis. Sic ḋ ꝛ in ſimili in. l. p̄cedēt i qua teſtator inſtituit
ſeruū quē credebat eē liberū. nā eadē ratio eſt i vtroq;. qꝛ ſicut
ſeruus aliqđ ſibi acq̄rere nō pōt ſed dn̄o: ſic monachus nō pōt
ſibi acquirere ſꝫ monaſterio. c. cū ad monaſteriū. de ſtat. mo. fa
cit qđ no. in. l. j. ß ſtip. ſer. p glo. Bar. ꝛ Inno. in. d. c. cū olim. el
ij. extra de pri. ꝛ iſtud tenuit hic Ang. Si vero teſtator ſciebat
illū eē monachū tūc ſi monachus adit ex iuſſu abbatis ſubſtitu
tus excludit. Si vero nolit adire ſed potius repudiare: tūc an ve
niat monaſteriū an ſubſtitut⁹ pēdet ex hoc dubio an monach⁹
equiparet̄ ſeruo vel filio. nā p̄ſio caſu vt voluit Inn. nō poſſet ve
re monaſteriū ex q̄ monach⁹ nō vult adire ſicut dn̄s nō p̄t ha
bere hr̄ditatē ſi ſeru⁹ nō vult adire vt in. l. iij. C. ꝛ. ideo tūc vr̄ q̄
veniat ſubſtitutus ſi ad eius inſtantiam ſtatutū fuiſſet tp̄s ad
adeūdū ꝛ eēt elapſū p no. in. l. q̄dā. la. iij. ſ. de acq. her. ſi aūt
monachus equiparet̄ filio cui magis vr̄ aſſimilari q̄ ſeruo qꝛ ē li
ber ſicut filiuſfa. ꝛ nō pdit ius ſuccedēdi p ingreſſum monaſte
rij. l. ſi. C. de epi. ꝛ cle. tūc lꝫ monach⁹ nolit adire poterit abbas
adire abſq; facto ei⁹ ſicut pr̄ pōt adire abſq; facto filij: vt. d. l. ſi.
in prin. ꝛ. ß. ſimiliq; modo. ꝛ hoc Bar. tenuit in. l. j. in pn̄. ſ. ti. j. l
quarta. q. principali. in materia vulgaris: qꝛ magis vr̄ aſſimila
ri monacho q̄ ſeruo p id qđ dixi l. l. p̄cedēti. ꝛ qđ tenet Archi.
c. j. xviij. q. i. Sꝫ Barto. in. d. l. ſi. tꝫ oppoſitū ex eo qꝛ illud q̄ eſt
ſtatutū in filiofa. repudiāte hr̄ditatē vt deueniat ad patrem eſt
exorbitās a iure cōi. ideo nō eſt extēdēdū ad aliū caſum ar. l. ſi ꝓ
ſ. de vũo. ß. ſo. ma. idē tenet ang. i. d. l. j. ſ. ti. j. ꝛ potiſſime qꝛ ſm
eū nō vr̄ eē oino eadē ratio i monacho q̄ eſt in filiofa. ꝛ ideo di
cit bar. ꝛ Ang. qđ idē erit in monacho qđ in ſeruo. Sꝫ vt tetigi
l. l. p̄cedēti Jo. an. l. c. i p̄ſentis. de pbe. voluit qđ ſi monach⁹
eſt inſtitutus p̄tās adeūdi ſit in abbate adeo qđ poſſit hr̄dita
tē adire non requiſito monacho q̄ nō cēſet̄ hr̄e velle nec nolle. ꝛ
tūc clariꝰ ēēt tenēdo dictā opi. q̄ lꝫ monach⁹ nolit adire poterit
ſi abbas adire. ꝛ vr̄ etiā velle qđ monachꝰ ſi decedat hr̄dita
te nō adita qđ tūc poſſit abbas hereditatē adire lꝫ ſit ſec⁹ in ſer
uo ꝛ in filio qđ tenē mēti. ꝛ an de iure p̄cedat hec opi. dixi l. l. p̄
cedēti. ꝛ adde p̄dictis qđ quicq̄d q̄rit a filiuſfa. ſm iſta tpa q̄
rebat patri vel ſeruꝰ dn̄o. tñ nō q̄rebat ius adeūdi: qꝛ illud nō
cēſet̄ de corpore p̄imonij. Sꝫ in mero libero arbitrio habētis
adire vt pbat̄ in. l. p̄. ia rerū. ſ. ad. l. fal. ¶ Pōt iuxta p̄dicta du
bitari qđ ſi filiuſfa. inſtitut⁹ fact⁹ ſit monach⁹ ꝛ tā pr̄ q̄ abbas
iubebat vt adeat hereditatē ꝛ nolit adire. an tūc ſpectab. t here
ditas ad patrē an ad monaſteriū. tetigit Bal. in. d. l. ſi. in prin.
p̄t ſm eū dici q̄ pr̄ nō poterit venire qꝛ p ingreſſuꝫ monaſterij
intrauit i p̄tātem abbat. ꝛ. ꝛ ſic deſinet eē in p̄tāte pris: vt no.
in. l. ſi ex cā. ß. papinian⁹. ß. de mino. cū ergo ſit i p̄tāte abbatis
nō p̄t eē in p̄tāte alteri⁹. fac. t. l. nec i ea. ſ. ß adul. ꝛ iſto caſu ſo
lū ē videdū an poſſit abbas venire p̄cipue: qꝛ ſi ipſe monachus
adiret acq̄reret monaſterio ſicut acq̄rit dn̄s ſeruo p no. in. d. c.
cū olim. ꝛ in. l. j. ſ. de ſti. ſer. ꝛ ſic nō acq̄reret patri cū nec ſit i ei⁹
poteſtate ſꝫ i p̄tāte abbatis. vñ an tūc abbas poſſit adire mona
cho repudiāte pēdet ex illo dubio an ſit equiparādus ſeruo an fi
lio. de quo ſatis dictū eſt. ¶ Itē pōt ēē dubitari qđ ſi filiuſfa. i
ſtitutus fuit a matre in re vel in quātitate q̄ nō attīgit ad legi
timā an ſi velit acq̄rere ad ſupplemētū poſſit pr̄ agere. bal. i. d.
3 l. ſi. vr̄ tenēre qđ nō: qꝛ † ius agēdi ad ſupplemētū ſuccedit lo
co q̄rele. ꝛ ideo ſicut pr̄ nō pōt incētare q̄relā inuito filio. l. pa
pi. ß. de inof teſt. no. gloſ. i. d. l. ſi. ita vr̄ qđ pater nō poſſit agere
ad ſupplemētū inuito filio. ar. l. ſi qs cū. ß. inturiarū. ß. ſi qs cau.
ratio tñ ſua nō ē ſimpliciter bona: qꝛ nō p oia ius agēdi ad ſup
plemētū ſuccedit loco q̄rele. nā ad illud ꝯpetit ꝯdictio ex lege q̄
durat perpetuo. l. j. ß. de cōdi. ex lege. ꝛ. l. oēs. C. de p̄ſcri. xxx. an.
Sed querela durabit ſolum quinq; annis l. ſi quis filius. ꝛ. l. ſi.
C. de inof. teſta. licet Bar. tenuerit qđ ius ſupplementi duret ſo
lum quinquennio. Sed Bal. in. d. l. ſi quis filium. voluit cōtra
rium. nam querela datur ad rumpendum teſtamentū. Sed ius
agendi ad ſupplementum datur ad aliud. ꝛ ſic ratio Bal. non
eſt ſimpliciter bona. tñ ratio videtur poſſe ſuſtineri dictū ſuū cū
non reperiatur iure cautum qđ filio contradicente pater poſſit
agere ad tale ſupplementum. ꝛ licet per rationem Bal. videret̄
innui qđ pater non poſſet habere rem certam vel quantitatē in
qua filius eēt inſtitutus ipſo inuito: qꝛ videtur talis inſtitutio
ſuccedere loco querele. tñ puto contrariū propter generalitatē
l. ſi. que vult qđ pater capiat reſiduum fil. ofa. ſi illud non vult ꝛ
ſic vr̄ qđ non poterit acceptare inſtitutionem factam de re cer
ta vel quantitate etiam inuito filio.

Paterfamilias. Ex facto alteri⁹ al⁹ exhr̄e
dari nō pōt vel dꝫ. ¶ In
tex. ibi hr̄ditatē nō adiſſet. ſupple nec monumētū feciſſet. Sꝫ ſo
4 lū illud alter heres fecit. ¶ † No. qđ obediēs teſtō nō pōt priua
ri hr̄ditate ob cōtumaciā alterius nō obtēperātis. qđ eſt no. ſm
bal. ꝛ Ang. ꝛ no eſt alibi ſm eos ¶ No. q̄ lꝫ iterdū nō adimplea
tur formaliter ꝯditio teſtatoris tñ nō irritat̄ diſpoſitio teſtato.

ris: q̄uis regulariter ſit ꝯtrariū vt. l. meui⁹. ꝛ. l. q heredi. ß. de cō
di. ꝛ demō. ¶ No. qđ nō q̄libet teſtōris volūtas eſt obſeruāda
ſꝫ q̄ eſt rōnabilis. alias ſec⁹ vt h̄ p3. ¶ Itē no. terminū vniuer
ſale oīa diſtribui in ſingularitates ſm Cy. ꝛ bal. de quo plene l
l. hoc articulo. ß. eo. ¶ No. qđ exhr̄dano nō vr̄ eē ita inepta
in extraneo q̄ p̄cedit illi⁹ inſtitutio. alias nō eēt ſecus vt pro
5 bat. l. q̄dā cū filiū. de ver. ob. ¶ † No. q̄ ſicut i hereditate hꝫ lo
cū ius accreſcēdi ſic ēt in onere implēde conditionis ꝛ ideo hic
ſufficit aliū implere. ¶ No. qđ vbi onus conditionis eſt incertū
plurib⁹ inſtitutis ſi inſtitutio reducit̄ ad vnū ſolū illi ſoli fingi
6 tur fuiſſe incertū. ¶ † Ultio no. qđ in teſtamēt o pena nō videt̄
poſſe imponi ſine cā. ꝛ ſic imponi dꝫ demerētibus nō aūt aliis
nō demerentibus. fac. t. l. vxoris. ß. heres. de le. iij. ꝛ gl. ꝛ Cy. i. l.
j. C. de his q̄ pe. no. ¶ No. etiā ex tex. in verſi. nēmine. ad id qđ
ibi dꝫ in litera. ꝛ no. p glo. ſuper dicto verbo. ¶ In gl. j. ibi nō
ſufficit. h̄ ideo qꝛ cōditio cōſiſtebat in facto ꝛ ſic erat indiuidua
iuxta no. l. ſtipulationes nō diuidunt̄. ſ. de ꝟb. ob. ꝛ. l. ſi ita fue
rit. ſ. de ma. teſt. Lꝫ ergo adiecta fuerit duob⁹ nō ſofficit p par
te impleri. Sec⁹ ſi eēt diuidua vt ſequit̄. qꝛ tūc ſufficit quelibet
p parte ſua implere. ¶ In ea. gl ibi ꝛ. l. ſi tale. meli⁹ dixiſſet. l. ſi
legata. qꝛ l. ſi tale nō habet̄. ¶ In glo. poſſe. ibi cācellauerit. ꝛ
ſic deuenit ad actū facti. h̄ aūt ad actū ꝟbi. tñ facit qđ no. gl. ꝛ
Cy. i. l. noſtrā. C. de teſt. ¶ In gl. ſi. i ſi. potes dicere q̄ teſtōris
p̄ceptū regulariter eſt ſeruādū. fallit q̄ eēt cōtra ius. vt. l. ne
mo pōt. de le. j. vr̄ q̄ eēt nudū. vt. l. ſiluſfa. ß. diuus. all. in glo.
Itē q̄ cōtineret quid honeſtū vel illicitū. vt. l. q̄dā. alle. in gl.
Itē fallit q̄ nō eēt rationabilis alias volūtas teſtatoris p̄ut
l. ſeruat̄. vt in. ß. diſponat. in auſ. de nup. coll. iiij. ¶ Extra gl.
aduerte qꝛ bar. h̄ ꝛ poſt eū ang. dicūt. l. iſtā p̄cedere in ſuis ter
minis q̄ vꝫ inſtitutio fuit facta de duob⁹ pure ꝛ adēptio fuit
facta ſub cōditione ꝛ in odiū cōtumacie ꝛ inobediētie. quo ca
ſu pena priuatiōis nō imputat̄ obediēti p̄pter inobediētiā alte
rius vt hic eſt caſus q̄ nō eſt alibi ſm Bal. ꝛ Ange. ſec⁹ dicūt
Bar. ꝛ Ang. ſi inſtitutio fuiſſet facta de duobus ſub cōditio
ne quā teſtator voluiſſet p vtrūq; impleri: qꝛ tūc altero non
implēte neuter inuitabitur ad hereditatē. vt pbat̄ in. l. ita fuit
ſ. de mano. teſta. qđ tene mēti p limitatiōe hui⁹. l. ¶ Aduerte
ſcđo qꝛ per hāc. l. ſm Bar. ꝛ Ang. videt̄ limitandū qđ alibi dī
cit̄. l. q̄dā cū filiū. ſ. de ver. ob. vbi dꝫ qđ exheredatio eſt res ine
pta in extraneo. nā illud p̄cedit q̄ extraneus non eēt iſtitu
tus. alias ſecus p id qđ hic dicit̄. ꝛ no. glo. quā tene mēti. l. ſi ce
terarū. ß. ſi codē. ſ. de teſt. mil. Aduerte etiā qđ Bar. hic ꝛ ibi p
ſtum tex. dicit qđ ſi extraneus fuit inſtitutus nō pōt exhr̄dari
ſine cā iuſta. ꝛ ſi ſimpliciter exheredat̄ dicit ſub dubio forte nō
valere exheredationē. ꝛ allegat qꝛ cū hr̄ditatē habeat a ſeipſo
no videt̄ poſſe adimi a ſeipſo per no. in. l. ſi ſi cōditioni. ß. ſi. ß. e.
ꝛ ſm p̄dicta intelligit ſecūdā lec. poſitā in gl. in. d. ß. ſi eodē. ꝛ
hoc in teſtamēto pagani. Sꝫ in teſtamēto militis clarū eēt: qꝛ
exheredatio facta de extraneo pri⁹ iſtituto lꝫ ſit facta ſimplici
ter valebit. vt. d. ß. ſi eodē. ſꝫ Ang. hic ē i teſtamēto pagani di
cit exheredationē factā in eo teſtamēto in quo extrane⁹ erat in
ſtitut⁹ valere lꝫ ſimpliciter ſit facta. mouet̄ p no. l. ſi ita ſcriptū
ß. regula. ß. de li. ꝛ poſth. vbi patet qđ ſi hr̄ditas ꝛ libertas dat̄
ſeruo in teſtamēto pagani. ꝛ eidē adimit̄ vtrūq;. lꝫ abſq; aliq̄
cauſa tenet adēptio vt ibi patet. ergo eodē modo videt̄ q̄ libe
ro inſtituto poſſit hereditas abſq; aliqua cauſa auferri cū eadē
ratio videat̄. ꝛ ſic idē ius eē dꝫ ar. l. illo. cū ſi. ß ad legē aqui.
Nec ob h̄. l. ſm eū qꝛ hic fiebat priuatio ſeu exheredatio in penā
q̄ nō dꝫ inferri nō demerēti. Sed queſtio de qua loquimur p̄
cedit q̄ nō ſit adēptio in penā: ſed ex eo qꝛ ita placet teſtanti
cui⁹ diſpoſitio in eo qđ vltimo loco facit videt̄ ſtādū ar. l. ſi ita.
7 ß. in legat. ſ. de leg. j. ꝛ. ſ. e. l. ſi ita ſcriptū. ꝛ. ß. e. l. ſi inequalib⁹. nē
nō ob. qđ nō pōt adimi a ſeipſo: qꝛ illud p̄cedit in ꝟa adēptiōe
ex eo qꝛ cū fiat in eadē volūtate fingitur hereditas nō fuiſſe da
ta per id qđ habet̄ in. l. ſi inequalib⁹. cū ibi no. ß. e. ꝛ. l. cū i teſta
mēto. l ſi. ß. e. ꝛ. ſ. de le. j. l. ſi ita ſcriptū. ꝛ bene facit qđ habet̄. l. i.
ß. pe. ß ti. j. eod. ß. ſi eodē. nō reſpōdet ſꝫ pōt reſpōderi qꝛ dꝫ in
telligi ſm alios intellect⁹ ibi poſitos in glo. ꝛ p iſta opi. Ang.
multū facit ille. ß. regula. tenēdo qđ ibi nō habeat cohr̄dē ꝛ tñ
ſi vtrūq; ſimpliciter adimit̄. libertas ꝛ hr̄ditas tenet adēptio.
¶ Sed iuxta p̄dicta q̄ri pōt q̄d ſi p̄cedat inſtitutio extranei
deinū ſiat exheredatio ſub cōditione: an valebit. Bart. hic q̄
ſic qꝛ cēſebit̄ hereditas data ſub cōditiōe p not. in. l. aliq̄ſ. ſ. de
codi. ꝛ demō. Qđ p̄cedit ſm eū etiā ſi nō habeat coheredē. nec
obſtat ſi dicat̄ q̄ exheredatio que nō pōt cōfirmari p aditionē
nō valet. l. ſi ita. ß. ſi. ß. de lib. ꝛ poſth. qꝛ illud ſm eū procedit in
exheredatiōe filij nō extranei. ꝛ ſic p̄cedit hoc caſu. Et adde q̄
iſta opi. multū fortius p̄cederet tenēdo opi. Ang. de q̄ ſupra.
¶ Sꝫ iuxta predicta q̄ri pōt quid ſi non in eodē teſtamēto in
quo extraneus fuit inſtitutus: ſed in alia vltima volūtate facta
corā ſeptē teſtibus exheredet̄ ipſe extrane⁹: an tenebit exhere
datio. Bar. hic dicit q̄ nō: qꝛ hereditas a ſeipſo adimi nō pōt.
ꝛ ſic

⁊ ſic talis adẽptio nõ põt cõfirmari ſi nõ habeat coheredẽ. Itẽ
ſcðm eũ nõ videt̃ valere ex q̃ ſimpliciter ſine aliqua cauſa iuſta
eſt facta per heredem in hac lege. ⁊ cũ Bar. in effectu hic cõcor.
Ang. dicẽs q8 i caſu p̃dicto adẽptio eſſet nulla ex eo q2 ex quo
preceſſ. i inſtitutio valida illa nõ infirmat̃ per ſequẽtẽ volũtatẽ
in qua facta fuit exheredatio cũ ex tali vltima volũtate nõ poſ-
ſit adiri hereditas de iure ciuili: facit q8 habet̃ in. l. ſi q̃s eũ. ſ. ti.
ſ. ⁊ in. l. cũ in ſecũdo. ff. ti. ij. ⁊ in. l. pater filio. ſ. eo. Et q8 habetur
in. §. poſteriore. ⁊. §. ex eo. inſti. qui. mo. teſt. infir. ⁊ hãc opi. puto
verã de iure. Et per rationẽ p̃dictã quã hic Ang. aſſignauit vr̃
dicẽdũ q8 etiã ſi habuiſſet coheredẽ dũmodo nõ eſſet datus in
ſecũda volũtate ſed in prima in qua fuit inſtitutus ipſe extra-
ne⁹: tũc dicẽdũ eſſet exheredationẽ predictã nõ valere: q2 ſtaret
ratio ſuperi⁹ facta in caſu predicto. Facit q8 in ſimili dictũ fuit
in. l. qui filio. §. i. ff. eo. l3 Bart. hic aliter ſentire videat̃: nã videt̃
velle ꝙ vbi extraneus eſt inſtitutus ſi nõ h3 coheredẽ nõ poſſet
exheredari: ſed vbi h3 poſſet cũ3 cauſa exheredari: ſed nõ abſq3
cauſa nã videt̃ ꝙ etiã ſi habeat coheredẽ ⁊ etiã ſi cũ cauſa exhe-
redaret̃ i tali vltima volũtate ex poſtfacto facta corã ſeptẽ teſti-
bus tñ nõ valeret: q2 nõ eſſet volũtas ſolẽnis ad adimendã he-
reditatẽ facit ꝙ dictũ fuit in. d. l. qui filio. §. i. vnde remediũ eſſet
ꝙ tunc teſtator faceret aliud teſtm̃ in quo aliũ inſtitueret: facit
ꝙ habet̃ in. d. l. cũ in ſecũdo. ff. ti. ij. Attẽde etiã q2 predicta pro-
cedunt qñ exheredatio fit ante hereditatẽ acquiſitã. S3 dubiũ
eſt qd ſi fiat poſt queſitã h̃reditatẽ. Dicit Bar. q8 nõ poſſet fieri
ſine cauſa ꝑ hãc legẽ vt eſt dictũ. Sed cũ cauſa põt fieri: exẽplũ
ponit ſi teſtator reliquit aliquẽ heredẽ ⁊ vxori ſue relinqt vſum-
fructũ oim̃ bonoꝝ ⁊ precepit heredi q8 ipſam nõ moleſtaret in
dicto vſufructu: alias exheredabat eũ ⁊ priuabat eũ3 h̃reditate:
nã videt̃ hoc caſu tenere predicta diſpoſitio: ſed certe ſurgit du-
bium duplex: primo an ipſo iure priuabit̃ hereditate: ſecũdo cui
8 applicabit̃ dicta hereditas. ¶ †Circa primũ cõcludit̃ ꝙ nõ pri-
uabit̃ ipſo iure: q2 qui ſemel eſt heres nõ põt deſinere eſſe heres
ipſo iure: ſed bene ex poſtfacto teſtatoris vel iudicio. l. ei qui ſol-
uẽdo. ſ. eo. l. ⁊ ſi ſine. §. ſed q8 pap. ff. de minorib⁹: ⁊ ideo per fi-
deicõmiſſum intelliget̃ eſſe priuatus: ⁊ ſic rogat⁹ de reſtituẽdo
hereditatẽ alteri alleg. l. vxorẽ. §. heres. de leg. iij. que ſingularis
eſt ſcðm eũ: vt hic etiã tãgit Ang. ⁊ ſcðm iſtã opi. ali⁹ nõ habe-
bit hereditatẽ niſi facta reſtitutione. ¶ Circa ſecũdũ cui debet
hereditas applicari videt̃ dicendũ q8 ipſi vxori cuius cõtẽpla-
tione priuat herede arg. l. ij. §. ſi duo. de colla. bonoꝝ. ⁊ l. poſt le-
gatũ. §. amittere. ſ. de his quib⁹ vt indig. ⁊ l. fi. C. de leg. Cõtra-
rium ipſe tenet hic per caſum. d. §. ſi heres. vbi dicit ſingulariter
hoc probari ſcðm ꝓ nũ intellec. vnde dicũt hoc caſu applicari he-
reditatẽ perſonis noiatis. in auc. hoc ampli⁹. C. de fideicõ. Sed
ipſe Bar. tenet debere applicari ſubſtituto ſi h3 illũ: vel cohere-
di ſi illã h3 ⁊ nõ ſubſtitutũ: alias debebit applicari venientibus
ab inteſtato ꝑ ea que habent̃ in. §. prefate. in auc. de nup. colla.
nũ. ⁊ ſic dicit tenuiſſe Jac. de bel. i. d. §. Nec ob. q8 habet̃ in. d.
auc. hoc amplius: q2 ſcðm bar. ibi loquit̃ qñ quis priuat̃ h̃redi-
tate ex diſpoſitione legis. §. Sed hic loquitur quando priuatur
ex diſpoſitione teſtantis. quo caſu ſeruat̃ quod dictũ eſt. ff. ⁊ q8
habet̃ ⁊ notat̃ in. d. §. prefate. ꝑ Jac. de bel. ⁊ ſic reſidet bar. hic
⁊ in. d. §. heres ꝙ tene mẽti Ang. vero videt̃ limitari dictũ bar.
nã dicit illud ꝓcedere niſi teſtator inſtituerit heredẽ poſt penã
cõmiſſam ſeu incurſam cõtra illã perſonã cuius contẽplatione
fieret priuatio. vel etiã in aliã. Exẽplũ ponit ſi in caſu predicto
priuauit heredẽ hereditate ſi vxorẽ moleſtauerit in vſufructu ⁊
ipſam vxorẽ tunc heredẽ inſtitueret vel aliũ: nã ſcðm eũ tunc in
euentũ cõditionis vxor erit heres: vel aliud heres inſtitutus nõ
tñ directo: ſed vtiliter facit l3 ipſe nõ alleget q8 dixi poſt eũ in. l.
hereditas ex die. ff. eo. ⁊ ff. c. l. ei q ſoluẽdo. ⁊ l. in tp̃e. ⁊ in. l. ſi alie-
num. §. in extraneis. ⁊ ſic reſidet hic Ang. Bal. nõ tãgit hic hũc
articulũ: ⁊ ſic trãſit hic cũ dictis Bar. Sed in. l. j. C. de his q̃ per
no. videt̃ cõtra tũs Bar. in aliquibus primo inquantũ dicit he-
redẽ ipſo iure nõ priuari. Nã ipſe videt̃ tenere contrariũ per. d.
l. j. que ſimpliciter videt̃ dicere q8 ſit ſeruãda diſpoſitio teſtato-
ris ſiue ſit facta circa adimẽdã hereditatẽ ſiue circa illã in alium
trãſferẽdã dũmodo diſpoſitio ſit honeſta prout eſt in caſu nr̃o
nã pena priuatiõis hereditatis videt̃ facta ex iuſta cauſa i caſu
iſto vt etiã fatet̃ hic Bar. Et facit id q8 no. i. l. luci⁹. §. tres here-
des. ſ. ad treb. Scðo ipſe hic allegat q2 ſicut monitio iudicis q
eſt miniſter legis ⁊ teſtatoris facit hereditatẽ reduci ad cauſam
caduci propter inobediẽtiã q8 heres priuat̃ ipſo iure. vt. d. auc.
hoc ampli⁹. Ita etiã videt̃ dicendũ q8 monitio teſtatoris facit
ꝓpter inobediẽtiã cauſa3 reduci ad caducũ: ⁊ q8 priuet̃ ipſo iu-
re hereditate. Tertio ipſe hic allegat ꝓ hoc q2 ſi priuaret̃ ꝑ viã
fideicõmiſſi illa eſſet poti⁹ hereditatis trãſlatio in aliã perſona3
facta q̃ ademptio. ſed tex. in. d. l. j. voluit vtrunq3 fieri poſſe ta3
ademptionẽ q̃ tranſlationẽ etiã in hereditatibus nedũ in lega-
tis ⁊ fideicõmiſſ. ergo videt̃ q8 valet adẽptio: ⁊ ipſo iure priue-
tur heres. Nec ob. ſ3 cũ q8 q ſemel eſt heres nõ põt deſinere eſſe

heres: q2 procedit niſi propter inobedientiã aliud contingat. fa-
cit ad hoc auc. hoc ampli⁹. p̃eallegata. ⁊ q8 no. in. l. in ſubſtitu-
tione. ſ. ti. i. ⁊ ſic reſidet Bal. in p̃eallegata. l. i. Sed ſi vis tenere
cũ Bar. poteſ dicere q8 inquãtũ dr̃ in. d. l. i. q8 tenet diſpoſitio
teſtatoris facta etiã ſuper adimẽdis ⁊ transferendis heredita-
tibus illud q8 dr̃ de adimẽdis dꝫ intelligi anteq̃ hereditas ſit
queſita ſicut etiam in ſim. li intelligit̃ q8 ibi dr̃ ꝙ tenet diſpoſi-
tio teſtatoris facta ſuper adimendis libertatibus. Nã opꝫ intel-
ligi anteq̃ petant q2 libertas ſemel habita nõ reuocatur. inſti.
qui. ex cau. ma. nõ poſ. §. ſemel. Et ſic non eſt abſonũ id ꝙ dr̃ de
ademptione hereditatis. ꝙ intelligit̃ qñ hereditas nõ eſt adita
⁊ ſic nõdũ queſita vt tunc poſſit propter inobedientiã in alium
transferri. ſed vbi ſemel ſit queſita. non vr̃ poſſe directo adimi l3
per fideicomiſſum. l. ex facto. ſ. ad trebel. Et per hoc ſatis pate-
re põt reſponſio ad rationẽs Bal. Opi. etiã Ang. nõ videt̃ be-
ne iure probari ideo videt̃ opi. Bar. rationabilior vt tũc per fi-
deicomiſſum debeat reſtitui hereditas non aũt deſinat eſſe he-
res ipſo iure. Nec ob. d. auc. hoc amplius. ⁊. d. l. j. in ſubſtitutiõe.
q2 ibi ex diſpoſitiõe legis priuat̃ quis ipſo iure hereditate q8 fie-
ri põt per legẽ ciuilẽ vt no. gl. in. d. l. in ſubſtitutione. ſed hic ſur-
geret priuatio ex facto teſtantis que nõ vr̃ ipſo iure poſſe priua-
re. ſed ſolũ per fideicõmiſſum ꝑ ea que habent̃ in. d. l. ei q ſoluẽ-
do. ⁊ in. d. l. ex facto. ⁊. d. l. vxorẽ. §. heres. de le. iij. Et ideo tuti⁹
vr̃ tenere opi. Bar. Itẽ aduerte q2 inquantũ Bar. voluit hic ꝙ
ſi teſtator heredẽ priuat hereditate ſi moleſtauerit vxorẽ in vſu-
fructu. l3 non adiciat cui hereditas debeat applicari valeat ni-
hilomin⁹ priuatio. ⁊ applicari ⁊ reſtitui debeat illis quos ſupra
dixi. Tamen Bal. vr̃ tenere contrariũ in. d. l. i. q2 tunc non vr̃
apparere perſona cui debeat applicari ⁊ ideo talis diſpoſitio nõ
vr̃ valere per ea que habent̃ in. l. ſi iniuſta. §. diui. ſ. de le. i. ſed tenẽ-
do opi. Bart. potes r̃ndere ꝙ ibi p̃ceptũ erat nudũ a iuſta cau-
ſa. q2 ſimpliciter ꝓhibuerat rem alienari. ſed hic preceptũ ⁊ vo-
lũtas teſtatoris erat facta cũ cauſa. ſ. vt nõ moleſtaret vxorẽ in
vſufructu ideo vr̃ valere priuatio ⁊ vr̃ q8 tũc hereditas debeat
reſtitui ⁊ applicari perſonis de quibus dixi. ff. Tene tamẽ mẽti
dictũ Bal. qui voluit vt dixi nihil operari priuationẽ heredita-
tis ſi teſtator nõ expreſſit perſonã cui debeat hereditas applica-
ri. ⁊ tene mẽti predicta q2 ſepe poſſunt de facto cõtingere. ⁊ vidi
aliqua teſtamẽta in quibus fuit facta directa diſpoſitio: q2 in-
ſtitutus fuerat h̃res vniuerſalis ⁊ relictus vxori vſuſfructus oim̃
bonorũ. ⁊ mãdatũ fuerat heredi. q8 vxorẽ nõ moleſtaret in ꝓ-
vſufructu. alias priuabat eũ hereditate. Nec ob. q8. ff. dixi vꝫ ꝙ
qñ heres priuat̃ hereditate ꝓpter moleſtationẽ quã fecit vxori
in ipſo vſufru. nõ applicat̃ hereditas ipſi vxori. per id q8 habe-
tur in. l. ij. §. ſi duo. de coll. bonoꝝ. ⁊. l. poſt legatũ. §. amittere. de
h. s qui. vt indi. ⁊ in. l. pe. C. de leg. in quibus vr̃ probari q8 illis
q8 auferet̃ al. cui applicat̃ illi cuius contẽplatione auferet̃ vel pri-
uat̃ q2 reſpõderi põt q8 illud ꝓcedit qñ quis priuat̃ ex diſpoſi-
tione legis. ſecus qñ priuat̃ ex diſpoſitione teſtãtis: q2 tũc eſt le-
cus prout eſt caſus ſingularis ſm̃ vnã lec. in. d. l. vxorẽ. §. heres.
de le. ij. ⁊ ita ibi etiã voluit Bar. facit ad predicta q8 not. Bal.
in. l. ſi defunctus. C. de legitimis heredibus. Cuius dictũ vr̃ in-
9 telligi debere ſm̃ p̃dicta. ¶ †Ultimo põt dubitari an heres q
priuat̃ hereditate ꝓpter moleſtationẽ factã vxori poterit detra-
here quartã trebellianica3. Conclude quod ſi teneremus quod
ipſo iure priuetur vt voluit Bald⁹. in. d. l. j. C. de his que pene
no. tunc clarũ vr̃ quod non poſſit detrahere quartã trebelliani-
cam. vr̃ tñ q8 poſſit detrahere legitimã. ſi eſſet de perſonis qb⁹
debet̃ legitima per id ꝙ habet̃ in ſimili in auc. hoc amplius. C.
de fideicõ. pro quo facit q2 iſti legitima non põt grauari. l. qm̃ in
priorib⁹. C. de inof. teſt. Idẽ vr̃ dicendũ ſi tenemus opi. Ang.
in caſu quẽ ponit vꝫ qñ in caſu priuationis ali⁹ inſtituit̃ vt l3
heres nõ deſinat eſſe directe tñ alius ipo iure efficiat̃ vtiliter he-
res: q2 tũc nõ ẽ neceſſaria reſtitutio ⁊ ſic nõ poſſet detrahi quar-
ta. vt videtur etiam voluiſſe ipſe Ang. per ea que dixi poſt eum
ibi in. l. hereditas ex die. ff. eo. Si aũt tenemus opi. Bart. q8 he-
res teneatur reſtituere hereditate3 tunc vr̃ ꝙ poſſet quartã de-
trahere ex quo alius nõ poſſet habere hereditatẽ niſi facta ſibi
reſtitutio per fideicõmiſſum per ea que habent̃ in. l. j. ⁊ in. l. reſti-
tuta. ſ. ad treb. ¶ In contrariũ facit: q2 ex quo ꝓpter inobediẽ-
tiã ſuã patit̃ dictã penã vr̃ q8 nõ poſſit quartã detrahere. ſicut
nec ille q coactus adibat hereditatẽ. l. nõ q8. §. q cõpulſus. ſ. ad
treb. Et ſicut etiã ille q priuat̃ hereditate a lege ꝓpter inobediẽ-
tiã ſimiliter ille nõ põt detrahere quartã. d. auc. hoc ampli⁹. fa-
cit ꝙ habet̃ in. d. l. j. C. de his que pe. no. inquãtũ ſimpliciter ꝑ-
mitt. ſ ibi adẽptio hereditatis ꝓpter inobedientiã factã teſtato-
ri. Sed forte de iure prima pars eſt verior per id ꝙ habet̃ in. l. j.
§. item ſi ita. ſ. ad leg. fal. vbi litera vult ꝙ ſi preſtat̃ illud ꝙ noie
pene eſt relictũ ⁊ ſic ꝓpter penã iniũctã preſtat̃ poterit detrahi
falcidia. vſ de legato decẽ relicto in penã ſi heres penã nõ dede-
rit vr̃ poſſe detrahi falcidia. l3 ſi poſt mortẽ ad curationes pene
preſtet̃ pen⁹ primo loco legata nõ detrahat̃ tunc falcidia. facit

etiā qd habeť in.l.cū pater.§.j ad.l.fal.vbi etiā p3 qd propter
morā ⁊ cōtumaciā nō priuať quis falcidia.⁊ hoc tenendo pōt
reſpōderi ad auť.hoc amplius qd ibi quis priuať a lege:ſ; a te
ſtatore.itē ibi per priuationē ipſo iure deſinit eſſe heres hic aūt
ppter priuationē nō deſinit eſſe heres.ſed intelligitur rogatus
de reſtituēdo hereditatē.ideo ex quo ſpōte adiuit ⁊ poſtea fue
rit inobediēs teſtatori vr̄ qd poſſit detrahi trebellianica.ſicut
& pōt qñ expreſſe rogať de hrēditate reſtituēda vt patet.l.j.⁊ p
totum titulum ad treb.⁊ hoc tene menti q2 Bar.iſtam queſtio
ne in non tetigit expreſſe.

SI inuenia. Si teſtō adiicit ɔditio de pñſen
ti vel de preterito q̄ ſit impoſſibilis
reiicit ⁊ remanet diſpoſitio valida.h.d.℄ Jn tex.
ibi impoſſibile ſupple put facit ɔditio reſpiciēs pſo
nā filie q̄ nūq̄ fuit q2 impoſſibile eſt q̄ viuat q̄ nūq̄ fuit.℄ No.
qd ɔditio impoſſibilis reiicit de inſtitutiōe.Silr̄ et de legatis.l.ob
tinuit.ſ.de ɔdi.⁊ demō.⁊ in.l.j.⁊ ibi plene dici de materia.ſ.de
cōdi.inſti.℄ Jn glo.j.ibi in pñſenti tpe.poſſet etiā itelligi de fu
turo.puta tpe mortis vt.ſ.ſentit glo.℄ Jn ea.gl.ibi nugato
ria ⁊ ſic vult glo.qd in caſu huiꝰ legis cōditio de qua in litera
nō eſt pprie falſa ſ; potius nugatoria ⁊ deriſoria ſ; magis dici
pōt impoſſibilis q̄ falſa q2 cōditio q̄ eſt de genere impoſſibiliū
nō proprie dr̄ falſa ſed impoſſibilis.ſed ɔditio que eſt poſſibi
lis in ſuo genere ſed in ſpecie eſt falſa iſta pprie appellať falſa ⁊
ideo cū in conditione impoſſibile ſit qd ille q̄ nūq̄ fuit in rerū
natura viuat:ideo cōditio de qua in litera reſpectu filie q̄ nūq̄
fuit in rerū natura potius fuit impoſſibilis q̄ falſa.Et ex hoc
no.ſm Bal.qd cōditio q̄ cōuenit rebus naturalibus ſed non
accidentalibus illa proprie dr̄ falſa vt colligitur ex hac glo.iun
cto tex.melius q̄ alibi ſm eum.

Summarium.

1 Inſtitutione in fauorē alterius facta quid iuris.
2 Amico non confiditur vbi de magno preiudicio tractatur.
3 Voluntas teſtatoris que ſit ex qua agi poſſit.
4 Offenſa que dicatur.
5 Vulgaris dictio idem qd directa importat.
6 Bannitus de iure communi capax cenſetur.

QUidam cum filium. Hec lex eſt ſin
a gularis [a] in ſuo caſu ⁊ quotidiana ſm bar.⁊.h.d.ex
teſtamēto nō pōt cōueniri q2 de ſimeto grauatꝰ nō
reprobať ſ; cōueniť ex mādato qd ſuſcepiſſe pbať.h.d.℄ Jn
tex.ibi expoſui.ſupple narratiue dicēdo qd volebat eū inſtitue
re ſi emācipareť a patre ſm Dy.℄ Jn tex.ibi offenſā.i.pertur
bationē ſm Bar.℄ Jn tex.ibi vereť.i.timet ℄ Jn tex.ibi an
fideicōmiſſum.i.hereditas p fide.cōmiſſus.℄ Jn tex.ibi aduer
ſus eū.ſ.amicū.℄ Jn tex.ibi futurā.expone.i.ɔpetiturā filio fa
cto ſui iuris.℄ Jn tex.ibi eā actionē ſc3 mādati.℄ Jn tex.ibi
tunc.i.e.cōtrariū videbať ex quo mandatum factū erat per filiū
tpe quo erat in poteſtate patris.ar.l.ſi filius.ſ.de ver.ob.tunc
1 cōtrariū determinať ppter rationē q̄ ſequitur.℄ † No.ex tex.
quid iuris qñ aliqs inſtituiť in fauore alterius:q2 aut accōmo
dat fidē teſtatori de reſtituēdo.⁊ tunc teneť ex cā fideicōmiſſi
hrēditatē reſtituere.Aut fidē nō accōmodat teſtatori.nec teſta
tor in aliquo grauauit.nec in aliquo rogauit.ſed accōmodauit
fidē illi in cuius fauore fuit inſtitutus.⁊ tūc tenetur actiōe mā
dati.⁊ p hoc p3 qd ſi vtrīq3 fidē accōmodaſſet teneret vtraq3
actiōe.Si vero neutri fidē accomodaſſet tūc nulla dictarū actio
nū cōpeteret.ſed tunc ſm Ang.forte tenebiť vtili actiōe nego
tiorū geſtorū ex eqtate.vel ſaltē officio iudicis ſm eū.ſed certe il
lud vltimū hic nō pbať imo potius vr̄ pbari oppoſitū a ɔtra
rio ſenſu vnde vr̄ imputandū teſtatori vel etiā illi in cuiꝰ fauo
rem facta fuit inſtitutio ex quo nō puidit ei aliquo modo ſatis
tñ vr̄ eſſe equū dictū Ang.ſi appareat d̄ voluntate teſtātis l3 nō
fuerit in teſtamēto expſſa.alias nō ſufficeret illā habuiſſe ſi fuit
in mēte retēta.l.ſi repetēdi.C.de cōdi.ob cām.facit ad pdicta
qd habeť in.c.ſi.extra de of.iud.⁊ in.l.quotiēs.de pſcri.verb.⁊
in.l.ſancimus.C.de ſa.ſan.ecc.in qbus vr̄ probari.qd vbi ſua
det equitas alicui ſubueniri ſalte in ſubſidiū ſi aliud.remediu3
nō cōpetit ɔpetet actio i factū vel iudicis off.eū.℄ Jtē no.ex
tex.argum.tū ad illud puerbiū vulgarū reſpicere debet qs de
2 quo ɔfidat ⁊ ad hoc pōt allegari ſm Ang.℄ † Jtē ē notādū
ſm eū qd vbi de magno comodo pecuniario agit nō eſt ɔfidē
du3 de amico.nā ſepe docet experiētia qd infideliter agit vt cō
modū ſibi remaneat.℄ Jtē pōt allegari ſm eū de filio qui plꝰ
de amico q̄ de patre cōfidit.vnde pōt etiā allegari qd quis nō
d3 habere meliorē amicū q̄ patrē.Propter hoc et dicit tex.q̄
nulluꝰ amor vincit paternū.l.ſi.C.de cur.fur.℄ Jtē no.q̄ l3 ali
quis nolatus in inſtrō nō vt ei effectualiter comodū qrať ſ; al
teri non notato:tñ nihilominus ipſi notato quereť ius directū
l3 cogať illud cedere.Facit.l.idēq3.§.ſi cui.ſ.māda.Et ſic p3

[a] ℄ Hec ē lex ſingularis. Adde q̄ dicit bart.per iſtū text.in rubr.C.q̄ in frau. cre. ⁊ vide bar.p intellectu huius.l.in.l.filius.de ver.obli.

qd ex ipſo inſtrumēto nō queritur ipſi nō nolato aliqd ius etiā
vtile ante ceſſionem licet Bal.videatur ſentire oppoſitum p
hunc tex.ſed non bene:q2 hic non dr̄ cōpetere vtile ius ex teſta
mento ſed ex contractu mandati inito p filium fa.vt hic p3.fa
cit qd habetur in.l.iii.§.ſi ab ignoto.ſ.de manu.℄ Ex pdictis
no.diligēter qd teſtamentum non dr̄ ſimulatū l3 vnus non ſit
ſcriptus heres in eo ⁊ alius debeat effectu inſtitutionis repor
tare:q2 ſi eſſet ſimulatum eſſet nullū.l.nuda.de re.iu.hic autem
dr̄ qd eſt aliqd ⁊ qd pōt ex eo adiri hereditas ⁊ idē eſt dicēdu3
in ſimili in alio inſtrumento in quo aliqd ſcribať ad vtilitate3
alterius:q2 ſoli nolato queretur actio.l3 illa certus cogať vt.ſ.
dixi.⁊ ſic per hoc non reddiť inſtrumētu3 ſimulatum.ſecus eſt
ſm Ang.ſi vnus contrahit vel alium actum gerit per ſe ⁊ alte
riꝰ nomen facit in inſtrumento apponi q2 tunc inſtrumentum
eſt ſimulatum.l.multum.C.ſi quis alter.vel ſibi.de quo dicēdū
3 vt ibi.℄ † Jtē no.qd non ex omni voluntate teſtatoris agiť ſ;
ſolum ex illa que tranſit ad diſpoſitionē.vnde non ſufficit te
ſtatorem velle niſi diſponat vt hic patet.Na3 licet teſtator hic
voluerit hereditatem ad filium peruenire:tñ hic non diſponit
expreſſe vel tacite ideo hic non agitur ex teſtamento.℄ Et hic
no.ſm Bal.qd illud demu3 qd tacite agitur habetur p expreſ
ſo qñ illud tacitum tranſit ad diſpoſitionem.intelligo ex iuris
interpretatione.Na3 tunc illud ſufficit per illud qd habetur in
l.cum quid.ſi cer.pe.⁊ in.l.tacitum.ſ.de ver.ob.ſecꝰ ſi nō trāſit
ad diſpoſitionem vt hic patet.℄ Et ex predictis etiā no.q̄ nō
ſufficit aliquid eſſe in intentione niſi ſit etiam in diſpoſitiōe.vn
de dicit Bal.qd iſta vulgaris allegatio que ſepe fit dum diciť
iſta fuit voluntas teſtatoris ⁊ ſic ſeruari debet poteſt reprehen
di per hanc lege3:q2 non ſufficit ita fuiſſe in volūtate ſi nō fuit
in diſpoſitione.facit.l.ſi repetendi.C.de cōdic.ob cauſam.ideo
debet dici iſta fuit voluntas ⁊ diſpoſitio teſtatoris ⁊ pro tanto
ſic debet ſeruari.℄ Jn textu ibi patris offenſa exponendo vt
expoſui in litera no.qd offenſa dicitur quicquid in alium ad
turbationem iuſte adducitur ſcdm Barto.de quo remittit ad
no.per ſe in.l.licitatio.§.quod illicite.ſ.de publica.Bald.vero
hic dicit qd offenſa dr̄ omnis actus qui fit cōtra alium que pe
nam meretur per.l.teſtamēto centurio.ſ.de manu.teſta.Jtem
dr̄ offenſio ſm eum actus qui prouocat aliquem ad iracundiā.
allegat.l.cum te.⁊.l.filias in orbitate.C.de inof.teſta.⁊ remittit
ad no.per Bar.in.§.qd illicite.Adde q̄ in.d.l.cum te.⁊ in.d.l.
filiam.vr̄ probari qd etiam actꝰ q̄ prouocat ad iracundiam ⁊
ſic ad turbationem q̄uis iniuſte prouocat dicať offenſa.Et ſic
facit qd dicatur offenſus nedum q̄ prouocatur iuſte ſed etiā in
iuſte.cuius contrarium vr̄ hic voluiſſe Bar.item vr̄ qd etia3 ſi
actus non mereatur penam.ſed potius certo reſpectu lucrū tñ
inducat offenſam vt eſt tex.in.l.j.ſ.de his quibꝰ vt indig.⁊ ibi
4 no.per Barto.† Unde potes concludere ex predictis qd aut ē
talis actus qui meretur penam.⁊ tunc clarum quod dicitur of
fenſa.d.l.teſtamēto centurio.⁊ not barto.in.d.§.quod illicite.
Aut non meretur penā.⁊ tūc aut iniuſte pūocat ad turbatio
nem.⁊ tunc l3 late poſſit dici offenſa tunc de illa nō habeť cō
ſideratio a iure vt probatur in.d.l.cum te.⁊ in.l.filia3.ſecus vbi
iuſte prouocaret ad iracundiam:q2 tunc bene habeť cōſidera
tio de tali offēſa.d.l.j.de his qui.vt indig.Que aūt dicať offen
ſio proprie in perſonam ⁊ que in rem.⁊ an verbum offenſa3 ſim
pliciter platum comprehendat an quis offendatur in pſona3
ſiue in rebꝰ no.plene per Bar.in.d.§.qd illicite.Et facit quod
no.Jnno.in.c.nuper.extra de ſen.excom.⁊ Bal.in.l.ſi qs per
caluniā.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ qd habeť in.l.ſed eſt queſtionis.ſ.de
fur.⁊ in.l.j.ſ.de his qui deiecerīt vel effu.in.§.hec aute3 verba.
vbi eſt bonus tex.℄ Ultimo potes notare qd mandatū ⁊ con
uentio que fiūt ſuper futura ſucceſſione valeat.qd eſt verꝰ de
voluntate teſtantis vt hic fiunt alias īeſſet lecꝰ.l.ſi.C.de pact.⁊
tangitur hic in glo.℄ Jn glo.ab eo.in ſi.⁊ potiſſime hec pce
debat ſecundū illa tempora ſecundum que quicquid filꝰ que
rebat patri querebat.l.placet.de acqui.her.hodie eſſet recur
rendum ad.l.ſi.in prin.C.de bo.que lib.℄ Jn gl.in verbo iter
poſuiſſe.ibi tacite teſtatori ⁊c.dic qd imo nec tacite nec expreſſe
dedit fidem teſtatori ille inſtitutus l3 volūtas teſtatoris fuerit
qd filius finaliter haberet vt dixi in notabilibus.℄ Jn glo.in
verbo inutile.ibi aliud in hereditate.hec prima ſolutio l3 quo
ad qd ſit bona q2 quo ad effectu3 agitur de hereditate acquirē
da tñ non vr̄ ſimpliciter bona:q2 hic loquitur de actiōe māda
ti que oritur ex contractu mandati q̄ factus fuit tempore quo
erat in poteſtate patris.⁊ ideo vr̄ qd deberet queri actio patri
l3 effectus mandati ſit collatus in tempus exiſtētie ſui iuris p
l.ſi.in contrarium allegatam.Et ideo quo ad cōtrariū ſequēs
ſolutio que ponitur.ſ.in ver.item ibi dolo.melior videtur facit
5 quod no.in.d.l.ſi.℄ † Jn.gl.pe.in ſi.not.de ſignificatiōe iſtius
dictionis vulgaris.quia idem importat quod directa de multis
aūt ſignificatiōibus ⁊ ſic quomodo aliomodo exponiť recur
re ad no.p Bar.in.l.j.in materia vulgaris.in primo principali
queſtione

queſtione.ſ.ꝫ.i.¶ In gl.fi.ibi eadē eſt ⁊c.vel potes dicere ꝙ diuerſe. tñ qꝛ ex equitate ambo cōpetūt ad idē hoc toleratꝰ per id ꝙ legiꝰ ⁊ no.in l.de precoꝛibus.C.ad.L.aql.⁊ in.l.j.ſ.ꝑ hāc.ff.de rei vē.¶ Extra gl.inducitꝰ iſte tex.ad aliquas q̄ſtiones.Et primo inducitꝰ p Bar.ad q̄ōnē q̄ñ aliquis inſtituit aliquē ſecularē vt reſtituat alicui monacho vel fratri intelligo cuiꝰ ordo ſit capax in cōi ꝙ ꝫ talē inſtitutū pōt agi actione mādati vt ſ videtꝰ ꝓbari in ſimili.ꝙ eſt verū ſm eū ſi ab ipſo monacho fuit adhibitus.ſi vero a teſtatoꝛe agi poterit ſm eū actione negatioꝛum geſtoꝛū qꝛ adhibēdo illū quē inſtituit ad vtilitatē ipſius monachi videt geſſiſſe negotia ipſius monachi ⁊ cōſequēter monaſterij.Poterit etiā agi ſm eū actione ex teſtō ad fideicōmiſſum: qꝛ tacite ſidei eius vr̄ cōmiſiſſe de reſtituēdo.facit.l.fi.C.de fideicō.facit ꝙ dixi in notabilibus.Itē inducitꝰ p Bal.⁊ ſucceſſiue p Ang.ſi ſtatuto cauetꝰ ꝙ bona rebelliū ex bānitoꝝ applicentꝰ fiſco.ſi aliqs hꝫ filiū rebellē ciuitatis ꝙ poſſit reſtituere amicū ſimplr nō rogādo eū de reſtituēdo filio nā vr̄ ꝙ nihil q̄ritꝰ fiſco ſicut nec hic q̄ritꝰ patri.Aduerte ꝙ lꝫ p̄dicti nō dicāt ꝙ lꝫ talis amicus nō fuit adhibitꝰ ab ipſo filio ⁊ ſic recepiſſet mādatū ab eo ſi recepiſſet de reſtituēdo cū fuerit cancellatus de rebellione.ſatis vr̄ ꝙ etiā tūc fiſcꝰ nihil poſſit petere ꝑ id ꝙ hꝫ.ſecus ſi ſimplr recepiſſet mādatū de reſtituēdo qꝛ tūc cū q̄ſita eēt actio ipſi repelli vr̄ ꝙ publicaretꝰ talis actio ex quo bona rebelliū applicantꝰ fiſco.ar.l.bonoꝝ.ſ.in bonis.ſ.de ꝟ.ſig.Sed vbi nō fuit adhibitꝰ ab ipſo filio nec fuerit rogatꝰ p teſtātē de reſtituēdo, ſi reſtituat filio rebelli.cū ipſe ſit capax de iure cōi vr̄ ꝙ filꝰ licite habebit.⁊ ita voluit hic Bal.⁊ Ang.ꝙ eſt notādam.Tñ ſꝫ iſtā opi.facit talis reſtitutio vr̄ fieri in fraudē fiſci.ex quo filius nō cēſebatꝰ eē capax eoꝝ que ſunt ſuppoſita ipſi ciuitati cuiꝰ erat rebellis.Sꝫ ſuſtinēdo dictū eoꝝ potes dicere ꝙ ex quo nō appet ꝙ exp̄ſſe vel tacite accōmodauerit fidē:vr̄ ꝙ toleretꝰ ꝙ ipſe filio poſſet reſtitui.facit ꝙ no.p Bart.in.l.lucius.ſ.fi.ſ.de le.j.⁊ ſtñ nō eſt ſine dubitatiōe ꝓpter ea q̄ habentꝰ in ſimili in l.iij.C.de natura.liber.⁊ ꝙ no.Bar.in.l.fi.ſ.de his qbus vt in dig.vnde forte poſſet dici ꝙ ſi reſtituat in vita cenſeatꝰ illud factū in fraudē fiſci.ꝑ ea q̄ habentꝰ in.d.l.iij.ſecus ſi in vltima voluntate ar.eoꝝ q̄ habentꝰ in.l.ex hoc edicto.ſ.alienare.ff.de alie.iud.mut.cauſa fac.⁊ vr̄ in ſñ Bar.ſ voluiſſe in.l.ſi is qui ex bonis.ſ.ꝫ.i.⁊ ad iſtū tex.faciliter pōt r̄ndert ꝙ hic filꝰ poterat capere ad ſui vtilitatē factꝰ ſui iuris.Ideo nihil q̄ritꝰ patri:qꝛ ſic voluiſſe vr̄ teſtatoꝛ.Sꝫ in caſu p̄dicto filio rebelli dā eſt rebellis nō pōt acq̄rere q̄ eſt ſubiecta ciuitati cuiꝰ eſt rebellis. Et ꝑ p̄dicta etiā pꝫ qd dicēdū ſi aliqs bānitꝰ ſit,⁊ teſtatoꝛ velit ꝙ aliquid habeat.nā videtꝰ ꝙ poterat amicū inſtituere vel aliquid ſibi relinquere nō grauādo nec rogādo ꝙ aliqd reſtituat ipi bā-

6 nito.Sed ſi ſimpliciter inſtituat vel relinquat.† Nā videtꝰ ꝙ cū bānitus ſit capax de iure cōi.ſi poſtea ſibi reſtituatꝰ illꝰ habeat ⁊ nō fiſcus qꝛ reſtituitur: ſed an hoc ꝓcedat recurrēdū eſt ad id quod ꝓxime dixi.Et lꝫ in dictis caſibus q̄ñ agitꝰ de rebelli vel bānito.⁊ aliqd relinquitꝰ amico ſtante ſtatuto ꝙ bona rebelliū ⁊ ex bānitoꝝ publicentꝰ ꝓcedit ꝑ ut ſupius dictū eſt. Tñ dicit Bal.⁊ Ang.ſecus eē q̄ñ quis vellet ſpuriū hr̄e vel fratrē de ordine minoꝝ.qm̄ nō ꝓcederet.ꝙ ſuperiꝰ eſt dictū ex eo qꝛ cū tales ſint incapaces de iure cōi videretꝰ fieri nō ſolū in fraudem hominis ſed etiā legis.⁊ ideo vr̄ ꝙ tunc id fieri non poſſet per l.iij.C.de natura.liber.qꝛ loquitꝰ de ſpurio. Et ꝙ frater minoꝛ ſit incapax ꝓbatꝰ in.c.exit qui ſeminat.de ꝟb.ſig.⁊ in cle.exiui.de ꝟ.ſig.vñ tūc videretꝰ fieri in fraudē hoīs ⁊ canonis.⁊ ſic nō poſſet illud fieri ꝙ ſuperius dictū eſt.⁊ ſic reſidet Ang.⁊ Bal. Poſſes dicere in ſpurio ſi inſtituatur amicus ſimpliciter ſi reſtituat in vita ipſius amici ipſe amicus ipſi ſpurio p̄ſumatꝰ factū in fraudē ⁊ applicabitꝰ relictū pſone de quibus in.d.l.iij.⁊ in.l.j.C.ti.Sed ſi in vltima volūtate ſolū relinquat, ex quo nullo mō fuit grauatus de reſtituēdo.videtꝰ ꝙ ſpurius poterit habere dicta bona ꝑ id ꝙ not.Bar.in.d.l.ſi is qui ex bonis. Et hoc q̄ñ ſimpliciter talis amicus fuiſſet inſtitutꝰ.ſecꝰ ſi fuiſſet inſtitutꝰ ⁊ rogatꝰ de reſtituēdo cui vellet:qꝛ tūc ſi relinquat ſpurio videtur ꝙ nō poſſit hr̄e qꝛ videretꝰ hr̄e ex teſtō patrio argumēto.l.vnū ex familia.ſ.de leg.ij.⁊ ſ tenuit Bar.in.l.fi.ſ.de his qbus vt in dig.licet aliter videatur velle in.d.l.lucius ſ.fi.de leg.j.

Summarium.

1 Ultima prioꝛibus derogant.
2 Dictio imo eſt correctiua.
3 Inſtitutus prioꝛibꝰ derogatꝰ teſtatoꝛe ad diſpōdiū trāſeūte.
4 Unciarum appellatione non venit poꝛtio.

1 Si ita ſcriptū. Dictio imo eſt correctiua.h.d.¶ † No.ꝙ vltia derogāt prioꝛibꝰ ſiue ponātur in vna ōrone ſiue in
2 diuerſis.¶ † Itē no.ꝙ dictio imo eſt correctiua ꝙ intellige vt dicetꝰ ſup gl.¶ In gl.l.in ꝟ.economꝰ.⁊ ſic vult gl. ꝙ dictio imo interdū ponatꝰ correctiue.interdū etiā ꝓ copulatiua ⁊ interdū pro diſiunctiua aliter nō declarat. Sꝫ dic vt hic voluit Bar.ꝙ interdū apponitꝰ cū copula adiūcta vl̄ cū dictione etiā ⁊ tūc nō ponitꝰ correctiue ſed implicatiue: ⁊ in effectu habet vim copule:exēplū patet in.ſ. qbꝰ allegato in gl. interdū vero dictio imo apponitur ſimpliciter ſine dictis dictionibus ⁊ vel etiā:⁊ tūc ſi pfertꝰ a teſtatoꝛe ponitꝰ correctiue vt hic ⁊.l.ſtichus allegata in gl.Si vero ꝓfertꝰ a lege ⁊ tūc ſi ponitꝰ inter incōpaſſibilia ponitꝰ correctiue.l.fin.ad.l.rhodiā de iactu.Si vero ponitꝰ iter cōpaſſibilia:⁊ tūc ſi in eo ꝙ ſequitꝰ poſt dictionē imo, eſt eadē rō vel maioꝛ que eſt in precedentibꝰ:⁊ tūc dictio imo reſoluitꝰ in dictionē vel.exemplū patet in.ſ.economꝰ allegato i gl. alias ſi nō eſt eadē ratio vel maioꝛ ponitꝰ correctiue per idꝙ hic habetꝰ.Et inducitꝰ iſte tex.ad.q.ſi teſtis dicat. Titiꝰ vulnerauit ſeium imo ſemproniū ꝙ intelligitꝰ ſolū de vulneratiōe ſempronij ⁊ ſic incōtinēti ſe correxiſſe:⁊ ſic ſtari dꝫ vltimo dicto eiꝰ nec vitietꝰ eius dictū nec cēſeatꝰ per hoc variꝰ.de quo in ſpe.de teſte. ſ.i.ver.qd ſi dicat.vide hic imo ibi ⁊c.facit ꝙ no.in.c.preterea. extra de teſti.cog.¶ In ea.gl.in fi.ſolue ꝙ ibi non ſunt verba correctiua ſed alterius volūtatis diſpoſitionem continentia. quo caſu recurrendum eſt ad ea que ibi habentur.

3 Quidam teſtamēto. † Cū teſtatoꝛ trāſit ad diſpōdiū nō derogatꝰ prioꝛibꝰ inſtitutis.h.d.¶ No.ꝙ dixi in ſummario. ⁊ ſecundū Ang.dic ꝙ vbi ſit tranſitꝰ ad diſpondiū nihil detrahitꝰ de numero vnciaꝝ primo inſtitutoꝝ:qꝛ tot habēt quot haberēt ſi nō fuiſſet factꝰ tranſitꝰ ad diſpōdiū ſed bene detrahetꝰ de ſubſtātia ipſarū vnciarū prioꝛū inſtitutoꝛū q̄ñ ſit tranſitꝰ ad diſpōdiū qꝛ ſunt minoris valoris vl̄ pōderis quā eēnt ſi nō fuiſſet factus tranſitꝰ ad diſpōdiū.vt plene dictū fuit in.l. interdū.ſ.i.ff.eo.vbi plene dictū fuit de materia huius.ſ.¶ In gl.fi.ibi ſolue illud ia nato.hec prima ſolutio ponit ſolā facti diuerſitatē ⁊ nō apparet bona ratio diuerſitatis.ideo nō eſt bona ſolutio ⁊ eadē rōne ſequēs.¶ In ꝟ.vel dic ſcdo.hec ſolutio ſimiliter nō eſt bona ſolutio. Ideo tene tertiā ſolutionē poſitā in ver. vel hic voluit ⁊c.Et dicit hic Bal.ꝙ ſi cōſtat ꝙ voluerit excedere aſſem hoc clarū.Sꝫ vbi dubitatꝰ tūc dicit ꝙ vbi plꝰ dedit ſcdo ꝙ dediſſet primo qꝛ id ꝙ eſt plꝰ nō pōt adimi de pauciori tūc in dubio videtur excedere aſſem.idē q̄ñ primo aſſignauit totā ⁊ ſcdo ſimiliter aſſignat totā ⁊ nō partē tm̄:qꝛ tunc nō eſt veriſimile ꝙ voluerit ſe in totū corrigere ideo tūc videtꝰ voluiſſe trāſire ad diſpondiū.Et iſta poterit eē ratio iſtiꝰ tex. Nā primo inſtituit filiā ſimpliciter.⁊ ſic intelligitꝰ illā inſtituiſſe in aſſe ⁊ ſic in totā hereditatē.demū inſtituit poſthumū naſciturū ex dimidia ⁊ quarta.⁊ ſic ex nouē vnciis ⁊ poſthumā naſciturā ex quarta.⁊ ſic ex tribꝰ vnciis.⁊ ſic per q̄ñs poſthumo ⁊ poſthume videtꝰ ſimpliciter aſſignaſſe.xij.vncias ⁊ cōſequēter tm̄ quātā aſſignauit filie. Ideo videtꝰ voluiſſe trāſire ad diſpōdiū.Secus q̄ñ nō aſſignaſſet tm̄ quātū aſſignauit filie per id ꝙ habetur in.l. cum queſtio. alleg.in gl.⁊.ſ.eo.l.qui non militabat.ſ.filius.⁊ de materia dixi in.l.interdū.ſ.i.ff.eo.¶ In ea.gl.ibi ſolutio ibi de natia hec nō eſt bona qꝛ ſolū diuerſificat caſus.Nec ſimiliter ſequēs qꝛ correctio eſt caſſāda.Ideo tene tertiā quā tenet gl.in ver.vel verius. ¶ In ea.gl.ibi ſolue ibi videtꝰ ⁊c.hec vera coniuncta cōſequēti. qꝛ ſi conſtat de mente teſtātis an voluerit excedere aſſem vel nō illa dꝫ ſeruari ſed vbi nō cōſtat in dubio q̄ñ primo dedit totā ſecūdo partē videtꝰ velle adimere a primo id ꝙ dedit ſecūdo. Nō autem videtur velle excedere aſſem.⁊ ſic tranſire ad diſpondiū per id ꝙ habetur in.ſ.filius.⁊ in.l.cū queſtio.que hic allegatur in glo.Sequens autem ſolutio non eſt bona qꝛ eſt contra text. vt dicit glo.

In teſtamēto. Qui primo relinqt vncias poſtea partes intelligitꝰ partes facere de reſiduo.h.d.¶ No.ex tex.ꝙ vbi priꝰ ſit mētio vnciarum poſtea poꝛtionū intelligitꝰ de poꝛtionibꝰ reſiduū ꝙ ſupereſt de
4 ipſis vnciis.¶ † Itē no.ꝙ appellatione vnciarū nō videtꝰ cōtineri poꝛtio nec ecōtra.Et ſic aliꝰ videtꝰ eē vncia ⁊ aliud poꝛtio ꝙ videtꝰ eē cōtra tex.in.l.interdū.ſ.i.ff.eo.⁊ cōtra id ꝙ ibi dictū fuit.⁊ cōtra id ꝙ habetꝰ ibi in ꝓn.⁊ in fi.Sed dic ſcdm bar. ꝙ iſtud cōtingit qꝛ vario modo teſtatoꝛ locutꝰ eſt.primo de vnciis poſtea de poꝛtionibꝰ vñ tūc hꝫ locū ꝙ hic dicitꝰ ſed vbi ſolum fuit facta mētio de vncia.vel de parte vel de poꝛtione tūc idē eſt dicere inſtituo titiū in vncia ꝙ eſt dicere inſtituo titiū in poꝛtiōe.nā vtroqꝫ caſu veniret ad vnā poꝛtionē: ꝟ.xij.¶ Ultio no.tex.dū dicit cōſulebatꝰ quid iuris.Ad cōmiſſiones cauſaꝝ que fiunt ſepe ad conſiliū ſapientis per dicta verba vt conſulat quid iuris.nam impoꝛtant dicta verba vt habeat cōſulere quid iuris diſponat in cauſa ſibi commiſſa.

Summarium.

1 Relinquo verbum vniuerſitati bonoꝛum adiectum ad in-

ſtitutionem trahitur.⁊ nume.2.
3 Mens teſtantis ⁊ verborum ſignificatum ſeruari debent.
4 Legatarius vel fideicōmiſſarius vniuerſalis an ſit dicendus ſo
cui cetera bona relinquuntur alio in re certa inſtituto.
5 Teſtamentū nō valet quod ſit omiſſa forma a iure tradita.
6 Maledictionis verba vniuerſalē nō viciat inſtitutionem.
7 Inſtitutio in demeritum conferri poteſt.
8 Seruus inſtitui nequit qui manumitti non potuit.
9 Mulier ſeruo cū quo peccauit libertatem dare nequit.
10 Error in demonſtratione non viciat ſi de corpore conſtat.

His verbis. No.qd verbū diſtā ſeu ſonās in diſtū,intelligit̄ de directo ⁊ ſic itelligit̄ de potētiori ⁊ maiori ſignificato. facit
qd legit̄ ⁊ no.in.l.j.§.hoc in ppetuū.ff.ſi ager vecti.
vel emphy.peta. ¶ Scđo no.ſm Bal.qd ſi teſtator nullo alio
inſtituto diceret relinq̄ vxorē meā dn̄am oim bonoꝝ meoꝝ.qd p
hoc erit heres vlis.facit qd no.Jo.an.⁊ Hoſti.⁊ in.c.cum tibi.de
teſt. ¶ Ubi aūt alio inſtituto relinq̄ret ipſam vxorē dn̄am ſuo
rū bonoꝝ vel dn̄am ⁊ vſufructuariā.qd tūc īportet talis diſpo
ſitio,recurrendū eſt ad ea q̄ habent̄ in.l.titia cū teſtō.§.fi.cū ibi
no.p Dy.⁊ bar.ff.de le.ij. ¶ In gl.i.ibi.§.idē puilegiū.alias eſt
§.plane.⁊ ver.ſub dicto.ff.facit qd habet̄ in.l.diuus traianus.
1 ff.de teſt.mil. ¶ In ea.gl.i.fi.no.diligēter ex gl.† q̄ ſepe allegat̄
qd verbō relinquo adiectū vniuerſitati bonoꝝ trahit̄ ad inſtōe
nē qñ null⁹ ali⁹ eſt inſtitut⁹.⁊ ad hoc bene facit.d.l.diu⁹ traia
nus.⁊ qd hr̄ in tex.⁊ glo.in auſ.de here.⁊ fal.§.ſi vero null⁹.in vꝰ
bo relictis.vbi glo.vr̄ velle idē qd iſta.ſec⁹ qñ ali⁹ fuiſſet heres
inſtitutus vlr.qꝛ tūc dicta vba.ſi dicta relinquo bona mea ta
li īportarēt fideicōmiſſum.l.nā qd.§.fi.cū.l.ſeq.ff.ad treb. ¶ Sꝫ
aduerte qꝛ iuxta p̄dicta eſt dubiū qd ſi ſimplr̄ reliquat̄ aliqd fi
lio vel filie.puta certa res vel quātitas nec adicit̄ iure inſtōis
vel vba illa.⁊ in illa heredē inſtituo. An valebit teſtm̄ in q̄ ali⁹
ſit inſtitut⁹.vel etiā ſi nullus ſit inſtitut⁹ vt ſic intelligat̄ relictū
iure inſtōnis.videret̄ dicendū qd ſic.qꝛ ſicut teſtator qñ dicit re
linquo bona mea titio.vt teſtm̄ valeat intelligit̄ inſtituiſſe titiū.
Jta etiā videt̄ qd ad hoc vt teſtm̄ valeat intelligat̄ in dicto ca
ſu reliqſſe iure inſtōnis.ſed cōtrariū tenet hic Bar.qd verbum
relinquo adiectū certe rei vel quātitati nō trahit̄ ad inſtōnem
l.cogi.ff.⁊ generaliter.⁊ ibi no.p Dyn.⁊ Bar.ff.ad tre.Lꝫ ſec⁹
ſit quādo adicit̄ vniuerſitati bonoꝝ alio nō inſtituto.vt dixit
gl.⁊ p iſta parte allegat etiā qd in.§.aliud quoqꝫ capl'm.iuncto
§.ceterū.auſ.vt cū de ap.cog.coll'.viij.vbi videt̄ probari quod
nō ſufficit aliqd relinq filio vel filie niſi relinquat̄ iure inſtitutio
nis.lꝫ de iure codicis eſſet ſecus.l.omnimodo.C.de inoff.teſt.⁊ etiā
de iure auſ.primeuo de quo habet̄ in auſ.nouiſſima.⁊ in corpo
re vnde ſumit̄.C.de inoff.teſt.⁊ iſtā opi.citramōtanoꝝ tenuit
Bar.⁊ Ang.ſ.lꝫ vltramontani vt Pe.⁊ Ja.de ra.teneāt ꝯtriū
⁊ nō bñ ſm eū.ipſe tñ Bal.in.l.quoties.C.eo.vr̄ tenere opi.vl
tramon.q voluerunt qd verbum relinquo adijcitur certe rei vel
quātitati in pſona eius cui eſt neceſſe relinq iure inſtōnis intelli
gat̄ tūc tale relictū eſſe factū iure inſtōnis ⁊ ſic trahet̄ ad inſtitu
tionē.lꝫ ſit ſec⁹ quādo adijcitur in pſona extranei.allegat quod
habetur ⁊ no.in.l.ſi quis priore.ff.ad treb.⁊ in.§.ſ.in auſ.de he
re.⁊ fal.⁊ in.§.ſi qs aūt p redēptione.in auſ.de here.⁊ falci.⁊ in
§.ſi quis aūt p redēptione.in auſ.de eccle.ti.coll'.ix.iuncto.§.ce
terū.in auſ.vt cum de ap.cogno.ſed certe ſi dicta iura ⁊ notata
in eis bene inſpiciātur hoc ibi nō pbat̄.nec etiā in eis hoc not.
imo potius vr̄ pbari ꝯtriū in.d.§.ceterū.iuncto.§.aliud quoqꝫ
capitulū.⁊ ideo verior opi.cōis quā ſequit̄ hic Bar.Bal.⁊ An
ge.Et hoc qñ ſimplr̄ relinquit̄ certa res vel quātitas filio vel fi
lie vel alij deſcendēti cui debet̄ legitima.⁊ q dꝫ hr̄e iure inſtitu
tionis:ſed vbi aliqd relinqueret̄.puta certa quātitas vel res p
ſua legitima vel p ſua falcidia vel p ſua parte ⁊ nō adijcit̄ iure
inſtōnis:an tūc illud ſufficiat:⁊ intelligat̄ illud ſatis dixiſſe iure
inſtōnis Bar.in auſ.vnde ſi parēs.C.de inoff.teſt.dicit quod
ſufficit tale relictū ex quo adiecit p ſua legitima vel pro ſua fal
cidia:vel p ſua parte.Facit qd ipſe notauit in.l.peto.in p̄n.ff.de
leg.ij.⁊ in.l.filiū.§.oibus.⁊.§.ſi legata.ff.de leg.p̄ſtā.Sed Sa
ly.in.d.auſ.vñ ſi parens.tenuit ꝯtriū.⁊ videt̄ qd melius p id qd
habet̄ in.d.§.aliud quoqꝫ capl'm.iūcto.§.ceterū.⁊ plene dixi in
l.j.§.ſi ex fundo.in cōmēto illius.§.in ver.extra gl.Et ibi etiam
recitaui quō etiā ſex fuerūt opiniones in hac materia:qñ filio vl̄
filie relinquit̄ certa res vel quantitas:⁊ nō adijcit̄ iure inſtitu
tionis:nec adijciunt̄ illa verba:⁊ in illa heredē inſtituo quorū
opi.aliqui colligunt̄ p ea q̄ habetur in.l.quoties.C.fa.her.⁊ in
2 c.Raynutius.extra de teſta.⁊ in.c.ſi pater.de teſt.in.vj.† Pro
cōcluſione tñ eoꝝ q̄ tāgunt̄ h p gl.⁊ doc.ſequunt̄ an verbū re
linquo trahat̄ ad inſtōnem potes dicere qd aut adijcit̄ certe rei
vel q̄titati aut adijcit̄ vniuerſitati bonoꝝ. ¶ Primo caſu aut
loquimur qñ relictū ſit extraneo:⁊ clarū eſt qd nō trahit̄ ad inſtō
nē p.l.cogi.§.⁊ gnaliter.cū ibi no.p Dy.⁊ Bar.ff.ad treb.Aut
loquimur in filio vel alio cui dꝫ relinq iure inſtōnis.⁊ cui debet̄
legitima.⁊ tūc an trahet̄ ad inſtitutionē fuerūt.vij.opi.de qui
bus dixi in.d.cōmēto.§.ſi ex fundo.in ver.extra gl.Cōis eſt opi.
qd nō trah̄ ad inſtōnē.vt p.§.aliud q̄ꝫ capl'm.iuncto.§.ceterum.
¶ Scđo caſu qñ adijcit̄ vniuerſitati bonoꝝ.⁊ tūc diſtingue qꝛ
aut pfert̄ in volūtate in qua nō pōt fieri inſtō ſicut cōtingit qñ
fieret i codicill'.vel coꝝ qnqꝫ teſtib⁹.facit.l.hereditatē.C.de co
dicillis.⁊ qd habet̄ in.§.fi.inſti.de codicil.⁊ tūc nō trahit̄ ad in
ſtitutionē qꝛ h iſtud nō patit̄ natura ⁊ iure volūtatis in q̄ pfer
tur.facit.l.imperatoris.ff.de in diē adiect.o.Aut pfert̄ i volūtate
ſolēni in q̄ ſunt.vij.teſtes.⁊ tūc pōt fieri inſtō.Et tūc ſi non eſt
alius vlr inſtitutus trahit̄ ad inſtitutionē.Uñ ſi ſi dixit teſtator
relinq bona mea titio vr̄ inſtituiſſe ipſuꝫ vt voluit hic gl.⁊ in.§.
ſi vero nullus.in auſ.de here.⁊ fal.coll'.j.Secus ſi ali⁹ eēt vniuer
ſaliter inſtitut⁹ qꝛ tūc importarēt fideicōmiſſuꝫ vt voluit hic gl.
⁊ pbat̄ in.l.nā qd liqde.cū ſeq.ff.ad treb.Si aūt nō reliqſſet oīa
bona vel indefinite bona ſua.ſꝫ partē alio vniuerſalr̄ inſtituto.
tūc eſt differētia an relinq̄t certā partē bonoꝝ puto ſi reliquat
alicui tertiā ptē ſuoꝝ bonoꝝ vel quartā partē ſuoꝝ bonoꝝ.An
vero relinquat certā partē hereditatis.nā primo caſu eſt ſimplex
legatū nō fideicōmiſſum vl'e ſeu vniuerſitatis.Et ideo ad inſtā
tiā illius cui eſſet factū tale relictū nō cogeret̄ heres adire here
ditatē.ſecus in ſcđo caſu vt legit̄ ⁊ not.in.l.mulier.§.fi.ff.ad tre
bel.⁊ in.l.ſi qs ſeruū.§.fi.vbi ēt p Bar.ff.de le.ij.⁊ iſta fuerūt de
mēte Saly.in.l.qñ indignū.C.de teſt.⁊ h alias ibi etiā Bal.ali
quid de p̄dictis tāgit.Sꝫ aduerte qꝛ Saly.vr̄ imperfecte locu
tus qꝛ nō declarat qñ relinquit̄ certa quota vniuerſalr̄ alio nō
inſtituto.an tūc trahat̄ ad inſtōnē.tñ ipſe idē Saly.in.l.fi.C.
fa.her.vr̄ velle qd trahat̄ ad inſtōnē ex q̄ alius nō eſt vniuerſa
liter inſtitutus p id qd hr̄ in.c.Raynutius.⁊ in.c.Raynaldus.
extra de teſt.⁊ in.l.cogi.§.⁊ gnaliter.ff.ad trebel.⁊ vr̄ ſenſiſſe hic
Bal.etiā in diſtinctiōe quā hic ponit.Et ſm h vr̄ qd ſi qs corā
ſeptē teſtib⁹ dicat relinq̄ titio tertiā partē bonoꝝ meoꝝ vel ter
tiam partē hereditatis mee alio vniuerſaliter nō inſtituto tra
het̄ ad inſtitutionē.⁊ idē videt̄ voluiſſe Bal.in.d.l.fi.Sꝫ certe
hec opi.nō vr̄ vera.qꝛ de mēte teſtātis vr̄ eē q̄ iſte ſolū habeat
quotā ſibi aſſignatā.⁊ nō aliud.ar.l.marit⁹.C.de pcur.hoc etiā
3 ſonāt verba.† Et ideo in dubio debemus accipe intellectuꝫ p
quē ſaluet̄ mēs teſtātis ⁊ ſignificatū vboꝝ.ar.l.ab oib⁹.ff.de le.
j.⁊.l.in cōditionib⁹ primū locū.ff.de cōdi.⁊ demō.⁊.l.volūtas.
C.de fideicō.ſꝫ talis eſt intellect⁹ ſi intelligam⁹ qd nō iure inſti
tutionis.ſꝫ iure legati a venientib⁹ ab inteſtato accipiat dictam
quotā ergo talē intellectū debemus poti⁹ accipe.nō autē illum
qd trahat̄ ad inſtōnē p quē cōſeqūēter haberet totū qd eēt cō
tra mētē teſtātis ⁊ ſignificatū vboꝝ.Nec obſtāt capitula p̄alle
gata.qꝛ ibi teſtator reliq̄rat certas res.⁊ poſtea dixit certa vero
alia bona relinq tali.vñ nimirū ſi tūc illa diſpō ex quo ali⁹ non
erat vniuerſaliter inſtitut⁹ trahitur ad inſtōnē qꝛ ibi in effectu
oīa bona relinqt exceptis particulariter deſcriptis.h ſecus.hāc
etiā partē puto verā ꝗcquid dixerit Bal.⁊ Saly.i.d.l.fi.p rōnē
ſ.allegatā.Quid autē ſi teſtator ſimpliciter corā ſeptē teſtibus
dixerit lego bona mea titio an trahat̄ ad inſtōnē ſicut ſi dixiſ
ſet relinq̄ bona mea titio.Bal.in.l.fi.C.fa.her.tenuit q̄ ſic.p.c.
Raynal.extra de teſta.ſꝫ Bar.tenuit appoſitū in.l.cēturio.in
prima qōne p̄ncipali circa fi.ff.de vul.Et p iſta parte facit qꝛ vt di
xit Bar.ibi ⁊ Bal.i.l.quoties.C.e.ti.Licet verbū lego ſm anti
quiſſima tpa traheret̄ ad inſtōnē.l.verbis legis.ff.de vbo.ſig.
Tñ poſtea reſtrictū fuit ſignificatū p ſeqūētē iuris p̄udētiā et
etiam ex cōmuni vſu loquendi vt ſolum cōprehendat legatū.iō
non debet trahi ad inſtitutionē.qꝛ verba ſunt intelligenda ſe
cundum cōmunē vſum loquendi vt legitur ⁊ no.in.l.liberoꝝ.
§.qd tñ caſſius.ff.de lega.iij.⁊ in.l.cum de lanionis.§.aſinā.ff.de
fundo inſtructo.⁊ hāc partē ſequitur Saly.in.d.l.fin.⁊ ſic talis
diſpoſitio ſolum habebit vim legati ⁊ codicilloꝝ.Nec obſtat
c.Raynaldus.qꝛ reſponderi poteſt qd verbum legauit ibi po
ſitum relatum ad perſonam patronorum improprie ponitur p
verbo inſtituit,vel relinquit.Sed relatū ad perſonam amicu
lorum ſtat proprie vt ibi no.glo.⁊ in.c.ſi pater.in gloſſa in ver
bo inſtituit ad fi.de teſta.in.vj.Nec eſt mirandum de tali expo
ſitione.qꝛ ſepe contingit qd vnum verbum reſpectu diuerſoꝝ
ſtat proprie ⁊ improprie.vt patet ex his que habentur in.l.ij.§.
fi.cū ibi no.ff.de offi.proconſul.Et per predicta videtur qd mul
tominus trahetur ad inſtitutionē ſi qs leget certā partem bo
norum vel hereditatis etiam alio non vniuerſaliter inſtituto.
4 licet Bal.aliter ſentiat in.d.l.fi.† Sed iuxta predicta poteſt q̄
ri quid ſi aliquis inſtituitur in re certa ⁊ cetera bona alteri relin
quuntur puta ſeio.An ſeius intelligitur vniuerſaliter inſtitu
tus,an vero legatarius vel fideicommiſſarius.hāc queſtionē
non reperio eſſe ſpecifice tactam ⁊ videtur eſſe dubia.Nam ſi
gloſſa hic in verſiculo.⁊ hoc niſi alium inſtituiſſet heredem in
telligatur ſimpliciter loqui de inſtituto in re certa videretur vel
le quod in caſu predicto ſeius non eſſet heres.ſed ille qui eſſet
inſtitutus

inſtitutus in re certa: ſed forte 3ill eſt verũ ex quo alius non eſt vniuerſaliter inſtitutus. ⁊ ꝓ hoc videt eſſe caſus in. c. Raynutius de teſt. intelligẽdo ꝙ teſtator ibi reliquit alderoce filie ſue vltra dotẽ domũ ⁊ horcũ iure inſtitutionis. vt ibi intelligit gl. in verbo relinquẽs ⁊ adiecte alteri filie ſue certa bona relıqt nec adiicitur ibi iure inſtitutionis. ⁊ tamẽ adiecta intelligitur fuiſſe heres vniuerſalis vt ibi patet. Et forte idẽ dicẽdũ ſi teſtator dixit inſtituo titiũ in tertia bonorũ meorũ. Et cetera alia bona mea relinquo ſeio. Nã videt qꝺ relictũ factũ ſeio trahat ad inſtitutionẽ ex quo teſtator oia bona ſua diſtribuit inter predictos ꝑ id qꝺ legit ⁊ no. in. l. quoties vbi bona gl. C. fa. her. ⁊ in. l. quid ergo ſi ita legauit. ff. de leg. i. Et ibi in. d. l. quoties. videt velle gl. quod ſi teſtator diuiſit ſuũ patrimoniũ per quotas in plures ꝑ verbũ relinquo licet nõ adiiciat vel apponat verbũ inſtituo. tamen intelligitur illos voluiſſe inſtituere quia vt no. ⁊ ſingulariter dixit ibi glo. nõ quilibet ſcit dicere inſtituo. ⁊ bene facit qꝺ habet in. d. l. qd ergo. ⁊ qꝺ hoc voluit gl. ⁊ in. d. §. ſi vero nulla. in autbẽ. de here. ⁊ fal. ⁊ ꝑ cõſequẽs ſi teſtator dicit relinquo titio certã partẽ bonorũ meorũ ⁊ ſeio aliã tertiã: caio aliã tertiã intelligitur ꝑdictos inſtitu ſic heredes. Et plus vr̃ voluiſſe gloſſ. in d. l. quoties. qꝺ etiã ſi ꝑ verbũ relinquo adiectũ certe rei particulari ſeu rebus particularibus diuidat totũ ſuũ patrimoniũ in plures qꝺ videt eos heredes inſtituere. ⁊ iſtud ſequit hic Ang. quod eſt valde no. Tñ meo iudicio iſtud nõ eſt ſine dubitatione ꝓpter regulã q̃ cõiter traditur vꝫ qꝺ verbum relinquo adiecta certe rei nõ trahit ad inſtitutionẽ de quo in. l. cogi. §. ⁊ generaliter. ff. ad treb. Sed ſm iſtã opi. illud eſſet limitandũ niſi teſtator ſuũ patrimoniũ totũ reliquiſſet ꝑ relicta particularia. hec tamen ſm ratio nõ videt bene iure ꝓbari. Itẽ adde ſupradictis qꝺ ſi pater reliquit filio vel filie certã rem ⁊ iuſſit qꝺ plus nõ peteret quod vr̃ rẽ illã velle cõpenſare cũ legitima vt dixit Bal. in. l. ſi adulta. C. de here. act. ⁊ ſic videtur iure inſtitutionis ſcꝫ cũ ſatis relinquere ar. l. ſi debitor. ff. ad. l. fal. Et ideo ſaltẽ in predicto caſu ſuſtentabit teſtamẽtũ: etiã ſi teneremus qꝺ vbi ſimpliciter reliqſſet certã rẽ alio nõ adiecto nõ valet teſtũ. Nã quãdo adiecit dicta verba qꝺ iuſſit qꝺ plus non peteret videt qꝺ valeat teſtamẽtũ. Sed Saly. in. d. l. ſi adulta. tenuit ꝯtrã. Et puto quod bene licet videat voluiſſe cõpenſare. ⁊ hoc ſatis ꝓbat in. d. l. ſi debitor. cũ nõ appareat qꝺ relinquat iure inſtitutionis
5 nec probat. d. l. debitor. † Et ideo cũ nõ ſit ſeruata forma tradita a iure nõ valebit teſtamẽtũ. Et adde etiã ꝑdictis quod licet Bal. in. l. quoties. C. e. videat tenere ꝯtrã opi. vltramon. vꝫ qꝺ valeat teſtũ ſi teſtator relinquit filio certã rẽ vel quantitatẽ vel legitimã: lꝫ nõ adiiciat iure inſtitutionis. ⁊ allegat aliquas rõnes. hic tñ vt dixi tenuit opi. cõmunẽ ꝙ nõ valeat. Glo. in. c. ſi pater. de teſta. in. vj. dicit illã eſſe tutiorẽ. Et ad rõnes Bal. ⁊ vltramon. põt reſponderi vt plene dixi in cõmento. §. ſi ex fundo poſt gl. Itẽ adde qꝛ põt eſſe dubiũ ecõtra an ſufficiat aſcendẽtes a deſcẽdẽtibus habere quoquo relicti titulo. an ꝓo ſit neceſſe ꝙ relinquat eis iure inſtitutionis. ſicut ecõtra per aſcendẽtes deſcẽdẽtibus debet intelligi iure inſtitutionis vt fuit dictũ nam ſup hoc fuerũt opi. Nã Bar. in auſ. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. tenuit qꝺ ſufficiat relinq aſcendẽtibus quoquo relicti titulo. ⁊ idẽ tenuit in. l. ſiue. §. j. ff. de iure pa. Sꝫ Ja. de bel. tenuit oppoſitũ in auſ. vt cũ de ap. cogno. coll. viij. ⁊ eius opi. puto eẽ veriorẽ vt plene dixi in. §. ſi ex fundo in cõmẽto illius. §. in ver.
• iuxta predicta. Et videt eſſe caſus ꝓ iſta parte in auſ. vt cũ de ap. cogno. §. hoc aũt iuncto. §. ceterũ. ⁊ ver. ſequẽti. vbi dicitur qꝺ intentio eſt principis liberare parẽtes ⁊ filios ab iniuria preteritionis ⁊ exheredationis. Et poſtea ſubdit ver. ceterũ. dicens qꝺ ſi q ſunt heredes in re certa: tũc illud ſufficit nec magis dicit de filiis q̃ de patre ⁊ ſic videt qꝺ ad vtrũqꝫ debeat referri. pro iſta parte etiã faciũt aliq̃ rõnes quas allegaui in. d. §. ſi ex fundo in ver. iuxta predicta reſtat dubium.

6 Illa inſtitutio. † Uerba maledictionis vniuerſalẽ inſtitutionẽ nõ vitiãt. h. d.

7 ¶ † Not. quod inſtitutio poteſt conferri etiam in demeritum. Et etiam no. quod gratia poteſt fieri demerito. quod dicit Ange. poſt Bal. eſſe verum per dominum ſeu per ipſum teſtantẽ. Non autem per executorem. l. quidam. ff. de lega. ij. et facit ad materiam quod habetur in. l. quidam conſulebat. ff. de re iudic. ¶ Itẽ no. ſiñ tex. ſm Ang. coniuncta gloſſ. quia facit qꝺ ſi ſtatutum punit maledicentẽ deũ nõ ſolũ punit ille qui dixit maledico deũ. ſꝫ ẽt q aliqua verba turpia ꝯ͂ deũ ꝓtulit. Facit qꝺ hr̃ in. c. j. ⁊ ij. extra de maledicis. ⁊ hoc intelligit Ang. niſi cõis viuus loquẽdi hũc ſermonẽ coſtrigat. allegat. l. labeo. §. tubero. de ſuppel. leg. forte voluit dicere ꝙ ſtatutũ predictũ trahit ad caſum qñ turpia verba ꝯ͂ deum ꝓferuntur niſi forte ex cõmuni vſu loquẽdi reſtringatur ſtatutũ vt nõ habeat locum in dicto caſu. puto tñ qꝺ cõis viuus nõ poſſ. ⁊ facere qꝺ nõ veniat puniendus qui verba turpia cõtra deum ꝓtulit. quia talis vſus eſſet potius quidã abuſus ⁊ mala conſuetudo ideo nõ valeret nec eſſet ſeruandum. in auſ. vt nulli iudi. §. nulli. colla. ix.

8 Interdum. Seruus de adulterio accuſatus a dñã nõ põt inſtitui. h. d. ¶ † No. qꝺ ſeruus qui põt manumitti etiã nõ põt heres inſtitui. ⁊ rõ eſt in promptu: qꝛ ſeru⁹ propriꝰ nõ põt ſine libertate heres inſtitui vt plene fuit no. i. l. ſed ſi cõditiõi. §. ſi. ſ. e. ¶ No. etiã hic Bal. qꝺ vbi eſt prohibitũ ius capiẽdi inter viuos intelligit eſſe prohibitũ in vltima voluntate de quo inſti. de lege fuſi. cani. Et facit qꝺ hr̃ in. l. ſeruũ filij. §. eũ qui chirographum. de le. j. ⁊ in. l. ſi. C. de lega. Tñ ſi bene ponderet litera: hic nihil dicit de manumiſſiõe inter
9 viuos: ſꝫ facta in teſtõ: lꝫ dictũ Bal. ſit verũ in ſe. ¶ † Itẽ no. ꝙ vbi mulier dicit cõmiſiſſe adulteriũ cũ ſeruo ſuo: nõ põt dare ſibi libertatẽ anteq̃ ſit finita queſtio. facit qꝺ habetur in. l. j. C. de mulier. que ſeruis proprijs ſe imm. ſcuerunt.

Si in parte. Falſa demõſtratio nõ vitiat inſtitutionẽ: ſi cõſtat de ꝑſona inſtituti. h. d. No.
10 qꝺ error in noie patris vel patrie nõ nocet. ¶ † Itẽ no. ꝙ null⁹ error in demõſtratiõe ꝑſone hꝫ vitiare dũmodo cõſtet de corpore. Et ſic facit qꝺ ſi teſtis variat circa aliquas demõſtratiões vel circũſtantias vel circa illas aliqd falſum dicat: nõ propterea vitietur eius dictuꝫ nec puniat de falſo: ex quo nõ dicit falſum in ſubſtãtialibus. facit qꝺ no. Bar. in. l. eos. ff. de fal. vbi hoc videt tenere: ⁊ idẽ etiã videt tenere Inn. in. c. fraternitatis. extra de here. Et ꝑ iſtũ tex. dicit hic Ang. qꝺ ſemel fuit hic ſ bononie decapitatus quidã q erat deſcriptus in numero bannitorũ tanq̃ de vna ciuitate: ⁊ ipe erat de alia: nã nõ credebat ſe fore bãnitũ ex quo nõ erat de ciuitate de qua erat deſcript⁹ in bãno: tñ hoc nõ obſtante fuit captus ⁊ decapitatus: ⁊ iuſte ſcꝺm Ange. qꝛ conſtabat de corpore ⁊ ipſuꝫ fuiſſe citatũ ⁊ maleficiũ cõmiſiſſe. facit qꝺ legitur ⁊ no. in. l. demõſtratio falſa. ff. de condi. ⁊ demõ. ⁊ quod ibi plene notatur per Bar.

Summarium.

1 Inſtitutio ratione forme inutilis non validatur tractu temporis.
2 Libertas ſeruo non confertur alieno.
3 Legatum monacho factum non valet cum conditione ne monaſterio queratur.
4 Filio relinqui poteſt cum conditione ne patri queratur.
5 Heres extraneus quam capacitatem habere debeat.
6 Media trahi poſſunt ad extrema ⁊ ſecundum ea regulari.
7 Suus ⁊ neceſſarius differt a neceſſario tantum.
8 Tempora que attendantur vt quis ſuus ⁊ neceſſari⁹ eſſe ſciat.
9 Neceſſarius tantum ex teſtamento heres eſſe poteſt.
10 Inſtitutio facta de fratre minore an cõfirmetur ipſo effecto monacho.
11 Frater minor effectus monachus an poſſit admitti ad hereditatem patris ab inteſtato decedentis.

Si alienũ. Inutilis eſt inſtitutio ſerui alieni facta cũ libertate: nec tractu tẽ
1 poris ꝯfirmat. h. d. ¶ † No. ex tex. qꝺ vbi inſtitutio ratiõe ſue forme eſt a principio inutilis nõ recõualeſcit tractu tpis ẽt impedimẽto ceſſante. Idẽ qñ eſt nulla ꝓpter incapacitatẽ inſtituti per id qꝺ habet. ff. §. pxi. ⁊ ff. l. prima. §. interdũ. ſec⁹ qñ eſt nulla a principio ꝓpter aliqꝺ accidẽs. l. ei q
2 ſoluẽdo. ff. e. ⁊ ibi dixi fuit. ¶ † No. etiã qꝺ ſeruo alieno nõ põt dari libertas qꝺ intellige directo vt hic tãgit glo. in verbo libertas: ſed per fideicommiſſum videt poſſe relinqui: qꝛ poſſet heres inſtitutus grauari vt emat ſeruũ alienum ⁊ ipſum manumittat interdũ tñ de eqtate libertas data ſeruo alieno ex benignitate trahit ad fideicomiſſuꝫ vt cõtigit qñ creditor ſeruo pignorato ſibi relinquit libertatẽ. l. gñaliter. §. ſi ſeruo. ff. de fideicomiſſa. libertã. facit qꝺ no. gl. in. l. ſeruo tuo. C. de manu. teſta. ¶ In gl. j. ibi ſecus in cõi ⁊c. qꝺ ſi fuerat inſtitut⁹ cũ libertate ⁊ redimat valet inſtitutio ⁊ erit liber ⁊ neceſſarius vt pꝫ in. §. ſi ſeruũ alle gato in glo. ¶ In ea. gl. ibi ſec⁹ in proprio ſupple inſtituto cũ libertate qꝛ a principio valet inſtitutio: lꝫ poſtea alienet ꝑ teſtãtem vitiet ſola libertas ⁊ nõ inſtitutio: vt patet in. §. ſeruus alle gato in glo. ¶ In gl. i verbo data in fine. de materia dic vt no. per Dy. in regula nõ firmat. de reg. iu. in. vj. ⁊ ꝓ hoc gl. in. l. qꝺ
3 ab in tio. ff. de reg. iur. ¶ Extra gl. iudicat iſte tex. ad q̃ſtionẽ de eo q relinqt aliqd monacho hoc adiecto vt nõ querat monaſterio qꝺ tale legatũ fieri nõ poſſit: ⁊ ſic nõ valeat. qꝛ videt habere in ſe repugnantia: ſicut ⁊ hic qñ ſeruus alien⁹ inſtituit cũ libertate qꝛ nõ valet inſtitutio ꝓpter adiectionẽ libertatis q̃ nõ põt dari ſeruo alieno. Et ſimiliter nõ videt poſſe fieri qꝺ querit monacho nõ querat monaſterio qꝛ monach⁹ nihil põt habere ꝓpriũ. c. cũ ad monaſteriũ. ad fi. ex de ſta. mo. Dicit tñ hic Bart. qꝺ equũ eſſet dictũ legatũ interpretari eo mõ quo valere poſſet vt videlicet monachus haberet cõniuentibus oculis dñi. l. iuj. ff.

de manu. ⁊ ſic reſidet ꝯ Bart. Sed Bal. videt̃ ſimplr velle qđ
tale relictũ nõ valeat. de quo etiã remittit ad no. p Bar. in. l. pe.
ff. de ſtipu. ſeruo. ⁊ p gl. in. l. lucius. §. ertis heredes. ff. ad treb. vbi
gl. vř ſentire tale relictũ tenere. Sed Bar. ibi videtur dicere il
lud verũ qñ eſſet tale relictũ qđ valeret in perſona monachi et
illud poſſet dici vt qꝛ fieret pro alimentis. facit qđ habet̃ in. l. ſer
uus. de alimen. leg. ſecus in alio relicto. ⁊ ſic videtur quod tunc
non teneret tale relictum tanq̃ repugnans iuri. Nã turpe vide
tur quia aſtringatur abbas dimittere relictũ monacho ſi non
vult ideo videtur quod nõ valeat. niſi forte intelligamus qđ te
ſtator voluerit intelligere q̃ nõ queratur monaſterio vt ſic con
niuẽtibus oculis abbatis teneat ſi abbati videatur. non tñ p ꝯ
abbas aſtringat̃ vt nõ poſſit habere tale relictu ⁊ nõ dimittere
monacho. Et ſi ſic intellexiſſet poſſet tale relictũ ſuſtineri. Et ſic
puto Bar. hic voluiſſe q etiã dixit equũ eſſe taliter debere intelli
gi diſpoſitionem teſtantis. Tamen re vera verba videntur re
pugnare. Et ideo vř qđ tũc tale relictum non valeat. ⁊ ad mate
riam facit qđ no. Bar. in queſtione que incipit quidã donauit
vel reliquit monacho. vbi videtur concludere q̃ ſi aliquid relin
quit̃ monacho ſub ea cõditione vt monaſterio nõ queratur va
lebit relictum. ſed nõ queritur monaſterio inuito monacho. p
pter dictam adiectionem ſed eo volente bene acquiritur. quia
eius fauore vel ipſius monachi videtur dicta adiectio facta. ⁊ ſic
in effectu ſi nollet dicto monaſterio queri non valebit p relictũ.
ſeu non habebit effectum. ſecus vbi conſentiat monaſterio qri
qꝛ tũc valebit ⁊ q̃reretur monaſterio. hec autẽ tamẽ ſua deciſio
nõ eſt ſine dubitatione. qꝛ qñ relinquitur monacho ſub condi
tione vt non queratur monaſterio. videtur adijci cõditio cõtra
ſubſtantiã ipſius actus. ⁊ ſic videtur vitiari diſpoſitio ſicut qñ
relinquitur vſuſfructus detracto vſu cum nõ poſſit eſſe vſuſfru
ctus ſine vſu. ideo tunc valet legatum per. l. ſeruium. §. 1. ff. de vſu
⁊ habita. Et ſic idem videtur dicendũ quãdo relinquitur mo
nacho aliquid ſub ea conditione vt monaſterio non queratur.
facit qđ no. gl. in. d. l. p ſeruũ. §. 1. Nec obſtat auť. excipitur. C. de
bo. que lib. vbi põt relinqui filiofa. qui eſt in poteſtate patris
ſub ea conditione ne patri queratur qꝛ ibi loquitur in filiofa. q
ſm tẽpora codicis ⁊ auť. eſt capax acquiſitionis. l. cũ oportet. ⁊
ff. C. de bo. que liberis. ſecus in monacho q nõ eſt capax acqſi
tionis. in auť. ingreſſi. C. de ſacroſanc. ec. ⁊ in. c. cũ ad monaſte
rium. ad fi. extra de ſta. mona. Dixit etiã in dicta queſtione qđ
ſi alimẽta relinquitur monacho qui nullius monaſterij eſt mo
nachus tunc officium iudicis ſibi competit pro alimentis. l. iij.
de his que pro nõ ſcriptis habet̃. ⁊ in. l. iermos. ff. de al. leg. Sꝫ
ſi eſſet monachus alicuius monaſterij queritur tũc actio ex teſta
mẽto illi monaſterio. vt preſtet alimẽta ipſi monacho. Facit qđ
habetur in. c. j. xviij. q. j. ⁊ in. d. auť. ingreſſi. facit etiam ad predi
cta quod habetur in. l. quod ſeruus. de ſtipul. ſeruo. ⁊ quod ibi
etiam not. per Bar.

In extraneis In extraneis heredib⁹ requirit̃ ca
pacitas trib⁹ tpib⁹ vz. tpe teſta
mẽti mortis ⁊ aditionis hereditatis media tpa nõ curant̃. h. d.
5 ¶ † No. qđ in extraneis heredib⁹ requirit̃ capacitas tribus tpi
bus de quibus in lra. In herede ſuo ſuo ⁊ neceſſario vel neceſ
ſario tñ. tunc que tempora reſpiciantur tangitur in glo. Item
no. qđ media tempora non curant̃. Et eſt ratio ſm Ang. qꝛ in
dicantur ſm extrema ⁊ in illis extremis diſpoſitio cõfirmat̃ ⁊
ſic nõ requirit̃ continuitas capacitatis. ⁊ ſic tẽporis quo ad in
ſtitutiones. ſecus ſi eſſemus in actu in quo requirit̃ cõtinuatio
temporis: qꝛ tũc non ſufficeret tempus interpellatum. vt eſt in
vſucapione ⁊ in preſcriptione q requirit poſſeſſionẽ cõtinuã. l.
naturaliter. §. qđ autẽ. ff. de vſucaptione. ⁊ inſtitu. de vſucap. §.
6 qđ autẽ ¶ † Et ex p̃dictis no. etiã ſm Bal. q̃ extrema interdũ
trahunt ad ſe media. ⁊ qđ media regulãtur ab extremis. Item
nõ debemus plus reſpicere q̃ lex inſpiciat. facit quod hř in. d.
§. quod autẽ. ⁊ in. l. gallus. §. ſi quis. ff. de libe. ⁊ poſthu. ¶ Itẽ
nõ inſpici tempus teſtamẽti vt valeat teſtamẽtum quo ad ſui
ordinationem. ¶ Et ex hoc etiam no. q̃ in vita teſtatoris dicit̃
valere teſtamentum ſi eſt factum ſm iuris ordinẽ. An autem
in vita teſtatoris ſit publicandum no. per glo. in. l. publicati. C.
de teſta. Tempus mortis inſpicitur vt valeat quo ad confirma
tionem. tempus vero aditionis quo ad acquiſitionẽ. ¶ Item
no. quod idẽ eſt dicere tria quantũ eſt dicere duo ⁊ adijcere ter
tium. ⁊ ſic facit ſm Bal. quod ſi teſtis fuerit interrogatus quot
fuerunt p̃ſentes dixit quod duo ⁊ ſubiungit de tertio. non vř
vacillare in ſeipſo. qꝛ perinde eſt ac ſi a p̃ncipio dixiſſet qđ tres
interfuerunt: q̃ tene mẽti. ¶ In gl. j. in ſi. ⁊ ſic non ob. ſi dicat̃
q̃ impubes nõ põt facere teſtamẽtũ. l. qua etate. ff. de teſta. ⁊ tñ
põt heres inſtitui: qꝛ lꝫ nõ habeat teſtamẽti factionem actiuã
tñ hꝫ paſſiuã vt poſſit heres inſtitui ⁊ ſibi relinqui. ¶ In gloſ.
in verbo hereditatẽ. ibi tpa mortis ⁊ aditiõis hereditatis. ⁊ ſic
vult gl. q̃ in extraneo inſtituto requirunt̃ tria tpa q̃ ſunt ſepa
rata ab inuicẽ. Sꝫ in ſuo ⁊ neceſſario vt eſt filius vel nepos i po
teſtate, vel neceſſario tñ. vt eſt ſeru⁹ inſtitut⁹ cũ libertate. ⁊ tũc
licet in eis requirat̃ capacitas tribus tẽporibus. tñ tpa mortis
⁊ aditionis ſunt cõiuncta ⁊ nõ ſeparata: qꝛ vnũ ⁊ idem tpa eſt
mortis ⁊ aditionis hoc eſt exiſtẽtie heredis cũ ipſo iure cenſeat̃
adire. ex quo eſt ſuus ⁊ neceſſarius vel neceſſarius tñ. Nã inter
mortẽ ⁊ exiſtẽtiã heredis in ſuo tñ, vel ſuo ⁊ neceſſario vel neceſ
ſario tñ. nõ eſt dare mediũ. l. j. §. ſunt q. ff. ſi qs omiſ. ca teſt. ⁊ l. ſi
poſt mortẽ. ⁊ l. qſitũ. ff. de le. j. ⁊ iſtud in effectu voluit gl. Aduer
te tñ qꝛ gl. põt p̃cedere qñ inſtituitur pure ſuus ⁊ neceſſar⁹ vel
neceſſarius tñ. ſi aũt inſtitueretur ſub cõditione. tũc tpa mortis
⁊ aditionis ſeu exiſtentie heredis nõ eſſet idẽ. vnde tũc etiam in
ſpicitur tempus eueniẽtis cõditionis. l. cõditionibus pupillus.
ff. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ ſic iſto caſu tria tpa ſeparata inſpicerentur.
ſcꝫ teſtamẽti mortis ⁊ eueniẽtis cõditionis. ¶ Itẽ etiã attende
qꝛ gl. hic nõ facit differentiã inter ſuũ ⁊ neceſſariũ ⁊ neceſſariũ
tñ. lꝫ Jo. bene fecerit differentiã Glo. tñ in. l. iulian⁹. ff. de cõdi.
7 ⁊ demõ. facit † differẽtiã inter ſuũ neceſſariũ ⁊ neceſſariũ tñ qꝛ
in neceſſario tñ nõ eſt dare mediũ inter mortẽ ⁊ exiſtẽtiã here
dis qñ eſt pure inſtitutus. vel ſi ſub cõditione qñ cõditio euenit
ſed in ſuo ⁊ neceſſario bene eſt dare mediũ inter exiſtẽtiã ſui he
redis ⁊ mortẽ. ſed poteſt ſaluare gl. iſtã ⁊ illã lꝫ videant̃ ſibi cõ
tradicere. qđ iſta glo. p̃cedat conſiderando diſpoſitionẽ iuris ci
uilis qđ facit ſuũ neceſſariũ ſtatim cũ delata eſt hereditas. ⁊ ſic
inſpecta diſpoſitione ⁊ inſtitutione legali nõ eſt differẽtia inter
ſuũ ⁊ neceſſariũ ⁊ neceſſariũ tñ. Sed inſpecta diſpõne p̃toris q
dedit beneficiũ abſtinendi. ⁊ ſic vt poſſit ſe abſtinere ſi vellet ⁊
etiã ſe immiſcere. §. ſed his permiſit. inſti. de heredũ quali. ⁊ diffe.
ſed bene põt dari mediũ inter mortẽ ſeu delatã hereditatem ⁊
immixtionẽ actualẽ. ideo ſi actualiter vult ſe immiſcere requirit̃
etiã qđ illo tẽpore ſit capax. ſicut in extraneo requiritur capaci
tas etiam tempore aditionis. Nam propter beneficiũ abſtinen
di redactus eſt quodãmodo ſuus ⁊ neceſſarius ad inſtar emãci
pati ⁊ extranei. l. nã ⁊ emancipatis. ff. de le. p̃ſt. Et de materia
tetigit Bar. in. l. iulianus. ⁊ in. l. ſi. ff. de condi. inſti. vbi plene de
8 materia p eum. ¶ † Item aduerte qꝛ inquantũ hic gl. dixit qđ
vt ſciamus verũ quis ſit ſuus ⁊ neceſſarius inſpiciuntur duo tẽ
pora ſcilicet teſtamẽti ⁊ mortis quo ad ſuũ. nõ videt̃ bene dice
re nam vř ſufficere tẽpus mortis vt tunc ſit in poteſtate vt vo
luit Jo. ⁊ videtur probari in. §. ſui. inſti. de heredũ quali. ⁊ diffe
feren. Facit quod hř in. l. filio. §. ſi. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ ad ꝯ vt
qs ſit ſuus ſufficit q̃ ſit in poteſtate tpe mortis lꝫ nõ fuerit tpe
teſtamẽti. vt p̃bat̃ in iuribus. ſ. allegatis. Quod p̃cedit etiam
qñ eſt inſtitutus etiam ſi non obtineat primũ gradum. l. qui in
aliena. §. interdum. de acqui. here. Ad hoc aũt vt qs ſit neceſſa
rius bene inſpiciũtur duo tpa ſcilicet teſtamẽti ⁊ mortis vt pa
tet in principio huius legis. ⁊ ſ. e. l. quoties. §. ſeruus. ⁊ facit qđ
habetur. ſ. l. proxi. §. mirandũ. Itẽ aduerte qꝛ p̃dicta p̃cedũt qñ
pure facta eſt inſtitutio. Si aũt ſit facta ſub cõditiõe an debeat
etiã inſpici tempus conditionis eueniẽtis vt ſciamus an qs ſit
ſuus vel neceſſarius conclude qđ ſic in ſuo. vnde nõ ſufficit tũc
qđ quis tẽpore mortis fuerit in poteſtate teſtatoris: ſed etiã re
quiritur qđ tẽpore euenientis cõditionis non fuerit in alterius
poteſtate. l. ⁊ ſub cõditione. ff. de lib. ⁊ poſth. alias nõ eſſet ſuus
vt ibi no. Sed in neceſſario tñ nõ inſpicit̃ tpa cõditiõis eueniẽ
tis ſed tempus mortis p id qđ habet̃. ff. eod. l. pater filio. Saluo
niſi ex diſpoſitione legis ante euentũ cõditiõis cõſequeretur li
bertatem: qꝛ tũc nõ eſſet neceſſarius adueniẽte cõditiõe. lꝫ fuiſſet
in poteſtate teſtãtis tpe mortis. l. ante tpe. ff. eo. ⁊ facit qđ voluit
9 Bar. in. d. l. ſi ſub cõditione. ¶ † Itẽ aduerte qꝛ neceſſari⁹ tñ
ſolũ põt eſſe heres ex teſtamento vt etiã ſenſit gl. qꝛ ab inteſta
to nõ vocaret̃ ille q eſt ſeruus ſeu fuit ſeru⁹ teſtatoris. Sꝫ ſuus
põt inuiti ex teſtamento ⁊ etiã ab inteſtato. Et qñ inuit̃ ex teſtõ
qđ tẽpus inſpiciatur vt ſciamus an ſit ſeruus ſiue ſit pure inſti
tutus ſiue ſub conditione. dictũ eſt ſuperius. ſi vero vult veni
re ab inteſtato tũc dicit gl. qđ inſpicitur ⁊ ſufficit tpa mortis in
ſuo vt ſciamus an ſit ſuus. ⁊ ſic ſufficit q̃ tpe mortis fuerit i po
teſtate. Sꝫ tu dicas ſm Bar. qđ ꝯ verũ qñ nullũ eſt conditũ te
ſtamẽtũ. vel ſi eſt cõditũ fuit inualidũ. ſecus ſi fuit conditũ ⁊ va
lidũ ſꝫ ex poſtfacto deſtituitur ⁊ inualidat̃. Nã tũc ſufficit q̃ qs
tẽpore deſtituti tunc obtineat primũ locũ. lꝫ tpe mortis nõ ob
tinuerit dũmodo fuerit in poteſtate tpe mortis. Nam tunc ſuc
cedit vt ſuus ex quo tpe deſtituti teſtamẽti reperit obtinere pri
mũ locũ. l. ſi qs ex heredato. in pn. ff. n. ij. ⁊ l. j. §. ſciẽdũ. ff. de ſuis
⁊ legi. Et p p̃dicta habes declarata illa q̃ tetigit gl. lꝫ minus p
fecte fuerit locuta. ¶ In ea. gl. ibi ſufficit tpa mortis intellige
ꝯ verũ in legatis pure relictis vel in die ſecus in cõditionalib⁹ ⁊
qꝛ tunc inſpicit, cõditionis euentus vt no. gl. in. l. eã q poſt. ff. de
cõdi. ⁊ demon. facit qđ habet̃ in. l. interdicit. e. ti. per quã legem
videtur etiam hoc limitari: qñ nõ fuit omnimodo incapacitas
tã reſpectu iuris ciuilis q̃ gẽtiũ ſed ſolum iuris ciuilis reſpectu.
Secus ſi etiã reſpectu iuris gen. vt ibi patet. Itẽ hoc videt̃ ve
rum cũ defectus ſeu incapacitas eſt tantum in pſona legatarij.

Secus

Secus ſi eſſet incapacitas mixta cõſideratione legatarij ⁊ rei le gate: vel legatarij ⁊ pſone teſtatis vt plene no. p gl. ⁊ Bar. in. l. j. ff. de regula cathoniana. Ratio autē diuerſitatis quare plura tpa inſpiciunt in pſona inſtituti q̄ legatarij: eſt q̄ inſtitutio eſt actus magis ſolēnis q̄ legatū q̄ eſt caput teſtamenti. inſti. de lega. §. ante heredis. ¶ In ea. gl. ibi ſolue vt ibi Glo. in. d. l. nō opt. dat plures ſolutiones. Sed Dy. tenet illā q̄ ibi loquitur de inſpectione facti h̄ aūt de inſpectione iuris: ⁊ iſtā etiā ſequit̄ h̄ Bal. ⁊ Ang. vbi vt ſiat inſpectio facti inſpicit̄ tps quo poteſt acquiri: ⁊ ſi tunc etiā habebit rō inſpectionis iuris vt videat̄ an interuenerit capacitas alijs tpib⁹ requiſitis a iure. Bar. xo dicebat q̄ ibi loquit̄ in diſpōne cōditionali h̄ in pura. Sed precedens ſolutio magis placet. ¶ In ea. gl. ibi in tps glo. ibi ſoluit q̄ h̄ inſtitutio fuit facta pure vel ſub conditione extrinſeca. ibi vero fuit facta ſub ɔditione intrinſeca: ve ſcꝫ cū capax erit ipſe inſtitutus ideo tūc ſolū inſpicit̄ vnū tps tm̄ ſcꝫ in quo reperit̄ capax. Et hoc intellige ſm Ang. q̄n incapacitas ſuperuenit teſtatori mortuo: q̄ ſi eo viuo ſuperueniret: tunc tps mortis inſpicit̄ ⁊ ſucceſſiue tps acquiſitionis: ſicut ⁊ q̄n ſtat inſtitutio ſub conditione: ⁊ purificat̄ viuo teſtatore. ¶ In ea. gl. ibi receptū eſt. ⁊ ſic fallit in caſu illo q̄n inſtituit̄ ſeruus nō capax tpe teſtamēti: nā ſufficit q̄ alijs duobus tēporibus inueniat̄ capax. Bar. tn̄ ibi dicit q̄ illa lex pōt intelligi q̄n erat ſeruus nō capacis q̄ nō poterat capere ad cōmodū ſuū ſed ad cōmodū alienū puta ad tōe modū fiſci. l. aliud eſt capere. ff. de ver. ſig. Et ideo q̄ ibi nō erat oīno incapax ſuſtinet inſtitutio: hic xo intelligat̄ q̄n oīno erat incapax. Uel ſecundo pōt dici ſcdm meū q̄ ibi loquit̄ in ſeruo inſtituto ſui contēplatione: ideo tūc facilius ſaltē ex benignitate ſuſtinet̄ inſtitutio: ſi alijs tpibus reperiat̄ capacitas lꝫ nō fuerit tpe teſtamēti: de quo dicendū vt etiā dixi in. d. l. ſi ſeru⁹. hic allegata. ¶ In ea. gl. ibi ſpecialiter ſupple. nā primū eſt ſpeciale fauore libertatis vt inſpiciat̄ tps q̄ magis fauet libertati: ſcdm aūt eſt ſpeciale fauore fidei chriſtiane vt facilius quis reuertat̄ ad fidē: ideo lꝫ quis ſit hereticus tpe mortis ⁊ reuertat̄ ad fidē recuperat hereditatē paternā. vt no. in auf. h̄ alleg. Fallit etiā ſm Ang. regula hic poſita q̄n inſtituit̄ nō capax tpe teſtamenti: ſe reducit̄ ad capacitatē, ex cā q̄ retrotrahit̄ etiam ante teſtamentū: vt ſi fuerit in integrū reſtitutus: q̄ intelligo q̄n reſtitueretur in integrū viuo teſtāte. Facit. l. j. §. pe. ⁊ fi. ff. de cōtratabu. ſecus ſi reſtitueret̄ poſt mortē q̄ nō trahet̄ retro in preiudiciū alterius cui eſſet ius queſitū vt voluit gl. valde no. in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tantū. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ de materia etiā ibi p Bar. Bal. ⁊ Ang. Facit q̄ hr̄ in. c. ſi ꝗs de reſcrip. in. vi. ¶ In ea. gl. in fi. Bar. remittit ad not. in cōtrario. Ange. xo remittit ad no. in. l. ſi q̄s ſeruo. ff. qui ⁊ a q̄bus. Sed Jac. de bel. hic ſoluit vt refert Bar. q̄ ibi loquit̄ in ɔctu ⁊ ſic in actu inter viuos: ideo ibi inſpicit̄ tps quo actus pōt cōfirmari ⁊ nō principium ipſi⁹ actus: q̄ nō eſt incōueniens q̄ actus viuoꝝ ſit in ſuſpēſo. l. ſi. ff. cōia predio. Sed hic loquimur in vltimis voluntatibus que nō debent eſſe in ſuſpenſo. vt. d. l. fi. Dy. vero ſoluit q̄ ibi ſubſtātia vēditionis valebat. Q̄d intellige lꝫ ipſe nō dicat quo ad preiudiciū mulieris. facit q̄ habet̄ in ſimili in. l. ſed in h̄ ſ. C. de predijs minorū. nō lꝫ alienatio ⁊ dn̄ii trāſlatio eſſet inualida: facilius ibi confirmat̄ dicta vēditio ſi contingit virum ſuccedere vxori. ⁊ lucrari dotē. Ex quo ipſe vir ex vēditiōe fuit obligat⁹. Sed hic a pncipio inſtitutio pꝑter incapacitatem inſtituti fuit penitus nulla: ideo nō ɔfirmat̄ lꝫ interueniat capacitas tēpore mortis. ¶ Extra glo. inducitur iſte tex. ad duas q̄ōnes p Bal.

10 † Prima eſt ſi inſtituatur frater minor: qui eſt funditus incapax hereditatis: vt in cle. exiui de paradiſo. §. cūqꝫ. de verb. ſig. An ſi poſtea efficiat̄ monachus quod itellige ⁊ legitime: quia pōt hoc quandoqꝫ fieri ſaltē autoritate pape. facit q̄ leg. ⁊ no. in cle. j. de regula. vel forte ſi tranſitet ad arctiorē religionē iuxta id q̄ plene no. p Joā. an. in. c. ſane. extra de regula. ⁊ eo. ti. c. licet. vel efficiatur epiſcopus ⁊ ſic taliter q̄ ſiat capax. An inſtitutio cōfirmabit̄. ⁊ dicit q̄ nō p iſtū tex. q̄ inter cetera requiritur incapacitas tēpore teſtamēti que hic nō interueniet et ideo non valebit talis inſtitutio. ⁊ idem dicit de rebellibus ⁊ bānitis qui non poſſunt inſtitui ex forma ſtatuti cum eadem ſit ratio. ſiue quis ſit capax ex diſpoſitione iuris communis ſiue ex diſpoſitione iuris municipalis. Iſtud tamen vltimum de rebellibus ⁊ bānitis limitat Ang. ff. l. px. §. interdum. Niſi cancellantur rebelliones ⁊ banna per remediū reſtitutionis in integrum cōceſſum ex mera iuſtitia vel de gratia. quia tūc talis inſtitutio trahitur retro etiam ante conditum teſtamentum. ⁊ iō confirmabitur. Allegat legem gallus. §. ⁊ quid ſi tantum. ſupra de liberis ⁊ poſthumis. ⁊. l. j. §. fi. ff. de cōtratab. ⁊ auf. idem eſt. C. de here. Sed certe hoc dictum Ang. videtur limitādū q̄n reſtitutio concedit̄ in vita teſtātis. ſecus ſi poſt mortē p not. in. d. §. ⁊ quid ſi tantum. ⁊ ſuperius tetigi. ⁊ quod dixi de reſtituto. idē dicit Ang. in ſpurio eo inſtituto ⁊ legitimato poſt teſtamētū teſtatore viuo: q̄ illa legitimatio trahit̄ retro. Et legitimatū reſtituit ad primū ius geniture etiā maculā ſpurietatis abolēdo vt no. etiā per eū in. d. §. ⁊ quid ſi tantū. Et ideo ex quo efficitur prius capax virtute legitimationis. vel ſaltē ex benignitate inſtitutio cōfirmari q̄. l. ſi ſeruus eius. ff. de acqui. here. Et q̄ dixi nō valere inſtitutionē q̄n eſt frater de ordine minoꝝ inſtitut⁹ ꝓcedit etiā ſi fuerit fili⁹ teſtatoris. ſcdm Bal. ¶ Nec ob. q̄ teſtamentū imperfectū valet īter liberos. l. ex cōſulteſſima. §. ex imperfecto. C. de teſt. q̄ illud verū q̄n eſt iperfectū rationis ſolēnitatis ſecus q̄n propter incapacitatē inſtituti: ⁊ ſimiliter ſecus q̄n eſſet imperfectum ratione volūtatis. vt eſt gl. notabilis ſcdm Bal. in

11 l. ſi. C. fami. her. ⁊ idē voluit in. l. is qui. ff. de teſt. ¶ † Secūda q̄ō eſt ſi aliqs moriat̄ ab inteſtato relicto filio fratre minore: q̄ poſtea efficit̄ monach⁹ vel epūs: an poterit admitti ad hereditatē: ⁊ dicit q̄ nō: q̄ inſpicit̄ capacitas ſcdm tps mortis. Ideo ex quo filius non erat tunc capax fuit alteri proximiori ius queſitū. facit q̄ habet̄ in. l. j. §. pe. ff. de contratab. ⁊ ideo ſuperueniens capacitas ipſi filio nō hꝫ prodeſſe. Et hoc etiā voluit Fede. de ſen. in ſuo cōſ. xvj. ⁊ hoc ſequit̄ etiā Bal. licet allegat in contrariū l. filio. ff. de liber. ⁊ poſthu. ⁊. l. non vt a patre. ff. de captiuis. Sed certe licet ipſe non ſoluat potes dicere quod in diuerſis caſibus loquuntur ⁊ non contradicunt vt in eis patet.

Summarium.

1 Conditio impoſſibilis ab inſtitutione reijcitur.
2 Dictio ab, ſeparationem quandam importat.

Eruū. Media tpa non nocent. h. d. ¶ In tex. ibi meū fuiſſe ⁊c. ⁊ ſic fuit capacitas vtroqꝫ tēpore. ¶ In tex. ibi remāſit ſupple ⁊ factus fuit non capax. ⁊ de materia habetur. ff. l. px. §. ſi. ... ff. eo. l. ſed ſi conditioni. §. ſolemus.

1 Si in nō faciēdo. † Impoſſibilis ɔditio de inſtitutiōe reijcitur. h. d. ¶ In glo. j. ibi non tetigerit: ſed certe vt dixit bar. iſta eſt cōditio neceſſaria nō aūt impoſſibilis: q̄ neceſſario verū erit q̄ digito celū nō cāget. Ideo pone exēplū ſi quis inſtituat̄ ſub cōditione ſi nō morietur: nā iſta eſt impoſſibilis. Nā ſtatutū eſt oīs mori ⁊ non pepercit deus etiam proprio filio quominus moreretur. ¶ In ea. glo. ibi in faciendo: puta ſi celū digito tetigerit: ⁊ de materia plene in. l. j. ff. de condi. inſti.

Hereditas. Hic iuriſcōſultus ponit noīa vnciarū vncie tn̄ aliud nomē nō imponit: ſed dimidie vncie ⁊ duab⁹ vncijs ⁊ trib⁹ vncijs ⁊ alijs vſqꝫ ad. xij.

2 ¶ † Not. ſecundū Andreā de piſis q̄ dictio ab, notat ſeparatione. facit q̄ no. p Cy. in. l. a caligato. C. de nup. ⁊. l. ratio. §. ſi per vēditorē. ff. de acti. ¶ In gl. quadrās ibi. ſed a certa portione aſſis quadrans aſſum t nomen a quarta parte de duodecim que conſiſtit in tribus vncijs: ſi aūt aſſumeret nomen a numero vnciarū quadrans importaret quatuor vncias q̄ nō eſt verū. Et ſimiliter triens aſſumit nom' a tertia parte de. xij. que conſiſtit in quatuor vncijs. ſi autē aſſumeretur nomē a numero vnciarum importaret tres vncias quod non eſt verum: q̄ imo importat quatuor vt dixi ⁊ tetigit hic glo.

Summarium.

1 Uerba in teſtamentis operari debent.
2 Expreſſum vitiare poteſt etiam vbi tacitum non vitiaret.
3 Et alali nomine inicorum ⁊ fuerum veniunt.
4 Manumiſſio nō derogat inſtitutioni.
5 Uerba ad ſignificatum improprium quandoqꝫ trahi poſſunt.

1 Tālem. † Uerbū appoſitum in teſtō q̄ aliqd operari nō pōt habet̄ p non adiecto. h. d. ¶ No. q̄ dictū eſt in ſummario. ⁊ ɔcordat. ff. e. l. q̄tiens. §. ſi q̄s ita. ¶ In gl. ij. ibi ſolue vt ibi ſupple q̄ ibi ſemel tantū fuit inſtitutus ſeruus proprius ſub cōditiōe ſi liber erit. Sꝫ hec libertas primo fuit data pure: ſecūdo ſub cōditione. Ideo prima datio tanq̄ plenior preualet. vt. ff. e. l. ſi q̄s ita ſcripſerit. Dy. tn̄ dixit q̄ hic ſemel tm̄ fuit data libertas vñ nō fuit bis data: ſed bene fuit cōditio appoſita: ⁊ ſic vt dicit Bal. ſatis fuit de mente glo. idem velle dicere quantum ad effectum.

Si quis ita. Defectus cōditiōis expreſſe vel tacite intellecte vitiat diſpoſitionē. Et ſeru⁹ dīcit̄ eſſe ille q̄ eſt manumiſſus in quo ius patronat⁹ ſemp retinet̄. h. d. ¶ In tex. ibi ſtichus ſupple ſeruus teſtōris. ¶ In tex. ibi alienat⁹ ſupple per teſtatorē. ¶ In text. ibi hoc expſſus. l. ſi me⁹ erit. nā tacite dictā verba ſubintelligebant̄. vt patet ex eo quod ſequit̄: ⁊ ideo videbatur q̄ expreſſio nihil operaretur per. l. iij. de lega. j. Sed contrarium eſt verum. q̄ q̄n exprimit̄ reſpicit nedū libertatē ſed etiā hereditatē: ſed quādo tacite ineſt reſpicit ſolum libertatem. Et ſic expreſſio ſit aliter quam inſit: ⁊ ideo non mirum ſi aliquid operatur. ſec⁹ ſi fieret eo modo quo inerat. d. l. iij. de leg. j. ¶ In tex. ibi libertus. ⁊ ſic habet quodā ius ſeruitutis: ⁊ per conſequēs lato ſumpto vocabulo pōt dici

2 ſeruus.¶ †No.ex tex.qꝺ exp̄ſſus hʒ vitiare quũuis tacitũ non
vitiaret.Et rõ eſt quã dixi ſupra in litera. Nã exp̄ſſus reſpicit li-
bertatẽ ꝛ hereditatẽ ꝛ ſic teſtator voluit ꝯmodũ hẽditatis acq̄
ri ipſi inſtituto qꝺ nõ põt fieri qñ trãſit in p̄tatẽ alteri⁹ ſʒ tacita
ſolã libertatẽ inſpiciebat ꝛ nõ hereditatẽ. iõ hereditas nõ põt
q̄ri alteri.¶ Jtẽ no.ꝙ dictio meus nõ ſolũ deſignat dñiuʒ ſed
etiã qñ aliqꝺ aliud ius hẽ.l.ſeruos.ꝛ.l.nup.ff.de leg.iij. ſm Ja.
3 de are.¶ †Jtẽ no.arg.qꝺ vaſalli cõtineant̃ appellatione meo
rũ ꝛ ſuorũ.¶ Jtẽ no.qꝺ bñficiũ qꝺ dñs cõtulit inſtituto iter vi
uos nõ minuit ius iſtonis.¶ Jtẽ no.qꝺ diſgreſſio facta ad me
liorẽ ſtatũ nõ hʒ nocere inſtituto.¶ Jtẽ no.qꝺ vnũ bñficiũ nõ
4 derogat alteri bñficio vel fauori. † vñ bñficiuʒ manumiſſionis
nõ derogat fauori inſtõnis.ꝛ facit iſte tex.in argu.ſm Bal.ad
q̄õnẽ ſi aliq̄s baro vel dñs ꝯceſſit alicui domicello quoddã red
ditũ donec eſſet in ſuo ſeruitio. qꝺ ſi iſte domicellus factus eſt
miles ꝛ in ſeruitio p̄ſeuerat qꝺ debeat hẽre redditũ: qꝛ talis diſ-
greſſio facta ad maiorẽ ſtatũ p quã honor auget̃ nõ dʒ nocere.
Facit.l.falſa.§.j.ff.de ꝯdi.ꝛ demon.Et facit ſm.Bar.ſi foren-
ſis aſſumit̃ ad ciuilitatẽ ciuitatis bon.ꝛ dant̃ ei bñficia ciuium
nõ p̄pterea intelligat̃ eſſe derogatũ bñficijs q̄ p ſtatutũ bono-
nie dant̃ forẽſi ꝛ ita dicit ſe de facto obtinuiſſe florẽtie in q̄õne
paduani.qꝛ augmẽtũ honoꝝ nõ dʒ detrahere gratie ꝛ honori
bus p̄imeuis.allegat ꝺ.l.falſa.§.j. Nec noua ꝯceſſio beneficij
dʒ eſſe cã tollẽdi bñficia priora que ſimul poſſunt cõcurrere qꝺ
5 tene m̃ẽ.¶ †Jtẽ no.ꝙ v̾ba q̄q̄ʒ trahunt̃ ad iproprium ſigni-
ficatũ ſi mens teſtãtis veriſilr̃ nõ repugnat:lʒ omnio p̄priũ ſigni
ficatũ nõ habeat̃.ꝛ ſic ſufficit q̄q̄ʒ verba lato modo adaptari
poſſe.facit qꝺ hẽ in.l.j.§.ſi ager.ꝛ qꝺ ibi no.p Jac.bu.ff. ſi ager
vectigal.vel emphy.pe.¶ Jn gl.in v̾bo mãſiſſet. ibi ſi eſſet he
res ſupple ſi nõ mãſiſſet ipſius teſtatoris ſed fuiſſet alienatus p
eũ eo caſu q̄ nõ fuit exp̄ſſa ꝯditio illa ſi me⁹ erit.¶ Jn gl.in v̾r
bo palã ibi vel illic determinat̃ ꝛc. ꝛ hec ſcđa in qua reſidet vr̃
vera:qꝛ eadẽ rõ eſſe vr̃ ſiue dictũ fuerit ſi meus erit.ſiue ſi erit in
p̄tãte mea.Nã ſi erat manumiſſus lʒ nõ ſit ex toto in p̄tãte mea
ſicut erat qñ erat ſeruus: tñ ſaltē quo ad aliq̄d eſt in p̄tãte mea
ex quo eſt me⁹ libertus q̄ dʒ mihi reuerẽtiã.l.liberto.ff.de obſe-
quiis.ſicut etiã late dr̃ eſſe meus ex quo habeo ius patronatus
lʒ nõ ſit ex toto meus ſicut erat tpe ſeruitutis.iõ vtrobiq̄ʒ videt̃
idẽ dicẽdũ ar.l.illud.ff.ad.l.aquil.¶ Jn gl.ſi.ibi nõ eſt aliena-
tus ſupple ſaltẽ ex toto ex quo aliqꝺ ius in eo habeo vʒ ius pa
tronatus.Et ex h̄ no.qꝺ nõ vr̃ ex toto deſinere eſſe ſeruus qui
manumittit̃ p̄pter ius patronat⁹ qꝺ reuertit̃ in eo p̄pter qꝺ ve
rificat̃ ꝛ adaptat̃ iſtud p̄nomen meus qꝺ vr̃ verificari nõ ſolũ
cũ res eſt in dñio meo:ſed etiã cũ habeo in ea ius reale.vt patet
ſm Jac.de are.ꝛ Ang.ꝛ doc.communiter.

Summarium.

1 Hereditas capax erit ſi defunctus capax fuit.
2 Hereditas iacens vicem defuncti ſuſtinet.

Seruus. Jn ſeruo hẽditario iſpicit̃ ꝯditio de-
1 functi nõ hẽdis futuri.h.ꝺ.¶ †Not.
2 qꝺ hẽditas dr̃ eẽ capax ſi defunct⁹ fuit capax.¶ †No.
etiã qꝺ hereditas iacens ſuſtinet vicẽ defuncti nõ autẽ heredis
inſtituti.¶ Jn gl.ſi.nec obſtat.l.ſi titio ꝛ mihi.§.j.ff.de leg.ij.
qꝛ ibi loquitur poſt aditã hereditatẽ quo caſu tunc inſpicitur
perſona heredis.Sed hic loquitur quãdo hereditas iacet quo
caſu inſpicit̃ p̄ſona defuncti.facit.l.nouatio.ff.de noua.

Summarium.

1 Jnſtitutio potius q̄ ſubſtitutio prefertur in dubio.
2 Verba ſunt per prius intelligenda.
3 Nominati vltimo tantũ habent quãtum primi.

Lucius. S.teſtator expleto aſſe alios hẽdes
inſtituit vt illos in alio aſſe vocare. ꝛ
non ſubſtituere.h.ꝺ.¶ Jn tex.ibi ceteris.ſupple filios
vt dicit gl.Jtẽ ibi heredes ſubſtituit.ſupple ipſos inſtitutos.
Jtẽ ibi in obſcuro eſſe.ibi ſub dubio eſſe.nã ordo ſcripture vr̃ h̄
facere dubitationẽ qualr̃ tres vltimi fuerũt vocati ſeu in q̄ gra-
du. Jtẽ ibi ſm ſcripturã teſti ſupple attẽta poti⁹ mẽte q̄ eius
1 ce.tmc.¶ †No.ex tex.qꝺ vbi dubitat̃ an aliq̄ ſint inſtituti vel
ſubſtituti in dubio p̄ſumit̃ inſtõ ſi verba h̄ patiunt̃ ſm And.
2 de prio ꝛ Bal.¶ †Jtẽ no.ſm Bal.qꝺ qñ v̾ba p̄nt intelligi p
pri⁹ ꝛ p poſteri⁹ in dubio intelligunt̃ p prius ꝛ nõ p poſterius.
3 facit qꝺ no.in.l.gallus.§.q̄dã recte.ff.de lib.ꝛ poſthu.¶ †Jtẽ
no.qꝺ tñ habẽt vltimo noiati quãtũ primi.ꝛ ſic ex ordine noia
tionis nõ auget̃ effectus cõcordat.l.ij ita quis heredum ſupra
eodẽ.¶ Jn glo.an ſcđo ibi ante ſubſtitutionẽ primoꝝ melius
dixiſſet cum ſubſtõne primorũ.nã poterat dubitari an iſti tres
vltimi fuiſſent vocati in ſecundo gradu. Poterit etiã dubitari
an poſt ſubſtitutionẽ primorũ intelligerentur vocati vt ſubſti-
tuti ꝛ ſic an in tertio gradu eſſent vocati. qꝺ videbat̃ tãgit glo.
ſequẽs faciendo relatione ad p̄ximiora ꝯcernẽtia hereditatem
ꝛ ſic ſubſtitutionẽ factã de primis.ꝛ iſta faciebãt dubiũ.Jn le-
ge tñ determinat̃ qꝺ tres vltimi videant̃ vocati in primo gra-
du.ꝛ ſic intelligant̃ inſtituti.vñ cornelius ſaluſtius ꝛ varro ha
bebũt vnã dimidiã quã inter ſe diuidẽt equalr̃ ꝛ ſic in tres par
tes.Et ſic ſeius ꝛ ſempronius habebũt aliã dimidiã iter ſe quã
diuidẽt equaliter.ꝛ ſic duas ptes reducẽdo inſtõnes predictas
ad vnũ aſſem lʒ in duobus aſſibus videat̃ facta inſtõ: qꝛ primi
duo vident̃ inſtituti in vno aſſe.Et tres vltimi in alio. facit qꝺ
dictũ fuit in.l.interdum.§.j.ꝛ qꝺ ibi habet̃.ff.eo.ti.¶ Jn glo.
ſi.in ſi.Nec obſtat litera dũ dicit ſm ſcripturã:quia dʒ intelligi
ſm mentem teſtantis potius q̄ ſm ordinem ſcripture.

Summarium.

1 Teſtamentum primũ quãdo rumpatur per ſecundum.
2 Qualitas ſuccedẽdi variatur ad temporum variationem.

Pater filio ĩpuberi. Vt primũ
teſtm̃ tolla-
tur p ſcđm ſufficit eſſe poſſibile qꝺ ex ſcđo adeat̃ he-
reditas. Et ſeru⁹ ſubſtitut⁹ pupillo cũ libertate erit
ipſi pupillo neceſſari⁹ heres:et ſi tpe mortis pupilli nõ reperiat̃
eſſe heres ipſi⁹ pupilli.h.ꝺ.¶ Jn tex.ibi iuſſit.ſupple cũ ſubſtõ
pupillaris locũ haberet que eſſet facta filio.Jtẽ ibi eius ſcʒ titij.
Jtem ibi pertinet ſupple ſi dubitatur an ex teſtamẽto titij erit
heres voluntarius an vero neceſſarius.Jtem ibi nõ poſſet.ſup-
ple incõmutabiliter.vt dixit glo.ſed bene poteſt conſequi liber
tatem ꝛ hereditatem commutabiliter ex teſtamento titij pen-
dẽte ſubſtitutione pupillari.¶ No.ex tex.qꝺ in ſeruo ꝛ ſic in ne
ceſſario tantũ ſufficit ꝙ ſit teſtatoris tempore teſtamẽti ꝛ mor-
tis licet reperiat̃ alienatus adueniente conditione qꝛ tũc nihi-
hilominus erit neceſſarius vt dictum fuit in.l. ſi alienum.§.j.ff.
eo.ſecus in ſuo neceſſario ſi reperitur eueniẽte conditione tranſ
latus in alterius poteſtatẽ qꝛ tunc non erit ſuus nec neceſſari⁹
vt legitur ꝛ no.in.l.ſub conditione.ff.de libe.ꝛ poſthu.Jtẽ no.
qꝺ ſeruus ſubſtitutus impuberi põt alienari p pupillũ cum cau
ſa tamen ſua ſeu cũ honore ſuo:qꝛ p talẽ alienationẽ nõ ſit pre-
iudiciũ libertati que debetur adueniẽte caſu pupillaris ſubſti-
tutionis. facit quod habet̃ in ſimili in.l.j.§.ſed nõnullos.ff.de
tutel.ꝛ ra.diſtrahen.ꝛ in.l.qui filiũ.ff.vbi pupil.educ.debe. Jn
quibus p̄ʒ qꝺ hereditas cenſet̃ trãſire ad pupillũ cũ onere ſuo.
1 ¶ †Jtẽ no.ex tex.in ver.vt ſuperius.qꝺ ad hoc vt per teſtamẽ
tum ſecũdũ rũpatur primũ eſt neceſſe ꝛ ſufficit quod aliquo ca-
ſu potuerit q̄s ex ſcđo eſſe heres.ſ. de iure ciuili prout verbũ ſo-
nat.nã alijs ſuccedẽtes de iure p̄torio nõ appellãt̃ hẽdes p̄prie
ſed bonoꝝ poſſeſſores.inſti.de bo.poſ.§.q̄s aũt. ꝛ ſic nõ ſufficit
vt tollat̃ primũ.qꝛ ex ſcđo ſolũ poſſet peti bonoꝝ poſſeſſio de iu
re pretorio.¶ Et ex hoc etiã ſucceſſiue not. qꝺ ad h̄ vt p ſcđm
tollat̃ primũ nõ ſufficit ꝙ ſcđm ſit validũ de iure p̄torio.ſʒ opor
tet qꝺ ſit validũ etiã de iure ciuili taliter qꝺ ex eo aliq̄s poſſet eſſe
heres:lʒ poſtea cõtingeret ꝙ aliq̄s nõ eſſet.Et iſtud voluit glo.
q̄ reputat̃ ſing.in.l.cũ in ſcđo.ff.ti.ij.ꝛ idẽ voluit i.l.ſi q̄s cũ.§.ſi.
ff.ti.j.Et iſte ſm Bar.aperti⁹ p̄bat ꝙ eſt dictũ q̄ aliũ̃ q̄ ſit in iu
re. vʒ qꝺ vt teſtm̃ ſecũdũ habeat rumpere primũ neceſſe eſt vt
aliquo caſu poſſet ex eo heres exiſtere de iure ciuili intellige ſm
eũ ex nullo extriſeco adminiculo ꝯcurrẽte p id ꝙ ipſe no.in.ꝺ.l.
cũ in ſcđo.ꝛ i.ꝺ.l.filio p̄terito.eo.ti.voluit dicere qꝺ nõ ſufficeret
ſi a p̄ncipio eſſet nullũ ſm teſtm̃ de iure ciuili ſi poſtea ſequeret̃
approbatio facta p p̄teritũ ꝛ teneremus qꝺ recõualeſceret de eq-
tate ciuili qñ aliud teſtm̃ nõ precederet.Nã lʒ ſeque et̃ talis ap
probatio ꝛ ſic extrinſecũ adminiculũ nõ tolleret̃ p̄mũ.¶ Jtē
no.ꝙ variat̃ q̄litas ſuccedẽdi ſm varietatẽ tpm vt h̄ pʒ.ꝛ.l.iij.
§.q ſideicõ.ff.e.lʒ nõ variet̃ ſubſtãtia.qꝛ q ſemel fuit hẽs nõ deſi
nit eſſe heres ſaltim noie.l.ex q ſoluẽdo.ff.e.ꝛ.l.ꝛ ſi ſine.§.ſi ꝙ pa
pinianus.ff.de mino.ꝛ iſtud tenuit h̄ Ang.p̄mo loco.Sʒ vlti-
mate h̄ vr̃ tenuiſſe ꝯtrã dicẽs patere ex ſi.iſtius tex. lʒ neceſſitu-
do in volũtatẽ ꝯuertit̃.ꝛ ſic ſi nolet eẽ hẽs tũc deſinit eẽ heres.
Nec mirũ ſm eũ:qꝛ a p̄ncipio fuit hẽs neceſſari⁹. Jõ nõ obſtat
illa vulgaris doctrina q̄ hʒ q ſemel fuit heres nõ deſinit eẽ he-
res qꝛ illa locũ hʒ in eo q a p̄ncipio fuit heres voluntarius. ſʒ vbi
fuit a p̄ncipio neceſſari⁹ illa regula fallit ſm eũ p iſtũ tex.ꝺ.§.q
ſideicõmiſſum.Limitat̃ et dicta regula ſm eũ vt nõ poſſit q̄s de
ſinere eſſe heres vʒ ex diſpõne iuris p̄torij.vt in.ꝺ.§.q̄s aũt. ſʒ
bene põt deſinere eſſe heres ex diſpone iuris ciuilis.vt in aut.h̄
amplius.ꝛ in corpore vñ ſumit̃.C.de ſideicõ.ꝛ no.gl. lʒ ipſe nõ
alleget in.l.in ſubſtitutione.ff.ti.j.ꝛ ſic reſidet Ang. ꝛ p ꝯñs vr̃
ſibi cõtradixiſſe in hac lege.qꝛ p̄mo dixit ꝙ hic nõ variat̃ ſub-
ſtãtia ſeu qualitas tñ:qꝛ ſemel heres nõ deſinit eẽ hẽs.lʒ poſtea
dixi qꝺ hic ex quo a p̄ncipio eſt neceſſarius ꝛ poſtea ſit volũta-
rius.ſi nõ vult eſſe heres deſinit omnino eſſe heres.ſʒ p̄ma verior vr̃
p id ꝙ hẽ in.ꝺ.§.q ſideicõmiſſum.ibi dũ dicit nõ deſinit eẽ hẽs
ſʒ ius immutat̃ ſucceſſionis.¶ Jn gl.in v̾bo nõ poſſit.ibi nõ ſie-
ri heredẽ

ri heredē emptoris ꝛc. Jſta ſc͂da opi. gl. nō eſt vera: qꝛ immo licetiꝫ
ſit heres ipſi⁹ emptoris cu⁹ erat ſeruus tpe mortis ꝛ teſtamēti.
Et lꝫ hic fiat de volūtario neceſſarius. tñ h̄ nō eſt ꝓ prius. imo
prius fit neceſſarius pupillo. ꝛ demū fit volūtari⁹ emptori cu⁹
fuerat neceſſari⁹ anteꝗ̄ fuiſſet heres pupilli. ið tene primā opi.
¶ Jn gl. pe. ibi nō imutauit. ſupple qr̄ cū honore ſuo tranſiuit
ad emptorē vt. ſ. tāgit gl. Nā pupillus nō potuit ꝑiudicare di
ſpoſitioni teſtātis: qui reliquerat libertatē ſeruo aduenīēte caſu
pupillaris ſubſtitutionis. facit quod habet̄ in. l. via. §. fundus.
de ſeruit. ruſti. prediorum. ꝛ extra de pigno. c. ſi ex literis.

Summarium.

1 Ordo teſtamenti per ordinem iuris reſcinditur.
2 Subſtitutus quando ſit inſtituto preferendus.

Si is qui.

Jlius ſerui emitur atque alium ſolicitur qui ... ca inſtitu
tus no reperit̄. h. d. ¶ Jn tex. ibi dꝫ. ſuppl. le forte ex
1 teſto ſui autoris. † No. i. in Bal. qð ordo iuris reſcin
dit ordinē teſtamēti. ꝛ inducit ꝑpoſterationē volūtatis. ¶ Et
ꝑ h̄ no. ſm eū qð clauſula ante ferri que a iure ſubintelligit̄ pre
poſterat̄ in effectu ordinē ſcripture. Qð facit ad materiā ꝑpon
darū ſm eū. ſi q̄rat̄ qs debeat preferri in ꝑbādo. nā vr̄ qð ille ꝓ
ferat̄ in cuius lr̄is eſt ſcripta clauſula anteferri vel a iure ſubin
2 telligit̄. ¶ † Jtē not. ſm Ang. qð ſubſtitutus ꝓfert̄ inſtituto.
vꝫ vbi inſtitutus no pōt eſſe heres: niſi qñ alius nō eſſet heres
vt hic colligit̄ iuncta gl. ¶ Et ex h̄ no. i. in Ang. limitationē
ad duas vulgatas regulas. vna eſt qð donec eſt locus inſtitutioni
ceſſat ſubſtitutio. l. quādiu. ſ. de acquir. here. Nā iſtud fallit vbi
inſtituit̄ ille q heres eſſe nō pōt. vbi alius vult eſſe heres. Alia
regula eſt ꝙ inſtitutus ꝛ ſubſtitutus no cōcurrūt. l. cū in teſto.
ſ. eo. nā illa fallit ꝑpter repugnantiā regularum ꝛ rationū. l. ſi
pater. ſ. eo. ¶ Ultimo no. caſum in quo valet ſubſtitutio ꝛ nō
inſtitutio vt hic colligitur, iuncta gl. j. ꝛ no. in gl. pe.

Summarium.

1 Decedere pro parte temporis teſtatus ꝛ ꝓ parte inteſtatus
quis poſſit ꝛ quando.
2 Regula cathoniana locū nō hꝫ in inſtōnibus cōditionalibus.
3 Teſtator facere poteſt vt regula cathoniana locum no habeat
in diſpoſitione ſua.
4 Regula cathoniana locum habet in legatis.

Poteſt quis.

Poteſt quis facere teſtm̄
ſub cōditione ſi intra cer
tū tpe deceſſerit. h. d. ¶ Jn text. ibi ꝓ pte. dicas ſcꝫ
tpis. ꝛ vbi dicit teſtatus ſupple ꝛ ꝓ pte inteſtatus.
Qð nō pōt eſſe in pagano lꝫ in milite ſic. l. miles ita. §. ꝛ qꝛ digni
1 mus. ſ. de teſt. mili. ¶ † No. ex tex. limitatione ad illā regulā que
hꝫ qð nō pōt decedere ꝓ parte tpis teſtatus: ꝛ ꝓ parte inteſta
tus: qꝛ illud vr̄ verū ſi habemus reſpectū ad tpe qð currit poſt
mortē teſtātis qꝛ poſt mortē teſtātis nō pōt eē ꝓ parte tempo
ris teſtatus ꝛ ꝓ parte inteſtatus. Sed vbi habemus reſpectuꝫ
ad tps qð currit in vita teſtātis nō eſt abſonū ꝙ teſtator intra
certū tpe ſe determinet vt teſtm̄ ſuū habeat effectū vt hic pꝫ ꝛ
rō etiā colligit̄ ex lr̄a qꝛ cēſet̄ tunc inſtō facta ſub conditione.
ꝛ ið ſi exiſtat cēſebit̄ ꝓ oi tpe teſtatus. ar. l. qð dr̄. ſ. de teſta. mil.
Et ſi deficiat cēſebit̄ ꝓ oi tpe inteſtatus. ¶ Ultimo inducitur
iſte tex. in argu. qð valeat teſtm̄ factū ſub hac forma ſi teſtator
adijciat. ꝛ volo ita demū iſtud teſtm̄ valere ſi decedā de iſta infir
mitate. facit qð hr̄ in. l. atiūe. §. fi. ſ. de adi. leg. ſm Jac. de are.
Bar. ꝛ Bal. facit etiā qð ſi fiat teſtm̄ p militē euntē ad exercitū
quod poſſit in illo adijcere qð ita demū valeat ſi non redeat de
exercitu. Nam talis conditio vr̄ poſſe inſeri ꝛ teſtamentum hoc
2 modo tempore limitari. ¶ † Jtē no. qð regula cathoniana nō
habet locū in inſtitutionibus ꝯditionalibus. de quo in. l. j. ꝛ in
l. pe. de reg. catho. ¶ Jn glo. j. ibi nec obſtat. ſupple qꝛ illa ha
bet locū quādo ſi teſtator ſtatim poſt teſtm̄ decederet diſpoſitio
per eū facta nō valeret: qꝛ tunc no valet quādocūqꝫ decedat vt
patet in. l. j. ſ. de reg. ca. Sꝫ i caſu. l. ſi teſtator. ſi ſtatim poſt teſta
mentū decederet diſpoſitio valeret qꝛ verificata eſſet cōditio ap
poſita ꝑ teſtatorē qꝛ decederet intra annū ſeptuageſimuꝫ ideo
diſpoſitio teſtatoris in caſu legis valeret nec ei contradicit re
gula catho. ſecus videtur eſſe in caſu qui ſequitur in glo. in ver.
ſed ſi ponas. qꝛ ibi videtur obſtare regula cathoniana: ꝑpter
ea qꝛ teſtator ſi ſtatim decederet teſtamētum nō valeret diſpo
ſitio qꝛ non deceſſiſſet poſt tempus appoſitum per teſtatorem
ꝛ ſic videtur qð in caſu ſequēti debeat vitiari diſpoſitio ꝑ regu
lam cathonianā. Contrariū tñ eſt verū vt dicit gloſſ. in ver. ſed
reſpondeti. qꝛ tūc nō vitiabit̄ diſpoſitio ꝑpter regulā catho. ſꝫ
ꝑpter defectū cōditiōis appoſite ꝑ teſtatorē cū diſpō teſtatoris
deficiat qñ deficit ꝛ nō exiſtit cōditio appoſita ꝑ teſtōrē. ¶ Jn
ea. gl. ibi nā ſufficit ꝛc. quaſi velit qð licet i caſu ſupra poſito i gl. ſi
teſtator ſtatim decederet deficeret cōditio appoſita inſtitutiōi ꝛ
per ꝯñs deficeret inſtitutio ꝛ ſucceſſiue teſtm̄. Tamē dicēdū eſt
teſtamētū factū per teſtātē tenere qꝛ ad hoc vt dicat̄ tenere ſuf
ficit qð aliquo caſu poſſit adiri hereditas ex eo. Licet eueniat ca
ſus qð hereditas nō poſſit adiri: ꝛ ideo nimirum ſi in queſtione
3 gl. teſtamētū debet dici valere nō obſtāte regula ca. ¶ † Jn ea.
gl. ibi voluit eā ceſſare no. diligēter gl. qð teſtator pōt facere vt
nō habeat locū regula cathoniana in diſpōne ſua. Satis aūt vi
detur hoc velle qð locū nō habeat qñ facit diſpōnē cōditionalē
qꝛ tūc videt̄ velle qð nō inſpiciat̄ tps teſtamēti prout vult regu
la cathoniana. Sed tps conditionis euenietis. facit qð no. per
Bar. in. l. certa. de leg. j. ꝛ hoc modo intelligēdo gl. bñ dicit. Si
aūt gl. vellet indiſtin. te ꝙ teſtator poſſit facere ꝙ regula catho
niana nō habeat locū i ſua diſpōne no videret̄ bñ dicere ꝑ. l.
nemo pōt. ſ. de leg. j. ibi nō eſt in poteſtate teſtātis facere ꝙ leges nō
4 habeat locū in ſuo teſtō. ¶ † Jn ea. gl. ibi in hereditatibus no.
bene ex gl. ꝙ regula cathoniana ſolū hꝫ locū in legatis: no aūt
in hereditatib⁹. ꝛ pro gl. videt̄ eſſe caſus in. l. antepe. ſ. de regu
la catho. qꝛ eſt intelligendū prout ibi no. bar. ꝛ prout dixi in. l. g
ſoluendo. ſ. eo. ſup gl. fi. vbi glo. cōcordat cū iſta. ꝛ adde etiā qð
no. glo. ſ. eo. in. l. in tps. in prin. vbi gl. concordat cū ſecunda ſolu
tione ſupra poſita in verſi. vel dic. Et adde etiā qð ad inſtōnes
cōditionales nō videt̄ pertinere regula catho. l. p. nul. ſ. de regu
la catho. ꝛ. ſ. eo. l. in tempus. ¶ Jn glo. fin. ibi qꝛ tunc ſubaudi
ſi pro parte temporis diceret̄ teſtatus inſtitutus haberet quā
docūqꝫ decederet vt ſequitur in glo. ſuppl. ex eo qꝛ pars tem
poris teſtati traheret ad ſe partē tpis inteſtati ꝛ ſic ſubduceret̄
in effectu de medio inſtōnis tps in illa appoſitū iuxta. l. heredi
tas ex die. ſ. eo. ꝛ ſic haberet̄ perinde ac ſi impliciter ꝛ conſequēter
pro oi tpe eſſet inſtitut⁹ ſicut in ſimili videt̄ qð ſi abſqꝫ inſtitut⁹
heres pro parte rerū alio nō inſtituto vel ꝓ parte hereditatis
illa pars attraheret ad ſe totā. l. j. §. ſi ex fundo. ꝛ. l. ſi quis ita ſim
pliciter. in fi. ſ. eo. ꝛ ideo nō dꝫ dicere in caſu iſto qð fuerit pro par
te temporis teſtat⁹. ſed potius ſub cōditione ꝛ ſic dicit̄ in totum
teſtatus ſub conditione vt hic tangit glo. vnde ſi conditio eue
niat cenſebitur pro omni tempore teſtatus: ſi vero deficiat cen
ſebitur pro omni tempore inteſtatus.

Is qui ſoluendo.

Subſtitut⁹ ꝓfert̄
inſtituto qñ inſti
tutus heres eſſe nō pōt. h. d. ¶ No. caſuꝫ in quo teſtm̄
incipit a gradu ſubſtituti ꝛ non a gradu inſtituti. fa
cit quod habetur. ſ. eo. l. ſi is qui ſoluendo.

Summarium.

1 Pronomen hic hec hoc, rei preſentis ad oculum eſt demon
ſtratiuum.
2 Fraternitas duplex reperitur.

Nemo dubitet.

Pronomen hic hec
hoc eſt demōſtratiuū
rei pñtis ad oculū. h. d. ¶ Jn tex. ibi hic ſupple forte
1 demōſtrato titio ibi pñte. ¶ † No. ꝙ iſtud pnomen
hic hec hoc eſt demōſtratiuū rei preſentis ad oculū interdū aut
demonſtrat ad oculū intellectus: ꝛ ſic non demōſtrat rem que
ſubijcitur oculis. l. j. ꝛ ibi per Bar. ſ. de operis no. nun.

Qui frater.

Nominat⁹ tāꝗ̄ frater ex magna dile
ctiōe teſtātis: lꝫ nō ſit frater eſt inſtitu
2 tus vt frater ſuccedet teſtōri. h. d. ¶ † Not. ex tex. ꝙ duplex pōt
dici fraternitas: vno modo naturaliter qñ ſcðm naturā quis eſt
frater alio mō q̄d ad affectionē ꝛ dilectionē: qꝛ diligit̄ vt frater.
¶ Jtē no. ꝙ falſa demōſtratio nō hꝫ vitiare qñ ꝯſtat de corpo
re falſi qñ illa nō eſt oino falſa. vt qꝛ pōt certo reſpectu verifica
ri: vt ꝯtigit i caſu hui⁹. §. qñ quis inſtituit̄ vt frater lꝫ vere non ſit
frater. Ex q̄ tāꝗ̄ frater diligit. ¶ Jtē no. argumētū ſꝫ Bal. ꝙ
ſi papa in ſuis lr̄is appellat aliquē abbatē fratrē ſuū valet lr̄e:
ſꝫ vt ipſe dicit ð ſtilo curie eſt ꝙ abbates appellant̄ filij: ꝛ epi fra
tres: nihil alleg. ſed ꝓbat̄ in. c. ꝗ̄ graui. extra de crimine fal. per
quē tex. pꝫ ꝙ tales lr̄e cū ſint cōtra ſtilū curie preſumunt̄ falſe ꝛ
ſic no valet. ¶ Jn gl. fi. No. bene ex gl. ꝙ quis intelligit̄ i dubio
alio nō apparente credere illud ꝙ loquit̄ ꝛ no aliud. facit. l. labeo.
§. idē tubero. ſ. de ſuppel. leg. ið ſi teſtōr aliquē inſtituit nominans
eū eſſe fratrē ſuū: intelligit̄ ꝛ pſumi dꝫ qð crediderit eū eſſe fratrē
ſuū. Et ideo ſi ꝓbaret̄ qð no eſſet frater ſuus ſed alteri⁹ nō vale
ret inſtitutio: ꝛ hoc verū ni ſi cōſtaret qð ſciuiſſet ipſum non eſſe
fratrē: lꝫ nōiaſſet eū fratrē qꝛ tūc nō vitiaret̄ inſtitutio vt hic pro
bat. Quāt aūt poterit ꝓbari qð ſciuerit eū nō eſſe fratrē: dic qð
poterit ꝓbari ſi ꝓbet̄ qð erat publica vox ꝛ fama in vicinia qð
no erat frater qꝛ tūc teſtator preſumit̄ ſcire ꝑ id qð voluit gl. in
l. ij tutor. C. de periculo tutorum. ꝛ Bart. in. l. ꝗ̄ pōt. de acq. here. ꝛ
per id quod habetur in. c. j. extra de poſtu. prelatorum.

Summarium.

1 Liber homo inſtitutus adiens iuſſu domini putatiui non eſt heres.
2 Error in libertate arbitrij aditionem nullam facit.
3 Adiens ex neceſſitate hereditati non obligatur.
4 Voluntas vltima confici poteſt ad contractum iam factũ illi referendo.
5 Sermo dicitur ineptus alicui rationi non ſubiectus.
6 Diuiſio circa inſtitutionẽ in hereditate operatur diuiſionem.
7 Tempora media non curantur.
8 Inſtitutio conditionalis non tranſmittitur.
9 Ius inſtitutionis conditionalis non tranſmittitur.
10 Ius accreſcendi ex quot et quibus cauſetur principijs.
11 Ius accreſcendi a quo incipiat et in quẽ deſcendat.

Liber hõ. Si liber hõ adit hereditatẽ vt ſer
uus iuſſu alteri' nõ vʒ aditio. h.
d. ¶ In tex. ibi id fecerit. ſupple ꝓpter iuſſuʒ p̃cedẽ
tẽ. ¶ In tex. ibi alioqn. i. alio qñ ex neceſſitate id nõ
1 faceret ſupple an vellet obligari eſt ſpeciẽdũ vt dl lr̃a. ¶ † No.
qd liber hõ inſtitutus adiẽs iuſſu dñi putatiui nõ eſt heres nec
illũ facit heredẽ. cõcor. ff. de acq. re. do. l. liber homo. Quomodo
aũt multa requirunt et p̃cipue ſex vt acqrat dño putatiuo. no. per
2 gl. in d. l. liber hõ. ¶ † Itẽ no. qd error in libertate arbitrij red
dit aditionẽ nullã. et iõ nõ valet aditio facta p illũ q erat in liber
tate arbitrij. qr putauit ſe ſeruũ cũ de ſe ſit liber. Et facit iſte tex.
cũ ꝯcor. d. l. ſm Ang. qñ monach' putatiu' iuſſu abbatis puta
tiui hr̃ditatẽ ſibi delatã agnouit. qr illã nõ vr̃ q̃rere abbati pu
tatiuo nec ſibi qr illi' iuſſu nõ adiuit nec ei' inſtituti. Idẽ dicit
i nouitio monacho et nõ ꝓfeſſo q iuſſu abbatis hereditatẽ adi
uit credẽs ſe aſtrictũ debere adire. Nã ſi exiuit poſtea mõaſteriũ
intra annũ ꝓbatiõis et ſi redijt ad habitũ laicalẽ nõ q̃ſiuit mo
naſterio, nec ẽt ſibi hr̃ditatẽ. et ſic poſtq̃ exiuit monaſteriũ po
tuiſſet hr̃ditatẽ adire et ſibi q̃rere. et iõ ſi decederet añ heredita
tẽ nõdũ aditã nihil ad ſuũ hr̃dẽ trãſmitteret p regulã gñalẽ q
hʒ q hr̃ditas nõ adita nõ trãſmittit p. l. vnicã. §. in nouiſſimo.
C. de cad. tol. vr̃ tñ qd ſi deceſſiſſet intra annũ a tp̃e ſciẽtie dela
te hr̃ditatis q trãſmiſiſſet ius deliberãdi p. l. cũ antiquorib'. C. d
3 iure delib. lʒ Ang. h' nõ dicat. ¶ † Itẽ no. ex tex. ibi cũ ex neceſ
ſitate. qd vbi qs ex neceſſitate adit nõ obligat hr̃ditati. Sʒ qñ
erit i dubio dic ſm Dy. qd i dubio p̃ſumit ex neceſſitate adire.
qñ facit h' obtẽperãdo iuſſui ei' i cui' p̃tate ꝯſiſtit. et p id qd hr̃
in l. liber hõ. et in l. hõ liber. ff. d acq. re. do. p q̃ iura vr̃ q i dubio
ſemp qs cõpulſus dr facere qñ iuſſu eius facit in cuius eſt pote
ſtate. Et iſtd eſt vtile ſm Ang. ad ꝓbãdũ qd debitores exiſticio
rũ exacti p fiſcũ fuerint cõpulſi ad ſoluẽdũ. nã ſatis ꝓbat cõpul
ſio eo ipſo qd apparebit ex iuſſu magiſtrat' ſoluiſſe. p ea q̃ dicta
ſunt de q̃ p Dy. in. l. creditor. in p̃n. ff. de ſolutio. et ibi etiã per
Ang. ¶ In gl. i. ibi in gl. Jo. Caue qr gl. Jo. de q̃ loquit non
hr̃ in. §. adẽ placet. vt vr̃ innuere gl. ſed habet in. l. liber homo.
vbi fit mẽtio in glo. magna. de acqui. rerũ domi.

Si quis ita. Pot relinqui portio hr̃ditatis reſpe
ctu ad portionẽ alterius tex. h. d.
¶ In tex. ibi vt expone. i. ẽt ſi. Et qd ſubijcit max. ie repone. i. i
4 maxima quãtitate. ¶ † No. qd vltima volũtas põt ꝯfici referẽ
do illã ad ꝯtctũ iã fa. tu. No. qd illa v̾ba ex qua parte attribuun
tur quote et nõ quãte. et ſic verificãtur reſpectu quote et nõ reſpe
ctu quãte ſeu quãtitatis. ¶ Nota qd quota inſtitutionis regu
lari põt ſm quotã alteri' diſpoſitionis etiã inter viuos. Et ſic
facit ſm Bal. et Ang. qd valeat ſtatutũ bonon. diſponẽs vt p
homicidio iponatur pena q̃ imponitur mutine pro adulterio.
Nã ſicut põt haberi relatio in actu vltime volũtatis ad actum
cõtractus. ita videt quod poſſit haberi relatio vnius maleficij
ad aliud. vt pena vnius loci habeat relationẽ ad p̃nã alterius
5 loci. ¶ † Vltimo no. qd qñ ſermo nõ eſt ſubiectus alicui rõni di
cit eſſe ineptus et vitioſus. facit quod habetur in. c. cor epiſcopi.
lxiij. di. vbi dicitur extirpandũ eſſe omne qd ratione caret.

Titius. Duo cõiũcti hñt vnũ ſemiſſem et ali' diſiũct'
6 hʒ al ij. h. d. ¶ † No. qd diuiſio circa inſtõnẽ
operatur diuiſionẽ circa hereditatẽ. ¶ No. q tñ habet duo cõ
iuncti quãtũ alter ſeparatim inſtitutus. Et ſic facit ſm Ang. q
ſi rectori et vniuerſitati ſcholarũ daret p̃tãs eligẽdi notar. ũ q
tñ vocẽ dʒ hr̃e rector quãtũ vniuerſitas ſola. de qua dictu fuit
in. l. interdũ. ff. eo. quod intellige niſi de mẽte ſtatuẽtiũ appareat
aliud fuiſſe. ar. l. cũ virũ. C. de fideicõ. ¶ No. q duo cõiuncti ha
bent loco vnius. ¶ In glo. j. huius. §. ibi geminatio verborũ
ꝛc. no. bñ gl. inquantũ dicit de geminatione vel repetitiõe v̾bo
rũ. qr forte voluit vt hic dicit Bar. q cõiũctio verbalis inducit
demum p vnitatẽ orationis qñ ſ plures in eadẽ oratione con
iunguntur. ſiue ꝯiũgant p copulã ſiue ſine copula. cũ p̃ictus ſtet
ꝓ copula. vt notat gl. in. l. p̃nia rerũ. ad. l. fal. et ſic vbi ſunt diuer
ſe orõnes ipedit ꝯiũctio v̾balis ẽt ſi inter illas ponat copula. fa
cit q hr̃ in. l. ſicut in annos. §. i. ff. q. mo. vſuſfr. amitta. Et lʒ nõ
poneret copula tñ ſtaret p̃ict' p illa vt dictũ eſt et q vnitas ora
tionũ ſit illa q̃ inducat ꝯiũctionẽ v̾bal' i. l. vnica. §. ſi vero ꝯiũ.
v̾. h' aũt tã varie. C. de cad. tol. et no. Bar. plene in. l. re ꝯiuncti.
de leg. iij. Et lʒ h' ſolutio q̃ ad tex. ſit va. tñ q̃ ad ꝯtrũ nõ eſt bo
na. vt ſi dr̃. lʒ ſo. ſcdas ibi poſitã i gl. qr ibi liberte libertiuẽtũr
equal'r cũ tertia pſona noiata ex eo q ꝓhibuerit rẽ alienari ex
familiã. et ſic videbat voluiſſe fauere libertatib'. ¶ In ea. glo.
i ſi. dic meli' q ibi oppoſita fuit dictio diſtributiua q̃ſq. ideo ibi
viriliter vocant qd intellige vt ibi plene no. i. d. l. ſi. hic allegat.

Cũ quis. Portio deficiẽs ei q nemini erat ꝯiunctus
accreſcit oibus. h. d. ¶ No. quod ſtatutus
in inſtituto hʒ locũ in ſubſtituto qñ eadem eſt ratio.

Si heres. Media tp̃a nõ nocẽt. h. d. ¶ In tex. ibi
redierit ſupple idulgẽtia vel reſtõne ſibi
ꝯceſſa p p̃ncipẽ. Et q̃ ſit dr̃ia iter idulgẽtiã et reſtõnẽ no. gl. i. l.
q̃ rõne. ff. q. mo. ius pa. po. ſo. lʒ bal. alleget gl. i. §. relegati. et nõ
bñ. In tex. ibi extitit. ſupple redierit ex idulgẽtia vel reſtõne p̃n
7 cipis. † No. nõ curãdũ de medijs tp̃ib'. q itelligit niſi ſtatutus
oĩmõ annihilarẽt vt qr effect' ſit teru' pene nã tũc bñ nocẽt: cũ
tũc p̃dat nedũ ciuitatẽ: ſʒ ẽt libertatẽ. Sec' ſi p̃dit ciuitatẽ ſolũ
vt h' pʒ et ꝓbant p̃dicta. l. iterdicit. ff. de ꝯdi. et de. ¶ Vltio no.
qd illud q hʒ locũ in inſtõnibus hʒ ẽt locũ i legatis et i bo. poſ.
Qd intellige vt h' tetigit gl. ¶ In gl. et igni. in ſi. Bl. v̾o in. §.
media. inſti. de capi. diminu. dicit quod pena interdictionis aq̃
et ignis eſt ſimilis pene excõicationis qr ẽt excõicatis talia in
terdicunt qr cũ eis cõicare nõ debem'. facit. xj. q. iij. c. cũ excõ
cato. et d p̃na excõicatiõis tãgit gl. in. l. q vltio. ff. de pe. et in. l. ſi.
ſi a nõ cõpe. iud. et in. l. obligationũ fere. §. cõditio. ff. de actio. et
obl'. ¶ In gl. in legatis ibi v nũ tñ: h' intellige vt plene dictus
fuit in. l. ſi alienũ. §. in extraneis. ſup glo. magna. ff. eo.

Titius. Inſtitut' ex pte pure et ex pte ſub ꝯditione ſi
hʒ coheredẽ adeũdo ex pura ex illa eſt heres et
ꝓ parte cõditionalis inſtitutionis quã habiturus eſt in omnes
euentũ eſt heres cõditione pendẽte: ſed ea exiſtente eſt heres in
totum ſine noua aditione et decedens interim conditione pen
dente nõ trãſmittit partẽ que erat in pendenti. h. d. cum. §. ſeq.
¶ In text. ita gerat ſcilicet ipſe titius ¶ In tex. ibi ex ſem. ſic
ſupple: et etiam ex parte quadrantis: quod habiturus eſt in om
nem euentũ p id quod habetur in. §. ſequenti. et ſic ex duabus
vncijs ipſius quadrantis: cũ duplũ habeat reſpectu ſeij. et pars
deficiẽs accreſcere debeat ꝓ rata hereditatis. l. j. cũ ibi no. C. qñ
nõ pe. partes. et ſic vncia quadrãtis in qua eſt inſtitut' tit' ſub
cõditione erit in pendẽti donec impleat vel deficiat ꝯditio. fa
cit qd habet. ff. §. pxᷓ. mo. nã ſi impleat ſpectabit ad titiũ. ſi vero
deficiat ſpectabit ad ſeiũ. No. q dictũ eſt i ſummario et aliud cõ
mode notari nõ põt. ¶ In glo. ex quadrante in fine. procedit
dictum glo. quando habet coheredem et ſi nõ haberet inſtitut'
ex pure habebit ſtatim etiam conditionalem partem. per. l. ſi q̃s
ita ſcripſerit. in fine. ff. eo.

Si ita ſcriptũ fuerit. Summat' eſt cũ
p̃cedẽti. Vel põt
ſic ſummari ſm Ang. q inſtituit ꝓ pte tertia pure p alia tertia
ſub cõditione dato ſibi coherede in alia tertia adeũdo añ exiſtẽ
tiã cõditionis ꝓ dimidia eſt heres. et ſextãs pẽdet interim. Et ſi
añ exiſtẽtiã ꝯditionis decedit lʒ poſtea exiſtat ꝯditio ille ſextãs
q pẽdebat coherẽdi viuẽti accreſcit. h. d. in ſumma et in termin.
¶ In tex. ibi ut expone. i. an. ¶ In tex. ibi ex ſemiſſe ſit heres.
ſupple qd vr̃ ꝓpter id qd ſequit ibi nã duo ꝛc. ¶ Item ibi ſed
titius. hic ponit determinationem queſtionis. ¶ Itẽ ibi ex ſe
miſſe heres. ſupple interim dum pendet cõditio vel ſi conditio
deficit. ¶ Item ex beſſe. i. ex octo vncijs et ſubaudi ſi conditio
euenit. ¶ In tex. ibi erit in pendenti ſupple ante euentũ condi
tionis. ¶ In text. ibi accreſcit ſupple ſi conditio extiterit poſt
morte t. tu: qr h' non attendit ex quo non euenit conditio viuo
titio ꝓpter rõnẽ que ſequit. ¶ Item ibi nec põt. expone. i. non
põt. ¶ Itẽ ibi dandi ſupple q fuit tẽpus in quo euenit condi
8 tio. ¶ † No. ex tex. q inſtõ ꝯditiõis nõ trãſmittit. Sed ius accre
ſcẽdi tranſmitt. t vt notat in. l. ſi ex plurib'. ff. de legi. her. ¶ Itẽ
nota qd lʒ ius inſtõnis ſit coniunctũ cũ iure accreſcẽdi nõ videt
trãſmitti quod vr̃ eſſe contra ea que legunt et no. in. l. q patri. ff.
de acquir. here. Sed dic ſm Bal. quod hic nõ eſt cõiunctũ ius
accreſcẽdi cũ inſtõne niſi ex medietate trientis dati ſub cõditio
9 ne. ¶ † Itẽ no. q ius cõditionalis inſtõnis nõ trãſmittit ſicut
nec ꝯditionale legatũ. facit. l. j. §. ſi nañt ſub ꝯditione. C. de cad.
tol. Rõ eſt ſm Bal. et Ang. qr in ſcripto in vltima volũtate vel
relicto ſub ꝯditiõe nõ reſidet niſi q̃dã dubius euẽtus acquiſi
tus circa oẽm operã eius cui relinquit. et iõ tal. euentus eſt de
bilis et nõ trãſmittit. Secus in queſito ex ꝯtctu vbi interuenit
factũ ſeu opa acq̃rẽt. et iõ trãſmittit vt legit et no. in. §. ex ꝯditio
nali. inſti. de ver. ob. facit quod notauit gl. no. l. ſi vxorem. C. de
cond. inſer.

cond.i.inſti. Et ideo ſi in vltimis volūtatibus tpe quo purificat dubietas nō inueniť ſubiectū.i. perſona ex qua ipſa diſpoſitio fundari poſſit diſpoſitio eſt nulla.fa.tt qd hr̄ i.l.quoties.§.marcellus.ff.de nouā.vbi fiſcus ex ꝯtractu ꝯditionali cui bona ſunt cōfiſcata nō teneť ſi ꝯditio eueniat poſt cōfiſcationē qꝛ fiſc⁹ eſt ſucceſſor bonorū ⁊ nō pſone ⁊ ſic nō reperiť pſona in qua fundari poſſet obligatio ideo nō obligať.l.ꝫ aūt in ꝯtractu cōditionalis nō trāſmittať bñ tñ tranſmittiť ius accreſcēdi vt eſt dictū ⁊ pbať
10 in.d.l.ſi ex pluribus.⁊ ratio eſt ſm Ang.† quia ius accreſcendi cauſať ex duobus principijs vꝫ ex adītione.⁊ per cōſequēs ex quaſi ꝯtractu.l.apud iulianū in fi.ff.ex qui.cau.in poſ.ea.⁊ etiaꝫ ex efficiēte portione.cōſtat aūt obligationes ex cōtractu vel quaſi deſcendētes trāſire in heredes niſi natura rei repugnaret vt pbať in.d.§.ex cōditionali.cōiuncta.l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis ita.de ver.ob. ¶ Ultimo no.ex tex.dū dicit ꝙ ſextans eſt in pendēti.nō facit p opi.q̄ hꝫ ꝙ ſi vnus eſt inſtitutus pro parte pure dato ſibi coherede ſub cōditione ꝑ alia parte qd interim pēdeat illa portio cōditionalis.nō aūt inſtitutū pure interim habeat totū de quo p gl.in.l.ii.ff.ſi pars heredi.peta.⁊ ff.e.l.ſi ita quis ſcripſerit.⁊ ibi dixi. ¶ In gl.in ꝟ.in pendēti ibi.§.ſi ita.⁊ ſic vult glo.qd reſpectu ipſoꝝ heredū ſextans eſt in pendēti ſed nō reſpectu creditorūꝫ qꝛ qlibet creditor poterit interim cōuenire inſolidum quēlibet ipſorū heredū ſicut ſi cōditio nō penderet. Sed intelligo hoc verū qñ ageret rei vē.qꝛ illa pōt agi inſolidū ꝯ quēlibet poſſeſſorē.l.de eo.§.pe.⁊ fi.ff.ad exhi.⁊ idē dicēdū de actiōe pſonali eo caſu quo cōcurreret cū actiōe reali vt cōtingit qñ ſpecies teſtatoris eſt legata vt patet in.l.i.C.cōia de leg.qꝛ tūc cū actio perſonalis cōcurrat cū reali trahit a natura realis vt deť inſolidū contra poſſeſſorē vt eſt caſus no.⁊ ſingu.in.d.§.ſi tu. Sꝫ vbi cōpeteret actio perſonalis q̄ nō concurreret cū reali tūc ſolū quilibet heredū poſſet cōueniri ꝑ ea pte ꝑ qua heres eſt nō ꝑ alia. vñ reſpectu partis pendētis nō poſſet tūc agi ꝯ eos.ſꝫ deberet dari curator illi parti p.l.ſi quis inſtituať.ff.e.ꝯ quē poſſent creditores agere p id qd ibi dꝫ. Et ſic dꝫ itelligi hec gl.ſcdm p̄dicta vt plene no.p Dy.⁊ Bar.in.d.l.qui fundū.§.ſi tu ex pte.alleg.in gl. ¶ In gl.ibi nō videť ſub cōditione relictus.⁊ ſic videtur velle glo.ꝙ illū ſextātē habeāt per quādā latentē inſtitutionem per rōnē que ſequiť in gl. Sed iſtud non placet Bal.qꝛ ſi haberet illū ſextātē titulo inſtitutionis tūc deberet habere de ſextāte q eſt in pendenti ſi deficeret conditio partē cū herede.qd nō eſt verū qꝛ imo ſextans pendēs in totū ſpectat ad coheredē ſi deficiat cōditio vel ſi eueniat ipſo mortuo vt hic pꝫ. Jō dicit Bal.qd titius hꝫ vltra trientē in quo pure eſt inſtitutus ſextātē ⁊ ſic dimidiā triētis relicti ſibi ſub cōditione iure accreſcēdi. Nec ob.qd nō vř hře locū ius accreſcēdi qñ nō deficit pars ſocij vt dixit gl.qꝛ illud nō eſt verū.nā etiā habet locū qñ eſt aliqua pars vocans quā quis habiturus eſt in omnē euentū.nā in illa etiā habet locū ius accreſcendi vt pbať in.l.ſi ita quis ſcripſerit.⁊.l.ſi te ſolū.ff.eo.⁊ iſte intellect⁹ Bal.vř valde rōnabilis. ¶ In gl.nō titij heredis.in fi.nec obſt.etiā huic tex.l.ſi ex plorib⁹.ff.de ſuis ⁊ leg.vbi ius accreſ.trāſit ad heredē qꝛ iſideri pōt qd hic volebat venire ex iure inſtōnis directe.qd facere nō pōt cū illa nō tranſmittať.l.i.§.in nouiſſimo.C.de cadu.tol.non poterit etiā venire ex iure accre.qꝛ hic erat aliusq ſibi p̄ferebať in tali pte.ſec⁹ vbi nō eſſet alius qui preferť heredi heredis inſtituti qꝛ tūc bene veniret p ius accre.⁊ ſic loquiť.d.l.ſi ex pluribus.ſm Dy.⁊ Bal.⁊ ꝑ predictis facit qꝛ hic vnū ſolū ſextātē poterat habere iure accreſ.iſte heres heredis qꝛ etiā ille primus heres ſolū vnū ſextātem poterit habere iure accreſcendi ſi conditio defeciſſet. Ideo nimirum ſi alter ſextans ſpectat ad heredem.

Si attilicinus. Qui adit hereditatē heredis defuncti ex pte iſtituti ſi ſuā ꝓpriā dimittit eius portio ꝑ pte ſibi accreſcit ſi hꝫ coheredē.alſ inſolidū erit heres.h.d. Et diuidiť in duas ptes principales.vt tangiť in gl.i.nā primo loquiť qñ tres heredes fuerit inſtituti.ſecūdo qñ duo tñ.ſecūda ibi quid ergo. ¶ In text.ibi habebit ſupple qñ ipſe ſeius ſuā portionē agnouit.⁊ ſic ſuā triētē.ſꝫ vbi repudiaſſet haberet ſemiſſeꝫ hřditatis titij. vt ſupius eſt dictū.nā haberet ipſe ſeius ex perſona titij trientē cuius hereditatem adiuit. Jtē ex eiſdē pſona p ius accreſcēdi ſextātē portiōis ipſius ſeius repudiante ⁊ ſic duas vncias ex quatuor in qb⁹ erat inſtitut⁹.⁊ alias duas hꝫ coheres. ¶ No.ex tex.qd qñ ꝯcurrēt plures inſtitutiones ex pſonis diuerſarū ſeu ex diuerſis teſtamētis pōt vnā agnoſcere ⁊ alterā repudiare.ꝙ facit ad materiā.l.qui ſe patris.C.vñ libe.nec ob.l.qđ eulogio.C.de iure delib.⁊.§.titius.ff.e.qꝛ ibi ſunt diuerſe inſtituēdi forme ex teſtō vni⁹ qd cenſeť eſſe qđ indiuiduū.facit qd legitur ⁊ no.in.l.furioſum.C.qui teſta.fa.poſ.hic qñ ſunt ex diuerſis teſtamētis iō ſecus.facit ꝙ habeť in.l.ſi ſub ꝯdōne ff.q.mo.vſu.amit. ¶ † Jtē
11 no.ꝙ ius accreſcēdi incipit ab herede ⁊ deſcēdit in heredē ipi⁹. ¶ Et no.etiā qd repudiatione inſtōnis incipit ius accreſcendi.facit ꝙ habeť l.i.vnica.C.qñ nō petē.par. ¶ Jtē no ꝙ ille qui eſt heres ꝑ pte nō habens coheredē niſi ſeipſum ex iuris diſpoſitione eſt heres inſolidū. ¶ Ultimo no.qd inſtitutio primi heredis adeūtis hereditatem trāſit in eius heredē quo ad titulū ⁊ quo ad effectū.ſicut ſm Bal.in ſimili dicimus qd aqua trāſit p fiſtulā ſeu per canale.⁊ ſic iſte vř ꝑbari id qd no.per gl.⁊ doc.in.l.ij.⁊.iij.ff.de petitio.heredita.fac.l.paterfa.⁊.l.qui duos.ff.ti.j. ¶ In gl.in ver.ex ſemiſſe.ibi habet ex ſua inſtitutione.hoc eſt falſum:qꝛ ipſe ſeius nō adiuit ex ſua inſtitutiōe ſꝫ adiuit hereditatē titij.vt patet in litera.⁊ ſic gl.iſta forte erronea.vt dicunt doc.qꝛ fuit cōtra tex. Dicimt eñ aliq qd accurſius habuit duos filios q vocabanť vnus Frāciſcus accurſij.alius Ceruottus.nā vt plurimū ceruot⁹ ille additiōes quas faciebat.faciebat cōtra tex.vnde melius dixiſſet gl.qd triētē habebat ex pſona titij cuius hereditatē adiuit.⁊ medietatē triētis ipſius ſeij habebat ipſe ſeius ex perſona titij iure accreſcendi. Aliā autē medietatē ipſius triētis ſeij hꝫ coheres ſi ſeius repudiauit.ſed anteꝗ̄ repudiet ſeius ſuum triētē medietas ipſius trientis eſt in ſuſpenſo.⁊ dicit Bar.ꝙ forte gl.errauit in noīe perſonarum.tñ voluit dicere illud quod.ſ.dixi ⁊c.

Summarium.

1 ☞ Oratio verborū intellectus ordinem deſignat.
2 Claritas tituli preeminentiā honoris importat.

Qui ſoluendo. Seruus primo loco inſtitutus ab eo q nō eſt ſol-
1 uendo eſt heres neceſſarius.h.d. ¶ † No.⁊ tex.quod oratio verborum deſignat ordinē intellectus ⁊ inducit prelationem in his que non poſſunt appellari niſi vni ex nominatis.facit.l.quoties.ff.de vſufru.⁊ de cōſe.di.i.ij.c.in chriſto pater. ¶ Et ex predictis etiam no.qd ordo denolationis deſignat ⁊ declarat ordinē charitatis ⁊ dilectionis:vt ſic poſſit p̄ſumi qui magis ſit predilectus.ſimiliter ⁊ ordo ſeſſionis demōſtrat ⁊ declarat quis magis intelligatur honoratus.vñ ſedēs iuxta principem cenſeť magis honoratus ꝗ̄ alius.C.de p̄poſitis labor.l.i.lib.xij.ſm Ang.facit lꝫ nō alleget qd legiť ⁊ not.in.§.alia.aūte ꝟ.decima.inſti.de bo.poſ.ſimiliter ſcdm eūꝫ ordo ambolationis notat preeminētiā honoꝝ.allegat ipſe Ang.qd habeť.C.de primicerio.in rubro ⁊ nigro.li.xij.facit et lꝫ nō allegat quod habetur in.l.i.ff.de albo ſcribē.⁊ in.c.i.extra de maio.et
2 obe.† Et ſimiliter claritas tituli deſignat claritatē ⁊ preeminentiā honoris vt patet in illuſtribus ⁊ ſuperilluſtribus ⁊ reliquis de quibus per gl.in.l.i.ff.de offi.eius coi māt.eſt iuriſ.p hoc etiā dicit titulū inſtitutionis denotare preeminentiā honorū reſpectu legatarij.facit qd habetur inſti.de leg.in.§.ante heredis.facit etiā qd habeť in auť.hoc amplius.C.de fideicō.vbi ex quantitate donati ſeu relicti p̄ſumitur quis magis dilectus. ¶ In gl.ii ibi ſed hoc fallit.ratio fallentie eſt in omnibus legibus hic al legatis qꝛ nō ſeruādo ordinē euitatur oīs amaritudo fraudis creditorū ſm Ang.potes dicere ꝙ procedit quo ad alia preterquā quo ad.l.ſi quis heres. Quo ad aliās leges potes dicere ꝙ ibi ſi ſo nominatus erat minoris precij ꝗ̄ primus vñ lꝫ nō tollať ex toto preiudiciū creditorū.tñ ſatis eſt qd minus tunc preiudicať ſi ſecundo loco noiatus q eſt minoris precij ꝗ̄ primus fuit heres.⁊ hoc forte fuit de mēte Ang. ¶ In gl.fin.in fi.dicas de materia p bar.ff.ti.j.l.ij.§.pri⁹.⁊ per Dy.in.l.nō eñ.ff.de ſolutio.

Summarium.

1 ☞ Uerba enunciatiua quando diſpoſitionem inducant.
2 Exheredatio facta per verba enunciatiua quando valeat.

Qui volebat. Uerba enunciatiua etiaꝫ in actu ordioſa prolata di-
1 ſpoſitionē inducūt.h.d. ¶ † No.ꝙ ꝟba enūciatiua ad cōfirmationē act⁹ ꝓlata iducūt diſpoſitionē ſup
2 eo ꝙ p proferētē tūc poterat induci. ¶ Jtē no.ꝙ valet exheredatio facta p verba enūciatiua de p̄terito reiectis verbis enunciatiuis de p̄teritis p modū cōe. ¶ Ultimo no.ꝙ verba enūciatiua p̄teritorū q̄ p enūciātē p̄ht de p̄ſenti induci inducūt diſpoſitionē.⁊ hoc facit ad no.per Inn.in.c.qm̄ ꝯ falſam.de ꝑba.vꝫ verba enunciatiua ſuīe inducāt diſpoſitionē ſeu ꝑbationē enūciati ſi ſunt facta ſuper eo ꝙ de p̄nti potuit tūc explicari. Et idē ſi verba enunciatiua ꝓferunť a notario partib⁹ p̄ñtibus ſuper eo qd tūc fieri poterat per partes.p id ꝙ habeť in.l.optimum.⁊ qd ibi no.p Jac.de bu.C.de ꝯhen.⁊ cōmittē.ſtipula.facit etiaꝫ qd no.Bart.in auť.ſi quis in aliquo.C.de edē.⁊ qd plene dixi in d.c.quoniā cōtra fal.⁊ preſertim ſup gl.ſi.ad materiā etiā facit quod no.Bar.in.l.ſciendū.ff.de ver.ob.⁊ qd no.gl.in.l.i.C.de fide inſtru.⁊ iure haſte fiſcal.lib.x.que tñ gl.debet intelligi ſcdꝫ no.plene per Bar.in.d.l.ſciendū. ¶ In gl.i.ibi,qꝛ dixit qd eēt cōtēta.⁊ ſic vult gl.ꝙ per illa verba inducať exheredatio.⁊ cum gl.videť hic tranſire Ang. Sed Bar.reprobat glo.dicens qd illa verba quoniā et cōtentā ⁊c.iunt verba enunciatiua p̄ncipaliter propter aliud ꝓlata.vt dixi ſ.ergo nō inducūt exheredatio-

damionē. q2 verba enūciatiua principaliter ꝓpter aliḋ ꝓlata nō
inducūt diſpoſitionē. l. ex facto ēt. ff. eo. ergo multo min⁹ induce
rēt exheredationē q̄ eſt odioſa ar. l. cū quidā. ff. de lib. ⁊ poſthu.
nec obſt. ſ̄ꝛa litera. q2 r̄ndet q̄ hic nō inducit exheredatio ꝑ illa
verba qm̄ cōtētā. ſed ꝑ illa verba ꝓpter ſe principaliter ꝓlata in
quibꝰ teſtator dixit exheredaui te filiā. ⁊ illa verba nō. ſ. exhereda
ui qm̄ te ꝯtētā ⁊c. veniūt per modum cauſe ⁊ iuncta tm̄ cū prece
dētibus inducūt exheredationē. ſꝫ ꝑ ſe ſola nō inducerēt ꝓpter
rōnē ſuperiꝰ allegatā. Sꝫ ſm̄ ꝑdicta vr̄ q̄ ſi teſtator dixiſſet te
filiā volui eſſe cōtentā dote. ⁊ aliud nō dixiſſet. q2 principaliter
fuiſſent ꝓpter ſe ꝓlata induxiſſent exheredationē vt videt̄ ſen
tiſſe gl. ⁊ videt̄ etiā voluiſſe Bar. in q̄ſtiōe ꝑhēdit gl. q2 fuerūt
dicta verba principaliter ꝓpter aliud ꝓlata. ⁊ ſic ſatis vr̄ voluiſ
ſe gl. ꝓcedere qn̄ dicta verba fuiſſent principaliter ꝑ ſe ꝓlata.
Sed cōtrariū videt̄ tenere hic Bart. dicendo q̄ per illa verba
volo eſſe cōtētā dote nō induc̄t exheredatio nec impedit̄ pete
re ſupplemētū legitime. ꝑ. l. qm̄ in priorib⁹. ⁊. l. omodo. §. reple
tionem. C. de inoffi. te. nec ob. iſte. §. q2 r̄ndet q̄ hic nō fuit indu
cta exheredatio ꝑ illa verba. qm̄ cōtētā te ⁊c. ſed ꝑ illa verba enū
ciatiua de ꝑterito dū dicit te exheredaui. q2 l3 aliter nō ꝓbet̄ ex
heredatio: tm̄ dicta verba cū ſint ꝓlata ſup eo quod tūc fieri po
terat inducūt diſpoſitionē vel ꝓſumptiuā probationem ꝑ id qḋ
habet̄ in. l. ex hac ſcriptura. ff. de dona. ⁊ per Inn. in. c. qm̄ ꝯtra
fal. extra de ꝓba. Poteſt dicere defenſando gl. q̄ ꝑ dictā verba
volo te filiā eſſe cōtētam dote. induc̄t exheredatio ſeu excluſio
ab hēditate. adeo q̄ ſi dos ſufficeat ad legitimā nihil amplꝰ pe
tere poterit tenēdo id qḋ cōiter tenet̄ q̄ ſufficit dotē relīq̄ filie
ēt ſi nihil aliud relinquat̄. l3 de cā tela ſit q̄ etiā vltra dotē ali
q̄d relinquat̄ ēt modicū putā vnꝰ nūmꝰ aut vnꝰ bonoꝝ. vl̄ duo.
vt no. per gl. in. l. ſi. §. ſed vtrum. ff. de mi. Si aūt dos eſſet mi
nus legitima: tūc ſm̄ iſta t̄pa poterit agere querela ꝑ ea que ha
bent̄ in. l. papi. §. quarta. ff. de inoff. teſta. cū ibi no. ꝑ glo. ſꝫ ſm̄
t̄pa codicis nō poterat agere querela: ſed poterat agere ad ſup
plementū. l. qm̄ in prioribus. ⁊. l. omnimodo. C. de inoff. teſt. Sꝫ
hodie iure nouiſſimo autbētico: q2 nō reperit̄ expſſa cauſa ſuf
ficiens ad exheredationē nec eſſet de enumeratis in. §. cauſas. i
auf. vt cū de appel. cogno. col. viij. ⁊ ꝑ glo. in. c. quintauallis. ex
tra de iureiu. nō induceret̄ exheredatio valida per id qḋ habet̄
in auf. nō licet. ⁊ in auf. ex cauſa C. de lib. prete. ⁊ q2 nō reperit̄
aliquid habere titulo inſtitutionis ex hoc capite teſtm̄ eſſet nul
lum ꝑ id qḋ habetur in. §. aliud quoq3 capitulum. in auf. vt cū
de appel. cog. licet ſecus eſſet in titulo inſtitutionis relicti. ſi ꝑ do
tem q̄uis non aſcenderet ad legitimam licet voluiſſet filiam
eſſe dote contentā. quia tunc valuiſſet teſtamētū. d. §. aliud quo
que. §. ceterum. in eo. auf. licet. tunc poſſet agi ad ſupplimētū ꝑ
id qḋ habet̄ in. d. l. omnimodo. ⁊. l. qm̄ in prioribꝰ. ⁊. l. qm̄ nouella. ⁊. l.
ſi qn̄. §. i. C. de inoff. teſta. An aūt in caſibꝰ huiꝰ. l. cēſeat̄ dos eſſe
relicta filie ꝑ dicta verba qm̄ te cōtētā ⁊c. dic ſm̄ Bar. q̄ ſic. q2 dicta
verba enūciatiua ꝓlata ꝑ modū cauſe in eo qḋ cōtinet̄ in ꝓlacā
inducūt diſpoſitionē quo ad exceptionē luccēdā. ⁊ quo ad
actionē ꝑſonalē ſm̄ litē inducēda. vt ꝑ ea q̄ no. in. l. cū ꝓpter.
§. ſi. ff. de rei vēdi. ꝑ no. ꝑ gl. in. l. ſi ſocer. §. i. ſolu. mat. l3 nō indu
cant diſpoſitionē q̄d ad actionē realē. ⁊ ſic intelligat̄ qḋ no. glo.
in. d. l. cū ꝓpter. §. ſi. Sꝫ Ang. hic aliter dicit. nā dicit q̄ ꝑ p̄dicta
verba ꝓlata ꝑ modū cauſe videt̄ introductū ius excipiē
di. ⁊ ſic ſm̄ eū dos videbit̄ ibi relicta per dicta verba quo ad h̄
vt ſibi cōpetat ius retinēdi. per ea q̄ habent̄ in. d. l. cū ꝓpter. §. ſi. ⁊
in. l. ſi. §. i. ff. de do. excep. Sꝫ ius agēdi ad ipſam nō ſolutā non
cōpetit per ea q̄ habent̄ in dictis iurib⁹. ⁊. l. ſi ſocer. §. luciꝰ. ſolu.
ma. Sꝫ tu de h̄ potes dicere vt plene dixi in. d. l. ſi ſocer. §. luciꝰ.
nā videt̄ q̄ nedū ius retinēdi ſed etiam ius agēdi actiōe ꝑſo
nali inducat̄ per verba ꝓlata per modū cauſe. q̄uis Ang. h̄ cō
trariū dixerit ⁊ ibi ēt tetigi an. ⁊ in quo caſu inducat̄ ius agēdi
actione reali. de quo dicēdū vt ibi dixi. ¶ In ea. gl. ibi ex facto
ēt ſolue ſm̄ Dy. ⁊ Ray. q̄ ibi verba fuerūt appoſita ad traſlatio
nē fiendā ideo non inducūt inſtitutionē nec inducūt oppoſitū effe
ctum ⁊ cōtrariū illi effectui ad quē diſpoſitio erat ordinata. ar.
l. legata inutiliter. ff. de le. i. ſed h̄ fuerunt ꝓlata verba enūciati
ua de preterito ſup eo qḋ poterat induci per teſtantē: ideo l3 aliter
non ꝓbet̄ enūciatū inducit̄ diſpoſitio ipſiꝰ enunciati. per id qḋ
habetur i. l. ex hac ſcriptura. ff. de do. vel potio ſoluere ſm̄ bar.
q̄ in contrario verba enunciatiua fuerunt conditionaliter ꝓ
lata ⁊ ꝓpter aliud. ſed hic fuerunt principaliter abſq3 condi
tione ꝓpter ſe ꝓlata ideo diſpoſitionē inducūt per ea que di
cuntur in. d. l. ex hac ſcriptura. ff. de dona ¶ In ea. gloſ. in fin.
ad. l. ex facto. dic vt ſup ei in tex dicta ad. l. i. alit. reſpōde q̄ illa
nō ob. ſm̄ intellectū reg. qui cōmuniter tenet. videlicet q̄ ibi lo
quitur in caſu dubio ideo tunc ſtatur ſignificato verborum. hꝰ
vbi cōſtat de mente: q2 illa p̄fertur. l. i. ⁊. l. in rerum. cū ibi
no. C. de fideicom. vbi de materia per gl. ⁊. ff. de ſuppel. leg. l. la
beo. §. ſuber. vbi ēt bona glo. ⁊ magiſtra. ¶ Extra gloſ. idu
citur ꝑ Bal. iſte tex. ad tria p̄mu poſt Ja. de are. q̄ ſi iudex
dicit precipio q̄ aliquid facias intra certum tempus alias te excō
municatū eſſe cognoſcas q̄ ſi non paret precepto iudicis erit ela
pſo tempore excommunicatus licet de alia excōicatione nō appa
reat. de quo per Inn. ⁊ Jo. an. in. c. preter. ⁊ c. quiniſſi. extra de
appel. ⁊ per Jo. an. in. c. i. extra de iudi. facit ſm̄ Bal. qḋ habet̄
in. l. miles. ff. de re mili. Secūdo facit iſte tex. ſm̄ Bal. q̄ ſi iudex
dicit excōico te ſi nō ſatiſfeceris tuo intra talem terminū qḋ in
terim tu ſis excōicatꝰ. licet iſta nō habeat effectū ſi ſatiſfacias in
tra terminū. ⁊ ita vr̄ tenere gloſſ. in. l. obligationū fere. §. condi
tio. ff. de actio. ⁊ obli. vbi aperte in vna gl. tenet hoc. In alia eſt
precedenti videt̄ ſentire oppoſitum. vt ibi tangit Bar. ⁊ iſta pars
vltima vr̄ verior: q2 illa dictio nec vr̄ expoſita ēt ſi nō feceris.
ſicut exponitur in vltimis volūtatibus. l. quibus diebus. §. qui
dā titio. de cōdi. ⁊ demon. l3 ſecus in contractibus: q2 videt̄ im
portare cōditionem reſolutiuā. l. ij. cū ſibi no. ff. de in diē adiec.
verba aūt ſententie in dubio videntur potius intelligēda ꝓut in
tellig. t̄ in vltimis voluntatibus. ſi ex hoc reſultat benignior in
terpretatio vt voluit Bar. in. l. centeſimis. §. ſi. de ver. obli. ⁊ ſic
interim intra terminū non erit excōicatus. l3 glo. dixerit contra
rium in dicto. §. conditio. ¶ Ult. mo inducit̄ qḋ ſi in inſtrumē
to ꝓferunt̄ verba preteriti t̄pis. puta q2 in eo dr̄ qḋ quis fuit con
feſſus ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe a titio centū. nā dicta verba poſſunt
intelligi de t̄pe ſeparato a tempore cōfecto ipſi inſtrumēto. nā3
certe ſm̄ Bal. intelligentur eo modo quo melius fieri poteſt ar
gu. huius. l. ⁊ facit qḋ no. gl. inſtitut. de lit. rat. ī obli. in gl. mag.
Tu adde quod notauit Bart. in. l. poſt dotem. ff. ſol. ma. vbi ꝯ
tetigi de hac materia.

Summarium.

1 Fieri aliquid tempore conceſſo ⁊ fieri tempore ꝓhibito pa
ria ſunt.
2 Equitas prefertur rigori.
3 Spurius qn̄ pure heres inſtitui poſſit.
4 Citatio ſubditi extra territorium citantis facta an valeat.
5 Inſtitutio viciatur ob incertitudinem perſone inſtitute.
6 Certa perſona probari debet ſi de ea dubitetur.

In tempus. Poteſt quis inſtitui in t̄pꝰ
quo capere poterit. h. dicit.
1 ¶ i No. qḋ paria ſunt aliquid fieri t̄pe cōceſſo ⁊ fieri
t̄pe ꝓhibito quando eius effectus incipit in tempus
conceſſum. vt hic ꝓbatur ſm̄ Dy. ⁊ Cy. ſicut etiā ecōtra paria
ſunt aliquid fieri tempore prohibito ⁊ fieri t̄pe cōceſſo: quā
do eius effectus dirigitur in tempus ꝓhibitū: vt ꝓbat̄ in. l. qḋ
2 ſponſe. C. de dona. ante nup. ¶ † No. q̄ inſtitutio de qua in li
tera v3 de benignitate: ⁊ ſic videt̄ qḋ de rigore iuris ſecus. attēto
principio. preualet igit̄ eqtas ⁊ benignitas rigori. vt ꝑ3 h. facit
l. placuit. C. de iudi. nec ob. l. ſi minor. ff. de leg. ꝓpoꝛ. vbi inſpicit̄
principiū ⁊ ꝓpter hoc viciat̄ actus. q2 ibi eſt defectus in ea eſſe
ctū. hic aūt in cā ſuſcipiente. ideo ſecus ¶ In gl. i. hic ex incer
to. hāc ſolutionē t3 hic Dyn. ⁊ Bar. ⁊ ratio diuerſitatis eſt: q2
vbi apponit̄ dies certus reperit̄ teſtator ꝑ parte t̄pis teſtatꝰ ⁊
pro parte inteſtatus. ⁊ id vitium t̄pis tunc de medio ſubducit̄.
vt ꝑ3 in ꝯtrar. Sed qn̄ ꝑponit̄ dies incertus q2 tunc illa habe
tur ꝑ cōditione. dies certus. ff. de cōdi. ⁊ demon. adueniente cō
ditione trahit̄ exiſtentia conditionis retro ad t̄ps mortis ⁊ teſta
menti. Et ſic o. t̄pe teſtator reperit̄ ſe deceſſiſſe teſtatum. ⁊ ſi defi
ciat omni t̄pe inuenit̄ inteſtatus deceſſiſſe ideo valet inſtitutio
facta ſub die incerta. Sꝫ gl. ſtatim ſic refert Ang. Bar. oppoſuiſ
ſe ⁊ nō ſoluiſſe. nā retrotractio nō vr̄ hic poſſe habere locū ex
quo inſtitutꝰ nō erat capax t̄pe teſtam. tūc nec mortis. fac. l. ſi nō
allegat qḋ legit̄ ⁊ no. in. l. huic ſcripture. in prin. ff. a. d. l. aq. vbi
ꝑ3 qḋ vt fiat tractio retro regrit̄ habilitas extremorū. vt plene
no. ꝑ Bar. de vſucapio. l. ſi is qui ꝓ emptore. in materia fictio
nis traſlatiue Bar. dixit cogitādū ſm̄ Ang. ꝯtra obiectio nō
habet̄ locū in lectura Bar. contra Dy. opponit ēt Ang. qḋ
ſi ſola inceſt tudo operaret̄ valorē inſtitutionis ſequeretur q̄ ſi ex
forma iuris municipalis bānitus ad t̄ps nō poſſet heres inſti
tui: q2 ſic bānitus eſt ad t̄ps ex quo dies eſt certus: l3 inſtituere
tur cū capere poterit nō recte eſſet inſtitutus. ⁊ ſic nō valet inſti
tutio. qḋ eſt falſum ſm̄ ipſum Ang. ꝓpter repugnantiā huiꝰ
litere q̄ ſimpliciter ⁊ indiſtincte loquit̄ ⁊ ſic indiſtincte d3 locū
habere. facit. l. cū ei. ff. de leg. ij. vnde ipſe Ang. aliter ſoluit ꝯtra
riā gl. dicens qḋ contraria loquunt̄ qn̄ dies apponitur ex me
ra voluntate defuncti. quo caſu habet locum diſtinctio gl. ſecus
qn̄ dies eſt de ſubſtantia inſtitutionis vt contingit qn̄ apponit̄ ex ne
ceſſitate ⁊ ex legis cōſilio. vt cōtingit in caſu huius. l. Jo. tūc nūc
qꝫ nō poſſet capere vſq3 ad t̄ps certū hic ſcriptū. tamē poterit in
ſtitui cū capere poterit vt hic ꝓbat̄ indiſtincte. intelligēdo lite
rā. ⁊ iſta op. fuit Bal. originaliter qua dicit eſſe ſubtilē. l3 ang. nō
faciat de ipſo mentionē. Pro predictis etiā facit q2 lege permit
tente poteſt quis pro parte ipſius decedere teſtatus ⁊ ꝑ parte inte
ſtatus. vt legitur ⁊ no. i. l. ſi quis ſolu. ꝯ. ff. e. x. i. ꝑ. c. de ſec. nup. ⁊
ſimi. ter

ſimiliter etiã lege permittente pōt qs pro parte teſtatus decede re ⁊ pro parte inteſtatus.l.mi. licet ita.§.⁊ qȝ dixim⁹.ff.de teſt.mi li. Ideo nō eſt abſonũ dicere qꝺ.l.hereditas ex die.qui vult here ditatẽ ex die certo dari nō poſſe.⁊ tūc ſubducat̃ de medio ſolũ habeat locũ qñ dies ex mera volũtate teſtatoris apponit̃.ſecus qñ ex neceſſitate.vt patet in exẽplo huius principii.ex hoc patet ſcđm Ang.qꝺ qs pōt inſtituere ſpuriũ cũ capere poterit per hãc legẽ.⁊ erit valde vtilis inſtitutio ſcđm eũ qȝ poterit ſe facere da ri curatorẽ hereditati iacẽti per.l.ſi qs inſtituat̃.ff.e.⁊ ſic admi niſtrabit bona vt ſimplex adminiſtrator.Sed forte hoc nō pce dit:qȝ eſſet facere fraudẽ legi q̃ vult q̃ ſpuri⁹ nō poſſit ſe imiſce re bonis paternis.l.i.⁊.ij.C.de natu.libe.⁊ ideo ſub tali colore non videt̃ poſſe ſe immiſcere.nec videt̃ poſſe dari curator tũc in dicto caſu.per id qꝺ habet̃ in ſimili in.c.auaricie.extra de elec.l vi.vbi patet q̃ electus qui nōdum eſt confirmatus qȝ nō pōt in terim adminiſtrare bona bñficij non pōt illa adminiſtrare que ſito colore:qȝ facit ſe inſtitui economũ vel pcuratorẽ:qȝ id eſſet facere fraudẽ legi vt ibi pȝ.ergo eodẽ modo videtur idẽ dicen dum in propoſito.facit qꝺ no.per Dy.in regula certum.de re.
3 iur.in.vj.⁊ qꝺ no.in.l.ȝ.⁊ in.l.fraus.ff.de legi.† Dicit etiaȝ hic Ang.qꝺ ſpurius pōt etiã inſtitui heres pure:dũmō pure gra uet̃ de reſtituenda hereditate alteri:p id qꝺ habet̃ in.l.cogi.§. hi q ſolidũ.ff.ad treb.⁊ per.l.cũ ei.ff.de leg.ij.⁊ dat cōſiliũ qꝺ gra uet̃ de reſtituẽda regi francie vel anglie:qȝ illis nō vexatib⁹ eũ nemo vexabit.⁊ ſic poterit interim hereditatem adire ⁊ oia face re ſicut hres p iura pallegata.ſȝ certe iſtud dictũ Ange.quate nus dat cōſiliũ pdictũ vȝ facere fraudẽ legi.nã grauat̃ reſtituẽ do ei ad cuius notitiã de facili nō trãſibit.⁊ dato qꝺ trãſiret ve riſimilr̃ de facili ſe nō impediet.⁊ ſic attẽta cōi accidẽtia ſatis vȝ fieri fideicōmiſſum in dicto caſu in fraudẽ legis.vt ſic ſupius ha beat qꝺ de iure habere nō pōt.ideo nō videt̃ valere talis diſpo ſitio.pea que habent̃ in.d.l.ȝ.⁊.l.fraus.ff.de legi.⁊ de reg.iur. c.ſi.in.vj.Subdit aũt ipſe Ang.p id qꝺ dictum eſt ſpurio dicẽ dũ eſſe in oibus nō capacib⁹.vt vȝ poſſint heredes inſtitui pu re.⁊ per fideicōmiſſum pure grauari de reſtituẽdo.ſecus dicit in illis qui ex forma ſtatuti vel legis nullatenus poſſint inſtitui:qȝ tũc modus predictus qꝺ pure inſtituatur ⁊ pure grauet̃ nō eēt bonus ſcđm Ja.de are.in.d.§.is qui.ſȝ tunc eſſet remediũ vt fiat inſtitutio.ſed in cōſilium huius.l.⁊ ſic reſidet Ange.videtur tñ poſſe dici q̃ licȝ lex vel ſtatutum ꝓhibeat quẽ inſtitui debeat illꝺ intelligi quando inſtitueretur ad ſuũ cōmodũ.ſecus ſi ad ꝯmo dum alienũ.vt cōtingit ſi inſtituat̃ ⁊ grauet̃ pure alteri reſtitue re per id qꝺ habetur in.d.§.hi qui ſolidum.⁊ in.d.l.cum ei.⁊ ſic videtur quod dictum Ang.non ſimplr̃ procedat per iura palle gata.Iteȝ potes addere pdictis qꝺ qñ dies inſerta inſtōni eſt de ſubſtantia inſtitutionis nō curat̃ an ſit certa vel incerta.naȝ pōt dici q̃ in quãdã cōſequentiã tunc hereditas pōt dari ex die certa.ſȝ pncipaliter nō poſſet id fieri.ſicut in ſimili leg.i.⁊ no.i l.quoties.§.ſi.ff.e.ti. ¶ In ea.gl.ibi teſtator voluit regulam ha bere locũ.ſupple ⁊ ſatis videt̃ hoc voluiſſe eo ipſo qꝺ fecit inſtitu tionem cōditionalem ⁊ ſic voluit inſpici tpa teſtamẽti:qȝ regu la cathoniana vult inſpici.ff.de reg.catho.l.i.ſȝ voluit iſpici tpa cōditionis euenientis.facit qꝺ dictũ fuit in.l.pōt.ff.eo.⁊ not.bñ ex gl.qꝺ teſtator pōt facere ex teſtamẽto qꝺ regula carboniana nō habeat locũ in eo.⁊ idẽ voluit gl.in.d.l.pōt.qꝺ intellige vt
4 ibi dixi. ¶ † Extra gl.inducit̃ iſte tex.p Bal.ad duas qōnes. vna eſt an ſi iudex iſti⁹ ciuitatis citet ſubditũ ſuũ exiſtentẽ extra territoriũ vt cōpareat corã ipſo intra territoriũ.an dicta citatio valeat.nã videt̃ q̃ ſic.q̃ licȝ iudex bononieñ.nō videt̃ poſſe cita re extra locũ ſue iuriſdictionis.l.ſi.ff.de iuriſdi.om.iudic.⁊.c.ij.§. ſ.de cōſti.in.vj.Illud videt̃ verũ niſi conferat actum citatiōis intra territoriũ.vt ſic ſint paria citationẽ fieri in loco ꝑmiſſo vel fieri in loco nō ꝑmiſſo dũmodo conferatur in locum permiſſum ar.huꝰ.l.⁊ iſtud cōiter tenet̃ qñ ambo territoria ſunt ſub eodẽ ſuperiore vniuerſali.l.ſȝ ſint ſub ſeparatis magiſtratib⁹ ⁊ dñijs. facit.l.quod ꝓmulgatis.de off.pręfec.vr.⁊.l.oēs.§.ſi vero appa ritor.⁊ ibi per Cy.de epiſ.⁊ cleri.⁊ in.c.romana.§.ꝯtentes.⁊ ibi per Jo.an.⁊ card.extra de fo.comp.exẽplũ patet qñ ambo ter ritoria ſunt ſub iuriſdictione eccleſie vel ambo ſub iuriſdictiōe im perij.ſecus ſi vnũ territoriũ eſſet de iuriſdictione eccleſie aliud de iuriſdictione imperij.⁊ ſic ſub diuerſis ſuperioribus vniuerſali bus ⁊ nō ſub vno:qȝ tũc nō valeret citatio.⁊ ideo caſſata eſt ſen tentia imperatoris Frederici.qui exiſtẽs piſis citauit regẽ apu lie qui erat in territorio eccleſie vt patet in c.paſtoralis.de re iu di.in cle.⁊ hoc ſequit̃ Bal.dicẽs q̃ per hoc fuit caſſata ſnĩa ipe ratoris lata contra dictũ regẽ.vt patet in dicta cle.⁊ hoc etiã ſe quit̃ Bar.in.l.j.ff.de requi.reis.⁊ de materia etiã p Ang.in ſua qōne que incipit bonon.bãnitus.Scđa queſtio eſt ſi fiat citatio die feriata.vt qs cōpareat corã iudice die nō feriata an valeat. ⁊ videt̃ qꝺ ſic per iſtum tex.ex quo licȝ fiat tempore ꝓhibito con fert tñ in tpꝰ permiſſum.⁊ hoc tenet Bal.ń facta eſt die feriata ppter meſſes:qȝ tunc ſecũdum eũ dicto tẽpore nō ꝓhibet̃ cita tio.ſed ꝓhibet̃ ne qs compellat̃ dicto tẽpore cōparere vel reſpō dere.l.j.ff.de ferijs.ſecus ſi fieret die feriata in honorẽ dei:qȝ tũc lex videt̃ ꝓhibere citationẽ.l.ſi.C.de ferijs.vbi dicit:ſileat horri da vox preconis.⁊ ſic oino reſiſtit citationi ⁊ voci nũcij volẽtis citare.ideo tũc citatio nō valet.Et hoc etiã tenet Bart.in.l.j.§. itẽ nũciatio.de ope.no.nũci.⁊ ibi de hoc etiã plene dixi.tangit̃ etiã p Jo.an.poſt Inn.⁊ alios canoniſtas in.c.ſi.extra de fer. ⁊ ibi etiã dixi.Quid aũt ſi fiat in ferijs repẽtinis:dixit Bal.hoc idẽ dicen.iũ quod in ferijs inducit̃ in honorẽ dei.per id qꝺ no. gl.in cle.ſepe.de verb.ſig.qꝺ tene menti.Videt̃ tñ poſſe dici qꝺ illa gl.pcedit qñ ageret̃ de pceſſu fiendo tẽpore feriarũ repen tinarũ.ſed vbi ageretur de citatione fiẽda dicto tpe ꝓ tpe no fe riato videtur q̃ valeret per iſtũ tex.⁊ qȝ ſpãle videt̃ in ferijs in ductis in honorẽ dei q̃ dicto tpe ſileat oino vox pconis ſeu nũ cij.d.l.ſi.C.de ferijs.vbi de aliis ferijs nulla fit mẽtio.⁊ ſic dictũ Bal.non videtur iure bene probari.imo potius oppoſitum te ne tamen menti dictum eius.

5 **Quoties.** Uitiatur inſtitutio ppter incertitudinẽ pſonarũ.h.d. ¶ † No.qꝺ vbi deficit ꝓba tio ⁊ certitudo pſone inſtitute ꝓpter pluralitatẽ nomium deficit ſubſtãtia inſtōnis ipſius ſcđm Ja.de are.⁊ Cy.Pe.vero vt refert Ang.⁊ melius dicit qꝺ nō deficit actus in ſubſtãtia ſȝ deficit ſo la ꝓbatio.C.de eodẽ.ti.l.duo ſunt titij ⁊ iſta eſt vera locutio.et qꝺ hic dȝ vitiari inſtōnẽ ꝓpter incertitudinẽ pſonarũ idẽ dicas ſcđm Bal.⁊ Ang.in ſnĩa aut citatiōe vel bãno incertis ꝓpter di ctam cām qꝺ tenet etiã gl.in.l.eũ quẽ temere.ff.de iud. ¶ No. q̃ verba ſingularis numeri vel nũerus ſingularis ꝓprie nō ſi gnificat vnũ tñ ſȝ plura.l.ſi.ff.ad tre.⁊ de re.iu.c.pluralis.in.vj.
6 ⁊.l.vbi numer⁹.ff.de teſti. ¶ † No.ex tex.ibi apertiſſim⁹.q̃ qñ du bitat̃ de perſona heredis dȝ apertiſſime ꝓbari de quo ſenſit teſta tor.Aduerte tñ qȝ vt dicit Bal.⁊ ang.qꝺ ſatis dicet̃ apertiſſima ꝓbatio illa q̃ fit per indicia vel p preſumptiones que approbã tur a iure p id qꝺ habetur in.l.imperator.de leg.ij.⁊.l.ſi quis lo cuples.de manu.teſta.⁊ in.l.qui habebat.ff.de re.dub.vñ dicit gl.q̃ reputat̃ ſingu.qꝺ ꝓbationes iuris dicant̃ eſſe liquidiſſime l.ſi tutor.C.de pericu.tuto.Ad materiã huius.§.bene facit qꝺ habetur in.l.ſi quis ſeru⁹.§.ſi inter duos.ff.de lega.ij.ad quã gl. hic remittit. ¶ In gl.i.§.ſi inter duos.aduerte qȝ ibi ꝓprie loq tur qñ eſt dubitatio de pſona legatarij:hic qñ de pſona hr̃dis. ¶ In glo.ſi.ibi titius amicus.intellige qñ erãt duo titij amici equali amicitia alias ille qui fuiſſet magis amicus intelligeret̃ inſtitutus p id.qꝺ hr̃ in.d.l.ſi quis ſeruũ.§.ſi inter duos.de le.ij. ¶ In ea.gl.ibi heres eſſet ſupple ſi duo eſſent tñ.ſecus videtur ſi eſſent tres vel quatuor.niſi velles dicere qꝺ nũc pluralis locu tio indefinite cōtineat oēs.ar.l.ſi plurib⁹.de leg.ij.⁊ iſtud vide tur verius.⁊ iſtud forte fuit de mẽte gl. ¶ In ea.glo.ibi vnus ſupeſt ⁊ ſic res reducta eſt ad certitudinẽ.⁊ p hoc vr̃ glo.ſentire qꝺ ſi alter ipſoꝝ titioꝝ eſſet mortuus ⁊ vnus ſolus remãſiſſet q̃ tunc ille eſſet heres.⁊ hoc ſatis pōt ꝓcedere ſi tpe teſtamẽti vn⁹ ſolus viuebat:qȝ tunc teſtōr de illo ſolo vr̃ ſenſiſſe.ſed ſi vterqȝ viuebat tpe teſtamẽti.ſed poſtea alter eſt mortuus tũc eſt ma⁹ dubium an ille qui ſuperuixit poſſit hereditatẽ habere.nã vr̃ qꝺ ſic p id qꝺ dixit iſta gloſſ.Sed ꝯrĩ videtur de iure verius q̃ teſtator loquendo in ſingulari vr̃ ſenſiſſe de vno ſolo ⁊ non cō ſtat de quo ergo ille q ſupuixit nō poterit habere hr̃ditatẽ niſi ꝓbet̃ teſtatorẽ de ipſo ſenſiſſe per iſtũ tex.qui indiſtincte loquit̃ ⁊ ſic indiſtincte videt̃ intelligẽdus.l.de precio.de publica.Nec ob.l.ei qui ſoluẽdo.alleg.in gl.qȝ ibi conſtabat de mẽte teſtatoris qꝺ voluit inſtituere duos ſȝ vnũ ſoluȝ poſſit habere heredẽ.Jō mirũ ſi ille qui ſupereſt ibi heres.qȝ ille etiã habuit volũtatẽ teſtātis.⁊ hoc cōſtat.ſed hic ille titius qui ſupuixit nō ꝓbat ex tenore teſtamẽti qꝺ teſtator de ipſo ſenſerit.⁊ ideo niſi aliter ꝓ bet non admittitur ad hereditatem.licet ſolus ſuperſit ⁊c.

Summarium.

1 Cōiunctio prelationem inducit in iure accreſcendi.
2 Coniunctio ius inducit prelationis ⁊ ſine coniũctione ius ac creſcendi locum habet.

HEredes. Portio cōiũcti deficiẽs accreſcit cōiũctis:ſȝ portio diſiũcti accreſcit oibus.h.d. ¶ In tex.ibi ſine partibus ſcȝ expſſatis a teſtatore: habebũt tñ partes ſcđm diſpōnẽ iuris.
1 iuxta id qꝺ hr̃ in.l.interdũ.§.i.ff.eo.⁊.l.itẽ qꝺ ſabinus. ¶ † No. qꝺ cōiunctio inducit ꝑlationẽ in iure accreſcẽdi:ſȝ diſiũctio in ducit exequationẽ ⁊ paritatẽ oim diſiũctoꝝ in iure accreſcẽdi.
2 ¶ † Animo no.ex hac l.duas regulas.vna eſt qꝺ cōiũctio idu cit ius plationis.ſcđa eſt qꝺ ſine vlla cōiũctione hȝ locũ ius ac creſcẽdi.qꝺ intelligo ſcđm Ang.⁊ Bal.i hr̃ditanb⁹ directe relic tis.ne moriat̃ teſtator p parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtat⁹. ſȝ in legatis ⁊ fideicōmiſſis etiã vniuerſalibus qȝ ceſſat dicta ra tio ꝓpterea:qȝ nō poſſet ad id incōueniẽs deuenir̃ ſi ceſſat ius accreſcẽdi:qȝ ſupereſt pſona heredis penes quã portio deficiẽs

poterit remanere. ideo in legatis ꝛ fideicõmiſſis etiã vniuerſalibus ceſſat ius accreſcẽdi inter diſiunctos qñ ſunt oĩno diſiũcti q2 non ſunt re neq3 verbis cõiuncti. de quo plene in. l. re cõiũcti. de leg. iij. ꝛ. l. vnica. §. his ita. cũ ſequẽtibus. C. de cadu. tollen.

Quis ſeruum.

Põt inſtitui ſeru9 eius q poſt morte teſtatoris naſcet̃. h. d. No. q ſeru9 naſciturus poſt mortẽ teſtatoris ꝛ ſic poſthumi poſt mortẽ ei9 naſcituri põt heres inſtitui. qd videbatur cõtrariũ: q2 ante gallũ nõ poterat inſtitui poſthumus alienus. vñ videbat̃ qd ſeruus alieni poſthumi nõ poſſet inſtitui cuius cõtrariũ hic determinatur. ꝛ ſic aliud erit in alieno poſthumo aliud in ſeruo ipſius poſthumi alieni. qd not. ſm Ang. p limitatione ſcõrũ que habentur in. d. l. galli9. Bart. vero hic dicit qd hoc põt intelligi qñ erat ſeruus poſthumi qui poterat inſtitui ſcõm cõſiliũ galli. ꝛ ſic iſte tex. nõ limitaret ibi notata. Finaliter tñ dicit q põt itelligi etiã de ſeruo poſthumi qui nõ poterat inſtitui ſcõm cõſiliũ galli ꝛ ſic aliqd plus capacitatis cenſebat̃ habere ſeruus talis poſthumi. facit qd habet̃ in l. ſeruus eius qui capere. ſ. de acq. here. Itẽ aduerte ſm Ang. q2 videbat̃ ẽt q inſtõ nõ valeret ex alio capite q2 capacitas ꝛ icapacitas ſerui ↄſiderãda eſt ſcõ3 ius ex pſona dñi. l. ñ alienũ. §. j. ꝛ ſo. l. nõ ideo. §. j. ẽ. eo. ſed iſte ſeruus nõ habet dñm l3 ſperet̃ hẽre. iõ videbat̃ qd nõ poſſet inſtitui. Sed cõtrariũ hic determinat̃: q2 ſcõm eũ id quod allegat̃ in cõtrariũ pcedit in ſeruo habẽte dñ3 vere hic aũt in eo q vere nõ habebat dñm ꝛ determinat̃ q ſatis eſt qd ſperat̃ habere dñm capacẽ quãuis interim nõ habeat ſicut ſimili cõtingit in ſeruo hereditario inſtituto vt dicit litera. nã veritate inſpecta ſeruus hereditarius hereditate iacẽte i nullius bonis eſt. ꝛ ſic vere nõ h3 dñm l3 iuris fictione dicat̃ habere q2 hereditas fingit̃ repñtare perſonã defuncti. l. hereditas de acqui. rerũ domi. ꝛ pbat̃ ex tex. iuncta gl. in. l. iij. §. hec verba ẽ. de neg. geſt. ergo dicit hic Ang. qd vbi dñs pdit ciuitatẽ nõ attendit̃ incapacitas ſerui ex perſona dñi. l. ſi deportati ſeruo. ſ. de leg. iij. qd eſt intelligendũ vt ibi no. per gl. ꝛ Bar. ꝛ per eundem Bar. in. l. ſi ſeruus eius. ſ. de acqui. here.

Summarium.

1 Verba oneris inductiua nõ debent in fauorẽ retorqueri.
2 Commenda non confert titulum.

Hereditas.

1 Nõ videt̃ inſtituere eũ quẽ legãdo grauauit. h. d. ¶ † No. qd verba ordinata ad induceñdũ onus nõ inducunt fauorẽ nec emolumẽtũ. vñ nõ inducũt titulũ inſtõnis ꝛ pſumptiũ. Cõtra hoc tñ facit l3 doc. nõ tangãt qd hr̃ in l. proculus. ff. de vſufruc. ꝛ. l. dictũ. §. j. interdũ. ſ. de pe. leg. ꝛ qd no. Bar. in. l. centurio. circa fi. in. q. pñcipalis. ſ. e. j. S3 de hoc dic 2 vt plene dixi in. d. l. centurio. ¶ † No. q cõmenda ſeu cõmẽdatio nõ confert titulũ. facit qd hr in. l. cũ pater pluribus. de leg. ij. Et no. qd hic loquit̃ de cõmẽda facta per teſtatorẽ. quid aũt ſi p ſuperiorem cõmendet̃ eccleſia alicui ſacerdoti an ex hoc cõſequet̃ titulũ. dic vt plene no. in. c. nemo deinceps. de ele. in. vj. per gl. ꝛ doc. ¶ In gl. fi. ibi ſeruũ fuiſſe cõmodatũ. ſupple appellãdo ipſum liberũ cum re vera eſſet ſeruus. ꝛ ſic bene ſequit̃ in gl. q2 illud bene pcederet in pagano. ſ3 ſecus in milite in quo q3 talia verba videret̃ dare libertatẽ. per ea q habent̃ in. l. ex his verbis. alter in gl. vbi patet qd verba enũciatiua plata a milite ẽt ppter aliquid inducũt diſpoſitionẽ ſaltẽ fauore libertatis. d. l. ex his. ¶ In ea. gl. ibi dic legatũ ſupple relictũ a ſtatio. nã tale relictũ non valet ex eo q2 nõ fuit in aliquo oneratus. ꝛ ſic nõ poterat grauari p iura preallegata in glo. ꝛ per. l. ab eo. C. de fideicõ. ꝛ q2 verba inducta ad vnũ effectũ nõ operent̃ in aliũ pſertim oppoſitũ. bñ facit in. l. ex facto. ẽ. eo. ꝛ qd hr̃ ꝛ not. in. l. cum teſtõ ẽ. eo. ¶ Extra gl. inducit̃ iſte tex. p Dy. ꝛ Bar. ad queſtiones. ſi teſtator dixit cõmitto abbati ſancti pculi vt det fratribus pdicatoribus decem. vt per hoc nõ videat̃ inſtitutus heres nec valeat tale relictũ p iſtũ tex. iuncta gl. ꝛ hoc ſequit̃ Bal. ꝛ ang. hic. Iſtud tñ videtur limitari poſſe ſi abbas ſancti pculi nõ fuit deputatus executor vel commiſſarius in teſtamẽto. alẽ tale relictũ nõ vr̃ valere. ꝛ cenſet̃ relictum ab illo qui fuerat relictus heres vniuerſalis. per id qd habet̃ in. l. peto. §. mater. ſ. de lega. ij. ꝛ qd plene dixi in. l. centurio. ſ. e. j. ꝛ facit etiã iſte tex. ſm Bal. ꝛ Ang. q ſi papa ſcribit alicui tanq̃ abbati ſancti pculi vt ſoluat certã quãtitatẽ pecunie q nõ ppterea videt̃ nec cẽſetur eũ facere abbatẽ ſi non erat. facit l3 non alleget qd habetur in cle. ij. tius. de ſen. exco. ꝛ in. c. ſi papa. de priui. in. vj. Nec ob. l. q voleba. ẽ. t. q2 iſtud iõ cõtingit ſm Ang. ne nũciatio ſit inductiua oppoſiti eius ppter qd facta eſt enũciatio. ꝛ ſic ne inducat fauorẽ vbi eſt facta ad onus ꝛ grauamẽ. Itẽ hic aduerte q2 hic loquitur in grauamine ꝛ honore particulari. vñ põt dubitari an idẽ erit in grauamine vniuerſali. puta ſi teſtator iuſſit oĩa ſua bona diſtribui inter pauperes per abbatẽ ſancti pculi vel per titiũ. ꝛ ſic talis diſpoſitio nõ teneat. Bar. hic no. dicit q tũc erit ſec9 ꝛ tenebit dicta diſpoſitio. ꝛ abbas ſancti pculi vel titius tenebit locũ heredis ad cõmodum pauperũ. ex quo alius nõ fuit inſtitutus per id quod habetur in. l. ſi qs ad declinandã. C. de epiſ. ꝛ cle. ibi eñ loquit̃ de legitimo executore pñcipaliter q2 de eo qñ non eſt datus executor in teſtõ. vnde idẽ in teſtamẽtario qñ reperit̃ deputatus a teſtatore. p id qd hr̃ in. l. nulli. C. de epiſc. ꝛ cle. ꝛ iſtud voluit Rofre. in tit. ſeu rubrica de ac. ex teſt. ꝛ ſpe. in ti. de inſtru. edi. §. nunc aliqua. v. ſed pone aliquis non inſtituit. ꝛ plene per Bar. in. q. ſua q incipit filiã adultã. ꝛ per canoniſtas in. c. cum tibi. extra de teſta. ꝛ ibi etiã dixi in. l. centurio. ſ. e. j. facit qd dixiſtis in. l. his verbis. ẽ. eo.

Summarium.

1 Coniunctus verbis tñ cõiuncto re tantũ non prefertur.
2 Copula ꝛ verbalem inducit coniunctionem.

Si ita quis.

Cõiunctus re tantũ ꝛ cõiunctus verbis tantũ ad portionem vacantẽ pariter admittitur. h. d. In tex. ibi heres eſto. ꝛ ſic cũ ſimplr̃ titius ſit inſtitutus heres vt inſolidũ inſtitutus ꝛ ſic in aſſe. facit qd hr̃. ẽ. e. l. interdũ. §. j. Itẽ ibi ex equis partibus per hoc apparet qd gaius ꝛ meuius non fuerunt re coniuncti. per id qd hr̃ in. l. re coniuncti. ſ. de lega. iij. Itẽ ibi heredes ſunto. ꝛ ſic cũ in eadẽ oratione ſunt inſtituti gaius ꝛ meuius inuicẽ verbis ſunt coniuncti per id qd dictũ fuit in. l. liber homo. §. titius. ẽ. eo. ꝛ qd hr̃ in. l. vnica. §. ſi vero qdã. ver. ſed hec tam varie. C. de cad. tol. ꝛ quia meuio ꝛ gaio nõ fuit certa pars aſſignata videntur ſimul vocati ad alium aſſem. per id quod habetur in. d. l. interdum. §. j. ꝛ. l. idem quod ſabin9. ẽ. eo. ꝛ ideo cenſentur gaius ꝛ meuius cõiuncti re tantum cum titio. ſed nõ verbis cum in diuerſis orationib9 ſint inſtituti. Ites ibi ſi quis tamẽ ex his ſupple gaio ꝛ meuio. nam deportatione titii non erat dubium qd accreſcebat omnibus prorata. Item ibi non tam coniunxiſſe electus ponitur ſecundum verum intellectum vt no. gl. fi. ꝛ expone non coniunxiſſe. ſ. re gaium ꝛ meuium: q2 dixit equis portionibus. que verba impediũt cõiũctionem realẽ. vt. ẽ. dixi. ſecus ſi fuiſſet omiſſa: q2 tũc partes hereditatis percipient non iudicio teſtatoris ſed iuris poteſtate. ideo non impediretur coniunctio realis ꝛ qd ſequitur in litera dum dicit celeriter dixiſſe. expone ſc3 coniungendo verbis. nam coniunctio verbalis fit in celeritate verborũ in eadem oratione ſm Bar. facit qd no. ꝛ dictum fuit in. l. liber homo. §. titius. ẽ. eod.
1 ¶ † No. qd cõiunctus verbis tñ non prefertur cõiuncto re tantum nec ecõtra. ꝛ ſic per hanc. l. ſoluitur qd difficile de qua tãgitur per gl. ꝛ doc. in. l. re cõiuncti. ſ. de leg. iij. vbi fit dubiu3 an cõiunctus verbis tñ preferat̃ cõiuncto re tñ ꝛ quid ecõtra. nã iſta. l. ſ3 Ang. eſt melior q aliqua alia de corpore iuris circa dubiũ predictũ. ꝛ ſatis decidit̃ hic predicta qo. ¶ † No. qd copula
2 ꝛ videtur inducere cõiunctionẽ verbalẽ. ꝛ iſtud eſt clarũ qñ ponitur inter pſonas in eadẽ oratione noiatas. vt hic patet. nã ẽt ſi non interuenir et copula idẽ eſſet q2 punctus ſtaret loco copule. vt hic tangit Ang. ꝛ no. gl. in. l. cũ duob9. §. ſi cocũda. ẽ. pro ſoc. ꝛ. l. precia rerũ. ſ. ad. l. fal. vbi aũt poneret̃ inter diuerſas orationes copula ꝛ vl' dato qd nõ poneret̃ pũctus ſtaret loco copule. per id qd eſt dictũ. quãuis Pet. dixerit qd tunc etiã inducit̃ cõiunctio verbalis. ꝛ ſic intelligebãt. l. iſtã. vt3 qd oẽs iſti inſtituti eſſent inuicẽ verbis cõiuncti. ꝛ ideo pariter oĩbus portio deficiens accreſcebat. tñ eius opi. nõ eſt bona duplici rõne. pria q2 ppter diuerſitatẽ orationũ: q2 nõ eſt vnitas ſermonis etiã ſi fuerit expreſſa copula. nõ inducit̃ cõiũctio verbalis. vt pbat̃ in. l. ſicut in annos. §. j. ſ. q. mo. vſuffru. amit. ꝛ no. ẽ. e. l. liber homo. §. titius. bñ facit pal. l. j. §. ſi vero quidã. v. hec aũt tam varie. C. de cad. tollen. Item ſecunda rõne non pcedit opi. pe. q2 ſi titi9 fuiſſet verbis coniunctus cũ gaio ꝛ meuio. cum ſit etiam re cõiunctus prefferret̃ ipſe titius ſi deficit portio gaii ipſi meuio: q meuius eſſet ipſi gaio cõiunctus verbis tñ. vt dixi in litera: q2 cõiunctus re ꝛ verbis prefert̃ cõiuncto re tñ ꝛ ſimiliter verbis tñ propter duplicẽ cõiunctionẽ. vt pbat̃ in. d. l. re cõiuncti. ꝛ bñ facit qd hr̃ in aut. itaq3. C. cõia de ſucc. ꝛ ideo intellectus pe. nullo modo pcedit ꝛ ipſum reprobat Bal. ¶ In gl. fi. ibi alii dicũt. iſta ſcda opi. fuit facta per aliquos q tenet q cõiunctus verbis pferat̃ cõiuncto re tñ. ꝛ aliqui tenẽt ↄtrium ꝯ quos videt̃ tex. in hac. l. vnde volẽtes curtare. l. iſtam dixerunt quod oẽs iſti videntur iuris fictione fuiſſe cõiuncti re tãtum. Sed certe iſtam opi. tex. deſtruit. ideo non bona. ideo tene opi. aliam. Et quod. ſ. dicit gl. in ver. apparet. ergo etiam facit ad materiam eius quod fuit dictũ in. l. tex qd ſabinus. ẽ. eo. ꝛ de materia huius. l. plene no. p Bar. in. l. re ↄiuncti. de leg. iij. vbi etiã p gl. ꝛ Dy. ꝛ Ray.

Summarium.

1 Voluntas plenior minus plene prefertur.

Conditio

2 Conditio inſerta in prima parte teſtamenti nõ cenſetur repetita in ſecunda.

1 **Si ita ſcriptũ.** Inſtõ plenior preualet.h.d. ¶ † No. ꝙ plenior vo- luntas preualet min⁹ plene. ⁊ illa eſt ſeruãda. Hec ob. qḋ habeť in.l.nã ad ea.de cõ.&.dẽmõ.q: illa loquiť in.l.legatis.quo caſu ſeruãdum eſt qḋ ibi dꝛ.hic vero loquiť in inſtitutionibus.quo caſu ſeruari debet quod hic dꝛ.vt no.in.l.i-
2 te ſolũ.&.eo. ¶ † No. qḋ cõditio inſerta in prima parte teſtamẽti non videtur repetita in ſecũda qḋ ꝓcedit in inſtitutionibus vt dixi.facit iſte tex.ſm Bal.⁊ Ang.ad plura ſtatuta ⁊ ad plura arbitria ſeu cõpromiſſa facta ſuper eadẽ materia ad plura ꝓcuratoria ſilr̃ ſup eadẽ materia facta vt ſemꝑ qḋ plenı⁹ eſt inſpiciẽdũ eſt.⁊ aſſumi dꝫ.⁊ ſic reſidet ang. Sꝫ Bal.v̾ melius dixiſſe.nã dicit ꝙ vbi reperiunť diuerſa ꝓcuratoria eiuſdẽ.ꝙ illud ꝓcuratoriũ qḋ eſt plenius eſt in iudicio ꝓducẽdũ qḋ ꝓcedit ſcḋm eũ ſi illud quod eſt plenius fuit poſterius.per id qḋ habeť in.d.l.ſi qs cũ ꝓcura.§.ſi.cũ ibi notatis.&.de ꝓcurato.⁊ ſilr̃ dicit qḋ vbi plura ſtatuta emanarũt ſup eadẽ materia vl̾ plura arbitria fuerũt cõceſſa plurib⁹ ſup eadẽ materia.ſeu facta plura cõpromiſſa qḋ tunc plenius eſt inſpiciendũ qñ vnũ per aliud nõ eſſet reuocatũ intelligendo expreſſe vel iuris diſpoſitione alia eſſet ſecus per dictam.l.ſi quis cum procurato.&.de ꝓcura.in ſi.⁊ tũc etiam non eſſet dare propter pluralitatẽ ſi facta eſſet reuocatio expreſſe vel iuris diſpoſitione.

Summarium.

1 Inſtitutio qñ poſſit in voluntatem alterius poni.
2 Expreſſa nocent non autem tacita.
3 Exheredatio filij non confertur poſt aditam hereditatem.

Si quis ſempronij. Inſtõ non põt cõferri i
1 alterius volũtatẽ expſſam ſꝫ tacitã ſic.h.d. ¶ † No.
qḋ conſtitutio põt in alterius voluntatẽ poni ſi fiat ſub conditione conſiſtente in facto.⁊ non in mera voluntate.ſecus ſi fiat ſub conditione cõſiſtente in mera voluntate:q: tũc cẽſetur captatoria.⁊ nõ valet.l.illa inſtitutio.&.eo.⁊.l.captatoria.
2 &.e. ¶ † No. regulã illã vulgatã qḋ expſſa nocẽt nõ expſſa nõ nocent.l.expreſſe nocere.&.de reg.iur.⁊.l.nõnunꝗ.&.de condi.⁊ demon. ¶ No. ꝙ eadẽ videť ſignificatio taciti ⁊ expreſſi:ſed non eſt eadẽ virtus ⁊ diſpõ.⁊ ratio eſt ſm Bar.quia hic fuit expreſſio aliter quam ineſt.nam vbi exprimitur cõditio ſi voluerit pẽdet a mera volũtate ipſius titij an velit. Sꝫ vbi apponitur conditio ſi titius aſcenderit capitolium nõ eſt in mera volũtate ei⁹ dicta conditio eius:q: poterit eſſe ꝙ licet vellet aſcẽdere nõ poterit propter infirmitatem forte cõtingẽtẽ vel aliũ caſum.ideo tũc valet inſtitutio:quia nõ pendet a mera voluntate titij.⁊ ſic nõ eſt captatoria nec dꝛ facta expſſio eo modo quo inerat.ſi exprimať cõditio ſi voluerit.⁊ ꝓ tanto vitiať tunc inſtitutio.facit qḋ no.per Bar.plene in.l.iij.&.de le.j.⁊ eſt ratio diuerſitatis ſm Ang.quia motus animi noſtri nõ poteſt aſſumi per motũ animi alterius nec a mero arbitrio pẽdere.vt voluit gl.in.l.ſicuti.&.de arbi.facit qḋ dixi in.l.illa.&.e.⁊ qḋ dicetur in.l.captatorias.&.eo. Quid aũt ſi teſtator dixit inſtituo ſemproniũ ſub conditione ſi titius voluerit aſcendere capitolium an valebit.videtur ꝙ nõ per iſtũ tex. Cõtrariũ tenet Bal.hic q: dicta verba intelligũtur ſi voluerit aſcẽdere cũ affectu.facit.l.j.§.hec verba.&.qḋ quiſqꝫ iuris.⁊.l.certi cõdictio.§.ſi.cũ.l.ſequẽ.ſi cer.pe.⁊ qḋ no.gloſ.in.l.an emẽtis.C.de ꝯtrahen.empt.⁊ qḋ hr̃ in.c.relatũ.extra de cle.non reſiden. Hec ob.iſte tex.inquãtũ dicit ꝙ cõditio exiſtens in voluntate vitiat inſtitutionẽ:q: illud verũ ſm Bal.qñ mere volũtas reſpicit ipſam inſtitutionẽ.ſecus qñ reſpicit quedã extrinſeca.vt cõtingit in dicto caſu.ideo tũc ſecus. Enã cõcludit qḋ voluntatẽ ſuã quis nõ põt alteri cõmittere ſed impletionẽ conditionis ſic.nec etiã põt cõmittere motũ animi ſui alteri vt.d.l.ſi-
3 cuti.de arbi. ¶ † Ultimo not. ꝙ exheredatio filij nõ põt cõferri ſeu fieri poſt aditã hereditatẽ.⁊ ratio eſt qñ ante reperiret ſe preteritum ideo non valeret teſtm̃.⁊ pro tãto debet eſſe ſimpliciter exheredatus vt ſic omni tẽpore reperiat ſe exheredatũ. Hec ob. ſi dicať ꝙ ineſſe vr̃ exheredationi tacite ſi aliquis erit heres.nã aliás nõ habet effectum.l.filium §.ſed cũ exheredatio.&.de ꝯdi.⁊ ſic videť ꝙ ſi exprimať ꝯditio in exheredatione ſi inſtituť⁹ heres erit qḋ valere debet exheredatio.ar.l.iij.de leg.j.q: reſponderi põt q: ideo vitiať exheredatio ꝓpter tales expreſſionẽ:q: tũc fit expreſſio aliter ꝙ ineſt.nã tũc inerat effectui ſꝫ mõ exprimať ſubſtãtia exheredationis.ideo vitiat tal̾ expreſſio vt dixi etiã in.l.iij.§.filius.&.de libe.⁊ poſthu.⁊ no.per Bart.in.d.l.iij.&.de leg.j. ¶ In gl.iiij. hec gl.voluit opponere qḋ expreſſa non habeãt nocere.per id qḋ habeť in.l.prima. Ad quod cõtrariũ gl. voluit rñdere ꝙ dictio quedã poſita in litera tollit cõtrariũ:q: hic dixit ꝙ quedã expreſſe nocẽt.nõ aũt dixit ꝙ oĩa expſſa habeãt nocere:q: illud nõ eſſet verũ per id qḋ habetur in.l.ſeq.et ideo litera dixit quedã ⁊ non dixit oĩa. Et cõcludo ꝙ vbi aliter fit expreſſio quam ineſt tunc hꝫ nocere.vt pꝫ in hac.l.⁊.l.ſi ita legatũ.§.j.&.de le.j.ſecus qñ exprimiť eo modo quo inerat:q: tũc non nocet.⁊ ſic loquiť l.ſ.q. ¶ In gl.iiij.ibi ſolue vt ibi ſupple in quantũ dꝛ ꝙ nihil intereſt an aliquid derelinquatur ſeio ſi titi⁹ aſcẽderit capitoliũ an vero ſi titius voluerit.nõ debet intelligi litera ſimplr̃ ꝓut ſonat de cõditione ſi voluerit ſed dꝫ intelligi de conditione ſi voluerit a ꝯtrari.ſeo ſi voluntarie fuerit arbitrat⁹ vt ibi no.per gl. ¶ In gl.ſi.ibi nõ põt exheredatio ſub cõdõne ſuppli: q: reperiret ſe pteritũ ante euẽtũ ꝯditiõis ⁊ ſic nõ eſſet oĩ tpe exheredatus.ideo tũc nõ valebit ille gradus a quo talis exheredatio ſub cõditione fuerit facta ꝓpter filij ꝑteritionẽ q̃ reperireť facta añ euentũ cõditionis.vt.&.ſequiť in gl. ¶ In ea.gl.ſi.nec ob.huic.l.qḋ hr̃ in.l.iiij.&.de leg.j.vbi pꝫ ꝙ expreſſio eoꝝ q̃ tacite inſunt nihil operatur.⁊ ſic nõ vitiat:q: ibi loquiť qñ exprimiť eo modo quo tacite inerat.hic qñ alio modo exprimitur.facit qḋ dixi.&.in gl.ij.⁊ etiam in notabilibus.

Summarium.

1 Verba ſi volet inſtõni adiecta faciũt de neceſſario volũtariũ.
2 Dictio vter collectiue capi poteſt.
3 Hereditas non niſi volenti queritur.
4 Hereditas ignoranti non poteſt queri.

Cornelius. Expreſſio eoꝝ q̃ tacite inſunt nihil operatur ſi exprimanť ꝑ ut inſunt.ſecus ſi alio mõ exprimanť.h.d.ſm Bart. Uel aliter ſm Dy.Ray.Ange.⁊ Bal. In.ſo collatam in volũtatem expreſſam extranei inſtitutio nõ reddit inſtitutionem cõditionalem.idẽ in ſuo ⁊ neceſſario: q: nõ facit inſtitutionẽ conditionalẽ.ſed facit de neceſſario volũtariũ.h.d.ſcḋm ꝑdictos. Dy.tñ vr̃ in ſuo ⁊ neceſſario poſuiſſe duplicẽ intellectũ vt.&.tangam.quorũ vnus pꝫ ex ſummario.ſꝫ an ille intellectus ꝓcedat ⁊ conſequẽter ſummari⁹ patebit.&. ¶ In tex.ibi vterqꝫ vult.ſupple eſſe heres ⁊ queritur an poſſit.⁊ rñdet ponẽdo opiniones ⁊ approbat ſecũdã vt.&.patet. Itẽ ibi i teibi vterqꝫ vellet.ſupple heres eſſe.⁊ ſic dꝫ fieri pũctus poſt verbũ vellet. Itẽ ſibi heredẽ vtrũqꝫ eſſe ſupple ⁊ ſi ſint de numero neceſſariorum.
1 ¶ † No.ex tex. ꝙ per illa verba ſi volet adiecta inſtitutioi neceſſarij heredis facit de neceſſario volũtariũ.facit qḋ habeť in.l.iã dubitari.&.eo.⁊ ſic facit ad id qḋ dictũ fuit in.l.ſi filius heres.&.de libe.⁊ poſthu.vꝫ qḋ ſubſtitutio vulgaris facit de neceſſario volũtariũ.vt no.etiã gl.in.l.papinianus.§.quarta.&.de inoff.teſt.⁊ facit etiã qḋ hr̃ in.l.iulianus.&.ſi qs omi.cau.teſt. ¶ Itẽ nota ſm Ray.Bal.⁊ Ang. ꝙ lꝫ in ſuo ⁊ neceſſario nõ inſit tacite de iure ciuili arbitrij volũtatis in adeũdo hereditatẽ ſꝫ potius mera neceſſitas.tñ iſta verba q̃ cõferunť in libero arbitrio ipſius ſui ⁊ neceſſarij inſtituti nõ faciunt cõditionẽ quantũ ad ſubſtantiã inſtitutionis ſꝫ ſolũ quo ad qualitatẽ heredis.vñ dicunt predicti vt Dy.ſm Bal.ꝙ talis inſtõ in ſuo adiecta verbis illis ſi voluerit nõ eſt cõditionalis quo ad ſuſpẽdendũ effectum ſubſtitutionis.ſꝫ dicta ꝯditio ſolũ facit imitari qualitatẽ heredis vt fiat de neceſſario volũtarius etiã de iure ciuili.⁊ hoc etiã vr̃ voluiſſe glo.ſm Bal.⁊ Dy.in.l.iam dubitari.in gl.fin.circa ſi.&.e. Idem tenet hic Ang.dicẽs quod teſtator põt facere de neceſſario volũtariũ:quia per hoc nihil agit niſi prouidetur heredi.ſuitatem vero ſeu iꝰ ſuũ eum tollere nõ poteſt ipſe ſuo nutu.de quo remittit ad no.plene per ſe in.l.ſi filius heres.&.de lib.⁊ poſthu.⁊ ibi de hoc dixi. Sed aduerte q: iſte intellect⁹ ꝙ iſta verba ſi volet.nõ faciũt cõditionẽ quantũ ad ſubſtantiã inſtitutionis.nõ videtur verus q: videtur aperte contra iſtum tex.dũ dicit ꝙ nõ ſolum figurã ſꝫ conditionis.intelligo quo ad ꝟba.ſed vim hoc eſt effectũ etiã cõditionis continẽt.⁊ ſic aperte litera vult qḋ tunc diſpõ ſit omnino cõditionalis ⁊ per cõſequens etiã quo ad ſubſtantiã ⁊ effectum. Itẽ aperte videtur ꝓbari i.l.verba.&.ti.ij.vbi videť eſſe tex.expreſſus nõ cauillãdo eũ.⁊ ꝑ B videtur ꝙ ſi ſuus ⁊ neceſſarius inſtituit ſub conditione ſi voluerit.qḋ ſi decedit cõditione nõ impleta.⁊ ſic nõ declarata ſua voluntate nõ tranſmitteret hereditatẽ:q: hereditas cõditionalis pendẽte cõditione nõ trãſmitteť etiã ad liberos.vt no.in.l.vnica.C.de his que ante aper.tabu.per gl.⁊ doc.⁊ lꝫ Dy.ponat intellectuꝫ quẽ ſequunť doc.de quibus.&.⁊ in illo reſidere videať tñ ponit etiã aliũ intellectũ quẽ veriorẽ dicit.vꝫ qḋ dicta verba ſi volet in ſuo ⁊ neceſſario faciant veram conditionẽ.⁊ iſte intellectus verior videť per predicta. Hec ob ſtat predictis qḋ notauit gl.in.l.iã dubitari.ad ſi.vbi gl.dicit qḋ illa cõditio ſi volet.adiecta in inſtõne ſui nõ ſuſpendit q: intelligi dꝫ quod non ſuſpẽdit.quo ad hoc vt ipediat repudiationẽ hereditatis quã impediret pendentia conditionis extrinſece.l.ſi poſt.&.de acqr.here.cũ ibi not. Noaũt debet intelligi qḋ nõ ſuſpẽdat ſubſtãtiã ⁊ effectũ inſtitutionis:q: illud non videť eſſe verũ per ea que.&.dixi.⁊ quod dicitur.&.in gl.iij. Itẽ nõ obſtat ratio Ang.inquantum dicit ꝙ teſtator non põt tollere ſuitatem:q: rñderi põt q lꝫ

non poſſet illam omnino tollere niſi exheredet cũ legit ma inſer ta ⁊ vera. ita qđ phet. tñ põt illam ſuſpendere inſtituẽdo ſub cõ ditione poteſtatiua. vt patet in his que habent. l. conditionibus pupil. ff. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ l. ſuus quoqꝫ. §. poto. in prin. ff. eo. Et ſic ꝙ ſi cõditione pendente decedat nõ fit trãſmiſſio heredi tatis vt no. in d. l. vna. C. de his que ante aper. tabu. ⁊ facit qđ hr̃ in d. l. conditionibus pupil. ⁊ ſic vr̃ qđ poſſet ſuſpẽdi per cõ ditionẽ illa ſi voluerit eſſe heres. ⁊ hoc ſatis videt̃ poſſe ꝓcede re ſcḋm illa tpa ſcḋm que filius poterat inſtitui ſub conditione poteſtatiua hodie vo q̃r reuicit cõditio poteſtatiua de inſtõne ſi lii. per. l. qm̃ i prioribus. C. de inoffi. teſta. põt eſſe dubium an ẽt remitta cõditio ſi voluerit. de quo plene dixi in. l. fi. ff. de condi. inſti. ⁊ ad materiã facit qđ habetur in. l. iam dubitari. ff. eo. ⁊ qđ

2 ibi dicet̃ etiã hic ſup tex. ⁊ gl. ¶ † Itẽ no. ꝙ lꝫ dictio vter ſit di ſtributiua ⁊ vni tantũ videat̃ diſtribuere. tñ ponit̃ etiã ꝓ colle ctiua dictione. ⁊ ſic etiã hꝫ vim collectiue nedũ diſtributiue. ſic ecõtra q̃ſqꝫ dictio collectiua ponit̃ pro diſtributiua. ſ. eo. l. hoc

3 articulo. ¶ † Itẽ no. ꝙ hereditas q̃ nõ acqrit̃ niſi volẽti. ⁊ ideo ver ba relata ad voluntatem heredis extranei non faciunt cõditionẽ q̃r tacite inſunt. Quid aũt ſi ſint relata ad voluntatẽ neceſſarij heredis. facit dixi ſupius. ¶ In gl. ii. ibi trãſmittit̃. ⁊ eſt rõ lꝫ gl. non dicat quare legatũ per relictũ trãſmitteret̃ etiã non agnitum q̃r legatũ querit̃ poſt mortẽ teſtãtis etiam ignoranti. l. cũ pa ter. §. ſurdo. ff. de leg. ii. ideo trãſmittit̃. ſecus aũt in hereditate q̃r illa non acquirit̃ ignoranti ſed demũ ſcienti ⁊ volenti. ⁊ qđ di xi legatũ q̃ri ignorãti intellige reuocabiliter tñ quia poterit re pudiare ſi volet. vt plene no. in. l. ſi qs ita hereditatis. vel bona glo. ff. de condi. inſtitu. ⁊ ſic ꝑmũ irreuocabiliter acquirit̃ ſi ſciat ⁊ velit ſibi acqrere. vt no. in. l. ſi qs ita. ⁊ ex predictis pꝫ ꝙ ẽ clarius ꝙ dixerit gl. quare illa verba ſi volet adiecta in legatis fa ciunt cõditionẽ. ſed in hereditatibus nõ faciũt cõditionẽ ſi adij ciant̃ inſtitutioni heredis. nã rõ eſt q̃r illa verba ſi volet ſunt cõ tra naturã legatorũ q̃ querunt̃ etiã ignorãti. ⁊ ſic exprimunt̃ ali ter ꝙ inſint q̃r inerant ſolũ acqſitioni irreuocabili. hic aũt expri munt̃ ad ſubſtantiã legati. ideo aliqđ operant̃ ⁊ faciunt legatũ conditionale. l. ſi ita legatũ. §. i. de leg. i. Sed in hereditatibus ⁊ i inſtitutionibus here. tũ illa verba ſi volet nõ ſunt ꝯ ipſam na turam. immo ſcḋm illam q̃r non acquirebatur niſi volenti. ⁊ ſic ex primunt eo mõ quo inerant. ideo nil operãtur nec faciunt cõdi tionẽ vt hic dz. Sed aduerte q̃r ꝓdicta videt̃ ꝓcedere qñ adijciũ tur in inſtitutione extranei. vbi aũt adijciunt̃ in inſtitutiõe ſui ⁊ neceſſarij vel neceſſarij tñ. vr̃ ꝙ tunc idem dicendũ ſit qđ in le gatis. nã vr̃ eſſe eadẽ ratio: q̃r tunc querit̃ hereditas ẽt ignorãti cũ etiã inuito de iure ciuili acquirat. l. eius q in ꝓuinciã. ff. ſi cert. pet. ⁊ ff. de acquir. here. l. neceſſarijs. ⁊ inſti. de heredũ qualita. et differen. §. ſui. ⁊ ſequẽti. ⁊ ſic vr̃ tunc q̃r dicta verba ſint ꝯ natu ram inſtitutiõis. ſicut etiã in legatis. ideo tũc videtur qđ faciãt cõ ditionẽ. ⁊ hoc ſatis vr̃ ꝓbari hic in tex. ⁊ i. l. verba. ff. ti. e. ⁊ licita videt̃ eſſe argumẽtatio in dicto caſu de legato ad inſtitutiones factã de ſuo ⁊ neceſſario. vt ſatis colligi põt in. l. fi. ff. de cõdi. inſti tu. vbi iuriſcõſul. dictã equiparationẽ facere vr̃. ⁊ iſtud puto ve rum per ea q̃ dixi in notabili. licꝫ Ray. Bald. ⁊ Ange. aliter dixerint vt dixi in notabilibus. ¶ In eadẽ gl. ibi reſpõdeo. no. iſtã quã tenet Dy. ⁊ ſequit̃ etiã ang. licꝫ Bar. ⁊ Bal. nihil dicãt ſuper in tellectu gl. Et ꝓ reſſione gl. facit ſcḋm Dy. ⁊ Ang. q̃r licꝫ fiat trãſ miſſio hereditatis nõ agnite in certis caſibus. tñ dñ ium heredi tatis nõ acquirit̃ anteꝙ agnoſcat̃ hereditas. ſecus in legatis vt patet in d. l. cũ pater. §. ſurdo. ff. de leg. ii. ⁊ ſic adhuc remanet rõ diuerſitatis inter legata ⁊ hereditates in caſu iſtius glo. ⁊ ideo nõ eſt idem tũc q̃ in legatis. ⁊ ſic non ob. qđ ſequit̃ in gl. dũ di qđ vr̃ ꝙ idẽ ſit dicẽdũ qđ in legatis. ar. eiuſdẽ. l. quaſi eadẽ ratio videat̃ ex quo vtrobiqꝫ fit tranſmiſſio hereditatis. ⁊ per hoc vi deat̃ idẽ dicẽdũ. n. ꝙ lꝫ vtrobiqꝫ fit trãſmiſſio. ⁊ ſic hoc reſpectu

4 videat̃ eadẽ ratio. tñ alio reſpectu nõ eſt eadẽ ratio q̃r hr̃ditas nõ querit̃ ignorãti licꝫ trãſmittat̃ ſecus in legatis. ⁊ ideo videtur remanere rñſio gl. q̃r illa vltima ratio magis eſt ponderãda ꝑ ea que ſuperius dixi. hec ꝓcedũt qñ hereditas trãſmittit̃ alie ter quã vigore ſui: vt contingit in caſu dicte. l. vnice. C. de his q̃ ante apertas tabu. ⁊ qñ tranſmittit̃ vigore iuris deliberãdi ꝑ. l. cũ antiquioribus. C. de iur. del he. ſecus qñ fieret trãſmiſſio vigore ſuitatis vel neceſſitatis: q̃r tũc eadẽ ratio eſſet in legatis ⁊ hereditatib⁹. vt ſuperius dixi. ⁊ per conſequens idẽ vtrobiqꝫ eſſet dicendum. vt et dix. ſ. ¶ In gl. fi. in fi. ſupple ſcꝫ qñ duo q̃ ſunt de numero neceſſariorũ ... du ſunt inſtituti adiectis illis verbis vter eorũ volet. ſꝫ in extraneis inſtitutis ſub dicta forma ſuperius fuerat ſoluta licꝫ ſa q. vi... at... cetera. Unde poteſt ex ponere gl. dũ dicit ꝙ ſoluit primã queſtionẽ vt exponat̃. l. que ſtionem primo factam qñ extranei inſtituti ſunt ⁊ ſoluta in illis modo ſoluit qñ neceſſarij fuerunt inſtituti.

Summarium.

5 1 Dolus bonus a iure permittitur.

2 Diſpoſitio captatoria in voluntatibus vltimis eſt inualida.

3 Inſtitutio captatoria quo iure ſit prohibita.

4 Libertas pia cauſa dicitur.

5 Anima teſtatoris vim pati vel ad perſuaſionem trahi non debet.

6 Uoluntas vltima non ponitur in arbitrio alieno.

7 Inſtitutio pauperum hoc mõ facta pauperes inſtituo quos ta lis eligerit an valeat.

8 Cõſanguineus an poſſit eligi ab eo qui pauperes eligere dꝫ.

9 Diſpoſitio captatoria valet in relictis ad pias cauſas.

10 Inſtitutio in alienũ collata arbitriũ an valeat ⁊ an legatum.

11 Arbitrans an teneatur ei in cuius arbitrio collatũ eſt legatum.

Captatorias. Non ſummat̃ ſcḋm Bar. vel põt ſic ſummari ſcḋm Bal. Blanditie inſtitutionẽ nõ viciãt. ſecus ſi adie cta inſtitutioni in merã voluntatem alterius. h. d. vel melius ſcḋm Ang. Inſtitutio facta blando ſermone interueniẽte nõ eſt captatoria. Inſtitutio aũt captatoria reprobat̃ ſenatuſ conſulto. ⁊ illa intelligitur eſſe captatoria cuius exiſtentia ⁊ ſub ſtantia intrinſeca cõfertur in ſecretum voluntatis alterius. h. d. ¶ In tex. ibi multis affectionibus. ſupple blãdo ſermone inter ueniente. ac. l. fi. C. ſi quis aliquẽ teſ. prohi. Itẽ ibi iudicia. l. vo luntatis teſtãtis. Itẽ ibi aliene volu... ſcꝫ expreſſe. ſec⁹ ſi ta

1 cite. vt probat̃. ff. e. l. ſi quis ſemproniũ. ¶ † No. ſcḋm Bal. ꝙ dol⁹ bonus eſt permiſſus a iure. put videt̃ eſſe qñ quis blãdo ſermo ne prouocat teſtatorẽ ad relinquẽdũ aliquid nõ viciat̃ teſtm̃. Idẽ videt̃ eſſe in contractu: q̃r blanditie interueniẽtes ſi ꝓpter illas fiat non vr̃ viciare cõtractum cũ eadẽ ſit ratio. l. blanditus. C. de fideiuſſore. ⁊ qđ hr̃ in. l. fi. C. ſi quis aliquẽ teſta. ꝓhi. ſec⁹ qñ in teruenirẽt dolus illicitus. vt ꝓbat̃ in. l. i. ⁊ ꝑ totũ. ff. ſi qs aliquẽ teſt. ꝓhi. ⁊ oĩa que illicite ſunt poſſunt per officio iudicis retra ctari habet̃ in. l. illicitas. in prin. ff. de offi. preſi. nã etiã ſi eſſent nulla pñt retractari quatenus de facto ꝑceſſerunt. vt legit̃ ⁊ no.

2 in. l. i. §. i. ff. de ſeruis. ¶ † Item not. ꝙ diſpõ captatoria in vlti mis voluntatibus nõ valet. ⁊ que dicat̃ captatoria hic declarat̃ vt dix in vltimo ſummario. ⁊ ratio eſt quare nõ valet q̃ ponit̃ in. l. illa inſtitutio. ff. eo. vel quia vera teſtamẽtorũ debent per ſe eſſe firma ⁊ non ex alieno arbitrio pendere. Item q̃r ſcḋm Ang. mot⁹ animi noſtri nõ poſſunt cõſummari per motu animi alte rius nec a mero arbitrio alterius pendere per id qđ no. glo. in. l. ſicuti. ff. de arbi. ⁊ qđ dictũ fuit in. l. illa. ff. eo. vbi aũt cõditio ex trinſeca ⁊ nõ conſiſtens in nuda ⁊ mera voluntate cõfert̃ in volũ tatẽ alterius tũc valet inſtitutio. nam illa implicita neceſſaria eſt voluntas vt quis ſit heres vt patet in inſtitutione facta ſi titi⁹ aſcẽderet capitoliũ. ff. e. l. ſi quis ſemproniũ. ⁊ facit qđ legitur ⁊ no. in. l. iam dubitari. ff. eo. ⁊ in. l. in. §. ſi ꝑ atendũ. ff. de condi. ⁊ de mon. in. l. conditionib⁹ pupil. ⁊ hec vera in vltimis voluntatibus. in cõtractibus vero videt̃ ſec⁹: q̃r põt conferri in arbitriũ ⁊ voluntatem alterius. l. fi. C. de contra hen. emptio. facit ad ꝓdicta qđ legit̃ in. l. fi. ff. ... precij. vbi pa tet qđ validitas cõtractus põt eſſe in pẽdenti ſꝫ nõ validitas vl time voluntatis. ¶ In gl. i. ibi quaſdã licitas. ſcꝫ qñ fuerit ſolũ blãdo ſermone interueniẽte. Et no. qđ ſentit gl. ꝙ lato ſumpto vocabulo talis inſtitutio appellari põt deceptoria: licꝫ ſit licita. Illicita eſt aũt qñ cõfertur in ſecretum alterius voluntatis futu re expreſſe vt hic dz. ⁊ in. l. illa. ff. eo. ¶ In ea. gl. ibi permittitur deceptio in precio rerũ. ſupple qñ deceptio eſt reipſa. ⁊ ff. dimi dia iuſti precij. ſecus ſi eſſet deceptio doloſa vel vltra dimidiã iu ſti preciũ. put legitur ⁊ no. in. l. in cauſa. ſ. l. ij. §. fi. allegato in glo. ⁊ in. l. ij. C. de reſcin. vendi. ⁊ in. c. ꝑ. ⁊ in. c. cum dilecti. extra de emp. ⁊ vẽdi. facit etiã qđ no. per gl. in. c. in ciuitate. extra de vſu ris. ¶ Extra gl. tangit hic Bar. ꝙ ſi aliquis inſtituit pauperes eligendos per guardianũ fratrũ vel per aliã pſonã an valebit. Dy. tenet ꝙ ſic in. l. captatorie. ff. de leg. i. ⁊ idẽ Cy. in. l. captato rias. C. de teſtamẽ. mil. Mouet̃ predicti q̃r non confertur tunc ſubſtantiã inſtitutionis in tertia perſonã. ſed electio pauperum. ideo tunc vꝫ. Adducit Bar. qđ habet̃ in. l. fi. ad fi. ff. de fideicõ. liberta. ſed melius facit. l. vtri. §. i. ff. de rebus dub. ⁊ iſtud ſequit̃ hic Bar. bal. ⁊ Ang. dicũt tñ predicti licꝫ Bar. Bal. ⁊ Ange. qđ licꝫ regulariter diſpõ captatoria nõ valeat. ſi ſilũ ua fallit in re lictis ad pias cauſas. per id qđ habetur in. c. cũ tibi. ⁊ quod ibi no. per Inn. ⁊ canoniſtas. extra de teſta. ⁊ plus dicit hic Ang. ponderãdam eſſe hac legem dũ dicit inſtitutionem captatoriam

3 improbari per ſenatuſconſul. † nã per hoc videtur ꝓbari qđ inſti tutio captatoria non eſt ꝓhibita de iure gentium vel naturali. ſed ex ſola diſpoſitione ciuili. ⁊ ideo ꝑ ſtatutũ ſecundũ eum poſſet diſponi vt valeret inſtitutio captatoria: ſicut etiã valet ſtatutum iuris canonici in relictis ad pias cauſas. ⁊ hoc dicit addendum ad ea que ꝓfe notauit in. l. ij. ff. de teſta. quod tene menti. Item aduerte q̃r licet Bar. Bal. ⁊ Ang. ſimpliciter teneant diſpoſi tionem captatoriam valere in relictis ad pias cauſas tñ Dy. n. ⁊ Cy. in locis preallegatis videntur ſentire contrarium. anquã ipſum dicunt quod inſtitutio de qua. ff. valet: q̃r non cõfert̃ ſub ſtantia

ſtantia inſtitutiõis in aliū. ⁊ ſic videt̃ velle ↄ̃trario q̄ѕ ſecus eſſet ſi cõferret̃ in aliū ſubſtātiam inſtitutionis. ⁊ tñ loquitur qñ in ſtitutio ſit ad pias cauſas: qz qñ pauperes inſtituunt̃. facit. l. nulli. ⁊ l. ſi quis ad declin. l. ſñ. C. de epiſ. ⁊ cler. Unde aduerte qz ille titul⁹ an in relictis ad pias cauſas indiſtincte valeat diſpoſitio captatoria. nõ videtur bene plenarie declarat⁹ ꝑ doc. ideo hic videndū eſt quid tenendū. Pro cuius declaratione eſt ſciendū q̄ѕ lz Bar. aliquid tetigerit de hac materia in dicta. l. captatorie. tñ hūc articulū plen⁹ examinauit in. l. j. C. de ſacro. ſan. eccle. in. vj. ⁊ vltima queſtione circa ſolēnitatē in ver. tertio quero an in relictis ad pias cauſas. ⁊ ibi arguit primo q̄ѕ non valeat captatoria volūtas in relictis ad pias cauſas. qz nõ v3 in teſtamēto militis. l. captatorias. C. de teſta. milit. ⁊ tñ in teſtamēto militis ceſſat oīs ſolēnitas iuris poſitiui. l. j. ⁊ maxime ibi no. per Bar. de teſta. mili. cõtrariū tñ tenet ipſe Bar. in. d. l. j. Mouetur primo per dictū. c. cū tibi. ſcđo allegat pro hoc q̄ѕ relictū libertatis põt conferri in voluntatē alterius. l. fideicommiſſa libertas. ff. de fideicõ. liber. ergo eadē ratione in relictis ad pias cauſas idem eſt dicēdum. ar. eoꝝ q̄ no. per gl. ⁊ doct. in. l. illud. C. de ſacroſā. eccle. ⁊ facit etiā q̄ѕ notauit Bar. i. l. pꝛime. §. ſi. ff. de. tit. j. ⁊ q̄ѕ dixi. l. j. illa inſtitutio. ſup glo. ff. eo. ⁊ ꝑ hoc videtur velle Bar. q̄ѕ ſi teſtator dixerit inſtituo pauperes xp̄i ſi titi⁹ voluerit q̄ѕ valeat dicta inſtitutio. ⁊ iſtud ſatis videtur pbari per ſupꝛa de libertate. ⁊ videtur q̄ѕ tunc inſtitutio erit ↄditionalis ⁊ ſi titius ↄ̃dixerit ſe nolle. nihil valebit inſtitutio. ſicut etiam cõtingit qñ libertas relinquitur ſeruo ſub conditione ſi titius voluerit. hoc tñ dictū nõ videtur pbari per dictū. c. cum tibi. quia non videt̃ loqui hoc caſu ſed alio qñ vez quis committit extremam voluntatē ſuā diſpoſitioni alterius. quo caſu intelligitur inſtitutus ille in cuius diſpoſitione committitur extrema voluntas per ipſum teſtantē. ⁊ intelligitur grauat⁹ de diſtribuendo inter pauperes vel in pias cauſas. ⁊ ita intelligit̃ illud. c. prout ibi tangit Inno. ⁊ Jo. an. ⁊ cõiter ſic intelligitur canoniſte. ⁊ ſic cõiter dicūt loqui dictū. c. qñ. nõ ſubſtantia diſpoſitionis ſꝫ poti⁹ electio pauperū vel pie cauſe cõmittit̃ in voluntatē alterius. q̄ѕ clarū eſt fieri poſſe vt ſuperius eſt dictū. Et ꝑ id etiam q̄ѕ dixi poſt Bar. videtur ꝙ ſi teſtator inſtituet aliquē heredē ⁊ legat certā rem vel quātitatē pauperibus ſi titius voluerit. q̄ѕ tūc valebit tale legatū per id quod dixi in ſimili. ff. de libertate. Hoc tñ dictum nõ v3 bene pbari per. d. c. cū tibi. propter id q̄ѕ pꝛime dixi. Quid aūt ſi teſtator dicat lego rē vl' talē quātitatē pauperibus xp̄i ſi heres meus voluerit. an valebit. videt̃ q̄ѕ nõ qz ſi libertas cõmittat̃ cõditionaliter in merā voluntatē hr̃dis non valet vt pbat̃ ſcđm intellectū quē ſequit̃ glo. in. d. l. ſi fideicõmiſ. libertas. ⁊ ēt ſeq̄⁹ bar. in. d. l. j. ⁊ illud etiā fuit ſecutus in. l. illa inſtitutio. ff. eo. ꝑ quo bñ facit. d. l. fideicõmiſſa. circa ſi. pn. vbi litera velle v3 q̄ѕ nõ põt cõmitti in volūtatē heredis an debeat̃ libertas ſed qñ debeat̃. ⁊ ſic videt̃ ꝙ eadē rõne non valeat legatū taliter relictū ↄditionaliter in merā volūtatē heredis: lꝫ factū ſit ad pias cauſas. Sed Bar. in. d. l. j. tenuit cõtrariū ꝑ dictū. c. cū tibi. ⁊ ad dictā. l. fideicõmiſſaria libertas. rñdet ꝙ non dꝫ intelligi qñ libertas nõ relinquit̃ ꝑ anima expꝛeſſe ⁊ ſic pro pia cā ſed ſimpliciter. ſecus qñ expꝛeſſe relinqueret ꝑ anima: qz tūc valeret ſcđm eū ꝑ dictū. c. cū tibi. Sed certe illud. c. nõ videt̃ hoc bñ pbare ſi intelligat̃ put cõiter intelligit̃ ⁊ put. ff. dixi ⁊ etiam qz illud habet varios intellectus vt ibi notat̃ ⁊ ibi etiam

4 plene dixi. † Preterea libertas iꝑe v3 eſſe pia cauſa. ⁊ ideo multos habet fauores a iure. inſti. de dona. §. ſi. ⁊ facit q̄ѕ habet̃ in. l. in teſtamēto. de fideicõ. liber. ⁊ ſic v3 q̄ѕ lꝫ adijciant̃ illa in ſe ꝟba ꝓ aīa in legato libertatis nihil operent̃: qz eadē erat pꝛius. facit q̄ѕ no. ſpec. in tit. de inſtru. edi. §. nūc aliqua. ver. ⁊ ſcias. ⁊ ſic dictū Bar. nõ v3 bene iure pbari inquātū vult ꝙ legatū libertatis collatū in merā voluntatē heredis valeat ſi exprimat̃ pro anima. tene mētē dictū ſuū pro limitatione. d. l. fideicõmiſſaria. ⁊ ſic no v3 bene pbari a iure ꝙ valeat relictū ad pias cauſas ſi fuerit poſitū in merā voluntatē heredis quātū Bar. hoc teneat. q̄ѕ tene mentē. Quid aūt ſi aliqd relinquit̃ arbitrio heredis ſimpliciter nec adijcitur ad quid relinquat̃. dixit Bart. l. d. l. j. ꝙ in dubio intelligitur relictum ad pias cauſas per dictū. c. cū tibi. cõſiſtēs eo q̄ѕ ibi no. Inn. ⁊ Jo. an. q̄ѕ dicitur pcedere qñ relinquit̃ aliqd in arbitriū alteri⁹: qz tūc intelligitur relictum ad pias cauſas. per ea que no. Inno. in. d. c. cū tibi. ⁊ qz vir bonus ita veriſimiliter arbitraretur ⁊ dꝫ arbitrari. niſi oſtenderetur cauſa quare aliter deberet arbitrari quod interdū poſſet contingere. puta ſi expediret potius arbitrari pro male ablatis reſtituēdis. q̄ ꝑ diſtribuendo in pauperes vel in aliā piā cām. Si aūt teſtator diceret relinquo talē rem ad volūtatem titij. ⁊ ſic nõ dixit ad arbitrium. nec expꝛeſſit ad pias cauſas. tūc dixit Bar. in dicta. l. j. ꝙ remanet volūtas captatoria. ⁊ ſic remanet regula q̄ѕ dicta. l. j. ꝙ volūtas velut captatoria nõ valet. ꝑ id q̄ѕ dꝫ hic ⁊ in. l. captatorie. ff. de lega. j. ⁊ per hoc v3 velle Bar. q̄ѕ ſi teſtator dicat extremā voluntatē meā cõmitto in arbitriū titij. ꝙ tunc valeat ⁊ intelligatur ex iuris diſpoſitione ꝙ ipſe titi⁹ debeat arbitrari vt bona diſtribuantur in pias cauſas. facit q̄ѕ habet̃ in dicto. c. cū tibi. ⁊ idem videt̃ ſi dixit extremā volūtatem meā cõmitto in diſpoſitionē titij. nā hoc caſu loquit̃ dictū. c. cum tibi. ⁊ ſic videt̃ q̄ѕ idem ſit ac ſi cõmiſiſſet ſ arbitriū titij. ⁊ ꝑ hoc videt̃ ꝙ verbū diſpoſitio videtur notare arbitrium boni viri. ⁊ iſtud etiā videtur velle Bar. in. d. l. j. Et etiā dicit dñs ſloꝛē. in. d. c. cū tibi. put ibi dixi poſt eum circa tertiā lec. Et idem videtur dicēdū ſi teſtator dixit extremā voluntatē meā ↄmitto in iudiciū titij. nā verbū iudiciū videtur impoꝛtare arbitriū boni viri. vt videtur pbari in. l. thais. §. lucius. ff. de fideicom. liber. ſcđm verū intellectū quē poſuit Bar. in extrauaganti ad reprimē. in. l. ſi hc. ff. de leg. j. vbi dixit q̄ѕ impoꝛtat merā volūtatē ⁊ nõ arbitriū boni viri. vt ſatis patere põt in dicto. §. lucius. ⁊ tenet Bar. in pallega. l. vbi aūt teſtator diceret extremā volūtatē meā cõmitto in volūtatē titij. tūc qz verbū volūtas eſt verbum impoꝛtans liberā voluntatem ⁊ nõ arbitrium boni viri videt̃ velle Bar. ꝙ dicta diſpoſitio nõ valeat. ex quo nõ exprimit̃ ad pias cauſas. ⁊ ſic ſcđm eū non pcederet tunc dictū. c. cū tibi: qz non valet talis diſpoſitio velut captatoria ꝑ. l. captatorias. C. de teſt. mili. ⁊ per hanc. l. Qz dñs ſloꝛē. vt tetigi in dicto. c. cū tibi. circa tertiā lectu. videt̃ velle contrariū. ſ. q̄ѕ ēt in dicto caſu pcedat dictū. c. Satis puto q̄ѕ ſi teneremus opi. Hoſtiē. in. d. c. voluit q̄ѕ ſi teſtator dicat extremā voluntatē meā cõmitto i diſpoſitionē titij. intelligatur ꝑ dicta verba titius inſtitutus. nec intelligatur per dicta verba in aliquo grauatus. facit. l. his verbis. in prin. ff. eo. ⁊ tūc ſatis videt̃ dicendū q̄ѕ etiā i dicto caſu qñ dꝫ extremā volūtatē meā cõmitto in voluntatē titij. dicat̃ etiā tunc titius per hoc eſſe inſtitut⁹: cum videatur eſſe eadem ratio ⁊ per conſequens idē ius eſſe debet. arg. l. illud. cum ſi. ff. ad leges aquil. ſed ſi teneamus quod in dicto caſu. d. c. intelligat̃ inſtitutus ⁊ grauatus de diſtribuēdo inter pauperes vel in pias cauſas. tunc videretur ꝙ poſſet pcedere opi. Bar. qz ex quo cõmittitur extrema voluntas in aliū per verba impoꝛtātia merā voluntatē. vt eſt qñ dixit extremā voluntatē meā cõmitto i voluntatē titij. videt̃ q̄ѕ tūc remaneat diſpoſitio captatoria ex quo nõ ſunt appoſita verba impoꝛtantia arbitriū boni viri. ⁊ ſic nõ videt̃ valere ex quo nõ eſt facta expꝛeſſio aliqua de pia cā. dñs tñ ſloꝛē. vt dixi circa tertiā lec. tenuit q̄ѕ etiam tunc intelligat̃ titius inſtitutus ⁊ grauat⁹ de reſtituēdo in pias cauſas. quod tene mēti tñ re vera dictū ſuū nõ pbat̃ ꝑ illud. c. qz nõ loquit̃ qñ quis cõmiſit extremā volūtatē ſuā in volūtatē alterius. ⁊ ſic per ꝟba impoꝛtātia merā voluntatē. ſꝫ qñ cõmiſit diſpoſitioni alterius. ⁊ ſic per verba impoꝛtantia arbitriū boni viri vt ſuperius dixi. ideo de iure videtur verior opi. Barto. in dicto caſu. ¶ Sed iuxta predicta põt queri. qđ ſi teſtator dixit bona mea ⁊ animā meā pono i manib⁹ titij. dixit dñs me⁹ do. Pe. de ancha. i. d. c. cū tibi. Bal. dicere in repeti. d. l. j. C. de ſacroſan. eccl. q̄ѕ talis diſpoſitio valet ⁊ iterpꝛetabitur vt teſtator itelligatur dixiſſe facio titiū heredem pro pauperibus chꝛiſti. nā lꝫ pauperes nõ ſint expꝛeſſi. ſunt tñ quodāmodo quaſi nutu tacite ſubintellecti. ideo nihilomin⁹ valet inſtitutio. nā ⁊ alias valet tacita inſtitutio. l. ſi. C. de inoffi. teſt. ⁊ l. ſi. C. de poſthu. here. inſti. titius enim ille nõ ſui contēplatione ſꝫ cõtemplatione anime teſtatoris videt̃ fuiſſe nominatus. facit. l. cum aliquis. C. de iure delib. ⁊ ff. eo. l. quidā cum filiū. † vnde nõ debet anima teſtatoris vim 5
pati vel cū fiducia ad perfidiā trahi. facit q̄ѕ habet̃ inſti. de fideicõ. heredi. in prin. ⁊ §. ſi. Et ex predictis videt̃ cõcludēdum q̄ѕ inſtitutio captatoria ad pias cauſas valet. i aliis aūt reprobet̃ per hanc. l. cū concoꝛ. ⁊ ſm Bar. videt̃ eſſe ſpeciale in relictis ad pias cauſas i quib⁹ ſequit̃ ius gentiū nõ ſubtilitatē iuris ciuilis ſcđm eū. facit q̄ѕ legitur ⁊ no. extra de teſta. in. c. cum eſſes. ⁊ i. c. relatū. ⁊ no. bene qz Bar. in. d. l. j. de ſacroſan. eccle. per id q̄ѕ pꝛime dixi videt̃ velle q̄ѕ iſtitutio captatoria nõ ſit improbata de iure gētiū ſed de iure ciuili. ⁊ ſic facit ꝓ eo q̄ѕ dixi poſt Ang. in notabilib⁹. Item attende ꝙ lꝫ Bart. dicat diſpoſitiones captatoriā valere in relictis ad pias cauſas der. c. cum tibi. extra de teſta. tñ aliū doc. vt refert Bal. in. l. captatorias. C. de teſt. mili. dicit ꝙ illud. c. nõ pbat opi. Bar. qz loquit̃ in cõmiſſione diſtributiõis que põt alteri cõmitti. l. vtrū qz. §. cū quidā. ff. de reb⁹ dub. ⁊ l. nulli. C. de epiſc. ⁊ cle. nõ autē loquitur in voluntate diſpoſitoris: qz nemo põt per aliū teſtari nec committere alij ſupꝛemū iudiciū cõponendū ſed diſtribuendum ⁊ declarandū ſic. allegat. l. illa inſtitutio. ff. eo. ⁊. l. theopõpus. ff. de dot. pꝛelegata. ⁊ ideo ſcđm eū in dicto. c. nõ videtur eſſe commiſſum an detur. ſed cui ⁊ qualiter dentur bona teſtatoris pro ei⁹ anima. ⁊ ſic nõ faceret hoc cõmiſſarius teſtamenti. faciet ēpe qui nõ teſtabitur alteri ſed diſtribuendo exequetur. d. l. nulli. ⁊ ſic rñdet Bal. ⁊ etiam Salyc. in. d. l. captatorias. ⁊ ſatis v3 bene dicere tenēdo cõmunes intellectū qui fuit de mente Inn. ⁊ qui cõiter tenet̃ in. d. c. cū tibi. videlicet q̄ѕ per verba de quibus in litera intelligat̃ inſtitutus ille cui⁹ diſpoſitioni cõmittit̃ extrema vo-

hmtas.z qd intelligat gravatus de distribuendo in pias causas.
nam secundum predictum intellectum nō bene probat opi. Bart.
qui in omnibus locis vbi tangit de materia z maxime hic z in
d.l.captatorie.z in.d.l.captatorias.z l.i.C.de sacrosanc.eccle.
z in repeti.illius.l.tenet simpliciter z indistincte qd captatoria
volūtas vz in relictis ad pias causas.quod videt probari per de
cretū.c.tenēdo intellectum supradictum sed solū videntur posse
probari per illa de libertate.de qua habetur in.d.l.fideicōmissa
ria libertas.ff.de fideicō.liber.de quo superius satis dixi.z facit
etiā qd inferius dicetur. ¶ Sed adverte q contra predicta fa
6 cit.nā videtur q vltima voluntas etiam in alijs relictis q in
pias causas possit imponi in alieno arbitrio.p id qd habet in
l.vnā.§.i.ff.de re.dub.vbi videtur probari q si testator relinquit
centum illis quos titius elegerit vel prior fratrū predicatorū qd
tunc valeat talis volūtas.facit.l.vnū ex familia.ff.de leg.ij.z l.
pater.ff.de manu.testa.Soluit dñs Pe.in dicto c.cū tibi.q in cō
trarijs non substantia dispositionis sz mera electio est in alius
collata.quod bene fieri pōt per iura pallegata. Unde post bal.
concludit q interdū testator aliquid cōfert in arbitriū alterius
per modū distributionis sicut se per illuz.z tūc valet.l.cū filius.
§.pater.de leg.ij.vbi patet q filia instituta in certa parte hereditatis
tatio nō fuit gravata de restituendo illā nepotibus testatoris.
z dando vel distribuēdo plus vni eorū q vocabatur ex noie te
statoris.nā vz talis dispositio vt ibi patet. Interdū testator cō
fert aliquid in aliū per modū declarationis.z tūc similiter valet.
d.l.theopompus.de dot.pleg.vbi testator dixit q volebat fi
liā suam tradi nuptui cuicūq amici sui vellent.z volebat illā
habere dotē.qui quidā pollianos sciens mētē testatoris decla
ravit.z dicitur ibi qd valet talis volūtas stabitur declarationi
dicti pollioni. Interdū vero cōmittit in arbitrium alterius.sz
electio in alienū arbitriū collata est.z sic loquitur dicta.l.verus
§.i.z.d.l.vnū ex familia.ideo valet relictū si testator gravat here
dē de dando certū fundū vni ex familia vel vni ex libertis suis
vel vni de cognatis suis:qz non est in ipsius ptāte an debeat sz
cui debeat.z sic substantia dispositionis nō est in illius potesta
7 te sz electio.ideo vz vt patet in dictis iurib9. ¶ Et ex predictis
pōt inferri ad qōnem vtrū valeat talis institutio si testator dicit
instituo pauperes quos talis eliget.videtur q non per.l.illa in
stitutio.ff.eo. In cōtrariū facit qz nō cōfertur in arbitriū alte
rius substantia dispositionis sz personarū electio.z hoc tenuit
Dy.in.l.captatorias.ff.de le.i.z Cy.in.d.l.captatorias.vt etiā
dici post glo.Sz adverte dicēs tu in questione predicta cōfertur
electio persone heredis in alterius volūtatē.z sic substantia pso
ne heredis.qd videtur esse prohibitum per dictā.l.illa institutio.
Bar.in.d.l.illa.rndet ad hoc cōtrariū.q ideo in casu premisso
valet institutio:qz cōmittitur electio certarū personarū ex certo
genere.s.pauperū.ideo nō valet institutio:qz illo nō eligēte icel
liguntur oēs pauperes.intellige domicilij testatoris instituti.p
id qd habetur in.l.si quis titio.§.fi.z in.l.cum qdā.ff.de leg.ij.z
q intelligitur seu intelligi debeat de pauperibus domicilij te
statoris.no.gl.in.c.i.de testa.in.vi.z bene facit qd legit z no.in
l.q cōditio.§.fi.ff.de condi.z demon.z.l.nulli.z.l.si qd ad decli
nan.C.de epis.z cle. Ubi autē dt simplr instituo heredes illos quos
titius voluerit seu elegerit.tūc non vz institutio:qz illo non eli
gēte nō esset aliqs nec appareret qui posset dici institutus.ideo
tunc dicta institutio nō vz tāq incerta z captatoria.z sic dz in
telligi.l.illa institutio. ¶ Advertendū tñ fm Bar.ibi q in ca
su predicto itelligi debeat qn testator instituit pauperes quos
talis eliget ille qui dz eligere anteq eligat habebit loco heredis
z poterit agere z conveniri interim pro viribus hereditariis p
no.per Goffre.in suis libellis in tit.de actione ex testamento,
seu in rubrica.Spe.in ti.de instru.edi.§.nūc aliqua.ver.item po
ne qn aliquis non instituit. z sic interim anteq eliget poterit
8 agere z cōveniri tanq heres fm Bar.in loco prealleg. ¶ Sz
iuxta predicta incidenter pōt queri an ille q tūc habet eligere
pauperes poterit eligere cōsanguineū vl spuriū testatoris. Di
cit dñs Pe.in.d.c.cū tibi.z voluit etiam Bal.in.d.l.illa institu
tio.qd cū bona habeāt distribui in paupes.z cōsanguinei sunt
pauperes poterit eos eligere.z sic in eos distribuere multo ma
gis q in extraneos p id qd habet in.c.nō satis.lxxxvi.dist.vbi
patet q maior pietas exerceri dz circa cōsanguineos q erga ex
traneos.secus si essent divites p id qd no.glo.z doc.in.l.illud
C.de sac.san.eccle.in spurio aūt dicit qd poterit in ipsum distri
bui vsq ad quātitatē q sufficit ad alimēta z non vltra p id qd
habetur in.c.cū haberet.extra de eo qui dux.in matri.quā pol
luit per adul. ¶ Et ex predictis patet qd licz valeat illa instō.insti
tuo pauperes quos titius voluerit vel elegerit.no tñ vz illa qn te
stator simplr dixit.insti.tuo illos quos titius voluerit vt superius
dixi.z probat in.d.l.illa.z sic videtur q tūc nō intelligat facta i
stitutio de pauperibus ex quo hoc nō fuit dictū.vz tñ esse limi
tādū fm opi.Bar.quā posuit in repeti.d.l.i.C.de sacrosan.ecc.

in.q illa an valeat captatoria dispositio ad pias causas.nā vi
tur qd dictū est intelligēdū esse qn fuit dictū instituo illos quos
titius eligere voluerit.secus si fuisset dictū quos titius fuisset ar
bitratus:qz tūc videt qd intelligat de pauperibus xpi:ex quo
appositū fuerit verbū importās arbitriū boni viri.qd tene mē
ti.z facit qd habetur in.d.c.cū tibi.scdm intellectū Inn.z com
munē.Et per predicta videt q si testator dixit relinquo cētū illis
quos elegerit talis vl prior fratrū predicatorū.q tale relictū nō
valebit ex quo nō fit mentio de certo genere psonarū qz illo nō
eligente remanebit relictū incertū z sic videt eadē ratio que est
qn qs instituit illos quos titius eligeret z pro tanto videtur q
tale relictū nō valeat.lz dñs Pe.aliter videat sensisse p ea q di
xi.§.in pn.sed adverte.Quid aūt si aliqs instituit oēs hoīes mū
di.gl.sing.q non est alibi scdm eā tāgit in.§.servus aūt plurib.
insti.eo tit.z ibi videt tenere q sic per illū tex.dicit tñ q no vide
tur bene habere posse executionē talis institutio.vnde aliq re
probant illā glo.dicētes qd talis institutio videtur vitiari.sicut
qn relinquit incertis personis.insti.de leg.§.incertis.lz Jo.fa
ba dicat glos.posse sustineri:qz vno adeūte confirmabitur testm
per.l.si nemo.ff.de re.iur.z si alij nō petent accrescet portio sibi.
C.qn non peten.par.l.i.qd tene menti. ¶ Ex predictis pōt infer
ri quid si testator dixit.instituo pauperes christi si titius volue
rit.an valeat dicta institutio.nā Bar.in repeti.d.l.i.vz voluisse
qd sic ad instar libertatis.z erit institutio cōditionalis.sicut in
libertate que vz cōditionalr.vt in dicto casu.z sic valebit si tit9
declaraverit suā volūtatē pro pauperibus xpi.alias secus. Sz
Dy.in.d.l.captatorie.z Cy.in.d.l.captatorias.videtur velle q
non valeat talis instō.vt etiā.§.tetigi post gl.qz tunc substātia
dispositionis cōfertur in voluntatē titij z nō simplr electio per
sonarū.z sic velle vident prefati doc.in locis pallegatis p ratione
quā ibi assignant.z istā partē tenuit Bal.in repe.d.l.i.C.de sac.
san.eccl.in.ix.q.prime ptis pncipalis.z sic etiā dicit tenere Dy.
z Cy.in locis palle.vel.q talis institutio nō valeat.z ad.d.c.cū
tibi rndet q illa decretalis interptatur testm qd nō sit dispositio
captatoria.sed collata in certos de certis i.in pauperes eligen
dos.vt ibi no.p doc.z ano.z sic non ob.z etiam videtur sequi fa
lx.hoc in d.l.captatorias.z eadem ratione videtur decēdum q
nō valeat institutio si testator dixit instituo pauperes xpi si ti
tius fuerit arbitratus.ex quo substantia dispositionis coditiona
nalis confertur in arbitrium tertij.Sed certe licet predicti doc.
Dy.Cy.Bal.z Salic.videant tenere dictā opi.q valet institu
tio si instituuntur pauperes quos titius voluerit z quos fuerit
arbitratus.tñ voluit oppositū in.d.l.i.in loco palle.z eius opi.
videtur equior z etiā de iure verior.propter similr de relicto liber
tatis.qz valet libertas etiā relicta servo si titius voluerit vel si ti
tius fuerit arbitratus.vt patet in.d.l.fideicommissaria libertas.
videtur tñ differētia an dicat si titius voluerit.an vero dicatur
si titius fuerit arbitrat9.quia primo casu si declarat se nolle non
deberetur relictū nec aliqd inquiritur.ex quo in meram volun
tatem apposita fuit conditio.secus in secundo casu.nam si tūc
arbitratur q libertas non detur.videtur quod tunc nihilominus
nus debetur si bonus vir hoc arbitraretur. vt quia non appa
ret servum esse indignum libertatis.facit quod habetur in.l.cū
pater.§.rogo.ff.de leg.ij.Et per predicta habent multa circa in
tellectum z declarationem capi.cum tibi.extra de test.quod ha
bet multos z varios intellectus de quibus plenius me dixi in di
cto capi.cum tibi. ¶ Sed iuxta predicta potest dubitari quid si
testator dixit.volo solui omnibus debentibus a me aliquid re
cipere.z volo quod de hoc stetur simplici dicto titij fratris mei.
an valebit illud relictum.videtur quod sic per.l.theopompus.
vbi Bartol.format hanc questio.z dicit videndum esse qd im
portat stare simplici verbo seu dicto alicuius.Et in effectu cō
cludit quod intelligi debet simplici dicto id est simplici assertio
ni per.l.sciendum.§.edictum.ff.de edil.edicto.z per hoc con
cludit quod dicta dispositio nō videtur valere quia talis dispo
sitio videtur esse captatoria nam in voluntatem alterius con
ferri videtur totalis dispositio.z ideo videtur invalida p hanc
l.z cum cōcor.z pro tanto dicit quod non valebit dictum ipsi9
fratris nisi aliqbus presumptionibus probetur z coadiuvare
tur esse verum eius dictum per id quod habetur in.l. quem he
redum.infra de rebus du.Nec ob.dicta.l.theopompus.qz lo
quitur in dote cuius favore etiam legatum incertum valet.l.cū
post.§.genera.ff.de iure dotiū.Preterea etiam vt ibi patet con
stabat illum pollionem cuius dicto testator stari voluit verū di
xisse ex legitimis presumptionibus.ideo nil mirum si ei9 dicto
9 statur z valet dispositio. Et predicta fm Bartolū in loco preal
gato procedunt regulariter sed fallit in relictis ad pias causas
in quibus valet dispositio captatoria secundū eum.de quo quia
liter procedat.z sic intelligēdum plenarie superius dixi zc.z p
predicta potest inferri qd iuris si testator relinquit dotē vxori
sue de cuius quātitate voluit simplici vbo eius stari.an tale reli

ctum

etiã valeat.videt̃ ꝙ ſic ex quo fit ob cauſas dotis p id qđ ſupius
dixi.Et hoc etiã ſano vr̃ pcedere vt debeat ſtari aſſertioni mu-
lieris ſup quãtitate dotis ſi aſſertio quã facit ſit veriſimilis. ſpe
ctis facultatib⁹ ⁊ q̃alitatib⁹ pſonarũ viri ⁊ vxoris ⁊ ſic cõcur
rit cũ aſſertione mulieris cõiectura.n ĩ tũc videt̃ ſtãdũ tali aſſer
tioni p id qđ habet̃ ⁊ no.per Bar.in.d.l.theopõpus.⁊ ꝙ habe
10 tur in.l.cũ poſt.§.gener.⁊ i.l.q̃ro.ff.de iure do.¶ Alt op decla
ratione huius.l.⁊ materie poteſ cõcludere ꝙ aut q̃ritur an inſti
tutio collata in a certius arbitriũ valeat.aut queritur an legatũ
collatũ in alterius volũtatẽ valeat.Primo caſu ſi q̃ritẽ de inſti-
tutione cõclude ꝙ aut cõmittit̃ in voluntatẽ heredũ.⁊ tunc va
let inſtitutio ſiue cõmittat̃ in volũtatẽ velatã ſiue in merã volũ
tatem expreſſam ⁊ ſiue ponatur in volũtatẽ extranei heredis ſi-
ue heredis ſui ⁊ neceſſarij ſiue neceſſarij tantũ.vt pʒ in.l.pceden
ti cũ his q̃ ibi dicta ſunt.Licet certo reſpectu ſit dĩa an ã ſtiua
tur in volũtatem extranei an vero in volũtatẽ heredis ſui ⁊ ne-
ceſſarij tantũ,vt pʒ in.l.pcedenti cũ his q̃ ib.dicta fuerunt. Si
aũt confert̃ in volũtatẽ tertij inſtitutio heredis ⁊ tũc ſi in vela-
tam valet.ff.eo.ſi qs ſemproniũ ⁊.ff.eo.ſecus ſi cõferat̃ in merã
voluntatẽ tertij expreſſam.q2 tũc eſt captatoꝛia ⁊ nõ valet.vt p
bat̃ in.d.l.ſi qs ⁊.ff.e.l.illa.Fallit ſm Bar.ſi fuerit facta ad pias
cauſas inſtitutio p.c.cũ tibi.extra de teſt.Dy.tñ Cy.⁊ Bal.et
Salr.in.l.captatorias.C.de teſt.mil.tenuerunt cõtrariũ.vt.ff.
dixi.ſed equior ⁊ verior videt̃ opi.Bar.p ea que ſuperius dixi.
Scđo caſu principali qñ querit̃ an legatũ collatũ i volũtatẽ al
teri⁹ valeat.Cõclude tres caſus.n ĩ aut cõfert̃ in volũtatẽ lega-
tarij. aut in volũtatẽ heredis.aut in volũtatẽ tertij.primo caſu
aut teſtator relinquit ſimplr̃ ⁊ nõ cõditionaliter ad arbitriũ le-
gatarij.⁊ tũc tenet legatũ.l.ſi nõ fuerit facta expreſſio certe rei vel
quãtitatis.⁊ intelliget̃ rel ctũ ipſi legatario quãtũ vir bon⁹ ar-
bitraret̃.vt pbat̃ in.l.i.ff.de leg.ij.ſecus ſi relinqueret ſimplr̃ ad vo
luntatẽ legatarij nulla re vel quãtitate expſſa:q2 tũc legatũ nõ
valeret velut incertũ p id qđ habet̃ in.d.l.i.aut teſtator cõditio
naliter relinq̃t in volũtatẽ ⁊ arbitriũ legatarij.⁊ tũc aut nõ fuit
quãtitas vel res expreſſa.puta q2 ſimpliciter dixit rel nquo titio
ſi voluerit vel relinquo titio ſi fuerit arbitratus.⁊ aliud non di-
xit.⁊ tũc etiã nõ valet p no.in.l.i.ff.de leg.ij.Aut expreſſit quãti
tatẽ vel rem.⁊ tũc ſubdiſtinguẽ:q2 aut dixit relinquo titio tales
rem ſi fuerit arbitratus ⁊ tũc valet tñ nõ debebit̃ niſi arbitret̃.
⁊ ſic deficit legatũ ſi ante moꝛiet̃ p.l.vnicã.§.ſin aũt ſub cõdõne.
C.de cad.tollẽ.Aut dixit ſi voluerit.⁊ tũc ſimiliter valet ſi decla
rat ſe velle aliter nõ.l.ſi ita legatũ.§.illi cũ voluerit.⁊ ſic dictionẽ
cum appoſuit q̃ principaliter notat tẽpus ⁊ ſecundario cõdi-
tione.Sed econtra eſt in dictione ſi.q2 illa principaliter cõditio-
nem ⁊ ſecũdario tẽpus.l.ſi titio.cũ ibi no.ff.qñ di.le.cedat.⁊ tũc
qñ dixit cũ voluerit.ſi declarauerit ſe velle.nõ dubiũ qđ valet.
Si vero decederet anteq̃ declararet tũc ſm aliquos moriendo
videat̃ velle vt videtur velle Bar.in.d.l.i.de leg.ij.Mouet̃ per
l.fideicõmiſſa.§.ſi fideicõmiſ.de leg.iij.⁊ l.vxoꝛe.§.penul.eo.ti.me-
lius tñ videt̃ ꝙ debebit̃ legatũ:q2 cenſebit̃ tũc eſſe poſt mortẽ
ipſius legatarij relictũ ſi ante nõ declarauerit p iura pallegata
ubi voluntas ſiniſtur morte.l.ſi ĩ.ff.loca.⁊ ſic nõ videt̃ propꝛie qđ
moriẽdo videt̃ velle.de quo etiã per Bar.in.l.centeſimis.§.ſi.ff.
de verb.obli.⁊ in.d.l.i.de lega.ij.⁊ ibi etiã dixi.Scđo caſu qñ in
volũtatẽ heredis cõmittit̃ legatũ.⁊ tũc cõclude ꝙ aũt teſtator
dixit relinquo titio ad arbitriũ heredis ⁊ ſic ſimpliciter ⁊ nõ cõ
ditionaliter fecit relictũ.⁊ tunc ſiuet fuerit certa res vel quanti-
tas expreſſa valet legatũ.⁊ cenſet̃ eſſe purũ ⁊ relictũ eſſe quantũ
bonus vir arbitraret̃.d.l.i.de leg.ij.aut cõmittit̃ cõditionaliter:
⁊ tũc ſi nõ fuerit certa res vel quãtitas expreſſa nõ valet legatũ.
d.l.i.a cõtrario.Si vero fuerit expreſſa certa res vel quãtitas.⁊
tũc ſi dixit ſi heres fuerit arbitratus valebit legatum.l.ſi ſic.in
pꝛin.ff.de lega.i.valebit tamẽ vt cõditionale.vt ibi patet.& erit
neceſſe qđ heres arbitret̃.vt ibi pʒ.vel qđ ſit in moꝛa arbitrãdi
p.l.thar⁹ §.ſoꝛoꝛẽ.de fideicõ.liber.Videt̃ tamẽ ꝙ ſi arbitret̃ ex
male qđ poterit peti reduci ad arbitriũ boni viri.p id qđ habet̃
in.l.ſi quis arbitratur.cũ materia ſua.ff.de ver.obli.Si vero di-
xiſſet teſtator relinquo titio centũ ſi heres voluerit:tũc nõ valet
legatũ:q2 a mera volũtate heredis dependeret d.l.a.l.i.de leg.
ij.nã ſic eſſet in poteſtate mera an deberet.ideo nõ valet.l.fidei-
cõmiſſaria.§.quãq̃.ff.de leg.iij.hoc tamẽ videt̃ fallere in legato
libertatis ſm aliquos.quod nõ pcedit ſm intellectũ gl.i.l.fidei
cõmiſſa.libertas.de fideicõ.liber.Itẽ fallit ſm Barto.in relicto
ad pias cauſas per.c.cũ tibi ſpallc.de quo.ff.dixi.ſi aut dixerit te
ſtator relinquo titio.x.cum heres voluerit tũc videtur relictum
poſt mortẽ heredis.d.l.vxoꝛe.§.penul.⁊.d.§.quãq̃.Tertio caſu
qñ cõfertur in volũtatẽ heredis.⁊ tũc videt̃ ꝙ ſi legatũ factũ eſt
alicui ſi titius voluerit.tũc nõ valet legatum q2 videtur eſſe vo-
lũtas captatoꝛia.Iſtud tamẽ videt̃ fallere in duobus caſibus
ſ.in legato ad pias cauſas.⁊ etiã in relicto libertatis p.d.l.fidei
cõmiſſa.libertas.ff.de fideicõ.liber.de quo plenius dixi ſuperi⁹.
11 †Sed quẽ ille in cuius arbitriũ eſt collatũ legatum cogat̃ arbi-

trari.tangit̃ p glo.⁊ Bar.in.d.l.i.de lega.ij.q2 ſi cõditionaliter
cõmittit̃ nõ cogitur.Si aũt nõ cõditionaliter:tũc ſi acceptauit
arbitriũ cogitur.l.iij.§.tam ⁊ ſi.ff.de arbit.Si vero nõ acceptaue-
rit.tũc ſi al qđ ſibi erat relictũ cogitur ſaltẽ cauſatiue ſi nõ vult
petere relictũ nõ autẽ preciſe.ſi autẽ nõ acceptauit arbitriũ.nec
aliqđ eſt ſibi relictũ.tunc nõ cogitur arbitrari.vt no.p Bart.in
d.l.i.⁊ etiã ibi tangit qñ dicatur nolle arbitrari.de quo dicẽdũ
vt ibi.Quid aũt de illo teſtatore qui poſuit clauſulã in teſtamẽ
to ſuo qđ teſtamẽtum ſcribatur ad cõſiliũ ſapientis.an ſapiens
poterit tunc adijcere clauſulã codicillarẽ.ſi nõ valet vel valebit
iure teſtamẽti valeat iure codicillorũ vel clauſulam autẽ ferri vl̃
pferri.puta q illud teſtamẽtum pferatur omnibus aliis nõ ob
ſtantibus q̃buſcunq; verbis derogatoꝛiis in aliis poſitis ſi ſiue
ſint impꝛ relicta cẽtũ.an poterit addere iure inſtitutiõis.plene
dictũ fuit in.l.illa.ff.eo.⁊ tãgitur etiã p Sal.in.d.l.captatorias.
C.de teſta.mil.vbi videtur inclinare in opi.Ia.de are.dicẽs ꝙ
ſi illud qđ omnino fuit obmiſſum a teſtãte nõ poſſit ſapiens ad-
dere tñ illud qđ implicite ſub verbis teſtatoris fuit dictũ vel qđ
ſub verbis generalib⁹ poteſt cõpꝛehẽdi poterit addi.de qua mate
ria dictũ fuit plenius in.d.l.illa.⁊ hec ſufficiãt loco cõmẽti hui⁹.l.

Summarium.

1 Spe premij nõ põt quis ad inſtituẽdum cogi.⁊ nu.3.
2 Teſtamẽti factio nõ coarctatur p conditionis adiectionem.
4 Inſtitutio libera eſſe debet.

Ale autẽ. Non põt qs aſtringi ad inſtituẽ
dũ aliũ ſpe premij.h.d.¶ In
tex.ibi collata eſt.⁊ ſic ſec⁹ vl̃ ſi in futurũ fuiſſet colla
ta.Itẽ ibi dubiũ nõ eſt ſupple.⁊ ſic nõ valet dicta inſti
1 tutio.¶ †No.ex tex.qđ nõ põt qs aſtringi ad inſtituẽdũ teſtã
tem vel aliũ ſpe pmij.⁊ ſimiliter nec metu pene.de ver.ob.ſtipu
2 latio hoc modo concep.†¶ No ſm Bal.qđ libera teſtamenti fa
ctio nõ põt impediri vel coarctari per appoſitionẽ alicuius cõ-
ditionis facit qđ notatur gl.ſingu in.l.cũ donationis.C.de traſ.
vbi gl.tangit qñ qs liberat aliũ ab adminiſtratione per eum
facta propter pollicitationem quã facit de inſtituẽdo ipſum q li
berat onẽ facit.vel ſi fiat liberatio ſub cõditione ſi inſtituetur p
liberatum ipſe liberans.vel ſi fiat ſub modo liberatio vt inſtituat̃
liberans p eum qui liberatur.⁊ qui ſimiles.in caſu p dictorũ tan
3 gitur p gl.ibi.¶ †Itẽ not.qđ nõ põt quis aſtringi ad inſtituẽ
dum ſpe premij.ſecus dicunt doc.maxime Bar.Bal.⁊ Ang.
in matrimonio tẽpoꝛali.ad quod quis poteſt inuitari ſpe pmij.
l.titio centũ.§.i.ff.de cond.⁊ demon.aliud eſt tñ in matrimonio
ſpirituali:q2 tũc cõtraheret̃ ſimonia.ideo nõ videtur valere re-
lictum ſi relinquitur alicui monaſterio ſeu abbati ⁊ monachis
vel abbatiſſe ⁊ monialibus ſi talẽ receperint in monachum vel
monachã:q2 tunc tale relictũ nõ valet velut inducẽs ſimoniã qđ li
mitat Ang.niſi ſit monaſteriũ tenue adeo qđ nõ poſſet ingrediẽ
tem ſuſtentare niſi ex eo qđ portaret ad monaſteriũ. vnde dicit
Bar.in.d.l.titio.§.i.qđ vʒ relictũ ſi dicatur ꝙ ſi tale monaſteriũ
receperit talẽ in monachũ.relinquo ſibi tãtũ p alimẽtis.facit ꝙ
notatur gl.⁊ Io.an.in.c.nõ ſatis.extra de ſimo.¶ In gl.i.ibi
nõ facit cõditionẽ ſupple ſuſpẽſiuã:q2 aut cõditio eſt vera.⁊ ſta
tim vʒ diſpoſitio.aut eſt falſa ⁊ nõ valet.¶ In gl.in ver.oſtẽ-
derit i ſi.hoc dixit gl.ne habeat obſtare principiũ hui⁹.l.¶ In
gl.ſi.ibi nec cum liceat lucri.no.bene gl.cũ tex.ad id qđ dixi in
notabilibus.¶ In gl.ibi facere d.ſupple vt pbat̃ in.c.ex pte
el ſcđo extra de offi.deleg.⁊ in.c.i.de rerũ permu.in.vi.¶ In ea
dẽ gl.ibi eſſet in eius poteſtate.⁊ ſic ſupple videt̃ ꝙ deberet tene
re inſtitutio per id qđ habet̃ in.l.cõmilitis.ff.eod.ſʒ dic ꝙ ideo
hic nõ valet:q2 inuitaret̃ ſpe lucri ad inſtituendũ aliũ.⁊ p hoc
etiã põt ſolui aliud cõtrarium ſi dicat̃ ꝙ cũ hec cõditio nõ ſit colla-
ta in merã expꝛeſſam volũtatẽ alterius ſed in tacitã ⁊ velatã. vr̃
ꝙ deberet valere inſtitutio per.l.ſi qs ſemproniũ.ff.eo.q2 actus
inſtituẽdi cõſiſtit in facto.ſicut aſcẽdere capitoliũ.⁊ non in me
ra ⁊ nuda volũtate abſtracta a facto extrinſeco.Sʒ dic ꝙ.l.ſi qs
ſemproniũ cũ ſi.dʒ intelligi qñ apponit̃ cõditio p quã quis nõ
inuitat̃ ad inſtituẽdũ ſpe pmij.ſecus qñ eſt cõditio per quã quis
inuitat̃ ad inſtituẽdũ ſpe pmij.vt hic pbat̃.¶ Ultimo extra gl.
inducitur iſte tex.ad q̃ſtionẽ ſm Bal.ſi duo dederunt ſibi fidẽ
de inſtituẽdo vnus alterũ ⁊ vnus inſtituit alterũ.alter vero nõ
inſtituit an valeat inſtitõ facta.vr̃ qđ non:q2 videt̃ eſſe facta ſub
ſpe alteri⁹ pmij inſtituendi ſe fiendẽ ⁊ ſic nõ videt̃ valere p id qđ
hic dicit̃.Sʒ in cõtrarium facit ſm Bal.qđ habet̃ in.l.i.C.de pac.
⁊.C.de inoff.teſt.l.ſi pr.Bal.hic videt̃ dicere ſeu velle qđ poſſet
dici dictã inſtitõnẽ valere.⁊ ad hãc.l.dicit poſſe rñderi ꝙ hic ver
ba fuerũt expꝛeſſa in forma inſtitutionis.⁊ ſic fuit vitiũ forme.qđ
nõ fuit in caſu pdicto.⁊ ſic vere videt̃ hec lex obſtare.Sʒ ſcđm
eum gl.hic poſita multũ facit qđ inſtitutio nõ valeat:q2 inſtitu
tio debet fieri ex mera affectiõe ⁊ nõ ex cupiditate lucri vel alte
rius ſucceſſionis.⁊ facit etiam qđ dixit gl.de pbenda cui debʒ

renūciare ſponte nō ſpe lucri. ꝛ aliter nō declarat. Ang. hō hic dixit ꝙ iſta. l. facit ad id q̄d fit ab hominib⁹ hodiernis armoꝝ q̄ cōtrahunt ſocietatē etiā ad vnū denariū data fide de ſe inſtituēdo viciſſim. nā facit iſta. l. q̄d nil valeat dicta fides. ꝛ iſtud eſt verū ſm eū niſi ſint milites milit āces in ſeruitiū eccleſie vel imperij ꝑ id q̄d habet in. d. l. iz. C. de pac. q̄ nō eſt alibi ſm eū. ꝛ ſic reſidet Ang. Potes dicere q̄d cōuētio ꝑdicta per quā dāt fidē ꝛ ſe aſtringunt ad inſtituēdū vnus aliū nō valeat etiā in militibus in ſeruitiū imperij vel eccleſie: q2 hoc nō reperitur iure cautū ſed potius cōtrariū. nā nō debet poſſe q̄s ſe obligare vel aſtringere ad inſtituendū aliū. l. ſtipulatio hoc modo cōcep. de verb. oblig. Nec ob. d. l. iz. C. de pac. quia ibi nō dicit ꝙ poſſint aſtringere milites ad inſtituēdū vnus aliū. ſed dz q̄d pōt fieri pactū inter eos euntes ad belliū q̄d ille qui ſupuixerit habeat portiones alterius. ꝛ ſic in effectu ſuccedat alteri. Ex per ꝑdicta videtur in queſtione Bal. q̄d cōuentio de qua ipſe loquitur fuerit nulla. ideo videt ꝙ ſi inſtō de qua ipſe dicit fuerit facta q2 putauerit cōuētionē valere. tūc nō valebit inſtitutio: q2 eſſet facta ſub ſpe ꝓmij ſeu alterius ſucceſſionis. Si aūt ſciebat nō valere videt q̄d tunc tenuiſſet. nā tunc ex quo nō eēt vitiā in forma ꝛ ſciret cōuētionē nō valere. videt q̄d inſtitutio valeat. ſi vero dubitatur an ſciuerit cōuentionē valere vel nō preſumitur ſciuiſſe ſi eſſet in loco in quo potuiſſet peritiores cōſulere. per. l. leges. C. de legi. ꝛ. l. in bonorū. ꝟ. de bo. poſ. ꝛ ad materiā huius. l. ꝛ eius q̄d dictū eſt facit ſm Bal. l. j. §. q̄ onerāde. cū ibi no. ꝟ. quarū rerū actio non daf. ꝛ ꝓ his q̄ ſuperius dixi circa intellectū. l. iz. C. de pact. bene facit q2 exorbitans eſt a iure q̄d per pactū detur hereditas alicui cū
4 illa debeat dari per teſtm̄. l. hereditas. de pac. cōuē. ꝛ † ſimiliter eſt exorbitāt a iure ꝙ q̄s cogat aliquē inſtituere ꝛ nō poſſit libere inſtituere quē velit. vt hic pz. ꝛ. l. ſtipulatio hoc modo concepta. ꝟ. de verb. obli. ꝛ ideo cū in. d. l. iz ſolū dicat q̄d valeat pactū factū inter milites q̄d ille qui ſuperuixerit ſuccedat alij. ſana operatur illa lex ſi ſuperſtes ſuccedere pōt premorienti in caſu in quo alteri nō reliquerit hereditatē. vnde cū ibi nō dicatur q̄d ꝑmorienus nō poſſet aliū inſtituere ſi velit ꝛ ſic nō dicat q̄d aſtrictus ſit ad inſtituēdū ſuꝑuiuentē. videt q̄d. d. l. ad hoc nō dēat extēdi cū eſſet exorbitās a iure vt eſt dictū. ꝛ in exorbitantibus tāꝗ odioſis fieri dz reſtrictio ꝛ nō ampliatio. l. cū quidā. ꝟ. de libe. et poſthu. ꝛ. l. q̄d vero. ꝟ. de legi. ꝛ certa de regu. iu. c. que a iure. lib. vi. Item aduerte per id q̄d tetigit Bal. ꝛ Ang. de hominibus armoꝝ. nā modernis tēporibus aliqui armigeri faciunt ſe fratres iuratos. q2 iurāt ꝛ ꝓmittunt ſub certa pena ſe tractare tāꝗ fratres. q̄d videtur fieri poſſe ſicut in ſimili fieri pōt q̄d aliquis pōt aliquē extraneū filiū alterius tractare tanꝗ filiūſ ſub certa pena. vt ꝓbatur in. l. quida cū filiū. ꝟ. de verbo. obli. Itē tales faciunt ſocietatē ad inuicem oīm bonoꝝ que habēt ꝛ que acquiſituri ſunt. q̄d etiā fieri pōt. l. j. §. fin. ꝛ. l. iiij. §. j. ꝛ. l. coīn. ꝟ. ꝓ ſo. videt eſt ꝙ ſi eum aliqua illicite querant per alterū illorū non veniāt in cōmunionē niſi expreſſe cōcetur per id q̄d habet in. l. ꝙ aūt. ꝟ. ꝓ ſo. ꝛ hoc de iure li3 de facto obſeruent idē in illicite queſitis q̄d ſeruat in licite queſitis. Itē dant ſibi inuicē ptātem q̄d vn⁹ eorū poſſit de rebus cōibus diſponere vt de ꝓprijs. Per iſtā tñ poteſtatē nō vr̄ data poteſtas donādi bona niſi aliud fuit expreſſum per id quod habet in. l. cōtra iuris. §. fi. ꝟ. de pac. ꝛ in. l. filiꝰ. ꝟ. de dona. Nec videt etiā includi in calipt ātē qͥ aliqd doloſe agat: q2 dolus in dubio ſemp ꝓſumitur excluſus. l. creditor. §. Lucius. ꝟ. mādā. nec etiā remitti pōt dolus futurus. l. ſi vn⁹. §. illud. de pac. cōuenit etiā ꝑdicti inter ſe q̄d ſuperſtes ſuccedat premorienti. ꝛ an hoc pactū valeat. ꝟ. dictū eſt. ꝛ an etiā nō obſtāte dicto pacto poterit vnus eoꝝ aliū extraneū inſtituere apparet ex ꝑdictis. Aduerte eñ q2 ſi inſtitueret turpē ꝑſonā videret q̄d cōmitteret penā: quia videret eū nō tractare tanꝗ fratrē cū frater nō debeat preteriri inſtituta turpi ꝑſona. l. fratres. C. de inoff. teſtamē. ꝛ facit q̄d habet in ſimili in dicta. l. qdā cū filiuz de verb. ob. ſecus videt ſi inſtituiſſet extraneū q fuiſſet ꝑſona q2 tunc nō cōmittit pena nec videt tractate aliter quā fratrē cū et verū fratrē liceat preterire honeſta tamē perſona inſtituta. d. l. fratres. vbi aūt nō fieret teſtm̄ ꝛ decederet ſine teſtamēto: an vi pacti ſuꝑſtes ſuccederet dictū eſt. ꝟ. potiſſime poſt Ange. ꝛ pz in. d. l. iz. q2 videt ꝙ nō de iure niſi eſſent milites qui eſſent i ſeruitiū imperij vel eccleſie ꝛ ſic de iure vocarent venientes ab inteſtato. de conſuetudine tamē ſuperſtes vſurpat ꝛ occupat bona ꝑmorientis. ꝛ forte talis cōſuetudo ſi appareat ꝛ ꝓbet ſm no. in l. ij. C. que ſit lon. cōſue. ꝛ in. l. de quibus. ꝟ. de legi. vr̄ ſatis de iure poſſe ſuſtineri. ex quo etiā ius ciuile approbat tale pactū ꝛ talem cōuentionē inter milites. vt pz in. d. l. iz. ꝛ hec ſint dicta ꝓpter ea que poſſunt cōtingere circa tales armigeros cōuētiones ꝛ ꝓmiſſiones ſuꝑ radices inter ſe facientes.

Summarium.

1 Inducta in odium nō debēt in fauorē retorqueri.

2 Heres nō implens voluntat⁹ defuncti, hereditate priuatur.

SI quis ſolidū. Nō capax eſt capaxi ſui odiū. h. d. Hoc.
1 q̄d dictū eſt in ſummario. † Itē no. q̄d illud q̄d inducten eſt in odiū alterius nō dz in eius fauorē redūdare. vel in alteri⁹ leſionē. q̄d facit ad ea que. ꝟ. dicent. ꝛ caſus iſti⁹. l. ſm Dy. ꝛ Bal. nō eſt alibi. q̄d tene mēti. In gl. j. ibi ſib⁹ naturalis ſupple qui ſolum pōt capere vnā vnciā extantibus legitimis vt pz in. l. ij. alij in gloſſ. in ſi. ſupple vbi pz q2 ſecundus vir nō pōt capere ex teſtamēto vxoris que iſtra annū a tpe mortis mariti ſibi nupſit vltra tertiā partē bonoꝝ ipſius mulieris. In gl. ij. in ſi. ideo ſic gl. exponit q2 nō capit immediate a lege ſed a teſtatore. In gl. pe. in ſi. not. ex gl. q̄d interdū aliqui ſunt heredes ad cōmoduꝫ alienū ꝛ nō ad propriū. ꝛ ideo patet ex his que dixit gl. ꝟ. An autē illud q̄d hic dicitur habeat locū in ſpurio. videtur ꝙ ſic per rationē ſuperius tactā in gl. ꝛ etiā ꝑ id q̄d no. gl. ſequēs. ꝛ tenet iſtud etiā Ang. in. l. in tpe. ꝟ. eo. Sz cōtrariū tenuit hic Bal. q2 ſpurius in nihilo eſt capax. C. de inceſt. nup. aut. ex cōplexu. ꝛ ideo in eo nō cadit titulus inſtitutionis aliquo modo niſi inſtitueretur in tēpus in quo eſſet capax. d. l. in tempus. ꝛ q̄d nō habeat locū hec. l. in eo q in nihilo eſt capax ꝛ per conſequens in ſpurio. ſatis voluit glo. in. l. cogi. §. hi q ſolidū. ꝟ. ad trebel. ꝛ q̄d no. gl. in. l. eā quā. in gl. mag. C. de fideicō. quā gl. ſequuntur doc. ꝛ ideo in. d. l. in tpe. feci additionē reprehendendo opi. Ang. inq͂ etiā ibi dixit q̄d ſpuri⁹ pōt inſtitui ſi grauat⁹ ſit de reſtituēdo alij. nā illud nō eſt verū. vt patet ex ꝑdictis. Extra gl. pōt opponi ꝙ nō debeat eſſe differentia an hereditas ſit ſoluēdo vel nō. q2 ſolū inſtituit ille q eſt capax ꝓ parte. nā aut inſtituit ſolus ꝛ videt q̄d tūc pars pro qua eſt capax attrahit ad ſe totū ꝑ ius accreſcendi ne alias quis decedat ꝓ parte teſtatus ꝛ pro parte inteſtatus. cōtra regulā iuris noſtri. ꝟ. de reg. iuris. q̄d videtur ꝓcedere etiā ſi hereditas ſit ſoluēdo ꝑ dictā rationē aut habet coheredē ꝛ tunc ſi coheres repudiat idē vr̄ dicendū eadē ratione. Si vero nō repudiaret tunc pars ꝓ qua nō eſſet capax accreſceret coheredi ſiue hereditas ſit ſoluēdo ſiue nō. ꝛ ſic nō videtur ꝓcedere diſtinctio huius. l. Sz dic ꝙ ſi pars limitata a teſtatore trahat ſecum ius accreſcēdi alio nō exiſtente herede. ꝟ. eod. l. ſi quis ita ſcripſerit ex primo. ꝛ. l. j. ꝛ. l. ſi te ſoliū. tamen ſecus eſt in parte limitata a lege. q2 illa nō trahit ſecum ius accreſcendi q̄ñ hereditas eſt ſoluēdo. ſed ſolum quādo eſt nō ſoluendo. vt hic eſt caſus ſing. Et ſi dicatur ſecundū hoc quādo hereditas eſt ſoluēdo ex quo nō hz locū ius accreſcēdi reperietur quis decedere ꝓ parte teſtatus ꝛ ꝓ parte inteſtatus. quod videtur cōtra dictam. l. ius noſtrum. reſponderi poteſt quod licet illud regulariter eſſe nō debeat: tamē iſtud fallit in caſu iſto in quo ꝓpter odium inſtituti ceſſat ius accreſcendi. ꝛ in conſequētiā ſurgit quod quis decedat pro parte inteſtatus ſicut etiam alias ex priuilegio contingit quod quis decedat ꝓ parte inteſtatus. vt in. l. ſi miles vnum. ꝟ. de teſta. mili. ꝛ per hoc vr̄ poſſe ſolui q̄d formata ꝑ gl. in. l. j. C. de ſec. nup. vbi tāgit an ſi ſcd̄s marit⁹ fuerit inſtitutus ab vxore cū nō poſſit capere niſi tertiā partē quid erit de reſiduo. ꝛ ponit opi. ꝛ vltimate vr̄ reſidere q̄d ꝓ reſiduo mulier erit inteſtata. q̄ opi. ſatis videt ꝓbari ꝑ hāc. l. ꝛ ꝑ id q̄d. ꝟ. dictū eſt. q̄d tene menti. Ulterius inducitur iſte tex. ꝑ Bar. ad no. ꝑ gl. l. §. ſi q̄s aūt nō implēs. in ꝟ. ſi vō nul
2 lius vſ ſumit aūt. ꝟ. ampli⁹. C. de fideicō. nā ibi dz q̄d heres nō implēs volūtatē defuncti priuat hereditate ipo iure ꝛ defert hereditas illis ꝑſonis de qbus ibi dz. nā vr̄ q̄d ſi ille non vellet acceptare q̄d cogi dz heres inſtitutus ipſaꝫ hereditatem habere. ar. huius. l. ꝛ ſic illud q̄d eſt ſtatutū in odiū non debet redūdare in fauorē. facit q̄d no. glō. in. d. ver. ſi vero nullus. ꝛ in. d. §. ſi q̄s aūt. Itē inducit iſte tex. ꝑ Dy. ꝛ Bal. ad q̄ſtionē ſi aliq̄s ſit ꝓhibitus ꝓmoueri ad aliq̄d officiū publicū in ſui odiū q̄d poſſit cōpelli acceptare dictū officiū ſi redūdet in fauorē publicuꝫ ſeu reipublice. Itē in facit in ar. ſm ꝑdictos q̄d excluſus ab officijs ꝑ. l. municipalē intelligat excluſus ab officijs fauorabilib⁹ ꝛ nō a damnoſis. ꝛ ꝑ hoc dicit Ang. q̄d gibellini excluſi florētie ab officijs cōmunis. poterunt de iure aſſumi ad officia ſolū habentia grauamina. ꝛ nulla pena impoſita ꝑ ſtatutū gibellinis acceptantibus officia communis infigere eis dicto caſu q2 dictorū officiorum ſunt capaces q̄d tene menti.

Summarium.

1 Conditio que inſtitutioni adijcitur in vulgari ſubſtitutione tacite non repetitur.

2 SUb cōditione. † Conditio adiecta inſtitutioni nō videt tacite repetita in ſubſtitutione vulgari. h. d. In gl. j. in ſi. idē tenuit gl. in. §. ꝓ ſcd̄o. hic allegato. ſ. q̄d aliud ſit in conditione caſuali aliud in poteſtatiua vel mixta.

ꝛ aliquas

z aſſignat ibi gl. rationem. q2 conditio caſualis non eſt onus. ſed certe l3 nõ grauet inſtitutũ ad aliqd dãdũ vel faciẽdum. z ſic dicto reſpectu nõ ſit onus tñ non põt negari qꝺ inſtitutio nõ h3 annexũ onus cõditionis caſualis. z ſic non videtur eſſe ſine onere ipſa inſtitutio. Ideo ray. hic dato ꝙ cenſeat eſſe on⁹ dicit qꝺ iõ nõ tollit cõditio caſualis repetita in ſubſtitutione: q2 ſubſtitut⁹ vocat ſub conditione caſuali. q2 ſub conditione ſi heres nõ erit inſtitut⁹ q̄ cõditio nõ eſt in ptãte ſubſtituti. z ſic põt dici caſualis quo ad eũ. z iõ ſi intelligeret repetita cõditio caſualis adiecta inſtitutioni reperiet grauari duplici onere ſili. qꝺ eſſe nõ d3 ar. l. nam is. §. cũ aũt. ff. ad. l. rho. de iac. q̄ rõ ceſſat in cõditione ptatiua vel mixta. z ſic ſm eũ bene intelligitur repetita cõditio ptatiua. ſed certe hoc videt eſſe cõtra tex. iuncta gl. in. l. que cõditio. in ſecũdo rñſo. ff. de cõdi. z demõ. vbi pz ꝙ cõditio poteſtatiua ſi decem dederit adiecta gradui inſtitutioni nõ intelligit repetita in ſubſtitutione. Et p illũ tex. cũ gl. videt reprobari opinio illorũ q in ptatiua diſtinguunt an ſit poteſtatiua q̄ alteri afferat cõmodũ vt illa intelligat repetita. d. §. p ſecũdo. ſecus ſi nõ affert cõmodũ zc. z ſic intelliguntur hic. nã etiã vbi cõditio poteſtatiua affert cõmodũ alteri. vt eſt illa ſi heres dederit decem titio. tñ nõ videtur repetita in ſubſtitutiõe. vt pz in. d. l. q̄ cõditio. in ſcđo reſpõſo. iuncta gl. ideo Bar. hic z in. d. l. que cõditio. aliter ſoluit cõtrariũ. §. pro ſecũdo. videlicet qꝺ ibi loquit in legatis in quibus onus adiectũ legatario intelligitur repetitũ in pſona ſubſtituti legatario. Sed hic loquitur in ſubſtitutionibus. nã ſubſtitutio eſt cõditionalis inſtitutio. l. in ratione. §. ſi filio. z. §. qꝺ vulgo. ff. ad. l. fal. licet bar. alleget. l. pe. ff. de leg. ij. que modicũ facit. Sed inſtitutiones ſunt fauorabiliores quã legata. vt. ff. dicetur in gl. ſi. nã ab eis z non a legatis depẽdet virtus z effectus teſtamẽti. l. pxima. ff. ti. i. z. §. ante heredis. inſti. de lega. z iſtã ſolutionem ſequitur hic Bal. z Ang. q̄ facit ad id qꝺ dixit poſt gl. ¶ In gl. ſi. ibi. de nouo grauatur zc. hec prima reſpõſio non videtur bona. q2 ſi illa ſimpliciter attẽdatur nulla deberet fieri repetitio z ſic legata relicta ab inſtituto nũquã deberẽt intelligi repetita a ſubſtituto. cuius contrariũ tamẽ regulariter eſt verũ vt patet in. l. cũ pater. §. ab inſtituto. ff. de leg. ij. z in. l. licet imperator. alleg. in glo. Propter hoc dixit Dy. volẽdo ſaluare iſtã ſolutionẽ qꝺ cõditio que adiicitur in formã inſtitutionis nõ d3 intelligi repetita in forma ſubſtitutionis: q2 alia eſt forma inſtitutionis alia ſubſtitutionis. iõ onus adiectũ in formã inſtitutionis nõ intelligitur repetitũ in formam ſubſtitutionis. Sz vbi on⁹ eſt pter formã inſtitutionis. vt eſt on⁹ legatorũ tunc tale onus bene intelligitur repetitũ a ſubſtituto. z non h3 locũ iſta. l. q̄ hoc caſu nõ loquit. Sed certe iſta ſolutio nõ videtur bona: q2 ſi legatũ fiat ſub cõditione adiicit tũc cõditiõe z onus in formã legati. z tamẽ tale onus intelligitur repetitum in ſubſtituto legatario. vt pz in. l. vnica. §. p ſcđo. C. de cadu. tol. z nõ eſt dubiũ qꝺ alia eſt forma legati. alia ſubſtitutionis facta legatario. z ſic etiã nõ deberet intelligi facta repetitio in ſubſtitutione cõditionis appoſite in formã legati. cuius cõtrariũ eſt verũ. vt patet in. d. §. p ſcđo. ideo videt dicẽdũ ꝙ aliud in legatis. vt. d. §. pro ſecũdo. z aliud in inſtitutionibus q̄ inſtitutiones ſunt fauorabiliores vt. ff. dicit gl. in ver. itẽ z q2. z ſic illa ſolutio videt eſſe verior de iure. illã ſequit Bar. Bal. z Ange. vt dixi. ſ. in pxima gl. z dix gl. dicit itẽ z q2 inſtitutiones. ſupple z per ꝯñs ſubſtitutiones ſm Bart. q2 ille etiã poſſunt dici inſtitutiones. cum omnis ſubſtitutio ſit cõditionalis inſtitutio. l. in rõne. §. ſi filio z. §. qꝺ vulgo. ff. ad. l. fal. z dixi ſuperi⁹. Et vt predixi hec eſt vera ſolutio qꝺ aliud eſt in ſubſtitutionibus aliud in legatis. tñ bar. in. l. que cõditio. ff. de cõd. z demõ. videt velle qꝺ in legatis fienda ſit differentia inter cõditionẽ caſualẽ z poteſtatiuã vel mixtã. put voluit gl. z. hic in. §. p ſcđo. z ſic caſualis non intelligat repetita. ſecus in alijs. ſ3 an hoc pcedat. ff. patebit. Itẽ aduerte q2 nõ placet opi. Iac. de bel. quã ponit in ſolutione ꝯtrariorũ. z refert hic Bal. nam dixit qꝺ iõ in hac lege ſit repetitione vitietur inſtitutio. nã hec ratio nõ eſt bona q2 l3 nõ intelligeret repetita ꝯditio in ſubſtitutione nõ p hoc vitiaret ſed valeret ſub dicta cõditiõe. Aſſignabat etiã aliã rationẽ quia ſubſtitutus admittitur ex cõtrario capite ex quo admittitur inſtitutus. z ideo nõ debet fieri repetitio p id qꝺ habetur in. l. ſi. cõiuncta gl. que incipit ſubſtitutos. ff. ti. j. Sed certe etiã iſta ratio nõ viget q2 l3 ſubſtitutus inquãtũ admittitur ſub conditione. ſi inſtitutus heres nõ erit videatur admitti ex contrario capite ei ex quo admittit inſtitutus. tamẽ nõ ſequitur qꝺ poſſet admitti ſub eadem conditiõe ſub qua inſtitutus debet admitti z ſic hec ratio ipſi⁹ Iacobi neceſſario nõ cõcludit nec ſimiliter tertia quã allegabat dicens qꝺ etiã nõ fiebat repetitio in aliquo caſu reperiatur teſtator decedere inteſtatus. cũ ſimiliter voluerit omni tpe decedere teſtatus. nã iſta ratio nõ videt bona q2 nõ eſt abſonũ ꝙ ppter defectũ conditionis appoſite p ipſum teſtantẽ decederit inteſtat. ss. z ſic opi. Ia. nõ videt bona l3 Bal. ſimpliciter recitet eã iõ tene ſolutionẽ quã. ſ. dixi. ¶ In ea. glo. iõ ſoluere ibi. ſupple q2 ibi loquit in tacita repetitiõe q̄ ſit a lege. ſecus qñ teſtator ex preſſe repetit vel ſubſtituit. z de expreſſa repetitione dicendum put habet in. l. ſi cui ſeruũ oẽs. §. i. ff. de leg. i. z de ſubſtitutiõe dicendum eſt vt habetur. Potes dicere melius qꝺ ibi loquit in legatis. hic aũt in inſtitutiõibus put ſuperius dixi. ¶ Pro declaratione tamẽ huius. l. z materie eius poteris ſic cõcludere. nã aut queritur in inſtitutionibus. aut in legatis. pmo caſu cõditio adiecta in inſtitutione nõ videt repetita in ſubſtitutiõe que etiã in tituto dari põt. vt ſuperius eſt dictũ qꝺ pcedit indubitanter ſi cõditio fuit caſualis. Idẽ tñ dicas ſi fuerit poteſtatiua p id qꝺ habet z no. in. l. q̄ cõditio. ſcđo reſpõſo. ff. de cõditi. z demon. licet gl. prima hic aliter videat dicere. Scđo caſu qñ qrit de legatis. dic ꝙ aut qrit de illis reſpectu inſtituti z ſubſtituti in hereditate. aut reſpectu ſubſtituti in legato vel cõiuncti. aut alterius ad quẽ trãſit legatũ. Primo caſu qñ queritur reſpectu inſtituti z ſubſtituti in hereditate cõclude qꝺ aut qritur de tacita repetitiõe. q̄ fit p legem z illa regulariter intelligitur fieri etiã cũ conditione caſuali adiecta legato. vt pbatur in. l. cũ pater. §. ab inſtituto. de leg. ij. Fallit in caſibus q habent in. l. l3 imperator. ff. de leg. i. Itẽ fallit vbi p mortẽ inſtituti deficeret legatũ p id qꝺ habet in. l. ſi qs filio. tẽpꝯ in. ff. de lega. i. exẽplũ ibi pz. Aut fit expreſſa repetitio p teſtantẽ ab ipo inſtituto. z tũc ſi qdẽ ſub ea cõditiõe vel die ſub qua erat factũ legatũ ab inſtituto ſub illa debebit a ſubſtituto. niſi ſit talis q̄ habeat vitiare i eã q̄ habet in dicta. l. ſi cui ſeruũ. §. i. Si vero ſimpliciter expreſſit repetat legata a ſubſtituto que fuerit relicta ab inſtituto. tũc pure intelliguntur repetita zc. quo nõ repetitur dies vel cõditio. vt pz in dicta. l. ſed cũ. §. i. Scđo caſu qñ querit reſpectu ſubſtituti in legato vel cõiuncti vel alterius ad quẽ tranſeat legatũ. Cõcludo ꝙ aut legatũ deficit q2 fuit p nõ ſcripto z tũc tranſit ſine aliquo onere. l. vnica. §. primo. C. de cadu. tol. z no. in ſpalle. l. q̄ cõditio. Si vero deficiat q2 fit cauſa caduci vel quaſi. z tũc põt dici ꝙ aut cõditio erat caſualis z illa nõ intelligatur repetita. q2 illa nõ videt propter onus. vt dixit glo. in. d. §. pro ſcđo. z ibi in dicto. §. dicitur qꝺ tranſit cũ onere ſuo. z ita videtur ſenſiſſe Bar. in dicta. l. que cõditio. tamẽ iſtud nõ eſt ſine dubitatione: quia nõ reperitur bene de iure cautũ. z q2 videmus ꝙ quando legatum transfertur in aliã perſonã per teſtantẽ videt transferri ſub eadẽ conditiõe ſub qua fuerat primo etiã ſi fuerit cõditio caſualis. l. legatũ. ff. de adim. lega. z voluit glo. ſ. in ver. item trãſlato. ſi vero fuerit cõditio ptatiua vel mixta tunc videtur qꝺ intelligatur repetita p ea que habent in. d. §. p ſecundo. z pſertim qñ affert alteri emolumẽtũ p ea q̄ ibi not. p Cyn. d. §. p ſcđo z hoc verũ niſi eſſet cõditio coherens pſone z ſic que nõ poſſet p alium impleri. q2 illa tũc nõ intelligeret repetita per. l. vnicã. §. ne aũt. C. de cadu. tollen. z ſic habes iſtã materiã declaratã melius quã declararet p doc. qꝺ tene mẽti. ¶ In ea. gl. in ſi. ſoluit Ray. qꝺ hic i ſequẽtib⁹ erat ſpeciale grauamẽ adiectum z ſed ſpecialis diſpoſitio ideo dicta in precedentibus nõ intelliguntur repetita in ſequẽtibus. in cõtrarius erat ſecus. Ang. vero ſoluit aliter dicta cõtraria nã ad. l. quẽadmodũ. reſpõdet ꝙ ibi loquitur in diſpoſitione legali in qua niſi fieret repetitio illorũ verborum quãti fuerit reſultarẽt abſurditates z iniquitates. q2 quod ibi dicit qꝺ dans dãnũ tenetur quãti res fuit in qua dãnũ eſt datũ in diebus xxx. pximis. intelligeret quãti minoris fuerit p id qꝺ habet in. l. fideiuſſo. ff. manda. z in regula in obſcur. ff. de re. iur. in. vj. qꝺ eſſet iniquũ ex quo dãnũ dolo vel culpa fuit datũ. Uel potes dicere qꝺ ibi oratio quedã nõ erat imperfecta dicẽdo quãti fuit in diebus xxx. q2 poterat intelligi quãti fuerit. ſ. quãti plurimi. Itẽ poterit intelligi quãti fuit. ſ. minoris. z ideo debet tunc ſuppleri z veriſimiliter videt facta repetitio per ea que ſuperius in alio capite legis in ſimili erãt dicta. facit quod no. Bar. poſt Iaco. de bel. in. l. j. in prin. z. §. i. in prin. z. §. j. ff. de publi. ¶ In ea. gl. ibi ſi iudex. Ang. ſoluit qꝺ ibi loquit in iudice ſubrogato. iõ nimirũ ſi intelligatur facta repetitio tpis qꝺ primus habebat. ſed hic ſubſtitut⁹ nõ ſubrogat ſcđm eum loco inſtituti. imo teſtamẽtũ incipiebat a gradu ipſius ſubſtituti. facit. l. ij. §. ſi. ff. de libe. z poſthu. z ſic p ſe principaliter veniebat. Et de materia repetitionis tangitur per Bar. in. l. licet imperator. ff. de leg. i. z. l. in repetẽdi. ff. de leg. iij. z in. l. ſi tibi pure. z in. l. ſeptẽ. §. galo. ff. de fun. inſtru. ¶ Ultimo extra glo. inducit iſte tex. z ita. le p Bal. z ang. ad queſtionẽ. ſi teſtator inſtituit ſi edificauerit ſibi capellã in eccleſia ſancti auguſtini. z ſi heres nõ erit ſubſtituit ſeium an ſi titius nõ ſit heres forte q2 mortuus ſit hereditate nõ adita. nec trãſmiſſo iure deliberãdi. vel forte q2 repudiauit. an ſeius debeat edificare capellã. z ſic purificet ſua ſubſtitutio z poſſit tũc adire z nõ aliter. nã facit iſte tex. z cõditio p dicta nõ intelligit repetita in ſubſtitutione facta de ſeio. Sz in contrariũ facit gl. j. que vult qꝺ cõditio poteſtatiua intelligatur repetita. ſ3 q2 ſolutio gl. nõ tenet p Bar. z gl. etiã aliter voluit gl. ſi. in ſpatẽ z q2 inſtitutiões. vĩ qꝺ prima pars verior ſit. z illã ſequitẽ Bal. z ang. dicẽs ꝙ ſi aliquis fuerit inſtitut⁹ ſub conditione ſi capellã ꝯſtruxerit honorabilẽ in loco ſepulture defuncti. z ſi

nō fecerit alius ſit vulgariter ſubſtitutus. qđ niſi ↄditio capelle cōſtruēde ſit repetita i ſubſtitutiōe ad illā nō tenebit̄ ſubſtitut⁹ ⁊ hoc dicit ſe vidiſſe de facto in pluribus hereditatibus delatis fratrib⁹ montis oliueti. ⁊ adiecta certa cōditiōe ſi certas capellas inſtruerent gubernādas per tot ſacerdotes datis eis pluribus ſubſtitutis vulgarib⁹ ordine ſucceſſiuo. ⁊ nō intelligitur in eis cōditio repetita niſi quatenus fuerit expreſſum. ⁊ hoc videt̄ ſm eū fuiſſe hic de mēte gloſ. ſi. in ver. itē ⁊ q2 licet gl. i. videat̄ tenere oppoſitū. ⁊ ſimiliter in. §. ꝓ ſecūdo. C. de cadu. tollē. dū allegat iſt̄ l. ꝓ cōtraria. ⁊ reſpōdit ꝓut reſpōdet hic gl. i. ſʒ ꝑ primam partē ſm eū tenuerūt bar. ⁊ bal. ⁊ ſic reſidet dicēs hoc m̄ ī t. tenendū. ⁊ ꝑ hoc etiā idē videtur tenere qđ diligēter eſt notandū. nā alia opi. magis haberet equitatē ex quo cōditio reſpicit piaʒ cauſam. ⁊ ſic ſatis vr̄ veriſimile qđ teſtator voluerit etiā illā imponi ꝑ ſubſtitutū. ⁊ iſtud etiam videt̄ tenēdū qñ ↄditio reſpicit piam cauſam ꝓpter veriſimilē mentē teſtātis. tamē tene menti dictum Bal. ⁊ Ange. qui expreſſe voluerunt contrarium.

Summarium.

1 Exceptio nō vitiat ſʒ vitiatur cōtra act⁹ naturā exiſtens.

2 Ingreſſus religionis an vitietur per pactum adiectum regule contrarium.

3 Teſtator ius accreſcendi prohibere nō poteſt.

Si ita quis. Adiectio cōtra naturā inſtōnis vitiat̄ ⁊ non vitiat inſtōnē. h. d. ¶ In text. ibi iuris ciuilis. id eſt ex diſpoſitione iuris

1 ciuilis. ¶ † Not. ex tex. ꝙ exceptio q̄ eſt contra naturam actus vitiatur ⁊ non vitiat. De materia huius. l. habetur plene per Bar. in. l. quoties. §. ſi duo. ff. eodem. ⁊ ibi plene dixi. ⁊ in. l. i. §. ſi ex fundo. in cōmento ipſi⁹. ¶ Extra gl. per iſtū tex. dicit Bal. determinari poſſe queſtionē. ſi teſtator multa legata ⁊ iudicia. hoc eſt multa fideicōmiſſa fecit in ſuo teſtamento ⁊ poſtea inſtituit heredem ſuū vniuerſalem dicendo, inſtituo titiū preterq̄ in legatis ⁊ iudiciis ſeu fideicōmiſſis ſuprāſcriptis. an dicta legata ⁊ fideicōmiſſa vel iudicia includant̄ in inſtitutione heredis. nāʒ videtur dicendū ꝙ ſic. per hanc. l. ⁊ ideo ꝓdicta debent ꝑcipi de manu heredis. ſicut ſi dicta exceptio facta nō eſſet. ⁊ ſi iminueat falcidia poterit detrahi ꝑ ipſum heredē de ipſis. ⁊ iſtud ſequit̄ Bal. ⁊ An. ⁊ hoc ſatis vr̄ ꝓcedere qñ dicta exceptio ſit in inſtitutione heredis. ſec⁹ vbi fieret in fideicōmiſſo. vt q2 teſtator grauat heredē īſtitutū reſtituere alteri reſiduū ꝙ reſtabat deductis iudiciis ⁊ legatis. nā tūc nō cenſebit̄ eſſe fideicōmiſſuʒ vniuerſale. vt videt̄ voluiſſe Bar. in. l. cogi. §. i. ff. ad treb. de quo dicēdū vt ibi ēt dixi. Itē ēt inducit̄ iſta. l. ⁊ allegatur ꝑ Bal. ⁊ An. ad q̄ſtionē de monacho ingrediēte monaſteriū ⁊ ꝓficiente reſeruata ſibi potētia cōmedēdi carnes. qđ videt̄ eſſe ↄtra regulā in. c. cū ad monaſteriū. extra de ſta. regula. vel reſeruato ſibi primonio ſuo vl̄ eius pte vl̄ certa re. cū tamen monach⁹ nō poſſit habere ꝓpriū. ⁊ ſic ↄtra regulā in dicto. c. cū ad monaſteriū. vel reſeruato qđ nō teneat̄ morari ſub obediētia itra clauſurā monaſterii vt nihil teneat reſeruatio ꝓdicta. ſimiliter ſi mulier offerret ſe ⁊ ſua certo moneſterio ⁊ faceret ꝓfeſſionez cū ↄditione ꝙ nō teneat̄ morari in monaſterio. vr̄ qđ vitiatur talis conditio ⁊ reſeruatio: q2 vr̄ ↄtra regulā cū debeat cū aliis in eodez conclaui morari. de ſta. monacho. c. i. ⁊. c. ii. de iudi. i. vi. ⁊ facit ꝙ habet̄ ī auf. de monachis. §. cogitan. Et ꝓ ꝓdictis etiā facit qđ no. gl. ⁊ Cy. i. l. auf. ingreſſi. C. de ſacroſā. eccle. Et etiā facit ſm Bal. ꝙ habet̄ in. c. cum dilect⁹. extra de ſucceſ. ab inteſta. ⁊ ſic reſidet Bal. Sed Ang. hic dicit ꝙ gl. in. l. ꝑ ſuū. §. i. ff. de vſu ⁊ habi. tenet ↄtrariū. videlicet ꝙ vitiat̄ ꝓfeſſio. ⁊ iſta pars ſm An. eſt vera: q2 de ſubſtātiali forma ꝓfeſſiōis ſunt tria. v3. carentia ꝓprii. obediētia. ⁊ caſtitas. ⁊ iō ſi aliqđ ipſorum triū excipit̄, peccatur in forma ſubſtātiali. ⁊ ideo actus erit nullus. l. cū hi. §. ſi ꝑtor. ff. de trāſac. Itē q2 iſte actus cōtinet in ſe ↄrepugnātiam. ⁊ ſic videt̄ qđ act⁹ debeat eſſe nullus. l. vbi repugnā. ff. de reg. iu. facit etiā ſm eū. l. cū ꝑcario. ff. de preca. Sʒ certe illa facit potius cōtra Ang. q2 ibi vitiat̄ pactū qđ eſt cōtra naturā cōtractus ⁊ nō ipſe cōtractus. Et ꝑ ꝓdicta dicit ang. ſe putare ꝙ ſi aliq̄s inſtituit̄ heres cū reſeruatiōe qđ in eū nō trāſeāt actiones actiue neq3 paſſiue ꝙ inſtitutio erit nulla tāq̄ peccans in ſubſtātiali forma: velut cōtinens in ſe repugnātias. Nec ob. hec. l. ſm eū q2 nō repugnat aliquē inſtitui ex vniuerſo ⁊ velle fūdū ad aliū ꝑtinere. aut ad nullū: q2 iura vniuerſalia ſunt illa q̄ in ipſum heredē tranſeunt ⁊ nō reſpiciunt certū corpus nec certā rem. l. ſi fideicōmiſſa. §. tractatum. ff. de iudi. ⁊ in. l. i. §. ſi ius. ff. ad trebellia. ⁊ ſic reſidet ang. Sed aduerte q2 reſpōſio eius ad hanc l. nō videt̄ bona. nam ſicut ↄtra formā ſubſtātialem eſt qđ quis ſit heres inſtitus ⁊ nō trāſeant in eū actiones actiue nec paſſiue. Ita ēt videtur ↄtra formā ſubſtātialē inſtitutiōis ꝙ quis ſit heres inſtitutus ⁊ nō habeat omnes res teſtantis. nā propter hoc decederet ꝑ parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtatus. qđ eſt contra ſubſtātiā ipſius inſtōnis. l. ius noſtrum. de reg. iur. ⁊ iō

videtur ꝙ ſicut tenet inſtitutio qñ quis ſcribitur heres excepto fundo ⁊ vitiatur exceptio. ita eadē ratione videtur ꝙ debeat tenere inſtitutio ⁊ vitiari exceptio qñ qs inſtituit̄ heres hoc acto ſeu excepto qđ in eum nō trāſeant actiōes. argu. l. illud. cū ſi. ad l. aquil. Nec ob. qđ habetur in. l. per ſeruū. §. i. de vſu ⁊ habi. vbi videtur ꝓbari qđ qñ in eadē oratione ſeu vnico cōtextu orationis adiicit̄ aliqđ qđ eſt cōtra ſubſtātiā rei ducte in diſpoſitiōe qđ tūc vitiatur tota diſpoſitio. ſecus qñ in diuerſa oratione fit adiectio eius qđ eſt cōtra ſubſtantiā rei in diſpoſitione deducte vt ibi p3. Nā ibi dicitur qđ ſi teſtator legat adviſumfructū detracto vſu. q2 vſuſfructus nō poteſt eſſe ſine vſu. ⁊ ſic deductio vſus eſt contra ſubſtantiā ipſius vſuſfructus deducti i diſpoſitione vitiat̄ legatū. ſecus ſi teſtator leget vſumfructū. ⁊ deinde adimat vſum: q2 tunc vitiat̄ adēptio ⁊ nō legatū. Nec ob. qđ habet̄ in. l. i. §. i. ſi vſuſfr. pet. vbi lex videt̄ ꝓbare ꝙ nō ſit differentia an ſit in eodē cōtextu orationis adiectū aliqđ qđ nō cōpatitur ſe cū diſpoſitione. an vō in diuerſa oratione q2 ibi illud qđ adiiciebatur nō erat cōtra ſubſtantiā ſeu ſubſtātialia rei deducte in diſpoſitione ſed erat circa accidentalia. nā ibi dicit̄ ꝙ ſi relinquitur vſuſfructus fundi abſq3 itinere ſeu iure adeundi ad fundū valet legatum ⁊ vitiatur deductio itineris. Et multo fortius idē ſi relicto vſufructu fundi adimat̄ iter. q2 vitiat̄ adēptio ⁊ legatū vſuſfructus. ⁊ ſic habebit vtrūq3. ⁊ hoc iō q2 vt dixi deductio itineris vel adēptio nō eſt ſeu nō fit cōtra ſubſtātiam rei deducte in diſpoſitione ſed cōtra accidētalia ⁊ acceſſoria rei deducte in diſpoſitione. ſecus quādo deducitur vſus de vſufructu. q2 vſuſfructus in ſubſtantia eſſe nō pōt ſine vſu. ⁊ ita voluit Jaco. butri. in auf. ingreſſi. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ ēt dñs meus dñs franciſcus de rāpo. in repetitione. l. ſi. de ↄdi. ob cām in. vii. vel. viii. oppoſitionib⁹. Unde, vr̄ ꝑ ꝓdicta qđ cū exceptio in caſu huius. l. ſit contra ſubſtētiam diſpoſitionis. ⁊ ſic rei deducte in diſpoſitiōe ꝑ id qđ. ff. eſt dictū ꝙ debuiſſet fieri differētia an in eodē cōtextu orationis fieret deductio. an vero i diuerſa oratione. Cuius tamē cōtrariū hic ꝓbatur: q2 etiā ſi ſit deductio in eodē cōtextu orationis vitiat̄ deductio. ⁊ nō diſpoſitio. cuius cōtrariū videt̄ ꝓbari in. d. l. per ſeruū. §. i. Hoc cōtrarium nō tāgunt doc. ſed potes dicere ꝙ aliud eſt in legatis de quib⁹ loquit̄. d. l. per ſeruū. §. i. aliud in inſtitutionibus de quibus hic loquit̄. nā iſte ſunt fauorabiliores vt dixit gl. ideo earū fauore fuit ſtatutū ꝙ vitietur indiſtincte deductio. ſiue fiat eodē cōtextu in eadē oratiōe. ſiue in diuerſis. ⁊ valet inſtitutio. ¶ † Et ꝑ ꝓ-

2 dicta pōt inferri ad q̄ſtiones de qbus etiā ſuperius dixi. qñ vez qs ꝓfitetē religionē approbatā cū pacto ꝙ poſſit retinere patrimoniū ſuū vel eius partē vel certā rem. vel ꝙ remaneat ſibi certa res vel cū pacto qđ poſſet comedere carnes. vel cum pacto ꝙ nō ten. at ſtare itra clauſtrū. nā gl. i. d. l. ꝑ ſeruū. §. i. dixit ꝙ ꝑ illā l. debet diſtingui an pactū apponatur in eodē contextu orationis. ⁊ tūc vitietur ingreſſus ⁊ ꝓfeſſio. an vero in diuerſa oratiōe ⁊ tunc vitiet̄ pactuz. Sed attento eo qđ. ff. dixi videt̄ qđ fauore inſtitutionis indiſtincte vitiat̄ deductio. nā nō minus fauore vr̄ deberi religiōi quā inſtitutiōi. facit qđ habet̄ in. l. ſunt ꝑſone. ff. de religio. ⁊ iſtā ptē ꝑ hāc. l. tenuit gl. in. d. auf. ingreſſi. ⁊ ſeqt̄ etiā ibi Ja. de raue. Pe. ⁊ Cy. Et iſtā pte etiā vr̄ hic tenere bal. ſʒ Ang. vt ꝓdixi tenuit ꝙ vitiet̄ igreſſus. ⁊ forte voluit hoc intelligere ſm diſtinctionē glo. l. ꝑ ſeruū. §. i. quā ipſe allegat. ſʒ certe eius opi. nō videt̄ bona ꝑ hāc. l. q̄ poti⁹ videt̄ attēdēda quā dicta. l. ꝑ ſeruū. §. i. per id qđ. ff. dixi. tñ cū ang. cōcor. gl. iuris canonici. l. c. ii. extra de ſtatu monacho. ⁊ idē videtur etiā velle in. c. illi nuāte. extra q cle. vel vo. ⁊ idē tenuit in. c. ſi. extra de cōdi. appo. vbi dicit hugutionē idē tenuiſſe in. c. nūc aūt. xx. q. vitia. Idez etiā tenuit Bar. brix. vt refert Jo. an. in dicto. c. ſi. ⁊ idez Pau. de leaza. in clemē. eos. de regu. vbi etiā per Jo. de ligna. ſʒ groſſe. phi. vincē. dama. hoſti. ⁊ Inn. tenuerūt opi. contrariam videlicet qđ valeat ingreſſus ⁊ ꝓfeſſio. ⁊ vitietur pactū. ⁊ idem Jo. gl. in. c. ſolet. xxxii. q. i. ⁊ iſtud etiā ſequitur Jo. an. in. d. c. ſi. videtur eſſe communis opi. ꝑ gl. i. d. auf. ingreſſi. ⁊ preſertim canoniſtarum. ⁊ iſtam opi. ſequitur etiā dñs frāciſcus de ram. in loco preallē. Aduerte tamē q2 fortiter facit ↄtra iſtā opinionē. d. c. ſi. de cōdi. appo. vbi ſi apponitur cōditio que ſit cōtra ſubſtātiam matrimonii carnalis vitiatur ipſum matrimoniū. ⁊ non ipſa cōditio tm̄. ⁊ ſic videtur arguendo de matrimonio carnali ad ſpirituale ꝙ videtur eſſe licitū ꝑ id qđ legitur ⁊ not. in. c. ii. de trāſl. prela. ⁊ in. c. tue. extra de ſpō. qđ deberet eodē modo vitiari ꝓfeſſio ⁊ igreſſus qñ appon. t pactū qđ ↄ ſubſtātiā ingreſſus ⁊ ꝓfeſſionis. Sed ad hoc rūdet an. d. in. d. c. ſi. ꝙ in matrimonio carnali obligatio principali erit q̄renda vtriq3 parti. ⁊ iō qs q̄ coſentit cōditiōi appoſite ꝑ aliā partē cōtra ſubſtātiā matrimonii eſt in culpa ↄſentiēdo rei inhoneſte ⁊ incōgrue. ideo tūc nulla ſibi q̄rit̄ obligatio ex dicto mrīmonio. q̄ ratio ceſſat in matrimonio ſpuali. q2 ꝓfitēs religionē obligatur principaliter. licet obligēt mediāte miniſterio abbatis recipiētis vice dei ꝓfeſſiōes. ⁊ ideo cū deus nō cōſentiat cōditioni vel pacto appoſito cōtra ſubſtantiam

ſubſtantie pfeſſionis ꝗ̃s abbas conſentiat nõ vitiaẜ pfeſſio ſed
ipſum pactũ de quo etiã tetigi in dicta clemẽ.eos q.de regul.et
3 per hoc habes qd tenẽdũ in predictis.¶ †Ultimo induciẜ iſte
tex.p opi.Dy.qd teſtator nõ põt phibere ius accreſcẽdi nã hic
videẜ caſus pro dicta opi.ſed Bar.q tenuit oppoſitũ in.l.quo⸗
ties.§.ſi duo.ff.eo.nititur reſpondere ad hãc.l.qd nõ hꝫ obſtare
qꝛ lꝫ ſcdm eũ teſtator poſſit phibere ius accreſcẽdi vt eſt caſus
ſcdm vnũ intellectũ ſecundũ eũ in.d.§.ſi duo.Tamẽ illud verũ
qñ manifeſtiſſime cõſtat de volũtate teſtantis vt ibi videẜ dici.
⁊ ſic alias ſec⁹.hic aũt ſcdm eũ in hac.l.nõ cõſtabat manifeſte d
volũtate teſtãtis qꝛ qñ teſtator dicit talis ſit heres excepto fun
do videẜ in effectu dixiſſe oia bona mea illi do excepto fundo.
ſ.quẽ nõ do.⁊ ſic erit ſenſus qd nõ habebit fundũ immediate ex
diſpoſitione teſtãtis:ſed tamẽ per hoc nõ videẜ manifeſte phi⸗
buiſſe qd nõ habeat ex diſpoſitione legis ⁊ ideo nõ videẜ mani
feſte phibuiſſe ius accreſcẽdi:ſꝫ certe hec rñſio nõ vr̃ bona qꝛ ex
ceptis ds eſſe ⁊ ſic in dubio eſſe intelligit de cõtentis ſub regula
l.j.cũ ibi no.ff.de reg.iu.⁊ extra de reg.iu.in rubrica p Dy.⁊ Jo.
an.lib.vj.Et iõ ſi teſtator dicit ti⁹ heres eſto excepto fundo cũ
exceptio fundi fiat ab eo qd dictũ eſt vr̃ in effectu dixiſſe qd ſit
heres in aliis ⁊ nõ ſit heres in fundo ⁊ ſic ſatis manifeſte appet
qd vult phibere ius accreſcẽdi ⁊ pcipue qꝛ ⁊ manifeſte dꝫ appa
rere illud eſt ex cõiecturis approbatis p legẽ apparet.l.ſi qs lo⸗
cuples.ff.de manu.teſt.⁊.l.lꝫ.ff.de leg.j.⁊ no.gl.q̃ reputaẜ ſing.i
l.ſi tutor.C.de periculo ⁊ cõmo.tutorũ.⁊ tñ non tenet phibitio
iuris accreſcẽdi:vt hic patet ⁊ ideo verior videẜ opi.Dy.qꝛ te⸗
ſtator nõ põt in hoc facere qd leges nõ habeãt locũ in ſuo teſta
mento.l.nemo poteſt.ff.de le.j.⁊ de materia pleniſſime dixi in.l.
j.§.ſi ex fundo.in cõmento.ff.e.Et p hec ſit expedita iſta.l.que
ſatis eſt ſubtilis in ſua materia ⁊ tenẽda menti.

SI filius. Filius preteritus in primo gradu et
vulgariter ſubſtitut⁹ ſuccedit ex ſub
ſtitutione vulgari.h.d.⁊ nõ eſt alibi ſm Ang.⁊ Bal.
¶ In tex.ibi exheredatus ſupple a ſecundo gradu.⁊ ideo eo.
modo ds nũc incipere a ſcdo gradu in quo filius eſt inſtitutus
ſeu ſubſtitutus.¶ No.ex tex.ſm Ang.poſt Bal.caſus peregri
nũ p quẽ patet qd lꝫ impugnanti teſtm̃ nihil debeaẜ ex illo,vt.l.
papinian⁹.§.meminiſſe.ff.de inoffi.teſt.⁊.l.filium.§.oibus.ff.de
leg.pſtã.⁊.l.iulianus.ff.ſi qs omiſ.cau.teſt.⁊.ff.de teſt.tute.l.iu⸗
re noſtro.⁊ de reg.iu.c.ex eo.lib.vj.⁊ ibi p Dyn.tñ ſubſtitutus
vulgariter ſi impugnat gradũ inſtituti dicẽdo ipſus nullũ.⁊ p
cõſequẽs teſtm̃ quo ad illud impugnat:qꝛ impugnat vt ſibi viã
aperiat nõ priuaẜ ipſa vulgari ſubſtõne.Et eſt rõ ſcdm eum:qꝛ
impugnat vt ſibi viã aperiat veniẽdo ſcdm volũtatẽ teſtantis
ex gradu ſubſtitutiõis vulgaris ⁊ ſic nõ ſimplr̃ ipugnat teſtm̃:
ſed ſolũ ad finẽ vt aperiaẜ ſibi via ex vulgari ſubſtõne.Et p h
infert qd cũ in ciuitate pruſii nõ teneãt teſtamẽta niſi inſinuenẜ
⁊ i bononia nõ teneãt niſi ponanẜ ad camerã actorũ ⁊ ſic in ar
chiuo publico:qd ſi gradum vulgaris ſubſtõnis inſinua ı fecit
vulgariter ſubſtitut⁹ in ciuitate pruſii:aut illũ gradus poſuit ad
camerã actorũ in ciuitate bononie ⁊ gradũ primus ipugnat ex
negligẽtia cõmiſſa p inſtitutũ circa pdicta nõ priuabiẜ bñficio
vulgaris ſubſtitutionis.facit ad predicta qd no.gl.in.l.fi.C.de
libe.prete.qd eſt menti tenendum ſm Ang.

Summarium.

1 Donatio inutilis teſtamentum non vitiabit.
2 Donatio inutilis non facit qd donans non poſſit de rebus do
natis diſponere.

1 SEruus. †Donatio inutilis nõ vitiat teſtm̃
nec immutat q̃litatẽ hr̃dis.h.dicit.
¶ In tex.ibi legari põt ſupple marito reuocãte do⸗
nationẽ.aĺs cõfirmareẜ donatio morte mariti.⁊ ſic
vr̃ q̃ poſſit aliquid legari ſeruo donato.facit q̃ hr̃ in.l.vxori.ff.
de do.inter vi.⁊ vxo.⁊.l.res q.⁊.l.donationes.C.de do.inter vi.
2 ⁊ vxo.¶ †No.ex litera q̃ donatio inutilis no impedit quo mi⸗
nus poſſit de rebus donatis p donantẽ diſponi.¶ Ite no.qd
p donationẽ cã mortis factã vxori p maritũ de re ipſius mariti
nõ trãſfert dñiũ in ipſam mulierem interim cõſtante matri⸗
monio.¶ In gl.j.ibi conſiderabat nã ſi cõting.t viriũ pmori ac
gritur ſeruus vxori ⁊ cenſeẜ ſeu fingeẜ retro fuiſſe ſuus quo ad
hoc vt ſi ſeru⁹ aliqs fuerit ſtipulatus debeat ſpectare ad mulie⸗
rẽ ſicut aliĩ fruct⁹ pcepti de re donata.ſec⁹ ſi mulier pdecederet.
Sꝫ in veritate interim cõſtãte matrimonio dñium eſt viri.facit
qd legiẜ ⁊ no.in.l.ſꝫ ⁊ ſi qs.§.interdũ.ff.de vſufruc.¶ In gloſ.
fi.ſolue ſm Ang q̃ ibi loquiẜ de benignitate vt ex benignitate
teneat relictũ factu ſeruo.lꝫ de rigore nõ vt hic ⁊ i.l.cũ affirmes
C.de lib.cau.Et p hoc dicit Ang.q̃ ſi monaſteriũ inſtituaẜ he
res cũ pacto q̃ fruct⁹ ⁊ redditus preſtẽtur monacho filio teſta⸗
toris lꝫ illud onus de rigore nõ teneat tñ ex benignitate quadã
⁊ ideo exhortandus eſt abbas vt votũ teſtatoris adimpleat.fa
cit qd dixi in.l.ſi alienum.in prin.ff.eo.

Summarium.

1 Actio ex cõfirmante datur ⁊ nõ ex confirmato.
2 Hereditas nõ datur in codicillis.
3 Dies appellandi dicitur currere a die ſententie.
a ASſe toto. a Agiẜ ex ſcriptura declara⸗
ta ⁊ nõ ex declarante.h.d.Fa
cit.l inſtitutio talis.ff.titu.i.⁊.l.ſi ita ſcripſero.ff.de cõ
di.⁊ demõ.¶ In tex.ibi inſtituit ſupple cũ dubitaẜ
an iſtitutio tantũ valeat ⁊ quãtũ debeat valere.⁊ reſpõde vt.ff.ſe
quiẜ.Nã pmo reſpõdet ad ſcdm.ſcdo ibi ſꝫ hoc.⁊ ibi reſpõdet
1 ad ſcdm.¶ †No.ex tex.qd agiẜ ex cõfirmante.⁊ nõ ex cõfirma
to.facit qd habetur in.l.ſi qs priore.ff.ad trebellia.⁊ facit ẽt ad
materiã de qua habeẜ in l.eos.C.de app.⁊.l.furti.ff.de his q
no.infa.an vcꝫ agi debeat ex ſententia lata in cã appellatiõis
cõfirmante primã.an vero ex pma.nã videẜ qd agatur ex ſcdo
cõfirmante ⁊ nõ ex cõfirmata per hũc tex.de quo in iurib⁹ pre
alle.¶ Et ex hĩ etiã no.ſm bal.qd agiẜ ex termino ad quẽ ſit
relatio.⁊ nõ ex termino referente ſed certe puto qd voluerit di
cere ẽ.qꝛ agiẜ ex termino referente ⁊ nõ ex termino ad quem
2 ſit relatio.vt h colligiẜ.¶ †Itẽ nota q̃ in codicillis nõ põt da
ri hereditas.tamẽ bñ põt declarari qs ſit heres.vt hic colligiẜ.
Ex hoc no.limitationẽ ad.l.hereditas.C.de codicil.¶ Itẽ
no.qd in vna ſcriptura videẜ cõtineri id qd in alia cõtineẜ ad
quã ſe refert.Et facit ſm Bal.⁊ Ange.qd valet iſta iſtitutio ſi
aliqs inſtituit illũ cuius nomẽ apparet ſcriptũ:ſeu cuius nomẽ
deſcripſiſti ſchedula quã dedi priori fratrũ pdicatorũ vĺ ſacriſte
fratrũ minorũ ⁊ hoc tenet h bal.⁊ ang.Et adde ſm bal q̃ no.
in.l.lucius.§.in teſtõ.ff.de leg.j.Sed de pdicta queſtiõe dic cla
rius vt no.p Bar.in.l.ſi ita ſcripſero.ff de cõdi.⁊ demõ.⁊ dixi
in.l.illa inſtitutio.ff.eo.¶ Ulterius induciẜ iſte tex.ad id qd
quotidie faciunt iudices ſm Bal.⁊ Ange.ſucceſſiue.nã certũ
eſt q̃ iudex nõ põt quẽ cõdẽnare in expenſis poſt ſniam latã i
pricipali ſi alia die vult cõdẽnare:qꝛ funct⁹ eſt officio ſuo quo
ad illã cauſa.l.paulus.ff.de reg.iu.⁊.l.terminato.C.de fruct.
⁊ lit.expen.⁊ tñ videẜ q̃ ſi tpe quo pnũciat ſup pricipali cõdẽ
nat i expẽſis quas aſſerit ſe cras taxaturũ vel alia die q̃ valeat
cõdẽnatio ⁊ taxatio ſeu reſeruatio taxationis.⁊ qd poſtea taxa
tio facta intelligiẜ facta eadẽ die qua cõdẽnauit.qd tene menti.
⁊ qd taliter poſſit ferri ſnia no.p gl.⁊ Cy.⁊.alios doc.i.l.termi
nato.C.de fruc.⁊ li.expẽ.⁊ ibi etiã nota q̃ vꝫ ſnia cõdẽnatoria
expẽſarũ lata p iudicẽ reſeruata ſibi taxatiõe de q̃ ibi p Bart.
in.l.ab executore.ff.de appel.⁊ Jo.an.in.c.fi.extra d do.⁊ cõtu
ma.⁊ p Inn.in.c.i.de ſequeſ.poſſe.⁊ fruc.⁊ in.c.fi.extra qd me.
3 cau.Et dicit hic ang.quod †dies appellandi currit non a die
taxationis ſed a die ſnie.allegat quod legitur ⁊ no.per glo.
i.l.ſi cũ exceptione.§.hec actio.ff.qd me.cau.qd dicit pcedere i
ſi taxãdo excedaẜ mod⁹:qꝛ tunc eſſet nouũ grauamẽ.⁊ iõ tunc
inciperet tps appellãdi nõ ante.de q̃ p Cy.in.d.l.terminato.
⁊ Inn.in.c.ſup eo.qd eſt capitulũ vltimũ.extra qd me.cau.An
aũt ſicut põt reſeruatio fieri circa acceſſoriũ.ita poſſit fieri etiã
in pricipali.gl.ſing.⁊ no.videẜ velle qd ſic i.l. itẽ labeo.fami.
hercĩ.¶ In gl.q̃ incipit ſaluo q̃ dicam⁹.⁊ ſic trãſit Bal.Sꝫ
in cõtrariũ fortiter facit qd no.Jac.de belui.⁊ poſt eũ Bar.i.l.
iudex.ff.de re iudi.Sꝫ dic de hoc vt ibi plenarie dixi vbi plene
demũ articulũ ⁊ dictã gl.declaraui:itẽ facit hec.l.ſm bal.q̃ in
ſnia poſſit reſeruari ius alteri⁹.ad idẽ.l.iij.C.de priuilegio fiſ.ibi
ſalua igiẜ indẽnitate fiſci ⁊c.Ad idẽ.l.bebli⁹.ff.de pac.dota.⁊
qd habeẜ in.l.ea q.C.cõmi.vel epi.⁊ i.l.fi.C.de edẽdo.¶ Ulti
mo facit iſte tex.ad ea q.ff.dixi qñ qs capit tenutã ex pmo de⸗
creto.⁊ demũ ex ſcdo bona ſibi in ſolutũ danẜ q̃ poſſit ille cui
danẜ preſtari q̃ nõ intẽdit recedere ab obligatiõe pmeua niſi
ſi ⁊ iquãtũ illa bõa efficiãẜ ſua effectualr̃.⁊ ſic ab eo nõ euincãẜ
⁊ iſta doctrina ſatis colligiẜ ex gl.libera.C.d le.⁊.l.ſi qs alia.ff.d
ſolu.¶ In gl.ij.in fine.ſupple.ſꝫ hoc cõtingit ideo qꝛ iſtitutio
fuit pricipalr̃ facta in teſtamẽto.lꝫ declaratio fuerit facta i codi
cillis iõ mirũ ſi tũc inſtitut⁹ in codicillis eſt hr̃s ſec⁹ qñ non
eſſet heres inſtitut⁹ in teſtamẽto:qꝛ tunc dari nõ poſſet heredi
tas in codicillis per paganũ licet per militẽ ſic.vt in hac glo.

Summarium.

1 Compenſatio ſit generis ad genus.
2 Ius excipiendi.cũ alio poteſt compenſare.
3 Precedentia ⁊ ſequentia mutuo ſe declarant.
4 Locutio ſeu oratio idefinita per ſpecialẽ ſubſequẽtẽ declaraẜ.
5 Dictio ex reliqua.nil operatur dum nil reliquũ reperitur.
6 Totum venit quandoq₃ reſidui appellatione.

QUi nõ militabat. Illud qd qs
capit ab hr̃de
computaẜ i q̃rtã ſeu i falcidiã iure exceptiõn doli.h.d.
¶ Itẽ in tex.ibi in panonia.id e i illa pria.⁊ ſilr̃ ex
pone q̃.j.dicit de ipſa.¶ Ite ibi ex iure id eſt ex diſpoſitione

a ¶ Aſſe to⸗
to.adde bal.
l.j.petẽs.C.
de pact.vbi
ponit mate
rias huius
legis.

iuris.¶ Jtē ibi habere cōſtitit.i.vterqȝ cenſeť inſtitu⁹ p dimi
dia ſcd̃m dy.¶ Jtē ibi adiudicatiōib⁹ ſupple patrimonū pti
culariter aſſignati.nā adiudicare debebit cuilibet inſtitutorū
patrimoniū ſibi aſſignatū per teſtantē.¶ Jtē ibi vice numeri
i.hincide ab vno alteri.⁊ qḋ ſubijcit pſtareť expone.i.pſtare d
beť.¶ Jtē ibi doli ratiōe.i.p exceptionē doli.¶ Jtē ibi vnū
quadrantē.i.pro quadrante ſibi debito.¶ No.qḋ dictum ē in
ſummario.⁊ cōcoꝛ.qḋ habeť in.l.neſcenni⁹.ff.ad.l.fal.⁊ qḋ no.
eo.titu.l.in quarta.¶ Jtē no.qḋ vbi aliqui iſtituuntur in certis
patrimonijs teſtātis habenť perinde quo ad ius hereditarius
ac ſi ſimplr̃ eſſent inſtituti nō facta mētiōe patrimonij.facit q
no.in.l.ex facto.ſ.e.⁊ cēſenť talia patrimonia quodāmodo eſ
1 ſe plegata vt habeť in.d.l.ex facto.¶ †Jtē no.qḋ generis ad
genus admittiť cōpenſatio ⁊ ſimiliter vna portio in locū alte
2 ri⁹ ſubrogať.¶ †Jtē no.qḋ iure excipiēdi cū alio iure excipiēdi
cōpēſari poteſt.facit qḋ habetur in.l.vnū ex famil.§.ex fal.cuȝ
ſuis ↄcoꝛ.¶ Jn glo.i.ibi ſec⁹ in milite.quaſi velit qḋ tūc non
eſſent hēdes in omnib⁹ rebus ſed ſolū in patrimonijs ſibi aſſi
gnatis qḋ tene mētē:q2 ſi pōdereť iſta glo.cū tex.decidit l effe
ctū qḋ miles etiā in eodē patrimonio puta paganico poteſt de
cedere pro pte teſtatus ⁊ pro parte inteſtatus.Et p hoc etiā fa
cit tex.a cōtrario:vt l.ſi miles vnū ex fundo.ff.de teſta.mili.lȝ
Baly.in.l.i.C.de teſt.mili.dicit cōtrariū:ſed vr̃ qḋ non bene p
pdicta de quo etiā dixi in.l.i.§.ſi ex fundo.ſ.eo.¶ Jn glo.in
ver.p actiōes.in fi.ſupple ſm Bal.nō aūt per es alienū.⁊ hoc
forte voluit glo.⁊ Bal.per id qḋ tāgiť in glo.in ver.cōpēſeť lȝ
alio reſpectu poſſet intelligi etiā de actiōibus pp̄ter es alienū:
vt voluit ſentire glo.in ver.ſalua facidia.¶ Jn glo.ↄpenſetur
ibi ſemiſſe totius hereditatis.iſtud qḋ dicit glo.qḋ titius debe
bit habere quinquaginta pro quarta ſemiſſis ſeu pro dimidia
hereditatis nō vr̃ verū de iure:q2 quarta falcidie debeť de eo
qḋ reſtat deducto ere alieno.l.imponēda.C.ad.l.falc.⁊ ideo cū
glo.dixerit.ſ.centū viginti fuiſſe debita illa ante oīa debuerūt
deduci.⁊ ſic ſolū de eo qḋ reſtabat dȝ haberi cōſideratio in de
tractione falcidie.d.l.imponēda.⁊ pro tanto cū i hereditate re
ſtarent ducētū octuaginta:q2 ducētū quadraginta liberto.⁊ ti
tio quadraginta dimidia ducētorū octuaginta ſunt centum
quadraginta q̄ ſunt dimidia ei⁹ qḋ ſupereſt deducto ere al ie
no dȝ titius habere quartam:q2 quarta in effectu eſt quātitas
xxxv.q2 quarta de cētū ſunt.xxv.⁊ quarta qḋ quadraginta ſunt
x.⁊ ſic quarta de cētū quadraginta ſunt.xxxv.⁊ ideo cū titius
repereť habere quadraginta ſcd̃m ↄputationē glo.repereť
habere plus q̄ quartā ⁊ ſic nil poſſit detrahere a coherede.nec
ſimiliter libert⁹ a titio multo forti⁹ q2 reperiť habere mlto pl⁹
vltra quartā.Et pp̄ter h̄ dy.⁊ Jac.de are.dānabāt ↄputatio
nē glo.ſȝ tu potes illā ſaluare ſm Ang.intelligēdo q2 illa cētū
viginti q̄ glo.dixit fuerūt debita ex legatis ſeu pp̄ter legata ⁊
plegata nō pp̄ter es alienū:q2 tūc nō pcederet gl.cū qlibet ha
beret plus q̄ quartā ſi debitū eſſet ex ere alieno vt eſt dictū:ſed
vbi ſolū debebātur ex legatis ſeu pp̄ter legata put vr̃ fuiſſe de
mēte glo.p ea q̄ dixit gl.in ver.propter actiones tūc pcedit cō
putatio glo.⁊ dixit verū gl.qḋ tūc titi⁹ debebit habere qnqua
ginta p quarta q̄ ſunt quarta ducentorū ⁊ ſic dimidia toti⁹ he
reditatis ⁊ ſic ↄcludit h̄ Ang.qḋ vbi plures inſtituunť puta
duo ex re certa ⁊ alia legata ſunt facta pp̄ter q̄ tractādū ſit de
lege falcidia tūc ratio falcidie eſt ineunda hoc modo vt qcqd
deficiat alteri cohēdi de quarta ſue dimidie ſuppleri debeat p
aliū coheredē plus habētē.⁊ ſic nō cōicanť ille inſtitutiōes ex
re certa;ſed ille cui plus fuit aſcriptū plus habebit q̄ alter cui
eſt minus aſcriptū put voluit teſtatoꝛ ſi illic cui minus eſt aſcri
ptū pōt habere falcidi.i ſemiſſis hereditatis abſqȝ eo q aliqd
cōſequať a cohēde dȝ tūc ſtare cōtēt⁹ alīs ſuppleri ſibi debeat
qḋ deficit vt hic voluit glo.¶ Jn ea.glo.ibi ſic cōditio ſit ⁊c.h̄
dixit gl.ſm Bal.vcȝ qḋ ſit cōpenſatio generis ad gen⁹ ſmoꝛe
cōtrariū q2 in ſpecieb⁹ ſeu ſpeciei ad ſpeciē ſeu ſpeciei ad q̄litatē
nō admittiť cōpēſatio.l.ſi.C.de cōpēſa.⁊ ſic in corpoꝛib⁹ hr̃di
tarijs nō vr̃ cadere cōpēſatio.vnde gl.voluit rñdere qḋ falci
dia cōcernit gen⁹ nō ſpeciē.i.cōcernit quātitatē ⁊ eſtimationē
bonoꝛū magis q̄ corpoꝛū.allegat.l.nō ampli⁹.§.ſi.cū ſequēti.ff.
de leg.i.⁊ ideo recte ſcd̃m eū dixit glo.qḋ ſit cōpēſatio gñis ad
gen⁹ id ē portiōis debite in genere ad portionē in gñre debitā
⁊ ſic reſidet.Sed aduerte q2 cōtra glo.⁊ Bald.facit nā lex fal
cidie videtur ipſo iure reſecare corpoꝛa hereditaria legata ⁊ ſic
ſpecies hereditarias.l.plautius.⁊.l.linea margaritarum.ff.ad
l.fal.⁊ ſic non videtur procedere dictum glo.⁊ Bal.Sed po
tes dicere qḋ ↄriū procedit qñ a pluribus diuerſis detrahenda
eſt falcidia q2 tūc reſecat legatuȝ quod libet p rata.l.ij.C.ad.l.
falci.Sȝ vbi ab vno dȝ detrahi pp̄ter plura legata ſibi facta
tūc ne i plurib⁹ reb⁹ habeat hr̃s partē ſit eſtimatio p iudicē vt
ſic heres habeat vnā reȝ q̄ aſcēdit ad valoꝛē quātitatis falcidie
detrahēde:vt pȝ l.d.l.nō ampli⁹.§.ſi.cū ſequēti.cū ibi notatis.
⁊ ideo nimirū ſi qñ heres vult detrahere a coherede ſit eſtima

tio eius qḋ hincinde debeť ⁊ ſucceſſiue cōpenſatio p ratavt hic
probať.Et p hoc habes iſtā gl.declaratā in qua Bar.ſicco pe
de p tranſiuit.¶ Jn gl.in ver.ſalua falcidia.ibi tūc ſtatim ſit cō
penſatio.Potes dicere qḋ quatenus eſt certū locū eſſe falcidie
quo ad illud ſtatim ſit cōpenſatio:ſȝ quatenus eſſet incertū pro
pter illud preſtabiť cautio.Et iſtud etiā videť fuiſſe mēs glo.⁊
dȝ cautio pſtari nō ſolū pp̄ter actiones legatarioꝝ quaꝝ forte
dies nōdū venit.Sȝ et pp̄ter actiones creditoꝝ ſi forte ſit du
biū ne in futurū appareat aliquid deberi pp̄ter es alienum.

Lucio titio. Due ptes intelliguntur de duodecim
ptibus hr̃ditatis niſi ex aliquo adiū
cto aliud appareat.h.d.ſm Bar.⁊ facit qḋ hr̃ in.l.ſi ita.§.inte
ſtamēto.ſ.e.⁊ qḋ fuit dictū.ſ.e.in.l.interdū.Uel aliter pt ſum
mari pcedētia p ſequētia declaranť.h.d.¶ Jn tex.ibi declara
ri quaſi voluerit duas partes intelligi reſpectu partis aſſignate
3 poſtea publio:vt ſic luci⁹ duplū hēat reſpectu publij.¶ †No.
ex litera qḋ ſequētia declarāt pcedentia ⁊ ecōtra.facit qḋ not.in
§.ſe.facit.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi.cū.l.ſequenti.de leg.i.Ange.No
hic notabat qḋ pcedentia ⁊ ſequētia declarāt media.⁊ ſic ſum
mabat iſtū.Sȝ certe hoc hic bene nō colligiť lȝ poſſet eſſe in ſe
verū per ea q̄ habenť in.d.l.ſi ſeruus pluriū.in fi.¶ No.et ſcd̃ȝ
eūqȝ pars vacua nō diſtributa p teſtantē diuidiť inter inſtitu
tos pro portionib⁹ aſſignatis.Sȝ certe iſtud notabile nō oīno
bene hic colligiť:ſȝ melius colligitur id qḋ dictum eſt videlicet
qḋ precedentia per ſequentia declarantur.

4 **Filijs heredis.** †Jndiffinita locutio reſtringi
tur ⁊ declarať p ſpecialē ſubſe
quētē.h.d.¶ Jn tex.ibi accepiſſe ſupple ⁊ filiū frēs duas.No.
qḋ tūc demū vr̃ trāſitus fieri ad diſpōdiū p teſtātē qñ nōiatim
eſt facta diſtributio aſſis vel xij.vnciarū de q̄ dicendū vt plene
dictū fuit in.l.interdū.§.i.ſ.e.⁊ aliqd dictū fuit.ſ.eo.l.ſi ita.§.i.
⁊ plene not.in.l.cū qſtio.C.eo.q̄ in caſu dubij qñ aſſe diſtributo
relinquiť poſtea pars alteri vr̃ intelligere qḋ hic diciť nā hic vi
deť litera velle qḋ intelligať factus trāſitus ad diſpondiū.Sed
ibi diciť qḋ intelligiť pars data adēpta eſſe a pmo.facit qḋ ple
ne dictū fuit in.d.l.interdū.§.i.¶ Jn glo.accepiſſe in fi.ſupple
qḋ ibi dȝ intelligi qḋ cōſtat teſtatorē voluiſſe excedere aſſem et
ſic tranſire ad diſpondium de quo dic vt ibi dictum fuit.

Nihil. Jn quacūqȝ pte teſtamēti qs ſit inſtitu⁹ ſine p
te dȝ iuitat⁹ ad illā q̄ nō ē diſtributa.h.d.¶ No.
qḋ dictū eſt in ſummario.⁊ facit ſm Ang.qḋ ſi oīa officia cōīs
vno forſitā excepto ſint diſtributa ⁊ aſſignata inter ciues ⁊ vn⁹
extrahiť ad officiū ſimplr̃ intelligať extractus ad officiū vacās
⁊ alteri non aſſignatū facit qḋ no.ſ.e.l.itē qḋ ſabinus.

5 **Seius.** Appellatio ptis includit ex mēte teſtātis to
tūr ſiīr appellatio reſidui.h.d.¶ †No.ex tex.
qḋ dictio ex reliquis nihil operať qñ nihil reliquū reperiť idē de
dictiōe reſidua.ſ.e.l.itē qḋ ſabinus.¶ Et no.qḋ iſte.§.pōt etiā
aliter ſummari q̄ dixerim put voluit hic Ang.⁊ magis ad lite
rā videlicet qḋ hoc modo inſtitutus in eo qḋ cauere poteſt dato
ſibi coherede vel ſubſtituto in reſiduo.ſi totū capere pōt cohere
dem vel ſubſtitutū excludi.Sed ſi nō ſit facta mētio reſidui quī
libet intelligiť pariter inuitatus.⁊ ſi ille nihil capere pōt totuȝ
coheres vel ſubſtitut⁹ habebit.h.d.cū duab⁹ ſequētib⁹.vbi aūt
partē tm̄ potuiſſet capere:tūc in reſiduo veniret coheres vel ſub
6 ſtitutus.¶ †Ultimo potes notare qḋ reſidui appellatiōe etiā
totū pōt cōtineri.facit.l.ij.C.to.¶ Jn gl.in ver.in primo.in ſi.
⁊ ſic videť glo.velle iuriſcōſul.male dixiſſe.Sȝ tu potes ſaluare
verba iuriſcōſul.ex eo q2 ſi nemo ſit capax intelligiť dat⁹ pmo
loco vnus as.⁊ ſcd̃o loco ſi titi⁹ fuit inſtitu⁹ nō facta mētiōe re
liqui ex quo fuit ſimplr̃ inſtitut⁹ vr̃ datus alter as.tñ quātū ad
effectū titi⁹ in primo aſſe dato meuio habebit dimidiā ⁊ ſimili
ter meui⁹ in ſcd̃o aſſe dato titio habebit dimidiā ⁊ ſic in effectu
quilibet eoꝝ habebit dimidiū hereditatis.Et poteſt litera ſal
uari quatenus dicit qḋ habebit titius in aſſe dato titio quantū
titius.ſ.habebit in primo aſſe.ſ.dato meuio.

Summarium.

1 Diſpoſitio facta in caſibus ſimplicibus ad mixtū trahiť.

Clemens. Diſpoſitio pudēs diuiſim ēt
cōiunctim pudere videtur.h.d.
1 ¶ Jn tex.vel expone p ⁊.†No.qḋ diſpoſitio facta
in ſimplicibus caſib⁹ extēdiť etiā ad caſum mixtū ⁊
iſtud ſatis pcedit in materia fauorabili vt pȝ in.l.ſi ita ſcriptū
ſ.de libe.⁊ poſth.idē decidit gl.ſm Ang.no.etiam in materia
odioſa exheredationis in.l.ſi ita.ſ.de inuſto teſtamē.⁊ forte lȝ
ipſe non dicat illud contingit fauoꝛe teſtamēti conſeruādi.nā
alias in materia odioſa diſpoſitio in ſimplicibus nō cōpꝛehen
dit caſum mixtum.l.vim paſſam §.preſcriptionē.ff.de adulte.et
allegatur illa.l.ſm Ang.an priuilegium conceſſum comiti pa
latino per ceſarem vt legitimare poſſit ſpurios et inceſtuoſos
qui vi iſtius priuilegij legitimare poſſit vtrūqȝ macula irre
tum ſeu

rūſeu inuolutū.de quo aliqd p eū in.l.gall⁹.§.⁊ qd ſi tm̄.ff.de li
be.⁊ poſthu.⁊ in.l.ij.in prin.ff.de verb.ob.⁊ ibi etiā de hoc dixi.

Summarium.

1 Dictio qs vel q iūcta verbo futuri tēporis facit cōditionē.
2 Dictio ⁊ pro etiam ponitur.

Si ita ſcripſero. Si cōditio de pteri
to in teſtō eſt adie
cta illa nō facit inſtitutionē captatoriā:ſʒ ſi eſt falſa
reddit inſtitutionē inutilē h.d.ſcḋm vnū intellectus
ſcḋm quē ob.ſūīā.Et hoc voluit ēt Dy.⁊ Bal.⁊ Ang.pōt etiā
intelligi iſte tex.qn̄ adiecta fuit cōditio de futuro ⁊ tūc qualiter
debeat intelligi tangit in gl.fi.⁊ ſuper illa dicet. ¶ In tex.ibi
recitaſſe.pōt intelligi.ſ.in pteritū.⁊ tūc litera eſt plana.pōt ēt
intelligi recitaſſe.ſ.in futurum.⁊ tunc litera eſt magis dubia vt
pʒ ex gl.fi.vbi pʒ qualiter tunc debeat litera intelligi.Itē ibi
nullo recitato teſtamēto ſupple vel ⁊ recitato titio tn̄ nullaten⁹
herede inſtituto ¶ No.ſummariū.Nec obſtat qḋ habet in.l.ſi
meus.ff.eo.qꝛ ibi nedū cōditio erat falſa ſʒ etiā impoſſibilis in
1 ſuo genere:et dicit fuit ideo tūc nō vitiat.¶ † No.ſm Bar.qꝫ
ſicut dictio qs vel qui cōiūcta verbo futuri tēporis facit ꝯditio
nē.l.ſi.ch⁹ q incius ē.ff.de leg.i.ita etiā relatiuū ꝗntatis vel quo
titatis facit ꝯditionē ſi iūgat verbo futuri tēporis vt hic pʒ.de
quo p Bar.plene in.l.i.ff.de cōdi.⁊ demon.facit qḋ habet in l.
qdā cū filiū.§.fi.ff.de verb.obli. Interdū tn̄ relatiū quantitatis
nō facit cōditionē ſubiecte materie.vt pbat in.l.ſi titius.§ cum
ita.ff.de leg.ij.Et rō colligi pōt ex his q̄ habent i.l.i.§ ſic.§.i.ff.le.
2 i.¶ In gl.fi.in ⁊ pro etiam.† No.bene ex gl qꝫ dictio ⁊ pōt po
ni pro etiā.Facit qḋ no.gl.in.l.cas canſas.ff.de cōdi.⁊ demon.
vbi gl.no.dixit qḋ vna dictio poteſt p alia exponi qn̄ expedit.
¶ In ea.glo.in ſi ampli: qꝛ ſcḋm vtrāq; expoſitionē inſtitutio
facta de ſeio erit valida ⁊ vt pura valebit ex quo teſtō nullaten⁹
nus recitauit titiū heredē ⁊ pcedūt iſte due vltime.qn̄ fuit adie
cta cōdō de futuro.⁊ ſic intelligēdo verbū recitaſſe qḋ eſſet futu
ri tēporis.ſi aūt intelligeret qḋ eſſet pteriti tēporis tūc litera eſ
ſet clara:qꝛ tūc in pn̄cipio videret inanis ⁊ ſimiliter rē vera eſſet
qꝛ nō valeret pterea quaſi adiecta eſſet cōditio de pterito que
erat falſa.prima aūt gl.ſol qꝫ ſit differētia an ꝯditio adijciat cir
ca eandē an vero circa diuerſas qn̄ eſt cōditio appoſita de futu
ro nō videt vera.qḋ qn̄ apponit ꝯditio de futuro pēdens ex fa
cto teſtantis ſi teſtator poſtea illam nō verificat videt de illa pe
nituiſſe:vt dictū fuit ⁊ ibi no.in l.i.ff.eo.⁊ facit.l.pe.C.de inſti.
⁊ ſubſti.ideo tunc valet inſtitutio vt pura.hec aūt ratio videt
habere locū ſiue apponat circa eandē perſonas ſiue circa diuer
ſas ideo vtrobiqꝫ idē eſt dicendū arg.l.illud.ff.ad.l.aquil.⁊ ſimi
liter idē dicendū qn̄ fuiſſet conditio de preterito:qꝛ tunc etiā ea
dem eſt ratio ⁊ per conſequens idem ius.

Summarium.

1 Inſtitutio conditionalis expirat conditione ceſſante.
2 Subſtitutio vulgaris heredi abinteſtato poteſt fieri.
3 Subſtitutio vulgaris nō neceſſario inſtonē pcedere ſupponit.
4 Leges in teſtamento locū habēt etiam teſtatore inuito.
5 Diſpoſitio repugnantiam implicans eſt inualida.

Si quis ita. De volūtate defuncti pri⁹ ē
loc⁹ ſucceſſioni ab inteſtato
q̄ ex teſtamēto.h.d.⁊ eſt ſing.lex.ſm Bal.ideo eā te
1 ne menti.¶ † No.qḋ inſtitutio cōditionalis nō ha
bet locū deficiente coditione.⁊ No.qḋ ex volūtate teſtātis cā
inteſtati precedere poteſt cauſam teſtati q̄ eſt diligenter notā
2 dum.¶ † No.qḋ ſubſtitutio vulgaris poteſt fieri etiā heredi ab
3 inteſtato qḋ ſingulariter eſt no.⁊ ad hoc all.¶ † Itē no.qḋ ſub
ſtitutio vulgaris nō preſupponit de neceſſitate inſtitutionē pre
cedere licet gl.aliter ſenſerit in.l.i.ff.ti.j.hic enim fuit ſubſtitutio
vulgaris facta legitimo ⁊ tamē legitimus nō venit ex teſtamē
to:vt hic tangitur in gl.de quo per Bart.in.d.l.j.¶ Ulterius
inducitur iſte tex.pro opi.Bar.de qua per eū in.l.gallus.in pri.
ff.de liber.⁊ poſthu.videlicet qḋ valeat teſtamentū factū ſecun
dum conſilium galli filio alias non inſtituto de quo dicendum
vt ibi dixi:quia glo.⁊ doc.communiter ibi tenent contrarium.
Sed ad iſtum tex.poteſt reſponderi qḋ hic dʒ intelligi qn̄ erat
talis legitimus qui neceſſario nō erat inſtituendus alias non te
nuiſſet teſtamentū per id qḋ habetur in.l.inter cetera.⁊ in.l.gal
lus.§.in omnibus.ff.de lib.⁊ poſth.⁊ ſic nō procedat iſta.l.ſi fi
lius fuiſſet legitime heres:qꝛ nō valuiſſet teſtamētū ipſo non in
ſtituto per ea q̄ habent in iurib⁹ pralle.vn̄ ſic poteſt intelligi qꝫ
hic forte frater teſtatoris erat legitim⁹ heres:qꝛ erat ſucceſſur⁹
ab inteſtato.¶ In gl.fi.ibi.ſed tu dic hec vera pro qua bn̄ fa
cit.l.ex facto eti.i.⁊ l.hereditas ad ſtatū.ff.e.nam illud qḋ appo
nit in cōditione nō inducit diſpoſitionē vt pʒ in iurib⁹ pralle.
⁊ facit qḋ habet.ff.ſi qs om̄i.ſ.cau.teſta.l.ſi qs ſub cōditiōe.⁊ qḋ
no.in.l.lucius.ff.eodē.¶ In gl.fi.⁊ ſic no.gl.qḋ licet ex ordine
regulari cauſa teſtati pcedere debeat cām inteſtati.tn̄ hoc fal
lit pꝑter ordinē irregularem datū a teſtatore.nā ſeruari debet
volūtas teſtātis vt locū habeat conditio:ſicut ⁊ ſi alia ꝯdit o
in inſtitutioni fuiſſet adiecta.qḋ tene menti.¶ Extra glo.qnt hic
Dy.⁊ Bal.q ſi teſtator dix ⁊ inſtituo titiū ⁊ meuiū i medieta
te hereditatis mee.⁊ pro alia medietate volo decedere iteſtat⁹.
an pro illa medietate veniat legitim⁹ ſucceſſur⁹ abinteſtato.an
vero inſtituti habebūt totū p ius accreſcēdi.Iſta lex facit qꝫ de
beat venire legitim⁹.Sed ꝯtrariū tenet Dy.ex eo qꝛ cā teſtati
4 attrahit ad ſe cām inteſtati.facit.l.i.§.ſi ex fundo.ff.eo.† Itē qꝛ
non pōt quis facere qḋ leges non hēāt locū in ſuo teſtamen
to.l.nemo pōt.ff.de leg.i.l.ſʒ regula legis dicit qḋ qs nō pōt dece
dere pro parte teſtat⁹ ⁊ pro parte inteſtat⁹.ergo ⁊c.itē pro hoc
allegat qꝛ ſpeciale eſt in milite qḋ poſſit decedere p parte teſta
tus ⁊ pro parte inteſtat⁹.l.ſi miles vnū.ff.de teſta.mi.ii.ergo i cō
trarium eſt ius cōmune.l.i ff.ad municip.Nec ob.hec l.qꝛ hic i
totū voluit decedere inteſtatus ſi legitimus acciperet hereditatē
qḋ pōt fieri.Sed in caſu premiſſo voluit decedere pro parte te
ſtat⁹.qꝫ fieri nō pōt:ideo tunc ſecus.hoc tenet Dy.⁊ Cy.ſcḋm
Bal.qui allegat etiā pro dicta determinatione glo.q̄ eſt in.l.
ſi ſeruus cōis.ff.de acqui.here.que dicit qḋ in hereditatib⁹ ha
bet locū ius accreſcēdi de neceſſitate.nec obſtat predictis qḋ ha
betur in.l.quotiens.§.ſi duo.ff.eo.qꝛ reſpōdet bal.qḋ ibi in toto
remanebat inteſtatus phibēdo ius accreſcēdi.ſʒ certe iſta rſiō
ſio nō videt bona:qꝛ in caſu qſtionis pmiſſe teſtator vr̄ phi
buiſſe ius accreſcēdi in alia parte in qua voluit decedere inteſta
tus.⁊ ſic vr̄ qḋ in totū reſtat lo decederet.cui⁹ ꝯtrariū voluit Dy.
qui in effectu voluit qḋ licet teſtator voluerit phibere ius accre
ſcendi nō potuerit qꝛ non potuit facere qḋ leges nō habeāt lo
cum in ſuo teſtamēto.vnde ad dictū.§.ſi duo.meli⁹ pōt reſpō
deri tenēdo opi.Dy.qḋ ille tex.dʒ intelligi qḋ inſtituti in dic
to.§.ita demū.veniunt equaliter ad hereditatē ⁊ nō pro parti
bus aſſignatis in inſtitutione certarū rerū:niſi appareat de cō
traria volūtate teſtantis.vʒ qḋ voluit eos venire p rata aſſi
gnata in inſtitutione certarū rerū.⁊ iſte intellect⁹ ambiguus mul
tum illi litere ⁊ vr̄ verior de iure vt ibi dixi.lʒ Bar.ibi ponat
aliū itellectū ſcḋm quē pbat ibi qḋ teſtator poſſit phibere ius
accreſcēdi.ſed ille intellect⁹ nō videt litere amicari.vt ibi dixi.⁊
in cōmēto.l.i.§.ſi ex fundo.ff.eo adeo videt tenēdus intellect⁹
quē dixi.⁊ ſic nō obſtat opi.Dy.Et ſic nō obſtat opi.Dy.l.i.
dnō cū ſua glo.ff.de vſufru.qꝛ reſpōdet Bal qḋ aliud ē in inſti
tutiōe vel ſubſtitutiōe directa aliud in fideicōmiſſaria vel lega
tis:qꝛ tūc licet nō habeat locū ius accreſcēdi nō pōt veniri ad
inconueniēs q qḋ quis decedat p parte teſtat⁹ ⁊ p parte inteſta
tus cū ſolū fuerit adita hēditas.⁊ qꝛ in ſubſtitutiōe fideicōmiſ
ſaria poſſit teſtator phibere ius accreſcēdi.bn̄ facit ſm Bal.
qḋ habet in.l.lucius.§.qui habebat.ff.ad trebel.Et dicit addē
dū qḋ notatū fuit in.l.ſi qs ſolidū.ff.eo.⁊ l.j.C.de ſecū.nup.in
quib⁹ pʒ qḋ interdū ē ſpeciale qḋ qs decedat p parte teſtatus
⁊ pro parte inteſtat⁹.Sʒ regulariter eſt in ꝯtrariū vt pʒ in.d.
l.ius noſtrū.Itē dixit hic Ange.qḋ ſi teſtator inſtituit aliquē in
quota parte ⁊ phibuit eū plus petere.qꝛ tūc bar.voluit qḋ tūc
5 decedat ab inteſtato pꝑter dictā phibitionē.† Pro q allegat
qꝛ dicta diſpoſitio videt pplexa ⁊ repugnātia.ſʒ.nere.⁊ p ꝯſe
quēs videt nulla p id q habet i.l.repugnātia.ff.de reg.iu.⁊ l.
ſi titius.ff.eo.Sed ꝯtrariū dicit tenuiſſe Dy.⁊ ipſius opinio
ni dicit ſe aſſentire ex eo qꝛ in caſu predicto cā teſtati ⁊ inteſta
ti ſcḋm rudē figurā verbo⁊ non prepōderāt adinuicē cū qꝫ
libet ſit vniuerſalis.ideo cauſa teſtati pꝑter ſuā nobilitatē ve
lut potentior attrahit ad ſe cauſam inteſtati.put dicit ſe ple
ne dixiſſe in.l.pe.ff.de iniuſto teſta.⁊ aliqd etiā dixi in.l.i.§.ſi ex
fūdo.⁊ l.hereditas ex die.⁊ l.ſi ita heres inſtitut⁹.ff.eo.⁊ vltra
ea que dicit ſe dixiſſe in dictis legib⁹.dicit addendā hāc formā
loquēdi.vʒ qꝫ inſtitutio vniuerſalis ſemp firma remanet non
obſtante prohibitione teſtantis in iure accreſcēdi.ſecus i inter
pretatiua ⁊ preſumptā:qꝛ illa nō trahit ad vniuerſum eū eiudē
teſtatoris volūtas appareat in cōtrariū.⁊ ſic dicit debere intelli
gi.l.quotiens.§.ſi duo.ff.eo.⁊ ſic reſidet.Sʒ aduerte qꝫ Ang.hic
recitādo Dy.put ſecit videt recitaſſe aliter q̄ recitauerit bald.
nā bal.recitat qn̄ teſtator inſtituit vnū in dimidia ⁊ in alia di
midia dixit ſe velle decedere inteſtatū.Sed an recitat qn̄ teſta
tor inſtituit aliū in quota ⁊ phibuit aliū plus petere.⁊ p ꝯſeq p
hibuit ius accreſcēdi.⁊ ſic latius videt voluiſſe Ange.qn̄ qs inſti
tuit vnū ex certa parte p alia dixit ſe velle decedere inteſtatum,
qḋ latius vr̄ voluiſſe qḋ inſtitutus plus petere non poſſit.⁊ ſic
videat phibuiſſe ius accreſcendi.qḋ facit ad id qḋ dixi.ff.⁊ ſic
pʒ Ange.intelligiſſe Dy.qḋ velit qꝫ nō poſſit teſtator phibe
re ius accreſcēdi.Itē attēde qꝛ Ange.i hac materia vr̄ fuiſſe va
rius.nā in.l.penul.de iniuſto teſta.vr̄ voluiſſe qꝫ attēdat qn̄ p
hibet ius accreſcēdi an cauſa teſtati ſit potētior an vero cauſa
inteſtati.Et videt voluiſſe qḋ tunc dicatur potentior qn̄ ē vni
uerſalior ſeu magis vniuerſalis q̄ cauſa teſtati vt in q.i.u.⁊ alli

tut⁹ in.viii vncis.ꝛ ſic ī duab⁹ partib⁹ hereditatis ꝛ ꝓhibit⁹
plus petere nā tūc cā teſtati eſt vniuerſalioꝛ ꝛ plus ī ſe cōtinet
ꝙ cā inteſtati. Sȝ ſi ecōtra qs eſſet iſtitut⁹ in quatuoꝛ vncis ꝛ
ſic ī incerta trā tunc cā inteſtati eſſet plus cōtinēs ꝛ ſic vniuerſa
lioꝛ ꝛ potentioꝛ: vnde tūc attraheret ad ſe cām teſtati: ſȝ ī caſu
ꝑcedēti eſſet ecōtra: qꝛ cauſa teſtati tāꝙ potētioꝛ attraheret ad
ſe cauſam inteſtati. Si aūt eſſent pares vt qꝛ qs eſſet iſtitut⁹ in
dimidia ꝛ ꝓhibit⁹ plus nō petere ꝛ tūc lȝ vna nō cōtineat pl⁹
ꝙ alia ꝛ ſic nō ſit vlioꝛ tñ qꝛ cā teſtati ſua natura nobilioꝛ ē iō
ceteris parib⁹ cenſeē eſſe potētioꝛ ꝛ attrahit ad ſe cauſā inteſta
ti. Sȝ in.l.ſi hereditas ex die.ff.eo. vt ibi etiā dixi vī voluiſſe ꝙ
nō attendaſ ꝙ cā plus cōtineat: ſȝ qꝛ indiſtincte cā teſtati tāꝙ
nobilioꝛ cenſeaſ potētioꝛ hic aūt aliter videaſ loqui: nā vult ꝙ
dūmodo inſtitutio ſit vera ꝛ vlis: vt qꝛ ſit facta ī quota nō di
ſtincte an illa quota plus cōtineat ꝙ cauſa īteſtati vl̄ nō ſemp
cenſeaſ eſſe potētioꝛ ſemper attrahet ad ſe cauſā inteſtati nō
obſtāte ꝓhibitione teſtātis. Sȝ vbi inſtō ſit interpretatiua ꝛ ꝓ
ſumpta. qꝺ eſt qñ eſt facta in certa re qꝛ nō eſt vlis ex figura ꝟ
boꝝ: ſȝ iuris fictione qꝛ fingiſ inſtitut⁹ detracta mētione rei
certe ꝛ tūc poſſit teſtatoꝛ ꝓhibere ius accreſcēdi: qꝛ cauſa teſta
ti ex quo tunc nō eſt vere vniuerſalis ſȝ ex fictione ꝛ interpreta
tione cenſeē cā inteſtati eſſe potētioꝛ vt illa ꝓualet qñ teſtatoꝛ
ꝓhibeat ius accreſcendi ſi conſtet euidenter de eius volunta
te. ꝛ lȝ Ang. videaſ ſibi appropriare iſtā opi. tñ te ꝟ ha ſuit opi.
Bal. in.l.i.C. qñ nō petē. partes. vt plene dixi in cōmēto.l.i.§.ſi
ex fūdo.ff.eo. ꝛ ibi etiā ſimpliciter tenui opi. Dy. ni ꝟ eſt ꝙ teſta
toꝛ nō poſſit ꝓhibere ius accreſcendi. vñ non tenui diſtinctionē
quā Ang. poſuit hic nec etiā diſtinctionē quā tenuit i.d.l.pe. ſȝ
potius illā quā volui ī.d.l. hereditas ex die. vbi ſimpl'r tenuit qꝺ
cā teſtati tanꝙ potentioꝛ ꝛ nobilioꝛ attrahat ad ſe cām inteſta
ti non obſtāte ꝓhibitione iuris accreſcendi de quo dicendū vt
in cōmento.§.ii ex fundo.ff.eo. vbi plene de hoc dicitur.

Summarium.

1 Impedimenta plura ſi interueniant etiam vno tātū ꝑma
nente impeditur act⁹ ſuꝰ efficacia.
2 Amotio vnius īpedimēti actū ꝯ aliud īpedimētū non firmat.

Si non lex. Qñ plures leges cōcurrūt ad
eundē effectū lȝ vna ceſſet rema
net alia ꝛ ei⁹ effect⁹. h.d. ¶ In tex. ibi ehaſcētia ſup
ple ꝙ īpedit libertatē dari ſeruo in fraudē creditoꝝ
qñ vult dare plor ibus. ſecus ſi vni iſtituēdo ipſum qꝛ ꝑmittit
illū fieri neceſſariū etiā ſi hereditas nō ſit ſoluēdo. ꝛ ſic lȝ credi
1 toꝛes fraudent. ¶ † No. vltra ſummariū qꝺ vbi plura impedi
menta interueniūt etiā vno tñ ꝑmanēte impediſ act⁹ effica
cia ſcōm Old. ꝛ ꝑ hoc apparet ſcōm eū qꝺ oportet oīa obſtātia
remoueri alias ſufficeret vnū remanere ad impediendū actum.
2 ¶ † Et ex hoc ēt no. qꝺ amotio vni⁹ īpedimēti nō firmat actū
cōtra aliud impedimentū. ¶ Et ex ꝑdictis etiā no. qꝺ vno iu
re ſublato nō itelligiſ ius cōpetens eſſe ſublatū. facit qꝺ habeſ
in.l. ſi ſeru⁹.ff. de ſeruitu. vrb. pre. vbi pȝ qꝺ vna ſeruitute remiſ
ſa vel ſublata nō intelligiſ alia remiſſa vel ſublata. Ad idē bñ
facit qꝺ legiſ ꝛ no. in.c. paſtoralis. extra de priuile. ꝛ i.c. ex tua
rū. extra de aut. ꝛ vſu palii. Et bene facit qꝺ no. i.§. affinitatis.
inſtitu. de nup. ꝛ ꝑdicta facit qꝺ vbi plures rationes finales
cōcurrūt ad ꝯ. diſpoſitionē legis ſufficiat alterā ex illis remanere
ꝛ remaneat diſpoſitio lȝ altera illarū ceſſet. ꝛ de hoc etiā glo. eſt
no. in.l. liberorū.§. notāter.ff. de his qui notanē infā. ut ē inquā
tū hic dȝ qꝺ nō ſufficit vnū ex obſtaculis remoueri qñ plura cō
currūt ſm bal. eſt valde notandū. ꝛ multū pōt allegari in litte
ris dñi pape: qꝛ ſi ꝑ illas remoueanſ certa obſtātia ꝛ nō oīa va
leāt: ꝛ ideo clauſula obſtātiū dȝ includere oīa obſtātia vt litte
re valeāt. facit ꝙ legiſ ꝛ no. in.c. ſi ꝓponēte. extra de reſcriptis.
ꝛ in.c. ſi motu ꝓprio. de ꝑbē. in.vi. ꝛ no. i.c. nos ꝯſuetudinē.xii.
di. ꝛ allegaſ etiā ſm Ang. qꝺ ſi comes palatin⁹ legitimat vnū
vel papa diſpēſat cū vno remouēdo inhabilitatē ſeu maculā ꝛ
derogādo ſpecialiter legi de illa macula loquenti vt nō intelli
gaſ ꝓpterea ꝯ alias maculis ſeu defectib⁹ ſeu inhabilitatib⁹ ꝯ
rogare. facit ꝙ no. Jo. an. l. ipſe nō alleget in addi. Spe. i ti. de
ſucceſ. ab inteſta.§.i. ꝟſi. ex ꝯ facto. ꝛ iō prudēs dȝ eē ſm Ang.
q facit ſe legitimari aut ſecū diſpēſari vt oēs maculas ꝛ defe
ct⁹ exprimat ꝛ faciat ꝯ derogari oīb⁹ legibus de dictis maculis
ſeu defectib⁹ loquētib⁹. facit qꝺ no. Jo. an. poſt Jo. cal. i addi.
Spe. in ti. q ſi tint legi. ſup rubrica. in ver. huic qſtioni. ꝛ ſic di
cit Ang. cōmuniter obſeruari dicēs etiā qꝺ iſtud principium
multū allegabaſ per Old. qꝺ ipſe Oldra. erat ī curia romana.
¶ Ultimo no. qꝺ vbi aliud ē impedimētū ꝙ legis ei⁹ aſcenſus
nō diſtinguiſ an hereditas ſit ſoluendo vel nō. Nec ob. l. qs ſo
lidū.ff. eo. qꝛ ibi ꝓpter impedimētū nihil poterat capere inſti
tut⁹ ibi ſecus. ¶ In gl. in ver ſenatuſconſultō in fi. no. bñ qꝺ
lȝ in fraudē creditoꝝ priuatoꝝ poſſit debitoꝛ vnū ſeruū inſti
tuere cū libertate ꝛ ſibi eū neceſſarium facere, tñ ſecus eſt quan
do hoc tenderet in fraudem fiſci qui eſſet creditoꝛ. vt voluit gl.
ꝛ patet in.l. in fraudem. alleg. in gl. Et per hoc habes limitatio
nem ad.l. qui ſoluendo. ꝛ ſimiles leges.ff. eo.

Summarium.

1 Receptos primo ſub expectatione ꝓbēde ꝑferiſ ſcēo.
2 Nominatus primo ꝑferiſ in iure qꝺ nō pōt pluri⁹ cōpetere.
3 Qualitas triplex reperiſ in heredibus direc. tis.

Temporibus. Primo no. at⁹ fideicō
miſſari⁹ ex ſeruis teſta
toris q decedit exiſtēti nō ſoluēdo hēdi ſcrip. o nolē
te adire ſuccedit. ꝛ ſcēo noīat⁹ abſente ꝑ̄mo ſuccede
te nō pōt. h.d. Et diuidiſ in duas ptes ꝑncipales. in primo lo
quiſ qñ pluribus ſeruis daſ libertas directo ꝛ ex teſtō ꝛ heredi
tas ꝑ fideicōmiſſum. ſcēo qñ ꝑcedētis daſ libertas ꝛ hereditas
ꝑ fideicōmiſſum. ſcēa ſbi idē ꝙ. Et vt dic Bal. lȝ ſit diuerſitas
in facto īter dictos caſus. tñ idēntas eſt in puncto ſiu in diſpō
ne iuris. ¶ In tex. ibi ſuſpectā. dicas forte qꝛ dicit eādē dāno
ſam ꝛ nō eſſe ſoluēdo. ꝛ ſic nolebat adire ¶ Itē ibi priore loco
ſcript⁹ ī. noīatus fideicōmiſſarius vniuerſalis. facit quod hēr in
l. qrebaſ.ff. de teſt. m li. ¶ Itē ibi fidē ſeruādā ſupple vt primo
noīato reſtituat. In quo differat iſte ver. a precedētib⁹ dīgtm
diuiſione. ¶ Itē ibi deſideret adire. ī. per heredem inſtitutū
adiri: qꝛ vniuerſalis fideicōmiſſarius nō habet ius adeūdi facit
qꝺ dicerſ ſup. g of. ¶ Itē ibi nulla difficultas. ſupple qꝛ ſi ſolus
venit debet ſibi reſtitui. ſi autem alii etiam veniāt habet locum
qꝺ ſequiſ in ver. niſi. ¶ Itē ibi qreē. ſupple ꝛ ſi hereditas repe
rietur ſoluendo oēs erūt liberi vel omnes admittunſ ad liberta
tem ꝛ oībus etiā fieri debet reſtitutio. Si aūt ille nō ſit ſoluen
do: tunc ille primus nominatus admittetur ꝛ ei fiat reſt. tutio.
¶ Itē ī futur⁹. ī. remanebit ſm Dy. ¶ No. qꝺ dictū eſt ī ſum
mario. ꝛ pōt etiā aliter ad literā ſummari ſm Ang. ꝛ ſic. Quā
do plures ſerui inſtituuntur directo cum libertate per dñm quī
nō eſt ſoluēdo primo nominatus heres erit ſic etiā qñ eiſdē
libertas directo vel ꝑ fideicōmiſſum relinquiſ ꝛ ſimiliter hēdi
tas ꝑ fideicōmiſſum. ꝛ primo noīato abſente nullus ſequēs audi
1 tur. h.d. ſcōm eū. ¶ † No. arg. ex ver. abſente aūt. qꝺ qñ plures
ſunt recepti in vna eccleſia ſub expectatione ꝓbēde: tūc vacā
te poſtea ꝓbenda ſecundo receptus repellitur niſi primo re
ceptus renūciet. facit. l. ſi filius.§. pe.ff. de bo. libe. ſm Jac. de are.
Aduerte tñ qꝛ tūc cit. id⁹ eſt prim⁹ ꝛ dari dȝ ſibi termin⁹ ad ac
ceptādū ꝑ id qꝺ hī in.l. quādiu.ff. de acq. he. ꝛ de leg. ii. in.l. ſi tū
qbuſ ſā.ꝛ.ff. de in diem adie. l. neceſſe. Et adde q ī iuris ſi rece
ꝑtus fuerit ſcōs ante primū: qꝛ recurrendū eſt ad ea q habenē ī
2 c. ſi ꝑ g. de reſcrip. in.vi. ¶ † Itē no. qꝺ in iure qꝺ nō pōt cōpe
tere pluribus ſi vni tñ primo noīatus eſt ꝑferēdus aliis cete
ris paribus. ¶ In gl. in ꝟ deſiderare. in fi. ſcōm expoſitionē
tenet Bal. vt tetigi ī litera: qꝛ fideicōmiſſari⁹ vniuerſalis nō hȝ
ius adeūdi nec venit ꝑ aditionē ſȝ ꝑ reſtitutionē. vt ꝑ in ꝟ. reſti
tuat. ante ver. idē. ꝛ.ff. circa finē. ibi velit ſibi reſtitui. facit qꝺ ha
beſ in.l. facta. ꝛ.l. reſtitutā.ff. ad treb. ꝛ iſta eſt ꝟa expoſitio ſcōs
eū. ꝛ ꝑ hoc dicit conſultū fuiſſe de facto qꝺ cū qdā fideicōmiſſari⁹
vniuerſalis agēdo cōtra extraneū poſſeſſoꝛ dicere ſe heredita
tē adiuiſſe ꝛ petebat illū codenari ad reſtitutionē rerū heredita
riarū poſſeſſoriarū ꝑ eū. qꝺ tal's libell⁹ erat ineptus: qꝛ in eū nō
cadit ius adeūdi. vt eſt dictū. Et facit qꝺ no. gloſ. in.l. cū filio.ff.
de leg. i. circa finē. ꝛ ſic reſidet Bal. qui bene videſ dicere ī caſu
predicto. ſi aliter nō narrauit ſibi hereditatē fuiſſe reſtitutā. Si
autē hoc narraſſet videſ qꝺ talis libellus poterit ſuſtineri ſcōm
tex. tum. ca ꝑ ma expoſitione. ꝛ qꝛ illa ꝟba ſe adiuiſſe. poterant
intelligi. ī. agnouiſſe hereditatē. nā verba libelli ſi poſſunt ſalua
ri ꝛ illa impropꝛie ſumēdo debēt ſaluari ꝑ i l qꝺ habeſ in.l. ſi ſi
poſſeſſoꝛ.§. itē ſi iurauero.ff. de iureiur. ¶ In glo. fi. in fi. Bal.
3 hic dixit qꝺ prima opi. eſt verioꝛ: qꝛ † ī ſtn direct heredibus ſit
reperire tres qualitates: qꝛ quidam ſunt heredes voluntarii vt
ſunt extranei. quidā ſunt neceſſarii vt ſerui ꝓprii. ꝛ quidā ſui vt
liberi q ſunt in ꝑ̄tāte. facit inſti. de here. quali. ꝛ diff.§.i. ꝛ.ii. tñ ī
heredibus fideicōmiſſariis eſt ſec⁹: qꝛ nunꝙ reperiſ ſcōm eū he
res fideicōmiſſari⁹ niſi voluntarius. vt pȝ in iſto tex. ꝛ ꝑ hoc fa
cit ꝯtꝛa cū: qꝛ ſi reperireſ heres fideicōmiſſari⁹ eſſe neceſſari⁹: tūc
directo caperet ex ꝙ neceſſario capit. ꝛ ſic nō eēt opus reſtōne. qꝺ
eſt falſum. Et iō ꝯcludit ꝙ ſiue ſeru⁹ ſiue fili⁹ ſit fideicōmiſſarius
vniuerſalis ſemꝑ indiget reſtone vt eſt caſus hic in ſeruo ꝛ filio
vel.l. cū filio.ff. de le. i. ꝛ ſic dicit de facto fuiſſe cōſultū. Bar. hīc nil
dicit Ang. ꝟo hic tꝫ ſcēa opi. in qua reſidet glo. dicēs illā ſire
putare ſingularē. ꝛ illā forte ſub dubio decidere. qꝺ ſicut ſeruus
heres ſcriptus directo cogiſ eē heres vel. ꝛ nolit. ita ēt ſi ꝑ fidei
cōmiſſum hēditas ꝛ libertas fuit ſibi relicta. ꝛ putat hoc verum ſi
heres ſcript⁹ nō vult eſſe heres nīſi reſtituat. ſȝ ſi ſpōte adeat he
reditatē tunc ſufficit teſtatoꝛi hēre heredē ſcriptū. ꝛ ſic nō cogiſ
ſeru⁹ hēre hereditatē ſi nolit. ꝛ ſic adūc ē ſe intelligere opi. Bal.
q vī dicere ꝯtꝛa.ii. ꝛ ſic reſidet. Sed certe ſi ponderant bene verba

Bal. videntur

Bal. videt̃ velle q̄ ĩ iuſticie quādo p̄ fideicōmiſſuʒ relinquit̃ hereditas ſeruo nō cogat̃ eſſe heres. ꝛ p̄ ipo videt̃ hic eſſe caſus cui nō reſpōdet Ang. nā hic loquit̃ qñ heres ſcriptus non adit hereditatē ſponte. imo recuſet adire tanq̄ ſuſpectā. ꝛ tamē littera videt̃ circa fi. velle q̄ð primo nominat⁹ ita demū debeat habere hereditatē ſi velit ſibi reſtitui. ꝛ ſic videt̃ caſus ꝯtra Ang. Poteſt ꝯcordare opi. q꞉ opi. Bal. p̄cedat qñ plures erant ſerui quib⁹ erat data libertas ꝛ hereditas p̄ fideicōmiſſuʒ. ꝛ iſto caſu p̄prie loquit̃ iſte tex. Sʒ vbi eſſet vn⁹ ſol⁹ cui eſſet p̄ fideicōmiſſum relicta libertas ꝛ hereditas. tūc pōt p̄cedere opi. Ang. q꞉ ſi heres iſtitut⁹ ſpōte adiuit ſufficiat teſtatori q̄ð habeat heredē. ſi iſto recuſet adire tūc videt̃ q̄ ſit pinde ac ſi ſeruo directa libertas ꝛ hereditas fuerit relicta. vt p̄bat̃ i. l. facta. §. ſi. allegato i gl. ꝛ idō vr̃ q̄ð tūc erit neceſſari⁹ heres. vt voluit Ang. facit q̄ habet̃ i. l. nec eũ. §. ſi. cũ. l. ſequẽti. ꝛ q̄ð ibi no. i ſimili. ff. de teſt. mil. vbi p̄ʒ q̄ð etiā interdū ſeruus cui data eſt libertas ꝛ hereditas p̄ fideicōmiſſuʒ cẽſet̃ ex iuris diſpoſitione fuiſſe directo liber ꝛ heres ſcriptus. ꝛ ſic eodē modo videt̃ dicēdū in caſu p̄dicto. ꝛ ratio diuerſitatis an ſint plures ſerui an vn⁹ pōt eſſe: q꞉ qñ ſunt plures vniuerſales lʒ primus nollet veriſimiliter aliq̄s ex aliis vellet eſſe heres vt libertatē cōſequat̃. ꝛ ſic veriſilr̃ teſtamentū nō erit ſine herede. que ratio non poteſt habere locum qñ vnicus eſt ſeruus.

Summarium.

1 Beneficium non preſtat qui debitum dat.
2 Heres neceſſarius non efficitur is cui neceſſario libertas datur.
3 Extorſio quid ſit.

SI ſeruus. Si iſtituit̃ ſeru⁹ cui ex neceſſitate teſtōr dʒ libertatē p̄ſtare nō erit ſibi neceſſari⁹ ſed volūtari⁹. h. d. ¶ In tex. ibi iuſto defuncto. i. ipſo herede q̄ inſtituit ipm̃ cũ libertate. ꝛ q̄ erat grauat⁹ p̄ fideicōmiſſuʒ de manumittēdo ipʒ ſuũ. ¶ Itē ibi extorquere. ſupple ex teſtamēto primi teſtātis. ¶ Itē ibi ſʒ
1 poſito. i. circūſpecto ſeu remoto ſm̃ Dy. ¶ † No. q̄ð nō dicitur preſtare beneficiū qui impendit debitum. Concor. l. vnuʒ ex familia. in princ. ꝛ §. ſi de falcidia. ff. de leg. ij. ꝛ in. l. i. §. permittitur.
2 ff. de aqua quoti. ꝛ eſti. ¶ † Itē no. q̄ ille cui neceſſario libertas datur heres neceſſarius nō efficitur illi per quem datur neceſſario. ¶ Item no. q̄ð dicitur eſſe gratia ſi debitum redditur. Itē in neceſſitatib⁹ nemo liberalis exiſtit. concor. de adimen. lega. l. rem legatam. Et ex hoc etiam no. q̄ð qui debitum ſoluit nil de ſuo videt̃ largiri. ꝛ ſic facit q̄ vr̃ in arg. q̄ð gabella que ſoluit̃ de legatis non debet ſolui de relictis de male ablatis incertis: q꞉ tale legatum non eſt beneficium ſed potius debitum. Itē facit in argumentū q̄ð vxor cui legata eſt dos nō debeat ſoluere gabellam que ſoluitur de legatis. q̄ð intellige niſi forte agatur de cōmodo repreſentatiōis. ꝛ ſic non de tota ſumma per id q̄ð habetur in. l. ſi conſtante. §. quoties. ff. ſoluto matrimonio. ꝛ in. l. ij. ff. de dote preleg. ꝛ in. l. i. §. ſi quis creditor. ff. ad legē fal. per hoc dixit hic Ang. q̄ legatum factum creditori nō egebit inſinuatione. lʒ ſm̃ formā ſtatuti legata debeant inſinuari. nec erit neceſſe q̄ð portetur in archiuo publico vel ad camerā actorum. licet ſtatutum diſponat donatiōes ꝛ legata debere inſinuari vel poni in archiuo publico q̄ð intellige procedere niſi aliq̄ð cōmodū cōtineret.
3 ¶ † Ultio per iſtū tex. dum dixit extorquere. dicit Ang. notanduʒ eſſe q̄ð appellatur extorſio omnis exactio que ſit ab initio quantumcunq̄ fiat iuſticia ſuadēte. vt p̄batur in. l. fideicommiſſa. §. ſi rem. ff. de lega. iij. ꝛ per hoc dicit ſe vidiſſe de facto in ciuitate peruſij in officialibus electis cum pacto vt nō teneātur ſtare alicui ſindicatui. niſi de barratariis furtis ꝛ illicitis extorſionibus. nam dixit q̄ propter pregnantiam iſtius verbi extorſionibus officialis taliter electus ſindicatus fuit de omnib⁹ iniuſtis ſententiis quarum vigore aliquid fuit extortum. q̄ eſt no. tamen non videtur abſq̄ʒ dubitatione. q꞉ in pacto videt̃ q̄ veriſimiliter fuerit intellectum de illicitis extorſionibus factis p̄ ipſum officialem ad ſuum commodum. ꝛ ſic non videtur quod cōp̄rehēdant̃ extorſiōes facte ad cōmodū alienū ex iniuſtis ſententiis: niſi forte vbi appareret q̄ ſciēter ꝛ doloſe fuiſſent late. facit q̄ hr̃ i. l. ita demū. ff. de arbi. ꝛ. l. ſuo inatto. §. cũ p̄tor. ff. ad treb. ¶ In gl. ſi. i ſi. ꝛ de plurib⁹ ꝯſtitutiōib⁹ circa hāc materiā vide gl. notabi. ꝛ magiſtrā i. l. ij. C. ſi m. i. ea fuc. alic. ne ꝯſtituat̃.

Summarium.

1 Disiūcta q̄ inter plures ꝯditiōes apponit̃ i ꝯiūctā reſoluit̃.
2 Dictio aut, quare pro ꝛ, capiatur.
3 Subſtituto non nocet filium exheredari.
4 Fratres mendicantes qui ſint hereditatum capaces.
5 Expreſſio eorum que tacite inſūt nil operatur.

LUcius. Si i qualibʒ p̄te alternatiue mētis teſtātis nō verificat̃ disiūcta accipit̃ p̄ cōiūcta. h. d. ſʒ Bar. ꝛ hec ē ſingularis ſʒ eũ. ꝛ nō hʒ niſi vnā p̄priā ꝛ ſpecificā cōcordātiā. vʒ. l. ꝯñali tex. in prin. C. de inſti. ꝛ ſubſti. bñ tñ facit ad idem. l. ſi is q̄ ducēta. §. pe. ff. de re. du. Uel aliter pōt ſummari ſcd̃m Ang. Si alicui ſit ſubſtitutio ſub plurib⁹ cōditionib⁹ disiūctiue poſitis quarū vna cōſiſtit in hoc ſi inſtitut⁹ deceſſerit ſine filiis. disiūctiua accipit̃ p̄ cōiuncta. ꝛ oēs cōditiones verificari opʒ. h. d. Et iſte ſummari⁹ etiā fuit de mēte Bar. in. d. l. generalr̃. Et pōt dici q̄ð rō huius ſummarij pōt colligi ex p̄cedētib⁹: q꞉ tūc qñ dicta cōditio ſi ſine liberis eſt admixta cũ aliis nō verificat̃ tūc ſimiliter mēs teſtātis in qualibet parte alternatiue ſola: q꞉ lʒ aliqua ex his aliis euenerit ſi tamē nō verificaret̃ illa ſine liberis. vt q꞉ decederet cũ eis nō eſt veriſimile q̄ð teſtator voluerit ſubſtitutū admitti. vbi autē dicta cōditio nō fuiſſet admixta tūc ſtaret disiūctiua p̄prie ꝛ verificaret̃ in qualibet eius parte p̄ut habet̃ in. l. ſi heredi plures. ff. de cōdi. inſti. q̄ ſcd̃m p̄dicta dʒ intelligi ꝛ limitari. ꝛ aduerte vt dicit hic Ang. q̄ hec. l. hʒ locū nedū inſtituit̃ fili⁹ teſtatoris aut eius frater. imo ſi etiā omnino extrane⁹ fuerit inſtitut⁹. vt p̄bat̃ in. d. l. generalr̃ in prin. q̄ð eſt diligenter mēti tenēduʒ. Et diuidit̃ iſta lex in duas partes p̄ncipales. nā p̄io ponit thema ꝛ duas q̄ōnes. ſcd̃o r̃ndet ꝛ p̄io ad ſecūdā in ver. reſpōdi. ſecūdo ad primā in ver. igit̃. ¶ In tex. ibi queri quā heredē. i. eos heredē vt tangit̃ in gl. Itē ibi eo amplius. i. nō ſolū ſi frater ad ieꝛit ibi liberis relictis. ꝛ ſic requirit̃ vtrūq̄ʒ. ſ. defect⁹ liberorum ꝛ defectus cōditiōis vt ſubſtitutio vēdicet ſibi locū. Itē ibi ani-
1 maduertit̃ ſupple fuiſſe per id q̄ ſequit̃. ¶ † No. ex tex. q̄ disiuncta apposita inter plures cōditiones reſoluit̃ in cōiunctā ſi hoc ſuadet ratio naturalis. ¶ Et ex hoc no. ſcd̃m Bal. q̄ v̄ba teſtatoris debēt intelligi ꝛ interpretari ſm̃ q̄ rō naturalis ꝛ neceſſitudo ſanguinis dictat. meli⁹ feciſſet tñ nō apponere de neceſſitudine ſanguinis: cũ iſta. l. habeat locū etiā in extraneo. vt p̄batur in. l. generaliter. ad ſi. prin. ſuperi⁹ alleg. ¶ Et ex p̄dictis no. ēē caſum in quo disiūcta accipit̃ pro cōiūcta. facit q̄ð habet̃ in. l. ſepe. ff. de ver. ſig. ꝛ. l. pe. cũ ibi no. de verb. ſig. ꝛ de materia disiunctiue ꝛ etiā copulatiue plene per Bar. in. l. is qui ducēta. §. vtrū. ff. de reb⁹ du. Ratio aūt quare hic ſumit̃ pro cōiūcta p̄ʒ ex ſummario. ¶ Itē no. q̄ licet vbi teſtōr facit mentionē de filiis ex ſe natis videat̃ loqui de filiis immediatis. cũ p̄poſitio ex, denotet cauſaʒ proximā ꝛ immediatā ſui natura. vt legit̃ ꝛ no. in. l. i. §. ſi ex incēdio. ff. de incē. rui. ꝛ nau. ꝛ. l. C. ſi ſeruus extero. tamē dicta verba porriguntur ſeu extēdunt̃ ad vlteriores liberos. ꝛ ſic verificat̃ dictio ex hoc caſu etiā in remotiſſima cauſa. ꝛ hoc p̄pter ſuadētē rationē naturalē que inuitat ad hereditatē deſcēdētes ꝛ agnatos. facit. l. cōſtat virū. ſupra quoꝝ bonorū. ꝛ q̄ habet̃ in. l. i. §. penul. ff. de vē. inſpi. ꝛ hoc ſatis hic p̄bat̃ ex tex. illo. victo tenore teſtamēti. ꝛ potiſſime cũ dixit teſtōr aut filiū filiāve eē natā cũ eo q̄ð ōr circa finē in reſpōſione dū dicit deceſſiſſet liberis relictis. ꝛ etiā dū dicit. ſed etiā eos liberos. ꝛ hoc etiā tenuit bar. in. l. liberorū. in pen. col. ff. de v̄b. ſigni. ꝛ in eadē. l. etiā tenuit q̄ð appellatione filij ſi appoſitā fuerit nomē filij in cōditione extendit̃ ad nepotes per hanc legē. ꝛ p̄ predicta dixit hic An. q̄ ſi teſtator ſubſtituit heredi inſtituto ſi deceſſerit ſine filiis ex ſuo corpore natis latiſſime accipit̃ v̄bū filiis vt omnes cōp̄rehēdat. vt hic eſt caſus. ꝛ voluit Ang. in. d. l. liberorū. ¶ In gl. prima ibi aut pro. ꝛ ſic diſſoluit̃ disiūcta in cōiunctā nec mirādū q꞉ ſic ēē cōtingit in. l. penul. ꝛ in. l. generaliter. allegata in gl. ꝛ q꞉ etiā nō eſt abſonū q̄ð vna dictio ponat̃ ꝛ exponat pro alia ſcd̃m ſubiectam materiā vt eſt gl. nec. in. l. eas cauſas. ff. de cōdi. ꝛ demon.
2 † Que aūt ſit ratio q̄ð hic exponit̃ dictio aut. pro ꝛ, cuʒ hoc eſſe non deberet propterea q꞉ videtur q̄ð verba deberēt ſumi p̄prie ꝛ non improprie. ꝛ ſic ſcd̃m p̄priū ſignificatū ꝛ nō ſcd̃m impropriū. l. non aliter. ff. de leg. iij. gl. non dicit ſed ratio colligi pōt ex ſummario ꝛ ex his que. ſ. dixi videlicet q̄ð veriſimiliter mēs teſtantis in qualibet parte alternatiue ſolum cum non ſit veriſimile q̄ð ſi liberos habuerit licet alie partes alternatiue verificantur voluerit ſubſtitutum admitti. ꝛ ideo hoc caſu eſt ſpeciale quod ad veritatem alternatiue non ſufficit alteram partem verificari. ꝛ ideo hoc caſu eſt ſpeciale quod alternatiua reſoluatur in coniunctam. ¶ In gloſſ. fina. in fin. ibi ab inteſtato. ꝛ ſic non veniunt filij fratris ex teſtamento ſed ab inteſtato tanquā proximiores tempore deſtituti teſtamenti. ꝛ eſt lōga differentia an veniant ab inteſtato an vero ex teſtamēto quia ſi venirēt ex teſtamēto poſſent reuocare illa que fuiſſent alienata per eaq̄ habent̃ l. aut. res que. C. cōia de le. q̄ð nō poterunt facere etiā ſi veniāt ab inteſtato. vt etiā hic voluit Bart. Ratio autē quare veniunt ab inteſtato ꝛ non ex teſtamento potuit eſſe vt videt̃ etiā glo. ſenſiſſe in ſi. quia verba conditionalia nō inducūt diſpoſitionē. l. ex facto. ꝛ. l. ſi quis ita heres inſtituatur ſi legitimus. cuʒ ibi no. ff. eo. ꝛ. l. ſi quis ſub conditione. ff. ſi quis omiſ. cau. teſta. ꝛ ſic facit iſte tex. cum gl. quod ſi teſtator dixit ſi heres meus deceſſerit ſine liberis talem ſubſtituo q̄ ſi inſtitutus habuerit liberos tales liberi non poterunt ex tali teſtamento vendicare hereditatē per hūc tex. cũ gl. ſm̃ Iac. de are. Unde dicit Bal. ſi liberi repudiarēt hereditatē patris nō poſſent ex ſua perſona tāquā

ſubſtituti venire ſm volūtatē teſtantis cū talia vba diſpoſitio
n: m n ſin. ſocant velut plata codicionaliter. ⁊ idē ſm Bal. te
nate Cy. ſ referēdo Ja. de are. ⁊ facit qḋ notadē Cy. in. l. i. C. ſ
codi. inſer. ⁊ qḋ legit ⁊ no. ſ. l. filiuſfamilias. §. cū qa ⁊. l. ex facto.
§. ſi qs rogat⁹. ⁊. §. ſi. ſ. ad treb. Idē tenuit hic Ang. dicēs iſtā

Queſtio notabilis.

glo. eſſe diligenter notādā qꝛ valde quotidiana ē. ⁊ ex illa laml
tur regula qḋ vbicūqꝫ pater vel ali⁹ aliquē īſtituit pꝛo loco. ⁊
ſubſtituit eidē vulgariter vel per fideicōmiſſum ſub cōditiōe ſi
deceſſerit ſine filiis qḋ nūquā liberi. ⁊ deſcēdētes ipſius hēdis
inſtituti intelligerent īſtituti. ⁊ ideo ad hēditatē teſtātis nul
lo modo ex teſtamēto vocent ſi inſtitut⁹ decedat hēditate adi
ta. ſupple ⁊ lapſo tēpoꝛe ad deliberandū ſeu ad trāſmiſſionē iu
ris deliberādi aut etiā repudiata. ſꝫ bñ inuitant ex pſona ipſo
rū liberorū ab inteſtato ſi inueniāt ſe proximioꝛes tēpe quo de
ſtitu ē teſtm̄. facit qḋ habet in. l. ſi quis filio exhēdato. in pꝛīci
pio ſ. ꝯ. ti. ⁊ idē dicit ſi ſint plures filii forte ipuberes inſtituti.
vel etiā omnes puberes vel quidā puberes ⁊ alii impuberes ⁊
ipſis inſtitutis ſit terti⁹ ſubſtitut⁹ poſt mortē ipſoꝝ. nā ſcdm eū
nō intelligunt inuicē ſubſtituti. ⁊ ſic vn⁹ alteri ſolū legittimo iu
re ſuccedat. ⁊ ſic ab inteſtato ⁊ nō ex teſtamēto paterno. iſti. de
pupil. ſubſti. §. vel ſingulis. vbi ē caſus inquātū dicit dicto ca
ſu ſeruari ſuū ꝑ teſtantē iuis legitimarū hēditatū. facit. ſ. ꝯ. ti. l.
i. ſi pater impuberis. ⁊ ita dicit ſe de facto vidiſſe iudicari in ꝑ
dictis duab⁹ queſtionib⁹. licꝫ qdā doctores dicāt cōtrariū ⁊ nō
bene qḋ diligenter tene menti. Et attēde qꝛ iſta eſt cōis opi. qḋ
ſi inſtitut⁹ grauat de reſtituēdo hereditatē ſi deceſſerit ſine li
beris. vel ſi ſit dat⁹ ſubſtitut⁹ ſub cōditiōe ſi deceſſerit ſine libe
ris qꝛ ſi decedat cū liberis tales liberi nō intelligent vocati ex
teſtamēto ꝑ ipſum teſtātē vt voluit ſ glo. ⁊ ſequit Bar. ⁊. Jac. ſ
are. Bal. ⁊ Ang. Oldra. tñ vt refert Salv. i. l. i. C. de īdi. uert.
tenuit ſtriū vel qḋ tales liberi itelligant eſſe vocati ex teſtamē
to pꝛio per iſtū tex. qui videt hoc ſentire dū dicit circa finē qḋ
nedū fratrē ſed etiā eius liberos excludit ſubſtitutio. Item qꝛ fa
uoꝛe liberorū vī eſſe adiecta dicta cōditio. ⁊ per cōſequens vī
qḋ debuit ad hereditatē vocari ex teſtamēto ar. l. ii. ſi duo. ſ. de
colla. bono. ⁊. l. peto. in pꝛin. ſ. de leg. ii. ⁊ in hac parte videt incli
nare Salv. in. d. l. i. tñ dicit in hoc cogitādū vidi iā de facto ali
qua cōſilia pꝛo iſta parte q̄ pꝛima facie vī valde equa ⁊ ſatis rat.o
nabilis p ſupꝛ⁹ dicta. ⁊ iſte paſſus nō vī eē aliqꝫ dubitatōe.
Et vt pꝫ ex pdictis Salv. nō fuit auſus ſe firmare ⁊ merito ꝓ
pter autoꝛitatē gloſ. que eſt hic in cōtrarium. ⁊ etiā ꝓpter cōmu
nem opi. doc. tenētiū cōtrariū pꝛo qꝛ cōi opi. bñ facit vt dicā
eſt: qꝛ iſti liberi fuerūt appoſiti in cōditiōe ⁊ nō in diſpoſitiōe
⁊ ideo non poſſunt dici vocati ex teſtamēto. ⁊ pꝛo iſta parte ēt
facit qḋ habet in. l. filiuſfa. §. cū qs. ſ. de leg. i. vbi pꝫ qꝛ licꝫ liberi
nō eſſent hēdes iſtituti. vt qꝛ foꝛte inſtituiſſet extraneū vniuer
ſalē hēdē. ⁊ liberos i re certa excluderent ſubſtitutū. Et idē ſi libe
ri fuiſſent exhēdati vt ibi pꝫ qḋ videt pcedere ēt ſi eſſent exhe
redati mala mēte cū litera ibi indiſtincte loquit licꝫ glo. ibi de h
dubitet. ſꝫ indiſtincte vī hoc tenere in. l. ex facto. §. ſi quis roga
t⁹. ⁊. §. ſi. ⁊ facit pꝛo hoc rō: qꝛ in cōditionibus reſpicit merum
factū. l. meuius. ⁊. l. q heredi. ſ. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ ideo videt ſuf
ficere qḋ deceſſerit cū liberis licꝫ nō fuerint hēdes. ⁊ hec pars vi
det habere ratiōes foꝛtioꝛes licꝫ iure vel qḋ dici liberi nō poſſe
venire ex teſtamēto ex quo ſolū fuerūt appoſiti in cōditiōe per
ea que ſuperi⁹ dicta ſunt. Nec obſtat iſte tex. dū dicit qḋ teſta
toꝛ pretulit etiā liberos inſtituti nedū ipſum inſtitutū qꝛ pōt i
telligi qḋ ꝓtulit eo reſpectu qꝛ voluit ipſum ſubſtitutū venire
nō ſolū ſi frater inſtitut⁹ adijt. ſꝫ etiā voluit qḋ veniret ſi deceſ
ſiſſet inſtitut⁹ cū liberis qui licꝫ nō adijerit neqꝫ repudiauerit
hēditatē nō aūt ex eo qꝛ dicat mutaſſe liberos ex teſtamēto: ex
quo eos appoſuit in cōditione nō autē in diſpoſitione. Itē nō
obſtat ſi dicatur qḋ dicta cōditio videtur fuiſſe appoſita fauo
re liberoꝝ: neqꝫ ſatis videt cōtinere fauoꝛē liberoꝝ licet nō dicā
tur vocati ex teſtamēto: qꝛ poterit inſtitutus relinquere heredi
tatē ſibi delatā ipſis liberis ſi volet. Et ſat. eſt etiā erit veriſimile
qḋ volet ꝓpter naturalē votū parentū. l. ſcripto. ſ. vnde liberi
cū concoꝛ. ⁊ ideo nō ſequit qḋ ꝑ h debeat mutari ex teſtamēto
ex quo poſiti fuerūt ſolū in cōditione ⁊ nō in diſpoſitione. itē
nō ob. qꝛ habet in. d. l. ii. §. ſi duo. qꝛ ibi emācipat⁹ arctabat ad
cōferēdū illi q erat in poteſtate ſi volebat venire ſecū ad ſucceſ
ſionē. adeo mirum ſi emācipatus nō cōfert remanet ei⁹ poꝛtio
penes exiſtentē in poteſtate qui ſ totū ſuccedebat de iure ciuili
&c. in illa tēpoꝛa licet pꝛetoꝛ admiſerit emācipatū ſecū vt colli
git ibi ⁊ in. l. i. de cōiungē. cū emancipa. lib. itē nō ob. l. peto. de
leg. ii. qꝛ inſtitutus fuit ibi rogatus vt eſſet cōtentus certa re tan
tum. vnde ſi ali⁹ nō erit inſtitutus videt id dixiſſe fauoꝛe venie
tiū ab inteſtato vt debeat reſiduū illis reſtituere. ⁊ ſic ibi diſpo
ſitiue fuit locutus. ideo nō mirum ſi venientes ab inteſtato poſ
ſunt petere ex tali teſtamēto ſioi hereditatem reſtitui. ſed hic te
ſtatoꝛ conditionaliter fuit locut⁹ de liberis. ideo non videtur
poſſe venire ex teſtamēto ⁊ ſic tutius videtur tenere opi. gloſſe

communem opi. pꝛo qua dicit Ang. fuiſſe iudicatum qui opi.
Oldra. ⁊ potiſſime qꝛ in iudicando ⁊ cōſulendo i dubio nō vi
detur recedendū eſſe ab opi. glo. ⁊ cōmuni. ꝑ id qḋ not. Jacob.
bu. in. l. i. C. qui ꝓ ſua iuriſ. ⁊ Bar. in. l. ſi. C. de pe. iudi. ⁊ Joan.
an. in. c. i. ⁊ in. c. ne innitaris. extra de cōſti. ¶ Et ex pdictis po
teſt determinari queſtio. quid iuris quādo quis eſt inſtitut⁹ he
res ⁊ grauat⁹ de reſtituēdo alteri ſi deceſſerit ſine liberis an ſuf
ficiat qḋ extent liberi licet non ſint hēdes: vt qꝛ foꝛte nō fuerūt
exheredati. nā videt dicendū qḋ nihilominus ſubſtitut⁹ exclu
datur etiā ſi fuerint exheredati mala mēte vt ſuperius dixi per
ea que habent i. d. l. ſi filios. §. cū quis. ⁊ voluit etiā Pe. ⁊ Cy.
in. l. i. C. de cōdi. inſer. Nec obſtat qḋ exheredatus habet ꝓ moꝛ
3 tuo. l. i. §. ſi pater. ſ. de cōiungen. cū emāci. libe. ⁊ ſic nō dꝫ noce
re ſubſtituto ſiue exheredari ſicut nō noceret ſi eſſet moꝛtu⁹: qꝛ
poteſt reſpondeti vt dicit ⁊ aly in. l. i. C. de cōdi. inſer. qꝛ exhere
datus habetur ꝓ moꝛtuo quo ad ſe ſeu quo ad cōmodu ſuum
ſed non quo ad alienum. d. §. cū quis. Hec tamē ſolutio non vi
detur omnino bona ꝑ id qḋ habet in. d. §. ſi pater. ⁊ qꝛ ibi not.
Bar. vbi videtur ꝓbari qḋ etiā ad comodū alienum habet ꝓ
moꝛtuo. Sꝫ dic qḋ illud ꝓcedit qñ ille q eſt exhēdat⁹ vocabat
⁊ cōcurrebat in ſucceſſione ꝑ modū diſpoſitiōis cū alio ſi non
fuiſſet exheredat⁹. vnde ſi excludit per exheredationem non
concurrit cū alio. nec impedit illum in totū ſuccedere. Sed hic
loquimur quando ille qui eſt exheredatus impediebat aliū fa
ciendo cōditionē diſpoſitionis deficere ex qua ali⁹ venire vole
bat ⁊ ſuccedere. ideo non attendit an ſit exheredatus vel nō. ſꝫ
an ſint filii vt patet in. d. §. cū quis. facit qḋ not. Bar. i. d. §. ſi pa
ter. Et hoc intellige ſcdm Ange. ⁊ fuit etiā dictum Bar. i. d. §.
cū quis. qꝛ excluditur ſubſtitutus qñ decedit cū liberis inſtitu
tus ꝗuis liberi nō ſint heredes: dummodo potuiſſet eſſe. ſecus
ſi non potuiſſent eſſe: vt qꝛ fuiſſent depoꝛtati vel damnati ad
metallū qꝛ habent pꝛo moꝛtuis. l. i. §. ſi. ſ. de ꝯab. ⁊. l. ii. necē. §.
ſi depoꝛtatus. ſ. de bo. libe. ⁊ idem ſi tales liberi fuiſſent ꝓfeſſi
regulā mēdicantiū qui non ſunt capaces hēditatū. vt ſunt fra
tres minoꝛes i cle. exiui. de verb. ſigni. nā tales liberi ex q̄ ſunt
incapaces habent ꝓ moꝛtuis: ⁊ ſic operat tunc illud moꝛs ciui
lis qḋ naturalis. facit qḋ no. in. l. gall⁹. §. ⁊ quid ſi tantū. ſ. de li
ber. ⁊ poſthu. ⁊ qḋ not. per Dy. ⁊ Ricar. i. l. ex ea parte. ſ. de vb.
ob. ⁊ per Cy. in. l. ſi. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ iſta eſt communis opin. ſꝫ
Salv. in. d. l. i. de cōdi. inſer. vī dicere qḋ ſi extaret fili⁹ depoꝛta
ti inſtituti: qꝛ in cōditionibus reſpicitur merū factū. d. l. meui⁹
⁊. l. qui heredi. ſubſtitutus excluderet. nec ob. l. ex facto. §. ſi quis
rogatus. qꝛ ibi loquit de ſuſcepto poſt depoꝛtationem q nō fa
cit excludere ſubſtitutū: qꝛ tūc videt quodāmodo nat⁹ ex nouo
homine ſcdm eū vt ibi videt colligi. ſecus qñ erat natus ante
depoꝛtationē ipſius inſtituti. Sed quicquid dicat vt predixi cō
muniter tenet ꝯtrariū: qꝛ tūc nō poteſt cōſiderari fauoꝛ liberoꝝ
rum qñ ſunt penitus incapaces ⁊ nihil poteſt eis relinqui. Et
ideo tunc dꝫ venire ſubſtitut⁹ ꝓut volunt doc. communiter.
4 ¶ †Et aduerte inquātū dixi de pꝛofeſſo in oꝛdine mendicātiū
um bene poſui exēplū de oꝛdine fratrū minoꝛum. nā illi ſunt
penitus incapaces hēditatū. ſecus dicit Bal. in fratribus pꝛe
dicatoꝛibus. l. cū acutiſſimi. ad ſi. C. de fideicō. nā licet tales di
cantur de oꝛdine mendicantiū. vt patet in cle. i. de regula. ⁊. i. c.
qꝛ quoꝛundā. de elec. in. vi. tamen illi ex regula nō ſunt incapa
ces in cōmuni: qꝛ pꝛofitent regulā Auguſtini. facit qḋ habet
in. c. certe. ⁊. c. nolo. xii. q. i. ꝗuis ex conſtitutionibus pꝛ ſedem
apoſtolicā appꝛobatis dicant mēdicantes. vnde nō ſunt peni
tus icapaces ꝓut ſunt fratres minoꝛes q ex regula ipſoꝝ ſunt
incapaces hereditatū. vel vt illas nō retinēt ſed vēdāt ⁊ expē
dāt pecuniā in eoꝝ neceſſitatibus. facit qḋ legitur ⁊ not. in. c. i.
ꝑ glo. ⁊ Jo. an. extra de reli. domi. lib. vi. ⁊ ſic dicit baldꝰ. vide
Frede. de ſe. in ſuis cōſiliis. facit qḋ ipſe no. in ſuo cōſilio. xii. itē
aduerte qꝛ dicit Bal. in. d. l. cū acutiſſimi. qḋ qñ inſtitut⁹ gra
uat de reſtituēdo ſub cōditiōe ſi deceſſerit ſine liberis. qḋ nō
videtur liberi ſubſtituti. ⁊ h voluit glo. h. ⁊ videt eſſe caſus in
l. i. C. de pactis. vbi videt qḋ ſi ille qui erat grauat⁹ de reſtituē
do hēditatē ſibi aſſignatā ſub cōditiōe ſi deceſſerit ſine liberis.
fecit pactū tēpoꝛe quo nō hꝫ liberos de reſtituēda minoꝛi par
te q̄ fuerit grauat⁹. q̄ partē indiſtincte poſt moꝛtē ſuā reſtitue
re ſi cōtigit qḋ tēpoꝛe moꝛtis poſtea reperiat habere filios quos
certū ē facere deficere cōditionē: ex quo extant tēpoꝛe moꝛtis. li
cet nō extarēt tēpoꝛe pacti. vt patet ex hꝫ q habent in. l. filiuſ
familias. §. cū quis de leg. i. ⁊ in. l. ex facto. §. ſi quis rogat⁹. el. ii. ſ.
ad trebe. ⁊ ꝯꝰ nō ſcilꝫ nō ꝓpter hoc min⁹ ſeruād tñ pactū ⁊ ne
dꝫ reſtitui pars de qua fuit conuentū non obſtante qḋ extite
liberi ex rogato de reſtituēdo. vt ꝓbatur i. d. l. i. qḋ nō contige
ret ſi liberi intelligerent ſubſtituti: qꝛ tūc in ꝑiudiciū eoꝝ
non tenuiſſet pactus per ea que habentur in. l. ſi. §. i. ⁊ in authē.
res que. C. cōmunia de lega. ⁊ ſic neceſſario opoꝛtet dicere quo
pactū pꝛeiudicat ipſis liberis qḋ nō intelligebantur ſubſtituti.
Item pꝛo iſta parte videtur eē caſus in. l. ex facto. §. ex ſcīto.
ad ... bi illa.

ad trebelli. nã ſi i dicit᷑ qḋ ſi grauat᷒ de reſtituẽdo ſi deceſſerit
ſine liberis poſt mortẽ teſtantis habeat liberos ⁊ adit hereditatẽ
et poſtea deportet᷑ qḋ tũc ſubſtitut᷒ excludit᷑ ꝓpter ſuperſtitẽ-
tiã liberorũ ⁊ hereditas cõfiſcata ſpectat ad fiſcũ ſimpliciter. vt
ibi p; ⁊ ſic liberi nõ intelligũt᷑ ſubſtituti: q꞉ tũc nõ trãſiret here-
ditas ſimpliciter ad fiſcũ ſ; cũ ſuo honere. ⁊ ſic cũ ſua cã vt ꝓbat᷑
etiã in dicto.§.in fi. ⁊.l.cũ fiſco.ff.ad ſille. ⁊ ſic trãſiret ad fiſcũ cũ
onere reſtituẽdi ipſis liberis ſi intelligerẽt᷑ ſubſtituti.cuius cõtra-
riũ ibi dicit.l; ſecus qḋ liberi eſſent ſuſcepti poſt deportationem
q꞉ illi nõ faciũt deficere cõditionẽ vt ibi dicit᷑. ⁊ iõ tũc excludit᷑
ſubſtitutus ⁊ hereditas trãſit ad fiſcũ cũ ſuo onere ⁊ cũ ſua cã. ⁊
ſic cũ onere reſtituendi illi ſubſtituto per teſtantem vt ibi dicit᷑.
⁊ ſi dicat qḋ ẽe liberi ſuſcepti ante deportatiõnẽ vel concepti licet
poſtea naſcãt᷑ faciũt deficere cõditionem ex quo ipſi nõ vocant᷑
ſed fiſcus. dic illud cõtingere q꞉ inſpicit᷑ merũ factũ in cõditioni
bus.l.meuius. ⁊.l.qui heredi.de cõdi. ⁊ demõ. ⁊.d.l.filius.§.cum
quis.licet hoc non cõſideret᷑ in cõceptis poſt deportationem: q꞉
illi cẽſerent᷑ ex nouo quodam modo homine nati.vt ibi innuit᷑
⁊ no.bene per.d.l.i.C.de pac. ⁊ dictũ.§.ex facto.q꞉ dicta duo iu-
ra apte videnť ꝓbare opi.cõmunẽ.nec ob.qḋ hr̃ in.l.titia ſeia.§.
ſina libertis.de leg.ii.q꞉ ibi loquit᷑ quãdo i alia verba diſpoſitiue
fuerũt ꝓlata:q꞉ ex illis preſumit᷑ teſtatorẽ feciſſe tacitã ſubſtitu-
tionẽ.vt ibi not.per gl. ⁊ Bal.q̃ ratio ceſſat in caſu propoſito.vt
dictũ eſt ſup gl. Itẽ aduerte q꞉ in caſu huius.l.teſtator videt᷑ vo-
caſſe liberos ab inteſtato tacite.ſ.qñ frater nõ eẽt heres ipſi teſtã-
ti. nã tũc tãqũ ꝓximiores tẽpore quo deſtituit᷑ teſtũ vocãt᷑ ad
ſucceſſionẽ defuncti ab inteſtato.ſed vbi iſtituit᷒ eẽt heres ⁊ fuiſ-
ſet rogat᷒ de reſtituẽdo hereditatem ſi deceſſerit ſine liberis: tũc
nõ põt dici qḋ liberi ipſi᷒ inſtituti videbãt᷑ inuitari ad ſucceſſio-
nẽ ab inteſtato ipſius teſtãtis.q꞉ illa nõ habet locũ ex quo inſti-
tut᷒ nõ adiuit.poſſent tñ dici vocati ad ſucceſſionẽ teſtãtis abin-
teſtato.ſi ipſe inſtitut᷒ q fuit grauatus decedat ab inteſtato. nã
tũc eius liberi ſuccedũt ab inteſtato. ⁊ conſequẽter etiã erũt here-
des teſtãtis ꝑ illã regulã.q꞉ heres heredis primi teſtatoris pote-
rit dici heres.l.ſi.C.de here.inſtit. ⁊ ſic reſpectu cauſe immediate
poterit dici heres ab inteſtato ipſi teſtatori defuncto.l; attẽta cã
mediata poſſit etiã dici eſſe heres ex teſtamẽto ⁊ inſtitut᷒ cui ſuc
cedũt ab inteſtato ipſi liberi ſint heredes ex teſtamẽto ipſi teſtati
ꝑ id qḋ legit᷑ ⁊ no.per gl. ⁊ doc.in.l.ij. ⁊.iij.ff.de peti.here. Et per
hoc habes declaratũ qualr̃ debet intelligi illud qḋ dixit hic gl.
ſi. ¶ Extra glo.tãgit hic Bal.qḋ certũ eſt qḋ ſi aliqs inſtituit᷑ ⁊
grauat᷑ de reſtituẽdo ſi deceſſerit ſine liberis. ⁊ ſi ingredit᷑ mona
ſteriũ qḋ ſit capax in cõi. ⁊ ſic excludit᷑ ſubſtitut᷒.vt ꝓbat᷑ in au-
thẽ.niſi rogati. ⁊ in corpore vñ ſumit᷑.C.ad trebe. ⁊ i.c.in pñtia.
extra de ꝓba. Qui.l tunc ſi teſtator dixit inſtituo talẽ filium ⁊ ſi
deceſſerit ſine filijs ex ſe natis vel ſine filijs ex ſuo corpore natis
ſubſtituo titiũ.an ſi poſt mortẽ teſt.ris filius ingrediat᷑ monaſte-
riũ qḋ ſit capax bonorũ in cõi.an excludit᷑ ſubſtitutus.vr̃ qḋ ſic
ſm tũc ꝑ dictã auť.niſi rogati. ⁊.d.c.in pñtia.Sʒ ipſe tenet cõtra
riũ ⁊ allegat ad hoc gl.in.c.raynal.extra de teſta.Sed certe glo.
ibi hoc nõ dicit.ſed bñ dicit ibi hoc Hoſti.vt ibi refert Jo.an.ſu
per gl. ⁊ fuit etiã opi.Jaco.de belui.put apparet ex his que ſcri
pſit ipſe Jac.in auť.de ſanctiſ.epiſ.§.ſʒ hoc pñti.collat.viij. ⁊ ꝑ-
dictorũ opi.vr̃ ioiſequi Jod.an. de quo inferi᷒ dicã.ſecus dicit
Bal.ſi teſtatõr dixiſſet ſimplr̃ ſi deceſſerit ſine filijs ſubſtituo titiũ:
q꞉ tũc bñ excluderet᷑ ſubſtitut᷒ ſi fili᷒ ingreſſus fuerit monaſte-
riũ.intelligo qḋ ſit capax bonorũ in cõi.vt.ſ.dixi ſec᷒ dicit ſi nõ
ingrederet᷑ monaſteriũ ſed decederẽt cũ filiis adoptiuis vel ſpu
rijs vel naturalibus legitimatis: q꞉ tunc veniret ſubſtitutus ex eo
q꞉ nõ ſufficit factũ eſſe ad implẽdũ cõditionẽ.l.ſi fideicõmiſſum.ff.
de cõdi. ⁊ demon. ⁊.l.ſi ita qs.§.ſi.ff.de leg.ii. ⁊.l.ſi.C.de his qui
ve.eta.impe. ⁊ ſic reſidet Bal.Sʒ aduerte inquãtũ videtur vel-
le qḋ naturales etiã legitimati nõ excludãt ſubſtitutũ.videt᷑ ma
le dicere.q꞉ naturalis etiã nõ legitimat᷒ facit deficere cõditionẽ
ſubſtitutionis.niſi repugnaret dignitas teſtatoris vt ꝓbat᷑ in.l.
ex facto.§.ſi quis rogat᷒.ff.ad treb.vbi etiã de hoc plene dixit. ⁊ ſic
multo fortius naturalis legitimat᷒ excluderet ſubſtitutũ. Sed ſi
fuiſſet ſpuri᷒ q non excludebat ſubſtitutũ.an ſi fuerit legitimat᷒
excludat ſubſtitutũ. Bal.hic vr̃ velle qḋ nõ. ⁊ ita vr̃ velle in.d.
l.ſi ita qs.§.ſi.q꞉ l; ſpurius ꝑ legitimationẽ efficiat᷑ legitimatus
tñ ſm eũ nõ dicit᷑ legitime natus vere ſed potius ꝑ fictionẽ.facit
qḋ notant gl.in.c.innotuit.extra de ele.Sed ipſe idem Bal.vi-
det᷑ voluiſſe contrariũ vʒ qḋ legitimatus excludat ſubſtitutum
in.l.cũ acutiſſimi.C.de fideicom. ⁊ in.l.eã quã.C.eo. ⁊ iſtam par
tẽ tenuit Jac.de aret.vt refert Jod.and.in addi.Spec.in tit.de
ſucce.ab inteſta.ad fin. ⁊ cũ illo trãſit ibi Joan.an. ⁊ hoc idẽ te-
nuit Ang.in ſua queſtione que incipit,nobilis quidã genere. ⁊
illa etiã videt᷑ eſſe cõmunis opi. ⁊ illã ſequit᷑ do.Anto.de but.in
c.per venerabilẽ.qui fi.ſint legiti.de quo plene dixi in.l.ex facto.
ff.ſi.ſ. ⁊ in.d.l.ex facto.§.ſi quis rogatus. Ideo pro nũc vlterius
non inſiſto.ſed redeo ad id quod dictũ eſt.ſ.quãdo teſtator di-
xerit ſi deceſſerit ſine filijs ex ſe natis vel ex ſuo corpore natis.au

tunc ſi ingredietur monaſterium ſubſtitutus excludatur. nam
Bald.vt predixi tenuit ꝙ nõ ⁊ ſiſr̃ alij de quibus predixi.Sed
Dy.in.d.l.ſi ita quis.§.ſ.tenuit cõtrarium per illam rõnẽ q꞉ illa
verba ex ſe natis vel ex ſuo corpore natis.tacite ſubintellig.hãt᷑
etiam ſi nõ fuiſſent expreſſa.qḋ patet per ea que habentur in.d.
§.ſ. ⁊ in.d.l.fideicõmiſſũ.in quibus patet qḋ fili᷒ adoptiuus nõ
excludat ſubſtitutum.q꞉ nõ eſt nat᷒ ex filio ſuo grauato nec ex
ſuo corpore deſcendit. ⁊ ideo non excluditur ſubſtitutus per in-
greſſum monaſterij quando dicta verba nõ ſunt expreſſa.vt pʒ
5 in.d.auť.niſi. ⁊ in.d.c.in preſentia. ¶ Eadem ratione debet exclu
di quãdo dicta verba ſunt expreſſa.q꞉ expreſſio eorum que taci-
te inſunt nihil operatur.l.iij.ff.de leg.ij. Et iſtam partem tenuit
Rycar. malũ. ⁊ Cy.in.d.auť.niſi rogati.ex eo q꞉ ſʒ eũ qñ dicta
verba nõ ſunt expreſſa per ingreſſus monaſterij excludit᷑ ſubſti-
tutus ex eo q꞉ illa cõditio ſi deceſſerit ſine filijs reijcitur ⁊ habet᷑
pro non ſcripta.q꞉ videtur impedire vitam contemplatiuam. ⁊
ſic cenſetur eſſe turpis quatenus illam haberet impedire. Ideo
ne in more grauaminis quis impediatur a vita cõtẽplatiua vo
luit ius quod tũc cõditio predicta reijceret᷑ ⁊ haberetur pro nõ
valida ⁊ pro nõ ſcripta.vt videtur ꝓbari in.d.§. ſed hoc preſen
ti. Idẽ tenuit Bar.in.d.l.ſi ita quis.§.ſ.adducens etiã tres rõ-
nes.de quibus ibi per eũ.Sed vt dixi.Bal.ibi tenuit cõtrarium
⁊ alij de quibus.ſ.dixi. ⁊ potiſſime Jaco.de bel.in loco preallE.
in publica diſputatione hoc tenuit. Mouetur q꞉ qñ verba ſunt
ſimplicia.vt q꞉ dictum fuit ſimpliciter ſi filius me᷒ deceſſerit ſi-
ne filijs tunc recipiunt interpretationẽ ⁊ pro tanto ius in dicto
caſu interpretat᷑ qḋ ſi intret monaſteriũ ꝯditio ſubſtitutiõis reij
ciatur. Sʒ qñ verba teſtatoris ſunt clara ⁊ aperta.vt cõtigit qñ
expreſſe dicit ex ſuo corpore natis.tũc dicta ꝟba nõ egẽt inter-
pretatione.ex quo ſunt certa.l.ille aut ille.§.cũ in ver.ff.de lega.
iij.ideo tũc ſtandum eſt verbis teſtatoris. ⁊ ſic videtur qḋ tũc nõ de-
beat excludi ſubſtitut᷒. ⁊ hoc potiſſime ꝓcederet ſm Bal.in.d.
§.ſi teſtator dixiſſet ſi deceſſerit ſine filijs ex ſuo corpore natis vo
lo talẽ ſubſtitutũ eſſe ⁊ ſi ipſe filius meus ingrediatur monaſte-
riũ.dicit tñ Ricar.malũ.velle etiã hoc caſu ſubſtitutum excludi.
q꞉ multo fortius videt᷑ tũc cõditio adiecta repugnare vite cõtẽ-
platiue. ⁊ ideo multo forti᷒ debet reijci. ſed ipſe dicit communẽ
opi.eſſe ſeruãdã ⁊ obſeruãtiã cõmunẽ eẽ in ꝯrio.ex quo apparet
de aperta voluntate teſtãtis. mihi videtur qḋ deciſio hui᷒ que-
ſtionis ſtat in hoc.reijciat᷑ conditio illa ſi deceſſerit ſine filiis.vel
ſi deceſſerit ſine liberis qñ ingredit᷑ monaſteriũ ex eo q꞉ videtur
impedire vitã cõtẽplatiuã ⁊ per hoc cenſeat᷑ eſſe turpis. ⁊ tunc
ꝓcedat opi.Dy.Bar. ⁊ Cy. ⁊ etiã ipſi᷒ Rycar.malũ.Sed ſi te-
neremus qḋ in dicto caſu ingredit᷑ monaſteriũ dicta conditio ſi
deceſſerit ſine filiis vel ſine liberis nõ reijciatur ex cauſa quã di-
cit Rycar.Sʒ q꞉ ſic viſum fuit legiſlatori fauore pie cauſe vt i di-
cto caſu cõditio ſit inualida ⁊ ꝓ non ſcripta. tũc poſſet ꝓcedere
opi.Jac.de bel. ⁊ ſequaciũ. q꞉ interpretatio ⁊ declaratio ſolũ re-
peritur facta quãdo eſt ſimpliciter appoſita dicta cõditio. ⁊ nõ
qñ apparet expreſſe de mente teſtãtis. Ideo tũc videt᷑ ceſſare di-
cta interpretatio ⁊ declaratio ꝓ hac pte.q꞉ in dicto.§.ſʒ hoc ꝑ-
ſenti.dicit᷑ qḋ ſi grauatus intrat monaſteriũ conditio habet᷑ ꝓ
nõ valida ⁊ pro non ſcripta. ⁊ habetur perinde ac ſi non fuiſſet
appoſita.vt ibi tãgit gl. ⁊ nõ dicit᷑ ibi in tex.nec in glo. q꞉ cõdi-
tio reijcit᷑ vt turpis.nã re vera cõditio in ſeipſa nõ eſt turpis ſed
honeſta.vt de ſe pʒ. ⁊ ideo videt᷑ qḋ nõ debeat dici ꝙ reijciatur
vt turpis tñ vt dixi ſuperi᷒ Rycar. ⁊ ſequaces intelligũt l; hoc
nõ exprimat᷑ in.d.§.ſʒ hoc ꝑſenti ꝙ reijciat᷑ qñ ingredit᷑ mona
ſteriũ ipſe grauatus tanꝙ impediens vitã cõtẽplatiuã.q꞉ forte
ſi videret ſubſtitutũ debere venire ⁊ bona nõ tranſire in mona
ſteriũ.vel nõ debere diſtribui in pias cauſas.remoueret᷑ ab ingre
diendo monaſteriũ. ⁊ ideo quatenus videtur impedire vitam
contemplatiuam videtur eſſe turpis ſm iſtos. ⁊ propter hoc reij
citur tanꝙ inualida ⁊ habetur pro non ſcripta vt dicitur in di-
cto.§.ſed hoc ꝑſenti.Sʒ re vera tex.nõ exprimit clare dictã cãm
⁊ ideo iſte paſſus nõ eſt ſine dubitatiõe. ⁊ potiſſime q꞉ ſi qs ſpi-
ritu dei ducitur ad intrandum monaſterium,non videtur mihi
veriſimile qḋ omittat ingreſſus.licet bona trãſiret ad ſubſtitu
tum. ⁊ ſic nõ videtur qḋ tale grauamen veriſimiliter remoueret
quẽ ab ingreſſu. Ideo mihi videt᷑ opi.Jac.de bel. multũ equa.
tamen vt predixi non eſt ſine dubitatione ꝓpter ſuperi᷒ dicta
⁊ propter opi.doc.de quibus.ſ. Et adde etiã predictis q̃ dicta
ſunt per Jo.an.in.c.Raynald᷒.ſuper gl.videtur velle qḋ nedũ
qñ dictũ eſt ex ſuo corpore natis.ſed etiã ſi dictũ eſſet ſine filiis
legitimis ⁊ naturalibus.q꞉ ſoli videntur comprehendi qui na
ſcuntur in legitimo matrimonio non excludet᷑ ſubſtitutus per
ingreſſum monaſterij nec ꝑ talẽ tñ vel adoptiuum l; qñ dictũ
eſſet ſimplr̃ ſine liberis vel ſine filiis excluderetur ſubſtitutus ꝑ
naturalẽ.vt patet in.d.l.ex facto.§.ſi quis rogat᷒.qḋ tene mẽti.
An tamen ſic verum potes colligere ex ſuperius dictis. Et aduerte
q꞉ l; Bal.in.l.j.C.de ꝯdi.inſer.tãgat qñ teſtatõr dixit ſi deceſ-
ſerit ſine liberis ex ſe natis dices qḋ nedũ cõtinet᷑ fili᷒ vel filia q̃

immediate naſcunt ab ipſo grauato ſ3 etiã alij deſcẽdentes ꝓ pter cõiunctionẽ ſanguinis .l3 immediate nõ naſcunt ex grauato.th nihil tãgit de materia ibi ſuperius tacta.ſed bñ tãgit in auſ.niſi rogati.vbi tãgit ꝛ recitat opi.Dy.ꝛ Ric.quã ſequunt Cy.ꝛ Bar.ꝛ eã etiã dicit tenuiſſe Joã.an.i.c.in pñtia.ah glo.i nouella.ſuper ꝟbo tene.Sʒ certe Joã.an.ibi nõ approbat opi. Dyn.nec reprobat.ſed remittit ſ ad no.per ſe in.c.raynal. vbi videt ſup glo.dict.c.inclinare i opin.Hoſt.ꝛ Ja.de bel.ꝛ ſuperi° dixi.Recitat ēt Bal. in.d.auſ.opi.Jac.de bel.ꝛ illam dicit etiã eſſe equã ꝛ pro illa allegat qꝛ in cõtractu inter viuos ꝯueniri ne res trãſeat ad monaſteriũ.l.ſi ita ꝯ.§.ea.ꝛ.l.cũ ibi no.ſ. de ver.ob.ꝛ in.c.i.d militẽ ꝛ vaſſallo qui bellica ar.depoſ in vſi. feu.ergo eadẽ ratione debet teſtator poſſe diſponere in vltima volũtate vt nõ trãſeant ſua bona ad monaſteriũ ꝙ ſatis videtur facere qñ appoſuit ꝯditionẽ ſi deceſſerit ſine filiis ex ſuo corpore natis.ꝛ ideo vr tũc qꝺ per ingreſſum monaſteriũ nõ excludat ſubſtitut°.ꝛ ꝓ hoc ēt allegat qꝛ in incertis nõ certis loc° eſt cõiecturis.ꝛ nõ in his q̃ ſunt certa.l.cõtinuus.§.cũ.ſ. de ver.ob. Et ideo cũ ſum° certi ſatis de mẽte teſtatoris qñ dixit ſine liberis ex ſuo corpore natis.ꝛ iõ videt qꝺ tũc nõ debet excludi ſubſtitut° per ingreſſũ monaſteriũ. Et ibi etiã tãgit queſtionẽ quotidianã vʒ ſi teſtator relinquit filie ſue mille ſi nupſerit.ꝛ quingenta ſi nõ nupſerit ꝛ ingreſſa fuerit monaſteriũ an ſi intrat monaſteriũ habebit mille:an vero quingẽta.nã Thomas de for.tenuit qꝺ habebit mille dicẽs qꝺ reiicitur illa cõditio ſi nupſerit quaſi impeditiua vitam cõtẽplatiuam per id qꝺ habet in.d.§.ſʒ hoc pſenti.Sʒ ipſe dicit qꝺ cõmunis obſeruantia ꝛ naturalis ratio eſt in cõtrariũ.ꝛ hec opi.videt magis equa vt deſeruiatur volũtati teſtatoris ꝛ etiã quãdo fit m°trimoniũ carnale maior dos exquirit quã qñ qs intrat monaſteriũ ꝓpter maximas expẽſas q̃ occurrũt in nuptiis carnalib° ſeu in matrimonio carnali.ꝛ docet experiẽtia:qꝛ tot nõ occurrũt in matrimonio ſpũali.ꝯtrariũ tamẽ vidi de facto iudicari.vʒ opinio Thome predicti ꝙ ſequit Bart ſ.de his que pe.nomi.i.l.i.ſeu.d.ſʒ ꝓ certo equior eſt opi.ꝯtraria quã Bal.dicit cõmunẽ opi.poteſt reſponderi ad.§.ſʒ hoc pñti.tenẽdo iſtã opi.qꝺ hic cõſtat de expreſſa mẽte teſtantis q voluit qꝺ quãdo ingrederet monaſteriũ ſolum haberet quingenta.ibi aũt loquit qñ relinquitur certa res vel quãtitas mulieri ſi nupſerit.quo caſu dicit qꝺ ſi non cõtrahat matrimoniuʒ carnale ſed intrat monaſteriũ nihilomin° habebit relictũ ꝛ ſic non facit contra id qꝺ proxime dixi.Bal.vero in dicta auſ.niſi.dicit qꝺ qñ grauat ſub cõditione ſi deceſſerit ſine liberis intrat monaſteriũ tũc ſubſtitut° excludit ſcꝺʒ glo. ꝛ aliquos doc.qꝛ monaſteriũ habet loco filij ſeu filiorũ.Sʒ certe vt ipſe dicit de iure ciuili hoc nõ bene probatur nec ħ dicit in.d.§.ſed hoc de preſenti.bene probatur de iure cano.in.c.i ꝑſentia.extra de proba.Dicit tamẽ quod licet habeatur loco ſi in ciuiliter:quia nõ põt dici quod filius ſit naturaliter deſcẽdẽs ex grauato.ꝛ ideo dicit qꝺ ſi filius ciuilis nõ facit excludi ſubſtitutũ.th fallit fauore religionis.ꝛ ſic fauore monaſterij qꝺ ꝗs eſt ingreſſ°.Sʒ vbi teſtator expreſſe dixit ſine liberis ex ſuo corpore natis:qꝛ tũc monaſteriũ nõ põt habere loco talis filij.ideo tũc per ingreſſum monaſterij nõ excludet talis ſubſtitut°.ꝛ ſic intelligit auſ.niſi.ꝛ l corpore vñ ſumit.ꝛ i.c.in pñtia.qñ ſimpliciter appoſita fuit ꝯditio ſi deceſſerit ſine filiis.ſec° qñ dictũ fuit ſine liberis vel ſine filiis ex ſuo corpore natis:qꝛ tũc nõ habet locũ dicta iura ſcꝺm eũ.Et ſic etiã dicit tenuiſſe Mar.de ſil.ꝛ fuit etiã opi.Jaco.de belui.vt predixi.ꝛ videt etiam hanc velle eſſe cõmunẽ opi.quam tene mente:qꝛ e vera vt ſuperius dixi hec opi.equior videt.Et ex predictis patet Bal.nõ fuiſſe ſibi ꝯtrarium in hac materia.ſed potius vbi de materia tetigit tenuiſſe idem.

Summarium.

1. Velle hab. et ſuum contrarium nolle.non autem non velle.
2. Exheredatio non valet facta de filio ſi heres eſſe nollet.
3. Ineptum cenſetur impoſſibile.
4. Ridiculoſum fieri non expedit.
5. Conditio ꝛ ſic immixtio quandoꝗ fit per eundem actum.
6. Repudiare nequit qui voluntarie hereditatem agnouit.
7. Adire cenſetur conditionẽ implens ſub qua inſtitutus eſt.
8. Exiſtens a ſui heredis quid operetur.
9. Teſtis dicens aliquid extra articulos ꝓpoſitos nõ auditur.
10. Suus ſi conditionem impleuerit ipſo ſuus heres efficitur.

Am dubitari Seru° põt iſtitui ſub ꝯditione ſi voluerit nec eget exhrẽdatiõe i cõditiõis euẽtũ.ꝛ ꝑ illã eſſe ſcit voluntari°.ꝛ iplẽdo cõditionẽ vr adire hrẽditatẽ. h.d.ꝛ diuidit i duas partes pcipal's.nã pmo dicit de iſtitut ſub.i aũtia.ſcꝺo de acquiſitiõe hrẽditatis.ſcꝺa ibi non abſ re. ¶ In tex.ibi nec alias nec etiã ſi habes nec expoe ꝓ an.aliq ꝛo nouerũ pdictoꝝ habet.ꝛ ſcꝺm pdictas lrãs da lrã dicas poſſiuus exponẽ.i.apta. ¶ Itẽ ibi exceſſus expone.i.digreſſus ſeu digreſſio.nã i.ſ.de forma iuſtionis eſt dictũ.nũc aũt digredit ſorma acquiſitiõis hereditatis ꝛ eius qualitatẽ.Sʒ licet iſte articul° ſit q̃dã digreſſio.tñ qꝛ aliqualiter ſi parum tãgit primũ articulum nõ ẽ eſſe ab re.i.abſq; cã fieri.vt tãgit ꝑ glo. ¶ In tex.ibi
1 ſi ſui parẽt.ſubaudi alio ſe immiſcẽdi.vt tãgit i gloſſ. ¶ † Not. ex.tex.qꝺ cõtrariũ quidẽ ad velle eſt nolle.nõ aũt ẽ ei° cõtrariũ nõ velle.vt hic ſatis colligi põt:qꝛ nõ velle ẽ mediũ inter velle ꝛ nolle vt ꝓbat ꝑ ea q̃ leg.ꝛ no.i.l.filij matris.§.i.ad tertul.ꝛ i.l. ij.C.de inr.ꝛ fac.tg.ꝛ i n.l.q ꝑ̃io.C.vñ liberi.vt ꝓbat ēt i mulli in.l.ſi.alias.i.§.ſcientiã.ſ.de trib.ꝛ facit qꝺ no.in.l.aliqñ.ſ.de
2 cõdi.ꝛ demõ.ꝛ i.l.ſi ita legatũ.§.illi ſi nolit.ſ.de leg.i. ¶ † Itẽ no.qꝺ exheredatio facta de filio ſi heres eſſe nollet eſt inepta ꝛ ridiculoſa.Et eſt ratio qꝛ ibi exheredatio dʒ eſſe quedã puatio. ſʒ nolẽs eſſe heres priuat ſe ſua volũtate.ꝛ ſic exheredatio nõ inuenit quid priuet:qꝛ nõ inuenit habitũ qui poſſet puari.ꝛ iſta eſt ratio ineptitudinis:qꝛ oĩs puatio ꝑſuppõit habitũ.vt i.
3 decẽ.de ꝟ.ob.ꝛ.l.manumiſſiões.de iuſti.ꝛ iu.re ¶ † Itẽ no.qꝺ illud qꝺ eſt ineptũ cenſet eſſe impoſſibile.ꝛ ſimiliter cenſet eſſe vitioſum.ſ.eo.l.liber homo.§.i. ¶ Itẽ no.qꝺ licẽtia abſtinẽdi facta a teſtatore facit de ſuo volũtariũ de iure ciuili.ꝛ iſtud ẽ qꝺ dixi ꝛ voluit glo.i.l.papinian°.§.quarta.ſ.de inoffi.teſta.qꝺ facit ad id q̃ dixi in.l.ſi filius heres.ſ.de libe.ꝛ poſthu.ꝛ ꝙ dicet poſt glo. ¶ Itẽ not.qꝺ nulla eſt magis ꝑteſtatiua cõditio ꝙ iſta ſi velit.qꝛ nihil ẽ magis liberũ quã volũtas.Unde dicũt theologi qꝺ volũtas nõ põt cogi ꝑciſe.ꝛ ꝓbat ꝑ ea q̃ habent in.l.cũ propones.C.eo.ꝛ.l.pe.ſ.d arb.Et ex hoc ēt no.qꝺ qñ apponit cõditio poteſtatiua nõ expedit qꝺ fili° exheredet ſub ꝯ̃ria condi-
4 tione. ¶ † Itẽ no.qꝺ illud qꝺ eſt ineptũ ꝛ ridiculoſuʒ nõ expedit fieri. ¶ Itẽ no.qꝺ interdũ fit digreſſio ad aliã materiã ꝓpter aliquã cõnexitatẽ vt ħ ꝓbat in ver.nõ ab re.ſcꝺm vnũ intellectũ. ¶ Et ex ħ ēt nota ꝙ licitũ ẽ facere digreſſionẽ ad aliã materiã vel aliũ articulũ dũmodo q̃ ad aliqꝺ ſi parũ ſit ꝑtinẽs ad
5 ꝓpoſitũ vt hic tãgit glo. ¶ † Itẽ no.qꝺ ꝑ eundẽ actũ interdũ implet cõditio ꝛ ſit immixtio.Eſt th differẽtia:qꝛ ſi ſit actus declaratiuus volũtatis:tũc ſit immixtio incõmutabilis.Si vero ſit actus extrinſecus aptus ad implendũ cõditionẽ.de quo tanget in gloſſ.tunc ſit immixtio legalis.ꝛ hoc ẽ qꝛ erit ſu°.vt ꝓbat.ſ.de cõdi.ꝛ demon.l.cõditionib°.pupillus tñ nõ perdit bñficiũ abſtinẽdi de iure pretorio niſi cõſtaret de animo:qꝛ tũc eſſet vera immixtio per id qꝺ habet in ſimili in.l.i.§.ſi parendi.
6 ſ.de cõdic.ob cau.ꝛ qꝺ dicã i glo. ¶ † Itẽ not.qꝺ poſtquã qs ſemel ſpõte voluit eſſe hres ꝛ agnouit hrẽditatẽ nõ põt poſtmodum repudiare vel abſtinere etiã ſi ſit ſuus heres:qꝛ beneficiuʒ abſtinẽdi qꝺ dat a ꝑtore ſuo ꝛ neceſſario nõ vẽdicat ſibi locũ niſi ante immixtionẽ naturalẽ ſiue actualẽ:nõ poſtea vt ħ ꝓbat.ꝛ in.l.in neceſſariis.ſ.de ac.qui here.Nec obſtat huic tex. in quantũ dicit qꝺ ſi ſuus ſemel voluit eſſe hres nõ põt poſtea abſtinere.facit qꝺ habet in.l.antepe.ſ.ad treb.ꝛ in.l.i.ꝓ̃habenib°.de acqui.here.vbi videt qꝺ licet ſuus acceptauerit hereditatẽ poſſit ſe abſtinere qꝛ illud ꝓcedit ſi vult ſe abſtinere ex bñficio ſpeciali per beneficiũ reſtõnis in integrũ rõne minoris etatis.Sed de iure cõi non poterit ſe abſtinere.ꝛ ita ſequit ħ.Et eodẽ mõ põt reſpõderi ad.l.ſi fili° q patri.ſ.eo.i.Uel põt dici qꝺ vbi fuit heres ſolũ ex immixtione legali nõ ex actuali.vt ibi etiã not.hic autẽ fuit heres ex immixtiõe ſeu acceptatiõe actuali. ¶ Quid autẽ ecõtra ſi quis inſtitutus ſub hac cõditiõe ſi volet repudiet primo loco hereditatẽ ꝛ re integra vult penitere ꝛ hrẽditati ſe immiſcere an poterit.Ang.dicit qꝺ ſic ex bñficio.l.ſi.C.de repu. hered.l.ſi quis ſuus.ſ.de iure deli.be.nã dicit qꝺ per adiectionẽ cõditionis predicte nõ perdit ſuus bñficiũ ſuitatis.de q̃ tangetur ſup gloſſ.a.Ideo dʒ poſſe penitere ꝛ ſe immiſcere.qꝺ dicit ꝓcedere ſaluo niſi ipſe ſuus habuiſſet ſubſtitutũ qꝛ tunc beneficiũ illi°.l.nõ vẽdicaret ſibi locũ aperta iã via ſubſtituto ꝑ repudiationẽ ipſius inſtituti.vt no ibi per Guli.ꝛ etiã i glo.d.illi° l.de q̃ dicẽdũ vt ibi no.ꝛ.i.l.qꝺ ſi minori.§.ſceuola.ſ.de mino. ꝛ in.l.ſi q° ſu°.ſ.de iure deli.vbi ēt tangit de hac materia.Si aũt fili° nõ fuiſſet inſtitut° ſub cõditione ſi volet.ſʒ ſub alia cõditiõe q̃ poſſet vel poſſet iplere vltimo vite ſpũ an tũc tollat ſuitas remittit ad ea q̃ ipſe no.in.l.ſi.ſ.ti.ij.vbi vr velle qꝺ nõ.ꝑ ea q̃ ibi habent.ꝛ.l.in cõditionib° pupill°.ſ.de cõdit.ꝛ demõ.Sʒ certe veritas eſt qꝺ tũc interim ante implemẽtũ cõditionis ſuitas eſt ſuſpẽſa ꝛ demũ impleta cõditione reaſſumit vires.vt ꝓbat i.d.l.i cõditiõib° pupillus.ꝛ facit qꝺ dixi i.l.cõdici°.ꝛ.i.l.ſi
7 quis ſempronius.ſ.eodẽ. ¶ † Ultimo not.qꝺ implens cõditionẽ ſub qua eſt inſtitut° adire videt de quo dic vt in glo.ꝛ ꝓut ſup ea dicet. ¶ In glo.i.in ſi.ibi ꝛ multo fortius etas ratiõ q ſunt ſui vt ſunt deſcendẽtes qui ſunt in poteſtate.inſti.de here. quali.ꝛ dif.§.ſui.ꝛ facit quod habet in.l.ſuus.in prin.ſ.eod. ¶ In glo.ii.ibi facinit cõditionẽ.Ang.hic dicit ꝙ iſta cõditio ſi volet in ſuo eſt cõditio quo ad acquiſitionẽ:qꝛ nõ acquirit hereditas filio inſtituto niſi agnoſcat illã.Sʒ nõ ẽ cõditio ſcꝺm eũ quo ad decla

ad declarationē hereditatis:q2 hereditas immediate pure defer
tur ꝛ trāſmittit̄ ſm eum licet nō agnita. Et hoc dicit ſenſiſſe gl.
ꝛ Dy. poſt eum in.l.cornelius.ff.eo.ꝛ ſic reſpectu dilationis in ſti
tutio nō eſt conditionalis:q2 tunc nullo modo trāſmitteretur.l.
vnica.§.in nouiſſimo.cū concor.ſuis.C.de cadu.tol. Et per hoc
dicit qꝺ teſtator non poteſt tollere filio beneficiū ſuitatis facien
do eum heredem vol intarium vt hic facit. vel dando ibi here
dem extraneum. Aut dando ſibi ſubſtitutū vulgarem.nam ēt
per exheredationē ſm eū nō tollat̄ ſibi beneficiū illud.l.papinia
nus.§.ſi ex cā.ff.de inoff.teſta.Et ſic tollit ſolum propter neceſ
ſitudinem que ſolum fauore parentum eſt inducta.nō aūt̄ tol
lit ſuitatem que fauore filiorum eſt inducta.Et per predicta in
fertur quicquid operat̄ ſuitas quādo filius non eſt voluntarius
ſed neceſſarius.illud idem operatur quādo non eſt neceſſarius.
ſed ſimpliciter voluntarius.et hoc dicit eſſe de mente gl fin.hic
dū dicit qꝺ ſolū operat̄ quod ſit neceſſarius.de quo remittit ad
not.per ſe in.l.ſi filiꝰ heres.ff.de lib.ꝛ poſthu.ꝛ ſic reſidet Ang.
Sed certe hec opi. Ang.qꝺ qū inſtituit̄ filius ſuus ſub cōditio
ne ſi volet.dicta verba nō faciunt inſtitutionē conditionalē.ſed
ſolū dicūt conditionē quo ad acqſitionē hereditatis non vr eſſe
vera.nā videt̄ expreſſe eſſe cōtra tex.in.l.verba.ff.ti.j.ꝛ i.l.corne
lius.ff.eo.vbi etiā dixi. Nec eſt verū qꝺ gl.ibi dicat contrarium.
ſicut pōt patere ex his que ibi dicit gl.ꝛ que etiam dixi ſuper illa
ꝛ gl.iſta etiam aperte eſt cōtra Ang.vnde nō videt̄ bene dicere
ēt inquātū dicit qꝺ lꝫ filius ſit inſtitutꝰ ſub cōditione ſi volet tū
hereditas pure ſibi defert̄:q2 imo nō videt̄ deferri ante exiſten
tiā cōditiōis.ꝛ ſic vr̄ qꝺ nō trāſmittat̄ cū cōditional ter videat̄
delata per gl.in.l.vnica.C.de his q ante aper.tabu. Nec obſtat
etiam gl.ſi.vt ibi dicet̄. Itē non obſtat qꝺ pater nō vr̄ poſſe tol
lere ſuitatē ſed ſolū neceſſitatē:q2 hoc nō eſt verū ſimplr.q2 inſti
tuendo eū ſub cōditione poteſtatiua interim ante implemētum
conditionis tollit ſuitatē.l.in cōditionibus pupillꝰ.ff.de cōdi.ꝛ
demō.vbi ca.ꝛ etiā pꝫ in.l.ſi.ti.j.ꝛ dixi in.d.l.cornelius.ꝛ in.l.ſi
filꝰ heres. Itē nō eſt verū qꝺ p exheredationē nō tollat̄ ſuitas
q2 imo tollit̄ vt pꝫ in.l.in ſuis.de lib.ꝛ poſthu.ſaluo niſi rumpa
tur teſtamētū p querelā q2 tūc anteq̄ rumpat̄ erit ſublata vel ſu
ſpēſa.ſed rupto teſtamēto recuperat illā ſicut etiā recuperat im
pleta cōditiōe poteſtatiua.vt pꝫ in.d.l.in cōditionibus pupillꝰ.
ꝛ ſic proprie loquit̄.l.papinia.§.ex cauſa.An aūt per dationem
ſubſtituti vulgaris tollat̄ exiſtēia ſui heredis,dixi in.d.l.ſi filius
heres.ꝛ aliquid dicā poſt glo. An vero tollat̄ p datione coh ere
dis extranei dixi in. l.filius q patri.ff.ti.j.ꝛ ſic pꝫ Ang.nō bene
dixiſſe in materia iſta. Aduerte tū q2 idē qꝺ Ang.vꝫ qꝺ ſi ſuꝰ
eſt inſtitutus ſub conditione ſi volet,inſtitutio dicatur eſſe con
ditionalis ſolum quo ad acquiſitionem hereditatis.ꝛ qꝺ ſit cen
ſenda pura quo ad delationem ꝛ trāſmiſſionē hereditatis vide
tur ſenſiſſe Dy.in.l.cornelꝰ.ff.e.ꝛ ibi ēt tetigi.ꝛ ſequit̄ ibi Rap.
ꝛ Bal.vt ibi ēt dixi.Sed vr̄ qꝺ nō bene per pdicta. Nec obſtat
ſi dicat̄ qꝺ propter beneficiū abſtinendi datū per pretorem ſuo
heredi vr̄ hodie idem eſſe iudicandum de ſuo qꝺ de emācipato
l.nā nec emācipatus.ff.de leg.j.Sed in emācipato q cēſet̄ extra
neus.l.j.§.extraneum.C.de rei vxo.ac.dicta cōditio ſi volet.non
facit cōditionem ſed remanet inſtitutio pura.vt pꝫ in. l.verba
ff.ti.ij.ꝛ ſic idem vr̄ dicēdum hodie in ſuo.nam reſpōderi poteſt
qꝺ lꝫ ſuus equiparetur emācipato quo ad hoc vt nō cogat̄ eſſe
heres inuitus.ſic nec emācipatus.ꝛ ſic loquitur.d.l.nā nec emā
cipatus.nō tū ſequit̄ qꝺ per omnia equiparetur.nam videmus
qꝺ ſuus pure inſtitutus ſm cōmunē opi.tranſmittit etiā heredi
tatē nō agnitā ad quoſcūqꝫ vt plene probat̄ p Bar.i.l.vētre.ff.
de acqui.here.ꝛ ibi etiā dixi. ꝛ tamen emācipatus pure inſtitu
tus nō trāſmittit hereditatē nō agnitā niſi ad ſuos deſcēdētes
l.vnica.C.de his que ante aper.tab. Et ideo non ſequitur qꝺ ſit
bona equiparatio de emancipato ad ſuū in caſu huius.l.nā ſuꝰ
pure inſtitutꝰ interim dicit̄ heres lꝫ habeat bñficiū abſtinēdi et
acquiritur ſibi hereditas etiā ignorāti ex diſpoſitione iuris cum
beneficio tū abſtinendi. Facit qꝺ legit̄ ꝛ no.in.l.ex militari.§.ſi.
cū.l.ſeq.ff.de teſta.mili.ꝛ in.l.ſi quis filiū.§.j.ff.de acq.here.Et ſic
tūc ſit filio quedā acquiſitio ſimilis acquiſitiōi q̄ ſit legatario.an
acqrit̄ legat ꝛ etiā ignorāti cū poteſtate repudiādi. l.cū pater.§.
ſurdo.ff.de leg.ij.ꝛ ideo ſicut cōditio ſi volet adiecta legato red
dit legatū conditionale.l.ſi ita legatū.§.illi ſi volet.ff.de leg.j.Et
ita eadē rōne cōditio ſi volet adiecta in inſtitōne filij in poteſtate
ꝛ ſic ſui reddit inſtitutionē cōditionalē. Facit ad predicta qꝺ le
8 git̄ ꝛ no.in.l.ſi qs ita heredita.ff.ti.ij. ¶ Itē nō obſtat ſi dicat̄
q exiſtētia ſui heredis debet operari in fauorē filij.l.filius q pa
tri.ff.ti.j.Et ſic debet operari tranſmiſſionem licet filius ſit in
ſtitutus ſub cōditione ſi volet:q2 reſpōderi pōt qꝺ exiſtentia ſui
heredis bene operatur in fauore filij.quando non eſt ſublata vel
ſuſpēſa.Sed ſecus quādo eſt ſublata vel ſuſpēſa vt cōtingit qū
filius eſt inſtitutꝰ ſub cōditiōe ſi volet, vel ſub alia poteſtatiua.
Et per hoc patet nō obſtare rationes Rap.quas ipſe tetigit in
d.l.cornelius.ꝛ de quibus etiam dixi ibi in addi. Ad illud autē

qꝺ dixit gl.fin.in hac.l.patebit reſpōſio per ea q̄ dicētur ſup illa.
¶ In gl.in ver.in poteſtate in fi.ꝛ de materia dic vt dictū fuit
in.l.ſuus in prin.ff.eo.ꝛ no.etiā in.l.ſi pater.alle.in gl. ¶ In gl.
in ver.nō pōt.ibi in ciuilibus pꝫ.No.bene ex glo.illud qꝺ dicūt
logici.ſ.qꝺ negatio poſita poſt ſignū vniuerſale facit equipolle
re ſuo cōtrario. Et hoc apertiꝰ voluit gl.in.l.legitimos.§.in legi
timis.ff.de legi.tu. ¶ In eadem gl.in fin.hoc declara melius ꝛ
aptius per ea que dixi in notabilibꝰ. ¶ In glo.in ver.nō ab re.
ibi tangit parū.no.ex iſta prima expoſitione glo.que videt̄ pla
nior quo ad intellectū tex.qꝺ licitū eſt facere diſgreſſionē de vno
facto ad aliud factū dūmodo illud factū ſaltē parū tangat pri
mum factū ſi pertineat ad ipſum alias diſgreſſio videtur eſſe vi
tioſa.ꝛ iſtud ſecūdū Ang.facit pro teſte qui ſolum ſuper articu
lis porrectis iurauit dicere veritatē vt ſi diſgrediat̄ illos nō va
leat eius dictū nō teneat niſi per viā cuiuſdā cōtingētie tangat
articulum ſeu ptineat ad illū de quo remittit ad no.per Cy.in.l.
momētanee.C qui legi.perſo.ꝛ per hoc dicit cauē dū eſſe cū qs
incipit loqui de certa pſona an tranſeat ad regē Francoꝝ ſeu ad
aliam diuerſam rē.Sed aduerte ne erres q2 qteñꝰ Ang.dicit q
9 tn teſtis diſgredit̄ dicēdo aliquid extra articulos quod nō per
tineat ad articulos qꝺ nō valet dictū ſuū.qꝺ intellige quādo di
cit extra articulos:q2 videt̄ quo ad illud dicere non iuratus ex
quo iurauit ſolū ſuper articulis.Secus ſi iurauit ſuper articulis
ꝛ tota cauſa:q2 tūc teneret eius dictū dūmodo ptineret ad cām
licet ſit extra articulū vt not.per Bar.in.l.ſi quis libertatē.ff.de
peti.heredit.ꝛ in.l.ſi duo patroni.§.iulia.ff.de iureiur.ꝛ ideo ſis
cautus in practica vt facias teſtes iurare ſuper articulis et tota
cauſa non autē intelligas qꝺ ſi teſtes iurant ſolū ſuper articulis
ꝛ aliquid dixerūt extra articulū non pertinens aliquo modo ad
illū qꝺ vitietur dictū teſtis etiam in eo qꝺ dixi ſuper articulo:q2
illud nō eſt verū cū vtile per inutile non vitiet̄.l.certi condictio.
§.quoniā.cū ibi no.ff.ſi cer.pet.ꝛ extra de reg.iur.c.vtile.lib.vj.ꝛ
ſic debes intelligere dictū Ang.alias male dixiſſet. ¶ Et no.qꝺ
ſecūdū iſtū primū intellectū eſt.§.j.ibi nō ab re.ꝛ reſpicit ſequētia
que dicūt̄ in ver.ſuis itaqꝫ.ꝛ ſic ibi nō eſt.§.ſm iſtū intellectum.
Dꝫ cōtinuatur cū precedentibꝰ dictis in ver.nō ab re. Sed ſm
duos ſequētes intellectus iſte ver.non ab re.reſpicit precedētia
nō ſequētia.ꝛ ſic i ver.ſuis itaqꝫ.q2 deberet eſſe.§. ¶ Itē aduer
te q2 ſm intellectū ſcōm verbū ab re.cōſtruitur cū verbo ſubiun
gitur.Sed ſcōm tertiū intellectū cōſtruitur cum verbo exceſſus.
ſecūdus tamen ꝛ tertius intellectꝰ ſatis ad eūdē finem tendunt.
Ang.vero dicit qꝺ gl.voluit in ſcōo intellectu qꝺ non eſt ab re
hoc eſt nō eſt abſurde ſubiūgat̄ hic exceſſus.i.hic caſus.ꝛ hec p
uiſio qꝺ inſtituat̄ aliꝰ ſi filiꝰ nolit eſſe heres.ꝛ iſtā dicit eſſe men
tem gl.in ſcōo intellectu.In tertio vero vult gl.ſcōm eū qꝺ ex
ceſſus.i.ſuperfluū vitioſum ꝛ ineptum eſt q filius inſtitutꝰ ſub
conditione ſi velit exheredetur.ꝛ ſcōm eū iſti tres modi loquen
di ſeu tres intellectus poſiti in gl.differūt inter ſe. q2 ſm primū
intellectū exceſſus accipit̄ p diſgreſſione de vno caſu ad alterū
caſum que nō improbat̄ ex quo primum caſuꝫ aliqualiter cōti
gerit.Sed ſm ſecundū intellectū nō accipitur pro diſgreſſione
ſed pro conſilio.nam cōſiliū eſt qꝺ filio inſtituto ſub eadem cō
ditiōe ſubſtituat̄ alius ſi filius nolit eſſe heres.Sed ſcōm tertiū
intellectū accipit̄ intellectus ſeu diſgreſſio pro quadā ſuperflui
tate:q2 ſuperfluū eſt filiū inſtitutū ſub cōditiōe ſi velit exhereda
re in contrariū conditionis euentum.Et quēcūqꝫ intellectum
teneas non eſt vis vt ipſe dicit.Sed id quod dixi.ff.videtur mi
hi fuiſſe de mente glo.ſi bene ponderetur.licet Ang. intelligat
gl.prout.ff.dixi. ¶ In eadē gl.ibi futurum ſubiunctiu.ſubau
di an valebit ſubſtitutio an erit variationi locus. ꝛ iſtud ſcōm
videt̄ fuiſſe magis de mente glo.propter legē quā ibi allegat.
¶ In ea.gl.ibi ſi quis ſtipulantis.vbi patet qꝺ aliud eſt ſi quis
ſtipulatur ſibi ſtichum aut pamphilū ſi dicat quē volā.aliud ſi
dicat ei quē voluero:q2 primo caſu licet eligat vnū pōt variare
ꝛ redire ad aliū.ſecꝰ in ſecūdo caſu.ꝛ ſic videret̄ idē dicendū in
propoſito.vt inſtitutꝰ ſub cōditione ſi volet licet ſemel dicat ſe
velle poſſe variare.ſecꝰ ſi dixerit ſi voluerit.ſꝫ certe vtrobiqꝫ idē
eſt dicendū.vnde gl.in ver.vel dic dixit idem dicendū per que
cūqꝫ vba facta fuerit inſtitutio.ꝛ ſic ſiue p verbū volet.ſiue p ver
bū voluerit:q2 vtroqꝫ caſu ſi ſemel velit eſſe hrs nō poterit poſt
ea ſe abſtinere vel repudiare. Nec obſtat.d.l.ſi quis ſtipulatus.
q2 reſpondet gl.vt patet in ea:q2 aliud eſt in ſtipulationibus.ꝛ
ſic in cōtractibus.aliud in inſtitutionibus.ꝛ ſic in vltima volū
tate.l.ſi.C.communia predi. Unde ſecundam expoſitionē te
nuit Dy.Sed Andreas de piſis.ꝛ Pet.vt hic refert Bal. te
nuit contrarium.ꝛ ſic videntur tenere primam expoſitionē per
l.filij mater.§.j.ff.ad tertul.ꝛ per id qꝺ legit̄ ꝛ not.in.l.qui ſe pa
tris.C.vnde liberi.Et licet Bal.ſic reſideat teneas opi. ſecūdā
quam tenuit Dy. Nec obſtat qꝺ habetur in.l.filij mater.ꝛ in.l.
qui ſe patris.q2 ibi loquitur an ille qui ſemel repudiauit an poſ
ſet poſtea adire.quo caſu dicendū eſt vt habetur in dictis iuri
bus.ꝛ in.l.ſi quis ſuus.de iure delibe.ꝛ in.l.ſi.ꝛ in.l.ſi quis ma

loi.C.de repudiā.heredi.Sȝ hic loquitur in illo qui potuiſſe eē he
res poſſit poſtea repudiare.quo caſu dicendū eſt qd nō de iu
re cōmuni vt d.xi in notabilibus.q: procedit ſiue fuerit inſtitu
tus ſub cōditiōe ſi voluerit ſiue ſub cōditiōe ſi volet p iſtū tex.Et
iſtud etiā voluit glo.in ſcđa reſpōſione ⁊ ſecūdā expoſitionē ap
probat etiā Ang.hic.¶ In ſi.ibi tantū purificat.ſupple ⁊ ſic
vt patet vl ā poteſtati adeūdi.Et aduerte q: glo.⁊ eius diſtin
ctio pcedit in caſu certi.qn videlicet cōſtat de animo implētis
cōditionē,quo animo adimpleat.an animo purificādi condi
tionē ⁊ adeūdi.⁊ tūc nō īducat aditio.ſȝ ſolū purificatio.Quid
aūt ſit nō in dubio ſi conſtet de animo ſed ſolū cōſtet conditio
nē eſſe implet.l.Glo.nō dicit.Dy.⁊ Bart.poſt eū declarat.nā
quādo cōditio cōſtat in mera ⁊ nuda volūtate.ſeu in nuda vo
luntatis expreſſiōe vt eſt cōditio ſi volet.⁊ tūc implēdo cōditionē
inducit aditio.nā licet impletio cōditiōis ſoleat pcedere aditio
nē ſeu immixtionē.tñ hoc caſu fit ſimul per eūdē actū impletio
cōditiōis ⁊ immixtio.Dicit tñ Bal.qd iſte actus per prius in
tellectualiter inducit purificationē.⁊ per poſteri⁹ immixtionē.
⁊ ſic lȝ ſimul predicta fiant eodē tēpore tñ ſm ordinē intellect⁹
per pri⁹ dicit purificatio.⁊ poſtea dicit fieri immixtio.facit qd
habetur ⁊ q dictū fuit in.l. quoties.§.ſi quis ita.ff.eo. Ang.vero
hic dicit qd illud qd eſt dictū q īducit aditio ſi conditio exiſtat
in nuda volūtatis expſſione qn ipſa volūtatis expreſſio nō dif
fert ab actu adeundi.⁊ ſic loquitur hec.l.ſec⁹ dicit ſi inſtituat fili⁹
ſi voluerit dicere ſe fidelē xpianū vel ſi voluerit aſcēdere capito
liū.⁊ licet ipſe nō dicat iſtō in effectu fuit dictū Bald.in.l.ſi q̄s
ſemproniū.ff.eo.vt patet p ea q ibi dixi.Si autē cōditio cōſiſtat
in actu extriſeco vt cōtingit i illa.l.ſi decē dederit vl ſi capitol ū
aſcenderit .tūc dicūt quidā qd in ſuo ſi impleat cōditiones vi
deatur in dubio implere animo ſe immiſcēdi per iſtū tex.ſecus in ex
traneo p.l.j.§.ſi parendi.cū ibi alleg.in gloſ.Sed iſta opinio cō
muniter reprobatur per.l.cū bonis.ff.de acq here.vbi dicit q iſte
act⁹ inducit immixtionē in ſuo qui inducit in extraneo aditio
nē ⁊ iō nō eſt fienda differētia hoc caſu inter ſuū ⁊ extraneum.
Sȝ vtrobiqȝ eſt dicendū qd in dubio tūc vr impleri ſolū animo
purificādi cōditionē per ea q habetur in.d.l.j.§.ſi parendi.cū alijs
allegatis in gloſ.Et ideo tūc poterit extraneus repudiare ⁊ ſi
militer ſuus ſe abſtinere.qd tñ non cōtingeret qñ cōditio fuiſſet
impleta nedū animo purificādi ſed ēt adeūdi ⁊ ſe immiſcendi:
10 q: tūc nō poſſet repudiare vel abſtinere.vt hic pȝ circa finē.ſeſt
tñ verū qd vbi ſu⁹ adimplet cōditionē ſtatim eſt ſuus heres cū
beneficio tñ abſtinendi.l.i cōditionib⁹ pupill⁹.ff.de cōdi.⁊ de
mō.Et in hoc differt ab extraneo qui impleta cōditione nul
latenus eſt heres niſi adeat.l.j.§.in nouiſſimo.C.de cad.tollen.
Dicit tñ Bar.pdicta eſſe vera qd vbi cōditio cōſiſtit in actu
extriſeco qd nō inducit in dubio aditio ſi impleatur niſi ex circū
ſtātijs appareat aliud.vt q: ſȝ cū diu deliberaſſet an vellet hēdi
tatē habere vel nō ⁊ poſtea impleuit cōditionē q: tūc videtur ani
mo adeūdi implere per id q habetur in.l.ſȝ ſi alio.§.j.⁊.l.omnes.
ff.ad trebel.⁊ facit qd in eis no.p bar.⁊ in.l.ſi quis ſuus.ff.de iure
delib.¶ In ea.glo.ibi ante impleta nō ſubaudi repudiari poſ
ſe nō vr.nā ante impletā cōditionē hēditas non vr delata.⁊ ſic
nō vr ante poſſe repudiare.l.j.§.decretalis.ff.de ſucce.edic.⁊.l.ſi
ita ſcriptū.§.j.all.in gl.¶ In ea.gl.ibi reſpōdeo pt.ſupple ⁊ ſi
ſatis hic pbatur in tex.ibi ſuus itaqȝ.⁊ ibi etiā in verbo ſed ſua
nā ex quo poteſt ſuus heres inſtitutus ſub conditione ſi volet
ſpōte adire.ergo eadē ratione debet poſſe repudiare.cū cōtra
riorū eadē dȝ eē diſciplina.l.⁊ ſi cōtra.cū ibi no.ff.eu.j.⁊ facit qd
habetur in.l.is pōt.ff.de acq.here.¶ In ea.gl.ibi qd hec eadē nō
facit.No.bñ ⁊ diligenter hāc glo.q aperte decidit qd cōditio ſi
volet adiecta in inſtitutiōe filij in poteſtate.⁊ ſic filij qui dȝ ſu⁹
inſti.de here.quali.⁊ diffe.§.ſui.nō ſuſpēdit.Et facit ſecundū
Bal.ad id qd dixi poſt eū in.l.corneli⁹.ff.eo.vcȝ qd talis cōdi
tio nō impedit trāſmiſſionē hereditatis in ſuo herede inſtituto
ſub dicta cōditione.⁊ pro hoc etiā facit ſȝ Ang.ad id qd ſeqt
in gl.vbi dicit qd dicta cōditio ſolū hic operatur vt nō ſit neceſſa
rius ſȝ voluntari⁹.Et ideo includit qd inter caſus in quo ſu⁹ eſt
pure ⁊ ſimpliciter inſtitut⁹ ⁊ caſus in quo eſt inſtitutus ſub cōdi
tione ſi volet.ſolū eſt differētia.⁊ in hoc q: prio caſu ſi decedat
hereditate nō adita trāſmittit eā vt ſibi queſitā ex cenſura iuris
ciuilis cū potētia abſtinēdi que erat apud eū conceſſa a pretore
l.neceſſarius.ff.de acqui.here.faciat.l.ſi quis filiū.§.j.cū ibi no.ff.
eo.t.Sed in ſcđo caſu quādo inſtituitur ſub cōditiōe ſi volet.nō
acquiritur et ante quā velit.Sed q: illa cōditio nō ſuſpēdit vt ſi
dixit glo.trāſmittit illā nō acquiſitā.ſed vt acquirendam ſi vo
luit eſſe heres.allegat no.per gl.in.d.l.cornelius ⁊ ſic in effectu
videtur velle qd quo ad trāſmiſſionē inſtitutio cenſeatur pura ſȝ q̄
ad acquiſitionē cenſeatur eſſe conditionalis vt dictum eſt ſuper
gl.ñ.Sed certe vt dixi.ff.d.glo.licet ray.Bal ⁊ ipſe Ange.hāc
opin.videantur tenere vt etiā dixi in.d.l.cornelius.tamen nō
videtur vera q: inſtitutio facta de ſuo ſub dicta cōditione ſi volet
videtur vere eſſe cōditionalis per dictam.l.cornelius ad ſtba.ff.ſi.

ū.in quib⁹ eſt caſ⁹ apertus non violādo ipſas.⁊ voluit etiam ſu
per gl.ñ.⁊ ideo videtur qd non tranſmittitur hereditas ſi non
fuit agnita.ex quo fuit cōditionalis inſtitutio per no.per gl.in
l.vnica.C.de his qui ante aper.tabu.Nec ob.⁊ pdictis illud qd
dicit hic gl.ſ.qd hec cōditio nō ſuſpendit q: debet intelligi.⁊ ſic
fuit mens gl.ſ.qd nō ſuſpēdit.ſ.poteſtatē adeūdi vel repudiādi
hereditatē ante ipſā impletā.licet ſecus ſit in alijs cōditionib⁹
poteſtatiuis:q: ille ſuſpendūt poteſtatē adeūdi ⁊ repudiādi an
te implemētū ipſarū per ea que habentur in.l.ſi ita ſcriptū.§.j.al
leg.in gl.⁊ in.l.is qui heres.§.j.de acq.heredi.⁊ in.l.j.§.ſi parēdi.
cū alijs allegatis ſuperius in gl.ff.de cōdi.ob cām.Nō autē in
telligas qd nō ſuſpēdat ſubſtantiā inſtitutionis ⁊ ſic qd nō fa
ciat inſtitutionē cōditionalē:q: nō eſſet verū illud imo faciat in
ſtitutionē cōditionalē.vt pȝ in.d.l.corneli⁹.⁊ in.d.l.verba.Itē
nō ob.id qd dicit gl.qd dicta cōditio ſolū facit de neceſſario vo
lūtariū.q: intellige ſub cōditione tñ cū faciat inſtitutionē cōdi
tionalē vt dictū eſt.⁊ ideo nō pōt fieri trāſmiſſio āte impletā cō
ditionē p no.per glo.in.d.l.j.C.de his qui ante aper.tabu.licet
Ray.Bald.⁊ Ange.tenuerunt oppoſitum.ſed non bene per
predicta.Et ex predictis etiā patet quod predicta inſtitutio fa
cta de ſuo ſub dicta conditiōe ſi volet nullaten⁹ debet dici pu
ra.Et ſic dicatur q faciat inſtitutionē cōditionalē.ergo ante illā
impletā hereditas nō eſt delata.⁊ per cōſequens videtur qd nō
poſſit repudiari p.l.j.§.decretalis.ff.de ſucceſ.edic.Bal.ad hoc
reſpōdit qd in caſu iſto nō eſt pprie repudiare ſi inſtitutus re
pudiet.ſed potius deficientia cōditionis:q: deficit cōditio inſti
tutioni adiecta quādo dicit nolo eſſe heres vel repudio heredi
tatē.qd dicit eſſe menti tenendū q: eſt ſubtilis cōſideratio ſeu
ſubtilis pūctus ſm eū.⁊ ſatis videtur rationabiliter loqui p ratio
nē ſuperius tactā.q: re vera ante implemētū cōditionis nō po
teſt dici pprie loquēdo delata.⁊ ſic poti⁹ pprie loquēdo videtur
deficere cōditio inſtitutiōis:q: tñ vt dixi pōt dici qd licet ſit cō
ditio non tñ eſt talis que ſuſpēdat poteſtatē adeūdi vel repu
diādi ante ipſā impletā.ſatis pōt tollerari q: ſicut nō ſuſpēdit
poteſtatē adeūdi ita nec ſuſpēdat poteſtatē repudiandi.⁊ hoc
cōtingit q: dicta cōditio in mera volūtatis expreſſione cōſiſtit.
Et aduerte q: hec procedūt indubitanter ſm iſta tēpora.vt cō
ditio iſta ſi volet adiecta i inſtitutione filij in poteſtate reddit in
ſtitutionē cōditionalē.Sed dubiū eſſe pōt nūquid hodie idem
erit dicendū.nam videtur dicendum qd non per.l.quoniam
in prior.b⁹.C.de inoff.teſt.vbi videtur probari qd oīs cōditio ⁊
omnis dilatio reijciatur de inſtitutiōe filij.Sed cōtrariū videtur
poſſe ſuſtineri vt iuriū correctio euitetur ar.l.ſancimus.C.de teſ
ta.Nec obſtat.d.l.qm.q: pōt reſponderi qd ibi loquitur in cōdi
tione vel dilatiōe que haberet īducere morā in facultate adeū
di.vl que haberet inducere on⁹ vel grauamen per q filius gra
uaretur in dādo vel faciēdo aliquid extrinſecū.qd nō cōtingit in
caſu nr̃o.⁊ ideo videtur remanere hec.l.incorrecta.q: d.l.qm.vi
detur loqui in quo predixi.nō in iſto in quo hec cōditio nō idu
cit morā aliquā in poteſtate adeūdi.nec p illā grauatur etiā fili⁹
cū in mera ei⁹ volūtate cōſiſtit implere talē conditionē.⁊ ſic eſt
cōditio q in ſuo implemēto morā vel onus aut grauamē nō in
ducit.ideo in illa nō videtur habere locū hec.l.quoniā.q: videtur
loq qñ cōditio adiecta in ſui implemēto īducit dilationē ſeu mo
rā aut on⁹ vt p:ꝫ ſi.d.l.quoniā.⁊ ſi dicatur ſi illa cōditio nō eſſet
appoſita.⁊ ſi pure eſſet inſtitut⁹ trāſmitteret hereditatē etiā nō
agnitā.q hoc caſu nō faciet vt ſuperi⁹ eſt dictū.⁊ ſic ſaltē videtur
in hoc grauamē afferre.q: impedit trāſmiſſionē.⁊ ſic vr qd de
beat reijci per dictā.l.qm.pt reſponderi qd tale grauamē nō dȝ
attēdi ex quo in mera eius volūtate erat ſtatim habere heredi
tatē.⁊ ideo videtur ſibi imputādū quare nō declarauit ſuā volū
tatē ar.de reg.iur.c.dānū.li.vj.⁊.ff.de reg.iu.l.qd q̄s.⁊ lȝ aliqua
liter hic videatur eē dubiū.⁊ nō reperiatur tactū p doc.tñ vr ſatis
rōnabile qd eſt dictū vt euitetur legū correctio ſaltē in hoc.Et de
ma ēt al qd dixi in.l.ſi.ff.de cōd.inſtit.Aduerte lȝ videatur defē
ſari poſſe pbabiliter id qd.ff.dixi.vcȝ qd vbi fili⁹ eſt inſtitutus
ſub cōditiōe ptātiua ſi volet ñ reijciatur dicta cōditio ēt hodie p.d
l.qm.Tñ cōtrariū tenui ſub dubio forte i.d.l.ſi.p rōnē q̄ ſupi⁹ teti
gi.⁊ pp generalitatē dicte.l.qm.q reijcit omne on⁹ ⁊ nō pt ne
gari qn inducat on⁹ reſpectu trāſmiſſiōis.Et hec opi.tutior vr
intelligēdo ipſā ſane.vcȝ qd dicta cōditio reijciatur in legitima.
ſed in reſiduo remanet ſi habeat ſubſtitutū vel coheredē.aliter
ſi nō haberet ſubſtitutū vel coheredē haberet p ius accreſcēdi
totū nō expectato euētu cōditionis.p id qd habetur in.l.ſi te ſolū
⁊.l.ſi q̄s ita ſcripſerit.ff.eo.Et hāc opi.rex erio ēt tenuiſſe ſalyce.in.d.l.qm.vbi aptē vult qd ſiue fili⁹ inſtituatur ſub cōditiōe po
teſtatiua ſi volet.ſiue ſub alia poteſtatiua reijciatur cōditio vſqȝ
ad legitimā ⁊ nō in reſiduo qñ haberet ſubſtitutū vl cohrdē.et
idē videtur fuiſſe de mēte Bal.in.d.l.quoniā.lȝ expſſe nō loqtur
de cōditione poteſtatiua ſi volet.ſed in genere de conditiōe po
teſtatiua.Sȝ Saly.bene exprimit etiā de cōditione poteſtatiua
ſi volet.Et ideo tutius eſt tenere opinio.quā tenuit Saly.pp

gentialitas

generalitatem dicte l. quoniã. ex quo expreſſe eiꝰ autoritatẽ habemus quã, ne vt dicta alia opi. poſſit probabiliter determiari. Ex hoc patet qđ licet filiꝰ in poteſtate inſtituiť ſub cõditiõe ſi volet dato ſibi ſubſtituto vulgari licet renũciatur dicta cõditio in legitima tamẽ q2 nõ reliciť in reſiduo nõ erit inutilis etiã habẽs ſubſtitutio vulgaris. ⁊ hoc potes addere ad ea que dixi in l. ſi. ¶ Vltimo inducit iſta l. ad queſtionem illã an dacio ſubſtituti vulgaris tollat exiſtẽtiam heredis. ⁊ ſic impediat tranſmiſſionẽ. nã videť dicẽdum qđ ſic per hanc l. nã certũ eſt qđ filius ſuus põt inſtitui ſub cõditione ſi volet vt hic patet et hoc caſu q2 inſtitutio eſt cõditionalis impediť trãſmiſſio vt eſt dictũ. Ita codẽ modo videť dicẽdũ qñ dando dať ſubſtitutus vulgaris q2 videť filio data poteſtas abſtinendi per teſtantem qđ fieri põt vt hic patet ⁊ no. in glo. in l. papinianus. §. quarta. ff. de inoffi. teſt. a ſubſtituť enim intelligiť eiſ ſubſtituť ſi inſtitutus heres nõ erit q2 nollet vel q2 non poſſit. ⁊ ſic videť ſub cõtraria conditione filius inſtitutus eſſe ⁊ per cõſequens ſub conditione ſi volet vel eſſe põt heres arg. l. al quãdo. ff. de condi. ⁊ demõ. ⁊ p hoc videť qđ ex quo cenſeť inſtitutꝰ ſub conditione ſi volet p id qđ habeť in d. l. aliquando. ⁊ per id qđ habeť in ſimili ... l. iii. §. i. ff. de adimẽ. leg. per dationẽ ſubſtituti vulgaris videť qđ ſublata ſit exiſtentia ſui heredis ⁊ ſic nõ fiat trãſmiſſio. Sed Bal. ⁊ Ang. videť reſpõdere qđ conditio ſi volet adiecta in inſtitutione filii in poteſtate non ſuſpendit l. ſi. ⁊ ſic nõ impedit trãſmiſſionẽ. ⁊ ideo ſm eos p dationẽ ſubſtituti vulgaris nõ impediť etiã exiſtẽtia ſui heredis q2 ad trãſmiſſionẽ. Sed iſta nõ videť bona per ea que ſuperiꝰ dixi vt dictũ eſt in glo. ii. ⁊ diceť in glo. ſi vnde alii dixerunt qđ p dationẽ ſubſtituti vulgaris nõ videť teſtator dare potentiã abſtinendi q2 illã habebat a pretore. ideo remanet ſuꝰ de iure ciuili. ⁊ per cõſequẽs nõ impediť trãſmiſſio. ſecus dicẽt in ſeruo neceſſario herede inſtituto. q2 ſi dať ſibi ſubſtitutꝰ vulgariter bene videť ſibi data potẽtia abſtinẽdi q2 illam nõ habebat a iure ciuili vel pretorio. Sed certe iſta reſponſio nõ videť bona: q2 licet filius in poteſtate haberet poteſtatẽ abſtinẽdi de iure pretorio ſi etiã teſtator poterit ſibi dare poteſtatẽ abſtinẽdi put etiã intelligebať dare quã ſõſtituebat ſub conditione ſi volet. Et ideo nõ ſequiť filius habebat poteſtatẽ abſtinendi de iure pretorio. ergo pater dãdo ſibi ſubſtitutũ vulgarẽ non videť ſibi dediſſe poteſtatẽ abſtinẽdi: q2 poſſunt ſtare ſimul. qđ licet habuerit a pretore etiã habebat a teſtatore. nam teſtator põt facere de neceſſario voluntariũ. vt hic dixi glo. ⁊ hoc videť voluiſſe facere dando ſubſtitutũ vulgarem. vt dixit gl. i. §. quarta. que videť deſtruere viſionẽ predictã. Itẽ quatenus dicit qđ dãdo ſubſtitutũ ſeruo inſtituto cũ libertate. videtur hoc ſit nõ facta mẽtione libertatis. iuxta l. penu. de nece. ſer. videť teſtator facere de neceſſario voluntariũ nõ videtur procedere per tex. inſti. de vulg. ſubſti. circa prin. vbi littera videť velle qđ ſolum vltimo loco põt ſubſtitui ſeruus teſtãtis cũ libertate. ⁊ ſic videtur qđ ſi alius priꝰ ſibi ſubſtitueretur ſubſtitutio nõ haberet effectũ. Glo. in l. inde neratius. §. i. ff. ad l. aquil. videtur velle qđ ſi ſubſtituť aliquis ſeruo inſtituto cum libertate. ſi ſeruus decedit in vita teſtatoris. tunc ſubſtitutus habebit locum: q2 ſeruus nunquã fuit heres. Sed ſi poſt mortẽ teſtantis viueret ſeruus tunc nõ poteſt habere locũ ſubſtitutus q2 ſtatim mortuo teſtatore ſeruus fuiſſet factus liber ⁊ heres. l. quoniã. §. i. ⁊ l. ſi poſt mortẽ. ff. de leg. i. in quibus patet qđ in te. mortem teſtatoris ⁊ exiſtentiam neceſſarii heredis nõ eſt dare mediũ. Et ſic patet ſcdm dictam gl. qđ teſtator dando ſeruo inſtituto cũ libertate ſubſtitutum vulgarem non videtur dare potentiam abſtinendi. ⁊ vocať ſubſtitutus ſolus in caſu in quo ſeruus nõ poterit eſſe heres vt q2 moriať viuo teſtatore. Aliqui reprehendunt dictam glo. dicẽtes illã non eſſe veram q2 imo ex quo teſtator dãdo illũ ſubſtitutum vulgarẽ ipſo ſeruo inſtituto cum libertate videtur dare potẽtiam abſtinendi ex quo ſeruus aliter nõ habebat poteſtatem abſtinẽdi. Et hic opinionem reperio et am teuiſſe Io. fab. in ſua lectura tit. de vulg. ſubſti. Sz certe iſta opi. videtur eſſe cõtra mentem tex. in dicto titulo. inſti. de vulg. ſubſti. dum dicit qđ nouiſſimo loco nõ ſubſtituatur. ſed alii ſubſtituerit ſibi qđ ille alter nõ poterat venire ſi ſeruus vocetur ad hereditatẽ vt q2 ſuperuiuat poſt mortem teſtãtis ⁊ ſic ibi ſenſit gl. Vnde forte põt dici qđ licet teſtator dando ſubſtitutũ vulgarem filio in poteſtate videť ſibi dare poteſtatẽ abſtinẽdi: q2 etiã ſibi nõ fuiſſet neceſſariꝰ omnino attẽto beneficio abſtinẽdi dato ſibi per pretorẽ tamen in ſeruo ſit ſecus. vt ſic nõ videatur teſtator dediſſe poteſtatẽ abſtinẽdi ipſi ſeruo. ex quo illã nullo iure habebat. Et ſic non eſt veriſimile qđ teſtator voluerit ſibi tollere cum per additionem ſubſtituti vulgaris prouiſionẽ heredum neceſſariorum auaui erat habiturus ex iuris diſpoſitione ſi non dediſſet ſubſtitutum. ⁊ ideo ſolum videtur ſubſtituiſſe in caſu in quo ſeruus nõ potuiſſe eſſe heres. Et ita videtur fuiſſe mẽs illiꝰ tex. in dicto ti. inſti. de vulg. ⁊ pupil. ſubſti. Itẽ aduerte qđ aliq p opi. q2 datio ſubſtituti vulgaris tollat exiſtẽtiã ſui heredis inducit tex. in l. ꝗ fundũ. §. ꝗ filiã. ff. ad l. fal. ⁊ ibi lat. ꝯ hoc vt pbari. nã ibi dz qđ ſi filiꝰ deceſſerit anteq̃ eſſet heres ſubſtitutus venit ex vulgari. Sz ſi nõ eẽt ſublata exiſtentia tũc filiꝰ eſſet heres ex mero rigore iuris ciuil. ⁊ trãſmitteret hereditatẽ ad heredẽ ipſius ⁊ p cõſequens excluderet ſubſtitutũ. ⁊ ſic ibi ꝯtrariũ dz. At quid tamẽ ad oppoſitũ. l3 qđ datio ſubſtituti vulgaris nõ tollať exiſtẽtiã ſui heredis inducit qđ habeť i. l. ſi. ff. de cõ. inſti. nã ibi dz qđ ſi filius in poteſtate iſt tuiť ſub poteſtatiua cõditiõe q̃ poteſt ipleri vltimo vite ſpũ vt eſt cõditio ſi dederit. x. q2 talia põtentiã p aliũ impleri in vltimo vite ſpiritu inſtitutũ. vt ibi p3 qđ tũc ſolũ mortuo filio vocabiť ſubſtitutꝰ. Si autẽ diceret qđ datio ſubſtituti vulgaris tolleret exiſtẽtiã ſui heredis. tũc nedũ poſt mortẽ filii vocareť ſubſtitutꝰ ſi etiam eiꝰ vita. vel i vltimo vite ſpiritu. nã tũc ſi ſuitas eſſet ſublata filiꝰ nõ eſſet heres ſuꝰ mero iure. nec poſſet etiã a ſe tali tpe. quia in dicto tẽpore nõ poſſet hereditas adiri qñ ſcilicet eſt in vltimo vite ſpiritu vt eſt tex. cũ gloſ. ſin. l. ſi. ff. qñ dies leg. ce. ⁊ ſic male diceret tex. in d. l. ſi. qđ ſolũ poſt mortẽ filii poſſet venire ſubſtitutus. q2 etiã poſſet venire in vltio vite ſpũ ſi cõditio fuerit impleta p id qđ. ſi. dixi ⁊ ideo vr neceſſariũ dicẽdũ qđ ſuitas nõ fuit ſublata. et lꝫ ſi impleta ſit cõditio nõ venit ſubſtitutꝰ lꝫ alter nõ poſſet adire hereditas. qa ex quo eſt ſuꝰ heres trãſmittit hereditatẽ ad heredẽ ſuũ excluſo ſubſtituto. Sed certe ad illũ tex. poteſt rñ ſcdm p ea que notant bar. in ſimili in l. gallus. §. quid ſi tm̃. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ Bal. in l. iii. C. de ſi teſtõ. heredi. inſti. nã ibi loqnr quãdo filius eſt inſtitutus ſub cõditione ſi. x. dederit. Et ſic ſubſtitutiõ vulgaris facta filio intelligiť ſi i ſub ꝯtraria cõditiõe. ſ. ſi decẽ nõ dederit. Et iſte caſus tacite cõprehendit et caſus ſi nõ dederit. x. ſed nolit eſſe heres. ⁊ ideo q2 caſus ille ſi velit nõ eſt expreſſus in ſpecie nec in gñe. ſed ſolũ cõprehẽditur ex iuris interpretatione. ideo tunc non tollitur ſuitas per dationẽ ſubſtituti vulgaris. ſicut etiam nõ tollitur per tacitam vulgarẽ cõprehẽſam in expreſſa pupillari in tacita vulgari. vt p3 in l. iulianꝰ. ⁊ l. filiꝰ ꝗ ſe paterna. ff. de acq. here. ⁊ no. Bart. in ſimili in d. §. ⁊ ꝗ ſi tm̃. ⁊ Bal. in d. l. iii. C. e. vnde lexꝰ eſt qñ filiꝰ aut ſimpliciter inſtituť vel ſub cõditione ſi volet. ⁊ dať ſibi ſubſtitutꝰ vulgaris q2 tũc videť datꝰ ſi ipſe inſtitutꝰ heres nõ erit. q2 nolit vel nõ poſſit. ideo tũc caſus voluntatis videtur expreſſus ſaltem in gñe. ideo tollit exiſtẽtiam ſui heredis. vt voluit Bal. ⁊ Bar. in locis preallegatis. Et adde ſupradictis his que in l. ſi filiꝰ heres. ff. de lib. ⁊ poſthu. vbi plene de hoc articulo dixi.

Summarium.

1 Inſtitutus ſine parte vel ex reſidua parte quid debeat obtinere.

2 Denarii duodecim bononienſes equiualent quatuordecim florentinis.

3 Ratio calculi debet ſeruari.

Ex vnciis.

Tñ ſunt ſeptẽ vncie ex. xii. ꝗ ſi. r. ex. xiiii. h. d. Vel ſic ſꝫ Ang. Tm̃ valet quinq3 vncie de põdio ſeu aſſe. q̃tũ. x. de diſpondio. h. d. ¶ No. ꝗ inſtitutus ſine pte vel ex reſidua 1 pte dꝫ habere illud ꝗ reſtat de diſpondio qñ teſtator tranſit ad diſpõdiũ. vt facit in caſu iſto. q2 ſex ⁊ vii. cõſtituit. xiii. ⁊ ſic vltra. ii. ¶ Itẽ no. ꝗ dictũ eſt in ſummario. † Itẽ potes notare 2 ſm Ang. ex hac l. vulgarẽ. ꝗ tm̃ valet. xii. denarii de bononia. quantum valent. xiiii. de florẽtia. nã vt ipſe dicit bolognĩꝰ in bononia valet ſolidũ. ⁊ in florentia facit duos ſolidos. facit ꝗ habeť in l. ſub vna. ⁊ l. qui extrinſecus. ff. de vb. ob. in qbus patet ꝗ ſi qs ſtipulať ſibi dari duos ſolidos. ⁊ pmiſſor dicit pmitto. xiiii. denarios vł ecõtra. valet ſtipulatio. q2 vſus diuerſo ꝝ verborum hoc caſu idẽ importat ⁊ varietatẽ nõ inducit i effectu. facit ꝗ habeť in l. i. §. ſi. de ver. obl. Et adducit ad predicta illud vulgatũ ꝗ ſupra i vulga importat panẽ ⁊ vinũ. ¶ Vltimo põt 3 notari ꝗ rõ calculi eſt ſeruãda. facit ꝗ habeť i. l. i. C. de erro. cal. ¶ In ea. gl. ibi ad dimidiũ. ſupple: ꝗ numeri ꝗ fuit aſſignatꝰ de diſpõdio. nã due vncie bipõdii valẽt vnã tm̃ aſſis. ⁊ ſic bis reducit numerus bipondii ad dimidiũ reducẽdo ipſas ad aſſem.

Summarium.

1 Seruus cum libertate in fraudem creditorum inſtitui non debet.

2 Heres ſi quis ſemel ſit heres eſſe non deſinit.

3 Teſtamentum non rumpitur ſilẽ pteritione.

Ei qui ſoluendo.

Qui ſemel eſt hẽs ꝑpetuũ nõ põt deſinere eſſe hẽs hoc dicit ſm Bar. Vel ſic ſꝫ Bal. fieri poteſt p poſteriꝰ quod fieri nõ poteſt p priꝰ. hoc dicit. ¶ In tex. ibi deſinat eſſe heres. ⁊ ſic vterq3 erit hẽs. 1 ſeruus p dimidia erit liber ⁊ hẽs p alia dimidia teſtꝰ. ¶ No. ex tex. qđ regulariter nõ poteſt inſtitui ſeruus cum libertate in fraudem creditorum. quando aliquis reperitur poſſe eſſe heres defuncto. Tamen hoc fallit in caſu iſto ppter rationẽ que tangitur in littera ⁊ que tangitur etiã in gl. in ver. ⁊ eſt no. ¶ Itẽ

no.ſ in Bal.qđ pt nominari cõditionaliter ⁊ per poſteri⁹ qui
nõ põt noiari ſimpliciter ⁊ per pri⁹. Sed certe iſtud nõ videtur
in ſe veruꝫ:qꝛ titi⁹ qui fuit noiatus per poſteriꝰ potuit etiam
noiari per prius.licet nõ tunc potuiſſet ſeru⁹ cũ libertate inſti-
tui.Et per hoc patet ꝙ ang.nõ ouino bene dixiſſe inquãtũ dicit
per iſtũ tex.qđ interdũ quis põt vt coheres ad hereditatem ad-
2 mitti.qđ nõ poteſt principaliter eſſe heres. ¶ †Jtez no.ꝙ qui
ſemel eſt heres nõ poteſt deſinere eſſe heres. ⁊ ad hoc ſepe alle-
gatur.Fallit ſcđm Bart.in caſibus notatis.l.in ſubſtitutiõe.ff.
ti.i.Ang.vo hic dicit qđ q ſemel eſt heres nõ deſinit eſſe heres fa
cto hominis vt hic pꝫ.nec etiã facto iudicis.vt patet in.l.ſed ⁊
ſi ſine.§.qđ papinian⁹.ff.de mino.nec etiã ex diſpoſitione per-
ſona.vt ibi patet.⁊ in ſi.de bono.poſſeſ.§.quos autẽ. Sed ex
diſpoſitione iuris ciuilis bene poteſt deſinere eſſe heres. vt pꝫ
l.authẽ.hoc ampli⁹.⁊ in corpore vnde ſumitur.C.de fideicõ. ⁊
no.in.d.l.in ſubſtitutione.⁊ ſimiliter ſcđm eũ poteſt quis deſi-
nere eſſe heres ex cenſura iuris municipalis: qꝛ illud eſt pars
iuris ciuilis.l.omnes populi.ff.de iuſti.⁊ iu. Et per hoc dicit qđ
ſi ſtatuto diſponit qđ ſuperueniente maſculo femina nõ ſucce-
dat quouſqꝫ maſculus ſuperuixerit:qđ mortuo maſculo viua
filia inuitabitur ad hereditatem ⁊ erit heres iure directo: qꝛ fi-
li⁹ ꝑ mortẽ inuenit ſe excluſum per ſtatutũ predictũ. Et ita di-
cit cõſuluiſſe collegiũ bonon.⁊ collegiũ paduanũ vt ibi refert
cõſulus oppoſitũ,⁊ nõ bene ſcđm eũ.Unde dicit qđ Bart. po
ſuit hac queſtionem in.l.ii.ff.ad trebel.Sed certe ibi non ponit
ſed in l.ii.C.eo.⁊ fuit queſtio de facto tempore Bart. qui fuit
ad hoc vocat⁹ in illa ipſo ang.hoc vidente.⁊ tamẽ dixit qđ ſup
illa fuit facta tranſactio ꝑpter varietatẽ ꝯſiliorũ.ſed opinio ſu-
pradicta quã tenuit collegiũ bonon.placet ang.per ea que ſu-
peri⁹ dicta ſunt ẽt qꝛ ſeruus neceſſarius heres factus ſi poſtea
efficiatur voluntari⁹ ⁊ repudiat deſinit eſſe heres. Et illud contin-
git ex diſpoſitiõe iuris ciuilis.l.iii.§.qui fideicõmiſſus.⁊ l.pater
filiũ.ff.eo.ſed tu de intellectu illius.§.qui fideicõmiſſum. dic vt
ibi dictum fuit.Et aduerte qꝛ de materia de ꝗ tãgit hic ang.
tangit Bar.in.d.l.ſi.⁊ Bal.in.l.ſi quis poſthumos.§.ſi quis fi
lios.ff.de lib.⁊ poſthu.⁊ in.l.iii.C.de lib.preter.⁊ in.l.ſi quis fi-
liũ.C.de inoffic.teſt.Et attẽde qꝛ ſtãte diſpoſitiõe dicti ſtatuti
ꝙ dicta femina nõ ſuccedat quouſqꝫ maſcul⁹ ſuperuixerit ꝙ ſi
ꝯtigat filiũ eẽ inſtitutũ ⁊ filiã pteritã ⁊ adiectã clauſulã codicil
larẽ in teſtamẽto poteſt potiſſime de quatuor dubitari. Primũ
eſt an teſtamentũ predictum ſit aliquod.⁊ ſi eſt aliquod an ali
quo caſu poteſt rũpi vel rumpatur ſi contingat filiam ſuperui-
uere poſt mortem filii fratris ſui. Secundum dubiũ eſt an ſup-
poſito qđ poſt mortẽ filii rumpatur teſtamentum propter pre-
teritionem filie.an dicta ruptura trahatur retro ad temp⁹ mor
tis teſtatoris ſeu teſtamẽti. Tertiũ eſt nunquid clauſula codicil-
laris operet ꝙ debeat reſtitui hereditas hꝫdibus filii ſi dicam⁹
teſtamentũ rũpi poſt mortẽ filii ꝑpter preteritionẽ filie. Quar-
tũ eſt an ſi filia deceſſerit in vita filii ſuperſtib⁹ ſibi filiis qui ſup-
ſint poſt mortẽ filii nũquid poterit filii ſiue filie aliquo mõ veni
re ad hereditatem aui. Quintũ ẽt pt addi,nunquid filia poſſit
petere cautionẽ a filio fratris ſui de reſtituẽda hereditate ſi cõ
tingat ipſum filiũ precedere ipſi filie. ¶ Et predicta dubia pñt
colligi in locis pallegatis.Et qꝛ Bar.nõ perfecte dixit in aliq
bus in.l.ſi.ideo ſup dictis dubiis aliquid dicã hic. ¶ Circa pri
mum eſt ſciendũ qđ Ray.⁊ collegiũ ſeneñ.vt refert Bal.in.d.
3 l.ſi quis poſthumos.§.i.tenuit qđ †teſtamẽtũ eſt validũ.nec po
teſt rũpi propter preteritionẽ filie.pretereа qꝛ filia nõ fuit neceſ
ſario inſtituta ex quo precedebat per filiũ tempore teſtamenti
attẽta forma ſtatuti. Et iõ eius preteritio nõ habuit rumpere
teſtamẽtum per.l.ſi quis exheredato.in prin.ff.de iniu.teſt.⁊ l.ſi
quis poſthumos.§.i.⁊ ſic videtur qđ teſtamẽtũ fuit validũ qꝛ
ad rũpẽdũ nõ admittit qui abinteſtato nõ ſuccedit.l.poſthu-
mos.§.i.ſi qs ex lib.ff.de inof.teſt.⁊ no.p bar.⁊ Bal.in.l.gall⁹.§.
⁊ qđ ſi tñ.ff.de lib.⁊ poſth.⁊ per eũdẽ Bal.in.l.ſi.C.de lib.prete.⁊
ſic cũ illa filia nõ ſucceſſiſſet abinteſtato ꝑpter ſupraſcripta nõ
dꝫ admitti ad rũpendũ.⁊ ideo cũ ſemel filiũ fuerit heres nõ dꝫ
poſtea deſinere eſſe heres per hãc.l. Et p hoc dicit ray.qđ poſt
mortẽ filii licet filia ſuperuiuat nõ rumpat teſtm̃. Adducit pro
hoc qꝛ dꝫ inſpici quis obtinuerit primũ locũ tempore teſtamẽ-
ti ⁊ mortis vt patet per totam.l.gallus. Jtem qꝛ videmus qđ
olim ante.l.maximu vitiũ.quãdo filia excludebatur p ſuper exi
ſtentiã filii nõ poterat rũpi teſtm̃.ſed aliter ſibi cõſulebatur vt
patet in.d.l.maximũ vitiũ.ſed in contrarium facit: qꝛ ſtatutum
excludit ſolũ filiam ad tempus ⁊ ideo poſt tempus videtur poſſe
ſuccedere ⁊ remanet diſpoſitiõe iuris cõmunis per.l. ſtatu
liberũ.§.ſi ſic.ff.de leg.ii.⁊ l.imperatores.ff.ꝙ poſt.⁊ licet ray.⁊
collegiũ ſeneñ.tenuerit precedentẽ partẽ tamẽ Bar.tenuit cõ
trariũ videlicet ⁊ qđ poſt mortẽ filii filia ſuperuiuens ex quo re-
perit ſe preteritã põt dicere teſtamẽtũ nullũ cũ ſtatutũ ſibi tũc
nõ obſtet.ſed potius videat fauere. Nec ob.qđ qui ſemel eſt he
res nõ poteſt deſinere eſſe heres vt hic dicitur.quia illud eſt ve

rum niſi ex diſpoſitione iuris ciuilis vel ſtatuti aliud cõtingat
vt cõtingit in caſu ꝑpoſito.⁊ iõ filia in dimidia hereditatis vi-
det poſſe venire. Jllud etiã vꝫ tenere Bald.in locis preallε. ⁊
Bart.in.d.l.ſi.ſta pars vꝫ verior de iure quã Ange.etiam v⁹
cõſequi. Et per hoc ſit impeditũ primũ dubiũ.aduertendũ tamẽ
qꝛ reuocat in dubiũ an in vita filii teſtamentũ valuerit taliter
qđ potuerit ex eo adire hereditatẽ.an vero licet teſtm̃ valuerit fu-
erit in pendenti ꝑpter dubiũ rupture que poterat contingere fi-
lio predecedẽti ante filiã.nã bar.in.d.l.ſi.dixit ꝯſiderãda eſſe di
ligẽter vba ſtatuti:qꝛ ſi dicãt qđ filia femina nõ ſuccedat quo-
uſqꝫ maſcul⁹ ſuperuixerit tunc teſtm̃ erit in pendenti ⁊ nõ po-
terit p filiũ adiri hereditas pendẽte dubio rupture.per id quod
habet in.l.ventre.ff.de acqui.here.⁊ in.l.ii.§.expectãda.ff.de bo
no.poſ.ſcđm tab.ſecus ſi ſtatutũ dicat qđ filia nõ poſſit rumpe
re teſtm̃ patris quouſqꝫ maſcul⁹ ſuperuixerit.qꝛ tũc interi filiꝰ
poterit adire.ſed certe etiã in caſu precedẽti quando dicit qđ fi-
lia nõ ſuccedat quouſqꝫ maſculus ſuperuixerit.videt dicendũ
qđ fili⁹ poterit hereditatẽ adire ⁊ interim eſſe heres inſolidum:
qꝛ nõ eſt abſonũ qđ ex poſtfacto ſi ꝑdecedat ante filiã licet fue
rit heres inſolidum deſinat eſſe heres pro parte que ꝯtingit fi-
lie cum ſtatutũ poſſit facere qđ quis ad temp⁹ ſit heres ⁊ poſt
temp⁹ deſinat per id qđ ſuperius dixi. Et hoc etiã videt vel-
le bal.in.d.l.ii.ff.de libe.prete.⁊ in.d.l.ſi qs filiũ.C.de inoff.teſt.
Et p hac parte facit qꝛ ſatis videt inconueniẽs qđ filius non
poſſet interim adire hereditatẽ ex quo ipſo viuente ſtatutũ ex-
cludit filiã.⁊ propter hoc ſit expeditum primũ dubiũ. ¶ Circa
ſcđz videt breuiter dicendũ qđ poſt mortẽ filii filia ſuperuiuẽte
ex quo reperit ſe preteritã ⁊ ceſſat impedimẽtũ ſtatuti.rũpitur
teſtamẽtũ.⁊ ſic põt aduocare dimidiã hereditatis teſtãtis que
ad ipſã ſpectat de iure cõmuni.⁊ iſtud ſatis videtur procedere.
Sed dubiũ eſt an etiã cenſeatur ſeu fingitur retro fuiſſe teſta-
mentũ ruptũ etiã tempore mortis ſeu teſtamenti ex quo venit
caſus rupture. Bar.in.d.l.ſi.tenuit qđ ſic.ſi ſtatutũ dicat qđ fi-
lia nõ ſuccedat quouſqꝫ ſuperuixerit.ſec⁹ ſi dicat ꝙ nõ poſſit rũ
pere teſtamentũ quouſqꝫ maſculus ſuperuixerit:qꝛ hoc ſcđo ca
ſu nõ trahit retro ruptura.ſꝫ tu potes tenere qđ vtroqꝫ caſu nõ
trahit retro:qꝛ inter dictos caſus nõ videt fienda differẽtia p
id qđ.ſ.dixi.⁊ hoc etiã videt tenere Bal.in.d.l.ii.⁊ in.l.ſi quis
filiũ.⁊ ſufficiat de ſcđo dubio. ¶ Circa tertiũ ꝯcludit bar.in.d.
l.ſi.qđ eo caſu trahit retro ruptura:qꝛ tunc ceſſiſſet dies fideicõ
miſſi impoſiti p clauſulã codicillarẽ in vita filii attenta fictiõe
ꝑdicta trãſmiſiſſet fideicõmiſſum ad ſuos heredes.per.l.ſi in ꝑ-
ſonã.C.de fideicõ.⁊ ſic filia teneret partem ſuaꝫ reſtituere de-
ducta legitima ⁊ trebellianica heredib⁹ filii.ſecus qñ nõ trahi
tur retro ruptura:qꝛ tũc in vita filii clauſula nõ fuiſſet operata
effectum ⁊ ſic nõ ceſſiſſet dies fideicõmiſſi impoꝛtati per illã ⁊ iõ
nil operaret ad fauorẽ heredũ filii.⁊ ſic reſidet Bar.in.d.l.fin.
Sed tu potes tenere qđ dicta clauſula nil operat: quia vt dixi
nullo caſu retrotrahit ruptura.licet bar.aliter dixerit vt ſup⁹
dixi.⁊ hec ſufficiãt de tertio. ¶ Circa quartũ ꝯcludit bar.in.d.
l.ſi.qđ ſi filia ꝑdecedat ante filiũ ex perſona matris nõ poſſunt
venire.ſꝫ ex ſua ſic. ſed tu potes tenere qđ nec ex ſua etiã venie-
bãt nec veniant:qꝛ nõ obtinebant primũ locum tempore teſta
menti.⁊ precedebant per matrẽ ſuã iõ nullatenus fuit neceſ
ſe qđ inſtituerent.⁊ pro tanto preteritio eoꝝ nõ põt rumpere te-
ſtamẽtũ ⁊ ſic nõ poſſunt venire ex ſua perſona nec etiã ex per-
ſona matris:qꝛ illa fuit excluſa p ſtatutũ penit⁹ ex quo deceſſit
ante filiũ.⁊ iſtud etiã videt tenere Bal.i.d.l.ſi qs filiũ.⁊ hec ſuf
ficiant de quarto. ¶ Circa quintum ⁊ vltimũ licet bar. dicat
cogitãdũ in.d.l.ſi.tamen põt dicere qđ ex quo filia,petit cautio
nẽ de parte hereditatis paterne adueniente caſu quo ſuperui-
uat nõ petit in effectu de hereditate filii videtur qđ poſſit pe-
tere cautionẽ per ea que leguntur ⁊ no.in.l.ii.§.cetrum ⁊.l.co-
heredi.§.cũ filie.ff.de vul.⁊ pupi.cũ ibi no.⁊ iſtud etiã videtur
tenere Bar.in.d.l.ſi qs filiũ.⁊ hec ſufficiãt de quinto. Nec obſt.
predictis inquãtum dixit filiuꝫ maſculum poſſe adire heredita
tẽ ſuper exiſtenti filia femina licet poſſit cõtingere qđ poſt mor
tez filii ſi filia ſuperuiuat qđ rũpat teſtamentũ illud qđ habet
in.l.ventre.de acqui.heredi.vbi videt probari qđ quãdo eſt du-
biũ an poſſet cõtingere ruptura teſtamenti non põt interiꝫ he-
reditas adiri:qꝛ põt reſponderi qđ ibi teſtamentũ poterat rum
pi per eum qui erat habilis ad ſuccedendũ cũ filio iam nato in-
ſtituto ſi fuiſſet nat⁹ ſeu naſceret filio inſtituto viuo:qꝛ erat poſt
hum⁹ exiſtẽs in vẽtre.⁊ ante natiuitatẽ eius nõ erat ꝯueniens
teſtamẽtũ rumpi:qꝛ potuiſſet etiã nõ naſci vel naſci abortiuus
quo caſu teſtamentũ nõ rumpetur.fa.ut.l.i.⁊.ii.C.de po.here.
inſti.ideo mirũ ſi tũc tãꝫ natus inſtitut⁹ impedit adire pen-
dẽte dubio natiuitatis poſthumi ꝑteriti.ſꝫ ſecus eſt in caſu ꝑ-
poſito:qꝛ filia ex forma ſtatuti excludit ⁊ reputat inhabilis ad
ſuccedẽdũ viuente filio.adeo interim donec viuit nõ debet im-
pediri adire hereditatẽ propter exiſtentiã ipſius filie lꝫ poſſit
ꝯtingere qđ ſi filius predecedat ſuperſtite filia teſtm̃ tunc rum-
patur:

petur. Nā hoc nō videat̄ attendendū ad impediendū aditiones
filii: ex quo filia eſt inhabilis a ſuccedēdū viuēte filio. q̄ rō ceſ
ſat in .d. l. vl̄tre. q2 ſi poſthumus naſcerent̄ eſſet habilis ad ſucce
dendū cū filio iā nato inſtituto. z p hec ſit expedita iſta. l. nā hic
ſunt facilis z non egent declaratione.

Summarium.

1 Seruo communi qualiter poſſit legari.
2 Libertas directo dari non poteſt ſeruo alieno.

SI ſocius. Hec lex ponit tres caſus in qbus
ſeru⁹ cōis equiparat̄ ſeruo pp̄rio.
Caſus ponit̄ vt in gl. n. aliter nō ſummat̄ ſm Bal. z
1 Bar. Uel pōt ſic ſummari ſm Ang. † Seruo cōi nō
poteſt legari pure ſine libertate ſocio herede inſtituto. ſ3 ſub cō
ditione legari pōt tā pp̄rio quā cōi. pōt etiā ſeruus cōis heres
inſtitui ſimul cū ſocio. ſicut pōt ſeru⁹ alien⁹ inſtitui cū dn̄o ſuo.
h. d. in terminis z ſumma ſm Ang. ¶ Ibi ſocio h̄rede ſcripto
ſupple p parte z p al a parte ſeru⁹ cōis. ¶ Itē ibi pp̄rius. ſ. he
redis. z ſic qd̄ ſequit̄ cū dn̄o. expone. i. herede. ¶ Itē ibi pote
rit ſupple p parte. Et h caſu ſi iuſſu heredis adeat acqrit partē
in qua ipſe ſeru⁹ eſt inſtitut⁹ ipſi heredi. Si autē nō velit adire
eo iub te nō acqrit̄ tūc ipſi heredi ſ3 poterit qri ipſi ſuo. ſi liber
fiat vel nouo dn̄o ipſo iubēte ſi fuerit alienat⁹ vt pbat̄ ex his q̄
habent̄ in. l. n. §. ſi. j. de bo. poſ. ſm tab. z ibi etiā no. z in. d. l. in. C.
eo. titu. ¶ No. qd̄ dictū eſt in ſummario. z no. in effectu tres ca
ſus in qbus ſeru⁹ cōis equiparat̄ ſeruo pp̄rio vt etiā tāgit glo.
2 prima. ¶ In libertatē ibi fideicōmiſſaria. hec iō dicit gl. † q2 li
bertas directo nō pōt dari ſeruo alieno etiā ſi ſit ſeruus heredis
vt pbat̄ in. l. ſeruo. C. de manu. teſta. z in. l. ſeruus legatus. §. ſi
ſeruus. j. de lega. j. Nec trahit̄ ad fideicōmiſſum vt tangit̄ in. d.
§. ſi ſeruus. Fallit tñ in caſibus notatis in. l. cogi. §. ſed z ſi ſer
uo. in gl. notabili in hac materia ad trebel. Per fideicōmiſſum
autē bene poteſt relinqui libertas ſeruo alieno z multofortius
ſeruo heredis. ar. l. vnū ex familia. §. ſi rē. j. de lega. n. ¶ Et not.
in prin. hu⁹. l. qd̄ ſeru⁹ erat cōis teſtāti z heredi inſtituto: quia
erat ſocius. verum quia ipſe ſocius fuit ex aſſe z ſic inſolidum in
ſtitutus erat futurus dn̄s ſerui inſolidum. z iō tūc ab eo legari
nō pōt pure ſeruo q erat cōis tpe teſtamenti: ex quo erat futu
rus ſeru⁹ inſolidū. ſicut nec pōt legari ab h̄rde ſeruo pp̄rio ipſi⁹
heredis q eſt pp̄rius ipſius heredis tpe teſtamenti. facit qd̄ h̄r
in. ſi. l. de leg. §. an ſeruo. ¶ In gl. nō ꝯſtituit. ibi pp̄ter regulam
catbonia. ſupple qd̄ h̄r in. l. j. de reg. catbonia. vbi dr q ſi lega
tū factū p teſtatorē nō valeret ſi ſtatim decederet nō valet tunc
tale legatū nec tractu tp̄is cōualeſcit. ¶ In ea. gl. ibi ſocio non
inſtituto herede. ſupple ſed alio. nā tūc pp̄ter partē quā h3 ſo
cius valet legatū. z illa attrahit ad ſe p ius accreſcēdi aliā par
tē. vt p3 in. §. ſi ſeruo. h alle. ¶ In gl. ſi. ibi nō d3 dare zc. nam
qñ ſeruus heredis eſt inſtitut⁹ cū ipſiu nō q̄rit̄ pars ſerui heredi
niſi adeat iubēte ipſo herede. vt ſuperi⁹ dixi. iō tenet inſtitutio.
etiā poterat euenire caſus qd̄ nihil q̄rat heredi. vt ſi cōtingat eū
liberū fieri vel alienari anteq̄ iuſſu heredis adeat. vt ſuperius
dixi in tex. Sed quādo ab herede legatur aliquid ſeruo pp̄rio
heredis: tunc legatū acquiretur ſtatim ipſi heredi: q2 tūc nō re
quirit̄ aliqs iuſſus dn̄i in acquiſitione legati. facit. l. legatū. z q
ibi no. j. de leg. j. z ideo tunc legatū cēſet̄ nullū: q2 cenſet̄ a ſeip
ſo ſibi ipſi eſſe factum legatum. Et de materia huius. l. z preci
pue qñ inſtituitur ſeruus cōis recurre ad ea q̄ habent̄ p gloſ. in
l. ſed ſi ꝯditioni. §. ſi. ā. eo. Et aduerte q2 p ea q̄ dicta ſunt inquā
tū dicitur ibi quod ſi ſeruus cōis inſtituebatur cū libertate ſecū
dū iſta ipa2 nō redimebat̄ p teſtatorē in eius vita vel inſtitue
batur ſine libertate qd̄ accreſcebat tota hereditas ſocio. illud
d3 intelligi ſi ſeru⁹ adibit iuſſu ipſius ſocij. ſed vbi voluiſſet adi
re non quir.t̄ ipſi ſocio. ſed poſſet queri ipſi ſeruo ſi fieret liber.
vel nouo dn̄o ſi alienaret̄. per ea q̄ ſuperius dixi. z ſi interim de
cederet ſeruus hereditate nō adita vr quod deſtitueretur teſta
mentum. ex quo nō eſſet adita hereditas ex eo. l. ſi nemo. de reg.
iur. z ſic venient venientes ab inteſtato qui eſſent tunc proxi
mions. facit. l. ſi quis filio exheredato. de iniuſto teſta. z quod
habetur in. l. ſ. ꝯ. ſecundum. j. de ſuis z legiti. z quod dictum fuit
ā. eo. in. l. ſi alienum. §. an extraneis.

Summarium.

1 Seruus a domino ſub conditione inſtitutus quando eidez
efficiatur heres voluntarius.
2 Uox publica preualet priuate.
3 Reuelans proditiones premiari debet.

EX teſtamēto. Non ſufficit quē tempo
re mortis eſſe ſeruū teſtā
tis vt ſit neceſſarius heres ipſi t. ſtanti. ſed ante euen
tum conditionis libertatem a lege conſequitur. nam
tūc heres neceſſarius nō erit. h. d. Et eſt ſingularis. l. cum gl. ſm
Bar. determinatio. ſed ſo lim. tñs plures alias leges de hac mate
1 ria loquētes. Uel pōt ſic ſummari ſm Ange. † Seruus inſtitu
tus a dn̄o ſub cōditione eidē vol tarius heres efficit. ſi illa pen
dēte in libertatē eripit̄ a lege. h. d. Sec⁹ aūt eſt ſi facto hominis
libertatē ante euentū cōditionis cōſequeret̄. vt p3 in. l. in. §. qui
2 fideicōmiſſa. ā. eo. q̄ ſcōm hoc non h3 obſtare ſcōm eū. ¶ † No.
ſm Bar. qd̄ vox publica preiudicat z preualet voci priuate. Pro
quo bñ facit qd̄ habet̄ in. l. in. §. ſi ex ſtipula. j. ad ſilk. z in. §. vex.
in ea. ſe. l. ¶ Itē no. qd̄ premium. l. pōt annullare premiū hois.
¶ Item nota ex tex. ibi decreuit. qd̄ pnunciādū eſt aliquē eſſe
meritū. z ſic mereri premiū ad hoc vt premiū conſequat̄. ¶ Ex
hoc etiā nota qd̄ neceſſaria eſt queda declaratio iudicis ad hoc
vt premiū poſſit percipi. qd̄ eſt notandū ſm Bal. z facit qd̄ no.
in ſimili in. l. ei⁹ q delatorem. j. de iure fiſ. z in. c. cū ſcōm. extra de
hereti. in. vj. Itē inquātū hic dicitur qd̄ vox publica hoc eſt iu
dicis ſeu pretoris p̄ferit̄ priuate voci teſtatoris. dicit Ja. de are.
ex hoc patere qd̄ ſtatuta poſſint detrahere z derogare verbis et
nature teſtatoris q2 publica vox ſtatuētiā pōt derogare z detra
here priuate voci teſtatoris. ¶ Itē no. qd̄ ſi iudex in ſnīa pronun
ciat aliquem gaudere tali priuilegio. qd̄ iſta ſnīa inducit diſpo
ſitionem et ponit eum i priuilegio vt ſic ammodo illo poſſit vti.
3 vt hic videt̄ colligi ſcōm Bal. ¶ † Itē no. hūc tex. p reuelātib⁹
proditiones vel manifeſtātibus occiſores vt debeāt premiari. fa
cit qd̄ legit̄ z not. in. l. quiſquis. C. ad. l. iul. maie. Et hoc dicit de
facto fuiſſe practicatū in ciuitate peruſij. ¶ Ultimo inducit̄ iſte
tex. ſm Bal. qd̄ ſi iudex remiſit cauſam cōſilio ſapiētis. z ſapiēs
cōſuluit titiū debere condēnari. z poſtea iudex pferat ſnīam di
cēdo: pronūcio ſcōm formā cōſilij qd̄ ſnīa valeat z inducat cō
dēnationē. Ad idē allegat qd̄ habet̄ in. l. emilius. ā. de mino. et
in. l. ſi fundum. ā. de reb. n. vend. z in. l. ſi pretor. in prin. ā. de iu
di. z in. l. quī tū. §. ſi arbiter. ā. de arbi. Sed aduerte quia licet ſic
teneat Bal. ſup hoc fuerunt opi. an ſufficiat talis pnunciatio.
de quo plene dixi in. l. j. §. ſi q ita. j. de ver. obl. z ibi declarauī qd
tenēdū. ¶ In gl. n. ibi dn̄i valet ſupple iſta illatio de qua in lite
ra: q2 ad hoc vt ſit neceſſari⁹ requirit̄ qd̄ libertatē cōſequat̄ ex te
ſtamēto et nō aliūde. vt pbat̄ in. §. ſeru⁹. alle. in gl. ¶ In ea. gl.
ibi poſtea ſit neceſſarius. ſupple teſtatori. licet ante euētū condi
tionis fuerit cōſecutus libertatē vt ibi p3. ¶ In ea. gloſ. ibi ab
hoīe. ſupple q2 ab herede vt ibi p3. ¶ Itē ibi preiudicat. z ſic ple
nior eſt gratia. l. q̄ gratia hois. Facit qd̄ habet̄ in. l. ſi. C. de pac.
cōue. z cū ſolutione gl. tranſit hic Bart. Dy. vero dicit in. §. q fi
deicōmiſſaria. ſit de neceſſario voluntari⁹. ſ3 hic ecōtra de volun
tario nō ſit neceſſari⁹ nec fieri pōt. S3 iſta ſolutio nō pl3 Raf. p
ea q̄ habet̄ in. l. pater filio. ā. eo. z in. l. gall⁹. §. z q̄d ſi tantum. de li
be. z poſthu. Poteſt cōcordare opi. q2 ille q eſt voluntari⁹ tpe mor
tis teſtātis vel poſtea anteq̄ hereditas ſit delata nō poteſt effici
neceſſari⁹ vt dixit Dy. z ſic intelligat opi. Dy. S3 ille q eſſet vo
lūtarius ſcōm tēpus teſtamenti bñ poſſet fieri neceſſari⁹. vt contin
git qñ extraneus inſtitutus arrogat̄ p teſtātem. Facit qd̄ legit̄
z notatur in. l. in. §. ſi. ā. eo. Et adde etiā ad materiā hui⁹. l. id qd̄
notauit gl. z doc. in. l. ſub cōditione. ā. de libe. z poſthu. q2 aliud
eſt in ſeruo pp̄rio ſub cōditiōe inſtituto q facto hominis inter
ueniēte poſt mortē teſtatoris ante euētū cōditionis nō pōt effi
ci volūtari⁹. Aliud in filio in ptāte inſtituto ſub cōditiōe. z poſt
mortē teſtatoris ante euētū cōditionis dādo ſe in arrogationē.
z ſic facto hois vel heredis interueniente efficitur voluntarius.

Summarium.

1 Princeps a quibus abſtinere debeat.
2 Facultas calumnie captanda non eſt ex ceſarea maieſtate.

IMperatorem. Imperator non pōt
heres inſtitui queſito
colore litigij. h. d. ¶ In tex. ibi ops ſupple. z ideo di
cēdū eſt inſtitutione nulli⁹ eſſe momenti ſm Dy. pro
quo facit. ll. allega. in gl. Not. ſm Bal. arg. ex hac lege contra
illos q inſtituunt eccleſiā romanā ſperātes qd̄ ex hoc eccleſia mo
1 ueat iſtē cōſortib⁹. ¶ † Itē no. ſm Bal. ex glo. hic poſita quod
pnceps debet ſe abſtinere ab oībus illicitis z reprehenſibilibus z qd̄ plu
ra ſunt licita alijs quā ſibi principi que verba ſcōm eū ſunt valde
2 notāda: z literis aureis ſcribi deberet. ¶ † Itē no. ſm Ang. qd̄
nō eſt capiēda facultas calūnie ex maieſtate ceſarea vel impera
toris ſimiliter nec ex ſuoſidio eccleſie romane q̄ ho3 cū vius fuit
Romeus de pepolis q rel. quit centū mill. ū. dn̄atorū eccleſie ro
mane ne ſui heredes vexaret̄ p extorſionib⁹ vſurarū. z ſinaliter
ſcōm eū q2 eccleſia inuenit ſic deceptam ſepultura fuit honorabi
lis magis in prin. q̄ in ſi. ¶ In gl. n. ibi ſpecialis in principe, zc.
No. gl. ad id qd̄ dixi in notabili⁹. Dy. aū dicit q2 ſi vſq alitter
ſolu. vel; qd̄ hic loquatur qñ conſtabat inſtitutionē fieri in fraudē
ſeu calūnie cā. ibi qñ erat dubiū quo caſu in vltima voluntate nō
preſumitur in dubio fieri fraus. vt ibi dicitur. communiter tñ doc.
tranſeunt cū gl. que eſt valde no. ad id quod dixi in notabilibus.

Summarium.

1 Teſtamētū ſcðm redditur inutile ex defectu final' cauſe.
2 Rumor ⁊ fama publica iuſtam inducit credulitatem.
3 Inſtitutio inutilis reddit̄ ꝑ falſā cām finalē in teſtō appoſitā.
4 Acceſſoriū non ſemꝑ vitiatur principali vitiato.
5 Rumor falſus non obeſt erranti.
6 Sententiam fore declaratoriā ſufficit etiam ſi nō exprimatur condemno vel abſoluo.
7 Legata quandoq̧ valent ⁊ debētur inſtitutione vitiata.
8 Teſtamētū ſcðm quādo tollat primum ⁊ econuerſo.
9 Imperatores duo eodem tempore poſſunt eſſe.
10 Mine quādo preſumptionem occiſionis inducant.
11 Fornicata preſumitur meretrix de cuius domo viſus eſt ſcho laris media nocte exire.
12 Fur an preſumatur is penes quē res furtiua reperitur.
13 Fama an faciat indicium ſufficiēs ad torturam.

Paccumeuius androte/ nes. Falſa cā cōcernens inſtitutionē heredis ⁊ non legata reddit inſtōnē inutilē ſed legata nō vitiat. h. d. Et eſt ſingularis lex ⁊ alibi nō reperit̄ ſm Bar. ⁊ Bald. di cit illā diligēter notandā. ⁊ dicit mētionē fieri ꝑ gl. in l. cū quā.
1 C. de fideicō. Dy. ſo ſic ſummabat dicēs. † Defectus cauſe fi nalis in ſcðo teſtamēto expreſſe reddit ſecundū teſtamētū inu tile. h. d. ſm Dy. Sed certe iſte ſummarius intelligēdus eſt ſecū dū precedentē. alias nō eſſet bñ ꝑfectus. Et pōt diuidi in duas partes principales. Nam primo ponit facti narrationē ⁊ ſup plicationē factam imperatori per heredē inſtitutum in primo te ſtamento. deinde ponit prouiſionē ⁊ reſponſionē imperatoris. ſecunda ibi igit̄. vel ibi in ver. tantū. Uel poteſ dicere qð ſcðo premiſſa ratione dubitādi ⁊ ſucceſſiue decidēdi ponit ꝓuiſio nem ⁊ rñſionem imperatoris. ⁊ ſecūdū hoc ſecūda erit ibi licet. ¶ In tex. ibi ⁊ rumore prolato. ſcʒ falſo. vt infra pꝫ. Item ibi mortua ſupple eſſet. Item ibi hac prefatione. ſupple ꝑmiſſa. de qua ſtatim ſequit̄. Itē ibi conditione ſuſcepta. ſcʒ inter filium paccumeiū inſtitutū in primo teſtamēto ⁊ nouū ruſum inſtitu tum in ſcðo. Itē ibi modus. id eſt cauſa. vt legitur in glo. Itē ibi quia. ſupple ſcʒ ſi exponis q2 ꝓ quamuis. qð nō eſt abſonū. ꝑ ea que notauit glo. in l. cū cauſas. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ tunc bñ ſequit̄ infra dictio tñ q̄ aduerſatiue venit. ¶ Item ibi ru mor. i. cauſa. vel ex parte. particularis aſſertio ex incerto autore ⁊ ex ſola ſuſpicione ꝓueniēs. nā ſic ꝓprie diffinit̄ rumor. vt no. in Specu. de notarijs. §. quidē. ver. nunc de rumore. ſcðm Rar.
2 ¶ † No. ex tex. qð rumor ⁊ fama publica que eſt in ciuitate ſup aliquo videt̄ eſſe iuſta cauſa credendi illud vt hic colligitur. dū dicit. Et rumor prolato ⁊c. Facit. l. cum quidā. §. quod dixi. ff. de acqui. hered. ⁊ iſtud vtile eſt ſm Ang. pro illis qui accuſant aliquē inducti ad credendū maleficium de quo accuſant eſſe cō miſſum ſeu verū ꝓpter famā vel rumorē qui de illo erat vt excu ſetur a rumore falſe accuſationis ſeu calūnie. ⁊ ꝑ conſequens a pena calūnioſe accuſationis. facit qð no. in l. ij. C. de calū. ⁊ qð
3 no. Jo. an. in c. ij. extra de calū. ¶ † Itē not. qð falſa cā finalis in teſtamēto adiecta inſtitutioni reddit illā inutilem. nō tñ vi tiantur legata q̄ non reſpicit. Si autem fuiſſet expreſſa adiecta valeret etiā inſtitutio. licʒ eſſet caſſanda. l. ſi inſtituta. §. fi. cū l. ſeq. ff. de inoff. teſta. ſm Ang. Sed certe ibi caſſat̄ per querelā que dat̄ ratione tacite exheredationis que ſurgit ex preteritione ma terna. vt ibi pꝫ. ⁊ ſic vbi eſſet pſona q̄ nō haberet remediū quere le videt̄ qð ei nō ſubueniret̄ qñ cauſa nō eſſet expreſſa. de quo tanget̄ per gl. ¶ Itē nota qð ſcðm teſtamētū factū ex falſa cā non rumpit primum. onerat tñ heredem ſcriptum in primo ad nouam preſtationē legatoꝝ. Quare aūt vitiat̄ inſtitutio ſcða. ⁊ non legata ratio eſt ſm Bar. Bal. ⁊ Ang. q2 falſa cauſa fuit
4 inſerta inſtitutioni ⁊ nō legatis. ¶ † Itē nota q̧ vitiato princi pali nō vitiatur acceſſoriū qñ principale vitiat̄ ex cā falſa inſer ta ꝑncipali ⁊ nō acceſſorio. qð eſt ſingulariter notādū ſm Bal. ¶ Itē no. qð prefationes ⁊ ꝓemia probāt cauſas finalē diſpo ſitionis. ⁊ ex illis colligit̄ mēs ⁊ intētio diſponētis. vt hic intē tionis pbat quā iūal a parte iuris ſm Bar. ⁊ ſucceſſiue Bald. ⁊ Ang. nā vt hic pꝫ teſtatoris intētio pbat̄ ex ꝓfatione ꝑ eū fa cta. Sim liter videmus quod ꝑ prefationes pbat intētio con trahētis. l. in a. §. adē iſtoꝝ. ff. de verbo. ob. ⁊ l. item q2. §. fi. ff. de pac. ⁊ ꝓ hoc etiā quotidie allegat̄ hec l. ꝑ doc. qð ex prefationi bus ſtatutoꝝ ꝓbat̄ mēs ⁊ intētio ſtatuētis. de quo etiā tāgit Bar. in l. a nobis. ſam pe. col. ff. de do. ⁊c. ob or. fac. vbi tāgit an credendū ſit ꝓfationibꝰ q̄s faciunt illi qbꝰ datum eſt arbitriū aliqd ſtatuēdi. Et ibi concludit qð ſic niſi aliud ꝓbet̄ in contrarium pro quo facit tex. l. Non mirandū aūt ſm Ang. ſi attendi de beant ꝓemia ⁊ ꝓfationes q2 ſecretū noſtre voluntatis vehemē ter ⁊ frequēterꝰ ſit patēs ⁊ manifeſtū ex verbis quā aliis ſignis

que ſunt multa de quibus hr̄ in l. apud celſum. in prin. gloſſ. de do. excep. ⁊ in l. fulcinius. ff. qð ſit latitare in glo. ibi poſita. ff. ex quib. cau. in poſ. ea. facit qð hr̄ in l. at ſi quis. §. plerūq̧. ff. de reli. ⁊ de acqui. here. l. pro herede. ⁊ l. gerit. bñ facit ad ꝓdicta qð ha betur in l. labeo. §. tubero. de ſuppelle. leg. dicit etiā h̄ Bald. qð ſicut ꝓfationes ⁊ ꝓemia ſunt attēdenda ꝓ intellectu diſpoſitio nis ſic etiā rubrice ſtatutoꝝ vel iuris: q2 ille dant intellectū ipſi ſtatuto ⁊ etiā legibꝰ. vñ vult gl. qð rubrica ſicut tex. ſit ſeruāda in l. j. C. ne fideiuſ. do. den. ⁊ in l. ij. ſeu. ro. C. ſi ex fal. inſtru. ⁊ bñ facit qð notauit gl. in ꝓemio. vj. libri. vbi gl. dicit qð ſcriptor q ꝓmiſit ſcribere librū tenet̄ de iure ſcribere rubricas vt ibi tāgit in ver. titulo. Et de materia ⁊ an rubrice ſint valide vt text. ⁊ ex ipſis poſſit argui ſicut argut̄ de textibꝰ plene dixi ſup rubri
5 ca. ff. de v. ob. ¶ † Itē no. q̧ falſus rumor nō dʒ obeſſe erranti. q̧ ꝓcedit ſm Rar. et ſi ſit publicus ſi expediat erranti qð nō faciat ius nec hr̄ ꝓ veritate. alias eēt ſecꝰ. Et ſic nō obſt. qð legit̄ in l. barbariꝰ. ff. de off. pto. ⁊ in l. j. C. de teſt. facit. l. miles. §. pe. ff. de adul. ¶ Itē no. q̧ rumor vel fama nihil opat̄ vbi veritas ap paret in ꝯtrariū q̧ intellige ⁊ limita vt ꝓxime dixi. ¶ Itē not. ſm Bal. formā ꝓnūciationis quā facit h̄ imperator: q2 ꝓnūciat here ditatē ad paccumeiū ſpectare. ¶ Itē nota ſincū q̧ paccume ius in effectu petebat teſtm̄ ꝓnunciari nullū ⁊ hereditatē ad ſe ꝑtinere ⁊ tñ imperator ſolū ꝓnūciauit hereditatē ad ipſum per
6 tinere. ¶ † Et ex hoc nota qð ſufficit ſniam fore declaratoriā li cet nō ſit expreſſum cōdēno vel abſoluo: q2 ſatis effectualiter ap paret de ꝯdēnatione vel abſolutiōe. vt h̄ ꝓbat̄ ⁊ l. qd tñ. §. ſi ar biter. ff. de arbi. ⁊ in l. ex diuerſo. §. j. ff. de rei vē. ⁊ in l. ſi ꝑtor. in ꝑn. ff. de re iudi. ⁊ facit qð no. in l. ꝓſes. C. de ſen. ⁊ interlo om. iudi. facit q̧ dixi in l. teſtā. ff. eo. ⁊ in l. ſi ꝑtor. ff. de iudi. ⁊ l. j. y. li ge ita ff. de ver. ob. ¶ Ultimo not. quod qñ dubitat̄ de valore teſtamēti optime vꝫ ꝓcedere iſta petitio. petō tale teſtm̄ decla rari valere ⁊ ſilētiū imponi parti aduerſe. ⁊ ſimiliter vꝫ ꝓcedere petitio ſi petat̄ declarari teſtm̄ eſſe nullū. ⁊ ſuper eo ſilētiū impo ni parti aduerſe. vt ſane colligi pōt ex hac l. ſm Bald. facit qð no. Bar. i. l. qui ſub cōditione. §. fi. ff. de cōdi. inſti. ⁊ no. in l. ij. §. j. ff. de ſeruis. ¶ In gl. in ver. modus. i. cā. ideo ſic exponit gl. q2 modus ꝓprie ſumptus ſit ꝑ vt. ſʒ cā ſit ꝑ q2. vt no. ꝑ glo. ſup ru brica. C. de fal. cauſ. adiec. lega. ⁊ ff. de cōdi. ⁊ demon. ſuper ru brica. ⁊ plene no. in l. demonſtratio. §. quid aſit. ff. de cōdi. ⁊ de. ideo cū dixerit h̄ q2 heres ⁊c. ⁊ ſic appoſuit dictionem q2 ꝓpter ꝗ fuit cā ⁊ nō modus. ⁊ ſic improprie ponit̄ dictio modus ⁊ ex po nit̄ ꝓ cā. Nec eſt mirādū q2 vbicūq̧ expedit vna dictio pōt po ni ꝓ alia. vt eſt gl. no. in l. cū cās. ff. de cōdi. ⁊ demon. Et ꝑ pre dicta nō ob. cōtrarius ſi diceret̄ qð hic nō fuit modus ſed ꝓ ea que no. ſup dictis rubricis. nā veritas eſt q̧ hic non fuit ꝓprie modus ſed cauſa. ¶ In ea. gl. ibi q2 non ſolet. gl. hic voluit op ponere qð falſa cā nō debeat nocere. ꝓ id quod infra allegatur ⁊ vide prout in ea pꝫ. ⁊ ex illa habes notare quod illa nō ha beat vitiare diſpoſitionē. ⁊ ſic nō habeat nocere. l. demōſtratio §. qd autē. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ in aliis iuribus alle. in gl. Sed iſtud fallit qñ apparet ſeu ꝓbat̄ qð teſtator alias non erat relic turus niſi cā eſſet vera. nā tūc falſa cā ſine dubio vitiat diſpoſitio nem. ⁊ ſic bñ nocet. vt no. in l. cū tale. §. falſa. alle. in gl. Et not. diligēter gl. dū dicit q̧ ꝓpter ꝓfationē expreſſam ꝑ teſtantē fa ctā ꝓbat̄ de mēte teſtātis q̧ alias nō erat relicturꝰ. ⁊ ꝓ hoc etiā pꝫ gl. velle q̧ ex ꝓfatione colligit̄ cā finalis diſpoſitionis. ⁊ idō ſi reperit̄ falſa vitiatur diſpoſitio: q2 cā finalis vitiat diſpoſitio nem ſi deficiat. ⁊ ſuccedit illud vulgare q̧ ceſſante cā ceſſat effe ctus. l. quod dictū. ff. de pact. ⁊ in l. adigere. §. quāuis. ff. de iure patro. ⁊ extra de ap. c. cū ceſſante. Secus eſt tñ in cā impulſiua q2 licʒ illa deficiat nō vitiat̄ diſpoſitio. d. l. demonſtratio. §. quod autem. ⁊ l. j. §. ſcꝫ. ff. de poſtu. ⁊ no. in l. ij. §. ſi. ff. de dona. vbi ꝑ Dy. ⁊ Bar. ⁊ ibi etiā dixi pleniſſime in c. ꝑ trāſlationē. vbi per glo. ⁊ cano. extra de reſcrip. tene ergo diligēter mēti glo. iſtam q aperte decidit qð ex ꝓfatione colligit̄ intentio ⁊ cā finalis di ſpoſitionis. ⁊ ad hoc ſepe allegatur. Aduerte tñ q2 tex. in l. cū tale. §. legatū falſo. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ dicit q̧ ſi falſa cā non coheret legato ſeu diſpoſitioni. tunc nō hꝫ vitiare. ſecus qñ eſt cā coherēs legato ſeu diſpoſitioni: q2 tūc hꝫ vitiare. ⁊ dicit̄ eſſe coherens ſm Bar. in d. l. demonſtratio. §. quod autē. in quarta queſtione principali qñ cā eſt obligatoria. facit qð legit̄ ⁊ not. in l. damnus. ff. de condi. ob cau. Et idō dicit Bar. in loco ꝓalleg. quod h̄ nō eſt ꝓprie cā coherēs diſpoſitioni. cū nō ſit cā obliga toria. Sed poteſ dicere q̧ ſatis pōt dici cā hic poſita coherere diſpoſitioni: q2 ex qualitate cauſe apparet q̧ teſtator faciebat nouam prouiſionē loco antique quam putabat deficere. ⁊ ideo dicit̄ coherere diſpoſitioni. ⁊ ſic facere cām finalē. ſicut ⁊ quan do eſſet cā obligatoria. Sed vbi nō apparet ex qualitate cauſe qð faceret nouā diſpoſitionē loco antique quā putaſſet deficere tūc poſſet ꝓcedere dictū Bar. ¶ In glo. pe. ibi rūpit̄ ꝑ que relā. ſ quod fieri nō poſſet ſi eſſet nullū q2 quod nullum eſt ⁊c. l. nam ⁊ ſi. §. rumpendo. ff. de inoffi. teſt. ⁊ extra de deſpō. impu. c. ad diſſolu

c.ad diſſoluendum.¶ In ea.gl. ibi propter primum teſtamen
tum.hec ſol.nõ videt̃ bona:quia innuit q̃ ſi in cõtrariũ fuiſſet
vnicum teſtamentũ ⁊ facta prefatio q̃ licet reperiret̃ falſa va
leret teſtamẽtũ:q2 non videt̃ verũ propterea q2 eadem ratio eſt
vitiandi:tunc illud vnicum teſtamentum ratione prefationis
que reperit̃ falſa que eſt q̃ſi reperit̃ aliud teſtamentũ precedere.
ideo ſeq̃ns ſolutio verior eſt. ⁊ cõmuniter tenet̃. que in effectu
voluit q̃ ibi falſa cauſa orta ex falſo rumore fuit in mente retẽ
ta.hic autẽ fuit expreſſa.ideo teſtamentũ in quo falſa cauſa fuit
expreſſa eſt nullũ.¶ Et nota diligenter hãc ſol.que cõiter.tene
tur per doc.Nam facit ſm Bal.pro queſtione ſtatutorum vꝫ
q̃ vbi ratio exprimit̃ i ſtatutis illa debeat attẽdi.allegat.l.mi
lites agrum.de re mili.ſecus dicit vbi nõ eſt expreſſa in ſtatuto
nec ſcripta in.l.q2 tũc magis attendunt̃ verba q̃ ratio.allegat
l.pſpexit.ſ.q ⁊ a quibus.⁊ ſic reſidet Bal. ⁊ not.bene q2 videt̃
velle q̃ vbi ratio eſt expreſſa in ſtatuto ex quo ſimpliciter vult
illã attẽdi.q2 illa debet attẽdi etiã ſi agat de correctione legis.
⁊ ſic ſit licitũ facere extẽſionẽ etiã in materia correctoria per ra
tionem expreſſam in ſtatutis.⁊ hoc idẽ videt̃ voluiſſe Bart. in
l.liberorum.ſ.de ver.ſig.in verbis premiſſis. in queſtione q̃ ibi
ponit̃ circa finem queſtionis.Sed in cõtrariũ videtur tex.cum
gl.in.c.auditor.de reſcrip.vbi glo.expreſſe vult q̃ licet ratio ibi
ſit expreſſa:tñ nõ debeat fieri extẽſio in correctoriis ⁊ exorbitã
tibus.Sed tu de hoc dic vt plene dixi in l.ſi vero.§.de viro.ſ.ſo
lu.ma.Itẽ etiã aduerte q̃ſi ratio nõ eſt expreſſa in ſtatuto.nã li
cet Bal. hic videat̃ ſimpliciter velle q̃ ſtandũ ſit verbis tñ in
l.fi.C.de libe.prete.dicit q̃ l3 ratio nõ exprimat̃ in ſtatuto.ſi ta
men vnica tantũ potuit eſſe cã ipſius ſtatuti q̃ habet̃ pro ex
preſſa ar.ſ.de libe.⁊ poſthu.l.ii.⁊ in.l.fundus qui locatus ſ.de
fun.inſtru.⁊ in.l.ſi optio.i.reſo.ſ.de opt.lega.allegat etiã quod
habetur in.l.milites agrũ.ſ.de re mili. An autẽ ſit fiẽda exten
ſio hoc caſu recurrẽdũ eſt ad ea que notauit Bar.in.d.l.adige
re.§.quamuis.ſ.de iure patro.⁊ in.l.nõ dubiũ.C.de legi. ⁊ in.l.
oẽs populi in.vi.principali q̃.ſuper materia interpretationis
ſtatutorũ.ſ.de iuſti.⁊ iure.⁊ ad ea que plenarie dixi in.l.ſi vero.
§.de viro.ſ.ſol.ma.tene mẽti diligenter illud dictũ Bal.⁊ illud
q̃ etiã dixit in.d.l.fi.C.de libe.p̃te.Et aduerte q2 licet lex ſit in
ſtitura.§.fi.cũ.l.ſe.loquit̃ in eo cui dabat̃ querela ratione prete
ritionis.vñ ſi fuiſſet alter p̃teritus cui nõ dabatur querela. pu
ta agnat⁹ vltra fratrẽ vel frater turpi p̃ſona nõ inſtituta. tunc
vi3 quod ſi falſa cã p̃pter quã teſtator alias fuit motus ad inſti
tuendũ alium fuit in mẽte retenta.⁊ ſic nõ fuit expreſſa in teſta
mento tunc videt̃ q̃ tali agnato vel fratri non ſuccurreret̃.fa
cit quod legit̃ ⁊ no.l.ſi repetende.C.de condi.ob cau. ſecus vi
detur ſi fuerit expreſſa cauſa in teſtamẽto: quia per illam ſatis
videt̃ apparere de mẽte teſtantis q̃ voluiſſet talem agnatum
vel fratrem ſibi eſſe heredem.⁊ ideo videt̃ q̃ tunc talis cẽſetur
inſtitutus inſpecta mente teſtantis que debet attendi.l.cum vi
rum.C.de fideicõ.⁊ l.in conditionibus.ſ.de condi.⁊ demon.et
bene facit tex.iſte ſi autẽ cauſa falſa propter quã motus fuit te
ſtator ad inſtituendũ alium nõ fuit expreſſa in teſtamento. ſed
fuit expreſſa forte corã teſtibus:tunc videtur dicendũ q̃ ſi ſolũ
corã duobus teſtibus.vel corã pauciori numero.vii. teſtiũ. h
nõ ſufficiat,q2 inſtitutio heredis non poteſt fieri niſi corã ſeptẽ
teſtibus.l.hac cõſultiſſima.C.de teſta.⁊ ideo talis probatio vel
coniectura nõ ſufficeret ad inducendũ inſtitutionẽ agnati vel
fratris.ſecus videt̃ ſi corã.vii.teſtibus dicta cauſa fuiſſet expſſa
licet forte in teſtamẽto poſtea facto non fuerit expreſſa.nã ſi de
illa cõſtet p.vii.teſtes.videt̃ q̃ inducat̃ inſtitutio ipſius agna
ti inſpecta mẽte teſtãtis.ar.huius.l.facit q̃ legit̃ ⁊ no.ſ.de leg.
ii.l.cũ p̃ponebat̃.¶ In gl.fi.ibi regulã.ſupple q̃ vbi non va
7 let inſtitutio non valẽt etiã legata.† Quare autẽ ſit hic ſpeciale
cõtra dictã regulã q̃ valeant legata licet nõ valeat inſtitutio.
gl.nõ declarat hic nec in.l.ea quã alleg.in gl. Sed dic ſecundũ
Bar.⁊ ſucceſſiue Bal.quod ratio ſpecialitatis eſt: q2 h nõ erat
eadem cauſa vitiandi legata que erat vitiandi inſtitutionẽ q2
falſa cauſa erat ſol.inſtitutioni inſerta ⁊ non legatis.ideo vitiat
inſtitutionem ſolum ⁊ non legata que non concernunt ipſam
cauſam. Sed in.l.ea in quam.cum ſimi.erat eadem cã vitiandi
vtrunq̃ tam inſtitutionem q̃ legata.Sed tunc aduerte q2 con
tra iſtũ tex.⁊ predicta facit.nã ſi eſt verum q̃ debentur legata
ſecundi teſtamenti cum primum teſtamẽtum videtur etiam va
lere vt hic videt̃ dici. per hoc videtur quod paganus decedat
cũ duobus teſtamentis.quod vr̃ eſſe contra regulam que vide
tur velle quod ſolum vltimum attenditur.l.poſthumus.§.ſi pa
ganus.ſ.ti.ii.⁊ l.ſi quis priore.ſ.ad trebel.inſti.quib.mod. teſta.
infir.§.poſteriore.Soluit hic Bal.not.quod ſm teſtamentum
cuius inſtitutio vitiatur.non eſt teſtamentum.ſed potius codi
cillus pertinens ad primum teſtamentum.tamẽ legata in ſecun
do teſtamento nunq̃ habuerint dependentiam ab inſtitutione
facta in ſecũdo teſtamento.⁊ ideo ſcdm eum habent vim codicil
lorum Bar.vero vt hic refert Ange. in alia materia dic.⁊ q̃ h

caſu videt̃ quodãmodo teſtator deceſſiſſe cum duobus teſtamẽ
tis.ſicut cõtingit ſi teſtator primo fecit vnum teſtamẽtũ validũ
⁊ ſolẽne.deinde fecit ſcdm inualidũ ratione preteritionis.nã le
gata relicta in ſecũdo conſeruãdũtur per aut.ex cauſa.C.de libe.
prete.⁊ cenſet̃ ſecundũ teſtamentũ predictũ validũ quo ad lega
tũ.⁊ primũ eſt validũ quo ad inſtitutionẽ.et ſic videt̃ quodam
modo cõ duobus teſtamentis decedere. ⁊ per hoc idem videt̃ di
cẽdum in ſimili in caſu huius.l.vbi autẽ Bar.ponit id q̃ pro
xime dixi.Ange.nõ declarat ſed tu dic q̃ hoc poſuit in.l.ſi iure
ſ.de lega.iii.Sed attẽde q2 tex.hic bene dicit legata relicta in po
ſteriore teſtamẽto preſtãda eſſe ſed de relictis in primo teſtamen
to nihil expreſſe hic dicit̃.licet ergo Bar.⁊ doc.nõ declarat du
plex poteſt eſſe dubitatio circa intellectũ huius.l.primo an lega
ta in primo teſtamẽto debeant̃.ſecundo an legata relicta in ſecũ
8 do indiſtincte debeant̃.¶ † Circa primũ videretur dicendum q̃
ex quo primũ videt̃ valere ⁊ remanere validum conſequẽter vi
detur q̃ omnia in eo cõtenta debeant̃.⁊ hoc etiã ſatis videtur
hic voluiſſe Bal.dum dixit q̃ ſecũdũ teſtamentũ ex falſa cauſa
factum non rumpit primum ſed onerat heredem ſcriptũ ad no
uã preſtationẽ legatorũ vt dixi.⁊ forte fuit de mente.gl.⁊ Bar.
hic facit q̃ ipſe notauit in.l.i. in.viii.q.ſ.de iure codicil.Sed co
trarium videt̃ voluiſſe ipſe Bar.in.l.ſi iure.ſ.de leg.iii.vbi in ſi
mili vult q̃ quatenus ſecundum teſtamentum valet tollit pri
mum et ideo q2 ſcdm teſtamentũ q̃ eſt inualidũ ratione preteri
tionis licet ſit inualidũ quo ad inſtitutionẽ. ⁊ per hoc non tolla
tur primum validum quo ad inſtitutionẽ.tñ q2 ipſum ſecũdum
eſt validum quo ad legata.⁊ ſic legata in primo nõ debentur.⁊
pro iſta parte facit iſte tex.a ſenſu cõtrario.inquãtũ dicit ſolum
de legatis factis in ſecũdo teſtamento.⁊ nihil dicit de relictis in
primo.⁊ pro hac parte etiã facit q2 in dubio nõ videt̃ fuiſſe mẽs
teſtantis grauare heredem duplicioni re.l.tatia.§.qui in vita de
legatis ſecũdo.et ſic videtur q̃ non debeat inſtitutus in primo
preſtare legata vtriuſq̃ teſtamẽti ſed alterius tantũ.⁊ ſic ſolũ le
gata ſecũdi. Et pro hoc facit q2 litera hic fingit inſtitutũ in pri
mo teſtamẽto eſſe inſtitutũ in ſecundo.vt patet hic in fine.⁊ iſta
pars eſt equior ⁊ verior de iure p predicta.nõ eſt tamẽ ſine dubi
tatiõe propter autoritatem Bal.de qua dixi ſupra.¶ Circa ſe
cundũ hic Bar.videt̃ velle q̃ indiſtincte debeatur legata reli
cta in ſecũdo:q2 prefatio appoſita in ipſo ſecũdo teſtamento nõ
cõcernebat legata illo relicta ſed vbi prefatio cõcerneret etiam
legata:tũc hic dicit diſtinguendũ an legata in ſecũdo eſſent mo
dica vel nõ:q2 ſi eſſent modica deberet̃.ſecus ſi ad magnã quã
titatem aſcenderẽt.ar.l.ſi filie.ſ.de lega.ii.Sed in.d.l.demõſtra
tio.§.q̃ autẽ.videt̃ indiſtincte limitare iſtã.l.q̃ iſta demũ pro
cedat ſi relicta erãt modica.Potes dicere q̃ ſi tenemus opi.q̃
ſolũ relicta in ſecũdo teſtamẽto debeãt̃ ⁊ nõ relicta in p̃mo:tũc
iſte tex.procedat ſimpliciter:q2 tũc nõ eſt ratio ſuadẽs oppoſi
tum.⁊ ſic indiſtincte debebit intelligi.l.de precio.cũ ſi.de publi.
Si autẽ tenem⁹ oppoſitũ ſeu aliã opi.vꝫ quod legata in primo
teſtamẽto facta debeãtur: tũc ſi prefatio concerneret nedũ inſti
tutionẽ ſed etiã legata facta in ſecũdo.videt̃ q̃ tunc indiſtincte
totũ ſcdm teſtamentũ vitiaret̃ etiã quo ad relicta q2 cũ prefatio
inducat cauſam finalẽ ⁊ reſpiciat etiã relicta vt abit etiã illa:cũ
tunc ſit eadẽ ratio vitiãdi vtrũq̃.Si vero prefatio nõ concernit
legata ſed ſolum inſtitutionẽ tũc videt̃ poſſe tolerari diſtinctio
an legata in ſecũdo teſtamẽto facta eſſent modica.ita q̃ veriſi
militer illa feciſſet nõ obſtante q̃ deberent̃ legata ex primo teſta
mento:⁊ tũc debeãt̃ ſicut ⁊ ſi in codicillis eſſent relicta.facit q̃
dixi poſt Bald. alias ſit ſecus. ⁊ ſic poſſet defenſari et intelligi
opi.Bar.Vel forte poſſet dici q̃ ex quo teſtator non appoſuit
p̃fationem circa legata q̃ illa indifferẽter debeãt̃ ſicut etiã ſi in
codicillis reliquiſſet.nã ex quo mẽs teſtãtis fuiſſet valeret primũ
ſi ceſſaret cã adiecta inſtitutioni facte in ſcdo teſtamẽto nihilominus
facit legata in ſcdo teſtõ nulla adiecta p̃fatione circa legata
videt̃ poſſe preſumi q̃ voluerit illa omnino preſtari.ſicut ſi in codi
cillis reliquiſſet.nã ſi voluiſſet 2trũ facile erat ſibi p̃uidere ſup hoc
adiiciẽdo etiã prefationẽ legatis. Si tñ hoc nõ fecerit vr̃ legata
voluiſſe deberi ſimpliciter arg.l.i.§.ſin autẽ deficiẽtis.C.de cad.
tol.⁊ iſta pars verior vr̃ de iure.l3 ſcda pars videat̃ equior. ſup
po.opi.q̃ debeantur relicta in ſcdo teſtõ.⁊ de materia dixi in
l.demõſtratio.§.q̃ autẽ.Et per hoc expedita materia ſubſtan
9 tialis huius.l.¶ † Extra gl.eſt notandũ ex tex.iſto q̃ duo poſſit
eſſe imperatores eodẽ tpe ad idẽ q̃ dicit̃ in.l. diui fratres.ſ.de
pen.⁊ in.l.fi.ſ.ad turpil.⁊ i.l.i.ſ.de acq.her.⁊ in.l.imperatores.ſ.
de iu.fiſ. In contrariũ facit q2 videt̃ q̃ vnus tñ debeat eſſe impa
tor.vii.q.i.c.in apib⁹. Pro hoc etiã dictũ philoſophi dicẽtis in
quinto ethicorũ.Entia volũt bene diſponi.vn⁹ ergo p̃nceps. dic
q̃ de iure vn⁹ dꝫ eſſe ſolus impator l3 aliq̃ fuerũt duo. vt diui
ſeuer⁹ ⁊ Antoni⁹. vt patꝫ i.ll.ã.al. ⁊ dioclecian⁹ ⁊ maximian⁹
xxi.di.c.nũ.ant.⁊ iſtud fuit de facto vt dixi.⁊ no.in.d.c.i apib⁹.
vel et gl.dicit q̃ impator cõſtantinopolitanus nõ eſt vlis impe-
tor ſꝫ eſt imperator grecorũ.Nec ob.ſi dicat̃ q̃ 2ſtãtin⁹ traſtulit

imperiũ in ciuitatẽ cõſtãtinopolitanã in palea cõſtãtinus. xcvj. diſ. xvj. diſt. q2 fuit p eccleſiã trãſlatũ imperiũ in germanos ſeu alamaniã in. c. venerabilẽ. extra de ele. ⁊ de poteſtate imperatorum fecit Dãtes vnũ tractatũ quẽ intitulauit de monarchia. ⁊ illũ habebã anteq̃ perirent ſcripta mea ꝓpter incendiũ. ⁊ Jo. de ligna. etiã fecit quẽdã tractatũ ſup poteſtate pape ⁊ impera toris. vbi patet de vtriuſq; poteſtate. ¶ Ultimo inducitur iſte tex. ad tres queſtiones. quarũ vna fuit Dy. primo ſi aliqs fuit minatus alij mortẽ ⁊ ſequẽti die ille reperit̃ occiſus ⁊ neſcitur a quo. ſcḋa eſt qḋ ſi aliqs reperit̃ cũ gladio nudo ſanguinolẽto ⁊ alius inuenit̃ interfect⁹ ⁊ neſcit̃ a quo. tertia eſt ſi res ſubtracta reperit̃ in domo alicui⁹ ⁊ neſcit̃ a quo fuit ſubtracta qḋ debeamus p̃ſumere in caſibus p̃dictis. Ang. vo remittit de his que

10 ſtionibus ad no. hic p Bal. ⁊ plus non dicit. † Sꝫ aduerte circa p̃mã queſtionẽ ponẽdo in terminis ſi titius fuerit minat⁹ ſeio quod occideret eũ ⁊ poſtea reperit̃ ſeius interfectus. deinde accuſat̃ titius de occiſione ipſi⁹ ſeii. dubitat̃ an p̃cedẽtes mine faciãt p̃ſumptionẽ cõtra ipſum titiũ. ⁊ ſufficiant cõtra ipſum nam videtur qḋ ſic. argu. huius. l. ⁊ dicit Ray. qḋ hec. l. põt induci dupliciter vno mõ q2 ſicut in prefatione ſummus p̃ſumptionẽ mentis teſtãtis ſic videt̃ qḋ ꝓpter minas precedẽtes debeamus preſumere occiſionẽ factã ab ipſo minãte. põt etiã alio modo induci q2 hic dicit̃ qḋ falſa cã non nocet. ⁊ ſic videt̃ qḋ econtra vere mine precedẽtes debeãt nocere ⁊ ſic videt̃ qḋ inducant preſumptionẽ cõtra ipſum minantẽ. Ad idẽ qḋ hr̃ in. l. ſi qui adulterũ. C. de adul. ⁊ in. l. ſi vero non remunerãdi. §. vnde pa. ff. ſo. ma. ⁊ in. l. labeo. §. idem tubero. de ſuppel. lega. In cõtrariũ facit q2 lubricũ lingue non eſt trahendum de facili ad penam. l. famoſi. ad. l. iul. maieſta. Item q2 vulgariter dicit̃ ſepe minus faciunt hoĩes q̃ qui magna minantur. facit qḋ habet̃ ⁊ no. in. l. metũ autẽ. ff. qḋ met. cau. Bal. refert hic Dy. ſeu Cy. diſtinguere an ille qui fecit minas ſit bone fame vel non. nam primo caſu ſi eſſet bone fame nõ p̃ſumit̃ occidiſſe. ſed iudex rei veritatẽ inquiret. allegat. l. ſinguli. C. de accu. Secus vt vellet in ſecũdo caſu qñ eſſet male fame. per. l. ſi cui. §. idẽ. ĩ. de accuſa. et in. l. iij. §. ſi. ver. ſeq. ff. de ſuſpec. tuto. Et ad p̃dicta etiã allegat q̃ habet̃ in. l. ſi. de actio. ⁊ oblig. ⁊ in. l. j. C. ſi qs impera. maledi. vbi dicit ex factis hominũ dicta penſemus. Adducit etiã qḋ leg. ⁊ no. in. l. fulcini⁹. §. qḋ ſit latitare. ex qbus cauſis in poſ. ea. ⁊ in. l. apud celſum. in p̃n. cũ ibi no. de do. excep. Bal. tñ dicit dictũ Dy. ſeu Cy. debere intelligi qñ eſſet male fame in eodẽ genere puta qñ eſſet homicida vel percuſſor. Secus ſi in alio gñe puta qñ eſſet intricator nã in eodẽ genere mali p̃ſumet̃ cõtra aliquẽ ſed non in diuerſo gñe ⁊ diſſimili. ar. l. ſpadonẽ. §. qui iura. cum ſeq. ff. de excu. tuto. facit qḋ habet̃ in. l. ſi quis ex argẽtariis. §. ſi. ff. de edẽ. ⁊ in. l. iubemus. C. de ꝓba. ⁊ not. bñ iſtud dictũ Bal. pro limitatione regule ſemel malus. de reg. iur. in. vj. q2 p̃cedit in eodẽ genere mali habes dictũ Bal. Sed cõiter dicũt doc. vt hic ⁊ ĩgie Ray. quod dꝫ attẽdi an iſte qui fecit minas ſit homo potẽs ⁊ q̃ cõſueuit talia facere ſeu minas ſuas executioni mandare. nã tũc ſecundũ eũ hoc ꝓbato ſurgit preſumptio ꝯ eum. ⁊ poterit condẽnari. alias ſecus ſi hoc nõ appareat. facit qḋ not. per gl. Bar. ⁊ oẽs in. l. metũ. C. qḋ met. cau. Nec obſtat ſi dicat̃ qḋ ex p̃ſumptionibus nemo dꝫ cõdemnari. arg. l. abſentẽ. ĩ. de pe. Ad qḋ rñdet Ray. qḋ ibi loquit̃ de p̃ſumptione hominis: hic de p̃ſumptione iuris. Et no. q̃ Cy. tetigit de queſtione predicta in. d. l. metũ. ⁊ in. l. j. C. ſi quis imperatori maledixe. ⁊ vtrobiq; remittit ad no. in Spec. de p̃ſump. §. j. ver. ſed pone qḋ minatus. vbi in effectu ſpecu. cõcludit id qḋ dixi poſt Ray. ⁊ ibi et plus dicit qḋ licet nõ eſſet cõſuetus mittere minas executioni: tñ ꝓpter minas precedẽtes poterit poni ad torturã. ⁊ idẽ dicit ibi ſi nõ p̃ceſſiſſent mine. ſed tñ precedebãt inimicitie ⁊ offenſa qḋ tene mẽti. Jaco. vero de bel. in auť. ſi vero. etiã in auť. de exhiben. re. colla. v. dicit qḋ vnum ſolũ indicium nõ ſufficit ad torturam ſed plura requirunt̃ in maleficiis: q2 iura videnť loqui in plurali. vt patet in. l. j. circa p̃n. ĩ. de queſtionibus. ⁊ in. l. milites. C. de queſtionibus. ⁊ ſcḋm hoc nõ p̃cederet dictum ſpecu. qui videt̃ velle ſufficere vnũ indicium. Jo. an. in addi. ſpecu. in ti. de proba. §. ſi. ſuper ver. xiij. dixit de facto non ſeruari dictum Ja. de bel. Bar. vero in. l. ſi. ĩ. de queſtio. dicit attẽdẽdã eẽ qualitatẽ indicii: q2 poterat eẽ tale qḋ etiã vnicũ ſufficit. puta ſi ſit vnus teſtis de viſu. facit quod habet̃ in. l. ij. C. ad. l. iul. maieſta. alias requirant̃ plura. qḋ ibi latius declarat̃ p eũ. Aduerte tñ quod licet Ray. ⁊ ſpecu. videant̃ velle quod poſſit ꝯdẽnari de occiſione ſi apparet qḋ erat cõſuetus mittere minas executioni. tñ hoc non vr̃ tutũ: q2 in criminalibus requirunt̃ probationes luce clariores. l. ſciant. C. de ꝓba. Nec debet quia ex ſuſpicionibus vel p̃ſumptionibus damnari. d. l. abſentem. vnde potius videt̃ dicendũ qḋ debebit tunc poni ad torturã vt ſic habeat̃ eius confeſſio. vt in ſimili dicit Jo. an. ſup dicto ver. xiij. ⁊ hec de prima queſtione. ¶ Circa ſecundum ſi aliquis viſus eſt exire de domo cũ gladio ſanguinolento ⁊ poſtea repertus eſt in domo illa aliquis qui eſt interfectus an ex tali indicio ſurgat preſumptio cõtra illum. videtur qḋ ſic arg. huius. l. nam licet Bal. dicat quod hec. l. parũ facit ſatis tñ poteſt induci qḋ ſicut p prefatione preſumimus de mente teſtatoris: ſic videt̃ qḋ ꝓpter tale indiciũ ſurgat preſump. no. Bald. finaliter dicit quod rei veritas eſt qḋ inſurgit preſumptio cõtra illum arguendo per locum a cõmuniter accidentibus: qui locus eſt multum notabilis ſecundum eũ in materia preſumptionũ ⁊ indiciorũ. vt no. per gloſſ. ⁊ doc. in. l. neq; natales. C. de probatio. vnde dicit poſt Ja. but.

11 qḋ ſi p̃ſumit̃ incẽtus ſeu fornicationes cõmitti ex violenta p̃ſumptione mulier de cuius domo media nocte eſt viſus ſcholaris vel alius exire. Et ſic potes dicere qḋ abſq; dubio ſurgit p̃ſumptio ſufficiens ad torturã. ſed nõ vr̃ qḋ ſufficiat ad condẽnationem p dictam. l. abſentem. ⁊ per id qḋ habet̃ in. l. non ob hoc. C. vnde cogna. ⁊ in. c. in preſentia. extra de proba. vbi pꝫ qḋ ꝓbatio dꝫ neceſſario cõcludi. facit. l. ſciant cuncti. vbi in criminalibus ꝓbatio debet eſſe clariſſima. dixit tñ Tho. de piperata. vt refert Jo. an. in. d. ver. xiij. qḋ ſi eſt aliqs viſus exire cũ pallida facie ⁊ cũ gladio ſanguinolẽto de domo q̃ nõ habebat niſi vnũ oſtiũ qḋ ſi tũc reperit̃ ibi aliqs occiſus. iſte ꝓbatiões ſunt ſufficientes ad ꝯdẽnationẽ. Et idẽ dicit ſi aliquis viſus eſt adminare gladiũ cõtra aliquẽ qui poſtea reperit̃ interfectus non tñ viſus fuit percutere. ſed viſus fuit aufugere cũ gladio ſanguinolento. ⁊ appareret q̃ erat illius inimic⁹ ⁊ q̃ fama eſſet q̃ occidit illũ. nã ex iſtis preſumptionibus dicit poſſe fieri condemnationẽ. Jo. an. tñ dicit quod potius p prius ponẽdus eſſet ad torturã. vt ſic etiã habeat̃ eius cõfeſſio. ⁊ iſtud eſſet tuti⁹. ⁊ hoc de

12 ſecũda queſtione. ¶ † Circa tertiã q̃ an eo ipſo qḋ furtiua res reperiat̃ penes aliquẽ preſumat̃ ſubtraxiſſe. Placen. tenuit qḋ ſic dicens q̃ ex h̃ poterit ꝯdẽnari de furto ar. l. maiorẽ. C. de fal. ⁊ p h̃ etiã facit quod hr̃ inſti. de oblig. q̃ ex delic. naſ. §. cõcepti. Sed Jo. tenuit cõtrariũ q2 nõ ſufficit p̃ſumptio talis ad cõdẽnationẽ p. l. abſentẽ. ĩ. de pe. ⁊ l. ſinguli. C. de accu. ⁊ p Jo. etiã facit quod hr̃ in. §. ſed hoc. inſti. de obli. que ex delic. naſcũ. bal. hic dicit Cyn. dicere q̃ prima opi. eſt vera ſi ille ſit male fame ⁊ opinionis. niſi oſtendat a quo habuerat. facit. l. in ciuile. C. de fur. ⁊ ibi plene de materia. Sed alia opi. p̃cedat ſi erat bone fame opinionis. l. nõ oẽs. §. a barbaris. ĩ. de re mili. facit ad predicta. l. de minore. §. tormẽta. ĩ. de queſtio. ⁊ ſic reſidet Bal. Potes dicere q̃ ſi eſt male opinionis poteſt tũc poni ad torturã. nõ autẽ p hoc de furto cõdẽnari niſi confiteat̃ ⁊ p̃ſeuerет in confeſſione. An autẽ p̃ſumat̃ eſſe particeps delicti tangit̃ in. d. l. in ciuilẽ. ⁊ l. ciuile. vbi cõcludit̃ q̃ ſi qs erat cõſuetus emere res furtiuas. p̃ſumat̃ tũc illã recipiſſe ſcienter. ⁊ ſic ꝯſequẽter participare delicto. ſed vbi nõ appareret q̃ conſueuit de delicto tali participare vel tales negotiationes facere tũc ſm Bar. in. d. l. in ciuile. attẽdi debẽt circũſtantie: q2 ſi emit modico precio ⁊ clandeſtine. preſumit̃ cõtra illũ argu. l. ſi. de ritu nup. ⁊ l. ex iſtimo. de adminiſ. tut. ſecus ſi palam ⁊ precio mediocri. vel ſaltẽ palã p ea q̃ habent̃ in dictis iuribus. Et hec ſufficiãt de iſta tertia q̃ſtione.

13 ¶ † An autẽ fama faciat ſufficiẽs indiciũ ad torturã. Thomas de piperata dixit q̃ nõ vt refert Jo. an. in ti. de noto. crimi. §. fame. ſuper ver. ſed quid ſi agenti. Mouet̃ q2 iura cõmuniter loquũtur in plurali in materia iſta. l. j. circa principium. ĩ. de queſtio. ⁊ l. milites. C. de queſti. vt. ff. dixi. Et ſic videretur requirere plura indicia vt poſſit deueniri ad torturã. ⁊ ſic nõ vr̃ ſufficere indicium ſolius fame. Jo. tamẽ andree in dicto ver. ſed quid ſi agenti. dicit ſeruari de facto cõtrariũ. Sed Bar. in. d. l. de minore. §. tormẽta. vbi plene tractat de fama ⁊ eius effectu. dixit conſiderãdã eſſe qualitatẽ fame inſpiciẽdo ex qbus indiciis ⁊ preſumptionibus habuerũt ortum. vt ſi ex leuibus non ſufficiat alias ſecus ⁊ hec opi. rationabilis videt̃. ⁊ tene mẽti vnã glo. q̃ eſt in c. veniẽs. el primo. extra de teſti. q̃ eſt ſingularis. nã dicit qḋ fama cũ vno teſte facit plenã probationẽ in cauſa ciuili. ſecus in cauſa criminali. ⁊ illã ſequit̃ Dy. in. l. ij. §. j. ff. de excuſ. tu. ⁊ Cy. in. l. ſi. C. de queſtionibus. vbi tractat etiã q̃ indicia ſufficiãt ad torturam. de quo plene per Bar. in. l. ſi. ĩ. de queſtio. ⁊ per Jo. an. in. c. cum cõtemplatione. extra de reg. iur. in antiquis. et de materia notorii rumoris ⁊ fame habetur per gl. ⁊ canoni. in. c. veſtra. de coha. cleri. ⁊ mulie. Inno. in. c. tue. eo. ti. ⁊ in Spe. de noto. crimi. ⁊ per gloſ. in decretis in. c. manifeſta. ij. q. j. p domi. Anto. in. d. c. veſtra. vbi etiã per Jo. cal. ⁊ p Saly. in. l. ea q̃ditã. C. de accuſ. vbi etiã tractat de materia fame. Et de materia fame tractauit etiã Bar. in. d. §. tormẽta. ⁊ hec ſufficiant de iſtis extrauagantibus concernentibus hanc legem.

a ¶ De vulgari ⁊ pupillari⁹ ſubſtitutione. Rubrica.

¶ In gl. rubrice. ibi quinq; ſunt genera. ſꝫ quare ergo dixit h̃ tm̃ de duabus. dic qḋ ille ſunt principaliores ⁊ ad ipſas alie redigunt̃ vel ſaltẽ ad ipſarũ ſimilitudinẽ ſunt inuẽte ſm jbal. ¶ In ea. gl. ibi ſit a milite tñ. hoc verũ qñ fieret puberi cum deberet valere

a ¶ De vulgari ⁊ pupillari. Materiã ſubſtitutiõis vulgaris ⁊ pupillaris vide ſcite ⁊ eleganter declaratã per do. Alber. de roſa. hic ⁊ que ibidẽ dixi vbi melius loquit̃ q̃ reliqui doctores.

valere in directo.ſed vbi fieret impuberi per verbum cõe poteſt
etiã fieri a pagano ⁊ intra tpa pupillaris valebit vt pupillaris
poſtea vt fideicõmiſſaria.de quo plene in.l.pcibus. hic alleg. ⁊
in.l.cẽturio.ſ.e. ℂ In ea.gl.ibi breuiter.ſ.pupillaris ⁊ fideicõ
miſſarie ſ veriũ in in hac in caſu.i.l.pcibus. ſcz qñ fit impuberi
⁊ mater eſt in medio ad as qñ fit a mil te temp valebit iure dire
cto.pcedit etiã qḋ dicit gl.qñ fieret a pagano p verbũ cõe impu
beri vt ſtatim dixi. ℂ In ea.gl.in fi.nã qñqȝ fit de tota heredi
tate qñqȝ de parte.⁊ no.bñ qḋ principalis diuiſio ſubſtitutio
nũ eſt ſolũmodo in duas ſpecies.nã alia eſt directa alia obliqua
ſeu fideicõmiſſaria.⁊ dicitur directa quãdo quis a ſeipſo acci
pit bona non de manu alterius.ſecus in fideicõmiſſaria.iuxta
no.p gl.in.l.eã quã.C.de fideicõ.directa autẽ ſubſtitutio ſubdi
uiditur in quinqȝ vt.ſ.dixit gl.⁊ ergo la illarũ vide per gloſſ.ma
giſtrã.in.§.qua ratione.inſti.de pup.ſubſtitu.in glo. magna. ⁊
tangitur etiã per glo.in.c.Raynutius.extra de teſt. De fideicõ
miſſaria autem tractatur plene in titu.ad trebel. Et de materia
vulgaris p Bar.in.l.i.ſ.eo. de materia pupillaris in.l.ii.ſ.eod.
de materia exemplaris in.l.ex facto.ſ.eo ti. de materia reciproce
ſeu breuiloque in.l.lucius.ſ.eo.de materia cõpendioſe in.l.cẽtu
rio.ſ.eo.de materia ſubſtitutionũ ꝑ militarẽ p Guil.Cy.⁊ Jac.
de bu.in.l.precibus.C.eo.ti.in.l.humanitatis.vbi de exẽplaris.
⁊ p cano.in.c.Raynutius.de teſta.vbi p Jo.de lig.qui poſuit
verba Bart.ad literã.⁊ de materia etiã p cano.in.c.ſi pater.de
teſta.in.vi.vbi per Jo.an.in nouella.⁊ p Ray.in ſuo tractatu
ſubſtitutionũ.⁊ p quẽdã dominum Rico. Alexandri de pe
ruſio qui ex dictis Bar.compoſuit quendam tractatũ tractã
do in eo de omnibus ſubſtitutionibus quod Bart.ſparſim in
diuerſis locis poſuerat. Bal.repetit in.c.ſi pater.de teſta.in.vi.
vbi etiam vide per eum.

Summarium.

1 Inſtituo verbum directum eſt.
2 Fieri ſimpliciter quando quid dicatur.
3 Subſtitutio pupillaris fieri poteſt liberis exheredatis.
4 Forma ſubſtitutionis pupillaris que ſit.
5 Subſtitutio vulgaris que ſeu qualiter definiatur.
6 Monachus nõ pot vendi propter famem:filius autem ſic.
7 Fiſcus nõ vt heres ſed vt ſucceſſor vniuerſalis imitatur.
8 Teſtamentu ex tacita vulgari vires aſſumere poteſt.
9 Filius p vulgarẽ ſubſtõnẽ de neceſſario efficit voluntarius.
10 Exiſtẽtia ſui heredis an impediat vulgarẽ ſubſtitionem.
11 Subſtitutio vulgaris an expiret eo cui facta eſt pupillaris pu
bere facto.
12 Filio in legitima qñ p fideicõmiſſum ſubſtitui poſſit.

HEredes. Iſta lex nõ poteſt cõmode ſummari q̃ procedit p diui
ſionem.poteſt tamẽ diuidi in tres partes princi
pales.nam in prima ponitur vna diuiſio ex qua
colligitur differentia inter inſtitutionẽ ⁊ ſub
ſtitutionem. In ſecũda proſequitur ſcḋm mẽ
brum ſubdiſtinguendo ex quo colligitur differentia inter vul
garẽ ⁊ pupillarẽ. In tertia parte ibi incipit tractare de pupilla
ri.ſecunda ibi heredis.tertia ibi ſubſtituere.⁊ illa tertia ſubdiui
ditur:quia primo ponit quibus poſſit ſubſtitui pupillariter et
quis poſſit ſubſtitui ſecũ ſo qualiter poſſit fieri rationem ſubne
1 ctens.ſecũda ibi ſubſtituere.nec poteſt aliter ſummari. ℂ †No.
primo qḋ verbũ inſtituo eſt verbũ directũ qḋ patet qꝛ refert p
prie ad vocatos in primo gradu ⁊ primo loco ad quẽ primum
gradum ⁊ locũ nõ poteſt venire quis niſi directo veniat ⁊ non
per manus alterius.quãdoqȝ tamẽ impropriatur hoc verbum
cum trahitur etiam ad ſenſum obliquum ⁊ fideicommiſſarium
2 in.l.querebatur.ſ.de teſt.in. ℂ †No.ſcḋo quod illud dicitur ſim
pliciter fieri qḋ fit ſine particula ſeu ſub vnica cõceptione verborũ
⁊ ſic facit ad queſtionẽ ſtatuti dicẽtis qḋ quis debeat ſimplici
ter rñdere poſitionibus alias habeat p confeſſo qꝛ negãs qḋ cõ
tinetur in poſitione ⁊ conditionaliter etiam ſi illud factum eſſet
verum ⁊ opponat exceptionẽ non dicatur ſimpliciter reſpõdiſſe
de quo hic per Bar.in.l.i.ſi quis ſimpliciter.ſ.de verb.obli.
ℂ Item not.qḋ dictio mihi adiecta in ſubſtitutione aptatur ad
ſubſtitutionem vulgarẽ ⁊ etiam pupillarem.de quo etiã habetur
3 hic per gl.⁊ Bar. ℂ †Item no.qḋ etiã exheredatis liberis po
teſt fieri ſubſtitutio pupillaris de quo plene in.l.ii.ſ.e. ℂ Item
no.qḋ ſine heredis inſtitutione nõ valet aliquid ſcriptum in te
ſtamento.nec mirũ qꝛ inſtitutio eſt caput teſtamẽti vt in.§ an
4 te heredis.inſti.de leg. ℂ †Itẽ no.qḋ de forma pupillaris ſub
ſtitutionis videtur eſſe qḋ pater ſibi heredem faciat de quo aliqḋ
tangitur hic in glo.⁊ tangetur plenius.ſ.in.l.ii. ℂ In gl.iii.in
fi. ſtud procedit regulariter qḋ ſubſtitutio nõ poteſt eſſe ſine in
ſtitutione.ſed fallit in duobus caſibus ſecũdũ Bar.primus eſt
in.l.gallus.in prin.ſ.de libe.⁊ poſthu. Sed tu de hoc dic vt ibi
dictum fuit.ſecundo modo fallit in.l.ſi ita heres inſtituatur.ſ.
titul.i.vel ſecũdum cum poteſt dici qḋ nõ fallit qꝛ ſaltem ibi eſt
tacita inſtitutio.facit.l.conficiuntur.§.i.ſ.de iure codi.ſed tu po
tes dicere qḋ proprie non fallit.nã proprie loquẽdo videtur ibi
eſſe non ſubſtitutio qꝛ ibi re vera nõ pcedit inſtitutio nec expreſſa
nec tacita cum ibi legitimus non veniat ex teſtamẽto.ſed ab in
teſtato vt ibi no.glo.ſed potius debet dici inſtitutio quedã cõ
ditionalis. ℂ In gl.mihi.in fi.No.bene gloſſam ad id qḋ di
xit in tex.⁊ ad id qḋ no. Barto.in.l.ſi ita.§.qui filio.ſ.de bo.poſ.
ſecundum ta. ℂ In gloſſ.exheredatis ibi non per fideicõ.ratio
eſt quia illa cenſetur eſſe odio nõ fauore pupilli.de quo plene ibi
per Bar.⁊ etiam per Bal. ℂ In ea.gl.ibi vt nec pupillare va
leat.hoc limitat Jac.de are.⁊ Bart.niſi filius approbet teſtamẽ
tum legitime puta cum tutoris auctoritate arg.l.ſi ad pupillum
ſ.de autor.tu.ſẽcta.l.filio preterito.ſed iſtud non placet hic an
ge. cum de forma ſubſtitutionis videatur eſſe quod filius debeat
eſſe inſtitutus vel exheredatus.ſ.l.poſtu.ver.ſed ſi eos. ſed certe
illud videtur eſſe ex eo quia alias teſtamentũ rumpitur vel non
valet vt patet.ſ.l.poſtu.ver.ita cum.⁊ ideo ceſſante ratione legis
ceſſare debet diſpoſitio.l.adigere §.quamuis.ſ.de iure patr.an
autem ſi non approbetur confirmetur per aut.ex cauſa.forte ſen
ſit hec glo.quod non ex quo ſubſtitutio facta eſt preterito ⁊ ſim
pliciter dicit non valere pupillarem.ſed vbi eſſet facta pupilla
ris inſtituto vel exheredato et teſtamentum redderetur nullum
propter preteritionem filii in poteſtate.tunc proprie de hoc loqui
tur gl.ſi.tamen contrarium eſt dicendum.nam ex quo teſtamẽ
tum cõſeruatur per aut.ex cauſa.quo ad alia preterquã quo ad
inſtitutionem videtur quod debeat cõfirmari pupillaris ſubſti
tutio et ceſſet ratio iuris antiqui ſecundũ quod non valẽte prin
cipali non valebit acceſſorium.nam illa ratio hodie eſt correcta
per aut.ex cauſa.in caſu preteritionis ⁊ exheredationis. ℂ In
glo.ſi.in fi.vtraqȝ ſola.bona ⁊ iungendo eas ſimul cõclude tres
caſus qꝛ aut in teſtamẽto nulla eſt facta inſtitutio:⁊ tũc nõ po
teſt valere ſubſtitutio pupillaris etiam hodie.facit qḋ habetur in
l.non codicillum.C.de teſt.⁊ in.l.i.ſ.de iure codi.⁊ hoc intellige
quando volebat teſtari.ſed ſi voluiſſet codicillari tunc ſubſtitu
tio pupillaris facta in codicillo traheretur ad fideicommiſſum.
l.ſceuola.ſ.ad treb. Interdum vero facta eſt inſtitutio in teſta
mẽto ſed alias teſtamẽtũ eſt nullum propter preteritionẽ et tũc
aut ſubſtitutio pupillaris fuit facta preterito et proprie loquitur
gl.ſ.in ver.exheredatos.quo caſu dic vt ibi dictum fuit.⁊ facit
quod ſtatim dicetur. Aut fuit facta inſtituto vel exheredato ſed
alias teſtamentum eſt nullum propter preteritionem alterius fi
lii ⁊ tunc proprie loquitur hec gl.que videtur reſidere qḋ hodie
conſeruetur dicta pupillaris ſubſtitutio per aut.ex cauſa.⁊ hoc
ſequitur hic Bar.⁊ Bal.licet Dy.cõtra.vt hic plene tangunt
predicti.nam vt dicit Bal.in dubio vbi ſunt opi.nõ eſt recedẽ
dum a gloſ.ſaltem in conſulendo ⁊ iudicando.⁊ ob hoc dicit ſe
ſepius conſuluiſſe pro gl.facit qḋ no.Jaco.but.in.l.i.C.qui pro
ſua iuri.⁊ quod no. Cy.in.l.i.C.de actio.⁊ oblig.⁊ Joan.and.
in.c.ſi extra de conſti.⁊ Inno.eo.titu.c.ne innitaris. ℂ Tamen
aduerte vt hic tangit Bal.quod huic opi.videtur obſtare:quia
ſecundum hoc plus operabitur inſtitutio inualida quam ſi nul
lo modo eſſet facta vt patet ex predictis quod videtur abſonũ.
ſed potes dicere qḋ nõ eſt id abſonum ex quo vno caſu adaptã
tur verba legis ſeu dicte aut.ex cauſa.⁊ in alio ceſſat verba ⁊ ſic
ceſſare debet diſpoſitio.l.quod conſtitutũ.ſ.ad municipa. Item
facit contra ſecundum eum quia ſi conſeruatur pupillaris ergo
⁊ tacita vulgaris in ea contenta qḋ videtur eſſe contra mentem
illius aut.ſed poſſes dicere qḋ illa aut.nõ cõſeruabit tunc illam
tacitam vulgarem cum per eam directo ſuccedatur teſtatori vel
poſſes dicere quod licet nõ conſeruet inſtitutiones tamẽ ſaltem
conſeruabit iſtam ſubſtitutionẽ tacitam vulgarem comprehen
ſam in pupillari quo ad partem pupilli.⁊ hec eſſet nota.limita
tio ad illam aut.⁊ ideo tene menti. ℂ Extra gl.tãgit hic Bar.
ad materiam vulgaris per quinqȝ queſtiões principales ⁊ mul
tas acceſſorias. Adde dictis ſuis primo circa primum mẽbrum
5 principale qḋ ſubſtitutio vulgaris poteſt ſic diffiniri:qꝛ eſt ſub
ſtitutio directa que a quolibet ⁊ cuilibet fieri poteſt nihil habẽs
ſpecialitatis.per hoc qḋ dixit directa differt a fideicõmiſſaria et
dicitur vulgare etiam interdum illud qḋ eſt directum.l.quidaȝ
cum filium.ſ.titu.i.per alia verba differt ab aliis ſubſtitutioni
bus. ℂ Circa quartum principale vt tãgit de effectibus ſubſti
tutionis adde primo circa effectum inquantum tangit an ſi in
ſtitutus decedat ante aditam hereditatem intra tempus iuris
deliberãdi excludatur ſubſtitutus ſi heres inſtituti velit venire
ex iure deliberandi tranſmiſſio. nam tenet quod ſic per ſuas ra
tiones ⁊ maxime per.l.ſi paterfamilias.ſ.titu.i.ſed Angel.hic
tenet cõtra.ex eo quod inſtitutus qui deceſſit nõ mutat condi
tionem ſed morte eſt diſſolutus cum mors omnia ſoluat vt i.c.
demceps.in authentica de nup.⁊ ideo aperta eſt via ſubſtituto

ſecundū tū. Nec ob. l. ſi paterfa. non ob. etiam l. ſi quis filiū. §. j.
de acqui. heredi. alleg. p Bar. qꝛ ibi l. nō tenet adita hereditas
habebaꝰ pro adita cū poteſtate repudiandi ſeu abſtinēdi ideo
nimium ſi exeludiꝰ ſubſtitutus. ꝛ ibi etiam videtur caſus contra
Bar. qꝺ datio ſubſtituti pupillaris nō impediat trāſmiſſionē
de quo j. l. ne dixi in l. ſi filius heres. Sed tu adde qꝺ rſiſio An
ge. non videt bona ad. l. ſi paterfa. qꝛ ſi factū voluntarium inſti-
tuti mutantis conditionem ex ſuo facto volūtario nocet ſubſtitu
to mediante iuris diſpoſitione multo fortius factū neceſſarium
mortem ipſius inſtituti mediāte iuris diſpoſitione debet nocere
ſubſtituto: ꝑ quo ex te to nō deſiit eſſe ſpes defectus primi gra
dus. ar. l. hoc edicto. §. pe. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. Ad l. ſi ego
filius. quatenus ob. oj l. Bar. in l. ſi filiꝰ heres potes dicere qꝺ
illa dꝫ intelligi in caſu in quo ꝑ dationē ſubſtituti vulgaris nō
eſt ſublata mutatio qꝺ eſt ſic dixi in d. l. ſi filio. ¶ Aduerte tū
qꝛ poſſet dici ꝛ eſt opi. nouā qꝺ vbi ſubſtitutio vulgaris eſſet fa
cta in caſum expreſſe nolūtatis ſemp illa verba ſi heres nō erit.
ꝛ ſic ſaltē in genere expreſſantis fuit caſus nolūtatis cū tunc in-
ſtitutus videaꝰ inſtitutus ſub cōditione ſi voluerit ꝑ ea que di
xi in d. l. ſi filius heres. videꝰ qꝺ tūc nulla fiat trāſmiſſio ex quo
deceſſit cōditione nō impleta. ar. l. ſi ita relictum. §. illi ſi volet. ff.
de leg. j. ſecus ſi expſſe ꝛ ſpecifice fuiſſet cōcepta in caſum nō po
tentie: ꝛ tunc pcedat opi. Bar. ꝑ ea que ſuperius dicta ſunt. ex
que dixi in d. l. ſi filius heres. de quo etiā tangetur in d. l. ſi pa-
terfa. Nec ob. ſi dicaꝰ qꝺ illa verba ſi voluerint licet faciāt con-
ditionē in ſuo ꝛ neceſſario tū in extraneo habenꝰ ꝓ nō appoſi
tis. ꝛ ſic non faciunt conditionē: vt l. verba. ff. de condi. inſti. qꝛ
rñderi poteſt qꝺ id poterat pcedere ſecundū hec iura ſcḋm que
nō erat inuentū qꝺ fieret tranſmiſſio iure deliberandi. hodie ve
ro per l. cū antiquioribus. C. de iure delibe. ꝑ quā fuit inuentus
quod fieret tranſmiſſio iure deliberandi videꝰ ſecus. argu. d. l. ſi
ita relictū. §. illi ſi volet. ff. de leg. j. Item adde ſecūdo inquantū
dicit Bar. qꝺ ſi inſtituiꝰ monachꝰ ꝛ daꝰ ſibi ſubſtitutꝰ vulga
ris ꝛ monachus nō vult adire qꝺ monaſteriū adibit ꝛ ꝑcludet
viā ſubſtituto ſicut pater ꝑcludit repudiāte filio. vt no. glo. in l.
ſi. in prin. iūcto. §. ſimiliꝗ modo. C. de bo. q libe. nā Ang. hic te
net cōtrariū poſt Ja. de are. ꝛ Guido. de ſu. ꝛ Spec. in titu. de
ſtatu mona. ver. viij. moueꝰ. qꝛ quo ad acquiſitiōes articulū mona
chus equiparaꝰ ſeruo. vt no. Inn. in c. cū olim. el ſed. extra de
6 priuile. ꝛ Bar. met in rubrica eo. ꝛ in l. j. de ſtipul. ſeruo. ꝛ † qꝛ
nō videꝰ ex toto bona equiparatio de filio ad monachū. nā nō
pōt vendi monachus ꝑ monaſteriū ꝓpter famē ſꝫ filius ſic l. ſi.
C. de patri. qui fili. diſtra. ꝛ qꝛ dicta l. ſi. ponit ius nouū veniēs
ad correctionē iuris antiqui ſcꝫ qꝺ pater nō poterat agnoſce
re hereditatē delatā filio. ſed filius dꝫ agnoſcere iuſſu patris p
cedente. l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. de acqui. heredi. vnde qꝛ
diſpenſatur ibi cōtra ius antiquū qꝺ filius ſine iuſſu patris poſ
ſit adire ideo in alio ius ſubuenit patri q ratio ceſſat in mona-
cho. ꝛ ideo non dꝫ extendi d. l. loquēs in filio ad monachū. ſꝫ
tu adde qꝺ opi. Bar. videꝰ vera nō ex eo qꝛ monachus equipa
reꝰ filio ſed qꝛ monachus nō habet velle nec nolle ſed oīs eius
volūtas eſt in volūtate ſuperioris. vt in c. ſi religioſus. de elec.
lib. vj. ꝛ xij. q. j. in c. volo. ꝛ c. nō dicatis. ꝛ hoc voluit Jo. and.
in c. in preſentia. in ver. minor annis. ad ſi. in nouel. de pba. ꝛ ꝑ
hoc ceſſant oēs rōnes Ange. ad oppoſitū. fateor tū qꝺ ſi aliqd
querit monachus querit monaſterio ſicut ꝛ ſeruꝰ dño vt dixit
Inno. in d. c. cum olim. Fatendū eſt enī quod ſi monacho eſſet
delata hereditas ſuorum aſcendēnū ꝛ ea nō agnita nec repu-
diata decederet qꝺ tranſmitteret in monaſteriū qꝺ loco filij ha
betur ꝑ l. j. C. de his qui ante aper. tabu. ꝛ ſic excluderenꝰ ſubſti
tuti ſicut etiam viri deſcendētes excludunt ſubſtitutum vt hic
tetigit Bart. per d. l. j. que tñ iudicio meo nō bene ꝓbat ſi bene
ponderaꝰ niſi in ratione ſui licet Bal. aliter dicat Ange. tū nō
audet ponere ꝓ conſtanti iſtud dictū qꝺ dixi ſtatim de heredi-
tate aſcendētiū ꝛ delata monacho. ¶ Sed aduerte qꝛ tenendo
etiam opi. Jo. an. de qua etiā in d. c. in preſentia. qꝺ hereditas
delata monacho videaꝰ delata monaſterio ꝛ qꝺ monaſterium
poſſit adire abſqꝫ aliqua voluntate monachi tunc ſꝫ eſſet clarū
quinimo idē eſſet dicendū de hereditate extranei delata mona
cho ſi decederet. ꝛ hereditate nō adita nec repudiata. lꝫ Bar. hic
teneat oppoſitū. ꝛ hāc opi. Jo. an. ſequebaꝰ dñs Frāciſcus de
rāpo. in l. poſt aditā. C. de impu. ꝛ alijs ſubſti. Itē adde dictis
Bar. inquantū dicit qꝺ ſi inſtituaꝰ indignꝰ fiſcꝰ excluderet ſub
7 ſtitutū vulgarē. ſed Ang. hic tenet cōtrariū ex eo † qꝛ fiſcus nō
inuitaꝰ vt heres ſed vt vniuerſalis ſucceſſor ad omnia bona va
cantia ꝛ qꝛ qua ratione veniret ab inteſtato nō excludit ſub-
ſtitutū eadē ratione nec fiſcus. Tu tene cū Bar. qꝛ ſi inſtitutꝰ
a ſimi hoc clarū ſi repudiauit idē qꝛ ꝓſumiꝰ feciſſe in fraudem
fiſci ꝓ ta taꝗ no. in l. recuſare. §. ſi ti. o. ff. ad treb. in l. ſi ſeque
g. a. ſ. ff. ad ſilla. Itē adde inquātū tāgit an ſi īſtitutꝰ repudia
uit ꝛ rogatꝰ erat de reſtituēdo hereditatē ꝛ habebat etiā ſub-
ſtitutū vulgarē. nā dicit qꝺ pateret fidecōmiſſarius vulgaris

ſubſtituto ſi fideicōmiſſum fuit a ſubſtituto repetitū. ſecꝰ ſi non
fuerit repetitū ꝑ l. ſi patroni. §. ſi. ſecundū primā lec. ff. ad trebel.
nam iſtud non vꝫ verū qꝛ idem videꝰ etiā ſi nō fuerit repetitus
per tex. in l. facta. §. iulianus. ff. ad treb. vbi hoc etiā tenet ipſe-
met Bar. ꝛ ꝑ illū. §. reprobauit Dy. ꝛ Bar. dictā lect. primam
in d. l. ſi patroni. §. ſi. ꝛ ſic videꝰ eſſe potentius ius fideicommiſ-
ſi ꝗ ſubſtitutionis ius. ꝛ pro hoc facit qꝛ id videtur etiā de mē-
te teſtantis ex quo per fideicōmiſſum reliquit cui ſciret vel ſcire
ꝓſumereꝰ iurio diſpoſitionē que habet fideicōmiſſarium poſſe
cogere inſtitutū vt l. j. ꝛ per totū. ff. ad trebel. ꝛ ſic ſolum videtur
tunc dediſſe ſubſtitutū in caſum in quo nō haberet effectū fideicō
miſſum vt qꝛ moreretꝰ inſtitutus ante aditā hereditatē ꝛ ante
omnē iuſſum de adeūdo vt excludā qꝺ habeꝰ in l. non iuſtā. C.
ad trebel. ꝛ nō facta trāſmiſſione iuris deliberandi vt excludā
qꝺ no. in l. eam quam. in gl. magna. C. de fideicō. licet Ang. hic
videaꝰ tenere cū Bar. in eo qꝺ hic ponit ſed nō bñ ꝑ predicta
inſtat etiā circa intellectū l. ſi titio ꝛ meuio. §. iulia. de lega. ij. qꝺ
nō erat expediēs. ſi autē idē eſſet ſubſtitutus vulgariter ꝛ per fi
deicōmiſſum tunc clarū qꝺ poſſet eligere viam quā vellet vt l. re
cuſare. §. titius. ff. ad treb. tāgitꝰ etiā hic Ang. qñ inſtitutus ha-
bet coheredē ꝛ eſt grauatꝰ ꝑ fideicōmiſſum an ſi ipſe grauatus
repudiet poſſit cogi ꝑ fideicōmiſſum. ꝛ certe licet ſe inuoluat de
cendū eſt qꝺ ſic de quo etiā l. nō iuſtā. C. ad treb. ¶ Item ad-
uerte qꝛ dixit hic Ang. qꝺ lꝫ ſubſtitutio facta in vnū caſum cō
prehendat aliū. tū hoc eſt verū niſi elegiſſet vnū indiuiduum de
contentis ſub vno dictorū caſuū. nam tunc nō porrigeretur ad
aliū ſibi oppoſitum vel diſſimilē ar. l. pater ſeuerinā. in prin. de
condi. ꝛ demon. ꝛ per hoc dicit ſe cōſuluiſſe florentie qꝺ ſi teſta-
tor dixit filios meos inſtituo ꝛ titiū illis ſubſtituo ꝛ ſi ſubſtitutꝰ
me viuo deceſſerit tūc ſubſtituo ſeiū qꝺ ſi titius deceſſit mortuo
teſtatore nō veniet vltimo ſubſtitutus ad hereditates filiorum
vel patris ꝑ tex. cū glo. in l. ſi mater. §. j. ff. eo. ſed tu de hoc dic vt
ſibi dicerꝰ. Et ſubdit qꝺ lꝫ Bar. ponat quinqꝫ effectus tū poſſit
addi ſextus. vꝫ qꝛ datio vulgaris ſubſtituti impedit ius accre-
ſcendi ante ius ſubſtitutionis eſt potētius de quo dic vt dictū
fuit in l. ꝑ re. ff. de inoff. teſt. ꝛ nota etiam hic caſum ſing. qui nō
eſt alibi in l. ſi libertis patrono. ff. de bo. libe. quē Bar. hic alle.
in iſta q. an ſubſtitutus aliquo caſu cōcurrat cū inſtituto. ꝛ hec
8 ſufficiant circa primū effectū. ¶ † Circa ſecundū effectuꝫ adde
inquantū tractat an teſtamentum poſſet vires aſſumere ex ta-
cita vulgari ꝛ tenet qꝺ ſic. nam idē etiā ſequebaꝰ Ange. ꝛ in l.
apud iul. §. idē iul. in voce. non ex eo qꝛ ſubſtitutio vulgaris ta
cita dicatur pars teſtamēti pupillaris: qꝛ ſic ſi quereretur quod
modo qꝺ pupillus faceret teſtamentū teſtatori. ſed ex eo qꝛ ta-
cita expreſſione pupillaris veriſimile eſt qꝺ ſi teſtator cogitaſſet
pupillum repudiare voluiſſe ſubſtitutum ſimiliter venire. ꝛ a ſ
l. apud iul. a. §. eadem iulianus. rñdet aliter quā Bart. nam dicit
qꝺ ibi coheredes pupilli erant ipſi pupillo ſubſtituti. vnde cuꝫ
tacite ſubſtitutio ſubintelligaꝰ ex eo quia coheredes ar. l. ſi titio
ꝛ meuio. §. iul. de leg. ij. ꝛ l. qꝛ tacitas. ff. e. ti. j. Ideo ibi in illa pu-
pillari expſſa nō ſubintelligiꝰ tacita vulgaris. ſꝫ tu adde qꝺ iſta
rñſio nō vꝫ bona qꝛ tacita ſubſtitutio que intelligitur inter co-
heredes eſt reſpectu iuris accreſcendi. vt pꝫ in dictis iuribus.
vnde ceſſante iure accreſcēdi ceſſat illa ſubſtitutio: ſed ſubſtitu-
tio vulgaris compꝛehēſa in expreſſa pupillari nō venit vigore
iuris accreſcendi qꝛ etiā ſi repudiaret partem ſuā inſtitutus vo
lens venire ad aliā pupilli forte repudiantē poteſt venire ex ſub
ſtitutione licet tunc non habeat ius accreſcēdi ex quo repudia-
uerat partem ſuam licet adeundo delatam ex ſubſtitutione in
cōſequentiam etiā accreſcat illa prius repudiata ar. l. j. ꝛ. ij. ff. de
acq. here. ꝛ qꝺ plene habeꝰ in l. quidam eulogio. C. de iu. delib.
¶ Itē adde qꝛ ſolutio Bar. videꝰ multū diuinare ad dictum
§. iulianꝰ. qꝛ intelligit qꝺ ibi pupillus habebat bona aliūꝗ pa
terna cū tamē ibi nō cōſtet vnde potes dicere qꝺ ideo non ꝑo-
teſt habere locū tacita vulgaris ibi qꝛ nō erat ſublata ſexiſtētia
ſuitatis quo ad trāſmiſſionē ꝑ dationē coheredis ex. ratione vt l.
iij. C. de iur. deli. ꝛ ideo ꝑ prius neceſſarium erat qꝺ ſciretꝰ quis eſſet
heres pupilli in quē facta eſſet tranſmiſſio vigore ſuitatis ꝛ ſic
neceſſe erat prius adiri ex pupillari vel aliter adire hereditatem
pupilli anteꝗ poſſit aliquid tractari de portione hereditatis
paterne delata filio ꝛ quia exiſtentia ſui heredis non confirma
bat tabulas pupillares ex eo qꝛ teſtator non fuerat cōſiſus de
prouiſione legis dando coheredem extraneū neceſſe fuit prius
adiri hereditatem ex paterno per vnum ex coheredibus pupil-
li. ꝛ iſte videtur verus intellectus ill. tex. §. abſqꝫ diuinatione de
quo tāgetur in l. ſi filius qui patri. ff. eo. Item adde inquantū
dicit qꝺ ſi moriꝰ pupillus in vita teſtatoris nō pōt incipere te-
ſtamentū a vulgari tacita ſi deceſſit pupillus naturaliter tali tpe
qꝺ teſtator ſciuit ꝛ potuit puidere ꝛ nō puidit ꝛ ſic itelligit opi.
Dy. ꝛ l. qꝺ ſi filiꝰ. ff. de capti. Tu adde qꝺ iſte itellectꝰ eſt apte ꝯ
illā legem. nam ibi loquitur qñ moritur filius in ciuitate patre
exiſtente capto apud hoſtes ꝛ poſtea etiā ibi moriente. licet etiā
ponat

ponat caſum qñ reuertitur ꝛ tñ cõſtat quod tūc pater exiſtens
apud hoſteu ꝛ finaliter ibi moriens nõ potuit ꝓuidere nam ne-
ceſſario vt illa lex intelligẽda dum dicit de ſecundis tabulas id
eſt de ipſa pupillari ſubſtitutione ꝛ indiſtincte videtur quod
poſſit teſtam' tñ ſumere vires a tacita vulgari, etiam ſi pupillus
moriatur viuo teſtante tali tpe quod potuerit prouidere vt ſenſit
gl. in. l. ſi pater captus. ꝛ in. l. lex cornelia. ff. eo. Hec ob. l. neqꝫ eñ
§. fieri. cũ. l. ſeq. quã allegat Bar. qꝛ ibi ſubſtitutio fideicõmiſſa-
ria nõ cõprehendat directã velut illi cõtrariã ꝛ ideo lex voluit
qꝫ demũ fauore libertatis ſuggerẽte equitate conuerteretur in
directũ que equitas ceſſare videtur qñ caſus contingit viuo te-
ſtatore tali tpe quo potuit ꝓuidere ꝛ nõ prouidit. ſed in caſu no-
ſtro ab ipſo initio in pupillari expreſſa cõtinetur vulgaris ꝛ eqꝫ
principaliter quod ipſe Bar. etiã fatetur ꝛ ideo videtur quod licet
extinguatur pupillaris remaneat vulgaris ex quo teſtator aliud
nõ diſpoſuit argu. eoꝝ q habentur in. l. ſi fideiuſſor. §. i. ff. de leg. i.
Itẽ adde circa quartũ effectũ inquãtũ tangit de vulgari par-
tim tacita ꝛ partim expreſſa an excludat matrẽ pupilli. ꝛ ponit
intellectũ nouũ in. l. ſi. C. de inſti. ꝛ ſubſti. nã adde qꝫ iſte intelle-
ctus nõ videtur bonus qꝛ innuit qꝫ dato coheredis extranei tol-
lat exiſtentiã ſui heredis quo ad trãſmiſſionẽ qꝫ vr̃ eſſe contra
caſum. l. in. C. de iure delibe. ꝛ ipſe idẽ ibi tenet contrarium ꝛ in
l. ſi filius qui patri. ff. eo. Hec ob. qꝫ ſecundũ hoc illa. l. videtur ſu-
perflua per. l. precibus. qꝛ imo nõ eſt ſuperflua vt hic etiã tetigit
Ang. nã in. l. precibus. mater nõ fuit data coheres pupillo, ſe-
cus in. d. l. ſi. quo caſu erat maius dubiũ. nã videbatur qꝫ mater
deberet eſſe contenta portione ſibi data ex aduerſo videbatur qꝫ
multo fortius excluderet ibi ſubſtitutũ quã ſi nullatenus fuiſſet
inſtituta. nam qñ fuit inſtituta fuit magis predilecta. ꝛ ideo ibi
fuit altercatio inter iuriſcõſultos. Itẽ in. d. l. ſi. vnius ſol' caſus
vulgaris fuit expꝛeſſatus ꝛ ideo erat maior dubitatio. ſed in. l. pre-
cibus. fuerat vulgariter cõcepta per verba cõiuncta ſ. ſi heres nõ
erit. ꝛ ſic remanet qꝫ illa lex fuit vtilis etiã nõ obſtãte. l. precibus.
9 licet teneamus intellectũ glo. ibi quẽ hic ſequitur Ang. ¶ † Itẽ
adde circa quintum effectũ inquantũ dicit qꝫ p ſubſtitutiones
vulgarem efficitur filius de neceſſario voluntarius. nã iſtud fallit
in quatuor fallentiis hic tactis p Ang. ſ. qñ ſolũ eſt tacita vul-
garis vel qñ eſt ſubſtitutus vulgariter ſimul ꝛ p fideicomiſſum
vel ſi habet vnũ ſubſtitutũ vulgarem ꝛ aliũ per fideicõmiſſum
ꝛ a ſubſtituto fuit repetitũ. ſecus ſi fideicõmiſſario nõ ſit reper-
tum ſecundũ eũ de quo dic vt ſuperius dixi. vel ſi habeat in ſub
ſtitutum filium ſuũ in poteſtate. nam non poterit repudiare in
fraudem legatorũ non repetitorum a ſubſtituto vt in. l. iuli. ſi quis
omiſ. cauſa teſta. ſed iſtud vltimũ limito prout ſtat in dicẽ cir-
ca quintũ principale mẽbrũ. ꝛ adde etiam circa iſtud quod di-
10 ctũ fuit in. l. ſi filius heres. ¶ † Circa quintum membrũ princi-
pale inquantũ tangit an exiſtentia ſui heredis impediat ſubſti-
tutionẽ vulgarẽ. ꝛ cõcludit qꝫ nõ ſi eſt facta ex neceſſitate. ſecus
ſi ſit facta expreſſe ex voluntate adde nã ipſe dicit factã ex neceſſi-
tate ſi eſt facta ſecũdũ conſiliũ galli. ꝛ hoc clarũ. idẽ dicit ſi ſecũ-
dum conſiliũ vellet. ſed adde hoc verũ ſi expreſſe hoc fiat ſcdm
conſiliũ vellei. vt qꝛ dicat teſtator inſtituo filiũ ꝛ ſi fili' viuo me
moriatur ſubſtituo nepotẽ. ſecus ſi d. ſcꝫ inſtituo filiũ ꝛ nepotẽ
ſubſtituo. qꝛ tūc videtur tolli ſuitas. ꝛ vr̃ eſſe caſus in. l. ſi filius he-
res. de libe. ꝛ poſthu. ꝛ ratio diuerſitatis eſt qꝛ quãdo dicit ſi fi-
lius viuo me moriatur caſus voluntaris nõ cõprehẽdit ex vi ver-
borũ. ſecus qñ ſimpliciter dicit nepotẽ ſubſtituo qꝛ tūc ſaltem
in genere ex vi verborũ cõprehenditur. Hec ob. qꝫ no. in. l. gallus
§. & vbi paria videntur eſſe ſubſtituere poſthuma ſi filius viuo te-
ſtatore moritur. vel ſimplr̃ ſubſtituere qꝛ ibi illud ꝓcedebat ſcdm
dũ illa tẽpora ſecundũ que caſus voluntatis nõ poterat includi.
ſed qñ filius veniret poſt mortẽ teſtantis ꝛ repudiaret: qꝛ in ta-
li caſu non poterat poſthumus qui erat futurus in dicto caſu
alienus eſſe tacitus. vñ ſecus in nepote iam nato ſimpliciter ſub
ſtituto etiã ſecundũ tẽpora antiqua vt probatur. in. d. l. ſi filius he-
res. Itẽ inquãtũ dicit qꝫ ſi ex voluntate expreſſe ſit ſubſtitutio
11 vulgaris qꝫ tollit ſuitas. recurre ad dictã. l. ſi fili' hre. ¶ † Itẽ
adde inquãtum tangit in pe. q. an ſi ille cui facta eſt pupillaris
efficiatur pubes expiret vulgaris. nã cõcludit qꝫ ſic ſi fuit tpore
limitata. alias ſecus ꝛ ſic intelligit gloſ. in. l. lex cornelia. in ver.
agnatum. ff. eo. ¶ Tu adde qꝫ forte hoc ꝓcedit ſi limitatur tẽ-
pus intra pubertatem. puta ſi deceſſerit intra decẽ annos. ſed
ſi limitaret dicẽdo ſi impubes deceſſerit qꝛ illa expꝛeſſio fit de eo
qꝫ tacite inerat in ipſa pupillari non videtur aliquid operari nec
videtur facta ad limitandũ vulgarẽ tacitũ in qua nõ eſt eadem
ratio. ar. l. iij. ff. de leg. i. ¶ Itẽ adde in vltima queſtione inquã-
tum tangit an ſi pupillaris fiat maior, vel extraneo cõtineat ta-
citam vulgarẽ. ꝛ tenet qꝫ ſic. nã videtur hoc eſſe dubiũ ex eo quia
ipſe tenuit in materia pupillaris. ff. eo. l. ij. ꝛ etiã in. l. verbis ciuili-
bus. ff. eo. qꝫ talis ſubſtitutio valet iure fideicomiſſi. ꝛ ſic videtur
ex quo valet iure fideicõmiſſi nõ debeat valere iure directo cuꝫ
ſint ſpecies oppoſite. potes dicere qꝫ licet ſubſtitutio q va-
let ſemel iure directo poſt aditam hereditatẽ non obliquetur nec
trahatur ad fideicommiſſum: vt not. in dicta. l. verbis. tñ nõ ab-
ſonũ qꝫ eadẽ ſubſtitutio valeat iure directo vt vulgaris in caſu
non adite hereditatis. ꝛ in caſu adite hereditatis valeat iure fi-
deicommiſſi. ꝛ ſic in caſibus diuerſis ꝛ hoc fuit etiam de mente
Bart. in materia cõpendioſe in. l. centurio. in pe. char. infra eo-
dem. ¶ Vltimo ſimiliter circa illud quod tangit Bartol' hic
12 poſt Dynum ꝛ eos ſequitur Bal. ꝛ Ang. ſ. an † per fideicom-
miſſum poſſit ſubſtitui filio in legitima. ꝛ concludit qꝫ ſic quã-
do verba grauaminis referuntur ad venientẽ abinteſtato ꝛ fi-
lius eſt impubes ꝛ talis eum potuiſſet fieri pupillaris. nã ſi moritur
intra pubertate veniet in fideicõmiſſo etiã illa legitima tamẽ de
illa deducetur quarta trebellianica ſicut de ceteris bonis. vt eſt
caſus ſingu. qui non eſt alibi in. l. ſi fundũ per fideicommiſſum.
§. ſi. cum. l. ſeq. ff. de leg. i. ꝛ ex hoc ſume cautelam ꝛ conſiliũ qua-
liter poſſit per fideicommiſſum grauamen fieri in legitima. Nã
licet fili' nõ poteſt grauare ſucceſſores ſibi abinteſtato vſqꝫ ad
pubertatem ſi erat filius in poteſtate de quo in. l. ex tribus. C.
de inofficioſo teſtamento.

Summarium.

1 ¶ Subſtitutio pupillaris fuit iure cõſuetudinario introducta.
2 Scriptura non eſt de conſuetudinis ſubſtantia.
3 Teſtamento principali non valente non valet pupillare.
4 Tabule pupillares non valent hereditate ex paterno nõ adita.
5 Subſtitutio pupillaris facta extraneo ad fideicommiſſum tra-
hi poteſt.
6 Auus poteſt nepoti preterito pupillariter ſubſtituere.
7 Filio iuſte exheredato poteſt pupillariter ſubſtitui.
8 Pater vilis ꝛ vite turpis nec pro ſe nec pro filio teſtari poterit.
9 Subſtitutio pupillaris tacita an excludat patrem pupilli.
10 Subſtitutio tacita pupillaris an excludat pupilli fratrem.
11 Mater pupilli mortuo teſtatore ſi turpe quid cõmittit per pu-
pillarem excludetur.
12 Frater pupilli vulgariter matrẽ excludit per tacitã pupillarẽ.
13 Sollicitus de viuentis hereditate nullus debet eſſe.
14 Aditio euacta eſt tabularum pupillarium confirmatiua.
15 Subſtitutio vulgaris expreſſa tacitam cõtinens pupillarẽ ad
bona trahitur impuberis.

MOribus. Impuberib' in poteſtate cõſtitutis
nõ recaſuris poſt mortẽ teſtatoris i
poteſtate alteri' poſ inſtitui pupillariter quinimo ꝛ
adoptatis in locũ nepotũ: debet tñ ſubſtituẽs ſibi pri-
mo facere teſtamentum niſi ſit miles ꝛ ad cõfirmationẽ pupillaris
requiritur qꝫ agnoſcatur hereditas ex paterno h. d. vſqꝫ ad. §. inter
dum. vel ſic. Pupillis noſtris ſubſtituere poſſumus pupillari-
ter concurrentibus que hac. l. dicuntur h. d. Et diuiditur iſtud princi-
pium qꝛ primo permittit tractat quatuor ſ. quo iure ſit intro-
ducta pupillaris. ſecundo quis poſſit illa facere. quibus poteſt fieri ꝛ vſqꝫ
ad qꝫ tẽpus. ſecũdo qualiter fieri poſſit. tertio quãdo habeat ef-
1 fectum. ſecunda ibi quiſquis. tertia ibi adeo. ¶ † Nota quo iure
primus fuit introducta ſubſtitutio pupillaris qꝛ ex iure conſuetu-
dinario. ꝛ ex hoc nota qꝫ cõſuetudo põt de nouo tribuere pote-
ſtatẽ teſtãdi ſuper eo qꝫ alias fieri nõ poterat ꝛ ſic facit qꝫ vale-
ret cõſuetudo que haberet qꝫ teſtator poſſit in teſtamẽto dare
curatorẽ puberi ita qꝫ nõ egeat cõfirmatiõe ſicut nec tutor da-
tus impuberi. Itẽ qꝫ valeret cõſuetudo q haberet qꝫ poſſet te-
ſtator ſubſtituere filio directo etiam poſt aditam hereditatem
2 vſqꝫ ad. xx. annos. ¶ † Itẽ no. qꝫ ſi ius cõſuetudinariũ redigatur
ad ſcripturã tñ ſcriptura nõ eſt de eſſe vel forma ipſius cõſuetu-
dinis. de quo aliqd hic p Bar. ꝛ etiã tenet hic Bal. ¶ Itẽ no.
quib' poſſit fieri ſubſtitutio pupillaris. ꝛ que requirantur vt fieri
3 poſſit de quo hic in gl. in ver. in poteſtate. ¶ † Itẽ no. qꝫ vbi te-
ſtamẽtũ principale nõ valet vel rumpitur nõ valet etiã pupillare ve-
lut illius acceſſoriũ de quo dic in gl. in ver. ruptũ. ¶ Itẽ no. de
conſilio eſſe teſtatorẽ prouidere caſibus in quibus poſſet teſtamẽtũ
rũpi. ¶ Itẽ no. qꝫ is quẽ eſſe i poteſtate ſit de neceſſitate vt poſ-
4 ſit fieri ſubſtitutio pupillaris non ſufficere qꝫ ſit tpe mortis. ¶ † Itẽ
no. qꝫ vbi nõ adit hereditas ex paterno nõ valet tabule pupil-
lares. ꝛ ſic dꝫ intelligi tex. qñ filius fuit exheredat' vel ſi fuit in-
ſtitutus datus fuit coheres extrane'. alias exiſtẽtia ſui heredis
cõfirmaret tabulas pupillares ꝛ ſimiliter filius abſtineret vt. l.
filius qui ſe paterna. ꝛ. l. ſi. alias ſi pupillus. ff. de acq. her. ꝛ ſic in-
telligit. l. ii. pr. ff. de pu. ſtre. ¶ Vltimo no. qꝫ per tñ ſi qꝫ omni cã
teſtamẽtũ conſeruatur ſubſtitutio pupillaris ꝛ ſic eadem ratione vt qꝫ
debeat confirmari per aut. ex cauſa. ¶ In gl. in poteſtate. in ſi.
requirunt etiam alia tria ſcꝫ qꝫ pater faciat ſibi teſtamentũ: vt
ff. l. poꝝ. in ſi. Itẽ qꝫ impubes ſit inſtitutus vel exheredat' vt
in ver. qꝫ ſi eos. Itẽ qꝫ pſens adeatur hereditas vt hic i ver. adeo.
Itẽ requiritur ꝛ nouo ſm Bal. qꝫ Bar. hic põit ſub ſeptimo vcꝫ qꝫ
prius faciat ſibi pr teſtm. vt. ff. ea. l. §. prius. ¶ In glo. ꝓcedente
ibi reſpõdeo illud vt ſit caput. Bar. impugnat hãc ſo. qꝛ nõ vr̃

reſpicere pſonā ſubſtituti ꝛ ideo aliter ſaluat vt hic p eū. Ray.
dicebat qꝫ Juriſ. loquitur in inſtitutionibus hic in ſubſtitutio-
ne: ſed iſta certe nō reddit rationē diuerſitatis ſed ſolū diuerſifi-
cat caſus. Bal. vero dicebat qꝫ cū ſubſtitutio ſit inſtitutio con-
ditionalis. l. in ratione. §. qꝫ vulgo. ꝛ. §. ſi filio. ff. ad. l. fal. ꝛ regu-
la catboniana nō habet locū in ſubſtitutionibus conditionali-
bus: vt no. in. l. pe. ff. de reg. catho. ideo merito procedit illud q
hic dicitur. ¶ Sed aduerte qꝛ iſta ſo. videtur cōtra. l. ſi alienum
§. in extraneis. ē. tit. ſ. vbi vult etiam in inſtitutione cōditionali
inſpici tria tēpora. ꝛ fac. l. ſed ꝛ ſi in ꝯditione. §. ſolemus. eo. ti.
ꝛ ſic hec opi. nō vr̄ bona. qꝛ ſi nō valet diſpoſitio in expreſſo nec
dꝫ valere in tacito ar. l. ſi. §. qui hꝫ. ē. de ſer. ru. predi. ꝛ qꝛ ſubſti-
tutio, vulgaris ꝛ pupillaris non ſunt qualitates ſed ſpecies di-
uerſe. l. j. §. j. ē. eo. nec pp̄ hoc videt̄ ſm eā poſſe dici q̄ hoc caſu mu-
tet̄ vulgaris in pupillarē cū remaneat etiā vulgaris. Jtem cum
illud q̄ ille cui fit ſubſtitutio ſit in poteſtate ſit vnū de ſubſtan-
tialibus requiſitis ad pupillarē vt. ē. in tex. ꝛ in. ſū. glo. videtur
q̄ adeſſe debeat ſm tēpus teſtamēti ar. l. heredes palā. §. ꝛ vno
contextu. ē. de teſt. ꝛ propter hoc do. Frāc. de ꝛāpo. non tenet
opi. Bar. ꝛ rn̄debat ad iſtū tex. qꝫ alius erat intellectus videli-
cet quod ſi aliquis inſtituit extraneū impuberē ꝛ poſtea poſt te-
ſtamentum adoptat vel arrogat eū qꝫ tunc poſt talē adoptio-
nē vel arrogationē poterit ei ſubſtituere ꝛ ſic verbū poterit hic
poſitum reſpicit tractum futurum poſt ipſam adoptionem vel
arrogationē: ſed certe iſte intellectus aliqualiter videtur literā
violare. Jtē videtur modicam dubitationē continere contra. l.
qꝫ labeo. ff. de carb. edic. ꝛ ideo melior videtur intellectus gloſſ.
ꝛ Bar. ꝛ ad cōtrariū poteſt reſponderi iungēdo. d. gl. cū Bar.
ſimul qꝫ vbi queritur de capacitate vel incapacitate tunc bene
hoc debet inſpici tribus temporibus in inſtitutionibus ꝛ ſub-
ſtitutionibus: vt. d. §. in extraneis. ſed vbi queritur de alia ha-
bilitate tunc ſufficit qꝫ adſit tempore mortis ſaltē ex quo a pri-
cipio diſpoſitio nō fuit ex toto nulla. ꝛ ita intelligit iſte tex. nā
a principio ſaltem valuit ſubſtitutio vt vulgaris. l. ſi. C. de her.
inſti. ꝛ hic etiā tetigit Bart. ꝛ quo ad iſta etiā nō habet locum
regula catboniana ſaltem in ſubſtitutionibus cōditionalibus
vt dixit gl. in. d. l. pe. ꝛ etiā Bal. ꝛ no. etiā bene qꝫ hic dix. Bar.
videlicet qꝫ interdū valebit ſubſtitutio pupillaris etiā ſi ille cui
ſit nō fuerat in poteſtate teſtantis tēpore teſtantis nec mortis
vt ſi ſuperuenerat poſt mortē cauſa que trahat retro reſpectu pa-
trie poteſtatis vt ſi fiat legitimatio poſt mortē conſenſu patris
qui ordinauerat in ipſius teſtamento fieri debere legitimatio-
nem filij naturalis cui facta erat ſubſtitutio pupillaris ꝛ ſic fuit
de voluntate teſtātis ex ipſius ordinatione pambula iuxta id
qꝫ habetur in aut. ꝛ ſi quis. C. de naturali. trahitur enī tūc re-
tro illa legitimatio ꝛ fingitur ab initio fuiſſe legitimus: vt in. §.
illud. ꝛ. §. nulla. ꝛ. §. ſeq. ꝛ. §. reliqui. in aut. quibus modis natu-
ra. effi. ſui. colla. x. ꝛ facit qꝫ no. Bar. in. l. gallus. §. ꝛ quid ſi tā-
tum. ē. de li. ꝛ poſthu. ¶ Jn gl. euaneſcat. ibi ſo. ibi qꝛ ſcdm ve-
rum intellectum ibi pupillus fuit ſolus inſtitutus ꝛ ideo exiſtē-
tia ſui heredis confirmat tabulas pupillares etiā ſi ſe abſtineat. l.
filius qui ſe paterna. ꝛ. l. iura. ff. de acqui. here. hic autem debet
intelligi quādo filius fuit exheredatus vel ſi fuit inſtitutus fuit
datus ſibi coheres extraneꝰ. l. apud iulia. §. idē iulia. ff. ad treb.
vel ſi fuit datus ſibi expreſſe ſubſtitutus vulgaris quo caſu exi-
ſtētia ſui heredis vr̄ ſublata ꝛ ſic nō poteſt confirmare tabulas
pupillares vt dictum fuit. in. l. filius heres. de lib. ꝛ poſthu. ꝛ fa-
cit etiā quod tāgit Bar. in materia vulgaris circa quintū effe-
ctum. ¶ Extra gl. tangit hic Bar. materiā pupillaris ꝑ ſex q-
ſtiones pꝛincipales ꝛ multas acceſſorias. ꝛ dic vt hic per eū. ꝛ ad-
de dictis eius primo circa primū requiſitum ad pupillarem in-
5 quantū tangit † an ſi fiat pupillaris ſubſtitutio extraneo tra-
hatur ad fideicōmiſſum ꝛ remittit ad. l. verbis ciuilibus. ff. e. nā
ibi cōcludit qꝫ ſic ex quo non pōt valere iure directo vt pupil-
laris arg. l. ceruola. ff. ad treb. ꝛ per id qꝫ no. per glo. in. §. extra-
neo. inſti. e. nā ꝯtra iſtud facit qꝛ ſubſtitutio pupillaris facta ex-
traneo valet vt vulgaris vt hic ipſe expreſſe tenet circa tertium
requiſitū ad pupillarem ꝛ tetigit in materia vulgaris circa ſi. ꝛ
in gl. in ver. precedente. ꝛ ſic videt qꝫ ex quo valet iure directo
ideo debeat trahi ad fideicōmiſſum per ea que habentur in. d.
l. verbis. ſed reſpondeo qꝫ valet iure directo in caſu nō adite he-
reditatis: ſed in caſu adite hereditatis ab ipſo principio valet iu-
re fideicōmiſſi ꝛ ſic in diuerſis caſibus. ideo hoc toleratur vt te-
tigi in materia vulgaris ad ſi. ē. e. in. l. j. ſecus ſi poſt aditā here-
ditatē aliquo tēpore valeret iure directo qꝛ tunc non obliquat
de quo plenius dicet in. l. centurio. ff. eod. ꝛ per hoc etiam patet
quomodo procedit id qꝫ tāgit circa ſcdm requiſitū ad pupillarem
inquantū dicit q ſi ſubſtitutio pupillaris fiat puberi trahetur
ad fideicōmiſſum de quo latius in. d. l. verbis. ſi iſta q̄ſtio vr̄ in-
telligenda qñ non eſt expreſſatum tēpus pupillaris ſecus ſi facta
forte fuit ſcdm formā. l. qui liberis. §. hec verba. ff. eo. aliās ſi di-
xiſſet ſi deceſſerit in pupillari etate talem ſubſtituo ex quo ille

cui fit ſubſtitutio eſſet pubes dicta ſubſtitutio penitus eſſet inu-
tilis. ar. l. tīt. o cū morietur. ē. de vſufr. ꝛ. l. ſi ita quis. ff. eo. ꝛ ſic vi-
detur qꝫ non valebit vt fideicōmiſſaria nec vulgaris. ¶ Jtem
adde circa quartum requiſitum inquātū dicit quod ſi auus in-
ſtituit nepotem impuberem militem recaſurum in poteſtate pa-
tris quod nō poterit ei ſubſtituere pupillariter niſi ipſe auus te-
ſtator eſſet miles quia tūc poterit ſubſtituere. item adde hoc ve-
rū quod poterit ſubſtituere quo ad bona que cōferet ipſe auus
miles ſed non trahetur dicta ſubſtitutio ad alia bona. l. cum fi-
lius. ff. de teſta. mili. ꝛ facit. eo. ti. in. l. miles ita. §. exheredato. ꝛ p
hoc etiā dixit hic Ange. quod ſi filius miles ſubſtituit filio ſuo
pupillariter quod ſi talis filius militādo recaſurus ſit in poteſta-
te aui tenebit ſubſtitutio ſolū quo ad bona teſtantis ꝛ nō quo
ad alia per. d. §. exheredato. ꝛ ſic poterit eſſe caſus qꝫ reperietur
pupillus decedere p parte teſtatus ꝛ p parte inteſtatus. ſi for-
te auus nullum aliū dedit ſubſtitutum ꝛ primo mortuus ſit
pater ipſius filiō cui facta eſt ſubſtitutio ſecundo auus. ꝛ tertio
ipſe cui facta eſt ſubſtitutio. ꝛ hoc contingit propter priuilegiū
militis teſtātis. facit qꝫ no. in. l. j. ꝛ. ij. C. de teſt. mil. ¶ Jtē adde
circa ſeptimum inquantum tangit an ſi talis ſit preteritus qꝫ
non rumpat teſtamentū ex preteritione vt hodie nepos ex filio
emancipato ſi filius emancipatus reperiatur viuus tpe mortis
aui teſtantis iuxta ea que not. per Bart. in. l. gallus. §. ꝛ quid ſi
6 tantū. † An tali nepoti preterito poterit auus ſubſtituere pu-
pillariter nā tenet qꝫ ſic. Ang. no. in. d. §. ꝛ quid ſi tantum. in. l.
j. §. ſi. ē. eo. voluit cōtrarium ex eo qꝛ ſubſtitutio pupillaris vide-
tur peccare in forma ſubſtātiali cum de forma ꝛ ſolēnitate ſub-
ſtitutionis videatur eſſe quod ille cui fit ſubſtitutio inſtituatur
vel exheredatur vt hic in ver. ſed ſi eos. ꝛ ſic ſi nō eſt ſeruata ſo-
lēnitas debita non debet valere ſubſtitutio. arg. l. cum hic. §. ſi
pretor. ē. de trāſac. cum ſimi. Sed tu potes tenere contrariū qꝛ
ideo olim requirebatur ſubſtitutio vel exheredatio illius cui fie-
bat ſubſtitutio quia alias rumpebatur teſtamentum vt hic pa-
tet in ver. ita enim. cum ergo hodie ceſſet iſta ratio ceſſare debet
etiam diſpoſitio. arg. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure patro. ꝛ quia
correcta ratione finali legis intelligitur etiā ipſa lex correcta vt
voluit glo. in. l. j. ē. de le. tu. ꝛ ſentit etiam Bar. in. d. §. ꝛ quid ſi
tantum. ꝛ plene dixi in. l. ſi vero. §. de viro. ē. ſol. mat. ꝛ per hoc
etiam inferri poteſt ad aliud qꝫ tangit ſub dicto ſeptimo requi-
ſito videlicet quid ſi ſubſtitutio pupillaris ſit facta filio in po-
teſtate preterito qui poſtea poſt mortē approbat teſtamentū.
an cōualeſcat etiā ſubſtitutio pupillaris ꝛ tenet quod ſic per. l.
filio preterito. ē. de inoff. teſt. ꝛ p hoc etiam bene facit qꝫ ha-
betur. ff. ea. l. §. ergo etiam ſi minor. ꝛ qꝫ hic habetur etiā in ver.
plane. Ang. tamen tenebat oppoſitū motus ratione ſupra ta-
cta videlicet quia teſtamentum videtur tunc peccare in forma
p id quod habetur in. l. j. §. ſi. ē. eo. ꝛ ſic non debet valere per. d.
l. cum hi. §. ſi pretor. ſed certe licet hec ratio ꝯcludat qꝫ a prin-
cipio nō valeat non tamen concludit qꝫ conualido teſtamē-
to tanq̄ principali nō reconualidetur ſubſtitutio ipſius acceſ-
ſoria. imo videtur dicendum oppoſitum cum acceſſorium ſequi
debeat naturam ſui principalis. vt in regula acceſſorium. de re-
gu. iur. lib. vi. ꝛ bene facit. d. §. plane. ꝛ. d. ver. ergo. vbi ſi teſta-
mentū cōualidatur per. l. ſi quis omiſ. cauſa teſtamē. l. vel pro-
pter reſtitutionem in integrum ꝛ conualidatur etiam ſubſtitu-
7 tio pupillaris. ¶ † Jtem adde inquātum dicit quod etiā ſi pa-
ter exheredauerit filium mala mēte nihil penitus relinquendo
ſibi quod nihilominus poteſt ſibi ſubſtituere pupillariter. ꝛ hoc
dicit contingere propter magnam confidentiam quam habet
lex de patre cui etiam committit incarcerationem ꝛ impoſitio-
nem pene iuxta eius arbitrium fieri debere per preſidem iuxta
l. ſi filius. C. de pa. po. nam potes addere quod forte hoc etiā cō-
tingit ratione vigoris patrie poteſtatis propter quā poteſtas
magna erat patris in filiū vt patet in. l. in ſuis. ē. de libe. ꝛ poſt-
hu. facit quod no. idē Bar. in. l. ex facto. ff. eo. in materia exem-
plaris ſubſtitutionis. ¶ Jtem adde inquantū dicit qꝫ ſi pater
eſſet vilis pſona q tūc poſſet ſubſtituere pupillariter. ar. l. ſi. C.
de ſen. paſ. ꝛ. l. ſi cū dotē. §. eo aūt tēpe. ē. ſo. ma. nā Ang. hoc tenet
cōtrariū ex eo qꝛ iura indiſtincte loquunt̄ ꝛ ſic indiſtincte de-
bent intelligi argu. l. de pretio. cum ſeq. de publi. qꝛ etiā ſi mala
mente exheredaret nihilominus poteſt ſubſtituere pupillariter vt
ſtatim eſt dictum. ꝛ ad dictā. l. ſi. §. eo autem tēpore. reſpondet
qꝫ imo illa iura faciunt potius p: qꝛ in eis ideo interdicitur pa-
tri turpis ꝛ inquinate vite petitio dotis ꝛ adminiſtratio bono-
rum qꝛ ſi ad manus eius peruenirent poſſet conſumere. ſed hec
preſumptio ceſſat hoc caſu qꝛ demū mortuo patre ꝛ pupillo ſub-
8 ſtitutus poterit venire ꝛ ſic ad manus pr̄is nō veniēt. ¶ † Tu
potes dicere quod aut pr̄ eſt adeo turpis vite qꝫ ſibi interdicta
eſt adminiſtratio bonoꝝ per iudicem ꝛ tunc qꝛ non poteſt p ſe
teſtari: vt. l. is cui bonis. ē. de teſt. nō poterit etiā pro filio ſuo. et
ſic intelligit̄ opi. Bar. ſecus ſi nulla ſit facta interdictio qꝛ tunc
ſicut poterit teſtari p ſe vt patet ex his que habentur in. d. l. is
cui bis

cul.ita vꝫ qꝺ poſſit etiã ꝑ filio ſuo ꝑ hec iura q̃ indiſtincte loquũ
tur ergo indiſtincte videt̃ intelligẽda ⁊ q2 intereſt pupilli qꝺ
poſſit habere heredẽ ex teſtamẽto ar.l.q2 defunctorũ.ff.de inter
ro.ac.⁊.l.inl.ff.de acq.here. ¶ Itẽ adtẽde circa quartũ principa
le inquantũ tangit an ſi teſtator dicerit ſi filiꝰ meus mihi heres
erit ⁊ in pupillari etate deceſſerit an dicta verba ſi heres erit re
ſtringãt pupillarẽ ita qꝺ nõ habeat locũ pupillo repudiãte. nã
concludit̃ qꝺ nõ reſtringũt. adde qꝺ ꝓ hoc facit q2 teſtator illa
verba ſi heres erit videt̃ appoſuiſſe nõ ad limitãdũ ſed q2 abho
minabatur caſum aliũ nõ exiſtẽtis heredis ar.l.quãuis.C.e. vel
forte q2 mortis cogitatiõe turbatꝰ nõ cogitauit vlteriꝰ ar.l.hac
cõſultiſſima.§.at cũ humana.C.q̃ teſt.fa.poſ.⁊ dicta verba non
reſtringunt.pro hoc facit etiã ſatis de mente.l.tam hoc iure.ff.e.
¶ Itẽ adde circa quintũ inquãtũ tangit an pupillaris trahat̃
a
 lois bona impuberis. nã adde ꝙ ſicut iſtitutus ex re certa ab
ipſo teſtante capit totũ velut ex vniuerſo inſtitutus.l.j.§.ſi ex
fundo.ff.h.t.ſic etiaꝫ ſi ſubſtitutio pupillaris facta eſt pupillo in
certa re cõuertit̃ i vniuerſalẽ ſubſtitutionẽ intellige ſi ſit facta ꝑ
verba mere directa ciuilia vt ꝓbat̃ in.l.coheredi.§.ſi.ff.e.ſm an
9 ge.⁊ adde ꝙ tangit Bar.in.l.cẽturio.ff.e.⁊ q̃ ibi dicet̃. ¶ † Itẽ
adde inquantũ tãgit an tacita pupillaris excludat patrẽ pupil
li ⁊ cõcludit ꝙ nõ ſicut nec matrẽ nã contra ipſum fortiter facit
q2 ſicut auus excluſit eũ a ꝓpria hẽditate ꝑ vulgarẽ factã nepo
ti ita vꝫ ꝙ multo fortius mẽs ſua fuerit excludere ipſum ab he
reditate ipſiꝰ impuberis. poſſes dicere primo ꝙ forte hoc debet
limitari qñ extraneus fuit ſubſtitutꝰ vulgariter q̃ fuerat multũ
grauatus prout in ſimili tãgit in queſtione illa an tacita pupil
laris excludat fratrem pupilli. vel dic ſecũdo qꝺ nõ eſt eadeꝫ ra
tio in portione delata ipſi nepoti per auũ ⁊ in hereditate ipſius
pupilli: q2 hereditas pupilli eſt debita patri ⁊ i illa ſaltẽ dꝫ hr̃e
legitimam: ſed illa portio relicta nepoti nõ erat debita patri ne
potis cuꝫ etiã in illa potuiſſet extraneus inſtitui ideo voluit lex
per ſuã interpretationẽ excludere patreꝫ ab hereditate pupilli.
10 ¶ † Itẽ adde inquãtũ tãgit an tacita pupillaris excludat fra
trem pupilli nã l ꝫ ipſe videatur tenere qꝺ nõ cũ certa limitatiõe
tñ contrariũ tenet indiſtincte Jo. de bu. in.l.precibꝰ.C.e. ex eo
q2 nõ eſt eadẽ ratio in fratre q̃ eſt in matre cum matri debeatur
legitima in bonis filij. nõ ſic fratri in bonis fratris. ⁊ ideo cũ nõ
ſit eadẽ ratio ſtatuti in matre nõ erit extendendũ ad fratrẽ.l.ſi.
C.de interdi.ma.⁊ iſta opi. mihi placet. ex q̃ nõ habemꝰ expreſ
ſum de fratre nec in eo viget eadẽ rõ.⁊ not.hñ q2 Bar.hic vide
tur ſentire qꝺ vbi agit̃ de extenſione fienda contra iuris cõe ſi nõ
reperit̃ ſpecifice regula in oppoſitũ ſtatuta lꝫ forte ex mẽte poſ
ſet colligi ꝙ tũc licita eſt extẽſio ex identitate rationis ⁊ facilius
extendit̃ ꝙ qñ reperit̃ regula expreſſe in oppoſitũ ⁊ ſic intellige
ff.de viro.tñ cõtra iſtã ſuã theoricã facit qꝺ habet̃ in.c.ꝯſtitutis
11 de regula.li.vj.de hac materia dic vt dixi.l.d.§.de viro. ¶ † Vl
timo adde inquantũ tãgit ſi poſt mortẽ teſtatoris aliqd inho
neſtũ fecerit mater pupilli q2 tunc excludit̃ per pupillarẽ. nã ad
de qꝺ foret verius eſt dicere qꝺ nõ excludit̃ ex volũtate teſtatis
ex eo q2 illa iam eſt finita ꝑ mortẽ. ſed hñ forte poterit auferri ab
ipſa tanꝙ ab indigna ꝑ ea q̃ habent̃ in.l.ſororẽ.C.de his q. vt
indig.⁊.l.hereditas.ff.e.tl.⁊ hoc etiã tenebat dñs Fran. de rãpo.
in.l.ꝑcibus.⁊ videt̃ etiã lꝫ ipſe nõ allegat fuiſſe dictũ Bar.inet.
in.l.j.ff.de his q.vt indi. ¶ Itẽ adde q2 dixit Ang. ꝙ ſi mater
tranſit ad ſecũda vota qꝺ tũc tacita pupillaris admittit̃ contra
eam q2 ꝑ tranſitũ talẽ facit iniuriã filijs vt in aut.de nu. cli. ſecũ
do nubẽ.§.gregorius. ver.proſpeximꝰ.⁊ etiã memoria mariti cõ
triſtatur vt in.§.ſinautem tutela.in aut.de nup.⁊ ſic dꝫ ita exclu
di ſi turpiter alio modo vixiſſet. nã nõ videt̃ veruꝫ q2 nullo iure
cautũ ergo ⁊c. ar.l.illã.C.de colla. Itẽ q2 mater tũc nõ priuat̃ a
ſucceſſione filij inteſtati dummodo petiet tutorẽ filijs.l.ij.ff.ad
tertul. ergo nec eodẽ modo iſto caſu priuabitur. nec ob. cõtraria
q2 nõ quelibet iniuria inducit ademptionẽ ſed demum ſi ſit gra
uis vt.l.iij.in ſi.ff.de adi.leg. Iſta aũt nõ videt̃ cẽſenda grauis ꝑ
ea que habent̃ in.d.l.ij.⁊ ꝑ ea que habent̃ in.c.j.⁊.ij.extra de ſe
12 cun.nup. † Tangit etiã Bar.ſi frater pupilli eſt ſubſtitutꝰ vul
gariter an excludat matrẽ per tacitã pupillarẽ ⁊ concludit qꝺ
ſic per gl.in.l.ꝑcibꝰ.⁊ lꝫ hec opi. videat̃ cõiter forte de rigore iu
ris nõ ꝓcedit primo per iura que ſimpliciter dicunt ꝙ tacita pu
pillaris nõ admittit̃ cõtra matrẽ vt in.l.ꝑcibus.⁊ in.d.l.ſi.C.de
inſti. Itẽ q2 lex per ſuã interpretationẽ non dꝫ plus fauere fra
tri in hereditate f.s ꝙ matri in hereditate filij cum hereditas fi
lij ſit magis debita matri ꝙ hẽditas fratris fratri. nec.l. cũ acu
tiſſimi. facit multũ ad ꝓpoſitum ex quo tractamus de heredita
te fratris q̃ ꝑ pupillarẽ ſuccedit̃. ⁊ iõ forte de iure veriꝰ eſt cõ
trariũ lꝫ durũ eſſet recedere ab opi. gl.⁊ bar. ex quo cõiter appro
bat̃ ⁊ ꝑ hoc pꝫ ꝙ de iure multo minus vel ſaltẽ eadẽ rõne mater
defuncti ſubſtituta vulgariter pupillo nõ deberet excludere ma
trẽ pupilli ex tacita pupillari ⁊ ꝑſertim cũ in ſucceſſione inteſta
ti preferatur mater auie ſm no.in aut. defuncto.C. ad ſenatuſ
conſul.tertul.

Interdũ. Inſtitutus grauatus de reſtituẽdo heredi
tatẽ exheredati pupilli cui ipſe idẽ ſubſtitu
tus erat cogit̃ adire hereditatẽ paternã vt cõfirment̃ tabule pu
pillares ⁊ hereditatẽ pupilli ꝑ fideicõmiſſuꝫ reſtituat ⁊ hoc mor
13 tuo pupillo nõ eo viuo. h.d.ſcđm verũ intellectũ. ¶ † No. ꝙ nõ
debet quis eſſe ſolicitus de hereditate viuentis. ¶ In glo.j in ſi.
prima communiter reprobatur alie due poſſunt eſſe vere inte.

Ergo etiã. Etiã ſi adeat̃ hẽditas ex beneficio reſti
tutiõis in integrũ cõfirmant̃ tabule pu
pillares. h.d.⁊ tene primã lec. hic poſit.i in glo.⁊ ꝙ magis litere
14 cõformẽ lꝫ alia ſit in ſe vera. ¶ † No. qꝺ coacta aditio cõfirmat
tabulas pupillares ſicut ſpõtanea facit.l.nã ꝙ.§.ſi qs ꝯpulſus.
ff.ad treb. ¶ Itẽ no.ar.ſcđꝫ intellectũ ꝙ vbi inſtitutꝰ ſemel adi
uit lꝫ poſtea ꝑ reſtitutionẽ in integrũ repudiet ſubſtitutus poſ
ſit venire ſolum de iure pretorio: licet certe ſcđm Bar. hoc nõ ne
gatur q̃n etiã de iure ciuili poſſit venire. facit.l.j.§. ſi quis adita.
⁊ quod ibi not.ff.ad tertullia.

Prius aũt. Si pupillaris ſubſtitutio ſit filio exhe
redato ĩ eadẽ ſcriptura: primo dꝫ pꝛ
ſiꝫ ꝯcedere teſtm̃ ſeu heredẽ ſcribere ⁊ idẽ ſubſtituere nõ aõt cõ
uertere ordinẽ ſed vbi filius inſtituit̃ ⁊ ei ſubſtituit̃ pupillariter
nõ curatur de ordine locutionis ſeu ſcripture q2 ſemper tunc in
telligit̃ precedere teſtm̃ patris quo ad ordinẽ intellectꝰ. h.d.ſcđm
intellec. gl. quẽ ſequit̃ Bar.⁊ Ang. Bal. vero ſequit̃ intellectũ
Pet. quẽ poſuit etiã gl.in.l.ſi qui s eũ.§.j.in ver. alia hora.ff.eo.
lꝫ nõ faciat mentionẽ de rationibus Bar. impugnatiuis ratio
nũ Pe. nec illis cõſequenter reſpondeat. ¶ No. primo ordineꝫ
eſſe ſeruandũ. contrariũ tñ colligi põt ex ver. ſed ſi qs ita. ⁊ ver.
ſed ſi extiterit. de quo hic tãgit gl.⁊ pleniꝰ per Bar.⁊ facit etiã
qꝺ not. gl.viij.q.j.in ſumma.⁊.xj.q.iij. in ſumma.⁊ vtrob qꝫ bona
glo.⁊ qꝺ no.glo.in.c.pe.extra de pur.cano.⁊ qꝺ no. etiã per gl.
in.l.prolatã.C.de ſentẽ.l.j.C.de app.⁊.l.ſi mãcipiũ.§.ſi cõe.ff.de
euic. ¶ Itẽ no.qꝺ de ſubſt.iuris pupillaris ſubſtitutiõis nõ ſunt
15 illa verba ſi heres erit vt pꝫ hic in ver. ſꝫ ſi qs. ¶ † Itẽ no.ar.ex
ver.⁊ ſi filius.ꝙ expreſſa vulgaris cõtinẽs in ſe tacitã pupillarẽ
trahat̃ ꝓpter connexitatẽ etiã ad bona impuberis vt videt̃ hic
colligi exponẽdo ei ſcꝫ impuberi vt exponebat Dy. ſed exponẽ
do ei ſcꝫ teſtatori nõ facit ad ꝓpoſitũ de quo aliqd hic ꝑ Bart.
⁊ etiã in materia vulgaris in.l.j.ff.eo. ¶ In glo. nõ cõuertere in
ſi. hec rõ nõ aperit intellectũ tñ Bar. hic pleniꝰ proſequit̃ de tri
plici ordine cũ quo etiã trãſit Bal.⁊ Ang.⁊ tene menti precipue
illã cõcluſionẽ qꝺ ſi cõſtat ordinẽ eſſe ſubſtãtialẽ omiſſio vitiat
alias ſecus qꝺ fuit etiã verbũ gl.in.c.pe. de pur.cano. In dubio
tene menti qꝺ ſi illud qꝺ omittit̃ parat leue preiudiciũ nõ cẽſetur
etiã de ordine ſubſtãtiali. per.l.j.ad ſi.ff.de ve.inſpi. lecꝰ ſi graue.
per eandẽ.l.⁊ per hoc dixit hic Bart. qꝺ omiſſio ſigni crucis in
inuẽtario que dꝫ fieri ſcđꝫ formã.l.ſi.C.de iu.deli. nõ vitiabit in
uentariũ q2 vꝫ eſſe leuis preiudicij. Sed tu adde qꝺ ꝯ ipſum for
titer facit qꝺ habet̃ in.d.l.ſi.§.⁊ ſi prefatã. iuncta glo.in ver. ſoli
dauerit q̃ expoñ.ſ. inſolidũ oĩa capitula obſeruauerit: ⁊ hic per
illũ tex.cũ glo. videt̃ probari ꝙ cõſtet ex mẽte legis appoſitionẽ
ſigni crucis i inuẽtario eſſe de ſubſtãtia: ⁊ ſic dꝫ vitiare etiã ſcđo
theoricã ipſius Bar.⁊ hoc tenebat dñs Frã. de rãpo. ⁊ ideo ꝓ
pter opi.⁊ cãdas tutiꝰ eſt ſemper apponere ⁊ ſic ſeruat̃ tñ ſi vel
les ſuſtinere opi. Bar. poſſes dicere qꝺ illa gñalitas glo. referat̃
ad illa q̃ ſunt grauis preiudicij. ¶ In gl.cõprobata in ſi.prime
due q̃ ſatis tendũt ad idẽ cõiter reprobant̃. tertiã tenet Bar.⁊
Ang.⁊ aſſignãt rationẽ diuerſitatis q2 qñ filiꝰ iſtituit̃ lꝫ ꝑcedat
ſubſtitutio ex ordine ſcripture tñ ex ordine intellectꝰ cenſet̃ ꝑce
dere inſtitutio filij cũ ille primo gradu cẽſeat̃ vocatꝰ poſt mortẽ
teſtãtis: q̃ ratio ceſſat qñ filiꝰ exheredat̃. ſed certe hec rõ nõ vꝫ ex
toto bona q2 qñ filiꝰ exheredat̃ ⁊ ꝑcedat ſubſtitutio filio facta
⁊ ſequit̃ inſtitutio extranei lꝫ ex ordine intellectꝰ nõ poſſit cẽſeri
precedere inſtitutio filij cũ ſit exheredatꝰ tñ ex ordine intellectꝰ
videt̃ ſcđꝫ mẽtẽ teſtãtis itera dici poſſe ꝙ cẽſeat̃ ꝑcedere inſtitu
tio facta de extraneo: nã teſtator primo loco poſt mortẽ ſuã vꝫ
vocaſſe ſcriptũ hrẽdẽ ex ordine intellectꝰ ⁊ ſucceſſiue ſi poſt mor
tem ſuã moriat̃ filius ſuus exheredatꝰ videt̃ vocaſſe ſubſtitutũ
⁊ ſic deberet dici qꝺ etiã tũc valeret ſubſtitutio attẽto ordine in
tellectus potiꝰ ꝙ ordine ſcripture. Preterea illa q̃ incõtinẽti ſiũt
vident̃ ineſſe.l.lecta.ver.dicebã.ff.ſi cer.pe. vñ ſolueuit dici qꝺ
ſufficit exceptionẽ dilatoriã ꝓponere ante l.ꝯ.cõte. vel in ipſa cõ
te. vel ſtatim poſt.⁊ ideo videt̃ qꝺ iſta ſol. gl.⁊ Bar. nõ ꝓcedat.
Pores dicere qꝺ iſta ſol. põt ſaluari ꝑ aliã rationẽ vꝫ q2 exhere
dans filiũ facit rẽ de teſto diotam.vt.l.cõ quidã.ff.de lib.⁊ poſth.
ideo magis vetet̃ ꝙ faciẽo iſtitutionẽ. Vel forte põt dici qꝺ me
lior eſt lectura Pe. vt principiũ intelligatur qñ primo pater ſub
ſtituit filio deinde ex interuallo facit ſibi heredẽ q2 tũc nõ valet
⁊ ratio eſt q2 ſubſtitutio nõ põt eſſe in pẽdẽti iuxta id qꝺ habet̃
in.l.vſufru.ff.de ſtipu.ſer.⁊ in.l.ſi.C.de ſen.pal. in quibꝰ patet ꝙ
quo ad valorem nõ debet quid eſſe in pendẽti. ⁊ ideo ex quo re
perit̃ facta ſine inſtitutione heredis nõ valet. vt.l.j.in ſi.⁊.eo.le

mo ſi primo teſtator feciſſet ſibi teſtamētū nā tunc ex interual-
lo poterit facere pupillarē ſubſtitutionē q̃ illa in effectu cēlebit
facta in teſtamēto. ar. l. ante tabulas. ſ. de iu. co. nec ob. huic lecl
l. c. ll. tertia dū dicit ſcripture in ſingulari: q̃ illud d. qt nō ex eo
q: in ver. tāte eſſet vna ſcriptura ſed q: ex iuris intellectu cēſet
eſſe vnica: vt voluit ſentire gl. in ver. merito. in pcia expoſitione.
Ite. nō ob. qd dicit prima gl. huius. ſ. dū inuit eſſe differentiā
an fiat eadē hora vel alia: q: intellige illā qñ ſit alia hora cōtinu
ata ante actū primū perfectū: ſed vbi eſſet ex toto diuerſa hora
poſt actū primū pfectū tūc remanet differētia an teſtator pmo
ſi. feccerit hēdē z poſtea ſubſtituerit vt tūc valeat. ſecus ſi ecō-
tra tūc filius fuerit exheredat⁹. z pro hoc intellectu facit qd d-
ıunare eſt qd fil⁹ i hoc principio fuerit exheredatus cum nihil
de hoc dicatur licet gl. gratia cōtrarietatis vlt ādē illud dixerit.

Cum filio. Subſtitutio facta p h̃ vba q̃ q̃s mihi heres erit ſolos ſcriptos
mutat z illos includit nō illos qui p mediā perſo-
nā ſunt heredes. h. d. ¶ No. qd nomē heredis hoc ca
ſu ſoli refert ad eū qui eſt heres directo z immediate nō aūt
per obliquū vel mediate. regulariter contra vt l. nomen here-
dis. ſ. de verbo. ſig. z ſic facit qd qui agit tāq̃ heres debeat obti-
nere ſi pbat ſe eſſe heredē etiā per mediā perſonam. z per hoc
tex. cū ibi no. ſ. de here. inſti. z qd le. z no. i. l. i. q. z. la. ſ. de pe. he.

Summarium.

1 Subſtitutio vulgaris expreſſa eſt pupillaris cōtētiua. z nu
mero. 5.
2 Subſtitutio que fit in vnū caſum comprehendit aliū.
3 Subſtituo verbum cōmune eſt.
4 Oratio ad duas pſonas relata qualit̃ ſit intelligēda z nu. 5.
6 Subſtitutio vulgaris z pupillaris tacita dicit̃ ſi in breuiloqua
comprehendatur.
7 Caſus omiſſus quare pro omiſſo nō habeat̃.

1 Iam hoc iure. † Subſtitutio vulgaris expſſa cōtinet pupilla
rē z ecōuerſo pupillaris expſſa tacitā ptinet vulgarē.
Subſtitutio reciproca facta duob⁹ impuberibus con-
tinet vtraq; ſed facta diſparibus ptinet vulgarē tantū z ideo
cuilibet ſeparatim tūc eſt ſubſtituendū: vt ſic in perſonā pupil
li vtraq; cōtineat̃ z vt nō relinquat̃ queſtio volūtatis: etiā tūc
tutius eſt vt in pſona pupilli vtraq; ſubſtitutiōis ſpecies expri-
2 mat̃. h. d. ¶ † No. primo qd in materia ſubſtitutiōis ſubſtitu-
tio facta in vnū caſum cōprehēdit aliū ex pſumpta mēte teſtātis
piectura ta a lege. z no. bene qd hoc dictum habet locū niſi ptrā
appareat ex ptraria volūtate teſtātis vt probat̃ hic in pn. iun-
cto ſi. in ver. ita tū. ¶ Itē no. tex. hic baptizātē ſubſtitutiones
reciprocā z nō eſt alibi. z lz hec eadē dicat̃ breuiloq̃ vt hic tāgit
gl. tū h̃ iure nō reperit̃ expſſū lz ſuit magiſtral ter dictū ſ. z C. x.
in. l. p ib⁹. pro iſto tñ vbo breuiloqua bene facit tex. ſz Bal. z
Ang. in. l. cū in teſtamēto. ſ. hec vba. ſ. ti. j. ¶ Itē not. qd hic
ſubſtitutio m. appellat̃ tertia ſpecies a ſubſtitutiōe vulgari z pu
pillari z hoc ēt nō eſt alibi. iſte tex. tñ lz appellet̃ tertia ſpecies
ex eo q: pōt ptinere vtrāq; ex vi vborū tñ reſoluit̃ vl' in vulgarē
vl' in pupillare ſcōz ptinentiā caſuū z qñq; ēt in exemplaria in
3 gra id qd no. in. l. luci⁹. z. l. ex facto. ſ. c. ¶ † Itē no. qd vbū ſub-
ſtituo eſt vbū cōe z nō eſt alibi tex. iſte. bar. tñ dixit q; hic appel
lat̃ cōe reſpectu relatiōis q: refert̃ ad duo cōtēta: lz nō reſpectu
ſignificati. Bal. aūt dixit qd vtroq; reſpectu pōt dici cōe cū lite-
ra hic ſimplr̃ appellet cōe. facet̃ tñ q; hic nō pbat̃ qd ſit cōe ex
eo q: poſſit adaptari ad ſubſtitutionē directā z obliquā cū h̃
nihil dicat̃ d ſubſtitutiōe obliqua. lz gl. magna in. l. pcibus. vi-
deat̃ velle qd dicat̃ cōe dicto reſpectu. Tu potes dicere qd ēt h̃
pbat̃ ſimplicit̃ ipſū eſſe cōe z ſic etiā aptū ad fideicōmiſſuz ſub-
ſtitutū: lz hic nō faciat mētionē ſpecifice de fideicōmiſſaria. non
ſequit̃ ergo hec nō facit expreſſe fideicōmiſſarie mētionē. ergo
hic nō pbat̃ verbū ſubſtituo eſſe cōe ad directā z fideicōmiſſa
riam q: imo ſatis pbat̃ ex quo ſimpliciter z indiſtincte tex. ap-
pellat ipm verbū cōe. z ſic erit h̃ caſ⁹ p. d. gl. que videt̃ ſic intel
lexiſſe hunc tex. z pro pdict. o facit illa vulgata regula qd ver
bū indiſtincte prolatū indiſtincte debet intelligi. vt in. l. de pre
cio. de public. z ſic ex quo hic ſimpliciter z indiſtincte appella-
tur cōe intelligo etiam de communione predicta ad directam z
obliquā. Poſſes tñ dicere qd tex. hic appellauit iſtud totū eos
inuicē ſubſtituo verbū cōe hoc eſt quo pmuniter teſtatores cō
ſueuerūt vti: ſed pcedens intellectus eſt notabilior. ¶ Itē not.
q; ſubſtitutio reciproca ſi pōt cōprehēdere vulgare i dubio nō
cōprehēdit fideicōmiſſariā vt hic eſt caſus dum dicit tacite ve
in vulga ē tantūmō caſum tc. de quo per Bar. in. l. lucius. ſ. e.
4 ¶ † Item no. qd vbi vna oratio refert̃ ad duas pſonas ſic dz
intelligi vt in dubio parem effectū operet̃ in ambobus ſi fieri
pōt. Et ex hoc etiā no. illud ad qd ſepe allegat̃ qd vbi vna de-
terminatio refert̃ ad duo in dubio debet taliter itelligi qd illa
determinet equalitate ſeruata. ad hoc facit. l. ſi ꝑuis. l. hereditatē
C. eod. z. l. ſi legatarius. ſ. fi. ſ. de leg. iii. Itē no. q; illud nō dice-
tur eſſe reciprocū qñ in altero extremorū eſſet exceſſus vltra q̃
eſſet in alio ſm Bal. ¶ Itē no. qd longa differentia eſt an ſub
ſtitutio fiat ſub vnica conceptione verborū: an vbo ſiat diuiſim
z ſeparatim ſub duplici ſine d. ſormuſiue vniformi vt h̃ apte pro
5 bat. ¶ † Itē no. qd ſubſtitutio vulgaris expſſa ita demū cōti-
net pupillarē ſi aliter nō apparet de voluntate teſtātis z ſic vbi
ex cōiecturis appareat de cōtraria volūtate teſtātis nedum ad
mitteretur mater ad hereditatem pupilli cui facta fuit expreſſa
vulgaris ſed etiā quilibet alius veniēs ab inteſtato. qd eſt no.
ſm bal. ſimiliter ecōtra dicim⁹ qd ſi ex cōiecturis apparet teſta
torē voluiſſe matrem pupilli excludere p tacitā pupillarem ex
cluderet̃ mater vt no. glo. in. l. precibus in ver. omnino. C. eo. z
Bar. in materia pupillaris circa fi. m. l. n. in prin. ſ. eo. ¶ Itez
no. pſiliū eſſe qd ſiat diſtincta z ſpecifica diuiſio per teſtātē q;
nō relinquat̃ queſtio volūtatis. z hoc eſt mēti tenendū vt ſēper
habēs dictare teſtamētū caueat taliter dictare qd veriſimiliter
nō relinquat̃ queſtio volūtatis. z hoc etiā no. qd vbi vba ſunt
clara nō eſt opus interpretatiōe. ad hoc. l. ille aut ille. ſ. cū in vbis
ſ. de leg. iii. ¶ Ultimo tāgit hic Bal. quomodo quedā ſunt v-
ba directa quedā obliqua de qbus. ſ. e. l. vbis. quedā cōia de qi-
bus in hac. l. qdā dubia de qbus p gl. in. d. l. vbis. z plen⁹ per
6 Bar. ſ. e. in. l. cēturio. ¶ † In gl. qd ius in fi. no. bene gl. q; ſub-
ſtitutio vulgaris pupillaris cōprehenſa in breuiloqua dicitur
eſſe tacita ſicut z pupillaris ptēta in expreſſa vulgari: ſed cōtra
riū voluit gl. ſ. e. l. luci⁹. ſed tertia gl. in. l. teſtamēto. C. de mili.
teſta. voluit qd eſſet partim tacita z partim expſſa. z hec vba p
quā poſſunt aliter reduci ad pcordātiā q: expſſa eſt genere ſub v-
bis generalib⁹: ſed tacita in ſpecie quo ad verba ſpecifica. z ſic
dz appellari tacita ſubſtitutio pupillaris cōprehenſa in breui-
loqua eo mō quo appellat̃ pprehēſa in vulgari expſſa: q: illa
cōprehenſa in vulgari eſt oino tacita nullo modo pphenſa ex
generalitate verborū imo poti⁹ vba ipſius vulgaris ſunt oppo
ſita verbis ſubſtitutionis pupillaris vt patet hic in verſi. itaq;.
z in. l. i. ſ. j. ē. c. ¶ Extra gl. tāgit hic bar. z Bal. aliquas qſtio-
nes q̃ ſunt de materia reciproce ſz melius cadit in. l. lucius. ſ. e.
7 vbi ponit̃ de ma reciproce p Bar. ¶ † Tāgit hic Bald. qua-
re caſ⁹ omiſſus nō habet̃ p omiſſo iuxta. l. pmodiſſime. ſ. de li.
z poſth. reſpōdet dupliciter. pmo q; ibi ex toto fuit omiſſus. hic
aūt z ſi fuit omiſſus fuit a teſtante non tñ a lege ſupplēte. hec
ſo. nō placet q: nō declarat quare nō ſuppleat̃ a lege ſicut z h̃
ſoluit ſcō qd ibi caſ⁹ omiſſus iducebat ſolēnitatis defectū. l. in
ter cetera. ſ. de li. z poſth. q̃ ſi ſuppleret̃ a. l. hic iducebat defectū
volūtatis. hoc ēt nō multū placet q: ſcōz hoc ſēper deberet vbi
nō ageretur de defectu ſolēnitatis vni⁹ caſus cōprehēdere aliū
qd nō vr̃ eſſe verū per ea que habētur in. l. mcuius. z. l. q heredi
de cōdi. z demō. ideo plus placet ſo. quā hic poſuit Bar. z in. l.
gallus. ſ. z quid ſi tantū. ſ. de lib. z poſt. Adde etiā inquātum
reſpōdet Bar. ad. l. hi. de pdi. z demō. remittēdo qd vera ſol.
eſt qd oratio pluralis geminat ſingularitates qñ reſpicit plu-
res ſina ſ effect⁹ z iō ſurgit inequalitas. alias ſecus vt hic pz.
facit qd no. in. l. heredes mei. ſ. cū ita. ſ. ad trebel. z. l. pe. C. eo.

Si in teſtamento. Subſtitutio re-
gulariter ſz por
tiones aſſignatas iſtituto in inſtitutiōe habito re-
ſpectu ēt ad ius accreſcēdi. h. d. ¶ No. q; nedū dicit̃
pars ppria que ſibi eſt expſſe aſſignata ſed etiā illa que obue-
nit ſibi ex iure accreſcēdi. z ſic facit ad queſtionē quā Bal. dicit
poſt C. x. facti de facto florētie vcz ſi aliquib⁹ ſit alīq̃ res relicta
z phibit⁹ ſit quilibet partē ſuā alienare an intelligatur phibe-
tur alienare partē alteri⁹ ſibi obuētā ex iure accreſcēdi. nā vide
tur per iſtū tex. dicēdū qd ſic. z hoc no. diligēter pro declaratio
ne z ampliatione. l. pater. ſ. quindecim. ſ. de le. iii. ¶ Itē no. qd
illud qd obuenit ex iure accreſcēdi dicit̃ immediate venire ex le
gis diſpoſitiōe: tñ q: talis pars nō queritur per trāſitū in medi-
am perſonā habet̃ perinde ac ſi immediate a teſtatore caperet̃.
¶ Ultimo no. q; eaſdē partes in dubio videntur aſſignate z re
petite in ſubſtitutione que habētur ex vigore inſtitutiōis. facit
l. i. C. eo. z bene dixi vigore inſtitutionis vt cōprehendam etiaz
partem obuenientē iure accreſcēdi vt in glo.

Summarium.

1 Spuri⁹ alteri filio impuberi poteſt ſubſtitui.
2 Spurius poteſt a patre capere.
3 Fraus nō preſumitur in vltima voluntate.

Si is qui. Qui ſolidum a teſtatore nō capit
pt pupillo ſubſtitui pupillariter z
capit bona ipſius pupilli qñta aliūde q̃ a pre. qñta
vero a pre nō capit niſi vſq; ad ſummā quā capere
1 pot. h. d. z nō eſt alibi ſm Bar. z Ang ¶ † No. ar. qd fil⁹ ſpu-
ri⁹ poſſit ſubſtitui pupillarit̃ alteri filio impuberi. z h̃ ēt voluit
glo. que

gl. que ſic ampliat iſtā l. ⁊ reputatur ſing. in auſ. q. mo. natura. eff. ſui. §. ſi. coll. vij. ¶ Itē no. q͛ licz regulariter poſt bōa prīa cō mixta cū bonis filij nō ſit licita ſeparatio. vt l. ſi ii plures. §. filio. ff. e. tñ hoc fallit i caſu iſto in quo ꝓpter legis diſpoſitionē impe diētē totalē acq̄ſitionē pīn ceſſ ſeparatio. ⁊ ex hoc etiā no. caſus in quo videt̄ pupill' ꝓ parte decedere teſtat' ⁊ ꝓ parte inteſtat' ſicut ⁊ alibi ꝯtingit i pupillo arrogato cui facta fuit ſubſtitutio pupillaris ꝑ patrē arrogatorē vt le. ⁊ no. in l. ſi arrogator. ff. de adop. ⁊ ff. e. ſed l. ſi plures. §. in arrogato. ⁊ ſic ſentit hic Bald. ⁊ Ang. ⁊ ſic videnť velle cōtra id q̄ð no. gl. in l. ius noſtrū. ff. de re gu. iu. vbi gl. videtur velle q͛ fiſcus capiat reſiduū quod iſte ca pere nō poteſt tanq̄ ab indigno per. l. ex facto. §. iulius. ff. e. licz cer te ꝯtior vī opi. Bal. ⁊ Ang. ꝑ l. j. ⁊ ij. C. de natu. lib. ⁊ ꝑ id q͛ no. gl. j. in. j. ſo. quā ſequiť Cy. i. l. j. C. de ſecū. nup. Nec ob. dict'. §. iu lius. q2 vt dicit Bal. poſt Cy. ibi erat q̄ indign' ex ſuo delicto ideo applicať fiſco iuxta. l. papi. §. meminiſſe. de inof. teſt. hic aut erat indignus abſq3 ſuo delicto ideo applicať venietib' ab inte ſtato ar. l. ſi pater. ⁊ l. nec apud. C. de here. inſti. aliqui tñ ſentiūt q̄ð de mero iure ſit heres inſolidū ſed teneať illud reſtituere q̄ð capere nō pōt a venientib' ab inteſtato qui erūt heredes eff. ſtu in illo. ar. l. j. §. ſi quis aditā. ff. ad tertu. ⁊ hoc videtur ſentire hic Bal. ⁊ gl. i. d. l. j. C. de ſecun. nup. in. j. ſo. ſed in vltima ſo. tenet ⁊ ſentit q̄ð proxime dixi. ſed certe nō videť eſſe de mēte dictorū iu rium vcz. d. l. j. ⁊ ij. de natura. libe. ⁊ l. j. C. de ſecū. nup. que viden tur velle q̄ð quatenus eſt vltra relictus cenſeatur pro nō relicto.

2 ¶ †Ultio no. q̄ð licet fili' ſpuri' nō poſſit capere a p̄re tñ nō ꝓ hibeť capere a fratre id eſt ab alia pſona q̄ð eſt no. de quo ꝑ gl. in. d. auť. qui. mo. natura. eff. ſui. §. ſi. ¶ In gl. j. ibi fil.' natura lis. qui pōt capere vnā vnciā extātibus legitimis vt. l. ij. hic alť. licet bar. dixerit de duab' ⁊ nō bñ. ſed forte errauit ꝓpter id q̄ð habeť i auť. licz. C. de natur. libe. vbi ſit mētio de duab' vnciis ſ3 illa loquiť ab inteſtato ⁊ nō extātib' legitimis. ¶ In gl. capere ſibi ne decedat ꝓ parte inteſtatus no. bñ hāc ſo. gl. q2 ſ. ntit vnā opi. quā ſ. tetigi vcz q̄ð hic pupill' ex toto dicať teſtat' ⁊ inſoli dum ſibi ſuccedatur in oībus bonis ex ſubſtitutiōe: tñ quaten' h3 vltra de bonis paternis teneať reſtituere venietibus ab inte ſtato iuxta. l. i. ⁊ ij. C. de natu. lib. hec tñ ſo. cōtra hic nō teneť ſ3 d2 q̄ð ibi loquiť in dato cū cōditionis implēde q̄ð ſuccedit loco bonorū teſtātis hic bona pupilli nō ſuccedebāt loco bonorū te ſtantis. ¶ Extra gl. tangit hic bar. q̄d ſi ille q fuit inſtitut' a pa tre filij ſpurij vel naturalis poſtea veniēs ad mortē inſtitu eiꝰ filiū naturalē ⁊ ſpuriū. an tenebit inſtō. ⁊ cōcludit valde notabi liter q͛ ſic q͛ nō h3 tūc ex iudicio patris teſtātis ſ3 ex iudicio hu ius extranei. ⁊ hoc verū niſi appareat q̄ð fuerit rogatus de reſti tuēdo ipſi filio vel niſi appareat q̄ð tacite accōmodabat fidē de reſtituēdo ꝑ. l. nō intelligiť. §. i. ff. de iu. fiſ. ⁊ l. luci'. §. in teſtō. ff. de

3 le. ij. glo. j. †In dubio aūt dicit nō ꝑſumi fraudē aliquā ſi nō ap paret de tacita fide accōmodata q2 in actu vltime volūtatis in dubio nō ꝑſumiť fraus. l. ex h edicto. §. alienare. ff. de alie. iu. mu. cā fac. q̄ð credo verū n ſi paſſus fuiſſet poſt mortē teſtātis dictū filiū poſſidere dicta bona ar. l. ſicut. §. ſuperuacuā. ff. qb. mo. pig. vel hypo. ſol. ⁊ ei' q̄ð. ff. diceť. ſec' dicit ſi talis īſtitut' in vita ſua donaſſet vel vendidiſſet dicta bona ipſi filio q2 tūc ꝑſumereť fa ctū in fraudē ꝑ. l. i. ⁊ ij. C. de natu. lib. q2 in cōtractu facilius pre ſumiť fraus vt. d. §. alienare. ⁊ ſic multo forti' idē dicēdū ſi a pa tre emiſſet ipſe naturalis vel ſpurius vel ſibi donaſſet. licz gl. q iā reputo ſing. ſentiat cōtra. in. l. q teſtamentū. ff. de ꝓba. dicēs etiā facilius preſumi fraudē in actu vltime volūtatis q̄ in actu inter viuos. per. l. patronus. e. ti. bal. hic cōcludit q͛ ſpuri' a patre hre nō pōt in vltima volūtate ⁊ ſim liter nec naturalis vltra portio nem a lege pmiſſam. ex titulo aūt inter viuos idē dicit ſi eſt titu lus lucratiu' puta donatiōis. ſec' ſi ſit titul' oneroſ' puta inuiſ ditiōis ⁊ ſic vī itelligere gl. in. d. l. q teſtū. ab extraneo vero inſti tuto a p̄re ipſi' ſpurij vel naturalis capere poterit ex vltima vo lūtate q2 tūc nō capit ex iudicio p̄ris ſ3 ex iudicio iſti' vltimo re linquētis ⁊ ſic nō ob. hec. l. q̄ð intelligit niſi fuiſſet rogat' expreſ ſe de reſtituēdo vel niſi tacite fidē accōmodaſſet. ⁊ idē dicit in ti tulo inter viuos lucratiuo ⁊ multo forti' oneroſo: ſ3 certe inquā tū dicit ſpuriū poſſe capere a p̄re titulo oneroſo vī aperte cōtra l. j. C. de natura. libe. vbi ſit mētio ēt de t tulo ēptiōis ⁊ maxime videreť hoc ꝓcedere qñ ꝓciū ꝯfeſſať. nā vbi lex ſuſpicať de frau de tūc potiſſime ſuſpicať qñ ſolū interuenit cōfeſſio ⁊ nō vera ⁊ actualis tradi. tio iuxta id q͛ no. in. l. ꝑ diuerſas. ⁊ l. ab anaſtaſio. C. mād. ⁊ l. i. C. de ſuffr. ⁊ iſtī nō vī bñ dicere inquātū dicit q͛ ab extraneo inſtituto pōt capere de bonis patern. ex titulo inter viuos lucratiuo vel oneroſo q2 hoc vī ꝯ. d. l. j. C. de natur. li. vbi ꝓhibet ēt ꝑ mediā pſonā aliq trāſferri i ſpuriū ēt ex titulo em ptiōis ⁊ ſic vī q͛ totū tūc ꝑſumať factū i fraudē. facit. l. ij. C. de na. li. ⁊ ſic vī l hoc ꝯtior opi. Ja. de bel. ⁊ ba: q̄ opi. bal. vī gl. d. l. q teſtū. quā etiā ꝓſſe hic reprobat bar. Nec ob. illa gl. his q̄ ſupe ri' dicta ſūt d extraneo poſt bar. lquātū inuit q͛ facili' ꝑſumať fra' ex a. ta vltie volūtatis q̄ ex actu īter viuos ꝑ. l. ꝑronū. e. ti. q2 illa

gl. i h ēt nō bñ dicit q2 ꝯ eā vī caſ' in. d. l. ex hoc edicto. nec ob. d. l. ꝑronū. cū ſi. q2 vt ꝑ 3 ex ioi no. nō eſt verū q̄ð in actu vltime volūtatis ꝑſumať poti' fraus ſed bene d2 q̄ð vbi ꝑ actū vltime volūtatis vel per titulū lucratiuū iter viuos fit alteri preiudiciū puta patrono vī creditorib' pōt reuocari etiā ſi nō appareat de fraude ex cōſilio: nā ſufficit deceptio ſeu fraus re ipſa vnde ⁊ tūc relictū in vltima volūtate ipſo iure eſt nullū cū debeať demū de ductū ere alieno vt ibi no. gl. ſed relictū titulo lucratiuo inter vi uos licz mero iure teneat tñ venit reſcindendū per actiones reuo catorias de quib' in ꝯ. ſi q̄s in fraudē in ſi. de ac. ⁊ in. l. j. ⁊ ij. C. ſi q̄d in frau. cre. ſed vbi ſit alienatio inter viuos titulo oneroſo ad preiudiciū creditoris ad hoc vt fiat reuocatio requiriť fraus ex cōſilio ⁊ q͛ ſit participata cū emptore. l. a ꝑ pretor. §. ſi q̄s par ticeps. C. de his q̄ in frau. cre. ſed in titulo inter viuos lucratiuo vt dixi ſufficit fraus ex cōſilio ex ꝑte alienatiōis licz nō fuerit par ticipata cum recipiente. facit. l. pe. C. de his que in frau. cre.

Summarium.

1 Subſtitutio valida ſemel iure directo non obliquatur adi ta hereditate.
2 Subſtitutio quādoq3 per verba directa quandoq3 per obliqua fieri reperitur.
3 Uerba directa que ſint ⁊ quare ciuilia vocentur.
4 Subſtitutio facta puberi per verba directa cenſentur inualida.

Verbis. Per ꝯba directa ciuilia nō pōt pupil lo cōpēdioſe ſubſtitui poſt tpa puber tatis ⁊ q nō admittiť vt ſubſtitut' nō admittiť vt cō

1 iunct'. h. d. ¶ †Not. q̄ð ſubſtitutio q̄ ſemel valet iure directo poſt aditā hereditatē nūq̄ obliquať: ⁊ ad hoc ſepe alle. iſta. l. ⁊ hoc innuit tex. hic i ꝯ. fruſtra. nā ſi ꝯuertereť poſt tpa pu bertatis in obliquū nō eſſet fruſtra. facit q̄ð no. bar. in. l. pe. §. ad crimē. ad ſi. ff. de pub. iud. fallit tñ iſtō in caſu. l. ꝓcib'. vbi fauore m̄ris ſi m̄r ſit i medio obliquať ſubſtitutio poſt tpa pubertatis de quo dicēdū vt ibi. ⁊ ff. e. in. l. cēturio. ⁊ tetigit bal. i. l. iā hoc iu re. ff. e. vbi tz q̄ð ſubſtō ꝯpēdioſa nedū ſi fiat ꝑ ꝯba mere directa puta ſit hēs vel inſtituo: ſ3 etiā ſi ꝑ ꝯba cōia puta ſubſtituo m̄re nō exiſtete in medio tz gl. in. l. precib' reprobata gl. in. §. q̄ rōne. ⁊ ſic dicit ſe ſepi' cōſuluiſſe ⁊ illā eſſe cōem opi. ⁊ lōgā differētiā eſſe an ſubſtitutio fiat ſine diſtinctiōe tēpoꝝ ⁊ ſic ſub vnica ꝯce ptiōe: an vero fiat cū diſtictiōe tēpoꝝ ⁊ ſic quodāmodo ſub du plici cōtēplatione ꝑ eā q̄ hr in. d. l. iā hoc iure. ſed de hoc dic vt

2 diceť in. l. cēturio. vbi hoc venit exam nādū. ¶ †Itē no. ex tex. cū gl. q̄ð interdū ſubſtitutio ſit ꝑ verba directa iterdū ꝑ obliqua. ſit etiā interdū per cōia interdū per dub. a vt tetigi in. l. iam hoc iure. ⁊ facit q̄ð tāgiť hic in glo. ſi. ¶ Itē no. q͛ nō d3 fieri cōtra voluntatē teſtātis. facit. l. in cōditionibus primū locū. ff. de ꝯdi.

3 ⁊ demō. ¶ †Ultimo no. q̄ð verba directa appellanť ciuilia: ⁊ q̄ ſunt illa q̄ ſunt verba directa tāgit gl. i. Bar. tñ. ff. e. in. l. cēturio dicit q͛ verboꝝ directoꝝ quedā ſunt ciuilia mere de qb' hic in glo. prima quedā aūt ſunt nō mere ciuilia de quibus ibi tangit. ¶ In gl. j. ibi vī dic vtraq3 pōt eſſe vera ſimul iūcta q2 appellā tur hic ciuilia verba directa q̄ a lege. xij. tabularū fuerūt īducta vt ſunt iſta ſit heres vel inſtituo. de quib' plene diceť i. l. cēturio ff. eo. ¶ In ea. gl. in ſi. no. bñ gl. cū tex. iūcto prin. gl. q̄ð cōpēdio ſa diciť eſſe nedū ſi apponať ꝯbū q̄ſcūq3 ſed etiā ſi nō apponať dūmodo vltra tpa pubertatis ſubſtituať. ¶ In gl. ſi. ibi ſ3 ecō tra no. bene regulā hui' gl. q̄ melius tradiť hic q̄ alibi ſecundū Bal. q̄ð ſubſtitutio q̄ pōt valere iure directo nō trahiť ad obli qua. ſec' ſi nō poſſit valere ab ipſo principio iure directo ꝓpter defectū ſolēnitatis vt q2 facta in codicill a vel ꝓpter cōditionē perſone cui ſit vt q2 ſit extraneo licz impuberi vel nō exiſtēti in po teſtate. puta per patrē filio emancipato vel per matre filio ſi fiat cōpendioſa per verba directa puberi a pagano: nā in predictis caſib' obliquať tūc ſubſtitutio licz ſit facta ꝑ ꝯba directa ex quo ab ipſo principio nō pōt valere iure directo: ⁊ multo fort.' obli quareť ſi eſſet facta ꝑ verba cōia ꝑ id q͛ dixit de codicillis dixit hic Bal. valde ſing. ⁊ no. ⁊ ſequiť etiā hic Ang. q͛ ſi in teſtamē to eſt appoſita clauſula codicillaris q̄ð cū poſt tpa pubertatis fiat digreſſio ad voluntatē codicillarē ex quo tūc nō pōt valere iure directo ⁊ vi teſtamēti obliquabiť poſt tpa pubertat. ⁊ va lebit vt fideicōmiſſaria ſiue ſubſtitutio fuerit facta ꝑ verba dire cta ſiue ꝑ ꝯba cōia etiā dato q͛ ab ipſo principio valuerit intra pupillarē etatē iure directo: ⁊ intellige qñ eſt clauſula appoſita hoc modo q̄ð reſpiciat ēt futurū puta ſi nō valet vt valebit iuxta no. in. l. i. ff. de iur. cod. ⁊ no. ſigniāter ⁊ tene mēti ꝑpetuo iſtud di ctū q2 ſcd̄m hoc attēta cōi forma teſtametoꝝ in qua ſemꝑ cōſue uit apponi dicta clauſula codicillaris ceſſabūt opi. ardue q̄ hr̄ in materia cōpendioſe in. l. cēturio ff. eo. ꝑ Bart. ⁊ per Cy. ⁊ per alios in. l. precib'. ⁊ per Jo. an. in. c. ſi pater in nouella. de teſt. li. vj. ⁊ tene mēti q̄ð dixi de matre q2 quotidianū eſt ⁊ ſic ſi mater ſubſtituit filio īpuberi q̄ſcūq3 deceſſerit ſine liberis talis ſit here res vel talē ſubſtituit q͛ hoc caſu omni tēpore erit fideicōmiſſa

in conditione vt patet.ff.in prin.hui⁹.l.in primo rñ. ergo videt̃
qđ formaliter debeāt ipleri.ar.l.mevius.⁊.l.qui heredi. in prin.
ff.de cōdi.⁊ demō.⁊ ſic videtur male dicere in fideicōmiſſario et
etiam in ſuccedente ex pupillari.nec ob.leges allegate per eum
quia ad alium effectum loquuntur.vt patet ex eis.

Summarium.

1 Nominatus diſiunctim tantum habet quantū plures con-iunctim.
2 Spes ſubſtitutionis ad heredes non tranſit.
3 Hereditas fraterna quando tranſmittatur.
4 Datio coheredis extranei impedit exiſtentiam ſui heredis.
5 Tabule pupillares non valent hereditate ex paterno nō adita.
6 Suitas ceſſare dicitur ſi filius exheredetur.
7 Mater excluditur per pupillarem ſubſtitutionem a bonis queſitis a linea materna.
8 Cauſa naturalis maioris eſt virtutis ꝙ accidentalis.
9 Magiſter equiparatur patri.
10 Filio in legitima pupillari ſubſtitui poteſt.
11 Vxori donata tpe matrimonij cuius ſint matrimonio ſoluto.
12 Emere poteſt quis partem propriam ratione partis aliene.

Si pater. Diſiunctus vocat̃ in vnā dimidiā
⁊ coniuncti in aliā dimidiam.h.d.
1 ℭ † No.qđ tātum habet diſiunctim nominatus quā-
rum plures coniūctim nominati.ℭ Itē no.ꝙ verbū
inſtituo adaptatur etiam ad ſubſtitutionē.facit.l.j.ff.e.nec mirū
q2 oīs ſubſtitutio dicit̃ ꝯditionalis inſtitutio.l.in rōne.§. ſi filio.
⁊ §.qđ vulgo.ff.ad legē fal.ℭ Itez no.ꝙ partes date in inſtitu-
2 tione vident̃ repetite i ſubſtitutiōe.facit.l.ꝓcedēs in fi. ℭ † Itē
no.qđ ſpes ſubſtitutiōis nō trāſmittit̃ ad heredes. qđ intellige
ſaluo caſu.l.qui pri.ff.de acq.here.ſecus in iure accreſcendi.l.ſi ex
pluribus.ff.de le.here.ℭ In gl.ſemis.ibi ſol.vt ibi ſcs in ſecūda
ſolutiōe q2 ibi ꝓpter ꝟba plata a teſtatore in teſtamēto inquā-
tum vetuiterē legatā alienari extra familiā colligi potuit veriſi-
militer mens teſtantis qđ nolebat oēs venire in virilem.hic aūt
loquit̃ in dubio ideo indiſcretiue noiatus hȝ dimidiā.⁊ alij cōiū-
cti qui habent̃ loco vni⁹.vt.l.plane.ff.j.in prin.ff.de leg.j.habēt
aliā dimidiā.⁊ hoc tene lȝ alij dicant qđ in cōtrario iam veniāt
in virilem q2 inuitant̃ p relatiuū quos qđ ſecundū eos hȝ diſtri-
buere ſicut dictio quiſqȝ de qua in.l.fin.C.eo.qđ tenebat Cy.in
d.l.ſi.ſed nō bñ per hunc tex.vbi etiā videt̃ fuiſſe noiatio facta p
relatiuū quos.niſi dicas qđ hic fuerūt verba legis nō teſtatoris
ſed diuinare eſt.Itē iſtud relatiuū quos.ſui natura videt̃ colle-
ctiuum.iuxta id qđ no.gl.in.l.iure a certis.ff.de duo.reis.ℭ In
ea.gl.ibi vel vt ibi nulla precedētiū.ſo.eſt bona vt patere pōt re-
cte intuēti ideo dic qđ in contrario noiatio fuit facta per diſtri-
butiuū quiſqȝ.iō ibi tertius venit in virilē ⁊ ſi dicas cuȝ alij cen-
ſeātur noiati ſub noie appellatiuo ⁊ ſic debeāt venire p heredi-
taria portiōe.vt.ff.l.ꝓxi.§.hec verba.quare ergo ibi quilibet ve-
nit in trientē.dic ex eo q2 illi duo qui veniebāt ꝓpter diſtributi-
uum quiſqȝ ſic etiā fuerunt vocati in inſtitutiōe.ſec⁹ ſi diſpa-
res partes habuiſſent in inſtitutione.nā tūc lȝ quo ad illū tertiū
habeātur p ſeparatim noiatis vt ſic ille tertius habeat triētē ⁊
ſic virilem pro numero perſonarū.tñ inter ſe alios duos triēte
diuiderent pro hereditarijs portionibus.caſus eſt ſing.in.l.qui
cum plures.ff.eo.quem neſcio alibi.

Quos poſſum. Teſtator pōt filio īpuberi illū
facere neceſſariū quē poterat ⁊
3 ſibi.h.d.ℭ † No.ar.qđ ſicut hr̃ditas paterna trāſmittit̃ ad quē-
cūqȝ per filiū in ptāte ex exiſtētia ſui heredis vt ꝓbat̃ in.l.iij.C.
de iur.delib.⁊ no.plene in.l.vētre.ff.de acqr.here.⁊.l.ex militari.
§.ſi.cū.l.ſe.ff.de teſt.mili.ita etiam tranſmittatur hereditas fra-
terna quando ſibi delata eſt ex ſubſtitutione pupillari quod eſt
ſing.notandum ſcđm Bar.⁊ Ang.

Filio impuberi. Si fili⁹ agnouit hr̃ditatē pa-
ternā nō pōt ſubſtituī⁹ eidē
pupillariter hr̃e pupillarē ſine pr̃na cū vtraqȝ vnū p̃rimoniuȝ
eſſe ceperit ⁊ vbi nō adit̃ hr̃ditas ex pr̃na nō valēt tabule pupil-
lares.h.d.ℭ In tex.ibi nō pōt.hic incipit rñdere.ℭ In tex.ibi
iure herede ſcȝ extraneu.nā ſec⁹ ſi dediſſet coheredē ſuum.ff.e.l.ſi
filius qui patri.no.ꝙ vnitorū ⁊ coniunctorū vel connexorū nō
dȝ fieri ſeparatio ſed vniformis dȝ eſſe diſpoſitio qđ eſt vtile ſm
Ang.in eo ꝙ impetrauit eccleſiā cui altera erat vnita vt nō poſ-
ſit illā ſine vnita poſſidere.facit lȝ nō alleget.c.ſuper eo. de pbē.
lib.vj.⁊ qđ plene no.de materia vniōis eccleſiarū extra ne ſede
vac.i.c.j.⁊ de caſtris etiā vnitis ⁊ villis tetigit bar.in.l.j.§.ſi cohe-
redē.ff.ad legē fal.ℭ Itē no.ꝙ p agnitionē quā facit fili⁹ de he-
reditate patris omnimodo cēſentur eſſe bona paterna vnū patri-
4 monium cū patrimonio filij ⁊ ad hoc ſepe alleg.ℭ † Itē no.qđ
datio coheredis extranei vr̃ impedire exiſtētiā ſui heredis quo
ad ꝯfirmationē tabulaꝝ pupillariū de q̄ ēt eſt caſus i.l. apđ iu-
lianū.§.idē iulian⁹.ff.ad treb.⁊ tāgit̃.ff.e.l.ſi fili⁹ qui patri.nō au-
tem impedit effectū ſuitatis quo ad tranſmiſſiones hereditatis
nō agnite vt eſt caſus ſȝ verū intellectū in.l.iij.C.de iur.delib.⁊
facit qđ habet̃ in.l.j.C.de his q ań aper.tab.⁊ qđ no.p bar.in.l.
j.ff.e.in materia vulgaris circa p̃miū effectū.ℭ In gl. hic poſſū
ibi.ff.e.ſi fili⁹.aduerte q2 illa lex cōtradicit in duob⁹.primo con-
tradicit primo reſponſo huius.l.inquantū hic dicit̃ qđ ſubſtitu-
tus nō pōt ſeparare paternā ab hr̃ditate filij cū tñ ibi dicat̃ cō-
trariū.Secūdo ob.et qđ dicit̃ in ſecundo rñſo.inquātū hic dici-
tur ⁊ innuit̃ qđ tabule pupillares nō valēt ſi coheres dat⁹ filio
nō agnoſcit hereditatē.cuius cōtrariuȝ ibi videtur dici ad iſtos
duos modos contradicēdi gl.nitit̃ reſpondere.⁊ p̃io dat duas
ſolutiōes cōcernētes primū ꝯtrariū.Secūdo dat tertiū concernētē
ſcđm ⁊ aduerte q2 prima ſo.nō eſt bona q2 etiā ſi ſubſtitut⁹ eſſet
frater īpuberis forte ali⁹ exheredat⁹ a patre nō poſſet tamē ſepa-
rare paternā hereditatē a pupillari ſi pupill⁹ illā adiuiſſet p iſtū
tex.q loquit̃ indiſtincte ⁊ p ea q̄ dicunt̃ in.d.l.ſi fili⁹.ideo tene ſe-
cūdā ſolutionē reſpectu primi ꝯtrij.Intellige tñ ꝙ ex quo impu-
bes hic adiuit nō poterit ſubſtitut⁹ d mero iure ſeparare pater-
nā a pupillari ſed bñ poterit p reſtitutionē i integrū ſi pretēdat
pupillū fuiſſe leſum in agnitiōe ⁊ ſic poti⁹ ſe reſtitui.nā tale bñfi-
ciū reſtitutiōis trāſmittit̃ ad heredē.l.nō ſolū.ff.de reſti.in integ.
Tertia vero ſo.bona eſt reſpectu ſecundi contrarij quo ad hūc
tex.ſed nō reſpectu legis cōtrarie cū velit in lege contraria intel-
ligere fuiſſe tres coheredes ⁊ tertiū adiuiſſe de quo tñ ibi i litera
nil dr̃ ⁊ ſic diuinat hec ſol.iō dic meli⁹ ꝙ ibi pupillo fuit dat⁹ co-
heres ſu⁹ q2 alter fr̃ in ptāte teſtātis iō lȝ vterqȝ abſtineat exiſtē-
tia ſui heredis cōfirmat tabulas pupillares vt ibi etiā tāgit̃.hic
ꝟo filio fuit dat⁹ coheres extrane⁹ ideo tūc nō ꝯfirmant̃ tabule
pupillares ex exiſtētia ſui heredis vt tetigi no.ℭ In ea.gl.ibi.l.
liberū.ſol.ꝙ ibi loquit̃ in his q̄ non ſunt vnita nec vnū eſt pars
alterius.ideo admittitur ſeparatio ſicut etiam in duobus lega-
tarijs.l.ſed duobus.ff.de leg.ij.hic in vnitis ⁊ coniunctis.

Si ex aſſe. Niſi adeat̃ hr̃ditas ex pr̃no ſubſtitutio
pupillaris euaneſcit.h.d.ℭ In tex.ibi
inſtitue⁹.ſupple ext̃ne⁹.ſec⁹ ſi eſſet ſu⁹ vt.l.ſili⁹.q ſe pr̃na.ff.d acq.
here.⁊ hoc tene lȝ Ang.hic dixerit ſub dubio forte ꝙ vbi frater
inſtitut⁹ fuit exheredat⁹ fauore exheredati q forſan mala mēte
⁊ ſine cā fuit exheredat⁹ nō opabit̃ exiſtētiā ꝯfirmatio tabulaꝝ
pupillariū.⁊ ſic itelligebat tex.iſtū q indiſtīcte vr̃ loq. ſȝ certe ne-
ceſſario dȝ limitari vt p̄dixi p.d.l.fili⁹ q ſe pr̃na.cui⁹ Ang.nō vr̃
habuiſſe recordiū.ℭ No.ꝙ ſi iſtō efficit̃ caduca ſil̃r efficit̃ ⁊ pu-
5 pillaris ſubſtō ⁊ ſic euaneſcit.ℭ † Itē no.ꝙ vbi nō adit̃ heredi-
tas ex pr̃no nō valēt tabule pupillares.fallit tñ in trib⁹ caſib⁹.
Primo qñ habet̃ p adita p ti.ſi q̄s omiſ.cā teſt.l.ij.§. plane.ff.e.
Scđo qñ habet̃ p adita ex exiſtētia ſui heredis quo ad cōfirma-
tionē tabulaꝝ pupillariū.ff.e.l.ſi fili⁹ q patri.Tertio qñ teſtator
6 fuit miles vt.l.miles ita.§.ſi.ff.d teſt.mili. ℭ † Et ex hoc etiā no.
ꝙ vbi fili⁹ ē exheredat⁹ ceſſat ſuitas reaſſumit tñ vigorē ſi rūpa-
tur teſtm̄.l.papinian⁹.§.ſi.ff.de inoff.teſt.⁊.§.ſub ꝯditiōe. in ea.l.
ℭ In gl.ad ſecūdaꝫ ibi.l.cū i ſcđo.ſo.ibi quo ad rupturā primi
teſtamēti ſufficit ex ſcđo hr̃ditatē poſſe adiri.lȝ de facto poſtea
nō adeat̃.l.iij.§.ſȝ ſi ſtāte.ff.de inin.teſt.⁊ facit.l.pr̃ filio.ff.ei.j.ſȝ
hic loquit̃ q̄ ad ea q̄ ſunt diſpoſita i teſtō vt ſortiant̃ effectū quo
caſu regulariter neceſſe eſt hereditatē adiri.l.ſi patron⁹.§.teſta-
mēto.ff.de bo.lib.⁊.l.ſi nemo.ff.de re.iu.⁊ ita loquit̃ hic cū pupil-
laris depēdeat ex teſtamēto paterno ⁊ ſit illi⁹ pars ⁊ ſequela.ff.
eo.l.iiij.in prin.⁊.ff.e.l.patris ⁊ filij.⁊ eſt ratio quare i.d.l.cū in ſcđo
ſufficit ex p̃mo poſſe adiri q2 nō pōt pagan⁹ decedere cū duob⁹
teſtamētis ex quoꝝ vtroqȝ poſſit hereditas adiri.l.poſthumus.
§.ſi pagan⁹.ff.de iniuſ.teſt.ad leges ſequētes dic qđ loquunt̃ q̄
ad aliū effectū ꝙ hic loquat̃:nā loquunt̃ quo ad h̄ vt poſſit da-
ri bo.poſ.cōtra ta.quo caſu ſufficit tales extitiſſe tabulas tēpore
mortis qđ ex eis potuerit adiri hereditas vel boſ. poſ. peti licet
alicuius non adeatur hereditas q2 ſic viſum fuit equū pretori
illud remedium adinueniendi.facit l.j.§.j.ff.de poſthu.

Ad ſubſtitutos. Subſtitutio pupillaris facta
a pagano trahit̃ ad bōa im-
puberis ēt vndecūqȝ q̄ſita.ſȝ facta a milite nō trahit̃ ad oīa ſi te-
ſtator id voluit ꝙ ad oīa nō trahat ⁊ ſubſtitutio facta ab arro-
gatore nō trahit̃ niſi ad bona arrogatoris ⁊ ad acquiſita ei⁹ be-
neficio.h.d.cū ſeq.ℭ No.primo ꝙ interdū ꝯte ſtatur de bonis
alienis vt hic ꝯtingit per pupillarē ſubſtitutionē: ⁊ idē ꝯtingit
etiā in exēplaris.l.humanitatis.C.e.ſec⁹ in vulgari ⁊ in fideicō-
miſſaria p.l.ab eo.C.de fideicō.⁊.l.coheredi.§.cū filio.ff.e.⁊.ff.de
7 leg.iij.l.ſextilia. ℭ † Itē no.ar.ꝙ p pupillarē excludatur mater
etiā a bonis q̄ſitis a linea materna ipſi filio cū ſubſtitut⁹ venire
debeat ad bona vndecūqȝ q̄ſita ⁊ ſic tenēdū ſcđȝ Bal. ⁊ Ang.
ad ꝙ ſepe allegat̃ iſte tex.ℭ Itē no.ꝙ ſicut miles pōt in heredi-
tate ꝓpria decedere p parte teſtat⁹ ⁊ pro parte inteſtat⁹ ita etiā
facere pōt ꝙ pupill⁹ cui ſubſtituit decedat p pte teſtat⁹ ⁊ p pte
inteſtat⁹.ℭ Itē no.l.§.arrogato.ꝙ vbi ē limitata potentia cāe
efficiētis inducit̃ ēt limitat⁹ effect⁹.facit.l.i agris.ff. de ac.re.do.

ꝛ no. bñ ex h tex. ꝗ̄ cũcto ꝑcedēti ꝙ facili⁹ limitat̃ potētia natu
8 rali cauſe efficietis ꝙ potētia cauſe ciuilis ꝛ accidētalis. ¶ † Ex
hoc etiã no. qꝺ maioꝛ ē virtus cauſe naturalis ꝙ accidentalis
ſm̃ Bal. ¶ Itē no. aliũ caſum in quo pupill⁹ pōt decedere ꝑ
parte teſtatus ꝛ pro ꝑte inteſtatus. Sic̃ poſſet decedere cũ duo
bus teſtamētis pupillaribus ſaltē ꝙ̄tũ ad effectũ: vt ſi pater le
gitimus ꝛ naturalis dederat illi ſubſtitutũ pupillarē ꝛ poſtea
eo mortuo pupill⁹ dedit ſe ad arrogādũ ꝛ pater arrogatoꝛ de
dit ſibi aliũ. nã lꝫ ſubſtō facta a patre legitimo ꝛ naturali fuerit
de mero rigoꝛe irritata per ea que habent̃ǀ. l. nec ei. §. eoꝝ. ꝛ l. ſi
arrogatoꝛ. ff. de adop. ꝛ qꝺ no. Bar. in. l. in pupillari. ſ. eo. tamē
nõ irritat̃ quo ad effectũ qꝛ bona patris legitimi ꝛ naturalis ꝛ
alia nõ obuēta ab arrogatoꝛe vl' eius bñficio veniūt reſtituēda
ſubſtituto adiecto ꝑ eẽ ex tacita ſtipulatiõe de qua in. l. nõ alr̃. ꝛ
l. his ꝓ his. ff. de adop. ¶ Itē not. qꝺ ſi alicui fit grã mei reſpe
ctu cēſet̃ mihi facta. ¶ Itē no. qꝺ illud cenſet̃ eſſe ꝓfecticiũ qꝺ
cõtēplatiõe patris acqrit̃ de q in. l. cũ opꝫ. C. ꝺ bo. q li. ꝛ h Bar.
9 ¶ † Ultio no. equiparādo iudicē ſeu magiſtrã patri que videt̃
eſſe bona equiparatio. l. verbis. ff. de iuſti. ꝛ iur. ꝛ. l. poſtliminiũ.
§. filius. ſ. de capti. ꝛ. ſ. de ven. inſpi. l. i. §. gñaliter. ꝛ extra ꝺ reſti.
ſpo. in. c. cõquerēte. ar. qꝺ ſi bãniat̃ aliquis habēs bona i diuer
ſis territoꝛiis qꝺ illud bannũ ſolũmodo trahat̃ ad bona ſubie
cta iudici bãnienti. fac. t. l. cũ vn⁹. §. i. ſ. de bo. aut. iudi. poſ. ꝛ l. c.
vt aiarũ. §. ſtatuto. de ꝯſti. li. vj. ꝛ ſic refidet hic Bal. ſꝫ de h ple
10 nius ꝑ Bar. i. l. i. in vi. q. C. de ſum. tri. ꝛ fi. catho. ¶ † Itē no. ꝙ
filio in legitima pōt ſubſtitui pupillariter. nã ſi h pōt pater ar
rogatoꝛ eadē rõne dꝫ poſſe pater legitim⁹ ꝛ naturalis cui⁹ ma
ioꝛ eſt poteſtas qꝺ ꝑ ꝫ ei⁹ ſubſtõne vocat̃ ſubſtitut⁹ ad bona
vndecũꝗ̄ ꝗ̄ſita qꝺ nõ ē in patre arrogatoꝛe vt h ꝓbat̃. ꝛ ꝑ hoc
facit qꝛ ſubſtitutio pupillaris cēſet̃ eſſe fauoꝛ filij cũ ꝑ eã habeat
heredē ex teſtõ ideo videt̃ ꝯmiſſa etiã in legitima. ar. l. ex trib⁹.
C. de inoffi. teſt. ꝛ. l. filij⁹ matrē. C. de inoffi. teſta. ꝛ hoc ſatis etiã
ꝓbat̃ in. l. papinian⁹. §. ſed nec impuberis. ff. de ioffi. teſta. ꝛ i. c.
ſi pater. extra de teſt. lib. vj. An aũt in legitima poſſit filie ſubſti
tui per fideicõmiſſum. vide qꝺ no. ꝑ Bar. in. l. ſ. i. ſi. ff. eo. ꝛ ibi de
ctum fuit. ꝛ tex. in. l. ſi fundũ per fideicõmiſſũ. §. ſi. cũ. l. ſeq. ſ. de
le. i. ¶ In glo. in līa: ibi ꝛ eſt ratio ꝛc. ſꝫ aduerte qꝛ ſi iſta ratio
attēdat̃ videt̃ qꝺ i patre arrogatoꝛe nõ debere ꝓcedere illud
qꝺ dicit̃ in. §. in arrogato. vbi dicit̃ qꝺ ſubſtitut⁹ ab eo ſolũ ve
nit ad ea que ꝓceſſerunt ab arrogatoꝛe vel eius cõtēplatiõe ꝛ
ſic in aliis decedet inteſtatus. ꝛ tñ ipſe arrogatoꝛ in ꝓpria hꝺi
tate nõ potuiſſet decedere pro ꝑte teſtatus ꝛ ꝑ ꝑte inteſtat⁹. ſol.
qꝺ ratio glo. bona eſt i mil' te ſꝫ in arrogatoꝛe alia eſt rõ vcꝫ qꝛ
cũ. l. permittat impuberi qꝺ cēſeat̃ habuiſſe plures partes vcꝫ
vnũ legitimũ ꝛ naturalē aliũ legitimũ tãtũ ꝛ diſpoſitio vni⁹ nõ
debeat poſſe derogare diſpoſitioni alteri⁹ ſequet̃ cõſequēter ex
hoc qꝺ ſubſtitut⁹ ab arrogatoꝛe nõ dꝫ poſſe venire ad alia bo
na aliũde queſita ꝙ ab arrogatoꝛe vel eius cõtemplatione qꝛ
alias poſſet ꝑiudicari diſpoſitioni expꝛeſſe patris legitimi ꝛ na
turalis ſi forte ſubſtituiſſet impuberi. facit. l. nõ aliter. ꝛ. l. his ꝓ
his. l. ſi arrogatoꝛ. cũ ibi no. ff. de adop. vel tacite ſi forte nemi
nē ſubſtituiſſet cũ tũc videat̃ inuitaſſe venientes ab inteſtato ipſi
pupillo. l. ꝯficiunt̃. §. i. ſ. de iu. codi. ꝛ. l. ſi fũdũ ꝑ fideicõmiſſũ. §.
ſi. cũ ſe. ſ. de le. i. facit ad ꝓdicta qꝺ habet̃ in aut. vt iudi. ſi. q. ſuf
fra. §. cogitatio. coll. i. vbi pꝫ qꝺ ex vno ꝑncipio exoꝛbitãti ꝯceſ
ſo multa alia q̃ꝗ̄ ſequunt̃ exoꝛbitãtia. ¶ In glo. bñficio ibi
q̃ faciũt ꝫ cõſules Mediolanēſes ſcꝫ vt donatio illis facta ab i
peratoꝛe ad quē trãſmiſſi fuerũt ꝑ ambaſiatoꝛib⁹ ꝺbeat eſſe cõi
tatis quaſi eius cõtēplatione facta nõ aũt ipſoꝝ cõſuluũ ſꝫ de
hac queſtione dic vt dictũ fuit in. l. ſi vero. §. ꝗcq̄d. ff. ſo. ma. ꝛ ꝑ
Cy. i. l. manifeſtiſſimi. C. de fur. Ang. ꝓo hic dicebat qꝺ cõſide
rãda erat q̃litas rei donate qꝛ ſi fuiſſet donat⁹ leo ambaſiato
rib⁹ bononiēſib⁹ vl' floꝛētinis qꝛ talis res ꝯuenit ipſi ciuitati q
guelfa ē tñ nõ cõgruat ꝓpꝛie vni ciui tenere leonē in domo vi
deret̃ donatio facta cõtēplatiõe ciuitatis ꝛ vt illi reſtituat̃. ſec⁹
ſi fuiſſet donata res ꝯgruēs ei. puta equ⁹ qꝛ tũc cõe nihil debe
ret habere niſi forte ſub ꝯmemoratiõe cõitatis facta eſſet dona
tio. l. cũ aliquis. C. de iur. deli. ſꝫ recurre ad plene no. in. d. §. item
ꝗcq̄d. ¶ In ea. gl. in fi. ſol. ſm̃ Ja. de bel. qꝺ ibi data fuit līa nũ
cio vt nudo miniſterio vt ſic ꝑ eũ acqret̃ dño ad quē trãſmitte
bat̃ ſo nõ q̃rit̃ nũcio. hic vero dabat̃ filio arrogato vt ei queret̃
ſꝫ cõtēplatione pr̃is arrogatoꝛis. ideo ei querit̃ ſꝫ pr̃ arrogatoꝛ
poſſit ſubſtituere in ipſo vt hic dicit̃ ꝛ ſic nõ ob. ſm̃ eũ: ſed caue
1 qꝛ nõ vꝫ ꝓpꝛie loquēdo qꝫ viuo pr̃e arrogatoꝛe potuerit dñiũ
querꝫ ſibi per. l. pe. ſ. de acq. here. ſꝫ ex tolerãtia potuerit rē illam
11 habere. ¶ † Extra. gl. tãgit hic Bar. de reb⁹ donatis vxoꝛi tpe
mr̃imonij: an ꝺbeat eſſe mulieris ſo. ma. an ꝓo heredũ viri. ꝛ cõ
cludeꝫ qꝺ mulieris ſi a cõſanguineis mulieris data eius eſſe ꝺe
beãt heredum viri ſi a cõſanguineis viri fuerũt data ꝑ iſtũ tex.
ſꝫ tu limita primo iſtud vltimũ ꝓcedere quãdo cõſtaret mariti
noluiſſe illas res vxoꝛē habere. alias moꝛte mariti videt̃ qꝺ cõ
firmata eſſet talis donatio ſicut ſi ab ipſo fuiſſet fcã. vt. l. dona

tiõis. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. itē adde ſecūdo qꝺ eo caſu quo
donatio facta eſt per cõſanguineos viri cõſiderari ꝺbet an res
donata cõueniat tm̃ mulieri vt aliqꝺ oꝛnamētum perlarum in
capite deferēdũ: an tãtum viro vt arma an ſit indifferens vt pe
na velud. ꝛ hoc vltimo caſu dicit qꝺ procedit dictum Bart. ſi
res eſt in eodē ſtatu qꝛ nõ incifa ad ſolicitum vſum. ꝛ ſi donatio
fuit facta ſub cõmemoratiõe affinitatis. alias ſecus ꝑ. l. ſi filio.
de dona. cauſa moꝛ. ſꝫ certe hec opi. Ang. nõ placet qꝛ licet res
cõueniat tãtũ mulieri nõ ſequet̃ per hoc qꝺ mens dãtis fuerit
qꝺ debeat eſſe ipſi⁹ mulieris cũ ꝛ ipſe vir mulieri oꝛnamēta cõ
cedat vt oꝛnatus incedat nõ qꝛ velit illa eſſe mulieris. l. ſi vt cer
to. §. interdũ. ff. commo. ꝛ qꝺ no. per Bar. i. l. i. §. nec caſtrēſe. de
coll. bono. ꝛ qꝺ dixi in. l. pe. §. ſeruus. ff. ſolu. ma. itē qꝛ lꝫ fiat mē
tio affinitatis nõ debet ſimpliciter illud attēdi ſed primo dꝫ at
tendi ſi alie coniecture adſunt que videnť adeſſe quãdo dans
eſt cõſanguineus viri ꝛ ideo nõ curãdũ tunc an fiat mētio affi
nitatis vel non: qꝛ vtrobiꝗ̄ videbit̃ datũ cõtēplatione viri per
hunc tex. ꝛ ſic etiã in ſimili voluit Bar. in dato filiofa. debere ſ
ſpici in. d. l. ſi filio. ꝓterea nõ videt̃ ſimpliciter conſiderandũ an
fiat mentio affinitatis: ſed etiã cõſiderari debet an in tempus
affinitatis cõferat̃ donatio ꝑ id qꝺ no. Bar. in. d. l. ſi filio. ꝛ qꝺ
habetur in. l. ſi. C. de vſufru.

Nemo. Inſtitutus nõ pōt ſibi ipſi ſubſtitui ſine cauſe mutatiõe. h ē niſi ſubſtitutio afferat nouũ cõ
12 modũ. h. d. ¶ † No. ex tex. in ſi. ar. qꝺ rõne partis aliene poſſe
quis ēt partē ꝓpꝛiã emere de q in. l. ite ſi vno. §. ſi. ff. de i diē adie.
¶ In glo. ꝛ i cui⁹ in ſi. no. bñ ex gloſ. qꝺ dictio ꝛ, ꝛ dictio ē eſt
implicatiua. facit. l. etiã. C. qui tu. vel cura. inter. ¶ In glo. hꝺe.
i ſi. no. bñ ex glo. qꝺ eo ipſo ꝙ iſtitut⁹ ſubſtituit̃ not ꝛ alteri vul
gariter videt̃ ſibi data licētia abſtinēdi ſꝫ alias ex viſtitutiõis
eſſet heres neceſſarius. facit. l. i. §. ſi ꝓponat. ꝛ. §. ſunt qui pꝛe͂te. ſ.
ſi quis omiſ. cã teſta. ꝛ de mater. a hui⁹. §. dic vt plene. ſ. eo. l. ſi.

Sis qui. Capacitas ſubſtituti attēdit̃ ſcꝫ tpe q̃ cedit dies ſubſtitutiõis. h. d. ¶ No. qꝺ quo ad iſpiciēdã capacitatē ſubſtituti
pupillariter nõ inſpicit̃ tpe moꝛtis teſtatoris ſꝫ tēpus
moꝛtis filij. ꝛ eſt ratio qꝛ per talē ſubſtitutionē ſuccedit̃ pupillo
nõ teſtatoꝛi vt inſti. eo. in pꝛi. ꝛ ideo ſufficit qꝺ fuerat capax tpe
teſtamēti ꝛ tpe moꝛtis pupilli. ꝛ adite hereditatis pupillaris ꝛ
ſic dꝫ limitari ꝙ habet̃ i. l. ſi aliena. §. in extraneis. ff. ti. i. ¶ Itē
no. qꝺ eſſe capacē cēſet̃ pena. ¶ In glo. penã: ibi nõ poterat i
poni. imo poterat ſponi dũmodo nõ iponeret̃ i penã ꝑcepti tur
pis vel impoſſibilis nõ ipleti vt plene no. i. l. i. C. de his q pe. no.

Summarium.

1 Exiſtentia ſui heredis tabulas pupillares cõfirmat ad abſtinentis commodum. ꝛ nu. 3.
2 Frater bona fratris impuberis ſeparare poteſt a paternis.
4 Filius ſuco heres moꝛtuo patre efficitur poſt inuentum abſtinendi beneficium.
5 Beneficium abſtinendi a quo ꝛ quare fuerit introductum.
6 Subſtitutio pupillaris expꝛeſſa ad bona paterna per pupillũ inſtitutum repudiata non trahitur.
7 Datio coheredis tabulas pupillares non confirmat. ꝛ nu. 9.
8 Confirmatio tabularum pupillarium ex teſtamento depēdet.
10 Exheredatio non confirmatur a ſuitate niſi adita hereditate.
11 Suitas quot ꝛ quos effectus habeat.
12 Pupillaris tacita contra matrem non eſt admittenda.
13 Suitas libertates confirmat.
14 Suitas confirmat teſtamentarias tutelas.
15 Suitas vniuerſale fideicommiſſum confirmat.
16 Exiſtentia ſui heredis quid ꝛ ad cuius commodum operetur.
17 Suitatis effectum que poſſint extinguere.
18 Suitas an ꝛ quando ante beneficium abſtinendi operetur.

1 **Si filius qui.** † Exiſtentia ſui heredis operat̃ confirmationem tabularũ pupillariũ ad commoduꝫ abſtinētis. h. d.
Et diuidit̃ in tres partes principales ſm̃ Bart. nã
primo ponitur queſtio ꝛ eius determinatio. ſecūdo reſpondet
tacite duabus obiectionibus. tertio ponit quandam illationē.
ſecunda ibi illius. tertia ibi itaꝗ̄. ꝛ ſecundũ iſtã diuiſionē poſt
verbum cõſenſerit ante ver. etenim. debet iungi ver. preſertim.
ſed ſm̃ Bal. pōt legi oꝛdinate vt iacet vt ſic videlicet in. d. ver.
preſertim. cõfirmet ſuperius dicta. ꝛ ſecundum eum etiam dici
pōt qꝺ in verſi. illius. ꝛ in verſi. etenim. ponuntur due ratio
nes pro deciſione queſiti ſuperius facti. poteſt etiaꝫ latius diui
di ſecundũ in quinꝗ̄ partes ſm̃ Ang. nam primo ponit̃ the
ma ꝛ queſtio tacite reſultans ex eo. ſecundo reſponſio. tertio ta
cita obiectio cõtra reſponſum ꝓut continet qꝺ permittatur ſe
paratio bonoꝝ ꝛ ſolutio obiectionis. quarto cõtra idem re
ſponſum ponitur alia obiectio per alium modum videlicet qꝺ
de ſecundis tabulis nullo modo ſit tractandũ ꝛ reſponſio ad
ipſam

ipſam obiection̄. Quinto ⁊ vltimo ponit̄ quedā illatio. ſecūda
ibi audiri dʒ. tertia ibi niſi. quarta ibi vt enim. quīta ibi itaqꝫ.
⁊ variat̄ hec lex tribꝰ modis in perſona ſubſtituti vt colligit̄ ex
gl. ⁊ dictis doc. ⁊ ſimiliter tribus alijs modis in perſona eiꝰ cui
facta fuit ſubſtitutio vt etiā colligitur ex gl. ⁊ dictis doc. ¶ In
tex. ibi extitent. i. p immixtionē ſm vnū intel. lʒ poſtea fuerit re-
ſtitutꝰ in integrū. vel ſm aliū intellectū extiterit heres ex mero ri
goꝛe iuris ciuilis. qꝫ facit eū ſuū ⁊ neceſſariū vt in. §. ſui. inſti. de
here. quali. ⁊ diff. lʒ pretoꝛ det p beneficiū abſtinēdi vt ibi. vel ter
tio poteſt dici heres extitent. i. ſcriptus ⁊ ſic litera tūc erit plana.
2 ¶ No. primo qꝫ fratri permittit̄ ſeparare bona fratris impu-
beris a paternis de quo dicendū vt tangit̄ in gl. ⁊ ſup ea p doc.
3 ¶ No. ſc͛do ꝙ exiſtentia ſui heredis confirmat tabulas pupil-
lares ⁊ dependentia ab illis. ⁊ ſic legata in illis relicta nō aūt cō
firmat inſtitutiones vel legata ab illa nō depēdentia. facit. l. i. in
fi. ff. vt in poſ. leg. fallit tñ fauoꝛe libertatis in legato ipſius liber
tatis vt. l. cū quaſi. §. ſed ſi qs. ff. de fideicōmiſ. lib. ⁊. l. ſciendū. ff. de
manumiſ. teſt. ⁊ idē dicit hic Ang. no. in legatis ad pias cauſas
ipſoꝝ fauoꝛe qꝛ libertati eq̄parari videnī. facit ꝙ no. Bar. licet
ipſe nō alleget in. l. ꝓxime. in fi. ff. de his q̄ in teſta. delen. ⁊ facit
etiā qꝫ habetur in. c. cū tibi. ⁊. c. cū eſſes. de teſta. ⁊ qꝫ no. in. l. eā
quā. C. de fideicōmiſ. ⁊ ſm hoc qñ filiꝰ in poteſtate eſt inſtitutꝰ
quo ad relicta ad pias cauſas ceſſat illa diſputatio que fit in. l. i.
C. de ſa. ſan. ec. an vʒ talia debeātur hr̄ditate nō adita qꝛ ſaltē
in caſu iſto deberentur. Fallit etiā ⁊ tertio in fideicommiſſo vni-
uerſali quod cōfirmat̄ ex ipſa exiſtentia. vt eſt caſus ſing. in. l. ita
tamen. §. ſi pater. ff. ad treb. ⁊ nō ibi tangit̄ p doc. ſcʒ qꝛ filiꝰ etiā
inuitus poſſet cogi ſe immiſcere. hoc tñ limitat hic Ang. ſi filiꝰ
inſtitutus viuit cū tūc poſſit compelli vt fideicōmiſſum reſtituat
vt. d. §. ſi pater. ⁊ idē ſi deceſſit poſt moꝛā in immiſcendo contra
ꝛtum. l. nō iuſtas. C. ad treb. ſecus ſi ante moꝛā deceſſit qꝛ tūc nō
cōfirmat̄ ex eo qꝛ illa cōfirmatio eſt odioſa vel ſaltē eſt ſolū ad fa
uoꝛeʒ tertij tñ nō ipſius filij ſm eū. Sed tu adde hoc verū ſi filiꝰ
repudiaſſet: ſed ſi tacuiſſet cū tūc trāſmittat hereditatē etiā ad ex
traneū heredē ſcd͂m cōem opi. de qua plene p Bar. in. l. vetre. ff.
de acqui. here. ⁊ facit. l. ſi qs filiū. §. i. ff. eo. ti. idē videt̄ tūc in ipſo
herede qꝫ in ipſo filio. ar. eiꝰ qꝫ no. gl. in. l. eā quā. in glo. fi. circa
4 prin. C. de fideiui. ¶ No. tertio ꝙ hic videt̄ caſus ꝙ etiā poſt
inuentū beneficiū abſtinēdi filius incontinēti moꝛtuo patre fit
heres: ⁊ obligatus oneribus hereditarijs: abſtentio aūt liberet
eū. Sed in contrariū videt̄ eſſe tex. cū glo. in. l. ſi cū dotē. §. tranſ-
grediamur. ſo. ma. ⁊. l. i. C. vt ſe ab here. abſti. vbi videt̄ concludi
qꝫ filius nō incidat in obligationē niſi ſe immiſceat. ſed bal. hic
dicit illud intelligendū de obligatione efficaci hic de inefficaci
qꝛ ante immixtionē nō eſt efficaciter obligatꝰ lʒ de mero rigoꝛe
ſit obligatus ſed nō efficaciter cū obſtet exceptio creditoꝛibꝰ ex
quo ſe nō immiſcuit. ⁊ hoc in effectu ſequit̄ Bar. i. l. neceſſarijs.
ff. de acqui. here. ſed Ang. hic dicit ꝙ ver. liberare. hic ponit̄ im-
ꝓprie ⁊ dʒ exponi. i. obuiare ne obliget̄. allegat ꝙ habet̄ in ſimi
li per gl. in. l. puberes. de ver. ſig. ſed prima magis placet cū iſta
violet literā: ⁊ ſcd͂m hoc facit ad. q. quā pridie habui de facto qꝛ
egerat filius minoꝛ cū autoꝛitate ſui curatoꝛis ad penſionem
domꝰ locate per patrē: ⁊ demū poſt lit. cōte. pēdente iudicio mi
noꝛ adiuit hr̄ditatē paternā cū ſolēnitate ſtatuti ⁊ reuocabat̄
in dubiū nūqd poſſet ſequi cōdemnatoꝛia: ⁊ dicebat̄ ꝙ non ex
quo tp̄e litis cōteſtate nō fuerat hr̄ditas appꝛehēſa legitime ſe
cundū foꝛmā ſtatuti. ar. l. nō pōt. ⁊. l. nō quemadmodū. de iudi.
Sed cōtrariū dixi ⁊ ſic obtinui qꝫ huic filio dicit̄ potiꝰ obuenit̄
ſe exercitiū iuris ⁊ facultas exercēdi ipſam actionē qꝛ ipſa actio
de mero rigoꝛe ſibi erat queſita ex diſpoſitione iuris cōis. ar. l. ſi
autē. §. poſſidere. ⁊ qꝫ ibi no. ff. de rei vend. ⁊ qꝫ no. per gloſſ. et
doc. i. d. l. nō pōt. ⁊ qꝛ licet hic ſupuenit ius de nouo ſuperuenit
tñ ex cauſa de ꝑterito ⁊ ſic dʒ ſufficere ſaltē ſi ſuperuenit ante cō
cluſionē in cauſa p id ꝙ habet̄ in. l. ſi ratio. §. fi. ff. de pig. act. ⁊ ꝙ
no. Bar. in. l. ſi mater. §. eandē. ad fi. ff. de excep. rei iudi. ⁊ qꝛ ſupe
uenit ius ex cauſa que trahit̄ retro. l. heres qñqꝫ. ff. de acqui. he.
5 iuncto eo ꝙ habet̄ in. d. §. eandē. ¶ No. quarto qꝫ beneficiuʒ
abſtinēdi introductū a p̄toꝛe fuit introductū in fauoꝛē filioꝝ ⁊
ſic nō dʒ retoꝛqueri in eius leſionē. facit. l. qꝫ fauoꝛe. C. de legi. ⁊
ad hoc ſemp alle. hec lex ⁊ eſt melioꝛ tex. q̄ ſit in iure. ¶ Itē no.
ꝙ ratio cauſe teſtati interdū fauet cauſe inteſtati. facit. l. iul. ff. de
acqui. here. ¶ Itē no. ſcd͂m vnū intellec. ꝙ tenet relictū a ſubſtitu
to exheredati qñ ipſe ſubſtitutꝰ fuit inſtitutꝰ lʒ poſtea repudiet
qꝫ eſt ſignanter notādū. ⁊ limitat ⁊ declarat ꝙ habetur in. l. ra-
tione. §. fi. ff. ad. l. fal. ¶ Itē no. ſcd͂m vnū intellec. ꝙ datio cohere
dis nō impedit exiſtentiā ſui heredis etiā quo ad cōfirmationē
tabularū pupillariū. facit. l. cū hereditatē. ⁊. l. ex parte. ff. de acq.
here. ⁊. l. ij. §. filiū. ff. pro herede. ⁊ ꝙ habet̄ in. l. iij. C. de iure deli.
hoc tñ cōtra intelligit̄ qñ datꝰ eſt coheres ſuus: ſecꝰ ſi extraneꝰ
qꝛ tūc nō ꝯfirmarent̄ tabule pupillares ⁊ ſic impediret̄ effectus
exiſtētie quo ad illas. vt. l. apud iul. §. idē iul. ff. ad treb. ⁊. l. ſed ſi
plures. §. filio. ff. eo. ⁊. l. queſitū. ff. de acqui. here. ⁊ ad hoc ſepe al-
6 leg. iſta lex ꝺ quo tñ. ff. dicet̄. ¶ Vltimo no. ꝙ expreſſa pupilla
ris nō trahitur ad bona paterna per pupillū niſi tūc repudia
ta ad idē. l. iul. ff. de acq. here. ⁊. ff. de priui. credi. l. ſi pater. ¶ In
gl. i. in fi. vtraqꝫ bona in ſe quo ad contrariū foꝛmatū in gl. ſʒ an
vtraqꝫ procedat quo ad mentē patebit ex infra dicēdis. Cōtra
vtranqꝫ tñ facit qꝛ hic dicit̄ qꝛ filius patri ⁊ poſtea fratri heres
extitit. ſed certū eſt qꝫ fratri ext. i. ⁊ heres cuʒ effectu vt litera hic
vult. ergo eodē modo dʒ itelligi ꝙ extitit heres cū effectu patri.
qꝛ vbi vna determinatio refert̄ ad duo dʒ determinare equalita
te ſeruata. l. iam hoc iure. ff. e. ⁊. l. ſi legatariꝰ. §. i. ff. de leg. iij. ſoluit
hic argētinus filiꝰ. d. Ray. de foꝛli. q repetūt hac legē ꝙ hic diffo-
foꝛmiter determinat ex eo qꝛ nō eſt eadē ratio ſed diuerſa: cū in
hereditate paterna ſit conſiderare ſuitatē cuius vigoꝛe de mero
rigoꝛe iuris ciuilis filiꝰ eſt heres patri. inſti. de here. quali. ⁊ diffe
rentia. §. ſui. ſed in hereditate fraterna hoc nō eſt conſiderare qꝛ
frater nō eſt ſuus heres fratri. ⁊ pro iſta ſo. allegat ꝙ no. Bul. in
l. iam p̄dē. C. com. de vluca. ꝙ no. in. l. ſi ide cū eodē. ff. de iuriſ.
oim iu. ⁊. l. talis ſcriptura. ff. de le. i. Sʒ tu adde qꝫ lʒ frater regu-
lariter nō ſit ſuus heres fratri: tñ hoc fallit quādo eſt in poteſta
te teſtātis ⁊ ſubſtituit̄ fratri impuberi pupillariter. vt patet ex
his q̄ habent̄ i. l. ſed ſi plures. §. quos poſſum. cū ibi no. ff. e. ⁊ eſt
caſus in. l. iul. ver. ceterū. ff. de acq. he. vbi hoc caſu frater dicit̄ ne
ceſſariꝰ heres fratri: lʒ poſſit abſtinere beneficio p̄toꝛis. ⁊ hoc ēt
voluit gl. ſequēs in fi. ⁊ ideo ſaltē prima expoſitio plana eſt ⁊ ēt
ſecūda. ſm hoc pōt tolerari cōſiderādo tp̄s anteqꝫ ſe immiſceat
in hereditate paterna vel fraterna. Itē aduerte qꝛ predictis ob
uiat. nā vr̄ qꝫ ex quo effectualiter nō adit̄ hereditas ex paterno
teſtamento nō valeant tabule pupillares. l. ij. §. adeo. ff. e. huiꝰ ti
moꝛe variat̄ h̄ lex tribꝰ modis reſpectu ꝑſone ſubſtituti. nā vnꝰ
eſt intellectus ꝙ hic habuit coheredē q adiuit. ⁊ de iſto tāgit̄ in
gl. ij. ⁊ itē pone. ⁊ iſte intellectus in ſe eſt verꝰ tñ diminat. Item
nō cōfoꝛmat̄ litere ꝓpter rationē que pon. ſ in ver. etenī que tūc
nō bene faceret ad ꝓpoſitū. ideo ſecūdus fuit intellectus q tāgi-
tur in hac prima gl. i. ſi. vʒ ꝙ iſte ſubſtitutꝰ adiuit: tñ qꝛ erāt mi
noꝛ poſtea fuit inſtitutꝰ vt repudiaret. ⁊ ſm hoc qꝛ remanet he
res noie cum pretoꝛ p reſtitutionē in integrū nō poſſit facere eū
deſinere eſſe heredem. l. ⁊ ſi ſine. §. ſed ꝙ papi. ff. de mi. ꝯfirmant̄
tabule pupillares qꝛ hoc nō tēdit ad diminutioneʒ hereditatis
paterne nec cōfirmatio tutelarū. ſecus in his que cōcernerēt di-
minutionē hereditatis vt preſtatio legatoꝝ vt. l. nō eſt nouū. ff.
de cōdi. inde. fallit tñ in legato libertatis eiꝰ fauoꝛe vt. d. §. ſʒ ꝙ
papinianus. ⁊ qꝛ ſi libertas fuit directo relicta ex q̄ ſemel cōpe-
tijt non reuocat̄ inſti. qb. ex cau. ma. non licet. §. ſerui ⁊ hanc lec.
in ſe verā dicit bar. ⁊ ſimiliter argē. ſʒ Bal. illā impugnat tū qꝛ
nō confoꝛmat̄ litere in ver. etenī. vbi dicit nō ꝑpōte ſuſceptis ⁊c.
Itē qꝛ nō videt̄ vera i ſe ex eo qꝛ ſicut reſtō in integrū aduerſus
repudiationē validat tabulas pupillares alias inualidas. l. ij. §.
ergo. ff. e. ita ecōtra tabulas pupillares validatas p aditionem
dʒ inualidare reſtō ꝯceſſa aduerſus aditionē p locū a ꝯrijs arg.
l. ⁊ ſi ꝯ. ff. e. ſed Ang. hic dicit opi. bar. poſſe ꝓcedere in caſu huiꝰ
l. in quo filius i ꝑtāte erat iſtitutꝰ quo caſu lʒ reſtō fiat aduerſus
immixtionē ſeu aditionem hereditatis: tñ remanet ſuitas ſicut
ſi a principio repudiaſſet vel abſtinuiſſet q̄ ſola eſt ſufficiēs cōfir
mare tabulas pupillares vt. l. filius q ſe paterna. ⁊. l. iul. ff. de ac-
qui. here. ſʒ opi. bal. ꝓcedat qñ extraneus eſſet inſtitutus qꝛ tūc
cum reſtitutio reponat oīa in priſtinū ſtatū. l. qꝫ ſi minoꝛ. §. reſti
tutio. de mino. dʒ eſſe ꝑinde ac ſi a pꝛīcipio hereditas eſſet repu
diata. facit qꝫ no. in. l. ex ꝯtru. ff. de re. iu. nec ob. qꝫ remanet hrs
noie: qꝛ illud nomē tūc eſt oino vanū qꝫ nō contingit in noie re
manēte penes ſuū abſtinentē qꝛ hʒ multos effectꝰ vt. ff. dicet̄. ſʒ
certe opi. Bart. vr̄ indiſtincte poſſe defenſari: qꝛ ex quo ſemel ta
bule pupillares fuerunt ꝯfirmate remanēt valide ex quo nō de-
ſinit heres eſſe ille q adiuit de iure ciuili. vñ nō curatur qꝫ alias
effectualiter beneficio pretoris hr̄ditas auocet̄ ab eo vt eſt ca-
ſus aperte in. l. ⁊ ſi contra. ff. eo. ⁊ pro hoc etiā facit qꝛ tale nomē
nō eſt oino vanū cū etiā ꝯfirmet libertates ſicut ⁊ nomē ſui here
dis. l. mulier. ff. de mino. Fateoꝛ tñ ex quo ad mētē litere hec lec.
nō multū cōfoꝛmat̄ ꝓpter id qꝫ habetur in ver. etenī. ꝑ ipſa tñ
facit ꝙ no. Bar. in fi. in pe. col. ff. de acq. here. ¶ Tertius fuit lec.
qꝫ hic fuerat heres de mero rigoꝛe iuris ciuilis qꝛ erāt ſuus he-
res: ſed abſtinuit vñ tūc exiſtētia ſui heredis confirmauit tabu-
las pupillares. ⁊ iſte intellectus eſt clarus ⁊ tāgit̄ hic in. i. gl. in
prin. ⁊ ſic nō ob. ꝯriū qꝛ ꝓcedit regulariter. fallit i caſu iſto in q̄
ꝓpter exiſtētiā cōfirmant̄ tabule pupillares cū hoc tēdat ad fa
uoꝛē ſui ꝓpter rōnē poſitā in l̄ra. ſic ⁊ alias fallit in. l. ij. §. plane.
ff. eo. ſʒ aduerte qꝛ ꝯ iſtū intellectus facit qꝛ vr̄ qꝫ hic habaret
coheredē vʒ fratrē impuberē. ⁊ ſic nō debēt tūc tabule pupilla
res cōfirmari p. l. apud iul. §. idē iul. ff. ad treb. huiꝰ timoꝛe Iac.
de Are. itellexit ꝙ ipubes fuit exheredatꝰ. ⁊ hoc ſequit̄ hic Ar
7 ge. dicēs defendi poſſet ꝙ idiſtincte datio coheredis ſiue ſui ſiue
extranei nō ipediat ꝯfirmationē tabularū pupillarū ⁊ ſic effectū
exiſtētie ſuitatis quo ad dictā ꝯfirmationē ⁊ nō ipediat effectuʒ

ſuitatis q̄ ad trāſmiſſionē vt. l. ſi fratris. C. de in. deli. ⁊ ad. §. idē
iul. recip̄ idet qđ. nō ibi īpedit ꝯfirmationē tabularū pupillariū
ꝑpter dationē coheredis ſed q: fuit pupillariter ſubſtitut⁹ da
tus filio impuberi inſtituto in qua quidē pupillari cōtinet̄ ta
cita vulgaris. vnde cū tacita vulgaris ſubſtitutio īpediat exiſtē
tiā ſui hr̄dis vt. l. pañ. §. quarta. de inoff. teſta. ideo ibi impedit̄
cōfirmatio tabularū pupillariū q̄ ratio hic ceſſat ex quo pupil
lus fuit exhere. latus: ſed certe iſte intellectus nō placet q: taci
ta vulgaris cōprehenſa in pupillari nō impedit effectum ſuita
tis ēt quo ad cōfirmationē tabularū pupillariū vt ē caſus in. l.
iulianus. de here. ⁊. l. pater. de pu. ſub. ideo tūc eſt cōi opi. tene
q: ſi dat̄ coheres ſuus nō impedit̄ effectus ſuitatis etiā quo ad
cōfirmationē tabularū pupillariū vt hic eſt caſus nō cauillādo
nā hic nō dicit̄ an impubes fuerat inſtitutus vel exheredatus
⁊ ſic indiſtincte vtroq3 caſu pōt intelligi ar. l. de pcu. de publi.
ſecus qñ dat̄ coheres extrane⁹ ⁊ ſic loquit̄ dict⁹. §. idē iul. ⁊ ra
tio diuerſitatis eſt q: qñ dat cohr̄ dē ſuū id facit ex neceſſitate
teſtator: ideo nō vr̄ recedere a ꝑuiſione legis. q̄ nō ceſſat qñ dat
voluntarie cohr̄dē extraneū. ⁊ iſta Bal. iſtā diſtinctionē videat̄ i
pugnare p. l. ſi fratris C. de iur. delib. ex eo q: ſcđm opi. Bar.
ſupradictā ſi dareſ coheres fili⁹ emācipat⁹ nō deberet tolli ſui
tas: cū ex neceſſitate id faciat teſtator ne alias peteret⁹ ꝯtra bo. l.
j. ꝯ. de ꝯtrab. cu⁹ tñ ꝯtrariū vr̄ eſſe ſcđm eū dicēdū per. d. l. ſi fratris.
vbi fit diſtinctio inter ſuū ⁊ emancipatū: ſz tñ hec ratio ſophiſti
ca eſt ⁊ nō cōcludit: q: ibi nō fit differētia an dat̄ cohr̄s ſuus
vel emācipat⁹: ſed fit differētia quo ad effectū trāſmiſſiōis inter
ſuū ⁊ emācipatū ſiue ſit īſtitut⁹ in ſolidū ſiue ꝑ parte dato cohr̄
de q: ſuus trāſmittit hr̄ditatē etiā nō aditā ſed nō emācipat⁹.
vnde illa lex nō facit imo videt̄ dicēdum qđ ſi dat̄ emācipat⁹
cohr̄s filio impuberi inſtituto qđ nō impediat̄ exiſtētia ēt quo
ad cōfirmationē tabularū pupillariū ex quo dat̄ de neceſſitate
vt dixi ⁊ hoc etiā tenet hic ang. lz Bar. hoc nō deciderit ⁊ pl⁹
etiā dixit qđ ſi dareſ coheres ille q nō eſt ſuus nec emancipat⁹
puta nepos ex filia p̄mortua qđ q: dat̄ ex neceſſitate nō tollit
exiſtētiā ſui hr̄dis ⁊ ſic ſtat ꝯcluſio ex p̄dictis q dato cohr̄ dis
ſui nullatenus impedit exiſtētiā ſui hr̄dis: ſed datio cohr̄ dis extra
nei impedit exiſtētiā quo ad confirmationē tabularū pupil
lariū vt in d. §. idē iul. ſed nō impedit effectū exiſtentie ſui here
8 dis quo ad trāſmiſſionē vt. d. l. ſi fratris. ⁊ eſt ratio q: † cōfirma
tio tabularū pupillariū eſt de depēdētibus ex teſtō cū nō poſſit
valere ſine ipſo. l. d. in pu. ⁊. §. ad eo. ĩ c. ſed trāſmiſſio nō ē ꝓprie
de depēdētibus ex teſtamēto ſed ꝓuenit immediate ex legis di
ſpoſitione ſiue hr̄ditas deferat̄ ex teſtamēto ſiue ab inteſtato:
ſed tunc contra ob. q: ſi dato coherede extraneo nihilominus
fit tranſmiſſio hereditatis ex vi exiſtētie ſuitat⁹ cum delata ſit
ex teſtō trāſmittit̄ vt ex teſtō. q̄n imo vr̄ quo ad hoc trāſmitti vt
adita lz cū beneficio abſtinēdi. l. ſi q̄ ſiſm. §. 1. de acq. here. ⁊ ſic
vr̄ q̄ debeat dici operari ſuitas ēt circa ea q̄ ſunt ex teſtamento
⁊ in cōſequētiā ꝯfirma. tabularū pupillariū lz ſit datus cohe
res extrane⁹. Sol. ſz bal. qđ lz trāſmittat̄ vt ex teſtamētū tñ te
ſtamentū nō eſt cauſa immediata trāſmiſſionis q: trāſmitteret̄
etiā ab inteſtato ſi ſic eſſet delata: ſed eſt potius titulus acqſitio
nis: ſed certe ꝑ hoc clare nō ſatiſfit ꝯtrario q: ſi trāſmittitur vt
ex teſtamēto poterit adiri ſeu agnoſci ex ipſo teſtamēto ⁊ ſic ꝯ
firmat̄ velut teſtm̄ ⁊ ꝯſequēter tabule pupillares. vnde poſſet
dici q̄ tūc nō cōfirmant̄ tabule pupillares ſi virtute trāſmiſſionis
nō agnoſcit̄ hereditas. ſecus ſi agnoſcat. vel ſubtili⁹ dici pōt q̄
indiſtincte tūc nō ꝯfirmant̄ tabule pupillares q: lz hr̄ditas trāſ
mittat̄ ꝑ pupillū ad here ſ ſuum per prius oportet videri quis
eſt ſibi heres ⁊ ideo ex quo nemo adiuit hereditatē ⁊ etiam ex
exiſtētia nō cōfirmant̄ tabule vt eſt dictū neceſſario debet dici
qđ pupillo ſubſtitut⁹ nō pōt venire ⁊ ſic aperta eſt via hr̄di ab
inteſtato q de iure vocet̄ ad hr̄ditatē pupilli ac ſi nulla eſſet fa
cta ſubſtō ⁊ ſi talis adeat hr̄ditatē pupilli ab iteſtato fateor q̄
reperiet hr̄ditatē paternā delatā pupillo trāſmiſſā ad eū vigo
re ſuitatis ⁊ ſic poterit illā agnoſcere ⁊ ſic tūc ꝯfirmabit̄ teſtm̄
paternū ⁊ erit mirabile: ĩ caſu q̄ teſtm̄ pr̄nū valebit ⁊ tñ nō va
lebit pupillaris ſubſtitutio q̄ iā reperit̄ deſtituta anteq̄ꝫ cōfir
9 met̄ ipſū teſtm̄ qđ ē ſing. no. ⁊ ſic dꝫ itelligi iſte articul⁹. ¶ † Ex
p̄dictis p: qđ triplex fuit opinio i hac materia an datio cohr̄dis
tollat exiſt. ei i ſui hr̄dis. vna fuit quā voluit ſentire Ja. de are.
in quātū dixit tex. iſtū intelligēdū in pupillo exhr̄dato ꝑ. §. idē
iul. q̄ datio coheredis ſiue ſui ſiue extranei īpedit exiſtētiā ſui here
dis q̄ ad cōfirmationē tabularū pupillariū. vt. d. §. idē iulian⁹.
ſz nō quo ad effectū trāſmiſſiōis. l. in. C. de iu. deli. ⁊ ſi dicat̄ cur
diuerſo. Cr. ibi mouet dubiū: nec ſoluit. ſz Ray. de foro. vt ĩ re
fert Angē. hic dicebat qđ rō diuerſitatis ē q: ⁊ ſi nō ꝯfirmētur
tabule pupillares ex exiſtentia ſui hr̄dis ſaltē potuerūt ꝯfirma
ri p aditionē coheredis: ſz ſi nō fieret trāſmiſſio hereditatis ex
exiſtētia ſui heredis nō trāſmittet̄ alis hr̄ditas nō adita. l. vni
ca. §. in nouiſſimo. C. de cadu. tollē. An aūt ĩ ratio ſit bona pa
tebit ex. j. dicēdis. Scđa fuit opi. qđ dato cohr̄dis ſiue ſui ſiue
extranei idiſtincte nō impediat exiſtētiā ſui hr̄dis etiā quo ad
cōfirmationē tabularū pupillariū. ⁊ hāc ſequebat̄ argē. vt. ĩ. ex
tigi qui ēt dicebat qđ qñ ſolus pupillus erat inſtitut⁹ ⁊ datus
ei ſubſtitutus pupillaris qđ tunc in pupillari expreſſa nō ꝯtine
bat̄ tacita vulgaris ne alias impediret̄ ſuitas. facit qđ no. Cy.
in. l. p̄cibus in. no. ⁊. v. q. C. de impu. ⁊ ali. ſubſti. ſz certe iſtud dz
etiā qđ tunc expreſſa pupillaris nō cōtineat tacitā vulgarē ē ex
preſſe cōtra caſum. l. ia: hoc iure. ĩ. eo. nec eſt verū qđ tacita vul
garis impediat ſuitatē vt ꝓbat̄ i. l. iul. j. de acqui. he. tāgit bar.
in. l. j. ĩ. eo. ⁊ ibi etiā tetigi ⁊ in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tantū. ĩ. de lib.
⁊ poſthu. ⁊. l. ſi fili⁹ hr̄s. ĩ. de li. ⁊ poſthu. ⁊ vtrobiq3 tetigi. Ter
tia fuit opi. ꝑ q̄ iā p̄dicte due reducunt̄ ad cōſonātiā vt: vt di
ſtinguat̄ an datus ſit coheres ſuus an extrane⁹: q: ſi dat⁹ ē co
heres ſuus nō impedit̄ exiſtētia ſui hr̄dis etiā quo ad cōfirma
tionē tabularū pupillariū vt hic eſt caſus ſcđm vnū itellectū ⁊
ſatis litere cōformē que nō diſtinguit an pupill⁹ fuerit iſtitut⁹
vel exheredat⁹ ⁊ ſic vtroq3 caſu dꝫ poſſe intelligi: ſz ſecus eſt ſi
dat̄ cohr̄s extrane⁹ q: tūc impedit̄ exiſtētia quo ad ꝯfirmatio
nē tabularū pupillariū cū illa ſit de depēdētib⁹ ex teſto ⁊ teſtōr
hoc caſu videat̄ receſſiſſe a ꝑuiſione legis dando talē coheredē
quē nō tenebat̄ dare: ſz nō tollit exiſtētiā ſui hr̄dis quo ad effe
ctū trāſmiſſionis cū talis effect⁹ pēdeat a legis diſpoſitiōe nō
ex teſtō ⁊ ideo nō impedit̄ per dationē talis coheredis vt ꝓbat̄
l. d. l. ū. C. de iu. delib. ⁊ hāc opi. ſequit̄ bar. Bal. ⁊ ang. ⁊ ē cōis
modernoꝝ. ¶ Jtē aduerte qđ in quātū ĩ intelligit̄ de filio ipu
bere exheredato hūc itellectū reprobet Bal. ex eo q: ſcđm tales
intellectū vr̄ inuui qđ exiſtētia ſui hr̄dis vni⁹ filii ꝯfirmet exhe
redationē alterius filii cōfratris ſui qđ nō vr̄ eſſe verū cū ipſa ex
heredatio ſit odioſa ⁊ videat̄ requirere verā ⁊ efficacē aditionē. l.
filiū. §. ſed cū exheredatus. j. de cōtratab. ⁊ ſic nō debet ipediri
tūc exheredatus venire ab inteſtato nec hꝫ neceſſe agere per q
rela. ⁊ ſic vr̄ qđ talis exheredatio cēſeatur efficax ⁊ ſic haberi de
beat pro p̄terito ⁊ per cōſeq̄ns teſtm̄ eſſet nullū. facit licet non
alleget qđ no. glo. i. l. ſi poſthum⁹. ⁊. l. 3. ĩ. de lib. ⁊ poſthu. ¶ Sz
tu ſuſtine hāc lre. quā cōiter oēs ſequunt̄ tāq̄ꝫ verā ⁊ ipſam etiā
ſequit̄ ĩ ang. nā pro ea videt̄ caſus in. l. filius q ſe paterna. j. de
10 acqui. here. Nec ob. rō Bar. q: † fateor qđ exheredatio nō ꝯfir
mat̄ a ſuitate niſi alter adeat̄ hr̄ditas ⁊ per cōſequēs qđ ab in
teſtato poterit venire exheredat⁹ etiā nō ꝓpoſita querela tñ cōfir
mabunt̄ tabule pupillares ex exiſtentia ſui heredis vt. d. l. fili⁹
q ſe paterna. nec vꝫ ꝯſequētia ergo habet̄ ꝓ p̄terito talis exhe
redatus q: exheredatio ⁊ teſtm̄ a principio fuerūt valida lz ex
poſt facto exhr̄datio nō habeat effectū: ex quo vere nō adit̄ he
reditas ſicut etiā videmus q̄ ſi extrane⁹ eſſet inſtitutus ⁊ filius
exhr̄dat⁹ teſtm̄ tūc a p̄ncipio dicit̄ aliqđ ⁊ tolleret primā p̄cā
bulā lz nō haberet effectū iſtud ſcđm ſi poſtea nō adeat̄ hr̄di
tas. ⁊ ſic ex poſt facto efficeret̄ caducū. l. in. §. ſed ſi ſit ĩte. ⁊. l. cū i
ſcđo. ĩ. de iniu. teſto. ¶ Jtē aduerte q: qñ ten⁹ ĩ intelligit̄ qđ in
pubes fuit īſtitut⁹ tūc obſtat q: nō vr̄ q̄ poſſit ſubſtitut⁹ ſepa
re paternā a pupillari ꝑ. l. ſz ſi plures. §. filio. ĩ. e. Pri⁹ timore va
riat̄ itellect⁹. l. in ꝑſona eius cui facta eſt ſubſtitutio tripli. pmo
q: iſte impubes repudiauit paternā ſicut ⁊ ipſe ſubſtitut⁹. ⁊ iſte
intellectus tāgit̄ hic in glo. ĩ. in p̄n. vt loquat̄ in ꝯtrario ſi ipubes
agnouerit ⁊ ſcđm iſtū intellectū pōt dici qđ ſit ſpāle in fratre i
puberis ſubſtituto qđ poſſit habere pupillarē ſine pr̄na. ⁊ hoc
ideo q: tūc nō tollit̄ exiſtētia ſui hr̄dis ⁊ ſic nō impedit̄ firma
tio tabularū pupillariū. ſecus ſi datus eſſet coheres extrane⁹ ⁊
ſubſtitut⁹ ipſi pupillo q: tūc ſi vterq3 repudiaſſet paterna non
poſſet habere pupillarē q: nō valerēt tabule pupillares ex quo
impugnauit iudiciū paternū ⁊ ſic intelligit̄. l. queſitū. j. de acq.
here. ⁊. d. §. filio. Scđs fuit intellect⁹ qđ ipubes hic agnouit pa
ternā ⁊ ſpeciale ſit i fratre ſibi ſubſtituto qđ poſſit tūc ſeparare
paternā a pupillari ⁊ iſte intellectus tāgit̄ hic in glo. ĩ. in ſi. ⁊
ſic eſt ſpeciale. ⁊ tāgit̄ etiā in glo. in ver. dꝫ. ⁊ iſte intellectus nō
eſt bonus: tū ꝑpter dictum. §. filio. q loquit̄ indiſtincte: tū ꝑ iſtū
tex. q in dictiōe p̄ſertim videt̄ innuere qđ idē eſſet ſi nō eſſet fra
ter ſucceſſur⁹ ab iteſtato pupillo. ⁊ ſic nō vr̄ bona rō ſpālitatis
i fratre. Fatēdū eſt tñ qđ ille q ſuccederet impuberi ꝑ bñficiū re
ſtitutionis in itegrū poſſet ſeparare pr̄na a pupillari ſicut po
tuiſſet pupill⁹ q trāſmiſit bñficiū reſtōnis ad hr̄dē. l. nō ſolū. ĩ.
de mino. ⁊ no. ꝑ Bar. i. d. §. filio. ¶ Terti⁹ fuit intellect⁹ q̄ ipu
bes fuit exhr̄dat⁹ ⁊ ſic nō fuerūt commixta bona pr̄na cū pupil
larib⁹ ⁊ hic intellect⁹ ē magis quo ad iſtā lrām plan⁹ quo ad di
ctū ꝯtrā. ¶ Jn gl. dꝫ ibi. C. de leg. j. cū q̄ſtio. corrupta ē ⁊ vult
allegare. l. qdā eulogio. C. de iu. deli. ¶ Jn ea. glo. ibi. l. j. §. fili⁹.
corrupta eſt i hoc ⁊ vult allegare. l. vn. §. fili⁹. ¶ Extra glē hic
vidēdū primo q dicant̄ ſui qđ ĩ exēplificat argē. ſz tu dic vt ha
bet̄ in tex. in. §. ſui. inſti. de here. quali. ⁊ diffe. ⁊. l. i ſuis. ĩ. de lib.
⁊ poſthu. ¶ Scđo ē vidēdū q ſunt effect⁹ ſuitatis ⁊ dic qđ ſunt
11 plures. ¶ † Prim⁹ eſt q: ex exiſtētia ſui hr̄dis fit trāſmiſſio here
ditatis nō adite ēt ad quoſcūq3 ſcđm cōem opi. modernoꝝ vt di
cit gl. i. l. ſi fris. ſz Ja. de bel. i aut. de trie. ⁊ ſemiſ. tz oppoſitū de
quo per

quo p Bar.in.l.vẽre.ſ.de acqui.her.⁊ ẽtiã late p argẽ.qui vr
ſinaľr reſidere cũ cõi opi. ¶ Scõs eſt effect⁹ q̃ ɔfirmat tabu
las pupillares vt hic pbaľ cũ alus ſilibus,⁊ intellige q̃ confir
mat ad cõmodũ ipſius abſtinẽtis ſi reperiaľ ſubſt.tut⁹ vt h̃ eſt
caſus.⁊.d.l.fili⁹ q ſit paterna.⁊ cõfirmat etiã ad cõmodũ ipſius
pupilli abſtinẽtis cui facta eſt ſubſtitutio vt.d.l.iul.ſ.de acq.he
re.ſed nõ cõfirmabit ad fauorẽ tertij puta ſi fili⁹ impuberi ſit inſti
tut⁹ ⁊ ipubes exheredat⁹ ⁊ ipſi ipuberi extrane⁹ ſubſtitut⁹ q̃ ſi
fili⁹ inſtitut⁹ abſtinet ſe nõ poterit ſubſtitut⁹ venire ex pupillari
q̃ exiſtẽtia opaľ ad fauorẽ abſtinẽtis nõ tertij.⁊ h̃ ſeqt̃ h̃ Bar.
Ang.⁊ argẽ ſed mihi inſurgit pulchrũ dubiũ nunq̃d exiſtẽtia
ſui hr̃dis cõfirmabit tabulas pupillares ad cõmodũ abſtinẽtis
matre ipuberis exiſtẽtis in medio videreľ q̃ ſic p.l.papi.ſ.ſed
nec ipuberis.ff.de ioffi.teſt.⁊ p iſtũ tex.inquãtũ dr̃ pſertim q̃ eſt
dictio iplicatiua.ſicut ⁊ dictio maxie vt voluit gloſſ.in.l.ſi.ff.de
his q̃ in teſt.dele.⁊.c.ad abolẽdã.extra de h̃.pref.⁊ ſic videretur
velle q̃ ex ſtetia ſuitatis ɔfirmat tabulas pupillares ẽt ſi ipſe fra
ter nõ eſſet in totũ ſucceſſur⁹ ab iteſtato ipuberi ſicut hodie non
ſuccedit q̃ñ ſupeſt mr̃ q̃ excludiľ p matrẽ q̃ñ nõ eſt vteiq̃ cõiũ
ctus.⁊ ſi eſt vtrinq̃ ɔiũct⁹ ſuccedit in virilẽ vt in auť.de functo.
C.ad tert.ſ3 ɔtrariũ tz hic argẽ.dicens q̃ rõ finalis legis vr̃ eſſe q̃
frater ab inteſtato ſuccederet ipuberi vt voluit glo.in.l.fili⁹ q ſe
paterna.in vlti.ſol.⁊ ſic ſm glo.illã ⁊ ſcõm eũ dictio pſertim hic
abũdat.ſicut al's dictio maxie in.l.ſi.C.de teſt.ma. Ceſſante aũt
ratiõe finali legis ceſſare d3 diſpoſitio vt.l.adigere.ſ.quãuis de
iur.pa.Itẽ q̃ cũ ſuitas ɔfirmet tabulas pupillares vr̃ eſſe ex q̃
dã fictione q̃ fingit quo ad h̃ hereditatẽ aditã l3 nõ ſit vere adi
ta oĩs aũt fictio fundaľ ſup eq̃tate vt plene no.in.l.ſi is q̃ pro
emptore.ff.de vſuca.ſ3 nõ vr̃ eſſe bona eq̃tas q̃ tũc mr̃ excluda
tur ergo merito nõ opaľ cõfirmationẽ.facit.ff.ex qui.cau.ma.l.
12 ſciendũ. ¶ †Itẽ tertio q̃ tacita pupillaris nõ admittiľ ɔ ma
trẽ vt.l.pcib⁹.⁊ dictũ fuit in.l.ij.in prin.ff.⁊ ergo eodẽ mõ in p
poſito. ¶ Itẽ q̃rto q̃ nõdũ nomẽ heredis nõ d3 nocere matri.
vt.l.ij.ſ.ſ3 ſi ſint ſui.⁊.ſ.ita demũ.ſ.ad tert.⁊ ad.ſ.ſ3 nec impu
beris.ſ.dicit quod d3 intelligi q̃ñ de facto adita hereditas.nã cũ
tũc de iure cõi valeat teſtũ fortius opaľ cũ ius cõe ſit potẽtius
quã ſpeciale.l.eius militis.ſ.militia miſſus.ff.de mili.teſta.⁊ hec
opi.h3 in ſe magnã equitatẽ.tamẽ de iure forte verior eſt opi.op
poſita primo p iſtũ tex.nõ violãdo dictionẽ preſertim.q̃ ſui na
tura eſt implicatiua ⁊ in dubio nõ eſt recedẽdũ a pprio ſignifi
cato verboꝝ vt.l.nõ aliter.cũ concor.ff.de leg.iij.Nec Bar.vide
tur approbare ſo.vltimã gl.in.d.l.filius.l3 Argẽ.dicat illã com
muniter approbari nec glo.ibi precise ſe firmauit. ¶ Secundo
q̃ vbicũq̃ ſit expſſa pupillaris ex quo cõſtat d mẽte teſtãtis vo
lẽtis expſſe pupillariter ſubſtituere filio nõ attẽdim⁹ fauorẽ ma
tris.vt p3 in.d.ſ.ſ3 nec ipuberi.l3 ſec⁹ ſit q̃ñ non ɔſtat expreſſe
de mẽte teſtãtis.vt ẽ videre q̃ñ agiľ de tacita pupillari cõprehẽ
ſa in vulgari.nec ob.q̃ nudũ nomẽ heredis nõ d3 nocere mr̃i
q̃ verũ eſt q̃ñ eſſet nudũ nomẽ heredis reſpectu hereditatis ſilij
⁊ ſic loquiľ.d.ſ.ita demũ.⁊.ſ.ſ3 ſi ſint.ſed hic loq̃mur q̃ñ eſt nu
dũ nomẽ heredis reſpectu hereditatis paterne.ſ3 reſpectu here
ditatis pupilli nõ eſt nudũ imo cũ effectu. ¶ Nõ ob.etiã q̃ cõ
firmatio tabularũ pupillariũ q̃ ſit ex ſuitate vr̃ fieri p fictionẽ q̃
põt dici q̃ imo illud ſit p veritatẽ q̃ de fili⁹ eſt heres de iure ci
uili l3 ſe abſtineat ⁊ ſufficit ad cõfirmationẽ tabulaꝝ pupillariũ
q̃ñ teſtator nõ recedit a puiſione legis tale nudũ nomẽ q̃ ad cõ
firmationẽ tabularũ pupillariũ vt h̃ pbaľ in iuribus preallcg.
13 ¶ †Tertius eſt effectus q̃ cõfirmat libertates etiã dato q̃ ali
ter nõ agnoſcaľ hr̃ditas vt.l.ſciẽdũ.ff.de manu.teſt.⁊.l.cũ q̃.ſ.
ſ3 ⁊ ſi q̃s.ff.de fideicõ.li.l3 alias libertates nõ ex ſite ſuo hr̃de nõ
debeanľ niſi adeaľ hereditas.l.ſi.C.ſi q̃s omiſ.cau.te.⁊.l.j.C.de
fideicõ.lib.niſi in caſu ſpãli.l.Antoni⁹.ff.de fideicõ.li.⁊.l.in te
ſtamẽto.e.ti.⁊ vr̃ h̃ pcedere tã in libertatib⁹ directis quã fidei
cõmiſſarijs vt pbaľ in dictis iurib⁹. Aduerte tñ q̃.d.l.ſciẽs ſũ
meli⁹ pbat.nã dict⁹.ſ.ſ3 ſi q̃s.nõ ſic bñ pbat cũ habeat duos i
tellect⁹ vt ibi p3 in gl.quoꝝ alter magis l e ɔformaľ vez q̃ ibi
fuit adita hr̃ditas pilliũ a quo fuit libertas relicta ſ3 poſtea ille
deceſſit relicto ſuo herede q abſtinuit quo caſu debeľ libertas
ex diſpõne ſenatuſcõſultoꝝ de q̃bus ibi ſicut ⁊ ſi talis heres q
14 adiuerat poſtea ſine ſucceſſore deceſſiſſet. ¶ †Quart⁹ e effect⁹
q̃ cõfirmat tutelas teſtamẽtarias et ſi alis nõ agnoſcaľ here
ditas ɔ̃ te,mil.l.ſi nemo.ff.de te.tu.h̃ eſt cõis opi.modernoꝝ
quã ſequiľ Bar.ibi etiã hic.⁊ ſilr argẽ.⁊ Cy.in.l.ij.C.d teſt.tu.
l3 antiqui cõiter tenerẽt ɔtrariũ vt hic refert Bal.vñ ſcõm eos lic3
ſuus heres eſſet inſtitut⁹ tñ ad hoc vt poſſet agnoſci hereditas
neceſſarius erat tutor attil an⁹.quo mediãte cognoſcereľ heredi
tas ⁊ ex tũc incipiebat poſtea p̃ſe tutoris teſtamentarij.inſti.
de atti.tu.p totũ.ſed ſcõm hãc opi.modernoꝝ hoc caſu nõ erit
neceſſari⁹ tutor attilian⁹.ſ3 poterit pupill⁹ cũ auctoritate,tu.te
ſtamẽtarij agnoſcere hereditatẽ.Pro opi.tñ ant.quoꝝ facit q̃
nõ vr̃ q̃ ſuitas d3 opari ad piudiciũ tertij.ar.l.cũ filius.ff.de te
ſta.mili.⁊.l.impuberi.ff.de admi.tu.ſed hoc caſu fieret piudi

cium tertio.quia ipſi tutori qui ſcõm hoc ſtatim poſt mortẽ eſſet
aſtrict⁹ oneri tutele ſi habuit notitiã teſtamẽti.l.quidã decedẽs
ſ.ſi.ff.de admi.tu.Sz potes ſaluare q̃ ex quo principalr̃ hoc in
tendit ad fauorẽ filij q̃ ſuitas cõfirmat tutelã teſtamẽtariã nõ
curaľ de piudicio q̃ tertio poſſet in cõſequẽtiã obuenire: vt hic
eſt caſus inquantũ cõfirmanľ tabule pupillares etiã ad preiudi
cium aliis venientiũ ab inteſtato vt hic pbaľ in dictione pſertim
ſcõm ei⁹ ppriũ ſignificatũ.⁊ facit q̃ habeľ in.l.iul.ſ.ceterũ.ff.de
acqui.he.Nec ob.in ɔtrariũ alle.q̃ loquunľ de alio piudicio ſu
per quo teſtator nõ poterat puidere:ſ3 hic teſtator,poterat piu
dicare ipſi dato tutori vt p3 ex.d.l quidã decedẽs.ſ.ſi.⁊ intellige
q̃ cõfirmat dationẽ tutele tutoris dati abſtinẽti.ſec⁹ ſi eſſet dat⁹
alteri filio exheredato cũ ſuitas nõ opereľ ad ɔmodũ tertij vt.ſ.
15 tetigi ⁊ hoc ẽt expſſe tetigit hic argẽ. ¶ †Quint⁹ eſt effectus q̃
cõfirmat fideicõmiſſum vniuerſale.vt.l.ita tñ.ſ.ſi pater.ff.ad tre.
de quo.ſ.tetigi i no.⁊ eſt ratio q̃ etiã ſi nõ ɔfirmaret: tñ alio iu
re poſſet valere q̃ poſſet cogi vt no.in.d.ſ.ſi pater. Legata aũt
particularia nõ ɔfirmat vt eſt caſus in.l.j.in ſi.ff.vt in poſ.leg.⁊
hoc ideo q̃ regulariter nõ operaľ ad cõmodũ tertij.Fallit tñ vt
dixi in legato libertatis.fallit etiã in legato relicto ad pias cau
ſas vt.ſ.tetigi in no.poſt Ang.q̃ eſt no.⁊ intellige q̃ nõ ɔfir
mat legata pticularia ſi filius ſe abſtinet.Itẽ ſcõm argẽ.ſi dece
dit hereditate nõ agnita p.l.cũ quã.C.de fideicõ.Sz tu adde q̃
cũ vigore ſuitatis trãſmittaľ hereditas etiã non agnita etiã ad
quoſcũq̃ vt tetigi.ſ.circa pmũ effectũ l3 regulariter alis heredi
tas nõ adita nõ trãſmittaľ.d.l.vnica.ſ.in nouiſſimo.C.de cad.
tollẽ.ſi heres filij in quẽ facta eſt trãſmiſſio agnoſcat hereditatẽ
paternã,put poterit.l.ſi q̃s filiũ.ſ.i.ff.de acq.her.ɔfirmabiľ teſta
mentũ paternũ ⁊ ɔſequẽter debebunľ legata.facit q̃ no.in.d.l.
eam quã in gl.mag.Itẽ fallit ſcõz argẽ.ſi legata eſſent repetita
ab inteſtato nã tũc ſuitas ɔfirmaret illa.moueľ q̃ ſi illa nõ ɔfir
maret cũ alio iure cõfirmarenľ.ſ.repetitionis ſtiite ergo nõ de
bent cõfirmari ar.ei⁹ q̃ no.in ſimili in.d.l.ita tñ.ſ.ſi pater.ſed
hec opi.nõ placet q̃ quãtũcũq̃ legata ſint repetita ab iteſtato
ſi tñ nõ adiľ hereditas ab inteſtato nec ex teſtamẽto nõ debẽt.l.
ſi.ff.de fideicõ.li.⁊.l.q filio.ſ.ſeruus.ff.ti.j.⁊ facit q̃ dixi.ff.de te
ſta.i.l.pe.al's antepe.Nec ob.q̃ dicit de fideicõmiſſo vniuerſali
q̃ ibi poterat cogi adire pter fideicõmiſſum vniuerſale.ſed p
pter legata particularia nõ põt cogi adire.l.mulier.ſ.ſi.ff.ad tre.
Nec ob.iſte tex.inquantũ hic dicit legata ex ſecũdis tabulis pre
ſtãda q̃ illa nõ validanľ imediate ex vi ſuitatis ſ3 ex vi additio
nis facte ex ſubſtitutiõe pupillari que ſubſtitutio fuerat ɔfirma
ta vigore ſuitatis.ſed legata relicta in paterno teſtamẽto nõ cõ
firmanľ ſi fili⁹ abſtinuit q̃ tũc illa imediate ɔfirmarenľ ex ſuita
te q̃ eſſe nõ d3 cum nõ opereľ ad cõmodũ tertij regulariter ſed
ipſi⁹ abſtinẽtis.eſt tñ valde no.ſcõm vnũ tex.q̃ legata in ſcõis
tabulis factis impuberi exheredato pſtanľ etiã dato q̃ ſubſti
tutus ipſi exheredato ⁊ inſtitut⁹ in paterno repudiauerit pater
nã q̃ forte alibi nõ reperies.⁊ videľ mirũ q̃ ab ipſo ſubſtituto
exheredato nõ potuiſſet aliquid legari niſi fuiſſet inſtitut⁹ in pa
terno teſtamẽto.l.cũ q̃dã.C.de leg.⁊ ſic videľ q̃ ſi nõ agnoſcat
paternã inſtitutionẽ nõ deberet tenere onus legatoꝝ.⁊ p hoc
etiã videľ caſus in.l.in ratione.ſ.ſi.ff.ad le.fal. du3 dicit ſi heres
extiterit:ſed Ang.dicit q̃ ibi accidẽtiã facti notat ⁊ nõ d3 ſumi
ar.a cõtrario ſenſu q̃ eſſet cõtrariũ huic legi.iuxta no.l.i.ij.C.de
cõdi.inſer.⁊ p hoc etiã facit q̃ ſi hereditas paterna nõ eſſet ſol
uendo nullũ emolumẽtũ videreľ tũc habere ⁊ ſic nõ deberenľ le
gata ar.l.ſi vniuerſale.C.de lega.Si autẽ erat ſoluẽdo videľ q̃
iſte ſubſtitut⁹ nõ potuerit illã repudiare ad piudiciũ legatario
rum ⁊ relictoꝝ in ſcõis tabulis ar.l.liberto octuaginta.ff.de bo.
libe.⁊ ſic poſſit ſaluari hec lex.q̃ eſt valde ſin.tñ meo iudicio nõ
eſt omnino ſine ſcrupulo pter tex.d.l.in ratione.⁊ pter ratio
nem quã ſuperi⁹ tetigi. ¶ Sext⁹ eſt effect⁹ q̃ ipi dñ ſuũ heredẽ
vſucapere pro herede.l.ij.ſ.filiũ.ff.p herede.⁊.l.in ſuis.ff.de lib.⁊
poſth. ¶ Septim⁹ eſt effect⁹ ſcõz argẽ.q̃ acquiriľ poſſeſſio ſuo
heredi etiã nõ appahẽſa poſt mortẽ teſtãtis l3 ſec⁹ i extraneo.l.
cum heredes.de acqui.poſ.pro hoc allegat tex.cũ glo.in vna ſo
lutione in.l.cum miles.ff.qui.ex cau.ma.ſed certe illa ſolu.cõmu
16 niter nõ tenetur nec etiã illã videľ ibi ſequi glo. ¶ †Ex ex predi
ctis p3 q̃ exiſtẽtia heredis interdũ operatur ad merũ fauorẽ
abſtinẽtis vt eſt videre in effectu tranſmiſſionis hereditatis nõ
agnite. Interdum operatur ad fauorem abſtinentis ⁊ preiudi
cium tertij vt eſt videre in confirmatione tabularum pupillariũ
quando alius ab inteſtato eſſet ſucceſſurus ⁊ etiã in cõfirmatiõe
de tutele. Interdũ operaľ ad merũ fauorẽ tertij vt eſt videre in
relicto libertatis ⁊ in fideicõmiſſo vniuerſali. Interdũ vero ope
ratur ad fauorem abſtinentis ⁊ etiam ad fauorem tertij exẽplũ
ſi ſtatutum dicit q̃ bannitus non poſſ rebãniri niſi habuerit
pacem ab herede offenſi.nam filius abſtinens poterit facere pa
cem de morte patris vt etiã hic tetigit Bar.nã fauor eſt filij q̃
poſſit facere vel nõ facere pacẽ de morte pris ⁊ ſimiliter q̃ poſſi
ti facere eſt fauor bãniti etiam.hoc tamẽ limitat Ang.quãdo

eſſet filius maſculus q conſueuit ſumere vindictã ⁊ leuare inimicitiã ⁊ ſic ſecus ſcḋm eũ in femina. alle. gl. quã dicit ſing. in verſi. fundo. in ti. ſi. ⁊. c. j. §. ỽ autẽ notãdũ. Sed hic poſſet eſſe dubium nunquid etiã alius ad quẽ deuolueret hereditas poſſit facere pacẽ ⁊ videret q̄ꝺ ſic q̄ꝛ etiã in illo videtur verificari ꝟba ſtatuti: ſꝫ forte poſſet dici ſecus quaſi iſtud ſit de iuribus q ſui natura debeat remanere penes ipſum filiũ exiſtẽtẽ hẽdẽ: ſꝫ ſolũ nole. ar. l. q̄ꝛ pĩnde. ſ. ad treb. Itẽ q̄ꝺ dixit Ang. de femina forte pcederet qñ extat maſculus: ſꝫ ſi nõ extaret ſatis vr̄ q̄ꝺ poſſet ipſa facere pacẽ ex quo alius maſculus nõ extaret nec decurreret hereditas repudiata ad aliũ maſculũ. nã tũc conuenientius eſt q̄ꝺ ipſa faciat q̄ q̄ꝺ alia mulier. ¶ † Tertio ⁊ vltimo eſt videndum q̄ habeat impedire ⁊ extinguere effectũ ſuitatis. circa q̄ꝺ cõclude q̄ꝺ interdũ ſuitas funditus tollitur puta qñ filius exit patriã ptãtẽ. nã tũc nõ eſt decẽs q̄rẽdũ ex quo tpe mortis teſtatoris nõ repitur in poteſtate ⁊ ꝯſr̄ nec ſuus. Interdũ impedit natiuitas ſuitatis. exẽplũ ſi filius eſt inſtitutus ſub cõditione ſi volet. nã tunc nihil opatur ſuitas. l. ꝟba. ſ. de condi. inſti. ⁊ l. iã dubitari. ĩ. ti. j. ⁊ hoc tenet ỽ Ang. ꝫ aliter ipſe ſentiat in. d. l. iam dubitari. Sed iſtud vr̄ verũ p. d. l. ꝟba. Interdũ ſuitas nõ eſt ſublata nec ipedita ſꝫ ceſſat certo reſpectu vel ad tps. exẽplũ q̄ꝛ p datiõnẽ coheredis extnei ceſſat exiſtẽtia quo ad ea q̄ ex teſtõ dependẽt ⁊ ideo nõ ꝯfirmantur tabule pupillares ſꝫ nõ q̄ ad ea q̄ ex mera legis puiſione ſunt inducta ſicut eſt trãſmiſſio hereditatis nõ agnite vt pbatur in. l. iiij. de iur. deli. Itẽ ceſſat q̄ ad tps ſi filius eſt inſtitutus ſub ꝯditiõe poteſtatiua. puta ſi aſcẽderit capitoliũ. nã ante eã impletã ceſſat ſuitas ſꝫ reſurgit ea impleta l. ꝯditionibus pupillꝰ. ſ. de ꝯdi. ⁊ demon. ceſſat etiã ſm Ang. ſi filius fuit inſtitutus in re certa dato ſibi cõfratre vlr̄ inſtituto. nã donec confrater põt hereditatẽ agnoſcere nõ habemus de exiſtẽtia tractare ſed ſi repudiaret ⁊ ſic tutta ea que habentur in. l. i. §. ſi ex fundo. ⁊ l. ex facto. ĩ. ti. j. ⁊. l. quoties. C. de here. inſti. An aũt p dationes ſubſtituti vulgaris impediatur ſuitas tetigit Bar. q̄ꝺ ſic. ſꝫ Ang. cõtra q̄ꝛ nõ p hoc ipediatur trãſmiſſio hereditatis nõ agnite ſicꝫ eũ: ſed cõiter tenetur opi. Bar de quo plene dixi in. l. ſi filiꝰ heres. ff. de lib. ⁊ poſthu. Quare aũt datio ſubſtituti vulgaris ipediat exiſtẽtiã ſuitatis ſed nõ datio coheredis extranei ſaltẽ reſpectu trãſmiſſionis inſtat ỽ argẽ. aſſignãs in effectu duas rõnes que tamẽ nõ videntur bñ cõcludere ſi diligẽter cõſiderentur. ⁊ ideo dic q̄ꝺ ratio eſt q̄ꝛ ppter dationẽ ſubſtituti vr̄ filius inſtitutus ſub cõditione ſi voluerit vt etiã hic voluit Bar. ideo impeditur ſuitas p. d. l. ꝟba. q̄ ratio ceſſat in datiõe coheredis. ⁊ ſup ỽ olnoui de q̄ꝺ dixi in. d. l. ſi filius heres. ⁊ in. l. gallus. in prin. ⁊. §. ⁊ quid ſi tantũ. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ q̄ dixi in materia vulgaris circa q̄ntũ effectũ.

18 ¶ † Vltio tangit ỽ Bar. an ⁊ qñ operetur ſuitas ante bñficiũ abſtinẽdi ⁊ ſiľr q̄d iuris poſt inuẽtũ bñficiũ abſtinendi a pretore ⁊ in eo q̄ꝺ dixit poſt inuentũ beneficiũ ſto cũ eo: ſꝫ in eo q̄ꝺ dicit ante inuẽtũ beneficiũ abſtinẽdi nõ ſto cũ eo. nã primo inquãtũ dicit q datio coheredis extranei etiã ante iuẽtum bñficiũ abſtinẽdi impediebat cõfirmationẽ tabularũ pupillariũ vr̄ male dicere. nã ex quo filius de neceſſitate erat heres conſequẽter valebat teſtm̄ ⁊ oĩa relicta in eo ſicut hodie etiã eẽt ſeruo cũ libertate herede dato. l. ſeruo ex pte. ſ. de acq. here. vñ ỽ caſu ſꝫ iſte eſſet coheres extraneꝰ valet teſtm̄ ⁊ valeret tabule pupillares ſic etiã olim q̄cũqꝫ eſſet coheres datꝰ filio debebat valere teſtamẽtũ ⁊ relicta in eo ex q̄ nõ poterat abſtinere. Itẽ ſcḋo non placet ſimpl'r inquãtũ dicit q̄ꝺ ſi ante bñficiũ abſtinẽdi ſi dabatur vulgaris ſubſtitutus filio q̄ꝛ videatur data ptãs filio abſtinẽdi p teſtantẽ ⁊ videatur inſtitutus in effectu ſub conditione ſi voluerit. nã cõtra ipſum vr̄ gl. ſing. inſti. de vul. ſubſti. in princi. in verſi. in nouiſſimo. vbi gl. aperte decidit q̄ꝺ ſi ſeruo inſtituto cũ libertate detur ſubſtitutꝰ vulgaris nõ habebit effectũ ipſa ſubſtitutio nec videbitur data licẽtia abſtinẽdi ipſi ſeruo ⁊ ſic eadem rõne etiã ante bñficiũ abſtinẽdi debebat dici idẽ in filio. quidã reprobãt gl. illã vt hic refert argẽ. ſed ipſe ſaluat illã p tex. a contrario ſenſu. dicit etiã opi. alioꝝ poſſe ſaluari q̄ꝛ ſubſtitutio vulgaris facta ſeruo nõ habebit locũ ſi tpe mortis teſtantis ſupeſt ſeruꝰ ⁊ ſic loquatur illa gl. q̄ꝛ tũc poterit habere locũ ſi pmoreretur ſeruꝰ viuo teſtãte ⁊ ſic loquitur opi. alioꝝ. Tu potes dicere q ponderãda ſunt ꝟba ſubſtõ. nã ſi teſtãtor dicat ⁊ ſi heres eſſe noluerit talis ſit heres. tũc vr̄ data licẽtia abſtinẽdi ⁊ ſuo ⁊ filio argu. l. j. §. ſi ꝓponatur. ſ. ſi q̄s omiſ. cau. te. ⁊ q̄ꝺ plene dixi in. l. ſi filiꝰ heres. ⁊ q̄ hr̄ i. l. ꝟba. ſ. ti. j. ⁊ ſic poſſit pcedere opi. bar. ſꝫ ſi dabatur ſubſtitutꝰ p ỽ ꝟba talẽ ſubſtituo. vel ſi hẽs nõ erit talis ſit hres tũc poſſit pcedere opi. gl. cũ limitatione argẽ. moueor q̄ꝛ non eſt veriſimile i dubio q teſtator videatur eligere viã p quã poſſit ſuũ iudiciũ impugnari. arg. l. iij. ſ. de te. m. l. ⁊ ſic cũ in oẽm euentũ ſi ſeruus vel filꝰ ſupuiuebat eẽe habuitꝰ heredẽ ex teſtõ ſi nõ intelligitur dediſſe ptãtẽ abſtinẽdi ergo merito nõ dꝫ itelligi q̄ꝺ in dubio videatur tũc dediſſe ptãtẽ abſtinẽdi q̄ꝛ ſic nõ erit oĩno habitu. ꝰhẽdẽ ex q̄ nullꝰ de neceſſitate cogetur eẽ heres. ⁊ ỽ in ſeruo ⁊ idẽ in filio añ bñficiũ abſtinẽdi: ſed poſt bñficiũ abſtinẽdi forte poſſet pcedere opi. Bar. etiã ſi fuerit ſubſtitutꝰ datꝰ p verba ſi heres nõ erit de q vide q̄ꝺ dixi i. d. l. ſi filꝰ heres. Et adde his q̄ dixi. ĩ. vnũ aliũ effectũ vꝫ q̄ꝛ ppter ſuitatẽ nõ eſt dare mediũ inter tps mortis teſtatoris ⁊ agnitionẽ hereditatis ⁊ ỽ ĩpecto rigore iuris ciuilis. ⁊ ſic itelligitur gl. in l. ſi alienũ. §. in extraneis. ĩ. ti. j. ſed inſpecto õñficio ptoris ſic. ⁊ ita intelligitur gl. in. l. iul. ſ. de condi. ⁊ demon. ⁊ hec ſufficiãt loco cuiuſdam repetitionis ſutius. l. iunctis his que dixi in. d. l. ſi filius heres.

Quo gradu.

Subſtitutio poteſt fieri etiã in gradu tertio vel q̄rto. h. d.

Summarium.

1 ¶ Subſtitutio pubertate finitur vbi erranter maius quam pupillaris etatis tempus exprimitur.
2 Leges locũ habẽt in teſtamẽtis etiã teſtãtibus inuitis.
3 Subſtitutio pupillaris an expiret per ingreſſum religionis.
4 Monaſterium loco filii eſt habendum.
5 Subſtitutio pupillaris puberi facta an ſit penitus nulla.

In pupillari.

Pubertas eſt finis ⁊ terminus ſubſtõnis pupillaris. h. d.

1 ¶ No. ſm vnũ intellectũ q̄ꝺ vbi p errorẽ exprimitur maius tps quã pupillaris etatis nihilominus finitur ſubſtõ pubertate. ¶ No. ỽ. ſm aliũ intellectũ q̄ꝺ lꝫ ex certa ſcia appoſitũ fuerit maius tps pupillari etate: tñ finitur ſubſtitutio pubertate. Ex ex ỽ no. q̄ꝺ vbi ſubſtitutio põt ſemel valere iure directo puta itra tpa pupillaris etatis nõ obliquatur poſt ea adueniẽte pubertate ⁊ ſic fũdꝰ ⁊ ex toto euaneſcit ſubſtõ eueniẽte pubertate. ⁊ ad ỽ ſepe alle. hec. l. ⁊. l. ꝟbis ciuilibꝰ. ĩ. eod. ⁊ ſic in caſu huiꝰ. l. poſt pubertatẽ nõ valebit iure directo nec iure fideicõmiſſi. q̄ꝺ limita ſm bal. niſi i teſtõ fuiſſent adiecta illa verba ſi nõ valet vel valebit iure teſtamẽti valeat iure codicilloꝝ: q̄ꝛ cũ tũc poſt pubertatẽ nõ valeat fiet digreſſio ad volũtatẽ codicillarẽ virtute dicte clauſule ⁊ ſic dicta ſubſtõ pupillaris in effectu poſt tpa pubertatis cẽſebitur facta in codicillis. ⁊ ideo obliquabitur ⁊ valebit iure fideicõmiſſi vt. l. ſceuola. ſ. ad treb. facit q no. Bar. in. l. ſi. ſ. de iu. codi. de q̄ dixi in. l. ꝟbis. ĩ. e. ⁊ facit q̄ꝺ dicetur. ſ. l. pxi. vbi plene de ỽ arti. dicetur. ¶ In gl. j. ibi ſm Jo. hec prima lec. in ſe bona ſm quã nõ ob. ꝯtrã ſi dicatur q̄ꝺ voluntas teſtatoris dꝫ ſeruari p lege. l. in cõditionibus pmũ locũ. ſ. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊. l. cũ q̄ſtio. C. de le. ⁊. §. diſponat. in auf. de nup. col. iiij. q̄ꝛ illud verũ qñ emanat ex certa ſciẽtia. ſecus qñ emanat p errorẽ. nã tũc nõ vr̄ veriſimiliter eſſe mens ipſius teſtãtis quod quatenus errauit ſeruetur cũ eo in quo q̄s erat nõ dicatur conſentire. l. ſi p errorẽ. ĩ. de iuriſ. om. iudi. hec tñ ſo. vr̄ nimis reſtringere literã q̄ ſimpliciter ⁊ indiſtincte loquitur ⁊ ſic vr̄ comprehendere etiam caſum quãdo ex certa ſcientia exprimitur maius tẽpus pupillari etate. ideo datur ſequens intellectus quod etiam hec. l. intelligatur qñ ex certa ſciẽtia maius tẽpus exprimitur ſed tñ nõ reſpondet clare ad ꝯtrã vnde potes tunc reſpondere q̄ꝺ verũ eſt q̄ꝺ volũtas teſtatoris dꝫ ſeruari quatenus eſt legitima

2 ſeu a lege approbata vt. l. cum q̄ſtio. C. de leg. † vnde nõ põt facere quod leges nõ habeãt locum in ſuo teſtamẽto. l. nemo põt. ſ. de leg. j. hic aũt nõ eſt legitima inquãtũ voluit ſubſtituere directo etiã poſt pubertatẽ q̄ꝛ paganus ỽ eſt nõ miles nõ põt directo ſubſtituere puberi poſt aditã hereditatẽ vt pbatur. ſ. l. pxi. ⁊ ideo ſolũ valet iure directo vt pupillaris vſqꝫ ad tps pubertatis poſtea aũt nõ valet ⁊ ſic p parte tpis valet ⁊ p parte nõ nec vitiatur vtile p inutile ex quo ſunt ſeparabilia vt ſeq̄tur in glo. vt no. in regula vtile. de re. iu. li. vj. p Bar. in. l. grece. §. illud. ſ. de ſi. deiuſſo. An aũt poſt pubertatẽ valeat iure fideicõmiſſi tꝫ gl. ſ. quod nõ. p qua facit primo iſte tex. q abſolute dicit quod firmetur ſubſtitutio ⁊ ſic vr̄ quod totaliter ⁊ omni reſpectu finiatur. Itẽ etiã facit. l. verbis ciuilibus. inquãtũ dicit fruſtra fieri poſt pubertatem iuncto eo q̄ꝺ no. Bar. in. l. pe. §. ad crimẽ. ad ſi. ſ. de pub. iudi. ⁊ q̄ꝛ vr̄ poſſe dici q̄ꝺ ỽ caſu habeat locũ illa regula q nolui potui ⁊ q̄ꝺ volui adimplere nequiui. l. multũ. C. ſi q̄s alteri vel ſibi. ⁊ extra de off. deleg. cũ ſuper. ⁊ ſic cũ teſtator voluerit quod valeret iure directo poſt pubertatẽ ⁊ hoc nõ potuit non valebit etiam iure fideicõmiſſi ex quo id nõ dixit. Ang. tamen hic dixit q̄ꝺ iſtud poſſet pcedere in primo exemplo ſecũde ſolu. ſecus in ſecundo exemplo quãdo dixit cõpendioſe quãdocũqꝫ ⁊c. q̄ꝛ ex quo adiectũ fuit diſtributiuũ quandocũqꝫ tunc ſecundũ cũ poſt pupillarẽ etatẽ incipit eſſe noua ſubſtitutio q̄ nullo tpe valere potuit iure directo. ⁊ ideo valebit iure fideicommiſſi p regulã traditã in. l. verbis ciuilibus. ĩ. eo. de quo an procedit plene dicetur. ſ. l. pxi. vel in. l. cẽturio. ⁊ etiã an pcedat gl. in primo exẽplo ſecũde ſol. ⁊ no. ex gl. q̄ꝛ vr̄ ſentire quod illa nõ dicatur cõpẽdioſa qñ ſubſtituit vſqꝫ ad. xxv. annũ. ſed cõtrariũ ſenſit gl. in. l. verbis ciuilibus in prima glo. iuncto prin. cũ fine. Sꝫ poſſes dicere q̄ꝺ finis illius gl. debet referri ad ſecundum exemplum poſitum ibi in. d. gl. j. ⁊ ſic concordabit. Poſſet etiam dici quo iaꝫ eſt cõpẽdioſa q̄ꝛ plura comprehendit tempora ſub

compendio

cōpendio.ſ.pupillaris etatis ⁊ pubertatis lʒ nō cōphendat tot
tpa quot illa facta p verbū qñcūqʒ.⁊ hoc voluit Bar.in.l.cen
turio.in.ſ.q. ¶ In ea.gl.ibi.ſ.ꝯditionē iſtud ꝯrium eſt difficile
qꝛ multis modis ſoluiť p doc.nā fortiter facit in ꝯriū qꝛ ibi ver
ba vno tpe ſumunť ppꝛie.ſ.intra pubertatē ⁊ alio tpe.ſ.poſt pu
bertatē ſumunť impꝛopꝛie qꝛ adult⁹ ppꝛie nō eſt in tutela ſed
in cura.⁊ ſic videreť ſilr hic dicendū qꝺ intra pupillarē etatem
verba ſtarēt ppꝛie ⁊ valerēt iure directo poſtea impꝛopꝛie ⁊ iu
re fideicōmiſſi.ſed ſol.pꝛimo ſm Dy.ꝙ aliud ibi ex eoqꝛ ibi no
ua cōfirmatio interuenit q̄ hic nō interuenit ideo ſecꝰ. vel dic
ſcꝺo ſcꝺm Jac.de bel. qꝺ hic ſi verba vno tpe ſumerenť ppꝛie
alio ipꝛopꝛie ſurgeret repugnātia iuris ibi ſecꝰ qꝛ cū iſta ſol.nō
ſe declaret iō aliter ſoluit In ꝯrio vcʒ qꝺ ibi nō repugnat menti
teſtātis cū verba vno tpe ſumanť ppꝛie alio ipꝛopꝛie. hic ſecus
qꝛ cū teſtatoꝛ fecerit vnicā ſubſtōnē pro oī tpe ⁊ fecerit eam per
verba directa vr̄ voluiſſe qꝺ omni tpe valeat iure directo.arg.l.
ei hoc iure.ꝟ.e.⁊.l.ſi legatarius.ſ.j.ff.de leg.iij. ideo valet pro eo
tpe quo valet iure directo ⁊ ppꝛie. p alio aūt nullo modo valet
qꝛ talis vr̄ fuiſſe eiꝰ volūtas vt p̄dixi.⁊ p hoc facit lʒ nō alleget
ratio.d.l.multis.C.ſi qs alteri vel ſibi.Bar. ꝟ ſoluit quarto mo
do vcʒ qꝺ hic trāſiret de vno eſſe ad ꝯriū eſſe quia de eſſe fauo
ris ꝗ cōpꝛehendiť in pupillari ſubſtōne.ſ.ad eſſe odij ⁊ grauami
nis quod cōpꝛehēdiť in fideicōmiſſaria iuxta id qꝺ not.in.l.ex
trib⁹.C.de inoffi.teſt.ſed in ꝯrio trāſit ad aliud eſſe tendens ad
eūdē effectū cū vtrobiqʒ puideať ipſi filio tā p tutorē quā p cu
ratorē.Quinto ſoluiť p Bartolinū de pretis.de q̄ facit mētio
nē Bar.ſ.l.pꝛi.⁊ Jo.an.in.c.ſi pater.de teſta.lib.vj.in nouella
vcʒ qꝺ ſtandū ſit ꝯrio vt ſeruet volūtas teſtātis ⁊ p ꝯñs valebit
iure fideicōmiſſi poſt tpa pubertatis.ar.d.ſ.cōditionē.cōmuni
ter tñ hec opi.nō teneť de quo ⁊ an pcedat latius diceť.ſ.l.pro
xi.⁊ ſcꝺm hanc vltimā ſolu.cū litera hic dicit finieť ſubſtitutio
dʒ intelligi.ſ.pupillaris.⁊ directa nō aūt finieť ex toto ſubſtitu
tio quo minus poſt pubertatē valeat iure fideicōmiſſi. ⁊ ſimili
ter dū litera dicit in.l.verbis ciuilibꝰ qꝺ poſt.xiiij. annū fruſtra
ſit ſubſtitutio dʒ intelligi.ſ.quo ad hoc vt valeat iure directo.ſʒ
nō ſiet ſimplr̄ fruſtra q̄ minus valeat effectꝰ iure fideicōmiſſi. fa
cit quod hr̄ in.l.fruſtra.C.ꝺ nō nu.pe.vbi illa dictio nō iportat
oīmodā nullitatē ⁊ qꝺ hr̄ in.c.j.de iudi.lib.vj.p gl.vbi gl. vr̄ in
telligere dictionē fruſtra poſitā in.ſ.ad crimē.in.l.pe.de pu.iu
di.reſpectu effectus nō ipſo iure nec ſimplr̄.vñ vult qꝺ nō repel
lať ibi pcurator niſi apponať exceptio.facit qꝺ no.Joā.an.in
d.ſ.ſi pater.ſup gl.in nouella.in mag.addi. ¶ In ea.gl.in fi.ex
5 pirat etiā alijs modis ꝗ tanguť ꝟ p Bar.⁊ † adde dictis ſuis
in quātū de impubere ingreſſo monaſteriū an finiať tūc ſubſtō
pupillaris p talē ingreſſum.nā cōcludit qꝺ ſi eſt traditꝰ a paren
tib⁹ lʒ nō poſſit exire monaſteriū ante pubertatē vt in.c.ij.⁊.c.cū
virū.extra de regula.tñ effectu cēſeť eē intra tpa pbatiōis ⁊ iō
ſubſtitutio illa nullo mō ifringiť ēt de rigore p id qꝺ hr̄ in.c. be
neficiū.extra de reg.li.vj.Si aūt exiſtēs doli capax ex diſpēſatio
ne apoſtolica faceret pfeſſionē i religionē tūc Bar. dixit ſimplr̄
ſubſtōnē extingui qꝛ pdit dñiū rerū ⁊ ſic ceſſante etiā impedi
mento etatis non poſſet teſtari vt in auť.ingreſſi.C.de ſac.ſanc.
4 eccleſi.† adde etiā qꝛ monaſteriū hr̄ loco filij ſcꝺm cōem opi.vt
hr̄ in.c.in pꝛeſentia.extra de pba.⁊ i auť.ſi qua mulier.C.de ſa.
ſan.eccleſi.⁊ iō ſicut ſi haberet liberos iuxta pubertatē malitia
ſupplēte etatē iuxta decretū de illis ⁊ decretalē.a nobis.extra ꝺ
deſpō.impu.⁊ qꝺ no.gl.xx.q.j.in ſum.de puero nouē annoꝝ ex
piraret ſubſtō.ar.l.ex facto.ſ.e.⁊ etiā ꝟ dixit Bar. itam ppoſi
to.⁊ hoc itellige qñ igreſſus eſt religione q̄ pōt habere ppꝛium
in cōi.Si aut ingreſſus eſſet religionē mēdicātiū q̄ nō pōt habe
re ppꝛiū in cōi tūc vr̄ qꝺ ſubſtō nō extinguať imo ſortiať effe
ctu pinde ac ſi naturalr̄ eſſet mortuꝰ iuxta ea q̄ dixi in.l.j.ſup gl.
pe.ꝟ.de teſt. ¶ Ultimo tetigit ꝟ Ang.an ſubſtō vulgaris taci
ta cōtenta in pupillari expꝛeſſa expiret pubertate adueniēte de
quo remittit ad no.p Bar.in.l.j.ad finē materie vulgaris. de q̄
5 dic vt ibi dictum fuit † ⁊ ſilr̄ tangit ꝗd ſi fiat pupillaris puberi
an ſit funditus nulla an vero trahať ad fideicōmiſſariā ⁊ in ef
fectu refert bar.tetigiſſe vbi.ꝟ.⁊ maie eū recitat.vt pʒ ex ibi no.
p eū.⁊.l.vbis ciuilibus.ꝟ.e.⁊ ꝯcludit in effectu ꝙ trahať ad fi
deicō.ſaluo.niſi teſtatoꝛ putaſſet eū ipuberē.ar.l.ſeruo manumiſ
ſo.de ꝯdi.inde.de q̄ dic lati⁹ vt dixi.in.l.ꝟbis ciuilibus.ꝟ.eo.

Summarium.

1 Poſteriora pꝛioribus derogant.
2 Subſtitutio pupillaris diuerſum a paterno eſt teſtamentum.
3 Teſtm̄ eſt omni iure nullū in quo filius in ptāte pꝛeteritur.
4 Teſtm̄ ſcꝺm ex q̄ nō pōt adiri hereditas nō tollit pꝛimū.nu.5.
6 Actus vna hora inchoatꝰ ⁊ alia pfectꝰ cui hore ſit aſcribēdus.

SI quis eū. In legatis ⁊ teſtis nouiſſima ſcriptura ſpectať.h.d.vel ſic ⁊ magis ad literā.Subſtitutio facta de ſeruo cū liber tate filio ipuberi derogat legato facto ꝺ ipſo ſuo al
1 teri.h.d. ¶ † No.qꝺ poſteriora derogāt pꝛiorib⁹.facit.l.pacta no
uiſſima.C.de pac.qꝺ intelligo qñ poſteriora i effectu ſunt cōtra
2 ria pꝛimis alr̄ videreť ſecꝰ.p.l.nā ad ea.ſ.de cōdi.⁊ de. ¶ † Itē
no.qꝺ ſubſtitutio pupillaris cēſeť eſſe diuerſum teſtm̄ a teſto pa
terno de quo hic in gl.⁊.ſ.e.in.l.pꝛio. ¶ In glo.ij.ibi ſub cōdi
tione.hec vera p.l.ſi ſeruꝰ ſub cōditiōe.ſ.e.nec ob.ſ.nos dicimꝰ.
ſ.alľ.qꝛ nō pbat ſequentē opi.vt ibi pʒ. ¶ In gl.cōfirmās.ibi
qꝛ ꝯſummato teſtō ſupple maxime qꝛ etia alij cēſenť pars teſta
mēti ⁊ ab illo depēdēt.facit.l.j.C.de iure codi.⁊ qꝺ habeť in.l.ſi
quis cū nullū.ſ.de iu.cod. ¶ In ea glo.in fi.ſol. qꝺ regulariter
poſteriora derogāt pꝛioꝛib⁹ fallit in caſu iſtius.ſ. vcʒ qñ pꝛiora
hñt clauſulā derogatoriā ad poſteriora qꝛ tūc nō tolluť pꝛio
ra niſi ſpecifica fiat mētio.l.ſi quis in pꝛi. teſtamēti. ⁊ ibi de hoc
plene.ſ.de legatis.ij.⁊ in.l.pacta nouiſſima.C.de pac.⁊ in.l. nō
ſolum.ſ.moꝛte.de ope.no.nun.⁊ aliquid etiā in.l.qui in aliena.
ſ.celſus.ſ.de acquiren.heredi.

Si ſuo teſtamento.

Pater pōt ſibi pꝛimo facere teſtm̄ ⁊ alio tpe
facere filio pupillarē ſubſtitutionē rato manente teſtō.per ſcꝺm
tamē teſtamētū validū tolliť pꝛimū ⁊ cōſequēter ſubſtitutio pu
pillaris in eo filio facta ſed per ſcꝺm teſtamētū inualidū nō tol
litur pꝛimū nec cōſequenter pupillaris ſubſtitutio in eo ꝯtenta.
h.d.⁊ tres ſunt partes que patent ex litera ⁊ ſummario.ſcꝺa ibi
nā ſi.tertia ibi ſʒ ſi. ¶ In tex.ibi legitimis teſtib⁹.ſ.ſeptē cū aga
tur de hereditate dāda que nō pōt dari codicillis.ibi manebit
⁊ hoc ideo qꝛ pupillaris ſubſtitutio eſt acceſſoꝛia ad pꝛimū teſta
mentū.ſecus qñ ſit aliud teſtamētū eque pꝛincipale nā tunc be
3 ne tolleť pꝛimū.⁊ hoc eſt qꝺ ſequiť in ver.nā ſi. ¶ † No.ꝙ teſta
mentū in quo filius in poteſtate eſt pꝛeteritus nō valet ⁊ ſic vr̄
ꝙ ab ipſo initio omni iure ſit nullū de quo tetigi in.l.j.⁊.l. poſt
humus.⁊.l.ꝗ vxorē.ꝟ.de iniuſ.teſta. ¶ No.ſcꝺo qꝺ ſubſtitutio
nō pōt fieri filio pꝛeterito ⁊ ſic videť ꝙ per talē ſubſtitutionē fa
ctam filio meo intelligať filꝰ tacite inſtitutus vt hic eſt caſus ſe
cūdū vnū intellectū pꝛout hic itelligiť qꝺ illa verba ſi viuo ſint
verba teſtātis ⁊ ſic erit hic caſus ꝯtra opi. Bar.quā ipſe poſuit
in.l.gallus.in pꝛi.ꝟ.de li.⁊ poſth.vbi ꝯcludit valere teſtm̄ factū
ſcꝺm cōſiliū galli.etiā ſi nō appareat de expꝛeſſa filij inſtitutiōe
de quo etiā hic tetigit ⁊ alle aliqua iura quibꝰ ibi reſpōdet alľ.ēt
in ar.l.ſi ita ſtipulatio.ſ.de ope.liber.⁊ ille caſus nō eſt alibi. Sʒ
potes dicere ꝙ ibi loquiť in cōtractib⁹ in quib⁹ iura ſepe fingūt
ſtipulationē tacitā vt pʒ in.l.nō aliter.⁊.l.his verbis.ꝟ.de ado.
⁊ in.l.vnica.C.de rei vxo.act.⁊.l.cū oſtēdimꝰ.de fideic.xu. hic lo
quimur in vltimis volūtatib⁹ in quib⁹ iura nō ſupplēt illa que
ſunt de ſolēnitate neceſſaria actꝰ ſicut eſt inſtitutio filij in ptāte
vel eius exheredatio.l.iter cetera.ꝟ.de li.⁊ poſth. ¶ Itē not.qꝺ
ſequēs teſtm̄ qꝺ eſt alteriꝰ teſtatoꝛis iuris intellectu nō rumpit
pꝛimū teſtm̄.nam hic pupillare iuris itellectu eſt teſtm̄ pupilli.lʒ
ex oꝛdinatione ſit teſtm̄ patris.l.patris.ſ.eo.⁊ ideo nō rūpit pꝛi
mū paternū ⁊ hec pōt eſſe vna ratio iſtiꝰ tex.ſcꝺm Bal.⁊ Ang.
Alia ratio eſſe pōt qꝛ pupillare eſt acceſſoꝛiū ad paternū.l.ij. in
pꝛin.ꝟ.e.Acceſſoꝛiū aūt nō habet tollere pꝛincipale ſed potius
regulari ſcꝺm illius naturā vt in regula acceſſoꝛiū.de reg.iur.li.
4 vj.⁊.l.ex pupillari.ſ.e.⁊ facit qꝺ no.i.l.petēs.C.de pac. ¶ † Itē
no.qꝺ teſtamentū ſcꝺm nō habet tollere pꝛimū niſi ex eo poſſit
adiri hereditas de iure ciuili.de quo hic in glo.⁊ etiā tangit hic
Ang.ſed de hoc an teſtm̄ qꝺ nō valet de iure ciuili ſed pōt vale
re de iure pꝛetoꝛio tollat pꝛimū validū vtroqʒ iure. dic vt plene
dixi in.l.cū in ſcꝺo.ꝟ.de iniu.teſt. ¶ In gl.alia hora.ibi reſpon
deo alia hora cōtinuata.no.bene ex iſta ſol.iūcta ſ.e tex.qꝺ illud
ꝙ ſit cōtinuatis horis nō dʒ fieri ex interuallo ſʒ potius vno cō
textu.facit ꝙ habeť in.l.antiqui.ꝟ.ſi pars here.pet.⁊ ſic eſt vtile
ad ea que habenť in.l.ꝙ ait.ſ.de adul.⁊ in.l.teſtiu.C.de teſti.qꝺ
vcʒ teſtes videāt aliqd fieri per figurā vnꝰ poſt aliū reſpiciēdo vt
dicanť cōteſtes ⁊ eodē tpe deponere.hec tñ pꝛima ſo. vr̄ literam
iſtā violare ideo gl.dedit ſcꝺam que eſt not. ad intellectu.l.ij.ſ.
pꝛius.ꝟ.e.⁊ ibi dixi.tñ nō videť pfecte tollere ꝯrium.Ideo Bar.
tertio dixit ꝙ cōtrariū hʒ locū in teſtamētis qꝺ eſt omnimʒ reſpe
ctu vnū ſʒ ſubſtitutio pupillaris nō eſt omnino oīm ū reſpectu
vnū teſtm̄ cū paterno.ſed hec ſo.nō ſ. lacet qꝛ ſcꝺm illā ſequereť
ꝙ poſt factū teſtm̄ nō poſſent ex interuallo fieri legata ꝙ eſt fal
ſūʒ.Ideo potes dicere quarto ꝙ aūt añ teſtm̄ pfectū interuenit
interuallū ⁊ tūc vitiareť teſtm̄ ex ꝟ reſpectu dʒ fieri vno ꝯtextu
⁊ ſic loqueť cōtrariū.Aut poſt teſtm̄ pfectū interuenitꝰ interual
lum inter ipſum ⁊ aliud acceſſoꝛiū teſtm̄ puta legata vel ſubſti
tutionē pupillarē.⁊ tūc non vitiať tale acceſſoꝛiū oīmodo legi
timus numerꝰ teſtiu interueniat ⁊ ſic ſeptē in pupillari ſubſtitu
tione ⁊ quinqʒ in legatis.⁊ ſimiliter infirmat pꝛimum teſtm̄ ex
quo habuit ſuū eſſe perfectū ⁊ validū qꝛ non debet pꝛincipale p
acceſſoꝛium infir mari ⁊ ſic loquitur hic. ¶ In glo.ij vi.o ſ. ibi
ſub hac conditione no.bene hanc pꝛimam expont ote ſecundū
quam iſta ſunt verba teſtatoꝛis ꝙ filio pꝛeterito nō pōt ſubſtitui
vulgariter de quo tetigi in no.⁊ plene i.l.gallꝰ. ſed tūc mirabi

le inſurgit ſm Bal. q2 cū fili⁹ fuiſſet iſtitut⁹ in p̄mo nō videbaẗ preteritus ꝛ ꝑ ꝯñs vr̃ q̄ꝺ potuerit fieri aliud in quo ꝯtineretur ſola vulgaris ꝙ eſt remouet hec. l. nō eſt alibi ſm Ange. q plus nō dicit: ſed Bal. h̄ dicit ꝙ ideo nō valet ſubſtō vulgaris q2 illa vere ꝛ ꝓprie eſt pars teſtamēti paterni: ideo debuit fieri vno cō textu. al's nō valet vt h̄ ſecus in ſubſtōne pupillari q̄ nō eſt ſimpliciter ꝛ omni reſpectu pars teſtamēti paterni ꝛ ſubdit etiam quod cū filius poſſit preteriri a ſcđo gradu ex quo eſt inſtitutus in primo. l. ſi poſthumus. §. q̄ꝺ vulgo. ff. de lib. ꝛ poſth. quod vr̃ q̄ꝺ in caſu iſto nō deberet inualidari teſtm̄ ꝓpter p̄teritionē ſa ctā a ſcđo gradu. cuius ꝯtrm̄ vr̃ litera h̄ innuere ꝛ ꝓpter hoc vr̃ tenere ſequētē expoſitionē: ſed tu adde q̄ꝺ h̄ nō agebat teſtator facere ſubſtōnē vulgarē ſed ſm teſtm̄ vt lr̃a apte dicit. ideo nō mirū ſi teſtm̄ nō valet ſi in eo fili⁹ eſt p̄terit⁹ lȝ in p̄mo fuerit inſtitutus. facit. ff. de lib. ꝛ poſth. l. ſi filius qui in p̄ſte. Jtē necvr̃ verū q̄ꝺ ſubſtō vulgaris nō poſſit fieri ex interuallo poſt ꝑfectū teſtm̄ dūmodo legitimus nūerus teſtm̄ adhibeaẗ q2 h̄ nullo iure reperiẗ cautū ꝛ ꝑ id q̄ꝺ dixi. ff. cū gl. in ṽ. alia hora. ℭ In ea. gl. ibi vel adire melius dixiſſet ꝛ adire q2 intēdit q̄ꝺ reqraẗ teſtm̄ eſſe neceſſario validū de iure ciuili ꝛ ꝯñr ex eo de iure ciuili adiri poſſe hereditatē nō aūt ſufficit ꝙ petaẗ bonoꝝ poſſeſſio ſecūdū tabulas q2 nō ꝑ h̄ q̄s efficiẗ heres cū p̄toꝛ nō faciat quē heredē.

5 inſti. de bo. poſ. §. quod autē. ℭ † Et no. bñ ex iſta glo. quod ad hoc vt teſtm̄ icōm tollat p̄mū requiriẗ neceſſario q̄ꝺ ex eo poſſit adiri hereditas de iure ciuili, nec ſufficit q̄ꝺ ſit validū de iure p̄ torio tm̄. cōcoꝛ. glo. in. l. cū in ſcđo. de quo dic vt ibi. ℭ Not. etiā ſecūdo q̄ꝺ in caſu. l. poſthum⁹. ff. iniu. teſt. neceſſario eſt bonoꝛ poſſeſſio ſm tabulas de quo etiā ibi dictū fuit. ℭ Aduerte q2 hec glo. in poſthumo p̄terito male dicit ꝑ. l. iij. ſed ſi ſtante. ff. de iniuſt. teſt. ſed in filio iā nato p̄terito poſſet ꝓcedere ſecūdū cōes opi. de qua in. d. l. cū in ſecundo. al's in. d. l. ij. ſi filius qui in p̄ſte.

6 ℭ † Ultio tāgit Bal. h̄ q̄ꝺ ſi actus inchoeẗ vna hora puta añ mediā noctē ꝛ finiaẗ alia puta poſt mediā noctē cui hore dēat notarius aſcribere actū. nā ſi cōſiderem⁹ p̄mā deberet aſcribere diei p̄cedēti ſi aliā diei ſequēti. l. more romano. ꝛ ꝙ ibi not. ff. de ferijs. ꝛ ꝯcludit ꝙ dȝ attribuere vltie hore. all'. Jnn. in. c. conſuluit. ad ſi. de offi. dele. ſȝ ſi bñ pōderent ṽba Jnn. clare h̄ nō decidit ꝓ h̄ tn̄ dicto facit q2 notarius i ſcriptura dicit actū ꝛc. ꝛ ꝑ ꝯñs cū videaẗ ponere horā actus ꝑfecti cū nihil dicaẗ eſſe actū donec aliq̄ꝺ reſtat agēdū. l. ſi. C. de his q. vt in dig. ꝛ. vij. q. iij. merito dȝ attribuere ip̄m actū vltie hore in qua ꝑficiẗ. tangit etiā q̄ꝺ ſi poſtfactū ſit teſtm̄ paternū. ſcđo ex interuallo pupillare. et tertio ſm teſtm̄ paternū an valebit pupillare mediū. ꝛ cōcludit finalr̃ poſt Cy. in addi. ꝙ ſi pupillare fuit ſimul factū cū ſecūdo teſtō valebit tāꝗ̄ ps ſecū. ſi. ſec⁹ ſi ſit factū ex interuallo ēt a ſcđo q2 tūc cū habuit dependētiā a p̄mo illo ſublato tolliẗ ꝛ ip̄m pupillare eius acceſſoriū vt h̄ pȝ. ꝛ q2 nō pōt dici pars ſcđi ex quo ex interuallo p̄ceſſit pupillare ꝛ ſi ſic nullū p̄ceſſiſſet p̄mum nō valuiſſet pupillare ꝑ id ꝙ dixit gl. ff. ꝛ ꝙ habeẗ i. l. ij. §. pu. ff. e.

Summarium.

1 Subſtitutionū quedā directe ſunt ꝛ quedā oblique.
2 Subſtitutio compendioſa per illa verba ſine liberis nō eſt ad fideicommiſſum trahenda.
3 Subſtitutionis effectus ad tēpoꝝ varietatem variantur.
4 Fructus qui veniant in directa ſubſtitutione.
5 Fructus iudicio teſtatoris percepti non veniunt in fideicōmiſſaria ſubſtitutione.
6 Grauatus per fideicōmiſſum fructus in hereditate tpe mortis teſtantis repertos fideicōmiſſario nō teneẗ reſtituere.
7 Compēdioſa a milite facta ꝑ verba directa eſt valida.
8 Cōpendioſa facta a pagano ꝑ verbū cōe q̄n ꝛ quo iure valeat.
9 Subſtitutio vulgaris expreſſa que ſit impuberi pupillarē tacitam non continet matre in medio exiſtente.
10 Subſtitutio q̄ in cōpendioſa cōtineẗ an tacita vel exp̄ſſa dicaẗ.
11 Subſtitutio vnica nō cēſetur q̄n dictio q̄cūqȝ apponitur.
12 Subſtitutio facta puberi a pagano per verba directa eſt penitus inualida.
13 Uoluntas teſtatoris quando ſeruari debeat.
14 Subſtitutio compendioſa a pagano puberi pacta per verba directa eſt omnino nulla.
15 Subſtō cōpēdioſa a pagano ꝑ ṽbū cōe facta eſt ol tpe valida.
16 Uerba directa nō ciuilia nō admittūt inter ſe differentiam.
17 Rē eandē diuerſo iure nō cēſeri qualiter debeat intelligi.
18 Uerbū ad ꝑſonā relatū ſȝ ꝑſone q̄litatē itelligēdū q̄lr̃ itelligaẗ.
19 Pupillus an poſſit dici inteſtatus.
20 Heres inuitus alteri nemo eſſe debet.
21 Grauari i teſtō q̄s neqt q̄ex eodē honoꝛē vl' cōmodū nō ſentit.
22 Grauamē de aliquo dādo nō tenet q̄ꝺ nō fuit exp̄ſſe relictum.
23 Subſtitutio cōpendioſa q̄ndo valeat iure fideicomiſſi.
24 Dictio q̄cunqȝ, adiecta in ſubſtitutione quid operetur.
25 Uerba directa que ſint que obliqua ꝛ que cōmunia.
26 Uerba directa quotuplicia ſint.
27 Subſtitutio obliqua non conuertitur in directam.
28 Subſtitutio directa in obliquam conuerti poteſt.
29 Subſtitutio directa conuerti poteſt in aliam directā.
30 Subſtitutio directa dubia in dubio in directā eſt cōuertēda.
31 Subſtitutio directa non ſit poſt aditam hereditatem.
32 Teſtamentum alteri facere nemo poteſt.

Centurio. Cōpendioſa facta a milite impuberi ꝑ verba intra tēpora pupillaris etatis valet de iure cōi vt pupillaris ꝛ trahiẗ ad oīa bona impuberis: poſt pubertatē vō valet vt militaris ex priuilegio militis ꝛ trahiẗ ſolū ad bona teſtātis cū fructib⁹ in hereditate inuētis. h. d. ꝛ diuidiẗ in duas p̄ncipales partes: nā primo poniẗ thema ex quo tacita reſultat q̄ſtio: ſcđo poniẗ rn̄ſio diſtiguēdo: ſcđa ibi intra: ꝛ ſcđm mēbrū ibi poſt eā. ℭ In tex. ibi ſubſtituit ſupple ꝛ poſtea deceſſit ipſe centurio ꝛ ſucceſſiue ipſe fili⁹ ſupſtite ſubſtitutore q̄riẗ q̄ꝺ iuris de ipſa ſubſtōne ꝛ de eius effectu ꝛ rn̄deẗ diſtinguēdo duos caſus. vt. j. ſe

1 quiẗ. ℭ † No. q̄ꝺ ſubſtōnū quedā ſunt directe quedā indirecte ſeu oblique de quo. ff. eo. ſup rubrica. ꝛ inſtit. de pup. ſubſti. §. q̄ rōne. in glo. mag. ꝛ extra de teſt. Raynutius in prima gl. mag. de hoc etiā ꝑ gl. in. c. ſi pater. de teſt. lib. vj. ℭ Ex hoc etiā not. quod in materia ſubſtōnū quedā ſunt verba directa q̄dū obliqua q̄dā etiā cōia. vt. ff. eo. l. iā hoc iure. ꝛ ibi etiā tetigi. Jtē directoꝝ q̄dā ſunt directa ciuilia vt illa q̄ ſunt inuenta a iure ciuili vt heres eſto vel inſtituo. quedā que ſunt directa non ciuilia vt alia q̄ ſonāt q̄ꝺ quis capiat de manu ſua vt verbū accipiat vel moriaẗ de quo eſt tex. cū gl. in. c. ſi pater. de teſta. lib. vj. ꝛ prima poſſunt appellari directa directo: alia directa nō directo prout tetigit Jo. an. in. d. c. ſi pater. ſuper glo. in mag. addi. ad finem.

2 de qua etiā hic tetigit Bar. ℭ † Jtē no. q̄ꝺ lȝ in ſubſtōne cōpēdioſa adijciaẗ illa ṽba ſine liberis nō ꝓpter h̄ trahiẗ ſubſtitutio ad fideicōmiſſum. ꝛ ad idē eſt caſus in. d. c. ſi pater. lȝ contrariū teneat glo. mag. ad ſi. in. l. p̄cibus. C. eo. vbi tenet ꝙ dicta verba ſine liberis, adiecta in ſubſtōne cōpēdioſa etiā ſi fuerit cōcepta ꝑ ṽba directa trahūt illā ad obliquā ꝛ fideicōmiſſariā ſed vr̃ male dicere ꝑ tex. iſtum ꝛ dictū. c. ſi pater. ꝛ ideo cōiter reprobat lȝ Ja. de bel. illā tenuerit vt h̄ refert Bal. ℭ Tertio no. q̄ꝺ eadē ſubſtitutio ꝓ parte tp̄is vȝ de iure cōi ꝛ ꝓ alia parte ex pri

3 uilegio ſpeciali. ℭ † Et ex hoc not. q̄ꝺ varietate tēpoꝝ variantẗ effectus ſubſtitutionis. Jtē q̄ꝺ ſit digreſſio de vna ſubſtitutione directa ad aliā directā q2 de pupillari ad militarē nō aūt ſic faciliter ſit de directa ad obliquā cum ille ſint ſpecies oppoſite vt no. ff. l. pe. ꝛ ꝓ hoc q2 in habētibus ſymbolū facilioꝛ eſt tranſitus. l. in rē. §. quacūqȝ. ff. de rei ven. ℭ Jtē no. ꝙ ius cōe eſt potēti⁹ q̄ ius ſpāle pȝ q2 maioꝛ ſequiẗ effectus ex iure cōi quā ſpāli vt hic pȝ. facit q̄ꝺ hr̃ in. l. eius militis. §. militia miſſus. j. de teſta. mili. ꝛ quod habetur in. §. q2 vero in aut. de nō alie. colla. ij. ℭ Jtē no. q̄ꝺ effectus priuilegij reſtringiẗ ad limites ꝛ p̄ſtatē pri

4 uilegiati. ℭ † Jtē no. quod in ſubſtitutione directa veniūt fructus ꝑcepti q reperiunẗ extare tpe mortis ei⁹ cui facta eſt ſubſtitutio: ſecus eſt in ſubſtōne fideicōmiſſaria in quā nō veniūt fructus ꝑcepti iudicio teſtatoris ꝑ eū cui facta eſt ſubſtō. vt. l. in fideicōmiſſaria. ꝛ ibi plene de h̄. j. ad treb. l. mulier. §. alia cā. e. ti. ꝛ C. ad treb. l. iubem⁹. ℭ In gl. cōi ibi. ſ. paganoꝝ. expone. i. non militū. nō enī accipiẗ ad dr̃iam xp̄ianoꝝ put accipit in ti. C. de paga. ſȝ ad dr̃ias militū. dr̃ aūt pagan⁹ a pago. i. villa q2 milites morabanẗ in caſtris q̄ ꝯſueuerūt eſſe in limitib⁹ hoſtiū. in alijs aūt locis nō ꝯſueuerūt eſſe caſtra ſed ville. ideo in illis morātes pagani dici poterāt. facit q̄ꝺ no. in. l. ſi. C. de ioffi. teſt. ℭ In gl. ſi. ibi nō fideicōmiſſi. hec ṽba ꝛ cōiter appꝛobaẗ ſed h̄ pōt eſſe dubiū q̄ eſt vtilitas an ſubſtitutio facta a milite valeat poſt pubertatē iure directo an iure fideicō. cōſiderato q̄ꝺ nō detrahiẗ trebellianica in teſtō militis ſicut nec falcidia vt leg. ꝛ not. in. l. j. §. in filio. j. ad treb. ꝛ in. l. in teſtō. C. ad. l. fal. Dic q̄ꝺ quadruplex pōt eſſe effect⁹. vn⁹ q2 ſi pōt venire directa pōt ꝓpria aucto. accipere bona; nec hȝ neceſſe accipe de manu alteri⁹ ſicut hȝ fideicōmiſſarius vniuerſalis cui etiā expedit ꝙ fiat reſtitutio cū añ nō habeat ius. l. reſtituta. j. ad treb. ꝛ ſic dn̄iū bonoꝝ recta via tranſibit in iſtū ſubſtitutū q̄n venit directo ſicut in heredē primi gradus. facit. l. cū heredes. in p̄n. de acq. poſ. ꝛ gaudebit ēt tali bñficio. l. edicto. C. de edi. di. adri. tol. an aūt habeat locū i fideicōmiſſario tale bñficiū dic vt ibi no. ℭ Scđs effect⁹ ē q2 in eū tranſibūt ēt iura ſepulchroꝝ q̄ nō trāſeunt in fideicōmiſſariū. l. q2 ginde. j. ad treb. ℭ Terti⁹ effect⁹ eſt q2 nō poterit detrahi legitima q̄ al's poterit detrahi ſi valeat iure fideicōmiſſi vt ē gl. qua a reputo ſing. in. l. p̄cibus. in gl. ſi. C. eo. ꝛ ſatis vr̃ eſſe de mente tex. ibi inquātū vr̃ velle fauere matri eo q̄ꝺ dicit valere iure fideicōmiſſi poſt pubertatē. nā al's paruā vtilitatē mater haberet ꝛ cū illa gl. trāſeūt cōiter doc. excepto Bar. qui videtur lȝ dubitādo ſenſiſſe cōtrariū ex eo q2 miles vr̃ poſſe grauare filium etiam in legitima nec videẗ filius poſſe querelare cōtra teſtamentum, atris

in lit'

militia.l.ſicut certi.⁊.l.ſi cū vel in vtero.C.de mil.teſta.⁊.l.ſi.C. de inoffi.teſt. Sed tu potes ſuſtinere gl.q2 multa impediũt fienda q̄ non impediũt iā facta.l.pre furioſo.ff.de his q ſunt ſui vel alie.iur.⁊ in.c.quãuis modica.extra de iureiu.⁊ ſic lʒ iura pmittat militi diſponere qḋ legitima nō pueniat ad filiū nec poſſit fil' querelare qḋ intellige ſm iura autbētico2.nã hodie ſcḋm iſta iura autbētico2 eſt dubiū an teſtm̄ militis ſubiaceat querele de ĩno.o.l.ſi cū vel in vtero.⁊ in.l.ſicut certi.⁊ in aut.ex cauſa.C.de libe.prete.⁊ in.l.filio pterito.ff.de inlu.teſt.⁊ ibi tangit̃ no tñ v̄r qḋ poſtq̄ legitima puenit ad filiū poſſit miles ipm in illa grauare q2 hoc nō dicũt iura preal.⁊ v̄r eē caſus in cōtrariū in.o.l.pcib'.ꝓterea etiã dici pōt qḋ lʒ poſſet grauare tñ i dubio nō videat grauare in ipſa legitima.⁊ ſic pōt etiã itelligi.o.l.precib'.⁊ gl.ibi poſita ſec' qñ expſſe exheredat vel etiã tacite al.n militie do ſcienſ ſe filiū hr̄e vt dict.o legib' q2 i incertis nō certis loc' 5 eſt cōiecturis.l.cōtinu'.§.cū ita.de v̄.ob. ¶ † Quart' eſt effect' q2 in ſubſtitutione fideicōmiſſaria nō veniũt fruct' pcepti iudicio teſtatoris lʒ in directa veniãt dūmōextēt tpe mortis eius cui facta eſt ſubſtō.vt h̄ eſt caſus q forte nō eſt alibi ⁊ ſcḋm hoc dū litera dicit cū fructib' inuẽt s in hr̄editate dʒ intelligi.ſ.tpe mortis ei' cui facta eſt ſubſtō.ſʒ Ang.h̄ intelligebat de inuentis in hr̄editate tpe mortis militis teſtãt.s ex eo q2 illi q ſunt pcepti p inſtitutū poſt morte teſtõris ptinet ad ipm inſtitutū iure dn̄ii.l.heredi nī'.ff.de viur.nec debēt tales ptinere ad ſubſtitutū ſcḋm eū q2 iſte iſtitut' ex q̄ nō eſt de reſtituēdo grauat' non dʒ eē deterioris ꝯditionis quã ſi eſſet inſtitut' ⁊ de reſtituẽdo grauat'.q2 tũ nō tenet̃ reddere fruct' pceptos poſt morte teſtatoris ipſi' iudicio vt.l.in fideicōmiſſaria.pal.⁊ p h̄ etiã allegat q2 ſi diceremus inſpici tp̄s mortis iſtituti hi fruct' nō pñt dici inuẽti in hereditate teſtatis imo in hereditate inſtituti qñ adeundo deſiit eē hereditas teſtãt.s ⁊ effectū eſt p̄rimoniū heredis.l.ſed ſi plures.§.ad ſubſtitutos.⁊.§.filio.ff.e.⁊.l.hereditas.ff.de acqr.re.do.ſed vt dixit Bar.⁊ id: Bal. intellexerũt de fructib' inuētis tpe mortis inſtituti ⁊ iſtud v̄r veri'. Nec ob.rō Ang.q2 ſatis pōt dici fruct' inuētos in hr̄editate ipſi' inſtituti q2 miles ex ſuo priuilegio directo pōt ſubſtituere puberi poſt aditã hereditatē l.miles etiã his.ff.de teſt.mi.⁊.l.in teſtõ.C.de mi.teſt.⁊ ſic v̄r qḋ poſſit in bonis ab ipſo milite ꝓuētis ex ſuo priuilegio facere heredē puberi ſicut pagan' pōt facere heredē impuberi.fateo2 tñ qḋ miles pōt alquē inſtituere a i tp̄s ⁊ aliū poſt tp̄s vt.l.miles ita.in pri.⁊.l.i fraudē.§.pe.ff.de teſt.mi.⁊ ſic pōt eligere viã quã vult. Ang.tñ hic voluit q̄ etiã in teſtō nō poſſit puberi facere herede poſt aditã hereditatē ne tollat libertatē teſtãdi.ar.l.ſtipulatio h̄ mō cōcepta.ff.de ver.ob.ſed certe nō eſt abſonum qḋ in bonis ab ipſo teſtatore ꝓuētis ex ſuo puilegio poſſit facere talē hr̄edē ſi in aliis remanebit ſibi libertas teſtãdi.idē tñ q̄ Ang. vt ſenſiſſe Bar.in.l.pcib'.q dixit q̄ priuilegiū militis inquãtū pōt directo ſubſtituere puberi fundat̃ ex eo q2 pōt herede facere ad tp̄s ⁊ aliū poſt tp̄s fa.ere.lʒ ſecus in pagano.l.hereditas ex die.⁊.l.ei q a i ſi.n.ff.ſi.p.ſed verius v̄r eē qḋ dixi q̄ etiã v̄r ſatis fuiſſe hic de mēte Bar.⁊ Bal.ex q.roe etiã reſultat notabilis differētia circa fructus.de q̄ ṗdixi. Nec ob.etiã q̄ iſte inſtitutus nō dʒ eē deterioris ꝯditionis quã ſi eſſet grauatus.q2 h̄ negatur nã magis fauēdū eſt ſubſtituto directo q etiã pōt ꝓpria auctoritate accipere bona quã ſubſtituto p fideicōmiſſum.io nimirū ſi pinguius ius hʒ in fructib' ſubſtitut' directo quã ſubſtitutus p fideicōmiſſum.⁊ attēde circa iſtos fructus qḋ v̄r ſenſiſſe h̄ 6 Bar.quod † grauatus p fideicōmiſſuʒ nō tenet̃ reſtituere fideicōmiſſario fructus inuetos in hereditate tpe mortis teſtantis. ſed h̄ reprobat Ang.q2 illi fruct' ſeu ipſo2 pretiū debet reſtitui cũ cēſeant̃ res hereditarie vt reliquũ p̄rimoniũ ⁊ ex eis pōt ſuppleri legitima ſm Ja.de but.in.l.iubemus.C.ad treb.qḋ ſequitur etiã Ang.ſed certe q̄ dicit de ſupplēda legitima in talibus fructib' non bñ dictū q2 illa dʒ eē ex ſubſtãtia rerũ principaliũ teſtatoris ⁊ ſic nō ex fructib'.l.ſcimus.§.repletionē.C.de inoffi.teſta.⁊ ibi etiã h̄ ſēnt ⁊ Bar.⁊ clarius in.l.papinian'.§.ſi cōditioni.ff.de inoff.teſt.⁊ p h̄ etiã facit quod hr̄ in.o.l.iubemus. C.ad trebel.nã ibi de mēte iuris eſt qḋ trebellianica nō detrahatur de fructib' ſʒ de reb' principalib' in ipſis iſtos multo fortius v̄r fuiſſe de mēte iuris q̄ ipſa legitima non detrahatur de ipſis fructib'.fateo2 tñ quod fruct' inuēti in hereditate ⁊ ſic iã recollecti tpe mortis veniũt reſtituēdi fideicōmiſſario vt dixit Ang. ſecus de illis q recolligunt̃ poſt mortē teſtãtis.⁊ hoc clarũ ſi fuerunt ſati p heredē ſed ſi fuiſſent ſati p defunctū eēt magis dubiū.tñ hac credo p.o.l.in fideicōmiſſar.a.. h̄ quo ad fideicōmiſſum vniuerſale.ſed in falcidia.ſi ſati tpe mortis ⁊ poſtea pcepti debeant imputari in ipſam dic vt.l.in.l.falcidia placuit.ff.ad le.fal.⁊ no.gl.in.o.l.in fideicōmiſſa. a.non nego tñ q̄n tales fructus ſati ⁊ poſtea ꝑcepti lʒ nō veniãt reſtituēdi fideicōmiſſario vniuerſal.niſi pcepti eēnt poſt mora nō debēt imputari in quartã trebellianicã ⁊ de materia iſto2 fructuū dic vt i.o.l.fideicōmiſſaria.⁊ in.l.iubemus.C.e.ti. ¶ In ea.glo.ibi.l.pcibus.ſʒ

ergo iſta glo.relata ad tex.qḋ cōpendioſa facta a milite per verba directa trahit̃ ad fideicōmiſſuʒ poſt pubertatē quãdo mater impuberis eſt in medio.⁊ ſic intelligit.l.precibus.ſecus quando fuit facta cōpendioſa per verba directa.ſec' qñ mater nō eſt in medio ⁊ ſic intelligit legē iſtã.⁊ cum hoc intellectu ꝯco2.etiã gl. in.c.raynutī'.extra de teſta ⁊ in.c.ſi pater.e.ti.li.vj.⁊ cōiter doc. nemine diſcrepãte vſq3 ad tp̄a Bar. Bar.aũt quē ſecutus fuit 7 Bal.⁊ Ang.reprehēdũt gl.dicētes † qḋ vbi cōpēdioſa facta eſt a milite p verba directa valet etiã poſt pubertatē iure directo lʒ mater ſit in medio per iſtū tex.qui loquit̃ indiſtincte ⁊ q2 miles etiã puberi pōt directo ſubſtituere.l.milites etiã his.ff.de teſta. mili.⁊ in.l.in teſtamēto.C.de mili.teſta.⁊ ad.l.precib'.reſpōdēt qḋ ibi ſubſtitutio fuit facta p verbū cōmune ſubſtituo.ideo ibi obliquat̃ poſt pubertatē fauore matris q2 illud verbū velut cōe facili' trahi pōt ad fideicōmiſſum quã v̄bū directū. Sed aduerte q2 qdã libri i.o.l.pcib' nõ ver.nã nō eſt.nō habēt v̄bū ſubſtituit ⁊ ſic nō reperit̃ i multis libris ⁊ tũc diuinare eſt intelligere q̄ ibi fuerit facta p verbū cōe ⁊ maxime cū litera ibi potius innuat cōtrariũ dum dixit qḋ ſcḋm heredē ſcripſit ⁊ ꝓpter hoc forte gl. ibi exēplificauit.l.illã in cōpendioſa facta p verba directa. Alii aũt habēt in litera verbū ſubſtituit.⁊ tũc ꝓcedat reſpōſio Bar. verũ q2 nō videt̃ haberi cōiter originaliter in tex.dictū verbum ſubſtitu t.forte pōt defenſari glo.p illū text.cũ in dubio a gl.nō ſit recedendũ vt no.Jac.de bu.in.l.i.C.q proſſa mrſ. Sed tũc inſurgit dubiũ qḋ ponit ratio illius tex.quare obliquaret̃ poſt pubertatem.gl.mag.ibi dicit qḋ ratio pōt eē q2 ſatis habuit.l. qḋ talis cōpendioſa matre exiſtēte in medio valeret vſq3 ad tp̄a pubertatis facit l.nō alleget.l.tuto2.C.de neg.geſt.⁊ ideo dicit ibi gl.qḋ ſi facta eēt puberi a milite ꝯpendioſa directa valeret iure directo etiã ſi mater ſit in medio.iſta ratio ſatis videt̃ eē debilis q2 ex quo ꝓſupponim' poteſtatē eē in milite ſubſtituēdi directo etiã puberi etiã ſi mater ſit in medio,⁊ apparet de ei' volũtate per v̄ba ꝓlata videt̃ qḋ deberet ſeruari ex quo in actu cōcurrit poteſtas ⁊ volũtas.facit.l.i.ff.de teſta.mili.nec v̄r mirũ multum tñ pōderandũ qḋ intra tp̄a pupillaris etatis valeat iure directo q2 illud cōtinet ex iure cōi vt hic ꝓbat̃ ⁊ nō ex aliquo priuilegio militia.⁊ p ꝯñs lex i nihilo parũ fauit militi ⁊ ſic nō v̄r bona ratio qḋ ꝓpter hoc qḋ valeat intra tp̄a pubertatis iure directo qḋ poſtea debeat obliquari cū in nulla ſpālitate ſubueniet lex militi.nō hoc tenendo alia pōt forte rō aſſignari vʒ q2 ſi valeret iure directo poſt pubertatē matre exiſtē i medio viderent̃ ꝯcurrere duo ſpecialia circa idē vʒ qḋ ſubſtituit o cōpēdioſa facta p verba directa licet a principio valuerit iure directo valeat etiam poſtea ⁊ valeat iure directo.nã in pagano poſt pubertatē nullo modo vʒ vt.ff.tãgit in gl.⁊ tñ in milite vʒ ⁊ valet iure directo.⁊ pro hoc facit q̄ no.in.l.i.C.de do.pmiſſis hec rō nō v̄r multũ tuta q2 ꝯcluderet ēt ſi mater nō eſſet in medio vʒ q̄ ēt tũc deberet obliquari vt ſic ſit tñ vna ſpāle vʒ q̄ valeat ⁊ nō ex toto ãnulletur ⁊ valeat i vi fideicōmiſſi quo iure pōt valere ēt in pagano hulus tñ ꝯtrũ tenēt gl.⁊ doc. Itē q2 vbi vnū ſpeciale venit i ꝯſequētiã alteri' tolerant̃ duo ſpalia circa idē ſicut ⁊ tolerant̃ due fictiões circa idē qñ vna venit i ꝯſequētiã alteri' vt i.§.ſi ab hoſtibus.inſti.qui.mo.pa.po.ſol.⁊ no.Bart.l.l.ſi is qui ꝓ emptore. in vi.q.ff.de ſuc.ſed hic vna v̄r venire in ꝯſequētiã alteri'.nam eo ipſo q̄ lex dicit qḋ miles pōt puberi ſubſtituere directo ſurgit q̄ ſi fiat ſubſtitutio p verba directa a milite ipſi puberi vel etiam puberi cōpēdioſe q̄ talis ſubſtō vʒ ⁊ ꝯſtr iure directo ꝓut ſonãt v̄ba.vñ forte tertia rō aſſignari pōt vʒ q2 nō reperit̃ iure cautũ q̄ miles poſſit ſubſtituere puberi directo matre exiſtēte i medio a i ꝓiudiciū matris vt ipſam priuet legitima ⁊ in bonis ab ipſo teſtatore collatis imo poti' oppoſitũ p.o.l.pcib',⁊ p h̄ facit q2 priuilegiu militi cōceſſum dʒ itelligi cōceſſuʒ ſine iniuria alteri' vt.l.i puberi.ff.de admi.tu.⁊.l.nec auus.C.de emã.li.cũ ſi.nec ob. q̄ p pupillarē excludit̃ mr̄ a legitima vt.l.pap.§.ſed nec ipuberis.ff.de inof.teſt.⁊ in.c.ſi pr.de teſta.l.vj.q2 ptãs ſubſtituēdi pupillariter nō eſt ꝯceſſa in priuilegiũ lʒ de iure cōi cuilibet etiã nō militi vt hic ptʒ.ſʒ militi bñ eſt cōceſſum in priuilegiũ qḋ poſſit puberi ſubſtituere directo.vt.o.l.in teſtato.C.de mili.teſt.forti' aũt ⁊ potēti' eſt ius cōe quã priuilegiũ.vt.l.ei' au.bſtis.§.militia miſſus.ff.de teſt.mili.⁊ ideo nimirũ ſi ſatis habuit lex qḋ cōpēdioſa facta a milite p verba directa matre exiſtēte in medio trahe retur ad fideicōmiſſuʒ poſt pubertatē ⁊ nō funditus euaneſcet prout cōtingebat i pagano ⁊ ſcḋm hoc v̄r qḋ ſi miles ſubſtitueret directo puberi matre exiſtēte i medio nō valeret iure directo nec mater priuetur legitima ſed valebit iure fideicōmiſſi lʒ gloſ. dixerit ꝯtrariũ in.o.l.precib'.in gl.mag.⁊ cōiter ꝯtrariũ teneat̃ ⁊ no.bñ hoc q2 eſt ꝯſideratio noua ⁊ forte de iure vera. ¶ In quantũ aũt habet̃ in litera verbuʒ ſubſtituit que ſit ratio quare obliquet poſt pubertatē ptʒ ex predictis.pōt etiã alia ſpecialis 8 ratio aſſignari tenēdo qḋ i cōpendioſa facta a pagano per v̄ba cōmune intra pupillarem etatē valeat iure directo ⁊ poſtea iure fideicōmiſſi de quo infra dicetur.nã pōt dici qḋ ratio ſit q2

miles in dubio nõ vr̃ velle vti priuilegio ſed iure cõi potius niſi
aliud appareat vt not. in. l. in teſtã. ⁊ l. quãq̃. C. de mili. teſt. ⁊ iõ
cũ de iure cõi idẽ eẽt in quolibet alio ſm dictã opi. mirũ ſi tũc
eodẽ modo in dubio interp̃tamur illã ſubſtitutionẽ factã a mi-
lite vt valeat infra pupillarẽ etatẽ iure directo poſtea iure fidei
cõmiſſi ⁊ ſm h̃ etiã ſi mater nõ eſſet in medio idẽ eſſet dicendũ
cũ eadẽ ſit ratio vt. obi. queſtiõ tenẽdo quod ſubſtõ facta a paga
no cõpẽdioſe p verbũ cõe omni tẽpore valeret iure fideicõmiſſi
prout. ſ. eſ glo. tũc mirũ vr̃ quare nõ dicit̃ idẽ in milite cũ in du-
bio vt eſt dictũ nõ videat̃ velle vti priuilegio, ⁊ iſtud nõ tangit
doc. tñ põt dici q̃ vbi diſpoſitio militis põt valere iure directo
aliquo tp̃e verũ eſt q̃ nõ vr̃ velle vti p̃uilegio aliquo ⁊ ſic intel
ligant̃ d. et leges ſuperius alle. ſecus qñ intelligẽdo de iure cõi
nullo tp̃e valeret iure directo. ⁊ ideo tũc videt̃ velle vti p̃uilegio
vt ſic valeat potius iure directo ⁊ ſic intelligat̃. d. l. p̃cibus. qua
re aũt poſt pubertatẽ obliquet̃ ex quo cepit valere iure directo
9 p̃t colligere rõnẽ ex p̃dictis. ℂ † Jn ea. gl. ibi nõ ↄtinet in ſe ta-
citã pupillarẽ. no. gl. q̃ nõ eſt alibi. decidẽtẽ q̃ vulgaris exp̃ſſa
facta impuberi nõ ↄtinet tacitã pupillarẽ ſi mater eſt in medio
⁊ hãc opinionẽ appropriarunt ſibi vltramõ. in. l. p̃cib⁹. ſ; gl. in. l.
p̃cib⁹. in ver. diuo. ⁊ in gl. fi. ⁊ in. l. fi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub ↄdi.
fa. dicit q̃ tũc tacita pupillaris nõ admittit̃ ↄ matrẽ ⁊ ſic vult
q̃ bñ cõtineat̃: ſed nõ h; effectũ ↄ ipſam. ⁊ hec opi. cõiter tene-
tur q2 ſi nõ cõtineret̃ ab ipſo principio tũc licet mr̃ poſtea morere
tur ⁊ decederet pupill⁹ poſt aditã hereditatẽ in pupillari etate
nõ poſſet venire ſubſtitut⁹ ar. rẽ q̃ ab initio. ſ. de reg. iu. cui⁹ tñ
ↄtrarium eſt verũ vt p̃bat̃ in d. l. fi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. Nec ob. ſi di-
cat̃ q̃ tacitũ ⁊ expreſſum equiparant̃. vt. l. cũ q̃d. ſ. ſi cer. pe. cuꝫ
ſi. ⁊ ſic ſicut expreſſa pupillaris excludit matrẽ ſic deberet exclu
dere tacita ſi cõtineret̃: q2 r̃ndeo q̃ tacitũ ⁊ expreſſum nõ equi-
parant̃ qñ agit̃ de excludẽdo quẽ ab hered. tacet vt h̃ tãgit bar.
⁊ facit. l. in. §. ſi filꝰ. ſ. de libe. ⁊ poſt. hu. vel 1 m Bal. illud p̃cedit
qñ tacitũ venit ex ↄiecturis. vñ ⁊ tacita pupillaris de qua ↄſtat
ex cõiecturis excluderet matrẽ vt no. in. l. p̃cib⁹. in ver. diuo. ſec⁹
qñ eſt tacita p̃ueniẽs mere ex p̃uiſione legis vt eſt in caſu p̃po-
ſito vt p̃ꝫ in. l. iã h̃ iure. ſ. eo. ℂ An aũt ſubſtitutio pupillaris
cõprehenſa in breuiloqua dicat̃ tacita vel exp̃ſſa ⁊ ſic an exclu-
10 dat matrẽ dic vt dictũ fuit in. l. iã hoc iure. ℂ † Quid aũt de cõ
prehẽſa in cõpẽdioſa an dicat̃ tacita vel expreſſa gl. variauit in
l. p̃cibus q2 in gl. mag. dicit illã tacitã. ſed in gl. fi. dicit eã ex-
preſſam: ſed cõcordã. q2 tacita eſt in ſpecie ⁊ expreſſa in gñe de
quo hic p Bar. Jtẽ nõ ob. his q̃. ſ. dixi ſecũ rõni quã feci cõtra
gl. q̃ hr̃ in. l. iã. §. ſi extraneũ. ſ. eo. vbi a p̃ncipio ſubſtitutio nõ
valuit vt pupillaris. ⁊ tñ poſtea tractu tp̃is valet: quia r̃ndẽ q̃
ibi ab ipſo initio cõtinebat̃ tm̃ pupillaris cũ verba expreſſe hoc
importarẽt. hic aũt verba expreſſe nõ importabãt imo poti⁹ op
poſitũ ex q̃ erat expreſſa vulgaris. ⁊ ſi d. cas quare ex poſtfacto
valet vt pupillaris in. d. §. ſed ſi extraneũ. r̃ndẽ vt colligi põt ex
his q̃ ibi dicta fuerit. ℂ Jn ea. gl. ibi vel qñcũq; deceſſerit not.
bene gl. que videt̃ velle q̃ dicat̃ ſubſtõ compẽdioſa qñ fit vſq;
ad. xxv. annũ. aliter tñ ſentit gloſ. ſ. l. p̃xi. de quo dic vt ibi dixi.
ℂ Jtẽ no. ex hac gl. q̃ equiparat iſtos duos modos ſubſtituẽ-
di vꝫ ſubſtituere vſq; ad. xxv. an. vel cũ diſtributiuo qñcũq; de
ceſſerit. ⁊ ſic vr̃ velle q̃ vtrobiq; vnica cẽſeat̃ ſubſtõ ⁊ ſi gemina:
11 ſ; Ja. de are. fuit in opi. q̃ † qñ apponit̃ diſtributiuũ qñcũq;
nõ cẽſeat̃ vnica ſubſtõ ſ; plures ſicut ſi dixiſſet ſi deceſſerit i pu-
pillari etate vel poſtea q̃ caſu certũ eſt q̃ p̃pter diſtictionẽ tẽpo
rũ cẽſent̃ p̃res ſubſtõnes vt no. gl. mag. ad fi. in. l. p̃cib⁹. ⁊ p̃ hac
opi. facit. l. ſicut in annos. ſ. q. mo. vſusfr. amit. ſ; h̃ opi. cõiter re
probat̃ q2 dictio iſta qñcũq;. nõ videt̃ facere q̃ min⁹ diſpoſitio
ſit vnica per id quod hr̃ in. l. ſtichũ. §. ſtipſo. ſ. de ver. ob. ⁊ ſic re
prehendit Bar. Sed tamẽ ille tex. poſſet reſpõderi q̃ ibi loquit̃
tur in cõtractibus nõ autẽ in vltima voluntate inter que eſt dif
ferentia vt etiã patet ibi tamẽ re vera opi. Ja. nõ vr̃ ſine p̃bari
⁊ maxime q2 ſi ex ſui ſignificato induceret geminationẽ diſpo-
ſitionis deberet illã inducere etiã in ↄtctibus cuius tñ cõtrariũ
eſt verũ vt patet in. d. §. ſtipulatio. Nec ob. d. l. ſicut in annos.
q2 põt dupliciter reſponderi. p̃mo q̃ ibi illa dictio verſat̃ cir-
ca actum qui poteſt reiterari. facit quod hr̃ in. l. pe. ſ. de execu. tu.
⁊ in. c. ſi delegatus. de offi. deleg. lib. vi. h̃ aũt verſat̃ circa actũ
q̃ nõ põt reiterari q2 circa actũ mentis ⁊ mortuus amplius mo
ri non põt. ſcd' ſecundo ſm Bal. ibi repetitio ſemp eſt vnifor-
mis h̃ aũt eẽt diſformis q2. ſ. pupillarẽ etatẽ valeret iure directo
poſtea iure fideicõmiſſi ⁊ ideo melior videt̃ opi. huius gl. quod
p diſtributiuũ appoſitũ nõ dicat̃ p hoc eſſe duplex ſubſtitutio
ſed vnica. ℂ Jn ea. gl. ibi ſed poſtea nulla eſt. tenet ergo gl. q̃
cõpendioſa facta a pagano p verba directa licet valeat. ſ. pupilla
rẽ vt pupillaris: tamẽ poſt pubertatẽ eſt penitus nulla ⁊ ſic nõ
valebit iure directo nec iure fideicõmiſſi. ⁊ iſta eſt cõis opi. glo.
vt p̃ꝫ. ſ. l. p̃xi. ⁊. ſ. eo. in. l. verbis. ⁊. C. eo. in. l. p̃cib⁹. ⁊ in. §. q̃ rõne
inſti. eo. ⁊ hic gl. iuris cano. in. c. Raynu. de teſtamẽtis. ⁊. c. ſi. ſi pr̃.
li. vi. ⁊ idẽ doc. p̃cis iuris canonici in mune diſcrepãter vſq; ad tp̃s

Joa. an. idẽ etiã doc. iuris ciuilis vt hic etiã tangit Bar. ſ; aliq
quos refert Cy. in. l. p̃cib⁹ ſenſerunt oppoſitũ ⁊ hos ſecutus fuit
Jo. an. in nouella. in. d. c. ſi pater. ſup glo. abſq; deductione cõ-
cludẽs q̃ poſt pubertatẽ valebit iure fideicõmiſſi. p̃mo q2 ver-
ba directa vident̃ trahẽda ad fideicõmiſſuꝫ ſi nõ p̃nt valere iu
re directo vt in. l. ſceuola. ad treb. l. ex facto. in p̃n. ⁊. ſi. ⁊. l. filiuſ
fa. §. vt q̃ hr̃ dẽ. de le. i. Jtẽ q2 voluntas teſtatoris de qua ↄſtat
ſeruãda eſt eo modo quo põt. l. in cõditionib⁹ p̃mũ locũ. ſ. de
cõdi. ⁊ demon. ⁊ q2 poti⁹ mẽs quã v̱ba dꝫ attẽdi. l. cũ virũ. C. ſ
fideicõ. ⁊. l. qm̃ indignũ. C. de teſt. Jtẽ dicit p̃ hoc eſſe caſum in
l. p̃cib⁹. q̃ ſcdm eũ nõ videt̃ aliqd ponere ſpãle in milite ex eo q2
alr̃ fuiſſet poſita in ti. de mi. teſt. ar. l. imperatores. ſ. de in diem
adiec. Jtẽ q2 litera ibi requirit q̃ fili⁹ fuerit in p̃tãte teſtãtis q̃
nõ eſſet neceſſe ex priuilegio militari. l. miles ita. §. exheredato. ſ.
de teſta. mi. Jtẽ ſi cõſideramus ibi pupillarẽ no vr̃ ſpecialitas
cum valeat iure cõi vt etiã hic p̃ꝫ. Si v̱o bñ cõſideramus fidei-
cõmiſſariũ inquãtũ poſt pubertatẽ valet iure fideicõmiſſi nõ vr̃
etiã aliquid ſpãle cũ etiã pagan⁹ poſſet poſt pubertatẽ p fidei-
cõmiſſum ſubſtituere. l. i. ⁊ p totũ. ſ. ad treb. ⁊ vltimate p̃ iſta p̃te
dicit eſſe caſum in. c. ſi pater. de teſta. li. vi. iũcto. c. Raynutius.
na vt p̃ꝫ in. d. c. ſi pr̃. cõpẽdioſa facta a pagano vr̃ valere infra
pupillarẽ etatẽ iure directo vt ibi p̃ꝫ. ſ; poſt pupillarẽ etatẽ vr̃
valere iure fideicõmiſſi. vt p̃ꝫ in. c. Raynuti⁹. ſ; clare h̃ nõ dica
tur in. c. ſi pr̃. dicit tñ q̃ ſi litera in. d. c. ſi pater. dixit dũmõ ↄue
niat verbis ⁊ p̃ſonis dixiſſet dũmodo ⁊ q̃dĩu cõueniat verbis
⁊ p̃ſonis tũc p illud. c. fuiſſet h̃ clare deciſuꝫ. ℂ Bar. hic vltima
te cõcordat opi. q2 dicit gl. p̃cedere qñ facta eſt ſubſtitutio per
v̱ba directa ciuilia puta heres eſto vel ſit vel inſtituo. facit. l. ver
bis. ſ. e. ſecus ſi ſint v̱ba directa nõ ciuilia vt eſt verbũ moriat̃
de q̃ in. d. c. ſi pater. ⁊ ſcdm eũ forte idẽ voluit Jo. an. ſup. d. gl.
ad fi. dũ diſtingit iter verba directa directo. ⁊ verba directa nõ
directo ſed p interp̃tationẽ. Sꝫ tu tene ſecure cũ glo. ſ. per. l. ver-
12 bis ciuilib⁹. ſ. e. p̃ quã vr̃ q̃ † etiã ſi ſubſtituat̃ puberi p verba
directa a pagano q̃ illa ſit penit⁹ fruſtratoria. p̃ quo facit etiã
q̃ infra dicet̃. ad idẽ etiã fac. t. l. in pupillari. ⁊ q̃ hr̃ i. §. extra-
neo. inſti. eo. Jtẽ p̃ro hoc facit q2 teſtator nõ põt facere q̃ min⁹
leges habeãt locũ in ſuo teſto vt. l. nemo põt. ſ. de leg. i. ⁊ ſic vi-
det̃ q̃ ex quo lex dicit q̃ pagan⁹ nõ poſſit directo puberi ſub
ſtituere q̃ ſi ↄ fa. tũc ſubſtitutio penit⁹ ſit nulla. ar. l. nõ dubiũ.
C. de legi. ⁊ q̃ not. in regula crimẽ. de reg. iu. li. vi. ⁊ p̃ hoc etiã
facit q2 tũc obſtare vr̃ teſtatori illa regula vulgata. q̃ noluit po
tuit ⁊ q̃ voluit adimplere nequiuit. facit. l. i. ſ. de iur. codi. ⁊ q̃ ha
bet̃ in. l. multũ. C. ſi q̃s al. vel ſibi. ⁊ in. c. cũ ſup. extra de off. dele.
Jtẽ p h̃ facit q2 vbi lex p̃hibet diſpoſitionẽ directo fieri nõ va
leat etiã iure fideicõmiſſi contra legis p̃hibitionẽ teſtator facit
illã directã etiã ſi de fauore libertatis agat̃ vt p̃bat̃ exp̃ſſe in. l.
ſeruo. C. de teſt. ma. ⁊ in. l. ſi ſeruus legat⁹. §. ſi idẽ ſeruus. ſ. de le.
i. ⁊ in. l. cogi. §. ſed ⁊ ſi ſeruo. ſ. ad treb. Si igit̃ v̱ba directa in ma
teria libertatis cui iura tm̃ fauẽt vt p̃ꝫ in. §. fi. inſti. de do. non
trahunt̃ ad fideicõmiſſum vt p̃ꝫ in dictis iuribus ⁊ eſt exẽplũ
qñ relinquit̃ libertas directo ſeruo alieno multo min⁹ ergo tra-
hent̃ in materia nr̃a ⁊ imputet ſibi teſtator q̃ ↄtra legis p̃hibi-
tionẽ vſus eſt v̱bis direct. ⁊. facit in ar. q̃ no. in. c. cũ in cũct. ⁊.
in p̃n. extra de electio. nec hꝫ obſtare. l. ſceuola. ad treb. q2 itere-
dũ diſpoſitioni q̃ fit directo lex que q̃ ad ſui eſſentiã nõ reſiſtit
ſed p̃pter aliqd accidẽs q2 diſpoſitio ſui natura bñ põt valere
directo ſed impedit̃ valere p̃pter caſum in q̃ fit ⁊ tũc bñ trahit̃
ad fideicõmiſſum. ⁊ ſic loquit̃. d. l. ſceuola. nã ſubſtõ pupillaris
vel breuiloqua de qua ibi bene poterat fieri ſui natura directa
etiam a pagano: ſed p̃hibebat̃ fieri caſualiter ex eo q2 fiebat in
codicillis in quibus hereditas directo dari no põt vt in. l. here-
ditatẽ. C. de codicil. Jnterdũ vero lex reſiſtit diſpoſitiõi directe
penitus etiã quo ad eius eſſentiã ⁊ p̃hibet illã regulariter fieri ⁊
tũc talis diſpoſitio nõ trahit̃ ad fideicõmiſſum vt p̃ꝫ in. d. l. ire-
uo. ⁊. d. §. ſi idẽ ſeruus. ⁊ ita loquit̃ hic q2 puberi nullo caſu põt
pagan⁹ ſubſtituere directo etiã in teſtamẽto. ideo nõ trahitur
tunc ad fideicõmiſſum p̃pter maiorẽ reſiſtẽtiã quã facit lex hoc
caſu quã in p̃cedẽti. ℂ Jtẽ nõ ob. d. l. ex facto. ad trebel. cũ ſi.
p̃tal. q2 reſpõderi põt in effectu eodẽ modo nam diſpoſitio ibi
bñ poterat valere iure directo q2 ille qui rogabat teſtator vt fa
ceret ſibi heredem titium poterat directo ipſum titium inſtitue
re: ſed tamen non fuit cõueniẽs q̃ poſſit ad hoc neceſſitari per
diſpoſitionẽ teſtatoris ne tolleret̃ libera facultas teſtandi con-
tra. l. ſtipulatio hoc modo. ſ. de verbo. obli. ideo nõ mirũ ſi ſaltẽꝫ
neceſſitatur per fideicommiſſum reſtituere ⁊ ſic dicta diſpoſitio
in effectu trahitur ad obliquum. hic autẽ vt dixi id q̃ directo
diſponebatur fieri nõ poterat legẽ p̃ cn. tũa reſiſtere ſubſtãtie ⁊
13 eſſentie diſpoſitionis. ℂ † Jtẽ no obſt. q̃ voluntas teſtatoris
dꝫ ſeruari q2 verũ eſt quãdo eſt legitima ⁊ ei lex non reſiſtit vt
d. l. cũ queſtio. ſecus qñ lex ei reſiſt. ⁊ vt i. d. l. nemo põt. ⁊. d. l. ſer-
uo. cum ſi. ℂ Jtem no obſtat q̃ etiam libertas relicta directo
videtur debere trahi ad fideicommiſſum ſi non põt valere iure
directo

directo vt.l.generaliter.§.ſi quis ſeruo.ff.de fideicō.li.q2 illud eſt
ſpāle in caſu illo ꝓpter ius pignoris ꝙ habebat teſtator in ipſo
ſeruo vt ibi no.⁊ in.d.l.ſeruo.⁊ in.d.l.cogi.§.ſi ⁊ ſi ſeruo.❡ Itē
nō ob.d.l.ꝓcib⁹.q2 pōt dici primo ꝙ non facit ad ꝓpoſitū ꝓut
hr̄ in litera.ibi verbum ſubſtituit.q2 loquitur qñ ſubſtitutio
eſt facta ꝑ verbū cōe ⁊ nō qñ ꝑ verba directa.❡ Itē ſi intelliga
tur qñ eſt facta per verba directa pōt dici ꝙ hic ſit ſpāle in milite
qđ ibi alīs in pagano poſt pubertatē penitus eſſet nulla in mili
te nō erit penit⁹ nulla ſꝫ valebit iure fideicōmiſſi matre exiſtēte
in medio ⁊ ipſa nō exiſtēte valebit iure directo vt ibi no.⁊ ꝓbat
etiā in hac.l.ſi dicat̃ ex quo illa lex ponit ſpāle i milite quare nō
fuit poſita in ti.de mili.teſta.rñderi pōt qđ lꝫ ponat aliqd ſpāle
poſt tp̄a pubertatis tñ infra tp̄a pubertatis ponit ius cōe ⁊ ꝓ
pter hoc illa lex fuit poſita in ti.de impu.⁊ ali.ſubſti.⁊ ſiłr pꝫ
in hac.l.q̄ lꝫ ponat aliqd ſpāle in milite poſt tp̄a pubertatis tñ
q2 intra tp̄a pubertatis ponit ius cōe fuit appoſita in hoc titulo
in quo ꝑncipaliter tractat̃ ius cōe regulare in materia ſubſtōnū
lꝫ in.idētter qñqꝫ aliqua ſpālia interſerant̃.nec eſt abſonū qđ in
vno ti.in quo aliqd ꝑncipaliter tractat̃ interſerat̃ aliqd incidēter
ꝙ ſit de natura alterius ti.iuxta id qđ no.in rubꝛ.ff.de ꝓcu.⁊ in
rubꝛ.ff.mā.Ideo aūt requirit lr̄a in.d.l.ꝓcibus.ꝙ fili⁹ ipubes
eſſet in ꝑtāte militis q2 alio nō traherēt ſubſtitutio intra tp̄a pu
pillaris etatis ad oīa bona filii ſed ſolū in ꝑuēta a patre.l.miles
ita.§.ex hr̄ dato.ff.de teſt.mi.❡ Itē lꝫ ibi pupillaris valeat iure
cōi ⁊ fideicōmiſſaria poſſit fieri etiā pagano poſt pubertatē tñ
ex quo ſubſtō fuit vnica ⁊ cōpēdioſa ꝑ verba directa vbi in pa
gano poſt pubertatē funditus eſſet nulla ſpāle eſt in milite qđ
matre exiſtēte in medio nō eſt fundit⁹ nulla ſꝫ trahit̃ ad fideicō
miſſum vt ibi pꝫ.⁊ ſi mater nō eſſet in medio valeret oī tp̄e iure
directo vt hic pꝫ.⁊ ſic pꝫ qđ rōnes Io.an.nō cōcludūt neceſſa
14 rio illā.l.ꝓcibus.ponere ius cōe.❡ † Et ex predictis etiā vr̄ poſ
ſe inferri qđ ſi fiat ſubſtitutio cōpēdioſa a pagano puberi ꝑ ver
ba directa qđ illa ſit funditus nulla.⁊ hoc bñ facit.d.l.ꝟbis ciuili
bus q̄ indiſtincte dicit ſubſtōnē fruſtra fieri poſt.xiiii.ann.⁊ ad
1 dē.§.extraneo.inſti.eo.⁊ ſic nō valebit tūc iure directo nec iure
fideicōmiſſi ex quo teſtator illud non dixit.⁊ hoc voluit gl.in.d.§.
extraneo.⁊ Io.an.in.d.c.ſi pater.in nouella.ſu gl.in ver.inter
dum directa dicit hāc eſſe cōem opi.legiſtarū.⁊ cū illa trāſit ibi
⁊ etiā ſequit̃ gl.hic ⁊ ita decidit in addi.in ꝟ.extinguat̃.lꝫ poſte
ea in magna addi.ſup gl.in ver.moreret̃.aliter videat̃ ſentire.
⁊ ſcōm hoc vr̄ qđ gl.in.d.l.ꝟbis ciuilib⁹ inquātū cōcludit ꝙ ſub
ſtitutio facta ꝑ ꝟba directa ſi nō pōt valere iure directo ꝓpter
cōditionē ꝑſone eti⁹ cui fit trahet̃ ad fideicōmiſſum.nō bñ dicat
de iure lꝫ cū ea trāſeat Bar.⁊ cōiter doc.⁊ in hoc vr̄ meli⁹ dixiſſe
gl.in.d.§.extraneo.que eſt illi ꝯtra.⁊ hoc etiā pōt inferri quod ſi
pater ſubſtituit filio ipuberi emācipato pupillariter ꝑ ꝟba di
recta vel mater filio ſuo ipuberi qđ tūc talis ſubſtitutio nō vale
bit iure directo q2 nō pōt cū deficiat vnū de ſubſtātialib⁹ pupil
laris ex quo fili⁹ nō eſt in ꝑtāte ſubſtituētis.nec etiā valebit iure
fideicōmiſſi ex q̄ teſtator hoc nō dixit vt pꝫ ex ꝑdictis lꝫ Bar.
in.d.l.ꝟbis ciuilib⁹.⁊ cōiter doc.velint dictā ſubſtōnē trahi ad
fideicōmiſſum ⁊ idē dicat qñ fit extraneo ipuberi ſed vr̄ qđ nō
bñ ꝑ predicta.⁊ cōtra hoc vltimū etiā facit q2 ſi aū ſit ſubſtitu
tio extraneo ipuberi pupillaris valeret a principio iure fideicō
miſſi ergo lꝫ poſtea adoptaret illū loco filii nō deberet valere vt
directa pupillaris cū ſubſtitutio fideicōmiſſaria nō trahat̃ ad
directā vt no.gl.in.d.l.ꝟbis ciuilib⁹.⁊ tñ ꝯtra ipſe voluit in.d.l.
§.ſed ſi extraneū.ff.eo.⁊ hoc pōdera ꝓ intellectu illi⁹.§.nā ſcōm
hoc vr̄ clarior intellect⁹ qđ ibi poſt factā adoptionē poſſit ſubſti
tuere de quo ibi dixi.❡ Itē aduerte q2 ꝙ dixi cōpēdioſam fa
ctā impuberi a pagano ꝑ ꝟba directa poſt pubertatē funditus
eſſe nullā ꝓcedit niſi in teſtamēto fuiſſet facta adiecta clauſula
codicillaris ſi nō valet vel valebit q2 tūc poſt pubertatē ꝓpter
vim clauſule trahet̃ ad fideicōmiſſū vt.ff.dixi poſt Bal.⁊ etiā
in.d.l.ꝟbis ciuilib⁹.❡ Itē hoc ꝟba qñ vnica fuit cōceptio nec di
ſtincta fuerūt tp̄a.ſi aūt fuiſſent diſtincta vt q2 dixiſſet qñcūqꝫ
deceſſerit in pupillari etate vel poſtea talis ſit hr̄s tūc cēſerent̃
due ſubſtōnes vna pupillaris ⁊ alia cōpēdioſa poſt pubertatē.
tō ſi teneremꝰ opi.gl.i.d.l.ꝟbis ciuilib⁹.ꝙ facta puberi trahat̃ ad
fideicōmiſſū.⁊ hoc caſu poſt pubertatē traheret̃ ad fideicōmiſſum
⁊ hoc voluit gl.magna ad ſi.in.l.ꝓcib⁹.ſed tenēdo glo.in.d.§.ex
traneū.nec eſſet vis an eſſet facta diſtinctio tēporū vel nō qñ eēt
facta ꝑ ꝟba directa.❡ In ca.gloa ibi hr̄e locū fideicōmiſſaria.
15 ❡ † No.bñ ex gl.qđ ſubſtō cōpēdioſa a pagano ꝑ ꝟbū cōe ſi
cut eſt vt ibi ſubſtituo vt colligit in.l.iā hoc iure.ff.eo.⁊ ꝑ Bart.
hic circa ſi.omni.tp̄e ⁊ l.cēti intra pupillarē etatē valet iure fi
deicōmiſſi.⁊ hāc opi.etiā ſequit̃ gl.in.l.ꝓcib⁹.❡ Scōa tñ fuit
opi.qđ intra tp̄a pupillaris etatis valeat iure directo poſtea iu
re fideicōmiſſi.Et hāc opi.tenet gl.in.§.qua ratione.inſti.eo.in
gl.magna ad ſi.que gl.nō eſt al.bi.❡ Tertia fuit opi.qđ intra
tēpora pupillaris etatis valeat iure directo poſtea funditus ſit
nulla.ar.l.in pupillari.ff.eo.⁊.l.ꝟbis.eo.⁊ q2 cum fuerit ſubſtitu
tio vnica ⁊ ſemel valuerit iure directo nō videtur qđ debeat di
mittere primordialē naturā.imo poti⁹ fundit⁹ annullari ſi illā
ſequi nō pōt per iura pal.leg.⁊ hāc ſequit̃ Arch.in.c.ſi pater.de
teſtamēn.lib.vi.vt ibi refert Io.an.ſuper gl.in ver.abſqꝫ dedu
ctione.ſed prima opi.quā etiā ſequitur gl.in.d.c.ſi pater.⁊ in.c.
Raynutius.ſequit̃ hic Bal.in.l.iam hoc iu.c.ff.c.dicens ipſam
eſſe cōem doc.⁊ qđ ſꝫ eā colulūt doc.⁊ ſic etiā ſepe cōſuluit po
tiſſime q2 verbū illud ſubſtituo relatū ad plura tēpora dꝫ illud
determinare ſi pōt equalitate ſuata ſicut ⁊ qñ refert̃ a ꝑſonas
vt.d.l.iā hoc iure.iūcta.l.vl.in ſingul.e in.l.ſe.ff.c.vbi de ꝑſonis ar
guitur ad tp̄s.ſed hic poteſt determinare equalitate ſeruata ſi
omni tp̄e ſit fideicōmiſſaria ergo ⁊c.⁊ ꝓ hoc etiā q2 eadē res nō
debet diuerſo iure cēſeri.l.eū q ideo.ff.de viuca.nec dꝫ fieri diui
ſio volūtatis.l.cū qui.§.pe.ff.de his qui.vt indi.Nec ob.ſcōm eū
l.iii.§.qui fideicōmiſſarii.ff.ti.i.q2 ibi fit variatio qualitatis he
redis de neceſſario in voluntariū.hic aūt fieret mutatio voluntatis
que in dubio nō preſumit̃.ar.l.eum qui tac.tu.ff.de ꝓba.preterea
ibi fuerūt diſpoſitiones diuerſorū teſtatorū hic vnica vni⁹ teſta
toris.Itē no ob.l.pater ſeuer.nā.§.cōditionū.ff.de cōdi.⁊ demō.
q2 reſpōdet dupliciter vt pꝫ ex his q̄ hic no.⁊ in.d.l.iā hoc iure.
primo qđ ibi fuit duplex diſpoſitio.ſ.tutele ⁊ cure: hic vnica.lꝫ
hoc nō multū placet q2 ibi q̄rit̃ de vnica cōditione qualiter dꝫ
intelligi vt ibi pꝫ; ideo forte dedit ſcōam qđ ibi impoſſibile erat
verba vniformiter intelligi ſemꝑ hic aūt poterāt verba vnifor
miter itelligi a.d.c.ſi pater.de teſt.lib.vi.reſpōdet ꝙ vbi ſubſtitu
tio fuit facta ꝑ verba directa hic aūt fuit facta ꝑ ꝟbū cōe.⁊ hec
opi.Bal.videret̃ ſuſtētabilis ſi nō eſſet illud.c.ſi pr̄.ꝓpter ratio
nes ſuperi⁹ tactas.tñ ꝓpter illud.c.male vr̄ poſſe ſuſtineri pōde
rata ratione tex.nā ibi dixit qđ ſemꝑ in dubio ſubſtitutio inter
ꝑtāda eſt eſſe directa dūmodo hoc cōueniat ꝑſonis ⁊ ꝟbis.ſꝫ
vbi ſubſtitutio facta eſt impuberi per ꝟbū coe clarū eſt qđ ipſaꝫ
eſſe directā intra tp̄a pupillaris etatis cōuenit ꝑſone ex quo ta
lis erat cui fieri poterat pupillaris.cōuenit etiā ⁊ verbis.ex quo
verbū eſt cōe aptū etiā ad directā ſubſtitutionē ergo i dubio dꝫ
interpretari directa ⁊ ſic infra tēpora pupillaris etatis dꝫ valere
iure directo.⁊ hāc opi.q̄ fuit ſcōa in ordine tetigit Io.an.in no
uella ſup dicta gl.abſqꝫ deductiōe.⁊ tenet etiā hoc Bar.qñ ma
ter nō eſt in medio:ſecus dicit quādo mater eſt in medio q2 tūc
omni tēpore erit fideicōmiſſaria niſi ex ꝯiectura appareat ꝙ vo
luerit eā eſſe directā ⁊ proſequit̃ etiā hic ponēdo plures ꝯiectu
ras:ſed certe etiā ſi mater ſit i medio videt̃ ꝙ debeat intra tēpo
ra pupillaris valere vt pupillaris ꝑ caſum dicti.c.ſi pater.nec vi
detur bona reſpōſio ſua ad dictū.c.reſpōdet enī qđ ibi facta fuit
per verbū directū hic aūt per verbū cōmune.nam hec ſol.videt̃
deſtrui per illū tex.inquātum in rōne ſui nō ponderat an verbū
ſit directū vel cōmune.ſꝫ ſimpliciter dicit qđ dꝫ iudicari directa
16 in dubio dūmodo hoc cōuenire poſſit ꝟbis ⁊ ꝑſonis.❡ † Itē
q2 ibi eſt ꝟbū moriat̃ qđ nō eſt directū ciuile vt etiā idē bar.atte
ſtatur.inter verba aūt directa nō cuiliā.⁊.verba cōmunia nō vr̄
facieda differētia ꝑ ea que ipſe idē no.i illa queſtiōe qñ diuerſe per
ſone ſubſtituunt̃ ⁊ in ipſis ꝑſonis diuerſorū diuerſa ꝟba ponū
tur:⁊ ſic vr̄ cōcludēdū ꝙ etiā ſi mater ſit in medio valeat iure di
recto intra tp̄a pupillaris etatis.⁊ hoc etiā fuit de mēte Io.an.
in.d.c.ſi pater.ſup gl.pal.in nouella.⁊ expreſſe ſequet̃ hic Ang.
Nec obſt.huic opi.ſi dicat̃ ꝙ ex quo ſubſtitutio ē vnica ⁊ ſemel
cepit valere iure directo vr̄ ꝙ poſtea poſt pubertatē fundit⁹ an
nullet̃ ne cēſeat̃ diuerſo iure:q2 reſpōdet hic Bar.qđ ex futuro
euētu cenſebit̃ ſemꝑ fuiſſe vel pupillaris vel fideicōmiſſaria ⁊ ſic
vniformis ſemꝑ ſcōm hoc erit eius intellect⁹ ⁊ ab ipſo initio lex
de hoc eſt certa allꝫ.l.cū quidā.§.ꝙ dicit̃.ff.de acqui.here.ſed hec
reſpōſio nō placet q2 lꝫ lex poſſit eſſe certa de eo ꝙ eſt i reꝝ natu
ra licet ſit incertū apud nos:tamen nō pōt eſſe certa de eo ꝙ po
teſt euenire vt pꝫ ex his que habent̃ in.d.§.ꝙ dicit̃.in.l.ſed ⁊ ſi
reſtituat̃.§.ſi.ff.de iudi.⁊.l.antiq.ff.ſi paro here.pe.in quib⁹ pꝫ
ꝙ lꝫ lex poſſet eſſe certa an vēter ſit plen⁹ vel vacuus nō pōt eſſe
certa ꝙ naſcet̃ vel cōcipiet̃ ⁊ ideo videt̃ aliter poſſe dici ꝙ lꝫ qñ
ſubſtitutio eſt facta ꝑ verba directa nō debeat poſſe obliquari
q2 hoc repugnaret ꝟbis.tñ nō eſt abſonū ꝙ ſubſtitutio facta ꝑ
verbū cōe relatū ad ꝑſonā cuius cōditio variat̃ ex tp̄e obliquet̃
poſt tēpora pubertatis ſi tñ id non repugnet nature verborū
⁊ cum conueniat cōditioni perſone.facit in arg.l.plenū.§.⁊ qđ
ſi.ff.de vſu ⁊ habi.⁊ pro iſta parte bene facit.l.precib⁹.intelligē
do ꝙ ibi ſubſtitutio fuerit facta ꝑ verbum cōmune ⁊ nil ſpeciale
ponatur in.l.te.Item pro hac parte facit.d.c.ſi pater.iuncto.c.
raynutius.nam in.c.ſi pater.videt̃ ꝙ valet intra pupillarē eta
tem vt pupillaris.in.c.Raynuti⁹.dicit̃ qđ poſtea valet vt fidei
cōmiſſaria.Tñ ſi n velles euadere illa capitula poſſes dicere pri
mū qđ.c.ſi pater.nō ꝓbat q2 ibi nihil decidit̃ de tēpore poſt pu
bertatē.⁊ ꝓ hoc etiā facit q2 ibi non dixit dūmodo ⁊ ꝗn.quo
caſu tūc bene decidiſſet articulū vt ibi atteſtat̃ Io.an.ſed omi
ſit illam dictionē ꝗn.Item q2 ſi pōderas ſubſtitutionē factā
de filio ad filiam ⁊ ecōtra illa fuit facta per verbum moriat̃.⁊ ſic

per verbū directū nō ciuile ſi ponderas illā q̄ facta fuit de filiis
bus ad pauperes fuit facta p verbū inſtituo. ꝛ ſic per verbū di
rectū ciuile:ſꝫ in.c.Raynutius.fuit facta ſubſtitutio p v̄bū ſuc
cedat.qḋ eſt ver.cōe vt hic tetigit Bar.circa fi. ꝛ ſic nō videtur
bona cōnnectio dictoꝝ.c.cū in diuerſis caſibꝰ loquant̄.nā al' ſe
etiā ſeq̄ret̄ q̄ ſubſtitutio cōpēdioſa facta a pagano p verba di
recta ciuilia ꝓut fuit ibi illa q̄ fuit facta de filiabꝰ ad pauperes
poſt pubertatē deberet obligari.cuius tñ ꝯtm tenuit Bar.ꝛ ēt
in effectu ipſe Jo.an.dū diſtinxit inter verba directa directo ꝛ
ideo illud.c.nō videt̄ ex toto ꝓbare hāc opi.tñ ex quo facta eſt
p verbū cōe ꝛ ex rōne.c.ſi pater.intra tpa pupillaris etatis iudi
canda ſit pupillaris ꝛ ex.c.Raynutius. q̄ directo loquatur qḋ
eſt facta p v̄bū cōe poſt pubertatē iudicāda ſit fideicōmiſſaria
vr̄ poſſe hec opi.ſuſtineri licet v̄ba alia verba fuerūt in.c.ſi pater
ꝛ alia in.c.Raynu.poſſet dici q̄ aliud eēt de iure canonico aliud
de iure ciuili. tñ ꝓcedēs intellectus magis placeat q2 ſi preſup
ponit̄ de iure canonico eſſe qḋ cōpēdioſa facta a pagano p ver
bū cōe infra pupillarē etatē valeat iure directo ꝛ poſtea iure fi
deicōmiſſi. idē dꝫ dici de iure ciuili q2 vbicūqꝫ ſunt opi.de iure
ciuili ſeruāda eſt opi.q̄ reperit̄ approbata per ius canonicum ꝛ
ſeruari dꝫ etiā in foro ciuili ꝛ etiā in terris imperii p id quod no.
in.c.p venerabilē.extra q̄ fi.ſint legi.ꝛ in.c.lꝫ ex ſuſcepto. de fo
ro cōp.ꝛ in.l.quāq̄.C.ad le.fal.ꝛ tenēdo iſta opi.nō hꝫ obſtare
17 q̄ dicit̄ qḋ † eadē res diuerſo iure nō dꝫ cēſeri ꝛ qḋ non dꝫ fieri
diuiſio volūtatis vt in legibꝰ ſupius all'. q2 illud verū niſi aliud
appareat ex mēte diſponētis ex ꝑſſe vel tacite ꝓut apparere vi
det̄ in caſu ꝓpoſito ꝓpter v̄bū cōe qḋ ſui natura aptū eſt ad di
rectā ꝛ obl quā ſubſtitutionē ꝛ relatū eſt ad ꝑſonā cuiꝰ cōditio
ex tpe variat̄ ꝛ ſic vr̄ quod iuxta varietatē aliter ꝛ aliter intelli
gat̄ ar.l.plenū.§.equi eu.ff.de vſu ꝛ habi.ꝛ l.titia ſeio.§.vſuras.
ff.de leg.ii.ꝛ l.pater.§.cōditionū v̄ba ff.de condi.ꝛ demonſtra.
Itē nō ob.qḋ verbū relatū ad plura tpa dꝫ vniformiter deter
minare ſicut ꝛ qñ refert̄ ad ꝑſonas vt.l.iii.hoc iure.ff.eo.vel ad
res.vt.l.ſi legatarius.§.i.ff.de leg.iii. q2 rñderi poteſt q̄ aliud eſt
qñ refert̄ ad ꝑſonas q2 ibi poſſunt conſiderari plures effectus
diuerſis tēporibus cōcurrētes.nā ibi pōt vnus primo repudia
re hereditatē ꝛ ſic tractādū erit de vulgari.poſtea ipſe idē deceſ
deret infra pupillarē etatē ꝛ ſic tractandū erit de pupillari ſed
qñ refert̄ ad vnā ꝑſonā videt̄ de vnico tantū effectu poſſe trac
tari cū ſemel tantū mori poſſit lꝫ mors poſſit contingere in pu
pillari etate vel poſtea.ꝛ hāc ſol.ſenſit hic Bar.ſed circa hanc
ſo.diligēter cōſiderandū.nō enim videt̄ bona q2 etiā qñ refer
tur ad vnā etatē videtur poſſe conſiderari diuerſi effectus quia
poterit eſſe qḋ ipſe primo repudiet.ꝛ q̄ poſtea ſucceſſiue mori
tur in pupillari etate vel poſtea.ꝛ ideo videt̄ iſtud ꝯtm fortiter
vrgere pro opi.huiꝰ gl.intantū qḋ ſi nō emanaſſet.c.ſi pater.vi
deretur fuiſſe tenēda hec glo.ꝛ faciliter potuiſſet reſponderi ad
ea que faciunt cōtra iſtā opi.nō ad aliud q̄ dicit̄ qḋ vbi appo
nit̄ verbū qḋ pōt verificari in pluribus tpibus verificatur ſcḋm
qḋ declarat futurus euētus.l.ſi.in prin.ff.de adi.lega.ꝛ l.cōdi
tio.in fi.ff.de condi.ꝛ demon.pōt dici quod ibi ſemp determi
nat vniformiter ad quodcūqꝫ tpe referat̄ hic eſſet ſecus.Preterea
ibi poterat referri ad ꝑſentē ꝛ futurū.hic aūt ad futura tantū et
ſic caſus eſt diuerſus.Itē ad illud qḋ dicit̄ q̄ illḋ qḋ regit̄ ꝛ de
terminat̄ a tpe variari dꝫ ſcḋm varietates tēporū.l.ꝓtia rerū.§.
nōnullos.ff.ad leg.fal.ꝛ l.titia ſeio.§.vſuras.de leg.ii.Pōt dici
quod ibi nō agit̄ de diſpoſitiōe hoīs in qua vna determinatio
referatur ad plura:ſed de diſpoſitione legis q̄ regulat̄ a cā ꝛ ra
tione legis ꝛ illa ceſſante lex ceſſat vt.l.adigere.§.quāuis.ff.de
18 iu.pa.cū ſi.¶ †Itē ad illud q̄ dicit̄ qḋ verbū relatū ad ꝑſonā
dꝫ intelligi ex q̄litate ꝑſone vt.l.plenū.§.equiti.ꝑallega.poſſet
dici q̄ ibi ſemꝑ intelligitur vniformiter.ſ.prout qualitas ꝑſone
ſuadet.ꝛ ideo ſi legat̄ vſus ꝑſone ſemꝑ recipiet quatenus eſt ſibi
neceſſariū lꝫ vno tēpore plus indigeat q̄ꝫ quā alio. hic autē
difformiter intelligeret̄.ꝛ ad.c.Raynu.potuiſſet dici qḋ inquā
tum ſubſtitutio ibi fuit facta p verba directa non facit ad pro
poſitum.inquantū aūt dicat̄ q̄ fuit ibi facta p verbū cōmune
potuiſſet dici quod ibi ſpālē in milite q̄ infra pupillarē etatem
valet iure directo.tñ ꝯ iſtā opi.videt̄ tex.in.d.c.ſi pater.attenta
ratione ibi poſita iuncto.d.c.Raynutius.ꝛ ꝓ hac opi.bñ facit
d.l.precibus.inquātū intelligat̄ qḋ ibi fuerit facta per verbum
cōmune ꝛ nil ponat ſpālē in milite. Pōt etiā reſponderi ad rō
nē predictā q̄ colligit̄ ex.d.l.iā hoc iure.ꝛ quā voluit ſentire hic
gl.qḋ aliud eſt qñ verbū cōe refert̄ ad ꝑſonas vt ibi.ꝛ aliud qñ
refert̄ ad vnicā ꝑſonā ꝛ plura tpa.vt aptē ꝓbat̄ in.d.c.ſi pater.
in rōne ſui iuncto.c.Raynu.Et ſi dicas que potuit eſſe ratio di
uerſitatis.dic qḋ illa eſſe potuit q2 qñ refert̄ ad ꝑſonas inequa
les:tūc quod dictū verbū faciat ſubſtōnē directā etiā poſt adi
tam hereditatem in perſonis eorū,nō cōuenit ipſis perſonis ex
quo altera ipſarum eſt cui nō pōt directo ſubſtitui poſt aditam
hereditatē.que ratio ceſſat quando refertur ad vnicam perſo
nam:quia tunc conuenit perſone ꝛ verbis ſubſtitutionē inter

pretari directā infra pupillarē etatem:ꝛ ideo ſic in dubio inter
pretatur.ꝛ hec ratio ſatis videt̄ de mēte.d.c.ſi pater.ſi bene pō
deret̄.¶ In ea.gl.ibi.l.ſceuola.ſo.qḋ ibi loquat̄ qñ ſubſtitutio
directa fuit facta a pagano in codicillis in qbus directo nō po
teſt dari hereditas.l.hereditatem.C.de codicil.ita trahit̄ ad fi
deicōmiſſum.hic aūt ſubſtitutio fuit cōpēdioſa facta p verba di
recta a milite qui potuit oī tpe iure directo ſubſtituere.ideo nu
mirum ſi oī tpe valeat iure directo.nā ꝛ etiā in codicillis potuiſ
ſet miles facere ſubſtitutionē directā.l.militis codicillis.ff.de te
ſtamen.militis.¶ In eadē gl.ibi.§.cōditionū.ſo.qḋ ibi verba
nō poterāt omni tpe accipi ꝓprie vbi accipiūtur eo modo quo
poſſunt.hec aūt verba poterūt omni tpe accipi ꝓprie ꝛ valere iu
re directo vt ꝑxime tetigi. ideo nimirū ſi omni tpe accipiuntur
cū in dubio a ꝓprio ſignificato verborū nō ſit recedendū.l.non
aliter.ff.de leg.iii.ꝛ ſic dꝫ ſolui iſtud cōtrariū inquantū o b. huic
legi inquantū aūt o b.l.precedē.ſol.vt ibi dictū fuit ꝛ etiā vt pa
tere pōt ex his q̄ ſupra tetigi.Itē poſſet dici q̄ ibi verba appo
nūtur in cōditione q̄ dꝫ impleri eo modo quo pōt.nā ſi diceret̄
q̄ ꝓ parte vel in totū nō poſſet impleri nihilominus valeret di
ſpoſitio reiecta ꝯditione velut impoſſibili.l.i.de cōdi.inſtit.ꝛ id
melius eſt q̄ impleat̄ eo modo quo pōt.ſed hic loquimur qñ ap
ponit̄ verbū aliqḋ in diſpoſitione quo caſu ſi diſpō ſolū poteſt
habere locū in parte in illa valet.ꝛ ſic nō hꝫ obſtare.ꝛ facit qḋ
hr̄ in regula vtile.de reg.iur.lib.vi.¶ Extra gloſ.tractauit hic
Bar.materiā cōpēdioſe p quinqꝫ queſtiōes principales ꝛ mul
tas acceſſorias.Prima fuit qd ſit cōpendioſa.Secūda quare ſic
dicat̄.Tertia an ſit ſpecies de p ſe ab aliis. Quarta qḋ ſit eius
effectꝰ in milite ꝛ pagano.Quinta qualiter firmatur.¶ Circa
primū adde qḋ dicit q̄ cōpendioſa ſub cōditiōe mortis vel al' a
plura tpa cōprehendit.adde q̄ regulariter nō adiicit̄ alia con
ditio quā mortis ꝛ ſic adiicit̄ ſimul cū cōditione mortis vt do
cet experiētia.facit qḋ hr̄ in.l.qui liberis.in prin.ff.eo.¶ Circa
tertiū adde inquantū dicit q̄ ſi ſtatutū dicat q̄ filia femina ex
tātibus maſculis teneat̄ ſeruare oīa diſpoſita p patrē qḋ tunc
vigore talis ſtatuti paganꝰ poterit filie ſubſtituere directo.nā
iſtud nō vr̄ tutū q2 ſtatutū hoc nō vr̄ dicere ꝛ vr̄ aliter poſſe ve
rificari.nā pōt filia ſeruare voluntatē teſtātis totū reſtituendo
ſicut ꝛ ille q̄ coactus adiit vel quaſi grauatꝰ eſt a milite.l.i.§.ſi
is qui quadringēta.ꝛ l.nā qḋ.§.ſi.ff.ad treb.ideo melius fuiſſet
exēplū ſi ſtatutū diceret q̄ filia femina teneat̄ omnia ſeruare di
ſpoſita p patrē ꝛ q̄ poſſit eidē directo ſubſtituere poſt aditam
hereditatē.¶ Circa quartū aduerte q2 in milite tres caſus ſunt
conſiderādi:q2 aut facta eſt cōpendioſa ab eo p verba directa
aut p verba obl quia aut p v̄ba cōia.ꝛ ſi p verba directa.tunc
dic aut facta puberi aut īpuberi.ꝛ hoc caſu aut mater eſt ī medio
aut nō ſcḋm gl.Bar.tamē hoc caſu iſtud nō attendit:ſed que
ſit verior opi.dixi ſup glo.in ſcḋa add.De effectu autē oblique
facte a milite dixi ſup glo.in prima addi.Si vero eſt facta p ver
bū cōe ab ipſo milite ſi mater eſt in medio poſt pubertatē valet
iure fideicōmiſſi infra pupillarem iure directo.ſed ſi mater non
eſſet in medio an valeret poſt pubertatē tunc iure fideicommiſ
ſi videret̄ qḋ ſic tenēdo qḋ ita ſit in pagano cū miles in dubio
nō videat̄ vti ſuo priuilegio vt.l.in teſtamēto.de mi.teſt.Sꝫ te
nēdo qḋ tūc valeat iure directo in milite poſt pubertatē matre
nō exiſtēte in medio poteſ dicere q̄ miles nō vr̄ velle vti priui
legio qñ diſpoſitio valeret omni tpe iure directo alia ſecꝰ.ꝛ hec
videt̄ eſſe cōis opi.gl.ꝛ doc.lꝫ nō tāgāt ꝯtm ꝑdictum.¶ Circa
paganū ſimiliter conſidera ꝑdictos tres caſus q2 aut facta fuit
p verba directa aut p obl.quia aut p cōia.ꝛ ſi p directa aut cū
diſtinctione tēporū vel cū clauſula codicillari.ꝛ tūc poſt puber
tatē trahet̄ ad fideicōmiſſum ſcḋm opi.cōem ꝛ ſcḋm opi.Bald.ſed
tenēdo qḋ dixit gl.i.iii.vel.iiii.addi.nō eſt vis an ſit facta diſtin
ctio tēporū vel non.ꝛ ꝑdicta ꝓcedūt qñ ſubſtitutio facta fuit p
verba directa ciuilia.ſi aūt facta fuiſſet p v̄ba directa nō ciuilia:
tūc vr̄ idē dicēdū q̄ infra dicet̄ de cōibus ſeu qñ facta eſt p ver
bū cōe ſubſtituo.q2 talia verba nō multū videnť differre a cōi
bus vt voluit hic Bar.ꝛ tetigi.ſ.ꝛ Jo.an.in.d.c.ſi pater.in gl.
ſuper ver.moreret̄.ꝛ in glo.ſup ver.abſqꝫ deductione.in nouella.
iuxta fi.magne addi.Itē ꝑdicta v̄ba qñ nō eſt appoſita,dictio ſi
ne liberis.ſi aūt fuiſſet appoſita tūc ſcḋm glo.in.l.ꝓcibꝰ.ꝛ in glo.
mag.omni tpe eſſet fideicōmiſſaria ex eo q2 ſic de facto ꝛ de iure
cōſueuit fieri ꝛ q2 v̄bū ſine liberis.magis vr̄ adaptari ad puber
tatē quā ad pupillarē etatē cū īpubes nō poſſit habere liberos
ꝛ ſic nō videat̄ poſſe dici ꝓprie ſine liberis decedere ſicut dꝫ ſi ſctā
eſſet impuberi cōpēdioſa p v̄ba directa cū tūc nullo tpe valeat
iure directo ſed iure fideicōmiſſi ita hoc caſu omni tpe erit fidei
cōmiſſaria:ſed hec opi.nō placet ꝛ cōmuniter reprobatur non
ob.prima ratio q2 falſa eſt cum etiā ſi dicta verba ſint appoſita
infra pupillarē etatē valeat iure directo vt ꝑꝫ in hac.l.ꝛ in.c.ſi
pater.Item non obſt.ſecunda ratio q2 illa concluderet ſi bene
ponderetē q̄ videat̄ facta ſubſtitutio ſolum poſt pubertatē ex
quo tunc ꝓprie ſolū poteſt dici ſine liberis.ꝛ ſic infra pupillarē
etatem

etatem nulla debebit cenſeri facta ſubſtitutio. cuius contrarium
vult illa glo. An autem procedat qđ ſubſtitutio facta puberi p
verba directa valeat iure fideicommiſſi patet ex his que. ſ. dixi.
q: glo. in. l. verbis. quam communiter ſequitur doc. tenet qđ ſic
⁊ cum illa ibi tranſiui. ſed de iure videtur dicendum oppoſitum.
⁊ ſic tenet gloſſa in. §. extraneo. inſti. eod. ⁊ plene. ſ. dixi. Item
non videtur verum qđ ver. ſine liberis. non adaptetur ad impu
berem q: nullo iure cauetur imo potius oppoſitũ vt patz in hac
l. ⁊ in. c. ſi pater. Nõ ob. l. j. de ſuis ⁊ le. q: ibi loquitur de ver. in
teſtatus. hic de ver. ſine liberis. vnde ſicut aliud videtur eſſe dice
re ſine teſtamento qđ videtur congruere etiam pupillo ⁊ aliud
inteſtatus qđ nõ vr̃ cõgruere proprie pupillo per id qđ habet.
generaliter. C. de inſti. ⁊ ſubſti. vbi inter predicta ponitur diſiũ
ctiua que conſueuit apponi inter diuerſa. l. hec verba ille aut il
le. ff. de verbo. ſignifica. ita in propoſito videtur qđ ver. ſine libe
ris. proprie congruat pupillo licet non verbum inteſtatus. vt ibi
⁊ facit qđ no. in. l. cum antiquioribus. C. de iure deli. vel vt hic di
19 xit Bar. † verbum inteſtatus ſecũdum communẽ vſum loquẽ
di vr̃ verificari etiã in pupillo. ⁊ ſic dicit voluiſſe text. in. d. l. j. dũ
dixit ſz vos p inteſtatis accipi oportet. ſed certe illa verba hoc
nõ ſon. ſc de neceſſitate q: poſſunt intelligi accipi oportet. ſ. quo
ad illum titulum ponentem ius commune. facit qđ habetur in
ſimili in. l. ſi maritus ſit in magiſtratu. §. j. ff. de adulte. ⁊ i. l. mercis.
le. ij. ff. de ver. ſigni. ⁊ p hoc decidi põt q̃ſtio ſi ſtatuto caueť q mа
ter excludať a ſucceſſione filij decedentis ab inteſtato extãtibus
agnatis vſq ad tertiũ gradũ. nã ſi decedat in pupillari etate cũ
ſtatutũ ſit exorbitãs a iure cõi ⁊ ꝓpȓe ſtricte dz itelligi vr̃ q nõ
habeat locũ in dicto caſu. tñ Bar. conſuluit contrariũ in ꝯſilio
qđ incipit hec eſt copia cuiuſdã ſtatuti. mot9 fuit q: ſm cõem vſum
loquẽdi videnť dicta vba verificari in pupillo. ꝯſtat aũt q etiã
in ſtatutis vba debẽt accipi ſm cõem vſum loquẽdi nõ atteto ꝓ
prio ſignificato verboꝝ p id qđ habeť in. l. liberoꝝ. §. qđ tñ caſſi9
de le. iij. ⁊ p no. in. l. oẽs populi. in materia interpretatiõis ſtatuto
rũ. q: ibi eſt dare habitũ i genere lz nõ deť in ſpecie de qua quę
riť vr̃ verificari verbũ ſonãs in priuatione. vñ lz inepte dicať la
pis eſt cecus. tñ nõ inepte dr̃ titius eſt cecus lz a natiuitate eſt cecus
ſed certe quicqd dicat videreť dicendũ q ſtatutũ p̃dictũ nõ ha
beat locũ in dicto caſu p rõnẽ ſupra tactã p̃mo loco. nec tex. ille
dicit q ſm cõem vſum loquẽdi dicať pupill9 inteſtat9 ſi bene ad
uertať ⁊ ſupra tetigi. fateor tñ q ſi ꝓbareť qđ ſic eſſet cõis vſus
loquẽdi i loco put dr̃ eſſe in partibus tuſcie qđ tũc haberet locũ
dictũ ſtatutũ. Nõ ob. ẽt qđ dicit de ceco q: aliud vr̃ in verbo in
teſtatus vt eſt expꝛſſum in. d. l. j. ⁊ forte etiã in vbo ſecus. id ꝓcedit
potius ex cõi vſu loquẽdi q̃ ex ꝓprio ſignificato. ¶ Et not. bene
predicta q: q̃tidiana ſunt ⁊ vidi de facto ꝯſilia plurima p ⁊ cõ
tra. ⁊ vidi ꝯſiliũ do. Pe. de anch. ⁊ ẽt Ant. de bu. cõſulentiũ cũ
Bar. ⁊ multoꝝ alioꝝ. multi etiã aliĩ vt dixi cõſuluerũt cõtrariũ
⁊ hec opi. magis placet. p opi. tñ bar. multũ facit q: ex vi regule
iuris antiqui q̃ videť tradi in. d. l. j. de ſuis ⁊ le. in vbo. ſed ⁊ his. vi
detur poſſe fieri extẽtio ſtatuti ad caſum ꝓpoſitũ de pupillo cũ ex
hoc videať reſultare quedã extẽſio paſſiua q̃ hz locũ ẽt in ſtatu
tis vt. l. ſi quis ſeruo. cũ ibi no. C. de fur. ſed põt dici q l. d. l. j. po
niť regula in materia iuris cõis nõ exorbitãtis neqz penalis. ⁊
id non videtur trahenda ad caſum dicti ſtatuti q eſt exorbitãs
⁊ correctoriũ. Item pro hoc etiam facit q: ratio dicti ſtatuti vi
detur fuiſſe fauor agnatorũ ⁊ ſic videtur qđ dicta ratio habeat
locum etiam in pupillo decedente qđ debeat verbum inteſtat9
prolatum in ſtatuto large intelligi vt comprehendat etiam pu
pillũ. arg. eius qđ habetur in cle. vnica. extra de elec. ſaltem ſi rõ
p̃dicta ſit expreſſa in ſtatuto p ibi no. vnde an dicta opi. Bart.
ꝓcedat ⁊ aliquo caſu poſſit ſaluari recurrendũ eſſet ad ea q̃ ple
ne dixi in. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſo. ma. Si aũt eſt facta per verba
obliqua cõclude qđ regulariter tũc valet iure fideicõmiſſi. dixit
tñ hic Bar. multũ ſingulariter ſi eſſet verũ cũ q̃ tñ trãſit Bal. et
ang. ⁊ cõiter doc. qđ ſi teſtator dixit volo q bõa mea denť ⁊ di
ſtribuanť iter paupes p fideicõmiſſarios meos iſraſcriptos qđ
tũc iſta ſubſtitutio erit directa q: ſubintelligiť vbũ accipiãt in
iſta ſubſtitutione q: videť p prius voluiſſe q fideicõmiſſaria acci
piãt bona ar. l. alio. cũ ibi no. ff. de adi. le. l. neqz. §. iterdũ. ff. de pe
cul. leg. ⁊ l. peculium. ff. de vſufru. ⁊ bñ facit. l. titia ſeio. §. ſeia liber
tis. ff. de leg. ij. lz nõ alleget vbũ aũt accipiãt velut directũ vel ſal
tẽ cõe relatũ ad vniuerſitatẽ bonoꝝ trahiť ad iſtitutionẽ vt ha
beť in. l. his vbis. ff. ti. j. ⁊. §. ſi vo nulla. i auť. de here. ⁊ fal. col. j.
⁊ pro hoc ẽt allegat q: fideicõmiſſariũ qñ nõ eſt dat9 heres tenẽt
locũ heredũ iuxta ea que habentur in. c. cũ tibi. per Inn. ⁊ alios
extra de teſta. ⁊ l. ſi quis ad declinandam. C. de epiſ. ⁊ cle. qđ di
cit procedere etiã ſi mater ſit in medio. ⁊ idẽ dicit ſi dictũ fuit q
vẽdanť bona ⁊ diſtribuanť inter pauperes per fideicommiſſa
rios quia illud vbũ per fideicõmiſſarios videtur in dubio refer
ri etiam ad verbũ vẽdantur. ar. l. talis ſcriptura. de leg. j. ſecus di
cit ſi dicat teſtator q bõa ſua denť ⁊ diſtribuanť inter paupes
⁊ nõ dicat p quẽ: q: tũc nõ põt ſubintelligi vbũ accipiat. q: ex pꝛe

eſt tũc executor ẽt ſi teſtator noluiſſet vt in auť. lz. C. de epi. ⁊ cle.
20 poſita ſup. l. nulli. † Alteri aũt nõ dz qđ eſſe inuitus heres. ⁊ pro
hoc etiã dicit quod ſi dixerit teſtator bona mea vendãtur ⁊ pre
ciũ diſtribuatur inter pauperes quoꝝ electio ſpectet ad fideicõ
miſſarios meos vel dicat qđ vẽdanť ⁊ p̃ciũ diſtribuať inter pau
peres eligẽdos p fideicõmiſſarios quo caſu videť idẽ cũ partici
piũ reſoluať in relatiuũ ⁊ verbũ facit lz nõ alleget qđ no. glo. in
cle. j. de preb. qđ tũc cũ id qđ dr̃ de fideicõmiſſariis reſpiciat ſolã
electionẽ ⁊ nõ verbũ denť ⁊ diſtribuanť q tũc ſubſtĩo erit fidei
cõmiſſaria. ſed certe iſtud vltimũ nõ videť ꝓcedere etiã ſuppoſi
to qđ diceret verũ in primo de quo tamẽ. ff. diceť q: ex quo teſta
tor deputauit executores i teſtamẽto vr̃ eos deputaſſe ꝯnaliter
ad executionẽ omniũ contentoꝝ in eo. ar. l. de p̃cio. de publicia.
⁊ talis ſcriptura de leg. j. ⁊. l. iij. §. filius. de lib. ⁊ poſthu. ⁊ ſic videť
qđ lz expreſſe ſolũ attribuat electionẽ pauperũ fideicõmiſſariis
⁊ nõ dicat expꝛeſſe p quẽ debeant vẽdi bona ⁊ dari precium ta
men ſatis tacite videť dixiſſe qđ per executores debeat fieri ex
quo in teſtõ dedit executores. Itẽ nõ vr̃ verũ qđ primo loco di
xit qđ ſi teſtator dixit qđ bona dẽtur pauperibus p ſuos cõmiſ
ſarios qđ tũc talis ſubſtitutio ſit directa ⁊ nõ fideicõmiſſaria in
ter q̃ eſt magnus effectus ꝓpter detractionẽ legitime q̃ in vno
caſu habet locũ ⁊ nõ in alio filio decedente in pupillari etate vt
in. d. c. ſi pater. ⁊ ꝓpter deductionẽ trebellianice q̃ ſcdʒ vnã opi.
quã tz gl. in. c. ſi pater. detrahiť etiã de relictis ad pias cauſas li
cet Bar. cõtra in. l. marcellus. §. qđ aũt. ff. ad treb. nõ eñ videť di
cta opi. vera quod ſit directa propter regulã que habet qđ ſub
ſtitutio facta p verba obliqua eſt fideicõmiſſaria ⁊ certũ ſit qđ
verbũ denť ſit obliquũ q: ſonat qđ de manu alterius debeat ho
21 noratus recipere. facit. l. fundi trebatiani. ff. de vſufr. le. † Itẽ q:
nõ videtur verũ qđ eo ipſo qđ quis grauať de aliquo dãdo alte
ri q illud videať ſibi relictũ: alias nũquã poſſet habere locũ illa
regula qđ nõ poteſt grauari ille q nõ eſt honoratus cõmodo pe
cuniario de quo in. l. ab eo. C. de fideic. ⁊ l. plane. ⁊ l. ij. §. ſi. cũ ſeq.
ff. de leg. j. pro hoc etiã bene facit. l. hereditas ad ſtatiũ. ⁊ qđ no.
Bar. ibi. ff. ti. j. Nec habẽt obſtare iura allegata p Bart. nõ ob.
primo. l. alio. ⁊ qđ ibi no. de ali. le. q: eſt aduertẽdũ qđ q̃nqz gra
uať ille q nõ eſt dat9 executor in teſtamẽto. ⁊ tũc regulariter nõ
videť tenere grauamẽ ſi nõ eſt honorat9. fallit in caſib9 de qui
bus. ff. diceť. q̃nqz grauať ille q eſt dat9 executor in teſtamẽto. et
tũc videť in effectu grauat9 heres. ſicut eſt qñ datus eſt tutor fi
lio inſtituto in teſtamẽto ⁊ grauať tutor de aliquo dãdo. nã vi
detur in effectu grauatus ipſe filius inſtitutus. l. vero. §. matre. ff.
de leg. ij. facit etiã optime qđ habetur in. l. ſi ſeru9. §. q margari
ta. ff. de leg. j. ⁊ hoc caſu qñ relinquiť ab executore ſi eſt relictum
ad pias cauſas puta in alimẽta vel pauperibus tũc põt dici qđ
ſubintelligať verbũ accipiat ex eo q: executor p relictis ad pias
cauſas põt agere lz nõ poſſit p alio iuxta id qđ habeť in. l. id qđ
pauperib9 ⁊ l. nulli. ⁊ l. ſi quis ad declinãdã. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ l.
ſi quis titio. ff. de leg. ij. ⁊ ſic põt intelligi qđ habeť in. d. l. alio. et
hoc ſatis videť fuiſſe de mẽte gl. ibi ſi bene ponderet. ⁊ clarius
de mẽte bar. ibi. Itẽ nõ ob. qđ habeť in. d. l. deniqz. §. interdum.
q: interdũ q grauať de eo qđ alias cõſueuit oneratũ tacite ſe
qui in certo caſu ⁊ tũc bene per tale grauamen videtur tacite re
linqui id ſup quo grauatur. ⁊ ita loquiť ibi q: loquiť quãdo gra
uatur ſeruus cui relicta eſt libertas dare ex peculio aliqd heredi.
nã peculiũ tacite ſequitur ſeruũ cui dať libertas inter viuos iu
xta. l. j. cũ ibi no. C. de pecu. eius q li. me. ⁊ ideo nimirũ ſi licet nõ
ſequatur peculiũ ipſum ſeruũ qñ dať libertas in teſtamẽto ſim
pliciter. ſi tñ ſequitur qñ grauatur ſeruus dare aliquid ex pecu
lio. Itẽ nõ ob. qđ habeť in. l. peculium. ff. de vſufr. q: hic loquitur
quãdo nulla p̃cedit diſpoſitio ſuper eo de quo q grauatur. vbi
aũt precedebat diſpoſitio q̃ ſaltẽ ſecundũ latã ſignificationem
cõprehendebat id de quo inducendo agebať ꝓpter grauamen
adiectũ. nã ibi fuerat relictus vſuſfruct9 dom9 ⁊ cõſtat interdũ
appellatiõe vſuſfruct9 dñium cõtineri. l. don. i cõcubinã. §. ſpẽs ⁊
qđ ibi no. ff. de dona. ⁊ ſic ſenſit ibi gl. ⁊ etiã bar. in. l. cũ tale. §. ſi.
ff. de cond. ⁊ demon. Itẽ nõ ob. qđ habeť in. d. §. ſi. vbi cõcludit
Bart. q ſi teſtator dicat ex decẽ q̃ legaui ſeio volo qđ ipſe ſeius
quinqz det titio. qđ p hoc videnť ꝯ legata ſeio. q: põt dici quod
illud contingit propter verba enũciatiua expꝛeſſe cõtinẽtia id de
22 quo inducendo queritur. ¶ † Et ex p̃dictis patz qđ ſi aliqs gra
uatur de aliquo dando qđ ſibi nõ eſt expꝛſſe relictũ ⁊ dubitať an
teneat põt ſic cõcludi. Aut ille fuerat deputat9 executor in teſta
mẽto vel tutor aut nõ. ⁊ hoc ſcđo caſu aut grauamẽ emanat ſup
eo qđ alias cõſueuit certo caſu ſequi grauatũ ⁊ tũc loquiť. §. iter
dũ. Aut nõ ꝯſueuit. ſeq grauatũ ⁊ tũc aut ꝓcedit diſpoſitio aliq̃
que ſaltẽ ſcdʒ latã ſignificationẽ cõprehendit id de quo indu
cendo queritur propter grauamen. ⁊ loquitur. l. peculium. et in
ſi precedant verba enũciatiua expꝛeſſe cõtinẽtia id de quo indu
cendo queritur propter grauamen. ⁊ ſic loquitur quod not. per
Bar. in. l. cũ tale. §. ſi. ⁊ facit. l. ex hac ſcriptura. ff. de dona. Si aũt
nõ p̃cedit talis diſpoſitio vel enũciatio ⁊ ſumus extra caſus ſu

preſpoſitor videt̃ qᵭ tūc ꝓpter tale grauamē nō iudicat̃ diſpo
ſitio ſc̃ꝫ potius ſuccedat regula.l.ab eo.ꝛ.d.l.plane.el.ij.i ſi.de
leg.j.Fallit qñ precederet diſpoſitio facta ſup certa re duob⁹:nā
tūc ii grauat̃ alter ipſorū nouiſſime moriēs de ipſa re tertio re
ſtituenda videt̃ per hoc fideicōmiſſum reciprocū inter eos idu
ctū:ꝛ iſte eſt caſus not.in.l.titia ſeio.§.ſeia liberna.ſ.de le.ij.Nō
ob.etiā p̄dictis.l.ſi ita ſtipulatio.ſ.de oper.libert.qꝛ ibi loquit̃ i
cōtractu ꝛ eſt caſus diuerſus ꝛ eſt ſpeciale ibi qᵭ id qᵭ appo ni
tur in vi cōditionis videat̃ deductū diſpoſitiue in ſtipulatiōe
cōtra regul.d.l.ſi qs ſub cōditione.ff.ſi qs omiſ.cau.teſta.ꝛ h̄ p
rationē ibi poſitā in.d.l ſi ita.Et ſic ex predictis patet qᵭ caſu
p̄dicto qñ teſtator inſtituit filiū impuberē ꝛ dixit qᵭ bona ſua
darent̃ pauperib⁹ per ſuos cōmiſſarios ſi filius deceſſerit ſine li
beris qᵭ iudicāda eſt ſubſtō fideicōmiſſaria ꝛ videt̃ i effectu ipſe
filius grauatus ꝛ cōſequenter heredes eius ab inteſtato de dan
do ꝛ ſic reſtituēdo bona pauperib⁹ ꝛ hoc caſu executores teſta
mēti tenēt locū pauperū ꝛ ſic locū fideicōmiſſariorū vniuerſaliū
cū pauperes cēſeant̃ fideicōmiſſarij vniuerſales:ſꝫ ſi pauperes
fuiſſent inſtituti tūc executores tenēt locū ipſoꝝ ꝛ ſic h̄r dū dire
ctorū ꝛ ſic ꝓprie loquit̃ .l.ſi qs ad declinādā.ꝛ ita etiā determi
nauit Bart.in.q.quā diſputauit q incipit filiū adultū inſtituit:
vbi aperte decidit ꝙ ſubſtō de qua.ff.dixi eſt fideicōmiſſaria:ꝛ
ſic vr̃ fuiſſe ſibi cōtrari⁹ cū in hac lege teneat oppoſitū miror tñ
qᵭ in illa diſputatione nō facit mentionē de his q hic dixit.ſed
certe nō mirandū qꝛ ibi loquit̃ qñ facta eſt adulto hic pupillo.
Aduerte tñ qᵭ lꝫ pauperes cēſeant̃ fideicōmiſſarij vniuerſales:
ꝛ alias nō cōſueuerint trāſire actiones in fideicōmiſſariū vni
uerſal:niſi facta reſtōne.l.facta.ꝛ.l.reſtituta.ſ.ad tre.tñ h̄ fallit
qñ fideicōmiſſum vniuerſale eſt relictū eccleſie vel pauperib⁹:ꝛ
vt ꝓbat̃ in.l.ſi.cōiuncta gl.in ver.captiuorū.C.de ſac.ſan.ec
cle.ꝛ ſic videt̃ qᵭ executores q tenēt locū pauperū cū relictū ſit
ad pias cauſas poterūt intētare actiones pro ipſis pauperibus
etiā ante factā reſtitutionē.ꝛ hoc et tenet bar.in.d.q.ꝛ hec ſuffi
ciāt de iſto arti.qñ cōpēdioſa ſit a pagano per verba obliqua.
23 ¶ †Tertio caſu qñ ſit p verba cōia ꝯclude qᵭ ſi ſit puberi vel al
teri cui nō poſſit pupillariter ſubſtitui clarū qᵭ valet omni tpe
iure fideicōmiſſi.Si aūt fiat filio impuberi ꝛ in poteſtate tūc iꝫ
ſunt opi.illa videt̃ vera qᵭ intra pupillarē etatē valeat vt pupil
laris poſtea vt fideicōmiſſaria per ea q.ff.dixi.ꝛ hoc clarū ſi ma
ter nō eſt in medio:ſec⁹ ſcōm Bar.ſi mater ē in medio qꝛ tūc ol
tpe erit fideicōmiſſaria fauore matris ar.l.q duos.de reb⁹ dub.
niſi ex cōiecturis appareat qᵭ voluerit ſubſtituere directo ꝛ po
nit plura exēpla de cōiecturis.iꝫ certe nō videt̃ verū qᵭ valeat
iure fidei.cōmiſſi etiā ſi mater ſit in medio per.c.ſi pater.ꝓcal.ꝛ
tenet hic Ang.ꝛ.ff.plene dixi.Nec ob.l.q duos.qꝛ alia ē ratio
illius.l.vt ibi pꝫ ex no.per Bar.ꝛ aduerte qꝛ inter alia exēpla
de cōiecturis p̄dictis ponit exēplū ſi teſtator dixit qᵭ volebat
hereditatē ſuā totā ꝛ integrā ad ſubſtitutū puenire:vel dixit ꝙ
volebat pia bona ad ſubſtitutū puenire.nā p h̄ ſcōm eū vr̃ vo
luiſſe directo ſubſtituere.iꝫ hec duo exēpla nō placēt ang.h̄ qꝛ
ſcōm eū pot⁹ ſignificāt ꝓhibitionē trebellianice i caſu i q locū
haberet ꝙ ſubſtōnē directā vt.l.nā qᵭ.§.ſi.cū ſeq.ſ.ad treb.ꝛ.l.
decē.ſ.de ſi.icō.lib.Sꝫ tu potes ſaluare h̄ exēpla:qꝛ cū h̄ aga
mus de ſubſtitutiōe facta filio teſtatoris pupillo q nō pōt gra
uari in legitima oīa reſtituerent̃ nec integre veniēt ad ſubſtitu
tū niſi eſſet pupillaris directa iuxta ea q dicta fuerūt in.l.j.§.ſi.
ff.e.ꝛ q habent̃ in.l.ex trib⁹.ꝛ.l.qm in prioꝛib⁹.C.de inoff.te.ꝛ
hec vera qñ nō eſt facta diſtinctio tēpoꝝ ſi aūt eſſet facta tūc
24 clarū qᵭ intra pupillarē etatē eſſet pupillaris.¶ †An aūt di
ctio qñcūqꝫ operet̃ id qᵭ diſtinctio tēpoꝝ dixi.ff.Dixit tñ hic
ang.qñ adiectū ē duplex diſtributiuū tēpoꝝ exēplū ſi dixit qñ
cūqꝫ fili⁹ meus deceſſerit ipſa quaqꝫ die talē ſubſtituo qꝛ tūc illo
idē operabit̃ qᵭ geminata diſpoſitio p.l.plurib⁹.§.j.ſ.de verb.
ob.ſꝫ tu adde ſup h̄ videdū eſſe qᵭ ibi dixi.idē adde dicta bar.
inquātū tāgit an cōpendioſa cōtineat vulgarē.nā dixit h̄ ang.
qᵭ ſi teſtator dixit ſi fili⁹ me⁹ deceſſerit i pupillari etate vl' poſt
ea qᵭ tūc ſub pupillari exp̄ſſa cōtinebit̃ vulgaris ꝛ ſi decedat fi
li⁹ ipubes viuo patre expirauit et vulgaris p.l.ꝙ ſi fili⁹.ꝺ capti.
ſec⁹ ſi ſimplr̃ dixiſſet ſi fili⁹ meus deceſſerit ſine liberis talē ſub
ſtituo qꝛ tūc habebit locū vulgaris impubere decedēte in vita
patris.ſed tu de hoc dic vt plene dixi.in.l.j.ff.eo.in illo arti.an
teſtamētū aſſumere poſſit vires a tacita vulgari.itē adde is quā
tū tāgit an ſubſtō facta per verbū cōe in certa re vel quātitate
ſeu portione trahat̃ ad directā ſubſtōnē.nā cōclude clarius ꝙ
ipſe dicat qᵭ ſi ſubſtō ſit in certa re puta in fundo vel quātitate
puta i.c.clarū ꝙ nō trahit̃ ad directā ſubſtōnē.facit.l.cogi.§.ꝛ
gñaliter.ſ.ad treb.ꝛ qᵭ h̄r in.§.alio quoqꝫ capl'm.in aut.vt cū
de app.cogno.vbi pꝫ ꝙ neceſſe ē in filio relinq iure inſtōnis.ꝛ
h̄ ideo qꝛ ſi aliās reliquat̃ nō traheret̃ aliquo caſu ad inſtitutio
nē relictū rei certe vl' quātitatis.Si vero ſit ſubſtitutio i certa por
tione tūc conclude qᵭ aut ſit i dimidia vel tertia bonorū.ꝛ tūc
dic qᵭ nō trahit̃ ad inſtitutionē qꝛ videt̃ facta in certa re.p.l.nō
amplr⁹.§.ſi.de leg.j.ꝛ.l.ſi quis ſeruū.§.ſi.cū ſeq.ꝺ leg.ij.Si vero
ſit facta in dimidia vel tertia hereditatis eſt magis dubiū p no.
l.d.l.ſi qs ſeruū.tñ idē ſentit hic Bar.qᵭ nō trahat̃ ad inſtitutū
ꝛ credo ꝙ bene qñ iſte ſol⁹ eſt ſubſtitut⁹.ſi aūt duo fuiſſent ſub
ſtituti per verbū cōe vnus in dimidia bonoꝝ alter in alia dimi
dia vel vnus in dimidia h̄reditatis alter in alia dimidia ꝛ ſic to
ta hereditas diſtributa inter eos tunc trahent̃ ad inſtitutū qꝛ
videt̃ facta tali modo diuiſio hereditatis p.l.filio.ſ.de leg.j.cū
ſeq.ꝛ qᵭ no.glo.ſing.in.l.quoties.ꝛ.l.ſiliū.C.fa.her.ſec⁹ vt dixi
qñ vnicus eſt ſubſtitutus in dimidia tm̃.vel tertia.ꝛ ſic nō ē di
ſtributa tota h̄reditas:nec ꝟbū cōe adiectū totalitati bonoꝝ p
ea q h̄nt in.l.his verbis.ff.titu.j.ꝛ.§.ſi vero nulla.in aut.de he
re.ꝛ falci.coll.j.ꝛ hec ratio magis placet quā illa.qᵭ ſentit hic
Bar.nā dicit qᵭ tūc non trahit̃ ad directā qꝛ ꝟbū cōe adiectū
certe rei vel portioni nō trahit̃ ad directā inſtitutionē qñ ali⁹ ē
vniuerſaliter inſtitutus ꝓut eſt hic qꝛ eſt fili⁹ teſtatoris nō eñ
placet hec rō qꝛ per ſubſtitutū nō agit̃ qᵭ ſiat heres teſtatoris:ſꝫ
pupillo cui pupillo nō repent̃ alius vniuerſalis heres dat⁹:ꝛ
ſic vr̃ qᵭ attēta hac rōne detraheba ad directā inſtitutionē.facit
qᵭ ipſemet Bar.no.hic in ſcōa q̄ōne principali qñ ſubſtitutio
ſit a pagano per verba obliqua ꝛ ſic patet qᵭ illa ſola eſt rō qꝛ
licet verbū directū ciuile vt heres eſto vel inſtituo adiectū certe
rei vel quātitati vel portioni trahat̃ ad inſtitutionē vniuerſalē
alio non inſtituto vniuerſaliter.l.j.§.ſi ex fūdo.ff.ti.j.ꝛ.l.cohere
di.§.ſi.ſ.eo.tñ ſecus eſt in ver.relinquo.vel in verbo cōmuni ſub
ſtituo qꝛ iſta nō trahunt̃ ad inſtōne directā niſi qñ adiciunt̃ to
talitati bonoꝝ vl' qñ repent̃ tota h̄reditas diſtributa p quotas
vt patet ex not.in.d.l.his verbis.ff.titu.j.ꝛ in.§.ſi vero nulla.i
aut.de here.ꝛ fal.coll.j.ꝛ in.l.quoties.C.fa.her.facit ſ qᵭ infra
dicet̃.¶ Itē adde dictis Bar.inquātū tangit queſtionē illā ſi
teſtator inſtituit titiū ꝛ poſtea dixit ꝛ ſi ipſe titi⁹ deceſſerit ſine
liberis aut ſilij ei⁹ ſine filios talē ſubſtituo an teneat dicta ſubſti
tutio ꝛ an potuerint grauari ſilij ipſius titij ꝛ ſuppoſito qᵭ po
tuerūt grauari a quo videat̃ fideicōmiſſum relictū nā clarū ē qᵭ
ſubſtitutio tenet recurre ad ea q dixi.ff.an ꝛ qñ nō honorat⁹ a
teſtatore poſſit grauari q ad ſcōm a quo videat̃ relictū fideicō
miſſum ſuppoſito qᵭ potuerūt ſilij grauari cōclude qᵭ i dubio
videt̃ relictū ab ipſo titio q expreſſe ē honorat⁹ ar.l.ſi ſeruus.§.
qui margaritā cū ibi no.ſ.de leg.j.ꝛ etiā hoc voluit bar.in.l.co
dicillis.in prin.ſ.de vſufru.leg.itē adde dictis Bar.inquātū tā
git qñ in perſona eiuſdē qui ſubſtituitur ponit̃ duplex verbū
puta qꝛ dixit ſi filius meus deceſſerit ſine liberis inſtituo ꝛ ſubſti
tuo titiū vel ſubſtituo ꝛ eū herē dē facio.nā bar.h̄ recitat duas
opi.finaliter concludit qᵭ p hoc videat̃ data electio ſubſtituto
vt poſſit venire iure directo vel iure fideicōmiſſi filio decedēte i
pupillari etate ar.l.recuſare.§.titius.ſ.ad treb.nā iſta opi.ſatis
vr̃ h̄ poſſe ſuſtētari nec ob.ſi dicat̃ qᵭ imo ꝟbū cōe ſubſtituo dꝫ
declarari p verbū directū adiūctū ꝛ ſic cēſeri directa.ar.l.ſi ſer
uus plurīū.§.ſi.de leg.j.qꝛ ibi loquit̃ qñ dictum verbum rela
tum eſt ad plura ꝛ in vno eorū declaratus ſuit eius intellect⁹
hic aūt ambo verba referunt̃ ad idē.nec repetiunt̃ aliter decla
rata.itē non obſt.l.ſed ſi adiciat̃.ff.pro ſocio.vbi videt̃ qᵭ qñ
ſit mētio de genere ꝛ ſpecie ſimul genus declarat̃ ꝛ reſtringat̃
p ſpeciē.vnde ſi ſit ſocietas de lucro ꝛ queſtu itelligat̃ facta de
lucro ꝓueniente ex queſtu ꝛ nō de omni lucro qꝛ vide qᵭ illud
ideo contingit qꝛ ſi cōmuniter cōſueuit fieri ſocietas de lucro ex
queſtu ꝓueniente ꝛ nō de aliis.l.coiri.eo.ti.ꝛ no.Bar.in.d.l.
ſꝫ ſi adiciatur.hic aūt loquimur in teſtamēto quo talia ꝟba cō
ſueuerunt multiplicari ad fines vt validius.ꝛ latius diſpoſitio
ſortiatur effectū.facit in.l.teſtamētis.ſ.de teg.iur.ꝛ per hoc pa
tet idē dicendū ſi dixit ſi filius meus deceſſerit ſine liberis volo
bona mea deuenire ad titium iure ſubſtitutiōis ꝛ fideicōmiſſi.
facit qᵭ habetur.ſ.ꝺ vſufru.leg.l.a titia.¶ Quid aūt ſi dixerit
ſi filius meus deceſſerit ſine liberis ſubſtituo titiū ꝛ valere volo
ſubſtitutionē vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ p fideicōmiſſuꝫ vel di
xit ſubſtituo titiū vulgariter pupillariter ꝛ per fideicōmiſſum
ꝓut plurimū hodie apponūt notarij in teſtamētis Bar.hic di
xit idē.ſed mihi nō placet vnde puto qᵭ pot⁹ videat̃ voluiſſe
facere plures ſubſtitutiōes in diuerſis caſib⁹ vꝫ vulgarē i ſuo
caſu.ſ.in caſu hereditatis nō agnite.ꝛ pupillarē in ſuo caſu qñ
fuerit heres ꝛ in pupillari etate decedit ꝛ fideicōmiſſariam in
ſuo caſu.in quo poſt pubertatē decedat ar.l.qᵭ cōſtitutū.ſ.de
teſta.mili.ꝛ.l.ita aūt.in prin.cū ibi not.ff.de admi.tut.ꝛ qᵭ not.
Bar.in.l.iij.§.toties.ſ.de dam.infe.ꝛ quod habetur in.c.idē
nitatibus.§.pe.de ele.lib.vj.ꝛ in.l.ſi.C.in fine cēſu vel reli.ꝛ hoc
videtur etiā fuiſſe de mēte Cy.in.l.precib⁹ in materia cōpēdio
ſe.itē adde inquantū tāgit qñ ſubſtituuntur diuerſi ꝛ in perſo
na ipſoꝝ diuerſoꝝ diuerſa verba ponunt̃ qs erit effect⁹ ſubſti
tutionis.ꝛ qꝛ cōfuſe videt̃ loqui clari⁹ loquēdū cōclude tres ca
ſus.nā qñqꝫ in pſona vni⁹ ponit̃ ꝟbū obliquū ꝛ i pſona alteri⁹
ponit̃ ꝟbū directū ciuile.interdū in pſona vni⁹ ponit̃ ꝟbū obl
quū.ꝛ in pſona alteri⁹ ꝟbū cōe vel directū nō ciuile.Interdū
in pſona

in pſona vni⁹ apponit̃ ṽbũ directũ ciuile ⁊ in pſona alteri⁹ ver
bũ cõe vel directũ nõ ciuile. ¶ Pͥo caſu clarũ qḋ ſubſtitutus p
verbũ directũ ciuile capiet totũ ſiue ſit inſtitut⁹ in re certa ſiue in
quãtitate ſiue in portione q̃z ſimplr̃ ex quo poſt mortẽ pupilli
nullus eſt ei heres vniuerſaliter inſtitutus ar.l.i.§.ſi ex fun. ſo.ff.
t.i.⁊.l.coheredi.in fi.j.eo.⁊ hoc ſiue vocat⁹ p verbũ obliquũ ſit
vocat⁹ ad certã rẽ ſiue ad certã portionẽ ſiue ad vniuerſaꝫ here
ditatẽ q̃z illã capiet de manib⁹ ſubſtituti p verba directa cũ ver
bũ obliquũ nõ poſſit trahi ad inſtõnẽ directã.vt no.in.l.verbis
ſ.eo. ¶ Scḋo caſu cõcludit qḋ ſi vocat⁹ p verbũ obliquũ eſt vo
catus in re certa vel quãtitate ⁊ vocat⁹ per verbũ cõe eſt ſubſti
tutus ſimplr̃ vel i reſiduo q̃z videt̃ adijci totalitati bonoꝝ ipſum
verbũ cõe.ar.l.ij.C.de here.inſti.talis vocat⁹ p verbũ cõe erit he
res directo in toto:ſecus ſi vocat⁹ p verbũ obliquũ ſit vocatus
in dimidia bonoꝝ vel hereditatis.⁊ vocat⁹ per verbũ cõe ſub
ſtitutus ſuit in alia dimidia vel in reſiduo:q̃z tũc in effectu ṽbũ
cõe adijcit̃ ſolũ parti bonoꝝ ⁊ nõ totalitati ideo veniet etiã per
fideicõmiſſum ipſe vocat⁹ p verbũ cõe:⁊ ſic videbit̃ hereditas di
ſtributa iure fideicõmiſſi inter eos. ¶ Tertio caſu ſi vocat⁹ per
verbũ directũ ciuile ſit vocat⁹ in certa re vel q̃ntitate ⁊ vocat⁹
p verbũ cõe ſit ſubſtitut⁹ ſimplr̃ vel in reſiduo,tũc q̃z verbũ cõe
adijcit̃ totalitati bonoꝝ ipſe erit heres vniuerſalis directo ⁊ ali⁹
ex re certa.ar.no.in.d.l.his verbis.⁊ in.d.§.ſi vero vocat⁹ p ṽba
directa fuerit vocat⁹ in dimidia bonoꝝ vel hereditatis.⁊ voca
tus p verbũ cõe fuerit ſubſtitut⁹ in alia dimidia vel ſimplr̃ vł in
reſiduo videbit̃ hereditas diſtributa p quotas ⁊ vocabit̃ qlibet
iure directo.ar.eoꝝ q̃ hñr in.d.l.quoties.p gl.⁊ in.d.l.filio.cũ ſe.
ſ.de leg.i.ſi vero vocatus p verba directa ſit vocat⁹ in vna re vł
quãtitate ⁊ vocat⁹ p verbũ cõe i alia re vel q̃ntitate tũc vocat⁹
per verba directa capiet totũ iure directo ex quo alias nõ repit̃
vniuerſalis heres dat⁹ pupillo.⁊ idẽ videt̃ dicẽdũ ſi vocat⁹ per
verba directa ſit vocat⁹ in tertia bonoꝝ vel hereditatis ⁊ voca
tus p verbũ cõe ſit vocat⁹ in alia tertia.nã ex quo nõ eſt tota he
reditas diſtributa reperit̃ verbũ cõe adiectũ certe portioni.ideo
totũ capiet iure directo vocat⁹ p ṽba directa ⁊ vocat⁹ p ṽba cõ
munia videbit̃ vocat⁹ iure fideicõmiſſi ad portionẽ ſibi aſſigna
tam.⁊ hoc puto ſatis fuiſſe de mẽte bart.licet ipſe nõ ſic cla
25 re loquat̃. ¶ † Ulterius eſt ſciẽdũ ꝗ tractauit hic Bart.que di
cantur verba directa.q̃ obliqua.⁊ que cõia:⁊ in effectu cõcludit
illa dici directa que ſonant qḋ de manu propria quis accipiat ⁊
ꝓpria autoritate.facit qḋ habet̃ in.l.ſitia cũ teſtamẽto.§.i.ſ. de
leg.ij.⁊ illa dicantur obliqua q̃ ſonãt qḋ de manu alterius quis
accipiat,vt verbis detur ⁊ verbũ reſtituat̃ ⁊ ſilia.facit.l.fundũ tre
batiani.cum ibi no.ſ.de vſufr.leg.⁊ qḋ not.in.l.ſi quis ita.ſ.de
vſufru.Cõia vero dicant̃ q̃ ſunt apta nata ad vtrũq; ſenſuꝫ vt
26 verbũ ſubſtituo.de quo in.l.iam hoc iure.ſ.e. ¶ † Concludit et
quod directorũ q̃dã ſunt directa ciuilia vt heres eſto ⁊ inſtituo
quedã directa nõ ciuilia vt verbũ moriat̃ ⁊ verbũ accreſcat. Re
liqua aũt alia q̃ nõ ſint obliqua ſeu nõ ſonẽt ꝗ de manu alteri⁹
quis accipiat dicit eſſe cõia.⁊ ꝓſequit̃ hic de multis ⁊ etiã ponit
quare verbũ inſtituo eſt magis directũ quã verbũ ſubſtituo. Ad
de primo q̃z dixit Bal.vt refert hic Ang.ꝗ de ṽbo moriat̃ nõ
repentur alibi quã in.c.ſi pater.de teſta.lib.vj.ſed ipſe dicit ⁊ be
ne qḋ etiã reperit̃ in aut.de nupt.nup.§.ſi.coll.iij.vbi litera dicit
qḋ pater moriẽt̃ filiis legitimis.⁊ vr̃ etiã hic velle ang.ꝗ iſtũ ver
bum moriat̃,ſit ṽbũ dubiũ ⁊ ꝯſequent̃ quodãmodo cõe ⁊ iudi
candũ ſit directũ vel obliquũ ſcḋm ſubiectã materiã.pro hoc alle.
q̃z tex.in.c.ſi pater.dixit qḋ ſubſtõ ibi in dubio directa eſt cẽſen
da cũ poſſit id cõuenire verbis ⁊ pſonis.tñ gl.ibi in verſ.moriet̃
vr̃.ſentire ꝗ in dubio ſonat in directã.⁊ ibi ſup gl.q̃ incipit ad lo
cũ.ponit Jo.an.in nouella de hac materia verboꝝ dictoꝝ obli
quoꝝ ⁊ coniunctoꝝ eſt q̃z directũ nõ ciuile nõ multũ videt̃ dif
ferre a directo ciuili eſt in hoc ſtandũ vt tetigit Bar.i.q.illa qñ
in perſonis diuerſoꝝ diuerſa verba ponuntur vt ſupra tetigi.
¶ Itẽ etiã adde qḋ ṽbũ accipiat vel capiat videt̃ etiã poſſe di
ci directũ nõ ciuile vt hic ſenſit Bar.in.ij.q.principali qñ ſubſti
tutio ẽ facta a pagano p verba obliq̃.de aliquib⁹ etiã aliis ver
bis de quib⁹ põt dubitari vltra illa q̃ tetigit hic bar.tetigit an
ge.vꝫ de ṽbo detrahat.de quo in.l.liber.ſ.de ali.lega.⁊ in.l.ij.
in prin.C.qñ ⁊ qui.quar.pars de. Itẽ de ṽbo regredat̃.de quo
in.l.ſi patri.C.de vſufru. Itẽ de verbo laudat̃.de quo.i.l.j.C.de
impo.lucra.deſcri.lib.x.⁊ ibi ẽt de verbo deferat̃. Itẽ de verbo
redigat̃.de quo in.l.j.de vẽ.rerũ ſi.cũ priua.li.x. Item de ver.po
tiat̃ ir.de quo i.l.l3.C.de pactis. Itẽ de verbo ſequat̃ de quo in
l.j.in gl.mag.ſ.de dõa.⁊ dicit oĩa p̃dicta poſſe dici cõmunia vt
27 patere poteſt ex dictis iurib⁹. ¶ † Ultimo in hac materia poteſt
ponderare ſex vel ſeptẽ regulas.prima eſt iſta quod ſubſtitutio
obliqua nõ conuertitur in directam.de quo per glo in.l. verbis
ciuilibus.Fallit in caſu ſingu.l.neq; enim.§.ſi.cuꝫ ſe.ſ. de teſta.
mili.Fallit ſecundo quãdo teſtator ipſam obliquam quam fo
te fecerat in codicillis conuertit in directam in teſtamento poſte
28 ca facto.l.querebatur.ſ.de teſtamen.mili. ¶ † Secũda regu
la eſt qḋ ſubſtitutio directa cõuertitur in obliquã.vt probatur
in.d.c.ſi pater.⁊ in.l.ſceuola.ſ.ad treb.⁊.l.ex facto.co.ti.⁊ no.i.l.
ṽbis ciuilib⁹.ſ.e.⁊ ex hoc collige regulã eẽ ꝗ regulariter ſubſti
tutio directa nõ ꝯuertit̃ in obliquã.vt vr̃ poſſe colligi ex mẽte il
li⁹.c.ſi pr̃.qñ aũt cõuertat̃ i obliquã cõcludit ꝗ ſi a p̃ncipio po
tuit valere iure directo ⁊ eſt vnica ſubſtitutio vt q̃z facta eſt ſub
vnica cõceptiõe ṽboꝝ ⁊ facta eſt per ṽba directa ciuilia nõ ob
liquat̃.vt.l.verbis ciuilibus.⁊ in.l.in pupillari.fallit tñ in m kte
matre exiſtẽte i medio.vt.l.p̃cib⁹.ſcḋm vnũ intellectũ.ſecus qñ ſub
ſtitutio a principio nõ poſſet valere iure directo:q̃z tũc bene ob
liquat̃.⁊ hoc clarũ ſi non põt valere iure directo ꝑpter defectũ
ſolẽnitatis.vt q̃z facta eſt in codicillis.vt.l.ſceuola. Idẽ ſcḋm gl.
in.l.verbis.quã cõiter ſequitur doc.ſi aliter nõ poſſet valere iu
re directo forte ꝑpter cõditionẽ perſone cui ſit.puta q̃z extrane⁹
vel q̃z nõ eſt i poteſtate vel q̃z erat pubes.hoc tñ vltimũ limitat
Ang.ꝓcedere niſi qḋ eſſet ſubſtitut⁹ puberi ſub cõditione ſi de
ceſſerit in pupillari etate.q̃z tunc ſubſtitutio p̃dicta reperitur fa
cta ſub ꝯditiõe impoſſibili.ideo eſſet nulla ſi teſtator eã putaſſet
poſſibile de quo dixi in.l.in pupillari.⁊ in.l.ṽbis.ſ.e. Adde qḋ
lꝫ hec ſit cõis opi.qḋ vbi nõ põt valere iure directo a p̃ncipio ꝑ
pter conditionẽ pſone qḋ tunc obliquat̃.tñ e contrariũ ſenſit gl.
in.§.extraneo.inſtitu.e.⁊ Jo.an.i nouella i.c.ſi pater.ſup tex.in
verbo directo.⁊ iſtud videt̃ verius de iure vt.ſ.plene tetigi. Si
aũt eſſet facta ſub duplici cõceptiõe ſeu ſub diſtinctione tẽporũ
vel ſi eſſet facta p ṽba directa nõ ciuilia vel p ṽba cõia an poſſit
obliquari lꝫ a p̃cipio valuerit iure directo plene dixi ſup gl.in
29 pc. ¶ † Tertia regula eſt qḋ vna ſubſtitutio directa ꝯuertitur
in aliam directam puta pupillaris in militarem vt in hac lege.
30 ¶ † Quarta regula qḋ directa dubia ꝯuertitur ſeu interp̃tatur
in dubio in directã.exẽplũ ſi dico titi⁹ ꝑlotti heres eſto.⁊ ꝑloti⁹
ſit fili⁹ me⁹ impubes iſtitut⁹.nã dubiũ eſt an voluerĩs ſubſtitue
re pupillariter ideo ſi nõ poſſuꝫ hec ſubſtitutio q̃ ſonat i directã
pupillarẽ ꝯuertit̃ in directã vulgarẽ.l.ſi.C.de here.iſti.⁊ de hoc
31 per glo.in.d.l.ṽbis ciuilib⁹. ¶ † Quĩta regula eſt qḋ poſt aditã
hereditatẽ nõ põt qs ſubſtituere directo.fallit i milite.l.in teſta
mẽto.C.de teſta.mili.⁊ ratio hui⁹ regule eſt ſcḋm Ang.q̃z poſt q̃
quis ſemel fuit heres nõ põt ex facto teſtatoris deſinere eẽ heres
l.eũ q ſoluẽdo.ad ſi.ſ.n.i.fallit ſi eſt miles vt.l.miles ita.ſ.de teſ.
mili.⁊ hãc rõnẽ etiã ſenſit bu.in.l.p̃cib⁹.in materia ꝯpẽdioſe.ta
mẽ vt preter his q̃ dixi ſup glo.in prĩa addi. Alia ratio videt̃ eẽ
eſſe.ſ.q̃z quis nõ põt alteri facere heredẽ directo.facit qḋ dicõ in
ſequẽti regula niſi forte ſit miles.vt hic ⁊.d.l.i teſtamẽto.⁊.l. mi
32 lites etiã his.ſ.de teſt.mili. ¶ † Sexta regula ẽ ꝗ nemo alteri põt
facere teſtũ ne ſibi impediat liberã teſtamẽti factionẽ.ꝯtra.l.ſti
pulatio hoc mõ.ſ.de ṽ.ob.Fallit in duob⁹ caſib⁹.prim⁹ eſt qñ
quis ſubſtituit filio impuberi vel alicui de liberis in p̃ãte exiſtẽ
ti ⁊ in pupillari etate ⁊ nõ recaſuro in alteri⁹ p̃ãte cõcurrẽtib⁹
aliis q̃ no.in.l.q.ſ.e.Scḋo fallit ſi ſubſtituit̃ exẽplariter deſcẽden
tib⁹ vtris furioſis vel mẽtecaptis.iuxta.l.humanitatis.C.e.de q̃
dicet̃ in.l.ex facto.ſ.e.aliõ ꝓcedit hec regula quã dicit ang.ꝓce
dere ſiue teſtator ſit miles ſiue pagan⁹ ⁊ i milite dicit hic eſſe ca
ſum.⁊ aſſignat etiã rationẽ q̃z priuilegia militũ nõ ſunt etiã tra
henda ad alienã iniuriã.l.impuberi.ſ.de admi.tu.ſed hoc dictũ
nõ placet q̃z eſt cõtra hãc legẽ ſcḋm verũ intellectũ quẽ ſequit̃
Bar.⁊ Bal.⁊ dixi ſuper gl.in prima addi.⁊ ſatis etiã ꝓbat̃ in
l.in teſtamẽto.ꝑalle.nec ob.ratio ꝑalle.q̃z nõ poterit miles face
re heredẽ ei cui ſubſtituit directo,niſi in bonis a ſe ꝓuentis.⁊ ſic
in aliis remanebit libera facultas teſtandi.fa.t.l.miles ita.§.ex
heredato.ſ.de teſt.mili. ¶ Et ex p̃dictis patere põt an ⁊ quãdo
illa regula ſit vera qua dꝫ ſubſtõ q̃ valuit ſemel iure directo non
obliquat̃.⁊ ſimiliter illa ꝗ ſubſtitutio q̃ a principio nõ valuit iu
re directo obliquat̃ ⁊ valet iure fideicõmiſſi.⁊ ex p̃dictis ſit expe
dita hec materia in qua vt hic dꝫ ang.ſunt multa dubia q̃ ege
rent deciſione ceſarea ꝑpter magnã varietatẽ opi.de qbus dixi
ſ.Multa tñ dubia tollunt̃ ꝑpter clauſulã codicillarẽ q̃ quotti
die apponit̃ in teſtamẽtis ſcḋm opi.Bald.valde no.⁊ ſingularẽ.
de qua dixi.ſ.in.l.verbis ciuilibus.⁊ hec ſufficiant loco repeti
tionis huius legis.

Subſtitui. Eriit naſcitur⁹ ꝑt ſubſtitui.h.d. ¶ Nota qḋ pſona incerta põt
ſubſtitui dũmõ veniat certificãda ex futuro euẽtu.alio
eſſet ſec⁹.⁊ hoc mõ pñt ſolui ꝯtraria hic ſignata i gl.
facit qḋ no.ſ.e.in.l.ſi pater filiũ.in gl.ſi. ¶ In gl.j.in ſi.ſolue vt
dixi in no.⁊ aduerte q̃z al.q hñt de re.du.l.quia.⁊ illa bene facit
cõtra ⁊ ſolui dꝫ vt.ſ. Alii habẽt de rebus dub.l.ij.⁊ illa potius
cõcor.vt hic tetigit Ja.de bel.⁊ pater.d.l.ij.

Summarium.

1 Jus patris potius q̃ filii debet inſpici ad cõſiderandũ qua
litatem heredis.
2 Uendere partem ſuam quare quis cogatur.
3 Oblatio realis an ſufficiat ⁊ an verbalis.⁊ nu.4.

Si ſeruus. Si ſeru⁹ cōis cū libertate ſub-
ſtituitur ipuberi erit neceſſari⁹
ſi a patre fuerit redēpt⁹.ſec⁹ ſi a filio ſi aūt a neutro
fuerit redēptus.poterit ſeruus ꝑciū partis ſocio of-
ferre vt libertatē ⁊ hereditatē ex ſubſtitutione adipiſcatur.h.d.
1 ¶ †No.qꝫ quo ad qualitatē heredis cōſiderādā inſpicit̄ poti⁹
2 ius patris ꝙ filii. ¶ † Itē no.qꝫ fauore libertatis ⁊ pupillaris
ſubſtitutionis cogit̄ qs etiā ſcd̄m hec tpa vēdere partē ſuā quā
hꝫ in ſeruo hodie vero tene qꝫ habetur i.l.j.⁊.ij.C.de ſeruo cō-
mu.de quo etiā hic tāgit glo. ¶ In glo.offerēs.ibi vel dic hec
ſcd̄a approbat̄ hic p bar.⁊ fic hec lex dꝫ ſuppleri p illā.bal.hic
3 † videt̄ velle qꝫ ſufficit oblatio realis offerēdo pecuniā i ſacculo
nō verbalis all.l.ij.⁊.l.ſeru⁹ ſi heredi.ad fi.ſ.de ſtatu lib.⁊ qꝫ
no.bar.i.l.pretor ait.§.ſi qs parat⁹.ſ.de oper.no.nun.⁊.in.l.q
decē.ſ.de ſol.Tu adde ē qꝫ ipſe idē no.i.l.accepta.C.de vſur.
⁊ in.l.ſi.de diſtrac.pig.⁊ qꝫ no.glo.in.c.cupientes.§.ſi vero.i ꝓ.
cōtempſerint.de ele.li.vi.⁊ qꝫ habet̄ in.l.ſi.§.j.ſ.quorū lega.⁊ qꝫ
dixi in.l.ſi mora.ſo.ma.Potes tn̄ ſic cōcludere qꝫ oblatio ver-
balis regulariter nō ſufficit.vt no.i.d.§.ſi qs parat⁹.fallit i duo
bus caſib⁹.prim⁹ qn̄ offert̄ res q̄ nō pōt realiter in abſentia of-
ferri vt eſt res immobilis.Fallit ſcd̄o qn̄ fit oblatio ad finē ipe-
diēdi venditionē fiendā per creditorē de pignore per.l.fund⁹
qui.de reſcin.ven.⁊.l.ſi reſiduū.cū ibi no.C.de diſtra.pig.⁊ not.
Bar.i.d.l.ſi.C.de diſtra.pig.⁊ i.d.l.acceptā Extra iſtos caſus
non ſufficit oblatio verbalis:remediū tn̄ cōtra talē oblationē
verbalē eſt qꝫ ec contra creditor dicat ſe paratū recipere ⁊ ſic dāt
verba p verbis.vt no.Bar.in.d.l.ſi.⁊ facit qꝫ habet̄.xiiij.q.i.§.
4 in iſta.in fi.§. ¶ † Sed aūt querit̄ an eo caſu quo fit oblatio realis
illa ſufficiat an ꝓ requirat̄ ꝯſignatio ⁊ depoſitio.ꝯclude qꝫ ſi
fit ad actionē cōſequēdā nō ſufficit ſola oblatio vt patet in ſcd̄a
da ſolutione.qꝫ videt̄ regulariter ꝓcedere vt no.Bartu.in.d.
l.acceptā.idē ſi fiat ad finē cōſequēdi plenā liberationē ēt nō ſe
cuto interitu vt.d.l.acceptā.⁊.l.obſignationē.C.de ſolu.idem
ſi fiat quo ad impediēdū curſum vſurarū iā inceptarū.l.ſi pare
te.C.de vſuris.ſecus ſi fiat ad finem impediendi morā contra
hi vel ipſam purgandi:qꝛ tūc ſufficit ſola oblatio realis.vt.l.q
decē.de ſolu.⁊.l.ſi ſeruū.§.nunc videamus.⁊.§.ſequē.de verb.
obli. An autē quo ad actionē pignoratitiam conſequendā ſuf
ficiat oblatio realis.cōclude qꝫ ſic ſi facta ſit in iudicio per.l.ſi
rem.§.ſi.de pigno.act.⁊ facit quod no.in.d.l.ſi reſiduū.⁊ i.d.l.
ſi.ſi autem extra iudicium fiat oblatio non ſufficit vt no.p bar.
in.d.l.ſi. ¶ An autē teneatur quis offerre cōclude qꝫ quo ad
effect⁹ predictos tenetur offerre alios autē nō tenetur.d.l.ſi.⁊ l.
quorū lega.⁊ no.gloſſ.in.d.c.cupiētes.i.§.ſi vero.An aūt ſuffi
ciat eo caſu quo requiritur oblatio realis offerre pecuniā in ſac
culo.Bal.hic ſenſit qꝫ ſic.⁊ idē Bar.in.l.acceptam.⁊ glo.i.§.
ſi.in auf.vt exac.inſtan.doris.coll.vij.ſed certe illud videt̄ ve-
rum ſi prius fuerit numerata corā teſtibus.⁊ no.Barto.i.l.
cum ſeruus.de cōdi.⁊ demon.niſi ſuſtinendo illam gloſſ.dicas
imputandum creditori non volenti recipere actualiter oblatā
⁊ an etiā cadat conſignatio ⁊ depoſitio in equo ⁊ ſimilib⁹ dic
vt in.d.l.ſi mora.⁊ per gl.⁊ Bar.in.d.l.acceptam.

Summarium.

1 Dies mortis legatarij inſertus in ſubſtitutione ipſam nō ſu-
ſpendit.
2 Libertas directo non datur ſeruo alieno.

Si titio. Si ſeruus ſubſtituitur impuberi cū
libertate orogat̄ legato facto alteri
de eodem ſeruo etiā ſi poſt mortem legatarij fuerit
ſubſtitutus.hoc dicit.No.hic caſum cōtra gloſſ.i.l.ſi
quis eum.in prin.in gloſſ in ver.ademptio.ſ.eo.nam illa gloſſ.
videtur dicere contra tex.iſtum in fi.inquātū vult quod vbi da
tur libertas ſeruo ſub conditione ſtatim videatur reuocatū le-
1 gatum factum de eodem ſeruo alteri. ¶ † Itē not.in.l.ie.cōtra
ria glo.quod dies mortis legatarij inſertus in ſubſtitutiōe nō
videtur ſuſpendere ipſam ſubſtitutionē.⁊ ſic facit ſcd̄m bal.
ad queſtionem illam ſi teſtator reliquit vxori vſumfructū i vita
⁊ poſt mortem vxoris iſtituit ciuium quod non intelligitur ſuſ-
penſa ſubſtantia inſtōnis poſt mortē vxoris:ſed ſola fructuū
perceptio.⁊ ſic ſaltē ſit hēs quo ad nudā ꝓprietatē.⁊ hec dicit
ſatis videri eſſe cōueniens ꝟbis ⁊ menti teſtantis.⁊ ideo tūnc
rū ſi inſtitutus poterit adire in vita.ſꝫ certe iſte tex.loquit̄ alio
caſu in quo eſt diuerſa ratio vt patebit in glo.nec videt̄ verū qꝫ
hec expoſitio cōueniat verbis ex quo titius ſimpl'r eſt iſtitutus
poſt mortē ⁊ ſic videt̄ fuiſſe inſtitut⁹ ēt in ꝓprietate poſt mortē
¶ No.ſm̄ hanc interpretationē de qua etiā tangit ipſe in.l.hec co-
ditio ex dic.ſ.de here.inſti.⁊ et tetigit de iſta qōne in.l.filius a
patre.in prin.ſ.de lib.⁊ poſt.⁊ ibi dixi. ¶ In glo.Lidē e.ibi ſꝫ nō
expectēt mortē.hec.n.cōtra tenet tn̄ cōtra ipſam facit tex.ad lic
teram in.l.peculiū.§.ſi.ſ.de leg.ii.ſꝫ gl.ſoluit i.d.l.ſi poſt mortē.
§.ſi.qꝫ aliud ē qn̄ libertas relinquit̄ directo poſt mortē legatarij

poſt trienniū vel etiā p fideicōmiſſum preſtanda ab herede poſt
mortē legatarij vel poſt trienniū quo caſu procedit hec glo.⁊.d.
l.ſi poſt mortē.§.ſi.aliud qn̄ qꝛ per fideicōmiſſum dꝫ preſtari ab
ipſo legatario.⁊ ſic loquit̄.d.l.peculiū.§.ſi.Ratio diuerſitatis
pōt eſſe qꝛ hoc ſcd̄o caſu vr̄ fuiſſe de mēte teſtātis dominiū con
tinue manere ipſius ſerui apud legatariū vſqꝫ quo manumitte-
teret qꝫ nō cōtingit in alijs caſib⁹. Ideo in illis ſec⁹ vt facilius
preſtet:ſed cōtra hanc ſolu.videt̄ caſus in.l.cū quo.§.is q.ſ.ad
leſē fal.vbi etiā ſi libertas reliquat̄ directo vr̄ expectari dies.
iſtud cōtrariū nō reperio tactū per glo.nec p doc.ſꝫ potes dice
re primo qꝫ iſte tex.tanꝙ poſterior corrigat.d.l.ſi poſt mortē.
¶ Secūdo potes dicere qꝫ eo caſu quo libertas relinquit̄ dire
cto poſt certū tpa ſeruo alteri legato diſtīgui debeat an ꝓcedat
legatū factū de ſeruo ⁊ ſequat̄ datio libertatis ⁊ tūc locū hꝫ.d.
l.ii poſt mortē.ſeruus ſi ecōtra.⁊ ſic loquit̄.d.§.is qui.⁊ ſi dicas
hec ſolu.reprobat̄ per glo.i.d.l.ſi poſt mortē.Potes dicere qꝫ
reprobatio nō eſt bonam caſu iſto ꝓpter iura predicta:ſi pro
cederet qn̄ libertas pure ⁊ ſic nō in diē fuit relicta. ¶ Tu po-
tes addere meliorē ſolutionē ſcd̄m Butigli.qꝫ dict⁹.§.is q.
loquitur qn̄ fuit legatus vſuſfructus ſerui directo vt patet ibi i
ſcd̄o reſponſo:ſed in.l.ſi poſt mortē.§.ſi.fuit legata proprietas.
⁊ ex hoc patet ratio ſol.date in.d.l.ſi poſt mortē.§.ſi.ad.l.ſi.pe
2 cu.§.ſi.vel ſi qꝛ ſeruo alieno nō pōt dari libertas directo.l.ſeruus.
C.de teſta.ma.ſꝫ per fideicōmiſſum pōt qꝛ dominiū ſerui ſtatī
poſt mortē teſtatoris eſt trāſlatū in legatariū a quo ſeruus pōt
accipere libertatē.⁊ ita intelligat̄.§.ſi.in.l.peculiū.ex quo etiam
aꝗ paret qꝫ teſtator legando vſumfructū ſerui.vt in.§.is q.nō
tranſfert dominiū proprietatis in legatariū.vnde inuenitur ibi
et legatum ⁊ libertas valet.Cogita.

Summarium.

1 Teſtamētum patris ⁊ filii pro vno habendum eſt.
2 Iudex eadem die diffinitiuā in ſcriptis ⁊ interlocutoriā expē
ſarum vnic ſcriptis ferre poteſt.
3 Sed dic uo enim copula quid ſignificat ⁊ quid ſine copula.

Patris. Teſtamētū patris ⁊ filii impuberis
habet ꝓ vno ⁊ vna ſolēnitas ſufficit
ſi cōficiant̄ vno cōtextu ⁊ vnū pōt cōfici in ſcriptis
1 aliud nūcupatorie.h.d. ¶ † No.qꝫ teſtm̄ patris ⁊ fi-
lii habet pro vno ⁊ pōderanda eſt litera q̄ nō dicit qꝫ vere eſſet
vnū.de quo ſi tangit̄ in glo.ſ.aliud enī ē eſſe tale.aliud haberi
p tali.de quo in.l.mercis.la.ij.ſ.de ver.ſig.⁊ per Bar.i.l.ſi ma
ritus ſit in magiſtratu.§.j.ſ.de adul.⁊ illud dicit hic eſſe vtile p
ſtatuto diſponēte qꝫ de quolibet teſto notari⁹ debeat habere
x.vel de quolibet teſtamēto ſoluat̄ tm̄ cōmuni nomine gabelle
nam ſcd̄m ea ſi vno cōtextu facta ſunt teſtamētū paternū ⁊ pu
pillaris ſubſtitutio vnū ē teſtamētū ⁊ pro vno ſoluet̄ gabella.
ſecus ſi ſunt facta ſeorſum qꝛ tūc erunt plura teſtamēta ⁊ plures
gabelle ſoluent̄.ſꝫ tu adde qꝫ forte hoc vltimo caſu pōt dici op
poſitum.qꝛ lꝫ ſeparatim fiat pupillaris ſubſtitutio.tn̄ cēſet̄ eſſe
pars teſtamēti paterni.l.ij.in prin.ſ.eod.Hinc eſt qꝫ per ipſas
nō rumpit̄ teſtamētū paternū preambulū qꝫ tn̄ fieret ſi cēſeret̄
2 diuerſum teſtm̄.l.ii ge.§.j.ſ.eo. ¶ † Item not.arg.qꝫ ſi iudex
in diffinitiua ſnīa eodē dat parte ꝯſcriptis ferre poterit eadē
die interlocutoriā expēſarum ſine ſcriptis cū illa ſit ſequela ſnīe.
facit qꝫ not.glo.⁊ Bar.i.l.j.in fi.cū.l.ſeq.ſ.de appel.qꝫ eſt no.
ſcd̄m Bal.⁊ Ang. ¶ In glo.j.i fi.quali vel ſic glo.qꝫ ꝯ loquit̄
qn̄ ſibi ⁊ filio teſtatus eſt in ſcriptis:ſed in ec ꝯtrario teſtat⁹ ſibi
eſt in ſcriptis ⁊ filio per nuncupationē.quo caſu ex teſtamento
filij nō dabit̄ directa bonorū poſſeſſio ſ.ſcd̄m tabulas q̄ dat ſolū
ex teſtamēto in ſcriptis.ſꝫ dabitur vtilis q appellat̄ ſcd̄m nūcu
pationē.l.j.⁊.ij.C.ſ bo.poſ.ſcd̄m tab.⁊ hoc tene put hic fuit de
mēte Bar.⁊ ſequitur Bal.⁊ Ang.ſꝫ Jac.de are.⁊ Cy.i addi.
tenuerūt contrariū ⁊ non bene per.d.l.ſi ita.§.ſi.Jte qꝛ nō pōt
dici in ſcriptis id qꝫ legi nō pōt.l.j.ſ.de his q̄ i teſta.delent̄.vñ
lꝫ quo ad actus intellectū tūc teſtamētū ſit vnū tn̄ quo ad ſcri-
pturā que facti eſt ⁊ in facto conſiſtit cēſent̄ duo. ¶ In gl.ii.
ibi nō ſignate.i.ſeparatim.ſꝫ ſatis cēſebant̄ ſignate cū i eodē
pgameno eſſent tabule pupillares de quo hic p Bart. ¶ In
3 glo.ſ.ibi per copulā ſed ⁊.† No.bene gloſſ.de ſignificato dictionis
aduerſatiue ſꝫ cū copula:qꝛ notat diuerſitatē in facto ⁊ idētita
tem in iure.Si aūt eſſet ſine copula notat diuerſitatē ⁊ in facto
⁊ in iure.vt no.etiā gloſſ.in.l.ij.§.ſed ⁊ ſi ſui.ſ.ne quis eū qui
in ius vo.eſt vi exi. ¶ In ea.glo.in fi.aduerte vt colligi pōt ex
glo.⁊ his q̄ tāgūt doc.teſtm̄ pris ⁊ filij pōt cōſiderari pmo reſpe
ctu cauſe efficiet.⁊ ꝯ reſpectu ſimpl'r eſt vnū ꝓpter vnicā cau
ſam efficientē. ¶ Scd̄o pōt ꝯſiderari ꝓpter effectū reſultantē.⁊
hoc reſpectu ſimpl'r cēſent̄ duo ꝓpter effectū duarū heredita
tū. ¶ Tertio pōt cōſiderari reſpectu cauſe formalis ſeu ſolēni
tatis ⁊ ꝯ reſpectu i in qꝫ pōt dici vnū qn̄ ſufficit vnica ſolēni
tas qꝫ ē qn̄ vno ꝯtextu fiūt ſm̄ qd̄ ēt pōt dici duo vt qn̄ vnica
ſolēnitas nō ſufficit vel qn̄ vnū in ſcriptis aliud p nuncupatio
nem.

nē. ¶ Quarto pōt ꝯſiderari reſpectu ꝯſiſtētie ſeu valoris ꝛ hoc
reſpectu pōt dici vnā ſm gd vt qñ rupto paterno rūpiť pupilla
re. ꝙ qñ ſit pꝫ ex gl. certo reſpectu pōt dici plurare qñ rupto pᷓ
nō nō rūpiť pupillare ꝙ qñ ſit pꝫ etiā ex gl. ¶ Quīto ꝛ vltimo
pōt ꝯſiderari reſpectu acquiſitiōis ꝛ tūc certo reſpectu pōt dici
vnā vt qñ nō pōt ſeparari a pᵃna pupillari certo reſpectu plura
vt qñ pōt ſeparari ꝙ qñ ſit pꝫ ex his q̄ habenť i. l. ſi fili⁹ q pri. ſ. e.
ꝛ. l. q̄d ā eulogio. C. ð iu. deli. ¶ Ultio allegať iſte tex. ꝙ ſi l eodē
pgameno reperiunť multoꝝ teſtamēta ꝙ ꝓ oib⁹ ſufficit vna ſo
lēnitas tot teſtiū q ad vnā diſpoſitionē eſſent ſufficiētes. ꝛ hoc vř
clarū ſi notari⁹ repetiit eoſdē teſtes ꝛ eos dixit ſuiſſe rogatos ſicut
vř hic ſenſiſſe Bar. ſꝫ ſi notari⁹ expſſe nō repetiit idē vř nihilo
min⁹ ſenſiſſe hic bal. ꝛ Ange. poſt eū. p. l. ſi qs ex argētarꝭ. §. ſi
initiū tabularū. ſ. de edē. vt ſic q ibi dr de repetitiōe dici q̄ intel
ligať tacite facta in cōtiguis ſcripturis habeat locū ēt in noib⁹
teſtiū ꝛ eoꝝ rogatione ſi appoſita fuit in pᵃncipio vni⁹ inſtru
mēti vel etiā in fine in vna diſpoſitiōe intelligant in oib⁹ ſequē
tib⁹ repetita. qđ eſt valde ſing. no. nā lꝫ in actib⁹ inter viuos in
qb⁹ nō reqriť ꝙ teſtes ſint rogati poſſet hoc ꝓcedere: tñ maius
dubiū vř eſſe in teſtamento in quo reqruň teſtes rogati. ꝛ ideo
iſtud dictū eſt valde ſingulare quod etiam in teſtamēto intelli
gatur facta repetitio ꝛ numeri teſtium ꝛ rogitus

Summarium.

1 ☞ Tempus pupillaris ſubſtitutionis arctari poteſt.
2 Subſtitutio facta ad vnum tempus non trahitur ad aliud.
3 Permiſſum ad tempus an cenſeatur prohibitum poſt temp⁹.

I ita quis. Subſtō pupillaris ex volūta
te defuncti pt ad min⁹ tp̄s ar
1 ctari ꝙ ſit pupillaris etas. h. d. ¶ † No. ꝙ lꝫ nō poſſit
ꝓrogari tp̄s pupillaris ſubſtōnis. l. l pupillari. ſ. eo.
2 tñ pōt arctari. ¶ † Itē no. ꝙ lꝫ ſubſtō facta i vnū caſuꝫ trahať
ad aliū. l. iā hoc iure. ſ. e. ꝛ. l. gall⁹. §. ꝛ qđ ſi tñ. ꝛ ibi ð hoc p bar.
3 ſ. de li. ꝛ poſth. tñ facta ad vnū tp̄s nō trahiť ad aliud. ¶ † Ul
tio no. ꝙ pmiſſuꝫ ad tp̄s poſt tp̄s vř ꝓhibitū. facit. l. ſpatot. ꝛ ꝙ
ibi no. ſ. de poſtu. Bal. vo hic dicebat ꝙ hic poſt tp̄s nō intelli
giť facta ꝓhibitio ſed poti⁹ ceſſare diſpoſitio p. l. mācipioꝝ. ſ. ð
opt. leg. Sꝫ tu potes dicere qđ ibi eſt diuerſus caſus. nā hic ab
ipo pᵃncipio tp̄s eſt appoſitū a faciēte actū. ibi aūt poſt actū iā
factū ab alio ꝛ ius queſitū ex illo adiiciebať tp̄s per aliuꝫ. vnde
nimirū ſi non ſic faciliter inducit ꝓhibitio poſt tp̄s cū facilius
impediant ſie da q̄ iaꝫ facta. facit qđ habeť in. c. ſi tibi abſenti.
de pben. li. vj. ꝛ ꝙ no. in cle. ſepe. de vb. ſig. in quadā gl. ibi tracta
tur an poſt terminū datū a iudice pōt ꝓduci teſtes vř iſtrumēta
de quo etiā per Cy. in. l. ſica. C. q accu. nō poſ. ꝛ per Bar. in. d. l.
mācipioꝝ. ¶ In gl. j. in fi. ſo. qꝛ. l. ſi extrane⁹. nō facit ꝯ: imo po
tius cōcordat ex eo qꝛ ibi caſus omiſſus remanet in diſpoſitiōe
iuris cōis. ꝛ ſic ēt hic ꝯtingit. Ille due leges nō ob. qꝛ in eis pri
mo fuit ꝓuiſum de gñe: deinde facta fuit enumeratio ſpecierū q̄
enumeratio nō reſtringit gen⁹ in caſu illo. ꝙ tñ qualř debeat i
telligi pleniſſime no. p bar. i. d. l. q̄ſitū. §. fi. hic aūt nō fuit facta ex
pſſio niſi ſoli⁹ ſpeciei. ideo nimirū ſi nō extēdit ſe ad aliud tp̄s.

IS quicōtra. Impugnans pᵃncipale
nō reportat ꝯmodū ex ſe
qla. h. d. ¶ In glo. fi. ibi ſed vt indignus repellit hec
ra qꝛ poterat adire ex ſubſtōne ſꝫ auferet ab eo vt idi
gno. l. ij. ſ. ð hꝭ q. vt idig. ꝛ hoc i pupillari ſubſtōne. ſec⁹ i vulga
ri vbi agať de hereditate paterna. vt eſt caſus in. l. ſi fili⁹. ſ. tit. j.

Summarium.

1 ☞ Subſtituti per noīa appellatiua in dubio ſubſtitui cenſenť.
2 Subſtitutio reciproca fideicommiſſariam continet.
3 Spes ſubſtitutionis breuiloque ad heredem non tranſmittiť.

Qui plures. Spes ſubſtōnis breuiloq̄ nō
trāſmittiť ad hr̄des. ꝛ i du
bio itelligiť facta p noīa appellatiua vt ſic ſolū vocē
tur q ſunt hr̄des ꝓ hereditariꝭ portionib⁹. h. d. cū ſe.
1 ¶ † No. qđ vbi aliud non apparet ſemp in dubio ſubſtitui vř
ſubſtituti p noīa appellatiua. qđ eſt valde no. ſm Bar. ꝛ Bal.
2 ¶ † No. ſcđo ar. ꝙ ſubſtitutio reciproca ꝯpᵃhēdit etiā ſubſtitu
tionē fideicōmiſſariā vt vř colligi hic dū dicit hic vniuerſaliter
in omnē caſum ꝛc. ſed Dy. exponit. i. in omnē euentū ꝓueniētē
ex directa ſubſtōne. ꝛ ſic lꝫ eū ꝯpᵃhēderet fideicōmiſſariā ꝓquo
facit. l. iam hoc iure. ſ. e. dū dicit in vulgarē tñmodo caſum ꝛc.
de quo per Bar. in. l. luci⁹. ſ. eo. ¶ Itē not. qđ partes aſſignate
3 in ſubſtōne i dubio videnť repetite i ſubſtōne. ¶ † Ultimo not.
qđ ſpes ſubſtōnis breuiloque nō trāſmittiť ad heredem ſic nec
ſpes pupillaris. l. qui liberis. §. fi. ꝛ. l. ſed ſi plures. ſ. eo. ¶ Ulti
mo no. de noibus vnciarū in quas diuidiť hereditas. vide in. §.
hereditas. inſti. de here. inſti. ¶ In gl. ad ſupſtites ibi. l. ſi plurib⁹
ſed tūc pōt obijci de. l. q patri. j. de acq. here. Ang. hic ſatisfacit
in ſo. ꝛ in effectu ꝯcludit qđ ibi coheres ſubſtitut⁹ pupillo venit
ad partē repudiatā p pupillum ꝛ venit p ius accreſcendi heres
ipſius ſubſtituti qđ ius accreſcēdi trahit a ſubſtōne pupillari vt
porrigať ad bōa ipuberis. ꝛ ſic ibi nō trāſmittiť ſubſtō pupilla
ris ſꝫ hic nō tractať de bonis coheredis ſꝫ tñmodo teſtantis re
ſpectu portiōis repudiate i qua pferunť ſubſtituti ſupſtites hē
redib⁹ alterius ſubſtituti q nō pōt venire niſi p ius accreſcendi
cū ius ſubſtitutiōis ſit potēti⁹. Sed tu potes meli⁹ dicere ꝙ ibi
vnicus ſubſtitut⁹ tñ fuit ꝛ coheres hic plures. facit qđ no. in. l.
ſed ſi plures. ſ. e. ꝛ in. d. l. q patri. ¶ In. l. ſi plures. in gl. nouē. in
fi. ꝛ ſic ille tres vncie ſi vacarēt venirēt diuidēde ſimiliter in no
uē ptes qꝛ accreſcerēt ꝓrata ne pro parte teſtat⁹ ꝛ ꝓ parte inte
ſtat⁹ reperiretur. ꝛ ideo melius fuit a pᵃncipio facere diuiſionē
tantum partis vacantis in nouem partes.

Summarium.

1 ☞ Subſtitutus non admittitur vbi ſupereſt qui eum habet ex
cludere.
2 Subſtituo verbum/ ad inſtitutionem trahi poteſt.
3 Inſtituo verbum/ trahi poteſt ad ſubſtitutum.

SI pater. Subſtitutus vltimo moriēti nō ad
mittiť quouſqꝫ ſupereſt aliqa ex in
ſtitutis. h. d. vel ſic. Ubi ſimul fit inſtitutio ꝛ ſubſtitu
tio ſi poſtea ſubſtituať aliqs non vocabiť niſi vtroqꝫ
deficiēte. h. d. ¶ No. ꝙ iterdū p eadē vba fit inſtō ꝛ ſubſtitutio.
¶ † Itē no. ſꝫ vnū intellectū ꝙ ſubſtitut⁹ nō admittiť vbi ſup
1 eſt aliqs q ex volūtate expᵃſſa vel pſumpta hꝫ excludere ſubſti
tutū ꝛ p hūc tex. dicit hic Ang. qđ quādo plures filij inſtituunť
ꝛ aliqs ſubſtituiť eis poſt mortē oim qđ illa ſubſtō tacite ꝯtinet
in ſe ſubſtitutionē reciprocā inter filios. qđ quidā doc. ſcđꝫ eū te
nuerunt tñ cōtrariū eſt verum vt ipſe etiā dicit per id qđ habeť
in. l. luci⁹. ſ. ti. j. ꝛ in. §. vel ſingulis. inſtitu. de pup. ſubſt. vbi lite
ra dicit quod inter iſtos fratres videtur cōſeruatū ius legitima
rum hereditatum. ꝛ per conſequens fratres ab inteſtato inter ſe
ſuccedūt. ꝓ prima tñ opi. allegat. l. titio ꝛ meuio. §. fin. de leg. ij.
ꝛ nō rñdet. ſed certe modicū facit: qꝛ ibi dicitur qđ ius accreſcē
di cenſeť eſſe quedam tacita ſubſtitutio ꝛ nō dicit ꝙ poſt aditā
hereditatē aliqua facta intelligať non ob. etiā iſte tex. qꝛ hic ex
verbis expreſſatis ſubſtitutionē fecit inter eos. ¶ In gl. ſubſti
2 tuerit. ibi ſiue vos inuicem ſubſtituo. † No. bene ex hac gl. iūcta
cū tex. qđ verbū ſubſtituo, trahitur etiā ad inſtitutionē etiaꝫ in
ter filios quos certū eſt debere habere iure inſtōnis vt in. §. aliud
quoqꝫ capitulū. i auť. vt cū de appel. cog. col. viij. ꝛ forte hoc de
3 facili non reperies alibi. ¶ † No. etiā ex eadē gl. ꝙ vbū inſtituo
trahitur interdū ad ſubſtitutū. facit qđ habetur in. l. in ratione.
§. ſi filio. ad legē fal. ¶ In ea. gl. in fi. ſi intelligať hec gl. in ſub
ſtitutione pupillari notanda eſt qꝛ ampliat. l. penul. hic alle. cū
in caſu huius gl. ſubſtitutio fuerit ſimpliciter facta non cum di
ctiōe ambo vel vterqꝫ. ſi intelligať in ſubſtitutiōe fideicōmiſſa
ria eſt etiā valde no. ſed tūc videť ꝯtra. l. luci⁹. §. gaio. ſ. ad treb.
ſed ſolue qđ ibi ſubſtitutio fuit facta extraneis. hic filius teſtato
ris quoꝝ ſuperueniēs ex pᵃſumpta mēte teſtantis veriſimiliter
habet excludere ſubſtitutuꝫ. arg. l. pe. hic alleg. ꝛ de materia ple
ne in. l. heredes mei. §. cum ita. ſ. ad treb. ¶ In gl. fi. ibi vel dic.
hec ſecunda regula eſt magis conformis litere.

Summarium.

1 ☞ Subſtitutio facta in vnum caſum non comprehendit reli
quum.
2 Teſtamentum incipere poteſt a vulgari.

SI pater. Subſtitutio facta ð naſcituro poſt
mortē inſtituti nō comprehendit
poſtea natum in vita ꝛ ideo tunc eius agnatione rū
pitur teſtamentū. ſed ſi naſcitur eo mortuo ipſe ſolus
1 patri teſtatori heres erit. h. d. ¶ † No. qđ ſubſtitutio facta in vnū
caſum non comprehendit reliquū ex quo inducitur diuerſitas
perſone ſubſtitute de quo in. c. cōmodiſſime. de liberis ꝛ poſthu
mis. ꝛ. l. gallus. in prin. ꝛ. §. quid ſi tantum. de lib. ꝛ poſthumis.
2 ¶ † Itē not. qđ teſtm̄ pōt incipere a vulgari. qđ eſt clarū qñ eſt
vulgaris expᵃſſa. ꝛ ita hic ſecundum vnum intellectū que ſeq
tur hic glo. j. ꝛ. iij. ꝛ vltima. facit. l. iij. §. fi. de li. ꝛ poſth. Itē etiam
poteſt incipere a tacita vulgari comprehenſa in pupillari etiam
ſi ſubſtitut⁹ pupillariter fuerit de liberis teſtātis ꝛ alias non re
periatur inſtitut⁹. quod reputo ſingulare ꝛ ampliat. d. l. ij. §. fi.
ꝛ. §. aliud quoqꝫ capitulum. in auť. vt cū de appella. cog. ¶ In
gloſ. rumpetur. in fine. ſupple quod licet varijs modis ſoluatur
illud cōtrarium tamē tene quod vel ibi teſtator credebat ſe ſta
tim moriturum. vel ibi verba erant dubia vt ibi etiam no. hic ſe
cus. ¶ In glo. fin. ibi ſubſtituiť cum eſt heres. ſupple ex vulga
ri expᵃſſa vt ſenſit gloſſa prima ꝛ. iij. tamē qa eſt diuinare. Ia
co. de Are. intellexit quod erit heres ex vulgari tacita cōpᵃhē
ſam pupillari expſſa. ꝛ ſecundum hoc habes quod teſtm̄ poteſt
incipe ꝛ a tacita vulgari ēt ſi fili⁹ pupillariter ſubſtitut⁹ alij nō re

periaſ inſtitut⁹ qd eſt uo.vt dixi in no.ꝛ pſertim ſi cū ꝯ filio im
puberi fuit datus coheres extraneus.de pꝛio aūt an incipiat a
tacita vulgari tangitur in.l.lex cornelia.ſ.e.ꝛ ibi per bar.q etiā
hic aliquid tangit.

Intius. Subſtitutuſ vulgariter vni coħ̄dū vtroq; repudiāte cotū habebit.h.d.

Summarium.

1 Fictio iuri contrarium non fingit.
2 Heredem habere nō poteſt qui bona non poſſidet.
3 Filius in vita patris bona habere non cenſetur.
4 Filio delinquenti que legitima debeat aſſignari.
5 Filius nō eſt heres patris apud hoſtes exiſtentis.
6 Teſtamentum a tacita vulgari contentam expreſſa pupillari incipere poteſt.

Lex cornelia. Sicut pfictionem legis cornelie teſtamēta decedētiū in captiuitate cōfirmanſ.ſic ꝛ tabule pupilla
res i illis cōtente ſi mō pupillus patre apud hoſtes
mortuo naturaliter pupill⁹ in ciuitate deceſſerit vł ſ̄e patre i ci
uitate mortuo pupill⁹ capt⁹ fuerit ꝛ deceſſerit apud hoſtes.ſec⁹
ſi patre viuo ꝛ in ciuitate manēte fili⁹ captus fuerit ꝛ ibi deceſ
ſerit quo caſu etiā ſi pubes fact⁹ fuerit capt⁹ hereditas ei⁹ teſta
toris ad agnatū pximū remanet.h.d.ꝛ diuidiſ i duas ptes pn
cipales.nā pmo ponit vnū dictū.ſcdo ex illo infert ſcdā ibi q̄
ppter.Illa ſcdā ſubdiuiſ qꝛ pmo loquiſ qn̄ pater fuit capt⁹
ꝛ nō filius ꝛ pater deceſſerit in captiuitate naturaliter.deinde i
pubes in ciuitate.Scdo ecōtra qn̄ pater deceſſit i ciuitate ꝛ eo
mortuo filius impubes in hoſtiū poteſtate puenit.Tertio lo
quiſ qn̄ filius in hoſtiū poteſtate viuo patre pueniſ ꝛ i captiui
tate in pupillari etate deceſſit.Quarto qn̄ pupillus olim nūc fa
ctus pubes viuo patre fuit capt⁹ ꝛ deinde patre mortuo i ciui
tate fili⁹ i hoſtiū poteſtate deceſſit.ſcdā ibi ſ; ſi pater.tertia ibi
ſi vero viuo.quarta ibi quare ēt. ¶ In tex.ibi ex ea lege.i ex mē
te ipſius legis nō ex verbis cū verba loquātur qn̄ capiſ ipſe te
1 ſtator qui non fuit hic capt⁹ ſed ipſe ipubes. ¶ †Not.q fictio
nūquā fingit cōtrariū iuri ſ; quoq; fingat ɔtrariū facto ſm bal.
2 facit qd no.glo.in.l.eſt is ſcriptura.ſ.de leg.i. ¶ †No.ſecundo
qd nō pōt habere hr̄dē ille q nō hz bona.ꝛ ſic facit qd dīnat⁹
in ere ꝛ pſona de qua pena habes gl.ſing.ſcdm bald.i auf.de
armis pe.col.coll.vi.nō pōt habere heredē.facit.l.eu⁹ q.ſ.de te.
3 ¶ †No.tertio q fili⁹ in vita pr̄is nō dr̄ habere bona ſaltē ſm
iſta tpa.ꝛ ſic vr̄ innui qd nullū ius habeat i legitima in vita pa
tris i. gl.aliter ſentiat q reputaſ ſing.in.§.ſi qs aūt nō i plures.
de here.ꝛ fal.coll.j.q nō approbaſ cōiter vt hic tāgit Ang.ꝛ p
Dy.ꝛ bar.in.l ſi.ſ.de liber.agno.ꝛ hec faciūt qd ſtatutū diſpo
nens q pater teneaſ ſoluere cōdēnationē factā de filio vſq; ad
legitimā ſapiat tr̄ānidē ꝛ ſic cōtra ius.tn̄ gl.vr̄ approbare d'
ctū ſtatutū ꝛ ſic cōter ſeruaſ in rubrica.C.de decre.decu.lib.x.
4 vbi ē gl.ſing. ¶ †Quid aūt ſi ſtatutū dicat q pater teneaſ fi
lio delinquēti aſſignari legitimā.an debebiſ legitima ſ; tps d
licti an po ſm tps exactiōis forte bona patris fuerint augmē
tata tāgit hꝛ bal.ꝛ finaliter cōcludit q ex quo obligatio ē ad ip
ſa; legitimā ſm tps delicti nō veniant in tali obligatiōe bona
futura.arg.l.ſi mādauero.§.ſi cui⁹.ſ.manda.ꝛ l.ſi ita.ſ.d au.ꝛ ar
gē.lega.qd no. ¶ In gl.ea.lege.ibi ex benignitate ptoris.ꝛ ad
uerte bn̄ q hꝛ caſu neceſſaria erit bonoꝝ poſſeſſio ſm tabulas ēt
hodie vt vr̄ ſentire gl.i.d.l.pater.vt tenet expſſe ibi bar.qd eſt
no.qꝛ ſm hoc caut⁹ debebit eſſe ſubſtitut⁹ pupillo vt agnoſcat
bonorū poſſeſſionē corā iudice itra tps debitū.nā alias excude
reſ ab h̄ditate pupilli ēt ſi alias ſe imiſcuiſſet h̄ditati ex quo
adiri nō potuiſſet de iure ciuili.facit.l.j.C.d iur.deli.ꝛ q habeſ
l.l.ſi.C.q admitt.ad bo.poſ.ꝛ.l.ſi.C.vn̄ legi. ¶ In ea.gl.i fin.ꝛ
ſic vult gl.qd aliud ē filiū mori poſt verā mortē pr̄is factā in ci
uitate.aliud ipſū fingi mortuū poſt factā mortē pr̄is:ſed q̄ ſit
ratio diuerſitatis gl.nō tāgit.Bart.hic dicit qd ratio eſt qꝛ hꝛ
5 ſcdo caſu nō pōt dici qd † fili⁹ fuerit heres patris:qꝛ donec pa
ter eſt apud hoſtes nō potuit filius dici eius heres.l.nec nos.C.
de cap.ꝛ ſic non potuerunt cōfirmari tabule pupillares.ꝛ p hꝛ
infert ſecus eſſe ſi tunc fili⁹ habuit coheredem cuius aditione
finaliter potuerunt tabule confirmari.ſed certe hec ſua opi.ꝛ
ratio videtur bona per tex.iſtum q loquiſ indiſtincte ꝛ in.l.ſe
quē.ꝛ ſimiliter i.l.pater.ſ.d capti.vbi nō diſtinguiſ an dat⁹ fue
rit coheres vł nō.ꝛ ſic indiſtincte vr̄ itelligēd⁹ p.l.de pcio.de pu
bli.vſi poteſt dicere qd ratio ē qꝛ vbicūq; fili⁹ decedit in tali ſta
tu qd ēt ſi eſſet pubes nō poſſet facere teſtm̄ non pōt tūc valere
pupillaris ſubſtitutio q ſolū hz effectū qn̄ ppter defectū etatis
tūmo impediſ teſtari iuxta ea q h̄r in.l.ij.ſ.eod.ſed in caſu
noſtro ex quo fili⁹ fingiſ decedere eo tpe quo pr̄ eſt i captiuita
te nō potuiſſet teſtari ēt ſi tūc fuiſſet i ciuitate.vt no.gl.in.l.ſi pa
ter.ſ.de miu.teſta.ergo mirū ſi nō pōt habere locu; pupilla
ris ſubſtō ēt ſi miles habuiſſet coheredē q rō ceſſat qn̄ mortuo
patre in ciuitate fili⁹ capiſ.Aduerte tn̄ qꝛ l; filiuſfamilias non
poſſit teſtari exiſtēte patre apud hoſtes.vt legiſ ꝛ no.i.l.ſi.C.d
ſen.paſ.ꝛ in.d.l.ſi pater.tn̄ poterit habere hr̄dē ab inteſtato ſi
ipſe fili⁹ moriſ i ciuitate ꝛ pr̄ capt⁹ ante mortē filij moriaſ apd
hoſtes.vt in.l.pe.ſ.de ſuis ꝛ legi.vbi ē caſus no. ¶ In glo.nō
6 exiſtimo.in fi.†No.bene ex hac glo.qd teſtm̄ pōt incipere a taci
ta vulgari cōphenſam expreſſa pupillari.de vulgari aūt expreſ
ſa nō eſt dubiū per.l.ij.§ fi.ſ.de libe.ꝛ poſthu.ꝛ.l.thais.§.ſple
dophor⁹.de fideicōmiſ.liber.ꝛ iſta ē cōis ſnia.l;.Dy.ſenuerit
cōtrarium vt hic refert Bart.ꝛ cū hac glo.cōcor.gloſſ.ſi.hui⁹.l.
ꝛ glo.fina.lege ſequenti.ꝛ.l.qui vētri.ſ.de vē.inſpi.ſ; bar.aliud
dicit eſſe verū ſi deficit pupillaris viuo patre ſed nō irreuocabi
liter vt qꝛ captus fuit pupillus viuo patre ab hoſtibus vt hꝛ in
ver.ſi vero viuo.ideo qꝛ nō eſt qd imputādū patri ſi aliter non
puidet ppter ſpē reuerſionis quā hz de filio.ſi vero expirauit
irreuocabiliter ſubſtō pupillaris viuo patre p mortē naturalē
ipſi⁹ filij viuo pr̄e tūc dicit idē ſi pater nō ſuperuixit tāto tpe q
cōmode potuerit puidere.alias aūt ſi potuit puidere nō icipiet
a tacita vulgari qꝛ eſt qd ſibi ipuſeſ cur nō puidit.ꝛ hꝛ vltio ca
ſu dicit debere intelligi.l.qd ſi fili⁹.ſ.de cap.ꝛ p iſta diſtinctiōe
dicit eſſe caſum in.l.neq; eni.§.ſi.cū.l.ſeq.ſ.de teſt.mil.ſ; vt dicit
hꝛ Ang.ibi cōcurrebāt duo.ſ.fauor libertatis.ꝛ q teſtator mor
te preuent⁹ nō potuit mutare teſtm̄:ideo ibi ſubueniſ vt ſubſti
tutio obliqua cōuertaſ in directā vt cōſeruetſ.ꝛ ſic i cōtrariū vr̄
eſſe ius cōe.ꝛ p hꝛ dicit qd limitatio Bar.videſ pcedere qn̄ pu
pillo fuiſſet ſeruo teſtatoris cū libertate ſubſtitut⁹ vt ſic tunc pu
pillo decedente in vita teſtantis ſuccedat ſeruus ex tacita vul
gari ſi teſtator teſtm̄ mutare nō potuit.ſed tu adde qd indiſtin
cte videſ qd teſtm̄ poſſit incipere a tacita vulgari ſiue teſtator
potuerit puidere ſiue nō p ea q h̄r in.d.l.q ventri.idiſtincte in
telligēdo.ꝛ ſiue fuerit ſeru⁹ cū libertate ſubſtitut⁹ ſiue extrane
us.Nec ob.d.l.neq; eni.qꝛ ibi ē ſpāle fauore libertatis.ꝛ vt ha
beat teſtator hr̄dē q ſubſtō fideicōmiſſaria trahaſ ad obliquā
q eſt ɔ regulas iuris.vt no.in.l.verbis ciuilib⁹.ſ.eo.nā l; dire
cta ſubſtitutio quoq; trahaſ ad obliquā.vt in.c.ſi pater.de teſt.
li.vj.ꝛ.l.ſceuola ad treb.tn̄ ecōtra nō ſic faciliter vi poſſe trahi
qꝛ facili⁹ ē deſcēdere q̄ aſcēdere.l.q vtiliter.de nego.geſt.cū ibi
no.ꝛ no.Bal.ꝛ ang.in.d.l.verbis.vn̄ qꝛ illa diſpoſitio ē valde
exorbitās ꝛ ponēs ius ſpāliſſimū cōtra ius cōe mirū ſi lex ibi
illā voluit pcedere cū diſtictiōe ibi poſita:ſ; qd tacita vulgaris
ſortiaſ effectū hoc eſt ſcdm regulas iuris ideo nō fuit ſic limitā
dō iſtud.nā facili⁹ tolliſ ius ſpāle q̄ cōe.l.eı⁹ militis.§.miles
miſſus.ſ.de re mili.Nec ob.ēt.l.qd ſi fili⁹.qꝛ qd ibi dicit nō eſſe
de ſcđis tabulis tractādū dz intelligi.ſ; reſpectu pupillaris
non aūt reſpectu tacite vulgaris alias ſequereſ qd nō poſſet i
cipere teſtm̄ a tacita vulgari ēt ſi fili⁹ decederet tali tpe quo pa
ter nō poſſet puidere:nā ibi loquiſ qn̄ filius decedit in ciuitate
patre exiſtēte apud hoſtes q tādē apud hoſtes moriſ.ꝛ ſic ille
tex.deſtrueret ex toto opinionē ſuā ꝛ ideo ille intellect⁹ non vr̄
bonus ꝛ maxime ppter ea q h̄r in.d.l.q ventri.ꝛ de materia
tetigi in.l.j.ſ.eo.in materia vulgaris. ¶ In glo.ſi.not.hāc gl.
ſing.q forte nō eſt alibi:nā iuncta cū tex.probaſ qd tacita vul
garis cōpꝛehenſa in pupillari expreſſa nō expireſ pubertate ad
ueniente.contrariū tamen tetigit Guil.decimo in.l.pcibus.ꝛ
glo.ſecundū vnū intellectū in.§.qua ratione.inſti.eo.de quo te
tigi in.l.in materia vulgaris circa fi.ſ.eod.vbi p Bar.ꝛ tan
gam.ſ.eo.in.l.qui habebat.

Si pater. Si capiunſ pater ꝛ fili⁹ ꝛ ambo i captiuitate decedūt ad pupillarē
ſubſtōnē nō ptinet lex cornelia niſi filius i reuertaſ ꝛ
in pupillari etate decedat aut ambo reuertanſ.h.d.
ꝛ q ſit ratio huius.l.pōt colligi ex his q dixi i.l.pcedēti.i glo.ea.
l. ¶ In glo.j.ibi vel i.eodē bello.No.bn̄ hāc expoſitionē ꝛ pce
cedētes.qꝛ habes ſcdm hoc qd illud dr̄ fieri ſimul ꝛ eodē tpe q
ſit incōtinēti ordine ſucceſſiuo qd eſt vtile ad ea q h̄r i.l.teſtiū.
C.de teſti.ꝛ.l.qd ait.ſ.de adul.ꝛ in.l.antiq.ſ.ſi pars here.pe.nā
faciſ ad teſtes q vidēt aliquid p figurā ſucceſſiue vn⁹ poſt aliū
vt dicanſ ɔteſtes. ¶ In ea.gl.ibi ſcdm Bul.hec vera vt pater
etiā ex no.p glo.Bar.i.l.pater alleg.ꝛ rō hui⁹ ſolu.colligi pōt
ex his q dixi in.l.pced.vez qꝛ fingiſ filius mortuus eſſe tpe quo
pater erat apud hoſtes:ꝛ ſic tali tpe quo nō potuiſſet teſtari exi
ſtens in ciuitate ēt ſi fuiſſet pubes ¶ In gl.ſi.ibi vulgari taci
ta no.glo.ad id q dixi in.l.precedenti. ¶ In ea.glo.ibi ſpera
tur reuerti.vt probaſ in.l.nec nos.C.de capti.ꝛ huic ratiōi glo.
adiunge aliam quam ſtatim dixi.

Summarium.

1 Coniunctus pꝛefertur ſubſtituto vulgari ex pꝛeſumpta mē
te defuncti.
2 Subſtitutio que ſub duabus conditionibus negatiue copula
tis concipitur locum non habet niſi vtraq; verificatur.
3 Subſtitutus quare ius accreſcendi non excludat.

Subſtituti

4 Subſtitutio vulgaris duobus facta quando locū ſibi vēdicat.
QUidā. Subſtitutio facta deficiēti primo ꝛ ſecū-
di gradus nō vēdicat ſibi locū aliquo
adeūte q̄ ſit in primo vel ſcōo gradu.h.d.ſm Bald.et
bene facit.l.ſi mater.§.ʒ.ſ.eo.vel ſic.Subſtitutio vul-
garis cui⁹ cōditio nō exiſtit nō impedit ius accreſcendi.h.d.vel
1 ſic.† Ex pſumpta volūtate defuncti cōiectus pferꝫ ſubſtituto
vulgari.h.d.ſ3 bar. ¶ In tex.ibi heredes ſubſtituit.ꝛ ſic ſubſti-
tuit i plures quā in tres vncias vt ſeqtur attēta ſubſtōne facta
de colonia in media ꝛ q̄rta ſubſtitut one facta de qua plurib⁹
aliis in quarta.nō aūt intelligas qđ illos q̄ plures iſtituerit in
plures q̄ in tres vncias:qꝛ id nō eſt veruꝫ ca fuerint inſtituti ex
quarta vt litera dicit.ꝛ ſic ex trib⁹ vnciis. Ibi diſtribuiſſet.l.di-
ſtributa eſſent ſi diceremꝰ ad ſubſtitutū tertio gradu ſpectare.ꝛ
ſic trāſiuiſſet teſtator ad diſpēdiū q̄ nō videꝫ fuiſſe de ei⁹ mēte.
ꝛ hoc voluit etiā gl.ſup hoc verbo. nō aūt intelligas qđ re vera
teſtator diſtribuerit plures q̄ xii.vncias.qꝛ id eſt falſum vt pꝫ
ex litera.ſ.ibi preciſe.xii.vncias diſtribuit. ¶ No.q̄ dixi in ſum
mario primo.ꝛ facit prim⁹ ſummari⁹ qđ ſi eligant tres vel q̄tuor
in ptātes alicui⁹ locis ordine ſucceſſiuo qđ nō veniꝫ ad tertiuꝫ
vel quartū niſi exclusis oibus pcedētib⁹.ꝛ ſi vnus ex pcedētib⁹
acceptauerit licet poſtea nō poſſit ſeruire in officio nō admittā
tur ſequētes ſm ang alleg.no.p Inno.in.c.cū terra.de elec.ꝛ.l.
2 poſt aditā.C.e. ¶ † Itē no.ſm vnū intellectū tactū in gl.qđ ſub
ſtitutio cōcepta ſub duab⁹ cōditiōibus negatiue copulatis nō
habeat locū niſi vtraqꝫ purificeꝫ.facit.l.ſi quis ita ſtipuleꝫ.ſ.de v.
obli.ꝛ.l.ſi is qui ducēta.§.i.ꝛ.§.vtrū.ſ.de reb⁹ du. ¶ In gl.leti
cariorū in fi.in qua forte fiebāt letice vt i ſimili dicit gl.in.l.ſi ex
toto.§.ſi ita legatus.ſ.de legatis.i.ꝛ de hoc noīe colonia.habeꝫ
etiam in.l.i.de cēſi. ¶ In gl.diſtribuiſſet.ibi ne aliqd inepte di
3 caꝫ † ex hoc pōt notari alia rō quare ſubſtitut⁹ non excludit ius
accreſcendi vcꝫ ppter abſurditatē ꝛ ineptitudinē vitādā.facit
l.nā abſurdū.ſ.d bo.li. ¶ In ea.gl. ibi copulatiue ponuntꝫ no.
bene ꝛ gl.q̄ dictio neqꝫ.reſoluiꝫ in copulatiuā ꝛ cū dictione ne
gatiua nō.ꝛ ex iſta gl.habes etiam rōnem quare hic ſubſtitut⁹
excludit ius accreſcēdi. Sed certe hec rō vltima nō videꝫ bona
per iſtū tex.a cōtrario ſenſu inquātū innuit qđ ſi tota hereditas
nō fuiſſet diſtributa in tertio gradu:ſed ſimplr facta fuiſſet ſub
ſtitutio.ꝛ tūc intelligereꝫ facta in portione vacāte vt aperte hic
vꝫ pbari.nec ob l.quāuis.C.de īpu.ꝛ ali.ſubſti.qꝛ ibi nō dꝛ an
ſubſtō vulgaris facta duob⁹ vēdicat ſibi locū altero repudiāte
ſed dicit qđ ſubſtō vulgaris facta duab⁹ pſonis inequalib⁹ nō
continet pupillarē in pſona ipſius pupilli.facit.l.hoc iure.ſ.e.ꝛ
per hoc vꝫ poſſe reprobari theoricā Bar.quā ipſe tradit in.l.he
4 redes mei.§.cū ita.ſ.ad treb.vbi decidit † q̄ ſubſtō vulgaris ſim
plr facta duob⁹ nō vendicat ſibi locū niſi vtroqꝫ repudiāte nā
vꝫ eſſe cōtra iſtū tex.in rōne ſui ſi diligēter aduertaꝫ.ꝛ ſubdit hic
bar.q̄ lꝫ ſubſtō fideicōmiſſaria facta duob⁹ vēdicet ſibi locū in
portiōe alteri⁹ decedētis vt.l.luci⁹.§.gaio.ſ.ad treb.ꝛ.l.§.filiā.
ſ.d leg.ii.tā hoc dictū pcedet niſi teſtator dixiſſet q̄ volebat ad
fideicōmiſſariū totā hereditatē puenire:qꝛ tūc requiꝫ mors oim
inſtitutorū p hāc lrām qđ ſeqtur etiā hic bal.ſed Ang.tꝫ oppo
ſitū per.l.ſi.§.filiā.vbi ad fideicōmiſſariū voluit vniuerſum pre
uenire teſtōr.ꝛ tñ nō expectaꝫ mors oim.ad iſtū tex.rñdet q̄ hic
fuit adiecta dictio neqꝫ.inter cōditiones negatiuas q̄ reſoluitur
in cōiūctā vt gl.vt hic voluit de qua reſolucōe nō poſſum⁹ tra
ctare cū ſubſtitutio ſit facta ſimplr.ꝛ dicit tamē Dy.qđ qꝛ v͛ba
fideicōmiſſi referunꝫ ad grauatū ſemp intelligiꝫ qlibet grauat⁹
de portiōe ſua ꝛ poſt morꝫ ſuā.ꝛ ſic ſm eū opi.Bar.poſſet hre
locū i ſubſtitutiōe directa.ꝛ tunc qñ appoſita eſt copula vt hic
vel qñ ex cōditione pſone inſtituto ꝛ eſt veriſimile teſtatorē pdi
lexiſſe inſtitutos ſubſtituto vt qꝛ erāt filii teſtatoris.facit q̄ no.
in.l.pater impuberi.ſ.e.Tu adđ q̄ hec rñſio Ang. nō placet p
ea q̄.ſ.dixi vñ poteſt dicere q̄ aliud eſt in ſubſtitutione vulgari
in qua teſtator diſponendo de toto videtur voluiſſe conſeruare
ius accreſcendi ſi ſuper toto diſpoſitio nō poſſit habere effectuꝫ
aliud in fideicōmiſſaria que habet locum demū poſt aditam he
reditatem quo caſu ceſſat ius accreſcendi preter quam in vſufru
ctu.l.i.in fine.ſ.de vſufruc.accreſcen.ideo non poteſt tunc capi
dicta coniectura.

Summarium.

1 Ueritas momentanea conditionis quando ſufficiat.
2 Dictio tunc extremitatem temporis denotat.
3 Heres ſemel quo remedio poſſit definere eſſe heres.
4 Legatum alicui relictū ſi monaſteriū ingrediaꝫ qñ ei debeatur.
5 Legatum factum ſi nupſerit quando debeatur ꝛ quando con
ditio impleta dicatur.

IN ſubſtitutiōe. Subſtitut⁹ p hec v͛
ba qſqs mihi hrs
erit ex ſubſtōne vocaꝫ ſi aliq̄ tpe fuit hrs lꝫ nō dura-
uerit.ſec⁹ ſi ad tps delate hēditatis ex ſubſtōne teſta-
tor ſe retulerit qꝛ tūc illo tpe exigiꝫ vt ille ſit hrs.h.d. ¶ In tex.
ibi quetit qſqs hrs.ſ.eric. ¶ In tex.ibi qñqꝫ fuit.i.quādocūqꝫ
1 fuerit intelligaꝫ. ¶ † No.qđ ſufficit momētanea v͛itas ꝯditiōis
niſi aliud appareat fuiſſe de mēte teſtātis ex verbis platis vl ex
2 aliis cōiecturis. ¶ † Itē no.q̄ dictio tūc.notat extremitatē tēpo
3 ris.de quo in.l.nā.ſ.de ꝯdi.ꝛ demon. ¶ † Itē no.t.qđ qui ſemel
eſt heres pōt deſinere eſſe heres ex remedio reſciſſorio iuris ciui
lis.ſec⁹ ex remedio pretoris.vt in.§.quos aūt.iſti.de bo.po.vel ex
diſpoſitiōe teſtantis.l.ei qui.ad ſi.ſ.de tit.i. ¶ In glo.forte.ibi nō
iuris.No.hanc glo.p conſiliis in qb⁹ interdū per conſultores
apponiꝫ dictio forte vt nō reddaꝫ p hoc ꝯſiliū dubiū in iure.fa
cit qđ habeꝫ in.l.ſi duo.ſ.de arbi. ¶ In gl.eſto.in fine bal.hic
dicit gl.pcedere ſi fiat pūctus poſt dictionē tunc.ſed ſi fiat ante
lra nō pbabit id q̄ dicit gl.ideo dicit q̄ ratio diuerſitatis inter
primū caſum ꝛ ſcōꝫ pōt eſſe qꝛ in primo caſu agiꝫ de includēdo
ſubſtitutū:ꝛ ſic de incluſione fauoris cum fauor ſit filio habere
plures heredes ex teſtamēto.ſed i ſecūdo caſu agitur de excluſio
ne ſubſtituti ꝛ ſic de excluſione fauoris.ꝛ ſic ſtrictior ſit ibi inter
pretatio. ¶ Ultimo extra glo.inducitur tex.iſte ad qōnē.Si re-
linquitur mulieri legatū ſi intrauerit monaſteriū ꝛ ipſa intrauit
ꝛ poſtea exiuit an habebit relictum ꝛ ſimiliter ſi relinquaꝫ ſi nu
pſerit ꝛ ipſa nubat ꝛ poſtea mittat libellus repudii ſm iſta tpa
vel aliter diſſoluatur matrimonium an habebit relictuꝫ.ꝛ ſimi
liter ſi relinquatur nupte ſi vidua erit ꝛ contingat ipſam vidua
ri ꝛ poſtea nubere vtrū ꝛ ibi legato priuetur.Nā vꝫ q̄ nō p tex.
iſtū ꝛ p.l.pe.C.de iſti.ꝛ ſubſti.tangit Bart.licet non decidat.ꝛ
facit.l.ſi.C.de indic.vidui.In cōtrariū facit.l.inter caſtalianū.
ſ.de arbi.ꝛ.l.ſi p patre.§.verſuꝫ.ſ.de in rem verſo.Ang.hic di-
cit qđ ſuper.q.varia faciunt conſilia.nam bononie fuit cōſultū
vnū contrarium Florētie.ſed in Padua ꝛ Papia quidam ad-
heſerunt vni opi.quidam alii.Ipſe finaliter dicit qđ quando re
linquitur in caſu viduitatis interdum relinquitur per patrem
vel aliū cuius voto congruit mulierē nubere vt ſic per nuptias
ſuccurratur eius pudori cum forte ſit iuuenis ꝛ tunc legatū nō
perditur per.l.ſi.C.de indic.vidui.coniuncta.l.mulier.§.cum p
poneretur.ſ.ad treb. Interdum relinquitur per eū cuius voto
congruit totū oppoſitum.exemplum ſi filius matri ſiue mariti
habenti legat in caſum viduitatis nā tūc per ſequētes nuptias
legatum perdetur qꝛ per eas infertur iniuria filio vt in auꝫ.de
nō eligē.ſcōo nub.§.gregoria.v.perſpexim⁹. Interdū relinquiꝫ
per eū qui nō afficiꝫ ad aliqđ pdictoꝝ.ꝛ tūc ſufficit cōditionē vi
duitatis extitiſſe ꝯſiderato qđ caſualis eſt.vt.d.l.pe.ꝛ ideo dicit
fuiſſe deciſum Florētie legatū relictū per cōſortē dicto modo nō
expirare per ſequētes nuptias.ſed certe forte indiſtincte pōt di
ci qđ nō priuetꝫ legato per dictas leges q̄ indiſtincte loquūtur.
ꝛ ſic vꝫ qđ ex quo certū intellectū recipiūt illa v͛ba aliter vꝫ teſta
tor ſm illū intellectuꝫ intellexiſſe.ꝛ ideo niſi alr diſponat nō vꝫ
qđ debeat priuari relicto etc ſi fuerit fili⁹ relinquēs mri cū in du-
bio nō ſit recedēdū a v͛bis.l.nō alr.de leg.iii.ꝛ h̄ qñ legatū ꝯſi-
ſtit in ſpē velēt in quātitate ſi relictū ſit ſub cōditione ſi vidua
erit vel cū vidua erit qꝛ inter ſi ꝛ cū nō eſt differētia:niſi qꝛ dictio
ſi principalr notat cōditionē.l.q pmiſit.ſ.de cōdi.inde.ꝛ.l.ſi ti
tio.ſ.qñ di.lega.ced.ſec⁹ ſi fuiſſet dictū dū vel donec vidua erit
qꝛ tūc ex quo relinquiꝫ quātitas q̄ eſt multiplicabilis vꝫ relictū
eſſe annuū.l.legatū.ſ.de annu.le.l.q ꝯcubinā.§.vxori.ꝛ.l.iii.ꝛ.l.
iii.de ꝯdi.ꝛ demō.ꝛ ideo p ſequēti tpe tūc nō haberet.ꝛ ſm pe
dicta etiā videtur debere intelligi quando ſpecies que non reci
pit multiplicationē fuit relicta.alſ ſecus.vt.d.l.legatuꝫ.cū aliis
palleg.ꝛ hec ſufficiāt de iſta qōne. ¶ In alia vero qñ relinquiꝫ
alicui ſi intrauit monaſteriū quā nō decidit Bart.in.d.l.pe.nec
4 Ang.hic.† Poteſt cōcludere q̄ aut intrauit cū pbationis:ꝛ ſic
nōdū fecit pfeſſionē ꝛ tūc non videtur verificata cōditio qꝛ tūc
nō videtur intraſſe ſed potius velle intrare.facit in ar.l.ampli⁹
nō peti.ſ.rem ra.ha.ꝛ qđ habetur in.c.ad apoſtolicam.de regu
la.ꝛ co.ti.beneficium.lib.vi.Si vero intrauit ꝛ profeſſionē fecit
tunc videtur qđ extiterit conditio ꝛ debeatur relictū illi mona-
ſterio qđ intrat cum legatum fuerit conditionale.ꝛ ſic debeat q̄
ad acquiſitionem inſpici dies aduenientis conditionis.l.que le
gata.ſ.de reg.iur.ꝛ qđ plene no.in.l.ſi ſuus.de verb.ob.ꝛ.xviii.
q.i.c.i.ꝛ hoc ſi monaſteriū illud ſit capax bonoꝝ in cōmuni alſ
recurrendū ad ea q̄ dixi in.l.i.ſ.de teſta.ꝛ lꝫ poſtea exeat mona-
ſteriū alio aut exiuit de facto ſine licētia ſuperioris ꝛ tūc nō nocē-
bit id mōaſterio cui iā eſt facta acqſitio.nā ꝛ poterit mōaſteriū
ſuū monachū petere iuxta ea q̄ habenꝫ in.l.de iure.ſ.ad munic.
ſi vero exeat cū licētia ſuperioris eundo ad aliā arctiorē religionē
ſm formā.c.lꝫ.de regula.ꝛ coꝝ q̄ no.p glo.ꝛ doc.i.c.cū ſingula.
de pbē.li.vi.clarū q̄ nō vitiabitur relictū qꝛ adhuc eſt in mona-
ſterio lꝫ alterius religionis.Si aūt ex diſpenſatione pape exiret
monaſteriū ꝛ veniret ad ſeculū eo caſu quo papa pōt diſpēſare
qđ quando ſit no.Inn.in.c.cū ad monaſteriū.ad fi.de ſta.mo.
qꝛ nō pōt niſi ex maxia cauſa vt ibi.tunc etiā clarū qđ nō vitia-
biꝫ relictū qꝛ nō debet attēdi iſte caſus q regulariter nō euenit

⁊ qꝛ ab vno ſolo pēdet ar.l.cōtinu⁹.§.cū ita.cū ibi no.de verb.obli.⁊.l.apud iul.i ff.de leg.i.An aūt iſto caſu ē berit monaſteriū ſibi reddere relictū vel etiā in caſu precedēti debeat reddere alteri monaſterio qđ intrat.recurre ad not.i.c.qđ ad te.extra de cleri.cōiu.lꝫ ibi ꝓprie loquat̄ de bonis ꝓprijs ipſi⁹ ingreſſi.
5 ¶ † In alia vero qōne qñ relinquit̄ ſi nupta erit ſi cōſideram⁹ ius canon cū ſcđm qđ quos de⁹ cōiūngit homo nō ſeparet.vt no.i.l.diuortio.ff.de neg.ge.clarū eſt qđ impleta eſt cōditio nec deficiet relictū ſi diſſoluat̄ matrimoniū per mortē alterius cōiugū per diuortiū aūt diſſolui nō pōt niſi de facto ſaluo niſi matrimoniū fuiſſet nullū ꝓpter impedimētū cōſanguinitatis: ⁊ tunc nō videret̄ īpleta cōditio.ar.l.hec cōditio.ff.de condi.⁊ demon. De iure antiquo ſcđm qđ erat permiſſus diuortiū iuxta.l.i.⁊.ii.de diuor.poterit eſſe dubiū.Tñ pōt dici ꝙ ſi diuortiū procedebat ab altero coniugum cui nō erat relictū non nocebit ei cui erat relictū ſub ꝯditiōe ſi nupſerit.ar.l.i.⁊.ii.C.de inſti.⁊ ſubſt. Si aūt ille cui relictū fuit diuertat tūc ſi diuertat incōtinēti forte nocebit ſibi qñ ꝓpter diuortiū incōtinēti ſecutū cenſeat̄ matrimoniū nō fuiſſe cōtractū.arg.eoꝝ que habent̄ in.l.ſi ventri.§.in bonis de priuileg.cre.⁊.c.officii extra de elec.ſecus forte ſi ex interuallo.ar.d.l.pe.⁊ hoc qñ fuit appoſita cōditio indeterminate ſi nupſerit:ſec⁹ forte ſi fuiſſet dictū ſi nupſerit titio.⁊ ſic determinando īplemētū cōditionis a ī certā perſonā.nam tūc forte videtur implementū requiri cōtemplatiōe illius perſone: ſic videt̄ qđ etiā ſi ex interuallo diuertat mulier ab illo perdat relictū.⁊ ſic intelligat̄.l.reprehenda nā ibi erat cōditio determinata ad certā perſonā puta ſi diuertit a marito ſuo quē tūc habebat.ideo ſi illa cōditio nō reputaret̄ turpis a iure nō ſufficeret diuertere niſi perſeueraret in diuortio quia tunc videtur reſpexiſſe odium illius perſone.

QUI cum plures. Ex pſumpta voluntate dñcti plures cōiuncti reſpectu vni⁹ diſiuncti vocant̄ viriliter lꝫ īter ſe vocant̄ ꝓ hēd.earū portion:b⁹.h.d.⁊ ē ſingularis lex ſcđm Bar.⁊ Ang. ¶ No.qđ interdū eadē portio bis diuidit̄ difformiter reſpectu diuerſarū perſonarū:⁊ hoc cōtingit ꝓpter variā qualitatē perſonarū.⁊ ī hoc redđit̄ iſta.l.ſingularis. ¶ In glo.hereditarias.ibi ſeparatim fuerūt īſtituti.poteſt intelligere inſtituti.ī ſubſtituti.arg.eoꝝ q̄ hñr in.l.ſi pater īpuberis.ff.eo.⁊ tūc gl.eſſet plana.tñ hec ſol.diuinat.poteſt intelligere etiā proprie ⁊ tūc voluit dicere glo.qđ ex quo ſeparatim fuerunt inſtituti ſeparatio ⁊ diſiunctio facta in inſtitutione intelligit̄ repetita in ſubſtitutione.ſed an ꝓcedat patebit ex ſequētibus. ¶ In ea.glo.ibi cōiunctim fuerūt inſtituti ſi itelligas ꝓprie voluit dicere qđ ſimiliter ⁊ cōiūctim intelligunt̄ ſubſtituti ſed hic qꝛ ſeparatim fuerūt inſtituti intelligitur ſimiliter poſtea ſeparatiꝫ ⁊ diſiunctio repetita in ſubſtōne.⁊ iſtud pōderant hic Bar.⁊ Bal.ſꝫ nō placet qꝛ diuinare ē qđ in.l.ſi pater fuerint coniunctim inſtituti ⁊ ſimiliter qđ hic ſeparatim fuerit īſtituti.nā lꝫ fiat diſtinctio partiū ī eadē hēditate.tñ poſſūt cōiunctim īſtitui ī eadē oratione.iuxta id qđ habet̄ in.l.ſi ita quis heredes.ff.de.v.⁊.l.meuio.in prin.ff.de leg.ii.⁊ plene in.l.re coniunc.ff.de leg.iii.ideo plus placet ſolutio ſequens pro qua facit quia vt dicebat hic Pe.qñ expreſſe fit aſſignatio partiū tūc non poſſunt dici cōiuncti re licet alias eſſent cōiuncti ꝟbis.vt d.l.ſi ita quis.ideo non debent haberi loco vnius nā iure q̄ dicunt qđ coniuncti loco vnius habent̄:loquunt̄ qñ ſunt cōiuncti re ⁊ ꝟbis ⁊ nō qñ tātū verbis Bal.hic dicebat qđ etiā ſunt diſiuncti verbis qꝛ diſiunctio facta ī iſtōne intelligitur repetita in ſubſtitutiōe:ſed hec ratio nō placet per ea que.ſ.dixi.Oldra.vero dicebat quod ibi loquitur in pupillari hic vulgari:ſꝫ nō placet qꝛ vt dicit hic Bal.ill pupillaris continet in ſe tūc tacitam vulgarem. ¶ In ea.glo.ibi ita habuerūt ī inſtitutione.vel dic qđ quatenus ibi dicit vnūquēq; ī trientem vocari intelligatur reſpectu titii.ſed inter ſe duos trientes diuident ꝓ hereditariis portionibus arg.huius tex.⁊ ſic illud idem operatur ibi dic dictio quiſquis.que eſt diſtributiua quod operantur ĩ illa verba ei hiſdem partibus quibus inſtituit̄ que inducūt diſiunctionem realem ⁊ ſeparationem vt predixi.

Summarium.

1 Mater filium impuberem īſtituere ⁊ ei ſubſtituere poteſt.
2 Preteritio que fit a matre habetur pro exheredatione.
3 Inſtitutus ex die ante diē poteſt adire nō obſtante ꝓhibitiōe.
4 Subſtitu.vulgaris euaneſcit.ſi ꝓmo īſtitut⁹ hēditatē agnoſcete.
5 Filius debet inſtitui ſecundum conſilium Bal.
6 Subſtitutio vulgaris quando cōprehendat caſum non potentie ⁊ voluntatis.

1 **SI mater.** † Mater pōt īſtituere filiū īpuberem ītra tēpus pubertatis ⁊ ei vulgariter ſubſtituere.h.d. ¶ In gl.i.ibi lꝫ pure.Jac.de are.⁊ multi contra.quia imo iſta īſtō facta filio ī caſu huius prin.videtur fuiſſe conditiōalis.vt.l.ſi ciui.§.hoc legatū.ff.de leg.i.Nec ob.leges alleg.in gloſſ.qꝛ in eis diſpoſitio ibi fuit pura nō habens diem nec conditionem.ſꝫ poſtea petitioni ſeu exactioni fuit adiectum tēpus certe etatis ideo ibi diſpoſitio redditur cōditionalis ſed hic ab ipſo initio adiectum fuit tēpus certe etatis diſpoſitioni ideo reddit̄ diſpoſitio cōditionalis per.d.§.hoc legatū.⁊ per ea que no.glo.in.l.ſcius ſatur ninus.ff.ad treb.⁊ in.l.ex his.hic alle.ſꝫ Bar.ĩ ſaluat gl.dicēs qđ fuiſſe perſone tēpus certe etatis hic nō facit conditionē qꝛ fuit adiectum ꝑſone filiū teſtatricis p.d.l.ſcius ſed certe hec ſaluatio videtur cōtra caſum dicti.§.hoc legatum.quia loquitur etiā in filio vt ibi pꝫ.ſed ſalua vt colligi poteſt ex no.ꝑ Bar.ibidem in.d.§.hoc legatum.quod ibi tēpus certe etatis fuit adiectum relicto particulari facto filio.hic autē fuit adiectum inſtitutioni facte de filio quo caſu magis fauet̄ filio.vt in.d.l.ſcius ⁊ hoc vt habeat facilius nomen hereditarium ex teſtamēto in diſpoſitione aſcendentis facit.l.filium.§.omnibus.ff.de lega.ꝓſtan.tenendo autem opi.Jac.de are.videretur qđ teſtamētum iſtū eſt nullum cū filius pendente conditione reperiat ſe pretetitum facit.l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſubſti.
2 † ſꝫ dic quod hic fuit ꝓteritus a matre cuius preteritio habetur pro exheredatione.vt in.§.mater.inſti.de exhere.liber.⁊ ideo teſtamentū nō fiat nullum.ſecus in preteritione ſui.vt in.d.l.ſi pater.⁊ intellige qđ iſte filius habuit coheredem cuius aditione potuit dicta exheredatio que ſurgit conditione pendente cōfirmari per habita in.l.ſi filius a patre.ff.de lib.⁊ poſthu.vel ſecūdū Bal.poterit exheredatio confirmari etiam ſi non habuit coheredem qꝛ potuit teſtamētum incipere a vulgari.l.iii.§.ſi de lib.⁊ poſthu.ſed certe iſtud vltimum videtur eſſe dubium quia ſubſtitutus iſte nō potuit in vita filii tēpore quo reperitur exheredatus adire cuꝫ demum poſſit venire ſi filius nō perueniat ad etatem.xiiii.annorum ⁊ ſic tunc demum poſt mortem filii ante dictā etatē videtur vocatus etiā ſic ī effectu videtur quodammodo dicta exheredatio facta poſt mortem contra.l.ſi ita.§.ſi.de libe.⁊ poſt.ideo ſolu.videtur tutior.⁊ ſecundum p̄dicta patet quod filius potuiſſet agere querela quod intellige ſi mala mēte fuiſſet exheredatus.ſecus ſi bona mente.vt.l.multi nō note.de libe.⁊ poſt.de quo etiam in.l.cum ex filio.ff.co.⁊ ibi etiā tangitur an hodie etiam ꝓcedat.d.l.multi.⁊ hoc intellige ſecundū iſta tēpora.hodie vero cum preteritio facta ſine cauſa etiā aliena materna reddat teſtamentū nullū.vt leg.⁊ not.in auſ.ex cauſa.C.de li.prete.⁊ in.§.exheredatos.per glo.in auſ.de here.⁊ falci.videret ꝙ intellectus Ja.de are.non poſſit ꝓcedere ſed Bal.dicit ꝙ hoc eſt intrare illud dubium an.l.ſuus quoq; in pri.⁊.l.ſi pater.C.de inſti.ſit correcta per.l.quoniā in prioribus nam dicit qđ ſi rem⁹ qđ ſit correcta filio in poteſtate inſtituto ſub cōditiōe nō poteſtatiua vt ſic lꝫ olim teſtm̄ redderet̄ nullū.tñ hodie ſit aliqᵉ ⁊ reſiciatur cōditio.idē hodie erit dicēdum ⁊ multo fortius in caſu iſto in inſtituto a matre ⁊ ſic glo prealle.loquunt̄ qñ preteritio erat facta ſimplr̄ ſecus qñ reperit̄ facta ſolū pendente conditione.ſi aūt tenemus qđ in filio in poteſtate inſtituto ſub cōditione non poteſtatiua nā hodie teſtm̄ fit nullū nec reiiciat̄ conditio de quo plene tāgitur in.d.l.ſuus.tūc ē dubiū an idē dicemus in inſtituto a matre ſub conditione nō poteſtatiua.⁊ dicit nō eſſe idē dicendū qꝛ certū eſt qđ ſcđm tpa.l.qm̄ in prioribus.filius tunc vocabat̄ ad querelam cōtra teſtamētū matris.ideo cū lex illa reiiciat omnem conditionē appoſitā in īſtitutiōe eorum qui vocabātur ad querelā merito reiiciebat iſtā ⁊ ſic remanebit ĩ caſu diſpoſitio dicte legis cū nō reperiat̄ correcta.⁊ ſic non poterit filius inſtitutus a matre ſub conditione nō poteſtatiua etiā hodie dicere teſtamētū nullum ſed certe iſtud dictum non videt̄ oīno expeditū qꝛ correcta ratiōe legis videt̄ etiā lex correcta iuxta id qđ no.glo.⁊ Bar.ff.de legi.tu.in.l.i.ī pncī.⁊ plene dixi in.l.ſi vero.§.de viro.ſol.ma.ſed tō.d.l.qm̄ erat qꝛ poterat teſtamentū querelari.ergo cū hodie hec ratio ſit correcta ī inſtituto a matre ſub conditiōe nō poteſtatiua qꝛ poterit dicere nullū cū preteritio videat̄ peccare ī forma ex quo nō ē cauſa inſerta ergo vr̄ ꝙ quoad hoc etiā.d.l.itelligat̄ correcta. ¶ In ea.glo.ibi vel lo tpis ſublato no.bñ glo.ſcđm Ange.q̄ videtur
3 velle qđ † lꝫ teſtator ꝓhibeat ne īſtitut⁹ ex die poſſit eſſe heres ante diem.tñ ꝓhibitio nō operat̄ quo minus īſtitut⁹ ſit heres pure de quo cōmittit ad no.ꝑ ſe in.l.ſi hereditas.ff.tit.i. ¶ In ea.gloſſ.in ſi.imo melior eſt ratio dubitandi q̄ poteſt colligi ex his que dixi.ſ. ¶ In glo.ſ.in ſi.vel dic ſcđm Bal.quod ĩ mater facit expreſſe pupillarem ⁊ fecit expreſſe pupillarē ⁊ facit ēt vulgarē:fatendū eſt quod pupillaris nō potuit valere vt pupillaris vt hic dixit glo.an autem valuerit iure fide.cōmiſſi pēdet ex his que dixi in.l.verbis.⁊.l.centurio.ff.eodem.

SI filius Subſtitutio facta ī locū deficiētis ꝓmi ⁊ ſecūdi grad⁹ nō hꝫ locū niſi vterq; grad⁹ deficiat.h.d.
4 ¶ † No.ꝙ oīs ſubſtō vulgaris euaneſcit ſi ꝓm⁹ inſtitut⁹ hēditatē agnouit.facit qđ habetur in.l.cū in teſto.ff.tit.

ſ.⁊ in.l.ſi pater ipuberis ⁊ l.q̄dā teſtō.⁊ q̄ð ibi dictū fuit.ff.eod.
5 ¶ †Itē no.ꝙ ſm̄ ↄſiliū galli vr̄ q̄ð filius debeat inſtitui cū ꝟ
in plurali dicat ꝙ fili⁹ ⁊ nepos inſtituunt vt placuit gallo aq-
lo de quo plene dictū fuit in.l.gallus.in pn̄.ff.de lib.⁊ poſthu.
¶ In glo.ij.ibi vr̄ eū ſubſtituiſſe.Bal.vero ꝟ dicebat q̄ð cōdi
tio a iecta in p̄ma ſubſtōne vulgari vr̄ repetita in ſc̄da ſubſtō
ne vulgari ⁊ ſic dicit hic colligi ⁊ eſſe rōnē huius tex. ſed nō pla
cet q꞉ ſm̄ hoc ſequeret̄ ꝙ ſi qs inſtituit filiū ⁊ ſi heres non erit
ſubſtituit titiū ſi nauis ex aſia venerit ⁊ ſi titius heres non erit
ſubſtituit ſeiū ꝙ in ſc̄da vulgari videat̄ repetita conditio ſi na-
uis ex aſia venerit.⁊ ſic nō poſſit venire ſc̄ds ꝫ illa eueniat.licet
forte mortuus ſit titius q꞉ nō vr̄ verū p.l.ſub ↄditione.ff.t.tu.ſ.
iuncta.l.in rōne.§.ſi filio.ſ.ad legē fal.vbi ſubſtō dr̄ cōditiona-
lis inſtitutio ideo plus placet ratio gl. ¶ In ea.gl.ibi extitit he
res ipſo iure.innuit glo.ꝙ datio ſubſtituti vulgaris non tollat
exiſtentiam ſui heredis.⁊ ↄtr̄ q̄ð exiſtētia ſui heredis excludat
ſubſtitutū ſed hoc verū q̄n ſubſtitutio vulgaris facta eſt in ſui-
tate nō in hereditate ꝓut fuit facta ꝟ de nepote ad filiū de quo
hic p Bar.⁊ plene dixi in.l.ſi fili⁹ heres.⁊ in materia vulgaris
circa fi.⁊ ideo nimirū ſi nepos hoc caſu nō pōt venire ex ſubſti-
tutione.vt.ſ.decidit gl.ꝫ cōtrariū videat̄ ſupponere querendo
dū dixit ꝙ nepos repudiauit ſed nō bn̄ vr̄ dixiſſe ſed tūc ob. q꞉
ſubſtitutio facta de titio nō vr̄ facta in ſuitate ſed in hereditate
⁊ ſic ex quo effectualiter deficit primus gradus ⁊ ſc̄ds deberet
venire titius ſubſtitut⁹.nec ei obſtaret ſola exiſtētia p ea q̄ habē
tur in.l.⁊ ſi fine.§.ſed q̄ð papinian⁹.de mi.⁊.l.ex ↄtu.de re iu.
⁊.l.i.§.ſi qs adita.ſ.ad tertu.ꝓpter hoc gl.ſ.dicit ꝙ ideo nō pōt
venire q꞉ illa verba,nō erit adiecta in ſua ſubſtōne,intelligūtur
cum poterit.Sed certe iſta rñſio gl. nō vr̄ bona p.l.iij.C.de he-
re.inſti.vbi iſta verba,ſi heres non erit,intelligunt̄ ſi heres non
erit q꞉ nō poſſit vel q꞉ nolit.⁊ ꝓpter hoc gdā reprehendūt ⁊ re-
probant illā deciſionē.ſꝫ Bar. ꝟ ſaluat q꞉ ꝫ regulariter ꝓcedit
q̄ð dr̄ in.d.l.iij.tn̄ fallit q̄n reſultaret aliqd abſurdū vel q̄n ↄtra
p̄ſumptā mentē teſtātis ꝓut eſſet in caſu iſto q꞉ ſi ſic ſimplr̄ in-
telligerent̄ filio repudiāte nō poſſit nepos venire ex ſubſtitutio
ne cū fuerit ſubſtitut⁹ in ſuitate ⁊ ſic exiſtētia filij ſui ipediat cū
nec poſſet venire ab inteſtato ex quo ſubſtitutus poſſet venire
l.ꝓdiu.l.antep̄.C.cōia de ſuc.⁊ p hoc infert q̄ð ſi tp̄e quo filius
repudiat nepos reperit̄ mortuus poterit tūc ſubſtitutus venire
q꞉ ceſſat oē incōueniēs.ſed Ang.hic tenet glo.indiſtincte ex eo
q꞉ ſubſtitutio fuit facta nepoti naſcituro poſt mortē aui.⁊ ſic ſi
eſt natus in vita nō ſit ille nepos de quo ſenſit teſtator.l.cōmo
diſſime.ff.de lib.⁊ poſthu.⁊ ſic ex vi neceſſarie cōſequētie appa-
ret q̄ð teſtator intellexit in ſubſtōne nepotis,ſi fili⁹ moreret̄ ipo
teſtatore viuo.ſed iſta opi.certe nō vr̄ vera q꞉ iſta gl. nō loquit̄
de nepote nato in vita teſtātis ſꝫ de nato poſt mortē viuo tn̄ fi-
lio.vn̄ melius vr̄ poſſe dici ꝙ illa verba ſi heres nō erit demum
intelligātur eo modo quo dixi.⁊ dr̄ in.d.l.iij. q̄n aperta fuit via
ſubſtituto.nā tunc verificant̄ ſiue non ſit heres q꞉ nolit ſiue q꞉
nō poſſit.ſecus q̄n nūq̄ fuit aperta via ſubſtituto ꝓut fuit ꝟ q꞉
nō potuit venire iſte nepos ex diſpōne teſtātis cū eſſet poſthu-
mus alienus ex quo natus fuit viuo patre ſuo ſꝫ mortuo teſtā-
te ⁊ ſic in hūc caſum expſſe etiā nō potuiſſet inſtitui ſm̄ hec tp̄a.
vnde nimirū ſi titius nō vocat̄ q꞉ vr̄ inuitatus in locū deficiē-
tis nepotis eo caſu quo apta fuerit via ipſi nepoti ⁊ ꝟ ne alr̄
poſſit cōtingere abſurdū q̄ð aliquo caſu ſubſtitutus excludat
nepotē ⁊ iſtud velit hic gl.ſing.q̄ ſm̄ hoc limitabit.d.l.iij.⁊ pro
cedet determinatio gl.ſm̄ iſta tp̄a ſm̄ que poſthumus alienus
nō poterat inſtitui.ſed cū hodie poſſit inſtitui ſubſtitutio facta
de nepote ſi filius viuo teſtatore moritur cōprehendet etiam
caſum q̄n nepos naſcetur poſt mortē teſtātis viuo patre ſuo ſi
pater nolit hereditatē habere.arg.eoꝝ que no.Bar.in.l.gall⁹.
in prin.de lib.⁊ poſthu.⁊ in.§.⁊ quid ſi tm̄.⁊ ↄtr̄ ſi tūc etiā ne-
pos repudiet poterit venire ſubſtitutus ex quo aperta fuit via
nepoti.vel forte poteſt dici q̄ð opi.Bar.procedit p tex.iſtum a
cōtrario ſenſu inquantū dicit filio herede exiſtēte ⁊ ſic vr̄ a con
trario innuere q̄ð ſi filius nō ſit heres in effectu vt q꞉ repudiat
⁊ nepos nō fuerit natus q̄ð tūc ſubſtitutus non excludit̄ ⁊ ſic
idē vr̄ velle eadē ratione ſi filius repudiat ⁊ nepos ſit mortuus
tp̄e repudiationis ſꝫ natus fuerit. Itē q꞉ etiam hodie ſm̄ tp̄a
quo pōt inſtitui poſthumus alienus forte nō poſſit nepos qui
naſceret̄ poſt mortē aui viuo filio teſtatoris patre q꞉ ſuo venire
ex ſubſtitutione: q꞉ ex quo nō eſt nat⁹ poſt mortē aui ⁊ patris
nō vr̄ eē ille q fuerit inuitatus ex ſubſtōne cū inuitat⁹ fuerit ne-
pos q naſcet̄ poſt mortē teſtatoris.⁊ poſt mortē filij ↄtingētē vi
uo teſtatore.ar.l.cōmodiſſ me.ff.de li.⁊ poſth.niſi forte teſtator
crediſſet filiū ſtatim moriturū ⁊ ſic ſe iuxta no.i.d.l.cōmodiſſi
me.ff.de li.⁊ poſth.⁊ ꝟ forte voluit ſentire Ang.ꝫ inepte fuerit
locut⁹ vt pꝫ ex his q.ff.dixi.Bal.vo ꝟ dicebat q̄ð in caſu q̄ſtio
nis gl.ij. excludit̄ ſubſtitut⁹ q꞉ fuit vocat⁹ in locū deficiētis filij
⁊ nō exiſtētis nepotis heredis.⁊ ſic ſi extat fil⁹ ꝫ repudiet defi-
cit cōditio iō excludit̄.ſed hec opi.nō placet p iſtū tex.a cōtra-
rio ſenſu.nā ↄcluderet hec opi.ꝙ filio repudiāte ⁊ nepote nō na
to excluderet ſubſtitut⁹ ꝙ vr̄ ↄ hūc tex.a ſenſu ↄtrario.iō dicebat ꝟ
Bal.ꝙ ſubſtō vulgaris ita demū excludit exñtiā ſui hr̄dis ſi ſit
valida ⁊ ſi efficiat̄ caduca.ſec⁹ ſi efficiat̄ caduca.⁊ ſic itelligebat
iſtū tex.⁊ gl.q꞉ ꝟ fc̄ā eſt caduca ꝓpterea q꞉ deficit ↄdō ex q̄ fili⁹
ſupuixit vt.ff.tetig.ſꝫ iſtud ēt nō plꝫ.q꞉ ſequeret̄ ſꝫ iſtā opi.ꝙ ſi
fil.⁹ eēt iſtitut⁹ ⁊ ei dat⁹ ſubſtitut⁹ vulgaris exñe⁹ ꝙ ſi ille exñe⁹
moreret̄ viuo teſtōre vel poſt mortē añ agnitionē vl̄ repudiatio
nē hr̄ditatis factā p filiū ꝙ nō eēt ſublata exñtia ex q̄ ſubſtō fc̄ā
eſt caduca p mortē ſubſtituti q̄ð nō vr̄ eē verū p ea q̄ hn̄r ⁊ dixi i
l.ſi fili⁹ heres.ff.de li.⁊ poſt.nā ↄſideram⁹ p̄ncipiū diſpōnis ſc̄om
q̄ð i effectu vr̄ fili⁹ inſtitut⁹ ſub ↄdōne ſi voluerit.facit.l.ſi ita.ſ.
6 de ↄdi.inſti.⁊ ꝙ hr̄ i.l.q̄d ergo.ff.de his q no.ifa. ¶ †Itē vltima
te ſubdebat hic bal.q̄ð ꝫ ſubſtō vulgaris ſimplr̄ fc̄ā ↄprehēdat
caſuꝫ nō potētie ⁊ nolūtatis.tn̄ q̄n fc̄ā eſt ſub vna ↄdōne limita-
ta nō trahit̄ ad al.ā ↄdōnē ⁊ ſic itelligebat hūc text.ſꝫ certe hoc
nō plꝫ q꞉ ſm̄ ꝟ ſequeret̄ q̄ð ſi teſtōr iſtituit filiū ⁊ ſubſtituit ſibi
extraneū ſi ipſe fili⁹ moriet̄ viuo ſe q̄ð hoc caſu nō cōprehēderet
caſum in quo fili⁹ poſt mortē teſtātis repudiaret hereditatē q̄ð
eſt ↄ ea que hn̄r in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tantū.ff.de lib.⁊ poſthu.

Summarium.

1 Supremus quis dicatur.
2 Uerba quiſqs mihi heres erit vulgariter ſubſtitutū ↄprehēdūt.
3 Subſtitutio pupillaris non rumpitur rupto teſtamento.
4 Teſtamentum non rumpitur ipſo iure per remedium pactoris.
5 Legata non debentur rupto per querelam teſtamento.

1 **Ex duobus.** †Ille intelligit̄ ſuprem⁹ quē nemo ſequit̄ vl̄ quē null⁹ ali⁹ antecedit.h.d. ¶ No.quis dicatur proximus ⁊ quis ſupremus. ¶ Item no.ar.ad queſtionem vulgatā
de pluribus ſimul pergentibus ad brauium de qua per Jac. de
bu.⁊ Cy.in prima conſtitutione ff.oꝝ.⁊ per Bar.in l.hoc ar-
ticulo qſqs.ff.ti.j.ad vr̄ p iſtū tex.ꝙ ex quo ſimul venerint ad bra
uiū oēs vocent̄ ⁊ diuidat̄ brauiū inter eos.ↄtrariū tn̄ tenet̄ per.l.ſi
fuerit de re.du.nec obſtat tex.q꞉ iſtud cōtingit non ſimplr̄ ex vi
verboꝝ imo ex p̄ſumpta mēte teſtātis q putauit hr̄ditatē p̄mi
inueniri i hereditate ſc̄di.l.q duos.in pn̄.ſ.de reb.du.q̄ rō ceſſat
in q̄ōne ꝓpoſita.facit ēt ad cōſtitutionē regni inuitātis p̄mogē
nitū q꞉ ſi ex eodē vtero plures ſint nati ⁊ neſcit̄ quis p̄mo nō
facit ꝙ regnū pariter diuidat̄ de quo i.l.aretuſa.ff.de ſt.ho.⁊ ſic
tranſit hic Bal.⁊ Ang.ſed in cōtrariū facit q꞉ regnū vr̄ eſſe in
diuiſibile iuxta illud.Regnū nō capit duos.⁊ iuxta id q̄ð le.in
c.ꝫ vniuerſis.extra de voto.⁊ i.l.ſi.ff.de rer.diui. vn̄ forte poſſet
dici cōtrariū ſtāte cōſtitutione predicta p.d.l.ſi fuerit. de re.du.
⁊ ſic mutuo ſe impediēt.Nec obſtat tex.q꞉ poſſet rn̄deri vt i illi.
ff.ꝓxi.dixi. ¶ In gl.j.ibi ſingulari numero ſit vſus ⁊ ſic videret̄
q̄ð nō verificaret̄ in duobus per.l.ſi fuerit.ſ.de reb.du. ſed dic ꝙ
hoc ↄtingit ex preſumpta mēte teſtātis per ratonē.l.qui duos.
de re.du. ¶ In ea.gl.in fi.dic ꝙ vera ſol.eſt ꝙ hic loquit̄ in ſub
ſtitutione pupillari directa per quā ſubſtitutus habebat totū q
in hereditate vltimi inueniebat hereditatē primi vt.ff. dixi.ibi
loquit̄ in fideicōmiſſaria ⁊ vbi teſtator ſolū partē voluit ad ſub
ſtitutū peruenire ⁊ ideo nō eſt cōueniēs q̄ð habeat totū q꞉ id eſ
ſet cōtra volūtatē teſtātis.nec hꝫ etiā partē q꞉ nō pōt apparere
que ſit illa que debeat̄.⁊ ideo forte fuiſſet ſecus ſi teſtator ibi vo
luiſſet totum ad fideicōmiſſum peruenire per id quod dixit glo.
hec in prima ſol.a contrario ſenſu.⁊ ar.eius quod habetur in.l.
titia ſeio.§.ſeia libertis.ſ.de lega.ij.

2 **Filium impuberē.** †Hec verba quiſqs mihi heres erit cōprehēdūt etiā vulgariter ſubſtitutū.h.d. ¶ In gl.partis.ibi ptinere non
potuit.innuit ſecus eſſe ſi potuiſſet ptinere ad plures vt puta q꞉
titius ⁊ ſeius fuiſſent inſtituti cū filio.ſed ↄtrariū tenuit Jac. de
Are.q꞉ etiā tunc veniret meuius ſubſtitutus ipſo titio repudiā
te q꞉ ille qui venit ex ſubſtitutione vulgari directo dr̄ eſſe heres
teſtatori ⁊ nō per mediū vt inſti.de pu.ſubſti.in ꝓuc.ſ.ideo debet
venire p ea q̄ habētur in.l.q liberis.§.hec verba.⁊ hoc forte vo-
luit etiā glo.j.huius.§. ¶ In ea.glo.ibi dedit illi decē.no.bn̄ ex
hac gl.quā ſequit̄ Bar.Bal.⁊ Ang.ꝫ Ja.de are. cōtra vt hic
refert Bar.⁊ eā dixit hic Bal.Ang.⁊ nō eſt alibi ꝙ hec verba qſ
quis mihi heres erit det illi decē.habent vim clauſule codicilla-
ris ⁊ intelligūtur legata repetita ab inteſtato.ſed contrariū vi-
det̄ notaſſe idē Bar.in.l.ſi quis cū nullum.§.j.ſ.de iur.codicil.
in.l.iij.de lega.j.vbi cōcludit ꝙ dicta verba ſolū referunt̄ ad ſcri
ptos in teſtamento.pro quo bene facit q̄ð no.in.l. quidam refe-
runt.de iur.codi.⁊ in.l.qui in teſtamento.§.j.ſ.ſi qs omiſ.cauſa
teſta.⁊ pro hoc etiaꝫ bene facit.l.ſi plures.ſ.de leg.iij. vbi permit
tentur relinquere per hec verba heres meus dato illi.x.⁊ dicere
quiſquis mihi heres erit det illi.x.⁊ tamen certum eſt q̄ð primo
caſu non cōprehenditur veniens ab inteſtato per ea que haben
tur in.d.l.quidam.⁊ in.l.eā quam.C.de fideicō.licet Bar. dicat

qđ bonā eſt parificatio quo ad ꝗdā licȝ nō ꝑ oia.ſed certe hec rñ
ſio nō vr̄ bona qꝛ ex quo illa verba indefinita heres meus dato
decē illi equipollēt vniuerſali poſſent cōprehendere ꝯtr heredē
ab inteſtato ex vi verboꝝ ſicut in dictio.qſqs vr̄ qđ etiā ex mēte
deberet cōprehēdere venientē ab inteſtato ſicut cōprehēderet di
ctio qſqs. cū eadē vr̄ ratio vcȝ qꝛ ſi grauauit ſcriptos heredes
quos magis predilexit ꝙ̄ venientes ab inteſtato dȝ intelligi gra
uaſſe etiā ipſos venientes ab inteſtato ar.l.publius.§.j.ff.de con
di.ꝛ demon.ꝛ iđ vr̄ dicendū qđ ſicut nō intelligit venies ab in
teſtato per illa verba heres meus ex eo qꝛ in dubio vr̄ reſpexiſſe
heredē ſcriptū.ita eodē modo ſi dixit quiſqs nec in dubio debēt
intelligi reperta ab inteſtato niſi aliud appareat vt.d.l.eā quā.
ꝛ hec pars eſt verior.ſaluo niſi vnicus tm̄ fuiſſet heres inſtitut⁹
nā tunc qꝛ dictio quiſquis requirit concurſum vt poſſit verifica
ri ſaltē inter duobus cōprehendet etiā venientes ab inteſtato.ꝛ hec
fuerit mens glo.hic.ꝛ hoc ſi ſimpliciter dixit quiſquis mihi
heres erit.ꝛ quia etiam remanet differentia inter hec verba he
res meus dato.x.ꝛ hec verba quiſquis mihi heres erit ſecus ſi
dixiſſet quiſquis mihi ex.ſ.ſcriptis heres erit quia ſi vnus ſolus
erat ſcriptus ad illum ſolum refertur vt eſt caſus in.l.ſi in teſta
mento.§.j.ff.ſi quis omiſ.cā teſta.nec ob.predicta.l.ſi quis cum
nullum de iu.codi.quia loquitur quando nullum fuit conditū
teſtamentum vt hic dicebat Jacu.de are.

Etiam ſi. Rupto teſtō ꝑ ꝯtrabulas nō rūpit ſubſtō
pupillaris nec legata a ſubſtituto relicta.
3 h.d.¶†No.qđ rupto teſtō de iure ꝑtorio nō rūpit ſubſtō pu
pillaris.idē ſi rūpat de iure ciuili ſȝ ꝑ pcē tm̄.ſec⁹ ſi in totū vt le.
4 ꝛ no.in.l.ſubſtitutione.ꝛ in.l.ſi.in prin.ff.eo.¶†Itē not.ꝙ per
remediū ꝑtoris nō rūpit ipſo iure teſtm̄.nec mirū qꝛ nō pōt fa
cere quē deſinere ipſo iure eſſe heredem vt.l.ꝛ ſi fine.§.ſȝ quod
pap.de mi.ꝛ in.§.quos aūt.inſti.de bon.poſ.vr̄ tñ pretor poſſe
inualidare teſtm̄ funditus ſi diſponat certā ſolennitatē debere
ſeruari in factione teſtamēti ꝛ illa nō ſit ſeruata ꝑ ea q̄ habētur
inſti.de teſta.or.j.col.nā facilius impedit fiendū ꝙ̄ tollat iā fa
ctum.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.patre.ꝛ per hoc dicit hic
Bal.qđ licȝ ꝑ conſtitutionē legati non vr̄ poſſe introduci reme
diū reſciſſoriū ipſo iure teſtamēti qꝛ ſi hoc nō poteſt pretor non
dȝ poſſe ꝛ legatus.facit lȝ nō alr̄.quod no.Bar.in.l.j.in.ſi.ff.de
bo.poſ.tñ vr̄ ꝑ conſtitutionem legati poſſe dari ſolēnitas teſtō
qua nō obſeruata erit nullū per id qđ.ſ.in ſi dixi.ꝛ ſic facit qđ
ſi cōſtitutio legati hȝ qđ vxor nō poſſit teſtari niſi in pñtia duo
rū cōſanguineorū ꝙ nō valebit teſtm̄ niſi factū ſit in pñtia p̄
dictoꝝ.ꝛ ſic reſidet hic Bal.Tu adde qđ dubiū facit etiā in ſ.
vltimo qꝛ legatus non vr̄ poſſe aliqđ ſtatuere cōtra ius vt not.
glo.q̄ reputatur ſing.in.c.ſi.de here.li.vj.vnde etiā ibi no.dicit
glo.qđ legatus etiā de latere non pōt cōmittere cauſam in vita
parte ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij in caſibus in quibus de iure
cōi non poteſt ſic ꝓcedi.ꝛ pro hoc etiā facit qđ no.Jo.an.in
addi.ſpe.ſup rubrica de ele.vbi vr̄ cōcludere qđ ſubſtitutio le
gati vel epī ꝑ quā adijcit talis forma qđ vult electionē eſſe nul
lā in caſu in quo de iure cōi ſit valida qđ nō valeat dicta conſti
tutio ꝛ ſic videret in ꝓpoſito qđ dicta ꝯſtitutio nō teneret.nec
ob.ꝙ dictū eſt de ꝑtore qꝛ ille habebat ptātē ſtatuēdi ꝯtra ius
ſaltē quātū ad effectū.ꝛ ideo mirum ſi toleratur in ipſo ꝙ poſſit
ab initio adijcere ſolēnitatē actui ꝓut fecit in teſtamētis qꝛ ad
iecit numerū teſt.iū ꝛ ſigilla.vt inſti.de teſta.ꝛ facit qđ habet in
l.nā ꝛ ipſum.ff.de iuſti.ꝛ iu.¶In glo.j.ibi.l.illud.in ſi.ꝛ ſic ha
5 bes tres differētias inter ꝗrelā ꝛ cōtratabulas.†Quarta eſt qꝛ
rupto teſtō ꝑ querelā nō debent legata.ſed rupto teſtō ꝑ cōtra
tabulas debent continuari.ꝛ ex predictis etiā habes rōnē tex.
quare contratabulato teſtō nō rumpunt tabule pupillares.nā
ratio eſt qꝛ teſtm̄ remanet validū de iure ciuili ꝛ ideo cōſeruatur
ſubſtō pupillaris qđ eſt clarū ſi pupillus beneficio ꝑteriti nō pe
tijt cōtratabulas.tñ idē etiā ſi petat vt hic eſt caſus ſm̄ poſitio
nē glo.nec ob.qđ nō cōſeruant legata expugnāti teſtm̄ ꝑ cōtra
tabulas.l.filiū.§.oibus.ff.de leg.ꝑſtā.qꝛ illa cōmoda pecuniaria
ſuper quibus impugnās diſpoſitionē poteſt ſibi ꝑiudicare.ſed
ſup ſubſtitutione pupillari pupillus nō pōt diſponere etiā tuto
re autore nec eſt ꝓprie qđ hereditarium licȝ ſit fauor ipſi pupillo
habere heredē ex ſubſtitutione.l.inſ.ſcribit ſi pupillus.ff.de acq.
here.ꝛ facit quod hr̄ in.l.ſi filius qui patri.ff.eo.Eſt etiā alia rō
ſm̄ Bal.qꝛ nō impugnauit ſubſtitutionē ideo dȝ poſſe ex illa
cōmodū reportare ar.l.ſi filius.ff.eo.j.ſed certe ibi impugnauit
primū gradū ꝛ non ſcdm̄ hic aūt impugnauit principale ꝛ ꝯſr
acceſſoriū.l.ſi.in prin.ff.eo.ꝛ.l.poſt legatū.§.qui principale.ff.de
his qui.vt indig.ꝛ iđ hec ratio nō vr̄ ꝑfecta.nā ſm̄ illā ſequere
tur quod ꝯtratabulās teſtm̄ poſſet ſuccedere ex ſubſtitutiōe pu
pillari qđ eſt cōtra.l.is q.ff.eo.vñ dat etiā aliā rationē quā etiā
hic ponit Ang.vcȝ qꝛ nō eſt eadē cauſa rūpendi ſubſtitutionē
pupillarē que eſt rūpēdi teſtm̄ paternū nā ſubſtitutio pupilla
ris eſt teſtm̄ pupilli in quo frater emācipatus pōt preteriri cum
non dicat contrata.aduerſus teſtm̄ tranſuerſalium,ſed certe hec
ratio etiā nō vr̄ ꝑfecta qꝛ ſcdm̄ illā ſequeretur qđ rupto teſtō ꝑ q̄
relā non deberet rūpi ſubſtitutio pupillaris qđ tñ eſt falſum vt
ſuperius dixi iđ tene rōnē quā prius dixi.ſed tūc ſurgit dubiuȝ
quid ſi aliquo caſu ꝯtabulatio ſcindit teſtm̄ de iure ciuili qđ eſt
qñ datur hereditate nō adita iuxta id qđ habet in.l.vt liberis.
C.de colla.ꝛ.l.illud.ff.de ꝯta.An aūt rūpet pupillaris Bar.ſ.
dicit ꝙ ſic tñ illud nō eſt principaliter ꝓpter ꝯtratabulationeȝ
ſed ꝓpter hereditatē nō aditā.Sed Bal.hic poſt Cy.tenet ꝯ
riū dicens qđ nō eſt inuenire caſum in quo ꝯtabulatio rumpat
teſtm̄ de iure ciuili iuxta id qđ no.in.l.ſi.C.de ꝯtab.ꝛ qꝛ ſaltem
ſupereſt exiſtētia ſui heredis q̄ opet cōfirmationē tabularū pu
pillariū.nec eſt infirmata talis exiſtētia ꝑ dationē coheredis ex
quo datio coheredis eſt rupta ꝑ cōtratabulationē qđ eſt notā
dū.ꝛ ſcdm̄ hoc habes limitationē ad.§.idē iul.qꝛ datio cohere
dis extranei nō impedit exiſtētiā qñ ex poſtfacto rūpit ꝛ eadeȝ
rōne idē ſi a ꝑncipio eſſet inefficax ꝛ ſic trāſit etiā hic Ang.ſed
morte pōt dici qđ qñ datus eſt coheres impediat exiſtētia licet
poſtea rūpat datio coheredis qꝛ ſtat rō ꝛ durat quare dicimus
dationem coheredis extranei impedire exiſtentiā.vcȝ qꝛ teſta
tor non fuit confiſus de prouiſione legis iuxta id quod not.in
l.precibus.ꝛ in.l.ſi filius qui patri.ff.eodem.

Summarium.

1 Contrariorum eadem eſt diſpoſitio.
2 Legata qualr̄ ꝑſtari debeāt teſtō ꝑ ꝯtabulas expugnato.
3 Pupillus qualiter ꝛ quibus a ſe relicta preſtet.
4 Subſtitutus an teneatur ad relicta a filio facta.

Et ſi cōtratabulas. Diuiditur in tres partes.Prima durat vſqȝ ad ver.ſic ꝛ creſcere ſcđa vſqȝ
ad ver.hȝ ꝯſequēs.ibi tertia q̄ durat vſqȝ ad ſi.ꝛ dif
fert hec.l.a ꝑcedēti.§.qꝛ hic tractat de mō ꝑſtationis legatoꝝ
habita cōſideratione augmēti ꝛ diminutionis cōtingētis ꝑ cō
tratabulationē.ſed in.§.ꝑcedēti tractat ſolū de eſſentia ꝛ vali
ditate pupillaris ſubſtōnis ꝛ legatoꝝ relictoꝝ in pupillari ſub
ſtitutione teſtō expugnato ꝑ cōtratabulas.ꝛ.h.d.Aucta por
tione impuberis per contratabulas augent legata in perſona
ſubſtituti eidē impuberi ꝛ eodē modo diminuta diminuunt.h.
1 d.¶†No.ꝙ ꝯtrarioꝝ cōtrariis debet eſſe diſpoſitio.de quo in
l.inter ſtipulantē.§.ſacrā.ff.de verb.ob.ꝑ Bar.ꝛ ſic hoc reſpectu
pōt dici qđ eadē eſt diſciplina ꝯtrarioꝝ.Potes etiā nota.illud
vulgatū qđ illud ꝙ operat ꝓpoſitū in ꝓpoſito operat ꝛ oppo
2 ſitū in oppoſito.ꝛ ad hoc ſepe alleg.¶†Item no.qualiter pre
ſtari debeāt legata expugnato teſtō per cōtratabulas de quo
aliqđ hic in gl.ꝛ ꝑ Bar.ſed plenı⁹ tāgit in.l.filiū.in prin.ff.de le.
preſtā.vbi tāgit tam de legatis relictis a pupillo ꝙ̄ de relictis a
ſubſtituto ꝛ ſiue portio augeat ſiue minuatur ſiue nec augeat
nec minuat de q̄ etiā aliqđ hic tetigit Bal.ꝛ Ang.ſed nō per
fecte vt patebit ex infra dicēdis.Aduerte tñ qꝛ hodie vr̄ nō in
ſiſtendū qꝛ rupto teſtō ex cauſa ꝑteritionis vel exheredationis
legata etiā extraneis cōſeruātur.vt in auť.ex cā.ꝛ in corpe vñ
ſumit.C.de li.prete.¶In glo.j.ibi ꝛ ſic aperta eſt via inſtitu
to.no.ex glo.iſta iuncto eo qđ precedit dū dicit preteritus egit
cōtratabulas qꝛ videt velle qđ per preteritū demū cōmittatur
edictū de cōtratabulas inſtituto ſi ipſe ꝑteritus egerit ꝛ ſic pe
tierit cōtratabulas ꝛ ſcdm̄ hoc nō poſſet inſtitutus bñficio pre
teriti cōtratabulare teſtm̄ anteꝙ̄ ipſe ꝑteritus ꝯtabularet ꝛ iſtā
opi.tenuit Bar.in.l.ſi poſt mortē.§.ſi.ff.de cōtratab.ꝛ fuit opi.
gl.in.l.ſi.§.ſi qs ex liberis.ff.de ꝯtab.Sed contrariū ſenſit gloſ.
in.d.§.ſi.dū dixit qđ inſtituti eo ipſo qđ alij ſunt ꝑteriti habent
bo.poſ.cōtrata.ꝛ hāc opi.puto veriorē ꝑ tex.in.l.illud.§.ſi.ff.de
cōtrata.vbi inſtitutus beneficio poſthumi preteriti pōt cōtra
tabulare etiā anteꝙ̄ naſcat poſthumus.ꝓ hoc etiā facit tex.in
d.§.ſi.intelligēdo ſimpliciter prout ſonat ꝛ pro ſ. etiā facit.l.ſi
duo.ff.de leg.preſtā.vbi lr̄a dicit qđ ſi vnus eſt ꝑterit⁹ alius in
ſtitutus eo ipſo apparet edictū eſſe cōmiſſum ꝛ ſic ex ſola prete
ritione videt cōmitti abſqȝ eo qđ preteritus petat ꝓ hoc etiam
vr̄ caſus in.l.nōnunꝙ̄.in prin.ff.de leg.preſtā.vbi inſtitutus pe
tijt cōtratabulas ꝛ tñ preteritus omiſit de quo plenius in.d.l.ſi
poſt mortē.§.ſi.¶In ea.gl.ibi qꝛ hic oibus.vr̄ ergo velle glo.
ſimplr̄ intellecta qđ in hac prima parte tex.pupillus teneat ſo
lū cōiunctis ꝑſonis ꝑſtare relicta a ſe facta.ſȝ ſubſtitut⁹ teneat
ꝑſtare oibus.ꝛ ſic videt innuere qđ licȝ pupillus nō preſtet reli
cta a ſe facta extraneis.tñ illa ꝑſtabit ſubſtitutus ex quo ꝑſtat
oibus.ſed iſtud reprehēdit Ja.de are.ꝛ Bar.poſt cū dicit qđ
relicta facta a pupillo eo modo dȝ ꝑſtare ſubſtitutus quo ꝑſta
ret pupillus ꝑ.l.ſi fundū.§.q filiū.ff.ad.l.fal.ꝛ ſic nō videt verū
quod ſ. mō nō augeat onus legatoꝝ in ꝑſona ſubſtituti.ꝛ ideo
dicūt qđ aliter augetur onus legatoꝝ ꝛ aliud eſt ſentire litere,naȝ
dicunt quod ex quo pupillus nō preſtat legata facta.cōiunctis
quia

q2 legata facta extraneis ex q̃ remanent penes pupillū cōputari debēt in falcidia. ꝛ ſic ſi illa ſufficiūt ad falcidiā nō debēt̨ defalcari relicta facta cōiūnctis ꝛ ſic itelligat̃ iſte tex. ī dicto modo augeri d2 onus legatoꝝ. ꝓpterea q2 fili⁹ nō debuit extraneis p̄ſtare legata. ꝛ attēde q2 ſm h̄ eodē modo iſta legata facta cōiūnctis p̄ſtabit fili⁹ etiā ipſe ſubſtitut⁹. ꝛ in vtriuſq; ꝑſona d2 augeri onus legatoꝝ. Legata aūt facta extraneis ab ipſo pupillo nō p̄ſtabit ipſe pupillus nec ipſe ſubſtitut⁹. ar. d. §. q filiū. ꝛ pro hac opi. all'. Bar. l. nō dubiū. cū ſ q. ſ. ad. l. fal. vbi legata q̃ a pn̄cipio vel ex poſtfacto ſunt inutilia ↄputant̃ in falcidiā ꝛ ꝓſunt ↄſtr aliis legatariis reſpectu falcidie nō detrahēde all'egat̃ etiā ꝓ hac parte. l. filiū. §. fi. de leg. p̄ſtā. ſ3 certe iſte intellectus nō vr̃ bonus ꝛ vr̃ aperte cōtra caſum. l. filiū. §. ſi legata. ſ. de leg. p̄ſtā. vbi aperte d2 qꝺ reſpectu falcidie detrahēde de legato facto cōiūnctis nō prodeſt legata nō p̄ſtari extraneis. ꝛ ꝓ illo tex. etiam facit rō q2 ſatis debuit eē qꝺ rupto teſtō ꝑ cōtrata. poſt ↄſeruauerit legata cōiūnctis perinde ac ſi teſtm̄ nō fuiſſet ruptū. ſed ſi teſtm̄ nō fuiſſet ruptū nō dubiū qꝺ fuiſſent defalcata q2 tūc valuiſſent etiā legata facta extraneis ꝛ locus erat falcidie ergo ꝛc. Nec ob. d. l. filiū. §. fi. q2 nō preſtare legata extraneis pōt ꝓdeſſe cōiūnctis qñ legatum in diuiduū eſſet factum cōiūncto ꝛ extraneo vel quo ad ius nō decreſcēdi qñ legatū fuiſſet factum coniūncto ꝛ extraneo cōiūngēdo eos re ꝛ verbis. ꝛ ſic intelligitur ille tex. prout ibi no. Bar. ſed non h3 prodeſſe reſpectu falcidie vt ꝓbat̃ aperte in. d. §. ſi legata. ꝛ ꝓ hoc bñ facit q2 ſi teſtm̄ fuiſſet validū ꝛ extranei nō veniſſent ad legata ꝓdeſſet coniūnctis in dictis duobus effectibus. nec ob. etiā. d. l. nō dubiū. cū ſeq. q2 ibi loq̄t̃ qñ legata p̄ſtant̃ de iure cōi ideo legata alia deficiētia ꝓficiūt reſpectu falcidie detrahēde de aliis legatis preſtandis de iure cōi. ſed hic de iure ſpeciali preſtātur legata coniūnctis perſonis nō obſtante ruptura teſtamēti per tl. de leg. preſtan. ideo inualidatio legatoꝝ factorum extraneis que fit ꝑ cōtratabulationem hoc caſu non prodeſt ipſis cōiūnctis q2 debilius eſt ius ſpeciale quā ius cōmune. l. eius militis. §. militis miſſus. ſ. de teſta. mil. ideo mihi videtur alius vt poteſt dari intellectus in prima parte quē poteſt colligi ex gl. in ver. legato. iūcto eo qꝺ habetur in. l. in ratione. §. ſi filio. ꝛ. §. qꝺ vulgo. ſ. ad le. fal. nam poteſt intelligi litera de legatis relictis a ſubſtituto prout ſenſit dicta glo. Auget̃ enim actio in ſubſtituto pro talibus legatis ex eo qꝺ filius relicta a ſe extraneis non debuit. nam licet debeat fieri in imponēda falcidia contributio legatoꝝ relictorum a pupillo. ꝛ ſic in primis tabulis cum relictis a ſubſtituto ꝛ ſic in ſecundis tabulis. vt. d. §. ſi filio. ꝛ. §. qꝺ vulgo. tñ non cōtribuent̃ legata relicta extraneis a filio cum illa nō debeāt p̄ſtari a filio nec a ſubſtituto. ꝛ ex hoc ſequet̃ qꝺ vbi alr̄ ſi fieret ↄtributio relictoꝝ a filio ꝛ ex̃neis cū relictis a ſubſtituto h̄ret locum falcidia ꝛ p̄ſtarent̃ legata relicta a ſubſtituto diminute ꝓpt̃ detractionē falcidie. mō augebit̃ actio in ipſū ſubſtitutū ꝓ legatis ab ipo ſubſtituto relictis q2 cōputabit ſibi i q̃rtā legata relicta a filio ex̃neis ꝛ iſte vr̃ eē ver⁹ intellꝰ hui⁹ lr̃e. ꝛ eſt notādū qꝺ ipſe ſubſtitut⁹ de iure cōi p̄ſtat legata a ſe relicta q2 ſubſtō pupillar̃ nō rūpit̃ rupto teſtō ꝑ ↄtabulas. vt ſ̄. l. pxi. §. fi. ꝛ idō ceſſat rō q̃ eſt i. §. ſi legata. nec ob. etiā ſi dicat̃ q imo ſubſtitut⁹ d3 p̄ſtare legata relicta extraneis ab ipſo filio p. l. fi. §. fi. de leg. iii. q2 ibi loq̄tur qñ portio pupilli fuit aucta q̃ caſu ēt loquit̃ tex. h̄ i ver. ſic ꝛ creſcere. ſec⁹ qñ portio nō eſt aucta nec diminuta q̃ caſu ꝓpe vr̃ loq tex. in hac prima parte vſq; ad ꝟ. ſic ꝛ creſcere. ꝛ ſecus ēt qñ portio eſt diminuta q̃ caſu ꝓprie loquit̃ ꝟ. his ↄſ̄s. Et ſic ſi diligēter aduertat̃ iſte text. pōt dici q principalr̃ loquit̃ de legatis relictis a ſubſtituto ſ3 incidēter ponat de relictis a filio. ꝛ p̄mo vr̃ loq qñ portio pupilli nō fuit aucta nec diminuta vſq; ad ꝟ. ſic ꝛ creſcere. ibi ſcđo qñ fuit aucta. ꝛ tertio qñ fuit diminuta. in ꝟ. his ↄſequēs. Attēde tñ q2 dixi qꝺ qñ portio pupilli auget̃ ꝑ ↄtabulationē qꝺ ſubſtitut⁹ p̄ſtat legata facta extraneis a filio d3 itelligi ꝓ illa pte ꝓ qua fil⁹ fuit in ſtitut⁹ ꝛ nō in plus vt i. l. fi. §. fi. ſ. de leg. iii. An aūt ipſe filius ꝓ illa teneat̃ extraneis. fuerūt opi. de qb⁹ inf̃ a tāgā. ¶ Et ex p̄dictis pꝫ q triplex pōt eē itellect⁹ in h̄ pncipio. vn⁹ quē ſenſit gl. intelligēdo ipſam vt. ſ̄. dixi in pn. hui⁹ apoſtille. qꝺ vr̃ ſeq̄ hic Bal. ꝛ Ang. de quo. ſ. tāget̃. Alius ſecūdus fuit Jac. de are. ꝛ Bar. de quo etiā. ſ̄. dixi. Tertius fuit ſeu pōt eſſe quē dixi. ſ̄. ¶ Itē ex p̄dictis etiā pꝫ in quo differat iſtud p̄ncipiū a ꝟ. ſic ꝛ creſcere. q2 l3 tota. l. p̄ncipaliter videat̃ querere de legatis a ſubſtituto relictis tñ in h̄ p̄ncipio portio pupilli nō fuit aucta nec diminuta ꝑ ↄtabulatiōnē. ſec⁹ in ꝟ. ſic ꝛ creſcere. ſ3 Ja. de are. dicebat qꝺ differt i duobus. p̄mo q2 in hoc p̄ncipio accreſcit portio ꝓpter receſſionē legatoꝝ factoꝝ extraneis. ſꝫ in ꝟ. ſic ꝛ creſcere. obuenit pinguior portio ꝓpter accreſcetē portionē rōne ↄtabulatiōis. ꝛ hec differētia in ſciatis pōt eſſe bona. Differt etiā ſecunda ſm eū q2 in pncipio loquit̃ de legatis relictis a pupillo. in ꝟ. ſic ꝛ creſcere. de relictis a ſubſtituto. ꝛ ſubdit⁹ qꝺ ex quo in p̄o caſo auget̃ portio ꝓpter receſſionē legatoꝝ. ꝛ loquet̃ de relictis a pupillo neceſſa-

rio ſubſtitutus dicta relicta eodem modo p̄ſtabit quo ipſe pupillus q2 alias pinguior portio nō deueniret ad ſubſtitutū. ſed hec differētia nō placet q2 etiā in prima parte vr̃ loqui de relictis a ſubſtituto vt hic voluit gl. in. Itē l3 pupillus non p̄ſtet relicta a ſe extraneis tñ vr̃ qꝺ ſubſtitutus illi debeat p̄ſtare ſm diſtinctionē. l. fi. §. fi. de le. iii. ſ3 Bal. ſed certe ibi loquit̃ qñ fuit aucta portio per ↄtabulas ꝛ ſic nō facit ꝓpoſitum huius prime ptis in qua portio nō fuit aucta ꝑ cōtratabulationē ſed per receſſionem legatoꝝ pinguior portio obuenit. ¶ In ea. gl. ibi ſic ꝛ auget̃. hic incipit ponere caſum in ver. ſic ꝛ creſcere. ¶ In ea. glo. ibi ꝛ hoc oībus. ſupple. pro portiōe ꝓ qua fuit inſtitutus pupillus. ſed pro portione accreſcente tenebitur ipſe ſubſtitutus ſolū coniūnctis prout ipſe pupillus reſpectu legatorū relictorū a pupillo. vt. d. l. fi. §. fi. de leg. iii. ſed relicta ab ipſo ſubſtituto p̄ſtabit oībus pro portione q̃ ad ipſum ſubſtitutū obuenit ꝛ ſic ēt reſpectu portionis accreſcētis cū ſubſtitutio pupillaris remāſerit valida l3 impugnatū fuer. ꝛ teſtm̄ per cōtratabulas. facit. l. filiū. in prin. §. qꝺ ſi impubes. ſ. de leg. p̄ſtā. ¶ In ea. gl. ibi ecōtra. hic incipit ponere caſum in ver. his ↄſ̄s. ¶ In ea. glo. ibi pro dimidia dabunt̃ legata. ſi intelligis de relictis a pupillo dic q dabūtur per ipſum pupillus coniūnctis ꝑſonis pro dimidia pro alia dimidia legata facta cōiūnctis nō erāt nulla ſed p̄ſtari debebat per aliū ↄtabulantē. l. nō nunq̄. §. fi. de lega. p̄ſtā. ſaluo eo q habet̃ eo. ti. in. l. nepos. relicta aūt extraneis a pupillo non p̄ſtabit ipſe pupillus ſm oēs. Sed an ipſa preſtabit ſubſtitutus. Bal. et Ang. qꝺ ſic per. l. fi. §. fi. de leg. iii. ſed contrariū credo per iſtum tex. in prin. vbi eſt caſus in oppoſitū ſm intellectū quē dedi. nec ob. d. l. fi. §. fi. q2 loquitur in ſpeciali caſu qñ aucta fuit portio ꝑ contratabulationē ꝛ ſic extra caſum illū remanemus in regula qꝺ rupto teſtō per cōtratabulas nullo modo debent̃ legata extraneis. ꝛ ſic diſpoſitio illi⁹ tex. quatenus reſtringit ſubſtitutū ad legata facta extraneis a pupillo nō ꝓcedit qñ portio pupilli fuit diminuta. vl' qñ nō eſt aucta nec diminuta. l3 Bal. ꝛ Ang. hec teneāt ↄtrariū dicentes qꝺ l3 pupillus nō p̄ſtat legata relicta a ſe extraneis tñ ſubſtitutus illa ſemꝑ p̄ſtabit pro portiōe relicta pupille ſaluatñ falcidia. ꝛ ſic intelligunt tex. iſtum que opi. non placet cū ibi ſit ſpeciale in caſu illo qñ auget̃ portio per cōtratabulationes vt. ſ̄. dixi. ideo aūt in illo caſu preſtat ſubſtitutus relicta extraneis a pupillo ꝓ portiōe in qua fuit inſtitutus pupillus q2 legata relicta ab ipo pupillo inſtituto vr̃ tacite repetita a ſubſtituto. l. l3 imperator. de le. i. ꝛ tetigit gl. in. d. §. fi. ꝛ in. d. l. filiū. ꝛ ſic cū in ſubſtituto ſit diuerſa ratio q̄ in ipſo pupillo cum ipſe ſubſtitutus ſuccedat ex pupillari ſubſtitutione q̃ nō fuit rupta ideo fuit equū qꝺ p̄ſtaret dicta legata facta extraneis a pupillo ſaltē ꝓ portione ꝓ qua fuit inſtitutus pupillus cū illa obueniat ad ſubſtitutū ex iudicio teſtātis ꝛ nō contra eius volūtatē. ſecus in portione accreſcēte ꝑ contratabulationē. Jac. tñ de are. quē ſequit̃ Bar. in. l. filiū. ſ. de leg. p̄ſt. tetigit qꝺ etiā ipſe pupillus qñ accreſcit ſibi portio ꝑ cōtratabulationem teneat̃ p̄ſtare legata extraneis ꝓportione ꝓ qua fuit inſtitutus ꝛ ſic vniformiter det̃ actio in ipſum pupillū ꝛ ſubſtitutus ꝓ relictis factis ab ipſo pupillo ar. l. qui fundū. §. qui filiū. ſ. ad. l. fal ꝛ ꝓ iſta opi. facit qꝺ no. gl. in. d. l. fi. §. fi. de leg. io. in fi. prime glo. illius. §. dū3 dixit querit̃ qualr̃ ipſe vel eius ſubſtitutus ꝛc. Poſſes tñ dicere qꝺ illa glo. nō decidit aliqd de ipſo pupillo nec ſilr̃ tex. ſed forte verior eſt opi. qꝺ ipſe pupillus non teneat̃ extraneis aliquo modo etiā in caſu dicti. §. fi. q2 illud ibi non dicit̃ ꝛ ſic ex quo nō eſt expreſſum oppoſitū reſpectu ꝑſone filii debemus remanere ſub regula dicte. l. i. de leg. p̄ſtā. vbi d2 qꝺ rupto teſtamēto ꝑ ↄtabulas nō debent̃ legata extraneis. ꝛ hāc opi. tenuit hec gl. dū poſuit caſum ſuper ver. ſic ꝛ creſcere. ꝛ ſequitur etiā Bald. ꝛ Ang. nec ob. d. l. q fundū. §. qui filiū. vbi pꝫ qꝺ ſubſtitut⁹ pupillo preſtare d3 legata diminuta ſicut ꝛ ipſe pupillus q2 illud ꝓcedit regulariter. fallit in caſu ſpeciali q nō eſt alibi in. d. l. fi. §. fin. ꝛ hoc tenēdo bene facit tex. ille ad q̄ſtionē de qua hic tāgit Bar. ver3 quando teſtator reliquit vxorē dominā ꝛ vſufructuariam pupillo inſtituto ꝛ dato ſibi ſubſtituto pupillari. nā3 licet viuo pupillo ſolum d3 habere alimenta iuxta ea que no. in auf. hoc locum. C. ſi mulier ſcđo nup. tñ ſi pupillus decedit in pupillari etate vr̃ qꝺ ſubſtitutus extrane⁹ d3 preſtare plenū vſumfructū cū diuerſa ſit ratio in ipſo ſubſtituto q̄ in ipſo filio. ꝛ hoc ſimplr̃ tenet hic Bal. etiā ſi fuerit ſubſtitutū hoſpitale vel pauperes. ſ3 Bar. in. l. cita cū teſtamento. §. fi. ſ. de leg. i. dic ꝛ hoc verum qñ fuit relicta dn̄a ꝛ fructuaria donec viueret. quo caſu cēſent̃ eſſe plura legata. ꝛ ſic mortuo pupillo incipit eſſe nouum legatū. ſecus ſi ſimpliciter fuiſſet factū ꝛ tenēdo opi. Bar. ꝓ qua facit. d. l. qui fundum. §. qui filiū. Poteſ reſpondere ad. l. fin. qꝺ ibi ſpeciale ꝓpter portionē accreſcentē ratione cōtratabula. ꝛ ideo ſecus d3 eſſe in q̄ōne ꝓpoſita vbi nulla portio accreuit pupillo. ſi aūt intelligas glo. de relictis a ſubſtituto dic qꝺ ſubſtitutus relicta a ſe ſolū preſtabit pro dimidia hereditatis ex quo pupillo fuit oblata dimidia. imo plus vr̃ q ſolū p̄ſtabit ꝓ dimidia ipoꝝ

legatoꝝ legata a ſe relicta qꝛ ex quo diminuta eſt portio hꝫ dita
tis ꝓ ea rata vř fieri debere diminutionē legatoꝝ.l.plautius.ff.
de cōdi.ꝛ demon.ꝛ ſic ꝓ reliqua dimidia erūt inutilia legata re
licta a ſubſtituto qꝛ illa nō ꝑſtabit alꝰ ꝙ nō fuit grauatus ꝛ ſub
ſtitutus vt dixi de iure cōi venit ad ſubſtitutū. ¶ In ea gl. ibi
ſi modo ꝑ preteritū.hoc eſt falſum qꝛ ꝑ preteritū nō pōt cōmit
ti exheredato edictū de ꝯtratabulis.l.ſi poſt mortē.§.exhereda
tis.ff.de cōtrata.ibi.l.cū quidā.ꝛ pro ħ etiā bene facit.l.enim qui
dā.C.de fideicō.ꝛ.l.ꝗ fundū.§.qui filios.ff.ad.l.fal. ¶ In eadē
glo.in fi.adde etiā ſm Bal.ꝗ hoc ponit.ī.eo.l.pri.§.ſi.qđ not.
gl.in.l.fi.C.de cur.fu.ꝗ dicit qđ ꝑ ſolā agnitionē bonoꝝ poſſeſ
ſionis cōtratabulas factā corā iudice rūpit teſtm̄ ſicut ꝛ rumpe
baꝛ olim qñ decreta erat ꝑ iudicē.ar.l.fi.C.qui admi.ad bono.
poſ.Poterat tñ etiā olim decerni parte nō citata vt le.ꝛ not.in
l.nā.§.ſi cauſa cognita.ff.de bo.poſ. ¶ In gl.ii.ibi relicti i ſub
ſtitutione.ꝛ ſic intelligit gl.tex.etiā in hac prima parte de lega
tis relictis a ſubſtituto.ꝛ iſte vř verus intellectus lꝫ Ja.de are.
ꝛꝰ Bar.intelligerēt hāc primā partē de relictis pupillo:ſed non
bene.vt.ī.ſuper prima glo. ¶ In ta.gl.ibi.l.fi.§.fi.ſed certe vt
ī.dictū eſt ibi loqtur in caſu ſpāli qñ aucta fuit portio pupilli
ꝑ ꝯtabulationē qđ nō fuit in ħ ꝑncipio iō i iſto ꝑncipio relicta
a pupillo eodē modo ꝑſtat ſubſtitutus quo ꝛ ipſe pupillus vt
patet ex his q̄.ī.dixi ſuper prima gl.maxime ſcđm intel.quem
ibi dedi. ¶ In gl.pe.ibi volūtate teſtatoris ſuccedit ſupple etiā
de iure cōi cū nō fuit ſubſtitutio pupillaris rupta ꝑ cōtratabu
lationē.vt.ī.l.pri.§.fi.adeo nimirū ſi ipſe ſubſtitutus a ſe relicta
preſtat oibus iuxta ratā portionis hereditarie q̄ ad eū obuenit
ſalua falcidia.vt.d.l.filiū.ff.de leg.preſtā.ꝗ ratio ceſſat in relictis
factis a filio. ¶ In glo.fi.ibi ſed arg.cōtra ſol.ſm Jac.de bel.
vt not.in.l.ſi quis negotia.hic alle.pro contraria de quo tñ hic
latius ꝑ eū diſtinguentē tres caſus:qꝛ aut querit in diuerſis nō
cōtrariis aut in diuerſis cōtrariis ꝑ obliquū aut in cōtrariis di
recto.ſed Bar.latius declarat iſtud brocardū in.l.inter ſtipulā
tem.§.ſacrā.de ver.ob.de quo etiam ꝑ Dy.in regula.qui ſentit
onus.de reg.iur.in.vi.ꝛ aliqđ ꝑ gl.in regula ſcđm naturā.ff.de
reg.iur.ꝓ modo poſſes dicere qđ ea ıē dꝫ eſſe diſciplina cōtra
riorum qñ eſt eadē ratio.ꝛ cōtraria dꝫ eſſe diſciplina qñ contra
ria eſt ratio alias ſecus de quo plenius in.d.§.ſacrā ¶ Extra
glo.qꝛ materia relictoꝝ preſtandoꝝ tā a pupillo ꝙ̄ a ſubſtituto
relictoꝝ qñ pupillus fuit inſtitutꝰ dato ſibi pupillariter ſubſti
tuto ꝛ alter frater preteritus eſt valde implicita ꝛ tex.non clare
loquuntꝛ ꝛ doc.ēt varie loquuntꝛ.Poteſt ſic ꝯcludere qꝛ aut ipſe
pupillus inſtitutus adiuit hereditatē ꝛ ſic agnouit defuncti iu
diciū.aut ipſe cōtratabulauit beneficio preteriti.primo caſu qñ
ipſe adiuit cōclude qđ ipſe teneꝛ ꝑſtare legata oibus etiā extra
neis ſalua falcidia.vt.l.ſi ex duobus.in ſi ꝑn.ff.de cōtratab.nec
ob.l.is q in prāte.§.ſed ꝛ ſi ſcriptꝰ.ff.de leg.ꝑſtā.qꝛ lꝫ illa.l.corri
gat.d.l.ſi ex duobꝰ.tñ poſtea dictus.ī.ſꝫ ſi ſcriptus.corrigiꝛ ꝑ
l.ſi duo.ff.de leg.preſtā.vt no.Bar.in.d.l.is qui.ꝛ hoc clarū qñ
in plus ꝙ̄ in legitima fuit inſtitutus ſꝫ ſi in legitia tm̄ vel i minꝰ
puta in vncia eſt magis dubiū.tñ dic idē ſcđꝫ iſta tꝑa qꝛ iputet
ſibi cur agnouit iudiciū defuncti.ar.l.pe.ꝛ fi.ī.de inoff.teſt.ho
die ꝟo ageret ad ſupplemētū.iuxta.l.oimō.C.de inoffi.te.ꝛ reij
cereꝛ grauamē legatoꝝ de legitima vt ibi ꝛ co.ti.l.qm̄ in ꝑoribꝰ
hoc tñ caſu potuiſſet cōtratabulare bñficio preteriti ꝛ ſic aucta
fuiſſet portio ſua.vt.l.fi.de leg.iii.Sed ſi ipſe fuiſſet inſtitutus in
vncia tm̄ ꝛ extraneus in reliquo ꝛ nō habuiſſet aliū fratrē com
mittentē ſibi edictū ſcđm iſta tꝑa ex quo habuiſſet minꝰ legiti
ma potuiſſet agere querela qđ eſt remediū ſubſidiarium.vt in.§.
cū aūt inſti.de inoffi.teſt.ꝛ.l.papinianus.§.quarta.eo.ti.ff.ſi tñ
agnoſcebat iudiciū defuncti excludebaꝛ ab illa vt predixi.Itē
qñ cōmittebaꝛ ſibi edictū ꝑ confratrē preteritū nō poterat age
re querela lꝫ haberet minus legitima ex quo aliud remediū ha
bere poterat.ſ.cōtratabulare.Scđo caſu principali qñ ipſe con
tratabulauit bñficio preteriti ꝯclude qđ aut portio ſua nō fuit
aucta nec diminuta.aut fuit aucta aut fuit diminuta ꝑmo caſu
aut q̄rit de relictis ab ipſo pupillo.aut de relictis a ſubſtituto.
Si q̄rit de relictis ab ipſo pupillo.aut q̄rit qualꝛ ꝑſtenꝛ ab ipſo
pupillo aut qualꝛ ꝑſtenꝛ ab eiꝰ ſubſtituto ſi q̄rit de relictis ab
ipſo pupillo qualꝛ ab ipſo preſtenꝛ cōclude qđ ꝑſtat ſolū cōiū
ctis ꝑſonis nō aūt extraneis vt hic ꝓbaꝛ.ꝛ in.l.j.ff.de leg.ꝑſtā.
ꝛ intellige ſalua falcidia ſm ea q̄ hñr.in.l.filiū.§.ſi legata.ff.de
leg.preſt.ꝛ tetigi ſuꝑ prima gl.Si aūt q̄rit qualꝛ relicta ab ipſo
pupillo ꝑſtenꝛ ab eiꝰ ſubſtituto dicit Bal.ꝛ Ang.qđ ꝑſtabū
tur etiā extraneis ſalua falcidia ꝑ.l.fi.§.fi.de leg.iii.ſꝫ certe.vt.ī.
tetigi ibi loquiꝛ qñ fuit aucta portio ꝛ ſic nō loquiꝛ ħ caſu iō re
licta extraneis ab ipſo pupillo ēt ipſe ſubſtitutꝰ nō ꝑſtabit vt hic
eſt caſus.in ꝑn.ſm verū intel.quē tetigi ſuꝑ glo.Si aūt q̄rit de
relictis ab ipſo ſubſtituto.dic qđ ꝑſtat oibus etiā extraneis.ſal
ua tñ falcidia facta cōtributiōe legatoꝝ relictoꝝ ab ipſo ſubſti
tuto cū relictis cōiūctis ꝑſonis ab ipſo pupillo vt ħ eſt caſus in
ꝑrin.ſm verū intel.ꝛ ſic in tali cōtributione nullo mō veniunt

relicta extraneis ab ipſo pupillo.Scđo caſu qñ portio fuit aucta
aut querit de relictis ab ipſo pupillo:aut de relictis ab ipſo ſub
3 ſtituto.† Si queris de relictis ab ipſo pupillo qualiter ipſe pre
ſtet.dic qđ indubitāter preſtat cōiunctis ꝑſonis nō ſolū ꝓ rata
pro qua fuit inſtitutus imo etiā ꝓ portione accreſcēte ꝛ ſic tan
geꝛ a cōno legatoꝝ factorū cōiūctis ab ipſo filio cōtra ipſius fi
liū ꝓpter portionē accreſcētē.ꝛ ſic non poterit ħ caſu detrahere
falcidiā quā alias forte potuiſſet ſi ſolū habuiſſet ꝑſtare ꝓ par
te ꝓ qua fuit inſtitutus vt ꝓbaꝛ hic in verſi.quēadmodū ꝛ.l.fi.
§.fi.de leg.iii.ꝛ ex predictis pꝫ qđ lꝫ portio pinguior obueniēs
ꝓpter reſciſſionē legatoꝝ factoꝝ extraneis nō ꝓſit cōiunctis vt
d.l.filiū.§.ſi legata.tñ portio pinguior obueniēs ꝛ accreſcens
ꝑ cōtratabulationē bñ ꝓdeſt vt ħ pꝫ.An aūt ipſe filius tenea
tur iſto caſu ad legata facta a ſe extraneis.ſunt opi.qꝛ Jaco.de
Are.quē ſequiꝛ Bar.in.d.l.filiū in ꝑn.ff.de leg.ꝑſtā.tenet ꝙ ſic
ꝓ ea portione ꝓ qua fuit inſtitutus lꝫ pro accreſcēte nō teneaꝛ
ꝛ ſic intelligat.d.l.fi.§.fi lꝫ illa videaꝛ loqui ſolū de ſubſtituto ꝛ
ꝓ ħ etiā facit gl.i.in fi.illius.§.ꝛ.l.qui fundū.§.ꝗ filiū.ad.l.fal.ſꝫ
gl.mag.hic tenet ꝯtrarium ꝛ illā ſequiꝛ hic Bal.ꝛ Ang.ꝛ illa eſt
tutior ꝓpter regulā.l.j.ff.de leg.ꝑſtā.vbi nō conſeruanꝛ legata
extraneis ꝯtabulato teſtō nec in ꝑſona ipſius filii reperitur di
cta regula vitiata.nā.d.l.fi.§.fi.nō loquiꝛ de filio ſed de ſubſti
tuto vt ibi pꝫ.no ob.etiā gl.ibi poſita qꝛ vt.ī.dixi ſuꝑ glo.i.ibi
nō decidit aliqđ de ꝑſona filii.nec obſtat etiam.§.ꝗ filiū.in quā
tū vult qđ ſubſtitutus preſtet legata relicta a filio eo modo quo
ipſe filius:qꝛ illud verū regulariter.fallit in caſu ſingulari illius
§.d.l.fi.qñ portio filii inſtituti fuit aucta per contratabulatio
nem.nā tūc ſubſtitutus tenebiꝛ preſtare relicta facta extraneis
ab ipſo pupillo ꝓ portione ꝓ qua fuit pupillus inſtitutus licet
nō ꝓ portione accreſcēte vt pꝫ in.d.§.fi.ꝛ rō eſt quā.ī.tetigi qꝛ
relicta ab ipſo pupillo videnꝛ tacite repetita ab ipſo ſubſtituto
ideo fuit equū qđ lꝫ filius talia relicta extraneis a ſe nō ꝑſtaret
tñ illa ꝑſtaret ſubſtitutus ex quo portio fuit aucta ſaltē ꝓ por
tione q̄ ex iudicio teſtatoris obuenit pupillo ꝛ ꝯſr ad eū ſubſti
tutū lꝫ nō teneaꝛ ꝓ illa q̄ ꝯ volūtatē teſtātis obuenit pupillo.
Aduerte tñ qꝛ cōtra hāc rationē fortiter facit qđ no.Bar.in.l.
lꝫ imperator.ff.de leg.j.vbi cōcludit ꝙ illud qđ dꝛ legata relicta
ab ipſo inſtituto videri tacite repetita a ſubſtituto procedere in
ſubſtituto vulgari nō in ſubſtituto pupillari ꝗ ſolū vř habere il
la preſtare quaſi heres pupilli.etiā ſic intelligit qđ no.ꝑ gl.in.l.
ſi fundū.§.ſi pater.ff.de leg.j.Sed poteſt dicere qđ dictū Bar.
ꝓcedit regulariter vt pꝫ ex his que habētur in.d.l.qui fundū.
§.qui filiū.Fallit in caſu ſpeciali.d.l.fi.§.ꝓpter ſuadētē equitatē
accreſcētis portionis.Si aūt querit de legatis relictis ab ipſo
ſubſtituto clarū eſt quod ꝑſtat oibus etiā extraneis ꝛ etiā vſqꝫ
ad vires portionis q̄ accreuit filio:cū ad illā in effectu veniat ex
ſubſtitutiōe pupillari q̄ trahiꝛ ad oia bona pupilli que nō fuit
impugnata ſed remāſit valida.ꝛ hoc ſatis ꝓbaꝛ in.d.l.filiū de
leg.preſtā.ꝛ intellige ſemꝑ ſalua falcidia vt ibi pꝫ.Tertio caſu
qñ eſt diminuta ſi queriꝛ de re i ngab ipſo pupillo dic quod
nullo modo ꝑſtat extraneis ſed coniunctis preſtat ꝓ rata por
tionis q̄ remanet apud eū:ꝓ alia rata preſtabat alius cōtrata
4 bulans.d.l.nō vnꝗ̄.in fi.ff.de leg.ꝑſtā.† Si aūt queriꝛ an ſubſti
tutus teneaꝛ ad relicta facta a filio cōclude qđ ꝯiunctus teneꝛ
eo modo quo filius.ꝛ idē de extraneis ſm verū intel.lꝫ Bald.ꝛ
Ang.ſentiant id qđ ſubſtitutus teneatur pro ea portione q̄ re
manſit pupillo ꝑ.l.fi.§.fi.de leg.iii.ſed vt ſepius dixi illa loquiꝛ
qñ portio fuit aucta non qñ fuit diminuta nec qñ non fuit au
cta nec diminuta vt ꝓbatur vt prin.huius.l.ſm verū intel.quē
ibi dixi.ꝛ facit qđ no.Bar.poſt Ja.de are.in.d.l.filiū.in princ.
Si aūt q̄ritur de relictis ab ipſo ſubſtituto dic ꝙ preſtat oibus
etiā extraneis.pro rata tñ portionis que remāſit apud pupillū
ꝛ cōſequenter obuenit ſubſtituto ꝛ ſic ſi pupillus fuit inſtitutꝰ
ex aſſe ꝛ oblata fuit ei dimidia ſolū pro dimidia legatoꝝ preſta
bunꝛ legata ꝑ ſubſtitutū pro alia dimidia nullatenus ꝑſtabū
tur ab aliquo ꝑ ea que habētur in.l.plautius.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.
ꝛ hec omnia ꝓcedūt qñ frater preteritus erat emācipatus.ſi au
tē frater preteritus fuiſſet in poteſtate qualiter tūc debeant pre
ſtari legata ab ipſo inſtituto dic vt in.l.is qui in poteſtate.ꝛ.l.ſi
duo.ff.de leg.preſtā.ꝛ in illa.l.is qui.etiā habeꝛ qđ iuris ſi duo
ſint ꝑteriti quoꝝ alter emācipatus eſt alter in poteſtate.Itē q̄
dixi.ī.qñ emācipatus fuit preteritus ꝛ inſtitutus ꝯtratabula
uit beneficio ꝑteriti ꝓcedunt qñ etiā ipſe emācipatus cōtrata
bulauit.ſi vero ſolus inſtitutus contratabulaſſet recurre ad.l.
nō vnꝗ̄.in prin.ff.de leg.ꝑſtā.qꝛ tunc ꝑinde eſt ac ſi perita fuiſ
ſet ſm tabulas vt ibi pꝫ.Itē hec vera de iure iſto.hodie vero
ceſſat diſtinctio.ī.dicta quare rupto teſtō ex cā ꝑteritionis de
bentur legata etiā extraneis vt in aut.ex ca.ꝛ in corpore vnde
ſumitur.Credo tñ qđ vbi diminuitur portio inſtituti ſolū pre
ſtabit pro portione que remanet penes eum pro alia tenebitur
alius argu.d.l.nō vnꝗ̄.in fi. ¶ Ultimo poſſet eſſe dubiū qñ fi
lius impubes iſtituitur ꝛ ſubſtituitur ſibi pupillariter ꝛ legata
ab vtroqꝫ

ab vtroq; relinquunt̄ an tenebit̄ ſubſtitutus p̄ſtare legata vſq; ad vires p̄rimonii paterni. An uo vſq; ad vires p̄rimonii pupilli ⁊ videret̄ q̄ vſq; ad vires p̄rimonii pupilli p eã q̄ habetur in.l.ſi filius qui patri.ſ.e.ſm vnũ intellec.vbi inſtitutus ſubſtitutus filio ex heredato p̄ſtat legata ab eo relicta etiam ſi repudiet hereditatẽ paternã.ſed in cõtrarium fortiter facit.l.q fundũ.§.q'u filiũ.⁊.§.qui filios.ff.ad.l.fal.vbi vr̄ quod dʒ habere reſpectum ad patrimoniũ quod reliquit teſtator ſm tp̄s mortis.⁊ facit etiã quod hr̄ in.l.filiũ.in prin.ff.de leg.p̄ſt.p prima tamen parte facit fortiter quod no.in.l.i.in fi.ſ.e.⁊ in.l.ſi fundum per fideicommiſſum.§.fi.ff.de leg.j.ideo cogitabis.

Summarium.

1 Seruus heres neceſſarius vltimo loco ſubſtitui põt.
2 Subſtitutio pupillaris iuri legitimorũ preiudicat.

Poteſt quis. Dictum eſt teſtari facere tot gradus ſubſtõnis q̄ vult ⁊ plures p̄t ſubſtitui in locũ vni⁹.⁊ ecõtra qn̄ ſubſtituit̄ nouiſſimo morienti vr̄ ius legitimarũ here-
1 ditatu ꝯſeruatũ.h.d.cũ ſeq. ¶ †No. q̄ʒ vltio loco põt ſubſtitui ſeru⁹ neceſſari⁹ heres ⁊ ſic vr̄ lĩ a innuere q̄ʒ ſeruo cũ libertate inſtituto nõ poſſit ſubſtitui vulgariter.⁊ h̄ aperte tenuit gl.inſti. de vulg.ſubſti.in prin.⁊ ſic vr̄ q̄ʒ lʒ datio ſubſtituti vulgaris ip̄ediat exiſtẽtiã ſui heredis cũ nõ tollat merã neceſſitate neceſſarij heredis de quo aliq̃ł tãgit h̄ Bal.ſʒ tu dic latius vt dixi in
2 l.ſi filius q patri.ſ.eo. ¶ †Itẽ not q̄ʒ pupillaris ſubſtõ p̄iudicat iuri legitimoꝝ.facit.l.papinianus.§.ſed nec impuberis.ff.de inoff.teſt.ſecus in fideicõmiſſaria.l.coheredi.§.cũ filio.ff.eodem. ¶ Itẽ nota q̄ʒ ſubſtõ facta nouiſſimo morienti nõ tollat iura legitimarũ hereditatũ reſpectu alioꝝ ante p̄morientiũ. ¶ In glo. legitimaꝝ.in fi.vel dic melius q̄ʒ hic loquit̄ in ſubſtõne directa aliq̃r tñ ibi in ſubſtõne fideicõmiſſaria facta nouiſſimo ſuper toto vñ cũ nouiſſimus ſit rogatus de tota reſtituẽda n iniuriã aliorũ qui nõ ſunt rogati fuiſſe de partibus ſuis reſtituẽdis ipſi nouiſſimo.ar.l.denique.§.interdũ.de pecu.leg.⁊ q̄ʒ plene dixi in.l. cẽturio.ſecus ſi fuiſſet rogatus de reſtituẽdo partẽ ſuã.facit.l. cũ q nouiſſime.ff.ad tre.⁊ ſimr̃ ſec⁹ vr̄ ſi facta fuiſſet ſubſtõ pupillaris nouiſſimo morienti in tota hereditate ſm Bar.⁊ Ang.in h̄ vltio h̄ ſentiat Jaũ.ſed veri⁹ puto dictũ Bar.ar.§.ſed al.i gl.

Vel plures. Teſtator poteſt ſubſtituere pluribus heredibus ⁊ vib⁹ ⁊ nulli.h.d.p̄mo. ¶ Itẽ ad breue tp̄s etiã intra pupillarẽ etatẽ.h.d.ſcdo. ¶ No. q̄ʒ licita eſt argumẽtatio de pſonis ad tp̄s.⁊ ſic facit ad not.p gl.⁊ doc.in.l.cen uno.in gl.fi.in vltima q̃one.⁊ eadẽ rõne vr̄ q̄ʒ licita ſit argumẽtatio econtra de tp̄e ad pſonas.⁊ p hoc dixit hic Bal.q̄ʒ ſicut iudex põt abbreuiare numerũ dilationũ ita poterit abbreuiare numerũ teſtiũ p̄ducẽdoꝝ.hoc tñ ſm eũ facere nõ dʒ niſi vbi putat ſufficere dicta teſtiũ iã p̄ductorũ.vel niſi eſſet nimia effrenata multitudo.all'.no.p' Inno.in.c.lʒ cauſam.de pba.Tu adde etiã q̄ʒ habet̄ in.c.ſignificauerũt.⁊ in.c.cũ cauſam que iter archiepiſcopũ.extra de teſti.⁊ facit etiã q̄ʒ habet̄ in.l.i.ij.⁊ in.ff.de teſti.l.in ſuper licita eſt argumentatio de re ad tẽpus.⁊ eadẽ rõne ecõtra.l. miles ita.§.⁊ q̄ dixiinus.ff.de teſta.mi.⁊ ſimiliter de tp̄e ad locum.⁊ eadem ratione econtra.l.vinũ.ff.ſi certum petatur.

Et ſi a patre. Etiã p aditionẽ coactã cõfirmant̄ tabule pupillares ⁊ r.liqua i teſto cõtenta.h.d. ¶ No.hic ar.aucta aut.ex cauſa.C.de li.pre.⁊ tex.in corpore vñ ſumitur q̄ʒ pilli aut.cõſeruet ſubſtituto pupillaris ſicut ꝯſeruant̄ alia relicta rupto teſtõ ex ca p̄teritioni s vel exheredationis.de quo ibi ⁊ in.l.i.in fi.ff.eo.⁊ intellige iſtũ tex.ſcdm veriũ intellectũ q̄ʒ hic impubes inſtitutus,habuit etiã coheredẽ extraneũ ⁊ ideo q̄ʒ exiſtẽtia ſui heredis nõ confirmabat tabulas pupillares.l.apud iulianũ.§.idẽ iulianus.ad treb.fuit expediens tractari an cõfirmarent̄ per coactã aditionẽ.in.facit ad predicta q̄ʒ habet̄ in.l.ita q̄ʒ.§.ſi quis cõpulſus.ff.ad treb. ¶ Ultimo no.hic reprobari opi.ſceuole ⁊ preualere opi.pauli.quandoq; autem ſceuola i ep̃hẽdit alios.vt patet in.l.gallus.ff.de lib.⁊ poſthu.

Summarium.

1 Teſtator prudens ſecundum ſapientis conſilium debet cõdere teſtamentum.
2 Preteritio facta de filio ſui fauore non reddit teſtamẽtũ nullũ.
3 Intentio teſtatoris per quos probari poſſit.
4 Emancipatus cui per fideicõmiſſum debet hereditas reſtitui contratabulare poteſt.
5 Heres fiduciarius qñ teneat̄ hereditatẽ reſtituere cũ fructibus.
6 Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur.
7 Prouiſio expreſſa hominis facit ceſſare prouiſionem legis.
8 Portio accreſcit portioni.

Cum ex filio. Impuberi emãcipato pupillariter ſubſtituto alteri puberi in p̃tate retẽto q erat inſolidũ inſtitutus põt p fideicõmiſſum portio ſua relinq cũ in ſuã tutelam peruenerit.h.d. ¶ In tex.ibi trãsferr.ſupple totũ ⁊ integrũ.q̄ʒ nõ poterat p ſubſtitutionẽ fideicõmiſſariã cũ de illa poſſit detrahi trebellianica ⁊ etiã videret̄ q̄ʒ legitima ex quo ſaltẽ fideicommiſſum erat cõditionale augeta no.in.l.quãq̃.C.ad le.'al.⁊.l.papinian⁹.§.meminiſſe.ff.de inof.teſt.⁊ in.c.raynuti⁹.extra de teſta.nec poterat ẽ iure iſto p̄hiberi trebellianica ⁊ multo minus legitima.l.ita.ff.ad.l.fal an aũt hodie poſſit p̄hiberi trebellianica recurrendũ eſt ad no.in aut.ſed cũ teſtator.C.ad legem fal.
1 ¶ †No.q̄ prudẽs teſtator perquirere dʒ teſtari ⁊ teſtamẽtũ cõdere ſm cõſiliũ ſapientis.facit q̄ hr̄ in.l.illa inſtitutio.ff.de her.inſti. ¶ Itẽ no.q̄ fauore impuberis põt omiſſa inſtõne de eo p
2 fideicomiſſũ ꝯdonalr̄ ſibi de hereditate p̃uideri. ¶ †Ex hoc ẽt no.q̄ p̄teritio facta de filio ſui fauore nõ reddit teſtm̃ nullũ nec etiã annullandũ p cõtratabulas vt hic vr̄ probari iuncta.l.ita tñ.§.qui rogatus.ff.ad treb.⁊.l.ſi emãcipatus.la.ij.ff.de ꝯtrata. ¶ Itẽ no.q̄ʒ verbũ lego.adiectũ vniuerſitati ſeu quote bonoꝝ vel here ditatis nõ importat inſtitutionẽ vt hic p̄bat̄.⁊ in.l.mulier.§.fi.ff.ad treb.l.ſi alias verbum lego,reſpectu legatoꝝ cẽſeat̄ directũ vt.l.ij.C.cõis de le.⁊.l.lutio.cũ ibi no.ff.de leg.ij.⁊ quo p
3 Bar.i.l.cẽturio.ad finẽ p̄me q̃onis principalis. ¶ †Itẽ nota ſm Ang.ar.q̄ʒ p aduocatos electos ad cõſolendũ p̄bari poſſit qualis fuerit intẽtio teſtatoris ſi teſtificationi reddãt rationes ex eo q̄ teſtator iuit ad eos p cõſilio ⁊ ſic fuit teſtatoris volũtas attẽtis his de q̄b⁹ ꝯſiliũ q̄ſiuit q̄ʒ vr̄ eſſe vtile ſi vertat̄ in dubiũ qualis fuerit teſtatoris intẽtio cũ forte verba ab illo p̄lata fuit ambigua q̄ʒ no.in.l.voluntatis.C.de fideicõ.⁊.l.heredes.§.fi.ſi notã.ff.de teſt.de le.i.l.ſi ſeruus plurium.§.fi. ¶ In al.i.ibi falcidiam quartã trãſmittit.bal.hic dicit q̄ʒ melius dixiſſet dimidiã quarte cũ mater de qua.ff.dicit glo.nõ excludat fratrẽ defuncti: imo pariter veniat cũ illo vt in auf.defuncto.C.ad tert. Tu adde q̄ hec opi.bal.põt eſſe vera ſm tempora moderna ſcdm que ſublata eſt dĩfferẽtia emãcipationis ⁊ patrie poteſtatis.ſed ſm iſta tẽpora ſcdm que emãcipati nõ cẽſebant̄ agnati ſed p̃debãt agnationẽ p emãcipationẽ:vt.l.ſi ñ.de capi.dimi.bñ dixit gl.q̄ʒ mater excludebat illos q nõ erãt agnati excepto p̄re naturali. Itẽ agnatos etiã excludebat ſaluo niſi eſſet frater cõſanguine⁹ defuncti q matrẽ excludebat.vel niſi eſſet ſoror cõſanguinea que pariter cũ matre admittebat̄.vt inſti.ad ſena.cõſul.tert.§.frater.cũ le.⁊.ff.ad tertul.l.ij.§.ſi ſit agnat⁹.⁊.§.ſi ſit cõſanguinea.⁊.§.ſi mater.⁊.§.vbi dr̄.⁊ ideo cum ille qui remanſerat in p̃tate non eſſet agnatus huic fratri ſuo emãcipato:merito mater ipſius excludebat ab inteſtato.⁊ ſic integrã quartã obtinuiſſet. ¶ In ca.glo.ibi cũ conditionale legatũ.cõtrariũ dicit gl in.l.ſi mater.in prin.ff.eo.ſed Ang.hic dicit q̄ʒ ibi loquit̄ in inſtitutione directa hic in fideicommiſſaria.vel poteſt dici q̄ʒ etiam ibi facit cõditionem.⁊ illa glo.non dicit verum vt ibi fuit dictum:non tñ irritat̄ ibi teſtamẽtũ cũ conditio ibi fuerit adiecta fauore filij.facit q̄ʒ.ff.dicetur.⁊ q̄ʒ habetur in.l.ſeius ſaturnin⁹.ff.ad tre.⁊ in l.fideicom.§.cum polidius.ff.de vſur. ¶ In ca.gl.ibi nec querela inofficioſi.melius dixiſſet nec contratabulas.cũ teſtm̃ factum fuit ab aſcẽdente p lineã maternã.⁊ ſic videtur q̄ʒ iſte debuerit dici preteritus tñ q̄ nihil habuit iure inſtitutiõis lʒ habere debeat iure fideicõmiſſi vniuerſalis.vt eſt caſus ſingularis in.l.ita tñ.§.qui rogat⁹.ff.ad treb.tum etiã q̄ ex quo fideicõmiſſũ erat cõditionale ante euentũ cõditionis reperiebat ſe preteritũ.facit l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſubſti.tñ hec nõ obſtãt p̃pter id q̄ʒ ſequitur in gl.Bar.uo dicebat q̄ʒ h̄ nõ obſtabãt ex eo q̄ omittipõt inſtitutio filij ei⁹ fauore cui⁹ fauor hic vr̄ eẽ ex eo q̄ iſta p̃uiſio ſuccedebat in locũ pupillaris ſubſtitutiõis.quã pupillarẽ certã eſt tẽdere ad fauorẽ filij.l.ex treb⁹.cũ ibi no.C.de inof.teſta.ſʒ tu adde q̄ʒ ſm hoc ſequeret̄ q̄ ſi teſtator habẽs vnicũ filiũ impuberẽ emancipatũ inſtitueret aliũ ipuberẽ extraneũ inſolidũ.⁊ ab ipſo relinqueret hereditatẽ filio cũ peruenerit ad.xxiiij.annũ.q̄ʒ hoc caſu teneret p̃uiſio iſta nec potuiſſet impugnari q̄ nõ vr̄ eſſe verũ:q̄ a nullo iure cautũ.⁊ cõtra regulã.d.l.ita tñ.§.qui rogat⁹. Nec ob.iſte tex.q̄ alio caſu loquit̄.⁊ i ipſo alia eſt ratio.vt patebit ex.ff.dicẽdis.⁊ pro hoc etiã facit q̄ lʒ qñ inſtituit̄ extrane⁹ p fecte etatis ⁊ diliges p̄rfamilias ⁊ qui veriſimiliter bñ reget patrimoniũ ⁊ ipſuʒ amplificabit ſi a tali relinquat̄ fideicõmiſſuʒ filio cũ in ſuã tutelã p̃uenerit videat̄ reſpicere dicta dilatio fauorem filij.l.ſei⁹ ſaturnin⁹.⁊.§.cũ polidi⁹.p̃rall'.tñ ſecus vr̄ q̄ñ impubes extrane⁹ inſtituit̄.⁊ ab ipſo relinquit̄ fideicõmiſſum filio cũ in ſua tutelã peruenerit:q̄ veriſimiliter ille ipubes inſtitut⁹ melius nõ gubernauit hereditatẽ q̄ ipſe filius impubes.nec tutores illius extranei q̄ tutores filij.⁊ ſic vr̄ q̄ʒ in caſu nr̃o fuerit fauoꝛ

filius emãcipati q̄ ſua portio fuerit relicta alteri impuberi ꝛ ab
ipſo relicta ꝛ dē emãcipato cū in ſuā tutelã peruenerit. Itē nec
pōt dici fauor ipſius emãcipati ex eo q2 talis prouiſio ſuccedit
in locū pupillaris ſubſtōnis: q2 reſpectu fauoris quē operat̄ pu
pillaris in eiꝰ pſona cū ſit q eſt qḋ facit ipſum cui ſic habere he
reditatē ex teſto.l.alius ſcribit ſi pupillus.ff.de acq. her. nō pōt
talis fauor hic conſiderari: q2 hic iſte emãcipatus p iſtā prouiſ
ſionē nō eſt habiturus heredē nec nomē heredis. ꝛ forte nullū
penitus habebit heredē, ꝛ ꝓpter hāc ꝓuiſionē ſi bona alia nō
habeat ex quo alias moriēs illā nō tranſmittit ꝓpter diſpoſitio
nē ꝯditionalē vbi alias habuiſſet heredē ſi iſta bona habuiſſet.
ꝛ ſic pꝫ qḋ li reſpectu mentis teſtãtis q voluit totū puenire ad
ſupſtitē iſta ꝓuiſio hꝫ vim pupillaris tñ reſpectu fauoris ipſius
filii emãcipati nullatenꝰ hꝫ effectus quē hꝫ ipſa pupillaris ꝛ ſic
relinquit̄ qḋ iſta ꝓuiſio facta reſpectu iſtiꝰ emãcipati nullatenꝰ
fuit ſibi fauorabilis potius grauamē. ꝛ ſic dicas ex quo hec ꝓui
ſio reſpectu ipſius emãcipati cōtinet grauamē. quare ergo hic
approbat̄ ꝛ in effectu ꝓhibet̄ ipſe emancipatus ꝯtrabulare vbi
alias poſſet p.l.ita tñ.§.ꝯrogatus.ad trebellianū. rñdetur pōt qḋ
ideo iſtud grauamē in pſona ipſius emãcipati tolerabat̄ ꝓpter
reciprocā cōpēſationē quē ſperabat ipſe emancipatus q2 ſpera
bat hic integrā portionē alterius fratris in poteſtate retenti p
pupillarē ar.l.ſi pater puelle.C.de inoff.teſt. ꝛ q2 ſm̄ iſta tpa gra
uamē aliquale tolerabat̄. hinc eſt qḋ filius poterat inſtitui ſub
cōditiōe poteſtatiua nec reiiciebat̄ grauamē ſed tenebit̄ imple
re ipſam.l.ſi.ff.de cōdi.inſti. ꝛ p hoc ēt facit q2 hic auus nō potuiſ
ſet ꝓuidere īfra formā hꝫ poſitā ꝯſiderato qḋ nō poterat p re
ciprocā pupillarē in pſonā vtriuſq3 ꝓuidere ꝓpter pſonā eman
cipati q nō erat in poteſtate ꝛ ſic ei fieri nō poterat pupillaris.l.
tam princi.ff.eo.l.ideo veriſimiliter ſi potuiſſet equaliter ꝓuidere
prouidiſſet per ſubſtitutionē fideicōmiſſariā in pſona vnius pu
pillariter ꝛ in perſona alterius per fideicōmiſſum. ꝛ ſic emanci
patus nō habuiſſet integrā dimidiā alterius fratris precedētis
cū falcidia potuiſſet detrahi vt dixi in tex.ꝛ tetigit gloſſ. ꝛ ideo
q2 p ꝓuiſionē de qua in hꝫ veriſimiliter ꝓuidit teſtator qḋ iſte
haberet integrā dimidiā cōfratris ideo tolerata fuit hec prouiſ
ſio etiā in ſua pſona l3 aliqualiter eſſet ſibi grauoſa ꝛ ex hoc pꝫ
qḋ ſecus eſſet dicendū ſi extraneus īpubes fuiſſet ſolū inſtitutꝰ
cui non poterat fieri pupillaris ꝛ ab illo p fideicōmiſſum fuiſſet
dimidia relicta nepoti vel filio emãcipato impuberi in tpa pu
bertatis q2 ceſſaret rō huius.l.l3 Bar. videat̄ ſenſiſſe oppoſi
tū inquantū voluit qḋ hec ꝓuiſio ſuccederet in locū pupillaris
reſpectu ipſius emancipati. qḋ nō vꝫ bene dictū p ea que.ff. di
xi ꝛ qḋ iſta lex ēt in dicto caſu nō ꝓcedat ſatis ſenſit hic Ang.
dū dixit qḋ l3 hic emãcipatus inueniat ſe preteritū tñ nō pōt in
tentare ꝯtrabulas: q2 hec ꝑteritio fuit facta ſuo fauore cū fuerit
alteri nepoti pupillariter ſubſtitutus p cuius euētū poterat to
tā hereditatē habere. ꝛ ſic debemus cōſiderare totā diſpoſitio
nē nō ſolū particulā quā totā cōſiderãdo apparet ſm̄ eū quod
fauor filii fuit illa adiectio cōditionis. ꝛ ſic bñ ſentit qḋ iſte ca
ſus nō ꝓcederet vbi nō fuiſſet iſte emãcipatus alteri pupillari
ter, ꝛ valide ſubſtitutus. ſed inquantū dicit quod adiectio con
ditionis cū in ſuā tutelam peruenerit adiecta in ꝓuiſione facta
nepoti emãcipato eſt fauor eius nō bñ dixit q2 re vera fuit gra
uamē ꝛ potius fauore alteriꝰ nepotis in poteſtate fuit adiecta
ꝛ ob hoc emancipatus interim decedēs nihil tranſmittebat ſ3
remanebat penes ipſum nepotē in pṙāte vt etiā ipſe hic tangit.
quod ſecus fuiſſet ſi dicta conditio ꝛ dictū tpa fuiſſent adiecta
fauore emancipati nā tunc nō fuiſſet impedita trãſmiſſio.l.ſeiꝰ
ſaturninus.ff.ad treb. ꝛ in.l.fideicō.§.cū3 polidius.de vſu.ꝛ.l. ſi
ita relictū.§.pegaſ is.de le.ii.ꝛ.l.ex his verbis.C. qñ di. leg.ced.
¶ In ea.gl.ibi.§.ꝓhibemus.ꝛ ſic tenet glo.qḋ iſta lex hodie
ſit correcta ver.l.quoniam in prioribus.ꝛ p.§.ꝓhibemus.in q
bus dicit q̄ filius dꝫ habere legitimā ſine aliquo onere ꝛ reu
catur grauamē ſaltem vſq3 ad legitimā. ſed Bar. hic tenet con
trariū ꝛ ipſum ſequitur Ang. ex eo q2 hic nullū cōtinetur gra
uamē in ea ꝓuiſio. ꝛ ſic non obſtãt predicta que dicunt
grauamen tolli de medio. ſed cū glo. tenet ſimpliciter Bal. ꝛ hꝫ
opi. vt verior q2 reſpectu pſone emancipati. vt.ff. dixi re vera hꝫ
diſpoſitio continebat grauamen licet toleraretur propter ſpem
ſubſtitutionis pupillaris quā habebat emancipatus ſicut ꝛ et
in ſimili tolerabat̄ grauamen propter ſpem reciproci fideicom
miſſi. vt.l.ſi pater puelle.C.de inoff.teſta. vbi illa filia inſtituta
in quatuor vnciis erat grauata de reſtituendo ꝛ ſic ſolū remane
bat ſibi quarta illius portionis que erat vncia. ꝛ ſic habebat di
midiam vnciā minus q̄ eſſet legitima cum ibi eſſent duo.f. fi
lius ꝛ filia. ꝛ ſic legitima ipſoꝝ erat quãtitas triū vnciaꝝ ꝛ p ꝯſe
quens deerat vncia ꝛ dimidia ſm̄ illa tpa ꝛ tñ no potuit ꝗrelare ꝓ
pter ſpē reciproci fideicōmiſſi ſicut etiā nō poterat querelare in
ſtitutus ſub conditione ꝑteritus vt dixi.ff. ꝛ ideo vꝫ qḋ cū hodie
q̄ uis grauamē deducat̄ de legitima ꝛ tollat̄ etiā cōditio pṙātis
vt.l.quoniam in prioribus merito hodie ex quo iſta diſpoſitio ꝯtine

bat grauamē in pſona emãcipati tollet̄ de medio ſaltē reſpectu
legitime ſicut etiā hodie tollit̄ in caſu.d.l.ſi pr̄ puelle: ꝓut ibi ſen
ſit gl.ꝛ Bar. et.tñ in.l.filius matrē. ſ3 pdicte obuiare vꝫ qḋ hꝫ in
§.aliud q3 caſ in.in aut.vt cū de ap.cog.coll.viii.vbi filiꝰ dꝫ hr̄e
iure inſtōnis ꝛ ſic vꝫ q̄ ex q̄ iſte emãcipatꝰ nō hūit iure inſtōnis
ꝛ ꝑteritio filii emãcipati ſine cā hodie reddat teſtm̄ nullū vt no.
gl.ſing.i.§.ex his datos.i aut.de here. ꝛ fal. vꝫ q̄ teſtm̄ debeat di
ci nulliꝰ ꝓpter hꝫ poſſet dici hāc.l.hodie correctā etiā hꝫ reſpectu:
ſed Bal.quē ſequit̄ Ang.tenet oppoſitū ex eo q2 ꝑteritio facta
filii fauore nō dꝫ reddere teſtm̄ nullū ar.l.filꝰ matrē.C.de inof.
teſt. facit l3 nō allegat̄.l.ſi emãcipatꝰ.la.ii.ff.de ꝯtrata.ꝯtrā proce
dat qñ ꝑteritio nō ſit fauore filii. ex hoc ꝯcludebat hꝫ Ang. hāc
l.hodie nō fore correctā. nec.l.ſi pr̄ puelle q̄ cedit ad idē ſm̄ eū
cū iſta.l.nec.l.multi nō note.ff.de li.ꝛ po. ꝛ p pdicta etiā rñdet̄
4 ſm̄ eū ad.l.ita tñ ver.ꝯrogatꝰ.ff.ad treb. † vbi emancipatus cui
dꝫ p fideicōmiſſum reſtitui hereditas pōt cōtratabulare q2 ibi
emãcipatꝰ erat maior ꝛ nullus erat ſibi fauor ꝑteritio. hꝫ autem
erat īpubes ꝛ eiꝰ ꝑteritio videbat̄ ſibi eſſe fauor: ſed certe q̄ ad
caſum huiꝰ.l.hec opi nō placet q2 re vera, vt.ff. declaraui hꝫ di
ſpoſitio reſpectu emãcipati nō erat fauor ſ3 potiꝰ grauamē licet
tale grauamē certo reſpectu toleraret̄ ſm̄ hec iura qḋ hodie nō
tolerat̄. vt.ff.dixi. Ideo vꝫ qḋ hodie teſtm̄ in caſu iſto eſſet nul
lū ex q̄ nihil habebat iure inſtōnis, fateor tñ qḋ extra caſuꝫ iſtū
vbi fauore filii eſſet facta ꝑteritio. exemplū in.l.ſi emancipatus.
la.ii.ff.de ꝯtrata q̄ forte etiā hodie teſtm̄ teneret nec poſſet ipu
gnari q2 certū eſt q̄ ſm̄ iſta filiꝰ debebat aliqd hr̄e iure inſtōnis
vt.d.§.ꝯrogatꝰ. ꝛ.l.inter cetera. ꝛ ibi dixi.ff.de lib. ꝛ poſthu. ꝛ
tñ hec recipiebat limitationē ꝛ intelligebat̄ niſi fieret preteritio
eius fauore vt.d.l.ſi emãcipatꝰ.ꝛ bñ facit.d.l.filius matrē. ꝛ.d.l.
multi non note. ergo eodē mō diſpoſitio iuris nouiſſimi ſimplr̄
dicēs filiū debere hr̄e iure inſtōnis dꝫ limitari niſi omittat̄ in
ſtitutio fauore filii. cū nō ſit alſenū legē nouā ſimplr̄ loquētem
determinari ꝛ diſtingui p antiquā.l.nō eſt nouū. ꝛ.l. ſed poſte
riores.ff.de legi. ꝛ qḋ no.in aut. eſſerat̄.C. de li. cōte l.ſcīedū.ff.
q ſatiſ.cog. ꝛ p hec pꝫ an hec l.hodie ꝓcedat ſm̄ iura codicis.
Itē an ꝓcedat ſcḋm iura authēticoꝝ. ꝛ q̄ potuerit etiā eſſe ratio
huius.l. ſm̄ hec tpa: nā hec olī patet ex.ff. dictis. Et aduerte q2
qḋ dixi iſtā.l. hodie eē correctā ꝓcedit tenēdo qḋ indiſtincte oē
grauamē reiiciat̄ de legitima ꝛ ſic reiiciat̄ ꝯditio poteſtatiua q̄
tenuit gloſ.ꝛ Bar. in.l.ſuus q̄s.in prin.ff. de here.inſti. ꝛ vꝫ eſſe
cōis opi. ſed tenendo qḋ hodie ſolū reiciat̄ grauamē eo caſu q̄
olim filius poterat querelare ꝛ nō in alio caſu cui opi. ſatis vi
dentur applaudere verba.d.l.quoniā in prioribus. ꝛ rō illa qḋ
legū correctio eſt euitãda. de quo plene dicā in.d.l.ſuus. tūc di
cendū eſſet hāc legē etiā hodie nō eſſe correctā ex quo ante l.qm̄
in prioribus. hoc caſu nō vocabat̄ filius ad querelā. ꝛ idē eſſet
dicendū de caſu dicte legis ſi pater puelle ꝛ aliis ſimilibꝰ.ff.alī.
¶ In ea.gl.ibi.l.mulier.§.fi.ſo.vt ibi no.ꝛ in.l.ſi qs ſeruū.§.fin.
cū.l.ſeq.ff.de leg.ii.cū ibi no.p Bar.vbi meliꝰ q̄ alibi hec mate
ria declarat̄.l3 gl. ꝯ remittat ad.l.nō amplius. ꝛ concludē qḋ ſi
alicui legat̄ pars bonoꝝ ille nō tenet̄ ad hereditaria onera nec
legata q2 illa pars bonoꝝ intelligit̄ ere alieno deducto.l.nō am
plius.§.ſi.de leg.i.ſecus ſi alicui leget̄ pars hereditatis q2 tūc p
illa parte tenet̄ ad onera. ¶ In gl.tutelā ibi.ſed dic hec vera q2
hec diſpoſitio fuit facta propter tpa ſubſtitutionis pupillaris q̄
5 ſimiliter finit̄ pubertate. ꝛ dicit hꝫ vltimate Ang. qḋ † vbicūq3
inſtituit̄ heres fiduciariꝰ grauatꝰ de reſtituēdo alteri in alicuiꝰ
cōditionis euētū ſemp tenet̄ reſtituere hereditatē cū fructibus
etiā medio tpe perceptis. ꝛ appellat̄ ſm̄ eū heres fiduciarius oīs
ille q eſt inſtitutus cōtēplatione tertii cui hereditas dꝫ reſtitui.
alī.l.ſeius ſaturninus.ad treb. ꝛ ideo ſcḋm eū in caſu huiꝰ.l. de
bebat huic emãcipato reſtitui hēditas cū fructibꝰ iuxta diſpo
ſitionē teſtatoris ēt ſi nihil eſſet dictū de fructibꝰ vt tetigit gloſſ.ſ.
Tu aūt dic qḋ ꝓprie i caſu huiꝰ.l.nō erat hrs fiduciariꝰ q2 inſtitu
tus nō erat pfecte etatis. nec inſtō illa de toto facta fuerat con
tēplatione emãcipati ſed potius ꝯtēplatiōe ipſiꝰ inſtituti vt ſic
poſſet totū hr̄e. ꝓprie aūt heres fiduciarius eſt qñ eſt maior ꝛ p
fecte etatis ꝛ aptus ad bñ gubernandū hereditatē ꝛ de quo ve
riſimiliter teſtator potuit ꝯſiderare quē teſtator inſtituit contē
platione filii impuberis q neſciuiſſet bona gubernare vt pꝫ in
6 d.l.ſeius. ꝛ in.d.§.cū polidiꝰ. ¶ Ultimo allegat̄ hec lex q̄ fidei
cōmiſſum cōditionale etiā p liberos nō traſmittit̄ de quo eſt ēt
tex. ꝛ glo. in.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad treb. ꝛ no. etiā gl. in l.ſ.
C. de his q añ aper tabo.l3 cōtrariū not. ꝛ nō bñ ſm̄ Bal. in.l.
is cui.ff.de ac. ꝛ ob. aduerte tamē quia hic etiā ex pſumpta mē
te teſtantis impediebat̄ tranſmiſſio vt tetigit gl.ſ.

Filio impuberi. In ex pſſa vulgari nō ꝯtinet̄ tacita pupillaris qñ expſſe ē
7 puiſum de pupillariter ſubſtituto ꝛ ſic eꝫ.h.d. ¶ No. qḋ ex
pſſa ꝓuiſio hoīs facit ceſſare tacitā ꝓuiſionē legis. facit quod
habetur in.l.fi.C.de pac.cōue. ¶ Item no. qḋ vbi capitula ſunt
diſtincta ꝛ ſeparata vnū in alio nō cōtinetur nec ſubintellig̃t̄.

Quadam

Quidã qua. Inſtitut⁹ trãſmittit ad ſuũ ſubſtitu-
tũ vulgarẽ nõ ſolũ portionem ſibi in
teſto relictã ſed ẽt aliã q̃ ſibi poſſet accreſcere lʒ tã ipſe inſtitutus
8 q̃ã ille cui dat⁹ cohẽres viuo teſtatore decedat.h.d. ¶ †Not.
ꝙ portio accreſcit portioni ⁊ ad quẽcũq; trãſit ipſa portio etiã
ius accreſcẽdi ꝙ dʒ accreſcere illi portioni.facit.l.in totã.ff.de acq.
he.e. ¶ In glo.fi.ibi coniunctus fuit ſed tūc ob.qd ſm h̃ ad ipſum
ſolũ tota portio debuiſſet venire cũ ipſe ſubſtitut⁹ ſuccedat i lo-
cu illi⁹ cui ſubſtituit vñ dicebat hic Bal.ꝙ ſubſtitut⁹ ex vi ſub
ſtitut.oĩno nõ ſolũ ſuccedit in pte in q̃ fuit inſtitut⁹ ipſe cui facta
eſt ſubſtõ ſʒ et ſuccedit in iure coniũctiõis qd ille habebat. Potes
dicere qd h̃ dõ erãt pariter coniũcti.io cũ alio accreuit vt voluit
gl.predicta ⁊ ſentit h̃ in dictione implicatiua quoq;. vel dic qd
lʒ inter oĩno diſiunctos nõ ſit locus iuri accreſcẽdi in legatis vt
no. in.l.ꝗ in fi.ff.de vſufr.accre.tñ ſec⁹ eſt in hẽditate ne qs dece-
dat ꝑ parte teſtat⁹ ⁊ ꝑ parte inteſtat⁹.facit qd no.in.l.ius cõ-
munis ab extero.ff.de acq.he.Et ꝑ pdicta pʒ latis clara rõ hu-
ius.§.lʒ Ang.h̃ ſat mirẽt ⁊ reputet hũc.§.mirabilẽ dicẽs ꝙ in
ſtitut⁹ trãſmittit ad ſuũ ſubſtitutũ vulgarẽ ius coniũctionis ex q̃
ius accreſcẽdi nõ erat in habitu nec in actu tpe q̃ mortu⁹ fuit
ipſe inſtitutus. ſed certe vt dixi nõ eſt neceſſe aliqd tractare de iu
re coniũctionis.⁊ h̃ deſcendit ꝓpter ex illa rõne q: portio portio-
ni accreſcit ⁊ ad quem tr illi⁹ portio trahit cõ̃r ius accreſcẽdi.ſa-
teor tñ ꝙ ſi ille ſol⁹ fuit cõiunct⁹ cui facta fuit ſubſtõ ſubſtitutus
ſolus habebit partẽ illã defectã vt ẽt voluit hic Bald.⁊.ſ.dixi
ſed nõ oñſ ꝓbat ꝑ iſtũ tex. qcqd ipſe dicat ſat a tñ h̃ ꝓbatur ꝙ ſi
oẽs inſtituti erãt pariter coniuncti ꝙ ius cõiunctionis traſmittit
ad ſubſtitutũ.nã alias niſi ipſe ſubſtitutus etiã reputaret cõiun
ctus alijs tanq̃ magis coniuncti preferẽtur cuius tamẽ contra-
rium hic dicitur.⁊.h.d.Bal.eſſe no.dignum.

Summarium.

1 Impubes cauſe cognitione interueniẽte arrogari debet.
2 Actio vtilis ex ſtipulatione alterius queritur.
3 Argumentum de cã inteſtati ad cauſam teſtati q̃ñ valeat.

Cauſa cognita. Sicut heredib⁹ legi-
timus ipuberis qui
poſt mortẽ pr̃is teſtoris arrogat hẽditas legitĩa cõ-
ſeruat ſic ⁊ pupillariter ſubſtituto q̃ ẽt poterit vtiles
1 actiões inſtitare.h.d. ¶ †No.ꝙ ipubes demũ arrogari dʒ iter-
ueniẽte cauſe cognitiõe.⁊ q̃ verſent i cauſe cognitiõe tangit hic
gl.i.ſ.remiſſiue. ¶ Itẽ no.q lʒ de mero rigore ſubſtõ pupillaris
euaneſcat ꝑ arrogationẽ factã de ipubere cũ ꝑ illã trãſeat i ptã
tẽ arrogãtis ⁊ ſic ẽt ex alio defectu q̃ã etatis ipediat teſtari.l.
q i ptãte.ff.de teſt.facit.l.q ex liberis.§.teſtõ.ff.de ſec.tab.tñ ſuc-
currit ſubſtituto quo ad effectũ vt poſſit bona ipuberis petere
ꝑ vtilẽ actionẽ q̃ſitã ſibi ex cautione quã pſtat arrogator tpe ar
rogationis de qua in.l.non aliter.⁊.l.his verbis.ff.de adoptio.
2 ¶ †No.tertio caſum in quo q̃rit vtilis actio ex ſtipulatiõe alte-
rius.de multis alijs no.inſti.de inu.ſtip.§.ſi quis alij.⁊ plene in.l.
3 ſtipulatio iſta.§.ſi quis inſulã.ff.de ver.ob. ¶ †Ultimo no.ꝙ licu-
tũ eſt arguere de cã inteſtati ad cãm teſtati q̃ñ eadẽ eſt rõ. ¶ In
gl.i.ibi ſeruo publico fint.intellige ꝓprie ⁊ ſm hãc expoſitionẽ
no.ꝙ lʒ ꝑ ſeruũ nr̃m q̃rat nobis directa actio iuxta ea q̃ hñr in
l.quotiẽs.i ꝑn.de adm.tu.tñ ꝑ ſeruũ publicũ ſoli reipublice q̃ri
tur directa.alias q̃rit tñmmõ vtilis indifferẽter vñ vr̃ glibet poſ-
ſe q̃rere vtilẽ ex quo eſt ſeru⁹ public⁹ ꝙ eſt no.⁊ eſt de mẽte hui⁹
glo.⁊ iuniũ alr̃.in gl.põt ẽt intelligi ſeruo publico.i.tabellioni q
lʒ ſit liber homo tñ appellat ſeruus publicus qꝛ publice ſeruit ⁊
ſeruire dʒ cuilibet rogãti.facit ꝙ no.ꝑ glo.in.l.i.§.exigere.ff.de
ma.cõue.⁊ ſm hoc no.ꝙ ex ſtipulatione tabellionis q̃ri põt cui-
libet actio vtilis de quo in.l.ii.⁊.iii.ꝑ Bar.ff.rẽ pu.ſal.fo.⁊ aliqd
ꝑ gl.in.c.quãq̃.de vſu.li.vi.⁊ tex.gl in.l.ſtipulatio.§.ſi quis inſulã.
de ver.ob. ¶ In glo.ſ.ibi q forte eſt heres.adde bñ dicit forte
q: re vera no ꝓprie eſt heres ſed poti⁹ qdã vniuerſalis ſucceſſor
vt hr̃ inſti.de acq̃ſitio ꝑ arrogationẽ ſm Bal. ¶ In ea.glo.ibi
rũpunt ſcde tabule ſupple de rigore ꝓpter patriã ptãtẽ in quã
incurrit ꝓpter arrogationẽ ar.l.q in ptãte.ff.de teſtamẽtis.⁊ ꝓ-
batur in.l.qui ex liberis.§.teſtamento.ff.de ſecũ.tabu.

Summarium.

1 Subſtitutus in locum inſtituti ſubrogatur.
2 Nomen heredis potius attenditur in ſubſtitutionibus q̃ effe-
ctus acquiſitionis.
3 Subſtõ pupillaris q̃ neceſſaria requirat ad hoc vt valeat.
4 Subſtitutio fideicõmiſſaria impuberi facta non eſt ad directã
trahenda.
5 Filius trebellianicam ⁊ legitimã detrahere poteſt.
6 Subſtitutio fideicõmiſſaria fieri põt puberi ⁊ impuberi.
7 Falcidiam detrahere quis ⁊ quando poſſit.
8 Argumẽtũ de fideicõmiſſo particulari ad vniuerſale eſt bẽtũ.
9 Subſtõ directa in qbus differat a fideicõmiſſaria.⁊ nu.ſeq.

15 Scriptura precedens declarat ſequentem.
16 Clauſula generalis q̃ in fine ponit in dubio ad ꝓcedẽtia refert.
17 Generi per ſpeciem derogatur.
18 Legatum fratribus predicatoribus factum de cappa ⁊ priori
de Biblia qualiter intelligi debeat.
19 Subſtitutus in ſecundis tabulis perinde habẽdus eſt ac ſi ſub
conditione in primis tabulis ſit inſtitutus.
20 Dictio plane,quid ſignificet.
21 Coniunctio realis deduci poteſt ex diuerſorum teſtamentis.
22 Subſtitutio pupillaris facta vni perſone ad aliam nõ trahitur.
23 Inſtitutionem in re certa ad vniuerſum trahi qualr̃ intelligat.
24 Subſtitutus pupillariter inſtituto ſub conditione in primis ta
bulis equiparatur.

Cohẽredi. Subſtitut⁹ vulgariter cohẽredi
ſuo ad ſuũ ſubſtitutũ vulgarem
nõ ſolũ ſuã portionẽ nõ agnitã trãſmittit ſʒ ẽt cohe-
1 redis cui erat ſubſtitut⁹ vulgariter.h.d. ¶ †Not.ꝙ
ſubſtitut⁹ ſubrogat i locũ ei⁹ cui fit ſubſtõ.⁊ iõ ad illud vocabit
ad qd vocaret ille in cui⁹ locũ eſt ſubſtitutus vel ſubrogat⁹.fa-
cit illud gñale ſubrogatũ dʒ ſapere naturã ei⁹ in cui⁹ locũ ſub-
rogat.facit.l.ſi eũ.§.qui iniuriaꝝ.ff.ſi quis cau.⁊.l.i.§.hec actio.ff.ſi
qs teſt.li.eſſe iuſſus fue.⁊ ibi ꝑ Bart.⁊ in.c.eccleſia.el.ii.extra vt
li.pẽ.An aũt iſte vltimus ſubſtitut⁹ habeat vtrãq; portionem
iure ſubſtitutiõis dubitat hic Bar.nã videret qd ſic ꝑ.l.ſi titius
cohẽredi.ff.e.⁊ hãc partẽ aperte tenet hic Ang.⁊ in ipſam incli
nat Bar.hic ſed ↄ̃trariũ voluit Dy.in.d.l.ſi titius. vbi dicit qd
vnã partẽ hʒ iure ſubſtitutiõis: aliã partẽ hʒ iure accreſcendi et
hãc ſequutus fuit Bar.in.d.l.ſi titius.Bal.hic recitat ambas
opi.⁊ in hac vltima reſidet nullã tñ expſſe approbãdo.ſed prĩa
plus pl; per tex.in.d.l.ſi titius.⁊ ꝑ id qd dixi in not.⁊ differt iſte
tex.a.l.cũ ex filio.§.fi.ff.e.q: ibi portio vnus q̃ deficit nõ habebat
ſubſtitutũ hic ſecus. ¶ In gl.portio.in fi.ſupple: q: ibi defecit
conditio ſub qua fuerat vocatus vltimo ſubſtitutus: hic ſecus.

Ex his verbis. Subſtitutio breuiloqua ↄ̃tinet
vulgarẽ ⁊ pces adiecte in inſti-
tutione intelligunt in ea repetite.h.d. facit qd hr̃ in.l.q cũ plu-
2 res.⁊.l.q plures.⁊.l.q liberis.§.fi.ff.e. ¶ †No.qd potius attẽdit
in ſubſtitutiõibus nomẽ heredis q̃ effect⁹ acquiſitionis ⁊ ideo
adueniente caſu ſubſtitutiõis veniet ſubſtitut⁹ nõ ſolũ ſi partem
q̃ſitã ſibi ex ſubſtitutiõe retinuit ſʒ etiã ſi illi alterã q̃ſiuit. ¶ In
gl.queſite.ibi vl̃ dic ſibi hec verba nã ꝓcedẽs nõ hʒ dubiũ. ¶ In
ea.gl.in fi.vel dic qd hic ſeruus factus liber vocabitur ex inſtitu
tione ꝓ modo ⁊ rata portiõis ꝓ qua fuit ſcriptus licet iſtã partẽ
alteri q̃ſiuerit q: tũc tẽporis fuerit ſeruus ⁊ iuſſu dñi adiuerit ex
quo modo tẽpore ſubſtitutiõis reperitur liber.⁊ ſcdm hoc bene
colligitur no.qd dedi in litera vʒ qd in ſubſtitutionibus inſpi-
citur potius nomen heredis quam effectus acquiſitionis.

Cũ filie. Pupillaris ſubſtõ euaneſcit ſi pupillus viuo
teſtatore ſit ſui iur.hoc pmo. Et ſubſtõ fidei-
cõmiſſaria põt fieri puberi ⁊ impuberi hoc ſcdo.Et de ſubſtitu-
tione fideicõmiſſaria detrahit trebellianica.hoc tertio. Et ſi nõ
valet teſtm̃ in inſtõne nõ vʒ fideicommiſſaria ſubſtitutio niſi ſit
ab inteſt.hoc quarto.Et in ſubſtõne fideicõmiſſaria nõ veniunt
bona filie.h.d.qnto.Et ꝑ fideicõmiſſum nõ põt ſubſtitui exhe-
redato niſi in eo qd eſt ſibi relictũ.hoc ſexto. De quo nõ trahet
3 falcidia.h.d.ſeptio ⁊ vltimo. ¶ †No.qd ad hoc vt valeat ⁊ effe-
ctũ finaliter ſortiat ſubſtõ pupillaris nõ ſunt neceſſaria oĩa req-
ſita ad pupillarẽ ſubſtõnẽ ad eſſe ſcdm tpꝰ teſtamẽti.ſed ſufficit
qd adſint ſcdʒ tpꝰ mortis nã inter cetera reqrit qd ille cui fit nõ
ſit recaſurus in ptãtẽ alterius vt pʒ ex his q̃ hñr in.l.ii.ff.eo.⁊ tñ
ſufficit ꝙ ſcdm tpꝰ mortis appareat eũ fact.ũ illũ q nõ ſit recaſu-
rus lʒ attẽto tpe teſtamẽti eſſet recaſurus.⁊ ſic bñ facit ad no.in
l.ii.§.ſed ſi extraneũ.ff.e. ¶ Itẽ no.ꝙ vitiat diſpõ ſi deueniat ad
eũ caſum a quo nõ poſſet incipere de quo in.l.pluribus.§.⁊ ſi plʒ.
4 de verb.obl. ¶ †Itẽ no.ꝙ ſubſtõ fideicõmiſſaria facta ipuberi
nõ trahit ad directã lʒ intra pupillarẽ etatẽ decedat.facit quod
not.in.l.ver.ff.e.Itẽ no.ſm vnũ itel.ꝙ falcidia accipit ꝓ trebel-
lianica ſm aliũ intel.accipit ꝓ legitima.⁊ ſm hoc habes hic cau
ſa: qd etiã intra pupillarẽ etatẽ nõ põt filius grauari per fideicõ-
miſſum in ſua legitima.⁊ q̃o multis modis ſumit illud nomen
falcidia dic vt ꝑ gl.in aut.vñ ſi parẽs.C.de inof.teſt.⁊ adde etiã
qd dixi in.l.i.§.ſi.ff.e.vt ibi dixi.qd lʒ ipſe fili⁹ nõ poſſit infra pu-
pillarẽ etatẽ grauari in legitimã tñ poſſunt grauari ſibi venien
tes ab inteſta.nõ durabit tñ tũc fideicõmiſſum niſi vſq; ad pu-
bertatẽ.l.ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſum.§.fi.cũ ſe.ff.de le.i.vbi caſus
5 ſing. ¶ †Itẽ ẽt ex hoc no.qd filius vr̃ poſſe detrahere trebellia-
nicã ⁊ legitimã qd cõiter tenẽt legiſte q̃ñ ſtatim nõ venit fideĩ
reſtitutio.alĩs ſec⁹ vt no.in.l.quãq̃.C.ad leg.falc.⁊ in.l.papinia.
§.memĩniſſe.ff.de inof.teſt.⁊ aliqd etiã ꝑ gl.in.§.ſi quis aut nõ in
plenis.de here.⁊ fal.in aut.coll.i.⁊ hãc opi.dicit Ang.approba-
tã in iudicijs ⁊ in ſcholis.ſed canoniſte ⁊ maxime Jo.an.i.c.rai.
extra de teſt.ſentiũt qd idiſtincte poſſit detrahere vtrãq; q: vnã

detrahet vt filius vcꝫ legitimã aliã vt qlibet extraneus. vcꝫ tre-
bellianicã: ⁊ ſic quaſi duplici pſona fungat̃ duplicẽ poterit fa-
cere detractione. facit. l. totorẽ. ff. de his q. vt indig. qꝺ no. qꝛ cõi-
ter legiſte ſentiũt canoniſtas approbare ſuã diſtinctionẽ qꝺ nõ
vr̃ verũ: qꝛ imo indiſtincte videnť velle canoniſte qꝺ fili⁹ poſſit
detrahere legitimã ⁊ trebellianicam: ſiue ſit rogatus pure ſiue
ſub cõditione vel in diem. ⁊ ſiue fuerit inſtitutus pure ſiue ſub
conditione: ⁊ hoc etiã aperte videť tenere gl. in. d. c. Raynuti⁹.
ad fi. in ver. legitimã ipſam ꝗ incipit tenebũt. ⁊ idẽ Jo. an. ſuper
dicta gl. ⁊ vr̃ etiã hec opi. eſſe de mẽte tex. in. d. c. Raynutius in
ver. deduci preterea. ⁊ in. c. Raynaldus ver. dilecti⁹ vbi tex. ſim-
pliciter vult qꝺ vnã detrahat vt fili⁹ aliã vt extraneus ꝗ rõ vni-
formiter ⁊ indiſtincte cõcludit in quolibet caſuũ ſupradictoꝝ
⁊ hec opi. vr̃ ſeruãda etiã in foro ciuili: ex quo ſunt opi. de iure ci-
uili. ⁊ hec opi. videť approbata de iure canonico ꝑ dictos text.
⁊ glo. pdictã. ⁊ no. ſup ea. ⁊ hoc etiã expreſſe ibi tenet Jo. an.
qꝺ hec opi. in foro ciuili ⁊ ſeculari ſit ſeruãda ꝓ quo facit qꝛ vbi-
cũqꝫ ſunt opi. ſup aliquo de iure ciuili ſi vna eſt approbata de
iure canonico illa eſt ſeruãda etiã in foro ciuili ꝑ tex. in. c. ꝑ vene-
rabilẽ. ⁊ ibi no. extra q. fi. ſint leg. ⁊ ꝑ no. ꝑ glo. ⁊ doc. in. c. ĩ. ex-
tra de fo. cõpe. ⁊ eſt notandum qꝺ legitima ⁊ trebellianica ⁊ ſic
tertia ⁊ quarta nõ reſpiciũt ambe totũ patrimoniũ ſꝫ vna reſpi-
cit totũ: alia reſiduũ: qꝺ ſupeſt illa detracta: ⁊ ſic in effectu tertia
⁊ quarta ſi qs bñ cõſideraret aſcẽdũt ad dimidiã hereditatis. ⁊ h̃
aperte voluit glo. in. c. Raynaldus. ē. de teſt. in ver. ſꝫ ipſa. non
6 expreſſerit ꝗ incipit ſi partes rei. ¶ † Itẽ no. qꝺ ſubſtõ fideicõ-
miſſaria põt fieri puberi ⁊ impuberi: ⁊ ſic omni tpe. ¶ Itẽ no.
quod oẽ verbũ ꝑcariũ inducit fideicõmiſſum. ¶ Itẽ not. quod
7 clauſula codicillaris nõ ſubintelligiť niſi exprimať. ¶ † Item
no. ꝙ ille demũ põt detrahere falcidiã q tanꝙ heres fuit graua-
tus alias ſi fuit legatari⁹ vel fideicõmiſſarius ſꝫ poſtea ſub noĩe
vniuerſitatis grauet non detrahit falcidiã facit. l. lex falcidia ſi
interuenit. §. nunꝙ. ad. l. fal. ⁊ ſic facit qꝺ ſi filia fuit iſtituta in
re certa ⁊ poſt mortẽ ſuã grauať de reſtituendo bona ſua qꝺ il-
lud fideicõmiſſoꝝ tenebit ſolũ vſqꝫ ad vires inſtõnis ex re certa
nec poterit detrahi falcidia. ¶ Itẽ no. ꝙ fideicõmiſſum relictũ
poſt mortẽ filii in dubio vr̃ relictũ ab ipſo filio. ⁊ ſic dicit Bar.
hic poſſe colligi in ver. ſed ſi heredẽ: ſed certe ſi litera ponderet-
tur ibi expreſſe fuit fili⁹ rogat⁹. vñ de hoc dicendũ vt tangiť in
8 l. qui duos. ff. e. ¶ † Itẽ no. qꝺ hic ta eſt argumẽtatio de fideicõ-
miſſo particulari ad vniuerſale qꝺ eſt verũ qñ eſt eadẽ rõ. alias
ſecus de quo plene l. l. i. ff. de leg. i. ¶ Ultimo ex h̃ tex. potes no-
tare multas differẽtias inter ſubſtonẽ directã ⁊ fideicõmiſſariã.
9 ⁊ eſt melior tex. q ſit in hac materia ſm Bal. † Prima differen-
tia eſt qꝛ ſubſtitutio fideicõmiſſaria põt fieri puberi ⁊ impuberi
ſiue ſit in poteſtate ſiue nõ. ⁊ etiã ſi ſit extraneus: ſecus in pupil-
lari directã. vt patet ex. l. ij. in prin. cũ ibi not. ff. eo. ⁊ bñ facit qꝺ
no. gl. mag. ad fi. in. l. precibus. ⁊ ex hoc ſurgit ſecũda differẽtia
vcꝫ qꝛ ſubſtõ fideicõmiſſaria nõ expirat ſi filius efficiať ſui iuris
10 in vita teſtãtis ſecus in pupillari vt h̃ pꝫ. † Tertia dr̃ia eſt qꝛ
ſubſtitutio cõpendioſa facta ꝑ verba obliqua ⁊ ſic fideicõmiſſa-
ria nõ expirat adueniẽte pubertate vt hic in ver. nec aliud ⁊ fa-
cit qꝺ no. in. d. l. ꝓcibus ſecus ſi fuerit facta ꝑ verba directa ciui-
lia vt. l. verbis ciuilibus. §. eo. ⁊ not. ff. l. cẽturio. ⁊ in. d. l. ꝓcibus.
11 ¶ † Quarta differẽtia eſt qꝛ ſubſtõnẽ fideicõmiſſariã diminuit
falcidia ſeu trebellianica ⁊ legitima ſecus in directa pupillari:
ꝑ illã inſolidũ ſuccedit pupillo abſqꝫ detractione. vt in. c. ſi pa-
ter. de teſt. in. vi. Et ex hoc ſurgit quinta differentia qꝛ filio põt
ſubſtitui directo pupillariter in legitima ſed nõ ꝑ fideicõmiſſuꝫ.
vt etiã fuit no. in. l. ij. in fi. ff. eo. qꝺ intellige qñ fideicõmiſſum re-
linquit ab ipſo impubere. ſecus ſi a legitimis ſucceſſoribus ab
inteſtato ipſi pupillo. vt. ē. ⁊ intellige qñ filius fuiſſet inſtitutus
tñ in legitima. ſi vero in tota hereditate tũc ſi grauet ꝑ fideicõ-
miſſum detraheť legitima ⁊ trebellianica. vt. ff. tetigi: qꝺ intelli-
ge ſi fideicõmiſſum ab eo relinquit. ſi autẽ a veniẽtibus ab inte-
ſtato tunc ſentit Bar. ff. eo. in. l. qui duos. qꝺ ſi moriať intra pu-
pillarẽ etatẽ videbunť grauari etiã in legitima ipſius filii: ⁊ ſic
ſolã quartã trebellianicã de ipſa legitĩa ⁊ de reſiduo detrahetꝛ
qꝺ eſt no. ⁊ plus etiam ibi dixi ꝙ ſi ſimplr̃ relinquiť quod poſt
mortẽ filiũ hereditatis reſtituat titio ꝙ hoc caſu videť relictũ a
veniẽtibus ab inteſtato ipſi filio qꝺ eſt no. dignũ ſecus ſi expreſ-
ſe filius rogaret reſtituere. vt in hoc. §. ver. ꝙ ſi heredẽ. facit ad
predicta quod hr̃ in. l. ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſum. §. fi. ff. de lega. ſ.
12 ⁊ i. l. codicillis. ff. de vſufr. leg. † Sexta differẽtia eſt ꝗ ſurgit etiã
ex predictis. vcꝫ. qꝛ ꝑ directã pupillarẽ põt teſtator priuare ma-
trẽ legitima. l. papinianus. §. ſed nec impuberis. ff. de inoff. teſt.
⁊. d. c. ſi pater. ſecus in fideicõmiſſaria vt ibi etiã probatur ⁊ in
13 l. precibus. † Septima differentia eſt qꝛ in directa pupillari ve-
niunt bona vndecunqꝫ queſita ſed in fideicommiſſaria ſolum
bona obuenta a teſtante. Et ex hoc ſurgit octaua differẽtia vi-
delicet quia directa pupillaris poteſt fieri exheredato: ſecus in
fideicommiſſaria. ⁊ eſt ratio quia pupillaris cenſetur fauore cuꝫ
ꝑ ipſam habeat heredẽ ⁊ ſucceſſorem pupillus. vt inſtitu. de
pup. ſubſti. in prin. ſed fideicõmiſſaria cẽſetur onus cũ ꝑ ipſam
cenſeať ſuccedi primo teſtãti. facit qꝺ habeť hic in gloſſ. pe. hu-
ius. §. ⁊ qꝺ etiã no. in. l. ex tribus. C. de inoffi. teſt. Dixit etiã hic
Ang. ⁊ põt eſſe noua differẽtia quod ſꝫ vna ſubſtitutio directa
trahať ad aliã directã. vt pꝫ ex. l. centurio. ff. eo. ⁊ facit. l. fi. C. de
here. inſti. ⁊ qꝺ no. ff. eo. in. l. verbis. tñ vna fideicõmiſſaria non
conuertiť vt hic vr̃ probari in ver. alioquin. ⁊ eſt ratio ſm meũ qꝛ
iſta cõuerſio nõ põt fieri niſi vna diſpoſitio cõuertať in aliã ſcꝫ
teſtamẽtaria in codicillarẽ. ſꝫ qñ vna directa cõuertiť in aliam
14 ſemp remanet vnica diſpoſitio ſcꝫ teſtamẽtaria. † Decima ⁊ vl-
tima poſſet eſſe differẽtia quã etiã tetigit h̃ Bal. vcꝫ qꝛ ſi nõ va-
let inſtitutio nõ vꝫ etiã ſubſtõ fideicõmiſſaria: ſaluo tñ caſu ſpe-
ciali. l. neqꝫ enĩ. §. fi. cũ ſe. ff. de teſt. mi. ⁊ ſic non põt incipere teſta-
mentum a ſubſtitutione fideicõmiſſaria. ſed ſecus eſt in directa
vulgari qꝛ ab illa põt incipere teſtñ ſꝫ inſtitutio nõ valeat. l. ij.
in fi. ff. de libe. ⁊ poſth. ¶ In gl. ſup verbo nec aliud. ibi vel dic
hec vera. ¶ In ea. glo. in fi. de hac materia qñ cõpẽdioſa fit per
verba directa ⁊ obliqua vel cõtra dic vt plene dictũ fuit in. l. cen-
turio. ¶ In gl. nõ valuit. in fi. not. diligẽter hãc gl. ꝗ relata ad
tex. aperte decidit qꝺ in diſpõtione ꝗ fit inter filios ſemper ſub-
intelligitur clauſula qꝺ valeat diſpoſitio eo modo quo melius
põt qꝺ tene mẽti. ¶ In gl. debebiť. ibi a ſubſtituto eius nõ de-
beť. ꝗ aũt ſit rõ qꝺ vbi relinquiť filio ⁊ exheredato põt ipſe gra-
uari ⁊ tũ nõ ſubſtitutus ei in dicto relicto. ſatis inſtat Bar. in. l.
q fundũ. §. q filios. ff. ad legẽ fal. vr̃ dicere qꝺ ſit ratio qꝛ ſꝫ gñali-
ter ab herede onerati poſſit legari. l. ſi fuerit. §. fi. ff. de lega. iii. tñ
non ab aliquo herede nolatim ipſius legatarũ. l. ſed ſi ſic. §. fi. de
leg. iii. ⁊ ideo nõ põt relinqui ab ipſo ſubſtituto quaſi videatur
nolatus certus heres. ſed hec ratio nõ placet qꝛ ſm illã ſequere-
tur quod ſi filius impubes ſit inſtitutus nõ poſſet ab eius ſub-
ſtituto relinqui quod vr̃ eſſe contra tex. ff. eo. §. coheres. ⁊. ff. l. pu-
pil. ⁊ quod habeť in. l. in ratione. §. quod vulgo. ⁊. §. ſi filio. ⁊. §. fi.
ff. ad legẽ fal. ⁊ ideo videtur quod bona ratio dari nõ poſſit ſed
perſuaſiua videlicet ꝙ ſit ſpeciale odio patris exheredantis fi-
lium de quo in. l. cum quidam. hic allegata.

Qui diſcretas. Subſtitutio breuiloqua facta
ꝑ plurib⁹ inſtitutis inuicem prio
15 loco gñãcto ⁊ ſucceſſiue diſiũctoꝝ. h. d. ¶ † No. ꝙ ꝓcedẽs ſcriptu-
ra declarat ⁊ determinat ſequẽtẽ. facit qꝺ hr̃ in. l. q non milita-
bat. §. i. ff. ad. ſ. ⁊. l. quoties. C. fa. her. ⁊. l. legatoꝝ. §. i. ff. de lega. ii.
¶ Itẽ no. ꝙ in ſubſtõne reciproca in qua ꝯtineť vulgaris con-
ſiderať ius coniunctionis: ⁊ ſic nota qꝺ ius ſubſtitutionis iun-
ctũ cũ iure coniunctionis ⁊ ſic cũ iure accreſcẽdi eſt potẽtius ꝙ
ſimplex ius ſubſtõnis. facit quod hr̃ in. l. qui patri. ff. de acquir.
here. ⁊ no. qꝺ hic loquiť de cõiunctione ꝗ ꝓcedit ex diſpoſitio-
ne teſtantis. An aũt eſſet idẽ ſi eſſet ꝯiunctione nature. Dy. te-
nuit quod ſic. ſed Bal. cõtrariũ tenuit in. l. iam hoc iure. ff. eod.
⁊ Bar. in. l. lucius. ff. eo. ⁊ ꝓbatur. ff. §. ꝓxi. a ſenſu contrario vbi
ſꝫ pater ⁊ filius ſint coniuncti coniunctione nature: tñ per reci-
procã ſubſtitutionem ſimpliciter nõ viderentur primo loco in-
uicẽ ſubſtituti: niſi eſſent coniuncti ex diſpoſitione teſtãtis vt h̃
vel niſi fuiſſent ſpecialiter inuicem ſubſtituti vt ibi.

Qui patrẽ. Subſtitutio reciproca vniuerſalis in
fine teſtamẽti appoſita nõ refertur ad
16 eos q ſignãter ſeu ſpecifice ſint inuicẽ ſubſtituti. h. d. ¶ † Not.
qꝺ clauſula gñalis in fine poſita nõ dꝫ referri in dubio ad ꝓce-
dẽtia ꝗ ꝑ ſe habẽt clauſulã ſpecialẽ. ⁊ ex h̃ etiã no. quod ſignuꝫ
17 particulare derogat vniuerſali ſm Bal. ¶ † Itẽ illud vulgarĩ
qꝺ generi ꝑ ſpeciẽ derogať. de quo ꝑ Dy. in regula generi per
ſpeciẽ. de re. iu. in. vi. per Bar. in. l. queſitũ. §. fi. ff. de fun. inſtru. ⁊
ſic facit qꝺ ſi in eodẽ volumine reperiunť duo ſtatuta quorum
vnũ eſt ſpeciale aliud gñale ꝙ ſpeciale in ſuo caſu derogat gene-
rali ſm Bal. ⁊ ꝓ hoc põt inferri ad ſtatutuꝫ florentinũ. nam in
eodẽ volumine viget vnũ ſtatutũ ꝙ de maleficiis nõ poſſit po-
teſtas inquirere niſi prius denunciet iniuriam paſſo an velit ac-
cuſare. Alio ſtatuto caueť ꝙ de homicidiis ⁊ magagnijs mem-
broꝝ ⁊ feritis vulnerũ poteſtas habeat arbitriũ in ꝓcedendo ⁊
cognoſcendo an ſi ꝓceſſerit ad inquiſitionẽ ſuper delicto cõcer-
nente magagniã ſeu debilitationẽ mẽbri nõ facta denũciatio-
ne iniuriã paſſo an tenebit ꝓceſſus. nã ꝑ predicta vr̃ dicendum
ꝙ ſic qꝛ ꝓdictũ ſtatutũ ſup homicidiis ⁊c. vr̃ eſſe ſpeciale in cer-
tis maleficiis ⁊ aliud generale in maleficiis quibuſlibet. ⁊ ſic in
ſuo caſu dꝫ preualere illud ſpeciale ⁊ ꝑ cõſequens nõ tenebitur
poteſtas ſeruare ſolẽnitatem dicti ſtatuti generalis ꝑ id qꝺ no.
glo. in cle. ſepe. in ver. defenſiones legitime. de ver. ſig. glo. not.
tãgit qñ poteſtati dať arbitriũ qd operenť illa verba. cõtrariũ
tñ de facto ꝑdie fuit obſeruatũ. ¶ Itẽ no. ex iſto tex. a ſenſu cõ-
trario dũ dicit ꝓpter ſpeciale ⁊c. qꝺ ſi non fuiſſet facta ſpecialis
ſubſtitutio inter patrẽ ⁊ filiũ tunc ſubſtitutio gñalis referreť ad
oẽs ⁊ ſic nõ accẽderet cõiũctio nature ꝗ eſſet inter patrẽ ⁊ filiuꝫ
ſecus cũ eſt cõiũctio ex diſpoſitione teſtãtis. vt. ē. §. ꝓxi. ⁊ ibi o-

ſtum

ctum fuit. ¶ Item no. qđ dixi in ſummario limita tamē niſi vl
tra patrē ⁊ filiū vnicus ſolus fuiſſet inſtitutus: qꝛ tūc neceſſario
ſubſtitutio generalis cōprehenderet etiā patrē ⁊ filiū cū illa ſub
ſtitutio vniuerſalis ⁊ pluraliter cōcepta neceſſario tunc debeat
referri ad plures. ar. l. ſi. ff. ad trebel. ⁊ hoc ſequitur hic Barto. ⁊
Bal. ⁊ etiā Ang. licet pe. hic tenuerit cōtrariū vt refert Bal. ⁊
18 nō bene p. d. l. ſi. ¶ † Ultimo inducitur tex. iſte ad queſtionē ſi
fratribus pdicatorib⁹ legetur cappa p quolibet fratrū ⁊ priori
biblia ꝙ prior nō debet habere cappā: vt ſic gńalis diſpoſitio
de fratrib⁹ nō trahaf a i priorē de quo facta eſt ſpecialis mētio
ar. huius tex. ſed cōtrariū hic tenet Ang. ex eo qꝛ legata ſunt di
uerſa ⁊ per hoc dicit nō obſtare hūc. §. ſec⁹ dicit in legato alimē
toꝝ: qꝛ ſi fratribus eſſent alimēta legata ⁊ ſpecifice priori nō ha
bebit prior bis alimēta: qꝛ illa nō poſſunt duplicari. facit qđ ha
bet. ff. de ali. leg. l. alimēta. §. baſilice. ⁊ ibi de hoc ⁊ in. l. doli clau
ſula. ff. de verb. obli. Tu adde qđ pdicta deciſio cōiter tenetur in
caſu pdicto qń primo relinquitur cappa fratrib⁹ ⁊ poſtea prio
ri biblia. ar. l. quarte. ff. de ſti. ſeruo. ⁊ ibi p Bart. ⁊ ibi ēt tetigi. de
quo etiā per Cy. in. l. cū queſtio. C. de leg. ſed ſec⁹ dicūt cōmuni
ter doc. ſi ecōtra primo priori biblia ⁊ poſtea fratribus cappa le
getur qꝛ tūc prior ſolā bibliam habebit qꝛ generalis diſpoſitio
nō videtur trahi ad perſonā prius ſpecificatā. ar. l. huius tex. ⁊
l. doli clauſula. ff. de verb. obli. Sed aduerte qꝛ iſta differētia an
primo prouideaf priori ⁊ poſtea fratrib⁹ vel ecōtra forte de iu
re nō pcedit qꝛ vtrobiqꝫ videf ſtare ratio dicte. l. quarte. que eſt
qđ ppter diſformē nominationē pluries factā de eodem ſepius
debeat vocari. nā iſta ratio pariter viget vtrobiqꝫ ⁊ ſic eadē dꝫ
eſſe iuris diſpoſitio in vtroqꝫ caſu. ar. l. illud. cū ſi. ad leg. aquil. ⁊
qꝛ ſicut ſpecies detrahitur de genere qń ſpecies pcedit ita debe
ret eſſe ecōtra. ⁊ ſic etiā tenuit Dy. l. regula generi p ſpeciē. ⁊ bń
facit. l. i. de pecu. leg. l. ſi ſticho manumiſſo. licet Bart. reſpōdeat
in. d. l. iii. qđ quādo genus ⁊ ſpecies ponif inter res ſemper ſpe
cies detrahitur de genere nō attēto qđ precedat. ſecus qń inter
perſonas qꝛ tunc debet attendi qđ precedit. ſed certe nō vꝫ bōa
ratio diuerſitatis poſſe aſſignari. ⁊ ideo forte poſſet dici quod
ex quo diſformis eſt nominatio nō attento qđ precedat in caſu
predicto debeat prior venire ad vtrūqꝫ legatū nec obſtat iſte tex.
qꝛ pōt dici ꝙ in caſu iſto ſi clauſula generalis referref ad ſpecia
lem diſpoſitionē tūc ſpālis nihil operaretur ideo tunc nō referf
vt ſic illa ſpālis aliquid operetur. arg. l. ſi qń. de leg. i. ſecus eſt in
caſu dicte. l. quarte. ⁊ in queſtione pdicta qꝛ etiā ſi generalis di
ſpoſitio referatur ad ſpecialem vtraqꝫ operatur. nec ob. etiā. d. l.
doli clauſula. qꝛ illa nō habebit locū qń diſformis ē nominatio
vt eſt in caſu. d. l. quarte. ⁊ i qōne predicta ſed alias poterit habe
re locū. poſſ. ⁊ etiā dici ⁊ forte nō male qđ illa lex quarta loquaf
cū neceſſario ⁊ diſpoſitio generalis includebat etiā ſpecialē qꝛ
ibi erāt tantū duo dñi titius ⁊ meuius. vnde ſi ſeruus dicit pre
mittis dñis meis ⁊ titio decem neceſſario ſub illa appellatione
generali dñis meis includif titius ex quo duo ſunt tātū dñi: iō
nimirum ſi titius ibi tanꝙ hic nominatus hꝫ duplicē partē. et
idē eſſet ecōtra ſi dixiſſet pmittis titio ⁊ dñis meis decē: ex quo
duo ſunt tantū dñi. ſed ſi fuiſſent tres vel quatuor forte ille tex.
haberet locū ppter regulas generales qꝛ generi p ſpecies dero
gatur. ⁊ qꝛ generalis clauſula nō trahif ad ſpecificata. ⁊ qꝛ ille
tex. nō loquif hoc caſu iꝫ ſolū qń duo ſunt domini ⁊ ſic extra ca
ſum illū remanem⁹ ſub dictis regulis gńalibus. ⁊ ſm iſtū intel
lectū deberet attēdi an in eccleſia eſſet ſolū vnus frater cū priore
an vero plures ⁊ ſic huic intellectui videf etiā multū cōfirmari
mens diſponētis quia ſpecifice diſponēdo de pſona prioris nō
videf veriſimile qđ voluerit ipſum includi ſub diſpoſitiōe gene
rali que pōt habere effectum in aliis. ⁊ hoc forte verius de iure li
cet aliter dixerim in dicta. l. quarta.

Coheres. Legata relicta in pmis tabulis ⁊ ſecūdis
cōtribuunf quo ad in eādē rōnē falcidie
vbi hereditas patris ⁊ pupilli ad eundem ex diſpōne ipſi⁹ prie
19 concurrūt ſecus ſi ad diuerſos. h. d. ¶ † No. qđ ſubſtitutus in ſe
cundis tabulis ⁊ ſic pupillariter habetur perinde ac ſi ſub cōdi
tione in primis tabulis fuiſſet inſtitutus nec mirū qꝛ ois ſubſtꝰ
cenſetur cōditionalis inſtꝰ. in rōne. §. quod vulgo. ⁊. §. ſi filius. ff.
ad leg. falci. ¶ No. ſecūdo qđ portio grauata accedens nō gra
uat augetur quo ad preſtationem legatoꝝ ppter ipſam nō gra
uatam cui accedit quod eſt verū qń portio grauata defertur ex
ſubſtitutiōe pupillari ⁊ tractatur de legatis relictis ab ipſo ſub
ſtituto. ſecus ſi tractaref de legatis ab ipſo pupillo inſtituto. l. q
fundum. §. qui filiū. ff. ad legem fal. ⁊ tangit hic g o. ti. ¶ Itē ſe
cus quādo portio grauata accederet non grauate per ius accre
ſcēdi. l. qđ ſi alterutro. ff. ad legē fal. ⁊ ideo nō placet qđ hic dicit
bal. nā dicebat ipſe qđ vbicūqꝫ portio grauata accedit nō graua
te ſiue ex ſubſtōne vulgari ſiue pupillari ſiue ex iure accreſcendi
ſemper augentur legata ppter portionem nō grauatā. nā hoc
nō eſt ſimpliciter verū vt patet ex predictis de quo in. l. i. §. ſi id
quod ex ſubſtitutione cum ſequenti. ff. ad legē fal. ⁊ p leuiſſime
20 per Bar. in. l. qui fundum. §. coherco. ⁊ ſi. ¶ † Item no. de iſta
dictione plane que interdū idē importat qđ ſimpliciter. ⁊ facit
ad no. i cle. ſepe. de verb. ſig. ⁊ per Bar. in extrauagāti ad repri
mēdum qń cauſa cōmittif de plano cognoſcēda vt operef idē
ac ſi cōmiſſa eſſet ſimpliciter cognoſcēda. ¶ Itē not. qđ legatū
relictū in ſecundis tabulis cenſef relictū in primis. ⁊ no. bene ꝙ
vbi legatur certa res vni perſone in primis tabulis ⁊ eadē res
relinquitur alteri perſone in ſecundis tabulis nō videf per ſcōꝫ
legatum et toto a primo legato ſed potius faciēt inuicē partes
per cōcurſum ſicut ⁊ ſi in primis tabulis eadē res ſeparatim di
21 uerſis fuiſſet legata. facit. l. plane. §. ſi duob⁹. de leg. i. ¶ † Et ex
hoc etiā no. ſm Ange. qđ cōiunctio realis pōt etiam deduci ex
teſtamentis diuerſoꝝ ⁊ per conſequens in orationibus omnino
diſtinctis. ſecus in coniunctione verbali q̄ requirit vnitatē ora
tiōis. l. ſi ita qs. ff. ti. i. ⁊. l. vnica. §. is ita. C. de cad. tol. ¶ Ultimo
no. qđ pinguedo vni⁹ nō debet nocere alteri pauperi vt hic ex
tex. cū gl. i. ꝙ eſt no. Bal. ppter impoſitiones collectarū. ¶ In
glo. preſtabit. ibi que ſunt relicta a pupillo ex quo portio pupil
li fuit grauata in tantū qđ erat locus falcidie ex quo ipſe pote
rat detrahere falcidiā tranſmittit illā portionē ad ſubſtitutū cuꝫ
eadē ptāte ſimiliter detrahendi falcidiā que ratio ceſſat qń lega
ta relicta ſunt a ſubſtitutiōe pupillari qꝛ tūc primū incipiūt de
beri ab ipſo ſubſtituto qui reperif tūc pinguem partem habere.

Cū pater. Subſtitutio pupillaris ſub vna ꝯditione
cōcepta nō hꝫ locū niſi illa purificetur iꝫ
22 pupillus in pupillari etate decedat. h. d. ſm Ang. vel ſic. † Sub
ſtitutio pupillaris facta vni perſone non trahitur ad aliam per
ſonam hoc dicit ſecundum Bal.

Nō videri. Subſtō pupillaris facta in re certa por
rigif ad vniuerſuꝫ ſicut ⁊ inſtitutio pri
mi gradus. h. d. ſm verā lecturā. ¶ No. ex iſto tex. qđ ſicut inſti
tutio in re certa facta in primo gradu trahif ad vniuerſum alio
herede vniuerſali nō dato ita ⁊ ſi qs heres ſcribaf in re certa in
ſubſtōne pupillari alio coherede nō dato in eodē gradu ſubſti
tutionis trahif ad vniuerſalē inſtitutionē reſpectu hereditatis
23 ipſius pupilli ⁊ hoc alibi nō reperif ſm Dy. ⁊ Bal. ¶ † Et ex
hoc no. aliud qđ dꝫ ꝙ inſtitutio i re certa trahif ad vniuerſuꝫ alio
nō dato coherede debet intelligi alio nō dato coherede in eodē
gradu. ⁊ no. qđ hoc pcedit ſiue inſtō ſit pura ſiue conditionalis
dūmodo poſtea veniat ꝯditio. ¶ Itē etiā no. qđ appellatione
portionis interdum totū continef. facit. l. ii. C. de here. inſtitué.
24 ¶ † Ultimo no. qđ ſubſtitutus pupillariter exparatur inſtitu
to i primis tabulis ſub cōditiōe. facit. ff. e. l. §. coheres. ¶ In gl.
ſi. ibi aliǫ dicūt. hec ti. nō pl. Dy. nec Bal. nec ēt ang. p. l. ex fa
cto etiā agitatū. ff. de here. inſti. vbi verba cōditionalia nō indu
cūt diſpōnē iꝫ Bar. hic aliter dicat ideo tene primā q̄ videf eſſe
magis de mente tex. per rōnes quā aſſignat in ver. nā ⁊ q certe.
⁊ ſic nō faciet iſte tex. pro opi. Bar. in. l. gallus in prin. ff. de lib.
⁊ poſthu. de quo ibi plene dictum fuit.

Summarium.

1 Subſtitutus duobus qń ad ipſorum veniat hereditatem.
2 Bona extrinſecus obuenientia non attenduntur in ratione falcidie.
3 Legata in ſubſtitutione relicta irritantur ipſa irritata.
4 Relictum poſt mortem impuberis a quo relinqui cenſeatur.

Q Uiduos. Si ſubſtituitur pluribus impu
berib⁹ pupillariter ſi ambo i pu
pillari etate decedant ſucceditur omnibus directo ex
pupillari ſi ſimul moriuntur. ſed ſi ordine ſucceſſiuo
tunc ex pupillari ſucceditur tantum vltimo in cuius hereditate
inueniuntur bona premortui abinteſtato. ⁊ illa bona non di
minuāt falcidiam que detrahi poterat de hereditate vltimi de
1 cedētis. h. d. ¶ † No. quod vbi ſubſtitutio pupillaris ſit duob⁹
ſi ambo moriuntur in pupillari etate ſubſtitutus directum voca
tur ex ſubſtitutione ad hereditatem vtriuſqꝫ quando ſimul mo
riuntur alias ſolum ad hereditatem vltimi decedentis vocatur
ex ſubſtitutiōe. ⁊ ſic no. quod vbi ſupereſt perſona que veriſimi
liter ex preſumpta mēte teſtantis habet excludere ſubſtitutum
non ven. ⁊ ſubſtitutus pluribus ad partem primo decedētis ſe
cus quādo nō ſupereſt pſona que veriſimiliter ex mēte teſtātis
excluderet ſubſtitutum. l. titius. §. gaio. ff. ad trebel. ⁊ l. heredes
mei. §. cum ita. ⁊ ibi no. co. ti. ⁊. l. pe. C. de impub. ⁊ alijs ſubſti.
2 ¶ † Item no. quod in ratione falcidie non habetur ꝯſideratio
bonorum que immediate extrinſecus obueniunt aliter quā ex
3 teſtamento facit. l. pater filium. §. ſi. ff. ad legem fal. ¶ † Itē no.
quod vbi ſubſtitutio pupillaris irritatur etiam irritantur lega
ta in ſubſtitutione relicta. ¶ Item no. ſecundum Ange. qđ ſi
teſtator ſubſtituit vltimo morienti in tota hereditate tamē nō
videantur filii impuberis inſtituti inuicem ſubſtituti vt hic vꝫ
probari inquantū dicit quod prior pupillus decedit inteſtatus
⁊ quod dure tabule deducuntur ad irritum ⁊ ſimiliter relicta

in illo ⁊ ſic dicit hic videri caſum p opinio.bal.de qua per eũ in.l.vel ſingulis.ꝟ.eo.ſed certe ſi bene ponderes iſte tex.nihil facit q2 nõ ponit hunc caſum qñ nouiſſimo moriẽti ſota hẽdi tate,ſubſtituit tñ verior videt opi.bar.de q̃ in.d.l.vel ſingulis. ⁊ ibi etiã dixi. ¶ In gl.i.in fi.ſed tũc ſurgit dubiũ qño in hereditate vltimi inueniet hereditatẽ primi cũ hereditas fraterna nõ agnita nõ trãſmittat.l.qñ ſororẽ.C.de iu.delib.pot eſ dicere pmo qꝺ hic vltimo moriẽs agnouit hẽditatẽ primi cũ auctoritate ſui tutoris.l.potui.C.de iu.delib.⁊ hec vera in ſe ſed diuinat.item nõ veriſimilis ſi paruo tpe vn⁹ poſt aliũ deceſſit quo caſu etiã locũ hꝫ qꝺ hic dicit p iſtu tex.q in diſtincte loquit ⁊ p l.qui duos.in prin.ꝟ.de re.du.vnde ſecũda dat rñſio q hic trãſmiſit ius deliberandi iuxta l.cũ antiquioribus.C.de iu.deli.ſed certe hec ſo.nõ pcedit ſm hec tpa cũ illa.l.cũ antiquioribus fit ius nouum ⁊ fuerit vna de quinquaginta deciſionib⁹ de qb⁹ fit mẽtio in.l.i.C.de iuſti.codice emẽ.preterea demũ tranſmittitur ius deliberandi qñ ſciuit hereditatem delatã vt.d.l.cũ antiquioribus.ſꝫ forte iſte pupillus neſciuit q2 forte neſciuit fratrẽ ſuũ predeceſſiſſe ideo dat tertia rñſio que fuit originaliter Ia. de are.vcꝫ qꝺ tranſmiſit ius reſtitutionis in integrũ vltimo moriens ad adeundũ hereditatem primi.nã fuit leſus eo q nõ adiuit ⁊ ſic ſubſtitutus habebit hereditatẽ primi bñficio reſtõnis in integrũ ar.eorũ q̃ habent in.l.pãtonius.ꝟ.de acq.heredi.⁊ l.i.C.ꝺ reſti.mi.ſꝫ bal.dicit q iſtud nõ eſt ſine ſcrupulo ſꝫ bar ſequit ⁊ hoc pp̃ter.l.ſi infanti.C.de iu.delib.⁊ vltra nõ pſequit. Tu adde qꝺ illa.l.ſi infanti.non hꝫ obſtare huic dicto q2 ibi loquitur generaliter de omni hereditate infanti delata ⁊ nõ agnita hic de fraterna delata fratre pdecedẽte in pupillari etate ⁊ dato ſubſtituto ſi ambo morientur.⁊ ſic cũ iſte ſit caſus ſpãlis nõ dꝫ dici ei ꝺrogari p diſpõnẽ illius.l.generalis.ar.c.generi p ſpeciem.de reg.iur.in.vi.⁊ qꝺ no.in auꝭ.offeratur.C.de li.cõte. An autẽ illa lex ſi infanti.extra caſuꝫ iſtũ intelligatur excludere beneficiũ reſtitutiõis bene fateor q remanet dubitatio.itꝫ an beneficiũ iſtud reſtitutiõis incipiat cõpetere demũ poſt mortẽ ipſius impuberis an iã in v.ta.⁊ q.tã dicit q poſt mortẽ.⁊ eſt pot⁹ ex clauſula generali ſi qua mihi iuſta cã eſſe videbit q̃ ex titulo de minorib⁹ ⁊ ex eqtate illius.l.pãtonius.ꝺ qua in.d. l.pãtonius.⁊ l.d.l.i.C.de reſti.mi.ſꝫ forte poſſet dici qꝺ etiã in vita cauſata ſit leſio ⁊ gñr reſtõ p id qꝺ habet in.l.ſi.cũ gl.ſua ꝟ.quando di.le.ce.vbi vr velle gl.q hꝫ aditio ſola voluntate cõſiſtat q2 nõ pot declarari in vltima exalatione ſpũs incipit videri eo qñ dꝫ adire certũ eſſe hereditatẽ adiri non poſſe.qꝺ tenemẽti ppter ea que habent i dictis iurib⁹.hec tñ opi.q hic trãſmiſerit ius reſtitutionis nõ vr litere cõformari que vult qꝺ in hereditate vltimi repertat hereditatẽ primi.⁊ idẽ in.l.q duos.ꝺ rebus dubijs.ſꝫ ſm predictã opi.nõ repiet hereditatẽ ſed ius reſtitutiõis ad ipſa ꝑtẽdã. Iõ quarto dicit hic Ang.ſub dubio forte q2 lꝫ alẽs regulariter frater hereditatẽ fratris nõ agnitã nõ tranſmittat.tñ fallit iſtud in caſu iſto ſpeciali in quo ex legali diſpõne nõ ſubuenit impuberi ac ſi hereditatẽ agnouiſſet qñ pueri ſimul deceſſerũt.qb⁹ poſt mortes ipſorũ facta erat ſubſtitutio pupillaris.⁊ rõ diſpenſationis ⁊ ſpãlitatis eſt q2 teſtator cogitauit veriſimiliter alterũ alterius pmorẽtis hereditatem agnituriũ ſoꝛ pmorienti nõ pꝛuidit de ſubſtituto pupillari de quo prouidiſſet ſi cogitaſſet aliter.⁊ iõ lex voluit qꝺ ita ab inteſtato pupillus ſuperſtes eſſet heres pmortui ipſo iure itelligo cuꝫ beneficio tñ abſtinẽdi ar.l.ſi qs filiũ.ꝟ.i.ꝟ.de acq.here.ſicut eſſet ſi fuiſſet eidẽ pupillariter ſubſtitutus.l.ſꝫ ſi plures.ꝟ.quos poſſum.ꝺ.eo.⁊ ſic tacita voluntas hoc caſu qrat idẽ qꝺ expreſſa quo ad hũc effectũ ar.l.ſi qs cũ nullũ.ꝟ.i.ꝟ.de iure codi.⁊ l.vl ſingulis.ꝺ.eo.⁊ l.cũ qd.cũ materia ſua.ꝺ.ſi cer.peta.⁊ ꝺ opi.ſatis placet p tex.iſtũ ⁊ dict.d.l.qui duos.ſu tenẽ qꝺ placet. ¶ In gl.no veniet.i fi.⁊ ſm hoc nõ ob.illud qꝺ poſſet dici vcꝫ q i imponenda falcidia dꝫ haberi reſpectus ad bona que fuerũt tpe mortis teſtatoris.l.in rõne.ꝟ.qꝺ vulgo.⁊ ꝟ.ſi filio.ꝟ.ad legẽ fal. vel ſm Bar.põt dici qꝺ inſpici debẽt bona q̃ qs habuerit tpe mortis teſtatoris non illa que poſtea.d.ꝟ.qꝺ vulgo.ſed iſte vltimo moriens nõ habuit partẽ cofratris tpe mortis teſtatoris ⁊ ſic vult bar.qꝺ bona q̃ acquiſiuit pupill⁹ poſt mortẽ teſtãtis nõ veniũt in cõtributionẽ in imponẽda falcidia.ſecus in his q̃ habuit tpe mortis teſtatoris. Tu adde pmo qꝺ ſꝫ hec tpa fili⁹ tpe mortis patris nõ poterat hĩe bona per.l.placet.ꝟ.ꝺ acq.here.niſi forte fuiſſet miles prout etiaꝫ poteſt impubes.l.fin.C.de mi.teſta. ¶ Itẽ adde ſecundo qꝺ ſuppoſito q haberet vt quia fuiſſet miles nõ exꝑiri q lex dicat talia venire in ɔtributionẽ ſed ſolũ bona paterna vt pꝫ hic in.d.ꝟ.qꝺ vulgo.⁊ l.pater filiũ. ꝟ.fi.⁊ l.qui fundũ.ꝟ.qui filiũ.ad legẽ fal.⁊ l.in duplicibus.eo.ti. ⁊ l.filiũ.i prin.ꝺ.de le.pſtan.⁊ ideo forte põt dici q regulariter bona impuberis aliũ.ſe q̃ ita q̃ a patre nõ veniunt in cõtributione p iura pꝛeall. Fallit in caſu ſingulari q forte nõ ẽ alibi in l.ſi filius q patri.ꝺ.eo.⁊ ex illo tex.videt colligi ꝺ theorica.facit qꝺ no.Bar.in.l.qui fundũ.ꝟ.coheres.ꝟ.ad legẽ fal.⁊ hoc no.ppter dubiũ qꝺ dimiſi inſolutũ in vltimo loco l.l.ſi cõtra.ꝺ.eo.⁊ attẽde etiã q2 forte in.d.l.ſi filius q patri.loquit etiã de bonis q pupillus poſtea acqſiuit vt ſic lex adaptet ad ea q̃ frequẽter accidunt ⁊ nõ ad ea q̃ raro.⁊ ſic ad caſuꝫ in quo pupillus fuerit miles.ar.l.nã ad ea.ꝺ.de legi. ¶ In gl.ſi.ibi ad pmũ caſuꝫ hoc eſt falſum ſm Dy.⁊ oẽs q2 ſi referret ad pmũ caſuꝫ cũ vtriqꝫ ex ſubſtõne ſuccedat legata cõſequẽter a ſubſtituto cuiuſcũqꝫ deberent iõ tene ſequẽtẽ qꝺ referri dꝫ ad ſcꝺm caſuꝫ leg.a. ¶ In
4 ea.gl.ibi lego tibi.c.⁊ no.hñ ex hac gl.iũcta cũ tex.qꝺ vbi poſt mortẽ ipuberis aliqs ſimpliciter reliquit intelligit eẽ relictũ a ſubſtituto nõ ab ipſo ipubere.nec ob.l.cohẽdi.ꝟ.cũ filie.ꝺ.c.q2 ibi expreſſe fili⁹ fuit rogat⁹ poſt mortẽ ſuã reſtituere.⁊ no.bene hanc glo.q ſignanter no.doc.ſed aduerte remanet dubiũ qꝺ doc.nõ declarãt q2 exemplũ nõ videt adaptari ad literam cũ in exemplo glo.nõ appareat de q̃ filio teſtator loquat.nec cõſequẽter apparet de quo ſubſtituto.ſꝫ ſaluãdo gl.pot eẽ dicere q ipſa relata ad tex.voluit dicere qꝺ ſtãte ſubſtõne in forma de qua in litera ſi teſtator poſtea dicit ſi filius me⁹ deceſſerit vl' dicit ſi aliqs filiorũ meoꝝ deceſſerit lego tali.c.qꝺ intelligat dixiſſe de filio vltimo decedẽte qꝺ eſt not.dignũ.⁊ ſic ſi pꝛio decedit vnus nõ pñt effectum habere legata cũ cẽſeantur relicta a ſubſtituto eius ſi ipſe vltimo deceſſiſſet.põt tñ plenius exemplificari qꝺ ſtante ſubſtitutione in forma de qua in litera pſuppoſito qꝺ alter filioꝝ vocat⁹ fuerit titius alter ſeius poſtea teſtator dixerit ⁊ ſi titius filius meus vltimo loco moriatur lego tali ⁊ tã.l.c.ſi aũt ſeius filius me⁹ vltimo loco moriat lego tali talẽ rem nominãdo aliã perſonã ⁊ ſic diuerſa videtur fuiſſe legata adueniẽte ſubſtõne i pſona vni⁹ ⁊ diuerſa in pſona alteri⁹.⁊ iõ hoc caſu litera remanebit plana qꝺ legata q̃ cẽlent relicta a ſubſtituto filii q poſtea vltimo loco ꝺceſſit illa cẽſent irrita. ¶ In ea. gl.i ſi.dic q in.d.l.pe.cuilibet ſeparatim facta ſubſtõ hic ſimul ſi ambo decederent ⁊ ſupererat perſona que ex pſumpta mẽte teſtantis habebat excludere ſubſtitutum.

Summarium.

1 Muto puberi hodie ſubſtitui poteſt.
2 Mutus matrimonium cõtrahere poteſt.
3 Reſcriptum principis debet per principem interpretari.
4 Mens concedentis attendi debet in reſcriptis.
5 Diſpoſitio ceſſat eius cauſa ceſſante.
6 Argumentum de ſubſtitutione pupillari ad exemplariam eſt licitum.
7 Reſcriptum principis in dubio ſecunduꝫ ius commune eſt interpretandum.
8 Mutus eſt pupillo equiparandus.
9 Equum ab initio põt effici iniquum ex poſtfacto.
10 Beneficia principum non debent trahi ad iniquũ ſenſum.
11 Factionem teſtamẽti auferre iniquum eſt.
12 Dictum in perſona vnius in perſona plurium cenſetur dictũ.
13 Legitimatus an poſſit ſuccedere cũ filijs legitimis poſt ipſius legitimationem natis.
14 Legitimatus an excludat ſubſtitutum.
15 Qualitas verbo iuncta an debeat adeſſe ſecũdũ tempus ꝟbi.
16 Subſtitutio exemplaris que ſit.
17 Impuberi in poteſtate exiſtenti ⁊ mẽte capto an poſſit exemplaris ſubſtitui.
18 Impuberi emancipato ⁊ mente capto non poteſt pater exemplaris ſubſtituere.
19 Mater ad ſecunda tranſiens vota exemplaris non poteſt ſubſtituere.
20 Miles an poſſit filio exemplaris ſubſtituere.
21 Filio mẽte capto cui ſimus legitima relinquitur an poſſit exemplaris ſubſtitui.
22 Furioſus pro ingratitudine ante furorem commiſſa exheredari poteſt.
23 Subſtitutio exẽplaris an poſſit fieri ſurdo ⁊ muto vel pdigo.
24 Frater fratrẽ inopem alere tenetur.
25 Mater ſubſtituens an debeat vtrinqꝫ coniunctum vel vterinũ ſubſtituere.
26 Subſtitutus exemplaris a matre an ſit ſubſtituto a patre preferendus.
27 Filij naſcituri debent inſtitui perinde ac iam nati.
28 Naſciturus nõ poteſt ſubſtitutionem rumpere.
29 Generi per ſpeciem derogatur circa tempus.
30 Pars temporis quare eius integralitati deroget.
31 Poſitio tota negari poteſt ratione partis falſe.
32 Tempus habere ſpeciem reperitur.
33 Gradum vnũ impugnans ex alio ſuccedere poteſt.
34 Filius primo gradu preteriri nequit.
35 Hereditatem adire poteſt fidem preſtans de reſtituẽdo non compaci.
36 Nomen heredis non aufertur commodo hereditatis ablato.

Item

37 Vtrum re ꝛ nomine eſſe deſinit quis ſuperueniente ſeruitute.
38 Jn ſubſtitutionis pupillaris non venit in bonorũ ꝯfiſcatiõe.

Ex facto. Subſtitutio exẽplaris expirat impedimẽto ceſſante vl' liberis poſtea
ſuſceptis hoc dicit vſqꝫ ad.§.nã quero.ꝛ diuiditur in
quatuoꝛ partes principales.nã pꝛimo ponit̃ themã
ꝛ queſtio ſecũdo ponit quedã pꝛeambula ad determinationes
queſtionis.tertio queſtionis determinatio.quarto determinat
nouam queſtionẽ dependentem ex pꝛemiſſis.ſecunda ibi rñdi.
tertia ibi igitur.quarta ibi nec intereſt. Secunda poteſt ſubdiuidi.qꝛ pꝛimo pꝛem tãt vnam ad ſui excuſationem.ſecũdo pꝛobat vnũ dictum ex verbis reſcripti.tertio p ſimilitudinẽ pupilli
quarto p ſimilitudinẽ furioſi.quĩto p deductionẽ ad abſurdus.
Secunda ibi verũ.tertia ibi vt quemadmodum.quarta ibi nã
1 ꝛ ſi.quinta ibi etenim.¶ † No.pꝛimo qꝺ muto puberi nõ poterat ſubſtitui directo ſm hec tempoꝛa ſine reſcripto pꝛĩcipis:hodie vero videt̃ qꝺ de iure cõi poſſit ſubſtitui ſi ſit talis mutus q
teſtari nõ poſſet qꝺ bene habes in.l.diſcretis.C.q teſta.fa.poſ.ꝛ
hoc p.l.humanitatis.C.de impu.ꝛ alijs ſubſti.ſm Bar.Ang.
2 tñ dicit nihil i mato mutatũ p illã legẽ de qꝛo.ſ dicet̃. ¶ † No.
ſcꝺo qꝺ mutus põt ducere vxoꝛem ꝛ ſic cõtrahere matrimoniũ
carnale nã illud perficit̃ ꝯſenſu inter nõ valentes loqui.ſꝫ inter
valentes loqui videant̃ etiã requiri verba vt le.ꝛ no.in.c.tue.extra de ſpõ.ꝛ eſt gl.ſing.in.l.cũ notiſſimi.in pꝛin.C.de pſcri.xxx.
an.ꝛ ſic dꝫ intelligi.l.nuptias.ſ.de re.iu.qꝛ inquãtũ dicit ſufficere cõſenſ.³dicit illud vt excludat neceſſario nõ requiri carnalẽ
copulã nõ vt excludat pba ſm diſtinctionẽ pꝛemiſſam de quo
tamẽ plene in.d.c.tue.ꝛ hec faciunt qꝺ eodẽ modo mutus poſſit cõtrahere matrimoniũ ſpũale ꝛ ſic ingre.ſi religionẽ ꝛ illam
pfiteri.ꝛ hoc tenuit Dy.in.l.vbi nõ voce.ſ.de regu.iur.ꝛ ſequit̃
hic Bal.ꝛ Ang.qualiter aũt pbari poſſ.t qꝫ voluit pfiteri dicit Ang.ſe vidiſſe magnã dubiũ tandẽ dicit fuiſſe deciſum per
theoꝛicã Bar.in l.mutũ.ſ.de acq.here.qꝛ ex ſignis hoc poterit
3 perpendi.ꝛ facit qꝺ no.Bar.in.l.j.in pꝛin ſ.de ver.ob.¶ † No.
tertio qꝺ reſcriptum vel beneficium aut pꝛiuilegiũ pꝛincipis debeat
per pꝛincipẽ interpꝛetari.ꝛ ſic põt notari illud vulgatum qꝺ ei⁹
eſt interpꝛetari cui⁹ eſt cõdere.de quo in.c.inter alia.extra de ſen.
excom.ꝛ.xj.q.j.§.ex his.ꝛ in.c.j.de poſtu.pla.p gl.ꝛ ſic facit ſm
Bal.ꝛ Ang.qꝺ ſi anciani fecerẽt ſtatutũ pñt illud interpꝛetari
ſi ambiguitatẽ aliquã cõtineat.qꝺ dicit eſſe verum dum ſunt in
officio ſicut ꝛ quilibet oꝛdinarius interpꝛetatur ſuã ſniam.l.ab
executoꝛe.ꝛ qꝺ ibi no.ſ.de appel.ſequentes aũt an.iani in officio nõ habebunt potentiam interpꝛetãdi qꝛ ius interpꝛetandi
ſm ang.coheret anime diſponẽt.a.ar.l.inter ſtipulantẽ.§.j.coniuncta glo.ſ.de verb.obli.ꝛ l.item pomponius ſcribit ſi frumentũ.ſ.de rei vẽdi. Subdit tñ q ſi ſtatuta ancianoꝝ eſſent autoꝛitate apoſtolica cõfirmata tũc pape eſſet interpꝛetatio ad quẽ pertinet etiã deſtitutio.l.ꝛ quia.ſ.de iur.om.iudi.ꝛ.l.ij.C.de leg.et
hoc vltimũ etiam fuit hic de mẽte Bal. Tñ adde qꝺ circa hoc
eſſet videndũ an ꝛ quãdo anciani poſſunt facere ſtatuta de quo
per Bar.in.l.oẽs populi.in.j.queſtione pꝛincipali.ſ.de iuſti.et
iu.¶ Jtẽ adde qꝺ ſi eſſet caſus in quo potuiſſent tunc videret̃
qꝺ ſequẽtes in officio poſſent interpꝛetari ſicut ꝛ poſſent de nouo ſtatuere argu.eoꝛum que habentur in.d.c.inter alia. ¶ Jtẽ
adde inquantum dicit Bal.ꝛ Ang.qꝺ ſi ſtatuta edita p ancianos fuerint autoꝛitate apoſtolica confirmata quod tũc nõ poſſint anciani interpꝛetari qꝛ iſtud nõ videt̃ verũ eo caſu quo ancianĩ nõ habuiſſent poteſtatem ſtatuẽdi niſi in cõfirmatiõe fuiſſet edicta clauſula decreti vel decernendo irritum ſi quid fuerit
cõtra factũ vt pꝛobatur in tex.cũ ibi no.per doc.in.c.dilecto.de
pꝛeben.vbi tex.valde no.ꝛ melioꝛ de coꝛpoꝛe iuris ꝛ per no.per
doc.in.c.cũ acceſſiſſent.extra de cõſti.Si aũt anciani nõ habuiſſent poteſtatẽ ſtatuẽdi ſine licentia pape ꝛ cũ ipſius licẽtia feciſſent ſtatutũ tũc poſſet pcedere dictũ bal.ꝛ Ang.qꝛ ſicut ius papeeſt potentius in ſtatuẽdo ita ꝛ in interpꝛetãdo.ꝛ de hac ptãte interpꝛetãdi ꝛ ad quẽ ſpectet dicendũ vt p bar.in.d.l.oẽs po
4 puli.circa materiã interpꝛetationis.¶ † Jtẽ no.qꝺ in reſcriptis
ꝛ ꝯceſſionibus recurrẽdũ eſt ad mentẽ cõcedẽtis.facit.c.eam te.
extra de reſcrip.talis tamẽ in dubio pſumi dꝫ fuiſſe mẽs qualis
fuiſſe debuit vt hic pꝛobatur ſm Bal.ꝛ ben.facit.l.tale pactũ
§.ſi.ſ.de pac.ꝛ qꝺ habet̃ in.l.q ñ.C.de natura.liber. ¶ Jtẽ no.
qꝺ qualitas adiuncta verbo diſpoſitiuo vĩ debere durare etiã
vltra tempus diſpoſitionis alias facit ceſſare diſpoſitionem.ſed
hoc eſt ppter pſumptã mentẽ diſponẽtis ꝛ ppter abſurditates
euitandã alias ſufficeret ipſã adeſſe ſm tps diſpoſitionis.ꝛ ſic
ſm tps cui adijcit̃.l.mella.in pꝛin.ſ.de ali.leg.ꝛ.l.in delictis.§.ſi
extraneus.ſ.de noxa.ꝛ.ſ.de te.mili.l.tertius. de quo hic p Bar.
5 latius quã alibi.¶ † Jtem no.qꝺ ceſſante cauſa diſpoſitiõis ceſſare dꝫ ꝛ diſpoſitio.facit.c.cũ ceſſante.extra de ap.ꝛ.ſ.de ia.pa.
6 l.a digere.§.quãuis cu ſi. ¶ † Jtẽ no.qꝺ de pupillari ſubſtõne licitũ eſt arguere ad exẽplarem qꝺ eſt verũ regulariter.fallit tamẽ
in aliquibus in quibus diſconueniunt de quo in.l.humanitatis.

C.eo.ti.per gl.ꝛ doc.ꝛ in.§.qua rõne.inſti.de pupil.ſubſti.in gl.
7 mag.ꝛ hic etiã per Bar.¶ † Jtẽ no.qꝺ reſcriptũ pꝛincipis videtur in dubio interpꝛetandũ ſm ius cõmune ad hoc bo.tex.in
c.cauſam que.de reſcrip.ꝛ ibi de hoc per Jnn.ꝛ Jo.an.ꝛ p Jo.
an.in.c.olim tibi.de verb.ſigni.ꝛ aliquid in.c.cũ dilectus. de dona.ꝛ vide bo.gl.melioꝛem de coꝛpoꝛe iuris in materia interpꝛetationis tam cõtractuũ q̃ teſtamentoꝝ reſcriptoꝝ ꝛ iudicioꝝ
in regula ꝯtra eũ.de reg.iu.li.vj.Et hec faciunt etiã quod ſtatuta ſimiliter debeãt interpꝛetari ſm ius cõmune.ad hoc bo.text.
in.c.cũ dilectus.extra de cõſue.ꝛ de cleri.nõ reſi.c.cũ dilectus.de
qꝛo aliqd in.l.ij.C.de noxa.ꝛ in.l.ſi.§.in cõputatione.C.de iure
8 deli.ꝛ plene p Bar.in.l.omnes populi. ¶ † Jtem no.qꝺ mut⁹
equiparat̃ pupillo vt.l.fuſcinnus.§.adeo.infra qui.ex cau.in po.
ca.¶ Jtem no.qꝺ furioſo videtur potuiſſe ſubſtitui exemplariter
etiã ſꝫ hec tẽpoꝛa ꝛ etiã ſine reſcripto pꝛincipis vt hic videt̃ pbari in ver.nã ꝛ ſi.ꝛ ppter hoc foꝛte.l.humanitatis.nõ dicit expꝛeſſe de furioſo niſi dicas qꝺ litera in ver.nã ꝛ ſi.debeat itelligi
qñ ex reſcripto ſubſtituiſſet furioſo p quo facit litera i ver.etenim
dum dicit incipit fieri beneficiũ pꝛincipis ꝛ c.ſi referat̃ ad ipſum
pꝛimã ver.ſꝫ ſi referret̃ ad id qꝺ dictum eſt de muto nõ faceret.
Bar.tñ videt̃ voluiſſe qꝺ ſm hec tpa etiã furioſo ſine reſcripto
9 nõ poterat ſubſtitui.¶ † Jtẽ no.qꝺ aliqd põt eẽ ab initio equũ
qꝺ ex poſtfacto efficit̃ iniquũ.facit qꝺ habet̃ l.c.ſuggeſtũ.extra
de decimis.Et an tũc pꝛiuilegiũ cõceſſum a pꝛincipe ſi ex poſtfacto efficit̃ iniquũ ipſo iure expiret. An vero adeũdus ſit pꝛinceps vt pꝛuideat.tex.iſte facit qꝺ ipſo iure expiret de quo tñ glo.
retigit in.c.decet.de regu.iur.in.vj.ꝛ ibi ſentit oppoſitũ.ꝛ illam
tenendo poſſet dici q hic ceſſabat cã diſpoſitionis ppter quam
motus fuerat ꝯcedẽe ibi ſecus ſꝫ alias ex poſtfacto ſequeret̃ iniquũ.
10 ¶ † Jtẽ no.q [illegible] beneficia pꝛincipũ debẽt taliter intelligi q
nõ trahant ad iniquũ intellectũ ꝛ non debent etiã interpꝛetari
cũ aliena iniuria vel iactura.facit.l.j.§.merito.ꝛ.§.ſi qs a pꝛincipe.ſ.ne qd in loco pu.ꝛ de teſt.mili.l.cũ fili⁹. Jdẽ dicit Ang.
in ſtatutis qñ ſaluari poſſunt abſqꝫ iniquitate.alias ſecus per
l.pꝛoſpexit.qui ꝛ a qui.ꝛ qꝺ habet̃ in.l.j.ꝛ per totã quod quiſqꝫ
iur.Bar.tamẽ al ter rñdet ad.d.l.pſpexit.de quo dic vt hic per
eũ nã dicat q ibi agit̃ ne quis indebite perdat lucrũ hic ne quis
dãnificet̃.l.vel quaſi cũ hereditas aſcendentis nõ ſit vere ſꝫ quaſi debita deſcẽdẽti vt le.ꝛ no.per glo.in.l.iij.C.de iu.ꝛ fac.agno.
11 ¶ † Jtẽ no.qꝺ magna iniquitas eſt homini ſane mentis auferre liberã teſtifactionẽ ꝛ ideo pacta ꝯtrã inẽtia reddunt̃ inutilia.l.ſtipulatio hoc mõ cõcepta.ſ.de ver.obli.ꝛ l.ſin.C.de pact.
¶ Jtẽ no.qꝺ interdũ rũpit̃ pars teſtamenti qꝛ ipſa ſubſtitutio
exẽplaris agnatione poſthumi rumpit ꝛ tamẽ nõ rumpit̃ totũ
teſtm̃.ꝛ facit iſte tex.qꝺ rũpat̃ ſubſtõ pupillaris ſi pupillus excrecente malitia duxit vxoꝛẽ ꝛ filiũ ſuſcepit.¶ Jtẽ facit tex.iſte in
quãtũ in dubio intelligit̃ reſcriptũ ſine iniuria alterius qꝺ ſi epõ
ppter dilapidationẽ datur coadiutoꝛ q fieri põt p ea q̃ habent̃
in.c.grãdi.de ſupplẽ.neg.pla.li.vj.ꝛ.c.j.de cle.egro.eo.lib.qꝺ ſi
capitulũ ſuccedit in adminiſtratione ipſo moꝛtuo poſſit adminiſtrare ſine coadiutoꝛe.ꝛ ſic ſucceſſoꝛ in plãtura ſm Bal. nec
ob.l.qſitũ.de tut.qꝛ ibi erat merus fauoꝛ ſi durabat dat⁹ in loco
12 cũ abſentis hic ſecus.¶ † Ultimo no.qꝺ dictũ in perſona vni⁹
cenſet̃ dictũ in perſona pluriũ.ꝛ ſic potes notare illud vulgatũ
qꝺ vni dico oĩb⁹ dico.Potes etiã notare qꝺ in dubio nõ eſt veriſimile qꝺ pater velit filiũ priuare hereditate.¶ Jtẽ potes notare qꝺ verbũ exheredare largo ſumpto vocabulo cõpꝛehendit
oẽm modũ p quẽ fili⁹ effectualiter ab hereditate excluditur de
quo p Bar.in.l.filio preterito.ſ.de inìuſto teſtamẽ.¶ Jn gl.interpꝛetari.ibi.l.veteri⁹.ꝛ ibi glo.magiſtra.ſuper materia interpꝛetationis.ſed melioꝛ ꝛ latioꝛ in regula ꝯ eum.de reg.iur.in.vj.
13 vt dixi in no.ꝛ ibi etiã dedi alias remiſſiões.¶ † Extra gl.inducit tex.iſte ad qõnẽ an ſi aliquis fecit legitimari filiũ naturalẽ
nõ hñs tũc aliqs legitimos an ſi poſtea ducat vxoꝛẽ ꝛ hꝫ filios
legitimos an talis legitimatus poterit ſuccedere cũ aliis legitimis.nã vĩ q nõ ꝑ tex.iſtũ qꝛ p ſuſceptionẽ filij lcĩmi rũpat̃ ltiatio
ar.hu⁹ tex.vel q itelligat̃ tacite ꝯditio i ꝯditiõe ſi legitimos nõ
habuerit.l.ſi vnqꝫ.C.de reuo.dona.ꝛ hoc tenuit Dy.ꝛ etiã tenuit Guido de ſa.vt refert Jo.an.in addi.ſpe.i ti.de ſuc.ab inteſt.§.j.ver.ſed ex facto.ꝛ in hãc partem etiã inclinat Oldra.in
ſuo opere.c.cclvij.ſꝫ bar.hic tenet ꝯtrã qñ legitimatio fieret per
ſequẽs matrimoniũ accipiẽdo in vxoꝛẽ illã quã habuerat in cõcubina.Jdẽ ſi p reſcriptũ pꝛincipis.ſec⁹ ſi p oblationẽ curie.ꝛ hoc
ſequit̃ etiã hic ang.p regulã.factũ legitime.de re.iur.in.vj.qꝛ ex
quo legitiatio fuit pfecta ꝛ cõſummata ꝛ nulla egebat alia ꝯfirmatione tacita vel expꝛeſſa ex quo fuit facta ceſarea p eius reſcriptũ nõ dꝫ vitiari p caſum ſuperueniẽtẽ vt in.d.regula factã legitime.ꝛ p id qꝺ hr in.l.pluribus.§.ꝛ ſi placeat.ſ.de verb.obli.ꝛ p
hoc nõ ob.iſte tex.qꝛ hic loquit̃ in ſubſtitutiõe q̃ erat teſtm̃ ipſi⁹
filij qꝺ recipit cõfirmationẽ p moꝛtẽ.l.ſi alienũ.§.in extraneis.ſ.
ti.j.ꝛ in.c.cũ marthe.extra de cele.miſ.ꝛ idẽ ſequit̃ etiã hic Bal.
ſimpliciter dicens q legit.mat.o pꝛecãbula p ſuſceptionẽ filij le

gitimi nõ rumpit nec diſtinguit aliter inter factã p ſubſequens matrimoniũ vel p reſcriptũ vel per oblationẽ curie. z ad hanc tex. rñdet etiã aliter vꝫ qꝺ hec ſubſtitutio erat facta in fauorẽ filii. ideo nõ dꝫ reſultare in eius odium. ar. l. qꝺ fauore. cum ſi. C. de lega. qꝺ eſſet ſi per illã excluderet eius filius a ſucceſſione. ſed hic legitimatio eſt facta mere in fauorẽ legitimati nec reſultat in eius odiũ ſi nõ rumpitur imo potius eſt fauor qꝺ nõ rũpitur ideo merito nõ dꝫ rumpi. z per hoc etiã nõ ob. l. ſi v nõ. ſ. ſal. preterea illa loquit in valde diuerſo caſu qñ hereditas occurreret ad omnino extraneũ. hic ſecꝰ z eodẽ mõ põt rñderi ad. l. cũ papinianus. ff. de cõdi. z demon. z. C. de fideicõ. l. cũ acutiſſimi. cũ ſi. z hãc opi. vr ẽt approbareſ ſtylus curie de quo refert Jo. an. ſup d. ſ. ſꝫ ex facto. vbi dicit ꝙ ↄſueuit i legitimatiõe adiici clauſula ita tñ qꝺ ſi cõtingat filios legitimos naſci patri tuo nõ coequeris eidẽ. z ibi etiã ſubdit ꝙ bñ faceret papa declarare portionẽ in quã vellet ipſum ſuccedere. nã ex quo curia appõit illã clauſulã aperte vult qꝺ illa nõ appoſita veniret equalr cũ legitimis poſtea ſuſceptis. z p hoc etiã facit qꝛ nõ poteſt negari qꝺ facta mẽtione illa ſtatim nõ ſortiaſ effectũ. nã ſtatim p illaꝫ fit legitimus z p'ꝫ ſicut alii eſt habilis ad honores z ſic nõ põt dici qꝺ poſtea ſuſcipiantꝰ legitimi qꝺ iſte nõ cẽſeaſ legitimus eſſe vt poſſit ſuccedere cũ aliis qꝛ alias cenſereſ legitimus z nõ legitimatꝰ qꝺ nõ eſt dicendũ cũ cõtradictio in eodẽ ſubiecto nõ cõpatiatur l. qui bolem. ſ. fi. ff. de ſol. z facit qꝺ no. Bar. in. l. ſi is q p emptore. de vſucap. ¶ Itẽ adde qꝺ idẽ videſ etiã qñ p oblationẽ curie licet Bar. aliter dixerit z hoc p tex. in. ſ. ſi qs igitur. in auť. qui. mo. natura. eff. ſui. col. vii. vbi de tali legitimato p oblationẽ curie. dicit qꝺ eſt naturaliũ iure omnino deliberatus. z etiã in. ſ. z quoniã eodẽ auť. dicit ꝺ eodẽ qꝺ nihil eſt diſſimilis filiis legitimis. z p hoc etiã facit qꝛ fortior ratio in eo vr̃ qꝛ põt legitimari p oblationẽ curie ſiue extent filii legitimi ſiue nõ dũmodo hoc fiat in vita patris. vt pbaſ in. d. ſ. ſꝫ ſecus eſt in legitimatione q̃ fit per reſcriptũ nã illa fit tantũ quãdo quis liberos nõ habet vt in. ſ. illud in eodẽ auť. z ſic lex magis fauet tali legitimato p oblationẽ curie quã per reſcriptũ. z iſta videntꝰ vera lꝫ Ang. tenuerit oppoſitũ z ſecutus fuit opi. Dy. in l. gallus. ſ. z qd ſi tãtũ. ſuper

14 glo. ff. de lib. z poſth. z ſic in hoc fuit ſibi cõtrariꝰ. ¶ † An aũt legitimatꝰ excludat ſubſtitutũ cõiter teneſ ꝙ ſi teſtator dixerit ſi deceſſerit ſine filiis vel ſi deceſſerit ſine filiis legitimis z naturalibus talẽ ſubſtituo qꝛ tũc legitimatus nõ excludit ſubſtitutũ. ſecus ſi dixerit ſi deceſſerit ſine filiis legitime natis vt tenuit Angel. in q̃ne ſua nobilis quidã genere. z etiã tenuit Bal. vt mihi videſ in. l. generaliter. ſ. fi. C. de inſti. z ſubſti. z do. Anto. ꝺ but. in. c. per venerabilem extra qui fi. ſint le. vbi late recolligit vltra omnes ſcribentes dicta oim in materia iſtorũ limatorũ z hec fuit opi. originaliter Ja. de are. i quadã diſputatiõe de q̃ refert Jo. an. in addi. in ti. de ſucceſ. ab inteſt. ad fi. z cũ illa ibi etiã refert Jo. an. Sꝫ aduerte qꝛ ſuppoſito ꝙ ſimus in caſu in quo naturalis tãtũ nõ excluderet ſubſtitutũ. qꝺ qñ fit colligiſ ex his q̃ habenſ in tex. z gl. z per doct. in. l. ex facto. ſ. ſi qs rogatus. ff. ad treb. z in. c. in pñtia. extra de pba. per gl. z ſuper ea p Jo. an. vr̃ eſſe magnũ dubiũ an tunc limatus excludat ſubſtitutũ. nã videretur dicendũ ꝙ nõ. primo qꝛ cõis vſus loquẽdi videſ eſſe ꝙ legitimatus nõ appellatur ſimpliciter filius leimus ſꝫ limatꝰ verba aũt plata in teſtõ z in alia diſpoſitione debent intelligi ſm cõez vſum loquẽdi. l. liberorũ. ſ. qꝺ tñ caſſius. ff. de leg. iii. itẽ qꝛ vr̃ eſſe ius queſitũ ſubſtituto ↄ̃ ipſum naturalẽ ergo limatio ſubſequẽs nõ dꝫ auferre ius ipſi tertio ſubſtituto. nec illa vr̃ eſſe in dubio mens principis ar. eorũ q̃ habenſ in hac. l. z in. l. nec auus. C. de emã. li. cũ cõcor. z i. c. ſuper eo. extra de offic. deleg. z de reſcri. c. quãuis. li. vi. z p hoc etiã facit determinatio Jo. an. in regula ſine culpa. ꝺ. in mercu. de reg. iu. li. vi. vbi decidit in ſimili ꝙ ſtante cõſuetudine ꝙ primo genitus ſuccedat. naturalis primogenitus non pfereſ legitimo z naturali poſtea genito ſi poſtea impetrauerit legitimationẽ ex eo qꝛ legitimatio illa nõ debet trahi retro ad piudiciũ ipſius legitimi vel naturalis. pro quo bene facit dictũ. c. quus. z p hac parte facit qꝺ habeſ in. c. naturales. in tit. ſi de feu. fu. cõtro. vbi legitimatus in dubio nõ ſuccedit in feudalibus ne preiudiceſ dño feudi niſi expreſſe etiã quo ad feudalia fuerit legitimatus vt ibi no. per gl. doc. z hanc partẽ reperio etiã tenere do. Bar. de ſaly. in. l. generaliter. ſ. fi. lꝫ nõ allegat oẽs rõnes pdictas. z forte hec pars de iure verior. z audiui qꝺ lꝫ do. meus do. Anto. ſic ſcripſerit i. d. c. per venerabilẽ. tñ poſtea de facto cõſultus noluit manũ apponere pro aliqua parte z ꝺ ita qñ naturalis fuit natus poſt morte teſtãtis z idẽ fortius ſi erat natus tpe teſtamẽti ex quo nõ obſtãte eiꝰ ſuperextitẽtia appoſuit ↄditionẽ ſi deceſſerit ſine filiis legitimis z naturalibꝰ ſaluo niſi forte de volũtate teſtãtis poſtea fuerit legitimatꝰ tñ talis legitimatio q̃ fit de volũtate bñ trahaſ retro vt no. bar. in. l. gallus. ſ. z qd ſi tm̃. ff. de lib. z poſth. z idẽ vr̃ dicendũ ſi poſt teſtm̃ fuerit natus in vita teſtãtis vt attẽdi debeat an poſtea fuerit limatus de volũtate teſtatis vel nõ. z ad multas

rõnes q̃ pñt fieri in oppoſitũ collige reſponſionem ex no. p Jo. an. in dicta regula ſine culpa. in ſcda q̃ne principali. nõ ẽ tñ hec deciſio ſine aliqua dubitatiõe ꝑpter autoritatẽ eoꝝ de qbꝰ dictũ eſt. ꝺ. z autoritatẽ eoꝝ de qbꝰ facit mẽtionẽ Jo. an. i dicta regula ſine culpa. i dicta ſcda q̃ne principal. q tenuerũt ↄ̃riũ

15 eius qꝺ ipſe ibi decidit. ¶ † Itẽ tãgit ꝺ bar. an qualitas adiũcta ꝟbo debeat z ſufficiat adeſſe ſecundum tẽpus verbi. z concludit regulã eſſe ꝙ ſic p. l. in delictis. ſ. ſi extraneꝰ de noxali. z per. l. ticius. ff. de teſta. mili. z per hoc infertur qꝺ ſi adiicit verbo diſpoſitiuo z ſic verbo ſignificanti tempus in quo fit diſpoſitio ſufficit qꝺ tunc adſit. per. l. mella. ꝺ ali. lega. z ideo ſi teſtator dicit filio meo impuberi titium ſubſtituo ſi deceſſerit ſine liberis intra pupillarem etatem erit pupillaris poſtea fideicõmiſſaria. quia ſatis eſt quod tempore diſpoſitionis fuerat impubes. Jſtud mẽbrum limita niſi reſultaret abſurdum in caſu in quo decernemus ſufficere adeſſe qualitatem ſecundũ tempus verbi diſpoſitiui vt hic probatur. nam licet imperator permiſiſſet ſubſtituere muto z ſic videretur ſufficere qꝺ tempore ſubſtitutiõis fuiſſet mutus licet poſtea ceſſaret qꝛ tamen ſic intelligẽdo reſultaret abſurdũ ideo non ſufficit vt hic patet p predicta. etiam infertur qꝺ ſi adiicitur verbo executiuo requiritur qꝺ ſit ſecũdũ tẽpus quo diſpoſitio debet ſortiri effectum. l. ꝺ. z. in. ff. de au. z ar. lega. z per hoc videretur qꝺ ſi teſtator dicat filio meo impuberi ſuccedat talis qꝺ tunc demum poſſit venire ſubſtitutus ſi filiꝰ decedat in pupillari etate quod intellige niſi ex circũſtãtiis ſeu ex aliquibus aliis verbis prolatis poſſet colligi aliam fuiſſe intentionẽ teſtantis puta qꝛ dixiſſet filio meo impuberi ſi abſqꝫ liberis decedat talis ſuccedat nam tunc erit ſecus quia etiã poſt pupillarem etatem veniet ſubſtitutus iure fideicõmiſſi vt eſt caſus in. c. raynutius extra de teſt. z no. bar. in. l. centurio. in. ii. q. prin. ver. itẽ iuxta predicta. ſi autẽ nõ reſpiciat tẽpus quo fit diſpoſitio nec quo fit executio ſꝫ aliud exemplũ in. l. in ſubſtitutione. ꝺ. eo. ſufficit ſcdm illud tempus adeſſe niſi ex circumſtantiis z verbum prolatum aliud appareat exemplũ in. d. l. in ſubſtõne in fi. ¶ Vltimo tractat hic Bar. materiam exemplaris z eã ſub

16 diuidit in quinqꝫ principales z in multas acceſſorias. ¶ † Circa primã principalẽ adde qꝺ ſic poteſt diffiniri ſubſtõ exemplaris qꝛ eſt ſubſtitutio directa per quã ad exemplũ pupillaris prouidetur ei q nõ ꝑpter etatẽ ſed mentis defectũ teſtari nõ põt vt ſic pillã heredẽ habeam ex teſtamẽto quẽ alias habere nõ poſſum per id qꝺ dico directa differt a fideicõmiſſaria z per id qꝺ dixi qꝺ puideret ei vt habeat heredem differt a vulgari p id ꝙ dixi qui non ꝑpter etatem ſed mentis defectuꝫ differt a pupillari z etiã a cõpendioſa q̃ fit a milite. ¶ Circa ſecũdã queſtionẽ principalẽ inquãtũ tangit an illa q̃ requirunſ ad pducendam ſubſtõnẽ pupillarẽ ineſſe requirãtꝰ etiã in exemplaria. Adde z primo circa primũ requiſitũ inquãtum tangit de qualitate liberorũ z primo inquãtũ tangit z dicit poſſe ſubſtitui exẽplarẽ. nã adde hoc verũ ſm Ang. qñ loquimur de arrogato ſed ſi loquimur de adoptiuo intelligo eo caſu quo nõ tranſit in poteſtatẽ adoptãtis. vt qꝛ datur i adoptionẽ extraneo tũc nõ poterit ſubſtituere exẽplarẽ p. l. fi. C. de adop. z hoc credo verũ ex eo qꝛ tali nõ debetur legitima. hinc eſt qꝺ neceſſario pater adoptiuus in teſtamẽto nõ habet neceſſe aliquid ſibi relinquere licet poſſit ſi vult z licet ab inteſtato poſſit ſuccedere vt. d. l. fi. ſ. ſꝫ ne articulus. lex autẽ humanitatis. C. eo. vr̃ loqui de liberis qꝰ debeſ legitima. pꝫ qñ dicit ꝙ leima dꝫ ſibi relinqui z ſic ſupponit eos ẽẽ tales quibus debeſ legitima arg. l. ita aũt. in pri. ꝺ. de admi. tuto. z. l. iii. ſ. toties. cũ ibi no. per Bar. ꝺ. de dã. infec. z decretis in demutãtibus. ſ. pe. de elec. z in. c. noſtram. el. iii. de iureiuran.

¶ Itẽ adde ei qꝺ dicit de naturalibus tantum inquantum dicit nõ poſſe ſubſtitui exemplarẽ. nã Ange. tenet oppoſitum ſaluo niſi ſubſtitutio fiat a matre non illuſtri qꝛ tex. in. d. l. humanitatis vult talibus filiis quibus ſubſtituitur exemplaris relinqui legitimam. ſed conſtat nullã legitimam deberi per matrem illuſtrem iuxta id qꝺ habeſ i. l. ſi qua illuſtris. C. ad orficia. nec etiã per patrem naturalẽꝫ. vt. l. vxorẽ. ſ. pater naturalis. ff. de leg. iii. z probatur etiam licet non allegat p ea q̃ habentur in. l. i. ſ. i. in verbo veteres. de contra tabu. vbi glo. que reputatur ſing. q̃ dicit ꝙ licet naturalis admittatur quãdoqꝫ ſcdm vel preter volũtatem nõ tamẽ admittitur ↄtra volũtatẽ. z ſic bene patet quod ſibi non debetur legitima. z hec opi. placet p ratione pdictas. z ſic cõcludo ꝙ pater nõ poteſt ſubſtituere naturali exemplarem. Item nec mater ſi eſt illuſtris ſed mater nõ illuſtris bene poterit ſubſtituere exẽplarẽ filio naturali cum tali debeat legitimã relinquere p q̃ habentur in. d. l. ſi qua illuſtris. z in. ſ. nouiſſimo inſti. ad orfi. De ſpuriis autẽꝫ tene cum eo. ¶ Itẽ adde inquãtum dicit quod filius non põt ſubſtituere exemplarem patri mẽte capto. nam p hoc etiam ratio facit quia alias ſequeretur qꝺ ipſe filius ſi eſſet ſolus haberet neceſſe z poſſet ſe ſubſtituere cuꝫ illa velit ſubſtitui liberos eius cui fit ſubſtitutio qꝺ eſſet abſurdum z contra iura. l. fi. de offi. pcto. z in. c. vltimo. de inſtitu.

¶ Circa

17 ¶ †Circa ſcōm reqſitū ad pupillarē inquāitū tāgit an impuberi ⁊ exiſtēte in ptāte ⁊ mēte capto poſſit exēplarie ſubſtitui ⁊ concludit ꝙ nō infra pupillarē etatē. adde nā ang. hic tenet oppoſitum dicēs qđ ſi pater expreſſe pupillo exēplarie ſubſtituit valebit vt exēplaris ex eo qꝛ qualis ⁊ q̄ ſit ſubſtō a ptāte teſtatoris dependet vt l. in teſtō. C. de teſta. mili. nec durat vltra quā teſtator voluerit. l. ſi ita q̄s. ꝟ. eo. ſi aūt nō dixit expꝛeſſe ſe ſubſtituere exemplariter tūc ſm eſtimatatis vr̄ ſolū defectū etatis ⁊ ſic nature nō accidētis. ⁊ ad. l. qui hꝫ. §. j. ꝟ. de tutelis. ⁊ ad not. per gl. in. l. j. C. de cura. furio. vbi pupillo mentecapto vel pdigo nō pꝟuidet niſi de tutore. rñdet qđ illud eſt ex eo qꝛ poteſtas iudicis eſt limitata ſꝫ nō ptās teſtatoris. all'. l. in cōditionibus primum locū. ꝟ. de cōdi. ⁊ demō. ſed certe hec opi. nō plꝫ qꝛ volūtas teſtatoris nō dꝫ ꝯſiderari eo caſu quo nō adeſt ptās. ſꝫ hic nō videt̃ adeſſe ptās ſubſtituēdi exēplarie īfra pupillarē etatē ex quo pꝫ ſubſtitui pupillariter qꝛ ceſſare dꝫ ptās ꝓuidēdi ꝓpter defectū accidētis ex quo pōt ꝓuideri ꝓpter defectū nature. ar. ſi ius. l. q hꝫ. §. j. in rōne ſui. q̄ rō vendicat etiā locū in ꝓpoſito ſi bñ aduertat̃ qꝛ hec exēplaris videt̃ inducta in ſubſidiū ad exēplū pupillaris ⁊ ſic eo caſu quo pupillariter non poterat ſubſtitui. d. l. humanitatis. Itē qꝛ hec ſubſtō exēplaris fuit inducta ex humanitate q̄ humanitas ceſſat ex quo aliter pōt ꝓuideri vꝫ ꝑ pupillarē: ⁊ ꝓ hoc ēt qꝛ ſupflua fuiſſet hec ꝓuiſio hoc caſu ex quo ꝑ pupillarē poterat ꝓuideri. ⁊ ſic nō eſt veriſimile in dubio legiſlatorem introducentē exēplariā de hoc caſu intellexiſſe in quo ꝓuiſio reddebat̃ ſupflua ar. l. ſi q̄s. ꝟ. de le. j. ⁊ decretis. ſi papa. de pri

18 uile. in. vj. ¶ †Itē adde inquātū dicit ꝙ filio īpuberi emācipato ⁊ mētecapto pōt pr̄ ſubſtituere exēplarie. nā hoc nō vr̄ verū lꝫ cōiter ſic tranſeant doc. nam tunc impedit̃ filiꝰ teſtari nō ſolū ꝓpter defectū mentis ſꝫ etiā ꝓpter defectū etatis cui pater ꝓuidere nō pōt ex quo eſt emācipatꝰ facit. l. qua etate. ꝟ. de teſtamētis. ⁊ iō nō vr̄ ꝙ pater tūc poſſit ſubſtituere exēplarie ex quo ꝑ ſolū defectū q̄ mentis īpedit̃ teſtari ar. eoꝝ que ipſe tetigit circa quintū reqſitū. ⁊ ꝓ hoc facit qꝛ ſi pr̄ non pōt ſubſtituere directo qñ ſubeſt vnū impedimētū vꝫ etatis ex quo eſt emācipatꝰ multomīus poterit ꝓuidere qñ adeſt duplex defectus. facit qđ hꝫ in. §. affinitatis. inſti. de nup. ⁊ in. l. ſi nō lex elia ſentia. ꝟ. tit. j. ⁊ ꝓ hoc facit qꝛ diuerſa vr̄ ratio qñ eſt impubes lꝫ emācipatꝰ qꝛ vr̄ imputādū patri quare emācipauit ⁊ ſic ſubſtulit ſibi ptātē ſubſtituēdi. Itē quare ipſū nō readoptat ar. l. filio quē pater. ꝟ. de lib. ⁊ poſthu. nā videt̃ poſſe ex reſcripto principis arrogari ſicut ⁊ infans ⁊ ſic nō poſſet ꝯſentire mentecaptꝰ. facit. l. iubemus. C. de adop. lꝫ alias cōſenſus adoptātis ⁊ adoptati videat̃ requiri. l. j. ⁊ ij. cū ibi no. ꝟ. de adop. ¶ Et ex ꝓdictis ꝯclude qđ ſi filio in ptāte īpuberi ⁊ mētecapto pr̄ ſubſtituerit hac forma ſi filiꝰ meꝰ deceſſerit in pupillari etate talis ſit ei heres infra pupillarē etatē valebit vt pupillaris poſtea nullo mō valebit lꝫ expirabit potiꝰ tanq̄ tpe limitata. l. ſi ita q̄s. ꝟ. eo. Si aūt dixiſſi ſi filius deceſſerit nō ſane mētis talis ſit ei heres tūc ſi decedat ſane mētis effectus infra pupillarē etatē videret̃ ꝙ ſubſtitutio nō haberet effectū qñ deficiat ꝯditio ſub qua fuit fcā niſi dicas ꝙ tūc valeat vt pupillaris vt ſic ille caſus expꝛeſſatꝰ icludat ēt l ſe pupillarē itra tpa itra qđ fieri pōt. ar. eoꝝ q̄ habent̃ in. l. ad hoc iure. ꝟ. e. ⁊ eius qđ tetigit hic bar. circa queſtionē illā an exēplaris ⁊ pupillaris ꝯueniāt in modo ꝓducēdi. ⁊ an ſit reperire exemplariā partim expꝛeſſā ⁊ parti tacitā quoad caſus tñ hoc nō ē ſine dubitatione. Si aūt deceſſiſſet nō ſane mētis tñ infra pupillarē etatē valebit vt pupillaris ⁊ poſtea vt exēplaris. ⁊ idē eēt dicēdū ſi ſimpliciter dixiſſet talē filiū meū īſtituo ⁊ volo qđ titius ſit ei heres nā tūc ex quo eſt impubes ⁊ mētecaptꝰ īfra pupillarē etatē valebit vt pupillaris ⁊ poſtea vt exēplaris. ¶ Circa tertiū requiſitū inquātū tāgit q̄ ſit ratio diuerſitatis quare in exēplaris nō reqrit̃ qđ filiꝰ ſit in ptāte ſꝫ in pupillari ſic ⁊ ponit duas rōnes ⁊ nitit̃ vtraq̄ꝫ reprobare dicēs ꝙ rō neceſſaria reddi nō pōt ſed pſuaſiua. nā adde ꝙ pꝛima rō pōt ſuſtineri ex eo qꝛ pupillus pꝛīcipaliter ꝓpter rigorē iuris vr̄ impediri teſtari qđ pꝫ qꝛ etiā ſi ſit ꝓximus pubertati ꝑ tres dies vel duos nō poterit teſtari ſꝫ opꝫ qđ ingreſſus ſit vltimā diē. xiiij. āni. ⁊ ſic nō pōt dici tūc īpediri niſi ex mero rigore iō nimirū ſi ēt ibi ꝯſiderat̃ rigor patrie ptātis in ipſo pupillari faciēda ſm quē rigorē magnā habebat poteſtatē pater ī filiū. l. in ſuis. de lib. ⁊ poſth. Scđa ēt ratio ex certo reſpectu pōt ſaluari qꝛ re vera ipſa exēplaris eſt apta nata ad magis durandū quam ipſa pupillaris. Et ſic hoc reſpectu ſoltē vr̄ etiā

19 de maiori periculo agi. ¶ †Item adde inquātū tangit an mater q̄ tranſit ad ſcđa vota poſſit exēplarie ſubſtituere. ⁊ tenet qđ nō nā idē tenebat Ange. ſecus dicēs in pr̄e q filio mentecapto ſupduxit nouercā. Et ratio diuerſitatis ſm eū eſt qꝛ mater reddit ſe ſuſpectam trāſeundo ad ſecūda vota vt. l. lex que tutores. C. de admini. tu. l. j. C. vbi pu. edu. debe. ideo ſibi tunc incōtinēti interdicit̃ tutela vt ī auẽ. matri ⁊ auie. ⁊ in auẽ. ſacramētū. C. qñ mu. tu. offi. fung. poteſt. ſecus in patre cuius animꝰ eſt cōſtātior nec ꝑdit adminiſtrationē bonoꝝ filij ꝑ trāſitū ad ſecūda vota. l. generaliter. ver. negotia. C. de ſecun. nup. ⁊ in. §. ſi ꝓ ex peccet. ver. ſed qđ ſancitum. in auẽ. de nup. ⁊ in. l. ſi. C. de bo. ma. Tu adde qđ etiā in matre lꝫ trāſeat ad ſecūda vota vr̄ dicendū idē qđ in patre vꝫ qđ poſſit exēplarie ſubſtituere ſaltē ſi petijt curatorē dari mētecapto antequā trāſiret ad ſecūda vota. nam tūc nō priuat̃ ſucceſſiōe ipſius filij. facit. l. ij. §. filius. ꝟ. ad tertu. ⁊ l. ſciant. C. de le. heredi. ⁊ ſic multo minus debēt priuari poteſtate predicta ſubſtituendi exemplarie cum illa poteſtas ſit potius ad cōmodū filij vt habeat heredē q̄ ad cōmodū matris. ar. eiꝰ qđ habet̃ infra. de pu. ſubſti. in prin. ⁊ in. l. ex tribus. C. de inoffi. teſto. ⁊ ſic ſi nō priuat̃ cōmodo ſucceſſiōis qđ eſt ꝓprie cōmodū matris multominus dicto ptāte ſubſtituēdi q̄ ꝓprie eſt ad commodū filij. facit. d. l. humanitatis. q̄ indiſtincte ⁊ ſimpliciter loquitur ideo vr̄ indiſtincte debere intelligi vt. l. de pretio. de publica. imo forte pōt attentari qđ etiā ſi non petierit curatorē qđ nihilominus poſſit ſubſtituere ꝑ dictam. l. humanitatis. q̄ indiſtincte loquit̃. ⁊ qꝛ nō adeſt eadē ratio priuādi ipſas cōmodo ſucceſſionis que eſt cōmodum ipſius matris in poteſtate ſubſtituendi eſt ad cōmodū filij vt eſt dictū. ⁊ ꝓ hoc ēt facit qꝛ lꝫ pater dicat̃ inferre iniuriā filio ipſum exheredando. l. pe. C. de lega. ⁊ tñ ꝑ talem iniuriā non priuat̃ ptāte ſubſtituēdi. l. j. §. j. ꝟ. eo. ergo eodē modo mater lꝫ aliqualē iniuriā dicat̃ inferre filio pꝛimi matrimonij trāſeūdo ad ſcđa vota vt habet̃ in. §. gregoria. ver. ſed ꝓſpeximus. in auẽ. de nō eli. ſecūdo nu. ⁊ in auẽ. de nup. §. ſi aūt tutelā. nō debet tamē ꝑ hoc priuari ptāte ſubſtituēdi ex quo nō eſt hoc iure cautū. Nec ob. qđ interdicit̃ ſibi tutela ⁊ adminiſtratio bonoꝝ in vita ⁊ qđ nō debet educari filiꝰ apud eā qꝛ iſta cōcernunt ⁊ concernere poſſunt commodū ipſius matris q̄ poſſet bona vſurpare q̄ ratio ceſſat in ptāte ſubſtituendi per quā pꝛincipaliẽ ꝓuidet̃ filio vt habeat heredē. ⁊ ꝓ hoc patet ꝙ ſubſtitutio exēplaris facta a matre āteq̄ trāſeat ad ſcđa vota nō expirabit

20 lꝫ poſtea tranſeat quāq̄ Bar. hic tenuerit ꝯtrā. ¶ †Circa ſextū inquātū tāgit an miles poſſit ſubſtituere exēplarie filio lꝫ ſibi teſtamentū non faciat ⁊ tꝫ ꝙ ſic ad inſtar pupillaris ꝑ. l. miles ita. in ſi. ꝟ. de teſta. mili. nam Ang. hic tenet oppoſitū ex eo quia miles nō teſtat̃ ſibi ⁊ ſic filio non relinq̄t legitimā qđ vr̄ eē de forma ſubſtātiali huiꝰ ſubſtōnis. vt in. l. humanitatis. ⁊ ad. l. miles ita. rñdet ꝙ aliud in pupillari que differt in multis ab exemplaria. Tu poteſ ſaluare Bar. qñ ſaltē tacite ab inteſtato relinq̄t ſibi legitimā ⁊ vltra. l. cōficiunt̃. §. j. ꝟ. de iur. codi. ⁊ iō debet poſſe ſubſtituere exēplarie ex priuilegio militis per ſe ſine alia expꝛeſſa inſtōne ar. d. l. miles ita. ī fi. fateor tñ ꝙ forte etiā miles nō poterit ſubſtituere filio mētecapto ſi eū exheredaret qꝛ. d. l. humanitatis. reqrit ſaltē legitimā filio relinq̄ ⁊ in hoc ſit bona ꝯparatio inter paganū ⁊ militē quo ad exēplariā. vbi aūt miles reliquiſſet filio legitimā ſatis vr̄ ꝙ etiā ſi nō adeat̃ eiꝰ hereditas ex priuilegio militis ſuſtineat̃ exēplaria arg. d. l. miles ita. ad fi. In pagano aūt qñ nō adiret̃ hereditas tene qđ tāgit hic bar. circa viij. reqſitū ⁊ ſignāter tene mēti caſus ſingularē. l. cū heres inſtituta. ꝟ. ad treb. qꝛ per bonoꝝ poſſeſſionē petitam noie furioſi cōfirmatur exēplaria nā ſicut cōfirmatur fideicommiſſaꝝ vniuerſale vt ibi ita videt̃ confirmari exemplaria. facit qđ habet̃ in. l. q

21 plures. in fi. ꝟ. eo. ¶ †Item adde inquātū tangit hic circa ſeptimū ſi filio mētecapto relinquit̃ minus legitima an poſſit ſubſtitui exemplarie ⁊ tenet ꝙ ſic nā ang. hic ſub dubio forte tꝫ ꝯtrā qꝛ de forma ſubſtantiali videt̃ eſſe ꝙ ſaltē legitima relinquatur vt. l. humanitatis. ⁊ ſic a dicto forma non eſt recedendū. l. cū hi. §. ſi ꝓtor. ꝟ. de trāſac. Nec obſt. qđ poterit agere ad ſupplemētū legitime qꝛ illud non venit ex diſpōne teſtātis. imo potius ꝯtra eius voluntatē ⁊ qꝛ non videt̃ tunc pater exercere humanitatē in filiū relinquēdo minus legitima q̄ pars minuſcula appellat̃. l. ſi quis in ſuo. C. de inoffi. teſta. ⁊ ꝓ hoc allegādo glo. in. d. l. humanitatis. in ver. legitima. vbi dicit ꝙ illa ad minus dꝫ relinqui ⁊ pro hoc etiā facit qꝛ ſicut non poteſt exēplaris fieri exheredato licet teſtm̄ teneat ita non videtur poſſe fieri huic inſtituto in minus legitima lꝫ teſtm̄ teneat ⁊ poſſit agere ad ſupplementum ſicut etiā exheredatus pōt agere querela ⁊ ſic nō videtur bona conſequētia teſtm̄ vꝫ ⁊ poſſe agi ad ſupplementū ergo pōt ſubſtitui exēplarie. ⁊ ꝓ hoc facit qꝛ illud ius agēdi ad ſupplementū fuit ſubrogatū loco q̄rele. l. oimodo. ⁊. l. ſi quis. C. de inoffi. teſta.

22 ¶ †Itē adde inquātū hic tāgit an furioſus poſſit exheredari ꝓpter cauſam ingratitudinis cōmiſſam ante furorem ⁊ tene qđ ſic. nihil allegat. ſꝫ tu poteſ allegare ꝓ hoc caſum notabilem in. l. ſi. §. ſed cum antiquitas. C. de cu. furi. iuncta. l. ſi quis in ſuo. C. de inoffi. teſta. nam certum eſt qđ ſcōm tempora codicis demēs propter cauſam ingratitudinis commiſſam tempore dementie non poterat exheredari ſicut nec inſanus per. d. l. ſi q̄s in ſuo. §. j. ⁊ tamen in. d. l. ſi. que fuit vna de quinquaginta deciſionibus dicitur qđ pōt exheredari demens ſeu furioſus. ergo neceſſario intelligitur quando cauſam commiſit ante demētiam vel furorem. ⁊ pro hoc etiam bene facit qđ habet̃. in. c. maiores. extra de bapti. vbi eccleſia iudicat de furioſo ſecundum ſtatum in quo

erat ante furorem innuiť ergo q̄ ſi exiſtens in peccato mortali
incidit i furorē.⁊ i furore moriť q̄ hic eſt d̄ānatus ſicut ⁊ ſi exi
ſtens ſan⁹ mētis decederet i pc̄tō mortali.videbať tñ ɔ̄triū q̄ vi
debať ſatis ipſo furore punitus.ar.l.diuus.ff.de offi.p̄ſi.⁊.vij.
q.j.in.c.cū percuſſio.⁊ q̄ cū ingratitudinis purgari vid.nir p
ingreſſum religiōis ſm vnā opi.de qua in.l.deo nobis.C.de epi.
⁊ cle.ſʒ iſta nō ob.q̄ illa.l.diuus.vř intelligēda q̄n tpe furoris
aliqđ cōmiſit.d.l.deo nobis.loquiť in alio caſu de quo etiā ibi
ſunt opi.⁊ hec faciūt ad q̄ōnē ſi exiſtē ſane mētis cōmittat ho
micidiū an ſi poſtea incidat in furorē poſſit decapitari.nā vř q̄
ſic p predicta. Jn cōtrariū tamen facit.d.l.diuus.in ver.ſi vero.
vbi quo ad literā vř poſſe itelligi de delicto cōmiſſo ante furorē
⁊ p hoc etiā q̄ ſicut nō debet fieri executio in corpus mortuum
iuxta id q̄ no.Cy.in.l.ff.C.qui teſt.face.poſ.ita vř q̄ nō poſſit
fieri in iſtū qui quodam nō videť haberi p mortuo ex quo caret
intellectu ⁊ aliud poſſet dici in pena q̄ reſpicit bona vt eſt exhere
datio aliud in pena q̄ h; afficere pſonā vt eſt decapitatio ⁊ ſatis
equū videreť q̄ ſi ſpereť reduci ad ſanā mētē interim cuſtodiať
⁊ differať executio vſq ad illud tp̄s ar.l.pregnātis.ff.de penis.ſi
aūt nō ſit ſpes de eius recuperatiōe ſane mētis tūc eſt magis du
biū nā p vna parte facit ratio.ſ.ne delictū remaneat impunitū
ff.l.ita vulnerat⁹.ff ad.l.aq.p alia facit q̄ equitas ⁊ id q̄.ſ.di
xi p mō aliter nō determino.audiui Bal.aliquid tāgere in.l.fu
rioſum.C.qui teſta.fa.poſ.¶ Circa ſcd̄ʒ pncipale in quo tāgit
an exemplaris ⁊ pupillaris cōueniant in mō pducendi inquā
tū tāgit an i expſſa pupillari ɔ̄tineať tacita exēplaris intellige q̄n
eſt pupill⁹ ⁊ furioſus ⁊ mētecapt⁹ tpe q̄ fit ſubſtō.adde q̄ dixi
3 ff.i precedēti q̄ōne circa ſecūdū requiſitū.¶ †Jtē adde in quā
tum tāgit an ſubſtō exēplaris poſſit fieri ſurdo ⁊ muto vel pdi
go ⁊ ɔcludit q̄ ſic.nā Ange.hic tenet ɔ̄triū dicēs q̄ muto vel
prodigo vel etiā furioſo nō pōt pater ſubſtituere exēplariter niſi
hoc impetret a pncipe.de muto dicit pbari hic in pñn.⁊ eadē
rōne de ſurdo ⁊ pdigo.de furioſo dicit pbari q̄ de iure cōi.p.l.
humanitatis.ſolū habemus pmiſſam in mētecapto ⁊ ſic cum in
ipſo ſit ɔ̄ regulas iuris cōis diſpēſatū ideo talis diſpoſitio ipe
diens alterū alteri condere teſtm̄ non debebit ꝯ trahi ad furio
ſum per.l.ſi furioſi.ff.de nuptis.q̄ vř pbare q̄ vbi lex facit mē
tionē de mentecapto diſpenſatiue illa diſpoſitio nō porrigiť ad
furioſum niſi per aliā legem ad hoc porrigeť.fatetur eñ q̄ in fu
rioſo cōis opi.eſt in oppoſitū ⁊ ideo dicit cog.tandū. Tu adde
q̄ de furioſo videť dubitandū quin cōis opinio ſit vera q̄ pro
ea eſt tex.cū glo.in.l.ſi.§.i.C.de cu.fur.vbi aperte litera vult cō
iuncta glo.ſubſtitui poſſe furioſo p.l.humanitatis.⁊ p ꝯ facit
etiā iſte tex.hic i ver.nā ⁊ ſi furioſo.p quē etiā ſm iura antiqua
videbať in furioſo ſtatutū vt tetigi in no.ad.l.ſi furioſi.poteſt di
cere q̄ illa nō ob.ppter.d.l.i.Poteſt etiā aliter rñdere q̄ illa lex
loquiť quo ad interpretationē generalē ⁊ neceſſariā ſʒ nō reſpe
ctu interpretationis magiſtralis q̄ fienda eſt ex idētitate rōnis
ſaltē i caſu fauorabili put eſt ille d̄ quo loquiť illa ⁊ caſus ē de
quo tractamus ⁊ de intellectu illius.l.ſi furioſi plene tetigi in.l.
ſi vero.§.de viro.ff.ſo.ma.in materia extēſionis.⁊ p hec etiā pu
to q̄ prodigo poſſit ſubſtitui exēpla⁹.⁊ cū agamus de extēſio
ne fienda in fauorabilibus ⁊ vbi eadē eſt rō.⁊ idē dicēdū in ſur
do ⁊ muto in caſib⁹ in quib⁹ p ſe nō poſſent teſtari q̄ q̄n ſit vi
de in l.diſcretis.C.q teſt.fa.poſ.¶ Jtē adde inquātū tāgit hic
Barto.an poſſit vnum ex filijs mētecapti inſtituere ⁊ alios pte
rire vel exheredare ſine cā ⁊ tʒ q̄ nō ſequēdo gl.in.l.humanita
tis.nā dicit hic ang.q̄ vbi př ſubſtituit exēplariter nō ſubuertiť
ſubſtō lʒ liberi ipſi⁹ patris ſubſtituentis ſint fratres eius cui fit
ſubſtō nō ſint ſubſtituti ſi erant inſipiētes ſecus q̄n erant ſapiē
tes. Jn filijs aūt ipſius mentecapti cui ſit ſubſtitutio dicit nō eē
differentiā an ſint ſapiētes vel nō q̄ ſemp ſubuertiť ſubſtitutio
ſi nō ſint inſtituti.⁊ hoc dicit velle.l.humanitatis recte intellectā.
Tu adde prio q̄ nō vř eſſe dña fiēda inter filios fratres mēteca
pti quo ad pdicta q̄ in vtriſq vř attendendū an ſint ſapiētes
vř nō vt aperte pbať i.d.l.humanitatis.¶ Jtē adde q̄ ſi oēs
filij ipſius mentecapti ſunt etiā inſipientes ⁊ dementes nullus
ipſorū vř neceſſario ſubſtituēdus p.d.l.humanitatis a ɔ̄rio ſen
ſu.⁊ idē vř ſi aliq ex eis ſint ſapiētes ⁊ aliqui inſipiētes.nā inſipiē
tes nō ſunt neceſſario inſtituēdi lʒ ipſe cui ſit ſubſtō ſi eſſet ſane
mētis haberet neceſſario inſtituere ⁊ ſic poterit auus eos pter
ire ſubſtituēdo pʒ př hoc nō potuiſſet p illam l.iūcta.l.papi.§.
ſʒ nec impuberis.ff.de inoffi.teſta.facit.d.l.humanitatis.ver.nul
la q̄rela.⁊ q̄ pōt ēē ex pte illius.l.pterire matrē i ſubſtōne quā
facit mentecapto lʒ ipſe filius nō potuiſſet.⁊ ſi dicas qualř ſuc
curreť ipſis filiis mētecaptis.dic q̄ iniſſit auus aliter puidebit
⁊ ſuppoſito q̄ aliter nō puideat ſuccedit diſpoſitio legis que
vult q̄ ad quā trāſeunt bona paterna trāſeat ⁊ onus alimētā
24 di filios.iuxta no.p cy.i.l.alimēta.C.de neg.ge.†Jtē q̄ frater
teneť alere fratrē inopem.l.i.§.ſʒ nō vllos.ff.de tu.⁊ ra.di.⁊.l.q
filiū.ff.vbi pu.edu.debe.imo pl⁹ vř ſi duo vel plures ex liberis
mentecapti ſint ſapiētes poſſint vnū ex illis ſubſtituere ⁊ alios
pterire p.d.l.humanitatis.nō cauillādo tex.lʒ gl.aliter ibi di
cat ⁊ q̄ vniformiter loquēdo de fratrib⁹ dicit q̄ ſufficit vnū ex
eis ſapiētib⁹ ſubſtituere in quo caſu certū ē q̄ nō ē neceſſe alios
inſtituere vel exheredare ⁊ ſic cū vniformiter loquať in fratrib⁹
⁊ filijs vř vniformiter debere intelligi ar.l.iam hoc iure.ff.⁊.⁊ q̄
lʒ ipſe fili⁹ mentecapt⁹ nō poſſet filios ſuos pterire tñ nō videť
abſonū q̄ auus poſſit ex pſtāte data p illā.l.ſicut ⁊ pōt pterire
matrē ipſius mētecapti quā nō poſſet mētecaptus vt eſt ſuperi⁹
dictū.⁊ ſi dicas qualiter conſuleť a'ſis filijs reſpōſio pʒ ex ſupra
dictis.⁊ hec opi.forte de iure verior ⁊ magis conformis illi le
gi quā etiā ſequebať Ri.malū.lʒ equior ſit opi.glo.Nec ob.ſi di
catur q̄ naſciturus rūpit ſubſtitutū vt hic ergo fortius iā nat⁹
ſi eſt preteritus quia poteſt reſpondere dupliciter primo q̄ hoc
ſit quia in ſubſtitutione nullus ex filijs ipſius mentecapti erat
ſubſtitutus in.q.premiſſa ſecus. ¶ Jtē hoc contingit quia nō
fuit veriſimile q̄ princeps vel auus vellet excludere naſciturus
vt hic litera dicit que ratio ceſſat in iam nato ⁊ hec pcedūt intel
ligendo de filijs legitimis ⁊ naturalibus ipſius mentecapti na
tis ex matrimonio cōtracto ante dementiam. Si autē eſſent filij
naturales tantū nati durante dementia nō precedente matri
monio de quibus videtur poſſe intelligi.l.humanitatis ppter
id q̄ habetur in.l.heredibus.ff.ad treb.⁊ tetigit hic Bar.circa
ſi.iii vi.col.tunc clare pcederet litera in.d.l.humanitatis inquā
tum dicit q̄ auus poteſt ſubſtituere vnū ex filijs ipſi⁹ mētecapti
ſapientibus ⁊ ſic q̄ pōt inſipiētes preterire ⁊ etiam ſapientes
dūmodo vnum ex eis ſubſtituat q̄ tales natur ſes neceſſario
nō fuiſſent per patrem inſtituendi.l.i.in pñn.cū ibi not.ff.de cō
tra ta.¶ Jtē adde inquātum dicit q̄ frater vtriſq coniunct⁹
poteſt agere querela cōtra teſtamētū fratris turpi perſona in
ſtituta.nam hoc eſt contra.l.fratres.C.de inoffi teſta.vbi ſolū
excluditur vterinus.¶ †Jtē adde inquātum dicit q̄ vbi ma 25
ter ſubſtituit debeať ſubſtituere vtriſq coniunctum vel vteri
num ſi eſt.nam hoc videť cōtra illam.l.humanitatis.que ſimpli
citer permittit vnū ex fratrib⁹ ſubſtituere nec diſtinguit an ſit
conſanguineus vel vterinus an vtriſq coniunctus ⁊ ſic videť
ſufficere alterum ex pdictis ſubſtituere.ar.l.de pcio de publ.iū
cta.l.papinianus.§.ſed nec impuberis i rōne ſui pall.⁊.d.l.hu
manitatis.ver.nulla.⁊ p hoc nō ob.ratio Bar.inquātum dicit
q̄ mater in ſuo teſtō non poſſet preterire filiuʒ ſuum ⁊ ſic fratrē
vterinum alterius filiū q̄ reſponſio patet ex ratione illius.§.ſʒ
nec impuberis.⁊ nō ob.etiā q̄ habeť in auť.itaq.C.cōmunia
de ſucceſ.vbi diſtinguitur vtriſq ɔiunctus a conſanguineo vel
vterino q̄ ibi loquitur in ſucceſſione inteſtati ⁊ q̄n parens ſub
ſtituit filio quo caſu id nō debet attendi.ar.d.§.ſed nec impube
ris.¶ Circa quartū requiſitū inquātuʒ tangit hic bar.an exem
plaris cōueniat cū pupillari in effectu pducēdi hoc eſt an pdu
26 cat eoſdē effect⁹ exēplaris quos ⁊ pupillaris.¶ †Et adde cir
ca tertiū effectū inquātū tāgit q̄n a matre ſubſtituiť vn⁹ exēpla
rie ⁊ alius a patre q̄s pferať.⁊ cōcludit q̄ ſi př vilis ē nō poſſit
ſubſtituere ⁊ ideo pferať ſubſtitutus a matre.ſi aūt nō ſit vilis
tūc ſi habebat filiū i pſtāte pferať ſubſtitut⁹ a pře in oīs obuē
tis a pře.⁊ i bonis obuētis a mře veniat ſubſtitut⁹ a mře.i aliū
de q̄ſitis pferať ſubſtitut⁹ a pře ppter duplex vinculū q̄ ɔcurre
rit i ſubſtituēte.vcʒ patrie pſtātis ⁊ humanitatis cū i matre vnū
vinculū ſolū.l.humanitatis ɔcurrat. Si aūt př nō hʒ i pſtāte tūc
i aliūde q̄ſitis pariter admittanť ſubſtitut⁹ a pře ⁊ ſubſtitutus
a matre ex quo tūc in patre nō adeſt duplex vinculū ⁊ ſic videť
eſſe paris conditionis cū matre.tu adde pmo q̄ ang.hic dicit
quod licet pater ſit vilis vite ⁊ nihilominus poterit ſubſtituere
pupillariter ſ.ii ea q̄ idē ang.no.⁊ ibi ē dixi i.l.ii.⁊.iij.in mate
ria pupillaris.ff.eo.⁊ ſic eodē modo poterit ſubſtituere exēpla
rie. Et hāc ptē puto verā:q̄ licet př ſit vilis vite tñ anteq̄ ſit ha
bi interdicta adminiſtratio poterit adminiſtrare ⁊ teſtamentum
facere ⁊ ɔſequēter ſubſtituere adeo q̄ ſi tūc fecerit lʒ poſtea in
terdicať ſibi adminiſtratio nō p hoc inualidabiť teſtamētū an
te factū.l.is cui bonis.ff.de teſt.l.ii.§.exigit.cū ibi no.ff.de tecū.
tab.ſecus ſi eſſet ſibi interdicta adminiſtratio q̄ tūc non poſſet
teſtari ⁊ ɔ̄ñr nec ſubſtituere per.d.l.is cui bonis.⁊ hoc caſu pce
dat opi.Bar.¶ Jtē adde ſcd̄o ſi duplex vinculū deberet atten
di.vcʒ patrie pſtātis ⁊ humanitatis tūc videreť q̄ ſubſtitutus
a pře deberet pferri etiā in maternis per id q̄ habeť in ſi.l'ſin
auť.itaq.C.cōmunia de ſucceſ.vbi frater vtriſq coniunct⁹ p
pter duplex vinculū pfert vterino etiā in bonis maternis ⁊ ſic
nō vř.bñ dixiſſe ſi dicim⁹ duplex vīculū debere attendi.¶ Ad
uerte tñ ⁊ tertio q̄ ſi vř bñ dixiſſe q̄ vinculuʒ patrie pſtātis de
beat attēdi:cū lex pp tale vīculū nō det pří maiorē pſtātē ſubſti
tuēdi i ſubſtitutiōe exēplaria vt pʒ ex.l.humanitatis.C.e.⁊ ideo
ſicut ſi non adeſſet vīculū patrie pſtātis ſubſtitut⁹ a patre habe
ret paterna ⁊ ſubſtitut⁹ a matre materna ⁊ i aliūde queſitis ve
nirent pariter ita vř ⁊ in caſu iſto q̄n concurrit vinculum patrie
poteſtatis ex quo ppter illud vinculum pater p̄ſtā iuris non
recipit in pſtāte ſubſtituendi nec lex illud aliquo mō ponderat.
¶ Jtem

¶ Itē adde quarto q̄ ſubſtitut⁹ a matre, ita demū vr̄ poſſe ve
nire qñ fili⁹ non erat in ptāte patris vel ſi erat pater pdeceſſit
ante matrē alias forte nō poſſet venire ſubſtitut⁹ a mr̄e ex eo q2
fili⁹ nō ſolū pp mentis defectū ſ3 ēt ppter vinculū patrie ptāt;s
impediebat teſtari ēt ſi fuiſſet ſane mentis.l.q in ptāte.ff.de teſt.
ꝛ ſic mr̄ nō vr̄ tali potuiſſe ſubſtituere q non impediebat teſtari
ppter defectū mētis imo etiā ppter impedimentū. facit.l.cū fi
lius.ff.de teſt.mili.ꝛ q̄ not. Bar.hic in materia in q̄ōne illa an
exēplaris conueniat cū pupillari in materia pducibili circa qn
tum requiſitū. ¶ Itē adde q̄ ſicut pupillaris habet effectū q̄
quos pōt ſibi pr̄ facere neceſſarios pōt ꝛ filio ſuo.l.ſed ſi plures.
§.quos poſſum.ff.e.idē eſt dicēdū ꝛ in exemplaria cū in hoc nō
reperiat diſcōuenictia ꝛ eadē ſit ratio.ar.hui⁹ tex. ꝛ.l. humani
tatis.C.eo. ¶ Circa qntū inquātū tāgit an eodē modo finiatur
exēplaris quo ꝛ pupillaris. ꝛ tāgit an ſi furioſus vel mētecapt⁹
reducat ad ſanā mētē ꝛ poſtea recidat in demētiā ꝛ ſic moriat
an ſubſtō reaſſumpſerit vires ppter ſupuenictiā demētie an ſo
expirauerit ex toto ex quo fact⁹ fuit aliquo tpe ſane mētis nā cō
cludit q̄ poti⁹ ceſſauit q̄ ex toto fuerit extincta.ar.l.cū3 alijs.C.
de cu.fu.l.inter ſtipulātē.§.ſacrā.cū ibi no.de ver.obl.ꝛ hoc pl3.
Nec ob.iſte tex.inquātū innuit q̄ deſinat valere ꝛ ſic expirat ſubſtō
qñ filius recipit ſanā mentē q2 vltra rñſiones Bar.pōt dici q̄
deſinit valere ꝛ expirat.ſ.interim nō perpetuo p leges ſuperius
alleg.ꝛ p.d.l.humanitatis.inquātū innuit q̄ ceſſet.facit q̄ hr̄
in ſimili in.l.j.ad ſ.c.ad turpil.vbi l3 litera dicat p appellationē
ſniā extingui tñ illd̄ itelligit.ſ.interim donec pēdet appellatio
hinc eſt q̄ ſi deſerat appellatio ſnia reaſſumit vires.l.furti.in pn.
ff.de his q no.infa.ꝛ hoc cla3 qñ ipedimētū veniēs ad deſtruē
dā ſubſtonē ceſſauit i vita prīs ſubſtituētis q2 tūc durabit cā effi
ciēs.ꝛ ſic facilius reaſſumit vires ipſa ſubſtō.l.ſi.ff. cōia pdio. et
q̄ dictū fuit in.l.poſthum⁹ in pri.ff.de inu.teſta. idē tamen di
cas ſi etiā poſt mortē talis prīs ceſſauit ipſum ipedimētū tēdēs
ad deſtructionē ſubſtōn̄s vt q2 filius fuerit factus ſane mentis
poſt mortē patris.tñ poſtea recidat in demētiā in qua poſtea
moriat.nā ſatis ē q̄ tpe mortis ipſi⁹ filij cui fcā eſt ſubſtō poſſit
ſubſtō habere vires p id q̄ no.gl.i.l.ſi arrogator.ff.de adop. l3
nō ſit tāta rō in caſu iſto q̄āta eſt qñ tale impedimētū ceſſat in
27 vita patris ꝛ ſic durāte adhuc cā efficiēte. ¶ † Itē ad̄ inquātū
tangit hic de filijs naſciturīs.Et cōcludit illos debere eē inſtitu
tos ſicut ꝛ filios iā natos.nā3 hoc pcedit ſm opi.gl.in.l. huma
nitatis.l3 tenēdo q̄ nō ſit neceſſe oēs iā natos ſubſtituere vt ſo
nat litera in.l.humanitatis.dic vt colligi pōt ex his q̄ dixi.ff. in
additōib⁹ factis ad illud q̄ſitū vtz an pupillaris ꝛ exēplaris cō
ueniāt in mō pducēdi. ¶ Itē adde inquātū tāgit an reqrat vt
naſciturus rūpat ſubſtōnē q̄ ſit ſuus.ꝛ vr̄ cōcludere q̄ nō qñ lo
quimur de demēte ꝛ furioſo q nō pōt habere legitimos ꝛ natu
rales.ꝛ ſic in eo de naturalib⁹ tñ d3 intelligi ar.l.heredibus. cū
ibi.ff.ad treb.nā adde prīo q̄ ēt demēs ꝛ furioſus poſſe hr̄e legi
timos ꝛ naturales tpe demētie ex matrimonio cōtracto añ de
mētiā q̄ nō extingui ſ pp ſuperuenictē dementiā.l.patre furio
28 ſo.ff.de his q ſunt ſui vel alie.iu. ¶ † Itē adde ſcḋo q̄ naturalis
tñ nō vr̄ aliquo caſu rūpere ſubſtōnē ex eo q2 nō rumperet teſta
mentū paternum l3 eſſet preteritus.vt.l.j.in prin.cū gl.ſua.ff. de
ꝯtabu.ꝛ hec multo min⁹ debet rumpere ſubſtitutionē factā ab
auo q maiorē ptātem habet in ſubſtituēdo q̄ habeat ipſe filius
in teſtādo cū ipſe filius non poſſet preterire matrē ſuā ꝛ tñ ipſe
pater ſubſtituēdo pōt preterire matrē ipſius filij vt ſuperius eſt
dictū imo plus videt q̄ cū ſ3 tēpora codicis ꝛ ſic tpe.l.humani
tatis.naturalis nō poſſet in totū inſtitui a patre ſ3 ſolū in ſex vn
cijs nō extantibus legitimis.l.humanitatis.C.de natura.lib.l3
de iure authēticoꝝ ſit ſec⁹ p auſ.l3.poſitā ſuper.d.l.humanita
tis.ita vr̄ q̄ pater ipſi⁹ filij nō potuerit p ſubſtōnē talem filiū na
turalē filij ſui mittare vltra ſex vncias ꝛ ſic nō inſolidū ar.l.ſi is
q ex bonis.ff.eo.ꝛ.l.q̄ ꝯditione.de do.cā mor.ꝛ ſic.d.l.humani
tatis.q̄ vr̄ velle q̄ poſſit filius filij mētecapti ſubſtitui in toto nō
habeat locum in caſu naturali ſm illa tēpora codicis licet Bar.
aliter ſenſerit.ꝛ hec ſufficiant de materia iſtius exemplaris.

29 **Itē quero.** Species tpis derogat generi tpis.h.d. ¶ † Nō.pmo q̄ gñi p ſpecies derogat
nedū circa res de qb⁹ in.l.vxorē.§.felicillimo.ff.de leg.iij.ꝛ in re
gula generi p ſpeciē.de reg.iu.in.vj.ſed ēt circa tēpus vt hic p3.
30 ꝛ idē circa perſonas.l.coheredi.§.q patri.ff.e. ¶ † Itē no. q̄ ſpēs
tpis derogat integralitati ei⁹ ꝛ hoc ppter ſeparationē ꝛ diuiſio
nē ꝛ hoc facit ſm bal.ad duo. Primū eſt q̄ ſi alicui cōcedat red
ditus alicuius rei vſq3 ad quātitatē.x.florenoꝝ. alij vſq3 ad q̄ti
tatē.c.q̄ ſi ex re illa poſtea ꝯtingat tātūmodo centū pcipi q̄ p
dicta nō ꝯcurrūt admiuicē.ſ3 mutatus ad.x. illa primo habebit
alius de quo p Cy.in cōmēto.l.extra territoriū.de iuriſ.om. iud.
Scḋs eſt q̄ ſi vn⁹ iudex eſt deputatus in cauſis vſq3 ad decē li
bras ꝛ alter vſq3 ad.c.q̄ de ſumma decē librarū ꝛ abinde infra
nō cognoſcet deputatus ad.c.nec ſimul nec cū illo ſed ſolū ille q
eſt deputat⁹ in decē.facit ſ3 ang.q̄ habet in.§.audiēt.ꝛ.§. ꝛ in
dicare.l.auf.de defen.ciui.col.iij.ꝛ p hoc iſte tex.arguēdo de tpe
ad re ſeu q̄titatē facit.l.q plures.ff.e. ¶ Scḋo no.q̄ ille qui cō
ſentit in maiori ſumma nō ſemp cōſentit in minori vt hic p3 q̄
cōtingit ppter ſeparationē ꝛ diuiſionē ꝛ ſic facit ſ3 bal.q̄ ſi fa
cta fuit poſitio q̄ titius poſſedit rem aliquā.xiiij.annis ꝛ eſt iu
ſu3 ſit negatiue q̄ ſi fiat poſitio alia q̄ titi⁹ poſſedit decē annis
31 q̄ ceſſat diuerſa poſitio ꝛ tenetur illi rñdere. ¶ † Tu adde hoc
clarū tenēdo illā opi. q̄ h3 q̄ rōne partis falſe tota poſitio pōt
negari quā ſequit gl.in.c.ij.de cōfeſſis in.vj.ꝛ in.c.preſentiā. de
teſti.co.ij.ſed tenēdo opi.ꝯrā quā ſequit Bar.in.l.j.§.ſi qs ſim
pliciter de verb.obli.ꝛ ibi etiā tetigi ꝛ Jo.an.in nouella ſup gl.
in.d.c.preſentiā tūc iſtud dictū nō procederet. Itē facit q̄ ſi ad
pbandū pupillarē etatē depoſuerūt duo teſtes ꝛ vnus dixit q̄
ille deceſſit intra.x.annos alter q̄ infra.xiiij. q̄ iſti nō dicant
cōteſtes q̄ reliquit bal.in diſcuſſu3.ſ3 Ang.hic tenet ꝯrīū ex eo
q2 vnica eſt pupillaris etas.ꝛ ideo indiuidua tempora ipſi⁹ pu
pillaris etatis aſſerentes nō dicūt diuerſa ideo dicunt cōteſtes
ſicut ꝛ qñ agit de pbādo aliquo vniuerſali.vt no.gl.que repu
tat ſing.vt in.l.ob carmē.§.ſi.ff.de teſti.ꝛ Jnn.in.c. qualiter.el.
ij.extra de accuſa.ꝛ idē dicit Ang.ī eo q induxit teſtes ad pbā
dum recollectū vinee ſi vn⁹ dicit q̄ titius recollegit.x.corbes.al
ter dicit de.viij.nā dicunt cōteſtes facit.l.diē pferre.§.ſi plures.
de arb.nā ī vno recollecto eiuſdē vinee q̄rit.ſec⁹ ēt in eo q agit
ex mutuo ad.c.ꝛ vnus teſtis pbat de.c.alter de qnquagīta q2
tūc nō pbat mutuū de.c.cū potuerit ſepi⁹ mutuari ꝛ diuerſa q̄
titas vna vice diuerſa alia ꝛ ſic nō ſunt ꝯteſtes ſ3 cū. ¶ Tu ad
de oīno q̄ circa hoc no. Jo.an.in.c.j.de arbi.li.vj.ꝛ gl.i.c.nihi
lominus.iij.q.ix.nō vr̄ ex toto expeditū q̄ dictū eſt de recollecto
q̄ p hoc dicunt cōteſtes in caſu pdicto iō forte alibi de B lati⁹
32 dicet. ¶ † Vltimo no.q̄ eſt reperire etiā ſpeciē in tpe ꝛ ſic facit
q̄ ſtatutū loquens de publicatiōe pene ſi pena referat ſe ad cer
tū ꝛ ſpecificū tps intra q̄ debeat durari q̄ nō debeat tūc fieri
duplicatio q2 in ſpeciēb⁹ nō habet locū duplicatio vt no.Bar.
in.l.mcuius.§.duobus.ꝛ.l.lucius.§.impuberem.ff.de lega.ij.

Luci⁹ titi⁹. Licet pterit⁹ expugnet primū gradū a
quo eſt pterit⁹ tñ pōt ex ſcḋo ſuccedere.
33 h.d. ¶ † Nō.q̄ l3 q̄s ipugnet vnū gradū tñ pōt ex alio ſuccedere
facit.l.ſi fili⁹.ff.tit.j.nec h3 obſtare.l.is qui ꝯtabulas.ff.eo. q2 ibi
impugnabat teſtm̄ paternū i totū ideo in ꝯſequētiā vr̄ ipugna
re acceſſoriū ꝛ ſic pupillare q̄ regulariter non ſubſiſtit ſine illo.
facit.l.poſt legatū.§.q principale.ff.ī his q. vt indi.iō ibi nō pōt
commodū reportare ex pupillari ſubſtitutione hic aūt nō impu
gnabat totū teſtm̄ paternū ſ3 ſolū vnū gradū. ¶ Itē no.q̄ gra
dus a quo fili⁹ in ptāte eſt pterit⁹ eſt nulli⁹ momēti ꝛ ſic ipſo iu
re eſt nullus etiā ſi filius nihil dicat.facit.l.i.ff.de iniuſt.teſt.ꝛ q̄
34 ibi fuit dictū. ¶ † Itē no.q̄ fili⁹ nō pōt pteriri a primo gradu
quāq̄ ſubſtituat in ſcḋo quin primus gradus reddatur null⁹.
ſecus ecōtra ſi in primo gradu eſſet inſtitut⁹ nā poteſt preteriri
a ſecundo ꝛ valebit nihilominus ſecūdus.vt.l.ſi poſthumus.§.
quod vulgo.ff.de libe. ꝛ poſthu.ꝛ tetigit hic glo.

Juli⁹ lōgi. Qui ſemel extitit heres l3 ipſo iure deſinat
eſſe heres aut ſibi vt indigno auferat he
reditas:tñ vocat ad hr̄ditatē pupillarē ex ſubſtōne facta p hec
35 vba q̄ſqs mihi heres erit.h.d. ¶ † Nō.q̄ accōmodās fidē de re
ſtituēdo nō capaci pt adire hereditatē ꝛ ſic ex hoc efficit heres
etiā reſpectu partis i qua fidē accōmodauit.ꝛ eſt ratio q2 nō eſt
vitiū intrīſecū ſ3 poti⁹ extrīſecū. ¶ Itē no. q̄ talis accōmodās
fidem ſolū perdit eam partē de qua tacite accōmodauit fidē.et
ſic no.q̄ delictū cōmiſſum circa vnā rē nō egredit illā. ꝛ ſic facit
q̄ q in inuētario fraudulēter omiſerit vnā rē ponere non p hoc
priuet bñficio inuētarij niſi i illa.facit.l.reſcriptū.ff.de his q. vt
indig.de quo dicendū vt in.l.beneficio.ff.ad legem fal.ꝛ in auſ.
36 ſed cū teſtator.C.ad legē fal. ¶ † Itē no.q̄ licet heredi indigno
auferatur commodū hereditatis nō tamē auferitur nomen here
dis nec id q̄ eſt ſequela ipſius noīs.ꝛ ſic etiā no.q̄ fiſcus in di
cto caſu nō dr̄ eſſe heres l3 habeat cōmodū hereditatis. aduerte
te tamē q2 pōt dici eſſe vnus heres effectu ꝛ alter nomine. hinc
eſt q̄ tenet creditoribus ꝛ legatarijs.facit.l.cū fiſco.ff.ad ſilł.et
37 q̄ habet in.l.ſi filius.ff.q̄ cū eo. ¶ † Itē no.q̄ ppter ſeruitutē
ſuperuenictē ipſo iure quis deſinit eſſe heres ꝛ re ꝛ noīe. ſi tamē
recuperat libertatem admittitur ad hereditatem pupillarem ex
ſubſtōne facta i forma de qua in litera.ꝛ ſic no.q̄ ſufficit aliqd
ſemel fuiſſe verū ad verificādū relationē q̄ fit ad illud niſi appa
reat aliud ex circūſtātijs.l.ſubſtitutione.ff.eo.ꝛ q̄ dixi in.l.ex fa
cto.ff.eo.ꝛ p hoc dixit hic bal.q̄ ſi in caſu iſto vn⁹ ex heredib⁹
poſt aditā hereditatē igreſſus eſt regulā mēdicātiū q̄ l3 deſinat
eſſe heres re ꝛ noīe tñ ſi poſtea ex diſpōne apoſtolica fact⁹ ē mo
nachus vel abbas alicui⁹ monaſterij q̄ pōt hr̄e bona in cōi q̄
tūc admittet ad ſubſtōnem.ꝛ idē hic Ang.dicens idē eſſe in re
dacto in ſeruitutē ppter igratitudinē ſ3 poſtea libertati donet
nā recupabit intelligo ius ſuccedendi ex ſubſtitutione ſi poſtea
eueniat caſus ipſius ſubſtitutionis.nō autem hereditatem quā

quęſiuit domino. ⁊ idē etiā dixi de redacto in ſeruitutē pene vt qꝛ damnat᷒ in metallū ſi poſtea libertati donet̄ p̄ beneficiū reſti tuti vis in integrū. ſecus ſi ex mera indulgentia p̄ l. i. §. fi. cū ſe. ff. de cōtrahē. iūcta l. intercidit. ff. de cōdi. ⁊ demon. Tu adde qꝺ iſtud vltimū nō videt̄ verū qꝛ vbi quis efficitur ſeruus pene licet poſtea reſtituat̄ ex quo ſemel effectus eſt incapax nō vr̄ admittē dus ex diſpoſitione hoīs p̄ dictā l. intercidit. ⁊ admittatur ex di ſpoſitiōe l. vt. ꝺ. l. i. §. fi. iuncta. ꝺ. l. intercidit. vt no. Bar. in. ꝺ. l. i. §. fi. ſꝫ ſecus ſit quādo qꝺ redigit̄ in ſeruitutē hoīs quo caſu nō efficitur incapax cū capacitas ſerui inſpiciatur ex pſona dn̄i ſm ea que habentur in. l. neqꝫ. C. de here. inſti. ⁊ etiā. ff. de lega. ii. l. debitor. §. ſeruo. ⁊ ſic pōt itellig. hic de redacto in ſeruitutē hoīs non in redacto in ſeruitutē pene p̄ dictā l. intercidit. ⁊ per no. p̄ Bar. in. ꝺ. l. i. § fi. ⁊ p̄ hoc etiā pōt dici qꝺ cū ingreſſus religionē mendicantiū efficiat̄ omnino incapax qꝺ hoc caſu ſit idē ac ſi i
28 ſeruitutē pene fuiſſet redactus. ¶ † Itē no. qꝺ in cōfiſcatiōe bo norū nō vr̄ venire ius pupillaris ſubſtōnis ⁊ nō mirū h̄ caſu qꝛ cauſa confiſcationis nō concernebat ipſam pupillarē. Itē qꝛ in dubio nō vident̄ in cōfiſcatiōe venire bona futura. l. ſi mādaue ro. §. is cuius bona. ff. māda. ⁊ l. eius qui. ff. de teſtamētis. prece dens tamē ratio tutior qꝛ lꝫ nō veniant bona futura q̄ querā tur ex contractu iuris gentiū tn̄ videntur venire bona que quę runt̄ ex teſtō cū talis acquiſitionis eſt incapax deportat᷒. l. iii. cū ibi no. ff. de teſtamētis. ⁊ adde ſm bal. qꝺ de indignitate nō pōt opponere tertius antequā ſuia ſit lata ſꝫ ſolū fiſcus vt eſt glo. ſingu. l. i. in cōſequēter. §. i. ff. fami. herc. ¶ In glo. nō capitu. l ſi. no. ex gl. qꝺ etiā de iure ffoꝝ nō poterat filius naturalis inſti tui in totū ſupſtite legitimo de quo dicet̄ in. l. luci᷒. ff. eo. Aduer te tn̄ qꝛ tūc nō pcedit qꝺ dicit glo. in ver. partem. dn̄ dicit qꝺ de vna vncia fuit rogatus de reſtituēdo quia reſpectu illius vncie erat cap. ar. l. ii. C. de natu. liber. ⁊ ſic nō debuiſſet per hoc appli cari fiſco qꝛ nō deliquiſſet accōmodādo fidem ex quo ille erat ca pax in eo i quo accōmodabat̄ fides. fac. l. lucius. § i. cū ibi no. ⁊ i eo oporteret tunc intelligere qꝺ vltra vnciā fuiſſet rogatus ⁊ ſic plenius poſuiſſet exēplū glo. in ſpurio. ¶ In glo. auferat̄ ibi ⁊ fiſco dent̄. hoc eſt falſum ſm Ang. ſi ponimus exemplū in filio naturali qꝛ qꝺ ei auferet̄ applicat̄ venientib᷒ ab inteſtato nō fiſco. l. i. C. ꝺ natura. li. ſed tu adde qꝺ illa lex loquit̄ qn̄ p al̄ relī quitur naturali vltra quā a iure permittat̄. hic autē quando ta cite accōmodādo fidem in fraudē l. quo caſu applicat̄ fiſco. fa cit. l. nō intelligit̄ §. i. ff. de iure fiſ. ⁊ qꝺ not. Bart. in. l. ſi ff. de h̄e g. vt in ſig. ¶ In glo. eſſent ibi. ſolue vt ibi. ſupple qꝛ in iure ac creſcendi qꝺ accreſcit portiōi nō pſone. hic in iure ſubſtitutiōis qꝺ defert̄ perſone. facit. l. ſi titius. §. i. ff. de vſufru. ¶ In ca. glo. in fi. ſolue qꝺ ibi indignitas reddebat quem indignum quo ad omnes honores. hic a item quo ad hereditatē paternam reſpe ctu partis in qua commiſerat delictum.

Summarium.

1 Acceſſoriū nō influit in principale.
2 Priuilegia eccleſie vnite nō tranſeunt in eccleſiam principalem cui vnitur.
3 Principale nō regulatur a ſuo acceſſorio.

Ex pupillari. Acceſſoriū nō ꝯfirmat pnci pale. h. ꝺ. ¶ † Not. qꝺ acceſ
1 ſoriū nō influit in pncipale nec illud cōfirmat. ⁊ ſic fa cit qꝺ pactū penale veſtitū nō validet pactū pncipa le p̄ eius coherentiā de quo plene in. l. petens. ⁊ in. l. ſi pacto quo pen. i. C. ꝺ pac. facit hec lex iar. ſm Bal. ⁊ ang. qꝺ beneficiū exē ptiōis conceſſum eccleſie mēbris nō porrigat̄ ad ipſam eccleſiā nec cōceſſum diſtrictui vel comitatui porrigat̄ ad ciuitatē. circa qꝺ adde lꝫ ipſi nō allegent qꝺ habet̄ in. c. per exceptione. de pri ui. in. vi. ⁊ q̄ no. per Bar. in. l. ii. de verb. ſigni. ⁊ qꝺ dixi i rubri.
2 ff. ſol. ma. † Item facit qꝺ ſi vna eccleſia vnit̄ alieri priuilegia ipſius vnite nō tranſferantur in eccleſiam principalē cui vnit̄. qꝛ id quod eſt in acceſſorio nō influit in principale vt ē dictū. ⁊ de hac vnione ⁊ eius virtute habet̄ per Bar. l. i. §. ſi coheredē. ⁊ l. q fundū. §. fi. ff. ad legem fal. ⁊ per cano. in. c. extra. ne ſede va
3 can. vbi bona glo. ⁊ i. c. ⁊ tēporis qualitas. xvi. q. i. ¶ † Ultimo no. qꝺ principale nō regulat̄ ab acceſſorio ſed ecōtra. ¶ Itē no ta qꝺ licet teſtm̄ paternū rumpatur i totū vel p parte nihilomi nus remaneat pupillare de quo dic vt in. l. h. in prin. ⁊ l. ia ſub ſtitutione. ⁊ l. duobus. §. fi. cum. l. ſeq. ff. eo.

Summarium.

1 Naturalis vna cū legitimo inſtitui poteſt.
2 Iudex tutoris defectum ſupplere poteſt.
3 Datio coheredis iuris effectus luitaris nō impedit.
4 Filio naturali nō pōt pupillariter ſubſtitui.
5 Naturalis in vncia inſtitui pōt legitimo in reſiduo inſtituto.
6 Subſtitutio pupillaris expꝛeſſa dicitur, que in breuiloqua con tinetur.
7 Subſtitutio pupillaris comprehenſa in breuiloqua quādo ma trem excludat.
8 Subſtitutio reciproca a quo ⁊ quare inuenta fuerit.
9 Cauſa ſubſtitutionis eſt voluntas teſtatoris.
10 Subſtitutio pupillaris an expiret in filio in poteſtate ipſa in fi lio emancipato ceſſante.
11 Inequalitas quotuplex ſit.
12 Subſtitutio breuiloqua an contineat fideicōmiſſariam.
13 Spes ſubſtitutionis reciproce ad heredem nō tranſmittitur.

Lucius. Subſtō breuiloq̄ fcā diſparib᷒ cō tinet ſolā vulgarē. lꝫ ſi fiat paribus pu. ta ipuberib᷒ i ptāte ꝯſtitutis ꝯtinet ēt pupillarē
1 q̄ mrēs excludit. h. ꝺ. ¶ † No. q̄ fili᷒ nālis pōt inſtitui vna cū legitio. ⁊ ēt pōt, adinuicē vulgarit̄ ſubſtitui ⁊ ſic vr̄ q̄ repu diāte ſilio naturalis vulgariter ſubſtitut᷒ ad totā hr̄ditatē ad mittat̄. ⁊ h̄ clarꝫ ſ iſta iura ſꝫ an h̄ pcedat tāget̄ cū gl. ¶ Itē no. q̄ ex q̄ h̄ ſilm᷒ fili᷒ h̄ erat annicul᷒ nec p̄ tex. lrā q̄ vr̄ ei dēderit tutorē. aut q̄ ipſe poſtea hr̄ditatē agnouerit ⁊ tn̄ ꝺr qꝺ iſta here ditas ipſi᷒ anniculi nō vadit ad ſubſtitutū vulgarē lꝫ poti᷒ ad matrē ⁊ ſit h̄ caſus ſm Ang. nō cauillādo nec dūmādo qꝺ da tio ſubſtituti vulgaris nō ipediat trāſmiſſionē hr̄ditatis nō a gnite qꝛ h̄ nō fuerit agnita nec repudiata ex q̄ ipubes tutore ca rebat. ⁊ ſic facit q̄ datio ſubſtituti vulgaris nō tollit exiſtētiā ſui hr̄dis. fatet̄ tn̄ qꝺ cōis opi. eſt i ꝯtrā pu. ꝺictū fuit l. i. ſi fili᷒ hre. ff. de lib. ⁊ poſth. ¶ Tu adꝺ pꝛio qꝺ lꝫ nō eēt dat᷒ tutor potuit eē q̄ nec aſſūpſit tutelā vel ali᷒ legitim᷒ tutor l. i. ⁊ p̄ totū. ff. ꝺ le gi. tu. ⁊ in aut. matri ⁊ auie. C. qn̄ mu. tu. offi. fungi po. ⁊ talis tu tor potuiſſet hereditatē adire. l. potuit. ⁊ l. ſi īfanti. ff. de iure deli.
2 † Itē iudex ēt iterdū ſupplet ꝺfectū tutoris. l. bonoꝝ. C. q admi. ad bo. po. ⁊ ꝺ. l. ſi infanti. ⁊ ſic nō ſeqt̄ neceſſario ergo nō fuit datus tutor in teſtō ergo nō potuit adiri hereditas. Preterea ⁊ ſcꝺo hic pſupponere vr̄ p cōſtāti qꝺ agnita fuit hr̄ditas vt pꝫ hic ex tex. i ꝟ. nō ſequētē. iūcta gl. i ꝟ. poſtea. ⁊ ſic nō intēdit hic diſputare an datio ſubſtituti vulgaris ipediat trāſmiſſionē vel nō. ſꝫ an in ſubſtōne reciproca fcā duob᷒ ipubib᷒ itelligat̄ pupil laris i pſona ci᷒ cui fieri potuit ſi decedat poſtq̄ hr̄ditatē agno uit. ⁊ ſic nō facit iſte tex. p opi. Ang. ſi bn̄ pōderet̄ ⁊ p̄ hoc ē nō vr̄ facere ad aliud qꝺ hic tāgit Ang. vꝫ an infans hereditatē pris nō agnitā trāſmittat ad quoſcūqꝫ. nā dicebat q̄ hic vr̄ ca ſus q̄ ſic cūtē trāſmittat eā ad mrēs ſupponēdo q̄ nō fuerit agni ta de q̄ dicit eē magnā dubitationē i. ꝺ. l. ſi infanti. p iſta tn̄ opi. facit ſm eū qꝛ etiā furioſus trāſmittit. l. fi. §. i. nō cauillādo lrām C. de cura. fu. ſꝫ certe vt pꝫ ex p̄dictis iſte tex. nō itēdit decidere hūc articulū cū videat̄ pſupponere q̄ ipſe filius fuit hēs ⁊ ſic a gnouerit hr̄ditatē. pterea hic nō ꝺr q̄ trāſmittat ad extraneū ſꝫ ad mrēs ⁊ facili᷒ vr̄ poſſe trāſmittere ad mrēs q̄ ad extraneū p̄ ea q̄ no. i. ꝺ. l. ſi infanti. p̄ doc. ⁊ p̄ gl. i. l. apꝺ hoſtes. C. ꝺ ſuis ⁊ le.
3 ¶ † Itē no. qꝺ datio cohr̄dis ſui nō ipedit aliquē effectū exiſtē tie ſuitatis de q̄ dictū fuit l. i. ſi fili᷒ q̄ patri. ff. e. vt h̄ pbat̄ i ꝟ. ali ter. ſec᷒ qn̄ dat̄ coheres extrane᷒ qꝛ tūc vr̄ impediri exiſtentia quo ad cōfirmationē tabularum pupillarium vt vr̄ pbari hic i pn. l. ſꝫ certe vt ipſe dicit in pri. l. nō erat pptꝛ dare tabulas pu pillares vt pꝫ ex lra ⁊ iō meli᷒ pbat̄ in. l. apud iuli. § idē iu. l. ff. ad treb. ¶ Itē no. q̄ ꝟbū ē ſoluat̄ ē ꝟbū directū ꝺ q̄ plene p̄ bar. in. l. centurio. ad fi. vbi ꝯcludit i effectu q̄ cit ꝟbū cōe aptū ad ſub
4 ſtonē directā ⁊ ēt obliquā. ¶ † Itē not. qꝺ naturali filio nō pōt ſubſtitui pupillariter ⁊ hoc iō qꝛ nō eſt i ptāte cū ſolū in ptāte eē dicant qui ex iuſtis nuptiis naſcunt̄ vt inſti. de pa. po. §. i. ¶ Ultimo no. ar. qꝺ pupillaris nō videat̄ facta p̄ ſubſtōnē bre uiloquā qn̄ lꝫ duo qb᷒ ſit ſint impuberes: ſunt tn̄ diſpares eta tis ſed ꝯtrā ē verū de quo dicēdū vt tangit hic glo. in ꝟ etatis. Itē potes notare q̄ vbi vna determinat̄ o refert̄ ad plura i du bio determinat illa equitate ſeruata. ꝺ quo. i. l. ii. h̄ iure. ff. e. ¶ In gl. pmā in fi. ⁊ ergo gl. iſta de iure ſilo qꝺ nālis poterat capere hr̄ditatē paternā. et vltra vnciā ⁊ hec gl. nō eſt al bi ſm an. de pꝛis. ſꝫ aduerte qꝛ huic gl. ob. l. ii te q ex bonis. cōtra gl. ſua. ff. eo. vbi ēt de iure antiq̄ nō vr̄ potuiſſe inſtitui fili᷒ naturalis niſi i vncia exiſtēte legitimo. ꝯtrario nō vr̄ potuiſſe ſubſtitui pupilla riter filio legitimo i bonis q̄ fuerūt teſtatis ⁊ ſic multominus vr̄ potuiſſ. ſubſtitui vulgariter ipſi filio legitimo cui᷒ ꝯtrm vult iſte tex. nā forti᷒ vr̄ phiberi ipſa vulgaris quā pupillaris per id qꝺ no. gl. in aut. qui. mo. natura. eff. ſui. §. fi. in gl. mag. coi. vo. nec mira qꝛ p̄ vulgarē immediate ſuccedit̄ teſtatori. ſꝫ p̄ pupillarē ipſi pupillo. inſti. de pu. ſubſti. in prin. ⁊ ſic ille tex. fortiter etiam facit cōtra iſtum in eo qꝺ hic ꝺr de ſubſtitutione vulgari. poſſes dicere pꝛio qꝺ hec gl. iit ꝟa ⁊ qꝺ gl. in. l. ii is q. nō potuit exēplū de naturali habēdo reſpectū ad illa iura ffoꝝ: qꝛ nūc nō fuiſſet bonū exēplū p̄ hanc l. cū glo. ſua. ſꝫ habuit reſpectū ad iura no ua codicis. vl̄ potes dicere ſcꝺo qꝺ hic fuit i vncia inſtitut᷒ cū ipſo ſo legitimo in qua olim ēt poterat inſtitui vt. ꝺ. gl. l. ſi is qui. ſm aliū itellectū. Itē pōt ſubſtitui vulgariter ipſi legitimo ex eo qꝛ vocabat̄ p̄ vulgarē ipſo filio deficiēte per mortē vel repudiāo

te. vnde

te.vſ ſicut filius naturalis tñ poterat vocari in totū ex teſtō nō
extāte legitimo ita etiā in caſu in quo extaret ſed repudiaret.ar.
l.lice; modica.§.1.ꝛ.§.ſi filius.ff.de bo.liber.ꝛ.ff.ad tertu.l.ꝛ.§.ſ;
ſi ſint iui.ꝛ ſic intelligatur tex.iſte ſm Bal.ſeq uiť etiā Ange. ꝛ
fuit opi.Ja.de ra.ꝛ Cy.ſcōm eos. ꝛ ſi dicatur quō potuit voca-
ri ad totum naturalis extante coniuge legitima vt in aut.li.C.
de natura.li.rñdet Bal.no.ꝙ illa aut.loquiť qñ agiť de ſucceſ
ſione inteſtati quo caſu ſuperexiſtētia coniugis legitime faciebat
naturalē nō vocari ad totū ſ; nō extent legitimi ſed nō ꝓhibet
quin ex teſtō naturalis vocetur ad totū, nō extāte legitimo vel
extāte ſed repudiāte ſ; ſuperſit côiunx legitima vt hic eſt caſus
qui etiā in hoc nō eſt correctus.pōt tñ dici ſcōm eū ꝙ etiam in
ſucceſſione inteſtati ſup exiſtentia côiugis non extātibus legiti
mis ſcōm iſta tpa ſſo ꝛ nō impediebat naturalē vocari ad totū.
ꝛ ſic pōt intelligi hec glo.ſcōm eum.hodie tñ ſecuert in.d.aut.
ſ;.ꝛ p predicta videtur qꝺ ſi agitur de ſucceſſione inteſtati ſup
exiſtentia legitimoꝝ repudiātiū faciant excludi naturale quia ſi
reuerentia côiugis ſuperextātis facit naturalem p illos excludi
ab hereditate ſ; ipſa côiunx nō vocet ad hereditatē. multo for-
tius reuerētia legitimoꝝ ſuperextātium debebit ħ operari ſ; re-
pudiēt ar.aut.multo magis.C.de ſac.ſan.ec. ꝛ ſic limitat dictū
Bal.ꝛ Ang.ꝛ ꝑdictoꝝ doctoꝝ qꝛ dictū eoꝝ ꝓcedit i ſucceſſio-
ne ex teſtō nō in ſucceſſione inteſtati.¶ Sed aduerte qꝛ predi-
ctis fortiter ob.qꝺ.ſ.tetigi qꝛ ſi nō poſſet p pupillarē naturalis
poſt mortem legitimi capere de bonis prīs vltra ꝙ pr̄ potuiſſet
ſibi relinquere a princip.vt.d.l.ſi is q.multominus dꝫ poſſe per
vulgarē per ea que.ſ.dixi.cuius côtrarium hic diciť. Bald.hic
non tangit iſtud contrarium.Ange.vero fugit quia ibi loquiť
poſtꝙ filius legitimus fuit heres.ſed hic quādo repudiauit.ſed
certe iſta rñſio nō eſt bona qꝛ ex quo per pupillarē vocať nō ex
tante legitimo nō debet eſſe vis an ipſe legitimus fuerit heres
vel nō ex quo iſte naturalis non vocať in vita ipſius filii ſ; ipſo
deficiēte:ideo forte pōt dici ꝙ illa lex debet itelligi qñ vltra pu
pillum extabat alius filius legitimus qui ſuperuixit poſt ipſum
pupillū al's ſi tantūmodo vnicus filius legitim' nō video qua-
re non debuiſſet poſſe venire ex pupillari etiā ad bona paterna
ex quo vocabať ad totū in tpe permiſſo qꝛ nō extāte ipſo legiti-
mo arg.l.in t's.ſ.de here.inſti.ꝛ p hūc tex.qui expreſſe permit
tit iſtā naturalē venire ad totū ex vulgari ꝛ ideo iſtud puto ve-
rū ſ; non ſit ſine aliquali diuinatione illius.l.ſi is qui.ſed nō vi-
5 deo aliquid poſſe dici ꝓpter caſum iſtius legis.¶ †Et ex predi
ctis patet qꝺ naturalis pōt inſtitui in vncia legitimo inſtituto
in reſiduo. ꝛ iſtud ꝓcedat olim ꝛ hodie vt in hac.l.ꝛ.d.l.ſi is q.
iuncta.d.l.ij.C.de natura.li.ſed ſi ſubſtituiť vulgariter legitimo
vltra vnciā tunc,cū ſubſtituiť in loco deficiētis filii legitimi vel
repudiātis potuit ſubſtitui in toto iure antiquo vt eſt caſus ħ.
ꝛ idē dicas de iure nouo ex quo nō reperiť immutatū ꝛ ſic paria
videnť eſſe hoc caſu nullū filiū legitimū exiſtere vel exiſtere ſ; re
pudiare.fac.ꝛ.d.l.ſi ex modica.§.ſi filius.de bo.lib.ꝛ idē videtur
dicendū in pupillari etiā quo ad bona paterna dūmodo poſt
mortē ipſius impuberis nullus ſit alius legitimus.al's ſecus p
ea q̄ habenť in.l.ſi is qui.ꝛ.ſ.dixi.Et hec in ſimplici naturali.
nā ſpurius nullo mō vř poſſe ſubſtitui ab ipſo patre p ea q̄ ha-
benť in tex.ꝛ gloſſ.d.§.ſi.in aut.qui.mo.natu.eff.ſui.¶ Item
aduerte quia dixit hic Ange.Bar.hic dicere ꝙ nihil eſt immuta
tū hodie niſi ſolū in hoc qꝛ portio debita naturali eſt diuidēda
cū ipſa matre eius vt in aut.ſ;.C.de natura.li. ſ; ipſe dicit ħ nō
eſſe verū qꝛ dicta diuiſio nō hꝫ locū niſi cū pr̄ decedit inteſtatus
nulla ꝓle legitima extāte.ſecus qñ pater filio naturali reliquit
aliqd ꝛ relictū eſt validū qꝛ tūc no habemus de diuiſiōe tracta-
re.tu adde ꝙ Bar.nō videť illud dixiſſe ſi bñ inſpiciant verba
6 eius ꝛ ſic nō mereť reprehenſionē.¶ †In gl.duplex.ibi nec eſt
hec tacita.no.bñ ex glo.ꝙ ſubſtō.pupillaris côprehēſa in breui
loqua nō dř tacita ſed expſſa.idē tenet glo.ſ.in ver.ad matrē in
duobus locis.ꝛ idē in.l.precibus in gl.ſi.C.eo.ſed ꝯtrariū ſenſit in.l.
iā hoc iure.ꝟ.qꝺ ius.ſ.c.ſed dic ꝙ pōt dici expſſa in genere ſed
tacita in ſpecie vt hic tetigit Bar.ꝛ ſic reduci dꝫ gl.ad concor.
Quid aut de pupillari côprehēſa in côpendioſa.gl.ſ.in ver. ad
matrē.tenet ꝙ eſt expreſſa.ꝛ idē gl.ſi.in.d.l.precibus.ſed ꝯtrariū
tenuit in.d.l.precibus.in ꝓ.ꝛ in gl.mag.ſed ꝯcordat ꝙ eſt expſ
ſa in gn̄e ꝛ tacita in ſpecie.ꝛ no.ꝙ gl.iſta.ꝛ.d.glo.in ver.ad ma
tre.volūt qꝺ ſubſtō pupillaris côprehēſa in breuiloqua vel cō-
pēdioſa excludat matrē qꝛ nō eſt omīo tacita ſecus in pupillari
côprehēſa in vulgari qꝛ illa eſt omīo tacita.ꝛ ſic intelligiť.l.ſi.C.
de inſti.ꝛ ſubſti.ꝛ.d.l.precib'.qꝺ vltimū vř limitare glo.ſi.in.d.l.
precibus.ꝛ gl.ſ.in ver.ad matrē.in ver.forte ꝓcedere niſi ſubſti
tutus eſſet alius filius teſtatoris de quo plene p Bar.in mate-
ria pupillaris in.l.ij.in prin.ſ.eo.ꝛ ibi dictū fuit.¶ In glo.eta
tis i ſi.ꝛ ſic latis dicunť eſſe eiuſdē etatis ſi ambo ſint ipuberes
ſ; vnus ſit minoris etatis ꝙ alter ideo tūc ab ipſo principio cō-
tinetur pupillaris in perſona vtriuſqꝫ ꝛ hoc eſt clarū ſm oēs. ſ;
dubium eſt quid ſi ille qui eſt maioris etatis puta.xiij. annoꝝ
peruenit ad pubertatē ꝛ ſic expirat pupillaris in eius pſona an
expirabit in pſona alterius minoris ſ; adhuc ſit impubes.ꝛ gl.
iſta ſenſit qꝺ nō.ꝛ hoc etiā ſequiť hic Bart.licet aliqui côtra de
quo hic latius per eū.¶ In gl.ad matrē.ibi:ꝛ qñ eſt inſtitut'.
nota bene hanc glo.q̄ ponderat matrē fuiſſe inſtitutam cū filio
ꝛ ſic datā coheredē ſe.ſu l ſi C.de inſti.ꝛ ſubſti.ꝛ ſic ex hac gl.
forte Bar.ſumpſit intellectū ſuū quē poſuit in.d.l.ſi. ꝛ et in.l.ij.
ſ.eod.in materia pupillaris de quo dic vt plene ibi dixi.ꝛ adde
ad.d.l.precibus.q̄ loquiť etiā qñ mater nō eſt inſtituta ꝛ ſic iſte
7 intellectus non vř bonus de quo plene in.d.l.ij.¶ †Itē aduer
te qꝛ qꝺ dixi.ſ.qꝺ pupillaris côprehēſa in breuiloqua excludit
matrē procedit qñ facta eſt ſimpliciter per hec vba vos inuice;
vel eos inuicē ſubſtituo.ſecus ſi dictū fuiſſet ꝛ ſi quis eoꝝ hēs nō
erit eos inuicē ſubſtituo qꝛ tūc expreſſa eſt vulgaris reciproce fa
cta ꝛ ſic continetur tūc pupillaris tacita in illa expreſſa vulgari
reciproce facta ideo tunc nō excluderet mater cū illa pupillaris
ſit tunc oīno tacita nec in ſpecie nec in gn̄e côprehenſa in dicta
breuiloqua vt hic etiam no tāgit Bar.qꝺ tene menti ꝓ limita-
tione glo. ꝛ eius qꝺ.ſ.dixi.¶ Extra glo.eſt ſciendū ꝙ Bar.tra
ctauit hic materiā breuiloque ſeu reciproce per quatuor qōnes
principales prīa eſt an ſit ſpecies ſubſtitutionis de p ſe ab aliis.
ſecūda quare dicať breuiloqua vel reciproca.tertia quibus ver
bis fiat.quarta quis ſit eius effectus.¶ Circa primam adde ꝙ
licet ꝓprie ꝛ ſtricte loquendo nō ſit ſpecies de per ſe ſed ſemper
cadat in alteram de aliis ſpeciebus vt Bart.hic dicit.tamē late
loquendo poteſt dici ſpecies de per ſe ex eo quia iſta ſubſtitutio
ſemper neceſſario habet fieri plurib' ꝛ reciproce quod nō eſt ne-
ceſſe in aliqua ſpecie aliarū. ꝛ ꝓpter hoc forte tex.in.l. iam hoc
iure.ſ.eo.appellauit ipſam tertium genus diſtinctū a vulgari
ꝛ pupillari ꝛ propter hoc etiam gl.ꝛ doc.de ipſa ſpecialem mē-
8 tionem fecerunt. ¶ †Circa ſecundā.q.adde quod iſtud nomē
reciproca fuit inuētum a.d.l.iam hoc iure.que in hoc non eſt ali
bi vt ibi dixi.nomen autem breuiloqua non fuit inuentum a iu
re ſed magiſtraliter a gloſſatoribus ꝛ doc.ſimili tñ potuit iſtud
nomen vt dixit Bal.in.d.l.iam hoc iure ex his que habētur in
tex.in.l.cum in teſtamento.§.hec verba.ibi vt breuiter videreť.
ſ.titu.j.¶ Circa tertium adde inquātum tangit ver.deueniat.
ꝛ dicit illud eſſe comune ſicut ꝛ ver.ſubſtituo.nam aliqui etiam
vt Inn.in.c.raynaldus.in ver. deuenire. extra de teſtamentis.
videtur velle quod ſit directum.ſed certe vt dicit Bal. in.l.iam
hoc iure.licet ſit aptum natum ad directam ſubſtitutionē tamē
eſt etiam aptum natum ad obliquam ſicut ꝛ verbum perueniat
alias pertineat.facit quod habetur in.c.l.q feu.da. po. ꝛ quod
habetur per Bar.plene in.l.centurio.in vlti.col.ideo debet dici
cômune ſicut ꝛ verbum ſubſtituo.¶ Circa quartū inquantum
tangit qñ ſunt duo impuberes ſed vn' anniculus alter.xiij.an.
an expiret pupillaris in perſona ipſius anniculi poſtꝙ ille exi-
ſtens.xiij.annoꝝ fact' fuerit pubes ꝛ ſic expirauerit pupillaris
in eius perſona.ꝛ concludit qꝺ non cum iſta inequalitas ſuperue
niat ex poſtfacto ꝛ ſic nō debet vitiare ſubſtitutionē preābulā
ar.l.eadē.§.ſed ꝛ ſi quis.de du.re.ſaltē ex quo ſine facto teſtātis
ꝛ ex curſu naturali prouenit ipa inequalitas arg.l.fideicōmiſſa.
§.ſi rem.de le.iij.nam idē hic tenuit Bal.poſt Uber.de cremo
9 na:quia ponderandū eſt† qꝺ cauſa ipſius ſubſtitutionis eſt vo-
luntas teſtatoris ꝛ hec eſt prima ꝛ principalis cauſa. ſecūdaria
eſt equalitas.ideo licet ceſſet ſecunda ex quo nō ceſſat prima cū
mens teſtatoris videatur fuiſſe quod ſi quis eoꝝ impubes de-
ceſſerit alter alteri ſuccedat non ceſſabit ipſa ſubſtitutio.alle.ta-
men in contrarium.l.ſi tutor reipublice cauſa.in prin.ſ.de tu.ꝛ
cura.di.ꝛ nō ſoluit.ſed poteſt ſoluere qꝺ ibi tutor fuit datus in
locum alterius tutoris abſentis ꝛ ſic videtur datus durāte ab-
ſentia.ideo nimirū ſi ceſſat reuerſo abſente.ſ; hic ex quo a prin-
cipio vterqꝫ erat impubes videtur facta ſubſtitutio ſi,quis eoꝝ
impubes decedat alteri ſuccedat ꝛ ſō nimirū tūc ſi durat ſubſti-
tutio in pſona illius q durat pupillus qꝛ ſic videtur ſonare ver
10 ba ꝛ mens teſtantis. ¶ †Itē adde inquantū tāgit qñ ſunt duo
impuberes ꝛ in poteſtate ſed vnum poſtea emācipat ꝛ ſic expi-
rat pupillaris in eius perſona an per hoc ceſſabit in perſona al-
terius remanentis in poteſtate ꝛ tenet quod ſic ſi facto teſtātis
voluntario dicta ſubſtitutio ceſſet in perſona emancipati vt qꝛ
voluntarie emancipat ex quo tale factum ſuperueniť re nondū
perfecta ſeu conſummata cum teſtamentū ꝛ contenta in eo nō
ſumant effectum niſi poſt mortem teſtātis vt in.c. cum marthe.
de celebra.miſſa.ꝛ in.l.ſi alienum.§.in extraneis.ſ.titu.j. ꝛ ar.l.
a tertio q̄ non eſt alibi ſm Dy.ſ.de adi.leg.ſecus dicit ſi coactus
fuit emancipare vt contingit in caſibus no.in.l.nec auus.C.de
emā.lib.nam Ang.hic de vtroqꝫ videtur dubitare ꝛ ſentire op
po.dicit enim primo quod licet emancipet vnum ſponte tamē
durabit pupillaris in perſona alterius retēti in poteſtate ex eo
quia a principio in perſona vtriuſqꝫ ſit côtenta pupillaris licet
teſtator reuocet in perſona vnius emācipando nō ꝓpterea intel-
ligitur reuocare in perſona alterius.arg.l.vltima.de du.re.ꝛ.l.

tribunus.§.ſi.de teſt.mil.⁊ q2 intereſt alterius pupilli cõſeruari pupillarẽ in eius perſona cũ pupillaris cenſeat ſibi fauoꝛ.l.ex tribus.cũ ibi no.C.de inoffi.teſt.nec ob.ſcõm eum q̃d ſubſtitutio reciꝓoca p modũ correlationis cõtinet duas pupillares et p conſequens vna deſtructa videt deſtrui ⁊ altera arg.l.ſi.ſ.de accepti.⁊.l.ab emptione.ff.de pac.q2 reſpõdet illud eſt verũ qñ relatiua ſic ſe habẽt q̃d impoſſibile eſt vnum eſſe ſine altero vel vnũ eſt cauſa finalis alterius vt dictis iuribus.⁊.l.ij.C.de indi.vid. ſed hic ſcõm eũ vna pupillaris nõ eſt cauſa finalis alterius ⁊ vna põt ſubſiſtere ſine altera. Itẽ in iuribus cõtrarijs niſi tolleret alterũ correlatiuũ fieret iniuria ei in cuius perſona remaneret.hic autẽ non fieret iniuria imo fauoꝛ impendit.⁊ ſic nõ ob.ſecundũ eũ in.l.alteri.ſ.de adi.lega.q2 ibi loquitur de grauamine nõ de fauore.ſ3 certe magis placet opi.Bar.p rõnes ⁊ iura alleg.per eũ ⁊ maxime q2.d.l.tribunus.⁊.d.l.ſi.nihil faciunt ad ꝓpoſitũ ſi bñ aduertant. Itẽ non videtur bñ reſpõſũ3.l.alteri.q2 ibi eſſet etiã fauoꝛ alterius coheredis q̃ ſibi remaneret prelegatũ ⁊ tñ nõ remanet ꝓpter reuocationẽ alterius ex eo q2 reſpectiue erãt facta.ſic ergo ⁊ in ꝓpoſito cũ reſpectiue ⁊ iuris pſumptione ex quo ſubſtitutio fuit reciꝓoca ꝯtineat vnus pupillaris ꝓpter aliã q̃d patet q2 ſi a principio ſolũ in pſona vnius potuiſſet fieri pupillaris illa reciꝓoca nõ cõtinuiſſet aliquã pupillarẽ.l.iam hoc iure.ff.eo.merito ſi a principio ſiante equalitate contineat pupillaris in perſona vtriuſq3 ⁊ ſic vna ꝓpter aliã reſpectiue videat facta ſi facto volũtario teſtatoris reuocet vna intelligitur ⁊ alia reuocata ar.d.l.alteri q̃ optime facit. Dixit et ſcdo Ang.q̃ vbi pater coactus eſt emãcipare filiũ q̃ nõ videt q̃ cõſeruari debeat pupillaris in perſona alterius retẽti in ptãte: q2 hoc tenderet ad cõmodũ ipſius filij q fuit cauſa emãcipationis.⁊ ſic nõ videt q̃ debeat cõſeruari ad cõmodũ ipſius filij cõpellẽtis patrẽ emãcipare.dixit tñ cogitandũ ſup hoc ⁊ ſup precedenti.ſed tu adde q̃ dictũ Bart.vr̃ verius p rõnes ⁊ iura p ipſum alle.nã in cõſeruatione talis ſubſtitutionis debemus ꝯſiderare mentẽ teſtãtis q̃ nõ debet pſumi mutata ꝓpter factũ nõ volũtariũ ꝯtingẽs.vt in.l.ſi fideicõmiſſaria.§ ſi cũ.m.de leg.iij.⁊ ſic nõ d3 in hoc attẽdi factũ filij cogẽtis patrẽ emãcipare: q2 ab ipſo nõ dependet poteſtas cõſeruãdi ſubſtitutionẽ ſed ab ipſo patre cuius volũtas nõ pſumit mutata ꝓpter tale factum.nec ob.l.ij.§ ꝯtra tabulas.ff.eo.q2 ibi filius impugnabat teſtm̃ paternũ idõ erat indignus habere cõmodũ ex eo.hic aũt nullatenus impugnabat teſtm̃ l3 coegerit patrẽ emãcipare q̃d facere potuit iure permittẽte in caſib9 no.in.d.l.nec auus.C.de emã.li. ❡ Itẽ adde in quãtũ tãgit q̃d ſi ab initio fuit inequalitas ⁊ poſtea ſuperuenit eq̃litas vt q2 ambo erãt impuberes ſed vnus in ptãte alius emãcipatus ⁊ poſtea ceã adoptatus an ꝯtineat pupillaris.⁊ cõcludit q̃d nõ ex quo a principio ꝓpter inequalitatẽ nõ cõtinebat ⁊ rñdet ad.l.ij.§ ſed ſi extraneũ.ff.eo.q̃ ibi a principio fuit expreſſa pupillaris l3 tũc nõ valeret vt pupillaris.⁊ ſic ibi a principio aderat volũtas teſtãtis hic fuit ſimplex breuiloqua l qua a principio iuris pſumptione nõ aderat volũtas reſpectu pupillaris.nã diligẽter no.hãc reſponſionẽ p limitatione ⁊ declaratione illius.§.facit q̃d dixi in.l.cẽturio.ff.e.⁊ p hoc dixit hic Ang.q̃d ſi teſtatoꝛ habebat filiũ legitimũ ⁊ naturalẽ ⁊ aliũ naturalẽ tm̃ ⁊ eos inſtituit ⁊ inuicẽ ſubſtituit vulgariter pupillariter ⁊ per fideicõmiſſum put hodie eſt mos.q̃ ſi poſtea pater legitimauit naturalẽ q̃ tũc etiã in perſona eius cõtinebit pupillaris cõſiderato q̃ de pupillari teſtatoꝛ expreſſe ꝓuidit ar.d.§.ſed ſi extraneũ.ſecus ſi ſimplr̃ eos inuicem ſubſtituiſſet. ❡ Itẽ adde in quãtũ tangit q̃d ſi quis habet duos filios vnũ impuberem ⁊ in poteſtate: aliũ puberẽ ⁊ furioſum ⁊ eos inſtituit.⁊ inuicem ſubſtituit.an tũc vltra vulgarẽ in dicta ſubſtitutione in pſona impuberis continebit pupillaris.⁊ in pſona furioſi exemplaris: ⁊ tenet q̃d nõ q2 multe ſunt differentie inter pupillarẽ ⁊ exẽplarẽ de quibus in materia exẽplaris in.l.ex facto.ff.eo.⁊ in.l.humanitatis.C.e.⁊ ſic nõ vniformiter determinaret.⁊ ideo ſecundũ eũ ſola vulgaris cõtinebit in pſona ambarũ.nam adde primo q̃ hoc verũ niſi cõſtaret q̃d in pſona furioſi voluit ſubſtituere poſt aditã hereditatẽ q2 tũc etiã in pſona alterius cõtinebit pupillaris ar.eoꝝ q̃ habent in.l.in teſtõ.C.de mili.te.imo plus etiã videt q̃ etiã ſi hoc nõ cõſtet dũmodo furioſus nõ habeat liberos ex quo ſubſtõ illa exẽplaris tũc eſt ſimilis ipſi pupillari ⁊ habet eoſdẽ effectus q2 tũc videt teſtatoꝛ voluiſſe in pſona pupilli cõtineri pupillarẽ ⁊ in pſona furioſi exẽplarẽ cu3 regulariter ꝯparificent pupillaris ⁊ exẽplaris.⁊ de vna ad aliã arguat.l.ex facto.ff.e.⁊ in habẽtib9 ſymbolũ facilis eſt tranſitus.l.in rem.§.itẽ ſi quocũq3.ff.de rei vẽ.⁊ per hoc nõ ob.q̃ in multis differũt: q2 latis eſt q̃ regulariter ꝯparent ⁊ ſaltẽ in caſu de quo querit ar.eoꝝ q̃ no.Jo.an.in.c.tranſlata.extra de cõſti.⁊ in c.nõ põt.ſup gl.de p̃c.in.vj.vtraq3 eñ ſubſtõ trahet ad bona
11 filio vndecũq3 queſita. ❡ † Itẽ aduerte q̃ eſt triplex inequalitas.ſ.etatis poteſtatis ⁊ portionũ.hec vltima nõ ipedit effectꝰ huius breuiloque.⁊ de predictis tribus tãgit hic Bar. ❡ Itẽ adde in quantum tangit ſi due filie fuerint inſtitute in re certa ⁊ duo maſculi vniuerſaliter.⁊ poſtmodum dixit ⁊ heredes meos inuicẽ ſubſtituo q̃ ſolũ maſculi q mutuantur ad portiones hereditarias vident inuicẽ ſubſtitui: cũ talis ſubſtitutio videat facta pro portionibus hereditarijs.l.ſi plures.ff.eod.⁊ ſic pꝫ q̃d mortuo vno maſculo nõ mutuabunt femine.nã Ange.h̃ dixit q̃ forte ãbobꝰ maſculis mortuis mutuabũt femie.ar.l.coheredi.§.q diſcretas.ff.e.⁊ q2 filie l3 nõ ſint hr̃des ex quo tñ hñt ius accreſcẽdi repudiãtibꝰ maſculis ex vniuerſo inſtitutis iuxta no.in.l.ij.§.ſi ex fundo.ff.e.l.ex facto.ff.ti.j.⁊.l.quoties.C.de her.inſti.⁊ p hoc et all.l.cũ auus.ſ.de ꝯdi.⁊ de.⁊.C.de fideiuſ.l.cũ acutiſſimi.p hoc et facit l3 nõ alleget q̃d hr̃ in.l.paulo callimacho.§.j.ſ.de leg.iij.p quã.l.vr̃ q̃ l3 ipſe femine excludant ex tantibꝰ maſculis tñ eis mortuis vel repudiãtibꝰ nõ videant excluſe ſ3 potiꝰ mutuare p dictã ſubſtõnẽ ⁊ pſertim cũ in dicto caſu ſint cohr̃des ex quota. Itẽ et adde ſi eſſet vna femina tñ inſtituta in re certa ⁊ vnꝰ maſculus ex vniuerſo,ſi dicat poſtea hr̃des meos inuicẽ ſubſtituo tũc neceſſario mutuabit femina ex illa ſubſtõne ex q̃ aliꝰ nõ
12 eſt q poſſit mutuari.facit.l.ſi.ſ.ad treb. ❡ † Itẽ add q̃ inquãtũ tãgit an breuiloqua ꝯtineat fideicõmiſſariã pt ſic cõcludi.nã aut ſit in codicillis ⁊ tũc cõphẽdit vt eſt caſus in.l.ſceuola.ſ.ad tre.⁊ rõ eſt q2 tũc ab ipſo initio nõ pt cõprehẽdere vulgarẽ cũ illa ſit ſubſtõ directa ⁊ p quã directo daf hereditas q̃d i codicillis fieri nõ pt.l.hereditate.C.de codi.⁊ facit q̃d no.gl.in.l.verbis.ff.eo.aut fuit factã in teſtõ.⁊ tũc aut dictũ fuit eos inuicem ſubſtituo vulgariter pupillariter ⁊ p fideicõmiſſu3 put mos ꝯſueuit eſſe notarioꝝ in teſtis apponere q tñ q̃ſq3 nõ bñ intelligit virtutẽ dictoꝝ verboꝝ ſed non h3 id vitare ſm Bal.in.d.l.iã hoc iure.ff.e.vbi dicit poſt Cy.q̃d tales notarij ſicut ſunt bñ cantãtibus p practicã ⁊ nõ p cõmẽ.⁊ hoc caſu in dubiũ q̃d ꝯtinebat fideicommiſſariã ꝓpter expſſam volũtatẽ.⁊ de intellectu iſtoꝝ v̄boꝝ dic vt dictũ fuit in.l.cẽturio.ff.e.vbi et Bac.i.iij.q.pncipali tãgit. ❡ Aduerte tñ q2 nõ bñ facit tabellio dicta v̄ba apponere niſi intelligat eoꝝ ſenſum ⁊ illũ declaret teſtãti. Interdũ v̄o dicta v̄ba nõ adijciunt ⁊ tũc aut dicta breuiloq̃ ſit ſimplr̃ ſine ꝯditione denotãte tractũ ſucceſſiuũ tpis puta q2 ſimplr̃ dr̃ eos inuicẽ ſubſtituo.vel ſi qs eoꝝ hr̃s nõ erit inuicẽ ſubſtituo.tñ hoc ſcdo caſu ſolus caſus vulgaris expmat ⁊ tũc nõ cõpꝛehẽdit fideicõmiſſaria l3 ſolũ vulgaris ſi facta ſit pſonis ipꝛib9 alis poterit cõtinere pupillarẽ vt.l.iã hoc iure.ff.eo.ver.ſ3 ſi aliter.ibi in vulgarẽ tñmõ caſum ⁊c.⁊ facit q̃d no.gl.⁊ Bar.in.l.gallus.§.i.ff.de li.⁊ poſth. Aut appoſita eſt ꝯditio notãs tractũ tpis aliter q̃ in ſubſtõnis vulgaris puta ſi dixerit ⁊ ſi qs eoꝝ deceſſerit ſine liberis eos inuicẽ ſubſtituo tũc q2 cadit in cõpẽdioſam q̃ tũc vr̃ reciꝓroce facta ⁊ ipſa cõpẽdioſa ſui natura cõpꝛehẽdet vulgarẽ adueniẽte caſu vulgaris. Itẽ pupillaris adueniẽte caſu pupillaris. Itẽ fideicõmiſſaria poſt pupillarẽ etatẽ ex quo facta eſt p verbum cõmune ⁊ ſic aptum etiam ad obliquã vt in.c.Raynu.de teſtamẽtis.iũcto.c.ſi pr̃.eo.ti.li.vj.⁊ plene fuit dictũ in.l.cẽturio.merito tũc ꝯtinet fideicõ.nec ob.ſi dicat põt a pncipio valere iure directo vt vulgar.ergo poſtea nõ obliquabit.vt in.l.verbis ciuilibꝰ.⁊.l.in pupillari.cũ ibi no.ff.eo.q2 illa regula ꝓcedit qñ a pncipio põt valere iure directo poſt aditã hereditatẽ ⁊ ſic nõ attẽdet q̃d de iure directo potuerit valere ante aditã hereditatẽ.facit q̃d no.Bac.in.l.cẽturio.in.iij.q.pncipali iuxta finẽ. Itẽ illa regula ꝓcedit qñ facta fuit p verba directa ciuilia ſecus ſi p verbũ cõe vel directũ nõ ciuile vt.d.c.Raynu.⁊.c.ſi pr̃.⁊ plene dictũ fuit in.l.cẽturio. ❡ Vltimo adde inquãtũ tãgit q̃d ſi habẽs duos filios impuberes ex pma vxore ⁊ duos ex ſcda.⁊ oẽs pariter heredes inſtituit ⁊ demũ eos inuicẽ ſubſtituit an ſi mortuo teſtatore morit vnus veniet tantũmodo alter vtriuſq3 coniunctus.⁊ cõcludit q̃d nõ ſed oẽs alij veniẽt l3 Dy.cõtra.nam Bal.idẽ t3 ⁊ etiã tangit in.l.coheredi.§.q diſcretas.⁊ aſſignat rationẽ.q2 dicta ſubſtõ vr̃ ſurrogari loco iuris accreſcẽdi vt.d.§.quid ſcretas facit.l.ſi titio ⁊ meuio.§.iul.ſ.de leg.ij.cũ ergo ſi nõ eſſet facta ſubſtitutio venirẽt oẽs per ius accreſcendi cũ portio accreſcat portioni pro rata.l.ſi totã.ſ.de acqui.here.⁊.l.ij ex pluribus.ſ.de ſuis ⁊ le.⁊ ideo eodem modo venient ex ſubſtitutione.⁊ hec ſufficiant de iſta breuiloqua circa fideicõmiſſariam.adde quod dixi in.l.coheredi.§.cum filio.ff.eo.

Paulus. Ex vigore ſubſtitutionis reciꝓroce nõ admittuntur heredes premoꝛtuoꝛu3 ſed ſoli
13 ſuperſtites.hoc dicit. ❡ j No.quod ſpes ſubſtitutionis reciꝓroce non tranſmittitur ad heredem ſic nec ſpes pupillaris.l.ſed ſi plures.in pnci.ff.eo. ❡ Item no.quod ius ſubſtitutionis eſt potentius in iure accreſcendi.

Summarium.

1 ❡ Heredis nomine qui veniant.
2 Verba ſecundũ mentẽ diſponentis mente intelligi debẽt.

Paterfamilias

Paterfamilias. Qui ſuccedit ex pu
pillari ex pſe heres
teſtatoris nõ ſolũ impuberis ſi ipubes adiuit heredi
tatẽ ⁊ tenet ad legata relicta ab eo ſtã ab herede te
1 ſtatoris.h.d.vel ſic.† Appellatio heredis cõprehẽdit oẽm here
dẽ q ex iudicio teſtatoris in quocũq; gradu ſuccedit. h.d. ſcdm
Bal. ¶ No. q nil refert an aliqd ↄtingat imediate an ſbo p me
diũ dũmodo de medio diſponẽs cogitauerit ⁊ ordinauerit alio
2 bñ refert vt.l.q liberis.§.hec ſba.ff.e. ¶ † Itẽ not. qđ ſba de
bẽt intelligi nõ ſolũ principalr ſ; etiã ſcđarie ex mẽte diſponen
tis.aliãs aũt cõſueuit dici q attẽdi dz q pncipalr ſit ⁊ non qđ
ſcđario.vt.l.ſi q nec cãm.§.res pignori.ff.ſi cer.pe.⁊ ſic ille.§.cũ
ibi no.dz limitari p hãc.l.⁊ pdicta faciũt ad qõnẽ de eo q petit
hereditatẽ titij dicẽs ſe eius heredẽ ⁊ poſtea in pceſſu pbat q
fuit heres eius nõ directo ⁊ imediate.ſ; p mediã pſonã alterius
vt debeat obtinere vt ſic ſba libelli late intelligãtur ⁊ cõprehẽ
dãt etiã heredẽ p mediũ alterius ar.huius tex.⁊.l.ſi.C.de here.
inſti.⁊ ibi ẽ p Cy.⁊ facit qđ no.in.l.j.⁊.ij.ff.de peti.heredi.⁊ qđ
hr in.l.ſi q in intẽtione ambigua ff de iudi. ¶ In gl.j.in ſi.⁊ ſic
vult gl.qđ alternatiua hic poſita fuerit alternatiua legis nõ te
ſtatoris ſed ↄtrã forte ſenſit gl.in ver.in vtrũq; caſum.⁊ Bart.
etiã ẽ ſummãdo ⁊ apoſtillãdo ⁊ ſcđm hoc teſtator ſic dixit ſi fi
lius meus intra pubertatẽ deceſſerit gaius ſeius frater me' mi
hi vel filio meo heres eſto ⁊ tunc p ẽ qđ dixit mihi vr ſubſtituiſ
ſe vulgariter p hoc qđ dixit filio vr ſubſtituiſſe pupillariter ⁊ in
vulgari tunc nõ cõtinet pupillaris nec ecõtra ex quo vtraq; eſt
expreſſata vt.l.cũ ex filio.§.filio.ff.e.ſed tũc aduerte q facit du
biũ fortiter q ex ſquo iã p illa ſba in primo loco plata videtur
ſe retuliſſe ad vulgarẽ ergo vr q codẽ modo in fideicõmiſſo reli
cto tertio dũ teſtator dixit ſi gaius ſeius mihi heres erit ⁊c.dz vi
deri ſe retuliſſe ad caſum vulgaris cũ p pcedẽtia declaret ſe
quetia ⁊ ecõtra.l.ſi ſeruus plurĩũ.in ſi.de leg.j.⁊ ſic videret q ſi
gaius ſeius nõ fuit heres ex vulgari ſed ex pupillari nõ debeat
fideicõmiſſum.⁊ iſta erat fortis rõ dubitãdi ſm hunc intellectũ
tñ ↄtrã determinat ex eo q fideicõmiſſuz relictũ tũc vr relictũ
inquãtũ hereditas teſtatoris deueniat ad gaiũ ſeiũ.⁊ pper ob
uẽtionẽ talẽ teſtator vult eũ grauare qñocũq; ergo obuen at ſi
ue ex vulgari ⁊ ſic imediate dz ⁊ fideicõmiſſum q talis fuit ve
riſimiliter mens teſtatoris attẽtis pdictis.⁊ ſi patet qđ propter
preſumptã mentẽ teſtantis verba illa ſi gaius ſeius mihi heres
erit.latius intelliguntur quam verba primo loco prolata.

Summarium.

1 Spes ſubſtitutionis ad aſcendentẽ nõ tranſmittitur.
2 Subſtitutio vulgaris tacita in pupillari comprehenſa expirat
pubertate eueniente.
3 Subſtitutio pupillaris expreſſa vulgarẽ tacitã continet.

Qui habebat. Spes pupillaris ſubſti
tutionis nõ trãſit ad he
redẽ pupillariter ſubſtituti nec ad ſubſtitutũ ſi cõdi
tio ſecunde ſubſtõnis deficit.h.d. ¶ No. q qñ p ali
quod medium neceſſario peruenitur ad aliquid ceſſante medio
ceſſabit effectus.ex hoc etiã no. q deſtructo medio p quẽ neceſ
1 ſario deuenit ad finẽ deſtruit ⁊ ipſe finis. ¶ † Item no. q ſpes
ſubſtitutionis nõ trãſmittitur etiã ad aſcendẽtẽ. ¶ Itẽ not. q
hec cõditio ſi nupſerit videt verificari eo ipſo q deuenit ad eta
tẽ nubilẽ.qđ erit verũ in caſu iſto de quo hic per Bar.⁊ aliquid
2 cum gl.j.alias regulariter cõtra.l.ſancimus.C.de nup. ¶ † Itẽ
no.ar.p ⁊ contra qđ vulgaris tacita comprehenſa in pupillari
expirat pubertate eueniẽte de quo tanget cum glo.iij.⁊ aliquid
hic p Bar.⁊ in.l.j.in prin.in materia vulgaris in pe.q.ff.eodẽ.
¶ In gl.j.in ſi.⁊ ſic vult in effectu gl. q iſta verba anteq̃ nubẽ
tur intelligant.i.anteq̃ ſit in etate apta ad nubendũ q̃ eſt etas
pubertatis.ſed tũc fortiter ob.l.ſancimus.C.de nup.per quam
videtur q debeat intelligi de tpe feſtiuitatis nuptiarũ.ſed dic
illud pcedere regulariter.fallit in caſu iſto ratione ſubiecte ma
terie pper ſubſtitutionẽ que fiebat filie exheredate cui ſolũ fie
ri poterat pupillaris non fideicõmiſſaria.l.coheredi.§.cũ filie.⁊
l.j.§.pe.ff.e.que pupillaris ſolũ durat intra pubertatem vt.d.§.
cum filie.ſed aduerte q huic ſol.ob.quia etiam fideicõmiſſaria
ſubſtitutio potuit fieri filie etiam poſt pubertatem in caſu in q
pdeceſſiſſet filius in pupillari etate ⁊ ſic perueniſſet ad ipſam ex
heredatã hereditas teſtatoris per ea q habẽtur in.d.§.cũ filie.⁊
l.in ratione.§.ſi.j.ad.l.fal.ſed rñde quod iſta conditio ſi anteq̃
nuberet deceſſiſſe: vniformiter reſpicit qñ exheredata predeces
dat ante filiũ ⁊ ſimiliter caſum ecõtra qñ filius pdecederet ⁊ ſic
ambos caſus debet determinare equalitate ſeruata.argu.l.iã ẽ
iure.ff.e.⁊.l.ſi legatarius.§.j.j.de leg.iij.cũ ergo quatenus dicta
conditio determinat caſum qñ filia exheredata pdecedit neceſ
ſario debeat intelligi vt gl.dixit ergo codẽ mõ debebit intelligi
reſpectu alterius caſus ar.d.l.iam hoc iure.⁊ per pdicta vr qđ ſi
iſta filia fuiſſet inſtituta ⁊ facta fuiſſet ſibi ſubſtitutio per verbũ
cõmune ſubſtituo ſi decederet anteq̃ nuberet qđ tũc nõ finiret
dicta ſubſtitutio pubertate ⁊ ſic nõ eſſet mera pupillaris imo po
tius cõpẽdioſa cũ cõplectat multa tpa dũ teſtator dixit anteq̃
nuberet: q illa verba tũc intelligerent anteq̃ nubilis ſit ⁊ etiaz
poſtquã erit nubilis anteq̃ nubat ſeu fiat feſtiuitas nuptiaruz
vt.d.l.ſancimus.cũ tũc ceſſat ratio quã.ff.tetigi qñ ſit exhereda
to.⁊ ideo tenẽdo op.illã q cõpendioſa facta impuberi per ſbũ
cõe intra tpa pupillaris etatis ſit directa poſtea obliquetur de
quo plene dixi in.l.centurio.idẽ eſſet dicendũ in caſu pppoſito.⁊
hoc etiã aperte tenuit Ang. ¶ In glo.ipubes in ſi.Dy.n.dicit
qđ non videt rõnẽ diuerſitatis inter vulgarẽ ⁊ pupillarem ideo
dicit q nullo caſu trãſmittat ſpes ſubſtõnis ad ſubſtitutũ vulga
rẽ vel pupillarẽ ⁊ ad.l.coheredi.rñdet q ibi nõ venit ſubſtitut'
ex iure ſubſtõnis ſ; ex iure accreſcẽdi.ſ; certe hec ſol.nõ vr bona
q imo vr ibi poſſe venire ſubſtitut' etiã ex iure ſubſtõnis p.l.ſi
titius coheredi.ff.eo.⁊ ibi dictum fuit ⁊ in.d.l.coheredi.in prin.
ideo dic meli' vt.j.ſenſit gl.ſi.vez q ibi extitit ↄditio ſubſtõnis
ſcđi ſubſtituti.hic aũt deficit.⁊ ex hoc infert q ſi ẽ nõ defeciſſet
cõditio ſcđi ſubſtituti vt q filia deceſſiſſet in pupillari etate tũc
ſpes ſubſtõnis pupillaris fuiſſet trãſmiſſa ad ipſius ſubſtitutũ.⁊
ita eſt hic caſus a ↄtrario ſenſu iũcta gl.ſi.⁊ ex hoc apparet q nõ
eſt differẽtia inter vulgarẽ ⁊ pupillarẽ ſtãte paritate caſus ſ; gl.
iſta ſenſerit cõtrariũ ſ; ſolũ in hoc eſt differẽtia vt dixit Bal. q
ↄditio ſubſtõnis vulgaris ↄcipit negatiue ⁊ ſic exiſtit p ceſſatio
nẽ mediũ.ſ; ↄditio pupillaris accipit affirmatiue.⁊ ſic exiſtit per
exiſtẽtiã mediũ nõ p ei' defectũ. ¶ Itẽ aduerte q ſenſit hic gl.
3 q nõ ẽ de vulgari tractãdũ in caſu iſto.ſ; ↄ hoc fortiter facit † q
pupillaris expſſa ↄtinet in ſe tacitã vulgarẽ.l.iã hoc iure.ff.e.ſed
rñderi põt pro q illđ verũ qñ ſit iſtituto ſec' qñ ſit exheredato
put erat hec filia.ſ; hec nõ vr tuta q lʒ filia eſſet exheredata tñ
fuit ſubſtituta filio inſtituto ⁊ ſic continebat tacita vulgaris in
pupillari facta filio.⁊ p ↄñs dũt cõtineri in pupillari facta filie
ex quo ipſa erat filio ſubſtituta pupillariter ⁊ etiã vulgariter in
effectu.pper hoc forte gl.iſta in pn.itelleperit q fili' hereditatẽ
adiuit ⁊ ſic expirauit vulgaris ↄtẽta in pupillari facta filio ⁊ ſic
nullatenus poterat de vulgari tractari cũ i pupillari facta filie
nõ ↄtineret vulgaris niſi p reſpectũ pupillaris facte filio quo re
ſpectu ↄtinebat p mediã pſonã filie ⁊ ſcđm ẽ vult gl.u ↄtrio ſen
ſu q ſi fili' nõ adiuiſſet hereditatẽ ſ; forte repudiaſſet q tũc iſte
mulieres ſubſtitute filie veniret ex vulgari ad hereditatẽ teſtãtis
nõ ob.q expiraſſet pupillaris i pſona ipſi' filie.⁊ ſic ecẽt hic caſus
cõiũcta gl. q vulgaris tacita cõprehẽſa i pupillari expſſa nõ ex
pirat pubertate adueniẽte.⁊ hoc idẽ voluit gl.⁊ clari' relata ad
tex.i.l.lex cornelia.in ſ.ad agnatũ.ff.e.ti.verũ q iſta ſol.vr aliq̃
liter diuinare dixit Bar q hic expirauit tacita vulgaris adue
niẽte pubertate.⁊ ſcđʒ ẽ ecẽt ẽ caſus ad opp. Sʒ aduerte q iſte
tex.loquit de hẽditate filij vt pʒ ibi in filij hẽditas.⁊ ſic vr pſup
ponere quod adiuerit hereditatẽ paternam.nã per aditionẽ iũ
git hereditas pris cũ illa filij.l.ſʒ ⁊ ſi plures.§.filio.ff.e.pterea cũ
hic fili' ſolũ haberet pupillarẽ ſubſtitutũ nõ fuit ſublata exiſtẽ
tia ſui heredis.l.iul.ſcribit ſi pupill'.j.de acq.here.⁊ plene dictũ
fuit i.l.ſi fili' q pri.ff.e.⁊ ſic ex exiſtẽtia trãſmiſit hereditatẽ prnã
⁊ ſic nõ vr de vulgari tractãdũ niſi ille ad quẽ deueniret heredi
tas filij repudiaſſet prnã q facere põt.l.ſi q filiũ.§.j.j.de acq.he
re.Bal.ſo tenebat prnã ſo.dicẽs q ex quo i ſubſtõne facta filie
exheredate nõ poterat cõtineri vulgaris nõ poterat dici q cõti
neret etiã p reſpectũ ad pupillarẽ factã filio cũ idẽ ſcđʒ eũ iudica
ri debeat de extremo q de medio.ſʒ certe iſtud eſſet vez qñ eſſet
eadẽ rõ qđ nõ eſt in caſu pppoſito.ar.l.coheredi.in pn.ff.e.iđ hec
ſo.bal.nõ vr tuta.Et ex pdictis pʒ q hec lex neceſſario nõ pbat
q vulgaris tacita ↄpꝛehẽſa in pupillari expiret pubertate,doc.
tñ cõiter tenẽt ↄtrã. qñ ipſa pupillaris fuit tpe limitata.ſʒ gl.hic
⁊ in.d.l.lex cornelia.ſentit ↄ doc.⁊ ſic iſte paſſus eſt dubius ⁊ for
te de iure defenſari poſſet opi.glo.ſup quo vide qđ dixi in.l.j.in
materia vulgaris circa ſi.ff.e. ¶ In gl.pertineat.ibi q habebat
filie bona iure ſubſtit.hoc eſt falſum ſm Bal.q deficit cõditio
ſubſtõnis ⁊ ſic ab inteſtato vr ſolũ fuiſſe vocata ſoror teſtatoris.
facit.l.luci'.ff.e.⁊ q hr in auť.defuncto.C.ad tertul.⁊ in auť.ceſ
ſante.⁊ auť.poſt fratres.C.de le.here.poſſet tñ ſaluari gl.lʒ ipſi
nõ dicãt exponẽdo habebãt.i.hre debebãt. ¶ In glo.ſi.ibi ſed
rñde.hic deficit cõditio,hec vera ⁊ a cõtrario innuit ſecus eſſe ſi
non defeciſſet.⁊ ſic facit ad ea que dixi.ff.in glo.iij.

Summarium.

1 Aditio hereditatis ſpem ſubſtitutionis vulgaris extinguit.
2 Conditio ſi heres non erit.qualiter intelligatur.
3 Ius ſubſtitutionis ius accreſcendi non excludit.
4 Subſtitutio quando preualeat inſtitutioni.
5 Diſpoſitio conditionalis non plus operatur q̃ pura.
6 Modus queſtionum ſoluendarum qualis ſit.

7 Res q̄ reſtōni ſubijcit̄ in ↄditionis euētū pōt interim alienari.
8 Heres heredis eſt heres primi teſtatoris.

SEruū. Si ſeruo cōi inſtituto datus eſt ſubſti
tutus vulgaris ⁊ iuſſu vnius heredi
tatē adeat iuſſu alterius repudiet in parte repudia
tā veniret ſubſtitutus in agnita veniet alter dñs cu
1 ius iuſſu adiuit.h.d. ¶ †No.ꝙ aditio hereditatis extinguit ſpe
cie ſubſtōnis vulgaris in parte adeūtis tm̄.⁊ ſic facit iſte tex.ad
intellectū eoꝝ q̄ dixi in.l.quidā teſtō.ǁ.eo.circa intellectū.l.quā
uis.C.de impu.⁊ al.ſubſti.ſ.ꝙ ſi duobus heredibus inſtitutis
ſubſtituatur vulgariter aliqs qḋ admitti debeat ſubſtitutus in
parte repudiātis lȝ Bar.teneat cōtrariū hic ⁊ in.d.l.quidā.⁊ in
l.heredes mei.§.cū ita.ǁ.ad treb.⁊ ī ſdeat ad hūc tex.qḋ hic lo
quitur qñ ſubſtitutio vulgaris fit ſeruo cōi q repñtauit perſo
nā duoꝝ dñoꝝ.quo caſu cenſetur ac ſi ambo dñi fuiſſent inſti
tuti ⁊ cuilibet ipſoꝝ de p ſe dat⁹ eſſet ſubſtitutus.ar.l.⁊ ꝑculo.
2 ǁ.de leg.ij.de quo dic vt dixi in.d.l.quidā. ¶ †Itē no.ꝙ hec cō
ditio ſi heres nō erit,intelligit̄.i.quatenus nō erit.facit.l.ſtichū
q meus erit.ǁ.de leg.i.⁊ ſic no.ꝙ in iſto caſu ſcindit̄ conditio ex
diſpoſitione.l.facit.l.heredi.§.ſi duoꝝ ſeruo.ǁ.de cōdi.⁊ demō.
⁊ hoc cōtingit ꝓpter pluralitatē plurīū dñoꝝ quos ſeruus inſti
tutus repñtabat ⁊ ſic facit hec litera ꝙ ſi tenem⁹ opi.Bart.qḋ
habēs ſubſtitutū trāſmittit ad heredē ius deliberādi qḋ ſi plu
res ei exiſtāt heredes ⁊ vnus agnoſcat hereditatē ⁊ alter repu
diet ꝙ in parte repudiātis veniet ſubſtitutus.⁊ hoc etiā ſequit̄
ƀ Bal.ſuppoſita dicta opi.⁊ ſilr Ang.dicit tñ Ang.ꝙ nō cre
dit opi.Bar.fore verā de quo ꝑ eū in.l.ſi paterfa.ǁ.ti.j.⁊ in.l.j.
3 ǁ.eo.in materia vulgaris ⁊ ibi dixi. ¶ Ultimo no.ꝙ ius ſubſti
tutionis excludit ius accreſcendi qḋ hȝ hoc caſu locū in heredi
tate ſi ceſſaret ſubſtitutio lȝ nō in legato vt no.i.l.ſi ſeruus cōis
ab extero.ǁ.de acqui.here. ¶ In gl.in fi.quaſi ſentiat gl.quod
ſecus ſi ab altero dñoꝝ fuerit inſtitutus ſeruus cōis.quo caſu
dic vt habet̄ in.l.verū.§.cōi.ǁ.pro ſo.⁊ in.l.ſed ſi cōditione.§.ſi.
ǁ.ti.j. ¶ In glo.ij.ibi qḋ pōt aliud tñ in parte qui nō pōt here
ditatē delatā filio repudiare etiā ſcḋm hec iura vt.l.is qui.§.ſi.
ǁ.de acqui.heredi.⁊ q̄ ſit ratio diuerſitatis inter patrē ⁊ dñm ibi
no.gl. Poſſet tñ dici ꝙ.§.per ſeruū.hic alle.loquit̄ in bonorum
poſſeſſione in qua magis inſpicit̄ equitas cū illa fuerit introdu
cta a pretore q ſemꝑ equitatem hȝ ante oculos.l.ꝙ ſi ephesi.de eo
qḋ cer.lo.⁊ ſic forte aliud in hereditate que defert̄ a iure ciuili ri
goroſe.⁊ ꝓ hac parte facit tex.ille inquātū vr̄ requirere iuſſum in
repudiatione.⁊ ꝓ hac parte facit qḋ habet̄ in.l.iij.C.de here.in
ſti.⁊ tenēdo hāc ptē ꝙ in repudiāda hereditate delata ſeruo re
quirat̄ iuſſus ſi ſeruus ad iuſſum dñi nō vult adire nec repudiare
remediū eſſet ſubſtituto ꝙ faciat ſtatui terminū intra quē adeat
iuſſu dñi vel repudiet preſiꝗ habent̄ in.l.quā diu.la.iij.ǁ.de acq.
here. ¶ In glo.locū eſſe.ibi erat cū gl.hic aſſignat rōnē decidē
di vſqȝ ad ver.ſed ſubſtitutus ibi rñdet duplici rōni alle.in cō
trariū aſſignādo rōnē decidēdi ibi ſi libertus patrono.ille eſt ca
ſus ſing.⁊ nō eſt alibi ſm Bal.⁊ Ang.de quo feci mētionē in
materia vulgaris. ¶ In ea.gl.in fi.dic clarius ꝙ hec.l.concor
dat cū.l.ſi pater fa.qꝛ verba illa.ſi heres nō erit.in ſeruo herede
inſtituto exponuntur.l.ſi alium heredē non fecerit.⁊ hic eodeȝ
modo exponuntur ⁊ quatenus facit alium heredē nō admitti
tur ſubſtitutus quatenus non facit admittitur.

Titius heres. Subſtō vulgaris facta ſibi ipſi,
ſi primus gradus eſt ⁊ purus et
validus nō tȝ tanꝗ̄ inutiliter facta.ſed ſi cōditionalis tūc tenet
idē ſi gradus precedēs ſit inutilis qꝛ tūc ſubſtitutio nō tanꝗ̄ ſe
cūdus gradus ſȝ tanꝗ̄ vnus tm̄ a teſtatore efficaciter diſponit⁹.
hoc dicit.⁊ diuidit̄ in quatuor partes pncipales.nā primo po
nit̄ thema ⁊ qō.ſcḋo ratiocinat̄ circa qōnē ꝓpoſitā.⁊ ſic ſubmō
trat aliā qōnē quā ſoluit.⁊ ex deciſione decidit tres vel quatuor
caſus.tertio reaſſumit.q.ꝓpoſitā ⁊ eā ſoluit rōne premiſſa.quar
to format nouā.q.iuxta premiſſa quā decidit.ſcḋa ibi ⁊ quidaȝ.
4 tertia ibi ſecundū hec.quarta ibi quid ergo. ¶ †Not.j.ꝙ quoties
ſubſtitutio eſt plenior ꝗ̄ inſtitutio facta de eadē perſona preua
let ſubſtitutio.alias ſecus. ¶ Itē no.ꝙ ver.qō.interdū ſumitur
pro themate ex quo elicit̄ qō. ¶ Itē no.illā regulā qḋ nemo pt̄
ſibi ſubſtitui niſi cā mutata.⁊ ſumitur cā ꝓ vtilitate.qḋ aūt mul
tis modis ſumitur ƀ nomē cā no.Jo.an.in.c.cum dilecti.extra
de accu.alias de appel. ¶ Itē no.ꝙ eueniēs cōditio trahit̄ re
tro ⁊ hr̄ pinde ac ſi a prin.diſpō fuiſſet pura.facit.l.ſi pupillus.
ǁ.ti.j.fallit tñ hoc qñqȝ vt eſt videre in caſu.l.his verbis.ǁ.ad.l.
fal.vbi ptȝ qḋ lȝ trahatur retro tñ habetur pinde ac ſi a princi
pio fuiſſet diſpō pura ⁊ hoc ne extinguatur effectus legati qḋ
5 valide fuerat.q̄ ratio hic ceſſat. ¶ †Item no.qḋ plus dȝ opera
ri diſpō cōditionalis ꝗ̄ pura.hoc tñ vr̄ fallere in.l.nā adeo.ǁ.de
condi.⁊ de.ſed ibi loquitur in legatis.hic aūt in inſtōnibus.facit
qḋ no.in.l.ſub conditione.ǁ.ti.j.⁊ in.l.hec ↄditio.la piçola.ǁ.de
condi.⁊ de. ¶ Itē no.ꝙ ſceuola hic de ſeipſo loquat̄ in pñ ſup
quo vide quod habet̄ in.c.pe.de re.iu.lib.vj. ¶ Itē not.quod
vbi in teſtō duo relinquūtur quoꝝ vtrūqȝ ſimul valere nō pōt
preualet id qḋ eſt fauorabilius.⁊ ideo legatū libertatis preualet
legato facto de ſeruo. ¶ Itē no.qḋ inſtitutio interdū rōne per
plexitatis vitiat̄ vt ptȝ hic in.l.inſtōne primo loco facta de ſer
6 uo.facit.l.ſi titi⁹.⁊.l.j.cū ibi no.ǁ.ti.j. ¶ †Ultimo no.ex hoc tex.
modū magiſtralē tenēdi in ſolutione qōnū qꝛ ꝓpoſito thema
te elici debēt qſtiones.Scḋo dȝ aliqd pmitti cōferēs ad deciſio
nē queſiti ⁊ ex illo inferri ad aliqua ꝑticularia.tertio dȝ reaſſu
mi qō ⁊ ipſius ſo.fieri rōnē annectando ⁊ etiā ſucceſſiue decide
re aliū caſum cōferentē ad qōnē ꝓpoſitā.⁊ vltimo ſolutionē cō
firmare autoritate alterius vel alioꝝ doc.hoc tenentiū ſi id fieri
poſſit. ¶ Itē potes notare ꝙ vbi ꝑplexitas verſat̄ inter res q̄
rū vna eſt digna maiori fauore ꝗ̄ alia non vitiat̄ diſpoſitio ſed
ꝑualet fauorabilior ſec⁹ qñ verſat̄ circa res digna pari fauore ⁊
ſic intelligit̄.l.ſi titius.ǁ.ti.ꝓxi.⁊ not.ꝑ Bar.in.l.j.ǁ.ti.j. ¶ In
glo.momēti.in fi.hec ſecūda vera ⁊ magis huic lr̄e conformis
nec ob.§.ſi ꝓponatur.quia dȝ intelligi ſcḋm iſtum tex.videlicet
qñ cā fuit mutata in ſubſtitutione.Ang.vero dicebat quod ibi
ſubſtitutio fuerat minus grauata ꝗ̄ inſtitutio ⁊ ſic quodāmo
do cauſa mutata ideo ibi valet iſta ſubſtitutio. ¶ In glo.ſub
ſtitutus.ibi ſed hic non facit cōdi.dic melius quod ideo nō fa
cit conditionem quia de neceſſitate ineſt in ipſa ſubſtitutiōe cō
ditio ⁊ ſic nō dȝ facere conditionem.l.iij.ǁ.de leg.i.ſecus quan
do conditio non de neceſſitate ineſſet ſed de voluntate teſtan
tis.lȝ tacita quia tunc bñ facit rem conditionalē vt.l.aliquan
do.ǁ.de condi.⁊ demon. ¶ In ea.gl.in fi.⁊ ex predictis patet
quo in vltimis voluntatibus qñ alicui aliquid debetur ſub cō
trarijs conditionibus puta ſi nauis ex aſia venerit ſiue non tūc
cenſetur diſpoſitio conditionalis ⁊ non eſt certum debitum īrī
anteꝗ̄ eueniat conditio aliqua ipſarum vt.l.huiuſmodi.hic al
le.ſecus in contractibus puta ſi aliquis ꝓmiſit mihi.x.ſi nauis
ex aſia venerit ſiue nō quia tunc certum eſt debitum īrī cū ſpes
cōditionalis transmittatur in contractu vt in.§.ex cōditiona
li.inſti.de verb.obli.licet ſecus in legatis.de quo dicendum vt
in.l.iulia.per gl.⁊ doc.ǁ.de condi.in.de. ¶ In glo.due pure.in
fi.no.diligēter hanc glo.ſm Ang.inquātum appellat obliga
tionem conditionalem purificatam eſſe puram.nam ſecunduȝ
eā facit quod ſtatutum loquens quod inſtrumēta guarētiglo
nata pura ⁊ liquida habeant executionem paratam vt ſenten
tia vēdicabit ſibi locū inſtrumētis conditionalibus a principio
poſt purificationem factam quod dicit no.ꝓpter ſtatutū flozē.
ſed forte poſſet dici oppo.quia ſtatutū exorbitans a iure cōmu
ni debet ſtricte intelligi,vt.l.quicqd aſtringende.de verb.obli.
⁊ in regula que a iure.de reg.iur.li.vj.⁊ ideo cum de ꝓprio ſigni
ficato aliud ſit purum ⁊ aliud conditionale quod poſtea purifi
catur videtur quod ſtatutum loquēs de inſtrumēto puro non
trahat̄ ad inſtrumentum conditionale a principio lȝ poſtea ſit
purificatum.⁊ ꝓ hoc etiā facit quia diſpoſitio facta in caſu ve
ro non trahitur ad fictum ex ꝓpria ſignificatione vt.l.iij.§.hec
verba.de neg.geſt.ſed qñ conditio purificatur tunc fingitur re
tro fuiſſe pura obligatio.l.qui poztio.⁊.l.qui balneum.qui po.
in pig.ha.⁊.l.quod dicitur.ǁ.de re.mil. ¶ In glo.preualere.ibi
in dubio aduerte ad intellectum tex.quia pōt eſſe dubiū an in
caſu litere libertas intelligatur data pure an ſ̄o intelligat̄ da
ta ſub cōditione ſi nolit eſſe heres ad cōmodum legatarij.⁊ gl.
hic in prin.videtur ſentire qḋ cenſeatur data libertas pure ideo
nimirū ſi preualet libertas legato facto de ſeruo.⁊ ſic tunc non
eſt dubium qḋ nō poſſet adire iuſſu legatarij.ex quo legatū fa
ctū de ſeruo redditur inutile.pōt etiā intelligi qḋ intelligatur re
licta libertas ſub dicta conditione ſi nolit eſſe heres ad commo
dum legatarij.⁊ nihilominus hoc caſu redditur inutile legatuȝ
factum de ſeruo ex eo qꝛ veriſimiliter ſub eſt ſpes firma de liber
tate cum veriſimile ſit qḋ ſeruus potius preeligit libertatē.ideo
ſicut qñ eſt certa ſpes future libertatis redditur legatum factū
de ſeruo inutile.vt.l.ſi poſt mortē.§.fi.ǁ.de lega.j.ita etiā in hoc
caſu.⁊ hoc etiam modo poſſit litera intelligi.⁊ hunc intellectuȝ
forte voluit ſentire gl.iſta in ver.cum enim eſt ſpes.⁊ hec vera
in dubio.ſecus ſi cōſtaret quod teſtator vellet legatum de ſeruo
eſſe validum ⁊ nullo modo annullari niſi ſi ſeruus nolit eſſe he
res ad cōmodum legatarij.nam tunc ab ipſo principio nō red
ditur legatum inutile.ſed expectabimus an ſeruus iuſſus adire
per legatarium adeat vel non.⁊ hoc quando titius primo loco
inſtitutus adiuiſſet.nam ſecus ſi ipſe non adiuit ſed repudiauit
quia tunc ſtatim a tempore repudiationis ipſius titij redditur
legatum inutile.cum non poſſit deberi nec dominium trāſire in
legatarium hereditate adhuc nō adita per aliquem.l.ſi tibi ho
mo.§.cum ſeruus.ǁ.de leg.j.⁊ ſic tunc non poſſet iubere ſeruum
adire.⁊ per hoc habes intellectum eorum que ſequuntur in gl.
in ver.ſed ſi ponas. ¶ In ea.gl.ibi ſed etiā ex his que continē
tur in ſubſtitutione hoc verum hodie ſecunduȝ iura codicis.vt
l.pe.§.fi.C.de ſer.ne.here.inſti.ſed olim ſecundum iſta tempora
erat ſecus. ¶ In gl.legatum ibi niſi ſub contraria conditione
no.glo.

not.gl.p ſecundo intellectu quē tetigi.ſ.cū gl.in ver.preualere. tñ cū ſpes firma videat̄ eſſe de libertate reddet̄ legatū inutile: vt.l.ſi poſt mortē in fi.hic alle. ¶ In ea.gl.ibi hodie tñ in pendēti.imo etiā hodie nō eſt in pendēti.nec ob.l.pe.§.fi.alle. in gl. qȝ ponit caſum diuerſum vȝ qñ ſeruꝰ fuit ſubſtitutus pupillariter pupillo quo caſu cū ſit incertū an pupillus decedat in pupillari etate vel nō merito ibi libertas eſt in pēdenti cū illa ſoluȝ habere debeat in caſu in quo in pupillari etate decedat.hic aūt fuit vulgariter ſibi ipſi ſubſtitutus. ¶ In gl.vnꝰ gradus in fi. prima expoſitio vr̄ verior ſcōm quā intelliget̄ vnꝰ gradus.i.validus.ſ.ſ.ſ̄a tñ ſane pōt eē de mēte lre p ea q̄ habent̄ in.l.ſed ſi plures.§.fi.ſ.e.z lȝ ſic vnꝰ gradus tñ qȝ cā eſt mutata vȝ p regula poſitā in tex.z ſic apparent ſolute.q.due poſite in prin.

Si pupillus. Seruus ſubſtitutus pupillo z alienatus ab eo exiſtēte cōditione pupillaris ſubſtitutionis erit ipſi pupillo heres neceſſarius. h.d. ¶ No.pmo q̄ alienatio facta p pupillū de ſeruo nō pōt piudi-
7 care diſpōni prīne facte de ſeruo in ſubſtōne pupillari. ¶ † Itē no.qḋ res ſubiecta reſtitutioni in euētū cōditionis interim pōt alienari z pēdet effectus interim donec eueniat cōditio de quo hodie dic vt in.l.fi.C.cōia de le. ¶ No. q̄ interdū mutat̄ ex tractu tpis qualitas heredis de neceſſario in voluntariū.l.in.§.q ſi-
8 deicōmiſſariā.ſ.ti.j. ¶ † Tertio no.q̄ q eſt hēs hērdis ḋr eē pmi teſtatoris hēs de quo.in.l.fi.C.de here.inſti.z in.l.paterfa.ſ.eo. ¶ In gl fi.ibi z nihilominus erit heres. nota diligēter iſtā gl. fm̄ Ang. q̄ aperte decidit q̄ lȝ h̄ caſu ſeruus factus liber repudiet hereditatē emptoris tñ nihilominꝰ remanebit ipſi emptori heres noie.ſed ȝtrū ipſe credit qȝ repudiare pōt ex bñficio iuris ciuilis z ſic in totū deſinere de eē heres p ea q̄ habētur in.l. in ſubſtitu.ſ.eo.z p h̄ nō ob.ar.de filio in ptāte: qȝ ille a ſolo ptore hȝ bñficiū abſtinēdi q ptor ſicut nō facit heredē ita nō facit deſinere.vt in.§.quos autē.inſti.de bon.poſ. Tu adde q̄ gl. vr̄ melius dixiſſe p tex.nō cauillādo lrā in.l.in.§.q fideicōmiſſariā.ſ.ti.j.z p ea que habent̄ in.l.j.z p to.ſ.ad trebel.vbi pꝫ q̄ poſtq̄ qs ſemel eſt heres lȝ ex remedio iuris ciuilis alteri reſtituat nō tñ deſinat eē heres noie.nec ob.no.in.l.in ſubſtōne.qȝ loqtur qñ p remediū iuris ciuilis reſcindit̄ teſtm̄:ſed h̄ ſtāte validitate teſtamēti daṫ ptās ſe abſtinēdi adeo vr̄ q̄ exq̄ ſemel iuſtecit cū heredē remaneat heres nomine licet ſe abſtineat.

¶ De conditionibus inſtitutionum. Rubrica.

¶ In glo.rubrice.ibi.ſ.l.ſ.z ibi tractat̄ de ȝditione impoſſibili ſiue ut impoſſibilis de natura ſiue de iure rone pplexitatis ſiue etiā de facto.z h̄ vltimū tāgit̄ ibi p doc.z de iſta quadruplici īpoſſibilitate tetigit gl.clarius q̄ alibi q̄ in h̄ pōt reputari ſing.ſ.§.īpoſſibilis.de here.inſti. ¶ In ea.gl.ibi.§.finaū.de hac materia dic vt p gl.in rubrica.ſ.de cōdi.z de.z.l.in teſtō.p gl.z Bar. eo.ti.z p gl.z doc.in.l.j.C.de inſti.z ſubſti.in qbus plene tractatur de conditione poſſibili ſiue ſit caſualis ſiue poteſtatiua ſiue mixta.z de materia etiā aliqd in.l.ſi pr̄.C.de inſti.z ſubſti.z per Cy.z alios ibi. ¶ In ea.gl.ibi circa inſtitutiones.ſ.principaliter nā incidēter etiā tagit de legatis z fideicōmiſſis z mortis cā donationibus.ſ.eo.l.que ſub conditione.§.hoc edicto.

Summarium.

1 Conditio impoſſibilis inſtitutionem non vitiat.
2 Relinqui nomine pene quando quid dicatur.
3 Cauſa in vltimis voluntatibus non requiritur.
4 Uoluntas vltima inter abſentes fieri poteſt.
5 Cōtractus innoīati. quo ad qd debiliores ſint q̄ nominati.
6 Miles procurator eē poteſt.
7 Implementum cōditionis a quibus pendere dicatur.
8 Conditio falſa de preterito cenſetur impoſſibilis.
9 Cōditio impoſſibilis q̄ z qñ diſpoſitionem vitiet.
10 Conditio impoſſibilis vitiat contractum.
11 Impoſſibilitas iuris quando vitiet z quare.
12 Impoſſibilitas ratione pplexitatis que ſit z quando vitiet.
13 Impoſſibilitas facti que ſit z an vitiet.
14 Diſpoſitio facta ſub modo impoſſibili an valeat.

Sub impoſſibili. Legit̄ duobus modis.primo vt totā loquat̄ de ȝditione īpoſſibili. Sȝ pncipiū loquit̄ de ȝditione īpoſſibili de natura.finis loquat̄ de ȝditiōe īpoſſibili de iure. Scḋo mō legit̄ vt finis loquat̄ de cōditione poſſibili ſuppleq̄ tñ ſubducit̄ ex pretoris remedio vt ſic habeat dubiū.z habes exēplum.l.facta.§.ſi in dāda.ſ.ad treb.z.l.q̄ ſub cōditione ſ.e.z he due lec.tāgunt̄ hic in gl.z p Bal.Ang. no h̄ legit tertio mō vȝ vt principiū loquat̄ de cōditione īpoſſibili:finis ꝓo loquat̄ de mō īpoſſibili.z ſcōm hāc lec.ſic ſummat.l. Inſtitutio facta ſub ȝditiōe vel mō īpoſſibili vȝ z nō irritat̄.h.d. ſȝ cū. Ut
1 pōe ſic ſummat l ſȝ Bal. † Cōditio īpoſſibilis vel alia q̄ hr̄ p nō adiecta inſtitutionē nō vitiat.z remanet inſtō tanq̄ pura.h.d. ſcḋȝ vtrāqȝ lec.gl. Et aduerte qȝ lec.ang.nō vr̄ multū litere ȝformari ꝓpter dictionē al o.q̄ eſt īplicatiua illiuſ ſui natura vt hr̄ in.c.ſedes.extra de reſcriptis.z in.l.ſi fugitiui.C.de ſeruis fugi. Et ſic vr̄ hic īplicare de alia ȝditiōe alio mō īpoſſibili q̄ priꝰ dixerit.Et ſic nō ſimplr̄ ḋ inſtōne facta ſub mō.lȝ lec.ang.ſit vera in ſe. ¶ In gl.ḋ.in fi.z ſcḋȝ iſtū ſcḋȝ intellectū vt lex habeat dubiū itellige qñ ȝditio lȝ eſſet poſſibilis tñ forte erat inhoneſta z reiiciebat̄ a ptore.vt tetigi ſupius. Ang. no z dixit itelligi etiā in mō impoſſibili. Sȝ aduerte qȝ dubiū eſt nūqd ȝditio vel modꝰ impoſſibilis ex toto reiiciat̄ adeo q̄ nullū penitꝰ īplemētū reqrat̄ An no lȝ nō ipleat̄ formalr̄ dȝ aliq̄ mō honeſto ipleri.bar.h̄ tetigit z dixit q̄ ſic:qȝ talis ȝditio vel modꝰ lȝ in ſe ſit turpis reſpiciat tñ aliquē finē honeſtū p.l.legatū.ſ.ḋ vſufr.le.z.l.legatū.de admi.re.ad ci.pti. Alias ſecꝰ.Et p h̄ ēt dixit q̄ ſi relinquat̄ aliq̄ q̄ntitas aliqbꝰ religioſis p miſſis canēdis ſeu dicēdis z eccl'ia vł ciuitas tūc ſit interdicta q̄ qȝ tūc nō pñt miſſe celebrari debebit fieri cōuerſio in aliā cām.Et ſic iplemētū debebit fieri in alia pia cā.Sȝ aduerte p̄io qȝ bar.vr̄ ampliare dictā.l.legatū. q̄ loqtur in mō etiā ad ȝditionē q̄ eſt not.adū. Itē aduerte ſcḋo:qȝ qñ relinqtur p miſſis dicēdis lȝ nimis eſſet interdicta vr̄ poſſe ipleri dicta ȝditio cū tūc poſſint celebrari diuina ſuppreſſa voce z ianuis clauſis.vt i.c.ſi.de ſen.exc.li.vi. Secꝰ ſi eccl'ia eſſet iterdicta vt ibi no. Uł ēt vbi alia alta voce vellēt celebrare vt ibi ēt pꝫ.Et ſic dictū ſuū videret̄ itelligēdū qñ voluit miſſas alta voce cātari vel celebrari i eccl'ia interdicta. Aduerte tñ qȝ ēt hoc caſu nō ex toto i ppetuū ipedit̄ volūtas teſtātis ſȝ ad tps donec ciuitas vł eccl'ia ſit interdicta.Et ſic forte nō eſſet abſonū expectare donec relaxaret̄ iterdictū.vt ſic formaliter ipleat̄ volūtas defuncti.ar. l.meuiꝰ z.l.coheredi.ſ.de ȝdi.z demō. Nec ob.l.legatū.de vſuf. le.qȝ ibi loquit̄ qñ ex tpe erat inhoneſtū fieri id qḋ voluit teſtōr. ¶ Tetigit ēt hic Ang.ḋ hac materia an debeat fieri aliqḋ iplemētū qñ cōditio vel modꝰ eſt impoſſibilis. Et cōcludit qḋ ſi eſt impoſſibilis de natura vel de facto nullū reqrit̄ implemētū. Sȝ ſi ēt eſt īpoſſibilis ḋ iure puta vt faciat ludū ꝓhibitū vel ēt vt aliqd det ſpurio teſtōris tūc dicit q̄ ex quo modꝰ dȝ ipleri ex eo qḋ relinquit̄ nō omni reſpectu ſubducit̄. Sȝ cōuerti debeat in aliā cāȝ honeſtā.allegat dictā.l.legatū de vſuf.le. Sȝ certe exēplū de ſpurio nō placȝ.imo vr̄ q̄ tūc reiiciat̄ penitus ex quo palā z publice eſt factū.Et ſic remaneat penes heredē p id qḋ hr̄ in.l.nō itelligit̄.§.j.ſ.de iure fiſ. Subdit etiā Ang.q̄ ſi relinquit̄ ciuitati vł eccleſie i cōſtructionē alicuꝰ fabrice vel alteriꝰ neceſſitatis quā teſtator putabat icūbere q̄ ſi alia maior neceſſitas illi icūbit in illā potius dȝ erogari p.l.legatis.ſ.de admi.re.ad ci.perti.z p Lopus.ſ.de oper.pu. Sed meliꝰ facit.l.penul.eo.ti.z ſic dicit ſe credere de iure ciuili. Reſeruata ſnīa canoniſtarum tu adde qḋ de materia iſta tractat̄ i.c.nos qdē z.c.ſi heredes.z.c.ſi.extra de teſtamētis.z in cle.qȝ ȝtingit de reli.do. Potes ȝcludere q̄ iterdū teſtator aliqd relinqt in cām q̄ de iure nō pōt ipleri ad aliquē honeſtū finē. Interdū relinqt in cām q̄ de iure pōt impleri. Primo caſu nō dȝ pecunia penes heredē remanere ſȝ dȝ in aliquaȝ cām honeſtā ȝuerti de autoritate epi.z cū ȝſenſu heredis ar.dicte.l.legatis.de vſufr.leg.z eoꝝ q̄ no.i d.c.nos qdē. Et ſaltē ſufficeret ſi hēs nō habeat iuſt.i cām ȝdicēdi.p ea q̄ habent̄ i dictis iuribꝰ z in.l.ij.§.volūtate.ſ.ſo.ma. Scḋo caſu ȝclude q̄ aut quātitas pecunie relicta nō eſt ſufficiēs ad p finēdū id q̄ voluit teſtator.Et tūc dicēdū eſt idē eē qḋ in pcedenti caſu p ea q̄ habētur in.d.c.nos qdē.z.d.l.legatis.de vſuf.le.z qḋ ibi no.p bar.z in.l. legatū.de adminiſtr.rerū ad ciuita.pti. Si quātitas pdicta erat ſufficiēs p expediēdo id qḋ teſtator iuſſerat fieri in piā cāȝ z tūc cōclude q̄ regulariter volūtas teſtatoris dȝ formalr̄ ipleri. Nec pōt fieri alteratio in aliā cāȝ ſine licētia pape vt in cle.qȝ ȝtingit de religioſis do. Adeo q̄ nō ſufficeret licētia legati etiā ḋ latere vt ibi no.gl. Fallit primo qñ ex toto nō infrigeret volūtas teſtātis ſed ſolū p tpe nō ſeruaret̄ z emergeret alia neceſſitas eccleſie cui aliter ſubueniri nō poſſet.nā tūc de autoritate epi poſſet ad tps cōuerti in illā neceſſitatē ar.l.j.C.de expē.ludoꝝ.li.xj.Et facit q̄ no. Io.an.poſt vincētiū in.d.c.ſi.de teſtamētis.z p hoc videret̄ dicēdū q̄ ſi teſtator relīqt.xx.ānua p āniuerſario fiēdo alicui eccl'ie q̄ egeat reparatiōe z nō hēat aliūde vnde poſſet reparari qḋ de autoritate epi poſſit dicta pecunia relicta p anniuerſario ad tps cōuerti in ipſam reparationē eccl'ie qḋ eſt valde notādū. Fallit ſcḋo qñ teſtator relīqt pecuniā p faciēdo opere nouo i eccleſia.vbi ſunt multa talia opera z inſufficiētia lȝ egēt reparatione cui nō pōt forte aliter ſubueniri. Nā tūc vr̄ q̄ autoritate epi poſſit.d.pecunia couerti i reparationē antiquoꝝ ar.l.pe.q̄ i hoc eſt ſingularis cū ibi no.p Bar.ſ.de ope.pu.z p hoc videret̄ dicendū qḋ ſi teſtator relinquit certā pecuniā p extruēda capella in aliq̄ eccleſia vbi multe ſunt capelle z inſufficientes z egēt re-

paratione ipſe vel eccl'ie. ⁊ nõ eſt aliũde vnde poſſit eis ſubueni-ri. Quia tũc de autoritate epi poſſit dicta pecunia cõuerti in di-ctã reparationẽ. Qḋ eſt ſingulariter notãdũ dz tñ inſcribi in re-paratione ꝓpter memorationẽ defuncti ↄſtruẽdã quãtitas pe-cunie expẽſe in ipſam reparationẽ. vt. d. l. penul. Et ꝑ hoc etiã vr̃ qḋ ſi teſtator iuſſit fieri monaſteriũ vel nouã eccleſiã in ciuita-te vbi ſunt multa monaſteria ⁊ multe eccleſie ⁊ egẽt magna re-paratione ⁊ nõ eſt vnde poſſet eis ſubueniri ꝙ tunc de autorita-te epi poſſet cõuerti dicta pecunia in reparationẽ dictoꝝ locoꝝ arg. d. l. pe. ⁊ eius ꝙ no. Vincẽtius ⁊ Jo. an. poſt eũ in. d. c. ſi. vbi trabit. d. l. j. ſ. de expẽ. lu. ad materiã iſtã. Et ſic eodẽ mõ vr̃ eſſe licitũ trahere. d. l. pen. Que de ſimili materia loqtur de qua. d. l. ſ. lz pꝛõptioꝛ ſit rõ in. d. l. ſ. cũ ibi no. qꝛ. ſ. ex toto nõ infringatur volũtas defuncti ſz ad tp̃s. Et ꝓpter h̃ nõ audeo ꝓcise iſtud vl-timũ firmare ex quo expꝛ̃ſſe in canone nõ reperit̃. Licet in ſe ha-beat eqtatẽ. ⁊ ſaltẽ deberet reddere papã faciliẽ ad ↄcedendum ↄlterationẽ ꝓdictã. Et ſi vis tenere opi. quã ꝓciſe ſi firmaui poſ-ſes rñdere ad cle. qꝛ ↄtingit. ꝙ loquat̃ qñ volũtas teſtatoris ſe-mel fuit executioni mãdata qꝛ tũc nõ dz ſine licẽtia pape altera-ri ſaltẽ in totũ illã tollẽdo. Sed nos loqmur qñ nõdũ eſt execu-tioni mãdata ſz eſt mãdanda. Et multa faciliꝰ impediũt fien-da ꝙ iã facta. l. patre furioſo. ſ. de his q ſunt ſui iuris. ⁊ l. c. quẽ-admodũ de iureiur. vel illa cle. loquit̃ regulr̃ ſʒ fallit in caſibus ꝓdictis. ¶ In gl. ſi. ibi nõ dz auferri. quaſi velit gl. ꝙ bñficiũ iã cõceſſum nõ dz de facili auferri. Sed grauamẽ impoſitũ cuꝫ de ſe ſit odioſum facile tolli dz ar. l. cũ quidã. de li. ⁊ poſ. ¶ In ea. gl. ibi vel ibi nõ ſit. hãc regulã tetigit gl. in. l. obtinuit. ſ. de ↄdi. ⁊ demon. ⁊ ipſam ſequunt̃ vltramon. ⁊ etiã Barto. ⁊ Bal. ⁊ ſiilr̃ Ang. Sed primã ſol. tetigit gl. in. l. j. de his q̃ pene no. ⁊ in aliis locis h̃ alleg. ꝑ Bar. ⁊ etiã Dy. in regula nemo põt. ſ. de re. iu. in. vi. Sed aduerte qꝛ prima ſol. cõiter reꝓbat̃. Primo qꝛ iu-ra videtur gñalr̃ velle cõditiones ipoſſibiles reiici ſiue appon-tur in pſona honorati vt hic ſiue grauati vt. d. l. obtinuit. Que gñaliter vr̃ loq ſine tertũ vt. l. ſi mihi ⁊ tibi. ſ. ſi. j. Sed certe poſ-ſet dici ꝙ lʒ illa. l. obtinuit. videat̃ gñalr̃ loq tñ nõ eſt abſonum illã reſtringi ꝑ ea q̃ habent̃ in. ſ. ſi. inſti. de leg. Cũ vna. l. ꝑ aliã poſſit diſtingui vt hr̃ in. l. ſcio q̃ſitã. ſ. de teſti. ⁊ in. l. ij. de ꝑicio. de publi. ⁊ l. ſed ⁊ poſteriores. ⁊ l. nõ eſt nouũ. ſ. de legibꝰ. ⁊ ſic hec prima ratio nõ eſt multũ efficax. Scḋa rõ aſſignat̃ ↄ glo. qꝛ iſta prima ſo. vr̃ ↄ caſum. l. ſi mihi ⁊ tibi. ſ. ſi qs ſeruos. ſ. de le. j. vbi impoſſibilitas vr̃ adiecta in pſona grauati tñ vitiat̃ ⁊ nõ vi-tiat. Et hec fuit rõ Bar. Sed certe vt dicit h̃ Bal. ille. ſ. nõ fa-cit ad ꝓpoſitũ qꝛ ibi impoſſibilis fuit adiecta in diſpoſitiõe cir-ca quoddã accidẽs ſeu circa executionẽ quo caſu vitiat̃ ⁊ nõ vi-tiat. Hic aũt fuit adiecta impoſſibilitas in cõditione. Inter hec vero eſt lõga dr̃ia. Nã ĩpoſſibilitas adiecta in cõditione in ↄcti-bus etiã bone fidei vitiat ↄctũ. l. nõ ſolũ. ſ. de act. ⁊ ob. Et tñ im-poſſibilitas adiecta in diſpoſitione in cõtractu bone fidei circa quoddã accidens ſeu circa executionẽ vt ſunt anguſtie tẽporis non vitiat ↄctũ vt. l. inſulã. ſ. j. ſ. loca. ⁊ ſic ptʒ ꝙ interdũ magis vitiat impoſſibilitas cõditionis quã impoſſibilitas diſpõnis cir-ca accidẽs. ⁊ ſic. d. rõ nõ eſt bona. Tertia ratio aſſignat̃ ꝑ Bar. cõtra gl. qꝛ cõditio adiecta in inſtõne intelligit̃ repetita in lega-tis. l. ſi dies in ſi. ſ. qñ di. le. ce. Et ſic ſi cõditio ipoſſibilis eſt adie-cta in inſtitutis intelligit̃ repetita etiã in legato cẽſebit̃ graua-tus eſſe heres dare legatũ ſub impoſſibili cõditione ⁊ ſic nullũ legatũ deberet valere ꝙ nõ eſt dicẽdũ. Sed certe hec rõ eſt ſophi-ſtica qꝛ verũ eſt ꝙ ↄditio vtilis adiecta in inſtõne itelligit̃ repe-tita in legato vt. d. l. ſi dies. ſʒ nõ ↄditio inutilis cũ in dubio nõ intelligat̃ fieri repetitio de inutilibus vt legitur ⁊ no. in. l. talis ſcriptura. ſ. de leg. i. ⁊ ſic hec rõ etiã nõ vr̃ bona. Et ſic vr̃ ꝙ poſ-ſit defenſari iſta prima ſo. a rõibus doc. Et ꝓ iſta ſo. prima bñ facit ꝙ hr̃ in. d. ſ. ſi. Pro cuius declaratione aduertẽdũ ꝙ olim relictũ noĩe pene indiſtincte nõ valebat ꝙ forte ꝓcedebat ante iura. ff. vel poſtea ſcḋm aliquã mediã iuris prudẽtiã ꝑ ea q̃ ha-betur in. d. ſ. ſi. Nã ſcḋm iura. ff. videbat̃ noĩe pene aliqḋ poſſe

2 reliq ꝑ ea q̃ habẽtur in. l. j. ſ. itẽ ſi ita. ſ. ad. l. fal. † Itẽ aduerte qꝛ eſt dubiũ qñ dicat̃ aliqḋ reliq noĩe pene. Tex. in. l. ii. ſ. de his q̃ pe. no. dicit ꝙ penã a ↄditione ſeparat teſtatoris volũtas ⁊ ſic vult ꝙ in h̃ attẽdatur volũtas teſtatoris an velit in penã relin-quere an ſub cõditione ſimplr̃. Et h̃ clarũ ſi de illa conſtet. In dubio aũt tex. ibi nõ clare decidit ſʒ gl. ibi dicit ꝙ in dubio itel-ligit̃ cõditio. Bal. ꝓo hic poſt vltramon. ⁊ Bar. dicit ꝙ ſi teſta-tor incipit a ꝓcepto ⁊ ſi nõ fuit illud reliqt aliqd: tũc dz reliq noĩe pene. Si aũt nõ incipiat a ꝓcepto ſʒ a cõditione tũc nõ dz reliq noĩe pene. Et ꝑ hoc infert ꝙ ſi teſtator dixit ſi heres meꝰ digito celũ nõ tetigerit vel ſi hoiem nõ interfecerit det titio. x. ꝙ valebit relictũ tanq̃ relictum ſub conditione neceſſaria. Nã cũ contraria cõditio affirmatiua ſit impoſſibilis de natura vel de iure relinquitur ꝙ cõtraria negatiua ſit neceſſaria. Et ſic va-lebit relictũ ac ſi pure relinqueret̃. facit. l. impoſſibilia. de verb. obli. Secũo ſi dixerit volo ꝙ heres meus tangat digito celum

vel interficiat hominẽ. Et ſi nõ fecerit det titio. x. Quia tunc vi-detur relinquere noĩe pene ⁊ in odiũ ⁊ penam heredis. Et ideo cũ penã neqꝫ odiũ mereat̃. qui nõ delinqt nec vult delinqre ad ꝓceptũ teſtatoris. Facit. l. ſancimus. C. de pe. ⁊ l. in teſtõ. ſ. de cõ-di. ⁊ demon. Ideo tũc nõ tenet̃ heres ad legatũ. ⁊ ſic intelligit ſecundã ſo. hic poſitã ⁊. d. ſ. ſi. inſti. de leg. Sʒ aduerte qꝛ iſtud vr̃ ↄ mentẽ tex. in. d. ſ. ſi. q vr̃ velle qḋ ſemꝑ dicatur in penã re-linqui qñ apponit̃ cõditio in pſona grauati. Nã ſi apponit̃ in pſona honorati nõ põt dici ꝓꝑie ꝙ relinquat̃ in penã eo ꝙ ni-hil ab eo dz auferri. Sed potius dz inuitari ſub ſpe lucri ad im-plemẽtũ cõdi. facit qḋ hr̃ in. l. titio. ſ. j. ⁊. ij. de cõdi. ⁊ demon. Sʒ bene põt cadere dicta conſideratio in herede. a quo põt auferri de eo qḋ iã eſt datũ. ⁊ ꝓ tanto tex. ille vr̃ velle ꝙ ſemꝑ in dubio qñ apponitur cõditio in pſona grauati videat̃ noĩe pene relin-qui. Nec in h̃ aliqd vr̃ ibi mutari: ſʒ ſolũ mutat̃ qꝛ vbi olim in-diſtincte relictũ noĩe pene nõ valebat. hodie regulr̃ vʒ his exceptis q̃ ipoſſibilia ſunt aut turpia vt lr̃a ibi in ſi. dicit. Que ſunt valde ꝑgnãs. Nã põt tripliciter intelligi primo qñ teſtator in penam iubet aliqd ipoſſibile fieri puta ſi teſtator dicit ſi hr̃s meꝰ aſcen-det capitoliũ volo qḋ cũ morit̃ ordinet oſſa ſua ꝓici in mare. Facit. l. pe. ſ. e. vel volo ꝙ det chimerã titio ꝙ eſt animal imagi-nabile ſcḋm logicos. ſʒ nõ reperit̃ in rerũ natura. Et iſte intelle-ctus nõ hʒ dubiũ. ¶ Scḋo nõ põt intelligi qñ teſtator incepit a ꝓcepto turpi. ⁊ poſtea aliqd licitũ legat noĩe pene ſi id nõ fiat vt. ſ. dixi poſt Bal. ⁊ tũc nõ valebit tale relictuꝫ noĩe pene. ⁊ ꝓ iſto intellectu facit tex. in. l. vnica. C. de his q̃ pe. no. Põt ⁊ ter-tio itelligi gñalr̃ vt etiã ſi teſtõr tacite aliqd ipoſſibile voluerit fieri qḋ tũc nõ valeat relictũ. Exẽpliũ ſi dicit teſtator ſi hr̃s meꝰ redimerit patrẽ ab hoſtibus volo ꝙ det titio. x. Nã cũ in dubio videat̃ h̃ relictũ noĩe pene. vt. ſ. dixi. vr̃ tacite velle ꝙ heres non redimat patrẽ ab hoſtibꝰ ꝙ cẽſet̃ turpe ⁊ ↄſequẽter a iure ipoſ-ſibile. Et ideo nõ valeat. Et eodẽ mõ vr̃ ꝙ nõ valeret ſi dicat ſi heres meus digito celũ non tetigerit. det titio. x. cũ videat̃ velle tacite ꝙ heres digito tangat ꝙ eſt impoſſibile de natura. Et ſic ex ꝓdictis patet qḋ qñ cõditio apponit̃ in pſona legatarii. nõ vr̃ apponi noĩe pene. ſed qñ apponit̃ in pſona grauati videa-tur appoſita noĩe pene ⁊ inter relicta noĩe pene ⁊ alia lõga erat dr̃ia vt ptʒ ex. d. ſ. ſi. Que dr̃ia lʒ hodie ſit ſublata tñ remanet in caſu. d. ſ. ſi. in ſi. Qui põt intelligi multiplr̃ vt dixi. Non miran-dũ ſi tolerari põt diſtinctio an cõditio apponatur in pſona one-rati an grauati. put dixit prima ſo. q̃ meo iudicio põt ꝓbabili-ter defenſari ꝑ ea q̃. ſ. dixi. Tñ qꝛ cõis opi. eſt cũ ſoluti. ſecunda illa forte ſeruaret̃ in practica. Et illa eſt benignioꝛ magiſqꝫ fa-uet vltime volũtati in qua plenioꝛ interpellatio ↄſueuit aſſumi. l. in teſtamẽtis. ſ. de reg. iur. Facit. l. in ambigua ⁊. l. benignioꝛ. ſ. de legi. Et ex hoc ſequitur ꝙ ſi teſtator dixit ſi heres meꝰ digi-to celũ nõ tetigerit det titio. x. ꝙ valebit tale relictũ ſi teneamus ſecũdã ſo. Licet nõ valeret ſi teneremus primã. Si ꝟo teſtator dixiſſet ſi heres meus digito celũ tetigerit, do titio. x. clarũ eſt ꝙ vʒ relictũ ſcḋm ſcḋam ſolutionẽ ex quo teſtator nõ incepit a ꝓ-cepto ipoſſibili. ſed a cõditione. Sed ſcḋm primã ſol. põt eſſe du-biũ nã videretur etiã ꝙ valeat ſcḋm illã ex quo teſtator nõ pre-cepit expreſſe aliqd ipoſſibile cũ nõ icepit a ꝓcepto ſʒ a cõditiõe nec etiã tacite videat̃ ꝓcepiſſe impoſſibile. ſʒ potius neceſſarium vʒ ꝙ digito celũ nõ tangat. qḋ eſt ↄtrũ cõditioni appoſite quã in pena vr̃ appoſuiſſe. vt. ſ. dixi. Et ſic vr̃ quod relictũ de decẽ valeat ex quo de ſe eſt poſſibile lʒ factũ ſub dicta ↄditione ipoſ-ſibili. ⁊ hoc forte caſu poſſet ſaluari ſnia doct. inquantũ dicunt ꝙ nõ eſt dr̃ia an conditio impoſſibilis apponatur in pſona ho-norati an grauati. Vel forte põt dici ꝙ etiã in hoc caſu non va-leat relictũ ꝓpter gñalitatẽ ex quo cõditio ↄtinet impoſſibile et eſt appoſita in pſona grauati ⁊ ſic in penã ꝓpter gñalitatẽ. d. ſ. ſi. i ſi. iquãtũ abſolute vr̃ velle ꝙ tale relictũ noĩe pene ↄtinẽs aliqd ipoſſibile nõ valeat ⁊ h̃ forte verius ſi tenemus primã ſo. de qua. ſ. dixi. Et ex ꝓdictis ẽ ptʒ qñ dicat̃ aliqd relictuꝫ noĩe pene qꝛ aut cõſtat de volũtate teſtãtis ⁊ illa dz attẽdi. vt. l. ii. ſ. de his q̃ pene noĩe. Aut nõ cõſtat ⁊ tũc aut cõditio apponit̃ in pſona honorati ⁊ tũc nõ vr̃ reliq noĩe pene cũ ꝓꝑie nõ poſſit haberi cõſideratio pene. Sed potius inuitatio ad lucrũ. vt. ſ. di-xi. Aut apponitur in pſona grauati. ⁊ tũc aũt incipit a ꝓcepto. Et clarũ eſt ꝙ vr̃ reliq in penã ſcḋm oẽs. Aut nõ incipit a pre-cepto. Et tunc ſcḋm glo. in. d. l. ij. de his q̃ pene no. ⁊ in. d. ſ. ſi. ⁊ doc. cõiter maxime Bal. hic nõ vr̃ relinqui noĩe pene. ſed potꝰ ſimplr̃ ſub condi. Sed forte contrariũ eſt verius de iure ꝑ dictũ ſ. ſi. inſti. de legatis. Et per ea que ſuperius dixi. ¶ In ea. glo. ibi ſed ſi expediunt ⁊c. hanc ſolu. multũ no. Bal. pro defenſan-da opi. que habet quod ſi filius in poteſtate ſit inſtitutus ſub conditione non poteſtatiua etiã hodie non reiicitur conditio. ſed dicit teſtamentum nullum, ſicut ⁊ olim cum eius fauor ſit poſſe ab inteſtato ſuccedere ⁊ ſic nõ reiicitur ↄditio ⁊ ſic videt̃ ꝙ iura antiqua h̃ caſu nõ corrigãtur ꝑ. l. qm̃ in prioribus. C. de inoffi. te. de quo plene cõſueuit dici in. l. filius quoqꝫ. in ꝓn. ſ. n.

ſ. t in. l. ſi pater. C. de inſti. ꝛ ſubſti. ꝛ vt poſt glo. in. l. ſi. ſ. eo. Hec
tñ prima ſo. quantū ad. l. filius. nō videt̃ bona: q2 ſcđm illā ſeq̄
retur idē eſſe in quo ſi veniēte ab inteſtato cū eius fauor ſit poſ
ſe ab inteſtato ſuccedere. vt ſic legata nō pſtat. Qđ tñ nō videt̃
verū. ꝛ in. d. l. filius. ſolū in filio in ptāte loquit̃. ideo verior eſt
ſolutio ſequēs vꝫ q̄ ibi ſit ſpāle in filio in ptāte. Nā tūc diſpo
ſitio eſt nulla. Nō ꝑpter impoſſibilitatē cōdi. ſed ꝑpter defectū
forme ſubſtātial. teſtamēti. vꝫ q2 filius fuit inſtitutus ſub cō
ditione non poteſtiua quod fieri nō dꝫ vt. d. l. ſuus. Et ſic reddit̃
inſtō nulla ac ſi fuiſſet preteritus q̄ nō ceſſat in caſu veniēte ab
inteſtato. Sed aduerte q2 huic opi. fortiter obſtat̃ ſm Ang. q2
ſi cōditio eſt impoſſibilis ꝛ reiicitur a iure ergo hꝫ ꝓ pure inſti
tuto ꝛ ſic nūqđ inuenitur ſe preteritū. Sed poteſt rñdere ſcđm eū
q̄ ibi nō reiiciebat̃ conditio ipſo iure ꝑ ius ciuile ſed ſolū reme
dio pretoris. Sed certe hec ſolutio eſt cōtra illū tex. q aperte lo
quitur de cōdi. q̄ improbat̃ ꝑ ſenatuſcōſultū vel cōſtitutione
principū. Et ſic ꝑ ius ciuile vt. l. ius aūt ciuile. ff. de iuſti. ꝛ iure.
Et facit qđ no. ꝛ q̄ hꝫ in tex. ſ. e. l. in cōditiōe. la. ii. Jđ poteſt di
cere melius q̄ cōditio impoſſibilis reiicit̃ a iure qñ teſtamentū
non peccat in forma ſubſtantiali. ſed vbi teſtamentū peccat in
forma ſubſtantiali tunc ex quo teſtamentum per defectum for
me redditur nullū nō ſimpliciter conditionē. Jdeo tūc nō reii
citur conditio ſed remanet teſtā nullum ex defectu forme. non
enim debet fieri reiectio cōdi. in teſtō quod alias ex defectu for
me redditur nullū ꝛ ſic loquitur. d. l. ſi ꝰ. ℭ Jn ea. gl. ibi ꝑpter
ꝑplexitatē. Et eſt rō q2 ibi impoſſib. l. tas cauſat̃ a culpa ꝛ facto te
ſtantis ꝑplexe loquētis. Jdeo ſibi iputatur cur ꝯditionē ipoſſi
bilē fecit rōne ꝑplexitatis. Sed qñ cōditio abſq3 facto teſtantis
eſt impoſſibilis teſtator nō facit eā ipoſſibilē. ꝛ ſic nō eſt ꝗ qđ
imputetur teſtāti. ſm Ang. Et ſi hec ipoſſibilitate rōe ꝑplexita
tis. ſ. dicet̃. ℭ Jn ea. gl. ibi ꝛ eſt ratio. hec rō nō videt̃ bona: q2
tendit potius ad oppoſitū. q2 illud qđ format̃ duplici cōſenſu
vr eſſe validiꝰ q̄ id qđ vnico cōſenſu firmat̃ ꝑpter duplex vin
culū cauſatū ab vno cōſenſu iuxta id qđ hꝫ l. l. i. C. de pac. ꝛ in
aut. itaq3. C. cōia de ſucceſ. ꝛ in corpore vnde ſumit̃. ꝛ hec rō
reprobat̃ ꝑ Bal. ꝛ Ang. Et rō dicit qđ ratio eſt fauor vltime
voluntatis ꝑpter quē eſt ſpāle q̄ in ipſis cōditio ipoſſibilis reii
ciatur q̄bus magis fauet̃ q̄ ꝯtractibus vt. l. in teſtamētis. infra de
reg. iur. Et hec fuit rō originalis ter gl. in. l. nō ſolū. C. de ac. ꝛ ob.
ꝛ in. ſ. impoſſibilis inſti. de here. inſti. ꝛ hāc ſequit̃ hic Bar.
Uel ſm Ang. pōt ſaluari ratio gl. hic poſita ex eo q2 cū in con
tractu requirat̃ cōſenſus duoꝝ nō eſt veriſile q̄ ſi vnus errat al
ter etiā erraret. vñ ꝑpter impoſſibilitatē cōditionis nunq̄ intel
ligit̃ inter eos eſſe ꝯſenſus ſed potius diſſenſus. ſaltē vnius ꝛ ſic
voluit tex. ſcđm eū in. d. l. nō ſolū. Sed certe hec ratio nō videt̃
bona q2 ſi eſt cōditio impoſſibilis de natura ibi nullus cadit er
ror. ꝛ ideo vr q̄ ſicut in actu pendente a voluntate duoꝝ videt̃
eſſe eorū volūtas q̄ diſpoſitio nō ſortiat̃ effectū ꝑpter adiectio
nē impoſſibilis cōditionis vt. d. l. nō ſolū. ita vr in actu pēdēte
a volūtate vnius vt eſt vltima volūtas q̄ deberet dici q̄ ꝑpter
adiectionē cōditionis impoſſibilis nō videatur voluiſſe diſpoſi
tionē valere ar. eoꝝ que no. in ſimili in. l. pacta nouiſſima. C. de
pac. Bal. vero hic dixit q̄ in cōtractibus requirit̃ cā vt ſequat̃
obligatio. l. cū de indebito. ſ. ſi. de ꝓba. ſed cōditio impoſſibilis
nō pōt eſſe cā obligationis q̄ quod eſt impoſſibilis. Sed condi
3 tio poſſibilis ſic. l. a titio. cū ibi no. ſ. de v. ob. † Jn vltimis autē
voluntatibus nō requiritur cā. ſed ſufficit ſola voluntas teſtātis
ideo nō curat̃ an cōditio ſit poſſibilis vel impoſſibilis. Sed cer
te hec rō nō vr̃ bona q2 nō ꝯcludit q̄ ſi ꝯtractus emptionis vel
alius ſimilis cōtraheret̃ ſub ꝯditione ipoſſibili. nā ſi reiciat̃ con
ditio. ꝛ remanet cā obligationis. ꝛ ſic deberet valere quod tñ
eſt contra dictā. l. nō ſolū. q̄ nō ſolū hꝫ locū in cōtractu ſtipula.
in quo ꝓcedit rō Bal. Sed etiā in alio ꝯtractu vt ibi pꝫ. Jtem
ratio gl. ꝛ ſuperius dicta q̄ ſit fauor vltime volūtatis vr̃ bona.
per tex. in. d. l. nō ſolū: q2 iuriſcōſultus in. d. l. non ſolū. vr̃ facere
differentiā an actus pēdeat a volūtate duoꝝ an vnius tñ. Ra
tio iuriſcōſulti in. d. l. nō ſolū. nō vr̃ pfecta q2 ſm illā ſequeretur
quod in quocūq3 actu in quo reqritur voluntas duoꝝ. q̄ tūc cō
ditio impoſſibilis vitiaret q̄ nō vr̃ verū ꝑ tex. in. l. q̄ ſub cōditio
ne. ſ. hoc edictū. ſ. ꝛ in mortis. ſ. eo. vbi ꝯditio impoſſibilis non
vr̃ vitiare dona. cā mortis in qua tñ certū qđ ipſam ꝓprie ꝛ ſtri
cte ſumendo neceſſe eſt interuenire vtriuſq3 partis conſenſum
cū ſtricte ſumpta requirat preſentiā partis. l. inter mor. ſ. de do
na. cā. mor. Jtē in ꝯtū matrimonij reqrit̃ vtriuſq3 ꝯſenſus ꝛ tñ
conditio impoſſibilis non vitiat matrimonij cōtractū niſi eſſet
contra ſubſtantiā matrimonij. vt in. c. ſi. ꝛc. extra de condi.
ap. Et ideo dicta ratio non videtur perfecta ꝑpter hoc dixerūt
aliqui q̄ in contractibus ideo vitiat conditio impoſſibilis quia
eſt quaſi imputandū illi cui debet queri obligatio. Quare con
ſenſit conditionē impoſſibilē apponi. ꝛ ſic intelligunt tex. in. d.
l. nō ſolū. Sed in legatis nō eſt quid imputetur legatario qui
4 nō conſenſit. ſ. ꝛ vltima voluntas etiā inter abſentes fiat. l. cum

pater. ſ. dona. ꝛ ſ. ſurdo. ſ. de le. ii. Unde dicit̃ q̄ odio teſtatoris
tunc non habet̃ ꝓ adiecta per. l. turpia. infra de leg. j. ꝛ ſic ſecun
dum eos non eſt fauor vltime volūtatis. q2 teſtator apponēdo
conditionem impoſſibilem videat̃ voluiſſe legatū non deberi
ar. dicte. l. nō ſolū. ſed certe hec ratio non videtur bona. Primo
q2. d. l. turpia. non loquitur qñ conditio impoſſibilis apponitur
ſed qñ ipſum relictū eſt turpe vt patet in tex. cum ibi no. in glo.
Hic aūt relictum de ſe non eſt turpe ſed conditio turp. vel im
poſſibilis. Jtem ſequeret̃ ſcđm predictā rōnē qđ ſi legatū fieret
preſenti ꝛ acceptanti ſub cōditione impoſſibili qđ non valeret.
Cuius tñ contrarium vident̃ velle iura indiſtincte dicentia reli
ctum ſub impoſſibili conditione valere reiecta conditione. Pre
terea hec ratio aperte cōfunditur per id qđ dixi de dona. cauſa
mortis ꝛ de matrimonio in quibus patet qđ verſatur vtriuſq3
conſenſus. Et tñ actus non vitiatur. remanet ergo dubiū quid
voluit dicere ſceuola in. d. l. non ſolum. aſſignando rationē qua
re contractus ſub impoſſibili conditione non vꝫ dū dixit qđ ra
tio eſt: q2 in his q̄ cōtrahitur ex cōſenſu duoꝝ requirit̃ vtriuſq3
volūtas. que videtur nō eſſe in obligando ex quo apponūt con
ditionē ipoſſibilē. Poſſes dicere qđ illa ratio fuit perfunctoria:
ſed nō omnino neceſſaria. vel ſi vis ſaluare eā intelligo qđ vide
tur volūtas non eſſe i obligando ꝑpter adiectionē cōditionis
impoſſibilis ꝛ ideo non ſurgit obligatio aliqua niſi fauor aliqs
ſuaderet oppoſitum. Nā tunc bene poterit ſurgere obligatio re
iecta conditione impoſſibili. vt eſt videre in contractu matrimo
nij ipſius fauore vt eſt tex. expreſſus hāc rationē aſſignās in. d.
c. ſi. Et per hoc nimirū ſi dicimus q̄ in vltima voluntate ſurgit
obligatio ꝑpter fauorē vltime volūtatis. ꝛ ſilr in dona. cā mor
tis que in hoc equiparatur vltime voluntati. l. que ſub conditio
ne. ſ. hoc edictū. ſ. eo. Licet alias quo ad quid equiparetur ꝯtra
ctui. vt no. i. l. q. in prin. ſ. de dote prele. ꝛ tetigit in. l. j. ff. de teſta
mētis. ꝛ ſic patet q̄ ratio aſſignata per gl. in. d. l. nō ſolū. ꝛ in. d.
ſ. impoſſibilis. fuit bona. ꝛ etiā illa aſſignata hic in glo. pōt ſal
uari itelligēdo ſupplēdo ꝛ declarādo illā ꝑut ſ. declarauī ratio
nem iuriſconſulti in. d. l. non ſolū. ex qua lege gl. iſta ſumpſit ra
tionē. ꝛ aduerte q2 inquātū dixi. ſ. qđ eſt ſpeciale fauore vltime
voluntatis qđ reiciatur conditio turpis vel impoſſibilis intelli
ge fauore vltime volūtatis in genere ſumpte q̄ multū fauorizat̃
a iure. vt. l. in teſtamentis. infra de reg. iur. ꝛ in. l. ſi pa. ff. de in
iuſto teſto. ꝛ in. c. vltimo extra de re iudi. cū ibi no. Non aūt intel
ligas fauorem vltime volūtatis ſpecifice ipſius teſtantis qui re
liquit ſub conditione impoſſibili. Nā prima facie volūtas eius
videtur fuiſſe relictum non deberi ſi coditio non implet̃ licet ſit
turpis vel impoſſibilis per id quod habetur in. l. re ꝯiunctis
C. de inſti. ꝛ ſubſti. ꝛ in. l. nō ſolū. de ac. ꝛ ob. ſic etiā patet in ſimi
li in contractu matrimonij q2 fauore ipſius cōtractus matrimo
nij reiicitur conditio impoſſibilis vel turpis dūmodo non ſit cō
tra ſubſtātiā matrimonij vt in. c. ſi. extra de codi. appo. licꝫ prima
facie contrahentes videātur voluiſſe illum contractū deinū ha
bere effectū ſi coditio impleat̃ licꝫ ſit turpis vel impoſſibilis ꝛ nō
aliter vt patet in. d. l. non ſolū. ℭ Jn ea. gl. ibi ſecꝰ in cōtrac. in
5 nominatis ſecus. † Hec differētia nō videt̃ bona q2 vel illi ꝯtractus
cōtracꝰ innominati quo ad obligationē inducendā q̄ contractus
nominati. per ea q̄ habetur in. l. ſi pecuniā in principio cū ibi no. ff.
de codi. ob cau. Et ſic patet q̄ ſi cōtracꝰ nominati ꝑpter adie
ctionē conditionis impoſſibilis nō inducūt obligationem mul
to minus debent illā inducere contractus innominati. Jdeo dic me
lius q̄ ibi nō agitur de obligatione q̄ oriat̃ ex contractu ad ipm
implendū. ſed potius ad diſtractū ſeu ipſum reſoluendū. Puta
de cōdi. ob cām q̄ ſepe oritur extra id quod agit̃. tex. ꝛ l. ſi ꝗs g. ſ.
ſi liberos. ff. commoda. ꝛ hoc voluit ſentire hic glo. in ꝟ. nā condi
tio. ꝛ hāc lo. ſequit̃ hic Bar. Bal. ꝛ Ang. Subdit tñ hic Bal.
qđ coditio impoſſibilis nō impedit traſlationē dñij. ꝛ ideo non
impedit conditione ob cauſam que datur ad ipſum retraſferē
dū. Sed forte hoc dictū poſſet ꝓcedere qñ conditio nō eſt oīno
impoſſibilis ꝓut eſt videre in caſu. d. l. ſi mihi. C. de ꝯdi. ob cau
ſam. hi. allegata in glo. ꝛ facit qđ hic ſubdit glo. in ver. vel ſua.
Sed vbi eſſet oīno impoſſibilis tūc forte ipediret traſlatio dñij
ex quo cōtractus eſſet oīno nullus vere ꝛ etiā quo ad opi. iuſta
ca q̄ habetur i. l. nō ſolū. de ac. ꝛ ob. ꝛ ſic nō poſſet traſferri dñiū
qđ non traſfert niſi ex cā vera vel putatiua. l. nunq̄ nuda. ſ. de
acqui. re. do. ꝛ no. in. l. ꝛ elegāter. in prin. ff. de dolo. ꝛ facit quod
habetur in. l. j. ꝛ per totum. ff. de condi. indebi. poſſet i ſtu agi
ad repetendā poſſeſſionē ar. l. n. ſe. ſ. l. ſi nummi. ff. de codi. indebi.
ℭ Jn ea. glo. ibi cum re cōtrahitur. hanc lo. multum ponderat
hic Bal. dicens quod paſſus eſt pulcher an conditio impoſſibi
lis adiecta contractui qui re contrahitur vitiat illum. Nam vide
tur qđ non per hanc lo. ꝛ quia ipſa re implet̃ contractus videt̃
qđ non debeat vitiari propter adiectionem conditionis impoſ
ſibilis. ꝛ aliter non deciđit. Sed contrarium tenet hic Angel. ꝛ
puto quod bene per. d. l. non ſolum in ratione ſua. ꝛ quia indi
ſtincte ꝛ generaliter loquitur. ꝛ ſic indiſtincte debet intelligi. Jtē

quis dato quod aliq̃ 𝔷ctus dicatur re contrahi. inſtitu. quibus
mo. re cõtrahi. ob. ꝓ totũ. τ inſti. de obli. Tamẽ vr̃ in eis etiã req̃
ri ɔ̃ſenſus ꝑ ea q̃ habenẽ i. l. i. τ i. l. iure gẽtiũ. §. ɔ̃ginimo. ff. de pac.
q̃ quãdo cõſenſus nõ vr̃ adeſſe ꝑpter aſpectionẽ ɔ̃ditionis im-
poſſibilis vt in. d. l. nõ ſolũ. ¶ In ea. gl. ibi vel illa nõ eſt ipoſſi-
6 bilis. hec eſt in ſe vera q̃ʒ nõ eſt omno ipoſſibilis cõditio ibi † cum
miles poſſit eſſe ꝓcurator ſi nõ opponaẽ a parte nec a iudice vt
hr̃ in. l. filiuſfa. §. veterani. cũ ibi no. ff. de ꝓcura. τ ex hac gl. dicit
Ang. poſſe ſumi doctrinã q̃ illa cõditio dr̃ impoſſibilis q̃ nullo
modo põt impleri etiã ſi ipleměto ɔ̃ſentiat aduerſari⁹. ſʒ aduer
te q̃ lʒ qd̃ ſ. dixi ſit in ſe verũ tñ vr̃ q̃ talis ɔ̃ditio ſi miles ſit ꝓ-
curator cẽſeaẽ a iure impoſſibilis τ ꝑ ɔ̃ñs adiecta in vltimis vo
lũtatibus dʒ reijci. tex. vr̃ eſſe cũ gl. in vltima ſo. in. l. ab admini
ſtratione. C. de le. Et ſic vr̃ q̃ hec ſo. quo ad materiã noſtrã nõ
ſit bona. lʒ certo reſpectu poſſit ſaluari ꝑ ea q̃. ſ. dixi τ maxime
in ꝓcedẽti apoſtilla ſup ꝟbo. Sed ſecus in ɔ̃ctibus. Et ſic quo
ad dictã. l. ſi militẽ. verior eſt ſol. quã. ſ. dixi vcʒ q̃ ibi loquaẽ de
ɔ̃di. ob cãm. τ ſic ptʒ q̃ ɔ̃ditio q̃ cẽſeẽ a iure ipoſſibilis lʒ nõ ai
reſpectu ſit ipoſſibilis vt eſt videre in illa ſi miles erit ꝓcurator.
Si adijciaẽ in vltia volũtate reijciẽ a iure ab ipſo ꝑncipio ac ſi
ɔ̃ditio ex toto eſſet ipoſſibilis vt eſt tex. cũ glo. in. d. l. ab admini
ſtratione. τ ſic ptʒ qd̃ iſta ſol. in ver. vel illa nõ fuit ex toto bona
quo ad materiã noſtre. l. nec dictũ Ang. Et ex hoc etiã ptʒ qd̃ nõ
erit neceſſe qd̃ ſi militi aliq̃d relinquaẽ ſi erit ꝓcurator in tali cã
qd̃ nõ erit neceſſe q̃ miles tẽtet offm̃ ꝓcuratoris exercere τ expe
ctare an repellaẽ vel nõ imo ab ipſo initio reijciaẽ dicta ɔ̃ditio.
¶ In ea. gl. ibi pſona tertij. ſubaudit Ang. nõ aũt grauari vel
honorati de q̃bus. ſ. tetigit. τ hoc etiã ſenſit hic Bar. Sed certe ſi
bñ ponderetẽ. l. ſi meuia. hic allegata in glo. ibi apponiẽ cõditio
in pſona honorati q̃ʒ in pſona heredis qui inſtituebaẽ hr̃s ſub
cõditione. lʒ in ipſo impleměto ɔ̃di. tractareẽ de pſona tertij. et
hoc reſpectu poſſit ſaluari gl. τ dictũ Ang. τ aduerte q̃ʒ ſi bñ cõſi
derabis ſemp ɔ̃ditio repeiẽ apposita vel in pſona grauati. vł
7 in pſona honorati in vltima volũtate. † lʒ ipleměta cõditionis
q̃nq̃ʒ pendeat a cõditione caſuali. Q̃nq̃ʒ a ɔ̃ditione ꝑtãtiua pẽ
dẽte ex facto ipſius honorati vel grauati. Q̃nq̃ʒ ex facto tertij
τ ſic ptʒ q̃ Ang. nõ ꝑfecte nec ſimplr̃ bñ dixit. ¶ In ea. gl. ibi
q̃dã dicũt valere ſcʒ arg. hui⁹. l. vt ſic dicamus qd̃ ſicut reijcitur
cõditio ipoſſibilis in vltima volũtate ipſi⁹ fauore ſic etiã reijcia
tur in ɔ̃ctu matrimonij ipſi⁹ fauore. arg. ei⁹ q̃ hr̃ in. l. ſi pater. ff.
de inoff. teſt. τ in. c. vltimo. extra de re iudi. τ hoc hodie eſt expſſuʒ
in. c. i. τ in. c. ſi. extra de condi. appo. vbi eſt deciſum q̃ conditio
ipoſſibilis de iure vel de facto adiecta in ɔ̃ctu m̃rimonij reijciẽ
ipſius fauore. Qd̃ eſt intelligendũ ſaluo niſi talis conditio ſit
cõtra ſubſtãtiã matrimonij vt eſſet illa ſi contraheretẽ cũ aliqua
ſub conditione ſi ipſa euitaret ꝓcreationẽ ꝓlis q̃ʒ tũc vitiatẽ ma
trimoniũ vt ꝓbatur in. d. c. ſi. τ bñ facit qd̃ hr̃ in. l. cũ ꝓcario. ff.
de ꝓcario. vbi pactũ appoſitũ ɔ̃ ſubſtãtiã ɔ̃ctus vitiat illũ. Et ꝑ
hoc dixit hic Bal. q̃ ſi cõtrahaẽ matrimoniũ cũ al qua ſub cõ
ditione ſi bona erit vel quãdiu bona erit. ꝓut dicit fieri in qua
dã ꝓuincia no tenebit matrimoniũ cũ m̃rimoniũ debeat eſſe ꝑ
petuũ τ nõ tpale. l. i. ff. de ritu nup. ſicut etiã fili⁹ nõ dʒ adopta
ri ad tps. l. ſi pr̃. ff. de adop. Subdit tñ Bal. q̃ lʒ matrimoniũ
no teneat tñ filij nati in figura talis matrimonij erũt legitimi ꝓ
pter errorẽ ſi matrimoniũ in facie eccl̃ie publice fuit contractũ.
Allegat qd̃ hr̃ in aut. inceſtuos. C. de inceſ. nup. et s τ in. l. quã in
ꝓuincia. §. diuus. ff. de ritu nup. τ facit qd̃ hr̃ lʒ ipſe nõ allegeẽ i
c. ex tenore. extra q̃ fil. ſint legi. τ in. c. ſi. extra de clande. deſpon.
8 ¶ † In ea. gl. ibi. i. cũ in ſcdo. hec. l. vr̃ aliqualr̃ facere ad oppo-
ſitũ q̃ʒ cõditio falſa de preterito vr̃ cẽſenda impoſſibilis. ar. l. ve
rũ. ff. de re. iur. Et tñ ibi viciat diſpoſitionẽ. ſed dic q̃ ibi cõditio
lʒ nõ eſſet vera quo ad qd̃ potuit eſſe vera. ſec⁹ qñ nõ eſt vera nec
potuit eſſe vera ſine longo diſcurſu vt eſt videre in caſu. l. ſi me
uia. ff. ci tñ. q̃ʒ tũc ipſa cõditio reijciẽ. Nam in. d. l. non põt dici q̃
fuerit poſſibile q̃ viuat q̃ nũq̃ fuit nat⁹. lʒ poſſibile fuiſſet naſci
τ ſucceſſiue ſi nat⁹ fuiſſet poſſibile fuiſſet viuere vñ dicta con-
ditio nedũ falſa ſʒ etiã nugatoria appellaẽ. vt ibi tangiẽ. τ etiam
hic ꝑ Bar. Extra gl. eſt aduertẽdum q̃ quadruplex poſſe cõſi
derari ipoſſibilitas ad declarationẽ materie. Prima eſt ipoſſibi
litas nature. ſcda eſt iuris. tertia eſt rõne ꝑplexitatis. q̃rta eſt fa
cti q̃ potius difficultas appellaẽ. τ de his oib⁹ tetigit gl. ſingu
laris melior de corpe iuris in. §. impoſſibilis. inſti. de here. inſti.
9 ¶ † Circa primã cõclude q̃ aut eſt ipoſſibilitas in diſpõne. aut
in conditione. ſi in diſpoſitione. aut circa ſubſtãtiã eius de quo
agiẽ. τ tũc vitiat ſiue ſit vltima volũtas. l. ſi q̃s in q̃ſimos. §. ſi. τ. l.
apud iul. §. ſi. ff. de leg. i. τ. l. q̃d eſt. ff. e. τ intellige q̃ vi. ac ex toto
ſi ex toto eſt ipoſſibilis. Sʒ ſi ꝓ pte ſolũ ꝓ pte vitiaret ꝑ id q̃ hr̃
in. l. i. C. de ſecũ. nup. τ in. l. ſi ſeruus cõis. ff. de do. inter vi. τ vxo.
ſiue ſit ɔ̃ctus. l. iter ſtipulatẽ. §. ſacrã. τ. l. ſi ſtipuler. de ꝟ. ob. ſiue
ſit cõfeſſio. l. cõfeſſionib⁹. ff. de interro. ac. l. inde neratius. §. ſi. cũ
ibi no. ff. ad. l. aq. Siue ſit ſnia iudicis. l. ſi. ff. q̃ ſen. ſine ap. re. Si-
ue ſit lex. nã diſpoſitio. l. debet eſſe poſſibilis τ honeſta. iiij. diſt.

m. c. erit autẽ. Interdũ ꝟo impoſſibilitas nõ eſt circa ſubſtãtiã
diſpoſitionis ſed circa aliqd̃ accidẽs ſeu circa execu. vel exactio
nẽ. puta circa anguſtias tpis. τ tũc aut talis ipoſſibilitas ꝟſaẽ
in vltima voluntate. τ vitiaẽ τ nõ vitiat. l. ſi mihi τ tibi. §. ſi qs
ſeruos. ff. de leg. i. aut verſaẽ in cõtractu. τ tũc ſi eſt cõtract⁹ bo-
ne fidei. dicas idẽ q̃ʒ vitiatur τ nõ vitiat. l. inſulã. §. ſi. ff. loca. τ fa
cit q̃ habeẽ i. l. in minorũ. C. in q̃bus cau. in inte. reſti. no eſt ne.
Si vero eſt ſtricti iuris tunc vitiat niſi cõtra ipoſſibilitatẽ ꝑ par
tes ſit ꝓuiſum vt in. §. loca. inſti. de ver. ob. τ. l. ſi. §. ſi. de ver. obli.
Interdũ verſaẽ talis impoſſibilitas in iudicijs vel arbitrarijs.
Et tũc ſi illa cõtingeret ex poſtfacto nõ dubiũ q̃ nõ vitiat ſʒ ex
cuſat donec durat. l. ii. §. qd̃ aũt dixim⁹. τ quaſi ꝑ totam. l. ff. ſi
quis cautio. Aut ab ipſo principio ineſt τ tũc ſcd̃m Bal. τ Ang.
nõ vitiat. quoniã cẽſenẽ eſſe duo precepta τ iudicij τ arbitrij. l.
celſus. ff. de arbi. τ in. c. cũ dilecti. de dolo τ cõtu. Et ſcd̃m hoc ſi
iudex vel arbi. precipit aliq̃d fieri intra certã diẽ lʒ ipoſſibile ſit
intra diẽ fieri. dũmõ alias id de ſe ſit poſſibile tenebit ꝓceptũ quaſi
videaẽ ꝓcepiſſe duo. ſ. aliq̃d fieri τ ad diẽ. τ ſic videẽ qd̃ ſi iuſſit
ſeu fecit citari aliquẽ vt cõpareat intra certã diẽ qui eſt in tali lo
co q̃ nõ poſſet cõparere intra illã diẽ qd̃ citatio tenebit τ tenebi
tur cõparere poſt talẽ diẽ q̃ eſt valde notandum ſi eſt verũ. ſed
forte de iure verior eſt opi. contraria ꝑ id quod hr̃ in. l. ii. ff. ſi qs
in ius vocatus non ierit. Et quod no. Inn. in. c. preterea. extra
de dila. in q̃bus patet q̃ ſi iudex facit citari aliquẽ ad diẽ feria
tã cũ de iure id fieri nõ poſſit nõ valet citatio ipſo iure nec aliq̃
modo cõparere teneẽ niſi inſerta eſſet cauſa ꝓpter quã etiã die
feriata teneretur cõparere. Nec ob. quod videãtur duo ꝓcepta
q̃ʒ illud verũ qñ ab ipſo principio preceptum cõtinebat poſſibi
le. vt eſt videre in caſu dicte. l. celſus. τ dicti. c. cum dilecti. τ ſic ſe
cus videtur qñ ab ipſo initio continet impoſſibile q̃ʒ tunc ex q̃
diſpoſitio redditur ab ipſo principio nulla non eſt tractãdum
an cenſeãtur duo precepta. Facit qd̃ no. Cy. in. l. ſi. C. de ferijs.
Nec obſtaret ei q̃ dixi citationem nõ poſſe fieri ad diẽ feriatã
qd̃ hr̃ in. d. c. cũ dilecti. q̃ʒ ibi non fuit facta citatio ꝑ die feriata.
Sed aſſignatus fuit terminus vt cõpareret vſq̃ ad talẽ diem
que dies erat feriata. τ ſic dictio vſq̃. ibi ſtabat excluſiue. Ne
alias reſultaret prauus intellectus arg. l. ii. C. de condi. inſti. cũ
ibi no. per Cy. in. l. a caligato. C. de nup. τ per glo. in. l. idem. ff.
de dolo. An aũt ſi q̃s citetur vt cõpareat intra octo dies vel vt
cõpareat in octaua die. τ cõtigat octauã diẽ feriatam eſſe an te
nebitur tunc comparere ante diem octauã. Recurre ad no. per
Bar. in. l. ſi. C. de tempo. ap. ad materiã etiã facit qd̃ no. Jo. an.
in. d. c. ſi. extra de ferijs. τ quod no. gl. xv. q. iiij. in ſumma. τ. c. i. τ
ꝑ hoc ptʒ q̃ aliud eſt ex tenore citationis cõprehẽdi expreſſe de
fectum. ſicut qñ quis citaẽ pro die feriata. Aliud qñ nõ depre-
hẽditur defectus expreſſe ex tenore citationis vt qñ citaẽ ꝑ die
octaua q̃ tñ cadit in feriatã. Facit qd̃ hr̃ in. l. ii. C. qñ ꝓuo. non
eſt neceſ. Scdo caſu qñ apponiẽ ipoſſibilitas nature ꝑ modum
cõditionis. Cõclude qd̃ aut apponiẽ in cõtractibus aut in vlti
10 mis volũtatibus. Aut in iudicijs vel arbitrijs. † Si in cõtracti-
bus cõditio impoſſibilis vitiat ɔ̃tractũ adeo qd̃ nulla oriẽ obli
gatio ad ipſum perficiendũ. Sed bene oritur q̃nq̃ʒ cõdictio ob
cãm ad reſoluendũ. vt patet in. d. l. nõ ſolum. de act. τ obli. τ. l.
impoſſibilis. de ver. ob. τ in. l. ſi militẽ. cũ ibi not. C. de condi. ob
cãm. Fallit qñ talis cõditio apponitur in ɔ̃ctu matrimonij q̃ʒ
tunc reijciẽ ipſius matrimonij fauore. vt. d. c. i. τ. c. ſi. de ɔ̃ditio.
app. Fallit ſcdo qñ apponitur in contractu donatio. cã mortis
q̃ʒ illa ſapit quãtũ ad hoc naturã vltime volũtatis. l. q̃ ſub condi-
tione. §. hoc edictũ. ff. eo. τ hoc qñ apponitur cõditio impoſſibi-
lis. Si aũt eſſet neceſſaria puta ſi celũ digito non tetigeris. tunc
valet cõtractus ac ſi diſpoſitio eſſet pura. l. impoſſibilis. de ver.
ob. τ facit. l. ſi pupillus. §. q ſub ɔ̃ditio. ff. de noua. q̃ intellige qñ
cõtractus incipit a ꝓcedenti cõditione. ſecus qñ inciperet a pre
cedenti diſpoſitione impoſſibili q̃ʒ tũc nõ valeret ꝓmiſſio facta
ſub tali conditione neceſſaria adiecta in pena ꝓcepti impoſſibi
lis nõ ſeruati. l. ſi homo mortuus. ff. de verb. ob. Si aũt adijciaẽ
cõditio impoſſibilis a natura in vltimis volũtatibus. ɔ̃clude q̃
illa reijciẽ τ nõ vitiat diſpoſitionẽ. vt hoc eſt caſus. Si aũt eſſet cõ
ditio neceſſaria. clarũ eſt q̃ tunc etiã valet diſpoſitio. Quod in-
tellige verũ qñ inciperet a precedenti ɔ̃ditione neceſſaria. Secus ſi
a precedẽti ꝓcepto impoſſibili adiecta a cõditione neceſſaria in
penã talis ꝓcepti non ſeruati q̃ʒ tunc nõ vʒ talis diſpoſitio: cũ
penã no mereaẽ q̃ nõ del quit. vt ꝓbaẽ in. l. i. ad finẽ. C. de his q̃
pe. no. Si ꝟo adijciaẽ in iudicijs vel arbitrijs cõditio impoſſibi
lis vr̃ quod vitietur ſententia. cum regula ſit quod ſnia non dʒ
ferri ſub conditione lʒ dicaẽ q̃ ſi ſit lata ſub conditione teneat
qñ cõditio eſt poſſibilis. l. i. §. biduum. ff. quando ap. ſit. τ ſic ptʒ
qd̃ qñ cõditio ſit impoſſibilis remanet ſub regula q̃ taliter
fieri non debuit. τ ſic debet eſſe nulla. per. l. non dubi. in q̃ legi
bus. τ in. c. vides. x. diſtin. τ hec ſufficiat de iſta impoſſibilitate
11 nature. ¶ † Circa impoſſibilitatẽ iuris conclude q̃ ſi impoſſibi
litas verſatur in diſpoſitione vitiat illã: ſiue ſit contractus ſiue
vltima

vltima volũtas ſiue alia diſpoſitio per ea que dixi in precedẽti mẽbro. ⁊ bene fa. in.l.pe.ſ.e.⁊.l.generaliter.⁊.l.ſi plagij de ver.obl. Si aũt verſaf in conditione: tunc aut a iũcit in ↄ̃tractibus aut in vltimis volũtatibus aut in iudicijs vel arbitrijs. Si in contractibus vitiat cõtract⁹ vt.d.l.nõ ſolũ.⁊.d.l.generaliter.⁊.l.ſi plagij. Fallit in cõtractu matrimonij ipſius fauore dũmodo nõ ſit cõtra ſubſtãtiã matrimonij vt.d.c.i.⁊ ſi.de cõdi.appo. Fallit etiã in contractu dona.cauſa mortis.cũ in hoc accedat vltime volũtati vt dixi.ſ.in ſimili in precedenti mẽbro. Idem ſi ſit cõditio neceſſaria ex eo qꝛ cõtraria conditio ſit impoſſibilis de iure. Nã tũc etiã vitiatur cõtractus vt eſt caſus in.l.iuris gentiũ.§.ſi ob maleficiũ.ſ.de pac.⁊ no.Bar.in.d.l.nõ ſolũ.⁊ ideo ſi promitto tibi decẽ ſi maleficiũ nõ feceris non vꝫ promiſſio vt in.d.§.ſi ob maleficiũ.⁊ multofortius idẽ ſi contra tũs inciperet a precedẽti promiſſione turpi.ar.eorũ q̃ ſuperius dixi. Si autẽ a iũciaf conditio impoſſibilis de iure in vltima volũtate cõclude qꝺ regulariter vitiaf ⁊ nõ vitiat vt hic eſt caſus ſcḋm vnũ intellectũ. Fallit primo qñ cõditio nõ eſt ꝓprie impoſſibilis ex eo qꝛ lex ei reſiſtat: ſed potius ei nõ aſſiſtit.vt eſt videre in cõditione reddente diſpoſitionẽ captatoriã. nam tũc talis cõditio vitiat diſpoſitionem ꝓpter defectũ forme a iure tradite.l.illa inſtitutio.⁊.l.ſi quis ſempronium.ſ.ti.ḋ. Quod intellige niſi in relictis ad pias cauſas vt ibi no.⁊ in c.cũ tibi.extra de teſtamẽtis. Fallit ſcḋo qñ ꝓpter adiectionẽ cõditionis impoſſibilis teſtamẽtũ detegif peccare in forma ſubſtãnali ſeu ſolẽnitate vt eſt videre qñ fili⁹ in poteſtate inſtituif ſub cõdõne impoſſibili cum forma ſit data a iure qꝺ nõ poſſit inſt tui niſi ſub poteſtatiua.l.ſuus quoqꝫ.ſ.tit.ſi.⁊.l filius.ſ.eo.vſ tũc hoc caſu reddif teſtm̃ nullum vt ibi pꝫ. Fallit tertio qñ talis conditio põt impleri de facto ⁊ in implemẽto facti nõ verſaf turpitudo: qꝛ tũc non reijcif talis conditio. Sꝫ debet tunc de facto impleri.l.meui⁹.ſ.de ↄ̃di.⁊ demõ.⁊.l.q heredi.eo.tit.⁊.l.mulier.§.i.ſ.eo. ſecus ſi turpe eſſet ipſam impleri etiam de facto qꝛ tũc reijceref. quarto fallit qñ talis ↄ̃ditio reſpicit aliquẽ honeſtũ finẽ: qꝛ tunc non ſimpliciter reijcitur ſed dꝫ implementũ fieri in aliã cauſam ſimilẽ honeſtã vt.l.legatũ.de vſufru.le.⁊ ibi tetigi etiã in glo.ij. Fallit quinto qñ teſtator putauit cõditionem eſſe poſſibilẽ.nã tũc non valebit diſpoſitio vt eſt caſus ſingularis ſm Ang.in.l.ſeruo manumiſſo.ſ.de cõdi.inde. Qꝺ intellige verũ niſi talis ↄ̃ditio reſpiciat aliquẽ finẽ.q dato qꝺ ſit vnũ modũ impoſſibilis: tñ per aliũ modũ equiualentẽ eſt poſſibilis. vt eſt caſus in.l.ab oibus §.i.⁊.l hmõi.§.ſi ita.ſ.de le.ij.⁊ ibi pꝫ exẽplũ vꝫ qñ teſtator reliquerit alicui decẽ ſi tabulas chirographi reddiderit heredi ſuo.nã licet teſtator putauerit tabulas extare que tñ re vera tunc nõ extabant: qꝛ erãt forte cõbuſte tñ qꝛ illa cõditio reſpiciebat finẽ libertatis: illa conditio ſatis impleſ ſi legatari⁹ liberet heredẽ a debito qꝺ ↄ̃tinebaf i chirographo. Nec ob.huic ſolõdicas eodẽ modo i.l.ſeruo manumiſſo.qꝛ teſtator volebat ſeruũ eſſe liberũ ⁊ ſic debet ſufficere qualitercũqꝫ liber ſit fact⁹. Quia põt rñderi qꝺ in.d.l.ſeruo manumiſſo.teſtator veriſimiliter ſe reſtringit ad certũ modũ vꝫ ꝛ ſi ex teſtamento fuerit liber.⁊ ſic in caſu in quo eſſet ſuus liberṫ quo caſu veriſimiliter magis afficif. Et ſic veriſimiliter teſtator voluit ſufficere aliter cõditionẽ impleri. Si autẽ relinquaf ſub cõditione neceſſaria eo qꝺ contraria ſit turpis ⁊ ↄ̃tra impoſſibilis de iure. diſtingue vt.ſ.an incipiat a cõditione ⁊ tũc valeat.⁊ i hoc differt a cõtractu vt pꝫ ex his que.ſ.dixi. An a precepto turpi ⁊ tũc nõ valeat: vt.d.l.i.C.de his q̃ pe.no.⁊.§.fi.inſti.de lega. Si aũt adijciatur in iudicijs vel arbitrijs vꝫ qꝺ reddat ſñiam nullã per id qꝺ dixi.ſ.in precedẽti mẽbro qñ cõditio eſt impoſſibilis de na-

12 tura.⁊ hec ſufficiãt de impoſſibilitate iuris. ¶ Circa impoſſibilitatẽ ratione ꝑplexitatis cõclude qꝺ aut talis perplexitas nõ ſurgat ex verbis teſtãtis immediate ſed extrinſecus habita ratione ad aliud puta ad patrimoniũ eius: ⁊ tũc nõ vitiat.ſed diſſoluif talis ꝑplexitas ꝓut melius fieri põt intra volũtatẽ teſtãtis.vt pꝫ exẽplũ in.l.qui quadringẽta.ſ.ad.l.fal. Aut cõtingit ex verbis teſtatoris: ⁊ tũc aut cadit iter res quaꝝ vna eſt digna maiori fauore q̃ alia. Et tũc nõ vitiaf diſpoſitio totaliter.nã fauetur rei q̃ eſt digna maiori fauore ⁊ in illa vꝫ diſpoſitio.l.ſi.§ j.ſ.ſtu.l. Aut verſaf inter res dignas pari fauore: ⁊ tũc aut talis ꝑplexitas põt diſſolui per implemẽtũ facti tendẽtis ad cõmodũ implẽtis: ⁊ tũc nõ vitiat. ſed poti⁹ per tale implemẽtũ diſſoluitur.l.ſi q̃ta.ſ.eo.⁊ qꝺ no.p glo.in.l.ſi titius.in glo.ij.in ꝓ.vtẽ an etc.cũ ib.no.p Bar. Aut nõ põt diſſolui per tale implemẽtũ qꝛ dato qꝺ de facto impleref cõditio nõ tẽderet implemẽtũ ad cõmodũ implẽtis ſꝫ alteri⁹: ⁊ tũc vitiaf diſpoſitio rõne talis ꝑplexitatis.l.ſi titi⁹.ſ.eod.⁊ imputet ſibi teſtator qꝺ taliter perplexe eſt loquut⁹.⁊ hec ſufficiãt de impoſſibilitate rõne perplexitatis.

13 ¶ Circa quartã ⁊ vltimã vꝫ impoſſibilitatẽ facti que potius difficultas appellãf ↄ̃clude qꝺ qñqꝫ talis impoſſibilitas eſt ſolũ reſpectu ꝑſone cui adijcif.⁊ nõ ſimpliciter reſpectu alioꝝ. Et tũc talis impoſſibilitas ſeu potius difficultas vitiat diſpoſitionẽ ſi nõ impleſ.l.cũ heres.§.i.ſ.de ſtatu li. Secus ſi ↄ̃tingat ipſaꝫ impleri auxilio forte amicoꝝ vel alias quomodocũqꝫ.l.arethuſa.ad ſi.ſ.de ſta.ho.⁊.l.ſtichũ titio.§.pe.ſ.de ſta.libe.⁊ ideo ſi teſtator reliquit libertatẽ ſeruo ſuo ſi dederit mille florenos heredi licet nõ ſit ipſi ſeruo poſſibile mille florenos dare nõ reijcif conditio velut impoſſibilis: qꝛ dare mille florenos alicui de ſe non eſt impoſſibile.ideo ſi nõ danf heredi nõ habebit libertatẽ. Sec⁹ ſi denf ꝑ amicos vel alios noĩe ſerui.vt.d.l.arethuſa.⁊.d.l.ſtichũ.§.pe.⁊.d.l.cũ heres.§.i. Interdũ vero eſt impoſſibilitas ſeu difficultas nedũ ꝑſone cui adijcif ipſa ↄ̃ditio.ſꝫ etiã cõiter reſpectu omniũ.vt eſt illa ſi montẽ aureũ dederit nã dato qꝺ de facto ꝑ cõgregationẽ multarũ pecuniarũ aureoꝝ poſſet aureus mons fieri coliquãdo ⁊ reducẽdo ad maſſam: tñ ſi.i.l de facto nõ facile fieret nec eſſet poſſibile de facto alicui ꝑſone.tũc vꝫ idẽ dicẽdũ ſm glo.qꝺ ex quo talis cõditio nõ impleſ qꝺ vitiaf relictuꝫ.vt eſt gl.i.d.§.impoſſibilis.inſti.de here.inſti. Poſſet tñ forte dici qꝺ ſi teſtator ſenſiſſet de monte aureo naturali.⁊ nõ artificiali: qꝛ ille nõ reperif in rerũ natura.qꝺ forte talis conditio velut impoſſibilis de facto ſeu de natura reijceref.⁊ ſic diſpoſitio nõ vitiaref arg.huius.l.⁊ ſic forte põt limitari glo.in.d.§.impoſſi-

14 bilis. Et h̃ ſufficiãt de iſta impoſſibilitate facti. ¶ Quid autẽ ſi fiat diſpoſitio ſub mõ impoſſibili. Dic ſi eſt cõtractus recurrẽdum eſſe ad tex.cũ gl.⁊ ad ibi no.p Cy.⁊ Bar.in.l.cũ dona.C.de trãſac. Si autẽ adijciaf in vltima volũtate tũc reijcif ipſe modus vt hic eſt caſus ſcḋm intellectũ Ang. Si tñ talis modus reſpiceret aliquẽ honeſtũ finẽ nõ ſimpliciter ⁊ totaliter reijceref ꝑ ea q̃.ſ.dixi.⁊ qꝺ habef in.l.legatũ.de vſufr.leg. Quid ſi ↄ̃ditio ſit pro parte poſſibilis ⁊ pro parte impoſſibilis. Dic qꝺ reijcitur quaten⁹ eſt impoſſibilis vt hic ꝑ Bart.⁊ idẽ dicas ſi diſpoſitio ſit ꝑ parte poſſibilis ⁊ pro pte non: qꝛ vꝫ quaten⁹ eſt poſſibilis ſm Bal.hic allegat.l.i.C.de ſecũ.nup.⁊.l.ſi ſeru⁹ cõis.ſ.de donã.inter virũ. Et adde in qõ tãgit hic Bar.an qñ ↄ̃ditio reijcitur a iure pretorio poſſit tũc adiri hereditas de iure ciuili. Et tꝫ qꝺ nõ dicẽs qꝺ ſolũ poterit peti bon.poſ. Nã allegat in contrarium ⁊ nõ ſoluit.l.ſi libertus ſub cõditione.ſ.de bo.li.be. Sꝫ ſolue qꝺ quatenus litera ibi dicit qꝺ verũ eſt patronũ heredẽ factũ dꝫ intelligi.a.ſcripteõ ab ipſo liberto vl' qꝺ heres eſt ſcꝫ effectu ꝑ ut eſt q liber bonoꝝ poſſeſſor.inſti.de bo.poſ.§.quos aũt. Non autẽ qꝺ ſit heres de iure ciuili ex quo cõditio nõ eſt impleta nec req̃ritur a iure ciuili.facit qꝺ dixi ſuit in.l.cũ in ſcḋo.ſ.de inin.teſtamẽ.⁊ qꝺ habef in.l.conditione.ſ.eo.⁊ infra ad trebel.in.l.facta.§.ſed ſi ſub conditione.⁊.§.ſi in danda. Et hec ſufficiant loco repetitionis huius legis.

Summarium.

1 Filius in poteſtate nõ ſub quacũqꝫ cõditione inſtitui põt.
2 Conditio poteſtatiua quotuplex ſit.
3 Conditio poteſtatiua in faciendo per aliũ impleri non poteſt.
4 Filius ſub conditione poteſtatiua inſtitutus quando patri ſit heres legitimus.
5 Argumentum de legatario ad heredem ſuum eſt validum.
6 Nepotes vt ſui dicantur que requirantur.
7 Filius excluſus per exheredationem non obſtat nepoti.
8 Mortuus differt a moriente.
9 Conditio ſi decem dederit eſt poteſtatiua.
10 Filius an neceſſario exheredetur vt cõditio poteſtatiua dicaf.
11 Hereditas an poſſit queri nepoti iuſſu patris non precedente.
12 Filius quo caſu querelam ⁊ qñ intentare poſſit.
13 Conſtitutio interpretans ſcḋm interpretatam intelligi debet.
14 Suus contratabulare poteſt eo caſu quo emancipatus.
15 Nepos in poteſtate an poſſit inſtitui ſub ↄ̃ditione poteſtatiua.

Si filius. Filio inſtituto ſub conditione poteſtatiua que nõ põt impleri vltimo vite ſpiritu decedẽte anteq̃ impleaf cõditio ſit loc⁹ ſubſtituto ⁊ venientibus ab inteſtato ipſo viuo. Sec⁹ ſi ſub cõditione poteſtatiua que põt impleri vltimo vite ſpiritu fuerit inſtitutus: qꝛ tũc demũ ipſo mortuo ſit loc⁹ ſubſtituto ⁊ venientibus ab inteſtato.h.d. Et primo ponif thema ex quo tacite reſultat qõ. Scḋo ſm ſſo vno pro declaratione thematis ⁊ queſtionis ſoluẽdo diſtinguit duo mẽbra. Tertio proſequif primum mẽbrũ ⁊ ꝓbat per ſim le. Quarto ꝓſequif ſcḋm. Quinto ponit vnũ caſum ſimilẽ primo.ſcḋꝫ vnũ intellectũ. Scḋa ibi tñ nõ ſufficit.tertia ibi nã ſuperior.quarta ibi altera.quinta ibi quẽadmodũ. ¶ Inter.ibi ſi filius.ſ.in poteſtate.ꝓpter id qꝺ.ſ.dicitur.qꝺ nõ põt inſtitui ſub qualibet conditione. Cuius ↄ̃trarium eſt in emãcipato.l.in.§.ſi ſub ca.ſ.de cõtrata.⁊ ꝓpterea que.ſ.dicit de legitimo herede. Nã ſcḋm iſta tpa emãcipatus ab inteſtato nõ poterat eſſe legitimus heres cũ nõ eẽt cognitus de iure ciuili. vt in.§.emãcipati.inſti.de here.q̃ ab inteſta. ¶ Ibi ſub conditione non diſtinguit de qua conditione.⁊ ꝓpter hoc.ſ.diſtinguitur. ¶ Ibi heres erit.ſubaudi inſtitutus. ¶ Ibi ſubſtituatur ſcꝫ vulgariter.⁊ filius decedat anteq̃ pareat cõdõni.⁊ q̃rit̃ur an nepotes admittanf viuo filio an eo mortuo ⁊ reſpõdef

vt colligit ex ſequētib⁹. ¶ Ibi quēadmodū.ſubaudi admittū
tur nepotes viuo filio exiſtēte in actu moziēdi in primo caſu ita
ſi exheredato eodē filio ⁊c. Et ſic refert ad primū caſum et non
ad primum ſcḋm Dyn.⁊ Barto.de quo dicet an pcedat.ſ.ea
1 gl.ſi. ¶ † No.qḋ filius in ptāte nō pōt inſtitui ſub qualibet con
ditione. Sed demū ſi ſit ptātiua nec reijcit talis conditio.qḋ eſt
clarū ſcḋm iſta tpa. ¶ An aūt hodie reijciant quo ad legitimā
p.l.qm in priorib⁹.C.de inoffi.teſt.tangit p gl.⁊ doc.in.l.ſuus
quoq3.ff.de here.inſti.⁊ ibi etiā tāgit de caſuali. An hodie reij
ciant l.l.ſi pr̄.C.de inſti.⁊ ſubſti de vtroq3 dicet poſt gl. ¶ Itē
no.qḋ licet quo ad ſubſtantiā ſeu eſſentiā vel valorē inſtitutiōis
nō ſit differētia inter poteſtatiuā cōditionē que pōt impleri vl
timo vite ſpiritu ⁊ illā q̄ nō pōt impleri vltimo vite ſpiritu:tñ
eſt differentia quo ad reſolutionē inſtitu.inter dictas cōditio
2 nes ſm Bal. ¶ † Itē no.qḋ cōditionū poteſtatiuarū quedā cō
ſiſtunt in faciendo.⁊ ſic reqrūt tractū tēporis nec ɔ̄ſr poſſunt im
pleri momēto. Quedā vero cōſiſtūt in dādo ⁊ momēto poſſunt
impleri. ¶ Itē no.qḋ cōditio cōſiſtēs in dādo pōt per aliū im
pleri noīe ipſi⁹ implere debētis.qḋ intelligit hic Ang.ſi implea
tur p aliū habētē mādatū.alias regrerēt ratihabitio ſcḋm eū.
allegat.l.arethuſa.§.ſi.ff.de ſta ho.⁊.l.ſub cōditione.cū ſua
glo.ff.eo. Sꝫ Bal.hic tenet ɔ̄triū dicēs qḋ pōt impleri p aliū no
mine implere debētis.etiā ſi talis implere debēs ignorat p iſtū
tex.qḋ dicit eſſe no.dignū.pro hoc etiā allegat q2 oblatio pt̄ fie
ri p aliū etiā ignorāte eo q debet offerre p no.in.l.qui decē.ff.ſ.
de ſol.⁊ in.l.obſignatiōe.C.de ſol. Licet gl.ibi aliter dicat ⁊ nō
bū ſm doc.cōiter.⁊ p hoc bū facit tex.iſte diligēter intuēdo ſu
quātū vult qḋ in extremo vite momēto poſſit impleri conditio.
Nā certū eſt qḋ tūc implēs non pōt habere ratā per id qḋ not.
gloſ.in.l.ſi.ſ.qñ di.leg.ce.vbi glo.notabiliter decidit qḋ l3 adi
tio hereditatis in ſolo aīo ɔ̄ſiſtat declarata p verba vel ſigna.l.
gerit.ſ.de acq.here.cū ibi no. Tñ nō pōt fieri in vltimo vite mo
mēto cū talis declaratio tūc fieri nō poſſit. Et ſi nō apparet hic
qḋ preceſſerit mādatū.ergo nō diminēdo hic eſt caſus qḋ pt̄ per
aliū impleri l3 nō pcedat mādatū nec ſequat ratihabitio. Facit
qḋ hr̄ in.l.ſoluēdo.ff.de neg.geſt. Nec ob.d.l.arethuſa.l3 Bal.
nō rñdeat q2 nihil facit.imo potiꝰ facit pro eo ſimpliciter lauat
talē cōditionē p aliū impleri poſſe. ¶ Itē nō ob.d.l.ſub condi
tione.q2 imo potꝰ facit pro:attēta prima expoſitione gl.ibi po
ſita que vr̄ vera p no.in.l.cōditionib⁹.§.ſi.ſ.de cōdi.⁊ demō. Et
hec faciūt ad qōnē ſm Bal.qḋ ſi aliqs eſt ɔ̄dēnat⁹ in ampu.
capitis vel pedis ſi nō ſoluerit centū q3 p aliū poſſ nō d.cra centū
offerri noīe eius a l ſinē euitandi dict.l.pen.l. Maxime ſi ſit ſibi
cōiūctus p.l.ſ.ſ.ſ.de l.be.can.⁊ adde tūc qḋ no.Bar.i.l.ſiꝗb⁹
3 ſ.de pecul.lega. ¶ † Itē no.qḋ ɔ̄ditio ptātiua in faciēdo non
pōt p aliū impleri.qḋ intellige qñ ex facto nō hz reſultare aliqḋ
opus.vt eſt videre in exēplo poſito in l.ia ſi alexādriā iuerit.vel
ſi liberalibus ſtudijs ſe imbuerit. Si vero reſultaret certū opus.
puta ſi domū fabricauerit. Tunc videret qḋ poſſet p aliū imple
ri.vt no.glo.quā reputo ſing.in.d.l.arethuſa.ff.de ſta.ho.q for
te dz limitari qñ implere debēs nō habebat peritiā faciēdi tale
opus:q2 tūc videt tacite ſenſum qḋ per aliū poſſit impleri.p no.
in.l.continuus.§.ſi ab eo.ſ.de verb.ob. Uel qñ cōfertur i tpe in
quo id fieri nō poſſit per eū vt q2 quis promittit facere domum
cū moziet p no.in.l.ſi.C.de ɔ̄hē.⁊ cōmit.ſtip. Alias forte nō po
terit fieri per aliū inuito eo cui fieri debet p ea que habent in.l.
inter artifices.ſ.de ſol. Circa
qḋ tñ vide qḋ dixi in l.ſi ſic.ſ.de ver.ob. ¶ Itē no.qḋ vbi exer
cetur actus noīe alterius intellige exercere pcuratorio noīe ſi eſt
pcurator.alias geſtorio noīe ſm Ang.de quo remittit ad not.
p Bar.in.l.i.§.nūciatio.ſ.de ope.no.nū. Sꝫ certe l3 notabile ſit
4 verū in ſ. nō bū colligit hic. ¶ † Itē3 no.qḋ vbi filius eſt inſti
tutus ſub cōditione ptātiua que nō pōt impleri vltimo vite ſpi
ritu ſi nō hz ſubſtitutū eſt heres legitim⁹ pr̄i ab inteſtato ſi dece
dat cōdōne nō implēta. Et intellige q̄ nedū eſt legitim⁹ imo et ē
ſu⁹ ex quo erat in ptāte ⁊ obtinēs primū locū arg.no.inſti.de he
re.quali.⁊ dif.§.ſui.⁊ hoc etiā ſequit hic Ang.allegat p hoc q2
nullus legitim⁹ eſt heres ipſo iure niſi ſit ſuus.⁊ ſic cū l tera vo
lit qḋ hic fil⁹ ſibimet aperiat viā ab inteſt.⁊ trāſmittat hāc hr̄di
tatē qḋ nō poſſet facere ali⁹ legitim⁹ nō ſu⁹ ſi nō adiuiſſet.ergo
merito nedū fuit legitim⁹ imo etiā ſuus.⁊ hoc et ſequit ḃ Bal.
Ex quo etiā no.qḋ momētanea exiſtētia ſui heredis operat trāſ
miſſionē hereditatis nō adite ad quoſcunq3.qḋ eſt no.ſcḋm eū.
¶ Itē no.qḋ ſicut legatari⁹ trāſmittit legatū nō agnitū diemō
ceſſente ita legatari⁹ ſu⁹ trāſmittit hereditatē etiā nō agnitā
5 dummodo delata ſit hereditas ſuo. ¶ † Et ſic not.qḋ bona eſt
argumētatio de legatario ad ſuum heredē.⁊ pro hoc facit:q2 ſi
cut legatū querit etiā ignorāti cū poteſtate eū repudiandi.l.cū
pater.§.iurdo.ſ.de lega.ij.⁊.l.ſi quis ita hereditatē.cū ibi no.ff.
eo.ſic etiam ſuo heredi etiā ignorāti acquirit hereditas cū pote
ſtate repudiandi. Facit.l.quā in al ena.§.interdū.⁊.l.ſi qs filiū.
§.i.⁊.l.neceſſariis.ſ.de acqu.he.⁊ ſic facit qḋ ſicut ſi fiat legata

rio ſubſtitutio vulgaris ſi voluerit legatum videatur impediri
tranſmiſſio cum legatū videat datū legatario ſub cōtraria con
ditione ſi voluerit.l.aliquando.ſ.de cōdi.⁊ demō.⁊.l.ſi ita relic
tum.§.illi ſi volet.ſ.de lega.i.ita ⁊ ſi ſubſtitutio vulgaris ſit fa
cta filio ſuo ſi voluerit eſſe heres impediat trāſmiſſio.de quo ple
ne dixi in.l. .fili⁹ heres.ff.de lib.⁊ poſthu. ¶ Itē no.qḋ ſi inſti
tuto ſuo conditione ſi capitoliū aſcēderit detur legatū ſi nō aſcē
derit cedit dies legati in vltimo vite ſpiritu ipſi⁹ inſtituti ſi an
te non impleuit cōditionē.⁊ ideo tranſmittit legatū. Qḋ intel
ligit Ang.ſi pro parte fuit inſtitut⁹. Nā ſi in ſolidum non debe
retur legatū hereditate nō adita ex teſtamēto.l.i.i.ff.de te
ſta.tute.ſaluo niſi fuiſſet facta repetitio a venientibus ab inteſta
to.l.e.ā qua.l.C.de fideicō. Tu adde qḋ tacite videtur tunc facta
ex quo ſol⁹ tūc erat inſtitut⁹ ⁊ legatū ſibi fa.tū non vt heres.
vt eſt caſus notabilis ⁊ fortē ſingularis in.l.lucī⁹.§.ſilia.ſ.de le.
ij. ¶ An aūt tale legatū qñ haberet coheredē3 trāſmittat in to
tum.an vero pro parte coheredis q̄ percipit vt verū legata dt hic
Ang.fuiſſe opi.de qbus p gl.in.l.ſil.ab⁹.§.ſi.ſ.de leg.i.⁊ melius
in.l.ſilio.eo.ti.p gl.⁊ Dy.⁊ Bar.in.l.miles.§.p parte.ſ.de leg.
ij. Tu tene ſecure qḋ in caſu iſto in totū trāſmittet.ex quo viuo
co certū eſt ipſum nō eſſe heredē ⁊ ceſſiſſe die legati in toto ij ſo
legato. Nec ob.d.§.pro parte. Quia ibi pure fuerat inſtitut⁹ da
to ſibi coherede ⁊ ſimpliciter factū prelegatū. Unde tūc partes
plegati habebat iure hereditario.⁊ ideo illā partē nō tranſmittit
ſi non ſiunt hereditatē. Aliā partē habebat iure legati a cohere
de.⁊ h ſic bñ trāſmittit vt ibi per. Facit qḋ no.l.ſi.infra qñ dies
leg.ced.⁊ in.l.ab oīb⁹.§.cū q la.ſ.de leg.i. ¶ Itē no.qḋ vbi fil⁹
in ptāte eſt inſtitut⁹ ſub cōditione ptātiua que pōt impleri vlti
mo vite ſpū.qḋ ſi decedat ɔ̄ditiōe nō impleta nepotes ſuccedūt
auo poſt mortē ipſius filij ex ſubſtitutione ſi ſunt ſubſtituti.al as
ab inteſta. Et intellige qḋ iſti nepotes erāt ſui auo ſm Bar. de
quo miratꝰ hic Ang.ex quo tpe mortis ipſius aui non tenebāt
6 primū gradū. † Et ad hoc vt nepotes dicant ſui neceſſe eſt qḋ fi
lius ꝯ ſic pr̄ totā exiuerit de ptāte teſtātis ante mortē ei⁹.allegat
Ange.de her.quali.⁊ d.ſ.§.ſui. Et eſt magn⁹ effect⁹ q2 ſi opi.
Bar.eſt vera qḋ tūc ſui iſti nepotes trāſmitterēt hr̄ditatē aui
ad quoſcūq3 l3 nō aditā. Sed ſi nō veniūt vt ſui ſed vt legitimi
tūc nō trāſmitterēt niſi ad deſcēdētes eoꝝ ex bñficio.l.vnice.C.
de his q ante aper.tab. Sꝫ ſuerte q2 p Bar.vr̄ caſus in.§.cuꝫ
aūt.in ſti.de hered.que ab inteſt.⁊ in.l.i.§.ſciendū.ſ.de ſuis ⁊ le
gi.⁊.l.ſi qs poſthumos.§.ſi quis filiō.ff.de l.ber.⁊ poſthu. Pro
pter hoc ipſe Ang.finaliter hic dixit qḋ opi.Bar.eſt vera ſi fi
lius nunq̄ impleuerat cōditionē tpe ſue vite p ea q habent in.d.
l.i.§.ſciēdum. Sed vbi fil⁹ impleſſet conditionē vt poſſit here
ditā agnoſcere:tūc incēperat fact⁹ eſt ſuus.l.cōditionib⁹ pupill⁹.
de cōdi.⁊ demō. Et ideo tunc nepotes nō poſſet ſuccedere auo vt
ſuus ex quo fil⁹ ſemel tenuiſſet locū ſui cū in ſuitate non habeat
locū ſucceſſio.vt.d.§.ſciendū.⁊.d.§.ſui.⁊ ſic limitat ſupra dictū
qḋ tēpus deſtituti teſtamēti debet inſpici. Nam dicit id verū ni
ſi ante ſuus incepit tenere locū ſui ne in ſuitate fiat ſucceſſio.
Itē no.qḋ vbi ſuccedit ab inteſtato ppter teſtm̄ deſtitutū nō in
ſpicimus quis ſit primior tpe mortis ſed tpe deſtituti teſtamē
ti. Secus qñ nullū eſſet cōditū teſtamētū.de quo hic in gl.in ver
7 bo viuo. ¶ † Itē no.qḋ ſicut filius excluſus ppter defectū ɔ̄di
tionis poteſtatiue non habet obſtare nepotibus etiā ſi ſit exclu
ſus p exheredationē.ad qḋ bene facit.d.l.i.§.ſciendū.ſ.de ſuis ⁊
legi. ¶ Itē no.ſcḋm vnū intellectū qḋ l3 vbi fil⁹ reperiat ſe ex
heredatū poſt mortē ſuā nō teneat exheredatio:vt.l.ſi ita.§.ſin.
de lib.⁊ poſth.⁊ tāgit hic p gl.ſi. Tñ ſec⁹ eſt cū reperit ſe exhere
datum cū ipſe moziet:q2 tūc reperit ſe exheredatū in vita cū vi
uens dicat moꝛi.l.qui duos.§.i.ſ.de manu.teſt. Mortuo autē3
8 ampli⁹ mors nō ɔ̄habit:vt not.gl.in.l.iij.ſ.qñ di.le.ce. ¶ † Et
ex hoc no.qḋ aliud eſt dicere q̄ mortuū aliud moziētē:q2 iſtḋ
vltimū exponit in actu moziēdi.vt probat in hac.l.⁊ ſic facit ſꝫ
Ang.qḋ ſi duo teſtes deponūt qḋ viderunt titiū moziētē nō p
hāc mortē l3 pbēt qḋ fuit in articulo mortis cōſtitutus. Jō de
bent addicere in eodē teſtimonio qḋ viderunt eum eſſe mortuū.
⁊ de pbatione mortis vide qḋ no.Bar.i.l.ij.§.ſi dubitet.ſ.quē
q.imo.teſta.aper. An autē pcedat qḋ dixi ve3 qḋ teneat exhere
datio ſi filius reperiat ſe exheredatū cum moziet.tang.f cū gl.
9 ſi. ¶ † Itē no.qḋ hec conditio ſi decē dederit dicit eſſe ptātiua.
qḋ intellige vt dt hic gl.qñ hoc faciliter pōt facere filius.alias ſe
cus. Et p hoc dixit Ang.qḋ hec coditio ſi dederit centū.nō eſt
poteſtatiua:ſi filius ſit pauper. Sed certe nō mirandū:q2 ⁊ h ſi
decem dederit.pōt eſſe interdum nō poteſtatiua vt ſenſit glo.ſi
forte teſtātor ſenſit de decē aureis.vel decē libris ⁊ fil⁹ ſit paup.
Si aūt ſenſiſſet de decē3 denarijs veriſimiliter hec eſt facil a cui
libet. ¶ Itē no.qḋ hec conditio ſi alexādriā iuerit dicit poteſta
tiua.qḋ intellige qñ per modicū3 ſpaciū diſtabat ab alexādria.
forte p mihare ſcḋm An.alias nō eſſet poteſtatiua ſcḋm eū q2
poſſet eſſe ſubiecta itineratio multis periculis maritimis ⁊ ter
reſtribus.l.ſuus.§.puto.ff.ei.ti. Tu de hoc recurre ad ibi no.vbi

plus

plent declarat̃ que d'catur cōditio poteſtatiua. ꝛ in effectu con
cluditur qꝺ illa dicit̃ poteſtatiua cuius implemētū faciliter fie
ri poteſt. ꝛ an faciliter fieri poſſ ꝛ recurrit̃ ad cōmunē accidētias
ꝛ frequentiā facti. Et ſic patet qꝺ vbi implementū conditionis
eſſet difficile non diceret̃ poteſtatiua. ꝛ per hoc dicit hic Dy. q
hec conditio ſi monaſteriū intrauerit nō dicit̃ poteſtatiua cum
implementū non ſit facile. ex eo q2 vt dicit tex. difficilis eſt vite
mutatio. vt in auſ. de mon. §. i. colla. i. Et idē ſequeret̃ hic Bar.
ꝛ Ang. Idē dixit hic Ang. de hac cōditione ſi vxorē duxerit:
q2 ductio ſit cū difficultate ſcḋm eū. Tu adde qꝺ dici poſſit qꝺ
licet hec cōditio ſi vxorem duxerit ſit difficilis: q2 nō ſit ſine dif
ficultate ꝛ expēſa. Tamē hec cōditio ſi vxorē acceperit vr̃ eſſe fa
cilis: q2 aut volet accipere ꝛ mulier cōſentiet. ꝛ hoc faciliter fieri
pōt. aut volet ꝛ mulier nolet: ꝛ tūc habebit̃ pro impleta. l. i. C. de
inſti. ꝛ ſubſti. ꝛ hoc ibi tenet Gul. de cu. Sed forte hec differētia
nō eſt bona: q2 ſi cōtrahit matrimoniū tenet̃ ſucceſſiue illud pfi
cere ꝛ mulierē ducere ꝯiter. Facit qꝺ hr̃ in. c. nō ex vobis ꝛ. c.
cōmiſſum. extra de ſpōſa. Et ſic videt̃ qꝺ illa ſi acceper ꝛ ꝓpter
neceſſariā ꝯtiā ductionis nō debet cēſeri facilis. Pro hoc etiā
qꝺ habet̃ xvi. q. ii. notificaſti. vbi lr̃a dicit de eo q duxit vxorē
nauigaſti. vxorē duxiſti. quaſi velit qꝺ ſicut multis laborib⁹ ex
ponit̃ nauigās: ita vxorē ducēs ſeu accipiens. ꝛ ſic nō vr̃ facilis.
10 ¶ † An aūt q̄n cōditio eſt poteſtatiua ſit neceſſe qꝺ filius exhe
redet̃ in cōtrarie cōditionis euentū: aliā ſi eſt talis que non pōt
impleri vltimo vite ſpiritu: cū in illo actu moriēdi tūc reperiat
ſe preteritū: ꝛ ſic in vita. Tene qꝺ nō licet: quidā cōtra ꝛ nō bn̄.
vt eſt caſus no. ꝛ ſing. melior de corpore iuris in. l. ſi libert⁹ ſub
cōditione. §. ſi libert⁹ ver. exiſtimo. ff. de bo. lib. de quo aliqd hic
p Bar. ꝛ per Cy. in. l. ſi pater. C. de inſti. ꝛ ſubſti. ꝛ imputet ſibi
filius qui nō impleuit cōditionē ex quo erat poteſtatiua. Facit
l. iuuo quoqꝫ. §. puto. ff. ti. ii. ¶ In glo. ſ. ibi nō hab̄et locū ab
inteſtato. hāc pmā regulā limita ꝑ ea que habent̃ in. l. ſi quis
ita heres inſtituat̃ ſi legitimi mei voluerint. ff. ti. ii. Sequētē au
tē regulā limita ꝑ ſingularē. l. ſi libert⁹ patrono. ff. de bo. lib. ꝛ
dictū fuit etiā in materia vulgaris. ¶ In ea. gl. in fi. no. ſꝫ bal.
qꝺ qs pōt eſſe heres in articulo mortis. Sed tu adde hoc verū
q̄n quis eſſet ſu⁹ heres. quo caſu ꝑ. l. efficit̃ ſu⁹ heres abſqꝫ facto
ſuo. ꝛ ꝑ ꝯñs trāſmittit hereditatē cū ptāte repudiādi. l. ſi qs fili⁹
§. i. de acq. here. ſecus in eo qui nō eſſet ſu⁹ q2 tūc requiret̃ factū
eius in hereditate acquirenda qꝺ nō videt̃ tūc fieri poſſe in arti
culo mortis. vt eſt tex. cū glo. in. l. vltima. ff. q̄n di. le. ce. Et ſic dū
glo. dixit cū ipe ſit legitim⁹ ſupple ꝛ ſuus vt ēt tetigit in litera.
¶ In gloſ. nepotes. ibi ea deficiēte admittit̃ ſubſtitut⁹. not. ex
hac glo. qꝺ cōditio adiecta in inſtitutione nō intelligit̃ repetita
in ſubſtitutiōe fm̄ Bal. Sed certe de hoc eſt caſus in. l. ſub condi
tione. ff. ti. ii. vnde nō eſt valde notādū. ¶ In ea. glo. in fi. ꝛ pro
hoc vltimo etiā bn̄ facit. l. qui in aliena. §. interdū. ff. de acq. he
re. Sed ꝓcedētem opi. tenuerūt Ia. de ra. ꝛ Pe. dicētes q. l. plꝫ
debet intelligi vbi acqſitio nō eſſet momētanea. put eēt in caſu
iſto ꝑ. l. ſi. in fi. alleg. in glo. Sed Bar. hic tenet vltimā q2 lꝫ mo
mento penes patrē nepotū duraret acqſitio: tn̄ illa eſt valde vti
lis: q2 ꝑ eā efficit̃ pr̄is hereditas locupletior. ꝛ ſic nō ob. l. fin. in
fi. C. de bo. que lib. q2 loquit̃ ſcḋm iura hodierna ſcḋm q patri
nō q̄ritur niſi vſuſfructus qui eſſet inutilis ſi ſola in pūcto mor
tis acquireret̃. l. titio cū moriet̃. ff. de vſufr. Ang. hic poſt Bal.
cōcor. opi. dicens qꝺ ſi nepotes viuo patre immiſcuerūt ſe he
reditati aui. ꝛ ſic acqſiuerūt eam ꝑfecte vera ſit opi. Bart. Sed
ſi nō immiſcuerūt ſe viuo ſed mortuo. tūc tpe immixtionis ſunt
ſui iuris. ideo nō querunt patri defuncto. Et ſi dicas ſaltē fue
runt ſui auo in vita patris. ꝛ ſic debet eſſe hereditas queſita pa
tri eorū. vt. l. plꝫ. de acq. here. rn̄det qꝺ illa loquit̃ in acquiſitione
perfectiſſima ſeu efficaci. non in ea que ſit tm̄ ex bn̄ficio ſuitatis
cū illa ſit variabilis ex abſtinētia. Nec ob. etiā. d. l. qui in aliena.
§. interdū. q2 illa loquit̃ ſcḋm eū nulla immixtione ſequuta pr̄e
mortuo. ſꝫ potius eo viuo. ſec⁹ vbi patre mortuo ſe immiſcet. Sꝫ
aduerte q2 hec opin. nō videt̃ bona eo q2 ſi nepos eſt ſuus cum
nō poſſet acqrere ſibi ſcḋm hec iura acquirebat neceſſario patri
ſuo cū ptāte repudiādi vt. d. §. interdū. ꝛ facit. l. ſi quis fili⁹. §. i. e.
tit. ꝛ ſic videtur qꝺ pater trāſmittat illā ad ipſius heredū cū po
teſtate repudiādi. per. d. l. ſi quis filium. §. i. Nā etiā momēto nō
potuit reſidere penes ipſum nepotē vt. d. l. placet. Et ꝓ hac parte
te bene facit. l. i. §. ſi emancipato cū ibi no. ff. de col. bo. ꝛ. l. iii. l. ſi.
11 cū ſe. ff. q̄n di. leg. ce. † Et ſi dicas quomodo potuitqueri heredi
tas nepoti nō ꝓcedēte iuſſu pr̄is. cōtra. l. ſi qs mihi bona. §. iuſ
ſum. ff. de acq. here. Rn̄de qꝺ non requirit̃ iuſſus hoc caſu: cū lex
ipſo iure faciat ſuū heredē. l. neceſſarios. ff. de acq. hered. ꝛ ſic. d. §.
iuſſum. loquit̃ in hereditate delata extraneo: ꝛ non ſuo. Vel fm̄
Ang. poterat fili⁹ ante q̄ eſſet in puncto mortis iuſſiſſe. ſed hoc
eſt diuinare. Preterea forte nō potuiſſet iubere ante ex quo an
te nō fuiſſet delata hereditas. Facit. l. is pōt. ff. de acq. here. Itēꝫ
qꝺ dictū fuit de immixtione forte nō poſſet nepos illā facere ſi
ne iuſſu patris ar. l. nā nec emācipatus. ff. de lega. i. iuncta. l. cum
bonis. ꝛ. d. §. iuſſum. ff. de acqui. here. ¶ In gloſ. viuo. ibi nullo
cōdito teſtamēto. ſupple ꝛ delata hereditate. aliās inſpiceret̃ tē
pus delate hereditatis. l. inteſtato. §. pe. ꝛ. l. itē. §. i. ff. de ſu. ꝛ le. de
quo hic per Bar. ¶ In glo. exiſteret. in fi. No. ex hac gl. cū tex.
fm̄ Ang. qꝺ vbi fil.⁹ in ptāte eſt inſtitut⁹ ſub conditione poteſta
tiua talis cōditio nedū facit ceſſare neceſſitatē imo etiā ex toto
bn̄ficio ſuitatis cōditione nō impleta. ꝛ ſic non impedit ſuitatē
nepotū. Itē operat̃ qꝺ talis fili⁹ nō trāſmittet hereditatē ſi nō
implet cōditionē etiā ad poſteros ex bn̄ficio. l. vnice. C. de his q
ante ap. tabu. Et ſic. l. illa debet intelligi q̄n inſtitutio fuit vel co
ditio purificata. Fa. ꝛ qꝺ ibi no. in gl. ꝛ. ff. ad treb. l. heredes mei
§. cū ita. ¶ In gl. ſi ibi, ſed ſuperior ꝛ ſic. Vel dic ſequēdo hunc
intellectum qꝺ hic in ver. qūēadmodū. fiat ſimilitudo ꝑ contra
rium. q2. ſ. filius nō obſtabat nepotibus. hic ſic. Fa. ꝛ qꝺ no. in
ſimili in. l. iii. §. ſi duobus. ff. de adi. leg. alle. de ali. le. ꝛ ſcḋm hoc
dū litera dicit quemadmodum debet ſupplerivideti filius obſti
tiſſe ſi exheredato eodē filio ꝛc. ¶ In ea. gl. vl' hic habuit cohe
redē hec vera ſꝫ Dy. tn̄ an ꝓcedat patebit ex ſequētib⁹. ¶ In
ea. gl. ibi nec admodū nō poſſit rūpi. Et ſcḋm hoc expone deſti
tuitur. i. irreuocabiliter priuat̃. ſed certe hec expoſitio videt̃ mul
tum literā violare cōtra ſignificatū verbi. Ideo ſequendo hunc
intellectū gl. ſ. in fi. in ver. vel dic deſtituet̃. dicitꝫ qꝺ deſtituet̃ te
ſtamētū. ſ. rupto teſtamēto ꝑ querelā in vita filii q̄n coheredeꝫ
habebat nepotē ꝛ aliū pure inſtitutū. Sꝫ certe ſcḋm hoc nō eēt
bona ſimilitudo: q2 filius obſtaret nepotibus in ver. quēadmo
dum. qꝺ nō eſt in ver. ꝓcedēti. Et ſic hec expoſitio etiā nō vr̃ bo
na: niſi dicas ſubſtituēdo qꝺ fiat ſimilitudo ꝑ ꝯñm vt. ſ. in ſimi
li dixi. Quia tn̄ intelligere hic qꝺ habuerit coheredē videt̃ diui
nare. Ideo gloſ. in ver. vel dic qꝺ fuit. poſuit tertiū intellectū et
ex illo no. l. imitatio. ad. l. iii. §. pure. ff. de li. ꝛ poſth. ꝛ ex illo no. ca
ſum ſingularē i q fili⁹ exheredat⁹ pōt venire ad hr̄ditatē nō ꝓpla
ta q̄rela puta q̄n eſt exheredat⁹ ſub cōditiōe ptātiua ſi nō dede
rit decē. Et in illo caſu alius inſtitutus. nā ſi tūc dat decē veniet
ad hereditatē abinteſtato. ar. eorū q habent̃ in. l. ſi qs ita. ad fi.
ti. ff. de here. inſti. Ang. autē hic reprobat iſtā tertiā lec. ex eo q2
ſcḋm eū inepta eſt exheredatio in defectū ꝯditionis poteſtatiue
per ea que habent̃ in. l. iuua. §. puto. ff. de here. inſt. Dicit tn̄ no
tandā hāc glo. que videt̃ velle qꝺ illud qꝺ dicit̃ exheredatio fa
cta de filio poſt mortē non tenet eſt verū ibi eſt exheredat⁹ ſolū.
nō vbi eſt inſtitut⁹ ſub conditione poteſtatiua ꝛ in defectū ei⁹
exheredat⁹. ꝛ ſic intelligit Ang. hūc intellectū q̄n fili⁹ fuit inſti
tutus ſub cōditione poteſtatiua ꝛ in defectū exheredat⁹. Gl. tn̄
ſi bene pōderet̃ nil dicit de inſtitutione. Quart⁹ dat̃ intellect⁹
extra gl. per doc. qꝺ hic nepos fuit inſtitut⁹ cū fili⁹ moreret̃ nō
poſt mortē filii. Et ſic filius exheredat⁹ reperit ſe exheredatū in
vita nō poſt mortē. ꝛ ideo tenet exheredatio. Et ſcḋm hoc vt di
xi infra fiet ſimilitudo ad primū caſum non ad proximū. Sed
huic intellectui ob. q2 ex quo null⁹ ali⁹ eſt inſtitut⁹ niſi nepos
ſub dicta cōditione cū fili⁹ moriet̃ non vr̃ qꝺ poſſit exheredatio
habere effectū cū illa ſumat vires ab adita hereditate. l. filiū. §. ſꝫ
cū exheredatio. ff. de cōtra tab. ad hoc dixit Bal. qꝺ exiſtētia ſui
heredis ipſoꝝ nepotū pōt dici ꝯfirmare exheredationē. ſꝫ certe
iſtud nō videt̃ bene dictū: q2 nō eſt conueniēs qꝺ ſola exiſtētia
cōfirmet exheredationē ad odiū exheredati. facit qꝺ dixi in. l. ſi
12 filius qui patri. ff. ti. i. ¶ † Itē q2 filius vr̃ nō poſſe intentare q̄
relā in caſu iſto. ꝛ ſic eſſet excluſus ab hereditate patris omnino
ꝛ idebite ſi nō meruit exheredari. qꝺ eſt abſurdū. nā aut dicem⁹
qꝺ intētet querelā in vita ante vltimū vite ſpiritū ꝛ nō pōt cum
ante non poſſit adiri hereditas ꝛ querela nō naſcat̃ niſi ab adi
ta hereditate. l. ſi quis filiū. C. de inoffi. teſta. Aut dicem⁹ qꝺ in
tentet in vltimo vite ſpiritu ꝛ hoc etiā dici non pōt: q2 tunc nō
poſſet etiā adire nec aliqd ſimile facere. vt. l. ſi. cū ibi not. ff. q̄n di.
leg. ced. ꝛ ideo iſta lec. non videt̃ tuta. Et ideo tutius eſt tenere.
vel qꝺ hic fiat ſimilitudo ꝑ ꝯtrium vt. ſ. tetigi circa primū intel
lectū. vel qꝺ hic habuit coheredē aliū. ꝛ fiat ſimilitudo ad ꝓxi
ma directo hoc modo. Q2 ſicut in precedēti ver. filius excluſus
ꝑ defectū cōditionis nō obſtabit nepoti quominus poſſit veni
re ex ſubſtitutione ſi eſt ſubſtitutus. ita ꝛ in hoc ver. quēadmo
dū nō obſtabit nepoti ipſe fili⁹ ex quo eſt excluſus filius ꝑ exhe
redationeꝫ quomin⁹ ipſi nepotes vocent̃ ex inſtitutione facta
de eis. Et ſi etiā deſtituerēt̃ teſtm̄ vt q2 coheres repudiaret. ꝛ et
nepotes ex inſtitutione facta de eis. Nō obſtaret quomin⁹ poſ
ſent venire abinteſtato. Tāgit hic Bart. nunqd in ſuo herede
inter mortē teſtatoris ꝛ exiſtētiā ſui heredis ſit dare mediū. Si
ue ſuccedat̃ ex teſtamēto ſiue abinteſtato. de quo dic vt hic ꝑ eū
qui melius loquit̃ q̄ in aliqua parte iuris. ¶ Extra gl. mouet̃
iſte tex. ꝑ aliquos qꝺ datio ſubſtituti vulgaris non tollat exiſtē
tiā ſui heredis ita dicūt ꝓbari hic in ver. altera aūt. eo qꝺ not.
gl. in fi. ff. q̄n di. leg. ced. vbi gl. dicit qꝺ in vltimo vite ſpu nō pōt
agnoſci hereditas. ꝛ iūcta gl. l. pap. §. quarta. de inoff. teſt. que
dicit qꝺ datio ſubſtituti vulgaris tollit neceſſitatē ꝛ facit eū vo
luntariū. Nā ſcḋm hoc ex quo filius nō pōt agnoſcere hr̄ditatē

in vltimo vite ſpiritu ⁊ videaẜ quodāmodo inſtitut⁹ ſub dupli
ci cōditione.ſ.ſi decē dederit ⁊ ſi voluerit eſſe heres ſʒ certū non
ſit pām ꝗ deficere niſi poſt mortē ex quo tñ certū eſt ſcdaʒ defice
re in pūcto mortis.ꝑ no.in.d.l.ſi.deberet ſubſtitut⁹ venire in vi
ta filij.ar.l.ſi heredi plures.ꝟ.eo.Cuius cōtrariū hic dr in ver.al
tera.Sed certe iſte tex.nō facit ſi bene cōſideraẜ:qꝛ filius in effe
ctu videẜ inſtitutus ſub cōditione ſi decē dederit ⁊ ſubſtitutus
vocatus ſi decē nō det.Uel ſi det ⁊ nolit eſſe heres.Et ſic alter
natiue vr̄ ſubſtitut⁹ vocatus ⁊ ex ordine.Nec eſt tractandū de
ſecūda conditione.ſ.ſi nolit eſſe heres niſi in caſu in quo extimat
prima ar.l.is pōt.ꝟ.de acq.here.naʒ ante nō pōt tractari an ha
beat voluntatē ipſe filius ꝙ impleta ſit cōditio de dādo cū etiā
ante ſi vellet agnoſcere non poſſet.Et ideo nimirū ſi in caſu iſto
demū poſt mortē admittiẜ ſubſtitut⁹.Ex quo demū poſt mor
tē prima cōditio deficit.Cū de ſecūda nō fuerit tractandū niſi
poſt exiſtētiā prime.vt patet ex ſupradictis.⁊ hec videẜ veritas.
⁊ de materia dicvt dictū fuit in.l.ſi fili⁹ heres.¶ Itē aduerte qꝛ
pōt opponi qꝺ fili⁹ nō poſſit inſtitui ſub cōditione vel ſaltē ſi in
ſtituaẜ qꝺ nō ſit neceſſe illā ipleri cū cōditio videaẜ reijci debere
ꝑ.l.qm̄ in priorib⁹.C.de inoff.teſta.Glo.tetigit iſtud cōtrariū
in.l.iuſ quoqꝫ.in prin.in verbo cōſtat.ꝟ.tit.ij.⁊ videẜ fateri in
hoc hodie hāc.l.⁊ ſimiles eſſe correctas.Unde vr̄ glo.ibi dicere
qꝺ cōditio pt̄atiua hodie reijciẜ de inſtitutiōe filij vſqꝫ ad legiti
mā.De caſuali aūt vel mixta vr̄ ibi gl.tráſire qꝺ nō reijciaẜ ſed
reddaẜ teſtamētō nullū ſi fili⁹ nō eſt in eius defectū exheredat⁹.
⁊ ſic intelligūt illā glo.ibi Cy.Bal.⁊ Ange.Sed gl.in.l.ſi pater
C.de inſti.⁊ ſubſti.vr̄ dicere relata ad tex.qꝺ hodie etiā reijciaẜ
cōditio caſualis vel mixta de ipſa inſtitutiōe filij vſqꝫ ad legiti
mam.Sed prefati doc.intelligūt gl.nō debere referri ad text.ſʒ
ſolū debere intelligi in cōditione pt̄atiua.Sʒ aduerte qꝛ vterqꝫ
paſſus vr̄ dubi⁹.nā i primo videẜ circa poteſtatiuā qꝺ illa hodie
etiā nō reijciaẜ ꝑ tex.iſtū cū iuriū correctio ſit euitāda.vt.l.precı
pimus.cū ſi.C.de ap.Nec ob.d.l.qm̄ in priorib⁹.qꝛ illa nihil vi
detur facere ꝓpter duo.ꝓmo attēta rōne ipſi⁹ l.nā illa.l.vr̄ fuiſ
ſe facta ne teſtamēta ſubuertanẜ vt l.ia ibi dicit.Sʒ in caſu iſto
qñ filius erat inſtitut⁹ ſub cōditione pt̄atiua teſtm̄ non poterat
ſubuerti per filiū:qꝛ nō poterat ipſum impugnare.vt hic in.d.l.
ſuus.§.puto.ergo non vr̄ habere locū in hoc caſu cū ceſſante ra
tione.l.debeat ceſſare ⁊ lex.l.adigere.§.quāuis.cū ſi.ꝟ.de iur.pa
tro.¶ Itē ſcdo qꝛ illa.l.videẜ ꝓuidere i caſu i quo poterat agi
querela inoffi.teſta.vt ibi pʒ du dicit ad memorati actionē ⁊c.
ſicco prin.legit.Sed in caſu iſto non poterat agi qrela ergo ⁊c.
Licet doc.hoc nō examinēt.ſed tráſeūt cōiter cū gl.Tñ aduer
te qꝛ Barto.in.d.l.ſuus.dixit cōditionē poteſtatiuā reijci de le
gitima ſi nimis grauat.Et videẜ innuere qꝺ ſecus qñ grauat ſʒ
nō nimis.Jac.vero.de bu.in.d.l.ſi pater.dixit p̄.mo qꝺ ſi cōdi
tio poteſtatiua grauat reijcit.Poſtea ſimpliciter diſtinguendo
dicit cōditionē pt̄atiuā reijci.Si vis ſuſtinere glo.⁊ cōem opin.
potes rñdere ad.d.l.qm̄.qꝺ ibi ſtatutū eſt generalis rōne.Qꝛ
dicit ſimpliciter omne grauamē reijci.Et ideo indiſtincte intel
ligaẜ.arg.l.de p̄cio.de publ.cū ſi.Nec ob.qꝺ rō reſtringit dictū.
Quia verō eſt qñ alias niſi fiat reſtrictio qꝺ indebite danū pate
retur vel indebite admitteret ad lucrū.⁊ ſic loquiẜ.d.§.quāuis.
vbi etiā no.ꝑ Bar.⁊ dixit in.l.ſi vero.§.de viro.ſol.mat.Alias
nō ſit reſtrictio vt pʒ in.l.ꝓpter.ꝟ.qui ⁊ a quibus.Ideo nimi
rum ſi in dicto caſu non fiat reſtrictio.Itē nō ob.l.tera dō dicit
ad memoratā action:vocaranẜ qꝛ pōderādū eſt qꝺ nō dixit ꝓ
pter hoc.nā verba illi⁹ l.re verificanẜ ēt dato qꝺ in dicto caſu nō
poſſit agi querela.nā vbi cōditio eſt adiecta inſtitutioni filij vex
eſt dicere qꝺ adiecta eſt cōditio in pſona eius q vocabaẜ ad qre
lam per quā vr̄ minui legitima.nā verū eſt dicere qꝺ eſt adie
cta in pſona filij qui eſt de pſonis q vocanẜ ad querelā vt.l.j.ꝟ.
de inoff.teſt.Secus ſi dixiſſet q ꝓpter hoc ad memoratā actio
nē vocabanẜ.nā tunc bñ videreẜ velle loq qñ ꝓpter adiectionē
cōditiōis cōpetebat qrela.Uel ſcdo rñdeẜ qñqꝫ qꝺ fili⁹ inſtitui
tur in legitima tñ ſub cōditione pt̄atiua ſi dece dederit qñ inſti
tuitur vltra legitimā forte in tota hereditate.primo caſu potes di
cere qꝺ etiā olim cōpetebat qrela cuʒ forte ꝓpter adiectionē ta
lis conditionis haberet minus legitima.⁊ ſic in illa eēt grauat⁹.
facit optime.l.pe.C.ad.l.fal.⁊ ſic pōt intelligi illa.l.Facit qꝺ ita
tum dicā ſcdo caſu qñ vltra legitimā eſt inſtitutus ſub cōditioē
poterit agere qrela ꝓpter recōpēſationē quā habebat ex ꝙ mul
to plus legitima habebat.⁊ ſic loquiẜ.l.ita cū ſi.Facit optie qꝺ
habeẜ ⁊ qꝺ dictū fuit in.l.cū ex filio.ꝟ.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.ſi pr̄
puelle.C.de inoff.teſt.in quibus iurib⁹ pʒ qꝺ interdū ꝓpter re
cōpenſationē quā hʒ fili⁹ nō reputaẜ grauat⁹ vbi alias reputa
retur.Et ſic reſtat dubiū nunqd hoc caſu corrigeẜ hec.l.⁊ vide
reẜ qꝺ nō:qꝛ attēdēdū qꝺ primo emanauit.l.oīmodo.C.de in
off.teſta.q diſpoſuit qñ filio relinquiẜ minus legitima ⁊ loque
baẜ in teſtamēto in ſcriptis.ſcdo emanauit.l.q nup.e.ti.q exten
dit.l.oīmō.ad teſta.ſine ſcriptis.tertio emanauit.l.i priorib⁹.q
ꝓuidit qñ relinquebaẜ legitima.ſʒ in illa reperiebaẜ grauat⁹ ꝓ
pter adiectionē cōditionis vel alteri⁹ grauaminis.⁊ ſic illa.l.nō
vr̄ ꝓuideri hoc caſu tñ ꝑ illā l.forte nō corrigiẜ hec.l.verū poſt
ea emanauit.l.ſcim⁹.§.cū aūtē.eo.ti.q ꝓuidit qñ vltra legitimā
relinquiẜ filio.ſʒ ſub cōditione vel alio grauamine.naʒ illa ꝓui
dit qꝺ vſqꝫ ad legitimā reijciaẜ ⁊ ſicvr̄ qꝺ ꝑ illū.§.cū autē.hec.l.
corrigiẜ.Aduerte tñ qꝛ vbi fili⁹ nō hʒ coheredē eo ipſo qꝺ reijciẜ
ꝯditio ꝺ legitima cēſeẜ i ipſa pure iſtitut⁹.⁊ ſic ne qs decedat ꝓ
pte teſtat⁹ ⁊ ꝓ pte iteſtat⁹ reijcieẜ i ꝯtiū ꝺ coto.ar.l.ſi qs ita ſcri
pſerit.ꝟ.titu.ij.ſed ſi hr̄et heredē tūc reijcereẜ ſolū i legitima ⁊ i reſi
duo expectareẜ cōditio.ideo nimirū ſi rex.i.d.§.cū aūt.nō poſuit
exēplū qñ fili⁹ eēt inſtitutus ſolus ſub ꝯditione:qꝛ nō poſuiſſet
tūc reijci de legitima qñ ex toto reijcereẜ ſʒ poſuit exēplū qñ ex
trane⁹ fuit inſtitut⁹ ⁊ filio grauatus de reſtituēdo hr̄ditatē cū
moreẜ ipſe heres.nā cū tūc ſcdm̄ illa tpa ſufficere deberet quo
quo relicti tit.vt pʒ in.d.l.oīmodo.⁊ in aut.nouiſſima.eo.ti.po
terat ſubduci cōditio vſqꝫ ad legitimā ⁊ in reſiduo expectari et
remaneret penes heredē iſtitutū interim ⁊ qꝺ dixi.ꝟ.de cōd.po
teſta.ſi decē dederit.qꝺ ſi ſit adiecta filio inſtituto i legitima tñ qꝺ
reijciẜ ꝑ.d.l.qm̄.⁊ ſucceſſiue ꝑ.d.§.cū aūt.etiā ſi vltra eſſet inſtitu
tus vr̄ idē dicēdū in ꝯditione ſi aſcēderit capitoliū cū videanẜ
exparari ꝯditio pt̄atiua facilis in dādo ⁊ in faciēdo quo ad eſ
ſentiā inſtōnis lʒ differēt quo ad reſolutionē interdū vt hic pʒ
quāꝙ promptior ſit rō grauaminis i illa ſi dederit.cū in effectu
ꝑ eā minuaẜ legitima ꝑ indirectū vt.d.l.pe.ad legē fal.tñ pt̄ di
ci qꝺ ſatis minuaẜ ꝑ illā ſi aſcēderit capitoliū cū dilatione poteſt ar.
l.j.§.dic.ꝟ.de edē.Quid aūt ſi filius ſit inſtitut⁹ ſub ꝯditione ſi
voluerit.an hodie hec cōditio reijciaẜ videreẜ qꝺ nō cū hec ꝯdi
tio nō videaẜ grauare ⁊ ſaltē nō min⁹ grauat ⁊ ꝑ ꝯñs vr̄ ꝙ nō
debeat reijci.facit qꝺ dixi.ꝟ.poſt Ja.de bu.⁊ bar.Sʒ forte pōt
dici ꝯtriū:qꝛ ꝑ talē cōditionē vr̄ impediri tráſmiſſio hereditatis
nō agnite ꝑ.l.ſi ita relictū.§.illi ſi volet.ꝟ.de leg.i.iūcta hac.l.in
ver.argumēto.⁊.l.verba.ꝟ.eo.⁊.l.iam dubitari.ꝟ.ti.ij.⁊ ſic non
pōt negari qꝺ nō indicat grauamē cōſiderato qꝺ alias ꝓpter
exiſtentiā ſui heredis fiebat tráſmiſſio ad quoſcunqꝫ iuxta ea q
plene no.ꝑ Bar.in.l.ventre.ꝟ.de acqui.here.⁊ que dixi in.l.ſi fi
lius q patri.ꝟ.de vulg.⁊ pu.⁊ ꝑ hoc ēt facit qꝛ ſi hodie reijcitur
illa cōditio ſi capitoliū aſcēderit.lʒ re vera illa modicū grauet ea
dē ratione videẜ qꝺ hec debet reijci ex generalitate.d.l.qm̄.me
quātū vult omne grauamē debere reijci.Si aūt hec cōditio eſſet
adiecta in filio emācipato prima facie videreẜ aliud dicēdū ꝙ i
ſuo qꝛ in emācipato nō eſt dare exiſtētiā ſui heredis tñ forte pt̄
dici idē qꝛ ſaltē tráſmitteret ad poſteros ſi inſtitutio nō eſſet cō
ditionalis ex ti.C.de his q ante ap.ta.qꝺ non eſſet in caſu iſto ex
quo eſſet inſtitutus ſub cōditiōe cū.d.l.j.ꝟ.de his q ante ap.ta.
nō habeat locū in inſtituto ſub ꝯditiōe vt ibi not.Sʒ forte pōt
dici qꝺ hec ꝟba ſi voluerit lʒ faciāt cōditionē in ſuo.l.ꝟba.ꝟ.e.
nō tñ faciūt in extraneo ⁊ ꝑ ꝯſequēs nec in emācipato q cenſeẜ
extrane⁹ ex quo nō eſt in ptāte.l.j.§.extraneū.de rei vēd.act.⁊
hoc vr̄ veri⁹ ꝑ.d.l.verba.q vult qꝺ in eo q eſſet volūtari⁹ heres
dicta ꝟba nō faciūt ꝯditionē ⁊ fruſtra adijcianẜ ſʒ ta ia erat et
eſt emācipat⁹.ergo ⁊c.niſi ſubtiliʒādo dicas qꝺ illa.l.hʒ locū ſe
cūdū iſta tpa ſcdm̄ q nō erat inuētū bñficiū tráſmiſſionis.l.cum
antiquiorib⁹.C.de iu.deli.nec.d.l.j.vñ merito tūc talis cōditio
nihil opabaẜ.ſʒ hodie forte ſec⁹ ēt i extraneo.iūcta.d.l.ſi ita reli
ctū.§.illi ſi volet.Et hec ſufficiāt de cōditiōe pt̄atiua.¶ Circa
caſualē ꝟo vel mixtā aduerte qꝛ vt dixi.ꝟ.gl.in.d.l.ſu⁹.in prin.
vr̄ dicere qꝺ nō reijciaẜ cū dicat teſtm̄ tūc eſſe nullū nec adijciat
cōditionē hodie reijci.lʒ illud.ꝟ.in ea.gl.dixerit de pt̄atiua.Gl.
tñ i.d.l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſubſti.relata ad text.voluit ꝯtrium
Moder.cōiter oēs vſqꝫ ad tpa Bar.tenebāt primā glo.repro
bata ſcda.in quātū illud voluerit qꝺ ꝓdixi.Mouenẜ qꝛ legum
correctio eſt euitāda.l.precipim⁹.C.ꝺ appel.⁊ qꝛ illa.l.qñ in prio
ribus.videẜ fuiſſe facta in fauorem filiorū ne habeant neceſſe ſe
ſubijcere dubio euētui lit.querele.⁊ ſic nō debet retorqri in eorū
leſionē.l.qꝺ fauore.de legi.ſʒ in caſu iſto retorqueẜ:qꝛ fauor eſt
filij qꝺ nō reijciaẜ cū teſtm̄ ſit nullū.vt.d.l.ſi pater.Et ſic ab inte
ſtato poterit totū obtinere.Supueniēs Bar.q dixit qꝺ imo ſcda
gl.eſt vera.⁊ ſic dicit ſe lepi⁹ cōſuluiſſe.Et ꝑ ea dr̄ eē caſum in
l.ſcimus.§.cū aūt.C.de inoff.teſta.vbi pʒ qꝺ extrane⁹ fuit inſti
tutus ⁊ filio relicta hereditas ꝑ fideic.cū ipſe heres moreẜ.⁊ ſic
ſub ꝯditione caſuali quodāmodo cū poſſit ꝓmori fili⁹ ante illū
heredē ⁊ cenſeaẜ tale relictū cōditionale.l.heres me⁹.ꝟ.de cōd.⁊
demō.⁊.l.ſi cū heres.ꝟ.qñ di.leg.ced.⁊ facit qꝺ no.in.l.poſt mor
tē.C.de fideicō.Tñ ibi dr̄ qꝺ reijciẜ illa cōditio in legitima ⁊ ap.
de forliuio dicebat qꝺ ille.§.cū aūt.nō facit duplici de cā.primo
qꝛ ibi nō loquiẜ qñ fuerit fili⁹ iſtitutus.ſʒ qñ fuit ibi fideicomiſ
ſum relictū.Itē qꝛ ille.§.hodie videẜ correct⁹ ꝑ.§.aliud quoqꝫ
capitulū.in aut.vt cū de appel.co.col.viij.Sʒ bar.rñdet ad pri
mū qꝺ lʒ loquaẜ in fideico.tñ ſatis ꝓbat qꝺ dictū eſt.qꝛ ſcdʒ il
la tpa cōd.ſufficiebat habere quoquo relicti titulo.l.oīmō.C.ꝺ
inoff.teſt.⁊ ſic titul⁹ relicti ſubrogatus fuit loco inſtit.⁊ ꝑ ꝯñs
ſapiebat eādē naturā.arg.l.ſi cū.§.qui iniuriarū.ꝟ.ſi quis cau.⁊
ſic patet

ſic pꝫ qꝺ ſicut filius inſtitutus ſub ꝯditione nõ poteſtatiua cẽ
ſebaꝛ ꝑteritꝰ in defectũ cõditionis ſi non erat exheredatus et
reddebaꝛ teſtm̃ nullũ. ita ꝛ debebat cẽſeri qñ erat ſibi relictum
alio titulo ſub ꝯditione ſm iura codicis ꝑterit ͥ in defectu con
ditionis et quo nõ erat exheredatꝰ. ⁊ ſic debuiſſet dici teſtm̃ eẽ
nullũ in.d.§.cũ autẽ. Cuius tñ cõtrariũ ibi dicit quod eſt aliqꝺ
ꝛ reiicit cõditio vſqꝫ ad legitimã. Ergo eodẽ modo idẽ dicẽdũ
qñ filius eſt inſtitutus ſub cõditione nõ poteſtatiua. ꝛ ſic bene
facit pro opi. Bar. Ad ſecũdũ rñdetur qꝺ corrigit inquantuꝫ
ſibi innuit ꝙ ſufficiat habere quoquo relicti titulo: qꝛ hodie nõ
ſufficit ſed oportet ꝙ habeat iure inſtitutionis p.d.§. aliud qꝫ
capitulũ. Sicut requirebaꝛ ſcḋm iura.ff.p caſum ſingularẽ in
l.ita tñ.§.qui rogatus.ff.ad trebel de quo dixi in.l.inter cetera.
ff.de libe.ꝛ poſthu. Licet Ang.in hoc variauerit ꝛ ſenſerit etiã
de iure.ff.ſufficere habere quoquo relicti titulo. vt patet ex not.
ꝑ eũ in.d.l.ſuus.in pꝛ n. Licet autẽ corrigaꝛ in eo quod dixi.d.
§.cũ autẽ. nõ tñ ſequiꝛ qꝺ in aĺio corrigiꝛ vcꝫ in eo qꝺ ibi dicitꝛ
de reiectione ꝯditionis: qꝛ in materia correctoꝛ a ſtricte ſienda
eſt interpretatio ꝛ nõ dꝫ fieri extẽſio.vt.d.l.ꝑcipimus.cũ ſimili
bus. Ad aliud autẽ ꝙ eſt dictũ vcꝫ ꝙ.l.qm̃. fuit inducta in fa
uorẽ filioꝝ põt rñderi quod imo ꝛ etiã in fauorẽ teſtatorum. vt
pꝫ ex.l.oĩmodo.eo.ti. Ad cuius interpretationẽ venit.d.l.qm̃.
facit qꝺ habeꝛ in auꝛ.de filiis ante do.inſtru.na.§.i.coll.vi.ꝛ ꝙ
no.gl.in cle.ſtatutũ in verbo cõſuetudine.de elect. His tñ non
obſtantibus Bal.ꝛ Ang.poſt eũ tenẽt cũ cõi opi.doct. contra
Bart. Mouent primo vltra ꝑdicta qꝛ.d.l.qm̃. videꝛ loqui qñ
agi poterat querela.vt pꝫ ex tex.illo Sꝫ in caſu noſtro nõ age
baꝛ q̃rela ſed poterat dici teſtm̃ nullũ vt.d.l. ſi pater. Ergo nõ
habet locũ in caſu ꝓpoſito. Secundo qꝛ.d.l. loquitur qñ adie
ctũ eſt grauamen.qꝺ quidẽ videꝛ ſe habere p modũ qualitatis
ad ſubiectũ.ꝛ ſic deficiente ſubiecto deficere videtur grauamẽ.
facit.l.eius qui in prouinciã.ff.ſi cer.pet. Sed in caſu noſtro vꝛ
deficere ſubiectũ qꝛ ipſum teſtm̃ cum ſit nullum ꝓpter defectum
preteritionis vt.d.l.ſi pater.ergo ꝛc. Et hꝫ etiã corroborat Bal.
qꝛ aliud videtur eſſe preterire. Aliud grauare p ea q̃ habenꝛ in
l.pe.C. de fideicõ. ¶ Ultimo hoc cõfirmat: qꝛ iura antiqua lo
quẽtia de preteri.nõ videntur aliquo modo hodie correcta. vt
pꝫ ex.d.l.omnimodo. Sed inſtitutus ſub cõditione caſuali vel
mixta aliquo tpe inueniret ſe preteritũ.vt.d.l. ſi pꝛ. Ergo in eo
nihil debet dici innouatũ. Ad.§.cum autẽ. reſpondet Bald.ꝛ
Ang. qꝺ ibi loquiꝛ ſcḋm iura antiqua ſcḋm q̃ nõ cõſiderabaꝛ
titulus conceſſionis.ſed tantũmodo effectus ꝑcep. ꝛ ſic non po
debat ꝯſiderari preteritũ ſm Bal.cũ ſufficeret habere quoquo
relicti titulo.vñ cũ hodie nõ ſufficiat habere quoquo relicti titu
lo ſed requiraꝛ ꝙ habeat iure inſtitutionis. Et ſic cõſideratur ti
tulus cõceſſionis cõſideraꝛ preteritio.ꝛ ſic erit ſecus. Unde cõ
cludebat Bal.ꝙ aut filius erat in aliquo inſtitutus pure et in
aliquo ſub conditione poteſtatiua Et tunc reiiciebaꝛ conditio
vſqꝫ ad legitimã.qꝛ ex quo erat inſtitutus in aliquo etiã ſi in mi
nimo nõ erat dare preteritionẽ p ea q̃ habenꝛ in.l.iii.§. ſꝫ vtrũ.
ff.de inno. Interdũ erat inſtitutus ſub cõditione nõ poteſtati
ua: ꝛ tũc ſcḋm iura codicis ſcḋm q̃ nõ cõſiderabaꝛ titulus con
ceſſionis. ꝛ ꝯſir nec preteritio ſcḋm eũ reiiciebaꝛ conditio vſqꝫ
ad legitimã.ꝛ ſic nõ habebat coheredẽ in cõſequẽtiã reiiciebaꝛ
in toto.arg.l.ſi quis ita ſcripſerit.ff.ti.ii. Et hoc qñ fuiſſet inſti
tutus. Sed ſi erat fideicõmiſſum relictũ tũc clarũ ꝙ ſolũ reiicie
batur vſqꝫ ad legitimã:vt.d.§.cũ aũt. Hodie ꝟo cũ attenditur
titulus conceſſionis nõ reiicitur cõditio non poteſtatiua ex quo
pure in aliquo nõ eſt inſtitutus. Sed dicet teſtamẽtũ nullũ. Et
ꝑ hoc inf.ff.in.d.l.ſuos.ꝙ ſi ſtatuto caueꝛ ꝙ ſufficiat filio relin
quere quoquo relicti titulo vel filie femine. quod tũc bene reiice
retur cõditio ꝛ nõ redderet teſtamẽtuꝫ nullũ. Recolẽde memo
rie dñs ꝛ ꝑceptoꝛ meꝰ do. Franciſ.de rãpo.tenebat ſimpliciter
cũ cõi opi.in.d.l.ſi pater.ꝛ reſpondebat ad.§.cũ autẽ. quod loq
tur in fideicõ.cui non reperiꝛ forma data a iure qꝺ debeat fieri
tantum ſub poteſtatiua cõditione ꝑut reperitur in inſti. vt.d.l.
ſuus. Et ſic ibi in.§.cum autẽ.lꝫ teſtm̃ peccaret in preteritione:
nõ tñ peccabat in forma ſubſtãtiali teſtamẽti. Ideo tunc reiicie
batur cõditio. Sed vbi filius eſt inſtitutus ſub cõditione nõ po
teſtatiua tunc teſtamẽtũ peccat in duobus vcꝫ in preteritione
ꝛ forma ſubſtantiali vt pꝫ ex ſupradictis: adeo tunc remanet te
ſtamẽtũ nullũ. Licet alias cõſueuerit reiici cõditio. Adducit p
ſimili qꝺ optime facit.l.filius cũ ibi no.ff.eo.vbi licet alias cõdi
tio impoſſibilis cõſueuerit reiici de inſtitutiõe.ꝛ ſic nõ videatur
eſſe defectus preteritionis. tñ vbi adiciꝛ in inſtitutione filio in
poteſtate ꝓpter defectũ forme a iure tradite remanet teſtamen
tum nullũ. Et hoc modo euadit dictũ.§.cum autẽ. Aliũ etiã di
cũt quod ille.§.loquitur qñ eſt cõditio certa an.ſed incerta qñ.
vt eſt cõditio mortis.ꝛ ſic ſtricte ſcḋm eos in caſu illo procedat
ꝛ non in conditione que omnino eſt incerta an ꝛ qñ ꝛ ſic tunc
remaneant iura antiqua incorrecta.ꝛ per conſequens.d.l.ſi pa
ter. Quid dicendum inter tot ꝛ tantoꝝ opi.forte poteſt ſuſti
neri opi. Bar.pro cuius declaratione aduertendũ qꝺ vt etiã ſu
perius tetigi in alio articulo.primo emanauit.l. omnimodo. ſe
cundo ad eius interpretationẽ.l.q̃ nup.tertio.l. qm̃ in prioribꝰ.
quarto dictus.§.cũ autẽ. ꝛ ſic pꝫ quod.l.oĩmõ. fuit primũ fun
damentũ in hac materia.ad quod ſucceſſiue omnia predicta iu
ra habuerũt reſpectũ ꝛ ſic videtur quod debeat intelligi ꝛ de
13 clarari ſcḋm terminos.d.l.omnimodo.† Quia ꝯſtitutio interꝑ
tans debet intelligi ſcḋm terminos interpretate.vt in.d.auꝛ. de
fi.ante do.inſtru.na.ꝛ in glo.dicte clemẽ.ſtatu. ¶ Item aduer
tendũ qꝺ verbũ de inofficioſo late põt ſumi vt etiam interdum
cõprehẽdat remediũ cõtratabularũ.vt eſt tex.cũ gloſ.in.l. nam
ꝛ ſi parentibus.ff.de inoffic.teſt. ¶ Itẽ aduertendũ qꝺ.d.l. oĩ
modo. ꝓuidit qñ teſtamẽtũ poterat ſubuerti p querelã vel alio
modo.vt ibi pꝫ ex litera Et ſic etiã vbi p cõtratabulas vt etiã
ibi exponit gl. Nã aliter nõ vꝛ poſſe verificari illud verbum ibi
vel alio modo.ꝛ loquiꝛ lr̃a illa qñ minus legitima erat relictũ.ꝛ
ſic neceſſario qñ nõ iure inſtitutionis: qꝛ tũc poterat cõtratabu
lari teſtm̃.etiã ſi pure eſſet relictũ ante illã.l. omnimodo.d.l.ita
14 tñ.§.qui rogatus.ad treb. ¶ † Itẽ aduertẽdũ qꝺ eo caſu quo
filꝰ emãcipatꝰ poterat cõtratabulare poterat ꝛ ſuus.vt in.§.ea
dem.inſti.de here.que ab inteſt.ꝛ.l.fi.C.de lib.ꝑte.ꝛ.l. is qui in
ptãte.ff.de leg.ꝑſtã.ꝛ.l.illud.in fi.cũ ſe.ff. de ꝯtabu. Et ſic vꝛ qꝺ
d.l.oĩmodo.ꝓuidebat nedũ in caſu in quo teſtm̃ poterat p que
relã expugnari.imo etiã ꝛ in caſu in quo poterat ꝛ p cõtratabu
las ratiõe ꝑteritionis ſiue eſſet emãcipatus ſiue ſuus cũ indiſtin
cte loquaꝛ. Et qꝛ vt dixi eo caſu quo dabaꝛ cõtratabulas emã
cipato dabaꝛ ꝛ ſuo. Et ꝓ hꝫ etiã facit qꝛ ſi quis diligẽter aduertat
p illã.l.omnimodo.fuit introductuꝫ qꝺ ſufficeret habere quoq̃
relicti titulo: qꝛ ante hꝫ nõ erat: imo oppoſitũ.vt in.d.§. q roga
tus.ꝛ dixi in.d.l.inter cetera. Et ꝓcedebat illudꝰ ꝙ ſufficeret ha
bere quoquo relicti titulo p illã.l.ſiue eſſet ſuus ſiue emãcipatꝰ.
Tũ qꝛ indiſtincte loqꝛ: tũ qꝛ ſic etiã vꝛ eſſe de mente tex.in auꝛ.
de triẽ.ꝛ ſe.§.i.col.iii. Ex quo ſumiꝛ auꝛ.nouiſſima.C. de inoffi.
teſta. Et ex hoc ſequeꝛ ſucceſſiue ꝙ.l.que nup.q̃ extẽdit.l.oĩmõ
ad teſtamẽta ſine ſcrip.etiã habebat locũ qñ teſtm̃ poterat ꝯtra
bulari rõne ꝑteritionis.ꝛ ſiĺr.l.qm̃ in prioribus.q̃ venit addẽn
do ꝛ interꝑtãdo ad.d.l.oĩmodo. Si mulier dicebat intelligi.nã
qꝛ.d.l.oĩmodo.ꝓuiderat ſolũ qñ filio relictũ erat minꝰ legitima
qꝛ cõtingebat interdũ qꝺ integra legima relinq̃baꝛ.ſꝫ ſub cõdi
tione vel dilatione vel alio grauamine ſuꝑuenit ꝓuiſio.d.l.qm̃.
volẽs ſiĺr ꝙ vbi alĩs teſtm̃ poterat ſubuerti ꝓpꝛ adiectionẽ talẽ
animodo nõ poſſe ſubuerti. ſicut nec ſubuertebaꝛ in caſu.d.l.
oĩmo. Et ſic cũ cõtingeret interdũ ꝓpter adiectionẽ ꝯditionis
teſtm̃ infirmari p q̃relã.vt qñ erat exheredatꝰ in ꝯtrã defectũ cõ
ditionis caſualis.vel p ꝯtrabulas.vt qñ nõ erat exheredatꝰ. Iõ
vꝛ ꝙ etiam hꝫ caſu.d.l.ꝓuiderit Et lꝫ lr̃a ibi dicat de inofficioſa
actiõe vꝛ late intelligẽda vt cõprehẽdat etiã remediũ ꝯtrabula
rũ:eũ habuerit reſpectũ ad.d.l.oĩmõ. vt pꝫ ex ꝑn.illꝰ.l.in qua
l.oĩmõ.fiebat mẽtio de remedio ꝯtrabulaꝝ. Succeſſiue.§.cũ aũt
ſuꝑuenit q ꝯſiderauit qꝺ p iura ꝑcedẽtia ſolũ erat ꝓuiſum qñ fi
lio erat relictũ minꝰ legitima. vel ſi erat relicta legitima erat gra
uatꝰ in illa.ꝛ ſic nihil erat diſpoſitũ qñ vltra legitimã filio erat
relictũ ſub cõditione vel aliquo grauamine. Et p tanto ꝓuidit
illa.l.ꝙ vſqꝫ ad legitimã reiiciaꝛ grauamẽ ꝛ ꝯditio ꝛ nõ in alio
q eſt vltra legitimã qñ ꝓpter talẽ reiectionẽ ꝯditionis nõ ꝯtin
gebat quẽ decedere ꝓ pte teſtatꝰ ꝛ ꝓ pte inteſtatꝰ. vt erat videre
in caſu illꝰ.§.qñ extraneꝰ erat inſtitutꝰ ꝛ grauatꝰ p fideicõ. de
reſtituẽdo hereditatẽ ſub cõditione cũ ipſe heres moreꝛ. Et ſic
nõ poniꝛ ibi de fideic.ex eo qꝛ etiã de inſtõne ꝯditionali nõ dꝫ
reiici ꝯditio.ſꝫ ex eo qꝛ ſi filꝰ ſolꝰ eſſet inſtitutꝰ ſub ꝯditiõe ſi reii
cereꝛ ꝯditio de legitima in ꝯñtiã etiã de toto reiicereꝛ. Ex quo
nõ haberet coheredẽ.ar.eoꝝ q̃ habenꝛ i.l.ſi quis ita ſcripſerit.ff.d
here.inſti.ꝛ ſi hꝫ aduertaꝛ ille.§.ſatis vꝛ ꝓbari opi. Bar. ꝛ po
tiſſime ſi intelligamꝰ.l.oĩmo. quatenꝰ loquaꝛ de remedio ꝯta
bularũ etiã in filio in ptãte ꝓut vꝛ debere ĩ intelligi p ea q̃ ſupꝛꝰ
dixi. Sꝫ ſi intelligeremꝰ illã.l.oĩmo.q̃tenꝰ loquiꝛ de remedio ꝯtra
bularũ tm̃ in filio emãcipato tũc ꝯſir eodẽ mõ videreꝛ intelligẽ
dus.d.§.cũ aũt.in filio emãcipato.ꝛ ꝓ hꝫ facit qꝛ tũc teſtm̃ eſt va
lidũ ꝛ ꝑpꝛ.c dꝫ ſubuerti. Tamẽ vt dixi: qꝛ illa.l.ſimpĺr loquitur de
remedio cõtratabularũ ꝙ etiã cõpetit filio in ptãte eo caſu quo
cõpetit filio emancipato.ꝛ dicit.l.qꝺ etiã ipſe filius in ptãte cõ
tratabulãdo nõ patitur ſtare ipſum teſtm̃.l.fi.C.de libe.prete.ꝛ
§.eadẽ.inſti.de here.ab inteſt.vt ſatis ꝙ.d.l.oĩmodo.in filio in
poteſtate etiã ſit intelligẽda. Et ſic vꝛ ꝯſir dicendũ ꝙ p.d.§.cũ
autẽ.ſatis ꝓbetur opi. Bar.vt ꝑdixi. Nec ob. allegata in cõtra
riũ primo dũ diciꝛ ꝙ.l.qm̃.fuit introducta in fauore filioꝝ: qꝛ
rñdetur ꝙ imo in fauore teſtatoꝝ ne eoꝝ teſtamẽta ſubuertã
tur vt expreſſe lr̃a ibi dicit.ꝛ ſic in fauorẽ teſtatoꝝ ꝛ filioruꝫ. vt
etiã hꝫ ꝓbatur in.d.l.oĩmodo.ad quã ſe refert.d.l.qm̃. Itẽ nõ
ob.qꝺ illa.l.quoniã.videbaꝛ loqui quãdo agi poterat de inoffi
cioſo: qꝛ late ſumiꝛ ibi verbum de inofficioſo vt comprehendat
etiã remediũ cõtratabularũ vt patere põt ex princi.d.l. quoniã.

ſſicta.d.l.oimodo.ad quã ſe refert.⁊ iuncto eo qđ no.p glo.ſcḋȝ
vnã lec.i.l.nã ⁊ ſi parẽtibus.ff.de inoffi.teſt.Jtẽ nõ ob.qđ illa.l.
quoniã.loquiť qñ grauamẽ eſt adiectum.Et ſic nõ videať lo-
qui qñ teſtamẽtũ eſt nullũ ratiõe pteritiõis:q2 etiã loquatur ex
preſſe qñ adiecta fuit vt ibi pꝫ.Preterea ſaltẽ de facto teſtator
agit grauare.⁊ ad illud grauamẽ videť ſe etiam referre illa.l.ex
quo cõprehendit etiã caſum in quo ratione pteritionis teſtamẽ
tum poterat cõtrabulari.put re vera vť comprehendere ppter
relationẽ quã habet ad.d.l.oimodo.Nec ob.etiã qđ aliud ſit p
terire aliud grauare.vt.l.pe.C.de fideicõ.q2 põt rñderi qđ imo
etiã preteritus dicť grauari cũ ſibi per preteritionẽ iniuria du
catur inferri.vt.d.l.pe.Preterea ibi loquitur quando nihil eſt
relictũ ipſi preterito.hic autẽ quando aliquid relinquiť.ſed ſub
aliquo grauamine conditionis vel alterius grauaminis.Et ſic
hoc caſu bene põt conſiderari grauamen reſpectu eius cui relin
quitur.Jtem non ob.qđ iura predicta nõ videanť loqui de p
teritis.vt.d.l.omnimodo.q2 verũ eſt qñ erant preteriti eo quia
eis nihil penit⁹ erat relictũ.Sed vbi erat aliquid eis relictũ mi
nus legitima vel legitima cũ grauamine bñ corrigunť iura an
tiqua vt ibi expreſſe patet in.d.l.omnimodo.⁊ in.l.qm̃.Preter
ea etiã dici põt qđ licet.d.l.qñ.nõ pbaret opi.Bar.Tamẽ pba
tur per.d.§.cum autẽ.Nec videtur bona reſpõ.io ad.d.§.quod
nõ loquaľ quãdo fuit relictũ iure inſtitutionis.ſed iure fideicõ.
q2 titulus fideicõ.fuit ſubrogat⁹ loco tituli inſtitutionis p.d.l.
omnimodo.vt ibi pꝫ.⁊ in auť.nouiſſima.⁊ in corpore vnde ſu.
co.ti.⁊ ſic ſapere debebat eandẽ naturã quã titulus inſtitutiõis
vt.l.ii eũ.§.qui iniuriarũ.cũ ſi.Et p hoc etiã non eſt bona rñſio
Bal.⁊ Angr.qđ ibi loquaľ ſcḋm ea tẽpora ſcḋm q̃ ſufficiebat ha
bere quoquo relicti titu.⁊ ſic ſcḋm tẽpora ſcḋm que videbať cu
rari preteritio:q2 licet ſufficeret habere quoquo relicti titulo:nõ
tñ ſequiť qđ nõ curaretur preteritio imo potius aperte oppoſitũ
probaľ ex.d.§.cum autẽ.Quia ſi alia iura nõ emanaſſent ſi filio
fuiſſet relicta legitima ſub cõditione non poteſtatiua vel etiam
tota hereditas ſub dicta conditione potuiſſet dicere teſtamẽtũ
nullũ ſi non erat in defectum exheredatus.Sic etiã ſi iure inſti
tutionis fuiſſet vocatus ſub cõditione nõ poteſtatiua.Et ideo
neceſſario emanauit.d.l.i.qm̃.⁊.d.§.cũ autẽ.⁊ ideo ſicut illa iura
cõtra defectũ preteritionis puiderũt in relicto per viã fideicõ.
ita etiã ex mẽte illorũ iurium videť fuiſſe puidere in relicto p viã
inſtitutiõis.⁊ maxime q2.d.l.quoniã.indiſtincte loquiť.⁊ ſic vi
detur ex ſui generalitate cõprehendere etiã caſum qñ fili⁹ in po
teſtate fuit inſtitutus ſub cõditione.Si ergo illa.l.quoniã.ex
ſui generalitate puidit contra hunc defectũ preteritionis quan
do adiecta fuit cõditio nõ poteſtatiua etiã ſi titulo inſtitutiõis
fuerit adiecta nõ eſt ratio quare debeam⁹ dicere qđ etiã de men
te.d.§.cũ autẽ.nõ fuerit ſimiliter puidere etiã qñ titulo inſtitu
tionis adijcit conditio non poteſtatiua.Quia ille.§.cũ autẽ.vť
velle qđ vbi.l.quoniã ſolũ diſponebat qñ relinquebaľ legitima,
ſed ſub cõditione vel alio grauamine.Poſtea fuerit ſuppleti ⁊
additũ quãdo vltra legitimã relinquiť.ſed ſub cõditiõe.⁊ ideo
non poſuit exemplũ in titulo inſtitutionis ille.§.non ex eo quo
niam etiã de inſtitutione deberet reijci.ex quo etiã reijciebatur
qñ titulo inſtitutionis ſola legitima erat relicta cum eadem eſſet
ratio.ſed q2 ve.ff.dixi ſi ſolus fuiſſet inſtitutus ſub cõditiõe nõ
poteſtatiua nedum qđ fuiſſet reiecta vſqȝ ad legitimã imo etiam
in toto ne alias ei quo caſu cõtingeret qđ eſſet p parte teſtat⁹
⁊ pro parte inteſtatus.fac.t.d.l.ſi quis ita ſcripſerit.ff.tit.ii.Sed
dico poſuit exemplũ.de quo ibi vt oſtenderet interdũ poſſe reij
ci conditionẽ ſolũ vſqȝ ad legitimã ⁊ in reſiduo expectari quan
do ſcꝫ nullũ inconueniens ſequebaľ prout erat videre in caſu il
lo.⁊ ſimiliter eſſet videre quãdo filius haberet coheredem.Nec
videť etiã bona reſponſio qđ forma ſit tradita inſtitutiõi.qđ ſie
ri nõ debeat niſi ſub poteſtatiua conditione.⁊ nõ ſit tradita ti
tulo fideicõ.vel alteri⁹ relicti:q2 licet expreſſe nõ eſſet tradita:tñ
ſatis tacite erat tradita.ex vi regule iuris antiqui volẽtis ſubro
gatum ſapere debere naturam ei⁹ in cuius locũ ſubrogať.l.i.§.
ſ.C.de rei vxo.act.⁊.l.i.eccleſia.el.ii.extra vt lit.pen.⁊.l.d.l.ſi eũ.
§.qui iniuriarũ.⁊ hoc etiã ſatis videtur eſſe de mente dictorũ iu
rium:q2 innuũt qđ niſi emanaſſet prouiſio.d.l.quoniã.⁊.d.§.
cum autẽ.potuiſſet filius dicere teſtamentum nullũ.⁊ cõtrata
bulare ſi non fuiſſet exheredat⁹ in defectũ conditionis nõ pote
ſtatiue.Facit qđ no.Jac.de bu.i.d.l.quoniã.vbi notabiliter de
cidit qđ ſi ſtatuto caueť qđ filie femine debeãt eſſe cõtẽte de eo
qđ relinquit ſibi pater:qđ ſi aliud nõ dicit ſi filie aliquid relique
rur ſed ſub cõditione.licet debeat eſſe cõtenta de eo qđ reliquiť
tñ poterit dicere qđ reijci dꝫ cõditio vſqȝ ad legitimã p.d.l.qm̃.
ex quo ſtatutum ſup hoc nõ diſpoſuit.Nã ⁊ licet.d.l.oimodo.p
uideret ſuper ſubſtantia legitime:tamen quia non prouiderat
circa adiectionem cõditionis neceſſaria fuit prouiſio.vt.d.l.qm̃.
Nec videtur bona reſponſio quod in.d.§.cum autem.loquatur
qñ cõditio eſt certa an.ſed incerta quãdoqȝ quãdo apponiť in
perſona tertij per omnia eundẽ effectũ operaľ quẽ ⁊ cõditio ca
ſualis.l.heres meus.ff.de cõdi.⁊ demon.⁊.l.ſi cũ heres.ff.qñ di.
leg.ce.⁊.l.dies incertus.ff.de condi.⁊ demon.⁊ ſic ex regula.d.l.
dies.⁊ ex mẽte dictorũ iuriũ nõ eſt ſicienda differentia inter dictã
cõditionẽ ⁊ alias.ex quo apponiť in perſona tertij.Et per hoc
ſatis vť defenſata opi.glo.d.l.ſi pater.⁊ opi.Bar.Licet vt.ff.di
xi omnes nemine diſcrepãte vſqȝ ad tẽpora Bar.tenerẽt con
trarium.⁊ ſimiliter Moder.cõmuniter hodie teneant cõtrarium
vt patet ex ſupradictis.Et hec ſufficiant de cõditiõe caſuali vel
15 mixta.⁊ ff.iii filius.¶ †An autẽ nepos in poteſtate poſſit olim
inſtitui ſub conditione nõ poteſtatiua,glo.variauerunt.Nam
glo.ſenſit qđ ſic.in.l.iii.§.ſi ſub ea.ff.de contra tab.⁊ in.l.i.§.ſcie
dum.ff.de ſuis ⁊ legi.⁊ hoc ſiue ipſe obtineret primum gradum
tempore teſtamẽti ſiue non.Sed gloſ.in.l.ſuus quoqȝ.in pn.⁊
in.l.ſed ſi conditioni.§.nepotes.ff.de her.inſti.⁊ in.l.ſi pater.C.
de inſtitu.vel ſubſti.tenuit quod ſi obtinet primum locum tem
pore teſtamenti non poterat inſtitui niſi ſub poteſtatiua.Sicut
nec filius in poteſtate.Secus ſi non obtinebat primũ gradũ:q2
tunc poterat inſtitui etiam ſub non poteſtatiua nec mirũ quia
etiam tunc poterat preteriri.l.gallus.§.in omnibus.ff.de libe.⁊
poſthu.Si tñ cõtingebat qđ ante mortẽ teſtatoris poſſit obti
nere primũ locũ tunc rumpebaľ teſtamentũ ratione preteritio
nis.Et hanc ſententiã ſequunť omnes cõiter.vt patet ex no.in
d.l.ſi pater.C.de inſti.⁊ ſubſti.vnde pꝫ Bal.in.d.l.ſuus.⁊ An
ge.poſt eũ qđ ſuus poteſtialiter ⁊ nõ eſſentialiter poterat inſti
tui ſub omni cõditione.ſecus ſi eſſet eſſentialiter tẽpore teſtamẽ
ti.Sed aduerte q2 pro alia opi facit fortiter tex.in.d.l.ſuus.in
prin.vbi dat regulã qđ omnis ſuus põt ſub quacũqȝ cõditione
inſtitui ⁊ excipit ſolũ filiũ.Et ſic videť qđ cũ fili⁹ ſit ſu⁹ ⁊ eſſen
tialiter ⁊ exceptio declaret regulã.l.nam qđ.§.ſi.de penu lega.⁊
firmet regulam in non exceptis.l.quẽſitũ.§.idẽ papi.ſidet.ff.de
fun.inſtru.⁊ no.in.l.omnis diffinitio.ff.de regu.iur.⁊ per Dy.i
rubrica de regu.iur.in.vi.ergo videť qđ remanere debet regula
in quolibet alio ſuo.Et ſi obtineat primũ gradũ ex q̃ exceptio
ſit de obtinente primum gradũ ⁊ de ſuo eſſentialiter.Alias nõ
eſſet bona exceptio ſi regula intelligereť de ſuo poteſtialiter ⁊ ex
ceptio de ſuo eſſentialiter cũ exceptio debeat eſſe de cõtẽtis ſub
16 regula.vt patet ex not.in iuribus parallelis.†Et p hoc etiã facit
q̃ ſuus pprie dicitur qui eſt in poteſtate ⁊ obtinet primũ locũ.vt
in.§.ſui.inſti.de here.quali.⁊ d.ff.pro hoc parte etiã bene facit
tex.in.d.l.ſed ſi cõditioni.§.nepotes.nõ cauillãdo ipſum vbi ſim
pliciter dicit qđ nepotes ⁊ ceteri liberi etiã ſi redigunť ad condi
tionem filij ⁊ ſic ad primũ gradũ poſſunt inſtitui ſub omni cõdi
tione.ad idem etiã.d.l.iii.§.ſi ſub ea.vbi equiparare videť nepo
tem filio emãcipato quẽ conſtat poſſe ſub omni conditione inſti
tui.⁊ debet intelligi de nepote etiã ſuo ⁊ primũ locũ obtinente.
Alias nõ habuiſſet dubiũ contra.l.qđ labeo.ff.de carb.edic.itẽ
pro hac parte videtur caſus expreſſus in.l.i.§.ſcien dum.ff.de ſuis
⁊ legi.vbi litera dicit ⁊ deinceps alij liberi.Et ſi parẽtes eos p
cedant tẽpore mortis:tamen interdũ poſſunt ſui heredes exiſte
re.⁊ exẽplificat dupliciter.Primo quãdo paterfamilias deceſ
ſit cõdito teſtamẽto ⁊ filio exhẽdato ⁊ extraneo inſtituto.⁊ de
inum deliberante inſtituto decedet filius ⁊ poſtea repudiat inſti
tutus.nã q2 tẽpore repudiationis deſtituiť teſtamẽtũ.⁊ tũc ne
pos reperiť obtinere primum locũ veniet nepos vt ſuus heres
q2 nec etiam fuit delata filio hẽditas cum fuerit excluſus prop
pter exheredationẽ donec vixit.Secũdo hic exemplificat ſi fili⁹
in poteſtate fuit ſub cõditione poteſtatiua que poteſt impleri vl
timo vite ſpiritu inſtitutus.Nam tũc nepos ſuccedet vt ſuus.ſi
decedit filius cõditione nõ impleta.Quia poſt mortem filij ap
paret teſtamẽtũ deſtitutũ.quo tẽpore nepos obtinet primum
gradũ.de quo etiã patet in hac lege.Tertio exemplificat ſi ne
pos qui obtinebat primũ gradum fuit ſub qualibet cõditione,
⁊ ſic etiã ſub nõ poteſtatiua inſtitutus ⁊ decedat ea nõ impleta.
Nam tũc pronepos venit vt ſuus:q2 tẽpore deſtituti teſtamẽti
reperit ſe obtinere primum gradũ.Et ſic patet expreſſe qđ ibi
particulat filiũ inſtitutum eſſe ſub cõditione poteſtatiua ſuperſti
te nepote.Et nepotẽ inſtitui ſub qualibet cõditione ſupſtite p
nepote.vt colligi poteſt ex prin.d.§.ſciendũ.Põ dicit nepotes
⁊ deinceps alij liberi.Jnterdũ etiã ſi parentes ⁊ ciuncto eo qđ
habetur in ver.idem eſt dicendũ.Unde hec opi.forte eſt verior
de iure.Nec mirum q2 etiã olim nepos preteritus obtinens pri
mum gradũ nõ rũpebat teſtamentũ nullũ.Sed per ius accreſcẽ
di veniebat ad certã partẽ ſicut ⁊ filia femina.vt inſti.de exhere.
li.§.ii.l.fina.C.de libe.prete.Licet ſecus eſſet in filijs primi gra
dus.vt patet ex dictis iuribus.⁊ licet poſſet dici quod illud pro
cederet ſecundum quandam iuris prudentiam.⁊ non ſecundũ
l.xii.tab.vt patet i.l.fina.C.de libe.prete.Nec forte ſecundũ iu
ra.ff.Tamẽ hoc vltimũ non videť bene dictũ ex quo.d.l.ſi.ſim
pliciter recitat dictã diſpoſitionẽ.⁊ ſimiliter dictus tit⁹.inſti.
de exhere.li.⁊ innuit qđ ante dictã legẽ vigebat dicta diſp.⁊ p
aſis ct ff.iure.ff.Nec ob.qđ de iure ſtoꝝ ſi nepos repiebat ſe pte
ritũ.Et gtingere patrẽ ſubduci de medio viuo auo nepos t.qđ
preteritum

p̄teritus rompebat teſtamentum in totū.l.gallus.§.nūc de lege. ff.de li.ꝛ poſthu.ꝛ.l.poſthumoꝝ.ff.de iniuſto teſta. Quia illud erat verum ex eo q̄ veniebat quaſi poſthumus.vt patet in.d.l. poſthumorum.ꝛ.d.§.poſthumorum.in ſi.de exhere.li.Et lōga erat differētia iter iā natos ꝛ poſthumos. Hinc eſt q̄ filia poſthuma ſi erat preterita non rumpebat teſtamentum in totū ſed ſolum vſq3 ad certam partem.vt.d.l.ſi.ꝛ.d.§.j.ꝛ ſ;quētibus. in ſti.de exhe.li.vnde nō videtur poſſe dari caſus de iure.ff.in quo dicatur q̄ filia femina obtinens primum gradum tēpore teſtamēti vel ēt nepos licet ſint i poteſtate q̄ poſſint dicere teſtamētum ex toto nullū.Facit q̄ dixi.ff.de iniuſto teſta.i.l.verū eſt. §.j.ꝛ ſi dicas ſicut nepos p̄teritus dicit teſtamentū nullū ſi filius ſubducatur de medio quādo omnino eſt preteritus.vt patet in d.l.poſthumorū.ergo codē mō debet dicere ſi nepos ſe reperiat inſtitutū ſua cōditione caſuali.ꝛ cōtingat patrē ſubduci de medio ante mortē teſt.ātiſ:tūc reperiat ſe p̄teritū in defectū conditionis cuius tñ ɔtrariū videt̄ ꝓbari in.d.l.ſed ſi cōditioni.§.ne potes.itelligēdo q̄ ibi poſt teſtamētū redact̄ fuerit nepos ad cōditionē filii. Et ſic ſubduct̄ fuerit filius de medio vivo teſtatore. Quia reſponderi pōt q̄ nō valet cōſequētia:q: lex magis odio habuit teſtatorē ex tota pretereūtem quā inſtituentē ſub cōditione caſuali.vt patet ex.d.l.iii.§.ſi ſub eo.vbi emancipat̄ omnino preterit̄ habet cōtratabu.ꝛ tñ ſi ſic inſtitut̄ ſub caſuali nō habet ɔtratabulas. Ideo voluit lex ita hoc caſu fauere nepoti ſicut fauit quādo omnino reperiebat ſe p̄teritū. Nec voluit etiā fauere nepoti ſicut fauet filio in p̄tāte.quē ſiuum voluit ſub aliqua cōditione nō poſſe inſtitui niſi ſub p̄tatiua.ꝛ hec opi.vide ꝓbabiliter defenſari de iure.ff. Hodie vero nō videt̄ eſſe differētia inter nepotes obtinētes primum gradum ꝛ filios cum equa lance debeant vocari ꝛ ſimilib̄ verbis onerari ꝛ ſimilib̄ exheredari.l.ſi.§.ſancimus.C.de liber.prete.Et ſic hodie poſſet ſaluari opi.glo.d.l.ſi pater.ꝛ aliaꝝ ſuperius allegatarū.Et opi. cōis que habet q̄ nō ſit fienda differētia inter nepotē in poteſtate obtinentem primum gradum ꝛ filiū in poteſtate. Et hec ſufficiant loco commendationis huius legis.

De acquirenda hereditate. Robrica.

In gl.rubrice ibi de hoc dicit̄.q: hec ɔtinuatio nō ſit ad proxima. Potes aliqualr̄ latius cōtinuare.q: dictū eſt de teſtis paganoꝝ.ꝛ ēt de teſtō militis in titulo p̄cedēti. ꝛ interfert̄ ſuꝯ titulus de iure deliberādi inter tractatū teſtamētorū militis.ꝛ teſtamētoꝝ paganoꝝ quaſi vtcrq3 cōis.facit.l.iii.§.fil̄.ff.de lib. ꝛ poſth. Jō q: poſt deliberationē q̄ ſit p̄ iſtitutos tā in teſtis paganorū q̄ militū ſequit̄ aditio vel repudiatio. Jō ponit hic iſtā rubri. Et no.q̄ q̄dā habēt i rubrica vel omittēda.i.repudiāda.ꝛ iſta eſt plana. Alii hñt admittēda ſine di.ꝓdēda.ꝛ hoc i effectu ſonat idē q̄ i p̄cedēti. Aliqui hñt admittēda cū.d.ꝛ tūc iſto ꝓbū pōt referri ad ſuos qb̄ hr̄ditas a iure defert̄ ipſo iure.Tñ illā effectualiter nō hñt niſi admittāt.i.recipiāt bñficiū iuris.vt hic ēt voluit tāgere Bar. In ea.gl.i ſi.itellige gl.ꝓprie loquēdo.Sz q̄nq3 iproprie ponit̄ vnū p̄ reliq̄.vt no.i.l.cū bonis.ff.co. Extra gl.tāgit h̄ bar.q̄ ſit hr̄ditas ꝛ q̄ iure ē iucta.Et verū in foro ɔſcie teneat̄ hr̄s ad debita hr̄ditaria vltra vires de qb̄ dic vt hic p̄ eū.ꝛ aliqd ēt tāgit hic Ang.Et adde mḡrū h̄ tāgit de foro ɔſcie.nō p̄ id q̄ hic tāgit diſtīguēdo iter hr̄ditatē ꝛ bona vacātia vr̄ poſſe decidi id i q̄ vr̄ fuiſſe ɔtrr̄ vcz an fiſc̄ hodie teneat̄ vltra vires hr̄ditarias ſi nō faciat inuētariū.oā inclinare videt̄ iſ dubitatiue q̄ ſic in aut.ſz cū teſtator.Cōtrariū voluit i.l.j.§.an bona.de iure fiſ. Nā pōt dici q̄ ſi titulo hereditario aſſumat tenebit̄ vltra vires hr̄ditarias.p̄ id q̄ hr̄ in auf.de here. et fal.§.ſi.coll̄ j.Licet poſſet reſtitui aduerſus omiſſam cōfectionē inuētarii.de quo ēt dixi i.l.j.§.antepenul.ff.ſi cui plus q̄ p̄.l.fal.in materia iuētarii ēt ſi accipiat illa tāq̄ bona vacātia. Itē adō q: de iure antiquo tenebatur heres vltra vires hr̄ditarias ēt ſi cōfeciſſet inuētariū. Un̄ pt̄ eſſe dubiū an tūc hoc p̄cedent i foro cōſciētie. Bar.ꝛ Ang.hic videntur velle q̄ nō. Ipſe tñ ang. videtur voluiſſe oppoſitū in.d.§.ſiue.Forte pōt dici q̄ ſi hr̄s ſciebat vires hereditatis nō ſufficere.ꝛ nihilominꝰ adiuit.cum tūc videatur q̄ſi ɔhere cū creditorib̄.ꝛ velle ſe illis obligare.l. apud iul.§.ſi.ex qui.cau.in poſ.eatur.vr̄ q̄ tūc ēt i foro cōſcientie teneatur vltra vires hr̄dita.q: licet vr̄ fuiſſe eiꝰ voluntas ex quo adiuit ſciēs illas non ſufficere.Secus ſi ignorauit:q: tūc nō eſt veriſimile q̄ voluerit ſe obligare vltra vires.ſ; q̄ potius credideritvires ſufficere ar.l.cū de indebito.ff.de ꝓba. Ideo tūc i foro cōſcie ſatis vr̄ eſſe q̄ ſatiſfaciat iuxta vires.Si aūt dubitet̄ an ſciuerit vel ignorauerit. In dubio vr̄ p̄ſumēdū q̄ ignorauerit ſi non apparet eū aliter ɔtraxiſſe vires hereditarias p̄.l qui mundū.C.de here.vel act.ven.ꝛ q̄ no.Bar.in aut̄.ſz cū teſtoꝝ. Itē adde q̄ tāgit hic Bal.an nō habēs bona poſſit habere hr̄dem.Et dicit Bar.tenere q̄ nō.ſz ipſe tz oppoſitū ꝛ ponit exēplū ſi teſtator inſtituit filiū ꝛ aliū ſibi heredes.Et ſubſtituerit ſi

lio quiſquis ſibi heres erit. Nā moriēte filio in puerili etate q̄ habebat bona materna ſuccedat ſubſtitutus:ſz defunctꝰ nihil habuerit in bonis. Sed certe illud eſt ex p̄ſumpta mēte teſtātis qui videt̄ ſe retuliſſe ad ſcripturā teſtamenti.l.qui liberis.§.hec verba.ff.de volg.ꝛ pup. Sed alias nō videt̄ q̄ poſſit dici habere quis hereditatē ſi non hz bona. Quia heres idē eſt q̄ dñs. Fa. it q̄ habeē inſti.de here.quali.ꝛ diff.§.ſi.Et non poſſit dici diis vbi nulla ſunt bona ſiue iura. Se i vb. aliqua eſſent bōa. Licet debita aſcēderēt valorē bonoꝝ tunc poſſet p̄cedere dictū Bal. Quare aūt heres tenetur ſecundū iura.ff.cre.ditoribus hereditarus inſolidum non legatariis vt.l.j.§.ſi is qui quadringēta.ff.ad treb. Ratio patet ex ſupra dictis quia hereditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius defuncti. Credita autē inherebant perſone defuncti ſed non legato.que demum poſt mortē incipiunt habere vires de quo hic tangit Bal.ꝛ Ang.

Summarium.

1 Totum queritur per partis aditionem.
2 Acceptare pro parte non licet ꝛ pro parte renuere.
3 Aditio partis ad totum trahitur.
4 Libellus an admittatur in quo viginti ex certū debitis petunt̄.

Qui totaʒ hereditatē.

1 Additione partis totū q̄ poteſt acquirit̄ ſiue illud totū ſimul:ſiue per partes diſtinctas deferatur.h.d.cū.l.ſeq.Et intelligit̄ hec lex prima duob̄ modis.vt patet ex glo.prima.Sed ſecūda melior ꝛ magis applaudet l tere. In tex.ibi nō pōt.ꝛ iō adeūdo acquiritur totuʒ q̄ acquiri poteſt. In.l.ii.ibi ex pluribus partib̄.ꝛ per hoc videbat q̄ ex quo diuiſio erat facta per teſtatorē poſſet ſimiliter ꝛ heres diuidere. Sed contrariū determinatur:tñ q: nō pōt quis decedere p̄ parte teſtatus ꝛ pro parte inteſtatus.Tñ q: diuiſio teſtatoris non intelligitur facta ad ducēdā verā diuiſionē hereditatis.Sed gratia cuiuſdā denunciationis.ar.l.gaius.§.j.ff.de leg.ii. In gloſſ.i.ibi etiā ſucceſſiue.ſubaudi q̄ actio habeat ſolum effectū in parte adita.nā trahitur a i oēs alias partes ſibi delatas l.ſi ex aſſe.ff.eod.Fallit in vno caſu.ſ.q̄n quis adierit vnā partē ſub cōditione.ſi nulla alia pars ſibi queratur vt hic tāgit Bar. In ea.gl.ibi.l.iii.illa.l. eſt ſm Ang.ſingularis.ꝛ loquitur q̄n ex diſpoſitiōe legali aliquid defertur quo caſu ſimiliter nō eſt licitū partē acceptare ꝛ
2 pro parte renuere.ꝛ pro hoc dicit q̄ ſi ex forma ſtatuti bona immobilia patris ɔdēnati referuent̄ filii ne cogant̄ mēdicare nō poterūt partē acceptare ꝛ partē repudiare. Quoniā imo ſi ciuitas ſtatuēs habeat priuilegiū fiſci tales filii cogātur agnoſcere onera fiſcalia quibus dicta bona ſunt obnoxia. Et vbi illa nō cognoſcāt priuabunt̄ etiā aliis bonis eis iā q̄ſitis a patre ex alio capite.vt probanē in.d l.iii.q̄ eſt ſingulariter notādū. In gl.a l.ii.ibi ex alia tertia.ſupple etiā ſi in illa habeat ſubſtitutū. Quod vr̄ mirū.l.ſi ſolꝰ.ff.e.Et q̄ ſit rō ibi dicit̄.ꝛ tāgitur etiā aliqd in.l.iiii.ff.ſi quis omiſ.cau.teſta. In gl.ſi.ibi cui preualet additio.No.diligēter:q: gl.vult quod ſi qs adit partem ꝛ repudiat aliā eodē cōtextu tz aditio ꝛ repudiatio eſt nulla ꝛ additio erahit̄ ad totā hereditatē.Et ratio eſſe pōt vl-
3 tra id q̄ ſeqt̄ in gl.q: aditio partis hz hāc materiā a iure appropriatā q̄ ſ trahit̄ ad totū.iō ſequēs adiectio inquātū adiicit ꝛ repudiat aliā vr̄ eſſe ɔ̄ ſubſtātiā p̄ambuli actus.iō reiicit̄ l.p ſeruū.§.i.ff.de vſu ꝛ habi.ꝛ.l i.§.j.ff.ſi vſuſfru.pe. In ea. gl.ibi nō valet.hanc gl.tz Ang.q̄n quis partē vnā repudiat ꝛ ſuper alia dicit q̄ vult deliberare.ſz ſi ſimplr̄ repudiat vnam partē.tūc dicit q̄ videbit̄ totū repudiare:q: q̄ vult vnū videt̄ velle p̄ambulū ſine quo illud eſſe nō pōt.l.illud.ꝛ.l.ne qs.§.j. ff.r.ꝛ.l.ſi qs vi.§.dñ:a.ſm vnū intellectū.ff.de acq.poſ.Bart.tñ ſimpliciter tz gl.q: ſm eū repudiatio eſt q̄ l priuatiuū ꝛ non videt̄ q̄ poſſit habere incremētū id q̄ nō eſt ſicut id q̄ eſt priuatiuū.ꝛ q: iſ repudiet partē poterit illā habere ex iure accreſcēdi adeūdo aliā. Sz opi.Ang.plus plz p̄ leges p̄ ipſum allegatas.Lz poſſet dici q̄ in.l.illud.ꝛ.l.ne qs.plura iura ibi verſentur circa eādē rē.Sed hic erāt plures partes diſtincte tñ.lz hec diuerſitas aſſignari poſſit.rō illarū legū vr̄ vniformis.nec ob.dictū bar.q: nō eſt dicendū q̄ repudiatio habeat incremētū ſed q̄ ex quadā vi neceſſarie ɔ̄tie attrahit ad ſe repudiationē alteriꝰ partis.vt in dictis.ll.pri. Itē nō eſt verū q̄ poſſit partē repudiatā habere p̄ ius accreſcēdi:q: vbi plures portiones deferunē alicui p̄ teſtatorē oportet q̄ illas habeat eo iure quo voluit teſtator.l.ſi qs heres.ff.e.ꝛ voluit idē Bar.in.d.l.ſi.ff.e.ti.
4 Ultimo tāgit hic bal.ſi qs petit.xx.ex.c.ſibi debitis:an debeat admitti libellꝰ iſtē reo ɔdicēte. Nā vr̄ q̄ nō p̄ iſtū tex.ſed ɔtrarium dicit tenere Pe.p̄.l.pe.ff.de iur.om.iud.ꝛ ſic dicit ierūari floſētie.adde q̄ ipſe idē voluit ɔtrū per tex.cū gl.in.l.ſi mihi ꝛ tibi.ff.de leg.j.vbi etiā dixi.ꝛ idē Bul.ꝛ Bar.in.l.quidā eſſi mauerūt.ff.ſi cer.pe.Tñ Bar.in.l.in cōmodato.§.duobus.ff.

cōmo. diſtinxit: q2 ſi iudex corā quo agek habet iuriſdi. in tota
quātitate audiatur reus. ſecus ſi ſolū in quantitate petita per. d.
l. pe. qd eſt no. dignū. ꝛ ꝑ hoc cōcordent opi. Tamē fortior
eſt opi. Bal. ne reus vexek pluribus iudicibus. Et ideo debebit
remitti ad iudicem cōpetentē totius quantitatis. fac. l. j. ꝛ. ij. ff.
de qui. re. ad eundem iudi. eatur.

Summarium.

1 Subſtitutus nō admittitur, quandiu inſtitutus adire pōt.
2 Juri adeundi triginta annorum ſpacio poteſt preſcribi.
3 Priuatio habitum preſupponit.

Quādiu prior. Donec eſt loc⁹ inſtitu-
to excludiē ſubſtitutus.
1 h. d. No. qd dictū eſt ſummario. † Et intellige qd do
nec pt inſtitut⁹ adire ſcʒ de iure cōi nō admittit ſub
ſtitut⁹. ſec⁹ ſi ꝑ reſtōnē in integrū. l. iiij. §. j. de fideicō. li. Uel etiā
ſine reſtitutione ex priuilegio ſpeciali. vt i caſu. l. fi. C. de repudi.
here. ſm Bar. ꝛ Ang. qd vltimū diligenter no. ¶ In glo. pri-
2 ma ibi vſq ad. xxx. an. † Not. diligenter hanc gl. que eſt melior
pre ceteris qd iuri adeundi preſcribit ſpacio. xxx. an. Aliqui tñ
tenent contrariū. inter quos fuit Saly. in. l. licet. C. de iure deli-
berā. q2 ius adeūdi videt quedam facultas cōſiſtēs in ſo'o ani-
mo. l. ſi ſuia. C. de iure delibe. quē animū poſſidet ipſemet inſti-
tutus ꝛ non alius. Ideo videt qd nō currat preſcriptio cū ſim-
plici facultati nō preſcribak. l. viā publicā. ff. de via publica. Nec
procedat preſcriptio ſine poſſeſſione. ff. de vſuca. l. j. ne poſſeſſiōe.
Sed Bar. trāſit cū gl. ꝛ eam etiam expreſſe tenet in. l. j. ff. de cō-
di. ex lege. Et pro hoc facit q2 licet ius adeundi ſit facultas: eſt
talis facultas qd per eius exercitiū acquirit ius. ideo videk poſſe
pſcribi ſicut dicim⁹ in iure offendēdi in. l. in libello. §. ſi quis ter-
tium. ff. de cap. ꝛ in l. cū notiſſimi. §. eodē iure. C. de preſcrip. xxx.
annorū. ꝛ dixi in. l. pignori. ff. de vſucapio ꝛ ꝑ hoc non obſtat. l.
viā publicā. q2 ibi deducendo facultatē illā ad exercitiū nō orit
aliqd ius. Et ſic illa eſt mera facultas. hic ſecus. Itē nō obſt. qd
quis nō poteſt poſſidere animū heredis: q2 licet illud ſit verum
poteſt tamē poſſidere res hereditarias propter quas ſi e inſtitu-
tus non adit intra. xxx. an. videk poſſe preſcribi iuri adeūdi. Si-
cut ꝛ creditor poſſidēs rem obligatam preſcribit iuri offerendi.
d. §. eodē iure. ꝛ. d. §. ſi quis ſeruus. Preterea quādo agitur de
preſcriptione iurium ſufficit quod interueniat negligentia exer-
citij ipſorum iurium ſine alia poſſeſſiōe aduerſarij. l. ſequitur. §.
ſi diem. cum ibi no. ff. de vſuca. ꝛ cum gl. tranſeunt communiter
docto. ꝛ etiam Bal. in d. l. licet.

2 **Nolle adire he.** † No. qd priuatio preſupponit
habitū. fac. l. x. de ꝟ. ob. Itē
qd inanis eſt volūtas vbi deficit potētia. ꝛ ad hoc pōt allegari
ſm Bal. p i tā. l. dat hic Bal. ꝛ Ang. practicā ꝗ ſtatutū impo-
nēs penā declināti iuriſdictionē pretoris. vt itelligak extra protectio-
nē cōis ꝛ poſſit ipune offendi. Nā ſi detrahit cleric⁹ corā eo cau-
tela eſt qd cōpareat i habitu ꝛ tōſura ꝛ dicat qd offert ſe paratū
rñdere corā eo diūnō poſſit. Nā i nō dicit declinare ex quo non
pōt prorogare iuriſdictionē vt pʒ in hac. l. Et ideo nō incurret penā.
ꝛ iudex ex officio debebit eum remittere ad iudicē ſuū. extra de
ſen. excō. c. ſi iudex laic⁹. lib. vj. ꝛ facit qd no. Jac. de but. in auk.
ſtatuimus. C. de epiſ. ꝛ cleri.

Summarium.

1 Mutus ſe pro herede poteſt gerere.
2 Uoluntas ſola non obligat in mente retenta.
3 Prodigus ſolus querere poteſt vbi tantū vertitur cōmodum.
4 Mulier prohibita contrahere ſine certa ſolemnitate ſine eadē
non poteſt hereditatem adire.

1 **Mutum necnō ſurdū.** † Not. qd mu-
tus ꝛ etiā ſurdus pōt ſe gerere pro herede. Quod in-
tellige ſi habeant intellectū ſufficientē: alias autē nō
poſſent ſine autoritate curatoris. cuius cōſilio debēt regi. l. ter-
tio in ſtto. §. ſi pupillo. vbi eſt tex. ſingularis. ff. ad trebel. ꝛ eodē
mō poterit predicti ingredi religionē ſi habeāt perfectū intelle-
ctum ſm Dy. vt. l. vbi non voce. ff. de reg. iur. Et qualiter nota-
rius debeat cōficere inſtrumētū in caſu iſtius. l. vel etiā in predi-
cto. Dic vt hic per Bar. ꝛ facit qd ipſe idē notauit in. l. j. §. ſi. ff.
de verb. ob. ꝛ Jo. an. in ti. de ſin. ino. §. j. ver. itē qd in inſtrumē-
to in addi. ſpe. ¶ In gl. j. ibi declarata ꝑ factū. ſupple vel ꝑ ver-
2 ba ſʒ in muto hec declaratio ꝑ verba nō cadat. ¶ † Et no. bene
ex gl. qd ſola volūtas in mēte retenta nō vr obligare in foro cō-
ſcientie ex quo nō eſt declarata aliter. de quo per Cy. in. l. j. ff. de
offi. procur. cetario. ꝛ per Bar. in. l. gerit. ff. eo. ꝛ ibi dicetur.

Eum cui bo. In gl. ſuper. lege. ibi. i. a iudice. de
hoc dic vt etiā tangit in. l. eo cui bo-
nis. ff. de ver. ob. ¶ In gl. ſi. ibi ſec⁹ in acquirēdo. ſʒ certe in acq-
rēdo furioſus nō habet voluntatē vt no. in cōtrario. Sec⁹ in
pdigo. ꝛ ſic equiparant predicta quo ad quedā: nō per omnia.
3 † Et intellige qd pdigus pōt acquirere ſolus vbi tantū vertitur
comodū. inſti. de inuti. ſtip. §. pupillus. Secus qñ habet in ſe cō-
modum onus annexū: q2 tunc nō poteſt ſine curatore. ꝛ ita in-
telligitur iſte. §. Dicit tñ hic Ang. qd ſi actus ꝗ ſit ꝑncipaliter
tendit ad actū acquiſitiōis: licet per quandā cōſequētiā obligek
vt ſi tanꝙ pcurator acquirat poſſeſſionē pro alio poterit ille fa-
cere. l. quāuis. in pn. ff. de acqr. ꝑ oſ. Sec⁹ qñ equaliter ordinatur
ad cōmodū ꝛ icōmodū vt hic patet. ¶ Extra gl. inducit tex.
iſte cū gl. ſua qd ſi ex forma ſtat. ti mulier nō pōt obligari ſine
certa ſolēnitate nō poterit adire hereditatē ſine illa ſolēnitate
4 cū ꝑ talē aditionē etiā obligek. † Et plus dicit Bart. in. l. more
ff. eo. qd ſi ex forma ſtatuti ꝓhibeak mlier cōtrahere ſine certa ſo-
lennitate qd non poterit adire hereditatē ſine dicta ſolēnitate.
ar. l. omnē obligationem. ff. de iudi. Sed Bal. ꝛ Ang. ibi i hoc
vltimo tenēt contrariū q2 per aditionē quaſi contrahik. l. apud
iul. §. ſi. ex qui. cau. in poſ. eak. Non autē vere contrahitur. vt ibi.
Ideo non cōprehendik ſub ſtatuto loquēte de cōtractu q2 i ſta-
tutis non recedik a propria ſignificatione verborū. l. j. cū ibi no.
ff. de ver. ſig. Adde qd ipſe idē Bar. hoc idē tenuit. in. d. l. apud
iul. in fi. ꝛ in l. labeo. §. contractū. ꝛ ibi etiā bona gl. ff. de verbo.
ſig. Dicit tñ h Ang. qd ſi in hereditate nulla eſſent debita ex ꝗ
tūc mulier nō obligarek ſi nō eſſent etiā legata qd poterit adire
ꝛ ſic dicit de facto ſe defenſaſſe. Et ſi ꝑ parte mulieris hic pona-
tur qd in hereditate nulla erāt debita nec legatū incūbet aduer-
ſario onus probandi contrariū. Facit licet nō allegek. l. cū de le-
ge. cū ibi no. ff. de proba. Nec debet attendi qd de facto mulier
poſſet vexari per. l. eo tempore. ff. de pecul.

Summarium.

1 Filius abſqꝫ iuſſu patris hereditatem adire nequit.
2 Solennitas debita in actis antiquis interueniſſe preſumitur.
3 Filius hereditatem ſine iuſſu patris adiēs quare non obligek.
4 Adiens iuſſu alterius preſumitur iubenti velle querere.
5 Actus vitiatur voluntate ꝛ poteſtate ſibi inuicē cōtrariātibus.
6 Heredes ſui ꝛ neceſſarij qui ſint: ꝛ qui neceſſarij tantum et qui
voluntarij.
7 Heredem talem quis facit qualis ipſe eſt.

Qui in aliena poteſtate.
Hereditatē quōcūqꝫ delatā filius adeūdo nō obli-
gat patrē niſi pcedat iuſſus. Sed ibi bonorū poſſeſ-
ſione ſufficit ſi ratihabitio ſubſequek ꝛ ex diuturnitate tpis p-
ſumunk oia ſolēniter acta. h. d. ¶ In tex. ibi admiſiſſe. i. filium
adiſſe iuſſu patris pcedēte. ꝛ ſic eius volūtate. Et qd dicit. ff. ſi nō
adiret expone. i. adiuiſſe nō aliter cōſtet. Nam ſi cōſtaret filiū nō
adiſſe nō recurrek ad pſumptionē. l. cōtinuus. §. cū ita. de ꝟ. ob.
1 ¶ † No. qd fili⁹ nō poſſit adire hereditatē ſine iuſſu patris. Et
ſimiliter nō pōt agnoſcere bonorū poſſeſſionē citra patris volū-
2 tatē. In illa tñ ſufficit qd ex poſtfacto interueniat. ¶ † Itē no.
bñ qd ex tpis diuturnitate pſumunk oia ſolēniter acta. facit. l. ſi
fili⁹. C. de peti. here. Et facit in argumentū pro prelato qui diu
fuit in poſſeſſione prelature vt pſumak canonice inſtitutus de
quo ꝑ Inn. ꝛ Jo. an. in. c. illud. extra de preſump. ¶ Itē facit ꝑ
eo qui diu tenuit rē feudalē vel emphyteuticā vt talis preſuma-
tur de quo in. l. cum de in rem verſo. de vſuris. ꝛ in. l. ij. C. de iure
emphy. Et dicit hic Ang. qd pſumek emphyteuta ꝛ feudata-
rius ꝑpetu⁹ ſi nō appareat an fuerit ꝑpetuo vel ad tps. allegat
dictū Bal. in. l. male agere. C. de preſcrip. xxx. an. ꝛ qd no. Spe.
in ti. de loca. §. nūc aliqua. ver. ex ꝟ. qd dicit mēti tenendū ꝛ plu-
ries ſe habuiſſe de facto. Facit etiā ſcōʒ eū qd ſi mulier reperiak
hereditatē diu poſſediſſe pſumak illam adiſſe cū conſenſu mō-
dualdi ſine quo ex forma ſtatuti vt eſt florē. nō poterat adire. Et
ſic dicit de facto ſe obtinuiſſe. Idem dicit ſi tutor maioris īfan-
te ꝗ poſtea illius ſucceſſiue fuit curator diu poſſedit hereditatē
delatā pupillo vt pſumak illā adiuiſſe. Adeo qd ſi poſtea moria-
tur ipſe in eā trāſmittat. dixit etiā ſub dubio forte qd ſi aliqs
diu poſſedit cē empta a minore cū autoritate curatoris. ꝛ cōſtet
de emp. ꝛ de autoritate pdita. Qd lʒ nō ꝯſtet de decreto tñ pſu-
metur. Nā etiā ſcdm hec tpa in bonorū poſſeſſiōe neceſſariū erat
decretū. l. j. §. decretalis. ff. de ſuc. edic. ꝛ tñ pſumik. Et ꝑ hoc de-
bet limitari. l. quecūqꝫ. ff. de publi. q vult ſolēnitatē extrinſecam
nō pſumi: q2 illud fallit vbi appet de poſſeſſione diuturna. et ꝟ
caſu poſſet ſaluari gl. que cōſueuit reprobari in. l. j. C. de fide in-
ſtru. ꝛ iure haſte fiſca. li. x. nō tñ hoc ponit ꝓ ꝯſtāti. Et forte poſ-
ſet dici qd nō ē bonū ſimile de bonorū poſſeſſiōe q2 ibi nō fit p-
iudiciū alicui in re et ꝗrta. ſed hic fieret preiudiciū in re eius
propria ¶ In gl. prima in fi. ꝛ ſic videk qd hodie nō ſit neceſſe
pcedere iuſſū. nā cū poſſit adire patre etiā renitente vt ibi pʒ.
Poterit etiā eo ignorāte per regulā iuris antiq. ff. de reg. iu. qui
3 pōt inuitis. Facit qd no. ꝑ gl. ꝛ doc. in. l. j. C. ꝗ admitti. ¶ † Ex-
tra gl. tāgit Bar. ꝗ ſit rō quare ꝑ aditionē hereditatis nō obli-
getur filius

geſ filius nõ precedẽte iuſſu. Dic vt hic p gl'n. ⁊ adde qȝ al'a ratio etiã põt addi: qȝ ſm iſta tp̃a nõ poterat q̃rere ſibi ſuccta. l. placet. ff. eo. ⁊ ideo nõ fuit cõueniens cũ hẽditas habeat nedũ cõmoda ſȝ etiam onera qȝ obligaret̃ maxime tanto oneri. facit. l. q̃nta. §. i. ad treb. ex quo nõ poterat aq̃rere cõmoda hereditaria ar. ff. de reg. iur. l. ſcdm naturã. ⁊ extra de re. iur. q ſentit onus. l. vi. ¶ Ultimo adde ſq̃ntũ dr p hic. l. in ver. ſi no adierit. poſſet ſuſtineri gl. l. cũ de in rẽ verſo. ff. de vſur. q dicit ex diuturnitate ſcire ex patiẽtia lõgi tp̃is eius qui dicit̃ ⁊ allegat̃ ſeruiente cõſtituiſſe probet̃ ſeruit° cõſtituta. Nã Bal. ⁊ Ang. hic tenẽt cõtrarium ſequẽtes vltramõ. qȝ illa l'a loquit̃ in faciente nõ in patiẽte ſeu negligente ⁊ nõ eſt cadẽ ratio. Qȝ magis apparet de volũtate pſumptiue qñ qs facit actũ quã qñ negligit. Nec obſtat tex. qȝ ſm eũ hic cõſtabat pcedere cãm que ordinabat̃ ad acq'ſitionẽ. ideo facili° pſumit̃ actus cõſequutiuus ad cauſam pdictã. Secus vbi nõ cõſtat aliquã cauſaȝ pcedere vt in q̃õne gl. Facit qȝ habet̃ l. i. ff. C. de acq. poſ. Ideo nõ ſufficiet hoc caſu qȝ nõ reperit̃ iure cautũ. Nec ob. l. ſi. patiẽtia. C. cõt. diui. cũ gl. ſua qȝ illa loquit̃ in actu qui inducit̃ ex ſola patientia ręs in poſſeſſione. vt p.ȝ i. l. itaq̃. ff. p ſocio. Sec° in alio actu q ex ſola patiẽtia nõ inducitur. ⁊ hec videt̃ ſatis bona reſponſio ad tex. iſtum. ⁊ ad. d. l. pe. ⁊ de materia dicẽdũ eſt vt plene in. d. l. cũ de in rem verſo. nã forte de rigore iuris verior eſt opi. vltramõ. ⁊ Bal. ſed forte in practica ſeruaret̃ gl. ppter autoritatẽ ⁊ preſertim qȝ doc. cõmuniter illam ſequuntur.

4 **Si is qui.** †Qui iuſſu alteri° adit pſumit̃ ſolã iubẽti velle aq̃rere ſi iuſſum credat valere ſecuo ſi ſciat inualidũ vel ſcire pſumat̃ vel ſi ſine iuſſu adit. h. d. Et tres ſunt partes ſicut tria dicta. In p̃ma pte pceſſit iuſſus. ⁊ credebat iuſſum valere ⁊ durare. In ſc̃a ſciebat vel ſcire pſumebatur iuſſuȝ finitũ. In tertia adiuit ſine iuſſu. ſc̃da ibi quãq̃. tertia ibi nã eũ. ¶ In tex. ibi putabat vt qȝ putabat ſe natũ ex legitimo m̃rimonio cũ eſſet natus ex ↄcubina. Et ſic nõ erat in p̃tãte p̃tis. cũ patria ptãs ſolũ ex iuſtis nuptiis q̃rat̃ vt inſti. de pa. po. p totũ. ⁊ in hoc differt a caſu ſequẽti in quo erat natus ex legitimo m̃rimonio ⁊ ſic fuerat i poteſtate patris. ¶ In tex. ibi deceſſerit. ſupple ipſo filio ſciẽte mortẽ. ⁊ ſic ſciebat vel ſcire debebat iuſſum reuocatũ. alias videret̃ adire reſpectu iuſſus preambuli.

5 ¶ †No. qȝ vitiat̃ act° ſi volũtas ⁊ poteſtas ſibi ad inuicẽ cõtrariant̃ vt qȝ qs velit qȝ nõ põt. ⁊ nõ velit qȝ põt. Facit. l. multũ. C. ſi qs alteri vel ſibi. ⁊ extra de offi. deleg. cũ ſãp. ¶ Itẽ no. qȝ ſicut mãdatũ expirat morte mãdãtis. l. mãdatũ. C. mãda. Sic ẽt iuſſus morte iubẽtis qȝ no. p declaratione eiuſd qȝ iuſſu. Et facit iſte tex. qȝ vbi pceſſit mãdatũ de expediẽdo aliquẽ actũ ſi mãdatari° illũ expedit nõ facta mẽtiõe de dño. Tñ intelligat̃ in dub. o expediuiſſe actũ reſpectu mãdati preãbuli. Qȝ eſt diligẽter notãdũ ſcdm ang. poſt Bar. cõtra infideles pcuratores qȝ ſumpto ſpeciali mãdato de emẽdo prediũ vel aliã rez poſtea ſuo noĩe pprio emũt nõ facta mẽtione de dño. vt tñ poſſint cõueniri reſpectu mãdati ad tradendũ ⁊ reſtituẽdum predium. vel ⁊ ipſaȝ rẽ. Facit. l. qui ſeruũ. ff. de interro. actio. qȝ no. qȝ ſepe poteſt de facto cõtingere. ¶ In gl. i. in ſi. cõcludit pro veritate qȝ ſi cõſtat qȝ voluit ſibi acq̃rere ſi poſſet: tũc ſibi acq̃ret. Si aũt cõſtet qȝ voluit acquirere iubenti neutri acq̃ret p rõnẽ ſuperius tactã gl. Interdũ vero dub. tat̃ cui° animi fuerit. Et tũc cõcludet qȝ ſi nullus pcedit iuſſus vr̃ velle ſibi aq̃rere vt hic in vltio reſponſo. Si aũt precedit tũc ſi neſcit nec ſcire pſumit̃ iuſſus reuocatũ tũc pſumit̃ velle aq̃rere iubẽti vt hic in primo reſpõſo. ff. tetigit gl. Ubi aũt ſciebat vel ſcire pſumebat̃ iuſſum reuocatuȝ tũc videt̃ velle ſibi aq̃rere vt hic in ſc̃do reſpõſo. ¶ Et per hoc habes veritatẽ tex. ⁊ eorũ q tangunt̃ hic in gl. ¶ In gl. quãq̃. in ſi. prima expoſitio nõ eſt bona qȝ multo forti° deberet vitiare aditionẽ iuſſus cũ a p̃n. nõ fuit vtilis ex quo nõ põt habere effectũ. Sc̃da etiã nõ eſt vera: qȝ rõne iuſſus tñ non obligat̃ qs heredi. Ideo dic qȝ ratio eſt qȝ in ſc̃do reſponſo ſciebat vel ſcire debebat iuſſum reuocatum. ⁊ ideo non pſumitur voluiſſe iubenti acquirere.

Interdum. Si fili° in poteſtate eſt alicui heres neceſſari° fiat: patrẽ neceſſariũ hẽdẽ. ſec° 6 ſi fuit volũtarius. h. d. ¶ †No. qȝ quidã ſunt hẽdes ſui ⁊ neceſſarii vt ſunt filii q ſunt in p̃tate teſtãtis tpe mortis ⁊ ſunt de liberis. Quidã aũt ſunt hẽdes neceſſarii tñ vt ſeruus cui relicta eſt libertas ⁊ hẽd. tas. Quidã aũt ſunt volũtarii vt ſunt alii extranei de q°io inſti. de here. quali. ⁊ diff. §. i. ¶ Et no. bñ qȝ ẽt ille q nõ obtinet primũ gradũ tẽpore mortis teſtatoris põt eſſe ſu° ⁊ neceſſari° vt hic pȝ. Habẽt tñ tal's neceſſarii bñficiũ abſtinẽdi. inſti. de here. quali. ⁊ diffe. § ſi his. Et intellige qȝ non obtinẽs primũ gradũ põt eſſe ſuus ſm volũtatẽ teſtãtis. ſȝ nõ cõtra eius volũtatẽ. l. ſi qs exheredato. ff. de inin. teſta. ⁊ l. galł°. de lib. ⁊ poſth. Et ſic vr̃ qȝ hoc caſu au° videat̃ quodãmo neceſſitatẽ ⁊ ſuitatẽ inducere lege pmittẽte in pmo reſp̃o huius. Et per hoc dicit Ang. qȝ ſi haberet ſubſtitutũ vulgarẽ vel cohrdẽ videret̃

tũc teſtator velle impedire ſuitatẽ. ſecus ſcdm eũ qñ obtineret primum gradũ inſtitu. qȝ tũc immediate per legẽ fit ſuus. Ideo vr̃ qȝ tũc datio coheredis vel ſubſtituti nõ ipediret ſuitatẽ vel tranſmiſſionẽ. ⁊ ſic intellige t. l. iii. C. de iure deli. Et eſt dictũ nouũ limitans opi. tenentiũ qȝ datio ſubſtituti vulgaris vel coheredis nõ impediat ſuitatẽ de quo dic vt plene cõſueuit dici ⁊ ibi dixi in 7 l. ſi fil.° heres. ff. de li. ⁊ poſth. ¶ †Ultimo no. q' talis qs facit aliũ heredẽ qualis ipſe eſt. Et ſic facit ſm Bal. qȝ q nõ ẽ doctor nõ poſſit aliũ facere doctorẽ nec illi exhibere inſignia. Nec ſimiliter qui nõ eſt miles poſſit aliũ militẽ facere. ad idẽ facit. l. ſi. C. de heretti. ¶ In glo. heredẽ. ibi habeat̃ p mortuo. ſ. quo ad ſuum cõmodũ: nõ tñ per oĩa qȝ auus nõ habet neceſſe inſtituere nepotẽ ſi nõ vult: licet poſſit ex quo ſupẽ fili° ſȝ exheredat°. l. ſi qs exheredato. ff. de inin. teſt. ¶ In ea. glo. ibi hodie ſec°. No. glo. q̃ reputo ſingularẽ ⁊ alibi de facili nõ inueniẽs qȝ illud q̃ obuenit nepoti ab auo nõ dicit̃ pfectitiũ reſpectu patris. ⁊ hoc ſatis vr̃ rõnabile in caſu iſto: qȝ pater erat exheredatus ⁊ ſic veriſimiliter cõtẽplatione patris nõ erat inſtitutus alias eſſet ſecus. ar. l. ſȝ ⁊ ſi plures. §. in arrogato. ff. de vul. ⁊ pup. l. dedit dotẽ. ff. de col. bon. Et attẽde tñ qȝ quãtũ hic dicit̃ qȝ facit patrẽ heredẽ. Intellige quo ad effectũ per. l. placet. ff. eo. Nomẽ vero heredis remanet in filio etiã. l. cũ filio. ff. de leg. i. ¶ In glo. heres inſtitut°. ibi ab aliq̃ extraneo dic qȝ erat extrane° teſtatori ⁊ ẽt filio exhẽdato teſtatoris. ⁊ hec eſt vera lectura. ¶ In ea. glo. ibi nõ poſſet bene adoptari. hec rõ nõ eſt bona imo potuiſſet adoptari ex quo nõ erat recaſurus in poteſtatẽ patris vt dicit gl. in. l. ſi pater. l. qui liberatus. ff. de adop. Precedẽs ergo ratio melior. ¶ Ultimo hic vr̃ caſus in fine q̃õnis notate in. l. ii. ⁊ iii. ff. de peti. heredi. vbi vt ſi ego ſuccedo titio ex teſtamẽto q ſuccedit ſempronio ab inteſt. dicar eſſe heres ſempronii ab inteſtato. put fuit titius ex cuius pſona ſum heres ſempronii. de quo in. l. ii. C. de here. inſti.

Summarium.

1 Proteſtatio preambula actum ſequentem in pendentibus a mera voluntate impedit.
2 Preſentia partis non requiritur in proteſtatione.
3 Lex ad ea que frequentius accidunt adaptatur.

Celſus libro. Proteſtatio actui ſequẽti cõtraria inualidat ipſum 1 actũ ſubſequẽtẽ. h. d. ¶ †No. qȝ in pẽdẽtib° a mera volũtate pteſtatio preãbula hȝ ipedire actũ ſequẽtẽ illi cõtrariũ. ¶ †Et no. qȝ nõ requirit̃ in pteſtatio. partis pſen- 2 tia i dicto caſu vt hic colligit̃ cõiuncta glo. vñ dicit clã facta pteſtationẽ ſecus eſſet in his que nõ pẽdet a mera volũtate pteſtantis qȝ tũc requireret̃ partis pſentia. Itẽ nõ requirit cãm in dicto caſu pteſtatio: qȝ ſufficit p rõne voluntas ex quo ſit in dependẽtibus a mera volũtate de quo hic per Bar. ⁊ meli° in. l. nõ ſolũ. §. morte. de ope. no. nunci. ⁊ per Joã. an. poſt Joã. mon. chi in regula in generali. de reg. iur. lib. vi. Habes etiã hic qȝ actus ſequẽs nõ tollit pteſtationẽ preãbulã in dependentib° a mera volũtate. Sec° in aliis. l. cũ in plures. §. locator horrei. ff. lo. de quo per Bar. plene in. d. §. morte. ⁊ aliquid in. l. pacta nouiſſima. C. de pac. Et intellige iſtu tex. qñ actus ſequẽs nõ erat explicad° cuȝ alio. ſed eatẽnmodo per ipſum pteſtantem. Secus ſi eſſet explicãdus cũ alio. vt eſſet qñ venderet rẽ hereditariã alicui. nã licet aditio conſiſtat in mera volũtate tamen hoc caſu videbat̃ reuocaſſe proteſtatio. preãbulã. ex quo act° explicat̃ cũ alio quẽ nõ eſt equũ decipi. ar. d. §. locator. Et etiã voluit Bar. in. l. gerit. ff. e. ti. ¶ In glo. fallẽs. ibi clã corã quibuſdã. no. bene ex hac glo. q in dependẽtibus a mera volũtate ſicut eſt aditio. inſti. de here. quali. ⁊ diffe. §. ſi. nõ eſt neceſſe pteſta. fieri corã aduerſario. Qȝ intellige vt dici in notabilibus. ¶ In glo. heredẽ nõ fieri. ibi ſed hic fallẽs. i. nõ intendẽs adire ppter pteſtationẽ preãbulã que declarabat animũ nõ adeſſe adeũdi licet poſtea pferant̃ verba ſapiẽtia aditione. Et ſic quodãmõ ſi adibat poſt dictã pteſtatione ſeu pferebat verba apta ad adeũdũ potius dicebat̃ fingere ſe adire fallendo ⁊ decipiẽdo cũ re vera nõ intẽderet adire vt eſt dictũ. In cõtrario ſo habebat volũtatẽ adeũdi. ſȝ coacta fuiſſet voluntas qȝ coacta voluntas voluntas eſt. d. l. ſi mulier. §. ſi metu. qȝ me. cau. Due aũt ſequẽtes ſolutiones nõ ſunt bone: qȝ in effectu inducunt correctionem cũ equitas ſcripta preferat̃ rigori. l. placuit. C. de iudi. ⁊ not. per glo. in. l. cotẽ. §. ſi. ff. de publ. ¶ Ultima etiam ſo. non eſt bona qȝ deſtruit iſtũ tex. ¶ In ea. glo. ibi etiam ſi nullus fuiſſet metus. Not. bene glo. iſtã que aperte vult qȝ in caſu huius. §. nõ tenuiſſet aditio etiã ſi null° pceſſiſſet metus. Et hoc ſequit̃ hic Bart. ⁊ etiã ang. hic finaliter qui tñ variauit. Nã primo dixit iſtũ tex. demũ pcedere quãdo interuenit metus cadẽs in conſtantẽ virum alias pteſtatio nõ fuiſſet operata: qȝ erat directo contraria actui. ſecus ſi nõ fuiſſet directo cõtraria ſed preſumptiue. vt qȝ faciebat heres ſcriptus aliquem actũ. qui in dubio includebat aditionẽ hereditatis. Nam tũc ad excluſionẽ dicte preſumptionis ſuf

ficeret metus etiam viri reuerētialis patri vel patrono. allegat no. per Inno. in c. i. extra. qđ me. cau. vbi dicit ꝙ profitēs expſſe religionem licet proteſtetur qđ hoc faciat per metum. nō reuelabit proteſtatio niſi probetur metus qui caderet in conſtantem. ſecus ſi expreſſe non profiteretur deferendo habitum pfeſſorum qꝛ tunc ſufficit metus reuerētialis. vt eſt dictū. Ubi autē nō probetur tūc ꝑteſtatio actui contraria nihil operatur ⁊ valet actus vt in c. ſolicitudinem extra de ap. ⁊ in c. cum. m. extra de cōſti. Unde ſi ꝑteſtor tibi preſenti qđ vendo tibi talē rem ꝑ tanto precio ſed non animo vendendi: nihil operabitur proteſtatio qꝛ ē directo ꝯ̄ria actui. Sec⁹ ſi nō eſſet directo ꝯ̄traria vt quando reſpondeo libello negando ſed proteſtor quod non animo conteſtandi litem tunc bene operatur proteſtatio vt no. glo. in l. i. C. de lit. cōteſt. licet aliqui contra ⁊ nō bene. Poſtea mutauit ⁊ dixit pcedere quando cōſummatio actionis nō pendet a mera voluntate. Sec⁹ ſi depēdet a mera volūtate vt aditio hr̄ditatis ⁊ factio teſtamēti. Nam tunc proteſtādo qđ ſi me cōtingat adire vel teſtari non facio animo teſtandi vel adeundi. proteſtatio eſt tunc derogatoria volūtatis ſequentis. Jō nō tenebit aditio neqꝫ teſtamentum. l. ſi quis in pri. ſ. de leg. iii. ⁊ ſ. eo. l. p herede. ꝟ. ⁊ ideo ſolet. ⁊ ꝟ. de reli. ⁊ l. ſi quis. ſ. plerīqꝫ. nec ob. hic litera huius. ſ. qꝛ reſpondet ꝙ loquitur eo caſu quo quis proteſtatur qđ non habet animū adeundi propter metū ſibi illatum. Nam tunc ſecundum hunc eum niſi ꝓbetur metus ꝓteſtatio non nocet. ⁊ ſic intelligatur iſte tex. Sꝫ forte hoc dictū nō eſt verum qꝛ ex quo aditio pendet a mera voluntate licet in ꝓteſtatione allegetur metus non tamē eſt de ſubſtātia ipſi⁹ proteſtationis vt patet ex ſupradictis. Ergo videtur qđ proteſtatio operetur etiam ſi talis metus nō probetur qꝛ ſufficere debet ꝓbare ea que ſunt de ſubſtantia ipſius proteſtantis. An autem metus verborum ſit reputandus iuſtus. Dico hoc relinquēdū arbitrio iudicantis inſpecta qualitate perſone proferentis verba minatoria: qꝛ ſi eſt homo potens qui cōſueuit minas deducere ad effectum inducēt dicta verba tunc iuſtum metum. ar. l. i. C. ſi quis imperato. maledi. ⁊ facit qđ dixi in l. hoc autē. ſ. ſi cui pl⁹ ꝙ p l. fal. Aduerte etiā qꝛ forte conueniret poſſet diſtingui in forma proteſtandi nam ſi quis poteſtatur qđ ſi cōtigat eū adire non intendit adire iſta proteſtatio videtur omnino contraria actui. Sed dicat qđ ſi contingat eum ꝓferre verba ſapientia aditionem qđ non intēdit per illa adire. Tūc hoc caſu nō ſic directe ꝯtradicit. ⁊ forte hoc vltimo modo deberet intelligi hec litera. ¶ In glo. nō faceret. ibi nō a dño lꝫ doc. trāſeant cum hac gloſſ. tamen videtur violari litera huius tex. qui videtur loqui indiſtincte ⁊ potiſſime in domino. Quia de raro veriſimiliter cōtinget alium cogere vel inferre metū ſeruo circa

3 aditionem. † Lex autem dꝫ adaptari ad ea que frequēti⁹ accidūt l. nā ad ea. ſ. de leg. Et ideo forte litera pōt intelligi etiā i domino inferēte metū. Nec ob. qđ talis metus eſt iuſtus: qꝛ fateor ꝙ ſi ſeru⁹ vere adeat lꝫ p metū: qđ nō reſcidetur aditio ex qđ iuſt⁹ eſt metus. Facit. l. ſi mulier. in prin. ſ. qđ me. cā. Tū ſi qꝛ pōt ſeruus etiā nullis exoꝛatus nolle adire ⁊ non habere animum adeūdi. l. iii. C. de here. inſti. ideo ſi proteſtetur qđ ſi contigat eū proferre verba ſapientia aditionem nō intendit adire non inducatur poſtea aditio etiā ſi adeat iuſſu domini inferentis metū. Facit qđ dictū fuit cū gl. in i pma ſol pmi ꝯ̄tū. ¶ In ea. gl. in ſi. ſolue ſm Dy. n. alias qđ ibi fuit met⁹ reuerētialis. Uel dic qđ ibi erat actus q nō pēdebat a mera volūtate proteſtātis. itē non preceſſit ibi aliqua proteſtatio ideo ibi valet actus. hic autē loquit in actu pēdēte a mera voluntate proteſtātis. ⁊ vbi pceſſit ꝓteſtatio. ¶ Ultimo inducit ex. iſte ꝙ ſi aliqs timet ſibi inferri violētiā vel metū vt vendat alicui vicino potenti rem ſuam qđ ꝓteſtet corā aliqb⁹ qđ nō intēdit vēdere nec valere vēditionē ⁊ qđ faciat ꝓpter metū. ⁊ ſic cōſuluit Dy. Qđ bar. hic reprobat qꝛ ſumus tunc in actu pēdēte a volūtate duoꝝ. iō ꝓteſtatio tollet p actū ꝯ̄riū. l. cū in plures. ſ. locatoꝛ. ſ. loca. Sed Bald. ⁊ ang. ſaluant dictū Dy. qꝛ ſubſtantia eſt iuſta cā timoris ⁊ durat eadē cā metus que intelligitur durare vbicunqꝫ durat eadē poteſtas terrendi aduerſariā ſm notata p Inno. in c. i. qđ me. cā. ⁊ in c. cū matrimonii. extra de offi. dele. ⁊ not. etiam p doc in l. ii. C. qđ me. cau. Facit qđ habet in c. pe. extra de ap. Dictū aūt Bar. poſſet pcedere vbi nō eſſet inſtitut⁹ metus. Et tangit hic ang. an ſi aliqs ſit tortus nō precedētib⁹ indiciis ⁊ poſtea pſeueret in ꝯfeſſione poſſit notari⁹ ſcribere ipm ſponte cōfeſſum. Et dicit qđ nō ſi ſciuit eū tortum ſine indiciis: qꝛ pſumit durare idē metus tormētoꝝ. ideo ſcriberet tūc falſuꝫ. Et ꝓpter hoc tenent ſm eū notarii extra palatiū vt nō habeant notitiā tormētoꝛuꝫ vt ſic poſſet ſcribere cōfeſſiones ſuas ſpōtaneas. Si aūt iuſte pceſſiſſent tormēta tūc poſſet ſcribere qđ ſpōte ſit cōfeſſus dūmodo inter tormēta ⁊ ꝯfeſſionē aliquod cōgruū interueniat interuallū. Qđ relinquit arbitrio iudicātis. vt no. i. l. i. ſ. diu⁹ ſeuer⁹ ſ. de qđ. ⁊ tene mēti ꝑpetuo. qđ vbi appareret quē tortū non precedentibus indiciis quātūcūqꝫ pſeueraret in cōfeſſiōe non poſſe

puniri. de quo etiā eſt tex. cū gl. ſm vnū intellectum in l. pe. ſ. de qđ. qđ nō exeat de mente tua: qꝛ poſſet adhuc multa lucrari. ⁊ ſequitur etiā iſtud dictum gandinus in libello ſuo de maleficiis.

Summarium.

1 Hereditas ad hr̄dē nō trāſmittit niſi cū potētia repudiādi.
2 Datio ſubſtituti vulgaris nō impedit trāſmiſſionē hr̄ditatis.
3 Heres heredis eſt heres primi teſtatoris.

Si quis filiuſfamilias.

Uulgaris ſubſtō expirat ſi p inſtitutū adeūte alteri hereditas acqrat. h. d. ¶ In gl. i. in ſi. Not. hāc gl. ſingularē q extēdit l. ſi pr. ſ. de here. inſti. q loquit in ſeruo etiā ad filiūfa. ⁊ hoc tene ſm Bar. cū eadē ſit rō p l. plꝫ. ſ. eo. lꝫ aliqui ꝯ̄ de quo in pre allegata l. ii pater. q eſt ſingularis lex. ⁊ nō habet cōſocīā. Bal. ꝟo hic dicit ꝙ iſta glo. pōt pcedere ſm iſta tēpora ſcdm q qcqd qrebat fili⁹ qrebat patri. d. l. placet. Hodie ꝟo vr̄ ſec⁹ niſi reſpectu vſuſfruct⁹: qꝛ in illo vr̄ poſſe pcedere hec gl. per ea q habent in l. cum oportet. ⁊ in l. ſi. C. de bon. q li. ⁊ per hoc etiā videt qđ Bal. intellexit i hereditate aduētitia. nā in ꝓfectitia ēt hodie nihil eſt immutatū p id qđ habet in d. l. cū oportet. C. de bo. q li. Ang. ꝟo remittit ad notata in d. l. ſi pater. ſꝫ ſatis plꝫ qđ ſupi⁹ dixi ⁊ potiſſime attentis his q notant etiā in l. cū filio. ſ. de leg. i. vbi etiā tangitur an ſm iſta tpa magis remaneat nomē heredis in filio quā in ſeruo de quo ibi etiam plene tetigi.

Si filius.

Seruus hr̄ditatē priīa nō agnitā trāſmittit cū bñficio abſtinendi. put ēt ꝓhabebat
1 ipſe defunct⁹. h. d. ¶ † No. ēt qđ vbicūqꝫ trāſmittit hr̄ditas ad hr̄dē trāſmittit cū potētia illā repudiādi vel abſtinēdi ſicut poterat defunct⁹. facit qđ no. gl. i. l. i. C. de his q aſi aper ta. ¶ In gl. ſciret. ibidē ſi nō ignoraret. hec lr̄a negatiua eſt vera lꝫ aliqui hāt affirmatiuā que nō bona quia tunc nihil adderet ad texe. Et qꝛ ſequens exceptio nō cōgrue poneretur: qꝛ ſi ignoraret ſe neceſſariū nō poſſet ſe immiſcere. l. is q putat. ⁊ l. ſe. ſ. e. ti. ¶ In gl. abſtinere ibi ⁊ hr̄e autē. i. hoc pcedere poſſet ſi teneamus opi. qđ ſuus nō trāſmittat hereditatē ad extraneos vt tenuit gl. i. l. ſi infanti. C. de iure deli. Sꝫ ſi tenemus ꝯ̄triū put tenēt moderni. de quo dicet in l. vētre. ſ. eo. tunc gl. iſta non pcederet: quia ille ad quē trāſiret hereditas paterna poſſet ex iure trāſmiſſionis habere autē. ¶ Extra gl. vltimo iſte tex. iūgēdo ipſuꝫ cū pncipio
2 huius l. put facit Bar. in l. i. de vulg. ⁊ pup. in quīto effectu. † facit qđ datio ſubſtituti vulgaris nō ipedit trāſmiſſionē hereditatis ⁊ per ꝯ̄ñs nō tollit exiſtentiā ſui hr̄dis de quo remittit angelus ad no. p ſe in l. lucius. ſ. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in l. ſi filius heres. ⁊ ibi plene dixi. ſ. de lib. ⁊ poſth. ⁊ in l. ſi filius q patri. de vulga. ⁊ pupil. tamē re vera iſte eſt. ſ. ſeparatus a principio ⁊ ideo nō videtur neceſſario iungendus cum principio.

In omni.

Hereditatē agnitā p defunctā nō pt ei⁹ heres repudiare. h. d. In tex. ibi ſucceſſiōe ſi
3 ue de iure ꝑtorio ſiue de iure ciuili. ¶ † No. qđ heres hr̄dis primi teſtatoris eſt heres. Et iō ſuſtinet libell⁹ ſi qs dixerit heredē tuū lꝫ imediate nō fuerit heres lꝫ p mediā ꝑſonā alteri⁹ ſm doc. Et adde qđ dictū eſt. ſ. eo. l. q i aliena. ſ. inter dū. ⁊ ꝙ hr̄ in l. in. ſ. de peti. here. ¶ In gl. vr iſi. de iſta materia an appellatione hr̄dis ꝯtineant et extranei ⁊ an etiā hr̄des in infinitū. Dic vt plene p Bar. in l. gallus. ꝟ. etiā. ſ. de libe. ⁊ poſth. ⁊ hoc qꝛ verbū heres ſimplic ter ꝓfert. Si aūt teſtator ſe referret ad heredes ſcriptos vt qꝛ reliqt necē ta filie p dote ⁊ voluit ꝙ ſi decederet aliquā maritaret illa deuenirent ad heredes ſuos infraſcriptos ⁊ poſtea eſſent inſtituti aliq. Uidet ꝙ ſi mortui ſunt ſcripti heredes añ filiā ſi defecerit fideicōmiſſum ēt ſi inſtituti fuiſſent de liberis ⁊ dimiſiſſent poſt ſe aliquos deſcēdētes. Et ita vr decidere Bar. i. l. q libenis. ſ. hec ꝟba in vltima qōn. ſ. de vulg. ⁊ pupil. Et ſic pridie conſului de facto apud fauentiam.

Summarium.

1 Adire nequibit q ſe obligare non potuit.
2 Adiens hereditatem creditoribus etiā vltra vires hereditatis obligatur.

Mox noſtre ciuitatis.

Qui non pōt ſe obligare nō pōt adire hr̄ditatē. h. d. Pro ſo nit dictū in gne ſꝫ dō infert ad caſuꝫ ꝗtū in ſpecie. Sed ibi hr̄ditas lꝫ glo. aīr diuidat. ſꝫ hec diuiſio melior eſt ſm Bar. ¶ In tex. ibi manifeſt⁹ eſt ſupple. ⁊ iō nō poterit pupill⁹
1 vel pupilla adire ſine tutoris autoritate. ¶ † No. regula qđ qui nō pōt ſe obligare nō pōt adire. Et ſic facit ad ſtatutū qđ ꝓhibet mulierē nō poſſe obligari ſine certa ſolēnitate. nā p ꝯ̄ñs intelligit ꝓhibita adire hr̄dita. Quid autē ſi ꝓhibita ſit ꝯ̄hēre an intelligat prohibita adire. Tāgit hic Bar. arguēdo pro ⁊ contra ⁊ nō decidit. Bal. ⁊ Ang. dicūt qđ nō intelligit tūc ꝓhibita adire qꝛ p aditionē nō vere ꝯ̄hit ſed quaſi. l. apud iulian ſi. ſ. ex qui. cau.

qui.ca.in poſ.ea. ⁊ idē nō habebit locū dictū ſtatutū loquēs de
ꝯctis qꝛ nō eſt recedēdū a ꝓpria ſignificatiōe ꝟboꝝ i ſtatutis. ſꝫ
certe iſtud dictū originalr̄ Bar.in.d.l.apud iul.§.fi. vt plene di
2 xi in.l.muciꝰ.§.i.ꝟ.e.ti. ¶ †Itē no.ꝙ adiēs hereditatē obligatꝰ
ēt vltra vires hereditatis creditoribꝰ. Et hoc clarū in hꝰ de extra
neo. Et idē ēt in ſuo.l.ſi te.C.de iur.deli. ⁊ hoc ſm iſta tpa. ⁊ idem
hodie ſi nō facit inuētariū.l.fi.C.de iur.deli. Secus ſi faceret in
uētariū vt ibi hꝛ. Et iſta ꝓcedūt in foro cōtētioſo. in foro autem
cōſciētie an nō conficiēs inuētariū teneat vltra vires.dixi.ꝟ.eo.
ſup rubrica. Et dicit hic Bal.ꝙ bñficiū inuētarii ſolū operatur
quo ad executionē: qꝛ nō pōt fieri executio vltra vires. Tñ re ve
ra eſt obligatꝰ inſolidū qꝛ nō pōt ꝓ parte repreſentare pſonam
defuncti ⁊ ꝓ parte nō: ex quo inſolidū eſt inſtitutus. Et eodem
mō dicit ꝙ forus ꝯſciētie ⁊ equitas canonica reſpiciūt executio
nē ſicut ⁊ beneficiū inuentarii. ¶ In gl.obligari ibi ne vexent
de iure. nā exactio facti nō vr̄ attēdēda.l. eo tēpore.ꝟ. de pact.
ſm Ang. ¶ In gloſſ.ea.in fi.vel dic tertio vt dixi in diuiſione.
¶ In glo. neceſſario.ibi itē ⁊ neceſſarius heres vt eſt ſeruus ſꝫ
filius licet ſit neceſſarius appellaꝛ etiā ſuus, de quo inſti.de her.
qua.⁊ diff.§.fui. ¶ In glo. ibi quo ad quid. vt qñ fit de neceſ
ſario voluntarius in.§.qui per fideicōmiſſum.vel etiam quo ad
ſeparationem bonorum vt in.§.non ſolum allegato in gloſ. de
quo etiam in.l.i.in prin.de ſepara.bonorum.

Summarium.

1 Pupillus quare nec ſcire nec diſcernere dicatur.
2 Infans hereditatem poteſt adire cum tutoris autoritate.
3 Tutor bonorum poſſeſſionem ſolus agnoſcere poteſt.

Pupillus ſi fari poſ. Pupillꝰ pōt cū tutoris autoritate hr̄ditatē adire.h.d.i tex.ibi cām. puta an ex teſtō vel ab inteſt. vel an ſit hr̄s actu vel noīe vt.ſ.
1 e.l.i.ii.is ad quē ⁊.l.is q putat. ¶ †No.ꝙ pupillꝰ nō dr̄ ſcire neqꝫ
diſcernere. Et rō eſt qꝛ ſcire eſt rē ꝑ cām cognoſcere vt dē phus
quod nō pōt fieri ſine aliquali exāminatiōe ⁊ diſcuſſiōe intelle
ctuali.q nō cadit in pupillū.lꝫ aliqua vniuerſalia poſſit ipſe pu
pillꝰ ſcire q ꝑſe ſint oino notiſſima vt hꝰ tāgit Bar. ⁊ in talibus
differret a furioſo q etiā taliū vniuerſaliū non habet ſcientiam.
2 ¶ In gl.i.in fi.† No.bñ ex gl.ꝙ ēt infans pōt adire hereditatē
tutoris autoritate. ſꝫ aliq ꝯ. qꝛ aditio tūc vr̄ nulla ⁊ ſic tutor nō
vr̄ autorari poſſe actui nullo. Sꝫ tene glo.per.l.ſeruo inuito.§. ſi
pupillo.in gl. allegata ⁊ hoc qñ ipſe infans fari pōt ⁊ aliqualē
hꝫ intellectū. Alias eſſet ſteus.⁊ ſic poſſet ꝑdere al.a opi. Fa
cit ꝙ no.Bar.in.l.i.§.i.ſ.de acq.poſ. Et ſm hoc non eſt neceſſe
ſol. adiri ad tex.magis. ¶ In gl.furioſus.ibi addit. impropꝛie
loquiꝛ glꝰ in Ang.nō expone.i.deſt bonoꝝ poſſeſſionē agnoſcit
q celeꝛ nō agnita ſi deceꝺat furioſus durāte furore.l.fi.§.ſoli.C.
3 de cura.furio. ¶ In gl.fi.i fi.† No. bñ ꝙ lꝫ nō poſſit ſolꝰ tutor
adire hereditatē vbi pupillus eſt maior infante. tñ poterit ſolꝰ
tutor agnoſcere bono.poſ.in caſu ꝓdicto. vt aperte decidit hec
gl. Et idē glo.in.l.potuit.C.de iur.deli. Licet glo.tenet contra
riū ⁊ nō bene in.l.bonorum.C.qui admitti ad bo.poſ.

Si ex aſſe heres. Heres in ſolidum inſtitutus adeundo pro parte: totam hereditatem acquirit.h.d.

Impuberibꝰ liberis. Seipſos ſūmat ⁊ nō eget ſummario. ¶ In gl.i.ibi cū curatore nō hꝫ idē ſm Bal.n hꝫ ſi nō gnāl: nec ad adeūdū lꝫ ad
certū aliū actū. Facit qꝺ hꝰ in.l.i.ſuit q̄ſitū.ſ.ad treb. In ea. gl.
ibi vel ſi dō intellige hoc in ſe bona ſm quē etiā quadragenarius
appellaꝛ pubes. Facit ꝙ regulr̄ nō cōtingit niſi lcōm vulgare
loci.facit qꝺ no.gl.in.l.pueri.ſ.de ver.ſig. ⁊ facit etiā qꝺ habeꝛ
ii.q.vii.c.paulus.dicit ibi maledictus puer centum annorū ⁊c.
¶ In ea. glo.in fi.ꝓſequiꝛ glo. intellectū cōem in.l. interdum.
Bar.tñ aliter dicit ⁊ ſaluat pla.de quo dic vt ibi , et eum.

Summarium.

1 Implorātur fruſtra precibus qꝺ conceditur iure cōmuni.
2 Filius qñ poſſit a creditoribus hereditarijs conueniri.

Et qui ſe nō immiſcu. Seruus q ſe non immiſcuit pōt abſtinere bñficio ꝓdicto: ꝓteris ſine adi
1 tione iudicis h.d. ¶ †No.illud gnāle. fruſtra ꝓcibus
2 iploraꝛ ꝙ iure cōiꝫ ꝯcedi.ſ.fac.l.i.C. de theſa.lib.x. ¶ †Itē
no.ꝙ nō pōt filius cōueniri a creditoribus hereditariis niſi ꝓ
beꝛ ipſum ſe immiſcuiſſe hereditati ⁊ hoc onꝰ incūbere vr creditori
agēti. Alias ſuccūbit lꝫ ꝯſueuerit dici ꝙ ii filius ergo heres. Qꝛ
illa pſumptio nō ſufficit ad ꝓiudiciū filii vt poſſit conueniri a
creditoribus facit ꝙ no.glo.in.l. ſi cū dote.§. trāſgrediamur.ꝟ.
ſolu.ma.vbi bona glo.de quo etiam dicetur in.l.neceſſarii.ſ.eo.
⁊ no.etiam in.l.i.⁊.ii.C.vt ii ſe ab here.ab.

Summarium.

1 Repudiatio hr̄ditatis facta de ꝯditiōe pēdēte eſt inualida.
2 Subſtitutus vocatur ſi inſtitutus excluditur.
3 Pater ſine filio repudiare nequit.
4 Repudiatio patris non nocet filio.
5 Filius in quo differat a ſeruo.

Is qui heres. Illa hr̄ditas repudiatione ꝑdit q pōt adiri.
1 ſecꝰ ſi tūc adiri nō poterat.h.d. ¶ †No.ꝙ repudiās hereditatē pēdēte ꝯditiōe nihil agit ⁊ ſic ex toto re
pudiatio eſt nulla. Jō nō īpediꝛ talis repudiās ſi poſt eueniat
ꝯditio poſt euētū talis ꝯditiōis adire hr̄ditatē. Qꝛ preābula re
pudiatio tanquā nunus legitime facta nō ꝓbet impedimentū.
Facit.ſ.eo.l nec is.§.i.⁊.ſ.§.primo. Et de reg.iu.nō preſtat.lib.
vl.facit qꝛ etiā actus q eſt nulꝰ ipſo iure nō impedit reiteratio
nē eiuſdē vel ſui oppoſiti.l. qd tomꝰ.ꝟ.de ar.⁊.l. ſi vt ꝓponis.⁊
l.preſes.C.quomodo ⁊ qñ iudex. ¶ Itē facit iſte tex.ſm Cy.ꝙ
ꝓuiſus de prebēda vacatura in ꝯditiōe alicuius euentū ante
repudio nihil agat niſi repudiet in dubio vel corā ſuperiore
ꝑ id qꝺ dicit hic gl. Vel etiā ꝑ pactū.l.i.C.de pac. cū ibi no.⁊.l.
quidā.C.de pac.ſ.eo.l.in plurimū.⁊.l.i.de cura. bo.dādo. ¶ In
gl nihil agit.ibi.ſ.eo l.illud qꝛ repudiādo ab inte. vr velle repu
diare ex teſtō. Et ſic aperiri viā ſucceſſioni ab inteſt. ⁊ ſucceſſiue
ipſas ſucceſſionē ab inteſtato repudiare. Sic enī ex iuris intelle
ctu intelligiꝛ ex ordine feciſſe. ¶ In ea.ibi ſolutio vt ibi.ſ.qꝛ ibi
in pacto h.cin ſimplici repudiatione.ſicqꝫ habes qꝺ iuri de fu
turo pōt renūciari ꝑ pactū ſed nō ſimplici renūciatiōe. Fallit ſi
fiat in iudicio vt dicit.ꝟ.glo ꝓpter autoritatē iudiciorū.⁊ qꝛ iu
dex repreſentat partē. Facit.l.eū ꝓ quo.ꝟ.de in ius vo.⁊.l.i.§. ius
publicū.de iuſ.⁊ iur. Itē fallit qñ fieret pſtl qꝛ hꝫ tūc vim tanq̄
pacti.l. tal. pactū.ꝟ.de pac.in ꝓn.de q dixi in.l.ſi ita ſcriptū. de
leg.ii. ¶ In ca.ibi.§.ſi ſub ꝯdi.de.ſed certe ibi loquiꝛ in bono.
poſ. q ius nō tribuit.q ſicut pōt peti pēdēte ꝯditione ita ⁊ repu
diari.ſꝫ illa q tribuit ius nō pōt peti pendēte conditione. ⁊ ſiſr
nec repudiari. Et ſic in effectu eſt idem qꝺ in aditione heredita
tis. ¶ In gl.arbitriū.ibi vr̄ pura. hec glo. reprehendiꝛ qꝛ imo
eſt ꝯditionalis ex quo in arbitriū alterꝰ ꝯditionalr̄ ponitur. ⁊
ita no.in.l.i.allegata in glo.ꝟ.de leg ii. Secꝰ aūt ſi fieret mētio
de arbitrio modificatiue vel declaratiue nō ꝯditionalr̄. vt lego
titio quātū ſeius fuerit arbitratus.vel eo mō q ſeius fuit arbitra
tus nā tūc diſpoſitio eſt pura vt no.plene in.d.l.i. ¶ In eadē
ibi ſed dic vt ꝓdixi ſubaudi qꝛ ex quo cōditio in mera volūta
te heredis conſiſtit nō impediꝛ adire vel repudiare nec abſtine
re ꝑ id qꝺ habeꝛ in.l.iam dubitari.de heredibus inſtituen.

Si qui dubi. Hic.§.breuis eſt ⁊ ſummaꝛ ſic. Qui nō pōt adire ꝓpter dubitationem an teſtator viuat vel ꝯditiōis pēdentiā nō pōt ēt repudiare.h.d.
2 ¶ †Nota qꝺ demū excluſo inſtituto ſubſtitutus vocatur.

Neqꝫ filiuſſa. Hic.§. breuis eſt ⁊ non ſummaꝛ. Vel dic hr̄ditatē filio delatam teſtamētariā vel legitimā pr̄ ⁊ filiꝰ ſimul repudiare ꝑſſūt ſꝫ nō alter
3 ſine altero.h.d.cu.l.ſe. ¶ †No.qꝺ pr ſine filio nō pōt repudiare.
Qꝺ itelligit Ang.ēt ſi eēt īfans.l.cum et te.C.e.⁊ ꝑ iſtū tex.q loq
tur idiſtīcte lꝫ pr̄ ꝑ infante poſſet adire.l. ſi infanti.C.e. ⁊ ſic dt ſe
de facto obtinuiſſe.lꝫ aliq ꝯ.facit lꝫ nō alleget qꝛ tutor ſolꝰ pōt
petere bo.poſ ꝓ pupillo.⁊ tñ nō pōt repudiare.l.tutor.cū ibi no.
ſ.de bo.poſ. Et facit ꝙ ib. no.i.l.ariſto.ꝟ.de iu.deli. ¶ Itē no.
ꝙ lꝫ iuſſus pr̄is dēat ꝓcedere.l.ſi q mihi bona.§.iuſſus.ſ.e.tñ ſa
tis vr ꝓcedere ſi i eodē ꝯtextu pr̄ ⁊ filꝰ repudiāt vel adeūt qꝺ no.
Et ſic facit ꝙ ſi ſtatuto caueꝛ ꝙ filiuſſa.nō poſſit ſe obligare ſi
ne licētia pr̄is ꝑ ſatis dicaꝛ ſi ſa iteruenire ſi pr̄ ⁊ filꝰ i eodē actu
ſimꝰ ſe obligāt ſup eadē ſm Bal.⁊ Ang.ꝙ tene mēti: qꝛ vꝫ ēt
a iuſa ſtatuta ¶ In gl.neqꝫ filꝰ ibi.C.de pact.l filꝰ alia.l. vr̄
ꝯ iſtū tex.aliquātu dt ꝙ in aggrēdis filꝰ pr̄i pōt ꝓiudicare. lꝫ non
i acquiſitis. Sꝫ ſolue ꝙ loqꝛ in q̄rendis in qbus ſola volūtas filii
ſufficit hic in quēitis in qbus vtraqꝫ volūtas requiriꝛ. Et cō
clude ꝙ iſte tex.ꝓcedit in hereditate ꝓcentia ⁊ relicta cōtēpla
tione pr̄is: qꝛ illā nō pōt ſola pr̄ repudiare ꝑ iſtū tex.cū glo. indi
ſtincte. Et ꝑ.l.ii qꝺ mihi.§.iuſſum.iuncta.l.ie pot.ſ.e. Licet Ja.
de are.cōtra ⁊ nō bñ vt hic ꝑ Bart. Et idē videꝛ hodie dicen
dū cū in profectitiis nihil ſit immutatū.l.lege cum oportet.C.de
bo.q li. Licet Bar.hꝰ aliter ſentiat. Itē adde dictis Bart.circa
iſtud inquātum vr velle qꝺ olim ſi ſtatuebaꝛ filio terminus ad
adeūdū ꝑ iudicē nocebit pr̄i. Hodie nō nocebit niſi pr̄ cōſenſe
rit.l.fi.§.neceſſitas.C.de bo.q li. Nā videꝛ qꝺ olim etiā filius po
tuerit eſſe in iudicio ſine cōſenſu patris. Qꝛ ius nouū nō venit
ad diminuēdū ius filii ſed potꝰ ad augēdū vt ꝑꝫ in toto illo ti.
de bo.q li. Imo forte pōt dici qꝺ nec olim nec hodie nocebit ta
lis terminꝰ niſi cū ꝯſenſu pr̄is fuerit ſtatutꝰ: cū nō reperiat.ī iu
re cautū ſed ſolū de termino legali in.l.ſi qs oꝛ.in bo. poſ. ferme.

Jtē adde ei q̄ dictū eſt in gl. de aduētitia hereditate vt cū cōtē
plat one ipſi⁹ filii eſt inſtitutus nā olim idē erat q̄ in pfectitia.
4 Hodie etiā pcedit regula iſti⁹ tex.† q̄ repudiatio patris nō no
cet filio. nec e ꝯ tū in aliō eſt facta mutatio: q̄ ſi fili⁹ repudiat pa
ter ſol⁹ adibit ꝛ e ꝯ. l. fi. C. de bo. q̄ li. Qd olim nō erat ꝛ tūc adiēs
totū ſibi acq̄rit. Si autē ſimul adirēt tūc q̄ritur filio pprietas ꝛ
patri vſuſfr. d. l. fi. Licet olim patri q̄rerē totū p. l. placet. ff. eo.
Et tene ſingulariter mēti dictū Bar. h. q. d. qd etiā in heredita
te aduētitia hodie nihil eſt imutatū in repud. attonē tacita q̄ fit
p lapſum tpis ſm. l. fi. qs oz. in bo. poſ. ſerue. ꝛ l. j. C. q̄ admit. ad.
Et tene etiā mēti q̄ ſi filius moritur anteq̄ adeat vel repudiet
pater excludit. q̄ q̄ admittat cū nō ſit inſtitutus eſt ius ſpecia
liſſimū. Jdeo cū iſtud ſit inductū ſolū cū filius repudiet. d. l. fi.
C. de bo. q̄ libe. nō trahetur ad caſum qñ moritur ar. l. ius ſin
gulare. de legibus. ꝛ ſic vr̄ q̄ ſi trāſmiſit filius ius deli. ad here
dē ſuū poterit ipſe heres adire vel deuolueč ad ſubſti. vel cohe
dē. Et ſi tales deficiāt ad pximiores ab inteſtato. ¶ Jn ea. gl.
ibi ſecus eſt in dño ꝛ ſeruo. Bar. h ꝯ ꝯtriū in hereditate. ꝛ reſpō
det ad. §. p ſeruū. q̄ loquitč in bo. poſ. ſꝫ certe nec bo. poſ. q̄ritur
dño ſine volūtate ſerui. l. ſeruo inuito. ff. ad treb. ergo illā nō dꝫ
dña poſſe repudiare ſine ſeruo per. l. is pōt. ff. eo. Jdeo tuti⁹ vi
derer tenere gl. quā etiā ſequitč Cy. in. l. renitente. C. de iure de
5 lib. † Et ratio differētie iter filiū ꝛ ſeruū eſt q̄ fili⁹ ſperat fieri ſui
iuris ſaltē morte patris q̄ nō cōtingit in ſeruo q̄ p mortē ſolas
dñi nō ſperat libertatē. ideo plus iuris cēſetur habere in heredi
tate q̄ ſeruus ꝛ filii in bono. poſ. ideo nō ſic faciliter pōt repu
diari filio ſicut ſeruo. facit q̄ dixi in. l. legatū. ff. de leg. i. ¶ Jn
ea. gloſſ. d. ibi forte nō. hec litera negatiua nō vr̄ bona q̄. §. de
niq ꝫ. ff. allegatus facit in oppoſitū. Unde alii habēt literā affir
matiuā forte ſic. ꝛ tūc bene facit. §. deniq ꝫ. ꝛ tūc tene contra per
hanc. l. ꝛ per regulā non preſtat impedimentum. de reg. iur. lib.
vi. Nec ob. §. deniq ꝫ. q̄ loquitur in pacto hic in ſimplici repu
diatione inter que eſt differentia vt dixi in prin.

Is qui putat. Error an q̄s ſit volūta
ri⁹ vl̄ neceſſari⁹ ipediat
repudiationē ꝛ aditionē. h. d. ¶ Jn tex. ibi quā i ve
ritate. i. magis inſpicitč opinio q̄ veritas i repudia
tione vel aditione hereditatis: q̄ illa ꝯſiſtit in ſolo aio. inſtit. de
here. quali. ꝛ dif. §. fi. ¶ No. qd in depēdētibus mere a volūtate
noſtra opi. preualet veritati. facit q̄ no. in. l. heres. ff. e. ¶ Jn gl.
nā plus eſt in fine. ſolue q̄ hic loquitč in aditione hereditatis. q̄
in ſolo aio ꝯſiſtit. inſti. de here. quali. ꝛ dif. §. fi. io in illa pōderatč
opi. facit q̄ no. glo. in. l. heres. ff. eo. Sꝫ ꝯtraria loquuntč in his q̄
nō dependēt a ſolo aio. Ang. vero hic dicit q̄ vbi ad eſſentiam
actus requiritč veritas ꝛ opinio. tūc requiretč vtrūq ꝫ. alias defi
ciet actus vt pꝫ in furto vbi requirit q̄ res ſit aliena ꝛ doloſa
intentio. Jdeo ſi alterū predictoꝝ deficit non cōmittitč furtū. l.
inter dū. §. recte. ff. de fur. ſi vero ſufficiat ad eſſentiā actus alterū
predictoꝝ. tūc ſi verba diſpoſita ſint relata ad factū pualet veri
tas. Exēplū ſm. l. ſufficit ſerui occiſum eſſe vt imponatč pena rō
ne culpe lꝫ occidēs nō fuerit opinat⁹ occidere. ꝛ ſic nō fuerit in
dolo. l. ſi putare. ff. ad. l. aquil. Si aut ſint relata ad volūtatē in
ſpicitč opinio. Exēplū dicit lex q̄ ille vſucapit qui habet bonā fi
dē. facit q̄ habeč in. §. alie. inſti. de act. Jdeo tūc vſucapietur lꝫ
credat eā ſuā. facit. l. i. ff. de publi. ¶ Jn gl. j. l. a cōtrario. in fi.
cū iſta gl. trāſit Bar. ꝛ etiā Ang. Sed contra ipſam facit quod
hñs volūtatē acq̄rendi de nouo ſicut hꝫ ille qui putat ſe volūta
riū vr̄ etiā hr̄e volūtatē cōſeruandi iā queſitus. Sicut ꝛ econtra
hñs volūtatē ꝯſeruandi vr̄ etiā habere volūtatē acq̄rendi ſi ex
pediat. l. ſeruus. ꝛ. l. q̄ ob pactionem. ff. de vſucap. p emp. Licet
gl. aliter dixerit ꝛ nō hñ in. l. iij. in prin. ff. de acq̄ri. poſ. vt ibi no.
per Bar. Et facit q̄ ipſe idem notauit in. l. gerit. in penul. colū.
ff. eo. ꝛ ideo forte iſta glo. non procedit.

Summarium.

1 Antecedens deſtruitur deſtructo conſequenti.
2 Effectus plures quandoq ꝫ ex vno actu prodeunt.
3 Beneficio vno priuatus quādo cenſeatur ab alio excluſus.

Nec is qui nō. Qui dubitat de viri⁹
teſtamēti nō pōt adire
ꝛ dictū alterius nō ipedit cū q̄ eſt cert⁹. h. d. ¶ Not.
q̄ vbi negatiua cadit directo in ſenſus teſtis: vt q̄ de
ipſius facto vel nō facto q̄ritur vr̄ poſſe tūc ſup illo deponere. ꝛ
ideo ſi dicatur tiū fuiſſe preſentē quādo ſeius mutuauit gaio
centum poterit ſecure deponere ſe nunq̄ fuiſſe preſentem ſi ita
fuit veritas. Facit quod no. in. l. ij. C. de erro. aduo. p glo. ꝛ doc.
per Cy. in. l. actor. C. de pba. ꝛ per Joā. an. in. c. bene. el. j. ſuper
glo. extra de elec. vbi plene tractat de materia negatiue. facti et
quod notauit Bar. in. l. ij. 6. fi. ff. quemadmo. ſe. amit. ꝛ quod ha
betur. ff. eodem. l. patronum. §. ſi ei.

Heres iuſtus. Repudiatiōe vni⁹ iuris nō vr̄
aliud repudiatū niſi repudiatū
1 nō poterit ſine illo repudiari. h. d. ¶ † No. q̄ ad deſtructionem
ꝯſitis ſeqtč antecedētis deſtructio. ꝛ ad h allegari pōt ſm Bal.
¶ Jtē no. q̄ q̄ vult vnū iterdū itelligitč velle duo. ſ. illud q̄ exp̄
2 ſe vult ꝛ ēt aliud ſine q̄ ſuū velle nō pōt effectū hr̄e. ¶ † Jtē no.
q̄ ex vno actu q̄nq ꝫ ſequūtur plures effect⁹. Jtē q̄ vn⁹ act⁹ iter
dū in occulto pducit aliū ſm ordinē itellect⁹ facit. l. iij. §. ſciēdū.
ff. de do. iter vi. ꝛ vxo. l. ſingularia. ff. ſi cer. pe. ¶ Jtē not. q̄ qui
vult vnū ēt priuatiue vr̄ velle ēt id ſine q̄ talis priuatio eē nō pō fa
3 cit. l. illo. ff. e. ꝛ ſic facit ad ea q̄ dixi poſt Ang. i. l. ij. ff. e. ti. ¶ Ul
timo no. q̄ excluſus ab vno bñficio vel priuilegio regulr̄ nō itel
ligitč excluſus ab alio niſi h eueniat ex vi cuiuſdā neceſſarie ꝯſe
quētie. ¶ Jn glo. nō amittit in fi. p glo. facit q̄ hr̄ in. l. recuſare.
§. ſtitius. ad treb. ꝛ l. liber hō. §. pe. ꝛ fi. ff. de here. inſti. Tu de hac
materia dic vt dicetč in. l. ſi q̄s heres. ff. e. ꝛ tāgit etiā Bar. in. l. fi.
ff. eo. Nā iſta gl. nō vr̄ pcedere qñ q̄s inchoat ab aditiōe partis
ſue. Quia tunc vr̄ q̄ cogatč habere partē coheredis ex iure quo
voluit teſtator. vt. d. l. ſi q̄s heres. ꝛ. l. q̄dā eulogio. C. de iure deli.
vbi ēt de materia. Sꝫ vbi q̄s inchoat a repudiatione partis ſue
hñ pōt ex ſubſtōne habere partē coheredis ꝛ ex iure accreſcen
di ſuā partē de quo plene dicetur in. d. l. ſi quis heres.

Summarium.

1 Jus ſeu potentia adeundi triplex eſt.
2 Hereditas delata cenſetur etiam ſi delata ignoratur.
3 Teſtator qualiter mortuus probetur.

Is pōt repudi. Quibꝫ ius adeūdi
pncipalr̄ ꝛ p ſe nō i
peditā ad ſui vtilitatē repudiare poteſt ꝛ aliter non.
h. d. cū gl. ¶ Jn gl. j. ibi q̄s ait. Circa iſtud gl. ff. pſe
quitč q̄nq ꝫ q̄ dixit regri in ſu dic hō liber. ¶ Jn ea. gl. ibi ꝛ q̄
poſſit acq̄rere Circa iſtud ſm gl. ff. pſequitč q̄nq ꝫ q̄ bt attēdēd
ꝛ regri debere in ſſi. q̄ ſit. ꝛ in ſi. itē ſibi delatā. cū ſequētibus.
¶ Jn ea. gl. ibi. nā tutor q̄nq ꝫ ꝛc. Uel dic q̄ regula h poſita lo
quitč qñ q̄s nomine ſuo ꝛ ad ſuā vtilitatē adiret. Sed tutor nō
pōt ſuo noie nec ad ſuam vtilitatem adire ideo nō eſt pprie fal
lētia ab regula q̄ dicit glo. de tutore facit qd no. gl. in. l. eius eſt
1 velle. ff. de reg. iur. ¶ † Extra gl. tāgit hic Bar. de triplici potē
tia ſeu iure adeūdi pmo put abſolute ꝛ in gñe ꝯſideratč nō rē
ſpectu alicui⁹ hr̄ditatis. ſcdo put ꝯſideratč reſpectu certe hr̄dita
tis future nōdū tū exiſtētis. vt q̄ nō eſt mortu⁹ is de cui⁹ hr̄dita
te agitč. tertio put ꝯſideratč reſpectu certe hr̄ditatis exiſtētis vt
q̄ mortu⁹ eſt is de cui⁹ hr̄ditate agitč. ꝛ circa ſm ēt ꝯſiderat an
ſperetč etiā deferri ab inteſt. an ex teſtō. ꝛ ſi ab inteſtato an ex iu
re ꝯſanguinitatis an ſo ex iure filiationis. Et in oibus ſupra
dictis pſequitč quare ius cenſeatur eſſe ꝛ an habeat locū regu
2 la affirmatiua h poſita ꝛ ēt negatiua poſita i. l. iiij. ff. e. ti. ¶ † Di
ligēter tū nota q̄ circa tertiā ſpeciē iuris ſeu poteſtatē adeundi
vult q̄ hereditas dicatč delata etiā ſi q̄s ignorat eā delatā dum
modo ſi ſciret poſſet eā ſtatim adire. Et ſic facit ad ſtatutum di
ſponēs qd omnis hereditas delata tranſmittitur vt tale ſtatu
tum habeat locum etiam in eo qui ignorauit eas ſibi delatam.
Dummodo alias vere eſſet delata. Jtem diligenter no. qd ius
adeundi dicitur ius querēdi. Et ideo non querit per ſeruum
domino. facit. l. pretia rerū. ff. ad. l. fal. adde etiam qd not. Bal.
in. l. ij. ad fi. C. de iur. ꝛ fac. igno. Jtē diligēter no. de regula quā
3 tangit Bar. hic circa practicam huius. l. ꝛ preſertim † qualiter
probetur quem ſciuiſſe teſtatorem mortuum vel feciſſe teſtamē
tum q̄ pbatur ſi interfuit actui vel ſi probatur qd ſit cōſangui
neus. vel ſi pbatur qd fuerit vicinus ꝛ qd dicto tēpore erat pu
blica vox ꝛ fama in vicinia de morte ꝛ ita erat verū. nam vt di
cit h Bal. nō pōt eſſe ſcientia niſi verorū vt etiā voluit glo. ſi be
ne ponderetur in. l. ſi paterfa. in verbo quid ſit. ff. de here. inſtit.
ꝛ qd tunc preſumatur ſcientia eſt glo. valde notabiliter ꝛ mēti
tenēda in. l. ſi tutor. C. de periculo tutorum. Jpſe dicit ſi pbetč
quod fuerit conciuis ꝛ habitauerit in ciuitate dicto tpe. Et fa
ma fuerit in ciuitate de morte quia tunc etiam preſumitur ſcien
tia niſi fuiſſet infirmus vel niſi fuiſſet abſens a ciuitate. vt in. c. cū
in tua. extra q̄ ma. ac. poſ. Hec etiam valent nedum ad proban
dum ſcientiam de qua. ff. ſed etiam generaliter vbi agitč de pro
banda ſcientia alicuius actus. Nam ex predictis poteſt in pra
ctica facere articulos ex quibus preſumptiue pbabitč ſcientia. ꝛ
ſi ſecundum certum tempus debet probari tūc ſunt articuli for
mādi ſecundum dictum tempus. vt quia tali tempore erat pu
blica vox ꝛ fama in vicinia de tali re ꝛ quod tunc talis habita
bat in dicta vicinia. Jtē adde dictis ſuis in verſu tertio requiri
tur. inquantum videtur velle quod due fame contrarie poſſint
eſſe ſuper eodem tempore. Nam Bal. hic dicit contrarium ꝛ vi
detur quod ſit verum. nam fama eſt quando a maiori parte hō
minum loci al. quid dicitur vt plene denūciatč per eūdē Bar.
in. l. de minore. §. tormēta. de q̄ſtio. Jſta aūt nō ſunt cōpaſſibi
lia q̄ maior ps hoim loci eodē tpe dicat cōtraria. Et ideo in fa
ma nō vr̄ bene poſſe ſaluari dictū Bar. Sed vbi eſſent opinio
nes

res cõtrarie aliquorũ in eodẽ loco tũc poſſet ꝓcedere dictũ bar. ſi aliter nõ eſt fama. Nã debet heres credere opinioni rõnabiliori vt ipſe tãgit. ⁊ vbi eſſent equales redderet dubi⁹ ⁊ nõ poſſet adire ꝑut ipſe dicit. Et dr ẽt hic Bal. ꝙ ĩt tenuit Bar. qđ fama ſupueniẽs cõtraria nõ derogat pori in effectu iã ꝯſummato facit. l. cũ falſuʒ. cũ ibi no. ĩ. e. ti. Sed bñ ꝑiudicat in actu ꝯſummãdo ꝑ tex. quẽ dr notabilẽ in. l. ſi pr̃. C. ne de ſta. defunct. ⁊ bñ facit. l. ij. §. i. ĩ. q̃s oꝛ. in bo. poſ. ser. Et ꝑ hoc dicit bal. qđ ſi ꝓpter famã formata eſt inqſitio ꝯ aliquẽ qđ ſi pendente inquiſitione ſuperueniat fama ꝯtra non per hoc tollet̃ inquiſitio q̃ iã eſt formata ſʒ bñ impediet̃ ne ponat̃ ad torturã: qꝛ ille effect⁹ eſt đ futuro. niſi alia indicia adſint qđ tene mẽti. Itẽ addit hĩc q̃ dr in verſu quarto dicit inquãtũ tãgit qualiter poſſit ꝓbari quẽ nõ feciſſe teſtũ nã Ang. ħ dr ꝙ ẽt alia practica poterit ſeruari vt ſ. vt heres legitimus petat ꝓnũciari ⁊ declarari ſe heredẽ abinteſtato. ⁊ faciat citari ſpecifice illos de qb⁹ aliqua ſpes ſit ꝙ ptendãt ſe heredes ex teſtõ ar. l. i. §. pe. de vẽ. inſpi. Et propter incertos faciat fieri gñale ꝓclamã ſi q̃s eſt qui velit pretẽdere ſe heredeʒ ex teſtõ. vel ſua putauerit intereſſe ne pronunciet̃ heres abinteſtato debeat cõparere intra certũ finẽ ar. l. ſi eo tpe. cũ ſimil. C. de remiſ. pig. Nã tũc ſcđʒ eñ lata dicta ſnia ꝑ ipſo herede poterit adire. Ultimo adde inquantũ tãgit hic an ſi ſim heres titii. qui fuit inſtitutus a ſeio poſſum adire hereditatẽ ſeii ad me trãſmiſſam per titiũ inquãtũ titius nõ adiuerit ſi de hoc ſim dubius. ⁊ non ſoluit. videt̃ tñ inclinare qđ ſic ⁊ ꝓ iſta parte ſoluit etiã in. l. gerit. ĩ. eo. in pe. col. de quo dicendum vt ibi.

Si hereditatẽ.

Hec lex nõ eget ſummario ⁊ fuit declarata cũ ꝑcedẽti. In tex. adire. ⁊ ſic de iure ciuili et ꝑ h̃ differt ab eo qđ ſequit̃: qꝛ bonoꝝ poſſeſſio eſt de iure pretorio. ⁊ an poſſit extra iudiciũ bonoꝝ poſſeſſio agnoſci hodie habes tex. i. l. fi. C. q̃ admit. qꝛ certe vt ibi p3. ſuff. cit tñ ſimplex agnitio corã iudice vt ibi dr qđ ꝓcedit etiã in bo. poſ. ꝯtrabulas vt voluit gl. notabilis in. l. ſi. C. de cura. fu. ¶ No. vnũ requiſitũ vt quis poſſit adire here. vel petere bo. poſ. multa alia ẽt requirunt̃ de quibus in gl. l. precedẽti.

Summarium.

1 Onerib⁹ obligat̃ hereditariis tãquã heres aliquid faciens.
2 Animus inſpicitur in his que a voluntate dependent.
3 Proteſtatio multum valet in dependẽtibus ab animo.
4 Filius agens vt heres ſe ſaltem aſſerit quãtũ petitionis natura requirit.
5 Immiſſio fit in ius debitoris propter ipſius inopiam.
6 Actus in dubio geritur ea mente vt effectum ſortiatur.
7 Suus ⁊ emancipatus aliq̃ñ equiparantur.
8 Ius vindicte non eſt hereditarium.

Pro herede.

Supra dixit de pẽdtius adeũdi. Nũc icipit tractare de

1 actu ipo adeũdi ⁊. h. d. † Qui facit aliqđ tãquã heres onerib⁹ hẽditariis obligat̃ ſecus ſi alio aĩo faciat qđ apparere poteſt ex facti qualitate. h. d. ſm Bar. vel ſic. In dependentibus ab animo cõtemplandus eſt animi motus qui ex qualitate facti colligitur ⁊ preſumitur ⁊ qđ fit ad vnum effectũ vel vnam contemplationem in alio effectu nõ habet inferre. h. d. ſcđm Bald. In tex. ibi gerere. ⁊ ſic in effectu hereditatẽ adire. In tex. ibi neceſſarij. ſ. inſpecto rigore iuris ciuilis. Sed voluntarij ſunt in effectu inſpecto bñficio abſtinẽdi iducto ꝑ p̃tore. inſti. de here. quali. ⁊ dif. §. ſʒ ⁊ his. ¶ In tex. ibi cõſulens. i. ꝯſiliũ ſumẽs. No. qđ aditio hereditatis nõ tñ eſt facti ſupple extrinſeci ꝙ animi nã ⁊ animus etiã facti eſt. l. bone fidei. §. ꝑ ꝯtrarium de acqui. re. do. Et dicit̃ nõ eſſe tã facti quã animi qꝛ magis conſi

2 ſtit in aĩo quã in alio facto iſti. de here. q̃li. ⁊ dif. §. fi. ¶ † No. qđ in dependẽtib⁹ a volũtate inſpicit̃ anim⁹. Uñ potes ẽt notare illud vulgatũ tolle volũtatẽ de medio: ⁊ tũc actus erit indifferẽs

3 vt dixit pla. in prin. ſue ſumme ſm Bal. ⁊ Ang. ¶ † Itẽ no. ꝙ multũ vʒ ꝓteſtatio in depẽdẽtib⁹ ab aĩo de quo in. l. q̃ i aliena. §. fi. ĩ. e. t. l at ſi q̃s. §. plerũqʒ. ĩ. de religio. ¶ In gl. quã animi. ibi electiue ponit̃ meli⁹ dic qđ ponit̃ cõparatiue vt ſonat: qꝛ eſt facti. ſ. extrinſeci ⁊ ẽt animi ſʒ magis animi vt hic ẽt declarat bar. ¶ In ea. gl. ibi ſol⁹ anim⁹ ſufficit ſupple ſm Bal. ⁊ ang. declarat⁹ ꝑ aliquẽ actũ extrinſecũ vt dixit gl. in. l. mutuũ. in ꝑn. ĩ. e. ti. ⁊ facit qđ hr̃ in. l. ſi q̃s extraneus. §. i. ĩ. eo. ⁊ ſic hec gl. nõ ꝯdicet illi Bar. i. ñ vr̃ gl ſimplr̃ intellig. re vt ſi ſit illi ꝯtra. ⁊ ſm hoc facit illa gl. qđ in foro cõſciẽtie q̃s ſit obligat⁹ hereditati. ſi in aio ſuo adiuit hereditatẽ lʒ hoc nõ poſſet ꝓbari de quo dicet̃ i. l. gerit. ĩ. e. ¶ In gl. qđ fecit. ibi qꝛ de iure ciuili incognitus. Sentie. gl. qđ emãcipatus indiſtincte erat incognit⁹ a iure ciuili. ⁊ ſic vr̃ velle hoc ẽt ꝓcedere ſi eſſet inſtitut⁹. idẽ voluit gl. in. l. illud. §. fi. ĩ. de ꝯtra. ⁊ in. l. poſthum⁹ in pꝛin. ĩ. de iniuſto te. Sʒ cõtrariũ vr̃ verũ qꝛ ſi eſt inſtitut⁹ nõ dʒ eſſe deterioris ꝯditionis quã extraneus ideoqʒ ſic dʒ poſſe adire de iure ciuili. Facit qđ no. bart. ĩ. e. l. illud. §. fi. ideo intellige gloſ. qñ non erat inſtitut⁹. itẽ intellige gloſſ. de iure iſto. Nã hodie emãcipat⁹ pt̃ adire etiã ab inteſtato vt. l. memininı⁹. C. đ legi. heredi. ⁊ l au f. de here. q̃ abinteſta. §. nullã. ¶ In ea. glo. ibi meli⁹ ergo hec cõiter tenet̃ ⁊ not. ꝙ hec opi. fuit azo. vt. ĩ. patet ⁊ ſic vr̃ recedere ab alia opi. ĩ. poſita i gl. ꝑcedẽti. ¶ In ea. glo. ibi pſonaꝝ eoꝝ. hec potes declarare ꝑ id qđ dic tũc ſi de emãcipato: qꝛ actus ꝑ eũ extra iudiciũ exercitus ꝓpter qualitatẽ pſone ſue nõ iduceret aditionẽ. Et facit ẽt ꝙ habet̃ in. l. pupill⁹ ⁊. l. impuberib⁹. ĩ. e. ¶ In ea. glo. ibi ex qualitate actũ. nã aliqui ſunt act⁹ q̃ pñt ꝯtrectari a iis ⁊ nomẽ hẽdis. ⁊ de qb⁹ cõſtat qđ nõ induceret aditionẽ vt ſi funeret defũctus. vel ſi fili⁹ petat operas a liberto vt. ĩ. §. ꝓximo. ⁊. l. at ſi q̃s. §. plerũqʒ. de religio. Quidã autẽ ẽ act⁹ qui nõ pt̃ geri citra ius ⁊ nomẽ heredis. exẽplũ in. §. pap. ĩ. ea. l. Uel ſi cõuenit in iudicio debitorẽ hereditatis cũ nemo ſine actiõe experiat̃. l. ſi pupilli. §. videam⁹. de neg. geſt. ⁊. l. ij. C. de iure deli. ſi autẽ act⁹ eſſet idifferens ⁊ ſi locauit vel fulcit edes hereditaria. vel pauit iumẽta hereditatis: qꝛ põt facere vt heres ⁊ ẽt al. o aio vt litera dicit. ⁊ ẽt ſi diſtraxit re alquã hereditariã ſcđm ang. per. l. rẽ alienã. de cõtrahen. emp. Et in his caſib⁹ quid iur. gl. nõ bene declarat. Ia. de are. dicit qđ cũ ſumus in depẽdentibus ab aio ſtari debebit ſacramẽto ipſius actũ gerẽtis per id qđ notauit gl. ſingularis i ſimili in. §. alie. i gl. mag. inſti. de act. qđ an indifferẽter ꝓcedat. dicet̃ in. l. gerit. ĩ. eo. vbi plene ꝑ Bar. ¶ In ea. glo. ibi ⁊ reruʒ. qꝛ attẽdet̃ an ſit res hr̃ditaria vel nõ qñ nõ ꝯſtat de aio. ¶ In ea. glo. ibi nõ preſumit. ſed illud eſt ex eo qꝛ emãcipatus nõ poterat adire de iure ciuili vt ſuperius dictum eſt.

Si quid tamẽ.

In his q̃ nõ tranſeunt ad hr̃edes extraneus nomine hr̃dis intelligit̃ đ filio ⁊ ideo ſi illã actuʒ facit vt hr̃s onerib⁹ hẽditatis

4 nõ obligat̃. h. d. Uel ſic. † Fili⁹ agẽs vt hr̃s intelligit̃ ſe talẽ hr̃dem aſſerere qualẽ requirit natura petitionis. h. d. ſcđm Bald. ¶ In tex. ibi tamẽ not. qđ aduerſatiue loquit̃ ad ꝑcedẽtia vnde licet regula ſit quod qñ facit aliquid quaſi heres inducatur aditio vt patet ex precedẽtibus. Tamẽ. hoc fallit in caſu q ſequitur. ¶ In tex. ibi nõ geſſiſſe. hic eſt litera negatiua que cõmuniter habet̃ ⁊ eſt vera. ¶ In tex. ibi i creditoribus. quaſi ſi velit qđ filius videt̃ quodãmodo creditor. Ex quo põt petere illas etiã ſi ſe nõ immiſcet hẽditati paterne. ¶ In text. ibi ſed ⁊ ⁊c. põdera aduerſatiuã cũ copula que aduerſat̃ in facto ſed nõ in iure. l. ij. §. ſed ⁊ fortius. ĩ. ne q̃s eũ q in ius vo. Nã per hec patet qđ litera affirmatiua in precedẽtibus nõ eſt bona qꝛ tũc nõ eſſet idem ius a caſu qui ſequitur ⁊ in precedenti. ¶ No. ſcđm bald. qđ verbũ abſolute in libello ꝓlatuʒ debet intelligi ſcđm naturã materie i libello cõtẽte. facit qđ habet̃ in. l. ſi vno. ĩ. loca. ¶ Itẽ no. qđ inferens mortuũ in ſepulcrũ hereditariũ intellige etiã ſi quaſi heres hoc faciat nõ obligat̃ hereditariis creditorib⁹. Intelligit̃ em̃ tũc verbũ quaſi heres. i. fili⁹ vt hic tãgit bar. ¶ In glo. nõ potuit ibi nõ placet. no. ex glo. ſm Ang. qđ ad inſtãtiã creditoris nõ dʒ fieri immiſſio in ius debitoris ex q̃ nullũ reſultaret cõmodũ pecuniarium. ¶ In glo. geſſ. ſe i fi. hec gl. ꝓſequit̃ literã affirmatiuam quã etiã ꝓſequit̃ glo. ſequẽs magna in principio. ſʒ hec litera affirmatiua cõiter non habet̃ nec eſt bona vt dixi ſupꝛ litera. ¶ In glo. magna ibi alij habẽt nõ geſſiſſe. h̃ vera ⁊ cõiter tenet̃. ¶ In ea. gl. vbi vt nõ exhẽdat⁹ ⁊ ſic ꝑ quãdã abnegatio. Uel potes exponere ſm Bar. quaſi filius qꝛ verbũ heres in materia congruente ſoli filio exponitur ꝓ filio in. c. de ali. feu. in vſibus feudoꝝ. Et ſic patet qđ licet fili⁹ quaſi heres etiã hoc expreſſo petat operas incertas a liberto. non per hoc dicitur adire: qꝛ illa verba quaſi heres ratione ſubiecte materie in libello contente exponent̃. i. vt non exheredatus ſcđm iecſſe etiam gl. Uel ſcđm Bar. i. quaſi filius. verba enim debẽt intelligi ⁊ ſi expedit etiam impropriari ſecundum ſubiectaʒ materiã. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. §. item ſi iurauero. ĩ. de iureiuran. ⁊. l. ſi vno. §. loca. ¶ In ea. gloſſ. ibi vel etiam de incertis quarum dies ceſſit ⁊c. Not. bene hanc gloſſ. que hic ⁊ etiam. ĩ. videtur velle qđ vbi filius non adit hereditatem patris petitio incertarum competat filio ⁊ creditoribus filij non autem creditoribus patris niſi ceſſiſſet dies viuo patre. cuʒ qua tranſeunt docto. ſed forte poteſt dici gloſſ. procedere quando ſunt alia bona vel alia iura ex quibus poteſt ſatiſfieri creditorib⁹ paternis ſʒ vbi nihil aliud eſſet tunc videtur quod creditoribus paternis detur petitio ꝓ illis. nã magis videt̃ eis fauendũ quã filio in tali iure qđ deſcẽdit a facto debitoris defuncti cum etiã legitima nõ debeat̃ niſi pr⁹ ſatiſfacto creditorib⁹ ſeu ſoluto ere alieno. l. pap. §. quarta.

5 de inof. teſt. ¶ In ead. glo. ibi ꝓpter inopiã ⁊c. † No. bñ qđ ꝓpter inopiã debitoris fit immiſſio i ius đbitoris ẽt nõ ſeparabile ab ei⁹ pſona. Tunc tñ nõ tranſit ipſum ius etiam in immiſſum ex quo ẽ inſeparabile ſʒ trãſibit comoditas illi⁹ iuris duratura pẽnes immiſſum quatenꝰ durabit ius apud debitorẽ ar. lege vectigali. ĩ. de pig. Et hoc eſt vtile ſecũdum ang. propter ius liberorum precariorum ⁊ feudorum vel etiam vſufru. ꝯſtitu. tiuʒ pe

nes debitorē de quibus per gloſſ. in l. ſi finita. §. ſi de vecti gali bus. ff. de dam. infec. ⁊ facit etiam quod habet in l. vſufr. ff. ſo. ma. facit etiam ſecundum Ange. quod ſi debitori cōtra quē ſit immiſſio aliquid alternatiue debetur ⁊ habet ius eligēdi qđ ta le ius tranſeat in immiſſum. facit qđ no. Bart. in l. ſi ſtipulatus fuero illud aut illud. ff. de verb. ob. Facit etiam ad materiam re preſaliarum vt hic tangit bar. ⁊ facit etiā quod no. in l. null⁹. C. de iudeis. ⁊ ad predicta facit qđ habetur in l. peto. §. prediū. ff. de le. ij. ⁊c.

Papinianus. Summari poteſt hic. §. put colligit ex fine in ꝟ. tūc itaq; vel ſic Filius accipiēdo cauſa conditionis implende videtur ſe immiſcere ſi ſolus erat inſtitutus. Secus ſi coherede habebat. ⁊ omnis actus qui non poteſt fieri circa ius ⁊ nomen hērdis inducit
6 aditionem. h. d. ¶ † No. qđ qui facit actum videt in dubio illū gerere ea mente vt ſortiatur iuris effectum ſm bal. ⁊ Ang. Et ꝑ hoc dicit hic Ange. quod ſi locat inſtitutus predia hērditaria vendit vel etiam fructus in vſus ſuos conuertit. vr tūc hērditatē agnoſcere. q2 alr ſm eū nullū ex ꝑdictis ſortiret effectū iuris. Secus ſi pauit iumenta vel cuſtodiuit q2 talia ſortiuntur iuris effectū l3 quis non ſit heres. Et ideo tūc nō inducet aditio. ⁊ ſic intelligitur opi. rug. de qua in fine pricipii huius. l. S3 aduerte q2 ipſe idem Ange. vr alr dixiſſe in fine ꝑncipii huius. l. vbi vr tenere ɔ̄riū in locatione vel venditione: q2 illa pñt fieri ēt de re aliena. Sed de hoc dic vt plene p Bar. i. l. gerit. ff. e. ⁊ ibi dicet. ⁊ vt ibi patebit nō ē ſimplr ꝯa opi. Ja. de are. de qua dixi poſt bar. in fine pri. licet in aliquib⁹ caſibus poterit ſaluari. ¶ Itē no. argumētū qđ l3 ꝑſtatio precedat in depēdētib⁹ a voluntate: ſi tamē poſtea ſequitur act⁹ ɔ̄rius ꝑſtatiōi qui fit cū alio
7 vt ab illa receſſum. ⁊ hoc ēt tenet hic Bar. ¶ † Itē no. ħ equiparari ſuum ⁊ emancipatum. Et ſic videt qđ ſicut ſuus habet beneficiū l. ſi quis ſuus. ff. de iure deli. ⁊ l. fin. C. de rep. here. ita etiam emancipatus. communiter tamen tenetur ɔ̄riū ⁊ ſit equiparatio hic quo ad certū effectū ⁊ nō indifferēter. ¶ Itē no. ꝙ per dationem coheredis etiā extranei nō tollitur exiſtentia ſui heredis. patet q2 poteſt ſe abſtinere ⁊ etiam abſtentionem reuocare qđ alias non poſſet qđ eſt notādum. ⁊ hoc q2 ſum⁹ in his que nō ſunt ex toto ex teſtamēto vt hic tāgit Bar. ſicut ex actis reuocādi abſtētionē vel tr āſmittēdi hereditatē nō agnitā. ſec⁹ in dependentibus mere ex teſtamento vt eſt ɔ̄firmatio tabulaꝝ pupillarū de quo l. ſ. apud iul. §. idē iul. ff. ad treb. ⁊ ibi de materia. ⁊. ff. de vul. ⁊ pu. l. ſi filius ꝗ patri. ¶ In glo. putare imo bñ ſupple cu diſtinctione que ſit in verſu ita demū. ⁊ in precedenti glo. ¶ In eadē glo. in fi. ſolue vt no. glo. fi. huius. l. ¶ In glo. peculiares ibi. l. pe. ⁊ l. in. iii. vbi plene de h. ff. ad l. fal. ¶ In gl. heres ſit ibi nō v3 libertas nec ob. l. cū quaſi. §. ſed ſi qs de fideicom. li. q2 ibi libertas erat data pure ideo cōfirmatur exiſtentia ſui heredis l3 filius repudiet hic erat data ſub cōditione implēda in ꝑſona filii ideo ſi filius acceptat implemētū vr velle ſe immiſcere cū tale incrementum alr fieri non poſſet. Et ita intelligit hic tex. ⁊ hec glo. ¶ In gloſ. circa nomē ibi bonorū poſſeſſor ſupple vt in. §. quos ait. inſti. de bo. poſ. vbi ꝑtor ꝑ bonorū poſſeſſionem ſolum dat effectum heredis non autē nomen quo etiam fideicommiſſarius cui eſt reſtituta hereditas eſt heres effectu ⁊ nō noie habet in l. ſi filius. ff. qđ cū eo. ¶ In eadē gl. ibi libertatis cōſeruandarū vt inſtituta de eo cui li. ca. confer. bona adi. ⁊ ibi dicit gloſſ. qđ iſte heres eſt anomalus ⁊ eſt ſingularis ſm Bal. ⁊ facit etiam ſm eum ad talem ſpecie3 heredis qđ habetur in l. licet. C. de pac.

Si ſepulchri. Qui agit actiōe ꝑſonali cōpetēti ad vidictā l3 ꝑ re hērditaria ſe im-
8 miſcere nō videt. h. d. ¶ † No. qđ ius vidicte nō ē hereditarium ⁊ ſic facit ſm Oldra. qđ ſit ius indiuiduum ⁊ dicatur eſſe apud quēlibet heredum inſolidum. ⁊ ſic facit qđ ſi ſint plures hērdes vnus ſolus habeat potentiam faciendi pacem occiſori vt i poſſet rebanniri ſm formā ſtatuti permittentis de omni bannito habente pacem ab herede offenſi. Facit in argumētum l. fi. C. de arb. tu. ⁊ l. ſi manumiſſus. ⁊ ꝙ ibi no. ꝑ glo. ⁊ doc. C. de lib. ⁊ eorū li. Et cū hoc pertranſit hic Ang. ſm quē ſufficiet ſolus maſculus ſine femina ſi ambo eſſent heredes. Quia ad feminā nō ſpectat vindicta ſcōm ius lombardorum vt eſt gloſſ. ſingularis ſm Bal. ⁊ Ang. in. c. j. §. iu. qui feu. da. poſ. in vſibus feudo. S3 tu dic de hac. q. vt tangit Bar. ⁊ ibi etia3 dixi in. l. iii. §. cato ad finem de ver. ob. vbi Bar. nō ſimplr ſequitur dictum oldradi. ¶ In glo. fi. ibi q2 abſit. No. diligenter iſtā gloſ. ex qua habes qđ licet actio detur ad meram penam, non tñ propter hoc dicitur dari ad vindictam ſi illa actio detur ex eo q2 illa abſit de patrimonio vt eſt videre i actiōe furti q2 illa dat ad duplū vel ad quadruplū ei⁹ qđ eſt ſubtractū. ſed tūc dr dari ad vindictā qñ mere datur ratione vindicte ⁊ iniurie non ex eo q2 aliqd abſit de patrimonio vt in actiōe iniuriarū. ⁊ ēt ſepulchri violati. ⁊ ꝑ hoc eſt ēt gloſ. notabilis in l. cū emancipati. §. emancipat⁹. ff. de

col. bo. ¶ In ea. gl. in fi. vnde dicit gl. ſi ratio illa. q2 illa q2 nihil ⁊c. ſimplr ſumat. ſed addat qđ nihil capit ex bonis ſed agit ad vindictā. tūc ratio pōt ſuſtineri. ⁊ ſic intelligit iſte text. ¶ Vltimo inducit iſte tex. qđ ſi filius facit pace3 de morte patris ⁊ aliquid ꝑpter hoc accipit qđ non dicatur adire vel ſe immiſcere.

Summarium.

1 Actus agentium non operantur vltra intentionem eoru3.
2 Animo ſolo quis hereditati obligatur.
3 Error in quota non impedit aditionem.

SI quis extraneus. Anim⁹ delinquēdi eſt ɔ̄rius aio adeūdi. h. d. ¶ Ibi vel expilans. iō ſic loquit⁹ litera alternatiue q2 lter furtū ⁊ crimē expilate hereditatis eſt drīa vt p3 in l. hereditarie. §. de fur. ⁊ l. j. ⁊ ii. ff. ex
1 cri. expil. here. ¶ † No. qđ act⁹ a ɔ̄tētiū nō operant ɔ̄ eorū ꝑpoſitū. facit. ff. e. fuit qōnis ⁊. ff. ſi cer. pe. l. nō ois ⁊. ff. de ac. ⁊ obli. ⁊ l. obligationū ſubſtātia. §. fi. operat tñ iterdū ꝑter ꝑpoſitū. l. ſi is q. §. q liberos. ff. cōmo. itē facit iſte tex. ſm Dy. ⁊ Bart. qđ ſi qs dicat alicui. tu mentiris ſalua reuerentia qđ nō ꝑ hoc excuſetur q2 ex quo ꝑfert verba iniurioſa videt habere animū iniuriādi. de quo ēt ꝑ Cy. in l. ſi nō cōuicii. C. de iniuriis. ¶ In gl. j. ibi ſi immiſcere credit. ſed certe hoc nō pōt dici q2 apparebat qđ volebat delinqre vt hec litera ꝑſupponit. Jō ꝑcedēs ratio melior eſt pro qua facit qđ habet in l. ei⁹ militis. §. militis miſſus. de teſt. mili. in. §. q2 vero veriſimile. in aut de non ali. col. ii.

Interdū. Si qs quaſi heres res nō hereditarias attigat adire vr. h. d. No. qđ ſolo aio qs obligatur hereditati. facit l. ſi auia. C. de iure deli. ⁊ inſti. de her. quali. ⁊
2 dif. §. fi. ¶ † Et no. bñ qđ dicit qs ſolo aio obligari qñ eſt declaratus ꝑ aliquē actū l3 ille actus nō fiat circa rē hereditaria3. Et ſic dictio ſolus nō vr excludere quo min⁹ debeat eſſe declarat⁹ ꝑ alquē actū de quo per gl. in l. mutum. ff. eo. ⁊ l. pro herede. in pri. ff. e. ¶ In gl. nō hereditatis i fi. ſolue qđ hic loquit in hērditatis adit. ōe q in ſolo aio cōſiſtit iō i illa inſpicit opin. adeuntis. S3 ɔ̄riū loquit in furto qđ nō cōſiſtit in mera volūtate imo reqrit qđ vere res ſit aliena. Et qđ dol⁹ interueniat. l. inter oēs. §. recte. ff. de fur. ⁊ l. fi. hic all. facit qđ dictū fuit in l. in qui putat. ff. e.

3 **Sciēdū.** Error in quota nō impedit aditio. nec ignorātia exiſtētie cōditiōis. ¶ † No. qđ error in quota nō impedit aditionē. ¶ In gl. ignorauit. in fi. hec ſcđa i ſe vera ꝑpterea habent in l. illud. hic allegata. ⁊ l. antiq. eo. ti. ⁊ l. l3 ſi reſtituant. §. fi. ff. de iudi. q2 i dicto caſu ius ꝑſumit ꝙ ſaltē vltra quatuor nō poſſint naſci: l3 qñq3 ſit oppoſitū. iō ꝑ quinta pōt tūc adire. Et ex euētu futuro poſtea declarabit quātū ad eū pertineat. Tñ q2 hec vr aliqualiter diuinare ꝑcedens cōiter tenet vt cōſideret mens ſi de illa cōſtat. Et in dubio ſi nō cōſtat ſi reperit inſtitutus in maiori ꝑſumit qđ illā voluerit. ſecus ɔ̄ ꝑ ea q habent in l. ſi qs mihi bona. §. ſi ſi mādaui. ff. e. ti. ¶ In gl. poſſe. ibi que h3 ſecū vehemētē opi. ⁊ talis vehemēs opi. quo ad materiā iſtā dicit trāſire in ſciētia q2 ſcire dicimur qđ vere ſcimus vel qđ vehemēter opinamur ſi vehemēs opi. cōcurrat cu3 veritate put voluit hic gl. j. in. l. in repudiāda. ff. eo. ⁊ l. ii. §. idē labeo. ff. de aqua plu. ar. l3 quo ad alias materias interdū ſcire qs dicat qđ ſcit per verā ſcientiā. vt p3 in teſte q d3 deponere de eo qđ ſcit. l. teſtiū. C. de teſti. ⁊ hec ſolutio gl. i ſe bona. Vel dic quarto ſm Dy. qđ hic ignorabat ſe inſtitutū ſub cōditione. Jō non eſt neceſſe qđ ſciat cōditionē extitiſſe dūmodo vere extiterit. Secus ſi ſciuit ſe inſtitutū ſub cōditiōe q2 tūc debet ſcire cōditionē extitiſſe. intellige ꝑ verā ſcientiā vel per vehementē opinionē vt in precedenti ſolutione. ⁊ omnes ſolutiones glo. ſunt in ſe vere. Et poſſunt ſimul iungi vt etiam hic tangit Bar. q2 aut loquimur in conditione iuris aut facti. ⁊ ſi facti aut erat ꝑ parte pure inſtitutus ⁊ pro parte ſub cōditione. Aut erat ſolum in vna parte ſub cōditione inſtitutus. Et hoc vltimo caſu aut ignorauit conditionē adiectam inſtitutio. aut ſciuit vt patere poteſt ex glo. ⁊ ex ſupra dictis.

Summarium.

1 Acquiſitio impeditur ſi in ipſius cauſa erretur.
2 Sententia lata ex falſa cauſa an valeat.
3 Sententia in duobus caſibus eſt ipſo iure nulla.
4 Judex doloſe iniquā ferens ſententiā qua puniatur pena.
5 Falſitas cauſe qñ reddat ſententiam nullam.
6 Cauſa an debeat inſeri in ſententia.

1 **SI is ad quē.** † Error i cauſa acquiſitionis impedit acquiſitione3 h. d. No. pro articulis qui quotidie fiunt du3 dicitur qđ talis tenuit ⁊ poſſedit talē rem pro ſua ⁊ tanqua3 ſuam tanto tempore ⁊ fructus ex illa re collegit ⁊ omnia tāquā dominus fecit. ad idem lex titia. ff. de ſolu. ¶ In gloſſa fina. ibi non valet ſententia cum effectu. innuit glo. qđ valeat ipſo iure.

Sed al as

Sed alias veniat reſcindenda per appellationē vel remedio reſtitutionis in integrū. in contrariū videtur tex. cū gloſ. vers qd ſententia lata ex falſa cauſa eſt ipſo iure nulla. in. l. qui teſtamēto. ff. de ex. tu. tu. Dy. dicit qd ibi eſt ſpeciale fauore pupillorū. alias pcedat iſta gl. Inn. vero in. c. in preſentia. extra de renunciatione dicit qd ibi erat cauſa falſa et etiā nō legitima. Et ſic erat ibi falſa in facto et in iure ideo nō valet. Et idem ſi eſſet falſa in iure tantū: q2 ſnia videtur tūc eſſe lata cōtra iuris cōſtitutionem et habere errorē expreſſum ideo tunc ipſo iure nō valet. l. ii. C. quādo prouo. non eſt ne. Sed hic loquit quādo cauſa erat falſa ſ3 alias legitima et ſic in iure vera et iſtud ſequit etiā Ja. de are. et Old. qui dicit in hoc caſu quādo ſnia eſt lata ex falſa cauſa alias tamē legitima debet attendi qd aut fuit allegata ſed non pbata. et tūc valet et non reſcindit niſi fuerit appellatum. Aut fuit allegata et probata et tūc q2 non pōt pbari niſi per falſa inſtrumēta vel ſimiles teſtes dabit reſtitutio in integrū licet nō appellet p. l. iii. allegatā in gl. Hoc tñ limitat Cy. hic et in. d. l. qui in teſtamēto. quādo dolo partis interueniēte facta eſt pbatio. Sec9 ſi ſine dolo scdm eū. exēplū ſi ſucceſſi tibi in cui9 hereditate reperi inſtrumentū debiti non cancellatū. nā ſi egi ex illo et pbaui et obtinui put in debitū ſubeſſe ſi vere ſubeſſet: vt q2 ſolutū fuerat tenebit ſnia niſi appellet nec poterit peti reſtitutio in integrū ēt ſi poſt ea reperiat inſtrumentū ſolutionis. l. ſi ſub ſpecie. C. de re iu. Sz forte dicen Old. l. poſſet procedere quādo vere mutuū nūquā factū fuiſſet. et ego pbaui per teſtes mutuū eſſe factū qui mihi dixerūt ita fuiſſe et eis credidi. nā tūc iſta probatio eſt omnino falſa et caret omni veritatis pmordio. Ideo videt qd tūc daret reſtitutio licet non fuerim in dolo ſi pbet de falſitate. ſed in exēplo Cyn. pprie nō eſt facta pbatio per falſum inſtrumētū: q2 iſtud habuit pmordiū veritatis et veritatē ptinebat ſcilicet mutuū eſſe factū. fac. l. cō ſilius. §. heres. ff. de le. ii. Bar. vero hic aliter loquit in iſta materia et ſimiliter Guil. in. l. pe. ff. de iuſti. et iur. et
2 in aliquo diſcrepant. † Tu potes coniungere dicta omniū ſic ſi querat an ſnia lata ex falſa cauſa valeat: q2 aut loquit i ſnia decreti. et illa eſt ipſo iure nulla. l. cū vero. §. ſubuentū. ff. de fideicō. lib. Et hoc quādo falſitas cauſe cōcernit iuris agentis vt tangit hic Bar. et in. l. iuſte. ff. de acqui. poſ. fac. l. i. §. hec verba. infra ne vis fi. ei. Aut loquitur in ſnia diffinitiua. et tūc aut illa lata eſt ꝯ iuris cōſtitutio. aut eſt lata ꝯ ius partis. Dicit autē eſſe lata contra iuris cōſtitutio. quādo falſa cauſa eſt expreſſa in ſnia et illegitima. i. a iure nō approbata et ſic eſt falſa in facto et in iure vel in iure tantū. ſecus ſi eſt falſa ſed alias legitima vel ſi nulla eſt cā expreſſa in ſnia q2 tunc dicitur eſſe cōtra ius partis. Primo caſu qñ eſt contra iuris conſtitutio. tunc ipſo iure eſt nulla vt. d. l. qui teſtamēto. et. l. ii. C. quādo prouo. nō eſt ne. Aduerte tñ q2 notabiliter dicit Inn. in. d. c. in pſentia. de renū. q2 hec procedūt qñ ſola vna cauſa que nō eſt legitima exprimit i ſnia ſ3 ſi exprimerentur due quarū vna eēt legitima alia nō nō reddet ſnia nulla ex capite illegitime. ſ3 pot9 iuuaret ex capite legitime. vt ſic in dubio potius res valeat quā pereat. et pſumatur potius p ſnia vt. d. c. in pſentia. et. l. quoties. ff. de re. du. cum ſimil. Scdo qñ caſu eſt lata contra ius partis. Concłode qd aut eſt lata dolo partis falſum allegantis aut dolo partis iudicē corrumpentis. aut ex ſolo dolo vel imperitia iudicātis. primo caſu dicit Guil. in. d. l. penul. qd valet ſed dabit reſtitutio per. l. ſi ptor. §. marcellus. de iud. Sz old. et Cy. hic videnī velle qd ſi ſolū fuit falſa cā allegata et nō probata qd debeat appellari et non detur reſtit. Bar. vero cōcordat cū Guil. et vr qd rōnabilius q2 alias dolus partis eſſet impunitus ꝯ. l. ſancimus. C. de penis. Et ideo ſaltē dolus debet operari qd detur reſtitutio vltra remediū appel
3 landi. † Dicit tamē qd in duobus caſibus ſnia erit nulla ipſo iure. primo ſi lata ſit cōtra minorē p. l. i. et. ii. C. ſi ex fal. all. scdo eſt ſi ſit lata contra abſentem per falſas allegationes a parte doloſe factas p. l. ſi pretor. §. marcellus. scdm vnū intellectū. ff. de iudi. Et de intellectu illi9 ex. dixi in. l. qui rome. §. duo fratres. de v. ob. et etiā in. d. l. di. 3. de re iudi. et in hoc vltimo cōcor. etiā Ray. in. d. l. qui teſtamento. Si autē ſit falſa cauſa allegata et pbata tūc ſi dolo partis interueniēte dabit reſtitutio ſm omnes ſaluo caſu quādo lata eſt contra abſentē: q2 tunc erit nulla. vt prime dixi. Uel ſi contra minorē vt etiā ſuperi9 dixi. Si aūt ſit falſa cā pbata abſq3 dolo. Bar. hic ſimpliciter videt velle qd det reſtitutio. et idē Old. Cyn. vero aliter dixit de quo dic vt. ſ. dixi. Si aūt eſſet ſnia lata ex falſa cā allegata ſ3 nō pbata nō interueniēte dolo partis tunc vr qd vs et debeat appellari. et in hoc vr cōcor. Old. et Bar. Scdo caſu qñ eſt lata dolo ptis iudicē corrūpētis tunc ſi per pecuniā ſnia eſt nulla. ſed ſi per preces erit aliqua ſ3 peti poterit reſtitutio. l. venalis. cū ibi no. C. quādo puoc. non
4 eſt ne. † Tertio caſu qñ dolo iudicis fert ſnia ex falſa cā ꝯ ius partis: vt q2 ppter amicitiā quā h3 cū actore fert ſniam pro eo licet alias nō rogat9 ab eo. Uel ēt ppter odiū qd h3 ad reū. et tūc valet ſnia ſ3 peti poterit reſtitutio p ea q habēt i. l. ſeruo inuito. §. cū ptor. ff. ad treb. et tenuit guil. in. d. l. pe. Si aūt ex imperitia ſeu rigore iuris ita ſit ſnia per iudicē licet ex falſa cauſa cōtra ius partis: tūc valet ſnia nec poteſt reſcindi niſi remedio appellationis per ea que habent in. l. ſi per imprudētiam. ff. de euic. et. l. ſeruo inuito. §. cū pretor. ff. ad treb. cū ibi no. p doc. Quā autē penā incurrat iudex dicit hic ray. qd penā. l. cornel. de fal. ſi doloſe tulit in quā per. l. i. §. i. ff. de fal. alias tenet inquātum equū bono iudici videbit. in. l. i. de ob. que ex deli. in pn. et. l. ii. ſi filius. ff. de iudi. An autē eo caſu quo ſnia eſt nulla iudex faciat litē ſuā glo. videt velle qd nō i. l. ſi. ff. de va. et extraor. cog. quā reputat ſingularē. ſ3 dic vt ibi per Bar. q2 illa ſimpliciter et indiſtincte nō procedit et p eūdem in ſua queſtiōe que incipit a ſnia iudicis qui per imperitiā.
¶ Ex predictis pōt inferri quid iuris ſi iudex dixerit in ſnia q2 p a. et b. teſtes pbatū ē intētionē actorē mutuaſſe ſeio cōuēto decē. ideo ipſum in dictis. x. condēno ipſi actori an valeat ſentētia ſi i actis appareat qd dicti teſtes nō pbant q2 forte dixerunt ſe nil ſcire nam videtur qd ſic: q2 ſnia videt lata cōtra ius litigatoris et nō cōtra iuris cōſtitutio. Et hoc videt tenere expreſſe inno. i ca. quoniā contra falſam. extra de proba. ad fin. Sed in cōtrariū videtur tex. i. c. cū bertoldus. extra de re iudi. et ibi etiā hoc videtur tenere Inno. scdm vnam expoſitionem ſuper verbo cōceſſimus. in glo. et hec pars videt verior: q2 ſentētia videt continere errorem expreſſum per relationes ad acta ex quo ad illa ſe refert ideo debet haberi perinde ac ſi in ipſa ſnia error pateat ar. l. ait pretor. §. i. ff. de minor. et qd no. etiā per doc. in. l. i. C. de erro. calcu. l. i. et. l. ii. et. l. fi. C. de ſen. que ſine cer. quan. et ppter hoc forte Inno. in. d. c. quoniā cōtra falſam. et oppoſuit de dicto. c. cū bertoldus. et nō ſoluit quaſi voluerit ſtandum eſſe cōtrario. Secus tamen quando manifeſte non pateret de errore. licet ſnia manifeſte referat a facta. vt ſi dicat q2 nō ē pbata intētio actoris ideo abſoluo reum. nā licet duo teſtes videantur illam pbare tamen forte in veritate nō pbabāt q2 iudex forte nō adhibuit fidē dictis eorū. Forte q2 vidit eos mutato colore loqui. vel ppter aliā ſimilem cauſam cū materia teſtium ſit arbitraria. l. iii. §. i. ff. de teſti. Et hoc modo intelligo dictum Bar. hic. Itē attende q2 qd dixi. ff. ſi ſnia ferat ex falſis allegationibus cōtra minorē qd eſt nulla per. l. ii. C. ſi ex fal. alleg. poſſes dicere qd ibi loquit in directo per ea q̄ habentur in. l. ſi cum ipſe. ff. de excu. tuto. et ſic clare nō videtur pbare de ſnia diffinitiua Bar. tamen idē tenet hic etiā in diffinitiua. Itē etiā aduerte q2 quatenus dixi qd ſi ſententia fertur ex falſa allegatio. cōtra preſentem doloſe facta quod dari pōt reſtitutio licet Guil. et Bart. dicāt hoc probari per. l. ſi pretor. §. marcellus. ff. de iudi. tamē ibi videtur loqui quādo fertur cōtra abſentē et nō quādo cōtra pſentē. Et ſic nō bene pro
5 batur ibi dictum eorū. Tamē teneo cū eis propter rationē quā ſuperius tetigi ne. ſ. dolus remaneat impunitus. † Itez qd dixi falſitatem cauſe non reddere ſniam nullā intellige quādo reſpicit iuſtitiā. Sec9 ſm Bar. ſi reſpiciat ordinē ſubſtātialē iudicii: q2 tūc reddit ſniam nullā p. l. ſi quis obrepſerit. ff. de fal. vt ſi falſo dixit litem cōte. cū nō eſſet. Sed certe illud nō eſt ppter talē rationē falſo allegatā ſed ratione defectus ordinis ſubſtātialis iudicii: q2 tūc eſt ſnia nulla facta alle ratione ppter talē defectū. l. prolatā. C. de ſen. itē adde his que dixi. ff. nō poſſe ſniam retractari beneficio reſtitutionis ſi repertū ſit inſtrumētū ſolut. nam de hoc etiā tetigit Cy. in. l. i. C. de cōdic. inde. et hic etiā dicit nō eſſe remediū niſi principis adeat per. l. i. in fin. ff. de queſtionib9. Sed tu de hoc dic vt plene dixi in. l. Imperatores. ff. de re iudi.
6 † An autē in ſnia cauſa ſit inſerēda varie ſunt opi. q2 aliqui dixerūt indiſtincte qd nō in. c. ſi cū duobus. de re iudi. Alii qd i abſolutoria eſt neceſſaria exprimi nō i cōdēnatoria. alii qd regulariter non eſt inſereda. Sed fallit in aliquib9 caſibus put tetigit hic Cy. et ray. in. d. l. qui teſtamēto. de ex. tu. tuto. Cōmuniter tñ tenet q2 quo ad valorē ſnie non eſt neceſſario inſerēda. Sz quo ad aliū effectū ēt regulariter nō eſt inſerēda. ſed ſolū in caſibus expreſſis a iure per ea q̄ habent in. d. c. ſicut et. l. ppterādus. §. illo. C. de iudi. Quid aūt ſi in ſnia nō eſt inſerta cā. an iudex poſſet declarare ex qua cā tulerit. Cyn. et ray. qd ſic in. d. l. q teſto. per. l. ſi quis decurio. C. de fal. idē hic Bal. et allegat glo. in. l. ſi pretor. §. marcell9. q idē dicit ſingularē. ſed credo iſtud verū ſi eſt iudex q habeat potentiā declarādi. de quo in. l. ab executiōe. cū ibi not. p glo. et bar. ff. de appel. Si autē nō declarat preſumi lata ex cā que apparet ex actis. Et ſi plures apparēt ex illis que minus nocat p ea que habent in tex. et glo. in. l. iii. cū. ff. de ſuſpec. tu. et in. l. i. q a. t exhibēdū. ff. de exce. rei iud. et in. c. ſi forte. extra de elec. lib. vi. et hec ſufficiant ad iſtam materiam.

In repudiāda here.

Hec lex eſt breuis et nō eget ſummario. ¶ In glo. ii. i ſi. Hor. bñ ex gloſ. qd licet dicamur etiā qd vehementer opinamur ſi opi. cōcurrat cū veritate. de quo etias dixi in. l. ſi quis extraneus. §. ſi. ff. eo. tit. et idem voluit Inno. in. c. ſi. extra de iuramento calū. et facit etiam quod ipſe notauit in. c. venięs. extra de verbo. ſign. lib. vi. et idem glo. in. l. ii. §. idem labeo. ff. de aqua plu. arcenda.

Uit queſtiõis an. Qui accipit pecuniam vel pmiſſionẽ vt repudiet nõ vr̃ adire. h. d. ¶ No. ꝙ mortis cã capio dicit̃ q̃n qs aliquid capit occaſiõe mortis alterius ⁊ in quo differat a legato dic vt. l. mortis cauſa capitur. ff. de do. cauſa mor.

Summarium.

1 Seruus pene non eſt hereditatis capax.
2 Seruus pene non dicitur eſſe ſeruus fiſci.
3 Juſſus acta precedere debet.
4 Juſſus per nuncium fieri poteſt.
5 Juſſus ſpecialis eſſe debet.
6 Contentus in litera ignorari preſumitur ſi clauſa reperiatur.
7 Correctio fieri non dꝫ et ex identitate rationis.
8 Statuto requirẽte aliquid fieri cũ ↄſilio an valeat ſi ſine illo fiat.

Si qs mihi. Seruus bona fide poſſeſſus ſi adit iuſſu bone fidei poſſeſſoris hereditatem non acquirit. h. d. ¶ In glo. ibi ⁊ cogit̃ ſuppl. officio iudicis vt no. gloſſ. i. l. ſi ſeruũ. ff. de vſufr. ⁊ eũ glo. tranſit Bar. Tñ forte poterit dici idẽ in ſeruo alieno bona fide poſſeſſo qꝺ dicet̃ in ſeruo fructuario in glo. ſequẽ. ¶ In gloſſ. fructuario. ibi ſolutio dñs iubet ad hoc poterit cogi officio iudicis vt dixi in glo. pcedẽti ⁊ ẽt. ff. tãgit glo. ⁊ ſic ſm ſolutionẽ glo. nõ quiret immediate ipſi fructuario. ſꝫ imediate q̃ret dño. q poſtea reſtituet fructuario. ⁊ ſic mediate diceret̃ q̃rere fructuario. Sꝫ Jaco. de are. hic dicit ꝙ ſi contemplatione iſti fructuarij eſt inſtitut̃ poterit ẽe immediate iuſſu ei⁹ adire ⁊ acquirere. ⁊ ſic intelligit l. ſi ſeruũ. quã ſol. bar. hic nõtt. Sꝫ Cy. ⁊ ray. illã ſequunt̃ pro qua facit qꝛ lꝫ conſueuerit dici qꝺ quis poſſit cogi ad faciẽdũ qꝺ ſibi nõ nocet ⁊ alteri pdeſt. tñ hoc nõ videt̃ verũ ſimpliciter ſed demũ q̃n ex natura pceꝺbuit cõtract⁹ quis obligat̃. l. in creditorẽ. ff. de euic. cũ ibi no. p glo. ⁊ plene p bar. in l. ij. §. nec cogit̃. ff. ſol. ma. Et ſic vr̃ qꝺ hoc caſu nõ deberet cogi pprietarius ⁊ pot̃ ſſme qꝛ videt̃ qꝺ ſibi hoc poſſet nocere. Nã eſſet heres ⁊ etiã obligaret̃ onerib⁹ hereditarijs. Et ſic poſſet multas vexationes pati. ⁊ licet reſtitueret hereditatẽ: qꝛ nõ fieret ex treb. nõ trãſiret actiones actiue ⁊ paſſiue. facit ꝙ habet̃ in l. ſed ſi ante. ff. ad treb. ⁊ lꝫ pſtaret ſibi cautio de ↄſeruãdo eũ indemnem facile reputat remediũ talis cautiõis. l. qui ita. §. j. ad trebel. ideo videtur qꝺ nõ poſſit cogi ⁊ per conſequẽs ne perdat̃ hereditas ⁊ tranſeat ad alios contra voluntatẽ teſtãtis. videt̃ ꝙ poſſit adire ſeru⁹ iuſſu fructuarij ex quo ei⁹ cõtẽplatiõe eſt iſtitut⁹. Forte tñ gl. ppter autoritatẽ ſeruaret̃ i practica.

Si fiſci ſeruus. Seru⁹ vniuerſitatis iuſſu rectoris ⁊ ſeru⁹ fiſci iuſſu pcuratoris cęſaris adit hereditatẽ.

1 † Seruus autẽ pene nõ eſt capax alicuius hereditatis. h. d. ¶ No. qꝺ res fiſcalis ⁊ res cęſaris cenſent̃ eẽ eadẽ. Facit qꝺ hꝫ in l. bñ a zenone. C. de quadriẽ. pſcrip.
2 ¶ † Jtẽ no. qꝺ ſeru⁹ pene nõ dꝫ eẽ ſeru⁹ fiſci vł alteri⁹ ſꝫ ſolũ pene ipſi⁹ Et facit iſte tex. qꝺ ſi hꝛs iſtitut⁹ ingredit̃ regulã minorũ hꝛditas habeat̃ p nõ ſcripta qꝛ illi ſunt oĩno icapaces hꝛditatis. vt extra de ver. ſig. cle. exiui de paradiſo. ¶ Jtẽ facit pnicipiũ hui⁹. §. qꝺ ſi iſtitut⁹ ſit monach⁹ vni⁹ monaſterij ⁊ anteq̃ adeat trãſferat̃ legitime ad aliud monaſteriũ qꝺ tũc acq̃rat hereditatẽ ſcꝺo monaſterio ⁊ nõ pmo. Et ſi eſſic̃ eſt cardmalis acq̃rat ſibi. de quo l. c. ſtatuto. xviij. q. j. ⁊ ſic trãſit hic bal. ⁊ Ange. Sꝫ aduerte qꝛ deciſio hui⁹ dubij vr̃ pẽdere ex al. o an q̃n monachus ẽ iſtitutus poſſit abbas adire hꝛditatẽ ſine facto monachi. An vo requirat̃ qꝺ monach⁹ adeat iuſſu ei⁹. Nã ſi teneremꝰ ſcꝺm dictũ pcedũt q̃ ſunt dicta ſuperi⁹. Sec⁹ videret̃ qꝺ ſi teneremꝰ pmũ ex quo iã q̃ſitã eſſet iꝰ pꝰ illo monaſterio de quo in c. in pſẽti. extra de pba. vbi Joã. an. vr̃ tenere qꝺ abbas ſine monacho poſſit adire. bar. tñ ꝯ in l. j. ff. de vulga. ⁊ pup. de q̃ ēt ibi dixi. ¶ In glo. adiuit. ibi ſi eſt ergo illicitũ p hoc dicit Bald. ⁊ Ang. qꝺ fratern taꝗ̃ fuerũt reprobare tpe vrbani qꝛ nõ erãt capaces relictoꝝ. ¶ In glo. hꝛditat. ibi ⁊ dꝫ opulẽta. No. glo. q̃ eſt ſingularis ſm bal. ⁊ ang. ⁊ mel⁹ declarat q̃ alia que dicitur inter hꝛditatẽ locupletẽ ⁊ opulẽtã. Aduerte tñ qꝛ ſi bene põderet̃ l. j. in fi. cũ ſe. ff. de offi. pcu. cę. illa vr̃ velle hereditatẽ dici opulẽtã ſi eſt ſolnẽdo doc. tñ trãſeũt ſimpliciter cũ gloſſ. ¶ In glo. Dãnat⁹ ibi nõ ſic i deportato. Si referas glo. ad tex. vi voluiſſe qꝺ initiõ deportat: ne efficiat̃ pro nõ ſcripta. ⁊ forte voluit qꝺ accipiat ad cõmodũ hic: lꝫ ſec⁹ i dãnato in metallũ. idẽ glo. in l. j. C. de here. inſti. doc. tñ ibi contra de quo dicetur i. l. ſi ſeruus eius q capere. ſeo. ¶ In ea. glo. ibi cuꝫ alio ſeruo ſubaudi pbibito a iure ciuil. puta cum ſi cui. Et ideꝫ ſi damnaret̃ vt proijceret̃ de ſenectute item Ang. qꝛ cu iſte pene i. nõ interdicte a iure nõ redd. in damnatũ cõm pene. ⁊ ideo nõ impediunt potẽtiã adeundi ſi caſ. alter euadat. Et per hoc dicit qꝺ dãnat⁹ i terrã imperij ad ppetuũ carcerẽ: qꝛ illa pena eſt pbibita. l. ſeruus. C. de penis. ſicut ⁊ precedens. l. aut dãna. §. j. infra de penis ſi illi morientur vel etiam damnare vt occidantur veneno quia hec pena etiam eſt probibita. d. l. aut damna. nõ irritabit̃ eorum teſtamentum. Quod eſt notandum ſm eum. ¶ In gl. ea. in fi. Contrariũ nõt glo. in d. §. q̃ vero. qꝛ nihil eſt correctum in his que debent mori ex pena: ſed ſolum in his qui debent ſuperuiuere vt ſunt damnati in metallũ de quo etiam in l. qui vltimo. ff. de penis. Et de materia etiam per glo. in auth. ſed hodie. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ¶ In gl. pro non ſcripto. ibi ſiue ecõtra. hoc clarum quãdo primo fuiſſet inſtitutus ⁊ poſtea damnatus in metallum viuo teſtatore. Jdem ſi poſt mortẽ teſtatoris. ſi elapſum erat tempus intra quod poſſet fieri tranſmiſſio iuris deliberandi in heredem ſm. l. cũ ant. quoꝛibus. C. de iure delib. ſecus ſi erat intra dictum tempus ſecundum Cy. ⁊ Bal. qꝛ tũc tranſiuiſſet illud ius in fiſcum ſicut ⁊ conſueuit trãſmitti ad heredem. Nam publicantur tunc omnia bona ⁊ iura ipſius damnati in metallum Et ſic fiſcus tunc obtinet locũ heredis. Facit l. iij. cum ibi no. C. ad l. iul. de vi. ⁊ qꝺ no. per glo. ⁊ doc. in l. iij. ff. de interdic. ⁊ relegatis. ⁊ in l. j. C. de bo. li. In quib⁹ no. qꝺ fiſc⁹ tenet locum heredis in his que conſueuerunt tranſire ad extraneos heredes de quo etiam aliqd in l. ſi cõſtãte. §. ſi. ff. ſol. ma. ⁊ l. inter eos §. ſi. ff. de fi. iuſſo. ¶ In eadẽ gl. ibi de adi. l. c. iſta gl. eſt corrupta ⁊ dꝫ dicere de al. l. c. ¶ Ultimo etiam qꝺ dixi poſt Ang. monachum inſtitutum ſi fiat cardinalis anteꝗ̃ adeat poſſe poſtea adire videtur dubium eſſe: qꝛ licet efficiatur cardinalis tamen non abſoluitur ex toto a regula ſua: nec a que habent in c. qꝺ dei timorem. de ſta. mona. ⁊ de conſe. di. v. nunꝗ̃. ⁊ in c. de monachis. xvi. q. j. Unde nõ videtur qꝺ ſit capax pprie niſi cõſẽtiẽte romano pontifice. Et tũc poſſit eſſe capax potius quo ad adminiſtrationẽ q̃ quo ad dominium. per id qꝺ no. in c. cũ ad monaſteriũ. de ſta. mona. ⁊ in c. pꝛofuit. extra de cõceſ. pre. Hic eſt ẽt qꝺ ipſe retinet habitũ ſue pfeſſionis quãtũcunq̃ ſit aſſumptus ad cardinalatum: nec ipſum mutat niſi aſſumat̃ ad papatũ de quo vide in cle. ne romani. extra de elec.

Juſſum eius. Juſſus dꝫ precedere. autoritas vero poteſt ſequi. Jtem iuſſus dꝫ ſpecialiter fieri reſpectu certe hereditatis: licet per iubentem dubitetur de cauſa acquiſitionis. h. d. ¶ † Nota quod iuſſus debet pcedere actũ: ſed nõ ſequi. Secus in autoritate de quo aliquid in 3
gloſſ. ¶ † Jtem nota quod iuſſus poteſt fieri per nuncium vel epiſtolam ⁊ ſic inter abſentes. ⁊ ſic facit quod pater poſſit pſtare conſenſum filio agenti etiam per literas ſuas. facit. l. honores. §. fina. ff. de decu. De quo etiam in. §. neceſſitatem. in l. cum 4
nõ ſolũ. C. de bo. que li. ¶ † Jtem no. qꝺ iuſſus debet eſſe ſpecialis ⁊ ſic nõ vr̃ ſufficere ſi qs det mãdatum alicui generaliter ad iurandum de calũ. vel ad petendum reſtitutiones ſed debet exprimi in quacũ. De primo in. c. ſi. extra de iura. calũ. lib. vi. vbi vr̃ pbari qꝺ eſt dictum vt ibi etiã tangit Jo. an. in nouella Cõmuniter tñ ſeruatur contrarium vt etiã ibi ipſe tangit ⁊ etiam Bar. in. l. qui bona. §. ſi alieno. ff. de dã. infect. Et facit p hoc qꝺ habetur in cle. non poteſt. de pcu. De ſcꝺo tangitur per Cy. in l. j. C. etiã p pcu. cauſam in integrũ reſti. agi poſſe vbi Cyn. hoc tenet. Sed Bar. tenet cõtrariũ ⁊ ſic cõiter ſeruatur in. l. ſi filius ff. de dona. vbi notabiliter loquitur circa iſtum arti. q̃n tex. regerit mandatũ ſpeciale an requirat̃ qꝺ ẽt exprimat̃ res vel cã ſup qua fiat. ¶ Jtẽ facit iſte tex. in au. in §. plane. qꝺ ſi papa mãdauit pꝛuideri qꝺ de beneficio vacante per mortem talis pꝛeſbyteri qꝺ ſi tunc nõ ſit mortuus ſed poſtea moriat̃ poſſit de tali bñficio pꝛuideri ſm formã literalem. Sed vt dicit Cy. ⁊ Bald. hoc nõ pcedit: qꝛ in reſcriptis inſpicitur tps date. c. ſi ante. extra de reſcri. ⁊ eo. ti. ſi eo tempore. li. vi. Jtem facit qꝺ nõ poſſit conſtitui procurator ad petendum abſolutionem a quacunq̃ excommunicatione quam contingat mandantem incurrere: ſꝫ requiratur mandatum ſpeciale reſpectu certe excommunicatiõis: qꝺ dicit relinquendũ canoniſtis. Et allegat Bal. c. venerabile. extra de elec. vbi vr̃ poſſe peti ſecundum eum per procuratorẽ ſpecialem. Sed tu dic de hoc vt no. per Jnn. ⁊ Jo. an. in. c. cum desiderio. extra de ſen. excom. vbi Jnn. plus videtur velle qꝺ etiã regulariter per ſpecialem non debeat fieri abſolutio niſi iuſta 5
6 cã ſubſiſtat. ¶ † Ultimo no. quod vbi litera eſt clauſa pbabiliter ignoratur contentum in litera. Et propter hoc ſecundum Bal. clauduntur dicta teſtium anteꝗ̃ ſint publicata. Circa que adde etiam quod habetur in. c. conſtitutus. extra de teſtib. ¶ In glo. j. in fi. hodie vero in aduentitia nõ requiritur iuſſus quod eſt clarum quando pater contradicit. l. cum non ſolum in prin. ⁊ §. j. C. de bo. que lib. ſꝫ ſi taceat vel ignorat eſt magis dubium qꝛ ibi clare hoc non deciditur. Tamen gl. idem dicit in. l. j. C. qui admit. ad bono. poſ. per regulam. l. qui poteſt. ff. de reg. iur. quia ſi poteſt adire inuito patre: fortius eo ignorante vt ibi ⁊ ex vi regule antique etiam correctio legis inducitur iuxta no. in. l. ſi quis ſeruo. C. de fur. ⁊ in. l. quod vero. ff. de legi. In profectitia vero dicit ſimpliciter hic Bar. nihil immutatum. ⁊ idem voluit gl. in. l. ſi. ff. quis oꝛ. in bono. poſ. ſer. ⁊ hoc etiam tenui in

His qui

l.ſe qui heres.§.fi.ff.eo.ti.ſed ipſemet Bar.voluit cōtrariū in.d.
l.cū nō ſolū.§.ſimili mō.Ubi dicit immutatū etiā in profecticia
qḋ ſi pater illā recuſat caſtrēſē hereditatē ſibi delatā pater pōt
illā adire lʒ illa olim q̄rere᷑ filio pleno iure:ſʒ forte de iure verior
eſt opi.quā hic poſuit q2 nō dʒ īduci correctio niſi reperia᷑ expreſ
ſuʒ.vt.l.ſancim⁹.C.de teſta.ꝛ.l.precipim⁹.de appel.cū ſimi.Nec
ob.d.l.cū nō ſolū:q2 ſi bene cōſiderē principiū vſqʒ ad ver.ſimi
liqʒ modo loquitur in aduenticia ꝛ ſic potius facit cōtra per id
qḋ habe᷑ in.l.cū oportet.in prin.ꝛ.§.j.e.ti.¶ Itē nō ob.dictus
7 §.ſimili mō.q2 loqui᷑ in caſtrēſi.† Et iō nō eſt trahēdū ad ꝓfecti
ciā:cū ſumus in materia correctoria in qua nō dʒ fieri correctio
etiā ex identitate rōnis.vt not.in au᷑.quas actiones per glo.et
doc.C.de ſacroſan.eccle.¶ In gl.negotio.ibi Dy.dixit h̄ opi.
cōiter reproba᷑ q2 ſcḋm illā nō eſſet differētia inter iuſſum ꝛ au
toritatē cū etiā autoritas poſſ.ī incōtinenti ſeq̄ vt ſuperius dixit
gl.¶ In ea.in fi.ſolue qḋ ſeruus ꝛ fili⁹ de facto pōt reſiſtere vo
luntati patris ꝛ dn̄i.Sʒ de iure nō dʒ cōtradicere.ꝛ iuridice pōt
predicti cogi vt etiā fuit no.in.l.q in alieno.§.fi.ff.e.ti.¶ In gl.
precedere dʒ ibi ſed in caſib⁹.Potes dicere q ꝓprie nō ſunt niſi
due fallētie.ſ.prima ꝛ tertia.vt hic tangit Bar.Potes etiā dice
re qḋ ſolū ſit tertia ſi dicā qḋ regula hic poſita habeat locū ſolū
in profecticijs ꝛ aduēticijs.¶ In ea.gl.ibi vt p̄cedat.ꝛ hec ope
ratur ſignificatū verbi.Sed ſec⁹ eſt in cōſenſu.ꝛ ſic intelligi᷑ qḋ
ſequi᷑ in gl.Et ideo pōderandū eſt diligēter an lex vel ſtatutū
reqrat iuſſum.An vero autoritatē vel cōſenſum.ꝛ ſi etiā reqrat
aliqḋ fieri de licētia permiſſione vel precepto q̄d iuris.Tangit
hic Bar.de quo etiā per Inn.in.c.j.de re.eccle.nō ali.li.vj.ꝛ in
c.cū conſuetudinis.extra de cōſue.vbi dicit qḋ vbi requiri᷑ con
ſenſus ſufficit illū interuenire ex poſtfacto dūmō actus precibu
lus nō ſit nullus.Intellige ſaltē ꝓpter defectū ſubſtātialiū req
ſitoꝝ vt hic tangit Bar.ꝛ nō propter ſolū defectū cōſenſus.Fa
cit qḋ no.gl.in.l.ij.C.de iure fiſ.li.x.ꝛ qḋ etiā no.ipſe.Inn.in.c.
prudentiā.in prin.extra de offi.dele.Et dicit etiā hic Ange.qḋ
autoritas dʒ formaliter ſub mō autoritatis preſtari nō aūt ſuffi
ceret ſcḋm eū ſi tutor diceret indiſcrete qḋ conſenſerit ꝛ ſic dixit
velle Inn.in.d.c.cū ꝯſuetudinis.qḋ eſt notādū.Quid aūt ſi ſta
tuto caue᷑ qḋ ſyndic⁹ nō poſſit creari ſine autoritate poteſtatis
an poterit ſequi autoritas etiā ex interuallo.Vide᷑ qḋ nō p pre
dicta ꝛ h̄ tenuit h̄ Ang.Sʒ Dy.ꝛ Cy.hic ꝛ bal.poſt eos tenēt
contrariū q2 autoritas in caſu predicto potius venit preſtanda
per modū cōfirmationis.q̄ vide᷑ poſſe fieri ex īteruallo.p dictā.l.
ij.C.de iur.fi.ꝛ.l.ij.go.C.de decu.li.x.ꝛ qḋ habe᷑ in.c.cura.de iu
re pa.ꝛ.l.omi.C.ḋ teſt.ad vniuerſitatē eñ ſpectat citare ſyndicū
vel facere citationē ſyndici.q̄ vide᷑ cōfirmāda per ſuperiorē.fa
cit qḋ habe᷑ in.§.interim.in au᷑.de defenſo.ciui.de quo etiā p
Bar.in.l.a.tu.j.rē ra.ha.ꝛ forte in terminis predictis pōt tolera
ri dictū Dy.vt ſic verba intelligant ſcḋʒ ſubiectā materiā.ar.l.
ſi vno.ff.loca.Tuti⁹ tñ eſt ꝓpter opiniones euitādas qḋ īterpo
na᷑ in ipſo actu vel ſtatim poſt.Itē adde ſcḋm ang.qḋ de v̄bo
licētia habe᷑ in au᷑.quō oportet epi.§.nō aūt aliter.coll.j.Et q
habe᷑ in au᷑.de alie.emphi.§.emphiteuſis vero ꝛ hypothecas.
8 Ubi h̄r de verbo conſcia.† Et ſi ſtatutū reqrit aliqḋ fieri cū ꝯſi
lio v̄r q nō valeat ſi fiat ſine illo p id qḋ h̄r i.c.cū in veteri.extra
de elec.ꝛ in.c.j.ne ſe.va.li.vj.ꝛ plene per Bar.i.l.j.§.ſi plures.ff.
de exercito.¶ In gl.vt de vim.i fi.Aduerte tñ q2 vide᷑ qḋ iſte
fecerit ſe indignū ſe immiſcēdo in vita per id q habe᷑ in.l.q̄d.
ff.de do.ꝛ.l.fi.C.de pac.¶ In gl.debere i fi.ꝛ multos ſpāles ca
ſus in qb⁹ requiri᷑ ſpāle mādatū proſequi᷑ gl.in.c.qui ad agē
dū.extra.de ꝓcu.li.vj.Itē aduerte q2 ei q dixi.ff.poſt Ang.req
ri qḋ formaliter interpona᷑ autoritas vide᷑ obſtare.l.ij.cōiun
cta gl.ff.de au.tu.vbi v̄r qḋ tutor cōſentiat actui.ꝛ hec pars v̄r
verior per illū tex.Nec ob.dictū Inn.in.d.c.cū cōſuetudinis.cū
dicit debere autorari ꝓut verbū ſonat.ꝛ nō ſufficit cōſenſus:q2
dʒ intelligi.i.q interponere᷑ ex interuallo q alias ſufficeret ſi exi
gere᷑ cōſenſus ꝛ nō autoritas p id qḋ habe᷑ in.l.fi.C.ad mace.
Et qḋ etiam tetigit hic Bar.ꝛ in.l.ſui aūt.ff.de aqua plu.ar.

Summarium.

1 Verba materialiter prolata non actum viciant.
2 Diſtrahens rem hereditariam in dubio videtur adire.
3 Actus confirmatiuus interdum poteſt de nouo inducere.
4 Creditor dicens debitori ſe egere pecunia quam ſibi debet vi
detur eum interpellare.
5 Dominium vtile non poteſt directo cōcurrere in eadē perſona.
6 Adire differt ab eo quod eſt gerere ſe pro herede.
7 Aditio tenet vbi conditio patris mandantis melior ſit.
8 Iuſſus reuocatur nuda penitentia iubentis.

Sed quid. Iuſſus intelligi᷑ quocūqʒ modo
ꝛ per quecūqʒ verba voluntatem
1 patris appareat preceſſiſſe.h.d.¶ † No.q v̄ba mate
rialiter ꝛ groſſo mō ꝓlata nō viciat actū.Facit.l.qūi
indignū.C.de teſta.Item quod verba indirecta operātur idē
2 quod directa.¶ † Itē no.qḋ diſtrahens rem hereditariā in du
bio vide᷑ adire vt v̄r hic colligi.Facit ad ea que dixi in.l.pro he
3 rede.§.papi.ff.eo.ti.ꝛ per Bar.in.l.ger.ſ.eo.¶ † Itē not.ex
tex.cū gl.qḋ actus tendens ad confirman.ſi interdum etiaʒ in
ducit de nouo.Et ſic facit ad no.in.l.iij.in prin.de acquirē.poſ.
4 ¶ † Itē no.ar.ex.§.pater.qḋ ſi creditor dicit debitori ego egeo
pecunia quā mihi debes p hoc videtur ipſuʒ interpellaſſe.quod
etiam tenuit hic Barto.de quo etiam per Cy.in.l.in minorū.C.
in qui.cau.in integrum reſtitu.poſtu.Ites facit iſte tex.quod ſi
quis dicat famulo vel filio paſſo iniuriā nō reuertaris ad domū
niſi audiaʒ noua vel ſimilia verba quod famulus poſtea vulne
rauit iniuriātē vel occiderit teneatur dn̄s tanq̄ mandās.Et p
hoc dicit Bar.alias de facto florētie fuiſſe quēdā ciuē decapita
tū.Et ſic etiā refert hic Bald.Caueat ergo ſibi pater vel domi
nus quomodo loquatur ſaltem in aliquorū p̄ñtia.¶ In gl.pe
tat ibi hic nō.Uel dic clarius qḋ hic loqui᷑ in illo qui ſola volū
tate ſua nō poterat adire:ſed demū p̄cedēte iuſſu ſed.l.puberē.
loqui᷑ in eo qui ex ſola ſua volūtate poterat adire.an aūt petēs
poſ.bo.v̄r ex hoc adire de iure ciuili.Gl.hic nō ꝑfecte declarat.
gl.vero i.d.l.puberē.dicit qḋ nō:q2 tūc fruſtra poſtea decernere
tur ſibi bonoꝝ poſſeſſio.Et ideo intelligit tex.dū dicit qḋ intelli
gitur gerere p herede.ſ.de iure pretorio.bar.ibi tʒ oppoſitū per
illū tex.ꝛ hoc videtur ſeq̄ ēt hic Dy.ꝛ Bal.q dicūt qḋ due qua
litates diuerſe p̄ñt concurrere in eiuſdem perſona ſicut etiaʒ in
perſonis diuerſorū.l.diuortio.§.ſi fundū.circa finem.ff.ſolu.ma
tri.niſi eſſent contraria per id qḋ habetur in.l.iij.§.qui fideicō.ff.
de heredib⁹ inſti.Et ideo licet quis de iure pretorio adeptus ſit
hereditatē ſeu bonorum poſſeſſionem ꝛ ſic ſit effectus heres de
iure pretorio.inſti.de bo.poſ.§.quos aūt.poterit etiam effici he
res de iure ciuili adeundo.Sed Bal.in.d.l.puberē.tenet cōtra
riū:q2 de iure ciuili qs cōſequitur iura directa.Et p bonoꝝ poſ
5 ſeſſionē iura vtilia.¶ † In eadē aūt ꝑſona reſpectu eiuſdē iuris
nō pōt ꝯcurrere vtile ꝛ directū.l.ſi heres inſtitut⁹.ff.ad treb.ꝛ ibi
no.ergo v̄r qḋ ſi quis adiuit de iure ciuili.nō poſſit petere bono
rum poſſeſ.de iure pretorio.Sed forte ecōtra ſi quis petit de iu
re pretorio bonorū poſſeſ.q2 non per hoc habet iura directa bñ
poterit adire de iure ciuili.Vide᷑ iſi qḋ tūc enerue᷑ effectus bo
norū poſſeſſiōis petite cū ſufficiāt ſibi directe actiones p ea q ha
ben᷑ in.l.ſi heres iſtitut⁹.preallegata.ꝛ iſta opinio vide᷑ verior.
Et ex p̄dictis pōt colligi an petens bonorū poſſeſſionē ſi cōſtat
de eius mēte qḋ velit adire erit ſeruāda.ar.l.nō ois.ff.cer.pe.Si
aūt nō cōſtat de mēte tūc v̄r q in dubio nō inducatur aditio ex
quo refertſe ad remediū p̄torū.Nam alias agnitio vel decretio
bonoꝝ poſ.nihil operabi᷑ q in dubio eſſe nō dʒ.arg.l.ſi quādo
de leg.j.niſi dicas qḋ operabi᷑ reſpectu aditionis lʒ nō reſpectu
ipſius bonorum poſſeſſionis.Sed hoc nō v̄r tutum q2 in dubio
actus dʒ tenere ꝓut agi᷑ ſi hoc fieri poteſt argu.l.quoties de re.
dub.Nec ob.iſte tex.q2 loqui᷑ in patre mādāte vt fili⁹ petat bo
norū poſſeſ.quo caſu apparet ſatis de mēte p̄ris q ī effectu vult
acqrere.Ideo ſi fili⁹ pleniori modo acquirat ſatis dici᷑ ſeruare
mādatū per id qḋ habetur.ff.§.primo.Nam ſufficit vt dicit hic
Bald.qḋ ſeruet forma ſubſtātialis mādati lʒ a tenore figurali
ter vl' ſuꝑficialiter receda᷑.facit.l.ſi.ff.māda.¶ In gl.gerere.in
6 fi.† Not.hanc gl.ꝛ ſequentē ex qua habēs differentiā inter adi
re ꝛ gerere p herede.ꝛ q2 aditio proprie ſit per verba geſtio vero
pro herede ſit per actus facti ex quo preſumptiue inducitur adi
tio.¶ In gl.adeat ibi ꝛ ipſe petit iure pretorio.forte hoc facere
nō pōt q2 illa via iuris p̄torꝫ ē min⁹ plena q̄ via iuris ciuilis iō
v̄r q tūc nō poſſit p id qḋ h̄r.ff.§.pri.Doc.tñ trāſeūt cū gl.pro
qua facit q2 vtile ꝛ directū nō differūt q̄d ad effectū.l.pe.ff.de ne.
geſt.¶ In gl.adiſſe.ibi iuſſus.īportat.alias h̄r in gl.lr̄a negati
ua nō importat.ꝛ hec v̄r melior ꝓpter id qḋ.ff.ſequi᷑ i gl.vt pʒ
ex iuribus allegatis in gl.cū ibi notatis.Potes tñ dicere q hoc
nō importat neceſſitatem quo minus a tenore iuſſus ſuperficia
liter poſſet recedi ſed bñ importat neceſſitateʒ reſpectu effectus.

Si corā. Pater pōt iuſſuʒ limitare in mō vel i quota
quā limitationē nō lʒ egredi ſi p eā fieret p̄ris
7 cōditio deterior.Sec⁹ ſi melior.h.d.¶ † No.q vbi ſit melior cō
ditio ipſius patris mādātis tenet aditio.al's ſec⁹ ſi nō ſit ſerua
ta forma mādati.¶ In gl.vel ꝯ.ibi vel forte:hanc viden᷑ ſeq̄
doc.vt attēdatur veritas.in dubio tñ preſumit lex qḋ magis ſit
onerata cauſa teſtati quā inteſtati.ꝛ ſimiliter inſtitutio quam
ſubſtitutio quis ſic communiter conſueuit contingere vt voluit
prima ſolutio.

Sed ſi mā. Iuſſus reſpectu paterne hereditatis nō
porrigi᷑ ad pupillarē.ſecus ſi fiat ſimplr
8 reſpectu teſtamēti.† Et nulla penitētia iubētis reuoca᷑ iuſſus ꝛ
ſimiliter mutatiōe ſtat⁹ iubentis.h.d.¶ In gl.egerit ſibi ſec⁹
ſi obierit certe nō eſt ſecus quo ad reuocationē iuſſus q2 etiā per
mortem reuoca᷑.l.iij.ff.loca.Sed bene eſt veruʒ q q2 tūc nō eſt
perſona q̄ habeat iubere ex quo filius eſt factus ſui iuris:q2 tūc

poteſt adire ⁊ ſic loquitur tex.hic allegatus.ſecus quādo ſuper eſt pater poſt reuocatū iuſſum.Et ſic loquitur hic.¶ In eadē glo.in fine.Sol.vt no.in.l.eius qui in prouinciam.§.quis pro.ſi certus petatur.⁊ in.l.ij.§.pe.ff.de dona.⁊ per Cy.in.l.mandatū.C.man.⁊ per glo.in cle.i.extra de renūcia.vbi bona glo.Uel dic ſecundum Dy.q̄ hic nō agebatur de preiudicio mandatarij ideo poteſt fieri etiam eo ignorante reuocatio.in cōtrariū ſec⁹.

Si ego ⁊ ſeruus. Qui vult portionē ſibi delatā per aliū videtur velle etiam ſuam.hoc dicit.

Eminem pro. Breuis eſt ideo non eget ſummario.

Ariſto exiſti. Rationes defuncti poſſunt peti vt videātur cauſa deliberationis.⁊ ex hoc nō videtur hereditas adiri.hoc dicit cum.l.ſeq.¶ No.q̄ inſtrumenta ſunt edēda ei cuius intereſt de quo i.l.j.⁊.l.ſi.C.de edē.⁊ eſt bona.glo.in cle.j.extra de vſuris.¶ Item facit iſte tex.q̄ edi debeat inſtrumētū mandati ei qui contraxit cum aliquo tanquam cum procuratore.Et ſic etiam conſuluit Dyn.¶ Item etiam facit q̄ ei cōtra quem facta eſt ceſſio edi debeat inſtrumētum ceſſionis de quo in.l.ſi duo.ff.de ſol.⁊ in.l.ſi quis inficiatus.ff.depoſi.⁊ in.l.edita actio.per Bar.C.de eden.vbi tangit an debeat edi ante li.cōteſta.an poſtea.

Summarium.

1 Reſtitutio datur etiam pro veriſimili lucro.
2 Reſtitutio quid conferat.
3 Exiſtens in vtero habetur pro nato.
4 Fama qualiter inducatur.
5 Aſſertio eius de cuius facto queritur iuſtam inducit credulitatem.
6 Obſtetricibus in quibus credatur.
7 Fama credulitatem iuſtam inducit.
8 Opinio heredis non curatur in aditione facta per legem.
9 Mulier que concepit poteſt alium concipere.
10 Emancipatus inſtitutus de iure ciuili poteſt adire.
11 Scientia que ⁊ cuius requiratur in aditione.

Cum quidā. Impeditus iubere propter abſentiā reſtituit ad adeun
1 dum.hoc dicit.¶ †No.q̄ reſtitutio datur non ſolū pro damno ſed etiam pro lucro veriſimili.q̄ eſt notandum.nam licet fuiſſet hic pater preſens ⁊ iuſſiſſet potuiſſet fili⁹ nolle adire.l.iij.in fi.C.de heredi.inſtitu.⁊ ſic nō queſiuiſſet patri.Tamē quia non eſt veriſimile quod contradixiſſet volūtati paterne ſed potius illi obediuiſſet.facit.l.j.§.que onerāde.infra quarum re.ac.nō detur.cum ibi notatis.ideo habetur ratio de tali lucro.¶ In glo.ſubuenire.ibi adibit.non tenet hāc Bal.
2 nec Ang.† ex eo q̄ reſtitutio non cōfert niſi q̄ abſtulit leſio.l.quod minor.§.reſtitutio.ff.de mino.Et ideo cum pater nō habuerit potentiam adeundi illam non reſtituet ſ; reſtituetur ad commoda hereditaria vt vtiliter heres exiſtat ⁊ ideo ſecundu; eum cautus debet eſſe aduocatus in modo liberandi vt nō cōcludat vt detur ſibi potentia adeūdi.Sed potius vt reſtituat ad emolumētum hereditatis deperditū.¶ In glo.aberat ibi ad principem.No.bene ex glo.quādo quis dicat proprie abeſſe cauſa rei publice q̄ vnde mittitur quis a principe vel a republica romanorū vel econtra mittitur ad predictos.Sed vbi mittitur de vna ciuitate ad aliam tunc nō proprie dicitur abeſſe cauſa reipublice ſed improprie.

Quod dicitur. Uēter q̄ paritur⁹ ē poſthumus qui alios preferē ipedit ſequentes adire ſiue ſit plenus ſiue eſſe putetur.ſecus ſi vere ē vacu⁹ ⁊ ſic etiam ſit opi.adeuntis ⁊ cōmunis.hoc dicit.¶ Et diuidit in tres partes principales q̄ primo loquitur quando partus qui erat in ventre erat in gradu proximior alios.ſecundo q̄ñ erat in pari gradu cū ſuo iam nato.tertio tractat cuius ſcientia requiratur.ſecunda ibi ſuum.tertia ibi ſcientia.Prima ſubdiuiditur q̄ pr.o ponit regulam antiquorum.ſecū do illam declarat quando mulier vere eſt pregnans.tertio quando putatur.ſecūda ibi accipe vel ibi non ſolū.tertia ibi q̄ dicitur.Secūda ſubdiuiditur q̄ primo dicit regulam procedere in vētre qui pariturus eſt ſuum.ſecūdo q̄ habet locum ſiue ex teſtamento ſiue ab inteſtato ſuccedatur.tertio q̄ habet locum etiā ſi venter pariturus ſit non ſuum:dūmodo alios preferatur quarto ſiue ſuccedatur de iure ciuili ſiue de iure pretorio.quinto concludit ad predicta ponendo rationem.ſecunda ibi non ſolum.tertia ibi ⁊ in eo.quarta ibi idemq;.quinta ibi ſiue igitur.¶ In tex.ibi rūpitur teſtamentum ſcilicet facto legis per eius natiuitatē nō homminis.⁊ ſic ceſſat contrarium de querela vt voluit gloſ.i.l.anti

3 qui.ſi pars here.pe.¶ †No.q̄ exiſtens in vtero habetur pro nato quoad ſuū cōmodum.de quo in.l.qui in vtero.ff.de ſta.ho.¶ Item no.q̄ venter eſt interdum pariturus ſuum.id eſt illū qui erat futurus in poteſtate decedētis.⁊ etiam obtenturus primum locū.inſti.de here.quali.⁊ diffe.§.ſui.interdum eſt pariturus non ſuum ſed alios legitimum vel conſanguineum.Et que ſit differentia inter legitimum ⁊ conſanguineum tāgit hic glo.⁊ per eam patet q̄ cōſanguineus etiam dici poteſt frater vterinus.facit q̄ habet l.c.nō debet.extra de cōſanguinitate ⁊ affinitate.⁊ etiam in rubrica licet quandoq; accipiatur pro coniuncto ex latere patris.l.poſt ꝯſanguineos.infra de ſuis ⁊ legitimis.Sed tamē primum videtur procedere ſecundum propriū ſignificatum vt hic tangit Bar.⁊ Bal.Et ab illa in dubio i ſtatutis non eſſet recedendum niſi aliud apparet ex communi conſuetudine loquendi in loco.l.cum de lanionis.§.aſinā.ff.de fun.inſtru.⁊.ff.de leg.iij.l.liberorum.§.q̄ tamē caſſius.¶ In glo.ſiſtit ibi rationabiliter putat.aduerte q̄ ſi cōmunis eſt opi.ſatis dicitur eſſe rationabiliter preſentare propter ipſam cōmunem opinionem.Quando autem cōmunis opi.non eſſet pro nec cōtra:tūc ſua opi.aliqua ratione ducta forte ex aſſertione mulieris ſi concurrat cum veritate ſufficeret per ea que habētur in ſequēti.§.q̄ dicitur.¶ In ea.glo.ibi in ſuo nullum.ratio eſt q̄ lex facit eū ſuum heredem.l.qui in aliena.§.interdum.ff.eo.que eſt certa de eo q̄ eſt certum in rerum natura.vt.ff.eo.§.ſuum.ideo predicta omnia non requiruntur:ſed ſola veritas attendiē:ſed extraneo nō acquiritur hereditas niſi per factum ſuum ⁊ per eius animū.Ideo vt poſſit acquirere debet eſſe certus vel vere vel ſalte; per vehementem opi.concurrentibus predictis:vel ſaltem duobus quando communis opi non eſſet pro nec cōtra.¶ In glo.ſ; ſi
4 ſcit ibi qui hoc ſcire poſſunt.†No.diligēter hanc glo.que vī velle q̄ ad inducendam famam per communem opi.non requiratur cōcurſus omnium de loco.ſed ſufficit illorum qui veriſimiliter ſcire poſſunt ⁊ ſic vicinorum.q̄ Barto.dicit hoc procedere niſi eſſet factum notabile q̄ veriſimiliter debuiſſet trāſire in notitiam omniū.vel ſaltem maioris partis.vt mors regis vel principis vel notabilis ciuis.de materia plene per eum in.l.de minore.§.tormenta.ff.de queſtio.⁊ per glo.in.l.iij.§.eiſdem.ff.de teſti.¶ In ea.glo.ibi q̄ i ſuo.ſubaudi q̄ vterq; poterit ſe immiſcere hereditati.Tamen ſuus per legē ipſo iure efficitur heres.ſed in extraneo requireretur aditio qui propter incertitudinem nō poterit interim adire niſi pro quarta.l.antiqui.ff.ſi pars here.pe.Tamē re vera erit heres pro dimidia ſi vnus tantum erit in vētre.per id q̄ habetur in.l.illud.ſi pars.here.pe.Et ſimiliter licet ſuus ſit heres pro dimidia ſi vnus tantū ſit in ventre:tamē nō poterit ſe immiſcere hereditati niſi pro quarta propter dubium ne plures naſcanē per preallegatā.l.antiqui.¶ In glo.atteſtatos.ibi haberet dimidiam ſubaudi ſecūdum veritatem ſi vnus tantum eſt in ventre:ſed tamē de facto nō pōt petere niſi quartam propter dubium ne plures naſcantur.q̄ eſt interim penes nos.vt in.d.l.antiqui.ſi pars heredi.pe.¶ In eade; glo.ibi exheredatos.hoc procedebat olim ſecundum hec tempora ſecūdū que venter vel poſthumus poterat exheredari.Sed hodie ſec⁹ cū nō poſſit cauſam exheredationis committere.l.ſi quis in ſuo.§.legi.C.de inoffi.teſta.Unde ſi hodie exheredaretur haberetur pro preterito cum exheredatio eſſet minus legitima.l.non putauit.§.nō queuis.ff.de cōtratab.q̄ no.glo.in.l.ſi poſthumus.la prima.de liberis ⁊ poſthumis.¶ In eadē glo.in fi.⁊ quare nō attendatur ruptura que poſſet fieri per querelam ſicut illa q̄ poteſt fieri ratione preteritionis.dic vt per gloſſ.in.d.l.antiqui.¶ In glo.legitimum.ibi ſed non conuertitur.vt probatur in.l.matrē.ff.de gradibus.¶ In eadem glo.ibi mutabiē caſus.Sed certe hoc eſt contra literam.ſi habetur in litera talem deniq;.⁊ ſi non habetur adhuc contra mente; litere que videtur ſe referre ad ſuperiorem.ideo dic q̄ venter qui pariturus eſt non ſuum ſed legitimum vel conſanguineum non mittitur in poſſeſſionem ex parte edicti de ꝯtratabu.ſed bene ex aliis partibus edicti pretoris vnde legitimi vel vnde cognati per.l.ſi.cum ibi no.ff.de vē.in poſſeſſione mit.¶ In gloſ.inferiore.ibi in remotionb⁹ id ē qui non ſunt ſui.ſunt tamen in eode; gradu.vt.ff.ſeq.ē.⁊ ſic facit partem talibus interim.Non tamē facit eos in totum differre: quia pro quarta admittuntur.vt in.l.antiqui.ſepius allegata.⁊ in.l.ſed ſi reſtituatur.§.ſi.ff.de iudi.¶ In eadem glo.ibi hic pro quarta tantu;.hoc verum reſpectu exercitij iudicialis:q̄ nō poteſt niſi pro quarta agere propterea q̄ apud homines nō eſt certum quid ſit in vtero:licet ſit certum in rerum natura.vt dictis legibus proxime allegatis.Tamē ſi adibit pro quarta in veritate erit heres inſolidum ſi nullus ſit in ventre.Lex autē ſuum facit heredem in totum tamē ille etiam nō poterit petere in iudicio vltra quartam per leges ſuperius allegatas.⁊ tetigi.ff.cū alia glo.¶ In eadem glo.in fi.vtraq; opi.poteſt ſaluari.prima attēta veritate q̄ lex facit eū heredem pro dimidia ex quo vn⁹ tantū eſt in ventre.Sed ſecunda eſt vera inſpecto exercitio iudiciali.

diciali. ¶ In gl. ꝑ bonorū in fine. vt. l. illud. §. fi. ff. de cōtratabu. ¶ In gl. edictalē. ibi ſemper dic hoc eſt ꝯtra mētē litere vt dixi ſ. cū alia gl. in verbo legitimū. ideo dic vt ibi dictū fuit. ¶ In ea. glo. ibi id eſt propter. ⁊ ſic in effectu loquitur de decretali. nā edictalis ꝓprie non petitur: ſed datur ipſo iure a lege. Sequēs autem differentia quā facit gl. in ver. vel dic nō eſt vera. vt hic tangit Cy. q2 ſiue ſit bonorū poſſeſſio que nō tribuit ius vt carbonianaꝫ ſiue tribuat vt vnde liberi. in vtroqꝫ eſt reperire bono. poſ. edictalem que defertur ex edicto pretoris. ⁊ etiā decretalē que poſtea decernitur per iudicem. Hodie tamē ſufficit ſimplex agnitio coram iudice. l. fi. C. qui admit. ¶ In ea. gl. in fi. intellige qꝺ non differt ſcilicet in totum ſed in partem. q2 non poteſt petere niſi quartam vt dixi cum alia glo. in verbo inferioribus. de quo dic vt dictum fuit.

5 **Quod dicitur.** Hic. §. ſimpl᷑ fuit cū. §. hered̄ti. venio ad caſum. ¶ † No. qꝺ aſſertio illius de cuius facto queritur inducit iuſtam credulitatē
6 aliis. ¶ † Item no. quod ſtari debet dicto obſtetricis in pertinētibus ad eorū peritiā. Et an ſi tales in iudicio ꝓducātur debeāt iurare. Fuere opi. de quibus in. l. iuriſiuran. C. de teſti. ⁊ in. l. i. in prin. ff. de vē. inſpi. Ang. hic dicit ꝙ iurare debeat de credulitate nō de veritate: q2 ꝓprie nō examināt᷑ vt teſtes ſed vt periti
7 in arte. ¶ † Itē no. qꝺ cōmunis opi. vel fama inducit iuſtā cauſam credulitatis. Et ſic facit qꝺ nō dicat᷑ eſſe in culpa ſyndicus denūciās maleficiū de quo eſt publica fama. lꝫ forte poſtea reperiatur veritas in contrariū de quo hic per Bart. Et facit iſte tex. qꝺ inherendū eſt cōi opi. Et ꝑ hoc dicit hic Ang. qꝺ nō de facili quis dꝫ eſſe pertinax cōtra cōmunē opi. Tu adde qꝺ no. Io. an. in. c. i. extra de conſti. ⁊ eo. ti. extra ne inn. taris: ⁊ qꝺ ipſe idem notauit in. c. vt debitus. extra de appel. ⁊ Io. de ligna. in cle. ne romani. extra de elec. ⁊ Bar. in. l. fi. C. de pena iud. qui male iudi. ¶ Item no. qꝺ cōmunis opi. ſuper facto alicuius nō nocet illi ſi certus eſt de facto ſuo. facit. l. cum falſum. ff. e. ¶ In gl. proficit. ibi ſi quod defuerit. intellige ſane vt dixi. ſ. cū alia gl. quando communis opi. contradicet opi. proprie. ſed vbi nō eſſet pro nec contra. ſufficeret propria opi. concurrens cum veritate vt ſuperius dixi.

Suum. Lex certa eſt de eo ꝙ certū eſt in rerū natura. Ideo incertitudo hoīs nō vitiat aditionē q̄
8 per legē inducitur. hoc dicit. ¶ † Not. quod in aditione que per legē fit abſqꝫ facto hominis nō curatur opinio heredis. ſec᷒ in illa q̄ fit facto hoīs: q2 tūc volēs acquirere debet eſſe certus vel per verā ſcientiā. vel per cōmunē opinionē prout dictū eſt. ſ. §. pxi. Itē qꝺ licitum eſt argumentum de toto ad partē. l. que de
9 tota. ff. de rei ven. ¶ † Item not. qꝺ poſtq̄ mulier concepit pōt etiā aliū cōcipere niſi elapſum ſit certū tēpus poſt qꝺ nō poteſt vlterius concipere. ⁊ qꝺ ſit illud tēpus tangit᷑ in gl. ¶ In glo. ſuū. ibi in extraneū omnē qui non eſt ſuus. lꝫ alias ſit cōiunct᷒. Facit qꝺ habet᷑ in. l. i. §. extraneū. C. de rei vxo. act. ¶ In ea. gl. ibi eſt inſtitutus ſcꝫ cū alio. ſecus ſi ſolus. vt dictū fuit. ſ. in gl. in verbo legitimū. ⁊ in gl. in verbo atteſtatos. ¶ In gl. poſt certū ibi. xl. dies. Glo. in. l. antiqui. videt᷑ iſtā opi. ipugnare. ſed poſſes ſaluare ꝙ illa intelligit᷑ de die. xl. nō de die poſt. xl. Forte tñ poſſet dici qꝺ ꝑ vnā diē vel duos poſt. xl. poſſit ꝯcipere. ſꝫ nō poſtea vlterius ꝑ id qꝺ no. in auſ. de reſti. ⁊ ea q̄ parit in. xi. menſe. §. vtrum. ¶ In ea. glo. ibi. l. ſi pater ibi ſolū dicit᷑ de. v. ſed melius probat᷑ in. l. antiqui. ff. ſi pars here. perat᷑. ¶ In gl. ex dimidia ibi. ff. de petit. heredi. corrupta eſt vitio ſcriptoris: ⁊ dꝫ dicere ſi pars here. peta. ¶ In ea. glo. ibi vel dic vera ſol. eſt qꝺ hic loquitur inſpecta veritate. ſed in contrario inſpecto exercitio iudiciali in quo requiruntur vere probationes vel ſaltem ꝑ preſumptiones a iure approbatas. l. illicitas. §. veritas. ff. de offic. ꝑſi. ⁊. l. ſi tutor. C. de pericu. tu. cū glo. ſua. ⁊. ff. de leg. i. l. licet imperator. cum ibi notatis. ¶ In ea. glo. ibi qꝺ ſint. ſed certe glo. non clare aſſignat rationē. quia eadem ratio videtur quando eſt pregnans ideo dic quod etiā tunc lex eſt certa. quot ſint in vtero. Tamen non eſt certa an alii concipientur ſi ſumus intra tempus intra quod poteſt alia conceptio fieri: quia de futuris cōtingentibus lex non pōt eſſe certa: ſed ſolus deus. Sed ſi elapſum ſit dictum tempus tunc bene lex eſt certa de eo quod eſt certum in rerum natura. Et ſic vnus eſt tantum in vtero de illo cenſetur eſſe certa. ⁊ ſecure tūc poteſt facere natum heredem ſolū pro virili. ¶ In eadem gloſſ. ibi ſed quidam dicunt hec vera ſecundum iſta tempora ſecundū que emancipatus nō erat cognitus ab inteſtato de iure ciuili. Ideo non poterat adire. Sed hodie de iure codicis ⁊ authēticorum poteſt adire de iure ciuili ad inſtar ſui. vt lege meminimus. C. de legi. here. ⁊ in. §. nullam. in authentica de here. ab inteſtato. vnde ſecundum Bar. hodie idē eſſet in emancipato quod in ſuo. Sed potes dicere quod lex facit ipſo iure ſuum heredem: ſed emancipatus non fit heres niſi adeat. vnde non poterat adire niſi pro quarta per legē antiqui. ſi pars here. pet. Tamen ſi venter eſſet vacuus iſta aditio traheret ad ſe totum per acquiſitionem legalem in qua non requirit᷑ certitudo vt. l. proxi. ff. Et ſi vnus tantum eſſet in ventre traheretur ad dimidiam licet iudicialiter vt eſt dictum non poſſet petere niſi quartam. ¶ In ea. glo. ibi adit etiam preterito poſthumo. hoc eſt falſum ſi venter eſt plenus: q2 tūc dubitat᷑ de viribus teſtamenti ne rumpatur. ideo interim etiam ſuo pro nulla parte delata eſt hereditas. ff. e. l. ventrē. ff. de lib. ⁊ poſth. l. ſi fili᷒ heres. ⁊. ff. de contratab. illud. §. fi. Secus ſi vēter eſſet vacu᷒: q2 tūc per legem interim eſſet ſuus heres licet tanq̄ heres ex teſtamento nō poſſet in iudicio ſe exercere propter dubium rupture quod eſt apud homines. per id quod habet᷑ in. l. ſed ſi reſtitua-
10 tur. §. fina. ff. de iudi. ¶ † In ea. gloſſ. ibi poteſt adire. Not. bene quod vbi emancipatus eſt inſtitutus poteſt adire de iure ciuili ſicut extraneus. licet gloſſ. ſenſerit contrarium in. l. illud. §. fin. ff. de contratabu. ¶ In ea. gl. ibi non paribus. ſupple quo ad totum. ſed bene obſtat ſaltem quo ad partem. vt dixit gl. ſ. in verbo inferioribus. ¶ In eadem gl. ſ. ibi quod preualet. intellige quod ſcilicet dictum papi. nō autē dictum iuliani. Quia tūc gl. diceret contra iſtum tex. Tamen ſecūdū veritatem vtraqꝫ opi. ſaluatur: q2 opi. pompo. procedit inſpecta veritate. Opi. iuliani inſpecto exercitio iudiciali.

11 **Scientia.** Adeuntis ſcientia inſpicit᷑ nō patris vel domini iubētis. hoc dicit. ¶ † No. quod ſcientia vel opi. illius debet attendi in cuius perſona ſubſtantiatur aditio. ¶ In gl. ſed ecōtra. in fi. ſolue quod hic loquitur in aditione hereditatis que ſubſtantiatur in perſona filii vel ſerui: ideo ſcientia ipſorum ⁊ opi. illius conſideratur. Sed in contrarius mandabatur aliquid fieri iniuſte: ideo cōſiderabatur factū mandantis. ne alias delictum remaneat impunitū. cōtra. l. itē vulneratus. ff. ad. l. aquil.

Si certus. Qui eſt certus per ſenſum propriū nō redditur dubius ꝓpter litē. h. d. ſed ſecus eſt ſi per aliorum opi. pretenderet ſe certum. l. cum falſum. ff. eo. ¶ Item no. differentiam eſſe inter falſum ruptum ⁊ irritū teſtamentum. facit. l. i. ff. de iniuſt. teſta.

Heredi cum. Pars deficiens accreſcit etiā ignoranti eā eſſe defectam. h. d. ¶ Not. qꝺ in acquiſitione legali non requiritur hominis certitudo. nam lex eſt certa de eo qꝺ eſt certum in rerum natura vt dictum fuit. ff. l. proxi. ¶ In gl. fina. ibi dic vt ibi. quia ibi ſperabatur naſci ideo facit partē. hic ſecus.

Summarium.

1 Dubitatio cadens inter extrema nō impediētia nō curat᷑.
2 Sententia lata tenet qualitercunqꝫ lis conteſtata ſit.
3 Sententia valida cenſetur etiam que cōtra ius litigatoris fert᷑.

Heres inſtitut᷒. Ignorātia mortis teſtatoris vel exiſtētie conditionis ⁊ dubietas an teſtator fuerit ſui iuris impedit aditionem. niſi in omnē partem dubitatio
1 nis teſtamētum eſſe valiturum. hoc dicit cum. l. ſequē. ¶ † Not. precipue quod vbi dubitatio cadit inter duo extrema quorum neutrum preſtat impedimentum non curatur de tali dubitatione. Et ſic facit quod ſi quis habitet in duab᷒ domibus ⁊ nūci᷒ referat ſe citaſſe ipſum ad domum ſue habitationis. quod non vitietur citatio licet nō appareat ſpecifice de qua domo nunci᷒ loquatur: q2 ſufficit ad quancunqꝫ facta ſit. vt voluit gloſſa in cle. cauſam. extra de elec. De quo tamen dic vt per Bartolū in
2 l. iii. §. pretor. ff. de damno infecto. ¶ † Item facit quod ſi in actis reperitur ſcriptum lit. eſſe cōteſtatā licet nō appareat qualiter quod non per hoc infringatur ſententia: quia dummodo facta ſit qualitercunqꝫ ſit facta tenet ſententia iuxta nota. in. l. prolatam. C. de ſenten. ⁊ hoc tenet hic Bartol. Licet Specula. aliter dicat vt ipſe refert in ti. de litis conteſtatione. Sed Bald. hic tenet dictum ſpecula. quia hic extrema erant eiuſdem eſſentie ⁊ nature: quia vtrobiqꝫ ſiue deceſſerit apud hoſtes ſiue redierit teſtamentū ſumit vires. licet primo caſu per. l. corne. ⁊ ſecūdo per ius poſtliminii. l. lex corne. ff. de teſtamentis. Sed cōteſtationes non ſunt eiuſdē eſſentie ⁊ nature. nam ſi fiat per cōfeſſionē debet ferri condemnatoria. Si autem per negationē. tunc ex ſola conteſtatione non feretur condemnatoria. Et ideo ſecundū eum ex quo eſt ſuper hoc incertitudo. ⁊ lex nō interpretatur debet vitiari actus per. l. item pomponius ſcribit ſi frumentum. §. fin. ff. de rei vendi. Tu potes ſuſtinere Barto. quia quo ad valorem ſententie oēs cōteſtationes ſunt pares: quia faciunt illam valere ex quo ſolennitas a iure requiſita interuenit licet quo ad modum ſententiandi inferendū non ſint ex toto pares. Sed nō
3 curatur † q2 ſententia etiā cōtra ius litigatoris lata tenet. l. ii. C.

quando prouoca. non eſt neceſ. Et ex predictis patet qͦ cõteſtatio etiam poteſt fieri pre cõfeſſionem. Quod eſt verum quãdo fit oblato libello. nam tunc ordinatur ad ſententiã. Secus vbi fit abſq; libello: quia tunc ſequitur preceptũ de ſoluẽdo de quo in. l. j. C. de lit. conteſta. l. promde. §. j. ad. l. aquil. in decre. dudũ. extra de elec. ⁊ in. c. ex parte noſtra. extra de ꝟbo. ſig. ¶ In glo. teſtari. ibi quam heredi. ratio diuerſitatis quia aditio hereditatis ſolo animo conſiſtit. §. fi. inſti. de hered. quali. ⁊ diffe. ideo ibi magis inſpicitur opi. facit qͦ dictum fuit in. l. is q putat. ff. eo. titu. ¶ In glo. ea. ibi hic petitorio. hanc tenet Bal. dicẽs q; q2 in poſſeſſorio non agitur de pleno preiudicio ſufficit ſuperficialis aditio. ſecus in petitorio vbi agitur de pleno preiudicio. ideo ibi requiritur eſſentialis aditio. Tu potes dicere qͦ ibi adiuerat antequam ſuperueniret dubium de conditiõe teſtantis. hic ſecus. facit qͦ no. in. l. cum falſum. j. eo.

Summarium.

1 Acquirere non impeditur certus de fundamento acquiſitionis.
2 Proceſſus contra contumacem factus non tenet antequam de contumacia conſtet.
3 Preſumptio preſumptione tolli poteſt.
4 Inſtitutus pure putans ſe inſtitutũ ſub conditione ea nõ purificata nequibit adire.

Sed ⁊ cum de ſua. Error1 cõditione pſone adeuntis aditionẽ non impedit: q2 p hoc de cã acquiſitiõis non dubitatur. hoc dicit. ¶ † No. qͦ qui eſt cert9 de
1 fundamento acquiſitiõis licet ſit dubius de modo nõ impeditur acquirere. ſecus quando eſſet dubius de fundamẽto acquiſitionis. Et facit iſte tex. qͦ ſi iudex nõ ſit certus de fundamẽto ſue poteſtatis: vt q2 delegatus procedit antequã ſciat ſe delegatũ non valet proceſſus. Secus ſi ſciat ſe delegatũ licet ignoret prorogatio. Ad primum facit. l. quero. ff. de eo qui ꝓtut. Ad ſecundum. l. ſi. §. j. ff. de iudi. de quo per Bar. in. l. multum. j. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ per Io. an. poſt Archi. in c. is qui. de procur. lib.
2 vi. ⁊ facit qͦ no. in. c. prudentiam. extra de offi. dele. † Itẽ facit an ſi iudex procedat contra aliquẽ tanquam contra contumacem antequam conſtet de contumacia ex act. an teneat ꝓceſſus de quo per Bar. in. d. l. multis. ⁊. l. hoc autem. §. j. j. ex qui. cau. l poſ. ea. vbi dicit qͦ nõ. Et ideo de cautela eſt qͦ prius ſcribat relatio nuncij in actis antequam ad vlteriora ꝓcedatur. ¶ In gloſſ. prima ibi pater viuere. ſupple vſq; ad centũ annos per. l. fi. C. de ſac. ſan. eccle. ⁊ hoc clarius dixit glo. in. l. ſi. §. ſi dubitetur j. ꝟtu. j. Unde tene menti iſtam glo. cum illa qͦ quis preſumitur in dubio viuere vſq; ad centũ annos. Et dicit hic Ange. qͦ ex hac glo. poteris adhuc habere magnum honorẽ ſi ſcias practicare. Nam multi actus ſunt prohibiti filiifa. ⁊ maxime per formam ſtatutorũ Italie. vnde in fine iudicij potes allegare actũ nullum quia ille qui geſſit erat filiuſfa. Et pro allegante eſt ꝓſũptio iuris per iſtam gloſ. ⁊ ſufficiet ad victoriam reportandam ſecundum eum. facit. l. omnes. §. lucius. j. de his que in frau. cre. Et ideo ſi aduerſario non ſuperſit de tempore probãdi oppoſitum ſuccumbet ſecũdum eũ. Sed certe interdum ex etate ipſius qui dicitur filiuſfa. forte poterit apparere veriſimiliter qͦ pater nõ viuit. facit in arg. l. minor. xxv. ex aſpectu. ff. de mino. ¶ Itẽ ex quo litigatum eſt ſimpliciter vt cum paterfa. videt qͦ ſit preſumptio ꝓ eo per id quod habetur in. l. inter quos. §. j. j. de dã. infec. Facit etiam quod no. glo. i. l. pompo. §. rati. ff. de procura.
3 ¶ In eadem glo. in fi. pro glo. facit † quia ꝓſumptio tollit per aliã preſumptionem. l. diuus. ff. de reſti. in integ. extra de elect. in. c. cum inter ea. ¶ In glo. dictum in fi. dic melius qͦ hic dubitabat an eſſet filiuſfa. alterius quam teſtatoris ⁊ ſic ſemper hẽs voluntarius erat: ibi dubitabat an eſſet filiuſfa. teſtatoris. ⁊ ſic dubitabat an eſſet neceſſarius an voluntarius. ideo non poteſt adire.

4 **Sed ⁊ ſi cum.** † Inſtitut9 pure q putat ſe inſtitutũ ſub cõditione non poterit adire niſi ea purificata. h. d. ¶ In gloſ. impleta. in fi. hoc verũ quando conſiſtit in dando. nam poteſt tunc per aliũ impleri ſecus ſi in faciendo. l. fi. ff. de condi. inſti. ¶ In glo. facil9. in fin. ⁊ ſic in effectu in poteſtatiua requiritur ſcientia tẽpore implementi conditionis ⁊ etiam tẽpore aditionis. Sed in cauſali ſufficit ſciẽtia ſecundum tempus aditionis. ¶ In glo. ſi. in fi. glo. ſe inuoluit ſed veritas eſt qͦ in cõtrario neſciebat an eſſet inſtitut9 pure an ſub conditione. ideo neſciebat an hereditas eſſet delata ⁊ per conſequens non poteſt adire: hic autem putauit ſe inſtitutum ſub conditione cum vere eſſet inſtitutus pure. Tamen ſibi non nocet q2 ſi putauit ſe inſtitutũ ſub poteſtatiua impleuit illam ⁊ ſic ſublatũ eſt obſtaculum. ⁊ ſimiliter ſi putauit de cauſali ſciebat conditionem euenisſe. ⁊ ſic non erat obſtaculum habẽs eũ impedire adire. ideo merito admittitur.

Si quis heres. Et qui adiuit partem alia ꝑſioi delatã accreſcit ẽt eo inuito. hoc dicit. ¶ In tex. ibi accreſcit portio. ſupple ẽt ſi nõ eſſet ſubſtitut9. ¶ In tex. ibi adeat ſupple quia acquiretur ex ſubſtitutione hereditas ipſi manumiſſo adeunti vel ipſi filio emancipato. Si autem ſeruus manumiſſus nollet adire ex ſubſtitutione ſed repudiare. Et ſimiliter fili9 emãcipatus: tunc nõ quereret ipſi manumiſſo vel emancipato ſed patri ⁊ domino per ius accreſcendi: cum hec portio cenſeatur eſſe de appẽdicus prime inſtitutionis ex qua facta eſt acquiſitio patri ⁊ domino. ⁊ hoc eſt qͦ ſequitur in litera dũ dicit erũt nanq; heredes ⁊c. que verba non referuntur ad proximũ caſuz expreſſum in litera ſed ad ſubauditũ vt patet ex ꝑdictis. ¶ In tex. ibi erunt nanq; heredes. ſupple ipſi pater ⁊ dominus quãdo manumiſſus vel emancipatus non vult acquirere ex ſubſtitutione. ¶ In glo. j. ibi in qua ſubſtitutus. Adde hic aliã expoſitionem ad iſtud verbum quoq; quam glo. ponit circa finẽ. in ver. vel dic. ¶ In ea. gloſſ. ibi imo certe videtur no. hñ glo. expreſſe decidentem qͦ in caſu huius pricipij cogetur habere quis partez coheredis ſibi delatã ex ſubſtitutione ex iure ſubſtitutiõis ⁊ etiam ex iure accreſcendi. Nec reſt in poteſtate ſua eligere quo iure velit. ⁊ hanc partẽ tenet hic Dy. ⁊ Oldra. nõ ob. l. recuſare. §. titius. j. ad treb. ⁊. ff. eo. l. ne quis. §. j. quia ibi vie erant incompaſſibiles ideo poteſt eligere quam vult. Hic autem ſe cõpatiebantur. Glo. tamẽ in. d. l. ne quis. §. j. videtur tenere cõtra iſtã. Sed hoc communiter tenetur de quo hic per Bar. q dicit hãc glo. intelligendam quando quis iam inchoauerat ab aditione partis ſue quia tunc cogitur habere etiam ex iure ſubſtitutionis partem coheredis prout voluit teſtator. l. quidaz eulogio. C. de iure deli. Si autẽ repudiaſſet primo partez ſuam poſſet poſtea adire ex ſubſtitutione partẽ coheredis ⁊ tũc ſuam haberet iure accreſcẽdi. Et hoc ſequitur etiã hic Ange. ⁊ Bald. ¶ In glo. erunt. ibi applicentur ſubſtitutis id eſt partes delate eis quibus facta eſt ſubſtitutio. Et potes dicere qͦ ideo dicuntur appendices: q2 nõ ſunt ab inuicem ſeparande ne alias quis decedat ꝓ parte teſtatus ⁊ pro parte inteſtatus contra id qͦ habetur in. l. ius noſtrum. j. de reg. iur. ⁊ adde qͦ dicetur in. l. q patri. j. eod. vbi patebit ſi inſtitutus primo agnouit partez ſuã. deinde poſt ea deceſſit ⁊ ſucceſſiue poſt eius mortem coheres repudiauit: an ius ſubſtitutionis qͦ fuit cõiunctum a principio cum iure accreſcendi tranſmittetur ad heredem. Ange. tamen hic dicit qͦ nõ per. l. ſi pluribus. j. de ſuis ⁊ legi. ⁊. l. ſed ſi plures. l principio. de vul. ⁊ pu. de quo plene dicetur in. d. l. qui patri.

Si excluſus. Acquiſitiõe partis nõ queritur alia eo iure quo deficit. nec ea q dz per aliũ acquiri niſi noua aditio ſuperueniat. h. d. ¶ In tex. ibi per conditionem id eſt per conditionis defectum. Et intellige a ſua parte. ¶ In tex. ibi iuſſit adire ſupple pro parte delata filio adire hereditatem. ¶ In glo. dudũ. ibi alij hic dicunt tene ꝑcedẽtem: tamẽ pro intellectu huius vltime adde qͦ habetur i. l. iul. j. ſi quis omiſ. cau. teſta.

Si ex ſua. Breuis ẽ ⁊ nõ eget ſummario. no. q portio que venit querenda ꝑ alium non acquiritur ex ſola aditione partis ſue.

Summarium.

1 Heres quid per aditionem hereditatis conſequi dicatur.
2 Iura hereditaria in heredem tranſeunt aditione facta.

1 **Heres in omnez.** Breuis ẽ ⁊ non ſumat. ¶ † No. q per aditionem hereditatis heres conſequit dñiuz rerum hereditariarũ. Secus tamen eſt in poſſeſſione quia illa non queritur niſi apprehendatur. l. cum heredes. j. de
2 acqui. poſ. ¶ † Item no. qͦ in heredem ipſo iure facta aditione tranſeunt omnia iura hereditaria. ¶ In glo. j. ibi ſed in vniuerſuz. ſupple q2 quodcũq; ſit ius ſiue dominiu rei, corporalis ſiue alterius iuris ſuccedit pro parte ſua. Et no. ex gloſ. differentiaz inter iſta duo omne ⁊ vniuerſum que ſatis poteſt trãſire intelligẽdo eo modo q dixi. Licet Ia. de ra. dicit iſta eſſe equipollentia. ¶ In ea. glo. ibi finiuntur. l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis ita. j. de verbo. obliga. ⁊ in. §. finitur. inſtitu. de. vſufru. ⁊. l. etatez. ad fi. j. de cenſibus.

Summarium.

1 Portio coheredis accreſcit ſuo ⁊ neceſſario ſuã partẽ agnoſcenti.
2 Uidetur verbum fictionem importat.
3 Hereditas cauſam lucratiuam principaliter habere dicitur.

Si duo ſunt. Qui vult vnã partẽ vr velle al' ſibi accreſcere.h.d.¶ In
1 tex.ibi.immiſcuit ſed in parte ſua.¶ † Not.q ẽt ſuo ꝛ neceſſario agnoſcẽti ſuã partẽ accreſcit portio cohere-
dis etiã ſui ꝛ neceſſarii eo inuito. ¶ Itẽ no.qꝺ vbi qs agnoſcit aliqꝺ delatũ ſibi ex aliqua lege vr videt agnoſcere cũ oibus depor
tatis per illã legẽ. Itẽ no.qꝺ verbũ adire interdũ verificatur in ſuo herede ex lata ſignificatiõe licet proprie verificetur in extra
2 neo de quo in rubrica.C.de iure deli.¶ † Itẽ no.ex tex.cũ gl q verbũ videt importat fictionẽ de quo in.l.nõ vr.ſ.deniq poſ.ꝛ
per Bar.in.l.ſi is qui pro emptore.ſ.de vſuca.¶ In glo.po-
ſuit.ibi qꝛ originẽ habere a lucro.¶ No.bene ꝺ ligenter hãc gl. cũ tex.q expreſſe decidit qꝺ ſicut iuris ignorãtia nocet in lucro.
3 ¶ † Et no.bene qꝺ hereditas dicitur principaliter habere in ſe cauſam lucratiuam licet in conſequentiã cõtineat onera. Facit
qꝺ notatur in.l.ſi infanti.per gl.ꝛ doc.C.de iure deli.¶ Et no. bene qꝺ hic etiam loquitur in hereditate aſcendentium que eſt
quaſi debita.l.fi.C.de codi. Et tñ dicunt deſcẽdẽtes habere cau ſam lucratiuam.facit quod habetur in.l.ij.ꝛ in.l.iij.C.de iuris ꝛ
fac.ign.¶ In gl.videtur ſibi quia eſt fictio nam proprie fictio eſt contra veritatem etiam ſi de illa conſtet. Ideo nõ admittit
probatio in contrarium. Sed preſumptio eſt ſuper dubio.ideo contra illam admittitur probatio niſi ſit preſumptio iuris ꝛ de
iure que eſt vbicũq lex aliquid preſumit. Et ſuper illo preſume pro vltra procedendo aliquid ſtatuit:exemplum in.l.fi.C.arbi.
tu.ꝛ in aut.ſed iã neceſſe.C.de dona.ante nup. Admitteretur tamen tunc probatio in cõtrarium pro cõfeſſione partis vt eſt
glo.ſingularis in corpore vnde ſumitur.d.aut.ꝛ de iſtis pſum. tangitur in.l.fi.ſ.quod me.cau.ꝛ in.l.ſiue poſſidetis.vbi etiam
per Cy.C.de pba.ꝛ per cano.in.c.is qui.extra de ſpõſa. Et ali- quid per Inno.in.c.qꝛ veriſimile.extra de preſum. Et adde bo-
nam glo.in.l.a.ſ.accedit.C.de rei vxo.act.vbi tangit differẽtiã inter fictionẽ ꝛ preſumptionẽ.¶ Ultimo Ang.inducit tex.cũ
gl.ad queſtionem illius qui occidit deſcriptum in numero ban nitorum vt excuſetur ſi rebannimentũ eius latebat.ꝛ de facili
non poterat ſciri.ad quod etiam allegat quod no.in.l.de etate. ſ.ex cauſa.de interro.act.ꝛ ſic dicit de facto conſultus fuiſſe per
Ja.de bel.ꝛ Ja.de bu.in queſtione cuiuſdã Ioãnis ꝛ Baldu cij clari de florentia.de quo etiam per Ja.bu.in.d.ſ.ex cauſa.ꝛ
per Bar.in.l.fi.ſ.de adul. Dicit tamen qꝺ aduocatus ꝑ parte heredis occiſi debet eſſe cautus vt faciat articulari ꝛ probari ſi
poteſt quod tempore occiſionis ꝛ ante ille habebatur ꝛ reputa batur communiter a cognoſcentibus eũ pro rebannito ꝛ tanq̃
rebannitus publice ꝛ notorie conuerſabatur per ciuitatem vi- cos ꝛ plateas. Nam tunc hec fama notoria ꝛ quaſi poſſeſſio re-
bannimenti:ex quo cum veritate concurrerit faciet nõ excuſari occiſorem per id quod not.gl.in.l.ſi tutor.C.de pericu.tuto.ꝛ.l.
regula.ſ.ſed facti.ſ.de iuris ꝛ fac.ign.

Quamdiu poteſt. Breuis eſt ꝛ nõ ſummat.¶ In gl.prima ibi ſi quia ita. Sꝫ illud ꝯtingit qꝛ ſic voluit
teſtator ꝑmo venire venientes ab inteſtato.¶ In ea dẽ gl.ibi vnde liberi.l.fi.al as eſt.l.pe.ꝛ ita cõmuniter habetur.
¶ In ea.gl.ibi vnde forte adiuit ſcilicet de iure ciuili.ꝛ dic ſine forte per de contratab.ꝛ.l.ſi is qui in poteſtate.ſ.ſed ſi ſcript⁹.ſ.
de le.pre. Nam ruptura que ſperatur de iure pretorio per ius cõ trata.nõ impedit ſcriptum adire de iure ciuili. Secus ſi ſperare
tur rumpi teſtamentũ etiam de iure ciuili.puta natiuitate poſt- humi preteriti qꝛ tunc interim non poſſet adiri. Et ſic loquitur
l.illud.in fi.quã glo.hic allegat in cõtrariũ. Secus ſi ſperat tñ rumpi de iure pretorio prout per contratabul.filij emancipati
qꝛ tunc non impeditur inſtitutus adire.

Summarium.

1 Datio coheredis extranei quo ad confirmationẽ tabularũ pupillarum exiſtentiam ſui heredis tollit.
2 Repudians hereditatem ex teſtamento dicitur iudicium impu gnare defuncti quodammodo.

Queſitum eſt. Qui repudiat hẽditatẽ paternã põt adire pupil lare ſi habet heredẽ cuius aditione confirmatum ſit
teſtamẽtũ alias ſecus.¶ In tex.ibi patris teſtamen to.ſupple.a.filio impuberi exheredato ſubſtitut⁹.¶ In text.ibi
amplect.ſubaudi ſi alius coheres adiuit hereditatem ꝛ ſic con-
1 firmate ſunt tabule pupillares.¶ † Not.ſm vnũ intel.qꝺ datio coheredis extranei videtur tollere exiſtentiam ſui heredis quo
ad confirmationem tabularum pupillarum.de quo in.l.apud iul.ſ.idem iul.ſ.ad treb.nã ita probatur hic ſicut pupillus fuiſ-
ſet ꝑ parte inſtitut⁹ ꝛ duo coheredes extranei ſibi dati vel vn⁹ tantũ nam quãdo vnus tantum eſt datus qui eſt ſibi ſubſtitu-
tus videtur velle litera quod non ſint confirmate tabule pupil lares ſi pupillus non agnouit hereditatem. Secus eſt quando
datus eſſet coheres ſuus.l.ſi filius qui patri.de vul.ꝛ pup.ꝛ.ſ.e.
2 l.iul.verſi.ceterum.¶ † Ultimo not.quod ille dicitur quodam modo impugnare iudicium defuncti qui repudiat hereditatem
ex teſtamento. Hec tamen impugnatio nõ eſt tante efficacie ſi- cut illa quando dicitur falſum. Hinc eſt quod non impedit ſuc-
cedere ex pupillari nec petere prelegata vt hic ꝛ.l.filio ſ.de leg. j. Secus quando dicitur falſum.l.papi.ſ.meminiſſe.ſ.de inoffi.
teſtamento.

Summarium.

1 Subſtitutio pupillaris impuberi filio exheredato fieri põt.
2 Aditionum quedam plena eſt ꝛ quedam ſemiplena.

Filius qui ſe. Exiſtẽtia ſui heredis cõfir mat tabulas pupillares ad
1 vtilitatem abſtinẽtis.h.d.¶ † Not.qꝺ filio impube- ri exheredato poteſt fieri ſubſtitutio pupillaris. nam
per illam non intelligitur ipſe filius grauari ſed potius eius ver ſari fauor vt habeat heredẽ ex teſtamẽto de quo in.l.ex tribus.
C.de inoff.teſta.¶ In gl.obtinere.ibi ꝛ ſic tenebis primã.imo poteſt teneri ſecunda qꝛ exiſtentia ſui heredis nõ ſolũ cõfirmat
libertates ſed etiam confirmat tabulas pupil.vt hic colligit li- cet non confirmet particularia legata.l.i.ad fin.ſ.vt in poſ.le.de
2 quo hic latius per Bar. Et dic ꝛ hic Bal.quod † quedã eſt adi tio plena.ꝛ hec indubitanter confirmat teſtamentum. Quedã
eſt ſemiplena vt quãdo quis eſt heres nomine ſed nõ effectu:qꝛ ſe abſtinet ꝛ tunc iſta ſufficit quo ad libertates ꝛ quo ad ꝯfirma
tionem tabularum pupillarium ꝛ per hoc patet ſcõm eũ qꝺ.l.ij. ſ.adeo.de vulg.ꝛ pup.ꝛ que dicit nõ valere tabulas pupillares
ſi non aditur hereditas ex paterno.debet intelligi qñ non inter uenit aditio plena vel ſemiplena.

Summarium.

1 Subſtitutio vulgaris tacita que in pupillari cõtinetur exi- ſtentiam ſui heredis non impedit.
2 Fraudem promittere non dicitur qui principaliter facit vt ſibi prouideat.

Iulianus ait. Exiſtẽtia ſui heredis cõ firmat tabulas pupilla res ad cõmodũ ipſi⁹ cui facta eſt ſubſtõ.h.d. Et prio
ponit dictũ iul.qꝺ cõtinet regulã ꝛ excep.ſcdo ponit reprehenſio marcelli circa exceptionem.tertio conſilium marcelli
ſi opi.iul.eſſet vera quarto addit declarationes reprehenſionis ſecunda ibi que ſententia.tertia ibi alioquin.quarta ibi ſed quod
in fratrem.¶ No qꝺ in ba:.l.in pri n.ſolus pupillus erat inſoli dum inſtitutus ꝛ extrane⁹ ſubſtitutus pupil. Sed.ſ.in ver.alio
quin.loquitur quando frater teſtatoris fuit ſubſtitutus. In ꝟ.
1 ceterũ. quãdo frater impuberis. † Et no.bene quod tacita vul garis cõprehẽſa in pupillari nõ impedit exiſtentiã ſui here. Qꝺ
patet qꝛ cõfirmat tabulas pupillares de quo in.l.iij.in pri.ꝛ.l.ſi filius qui patri.ſ.de vul.ꝛ pup. Et ſi aliq dicit qꝺ tacita vulga
ris trahit ad bona impuberis diuerſitas eſt qꝺ per illã ſuccedit defuncto nõ pupillo. Sꝫ pupillo et ſola pupillari ſuccedit de q
2 in.l.ij.ſ.ſi quis.ſ.de vul.ꝛ pup.¶ † Itẽ no.qꝺ non dꝛ fraudẽ ꝑ mittere qui principaliter facit vt ſibi prouideat. Facit.l.i.ſ.deniq.
ſ.de aqua plu.ar.¶ Ultimo no.qꝺ ſicut fili⁹ in poteſtate inſtitut⁹ a patre erat neceſſarius patri ita et ſi erat neceſſarius fratri ſuo
impuberi ſi ei ſubſtituebatur.facit.l.ſed ſi plures.ſ.quos poſſu. ſ.de vul.ꝛ pup.¶ In gl.ſucceſſorem.ibi ſed per reſtitutionem
eſt abſtentus. No.hanc ſol.ex qua habes qꝺ ſi impubes eẽt ex- heredatus ꝛ extraneus inſtitutus qui adiret hereditatem ſed
poſtea reſtitueretur in integrum qꝺ cum remaneat heres noie.ꝛ ſemel ſint confirmate tabule pupillares valebunt ipſe tabule lꝫ
effectualiter nullus ſit heres ex teſtamẽto qꝺ tene mẽti.¶ Ulti ma tñ ſolutio hic poſita cõtinet ꝑ eaque habent etiã.ſ.l.ꝑ
gl.¶ In gl.ceterum.ibi reſpondeo ꝛc.qꝛ gloſ.non bene declara rat poteſt dicere qꝺ litera põt procedere in vtroq caſu ſiue fili⁹
impubes tñ fuerit inſtitutus ꝛ frater eius ei ſubſtitutus:ꝛ tũc intellige qꝺ frater erat exheredatus qꝛ alias nõ valeret teſtm: ſi
ue etiam ambo fuerint inſtituti ꝛ frater ſubſtitutus fuit fratri impuberi. Hoc tamen ſcdo caſu ſi iſte ſubſtitutus abſtinet ſe a
ſua parte poterit eſſe heres impuberis.ꝛ ſi impubes ſe etiã ab- ſtinuerit habebit ſola bona impuberis cui eſt neceſſarius heres
de iure ciuili.licet poſſet ſe abſtinere ex beneficio pretoris. Si au tem pupillus ſe immiſcuiſſet:tunc adeũdo ex pupillari haberet
etiam bona paterna ꝛ accreſceret etiam portio ſua repudiata.l. ſi quis heres.ſ.i.ſ.eo. Si autem pupillus non immiſcuiſſet nec
abſtinuiſſet tunc traſmiſiſſet hereditatem paternam ad ſubſti- tutũ cum beneficio abſtinendi.l.ſi quis filius.ſ.i.eo.ꝛ per predi
cta etiam ſatis patet quid dicendum qñ frater exheredat⁹ fuit ſubſtitut⁹ fratri impuberi.¶ In gl.exiſtat ibi a paterna ſi vult
ſupple ꝛ habere pupillarẽ qꝺ intellige vt dixi.ſ.proxime. Si tñ

ſe abſtinere vellet etiam a paterna poſſet:quia idem beneficiuꝫ
abſtinendi habet circa illam quod habet circa paternā attenta
mente.l.ſed ſi plures.§.quos poſſum.de vulg.ꝛ pu.

3 **Si in ſocietate.** †Qui pcuerat i inchoatione
in vita patris videtꝰ ſe imiſce-
re.ſecꝰ ſi noua inchoantur.hoc dicit ꝛ non eſt alibi ſm Dy.ad-
de dictis Bar.inquātū dicit qꝺ iſte tex.debet intelligi qꝺ cōtra-
cta fuit ſocietas lucrorum ꝛ qꝺ perfecit antiqua que poterat ta-
men dimittere ex eo quia quod facit nō erat omnino conexuꝫ
ꝛ inſeparabile.Nam alias ſecundꝰ eumꝫ nō videretur ſe inmi-
ſcere.cum quo tranſit hic Bal.ꝛ Ange.ſed certe videtur literā
nimis reſtringere que loquitur ſimpliciter ꝛ indiſtincte.ꝛ forte
poteſt intelligi qꝺ antiqua non tenebatꝰ proſequi:qꝛ illa ſpecta
bant ad patrem.l.placet.ff.eo.ꝛ conſequenter ad eius heredē.l.
res ſocij.ff.pro ſocio.ꝛ ſic nō ad filium ſi volebat eſſe heres.Nā
ꝛ pro geſtis tempore patrie poteſtatis factus ſui iuris nō tene
tur inſolidum ſed quatenus facere poteſt.l.j.ff.qꝺ cuꝫ eo.Sed
etiam videmus qꝺ ſeruus factus liber nō tenetꝰ proſequi anti
qua.Si autem proſequatur quid iuris habetur in.l.cum actū.
§.j.ff.de nego.geſt.

Summarium.

1 Actus geſtus per herdem quis ꝛ quando ipſum obliget.
2 Obligatio inter patrem ꝛ filiū in cauſa caſtrēſis cōſiſtere pōt.
3 Actus nō eſt aditionis inductiuꝰ qui poteſt fieri citra ius ꝛ no
men.heredis

Si ſeruum. Qui manumittit ſeruū pater
num ſe immiſcere videtꝰ here-
ditati ſecus ſi ſeruum proprium caſtrēſis peculij ma
numittat.h.d.cum.§.ſe.¶ In tex.ibi.videatꝰ ſupple
cum filius poſſit ſuam abſtētioneꝫ reuocare.l.ſi quis ſuus.ff.de
1 iure deli.ꝛ.l.fi.C.de rep.here.ꝛ.ff.eo.l.pro hꝰde.§.pap.¶ †No.
qꝺ actus geſtus pꝰ heredem qui non poteſt fieri citra ius ꝛ no-
men heredis obligat ipſum heredem de quo l.d.l.pro herede.
2 §.pap.¶ †Item no.qꝺ etiam de iure antiquo inter patrem ꝛ fi
liuꝫ poterat conſiſtere obligatio ex cauſa caſtrenſis.Et idē ho
die videtur ex cauſa aduēticia per no.in auſ.vnde ſi parēs.C.
de inoff.teſta.ꝛ in.l.iubemus.C.ad treb.de quo dicendū vt in
dictis iuribus.ꝛ per Bar.in.l.frater a fratre.circa fineꝫ.ff.de cō
3 di.inde.¶ †Iteꝫ no.qꝺ actus qui poteſt fieri citra ius ꝛ nomē
heredis nō inducit aditionē.patet hoc qꝛ pōt filiꝰ manumitte
re ſeruū proprium caſtrenſis peculij abſqꝫ eo qꝺ imiſceret ſe he
reditati.ideo per talem actum non inducitur immixtio.¶ In
glo.filius.ibi ſecus in emancipato.hec differentia pcedit in ſuc
ceſſione ex teſtamēto:qꝛ tunc etiaꝫ emācipatus poſſet adire de
iure ciuili.vt voluit glo.in.l.cum quidam.§.ſuum ꝛ ibi etiam di
xi.ff.eo.Item pcedit ſecundum hec tempora.Nam ſecus de iu
re codicis ſecundum quod poteſt etiā emancipatus ab inteſta
to de iure ciuili adire.l.meminimus.C.de legi.here.ꝛ fortius de
iure authēticorum per.§.nullam.in auſ.de here.q̄ ab inteſ.col.
ix.Et ſecundū hec.d.l.j.C.de iure deli.corrigitur per.d.l.memi
nimus.que eſt cōſtitutio noua.ꝛ forte fuit vna de quinquagin
ta deciſionibus de quibꝰ in.l.j.C.de iuſti.codi.cōfir.ꝛ tene mē
ti ad intellectū.d.l.j.qꝛ ſepe datur l punctꝰ.ꝛ vidicā d.l. bis
vel ter.¶ In glo.ſi.ibi ſpeciale in milite.hec nō videtꝰ bona qꝛ
literam reſponſione nō ponderat fauorem militie.Sequens
etiam nō videtur bona eadem ratione:quia in reſponſione nō
ponderatur abſtentio ꝛ pſertim qꝛ poterat reuocari.vt dixi ſu
per tex.In extraneo autem repudiante clarum eſt qꝺ nō vide-
retur adire qꝛ nec poſſet ex q̄ repudiaſſet.l.ſicut.C.de repu.he.ꝛ
ſic nō eſt bona equiparatio p omnia quaꝫ glo.hic facit de ſuo
ad extraneum.vnde poteſt dicere.iij.ꝛ videtur eſſe de mēte do-
ctorū.vt patet ex ſummario qꝺ.ff.§.proximo manumiſit heres
ſeruum hꝰditariuꝫ qꝺ nō poterat fieri citra ius ꝛ nomen here
dis.Hic vero manumiſit ſeruum propꝛiuꝫ.quod poterat fieri ci
tra ius ꝛ nomen heredis.ideo non inducitur etiam immixtio ꝛ
preſertim quando ante ſe abſtinuerat.ꝛ iſte verior intellectꝰ ex
quo in reſponſione non ponderat abſtētionem.Si tamē velles
defenſare ponderandam eſſe abſtētionē poſſes dicere qꝺ reſpō
ſio in dubio refertur ad queſitū.l.ſi defenſor.§.qui interrogatꝰ.
ff.de interro.act.ꝛ ſic ad caſum in quo ſe abſtinuit.Et ſic ſe nō
abſtinuit.ſe ex quo erat rogatus manumittere videretꝰ qꝺ tūc p̄
ſumatur eum velle ſequi voluntatem paternam ꝛ conſequēter
ſe immiſcere.ꝛ hec opi.forte ſatis eſſet pbabilis.Has iſ regula
riter actus qui poteſt fieri citra ius ꝛ nomē heredis nō inducat
aditionē:tamē quandoqꝫ preſumptiue inducit vt plene decla
rat Bar.in.l.gent.ff.eo.eum.

Heres per ſeruum. Per ſeruuꝫ
hereditariū
nō pōt acquiri aliqꝺ qꝺ ſit hꝰditaris.hoc.d.¶ In
glo.parte ibi vrgētē diſputationē.ſupple q̄ pōt col
ligi ex.l.qꝺ per manus.ff.de iure codicij.Nam ipſa hꝰditas eſt
cauſa acquiſitionis ſerui ſtēde hꝰdi futuro.Ergo ipſe idē ſeruꝰ
non debet eſſe cauſa ſue cauſe id eſt acquiſi.heredi.

Quoties pu. Geſta p pupilli bona fi-
de p reſtitutionē abſente
habentꝰ rata ꝛ firma.h.d.¶ In tex.ibi.Extitit.ſup
ple ſolenniter:qꝛ imiſcuit ſe tutore autore.¶ Et fa
cit tex.i.c.qꝺ geſta per prelatū bona fide remaneant firma:lꝫ
poſtea deponatur.Quid autē de geſtis per illuꝫ qui putabatꝰ
ſe prelatum:ſed nō erat.recurre ad no.per Inno.ꝛ Joā.an.in
c.nihil ē.extra d elect.ꝛ eo.titu.c.cū dilectus.ꝛ facit ad materiā
qꝺ habetur in.l.barbarius.ff.de offi.pretoꝛ.

Aditio hereditatis. Aditio
hꝰditas
tis nō ē l opera ideo requiritꝰ iuſſus domini.h.d.ꝛ
primo ponit vnum dictuꝫ ſecundo ex illo facit tres
illatiōes.tertio reſpondet cuidaꝫ obiectioni.ſcꝺꝫ ibi ꝛ ideo.ter
tia ibi ꝛ a qbuſdam.¶ In tex.ibi in opera ſerulli.ſupple diur
na:qꝛ opera eſt diurnum officium.l.j.ff.de oper.li.Sꝫ aditio he
reditatis conſiſtit in ſola voluntate ꝛ momēto explicatur.inſti.
de here.quali.ꝛ diffe.§.ſi.¶ In tex.ibi cōpēdū id eſt cōpendū
obueniētis per queſitis hoc eſt per operam ꝛ induſtriam.l.co
hiri.cū ſe.ff.p ſocio.¶ In glo.acquirit.ibi niſi ſint ſocij oium
bonorū.ſecus ſi ſimpliciter eſſet cōtracta ſocietas ieer aliquos
qꝛ tunc intelligitur ꝯtracta ſuper queſtu.d.l.cohiri.ff.p ſocio.
Et ad materiam huius.l.facit qꝺ dictū fuit in.l.ſi qs mihi bo-
na.in prin.ff.eo.

Summarium.

1 Queſtio falſi aditionem non impedit.
2 Certus de facto ſuo quis preſumitur.
3 Aditio iam facta ex dubietate ſuperuenienti non irritatur.

1 **Cum falſuz.** †Queſtio falſi non īpeditꝰ
aditioneꝫ eius q facto ſuo
2 eſt certꝰ de viribus teſtamēti.h.d.¶ †No.qꝺ quis
d facto ſuo preſumitꝰ certꝰ.ꝛ ſic facit ſm Cy.quod
ſit poſitio cōſiſtēs in facto pprio interrogato nō debeat ſibi
dari terminus ad reſpondendū determinate quia non videtur
poſſe pretēdere ignorantiā ſui facti.vt hic ꝛ.l.quid.ff.ad vel-
le.ꝛ.l.ſi res obligata.de lega.i.Fallit tamē quando factū eſſet
de longinquo vel ſi eſſet valde implicitum per ea que habētur
in.d.l.ſi res obligata.ꝛ in.l.peregre.in prin.ff.de acqui.poſſeſ.ꝛ
in.l.iij.§.cauſe.ff.de car.edic.ꝛ.l.pe.cū ibi not.ff.de cōfeſ.¶ In
glo.ij.ibi ſed ſi me patet:ibi glo.dicit qꝺ toleratur ignorātia i
facto proprio quando agitur de dāno vitando.ꝛ alius certat
de lucro.Secꝰ quando vterqꝫ certat de damno vt.l.quid.ff.ad
velle.¶ In glo.ſi.ibi ſolutio.hec prima vera ꝛ notanda nā fa
cilius impeditur fiendum quam tollatur iam factū.l.patre fu
3 rioſo.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iuris.†Ideo aditio iā facta
non irritatur ex ſuperueniēti dubietate.facit qꝺ not.Bar.i.l.
is poteſt.ff.eo.Secundam ſolutionem hic poſitam etiaꝫ tenet
hic Bar.ꝛ Ang.Ex quo habes qꝺ etiā ſi prius eſſet mota q̄-
ſtio non impediretur aditio ad finē obtinendi miſſionē i poſ-
ſeſſionē ex edicto qꝺ eſt valde notandum.Tamē cōtra iſtā fa
cit:quia iudicium poſſeſſorium pro hereditate non datur niſi
heredi.Et ideo oportet qꝺ per prius ſit heres:cuꝫ ergo nō poſ
ſet adire quia dubitat de viribus teſtamenti merito videtur qꝺ
non poſſit intentare poſſeſſorium.Nec poſſit etiā adire vt illū
effectum conſequatur:ꝛ iſtud videtur verius de iure.

Qui ſeruum ſuum. Juſſus re-
uocatꝰ furo-
re ſuperueniēte.hoc dicit.¶ No.qꝺ ſicut p mortē fini
tur mādatū ſic p ſuperueniētiā furoris.¶ In glo.
ſeruū ibi alterū melius diceret aliud in filio vt patet ex.l.alle-
gata in glo.¶ In glo.ſi.ibi.§.volūtate.Dy.ſoluit qꝺ in d.§.
ꝛ in ſe.l.tractatꝰ de retinēdo hic de acquirēdo.Uel dic qꝺ i.§.
volūtate.dicitꝰ quis cōſentire niſi expreſſe ꝯdicat ꝛ cauſaꝫ ha
beat cōtradicendi ꝛ ideo cum furioſus expreſſe nō cōtradicat
merito habetur pro conſentiente.Et ſimiliter in.l.patre.hic al
legata nō ſufficit voluntatem ceſſare vt dirimatur matrimo-
nium.Sed requiritur quod expreſſe peniteat.l.ſi penituit.ff.di
uoꝛ.Alias dicitur conſentire in perſeuerātia matrimonij.hic
autem requirebatur voluntateꝫ adeſſe vt poſſit adiri.Que ceſ
ſat per furorem.ſicut ꝛ per mortem.facit.l.iiij.ff.loca.

Summarium.

1 Furor non dirimit perfecta ſed impedit perficienda.
2 Fiendum facilius impeditur quam factum.
3 Uoluntas preambula non reintegratur mente reintegrata.

1 **Si quis alicui.** †Furor ſuperueniēs
nō reuocat ea q̄ ſunt
pfecta vigore mādati:ſꝫ īpedit pficiēda.h.d.¶ In
tex.ibi perpe.ſubaudi cū effectu qꝛ fuit ſibi decreta.

Secus

Secus ſi tātum petiſſet ⁊ non fuiſſet ſibi decreta ſecūdū hec
tempora: quia ex ſola petitione nō fuiſſet acquiſita.l.j.§.decreta
lis.ſ.de ſuc.edic.ſecūdū Dy.⁊ Rayn. Hodie ſuffceret ſola agni
tio coram iudice.l.fi.C.qui admit. ¶ In tex. ibi petitio ſupple ſi
2 poſtea fiat ⁊ decernatur. ¶ †Not.quod facilius impeditur fien
3 dum quam iam factum. ¶ †Not.quod reintegrata mēte nō re
integratur voluntas preambula vt hic probatur ſecūdū Dy.
Bald.⁊ Ang.hinc eſt quod ſi quis recuperat ſanam mentē ex
hoc ſolo non confirmatur petitio iam facta poſt ſuperuenientiā
furoris ex mandato dato ante furorem ſed requiritur ratihabi
tio quod tene menti. ¶ In glo.j.ibi filio. De filio dic vt.ſ.eo.l.
cum heres. ¶ In glo.acquiſitam in fine dicit Dy.quod ibi man
datarius erat obligatus ad id quod fuit mandatū quia erat fide
iuſſor pro debitore qui videtur recipere mandatum de ſoluēdo
vt ibi dicitur. Unde non poſſet etiam ibi reuocari expreſſe. Hic
autem mandatarius non erat obligatus ideo potuit expreſſe ⁊
tacite reuocari mandatum. ¶ In glo.fi. ibi vel dic procurato
rem.hec ratificatio prodeſſet vt interim poſſet adminiſtrare:ſed
ſi furioſus decedit in furore habetur perinde ac ſi non eſſet peti
ta.l.fi.§.tali.C.de cura.furio. Sed vbi per ſane mentis factum
ratificaretur tunc plene eſſet ſibi queſita.

PUpillum etiam. Tutor qui non ge rit ſed gerere pōt, poteſt autorari.hoc dicit.

Summarium.

1 Mandatum a tutore factum ipſo mortuo reuocatur.
2 Actus pupilli a tutore denominationem capit.

SI per epiſtolam. †Morte tutoris reuocatur mādatū factū ab eo.h.d. ¶ In tex.ibi pupilli ſupple īfan
tis ſideo ſolus tutor potuit iubere.alias videtur quod de
buiſſet iubere cum voluntate pupilli.l.potuit.C.eo. vel forte po
teſt dici quod ex quo ipſe pupillus nō eſt inſtitutus ſed eius ſer
uus quod ſolus tutor potuit iubere.⁊ ſecundum hec eſſet hic ca
ſus valde notabilis.limitans dictam.l.potuit.quia illa haberet
locum ſolum quando pupillus eſſet inſtitutus.gl tamen hic vi
detur intelligere iſtam legem ſecundum illam.ſed forte de iure
precedens dictum verius per iſtum tex. ¶ Not.quod dictū eſt
in ſummaria ⁊ facit textus iſte quod ſicut mandatum factū per
tutorem ad vtilitatem pupilli expirat per mortem tutoris: licet
pupillus viuat:ſic etiam ⁊ mādatum prelati factus pro eccleſia
de quo in cle.vltima.extra de procur.⁊ ibi etiam tangit gl.ſi cō
promiſſum eſt factum per prelatum an expiret per mortē prela
ti. An vero tranſeat in ſucceſſorē de quo dic vt ibi. ¶ Extra gl.
tangit hic Bar.ſi mandatum eſt factum per tutorem ⁊ pupillū
vel per tutorem cum pupillo an finiatur mandatū morte tuto
2 ris. Cōcludit quod ſic† quia actus principaliter denominatur a tuto
re vel ſaltim ab vtroque. Si autem econtra pupillus cū conſenſu
vel autoritate tutoris det mandatū an tunc finiatur morte tu
toris nō clare decidit. Tamen videtur inclinare quod nō quia
actus tūc principaliter denominatur a pupillo qui viuit. Ideo
tunc non reuocatur per mortē. An autem poſſet tūc tutor ſi vi
ueret ſolus reuocare mandatū. Non tangit hic ſed in.l.neque.ad
finem.C.de procu.⁊ ibi concludit quod ſic ſi erat actus qui poſ
ſet per ſolum tutorem geri.alias ſecus.allegat no.per Inn.in.c.
pſentium.de teſti.lib.vj.que olim erat extrauagans. Et quod
ipſe notauit in.c.bone.i verbo temere.de poſt.prelato. Et eodē
modo videtur dicere idem eſſe dicendum quādo prelatus ⁊ ca
pitulum vel prelatus cum capitulo dat mandatum vt tūc finia
tur mandatum morte prelati. Secus ſi capitulum cū conſenſu
prelati. Sed glo.⁊ canoniſte in.d.cle.vlti.de procur. aliter dicūt
quod licet ſit factum per prelatum ⁊ capitulum.vel per prelatū
cum conſenſu capituli.nō tamē finitur morte prelati ſi eſt factū
in cauſa que communiter ſpectet ad prelatum ⁊ capitulū vel ad
capitulum tantum:ſed demum qui cauſa ſpectaret ad prelatū
tantum. Nam tunc bene expirabit mandatū morte prelati etiā
ſi res non eſſet integra vt eſt not.expreſſum in dicta cle.

Summarium.

1 Hereditas non poteſt adiri per inſtitutum in duobus teſta
mentis eadem die factis.
2 Argumentum a contrario ſenſu in mandatis locum habet.
3 Explorare ſi quis tenetur a quibus perquirere debeat vt actū
celebrare poſſit.

EUm qui duo. Si dubitat de viribus teſtamenti nō poteſt he
reditas adiri.hoc dicit. ¶ Et facit iſte tex.ad queſtio
1 nem† ſi duo teſtamenta eodem die facta appareāt in
quo idem ſit inſtitutus:⁊ neſciatur quod primo ⁊ quod ſecūdo fa
ctum ſit quod ex neutro illorū poſſit adiri hereditas. ang. hic dicit
queſtionē fuiſſe de facto ī ciuitate padue.⁊ ſe dixiſſe quod dicta al
legatio erat vera ſi ex vno tantum teſtamēto volebat adire. ſec⁹
ſi vellet adire ex quocūque teſtamēto ſibi ſit delata hereditas: quia
tūc cū neceſſario ex vno eorū ſit ſibi delata.ſufficit ipſum ſcire he
reditatem ſibi delatam ex teſtamēto:licet ignoret an ex hoc vel
ex illo pergameno.alleg.ſ.e.l.quod ſi dubitet.⁊ l.gall⁹.§.ſi et⁹. #
ſ.de lib.⁊ poſth. Et ſic dicit ſe feciſſe practicari.⁊ ita fuiſſe obte
tum de quo dicit ſe lucratū fuiſſe ducatos.lx.quia queſtio erat he
reditatis quindecim millium florenorum. Sed aduerte quia ſi nō
eſt aliqua difformitas in dictis teſtamentis cenſetur eſſe vnū te
ſtamentū ſepius ſcriptum.l.vnicum.ſ.de teſta. Ideo tunc eſt cla
rum quod poſſet adiri hereditas. Si autem eſſet aliqua diuerſi
tas:tunc ſi non eſſet magna ex quo idem eſſet inſtitutus adhuc
idem vt ſi in altero eorum relicta eſſent centum ſcio in alio.lx.iſt
idem eſt inſtitutus. Caſus eſt ſingularis in.l. ſempronius procu
lo.ſ.de lega.ij. Si autem eſſet maior diuerſitas vt quia alia legata
ſunt facta in vno.⁊ alijs perſonis quā ſint facta in alio tūc eſſet
magis dubium. Tamen forte ex ratione.d.l. ſemproniū poſſet
dici quod ſaluanē legata illius ſcripture que minus grauat he
redem licet hoc non ſit ſine dubio.quia illa.l.nō proprie loquitē in
hoc caſu. Si autem eſſet difformitas quia corā alijs teſtibus vnū
eſt ſcriptum quam ſit aliud vel ſi ſit ſcriptū in diuerſo loco ab eo
in quo aliud eſt ſcriptum.tūc procedere videtē dubitatio Ang.
tamen cōtra ipſum facit tex.iſte qui in ſimili videtur velle here
ditatem adiri non poſſe. Sed ipſe reſpondet quod ex neutro po
teſt adiri ſi vult applicare animum ſuum ad vnū tantū. ſecus ſi
velit adire ex quocūque illorū ⁊ ſit ſibi delata hereditas per iura
ſuperius allegata. Sed certe hec reſponſio videtur contra iſtū
tex.qui videtur velle hereditatem adiri nō poſſe. Nec ob.d.l.quod
ſi dubitet.quia alio caſu loquitur nam ibi re vera erat certū he
reditatē delatā licet ille dubitaret an defunct⁹ deceſſiſſet apud
hoſtes.an vero in ciuitate. Hic vero non erat certus hereditatē
delatam ex aliquo illorum teſtamentorum. Tene tamen menti //
dictū ſuū quia notabile eſt ⁊ inducit ſingularē limitatione ad iſtū
tex. ¶ In glo.j.ibi quod poſterius.⁊ intellige quādo diuerſi ſunt
heredes inſtituti in dictis teſtamentis quia ſi idem,quid iuris
dixi ſuper litera in notabilibus. Sed in iſto caſu videtur quod
neuter poſſet adire cum vterque eorum dubitet de viribus teſta
menti ex quo ſunt facta eadem die nec apparet quod ſit prius
⁊ quod poſterius. ¶ Ideo neuter agere poterit. Si tamen al
ter eorum poſſideret melior eſſet eius conditio.arg.l. qui accuſa
re.C.de eden.de quo in.l.j.§.j.ſ.de bo.poſ. ſm tabu. Et ibi glo.
etiā limitat hoc verū qñ ſunt diuerſe ſcripture nō ſigillate vel ſi
gillate diuerſis ſigillis. Si aūt ſub vna ſigillatiōe cenſeretur eſſe
vnicum teſtamentum cōtinēs duos heredes per illū tex. Et ad
uerte quod licet ſint facte eodē die:ſi tñ appareret quod vna hora
prius vnum eſſet factum quā aliud preualeret poſterius quod poſ
ſet probari per teſtes.vt eſt tex.cum gl.in ſimili in.c.duobus.ex
tra de reſcrip.lib.vj.⁊ ibi etiam tangitur de materia.⁊ tangitur
etiam ibi quid in literis gratioſis beneficialibus que emanant
ſub eadem data ſeu ſub dato eodem die de quo etiam in.c.ſi ad
ſedem.de preben li.vj.

Filiuſfamilias. Legitē duob⁹ modis in gloſſ. Uno mō vt ſit paragraphus
ibi fili⁹ acceptis literis. Alio mō vt ibi nō ſit paragraph⁹ ſz cō
tinuetē ⁊ ſit tñ vnus.§.vſque ad.§.ſi quis. Et ſm primā lectu.h.d.
2 ¶ †In mādatis hʒ locū ar.a ſēſu contrario h.d.ſm aliā hoc inten
dit. Nō vʒ aditio ſi nō eſt facta ſeruata forma iuſſus ⁊ heredita
tis aditio nō recipit cōditionē.h.d.cū ſe. ¶ In tex.ibi adijt ſcʒ
ſtatim nō facta alia exploratiōe.⁊ ſic nō ſeruauit formā iuſſus.
3 vr tñ ſcdā lec.magis de mēte litere. ¶ †No.quod vbi quis tenetē ali
qd explorare nō pōt actū celebrare niſi pri⁹ perquirat ⁊ inueſtiget
ab eis qui veriſimiliter ſcire debent.⁊ perſuadeatur p eos. Facit.l.
magis puto.ſ.ne paſſum.ſ.de re.corū. Et ſic facit quod iſta verba
ſi inueneris vel ſi exploraueris inducant conditionē nō ſimpli
cē monitionem. Cōtrariū tñ vr̄ pbari in cle.j.de offi.deleg.⁊ in
c.dudū.de preſump.⁊ ibi no.p Inn. Sʒ dic quod ibi illa clauſula
ſi repertus fuerit idoneus tacite ſubintelligebatē. Ideo dicitē fa
cere monitionē ⁊ nō cōditionē.ar.l.inuito.§.j.ſ.de tutel. Hic aūt
nō tacite ſubintelligebatē quod deberet explorare an eēt ſoluēdo.
ideo facit cōditionē. Et ex hoc habes ſm Ange.quod vbicūque in
iuſſu vel mādato adijcitē aliquid quod tacite nō ineſt ex natura a
ctus explicādi tūc illud quod adijcitē nō ſonat in monitiōe ſʒ poti⁹
intelligitē eſſe de forma actus. Et p hoc dicit quod ſi ppoſiti regimi
nis ciuitatis per eorū reſcripta iubeāt ⁊ mādent aliqua iudicib⁹
poteſtatis ſub certa forma quod ſi illa forma tacite non ineſt non
erit recedendū a forma. Et illo reſpectu intelligentē delegati de
quo per Iac.bu.in.l.ius ciuile.ſ.de iuſti.⁊ iure.⁊ in.l.ſepe.ſ.de
offi.pſi.⁊ per Inn.in.c.graue.⁊.c.lʒ in corrigēdis.extra de offi.
or. Et facit etiā quod habetur in.c.cū aliquibus.de reſcript.lib.vj.

Summarium.

1 Filius adire ⁊ ſibi querere poteſt ſine iuſſu patris furioſi.
2 Iuſſum patris requiri in actu per filium gerendo qualiter intelligatur.
3 Conditio non expectatur cuius euentus nil operatur.

1 **Cum heres.** † Si pater efficitur furioſus filius pōt adire ⁊ ſibi querere ſine iuſſu eius. hoc dicit. Et eſt ſingularis text. ⁊ non eſt alibi. ¶ No. caſum ſingularem in quo etiam de iure. ff. hu iuſſa. ibi acquirebat hereditatem. facit. l. imperator. ſ. ad treb. ¶ † Ite3 no. qd vbi actus debet expediri. cum cōſenſu
2 ſeu iuſſu patris per filium. intelligitur ſi ipſe ſit ſane mētis. alias non requiritur patris voluntas. Et ſic facit quod ſi pater eſt furioſus poſſit filius ſe obligare ex mutuo. Et ſimiliter ſi ex forma ſtatuti filiuſfa. non poteſt obligari ſine conſenſu patris intelligitur ſaluo niſi ſit furioſus. ar. hoc text. iunctis his que no. in. l. ii. C. de noxali. ⁊ idem in ſimilibus. Et per predicta videtur qd ſi ſtatutum dicat qd non poſſit mulier obligari ſine conſenſu ꝙ intelligatur ſaluo niſi ſit furioſus per hunc text. nam ſtatuta recipiunt interpretationem reſtrictiua3 ⁊ declaratiuam ſecundu3 ius commune per. l. ii. cum ibi no. C. de nox. ¶ In glo. manumittere. ibi. §. filium. ⁊ bene facit quod habetur in. l. ſi longius. §. ii fili°. ff. de iudi. ¶ In ea. gloſ. ibi dicas ergo hoc communiter tenetur per iſtum tex. dum dicit atq3 ſi paterfamilias.

3 **Qui ex parte.** † Nō expectatur cōditio cui° euentus nihil operatur. h. dicit. ¶ Not. quod dictum eſt in ſummario. cōcor. l. aliquādo. §. fi. ff. ad velle. ¶ In gloſſ. omnimodo. in fi. Solutio qd vbi expectare futurū euentū eſſet inutile omnino non expectatur. ⁊ ita hic. Secus quando non eſſet omnino inutile. vt qz afferret commodū dilationis debitori. vt eſt in. l. ſiluanus §. i. cum ibi no. per gloſ. ⁊ in l. pecuniam. ſi certum petatur. ⁊ in. l. in illa. ibi allegata. Idē ſi aliqd commodum poſſet afferre. puta reſpectu trāſmiſſionis. vt eſt videre in le. ſatis nam legatum factum titio ſub conditione ſi nauis ex aſia venerit vel non venerit. non trāſmittitur ſi decedit legatarius ante purificatas alteram partem alternatiue velut conditionale. l. i. §. ſi autem aliquid ſub cōditione. C. de cadu. tol. ⁊ ſic loquitur. l. huiuſmodi. allegata in glo. ¶ In glo. fi. ibi. l. ſi. ⁊ de materia etiam conſueuit tangi i. l. plane. §. ſi cōiunctim. in. i. de leg. i.

Qui ex duabus. Etiā heredis hēdi acquirit pro parte portio in cōditiōis euentū. hoc dicit. ¶ In glo. i. ibi. ff. proxi. in fi. Hec prima lec. non videtur bona qz ſi habuit inſtitutionem in parte conditionali cu3 illa pars defecerit ex quo mortuus eſt inſtitutus pendente conditione. vt. l. liber homo. §. pe. ff. de here. inſti. videtur qd vocaretur ſubſtitutus ſaluo niſi ſecundum Bal. conſtaret de mente qd voluiſſet teſtator ſubſtituere tantummodo in defectum cōditionis. nā alias vnus caſus in vulgari extenditur etiam ad alium iuxta no. in. l. gallus. ⁊ quid ſi tantum. de lib. ⁊ poſthu. ſecundum Bald. h ⁊ videtur etiam de mente Ang. qui velle videtur ꝙ eo ipſo quod datur ſubſtitutus in defectum conditionis nullo modo videatur limitatus in caſu quo extet conditio. per iſtam tex. ſecundū iſtū intellectum qui ſecundum hec erit valde ſingularis, ⁊ limita nota ob hec in. §. ⁊ quid ſi tātum. qd eſt ſingulariter notādum. Sequens intellectus qd hic habuerit coheredem non poteſt ſuſtineri per. l. liber homo. §. pe. ff. de here. inſti. vbi patet qd ſi decedit pendente conditione nō cucatur licet poſtea extitat cōditio ſed dicitur portio defeciſſe, ⁊ accreſcit coheredi pro rata. Hec ratio glo. ſ. poſita eſt bona qz ex quo habet coheredem nō poteſt tunc decedere pro parte inteſtatus. tertia vero lec. que ponitur in ver. ſed hu. eſt vera in ſe. Aduerte tamen qz ſecūdum illā poteſt dicere qd non ſit neceſſe ſubaudiri maxime ſi extitit cōditio poſt mortem pertinebit ad heredem ex iure inſtitutionis. quod hoc caſu tranſmittetur ad heredem: quia iunctum fuit a principio cum iure accreſcendi qd tranſmittat ad heredem ideo illud mutabitur. Vel dicit gloſſ. ſequens facit. l. qui patri. ſ. eod. licet alias regulariter ius inſtitutis nō cōſueuerit ad heredem tranſmitti. l. i. §. i. i nouiſſimo. C. de cadu. tol. ¶ In gloſſ. ea. quoq3 ibi qui ex pluribus. nō reperio hanc legem in. d. tit. ſed fuit intētio nam voluit allegare. l. qui plures. ⁊ l. ſed ſi plures. ff. de vulgari ⁊ pupillari.

Qui ſemis. Portio deficiētis accreſcit coherēdi inuito. h. dicit. In gloſſ. finali. ibi vl dic idem in omnibus. Hec vera. vnde intellige quod ille. §. debet intelligi ⁊ limitari ſecundum dictam. l. cum hereditate. infra eodem. nam illam vult gloſſa allegare. dum ſupra dicit infra lege proxima.

Heres quādoq3. Hereditatis aditio retrotrahitur ad tēpus mortis. hoc dicit. Et facit tex. iſte ad queſtionem qd ſi hereditas titii erat mihi delata ⁊ procurator generaliter conſtitutus ad lites egerit contra debitorem hereditarium qui oppoſuerit in proceſſu qd ego non adiui hereditatem. Et ſic non debet obtinere q° ſi ego hoc ſciens cōpareo ⁊ adeo qd debeat ſequi condemnatoria ex quo pendēte iudicio ſuperuenit ius ex cauſa que retrotrahitur ⁊ ex cauſa de preterito. l. ſi mater. §. eo. ſ. de excep. rei iudi. ⁊ l. ſi rem. §. fi. ff. de pig. act. ⁊ hoc tenet hic Cyn. in additionibus ⁊ Bald. poſt eū. ⁊ ſic alias de facto obtinui licet tunc nō vid. ſtat: ſtu. i. dictū. ¶ In glo. intelligitur. ibi nam fallit Bar. hic reduc. t has fallētias ad certam doctrinam de qua dic vt hic per eu3 qui etiam tāgit an ſtatutum in caſu vero trahatur ad fictum de quo dixi in. l. lex fal. ſ. ad leg. fal.

Summarium.

1 Abſtinente vno poteſt is qui adiuit a tota recedere.
2 Portio deficiens quando accreſcat coheredi inuito.
3 Rigor iuris omittitur equitate ſuperueniente.
4 Materna non poteſt omitti ſuperueniente pupillari.

1 **Cum hereditate.** † Propter vnū abſtinentē pōt alius qui adiuit a tota recedere. h. creditores ꝓ parte abſtinentis eū voluerit moleſtare. ⁊ idē in eius hēde. h. d. cu3 ſe. ⁊ eſt ſingularis. l. ſecundū Bar. ¶ In tex. ibi ei° portio. ſupple nō poterit tunc a toto recedere. In tex. ibi d3 ſubaudiri vt nō conueniant eum vltra vires illius portiōis. Et ſic in effectu erit heres in totu3. Sed ꝓ portione coheredis nō conuenietur vltra eius vires. ⁊ ideo competent etiā actiones ſibi ꝓ par
2 te cohēdis. ¶ † No. quod licet regulariter portio deficiēs accreſcat coheredi inuito. l. qui ex duabus. §. fi. ſ. eo. Tamē hoc fallit qñ poſt aditā hereditatē per aliquē coheredē alter repudiat partem ſuam3 qz tunc datur ſibi electio an velit totam hēditatem dimittere. an vero velit tota3 cognoſcere. Saluo niſi creditores dicant ſe contentari conuenire eum pro parte ſua tantū inſolidu3 ⁊ pro alia solū vſq3 ad vires ipſius portionis. ⁊ not. quod circa electionē duplex poteſt eſſe practica vna qd poſtꝙ coheres repudiat ille qui poſt adiuit agat ꝯdictione ex hac. l. cōtra creditores vt det ſibi electionē vt poſſit vel totā agnoſcere vel totā repudiare. facit. l. ſtatus. cū ibi no. ſ. de acqr. re. do. alia practica eſſe pōt vt expectet qd creditores agant cōtra eū inſolidum. Et tunc excipiat qd nō intēdit ſoluere ſolidū debitum ſed itēdit quod debet ſibi electionē vt poſſit vel a toto abſtinere vel totū agnoſcere ⁊ quelibet practica in ſe bona itē ſimiliter qñ creditores volūt īpedire electionē duplex pōt eſſe practica. Vna qd creditores dicant qd ſunt cōtēti ſolū pro parte ꝓ qua adiuit cōuenire eū inſolidū ⁊ ꝓ alia vſq3 ad vires illius. ⁊ hanc tetigi exponēdo literā de qua etiā hic p Bart. Alia poterit eſſe qd dicāt ſe cōtētos cōuenire eū ꝓ pte ꝓ qua adiuit: ⁊ qd alia pars ſibi aſſignetur ꝓ qua oīno ſe abſtinebūt. Et h tāgitur i gl. fi. ⁊ tūc d3 expon lr̄a put tangitur in glo. p̄dictam ꝟ. ſe3 poſſet. ⁊ hāc videtur ſequi hic Bal. T ſi puto vtranq3 practicā in ſe verā nā
3 vtraq3 hic ꝓbata ſecundū diuerſas expoſitiones. ¶ † Itē not. qd propter ſuperuenientiā equitatis receditur a iuris rigore. ite3 ꝙ quis pōt per aliū qd nō pōt per ſe ipſum. de quo in. c. pōt qs. de reg. iur. lib. vi. vbi etiā per Dy. ¶ Vltimo not qd datio coheredis extranei non tollit exiſtentiam ſui heredis. vt hic videtur ꝓbari. in prin. iuncto tex. ibi extraneo. Et tangitur. ſ. eodē. l. ſi ex parte. Quod eſt verum in his que non dependēt ex teſtamēto. Sec° in dependentibus ex teſtamēto vt eſt confirmatio tabularum pupil. l. apud iul. §. idem iul. ſ. ad treb. de quo dicēdū vt ibi de vulgari ⁊ pupillari. l. ſi filius qui patri. ¶ In gloſſ. i. l. ſi. eſt enim eadem ratio ⁊ per conſequēs idem ius. l. illud. ſupra. ad. l. aquil. ¶ In glo. ſecunda ibi in ſeruitutes. Solut. ꝙ iſtud hic contingit propter equitatem caſus ſuperuenientis. que ratio ibi ceſſat. ¶ In eadem gloſſ. ibi lege penultima alias eſt antepenul. ſed certe illa concordat. vt ibi patet. Et ſimiliter concordat lege ii certarum. §. primo. ſupra titulo primo. Ideo non eſt opus ſoluere. De materia in lege labeo. infra de vſucap. ⁊ l. lege hereditaria. infra de furtis. ⁊ i preallegata regula poteſt quis. ¶ In glo. finali. ibi ſētias omnis ſupple vltra vires ipſius portionis adite. Sed pro alia parte coheredis nō ſentit onus vltra vires illius portionis. Sed ſolum vſq3 ad vires. Et hec eſt vna lectu. ⁊ bona in ſe. Alia eſt lec. que ſequitur que ſimiliter eſt in ſe vera vt tetigi in notabilibus. ¶ In eadem gloſſa in fine ſupple quia primo ibi coheres repudiauit. vnde ſi poſtea alter coheres adit partem ſuam cogitur omnino habere partem coheredis quia imputet ſibi ex quo ſciebat coheredem repudiaſſe. Secus ſi

heres ſi ignoraſſet vt ſibi pz. ¶ Item ſecus ſi poſtea repudiaſſet quo caſu loquitur hec lex. nam tunc nõ eſt ſic imputandũ adeũti partem ſuã: ideo magis ſubuenitur. Et predicta vera quãdo coheres repudiat ipſo iure. Si vero quis adiuit partem ſuam ⁊ poſtea coheres repudiat p in integrũ reſtitutionẽ tũc nõ cogeret acceptare illã ſi nõ vult. l. ſi minor ſ. e. Poſſet tamẽ ſi vellet p. d. l. a cõtrario ſenſu. ⁊ l. pe. ſ. e. ⁊ hoc in coheredib⁹: ſed ſi eſſet heres fideicõmiſſarius vt q2 inſtitut⁹ in ſolidũ grauat⁹ eſt de reſtituendo dimidiã ⁊ reſtituiſſet dimidiã. Et poſtea bñficio reſtitutus ſe abſtineret ab alia dimidia cogeretur fideicõ. totũ acceptare vel totã repudiare. l. ſ. pe. ⁊ pe. ſ. ad treb. ⁊ ſic magis grauatur fideicõ. quã coheres. Et hoc ideo q2 fideicõmiſſum recipit vires ab aditione heredis vt l. ille a quo. §. ſi de teſtamẽto. ſ. ad treb. ⁊ l. nõ iuſtã. C. ad treb. que ratio ceſſat in coherede. ¶ Extra glo. tãg. tñ Bal. quid ſi ſunt creditores in hereditate tamẽ nõ ſunt tot q abſorbeãt vires hereditaris an tũc habebit diſpoſitio locũ huius l. dicit Bart. ſentire q nõ attẽda rõne ſua quã tangit circa legatarios. Sz ipſe tenet oppoſitũ q2 intereſt heredis habere huius l. bñficiũ ad euitãdas vexationes l. minorib⁹. ff. de minor. Sed forte dictũ Bar. eſt verius p iſtũ tex. circa fi. ſcdm primã lec. ſcdm quã patet qd ſi creditores nõ volũt cõuenire vltra vires nõ audit ipſe heres. Nec tunc eſt tanta equitas vt de ſe pz. Ideo videt qd tunc non ſit diſcedendũ a regula q habet q portio hereditatis accreſcit etiã inuito. ff. e. l. qui ex duabus. §. ſi nec ob. d. l. minorib⁹. q2 loqt in minore. xxv. an. cui bñficio etatis ſuccurrit. ſecus ergo in maiore. ⁊ ſic a 2rio ſenſu illa lex facit cõtra Bal. ar. l. ius ſingulare. vt l. qd do. ff. de legibus. Et p hoc videt qd ſi pro parte facit inuentariũ cum non teneatur vltra vires hereditarias. l. ſi. C. de iure delib. nõ habeat locũ hec l. tamẽ cõtrariũ põt dici: q2 lz fecerit inuentariũ p parte ſua nõ fecit illud p parte coheredis. Et ideo videt qd etiam hodie poſſit tũc habere locũ hec lex. Quid autẽ ſi nõ feciſſet inuẽtariũ an habeat locũ bñficiũ huius legis tenet Bart. hic qd ſic de quo dic vt hic p eum. ¶ Ultimo hãc legẽ limita ſcdm Ang. quãdo teſtator ſup iure accreſcẽdi nihil diſpoſuit. ⁊ ſic ex inop. nato caſu contingit. ſi aũt diſpoſuiſſet teſtator partẽ deficiẽtis velle peruenire ad coheredẽ nõ habet locũ beneficiũ huius legis: q2 tũc nõ eſt caſus inopinat⁹ ſed a teſtatore prouiſus. ⁊ qui potuit per heredẽ prouideri. Ideo nõ hz locum tũc diſpoſitio huius legis ſicut dicimus in inſtituto ⁊ pupillariter ſubſtituto vel ẽe vulgariter coheredi. Nam cum ex ordinata volũtate teſtatoris cogatur heres habere pupillarẽ. l. qui patri. ſ. eo. ⁊ etiam ex vulgari partẽ coheredis. l. ſi quis heres. ff. eodem. Ideo non poterit vti beneficio huius legis. Qd eſt notãdũ ſcdm meum pro limitatio-
4 ne huius legis. † Et no. bene qd ppter pupillarẽ ſuperuenientẽ nõ poteſt dimitti paterna ſcdm Ang. adde qd Bart. tenuit cõtrarium in. l. ſi. ſ. eo. Sed verius puto dictũ Ang. per rationẽ ſuã ⁊ p id quod habetur in. l. quidam eulogio. C. eo. ti.

Si is qui miſcuit.

Sũmata fuit cũ lege pced. ¶ Nota qd beneficiũ ex equitate conceſſum de facto tranſit ad heredẽ. facit. l. no ſolum. ff. de reſti. in integrũ.

Summarium.

1 Beneficium abſtinendi duplex eſt.
2 Beneficiũ abſtinẽdi nõ dat cõtra immixtionẽ iuris ⁊ de iure.
3 Filius de iure ciuili creditoribus tenetur.
4 Iudex ſuum officium non petitum non impartitur.

Neceſſarijs heredibus.

Suus heres hz bñficiũ abſtinẽdi a pãtre ſi ſe ſolẽniter nõ immiſcuit. ſec⁹ ſi ſe immiſcuit, niſi reſtituat vt mi-
1 nor. Neceſſari⁹ vero nullo mõ ſe abſtinere põt. h. d. ¶ † Not. qd duplex eſt bñficiũ abſtinẽdi vnũ q 2cedit ipõ iure a pãtre mortuo ⁊ illud dat ei q nõ immiſcuit ſe vel min⁹ ſolẽniter. Quoddã eſt bñficiũ abſtinẽdi qd dat a pãtre viuo. vt eſt illud qd dat ex titulo de minorib⁹. ⁊ iſtud cõpetit illis q ſolẽniter ſe immiſcuerũt.
2 ¶ † Itẽ no. qd cõtra immixtionẽ iuris ⁊ de iure nõ dat bñficiũ abſtinẽdi. vt pz in ſeruo neceſſario. ⁊ ſic facit qd 2tra grauamẽ iuris ⁊ de iure nõ licet appellare. Facit. l. ſi qua pœna. ſ. de v. ſig.
3 ¶ † Itẽ no. qd filius ſuus de iure ciuili tenet creditorib⁹ lz nõ poſſit cõueniri ſi velit ſe abſtinere. Et ſic facit q ſi non abſtinet poſſit cõueniri creditorib⁹ hereditariis. ad idẽ. ff. e. l. more. ver. de ca. ⁊. ſ. e. l. amiſſi⁹. §. fi. ⁊. l. 4. §. q in poteſtate. ſ. ſi qs omiſ. ca. te. ⁊. l. liber ho. §. fi. ſ. de ſtip. ſer. de quo tãgit cũ gl. ¶ In gl. pluribus ibi centenariis. vide glo. in l. pueri. ſ. de ver. ſi. ⁊ canon dicit maledict⁹ puer cẽtũ annoꝝ. ⁊. q. vij. paul⁹ dicit ibi maledict⁹ puer ⁊c. ¶ In gl. tenet. ibi prima facie. vel dic tertio tenet. ſ. inſpecta diſpõne legis. xij. tab. Nõ tñ bñficio abſtinẽdi iſpecto. Et ſcdm hãc opi. gl. ſi actũ ſit 2tra filiũ tanq̃ cõtra heredẽ. ⁊ filius fuerit cõtumax. vel etiã cõparuerit in iudicio ſimpliciter vt filius nõ poterit condẽnari ſi nõ pbatũ eſt ipſum ſe immiſcuiſſe hereditati paterne. Et p ſcdã parte bñ facit. l. ei q. ff. e. ⁊. ſ. e. l. cibos. ⁊ q2 p beneficiũ pretoris reductũ eſt ſuus ad inſtar emãcipati. ſ. nã nec emãcipatus. ſ. de le. j. ⁊ q2 poſt beneficiũ abſtinẽdi ſolũ cenſet heres quo ad 2cernẽtia eius fauorẽ: nõ quo ad onera. l. ſi fili⁹ qui patri. de vulg. ⁊ pup. Et pro iſta parte eſt glo. ordinaria in. l. ſi cum dotẽ. §. tranſgrediamur. ſo. ma. Bar. hic quẽ ſequitur Bal. ⁊ Ang. dicit q re vera obligat⁹ eſt creditoribus per iſtũ tex. ⁊ per alia iura que allegaui in notabilibus: tamẽ nõ poteſt cõueniri anteq̃ ſe immiſceat: q2 iſta obligatio ſperat nouari ſi ſe abſtineat. ⁊ ideo interi nõ pot 2ueniri p. l. pecuniã. ff. ſi cer. pe. Sed aduerte q2 hec reſpõſio nõ videt perfecta q2 ſi p illã legẽ inducat exceptio debitori vr q debeat obijci. alr̃ imputet ſibi p id qd habet in. §. tẽporales. inſti. de excep. ⁊. l. exceptionẽ. C. de proba. ⁊ l. peremptorias. C. ſen. re. nõ poſ. ⁊ l. ſi vnus. §. pactus. cũ ibi no. ff. de pac. Naz ex quo obligatio ſubeſt videt fundata intẽtio creditoris niſi reus exceptionem ſibi competentẽ
4 obijciat. † Non enim dz iu. lex ſuũ officiũ impartiri non petitũ. l. iiij. §. hec aũt. ſ. de dã. inf. Sec⁹ eſſet qñ ipſo iure actio nõ cõpetit. ⁊ hec puto pce ſerẽ in caſu. d. l. pecuniã. quicquid ſenſerit hic Bar. per rationes pallegatas. Sed in caſu noſtro poſſet ſua opinio ſaluari q2 iſta exceptio ab initio videt ineſſe obligatiõi cum eodem tempore oriatur cum illa. Ideo tũc iudex poteſt ſupplere etiã ſi non obijciatur per id quod not. Barto. in. l. cum qui ka. §. j. ſ. de verbo. oblig. a. poteſt etiam dicere qd pretor cõcedẽdo beneficium abſtinendi eneruauit virtutem obligationis ⁊ actionis ex eo quia intentio ſua fuit per beneficiũ abſtinẽdi ponere ſuum in eo ſtatu in quo eſt extraneus vel emãcipatus per d. l. nã nec emancipatus. ⁊ ſic ſicut extraneus habet poteſtatẽ repudiandi ⁊ adeũdi ⁊ ante nõ põt cõueniri quã ipſe adeat. ſic voluit qd ſuus haberet poteſtatẽ abſtinẽdi ⁊ cõſequẽter immiſcẽdi. Et ſucceſſiue qd anteq̃ ſe immiſceat nõ poſſit cõueniri. Pro quo optime facit. d. l. ei q ſui. ⁊ ea eodẽ. ⁊. l. j. C. vt ſi ſe ab hered. ab. Imputet ergo ſibi creditor qui nõ facit interrogari a pretore an ſit vel intẽdat eſſe heres. iuxta id qd habet. l. j. ⁊. ij. ff. de interro. ac. Sicut in ſimili in ag. ẽ reali cõtra aliquẽ qui non poſſidet imputatur agẽti ſi non fecit eũ interrogari an poſſideret nec pbat eũ poſſidere. l. ſi a te. §. j. ſ. de excep. rei iudi. Quid aũt ſi filius vel extrane⁹ ſe immiſcet ⁊ tanq̃ minor petat ſe reſtitui an ſufficiat pbare obligatã eſſe hereditatẽ ſi aliud nõ probat vt ex hoc ſolo debeat reſtitui tanq̃ leſus. Ja. bu. ⁊ Bal. poſt eũ tenẽt qd ſic l. d. l. j. Sed forte contrariũ eſt verius q2 poſſibile eſt hereditatẽ eſſe ſolidã ⁊ locupletẽ licet ſit aliquibus obligata ⁊ per cõſequẽs neceſſario nõ videt probari leſio. Cõſtat aũt q pbãdo minor etas ⁊ leſio. l. nã ⁊ poſtea. §. ſi minor. ff. de minor. Probatio aũtẽ dz cõcludere. vt in. l. nõ hoc. C. vnde cogna. cũ ſimi. poſſet tñ dici in eoꝝ ſuſtineri ſi probarent obligationes ⁊ allegaretur certa bona eſſe in hereditate que non ſufficerent. ⁊ alia non ſubeſſe. Q̃ ſi vol. a dicere oppoſitũ vz alia ſubeſſe deberet pbare per id qd habetur in. l. cũ de lege. ff. de proba. Et pro opin. glo. ⁊ cõ. facit vltra predicta quia etiam ſuus videt creditoribus obligari ex quaſi contractu ſe immiſcendo. l. apud iul. §. ſi. cũ. l. ſeq. ff. ex quib. cau. in poſ. ea. Nec obſtat tex. dum dicit qd actio nõ dat ſi velit derelinquere hereditatẽ quia põt exponi derelinquere. i. deſerere ſeu ſe non immiſcere. Nam derelinqui dicitur qd deſeritur. vt eſt glo. ordinaria in regula peccatum. de reg. iur. lib. vj. Et ita ad hoc vt actio non detur ſufficit quod deſerat hereditatem. ⁊ ſic ſe nõ immiſceant. non autẽ eſt neceſſe quod expreſſe ſe abſtineat. nec. h. d. illa litera vt patere põt ex pdictis. ¶ In gl. pubertatis in fine. ⁊ vide bonam glo. in. l. j. §. fuit queſtio. infra ad trebellianum.

Ex parte heres.

Seruus licet habeat coheredẽ extraneum ex ſua parte eſt neceſſarius niſi ſub conditione fuerit inſtitutus. hoc dicit. ¶ Nota quod datio coheredis etiam extranei non tollit neceſſitudinem heredis neceſſarij tantum. Similiter nec tollit libertatem. l. cum hereditate. ſupra eodẽ. de quo dic vt ibi ⁊. l. apud iul. §. idem iul. ad trebel. ¶ In gloſſ. ſ. ibi primo adire hereditatem nihilominus tamen etiam tunc impleta conditione dicetur habere libertatem a ſeipſo. l. ſi in teſtamento. cõiuncta glo. ſ. ſi qs omiſ. cau. teſt. ⁊ ſcdm hec iſta dictio niſi, nõ excipit a proximo dicto ſed a primo dicto legis inquantum dicit q non requiritur q expectet conditionẽ coheredis.

Summarium.

1 Ius accreſcendi ad heredem poteſt tranſmitti.
2 Ius accreſcendi pupillari vnitum ſubſtitutioni locum habet et ante hereditate adita.
3 Ius accreſcendi locum habet in hereditatibus diuerſorum.
4 Heres ſubſtitu. ti nõ põt paternã repudiare obueniente pupillarẽ.
5 Lex q̃dã eulogio. C. de ac. he. locũ nõ hz in inſtituto ex re certa.
6 Fideicõmiſſum expirat fideicommiſſario decedente ante diem fideicommiſſi cedentem.

Ui patri. Jus accreſcēdi trāſit ad heredē
ꝛ ſi eſt vnitū cum pupillari ſub-
ſtitutione trahit ad ea vt habeat locū poſt aditā he-
reditatē vt trahaſ etiā ad bona impuberis.h.d. ꝛ eſt
ſingularis ꝛ nō eſt alibi. ꝛ pmo ponit dictū.ſcđo declarat illud
habere locū in herede heredis.tertio rationē aſſignat.Secunda
1 ibi qđ ſic.tertia ibi nam ꝛ ſi ipſum. ¶ † Et pmitte p euidentia
primo qđ ius accreſcēdi tanꝙ reale tranſmittitur ad heredē vt
hic ꝛ l.ſi ex plurib9.ff.de iuis ꝛ legi. ſecūdo ꝙ ius accreſcendi
nō vendicat ſibi locum niſi inter coniunctos re vel verbis aut
vtroqꝫ modo.C.de ca.tol.l.i.§.his ita.Fallit i hereditate vt ibi
patet.e ho: ne deueniaſ ad incōueniens ꝙ defunctus habeat
pro parte heredem ꝛ p parte nō. vel quod inueniatur p parte
teſtatus ꝛ p parte inteſtatus contra regulam.l.ius noſtrum.ff.
de reg.iu.Tertio ꝙ ius accreſcēdi nō vendicat ſibi locum niſi
interea quotam vnā eſt portio alterius a prin.vel ex poſtfacto.
Unde dicit portio accreſcere portioni velut alluuio.l.ſi titio.§.
nul.ff.de vſufru.Et ſic videſ ꝙ illud qđ accreſcit debeat eē pars
eius cui debet accreſcere.Et ideo ſm Ang.omnes leges de in-
cremento loquentes vtuntur verbo portionis.l.ſi duo.ꝛ l.ſi qs
heres.ff.eo.ꝛ.C.quādo non pe.partes in rubro ꝛ nigro. ꝛ in.d.
§.his ita.Quarto ꝙ ius accreſcēdi cauſatur ab acquiſitione im
pedita vel ab ea funditus reſoluta.l. ſi minor.ff.eo. Quinto qđ
ius ſubſtitutionis nō trāſmittiſ ad heredē.l.toties.ff.eo.ꝛ.l.qui
liberis.§.hec verba.ꝛ.l.ſed ꝛ ſi plures.ff.de vulgari ꝛ pupillari.
2 ¶ † No.ꝙ ius accreſcēdi ſi eſt vnitū cū pupil. ſubſtitutione ha
bet locum etiā poſt aditam hereditatem.vt hic eſt caſus intelli
gēdo qđ pupillus adiuit ſuam partem:ꝛ in hoc eſt ſpeciale con
tra regulā que habet qđ poſt factam acquiſitionem non habet
locum ius accreſcendi in ꝓprietate niſi reſolueretur acquiſitio.l.
3 i.§.interdum.de vſufru.accreſ. ¶ † Itē no.qđ in hereditatibus
diuerſorum habet locum ius accreſcendi.qđ etiā ſpeciale eſt cō-
tra regulā cōmunem.l.ſ.ꝛ.ii.C.de teſt.mili.ꝛ.l. ſi duobus.ff.ti.ſ.
4 ꝛ.ff.qui.mo.vſufru.amit.l.ſi ſub ꝯditione. ¶ † Item no. ꝙ nō
poteſt heres ſubſtituti ꝓpter pupillarem obueniētē repudia-
re paternā ex beneficio.l.cum hereditatis.ff.eo. ꝛ ratio eſt quaꝫ
dixi ibi circa finem. ¶ Itē aduerte qđ dubia huius.l.ſunt pnci
paliter duo. Primū eſt an vt habeat locum hec lex requiratur
qđ filius impubes fuerit inſtitut9 ꝛ agnouerit hereditatē. An
vero ꝓcedat etiam ſi patri non extiterit heres.ꝛ de ħ diceſ cum
gloſ.i.Secundum eſt quia heres ſubſtituti habet hereditatem
pupillarē verū illā habeat ex iure ſubſtituti pupillaris. An ve-
ro ex iure accreſcēdi.Et de ħ dicet cum glo.ſi.ꝛ in vtroqꝫ pdi
ctorū fuerunt opiniones vt patebit ex infra dicēdis. ¶ In gl.
ſi.in ſi.ꝛ ſic habes ex gl.duas opi.vna eſt qđ hic debeat intelligi
ꝙ pupillus adiuit. alia quod non curetur adiuit vel nō adiuit.
Tertia fuit Ja.de are.quod hic debet intelligi qđ non adiuit.
Primam tenet glo.in.l.quoties.ff.e.ꝛ in.l.i.§.ſin autem aliquid
ſub cōditione.C.de ca.tol.ꝛ idem ſequitur hic Bar. ꝛ Ang. ex
eo quia ſi pupillus nō adiuiſſet non fuiſſet coniuncta hereditas
pupilli hereditati paterne ꝛ ſic non fuiſſet eius portio imo oino
eſſet hereditas diuerſa.ꝛ pro tanto non haberet tūc locum ius
accreſcēdi quod nō videtur habere locum niſi inter portiones
per ea que dixi in euidētialibus poſt Ang.Et pro hoc etiā ad-
ducunt tex. ibi coniungi eam hereditati paterne. Sed aduerte
qđ lꝫ pupillus agnoſcat ſuam partem non videtur qđ per hoc
hereditas pupilli ſit facta portio hereditatis paterne.imo pot9
econtra portio hereditatis paterne ſit facta portio hereditatis
pupilli.per.l.ſi plures.§.filio.ff.de vulgari ꝛ pupillari. ꝛ per id
qđ no.in.l.i.§.veteres.ff.de acqui. poſ.ꝛ.ff.eo.l. heres p ſeruum.
preterea tex.hic nō aperit an adiuerit vel nō. Ideo videtur di-
uinare ꝛ reſtringere hic intellectus huius tex. Nec obſtat litera
dum dicit coniungi eam ꝛc.qꝛ imo potius facit in contrarium
qꝛ innuit ꝙ nōdum erat coniuncta:ſed erat cōiungēda.Et pro
iſta parte etiā facit qꝛ ratio hic poſita habet locum etiam ſi pu-
pillus non adiuiſſet.Eſt tamen intelligenda quando alias pu-
pillus nō poterat habere heredem ex teſtamento. nam tunc in
ſubſidium ex equitate introduxit hec lex qđ cogatur heres ſub-
ſtituti acceptare pupillarē vt ſic habeat pupill9 heredē.vbi for-
te alias nō haberet arg.l.iul.ff.eo.ꝛ ſic pꝫ qđ ſi pupillus adiuit
habebit locum hec lex. Idē videtur ſi nō adiuit qꝛ repudiauit
per ea que.ſ.dixi.ꝛ hec tenebat etiā dominus meus Franc. de
rampo.ꝛ in.l.quidam eulogio.C.de iure deli.ꝛ.d.l.i.§.ſi autem
ſub conditione. Nec ob.ratio Bar.ꝛ Ang.qꝛ licet ſint tūc vere
diuerſe hereditates tamen ex equitate ex legis huius cēſura cē-
ſentur quodā modo vnica hereditas.Et ideo ſicut vna portio
paterna alteri accreſcit:ſic etiā hoc caſu accreſcit pupillaris pa-
terne.Cū vt dixi ex eqtate hui9 legis cenſeaſ quodāmodo vni-
ca hereditas:ꝛ p ħ etiā nō ob.l.ſi ſub cōditione.q.mo.vſuſfruc.
amit. qꝛ loqꝫ in hereditatib9 diuerſoꝝ ꝛ oīno diuerſis. Secus qñ
nō cēſent oīno diuerſe vt eſt hereditas pupillaris ꝛ prīna: ꝛ ſicut
alſ vna portio accreſcit alteri ita hoc caſu accreſcit pupillaris
prīne.Si aūt pupill9 deceſſiſſet hereditate nō adita nec repudia
ta ꝛ ſic trāſmiſiſſet partē ſuā ad eius heredē:tūc dicit Ange. qđ
bene pōt habere locū ħ lex qꝛ inueniſ iuncta cū paterna inſpe-
cta iuris ciuilis cēſura.l.neceſſarijs.ff.eo.Jō tūc bū poſſet habe
re locū ius accreſcendi.ꝛ hoc caſu dicit ſuſtineri poſſe opi.Azo-
nis qui dixit omnino cui ari an fili9 agnouerit vel nō.Qꝛ cōce-
dit id verum dūmodo nō repudiauerit. ſecus vbi repudiaſſet
ſcđm eū.Sed certe vt dixi etiā qñ repudiauit videſ poſſe proce
dere hec litera.Et ex pdictis pōt decidi an ſi pupillus fuit exhe
redatus habeat locū hec lex:qꝛ tenēdo opi Bar.ꝛ Ang. videſ
qđ nō:qꝛ paterna hereditas non fuiſſet iuncta cū pupillari.Li-
mita tamen ħ eſſe verū niſi pupillus exheredatus expugnaſſet
teſtamētū patris p querelā pro parte: vt qꝛ alter fra.er erat inſo
lidum inſtitutus.facit.l.circa.ff.de inoffi.teſta.qꝛ tūc ſi pupillus
expugnato teſtamēto adiret partē ſuā fuiſſet vnita hereditas pu
pillaris cū paterna ꝛ non fuiſſet etiā tunc rupta ſubſtitutio pu-
pillaris p ea que habentur in.l.in ſubſtitutione.ꝛ.l. ꝛ ſi ꝯtra.ff.
de vulg.ꝛ pu.Ideo tūc poſſet habere locū hec lex. Intellige ſi
in vita ſubſtituti adiuiſſet ptē ſuā ſi teneremus opi.Bar.ꝛ An
ge.Nā ſi poſt mortē ſubſtituti adiret vniret pupillaris cum pa
terna eo caſu quo iā ſubſtitutio expiraſſet. Et ſic videreſ qđ nō
poſſet trahere ius accreſcēdi a ſubſtitutione vt trahaſ ad bona
impuberis:vel forte etiā tūc traheret p id qđ dicam ſuper gloſ.
ſi. Item ex pdictis pꝫ qđ ſi ſubſtitutus fuit inſtitutus in re cer
ta ꝛ pupillus ex vniuerſo ſequēdo opi.Bar.ꝛ Ange.nō habe-
bit locū hec lex qꝛ ius accreſcēdi quod daſ inſtituto in re certa
ſugg.a.l.i.§.ſi ex fundo.de here.inſti.nō tranſmittitur ad heredē
vt no.Bar.in.l.quoties.C.de here.inſti.ꝛ.l.ex facto.ff. de here.
inſti.hic autem loquitur de iure accreſcēdi quod ſecundum ſuā
naturam eſt tranſmiſſibile ad heredē. Itē quia inſtitutus ex re
certa poſtꝙ pupillus agnouit hereditatem non habet heredi-
tatem patris nec eius quotam ſed certā rem.ideo non cogetur
5 habere pupillarem etiā ſi viueret. ¶ † Nota bene ex hoc dicto
Ang.qđ lex quidam eulogio.C.eo.nō habet locum in inſtituto
ex re certa ſubſtituto pupillo.Et pro hoc facit qꝛ ille tex. loqtur
in inſtituto ex parte ꝛ ſic in quota hereditaria ideo non vr qđ
habeat locū in inſtituto ex re certa. Et potiſſime qꝛ ille hr loco
legatarij a.:leunte vniuerſaliter inſtituto vt.d.l.quoties.Si au-
tem eſſet ecōtra vt qꝛ ex vniuerſo eſſet inſtitutus ꝛ pupilla in cer
ta quātitate ſibi aſſignata.cū frater fuit ſubſtitutus pupillari-
ter.ꝛ eorum frater predeceſſit ante pupillā. Et deinde pupilla
mortua eſt an tūc veniat heres ſubſtituti ad bona ipſi9 pupille.
Dicit Ang.queſtionē fuiſſe de facto valde arduā ꝛ ꝯtraria cō
ſilia emanaſſe.Finaliter dicit ꝙ ſi pupilla repudiaſſet inſtitutio
nē ex re certa tūc qſtio eſſet clara. Qꝛ repudiatū remaneret pe-
nes heredē ſubſtituti.l.i.§.pſcđo.C.de cad.tol. ꝛ reliqua bona
ſpectarēt ad matrē ab inteſtato.Si aūt pupilla agnouiſſet vel ſal
tem nō repudiaſſet:tūc ſcđm eū fuiſſet vnita paterna cū pupilla
ri ꝛ illa pecunia aſſignata tenuiſſet locū quote:qꝛ legitime. Fa-
cit qđ no.in.d.l.quoties.ꝛ iō tūc cogereſ heres ſubſtituti habere
pupillarē.Et habere pecuniā illā ex iure accreſcēdi velut quotā
hereditat s paterne ꝛ attrahentē ad ſe ex neceſſaria cōſequētia
hereditatē pupille ne decedat alſ pro pte teſtata ꝛ p parte inte
ſtata.Sec9 dicit ſi de illa pecunia pꝛouidiſſet alcui teſtator in ca-
ſu mortis filie ꝛ remāſiſſet pupille tantū.Qđ ſufficeret ad legiti
mā.Tamen illud qđ remāſit poſtea periſſet caſu qꝛ tunc mater
veniret:qꝛ ad incōueniēs de quo.ſ.nō pōt veniri cū de pecunia
ſit alteri ꝓuiſum. Et reliqua nō extēt ꝛ ſic ħ caſu non inueniſ
ius accreſcēdi iunctū cū pupillari:qꝛ tpe mortis pupille nō repe
riſ aliqd de bonis pris qđ poſſit accreſcere heredi ſubſtituti ꝛ
ſic dicit ſe ſuſtinuiſſe in ciuitate paduana diſputādo. Adde pdi
ctis in eo qđ dicit de exheredato ꝙ vr ꝙ indiſtincte habeat lo-
cū hec lex etiā in to ex quo dixi ipſam habere locū etiā ſi pupil-
lus repudiauerit. Et hoc etiā expreſſe idē tenuit dñs meus dñs
Fran.de ra.Et p hoc etiā videreſ qđ in caſu vltimo poſito per
Ang.etiā tūc haberet locū hec lex. Quia nō videſ curandū lꝫ
pupilla nō habeat aliqđ de bonis patris.Et p hoc etiam vide-
tur ꝙ.l. quidā eulogio. habeat locū quando quis ſubſtituitur
pupillo exheredato. ꝛ hoc ibi etiā tenet dominus meus Fran.
de rāpo.Glo.tamē vr dubitaſſe in.l. qđ ſupra quadrantē.ff. ad
l.fal.vbi tetigi.Jaco.autē de ra. qui dicebat debere intelligi ꝙ
pupillus nō adiuit mouebaſ qꝛ tūc potiſſime habet locum ius
accreſcendi.Non autē quando eſt portio agnita:vt.l.i.§.inter-
dum.de vſufruc.accreſcen.Sed certe illud eſt verū in iure accre
ſcēdi regulariter.Sed hic in ſpeciali introducto ex equitate cō-
tra regulas iuris. ¶ In glo.pretermittere.ibi vt ibi no.ꝛ hec ve
ra qꝛ ibi loquitur qñ inſtitutus repudiauit paternā ꝛ de ſubſti
tutiōe vult venire ad pupillarē. Hic aūt quādo adiuit paternā
ipſe inſtitutus idēqꝫ ſubſtitutus. ¶ In gl. neceſſarius in ſi.ſic
exponit gl. qđ ꝓprie iſte nō eſt neceſſarius de quo loquiſ.l. ne-
ceſſarius.§.ſi.ff.e. ¶ In gl.ſi.ibi ſolutio. Hec prima reprobaſ cō-
muniter:qꝛ magis debet trāſire ad ſucceſſorē qđ ſit ſub nomine

appellatio

appellatiuo qua qđ ſit ſub nomine ꝓprio in.c.qm̄ abbas.extra de offi.dele.ꝛ.ff.de condi.ꝛ demon.l.cū ita dat. Ideo cōtra te=netur ſcđa.ſ.qđ hic veniat ex iure accreſcēdi cū limitatione de q̄ in gl.in ver.ꝛ hoc puto.Sed aduerte q2 illi ſolutioni ob.primo q2 per ius accreſcēdi cum ſit quedā vulgaris ſubſtitutio.l.ſi ti=tio ꝛ meuio.§.iulia.de leg.ij.ſuccceditur teſtatori nō pupillo.in=ſti.de vulg.ſubſti.in prin.Itē ob.q2 nō habet locū poſt emolu=mentū queſitū.Itē tertio q2 non h3 locū in diuerſis hereditati=bus.Sed reſpondet qđ contraria procedunt in ſimplici iure ac=creſcēdi regulari hic in vnito cum ſubſtitutione pupillari quod trahit ad ipſa dicta ſpecialia.Sed tūc ob.quarto q2 nō vr̄ poſſe trahere a ſubſtitutione cū illa euaneſcat ꝑ mortē ſubſtituti ante euentum cōditionis.Et ideo illa nō videt̄ poſſe influere in ius accreſcendi ſicut nec etiā pactū nudū influit in aliud pactū.l.iu=ris gē.§.quinimo.ꝛ.§.ſed cū nulla.ff.de pac.Bal.h̄ tāgit ꝯtrariū ꝛ nō rñdet.Ang.hic dicit ꝙ ex quo a prin.iunctū eſt ius accre=ſcendi cū pupillari ſubſtitutione ꝓpter agnitionē factā per pu=pillū ſumpſit effectū qui adhuc durat:ſed ſubſtitutio poſtea ex=piret.poteſt allegare l3 ipſe nō allegat qđ hr̄ in.l.ij.C.de fruct.ꝛ li.expē.vbi l3 vitiū litigioſi ceſſet perēpta inſtātia.facit qđ habe=tur in.l.j.C.de p̄ſcrip.long.tēpo.ſi effectus ꝑ eū inductus du=rat.Ang.tñ ſi bene ponderas videt̄ velle qđ requirat̄ pupillus adiuiſſe anteq̄ decedat ſubſtitutus.vt ſic ſit fact9 vnio tp̄e quo ſubſtitutio vigebat.Sed forte etiā tenēdo opi.qđ requirat̄ pupil=lum adire ſufficit qđ ab ipſo initio ſubſtitutio fuit facta.Et ex diſpoſitione teſtātis fuit vnitū ius accreſcēdi cū pupillari ſubſti=tutione ꝛ ideo nō videt̄ curandū l3 ſubſtitutus decedat anteq̄ pupillus adiuerit.¶ Et ex ꝑdictis pt3 defenſari poſſe itellectū qđ hic h̄s ſubſtituti veniat ex iure accreſcēdi l3 nō ſit ius accre=ſcendi regulare ſed pot9 irregulare:q2 h3 locū etiā poſt aditam hereditatē ꝑ pupillū.Et trahit̄ etiā ad diuerſas hereditates et h̄ fauore pupilli:vt eſt dictū vt habeat heredē quē al's forte nō haberet.Et atteto ꝙ ſubſtitut9 ſi viueret erat obligat9 accepta=re pupillarē.Et ꝯtingeret aliū ſubſtitutū viuere:q2 ceſſaret eq̄=tas ꝑdicta cū poſſit aliū heredē hr̄e ipſe pupillus.Ideo tunc ſi ille vellet adire ex pupillari nō haberet locū diſpoſitio huius le=gis vt etiā voluit h̄ gl. An autē hec lex ſcđm iſtū intellectū de=beat reſtringi ad caſum in quo pupillus adiuit.an ꝓo poſſit in=telligi etiā ſi repudiauit.fuerunt opi.de q̄bus.ſ.tetigi.¶ Et ex predictis etiā patet qđ l3 h̄ Ang.inſtet ꝯſiderādo tria.ſ.merū principiū ex quo fundat̄ ius accreſcēdi in habitu ſeu potētia.ꝛ ſecun̄do cōſideret ipſius iuris durationē ꝛ ꝓgreſſum.Itē tertio eius ſingularē ꝓductionē ꝛ extēſionē.Tamē nō expedit̄ inſta=re q2 quid iuris in predictis ſatis,ex iā3 dictis apparere poteſt. Secundus fuit intellectus principalis qđ h̄ heres ſubſtituti ve=niret ex iure ſubſtitutionis.ꝛ hūc ſequitur Iac.de ra.ꝛ etiā Cy. hic in additionibus dicēs ꝙ iſte intellectus vr̄ ſibi verus l3 al's tenuerit cū glo.ꝛ cū precedenti intellectu ꝛ h̄ fauore pupilli vt haberet heredē quē al's forte non haberet arg.l.iul.ff.eodē. Et etiā ne quis decedat ꝓ parte teſtatus ꝛ pro parte inteſtatus ex eodem teſtamēto.Sed huic intellectui ob.primo q2 nō videtur cōformari huic tex.dum dicit̄ ꝛ accreſcendi iure. S3 ipſe reſpō=det qđ d3 ſubaudiri ſc3 quodāmodo. Nā quodāmodo ex iure accreſcēdi obuenit qđ ex vi ſubſtitutionis habetur.Item ob.ſe=cundo q2 ſi ex iure ſubſtitutionis veniret tunc etiā ſi veniret al=ter ex ſubſtitutione deberet iſte heres ſubſtituti cum eo concur=rere ex quo pari iure ambo vocarētur qđ videtur contra.l.ſed ꝛ ſi plures.de vulg.ꝛ pu.Sed huic pōt reſponderi qđ imo prefer=retur alter ſubſtitutus:q2 ille venit de iure cōmuni ꝛ regulari ſ3 iſte heres de iure ſpeciali ꝛ ſubſidiario.Et ſic non debet venire ex quo alius de iure cōmuni venire poteſt.arg.l.in cauſe.cū ibi no.ff.de mi.no. Et ſecus dicunt predicti eſſe in vulgari ſubſtitu=tione q2 in illa nullo caſu ſpes vulgaris tranſmittitur ad here=dē.l.quoties.ff.eodem. Et ratio etiam eſſe poteſt q2 in illo caſu teſtator omnino eſt habiturus heredē. Quia ꝛ ſi nō habeatur pars deficiens iure ſubſtitutionis habebitur tamē ex iure accre=ſcendi.l.ſi ex pluribus.ff.de legi.here.Et ſic videtur qđ ꝓbabili=ter poſſit ſuſtineri iſte intellectus.qđ veniat ex iure ſubſtitutio=nis q2 ex quo ab initio eſt vnitū cum iure accreſcendi ex diſpoſi=tione teſtātis trahet ab illo vt trāſmittat̄ ad heredē ex equita=te in caſu in quo alius ex teſtamēto pupillo ꝯſtit futurus heres.nā nō video quare nō poſſit dici qđ ius ſubſtitutionis attrahat iſtud ex iure accreſcendi. Sicut econtra dicimus qđ ius accreſcē=di attrahat aliqua ſpecialia a iure ſubſtitutionis. Fateor tamē qđ magis cōformetur litere opi.que habet qđ venit per ius ac=creſcendi.Et attēde q2 iſte ſecundus intellectus qđ ex iure ſub=ſtitutionis ſuccedat̄ ſubdiuidi poteſt. Nā quidam reſtringunt ipſum quādo ſubſtitutio eſt facta per nomē proprium vt h̄ tan=gitur in prima ſolutione.Alij quādo pupillus adiuit. Alij etiā aliter reſtringūt vt pt3 ex gl.in ver.vel hic ſuus. Itē alij quar=to aliter vt patet in gloſ.ver.vel hic ſubſtitutus. Que reſtrictio=nes nō videntur eſſe bone vt hic declarat Bar.licet ipſe intelli=gat qđ hic pupillus adiuit ꝛ ſuccedatur per ius accreſcēdi vt ſe=pius dictum eſt.¶ Ultimo ex predictis etiam patet qđ hic loq=tur quando ius accreſcendi eſt vnitū cum pupillari ſubſtitutio=ne.Idem dicit hic Ange.ſi ſit vnitum cū exēplaria q2 eadē eſt ratio per.l.humanitatis.C.de impu.ꝛ ali.ſub.Secus dicit quā=do eſt vnitum cum vulgari ſubſtitutione:q2 tunc ſcđm eū here=ditas eius vbi facta eſt ſubſtitutio vulgaris nō reperitur vnita cum hereditate teſtantis. Ideo non eſt tractandū de iure accre=ſcendi qđ habet locum inter portiones euſdem rei.Sed melior ratio videtur quam ſupra tetigi q2 non eſt eadem equitas tunc ex quo teſtator in omnem euentum eſt habiturus heredē etiā3 de iure communi.poſſet tamē eſſe dubium ſi iſte coheres pupilli fuiſſet ſubſtitutus vulgariter filio impuberi cui3 illa vulgaris cō=tineat in ſe tacitā pupillarē.l.iam hoc iure.de vulga.ꝛ pup. An haberet locū tūc hec lex.Et forte poſſet dici qđ ſic:cum ſimplici=ter videat̄ loqui quādo ſubſtitutio eſt facta filio impuberi. Nā videtur comprehendere caſum etiā ſi ſit facta vulgaris ſubſtitu=tio ipſi impuberi.Et ſecundu3 hoc hic eſſet caſus notabilis per quem haberemus qđ lex quidam eulogio.C.eodem. haberet lo=cum etiā in tacita pupillari comprehenſa in vulgari.ſuper quo tamen cogitādum relinquo:q2 doc.hoc non tangunt. Si autē ius accreſcendi eſſet vnitum cū ſubſtitutione fideicōmiſſaria vt q2 duo eſſent inſtituti ꝛ vnus partem ſuā grauatus eſſet cohere=di reſtituere per fideicom.ꝛ deinde adita hereditate pro ſua par=te per ipſu3 coheredē fideicōmiſſarius ipſi decederet.Et deinū coheres ſuus de reſtituēdo grauatus. Clarum eſt qđ nō habet
6 locum diſpoſitio hui9 legis † q2 ſi fideicōmiſſarius deceſſit ante diem fideicōmiſſi cedentē expirauit fideicōmiſſum vt in.§.ſi aūt ſub cōditione.C.de cadu.tol.ꝛ ſi poſtea coheres agnoſcit cū nō habeat cui reſtituat remanet penes eū.vt in.§.pro ſecundo.eo. tit.Si autem deceſſiſſet poſt diem fideicōmiſſi cedentem ipſe nō fuit aſtrictus acceptare fideicōmiſſu3 ꝛ ſimiliter nec eius heres. Si autem coheres non adiret tūc portio illa accreſceret per ius accreſcendi regulare:ꝛ ex his etiam patet quid ſi fuiſſet vnitum cum ſubſtitutione reciproca vel compendioſa q2 inſpici debet in quam ſpeciem ſubſtitutionis incidat. ꝛ per hec ſint expedita ea que tangit hic Ange.ꝛ etiam materia huius legis.

Summarium.

1 Actus a ſciente factus non vitiatur per cauſam falſam.
2 Subſtitutio vulgaris ſi heres non erit qualiter intelligatur fa=cta filio.
3 Tacitum ſilico non vitiatur expreſſo vitiato.

Filiū emancipatū. Inſtitutus ſi adit ab inte=ſtato videtur repudiare ex teſtamēto ꝛ facit locū ſub=
1 ſtituto.h.d.¶ † Not.qđ cauſa falſa nō nocet actui q̄
2 ſit a ſciēte vel ꝙ ſcire pr̄ſumit̄.¶ † Itē no.qđ ſubſtitutio vulga=ris ſi heres nō erit facta etiā filio intelligitur ſi heres nō erit.l.ex teſtamēto ꝛ ſic nō pōt venire ab inteſtato.imo ſtatim facit locū ſubſtituto cū repudiet adeūdo ab inteſtato ꝙ tene mēti. ¶ In glo.j.in ſi.ꝛ ſic poteſt ad literam dum dicit emancipatū ſupple=ri maxime cum ſit eadem ratio in ſuo ꝛ per cōſequens idem ius l.illud.ad.l.aqui.cum ſi.¶ In gl.ſi.ibi cum ſciebat delatā ꝛ ſic ſecus ſi errauit in facto per iura allegata in glo.Si autē erraſſet in iure gl.ff.ſentit qđ ſibi preiudicaſſet.Sed de hoc dic vt̄ dicit̄ ff.ſo.l.clodius.Et adde qđ in dubio pr̄ſumit̄ ſcire factū.ar.viij. ff.vnde cogna.ꝛ.l.de tutela.C.de l mte.reſti. Niſi aliud in cōtra=
3 rium probetur.¶ † Ultimo per iſtum tex.patet ſcđm Bal.qđ li=cet vitietur expreſſum non tamen vitiat̄ tacitum qđ videtur cō=tra.l.iij.§.q h3.ff.de ſerui.ru.predio.Sed ibi tacitū erat acceſſo=rium ad expreſſum ꝛ ſic cū illo cōpatiebat̄. Hic vero tacitū cōtra=dicebat expreſſo ꝛ erant mutuē contraria. Ideo non eſt abſonū quod vnum contrariorum valeat.licet reliquum ſit inutile.

Summarium.

1 Portio abſtinentis coheredi inuito non accreſcit.
2 Reſtitutio in integrum abſq3 preiudicio iuris tertij conceditur.

Si minor.
1 † Portio abſtinētis ſe per reſtitu=tionem in integrū nō accreſcit co=heredi inuito.h.d.¶ Nota qđ dixi i ſummario. Nec ob.l.anteꝑe.ff.ad treb.q2 ibi loquit̄ in fideicōmiſſario qui habuit ꝑ manū heredis.ideo plus grauat̄. Hic aūt in cohe=
2 rede qui ſuam partem habuit iure proprio.¶ † Item no.qđ re=ſtitutio in integrum conceditur ſine preiudicio iuris tertij. facit capitulu3 quiſuis.de reſcrip.lib.vj.ꝛ iſta eſt ratio quare nō cogi=tur heres acceptare.¶ In gl.j.ibi reſpōdeo no dicas corrupta eſt.ꝛ debet dicere reſpōdeo ſic vt pt3 ex legibus allegatis in gl. ¶ In gl.bonorum ibi non ius.quia non eſt hec bonorum poſ=ſeſſio deſcendēs ex edicto pretoris de quo habetur in toto libro. ff.de bono.poſ.que datur ratione proximitatis.ꝛ nota ex gl.qđ iſtud nomē bonorū poſſeſſio,quandoq3 ſonat in ius:quādoq3

in factū.regulariter tamē quando precedit dictio bonorum ſonat in iure ſed quando ſequitur ſonat in factum vt no.glo.in.l.ſi proponas.C.de auto.iudi.poſ.

Summarium.

1 Adire quando cenſeatur conditionem implens.
2 Declarans nil noui inducit.
3 Furioſus per ſe nil poteſt querere.
4 Filiuſfamilias furioſi non ſibi querit ſed patri.

1 **Ariſtius labeo.** †Qui implet cōditionē nō vr̄ adire niſi ꝯ animo adeūdi fecerit.h.d.¶ In tex.ibi videatur.ſupple vt purificet cōditionē.¶ Not.ꝙ dictū eſt in ſummario.de materia dic vt in.l.i.§.ſi paredi ſupra de cōdi.ob cau.ꝛ in.l.ſi dubitari.ꝟ.de here.inſti.nā dꝫ attendi quo aīo impleatur ſi de illo conſtet. In dubio tñ vr̄ implere potius aīo purificādi.¶ Ultimo iſtū tex.inducit hic Bal.ꝛ Ang.quod ſi teſtis iurauit intra terminū poſſit deponere poſt terminū: quia
2 depoſitio venit ad declarationē iuramēti.† Et ſic nō debet cēſeri aliqd noui inducere.ar.l.heredes palā.§.ſed ſi notā.de teſt. de quo aliqd p gl.in cle.i.de offi.dele.ꝛ p Bar.in.l.dāni.§.ſabinu.ſ.de dā.infe.dicit Ang.practicari cōtꝛ qꝺ ſi daꝛ terminus ad probādū ꝛ habere probatū ꝙ nō ſufficit tunc teſtes iuraſſe intra terminū:qꝛ iurādo ſolū fit probatio implicite ꝛ obſcure.ſꝫ cum deponit tunc fit explicite ꝛ clare. Et illa verba probatum habere:qꝛ ſunt tpis preteriti ſignificant ſcōm eū pbationem explicitam.Tu dic plene de hoc vt dixi in.d.§.ſabinu.

Si ſeruus. Si dn̄ium ſerui mutatur iuſſus noui dn̄i requiritur.h.d.¶ No.ꝙ p mutationē domini extinguitur effectus precedentis iuſſus.

3 **In libro.** †Furioſus nō acqrit volūtate ſua ſꝫ volūtate legis vel patris.h.d.¶ In tex.ibi p ſeruū.ſupple inſtitutū nō adit intelligaꝛ ꝙ furioſo exiſtēte inſtituto hereditas queraꝛ p ſeruū.Et intellige interueniēte iuſſu curatoris
4 furioſi.¶ †Itē no.qꝺ filiuſfamilias furioſi inſtitutus nō acquirit ſibi ſed patri.ꝙ videꝛ cōtra.l.cū heres.ꝟ.e.Sed dic qꝺ ibi voluit ſibi acqrere.ꝟ voluit querere patri adeūdo iuſſu cura.pr̄is. ꝛ iſtud ſequiꝛ hic Rav.ꝛ Bar.vel ſm Ang.potes dicere quod hic fuit inſtitutus contēplatione patris.Sed in cōtrario fuit inſtitutus contemplatione ipſius filij. Sed certe cū ſcōm iſta tpa aduētitia quererenꝛ patri.l.pe.ſ.eo.vt quod etiā illā patri acquirat ſi iuſſu curatoris adeat.Et adde qꝺ habeꝛ i.l.fi.C.de cu.fu.¶ In gl.nō pōt.in fi.dic meli⁹ ꝙ ipſe nō pōt ſibi acqrere.ſꝫ an poſſit queri ſibi p curatorē recurrēdū eſt ad no.in.d.l.¶ In gl.fi.no.bñ iſtā gl.ꝛ de materia p Dy.in regula qꝺ alicui.de regu.iur.lib.vi.Et facit iſta glo.ſm Ang.ꝙ bāniti qui p formā ſtatutorū nō poſſunt acquirere bona intra territoriū cōſtituta nō poterunt illa acquirere per eorum ſeruos vel filios.

Seruus duorū. Seruus pluriū pōt partē vni acquirere partem alii ſi fuerit manumiſſus.h.d.¶ Et not.qꝺ ſeruus communis ſuſtinet perſonas pluriū prout plures ſunt domini.facit.l.i.§.cōmunis.ſ.de ſtipu.ſer.

Si ſeruus cōmunis. Seruus pluriū pōt oib⁹ ꝑſiſtere neceſſarius.h.d.¶ No.qꝺ heres neceſſarius tātūꝙ nō ſuus eſt nō pōt ſe abſtinere.de quo in.l.neceſſarijs.§.fi.ꝟ.e.¶ In gl.fi.ibi no eni p vnius.hec glo.nō bñ loquiꝛ qꝛ tex.ꝑſupponit iſtū eſſe neceſſariū oibus vel pluribus.ꝛ ſic ſemp cogiꝛ eſſe heres illorū. Nec eſt neceſſaria aliqua aditio. Fateor tñ qꝺ ſi eſſet primo neceſſarius vni qꝺ poſtea alteri nō poſſit eſſe neceſſarius.facit qꝺ habeꝛ in.l.ſi duo ſocij.allegata in glo.

Seruus cōmunis. Ex cōiūctione legali i hereditate eſt loc⁹ iuri accreſcēdi.h.d. Et idē etiā in legato vſufruct⁹ ſec⁹ in legato ꝓprietat.vt tāgit hec glo.ꝛ q̄ ſit dr̄ia inter hereditatē ex vna pte ꝛ legatū ꝓprietatis ex alia.tangit gl.ad quā ſepe fit remiſſio.¶ In gloſ.fi.ibi adire nollet.hoc vr̄ verū ſi nollet adire ſed repudiaret ex dn̄is ꝯſentiret. Si aūt nollet adire nō tñ vellet repudiare.tūc vr̄ qꝺ nō ſit loc⁹ ſubſtitutori adhuc pōt eſſe ſpes ſi ſeruus mutaret volūtatem. Et ſi remediū erit qꝺ tūc ad inſtātiā ſubſtituti prefigaꝛ termin⁹ ipſi ſeruo dn̄o.p id qꝺ hr̄ in.l.quādiu.ſ.e.¶ In ea.gl.ibi in legato vſuſfructus.Ecrō eſt qꝛ illud accreſcit etiā poſt emolomē ſu queſitū.Qꝺ nō ꝯtingit in legato ꝓprietatis.l.i.§.interdū.ꝟ.de vſufru.accreſ.ꝛ ſic facilius accreſcit vſuſfruct⁹ quā ꝓprietas.

Cum ſeruus. Seruus pluriū pōt ſeparatim adire ꝓp ſeparationē q̄ a lege iducit:ſꝫ nō facta ſeparatio a teſtatore.h.d.¶ No.ꝙ factū vnius nō dꝫ alteri nocere.ꝛ facit iſte text.ꝙ l;ſi vnus liber hō ſit inſtitutus nō poſſit adire p partes diuerſis tpibus. Tñ ſecus ſi deceriat vniuerſalib⁹ heredib⁹ teſtācis ad quos trāſmiſerit ius deliberandi.Nam per legē diuidiꝛ ipſo iure inter tales poteſtas adeundi.Ideo quilibet poterit ꝓ ſe per ſe adire.facit.l.legatarius.ſ.de leg.i.

Summarium.

1 Ordo ſuccedēdi eē cēſeꝛ vbi plures grad⁹ in teſtō repiunꝛ.
2 Terminus inſtituto prefigitur ad petitionē ſubſtituti.
3 Subſtitutus ſecundus loco primi deficientis ſubrogatur.
4 Terminus nō incipit currere anteꝙ ius incipiat competere.
5 Lapſus termini vim tacite repudiationis habet.
6 Contumacia eſt in odium contumacis interpretanda.
7 Tempus multis de cauſis ſtatui dicitur.
8 Termin⁹ ſi ad ali qd ꝓbādū deꝛ poſt terminū ꝓbās nō audieꝛ.

1 **Quādiu inſtitutus.** Sequēs in gradu non admittiꝛ niſi pmis excluſis.ſꝫ primis ſtatuiꝛ tpe ad adeūdū vltra ꝙ nō audieꝛ.h.d.¶ †No.ꝙ vbi ſunt plures gradus in teſtō ibi dꝫ eſſe ordo ſuccedēdi iter eos nec ſuc
2 cedit poſterior niſi excludaꝛ prior gradus.¶ †Not.ſcdo ꝙ ad petitionē ſubſtituti ꝑfigiꝛ termin⁹ inſtituto.ꝛ ad petitionē ſcdi ſubſtituti ꝑfigiꝛ termin⁹ pmo ſubſtituto.ꝛ no.ꝙ ſimul ex ordie tñ pōt ſtatui termin⁹ inſtituto ꝛ etiā ſubſtituto dūmō iudex decreuerit poſt tps inſtituti ex tūc incipiat tps ſubſtituti.ꝛ oſſet ꝯ pēdente dilatione data inſtituto inſtare ſcdꝰ ſubſtitut⁹ vt deꝛ dilatio pmo inſtituto.q tñ habeat incipere poſt lapſum dilationis date inſtituto. Et ex ꝟ no.limitationē ad.l.ſiue pars.C.de dila.vbi dꝛ ꝙ pēdente dilatiōe iudicis officiū cōquieſcit:qꝛ verū eſt quo ad ꝟ vt al.qd in ꝑiudiciū illi⁹ dilationis fieri nō poſſit.Sed nō ꝗ min⁹ poſſit alia dari q̄ habeat effectū poſt lapſum iā date.ꝛ maxime qñ ꝯ tertiū cōtra quē dilatio data nō pende
3 ret peteret dari dilatio.l.creditor in pn̄.ꝟ.mā.¶ †Item no.qꝺ ſcdꝰ ſubſtitut⁹ ſubrogaꝛ loco pmi ſubſtituti interim deficiētis. ꝛ ſic tūc ſcda ſubſtō cenſeꝛ pma ſubſtitutio.Et ſic facit ad duas queſtiones de qbus hic p Bar.vna eſt qñ tres poteſtates ſunt electi ex ordine:tñ ad vnū officiū an ſi inter a tps deliberationis primi decedat ſcdꝰ poſſit tertius venire ſi excludaꝛ pmus.de q plenius p Bar in.l.cū ſub hac.de ꝯdi.ꝛ demō. Scda eſt ſi teſtator inſtituit filiū pupillū ꝛ ſubſtituit ſibi titiu.ꝛ qñcūqꝫ deceſſerit ipſe titi⁹ ſubſtituit ſibi gaiū an ſi poſt mortē teſtatoris ante pupillū decedat titi⁹ ſi poſtea decedat pupill⁹ poſſit gaius venire ad hereditatē pupilli.Nā vr̄ ꝙ ſic p iſtū tex.ꝛ facit ꝙ hr̄ in.l.coheredi.in pn̄.ꝟ.de vul.ꝛ pu.Nec ob.l.q habebat.eod.ti.qꝛ ibi defecerat cōditio ſub qua pmus ſubſtitut⁹ fuerat vocatus.hic
4 ſecus.Et iſtā.q.vidi pluries de facto.ſꝫ tene mēt.¶ †Itē no.ꝙ anteꝙ ius incipiat cōpetere nō pōt incipere termin⁹ currere
5 re ſuper exercitio vel acceptatiōe illius iuris.¶ †Itē no.ꝙ lapſus termini hꝫ vim tacite repudiationis.¶ In gl.i.ibi p reſtitutionem.No.bene ꝙ vbi inſtitutus eſt excluſus de iure cōi ſꝫ poſſit admitti de iure ſpāli p beneficium reſtitutionis in integrū ſubſtitutus nō impedieꝛ adire anteꝙ tale bñficiū ipſi acceptetur facit.l.iiij.§.i.ſ.de fideicō.li. Ide vr̄ ſi ex iure ſpāli ꝯ regulas iuris inſtitutus poſſit admitti.exēplū in.l.fi.C.de repu.here.ꝛ.l.ſi ꝗs ſuus.ꝟ.de iure delib.Alide tñ ꝙ interdū ſubſtitutus ꝯcurrit cū inſtituto ꝓpter repugnātiā iuris ꝛ ratōnū vt in caſu.l.ſi pater.ꝟ.de here.inſti. Interdū fauore patroni vel filij q inueniūt ſe grauatos qꝛ poſſunt preeligere cū legitimis ꝛ reſiduū dare ſubſtituto.l.ii libertus ꝑterite.ſ.de bo.libe.¶ In glo.ſubſtituto.ibi vel dic ſtatuit.ꝟ regula eſt magis notabilis ex qua habes ꝙ iudex poſſit dare plures dilationes eodē tpe inchoādas ordine ſucceſſiuo.vt colligi etiā in notabilibus. Et ꝟ more ꝯ vtitur curia romana ſm Ange.dū citato ſtatuit tex dies quorum duos p primo:duos p ſcdo duos p tertio ꝑ peremptorio termino.Facit ꝙ habeꝛ in l.tres denūciatiōes.C.quomō ꝛ qñ iudex.ꝛ in.l.ad peremptoriā cū ſe.ꝟ.de iudi.¶ In ea.gl.ibi ad inſtantiā ſubſtituti.ꝟ eſt clarū qñ qui eſt inſtitutus pure ſed ſi eſſet inſtitutus ſub conditione poteſtatiua tūc videꝛ ſecus cū illa poſſit impleri vſqꝫ ad vltimū vite ſpiritū.l.ſuus.§.puto.ꝟ.de here.inſti.ꝛ.l.fi.ꝟ.de condi.inſti.ꝛ hoc tenet Bar.in.d.§.puto.ꝛ in.l.ſi qs ſuus.ꝟ.de iure delib.Sed forte cōtrariū pōt dici qꝛ etiā qñ eſt inſtitutus pure ꝑpetuo pōt adire.l.ij.C.eo.ꝛ.ſ.no.gl.ꝛ ne hereditas diu ſiet in ſuſpēſo pōt ſibi ſtatui tēpus ad adeundū vt hic ꝑtz.ergo eodē modo lꝫ lex dicat cōditionē poteſtatiuā poſſe impleri vſqꝫ ad vltimū vite ſpiritū debebit intelligi niſi ſtatutū ſibi ſit tps ad inſtantiā ſubſtituti facit quod habeꝛ.ſ.l.prorogare.ſi.ꝛ.l.i.ſ.de cur.bo.dā.¶ In ea.gloſ.ibi tres mēſes ſtatuunꝛ no.bñ gl.ꝙ vult hoc caſu ſtatui tres mēſes.Tamē reuera l.fi.de iu.delib.alleg.in gloſ.loquiꝛ de tpe cōfectionis inuētarij nō autē de tpe dato ad adeundū.ſic non probat dictū glo.niſi per quādā ſimilit.¶ In ea.glo.ibi arbitrio iudicis.per hāc gl.dicit hic Ange.Bar.male dixiſſe hic.ꝛ in.l.i.ꝟ.de iur.delib.vbi dicit quod nō debet eſſe minus tēpus centū dierum.ꝛ p hoc ſe debuiſſe aliquos ꝑceſſus nam ipſo videtur arbitrariu vt.ſ.ic glo.dic

gl. dicit. Et ſcdm eum hoc verum quo ad h̃ vt creditores poſ-
ſint ſibi prouidere an debeant agere contra eum. Ambo facere
prouideri de curatore bonorũ. Nã quo ad hoc eſt arbitrarium:
ſed quo ad hoc vt heres habeatur ꝓ adeunte vel repudiãte nõ
dꝫ eſſe minus centũ dierũ. ⁊ ſic intelligũt. l. ij. ff. de iur. deli. Sed
forte põt dici qꝺ vtroqꝫ caſu nõ põt eſſe minus centũ dierũ: niſi
ex cã index abbreuiet per id qꝺ habetur in. l. ij. ff. de iudi. ⁊ l. ouf.
offeratur. C. de lit. cõte. ⁊. l. nõ nunꝙ. ff. de iudi. ⁊ vltra dictos cẽ-
tum dies ſit arbitrariũ prout vr̃ velle litera in. l. i. in fi. cõiuncta
6 l. ſe. ff. de iu. deli. ¶ † In glo. fi. in fi. hec regula eſt vera: qꝛ cõtu-
macia in odiũ ꝯtumacis interpretatꝰ ꝓut ſibi eſt magis damno-
ſa. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro. acti. ⁊ in. c. ij. de ꝯfeſ. li. vj.
¶ Extra gl. Ang. proſequitur hic. q. de qua dixi poſt Bar. in
notabilibus quãdo pupillo fuit datus titius ſubſtitutꝰ ⁊ ſi titiꝰ
quãdocunqꝫ decederet ſine filijs ſubſtituatꝰ hoſpitale vel alia p-
ſona. an ſi titius viuo pupillo decedat admittatur hoſpitale ad
hereditatẽ pupilli tanquã pupillariter ſubſtitutꝰ: in effectu de-
terminat idem qꝺ Bar. ⁊ dicit de facto ſic ſe conſuluiſſe cũ qui-
buſdã alijs doc. in ciuitate florẽtie. ⁊ in ſubſtãtia nõ dicit vltra
Bar. Adde tamẽ qꝺ ſi primo inſtituto pupillo ſubſtitutus eſt
ſeius ſi titius viuo teſtatore decederet. ⁊ deinde titius deceſſerit
teſtatore mortuo tamẽ pupillo viuo qꝺ tunc nõ erit aperta via
ipſi ſeio. ⁊ ita dicit ſe cõſuluiſſe florẽtie: quia ſubſtõ facta de ſeio
fuit cõcepta in vnũ caſum tantũ. ſi titius moreretꝰ teſtatore viuo.
Que cõditio defecit ⁊ ſic nõ habemus de ſcđa ſubſtitutiõe tra-
ctare. l. cõmodiſſime. de li. ⁊ poſt. ⁊ ꝓ hoc bene facit lꝫ nõ alleget
quod hꝫ in. l. qui habebat. cũ ibi no. ff. de vulg. ⁊ pu. ⁊ in. l. ſi ma-
ter. §. i. eo. ti. Adde ei qꝺ dixi. ff. cum gl. i. quod vbi ſtatuitur ter-
minus ad inſtantiam creditoris habetur ꝑ lapſum temporis ꝓ
adeunte: qꝛ illud verũ quãdo heres erat inſtitutus pure. ſecus
ſi ſub cõditione: qꝛ tunc nõ põt haberi pro adeunte ex quo cõ-
ditio nõ eſt impleta: ſed potius habetur pro repudiãte quo ad
hoc vt creditores poſſint facere prouideri de curatore bonorꝫ
nõ autẽ ex toto habeatur ꝓ repudiãte quominus ſi impediatur
cõditio poſſit adire vt probatur in. l. ſi ſeruus. cum ibi not. ff. de
bo. auto. iu. poſ. ⁊ facit qꝺ no. Bar. in. l. fi. ff. de iu. deli. ¶ Item
adde qꝛ dicit hic Bal. ꝙ ſi data eſt dilatio ad probãdũ ⁊ intra
illam ꝓduco articulos. ſi pars dicat illos nõ admittẽdos ⁊ ſup
hoc fuerit diſputatum qꝺ interim antequã hoc ſit deciſum non
currat tẽpus cũ hoc ſit preiudiciale ⁊ ex ordine prius diſcutiẽ-
dum: vt pꝫ in hac. l. Et tangit etiã an pendente dilatione con-
quieſcat officiũ iudicis. ⁊ cõcludit ꝙ aduerſus diuerſam perſo-
nam non p. l. creditor. ff. man. ⁊ ſimiliter nec cõtra eandẽ ſuper
diuerſo capitulo. vt. l. generaliter. §. nullo. C. de re. cre. ſup eodeꝫ
autẽ articulo vel connexo bene conquieſcit. Et ſic loquitur. l. ſi-
ne pars. C. de dila. Et ad ꝑcedẽs membrũ bene facit etiam hec
l. cũ gl. ſua in verbo ſubſtituto. ſcdm ſcđam expoſitionẽ. ¶ Vl-
timo tãgit hic Bal. ⁊ Ang. an ſit locus purgationi more in ca-
ſu iſtius. l. poſt lapſum termini. ⁊ ꝯcludũt ꝙ nõ: qꝛ talis lapſus
trahit ſecũ executionẽ: qꝛ excluſus eſt inſtitutus ⁊ aperta eſt via
ſubſtituto ergo ⁊c. iuxta plene no. in. l. ſi inſulã. de ver. ob. Secꝰ
dicit Ang. vbi ſtatueretur tẽpus ad agendũ vel excipiendũ: qꝛ
tunc admittitur poſt terminũ niſi ius aduerſarij ſit factũ dete-
rius p no. per Cy. in. l. ſi ea. qui accu. nõ poſ. ⁊ qꝺ dixi de excep.
intellige de dilatorijs. ſecus in reſpiciẽtibus iuſtitiam ⁊ merita
cauſe: ⁊ ſic in peremptorijs nõ admittetꝰ qꝛ poſt lapſum termi-
ni niſi exceptio de nouo ſuperueniat, vel excipiẽs iuret ad ſui noti-
tiam nouiter perueniſſe p. c. paſtoralis. extra de exce. Et ſubdit
etiam quod vbi ſtatuitur terminus ad agendũ niſi iudex ferat
interlocutoriã vez illũ non eſſe audiendũ de cetero: adhuc poſt
terminũ debebit audiri. Et ideo cautus debet eſſe aduocatus
rei ꝙ faciat dictã iterlocutoriã ferri vel qꝺ faciat in inſtõne termi-
ni adijci ꝙ niſi intra dictũ terminũ egerit ex nunc prout ex tũc
pronunciat eum audiri nõ debere. allegat dictum Inn. in. c. la-
tor. extra qui fi. ſint legi. Tu adde ꝑdictis primo inquantũ di-
cit ꝙ poſt terminũ ad agendũ datũ audietur quis ſi ius aduer-
ſarij nõ ſit factũ deterius qꝺ hoc videtur contra. l. ſi ea. que accu-
ſa. nõ poſ. vbi indiſtincte poſt lapſum termini nõ auditur. Nec
ob. dictũ Cy. ibi qꝛ alio caſu loqtur. ſ. quãdo datꝰ eſt terminus
ad ꝓducendum teſtes vel inſtrumenta. Item adde ſecundo qꝛ
videtur velle ꝙ decre. paſtoral. e. de excep. habeat locũ in ꝑẽpto-
rijs ⁊ nõ loquatꝰ in dilatorijs. Nam certe ꝓprie loquitur in di-
latorijs ⁊ non in peremptorijs. Unde glo. ibi dicit ſecus in per-
emptorijs. ſꝫ illud non tenetur. Unde Inn. ⁊ Io. an. ibi tenẽt
quod etiã in peremptorijs idem ſit dicendum de quo etiam per
Compoſtellanum in. c. ꝙ ſicut. de elect. ¶ Tres adde inquantũ
allegatur dictũ Inn. in. c. lator. qꝛ ibi nihil dicit de eo ad quod
allegat Ang. Sed bene tangit in. c. cũ in tua. qui ma. accu. poſ.
⁊ ibi primo videtur tenere quod dicit h̃ Ange. Poſtea vltima-
te videtur tenere qꝺ etiã ſine interlocutoria per lapſum terminũ
precludatur via. ⁊ qꝛ doc. ſepe inculcant caſus in hac materia.
7 † Potes cõcludere quod interdum ſtatuitur tẽpus ad accuſan-
dum. Interdum ſtatuitur tempus ad agendum. Interdũ ſta-
tuitur tempus ad probãdum. Interdum ſtatuitur tempus ad
producendũ teſtes vel inſtrumẽta. Interdum ſtatuitur tẽpus
ad eligendum. interdum ad adeundum: interdum ad acceptan-
dum collationẽ factam abſenti. Interdũ ad oſtendendũ titulũ
vel diſpenſationẽ. Primo caſu quãdo ſtatuitur ad accuſandũ.
concludit qꝺ aut ſtatuitur in cauſa criminali. ⁊ tũc proprie loq-
tur. l. ſi ea. ⁊. l. ob cõmiſſa. C. de adul. Et facit. ij. q. vij. ſi qs epiſco-
pus. vbi cenſetꝰ nõ laudabilis intẽtio accuſatoris. ⁊ dixit Bar.
in extrauan. ad reprimendam. in verbo ſuper dicto crimine. ꝙ
dilatio in dubio intelligetur peremptoria per illum tex. in. d. l. ſi
ea. qꝺ tene menti. Tutius tamen eſſet adijcere verbum perem-
ptorie. facit qꝺ no. ipſe bar. in. l. ſi finita. §. iuli. de dam. infe. In-
terdũ vero cauſa nõ eſt mere criminalis vt quãdo ſit accuſatio
ad impediẽdũ matrimoniũ. facit. c. tua. extra de ꝓcu. ⁊ tũc pro-
prie loquitꝰ. c. cum tua. extra qui ma. accu. poſ. qꝛ tũc poſt lapſuꝫ
termini re integra audietꝰ quis vt ibi eſt caſus a cõtrario ſenſu.
⁊ ibi etiã no. per gl. Quod forte poſſet limitari niſi lata eſſet in-
terlocutoria ipſum nõ eſſe audiendũ que tranſiuiſſet in rem iudi-
catam: qꝛ tunc non audiretur niſi eo modo quo auditur re non
integra. ⁊ ſic poſſet intelligi quod ibi no. Innocẽ. Secundo ca-
ſu quando ſtatuitur tempus ad agendũ: ⁊ tũc aut eſt actio que
non eſt mere ciuilis ſed habet mixturam criminalis. ⁊ tunc vide-
tur idem quod in criminali. ſic intelligitur gl. in. l. pap. §. ii. ff. de
moffi. teſta. iuncta. d. l. ſi ea. Si autem eſt mere ciuilis ⁊ tunc ſi eſt
cauſa ſtatus ex cauſa poteſt ſtatui tempus vltra qꝺ non audie-
tur. Et iſte eſt caſus proprie in. l. diffamari. C. de inge. ma. ⁊ hoc
maxime procederet ſi lata eſſet interlocutoria de qua. ff. facit qꝺ
not. glo. in. c. licet. extra de probatio. Si autẽ eſt alia cauſa ciui-
lis non reperio bene iure cautum qꝺ tũc poſſit ſtatui tempus ad
agendum. Tamen gl. ⁊ doc. cõmuniter dicunt idem per dictaꝫ
l. diffamari. cum ibi no. per glo. Et hoc caſu videtur qꝺ ſi interlo-
cutoria ſit lata que tranſiuerit in rem iudicatam non audiatur.
Si autem non eſſet lata: tunc ſi ius aduerſarij ſit factũ deterius
vel ex interuallo velit audiri videtur qꝺ non audiatur: qꝛ in di-
ctis caſibus non admittitur purgatio more. l. ſi ita quis. §. ſcia.
de verb. obli. ⁊. l. ſi poſt tres. ſi quis cau. Sed intra modicũ tem-
pus vbi ius aduerſarij non ſit factum deterius forte audietꝰ per
d. l. ſi ita quis. §. ſcia. vbi pꝫ qꝺ quo ad actionem conſeruandã
in dicto caſu admittitur purgatio more. licet ſecus ſi ageretꝰ de
actione querenda. l. thais. §. intra. ff. de fideicom. lib. Interdum
vero ſtatuitur terminus ad proponendas exceptiones. Et tũc
ſiue ſint dilatorie ſiue perẽptorie. dic vt in dicto. c. paſtoralis. ex-
tra de excep. qꝛ non videtur audiendus poſt terminũ niſi in ca-
ſibus ibi poſitis. Bar. tamẽ in. l. mancipiorũ. de op. le. videtꝰ in-
telligere illam decretalem quando ad vlteriora tacite erat ꝓceſ-
ſum. alĩs extra caſus ibi poſitos audiretur per dictã. l. mancipio-
rum. Sed certe. d. l. mãcipiorũ. loquitur in termino dato ad eli-
8 gẽdũ. ⁊ ſic in diuerſo caſu. † Si autẽ ſit datus terminus ad pro-
bãdũ nõ videtꝰ quis audiẽdus poſt terminũ niſi ex cauſa. ⁊ ſcdꝫ
no. in. l. ſi. ff. de ferijs. ⁊ ibi pꝫ qꝺ talis terminꝰ in dubio eſt perẽ-
ptorius. facit ꝙ no. in. d. c. licet. extra de ꝓba. Si aũt ſit datꝰ ta-
lis terminus ad producendũ teſtes ⁊ inſtrumenta. hoc caſu pro-
prie loquitur dictũ Cy. in. l. ſi ea. ⁊ gl. in clemẽ. ſepe. in verbo nõ
obſtante. de ver. ſigni. in cle. Et cõcludũt predicti qꝺ poſt termi-
num auditur niſi ius aduerſarij ſit factũ deterius. Addo ⁊ ſi nõ
ex interuallo. Nã alĩs nõ admittitꝰ purgatio more per. d. l. ſi ita
quis. §. ſcia. vel niſi lata eſſet interlocutoria de qua. ff. per id qꝺ
no. Inn. in. d. c. cum in tua. Bar. tamẽ in. d. l. cum mancipiorũ.
videtur addere alium caſum in quo nõ auditur quãdo poſtea
fuit in lite ad vlteriora aliqua ꝓceſſum per. d. l. mancipiorũ. Sꝫ
certe vt dixi illa loquitur in termino dato ad eligẽdũ in quo re-
cte cõgruit ſeruari qꝺ ibi dicetꝰ. Si aũt ſit datus terminus ad eli-
gendum: tunc recurre ad. d. l. mancipiorũ. qꝛ poſt terminũ non
auditur niſi aliter de familia ſit diſpoſitũ vt ibi patet. Si aũt ſit
datus terminus ad adeundum: tũc proprie locum habet hec. l.
quia diſtinguitur. aut ad inſtantiaꝫ creditoris eſt datus aut ad
inſtantiam ſubſtituti. Nam hoc ſecundo caſu poſtea nõ auditꝰ
⁊ in primo caſu habetꝰ pro adeunte ſi erat inſtitutus pure: ſecus
ſi ſub conditiõe vt ſuperius tetigi. Si aũt ſit datus terminꝰ ad
acceptandũ collationẽ factã abſenti: tunc poſt terminum audi-
tur re integra. vt eſt tex. in. c. ſi tibi abſenti. de preb. li. vj. ſecus ſi
res non ſit integra vt ibi. Si autem eſſet datus ad oſtendendũ
titulum vel diſpenſationem: tunc videretur qꝺ poſt terminũ nõ
audiatꝰ per id qꝺ habetur in. c. ij. de offi. ordi. libro. vj. Tamen
illud eſt intelligendum re non integra vt ibi notauit gl. Secus
ſi eſſet res integra. qꝛ tunc debet audiri. argu. d. c. ſi tibi abſenti.
qꝛ magis in iure queſito cõſeruãdo debet ſuccurri quã in que-
rendo. ⁊ per hoc ſit expedita hec materia.

Summarium.

1 Cauſa teſtati precedit cauſam inteſtati.

2 Iura diuerſa ſi in eadem perſona concurrant de vno vt de plu
ribus iudicabitur.
3 Fieri poterit in manu iudicis quod ſine eo fieri nequibit.

In pluriū heredū. Siue ſucceda
tur de iure ci
uili ſiue de iure ꝑtorio ſcripti ꝓcedūt legitimos etiaʒ
ſi cōditio ſit adiecta. Et interim nō pōt heres repu
1 diare niſi corā iudice. h. d. ¶ †No. ꝙ cū teſtati ꝓcedūt cām inte
2 ſtati. ꝛ ꝙ pri⁹ admittunť ſcripti ꝙ̄ legitimi. ¶ †Itē not. ꝙ vbi
diuerſa iura cōcurrūt in eiuſdē ꝑſona de vno iudicať vt de plu
rib⁹. facit. l. tutorē. ꝟ. d̄ his qui. vt indi. ¶ Itē no. ꝙ regulariter
3 qđ pōt fieri de iure ciuili etiā hʒ locū in iure ꝑtorio. ¶ †Itē no.
qđ in manu iudicis pōt fieri quod alias ſine eo fieri nō poſſet.
Et habes id ꝙ iuri de futuro etiā nōdū cōpetēti pōt in iudicio
renunciari. facit. l. j. ꝟ. de cur. bo. dā. ¶ Itē no. qđ vbi ad inſtan
tiam creditoris ſtatuitur dilatio heredi inſtituto ſub cōditione
poteſt haberi pro repudiante quo ad hoc vt poſſint bona a cre
ditoribus poſſideri. de quo tetigi. ē. l. progi. ¶ In gloſ. defun
cti. ibi. ē. de iur. om. iu. corrupta eſt. ꝛ debet dicere de origine iu
ris. ꝛ hec prima ſol. eſt valde notabilis ꝛ cōiter tenetur.

Summarium.

1 Seruū ꝓpriū pōt quis heredē inſtituere neceſſarium.
2 Heres neceſſarius tractu tꝑis poteſt effici voluntarius.
3 Verba legis in rē ſcripta etiā fieri facientem cōprehendūt.
4 Amouere cōſumere ꝛ in ſuum vſum conuertere paria ſunt.
5 Dictio quid in re vna etiā parua verificatur.
6 Amouere verbū in dubio continet dolum.
7 Fienda impediunt multa que non tollunt iam facta.

Si ſeruū quis. Seruū alienū ab hoſti
bus redēptū pōt quis
heredē neceſſariū ſibi facere: ſʒ dn̄o primo eſtimatio
debeť. h. d. Et ꝑmitte ꝓ euidētia qđ ſi ſeruus alien⁹
redim. ꝛ ab hoſtibus efficiť redimētis. l. in bello. §. ſi qs ſeruū. ꝟ.
1 de capti. ¶ †Itē no. qđ qs pōt ſuū ꝓpriū facere ſibi neceſſariū
heredē inſtituēdo illū cū libertate. l. j. ꝛ. ij. C. de neceſ. ſer. heredi.
inſti. ¶ Not. ꝙ ꝑ ius poſtliminii non recuperat antiquus dn̄s
dominiū ſerui quādo ſeruus fuit ab alio redemptus: ſed ſeruať
ꝙ tangitur in glo. ꝛ etiā habetur in tex. ſecus ſi ſine redēptione
ſeruus nō eſſet reuerſus ab hoſtibus: qꝛ tūc bene recuperat do
minus antiquus ipſum ſeruum. l. ſicut. C. de captiuis.

Si quis hac. Poteſt qs ꝓ parte tꝑis eſſe neceſ
ſarius heres ꝛ ꝓ parte volūtari⁹.
2 h. d. ¶ †No. ꝙ lʒ qs ſemel ſit heres nō deſinat eſſe heres. l. cum
q ſoluendo. ē. de here. inſti. ꝛ ſi tractu tꝑis pōt qualitas heredis
mutari ꝛ de neceſſario effici voluntarius. vt hic probať. ꝛ. l. ter
tia. §. qui fideicōmiſſariam. ē. de heredi. inſti.

Si quis dederit. Nō pōt breuius ſummari
ꝛ hʒ plures intellectus vt
ptʒ ex gl. ꝛ vt ptʒ ex glo. duplex intellect⁹ ꝑncipalis. ꝛ vn⁹ eſt ꝙ
loquať de dn̄o de futuro alius ꝙ loquať de dn̄o de ꝑſenti. pri
mus ſubdiuidiť in duos ſecundus in tres. vt ptʒ ex gloſ. ꝛ oēs
ſunt in ſe boni excepto vltimo vt etiā colligi pōt ex glo.

Pretor ait. Qui anteꝙ̄ abſtineat amouet aliqd
de hereditate mala fide ꝑdit bñficiuʒ
abſtinēdi. ſecus ſi poſt abſtentionē amouit vel bona fide. h. d.
vſqꝫ ad finē. Et primo ponit verba edicti. Scđo ponit caſum
in edicto. tertio incipit exponere. ſecūda ibi ſi quis ſeruus. tertia
3 ibi non dixit. ¶ †No. ex tex. primo ꝙ vbi verba legis vel ſtatu
ti ſunt in rē ſcripta nedū comprehendunt facientem ſed etiam
fieri facientem etiā ex ꝓprio ſignificato. facit. l. aut qui aliter. §.
ſi. ꝛ ibi ꝑ Ja. de are. ꝟ. quod vi aut clā. ꝛ. l. hec verba. ꝟ. de adul.
ꝛ ſic ſecus videť ſi ſint cōcepta in ꝑſonā. ꝛ ꝑ hoc videť quod ſi
ſtatuto caueť quod ꝓ homicidio ſit pena mille librarū cōprehē
detur etiā mandās vel fieri faciēs homicidium. Secus ſi dicat
ſi quis fecerit homicidium puniať in mille: qꝛ tūc ex ꝓprio ſigni
ficato mandās nō cōprehendeť. ꝛ ſic videtur qđ virtute ſtatuti
non poterit puniri in mille. ꝛ iſtud videť ſimpliciter tenere hic
Bar. Bal. tamē hic ꝛ Ang. dicunt quod lʒ non cōprehendať
mandans ex proprio ſignificato comprehendāť tamē ex inter
pretatione. l. j. §. deieciſſe. ꝟ. de vi ꝛ vi ar. que interpretatio etiam
habebat locū in ſtatuto cā euitande abſurditatis ne delictū re
maneat impunitū in mandāte cōtra. l. ita vulnerať. ē. ad legē
aquil. ꝛ ſic dicūt tenere Cy. in addi. in. l. ſi ꝑ alium. ē. ne quis eū
qui in ius vo. ꝛ dicūe verū. Tu potes dicere iſtam opi. verā ſi in
ſtatuto cauetur ꝙ vbi pena imponitur a ſtatuto nō habeat lo
cum pena iuris cōmunis. ꝛ ꝙ pro delicto non poſſit imponi pe
na niſi illa que imponiť ꝑ ſtatutum. nā tūc dicamus nullo mo
do comprehēdi mandātem delictū remaneret impunitū qđ eſt
abſurdum ꝛ ſtatutū etiā recipit interpretationē extēſiuā ratiōe
abſurditatis euitāde vt voluit Bart. in. l. omnes populi. in. vj.
q. ꝑncipal. ꝛ ſe. ē. de iuſti. ꝛ iu. ꝛ facit qđ ipſe ide no. in. l. nō du
biū. C. de legi. ſecuſ ſi ſtatutū ſimpliciter dicat ꝙ ſi qs fecerit ho
micidiū puniať in mille. nam lʒ nō cōprehenderet ꝑ ſtatutum
mandās nō erit delictū impunitū: qꝛ poterit puniri pena iuris
cōmunis per dicta. l. j. §. deieciſſe de vi ꝛ vi arma. ꝛ. l. nō ideo mi
nus. C. de accu. ¶ Itē no. ꝙ predicta faciūt qđ ſi ſtatutū dicit
qđ cū homicida nō poſſit fieri cocordia qđ no cōprendatur ille
q mandauit fieri homicidiū: ꝛ ſic dicit Bal. ſepius fuiſſe practi
4 catum in ciuitate peruſii. ¶ †Itē no. qđ paria ſunt amouere cō
ſumere ꝛ in ſuū vſum cōuertere: ꝛ ſic facit qđ ſicut ꝓpter timorē
dilapidat onis pōt fieri ſequeſtratio iuxta ea q̄ habenť in. l. im
peratores. ꝟ. de appe. ꝛ. l. j. C. de ꝓbi. ſeque. ita ꝛ vbi teneť ne re⁹
in ſuum vſum cōuertat fructus de quibus eſt cōtrouerſia. facit
qđ no. Archi. in. c. qꝛ res. xj. q. j. vbi plene tratat de materia ſeq̄
ſtrationis. ¶ Itē no. iſtū tex. cōtra filios dubitātes agnoſcere
paternam hereditateʒ pecunia in hereditate relicta ꝛ alia q̄ de
facili poſſunt recuperari vt iocalia ꝛ ſimilia reducūt ad manus
corā ꝛ illa occultāt ꝛ negāt ſe habere vel ſe inueniſſe. nam ſi cre
ditor ponit probare de hac preuētione apparebit amotio ꝛ po
terit conueniri filius tanꝙ̄ heres ſublato beneficio abſtinēdi. Et
no. qđ etiā dicitur amouiſſe ſi comedit frumentum in heredita
te inuentū: ꝛ hoc negat. vnde de cautela eēt quod anteꝙ̄ filius
aliquid hereditariū attingat per publicū inſtrumentū vel corā
5 teſtibus renūciet hereditati ꝑaterne. ¶ †Itē no. de iſta dictio
ne quid que verificatur etiā in re vna. ꝛ itellige etiā parua. ꝛ ſic
facit ſcđm Ang. ad ſtatutū dicēs qđ amouens quid ſeu ꝗcquā
de pecunia cōmunis priuetur officio ꝛ incurrat penam ſtatuti
etiā ſi denariū amoueat ꝑ iſtū tex. ꝛ. l. in fraudē. in ſi. ē. de teſta.
6 mili. ꝛ facit qđ hř in. §. gallinarū. inſti. de re. diui. ¶ †Itē no. ꝙ
verbū amouere in dubio includit dolū ſup quo vide quo not.
Bar. in. l. j. §. j. ꝟ. ſi quis teſt. lib. eſſe iuſ. fu. ¶ Itē nota ꝙ ſi vxor
aliquid exportat de domo viri eo mortuo nō incurrat penā ſta
tuti ſi fortet porte veſtimenta que hʒ in dorſo vel anulos quos
habet in digitis qꝛ nō eſt ꝟiſimile quod habuerit animū delin
quendi in talibus ſcđm Bal. ꝛ Ang. adde qđ ſi eſſent res non
p̄cioſe vel quotidiane ꝙ ille ſunt mulieris iuxta no. in. l. pe. ē. ſo.
matri. ꝛ ideo nō mirandū ſi tunc aliquā penam non incurrerit.
7 ¶ †Vltimo no. ꝙ multa impediūt fienda q̄ non tollunt iā fa
cta. ꝛ ſic facilius qs impediť a beneficio abſtinēdo quā deijciať
a iam habito. facit extra de iureiur. quēadmodū. ¶ In glo. nō
videť. ibi. §. ſi iniuria. ſed ibi habebat animū delinquēdi lʒ non
in illam perſonā in quā deliquit. ideo ibi punitur. ſed hic nullo
modo habebat animū delinquēdi. ideo hic nō puniť. ꝛ eodem
modo potes reſpōdere ad ſequēs cōtrariū. vel potes dicere qđ
ibi errabat in iure. vnde delinquendo puniť lʒ mitius quā pro
dolo. ſʒ h̄ errabat in facto. ꝛ ſic nullo modo deliquebat. ¶ In
gl. ſi. ibi vbi venit alia. ꝛ ſic ptʒ ꝙ gl. loquiť quādo vni vic ian
tum eſſet repudiatū. vnde ſecus ſi ſimpliciter hereditas eſſet re
pudiata. de quo per glo. l. j. §. ſed videndum. hic allega.

Summarium.

1 Hereditas ex die dari nequit.
2 Teſtator aditioni heredis diem prefigere poteſt.

Si quis heres. Finita cā dilationis
finiť dilatio. h. d. vel
1 ſic. †Nō pōt hrđitas dari ex die. h. d. ¶ In tex. de
ceſſerit. ſupple ꝛ intra terminū a teſtatore ſtatutum.
2 no. ꝙ †teſtator pōt prefigere diē aditioni heredis. facit. l. crea
tioni. cū ſua glo. C. de iure deli. ¶ Item no. qđ dictū eſt in ſum
mario. ꝛ facit tex. iſte ꝙ ſi datus eſt termin⁹ triū dierū ad reſpō
dēdum poſitionibus vel articulandū. ꝙ ſi in prima die ſit reſpō
ſum vel dati articuli ꝙ ſtatim iudex poſſit procedere ad vlterio
ra nō expectato lapſu dilationis cum finita ſit eius cauſa. ꝛ idē
in ſimilibus. ꝛ facit ꝙ habetur in. l. a filia. §. alumna. ꝟ. ad trebe.
¶ In gl. j. ibi ſi eum. §. j. ſolue ꝙ in dictis legibus nō eſt finita
cauſa dilationis cum interſit debitoris expectari diē vt vſqꝫ ad
illum diem poſſit ſatiſfacere ꝛ ante nō poſſit cōueniri. ſed hic fi
nita erat cauſa dilationis: qꝛ mortuus erat inſtitutus q̄ ampli⁹
adire nō poterat. cuius fauore dies fuerat adiecta. vel ſolue vt
colligiť. ꝟ. ex ſi. gl. qꝛ iſtud contingit ꝙ ſubſtitutus ſtatim poſſit
adire. ne alr̄s reſpectu ꝑſone ſue hereditas reperiatur data ex die
cōtra. l. hereditas ex die. ē. de here. inſtit. ꝛ ex predictis patet ꝙ
duplex pōt eſſe ratio huius tex. vna q̄ colligiť ex. d. l. hereditas
ex die. vt voluit hec gl. in ſi. alia qꝛ finita eſt cauſa dilationis. ꝛ
hanc voluit Bar. ꝛ vtraqꝫ in ſe vera.

Si quis non. Quod qs facit vt filius nō
vt heres nō inducit immi
xtionē. hoc dicit. ¶ Nota quod act⁹ qui poteſt geri
citra ius ꝛ nomen heredis non inducit aditionem.
¶ Item

¶ Item facit qđ ſi filius petat iuramentum fidelitatis a vaſal
lis quondã patris ſui non intelligitur gerere pro herede: qꝛ tale
ius tranſit ad filios etiã nõ heredes. facit. l. pro herede. §. papi
nianus. ꝛ §. ſi. ꝺ. eo. ſcđm Dy. ꝛ Ang. ſed forte iſtud dictũ non
eſt verũ: qꝛ feudum nõ trãſit ad filiũ niſi etiã adeat patris here
ditatem: vt in. c. j. an ag. vel filius re. he. feu. reti. poſ. facit quod
no. Bar. in. l. vt iuriſiurãdi. §. ſi liberi. ĵ. de oper. lib.

Qui putat ſe decẽ dare.

Cõ
ditio nõ dãdi impleť ſi dať plus: ſecꝰ ſi minꝰ. h. d. ¶ No. q̃ i
maiori ſumma ineſt minor nõ ecõtra. de quo in. l. j. §.
ſi ſtipulati. ĵ. de ꝟ. ob. ꝛ no. q̃ ꝯditio dãdi põt in plurib' vicib'
adimpleri. ꝛ ſic no. q̃ lꝫ ꝯditio nõ diuidať vt. l. cui fund'. ĵ. ꝺ ꝯdi.
ꝛ demõ. tñ ſi forte qđ in ꝯditione deduciť adimpleť lꝫ nõ eodẽ
tpe tamẽ ſufficit q̃ no. pro de. lar atione. d. l. cui fundus.

Qui bona.

Liber putãs ſe ſeruũ iuſſu alte
rius adeũdo nõ obligatur nec
acqrit hereditatẽ: ſecus ſi ſpõte adeat. h. d. cũ ſeq. §.
¶ No. q̃ vbi volũtas ꝛ ptãs adinuicẽ repugnãt vi
tiať act'. facit. l. multũ. C. ſi qs alteri vel ſibi. ꝛ qđ hř in. c. cũ ſup
extra de offi. dele. Hẽ in pmo. §. poterat ſibi acqrere ſi voluiſſet
ſed nõ voluit: dño autẽ putatiuo volebat qrere lꝫ non poterat.
ideo vitiať aditio. ¶ In gl. obligať. in ſi. ſolueret ibi no. ¶ In
gl. ſuper ꝟbo hereditatẽ. ibi vel dic vt no. potes dicere vt colli
giť ex glo. ſe. qđ hic adiuit ſine iuſſu ꝛ voluit ſibi acqrere. iđ ſibi
acqrit ex quo põt lꝫ habuerit dubitationẽ in eo de q̃ dicit in li
tera. ſec' qñ adiuit ꝓcedẽte iuſſu. ꝛ ſic vult acqrere iubẽti cui nõ
poteſt. nam tunc vitiatur aditio. ꝛ ſic loquitur. §. precedens.

Summarium.

1 Argumentũ eſt validum de iure ciuili ad ius pretorium.
2 Actus erroneus vbicunq; fiat eſt inualidus.

Ex ſemiſſe.

Qui adiuit ex parte minore cũ
ei deferať ex maiori nõ obligať
1 li huiꝰ erat ꝓpoſiti. h. d. ¶ † No. q̃ licitũ eſt argumẽ
tum de iure ciuili ad ius ꝑtoriũ in hiis in qb' eſt eadẽ
2 ratio. ¶ † Itẽ no. qđ actus erroneꝰ nõ valet ſiue fiat corã iudi
ce ſiue extra iudiciũ. ¶ In gl. hereditatẽ. ibi in iubẽte fuit error
hec nõ videť bona: qꝛ etiã iubẽs debet eſſe certus de quota. ĵ. e.
l. pater. ꝛ ibi diceť. ꝛ facit. ꝺ. e. l. ſi quis mihi bona. §. ſed ſi mãda
uit. ideo videť qđ iſtud cõtrariũ dꝫ ſolui prout ꝛ ſequẽs. ¶ In
eadẽ gl. ibi vel melius. h cõiter teneť vt attẽdať mens ſi de illa
cõſtat in dubio ꝟo ſi vtile erat habere etiam aliã partẽ etiã pre
ſumendũ eſt qđ illã voluerit: ſecus ſi eſſet damnoſũ illã habere
facit. d. l. ſi quis mihi bona. §. ſed ſi mãdauit. cũ ibi no. vbi autẽ
non apparet de vtilitate vel damno preſumitur qđ ſi adiuit mi
norem velit adire maiorem vt hic voluit gl. ꝛ probatur in. d. §.
ſed ſi mandauit. ſecus ecõtra. diſtinctio autẽ inter errantẽ ꝛ du
bitantem reprobatur per. l. ſi. C. de condictio. indebi.

Summarium.

1 Inſtitutus ꝛ alteri coheredi ſubſtitutus ex qua cauſa vult
adire poteſt.
2 Aditio vna ſufficit etiã ſi ex duplici cauſa quis adire poſſit.
3 Portio portioni accreſcit etiã ante hereditatem aditam.
4 Gerundium reſpiciẽs tempus futurũ cõditionẽ facit.

Si tu ex parte ſex.

Quocũq; iure
adeatur portio
alia q̃ põt acqri ſine noua aditione acquiriť. ꝛ qđ
inſtitutus ꝛ repudiat partem poteſt in alia parte ex
ſubſtõne ſuccedere. ꝛ de parte repudiata partẽ iure accreſcendi
habebit. hoc dicit. Et primo ponitur vna queſtio qñ quis adi
uit ex ſubſtitutiõe ꝛ poſtea euenit ꝯditio alterius partis in qua
fuit inſtitutus. Secđo quãdo repudiauit ex inſtitutione ꝛ poſtea
vult adire ex ſubſtitutione ꝛ ad iſtã nõ reſpõdet. Tertio reſpon
det cuidã queſtioni per quaꝫ apparet ſolutio pcedentis. ſcđa
ibi. item ſi. tertia ibi. reſpõdeo. ¶ Et premitte pro euidẽtia qđ
prima pars ſcđm gl. loquitur in duobus inſtitutis quoꝝ vnus
eſt alteri ſubſtitutus qđ an ꝓcedat tãgetur cum gl. In ſecũda
parte tres fuerũt inſtituti quorum vnus alteri ex eis fuit ſubſti
tutus. ¶ In tex. ibi ſexta. ꝛ ſic in duab' vnciis que ſunt ſexta
de. xij. vnciis in qꝫs legali diuiſione diuidiť hereditas. l. ſeruũ
§. hereditas. ꝺ. de here. inſti. ꝛ ſic ſcđm intellectũ gloſ. titius fuit
inſtitutus in. x. vnciis. ꝛ tu idẽ ſubſtitut' vulgariter. ¶ In tex.
ibi ex primo inſtitutis. ſupple quãdo eſt purificata. ¶ In text.
ibi inſtitutus eſſet. ſ. pure. ꝛ h differt a primo caſu legis vbi fuit
inſtitutus ſub cõditione. ¶ Itẽ differt in alio ſecundũ gloſ. qꝛ
hic tres perſone fuerunt inſtitute: ꝛ ibi due. vt tangit gl. ĵ. ¶ Itẽ
poteſt notari alia differẽtia: qꝛ in primo caſu incipit ab aditio
ne: hic incipit a repudiatione. ¶ In tex. ibi ex ſubſtõne ꝛ tia
ne partis. i. facta in titiana parte. ꝛ qđ ſubdit habiturus partẽ
ſupple cui ſextantis eſſet que pars accreuit ꝓ rata parti titiane
ꝛ ſcđm hoc litera plane procederet. ſed ſi dicas qđ iſta verba ti
tiane partis reſpiciant verbũ partẽ qđ eſt infra tunc litera vide
tur magis dubia: qꝛ ex ſubſtitutione adeũdo eſt habiturus par
tem titianam totam ꝛ non partem titiane partis tantũmodo.
Ideo tũc oportet exponi literam vt hic tangit gl. in verbo par
tẽ. ¶ In textu ibi vendicare ꝛ in parte que vẽdicabitur hoc eſt
que adibitur reperietur pars repudiata pro rata pro qua accre
uit parti adite. ꝛ per hoc patet ſolu. queſtionis formate in litera
1 licet expreſſe illi non reſpõdeatur. ¶ † Nota q̃ ſi quis eſt inſtitu
tus ꝛ etiã alteri coheredi ſubſtitutus poteſt adire ex qua cauſa
2 vult. vel ex cauſa inſtitutionis vel ſubſtitutiõis. ¶ † Item nota
q̃ vna aditio ſufficit ꝓ vtraq; cauſa. ꝛ ſic ſi adit ex ſubſtitutiõe
ipſo iure habet etiam partem delatam ex ſubſtitutione ꝛ ſimili
ter econtra. ¶ Item nota q̃ in dicto caſu quando eſt inſtitut'
pro parte ꝛ alteri ſubſtitutus poteſt inchoare a repudiatiõe cu
iuſlibet partis de qua ſibi videtur ꝛ adire ex alia. ꝛ no. qđ in di
cto caſu in parte adita reperit partẽ repudiatam quatenus pro
3 rata illi accreuit. ꝛ † ſic nota qđ portio accreſcit portioni. ꝛ inter
dum accreſcit ante aditam hereditatem. nã hic portio parte re
pudiata in ſecunda parte legis accreſcit portioni titi que tamẽ
erat repudiata per titium. ꝛ tu adeundo partem titi ex ſubſtitu
tione reperis partem tue partis que illi accreuit pro rata. ¶ In
glo. ad me. ibi quod non placet. ꝛ ſic tenet gl. qđ prima pars lo
quatur ſolum in duobus inſtitutis prout etiaꝫ tenet prima gl.
ſed huic lectu. ob. litera que vult expectari euentuꝫ conditionis
ſextantis. nã ſi duo eſſent tantũmodo inſtituti ex quo titius re
pudiaſſet ꝛ iſte ſeius adiuiſſet ex ſubſtitutione fruſtra expectare
tur euentus cõditionis ſextantis in quo ipſe ſeius fuerat inſtitu
tus qꝛ in omnem euẽtum eſt totũ habiturus. facit. l. cum heres.
§. ſi. ꝺ. eodem. Potes dicere qđ interim pendente cõditione ha
bebit iure accreſcendi. ſed illa eueniẽte habebit ex iure inſtitutio
nis. ꝛ ſic eodem modo quo voluit teſtator ſcđm Dy. ꝛ Ray. et
fuit etiam de mẽte Bar. facit quod dictum fuit in. l. qui ex duo
bus. ꝺ. eo. vel ſcđm Bal. ideo expectatur iſte euẽtus qꝛ cõtingit
quod vna pars repreſentat perſonam inſtituti ꝛ ſubſtituti. ꝛ ſic
perſonas diuerſorum. ſed certe iſtud nõ infert quod debeat ex
pectari euentus q̃ fruſtra eſſet. ideo plus placet precedens ſol. ꝛ
iſtam lectu. gl. ſequitur hic Ang. qꝛ ſecundum eum magis con
formatur litere: ſed propter ſupra dictum cõtrarium Ja. de ra.
ꝛ Barto. intelligunt primam partem etiam quãdo tres fuerũt
inſtituti. nam tunc fruſtra non expectatur euentus cõditionis
cum habeat tũc coheredẽ. ꝛ ſi dicas in quo differt a ſecũda par
te. dic ſcđm Ja. predictum quod differt in hoc qꝛ in prima par
te fuit inſtitutus ſub conditione in ſextante: in ſecũda fuit inſti
tutus pure. vel ſcđm Bart. in prima inchoauit ab aditione: in
ſecunda inchoauit a repudiatione: ꝛ hec lectura etiã in ſe vera.
4 ¶ In glo. adeundo. in ſi. no. bene ex tex. cum gl. † qđ gerundiũ
ſi reſpiciat futurum tempus facit conditionẽ. ſecus ſi reſpiceret
preteritum. qꝛ facit tunc quãdam demonſtrationẽ. l. vim facit.
de vi ꝛ vi arma. ꝛ qđ no. per Bart. in. l. i. ad ſ. ĵ de cõditio. ꝛ de
mon. ꝛ de natura gerundiũ tangit aliquid Jac. de but. in. l. j. C.
de his qui la. ꝛ Jo. an. in nouella in. c. j. de poſtu. prela. lib. vj. ꝛ
dicit Ange. quod quandoq; importat neceſſitatem quãdo pre
cedit propoſitio. vt in rub. de eden. quandoq; conſiliũ vt in ru
bri. de poſtu. ¶ In gl. omittere. ibi ꝛ adire ſextantẽ. i. x. vncias.
ꝛ proſequiť hec gl. quando duo fuiſſent inſtituti: vnus in ſextã
te: alius in. x. vnciis. ſed tenendo quod tres fuiſſent inſtituti de
buiſſet dicere ſi adiret ſemiſſem: quiam effectu in portiõe titii re
pudiata reperiũtur ſex vncie quandoq; que fuerũt delate titio
ꝛ vnaqueq; dimidia ſextãtis que accreuit portioni titii. vt tetti
git glo. ſupra in verbo partem. ¶ In eadem glo. ibi pars repu
diata. ſupple in totum quãdo duo fuiſſent heredes. ſi vero tres
tunc ſolũ pro rata. ¶ In eadem ibi ꝛ non eſt contra. quaſi ve
lit quod hic etiam quo ad effectum habet vtranq; vt tangit gl.
infra ſed dic melius quod contraria loquitur quando inchoa
tur ab aditiõe: quia tũc habet etiam alias partes eo modo quo
voluit teſtator. facit ſupra eodem. l. ſi quis heres. ꝛ quod ibi fuit
no. ſed hic incepit a repudiatione. ideo nõ eſt abſonuꝫ quod ha
beat alio iure quam voluerit teſtator partem repudiatã. vt pro
batur in hac. l. per quã limitantur not. predicta iura. ¶ In ea
dem glo. ibi altera iure ſubſtitutionis. hec non eſt bona: quia ſi
inchoaretur ab aditione cogeretur etiam habere iure ſubſtitu
tionis. l. ſi quis heres. ſupra eodem titulo.

Summarium.

1 Antecedẽs neceſſariũ neceſſario ponitur poſito conſequẽti.
2 Actus vnicus plurium aliquando virtutem in ſe habet.
3 Prebenda conceſſa cẽſetur conceſſus canonicatus ei adherẽs.

Aliud dubitari.

Qui vult ꝯñs vult ꝛ
antecedens. h. d. In
1 tex. ibi poſſem. vũ qđ nõ ꝑ rationẽ que ſequiť. † No. q̃
ad poſitionẽ ꝯſequẽtis ſequitur poſitio antecedẽtis.

⁊ ad hoc ſepe allegat. dicit tñ hic Bal. qḋ qñq; ſequit̃ poſitio
antecedētis deſtructorie. ⁊ ſic loquit̃ ħ q2 qñq; poſitiue vt in.l.
ij.ſ.ſi in.om.iu.⁊ ſic diuerſimode ſm ſubiectā materiā. ¶ †Jtē
no.qḋ vnus actus hȝ in ſe virtutē pluriū interdū.⁊ pñtī tex.di
cit hic Ang.patere qḋ priuatio recipit interdū incremētum ⁊ ſi
nō p modū accreſcēdi ſaltē ex quadā vi attractiua recipit. facit
l.relegato.§.ſi.ſ.de inter.⁊ rele.⁊ ſic facit ꝓ opi.Ang.ꝯ Bar.in
3 l.j.⁊.ij.ā.eo.† Jtē facit tex.iſte qḋ ſi papa cōfert alicui ꝑbēdam
videat̃ etiā cōceſſiſſe canonicatū cui adheret ꝑbēda de quo ſetiā
p cano.in.c.cū M.ferrarienſis.extra de ꝯſti. ¶ Jn gl.cū ſciētia
ibi ſed ibi ſciēs.ſi habes ſic glo.eſt corrupta.nā dȝ dicere ſed ibi
ignorās hic ſciēs. ¶ Jn gl.ſi.ibi rñſio fingit̃.nā ꝓpter celerita
tē duorū actuū cōiungendorū vnus occultat̃.l.iij.§.ſciendū.de
do.inter vi.⁊ dic qḋ nullus eſt ordo illoꝝ actuū in tpe ſed ſolū
in intellectu. ¶ Jn ca.gloſſ.in ſi.ſolue qḋ ibi ſunt duo actus ſe
adinuicē cōpatientes:adeo p electionē vnius nō intelligit̃ altera
repudiata.facit.l.nūquā plura.de priua.deli. hic aūt cauſe erāt
incōpaſſibiles:adeo vnius electiōe altera repudiatur.facit.l.j.C.
de fur.⁊.l.ſi.C.de codi.⁊ an in caſu huius.l. qñ repudio legiti
mā quo caſu eodē momēto intelligo ⁊ vtrāq; repudiare.⁊ ſic l
effectu duplex eſt renūciatio an dicat̃ qlibet expſſa dicit ħ An
ge.poſt Cy.⁊ Bal.qḋ ſic:q2 vnus act⁹ hȝ in ſe virtutē pluriū.l.
ne gn.§.ſi.⁊ qḋ ibi dictū fuit.ā.e.ſed certe nō video qḋ illa ex te
ſtamēto nō dicat̃ tacita cū nullo mō dephendat̃ ex verbis: ſed
tantūmodo colligat̃ ex iuris intellectu. ¶ Jtē eſt dubiū qḋ i ā
git ħ Ray.an ſi adeo legitimā ⁊ nolim repudiare teſtamētariā
nihilominus intelligar repudiare.⁊ cōcludere vī qḋ ſic.⁊ dice
re qḋ iſtud ſit ſm veritatē ex iuris ꝑſumptione nō ex fictione:ſȝ
forte ħ poſſet ꝓcedere qñ ipſe nō cogitaſſet de teſtamētaria re
pudiāda licet ſciret illā ſibi delatam: ſed vbi conſtaret qḋ nullo
mō vellet repudiare: vt q2 forte ħ fuiſſet ꝓteſtatus: tūc forte ꝓ
teſtatio tanq̄ contraria facto reijceretur per.c.ſolicitudinē.ex
tra de appel.⁊ per id quod habet̃ in cle.gratia.de reſcript.⁊ ſic
fingeretur voluiſſe licet alius fuiſſet proteſtatus.

DUo fratres. Uſus rerū cōmuniū adi
tionem hereditatis ſocij
nō inducit niſi qs vltra fecerit q̄ ex neceſſitate cōmu
nionis facere teneret̃.h.d. ¶ No.qḋ dictū eſt in ſum
mario.⁊ facit tex.iſte ſm Raynu.de mali.⁊ Ang.qḋ ille qui
remanet in habitatione cōmuni nō dicitur propterea heredita
tē ſocij agnouiſſe etiam ſi totam domū habitet: q2 vſus eſt indi
uiduus.l.vſus pars.ā.de vſu ⁊ habi.ſecus ſi fructus percepiſſet
integros: q2 illos poterat diuidere recipiēdo pro parte ſua.⁊ ſic
facit iſte tex. quod ſi duo ſcholares ſimul acceperunt domū ⁊
vnus poſtea recedit lȝ alter poſtea permanet in habitatione ta
men penſionē totam non tenebitur ſoluere.nam ⁊ ſi quis habi
tat domum communem in totum non tenebitur ſoluere pēſio
nem partis cōſocij.vt eſt glo.no.in.l.ſabinus.ā.cōmuni diui.⁊
facit.l.arboribus.§.ſi quis.ā.de vſufru.ſecus ſi ſocius pēſiona
ret totā domum ⁊ perciperet pecuniam: q2 tunc dimidiam de
beret dare conſocio.l.ſi quis putans.⁊ ibi p Cy.in addi.ā.com
muni di.que no.q2 poſſunt cōtingere de facto. ¶ Jn glo.ſi. in
ſi.ſolue qḋ ibi agitur de excludēdo delicto: hic autē de actu fa
uorabili adit.vel melius dic quod illa lex concordat ſi bñ inſpi
ciat̃ q2 ibi preſumitur pro ſocio quādo non ſe interponit pluſq̄
exigat ratio partis ſue,alias ſecus vt ibi patet.

Summarium.

1 Acquiſita per eum qui non eſt ſui iuris nec momento apud
eum reſidere poſſunt.
2 Filius querit patri ⁊ ſeruus domino.
3 Obligatio naturalis non ſemper differt a ciuili.
4 Filius an remaneat heres ſaltē nomine adita hereditate.
5 Seruus bene poteſt appellari heres ſcriptus.
1 PLacet quoties. †Que nobis acq̄
runt̃ p eos q ſunt
in poteſtate noſtra etiā momēto non reſident apud
eos.hoc dicit. ¶ †No.qḋ dictū eſt in ſummario.no.
2 qḋ † lȝ hec lex allegetur quādoq; qḋ quicqd q̄rit filius vel ſer
uus querit patri vel dño ſcḋm hec ꝯra.tñ hoc non bñ ꝓbat hic
tex.ſed ſolū dicit qḋ eo caſu quo acq̄rit̃ p filiū nō reſidet momē
to penes eum:ſed melius ꝓbat̃ in.l.j.in pri.ſ.ſi qs a pa.fu.ma.
3 ¶ Jn gl.ſ.ibi ſol.ibi in naturali.dic † melius qḋ ſi eſt obligatio
queſita ab extraneo nō eſt differētia inter naturalē ⁊ ciuilē obli
gationē: q2 vtraq; acq̄rit̃ p filiū patri ⁊ p ſeruum dño.⁊ multo
fortius naturalis que facilius trāſit de vna pſona ad aliam.l.ſi
ci⁹.ſ.ad treb.ſed vbi agit̃ de obligatiōe qua pr̄ obligat̃ filio vel
dño ſeruo: tunc pōt ꝓcedere hec ſol. q2 ciuilis obligatio nō pōt
queri filio vel ſeruo cōtra patrē vel dominum. Sed bene poteſt
queri naturalis que naturalis nō quereret̃ ipſi patri vel domi
no: q2 eſſet implicare ꝯdictionē ex eo: q2 tūc reperiret̃ pr̄ vel dñs
ſibi ipſi obligatus.facit qḋ not.in.l.ſi qs p eo.§.j.ſ.de fideiuſ.⁊
qḋ naturalis q̄ſita ab extraneo q̄rat̃ patri vel dño ꝓbatur in.l.
frater a fratre.ā.de cōdi.inde.vbi etiā tāgit̃ de materia. ¶ Jn
ea.gl.ibi ſed aliter.vt ibi no.hec vera.nā ꝑcedentes diuināt. vñ
veritas eſt qḋ filius eſt heres quātū ad nomē: tñ q2 incōtinenti
cū hereditatē agnouit fuerūt cōfuſe actiones qbus tenebat̃ fi
lius heres ſuo defuncto teſtatori ⁊ p ꝯſequēs obligatio fideiuſ
ſoris filij merito cū dicta ꝯfuſione trāſit hereditas in patrē ideo
nō pōt fideiuſſor filiū cōueniri. ¶ Jn ea.gl.ibi ſolutio vt ibi.ſup
ple q2 verū eſt qḋ filius remanet heres quo ad nudū nomē.ſed
nō quātū ad cōmodū vt hic pȝ.Nec ob.l.qui in aliena.§.inter
dum.ā.eo.vbi dicit qḋ facit patrē heredē: q2 illud verū quo ad
emolumentū.vel dic qḋ ibi acquiſitio fit p ſolā exiſtentiā ſuita
tis abſq; immixtione:adō tunc pater directo ſit heres.Secus vbi
acquiſitio habet fieri p immixtionē ſcḋm Ang.de quo etiam re
mittit ad no.p ſe in.l ſi.ā.de cōdi.inſtitu.ſed precedens ſolutio
placet plus.⁊ ſcḋm predicta debet etiā intelligi qḋ no.glo.in.l.
4 ſub cōditione.ā.de lib.⁊ poſt.⁊ in.l.gallus.§.j.de lib.⁊ poſt.† q̄
dicūt qḋ facta aditione per filium pater ſit heres ⁊ filius deſinit
eſſe: q2 verū eſt quo ad cōmodum ſed non quo ad nomen. An
autē idē dicendū ſit in ſeruo vt remaneat heres nomine. Bar.
q̄ ſic in.l.cum filio.circa ſi.ſ.de leg.j.ſed hoc non placet Ang.
p.l.ſi quis ſeruus.ſ.ſi quis omiſ.cau.teſt.⁊ q2 illud nomen here
dis de iure ciuili eſt introductū.l.verbis ciuilibus.de vulg.⁊ pu
pil.ſeruus aūt nō eſt capax iuris ciuilis nec etiā pretorij.l.qui te
ſtamēto.§.ſeruus.ā.de teſta.ergo nō pōt in hoc nomine habe
re cōmunionem.nec ob predictis.l.qui liberis.§.hec verba.de
vulg.⁊ pu.vbi parificat̃ filius ⁊ ſeruus: q2 ſcḋm eum illa equipa
ratio ꝓcedit quo ad effectū ſed nō quo ad nomē.q2 in illo eſt di
ſparitas inter predictos.Tu ergo dic de hoc vt plene dixi in.d.
5 l.cū filio. ¶ Jn ea.gl.ibi vt ſcripto.† quaſi velit qḋ ſeruus bene
pōt appellari heres ſcriptus: ſed non ſimpliciter heres. vel dic
ſcḋm Dy.qḋ ibi loquitur in implemēto cōditionis qḋ in mero
facto cōſiſtit ideo ibi ſufficit q̄ de facto ſit ſcriptus heres.hic lo
quitur quo ad effectum iuris hereditarij q̄ penes patrē vel do
minum eſſe reperitur. ¶ Jn ea.gl.ibi vt ibi pater. Bar.de hac
glo.remittit ad.l.filio.ſ.de cōdi.⁊ demō.ſed ibi nihil dicit.ſȝ be
ne tangit in.l.ſi filio.la.ij.ſ.de do.cau.mor. ¶ Jtē potes dicere
ſm Ang.quod ſpeciale eſt in vſufructu: q2 eius acquiſitio p tē
pora variatur ⁊ ambulat de perſona in pſonā.vnde ſi nō appa
ret cuius cōtēplatione fuerit relictū donec durat patris capaci
tas ꝑſumitur relictū contēplatione patris ⁊ durāt penes patrē
lȝ filius capite immutatur.⁊ ecōtra cum ſuperuenit incapacitas
patris lex preſumit relictū fauore filij: vt ſic reſideat penes filiū
⁊ ſic variatur dicta preſumptio ſecundū diuerſitatē tēporis.

Summarium.

1 Aditione partis totum queritur.
2 Seruus inſtitutus in pluribus partibus querit omnes per adi
tionem vnius.

SJ ſolus heres. Jn his q̄ quis per ſe
acquirere pōt aditio
ne partis totū q̄ritur. ſecus in his q̄ quis pōt acqui
1 rere p aliū.h.d. ¶ †No. q̄ aditione partis queritur
etiā alia pars licet in illa fuerit datus ſubſtitutus. Et ex ħ ha
bes qḋ p dationē ſubſtituti demum videtur dari potentia re
pudiandi quādo ſubſtitutio ſit in toto.ſecus ſi ſit in parte vt ħ
eſt caſus valde no.⁊ ſic limita.l.j.§.ſi ꝓponat̃.ſ.ſi qs omiſ.cau.
teſt.Nec ob.etiā quod habet̃ in.l.cum heres.§.ſi.ā.eo. vbi ſi eſt
datus ſubſtitutus in parte cōditionali videt̃ qḋ admittat̃ ſub
ſtitutus: q2 verū eſt ſi defecerat cōditio.ſed ſi extiterit nō admit
teretur q2 nō videtur data poteſtas repudiandi illā partē vt ħ
eſt caſus.⁊ eſt ratio ne diu contingat perſonam repreſentatam
eſſe in pendēti in parte illa. vt hic tetigit Bar. vel pōt eſſe ratio
vt ipſe idē tetigit in.l.nul.ſ.ſi qs omiſ.cau.teſta. q2 teſtator nō vi
detur velle ꝓhibere ius accreſcēdi qñ portio portioni accreſcat
niſi manifeſtiſſime aliud appareat.l.quoties.§.ſi duo.de here.
inſti.⁊ tene mēti hūc caſum q2 no.eſt ⁊ prima fronte qs diceret
totū oppoſitū. ¶ Jn glo.j.in ſi.tñ hic determinat̃ ꝯtrū.⁊ lȝ ra
tio neceſſaria dari nō poſſit tñ aſſignari pōt pſuaſiua vt dixi in
no.⁊ tāgit hic Bar.⁊ habes ex tex.cū gl.qḋ per dationē ſubſti
tuti vulgaris ita demū vī dari potēt.a abſtinendi qñ ſit ſuper
toto.⁊ ſic intelligat̃.l.j.§.ſi ꝓponatur.ſ.ſi quis omiſ. cau. teſta.
ſecus qñ ſit in parte vt hic ꝓbat̃. nam tunc ſolū videt̃ cōꝑhē
dere caſum impotētie ⁊ nō caſum volūtatis vt hic eſt caſus ſin
gu.⁊ forte nō eſt alibi. ¶ Jn gl.ij.ibi liber homo.§.ſi.ſed certe
ibi etiā videnť fuiſſe delate. preterea ibi loquit̃ qñ acquiro p eū
cui ſuccedo: hic quando p memetipſum.facit qḋ no.glo.ſi. hu
ius.l. ¶ Jn ea.glo.ibi ſolue vt ibi. melius dic qḋ ibi inchoauit
a repudiari. ne

a repudiatione.ideo partē illam repudiatam non habet iure in
ſtitutionis ſed iure accreſcendi.hic aūt inchoauit ab aditione.aō
h'al as partes eo modo quo voluit teſtator.facit.ff.e.ſi qs he
res.¶ In ea.gl.ibi ſed dic vt ibi.dic qꝺ ibi vna portio deferſ
ex voluntate teſtantis.alia ex iure accreſcendi ꝛ ex legis diſpo
ſitione.ꝛ ſic diuerſo iure ideo non ſic precise adeundo vnam co
gitur aliam habere que ex poſtfacto repudiatur per coheredem
ſed hic deferebaſ eodē iure ꝛ ex voluntate teſtatoris.¶ In gl.
coherede in fi.Ro.diligenter hanc gl.iuncta cū tex.q̄ ampliat.l.
cū heres.§.i.ff.eo.titu.nam illa loquiſ qñ per ſeipſum hereditas
eſt acquirenda.ꝛ tñ glo.extendit etiam ad caſum qñ per alium.
ſed Ang.hic poſt Tho.de formaginis tenet contra gl.ꝛ idē di
cit eſſe ſi nō haberet coheredē iſte ſeruus.ꝛ ideo ſubaudit maxi
me ad tex.dū dicit dato.ſ.coherede.nec ob.ſm eos.l.cū hereas.
ſ.q2 ibi in oēm euētū ipſe idē erat habitur' ꝛ ſic fruſtra expecta
baſ ibi euētus ꝯdōnis.ſed hic nō fruſtra expectabaſ ꝑpter mu
tationē ſtatus ſerui q erat poſſibilis.ꝛ ſic erat poſſibile qꝺ adue
niente conditione quereref alteri.ſ.ipſi manumiſſo vel nouo do
mino.ꝛ hec opiñ.videtur ſatis rationabilis ex quo non fruſtra
expectaſ euentus conditionis.imo pōt aliquid operari.Bart.
8 tamen tranſit cum gl.dicit tñ hic Ang.poſt Bar.qꝺ † ſi ſeruus
eēt inſtitut' in pluribus ptib' ꝛ in qualibet pure qꝺ tūc iuſſu do
mini adeundo vnā partem oēs alie acquirunſ ex quo oēs ſunt
delate.ſed forte poſſet de iure dici contrarium per tex.hic in fin.
dum dicit quod non ſuff.ci ſemel adire quando per alium ac
quirenda eſt hereditas.ꝛ ſimpliciter ꝛ indiſtincte loquitur.ꝛ ſic
vī indiſtincte intelligendus.arg.l.de precio.cū ſi.de pub.ꝛ pro
hoc facit q2 poſſibile erit qꝺ ſeruus iſ adiuerit iuſſu dñi vnam
partē forte vellet adire alias.facit.l.iij.C.de here.inſti.ꝛ poterit
eſſe qꝺ ante aditionē aliarū partium manumittetur vel aliena
bitur.ꝛ ſic potuerit queri ſibi manumiſſo vel nouo dño.ꝛ ꝑ iſta
parte etiā facit qꝺ dixi.ſ.poſt Ang.ꝛ tho.Et ꝑ predictis etiaꝫ
dñ facit:q2 ſi vna pars eſt pure aſſignata ſeruo ꝛ alia ſub condi
tione.ſꝫ eueniat ꝯditio neceſſaria eſt noua aditio.vt pꝫ ex textu
circa fi.ꝛ tñ certū eſt qꝺ vbi eueniet cōditio trahitur retro ꝛ habe
tur ac ſi a principio fuiſſet diſpoſitio pura.l.qꝺ dicif.ff.de teſta.
mili.ꝛ.l.potior.ꝛ.l.qui balneū.qui po.in pig.habe.¶ In gl.ſi.
ibi ſecus ſi per eū cui ſuccedo.ſupple q2 tunc iſ adeā ex illius te
ſtamēto nō per hoc acquirif mihi portio delata ex alio teſtō iſ
ille cui ſuccedo etiā ex eodē teſtō inuitatus fuerit.ſed hic loquiſ
qñ ex eodē teſtamento portiones deferuntur,ꝛ virtute eiuſdem
teſtamenti in omnibus eſt fienda aditio.

TOties vide. Jus ſubſtitutionis nō trāſ mittiſ ad heredē h.d.Ro.
qꝺ adiens ex inſtitutiōe acquirit etiā partē delatam
ex ſubſtitutione.facit.ff.e.l.ſi quis heres.Secus ſi nō
ſit delata.¶ In gl.ſi.ibi ſolutio.ibi proprio noīe hec nō eſt bo
na vt dictū fuit in.l.qui patri.¶ In eadē gl.ibi hic vulgari.hec
ſolutio eſt in ſe bona:q2 in illa nō eſt neceſſe aliqꝺ ſpeciale indu
cere aliquo caſu q2 ſemper teſtator habebit heredē ex quo adita
eſt hereditas per vnum vt dixi in.d.l.qui patri.Si aūt intelligaſ
in pupillari.tunc conclude qꝺ ſi tres fuiſſent inſtituti ꝛ duo ſub
ſtituti pupillo ſi vnus illorū moriſ poſt aditā hereditatē ſi poſt
ea moriaſ pupillus altero ſuperſtite ille ſolus vocabitur ex ſub
ſtitutione.ſed vbi ille repudiaret tunc ſi dicas qꝺ nō tranſmitti
tur ſpes ſubſtitutionis ſed habeat heres mortui per ius accreſ
cēdi vt.d.l.qui patri.hec litera illi non cōtradicet.ꝛ nota bñ qꝺ
gl.hic in ſequentibus intelligit.l.qui patri.qñ pupillus adiuit.ꝛ
idē gl.in.l.i.§.ſin aūt aliquid ſub ꝯditione.C.de cad.tol.de quo
dic vt dictū fuit in.d.l.qui patri.ſuper prima gl.¶ In ea.gl.ibi
verū eſt iure ſubſtitutionis intellige gl.qñ nullus ex ſubſtitutio
ne viuit nā tūc iure accreſcēdi bñ trāſmittit ad heredē.vt.ſ.tan
git gl.ſecus ſi aliqs ꝯuixiſſet per id qꝺ habetur in.l.ſed ſi plu
res.in prin.ff.de vul.ꝛ pup.

Summarium.

1 Argumentum de toto ad partem eſt validum.
2 Inſtitutio inualida ab initio non confirmatur ex poſtfacto.
3 Capacitas vel incapacitas ſerui inſpicitur ex perſona dñi.
4 Dominus incapax non poteſt ſeruo iubere vt adeat.
5 Deportatus an ſit omnino incapax.
6 Pro non ſcriptum duplex eſſe reperitur.
7 Pena adulterij que ſit.

SI ſeruus eius. Si ſeru' nō capacis inſtituiſ cōtēplatiōe
ſui ipſius tpe adite hereditatis inſpiciſ.h.d.ꝛ hꝫ tex
iſta duos principales intellectus.vnus qꝺ loquaſ i
ſeruo eius q oino erat incapax.ꝛ iſtū ſequif Dy.Bar.Alius eſt
intellectus qꝺ loquaſ in ſeruo illius q nō poterat capere ad cō
modū ſuū,ſed bene poterat accipere ad cōmodū alienū hoc eſt
fiſci.facit.l.aliud eſt capere.ff.de ver.ſig.ꝛ hunc intellectū ſequif
Ja.de are.ꝛ etiā Ang.hic ꝛ etiā ſenſit eā gl.ſ.l.prox.¶ In tex.
ibi ipſe ſupple manumiſſus ꝛ etiā nouus dñs ſi ei' iuſſu adeat.
1 ¶ † Nota qꝺ licita eſt argumētatio de toto ad partē.facit.ff.de
rei vēdi.q̄ de toca.¶ In glo.i.ibi ꝛ.l.pe.in iſta.l.dꝫ qꝺ id qꝺ ab
2 initio nō valet nō confirmaſ tractu tēporis.ꝛ ſic videſ † qꝺ cuꝫ
hic inſtitutio ab initio nō valuerit non confirmaſ ex poſtfacto:
licet ſeruus fuerit manumiſſus vel alienatus.qꝺ aūt inſtitutio a
principio nō valuerit videſ expreſſum in.l.ſi alienum.§.in extra
neis.ff.de her.inſt.vbi requiriſ vt inſtitutio valeat qꝺ inſtitue'
ſit capax trib' tpibus.ſ.tpe teſtamēti mortis ꝛ aditionis.ꝛ ideo
cū hic nō fuerit capax primis duob' tēporibus videſ inſtō non
valuiſſe nec ꝯfirmari ſꝫ fuerit capacitas tpe aditionis.poſſes di
cere qꝺ ibi loquiſ qñ p ſeipſum quis eſt inſtitut' ꝛ ſic p ſeipſuꝫ
dꝫ capere.ſed hic qñ per aliū.quā ſolutionē tetigit hic gl.in ver.
illud.ꝛ in.l.iij.ff.de reg.caton.ſed hec ſol.reprobaſ hic per gl.in
d.ver.illud.q2 nō dꝫ eſſe differētia per ſe vel per aliū.vt.l.i.§.i.ff.
3 ſi qs ali.te.phi.¶ † Itē q2 capacitas vel icapacitas ſerui inſpi
ciſ ex pſona dñi.l.nō minus.ff.de here.inſti.ꝛ.l.debitor.§.ſi.ff.de le.
iiō.gl.ſoluit vt ſequif.ſ.qꝺ ꝯtra loquunſ de rigore ſꝫ hic de be
nignitate.ꝛ ſecūdū hec videſ velle hec gl.qꝺ p hāc.l.corrigunſ
cōtraria ꝛ ſic iura dicētia inſtōnē ab initio nullā rōne incapaci
tatis inſtituti nō confirmari tractu tpis ꝛ ſiſr iura dicētia capa
citatē ꝛ incapacitatē ſerui cōſiderari ex perſona dñi.ꝛ ſiſr iura
dicētia qꝺ trib' tēporibus dꝫ adeſſe capacitas in perſona inſti
tuti:nā equitas ſcripta pferſ rigori.vt.l.placuit.C.de iud.ꝛ fa
cit qꝺ no.gl.in.l.cotē.§.ſi.ff.de publi.ſed certe hec ſol.non videſ
bona q2 legū correctio eſt euitāda.l.precipim'.C.de appel.cū ſi.
vnde Jaco.de are.intelligit iſtū tex.prout litera ſonat qꝺ dñs
ſerui nō poterat capere.ſ.ad ſuū cōmodū.ſed bñ poterat accipe
re ad cōmodū fiſci.l.aliud eſt capere.ff.de ver.ſig.ꝛ ſic nō erat oī
no inſucceſſibilis nec omnino incapax.ideo ſemp tenuit inſtitu
tio nec variaſ valor inſtitutionis.ſed ſolū effectus acquiſitionis
nec ob.tunc ſi dicaſ qꝺ deberet acquiri fiſco nec deberet nocere
alienatio vel manumiſſio.facit.l.ſi deportati ſeruo.ff.de lega.iij.
quia reſpondet qꝺ hic loquiſ qñ ſeruus fuit inſtitutus ſui cōtē
platione.ideo tūc nō cōmittiſ fraus ſi alienetur vel manumitta
tur.ſecus ſi fuiſſet inſtitutus cōtemplatione domini.poſſet etiā
dici qꝺ fraus nō preſumiſ qñ hereditas nōdū fuiſſet delata tē
pore alienationis vel manumiſſionis.ſec' qñ eſt iā delata.q2 tūc
bñ preſumiſ fraus ſi contēplatione dñi fuiſſet inſtitut' ꝑ id qꝺ
habeſ in tex.ꝛ glo.in.l.ſi ſequens gradus.ff.ad ſil.ꝛ qꝺ ibi etiaꝫ
no.per Bar.ꝛ hec opi.Jac.de are.eſt veriſſima in ſe ꝛ optime
tollit cōtraria.tñ q2 ſcōm aliquos videſ diuinare intelligiſ ſcōo
modo hec.l.in ſeruo illius qui omnino erat incapax.ꝛ ſic etiā in
tellexit hic Dy.q intellexit primā partē i ſeruo ſpurij q eſt oino
incapax.l.ſ.C.de na.li.ꝛ ſcōam partē in filio naturali ex cōcubi
na q eſt capax ꝑ pte.ꝛ ꝑ parte nō.l.ij.C.de natu.lib.ꝛ hāc lec.ēt
ſequiſ hic Ja.de raué.ꝛ ſoluit cōtraria qꝺ hic eſt ſpeciale.ꝛ ideꝫ
ſenſit glo.in.l.iij.ff.de reg.cato.poſſet etiā ſolui vt ibi tāgit gloſ.
qꝺ hic fuit incapacitas in mediis temporibus.ſed in trib' prin
cipalib' bene fuit dñs capax.ſ.teſtamēti mortis ꝛ aditionis.fa
cit.l.ſed ſi in cōditione.§.ſolem'.ff.de here.inſt.vel poſſet etiā di
ci vt tāgit eadē gl.qꝺ iō requiriſ capacitas tpe teſtamēti mor
tis ꝛ aditionis:q2 nō ſufficeret adeſſe tpe teſtamēti ꝛ mortis niſi
adſit etiā tpe aditionis.ſꝫ vbi adeſt tpe aditionis tūc nō curaſ
de aliis duob' temporib'.ſꝫ certe dicte ſolutiones videnſ ꝯtra
mentē.d.§.in extraneis.Bar.hic ſequiſ predictū intellectū qꝺ
hic loquaſ in ſeruo illius q oino erat incapax.ſed intelligit qꝺ
inſtitutio fuit facta de ſeruo ipſius ſerui cōtemplatione ideo ſi
manumittiſ vł alienef nil videſ fieri fraudis.ꝛ hoc caſu reperiſ
aliquod plus capacitatis habere ſeruus q̄ dñs.ideo ſuſtentaſ
inſtitutio hoc caſu ꝛ poterit adire ſi eſt manumiſſus vel aliena
tus ſecus ſi fuiſſet inſtitutus cōtemplatione dñi.q2 tunc videref
fieri fraus ſi alienef vel manumittaſ.ꝛ hoc caſu loquanſ contra
ria.ſed iſte intellectus non placet hic Ange.primo inquātū di
cit qꝺ videſ preſumi fraus ſi inſtituiſ contēplatione domini nō
videtur ꝑcedere ex quo inſtitutio eſt facta palā.l.nō intelligiſ.
§.ſi quis palā.ff.de iur.fi.ſed potes dicere Bart.voluiſſe qꝺ tūc
inſtitutio ſit nulla nec ꝑſit alienatio vel manumiſſio.qꝺ videref
fieri i fraudē.nō aūt intelligas qꝺ videaſ facta fraus taliter qꝺ
fiſco ſit loc'.ꝛ ſic nō ob.d.§.ſi qs palā.Itē impugnat Ang.in
tellectū Bar.q2 dt qꝺ diuinat inquātū reſtringit ad caſum in q
ſeruus eſt inſtitutus ſui ipſius cōtēplatione.ſꝫ poſſes dicere qꝺ
Bar.illud collegit inquantū litera hic dicit qꝺ non cōmittitur
fraus alienādo vel manumittēdo.nā ſi cōtēplatione ſerui facta
eſt inſtō hoc pōt procedere qꝺ tūc nō preſumaſ fraus.ſec' ſi cō
4 templatione dñi.¶ † Itē tertio impugnat hūc intellectū.q2 li
tera dicit antequā iuſſu dñi adeat.nam ſi dñs oino erat icapax
nō poterit iubere ſeruo vt adiret.ſed poſſes reſpōdere primo qꝺ
dum litera dicit antequā iuſſu dñi adeat intelligiſ.ſ.maxime vt
etiā voluit Ja.de ea.q dixit qꝺ etiā ſi adiuiſſet iuſſu dñi aditio

illa fuiſſet nulla. ideo non obſtaret quo minus manumiſſus vel alienatus poſtea poſſet adire. facit licet non alleget qđ habet in l. lanus. ſ. de leg. ij. Itē poſſes dicere qđ cum iuſſus cauſet a dño. m. vo qđ eſt de iure gentiū. l. ex hoc iure. ff. de iuſti. et iure. nō eſt curandū ſi adeſt ptās iubendi licet illa nō poſſit producere effectū ex quo dominus erat incapax omnino ipſius inſtitutionis. Itē impugnat Ang. dictum intellectū: qꝛ etiā ſi contēplatione domini oino incapacis fieret inſtitutio de ſeruo eius valeret inſtitutio p. l. ſi deportati ſeruo. in p̄n. de leg. iij. et ſi tūc hereditatis adite eſſet reſtitutus ipſe vocaret ſi nō eſſet reſtitutus: tunc ſi ſeruus eſſet manumiſſus acquireret ſibi ſi nō eſſet manumiſſus nec dominꝰ reſtitutus acquireret fiſco vt pʒ in. d. l. ſi deportati ſeruo. nā deportatus eſt oino incapax: vt. l. j. C. de here. inſti. nec obſtat ſi dicatur qđ ex quo deportatus eſt funditꝰ incapax: vr̄ qđ inſtitutio de ſeruo ſit oino nulla et pro nō ſcripta ſicut ſi deportatus eſſet inſtitutꝰ: vt. d. l. j. qꝛ capacitas vel incapacitas ſerui regulaẽ ſm capacitatem domini. l. debitor. ſ. ſeruo. ſ. de le. ij. qꝛ reſpōdet ipſe qđ verum eſt capacitatem ſerui regulari ſm capacitatē domini vbi dominus non habeẽ pro mortuo. ſed vbi habeẽ pro mortuo vt cōtingit in deportato. l. j. ſ. pe. ſ. de cōtrah. tab. tunc regulaẽ ſm ipſum ſeruū et nō ſm dominū vt. d. l. ſi deportati. et hanc reſponſionē potuit colligere lʒ nō faciat mētionem ex no. p Bar. in. d. l. ſi deportati ſeruo. ſed ſi velles ſuſtinere opi. Bart. poſſes dicere qđ in illa. l. ſi deportati ſeruo. loquiẽ in legato i quo ſufficit q̄ ſit eſſe capacē tpe quo cedit dies legati vt no. in. l. iij. ſ. qñ aūt. ſ. de iur. fiſ. et l. j. ſ. de reg. ca. ſed in inſtitutione maior capacitas requiriẽ vt pʒ in. l. ſi alienū. ſ. in extraneis. ff. de here. inſti. tū re vera ille tex. fortiter facit qđ deportatus nō ſit oino incapax. de quo ſtatim diceẽ et ex infra dicēdis apparebit an intellectus Bar. poſſit ſuſtineri.

5 † Reſtat igiẽ diſcutiendū an deportatꝰ ſit oino incapax et vr̄ qđ ſic p. l. j. C. de her. inſti. vbi dr̄ qđ inſtitutio facta de eo eſt p nō ſcripta. et ſi ſic ergo debēt venire venientes abinteſtato ſicut ſi nullus fuiſſet ſcriptus. et facit l. ſi i metallū. ſ. de his que p nō ſcri. ha. Scđo p hoc facit qꝛ deportatus perdit ea q̄ ſunt iuris ciuilis. l. qdā ſunt ſerui. ſ. de pe. et p ꝯñs teſtamēti factionē actiuā et paſſiuā cū illa ſit iuris ciuilis. l. iij. ff. de teſta. Itē p hoc tertio facit. l. intercidit. ſ. de cōdi. et demō. a ꝯtrario ſenſu vbi pʒ qđ ſi deportatꝰ eſt reſtitutus admittitur ad legatū et nō intercidit tunc legatū ſeu nō perit. ergo a cōtrario ſi nō eſt reſtitutus tunc intercidit. et ſic oino perit. Quarto p hoc facit qꝛ deportatꝰ hr̄ p mortuo. l. j. ſ. pe. ſ. de ꝯtra. et l. ſi neceſſe. ſ. ſi deportatus. ſ. de bo. libe. et ideo ſicut inſtitutio facta de mortuo eſt oino p nō ſcripta. l. j. ſ. in primo. C. de cad. tol. ita etiā vr̄ ſi ſit facta de deportato. et hāc partē tenuit gl. in. ſ. legati. inſti. de lega. vbi inter oino incapaces enumeraẽ deportatꝰ. In cōtrariū facit primo. d. l. j. C. de here. inſti. dū dicit qđ deportatus capere non pōt. et ſic a ꝯtrario ſenſu innuere vr̄ qđ poſſit accipere. facit. l. aliud eſt capere. ſ. de ver. ſig. Itē ſcđo qꝛ fiſcus in locū incapacis cōſueuit venire. l. ſi titio rei. cū ibi no. ſ. de le. ij. Tertio p hoc faciat. l. ſi in metallū. ſ. de his q̄ p non ſcri. hab. vbi relictū dānato in metallū nō accipit fiſcus: qꝛ ille eſt ſeruus pene. ergo a contrario ſi non eſſet ſeruus pene vt contingit in deportato qui non eſt ſeruus pene. facit qđ no. glo. in. l. ſi qs mihi bona. ſ. ſi qs plane. ff. e. accipiet fiſcꝰ. Quinto pro hoc vr̄ caſus in l. ſi quis viduā. ſ. de qō. iūcta. l. claudius. ſ. de his q. vt indig. vt pʒ in. d. l. ſi qs viduā. ſʒ illa tpa dānatus de adulterio deportabaẽ. et tū ſi inſtituebaẽ veniebat fiſcus vt in. d. l. claudiꝰ. tertio p hoc qꝛ capacitas vel incapacitas ſerui i gñe dʒ inſpici ex pſona dñi. vt in. l. ſi mihi et tibi. ſ. regula. de leg. j. et l. nō minꝰ. ff. de here. inſti. et in. d. l. debitor. ſ. ſeruo. de leg. ij. nec vr̄ bona reſpōſio dicere qđ dicta iura loquunẽ qñ ſeruus inſtituitur contēplatione domini nō aūt cōtēplatione ipſius ſerui vt voluit Bar. hic qꝛ illa iura loquunẽ ſimpl'r et indiſtincte vnde intelligenda. l. de p̄. io. cū ſi. de pub. Itē iſtr̄ non vr̄ bona rn̄ſio qđ dicta iura loquitur qñ dñs nō habeẽ p mortuo vt tetigit bar. i. d. l. ſi deportati ſeruo. et etiā Ang. hic qꝛ dicta iura ſimpl'r et indiſtincte loquunẽ vt eſt dictū. et ideo vr̄ caſus de iſto dubio nō cauillādo in. d. l. ſi deportati ſeruo iuncta regula. d. l. debitor. ſ. ſeruo. nam vt ibi pʒ in. d. l. ſi deportati. legatum factū ſeruo deportati accipit fiſcus. ergo eodem modo ſi factum eſſet ipſi deportato. et hanc partem tenuit glo. in. l. j. C. de her. inſti. et etiam in. l. j. ſ. in nouiſſimo. C. de ca. tol. dū coniungit. l. j. de here. inſti. cū. l. ſi titio rei. ſ. de le. ij. Idē ſentit gl. i. l. eā quā. in mag. gl. circa fi. dū dicit nec eñ lex eū accipere ſʒ capere ꝓhibet. prīa pars tōiter teneẽ p doct. et magis p bar. et Cy. et idē ang. et idē. d. m. d. Fra. de rāpo. et pcipue p. d. l. j. de her. inſti. nā alr̄ ſm eū ſcđm n iuſſet ſuperfluū p p̄nū. ſʒ Ja. de bu. tʒ ſcđam partē. et forte illa de iure verior p rōnes et iura ſuperiꝰ all'. Nec ob. rōnes facte ad oppoſitū. nā nō ob. prima

6 † qꝛ pt̄ dici qđ duplex eſt p nō ſcriptū. primū p nō ſcriptū eſt qđ ꝓprie eſt p nō ſcriptū. et illud oino et ſimpl'r p nō ſcriptū. et hoc loquiẽ. ſ. in p̄no. aliud eſt p nō ſcriptū ꝓprie et late. et illud nō eſt ſimpl'r et oino p nō ſcriptū. ſed quo ad qd vt colligiẽ ex. l. cum tatibꝰ. ſ. luciꝰ. ſ. de le. j. cū ibi no. p Dy. et de iſto ſcđo p nō ſcripto pt̄ intelligi. d. l. j. qꝛ eſt p nō ſcripta quo ad quid inſtō ibi. ſ. quo ad cōmodū deportati ſed nō oino. qꝛ fiſcꝰ veniet vt ibi tāgit gl. et p hʒ facit principiū. d. l. inducẽ do vt ſuperiꝰ induxi. nec ob. qđ tenēdo hāc opi. ſcđm rōniuʒ vr̄ ſuperfluere: qꝛ pōt dici q̄ venit declarādo et ſic nō oino ſuperfluit. nā erit ſenſus q̄ nō pt̄ capere et cōſequēter q̄ p nō ſcripta eſt quātū ad ſe. Itē nō ob. ſcđa rō qꝛ pt̄ dici qđ incapax eſt eoꝝ q̄ ſunt iuris ciuilis ad ſuū cōmodū ſʒ nō quo ad ꝯmodū fiſci qñ vocaẽ ex diſpōne hoīs p. d. l. ſi deportati ſeruo. Itē nō ob. tertia rō qꝛ pt̄ dici qđ ibi nō intercidit legatuʒ: qꝛ erat ꝯdōnale. ſ. ſi factus fuerit ꝯſul. q̄ ꝯdō nō pt̄ impleri ſcđo ſuo ſi ꝓpter delictū extitit deportatus et nō mirū ſi pit legatū. vñ ſecus videreẽ ſi fuiſſet legatū puꝝ p. d. l. ſi deportati ſeruo. Itē nō ob. quarta rō qꝛ pt̄ rn̄deri ſm Jac. bu. qđ ꝓcedit qñ deportatꝰ nō hʒ volūtatē legis nec hoīs. nā tūc bn̄ hr̄ p mortuo oino. vt l. d. l. j. ſ. pe. cū ſi. ſecus qñ nō hʒ volūtatē legis ſed hʒ voluntatē hoīs: qꝛ tūc hr̄ p mortuo quo ad ſe ex quo nō hʒ volūtatē legis ſed nō quo ad fiſcū ex quo hʒ volūtatē hoīs: vt. d. l. ſi deportati ſeruo. Et hec ſufficiāẽ de materia huiꝰ. l. et. d. l. j. de here. inſti. Aduerte tū qꝛ rōnibꝰ factis p opi. gl. l. j. de here. inſti. ſi qs diligēter aduertat poſſet faciliter rn̄deri p eā. d. l. ſi deportati ſeruo. ſ. de le. ij. iūcta cū. l. debitor. ſ. ſeruo. et. ij. nā ad. l. claudiꝰ. poſſet dici q̄ ibi nō dr̄ dānatū de adulterio fuiſſe deportatū. imo potiꝰ vr̄ innui oppoſitū. Nec ob. d. l. ſi qs viduā. de qō. qꝛ ibi vt lr̄a expreſſe

7 dicit erat duplex delictū. ſ. adulterij et inceſtꝰ. † vñ ſi nullo caſu imponebaẽ pena deportatiōis vr̄ qđ p ſimplici adulterio nō imponereẽ. ar. l. vim paſſā. ſ. pſcri. cū ibi no. ſ. de adul. vñ vr̄ q̄ lʒ de iure. C. p adulterio eſſet pena gladij. l. q̄uis. C. de adult. tū de iure ffoꝝ vr̄ qđ ſit minor pena q̄ gladij et ēt deportatiōis p dicta iura. p id qđ hr̄ in. l. ij. ſ. miles. ff. de his q not. infa. et. ſ. de re mi. l. q cū v no. ſ. adulterij. et hoc ēt vr̄ eſſe de mēte gl. in. d. ſ. adulterij. et in. d. ſ. miles. et l. d. l. claudiꝰ. Cy. tū in. d. l. q̄uis. dicit q̄ ēt de iure. ff. erat pena gladij vel deportatiōis ſi pſona nō erat vilis ſed nobilis. et ſic intelligit. d. l. ſi qs viduā. et idē dicit eſſe de iure. C. vt ſic. d. l. q̄uis. limiteẽ p. d. l. ſi qs viduā. et iſta ſol. fuit de mente glo. in. d. l. ſi qs viduā. et ſm iſtā ſol. d. l. claudius. bene faceret p glo. d. l. j. C. de here. inſti. ſed tū re vera nō bn̄ probaẽ p. d. l. ſi qs viduam. cū loquaẽ illa qñ iunctum erat adulteriū cū inceſtu. et ſic potius faceret in oppoſitū qñ fuiſſet ſimplex adulteriū p id qđ hr̄ in pal. l. vim paſſam. ſ. pſcriptio. cū ibi no. vbi maior pſcriptio requiritur qñ duplex delictū eſt iunctum q̄ qñ eſt vnū ſimplex. et ſic eodem modo maior pena debet eſſe.

Summarium.

1 Portio non perſone ſed portioni accreſcit.
2 Indignus accipit ad commodum fiſci et non ſuum.

Si totā here. Portio accreſcit portioni nō pſone. ideo q nōx pdit portionē perdit ius accreſcēdi lʒ nomē heredis retineat. h. d. ¶ In tex. ibi totā hereditatē. ſ. in qua ipſe eſt inſtitutꝰ habebit in coheredē. et ſic nō fuit in hereditate tota inſtitutꝰ. ſʒ bñ. pſt quiẽ tex. qñ de tota hereditate in qua eſt inſtitutꝰ tacite rogatꝰ. Itē qñ eſt rogatꝰ de parte ſue inſtitutiōis. ¶ In tex. ibi accreſcere. p hoc apparet neceſſe eſſe itelligi tex. qñ habebat coheredē. et io expoſuit lr̄am. ff. taliter qđ nō ob.

1 † Not. bene qđ portio accreſcit portioni et nō pſone. facit. l. ſi titio. ſ. j. de vſufru. et eſt verū in ꝓprietate. ſed in vſufructu vr̄ ſecꝰ p ibi no. p. l. j. ſ. interdū. de vſufr. accre. ¶ In gl. reſtituere. ibi vitium no. facit qđ hr̄ in. l. luciꝰ. ſ. j. ſ. de le. j. et in. l. iij. ſ. j. et. ij. ſ. de iur. fiſ. ¶ In ea. gl. ibi nō daẽ. ſubaudi ſed dabiẽ fiſco q auferret a rogato q tacite accōmodauit fidē ſuā. facit qđ hr̄ i. l. ij. et. iij. C. ad. l. fal. et in. d. l. luciꝰ. ſ. j. ¶ In ea. gl. ibi ꝯ ꝯficaẽ. No. bn̄ gl. q intelligit. l. pcedētē i indigno ſ q accipit ad cōmodū fiſci. et ſic in eo gerat capax

2 ad cōmodū fiſci nō ad ſuū de quo ibi dictū fuit. ¶ In ea. gl. ibi ſi iure ſubſtitōnis deferanẽ. et ē rō qꝛ tale ius coheret perſone. l. qui libertis. ſ. hec v̄ba. ff. de vul. et pu. ſed ius accreſcendi ſequiẽ portionē vt. d. l. ſi titio. ſ. j. ¶ In ead. gl. ibi vel accreſcit legato. ſupple ſed fiſco a q̄ quē trāſit portio cū ius accreſcēdi ſequiẽ portionē quācūqꝫ vadat vt in. d. l. ſi titio. ſ. j. ¶ In ea. glo. ibi nec ipſe vr̄ inſtitutꝰ. ſupple quātū ad effectū qꝛ auferẽ ab eo p fiſcū vt eſt dictū. ¶ In ea. glo. ibi et p̄ut totā. nā lʒ prīa facie videaẽ q̄ ſic nō habuerit coheredē et tacite fuit rogatꝰ de reſtituēdo totū in quo fuerat inſtitutꝰ. vt ſic verificeẽ lr̄a in verbo totā. pōt etiam eſſe qđ fuit tacite rogatus de reſtituendo partē eius in quo erat inſtitutus. et tunc verificatur qđ hic dicit de parte.

Summarium.

1 Hereditas qñ deferatur ex teſtō in quo venter eſt pteritus.
2 Hereditas non defertur ex teſto quandiu ipſum teſtm̄ rūpi pōt.
3 Hereditas non defertur heredi ſcripto ventre pleno preterito.
4 Heres ſuus in omnem euentum futurus hereditatem non delatam non poteſt adire.

5 Suus ad quoſcunq; hereditatem tranſmittit.
6 Emancipatus inſtitut⁹ adire nequit niſi ventrē vacuū ſciuerit.
7 Hereditas etiam ſuo non defertur ventre pleno preterito.
8 Suus in omnem euentum eſt heres.
9 Suus ꝛ emancipatus poſſunt beneficio poſthumi preteriti cō-tratabulare.
10 Teſtamentum confirmatur ſuo preterito.
11 Poſthumum fortius teſtamētum rumpere quā iam natū qualiter intelligatur.
12 Cōtratabulare nequeunt qui ꝑ lineam femininā deſcendunt.
13 Hereditas nō adita tranſmitti poteſt aliquo caſu.
14 Reſtitutio in integrum dicitur remedium ſubſidiarium.
15 Ius adeundi non eſt actio ſed ius qḋ poteſt preſcribi.
16 Hereditas nō adita non tranſmittitur.
17 Preteritio emancipati nō reddit teſtamētum nullū ipſo iure.
18 Reſtitutio in integrum datur heredi eius qui propter iuſtū impedimentum adire non potuit.
19 Emancipatus decedens qñ venter eſt vacuus trāſmittit.
20 Hereditas non adita tranſmittitur a decedente qui ex facto alterius adire impeditur.
21 Reſtitutio an dari debeat ſi propter ignorantiā hereditas nō tranſmittatur.
22 Hereditatem non aditam tranſmittit qui timore pene legalis illam adire diſtulit.
23 Suus hereditatem non agnitā ad quoſcunq; poteſt tranſmittere. ꝛ nu. 26.
24 Hereditas ſi ſuo ignoranti pōt queri a fortiori querelē ſcienti.
25 Beneficium abſtinendi quo iure fuerit introductum.
27 Hereditas matris etiā nō agnita an tranſmittaƚ ad quoſcūq;.
28 Emancipatus an poſſit hereditatem nō agnitam trāſmittere.
29 Hereditas aſcendētiū nō repudiata ad deſcēdētes trāſmittiƚ.
30 Hereditas qñ tranſmittatur ad deſcendentes.
31 Hereditas infanti delata ad aſcendentes per lineam paternā tranſmittitur.
32 Decedens intra annum ſibi delate hereditatis ius deliberādi tranſmittit.

Ventre. Ex teſtō nō pōt eſſe heres q dubitat de virib⁹ teſti niſi ſit ſuus. ꝛ in ſe verū ſit teſtm̄ valere. alias ſec⁹. ꝛ q in omnē euētū ſe futurū heredē cognoſcit interim decedēs hereditatem trāſmittit nō aditā. h. d. Et diuidiƚ in q̈tuor ptes ꝑncipales. nā ꝑmo ponit vnū dictū in emācipato vel extraneo ſcripto herede vētre pleno. Scḋo extēdit q̄uo ſuus differt ab extraneo vel emācipato vētre exiſtēte vacuo ex quo a ꝯrio colligiƚ qḋ nō differt vētre exiſtēte pleno. Tercio oſtēdit ex p̄dictis ꝛ potiſſime ex eo qḋ dictū eſt colligi a ꝯrio ſenſu inſurgere vnū incōueniēs. Quarto ꝯ illud incōueniēs dat remediū. ſcḋa ibi ſꝫ ſi vacuo. tertia ibi ergo ſi vētre. quarta ibi ꝛ ideo. ꝛ hec quarta poſſet ſubdiuidi: qꝛ primo dat remediū. ſcḋo rōnē aſſignat. tertio extēdit quarto rōnem extēſionis aſſignat. ſcḋa ibi qꝛ ſiue. tertia ibi eadē. quarta ibi qui alterutro. ℭ Et ꝑmitte ꝑ euidētia ſcḋm Ang. qḋ hec lex tota legiƚ vniformiter excepto ꝟ. ꝛ ideo decreto. q variaƚ dupliciter in gl. vno mō qḋ ſuccurraƚ ſuo ꝛ ēt emācipato ſcriptis heredib⁹ ꝑ decretū cōtratabulariū. ꝛ hoc tangiƚ in gl. ꝛ. ꝛ in gl. in ver. decreto. ꝛ etiā in gl. magna in pīn. Scḋo mō legiƚ qḋ ſuccurraƚ p̄dictis ꝑ decretū hui⁹ .l. ꝛ iſte intellectus tangiƚ in. d. glo. mag. dū dicit qḋ hic eſt caſus in quo trāſmittiƚ hereditas nō adita ꝛ idē ſentit glo. in .l. ſi ſemper. ff. de carb. edic. ꝛ hūc itellectū ſequiƚ hic Bar. dicēs qḋ ita dꝫ intelligi hec lex ex eo qꝛ ſituata eſt in hoc titulo in quo tractaƚ de acq. here. de iu. ciuili. ꝛ ſic eſt intelligēda in dubio ſcḋm ſuā materiā ꝑ id qḋ hꝫ in .l. impatores. ff. de in diē adie. Sꝫ ipſe Ang. legit tertio mō vꝫ vt ſuccurraƚ p̄dictis ꝑ bñficiū reſtōnis in integr. qḋ eoꝝ heredes poterūt intētare ꝛ eo obtēto poterūt adire hꝛditatē de iure ciuili. ꝛ effect⁹ eſt magn⁹ reſultās ex p̄dictis lec. nā ſcḋm pa. mā lec. hic eſt va⁹ caſus in q̄ etiā hodie eſſet neceſſaria bo. poſ. ꝛ ſic nō durabit hec potentia petēdi ipſam bo. poſ. niſi anno. l. i. §. largi⁹. ff. de ſuc. edic. ſed ſcḋm ſecundā lec. potuit hereditas adiri recta via a ꝑ heredes p̄dictoꝝ ꝑpetuo: qꝛ de iure ciuili ſcḋm qḋ ius adeūdi eſt ꝑpetuū l; Pla. dixerit eū annale ꝛ nō bñ vt legiƚ ꝛ no. in .l. licet. C. eo. ꝛ in .l. cū antiquiorib⁹. eo. ti. ſed ſcḋm tertiā lec. intra quadriēniū poterit petī reſtō ad adeūdū iuxta .l. fi. C. de tēp. in inte. reſti. pe. ꝛ ea obtēta poterit hereditas ꝑpetuo adiri eadē rōne qua. ſ. Nec ob. ſcḋm eā qḋ reſciſſoria nō durat niſi anno .l. in honorariis. §. ſꝫ cū reſciſſa. ff. de ac. ꝛ ob. qꝛ hꝛditatis aditio in ſola volūtate cōſiſtit. nec expediƚ iure actionis de qua loquiƚ ille. §. vt .l. potuit. C. e. ꝛ .l. generaliter. ff. eo. An aūt hec lua lec. ſit vera tangā in glo. mag. ꝛ ſcḋꝫ eā
1 poſſet hec .l. ſummari ſcḋm omnē lec. hoc mō. † Ex teſtō in quo vēter eſt preterit⁹ nō deferiƚ hꝛditas quouſq; ſperaƚ natiuitas poſthumi. ꝛ ſi in eo eſt ſcript⁹ ſu⁹ aut emancipat⁹ ꝛ interim decedit vtriq; ſuccurraƚ ꝑ decretū. ſed ſi re vera venter eſt vacuus tunc dum ſuus viuit intelligiƚ heres ꝛ interim decedēs hereditatē trāſmittit: emācipatus vero aut extrane⁹ adire nō pōt niſi ſciāt vētrē vacuū. h. d. ꝛ pōderādū ſcḋm eū qḋ iſ nō poſſint adire interim: tñ an trāſmittant hereditatē lrā hic nihil decidit. ꝛ id ſ. erit examinādū. ℭ In tex. ibi vētre. ſ. pleno. vt colligi pōt ex aduerſatiua ſed. poſtea in ꝟ. ſed ſi. ℭ In tex. ibi nō deferiƚ ꝛ ꝑ ꝯſ adiri nō pōt: ex quo non eſt delata ꝑ id qḋ hꝫ in .l. lo pōt. cū ibi no. ff. e. ꝛ .l. delatā. ff. de ver. ſig. ꝛ ſic interim p̄dicti nō pñt eſſe heredes. ℭ In tex. ibi ſciāt. ꝛ ſic eſt differētia inter ſuū ꝛ emācipatū vētre exiſtente vacuo. ꝛ ex hoc a ꝯrio colligi pōt ꝙ nō erit differētia vētre exiſtēte pleno: qꝛ tūc hereditas nō eſt delata ꝛ ideo ſurgere vr̄ inconueniēs de quo ſequitur. ℭ In tex. ibi decreto .l. ꝯtrabulariū ſcḋm vnū intellectū. vel huius .l. ſinalū. vel reſtonis in integrū ſcḋm nouū intellectū Ang. ℭ In tex. ibi emācipato
2 quoq; inſtituto. ℭ † Not. ꝑmo qḋ quādiu pōt rūp. teſtm̄ nō deferiƚ hꝛditas ex teſtamēto illi nec etiā deferiƚ ab inteſtato ꝑpter impoſſibilitatē ſuccedendi ex teſtamēto: qꝛ impoſſibile erit poſthumū naſci abortiuū. ꝛ quādiu pōt aliquo caſu ſuccedi ex teſtamēto nō deferiƚ tunc ab inteſtato .l. anteq̄. C. eo. de ſuc. ꝛ. ff. de regu. iur. l. quādiu. ꝛ ſic vr̄ qḋ quādiu ſperaƚ poſthum⁹ naſci nō deferaƚ hꝛditas ꝑximiori ab inteſtato. ꝛ ꝑ hoc vr̄ qḋ ſi talis ꝑximior interim decedat nō trāſmittat ius delibērandi ad heredes ſꝫ poſtea naſcaƚ poſthumus abortiu⁹: qꝛ ex quo hereditas nō fuit delata ſibi tpe mortis no potuit ſcire illā ſibi delatā. ꝛ ꝑ ꝯhs nō hꝫ tūc locū .l. cū antiquioribus. C. de iure deli. facit .l. dela-
3 ta. ff. de ꝟ. ſig. ℭ † Itē no. qḋ vētre pleno p̄terito nō deferiƚ ſcripto hereditas ſiue ſit emācipatus ſiue extraneus ſiue etiā ſuus. vt hic probat in pīn. dicto ver. ergo ſi ventre. Nec ob. l. cū quidam. §. ſuum. ff. eo. qꝛ ibi vēter nō erat preteritus ſed inſtitutus cū iā nato. vel ſuccedebaƚ ab inteſtato. hic ſecus ꝛ eodē mō pōt rñderi a .l. illud. de pet. here. qꝛ ibi poſthumus erat inſtitutus cū extraneo. ideo non impedit adire. hic aūtē erat preteritus. ideo tūc nō deferiƚ hereditas ētiā ſuo vt eſt dictū. Et ex hoc not. quod inter mortē ꝛ exñtiā ſui heredis erit dare mediū. ꝛ illud ꝯtingit vbicūq; in pūcto mortis nō deferiƚ hꝛditas ſuo. ſicut eſt hic qñ vēter eſt preteritus vel qñ ſuus eſt inſtitutus ſub cōditione poteſtatiua .l. iam dubiū. de hered. inſtit. l. ſi. de ꝯdi. inſti. ſed vbi deferiƚ hereditas in puncto mortis tunc nō eſt dare mediū inter mortē ꝛ exñtiā heredis ſui .l. ſi poſt mortē. in pīn. ff. de leg. preſt. ꝛ .l. i. §. qui tunc in poteſt. ff. ſi qs omiſ. cau. teſta. ꝛ .l. queſitū. §. i. ff. de le. i. ꝛ iō ſꝫ Ang. alr̄ pōt ſummi regula qḋ cōiter ſumaƚ. vꝫ qḋ inter delationem hereditatis ꝛ exiſtētiā ſui heredis nō eſt dare mediuꝫ.
4 ℭ † Itē no. qḋ lꝫ qs in oēm euētū ſit futur⁹ heres ſuus: ſi tñ nō eſt certus hereditatē eſſe delatā nō pōt adire ſecus ſi eſſet certus hꝛditatē eſſe delatā .l. qḋ ſi dubitet. ff. e. ti. ℭ Itē not. qḋ vbi ſu⁹ eſt ſcript⁹ hēs ſi re vera vēter eſt vacu⁹ lꝫ hoc ignoret tñ nihilominus intelligiƚ eſſe heres ex iuris ciuilis cēſura q̄ facit eū ignorātē heredē. ꝛ intellige in ſolidū ex quo vēter eſt vacu⁹. ſi aūt eēt vēter plenus ꝛ nullū eſſet cōditū teſtm̄ ꝑ parte eſſet tūc heres. tāgit hic Ang. de quo dic vt plene dictū fuit in .l. cū quidā. §. ſuū.
5 ff. eo. ℭ † Itē not. hic vr̄ caſus qḋ ſuus trāſmittit hereditatem ad quoſcūq;. nā hic nō poterat ſe immiſcere ex quo erat dubiuꝫ an vēter eſſet plenus ſicut nec extraneus tūc poſſet adire ꝑ .l. cuꝫ bonis. ff. e. ꝛ tñ trāſmittit etiā de iure cōi: qꝛ ſoluꝫ de iure ſpeciali ſuccurraƚ qñ vēter eſt plenus. vt pꝫ in ver. ergo ſi vēter. ꝛ ſic intelligit Bar. ſed tenēdo aliā opi. poſſes dicere qḋ hoc ꝯtingit qꝛ fuit
6 impeditus ſe immiſcere ꝑpter dubiū an vēter eſſet plen⁹. ℭ † Itē no. qḋ emācipatus vel extraneus inſtitutus nō pñt adire ēt vacuo vētre niſi ſciāt ipſuꝫ eſſe vacuū. ſupple ꝛ ꝯcurrat cōis opi. vt in gl. intelligēs ſi ſciētiā ꝑ vehementi opi. per id qḋ dictum fuit in .l. ſi quis extraneus. §. ſciēdum. ꝛ in .l. in repudianda. ff. e. ti.
7 ℭ † Itē not. qḋ vbi vēter eſt plenus ꝛ p̄terit⁹ qḋ de rigore non deferiƚ hereditas etiā ſuo ꝛ ꝯhr de rigore interim decēdēs non trāſmittit. lꝫ de equitate ſuccurriƚ ſibi ꝑ decretū ꝛ ſimiliter emācipato.
8 † Not. tñ qḋ ſu⁹ in oēm euētū futur⁹ eſt heres qꝛ ēt deſtituto teſtō de iure ciuili ab inteſtato ꝑt adire. ſꝫ emācipat⁹ nō ē heres futurus in omnē euentum. ſed bene in omnē euentū eſt rem habiturus vt lra dicit. qꝛ ſi deſtituaƚ teſtm̄ de iure: iſto emācipatus nō erat cognitus de iure ciuili ꝛ ſic nō poterat fieri heres lꝫ bono. poſ. ſed ex teſtamento valido bñ poterat ſuccedere etiā de iure ciuili ſcḋm iſta tpa ſicut ꝛ quilibet extraneus vt voluit gl. in .l. cū quidā. §. ſuū. ff. eo. ꝛ in .l. ſi. ff. de inter. ac. lꝫ gl. voluerit ꝯtrariū ꝛ nō b. ut in .l. illud. §. ſi. ff. de contrata. Anteq̄ veniam ad gl. ad de dictis Bar. extra gl. primo circa ꝯrariū .l. qḋ ſi dubitet. nā ang. ſoluit alr̄ illud ꝯrium: qꝛ dicit qḋ ibi erat dubitatio ſuper altero extremoꝝ quoꝝ neutrū faciebat vacillare vires teſtamenti. hic ſecus ꝑpter vētris pregnantiam. ideo impediebaƚ aditio hereditatis. Tu potes ſoluere clarius qḋ ibi extrema dubitationis erāt talia qḋ neutrū eoꝝ impediebat aditionē. hic aūt alterum extremoꝝ impediebat: qꝛ ſi verū erat ventrē eſſe pregnantē nō poterat aditio hereditas nō eēt delata vt hic dr̄. ℭ Itē adde ſcḋo circa cōtrariū .l. cum quidā. §. ſuū. ff. e. nam lꝫ Bar. in ſe bene dicat tñ non reſpondet formaliter ad ꝯrariū. ideo potes dicere

qđ i ꝯtrio erat iſtitut⁹ vĕter cũ ſuo vl' ſuccedebať abīteſtato ⁊ ſic
tūc ſua hĕditas eſt delata ꝑ ſua parte.ſo pōt adire l3 vĕter ſit ꝑte
ritus.ſ3 hic ſuccedebať ex teſtō ⁊ vĕter erat ꝑterit⁹.iō nō poterit
ſuus adire:q2 hereditas nō erat delata ex teſtō vt dictū ē nec etiã
abinteſtato vt ſuperi⁹ declaraui. In glo.ſ.ibi extraneũ expectāt
poſthumū.ſupple ꝑteritū.ſec⁹ ſi eēt inſtitut⁹:q2 tūc extrane⁹
iſtitut⁹ ēt tūc poſſet adire.l.illud.ꝯ.ſi ꝑs her.pe.⁊ plene no.l.l.cū
9 qdā.ꝯ.ſuū.ꝯ.ro.⁊ ſic ꝟ ſcđa rō i effectu incidit in pmā. ¶ † In
ea.gl in fi.⁊ ſic vult gl qđ tāſu⁹ ꝙ emācipat⁹ bñficio poſthumi
ꝑteriti poterit ꝯtabulare ſi vult.l3 hereditas ſibi de iure ciuili ñ
deferať.⁊ ſm hoc pꝫ qđ emācipato aperiť edictū ꝯtabularū per
ſuū ꝑteritū.qđ eſt vez ſm ang.qñ ꝑterit⁹ eſt poſthum⁹.vt i.l.il
lu.ꝯ.ſi.hic all. Idē dicit ſi ꝑterit⁹ eſt iā nat⁹ i ꝑtāte.caſus ſin.
eſt ⁊ nō eſt alibi ſm Dy.i l.ſi duo ꝯ.de leg.ꝑſtā.qđ ipſe limitat
eē vez ſi iā nat⁹ ꝑterit⁹ ꝯtabulaūit ante teſtm̄ ꝑterit⁹ cōfirmabit
n iſt ipē dicit nullū nō poterit poſtea emācipatus ꝯtabulare q2
nō eſt i ꝑtāte emācipati ſcripti inſuffiare ſpūvite i teſtm̄ ad finē
vt rūpat.⁊ ꝟ voluit tex.ibi ſm eū ſi recte inſpiciať. Nec ob.ſi di
caſ qđ vbi in teſtō aperiť edictū ꝯtabu'arū ꝯ ꝑteritū l3 ꝑterit⁹ no
lit ꝯtabulare nihilominⁿ ei⁹ bñficio ꝯtabulat inſtitutus.vt.l.ſi
poſt moꝛ.ꝯ.ſi.ſ.de ꝯta.q2 rñdet illud vez qñ bñficiū eēt q̃ſitū
qđ eſt vbicūqȝ emācipatus eſt ꝑterit⁹ ⁊ ſuus ſcriptus.vt in.d.ꝯ.
ſi.nā ab initio illi emācipato ꝑteritū ꝑditū eſt bñfi.iñ ꝯtabulā
di ⁊ eius bñficio q̃ſitū eſt ſuo inſtituto.ſed ecōuerſo cū ꝑterit⁹ eſt
ſuus ⁊ emācipat⁹ inſtituiť nō eſt q̃ſitū iuo ꝯtabulādi ſuo niſi ꝙ
ten⁹ eligat hāc viā ꝙ apparet ex eo q2 aſi illiſ electā teſtm̄ ē nul
lū fondit⁹ oi iure.l.j.ꝯ.de iniu.teſt.vbi ēt aliqđ tāgit ⁊ eo ti.l.fi
lio ꝑterito.⁊ ſic ſm eū forti⁹ agit ꝑteritio poſthumi ꝙ iā nati ꝟ
reſpectu.⁊ eſt rō ſm eū q2 qñ ꝑterit⁹ iā natus filius nihil agit ꝯ
teſtm̄:ſ3 ſola iuris ciſura.⁊ iō ꝯfirmať ſi ſꝫ tacet:vt.d.l.filio.ſ3 cū
teſtm̄ rūpiť natiuitate poſthumi poſthumus naſcēdo i teſtm̄ ni
hil allegat.ſ. potes allegare.l.nā ⁊ ſi.ꝯ.rūpēdo.ꝯ.de iniu.teſt.vñ
nō mirū ſi l ſifferēter ꝑꝫ ipm̄ poſthumū ꝑteritū emācipat⁹ ſcri
ptus pt ꝯtabulare:vt.l illud.l ſi. Sꝫ aduerte q2 dictū ang nō vř
vez in quātū vult q⁹ ſuo ꝑterito nō ſtatim aperiať edictū emāci
pato iſtituto:q2 vř ꝯ tex.i.d.l.ſi duo.i ꝑn.vbi dicit q ſi duo ſint
filii vn⁹ in ꝑtāte ꝑterit⁹ alter emācipat⁹ inſtitut⁹ qđ appareť edi
ctū eē cōmiſſum.⁊ ſic apte innuit ſtatim ipm̄ edictū eē cōmiſſuz
ēt anteꝙ fili⁹ ſu⁹ ꝯtabulet.⁊ ꝑ hoc ēt bñ facit.d.l.illud.ꝯ.ſi.nā cer
tū eſt qđ natiuitate poſthumi ꝑteriti teſtm̄ i ūpať oi iure ſicut a
ꝑncipio eſt nullū i ſuo iā nato.l.iñ.ꝯ.j.ꝯ.de iniu.teſt.⁊ tñ lřa ibi
vult qđ idiſtincte aꝑtū ſit edictū ⁊ ſic idiſtincte poterit ꝯtabu
lare ꝑ natiuitatē poſthumi ēt anteꝙ poſthum⁹ ꝯtabulet ⁊ tñ rūc
nō deberet poſſe ſi nō poſſet qñ iā natus ſu⁹ eſt ꝑterit⁹ cuz eadē
ſit rō ⁊ ꝑꝯſio idē iur.l.iñ.ꝯ.j.de iniu.teſt.⁊.l.illud.ff.ad.l.ag.⁊ ſi
dicas q̃ō pt emācipat⁹ inſtitutus ꝯtabulare qñ ſuus eſt ꝑterit⁹
ex quo teſtm̄ ē oīno nullū hoc pēdet ab illo dubio vulgato q̃ō
poſſet ſuus ꝑterit⁹ ꝯtabulare teſtm̄.nā qdā dixerūt qđ pt.q2 eſt
aliqđ de eqtate ꝑtoꝛia.⁊ iſtā opi.ſenſit glo.in.l.ij.C.de ꝯta. Alii
dixerūt ꝙ teſtm̄ tūc ita demū eſt nullū ſi filius dicat nullū vt ti
git gl.in.l.filio ꝑterito. Alii dixerūt ꝙ ꝯtabulādo dꝫ approꝑia
re vt iprobat.⁊ hec fuit opi.bar.i iſta ma vt ipe tāgit l.d.l.filio ꝑ
terito.⁊ ēt i.d.l.ij. Alii dixerūt qđ ꝯtabulat ad tollēdū ſpē ap
probōnis q2 iterū ēt ꝺꝫ rūpi illā qđ ē i ſpe.l.ſeꝑronti⁹ attal⁹.ꝯ.ꝺ
vſuf.leg.⁊.l.ſi poſthumus a ꝑio ꝯ.de li.⁊ poſt.⁊ hec fuit opi.vl
tramō.de qua in.d.l.ij.ꝑ Cy.alia fuit ꝙ ꝑimū filius ꝯtabulat ꝑ
toꝛ inſuffiat in teſtm̄ ſpm̄ vite.⁊ hec fuit opi. Ang.de qua ꝑ eū i
l.ſi ita.ꝯ.ſi.de li.⁊ poſt.⁊ in l.j.de iniu.teſt.ſed has opi.oēs repro
baui i.l.ſi fili⁹ q in ꝑtāte.de li.⁊ poſt.q2 ſm veritatē teſtm̄ in q̃ ſi
lius in ꝑtāte eſt ꝑterit⁹ eſt nullū oi iure ab ipſo initio vt ꝑbať in
d.l.j.de iniu.te.⁊.l.j.in ſi.ꝯ.ſi ta.teſt.nul.extra.⁊.l.l.inter cetera.⁊.l.
ſi.ꝯ.de li.⁊ poſt.⁊ q2 interdū dať ꝯtabulas eo caſu quo nō poſſet
teſtm̄ approbari:vt q2 moꝛtui ſunt inſtituti poſt moꝛtē teſtātis
l.nō putauit.ꝯ.a ꝑio gradu.ꝯ.de ꝯta.⁊ i.l.filiū.e.ti.vbi dať emā
cipato ꝯtabulas ēt repudiat a hereditate ꝑ ſcriptū.⁊ ſic annulla
to teſtō.l.eā q̃.i.C.de fideico.⁊ facit.l.illud.ꝯ.de ꝯta.in ꝑn.iō i
iſta materia teneo opi.nouā ꝙ ſufficiat teſtm̄ eē tale tpe moꝛtis
qđ ceſſante vitio ꝑteri.eſſet aliqđ:nō tūc daľ ꝯtabulas.ſicut enī
emācipato ꝑterito tūc dareť:ita voluit ēt ꝑtoꝛ extendere ad fi
lium in ꝑtāte.⁊ iſta vř eſſe mēs.l.qđ vulgo.ꝯ.de ꝯta.⁊ illi⁹.l.non
putauit.ꝯ.a ꝑio gradu.⁊ tenēdo iſtā opi.ñ appeť qđ optie poſ
ſet emā‍cipatus inſtitut⁹ ꝯtabulare bñficio iui ꝑteriti ēt anteꝙ
ipſe ſuus ꝯtabulet:q2 nihil tunc repugnaret.⁊ hoc ſatis vř eē de
mēte.d.l.ſi duo.⁊ ēt.d.l.illud.ꝯ.ſi.de materia plene dixi in.d.l.ſi
filius q in ꝑtāte.⁊ in.l.j.de iniu.teſt.⁊ in.l.filio ꝑterito.eo.ti.attē
10 de tñ q2 vř Ang.voluiſſe qđ † ſi ſuus ꝑteritus ſꝫ tacet cōfirmeť
teſtm̄.⁊ vř ſec⁹ innuere qñ poſthumus eſt ꝑterit⁹ ⁊ ruptū teſtm̄
eius natiuitate qđ nō credo vez:q2 vtrobiqȝ ſi taceť tāto tpe ꝙ
ꝑſcribať iuri adeūdi ſeu immiſcēdi vř ꝯfirmari teſtm̄ ꝑ eaq̃ bñr in
d.l.filio ꝑterito.⁊ qđ ibi no.ꝑ Bar.⁊ qđ ibi ēt plene dixi. Item
aduerte q2 ꝯ gl.⁊ ꝑdicta facit:q2 ſi tā ſuo ꝙ emancipato bo.po.
ꝯta.eſt delata ergo ſi nō agnouerunt eā diu vixerunt vř eis ipu

tandū:⁊ ſic vĕtri ſuccurrendū:qm̄ negligētibus iura nō ſubue
niunt.l.nō eñ.ex q.cau.ma.⁊.l.pupillus de his q in frau.cre.ſol
uit Ang.qđ nō eſt imputandū ꝑdictis ad negligētiā ſi nō ꝯtabu
lauerūt volēdo deſeruire iuri cōi ⁊ volūtati defuncti q honoꝛa
uit eos.⁊ hec ēt fuit originalis tex ſo.gl.in.d.l illud.in fin.ſed tūc
vlterius inſtat ipſe:foꝛtiter:q2 ēt ſm tabulas vř cōpetere ſcripto
ex quo ꝑteritus erat in pari gradu cum ſcripto.vt.l.ſi duo.ꝯ.
de le.ꝑſtā.⁊ facit qđ hř in.l.ſed cū ꝑfono.ꝯ.de bo.poſ.nā leges
dicētes qđ donec hꝫ locū ꝯta.nō pt intētari ſm tabulas.l.ij.ꝯ.
expectandū.ꝯ.de ſec.ta.cum ſi cōcoꝛ.vñr limitāde ꝑ dicta ſing.l.ſi
duo.vbi ſcript⁹ ſit in eodē gradu cuz ꝑterito.ſi ergo potuerunt
agnoſcere ſm tabulas.⁊ ſic ſm voluntatē defuncti ſuccedere.⁊
ſm ius cōe iſtud ꝯtrū eſt difficile.⁊ nō tangiť hic ꝑ doc.ſꝫ ꝑ ipm̄
Ang.tangiť tñ ꝑ Pe.⁊ Cy.in l.ij.C.de ꝯta.⁊ ibi dñt qđ nō eſt
verum qđ in.l ſi duo.cōcurrāt ꝯtabulas cū ſm tabulas ſ; dicūt
qđ ibi poꝛtio ſeruať ſcripto heredi ꝑ beneficium illius edicti.ſed
iſtoꝛū opi.īpugnauit Bar.i.d.l.ſi duo q2 ille cui reſeruať poꝛtio
in qua eſt ſcript⁹ ꝑ edictū illud nō teneť ad legata niſi cōiūctis
ꝑſonis.l.filius.ꝯ.hic autē.de le.ꝑſtā.⁊ tñ in.d.l.ſi duo emācipa
tus ſcript⁹ q agnouit ex teſtō ꝑſtat legata oib⁹ vt ibi pꝫ.vñ ipſe
Ang.rñdet ad ꝯtrū qđ ꝯtabulas ꝯcurrit cū ſꝫ tab.qñ ſcript⁹ ⁊
ꝑteritus ſint in eodē gradu ⁊ ꝑteritus erat iā nat⁹.⁊ ſic loquiť
d.l.ſi duo.ſed vbi ꝑterit⁹ eſt poſthumus ꝑ ei⁹ natiuitatē dꝫ rū
pi teſtm̄ tūc nō cōcurrūt quātūcūqȝ ſint i eodē gradu.vt eſt tex.
in.d.l.illud.ꝯ.ſi.⁊ rō diuerſitatis ē cōmeñ q2 vt eſt dictū foꝛtioꝛ ē
ruptura q induciť ꝑ natiuitatē poſthumi ꝙ nullitas teſtamēti
ab initio ꝑ ꝑteritionē iam nati.⁊ hec dicit mihi tenēda:q2 ſubti
lia ſunt ⁊ de apicibus iuris. Sꝫ aduerte q2 hec dñia nō vř ꝑce
dere ex eo q2 nō plus dꝫ operari pēdētia natiuitatis poſthumi
ꝙ operareť ipſa natiuitas.ar.eoꝝ q̃ hñr in.l.j.ꝯ.de leg.iij.⁊ in.l.
aliqñ.ad ſi.ꝯ.a l vel.ſi ergo nō ipediref ꝯcurrere ꝯta.cū ſm ta
bulas nato poſthumo vt colligiť ex.d.l.ſi duo.ergo miňominⁿ
dꝫ ipediri pēdente natiuitate.⁊ ꝑſertim q2 tūc teſtm̄ interim eſt
aliqđ:q2 ſolū rūpiť ſupueniēte natiuitate poſthumi.l.j.⁊.ij.C.ꝺ
11 poſth.here.inſti. † Nec ob.qđ foꝛti⁹ rūpit poſthumus ꝙ iā nat⁹
q2 vez eſt reſpectu graduū bñtiū deſcēdētiā a ꝑio gradu a quo
poſthum⁹ eſt ꝑterit⁹.vt pꝫ in.l.iij.ꝯ.ſi.ꝯ.de li.⁊ poſth.iūcta.l.nā
ſi ſub ꝯdōne.ꝯ.rūpendo.de iniu.te.alias aūt ꝑficiať nullitas te
ſtamēti ꝑ ꝑteritionē ſiue ruptura teſtamēti ꝑ natiuitatē poſthu
mi ꝑteriti.vt.l.iij.ꝯ.i.ver.nā diuus.ꝯ.de iniu.te. Bar.iſtud ꝯtrū
tetigit in.l.ij.ꝯ.expectādū.ꝯ.de ſe.tab.⁊ ibi ēt vř facere dñiam in
ter poſthumū ⁊ iā natū.ſed alio reſpectu ꝙ Ang.nā dicit qđ qñ
ꝑteritus eſt iā natus ſcript⁹ pōt petere ſm ta.q2 vř inſtitut⁹ quo
dāmō ſub ꝯdōne ſi ꝑteritus nō ꝯtabulauerit.iō interim petere
pt ſm tabulas q ꝯſueuit dari ſcripto inſtituto ſub ꝯdōne.l.ij.ꝯ.
ſi ſub ꝯdōne.ꝯ.de ſe tab.⁊ ſi poſtea ꝑterit⁹ petat ꝯtabulas ſm
tabulas petita ꝑ inſtōnē ꝯuerteť in ꝯtabulas ꝑ id qđ hř i ſili in
d.ꝯ.ſi ſub ꝯdōne.ſed qñ poſthumus eſt ꝑterit⁹ tūc ſcriptus vř i
ſtitutus ſub ꝯdōne ſi poſthum⁹ nō naſceť.⁊ q2 debem⁹ ꝑſume
re qđ poti⁹ naſceť ꝙ ꝯtrū.iō ſm eū interim nō petať ſcđm tab.⁊
iſta eſt rō.d.l.illud.ꝯ.ſi.ſꝫ certe hec rō nō vř bona:q2 nō min⁹ de
berem⁹ ꝑſumere qđ ſuus ꝑterit⁹ dēat ꝯtabulare ꝙ poſthumus
naſcať:q2 nō eſt veriſile quē i dubio vělle iactare ius ſuū.ar.l.cū
de indebito.ꝯ.de ꝑba.⁊ ſic vtrobiqȝ nō deberet poſſe peti ſm
ta.tñ eadē videať rō. Preterea qñ poſthumus eſt ꝑterit⁹ ſcript⁹
nō dꝫ ſimplr̃ itelligi iſtitut⁹ ſi poſthum⁹ nō naſceť l3 ſi poſthu
m⁹ nō naſceť vel ſi naſceť ⁊ nō petat ꝯta.vt ſic ꝯprehēdamus
caſus poſſibiles euenire ⁊ iō cū ſufficiat alterā ꝑtē alternatiue eē
ꝯuimilē ꝑ.l.ſi hĕdi ꝑlēs.ꝯ.ꝺ ꝯdi.iſtitu.idē deberet dari ſm tabulas
q2 l3 ꝑſumam⁹ eū naſcituꝝ ſi nō deberemus ꝑſumerē eū petere ꝯ
tabulas ſicut nec ꝑſumimus in nato ꝑterito.⁊ iō rō Bar.nō vř
bona. ¶ Itē inquātū dꝫ qđ ſi ꝑteritus iā nat⁹ petat ꝯta.ſm ta
bulas petita ꝑ ſcriptū ꝯuertiť in ꝯtabulas vř aperte ꝯ dictā.l.ſi
duo.q̃ vř ꝺe.le qđ l3 ꝑterit⁹ petat ꝯtab.ſi ſi emācipatus inſtitut⁹
agnoſcens volūtatē ꝺfuncti teneť ad oia legata. Nec ob.ꝯ.ſi ſub
ꝯdōne ꝑ eū allē.q2 alio caſu loquiť.ſ.qñ vere filius eſt inſtitutus
ſub ꝯdōne nō ꝑtātiua nā ſi interim petit ſcđm tab.⁊ ꝯdō poſte
ea deficiat ꝯuertiť in ꝯtabulas.q2 tūc nullo mō pt habere locū
bo.poſ.ſcđm ta.ēt attēta mēte defuncti.⁊ ꝑ hec pꝫ qđ d.l ſi duo
vř aperte ꝯdicere.d.l.illud.ꝯ.ſi nec bñ ſoluta ꝯrietas ꝑdicta.po
tes dicere qđ nūꝙ ꝯtabulas ꝯcurrit cū ſcđꝫ tab.et ſi inſtitutus
in eodē gradu ſit cū ꝑterito. Nec ob.d.l.ſi duo.q2 itelligo tā qñ
ſcriptus venit ex poꝛtione reſeruata ꝑ illud edictū.vt voluerunt
vltramō.⁊ hoc innuit lřa dū dicit ibi eū tuendū in parte ⁊c.nec
12 ob.rō Bart. † q2 rñderi pt qđ interdū ille cui poꝛtio reſeruať eſt
de liberis q nō pñt ꝯtabulari vt ſunt deſcēdētes ꝑ lineā femi
neā.l.illud.ꝯ.ad teſtamēta.ꝯ.de ꝯta.⁊ facit.l.filiū.ꝯ.ſi gs.ꝯ.de le.
ꝑſtā.⁊ tunc ſolū ꝑſtat legata cōiūctis ꝑſonis.⁊ ſic intelligiť.d.
ꝯ.hs aūt.qñqȝ ille cui poꝛtio eſt ſeruata eſt ꝺ liberis q pñt ꝯtabu
lare:⁊ tūc ex q̃ nō ꝯtabulat cū poſſet ſꝫ poti⁹ agnoſcit volūtatē
defuncti vř tūc fieri plena defūcti volūtas.iō legata ꝑſtabit oib⁹
iſte eſt caſus i.d.l.ſi duo.⁊ hāc ſolutionē colligo ex verbis q̃ in gl.
in fun.ſi

fti.l.i.fi qs ipſăte.§.ſ3 ſi ſcript⁹.l.ꝓ bo certis ꝑſonis.ſ.de le.ꝑ.l.i.
iſ ſa intellectū illi⁹ tex.nō ex toto gl.ibi ꝑfecte loquat.r ō ma
teria dixi l.i.ſ.ō. ō: mi.tectt.r no.qt.ō.l.ſi duo.valde turbat ſpm
r intellectū hui⁹ materie r eſt vna ō clauib⁹ ꝑncipalib⁹.Alia cla
uis eſt i.l.illud in ꝑn.r.ō.ſ.ſi.ſ.de ꝯta.aliai .l.nō putauit.ſ.a ꝑe
mo gradu.co.ti.Alia i.ō.l.ij.ſ.expectādi.r al a i.l.qō vulgo.de
ꝯta.Nō omitto tñ qō Bar.i.ō.l.ſi duo.dixit ſm vnū intellectū
ibi eſſe caſum qō qñ inſtitutī ſunt veniētes abīteſtato ſ3 fili⁹ in
pt̄ate fit ꝑterit⁹ tñ teſtm̄ eſt aliqō r ꝑter eḡ eo,a diri hr̄ditas ſ3 iſtō
vr̄ ꝯ caſu3.l.poſthum⁹.ꝟ.idē r circa.de in iu.te.vbi ex poſtfacto
ꝑ morte filij ei⁹ ꝯfirmat de eq̄tate l dicto caſu qñ ſunt inſtituti
veniētes abinteſtato ḡ ab initio erat nullū.r ſiſt vr̄ eē caſus ꝯ cō
l.i.filio ꝑter:to.de q ēt ibi dixi.Reputat ēt clauis alia in ma.'.ſi
duob⁹.ſ.ſi ꝑi⁹.ſ.de ꝯta.de cuius intellectu plene dixi l.i.ſi fili⁹
q̄ i pt̄ate ō li.r poſth.r l.i.r l.cū i ſcdo.ō iniu.te.r in.ō.l.filio ꝑte
rito.¶ In glo.ſup ꝟ.nihil.ibi relinq̄t ꝯ ꝯta.ſupple.ſi vēter erat
plen⁹ r naſcit viu⁹.¶ In e.gl.ibi r volet differre.ſupple qꝛ nō
voluit petere ꝯtabulas.l3 poſſet ſ3 poti⁹ expectare an poſſet ve
nire ſ3 volūtatē defūcti r ſic deſeruire iuri cōi.facit qō no.gl.i
l.illud.ſ.ſi.cū ā.ſeq.ſ.de ꝯta.r qō dixi ſup ꝑia gl.r ſm ꝟ volut
iſta gl qō dū li a hic dr̄ iō decreto rc.itelligat de decreto ꝯtabu
lari r ſm tab ilaꝝ r ſic ēt voluit gl.ſ.i ꝟ.decreto.r.ō.l.pma gl.r
eſt ꝟ a lec.l ſe qi lus ꝯtabul idi fuit ortū viu te filio vn nō mirū
ſi trāſmittat ius,vo ſ3 tabulas petēdi l3 nō fuerit ortū ꝑꝑ dubiū
rupture teſti:eſt qt eſt remediū iuris ꝑtorij ꝑtoꝛ volu t plene ſuc
currere filio vt recta via ſcōm ꝯtigētiā caſus trāſmittat ius petē
di ꝯta.vel ſm tabulas vt i.ō.l.illud i ſi.cū.l.ſc.bar.aūt ꝟ dixit ꝙ
l3 ō lec.eēt ꝟ a i ſcēi nō videbat de mēte lr̄e ꝑꝑ materiā i q̄ ſitua
ta eſt ꝟ lex cū ꝟ ſim⁹ i tractatu de acq̄ſitōe hr̄ditatis de iure ci
uili r iō itellexit ꝙ ꝟ relīq̄t fili⁹ decedēs hr̄di ſuo ipam hr̄ditatē
13 recta via.r iſtō ſenſit gl.ſ.i ꝟ.Itē no.dū del hac.l.eē caſu3 ſpālē
i q̄ hr̄ditas nō adita trāſmittit.r ꝟ ēt ſeqt ꝟ bal.r ſm ꝟ dū lra
ꝟc.decreto.itelligit.ſ.hui⁹.l.ar.l.iperatorꝛ.ſ.de i diē adie.ſ3 hec
lec.nō pl3 Ang.qꝛ ex q vēter ē plen⁹ nō deferṫ hr̄ditas ex teſtō
nec abinteſtato ſuo nec emācipato vt ſupi⁹ fuit dictū circa not.
hr̄ditas aūt nō delata nō trāſmitt.ꝑ id qō hr̄ in r.⁹ nēo pl⁹ iu
ris.r l.ſi.de acq̄r.re.do.l.traditio.r p.l.totā.ō.e.r.ſ.de ſu.r le.l.ſi
ex plurib⁹.r.C.de ca.to.l.i.ſ.i nouiſſimo.r.ſ.ſinaūt ſub ꝯdōne.
Jō ꝑꝑ pōit nouū itellectū i.l.dicēs qō ꝟ fili⁹ trāſmittit ad oēm
ipā⁹ hr̄dē ēt extraneū bñficiū petēdi reſtōnis i integrū ad adeūdū ꝯtra
eo obtēto poterit heres filij adire hr̄ditatē de iure ciuili.r iſte eſt
caſus ſin.q nō eſt alibi ſm eū i q̄ l3 hr̄ditas nō ſit delata tñ ſcri
ptus interim decedēs trāſmittit ad hr̄dē potētiā ꝯgredi de iu
re ciuili ꝑ remediū reſtōnis i integrū.ſ.qñ ſcript⁹ in oēm euētum
eſt futur⁹ heres r ſibi teſtōre mortuo nō eſt delata hr̄ditas ꝑter
votū teſtātis q ſcripſit eū pure heredē ꝑꝑ dubietatē neceſſariā r
cōem:qꝛ vēter erat plen⁹ l3 de iure ꝑtorio talis trāſmittat dire
cto ad hr̄dē remediū ꝑtoꝛ:qꝛ ꝑtoꝛ euitauit circuitū.r qō ꝟ lo
quat de decreto reſtōnis ꝑbat ꝑmo qꝛ reſtō ꝯcedit ꝑ decretū ꝑ
toꝛis.ſcōa qꝛ nō vr̄ poſſibile intelligi de decreto hui⁹.l.ex q here
ditas nō erat delata.tertio qꝛ tex.dr̄ ſuccurrēdū qō eſt futuri tē
poris ſ3 ſi trāſmitteret ipſa hr̄ditas ſuccurſum eēt de ꝑterito.fa
cit qō no.i ſili.l.i cri.ſi.ō in.om.au.q̄rto qꝛ due leges ſe.q vr̄ cō
tinuari ad illā r maxie.l.pātoni⁹.vr ꝑſeq materiā reſtōnis.nec
ob.ſi dicat qō fili⁹ dū vixit nō fuit leſus r ſic nō cōpetiit ſibi bñ
ficiū reſtōnis r ꝑ ꝯñs nō trāſmiſit illud ex rōe illa.nemo pl⁹ iuris
rc.qꝛ rñdet ꝙ i pūcto mortis icto ipedimēto delatiōis i ſua ꝑ
ſona ortū leſio r ex dictis duob⁹ capitib⁹ ſimul iūctis dicta leſio
cēta ꝑducit i ꝑſona hr̄ iā bñficiū.reſtōnis ar.ō.l.pātoni⁹.r.l.ſ.
14 C.de reſti.mil.¶ Tu adde ꝙ iſte itellect⁹ ang.ſi vr̄ ver⁹ qꝛ † re
mediū reſtōnis in itegrū eſt ſubſidiariū qñ aliud remediū nō
cōpetit.l.ie ſe.la.ſ.ō.de min.ſ3 ꝟ erat puiſum alio remedio.ſ.ꝑ re
mediū ꝯta.r ſcōꝛ tabulas vt ſupi⁹ eſt dictū.ḡ nō dꝫ deueniri ad
remediū reſtōnis ſubſidiariū ꝑ iura pal.Nec ob.ſi dicat qō reme
diū ꝯta.eſt annale.l.emācipata.C.q admit.ad bo.poſ.r.l.i.ſ.lar
gi⁹.ſ.de ſucceſ.edi.ſ3 potētia adeūdi q̄ cauſabat ex reſtōne in in
tegrū erit ꝑꝑetua qꝛ potes tñ dere dupl'r.pmo qō iſtud itereſſe
tpis minoꝛis vite vel maioꝛis nō vr̄ attēdēdū ꝑ id qō hr̄ in.l.pl
q caſtrē.iñ.ſ.de ca.pec.r qō no.l.i.q bis idē.ꝑ doc.de ꝟ.ob.ſcōo
ꝑt dici qō iſta potētia adeūdi q̄ cauſat a reſtōne i integ.ꝛ qꝛ dat
ꝯ ius cōe erat annalis ſ3 alias cōſueuerit eē ꝑꝑetua ꝑ.l.i onera
rūs.ſ.ſ3 cū reſciſſa.ſ.de act.r ob.r l3 Ang.dicat vt teigin eui
dētalis⁹ qō ibi loqt de actiōe.ꝟ de aditione hr̄ditatis q̄ in ſola
volūtate ꝯſiſtit r nō expedit iure actiōis.l.potuit.r.l.ſi aūa.C.
15 de iur.deli.nō vr̄ bōa rñſio † qꝛ l3 ius adeūdi nō ſit actio tñ ē ius
r ꝑſcript b.levt dictū fuit in.l.ij.ō.e.r iō ſicut actio q̄ ꝯſueuerat
ꝑꝑetuo durare tollit ſpacio anni qñ reſtituit ꝯ ius cōe ita vr̄ qō
eadē rōne ius adeūdi qō alias ꝯſueuit eē ꝑꝑetuū ex q reſtituit ꝯ
ius cōe duret anno r nō annis.xxx.put ꝯſueuit ꝙ tpꝯ reputat
quodāmodo ꝑꝑetuū iuxta id qō no.ō.l.ſicut.r.l.oēs.C.de ꝑſcri.
xxx.an.r ſic vr̄ qō opi.Ang.nō ſit vera opinio aūt Bar.vr̄ poſ
ſe defenſari.qꝛ l3 litera hic dicat decreto ſuccurrēdū ꝑt itelligi ꝙ

ſit ſcaſus ꝙ iudex ꝑt decernere ſaluū fore hr̄di ius adeūdi ex te
ſtamēto vel ad inteſtato ſm caſus ꝯtingētiā qñſu⁹ fuit inſtitut⁹
qꝛ nihilomin⁹ ſiet trāſmiſſio hr̄ditatis nō adite ſicut i ſili ōr in.l.
illud.ſ.ſi.cū.l.ſe.vbi pꝫ ꝙ l3 bo.poſ.ꝯta.trāſmittat tñ iudex pōt
decernere ius ꝯtabulādi ſaluū eē hr̄di.nec ob.qō hr̄ditas nō eſt
delata r ſic nō dꝫ trāſmitti:qꝛ fallit in caſu iſto ſicut vidim⁹ ēt
qō bo.poſ.ſm tabulas nō eſt delata ꝑꝑ dubiū rupture r tñ trāſ
mittit vt pꝫ i.ō.l.illō.l ſi.cū ſe.r ſupi⁹ eſt dictū.¶ Itē nō ob.ꝙ le
ges ſe loquunt de mā reſtōnis qꝛ n ꝯtinuant ad illā.nā leges
iſtoꝝ neceſſario nō ꝯtinuant ad inuicē niſi expſſe aliud appareat.
vt no.gl.ſing.in.l.gall⁹.de li.r poſth.r ꝟ mō pōt defenſari intel
lect⁹ bar.l3 forte ꝑm⁹ itellect⁹ fuerit magis de mēte lr̄e.¶ In
e.gl.ibi ſolue vt ibi gl.ibi ſoluit qō ibi loqt i extraneo hic in filio
ſ3 hec ſol.vr̄ reꝑbat i ꝑ.l.ſi ſcript⁹.ſ.ad carb.vbi idē vr̄ decēdū
i extraneo.iō ſolue qō ibi poterat dari inſtituto regreſſus ꝯ ime
pedientē qꝛ doloſe ipediebat r erat ſolu:do iō tūc nō ſuadet eq̄
tas recedi a rōa diſponēte hr̄ditatē nō aditā nō trāſmitti ſecus
qñ no haberet recurſus.vt qꝛ doloſe nō ipediret vel nō eēt ſol
uēdo.r ſic loqt.ō.l.ſi ſcript⁹.facit qō dicet.ſ.circa ꝑmā r ſcōam
regulā.¶ In e.gl.ibi itē no.vt pꝫ ex hac gl.tex his q.ſ.dt in ſi.
16 qō † ponat regulā negatiuā vꝫ qō hr̄ditas nō adita nō trāſ
mittit regl'r ſ.fallit in aliquib⁹ caſib⁹ q colliguntṫ ex legib⁹ allē
gl.Bar.aūt hic dt qō l3 ſint caſus ſpāl.s r aliq̄ fallētie tñ ex il
lis ꝑſit colligi aliq̄ rēe mm⁹ tñ gñales ꝙ ſit ipſa rōa negatiua.r
in effectu voluit.vij.vel.viij.regulas q̄s dt colligi ex legibus hic
alleg.Pꝛima eſt quā ſumit ex hac.l.vꝫ qō q ꝑꝑ aliquā dubita
tion. hereditatē adire nō pōt ſi in omnē euentu ſe futurū hr̄dē ſ
cognoſcit ille interim decedēs hereditatē nō agnitā trāſmittit.
adde ei⁹ dicto ꝑmo inquātū innuit qō ſufficiebat emācipato iu
re iſto hr̄e quoquo relicti ti.nā hoc vr̄ expſſe ꝯ caſu3 i.l.ita tñ.ſ.
q rogat⁹.ſ.ad treb.r.l.ſi emācipat⁹.ia.ſi.ſ.de ꝯta.r ibi expſſe l3
hoc ipſe bar.verū tñ eſt qō ꝑteritio emācipati iure iſto non red
dat teſtm̄ ipō iure nullū iō nō ipediebat inſtitutus adire.l.ſi ex
duob⁹.i ꝑn.ſ.de ꝯta.r.l.ſi q in ptāte.ſ.ſ3 ſi ſcriptus.ſ.de le.ꝑ
ſi.i.hodie tec⁹ ſi ſi eēt adiecta cā legitia vt eſt gl.ſing.i.ſ.ex hr̄di
too.i auṫ.de here.r fal.Scōo adde mgr̄m dt ꝙ qꝛ emācipat⁹ ho
die dꝫ hr̄e iure inſtitutionis qō i oēm euētū,vr ſcire ſe futurū he
redē ſi ſcit patrē mortuū ſ3 ignorat an fecerit teſtm̄.r iō trāſmit
tet.nā nō vr̄ hoc verū qꝛ cū ſufficiat filiū eē iſtitutū i re certa alio
vr̄ iſtituto i.ſ.ceterū in auṫ.vt cū de app.cog.coll.viij.nō ꝑt di
ci qō ſciat ſe i oēm euētū futurū heredē.qꝛ l3 ſciat ſe futurū here
dē abinteſtato ſi teſtm̄ nō eſt ꝯditū,neſcit tñ ſe futurū heredē ex
teſtō ſi teſtm̄ ſit cōditū:qꝛ poſſet eē inſtitut⁹ vt dixi i re certa iō
nō pōt trāſmittere ex vi regule hmōi q loquit qñ i oēm euētum
ſciebat ſe futurū heredē ex quo⁹ iō vr̄ ꝙ tūc nō trāſmittat ad
extraneū ſ3 poſſet trāſmittere ad aſcēdētes ꝑ.l.i.C.de his q ante
ap.ta.r forte ēt ſi ꝑbabilr̄ ignorauit pōt ſuccurri ex eq̄tate ꝑ.l.
pātoni⁹.ſ.e.ꝑ reſtōnis remediū r ꝑ id qō ibi hr̄ i ꝟ.r i ſi.ō.Nec
ob.hr̄ q dixi.ſ.vꝫ qō de iure iſto nō ſuffi ciebat emācipato hr̄e
quoq relicti titulo ꝑ iura alle.ꝑ Bar.qꝛ loquimur ſm iura.C.r au
thēticoꝝ ꝑmeuū aū.ſ.aliō quoq capitm̄.i auṫ.vt de ap.cog.fa
cit qō no.i auṫ.vñ ſi parēs.r auṫ.nouiſſima.C.de inof.te.r adō
ēt qō dixi i.l.iter cetera.de li.r poſt.Tertio adde qō ang.nō pl3
rōa ꝑ dicta bar.ꝑmo qꝛ dt qō illa nō ꝑt extrahi de hac.l.cū hic lo
quat de hereditate nō delata ꝑꝑ plenitudinē vētris cū aūt here
ditas eſt delata vt qꝛ re vera vēter eſt vacu⁹ nihilominus dt de
trāſmiſſiōe niſi ſolū i ſuo.Itē ſcōo nō pl3 ſibi dicta rōa dū idiſti
cte dicit ꝑꝑ aliquā dubitationē qꝛ ē ꝯ caſu3 ſ3 eū in.l.i.C.de his
17 q aū ap.ta.vbi † emācipat⁹ ſcript⁹ a mr̄e i oēꝫ euētū ſcit ſe futurū
hr̄dē deſtituto vel nō deſtituto teſtō r ex q ſcript⁹ ē r tñ heredi
tatē nō agnitā ꝑꝑ dubietatē qꝛ forte ignorabat in oēm euētuꝫ
ſe futurū heredē nō trāſmittit niſi ſolū ad aſcēdētes.r iō rōa bar.
nō vr̄ ꝟa niſi eo q dubitatio eſt neceſſaria.r ꝑ ꝯñs cōtra.ex ꝑplus
ſm eū cū vēter ē vacu⁹ ſ3 ignorat vel cū teſtm̄ redarguit de fal
ſo vl'ipm̄ ipugnat de partu ſubiecto.ſ3 ſic itelligit.l.ſi fili⁹.ſ.ſi.ſ.
de bo.li.Impatoꝛ em̄ ibi reſeruat filie ꝑꝛoni ſcripte hr̄di ꝑ liber
tū ſaltē portionē q̄ abinteſtato erat habitura r erat hr̄ditas ſibi
delata vt ibi pꝫ.S3 dubitat ō virib⁹ teſti neceſſario ꝑꝑ litē.vbi
aūt dubitatio eēt ꝯtigēs r ꝑ ꝯñs ꝑticularis vt qꝛ ſcript⁹ igno
rabat mortuū teſtōrē tūc nō trāſmittit nō agnitā.vt.l.i.C.ō his
q aū ap.ta.vñ tñ fatet ꝙ ſi illa ignorātia vl'dubietas ē iuſta vl
ꝑbabilis qꝛ poterit heꝛ ignorāter vl'dubitāter petere reſtōnē i
inte.ad adeūdū ex clā gñali ſi q̄ mihi iuſta eā.ar.l.i.ſi.ō.ex qui.
cau.ma.r.ō.l.pātoni⁹.r ꝑ id qō no.Ja.ō are.r bar.i.l.q duos.ſ.
18 de re.du.† vbi vr̄ ꝯcludere ꝙ ſi ille cui hr̄ditas eſt delata non
potuit ꝑꝑ iuſtū ipedimētū adire dat hr̄di ſuo⁹ bñficiū reſtōnis.
r ꝯcludit ꝟ ang.ꝯſiderādo duos caſus.Pꝛim⁹ eſt qñ hr̄ditas
eſt pure relicta,r ꝑter propoſitum teſtōis nō eſt delata teſtato
re mortuo r tūc ſi ſcript⁹ in oēm euētū erat futurus heres r de
latio erat ipedita ꝑꝑ dubitationē neceſſariā r ꝑ ꝯñs cōē ꝙ tūc
ad adeūdū trāſmittit bñficiū reſtōnis ſite.r ꝟ ē caſus q nō ē ali
bi ſm eū trāſmittit ēt tūc directa via remediū petēdi cōtra tab.r

ſecundum tabu. per. d. l. illud in fi. cum ſe. ff. de contrata. Secun-
dus caſus eſt qñ hereditas eſt delata ꝛ nõ agnita. ꝛ hic cõcludit
qḋ ſi nõ eſt agnita ꝓpter dubitatẽ neceſſariã ꝛ ſcriptus i oẽm
euẽtũ erat ſucceſſurus tũc trãſmittit vẽ recta via nõ ꝑ hãc. l. ſꝫ
ꝑ l. ſi filiꝰ i fi. ff. de bo. li. ſi aũt dubitatio nõ erat neceſſaria tũc nihil
trãſmittit. d. l. j. de his q̄ aſi ap. ta. niſi dubitatio fuiſſet ꝓbabilis
ꝛ iuſta q2 tũc trãſmitteret bñficiũ reſtõnis i itegrũ ꝑ no. ꝑ Ja. de
are. ꝛ bar. i. d. l. q duos. ff. de re. du. ſi aũt ſcriptꝰ nõ erat i oẽm euẽ
tũ ſucceſſurꝰ hereditas tñ erat delata ꝛ ꝑꝑ dubitationẽ neceſſa
riã ẽt nõ potuit adire nõ trãſmittet eã ſꝫ ſolũ bñficiũ reſtõnis ꝛ
nõ itelligit. l. ſi ſcriptꝰ. ifra ad car. vñ dicit ſuccurrẽdũ eẽ ꝛc. Sꝫ
hec opi. ang. nõ pꝫ nã vꝫ i multis male dicere ꝛ ꝑmo iquãtũ di
cit nõ poſſe h colligi rõ ꝫ bar. qñ hẽditas erat delata vt qñ ven
ter ꝓ eẽt vacuꝰ q2 i l. tũc nihil ex ꝑſſe h dicaẽ de trãſmiſſiõe niſi i
ſuo tñ ſatis tacite vꝫ dici iquãtũ h ẽt qḋ ſit trãſmiſſio qñ hẽdi-
tas ẽ delata cũ tũc maior rõ vrgeat. ar. eo2 q̄ hñr in auf. multo
magis. C. de ſa. ſan. ec. ꝛ ſic ẽt vꝫ eẽ de mẽte huꝰ. l. q̄ dictũ ſuñ in
vẽtre pleno ꝑ idẽtitatẽ rõnis extẽdit ad emãcipatũ ꝛ ꝑ ꝯñs vꝫ
velle ꝙ vbicũqꝫ hẽat locũ rõ h poſita hẽat ẽt locũ ꝛ diſpõ cã rõ
ꝛ mẽs legis cẽſeaẽ vnũ ꝛ idẽ. l. cũ mulier. ff. ſo. ma. ꝛ. l. adigere. ff.
Quis. de iu. pa. ꝛ. l. illud. ad. l. aq. cũ ſi. ꝛ h expſſe tꝫ hic bal. dicẽs
19 ꝙ qḋ vẽter eſt vacuꝰ ſi emãcipatꝰ interi decedit trãſmittit q2 vbi
cũqꝫ hẽditas nõ potuit adiri ꝑꝑ ius adeũdi ſuſpẽſum ex diſpõ
ne legali tũc decedẽs iterim hẽditatẽ nõ agnitã trãſmittit. nã
ex q̄ ipedimẽtũ eſt ꝯ̄ aditionẽ nõ ex fcõ teſtõris ſꝫ ex diſpõne le-
gali tũc decedẽs iteri hereditatẽ nõ aditã trãſmittit. nã ex q̄ im
pedimẽtũ eſt ꝯ̄ aditionẽ nõ ex fcõ teſtõris ſꝫ ex diſpõne legali iu
ſtũ fuit ꝙ fieret trãſmiſſio ne ꝗs deciperet legis auctoritate ꝑ id
qḋ no. i. l. ſi ſcriptꝰ. ff. ad car. ꝛ ꝑ Ja. de bel. in auf. de tri. ꝛ ſe. i ſua
diſputatione. ꝛ plus ẽt hic Bal. qḋ etiã extraneus hoc caſu trãſ
mittit ex quo tũc ius adeũdi eſt ſuſpẽſum ex diſpõne legali. ſecꝰ
tñ dicit qñ vẽter eẽt plenꝰ q2 tũc nõ trãſmitteret niſi eẽt ſucceſſu
rus i oẽm euẽtũ vt h dicit. hoc tñ dictũ de extraneo nõ ꝓbatur
meo iudicio ꝑ hãc. l. q̄ loquiẽ qñ i oẽm euẽtũ ꝗs erat ſucceſſurus.
An aũt poſſit ſuſtineri ꝑ l. ſi ſcriptꝰ. ff. ad car. vꝫ ex his q̄ dñr cir-
ca ſcðam rlã. ꝛ ꝑ ꝓdicta pꝫ ang. nõ bñ dixiſſe inquãtũ dicit re-
gulã bar. nõ poſſe bene ſumi ex hac. l. ¶ Jtẽ ſcðo vꝫ male di-
cere iquãtũ reprobat eã ꝑ. d. l. j. de his q̄ aſi ap. ta. q2 illa. l. nõ fuit
ꝯ̄ regulã bar. nã ſi ignorabat teſtõrẽ mortuũ ſeu dubitabat nõ
ſciebat ſe futurũ eẽ heredẽ i oẽm euẽtũ dubitationis q2 ſi teſtõr
nõ erat mortuꝰ nõ poterat ſcire tũc ſe futurũ heredẽ cũ viuẽs nõ
hẽat heredẽ. l. i. ꝛ. ij. ff. de he. vẽ. Regula aũt bar. loquiẽ qñ i oẽ
euẽtũ dubitatiõis ſciebat ſe futurũ heredẽ. vt pꝫ exẽplũ in hac
l. Jtẽ male vꝫ dicere iquãtũ dicit hic eẽ dubitationẽ neceſſariã
ꝛ cõem. ſꝫ i. d. l. j. eẽ ꝯtingẽtẽ ꝛ ꝑticularẽ. nã nõ vꝫ bona rõ diuer
ſitatis iter caſus ꝓdictos. ſic eñ h qñ dubitaẽ an vẽter ſit plenꝰ
q̄dãmõ neceſſario ex iuris diſpõne ipediẽ adire. ita ẽt ibi ex igno
rãtia defunctũ eẽ mortuũ. l. nec ius. C. de cap. ita ſicut h põt dici
dubitatio cõis q2 forte ſic erat cõis opi. ita forte põt eẽ ibi q2 for-
te erat opinio cõis ipm viuere lꝫ eẽt mortuꝰ. ita ſicut re vera cõ-
tingẽs eſt teſtõrẽ eẽ mortuũ ita ẽt ꝯtingẽs eſt vẽtrẽ pleñ ꝛ ideo
nõ video bonã rõnẽ diuerſitatis iter ꝓdictos caſus nec vꝫ ꝑ cõ
grua vba ꝛ q̄ ꝑñt eẽ de mẽte iuris locutꝰ ꝛ ꝓ tãto nõ plꝫ mihi lo
cutio ꝓdicta. Jtẽ ẽt aduerte q2 ꝯcluſio ſua i caſu qñ hẽditas nõ
ẽ delata pcedit ſꝫ vnũ itellectũ quẽ ſupꝰ reprobaui iõ nõ vꝫ bo
na. ꝯcluſio ẽt ſua i caſu qñ hẽditas eſt delata ẽt nõ vꝫ bona. pꝛi
mo iquãtũ dꝫ ꝙ nõ trãſmittit ꝑ hãc. l. qñ dubitatio erat neceſſa
ria ſꝫ ꝑ. l. ſi filiꝰ i fi. de bo. li. nã imo ẽt ꝑ hãc. l. trãſmittiẽ attenta
mẽte ꝛ rõne huꝰ. l. q̄ fortiꝰ hꝫ locũ qñ hereditas ẽ delata q̄ qñ
nõ ẽ delata cũ tũc ſit magis trãſmiſſibilis vt ſupꝰ eſt dcm. qḋ ẽt
ẽt de dubitat. õe nõ neceſſaria nõ colligiẽ ex. d. l. j. q̄ nihil hꝫ cõe
cũ rlã Bar. vt. ff. dixi. An aũt i caſu. l. ſi ſcriptũ. ſuccurraẽ ꝑ bñfi
ciũ reſtõis tãgeẽ i ſcða rlã. Et ſiĉ an vbicũqꝫ dubitatio ſit ꝓba
bilis ꝛ iuſta daẽ i itegrũ reſtõ heredi ſi tũc hẽditas nõ fuit adi-
ta ꝛ h ſufficiãt de pꝛia rlã. Et hec pꝛia rlã vt dixi colligiẽ ex hac
l. cñ ẽt latius ꝯcordat. l. ſi filiꝰ. ſ. ti. ff. de bo. li. ꝛ ꝑ illã vꝫ ꝙ ſaltẽ ꝑs
quã ab inteſtato erat habiturꝰ trãſmittat ꝙ itelligo qñ ex euẽtu
ꝺclaraẽ locũ eẽ ſucceſſori ab inteſtato vt i caſu illo ſi dclaraẽ teſtm̃
eẽ nullũ. ꝛ i caſu huꝰ. l. ſi naſcaẽ poſthumꝰ. nã lꝫ filiꝰ h eẽt inſti
tutꝰ inſolidũ ex q̄ poſtea natꝰ eſt poſthumꝰ nõ trãſmittit iterim
decedẽs totã hereditatẽ: ſꝫ ſolũ ꝑtẽ quã ab inteſtato fuiſſet habi
turꝰ. lꝫ ſi ex euẽtu ꝯtingat declarari teſtm̃ eẽ validũ tũc idubitã
ter trãſmittit ꝑtẽ quã erat habiturꝰ ab inteſtato. ꝛ q2 appet tũc
locũ eẽ ſucceſſiõi ex teſtõ habebit illã vt ex teſtõ ꝛ ꝯ̄ hr totã i quo
eſt iſtitutꝰ cũ nõ poſſit ꝗs decedere ꝓ ꝑte teſtatꝰ ꝛ ꝓ ꝑte iteſtatꝰ
l. ius nr̃. ff. de re. iu. ꝛ iõ ſi poſthumꝰ h naſciẽ abortiuꝰ cũ ex euẽ
tu appareat locũ eẽ ſucceſſiõi ex teſtõ trãſmittit filiꝰ totã hẽdita
tẽ i q̄ erat iſtitutꝰ ꝛ vꝫ eẽ mẽs huꝰ. l. ſm quã vꝫ intelligẽda. d. l.
20 ſi filiꝰ i fi. ꝛ hec de pꝛima rlã. Scðam regulã tradit h bar. ꝙ vbi
cũqꝫ ꝗs nõ alteriꝰ ipediẽ adire interi decedẽs trãſmittit heredi
tatẽ nõ aditã ꝑ. l. ſcriptꝰ. ff. ad car. limitat tñ eã niſi ſcriptꝰ ꝯ̄ ipe
dictẽ poſſet habere recurſuꝫ cũ ex actiõis effectu ꝑ. l. j. i fi. ff. ſi mu
lier vẽ. no. ꝛ h rlã ꝛ hec limitatio pꝫ an. cũ hac tñ adiectiõe qḋ
ſi ex ipedimẽto illato ꝑ alterũ nullũ reſultat ipemẽtũ iuris hẽdi
iſtituto ꝗ nõ aduiẽ: q2 tũc cõpetũt ſibi vtiles actiões ꝓ hẽditate
tũc ſuccurriẽ eẽ ſi ꝯ̄ ipedientẽ poſſit hẽre recurſuꝫ. cum effectu ex ẽ
plũ ponit i eo ꝗ ꝑ metũ fuit cõpulſus repudiare. nã ex illo metu
nullũ reſultat iuris ipedimẽtũ. l. ſi mulier. ſ. ſi. ff. qḋ me. cã. Sꝫ ad
uerte q2 ang. vꝫ q̄ i ſibi ꝯ̄ dicere approbãdo hãc regulã: q2 ſupiꝰ
dixit circa pꝛimã rlãꝫ vt tetigi pꝰ eũ i ꝯcluſiõe caſuũ quã facit vꝫ
dicere ꝙ i. l. ſcriptꝰ nõ ſit trãſmiſſio ipo iure ſꝫ ſuccurriẽ ꝑ reſtiõnẽ
i iteg. ſꝫ forte h dictũ qḋ põt circa iſtã regulã eſt ſanius ꝛ fuit de
mẽte gl. i. d. l. ſcriptꝰ. Nec ob. ꝙ ibi dñ ẽẽ ſuccurrẽdũ eẽ q2 põt di
ci ꝙ iõ ſic dixit q2 iudex poterit decernere ſaluũ eẽ ꝯmodũ bon.
poſ. hẽditãꝫ illis trãſmittaẽ vt i ſili pꝫ in. l. illis. ſ. ſi. cõ. i. ſe. de ꝯ̄ta. et
dixi i ſili. ff. circa itellectũ huꝰ. l. Sꝫ h occurrit dubiũ an ſi vẽter
erat vacuꝰ ꝛ extneꝰ iſtitutꝰ ſꝫ cõi opĩõe putabaẽ plenꝰ an iteri
decẽdẽs trãſmittat. bal. vt dixi. ff. tetigit ꝙ ſic circa pꝛimã regulã.
Jdẽ ſentit bal. ꝑꝑ. ll. ex qbꝰ fundat hãc rlãꝫ nã. l. j. i fi. ſi mu. vẽ.
no. loqẽ qñ ꝑꝑ dubiũ ꝓgnãtis vẽtris ipediebaẽ adire ꝛ iõ ſi mu
lier tũc nõ erat i domo q2 forte putabat ſe ꝓgnãtẽ cũ nõ eẽt vꝫ ſi
erat ſoluẽdo vꝫ bar. voluiſſe ꝙ tũc fiat trãſmiſſio. ꝛ iſtõ ꝓcedit qñ
ẽ hẽditas delata q2 re ꝟa vẽter ẽ vacuꝰ. ſecꝰ ſi fuiſſet plenꝰ q2 tũc
nõ fieret trãſmiſſio ex q̄ i oẽm euẽtũ nõ erat ſucceſſurꝰ. vt h ꝓbaẽ
21 a rõne ceſſãte huꝰ. l. ¶ Jtẽ ẽt h occurrit dubiũ an ſi hẽditas nõ
trãſmittaẽ ſaltẽ ꝑꝑ ꝓbabilẽ ignorãtiã dant dꝫ reſtõ: vt ſi ꝓbabi
liter ignorauit ſe iſtitutũ ꝛ mortuꝰ ẽ añꝫ adeat. ang. vt tetigi. ff.
i pꝛima rlã i ꝯcluſiõe caſuũ vꝫ voluiſſe qḋ ſic i ꝯ̄ni facit. l. j. C. de
his q̄ aſi ap. ta. vbi ẽ ſpãle qḋ trãſmittiẽ ab aſcẽdẽte hẽditas ad
deſcẽdẽtes ꝑ illũ q ignorauit ſibi delatã ꝛ ſic i ꝯ̄ni vꝫ ius cõe. i.
ius ſingulare. ff. de legi. ꝛ q2 ẽt ꝓbabiliẽ ignorãs ſi trãſmittit ius
deliberãdi. l. cũ antigoribꝰ. C. de iu. deli. Nec ob. l. ꝑtoniꝰ. ff. e. q2
loqẽ i abſente cã reipub. Jbi ẽ loqẽ i filio cui delata erat hẽditas
ſui na iõ i aliis videreẽ eẽ ſecꝰ cũ nõ ſit eadẽ rõ nec eadẽ eqtas: vꝫ
eñ tũc ignorãs cauſaliẽ q̄dãmõ ꝑdere hẽditatẽ iõ ſi vꝫ ꝙ ſit iu-
ſta cũ dñde reſtõnis ex q̄ aũt iſte ſi erat abñs cã reipublice nec tra
ctaẽ de hẽditate aſcẽdẽtis. ꝛ iſtõ forte ẽ vtꝰ lꝫ bar. videaẽ ſentire
in. d. l. ꝑtoniꝰ. vt ibi ẽt ſequẽdo ꝓ tũc eũ. ꝛ h ſufficiãt de iſta ſcða
22 rlã. ¶ Tertia rlã i ẽ talis qḋ vbi timore pene legalis ꝗs diſtulit hẽ
ditatẽ adire trãſmittit illã ñ aditã. ꝛ h colligiẽ ex. l. iiij. ſ. elegãter.
ꝛ. l. q poſthumꝰ. ifra ad ſilla. ꝛ ex hac rlã dꝫ bar. ſe de fcõ ꝯſuluiẽ
ſe ꝙ ſi ſtatutũ ꝓhibet forẽſes acqrere aliq̄ i ſub certa pena ꝛ i ter
ritorio bonoñ̄ſi niſi ꝑmo ſe faciat allibrari qḋ ſi interi dũ ꝓcu
rat ſe facere allibrari decedit ꝙ hẽditatẽ tũc nõ agnitã trãſmit-
tit. h rlã pꝫ ang. ſꝫ ſi illatio q2 ex q̄ ſtatutũ idifferẽter ꝓhibet ac
qſitionẽ reddit forẽſes icapacẽ an ꝯdõnm euẽtũ icapacitas aũt
iſtituti re. i diſtiſtõnẽ nullã q2 opꝫ eũ eẽ capacẽ tribꝰ tꝑibꝰ. l. ſi alie
nũ. ſ. i extraneis. ff. de here. inſti. ſaluo niſi fuiſſet iſtitutꝰ cũ cape
re poſſet. l. in tpe. ff. de here. inſti. ꝛ. l. ſi ita qs teſtõ. ff. de leg. ij. Nec
ob. ſm eũ. l. iu. ſ. nõ tñ. ff. ad ſilla. vbi aũt vidicatã necẽ nõ põt ſeri
ꝑtus adire. ꝛ iteri decedẽs trãſmittit hẽditatẽ vt. d. l. q poſthu
mos. ꝛ. d. ſ. elegãter. q2 ibidet ꝙ ſenatuſcõſultũ nõ ꝓhibuit acqſi
tionẽ ꝑ quã ꝗs reddiẽ icapax ꝓut facit ſtatutũ in qõne nr̃a. ſed
ſolũ ꝓhibuit a itionẽ aũt vindicatã necẽ. iõ inſtõ fuit ꝑmiſſa vt
de capace q̄ rõ ceſſat in qõne ꝓmiſſa. Tu addẽ ꝙ opi. Bar. põt
ſaluari i termis ſuis nã loqẽ qñ ꝓximior ꝯſanguineꝰ lꝫ eẽt forẽ-
ſis fuit inſtitutꝰ. q̄ caſu vꝫ tenere inſtõ q2 ſtatutũ ꝓdictũ ꝓhibẽs
in effectu acqſitionẽ in certũ genꝰ ꝑſonaꝝ vꝫ ꝓhibere inſtõnem
ex teſtõ ſꝫ nõ ſucceſſionẽ ab inteſtato. ꝛ eſt tex. ſm vnũ intellectũ
in. l. cũ pꝛ. ſ. cũ inter. ff. de le. ij. nec etiã ſucceſſionẽ ex teſtõ ſi ſuc-
ceſſurꝰ ab iteſtato inſtituiẽ vt no. gl. in. l. peto. ſ. fratre. de le. ij. ꝛ
in. l. pꝛ̃ miſeris. de le. ij. Dictũ aũt Ang. poſſit ꝓcedere. qñ nõ eẽt
ſucceſſurꝰ ab inteſtato iſtitutꝰ ꝛ h ẽt fuit de mẽte Bar. in ſili i
l. ſi ita qs. ſ. ea lege. ff. de ꝓ. cõ. ꝛ in. l. peto. ſ. fratre. de lega. ij. ꝛ h
ſufficiãt de iſta tertia regula. Nec ob. ꝓxime dictis ſi dicaẽ qḋ
ex quo erat ꝓximior cõſanguineꝰ vꝫ ꝙ potuit adire nõ obſtã-
te ſtatuto q2 vt dictũ eſt nõ vꝫ cõpꝛehẽdere legitimã ſucceſſionẽ
q2 põt rñderi ꝙ ſtatutũ nõ cõpꝛehẽdit legitimã ſucceſſorẽ quo
ad h vt reddat eũ icapacẽ ꝛ iõ inſtõ nõ vitiaẽ tñ poterit ꝓbabiliẽ
dubitare de pena ſtatim ſi anteꝗ feciſſet ſe allibrari voluiſſet fa
cere acqſitionẽ naturalẽ. iõ ſi metu dicte pene diſtulit ſuccurriẽ
ſibi vt trãſmittat hẽditatẽ nõ aditã vt dixit Bar. Quarta regula
bar. q̄ colligit ex. l. apḋ hoſtes. alĩ i gl. ꝛ. l. ſi. C. de iſti. ꝛ ſub. eſt ta
23 lis ¶ ꝙ ſuꝰ hẽditatẽ nõ agnitã trãſmittat ad q̄ſcũqꝫ. ꝛ ſũdat eã
ꝑ. d. l. apḋ hoſtes. ꝛ ꝑ. l. hẽditatẽ. ſ. filiꝰ. de caſ. pec. ꝛ ꝑ. l. liber hõ.
ſ. ſi. de ſti. ſer. ꝛ ꝑ. l. ex nubitari. i fi. cũ. l. ſe. ff. de teſt. mi. ſꝫ ang. h dꝫ
ꝙ ille leges nõ loquũẽ niſi in caſu in q̄ ſuꝰ fuit ipeditꝰ ſe imiſcere
ꝑꝑ aliqḋ ipedimẽtũ iuris vel facti iuſtũ vł iiuſtũ. ſꝫ vbi nullo mõ
fuit ipeditꝰ tũc ſꝫ eũ nulla. l. aꝑtꝰ h ꝓbat q̄. l. ſi fris. C. e. lꝫ gl. de
ſtruat illã dũ ſubaudit ꝙ trãſmittit ad deſcẽdẽtes. dẽ ſi ꝙ lꝫ illa
l. nõ eẽt tñ rõ. l. liber hõ. ſ. ſi. neceſſitat nos ad dõm hãc regulã eẽ
verã dũ dꝫ ꝙ hẽditas acqriẽ ſuo vt reliquũ pꝛimoniũ ꝙ acqriẽ
ignorãti. ſi igiẽ acqriẽ eodẽ mõ ergo ꝛ trãſmittiẽ eodẽ mõ. l. cus
pꝛ. ſ. fundo. ff. de lega. ij. ꝛ ſ̃ſidet ad. l. ſi ifanti. ꝙ debet referri ad
glas

al ac hereditatem q patrina. z filii rndet ad. §. l in nouissimo. z rndet ad
l. cu antigoorib⁹. q dz qd sui trasmittebat bnficiu deliberadi iure
antiquo z sic vr dicere qd no trasmittebat hereditate no agnita
qz ibi e copula z q implicet z auget vt et hereditate no agnita tras
mitteret vn pcludit qd rsa pdicta ubi pls cu hac tn limitatioe si
su⁹ du vixit no repudiauit na tuc ei l sec⁹ si repudiasset p id q hr
in. l. i. C. d his q an ap. tab. nec pcas penitedi q tribuit suo du vi
uit q se abstinuit vel repudiauit. vt. l. vl. C. de rep. her. tribuit he
redi. si aut no fuisset agnita nec repudiata tuc trasmitt. c cu bnfi
cio repudiadi. l. si qs filiu. §. i. s. e. ¶ Tu adde pro qd. d. l. si fi ta.
no vr et pbare q su⁹ trasmittat si no fuit impedit⁹ na ibi dt q
si fuit insolidu institut⁹ potuit heres existere et clausis tabulis z
sic logt de imixtione qua potuit facere na suitas est in actu z in
potetia sz imixtio bn est i potetia. l. cu bonis. j. e. iucta. l. j. §. q hic
in ptate. j. ti. s. Demu ibi subdit q si fuit heres ex pte stans su⁹
fuit heres c sic vr velle qd ls pp clas tabular ipediret se imiscere
tn statis fuit su⁹ ex iuris dispone id trasmittit z sic vr q trasmit
at no obstate ipedimeto clausure tabular. itavr sonare illa tra.
al z huc intellectu facit fortiter. l. j. §. j. de ca. tol. iucta gl. q vr vel
le qd liberi et ex pte istituti poterat adire et clausis tabulis z sic
vr q vere no fuer. z ipedit⁹ ex clausura tabularu z tunc bn facit
multu p ista opi. Ite adde qd rnsio ang. ad. l. cu antigoorib⁹. p ca
ra vr valere qz lra ibi dicit qd trasmittebat ius deliberandi in
sua posteritate. z id lz ibi sit copula q iplicet qd et hereditate no
agnita trasmittebat iplicabat solu q trasmittebat i sua posteri
tate id melior vr rnsio qua bar. h tagit. ¶ Ite adde dictis bar.
inquatu adducit. l. q duos. §. cu in bello. ad pbadu qd infans
trasmittat q illa lex nihil facit qz ille. §. necessariodz intelligi qn
fili⁹ erat puer z sic no erit infans p id qd hr in. l. si mulier. j. de
re. du. z i. l. cu pubes. cu ibi no. s. ti. ¶ Ite adde qd. l. apd hostes.
fortiter facit p hac opi. z p ista bar. lz cautiet na ibi tex. fundat
se ex suitate. z pp hoc dt fieri trasmissione. nec e bona rnsio q ibi
filia fuisset ipedita se imiscere ex eo qz ignorabat morte pris na
turale: qz tex. ibi vr innuere ide fore si sciuisset dn dicit casu q scia
mortis no desiderat. Ite no est bea rnsio q ibi filia se imiscuit
e sic fuit heres. qz ex q ignorabat morte pris naturale no potuit
se imiscere sicut nec extrane⁹ adire. l. cu bonis. j. e. iuncta. l. nec non.
C. de cap. Ite no est boa rnsio q ibi fiat trasmissio fauore mili:
qz illa. l. no fundat se ex mris fauore sz ex suitate vt ibi pz. nec et
est bona rnsio qd illa l. habuerit respectu ad. l. xii. tab. qz non est
verisile q imgator fecit lege illa qua solu habuerit hre vires sz. l.
xii. tabular. cu et hodie correcta. z id hic intellect⁹ no vr bon⁹
cu correctio sit vitada. vt. l. pcipim⁹. cu cocor. C. de app. z p ista
opi. bn facit et ro qua s. tetigi post Ang. q colligit ex. d. l. liber
24 ho. §. si. qz tu hereditas acqrit iuo et ignoranti multofortius lcet si
cut videm⁹ i legato qz acqrit ignoranti z et mitofortius scienti lz co
pcte repudiadi. d. l. cu pr. §. surdo. z. l. si qs ita hereditate. s. d gdi.
insti. z licita vr argumetatio de legato ad hereditatem suo dela
ta p id qd hr i. l. i. s. de gdi. insti. facit et p ista pte ro qua tangit
bar. qz an bnficiu abstinedi datu est qd fiebat trasmissio. z id cu
bnficiu abstinedi fuerit iductu i fauore filior vt releuaret p illd
ab onerib⁹ hereditarijs no dz ipedire trasmissione ne retorqueat
i eor lesione q. l. qd fauore. C. de legi. vt eni ee fauor filie trasmit
tere hereditate sibi ad qscuq qz pp illa forte heb. e here alis si ha
bitur⁹. ar. l. iul. s. e. z illa pte vr et voluisse gl. in. l. ex militari. §. fi.
i f. ignoratio du subaudit marie. z facit et qd no. gl. i. l. si qs filiu
§. i. i f. seruet. s. e. z ad leges i gtra facietes posset i sideri vt tagit
h Bar. z superi⁹ dixi post ang. z latis pz rnsio a. i. l. si ifanti. qd
no loquat d hereditate pria qz i pncipali⁹. l. logt d hereditate in ma
vl alteri⁹ extranei delata ifanti. z postea circa illu casu decernit
qn prvuum. z postea successiue q. l. iuris pte mortuo z sic pz q no
logt de hereditate pria sz circa piequit semp casum de q in pn. l.
25 dixit ponedo mebra aliq circa ip. ¶ j Aduerte tn qz circa bn
ficiu abstinedi est vnu dubiu vz an illud fuerit z sit itroductu
tm modo de iure ptorio an et de iure ciuili. Saly. j. d. l. apud hostes
dt qd pmo fuit iductu de iure ptorio. vt in. §. sz his pmisit ptor.
isti. de her. qli. z dif. sz postea de iure ciuili z ptio p cositone diui
pij de q i. l. i. j. de coll. do. p. l. f. C. si vt se ab here. absti. z. l. dehicte⁹
C. de legi. here. z fuit vtilis pusio dicto iuris tn cu qz bnficia
ptoris fut analia. l. emacipata. C q admi. ad bo. pos. z. l. j. §. lare
gi⁹. de succedic. z id si fili⁹ agnoscebat bnficiu ptoris. j. annu re
manebat illaqatus hereditati. lz alr se no imiscuerit. sz sec⁹ est post
q fuit itroductu bnficiu abstinedi p ius ciuile. qz illd e ppetuu z
ideo pp. z tem. act. pn. z. §. j. igit no erat illaqat⁹ hereditati etia
post annu nisi se imisceret. z h est opinio i. d. l. apd hostes. Sed
certe. d. l. j. i pn. de col. do. nihil dt de bnficio abstinedi sz dt q si
hasa. lz no petat bon. pos. tn si se imiscet dois prius tenet gferre
dote sua frib⁹. Ite alie due leges p tu alle. no vhr iducere no
uu bnficiu abstinedi sz poti⁹ narratiue log z i vili bnficio absti
nedi alr iducto. z h et fuit de mete Ja. bu. i. l. q sz pris. C. vn li. q
v r velle put ibi et dt bl. q illd bnficiu abstinedi n fuerit iductu p
ius ciuile lz fuerit p illis approbatu bl. si. l. i. C. ob his q an ap. ta.

et q tex. vr ee sing. p que vr pbari q et de iure ciuili sit iductu i
l. si. §. si vero posthum⁹. s. z hoc eode. ibi ex pstis nre legis auto
ritate lz ab eo discedet zc. sz posses dice q ibi solu pudet qn cre
dit illa danosa z lra tres meses vult dimittere vt pz ex. d. l. si.
§. j. z sic no pudet gnalr illa. l. de bnficio abstinedi. Aduerte tn
q et si dicam⁹ de iure ptorio tale bnficiu ee vr q et post anu dz
durare qz p h bnficiu vult ali⁹ se exonerare no aut vult admitti
ad lucru. q casu logt. l. emacipata. alle. p saly. Ite p h bnficiu in
effectu cosequit ius excipiedi id dz ee ppetuu qz q annalia sunt
ad agedum ppetua sunt ad excipiedu. l. pure. §. si. de do. exce. z
l. lz. C. de excep. cu ibi no. z facit ad materia qd ibi dixi i. l. necessa
rijs. s. e. z lz saly. in. d. l. apud hostes. sequtur opi. Ja. de bel. tn pl⁹
placet opi. bar. qua et seqtur bal. z ang. hic z seqbat et Ray. z se
26 quunt et vltramo. ¶ j Et ex pdictis pz q due fuerit opi. prici
pales in hac ma. vna q suus trasmittat hereditate ad qscuq et si
nullu iteruenerat ipedimetu iuris vel facti. alia q ita demu tras
mittat si iteruenerat ipedimetu iur. s vel facti. z alas no lz bal. vt p
dixi seqtat hic pnia. ipse ide ponit tertia opi. i. l. si ifanti. C. d iu.
del. vz q ifans lz sit su⁹ no trasmittat illa si su⁹ maior ifate sic.
dicit tn q hoc dubiu tgerit decisio cesarea. lz pl⁹ pls mihi opi.
prla et in ifate cu i eo et habeat locu rone s z lra supius alle. nec
ob. d. l. si ifanti. qz no dz referri ad hereditate prna. qz vr cotie
nuare casus i prz. l. posituz. tn qz loquit in hereditate deuoluta z i q
requirit agnitio vt ibi pz q pprie sumpto vocabulo no guenit
hereditari prne. qz illa qrit ipso iure absq agnitioe lz reuocabiliter
nec dz i eo obuenire nou⁹ titul⁹ z cosequeter fieri deuolutio sz po
ti⁹ gtinuatio. l. i suis. de li. z posth. z. l. i. l. j. §. filiu. j. p hr. lz qsq la
to vocabulo sumpto videant dicta vba verificari i hereditate prna
p id qd hr in. l. si. C. de tu. furio. z i. l. lz. C. e. sz in dubio debem⁹ ac
cipe vba sm ppriu significatu z pserti vbi ro h dictat. l. no alr
27 de leg. iii. ¶ j Sz circa pdicta dubitat de duob⁹. pmo an heredi
tas mra trasmittat ad qscuq et no agnita vr q sic qz fili⁹ e ei
heres ipso iure. l. pe. C. de iuis z le gnu e vez vt pbat in. d. l. i. C. de
his q an ap. ta. vbi pz q solu trasmittit ad descedetes: nec ob.
gtra qz exponi dz ipso iure. s. si a lcat sm bar. sicut i illo dicim⁹ in
copesatioe q fit ipso iure. s. si opponat ab hoie. l. si gstat. cu ibi no.
C. de copesa. vl sz ang. pot exponi ipso iure. i. eqssimo iure sic ex
ponit gl. i illi i. l. si fidu sub odicioe. §. q fidu. j. d leg. i. Eqssimu
est eni hereditate ascedetiu decurrere ad descedetes. pp coe votu pa
retis. l. cripto j. vn liberi. vel pot exponi sm eu ipso iure. i. effe
28 ctu vt in sili exponit gl. i. l. lecta. §. si cu fortis. s. si cer. pe. † Scom
dubiu e an emacipat⁹ hodie trasmittat hereditate no agnita sicut
su⁹ na vr q sic qz succedit ad silitudine sui. l. meminim⁹. C. d legi.
here. z qz nulla e dria i successione vl hereditate iter suu z emacipa
tu in aut. d here. q ab itest. §. nulla. col. ix. bar. h dubitat z no sol
uit. ang. h tz q no trasmittat nisi ad posteros p. l. j. C. d his q an
ap. tabu. z remittit ad not. p le in repetitioe sua. l. si emacipati. C.
de col. vbi psequit differetias q vigeat iter suu z emacipatu. z an
hodie sublatu sit edictu de gjugedo z d legatis pstadis. z h opi.
pls qz hodie emacipat⁹ no qrit aduetitia q ad vsumfructu pris sz
su⁹ sic. isti. p quas p so. no. acq. §. j. z. l. cu opz. C. de bo. q lib. Ite su⁹
pterit⁹ et cu ca hodie dicit nullu testam sic⁹ in emacipato vt e gl.
singula. in. §. exhereddatos. in aut. de here. z fal. coll. j. Ite in suo dz
cotinuari dominiu. l. i suis. d lib. z postb. no sic in emacipato vt
ibi pz. Ite cu no sit in ptate no pot dici su⁹. insti. de here. quali.
z differen. la. §. sui. ergo nec pot trasmittere rone suitatis cu illa
no habeat nec etia taq sit sibi ipso iure q ita cu no sit sed requi
ratur ipsum adire. na censet extrane⁹ ex quo no e in ptate. vt in
§. extraneu. C. de rei vxo. ac. id adire dz sicut extrane⁹ vt sibi acq
rat. nec ob. d. l. meminim⁹. qz veru e q hodie succedit emacipat⁹
ad silitudine sui q ad hoc vt possit de iure ciuili venire sicut suus
lz olim sui de iure ptorio. no aut q p hoc vere sit su⁹ cu nec esse
possit ex quo no est in ptate. vt in. d. §. sui. z satis est de mente ille
lius. l. du dicit ad silitudine: cu nullu sile sit ide. l. qd nerua. ff. de
po. z ibi no. Eqparat ergo suo in eo i quo eqparatio fieri potuit
z id succedit de iure ciuili sicut su⁹. no aut eqparat vt trasmittat
cu illa trasmissio fiat rone suitatis qua no hz ipse emacipat⁹. z eo
de mo pot rnderi ad. §. nullu. na ibi dz q hodie no est dria inter
emacipatu z suu quomin⁹ vnusqsq sm ppriu gradu succedat
de iure ciuili. z sic no p hoc q ad alia tribuit emacipato puilegia
q gpetut suo sz solu q ad hoc vt dixi q sz ppriu gradu possit de
iure ciuili venire sicut su⁹ z hec sufficiat de quarta rla. z p illa p
te q emacipat⁹ no trasmittat vt su⁹ facit qd no. p bart. z doc. i. l.
si is. §. su⁹. s. de iu. deli. z in. l. si. C. de repu. here. in qb⁹ dz q lz su⁹
vigore dictar legu possit reuocare sua abstetationem: tn emaci
pat⁹ et hodie no hebit bnficiu dictaru legu ex quo e emacipat⁹
z no suus. licet possit habere bnficium. l. filiu. §. j. j. ad tertullia.
z hoc de ista quarta regula. Nec obst. predictis. l. si. §. j. C. de cu.
furio. vbi videtur q suus trasmittat ad posteros: qz respoderi
potest q ibi dicit nulla dubitatione esse quomin⁹ furiosus q est
su⁹ trasmittat hereditate paterna in sua posteritate nec miru qz et
ad qcuq cu qsita sit ipsi furioso na z qrit et ignoranti. l. ex mili

tari.§.fi.de teſta.mi.⁊ ex quib⁹ cauſis querit̃ ignoꝛāti.q̃rit̃ ēt fu
29 rioſo in.§.ſui.inſti.de here.q̄ ab inteſt.¶ † Quinta eſt qð heredi
tas aſcēdentiū nō repudiata trāſmittat̃ ad deſcēdentes ⁊ h̄ ꝓ
bat ꝑ.l.j.de his q̄ ante ap.ta.⁊ h̄ opat̃ ſm̄ Bal.gemin⁹ fauoꝛ.ſ.
q̄ trāſmittēs eſt de deſcēdentib⁹.⁊ ſīr ille in quē fit trāſmiſſio ⁊
q̄ eſt talib⁹ debita.facit.C.de ipo.lucra.deſcrip.l.j.lib.x.Sꝫ h̄ i
ſurgūt duo dubia.primū an trāſmittāt ad deſcēdētes naturales
tm̄ an ꝟo ſolū ad naturales ⁊ legitimos.ang.hic tenet q̄ ad na
turales tm̄ q̄ illa lex vtit̃ ꝟbo naturalr̄ cōgruēti baſtardis ſicut
ī ſio l.tutelas.ff.de capi.di.⁊ iō ſm̄ eū ſpurii ⁊ naturales q̄b⁹ eſt
delata hr̄ditas mr̄na trāſmittēt illā etiā ad eoꝝ deſcēdētes ſpu
rios uł naturales q̄ pñt eis ſuccedere.l.ſpuri⁹.⁊.l.hac pre.§.vnd
cog.⁊.l.ſi q̄ illuſtris C.ad oꝛfi.⁊ h̄ dictū ꝑꝫ dūmō ſint tales pſo
ne q̄ poſſint ſuccedere.qð qñ fit collige ex no.⁊ ꝑ gl.⁊ doc.i.d.l.ſi
quis illuſtris.idē uī ſeq Saly.in.d.l.vna.de his q̄ ā ap.ta.Scðm
dubiū eſt an talis hr̄ditas deſcēdētis trāſmittit̃ ad aſcēdētē ſi
cut ad deſcēdentē.Glo.cōiter dicūt q̄ ſic.vñ voluit q̄ etiā emāci
pat⁹ trāſmittat hr̄ditatē pr̄nā ad mr̄em nō agnitā ⁊ ſīr hr̄dita
tē mr̄nam ad prēm vt pꝫ ex gl.d.l.j.⁊ ex gl.ſi.C.ad oꝛfi.⁊.l.apð
hoſtes.C.de ſuis ⁊ le.⁊ hāc opi.tenuit Ja.bu.in.d.l.j.dicēs q̄ lꝫ
nō fiat trāſmiſſio ad aſcēdentē ex ui ex ꝑſe diſpōnis illi⁹.l.tñ fiet
vi tacite ex idētitate rōnis arg.l.nā ⁊ ſi paretib⁹.ff.de inoffi.te.⁊
hāc ēt ſeq̄tur h̄ bal.⁊ ſequit̃ i.d.l.j.nā ⁊ eadē rō ibi expſſa hꝫ locū
ēt in aſcēdēte:q̄ illi nō min⁹ imo magis ꝯtriſtant̃ de morte de
ſcēdētiū.l.ſi q̄ dē.ff.qð me.cā.⁊ q̄ eadē ē rō pietatis ꝑ.d.l.nā ⁊
ſi paretib⁹.Nec ob.p̄dicta.l.ſi infanti.q̄ ſm̄ eū pt dici ſpāle i hr̄
ditate delata infanti.vel ſm̄ eū illa lex correcta ē ꝑ.d.l.j.q̄ eſt poſte
rioꝛ in oꝛdine ⁊ ꝑ Juſtinianū approbata i.l.j.§.in nouiſſima.de
cad.tol.⁊ hāc dicit eē veriorē.limitat tñ hāc opi.eē verā niſi extā
rēt aliq deſcēdētes ei⁹ d cui⁹ hr̄ditate trāſmittēda tractat̃:q̄ tūc
illi p̄ferrent̃ ēt i pte alteri⁹ fratris deficiētis cū in eis ſit maioꝛ rō
equitatis q̄ i aſcēdēte.⁊ ſic itelligit.l.ſi.C.ad oꝛfi.itē ſm̄ eū vr̄ falle
re dicta rł'a qñ extaret aſcēdēs ei⁹ de cui⁹ hr̄ditate trāſmittēda
tractat̃ puta au⁹ ei⁹ ⁊ ēt au⁹ ipſi⁹ deſcēdētis q̄ ſucceſſit.nā tunc
nō trāſmitteret deſcēdēs ad mrē ſuā ne fiat p̄iudiciū mr̄i defūcti.
ar.l.ſi.§.exce.C.q̄ po.i pig.ha.⁊ iſte ē caſ⁹ i.l.ij.§.ſi q̄s a liberis.ff.
ad tertu.facit qð no.Ja.de bel.i.d.l.ſi.ad oꝛfi.Sꝫ doc.cōiter ma
xime bar.tenēt q̄ nō fiat trāſmiſſio ad aſcēdē.q̄ h̄ nō dicit.d.l.j.
⁊ ꝯtrariū vr̄ aꝑte ꝓbari.l.d.l.ſi.C.ad oꝛfi.⁊ i.d.l.ij.§.ſi q̄s ex liberis.
⁊ i.d.l.ſi infāti.lꝫ certe icōgruū vr̄ q̄ dicit bal.vcꝫ q̄ ꝑ.l.j.C.d his
q̄ ā ap.ta.corrigat̃.l.ſi infanti.cū illa lex vnica fuerit theodoſii.
lex aūt ſi infāti.fuerit iuſtinia.⁊ Theodoſi⁹ diu fuit añ iuſti.ſicut
pꝫ i cronicis.⁊ iō abſonū vr̄ dici q̄.d.l.j.q̄ lꝫ ſit poſterioꝛ in oꝛdi
ne tñ fuit prioꝛ i cōpoſitiōe corrigat.d.l.ſi infanti cū poti⁹ deberet
eē ꝯ̄ ꝑ id q̄ hr̄ i.§.q̄b⁹.C.d̄ no.co.ꝯpo.nec ob.q̄.d.l.j.fuit firma.
ꝑ Juſti.in.§.in nouiſſimo.q̄ lꝫ fuerit ꝯfirmata fuit ꝯfirmata in
terminis ſuis ⁊ ſimplr̄ iō nō ē ſiīle in dubio q̄ ꝑ tal' ꝯfirmatio
nē voluerit inducere correctionē ſue.l.ex quo alr̄ nō expmit.ar.
l.ſi hoiem.ff.mā.⁊ ei⁹ qð hr̄ in.§.q̄b⁹ cū ibi no.ꝑ bar.i pma ꝯſti
30 tutiōe.C.⁊ l.Ambitioſa.ff.de decre.ab oꝛ.fa.† poteſt dicere ꝓ cō
coꝛ.opi.q̄ interdū ſupſunt alii aſcēdētes defūcti ad quos deuo
lueret̃ poꝛtio deſcēdētis mortui ſi nō fit trāſmiſſio ⁊ tūc non fiet
trāſmiſſio ad aſcēdētē:q̄ rō maioꝛis pietā ꝑpōde.ꝑꝑ alios deſcē
dētes q̄b⁹ ē magis debita q̄ aſcēdētib⁹.⁊ ſic ē caſ⁹ ſcðm vnū itel
lectū i.l.ſi.C.ad oꝛfi.⁊ ibi ēt tāgit̃ ꝑ Jac.de bel.interdū vero nō
extāt alii deſcēdētes defūcti d cui⁹ hr̄ditate tractat̃.⁊ eōe ſi ext.ſe
aſcēdētes aliq ipſi⁹ defūcti puta mr̄ ei⁹ de cui⁹ hr̄ditate tractat̃
⁊ ēt aſcēdētes deſcēdētis cui vult trāſmittere.puta ei⁹ mr̄i ⁊ tūc
h̄ caſu ēt nō fit trāſmiſſio ad aſcēdētē ipſi⁹ deſcēdētis ne fiat p̄iu
diciū aſcēdēti ipſi⁹ defūcte pſone d cui⁹ hr̄ditate agit̃ ne quodā
mō vnū altare cooperiat̃ ⁊ aliud diſcooperiat̃ ꝯ̄ id q̄ hr̄ in auc.
niſi rogati.C.ad treb.⁊ in.l.ſi.§.excep.C.q̄ po.in pig.ha.⁊ iſte ēt
eſt tex.i.l.ij.§.ſi q̄s ex liberis.ff.ad tertu.interdū ꝟo nō extāt deſcē
dētes nec aſcēdētes defūcte pſone d cui⁹ hr̄ditate agit̃ q̄b⁹ fiat
p̄iudiciū ⁊ tūc aūt aſcēdēs deſcēdētis ē extranea pſona defūcte
de cui⁹ hr̄dit.trac.vt q̄ ē mr̄ filii emācipati q̄ fuit vxoꝛ func.vł
ꝯ̄ eſt pr̄ deſcēdētis q̄ fuit maritus defuncte pſone matris ipſi⁹
deſcēdētis ⁊ tūc vr̄ qð nō fiat trāſmiſſio q̄ nō eſt eadē rō q̄ eſt i
d.l.j.q̄ ibi deſcēdētes trāſmittētis ſunt etiā deſcendētis defun
cte pſone de cui⁹ hr̄ditate tractat̃ iō nimiꝝ ſi tūc fit trāſmiſſio:ſꝫ
h̄ lꝫ ſit aſcēdēs trāſmittētis eſt extranea pſona ab ipſo defuncto
iō tūc nō eſt eadē rō.Si aūt iſte in quē fieret trāſmiſſio eēt aſcē
dēs deſcēdētis ⁊ ēt ipſi⁹ defūcte pſone.exēplū ſi mulier deceſſiſſet
ꝯdito teſtō in quo filiū ⁊ extraneū heredes iſtituit ⁊ poſtea fili⁹
decedit relicta auia materna vel alio aſcēdēte ꝑ lineā maternā.
nā tūc eſt aſcēdēs deſcēdētis ⁊ etiā ipſi⁹ defuncte pſone.⁊ tunc
poſſet tolerari opi.gl.bal.⁊ bu.q̄ ad talem aſcendentē fiat trāſ
miſſio ex equitate.d.l.j.nā tunc vr̄ eadem ratio pietatis:q̄ licet ex
tento voto parentū magis debita videat̃ hereditas aſcenden
tis deſcendenti q̄ ecōtra.l.ſcripto.ff.vñ liberi.tñ rōne pietatis nō
min⁹ dr̄ debita ipſis aſcēdētib⁹ vt eſt caſus in l.nā ⁊ ſi parētib⁹
ff.de inoffi.te.⁊ ideo cū ſim⁹ in materia fauoꝛabili ⁊ pia vr̄ q̄ ex
idētitate rōnis poſſit fieri extēſio ꝑ id qð no.gl.in l.ſi.C.de ſa.
ſan.ec.⁊ qð no.Bar.in.l.ſi cōſtante in prin ff.ſo.ma.⁊ hāc ptes
etiā vr̄ ſeq Sal.in.d.l.apud hoſtes circa ſi.Et aduerte q̄ no.vo
ſui exēplū in ſucceſſiōe ex teſtō.nā i ſucceſſiōe abīteſtato vr̄ qð h̄
caſu nō ſit expediēs fieri trāſmiſſionē q̄ ſi nō fit trāſmiſſio veniret
ex ſucceſſiōe edicti ipe aſcēdēs ⁊ iō ex quo de iure cōi ſibi ſuccur
ret̃ nō eſſet neceſſe recurrere ad ſpālē ꝓuiſionē.d.l.j.ar.l.i cauſe
la.ff.de mino.⁊ ꝑ hoc vr̄ poſſe attētari qð lꝫ gl.⁊ do.cōiter dicāt
d.l.j.de his q̄ ante ap.ta.habere locū etiā in ſucceſſiōe abīteſta
to ꝓ qua opi.ēt facit.l.j.§.in nouiſſimo.iūcto.§.hec oia.ibi ſi q̄s
abīteſtato ⁊c.C.de cadu.tol.tñ illud de iure nō ſit verū q̄ i ſuc
ceſſiōe abīteſtato lꝫ nō fieret trāſmiſſio ad deſcēdētes nullū eēt
eis p̄iudiciū:q̄ poſſent venire ex ſucceſſoꝛio edicto ⁊ iō tūc non
fuit expediēs ꝓuidere de ſpāli remedio.⁊ h̄ foꝛte fuit rō q̄re illa
l.nō fuit locuta de ſucceſſiōe abinteſtato.Nec ob.ſi dicas qð ibi
logt̃ ēt qñ ſoli filii ſunt iſtituti q̄ caſu ſi nō fieret trāſmiſſio non
eēt magnū p̄iudiciū q̄ poſſent venire abīteſtato:q̄ lꝫ vnū ca
ſum pōat.ponit tñ ⁊ aliū qñ ſunt cū aliis iſtituti ⁊ ꝓpter illū ſpe
cialiter fuit neceſſaria diſpō illi⁹.l.q̄ alr̄ ⁊ ꝓ ea nō vr̄ fuiſſe multū
neceſſaria.Uel foꝛte poſſet dici qð ſit tūc trāſmiſſio etiā qñ ſoli fi
lii ſunt inſtituti.⁊ etiā qñ ſuccedit̃ abīteſtato ⁊ erit in electiōe de
ſcēdētis an velit venire ex iure trāſmiſſiōis an vero ex ſucceſſo
rio edicto ar.l.recuſare.§.iti⁹.ifra ad treb.⁊ iſtud foꝛte eſt tuti⁹
ꝓpter caſuꝫ illū qñ ſoli ſunt inſtituti.Sꝫ circa p̄dicta pōt eē etiā
aliud dubiū q̄ illa.l.videt̃ loq̄ qñ moꝛit̃ aliq̄s relicto filio nepo
te vel ꝓnepote.ſed q̄d ſi aliū deſcēdētē vltra ꝓnepotē reliquerit
⁊ ſic vltra tertiū gradū an iſte trāſmittat ad liberos.nā doc.cōi
ter videnť velle qð ſic ⁊ ēt gl.q̄ dicūt ſimplr̄ ⁊ etiā cōiter q̄ he
reditas aſcēdētis trāſmittit̃ ad deſcēdentes.ſed in cōtrariū foꝛ
titer facit tex.ille q̄ loquit̃ ſolū de ꝓnepote.⁊ ſic vſq̄ ad tertium
gradū.vñ vr̄ qð nō cōprehēdet aliū ꝑ id qð hr̄ in ſimili in.l.j.§.
⁊ cū.lex.C.de cad.tol.⁊ q̄ facile fuiſſet dicere ⁊ addicere de aliis
liberis ſicut etiā in eadē lege dr̄ qð tales filii nepotes ⁊ ꝓnepo
tes trāſmittūt ad liberos cuiuſcūq̄ ſexus.vñ ſicut ibi nō reſtrin
xit gradū liberoꝝ i quē hꝫ fieri trāſmiſſio ita ēt ſi voluiſſet idē eē
i ipſis trāſmittētib⁹ ſi frater h̄ feciſſet ⁊ iō ex quo nō fecit vr̄ de
mēte fuiſſe vltra tertiū gradū nō cōprehēdere.arg.l.ſi §.ſi autē
ad deficiētis.C.de cadu.tollen.⁊ lꝫ ꝓ opi.doc.poſſet allegari q̄
eadē videt̃ rō in oībus deſcēdentib⁹.⁊ q̄ videnť ēt alii cōtineri
ꝑ id qð hr̄ l.l.cui coꝛ.§.j.ff.de poſtu.tñ foꝛte de rigoꝛe iuris ve
rioꝛ eēt opinio p̄dicta q̄ nō vr̄ fuiſſe ex ꝯſilii mēte diſponētis cō
p̄hēdere vltra tertiū gradū ꝑ rōnes p̄all'.⁊ ꝑ id qð hr̄ in filii l.d.
l.j.§.⁊ cū lex.vbi ēt i filii fiet reſtrictio ad tertiū gradū ⁊ iō nō eēt
abſurdū dicere qð ſic voluiſſet.d.l.facere.Opi.tñ gl.⁊ doc.egoꝛ
eſt ⁊ hec de q̄nta regula dicta ſufficiēt.Uidetur tñ p̄dicta qð vbi
plures ſunt filii lꝫ illi ſoli eſſent inſtituti q̄ ſuccederēt abīteſta
to tñ vtilis fuit ꝓuiſio.d.l.j.q̄ ſi vn⁹ ex eis moꝛit̃ ſi nō trāſmitte
ret ad ſuū deſcēdētē accreſceret aliis cū poꝛtio deficiētis accreſcat
coheredib⁹.l.j.C.qñ nō pe.par.ſed vbi vn⁹ tm̄ eſt fili⁹ ⁊ ille ſol⁹
ex teſtō ſuccedit vel abīteſtato tūc h̄ ſi operat̃ ꝓuiſio.d.l.q̄ ēt ſi
ne illa poſſet deſcēdēs venire neceſſario edicto.⁊ ſi tūc nō fuiſſet
neceſſaria tñ ſicut dixi pōt dici qð tūc multiplicat remedia ⁊ erit
in p̄tāte deſcēdētis venire abīteſtato ex ſucceſſoꝛio edicto vel ex
31 iure trāſmiſſiōis.¶ † Sexta regula eſt qð hereditas infanti dela
ta trāſmittit̃ ad oēm aſcēdētē ꝑ lineā paternā ꝑ.l.ſi infanti.C.e.
ſiue infans fuerit i ꝑ̄t⁹ p̄tāte ſiue fuerit ſui iuris.⁊ ſup hac regula
Bar.foꝛmat aliquas q̄ōnes ⁊ circa ei⁹ deciſiōe trāſit h̄ Ang.Et ſi
no.ex eis duo.pmū q̄ ita demū fingit̃ q̄ſita infanti qñ ſupeſt aſcē
dēs ꝑ lineā paternā ſi ille talis aſcēdēs ſuccederet infanti ſi ve
re fuiſſet infanti q̄ſita alis ſec⁹.⁊ ex h̄ ſeq̄t̃ qð ſi extat mr̄ ⁊ au⁹ pr̄
nus q̄ tūc nō ſuccederet au⁹ pr̄n⁹ hodie lꝫ vere fuiſſet infantis
ſꝫ ſuccederet mater vt i auc.d̄ ſimētrū.C.ad tertu.lꝫ oli eēt lec⁹.l.
ſi.§.obſit.ff.ad tertul.⁊ in.l.legitimū.e.ti.Scðm eſt qð lꝫ aſcēdēs
ꝑ lineā maternā nō gaudet ꝓuilegio hui⁹.l.ex ſua pſona tñ ꝓs
terit gaudere ex pſona aſcēdētis ꝑ lineā pr̄nā acſi extet pr̄ ⁊ mr̄
infantis nā tūc fingit̃ infanti q̄ſita ꝑꝑ ſupextētiā prīs.⁊ q̄ in
fanti ſuccedit mr̄ vna cū pre ſicut ſi vere eſſet q̄ſita hr̄et mr̄ ꝑtē
ſua ita ⁊ i h̄ caſu.vbi aūt nō ſupeſt aſcēdēs ꝑ lineā paternā tūc
dr̄ Bar.qð infans ſolo rigoꝛe inſpecto nō trāſmittat hr̄ditatē
nō agnitā ſꝫ trāſmittat ius petēdi reſtōnē i intergrū.ꝑ.l.q̄ duos.
in prin.ff.de re.du.Sꝫ Ange.nō pl' aliud dictū ꝑ.d.l.ſi infanti.q̄
dicit qð tūc habet̃ ꝑinde ac ſi hereditas nō eēt infanti delata.⁊
ꝓcedit vltra diſponēdo ad quē ꝑueniat vñ q̄ ibi legiſlatoꝛ fin
git hr̄ditatē minime delatā ⁊ deuoluit illā ꝑ ꝟbū ꝑueniat q̄ vr̄
ſignificatiuū ꝑpetuitatis.l.ij.§.ꝑueniſſe.ff.de hered.vē di.iō nec
de rigoꝛe nec de equitate ſuccurret̃ heredib⁹ infantis.⁊ ꝓ hac par
te ſm̄ eū cōſuluit recolēde memoꝛie dñs Tho.de curiur.de floꝛē
tia.⁊ do.Rpetr.de imo.⁊ ēt tñ Bal.ſemel lꝫ poſtea mutauerit
ꝓpoſitū ⁊ adheſerit opi.Bar.⁊ ipe dr̄ ſemꝑ ſe h̄ tenuiſſe in legē
do ⁊ ꝯſulēdo lꝫ qð ſit adeo dubia qð egerit deciſiōe imperiali ⁊
rñdēt ad.l.q̄ duos.dupl'r.pmo q̄ ibi nō loquit̃ in infante.vñ
opi.Ja.de are.⁊ Bar.vt etiā pꝫ ex his q̄ dixi circa ſcðaꝫ regulā
⁊ ſi dicas

ꝛ ſi dicas ergo peioꝛis conditionis erit infans ꝙ maioꝛ infante
vel pubes. fatet hoc eẽ qꝛ ſic placuit legiſlatoꝛi. nec mirũ ſcʒ cũ
qꝛ valde pinguius ſibi ſubuenit in alijs caſib⁹. vt pꝫ in. d. l. ſi in
fanti. facit in ar. l. iij. q. ff. ď iureiu. lʒ nõ alleget. Secũdo rñdet ſi
intelligit illa. l. ſi infante. qḋ ibi eſt ſpeciale vt hereditas fratris
infanti delata tranſmittať ad fratrẽ lʒ nõ agnita nõ tñ ad reſti
tutionẽ ſicut voluit bar. ſʒ ipſo iure. ꝛ rõ ſpãlitatis ẽ h mẽ ũ qꝛ ibi
pater habẽs duos impuberes quos inſtituit ſubſtituit vltimo
moriẽti vñ pſumiť iun qḋ teſtatoꝛ voluerit hereditatẽ primi ad
vltimũ deuolui ꝛ iõ illa vltia volũtas facit primũ heredẽ primi
ab inteſtato ex quadã neceſſitate: nã ſicut teſtatoꝛ ſupꝛemũ ſub
ſtituẽdo primo decẽdẽti feciſſet eũ neceſſariũ ex teſtõ. l. ſi ſi plu
res. §. quos poſſum. ff. de vul. ꝛ pu. ſic ſubſtituẽdo ſoli vltio dece
dẽti vř ipſuʒ inuitaſſe ab inteſtato ad hereditatẽ primi decedẽ
tis. ꝛ iõ ibi dr qḋ in hereditate illi⁹ vltimi moriẽtis habebit here
ditatẽ primi. ſ. ipſo iure nõ aũt ꝑ reſtõnẽ de quo etiã dixi poſt eũ
in. l. pãtoni⁹. ff. e. ¶ Tu adde ꝑdictã ꝑrio ꝙ iſta fuit originalis
opi. Jac. de bel. in auť. de triẽ. ꝛ ſe. in fi. ſue diſputationis col. ij.
Scḋo adde qḋ opi. bar. vř magis cõis qꝛ illã ſequiť Ja. de are.
ꝛ Ja. bu. ꝛ Cy. in. l. j. C. de reſti. mili. ꝛ Jo. an. in. c. nõnꝰ. extra de
ꝓba. ꝛ illa vř etiã notabilioꝛ qꝛ eadẽ vř rõ in infante q ẽſt i ma
ioꝛe infante n. l vř cõſummari leſio in pũcto moꝛt e iũcta mino
rietate. qꝛ veriſile eſt qḋ ſi fuiſſet maioꝛ adiuiſſet ſʒ facilitate eta
tis ductꝰ nõ adiuit iõ ex quo reperiť leſus in pũcto mortis vna
cũ etatis rõne vř ꝙ trãſmittat bñficiũ reſtõnis ad hẽdẽ ſicut in
ſilij dicimus de abſente in. l. pãtoni⁹. ff. eo. ꝛ facit qḋ no. gl. in. l. j.
ad ſi. gl. mag. de reſt. mil. ꝛ hãc partẽ etiã tenuit recolẽde memo
rie dñs me⁹ ꝓceptoꝛ do. Frã. de rãpo. diſputãdo in publica di
ſputatione ad qḋ rñdet vir ſpectabilis Cardinali⁹ de venetus
pñte etiã tũc dño Ang. nec vř bona rñſio ad. l. q duos. qꝛ lʒ př
ſubſtituẽdo poſſit facere filiũ neceſſariũ hẽdẽ tñ nõ vř eũ facere
qñ nõ ſubſtituit ſʒ ſolũ cõſeruare iura legitimarũ hẽditatis vt. l.
vel ſing. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ regula eſt qḋ ab inteſtato frater fratri
neceſſari⁹ nõ eſt heres. ꝛ ſic vř qḋ ſit expediẽs. d. l. intelligiť in i
tellectũ Bar. Poſſet tñ etiã dici qḋ ibi tãto tpe ſupuixit qḋ adi
uit hẽditatẽ iõ nimirũ ſi trãſmittit vl etiã dici põt qḋ ſit ſpãle ꝓ
pter mortẽ repẽte ſubueniẽtẽ. facit ꝙ no. Ja. de bel. i ſua diſpu.
in auť. de triẽ. ꝛ ſe. vel etiã põt dici qḋ ſit ſpãle qḋ hẽditas trãſ
mittať ad fratrẽ ꝑꝑ volũtatẽ defuncti. nõ dico qḋ de neceſſitate
cogať acceptare vt voluit Ang. ſʒ vt poterit illã acceptare ex iu
re trãſmiſſiõis q fieret h caſu ꝑꝑ tacitã volũtatẽ teſtatoris q fuit
vt ẽt ipſe dixit qḋ i hẽditate vltimi repiať hẽditas primi. alis aũt
regl̃r ꝓcedet. l. qm ſoroꝛẽ. C. eo. ꝛ hec de iſta regula. Nec ob. his
que. ff. dixi ſequẽdo Bar. ex. in. d. l. ſi infanti. vbi fingit hẽdita
tem debitã infanti nõ agnitã nõ foꝛe delatã qꝛ illa intelliguntꝰ
habito reſpectu ad iura cõe vt pꝫ ꝑ id qḋ hř. l. in pluribus. co. ti.
vbi ſimpl̃r diciť qḋ puberib⁹ nõ dať ꝑtãs ſe abſtinẽdi ſi ſe im
miſcuerũt ꝛ tñ illud intelligiť de iure cõi. nã ſec⁹ de iure ſpãli ꝑꝑ
bñficium etatis reſtit. vt ibi voluit gl. ꝛ ẽt doc. ꝛ ꝓbať in. l. neceſ
ſarijs. ff. e. ꝛ ꝓ hoc qꝛ in dubio nõ vř haberi reſpect⁹ ad id qḋ de
iure ſpeciali põt tuenire vt. l. iij. ff. de fideicõ. li. ꝛ no. ff. e. quãdiu.
el. iij. in glo. i. circa ſi. ꝛ ibi etiã tetigi. ꝛ eodẽ modo põt reſpõderi
ad ver. ꝓuenire. ibi poſitũ. nã ꝛ etiã paniť impꝛopꝛie vt. l. ꝓuenit
ſe. ff. de ver. ſig. ꝛ no. in. l. aliud eſt capere. co. ti. ꝛ facit qḋ habetur
co. ti. cepiſſe. fateoꝛ tñ qḋ q̃ſtio eſt i ſe valde dubia qꝛ ex vna pte
32 tex. vř multũ ſtrigere ex alia pte nõ ꝛ autoritas doc. ¶ † Septia
regula eſt qḋ ſciẽs hẽditatẽ ſibi delatã intra annũ deceden trãſ
mittit iura deliberãdi ꝑ. l. cũ antiquioꝛib⁹. C. eo. ꝛ circa hãc regulã
poſſent multe ſpẽs fieri de quib⁹ ꝑ Bal. i. d. l. q duos. ꝛ ꝑ Bal.
in. d. l. cũ antiquioꝛibus q in aliq̃bus cõtradicit bar. qḋ ꝓ nũc
nõ examino. nec ẽt ꝓſequiť hic Ang. Sʒ addit vnũ qꝛ dixerũt
quidã qḋ heres decedẽtis habebit quadrimeſtre tpe ad adeun
dũ poſt annũ deliberationis quoꝛũ opi. ſcʒ cũ adhẽnt Bar. in
l. vl. C. ſi pẽ. ap. moꝛs interue. lʒ hoc dictũ nõ placet ſibi. qꝛ. d. l. cũ
antiquioꝛib⁹. in ſi. elapſo anno excludit poſteritate decedẽtis a po
tẽtia ſuccedẽdi. Nec ob. d. l. vlt. ma. qꝛ rñdet Ang. ꝙ illa loquiť
in tpe deliberationis qḋ cõcedebať olim ꝑ iudice. ꝛ idẽ ſcḋm eũ
eſſet dicẽdũ ſi ꝯcederetꝰ hodie ꝙ dicit eſſe notãdũ ꝓ tpe dato ad
ꝓſequẽdũ appellationẽ. nã vltra tpe ꝙ habebat defunct⁹ habe
bit hẽs ſpaciũ quatuoꝛ mẽſiũ. intelligo dũmodo ipſe adeat in
tra tpe. d. l. cũ antiquioꝛib⁹. ꝛ iſta vř mẽs illius. l. vt vř et. ã collige
ex gl. ſi. d. l. ſi. ꝛ hec ẽ vltima regula Bar. ang. tñ addit octauã.
ſ. ꝙ vnicuiqꝫ heres ſcript⁹ eſt grauat⁹ de reſtituẽdo ſi fuit iuſſus
adire ꝛ nõ paruit trãſmittit hereditatẽ nõ agnitã ad quoſcũqꝫ
ad cõmodũ fideicõmiſſi vt. l. nõ iuſtã. C. ad tre. ꝛ. l. eã quã. C. de
fideicõ. alias aũt extra dictos caſus ſtat regula qḋ hereditas nõ
adita trãſmittiť. ꝛ eſt ratio ſʒ Bal. qꝛ ius adeũdi nõ videť eſſe i
bonis matris. l. ꝓcia rerũ. ff. ad le. fal. Jtẽ qꝛ cõſiſtit in ſola volũ
tate vt. l. n anna. C. de iu. deli. ꝛ inſti. de here. ꝛ q̃l. differentia. §.
ſi. ꝙ volũtas moꝛte finiť. l. iij. ff. loca. ꝛ qꝛ etiã act⁹ volũtatis nõ
videť per aliũ explicari debere. l. paulus. ff. eo. cũ ibi no. ꝛ. l. ſicut
ſi. cum glo. ff. de arbi. ꝛ hec ſufficiant loco repetitionis huius. l.

Si metus cauſa.

Aditio facta metu reſcindiť. h. d. ¶ No. qḋ aditio facta ꝑ metũ mero iure tenet hꝫ tñ
adiẽs bñficiũ abſtinẽdi qḋ intellige vt i glo. ¶ Jn
glo. i. i ſi. ſuppl. qḋ ibi nõ habebat volũtatẽ adeũdi. hic nõ ha
bebat volũtatẽ adeũdi lʒ coactã: volũtas aũt coacta voluntas ẽ.
l. ſi mulier. §. ſi metu. ff. quod metus cauſa.

Summarium.

1 Heres quando factũ defuncti noie non poſſit ratũ habere.
2 Beneficium reſtitutionis defuncto non cõpetẽs humanitatis in
intuitu competit heredi.
3 Adire dicitur bonoꝛum poſſeſſionem petens.
4 Abſenti cauſa reipublice datur reſtitutio.
5 Abſens ex cauſa probabili an equipareť abſenti cã reipublice.
6 Heredi minoꝛis quando detur beneficium reſtitutionis.
7 Hereditas diffamati de crimine leſe maieſtatis adiri poteſt.
8 Crimen non ſemper extinguitur per moꝛtem.
9 Quali contractus aditionis in vltima voluntate fieri poteſt.

Antonius. Jmpedit⁹ adire ꝓpter iu
ſtã abſentiã ſi decedat ite
rũ ius petẽdi reſtitutionẽ ad adeũdũ ſuo hẽdi relin
qt. h. d. ¶ Jn tex. ibi ꝓcuraret foꝛte cã rei publice ꝓ
ꝑ ter id qḋ dicit. j. de reſti. in integ. petẽda ex ꝑſona defuncti. nã
alias nõ fuiſſet petẽda re tõ ex ei⁹ ꝑſona. ¶ Jn tex. ibi ꝓcura
toꝛ. i. ꝓcurãdo qꝛ nõ habebat mãdatũ. vel intellige ad alia cõſti.
facit qḋ hř i. l. ſi ego. ff. de neg. ge. ſi aũt fuiſſet ꝓcuratoꝛ habẽs
mãdatũ ad bono. poſ. petẽdã acqſiuiſſet illã petẽdo nec fuiſſet
neceſſaria ratihabitio. l. iij. §. acqrere. ff. ď bo. poſ. cũ ibi no. ꝑ gl. ꝛ
doc. Si tñ diceres nõ ſufficere mandatũ generale ad petẽdũ bo
no. poſſeſ. ſed requiri ſpecificũ mãdatũ de petẽda tali bono. poſ
ſeſ. ꝓut quidã voluerũt tenere vt tãgiť gl. in. d. §. acqrere. tũc lite
ra eſſet plana ꝛ ꝓ eis hic eſſet caſus. facit etiã ꝓ hac opi. qꝛ pro
pter magnũ periculũ qḋ poſſet incurri ſi hẽditas nõ eſſet ſoluẽ
do vř qḋ requirať ſpeciale mãdatũ. ar. l. ſi qs mihi bona. §. iuſ
ſum. ff. eo. ti. ꝛ. l. q ita. §. j. ff. ad treb. ꝛ ꝑ no. ꝑ Bar. in. l. ſi filiuſfa.
ff. ď dona. ¶ Jn tex. ibi abſens amiſerat no. bene qꝛ nõ dicit cã
reipublice. ꝛ ſic vř ꝓcedere etiã in alio abſente qḋ ſequiť ẽt hic
Bar. dũmodo fuerit abſens ex cauſa nõ culpabili ď qua. ff. tãge
1 tur. ¶ † No. qḋ heres nõ põt habere ratum factũ noie defuncti
qñ eſt tale qḋ nõ trãſit ad heredẽ de quo ꝑ Dy. i regula ratũ. de
a reg. iur. li. vi. ꝛ ꝑ Bar. in l. bonoꝝ. ff. rẽ ra. habe. ¶ † No. qḋ bñ
ficium reſtitutionis in integrũ qḋ nõ cõpetit defuncto interdũ
humanitatis intuitu cõpetit heredi. ¶ Jn gl. j. ibi. l. cũ ſex. ꝛ ex
preſſe probať in. l. d. in pri. ꝛ. §. i. ff. qs oꝛ. in bo. poſ. ſer. ¶ Jn ea.
glo. in ſi. dic qḋ contrariũ gl. nõ facit cõtra tex. qꝛ nõ dicit h tpe
cucurriſſe ſed bñ facit cõtra. l. j. ad quã glo. remittit. ꝛ dic ad il
lã qḋ ibi ſciebat ſe inſtitutũ ꝛ potuit dimictere ꝓcuratoꝛẽ ꝛ nõ
dimiſit ideo ibi currit tpe ſed datur reſtitutio ꝓpter abſentiã
cauſa republice. ſi aũt. dimiſiſſet ꝓcuratoꝛẽ ꝛ eſſet moꝛtu⁹ mul
to foꝛtius dareť tũc reſtõ. Jn aũt in abſente ex probabili cauſa
eadẽ diſtinctio fiat q ſit in abſente ex cauſa neceſſaria ꝛ ꝓbabili
tangiť per glo. ꝛ docto. in. l. ſi. ff. de reſti. in integ. ꝛ al quid ẽt in
d. l. i. C. de reſti. mili. ¶ Jn glo. imploꝛabat ibi officio iudicis. qḋ
tñ dicitur ſuccedere in locis act. vt i. c. ſi. extra de offi. iud. ¶ Jn
3 glo. intra bienniũ in ſi. no. † bene qḋ ẽt petens bono. poſſeſ. poteſt
dici adire lʒ tunc impꝛopꝛia eſſet locutio. ꝛ adde qḋ dictũ fuit i
l. ſi qs mihi bona. §. ſed ſi quid mãdauit. ff. eo. ꝛ qḋ habeť i. l. pu
berẽ. ꝛ. l. ſuũ. C. eo. ti. ¶ † Jn glo. obiiſſet in ſi. ſic vult glo. i tex.
qḋ de equitate detur reſtitutio heredi ex perſona defuncti ꝛ h
videť ſequi Bar. in abſente cauſa republice. ſed in alio abſente
ex cauſa nõ culpabili dicit qḋ reſtituitur ex clauſula generali de
qua in. l. j. in ſi. ff. ex quib. cau. ma. non ꝓpter abſentiã iunctã cũ
moꝛte ſurgit iuſta cauſa dandi reſtitutionẽ qꝛ ꝓpter dictã ab
ſentiã iunctã cũ moꝛte ꝑficiť leſio ꝛ ſic intelligiť iſte tex. vñ intel
ligit ver. ꝛ in ſilio. etiã in abſente nõ cauſa reipublice dũmodo
nõ ex cauſa culpabili. ꝛ preſumiť qḋ abſens ſi fuiſſet ꝓſens ꝛ ſci
uiſſet adiuiſſet vel petiiſſet bono. poſſeſ. ꝛ ideo cũ propter abſen
tiã nõ fecerit ꝛ propter illã iunctã cauſa moꝛtis ſit ꝑfecta leſio
fuit equũ dari reſtitutionẽ hẽdi. Alij tñ dicunt qḋ hic dať reſti
tutio ex clauſula quia preſens leſus ꝓpter abſentẽ reſtituiť. ſed
certe illud eſſet verũ qñ preſens in bonis ſuis lediť vt patet i. l.
j. ff. ex qui. cau. ma. qḋ hic nõ cõtingit. ¶ Jtẽ aduerte qꝛ qñ nõ
eſt abſens ex cauſa reipublice ſi eſſet ex cauſa ꝓbabili abſens q
etiã cõſueuit parere reſtõni. l. nec nõ. ff. ex qui. cau. ma. ꝛ no. i
l. ſi ff. de reſti. in integ. adhuc ſatis videť ꝓcedere dictũ bar. ſed
vbi eſſet abſens ex cauſa mere voluntaria tunc videť dubiũ an
dari debeat ſubſtitutio heredi qꝛ nõ dareť defuncto ſi i ei⁹ vi
ta lapſum eſſet tpe. tñ poteſt dici qḋ ſi fuit ignoꝛans qꝛ tũc nõ
currebat ſibi tpe. l. ij. in prin. ꝛ §. 3. ff. quis oꝛ. in bono. poſ. ſer. ſuc
curratur tũc eius heredi ex equitate propter iuſtam ignoꝛantiã.
nam tunc propter illam iunctam cũ moꝛte perficitur leſio. facit

qđ no. p glo. in. l. iij. §. ſi qs vel pꝓter. ⁊ ibi p Bar. ſ. de iti. actuq;
prima. ⁊ h ſaltē habeat locū in filio de quo loquit̃ l'ra. In ex
traneo eſſet magis dubiū qꝛ de illo tex. hic nō loquit̃. tñ bar. vo
luit idē. ⁊ p eo facit ratio quā. ſ. dixi. ⁊ p pdicta videt̃ etiā poſ
ſe attētari qđ ſi qs fuerit abſens ex cā culpabili vt qꝛ ꝓpter deli
ctū fuerit relegat⁹ ꝙ ſi fuit ignorās bonoꝝ poſſeſſion: ſibi dela
tam ⁊ interim decedat qđ etiā de eq̄tate ſuccurrit̃ eius heredi. qꝛ
iura ſubueniebant eiā huic i vita qꝛ nō currebat ſibi tps rōne
ignorantie. l. ij. §. i. ſ. quis ordo in bono. poſſ. ſer. ⁊ qꝛ vt dixit h
Bal. nō videt̃ imputandū ignoranti ſi nō mittit ꝓcuratorē: qꝛ
ratione ignorātie videtur quodāmodo impeditus. certū aūt eſt
qđ abſenti ex neceſſaria cā tātum ⁊ ſic etiā culpabili ſuccurrit̃ ſi
nō potuit dimittere ꝓcuratorē. l. ſed ⁊ ſi p pretorē. §. aduerſus. ff.
ex qui. cau. maio. ⁊ nota. in. l. ſi. ff. de reſti. in integ. Si aūt fuiſſet
abſens ſciēs hereditatē vel bonorū poſſeſſionē delatā. Cōclude
qđ ſi ſciuit hereditatē delatā cū illa poſſit adire in quocūq; loco
ſi nō adiuit imputet ſibi etiā ſi fuerit abſens cā reipublice. vñ cū
de iure cōmuni potuerit ſibi ſuccedere faciliter ⁊ non fecit nulla
videtur equitas ꝓpter quā dari debeat heredi reſtō. ſi aūt ſciuiſ
ſet bonoꝝ poſſeſſionē delatā tñ nō ꝯ iure ꝑtorio tūc ſi eſt abſēs
cā reipublice videt̃ qđ ſuccurrat̃ de eq̄tate eius hēdi ſiue potue
rit mittere ꝓcuratorē ſiue non. qꝛ vtroq; caſu ſuccurret̃ ſibi ēt ſi
trāſiliet tps in vita per id qđ habet̃ in. l. j. de reſti. mili. ⁊ tūc idu
bitāter tranſmitteret remediū reſtōnis qđ ſibi in vita cōpetiſſet
ad heredē. l. nō ſolum. ff. de in integ. reſtitu. ⁊ iō ex eq̄tate vr̃ qđ
ſi decedat ante tps finitū poſſit ei⁹ heres reſtōnē petere. ⁊ eadē
rōne idē vr̃ in abſente ex cā culpabili ⁊ ſic neceſſaria tñ ſi nō po
tuit dimittere ꝓcuratorē. nā tali i vita ſuccurrit̃ vt nō currat tps
ex quo petere nō pōt p dictā. l. ij. §. j. qs or. i bono. poſ. ſer. ⁊ ſi ali
quo nō curreret poſſet reſtitui per ea q̄ habent̃ in. d. l. ſed ſi p ꝑ
torē. §. aduerſus. ſec⁹ ſi potuit mittere ⁊ nō miſit qꝛ tūc nullo mō
ſibi ſuccurret̃ nec heredi eius per no. l. d. §. aduerſus. ⁊. l. papinia
nus exuli. de mi. Si aūt fuiſſet abſens ex cauſa mere volūtaria ⁊
nō ꝓbabili tūc ſi nō potuit mittere ꝓcuratorē nō currebat ſibi
tps p dictā. l. ij. §. j. ideo videt̃ qđ ex equitate ſuccurrat̃ ei⁹ here
diū interim moriatur quia ꝓpter tale impedimentū iunctū cū
morte perfecta eſt leſio ⁊ cauſata eſt iuſta cā petēdi reſtōnē ſaltē
ex clauſula gnali. l. j. i fi. ex q. cau. ma. ſecus ſi ipſe potuit mittere
procuratorem ⁊ non fecit qꝛ tunc nō ſuccurritur ſibi nec ei⁹ he
5 redi. ¶ † Quid aūt de abſēte ex cā ꝓbabili. puta ſtudiorū an ta
lis ſit cōparād⁹ abſenti cā reipublice an ꝯo abſēti ex neceſſaria
cā tñ. Glo. variarūt vt pꝫ i. l. nec nō. in ꝑa l. ex q. cau. ma. ⁊ i. l. ſi.
ff. de reſti. in integ. de quo dic vt ibi p bar. ⁊ i. l. j. C. de reſti. mili. ⁊
pdicta faciūt ad qōnē an ſi minor inſtitut⁹ deceſſit hēditate nō
adita ⁊ poſt tps trāſmiſſionis iure deliberādi an ei⁹ heres poſſit
reſtōnē petere. nā vr̃ ꝙ ſic ꝯ eq̄tate: qꝛ lꝫ leſio nō fuerit ꝯſūmata
lei⁹ vita tñ fuit ꝯſūmata p mortē. vñ ex capite minoꝝ etatis in
cte cū morte vr̃ poſſe peti reſtō. nā illa duo cauſāt leſionē. viſiſte
ēim qđ ſi fuiſſet maior fuiſſet diligēs ⁊ adiuiſſet anteq̄ fuiſſet mor
tu⁹. facit qđ no. gl. i fi. de abſēte i. l. j. ad finē. C. de reſt. mili. ⁊ h
vr̃ eē cōis opi. ꝙ ſeqt̃ h bar. ⁊ Ja. bu. i. l. j. C. ꝯ reſti. mili. ⁊ ēt Ja.
de are. ibi ⁊ Jo. an. i. c. in ꝑntia. ex de ꝓba. ſꝫ Ja. de bel. i aut. ꝯ e
triē. ⁊ lemiſ. coll. iij. tꝫ oppoſitū ſed nō bene ſm pdictos ⁊ magis
ſm Ja. de are. ⁊ Bar. q dicūt eē caſū ꝯ eū in. l. q duos. i prin.
infra de reb. du. vbi dicit lr̃a qđ hereditas fratris premortui iue
nit̃ i hereditate vltimi. qđ nō pōt eē niſi beneficio reſtōnis. l. qñ
ſororē. C. de iure deli. ſꝫ Ang. hic dicit qđ nūq̄ itellexit illū tex.
de reſti. qꝛ lr̃a ibi h nō dicit poti⁹ dicit imo oppoſitū dū dicit ꝙ
in hereditate nulla reperit̃ hereditas primi pupilli ꝑmortui. nā
ſi beneficiū reſtōnis deberet iplorari nō reperiret̃ hereditas illa
in hereditate ſcđi niſi ꝑ iperet acq̄ſitio ab herede ipſi⁹ ſecūdi q
implorato beneficio reſtōnis ex ꝑſona ꝯfuncti adiret ⁊ agnoſce
ret. ⁊ nō dicit qđ ibi ipo iure in hereditate vlti inuenit̃ hēditas
primi: qꝛ teſtator tacite inuitauit vltimū morientē ad hēditatem
primi ſubſtituēdo pupillariter i vltimō vltio morientē. l. vl' ſingulis
ff. de vulg. ⁊ pu. vnde ſicut ſi ſubſtituiſſet eu3 pupillariter alteri
fratri ꝑmorienti haberet hēditatē fraternā3 ipſius premortui.
ita ex iſta tacita volūtate habebit hēditatem fratris premor
tui ab inteſtato ꝓpter caſum repētinum qui contingit in am
borum perſona. Sed aduerte quia ille tex. procederet ēt ſi caſus
repentinus non fuiſſet per ea que habentur in. l. pater filium. §.
fi. ſ. ad leg. fal. ⁊. d. l. vel ſingulis. ¶ Item ſi attēdatur equipara
tio Ang. quā facit de volūtate tacita ad expſſam cogeret̃ vltio
morientes habere hēditatē primi morientis. l. ſꝫ ſi plures. §. quos poſ
ſum. ff. de vulga. ⁊ pup. contrarium tamen videtur de iure verū
ex quo teſtator expreſſe nō ſubſtituit per ea que habētur in. d.
§. quos poſſum. vnde poteſt dici qꝫ ibi ſit ſpecialis caſus in quo
etiam de iure ꝟꝫum fiebat tranſmiſſio hēditatis fraterne con
currēte tacita volūtate patris. ⁊ ſm hoc inuenitur in heredita
te vltima rōne trāſmiſſiōis ⁊ poſſit etiam dici vt dicit Bar. qđ
reperiret mediante beneficio reſtōnis in integ. ex ꝑſona defun
6 cti equitate lꝫ ꝯ ita nō cōſeruetur li c. Subdit tñ Ang. ꝙ † in

quātū dictū eſt heredi minoris dari beneficiū reſtōnis ad adeū
dum hoc ꝓcedit niſi minor fuiſſet infans ⁊ ſui iuris: qꝛ iſto caſu
eſt deterioris ꝯditionis ꝙ ali⁹ minor p. l. ſi ifanti. C. de iure deli.
vbi lr̃a dicit qđ ſi talis decedat hereditate nō adita habet̃ pin
de ac ſi ifanti nunq̄ fuiſſet delata. ſi ergo fingit̃ nō delata ergo
nō hꝫ locū reſtō. ⁊ p h ēt aducit qꝛ ibi dꝫ ꝙ illa hereditas puē
nit ad illū ad quē deberet puenire ſi infanti hereditas nō fuiſ
ſet delata. qđ vbū puenire nocat ꝑpetuitatē. l. ij. §. puenīſſe. ff. de
here. vē. ⁊. l. puenīſſe. ſ. de ꝟ. ſig. ⁊ ſic ēt ſe plurīes ꝯſuluiſſe de fa
cto. lꝫ Bar. teneat oppoſitū p dictā. l. q duos. ⁊ dꝫ Bal. prīa vi
ce idē cōſuluiſſe: poſtea mutaſſe opi. adde qđ bal. hic ſeqt̃ bar.
opi. ⁊ rñdet ad. l. ſi ifanti. qđ l. qt̃ in ſpecto rigore iuris nō habi
to reſpectu ad bñficiū reſtōnis. ⁊ iſtā plene ēt tenebat dñs me⁹
dñs Frā. de ꝛipo. ⁊ hec ꝑ vr̃ ēt rōnabilior: qꝛ ēt illorē cōſum
mari leſio rōne minoris etatis iūcte cū morte: nā veriſilr ſi fuiſ
ſet maior admiſſet facit qđ no. gl. i. d. l. ad finē. C. de reſti. milit.
¶ In glo. ꝯſtituiſſe i fi. ſupple qꝛ nō dat̃ hēdi viuēti vt ibi ex ꝙ
tūc nō e leſ⁹ ſꝫ bñ dat̃ ei⁹ hēdi ex eq̄tate ꝓp leſionē ꝯſummatā3
cū morte iūcta abſentia ve h. ¶ In gl. diſtictionē i fi. vl' ſꝫ bar.
ꝑt itelligi ꝙ tollat̃ diſtictio an fuerit abſēs cā reipublice vl' al. a
⁊ dūmo fuerit abſens ex cā nō culpabili ſꝫ de hꝫ l. dicvt. ff. dixi.

Rei perduellionis.

Eius q eſt ſuſpect⁹ de
criē ꝑt hereditas adi
7 ri. h. d. ¶ † No. ꝙ hereditas ēt diffamati de criē maieſtatis pōt
adiri. qđ eſt clarū p habētē notitiā de innocētia. tñ idē vr̃ etiam
ſi nō habeat notitiā de innocētia. qꝛ interim ꝑt adiri. ⁊ ſi poſtea
ꝓbabit̃ crimē ⁊ ferat̃ ſnīa deſinit eſſe heres vt eſt text. in. §. p ꝯ
rīn. inſti. de here. q ab inteſt. ⁊ ſic ēt ſi vere delictū ſit cōmiſſum i
terim pōt eē heres adiens illius hereditatē vt hic expſſe ꝓbat̃.
⁊ patet hic hoc ad literā dū dicit liquet. poteſt ſubaudiri magis
8 vt etiam hic voluit Ang. ⁊ idem in effectu Bar. ¶ † Item no.
caſum in quo p mortē nō extinguit̃ crimē ꝯ quo in. l. ex iudicio
tñ. ff. de accu. ⁊ qualiter ſnīa feratur ꝯ mortuū recurre ad gl. ſin
gularē in. d. § p cōtrariū. ¶ In gl. ſup verſ. pōt querere. ibi quo
ad opinionē. hec poſſet eſſe bona ſi cōcurreret cōis opinio: alias
ſecus per. l. eum quidā. §. qđ dicitur. ⁊. l. ſi qs extraneus. §. i. cum
ibi no. ff. eo. ¶ In ea. gl. ibi ſecum. alſbi tūc fuerit vel etiā fuit in
eodem loco eadem die ⁊ hora ⁊ vidit ſemper qđ pater egit ⁊ bñ
vidit qđ nihil fuit machinatum ꝯ rēpublicā. ⁊ ex hac glo. iūcta
cū tex. no. bñ duo. prio qđ vbi negatiua ē coartata certo loco ⁊
tpe illa pōt cadere in ſenſu teſtiū. ⁊ ſic vr̃ tūc poſſe ꝓbari de quo
p Cy. in. l. actor. C. de ꝓba. ⁊ per Jo. an. plene in. c. bona. ſup gl.
extra de elec. ¶ Ite no. diligenter ſcđo qđ lꝫ in accuſatione nō
ſit neceſſe poni die ⁊ horā delicti. l. libelloꝝ. ſ. de accu. ſi tñ pona
tur tunc accuſans hꝫ neceſſe illa ꝓbare. facit. l. habebat. ff. de in
ſtito. nā ſi nō haberet neceſſe ꝓbare filius nō potuiſſet hic eē cer
tus de innocētia qđ diligenter not.

Pro herede.

Ultimā volūtatē ꝯdēdo pōt qs he
9 reditatē adire. h. d. ¶ † No. qđ in vl
tima volūtate pōt fieri quaſi ꝯtus aditionis. ⁊ ſic facit ad not.
in. l. q teſtō. §. fi. ff. de teſt. ⁊ cōcor. qđ hꝫ i. l. ſi auia. C. de iure deli.

Cum bonis patris.

Ille act⁹ q
l extraneo
inducit aditionē l ſuo iducit immixtionē. h. d. ¶ Not.
qđ dictū eſt in ſummario ⁊ ſepe allegat̃ h lex. ¶ In
gl. cōuenit. in fi. no. bñ ex gl. qđ adire ꝓprie eſt extraneorū ⁊ im
miſcere ſuorū lꝫ improprie vnū quiq; ponat̃ p alio. ¶ In glo.
nō vr̃ ibi differre vr̃. dic ꝙ quo ad caſū iſtū nō differt ſu⁹ ab ex
traneo ſm verā opinionē. qꝛ ille act⁹ inducit immixtionē i ſuo q i
ducit aditionē i extraneo ⁊ ecōtra lꝫ quo ad alia pōt eē dria in
ter ſuū ⁊ extraneū: qꝛ ſuus ſm cōem opinionē trāſmittit ad quo
ſcūq; hereditatē nō agnitā. ſec⁹ in extraneo de quo in. l. v. ſ. tit. ff.
eo. tit. ¶ Itē ſuus ſi abſtinuit pōt reuocare abſtētionē. l. ſi quis
ſuus. ff. de iure deli. ⁊. l. fi. C. de repu. here. ſꝫ extraneus poſtq̄ re
pudiauit non poteſt amplius adire. l. ſicut. C. de repu. heredi.

Pupillus.

Minore reſtituto reſtituūtur
actiōes cōfuſe. h. d. ¶ No. qđ re
ſtitutio in integrū reponit omnia in priſtinū ſtatum.
facit. l. qđ ſi minor. §. reſtitutio. ff. de mi.

Summarium.

1 Poſſeſſio aliqualis dici poteſt in hereditate iacente.
2 Animus ſolus non ſufficit ad actionem inducendam.
3 Heres an aliqñ teneatur vltra vires hereditarias.
4 Heres non conficiens inuentarium iuſte obligatur.
5 Heres non conficiens inuentariū ad legata tenetur inſolidum.
6 Adire quid ſit.
7 Repudiare an cenſeatur dicens ſe nolle adire.
8 Aditio an inducatur per facta.
9 Habitare in domo hereditaria differt ab eo quod eſt recolligere
fructus ex ea.
10 Aditio per non factum quandoq; inducitur.

Hyrt

Erit pro herede. Hereditas adit: licet nihil heredita
rii attingat. h.d. Et p̄mo ponit dictū. Scd̄o illud p̄
bat p exēplū de re nō hereditaria in qua ius nō ha
bebat defunctus. tertio p exēplū de re nō hereditaria in q̄ nullū
ius habebat. ſcd̄a ibi vñ. tertia ibi idēq3. ¶ In tex. ibi ſucceſſio
nē ſupple delatā ex teſtō vel ab inteſtato. no. q adiri pōt heredi
1 tas etiā ſi nil hereditariū attingat. ¶ † Itē no. q in hereditate
iacēte pōt dici eſſe aliqualis poſſeſſio. ſed tñ v̄a poſſeſſio non eſt
in hereditate iacente. vt. l. i. §. ſceuola. ſi quis teſt. lib. eſſe iuſ. fue.
¶ In gl. i. in fi. ⁊ de materia an creditor poſſideat pignus ciui
liter an naturalr̄. dic vt in. l. cū notiſſimi. C. de p̄ſcri. xxx. an. ⁊. ſ.
de vſufru. l. pignor. ¶ In gl. qualis. in fi. ſed q̄uo r̄ndet ad. l. q
a ſeruo. gl. nō bene declarat ſed forte voluit dicere qḋ ibi d3 in
telligi de qualiquali poſſeſſione nō de v̄a. gl. vero in cōtrario di
cit q ibi loquit̄ de ficta poſſeſſione nō de v̄a. ⁊ iſte gl. vident̄ p̄
cedere inquantū dū litera ibi dicit q p ſeruū hereditariū acqui
ritur poſſeſſio intelligat̄ ſ. ipſi heredi ſed ſi intelligatur q acqui
ratur ipſi recipienti a ſeruo precario rē hereditariā tūc nō obſta
ret cōtrariū q2 potius quedā qualitas acq̄ret̄ heredi quia dice
ret̄ recipiēs a ſeruo poſſidere p̄cario ab hereditate l3 hereditas
nō poſſideret̄ ſicut etiā q̄nq3 d2 qs poſſidere p̄cario ab alio licet
le alius nullā poſſeſſionē habeat vt q2 in p̄cario rogantē trāſla
2 ta ſit ſola poſſeſſio qḋ eſſe pōt. l. cū q. §. ⁊ h3. ſ. de p̄ca. ¶ † In gl.
fi. ibi qualitercūq3 declaratus. no. bene gl. q̄ in effectu vult q ad
inducēdā actionē nō ſufficit ſolus anim⁹ ſed req̄rit̄ qḋ ſit quali
tercūq3 declarat⁹. ⁊ ſm iſtā gl. d3 intelligi glo. in. l. p herede. §. i.
ſ. eo. dū dicit qḋ ſolus anim⁹ ſufficit q2 intelligi qualitercunq3
declarat⁹. ⁊ ſic etiā d3 intelligi gl. in. l. mutū. ſ. e. ſiue declaret̄ p
factū ſiue p dictū ſiue p nō factū. ſiue p ſcriptū vt h̄ plene p̄ſeq̄t
Bar. ⁊ dicit etiā q in foro cōſcientie nō tenet̄ qs vltra vires he
reditarias. Ange. vero h̄ dicit q hereditas ſolo aīo adit̄ ⁊ ſola
etiā deſtinatione ⁊ ſic declaratio animi requirit̄ ſolū ad p̄batio
nē volūtatis. dixit eſſe tex. in. §. fi. inſti. de here. qua. ⁊ dīa. ⁊. l. ſi
ſuus. C. eo. Nec obſt. qḋ nemo obligat̄ voto niſi deo. l. ſi qs rē. §.
voto. ſ. de polli. q2 r̄ndet q aditio hereditatis nō ſit p̄ncipalr̄ ad
obligādū adeūtē ſed ad acquirēdū ſibi. facit. l3 nō alleget q no.
gl. in. l. ſi infanti. C. de iu. deli. Acq̄ſitio aūt iterdū pōt fieri igno
ranti. l. cū pater. §. ſurdo. de leg. ij. ⁊ etiā acceptāti ex ſola animi
deſtinatione. l. labeo. ſ. de iureiur. cū gl. ⁊. l. quo eñ. §. i. rē ra. ha.
p̄ hoc etiā adducit q2 certū eſt q repudiās nullā obligationē in
currit ⁊ tñ illa nuda volūtate ꝯſummat̄. ergo eodē mō i aditio
ne. ⁊ r̄ndet ad. l. p herede. §. i. q ibi litera d3 intelligi electiue nō
cōparatiue. Itē r̄ndet ad dictū beati Tho. q Bart. allegat qḋ
loquit̄ q̄n qs in aīo p̄ncipalr̄ vouet ſe obligare quo caſu in foro
cōſciētie nulli tenet̄ niſi deo. ſed hic in aīo vouet velle acq̄rere q
pōt ⁊ ideo etiā eſt cōueniens eū obligari p regulā ſm naturā. ſ.
de re. iur. ⁊ h̄ dicit q qs tenebit̄ r̄ndere interrogationi an deſti
nauerit in aīo ſuo eſſe heres. fatet̄ tñ q in foro cōſciētie nō tene
tur qs vltra vires hereditarias ⁊ dictū fuit ſup rubrica. ſ. e. S3
aduerte q2 forte opinio Bar. eſt verior q2 alius in corde retētus
nihil operat̄. l. ſi repetēdi. C. de ꝯdi. ob cau. ⁊ q2 paria ſunt non
eſſe vel nō apparere. l. in lege. ſ. de ꝯtra. emp. vñ nō eſt veriſimile
legē voluiſſe quē obligari in dicto caſu. Nec ob. tex. in. d. §. fi. dū
dicit q ſolo aīo qs ſit heres: q2 illud d2 vt denotet nō eſſe neceſ
ſe aliqḋ hereditariū attingi nō vt nō ſit neceſſe apparere de ipſo
aīo. ⁊ h̄ p̄bat̄ expreſſe p tex. in. l. ſi qs extrane⁹. §. i. ſ. eo. dū dicit
qḋ ſolus anim⁹ obligat quē hereditati. ⁊ poſtea exēplificat q̄n
qs vtit̄ re nō hereditaria quaſi hereditaria. ⁊ p̄ opinione Bar.
etiā bene facit. d. l. p herede. nā p̄prie loquēdo litera videt̄ de
bere intelligi cōparatiue ⁊ nō electiue vt ibi etiā tangit Barto.
3 ¶ † Itē attēde mḡr̄ū dictū eſt qḋ in foro cōſciētie qs nō tenet̄
vltra vires h̄r̄ditarias. nā iſtud eſt etiā dictū Bar. ⁊ cōe doc. tñ
Fre. de ſenis in opere ſuo. c. xxi. vr̄ dicere hoc verū in obl̄one ex
delicto in qua l3 de iure ciuili nō teneat̄ heres q̄n ex delicto ni
hil p̄uenit ⁊ lis nō fuit cū defuncto ꝯteſt. l. i. C. ne ex deli. defun.
tñ de eq̄tate canonica tenet̄ heres vſq3 ad vires hereditatis in
dicto caſu. vt in. c. pe. extra de ſepul. ⁊ iō ſcōm eū cū heres vſura
rij teneat̄ ex delicto defuncti p̄pter crimē vſure cōmiſſum p eū
tenebit̄ ſolū quatenus vires facultatis patiunt̄. ⁊ hoc p̄cedit ēt
ſi nō ſit factū inuentariū q2 illo nō cōfecto reducit̄ res ad ius qḋ
erat ante tp̄s inuētionis inuētarij. ſed ante inuentionē inuēta
rij heres tenebat̄ inſolidū creditori ex contractu. ſed ex delicto
ad nihilū tenebat̄ de iure ciuili ſi nihil p̄uenerat ad heredem ex
ipſo delicto. ⁊ lis nō fuiſſet cū defuncto ꝯteſtata. de eq̄tate vero
canonica tenebat̄ vſq3 ad vires hereditarias. ergo ēt hodie nō
cōfecto inuētario nō tenebit̄ heres vſurarij vel ex alio delicto vl
tra vires hereditarias. q2 ſic etiā erat ante inuentionē inuētarij. ⁊
ſic bene patet ſcōm eū qḋ in foro cōſcientie etiā bene teneret̄ cre
ditoribus ex cōe actu vltra vires hereditarias. eſt eñ iuſta cōſti
tutio iuris poſitiui q̄ obligat heredē iſolidū ſi nō facit iuētariū
q2 imputet ſibi ex quo negligit amplecti legis bñficiū. l. qḋ qs.
ſ. de reg. iu. l. dānū. li. vi. iō ex quo eſt iuſta etiā ſeruari d3 in foro
cōſcientie vt voluit Fred. in loco p̄calle. ⁊ facit q no. Inno. ex
tra de conſti. q̄ in eccleſiarū. ⁊ in. c. q2 pleriq3. de imu. eccle. Nec
ob. p̄dictis ſi dicat̄ qḋ q̄n nō ꝯficit̄ inuētariū lex p̄ſumit heredē
ſubtraxiſſe bona hereditaria q̄ potuiſſent ſufficere ad ſatiſfac. c̄
dū. vt in. §. ſancim⁹. in auſ. de here. ⁊ fal. coll. i. ⁊ ideo l3 in foro
ꝯtētioſo tenet̄ vltra vires. q2 talis forus innitit̄ p̄ſumptioni: tñ
ſec⁹ d2 in foro cōſcientie q̄ innitit̄ veritati. vt in c. inquiſitioni. vt
in. c. a nobis. extra de ſen. exco. nō pōt r̄nderi qḋ tex. in. d. §. ſan
cimus. dicit ſi vult vti bñficio legis d3 cōficere inuētariū q2 ſi nō
ꝯficeret ⁊ forte aliquas res ſubtraheret p̄pter q̄s nō bñ poſſet
ſatis fieri iō tunc lex nō ſibi ſubuenit. pōderandū eſt eñ qḋ nō
ſimplr̄ p̄ſumit eū ſubtraxiſſe ſ3 dicit q pōt eſſe qḋ forte ſubtra
xit. ⁊ ſic vr̄ reſpicere accidētiā facti ⁊ velle qḋ idē ſit etiā ſi forte
nihil ſubtraxerit ex quo illa dictio forte reſpicit factum ſeu facti
accidētiā ⁊ nō iuris diſpoſitionē. vt eſt tex. cū glo. in cle. i. extra
de appel. vbi p̄mittit appellari corā vno ex pluribus iudicibus
q2 forte alij non p̄nt haberi: nā idē erit ſi forte alij etiā haberi ex
natura illius dictiōis forte. vt ibi voluit gl. ſec⁹ q̄n reſpiceret iu
4 ris diſpoſitionē. vt in. l. ſi duo. cū ibi no. ſ. de arbi. ¶ † Et ex p̄
dictis patet qḋ iuſta fuit cā obligādi heredē nō cōficientē inuē
tariū: q2 imputet ſibi cū de facili poſſet ſibi ſuccurrere faciendo
inuētariū. vñ cū negligeret legē ex iuſta cā editā vel ad obuiā
dū fraudib⁹ q̄ fieri poſſent iuſtū fuit eū obligari. facit. l. fin. §. ſed
q2 quidē. C. de iu. deli. ſilr̄ etiā ante tp̄s inuētionis inuētarij erat
iuſta cā obligādi heredē de crimine. nā aut ſciebat vires heredi
tatis nō ſufficere ⁊ nihilominus adibat ⁊ tunc videbat̄ velle ſe
obligare ex cauſa donatiōis ar. l. i. ſ. de cōdi. inde. cū ibi no. aut
ipſe ignorabat. ⁊ tūc ſi nō diligēter p̄quirebat vires hereditatis
erat ſibi imputandū ſi cū veriſilr̄ ſcire poſſet hereditatē poſſe in ſe
habere onera multa. l. ſi hereditatē. ſ. mādati. ideo vr̄ qḋ tūc eſſet
ſibi imputandū quare ſic incōſulte adibat. Si aūt diligēter p̄er
quiſiuiſſet vires hereditatis ⁊ tūc ſibi viſum fuiſſet hr̄ditatē eſſe
ſoluendo ſed poſtea apparuit debitū improuiſum tunc bñ erat
equū hoc caſu ſibi ſuccurri. vt. l. ſi. in prin. C. de iu. deli. ⁊ ſic in h̄
caſu bene fuiſſet iuſtū ipſum nō teneri in foro ꝯſciētie ſaltē vltra
vires hereditatis. ⁊ h̄ caſu poſſe ſaluari opi. Bar. ⁊ doc. ⁊ h̄ an
te tp̄s inuētionis inuētarij ſ3 poſt tp̄s inuētionis inuentarij vr̄
oīno imputādū heredi ſi illud nō cōfecit. ⁊ tunc eſt iuſta cā eū
obligādi ar. de re. iu. l. dānū. lib. vi. ⁊ extra de reg. iu. qḋ qs. iō vr̄
q etiā in foro ꝯſciētie tūc teneat̄ vltra vires q2 conſtitutio iuris
ciuilis nō ꝯtinēs manifeſtā iniq̄tatē nec nutriēs peccatū ſeruā
ri d3 etiā in foro cōſciētie vt voluit Inn. in. d. c. q̄ in eccleſiaꝝ. ⁊
d. c. q2 pleriq3. ⁊ no. Fre. i loco p̄all. ſaluo tñ eo qḋ ſ. dixi de obli
gatiōe ex cā vſuraria vel ex delicto q2 tūc ſicut an̄ tp̄s inuētarij
nō tenebat̄ de iure canonico niſi quaten⁹ p̄uenie bat ad ip̄m he
redē ita etiā nō tenebit̄ hodie l3 nō ſit factū inuētariū q2 nō ꝯfi
ciēdo vr̄ redigi ad priora tp̄a vt vr̄ velle tex. in. d. l. ſi. §. ſ3 q2 qui
5 dā. cū. §. ſe. ¶ † Nec ob. ſi dicat̄ qḋ hodie tenet̄ ad legata inſoli
dū nō ꝯficiēs inuētariū. vt in auſ. ſ3 cū teſtator. C. ad leg. fal. ⁊ i
§. ſi vero nō fecit. in auſ. de here. ⁊ fal. ⁊ tñ olim erat ſecus. l. i. §.
is q quadringēta. ſ. ad. l. fal. ⁊ ſic vr̄ q indiſtincte multo fortius
ad alia debita debeat teneri i ſolidū ēt ſi ex delicto p̄ueniat: q2 p̄t
r̄nderi q in legato illḋ ꝯtingit q2 volūtas teſtatōris fuit obligare
heredē ad ſolidū legatū. ſec⁹ eſt in obl̄one ex delicto q2 lex cano
nica inducēs obl̄onē ꝯ heredē ſolū voluit iducere illā vſq3 ad vi
res hereditatis. vt i. c. pe. de ſepul. ⁊ ſic nūq̄ fuit ex legis volūta
te inducta ad ſolidū iō illa nō d3 obligari ad ſolidū cū habuerit
ortū ſolū ex legis diſpōne non ab hoīe. lex aūt ciuilis nullo mō
obligabat heredē ex delicto defuncti niſi aliq̄d ex ipſo delicto p
ueniret ad hr̄dē ⁊ tūc ſolū quaten⁹ p̄ueniebat vel vbi lis fuiſſet
cōteſtata cū defuncto. l. i. C. ne ex deli. defun. ⁊ p h̄ ſit expeditus
iſte articul⁹. an i foro ꝯſciētie teneat̄ heres nō faciēs inuētariū vl
tra vires hr̄ditarias de q̄ ēt tetigi ſup rubrica l3 h̄ plen⁹. ⁊ pro
bis q̄ dixi. ſ. faciēdo dr̄iam iter legata ⁊ alia debita. facit q2 ſi
bñ p̄dderet̄. d. l. ſi. in. §. ſ3 q2 q̄dā. ⁊ ſequēs. ⁊ tex. in. §. ſancim⁹. cū
ſe. ⁊. §. ſi v̄o nō fecerit. de her. ⁊ fal. q̄ ad debita vr̄ velle q nō ꝯfi
ciēs iuētariū remaneat in antiq̄ iure l3 in legatis imutet. in. §. ſi
v̄o nō fecerit. ⁊ rō diuerſitatis ēē p̄t quā ſupi⁹ tetigi. ¶ In ea.
gl. in fi. ibi fecit aliq̄d tā q̄ hrs h̄ eſt tā q̄ fili⁹ rōne ſubiecte mate
rie vt ibi plene dcm̄ fuit q2 poterat ibi facere tā q̄ fil.⁹ ēt ſi nō eēt
hrs h̄ ſec⁹. ¶ Extra gl. tāgit h̄ Bar. q̄d ſit adire ⁊ q̄d repudia
re ⁊ q̄d imiſcere ⁊ q̄d abſtinere. ſ3 ang. h̄ nitit̄ reprobare eū i quā
6 tū dt † q adire eſt potētiā nō ipeditā adeūdi p actionē volūtatē
declaratiuā ieē deducet̄. nā ſm ang. nō vr̄ bñ dixiſſe q2 oia pri⁹
ſunt i potētia q̄ i actu ⁊ act⁹ eſt exceptio potētie. ⁊ potētia eſt
cā act⁹ ⁊ iō ſi adire ē ipſa potētia ꝯ ipſa executio erit cā ſue cauſe
q eſt abſurdū ⁊ ipoſſibile ſm naturā. Itē reprobat ēt q ſm eū
ad eſſentiā aditiōis vl̄ repud. aīōis nō req̄rit̄ declaratio l3 ſolū
q̄ ad p̄bationē vt ſupi⁹ dixi poſt eū. S3 tu potes ſaluare Bart.
q2 Ang. cauillauit ꝯ bart⁹. nā nō dixit bar. q adire eēt potētia
p̄ut refert ang. l3 dixit q ē potētia adeūdi nō ipeditā deducere

in actũ declaratiuũ volũtatis ꝛ ſic aliter loquiť q̃ referat ange.
Jtẽ pōt dici qꝺ reqriť ꝺclaratio animi vt voluit hic gl.nec ẽ ve
riſimile qꝺ lex habuerit reſpectũ obligãdi heredes ad nudũ aim
in corde retẽtũ vt etiã.ſ.dixi ſup gl. Jtẽ ẽt nitiť reprobare bart.
inquãtũ in immixtione nõ facit mẽtionẽ de potẽtia qꝛ ſm eũ li
cet ſuus ſit q̃ſita hereditas ipſo iure tñ ad acq̃ſitionez incõmuta
bilẽ neceſſari⁹ ẽ anim⁹ ꝛ ꝑ ꝯñs potẽtia ſimiliter nõ ĩpedita q̃ ꝓ
cedat ĩmixtionẽ:ſ3 certe l3 ange.dicat verũ in ſe nõ ꝑ hoc ſequiť
neceſſario qꝺ nõ poſſit ſuſtineri dictũ bart.dũ dicit qꝺ ĩmiſcere
eſt hereditatẽ ꝑ ius acq̃ſitiõis acceptare ꝛ iõ ex hoc nõ meruit re
probationẽ. Jtem adde dictis bar.inquãtũ tangit an ꝑ verba
diſpõnis ſuſpẽſiua ĩducať aditio.ꝛ facit dr̃iam an qs dicat vo
lo eſſe heres vt nũc ĩducať aditio an ꝟo dicat nolo adire vt tũc
nõ inducať reqĺr ꝑ no.i.l.ſerui electiõe.ſ.de leg.i. nã ipſe idẽ nõ
videtur facere dr̃iam inter ꝓdicta duo in.l.ſi qs ſu⁹.ſ.de in.deli.
ꝛ ꝓ illa pte facit qꝛ vtrobiq3 verbũ volo reſpicit inſini.qꝛ ẽ aptũ
natũ ad futurũ ꝛ etiã ad omne tp̃s vt no.gl.i.l.v.§.ſtipulatio.ſ.
de ver.obli.An aũt ſi qs dicat nolo adire inducatur repudiatio
bar⁹.qꝺ nõ niſi ſequať lapſus anni i.l.ſi qs ſuus.ꝓalleg.moueť ꝑ
l.filiũ matris.§.i.ſ.ad tertu.Sed certe ille tex.ſi bene ponderetur
potius ꝓbat oppoſitũ qꝛ vult qꝺ ita demũ intra annũ audiať
ſi ali⁹ nõ adiuit ꝛ ſic vult apertam eſſe viã aliis ſequẽtibus i gra
du in adeũdo q3 eſſe nõ pōt niſi ille ꝓm⁹ ſit exclus⁹.l.quãdiu.ſ
ſũ.ſ.co.ꝛ iõ ibi forte poſſet dici q ibi illa verba fuerũt deliberate
ꝓlata.ideo induxerunt repudiationẽ.al᷑ as eſſet ſec⁹ de quo pla
ne conſueuit dici in.l.qui ſe patris.C.vñ libe.ꝛ in.d.l.ſi quis ſer
uus. Jtẽ adde dictis bar.qꝺ dr̃ia eſt ꝓprie loquẽdo inter adire
ꝛ pro herede gerere.vt ẽ gl in.l.ſi quis mihi bona.§.ſi qs mãda
tis.ſ.co.l3 vnũ q̃ſq3 ꝓ reliq̃ ponať facit qꝺ not.in fili in.l.cũ bo
nis.ſ.e. Jtẽ adde inquãtũ dicit qꝺ ſi qs accerſitis amicis dixit
ſitis teſtes q volo adire hereditatẽ talis vt ꝑ hoc intelligiť here
ditas adita.ꝛ hoc opereť ſolẽnitas ꝓambula adhibita in cõuo
cando amicos quaſi ꝓpter hec ĩteligaũť deliberate ꝓlata ꝟba
ꝓdicta per.l.pamphilo.§.ꝓpoſitio.ſ.de leg.iii.nã ang.dicit hoc
dictum nõ eſſe verũ qꝛ nulla vltima volũtas poteſt confici niſi
accerſitis amicis ꝛ ad hoc accerſitis q̃ñ qs teſtať vel cũ qs codi
cillať ꝛ ideo nõ videť opi.bar.bona per no.per gl.in.l.ſerui elec.
de leg.i.Nec ob.§.ꝓpoſitũ.q nõ eſt alibi ſm Dyn.qꝛ reſpõdet
qꝺ ibi ꝟbã volo legare ĩducit diſpõnẽ ꝓpter duo ſimul iuncta.
ſ.qꝛ amici fuerũt accerſiti ad act.ꝛ qꝛ ĩ mortis articulo illa ꝟba
fuerũt dicta vt ibi patet ſm eũ ꝛ eodẽ modo ſi qs eſſet in pericu
lo mortis ꝛ accerſitis amicis diceret volo adire ĩduciť aditio ꝑ
illum tex.allegat no.per gl.in.d.l.ſerui elec.de leg.i. ¶ Tu adde
qꝺ ſi ponderem⁹ verba illius tex.tria ibi cõcurrerũt.ſ.duo ſupe
rius dicta. Jtẽ ꝛ tertiũ qꝛ fuit iterrogat⁹ an eaq̃ dixit vellet ha
bere locũ ꝛ ſic nõ videanť ſufficere dicta duo. Jtez nõ eſt verũ
q ſit neceſſe ꝯuocare teſtes ad actionẽ codicilli imo poſſunt eſſe
fortuiti vt patet i.l.ſi.ad ſi.C.de codicil.ꝛ ideo puto veri⁹ eſſe di
ctũ bar.nã illud qꝺ fuerit in diſcrimine mortis nõ vr̃ inducere
cãm finalem ſed poti⁹ illud qꝺ dꝫ de cõuocatiõe amicorũ nã illa
ratio viget etiã ſi dicta verba ꝑ nõ exiſtẽtẽ in diſcrimine mortis
proferanť qꝛ vr̃ tũc ꝟba deliberate ꝓferre eodẽ modo q̃ñ ad in
terrogationẽ alteri⁹ rñdet ꝑ eaq̃ habenť in.l.in emẽtis.C.de cõ
trah.emp.ꝛ ſic ibi duo iteruenerũt quorũ qꝺ l3 videreť ſufficere
vt q̃ñ ꝓfert ꝟba ꝯgregatis amicis vel etiã q̃ñ ad iterrogationẽ
alteri⁹.Circa ħ tñ ſcꝺꝫ q̃ñ ꝓferunť ĩ vltĩa volũtate adde qꝺ no.
i.l.iubem⁹.C.de teſt. Jtẽ adde inquãtũ dicit an ꝑ ꝓparatoria ĩ
ducať aditio.nã gl.i.l.i.C.quoꝝ bo.ĩ ꝟbo filiũ ad ſi.vr̃ velle q ſi
qs dicat ſe hr̃dẽ tirũ ꝛ agat petitiõe hr̃ditatis ꝯ ſeiũ qꝺ ſibi expe
dit ꝓbare illũ agẽtẽ adiuiſſe:ſ3 forte gl.illa nõ bñ dꝫ qꝛ cũ adi
tio cõſiſtat i ſolo aio qualitercũq3 declarato vt ſupius eſt dictũ
ſatis vr̃ declarari aius agẽtis in adeũdo ex quo narrat ſe iſtitu
tũ ꝛ ĩtẽtat petitionẽ hereditatis cũ illã nõ poſſet intẽtare niſi eẽt
heres ꝛ ſic vr̃ facere actũ qui citra ius ꝛ nomẽ hr̃dis fieri nõ pōt
8 ideo dꝫ induci aditio.l.ꝓ hr̃de.§.papi.ſ.e. ¶ † Jtẽ adde inquã
tũ tãgit an ꝑ facta inducať aditio.nã in ſcꝺo mẽbro vr̃ velle q
habitãs in domo hr̃ditaria nõ videať adire ſ3 i tertio vr̃ velle
oppoſitũ ꝛ ſic vr̃ ſibi fuiſſe ꝯrius.niſi dicas qꝺ in ſcꝺo mẽbro lo
quať q̃ñ habitat non cũ tota familia ſ3 in tertio q̃ñ cũ tota:ſed
certe illa differentia iure nõ probatur imo indiſtincte videť dici
qꝺ habitans in domo hereditaria videtur adire in dubio.l.i.C.
9 de repu.here. ¶ † Jtem adde qꝛ in tertio mẽbro facit differẽtiã
an qs habitet in domo hr̃ditaria an vero recolligat fruct⁹.nã
hec differentia non videtur iure ꝓbari ꝛ vtrobiq3 videtur ea
dem ratio.nam ſicut habitans percipit fructum qui conſiſtit in
habitando videtur ex hoc adire ita videtur quod ſi fructus cõ
ſiſtat in alio ſicut in fundo quod percipiens talem fructũ in du
bio videtur adire.ꝛ hoc etiam videtur voluiſſe Bal.in.d.l.i.C.
de repu.here.ꝛ no.bene quod ſi vendit inſtitutus rem heredita
riam etiam tunc videtur adire vt etiam eſt tex.in.l.ſi quis mihi
bona.i.§.ſ3 qꝺ ſi mãdauit.ſ.e.qꝺ no.ꝓpterea q̃ dixi poſt ang.ĩ
10 l.ꝓ hr̃de i ꝓi.ſ.e.ti.vbi vr̃ male dixiſſe. ¶ † Jtẽ adde inq̃tũ tã
git an ꝑ nõ factũ ĩducať aditio.ꝛ cõcludit q ſic ꝛ ĩfert q ſi vir
mortuus vxore nõ reſtituit dotẽ cũ filiis extãt ex vxore cõeo infan
tes qꝺ ex ħ vr̃ adire.nã Bal.ſ3 ꝯtrã i.l.cũ antigonib⁹.C.e.qꝛ ſm
eũ in aditiõe anim⁹ ꝛ volũtas attẽdiť.l.potuit.C.e.l.ac.C.ſic re
q̃riť qꝺ poſitiuũ ad qꝺ ẽt allegat dictã.l.cũ antigonib⁹.ꝛ rñdet
ad.l.i.pecul ii.§.ſicut.de pec.le.qꝺ ibi iteruenit ꝯdõ per quã qs
nõ vr̃ ꝯ ſe diſponere q̃ rõ ceſſat q̃ñ nulla diſpõ iteruenit.tu poteſ
tenere cũ Bar.qꝛ tex.ẽ ꝓ eo.i.l.recuſare.ſm intel.Ja.de ra.ſ.e.ꝛ
ſic.l.potuit.dꝫ iuppleri ꝑ dictã.l.recuſare.vt ſic ſufficiat animus
q̃litercũq3 declarat⁹.Poteſ tñ ꝯcludere q ſi nõdũ lapſus erat an
nus ꝛ dos erat in pecunia qꝺ nõ vr̃ adiuiſſe marit⁹ qꝛ tũc nõ ꝑt
dici ceſſaſſe i reſti.ex quo nõdũ euenerat dies ſ3 ſi lapſus erat an
nus tũc ſi adiecta erat pena ſatis pōt ꝓſumi q voluerit adire ex
quo ceſſauit.nã nõ eſt veriſimile qꝺ voluerit i dubio incidere in
penã.ar.l.cũ de indebito.de ꝓba.ꝛ.l.merito.ff.ꝓ ſocio.ſaltẽ ſi he
reditas erat ſoluendo.Si autẽ nõ fuiſſet pena adiecta tũc,eſſet
magnũ dubiũ.tñ idẽ vr̃ dicẽdũ qꝛ alꝫ ꝑ lapſum diei fuiſſet i mo
ra ꝛ ꝯſequẽter i ꝯtumacia q̃ reputať delictũ.l.ſi fili⁹.ſ.de iterro.
act.cũ ibi no.ꝑ gl.ꝛ ex hoc etiã teneť ad itereſſe.l.qꝺ te.ſi cer.pe.
cum materia ſua.ꝛ.l.vinũ.e.ti.ꝛ facit qꝺ no.idẽ Bar.in queſtio
ne ſua que incipit debitor in diem. ¶ Ultimo ad de inquantũ
tangit an ille q eſt heres citũ inſtituti a ſeio ſi dubitat an titius
adiuerit hereditatẽ ſiu an poſſit ex iure deliberandi illaz adire.
ꝛ finaliter concludit qꝺ ſic l3 hoc dubiũ indiſcuſſum dimiſerit ĩ
l.ſi pōt.circa finẽ.ſ.e.nã dictũ ſuũ nõ eſt ſine dubitatiõe:qꝛ l3 ħ
nõ ſit neceſſitas ꝓciſa a ꝓncipio tñ ex quo mõ tractať ꝺ aditio
ne vr̃ putare ſe neceſſariũ ſi putat titiũ adiuiſſe ꝛ iõ videreť qꝺ
tũc nõ poſſet adire ꝛ maxime cõditionaliter ꝓpter regulã actuſ
legitimi.ſ.de re.iu.v ſi tutius videreť eẽ q tanq̃ heres ſe gerat.
nã tũc ex quo facit ad cõſeruãdũ induceť etiã acq̃ſitio ꝑ.l.ſeru⁹
ꝛ.l.qui ob pactionẽ.ſ.pro empto.ex quo ſumus in materia que
hꝫ originẽ ab actu voluntario ſecus q̃ñ hꝫ originẽ ab actu neceſ
ſario per ea que habentur in.l.ſi qs putat.ſ.e.ꝛ qꝺ ibi dixi.ꝛ te
ne bñ mẽti qꝺ vltimo hic dicit Bar.qꝺ autoritas nõ pōt inter
poni niſi per verba non autẽ per ſigna per id qꝺ hr̃ ꝑ gl.in.l.ſ.
al᷑s.ni.de auto.tu.ꝛ i.l.i.in ſi.de tute.ꝛ hec ſufficiãt de iſta.l.

SI pupillus. Reſtõ pupilli ꝓdeſt ſideiuſ
ſori.h.d. ¶ Not.qꝺ ſiblata
cauſa fideiuſſiõis ꝑ reſtitutionẽ i integrũ liberantur
fideiuſſores. ¶ In gl.ii.ibi ſolutio.hec ꝟa.ꝛ de ma
teria plene in.d.l.i.ꝛ ii.i.

Summarium.

1 Aditio hereditatis in actu a perſona inſeparabili conſiſtit.
2 Ius rei mutatur ad mutationem domini.
3 Aditio an poſſit per procuratorem fieri.
4 Mandatũ generale ſufficit in acquirenda bonoꝝ poſſeſſione.

PAulus. Per ꝓcuratorẽ hereditas adiri nõ
pōt ꝛ mutatiõe ꝑſone deſinit pecu
1 liũ eẽ caſtrẽſe.h.d. ¶ † No.qꝺ aditio hereditatis ꝯſi
ſtit in actu inſepabili a ꝑſona ħ eſt i volũtate ꝑſone
2 inhereret ĩpẽ fieri ꝑ miniſtrũ. ¶ † Jtẽ no.q mutatiõe dñi mutať
ius rei.ꝛ ſic facit qꝺ ſi res reipublice vel eccl̃ie vẽdať ꝓuate ꝑſo
ne legitime qꝺ illa ammodo poſſit ꝓſcribi ĩpacio q̃ ꝓſcribuntur
res ꝓuatoꝝ.h.d.ſm Dy. ¶ In gl.ii.ibi nõ ꝑ aliena.ꝑ hoc fa
ciat qꝛ qs motũ ſui animi nõ pōt alij cõmitteret vt no.in.l.ſicuti.
ſ.de arb.ꝛ facit qꝺ hr̃ in.l.qꝛ rõ.ſ.de cõdi.iſti.ꝛ ħ ſcꝺa rõ gl.eſt
magis generalis q̃ ꝓma ꝛ cõcludit in oĩ ꝓcuratore tã generali
q̃ ſpeciali ꝛ etiã q̃ñ mãdatũ dareť ſuſpenſiuũ ꝓut tãgit gl.ſ.cir
ca ſinẽ.puta qꝺ adeať ſi reperiať eſſe ſoluẽdo.nã vr̃ qꝺ etiã ꝑ ꝓ
curatorẽ ſpecialẽ habentẽ dictum mandatum non poſſit here
ditas adiri prout etiam tenuit Hug.vt tangit hic gl.in ſi. nam
etiã tunc habet locum hec ſecũda ratio gl. ¶ In ea.gl.ibi ꝓma
placet ꝛ illa communiter tenetur.ꝛ iſte tex.qui loquitur indiſtin
cte.ꝛ per.l.i.in ſi.ſ.de offi.proc.Ce.per locum a ſpeciali ꝛ per rõ
3 nes.ſ.tactas in glo.ꝛ maxime per ſecundã. † Et no.bene ex gl.
tres opiniones i hac materia.nã vna fuit opinio qꝺ non poſſet
adiri hr̃ditas indiſtincte ꝑ ꝓcuratorẽ ſiue ſit generalis ſiue ſpe
cialis ſit.Scꝺa fuit qꝺ per ſpecialẽ poſſit adiri nõ gn̄alẽ quẽ gl.
ſ.reprobat.Tertia fuit qꝺ poſſet ꝑ vtrũq3 adiri.ſ3 illa eſt oĩno
cõtra iſtum tex.ꝛ nõ obſtat reſponſio data in verſu tertij dicunt.
qꝛ diuinat ꝛ deſtruit iſtam literã.Quarta fuit opi.extra glo.qꝺ
poſſet adiri per generalem ꝛ non per ſpecialem.qꝛ i generali ceſ
ſat ratio prima poſita in gl.ſed hec opinio nõ eſt bona qꝛ nõ ceſ
ſat ſaltẽ ſecũda rõ gl.ꝛ vbicũq3 concurrunt plures rões ſi
nales ſufficit vnã adeſſe vt in.§.affinitatis.inſti.de nup.ꝛ no.ꝑ
glo.in.l.liberorum.§.notantur.ff.de his qui no.infa. Jtez qꝛ eſt
ſpãle in ꝓcuratore ceſaris vt.l.i.in ſi.ſ.de offi.ꝓcu.ceſa.ꝛ ſic i ꝯ
rium erit ius commune.i.ius ſingulare.ſ.de legi. Jtem qꝛ in ac
q̃renda hereditate vr̃ requiri ſpeciale mandatu.per.l.ſi quis mi
hi bona.§.iuſſuꝫ.ſ.eo.ꝛ.ſ.ad treb.l.q ita.§.i.ꝛ ſic nõ dꝫ ſufficere
4 aliq̃ modo gn̄ale. † No.tñ ex gl.q i acq̃rẽda bonorum poſſeſſio
ne ſufficit

he ſufficit mādatū gñale. ⁊ cū gl. trāſeūt doc. ſed forte de iure cō
trariū eſt verius q2 bonoꝝ poſſeſſio quātū ad effectuz eſt heres.
vt in. §. quos aūt. inſti. de bono. poſſeſ. ⁊ obligatur in effectu one
ribus hereditarijs ſicut heres vt ibi patet. ⁊. l. j. ⁊. ij. ff. de bono.
poſſeſ. ⁊ ideo videtur quod cū etiā in bonoꝝ poſſeſſione verſet
magnū periculū ꝓpter onera hereditaria ſicut in hereditate q̄d
illa nō ꝺʒ queri ſin ſpeciali mādato. ⁊ ꝓ hoc bñ. ꝺ. l. qui ita. §. j.
ff. ad treb. vbi requirit̄ ſpāle mandatū in acq̄ſitione hereditatis
ſicu ia ex reſtitutione fideicōmiſſaria ⁊ tñ tūc nō trāſeūt niſi iu
ra vtilia. l. j. §. j. ff. ad treb. eodē ergo mō lʒ p bonoꝝ poſſeſſionem
trāſeāt ſolū iura vtilia tñ ꝓpter periculū onerū hereditarioꝝ
ꝺʒ requiri ſpāle mādatū. ⁊ ꝓ h̄ etiā bñ facit theorica Bart. quā
ipſe ponit in. l. ſi ſiius. ff. ꝺ. dona. vbi dicit q̄d qñ acquiſitio eſt
multū periculoſa requirit̄ tūc ſpāle mādatū. Nō obſtat q̄d pōt
peti per nō habentē mandatū ⁊ poſtea ratificari: q2 ꝓ hoc bene
pōt inferri q̄d pōt etiā peti p habentē gñale mandatū ſi poſtea
ſequatur ratificatio ſicut etiā ſi alias in caſu in quo requiratur
ſpāle mādatū actus fieret p ꝓcuratorē generalē. nā lʒ tūc non
ſufficiat. l. illud. §. ſi tal. e. ff. de mino. tñ poterat ratificari. ⁊ hec
opinio vr̄ de iure verior p p̄dicta lʒ doc. oēs trāſeūt cū glo. ⁊ de
materia huius legis aliq̄d tetigit Bal. in. l. j. C. q admit. ad bo.
poſ. in. xxix. ⁊. xxx. oppoſitionibus. lʒ ibi nō tāgit id q̄d ꝓxime
dixi ⁊ tene mēti q2 eſt opinio noua ⁊ ꝯ gl. ⁊ ꝯ oēs doc. ¶ Ultī
mo adde ꝙ tenēdo opinionē Hugolini de qua hic fit mētio in
fine gl. ſi heres q ſcit hereditatē ſibi delatā nō velit adire niſi ſit
ſoluēdo remediū ⁊ cōſiliū eſt ꝙ nō cōſtituat ꝓcuratorē ad adeū
dū ſed ad petēdū bonoꝝ poſſeſſionē inquātū hereditas ſit ſol
uēdo. nā cū in agnitione bonoꝝ poſſeſſionis exigat̄ factū nrē ſuf
ficiat ſola volūtas bñ pōt adiici dicta ꝯditio. ⁊ ſic hoc caſu quo
dāmodo erit neceſſaria bonoꝝ poſſeſſio prout voluit Bal. ſup
rubrica. C. qui admit. ad bonoꝝ poſſeſſionem poſſunt.

Summarium.

1 Abſtentio ſimulata non poteſt prodeſſe.
2 Simulatio ex duabus coniecturis preſumitur.
3 Mercator bona ſua dans alicui timore aduerſe fortune non
cenſetur hoc in fraudem facere.

Si is qui bonis. Abſtētio facta ma
la fide nō ꝓdeſt ⁊ ꝑ
ſumit̄ mala fide facta ſi oīa bona patris emit vel per
interpoſitam perſonam fuerit mercatus. hoc dicit.
1 ¶ † No. ꝙ ſimulata abſtētio nō ꝺʒ ꝓdeſſe. ¶ † Itē not. duas
2 coniecturas ex qbus p̄ſumit̄ ſimulatio ⁊ fraus ſcʒ qñ oīa bona
filius emit facit q̄d h̄r in. l. oēs. §. lucius. ff. q in frau. cre. Alia eſt
qñ ꝑ interpoſitā pſonā. l. fact. ff. de auto. tu. l. pupillus. §. ſed ⁊ ſi
p interpoſitā pſonā. ⁊ facit iſta lex marg. ſi qs alienauit oīa. de
inde poſtea cōmiſerit delictū ex quo alia bona cōſueuerit publi
cari ꝙ p̄ſumat̄ vēditio fuiſſe facta in fraudē de quo plene p bar.
3 in. l. poſt ꝯtrā. ff. de donat. o. † Itē facit ꝙ ſi mercator timēs ad
uerſam fortunā donauerit bona ſua alicui ꝙ illud non habeat
nocere creditoribus quaſi p̄ſumat̄ in fraudē eoꝝ p hāc. l. ſcd̄m
Bal. Itē facit ſi aliqs timēs ꝯueniri petitione hereditatis acq̄
ſiuit titulū quēdā nō habētē ius, vt ſic euitaret cōuentionem
petitionis hereditatis q̄ nō dat̄ ꝯ titulo poſſidētē q2 titulus ta
lis p̄ſumat̄ ſimulatus ⁊ in fraudē acq̄ſit⁹. ⁊ nō ꝓdeſt poſſeſſori
⁊ iō caut⁹ ꝺʒ eſſe aduocat⁹ agētis petitiōe hereditatis. ſm An
ge. vt articulet ⁊ ꝓbet oīno ſi pōt ꝯ illū q ſe p̄tēdit hr̄e titulū q̄d
ille qn̄ illū ꝯtulit nullū habebat ius q2 tūc ſibi nō ꝓderit ſicut
nec hic ꝓfuit filio q redemit bona paterna a non habēte ius de
q iō p Cy. in. l. cogi. C. de peti. heredi. ¶ In glo. mercatis. in ſi.
hec gl. ſiue vr̄ etiā ꝯ tex. q expreſſe videt̄ loq qñ prio ſit abſtinuit.
poſtea emit. vñ Dy. volēs gl. ſaluare exponit lrām dū dicit ab
ſtinuit. i. abſtinere ꝓpoſuit. ſed iſta expoſitio violat lrām. iō dic
al ter. a. l. ſi ſeruū. §. ſi. ꝓut voluit ſentire gl. ſequēs: q2 ibi preceſ
ſit vera abſtētio q̄ nō p̄ſumebat̄ ſimulata. iō ſequēs delictū non
hʒ nocere ei q abſtinuit lʒ h̄ lʒ p̄ceſſiſſet ꝙ bal. a abſtentio preſu
mebat̄ fuiſſe ficticia ⁊ ſimulata in fraudē creditoꝝ nō vera ꝓ
pter coniecturas ꝓpoſitas in litera. ideo mirū ſi talis abſtentio
nō ꝓdeſt. ¶ In gl. tñ ibi, vel verius. cōiunge iſtā cū p̄cedēti. q2 ſi
cōſtat ꝙ emit bona fide nō nocet talis emptio. ſecus ſi ꝯſtat q̄d
mala fide. in dubio aūt ſi emit oīa bona p̄ſumit̄ fraus. ar. l. oēs.
§. lucius. q̄ in frau. cre. ⁊ idē ſi certas res emit p interpoſitas pſo
nas. ⁊ ſic clandeſtine p id q̄d dixi in notabilibus. ⁊ de materia
per Cy. in. d. l. ij. ⁊ per Bar. in. d. l. poſt contractum.

Summarium.

1 Hereditas filio nō q̄rit̄ ſed patri ſcd̄m ius digeſtoꝝ.
2 Filiusfamilias circa que iuſſum ſuum nequeat interponere.
3 Filius in poteſtate nō pōt filiū ſuū habere in poteſtate.

Filiusfamilias. Nō vʒ aditio facta iuſ
ſu pris a nepote q eſt i
1 p̄tāte aui. h. ꝺ. ¶ † No. ꝙ de iure iſto ff. oꝝ hereditas
iuris nō q̄rebat̄ filio ſʒ parēti in cui⁹ erat p̄tāte ſicut
⁊ alia acq̄ſita iuxta. l. p̄ſ. ff. eo. lʒ aliq dixerint ꝯtū ⁊ nō bñ. vt
2 no. i. l. is q heres. §. ſi. ff. e. ⁊ in. l. j. C. q admit. ad bon. poſ. ¶ † Itē
nota ꝙ filiusfamilias nō pōt iuſſus iponere circa id q̄d circa iuſ
ſuʒ alteri⁹ facere nō pōt ⁊ ad hoc venit ꝯtrū formatū in fine gl.
3 ¶ † Itē no. ꝙ fili⁹ q eſt in poteſtate pris nō pōt hr̄e in ſui pote
ſtate filiū ſuū ipſi⁹ filij. ⁊ iō nepos nō eſt in p̄tāte patris ſui viuē
te auo. facit q̄d h̄r in. l. nec mea. ff. de adul. ¶ In gl. ſi. ibi vel dic
cōiter tenet̄ q̄d etiā ante iura autheticoꝝ p iura codicis hoc eſt p
l. ſi. C. de bo. que lib. nō req̄rebat̄ iuſſus vt ibi no. ⁊ etiā in. l. j. C.
q admit. ad bo. poſ. p̄ſit. ⁊ in. l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. eo.
⁊ multo fortius idē de iure autheticoꝝ. ¶ In ea. gl. i ſi. ſolue q̄d
ibi fili⁹ nō pōt ſeruū ſuū manumittere vindicta: q2 ipſe erat mi
nor. xx. an. q nō pōt manumittere ſeruū niſi cā cognita p iudi
cē ⁊ approbata, ipſe aūt nō pōt in ſuo factoeē iudex lʒ patri ma
numittēti apd̄ eū bñ pōt eē autor: q2 tūc cognoſcit de fcō alieno
nō ſuo. ⁊ ſic ceſſat rō ꝓhibitiua. ⁊ p̄tertim i hr̄ q̄ fiūt ex officio pu
blico nō curat̄ patria poteſtas. l. nā q̄d. ff. ad tre. ſʒ hic erat eadē
rō ꝓhibitiōis: q2 ille q iubet ꝺʒ habere aliū cui iubet in ſua pote
ſtate. ⁊ ideo cū hic nō haberet nō eſt mirādū ſi nō poteſt iubere.

Summarium.

1 Mandans hereditatem adiri debet eſſe certus de cauſa ac
quiſitionis ⁊ quote.
2 Iuſſus poteſt nutu ⁊ literis explicari.
3 Mutus adire ⁊ iubere poteſt.

1 Pater quoties. † In mādāte hr̄dita
tēs adiri exigit̄ certitu
do cauſe acq̄ſitōis ⁊ quote. h. ꝺ. ¶ In gl. exiſtat. ibi
exiſtere poſſit. ſic exponit gl. q2 ſiā eēt heres nō deſi
deraret̄ ampli⁹ mādatū pr̄nū. ¶ In ea. gl. ibi ſʒ diſtigue. hec
ſolutio vr̄ ꝯtra tex. in. ꝺ. §. ſʒ ſi mādauit. vbi loquit̄ qñ p aliū here
ditas ꝺʒ queri. ⁊ iō Ange. dic t q̄d credit Azo. voluiſſe cui⁹ fuit
hec ſolutio q̄d vbi fili⁹ inſtituit̄ contemplatiōe patris tunc pris
ſciētia requirat̄. ⁊ ſic loquat̄ tex. iſte. ſecus vbi inſtituit̄ fili⁹ cōtē
platioe ipſius filij vel ſimpliciter: q2 tūc deſiderat̄ ſcientia filij in
quo fundat̄ aditio. ⁊ dicit hāc eſſe notabilē itellectū. ſʒ certe nō
vr̄ bonus. q2 ſm iſta tpa nō erat differētia inter p̄dictos caſus.
q2 vtrobiqʒ acquirebat̄ ex toto hereditas pr̄i cui etiā omnia ad
uētitia p filiū querebant̄. l. placet. ff. e. ⁊ pp p̄dicta gl. hic forte re
miſit ad no. in ꝯtra in qb⁹ in effectu notat̄ q̄d attēdi ꝺʒ anim⁹
tā in iubēte ꝙ in adeūte ſi de illo cōſtet. ſʒ vbi nō conſtat recurri
tur ad cōiecturas. ⁊ in dubio ſi putat inſtitutionē factā ex ſemiſ
ſe vr̄ hr̄e animū etiā ad totū ſi in toto ſit facta. ſecus eccōtra pea
q̄ habent̄ in. ꝺ. §. lʒ ſi mādauit. ⁊ ſʒ hoc nō erat differētia iter iu
bentē ⁊ mādātē. ⁊ hoc etiā videt̄ voluiſſe. Dy. in. l. ex ſemiſſe. ff.
eo. Sed cōtra iſtud fortiter facit q̄d habet̄ in. l. cū qdā. §. pe. ff. e.
vbi attendit̄ ſciētia adeūtis ⁊ nō iubētis. vñ Bar. hic ⁊ Ange.
poſt cū dixit q̄d in mādāte req̄rit̄ certitudo cauſe ⁊ quote. ſʒ nō
tāta quāta exigit̄ in filio p. ꝺ. l. cū quidā. §. pe. ⁊ aliter nō decla
rant. Poteſt dicere clarius q̄d vbi conſtat de mente patris ꝙ in
omnē euentū velit acquirere tūc nō requirat̄ ꝙ habeat p̄ciſam
certitudinē. ſʒ ſufficit q̄d filius illaʒ habeat. l. ſi quis mihi bona. §.
iuſſuʒ. ff. e. vbi pʒ q̄d ſi dr̄ filiū eſſe ſcriptū tñ pr̄ nō eſt certus pōt
mādare filio q̄d ſi reperiat ſe ſcriptū adeat ⁊ ꝓ hoc eſt etiā q̄d h̄r
in. l. cū q. §. j. ff. eo. vbi pr̄ mādat filio ꝙ ſi hereditas eſt ſoluendo
adeat. ⁊ ſic ſub ꝯditiōe lʒ ipſe fili⁹ debeat adire pure. ⁊ filio ſuffi
cit filiū ſcire hereditatē eſſe delatam lʒ pater hoc neſciat dūmo
do velit acq̄rere vt eſt tex. in. ꝺ. l. cū quidā. §. pe. Sʒ vbi nō cōſtat
de mēte tunc recurre ad ꝯiecturas, ⁊ in caſibus in quib⁹ p̄ſumit̄
inſtitutū hr̄e animū acq̄rēdi p̄ſumet̄ etiā in patre. vt ſi putauit
inſtōnē factā ex ſemiſſe cū eſſet i totū ⁊ hoc caſu nō requirit̄ cer
titudo quote. vt. ꝺ. §. ſi mādauit. ſecus eſſet eccōtra vt ibi pʒ. ⁊ hoc
caſu poſſit loq hic. Itē lʒ i filio req̄rat̄ certitudo cauſe. l. ſi is ad
quē. ff. e. tñ in patre nō ſemꝑ req̄rit̄ q2 ſi putet delatā hereditatē
ex teſtō cū ſit delata abinteſtato dūmō fili⁹ ſit cert⁹ poterit fili⁹
adire ⁊ nō req̄rit̄ hoc caſu certitudo in patre. q2 veriſimile eſt ꝙ
ſi voluit adiri delatā ex teſtō. fortius delatā abinteſtato cū illa
cōſueuerit pauciora onera habere, ⁊ hoc ꝓbat̄ in. ꝺ. §. ſʒ ſi māda
uit. ſecus eſſet ecōtra ſi putaſſet delatā abinteſtato. ⁊ illā mādaſ
ſet adiri cū delata fuiſſet ex teſtō. q2 tūc nō poſſet filius adire lʒ
ipſe eſſet certus hereditatē ex teſtō delatā ex quo pater non fuit
certus q2 nō eſt veriſimile q̄d pr̄ ſic de facili velit acquirere dela
tam ex teſtamēto que cōſueuit eſſe magis onerata. ſicut delata
abinteſtato que conſueuit eſſe minus grauata. vt. ꝺ. §. ſed ſi mā
dauit. ⁊ hoc caſu poſſit loq iſte tex. ⁊ eodē modo ſi putauit dela
tā ex ſubſtōne q̄ cōſueuit eſſe minus grauata ⁊ erat delata ex in
ſtōne q̄ cōſueuit eſſe magis grauata nō poterit fili⁹ adire lʒ ipſe
ſit cert⁹. vñ hoc caſu req̄rit̄ ēt in pr̄e certitudo. ⁊ ſic ēt intelligat̄

ſite tex.ſec⁹ eēt ēē ſi putaſſet delata ex iſtõne:cū eēt delata ex ſub ſtõne q: tūc ſufficiet certitudo in filio p id qð.ð. in ſili dixi.⁊ qð hr̃ in.d.§.ſʒ ſi,mandauit. ¶ Ex p̄dictis pʒ qual ter dicta verba debēt intelligi q̄ nõ tāta certitudo reqrit̃ in parte quāta requi rit̃ in filio:q: ſi cõſtat de mēte ħ eſſiciarū ⁊ vbi nõ cõſtat de mē te tūc ex coiecturis dep̄hēdit̃ etiā interdū certitudinē requirit in vtroqʒ interdū ſufficere in ſolo filio vt patet ex predictis.

2
3 **Mutus pater.** †Juſſus de adeūdo põt nutu ⁊ litteris explicari.h.d. ¶ †No. q̄ mutus dūmodo nõ careat intellectu põt iubere ⁊ etiā hr̃dita te adire ſeu gerere ſe p̄ herede. nā ex ſignis poterit apparere de eius animo. de quo plene p̄ Bar.in.l.mutus.ð.eodem.

Summarium.

1 Hereditas viuentis repudiari non poteſt.
2 Uenire an poſſit quis contra factum ſuum inualidum.
3 Pactum de ſuccedendo non põt firmari iuramento.
4 Mulier nõ põt matrimonio conſtante rem dotalem alienare.

1 **Q**ui ſupſtitis. Non nocet nobis repu diatio facta de bonis vi uentis.h.d. ¶ †No. q̄ hereditas viuētis nõ põt repu diari.⁊ rõ eſt q: añ mortē nõ eſt delata.ergo non põt adiri ⁊ ɔ̄ñr nec repudiari.l.is põt.ð.e.t.⁊ ideo q: repudiatio eſt nulla nõ p̄hibet̃ poſt mortē adire.ſecus autē eſt qñ repudiatio eſſet valida.l.ſicut.C.de repu.here. ¶ In gl.ij.ibi ſol.ibi tacite. nā ibi pncipalr̃ ⁊ exp̄ſſe remittebat ius p̄ronatus qð eſt ius vle includēs ſub ſe etiā ius ſuccedēdi ipſi liberto.iõ tacite ſub dicta vniuerſalitate intelligit̃ remiſſum lʒ exp̄ſſe nõ potuiſſet remitti vt dicit gl.facit q̄ hr̃ in.l.q̄dā.ð.de acq.re.do. vbi multa trāſeūt cū vniuerſitate q̄ p ſe ſpecifice aliā nõ trāſirēt. ¶ In ca.gl. in fi. nā ħ fuit ſimplex renūciatio.in ɔ̄rio ꝟo,donauit rē tanq̄ here ditariā viuente illo de cuius hereditate tractabat qð nullo mo erat licitū.iõ ibi tanq̄ ab indigno poſtea auferē.hic aūt nih.l at tingit hereditariū. ¶ In gl.ſi.ibi idē ſi iuret.hoc verū de iure ci uili.ſecus de iure canonico nā tūc p̄pter iurām ſuari dʒ pactū de nõ ſuccedēdo.vt eſt tex.in.c.quāuis.de pac.li.vi.⁊ p̄ualet ħ ca ſu ius canonicū ciuili: q: iur̃m eſt qd ſpūale.⁊ in materia ſpūali vel peccati p̄ferē ius canonicū iuri ciuili.etiā i foro ciuili. vt no. p̄ gl.in.c.poſſeſſor.extra de reg.iur.li.vi.⁊ p̄ Jo.an. ⁊ Jo.cal.in c.i.extra de ope.no.nū.⁊ p̄ legiſtas in.l.puilegia.C.de ſa.ſan.ec. Aduerte tñ q: Saly.in.l.pactū q̄ dotali.C.de pact.ſm do.ſuū do.Richar.limitat dictū.c.dupl̃r. Primo q: dixit illud p̄cedere in terminis ſuis qñ mulier q̄ renūciauit fuit dotata.nā tūc tale pactū non vr̃ ɔ̄tinere inīqtatē.ſec⁹ ſi filia nihil penit⁹ recepiſſet. q: tūc ſcðm eos etiā ſi renūciaret cum iurā nõ p̄iudicaret q: vr̃ tūc quodāmodo quādā iniqtatē cõtinere vt filia excludat̃ nihi lo recepto. Itē dicit illud.c.hr̃e locū qñ pr̃ nõ inſtitueret filiā q: tunc bñ poſſet venire p̄.l.ſi p̄ronus nõ ɔluerit.ð.de bo.lib.nā vr̃ pater voluiſſe illā excludere ne veniat ɔ̄ eius volūtatē non ſic ɔ̄ eius volūtatē. Itē tertio dicūt q̄ ſi ſuperat tp̄e renūciatio nis frater maſculus cuius cõtēplatione pr̃ fecit filiā renunciare poſtea q̄ ſi cõtingit fratrē iſtū p̄mori ⁊ patrē decedere ab inteſta to q̄ poterit tunc filia venire tanq̄ ceſſauerit cā ɔ̄tēplatio renū ciationis.iõ nõ dʒ nocere.ar.l.iubemus.C.ad vell.⁊ ſunt nota biles limitationes ad dictū.c.tñ p̄ma eſt multū dubia q: cõiter doctores ſimpl̃r dicūt pactū de nõ ſuccedēdo iurā firmari de iu re canonico ⁊ facit rõ poſita ibi i tex.q̄ vniformiter locū hʒ.ſ. q: ſeruari dʒ iur̃m qð nõ vergit in diſpēdiū ſalutis eterne nec i al terius p̄iudiciū.ergo cū rõ illa indiſtincte militet ēt ſi nil recepe rit filia vr̃ q̄ etiā habeat locū diſpoſitio.ar.l.illud.ð.ad.l.aquil. cū ſi.⁊ p̄ſertim cū rõ ſit ibi exp̄ſſa.facit qð no.gl.in cle.i.de ele.⁊ ſic q̄ ibi dr̃ de dote notauit facti accidētia nõ iuris miniſteriū at tēta rõne ibi poſita. Alie aūt due limitationes ſatis vident̃ rõ nabiles. Fateor tñ q̄ maiorē eqtatē hʒ pactū qñ mulier recepit dotē q̄ qñ nihil recipit.tñ vtroqʒ dʒ illud ſeruari ex quo vtro biqʒ hʒ locū rõ litere. An aūt tale pactū filie habeat nocere ſuis filijs. Bart. hic ſimpl̃r dicit q̄ nõ etiā ſi habeat venire ex p̄ſona matris vt q: velint ſuccedere auo cū auūculis vel patruis quo caſu nõ poſſent ex eorū p̄ſona venire cū ſint in gradu poſteriori. facit qð hr̃ in aut.ceſſante.⁊ in aut.poſt fratres.C.de legi.here. ⁊ in aut.de nup.§.ſoluto.col.iiij.nā factū filie nõ dʒ p̄iudicare ipſius filijs q̄ tale ius hñt a iure.ar.l.ſi arrogator.ð.de adop. Sʒ aduerte q: tale factū filie eſt a iure approbatū iõ vr̃ debere no cere vnde forte ipſe Bar.in.l.liberorū.in ſine. col.ij.de ver.ſig. dicit q̄ ſi filia excludit facto ſuo vel p̄p̄t ei⁹ odiū nõ nocet filius ar.l.ij.vij⁹.§.aſi vla.ð.de pac.⁊.l.nõ tñ.§.ſi emācipat⁹.ð.de ɔ̄tra. ſec⁹ ſi p̄p̄t alteri⁹ fauorē vt ſi p̄ ſtatutū excludat̃ filia femina ex tātib⁹ maſculis vt tūc itelligit̃ etiā exclutus filius filie. ſʒ aduerte q: in renūciatiõe gl.vr̃ ſentire q̄ noceat filius in.d.c.q̄uis. in gl. ſi. Sʒ poſſis dicere q̄ illa gl.loqt̃ i dʒ itelligi qñ dixit venire tanq̄ hereditarium q: in hereditate auia nõ reperiet hr̃ditatē auiq̄ ſi fore reperiet ſi filia nõ fuiſſet p̄ pactā excluſa. Itē attēde q:

dictū Bar.vr̃ p̄cedere qñ filia in vita p̄ris mortua eſſet.nā tunc vocat̃ eius locū filius eius p id qð hr̃ in.l.gallus.de libe.⁊ poſth. ⁊.l.poſthumorū de inu.teſt.⁊ iſtud etiā voluit Bal.i.d.l.pactū. de colla. Bal.tñ in.d.l.pactū.de pac.vr̃ dicere q̄ hoc caſu pote rit venire ex p̄ſona p̄p̄ria vt ſi haberet ſuccedere cū filijs alteri⁹ filie vel filij ſec⁹ ſi haberet neceſſe venire ex p̄ſona mr̃is vt qñ vel let venire cū auūculis vl̃ patruis.ſʒ veri⁹ puto dictū Bar.⁊ bal. hoc caſu q: renūciatio fcā p̄ matrē habebat i ſe tacitā cõditionē ſi ſucceſſio ſibi deferret.nā in vita p̄ris nõ hʒ filius ius ſuccedēdi vel filia vt legit̃ ⁊ no.in.l.ſi.ð.de li.agno.⁊ ideo ſi cõtigat q̄ mo riat̃ filia añ patrē i effectu hr̃ p̄ nõ facta renūciatio q: excludit̃ pot.⁹ p̄ mortē q̄ p̄ renūciationē.lʒ vbi filia decederet poſt mortē p̄ris tūc poſſet p̄cedere diſtinctio an filius filie habeat venire ex p̄ſona ſua vt tūc ſibi nõ noceat renūciatio mr̃is ex quo ex ei⁹ p̄ſo na nõ venit.an ꝟo habeat venire ex p̄ſona mr̃is vt qñ vult ve nire cū patruis vel auūculis nā tūc vr̃ q̄ hēat nocere.nā ex q̄ mr̃ ſupuixit ⁊ ſic tractari potuit de ſucceſſiõe p̄ris ſui renūciatio ha buit effectū ⁊ ſicut ſi ipſa renūciaſſet poſt mortē p̄ris portio ſua accreſceret fratrib⁹ ſuis.l.i.C.qñ nõ pe.par.nõ aūt veniret ad fi lios ſuos.ita vr̃ q̄ etiā hoc caſu ex quo ſupuixit pater ⁊ eſt exclu ſa p̄ renunciationē accreſcat portio ſua fratrib⁹.nec põt dici fi lios ſuos ſubintraſſe gradū mr̃is ex q̄ ſupuixit mr̃ poſt mortē p̄ris p id qð hr̃ i.l.ſi q̄s exheredato.de inni.teſt.⁊.l.ſi q̄s filiū.C.ð inof fi.teſt.⁊ hoc pl⁹ placet q̄ id qð notauit Bal.i.d.l.pactū. vbi di cit p̄derādū an filia renūciet lʒ aliqd recipiat ſi non recipit p̄o p̄te ſua vt tūc nõ noceat filijs.ſec⁹ ſi recipit aliqd p̄ p̄te ſua ⁊ vo cat ſe ɔ̄tētā ⁊ renūciat q: tūc nocebit filijs cū vr̃ partē ſuā tūc hr̃e ⁊ dat ɔ̄ſiliū ſi vult pr̃ excludi ēt filios filie q̄ det aliqd filie ⁊ fa ciat filiā vocari ɔ̄tētā p̄te ſua ⁊ renūciare cū iurā ſʒ certe nec ꝟ vi deo q̄re tūc filij filie nõ p̄nt venire ab iteſtato ſi veniāt ex p̄ſona ſua ex q̄ filia eſt excluſa a ſucceſſiõe ab inteſtato lʒ habuerit aliqd: q: illð nõ hʒ tanq̄ hr̃s vt p̄ hoc dr̃ ſuccedere defuncto iõ ex q̄ eſt excluſa dʒ hr̃ditas venire ad ſequētes i gradu ex ſucceſſorio edi cto i.§.placebat.iſti.de legi.agn.ſucceſ.l.i.i p̄n.⁊.§.qð⁹.ð.de ſuc ceſ.edic.⁊ tene menti p̄dicta qm̄ ſunt ſp̄ pane lucrādo ⁊ q̄tidiana.

2 ¶ †In ca.gl.ibi vbi nõ tenet.circa iſtū articulū an poſſit q̄s ve nire ɔ̄ factū ſuū inualidū q: doc.⁊ gl.nõ p̄fecte loquunt̃ in.l.poſt mortē.ð.de ado. Potes cõcludere ſm Jo.de cal.in.c.ſi q̄s p̄ſbyterorū.in fine tertie oppoſitiõis extra de re.ec. nõ alie. aliē addi to.q: aut q̄s vult venire noīe alteri⁹ vel ad alteri⁹ ɔ̄modū. Aut vult venire ſuo noīe ⁊ ad cõmodū ſuū. Primo caſu ſi ē remot⁹ ab admiſtratiõe nõ p̄t.gl.q.a.c.monem⁹.ſec⁹ ſi nõ ſit remot⁹ ab ad miniſtratione.l.iubem⁹.§.econom⁹.C.de ſa.ſan.eccle.⁊ in.d.c.ſi q̄s p̄ſbyterorū.⁊.xxxv.q.ix.qð q̄s cõmiſit.⁊ ideo p̄lat⁹ vel econo mus eccl̃ie q̄ male alienauit põt ipſe idē reuocare noīe eccl̃ie niſi eſſet remot⁹ ab admiſtratione.facit ēt qð no.in.l.i.C.de lib.cā.⁊ l.ſi tibi liberū.C.ð euic. Sc̄ðo caſu ex ɔ̄uētione ſeu reuocatiõe re mouet̃ periculū aie vel vtit̃ fauore rei publice vl̃ libertatis.⁊ tūc põt ɔ̄uenire et nõ obſtāte q̄ allegaret turpitudinē ſuā p̄ q̄ hr̃ l §.q: ius.xxxv.q.ix.⁊ in.c.ſenor.⁊ in.c.lator.⁊.c.conſanguinei.ex de re iud.⁊ no.i.c.inter dilectos.extra de dona.⁊ facit qð no.in l.i.⁊.l.interrogatā.C.de lib.cā.l.ſi tibi liberū.C.de euic. Aut nõ cõtigūt p̄dictā ex reuocatiõe nec aliqð p̄dictorū ⁊ tūc aut factū erat oīno nullū aut erat aliqð i veñ caſſandū.p̄rio caſu aut vult venire ɔ̄ i iudicio aut ex iudiciū.ſi i iudi.tūc ſi vult ɔ̄uenire agē do nõ p̄t q: vr̃ allegare turpitudinē ſuā.i.c.cū ſup.ex ð ɔ̄ceſ. p̄b. ⁊.l.ſi creditorib⁹.C.ð ler.pig.da.manu. Excipiēdo aūt poſſet p̄ id qð hr̃ i.l.i.⁊ p̄ totū.C.de ɔ̄di.ob cau. Circa tñ hoc adð qð no. bar.l.i.iuiurādu.§.p̄curator.ð.ð iureiu. Si āt vult ex iudiciū ɔ̄ uenire tūc ſi act⁹ erat null⁹ ex defectu p̄ſtātis facientis vl̃ ex defe ctu forme p̄t ɔ̄uenire vt i.c.noſti.⁊.c.inotuit.⁊.c.cū terra.ex ð ele. ħ tñ vr̃ limitādū niſi diuturnitas tp̄is interuenerit q: tūc interdū ɔ̄uenire nõ poterit vt eſt caſus ſʒ vnū intel.i.d.l.poſt mortē. Si aūt defect⁹ erat i recipiēte tūc ſi illū ſciebat act.facies nõ põt ɔ̄ue nire i.c.diuerſis fallacijs.⁊ ibi de materia.ex de cle.ɔ̄iu.⁊ i.c. ve niēs.de ſi.p̄l ſec⁹ ſi ignorauit p̄ id qð hr̃ i.d.c.noſti.⁊.c.cū terra. ⁊.c.inotuit. ¶ Ultio caſu qñ act⁹ tenebat lʒ erat caſſād⁹ tūc nõ põt venire ɔ̄ p̄ id q̄ hr̃ l.d.c.ſicut.ex de ele.⁊ p̄.l.p̄ſtcū.ð.de fur. tuit.p̄dl.⁊ de materia l.d.c.noſti.⁊ in.c.penit.⁊ ca.ix.di.lʒ plen⁹ habes materiā p̄ p̄dicta ⁊ habes etiā ex p̄dictis intellectū.l.qui admodū.ð agri.⁊ cēſ.C.li.xi.⁊ ēt tex.⁊ gl.iuſti.q.al.c.l.in p̄n.⁊ §.i.i.qð⁹ pʒ qð admittit̃ q̄s ɔ̄ factū ſuū vt reuocet illud.nā illð iõ eſt q: de iure nõ tenuit ⁊ q: ꝟſat̃ i reuocatiõe fauor publice vti litatis. ¶ In ca gl.ibi de pacto future ſucceſſionis. attēde q: hic loqt̃ de pacto ð nõ ſuccedēdo qð vt dixi firmat̃ iuramēto de iu re canonico qð dʒ ſeruari ēt i foro ciuili vt dixi ⁊ p̄bat p̄ ea q̄ ha

3 bent̃ i ſili.c.i. mulieres.de iureiu.li.vi. †Pactū ꝟo de ſuccedē do cū ſit cōtra bonos mores.l.ſi.C.de pac.⁊.l.ſtipulatio hoc mõ ɔ̄cepta.de ꝟ.ob.nõ firmat̃ iuramēto p̄ regulam non eſt obli gatoriū.de iciu.li.vi.⁊ de materia huius pacti future ſucceſſionis plene tangit̃ in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.v.b.etiam di xi ⁊ in.d.l.ſi.C.de pac.maxime per Bar. ⁊ aliquid per Saly.in.l. pactum.

pactũ q̃ dotali.eo.ti.ꝛ p gl.ꝛ doc.in.l.pactũ.C.de colla.ꝛ ibi ēt
p Bal.¶ In ea.gl.ibi nõ poſſe repudiari. ſupple etiã p pactuʒ
iuro nõ firmatũ in caſu iſto in quo agit̃ de hereditate viuẽtis ſʒ
vbi nõ ageret̃ de hereditate viuẽtis tũc lʒ ius de futuro nõ tol
lat̃ ſimplici repudiatione tñ tolli põt p pactũ.l.ſ.ꝛ ibi not.C.de
pac.ꝛ ſilr p renũciationẽ q̃ fieret in pñtia partis. nõ ↄ̃dicẽtis cũ
illa habeat vim pacti.l.tale pactũ.in pꝛin.ff.de pac. ꝛ idẽ ſi in iu
dicio fiat ꝑpter iudicis autoritatẽ vt no.in.l. plurimũ.ff.e. de quo
p Cy.in.d.l.ſ.ꝛ dixi in.l.ſi traſcriptũ.§.ſi ſub cõditione.ff.de le.
4 ij.¶ †Extra gl.dicit hĩ Ang.Bar. tenere hic q̃ ſi mulier alie
nat rẽ dotalẽ ↄ̃ſtãte mr̃imonio nõ trãſfert̃ dñiũ rei dotalis etiã
poſtea diſſoluto matrimonio lʒ interuenerit iuſm ex eo ↄ̃tc̃ꝰ nõ
firmat̃ p iuſm ſʒ tñmodo mulier iurãs impedit̃ venire ↄ̃ iuſm
ꝛ iõ filiꝰ eius poterit agere ad rẽ ipſam dotalẽ vẽdicãdã ex quo
dñiũ nõ fuit trãſlatũ.ꝛ q̃ ſibi nõ obſtabit iuſm cũ ex pte iurãn
tis iuſm ſit pſonale ꝛ nõ tgrediat̃ iurãtis pſonã lʒ ex pte eiꝰ cui
iurat̃ ſit in rẽ vt no. Inn.in.c.veritatis.extra de iureiu.ꝛ facit q̃
hẽ in.l.ēt ſi in rem.ff.de iureiu.Sʒ ipſe Ang. dicit q̃ huic dicto
fortiter obſtat qꝛ ex iuro oꝛit̃ duplex vinculũ.vnũ q̃ afficit ſolã
aiam iurãtis ſi piuret̃ ꝛ iſtud nõ trãſit in heredẽ qꝛ eſt mere pſo
nale. Aliud eſt vinculũ ciuile q̃ aſtringit̃ ad nõ veniẽdum ↄ̃ ꝛ
iſtud vinculũ ↄ̃tc̃ũ in pſona defũcti trãſmittit̃ in heredẽ. ſicut
ꝛ relique obligatiões pſonales.ꝛ p hĩ allegat tex.in auſ.de iu
reiu.a morẽ.pſti.§.1.col.v.facit ēt lʒ nõ alleget q̃ hr̃ in.l. nam ꝛ
poſtea.§.ſi.cũ.l.ſeq.ꝛ.l.ſi duo pꝛoni.§.idẽ iulianꝰ.de iureiu.ꝛ q̃ð
hr̃ in.l.cũ qs.§.codicillis.ff.de leg.iij.vñ lʒ heres nõ poſſet repel
li ex cã piurij.poterit tñ repelli ex hĩ capite qꝛ obligatꝰ eſt ad nõ
veniẽdũ ↄ̃ iuſm defuncti cui ſuccedit. Tu adde q̃ dcm̃ bart.q̃ð
Ang.hĩ refert cõiter nõ hr̃ in lect.ꝛ ipſe idẽ Bar.vr̃ tenere ↄ̃ſiſt
in.l.ſi qs ꝓ eo.ff.de fideiuſ.vbi dicit q̃ lʒ iura videant̃ ſimplr̃ di
cere iuſm debere ſeruari interpoſitũ ſup ↄ̃tcu rei dotalis vel mi
noris tñ dẽat itelligi qñ ↄ̃tcꝰ firmet̃ iuro p id q̃ð no.p gl.i auſ.
ſacrã.C.ſi aduer.vẽ. ꝛ hãc ptẽ q̃ ↄ̃tcꝰ firmet̃ iuro tenuit ēt Io.
an.poſt Io.mona.ꝛ archi.in.c.quãuis de pac.li.vj. in nouella.
ꝛ in.c.cũ.C.laicꝰ extra de fo.cõp.li.vj.ꝛ idẽ ſequit̃ Io.cal.in ad
di.ſuis in.c.cũ ↄ̃tingat. de iureiu. mouet̃ qꝛ alſ de facili poſſent
fraudari dicta iura ſi ex cã onerosa cederent̃ alicui iura bona ſi
de recipiẽti ceſſionẽ qꝛ ille poſſet agere ad reuocationẽ vẽdicãn
do rẽ ex quo dñiũ nõ eſſet trãſlatũ ꝛ ↄ̃tcꝰ nõ eſſet firmatus non
obſtaret ſibi exceptio piurij ex quo ipſe nõ iurauit. ꝛ ꝓ hac pte
dicit eſſe caſum in dicto.c.quãuis.de pac.lib.vj.vbi dicit lr̃a q̃ð
quãuis pactũ q̃ filia facit de nõ ſuccedẽdo pr̃i iprobat lex ciui
lis tñ ſi ſit firmatũ iuro pſtito ab eadẽ oĩno ſuari dʒ ꝛ ſic ex te
noꝛe l're nõ cauillãdo appet de mẽte litere eẽ q̃ pactũ tũc ſer
uet̃.Nec ob.ſi dicat̃ q̃ rõ q̃ ibi ſequit̃ ſcʒ qꝛ nõ vr̃ in pꝛiudiciũ
alteriꝰ nec in ſalutis ale diſpẽdiũ vr̃ ↄ̃cernere iuſm pec id q̃ð hr̃
in.c.ſi ꝓo.ꝛ.c.cũ ↄ̃tingat.de iureiu.qꝛ lʒ dicta rõ poſſet adapta
ri ad iuſm tñ ēt põt adaptari ad pactũ vt ex ſe pʒ.ꝛ facit q̃ hr̃ i
c.ſi.alias.i.de pac. ꝛ iõ ad illud dʒ adaptari ex q̃ ex ordine litere
tex.vr̃ loq̃ de pacto.nec vr̃ bona pũctatio quã aliq̃ faciũt cauil
lãdo vt ibi tex.punctet̃ añ ꝟbũ ab eadẽ vt ſic ↄ̃iũgat̃ cũ ſeq̃ẽ
tibꝰ dũ dicit oĩno ſeruari debere ꝛ nõ cũ pcedẽtibꝰ dũ dicit pſti
tit.qꝛ vt dicit Io.cal.in.d.c.cũ ↄ̃tingat.illud eſt violare lr̃am ſi
lʒ de cuiꝰ mẽte vr̃ eſſe q̃ cũ pcedẽtibꝰ ↄ̃ſtruat̃.ꝛ hec opi. vr̃ eſſe
cõis vt pʒ ex pdictis ſacis placet p ea q̃ ſupius ſunt dicta.

Summarium.

1 Voluntas q̃ſq; p verba ꝛ q̃ſq; p facta declarari põt.
2 Voluntas delata quocũq; volũtatis indicio recuſari põt.
3 Matrimonium per quid valide contrahatur.

1 Recuſari. Breuis eſt ꝛ nõ firmat̃.¶ †No
ta q̃ volũtas pt declarari p ꝟba
2 ꝛ ēt p facta de q̃ plene p Bar.i.l.gerit.ff.e.¶ †Itẽ
no.q̃ hr̃ditas iã delata pt recuſari q̃cũq; indicio vo
lũtatis.ꝛ p hĩ dt Bar.vt refert hĩ Ang.lʒ in lectura nõ habeat̃
q̃ ſi ſoror pmiſit hr̃ditatẽ pr̃nã diu poſſideri p fratres ꝛ cũ age
bat aliq̃d petebat ab eis vt a fratribꝰ ſuis excluſa q̃ vr̃ repudiaſ
ſe potens.ꝛ ſuccedẽdi nõ ex ſolo curſu tp̃is qꝛ nõ pſcribit̃ niſi lõ
giſſimo tp̃e.l.ij.C.e.ſed intelliget̃ repudiaſſe tacite p.l. pcuis.ff.
de ꝓba.q̃ð intelligo ſi nõ errauit in iure per id q̃ð hr̃.ff.e.l. clau
dius.ſecꝰ dicit ſi diu ſiluit ꝛ cũ fratribꝰ nihil habuit cõe qꝛ ni
hil ab eis petijt nec cũ eis rõnẽ calculauit de aliquibus geſtis.
nã tunc diuturnũ ſilẽtiũ nõ induceret repudiationẽ p dict.l.ij.
3 ¶ †Itẽ inducit̃ iſte tex.p Cy.ꝛ Bal.poſt eũ ad iuſtificationẽ
libelli ſi dicat̃ in eo q̃ titiꝰ ↄ̃xit mr̃imoniũ p ꝟba de pſenti cum
Berta.Nã vr̃ q̃ nõ pcedat qꝛ mr̃imoniũ nõ fit p ꝟba ſed p cõ
ſenſum.l.nuptias.ff.de reg.iur.nã intelligit̃ dixiſſe q̃ ↄ̃xit p ver
ba decla. ante ↄ̃ſenſum.¶ In gl.q.ibi appareret eũ nolle. puta
p ſigna.facit.l.nutũ.ff.e.ꝛ in Ia.de are.latis appareret ſi ſciẽter
pa.itur rẽ hereditariã perire.ꝛ ſic no.q̃ negligẽdo etiã declara
tur volũtas ꝛ ſic facit q̃ ſi pater nõ ſoluit dotẽ delatã filio ſuo p
ꝑpt mortẽ vxoris ſue q̃ videat̃ adire p filio ſi forte erat infans
talẽ qñ alias incurreret penã de quo per Bart.in.l.gerit.ff.e.ꝛ
ibi dixi lʒ Bal.teneat ↄ̃riũ i rubrica.C.q̃ admit.ad bo.poſ. pñt.
in ꝟ.circa octauũ.ꝛ in .l.cũ antiquioribꝰ.C.de iu.deli. Sed opi.
Bar.videt̃ verior p dictũ Ia.de are.hic poſitũ. ꝛ per id q̃ð dixi
in.d.l.gerit.Nec ob.q̃ delinquẽdo qs non fit heres.l.ſi qs extra
neus.ff.e.qꝛ illud verũ qñ cõſtaret de delicto. ſecꝰ vbi ſumus in
dubio qꝛ tũc potius preſumitur adire q̃ delinquere ſi qualitas
facti non repugnat arg.l.merito.ff.pro ſocio.

Summarium.

1 Putans ſe nihil agere ſi quid tamẽ egerit valet quod agit.
2 Veritas eſt opinioni preferenda.

Quiſe pupillũ. Error adeũtis in etate
ꝓpria aditionẽ non im
pedit.h.d.¶ In tex.ibi pubes ſupple ꝛ curatorẽ nõ
haberet p ea q̃ no.in.l.impuberibꝰ.ff.e.¶ In tex. ibi
1 nocebit.ratio ẽ qꝛ talis error nõ circũſcribit volũtatẽ.¶ †No.q̃
lʒ qs putet ſe nihil agere tñ vʒ id q̃ð agit.ꝛ ſic facit q̃ ſi aliqs ↄ̃
hat matrimoniũ p ꝟba d pñti cũ aliq̃ quã putat alij nuptã ſi re
ꝟa nõ eſt nupta nihilominꝰ tenebit mr̃imoniũ ſm Cy.ꝛ Bal.
peccat tñ tũc tal ꝓpter intentionẽ corruptã ꝛ de illa dʒ penitẽ
tiã agere p id q̃ð habet̃ in gl.in.§.cogitatio. de peni.di.ij. ꝛ q̃ð
2 no.etiã per canoniſtas in.c.j.extra de eo q̃ mit.in poſ.¶ †Item
no.q̃ prefert̃ veritas opi.Et ſic facit q̃ ſi aliqs percutiat aliquẽ
laicũ putãs ipm eſſe clericũ q̃ p hoc nõ ſit excõicatus lʒ de intẽ
tiõe corrupta debeat agere penitẽtiã. An aũt ecõtra percutiẽs
clericũ quẽ putat laicũ ſit excõicatꝰ. tenẽdũ eſt q̃ nõ p id q̃ð no.
gl.in.l.ſi qs ignorãs.C.loca. de quo etiã p canoniſtas in.c.ſi ve
ro.ſi aliqs.extra de ſen.excõ.ꝛ aliq̃d etiã in.l.itẽ apud labeonẽ.§.ſi
quis virginẽ.de iniurijs.ꝛ Bar.etiam in.l.diuus.ff. de ſica. vbi
reſpondet ad.l.eum qui.§.pe.de iniur.

Summarium.

1 Papinianus ꝛ ſi acutiſſimo fuerit ingenio reprehenditur ta
men a Paulo.
2 Sententia ex alia cauſa q̃ alligatum ſit iuuari poteſt.
3 Errans in iure non cenſetur ſuo iuri renunciare.
4 Error iuris voluntatem repudiandi impedit.

Clodius. Qui adit ex poſteriori teſtõ iuali
do p errorem vr̃ ex pꝛio repudiare
ſʒ papinianũ ſʒ ſm paulũ cõtrariũ eſt dicendũ.h.d.
1 ¶ †Itẽ no.q̃ lʒ papinianꝰ fuit acutiſſimi igenij. vt
l.cũ acutiſſimi.C.de fideic.tñ interdũ male dixit vñ hic reprehẽ
2 dit̃ p paulũ ſcðm vnũ intelle.¶ †Itẽ not.q̃ ſnia põt ex alia cã
iuuari q̃ ſit allegatũ ſi forte iudici videat̃ illã ex actis poſſe iuua
ri vt hic ꝓbat̃ ſcðʒ vnũ intel.ꝛ facit q̃ð hr̃ i.l.triciãꝰ.ff.q̃ð cũ eo.
3 ¶ †Itẽ no.ſcðʒ verũ intel.q̃ð errãs iure nõ vr̃ ſuo iuri repudia
re.ꝛ ad hoc allegat̃ iſta lex:qꝛ ſepe reuocat̃ i dubiũ an errore fa
ciẽs aliq̃d q̃ð ſi ſciẽs faceret pꝛiudicaret ſibi ꝛ perderet lucrũ eo
dẽ modo ꝛ tũc ſibi pꝛiudicet. Potes ↄ̃cludere q̃ aut tractat̃ de
lucro q̃ſito lʒ cũ ptãte repudiandi.aut de lucro q̃rendo. Pꝛimo
caſu nõ facit ſibi preiudiciũ etiã ſm papi.l.que fideicõmiſſum.ff.
de leg.ij.iuncta.l.cũ pater.§.ſurdo.eo.ti.ꝛ.l.ſi qs ita hereditatẽ.
cũ ibi no.ff.de ↄ̃di.inſti.Scðo caſu aut querit̃ an preiudicet ſibi
4 vi repudiationis aut ex vi delicti.aut ex lapſu tp̃is. †Pꝛimo ca
ſu regulariter nõ pꝛiudicat ſibi qꝛ error etiã iuris impedit volun
tatẽ repudiãdi.facit q̃ð hr̃.ff.e.l.ſi is ad quẽ.ꝛ.l.ſi p errorẽ.ff. de
iuriſ.om.iu.ꝛ.ff.de le.iij.l.ſi mater.fallit in duobus caſibus. Pꝛi
mus eſt cũ ex eadẽ ſcriptura qs vellet vti ꝛ allegare ↄ̃ria. exẽplũ
in.l.ſi.C.de codicil.ſecꝰ qñ ex diuerſa vt in hac.l. ſm ſniam pau
li.etiã tãgit̃ per gl.ꝛ Bar.in.d.l.ſi.vnde nõ pcederet lex illa qñ
qs pꝛio dixiſſet ſe hr̃dẽ ex teſtõ poſtea diceret ex codicillis ſe fidei
cõmiſſariũ vniuerſalem eſſe quo tũc ex diuerſis ſcripturis ſe fun
daret.nã hoc caſu nõ loquit̃ illa.l.ſed Bal.ibi tenet oppoſitum
qꝛ ſm eum eſt eadẽ rõ etiã in dicto caſu ſi ſciebat vtrãq; diſpoſi
tionẽ eſſe factã lʒ errauerit errore iuris ideo hʒ locum diſpoſitio.
ar.l.illud ad leg.aqui.Fatet̃ tñ q̃ð in diuerſis ſcripturis faciliꝰ
põt cadere ignorantia qꝛ hñs notitiã teſtamẽti potuit ignorare
ſcripturã codicilloꝝ.l.non eſt ferendus.ff.de tranſ.ꝛ facit q̃ no.
in.l.cũ heres.ff.de li.le.ſed tutius puto tenere glo.ꝛ Bar.qꝛ ſine
dubio maior vr̃ ↄ̃rietas ex eadẽ ſcriptura velle iuniti via directa
inſtõnis ꝛ via obliqua fideicõmiſſi vniuerſalis q̃ ſi vel i vti via
ex teſtamẽto ꝛ ex alia ſcriptura codicilloꝝ vti via fideicõmiſſi et
ſic non eſt eadẽ rõ vtrobiq; quicq̃d ſentiat Bal. Fallit ſcðo qñ
qs vult vti iure ſpali ↄ̃ diſpoſitionem iuris cõis. exemplũ pʒ in
reuocatoria que dat̃ pꝛono ad reuocandũ alienata p libertum
in eius fraudẽ.ꝛ ſic intelligit̃ lex ſi pꝛonus.ff.de bo.lib.Scðo ca
ſu qñ tractat̃ de excludẽdo ex vi delicti tũc pꝛiudicat error iuris
vt pʒ in matre que excludit̃ non petendo tutorẽ filio intra tp̃s
deoꝛtũ etiã per errorẽ iuris.l.ij.C.ſi aduer.delic.ꝛ.l.ſi.C.q̃ pe.tu.
Tertio caſu qñ tractat̃ de excludẽdo a lucro ex lapſu tp̃is dic q̃
error iuris nocet ſi potuit ↄ̃ſulere peritiores.alias non vt pʒ.ff.

de bo.poſ.in.l.in bonoꝝ.ꝛ dicit Bar.ꝙ vbi nõ ꝑiudicaret vel tacite repudiatiõis:qꝛ ēt ſi ꝯſtaret ꝙ nollet repudiare nihilominus ꝑiudicaret ſibi ex lapſu tp̄is.adde ꝙ gl.in.l.ſi ego.ff.de neg.ge. expreſſe tenet qḋ in.l.bonoꝝ.rē ra.ha.preiudicaret vel tacite repudiationis.Sꝫ potes ſaluare illā gl.intelligēdo eā de tacita renūciatiõe facta a iure ꝛ ſic nõ curabitur an de volūtate oppoſita appareat cū fictio ſit ꝯ veritatē aſſumptio.facit ꝙ no.gl.in.§.ac credit.C.de rei vx.ac.ꝛ in.§.ſi ꝟo ꝯſtāte.in auꝭ.vt ſan.epiſ.col.ix. Uel intellige ꝑſumpta.i.ꝑſumptione iuris ꝛ de iure ꝯ quā non admittit ꝓbatio iuxta no.i.l.ſiue poſſidetis.C.de ꝓba.ꝛ in.c.is q.extra de ſpõſa.❡ In gl.ſi.in ſi.dicit tñ h̄ Ang.ꝙ credit ꝓpter iſtū errorē ſuccurrendū eſſe heredi errāti ꝛ decedētis hr̄ditate nõ adita ex clauſula gn̄ali ſi nõ potuit ꝯſulere ꝑitiores ſicut ſuccurritur qñ heres ſcriptꝰ nõ põt hereditatē adire.l.vētre.cū ibi no.ff.eo.ꝛ arg.l.in bonoꝝ.ff.de bo.poſ.quod tene menti.

Summarium.

1 Immiſcens ſe bonis hereditariis poſt coheredū abſtentionem priuilegio legis priuatur.
2 Uſure marito permittuntur quandoq̄.
3 Obligatio perſonalis que reſpectu rerum contrahitur ad heredes ipſo iure tranſmittitur.

QUe neptis. Implicās ſeuſe immiſcens vniuerſe hr̄ditati,poſt reſtitutionē in integrū coheredis reſtituti aduerſus aditio-
1 nē vniuerſis onerībꝰ hr̄ditariis tenet.h.d.❡ † No. ꝙ immiſcēs ſe oībꝰ bonis hereditariis poſt abſtētionē coheredū ꝑdit priuilegiū.l.cū hereditate.ff.e.ſecus qñ ſolū immiſcet ſe l parte ſua vt ibi ꝛ in.l.ſi minor.ff.e.de q̄ dicendū vt in dictis iuribus.
2 ❡ † Itē no.interdū vſuras ꝑmitti marito ꝓ alimētis q̄ preſtat vxori dote ſibi nõ ſoluta.An aūt vſure ſint licite de iure canonico dic vt plene dixi in.l.inſulā.§.vſuras vbi ēt Bar.tāgit.ff.ſo.ma.ꝛ aliqd tetigi etiā i.l.diuortio.e.ti.ꝑ canoniſtas in.c.ſalubri-
3 ter extra de vſur.❡ † Itē not.ſm Ang.ꝙ obligatio ꝑſonalis ꝯtracta reſpectu rerū trāſit ipſo iure in ſucceſſorē rerū ſecꝰ ſi nõ eēt ꝯtracta qꝛ tūc nõ ſeqtur fundus poſſeſſorē.l.j.§.ſi heres.ff.ad treb. ꝛ qḋ hr̄ in tex.no.in.l.ſi.ff.de ꝯhē.emp.ſꝫ certe iſte tex.hoc non ꝓbat qꝛ hic agitur de obligatiõe hereditaria.ꝛ eſt etiā ſucceſſor vniuerſalis nõ ſimplr̄ rerū nõ obligatio coheredū l ſit facta reſpectu rerū hereditariarum nõ vr̄ obligare iſtā ſeiā ꝑ id qḋ habetur in.l.cum hereditas ex fideicõmiſſo.ff.ad trebel.

Summarium.

1 Acceptās vnā portionem qñ aliā habere cogi poſſit.
2 Repudiatio vnius portionū eodē iure delatarū nõ valet.
3 Paterna an poſſit dimitti ſubſtõne pupillari ſuperueniente.

ARiſto. Ei q poſt abſtētionem coheredis oīa bona adminiſtrat cõpetūt oīa iura hereditaria.h.d.❡ In tex.ibi denegaturū.ſupple niſi forſitā veniat intra biēniū ſcḋm.l.ſi.C.de repu.here. ❡ No.ꝙ hec lex differt a ꝑcedenti.prio qꝛ in ꝑcedēti fuit facta abſtentio ꝑ bn̄ficiū reſtõnis in integrū.ſed h̄ ſcḋm vnū intelle.ꝑ bn̄ſi in ꝑtoris mortis dādis filiis in ꝑtāte bn̄ficiū abſtinendi. inſti.de here.quali.ꝛ differentia.§.ſꝫ his.Scḋo differt etiā intelligendo ꝙ h̄ ꝑ bn̄ficiū reſtõnis in integrū ſit facta abſtentio qꝛ in.l.ꝑcedenti tractat de actionibus dādis ꝯ heredes q totū eſt amplexus.h̄ de actiõibus ſibi dādis ꝯ debitores hereditarios. ❡ Extra gl.Bar.h̄ ꝓſeqtur materiā an acceptās vnā portionem cogatur aliā hr̄e ꝛ ꝓſeqtur quatuor caſus ꝑncipales.Primus eſt qñ deferūtur plures portiones ex diſpõne teſtātis.Secundus qñ vna defert ex diſpõne teſtātis alia ꝑ ius accreſcendi.Tertio qñ plures hereditates alicui deferuntur.Quarto qñ plura legata.ꝛ de iſto vltimo remittit Bar.Et circa ꝑmū caſuꝫ ꝓſeqtur qñ deferūtur eodē iure eidē ꝛ etiā qñ diuerſo puta vna iure inſtõnis.alia iure ſubſtõnis vulgaris.Itē qñ deferūtur ei-
1 dē ꝑ ſe ꝛ qñ ꝑ aliū ꝛ qñ mixtim ꝛ oībꝰ dic vt h̄ ꝑ eū.❡ † No.tñ diligenter ex dictis ꝑ eū circa iſtū caſum ꝑncipalē ꝙ vbi plures portiones deferūtur eidē eodē iure non eſt dr̄ia an inchoetur a repudiatione an ab additione:qꝛ ſemꝑ habēdo vnā cogit habere aliā eo mõ quo voluit teſtator ꝑ.l.ſi ſolū.ff.eo.ſecus qñ deferūtur diuerſo iure.puta qꝛ vna iure inſtõnis altera iure ſubſtitutionis vulgaris:qꝛ tunc bn̄ diſtinguit an inchoet ab aditione an a repudiatione.ꝛ ſic loqtur.l.ſi tu ex parte.in ſi.ꝛ qḋ ibi no.ff.e. q̄ lex ſcḋm eū nõ hꝫ locū qñ eodē iure plures portiones deferūtur.Aduerte tñ qꝛ ipſe idē ſenſit ꝯtrariū in.l.i.ꝛ.ii.ff.e.vt ibi etiam
2 tetigi.ſꝫ forte iſtud verꝰ.† Et no.bn̄ qꝛ h̄ vr̄ velle ꝙ ſi vni deferunt plꝛes portiões eodē iure ſi repudiat vnā ꝙ repudiat o non valebit ꝑ.l.ſi ſolus.Sed ꝯtrariū vr̄ voluiſſe Ang.in.d.l.ij.ſi ſciebat aliā portionē delatā:qꝛ cū non poſſit repudiatio valere de vna niſi ēt repudiet altera vr̄ ꝙ in ꝯſuam videat aliā repudiare ar.l. illud.ff.eo.ꝛ ſcḋm hoc ad.l.ſi ſolus.poſſet dici ꝙ ibi volebat ſolum vnā repudiare ſed aliam amplecti ideo no poteſt.❡ Glo.

tñ in.d.l.i.ꝛ.ii.ff.e.vr̄ ſenſiſſe opi.Bar.idō nõ eſt ſine dubitatione iſte articulus.ſꝫ tñ rō videt magis ſtringere ꝓ opi.Ange.❡ In tertio caſu facit ſubdiſtinctionē ꝑ quinq̄ caſus quos ꝓſequeretur hic ꝑ eū inquātū tangit qñ plures hereditates diuerſoꝝ deferūtur ex teſtō vnius ex illis qui eſt quartus caſus ſubdiuiſus ꝑ eū. Diligēter pondera rõnē quā ponit.l.q patri.ff.e.ti.nā dicit qḋ ratio eſt qꝛ quos pater põt ſibi facere neceſſarios poteſt ꝛ filio ſuo.l.ſed ſi plures.§.quos poſſum.ff.de vul.ꝛ pup.ideo ſicut facit ſibi neceſſariū illū quē inſtituit in pluribus partibus ſi agnoſcat vnā qꝛ erit neceſſarius in altera ita facit q̄ filio ſuo agnoſcat ꝛ inſtõnē quā fecit de eo:qꝛ cogetur poſtea acceptare ſubſtitutionē ſicut ꝛ cogeret acceptare inſtõnē alterius partis.ꝛ hec ſecūdū eū vr̄ eſſe mens.l.quidā eulogio.C.eo.ti.ꝛ dicte.l.q pater. nā hec rō ſi bn̄ ponderetur hꝫ locū etiā ſi filius fuerit exheredatus ꝛ etiā ſi fuerit inſtitutus ſi ſe abſtinuerit ꝛ ſic vr̄ ꝙ etiā tunc
3 hꝫ locū in.d.l.q patri.de q̄ dic vt plene ibi dictū fuit.❡ † Item pondera inquātum dicit ꝙ ꝓpter ſuꝑuenientiā pupillaris ſubſtitutionis põt dimittere paternā ſcḋm.l.cū hereditate.ff.eo.nā hoc nõ videtur verū qꝛ videt hoc caſu ſibi imputandum quare adiuit paternā ſciens expreſſe ſe ſubſtitutum pupillo ideo cogitur tunc acceptare pupillarē inuitꝰ.argu.l.ſi qs heres.ff.eo.ꝛ h̄ etiā ipſe idē tenet in.l.teſtō.C.de impu.ꝛ aliis ſubſti.ꝛ ſic in hoc ſibi fuit cõtrarius.ꝛ cõtrariū etiā tenuit Ange.vt dixi in.d.l.q patri.ꝛ idē tenebat dn̄s meus dn̄s Frāciſcus de rā.in.l.quidā eulogio.Nec obſt.d.l.cū hereditate.qꝛ ibi vna portio deferebatur ex diſpoſitione teſtantis.alia ex diſpoſitione legis virtute iuris accreſcēdi cū qua minus agit.l.cellus.ff.de arbi.ſꝫ hic ambe deferebātur ex diſpoſitione hois ſeu eiuſdē teſtatoris.Item adde quarto inquātū dicit qḋ ſi filius eſt inſtitutus ſolus ꝛ datus ſibi ſubſtitutus pupillari.ꝙ ſi ipſe pupillus adiuit hereditatē ꝛ poſtea ſubſtitutus ex pupillari adeat ꝙ poterit reſtitui.in integrū ex ꝑſona pupilli aduerſus aditionē factā ꝑ pupillū ꝑ.l.non ſolū.ff.de reſti.in inte.nā iſtud nõ vr̄ eſſe verum:qꝛ ex quo ſubſtitutus approbauit volūtatē teſtatoris adeūdo ex pupillari videtur etiā approbaſſe aditionē factā ꝑ pupillū ſcḋm volūtatem teſtantis.vt eſt caſus ſing.q nõ eſt alibi in.l.pater.in ſi.de priuilegiis cre.cõiuncta gl.mag.in ver.vel melius.quā ſeqtur etiā ibi Bar. ꝛ ſic.l.non ſolū haberet locū in ſucceſſione ab inteſtato pupillo qḋ diligēter no.nõ aūt in ſuccedente ſibi ex ſubſtitutione pupillari.ꝛ eſt ſingularis limitatio ad illā legē.Ultimo pondera inquātum dicit ꝙ ſi extraneus eſt inſtitutus ꝛ pupillus exheredatus ꝛ alius ab inteſtato ſubſtitutus ꝙ ſi inſtitutus adiuit lꝫ poſtea reſtituat in integrū nihilominus cõfirmate ſunt tabule pupillares ꝑ aditionē ſemel factā ꝛ remanēt firme lꝫ nullū commodū ſentiat ex h̄ ipſe q adiuerit qḋ tene mēn.qꝛ vidi alias dubitari ꝛ non vr̄ bn̄ tex.de hoc expreſſus tñ eſt ſatis rationabile dictū:qꝛ ex quo ſunt ſemel cõfirmate ꝛ remanet etiā nomē heredis lꝫ nõ cum effectu.l.ꝛ ſi ſine.§.ſed qḋ papinianus.de mino. ſatis eſt cõueniēs qḋ remaneāt firme nec irritentur facto ipſius reſtitutionē petētis licet ſecus ſit in legatis particularibus.facit.l.j.in ſi.ff.vt in poſ.le.cetera dic vt per eum ꝛc.

❡ Quēadmodū teſtamenta aperiantur. Rubrica.

❡ In gl.rubrice.ibi aditionis hereditatis.ſupple tam ex teſtō pagani ꝙ militis vt ſic cõꝑrehēdat ti.de mili.teſt.qui eſt poſt eū de iu.deli.❡ In ea.gl.ibi aperiri.ſupple etiā inſpici ꝛ ſcribi nā alias nõ poſſet bn̄ deliberare.facit qḋ no.in ſimili.in auꝭ.qui ſemel.C.de ſe.ꝛ in.c.vltra tertiā.extra de teſti.ꝛ i.l.j.§.j.ff.de edē.

Summarium.

1 Copia īſpiciēdi ꝛ deſcribēdi vltimā volūtatē cui dēat fieri.
2 Trāſactio de cõtrouerſiis teſtamēti quando poſſit fieri.
3 Citatio partis an requiratur in apertura teſtamēti.
4 Cõtradictio vnius teſtamentum reddit ſuſpectum.
5 Sigillo quando credatur.
6 Sigillum pupillum melius ꝙ priuatum cuſtoditur.
7 Scriptura adiutorio egens vt fidem faciat que ſit.
8 Teſtes dicētes ſe nõ interfuiſſe inſtrō an dicātur ſingulares.
9 Affirmantibus plus creditur ꝙ negantibus.
10 Inſtrumentum qualiter debeat conualidari ſi teſtes dicant ſe non interfuiſſe eius confectioni.
11 Inſtrm̄ qñ poſſit reprobari ꝑ duos teſtes in eo nõ deſcriptos.
12 Notario an credat potius ꝙ teſti aliter ꝙ ſcriptū ſit deponēti.
13 Inſtrumento an ſit indiſt.nete credendum.
14 Inſtrō an ſit fides adhibēda teſtibꝰ ſe no recordari dicētibus.

OMnibus. Oēs quoꝝ intereſt hic copiā teſtamēti pñt petere vt illud inſpiciāt ꝛ deſcribāt ꝛ ſuper controuerſiis que ex teſto ꝓficiſcūtur nõ põt trāſigi nec experiri veritas niſi inſpectis ꝛ cognitis verbis eius.h.d.Et primo ponit verba edicti.

ſecundo

ſecundo eius ratio. tertio incipit illud exponere. ſecunda ibi
ratio. tertia ibi. §. ſi quis. ¶ In tex. ibi quicunq; ſupple quorum
veriſimiliter intereſt ꝛ quos veriſimile eſt nō petere calūnie cau
1 ſa ſm Dy. ¶ †No. ꝙ cuilibet petenti ꝓpter probabile intereſſe
debet fieri copia inſpiciēdi ꝛ deſcribēdi vltimā volūtatē. ꝛ intel
lige reſpectu particule ad ipſum pertinentis vt. l. ſi. cū ibi no. C.
de preci. impe. offe. ꝛ in. c. cōtingit. extra de fide inſtru. nam licz iu
dex habeat totū legere vt ibi tñ nō faciat poteſtatē inſpiciēdi ꝛ
deſcribēdi niſi reſpectu partis quā viderit ad petētē pertinere.
2 ¶ †Itē no. ꝙ non pōt trāſigi de cōtrouerſiis teſtamēti niſi in
ſpectis ꝛ cognitis eius verbis. cōcor. l. de his. ff. de trāſac. ꝛ intel
lige inſpectis ꝑ ſe vel ꝑ aliū. nā aliās ſequeref ꝙ cecus nō poſſet
tranſigere qđ eſt falſum ſm Ange. ꝛ ſilr intellige cognitis ꝑ ſe
vel per aliū aliās ſequeretur ꝙ pupillus nō poſſet tranſigere vel
idiota qui cognitionē literarū nō haberet qđ ſilr eſt falſum. ꝛ ꝓ
pter ꝑdicta cauti debēt eſſe trāſigētes ſm Ange. vt poni faciāt
in inſtrō trāſactionis illa verba q; deuenerūt ad tranſactionē
inſpectis prius ꝛ cognitis ꝟbis teſtamēti. dicit tñ ipſe ſe de fa
cto ſemel vidiſſe trāſactionē in qua dicebaf ꝙ ſoror trāſegerat
cū fratre ꝛ adiecta fuerūt dicta ꝟba ꝛ vltra illa etiā fuerūt adie
cta hec verba quā trāſactionē dicta ſoror fecit ſciēs ex dicto teſtō
ab hereditate paterna plus ſe nō poſſe cōſequi petere vel habe
ret tñ teſtm̄ dicebat oppoſitū ꝓpter qđ dicit ſe cōſuluiſſe ꝙ trāſ
actio nullius erat momēti q2 nō eſt verum qđ illa ſoror habuit
noticiā teſtamēti cū nō intellexerit illud vt patet ex tenore teſti
ſunctis dictis ꝟbis tranſactionis facit. l. ſcire leges. ff. de legi. ꝛ
ad predicta vide Fred. de ſenis in cōſi. clxxxix. incipiēte queritur
an dña. ꝛ q̄ dixi in. l. grome. §. duo fratres. ff. de ver. ob. ¶ In
ea. gl. i. ibi ſola inciſione. ſed certe illud eſt verū ſi fieret ꝑ teſta
torē vel de eius volūtate. ꝛ ſic loquif. l. noſtra ſ. allegata. ſecus
ſi ꝑter eius voluntatem ꝓut eueniret qñ poſt eius mortē fieret. nā
tunc eſſet ſecus ꝑ id qđ habetur in. l. ſi vnus. C. de teſt. vñ poteſt
dicere ſm Dy. ꝛ Rar. qđ alia etiā eſt vtilitas q2 nō erat opus
portare originale de loco ad locū. ꝛ ſic nō poterit de facili perdi
ꝓut alias poſſet. facit qđ habef in. l. pretor in ſi. ꝛ. l. ſi qs ei argē
tarius. ff. de edē. ꝛ extra de fi. inſtr. c. accep mus ff. de priui. cū ꝑ
ſone li. vi. ꝛ de cōfir. vti. vel inuti. cū dilecta. Itē ꝓ ſente q2 facit
fidem exēplū ꝯ dantē illud. facit qđ not. in aut. ſi qs in aliquo.
C. de edē. ¶ In gl. alieno nole i ſi. no. ex hac gl. plura. Primo
qđ intereſſe petētis ſibi dari ptātē inſpiciēdi tabulas ſeu teſtm̄
ꝓbaf ꝑ iuramentū de calūnia. Scđo qđ illud pōt etiā ꝑ ꝓcura
torē ꝓſtari. Tertio qđ iſta petitio nō fit in figura iudicii ſic nec
petitio bo. poſ. de qua in. l. ii. §. ſi cā cognita. ff. de bo. poſ. ꝓ p̄mo
dicto facit qđ hr̄ in. l. theſaurus. ff. ad exibē. ſi Ja. de ra. ꝛ Cy.
hic in addi. ꝛ Bal. poſt eū tenēt ꝯm̄ dicētes ꝙ imo alia ꝓbatio
requirif ꝑ. l. iii. §. cā ſ. de car. edic. Nec ob. d. l. theſaurus. q2 ibi nul
lum fiebat ꝑiudiciū parti aduerſe h̄ ſecus q2 per inſpectionē in
formabaf de iuribus aduerſarii ſed Bar. ꝛ Ang. hic tranſeūt
cū gl. nō facta mētione de dicta opi. ꝛ illa vr̄ tutior cū hic agat
de modico ꝑiudicio: q2 licz legi debeat totū etiā audiēte ipſo petē
te nō tñ dz dari copia inſpiciēdi ꝛ ſcribēdi niſi illius partis quā
iudex viderit ad petētē ſpectare vt in. l. ſi. C. de ꝑci. impera. offe.
vbi etiā ꝑ doc. ꝛ eſt tex. optimus in. c. cōtingit extra de fi. inſtru.
Ideo dz ſufficere iurm̄ ſicut etiā videmus ꝙ quo ad primū de
cretū quia illud eſt ꝑiudiciū modici ſufficit ꝓbatio ꝑ iurm̄ iuxta
no. in. l. cū ꝓponas. C. de bo. aut. iu. poſ. ꝛ in. c. qm̄ frequēter. §. i
alius. al. as. §. ſi. vt li. nō ꝯtē. ¶ Circa ſcđm attēde q2 ꝓcurator
debebit iurare in hac forma ſ. ꝙ credit dñz cuius noie petit nō
fore calūnie cā poſtulaturū. facit qđ no. gl. in. l. ꝗ bona §. ſi alie
no. hic alleg. ꝛ in. l. pretor. e. ti. ꝛ q2 vt pz ex dicta forma non iu
rat ꝓcurator tūc in animā dñi. ideo in preſtatione talis iuramē
ti nō requirif ſpeciale mādatū vt voluit gl. ſi recte ponderef. in
d. §. ſi alieno. licz Jo. an. tenuerit ꝯriū in. c. ſi. de iura. calū. li. vi. per
illū tex. ſed nō bene vt etiā dicit Bar. in. d. §. ſi alieno. q2 ibi loq
tur de alio iuramēto ſ. de iuramēto calūnie qđ preſtatur ad ſo
lēnitatē iudicii ꝛ in quo hz iurare in aiam dñi. ꝛ de materia dic
plene ꝑ Bar. in. d. §. ſi alieno. ꝛ ꝑ hoc patet ꝙ vltima opi. hic in
gl. poſita nō eſt vera. Nec ob. l. ii. alleg. hic in glo. q2 loquif in iu
ramento calūnie qđ preſtaf ad ſolēnitatē iudicii qđ preſtari dz
in animā dñi vt predixi. ſed hic in iuramento calūnie qđ ꝓſtaf
ad ꝓbatione intereſſe in quo nō eſt neceſſe ꝙ iuref in animam
3 dñi vt eſt dictū. ¶ †Circa tertiū attende q2 gl. vr̄ ſentire ꝙ non
requiraf citatio partis ſicut nec qñ petif bo. poſ. iuxta no. in. d. §.
ſi cā cognita. licz Ja. de ra. h̄ tenet ꝯtra vt refert Cy. ꝛ etiā Bal.
q2 imo requiretur partis citatio per id qđ habef in. l. i. ꝛ ii. ſ. ex q.
cau. in poſ. ea. ꝛ in. l. iii. §. cauſe. ſ. de car. edic. ſed tutius eſt tenere
gl. cū qua tranſit Bar. ꝛ Ange. qñ ſolū petitur apertura ad fi
nem inſpiciēdi ꝛ deſcribendi q2 illa reputatur modici ꝑiudi
cii adeo ꝙ pōt fieri interdū corā honeſtis ꝑſonis ſi copia teſtiū
pro tunc nō poſſit haberi. l. ii. C. eo. ſecus ſi peteretur aperiri ad
finē vt inſinuef ꝛ publicef teſtm̄ q2 tūc bene requiritur partis
citatio iuxta id qđ no. in. l. publicati. C. de teſta. ꝛ hoc caſu ꝓce

dat opi. Ja. de ra. Et no. ex glo. ſm Bal. ꝙ eo caſu quo petitur
exhiberi inſtrm̄ ad finē vt inſpiciaf dz extra formā iudicii ꝓcedi
qđ eſt no. ſcōm eū. Et adde dictis Bar. inquātū dicit ꝙ ex quo
verba referunf ad iudicē inducif officiū iudicis vt hic iuncta. l.
cū ab initio. ſ. e. nā de hoc etiā eſt gl. ſing. in. l. ſi ſoror. C. de colla.
¶ In gl. teſtamēti. ibi licz non de rigore. no. diligēter ex hac gl.
vnū intelle. l. ſi mater. de excep. rei iudi. q2 ſcōm iſtū intelle. retra
ctatur ipſa ſnia ipſo iure de equitate tamen ꝛ non de rigore ſed
in. d. l. ſi mater. ponitur etiam alia lectura ſ. ꝙ retractetur ope
reſtitutionis in integrū de quo dic vt ibi. ꝛ pondera etiā qđ hic
retractef fauore vltime voluntatis per rōnē. l. de his. ff. de trāſa.
ꝛ que ponitur hic in ver. ratio. Alia eſt lectura que tangitur ibi
in gl. qđ retractetur de equitate fauore matris. de quo dic vt ibi
per glo. ꝛ Bart.

Si quis leget.

Si vnꝰ ex teſtibꝰ neceſſariis ſcri
ptis in inſtrō ꝯdicit inſtrō facit ſi
4 dē inſtrumēti vacillare. h. d. ſm Bar. vel ſic ſm Bal. †Cōtradi
ctio vnꝰ teſtis nō īpedit aperturā teſtamēti ſz illā reddit ſuſpe
ctam. h. d. ¶ In tex. ibi ſuū. i. a ſe poſitū. ꝛ intellige ꝙ no hn̄ ap
parebat forma ſigilli. nā alias ſi ex forma appareret ſuū eſſe ſigil
lum vt q2 eſſent ibi eius arma vel litere hoc demonſtrarēt tūc vi
deref ſtandū ſigillo vt tāgit gl. ¶ No. ꝙ dictū eſt in ſummario
etiā aliud cōmode notari non pōt. ¶ No. hn̄ etiā vltra ſummari
ū ꝙ vbi vnus ex teſtibus deſcriptis in inſtrō ꝯdicit inſtrō red
dif inſtrm̄ ſuſpectū ad hoc ſepe allegaf. ꝛ ſic vr̄ ꝙ nō faciat fidē
niſi ex aliis coadiuuef. l. iubemꝰ. de teſta. C. ꝛ. l. ſolemꝰ. C. de fal.
qđ tñ eſt intelligendū vt hic tāgit gl. no. qñ eſt vnus de teſtibꝰ
neceſſariis ad ſolēnitatē inſtrumēti alś nō redderet inſtrz ſuſpe
ctū ex quo eſſet vnꝰ ſolus. l. iuriſiurādi. C. de teſti. ꝛ in. c. veniēs.
el. i. extra de teſti. ¶ In gl neget. ſ. id non eſt ſuū ſigillū. ſupple
nec apparet eū ſcripſiſſe qđ alieno ſigillo ſigillauerit iuxta id qđ
habef in. l. ad teſtium. §. ſi figura ꝛ ſi. ff. de teſta nā tūc ſi alieno
ſigillo ſigillaſſet. ꝛ de hoc feciſſet mētionē in ſubſcriptione ſi ap
pareret ex figura ſigilli illud eſſe cuiꝰ quo ſigillauit ꝛ apparet ex
forma ſigilli ſigillū eſſe ſuū: vt q2 ſunt ibi arma ſua ꝛ litere etiās
dicūt ſecꝰ qñ hoc non bn̄ appareret vt q2 adeo deleta eſt forma
ſigilli qđ nō bene apparet q̄ arma ſint ibi vel litere nō ꝑñt bene
5 legi. ¶ †Et ex predictis patet qđ vbi apparet forma ſigilli et
ſigillū erat ꝓpriū vel etiā alienū ꝛ ex ſubſcriptione apparet qđ
cū ſigillo alteriꝰ ſigillauit ſtabif ſigillo licz ipſe neget vel dubitet
vt vr̄ velle hec gl. ꝛ Dy. ꝛ tetigi ſup litera. ſz cōtrariū tenet hic
Ja. de ra. Cy. q2 licz credaf ſigillo ꝯ ſe obligātē vt in. l. ne ſatiſda
tio alś. in glo. tñ nō credif ꝯ teſtificātem qđ patet q2 mortuo ali
quo ex teſtibus neceſſariis teſtm̄ nō valet ſeu nō habebit effica
ciam vt no. in. l. publicati. C. de teſta. ꝛ. ſ. eo. l. ii. in prin. ꝑ doc. ſz
Bar. ſtat cū gl. q2 ſtandū eſt ſigillo etiā in alio actu ꝙ vbi agif
de aliquo obligādo per. l. ſi vnus. ff. de teſta. ꝛ ſic ratio Jac. de
ra. nō eſt bona. non tñ dicit tn̄ ad id qđ dixit de morte. ſed tenēdo
opi. gl. ꝛ Bar. oporteret dici qđ verū eſt qꝫ ꝓpter mortē vnius
ex teſtibus ante publicationē teſtamēti teſtamētū nō hz effica
ciā qñ aliqua eſſent ſigilla que nō bene haberent formā debitā
nā ſecꝰ vt ſi debitā formā habeāt ꝛ bn̄ cognoſcatur q2 ſi talia
ſigilla faciūt fidem cōtra teſtē expreſſe contradicentē ſigillo vel
dubitātē de illo multo fortius debent facere fidē teſte nō ꝯdicē
te licz mortuo. ſed forte pōt dici ꝙ verior eſt hec opi. Ja. de ra.
q2 hic erāt ſigilla priuata ꝛ nō credif ſigillo ꝓuato niſi approbe
tur vel ꝑ partē aduerſaz vel alias ꝑ teſtē vt no. Bar. poſt Bal.
de cu. in. l. ſi ꝓcuratorē abſentis. ff. de ꝓ. ut. licz ſecꝰ ſit in ſigillo pu
blico q2 facit fidem in dubio ꝯ illū cuiꝰ eſt ſigillū iuxta id qđ ha
betur in. l. ſi qua per calūniā. C. de epiſ. ꝛ cle. ꝛ per cano. in. c. poſt
6 ceſſionem. extra de ꝓba. †Et pro predictis etiā faciat q2 ſigillū
publicū melius cuſtodif ꝙ priuatū ꝛ ideo nō ſic de facili pōt ap
poni circa ꝯſcientiā eius cuius eſt ſigillū ſicut pōt priuatū. facit
l. vnica. §. i. ne fraudādi. C. de la. liber. tol. ¶ In gl. ſient. ibi in
ducit ſuſpicionē. aduerte q2 dupliciter pōt intelligi hec gl. cū tex.
vno modo qđ faciat ſuſpicionē ſed nō tñ plenā ꝓbationē vt. ſ.
ſentit gl. in ver. plenā. ꝛ ſic in dubio ſtabif nihilominꝰ teſto niſi
alias indirecte probef cōtra teſtm̄. ꝛ iſtū intelle. tetigit Inn. i. c.
cū Joānes. extra de fi. inſtr. in gl. mag. in ꝟ. dicūt tñ quidā. ꝛ for
te non male circa mediū. Alius ſuit intellectus qđ inducit ſuſpi
cionē adeo ꝙ niſi coadiuuef inſtrz nō valebit. ꝛ iſtū poſuit Inn.
in prin. dicte glo. mag. in qua glo. ſubtiliſſime examinat mate
riā huius. §. ꝛ ex cuiꝰ dictis Bart. hic pro maiori parte ſumpſit
dicta ſua. Cōis opinio eſſe vr̄ qđ ſi vnus eſt de teſtibꝰ aſcriptis
in teſtō. ꝛ de numero neceſſario tūc ꝓcedat ſecūda opinio q2 tūc
inſtrm̄ vr̄ remanere ſine debita ſolēnitate cū teſtes deſcribanf
in inſtrō vt fidem illi imponāt vt in aut. de inſtr. cau. ꝛ fide. §. ſz
ꝛ ſi qs ꝛ. §. ſi vero. Si aūt nō ſit de numero neceſſario vel de non
deſcriptis ꝛ tūc ꝓcedat prima opi. ſed ꝯtra illam opi. fortiter fa
cit q2 inſtrm̄ facit plenā fidē ex q̄ habet debitas ſolēnitates vt
in. l. cū precibus. C. de ꝓba. ꝛ ſic videf qđ ꝑ vnū teſtē nō poſſit
reprobari q2 dictū vnꝰ teſtis nō facit plenā ꝓbationē ſed leuis

plenā vt in.l.iuriſiurādi.de teſti.⁊ no.in.l.admonēdi de iureiu.
minus aūt plena nō d₃ vincere magis plenā.ſed potius ecōtra.
⁊ p̄ h̄ facit qđ hic no.Ja.de are.qui cōcludit q̄ cū ſcriptura ta-
bellionis facit plenā fidē ſi teſtis examinatus dicat ſe aliter di-
xiſſe q̄ ſit ſcriptū q̄ ſtabiť potiꝰ ſcripture tabellionis:q₃ illa quo
ad acta facit fidē ſine ſubſcriptione teſtiū.l.in donationibꝰ.⁊ l.
in hac.C.de dona.⁊ ideo nō d₃ reprobari p̄ minus plenā h̄ eſt
per dictū vnius ꝯdicētis eidē.⁊ ſic vř q̄ eodē mō ſit dicendū in
ꝓpoſito.⁊ tenēdo hanc opinionē poſſet r̄ſideri ad iſtū tex.put
hic voluit ſentire Bal.notabiliter:q₃ interdū ſcriptura nititur
viribꝰ ſuis ex autoritate ſcribētis vt q₃ eſt ſcriptura manu tabel
lionis cū debitis ſolēnitatibus ⁊ tūc illa facit plenā fidē iō non
eneruabiť p̄ dictū vnius teſtis etiā deſcripti in inſtrō.⁊ lʒ ſit de
numero neceſſario ⁊ p̄ h̄ q₃ remanet etiā autoritas notarij qui
poſſit etiā vt teſtis ad cōfirmationē inſtrumēti examinari.facit
qđ habeť in.l.hac cōſultiſſima.C.q̄ teſt.fac.poſ.iō ex quo vnus
tm̄ ꝯdicit vř q̄ lʒ reddať ſuſpectū inſtrm̄ tn̄ nō reprobatur niſi
aliud ꝓbeť.fateor tn̄ q̄ iudex poſſet tūc inquirere de veritate.
facit.l.iubemus.C.de ꝓba.tn̄ ſi aliꝰ nō reperiať vř q̄ debeat ſta
7 re inſtrō per prędicta. ¶ † Quedā vero eſt ſcriptura q̄ nō nitiť
ꝓprijs viribus ſed eget coadiuuatiōe vt eſt ſcriptura priuata te
ſtamēti in ſcriptis quā op₃ coadiuuari p̄ dicta teſtiū.⁊ tunc bn̄
eſt fatēdū q̄ ſi vnꝰ de numero neceſſario ꝯdicit q̄ tūc nō facit fi
dē:q₃ illa de ſe nō faciebat fidē ſed demū ſi coadiuuareť p̄ teſtes
in ſufficiēti numero iō nimirū ſi tunc nō ꝓbat ſi vnus ꝯdicit q₃
non eſt coadiuuata put reqrebať ſm formā iuris.⁊ hec opinio
forte eſt verior de iure ⁊ etiā rōnabilior ꝓpter ſupius dicta.tn̄
cōiter doc.vt Bar.Bal.⁊ Ang.⁊ etiā Jo.cal.in.d.c.cū Joan.
in diſtinctionibꝰ tenēt qđ ſupius dixi vʒ ſi vnus teſtis deſcri-
ptus in inſtrumēto d̄ numero neceſſario ꝯdicat illi etiā ſi ſit pu
blicū inſtrm̄ in effectu eneruet vires eiꝰ.nā vt dixit Bal.⁊ An
ge.h̄ q̄ p̄ dictā talis teſtis nō impediť apertura tabularū nec et
iudicis poſſeſſoriū.facit qđ no.in.l.ſi.⁊ l.fi.in ver.ſigillo⁊.C.de
edic.di.adri.tol.tn̄ bn̄ impediet victoria in iudicio petitorio:q₃
illud eſt grauis p̄iudiciū.ſꝫ p̄cedētia ſunt p̄iudicia modica ſcdm
eū ⁊ ideo in petitorio nō ſtabiť illi inſtrō niſi p̄ alias ꝓbationes
fides imponať.l.iubemus.C.de ꝓba.⁊ h̄ etiā poſuit Ang.in.l.
cū ab initio.ſeu l.l.vel negare.ſ.e.ſi aūt diceret teſtis ſe nō recor
dari tūc ſtandū eſſet inſtrō p̄ dictā.l.cū p̄cibus ⁊ p̄ no.in.d.c.cū
Jo.⁊ etiā p̄ Cy.in.l.ſi qs decurio.ē.allꝫ.Aduerte tn̄ q₃ etiā te-
nēdo opi.cōmuē eſſe dubiū an faciat fidē in iudicio poſſeſſorio
q₃ nō cenſeť paruū p̄iudiciū imo magnū eſt cōmodū poſſeſſoris
vt inſti.de interdi.in.§.cōmodū.iō vř q̄ quo ad illud impediat
niſi forte aliqđ allegareť qđ reqreret ꝓlixiorē tractatū q₃ tūc ta
lia bn̄ ſunt reſeruanda in iudicio plenario ⁊ ſic petitorio.l.iiij.§.
ibidē.ff.ad exhibē.⁊ facit q̄ no.in.l.i.C.de edic. ¶ In ea.gl.ibi
ſed Jo.dicit h̄ opi.cōiter nō teneť vʒ q̄ ſpālē ſit in teſtō vt vox
vnius faciat tātā fidē lʒ poſſit allegari.ſ.e.l.ſed ⁊ ſi qs.ibi vnus
aſſit an oēs.ſed nō multū facit ſi bn̄ pōdereť vn̄ nō d₃ dici ſpā
le in teſtō:q₃ oīs negās ſuā eſſe ſcripturā p̄ quā actus geſtus d₃
ꝓbari reddit illā ſuſpectā ſiue autor ſcripture ſit tabellio vel qs
alius.l.ſi qs decurio.C.de fal.⁊ l.in exercēdis.C.de fi.inſtr.⁊ iō
dicūt cōiter q̄ ſiue in teſtō ſiue in alio inſtrō vnus teſtis ꝯdicēs
ſcripture d₃ attēdi an ille teſtis ſit de nūero neceſſario ad ſubſtā
tiā inſtri ſeu eiꝰ ſolēnitatē vt tūc reddat ſuſpectū adeo q̄ nō va
leat niſi aliter coadiuueť.ſecus ſi nō ſit de numero neceſſario vt
voluit gl.in fi.ꝓ q̄ facit qđ hř in.l.aū tabule.ſ.de bo.poſ. ¶ In
ea.gl.ibi.l.maritꝰ.ſolue vt ibi:q₃ ibi erat teſtis q non erat omni
exceptiōe maior nā erat domeſticꝰ.facit.l.etiā.C.de teſti. ¶ Ex
tra glo.tractat h̄ Bar.qn̄ teſtes ꝯdicūt inſtrō q̄ d₃ reprobētur
ſiue oēs teſtes inſcripti ꝯdicāt inſtrō ſiue aliq ſiue etiā vnus tm̄
ſiue ille ſit de numero neceſſario ſiue de nō neceſſario.⁊ ſiue ꝯdi
8 cāt teſtes nō inſcripti ſiue vnus tm̄. † Cuius dictis adde primo
circa primū inquātū dubitat an ſi teſtes dicant ſe nō interfuiſſe
inſtrō reprobet inſtrm̄ cū₃ quilibet videať deponere tm̄ de ſeipſo
⁊ nō de alijs ⁊ ſic videanť ſingulares.⁊ tādē ꝯcludit q̄ dicunť
cōteſtes lʒ ſint ſingulares in ſenſitiua cognitione:q₃ de h̄ nō cu
randū qm̄ ſemꝑ teſtis d₃ reddere cām ſui dicti p̄ ſenſitiuā cogni
tionem ſumet ſenſus nō alterius ſiue affirmatiue ſiue negatiue
deponat.l.teſtiū.C.de teſti.⁊ p̄ h̄ etiā videť eſſe caſus in.l.vel ne
gare.ſ.eo.ſm Ang.faciat etiā qđ hř in.c.tertio loco.extra de ꝓ
ba.⁊ in.c.ſā literis.in fi.extra de teſti.⁊ ꝓ hoc etiā dicto allegat
Ange.q₃ qn̄ quęriť de ꝓbatione huius vniuerſalis iuriſditiōis
vel imperij vel poſſeſſionis alicuius vel ſacerdotij.lʒ teſtes depo
nētes p̄ cognitionē ſenſitiuā deponāt de particularibus inferē
tibus ipm̄ vniuerſale nō dicūtur ſingulares:ſiue cā ſit ciuilis ſi
ue criālis.allegat no.p̄ gl.q̄ reputať ſingularis in.l.ob carmen.
§.fi.ſ.de teſti.p̄ Inn.in.c.qualr el.ij.extra de accu.exēplū ponit
ſi duo teſtes dixerīt titiū ſacerdotē ⁊ interrogati de cā ſcientie
vnus r̄ndet q₃ vidit eū inchoare celebrare miſſa₃ ad altare.aliꝰ
qđ vidit eū cōficere corpus dn̄i.vel interrogati ſup iuriſditiōe
dixerunt q̄ viderunt titiū exercēt imꝑiū in tali caſtro.⁊ inter-
rogati de cā ſcientie vnus dixit q̄ vidit eū fecit decapitari ſeiū.
alter dixit q̄ vidit eū fecit ſuſpēdi ſemproniū.vel interrogati ſu
p̄ poſſeſſione dixerunt titiū vidiſſe,poſſediſſe.interrogati de cā
ſciētie vnus dixit q̄ vidit titiū recolligere vuas natas in re.aliꝰ
qđ vidit eū recolligere frumētū.nā ſcdm eū ꝓbāt dicti teſtes ex
quo ſunt conteſtes in p̄ncipali dicto.⁊ ſic eodē modo in ꝓpoſi
to ſi quęriť de falſitate inſtrumēti ſi quilibet teſtis negat ſe inter-
fuiſſe vel negat ſe ſignaſſe tabulas teſtamēti ꝓbata d₃ dici fal-
ſitas q₃ ſunt cōteſtes in principali dicto. ¶ Tu adde primo in eo
qđ dixit de ꝓbatiōe ſacerdotij q̄ nō vř illud verū:q₃ talis ꝓ-
batio neceſſario nō ꝯcludit:q₃ pōt eſſe q̄ re vera non eſſet ſacer-
dos ⁊ tn̄ ſciuiſſet celebrare miſſam.ꝓbatio aūt d₃ ꝯcludere ne-
ceſſario in.c.in p̄ſētia.extra de ꝓba.⁊ facit qđ habeť i.c.i.de cle.
p̄ ſal.ꝓmo.ſʒ bn̄ ꝓbāt q̄ ille gerebat ſe p̄ ſacerdote.Et ſuppoſi-
to q̄ eēt ſacerdos ſi dicať eū irregłarē q₃ dicať eū fuiſſe excōica
tū ⁊ celebraſſe ⁊ celebratio ꝓbaret mō p̄dicto tūc videreť ꝓcede
re dictū Ang.de q̄ p̄ gl.in.c.nihilominꝰ.iij.q.ix.vbi gloſ.valde
no.Scđo adde q̄ an ⁊ qn̄ poſſet ꝓcedi q̄ teſtes ſint ſingulares
⁊ ſic an ꝓcedat q̄ dicit Ang.⁊ qđ dicit gl.in.d.l.ob carmē.§.fi.
⁊ Inn.in.d.c.qualiter.⁊ gl.i.d.c.nihilominꝰ eſt magnū dubiū
ſup quo recurre ad ea que plene dixi in.l.inter pares.§.i.ſ.de re
iudi.⁊ adde etiā q₃ opi.qū tangit h̄ Bar.circa iſtū articulū ha-
buit ab Inn.in.d.c.cū Joānes. ¶ Scđo principaliter adde in
quātum dicit q̄ ſi duo ex teſtibus deſcriptis in inſtrō de nūero
neceſſario vel nō neceſſario ad ſolēnitatē inſtri ꝯdicūt inſtrō ne
gando ſe fuiſſe p̄ſētes vel dicēdo rem fore aliter geſtā q̄ p̄ illos
ꝓbať falſitas inſtri vt in.l.optimā.C.de ꝯbē.ſtip.nā dicit An-
ge.q̄ hoc eſt verū niſi per alios teſtes in inſtrō deſcriptos coad
iuueť inſtrm̄.⁊ debēt ſcdm eū eſſe tot quot ſunt ꝯdicētes.nā tūc
preponderabiť ꝓbatio ꝓ inſtrō ꝓpter autoritatē notarij ⁊ ꝓ
9 hoc eſt gl.lʒ nō alleget in.§.verbo⁊.inſti.d̄ inuti.ſtipu. † Sed ſi
teſtes coadiuuātes inſtrm̄ nō eſſent tot q̄t ſunt reprobātes tūc
ſtabiť teſtibus approbātibus q₃ autoritas tūc nihil operať tāq̄
cōfuſa.Tu adde hoc verū qn̄ teſtes q ſunt plures ꝯ inſtrm̄ ſunt
maioris autoritatis vel eiuſdē q̄ ſint teſtes pauciores deponē-
tes ꝓ inſtrō.ſecꝰ ſi illi pauciores eēnt maioris autoritatis lʒ alij
eſſent numero plures p̄ id qđ hř in.d.l.ob carmē.§.fin.⁊ in.c.in
noſtra.extra de teſti.⁊ Inn.in.c.cū Jo.ad fi.dū remiſit ad no.
iiij.q.iij.ſi teſtes.Et h̄ etiā voluit forte Ang.dū ſubiūxit q̄ ne-
gabat qn iudex ex fama ꝯſcīe ⁊ ex autoritate ⁊ dignitate teſtiū
⁊ ex aptitudie negotij ⁊ teſtimonij iudex poſſit hinc ⁊ inde aīm
ſuū inclinare p̄ id qđ hř in.d.l.ob carmē.§.fi.⁊ in.l.iiij.§.iucꝰ.de his
10 q no.infa. ¶ † Item aduerte circa iſtū articulū q₃ pōt eſſe dubiū
qualiter debeat coadiuuari inſtrm̄ ſi duo teſtes negāt ſe interfuiſ
ſe nunq̄d ſufficiet q̄ alij duo deponāt ſe interfuiſſe:an ꝓo ſit ne
ceſſe qđ etiā dicāt qđ illi q negauerūt ſe interfuiſſe interfuerunt.
Inn.h̄ examiat in.d.c.cū Joānes.⁊ ponit opi.Una fuit q̄ nō
iuueť niſi deponāt etiā illos fuiſſe p̄ſētes q negarūt ſe interfuiſſe
alias etiā ſi eſſent centū q deponerēt ſe interfuiſſe ꝯtrui ſi nō de-
ponerēt illos q negarūt ſe interfuiſſe fuiſſe p̄ſētes nō iuuaretur
inſtrm̄:q₃ lʒ probent ꝯtractum eſſe factū tn̄ remanet qđ notarius
falſo ſcripſit teſtes qđ nō debebat ſcribere.⁊ ideo ex quo cōſtat
inſtrm̄ ſaltem in parte falſum nullatenus probabit ipm̄ inſtrm̄
p̄ id q̄ hř.iij.q.ix.in.c.pura ⁊ ſimplex.⁊.ix.diſ.ſi ad ſacras.facit
q̄ cōſueuit dici in.l.ſi ex falſis.C.de trāſac. ¶ Scđa fuit opi.q̄
iuueť p̄ dictos teſtes q dicūt ſe interfuiſſe lʒ nō dicāt de alijs ex
eo q₃ quodāmō videnť ſingulares illi q negauerūt ſe interfuiſſe.
¶ Tertia fuit opi.q̄ etiā ſi non coadiuueť inſtrm̄ nō reprobeť
per teſtes qui dicūt ſe non interfuiſſe cū illi videātur ſingulares
⁊ nil ꝓbarent.ſed prima opi.rationabilior vř q₃ re vera nō ſunt
cenſendi ſingulares vt ſuperius eſt dictum.⁊ determinauit hic
Bar.⁊ nō videť demonſtrare pro vna opi.ſi qs bene cōſideret.
¶ Item adde inquantū tāgit qn̄ vnus de deſcriptis ⁊ de nume-
ro neceſſario ꝯdicit inſtrō nā ſi ſimplr̄ negat ſe interfuiſſe ꝓce-
dūt ea q̄ dixi ſuper gl.ſed ſi negarent ſe interfuiſſe ⁊ ꝓbareť etiā
per teſtes ipſos fuiſſe alibi in dicto tpe tunc bn̄ videť quod re-
ꝓbeť inſtrm̄ p̄ id qđ habeť in.l.optimā.de cōtrah.ſtip.⁊ hoc
etiā voluit Inn.in.d.c.cū Joānes. ¶ Item adde inquantū tan
git qn̄ teſtes nō deſcripti ꝯdicūt inſtrō.nā dicit h̄ Ange.qđ nō
ſufficiūt duo ſed requirūtur ſaltē tres etiā ſi ꝯdicāt p̄ indirectum
allꝫ.no.p̄ glo.inſti.d̄ inuti.ſtipu.§.itē verbo⁊.ſed certe glo.ibi
dicit q̄ qn̄ per indirectū cōtradicūt ſufficiūt duo.⁊ idē₃ etiā ſen-
ſit in.l.optimā.Et ſubdit Ang.q̄ Bar.hic inherēdo opi.Ja.
de bu.dicit per duos etiā nō deſcriptos reprobari inſtrm̄ ſi ſint
optime opinionis vt.d.l.optimā.⁊ ꝓpterea dicit cautos eſſe de
bere aduocatos vtriuſq̄ partis in articulādo ⁊ probando de
legalitate ⁊ fide notarij in fauorē inſtrumēti ⁊ de optima opi.⁊
fide teſtium cōtradicentium inſtrumento pro reprobatione in-
ſtrumēti.nā ſi ꝓbationes eſſent pares preſumeretur in dubio ꝓ
inſtrumēto.l.cū precibus.C.de ꝓba.Si aūt diſpares ſtādū eſt
ꝓbationi q̄ magis ꝓpōderat.⁊ in h̄ verſabiť arbitriū iudicis.al
leg.l.lucius.ff.de infami.⁊ l.iij.§.item diuus.de teſti.⁊.d.l.ob
carmen.

carmē.§.ſi. ¶ Et eſt diligēter no.ſm ang.qḋ dixit Bar.de dcā
cautela adhibēda qꝛ ꝑ hoc dat gñalē doctrinā qḋ vbicūq; opti
ma opi.teſtiū eſt cā inducta plene ꝓbatiōis ꝙ alias plena nō eſ
ſet ibi eſt articulandū ꝛ probandū de optima opi. Et ꝑ hoc in
fert qḋ ſi ſtatutū bono.diſponat qḋ ad ꝓbationē mortis alicuiꝰ
qui extra territoriū dicat̄ deceſſiſſe ſufficiat ꝓbatio ꝑ tres teſtes
optime opinionis deponētes de fama qḋ nō erit probata mors
niſi probet̄ illos teſtes deponētes eſſe optime opiniōis ꝛ fame.
Dicit tñ ſe audiuiſſe qḋ Jo.de ligna.cōſuluit ꝯtriū ſed nō bñ ſꝫ
cū ꝑpter theoricā ſupradictā. Adde qḋ idē qḋ Jo.de ligna.te
nuit ꝛ cōſuluit dñs meus dñs fran.de rāp.in auꝰ.ſed cū teſtōꝝ.
C.ad legē falci.qꝛ ſm eū qlibet ꝓſumit̄ bonus niſi probet̄ con
trariū.facit qḋ hr̄ in.l.ab ea ꝑte.C.de ꝓba.ꝛ in.l.cū pr.§.rogo.
de le.ij.ꝛ in.c.vno.extra de ſcruti.ꝛ qḋ no.in.l.ſi ꝓo.§.q proret.
ꝟ.qui ſat.ſda.cog.ꝛ in.c.ſi forte.de elec.lib.vi. Nec ob.theorica
Bar.qꝛ ſi bñ pōderentur ꝟba eius nō videt̄ probare theoricā
Ang.nā dixit qḋ quo ad coadiuuāda dicta teſtiū vtile eſt arti
culare de bona fama ꝛ opiniōe ipſorū ꝛ ecōtra qḋ notariꝰ erat
perſona ſuſpecta vel nō adeo bone opi.ſꝫ nō dicit qḋ alr̄ vbi ni
hil eſt probatū ꝯ teſtes qḋ nō ꝓſumātur eſſe bone opiniōis ꝛ fa
me. Forte tñ pōt dici ꝙ ſi ſimplr̄ ſtatutū dicat qḋ de bēt eē tres
teſtes bone opinionis ꝛ fame tūc niſi probet̄ aliqḋ in ꝯtriū ꝓſu
mat̄ pro eis ꝛ lō probēt. Sꝫ vbi ſtatutū reqrit qḋ ſint optime. ꝛ
ſic in ſuplatiuo tūc forte procedere poſſet opinio Ang.qꝛ lꝫ ꝓſu
mat̄ qs qḋ ſit bone opinionis nō tñ ꝓſumat̄ in ſuplatiuo qḋ ſit
optime lꝫ Jo.de lig.ꝛ do.Frā.ſentiāt ꝯtriū qꝛ tex.ꝟ ñ ſumit̄ auc.
ſꝫ cū teſtōꝝ.reqrit tres eē optime opi.ꝛ tñ dicunt qḋ in dubio il
11 lud ꝓſumit̄. ¶ †Jtē adde inquātū dicit Ang.bar.ꝟ velle qḋ ꝑ
duos teſtes ēt nō oēs ꝑ eos i inſtr̄o reprobet̄ inſtr̄ꝫ.nā dꝫ itelli
gi qñ autoritas teſtiū ꝑpōderat autoritati tabelliōis pꝫ qꝛ bar.
vult in dubio ceteris parib ſtari debere iſtr̄o.ſꝫ Jnn.in.d.c.cū
Joānes.ꝫ qḋ ꝑ duos teſtes idoneos ēt oī exceptione maiores
aut ꝑ tres ad plꝰ i dubio reprobet̄ inſtr̄m.ꝛ finalr̄ ēt inclinat̄ ꝙ
duo ſufficiāt.nā ſm eū ſatis iuſtū vr̄ qḋ duo teſtes tales ſeu cō
dcā debeāt ꝓferri autoritati tabelliōis cuiuſcūq; ſit autoritatis
ꝛ ꝑ ꝯñs ipſi iſtr̄o ꝙ receipit fidē ꝛ approbationē a ſola autoritate
notarij.facit qḋ hr̄ i.d.c.cū Joānes ꝛ i.l.vbi nūerꝰ de teſti.ꝛ i.c.
i no.oi eē de teſti.ꝛ i.l.quoties.C.de naufra.li.xi.ꝛ ꝑ hoc ēt ſi cōpa
ratio lr̄aꝝ facit vacillare fidē inſtr̄i vt pꝫ i auꝭ.de iſtr.cāute.ꝛ fi
de.i ꝑn.ꝛ.§.i.ergo multo fortiꝰ dcā duoꝝ teſtiū idoneoꝝ ar.auc.
multomag.e.C.de ſac.ſan.eccle.ꝛ eiꝰ qḋ no.i.c.cū ſtructis.i ꝑn.ex
tra de ele. Nec ob.ſi dicat̄ qḋ inſtr̄m hꝫ vim duoꝝ teſtiū. Jtē eſt
tabelliōis autoritas ꝙ hꝫ ſaltē vi vniꝰ ꝛ ſic videret qḋ debeāt re
qri q̄tuor teſtes ad reprobationē vt ēt ſenſit gl.i.c.tertio loco ex
de ꝓba.ꝛ i auc.de inſtr.cau.ꝛ fide.i.§.ſi ꝓo aliqḋ tale.ꝛ facit qḋ
no.Spe.i ti.de iſtr.edi.§.reſtat i.ſ.col.vt ſaltē tres vt dixit gl.i.l.
i exercēdis.C.de fi.iſtru.ꝛ i.§.itē ꝓboꝝ.Jñ.de inuti.ſtip.niſi eēt
ꝓbatio laterꝰ vel ꝟbi tāgit gl.qꝛ tūc ſ̄ Jnn.ꝛ voluit ēt do.i.l.i
exercēdis qḋ iſtr̄m hꝫ vim duoꝝ teſtiū ꝑp autoritatē tabelliōis
ꝛ nō ex ſe tñ.ꝛ iō in argumēto bis ſumit̄ idē qꝛ bis ſumit̄ autor
itas tabellionis.nā tacite de illa ſit mētio eo ipo qḋ dr̄ iſtr̄m ha
bere vim duoꝝ teſtiū.qꝛ illḋ eſt vt dixi ꝑpter autoritatē tabellio
nis ꝛ poſtea expſſe ſit mētio iterato de eadē.ēt iō argumētū non
ꝯcludit. Jtē nō obſtat ſcḋo ſi dicat̄ qḋ inſtr̄m hꝫ vi tot teſtiū ꝙt
ꝯtinent̄ in eo.ꝛ ſic ſi i eo deſcripti ſunt ſeptē teſtes vt in teſtō hꝫ
vim.vij teſtiū.i.l.ſi.cū ibi no.C.de codicil.ꝛ l.i.cū ibi no.C.de teſt.
qꝛ rñderi pōt ſm Jnn.qḋ illḋ verū qñ nihil ꝓbatur cōtra auto
ritatē tabelliōis.ſecus qñ cōtra illā ꝓbatur vt in caſu ꝓpoſito.
¶ Jtē nō obſtat tertio ſi dicatur qḋ inſtrumentū hꝫ vim duoꝝ
teſtiū ꝛ ſic ſaltē deberēt reqri tres qꝛ reqrit̄ fortior ꝓbatio ad vin
cendū aliā ꝛ illa ꝙ eſt eque fortis vel minꝰ fortis aliam nō vincit
facit qḋ no.i.c.in nr̄a.extra de teſti.ꝛ i.l.ob carmē.§.ſi.ꝟ.de teſti.
qꝛ rñderi pōt vt voluit Jo.cal.i.d.c.cū Joānes.in ſuis diſtinctio
nibus qḋ ꝓbatio ꝙ ſurgit ex inſtr̄o eſt ꝓſumptiua ꝑpter autori
tatē tabellionis vt in.c.ad audiētiā.extra de probatio.ꝙ ſit ꝑ te
ſtes eſt vera ꝓbatio qꝛ deponūt de veritate facta ꝑ ſenſuꝫ corpo
reum l.teſtiū.C.de teſti.ꝓſumptiua vero ꝓbatio dꝫ cedere vere
ꝓbationi vt i.c.ꝓpoſuiſti.extra de ꝓba.ꝛ ꝑ hoc etiā qꝛ qñ ꝯcur
rūt due preſumptiones quarū vna eſt fortior altera ꝓponderat
magis forti.ꝛ illi ſtamus.vt no.in.l.diuꝰ.ꝟ.de reſti.in inte.ꝛ in
c.tranſmiſſa.extra qui fi.ſint le.ꝛ in.c.cū inter.extra de elec.ꝛ hec
opi.vr̄ verior ꝺ iure quā vt dixi ſequit̄ Jnn.Jo.an.ꝛ Jo.cal.ꝛ
ſequebat̄ etiā dñs meus dñs Frāc.de rāpo.i.d.l.in exercēdis.ſꝫ
12 Bar.ꝛ ang.aliter hic dixerunt. ¶ †Jtē adde qꝛ tangit Jac.de
are.quid ſi teſtis examinatus per notariū dicat ſe nō ita dixiſſe
vt ſcripſit notarius vel nuncius dicat ſe non ita retuliſſe vt ſcri
pſit notarius an crederetur ſcripture tabellionis an vero dicto
teſtis vel nuncij.ꝛ arguit pro ꝛ cōtra vt hic etiā tāgit Cy.in ad
di.ꝛ finalr̄ ēt concludit qḋ ſtandū eſt ſcripture qꝛ illa facit plenā
probationē ꝛ ad eius eē nō requirūtur teſtes.l.in donatiōibꝰ.
C.de dona.ideo talis ꝓbatio tanꝙ plena nō enervat̄ ꝑ ſimplice
ꝟ.ar.eius qḋ hr̄ in.l.hac cōſultiſſima.§.plꝫ.C.de teſta.ꝛ.l.vos
lumꝰ.e.ti.ꝛ inſti.qui.mo.teſt.infir.§.ex eo.ſaluo niſi tabellio eēt
ſuſpectus qꝛ tūc talis ſuſpicio cōfirmaret̄ per dictū predictoꝝ ꝛ
ſic ambo ꝓdicta facerēt plenā fidē.ar.l.ſi quis ex argentariis.§.
ſi.ꝟ.de edē.ꝛ.l.ſi cui.§.hiidē.ꝟ.de accu.ꝛ l.diuꝰ.de cuſto.reo. Jdē
dicit Ang.ēt ſi nō ſit ſuſpectꝰ ſi oēs teſtes examīati ꝑ notariū
dicerēt ſe hoc nō dixiſſe ꝑut ſcripſit notariꝰ allegat no.in Spe.
de teſte.§.ſi.ver.ſed pone ecce.ſed certe illū ver.nō reperio.vide
ibi in.§.i.allegat etiā no.per Cy.in.l.ſi quis decurio.de fal.ꝛ qḋ
etiā hic no.bar.Tu adde ꝙ idē ſi nuncius dicat ſe aliquē citaſ
ſe ꝛ ecōtra ille dicat ſe nō citatū an credat̄ nūcio.nā ꝺ hoc plene
poſuit Spe.in ti.de cita.§ ſequit̄.ꝟ.ſꝫ nunqḋ credet̄.ꝛ ibi ple
ne ꝑ Jo.an.i addi.vbi ꝯcludit ꝟ eē arbitrariū inſpecta qlitate
perſone citati ꝛ qlitate iudicis nā ſm eū ſi eēt epūs ꝛ perſona
notabilis ꝙ diceret ſe nō citatū ꝑſonaliter ꝛ nūciꝰ vilis ꝯdēnis
ꝙ diceret oppoſitū ꝛ diceret̄ citatū eē in ſua ꝯtumacia ꝑpter ci
tationē ꝑſonalē ꝛ ſic ageret̄ de graui ꝑiudicio deberet iudex ar
bitrari nō eē credēdū nūcio.aliter tñ ꝑ ſtatuta ꝑui rē ꝑ nūcio
iurato credat̄ de quo hic vt ibi ꝛ ēt ꝑ bar.in extua.ad repri mēdā
13 in ꝟ.nūcij. ¶ †Ultimo ꝯclude ſi ꝙrat̄ an ſtari debeat iſtr̄o.qꝛ aut
ſumꝰ in caſu in ꝙ ꝓbatio nō recipit̄ ꝯ inſtr̄m exēplū i.l.ſi.C.arbi.
tute.ꝛ in.l.antiq.C.ſi i velle.i qbus inter ꝑtes diſponit nō poſſe
ꝓbari ꝯ.ꝛ facit qḋ no.l.c.ii ꝙ extra de ꝑſcrip.ꝛ tūc clarū vr̄ ꝙ ſta
ri debeat inſtr̄o vt in dictis iurib.ꝛ.l.cū ꝑcibus.C.de ꝓba.ſed
hoc limitat no.Jnn.in.c.cū Joānes.eē verū qñ quis vult ꝓba
re cōtra ꝯtenta in ipſo inſtrumēto.ſed licet inſtr̄i mētū eē vex
ſecus ſi vellet dicere inſtrumentū fore falſum ꝛ falſe fabricatum
qꝛ tunc bene admitteret̄ ꝓbatio in cōtrariū qꝛ talis ꝓbatio nō
reijcit̄ per dictas leges ſi bene ponderent̄.ideo reuertamur ſub
regula ꝙ reprobari pōt iſtr̄m ꝑ iſtū tex.ꝛ eaꝙ ſuperiꝰ ſunt dicta
aut ſumꝰ in caſu in quo ꝓbatio admitt̄ ꝯ inſtr̄m ꝛ tūc attēde
aut ꝯdicit vnus teſtis tm̄ aut plures.ſi vnus ꝛ tūc aut eſt de nō
deſcriptis ꝛ nō reddit inſtr̄ꝫ ſuſpectū qꝛ vox vniꝰ vox nulliꝰ.l.iu
riſiurādi.C.de te.ꝛ canonica.iiij.q.iij.ꝛ extra de teſti.c.veniēs.el
ſ.ꝛ.c.licet.idē vr̄ ſi ſit ſcriptura ꝙ nō reqrit de ſe teſtiū ſubſcriptionē
vt eſt ſcriptura actorū.l.i donationibꝰ.C.de dona.ꝛ iō ſi teſtis
examinatꝰ dicit ſe alr̄ dixiſſe ꝙ dicit notariꝰ ſtādū vr̄ ſcriptu
re tabellionis qꝛ illa ꝺ ſe facit plenā fidē.ꝛ ſic nō dꝫ enervari ꝑ di
ctum vniꝰ talis lꝫ deſcripti i ſcriptura de ꝙ dixi ſuperiꝰ aut talis
ꝯdicēs eſt de deſcriptis in inſtr̄o ꝙ requirit̄ ad ſolēnitatē teſtiū
ſubſcriptionē ſeu teſtes eē deſcriptos.ꝛ tūc ſi nō eſt de numero
neceſſario nō inualidat inſtr̄m ꝑ.d.l.iuriſiurādi.ꝛ voluit etiā hic
gl.ſi.u ſi.ſi aūt eſt de numero neceſſario tunc aut ſcriptura non
innitit̄ ꝓprijs virib ſed eget teſtiū ꝯfirmatione ꝛ tūc clarū qḋ
nō ꝓbabit ex quo nō cōfirmat̄ ꝑ teſtes in numero ſufficiēti vt ꝟ
eſt caſus ſm vnū intellectū. Si aūt ſcriptura innitit̄ ꝓprijs viri
bꝰ vt qꝛ eſt publica tūc ſm coēm opinionē reddit inſtr̄m ſuſpe
ctū adeo ꝙ ſibi nō credit̄ niſi alr̄ coadiuuet̄.C.de ꝓb.l.iubemꝰ.
ꝛ ſic dictū colligi ex iſto tex.cū gl.ꝛ in hoc ſit vex de iure ſupiꝰ
dixi ꝛ nō mir ſꝫ Jo.cal.ſi hoc caſu magis credit̄ teſti ꝙ ſupra qñ
dicit ſe nō dixiſſe ꝑut ſcripſit tabellio qꝛ ibi agit̄ ꝺ facto ſuo.hic
ſecꝰ.ſi aūt ſint plures teſtes ꝙ ꝯdicāt tūc ſi ſunt de deſcriptis re
probāt iſtr̄ꝫ niſi coadiuuet̄.ꝛ qualr̄ poſſit coadiuuare dixi ſupe
riꝰ. Si aūt ſint de nō deſcriptis tūc an reprobet iſtr̄m ſi ſunt ido
nei.fuerūt opi.vt.ꝟ.dixi ſi ſint tñ duo.tñ vt dixi.Jnn.tꝫ ꝙ ſit ꝛ
illa vr̄ verior opi.vt ſupꝰ dixi.ꝛ de mēꝑ Jo.cal.in.d.c.cū Jo
14 ¶ †Jtē adde dictis bar.inquātū dixit qḋ ſi teſtes dicāt ſe nō re
cordari qḋ nihilominꝰ ſtat̄ iſtr̄o.ꝛ idē voluit Jnn.i.d.c.cū Jo.
nā hoc eſt verū ſm bal.qñ eſt ſcriptura publica ꝙ innitit̄ ſuis vi
ribꝰ.ꝛ ex ſe facit fidē.ſecꝰ ſi ſit ſcriptura ꝑuata ꝙ egeret coadiu
uaris adminiculo teſtiū qꝛ tūc cū illa nō faciat fidē niſi ſit adiuua
ta ꝑ teſtes tūc nō faceret fidē ex ꝙ teſtes illā nō coadiuuāt ſꝫ dicūt
ſe nō recordari ꝑ id qḋ hr̄ i illo.§.ꝛ ſic dicit etiā fuiſſe de mēte gl.
hic qḋ eſt no. ¶ Jtē ēt addē ꝙ ēt tenēdo opi.cōem qḋ ſi teſtis de
ſcripꝰ in inſtrumēto de nūero neceſſario ꝯtradicit illi qḋ reddit
eū ſuſpectū vt nō valeat niſi coadiuuet̄ ꝙ opꝫ dici qḋ illḋ nō ſit
ex eo qꝛ minꝰ plena ꝓbatio ipugnet magis plenā.ſꝫ ex eo qꝛ vr̄
inſtr̄m remanere ſine debita ſolēnitate cū reqrat ad ſui ſolēnita
tē numerū neceſſariū teſtiū ꝙ iō admittunt̄ in inſtr̄o vt ꝑ illos ſi
de eis ꝑponat̄ vt eſt tex.cū glo.in.§.ſi ꝓo.aliqḋ tale.ꝛ in.§.ſi ꝓo
moriēte.in auc.de inſtr.caut.ꝛ fide.ſꝫ ꝯ iſtud dictū multū facit
dictum Ja.de are.vt.ꝟ.ſcripſi.ꝛ qꝛ iſte tex.videt̄ loqui in ſcriptu
ra que proprijs viribus nō innitit̄.de quo ſuperius plene dixi.

Summarium.

1 Teſtamentum dicitur inſtrumentum.
2 Pertinere ad aliquem ſiue eſſe alicuius aliquid pōt dupliciter.
3 Publicum quot modis quid dicatur.
4 Teſtamentum quid proprie dicatur.
5 Sententia que eſt nulla dicitur abuſiue ſententia.
6 Tabellio de teſtō imperfecto inſtrumentum facere tenetur.
7 Teſtis non iuratus falſum deponens non punitur.
8 Notarius de actis reuocatis inſtrumentum conficere debet.

9 Teſtamētum nō aperitur viuente teſtatore.
10 Teſtamentū ſi aperiri petatur cauſa cognita proceditur.
11 Exemplū tabularū teſtamenti petens illas ſigillare debet.
12 Mors alicuius qualiter probetur, et nu. 13.
14 Fama nō plene probat.
15 Permiſſo vno permittitur quod ex illo ſequitur.
16 Inſtrumēta diem et conſulem habere debent.
17 Exhibitio teſtamenti ſtatim debet fieri.
18 Tabulas teſtamēti habēs officio iudicis ad exhibē. cogi pōt.
19 Heredi quādo detur vendicatio tabularum.

Tabularū teſti. Inſtrm̄ teſti nō ē ſolius fratris l: vniuerſoꝝ quorū intereſt quo ad vtilitatē. h. d. ¶ † No. qd teſtm̄ ēt dr
1 inſtrm̄. facit qd hr̄ in. l. i. ff. de fide inſtr. et adde qd no. bar. in. l. in fraudē. §. neqꝫ. ff. de iu. fiſ. vbi tāgit ſi ſtatutū puniat facientē falſū inſtrm̄ an habebit locū i falſitate acta iudicij de quo dic vt ibi.
2 ¶ † Itē no. ex tex. cōiūcta gl. qd qd eē alicui dr duplr. vno mō quo ad ꝓprietatē ſeu dn̄iū. alio mō q̄ ad vtilitatē. ¶ Et no. hic qd aliqd p̄t eē alicuius quo ad vtilitatē lꝫ nō ſit illius quo ad ꝓprietatē. et ſic facit qd ſi eſt ſilua q̄ eſt vniuerſitatis ville quo ad ꝓprietatē lꝫ illa nō ſit ſingulorū reſpectu ꝓprietatis. l. in tm̄. §. vniuerſitatis. et qd ibi no. ff. de re. diui. et l. ſicut. et qd ibi no. ff. qd cuiuſqꝫ vniuer. nō eſt ſi glib: et de villa pcipit vtilitatē paſcuādi illa pōt dici cuiuſlibet quo ad vtilitatē. iō i cā dicte ſyluē nō poſſet tūc ſingularis de villa eē teſtis de quo in. d. §. vniuerſitatis. l. in oib⁹. C. de teſti. et c. et Capo. in. c. nuncius. extra de teſti.
3 ¶ † Ultimo no. qd aliqd dr eē publicū vno mō quo ad autoritate alio mō quo ad vtilitatē vt hic. et colligit cōiūcta gl. ¶ In gl. publicā. ibi qd nō. ptis no diligēter ex hac gl. qd ſi nō viuāt teſtes ſubſcripti i teſtō i ſcriptis i nūero neceſſario qꝫ tūc tale teſtm̄ nihil ꝓbat. et idē voluit gl. i. l. publicati. C. de teſt. et l. i. ff. C. e. et ſic vr qꝫ ſi ſigilla nō faciūt fidē teſtib⁹ mortuis multo min⁹ facient fidē eis ꝯtradicētib⁹ ar. ff. de reg. iur. l. q pōt inuitis. et p h̄ vr qꝫ hec gl. cū glo. ff. allē. ꝯdicat gl. l. i. §. ſi. ff. eo. vbi gl. dicit ꝓſumi p ſigillo qꝫ ſuū eſt ſigillū ipſi⁹ ſigillātis. et idē ſi alienū ſi i ſubſcriptiōe apparet cū alieno ſigillo ſigillaſſe qd ex forma ſigilli hn̄ apparet. nā tūc ſꝫ illā gl. vr qꝫ ſigillū ꝓbet lꝫ teſtes ꝯdicat. iō vr dicēdū alterū de duob⁹ vꝫ vl qd hec gl. debeat itelligi qn̄ nō erat ſuū ſigillū nec apparebat ex ſubſcriptiōe qꝫ alieno ſigillo ſigillaſſet. vl ſi erat ſuū vel appebat i ſubſcriptiōe qd ſigillaſſet alieno ſigillo nō hn̄ apparebat forma ſigilli. et ſic hec gl. tūr nō ꝯdiceret illi ſꝫ potius ꝯcordaret i effectu cū illa. Uel ſcḋo ſi volum⁹ dicere qd ꝯdicat oīno pōt dici qd hec ē ſꝫior qꝛ h̄ erat ſigillū priuatū qd nō facit fidē niſi recognoſcat ſeu approbet lꝫ ſec⁹ ſit i publico ſigillo vt no. Gul. et bar. in. l. ſi procuratorē abſētē. ff. de ꝓcu. de quo ēt dixi i. d. §. ſi. ¶ In eadē gl. ibi p manū publicā ſꝫ qn̄o pōt eſſe ſcriptū p manū publicam cū ſecretū et ignoretur quid ibi contineat. facit qd hr̄ i. l. hac ꝯſultiſſima. C. de teſt. et i. l. iubem⁹. eo. ti. et i. l. i. ꝓ teſt. §. i. poſſes dicere qꝫ eſt ignotū alijs quā ipſi tabellioni q ſcripſit. ſꝫ certe nō video ēt qn̄o tūc faceret fidē. lꝫ eſſet ſcriptū manu tabellionis et ēt ſubſcripſiſſet ſe dicendo rogatū a teſtatore de iſto et ſi ſignū ſuū appōat: qꝛ nō erāt ibi p eū teſtes ſubſcripti nec ꝯtr̄ appareret qꝫ eēnt rogati vn̄ vr qd gl. debeat intelligi qn̄ notari⁹ i tenduo charte q̄ ſup ē poſt clauſurā vel up ipſa charta clauſa ex latere ſupiori ſtabat i effectu h̄ mō. Pateat vniuerſis hāc ſcripturā inſpecturis qd talis teſtator corā me notario et teſtib⁹ h̄ ſubſcriptis publice dixit qꝫ iſtud teſtm̄ ſic ligatū ſubſcriptū et ſigillatū erat ſuū teſtm̄: et de hoc me rogauit vt publicā cōficerē inſtrm̄ corā teſtib⁹ ꝓſatis ad h̄ ēt rogatis. natūc vr qꝫ tale teſtm̄ faciat ēt fidē ſi notari⁹ ēt appoſuit ſuū ſigillū lꝫ alias tenor teſti nō ſit ſcript⁹ p manū tabellionis ſꝫ manu teſtatoris vel alterius ꝓuati. et h̄ ēt vr fuiſſe de mēte bar. hic. dū dixit qꝫ notario dꝫ credi i teſtō iſcriptis ḋ ſolēnitate teſti qꝛ credit i nūcupatiuo ēt ḋ volūta. et no. qꝫ lꝫ hodie cōiter nō ſiāt teſtā i ſcriptis nūcupatiua. et iō notarij ḋ cēnt qꝫ talis volēs facere teſtm̄ nūcupatiuū ēt ſiue ſcriptū i hūc modū face. ꝓcurauit. lꝫ iteruēniat ſcriptura no ꝓpter h̄ dr̄ eē i ſcriptis qꝛ ſcriptura no ſit ad ſubſtā ſꝫ ad ꝓbatiōne rei geſte. l. ꝯtrū. ff. de pig. et l. ꝯtrū. ff. de ſi. inſtr. In. e. gl. a. ſi. hic dr glaſſātē verāſi petit vt edat iudi. ſec⁹ ſi vt ſibi edat p id qꝫ hr̄ i. c. ꝯtingit. extra de ſi. iſtru. Sꝫ potes tenere gl. et ſi petat ſibi edi q. loqt i caſu dubio qn̄ ſum⁹ i dubio an aliqd ſit teſtm̄ et iurat nō calū. cā petere. nā pōt petere ſibi edi vt videat an aliqd ſit ſibi relictū et ſic an ſua iterſit. fateor tn̄ qd iudex nō debebit ſtati facere ſibi edi ſꝫ debebit facere iegī p aliū audiētē ēt ipſo petēte. et ſi nihil repiat ſibi relictū nec ſua itereſſet ſibi edi tūc nulli faciat fieri editionē. ſi aūt videat aliquā periculū ad eū ſpectare tūc illi tm̄ faciat edi vt l. d. c. ꝯtingit. et l. i. ſi. C. ḋ pcu. pera. offic. et tn̄ Bal. et ang. hic qꝫ iterdū ſic cui nihil ē aſcriptū pōt petere apud et iſpici teſtm̄. exēplū pōnit in filio pterito q vult dicere teſtm̄ nullū. nā ſibi dꝫ dari copia teſti qꝫ vult ipugnare. et ille ſi eēt veniēs ab iteſtato qꝛ nihilo eēt diſcript⁹ q vellet redarguere teſtm̄ de falſo. na non bene poſſet illud redarguere niſi habe

ret copiā teſtamenti.

Teſtamētū. Omnis ſcriptura que prīa facie ptinet ad teſtm̄ ptinet ad h̄ edictū. h. d. ¶ In tex. ibi falſa. i. nō vera. ¶ In tex. ibi vl iniuſta. expone ꝓpter pteritionē filij na. l. poſthum⁹. §. ide et circa. ff. ḋ iniu. teſ. ¶ In tex. ibi vel irrita forte ꝓpter capitis dānationē teſtatoris poſt teſtm̄ ꝯtingēs. l. ſi qs ſi⁹ exheredatū. §. irritū. ff. de iniuſ. te. et iſti. q. mo. teſt. inſir. §. nō tn̄. ¶ In tex. ibi vel rupta. ſ. natiuitate poſthumi pteriti. l. poſthumo. C. de ꝯtrata. et facit qd hr̄ in. l. i. et. ii. ff. de iniuſ. teſt. ¶ In tex. ibi imꝑfecta ſ. rōne ſolēnitatis. vt qꝛ deficit nūer⁹ teſtiū neceſſari⁹. facit qd hr̄ in. d. l. i. et. ii. ff. de iniu. teſta. et l. hac cōſultiſſima in pn. et §. ex imperfecto. C. de teſt. ¶ In tex. ibi materia. ſiue in charta ſiue ēt i tabulis cereis ꝓut conſueuerit iterdū facere ātiq. facit qd hr̄ i. l. i. ff. de bo. poſ. ſꝫ tab.
4 in pn. ¶ † No. vltra ſūmarij pmo qd ꝓprie nō dr teſtm̄ id qꝫ eſt falſum vel nullū ſꝫ abuſiue. nā vt dicit ang. vr tūc eē oppoſitū in obiecto ſicut qn̄ dicim⁹ hō mortu⁹ vl falſus ꝓcurator aut falſ⁹ denari⁹. facit qd no. p glo. i. l. ij. C. de hereti. et i. l. falſus. C. de furtis. et i. l. ſi hō mortu⁹ ff. de v. ob. et ſimile eſt ēt cū dr ocul⁹ lapide⁹ vl
5 de pictus. ¶ † Et no. hic ex ꝑdictis qꝫ ſniā q̄ eſt nulla nō ꝓprie dr ſnia ſꝫ abuſiue. et ſilr vr de ꝯtractu de q̄ tetigi in. l. i. §. i. ff. de pac. facit qꝫ vr in. l. uij. §. ꝯdēnati. ff. de re iudi. et iō cū ſtatuta debeāt accipi ꝓprie et nō iproprie nec ꝯtr̄ abuſiue vt in. l. cōſtitutiōib⁹ ad municip. et i. l. ꝯtra ꝯſtrigēde. de v̄b. ob. et no. p Dyn. i. l. i. ff. ſi ver. ſig. Statutū lequēs de executiōe inſtrumētoꝝ et teſtamētoꝝ nō vēdicabit ſibi locū i falſis nullis vel ſimulatis ſm ang. facit. l. diuus. et qd ibi no. p bar. ff. de teſt. mili. et i. l. i. §. i. qd vl aut cla. vbi bar. notabilr loquit. et adḋ ēt glo. q̄ reputat ſing. i. c. ſe. ad ꝯpelēdas. ad ſi. ḋ ſequeſ. poſ. et fruc. q̄ allegat qꝫ lꝫ p ſtatutū reijciat exceptio nullitā. nō itelligit reiecta nullitas q̄ ꝓuenit ex defectu nullitatis qꝫ ē no. ¶ In gl. imꝑfecta. ibi et iterdictū de tab. exhi. et q̄ ſit dr̄ia iter illud iterdictū et hoc edictū tāgit p bar. ff. e. l. i. et p gl. i. l. i. C. de tab. exhi. q̄ aūt ſit dr̄ia iter edictū et iterdictū in gn̄e ſumptū tetigit gl. i. l. pretor. §. i. ff. de op. no. nūcia. et bar. i. l. i. i pn. e. ti. ¶ In ea. gl. ibi p falſo et nō pfecto intellige rōne ſolēnitatis. nā ſi eſſet nō pfectū rōne pteritiōis ſꝫ alr̄ pfectū rōne ſolēnitatis hn̄ haberet locū iſtud edictū vt no. i. d. l. ſi qs legatū alſ. in gl. itē intellige qn̄ eſt nō pfectū rōne ſolēnitatis nec pōt aliqꝫ vtilitatē afferre ſicut vꝫ. ſec⁹ ſi poſſet aliquā vtilitatē afferre vt qꝛ diceret ꝯditū inter liberos vel iter venitēs ab iteſtato. l. hac ꝯſultiſſima. §. ex imꝑfecto. et §. pe. C. de teſt. vel ēt ageret de ꝓbādo volūtatē defuncti circa alienationē alicu⁹ rei hi de exiſtēte minore. l. ſi. ff. de re. cor. nā i dictis caſib⁹ volūtas lꝫ min⁹ ſolēnis ꝓbat iō tūc haberet locū iſtud edictū. et ſilr ſi eēt falſū tale teſtm̄ hret locū pena legis cor. ḋ fal. et ſic dꝫ itelligi et limitari. d. l. ſi qs legatū. ꝓut ēt ibi tāgit Bar. ex q̄ illa ſcriptura eēt ꝓa aliquā vtilitatem afferret. et ſic falſitas eſſet tūc ꝑiudicialis et ꝯſtis puniblis. l. dam⁹. cū ibi no. C. de falſis. ſꝫ vbi eſt teſtm̄ vel inſtrm̄ falſū et nō pfectū rōne ſolēnitatis nec poterat aliquā vtilitatē afferre ſi eēt vꝫ ipm teſtm̄ ſeu iſtrm̄ teſti tūr nō hꝫ locū iſtud edictū vt dixit glo. qꝛ nō itereſt rōne alicu⁹ vtilitatis ex q̄ no eſt verū. Itē nec rōne vidicte qꝛ tūc nō pōt accuſari de falſo ex q̄ nō fuit pfectū rōne ſolēnitatis. nā lꝫ falſū ꝯmittēs puenerit ad actū ꝓximū vt ſic videret puniēdus ac ſi pfeciſſet per id qd hr̄ i. l. i. ff. de extraor. crimi. tn̄ qꝛ delictū nō fuit ꝯſūmatū ex eo qꝛ noluit qꝛ nō pfecit eū quo ad ſolēnitatē cū poſſet parcitur ſibi. l. q falſas. ff. ad le. corne. de fal. ¶ In. e. gl. a. ibi ſꝫ p falſo et pfecto. hoc itellige niſi lis eſſet ꝯteſtata ſup crimine falſi. nā tūr poſtea nō hret locū hoc edictū lꝫ tale teſtm̄ eſſet pfectū q̄ ad ſolēnitatē vt ē tex. ſing. qꝫ nō eſt alibi ſm vnā lecturā i. l. ſi. ff. de tab. exhi. ¶ In eadē glo. ibi p ꝓo et imꝑfecto. itellige rōne ſolēnitatis et qn̄ vtilitatē aliquā poſſet afferre vt qꝛ eēt iter liberos vt iter venientes ab iteſtato vel ageret de ꝓbāda volūtate defūcti. vel ēt ꝓpter viculū naturalis obligatiōis q̄ ſm gl. orit ex teſtō minus ſolēni. l. error cū ibi no. C. de iuris et facti. igno. cui⁹ naturalis vigore forte vellet vti retētiōe iuxta ea q̄ habent in. d. l. error. et nichil⁹ in. l. cū qs. C.
6 de iur. et fac. igno. et i. l. i. ff. de ꝯdi. inde. † Et ex hoc no. qꝫ tabellio tenet ꝯficere inſtrm̄ ēt de teſtō iperfecto hoc eſt min⁹ ſolēni et reducere ipm i publicā formā cū illa tali quali ſolēnitate. ſec⁹ ſi eēt teſtm̄ iperfectū rōne volūtatis vt qꝛ poſtq̄ teſtator incepiſſet teſtari ſupuenit ſibi mors vl furor ātequā ꝯpleret nā tale teſtm̄ nō deberet i publicā formā redigere ex quo nō fuit habit⁹ p abſoluto ab ipſo teſtāte. l. ſi is q. et qd ibi no. ff. ḋ teſt. et l. fideicōmiſſaria. §. i. ff. ḋ le. iij. et l. furioſus. C. q teſt. fa. pōt ¶ In eadē gl. ibi vl dic vt ibi. tene pcedētē ſolutionē declaratā vt. ff. et ex ꝑdictis ſatis patere pōt an ſi teſtm̄ ē falſo fabricatū itē nullū an habeat locū pena falſi. ang. hic dicit qꝫ ſi nullitas ē euidēs nō hꝫ locū pena falſi et idē dicit i teſte q falſum depoſuit nō iurat⁹ vel corā incōpetēte no qꝛ tūc dictū ei⁹ ē nullū euidēter et tūc nō hꝫ locū pena falſi: lꝫ falſuꝫ depoſuerit p. l. ſi qs legatū. ff. de fal. habebit tn̄ ſmeu locū pena extra ordinaria ꝓpter crimē ſtellionat⁹ iurſus ſm qꝫ no. C. r. i. l. i. C. ad ſep. viola. Si ꝓo nullitas non apparet ex ſerie ipſius

inſtrumenti

inſtrī teſti ſꝫ eſt lat'o.exēplū ſꝫ eū ſi ꝯfectū eſt falſuz teſtm̄ i quo
ſil' eſt ꝑtent' vel falſuz inſtr̄m ꝑ notariū iſ ꝯdēnari de falſo vł
ſi loqmur de teſte depoſitū eſt teſtimoniū falſuz ꝑ teſtē infamē q
erat teſtificari ꝓhibit' tūc bñ habebit locū pena falſi ꝑ dictā.l.ſi
qs legatū. Tu adde ꝑrio ꝙ lꝫ nullitas ſit euidēs nō ſꝑ ceſſat pe
na falſi.exēplū ſi fuit pctm̄ i materia vt ē tex.cū gl.i.d.l.ſi qs lega
tū.i ꝓn.iō dcm̄ ſuū dꝫ teſtrigi qñ fuit pctm̄ i forma ſeu i ſolēnita
te teſti.⁊ qñ tale fuit pctm̄ ꝙ ſi eēt vez teſtm̄ nullā vtilitatē affer
ret nā tūc bñ ceſſat pena falſi qꝛ tūc vr̄ nō ꝯſūmatū delictū ex eo
7 qꝛ noluit iō parcit vt.d.l.q falla.ff.de fal. ¶ † Itē adō inquātū
dicit ꝙ ſi teſtis dponit falſum nō iurat' ꝙ nō pōt puniri d falſo
nā ꝯtm̄ eſt vez qꝛ tūc dictū teſtis nō dꝫ peccare i forma ex eo qꝛ
de forma ſubſtātiali nō eſt iuramētū.cū poſſit a ptib' remitti vt
no.i.c.tuis.extra de teſti.ꝑ gl.⁊ doc.in.l.i.§.i.ff.de feriis.⁊ expſſe
hoc tenuit Ricar.de malū.⁊ ēt bar.in.d.l.ſi qs legatū.ſꝫ qñ de
ponit ex iudiciū vł corā notario ſine mādato iudicis bñ dꝫ tunc
peccare i forma.facit qđ no.i.l.iubem'.⁊.l.interrogatis.C.de li.
cau.iō tūc nō hꝫ locū pena falſi ex q̄ dcm̄ eſt euidenter nullū. tn̄
ſm Cy.in.d.l.ſi.de ſepul.vio.ꝓpter mēdaciū poſſet extra ordinē
puniri qđ tene mēti.⁊ de materia plene ꝑ bar.i.d.l.ſi qs legatū.
vbi plene examinat an qñ inſtr̄m eſt falſuz ſꝫ nullū habeat locū
pena falſi.⁊ qñ ſilr tractat ēt d teſte deponēte falſū ſi ei' dictū ſit
nullū.an poſſit puniri pena falſi.d qb' dic vt ibi ſupl' tetigi.Et
facit ad materiā qđ no.Jo.an.i r̄ła factū ſcie.de re.iuris i mercu.
li.vj.vbi tagit qđ iuris ſi poſt iur̄m añq̄ teſtis deponat excōicet
vel efficiat īfamis an ſufficiat habilitas q̄ fuit ſm tp̄s iuramēti.

Si plura ſunt.

Siue ſint plēs ſcripture eiuſdē teſti ſiue diuerſoꝝ teſtamētorū
oim dꝫ fieri editio.h.d.No.ꝙ dcm̄ eſt i ſummario. ¶ In gl.plu
ra ſi.no.bñ ex pria lec.qđ nō ſꝑ pluralitas ſcripturaꝝ īducit plu
8 ralitatē factoꝝ.nā fallit ꝓꝑ vnicā ſigillationē vt ħ pꝫ. ¶ † Not.
ēt ex ſertia lec.qđ ēt de actu reuocato dꝫ notari' ꝯficere inſtr̄ꝫ ⁊
i inter ſua ꝓthocolla redigere ſeu īter ſuas rogatiōes.⁊ ꝓꝑ.h.d.ħ
bar.⁊ ang.ꝙ lꝫ teſtōr ē penitēat ꝯdidiſſe teſtm̄ nō tn̄ ꝓpterea po
terit notari' illđ dilacerare nec omittere qn ponat īter ſuas roga
tiōes ac ſi teſtōr ħ vellet.⁊ idē i alio actu ſup q̄ cōfectū eēt inſtr̄m
lꝫ ptes vellent ab illo recedere.facit qđ hr̄ in.l.acta.ff.de re iudi.
Forte tn̄ poſſet dici qđ ſi corā ſeptē teſtib' notari' eēt rogat' vt
dilaceraret ipm̄ teſtm̄ qđ forte tūc illđ poſſet facere ar.l.nr̄am.C.
de teſt.lꝫ deberet de hoc facere mētionē quo corā teſtib' fuit ro
gat' ꝑ teſtatorē vt dilaceraret al's nō crederet ſibi.⁊ iō nō eēt tu
tū tūc illđ dilacerare.bar.tn̄ ſimplr̄ dixit qđ ē volēte teſtōre nō
dꝫ dilacerare.ſꝫ forte ei' dictū dꝫ limitari de iure ſcđm predicta.

Si dubitet.

Si dubitet de vita teſtatoris nō dꝫ apiri teſtm̄ niſi cā cognita.h.d.vł ſic
petēs edi teſtm̄ dꝫ facere fidē de morte teſtatoris qꝛ ſi teſtatoꝛ vi
uit edi nō dꝫ.h.d.In tex.ibi ipas ſcripturā.ſupple ꝓ pte vt i gl.
⁊ dñ.ff.dicit tabulas itellige i totū vł potes exponere qđ ff.loqt
9 de tabulis teſti ħ loqt d alia ſcriptura puta de codicil. ¶ † No.
ꝑrio qđ vbi teſtōr viuit nō dꝫ apiri teſtm̄ nec ꝑ ꝯſtis edi ſeu exhi
beri.qđ intellige niſi ſit ipſemet teſtatoꝛ q velit illud inſpicere qꝛ
ſibi teſtm̄ nō debeat latere cū habeat potētiā illud ꝯfirmādi ⁊ ēt
deſtituēdi.l.qđ ꝑ man'.de tu.codi.⁊.l.cācellauerat.ff.de his q̄ in
teſtō delē.⁊.C.d teſt.l.i.l.ii.⁊ iij. ¶ Quid aūt ſi notari' dicat ſe ha
buiſſe i mādatis a teſtatore d nō oſtēdēdo teſtm̄ niſi elapſis cer
tis annis,an tūc poſt mortē teſtātis ſit cōpellēd' añ dictū tp̄s.
bar.vt refert hic ang.formauit dubiū ⁊ ñ decidit i.l.pupillares.
ff.e.Sꝫ ipſe dicit qđ nō eēt credēdū tali tabellioī ex quo de tali cō
miſſiōe aliter non apparet.ꝑ.l.iniurādi.C.de teſti.aliq̄ tn̄ lectu.
10 nō bñt dcm̄ bar.i.d.l.pupillares. ¶ † Itē no.qđ qñ petit apriri
teſtamētū ꝓcedit cā cognita ⁊ ſic vt reqri ptis citatio.l.in cauſe.
§.cā cognita.ff.de mino.qđ vr̄ eē ꝯ no.ꝑ gl.i.l.j.i ꝓn.ff.e.i ꝓ.alie
no nole.vbi dicit qđ hec qō non expedit in figura iudicij ſicut
nec cōpetit bonoꝝ poſſeſſio de qua hr̄ in.l.iij.§.ſi cā cognita.ff.d
bo.poſ.Sꝫ dic qđ interdū qs petit teſtm̄ aperiri.⁊ ſolū eſt qō an
interſit petētis ⁊ tūc tale intereſſe ꝓbat per iuramentū.⁊ dꝫ fieri
apertura ēt parte nō citata.ex q̄ nō eſt d alio qō niſi de intereſſe.
Interdū ꝟo dubitat an venerit caſus in q̄ teſtm̄ debeat aperi
ri.vt qꝛ dubitat an teſtatoꝛ viuat ⁊ tūc bñ debeat cā cognita ꝓ
cedi ⁊ ſic parte citata.⁊ iſta loquit hic ſꝫ ang.de quo ēt ꝑ bar.i
d.l.j.ff.e. ¶ Itē no.ꝙ allegās quē viuere vr̄ deberi ꝓbare illud
qđ itellige vez qñ ꝑ aliq̄s p̄ſumptiōes erat p̄ſumptio i oppoſitū
11 al's p̄ſumit qs viuere vſqꝫ ad.c.ānos vt tāgit ħ gl. ¶ † Itē no.
ꝙ ille q accipit exēplū tabulaꝝ teſti dꝫ illas ſigillaſſe poſtea ⁊ ſic
vr̄ illas approbare ar.l.ij.C.de re.alie.nō alie.⁊ ſic vr̄ fateri ꝙ in
originali iſtet ſcriptura put in exēplo.⁊ ſic facit ꝙ exēplū ꝓbet ꝯ
ipꝫ ſumētē exeplū ⁊ ſilr ꝯ ipm̄ ꝓducētē ſic ēt ꝓbat datū ipm̄ exē
plū.l.ij qs ex arg ētariis.§.j.ff.de edē.⁊ ſm p̄dicta dꝫ limitari ꝙ
hr̄ i aut.ſi qs i aliq.C.de edē.vbi dꝛ qđ exēplū nō ꝓbat qđ verū
eſt regulr̄ lꝫ fallit ꝯ ſumentē ⁊ ꝓducentē exeplū vel ꝯ ipm̄ datē
facit qđ hr̄ in aut.ſi dicat.C.de teſti.⁊ qđ hr̄ ꝑ Inn.in.c.cū olī
extra de cenſi.vbi ꝓducēs inſtr̄m vr̄ fateri ea q̄ in eo ꝯtinent.⁊
facit ēt qđ no.i.c.venerabilis.extra de exce. ¶ In gl.licuerit.ibi
ſꝫ rñde ⁊c.no.bñ ex gl.ꝙ vbi nō apparet p̄ſumptio i oppoſitū ꝓ
ſumit qs viuere vſqꝫ ad.c.annos.⁊ fundata ⁊ ꝓbata ē a iure itē
tio allegātis tūc aliquē viuere.⁊ ad hoc ſepe allegat hec gl.cū q̄
trāſeūt ħ doc.⁊ maxīe bar.⁊ Fu.i.l.i.ab hoſtib'.ff.ex q.cau.ma.
⁊ facit ēt ꝙ no.gl.i.l.lꝫ ſi de ſtu.ff.ti.j.⁊ qđ ibi ēt dixi ꝙ tene mē
ti ꝓ practica. In veteri tn̄ teſtō put hr̄ Gene.vj.c.vr̄ ꝙ deberet
eē tp̄s.c.xx.ānor.nā ibi dꝛ ꝙ erūt dies illi'.ſ.hois cētū.xx.ſꝫ quo
ad foꝝ iudiciale ſeruādū vr̄ qđ dicit hec gl.cū q̄ vt dixi trāſeūt
doc.⁊ dicit hic bar.qđ appareret aliquē fuiſſe vltra mare cū fuiſ
ſet.lxx.āno.qđ ſi lapſus tn̄ poſtea tm̄ tp̄s ꝙ trāſactū ſit tp̄s.c.an
noꝝ ꝙ ſatis erit ꝓbata mors ei' ex iuris p̄ſumptiōe niſi aliud i
12 ꝯtm̄ ꝓbet. ¶ † In ea.gl.i ſi.no.bñ ex gl. qualr̄ ꝓbet mors qꝛ ꝑ
vnū teſtē vł aliā p̄ſumptionē.⁊ ħ quātū ad iſtđ edictū.qꝛ ħ agit
de modico p̄iudicio cū ſolū ꝓbet ad finē vt poſſit teſtm̄ aperiri i
ſpici ⁊ deſcribi.vbi aūt eēt cā grauiſſimi p̄iudicij vt qꝛ tractaret d
īferēdo penā mortis vel mutilatiōis mēbri vel aliquātulū min'
grauiſſimi vt qñ ē qō ſtat' vł fame vł grauis vt cū ē qō ſolū d cō
modo pecuniario reſpectu ꝓprietatis plene ꝓſequit ħ bar.Aīr i
dictis caſib' debeat ꝓbari cū q̄ trāſit ħ bal.⁊ ang.⁊ addūt tn̄ ꝙ
ſi qrit de morte ei' q in lōginqs partib' dꝛ deceſſiſſe ⁊ cui' mor
tis noticia de facili hr̄i nō pōt.vt qꝛ dꝛ mortuus in mari vel ēt i
conflictu belli poterit ꝓbari mors ꝑ illos q interfuerūt ꝑ.l. quo
ties.C.de naufra.li.x.⁊ ēt tūc ſufficiet iter agnatos ⁊ cognatos
ipꝫ hr̄i ꝓ mortuo.⁊ ſilr ſufficiet ſi dicat aliquē deceſſiſſe i bello ꝓ
bari ꝙ fuit viſus intrare bellū ⁊ bello finito ñ fuit īuēt' i numero
viuētiū.l.pe.vł ñ.ff.d his q no.iſa.⁊ facit qđ no.Cy.i aut.hodie.
13 C.d repu. ¶ Quid aūt ſi teſtis dixerit ꝙ viderit tītiū mori nō aūt
dixit qđ vidit eū mortuū an ꝓbet mortē.vr̄ ꝙ nō ꝑ id qđ hr̄ i.l.
ſi.C.d ꝯdi.iſti.lꝫ ꝯtm̄ vr̄ tenere gl.i.l.ſi qdē.C.ſo.ma.ſꝫ ang.Nec
ob.p̄dictū.d.l.ſi.qꝛ lꝫ aliud ſit quē eē in vltio vite momēto aliud
quē eē mortuū vt ibi pꝫ teſtis hoc nō dicit qđ viderit eū i vltimo
vite momēto lꝫ ꝙ vidit eū mori.ſ.ab ħ ſeculo migrare.facit ꝙ hr̄
i aut.d here.⁊ fal.§.his oib'.⁊.§.hic nobis.Preterea ēt ſi dixit
qđ vidit eū in vltimo vite momēto ſatis vr̄ ēt dicere qđ vidit eū
mortuū qꝛ al's nō pōt ſcire vel videre ꝙ ſit vltimū vite momētū.
⁊ iō ēt virtualr̄ d morte vr̄ deponere.facit qđ no.i ſimil' ꝑ Inn.
i.c.fraternitatis extra d teſti.Adde p̄dictis qꝛ bar.vr̄ ꝯcludere
qđ vbi agit d comodo pecuniario reſpectu ꝓprietatis ꝙ tūc nō
regrat vera probatio ſed ſufficiat praeſumptiua per famā vel qꝛ
vidit fieri luctū ꝑtinētes.nā Cy.vr̄ tenere ꝯtm̄ i.l.ſi qdē.C.ſo.
ma.⁊ illa opi.forte eſt verioꝛ qꝛ vbi eſt cā i q̄ agit de pleno p̄iudi
14 cio regulr̄ regrit plēa ꝓbatio vt.l.iudices.cū ibi no.C.d iud. † Fa
ma autē regulr̄ nō ꝓbat plene.l.iij.eiuſdē.ff.de teſti.⁊.l.admonē
di.ff.de iureiu.cū ibi no.ꝑ gl.⁊ doc.⁊ ꝑ bar.i.l. de minore.§.tor
menta.de qſti.⁊ ideo vr̄ qđ ſi mors eſt de recēti ⁊ i loco i quo ve
riſilr̄ pſit hr̄i teſtes ꝙ nō ſufficiat dicta ꝓbatio per famā. vel qđ
cōſanguinei fecerit luctū.ſec' ſi forte ſit mortu' i tali loco i q̄ de
facili nō pſit hr̄i teſtes vt qꝛ mortu' eſt in lōginqs partib'.nā
tūc ꝓcedere poterit dcm̄ bar.vt ēt ſentit Cy.⁊ idē ētiā ſi eēt val
de longū tp̄s in quo qs eſſet mortuus.iō ſufficeret ꝓbare Caro
luꝫ mortuū vel iuſtinianū ꝑ famā vt dicit Inn.i.c.cū cām.extra
de iureiu. ¶ In gl.qđ aliud.ibi aliq̄ ſigna.no.ex gl.ꝙ in inſtr̄is
apponunt ſigna.⁊ ſic facit ꝙ ad ſolēnitatē inſtr̄i regrat ꝙ ſit ap
poſitū ſignū tabelliōis.facit qđ hr̄ i.l.ſi.C.d aſſeſſo.⁊ cōiter tenet
qđ nō ꝓbet ſi ꝯſuetudo eſt i loco ſignū apponi de q̄ ꝑ bar.i.l.ad
teſtiū.§.ſi ſigna.ff.de teſt.⁊ in rubrica prime conſtitutiōis ſſorū.

15 Inſpectio tab.

Nō ſumat. ¶ † No.ꝙ cui pmit
tit vnū vr̄ ꝑmitti ēt ꝙ ex illo ſe
quit.⁊ facit iſte tex.ſꝫ bal.ꝙ nō ſufficiat vidiſſe dcā teſtiū niſi qs
illa legerit ad itellectū ad ħ ꝙ dicat illa pcūctat' d q̄ i aut.q ſel.
C.d pb.⁊ ꝑ Inn.⁊ cano.i.c.vltra tertiā.ex d teſti.ñ eñ alr̄ pt dī
ci pcūctat' ⁊ ꝑfecte ſcrutat'.facit.l.vrbana.§.ꝑfeciſſe.ff.d v.ſig.

16 Diē aūt.

Inſpectio ⁊ deſcriptio tabulaꝝ teſtamēti fie
ri dꝫ ſine die ⁊ cōſule.h.d. ¶ † No.ꝙ i inſtr̄is
inter cetera q̄ requirunt ad eoꝝ ſolēnitatē requirit ꝙ habeant
diē ⁊ cōſulē vt ħ ꝓbat.ſꝫ iſtđ qđ dicit d ꝯſule cōiter nō ſeruat lꝫ
ponit nomē pape i terris eccłe.⁊ nomē imperatoris i terris iperij
facit ꝙ hr̄ i aut.vt p̄po.nomē ipera.§.j.⁊ ꝑ totū col.v.⁊ i.l.ꝯſuli.
C.d tab.li.x. ¶ In gl.iſpectio.ibi ħ nō.ħ ſatis vr̄ ꝓcedere reſpe
ctu legatarioꝝ.tn̄ reſpectu hr̄dis nō vr̄ ꝓcedere qꝛ ex q̄ mādato
teſtōris teſtm̄ ē cōditū ſatis pōt dici de mādato heredis cōditū
cū ei' ꝑſonā repñtet i aut.d iureiu.a morie.p̄ſ.i ꝓn.⁊.§.j.⁊.l.ſi.C.
de ipu.⁊ ali.ſub.p̄terea ēt vr̄ poſſe idē in legatario cū legatarius
efficiat hr̄s reſpectu rei legate.l.id tp̄s.§.j.ff.de viuca.iō dicebat
Ja.d are.⁊ Cy.poſt eū ꝙ gl.ꝓcedit qñ petit exhibitio ab illo q
tenet ſolūmō rōne poſſeſſioꝛ ſeu detētiōis ipſi' teſti.ſec' ſi petat
ab ipſo tabelliōe.Bar.hic alr̄ loquit.Tu potes cōiūgere dicta
oim ſimul.qꝛ interdū agit rei vē.qꝛ dꝛ teſtm̄ eſſe heredis ſcriptū
in charta ꝓpria teſtatoris ⁊ ꝓpter ħ petit exhiberi ⁊ tūc plena
rie dꝫ fieri exhibitio ꝑ id qđ hr̄.ff.l.ꝓxi.⁊ no.i.l.iij.C.e.Aut petit
exhibitio officio iudicis ꝑ hoc edictū vel ēt petit ꝑ interdictū de

tab. exhi. ⁊ tūc aut petit̃ ab illo q ſolū tenet̃ rōne poſſeſſionis. ⁊
detētiōis inſtri ⁊ tūc dʒ fieri ſine die ⁊ cōſule vt hic eſt caſus ſm
vnū itellectū. Aut petit̃ a tabellione q tenet̃ rōne publici officij
⁊ tūc aut petit̃ ad hūc finē an petēs ſit aliq̄ deſcript⁹ i ipo iſtro
⁊ per ꝯñs an ipſi⁹ petētis interſit ⁊ tūc dʒ fieri ſine die ⁊ ꝯſule. ⁊
ita etiā pōt intelligi hic ⁊ facit qd̓ habet̃ extra de fi. iſtru. c. cōtiu
git. Aut qrit̃ poſtq̄ cōſtat de intereſſe petentis ⁊ ſic qd̓ i aliquo
eſt deſcriptus ⁊ tūc dʒ fieri cū die ⁊ cōſule. ⁊ rō eſt q2 rōne officij
tabelliōis ſpectat ad eū dare in publica forma ⁊ p ꝯñs cū die et
cōſule cū talia requirant̃ ad ſolēnitatē inſtri iuxta no. in. d. l. ge
nerali. de tab. lib. x. ⁊ l aut. vt ꝑpona. nomē impera. ⁊ q2 dʒ fieri
ad finē vt poſſit ꝓbare d̓ iure ſuo. ⁊ q2 ꝓbatio alr̃ fieri nō poſſet
niſi exhiberet ſibi iſtrm i publica forma. dicit ẽ ſi hic bar. ⁊ ang.
qd̓ ſolū illa particula q̄ tangit ipſum petētē debebit ſibi p nota
riū dari ⁊ io legatario dabit̃ copia ſui legati cū inſtitutione he
redis nā iſtitutio ẽ caput teſtamēti. inſti. de leg. §. ante heredis.
ſpectat etiā ad legatariū habere inſtitutionē vt ſic poſſet ipſum
hr̃dē ꝓ legato ꝯueniri. l. argētarius. §. edi. ff. de edē. ⁊ qd̓ habet̃
in. d. c. cōtingit. ⁊ l. l. fi. C. de preci. impera. offe. heredi aūt dabit̃
copia totius teſtamēti. facit. ſ. l. proxi.

17 **Utrū aūt.** Ex cādaē termin⁹ ad exhibēdū tabulas. h. d. ¶ † No. qd̓ exhibitio teſti dʒ ſtati
fieri ſi illi⁹ habeat copiā ita q ſtatī illā poſſit facere. ſec⁹ ſi nō poſ
ſit cōmode ſtatim illā facere q2 tūc dabit̃ ſibi tempus arbitrio iu
dicis ad exhibendum. facit quod habetur inſti. de off. iudi. §. i.

Si qs nō patiatur. Hoc edictū cōpetit ꝯ cōfit̃ētē ꝯ negātē vo
cōpetit iterdictū de tabulis exhibēdis heredi cōpetit rei vē. ⁊ a
18 ctio ad exhibēdū ꝓ ipſis tabulis teſti. h. d. cū ſequēti. ¶ † No. q
ſi aliqs cōfitet̃ ſe habere tabulas ⁊ nō allegat cām pp quā nō d̓
beat exhibere pōt cogi officio iudicis ad exhibēdū. vnde tūc ꝓ
cedet̃ de plano ⁊ ſine figura iudicij ⁊ fiet ſibi ꝑceptū in cōfeſſū. l.
ſi debitoris. ff. de iudi. ⁊ facit qd̓ no. l. l. i. ff. eo. Si aūt dicit ſe ha
bere tabulas ſʒ dubitet an debeat exhibere q2 dubitet an mor
tu⁹ ſit teſtator tūc adhuc hʒ locū h̓ edictū ⁊ recurrit̃ ad id qd̓ ha
bet̃. ff. eo. §. ſʒ ſi dubitet̃. Si vo neget ſe habere tabulas vel alle
get cauſam quare nō teneat̃ exhibere tūc recurrit̃ ad interdictū
de tab. exhi. ⁊ rō diuerſitatis eſt ſm bal. q2 p hoc edictū ꝓcedit̃
officio iudicis vt. l. cū ab initio. ſ. eo. ⁊ no. p bar. ff. e. l. i. ⁊ vbi agit̃
officio iudicis nō reqrit̃ tāta ſolēnitas vt no. in rubrica. ff. de in
ter. ac. ſʒ qñ agit̃ p iterdictū agit̃ iure actiōis in factū que ex illo
deſcēdit. vt inſti. de iterdic. §. fi. C. de interdic. ideo qñ qs negat
q2 tūc op3 magis ſolēniter ꝓcedi quā qs cōfitet̃ vt p3 ex. d. l. ſi d̓
bitori. ⁊. l. ſi reus paratus. ff. de ꝓcu. ideo merito ꝯ negātem dat̃
19 interdictū de tab. exhi. et nō iſtud edictū. ¶ † Ultimo not. q he
redi dat̃ vēdicatio tabularū intellige qñ erant ſcripte in charta
teſtatoris alias ſecus p id q hr̃ i. §. litere. inſti. d̓ re. di. ¶ In. l. ipſi
tñ. in gl. fi. ibi qd̓ eſt ſpeciale in chartis. ⁊ q̄ ſit rō ſpēalitatis tan
git p Cy. in. l. inſtrumēta. C. ad exhi. q2 actio a l exhibēdū dat̃
qñ intereſt eōne iuris qd̓ qs hʒ in re vel pro re vel q2 ſūt ſibi debi
ta vt. l. i. ⁊. ij. ⁊. iij. ff. ad exhi. qd̓ nō cōtingit in litera ſcripta i char
ta aliena nā ſcriptura cedit charte vt in. §. litere. inſti. de re. diui.
dat̃ tñ ſubſidiū ne pereat facultas ꝓbādi actio in factū. ar. l. qm̄
C. de hereti. ¶ In ea. glo. ibi reſpondeo ſic. ⁊ an tūc debeat edi
cum die et conſule. dic vt dictum fuit. ſ. eo. l. ij. §. dicm.

Summarium.

1 Pretor ſignatores cōpellere pōt ad recognoſcendū ſigilla.
2 Exhibitio teſtamenti officio iudicis dicitur fieri.
3 Iudex cogere poteſt teſtes vt compareant ad teſtificandum.
4 Teſtes iurare debent etiā in ſummaria cauſa.
5 Iudex bononieñ. doctores ad iurandū cogere poteſt de ſufficiē
tia examinandi.
6 Apertura teſtamenti corā quibus debeat fieri.
7 Officium nemini damnoſum eſſe debet.
8 Impeditus adire an poſſit tranſmittere.

Cum ab initio. Prio loquit̃ qñ oēs teſtes ſunt pñtes i lo
co territorio. ſcdo qñ qdā ſunt pñtes qdā abſētes. ter
tio qñ oēs ſūt abſētes. Scd̓a ibi. l. ſʒ ſi maior. tertia ibi
l. ſʒ ſi qs. i pñ. ⁊ ſi forte. ⁊ i iſtis legib⁹ vſq ad. l. pupillares. exclu
ſiue tractat̃ quale d̓beat eē officiū iudicis i apiēdo tabulas poſt
q̄ l. queri illas apiri debere. ⁊ iſtud ſic ꝓ ſummario. vel pot ſic ſu
1 mari ſʒ ang. † Ad ꝑtoris officiū ſpectat ꝯpellere ſignatores ſeu
teſtes vt veniant ad recognoſcēdū ſigilla vel negādū ſe ſigillaſſe
⁊ licet aliqua pars ſignatoꝝ nō iueniat̃ pōt tñ teſtm̄ aperiri ⁊
recitari. ⁊ ex cā etiā abſentibus corā ꝑſonis optie opinio
nis ⁊ tūc pñtes aperire debēt ipſum reſignare ⁊ poſt modum
mitti ad ſignatores in quocūq loco ꝯſiſtat vt corā ſigilla reco
gnoſcant aut negēt. h. d. cū triv⁹ ſequētib⁹. ¶ In tex. ibi ſigna
tores. i. illos q teſtes dicunt ſigillaſſe ⁊ ſe ſubſcripſiſſe i teſto put
ꝯſueuit fieri i teſtō i ſcriptis. l. hac cōſultiſſima. C. de teſt. ¶ In

2 l. ſʒ ſi qs. ibi agnoſcat̃ ſupple an ſuū ſit ſigillū vl nō. ¶ † No. pri
mo qd̓ exhibitio teſti q̄ ſit p hoc edictū dr̓ fieri officio iudicis. de
3 quo dictū fuit in. l. i. in pri. ff. eo. ¶ † No. ſcdo qd̓ iudex pōt coge
re teſtes vt corā ſe cōpareāt ad teſtificādū de quo in. l. ſi qñ. C. de.
teſti. ⁊ tagit̃ etiā i gl. ⁊ ſic facit q teſtes ſint citādi vl ſaltē monē
di vt ꝑhibeāt teſtimoniū. facit. l. pſbr̃teri. C. de epi. ⁊ cle. Si autē
nō ſint citati nec moniti in aliquo caſu teſtimoniū valeat an vo
oio ſit nullū recurre ad no. p bar. in. l. poſt legatū. §. is vero. ſ. de
his q. vt idig. vbi ꝯcludit qd̓ valere pōt ſi teſtis p ſe nō veniat ſʒ
4 ꝯductus a parte d̓ quo dic vt ibi plene p eū. ¶ † Itē no. ex text.
cōiūcta gl. qd̓ etiā i cauſa ſummaria teſtes dicūt iurare vt hic
ꝓbat̃ iuncta. l. i. cū ibi no. ff. eo. de quo etiā p bart. in extrauā. ad
reprimēdā. in ver. ſummarie. ⁊ in ver. ſine figura iudicij. ⁊ in. l. ſi
5 iuſſu. ſ. d̓ dona. ¶ † Itē no. arg. ſm Ja. de rauē. ⁊ Cy. qd̓ archi
diaconus bononieñ pōt cogere doctores ad iurādū de idonei
tate ⁊ ſufficiētia examinādi vel ꝯuētuādi. ⁊ hoc eſt etiā tex. in. l.
nemini. C. de aduo. diuer. iud. lʒ ipluʒ nō allegēt. ¶ Itē noc. q
vʒ teſtimoniū ſi teſtis negauit ſe ſignaſſe. Et ſic facit qd̓ ſi teſtes
dicāt ſe nō iterfuiſſe inſtro qd̓ ꝓbēt ⁊ dicant̃ cōteſtes lʒ Inn. de
hoc dubitauerit in. c. cū Iodnes. extra d̓ fi. iſtr. ⁊ Bar. i. l. ſi. §. ſi.
ff. eo. nā ſatis ē qd̓ ſunt ꝯcordes in dicto lʒ ſint ſingulares i ſen
ſitiua cognitione: q2 id nō curat̃ cū qlibet teſtis habeat depone
re de ſenſu ſuo ꝓprio. l. teſtiū. C. d̓ teſti. ſiue deponat affirmatiue
⁊ ſic p approximationē ſenſus ad rē ſenſatā. ſiue negatiue. ⁊ ſic
p remotionē ſenſus a re ſenſata. put etiā tetigit bar. in. d. l. ſ. §. ſi.
¶ Itē no. qd̓ ad publicā vtilitatē ſpectare dr̓ qd̓ vltime volūta
tes defunctoꝝ habeāt exitū ⁊ effectū. facit qd̓ no. l. l. q2 defūcto
6 rū. ff. de inter. acti. ¶ † Itē no. qd̓ qñ apertura teſti ſit ad finem vt
poſſit inſpici ⁊ deſcribi illa ꝑt fieri corā maiori pte ſignatoꝝ ſeu
teſt. a q dicunt̃ ſigillaſſe. ⁊ ſic nō eſt neceſſe q tūc oēs interſint. ſe
cus qñ fieret ad finē iſinuādi ⁊ publicādi teſtm̄ q2 tūc reqrit̃ oē
intereſſe ⁊ cū iuramēto ſua ſigilla recognoſcere. l. publicati. cum
ibi no. C. de teſt. ¶ Itē no. qd̓ qñ vn⁹ de teſtib⁹ eſt abſens a lo
co vbi dʒ aperiri teſtm̄ dʒ tabule teſti mitti ad eū. qd̓ intellige
qñ cōmode id fieri pōt nā alr̃ ſufficeret maiorē ptē adeſſe vt hic
in ver. ſed ſi maior. Itē intellige illud verū qñ teſtis eſt extra ter
ritoriū iudicis loci vbi eſt teſtm̄. vel ſi eſt intra territoriū eſt i loco
aliqualr̃ remoto cū territoriū ſit valde latū de quo tāget̃ cō gl.
7 ¶ † Itē no. q officiū nemini dʒ eē dānoſum. ⁊ ad ſepe alr̃. hec. l.
¶ Itē no. q ex cā et oīb⁹ teſtib⁹ abſētib⁹ pt apiri teſtm̄. ¶ No.
tñ q tūc dʒ apiri corā viris optie opiniōis vt ſic ois falſitas cui
tet̃ ar. l. ſi. C. de fideicō. ⁊ p h̓ vr̃ q nō ſufficeret apturā fieri corā
viris bōe opiōis ſi alii eēnt melioris opiniōis. ⁊ q2 lʒ qs ꝑſumat̃
bon⁹ nō tñ repit̃ qd̓ ꝑſumat̃ optim⁹. Cautū vr̃ q notari⁹ faciet̃
mētionē q aptura fuit facta corā talib⁹ viris optie opinio. fa
cit qd̓ dígi. ff. e. l. i. §. ſi. ¶ Itē no. q h̓ caſu qñ ſit abſētib⁹ teſtib⁹
aptura dʒ tabule reſignari ⁊ poſtea remitti ad teſtes q ſignaue
rūt pro loco vt ſua recognoſcāt ſigilla. ⁊ ex h̓ no. q iterdū ex cā
neceſſitatis ꝑpoſterat̃ ordo. ſic ē iterdū faciūt iudic. ſm bal. q2
ſi piculū ē i mora faciūt ꝑceptū ⁊ iuſtificāt illd̓ vt ſi ille cui ſit ſen
tiat ſe grauatū cōpareat receptur⁹ iuſtitie cōplemētū. d̓ q̄ l. l. pu
pillo §. meminiſſe. p gl. ⁊ bar. ſ. d̓ op. no. nū. ¶ Ultio faciūt iſte
leges q ſi plēs ſūt delegati q tulerūt ſniaʒ q ab oīb⁹ ſit appellā
dū ſi oim copia hr̃i pt. alr̃ ſalti corā maiori pte ⁊ ſi nulli⁹ poſſit
hr̃i copia appellari poſſit corā honeſtis ꝑſonis d̓ q̄ hodie ē dicē
dū put hr̃ i cle. i. ex d̓ ap. l tex. ⁊ gl. ¶ In gl. cogat ibi. l. i. vl ēt po
nēdo eū i bānoſʒ ang. p id q hr̃ i. l. i. ſ. d̓ req. reis. nā mul. modis
ꝑt ꝯtumacia puniri. l. ꝯtumacia. ſ. d̓ re iud. ¶ In gl. recognoſce
re. a ſi. ⁊ q̄ ſit forma iuramēti teſtis remittit ang. ad no. l. l. iuriſiu
rādi. ſʒ tu recurre ad gl. meliorē i. c. fraternitatis. ex de teſt. ¶ In
gl. ſʒ ſi maior. i ſi. cū gl. trāſeūt doc. lʒ puto illā itelligēdā ſane: q2
bñ ē vez q oi caſu fiet aptura ſiue maior ps tm̄ poſſit hr̃i ſiue mi
nor ſiue nulli. ſʒ tñ dico qd̓ qñ maior ps ſignatoꝝ repit̃ tūc po
terit fieri aptura ipſis pñtib⁹ ⁊ recognoſcētib⁹ ſua ſigilla ēt ſi
ſi adhibeant alii viri honeſti ⁊ optie opiōis. ⁊ ſic itelligo iſtā. l.
ſʒ ſi maior. ſec⁹ qñ maior ps nō repit̃ q2 tūc dʒ adhiberi ēt alii
viri vt h̓ i. l. ſʒ ſi maior. v. lʒ ſi forte. q tñ credo ꝓcedere nedū qñ
oēs ſūt abſētes nec pñt hr̃i. vt i. d. v. lʒ ſi forte. imo eſſet ⁊ qñ ma
ior ps pōt hr̃i p iſtā. l. ſʒ ſi maior. a ꝯtrario ſēſu. ¶ In gl. abētes. ibi
vel refert. potes ꝯiūgere hāc ſolutionē cū ꝑcedēti q2 agit̃ de ap
tura ad finē vt iſpiciat̃ ⁊ deſcribat̃ teſtm̄ tūc q1 de modico piudi.
agit̃ mittet̃ ad teſtē q nō eſt in loco iudicij ſi ēt ſit intra idē terri
toriū: ſʒ vbi fieret ad finē publicatiōis tūc ſi ē extra territoriū mit
tet̃ ad eū obſeruato eo qd̓ dicit̃ cū gl. ſi. hui⁹. l. Si aūt ſit intra ter
ritoriū tūc ſi ē in loco valde remoto q2 ē territoriū valde latū ad
huc mittet̃ ad eū ſm bar. ⁊ ſic ēt ꝑt itelligi h̓. itellige ſeruato eo
q dicet cū gl. ſi. ſec⁹ ſi ſit i loco ꝓpīq. Et ꝑdicta vera niſi aliter ſe
hēat ꝯſuetudo vt dicit gl. ⁊ facit q no. gl. i. c. teſtes. iij. q. ix. ⁊ no.
q qñ cogunt̃ venire de loco ad locū dʒ ſibi miniſtrari expēſe
expenſis ꝓducētis vt i. l. ſi qñ. C. de teſti. ⁊ in decre. ſtatutū. §. pſe
rēdo. d̓ reſcri. li. vj. ⁊ ibi ēt tāgit gl. remediū qñ qs caluinioſe petit
dilatiōnē ad ꝓducēdos teſtes quos dicit hr̃e in ptib⁹ multum
longinquis

longinquo. nā inter cetera eſt vnū remediū ꝙ qꝺ iudex faciat depo ni expēſas ꝓ nūcio ⁊ etiā ꝓ teſtib⁹ eūdo ⁊ redeūdo. nā veriſſi ꝙ nō faciet ꝑ ſi caluinioſe ꝙ poterit pp grauedinē expēſarū ex buiuſmodi de q̄ ēt in c. conſtitut⁹. extra de fideiuſſo. ℭ In gl. dānoſum in fi. ſꝫ potes dicere qꝺ ibi officiū habebat culpā ad mittēdo nimiū ſi in caſu illo eſt ſibi dānoſus. facit qꝺ ibi no. gl. ℭ In gl. obſignati ibi ſane intellige ſupple ſm Dy. ⁊ Cyn. qꝛ eſt officiū publicū auctoritate ſꝫ nō adminiſtratione ideo cōpetit ēt mulieri reſultante l. q teſtamēta §. mulier. ff. de teſti. ꝙ alias nō eſſet ꝑid qꝺ hꝫ i l. alienā. C. de ꝓcu. ℭ In gl. fi. i fi. no. bene ex hac glo. practicā qñ in cā ciuili iudex corā ſe nō hꝫ teſtes: qꝛ ſi facit eos examinari intra territoriū forte qꝛ eſt ꝑſona egregia ēt exiſtens in loco vbi iudiciū exercetur. facit. l. ad egregias. ff. de iure iur. ⁊ l. ꝑſbyteri. C. de epi. ⁊ cle. vel eſt extra loci intra territoriū longinquo. iuxta id qꝺ dixi in prin. huius l. debet ad teſtes mit tere vnū ex ſuis miniſtris ſeu notariū q recipiat iuramētū ⁊ di cta teſtiū ⁊ poſtea ſibi deferat auf. ſꝫ iudex. C. ꝺ epi. ⁊ cle. Si aūt facit examinari extra territoriū debet cōmittere receptionē iura menti ⁊ examinationē iudici illi⁹ territorij ⁊ iudex dicta teſtium examinatorū clauſa ⁊ ſigillata dꝫ remittere iudiciū cōmittenti ⁊ tūc poſtea iudex cōmittens debebit aperire ⁊ publicare vt hic dicit gl. Sed vidi dubitari de facto an ſemꝑ qñ teſtes ſunt extra territoriū cogatur iudex cōmittere examinationē extra territoriū. ⁊ ꝑdicta faciūt qꝺ dicit in ſūā eſt tex. cū glo. in. §. hec oia ſum⁹. in auf. de teſti. col. vii. vbi dicit gl. qꝺ hoc ē arbitrariū qꝛ poterit iudex ſi hꝫ teſtes ſuſpectos ꝑſertim ſi magnitudo eſt hoc etiā ſua deat iubere qꝺ corā ſe ꝑducantur. ⁊ alias nō recipiet eos. ⁊ iſtud ēt tetigit Azo in ſumma. de teſt. ver. ꝑducēdi. ⁊ hoſt. in ſumma de teſti. §. qñ. ꝟ. ⁊ not. ⁊ Arch. l. in c. ꝑſtiū. §. teſtes. de teſti. l. vi. ⁊ ibi ꝑ Jo. an. ſup gl. i. ⁊ ſic ē ꝺ facto cōſului apud ciuitatē For liuien. dꝫ tamē iudex diligēter cōſiderare an veriſimiliter teſtes ſunt ſuſpecti vel nō. nā in dubio deberet poti⁹ cōmittere ꝑ ea que hic habentur. Nec ob. ꝑdictus. §. ſꝫ ſi qs. dū dicit in eti debet. qꝛ lo quitur qñ agitur de apertura ad finē inſpiciēdi ⁊ deſcribēdi vt tetigit gl. vel potes dicere qꝺ debet intelligi qñ iudici aliud nō vr̄. ſec⁹ ſi iudici aliter videatur ꝓpter veriſimilē ſuſpicionē quā ꝑcipit. vt ꝑ doc. in locis ꝑallc. ℭ Ultimo Ang. no. hic gl. i ver. aliqua cā.

8 qꝺ ſi ibi ꝗs eſt impeditus adire ꝓpter impedimētū iuris ⁊ facti nō ꝑ̄mittit hereditatē. de quo dicēdū vt plene dictū fuit in l. vētre. ff. tu. Et qꝺ dixi. ꝺ. iudicē poſſe arbitrari teſtes extra eius iuriſditionē exiſtētes debere ꝯparere corā eo intellige ſane quia nō poterit cogere eos venire ex quo nō ſunt de ſua iuriſditiōe ꝑ eā qꝺ habetur in l. fi. ff. de iur. om. iu. ſꝫ poterit ꝓcedere ad vlterio ra illis nō receptis iuiquātū ꝑ voluit eos ꝑducere nō faciat eos corā iudice cōparere. ⁊ ſic dꝫ intelligi qꝺ ſuperi⁹ dixi: qꝛ ꝑciſe nō poterit eos cogere ſed ꝑ indirectū coget ꝑtē ad faciendū qꝺ illi cōpareāt: qꝛ alias nō audiet eā quo ad receptionē dictoꝝ teſtiū.

Summarium.

1 Tabule pupillares ſignate viuo pupillo nō ſunt aperiēde.
2 Uoluntas teſtatoris apparens ex cōiecturis ſeruari debet.
3 Curator ventri in teſtamento poteſt dari.
4 Notario dicenti ſe mandatum habere de non oſtenē do teſta mento non creditur.
5 Exemplar in quo differat ab exemplo.
6 Natura nō eget miniſterio humano.
7 Legatarijs ſubuenitur pro tabulis ſuppꝛeſſis vel occultatis.

1 **Pupillares.** †Tabule pupillares de ꝑ ſe ſignate nō aperiuntur viuo pu

2 pillo niſi ex cā. h. d. cū l. ſe. i qua ponit cā. ℭ †No. qꝺ li nō appareat ꝺ expreſſa volūtate teſtātis ſi tamē de illa appareat ex cōiecturis eſt ſeruāda ſicut ſi expreſſe de illa ap pareret. facit. l. ꝫ imperator. ⁊ l. ſi ſeru⁹ plurium. §. fi. j. de lega. i. ℭ Itē no. ꝙ eo ipſo qꝺ ſcōe tabule ſunt ꝑ ſe ſignate vr̄ teſtator tacite voluiſſe ne aperiantur viuo pupillo. facit inſti. de pupil. ſub

3 ſti. §. igitur. ⁊ iō nō aperiūt eo viuo niſi ex cā. ℭ †Itē not. qꝺ cura tor pōt dari vētri i teſtō. intellige tñ qꝺ debebit ꝑ iudicē ꝯfirma ri: qꝛ de mero iure nō tꝫ datio curatoris in teſtō. l. i. ff. de ꝯfir. tu. ℭ In gl. fi. l. ſi mulier. in fi. intellige tñ quod tutor dat⁹ poſthu mo non poterit adminiſtrare niſi nato poſthumo. nā interim dari dꝫ curator vētri. l. vētri. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his. Quare aūt poſſit dari tutor i teſtō ⁊ nō curator: potes dicere qꝺ rō ē q̄ colli gitur ex l. i copulādis. C. ꝺ in. p. ⁊ qꝺ ibi no. qꝛ tutor datur principalr ꝑſone ⁊ ſcōario rebus. ſꝫ curator ecōtrario qñ ꝑſona erat futura in ꝑtāte ipſi⁹ dātis voluit lex ꝙ poſſet dare tutorē q principalr ꝑtātē hꝫ in ꝑſonā. l. i. ff. de tute. q̄ rō ceſſat i curatore q nō datur vt

4 dixi principalr vt habeat ꝑtātē i ꝑſonā. ℭ †Ultimo i al qb⁹ lec. vt tāgit hic Ang. ponit bar. an credatur ſoli notario aſſerēti ſe ha buiſſe in mādatis a teſtatore de nō oſtēdēdo teſtō niſi elapſo cer to tp̄e ⁊ nō decidit. ipſe dicit qꝺ nō dꝫ credi notario ſi ꝺ tali cō miſſiōe alr̄ nō apparet. ꝑ l. iuriſiurādi. C. de teſti. de quo ēt dixi i ꝟ. §. ſi dubitetur. ff. e. qꝺ itellige ſane qñ i ſcriptura teſti nō ē de ꝙ

fcā mētio. ſꝫ ſi apparet ⁊ i aliq̄ ꝑte teſtatorē hoc dixiſſe corā teſti bus ⁊ apparet teſtiū ſolēnitat⁹: tūc faceret fide ſicut ⁊ i aliis ꝯtē tis i co. faciat. l. iiij. C. e. ⁊ ſic demū ang. dꝫ itelligi qñ ſolū ꝑ ꝟba ta bellionis ꝯſtat. ſec⁹ ſi ꝑ ei⁹ ſcripturā ſolēnizatā. vl̄ ſi alr̄ appꝫ ꝑte.

Si in duob⁹. Sufficit vnū ex exēplarib⁹ aperiri vt tabule teſtamēti dicantur apte. h.

5 d. ℭ †No. ex hac. l. quīcta. l. fi. ff. e. dr̄iam inter exēplar ⁊ exēplū nā ꝑmū eſt originale nō ſcōm de q̄ ēt i l. ii. ꝺ. ꝺ fide iuſtr. Et fa cit iſte tex. qꝺ ſi notari⁹ cogat⁹ ꝺ iſtro plura de eodē ꝯficiat oia dicantur publica ⁊ auf. ⁊ ſi quodlibet eoꝝ faciat fidē. Si tñ inter dicta exēplaria eſſet varietas recurretur ad illud vnū q̄ appella tur ꝓtocollū ⁊ ei credēdū erit velut matrici ſcripture. vt i auf. ꝺ tabel. poſt mediū in gl. ꝓtocollū. col. v. ꝙ glo. tenet icti ſm ang. qꝛ eſt melior ꝙ ſit i iure de quo ēt ꝑ Bar. i l. ſempronius ꝓculo. j. de leg. ii. ⁊ ibi ēt dixi. ⁊ ꝑ hꝫ pꝫ qꝺ in caſu hui⁹ ꝓincipij ſi dubita retur an aliud exemplar i aliquo diſcreparet poſſit peti aperiri. ⁊ ſi in aliquo diſcreparet recurretur ad. d. l. ſempꝛoni⁹. ⁊ ad ea q̄ ibi plene dixi. ⁊ que hꝫ̄ eciā etiam in glo. ꝑallegata.

6 **Si ſui natura.** Quod natura facit non eget miniſterio ſeu offō iudicis. h. d. ℭ †No. ꝙ ſufficit naturalr fieri. facit. l. i. §. qſitū ꝺ aq̄ qu. ℭ Itē no. ꝙ nō refert a q̄ fiat dūmō fiat ꝺ quo i l. cū ſeru⁹. j. ꝺ ꝟ. ob. Et inducitur iſte tex. ad q. vulgatam. Si equ⁹ veniat ſine ragatio ad brauiū qꝛ forte cecidit ⁊ venit ꝑrio añ alios an debeat hr̄e bra uiū ille cui⁹ ē equ⁹. nā vr̄ ꝙ ſic ꝑ iſtū tex. Contrariū determinat Dy. qꝛ cū agatur de obligatione iducenda dꝫ inſpici a quo fiat ꝑ id qꝺ no. i l. ii. j. de cōdi. ⁊ demō. ſꝫ ſec⁹ qñ agitur de conſeruatiōe iuris queſiti vt hic. ⁊ l. i. §. qñti. de aqua quoti. de quo ꝑ Cy. i l. gall⁹. §. ſi qs i addi. ff. de lib. ⁊ poſt. ⁊ ꝑ Dy. ⁊ Bar. in l. i. §. item acgrim⁹. j. de aq. poſ. ⁊ ibi bene dixi: qꝛ inſpici debēt ꝟba ſtatu ti an dicāt brauiū ꝺbere dari equo ꝑmo venienti ſeu illi cui⁹ equ⁹ ꝑrio venerit. an ꝟo dicāt ꝙ q ꝑmo venerit cū equo habeat bra uiū. ⁊ qꝺ iuris qñ ꝟba erant dub'a ibi dixi. nā in dubio vr̄ itter ꝑtāda ꝙ ſufficiat equū ꝑri⁹ venire. nā ille act⁹ fit ꝑricipalr pro pter experiēdas vires eq. ⁊ iō rōne ſubiecte materie debem⁹ face re interpretationē illi ꝯgruētē. l. ſi vno. ff. loca. attēditñ dꝫ ꝯſue tudo in talibus. ar. l. ab. §. fi. ff. de teſti. ⁊ l. de quibus. ff. de legi. ⁊ cōiter ſeruatur ꝙ datur equo primo venienti etiam ſine ragatio.

7 **Si tabule.** †Subueniēdū ē legatarijs ſi tabule ſunt extiſte ſuppꝛeſſe vel alr̄ occultate. h. d. ℭ In tex. ibi nō ꝯpareāt. ſupple qꝛ forte ſunt delete vl̄ ſciſſe ſine volūtate teſtatoris. ℭ In tex. ibi ſuppreſſe. i. ſubtracte. ⁊ ſic amo te de loco ad locū. ⁊ in hoc pōt differre a ſequēti. vt facit in l. iii. §. ſi qs dolo. de tab. exhi. ℭ No. qꝺ dcm̄ ē i ſummario. ⁊ itellige qꝺ ſubuenitur ꝯ delētē vel cōburētē ꝑ actionē. l. aq. i. in lege aq̄ lia ſi delētū. ⁊ l. ſi qs tabulas. ff. ad legē aq. Cōtra ſuppꝛimētē vl̄ occultātē ſubuenitur ꝑ actionē furti vl̄ iterdicti ꝺ tabul. exhi. vt. l. q tabulas. ⁊ l. q dā tabulas. ꝫ. j. de fur. ⁊ d. l. iii. §. ſi qs dolo. ꝺ tab. exhi. ⁊ iterdū ēt ꝑ legē corneliā de falſis. l. paul⁹. j. de fal. Itē ſub uenitur ꝯ ipſum hr̄edē dūmō poſſet ꝓbari qd ꝯtinebatur in eis. vñ legatarij audiuntur agētes ⁊ petētes incertū. ſꝫ in ꝓceſſu debebūt certificare vt hic dicit gl. ⁊ tūc vr̄ qꝺ qñqꝫ incerta admittitur peti tio ſed nō incerta ꝓbatio. facit. l. i. §. ſi quis argentum. ff. depo.

Sicut codicilli. Tabule pupillares ⁊ co dicilli ſunt pars ꝑncipa lis teſti ⁊ iō ꝺbēt aperiri cū ipſo teſtō ꝑricipali niſi ſeor ſuꝫ ſint ſignate vl̄ tacite alio teſtator iuſſerit. h. d. ℭ In tex. ibi videntur. ⁊ iō debēt aperiri cū teſtō niſi expſſe vl̄ tacite aliud teſta tor voluerit vt in ſummario. ⁊ patet. ff. e. l. pupillares. ⁊ C. e. l. iii. ⁊ etiā tangit hic in glo.

Si quis fecerit. Aperto exēplo nō di citur tabule publica te ſeu apte: ſꝫ demū ſi authēticū ſit aptū. h. d. ℭ No. qꝺ dictū eſt i ſummario. ⁊ facit tex. iſte ſm bal. ⁊ Ange. ꝙ nō dicatur qs ꝑficiatus dicta teſtiū ſꝫ viderit exēplū ſi nō vidit originale. qꝺ ē valde no. facit qꝺ no. in auf. q ſemel. C. de ꝓba. ⁊ i c. vlt. a tertia. extra de teſti. ſꝫ forte ꝙ dꝫ itelligi verū niſi illud exēplum eſſet ſcriptū manu eiuſde tabellionis q ſcripſit ori ginale. nā tūc cū ſit veriſimile ꝙ contineat illud idē qꝺ originale veriſimile vr̄ hr̄e ꝑfectā notitiā dictoꝝ teſtiū. ideo no poterit am plius teſtes producere: qꝛ vr̄ eadē rō que ſi vidiſſet quādo vidit ori ginale ⁊ per cōſequens idem iuris. l. illud. ff. ad legē aquiliam ⁊c.

Deo gratias.

ℭ Cōmētaria aurea eximij doctoris dñi Joānis de Jmola. in Primā Jnfortiati partē. cū Sūmarijs Adnotatiōibus ac Re pertorio in vnū volumen coacto, expliciunt feliciter.

ℭ Lugduni, Et officina Gaſparis trechſel.

Regiſtrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y. Quaterniones ſunt omnes x ⁊ y demptis, qui ſunt terniones.